Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

220
U. - 76
1905

171 66-

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ

ԳԻՐՔ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

ԵԲՐԱՅԱԿԱՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳԻՐՆԵՐԷՆ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

معارف عمومیه نظارت جلیله‌سنك ۱ شباط ۳۱۸ تاریخلی
و ۶۰ و ۵۱ نومرولی رخصتنامه‌سیله نشر اولنمشدر

مصارفی آمریقان بیبل شرکتی طرفندن تسویه اولنه‌رق طبع اولنمشدر

Ի ԿՈՒՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ԳԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1905

28687

ՅԱՆԿ

ԳՐՈՑ ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

	Գլուխ		Երես
Ծննդեան	—ին	50	ից-ին 5
Եկն	„	40	„ 55
Գնացեալն	„	27	„ 98
Թուն	„	36	„ 129
Երկրորդ օրհնէն	„	34	„ 170
Ցնծութիւն	„	24	„ 209
Դէպտէմբրէ	„	21	„ 233
Հռոմէական	„	4	„ 258
Ը. թղթեանքն	„	51	„ 261
Թ. թղթեանքն	„	21	„ 294
Ժ. թղթեանքն	„	22	„ 322
Ժ. թղթեանքն	„	25	„ 353
Ի. Յովհաննու	„	29	„ 383
Ի. Յովհաննու	„	36	„ 411
Եզրաւոր	„	10	„ 446
Նենգութեան	„	13	„ 456
Նոքերէ	„	10	„ 470
Յարեաւ	„	42	„ 478
Սկզբան	„	150	„ 510
Ընդունայն	„	31	„ 595
Յոգնեալդ	„	12	„ 623
Երէց երից	„	8	„ 633

Սրբոց երից տեառն

Նահատակ	„	66	„ 637
Երեսփոխ	„	52	„ 701
Գլուխ երեսփոխ	„	5	„ 767
Եզեկիելի	„	48	„ 773
Դանիելի	„	12	„ 826
Ամովսէ	„	14	„ 842
Յովելեայ	„	3	„ 852
Աբդիու	„	9	„ 855
Ընդհուպ	„	1	„ 863
Յովնանայ	„	4	„ 864
Միքիա	„	7	„ 866
Նաւմայ	„	3	„ 872
Աբբակումայ	„	3	„ 874

	Գլուխ		Երես
Սոփոնիայ	—ին	3	ից-ին 877
Ագէի	„	2	„ 880
Զաքարիայ	„	14	„ 882
Մաղաքիայ	„	4	„ 893

Եկեցուքն

Ըստ Մատթէոսի	„	28	„ 899
Ըստ Մարկոսի	„	16	„ 932
Ըստ Ղուկասայ	„	24	„ 952
Ըստ Յովհաննու	„	21	„ 986
Գործոց Առաքելոց	„	28	„ 1013

Թուղթ Պօղոսի Առաքելոյն

Առ Հռովմայեցիսն	„	16	„ 1047
Առ Կորնթացիսն Ա.	„	16	„ 1062
Առ Կորնթացիսն Բ.	„	13	„ 1077
Առ Գաղատացիսն	„	6	„ 1087
Առ Եփեսացիսն	„	6	„ 1092
Առ Փիլիպպեցիսն	„	4	„ 1098
Առ Կողոսացիսն	„	4	„ 1102
Առ Թեսաղոնիկեցիսն Ա.	„	5	„ 1105
Առ Թեսաղոնիկեցիսն Բ.	„	3	„ 1109
Առ Տիմոթէոս Ա.	„	6	„ 1111
Առ Տիմոթէոս Բ.	„	4	„ 1115
Առ Տիտոս	„	3	„ 1119
Առ Փիլիմոն	„	1	„ 1121
Առ Եբրայեցիսն	„	13	„ 1122

Թուղթ

Ակաբոսի Ընդհանրական	„	5	„ 1133
Պետրոսի Ա. Ընդհանրական	„	5	„ 1137
Պետրոսի Բ. Ընդհանրական	„	3	„ 1142
Յովհաննու Ա. Ընդհանրական	„	5	„ 1145
Յովհաննու Բ.	„	1	„ 1149
Յովհաննու Գ.	„	1	„ 1150
Յուդայի Ընդհանրական	„	1	„ 1150
Վերջաբանութիւն Յովհաննու	„	22	„ 1152

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ա. Ըս թարգմանու թեանս մէջ՝ տեղ տեղ բառերն իմաստը բացատրելու համար բառեր աւելցուած են, որոնց բնագրին մէջ չգտնուելը իմացնելու համար գրով պահուած են։

Բ. Եակ մէջ դրած ծանօթութիւնները ուր որ երկու կամ աւելի բառերու կը վերաբերին վերջի բառին վրայ դրուի բաւ — դրելնք։

Գ. [ ] Ը յս ձև փակագծի մէջ առնուած բառերը կամ խօսքերը բնագրին նախկին օրինակներէն ոմանց մէջ կը գտնուին և ոմանց մէջ չեն գտնուիր։

Դ. ՀՀՈՎՐՑ անունէ Երբայեցերէնին մէջ ՀՀմարիտ Էսաուծոյ յատուկ անունն է ըլլալով՝ թէև շատ անգամ 81ԷՐ թարգմանած ենք, բայց երբեմն ալ յարմար սեպելնիք նոյն անունը պահել առ թարգմանու թեանս մէջ, ծանուցանելով ասր որ Տէրն անունով կը զուցուէր։

ԳԻՐՔ ԾՆՆԴՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Երկինք ու երկիր։ 3 լոյս։ 6 ու Հաստատու թիւն առաջ. 8 ցամաք։ 9 Երկիրն ջուրերէն զատուիր։ 11 ու պտղաշէտ ը. 14 լոյս։ 15 Երկիր։ լոյս տալուն ու տալագործ։ 20 ձուկեր և թռչուններ։ 21 ու գազաններ և անասուններ։ 26 և Ըստու ծոյ պատկերով՝ մարդ ու առնգիս իր։ 29 կերակուրն ապահովեալ։

1 Սկզբնէն Աստուած երկինքն ու երկիրը
2 ստեղծեց։ Ու երկիրը անձև ու պարապ էր.
և անդունդին վրայ խաւար կար. և Աստու-
3 ծոյ Հոգին ջուրերուն վրայ կը շարժէր։ Եւ
Աստուած ըսաւ, Լոյս ըլլայ. ու լոյս եղաւ։
4 Եւ Աստուած տեսաւ լոյսը որ բարի է. ու
5 Աստուած լոյսը խաւարէն զատեց։ Եւ Աս-
տուած լոյսին անունը Ցերեկ, ու խաւարին
անունը Գիշեր դրաւ. և իրիկուն ու առաւօտ
եղաւ՝ առաջին օրը եղաւ։
6 Եւ Աստուած ըսաւ, Ջուրերուն մէջտեղը
հաստատու թիւն ըլլայ, որ ջուրերը ջուրե-
7 րէն զատէ։ Եւ Աստուած հաստատու թիւնը
շրաւ, ու հաստատու թեանը տակ եղած ջու-
րերը՝ հաստատու թեանը վրայ եղած ջուրե-
8 րէն զատեց. ու այնպէս եղաւ։ Եւ Աս-
տուած հաստատու թիւնը երկինք կոչեց. և
իրիկուն ու առաւօտ եղաւ՝ երկրորդ օրը
եղաւ։
9 Եւ Աստուած ըսաւ, Երկնից տակը եղած
ջուրերը մի կտոր ժողովին, ու ցամաքը երև-
10 նայ. և այնպէս եղաւ։ Եւ Աստուած ցամաք-
քին անունը երկիր դրաւ, ու ջուրերուն ժո-
ղովը ծովեր կոչեց. և Աստուած տեսաւ որ
11 բարի էն։ Ու ըսաւ Աստուած, երկիրը կա-
նանչ խոտ բուսցնէ, սերմ տուող խոտ, և իր
տեսակին պէս պտուղ տուող պտղաբեր ծառ,
որ իր մէջը իր սերմը ունենայ երկրի վրայ.
12 ու այնպէս եղաւ։ Ու երկիրը կանաչ խոտ,
իր տեսակին պէս սերմ տուող խոտ, և իր
տեսակին պէս սերմ ունեցող պտղաբեր ծառ
Տնկեց. ու Աստուած տեսաւ որ բարի էն։
13 Եւ իրիկուն ու առաւօտ ըլլալով՝ երրորդ օրը
եղաւ։
14 Եւ ըսաւ Աստուած, երկնից հաստատու-

թիւնը մէջ լուսաւորներ ըլլան, որ ցերեկը
գիշերէն զատեն. և նշաններու ու ժամերու
ու օրերու ու տարիներու համար ըլլան.
15 ու երկնից հաստատու թիւնը մէջ լուսաւոր-
ներ համար ըլլան, որ երկրի վրայ լոյս
16 տան. ու այնպէս եղաւ։ Եւ Աստուած երկու
մեծ լուսաւորներ ըրաւ. մեծ լուսաւորը ցե-
րեկուան իշխելու համար, ու պզտիկ լուսա-
ւորը գիշերուան իշխելու համար. ստղերն
17 ալ ըրաւ։ Եւ Աստուած երկինքն հաստատու-
թեանը մէջ դրաւ զանոնք, որ երկրի վրայ
18 լոյս տան, Եւ ցերեկուան ու գիշերուան
իշխեն, և լոյսը խաւարէն զատեն. ու Աս-
19 տուած տեսաւ որ բարի էն։ Եւ իրիկուն ու
առաւօտ չորրորդ օրը եղաւ։
20 Եւ ըսաւ Աստուած, Ջուրերը կենդանու-
թիւնով չատ սողուններ հանեն. և թռչուն-
ներ երկրի վրայ՝ երկնից հաստատու-
21 թեանը երեսը թռչին։ Եւ Աստուած
ստեղծեց մեծամեծ կէտերը, և ամէն սողացող
շնչաւոր կենդանին, որ ջուրերը առատ հա-
նելին անոնց տեսակին պէս, ու ամէն թռչուն
թռչունը իր տեսակին պէս. ու Աստուած տե-
22 սաւ որ բարի էն։ Ու Աստուած օրհնեց զա-
նոնք՝ ըսելով, Աճեցէք ու չատցէք, և ծո-
վերուն մէջ եղած ջուրերը լեցուցէք. թռչու-
23 նները ալ երկրի վրայ չատնան։ Եւ իրի-
կուն ու առաւօտ ըլլալով՝ հինգերորդ օրը
եղաւ։
24 Եւ ըսաւ Աստուած, երկիրը թող հոգի
հնչաւոր կենդանին՝ իր տեսակին պէս, անա-
սունները, սողունները ու երկրի գազանները՝ ի-
25 րենց տեսակին պէս. և այնպէս եղաւ։ Ու
Աստուած՝ երկրի գազանները իրենց տեսակին
պէս, և ընտանի անասունները իրենց տեսակին
պէս, ու գետնի ամէն սողունները իրենց տե-
սակին պէս ըրաւ. և Աստուած տեսաւ որ
բարի էն։
26 Եւ ըսաւ Աստուած, Մեր պատկերին ու-
մեր նմանութեանը պէս մարդ ընենք, և ծո-
վու ձուկերուն, ու երկնից թռչուններուն, և
անասուններուն, ու բոլոր երկրին, ու երկրի

Ծն. 1: 2 Երր. ու. 10։ | 16: 17: Երր. մեծ. 31։ | Յով. լե. 18: Սալ. | Ծն. 9: Ել. զ. 6: Ը. | Սալ. Ել. զ. 7. 8. 9։ | Սալ. Ն. 3: Ժող. 4. 22: 23: Գործ. 3ե. 20. 28. 29: ա Կոր. 3ու. 7: Երեմ. գ. 24: Կալ. գ. 10։
Յով. 1. 2: Ել. 3: Ժող. 3ե. 3: Ծն. 1: Ել. 3: Ժող. 3ե. 3: Ծն. 1: Ել. 3: Ժող. 3ե. 3: Ծն. 1

1 Ա Ւ ետ ասացին Իսկիա ու Իսրա
ել ի Տէր՝ եւ ասացին. Ո՞վ ելցէ
2 մեզ առաջի Քանանացւոց սկզբան
եալ ի պատերազմ. եւ Տէր ասաց.
Յուդա ելցէ. ահա ես մատնեցի
3 զերկիրն ի ձեռս նորա։ Եւ ասաց
Սիմէոն եղբօր իւրում Ղեւի. Ե-
լեալ ելցուք ընդ սահմանս քո,
եւ պատերազմեսցուք ընդ Քանա-
4 նացիս. եւ գնասցուք եւ մեք ընդ
քեզ ի սահմանս քո։ Եւ գնաց Ղեւի
ընդ նմա։ Եւ ել Յուդա, եւ մատ-
նեաց Տէր զՔանանացիսն եւ զՓե-
րեզացիսն ի ձեռս նոցա, եւ եհա-
րան զնոսա ի Բազեկ տասն հազար
5 այր։ Եւ գտին զԱդոնի-բեզեկ ի Բա-
զեկ, եւ պատերազմեցան ընդ նմա,
եւ եհարան զՔանանացիսն եւ զՓե-
6 րեզացիսն։ Եւ փախեաւ Ադոնի-բե-
զեկ, եւ հալածեցին զնա, եւ կալան
զնա, եւ կտրեցին զբութս ձեռաց
նորա եւ զբութս ոտից նորա։
7 Եւ ասաց Ադոնի-բեզեկ. Եւթանասուն
թագաւորք, որոց կտրեալ էին բու-
թս ձեռաց նոցա եւ բութս ոտից
նոցա, հարկանէին զկերակուրս իմ
ընդ սեղանոյ իմում. որպէս արարի
ես, նոյնպէս հատուցին ինձ Աստ-
ուած։ Եւ տարան զնա ի Երուսաղէմ,
եւ մեռաւ անդ։
8 Եւ պատերազմեցան որդիքն Յուդա
ընդ Երուսաղէմ, եւ առին զնա, եւ
հարին զնա բերանոց սրոյ, եւ զքա-
ղաքն հրձգին հրով։
9 Եւ յետ այսորիկ իջին որդիքն Յու-
դա պատերազմել ընդ Քանանացիսն
որ բնակեալ էին ի լերինն եւ ի հա-
րաւ եւ ի դաշտին։
10 Եւ գնաց Յուդա ընդ Քանանացիսն
որ բնակեալ էին ի Քեբրոն. եւ
անուն Քեբրոնի յառաջ էր Կարիա-
թարբէ։ Եւ եհարան զՇեսէ եւ զԱ-
քիման եւ զԹողմէ։
11 Եւ գնաց անտի առ բնակիչս Դե-
բիրայ. եւ անուն Դեբիրայ յառաջ
էր Կարիաթսեփեր։
12 Եւ ասաց Քաղէբ. Որ զհարցն Կա-
րիաթսեփեր եւ առցէ զնա, տա-
ցեմ նմա զԱքսայ դուստր իմ կին։
13 Եւ առ զնա Գոթոնիէլ որդի Կենազ
եղբայր Քաղէբայ կրտսեր քան զնա,
եւ ետ նմա զԱքսայ դուստր իւր կին։
14 Եւ եղեւ յորժամ գնաց առ նա, եւ
դրդեաց զնա խնդրել յհօրէ իւրմէ
զագարակ մի. եւ նա ելաց յէշէ։
Եւ ասաց ցնա Քաղէբ. Զի՞ կայ քեզ։
15 Եւ նա ասաց. Տուր ինձ օրհնութիւն,
զի զերկիր հարաւոյ տուեր ինձ,
տուր ինձ եւ աղբիւրս ջուրց։ Եւ
ետ նմա Քաղէբ զվերինսն աղբիւրսն
եւ զստորինսն աղբիւրսն։
16 Եւ որդիքն Կենացւոյ աներոջ Մով-
սիսի ելին ի քաղաքէ արմաւենեաց
ընդ որդիսն Յուդա յանապատ Յու-
դա, որ է ընդ հարաւ Արադայ. եւ
գնացեալ բնակեցան ընդ ժողովրդեամբն։
17 Եւ գնաց Յուդա ընդ եղբայրն իւր
ընդ Սիմէոն, եւ եհարան զբնակիչս
Սեփեթայ, եւ կործանեցին զնա։ Եւ
կոչեցաւ անուն քաղաքին Եղբերմա։
18 Եւ առ Յուդա զԳազա եւ զսահմանս
նորա, եւ զԱսկաղովն եւ զսահմանս
նորա, եւ զԱկարոն եւ զսահմանս նո-
րա։
19 Եւ եղեւ Տէր ընդ Յուդա, եւ ժա-
ռանգեաց զլեառնն. զի ոչ կարաց
հալածել զբնակիչսն հովտին, զի
կային նոցա կառք երկաթեայք։
20 Եւ տուին Քեբրոն Քաղէբայ, որպէս
խօսեցաւ Մովսէս. եւ եհան անտի
զերիս որդիս Ենակայ։
21 Եւ զբնակիչսն Երուսաղէմի ոչ եհա-
րին որդիքն Բենիամինի. եւ բնակեաց
Յեբուսացին ընդ որդիսն Բենիամինի
յԵրուսաղէմ մինչեւ ցայսօր։
22 Եւ ելին որդիքն Յովսեփայ ի Բե-
թէլ, եւ Տէր ընդ նոսա։
23 Եւ հետեւեցան որդիքն Յովսեփայ
ի Բեթէլ, եւ անուն քաղաքին էր
Լուզա յառաջ։
24 Եւ տեսին պահապանքն զայր մի
ելեալ ի քաղաքէ, եւ ասացին ցնա.
Ցո՛ւց մեզ զմուտս քաղաքին, եւ
առնեմք ընդ քեզ ողորմութիւն։
25 Եւ ցոյց նոցա զմուտս քաղաքին,
եւ հարին զքաղաքն բերանոց սրոյ.
եւ զայրն եւ զամենայն տոհմ նորա
արձակեցին։
26 Եւ գնաց այրն յերկիրն Քետացւոց,
եւ շինեաց անդ քաղաք, եւ կոչեաց
զանուն նորա Լուզա. եւ այն է անուն
նորա մինչեւ ցայսօր։
27 Եւ Մանասէ ոչ եհարան զբնակիչսն
Բեթսանայ եւ զդստերս նորա, եւ
զԹանաքայ եւ զդստերս նորա, եւ
զբնակիչսն Դորայ եւ զդստերս նո-
րա, եւ զբնակիչսն Յեբղաամայ եւ
զդստերս նորա, եւ զբնակիչսն Մե-
գեդդայ եւ զդստերս նորա։ Եւ կամե-
ցաւ Քանանացին բնակել ի երկրին
յայնմիկ։
28 Եւ եղեւ յորժամ զօրացաւ Իսրա-
ել, եւ արար զՔանանացին հարկա-
տու, եւ ոչ եհարան զնա։
29 Եւ Եփրեմ ոչ եհարան զՔանանա-
ցիսն որ բնակեալ էին ի Գազեր։ Եւ
բնակեաց Քանանացին ի մէջ նոցա
ի Գազեր։
30 Եւ Զաբուղոն ոչ եհարան զբնակիչսն
Կետրոնի, եւ զբնակիչսն Նաղաղոլի,
եւ բնակեաց Քանանացին ի մէջ նո-
ցա, եւ եղեն նոքա հարկատու։
31 Եւ Ասեր ոչ եհարան զբնակիչսն Ա-
քեքայ, եւ զբնակիչսն Սիդովնի, եւ
զԱքղաբ, եւ զԱղեմ, եւ զՌեքովբ,
եւ զԱփեկ, եւ զՌովբ։
32 Եւ բնակեաց Ասերացին ի մէջ Քա-
նանացւոցն բնակչաց երկրին. զի ոչ
եհարան զնոսա։
33 Եւ Նեփթաղիմ ոչ եհարան զբնակիչսն
Բեթսամեսայ, եւ զբնակիչսն Բեթա-
նաթայ, եւ բնակեաց ի մէջ Քանանա-
ցւոցն բնակչաց երկրին. եւ բնակիչքն
Բեթսամեսայ եւ Բեթանաթայ եղեն
նոցա հարկատու։
34 Եւ սեղմեցին զորդիսն Դանայ զլե-
առնն Ամորհացւոց, զի ոչ ետուն
նոցա իջանել ի հովիտն։
35 Եւ կամեցաւ Ամորհացին բնակել
ի լերինն Երեսայ ի Այեղոն եւ ի Սա-
լաբին. եւ ծանրացաւ ձեռն տանն
Յովսեփայ, եւ եղեն նոքա հարկատու։
36 Եւ սահման Ամորհացւոցն էր ի
վերնոյ Ակրաբբիմայ, ի քարանձա-
ւէն եւ վերագոյն։

ԳԼ. Բ

1 Եւ ելանէր հրեշտակ Տեառն ի Գաղ-
գաղայ ի Բաքաքիմ, եւ ասէ. Ես
ելի զձեզ յԵգիպտոսէ, եւ տարի
զձեզ յերկիրն զոր երդուայ հարցն
ձերոց, եւ ասացի. Ոչ խզեմ զուխտ
իմ ընդ ձեզ յաւիտեան։
2 Եւ դուք մի՛ դնիցէք ուխտ ընդ բնա-
կչաց երկրիս այսորիկ, զի զսեղան-
ս նոցա կործանեսջիք. եւ ոչ լուարուք
ձայնի իմում։ Զի՞ արարէք զայդ։
3 Եւ ես ասացի. Ոչ հալածեցից զնո-
սա յերեսաց ձերոց, եւ եղիցին ձեզ
ի կողս, եւ աստուածք նոցա եղիցին
ձեզ ի գայթակղութիւն։
4 Եւ եղեւ յորժամ խօսեցաւ հրեշտակ
Տեառն զայս բանս ընդ ամենայն որ-
դիսն Իսրայէլի, եւ ամբարձին զա-
ձայն իւրեանց եւ լացին։
5 Եւ կոչեցին զանուն տեղւոյն յայնմ-
մէ Լալագ։ Եւ զոհեցին անդ Տեառն։
6 Եւ արձակեաց Յեսու զժողովուրդն,
եւ գնացին որդիքն Իսրայէլի իւրա-
քանչիւր ոք ի ժառանգութիւն իւր
երկրագործել զերկիրն։
7 Եւ ծառայեցին ժողովուրդն Տեառն
զամենայն աւուրս Յեսուայ, եւ զա-
մենայն աւուրս ծերոցն որ կեցին
յետ Յեսուայ, որ տեսին զամենայն
գործս մեծամեծս Տեառն զոր արար
ընդ Իսրայէլ։
8 Եւ մեռաւ Յեսու որդի Նաւեայ ծա-
ռայ Տեառն, հարեալ հարիւր եւ տա-
սն ամաց։
9 Եւ թաղեցին զնա ի սահմանս ժա-
ռանգութեան իւրոյ ի Թամնաթսարա
ի լերինն Եփրեմ, հիւսիսակողմն լե-
առնն Գաաս։
10 Եւ ամենայն ազգն այն ժողովեցաւ
առ հարսն իւրեանց, եւ յարոյց այլ
ազգ զհետ նոցա որ ոչ գիտէին զՏէր,
եւ զգործս զոր արար ընդ Իսրայէլ։
11 Եւ արարին որդիքն Իսրայէլի չար
առաջի Տեառն, եւ ծառայեցին Բա-
ղաամայ։
12 Եւ թողին զՏէր Աստուած հարցն
իւրեանց որ հանին զնոսա յերկրէն
Եգիպտոսի, եւ գնացին զհետ աստ-
ուածոց օտարաց յազգաց շրջակայից
նոցա, եւ երկրպագեցին նոցա, եւ
բարկացուցին զՏէր։
13 Եւ թողին զՏէր, եւ ծառայեցին Բա-
ղաամայ եւ Աստարովթայ։
14 Եւ բարկացաւ սրտմտութեամբ Տէր
յԻսրայէլ, եւ մատնեաց զնոսա ի ձեռս
աւազակաց որ կողոպտէին զնոսա,
եւ ետ զնոսա ի ձեռս թշնամեաց նո-
ցա շրջակայից, եւ ոչ կարէին կալ
առաջի թշնամեաց իւրեանց։
15 Ամենայն ուր ելանէին, ձեռն Տեառն
էր ի նոսա ի չարիս, որպէս խօսեցաւ
Տէր, եւ որպէս երդուաւ Տէր նոցա,
եւ նեղեցին զնոսա յոյժ։
16 Եւ յարոյց Տէր դատաւորս, եւ ա-
զատեցին զնոսա ի ձեռաց աւազակաց
նոցա։
17 Եւ ոչ լուան դատաւորացն իւրեանց,
այլ պոռնկեցան զհետ աստուածոց
օտարաց, եւ երկրպագեցին նոցա։
Եւ արագ դարձան ի ճանապարհէն
զոր գնացին հարքն նոցա հնազան-
դելով պատուիրանաց Տեառն, եւ ոչ
արարին նոքա ըստ նոցին։
18 Եւ յորժամ յարոյց նոցա Տէր դա-
տաւորս, եւ էր Տէր ընդ դատաւորն,
եւ ազատեցին զնոսա ի ձեռաց թշնա-
մեաց նոցա զամենայն աւուրս դա-
տաւորին. զի ողորմեցաւ Տէր հեծու-
թեան նոցա յերեսաց նեղչաց նոցա
եւ ճնշողաց նոցա։
19 Եւ եղեւ յորժամ մեռանէր դատա-
ւորն, դառնային եւ պղծէին զանձինս
իւրեանց քան զհարսն իւրեանց, եր-
թալ զհետ աստուածոց օտարաց, ծա-
ռայել նոցա եւ երկրպագել նոցա։
Եւ ոչ թողին զգործս իւրեանց չա-
րութեանց, եւ ոչ զճանապարհ իւրե-
անց կարծրութեան։
20 Եւ բարկացաւ սրտմտութեամբ Տէր
յԻսրայէլ, եւ ասէ. Վասն զի անց-
ին ազգս զոր ես պատուիրեցի հարց
նոցա, եւ ոչ լուան ձայնի իմում,
21 եւ ես ոչ յաւելից հալածել յերե-
սաց նոցա զամենայն ազգս զոր թո-
ղին Յեսու եւ մեռանէր,
22 զի փորձեսցուք զՍիրայէլ եթէ
պահեսցեն զճանապարհս Տեառն
գնալ ընդ նոսա, եւ ոչ եղեն։ Վասն
այնորիկ թողին Տէր զազգսն զայսո-
սիկ, եւ ոչ հալածեաց զնոսա վաղվա-
ղակի, եւ ոչ ետ զնոսա ի ձեռս Յե-
սուայ։
23 Եւ թողին Տէր զազգսն զայսոսիկ
զի փորձեսցէ զնոսա, եւ տեսցէ եթէ
պահեսցեն զճանապարհս Տեառն գնալ
ընդ նոսա, եւ ոչ եղեն։

ԳԼ. Գ

1 Եւ զայսոսիկ ազգսն թողին Տէր
փորձել զՍիրայէլ ընդ նոսա, զա-
մենայն որ ոչ գիտէին զամենայն
պատերազմս Քանանացւոցն։
2 Միայն զի գիտասցեն որդիք մարդ-
կան զպատերազմ Սիրայէլի, եւ ու-
սուսցին նոցա պատերազմել, որ ոչ
գիտէին զայն յառաջագոյն։
3 Հինգ իշխանք Փղշտացւոց, եւ ամե-
նայն Քանանացի, եւ Սիդովնացի,
եւ Եւեացի որ բնակեալ էին ի լերինն
Լիբանան, ի լերինն Բաղաաղոն մին-
չեւ ի մուտս Եմաթայ։
4 Եւ եղեն նոքա փորձել զՍիրայէլ
ընդ նոսա, գիտել եթէ լուիցեն պա-
տուիրանաց Տեառն զոր պատուիրեաց
հարցն նոցա ձեռամբ Մովսիսի։
5 Եւ որդիքն Իսրայէլի բնակեցան ի
մէջ Քանանացւոցն, Քետացւոցն եւ
Ամորհացւոցն, Փերեզացւոցն եւ Եւե-
ացւոցն եւ Յեբուսացւոցն։
6 Եւ ի կին առին զդստերս նոցա, եւ
զդուստերս իւրեանց ետուն որդիսն
նոցա, եւ ծառայեցին աստուածոց
նոցա։
7 Եւ արարին որդիքն Իսրայէլի չար
առաջի Տեառն, եւ մոռացան զՏէր
Աստուած իւրեանց, եւ ծառայեցին
Բահաղայ եւ Աստարովթայ։
8 Եւ բարկացաւ սրտմտութեամբ Տէր
յԻսրայէլ, եւ ետ զնոսա ի ձեռս Քու-
սանեդեմայ թագաւորին Միջագետաց
եւ Սիւրիոյ։ Եւ ծառայեցին որդիքն
Իսրայէլի Քուսանեդեմայ ամս ութ։
9 Եւ աղաղակեցին որդիքն Իսրայէլի
առ Տէր, եւ յարոյց Տէր փրկիչ որ-
դւոց Իսրայէլի, եւ փրկեաց զնոսա,
զՈթոնիէլ որդի Կենազայ եղբայր
Քաղէբայ կրտսեր քան զնա։
10 Եւ եղեւ ի նա հոգի Տեառն, եւ դա-
տեաց զԻսրայէլ, եւ ել ի պատերազմ,
եւ ետ Տէր ի ձեռս նորա զՔուսանե-
դեմայ թագաւորն Միջագետաց, եւ
զօրացաւ ձեռն նորա ի վերայ Քուսա-
նեդեմայ։
11 Եւ հանգեաւ երկիրն քառասուն ամ,
եւ մեռաւ Ոթոնիէլ որդի Կենազայ։
12 Եւ եղեւ յետ մահուան Ոթոնիէլի
չարացուցին զիրենս որդիքն Իսրայէլի
առաջի Տեառն։ Եւ զօրացոյց Տէր
զԵգղոն թագաւորն Մովաբացւոց ի
վերայ Իսրայէլի, վասն զի արարին
չարութիւն առաջի Տեառն։
13 Եւ ժողովեաց առ ինքն զորդիսն Ա-
մանայ եւ զԱմաղեկ, եւ գնաց եհար
զԻսրայէլ, եւ տիրեցին քաղաքին
արմաւենեաց։
14 Եւ ծառայեցին որդիքն Իսրայէլի
Եգղոնի թագաւորի Մովաբացւոց ամս
ժ եւ ութ։
15 Եւ աղաղակեցին որդիքն Իսրայէլի
առ Տէր, եւ յարոյց նոցա Տէր փրկիչ
զԵհուդ որդի Գերայ որդւոյ Յեմինեայ
այր ձախակոյս։ Եւ ետուն որդիքն Իս-
րայէլի ընդ նմա պատարագ Եգղոնի
թագաւորի Մովաբացւոց։
16 Եւ արար Եհուդ սուսեր երկսայրի
եւ երկայնութիւն նորա կանգուն մի,
եւ կապեաց զնա ընդ ազդրոցն իւրում
ընդ աջմէ կողմանէ։
17 Եւ մատոյց զպատարագն Եգղոնի
թագաւորի Մովաբացւոց։ Եւ Եգղոն
էր մարմնով գեր յոյժ։
18 Եւ եղեւ յորժամ կատարեաց մատու-
ցանել զպատարագն, եւ արձակեաց
զժողովուրդն որ էին ընդ նմա տանել
զպատարագն,
19 եւ նա դարձաւ ինքն ի քարանձաւսն
որ ի Գաղգաղայ, եւ ասէ. Բան գա-
ղտնի ունիմ առ քեզ, թագաւոր։ Եւ
նա ասէ. Լռեցէք։ Եւ ելին ամենայն
որ կային առաջի նորա ի վերայ նո-
րա։
20 Եւ Եհուդ մտեալ առ նա, եւ նա
նստեալ էր ի վերնատանն ամառնա-
յին, որ էր նմա միայնակ։ Եւ ասէ
Եհուդ. Բան Աստուծոյ ունիմ առ
քեզ։ Եւ նա յարուցեալ ի գահոյից
իւրմէ
21 երկարեաց Եհուդ զձախ ձեռն իւր,
եւ առ զսուսերն ի կողմանէ աջմէ
իւրմէ, եւ խրեաց զնա ի փորն նորա,
22 մինչեւ մտին եւ զկոթն ընդ սուսե-
րին, եւ ոչ հանին զսուսերն ի փորոյն
նորա։ Եւ ելին ընդ ետեւ նորա զա-
րիւնն, եւ ոչ հանին զսուսերն ի փո-
րոյն նորա։
23 Եւ Եհուդ ելեալ ի սրահն, եւ փա-
կեաց զդրունսն վերնատանն ի վերայ
նորա, եւ կողպեաց զնոսա։
24 Եւ նա ելեալ գնաց, եւ ծառայքն
նորա եկեալ տեսին, եւ ահա դռունք
վերնատանն կողպեալ էին, եւ ասա-
ցին. Գուցէ ծածկէ զոտս իւր ի սե-
նեկին ամառնային։
25 Եւ սպասեցին մինչեւ ամաչեցան
յոյժ, եւ ահա ոչ բանայ զդրունսն
վերնատանն։ Եւ առեալ բանալին
բացին, եւ ահա տէր նոցա անկեալ
ի վերայ երկրի մեռեալ։
26 Եւ Եհուդ ապրեցաւ մինչ նոքա
սպասէին, եւ անցեալ ինքն անդր
քարանձաւսն,
27 եւ ապրեցաւ եւ անցեալ ի Սիրա-
յիլ, եւ հարեալ զեղջիւրն ի լերինն
Եփրեմ, եւ ելին ընդ նմա որդիքն Իս-
րայէլի ի լերինն, եւ նա առաջի նո-
ցա։
28 Եւ ասէ ցնոսա. Հետեւեցարուք ինձ,
զի մատնեաց Տէր զՄովաբ թշնամիս
ձեր ի ձեռս ձեր։ Եւ իջին զհետ նո-
ցա, եւ գրաւեցին զանցս Յորդանանու
Մովաբացւոց, եւ ոչ ետուն այր մի
անցանել։
29 Եւ հարին զՄովաբ ի ժամանակին
յայնմիկ զտասն հազարս արանց, զա-
մենայն զօրաւորս եւ զամենայն քա-
ջս, եւ ոչ մի ապրեցաւ։
30 Եւ խոնարհեցաւ Մովաբ յաւուր
յայնմիկ ի ձեռն Իսրայէլի։ Եւ հան-
գեաւ երկիրն ութսուն ամ։
31 Եւ Սամեգար որդի Ենաթայ հար
զվեց հարիւր այր Փղշտացի եզնա-
մարտիւ, եւ ինքն եւս ապրեցոյց զԻս-
րայէլ։

ԳԼ. Դ

1 Եւ եղեւ մեռանել Եհուդի, եւ չա-
րացուցին որդիքն Իսրայէլի զիրենս
առաջի Տեառն։
2 Եւ ետ զնոսա Տէր ի ձեռս Յաբինայ
թագաւորի Քանանացւոց, որ թագա-
ւորեաց ի Քասովր։ Եւ իշխան զօրու-
թեան նորա էր Սիսարա, եւ նա բնա-
կեալ էր ի Խարոսեթ հեթանոսաց։
3 Եւ աղաղակեցին որդիքն Իսրայէլի
առ Տէր, զի նիզակս երկաթեայս ու-
նէր նա, եւ զքսան հազար կառս եւ
զհեծեալս։ Եւ նեղեաց զնոսա զամե-
նայն ժամանակս քսան ամ։
4 Եւ Դեբովրա մարգարէ կին Լապի-
դովթայ, նա դատեաց զԻսրայէլ ի
ժամանակին յայնմիկ։
5 Եւ նա նստէր ընդ արմաւենեաւ Դե-
բովրայ միջի Արամաթայ եւ միջի
Բեթէլի ի լերինն Եփրեմ, եւ ելանէին
առ նա որդիքն Իսրայէլի ի դատաս-
տանի։
6 Եւ առաքեալ կոչեցոյց զԲարակ որ-
դի Աբինոամայ յԵդեսացւոյ, եւ ասէ
ցնա. Ոչ պատուիրեաց Տէր Աստուած
Իսրայէլի, եթէ գնա՛ եւ ժողովեա՛
զքեզ ի լերինն Թաբոր, եւ առ ընդ
քեզ զհազար այր ի որդիսն Նեփթա-
ղիմի եւ ի որդիսն Զաբուղոնի։
7 Եւ ես քաշեցից առ քեզ զՍիսարա
զիշխան զօրութեան Յաբինայ եւ զկա-
րսն նորա եւ զբազմութիւն նորա ի
գետն Կիսովն, եւ մատնեցից զնա ի
ձեռս քո։
8 Եւ ասէ ցնա Բարակ. Եթէ գաս ընդ
իս, երթիցեմ, եւ եթէ ոչ գաս ընդ իս,
ոչ երթիցեմ։
9 Եւ ասէ. Երթալով երթիցեմ ընդ քեզ,
բայց ոչ լիցի փառք քո ի ճանապար-
հին յոր դու երթիցես, զի ի ձեռն կնոջ
մատնեսցէ Տէր զՍիսարա։ Եւ յարե-
ալ Դեբովրա գնաց ընդ Բարակ յԵդե-
սացի։
10 Եւ ժողովեաց Բարակ զԶաբուղոն
եւ զՆեփթաղիմ յԵդեսացի, եւ ել ընդ
նմա հազար այր։ Եւ Դեբովրա ել ընդ
նմա։
11 Եւ Եբեր Կինացին էր ի կինացւոցն
ի որդւոցն Խոբաբայ փեսայ Մովսէսի,
եւ խոնարհեցոյց զվրան իւր մինչեւ
ի ծառն որ յԵդեսացի, որ է ընդ կող-
մանս Կենեզայ։
12 Եւ պատմեցին Սիսարայ եթէ ել
Բարակ որդի Աբինոամայ յԵդեսացի։
13 Եւ ժողովեաց Սիսարա զամենայն
կառս իւր, զինն երկաթեայս եւ զա-
մենայն զօրսն որ ընդ նմա, յԵդեսա-
ցի մինչեւ ի գետն Կիսովն։
14 Եւ ասէ Դեբովրա ցԲարակ. Յա-
րիր, զի այս է աւուրն յորում մատ-
նեաց Տէր զՍիսարա ի ձեռս քո։ Ո՞չ
Տէր ել առաջի քո։ Եւ իջին Բարակ
ի լերինն Թաբոր, եւ հազարն ընդ
նմա։
15 Եւ Տէր հարին զՍիսարա եւ զամե-
նայն կառս նորա եւ զամենայն զօրսն
նորա բերանոց սրոյ առաջի Բարակայ,
եւ իջեալ Սիսարա ի կառաց իւրոց
փախեաւ հետի։
16 Եւ Բարակ հալածեաց զկառսն եւ
զզօրսն մինչեւ յԵդեսացի, եւ անկան
զամենայն զօրսն Սիսարայ բերանոց
սրոյ, եւ ոչ մնաց մի։
17 Եւ Սիսարա փախեաւ հետի առ
վրանն Եբերայ Կինացւոյ, զի խա-
ղաղութիւն էր Յաբինայ թագաւորի
Քասովրայ ընդ տանն Եբերայ Կինա-
ցւոյ։
18 Եւ ել Յայէլ ընդառաջ Սիսարայ,
եւ ասէ ցնա. Դարձի՛ր տէր իմ, դար-
ձի՛ր առ իս, մի՛ երկնչիր։ Եւ դար-
ձաւ առ նա ի վրանն, եւ ծածկեաց
զնա վերարկուով։
19 Եւ ասէ ցնա Սիսարա. Ջո՛ւր ինձ
փոքր ինչ ըմպել, զի ծարաւի եմ։ Եւ
բացեալ զտիկն կաթոցն կաթուածոյ
ետ ըմպել նմա, եւ ծածկեաց զնա։
20 Եւ ասէ ցնա. Կաց առ դրան վրա-
նին, եւ եթէ ոք գայ եւ հարցանիցէ
զքեզ եւ ասիցէ. Ոք է այստեղ, ասա՛
թէ ոչ ոք։
21 Եւ Յայէլ կին Եբերայ առ զցից
վրանին, եւ առեալ զմուրճ ի ձեռն
իւր եկն առ նա ծանր, եւ խրեաց զցիցն
ի քունքն նորա, եւ անցին մինչեւ ի
գետին, եւ նա քնացեալ էր եւ նեղեալ
եւ մեռաւ։
22 Եւ ահա Բարակ հալածէր զՍիսա-
րա, եւ ել Յայէլ ընդառաջ նմա, եւ
ասէ ցնա. Եկ՛ եւ ցուցից քեզ զայրն
զոր դու խնդրես։ Եւ եկն առ նա, եւ
ահա Սիսարա անկեալ մեռեալ, եւ
ցից ի քունքն նորա։
23 Եւ խոնարհեցոյց Աստուած յաւուր
յայնմիկ զԱբիմելէք որդի Յովաթամայ
առաջի որդւոցն Իսրայէլի։
24 Եւ ձեռն որդւոցն Իսրայէլի գնա-
ցին զհետ եւ հարին զԱբիմելէք, մին-
չեւ ոչնչացուցին զնա։

ԳԼ. Ե

1 Եւ երգեցին Դեբովրա եւ Բարակ
որդի Աբինոամայ յաւուր յայնմիկ
եւ ասացին.
2 Վասն առնելոյ վրէժ ի թշնամեաց
Իսրայէլի, եւ ամենայն ժողովուրդ
կամաւորեցան ի պատերազմ, օրհնե-
ցէք զՏէր։
3 Լուարուք, թագաւորք, ականջ դի-
ցէք, իշխանք, ես Տեառն երգեցից,
ես երգեցից Տեառն Աստուծոյ Իսրա-
ելի։
4 Տէր յելանելն քո յԵդոմայ, յանց-
անելն քո յերկրէ Սէիրայ, երկիր
սասանեցաւ, եւ երկինք կաթեցին,
եւ ամպք կաթեցին ջուր։
5 Լերինք հեղան յերեսաց Տեառն, եւ
Սինայ յերեսաց Տեառն Աստուծոյ Իս-
րայէլի։
6 Յաւուրս Սամեգարայ որդւոյ Ենա-
թայ, յաւուրս Յայէլի դադարեցին
ճանապարհք, եւ որ երթային ճանա-
պարհս ծուռս երթային։
7 Դադարեցին գեղջիք ի դաշտին Իս-
րայէլի, դադարեցին մինչեւ յարեաւ
Դեբովրա, մինչեւ յարեաւ մայր յԻս-
րայէլ։
8 Ընտրեցին նորս պատերազմս, եւ
դրունք ոչ էին, եւ ոչ նիզակ երեւե-
ցաւ ի քառասուն հազարս Իսրայէլի։
9 Սիրտ իմ ի կանգնակս Իսրայէլի, որ
կամաւորեցան ի ժողովուրդ, օրհնե-
ցէք զՏէր։
10 Որ նստիք ի վերայ էշոց սպիտակա-
գունից, որ դատիք ի վերայ գորգոց,
եւ որ երթայք ճանապարհ, երգեցէք։
11 Ձայն երգողաց ի մէջ ջրհանելոց
անդ, անդ տացեն արդարութիւնս
Տեառն, արդարութիւնս գեղջկաց
նորա յԻսրայէլ։ Յայնժամ իջին յդռունս
ժողովուրդ Տեառն։
12 Զարթիր, զարթիր, Դեբովրա, զար-
թիր, զարթիր, երգեա՛ երգ։ Յարիր,
Բարակ, եւ գերեա՛ գերութիւն քո,
որդի Աբինոամայ։
13 Եւ իջին մնացեալքն ազատացն ի
մէջ ժողովրդեանն, Տէր իջին ինձ ի
մէջ հզօրացն։
14 ՅԵփրեմ արմատ նոցա ի մէջ Ամա-
ղեկի, զհետ քո Բենիամին ի մէջ ժո-
ղովրդեանդ քո։ Ի Մաքիրայ իջին
առաջնորդք, եւ ի Զաբուղոնէ տեսա-
նողք գրչի։
15 Եւ իշխանք Իսսաքարայ ընդ Դե-
բովրա, եւ Իսսաքար ընդ Բարակ
ընկեցաւ ի հովիտն ընդ ետեւ նորա։
Ի բաժանմունս Հրեղինի մեծամեծք
սրտից։
16 Ընդէ՞ր նստար ի մէջ սահմանաց,
լսել սուլոցս հօտից։ Ի բաժանմունս
Հրեղինի մեծամեծք սրտից։
17 Գաղաադ յայնկոյս Յորդանանու
բնակեցաւ, եւ Դան ընդէ՞ր նստաւ
նաւահանգիստս։ Ասեր նստաւ ի ծո-
վեզերս, եւ ի ծոցս իւրոց բնակեցաւ։
18 Զաբուղոն ազգ մեռանել հոգւոյ
իւրոյ ի մահ, եւ Նեփթաղիմ ի բարձ-
րութիւնս դաշտի։
19 Եկին թագաւորք, եւ պատերազմե-
ցան, յայնժամ պատերազմեցան թա-
գաւորք Քանանացւոց ի Թանաքայ
առ ջրովք Մեգեդդայ, ոչ առին աւար
արծաթոյ։
20 Յերկնից պատերազմեցան, աստղք
ի կարգս իւրեանց պատերազմեցան
ընդ Սիսարա։
21 Յորդան տարաւ զնոսա, հեղեղ
հնութեան հեղեղ Կիսովն։ Հալածեա
անձն իմ զոր կարացեր։
22 Յայնժամ ետ հարկանել զձիս ոտ-
ից նոցա, ընթացք զօրաւորաց նոցա։
23 Անիծէք զերկիրն Մարովսի, ասէ
հրեշտակ Տեառն, անիծանելով անի-
ծէք զբնակիչս նորա, զի ոչ եկին ի
ձեռն Տեառն, ի ձեռն զօրաւորացն։
24 Օրհնեալ քան զկանայս Յայէլ կին
Եբերայ Կինացւոյ, եւ քան զկանայս
որ բնակեալ են ի վրանի օրհնեալ
լիցի։
25 Ջուր խնդրեաց, եւ կաթ ետ նմա,
եւ ի պատուական ամանի մատոյց
նմա կարագ։
26 Ձեռն իւր ի ցիցն արկ, եւ աջ իւր
ի մուրճ զինուորի, եւ խրեաց զՍի-
սարա, եւ ջախջախեաց զգլուխ նո-
ցա, եւ խոցեաց եւ ծակեաց զքունս
նորա։
27 Ի մէջ ոտից նորա անկաւ, եւ ան-
կաւ, եւ մեռաւ, ի մէջ ոտից նորա
անկաւ, եւ անկաւ, ուր անկաւ, անդ
մեռաւ։
28 Ի պատուհանէ նայեցաւ եւ ողբա-
ցաւ մայր Սիսարայ, եւ ասէ ի վան-
դակէ. Ընդէ՞ր ուշացաւ գալ կառք
նորա, ընդէ՞ր ուշացան ոտք կառաց
նորա։
29 Իմաստունք ազգաց նորա պատաս-
խանի տուին նմա, եւ նա պատասխա-
նի ետ ինքն իւրում։
30 Ո՞չ գտին եւ բաժանեցին աւար,
կին մի եւ երկու կանայք ամենայն
մարդոյ, աւար գունոց ոչխարաց Սի-
սարայ, աւար գունոց ոչխարաց ի վի-
զակէ։
31 Եւ կորիցեն ամենայն թշնամիք քո,
Տէր, եւ որ սիրեն զնա իբրեւ զծա-
գումն արեգական ի զօրութեան իւրում։
Եւ հանգեաւ երկիրն քառասուն ամ։

ԳԼ. Զ

1 Եւ արարին որդիքն Իսրայէլի չար
առաջի Տեառն, եւ մատնեաց զնոսա
Տէր ի ձեռս Մադիամայ եւ ի ձեռս
Ամաղեկի եւ ի ձեռս որդւոցն Արե-
ւելից, եւ զօրացաւ ձեռն նոցա ի վե-
րայ Իսրայէլի։
2 Եւ արարին որդիքն Իսրայէլի զիրե-
նս ի քարանձաւսն որ ի լերինսն, եւ
ի քարայրսն, եւ ի ամուրսն։
3 Եւ եղեւ յորժամ սերմանէր Իսրա-
ել, եւ ելանէին Մադիամացիք եւ Ա-
մաղեկացիք եւ որդիք Արեւելից եւ
ելանէին ընդ նոսա,
4 եւ բանակէին ընդդէմ նոցա, եւ
ապականէին զերկիրն մինչեւ ի մտա-
նել Գազայ, եւ ոչ թողուին կեանս
յԻսրայէլ, եւ ոչ ոչխար եւ ոչ եզն եւ
ոչ էշ։
5 Զի նոքա եւ անասունք նոցա ելա-
նէին, եւ վրանք նոցա գային իբրեւ
զմարախ առատ, եւ նոցա եւ ուղտից
նոցա ոչ էր թիւ, եւ մտանէին յերկիրն
եւ ապականէին զնա։
6 Եւ նեղեցաւ Իսրայէլ յոյժ յերե-
սաց Մադիամայ, եւ աղաղակեցին
որդիքն Իսրայէլի առ Տէր։
7 Եւ եղեւ յորժամ աղաղակեցին որ-
դիքն Իսրայէլի առ Տէր վասն Մադի-
ամայ,
8 առաքեաց Տէր մարգարէ առ որդիսն
Իսրայէլի, եւ ասէ ցնոսա. Այսպէս
ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի. Ես
ելի զձեզ յԵգիպտոսէ, եւ հանի զձեզ
ի տանէ ծառայութեան,
9 եւ փրկեցի զձեզ ի ձեռաց Եգիպտա-
ցւոց, եւ ի ձեռաց ամենայն նեղչաց
ձերոց, եւ հալածեցի զնոսա յերեսաց
ձերոց, եւ ետու զերկիրն նոցա ձեզ,
10 եւ ասացի. Ես Տէր Աստուած ձեր
եմ, մի՛ երկնչիք զաստուածս Ամո-
րհացւոց, յերկրի որոց դուք բնակիք։
Եւ ոչ լուարուք ձայնի իմում։
11 Եւ եկն հրեշտակ Տեառն, եւ նստաւ
ընդ կաղնեաւ որ յԵփրաթա, որ էր
Յովաս հարազատ Եզերացւոյ, եւ որ-
դի նորա Գեդէոն կալոյր զցորե

յրուսա՝ ու ՙսկսեալ ձեռն՝ ի տուն՝ Մարդ
2 տասնից Տիկնէն՝ եւ տասնեակ մատ Հրէայ
կերպիւ ձեռ՝ ի Հրէայ ոչ ոք ոչ ոք ոչ
3 հոգի՝ բայց ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
4 տասնից Տիկնէն՝ եւ տասնեակ մատ Հրէայ
կերպիւ ձեռ՝ ի Հրէայ ոչ ոք ոչ ոք ոչ
5 ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
6 յԱն յոսկ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
7 տասնից Տիկնէն՝ եւ տասնեակ մատ Հրէայ
կերպիւ ձեռ՝ ի Հրէայ ոչ ոք ոչ ոք ոչ
8 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
9 պատ՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
10 Եւ Տէր՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
11 տրտմ՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
12 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
13 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
14 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
15 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
16 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
17 տրտմ՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
18 պատ՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
19 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
20 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
21 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
22 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
23 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
24 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
25 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
26 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
27 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
28 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
29 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
30 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
31 Եւ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ
հոգի՝ ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ

գԼ. Ե

1 Ա՛ր ես ասեմ ձեզ՝ թէ ամենայն ոք որ նայի
կնոջ ընդ ցանկանալ նմա՝ արդէն շնացաւ
ընդ նմա՝ սրտին իւրում։ 2 Եւ եթէ աջ
քո գայթակղեցուցանէ զքեզ՝ հան զնա՝ եւ
արկ ի քէն քեզ։ Զի լաւ է քեզ՝ զի կորիցէ
մի ի անդամոց քոց՝ եւ մի ամենայն մարմին
քո արկանիցի ի գեհեն։ 3 Եւ եթէ ձախ քո
գայթակղեցուցանէ զքեզ՝ կտրեա զնա՝ եւ
արկ ի քէն քեզ։ Զի լաւ է քեզ՝ զի կորիցէ
մի ի անդամոց քոց՝ եւ մի ամենայն մարմին
քո երթիցէ ի գեհեն։ 4 Ասացաւ եւս՝ թէ
Ով որ արձակեսցէ զկին իւր՝ տացէ նմա
գիր բաժանման։ 5 Եւ ես ասեմ ձեզ՝ թէ
ամենայն ոք որ արձակեսցէ զկին իւր՝ բա-
նի պոռնկութեան՝ արասցէ զնա շնանալ։
Եւ որ առնուցուն զարձակեալն՝ շնանայ։
6 Դարձեալ լուարուք՝ թէ ասացաւ հնոցն՝
թէ Մի երդնուր սուտ՝ այլ հատո՛ զերդումն
քո առ Տէր։ 7 Ես ասեմ ձեզ՝ թէ մի երդնուք
բնաւ՝ եւ ոչ յերկինս՝ զի աթոռ է Աստուծոյ։
8 Եւ ոչ յերկիր՝ զի սա է պատուական
ոտից նորա։ Եւ ոչ յԵրուսաղէմ՝ զի քաղաք
է մեծի թագաւորին։ 9 Եւ ոչ ի գլուխ քում
երդնուր՝ զի ոչ կարես մի ածել զերկար
կամ զգոյն։ Այլ եղիցի ձեր բան՝ այո՝ այո՝
եւ ոչ՝ ոչ։ Զի որ ինչ աւելի քան զայս՝ ի չարէ
է։ 10 Լուարուք՝ թէ ասացաւ՝ թէ Աչս ընդ
աչս՝ եւ ատամն ընդ ատամն։ 11 Ես ասեմ
ձեզ՝ թէ մի դիմադրէք չարի։ Այլ եթէ ոք
զաջ կողմն քո հարկանիցէ՝ դարձո՛ւր նմա
եւ զայլ։ 12 Եւ որ կամիցի ընդ քեզ դատել
եւ զպատմուճանն քո առնուլ՝ թո՛ղ նմա եւ
զթիկնոցն։ 13 Եւ որ զքեզ հարկանիցէ մղոն
մի՝ երթ ընդ նմա երկուս։ 14 Որ խնդրէ
ի քէն՝ տո՛ւր նմա։ Եւ որ կամիցի ի քէն
փոխել՝ մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո։
15 Լուարուք՝ թէ ասացաւ՝ թէ Սիրեսցես
զընկեր քո՝ եւ ատեսցես զթշնամի քո։
16 Ես ասեմ ձեզ՝ թէ սիրեցէք զթշնամիս
ձեր՝ եւ աղաչեցէք վասն հալածողացն ձե-
րոց։ 17 Զի եղիցիք որդիք Հաւր ձերոյ որ
յերկինս է։ Զի զարեգակն իւր ծագեցուցա-
նէ ի վերայ չարաց եւ բարեաց՝ եւ անձրեւ
տայ արդարոց եւ անիրաւաց։ 18 Արդ եղի-
ցիք դուք կատարեալք՝ որպէս եւ Հայր ձեր
երկնաւոր կատարեալ է։ 19 Զգուշացարուք
զի զարդարութիւն ձեր մի՛ արասջիք առաջի
մարդկան՝ զի տեսցին զձեզ։ Եթէ ոչ՝ վարձ
մի՛ ունիք առ Հաւր ձերում որ յերկինս է։
20 Արդ՝ երբ առնուցուս ողորմութիւն՝ մի՛
հարկաներ առաջի քո՝ որպէս կեղծաւորքն
առնեն ի ժողովարանս եւ ի հրապարակս՝
զի փառաւորեսցին ի մարդկանէ։ Ամէն ասեմ
ձեզ՝ թէ առին վարձս իւրեանց։ 21 Եւ դու
երբ առնուցուս ողորմութիւն՝ մի՛ գիտասցէ
ձախ քո զինչ առնէ աջ քո։ 22 Զի ողորմու-
թիւնդ քո լիցի ի ծածուկ՝ եւ Հայր քո որ
տեսանէ ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ յայտնա-
պէս։ 23 Եւ երբ աղաչէք՝ մի՛ լերուք որպէս
կեղծաւորքն՝ զի սիրեն կայնել եւ աղաչել
ի ժողովարանս եւ ի հրապարակս՝ զի երե-
ւեսցին մարդկան։ Ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ առին
վարձս իւրեանց։ 24 Դու երբ աղաչես՝ մտ
ի սենեակ քո՝ եւ դուռն քո գոցեալ՝ աղաչեա
Հայր քո որ ի ծածուկ է։ Եւ Հայր քո որ
տեսանէ ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ յայտնա-
պէս։ 25 Եւ աղաչելով մի՛ բազմաբանեսջիք
որպէս հեթանոսք՝ զի կարծեն թէ ի բազում
խօսելն իւրեանց լսելի լինիցին։ 26 Մի՛ նմա-
նիք նոցա։ Զի գիտէ Հայր ձեր զինչ պիտոյ
իցէ ձեզ՝ յառաջ քան զխնդրելն ձեր ի նմանէ։
27 Ուրեմն աղաչեցէք դուք այսպէս։ Հայր
մեր որ յերկինս ես՝ սրբեսցի անուն քո։
28 Եկեսցէ արքայութիւն քո։ Եղիցի կամք
քո՝ որպէս յերկինս եւ յերկրի։ 29 Զհացն
մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ այսօր։ 30 Եւ
թո՛ղ մեզ զպարտիս մեր՝ որպէս եւ մեք
թողումք պարտապանաց մերոց։ 31 Եւ մի՛
տանիր զմեզ ի փորձութիւն՝ այլ փրկեա
զմեզ ի չարէ։ Զի քո է արքայութիւն եւ
զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս։ Ամէն։

գԼ. Զ

1 Եւ զգո՛յշ լերուք զարդարութիւն ձեր
մի՛ առնել առաջի մարդկան՝ զի տեսցին
զձեզ։ Եթէ ոչ՝ վարձ մի՛ ունիք առ Հաւր
ձերում որ յերկինս է։ 2 Արդ՝ երբ առնուցուս
ողորմութիւն՝ մի՛ հարկաներ առաջի քո՝
որպէս կեղծաւորքն առնեն ի ժողովարանս
եւ ի հրապարակս՝ զի փառաւորեսցին ի
մարդկանէ։ Ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ առին
վարձս իւրեանց։ 3 Դու երբ առնուցուս
ողորմութիւն՝ մի՛ գիտասցէ ձախ քո զինչ
առնէ աջ քո։ 4 Զի ողորմութիւնդ քո լիցի
ի ծածուկ՝ եւ Հայր քո որ տեսանէ ի ծա-
ծուկ՝ հատուսցէ քեզ յայտնապէս։ 5 Եւ
երբ աղաչէք՝ մի՛ լերուք որպէս կեղծաւորքն՝
զի սիրեն կայնել եւ աղաչել ի ժողովարանս
եւ ի հրապարակս՝ զի երեւեսցին մարդկան։
Ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ առին վարձս իւրեանց։
6 Դու երբ աղաչես՝ մտ ի սենեակ քո՝ եւ
դուռն քո գոցեալ՝ աղաչեա Հայր քո որ
ի ծածուկ է։ Եւ Հայր քո որ տեսանէ ի
ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ յայտնապէս։ 7 Եւ
աղաչելով մի՛ բազմաբանեսջիք որպէս հե-
թանոսք՝ զի կարծեն թէ ի բազում խօսելն
իւրեանց լսելի լինիցին։ 8 Մի՛ նմանիք
նոցա։ Զի գիտէ Հայր ձեր զինչ պիտոյ իցէ
ձեզ՝ յառաջ քան զխնդրելն ձեր ի նմանէ։
9 Ուրեմն աղաչեցէք դուք այսպէս։ Հայր
մեր որ յերկինս ես՝ սրբեսցի անուն քո։
10 Եկեսցէ արքայութիւն քո։ Եղիցի կամք
քո՝ որպէս յերկինս եւ յերկրի։ 11 Զհացն
մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ այսօր։ 12 Եւ
թո՛ղ մեզ զպարտիս մեր՝ որպէս եւ մեք
թողումք պարտապանաց մերոց։ 13 Եւ մի՛
տանիր զմեզ ի փորձութիւն՝ այլ փրկեա
զմեզ ի չարէ։ Զի քո է արքայութիւն եւ
զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս։ Ամէն։
14 Զի եթէ թողուցանէք մարդկան զյան-
ցանս նոցա՝ թողցէ եւ ձեզ Հայր ձեր երկ-
նաւոր։ 15 Եթէ ոչ՝ Հայր ձեր երկնաւոր
չիցէ թողութիւն ձեզ։ 16 Եւ դարձեալ
երբ պահէք՝ մի՛ լերուք որպէս կեղծաւորքն
տրտում՝ զի կարծեն թէ ի բազում խօսելն
իւրեանց լսելի լինիցին։ 17 Ես ասեմ ձեզ՝
թէ առին վարձս իւրեանց։ 18 Դու երբ
պահես՝ օծ զգլուխ քո եւ զերեսս քո լուա՝
19 զի մի՛ երեւեսցիս մարդկան՝ զի պահես՝
այլ Հաւր քում որ ի ծածուկ է։ Եւ Հայր
քո որ տեսանէ ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ
յայտնապէս։ 20 Մի՛ ժողովէք ձեզ գանձս
ի վերայ երկրի՝ ուր ցեց եւ ժանգ աւերէ՝
եւ ուր գողք ականջ դնեն եւ գողանան։
21 Այլ ժողովեցէք ձեզ գանձս յերկինս՝ ուր
ոչ ցեց եւ ոչ ժանգ աւերէ՝ եւ ուր գողք
ոչ ականջ դնեն եւ ոչ գողանան։ 22 Զի
ուր է գանձ քո՝ անդ եւ սիրտ քո լինիցի։
23 Եւ մարմնոյ լապտեր է աչք։ Եթէ ուրեմն
աչք քո պարզ լիցի՝ ամենայն մարմին քո
լուսաւոր լիցի։ 24 Եթէ ոչ՝ աչք քո չար
լիցի՝ ամենայն մարմին քո խաւարային լի-
ցի։ Եթէ ուրեմն լոյսն որ ի քեզ է՝ խաւար
է՝ խաւարն որչափ։ 25 Ոչ ոք կարէ երկու
տանց ծառայել։ Զի կամ զմին ատեսցէ եւ
զայլն սիրեսցէ՝ կամ զմին հնազանդեսցի եւ
զայլն անարգեսցէ։ Ոչ կարէք Աստուծոյ
ծառայել եւ մամոնայի։ 26 Վասն այսորիկ
ասեմ ձեզ՝ մի՛ հոգայք անձին ձերում՝ զի
կերիցէք կամ զի արբիցէք՝ եւ ոչ մարմնոյ
ձերոյ՝ զի զգեցցուք։ Ոչ անձն աւելի է քան
զկերակուր՝ եւ մարմին քան զհանդերձ։
27 Նայեցարուք ի թռչունս երկնից՝ զի ոչ
սերմանեն եւ ոչ հնձեն եւ ոչ ժողովեն ի
շտեմարանս՝ եւ Հայր ձեր երկնաւոր կերա-
կրէ զնոսա։ Ոչ դուք աւելի քան զնոսա
պատուականք էք։ 28 Եւ ո՞վ ի ձէնջ հոգա-
ցեալ կարէ մի կանգուն յաւելուլ ի հասակ
իւր։ 29 Եւ զհանդերձէ զինչ հոգայք։ Նա-
յեցարուք ի հասկս արտի՝ զի ոչ գործեն եւ
ոչ հիւսանեն։ 30 Եւ ասեմ ձեզ՝ թէ ոչ եւ
Սողոմոն ամենայն փառօքն իւրովք զգեցաւ
իբրեւ զմի ոք ի սոսկանց սոցա։ 31 Եւ եթէ
զխոտ արտի՝ որ այսօր է՝ եւ վաղիւ ի թոն-
րի արկանի՝ Աստուած այսպէս զգեցուցա-
նէ՝ ո՞չ եւ առաւել զձեզ՝ դո՛ք սակաւահա-
ւատք։ 32 Մի՛ հոգայք ուրեմն եւ մի՛ ասէք
զինչ կերիցուք կամ զինչ արբիցուք կամ
զինչ զգեցցուք։ 33 Զի զայս ամենայն հե-
թանոսք խնդրեն։ Գիտէ Հայր ձեր երկնա-
ւոր զի կարիք ունիք զայսոսիկ ամենայնի։
34 Այլ խնդրեցէք նախ զարքայութիւն եւ
զարդարութիւն նորա՝ եւ զայս ամենայն
յաւելցին ձեզ։ 35 Մի՛ հոգայք ուրեմն վաղ-
ւոյ համար՝ զի վաղն հոգասցի զանձին իւ-
րում։ Բաւական է աւուր չարին հոգս իւր։

գԼ. Է

1 Մի՛ դատիք՝ զի մի՛ դատիցիք։ 2 Զի որով
դատաստանաւ դատիք՝ դատիցին ձեզ։ Եւ
որով չափով չափէք՝ չափեսցի ձեզ։ 3 Եւ
զիա՞րդ տեսանես զսղոցն որ ի քո աչս է՝
եւ զգերանդին որ ի քում աչս է՝ մի՛ նկատես։
4 Կամ զիա՞րդ ասես առ եղբայր քո՝ եթէ
հան զսղոցն յաչաց քոց՝ եւ ահա գերանդի
է ի քում աչս։ 5 Ով կեղծաւոր՝ հան նախ
զգերանդին յաչաց քոց՝ եւ ապա տեսցես
հանել զսղոցն յաչաց եղբաւր քո։ 6 Մի՛
տայք զսուրբ շանց՝ եւ մի՛ արկանէք զմար-
գարիտս ձեր առաջի խոզից՝ զի մի՛ կոխեսցեն
զնոսա ոտիւք իւրեանց՝ եւ դարձեալ պատա-
ռեսցեն զձեզ։ 7 Խնդրեցէք՝ եւ տացի ձեզ։
Փնտրեցէք՝ եւ գտանիցէք։ Զարկէք՝ եւ բա-
ցեալ լիցի ձեզ։ 8 Զի ամենայն որ խնդրէ՝
առնու։ Եւ որ փնտրէ՝ գտանէ։ Եւ որ զարկա-
նէ՝ բացեալ լիցի նմա։ 9 Կամ ո՞ր է ի ձէնջ
մարդ՝ զոր եթէ խնդրեսցէ որդի նորա հաց՝
թէ տացէ նմա քար։ 10 Եւ եթէ ձուկն խնդ-
րեսցէ՝ թէ տացէ նմա օձ։ 11 Եթէ ուրեմն
դուք չար էք՝ գիտէք պարգեւս բարիս տալ
որդւոցդ ձերոց՝ որչափ եւս առաւել Հայր
ձեր որ յերկինս է՝ տացէ բարիս խնդրողաց
իւրոց։ 12 Ամենայն ինչ զոր կամիցիք զի
արասցեն ձեզ մարդիկ՝ դո՛ք նոյնպէս ա-
րարէք նոցա։ Զի այս է օրէնք եւ մարգա-
րէք։ 13 Մտէք ընդ դրունս նեղս։ Զի լայն
է դուռն եւ ընդարձակ է ճանապարհ որ
տանի ի կորուստ՝ եւ բազումք են որ մտա-
նեն ընդ նա։ 14 Զի նեղ է դուռն եւ նեղ է
ճանապարհ որ տանի ի կեանս՝ եւ սակաւք
են որ գտանեն զնա։ 15 Զգուշացարուք ի
սուտ մարգարէից՝ որ գան առ ձեզ ի հա-
գուստս ոչխարաց՝ եւ ներքուստ են գայլք
յափշտակիչք։ 16 Յպտղոցն նոցա ծանիջիք
զնոսա։ Միթէ հաւաքեն ի փշոց զխաղող՝
կամ ի տատասկաց զթուզ։ 17 Այսպէս ամե-
նայն ծառ բարի պտուղս բարիս առնէ՝ եւ
ծառ չար պտուղս չարս առնէ։ 18 Ոչ կարէ
ծառ բարի պտուղս չարս առնել՝ եւ ոչ ծառ
չար պտուղս բարիս առնել։ 19 Ամենայն
ծառ որ ոչ առնէ պտուղ բարի՝ կտրի եւ ի
հուր արկանի։ 20 Ուրեմն յպտղոցն նոցա
ծանիջիք զնոսա։ 21 Ոչ ամենայն որ ասէ
ինձ՝ Տէր Տէր՝ մտանէ յարքայութիւն երկ-
նից՝ այլ որ առնէ զկամս Հաւր իմոյ որ յեր-
կինս է։ 22 Բազումք ասասցեն ինձ յաւուր
յայնմիկ՝ Տէր Տէր՝ ո՞չ անուամբ քով մար-
գարէացաք՝ եւ անուամբ քով դեւս հանե-
ցաք՝ եւ անուամբ քով զօրութիւնս բազումս
արարաք։ 23 Եւ յայնժամ ես ասասցեմ նո-
ցա՝ թէ Ոչ երբէք ծանեայ զձեզ։ Հեռացարուք
յինէն դո՛ք որ գործէք զանօրէնութիւն։
24 Ամենայն ոք որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ
եւ առնէ զնոսա՝ նմանեցուցից զնա մարդոյ
իմաստնոյ որ շինեաց զտունն իւր ի վերայ
վիմի։ 25 Եւ իջին անձրեւք եւ եկին հեղեղք
եւ փչեցին հողմք եւ զարկին ի տունն այն՝
եւ ո՛չ անկաւ։ Զի հաստատեալ էր ի վերայ
վիմի։ 26 Եւ ամենայն որ լսէ զբանս իմ
զայսոսիկ եւ ո՛չ առնէ զնոսա՝ նմանեցուցից
զնա մարդոյ անմտի որ շինեաց զտունն իւր
ի վերայ աւազի։ 27 Եւ իջին անձրեւք եւ
եկին հեղեղք եւ փչեցին հողմք եւ զարկին
ի տունն այն՝ եւ անկաւ։ Եւ եղեւ անկումն
նորա մեծ։ 28 Եւ եղեւ յորժամ կատարեաց
Յիսուս զբանս զայսոսիկ՝ զարհուրեցան
բազմութիւնքն ի վարդապետութենէ նորա։
29 Զի էր ուսուցանէր նոսա իբրեւ զիշխա-
նութիւն ունելով՝ եւ ոչ իբրեւ զդպիրս նո-
ցա։

գԼ. Ը

1 Եւ իջեալ նմա ի լերինն՝ եկին զնա բազ-
մութիւնք բազումք։ 2 Եւ ահա մարդ մի
բորոտ եկեալ երկիր պագանէր նմա՝ եւ ասէր
Տէր՝ եթէ կամիս՝ կարես զիս սրբել։ 3 Եւ
երկարեալ Յիսուս զձեռն՝ դպաւ նմա՝ եւ
ասէ՝ Կամիմ՝ սրբեցիր։ Եւ անդէն սրբեցաւ
բորոտութիւն նորա։ 4 Եւ ասէ Յիսուս ցնա
թէ Տես մի՛ ումեք ասիցես՝ այլ երթ ցո՛յց
զանձն քահանայապետին՝ եւ մատո՛ զպատ-
արանսն զոր պատուիրեաց Մովսէս՝ նոցա
վկայութեան։ 5 Եւ մտեալ Յիսուս ի Կա-
փառնայում՝ մատեաւ առ նա հարիւրապետ
մի՝ աղաչէր զնա։ 6 Եւ ասէ՝ Տէր՝ մանուկ
իմ պառկի ի տան իմում անդամալոյծ՝ եւ
տագնապի յոյժ։ 7 Եւ ասէ Յիսուս՝ Ես եկեալ
բժշկեցից զնա։ 8 Եւ պատասխանի հարիւ-
րապետն՝ ասէ՝ Տէր՝ ոչ եմ արժան զի մտա-
նիցես ընդ տանիս իմ՝ այլ միայն ասա՛ բա-
նիւ՝ եւ բժշկեսցի մանուկ իմ։ 9 Զի եւ ես
մարդ եմ հնազանդ իշխանաց՝ ունելով ի
հնազանդ իմում զօրս։ Եւ ասեմ ցայս՝ Գնա՛
եւ երթայ՝ եւ ցայլ՝ Եկ՝ եւ գայ՝ եւ ծառայի
իմում՝ Արա՛ զայս՝ եւ առնէ։ 10 Եւ լուեալ
Յիսուսի՝ զարմացաւ՝ եւ ասէ ցհետեւեալսն՝
Ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ ոչ գտի նոյնչափ հա-
ւատս ի մարդ ոք յԻսրայէլի։ 11 Եւ ասեմ
ձեզ՝ թէ բազումք յարեւելից եւ յարեւմտից
եկեսցեն՝ եւ հանգիցին ընդ Աբրահամ եւ
ընդ Իսահակ եւ ընդ Յակոբ ի թագաւորու-
թեան երկնից։ 12 Եւ որդիքն արքայութեան
արտաքս հանցին ի խաւարն արտաքին։ Անդ
եղիցի լալ եւ կրճտել ատամանց։ 13 Եւ ասէ
Յիսուս հարիւրապետին՝ Երթ՝ եւ որպէս
հաւատացեր՝ եղիցի քեզ։ Եւ բժշկեցաւ
մանուկն նորա յժամուն յայնմիկ։ 14 Եւ
եկեալ Յիսուս ի տուն Պետրոսի՝ ետես զաներ-
կայն նորա՝ եւ զկինն Պետրոսի տենդոտ։
15 Եւ մատեաւ ձեռն՝ եւ թողաւ զնա տենդն՝
եւ յարեաւ՝ եւ սպասաւորէր նոցա։ 16 Եւ
յորժամ եղեւ երեկոյ՝ մատուցին առ նա
դեւահարս բազումս։ Եւ հանէր զհոգիսն
խօսիւ՝ եւ զամենայն հիւանդսն բժշկէր։
17 Զի լցցի որ ասացաւ ի մարգարէէն Եսայեայ
որ ասէ՝ Զանձինս մեր ինքեանս առ եւ զհի-
ւանդութիւնս մեր բարձ։ 18 Եւ տեսեալ Յի-
սուսի զբազմութիւնս բազումս՝ հրամայեաց
երթալ յայնկոյս։ 19 Եւ մատեալ մի ոմն
դպիր՝ ասէ ցնա՝ Վարդապետ՝ երթիցեմ զի-
նեւ ընդ քեզ ուր եւ գնասցես։ 20 Եւ ասէ
Յիսուս՝ Աղուէսք ունին զբներս՝ եւ թռչունք
երկնից զբունս՝ եւ Որդի մարդոյ ո՛չ ունի
ուր զգլուխ իւր դիցէ։ 21 Եւ ասէ ցնա այլ
ոմն ի հետեւելոցն՝ Տէր՝ հրամայեա՛ նախ
երթալ ինձ եւ թաղել զհայր իմ։ 22 Եւ ասէ
Յիսուս՝ Հետեւեա՛ ինձ՝ եւ թո՛ղ զմեռեալսն
թաղել զմեռեալս իւրեանց։ 23 Եւ մտեալ
նմա ի նաւ՝ հետեւեցան նմա աշակերտք իւր։
24 Եւ ահա շարժումն մեծ եղեւ ի ծովուն՝
մինչեւ ծածկեցաւ նաւն ի ալեաց։ Եւ նա
ննջէր։ 25 Եւ մատեալ արթնացուցին զնա
աշակերտք իւր՝ ասեն՝ Տէր՝ փրկեա՛ զմեզ՝
կորնչիմք։ 26 Եւ ասէ ցնոսա՝ Ընդէ՞ր երկ-
նչիք դո՛ք սակաւահաւատք։ Յետ այնորիկ
յարեաւ՝ եւ հրամայեաց հողմոցն եւ ծովուն՝
եւ եղեւ խաղաղութիւն մեծ։ 27 Եւ զարհու-
րեցան մարդիկն՝ եւ ասէին՝ Ո՞ր է սա զի
եւ հողմք եւ ծով հնազանդին նմա։ 28 Եւ
եկեալ նմա յայնկոյս ի գաւառն Գադարացւոց՝
ընդդիմացան նմա երկու դեւահարք՝ ելեալք
ի գերեզմանաց՝ չարք յոյժ՝ մինչեւ ոչ ոք
կարէր անցանել ճանապարհաւ անտի։ 29 Եւ
ահա գոչեցին՝ եւ ասեն՝ Զի՞ մեզ եւ քեզ՝ Որ-
դի Աստուծոյ։ Եկե՞ր հանդերձ ժամանակի
տանջել զմեզ։ 30 Եւ էր հեռի նոցա հօտ
խոզից բազմաց արածեալ։ 31 Եւ դեւքն
աղաչէին զնա՝ եւ ասէին՝ Եթէ հանես զմեզ՝
արձակեա՛ զմեզ ի հօտ խոզից։ 32 Եւ ասէ
ցնոսա՝ Երթայք։ Եւ նոքա ելեալ գնացին
ի հօտ խոզից։ Եւ ահա ամենայն հօտ խոզից
ընթացեալ ընկղմեցաւ ի ծովն՝ եւ մեռան
ի ջուրս։ 33 Եւ հովիւքն փախեան՝ եւ գնա-
ցեալ ի քաղաքն՝ պատմեցին զամենայն եւ
զդեւահարացն։ 34 Եւ ահա ամենայն քա-
ղաքն ելեալ ընդառաջ Յիսուսի՝ եւ տեսեալ
զնա՝ աղաչեցին զի անցցէ ի սահմանաց
նոցա։

գԼ. Թ

1 Եւ նաւեալ անցեալ՝ եկն յիւրում քաղաքն։
2 Եւ ահա մատուցին առ նա անդամալոյծ
մի՝ որ պառկէր ի մահիճի։ Եւ տեսեալ Յի-
սուսի զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդամալոյծն՝
Որդեա՛կ՝ քաջ լեր՝ մեղքդ քո թողին քեզ։
3 Եւ ահա ոմանք ի դպրացն ասէին ընդ ի-
րեանս՝ Այս հայհոյէ։ 4 Եւ Յիսուս գիտեալ
զխորհուրդս նոցա՝ ասէ՝ Ընդէ՞ր խորհիք
չար ինչ ի սիրտս ձեր։ 5 Զի՞ է դիւրագոյն
ասել՝ Թողին քեզ մեղքդ քո՝ եւ կամ ասել՝
Յարի՛ եւ գնա՛։ 6 Բայց զի գիտասջիք թէ
իշխանութիւն ունի Որդի մարդոյ ի վերայ
երկրի թողուլ մեղս՝ յայնժամ ասէ ցանդա-
մալոյծն՝ Յարի՛ եւ ա՛ռ զմահիճ քո՝ եւ գնա՛
ի տուն քո։ 7 Եւ յարեաւ՝ եւ գնաց ի տուն
իւր։ 8 Եւ տեսեալ ամբոխին՝ զարհուրեցան՝
եւ փառաւորեցին զԱստուած որ տուեալ է
իշխանութիւն այսպիսի մարդկան։ 9 Եւ
անցեալ Յիսուս անտի՝ տեսանէ մարդ մի
նստեալ ի մաքսատան՝ որ կոչէր Մատթէոս՝
եւ ասէ ցնա՝ Հետեւեա՛ ինձ։ Եւ յարեաւ՝
եւ հետեւեցաւ նմա։ 10 Եւ եղեւ նստելոյ
նմա ի տան՝ եւ ահա բազումք մաքսաւորք
եւ մեղաւորք եկեալ նստեան ընդ Յիսուսի
եւ ընդ աշակերտս նորա։ 11 Եւ տեսեալ
փարisեցւոցն՝ ասէին ցաշակերտսն նորա՝
Ընդէ՞ր ընդ մաքսաւորս եւ մեղաւորս ուտէ
վարդապետ ձեր։ 12 Եւ լուեալ Յիսուսի՝
ասէ՝ Ոչ պիտոյ են հիւանդք բժշկի՝ այլ
որ չարաչար ունին զհիւանդս։ 13 Երթայք
եւ ուսարուք զոր ինչ իցէ՝ Ողորմութիւն
կամիմ եւ ոչ պատարագ։ Զի ոչ եկի կոչել
զարդարս՝ այլ զմեղաւորս ի ապաշխարու-
թիւն։ 14 Յայնժամ մատեան առ նա աշա-
կերտք Յովհաննու՝ ասեն՝ Ընդէ՞ր մեք եւ
փարisեցիք պահեմք յոյժ՝ եւ աշակերտք քո
ո՛չ պահեն։ 15 Եւ ասէ Յիսուս ցնոսա՝ Ո՞չ
կարեն որդիք հարսանեացն սգալ՝ մինչդեռ
փեսայն ընդ նոսա է։ Այլ եկեսցեն աւուրք
յորում առցի ի նոցանէ փեսայն՝ եւ յայնժամ
պահեսցեն։ 16 Եւ ոչ ոք կարկատան ի նո-
րոյ արկանէ ի հնոյ հանդերձ։ Զի առցէ
լրումն նորա ի հանդերձէն՝ եւ չարագոյն
պատռուածք լինիցին։ 17 Եւ ոչ արկանեն
զգինի նոր ի տիկս հինս։ Զի ապա պատռին
տիկքն՝ եւ գինին հեղուն՝ եւ տիկքն կորնչին։
Այլ արկանեն զգինի նոր ի տիկս նորս՝ եւ
երկոքին միանգամայն պահեսցին։ 18 Զայս
նմա խօսելոյ՝ ահա իշխան մի մատեալ երկիր
պագանէր նմա՝ եւ ասէր՝ Զի աղջիկ իմ նո-
րիւն մեռաւ՝ այլ եկեալ եդ զձեռն քո ի վե-
րայ նորա՝ եւ կեցցէ։ 19 Եւ յարեաւ Յիսուս
եւ գնաց ընդ նմա՝ եւ աշակերտք նորա։
20 Եւ ահա կին մի որ տասն եւ երկու ամ
էր ունելով հոսանս արեան՝ մատեալ ետ
կարկառեաց զձեռն՝ եւ մերձեցաւ ի վերայ
պատանեաց հանդերձից նորա։ 21 Զի ասէր
ընդ ինքեան՝ Եթէ միայն մերձեցայց ի հան-
դերձս նորա՝ կեցայց։ 22 Եւ դարձեալ Յի-
սուս՝ եւ տեսեալ զնա՝ ասէ՝ Քաջ լեր՝ դուստր
իմ։ Հաւատք քո կեցուցին զքեզ։ Եւ կեցաւ
կինն յժամուն յայնմիկ։ 23 Եւ եկեալ Յի-
սուս ի տուն իշխանին՝ եւ տեսեալ զհարս-
տահարսն եւ զբազմութիւնն աղմկելի՝ 24 ասէ
ցնոսա՝ Տեղի՛ տուք՝ զի ոչ մեռաւ աղջիկն
այլ քնանայ։ Եւ ծիծաղէին նմա։ 25 Եւ
յորժամ հալածեցաւ բազմութիւնն՝ մտեալ
կալաւ զձեռն նորա՝ եւ յարեաւ աղջիկն։
26 Եւ ելանէ համբաւ այս յամենայն երկիրն
այնոսիկ։ 27 Եւ անցեալ Յիսուսի անտի՝
երկու կոյր զհետ գային՝ աղաղակեալ եւ
ասելով՝ Ողորմեա՛ մեզ Որդի Դաւթի։ 28 Եւ
եկեալ ի տուն՝ մատեան առ նա կոյրքն։ Եւ
ասէ ցնոսա Յիսուս՝ Հաւատայք դո՛ք զի
կարեմ զայս առնել։ Ասեն ցնա՝ Այո՛ Տէր։
29 Յայնժամ մատեալ ետ զաչսն նոցա՝ եւ
ասէ՝ Ըստ հաւատոց ձերոց եղիցի ձեզ։
30 Եւ բացան աչք նոցա։ Եւ հրամայեաց
նոցա Յիսուս՝ եւ ասէ՝ Տեսէ՛ք մի՛ ումեք
ասիցէք։ 31 Եւ նոքա ելեալ՝ հռչակեցին
զնա յամենայն երկրին այնմիկ։ 32

չեր չինէ, և զանիկա ներքան ու գառնին
15 ձիւթով ծեփէ։ Եւ ասա ձեւով չինես անիկա.
տապանին երկայնութիւնը երեք հարիւր կանգուն, լայնութիւնը հնսուն կանգուն, և բարձ-
16 րութիւնը երեսուն կանգուն լինայ։ ‡Տապանին առաստաղ չինես, ու զանիկա մէկ կանգունով
չափով լինցընես վերէն, և տապանին դուռը մէկ կողմէն դնես. ներքնատեղով, միջնա-
17 տեղով ու վերնատեղով չինես անիկա։ Եւ ահա ես ջուրի վրայ Ջրհեղեղ պիտի բերեմ,
երկնից տակը կենդանութեան շունչ ունեցող բոլոր մարմինը կործանելու համար. երկրի
18 վրայ ինչ որ կայ՝ պիտի սատկի։ Բայց քեզի հետ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ, ու տապանը
պիտի մտնես դուն ու քու որդիդ, և կնիկ-
19 դ ու որդւոցդ կիներն ալ քու հետդ։ Եւ ամէն անասուններէն՝ ամէն մարմիններէն՝ *ամ-
ենէն երկերիս հատ տապանը բերես, որ քեզի
հետ ապրի ըլլան. արու և էգ ըլլան անոնք։
20 Թռչուններէն իրենց տեսակին պէս, և ընտանի անասուններէն իրենց տեսակին պէս, և
բոլոր սողուններէն իրենց տեսակին պէս, երկրի
բոլոր սողուններէն իրենց տեսակին պէս, ա-
մէնէն երկերիս հատ †քեզի պիտի գան՝ ապրի
21 ըլլալու համար։ Եւ դուն ամէն տեսակ կերակուրներէն որ ի՛ուտելիս է, ու քովդ ժող-
22 վի, որ քեզի և անոնց ուտելիք ըլլայ։ Եւ ըրաւ Նոյ՝ *Աստուծոյ իրեն բոլոր պատուիրա-
ծին պէս, *այնպէս ըրաւ։

ԳԼ. Է

1 Նոյ իր ընտանիքովը ու ամէն տեսակ կենդանիներով տապանը
կը մտնէ. 17 Ջրհեղեղին սկիզբը և տեւողութիւնը։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Նոյին, *Դուն քու բոլոր
առնով տապանը մտիր. ինչու որ ես զքե-
զ արդար մարդը միջ *քեզի իմ առջեւս տեսի
2 տակաւին։ Ամէն †տեսակ անասուններէն քեզի
եօթնեական հատ առնես՝ արու և էգ. իսկ
*անասուններէն երկերիս հատ՝
3 արու և էգ։ Երկնից թռչուններէն ալ եօթ-
նեական հատ առնես՝ արու և էգ, բոլոր երկրի
4 վրայ *ձուն սերունդը ողջ պահելու համար։
Ինչու որ եօթը օրէն ետքը երկրի վրայ †քա-
ռասուն օր ու քառասուն գիշեր անձրեւ պիտի
բերեմ, և ամէն էակը որ ըրի երկրին վրայէն
5 պիտի ջնջեմ։ Եւ Նոյ ՏԷրոջը բոլոր իրեն պա-
6 տուիրածին պէս ըրաւ։ Եւ Ջրհեղեղը երկրի
վրայ եղած ատենը Նոյ վեց հարիւր տարեկան
7 էր։ Եւ †Նոյ ու իր որդիքը և իր կինը ու իր

‡ Կամ՝ լայարկ
† Ած. 13։ Գէն. է. 4։ 21։ 22։ 25։ բ Պետ. բ. 5։
2 Գէն. է. 1։ 7։ 15։ ա Պետ. գ. 20։ բ Պետ. բ. 5։
3 Գէն. է. 8։ 9։ 16։
4 Ած. 7։ 12։ Մատ. ի. 18։ 19։ Ղուկ. ժ. 19։ Ղեւտ. ժ. 16։
5 Ղեւտ. ժ. 7։ 15։ ա Պետ. բ. 5։
6 Գէն. է. 9։ 15։ 16։
7 Գէն. է. 9։
8 Գէն. է. 2։ Ղեւտ. ժ. 28։ Ղեւտ. ժ. 19։
9 Գէն. է. 1։ 7։ Գէն. գ. 18։ Ղեւտ. ժ. 20։ ա Պետ. գ. 20։ բ Պետ. բ. 5։
10 Գէն. է. 20։
11 Ած. 2։ 3։
12 Ած. 4։ 12։ Մատ. ի. 26։
13 Մատ. ի. 20։ Ղեւտ. է. 27։
14 Գէն. է. 2։ Ղեւտ. ժ. 19։ Ղեւտ. ժ. 28։ Ղեւտ. ժ. 19։
15 Գէն. է. 7։ Գէն. գ. 18։ Ղեւտ. ժ. 20։ ա Պետ. գ. 20։ բ Պետ. բ. 5։
16 Ած. 1։ 7։ Գէն. է. 1։
17 Ած. 2։ 3։ 8։ 9։
18 Գէն. է. 20։ Ած. 2։ 3։ Ած. 4։ 12։ Մատ. ի. 26։ Մատ. ի. 20։ Ղեւտ. ժ. 26։ Ղեւտ. ժ. 19։ Ղեւտ. ժ

8 Եւ Աստուած խօսեցաւ Նոյին ու անոր որ-
9 դւոցը անոր հետ՝ ըսելով, Եւ ես Հաստա ձեզի
հետ՝ ու ձեզմէ ետքը ձեր սերունդին հետ
10 Հմէ ուխտս պիտի հաստատեմ, Եւ ձեզի հետ
եղող †ամէն չնչաւոր կենդանիին հետ, թէ
թռչուններն, թէ անասուններն ու թէ ձեզի հետ
եղող երկրի ամէն գազանին հետ, ասպանէն
եղածներուն ամէնուն հետ, ու երկրի բոլոր
11 անասուններուն հետ։ Եւ Հձեզի հետ իմ ուխ-
տս պիտի հաստատեմ, որ ալ ամէն
մարմին չկործանի ջուրերէն ջրհեղեղ, ոչ ալ
նորէն ջրհեղեղ ըլլայ երկիրը աւերելու համար։
12 Եւ բսաւ Աստուած, Հիմ ու ձեր միջը,
դի հետ եղող ամէն չնչաւոր կենդանիին միջը
յաւիտենական գոլորշու համար բրած ուխտս
13 նշանը սա է. իմ ամպերս ամպին մէջ պիտի
դնեմ, և ան պիտի ըլլայ իմ ու երկրի միջեւ
14 դը եղած ուխտին նշանը։ Եւ պիտի ըլլայ որ
երբոր երկրի վրայ ամպ բերեմ, ապեղը ամպին
15 մէջ պիտի տեսնուի։ Եւ Հիմ ու ձեր միջեւ,
դը, ու ամէն մարմինէն ամէն չնչաւոր կենդա-
նիին միջեւ եղած իմ ուխտս պիտի յիշեմ.
և ջրերն ալ ամէն մարմիններ կորընչացնելու հա-
16 մար չըլլան երբեք ջրհեղեղ պիտի չըլլայ։ Եւ ապե-
դը ամպին մէջ պիտի ըլլայ, ու անոր պիտի
նայիմ, որ †Աստուծոյ ու երկրի վրայ եղող
ամէն մարմինէն բոլոր կենդանի անասուններն
միջեւեղած յաւիտենական ուխտը յիշեմ։
17 Եւ Աստուած Նոյին բսաւ, Աս է ան ուխտին
նշանը՝ որն ես հաստատեցի իմ ու երկրի
վրայ եղող ամէն մարմինին միջեւ։
18 Եւ Նոյին որդիները՝ որոնք սապանէն ելան,
Սեմ, Քամ ու Յաբեթ էին. և Հքամ Քանա-
19 նու հայրն էր։ Աս երեքը Նոյի որդիքն էին,
և †ասոնցմէ բոլոր երկիրը սաղաժողվեցաւ։
20 Եւ Նոյ սկսաւ Հերկիրը գործել, ու այգի
21 տնկեց։ Եւ գինիէն խմեց ու գինովցաւ, և
22 իր վրանին միջը մերկացաւ։ Ու Քանանու
հայրը Քամ իր հօրը մերկութիւնը տեսաւ,
ու գուրս ելաւ իր երկու եղբայրներուն պատ-
23 մեց։ Եւ Սեմ ու Յաբեթ հանդերձ առին, և
իրենց երկուքին ուսերուն վրայ դրին, ու նա
ետ երթալով իրենց հօրը մերկութիւնը ծած-
կեցին. և իրենց երեսը ետնդետ դարձած էին
24 լալով՝ իրենց հօրը մերկութիւնը չտեսան։ Եւ
Նոյ իր գինիէն արթընցալով՝ իր պզտիկ որդւոյն
25 իրեն ըրածը իմացաւ։ Ու բսաւ, †Անիծեալ
ըլլայ Քանան. Հծառայից ծառայ ըլլայ
26 իր եղբայրներուն։ Նաև բսաւ, †Օրհնեալ ըլ-
լայ Սեմի Տէրը Աստուածը, և Քանան °անոր
27 ծառան ըլլայ։ Աստուած Յեզ տղուարձակէ
28 Եւ Յաբեթի մեծ եղբօրը Սեմին ալ՝ որ
29 Յաբեթին բոլոր որդւոցը Հայրն էր, Եւ
Նոյ ապրեցաւ երեք հարիւր յիսուն տարի։
30 Եւ Նոյի բոլոր օրերը իննհարիւր յիսուն տարի
եղան, և մեռաւ։

ԳԼ. Ժ

1 Նոյի ծնունդներըն։ 2 Յաբեթի որդիքը։ 6 Քամի որդիքը։
8 Նեբրովթի առաջին թագաւորը։ 21 Սեմի որդիքը։

1 Եւ Նոյի որդւոցը՝ Սեմի, Քամի ու Յա-
բեթի ծնունդներն ասոնք են. ու ջրհեղեղին
ետքը †ասոնց որդիներ ծնան։
2 †Յաբեթի որդիքը Գոմեր, Մագոգ, Մա-
դայ, Յաւան, Թոբէլ, Մոսոք ու Թիրաս էին։
3 Եւ Գոմերի որդիքը Աշքինաս, Բիփաթ ու
4 Թորգոմա էին։ Եւ Յաւանի որդիքը Եղի-
սայ, Թարսիս, Կիտացիք ու †Դոդանացիք էին։
5 †Ազգաց կղզիները իրենց երկիրներովը՝ ամէն
մէկը իր լեզուին պէս՝ ազգերուն մէջ իրենց
տոհմերովը սասնցմէ բաժնուեցան։
6 Եւ °Քամի որդիքը Քուշ, Մեսրայիմ,
7 Փուտ ու Քանան էին։ Եւ Քուշի որդիքը
Սաբա, Եւիլա, Սաբաթա, Ռեգմա ու Սաբե-
թաքա էին։ Եւ Ռեգմայի որդիքը Սաբա ու
8 Դեդան էին։ Եւ Քուշ Ծնաւ Նեբրովթը. ա-
սիկա սկսաւ երկրի վրայ զօրաւոր ըլլալ։
9 Ասիկա †Տէրոջը առջեւը զօրաւոր հոտաղ մըն
էր. անոր համար կ'ըսուի, Տէրոջը առջեւը
10 Նեբրովթին պէս զօրաւոր հոտաղ։ Եւ †իր
թագաւորութեանը սկիզբը Բաբելն ու Ուրուկ
ու Աքադ և Քալանէ էր Սենաար երկրին մէջ։
11 Անկից երկրին ‡Ասորեստան դնաց, ու Նինուէն
12 և Ռոսովթ քաղաքը ու Քալան չինեց. Նի-
նուէի ու Քալայի միջտեղը Ռեհենն ալ չինեց։
13 Ասիկա մեծ քաղաք մըն էր։ Եւ Մեսրայիմ
Ծնաւ Ղուդացիները, Անամացիները, Ղաբա-
14 յիները, Նեփթուհացիները, Պաթրուսացիք-
ները, ու Քասղուհացիները, (†ուսկից որ
Փղշտացիք եղան,) ու Կափթորացիները։ Եւ
15 Քանան Ծնաւ իր անդրանիկը Սիդոնը, Նաև
16 Քետը, Եբուսացին, Ամորհացին, Գեղգեսա-
17 յին, Խեւացին, Արուկեցին, Ասենացին, Արուա-
18 դացին, Սամարացին և Ամաթացին. ու ետքը
գացին, Սամաթացին և Ամաթացին. ու ետքը
19 Քանանացւոց ցեղերը ապաժողվեցան։ Եւ †Քա-
նանացւոց սահմանը Սիդոնէն Գերարա անց-
նելով մինչեւ Գազա, Սոդոմ ու Գոմոր, և Ադ-
20 մա ու Սեբոյիմ, մինչեւ Ղասա էր։ Քամի որ-
դիքը՝ իրենց տոհմերովը, իրենց լեզուներովը,
իրենց երկիրներուն ու ազգերուն մէջ սասնք են։
21 Եւ Յաբեթին մեծ եղբօրը Սեմին ալ՝ որ

ե Գէն. գ. 18։
զ Կաս. Ծիսկ. 9։
է Կաս. Ծդ. 9։
ը Գլ. Ժէ. 11։
թ Գլ. Ժ. 13։ 19։
ժ Գլ. Ժ. 6։
ի Գլ. ե. 32։
ի Գլ. ժ. 32։ ա Մն. ա. 4։ հա։
լ Գլ. գ. 10։ 25։ գ. 2։ Ած. Ծգ. 11։
խ Գլ. Ժ. 15։ 19։
ծ Գլ. Ժ. 1։ ա Կօր. Ծգ. 9։
կ Գլ. ե. 32։
հ Գլ. ժ. 6։
ձ Գլ. ե. 12։ Գաղ. գ. 17։
ղ Ը Օր. ի. 10։
ճ Յեսա. ի. 25։ գ Թագ. ի. 20։ 21։
մ Ած. ի. 1։ ա Կօր. Ծգ. 9։
յ Գլ. ժ. 16։
ն Ելք. ժգ. 15։ 19։
շ Ա Մն. ա. 5։ հե։
ո Կաղ. Ծիսկ. 11։
չ Գլ. ժ. 16։
պ Ելք. ժգ. 15։ 14։ գ. 6։
ջ Կաղ. անդր
—
ռ Գլ. ի. 1։ 7։ 10։
ս Ա Մն. ա. 8։ հե։
վ Գլ. գ. 11։
տ Ելք. ժգ. 16։ Ած. ի. 22։ Սափ. ի. 11։
ր Ա Մն. ա. 8։ հե։
ց Ելք. ժգ. 14։ գ. 6։
ւ Ելք. ժգ. 16։ Ած. ի. 22։
փ Ա Մն. ա. 12։
ք Ելք. Ա Մն. ա. 12։
օ Գլ. ժգ. 12։ 14։ 15։ 17։ ժէ. 18—21։ Թագ. ի. 2—12։ Եսա. ժբ. 7։ 8։

երէքին բոլոր որդւոցը Հայրն էր, Սեմին
22 Ծնաւ։ †Սեմին որդիքը՝ Եղամ, Ասուր, Ար-
23 փաքսադ, Ղուդ ու Արամ էին։ Եւ Արամին
որդիքը՝ Հուս, Հուլ, Գաթեր ու Մաշ էին։
24 Եւ Արփաքսադ Ծնաւ †Սղան, և Սղայ
25 Ծնաւ Եբերը։ Ու Եբերին երկու որդի ծը-
նաւ. մէկուն անունը °Փաղէկ էր. քանզի
երկիրը անոր օրերը բաժնուեցաւ. և անոր
26 եղբօրն անունը Յեկտան էր։ Ու Յեկտան
Ծնաւ Եղմոդադ, Սղոսափ, Ասարմաթը, Յո-
27 բաբը, Ադ որամը, Ուզալը, Դեկղան, (28) Ե-
29 բալը, Աբիմաելը, Սղան, Ոփիրը, Եւիլան
ու Յոբաբը. ամէն սասնք Յեկտանին որդիքն
30 էին։ Եւ սասնց բնակարանը եղաւ Մեսայէն
31 մինչեւ Սեփէր՝ արեւելեան լեռը։ Սեմի որ-
դիքը՝ իրենց սահմաններովը, իրենց լեզուն-
բովը, իրենց երկիրներուն մէջ՝ իրենց ազգե-
32 րովը սասնք են։ †Նոյի որդւոցը սահմերը՝
իրենց Ծնունդներուն ու ազգերուն համեմատ
սասնք են. և ջրհեղեղին եղբը ազգերը †ա-
սոնցմէ սասրածուեցան երկրի վրայ։

ԳԼ. ԺԱ

2 Աշխարհի մէջ մէկ լեզու եղաւ։ 5 Աշտարակաշինութիւնը։
6 և. լեզուաց խառնակութիւնը։ 10 Սեմին ազգ սասնք են։
27 Աբրամի հօրը Թարային ազգ սասնք են։ 31 Թարան
ևս քաղաքին հետերով խառան կ'երթայ։

1 Եւ բոլոր երկրին լեզուն մէկ՝ ու խօսուածքը
2 մէկ էր։ Ու եղաւ որ երբ †արեւելքէն կը
չուէին, Սենաար երկրին մէջ դաշտ մը գտան
3 ու հոն բնակեցան։ Եւ իրարու ըսին, Եկէք
աղիւսներ շինենք, ու կամարք կրակով ե-
փնենք։ Եւ աղիւսները անոնց քարի տեղ ե-
4 ղան, ու ձիւթը անոնց կիրի տեղ եղաւ։ Եւ
ըսին, Եկէք մեզի քաղաք մը ու աշտարակ
մը չինենք, †որ անոր գլուխը մինչեւ երկինքը
հասնի, և մեզի անուն առնանք, որ չըլլայ
5 թէ բոլոր երկրի վրայ ցրուինք։ Եւ †Տէրը
մարդոց որդիներուն չինած քաղաքն ու աշ-
6 տարակը տեսնելու իջաւ։ Եւ Տէրը ըսաւ,
Ահա †ասոնք մէկ ժողովուրդ մըն են, ու †ա-
մէնուն լեզուն մէկ է. և սոսկա չինելու սկը-
սեցան. ու հիմա ինչ որ չինել կը խորհին,
7 անոնցմէ պիտի չարգիլուին։ Եկէք, իջնենք,
և անոնց լեզուն հոն խառնակենք, որ †ամէն
8 մէկը իր ընկերոջ լեզուն չհասկընայ։ Եւ
Տէրը անկէ †բոլոր երկրին երեսը †ցրուեց զա-
9 նոնք. ու քաղաքը չինելէն դադրեցան։ Անոր
համար անոր անունը †Բաբիլոն կոչուեցաւ,
†քանզի Տէրը հոն բոլոր երկրին լեզուն խառ-

ե Գլ. ժ. 11։ ա Մն. ա. 17։ հա։
է Գլ. ժ. 10։ 12։
ը Ա Մն. ա. 19։
թ Ելք. ի. 1։
ժ Գլ. ի. 1։
ի Գլ. ժ. 21։
ի Գլ. ի. 19։
լ Գլ. ժ. 25։ Ա Մն. ա. 19։
խ Գլ. ժ. 26։ Ած. ի. 4։ Գաղ. ի. 5։ 6։
ծ Գլ. ի. 28։
կ Գլ. ժ. 21։
հ Գլ. ի. 19։ Ելք. ժ. 13։ Ա Կօր. ա. 20։
ձ Գլ. ժ. 25։ 32։
ղ Գլ. ժ. 1։
ճ Գաղ. ա. 51։
մ Ա Մն. ա. 19։
յ Գաղ. ա. 31։
ն Ելս. ի. 2։ Ա Մն. ա. 26։
շ Գլ. ժ. 15։ ի. 12։
ո Գլ. ի. 20։
չ Գլ. ժ. 1։ 2։ ժբ. 31։ 32։
պ Գլ. ժ. 1։
ջ Գլ. ժ. 15։ ի. 12։
ռ Գլ. ժ. 1։ 2։ ժբ. 31։ 32։
ս Գլ. ժ. 1։
վ Գլ. ժ. 1։ 2։ ժբ. 31։ 32։
տ Գլ. ժ. 1։ 2։ ժբ. 31։ 32։
ր Գլ. ժ. 1։ 2։ ժբ. 31։ 32։
ց Գլ. ժ. 1։ 2։ ժբ. 31։ 32։
ւ Գլ. ժ. 1։ 2։ ժբ. 31։ 32։
փ Գլ. ժ. 1։ 2։ ժբ. 31։ 32։
ք Գլ. ժ. 1։ 2։ ժբ. 31։ 32։
օ Գլ. ժ. 1։ 2։ ժբ. 31։ 32։
ֆ Գլ. ժ. 1։ 2։ ժբ. 31։ 32։

32 Եւ ան մնաց հոն տասն տարի։ Ապա թագաւորին օրերը երկու հարիւր հինգ տարի եղան, և թագաւոր Խաւսան մեռաւ։

ԳԼՒ· ԺԲ

1 Խաւսան կը կանչէ Աբրամը. ու ինք կ՚օրհնէ զայնիկա։ 4 Աբրամ Ղոմի հետ Խաւսանէն կ՚ելլէ։ 6 Քանանա երկիրն կ՚անցնէ։ 7 Ան երկիրը անոր մէջ իրեն կը խոստացուի։ 10 Սաստիկ պատահարով Եգիպտոս կ՚երթայ։ 11 Փոխանակով իր քեռիանը հառնիլ առաւելապէս իր ջերը ըլլալ կը ձեռացնէ։ 14 Փարաւոն իր ըրած բերել կու տայ Սարան, և պատուհասով ետ կը դարձնէ։

1 Եւ ՚Տէրը բաւ Աբրամին, Քեզ երկրէդ և քու ազգականներէդ ու քու հօրդ տունէն դէպ ան երկիրը՝ որ ես քեզի պիտի ցուցընեմ։
2 Եւ քեզ մեծ ազգ պիտի ընեմ, ու քեզ պիտի օրհնեմ, և քու անունդ պիտի մեծցնեմ. ու
3 դուն ՚օրհնալ պիտի ըլլաս։ Եւ քեզ օրհնողները պիտի օրհնեմ, ու քեզ անիծողները պիտի անիծեմ։ ու երկրի բոլոր ազգերը քեզմով պիտի օրհնուին։
4 Եւ Աբրամ գնաց՝ ինչպէս որ Տէրը անոր ըսեր էր։ Ղոմ ալ անոր հետը գնաց։ ու Աբրամ ՚ութսունհինգ տարեկան էր երբոր Խաւսանէն ելաւ։
5 Եւ Աբրամ իր կնիկը Սարան, ու իր եղբօրորդին Ղոմը, և իրենց բոլոր ստացած-քրտածը, և Խաւսանի մէջ ՚հրինց ստացած հոգիները առնելով, ելան որ գնանան երկիրը երթան։ և գնացին երկիրը
6 եկան։ Ու Աբրամ ան երկրէն մինչև Սիւքէմի տեղը՝ Մորէի կաղնիին ՚մօտ անցաւ։ Եւ այն ատեն Քանանացիները կային ան երկրին մէջ։
7 Եւ Տէրը երեւցաւ Աբրամին ու բաւ, Քու սերունդիդ պիտի տամ ան երկիրը։ Եւ հոն ՚սեղան չինեց Տէրոջը՝ որ իրեն երեւցաւ։
8 Եւ անկէ գնաց ի բնէ Բեթէլին արեւելեան կողմը հասաւ վրանը բացաւ (Բեթէլը արեւմտեան կողմն՝ ու Գայէն արեւելեան կողմն էր)։ և հոն Տէրոջը սեղան չինեց, ու ՚Տէրոջը անունը կանչեց։
9 Եւ Աբրամ ճամբայ ելաւ, գնաց հարաւ կողմը։
10 Ու հոն երկրին մէջ սով եղաւ. և Աբրամ Եգիպտոս իջաւ հոն պանդխտանալու համար, ըսկսաւ որ սովը սաստիկ էր այդ երկրին մէջ։
11 Եւ եղաւ որ երբ մտնելու վրայ էր Եգիպտոս, իր կնոջը՝ Սարային ըսաւ, Ահա գիտեմ որ դուն ՚գեղեցիկ տեսքով կին մը ես։
12 Հապա եղի պիտի ըլլայ որ երբ եգիպտացիք քեզ տեսնեն, պիտի ըսեն, Այրիկա անոր կինն է. ու զիս պիտի մեռցնեն, բայց քեզ ողջ թող
13 տան։ Ըսէ՛ք բրէ՛ք որ քոյր իմ ես. որպէսզի քու պատճառովդ ինծի ապէկ ըլլայ, ու քու պատճառովդ իմ անձս ապրի։
14 Եւ եղաւ որ երբ Աբրամ Եգիպտոս հասաւ, Եգիպտացիք տեսան որ կինը շատ գեղեցիկ էր։
15 Փարաւոնին իշխանները ալ տեսան, ու գովեցին զանիկա փարաւոնին առջեւը. և կինը փարաւոնին տունը առնուեցաւ։
16 Եւ անոր հաշուով Աբրամին բարիք բրաւ. ու ան ոչխարներ ու արջառներ և էշեր ու ծառաներ և աղախիններ ու էգ էշեր և ուղտ ալ ունեցաւ։
17 Բայց Տէրը մեծ հարուածներ փարաւոնին և անոր տունը՝ Աբրամին կնկան Սարային համար պատճառով։
18 Ուստի փարաւոն Աբրամ կանչեց ու ըսաւ, Ինչ է որ ինծի բրիր. ինչո՞ւ ինծի չյայտնեցիր թէ կինդ Աբրամի է. ըսէ՛ ինչո՞ւ ըսիր թէ քոյրս է, որ ես զայն ինծի կին առնէի. բայց հիմա ահա կնիկդ՝ առ ու գնա։ Եւ փարաւոն իր մարդոց ալ պատուիրեց անոր համար, ու զանիկա իր կնկովը ու իր բոլոր ստացուածքովը խրկեցին։

ԳԼՒ· ԺԳ

1 Աբրամ ու Ղոմ Եգիպտոսէն կը գառնան։ 7 Հովիւներուն անհամաձայնութիւնը Տէրոջը խրատովը կը դադրեցնեն։ 10 Ղոմ Սոդոմ կ՚երթայ։ 13 Աբրամին հետ խաւսելէն ետքան նորա խնդիրը։ 18 Աբրամ Քերբոն երթալով՝ հոն սեղան կը շինէ։

1 Եւ Աբրամ իր կնիկովը ու իր բոլոր ունեցածներովը Եգիպտոսէն դէպ ի Քանանացիները ելաւ, ու Ղոմն ալ իրեն հետ։
2 Եւ Աբրամ շատ հարուստ էր անասուններով, արծաթով ու ոսկիով։
3 Ուժամ առ ուժ ու օրէ օր՝ Եւ իր ունեցած բոլոր ստացուածները առնելով՝ Բեթէլին կողմէն մինչև Այ ընկած տեղը, ան տեղը ուր էր առաջ իր վրանը սկզբնապէս,
4 Բնեվէի ու Գայիի միջտեղը։ Ան տեղը ուր էր առաջ իր սեղանը շինած, հոն Աբրամ Տէրոջը անունը կանչեց։
5 Եւ Աբրամին հետ գացող Ղոման ալ ոչխարներ ու արջառներ ու վրաններ ունէր։
6 Եւ հոն երկիրը բաւական չէր անոնց որ միասին բնակին. քանզի անոնց ստացուածքը շատ էր միասին չէին կրնար միասին բնակիլ։
7 Եւ Աբրամին անասուններուն հովիւներուն ու Ղոմանին անասուններուն հովիւներուն միջտեղը ՚վիճք կար. և Քանանացիները ու Փերեզացիները այն ատեն երկրին մէջ։
8 Եւ Աբրամ բաւ Ղոմանին, Կ՚աղաչեմ քեզի, ՚թող որ վիճք չըլլայ իմ ու քու միջտեղ, և իմ հովիւներուս ու քու հովիւներուդ միջտեղը վիճք չըլլայ, ընչա որ ՚մենք եղբայր ենք։
9 Բոլոր երկիրը քու առջեւդ չէ՞. կ՚ազատիս՝ պատաւ ինծի՝ եթէ ձախ կողմը երթաս, ես աջ կողմը կ՚երթամ, և եթէ աջ կողմը երթաս, ես ձախ կողմը կ՚երթամ։
10 Եւ Ղոմ իր աչքերը վեր վերցուց, ու ՚Յորդանանեան ամէն կողմը նայեցաւ՝ որ ամէն տեղ ջրատ էր, ՚Տէրը Սոդոմը ու Գոմորը կորընչացնելէն առաջ՝ մինչև ՚Սիգովր Տէրոջը դրախտին պէս՝ Եգիպտոսի երկրին պէս էր։
11 Ուստի Ղոմ ինքզինքը ընտրեց Յորդանանեան բոլոր կողմը բնտրեց իրեն, ու Ղոմ դէպ ի արեւելք չարեց. և իրարմէ բաժնուեցան։
12 Աբրամ Քանանացի երկրին մէջ բնակեցաւ. Ղոմ ալ Յորդանանի քաղաքներուն մէջ բնակեցաւ, ու վրան Սոդոմի քով
13 բացաւ։ Եւ Սոդոմի մարդիկը ՚խիստ չար ու մեղաւոր էին Տէրոջը առջեւը։
14 Եւ Տէրը Աբրամին բաւ՝ Ղոմ ՚բաժնուելէն ետքը, Հիմա աչքերդ վեր վերցուր, ու քու եղած տեղդ ՚ի հիւսիս ու հարաւ և ի դէպ ի արեւելք ու արեւմուտք նայէ.
15 ընչա որ աս բոլոր երկիրը՝ որ կը տեսնես, քեզի ու քու սերունդիդ պիտի տամ յաւիտեան,
16 անանց։ Եւ քու սերունդդ երկրի փոչիին պէս ՚կ՚ըլլա՝ պիտի ըսեմ՝ անանկ որ եթէ մէկը երկրի փոչին կրնայ հաշուել, քու սերունդդ ալ հաշուուիլ կրնայ։
17 Յառիսուր ու երկրի տես երկիրը պատուէ անոր երկայնութեանը ու լայնութեանը. ընչա քեզի պիտի տամ զայն։
18 Քանի մը անգամ քեզի պիտի ասեմ։ Եւ Աբրամ վերցուց իր վրանը, ու եկաւ ու բնակեցաւ Մամբրեի կաղնիներուն մէջ, որ Քերբոնի մէջ է, և հոն սեղան չինեց Տէրոջը։

ԳԼՒ· ԺԴ

1 Ղոմ Քաղդէացիներուն հետ Քաղաքներու հետ բռնի պատերազմի։ 11 Ղոմ գերի կ՚առնեն ի։ 14 ու Աբրամ զայն կ՚ազատէ։ 18 Մելքիսեդեկ Աբրամը կ՚օրհնէ։ 20 Աբրամ ալ անոր տասանորդ կու տայ։ 22 սակայն ետ կը դարձնէ իր հետ եղողներուն բաժին տալէն զատ։ Աստուած Սոդոմի Քաղաքներուն հետ կու տայ։

1 Ամ. Եղաւ որ ՚Ամեսափէլ Սենաարի թագաւորին, Եղիասարի Արիովք թագաւորին, ՚Եղամի Քադոռղոմր թագաւորին և Գոյիմի Թադղալ թագաւորին
2 Քաղաքաց թագաւորներուն դէմ պատերազմ ըրին՝ Բերա Սոդոմայ թագաւորին դէմ, և Բերսա Գոմորայ թագաւորին դէմ, Սենաաբ Ադմայ թագաւորին դէմ, և Սեմեբեր Սեբոյիմի թագաւորին դէմ, ու Բալա (այսինքն ՚Սիգովր) թագաւորին դէմ պատերազմեցան։
3 Ասոնց ամէնը Սդղիմ՝ Ձորին մէջ ՚հաւաքուեցան Սղդիմ ձորը Տասնեկու տարի ՚ծառայեցին ան Քադոռղոմրին և անոր հետ եղող թագաւորներուն ըրին, ու երկրորդ տարին ՚ապստամբեցան։
5 տասնեւմէկերորդ տարին ապստամբեցան։ Եւ չորեքտասաներորդ տարին Քադոռղոմր ու իր հետ եղող թագաւորները եկան, ու ՚Աստարովթ-Կառնայիմի մէջ եղող ՚Պաստիացիները, ու ՚Համի մէջ Զուզիացիները, և ՚Շաւէ Կարիաթայիմի մէջ Էմիացիները
6 երթեցին Սէիր լեռնականները մինչև ՚Պաւղ-Փարան՝ որ անապատին քով է։
7 Դարձան ետ եկան ՚Են-Մեսափատ՝ այսինքն Կադէս, ու եկան ՚Ենեամաքիացիներուն ամբողջ երկիրը ու Ամորհացին որ Համասոնթամարի մէջ կը բնակէր։ Ելան որ ՚տանեն
8 Սոդոմայ թագաւորն ալ ելաւ և Գոմորայ թագաւորն ալ ելաւ և Սեբոյիմի Սեմեբեր թագաւորն ալ ելաւ և Բալա (այսինքն ՚Սիգովր) թագաւորն ալ ելաւ, ու պատերազմ ըրին անոնց դէմ Սդղիմ ձորին մէջ։
9 Քադոռղոմրի հետ Ելամի Թադղալ թագաւորին հետ, և Գոյիմի Թադղալ թագաւորին հետ, և Սենաարի Ամրափէլ թագաւորին հետ, և Եղիասարի Արիովք թագաւորին հետ, չորս թագաւորը՝ հինգին դէմ։
10 Եւ Սդղիմ ձորը ՚նաւթի հոսքերով լեցուն էր. և Սոդոմի և Գոմորի թագաւորները փախան, և հոն իյնալուն՝ ու միւսները վերի լերինները փախան։
11 ու բոլ փախան։ Եւ անոնք Սոդոմի ու Գոմորի ամէն բարիքը, ու անոնց բոլոր պաշարները առին ու գացին։
12 Նաեւ առին ու գացին։ Եւ Սոդոմի մէջ բնակող Աբրամին հօդեղբօրորդին Ղոմը՝ ու անոր բոլոր բարիքը առին ու գացին։
13 Եւ փախստական մը եկաւ, ու սա ըսաւ Եբրայեցի Աբրամին պատմեց. և ՚անիկա նստած էր Ամորհացի Մամբրեին կաղնիներուն մէջ որ Եսքոլի և Ներայի եղբայրն էր, որոնք Աբրամի հետ դաշնակից էին։
14 Աբրամ հետ գացածները լսեց։ Եւ Աբրամ երբոր իր եղբօրը գերի առնուելը լսեց, ՚իր տանը մէջ ծնած՝ երեք հարիւր տասնուութ ծառաները հանեց, ու անոնց հետեւից Դան
15 ընկաւ։ Եւ ինք ու իր ծառաները գիշերով գունդ գունդ անոնց վրայ յարձա-

պաշեմ քեզի, Ամ ու քու վարձդ՝ և մեծ հատուցումդ ես քու հետդ։
2 Եւ Աբրամ ըսաւ, Տէր Աստուած, ինչ պիտի տաս ինծի՝ որ անզաւակ կ՚երթամ տունէս, ու տունիս տէրը Դամասկացի Եղիազեր է։
3 Աբրամ ալ ըսաւ, Ահա ինծի զաւակ չտուիր, ու ահա տունիս մէկը ինծի ժառանգ պիտի ըլլայ։
4 Եւ ահա անոր Տէրոջը խօսքը եղաւ անոր, Այս պիտի քու ժառանգ չըլլայ, հապա որ քու որովայնէդ պիտի ելլայ՝ ան պիտի ըլլայ քու ժառանգդ։
5 Եւ զայն դուրս հանեց ու ըսաւ, Հիմա նայէ՛ երկինքը ու հաշուէ՛ աստղերը, եթէ կրնաս հաշուել զանոնք։ Ու անոր ըսաւ, Ասանկ պիտի ըլլայ քու սերունդդ։
6 Եւ Աբրամ Տէրոջը հաւատաց, ու անիկա անոր արդարութիւն համարուեցաւ։
7 Եւ անոր ըսաւ, Ես եմ Տէրը՝ որ քեզ Քաղդէացիներուն Ուրէն հանեցի՝ որ քեզի այս երկիրը տամ ժառանգելու։
8 Եւ ըսաւ, Տէր Աստուած, ինչպէս պիտի գիտնամ որ զայն ժառանգելու եմ։
9 Եւ անոր ըսաւ, Ինծի երեք տարեկան երինջ մը առ, ու երեք տարեկան այծ մը, ու երեք տարեկան խոյ մը, ու տատրակ մը, ու աղաւնի մը։
10 Եւ ինք այս բոլորը առաւ, ու զանոնք կիսեց մէջտեղէն ի վար, ու իւրաքանչիւր կտորը միմեանց դէմ դրաւ. բայց թռչունները կիսեց չդրաւ։
11 Եւ գիշատիչ թռչուններ իջան դիակներուն վրայ, ու Աբրամ զանոնք վռնտեց։
12 Եւ արեւը մտնելու վրայ էր, ու Աբրամի վրայ քուն մը ինկաւ, ու ահա սարսափ մը մեծ խաւար մը անոր վրայ ինկաւ։
13 Եւ անոր ըսաւ, Գիտցիր որ քու սերունդդ օտար երկրի մէջ պանդուխտ պիտի ըլլայ, ու զանոնք պիտի ծառայեցնեն ու չարչարեն չորս հարիւր տարի։
14 Բայց ազգին որուն որ ծառայեն՝ ես պիտի դատեմ, ու ետքը անոնք մեծ ստացուածքով պիտի ելլան։
15 Իսկ դուն խաղաղութեամբ պիտի երթաս քու հարազատներուդ, ու լաւ ծերութեան մէջ պիտի թաղուիս։
16 Իսկ չորրորդ սերունդը հոս պիտի դառնայ, ընչա Ամորհացիներուն անօրէնութիւնը մինչև հիմա չի լրացաւ։
17 Եւ եղաւ որ արեւը մտաւ, ու խաւար եղաւ, ահա ծուխ մը ծխացող վառարան մը ու լապտեր մը որ կրակ էին՝ անցան այն կտորներուն միջէն։
18 Այն օրը Տէրը Աբրամի հետ ուխտ մը դրաւ՝ ըսելով, Եգիպտոսի գետակէն մինչև մեծ գետը՝ Եփրատ գետը,
19 Կինացիները ու Կենիզացիները ու Կադմոնացիները
20 ու Քետացիները ու Փերեզացիները ու Հռափայիմները
21 ու Ամորհացիները ու Քանանացիները ու Գրգեսացիները ու Յեբուսացիները։

ԳԼՒ· ԺԶ

1 Սարա Ագարը Աբրամին կը տայ։ 4 Ագար կը յղանայ։ 6 Սարա զայն կը նեղէ։ 7 Ագար կ՚երթայ։ 9 Տէրոջը հրեշտակը զայն կը դարձնէ։ 13 Ագար Աստուածը կը տեսնէ։ 15 Իսմայէլ կը ծնանի։

1 Եւ Աբրամի կնիկը Սարա զաւակ չծնաւ անոր. և անոր Եգիպտացի ՚աղախին մը կար՝ որուն անունը Ագար էր։
2 Եւ Սարա Աբրամին ըսաւ, Ահա Տէրը զիս զաւակ ծնանելէ արգիլեց. կ՚աղաչեմ՝ մտիր աղախնիս մօտ, գուցէ անկէ զաւակ ունենամ։ Եւ Աբրամ Սարայի խօսքին լսելով՝
3 Աբրամ Քանանացի երկրին մէջ տասը տարի բնակելէ ետքը՝ կնկան Սարայի Ագար անունով եգիպտացի աղախինը առաւ, ու իր կնկան Սարայի տուաւ որ անոր կին ըլլայ։
4 Եւ ինք Ագարի մտաւ, ու անիկա յղացաւ։ Եւ երբոր տեսաւ որ յղացած է՝ անոր աչքին մէջ իր տիրուհին արհամարհուեցաւ։
5 Եւ Սարա Աբրամին ըսաւ, Իմ ըրածիս պատճառով դուն ալ նեղութեան մէջ ես։ Ես աղախինս քու գիրկդ տուի, ու ինքն իմացաւ որ յղացած է՝ ես անոր աչքին մէջ արհամարհուեցայ։ Տէրը թող դատաստան ընէ իմ ու քու միջտեղ։
6 Եւ Աբրամ Սարայի ըսաւ, Ահա աղախինդ ձեռքդ է, ինչ որ քու աչքիդ լաւ երեւնայ՝ անոր ըրէ։ Եւ Սարա զայն նեղեց, ու անիկա անոր երեսէն փախաւ։
7 Եւ Տէրոջը հրեշտակը անապատին մէջ աղբիւրի մը քով գտաւ զայն՝ Սուրի ճամբուն վրայ եղող աղբիւրին քով։
8 Եւ ըսաւ, Ագար, Սարայի աղախին, ուրկէ՞ եկար ու ո՞ւր կ՚երթաս։ Եւ ըսաւ, Տիրուհիս Սարայի երեսէն կը փախչիմ։
9 Եւ Տէրոջը հրեշտակը անոր ըսաւ, Դարձիր տիրուհիդ ետ, ու անոր ձեռքերուն տակ խոնարհեցիր։
10 Եւ Տէրոջը հրեշտակը անոր ըսաւ, Քու սերունդդ անչափ պիտի շատցնեմ, որ չի կրնար հաշուուիլ բազմութենէն։
11 Եւ Տէրոջը հրեշտակը անոր ըսաւ, Ահա յղացած ես, ու որդի մը պիտի ծնանիս, ու անոր անունը Իսմայէլ պիտի դնես, ընչա Տէրը քու տառապանքդ լսեց։
12 Ան վայրի էշի պէս մարդ մը պիտի ըլլայ. անոր ձեռքը ամէնուն դէմ պիտի ըլլայ, ու ամէնուն ձեռքը անոր դէմ պիտի ըլլայ, ու իր բոլոր եղբայրներուն երեսին դէմ պիտի բնակի։
13 Եւ Տէրը՝ որ անոր հետ խօսեցաւ, անունը կանչեց, Դուն Աստուած տեսնող ես, ընչա ըսաւ, Հիմա ալ հոս տեսնողին ետեւէն նայեցայ։
14 Ուստի հորը Լահայ Ռոյի հոր անունը դրին. ահա Կադէսի ու Բարադի միջտեղ է։
15 Եւ Ագար Աբրամին զաւակ մը ծնաւ, ու Աբրամ իր ծնած որդիին անունը՝ որ Ագար ծնաւ, Իսմայէլ դրաւ։
16 Ագար Իսմայէլ ծնած ատենը Աբրամ ութսունվեց տարեկան էր։

ԳԼՒ· ԺԷ

1 Աստուած Աբրամին կը յայտնուի, ու անոր հետ ուխտ կը դնէ։ 5 Անունը կը փոխուի։ 9 Թլփատութիւնը կը հրամայուի։ 15 Սարայի անունն ալ կը փոխուի։ 17 Աբրամ կը ծիծաղի։ 18 Իսմայէլի համար կը խնդրէ։ 19 Իսահակ կը խոստացուի։ 23 Աբրամ թլփատութիւնը կը կատարէ։

1 Եւ Աբրամ իննսունինը տարեկան էր, երբոր Տէրը Աբրամին երեւցաւ, ու անոր ըսաւ, Ես եմ Ամենակալ Աստուածը. իմ առջեւս գնա՛ ու կատարեա՛ եղիր։
2 Եւ իմ ուխտս պիտի դնեմ իմ ու քու միջտեղ, ու քեզ շատ պիտի շատցնեմ։
3 Եւ Աբրամ երեսին վրայ ինկաւ, ու Աստուած անոր հետ խօսեցաւ՝ ըսելով,
4 Ես ահա իմ ուխտս քեզի հետ է, ու բազմաթիւ ազգերու հայր պիտի ըլլաս։
5 Ու քու անունդ այլեւս Աբրամ պիտի չկոչուի, հապա քու անունդ Աբրահամ պիտի ըլլայ, ընչա բազմաթիւ ազգերու հայր պիտի դնեմ քեզ զայն։
6 Ու քեզ շատ պիտի շատցնեմ, ազգեր քեզմէ պիտի ելլան, ու թագաւորներ քու ազգէդ պիտի ելլան։
7 Ու իմ ուխտս պիտի հաստատեմ իմ ու քու միջտեղ, ու քու սերունդիդ ետեւէդ՝ իրենց ազգերուն մէջ՝ յաւիտենական ուխտով մը, որ ես Աստուած ըլլամ քեզի ու քու սերունդիդ ետեւէդ։
8 Ու քեզի ու քու սերունդիդ ետեւէդ՝ Քանանացի բոլոր երկիրը՝ որ դուն պանդխտանալու երկիրն է, պիտի տամ յաւիտենական կալուածքի համար, ու անոնց Աստուած ըլլամ։
9 Եւ Աստուած Աբրահամի ըսաւ, Դուն ալ իմ ուխտս պահէ՛, դուն ու քու սերունդդ ետեւէդ՝ իրենց ազգերուն մէջ։
10 Ասիկա է իմ ուխտս՝ որ պիտի պահէք իմ ու ձեր միջտեղ, ու քու սերունդիդ ետեւէդ. ձեր մէջ եղած արու մը թլփատուի։
11 Ու թլփատութեան մարմնոյ ձեր միսը պիտի կտրէք, ու ասիկա պիտի ըլլայ նշան ուխտին որ իմ ու ձեր միջտեղ է։
12 Ու ութ օրուան արու մը ձեր մէջ թլփատուի, ազգէ ազգ ձեր տուներուն մէջ ծնած ամէն արու, ինչպէս նաեւ ձեր դրամով գնուած՝ ամէն օտարազգի որ քու սերունդէդ չէ։
13 Անպայման թլփատուի քու տանդ ծնածն ալ, ու քու դրամովդ գնուածն ալ. ու իմ ուխտս ձեր մարմնոյ մէջ յաւիտենական ուխտ մը պիտի ըլլայ։
14 Ու թլփատութեան մարմնոյ միսը չկտրուած արու մը՝ անիկա իր ազգէն պիտի կտրուի, ընչա իմ ուխտս խզեց։
15 Եւ Աստուած Աբրահամի ըսաւ, Կնկանդ Սարայի անունն ալ Սարա պիտի չկոչես, հապա անոր անունը Սառա պիտի ըլլայ։
16 Ու զայն պիտի օրհնեմ, ու անկէ ալ քեզի որդի մը պիտի տամ. ու զայն պիտի օրհնեմ, ու ազգերու մայր պիտի ըլլայ, ազգերու թագաւորներ անկէ պիտի ելլան։
17 Եւ Աբրահամ երեսին վրայ ինկաւ, ու ծիծաղեցաւ, ու իր սրտին մէջ ըսաւ, Հարիւր տարեկան մարդուն մէկ որդի պիտի ծնանի՞, ու իննսուն տարեկան Սառան պիտի ծնանի՞։
18 Եւ Աբրահամ Աստուծոյ ըսաւ, Ո՛հ թէ Իսմայէլ քու առջեւդ ապրի։
19 Եւ Աստուած ըսաւ, Ճշմարիտ կնկանդ Սառա քեզի որդի մը պիտի ծնանի, ու անոր անունը Իսահակ պիտի դնես. ու անոր հետ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ՝ յաւիտենական ուխտով մը, որ անոր սերունդին ետեւէն ալ ըլլայ։
20 Իսմայէլի համար ալ քեզ լսեցի. ահա զայն պիտի օրհնեմ, ու պտղաբեր պիտի ընեմ, ու շատ պիտի շատցնեմ. տասներկու իշխաններ պիտի ծնանի, ու մեծ ազգ մը պիտի ընեմ զայն։
21 Բայց իմ ուխտս Իսահակի հետ պիտի հաստատեմ, որ Սառա անոր տարեկան ժամանակին քեզի պիտի ծնանի։
22 Եւ խօսելը վերջացուց անոր հետ, ու Աստուած Աբրահամէն վեր ելաւ։
23 Եւ Աբրահամ առաւ իր որդին Իսմայէլը, ու իր տանը մէջ ծնածները ու իր դրամովը գնուածները, Աբրահամի տան բոլոր արու մարդիկը, ու նոյն օրը անոնց թլփատութեան միսը կտրեց, ինչպէս Աստուած անոր ըսեր էր։
24 Աբրահամ իննսունինը տարեկան էր՝ երբոր իր մարմնոյ թլփատութեան միսը կտրեց։
25 Եւ անոր որդին Իսմայէլ տասներեք տարեկան էր՝ երբոր իր մարմնոյ թլփատութեան միսը կտրեց։
26 Նոյն օրը Աբրահամ ու անոր որդին Իսմայէլ թլփատուեցան։
27 Ու անոր տանը բոլոր մարդիկը՝ տունը ծնածները ու օտարազգիներէն դրամով գնուածները, անոր հետ թլփատուեցան։

կեցան, ու ՙգաղիլեն գանձք. և քշեցին գանձք մինչև Քոբա , որ Դամասկոսի *հեռակային
16 կողմն է։ Եւ Հրոյտր բարիքը եամ բնաւ . և իր եղբայրը Դաման ու անոր բարիքը և հեծելները ու ժողովուրդն ալ եամ բնաւ ։
17 Եւ ՚հինքը՝ Քոդողոդոմոր ու անոր հետ եղող թագաւորները զարնելեն ու գառնալեն եաքը , Սողոմի թագաւորը Վանիկա գիմաց եկաւ գէպ ի Շաւէ ձորը (այսինքն ՚Թագաւորի ձորը)։ Եւ ՚Մոդելի թագաւորը Մելքիսեդեկ հաց ու գինի հանեց. ու ան
19 նիկա Քարձրեալ Աստուծոյ ՚քահանան էր ։
Եւ օրհնեց զանիկա , ու բաւ , ՚Օրհնեալ ըլլայ Աբրամ՝ ՚Երկինքէ ու երկրի տէրը եղող
20 Քարձրեալ Աստուածմէն ։ Եւ ՚օրհնեալ ըլլայ Քարձրեալ Աստուածն՝ որ քու թշնամիներդ քու ձեռքդ մատնեց ։ Եւ անիկա *ամէնէն
21 տասանորդ տուաւ անոր ։
Եւ Սոդոմի թագաւորը բաւ Աբրամին , Մարդիկը ինծի տուր , ու բարիքը զուն քեզի
22 առ ։ Եւ Աբրամ բաւ Սոդոմի թագաւորին , Երկինքէ ու երկրի տէրը եղող Քարձրեալ ՚Տէր
23 Աստուծոյ վերջայի իմ ձեռքս , Որ գ երձանէ, մինչև կօշիկի կապ *բան մը չառնեմ՝ ինչ որ քուկդ է , որ չըլլայ թէ Աբրամի ես հարստացա_
24 ցուցի բաւս ։ Բայց ՚ի ազաբնեներուն կերածէն , ՚ու ինծի հետ եկող մարդոցը՝ այսինքն Անէրին ու Եսքոլին ու Մամբրեին բաժինները թող անոնք իրենց բաժինը առնեն ։

ԳԼ· ԺԵ

1 Ասոր բաներէն եաքը ՚ածկիքի մէջ Տէրոջը խօսքը Աբրամին եղաւ՝ ըսելով, *Մի վախնար, ով Աբրամ, ես *քեզի վահան եմ, -- քու
2 ՚վարձդ խիստ չատ պիտի ըլլայ ։ Եւ Աբրամ բաւ , Ով Տէր Եհովայ, ինծի ի՞նչ պիտի ատա , *քանի որ առանց զաւկի կը մնամ, և իմ տունս
3 տիրոջը ատ Դամասկոսցի Եղիազարն է ։ Նաև բաւ Աբրամ, Որովհետև ինծի սերունդ չըստեր , ահա ՚իմ տունս †ծառան ինծի ժա_

20 ու Կիզմոնացիները , Եւ Քեւսացիները , ու
21 Փերեզացիները, և Գեթացիները, Եւ Ամորհացիները, ու Քանանացիները, և Գերգեսացիները ու Յեբուսացիները ։

ԳԼ· ԺԶ

1 Սարայ իր ամուսինը Համար՝ Հագարը Աբրամին կատայ ։ 6 Հագար իր տիկինը արհամարհելուն համար նեղութիւն կը կրէ ու կը փախչի ։ 7 Հրեշտակ մը զանիկա կառ կը խրկէ , 11 անոր զաւակ ծնանելուն ուղղակի ։ 15 Խոնդկէլ ծնանիլը ։

1 Եւ Աբրամին կնիկը Սարայ ՙէր ծնաներ անոր . ու ունէր *Եգիպտացի աղախին մը ու_
2 նէր , որուն անունը ՚Հագար էր ։ ՚Եւ Սարայ բաւ Աբրամին, Ահա Տէրը *արգիլեց զիս ծնանելէն . հոս լեմ աղախինիս մտիր , գուցէ անկէ զաւակ առնեմ։ Եւ Աբրամ *Սարայի
3 բայլն խօսքը մտիկ ըրաւ ։ Եւ Աբրամին կնիկը Սարայ իր Եգիպտացի աղախինը Հագարը առաւ , Աբրամ ՚Քանանու երկրին մէջ գարը առաւ , Աբրամի տունը երկրին մէջ տասը տարի բնակէլէն եաքը , և զանիկա իր
4 երկանը Աբրամին առաւ՝ անոր կնիկ ըլլալու ։ Ան ալ մտաւ Հագարին , որ յղացաւ . և երբ իր յղի ըլլալը խնացաւ , իր տիկինը *իր աչքին
5 քին առչիը անարգուեցաւ ։ Եւ Սարայ բաւ Աբրամին , Ինծի եղած անիրաւութիւնը քու վրադ ըլլայ . ես իմ աղախինս գրկիդ տուի , ու երբոր անիկա խնացաւ իր յղի ըլլալը , ես անոր աչքին առչիը անարգուեցայ ։ *Տէրը
6 իմ ու քու միջտեղ դատաստան ընէ ։ Եւ Աբրամ բաւ Սարայի , Ահա աղախինդ քու ձեռքդ է , քու աչքերուդ հաճոյ երևցածին պէս ըրէ անոր . ու երբոր Սարայ նեղեց զանիկա , անիկա իրմէ փախաւ ։ Հոգիի մը ծերացած
7 Տէրոջը հրեշտակը գտաւ զանիկա անապատին մէջ Ջուրի ապրիւրի մը քով՝ *Սուրի ՙճանապարհին մէջ ։
8 Եւ բաւ , Ով Սարայի աղախինը Հագար, ուսկից կուգաս , և ո՞ր կերթաս։ Եւ անիկա բաւ , Իմ տիրուհիս Սարայի երեսէն կը փախչիմ . Եւ Տէրոջը հրեշտակը բաւ անոր , Դարձիր քու
9 տիրուհիդ , ու անոր ձեռքին տակը հնազանդիր ։
10 Եւ բաւ Եւ Տէրոջը հրեշտակը բաւ անոր , Քեզ ալ քու սերունդդ խիստ պիտի չատցնեմ, անհնար որ
11 չատանին ՚հետ պիտի ըլլան ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը բաւ անոր, Ահա դուն յղի ես , ու որդի պի_

ՙկեցան , ու ՙգաղիլեն գանձք. և քշեցին գանձք մինչև Քոբա , որ Դամասկոսի *հեռակային
16 կողմն է։ Եւ Հրոյտր բարիքը եամ բնաւ . և իր եղբայրը Դաման ու անոր բարիքը և հեծելները ու ժողովուրդն ալ եամ բնաւ ։
17 Եւ ՚հինքը՝ Քոդողոդոմոր ու անոր հետ եղող թագաւորները զարնելեն ու գառնալեն եաքը , Սողոմի թագաւորը Վանիկա գիմաց եկաւ գէպ ի Շաւէ ձորը (այսինքն ՚Թագաւորի ձորը)։ Եւ ՚Մոդելի թագաւորը Մելքիսեդեկ հաց ու գինի հանեց. ու ան
19 նիկա Քարձրեալ Աստուածմէն ։ Եւ ՚օրհնեալ ըլլայ Աբրամ՝ ՚Երկինքէ ու երկրի տէրը եղող
20 Քարձրեալ Աստուածմէն ։ Եւ ՚օրհնեալ ըլլայ Քարձրեալ Աստուածն՝ որ քու թշնամիներդ քու ձեռքդ մատնեց ։ Եւ անիկա *ամէնէն
21 տասանորդ տուաւ անոր ։
Եւ Սոդոմի թագաւորը բաւ Աբրամին , Մարդիկը ինծի տուր , ու բարիքը զուն քեզի
22 առ ։ Եւ Աբրամ բաւ Սոդոմի թագաւորին , Երկինքէ ու երկրի տէրը եղող Քարձրեալ Աստուածմէն ։ Եւ ՚Տէրը
23 Աստուծոյ վերջայի իմ ձեռքս , Որ գ երձանէ, մինչև կօշիկի կապ *բան մը չառնեմ՝ ինչ որ քուկդ է , որ չըլլայ թէ Աբրամի ես հարստացա_
24 ցուցի բաւս ։ Բայց ՚ի ազաբնեներուն կերածէն , ՚ու ինծի հետ եկող մարդոցը՝ այսինքն Անէրին ու Եսքոլին ու Մամբրեին բաժինները թող անոնք իրենց բաժինը առնեն ։

ԳԼ· ԺԵ

1 Ասոր բաներէն եաքը ՚ածկիքի մէջ Տէրոջը խօսքը Աբրամին եղաւ՝ ըսելով, *Մի վախնար, ով Աբրամ, ես *քեզի վահան եմ, -- քու
2 ՚վարձդ խիստ չատ պիտի ըլլայ ։ Եւ Աբրամ բաւ , Ով Տէր Եհովայ, ինծի ի՞նչ պիտի ատա , *քանի որ առանց զաւկի կը մնամ, և իմ տունս
3 տիրոջը ատ Դամասկոսցի Եղիազարն է ։ Նաև բաւ Աբրամ, Որովհետև ինծի սերունդ չըստեր , ահա ՚իմ տունս †ծառան ինծի ժա_

9 պիտի ըլլամ։ Եւ Աստուած ըսաւ Աբրահամին,
Ուստի դուն ու քեզմէ ետքը քու սերունդդ
10 իրենց սղնեբոյն մէջ պահէք իմ ուխտս։ Ա-
է իմ ու ձեր միջտեղը, և քեզմէ ետքը քու
սերունդիդ միջտեղն եղած իմ ուխտս որ պի-
տի պահէք. ‘Քեզմէ ամէն արու թլփատուի։
11 Ձեր անթլփատութեան մարմինը թլփատէք,
ու ասիկա իմ ու ձեր միջտեղն եղած ‘ուխտին
12 նշանը ըլլայ։ Եւ ձեր սղնեբոյն մէջ ամէն
ութօրեան արու ը---ինիդ՝ կամ առնը ծնա-
ծը, կամ քու սերունդէդ չելլող բոլոր օտա-
րականներէն առակով ծախու առնուածը՝
13 ‘թլփատուի։ Քու առնդ ծնածը և առակով
ծախու առնուածը անշուշտ պիտի թլփատուի.
և իմ ուխտս ձեր մարմինին մէջ յաւիտենա-
14 կան ուխտ մը ըլլայ։ Եւ անթլփատ ա-
րուն՝ որուն անթլփատութեան մարմինը թլ-
փատուած չէ, հան անձը իր ժողովուրդէն պի-
տի ‘կորսուի. անիկա իմ ուխտս ձեր
15 Եւ Աստուած բսաւ Աբրահամին, Քու կը-
նոջդ Սարայիին անունը Սարայ մի կանչէր,
16 հապա անոր անունը †Սարրա ըլլայ։ Ու զա-
նիկա պիտի օրհնեմ, նաև ‘անկէ որդի մը
պիտի տամ քեզի. ու պիտի օրհնեմ զանիկա,
ու հազգեբոյ ‘ազգեր պիտի ըլլայ. ժողովուրդ-
17 ներու թագաւորներ պիտի ելլեն անկէ։ Եւ
Աբրահամ երեսի վրայ ինկաւ ‘ու ծիծաղ,
և իր սրտին մէջ ըսաւ, Հարիւր տարեկան
մարդուն զաւակ պիտի ըլլայ արդեօք. և
Սարրա, որ իննսուն տարեկան է, պիտի ծը-
18 Նանի՞։ Ու Աբրահամ բսաւ Աստուծոյ, Թող
19 իսմայէլ առջի քու առջեւդ։ Եւ Աստուած
ըսաւ, Այո, ‘քու կինդ Սարրա որդի պի-
տի ծնանի քեզի, ու անոր անունը ‡Իսա-
հակ պիտի դնես. և անոր հետ ու անկէ
ետքը անոր սերունդին հետ իմ ուխտս պի-
20 տի հաստատեմ յաւիտենական ուխտ մը։ Եւ
իսմայէլին համար ալ քեզի քեզի. ահա օր-
հնեցի զանիկա, ու պիտի աճեցնեմ զանի-
կա ու ‘բխտա պիտի չատցնեմ. անիկա
հասասներիս իշխան պիտի ծնանի, ‘և մեծ
21 ազգ մը պիտի ընեմ անիկա։ Բայց գալ տարի
ա ատենս ‘Սարրային քեզի ծնանելու ետա-
հակին հետ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ։
22 Եւ անոր հետ խօսելը լմնցուց, ու Ա-
23 տուած Աբրահամին քովէն վեր ելաւ։ Եւ
առաւ Աբրահամ իր որդին Իսմայէլը, ու
բոլոր իր տունը ծնածներըը, և բոլոր առակ-
ը ծախու առնուածներըը՝ Աբրահամին ըն-
տանեացը մէջ գտնուած ամէն արուն, ու
նոյն օրը անոնց անթլփատութեան մարմինը
թլփատեց, ինչպէս որ Աստուած անոր ըսած
24 էր։ Եւ Աբրահամ ինիսուն տարեկան էր
երբոր իր անթլփատութեան մարմինը թլփա-
25 տուեցաւ։ Եւ իր որդին Իսմայէլ տասն ու
ըթը տարեկան էր երբոր իր անթլփատու-
26 թեան մարմինը թլփատուեցաւ։ Նոյն օրը թլ-
փատուեցաւ Աբրահամ ու իր որդին Իսմա-
27 յէլ։ Եւ ‘իր տանը բոլոր մարդիկը՝ իր իր
առնը ծնած և իր ծախու առնուածը՝ օտարականներէն առակով
ծախու առնուած՝ իրեն հետ թլփատուեցան։

ԳԼ· ԺԸ

1 Աբրահամ երեք հրեշտակներըը կ’ընդունի։ 9 Սարրա խնդա-
լուն համար կը յանդիմանուի։ 17 Աղաչանք կ’ընծայուի մը Ա-
բրահամին կը յայտնուի։ 23 Աբրահամ բարեխօսութիւն կ’ընծայ
Սոդոմացւոց համար։

1 Եւ ՅԷրը երևցաւ անոր ‘Մամբրէի կաղնի-
ներուն մէջը։ Ու անիկա օրուան տաք առա-
2 ջը վրանին դուռը նստած էր. ‘Եւ իր աչքե-
րը վերցուց ու նայեցաւ, և ահա երեք մար-
դիկ կայնած էին իրեն մօտ. ‘ու երբոր տե-
սաւ զանոնք՝ վրանին դռնէն վազից զանոնք
դիմաւորելու, ու մինչև գետինը ‘խոնար-
3 հեցաւ ըսաւ, Եւ ըսաւ, Յէր իմ, հիմա
թէ որ շնորհք գտայ քու աչքիդ, կ’ապաշխ
քեզի քու ծառայիդ քովէն մի անցնիր.
4 կ’առնեմ ձեզի ‘բիչ մը ջուր բերուի, ու
ոտքերնիդ լուացէք, ու ծառին տակը հան-
5 դչեցէք. Եւ ‘պատառ մը հաց բերեմ, ու
հոգեւորիդ զօրացուցէք, ետքը անցէք. ‘քան-
զի ասոր համար ձեր ծառային քովը եկաք։
Եւ անոնք ըսին, Ինչպէս որ ըսիր, անանկ
6 ըրէ։ Եւ Աբրահամ արագարագ գնաց ‘ի վրա-
նը՝ Սարրային դնաց, ու ըսաւ, Շուտով երեք
դրի բաղկ ալիւր շաղ ու չօվնիր շինէ։
7 Եւ Աբրահամ վազից արջառներուն, ու մատ-
դաշ և ապիկ որթ մը առաւ ու պատանիի
մը տուաւ. ան ալ շուտով պատրաստուց զա-
8 նիկա։ Եւ ‘կոգի ու կաթ ու իր պատրաս-
ած որթը առաւ, և անոնց առջեւը դրաւ.
ու ինքը ծառին տակը անոնց քովը կայնե-
9 ցաւ, ու անոնք կերան։ Եւ ըսին իրեն, Ո՞ւր
է քու Սարրա կնոջդ. ու ինքը ըսաւ, Ահա
10 ‘վրանին մէջն է։ Եւ Յէրը ըսաւ, ‘||Գալ տա-
րի՝ ‘անշուշտ քեզի պիտի դառնամ, և ահա
քու կնոջդ Սարրա որդի մը պիտի ունենայ.
և Սարրա մտիկ կ’ընէր վրանին դրանը մէջ
11 որ Անոր ետևն էր։ Եւ ‘Աբրահամ ու Սարրա
ծերացած էին ու օրերնին անցուցած. և Սար-
րային պատած էր ‘կանանց օրէնքին մէջ ըլ-
12 լալը։ Եւ Սարրա ‘ի մտքին մէջ խնդաց՝ ըսե-
լով, ‘Ես պառաւելէս ետքը զուարճութիւն
պիտի ունենամ, նաեւս ալ ծերացած ըլլալով։
13 Եւ Յէրը ըսաւ Աբրահամին, Սարրա ինչո՞ւ
խնդաց, ըսելով, Միթէ ես իրաւցընէ պիտի
14 ծնանիմ, որ պառաւեր եմ. ‘Յէրոջը առջեւը
դժուարին բան կա՞յ արդեօք. ‘ետ նշանակած
ժամանակին՝ ‘դալ տարի՝ քեզի պիտի դա-
ռնամ, ու Սարրա որդի մը պիտի ունենայ։
15 Եւ Սարրա ուրացաւ ու ըսաւ, Չխնդացի.
քանզի վախցաւ։ Եւ Անիկա ըսաւ, Չէ, խընդ-
ացիր։
16 Եւ մարդիկը եղան անկէ, ու երևնեին դէպ ‘ի
Սոդոմ շիտակցին. և Աբրահամ գնաց ‘ետ-
17 զարկելու համար ետեւերնին գնաց։ Եւ Յէրը
ըսաւ, Միթէ ‘Աբրահամէն պահե՞մ ինչ որ ը-
18 նելու եմ. Որովհետև Աբրահամ անշուշտ մեծ
ու զօրաւոր ազգ մը պիտի ըլլայ, ու երկրի բո-
19 լոր ազգերը ‘անով պիտի օրհնուին։ Քանի՞
դիտեմ զանիկա, որ ‘ինք որդւոց ու իրմէ
ետքը իր տանը պիտի պատուիրէ, և անոնք
արդարութիւն ու իրաւունք ընելու համար՝
Յէրոջը ճամբան պիտի պահեն. որպէս զի Յ-
էրը Աբրահամին վրայ բերէ ինչ որ խօսեցաւ։
20 Եւ Յէրը ըսաւ, ‘Որովհետև Սոդոմին ու Գո-
մորին ազազակը շատցաւ, և անոնց մեղքը
21 խիստ ծանրացաւ. ‘Հիմա պիտի իջնեմ տեսնե-
լու՝ թէ բոլորովին ինծի եկած ազազակին պէս
22 ըրին, և թէ որ չէ՝ ‘գիտնամ։ Եւ անտիկներ
անկէ եղան ու գնացին ‘Սոդոմ գացին. և Աբ-
րահամ տակաւին ‘Յէրոջը առջեւը կայներ էր։
23 Եւ Աբրահամ ‘մօտեցաւ ու ըսաւ, ‘Աբ-
դ.ւօք ամբարշտին հետ արդարն ալ պիտի կոր-
24 պնչնես. ‘Գուցէ ան քաղաքին մէջը հիսուն
արդար ըլլան. արդեօք անոր մէջը եղած հի-
սուն արդարին համար չխնայես ու պիտի կոր-
25 պնչնես ան տեղը. Քա՛ւ լեսի քեզ ասանկ բան
ընելը՝ որ արդարը ամբարշտին հետ մեռցընես,
ու ‘արդարը ամբարշտի պէս ըլլայ. քա՛ւ լեսի
քեզ. միթէ ‘բոլոր երկրին Դատաւորը արդա-
26 րութիւն պիտի չընէ՞։ Եւ Յէրը ըսաւ, ‘Թէ
որ Սոդոմին մէջ հիսուն արդար գտնեմ քա-
ղաքին մէջը, անոնց համար բոլոր տեղը պիտի
27 ինծպեմ։ Եւ Աբրահամ պատասխան տուաւ
ու ըսաւ, Ահա հիմա ‘ես որ հող ու մոխիր
28 եմ, ‘Յէրոջը հետ խօսելու սկսեցի. Գուցէ

ա ԳԼ լա· 35։
բ ԳԼ· մԼ· 17։
գ Գ.ա.կ· ա· 18։
դ ա Պետ· գ· 6։
ե Երեմ· լբ· 17։ Ջաբ· բ· 6։ Պատ· գ· 9։ մԼ· 26։ Գ.ա.կ.ա· 37։
զ ԳԼ· մԼ· 21։ Հմն· 10։ գ Թագ· գ· 16։
է Ընչպէս՝ իշխանութիւն ունի։
ը ԳԼ· մԼ· 12։
թ ԳԼ· մԼ· 10։
ժ ԳԼ· մԼ· 11։ Գաղ· գ· 31։ ա Պետ· գ· 6։
ի ԳԼ· ՅԼ· 12։ խա· 6։
լ ԳԼ· մԼ· 10։ Գաղ· գ· 28։
խ Ընչպէս՝ իշխանութիւն ունի։
ծ ԳԼ· խ· 8։
կ Գաղ· Ե· 8։ Հռոմ· գ· 11։
հ Գ.ա· մԼ· 5։ Գ.ա.կ· բ· 21։ Ջաբ· գ· 24։
ձ Երէմ· կամարի։
ղ Ընչպէս՝ իշխանութիւն ունի։
ճ ԳԼ· մԼ· 2։
մ ԳԼ· մԼ· 10։
յ ԳԼ· ԼԱ· 11։ Գաղ· գ· 31։ ա Պետ· գ· 6։
ն ԳԼ· ՅԼ· 12։ խա· 6։
շ ԳԼ· մԼ· 10։ Գաղ· գ· 28։
ո ԳԼ· ժգ· 18։ ժգ· 15։
չ Երէմ· ժգ· 2։
պ ԳԼ· մԼ· 1։ ա Պետ· գ· 9։
ջ ԳԼ· ժԲ· 2։ խգ· 24։
ռ Գաղ· գ· 18։ ժգ· 15։
ս Գաղ· ժԲ· 5։ Ասգ· ծգ· 15։
վ ԳԼ· ժԲ· 8։ լգ· 10։
տ ԳԼ· ժԲ· 3։
ր ԳԼ· խգ· 67։
ց գ Թագ· գ· 16։
ւ Երէմ· կնոջ ժամանակին
փ Գաղ· գ· 9։
ք ԳԼ· ժԲ· 19։ 21։ խա· 2։ Հռոմ· մԲ· 9։
օ ԳԼ· ժԼ· 17։ Հմն· 11։ 12։ 19։
ֆ Հմն· 14։
ա ԳԼ· ԼԵ· 35։
բ ԳԼ· ԺԼ· 17։
գ Գ.ա.կ· ա· 18։
դ ա Պետ· գ· 6։
ե Երեմ· լբ· 17։ Ջաբ· բ· 6։ Պատ· գ· 9։ մԲ· 26։ Գ.ա.կ.ա· 37։
զ ԳԼ· ԺԼ· 21։ Հմն· 10։ գ Թագ· գ· 16։
է Երէմ· կնոջ ժամանակին
ը Հմն· ԺԼ· 21։ գ Ջաղ· Ե· 6։
թ Ջաղ· խԼ· 14։ Ամմ· գ· 7։ Ջաղ· 15։
ժ ԳԼ· Ջ· 5։ խբ· 18։ Գաբ· գ· 23։ Գաղ· գ· 8։
ի Ր Օբ· գ· 9։ 10։ գ· 7։
լ Ջեռ· խգ· 15։ Երէմ· գ· 4։
խ ԳԼ· գ· 10։ մԲ· 13։ Ջակ· Լ· 4։
ծ ԳԼ· ժա· 3։ Եր· գ· 8։
կ Ր Օբ· ը· 2։ ժգ· 3։ Ջեռ· խբ· 22։ Գ.ա.կ· ժգ· 15։ ը Կաբ· ժա· 11։
հ ԳԼ· ԺԲ· 1։
ձ Հմն· 1։
ղ Ջեռ· խգ· 15։ Երէմ· գ· 4։
ճ ԳԼ· գ· 19։ Ջաբ· գ· 19։ Ջաղ· ժգ· 7։ ը Կաբ· ժԼ· 47։ 48։ ը Կաբ· Լ· 1։
մ Գ.ա.կ· մԼ· 1։
յ Գաղ· գ· 59։
ն Ջակ· Լ· 16։
շ Երէմ· ժգ· 2։
ո ԳԼ· մԼ· 4։
չ Գաղ· գ· 1։ Հռոմ· մԲ· 24։ 27։ Ջաղ· գ· 7։
պ Գաղ· ԺԲ· 22։

ձերացած էին ու օրերնին անցուցած. և Սար-
րային պատած էր ‘կանանց օրէնքին մէջ ըլ-
12 լալը։ Եւ Սարրա ‘ի մտքին մէջ խնդաց՝ ըսե-
լով, ‘Ես պառաւելէս ետքը զուարճութիւն
պիտի ունենամ, նաեւս ալ ծերացած ըլլալով։
13 Եւ Յէրը ըսաւ Աբրահամին, Սարրա ինչո՞ւ
խնդաց, ըսելով, Միթէ ես իրաւցընէ պիտի
14 ծնանիմ, որ պառաւեր եմ. ‘Յէրոջը առջեւը
դժուարին բան կա՞յ արդեօք. ‘ետ նշանակած
ժամանակին՝ ‘դալ տարի՝ քեզի պիտի դա-
ռնամ, ու Սարրա որդի մը պիտի ունենայ։
15 Եւ Սարրա ուրացաւ ու ըսաւ, Չխնդացի.
քանզի վախցաւ։ Եւ Անիկա ըսաւ, Չէ, խընդ-
ացիր։
16 Եւ մարդիկը եղան անկէ, ու երևնեին դէպ ‘ի
Սոդոմ շիտակցին. և Աբրահամ գնաց ‘ետ-
17 զարկելու համար ետեւերնին գնաց։ Եւ Յէրը
ըսաւ, Միթէ ‘Աբրահամէն պահե՞մ ինչ որ ը-
18 նելու եմ. Որովհետև Աբրահամ անշուշտ մեծ
ու զօրաւոր ազգ մը պիտի ըլլայ, ու երկրի բո-
19 լոր ազգերը ‘անով պիտի օրհնուին։ Քանի՞
դիտեմ զանիկա, որ ‘ինք որդւոց ու իրմէ
ետքը իր տանը պիտի պատուիրէ, և անոնք
արդարութիւն ու իրաւունք ընելու համար՝
Յէրոջը ճամբան պիտի պահեն. որպէս զի Յ-
էրը Աբրահամին վրայ բերէ ինչ որ խօսեցաւ։
20 Եւ Յէրը ըսաւ, ‘Որովհետև Սոդոմին ու Գո-
մորին ազազակը շատցաւ, և անոնց մեղքը
21 խիստ ծանրացաւ. ‘Հիմա պիտի իջնեմ տեսնե-
լու՝ թէ բոլորովին ինծի եկած ազազակին պէս
22 ըրին, և թէ որ չէ՝ ‘գիտնամ։ Եւ անտիկներ
անկէ եղան ու գնացին ‘Սոդոմ գացին. և Աբ-
րահամ տակաւին ‘Յէրոջը առջեւը կայներ էր։
23 Եւ Աբրահամ ‘մօտեցաւ ու ըսաւ, ‘Աբ-
դ.ւօք ամբարշտին հետ արդարն ալ պիտի կոր-
24 պնչնես. ‘Գուցէ ան քաղաքին մէջը հիսուն
արդար ըլլան. արդեօք անոր մէջը եղած հի-
սուն արդարին համար չխնայես ու պիտի կոր-
25 պնչնես ան տեղը. Քա՛ւ լեսի քեզ ասանկ բան
ընելը՝ որ արդարը ամբարշտին հետ մեռցընես,
ու ‘արդարը ամբարշտի պէս ըլլայ. քա՛ւ լեսի
քեզ. միթէ ‘բոլոր երկրին Դատաւորը արդա-
26 րութիւն պիտի չընէ՞։ Եւ Յէրը ըսաւ, ‘Թէ
որ Սոդոմին մէջ հիսուն արդար գտնեմ քա-
ղաքին մէջը, անոնց համար բոլոր տեղը պիտի
27 ինծպեմ։ Եւ Աբրահամ պատասխան տուաւ
ու ըսաւ, Ահա հիմա ‘ես որ հող ու մոխիր
28 եմ, ‘Յէրոջը հետ խօսելու սկսեցի. Գուցէ

յիսուն արդարէն հինգ պակաս ըլլայ, ան հին-
գին համար բոլոր քաղաքը պիտի կորընչցընե՞ս։
Եւ Անիկա ըսաւ, Թէ որ հոն քառասունհինգ
29 դտնեմ, չեմ կորընչցըներ։ Եւ դարձեալ խօ-
սեցաւ անոր ու ըսաւ, Գուցէ հոն քառասուն
դտնուի։ Եւ Անիկա ըսաւ, Քառասունին համար
30 ‘ը չեմ ըներ։ Եւ ինքն ըսաւ, Ո՜հ, Յէրը չբար-
կտնայ, ու խօսիմ. Գուցէ հոն երեսուն դտնուի։
Եւ Յէրը ըսաւ, Թէ որ հոն երեսուն դտնեմ, չեմ
31 ըներ։ Եւ ինքն ըսաւ, Ահա հիմա Յէրոջը հետ
խօսելու սկսեցի. Գուցէ հոն քսան դտնուի։
Եւ Անիկա ըսաւ, Քսանին համար ‘ը չեմ կոր-
32 պնչներ։ Եւ ինքն ըսաւ, ‘Ո՜հ, Յէրը չբար-
կտնայ, ու միւնակ աս անդամ խօսիմ. Գուցէ
հոն տասը դտնուի։ ‘Եւ Անիկա ըսաւ, Տասնին
33 համար ‘ը չեմ կորընչցըներ։ Եւ Յէրը Աբրա-
համին հետ խօսելը լմնցուցածին պէս գնաց.
Աբրահամ ալ իր տեղը գարձաւ։

ԳԼ· ԺԹ

1 Ղովտ երկու հրեշտակներըը կ’ընդունի։ 4 Ջաղ Սոդոմացիք
կատաղութեամբ կը զարնուին։ 12 Ղովտ լուր կը խրկէ։ 18
Ղովտ երկնային հրաման կ’առնէ։ 24 Սոդոմ ու Գոմորի
կործանումը։ 26 Ղովտին կնիկը սալ արձան կ’ըլլայ։ 30 Ղովտ
այրի մը մէջ կը բնակի։ 31 Մօաբի ու Ամմոնի ազգերուն
ծնունդը։

1 Եւ ‘ան երկու հրեշտակները իրիկուան դէմ
Սոդոմ եկան. ու Ղովտ Սոդոմի դուռը նստած
էր. և ‘Ղովտ տեսնելով՝ զանոնք դիմաւորե-
լու ելաւ, ու իր երեսը մինչև գետինը ‘խոնարհ-
2 եցուց ըսաւ, Ահա՛ իմ տեր-
բերս, կ’ապաշխ, ‘ձեր ծառային տունը գար-
ձէք, և գիշերը հոն կեցէք ու ‘ոտքերնիդ
լուացէք. ու առտուընդ կանուխ ելէք ու ձեր
ճամբան գացէք։ Եւ անոնք ըսին, ‘Չէ՛ գի-
3 շերը փողոցը կը կենանք։ Եւ շատ բռնադա-
տեց զանոնք, ու անոր դարձան և անոր
տունը մտան. ‘ու անոնց խմորով բրաւ և
բաղարջ եփեց, ու կերան։
4 Բայց անոնց պառկելէն առաջ քաղաքին
մարդիկը՝ պօղնիքն Սոդոմացիք՝ երիտասարդ-
ներէն մինչև ծերերը՝ ամէն կողմէն բոլոր ժո-
5 ղովուրդը տունը պատեցին. ‘Եւ Ղովտը կան-
չեցին ու անոր ըսին, Ո՞ր են ան մարդիկը որ
ա գիշեր քեզի եկան. հանեք դուրս հանէ
6 մեզի, ‘ու գիտնանք անոնք։ Եւ ‘Ղովտ դուռ-
նէն դուրս ելաւ անոնց քովը, ու իր ետևէն
7 դուռը գոցեց, Եւ ըսաւ, Եղբայրնե՛ր, կ’ա-

ա ԳԼ· ԼԵ· 35։
բ ԳԼ· ԺԼ· 17։
գ Գ.ա.կ· ա· 18։
դ ա Պետ· գ· 6։
ե Երեմ· լբ· 17։ Ջաբ· բ· 6։ Պատ· գ· 9։ մԲ· 26։ Գ.ա.կ.ա· 37։
զ ԳԼ· ԺԼ· 21։ Հմն· 10։ գ Թագ· գ· 16։
է Երէմ· կնոջ ժամանակին
ը Հմն· ԺԼ· 21։ գ Ջաղ· Ե· 6։
թ Ջաղ· խԼ· 14։ Ամմ· գ· 7։ Ջաղ· 15։
ժ ԳԼ· Ջ· 5։ խբ· 18։ Գաբ· գ· 23։ Գաղ· գ· 8։
ի Ր Օբ· գ· 9։ 10։ գ· 7։
լ Ջեռ· խգ· 15։ Երէմ· գ· 4։
խ ԳԼ· գ· 10։ մԲ· 13։ Ջակ· Լ· 4։
ծ ԳԼ· ժա· 3։ Եր· գ· 8։
կ Ր Օբ· ը· 2։ ժգ· 3։ Ջեռ· խբ· 22։ Գ.ա.կ· ժգ· 15։ ը Կաբ· ժա· 11։
հ ԳԼ· ԺԲ· 1։
ձ Հմն· 1։
ղ Ջեռ· խգ· 15։ Երէմ· գ· 4։
ճ ԳԼ· գ· 19։ Ջաբ· գ· 19։ Ջաղ· ժգ· 7։ ը Կաբ· ժԼ· 47։ 48։ ը Կաբ· Լ· 1։
մ Գ.ա.կ· մԼ· 1։
յ Գաղ· գ· 59։
ն Ջակ· Լ· 16։
շ Երէմ· ժգ· 2։
ո ԳԼ· մԼ· 4։
չ Գաղ· գ· 1։ Հռոմ· մԲ· 24։ 27։ Ջաղ· գ· 7։
պ Գաղ· ԺԲ· 22։
ջ ԳԼ· ժգ· 2։
ռ Գաղ· գ· 18։ ժգ· 15։
ս Գաղ· ԺԲ· 5։ Ասգ· ծգ· 15։
վ ԳԼ· ժԲ· 8։ լգ· 10։
տ ԳԼ· ժԲ· 3։
ր ԳԼ· խգ· 67։
ց գ Թագ· գ· 16։
ւ Երէմ· կնոջ ժամանակին
փ Գաղ· գ· 9։
ք ԳԼ· ԺԲ· 19։ 21։ խա· 2։ Հռոմ· մԲ· 9։
օ ԳԼ· ԺԼ· 17։ Հմն· 11։ 12։ 19։
ֆ Հմն· 14։
ա ԳԼ· ԼԵ· 35։
բ ԳԼ· ԺԼ· 17։
գ Գ.ա.կ· ա· 18։
դ ա Պետ· գ· 6։
ե Երեմ· լբ· 17։ Ջաբ· բ· 6։ Պատ· գ· 9։ մԲ· 26։ Գ.ա.կ.ա· 37։
զ ԳԼ· ԺԼ· 21։ Հմն· 10։ գ Թագ· գ· 16։
է Երէմ· կնոջ ժամանակին
ը Հմն· ԺԼ· 21։ գ Ջաղ· Ե· 6։
թ Ջաղ· խԼ· 14։ Ամմ· գ· 7։ Ջաղ· 15։
ժ ԳԼ· Ջ· 5։ խբ· 18։ Գաբ· գ· 23։ Գաղ· գ· 8։
ի Ր Օբ· գ· 9։ 10։ գ· 7։
լ Ջեռ· խգ· 15։ Երէմ· գ· 4։
խ ԳԼ· գ· 10։ մԲ· 13։ Ջակ· Լ· 4։
ծ ԳԼ· ժա· 3։ Եր· գ· 8։
կ Ր Օբ· ը· 2։ ժգ· 3։ Ջեռ· խբ· 22։ Գ.ա.կ· ժգ· 15։ ը Կաբ· ժա· 11։
հ ԳԼ· ԺԲ· 1։
ձ Հմն· 1։
ղ Ջեռ· խգ· 15։ Երէմ· գ· 4։
ճ ԳԼ· գ· 19։ Ջաբ· գ· 19։ Ջաղ· ժգ· 7։ ը Կաբ· ժԼ· 47։ 48։ ը Կաբ· Լ· 1։
մ Գ.ա.կ· մԼ· 1։
յ Գաղ· գ· 59։
ն Ջակ· Լ· 16։
շ Երէմ· ժգ· 2։
ո ԳԼ· մԼ· 4։
չ Գաղ· գ· 1։ Հռոմ· մԲ· 24։ 27։ Ջաղ· գ· 7։
պ Գաղ· ԺԲ· 22։

8 զաչեմ ձեզի՝ չարութիւն մի ընէք. 1Ահա հինգ երկու աղջիկ ունիմ, որ երիկ մարդ չեն գիտեր. անոնք հիմա ձեզի դուրս հանեմ, ու ձեր աչքին առնէք ազէկ եղածը ըրէք անոնց. բայց միայն այս մարդոյդը բան մը մի ընէք. 2քանզի անոր համար իմ յարկիս տակը 9 քին տակը մտան: Եւ անոնք ըսին, Մէկդի կեցիր. ու ըսին ալ, 3Այսիկա պանդխտութեան եկաւ, 3ու դատաստան ընել կ՚ուզէ. հիմա քեզի անոնցմէ դէշ կ՚ընենք: Եւ առտուկի բռնադատեցին մարդը՝ այսինքնՂովոը, ու 10 դուռը կոտրելու մօտեցան: Բայց անոնք մարդիկը ձեռքերնին երկնցուցին, ու Ղովոը առնը մէջ քովերնին առին ու դուռը գոցեցին. 11 Եւ նաանը դուռը կայնած մարդիկը կուրացուցին թէառի՝ զարկին պզտիկէն մինչև մեծը, անանկ որ դուռը դանելէն թուլցան:

12 Եւ մարդիկը ըսին Ղովոին, Հոս ուրիշ ո՞վ ունիս. փեսաներդ ու որդիներդ ու աղջիկներդ, ու քաղաքին մէջ ով որ ունիս հոս տեղէն հան. 13 Նէ. Ինչու որ մենք սա տեղը պիտի կորսընչացնենք. քանզի 3անոնց ազազակը Տէրոջը առջևը մեծ եղաւ. ու 3Տէրը մեզ խրկեց անոնց կորսընչացնելու: 14 Եւ Ղովոս ելաւ, ու փեսաներուն խօսեցաւ ու ըսաւ, 4Ելէք ու սա տեղէն դացէք, ինչու որ Տէրը պիտի կորսընչացնէ սա քաղաքը. 4բայց իր փեսաներուն ծաղր ընող մը երևցաւ:

15 Եւ առտու եղածին պէս՝ հրեշտակները արագացուցին Ղովոը՝ ըսելով, Ելէք՝ կինիդ ու 5ս դանուած երկու աղջիկդ առ, որ քաղաքին 16 քին *անօրէնութեանը մէջ չկորսուիս: Եւ երբոր անիկա կը անտանար, ան մարդիկը բռնեցին անոր ձեռքէն ու անոր կնկանը ձեռքէն և անոր աղջիկներուն ձեռքերէն, 5Տէրոջը անոր ողորմելովը, 5ու հանեցին անիկա և 17 քաղաքին դուրսի դին դրին: Ու եղաւ որ երբ զանոնք դուրս հանեցին, 6ինք ըսաւ, 7Ձեր ազատութեան համար փախիր. 7մէջդ մի նայիր և բոլոր դաշտին մէջ մի կայներ. լեռը փախիր, չըլլայ որ կորսուիս: 18 Եւ Ղովոս ըսաւ անոնց, 8Ձէ, Տէր իմ, չնորհք ըրէ. Ահա հիմա ծառագ քու առջևդ չնորհք գտաւ, ու իմ կեանքս ազատելով ինծի մեծ երախտիք ըրիր. և ես չեմ կրնար լեռը փախչիլ, չըլլայ որ 20 չարիք հասնի ինծի՝ ու մեռնեմ: Ահա սա քաղաքը՝ ոչ հոն փախչելու մօտ է, ու ան պզտիկ է. 9հոգիս ըրէ՝ հոն փախչիմ, (չէ՞ որ անիկա պզտիկ է,) և իմ անձս ողջ մնայ:

21 Ու ըսաւ անոր, Ահա սա բանին մէջէն ալ քու 10ազատանդ ընդունեցի, որ սա քաղաքը չկործանեցնեմ որուն համար խօսեցար: 22 Շուտ ըրի հոն փախիր. քանզի ոչ ոն 11մինչև որ հոն չհասնիս, ես բան մը չեմ կրնար ընել. անոր համար հոն քաղաքին անունը †Սկղոր էր

23 ‡Արեը երկրի վրայ կը ծագէր, երբոր 24 Ղովոս Սկղորը մտաւ: Աստուածը 12Տէրը Սոդոմի ու Գոմորի վրայ ծծումբ ու կրակ 25 անոյշ Տէրոջը կողմանէ՝ երկինքէն, Եւ սն քաղաքները, ու բոլոր դաշտը, և ան քաղաքներուն բոլոր բնակիչները 13ու երկրի վրայ նայելով՝ տեսաւ որ ահա ան երկրէն 26 բայ բանաձը կորսընցուց: Ու Աբրահամէն անոր կնիկը նայեցաւ, ու 14աղի արձան եղաւ:

27 Եւ Աբրահամ առտուանց կանուխ երթալով՝ 28 15Տէրոջը առջևը կայնած տեղը եկաւ. Եւ Սոդոմի ու Գոմորի ու բոլոր դաշտի երկրին վրայ նայելով՝ տեսաւ որ ահա ան երկրէն 16ծուխ մուխ կելլէր:

29 Այսպէս եղաւ՝ որ երբոր Աստուած ան դաշտին քաղաքները կը կորսընցնէր, Աստուած Աբրահամը միտքը բերաւ, ու երբոր Ղովոին բնակած քաղաքները կը կործանէր, ան կործանումին միջտեղէն Ղովոը հանեց:

30 Եւ Ղովոս Սկղորէն ելաւ, ու 17լեռը բնակեցաւ, և իր երկու աղջիկները իր հետը. քանզի Սկղորի մէջ բնակելու կը վախնար. ու մէկ պարի մը մէջ բնակեցաւ ինքն 31 ու իր երկու աղջիկները: Եւ մեծ աղջիկը պզտիկին ըսաւ, Մեր հայրը ծեր է, ու երկրին մէջ մէկը չկայ՝ որ 18ամէն երկրին սովորութեան 32 րան մեզի մտնէ: Եկուր գինի մեր հօրը խմցնենք, ու իր հետ պառկինք, 33 ու 19մեր հօրմէն սերունդ պահենք: Եւ ան գիշերը հրնոց հօրը գինի խմցուցին, ու մեծ աղջիկը մտաւ ու իր հօրը հետ պառկեցաւ. և Ղովոն չխմցաւ անոր պառկիլն ու ելլելը:

34 Ու եղաւ որ հետևեալ օրը մեծ աղջիկը պզտիկին ըսաւ, Ահա երէկ գիշեր հօրս հետ պառկեցայ. սա գիշեր ալ անոր գինի խմցնենք, և մտիր ու իր հետ պառկէ, ու մեր հօրմէն 35 սերունդ պահենք: Եւ ան գիշերն ալ իրենց հօրը գինի խմցուցին, և պզտիկ աղջիկը եղաւ ու անոր հետ պառկեցաւ. և Ղովոն չխմցաւ անոր պառկիլն ու ելլելը: 36 Այսպէս Ղովոին երկու աղջիկներն իրենց հօրմէն յղի 37 մնացին: Եւ մեծը որդի մը ծնաւ, ու անոր անունը Մովաբ դրաւ. 20Հայիկա Մովաբ

38 բացաց Հայրն է մինչև այսօր: Եւ պզտիկն ալ որդի մը ծնաւ, ու անոր անունը Բէնամմի դրաւ. 21Հայիկա Ամմոնացւոց Հայրն է մինչև այսօր:

ԳԼ Ի

1 Աբրահամ Գերարայի մէջ կը պանդխտանայ: 2 Ե. Սարրային իր կինին քոյրը ի՛ւ բանայ: 3 Աբիմելէք երազի մը մէջ կը յանդիմանէ Աբրահամին գնալը հասնիր: 9 և ինչն ալ կը յանդիմանէ Աբրահամը: 11 Աբիմելէք Սարրան էս կու տայ: 16 ու պանիկա ալ կը յանդիմանէ: 17 Աբրահամին ազօթքովը Աբիմելէքին ընտանիքը կը բժշկուի:

1 Եւ Աբրահամ 1անկէ գնաց ի Հարաւային երկիրը չուեց. և 2կադեսին ու Սուրին միջտեղը բնակեցաւ, ու 3Գերարայի մէջ պանդխտեցաւ. 2 Եղաւ: Եւ Աբրահամ իր կնոջը Սարրային հասին, 4Անիկա իմ քոյրս է՝ ըսաւ. և Գերարայի թագաւորն Աբիմելէք 5ղրկ խրկեց, ու 6առաւ Սարրան: 3 Բայց 7Աստուած եկաւ Աբիմելէքին 8գիշերը երազի մէջ ու ըսաւ անոր՝ Ահա դուն պիտի մեռնիս՝ ան կնկանը համար՝ որ դուն առիր, 9պիտի մեռնիս. 4 նիս. քանզի անիկա էրկ ունէ: Բայց Աբիմելէք անոր մտածած չէր. և ըսաւ, Ով Տէր, 5 10արդարը ազգ ալ պիտի մեռցընե՞ս: Ինքն ինծի՝ Անիկա իմ քոյրս է՝ չըսա՞ւ. և ան ալ՝ Անիկա իմ եղբայրս է՝ ըսաւ. 11ես սա բանը ուղիղ սրտով ու մաքուր ձեռքերով ըրի: 6 Եւ Աստուած անոր ըսաւ երազի մէջ, Ես ալ գիտցայ որ սա բանը ուղիղ սրտով ըրիր, նաև քեզ 12ինծի դէմ մեղք գործելէն ես պահեցի. անոր համար քեզ չթոզացի որ 7 անոր մօտենաս: Բայց հիմա կնիկը իր էրկանը դարձուր. 13քանզի անիկա մարգարէ է, և քեզի համար ազօթք թող ընէ՝ որ ապրիս. և թէ որ դուն 14չես ետ տար, 15գիտցիր որ անշուշտ պիտի մեռնիս դուն և ամէն քո կիններդ:

8 Առաւ առտուանց կանուխ եղաւ Աբիմելէք, ու կանչեց իր բոլոր ծառաները, և բոլոր սա բաները անոնց 16պատմեց. ու մարդիկը չատ վախցան: Եւ Աբիմելէք կանչեց Աբրահամը ու ըսաւ անոր, Մեզի ի՞նչ ըրիր. ու ես քեզի ի՞նչ յանցանք ըրի, որ հիմ վրս բաս ու թագաւորութեանս վրայ մեծ մեղք մը բերիր. 17գործուելու գործեր գործելիր 10 ինծի: Եւ Աբիմելէք ըսաւ Աբրահամին, 18Ի՞նչ 11 տեսար որ սա բանը ըրիր: Եւ Աբրահամ ըսաւ, 19Ես ըսի՝ Անշուշտ այս տեղը Աստուծոյ վախ չկայ, ու 20կինանս համար պիտի սպանեն զիս: 12 ցընեն: Եւ ասկէ զատ իրաւցնէ 21իմ քոյրս է. Հօրս աղջիկն է, բայց մօրս աղջիկը չէ՝ և ինծի կին եղաւ: 13 Եւ երբոր 22Աստուած զիս իմ հօրս տունէն օտարութեան հանեց, ես անոր ըսի, Ասիկա պիտի ինծի ընես քու սիրոյդ. ամէն տեղ որ երթանք, հոն ինծի համար ըսես 14 Եւ Աբիմելէք ոչխար ու արջառներ և ծառաներ ու աղախիններ առաւ, և Աբրահամին տուաւ. անոր կինիկը Սարրան ալ անոր ետ տուաւ: 15 Եւ Աբիմելէք ըսաւ, Ահա իմ երկիրս քու առջևդ է. ուր որ կ՚ուզես՝ բնակէ: 16 Եւ Սարրային ըսաւ, Ահա հազար կտոր արծաթ տուի. 23ահա ան քեզի հաչքերու ծածկոց ըլլայ բոլոր քեզի հետ եղողներուն առջևը և ամէն 17 նոնէ: Աղաչեց անիկա յանդիմանեցաւ: Եւ Աբրահամ 24աղօթք ըրաւ Աստուծոյ. և Աստուած բժշկեց Աբիմելէքը ու անոր կնիկը 18 և անոր աղախիններըն, ու կը ծնանէին. 25քանզի Տէրը Աբրահամին կնոջը Սարրային հասին՝ Աբիմելէքին ընտանեացը բոլոր արգանդները գոցած էր:

ԳԼ ԻԱ

1 Խոստումին ծնունդը: 6 ու Թլփատութիւնը: 9 Սարրա կ՚ամբարտաւանայ: 9 Հագար ու Իսմայել դուրս կը ձգուին: 15 Հագար Նեղեբեան մէջ գտնուելով՝ 17 Հրեշտակին կը մխիթարուի: 22 Աբիմելէք Բէերսաբէէի մէջ ուխտ կ՚ընէ Աբրահամին հետ:

1 Եւ Տէրը իր ըսածին պէս Սարրային 1այցելութիւն ըրաւ. և 2իր գործածին պէս ըրաւ 2 Տէրը Սարրայի. Եւ Սարրա 3յղացաւ, ու որդի մը ծնաւ Աբրահամին իր ծերութեան ատենը, 4ան նոյն ժամանակին՝ որ Աստուած 3 բսեր էր անոր: Եւ Աբրահամ իրեն ծնած՝ որ ինքն Սարրային իրեն ծնած իր որդւոյն անունը 4 նը 5իսահակ դրաւ: Եւ Աբրահամ 6թլփատեց իր որդին իսահակը երբոր ութ օրուան եղաւ, 5 7ինչպէս որ Աստուած իրեն պատուիրեր էր: Եւ 8Աբրահամ հարիւր տարեկան էր, երբոր իր որդին իսահակ ծնաւ իրեն: 6 Եւ Սարրա ըսաւ, 9Աստուած ինծի խնդացուց. ամէն լսողը 10ինծի հետ պիտի խնդայ: 7 Նաև ըսաւ, Աբրահամին ո՞վ կ՚ըսէր որ Սարրան տղաքներ պիտի սնուցանէ. 11քանզի իր ծերութեան ատենը իրեն որդի ծնայ: Եւ տղան մեծցաւ ու կաթէն կտրուեցաւ. և Աբրահամ մեծ հանդէս մը ըրաւ այն օրը որ Իսահակ կաթէն կտրուեցաւ:

բաւեցաւ. և Աբրահամ մեծ ինճոյք ըրաւ իսա-
Հակին կաթիժն կորուած օրը։
9 Եւ Սարրա տեսնելով որ Եգիպտացի Հա-
գարին որդին, Էորն որ Հ֊էր Աբրահամին
10 ծնաւ, ՚ծաղր կ՚ընէ, Իսա Աբրահամին, կը-
ուզեմ սա ազախինը ու անոր որդին. ինչու
որ սա ազախինին որդին իմ որդւոյս Իսահա-
11 կին հետ ժառանգ պիտի չըլլայ։ Եւ սա բանն
Աբրահամին չատ դժուար երեցաւ ՚իր որդւոյն
12 պատճառաւ։ Եւ Աստուած ըսաւ Աբրահա-
մին, Ցզուն հանար ու ազախինիդ համար՝ սա
բանը թող քեզի դժուար չերեւնայ. Սարրային
քեզի ըսած բոլոր խօսքը մտիկ ըրէ, քանզի
13 ՚Իսահակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի։ Եւ
ազախինին որդին ալ ՚ազգ մը պիտի ընեմ, ին-
14 չու որ անիկա քու սերունդդ է։ Ու Աբրա-
համ առաւօտուն կանուխ երաւ, և հաց ու ափկ
մը ջուր առաւ, ու Հագարին տուաւ՝ անոր
ուսին վրայ դնելով, և զայն ալ պատա, ու
՚խրկեց անիկա. և գնաց անիկա ու Բեերսա-
բեէի անապատին մէջ անդին ատդին կը պըտ-
15 տրտէր։ Եւ ափկէն ջուրը հատաւ, ու մոգաս-
16 նեցաւ մէկուն տակը ձգեց զայն։ Եւ նս-
տելէն մի չափ հեռու դնաց ու դիմացը նըս-
տաւ, քանզի ըսաւ, Ցզուն մեռնիլը չտես-
նեմ. և դիմացը նստելով իր ձայնը վերցուց
17 ու լացաւ։ Եւ ՚Աստուած տզուն ձայնը լսեց.
ու Աստուծոյ հրեշտակը երկինքէն կանչեց
Հագարը, ու անոր ըսաւ, Հագար, քեզի ի՞նչ
եղաւ. մի վախնար, ինչու որ Աստուած լսեց
18 տզուն ձայնը՝ անոր եղած տեղէն։ Ելիր, տը-
ռան վերցուր, ու ձեռքովդ օդնէ անոր. վասն
19 զի մեծ ազգ մը պիտի ընեմ անիկա։ Եւ ՚Աս-
տուած Հագարին աչքերը բացաւ, ու ջրհոր մը
տեսաւ. և գնաց ու տիկը ջրով լեցուց, ու
20 տզուն խմցուց։ Եւ Աստուած տզուն հետ
էր, որ մեծցաւ ու անապատը բնակեցաւ. և
21 աղեղնաւոր եղաւ։ Ու փառանի անապատին
մէջ բնակեցաւ. և մայրը Հանար կնիկ մը առաւ
եգիպտասի երկրէն։
22 Ու եղաւ որ ատեններ ՚Աբիմելէք և իր
զորագլուխը փիքոզ խօսեցան Աբրահամին ըսե-
լով, ՚Աստուած քեզի հետ է ամէն բանի մէջ
23 ինչ որ գործես։ Եւ հիմա ՚դուս ինձի երդում
ըրէ Աստուծով, որ ինձի ու իմ զաւկիս և
իմ սերունդիս հետ նենգութիւնով պիտի չվա-
րուիս. հապա իմ քեզի ըրած բարութիւնիս պէս
պիտի ընես ինձի ու այս երկրիս որուն մէջ
24 բնակեր ես։ Եւ Աբրահամ ըսաւ, Ես երդում
25 կ՚ընեմ։ Ու Աբրահամ յանդիմանեց Աբիմելէ-
քը ջրհորի մը համար՝ որն որ Աբիմելէքի ծա-
26 ռաները ՚բռնութեամբ առած էին։ Եւ Աբի-
մելէք ըսաւ, Այս բանը ով ընելը չեմ գիտեր.
և դուն ալ չիմացուցիր ինձի, ու ես ալ լսած
27 չէի, բայց միայն այսօր։ Եւ Աբրահամ ոչխար-
ներ ու արջառներ առաւ ու Աբիմելէքին
28 տուաւ, ու երկուքնին ալ ՚դաշինք րրին։ Եւ
Աբրահամ ոչխարներէն եօթը հատ էգ զատ-
29 ներ զատ դրաւ։ Ու Աբիմելէք ըսաւ Աբրա-
համին, ՚Ի՞նչ պիտի ըլլան սա եօթը էգ զա-
30 տած դրիր։ Եւ անիկա ըսաւ, Այս եօթը էգ զատածները իմ ձեռքէս առնես,
որ անոնք ինձի վկայութիւն ըլլան թէ ՚ես
31 հորը ես փորեր եմ։ Անոր համար ՚այն տեղին
անունը *Բեերսաբէէ կոչեց, քանզի երկուքը-
32 նին ալ հոն երդում րրին։ Եւ Բեերսաբէէի մէջ
դաշինք րրին։ Աբիմելէք ու անոր
զորագլուխը փիքոզ, և փղշտացւոց երկիրը
դարձան։
33 Եւ Աբրահամ ծառեր անիկէ Բեերսաբէէի մէջ.
ու հոն ՚յաւիտենական Աստուծոյ Եհովային
34 ՚անունը կանչեց։ Եւ Աբրահամ չատ օրեր պան-
դխտեցաւ փղշտացւոց երկրին մէջ։

ԳԼ· ԻԲ

1 Աստուած Աբրահամը կը փորձէ, հրամայելով որ իր Իսահակ որդին զոհ բնէ։ 3 Աբրահամի հնազանդութիւնը։ 13 և անոր տեղը Աբրահամ խոյ կը գտնէ։ 14 Ան տեղը Եհովայէ կ՚անուանէ։ 15 Աբրահամ նորէն կ՚օրհնուի։ 20 Նա-
քորի ազգահամարը մինչև Ռեբեկա։

1 Ու եղաւ որ սա բաներէն ետքը ՚Աստուած
փորձեց Աբրահամը, ու ըսաւ անոր, Ով Աբ-
2 րահամ. և անիկա ըսաւ, Ահա հոս եմ։ Եւ
անիկա ըսաւ, Հիմա ՚քու սիրած միհատիկ
որդիդ Իսահակը առ, ու ՚Մօրիայի երկիրը
գնա, և հոն զանիկա ողջակէզ ըրէ լեռնե-
րուն մէկուն վրայ՝ որն որ ես քեզի պիտի
3 ըսեմ։ Եւ Աբրահամ առաւօտուն կանուխ երաւ,
ու իր էշուն հասէտը դրաւ, և իր հետը եր-
կու ծառայ ու իր Իսահակ որդին առաւ.
և ողջակիզի համար փայտ ճեղքեց, ու երա-
դնաց ան տեղը՝ որ Աստուած իրեն ըսաւ։
4 Ու երրորդ օրը Աբրահամ իր աչքերը վեր վեր-
5 ցուց, ու հեռուէն տեսաւ ան տեղը։ Եւ Աբ-
րահամ ըսաւ իր ծառաներուն, Դուք իշուն
հետ հոս մնացէք, և ես ու տղան մինչև հոն
երթանք, ու երկրպագութիւն ընենք, և դար-
6 ձեն ձեզի դառնանք։ Ու Աբրահամ ողջակէ-
զին փայտերն առաւ, ու ՚իր որդւոյն Իսա-
հակին վրայ դրաւ, և ինքն իր ձեռքը առաւ
կրակը ու դանակը, ու երկուքնին միասին
7 գացին։ Եւ Իսահակ իր հօրը Աբրահամին ը-
սաւ, Հայր իմ. և անիկա ըսաւ, Ահա հո՛ւս
եմ, որդիս։ Եւ անիկա ըսաւ, Ահա կրակը ու փայտը, բայց ողջակիզելի գա-
8 ռը ո՞ր է։ Եւ Աբրահամ ըսաւ, Աստուած
իրեն ողջակիզ ըլլալու գառը պիտի պատ-
րաստէ, որդեակ իմ։ Ասպէս երկուքը միա-
9 սին գացին։ Ու եկան ան տեղը որ Աստուած
անոր ըսեր էր. և Աբրահամ հոն սեղան չի-
նեց ու փայտերը շարեց, և իր որդին Իսա-
հակը կապեց, ու ՚զանիկա սեղանը՝ փայտե-
10 րուն վրայ դրաւ։ Եւ Աբրահամ իր ձեռքը
երկնցուց, ու դանակը առաւ որ իր որդին
11 մորթէ։ Եւ Յեհովէի հրեշտակը երկինքէն անոր
կանչեց ու ըսաւ, Աբրահա՛մ Աբրահա՛մ. և
12 անիկա ըսաւ, Ահա հո՛ւս եմ։ Եւ ըսաւ, ՚Ցզուն
ձեռքդ մի դպցըներ, և անոր բան մի մի ըներ.
քանզի ՚հիմա գիտցայ որ Աստուածմէ կը վախ-
նաս. որովհետև քու միհատիկ որդիդ ինծմէ
13 չխնայեցիր։ Եւ Աբրահամ իր աչքերը վեր վեր-
ցուց ու նայեցաւ, և ահա ետևը խոտ մը-
ցառներուն մէջ եղչխտրներէն բռնուած խոյ
մը կար. ու Աբրահամ գնաց ու խոյը առաւ,
և զանիկա իր որդւոյն տեղը ողջակէզ մա-
14 տուց։ Եւ Աբրահամ ան տեղին անունը *Եհո-
վայիրէ կոչեց, որ մինչև այսօր կ՚ըսուի, Ցեր
լեռանը մէջ պիտի երևնայ։ Եւ Ցերոջը հը-
15 րեշտակը երկրորդ անգամ երկինքէն Աբրա-
համը կանչեց, Ու ըսաւ, ՚իմ անձիս վրայ
16 երդում կ՚ընեմ ես, որովհետև սա բա-
նըդ չխնայեցիր, քու միհատիկ որ-
դիդ չխնայեցիր, զանիկա օրհնելով պիտի օրհ-
17 նեմ, ու քու սերունդդ ՚երկինքի աստղերուն,
ու ՚ծովեզերքը եղող աւազին պէս խիստ պի-
տի չատցընեմ. և ՚քու սերունդդ ՚իրենց թշնա-
միներուն †քաղաքները պիտի ժառանգէ.
18 ՚Ու երկրի բոլոր ազգերը քու սերունդովդ
պիտի օրհնուին. ՚որովհետև իմ ձայնիս ականջ
19 դրիր։ Այսպէս Աբրահամ իր ծառաներուն
դարձաւ, ու եղան ու միհատիկ ՚Բեերսաբէէ գա-
ցին. և Աբրահամ Բեերսաբէէի մէջ կը բնակէր։
20 Ու եղաւ որ սա բաներէն ետքը Աբրահա-
մին պատմեցաւ՝ ըսելով, Ահա ՚Մեղքան
ինքն ալ որդիներ ծնաւ քու եղբօրդ Նա-
21 քորին. Առջինէկ որդին ՚Հուսը, և անոր
եղբայրը Բուզը, ու ՚Արամին հայրը Կամու-
22 էլը, ե՛ Քեսադը, ու Ասուրը, և փադդասը,

† Ցառ. ժթ. 17։
ՀԲեր. ժթ. 17։ Ցակ-
ր. 21։
ՃՑառ. ժԼ. 22։
ՄԿա. գ. 7։ 8։
ՆԳԼ· խգ. 5։ Ցակ-
ր. 22։
* Ասիներէն Տնէրը պի-
տի ուխտ նահա-
նջեմնի։

ԳԼ· ժգ. 1։
ԳԼ· ժգ. 15։
Գաղ. գ. 29։
Գաղ. գ. 30։ Տես
գԼ· իե. 6։ լգ. 6։ 7։
ԳԼ· ժԼ. 18։
Դտ. Թ. 7։ 8։

ԵԲեր. ժա. 18։
ՀՀեր. 18։ ԳԼ· ժգ.
16։ ժԼ. 20։
ՃՑառ. ր. 55։
ՆԵՀ գ. 7։
ՀԵր. 13։
ՆԹես. իգ. 31։ Տես

գ Թագ. գ. 17։ 18։
20։ Դանիէլ. իգ. 16։ 31։
ՀԳԼ· խգ. 26։
ՃՏես. ր. 12։ աԹագ.
իգ. 22։
ՄՏես գԼ· իգ. 15։ 18։
20։ 21։ 22։
ՀԳԼ· իգ. 31։
ՄԳԼ· լԸ. 8։

ԳԼ· ր. 48։ 52։
ԳԼ· իգ. 33։
Այսինքն՝ ջրհոր
երդման։
ՐՕր. լգ. 27։ Եր-
ր. 28։ Հռոմ. ժԼ.
26։ ա Տիմ. ա. 17։

ԳԼ· գ. 26։
—
ա ԿԹես. ժ. 13։ ԵԲեր.
ժա. 17։ Յակ. ա. 12։
ա Պետ. ա. 7։
ԵԲեր. ժա. 17։
ՐԲ Մին. գ. 1։

23 ու Ցիդլափը, և Բաթուէլը։ Եւ ՚Բաթուէլ
24 ծնաւ ՚Ռեբեկան. սա ութը ՚որդիները Մել-
քան Նաքորին ծնաւ Աբրահամին եղբօրը Նա-
անոր Հարճը որուն անունը Ռէումա էր, անի-
կա ալ ծնաւ Տեբահը և Գաամը ու Թահաքա
և Մաաքան։

ԳԼ· ԻԳ

1 Սարրայի կենացը օրերն ու մահը։ 3 Աբրահամ ծախու կ՚առ-
նէ Մաքփելայի ագրը։ 19 ու Սարրան Հոն կը թաղէ։

1 Եւ Սարրա հարիւր քսանեւեօթը տարի ապ-
րեցաւ. այսչափ էր Սարրային կենացը տարի-
2 ները։ Ու Սարրա մեռաւ ՚Կարիաթարբայի մէջ,
որ է ՚Քեբրոն՝ Քանանու երկրին մէջ. ու
Աբրահամ Սարրային համար սուգ ընելու ու
3 ողբալու եկաւ։ Եւ Աբրահամ իր մեռելին
քովէն ելաւ, ու Քետին որդիներուն հետ
4 խօսեցաւ ըսելով, ՚Ես ձեր մէջը օտարական
ու պանդուխտ եմ. ձեր մէջը ինձի ՚դերեզ-
մանի առացուած տուէք, որ իմ երեսիս առ-
5 ջևէն մեռելս թաղեմ։ Եւ Քետին որդիները
պատասխան տուին Աբրահամին ու անոր
6 ըսին, Ցեր իմ, մտիկ ըրէ մեզի, դուն մեր
մէջը ՚իշխան Աստուծոյ ես. մեր ամենէն ըն-
տիր դերեզմանին մէջը թաղէ քու մեռելդ.
քու մեռելդ թաղելու համար՝ մեզմէ մէկը
քու մեռելդ թաղելու համար մեզմէ մէկը
7 չխնայեր իր գերեզմանը քեզի տալու։ Եւ
Աբրահամ եղաւ, ու խոնարհութիւն ըրաւ
ան երկրին ժողովրդին՝ Քետին որդինե-
8 րուն. Եւ անոնց դէմ ըսելով ըսելով, Թէ որ կը
հաճիք որ ես իմ երեսիս առջևէն մեռելս
թաղեմ, ինձի մտիկ ըրէք, և ինձի համար
Սահառին որդւոյն Եփրոնին հետ խօսեցէք,
9 Որ իր արտին ծայրը եղած ‡Մաքփելայի այ-
րը ինձի տայ. անիկա ձեր մէջը ինձի դե-
րեզմանի առացուածք ըլլալու համար լիուն
10 դնով տայ։ Ու Եփրոն Քետին որդւոցը մէջ
կը նստէր։ Եւ Քետացի Եփրոնը պատասխան
տուաւ Աբրահամին ՚ներկայ իր քաղաքին դու-
ռը մտնող բոլոր Քետին որդիներուն կը լսէին,
11 ու ըսաւ, ՚Ոչ, տէր իմ, ինձի մտիկ ըրէ. արտը
քեզի կու տամ, և հոն եղած այրն ալ քեզի
կու տամ. իմ ժողովուրդիս որդւոցը առջևը ան
12 քեզի տուի. թաղէ քու մեռելդ։ Եւ Աբրա-
համ ան երկրին ժողովրդին առջևը խոնար-
13 հութիւն ըրաւ. Ու Եփրոնին խօսեցաւ, երբ-
որ ան երկրին ժողովրդը կը լսէին, ու ըսաւ,
Բայց թէ որ ՚դուն ինձի մտիկ ընես, կ՚աղաչեմ քե-
զի՝ ինձի մտիկ ըրէ. ես արտին տուածը տամ.

ՀՍամ. ժԲ. 17։
ՀԵր. ժա. 17։ Յակ-
ր. 21։
ՃԹագ. ժԼ. 22։
ՄԿա. գ. 7։ 8։
ՆԳԼ· խգ. 5։ Յակ-
ր. 22։
* Ասիներէն Տնէրը պի-
տի ուխտ նահա-
նջեմնի։

Ելբ. ժ. 10։ ԳԼ·
խգ. 5։
ԳԼ· խա. 31։
ԳԼ· ժա. 29։
Յոբ. ա. 1։
Յոբ. լբ. 2։
ԳԼ· խգ. 15։
Հռոմ. Թ. 10։

ՃԵս. ժգ. 15։
Գաղ. ա. 10։
ԳԼ· ժգ. 18։ Ելբ.
19։
ԳԼ· ժԼ. 8։ ա Պետ.
Բ. 15։ Յայտ. ՃՀ.
18։ ԵԲեր. ժա. 9։ 13։
ԳՈր. Է. 3։

ԳԼ· ժգ. 2։ ժգ.
14։ իգ. 35։
Ասիներէն կրկնու-
թիւն։
ԳԼ· լգ. 20։ 24։
Հռոմ. գ. 4։
Տես բ Թագ. իգ.
21—24։

14 առ ինծի՛, ու ես իմ մեռելս հան թաղեմ՝ ու
Եփրոն պատասխան առու Աբրահամին ու
15 ասոր ըսաւ, Տէր իմ, լսէ՛ ինծի՛. դեամիզը չորս
հարիւր սիկղ արծաթի՝ ես ու քու միջտեղ
ան ի՞նչ է. ուրեմն թաղէ քու մեռելդ։
16 Եւ Աբրահամ Եփրոնին մտիկ ըրաւ. ու Աբ-
րահամ Եփրոնին արծաթը — որ Եփրոն,
ինչպէս որ անիկա բնաւին որդւոցը առկիը
խօսեր էր, պարնըն չորս հարիւր սիկղ արծաթ՝
17 վաճառականներուն միջ անցած ըլլալ։ Ու Եփ-
րոնին արտը որ Մաքփելայինն միջ Մամբրէին
դիմացն է, արտը ու հոն եղած այրը, ու
ասոր բոլորակի սահմաններուն միջ եղած ար-
18 տին միջի բոլոր ծառերը՝ Աբրահամին սեպ-
ցուածք ըլլալու համար հաստատուեցաւ, անոր
քաղաքին դռնէն մտնող բոլոր բնակիչներ որ-
19 ուցը առկիը։ Եւ անկէ ետքը Աբրահամ իր
կնիկը Սարրան թաղեց Մամբրէին դիմացը
եղող Մաքփելայի արտին այրին միջը, որ է
20 Քնէրոն՝ Քանանու երկրին միջ։ Եւ արտը ու
հոն եղած այրը Խէթտին որդիներէն Աբրահա-
մին գերեզմանի սեպհականութեան համար
հաստատուեցաւ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Աբրահամ կ՚երթայ իր ծառան, 10 Ծառային ձամբոր-
դութիւնը, 12 և ապրելը։ 13 Ռեբեկան անոր կը հանդիպի
Ջհնարին քովը։ 18 անոր ջուր կը խմցնէ, 22 և պարգև կ՚ընդ-
դունի, 24 և իր տան ճկուն ըլլալը կը ծանուցանէ անոր։ 29
Լաբան իր առնը կ՚ընդունի գինիին։ 34 Ծառան իր գործն
պատմելով կը պատմի։ 50 Լաբան և Բաթուէլ կ՚ընդունին
ծառային առաջարկութիւնը։ 58 Ռեբեկան կը համձի երթալուն։
62 Իսահակ կը հանդիպի անոնց դաշտին մէջ։

1 Եւ Աբրահամ ՚օրերուն անցուցած — Տէրա-
ցած էր. ու Տէրը ՚ամէն բանի մէջ օրհնեց
2 Աբրահամը։ Եւ Աբրահամ ըսաւ ՚իր տանը
հրեց ծառային՝ որ ՚իր բոլոր ունեցածին վե-
րակացուն էր, Կ՚ազաչեմ քեզի ՚ձեռքդ իմ
3 բանքիս տակը դիր. Եւ ՚քեզ կ՚երդմնցնեմ
Տէրոջմով, որ երկինքը Աստուածն ու երկրին
Աստուածն է, որ ՚իմ որդւոյս կնիկ չառնես
քանանացւոց աղջիկներէն, որոնց մէջ որ ես
4 կը բնակիմ. Հապա ՚իմ երկիրս ու իմ ազգա-
կանութեա ՚երթաս, ու իմ որդւոյս Իսահակ
5 կին առնես։ Եւ ծառան ըսաւ անոր,
Գուցէ կինիկը իմ ետեւէս սա երկիրը գալ չու-
զէ. Կ՚ընայ որ քու որդիդ ան երկիրը դար-
6 ձընեմ՞ ուսկից որ գուն ելար։ Եւ Աբրահամ
ըսաւ անոր, Զգուշացիր որ իմ որդիս հոն
7 չդարձընես։ Երկինքի Տէր Աստուածը, որ ՚ինձ

ա ՚Ին. ի. 13։ Եզնիկ. ՚ին. 12։
բ Երեմ. լը. 9։
գ Գլ. ին. 9։ Ելք. 30. 31. 32։ Ե. 15։ Գար. է. 16։
դ Տես Հասւթ. գ. 7, 8, 9։ 10։ Երեմ. լը. 29։ 31։

ա Գլ. ժը. 11։ իսա. 5։
բ Գլ. ժգ. 2։ Էսթ. 35։ Սաղ. ՃԺը. 3։
գ Գլ. ժ. 22։ Ըստակ. ժ. 22։
դ Գլ. ժ. 2։
ե Էսթ. 10։ Գլ. լԹ. 4. 5. 6։
զ Գլ. ին. 29։ ա Պետ. ին. 6։
է Գլ. ժգ. 11։ իսա. 6։

ը Գլ. ժգ. 22։ բ Օր. գ. 13։ Յես. բ. 12։
թ Գլ. իգ. 35։ ին. 56։ իր. 2։ Եւ. 5։
ժ Գլ. ին. 10։ բ Օր. է. 6։
ի Գլ. ժգ. 1։
լ Գլ. իր. 2։
խ Գլ. ժը. 1։

ծ Գլ. ժգ. 7։ ժգ. 15։ ժէ. 18։ ժէ. 8։ Եւ. լբ. 13։ բ Օր. ա. 8։ լԹ. 4։ Գար. է. 5։
կ Եւ. իգ. 20, 23։ լԹ. 2։ Եբր. ա. 14։
հ Յես. բ. 17, 20։
ձ Հմր. 2՝։

ղ Եբր. Աբամ Նահաւ բայիմ
ճ Գլ. ին. 43։
մ Եզր. Ելաամ Նահաւ բայիմ
յ Գլ. ին. 43։
ն Ելք. ին. 11։ Ես. 13։ Ելեկ. իե. 12։
շ Ելք. ին. 16։ ա Թագ. ժը. 11։
ո Գլ. իգ. 27։ Գլ. իգ. 24։ իբ. 15։ լբ. 9։ Եզ. գ. 6։ 15։
չ Դնեմ. ա. 11։ Սաղ. ՀԵ. 5։

պ Հմր. 43։
ջ Գլ. իՀ. 9։ ԵԶ. բ. 16։
ռ Տես Դաան. գ. 17, 37։ ա Թագ. գ. 7։ ժգ. 10։ ի. 7։
ս Գլ. ժա. 29։ իբ. 23։
վ Գլ. իգ. 7։
տ ա պետ. գ. 8։ գ. 9։
ր Հմր. 12, 56։

22 րը անոր ճամբան յաջողեց, Թէ չէ՝ Ու երբ-
որ ուղտերը խըմելը լմնցուցին, մարդը
կէս սիկղ ՚ոսկիէ օղակ մը, և անոր ձեռքե-
րուն համար տասը սիկղ ոսկիէ երկու ապա-
23 րանքան հանեց, — ՚Ուր պոռաց։ Ու ըսաւ, Դուն
որո՞ն աղջիկն ես, կ՚ազաչեմ քեզ ինծի. քու
հօրդ տունը մեզի համար դիշերը կեցարա-
24 տելդ կայ։ Եւ անոր ըսաւ անոր, Ես Մեղ-
քային որդւոյն Նաքովրին աղջիկն եմ, որն
25 որ Մ՚ԵՆ Նաքովրին ծնաւ։ Նաև ըսաւ անոր,
Մենք շատ յարդ ու ճարակ ունինք, և դիշե-
26 րը կեցարատելդ ալ։ Ու մարդը ՚խոնարհեցաւ
27 ու Տէրոջը երկրպագութիւն ըրաւ. Եւ ըսաւ,
՚Օրհնեալ ըլլայ իմ տիրոջս Աբրահամին Տէր
Աստուածը, որ իմ տէրս չէր ողորմութենէն
ու իր ճշմարտութենէն չզրկեց. քանի որ ես
ճամբուն մէջն էի, Տէրը ՚ղիս իմ տիրոջս եղ-
28 բայրներուն տունը առաջնորդեց։ Եւ աղջիկը
վազեց, ու աս բաներըը իր մօրը տունը պատ-
մեց։
29 Եւ Ռեբեկան եղբայր մը ունէր ՚Լաբան
անունով. ու Լաբան դուրս վազեց դէպ՚ի աղ-
30 բիւրը մարդուն քովը. Վասն զի տեսնելով օ-
զակը, և իր քրոջը ձեռքերուն վրայի ապա-
րանքները, ու լսելով իր քրոջը Ռեբեկային
խօսքերը, որ կ՚ըսէր Թէ Ան մարդը ասանկ
խօսեցաւ ինծի, մարդուն եկաւ. և ահա անի-
կա ուղտերուն քովը աղբիւրին մօտ կայներ էր։
31 Ու ըսաւ ՚Ուր, եկուր, ՚ով Տէրոջը օրհնեալը,
ինչո՞ւ դուրսը կայներ ես. քանզի տունը պատ-
32 րաստեցի, և ուղտերուն համար տեղ մը։ Ու
մարդը տունը եկաւ. և ուղտերը քակեց, և
՚ուղտերուն յարդ ու ճարակ՝ և անոր ոտքերը
ու անոր հետ եղող մարդոցը ոտքերը լուալու
33 ջուր տուաւ։ Եւ անոր առջեւը կերակուր
դրուեցաւ. բայց անիկա ըսաւ, ՚Մինչև որ իմ
խօսքերս չըսեցայ, չեմ ուտեր. և Լաբան ըսաւ,
34 Ըսէ։ Ու անիկա ըսաւ, Ես Աբրահամին
35 ծառան եմ. Եւ Տէրը ՚մեծապէս օրհնեց իմ
տէրս, ու մեծ ՚ըլլալ մը եղաւ. և անոր հօտեր
ու արջառներ, և արծաթ ու ոսկի, և ծա-
ռաներ ու աղախիններ, և ուղտեր ու էշեր
36 տուաւ։ Եւ իմ տիրոջս կինկը Սարրան իր
պառաւութեան ատենը ՚որդի մը ծնաւ իմ տի-
րոջս, որ ՚իրոջը իր ունեցածը անոր տուաւ։
37 Եւ իմ տէրս ՚ինծի երդում ընել տուաւ՝ ըսե-
լով, Չըլլայ որ իմ որդւոյս կնիկ առնես քա-
նանացւոց աղջիկներէն, որոնց երկիրը որ ես
38 կը բնակիմ. ՚Հապա իմ հօրս տունը ու իմ
ազգատոհմիս երթաս, ու իմ որդւոյս կնիկ
39 առնես։ ՚Ես ես իմ տիրոջս ըսի, Գուցէ կինկը
40 իմ ետեւէս չգայ։ ՚Ես անկա ինծի ըսաւ, Տէ-
րը՝ ՚որուն առջեւը ես կը քալեմ, իր հրեշտա-
կը քեզի հետ պիտի խրկէ, ու քու ճամբադ
պիտի յաջողէ, և իմ որդւոյս իմ ազգատոհ-
մէս ու իմ հօրս տունէն կնիկ պիտի առնես։
41 ՚Երբ դուն անտառները իմ երդումէս անպարտ
պիտի ըլլաս, երբոր իմ ազգատոհմիս երթաս-
լով, քեզի ՚չեն չտան, անտառները իմ երդումէս
42 անպարտ պիտի ըլլաս։ Եւ աղբիւրին եկայ այս-
օր, ու ըսի, ՚Ով Տէր, իմ տիրոջս Աբրահա-
մին Աստուածը, Թէ որ հիմա աս իմ երթա-
43 լու ճամբաս դուն կը յաջողես, Ահա ես ջու-
րի աղբիւրին քովը կը կայնիմ. և ըլլայ որ
աղջիկը ջուր քաշելու գայ, և ես անոր ըսեմ
Թէ Շնորհք ըրէ, ինծի քու սափորիդ քիչ մը
44 ջուր խմցուր, Եւ անիկա ինծի՝ Դուն ալ խը-
մէ, և ուղտերուդ համար ալ ջուր քաշեմ
բսէ, Թող անիկա ըլլայ Տէրոջը սահմանած
45 կնիկը իմ տիրոջս որդւոյն համար։ Եւ ՚իմ սրբա-
տիս մէջը տակաւին խօսքը չլմնցուցած, ահա
Ռեբեկան կ՚ելլէր սափորը իր ուսին վրայ ու-
նենալով, և աղբիւրը իջաւ ու ջուր քաշեց.
և ըսի անոր, Շնորհք ըրէ՛ ինծի ջուր խմցուր։
46 Եւ անիկա չուտով սափորը իր ուսէն վար
առաւ ու ըսաւ, Խմէ, և ուղտերուդ ալ խըմ-
ցընեմ. ուստի ես խմեցի, և ուղտերուն ալ
47 խմցուց։ Եւ հարցուցի անոր ու ըսի, Դուն
որո՞ն աղջիկն ես. և անիկա ըսաւ, Մեղքային
Նաքովրին ծնած որդւոյն Բաթուէլին աղջի-
կն եմ. անոնք ՚օղակը անոր քիթը, ու
ապարանջանները անոր ձեռքերուն վրայ դրի։
48 ՚Եւ խոնարհեցայ ու Տէրոջը երկրպագութիւն
ըրի, և իմ տիրոջս Աբրահամին Տէր Աստուա-
ծը օրհնեցի, որ իմ տիրոջս եղբօրը աղջիկը
իր որդւոյն առնելու համար՝ ինծ ուղիղ ճամ-
49 բան առաջնորդեց։ Եւ հիմա Թէ որ իմ տի-
րոջս ՚նորհք ու ճշմարտութիւն պիտի ընէք,
ինծի պատմեցէք. և Թէ չէ՝ Նոյնպէս ինծի ըսէք,
որ ես ալ կողմն կամ ձախ կողմն դառնամ։
50 Ուստի Լաբան ու Բաթուէլ պատասխան տուին
ու ըսին, ՚Սա բանը Տէրոջմէն է. մենք քեզի
51 դէշ կամ աղէկ չենք կրնար ըսել։ Ահա Ռե-
բեկան ՚քու առջեւդ է, առ ու գնա. և Տէ-
րոջը ըսածին պէս Թող քու տիրոջդ որդւոյն
52 կնիկ ըլլայ։ Ու եղաւ որ երբոր Աբրահամին
ծառան անոնց խօսքերը լսեց, մինչև գետինը
53 ՚խոնարհելով երկրպագութիւն ըրաւ Տէրոջը։ Եւ
ծառան ադիպանիներէն զարդեր ու ոսկեղէն
զարդեր և հանդերձներ հանեց, ու Ռեբե-

ա Ելք. իբ. 23։ իե. 52։ Եզ. գ. 51։
բ Եւ. ժը. 10։ Հմր. ասթի. գ. 14։

ա Թագ. իե. 32։ 39։ բ Թագ. ժը. 28։ Դասե. ա. 68։
գ Գլ. լբ. 10։ Սալ. ՃԺե. 3։
դ Հմր. 48։
ե Գլ. իՀ. 8։
զ Գլ. իգ. 29։ Դասե. ժե. 2։ Հռոմ. գ. 4։

է Գլ. իգ. 15։ Գլ. ժգ. 2։
ը Գլ. իա. 2։

թ Սաղ. ՃԺը. 23։
ժ Գլ. ին. 10։ իե. 3։
ի Հմր. 3։
լ Հմր. 4։
խ Հմր. 5։
ծ Հմր. 7։
կ Գլ. ժե. 1։
հ Հմր. 8։
ձ Հմր. 32։

ղ Հմր. 13։
ճ Հմր. 15։ Եւ. ա Թագ. ա. 13։
մ Եզկ. ժգ. 11, 12։
յ Հմր. 26։
ն Գլ. իբ. 23։
շ Գլ. իե. 29։ Յես. է. 14։

ո Սաղ. ՃԺը. 23։ Պառ. իա. 42։ Պար. ժբ. 11։
չ Գլ. լա. 24։
պ Գլ. ի. 15։
ջ Հմր. 26։
ռ Եւ. գ. 23։ Հես. 2։ ժբ. 33։

կային առաւ. և անոր եղբօրը ու մօրը ՙպա-
54 տուական ընծաներ առաւ։ Եւ կերան ու խը-
մեցին ինքն ու իր հետը եղող մարդիկը,
ու գիշերը հոն մնացին. և առտուանց եղան,
ու ինքը բսաւ, ՚Ձիս իմ ախրոջս խրկեցէք։
55 Եւ աղջկանը եղբայրը ու մայրը ըսին, Թող
աղջիկը ՚քանի մը օր՝ դոնէ տասը ըլ մեր քո-
56 վը կենայ, — ետքը երթայ։ Եւ ինքն ըսաւ
անոնց, Ձիս մի արգիլէք, քանզի Տէրը իմ
ճամբաս յաջողեց. խոզ առէք զիս որ ախրո-
57 ջիս երթամ։ Եւ անոնք ըսին, Աղջիկը կանչ-
58 ենք ու անոր բերանը փնտռենք։ Եւ կանչե-
ցին Ռեբեկան ու ըսին անոր, Այս մարդուն
59 հետ կ'երթաս. և անիկա՝ կ'երթամ բսաւ։ Ու
խրկեց քոյրը Ռեբեկան ու ՚անոր դայեակը,
և Աբրահամին ծառան ու անոր մարդիկը
60 խրկեցին։ Եւ օրհնեցին Ռեբեկան ու ըսին
անոր, Դուն մեր քոյրն ես. ՚հազարաւոր բիւ-
բեր ըլլաս, և ՚քու սերունդդ իր թշնա-
61 միներուն ՙքաղաքները ժառանգէ։ Եւ Ռե-
բեկա ու իր ազախինները եղան և ուղտերը
հեծան, ու ան մարդուն հետևէն գացին. և
ծառան առաւ Ռեբեկան ու գնաց։
62 Եւ Իսահակ Վ.ահայրոյի Ջրհորէն գաբճած
կու գար. ինչու որ անիկա հարաւային երկիրը
63 կը բնակէր։ Եւ Իսահակ ՙիրիկուան գէմ դաշ-
տը ելեր էր ՚մտածութիւն ընելու. ու իր աչ-
քերը վերցուց ու նայեցաւ, և ահա ուղտեր
64 կու գային։ Եւ Ռեբեկա իր աչքերը վերցուց,
ու երբոր Իսահակը տեսաւ, Ուղտէն վար իջաւ.
65 Եւ ըսաւ ծառային, Դաշտին մէջ գէպ՚ի մե-
զի եկող ատ մարդը ո՞վ է. և ծառան բսաւ,
իմ տէրս է. ու ինքը քօղը առաւ ու ծած-
66 կուեցաւ։ Եւ ծառան իր բոլոր ըրած բաները
67 պատմեց Իսահակին։ Եւ Իսահակ զանիկա իր
մօրը Սարրային վրանը տարաւ, ու առաւ
Ռեբեկան, որ իր կինիկը եղաւ. և ինքը սիրեց
զանիկա։ Ու Իսահակ ՙմխիթարուեցաւ իր
մօրը ‡վրայով։

ԳԼ. ԻԵ

1 Աբրահամին որդիքը Քեաւրային ծնած։ 5 Անիկա իր ամա-
ցուածքը որդւոցը կը բաժնէ։ 7 Անոր կենացը օրերը ու մահը։
9 և թաղումը։ 12 Իսմայէլի սերունդը։ 17 անոր կենացը օրե-
րուն ու մահը։ 21 Իսահակ ապօթք կ'ընէ Ռեբեկային ամլու-
թենաը համար։ 22 Ռեբեկային որգանգին մէջ ապրողը կը
կռուին։ 24 Եաւսին ու Յակոբին ծնունդը։ 27 և իրարմէ
կռուին։ 29 Եաւս իր անդրանկութիւնը կը ծախէ։
ապրելը ըլլալնին։

1 Եւ Աբրահամ նորէն կինիկ մը առաւ, ու անոր
2 անունը Քեաւրա էր։ Եւ ՙանիկա Զեմրանը
ու Յոկսանը և Մադիանը ու Մադիամը և
3 Յեսոկսանը և Սաւեն ծնաւ։ Եւ Յոկսան Շեբան
ու Դեդանը ծնաւ։ և Դեդանին որդիքը Ասուրիմ ու Լատուսիմ և Լոմոմիմ էին։
4 Եւ Մադիանին որդիքը Գեփա ու Ափեր և
Ենոխ ու Աբիդա և Եղդաղա էին. ասոնք
5 ամէնը Քեաւրային որդիներն էին։ Եւ ՙԱբրահամ իր բոլոր ունեցածը Իսահա-
6 կին տուաւ. Բայց Աբրահամին հարճերուն
որդւոցը Աբրահամ պարգևներ տուաւ, և ՙիր
կենդանութեանը ատենը զանոնք իր որդւոյն
Իսահակին քովէն դէպ՚ի արևելք՝ ՙարևելեան
երկիրը խրկեց։
7 Եւ Աբրահամին կենացը տարիներուն օրերը՝
որ ինքը ապրեցաւ, հարիւր եօթանասուներ-
8 հինգ տարի էր։ Եւ Աբրահամ ՚ազիկ ծերու-
թեամբ ծերացած ու իր օրերը լեցուած՝ ա-
ւանդեց իր հոգին ու մեռաւ, և ՙիր ժողո-
9 վուրդին խառնուեցաւ։ Եւ ՙիր որդիքը՝ Իսա-
հակ ու Իսմայէլ թաղեցին զանիկա Մաքփե-
լայի այրին մէջը, որ Քեւռացի Սահառին որ-
դւոյն Եփրոնին արտին մէջ Մամբրէին դիմացն
10 է։ ՙՈր ան արտը Աբրահամ Քեաւին որդի-
ներէն ծախու առած էր. ՙհոն թաղուեցաւ
Աբրահամ և իր կինիկը Սարրան։
11 Ու եղաւ որ Աբրահամին մեռնելէն ետքը
Աստուած օրհնեց անոր որդին Իսահակը. և
Իսահակ ՙՎ.ահայրոյի Ջրհորին քովը բնակեցաւ։
12 Եւ սանդ են Աբրահամի որդւոյն Իսմայէ-
լին ծնունդները, որ զանիկա Սարրային ՙԵգիպ-
տացի ապախինը Հագար ծնաւ Աբրահամին։
13 Եւ Իսմայէլին որդւոցը անուններուն սանդ են
իրենց անուններովը ու իրենց ծնունդներովը
Իսմայէլին անդրանիկը՝ Նաբէօթ, ետքը կե-
14 դար, Ադբէել, Մաբսամ, Մասմա, Դումա,
15 Մասէ, Խադադ, Թեմա, Յետուր, Նափէս
16 ու Կեդմա։ Անոնք են Իսմայէլին որդիքը. և
իրենց վրաններովը ու իրենց գեղերովը իրենց
անուններուն սանդ են. ՙիրենց ազգերուն հա-
17 մեմատ տասներկու իշխաններ էին։ Եւ Իս-
մայէլին կենացը օրերը հարիւր երեստասնե-
թը տարի եղան. և Վր հոգին աւանդելով մե-
18 ռաւ, ու իր ժողովուրդին խառնուեցաւ։ Եւ
Իւսայեցիէն ՙԵւիլայէն մինչև Սուր,
որ Եգիպտոսի դիմացը Ասորեստան երթալու
ճամբուն վրայ է. ՙիրոլոր իր եղբայրներուն
առջևը ‖բնակեցաւ։
19 Եւ Աբրահամին որդւոյն Իսահակին ծնունդ-
ները սանդ են. ՎԱբրահամ ծնաւ Իսահակ։
20 Եւ Իսահակ քառասուն տարեկան էր, երբոր
ՙՄիջագետքէն ՙԱսորի Բաթուէլին աղջիկը՝ Ասո-
րի Լաբանին քոյրը Ռեբեկան իրեն կինի առաւ։

21 Եւ Իսահակ աղաչեց Տէրոջը իր կնկանը հա-
մար՝ ամուլ ըլլալուն պատճառաւ. և ՙՏէրը
անոր աղաչանքը ընդունեց. ու ՙանոր կնիկը
22 Ռեբեկա յղացաւ։ Եւ տղաքները անոր ար-
գանդին մէջը կը կռուէին. ու բսաւ, Թէ որ
այսպէս է, ինչո՞ւ եղաւ ինծի ասիկա. Ա-
23 յսօր իջաւ երգումով ըսի. և անիկա երգում
ըրաւ անոր, ու ՙիր անդրանկութեան իրա-
24 ւունքը ծախեց Յակոբին։ Աստուծոյ Ջրհորէն հաց ու ասպ առնելու եասւին. և ՙանի-
կա կերաւ ու խմեց, ու ելաւ գնաց. այսպէս
եասւ էր անդրանկութիւնը անարգեց։

ԳԼ. ԻԶ

1 Իսահակ սովին պատճառով Գերարա կ'երթայ։ 2 Աստուած
զանիկա կը խրատէ ու կ'օրհնէ։ 7 Իր կինը ապրանալուն հա-
մար Աբիմելէքէն կը յանդիմանուի։ 12 Իր հարստութիւնը։
18 Իսահակ ջրհորներ կը փորէ։ 26 Աբիմելէք Բէերսաբեէի
մէջ ուխտ կ'ընէ Իսահակին հետ։ 34 Եասւին կիներուն։

1 Ու երկրին մէջ սով եղաւ, ՙառջի սովէն զատ՝
որ Աբրահամին օրերը եղեր էր. և Իսահակ
Գերարա գնաց փղշտացւոց ՙԱբիմելէք թա-
2 գաւորին։ Եւ Տէրը երևցաւ անոր, ու բսաւ,

ա ՙ Մին. ե. 20։ բ Մին. լգ. 15։ Եզր. բ. 23։ գ Հառմ. թ. 10։ դ ա Թագ. թ. 21։ ե Դ. Թագ. ժ. 16։ զ բ Թագ. ը. 14։ է Դ.Լ. իե. 29։ Մաղ. ա. 3։ Հառմ. թ. 12։ ը Գ.Լ. իե. 11։ թ Գ.Լ. իզ. 1։ ժ Գ.Լ. իզ. 15։ ի Գ.Լ. իզ. 16։ ժ Գ.Լ. իթ. 31։ ի Գ.Լ. իթ. 1։ իա Գ.Լ. իթ. 25։ իբ Գ.Լ. իթ. 29։ Մաղ. ա. 3։ Հառմ. թ. 12։ իգ Գ.Լ. իթ. 36։ իդ Գ.Լ. իթ. 29։ իե Գ.Լ. իթ. 36։ իզ Գ.Լ. իթ. 11, 16, 23։

ա Ա.Ն.Ն.Ե. մաղա. բ Ոմա. ժբ. 4։ գ Գ.Լ. իե. 36։ դ Ա.Ն.Ն.Ե. գաղջ պար բառով, Նա խարոյ։ ե Գ.Լ. իե. 3, 5։ զ Ցար. ա. 1, 8։ բ. 3։ է Մաղ. լե. 37։ ը Եբր. ժա. 9։ թ Գ.Լ. իե. 19, 25, 31։ ժ Գ.Լ. իե. 6։ ի Ա.Ն.Ն.Ե. կարմիր։ ժա Եբր. ժբ. 16։ իա Ժող. բ. 13։ Ես. իբ. 13։ ա Մին. ա. 30։ իբ Եբր. ժբ. 15։ իգ Եբր. ժա. 9։

իդ Գ.Լ. ի. 2։ իե Գ.Լ. ժբ. 1։ իզ Գ.Լ. ի. 1։ Մաղ. լ.Ա. 12։ Եբր. ժա. 9։ ը Գ.Լ. իբ. 15։ ժ Գ.Լ. ժբ. 2։ ի Գ.Լ. ժգ. 15։ ժա Ես. իբ. 18։ իա Գ.Լ. ժբ. 13։ իբ. 13։ իբ Գ.Լ. իբ. 16։ ժ Ա.Ն.Ն. իթ. 25։ իգ Գ.Լ. իգ. 16։ իդ Գ.Լ. ի. 9։ իե Մաղ. ձԽ. 18։ իզ Մատ. ժգ. 8։

Մատ. գ. 8։ ը Հմս. 3։ Գ.Լ. իգ. 1, 35։ Ցար. իբ. 12։ ժ Գ.Լ. իգ. 33։ Մաղ. ձԺ. 3։ Ա.Ն.Ն. ժ. 22։ ի Գ.Լ. լե. 31։ Ժող. գ. 19։ ժա Եզ. ա. 3։ ժբ Եզ. ա. 3։

18 Եւ Իսահակ նորէն փորեց ան ջրհորները, որոնք էր հօրը Աբրահամին օրերը փորեր էին, ու Աբրահամին մեռնելէն ետքը փղշտացիք գոցեր էին, և էր հօրը դրած անուն-
19 ներուն պէս անոնց անուններ դրաւ։ Ու Իսահակին ծառաները ան ձորին մէջը փորելին,
20 ու հոն *վտակ ջուրի հոր գտան։ Եւ Գերարայեցիները Իսահակին հովիւներուն հետ †կռուելին՝ ըսելով, Ջուրը մերն է. անոր համար ան հորին անունը †Էսէք դրաւ։
21 Քանզի անոր հետ կռուեցան։ Եւ ուրիշ հոր մը փորելին. ու անոր համար ալ կռուեցան.
22 և անոր անունը ‡Սիղնա դրաւ։ Ու անկից չտուեց, և ուրիշ հոր մը փորեց. և անոր համար չկռուեցան. և անոր անունը ||Ռոովովթ դրաւ՝ ըսելով, Քանզի հիմա Տէրը մեզ ընդարձակեց, ու երկրի մէջ պտղաբեր պիտի ըլլանք։
23 Եւ անկից Բերսաբէէ եկաւ։ (24) Ու անոր դիշերը Տէրը երեւցաւ անոր ու ըսաւ, Ես քու հօրդ Աբրահամին Աստուածն եմ. Մի վախնար, վասնզի ես քու հետդ եմ, և իմ ծառայիս Աբրահամին համար քեզ պիտի օրհնեմ, ու քու սերունդդ պիտի չատցնեմ։
25 Եւ հոն *սեղան մը չինեց ու †Տէրոջը անունը կանչեց, և հոն իր վրանը բացաւ. ու Իսահակին ծառաները հոր մը փորելին հոն։
26 Եւ Աբիմելէք ու իր բարեկեամը Ախոզաթ ու *իր զօրապետը փիքոլ Գերարայէն անոր
27 գացին։ Եւ Իսահակ ըսաւ անոնց, Ի՞նչ պատճառ եղաւ որ դուք ինծի եկաք. որովհետեւ †դուք ատեցիք
28 ցիք ու †զիս ձեզմէ վռնտեցիք։ Եւ անոնք ըսին, Մտածեցինք որ Տէրը *քեզի հետ է, ու ըսինք, Հիմա մեր մէջը՝ այսինքն մեր ու քու մէջտեղ երդում մը ըլլայ, և քեզի հետ
29 ուխտ ընենք, Որ մեզի գէշութիւն չընես, ինչպէս որ մենք քեզի բան մը չչարինք, ու այն թէ քեզի աղեկութիւն ընենք, ու քեզ խաղաղութեամբ յետադրկեցինք։ †Դուն հիմա
30 Տէրոջը օրհնեալ ես։ †Եւ ինքը անոնց խըն-
31 ճոյք շինաւ, ու անոնք կերան ու խմեցին։ Եւ առտուանց կանուխ էրան ու †իրարու երդում ըրին։ ԵՒ Իսահակ յետադրկեց զանոնք, և անոնք խաղաղութեամբ իրմէն գացին։ Ու
32 եղաւ որ նոյն օրը Իսահակին ծառաները եկան, և անոր պատմեցին իրենց փորած հորին համար, ու անոր ըսին, Ջուր գտանք։ Եւ ինքը անոր անունը §Շաբէէ դրաւ։ †Անոր համար մինչև այսօր ան քաղաքին անունը †Բէրսաբէէ է։

34 Ու եղաւ քառասուն տարեկան էր Եսաւ երբոր իրեն կնիկ առաւ Բեւոսացի Բէէրիին աղջիկը Յուդիթը ու Բեւոսացի Ելոնին աղջիկը Բասեմաթը։ Եւ առնք Իսահակին ու Ռեբեկային
35 սեւմաթը։ Եւ առնք Իսահակին ու Ռեբեկային Հոգի յաւ եղան։

ԳԼ· ԻԷ

1 Իսահակ որթ կը խրկէ Եսաւը։ 6 Ռեբեկա կը խրատէ Յակոբը որ Հօրը օրհնութիւնը առնէ։ 15 Յակոբ Եսաւին կիր պատրաստած օրհնութիւնը կ'առնէ։ 30 Եսաւ իր որոշ կը բերէ։ 33 Իսահակ կը սոսկափի։ 34 Եսաւ կը գանգատի։ ու չատ թախանձանքով օրհնութիւն մը կ'առնէ։ 41 ու Յակոբը մեռցնելու կը պատնեշ։ 42 Ռեբեկա Եսաւին բարկութիւնը առնելը կ'ուզէ։

1 Ու եղաւ որ երբ Իսահակ ծերացաւ, ու †իր աչքերը տեսնելու զօրութենէն ակռաւ, իր մեծ որդին Եսաւը կանչեց ու ըսաւ անոր, Որդեակ իմ. և անիկա ըսաւ, Ահա
2 հոս եմ։ Եւ Իսահակ ըսաւ, Ահա ես ծերացեր
3 եմ, ու *մեռնելուս օրը չեմ գիտեր. †Եւ հիմա զէնքերդ՝ կապարճդ ու աղեղդ առ, և
4 դաշտը ելիր ու ինծի որս մը որսա. Եւ իմ սիրածիս պէս ինծի խորտիկներ ըրէ, ու ինծի բերր ու առեմ, որպէս զի մեռնելէս առաջ
5 †իմ հոգիս քեզ օրհնէ։ Եւ Ռեբեկա լսեց երբոր Իսահակ իր որդւոյն Եսաւին կը դրուցէր։ ու Եսաւ դաշտը դնաց որս մը որսալու և բերելու։
6 Եւ Ռեբեկա իր որդւոյն Յակոբին դրուցեց ըսելով, Ահա ես լսեցի երբոր քու հայրդ քու եղբօրդ Եսաւին խօսացաւ ու ըսաւ,
7 Ինծի որս բեր, ու ինծի համար խորտիկներ ըրէ, որ ուտեմ, ու մեռնելէս առաջ քեզ
8 Տէրոջը առջեւը օրհնեմ։ Եւ հիմա, որդեակ իմ, ինչ որ ես քեզի պատուիրեմ, իմ խօսքս
9 մտիկ ըրէ։ Հիմա գէպ ի հօտը դնա, ու անկից ինծի երկու աղէկ ուլ բեր այծերէն, և
10 †զանոնք քու հօրդ համար խորտիկներ ընեմ իր սիրածին պէս. Ու հօրդ տար որ ուտէ, որպէս զի իր մեռնելէն առաջ քեզ օրհնէ։
11 Ու Յակոբ ըսաւ իր մօրը Ռեբեկային, Ահա †իմ եղբայրս Եսաւ մազոտ մարդ մին է, ու ես
12 լերկ մարդ մին եմ. Գուցէ հայրս †զիս չօշափէ, ու ես իր աչքին խաբողի մը պէս երեւնամ, և †իմ վրաս անէծք բերեմ ու չէ թէ
13 օրհնութիւն։ Եւ իր մայրը ըսաւ անոր, Որդեակ իմ, †քեզի *եղած անէծքը իմ վրաս ըլլայ. միայն թէ դուն իմ խօսքս մտիկ ըրէ, ու
14 դնա ինծի բեր ըսածդ։ Եւ անիկա դնաց, ու առաւ և իր մօրը բերաւ. ու մայրը †անոր

15 հօրը սիրածին պէս խորտիկներ ըրաւ։ Եւ Ռեբեկա իր մեծ որդւոյն Եսաւին հանդերձները առաւ՝ որոնք տանը մէջ իր քովն էին, ու իր պզտիկ որդւոյն Յակոբին հագ-
16 ցուց։ Եւ այծի ուլերուն մորթերը անոր ձեռքերուն ու անոր լերկ պարանոցին վրայ դը-
17 րաւ։ Եւ իր ըրած խորտիկներն ու հացը իր որդւոյն Յակոբին ձեռքը տուաւ։
18 Եւ անիկա իր հօրը եկաւ, ու ըսաւ, Ով հայր իմ. և անիկա ըսաւ, Ահա հոս եմ. ո՞վ
19 ես դուն, որդեակ իմ։ Ու Յակոբ իր հօրը ըսաւ, Ես քու անդրանիկ որդիդ Եսաւն եմ. ինծի ըսածիդ պէս ըրի. Յարո՛ւ ըրէ, նստէ և իմ որսէս կեր, *որ քու հոգիդ զիս
20 օրհնէ։ Եւ Իսահակ ըսաւ իր որդւոյն, Ինչպէս այդչափ չուտով գտար, որդեակ իմ. ու անիկա ըսաւ, Քանզի Տէրը քու Աստուածդ
21 իմ առջեւս բերաւ։ Եւ Իսահակ ըսաւ Յակոբին, Մօտ եկուր որ †քեզ չօշափեմ, որդեակ իմ, թէ արդեօք դուն իմ որդիս Եսաւն ես,
22 թէ չէ։ Եւ Յակոբ իր հօրը Իսահակին մօտեցաւ, որ չօշափեց զանիկա, ու ըսաւ, Ձայնը Յակոբին ձայնն է, բայց ձեռքերը Եսաւին
23 ձեռքերուն պէս մազոտ էին։ և օրհնեց զանիկա, քանզի †անոր ձեռքերը իր եղբօրը Եսաւին ձեռքերուն պէս մազոտ էին։ և օրհ-
24 նեց զանիկա։ Ու ըսաւ, Դո՞ւն ես իմ որդիս
25 Եսաւը։ և անիկա ըսաւ, Ես եմ։ Եւ ինքը ըսաւ, Մօտ բեր ինծի, ու իմ որդւոյս որսէն ուտեմ, որ †իմ հոգիս քեզ օրհնէ. և մօտեցաւ անոր, ու կերաւ. և գինի բերաւ անոր,
26 ու խմեց։ Եւ անոր հայրը Իսահակ ըսաւ անոր, Հիմա մօտեցիր, ու զիս համբուրէ, որ-
27 դեակ իմ։ Եւ անիկա մօտեցաւ ու համբուրեց զանիկա. և անոր հանդերձին հոտը հոտառեցաւ, ու օրհնեց զանիկա և ըսաւ, Ահա †իմ որդւոյս հոտը Տէրոջը օրհնած արտին
28 հոտին պէս է։ Ուստի †Աստուած տայ քեզի †երկնից ցօղէն ու †երկրի պարարտութենէն, և †ցորենի ու գինիի առատութիւն.
29 †թող ժողովուրդներ քեզի ծառայեն և ազգեր քեզի խոնարհութիւն ընեն. քու եղբայրներուդ տէրը եղիր, և քու *մօրդ որդիները քեզի խոնարհութիւն ընեն. †քեզ անիծողը անիծեալ ըլլայ, ու քեզ օրհնողը՝ օրհնեալ։
30 Եւ եղաւ որ երբ Իսահակ գադարեցաւ Յակոբը օրհնելէն, ու Յակոբ իր հօրը Իսահակին առջեւէն եկեր էր, անոր եղ-
31 բայրը Եսաւ որսէն եկաւ։ Եւ անիկա ալ խորովիներ ըրաւ, ու իր հօրը բերաւ և իր հօրը ըսաւ, Թող իմ հայրս ելլէ ու †իր որ-

գւոյն որսէն ուտէ, որ քու հոգիդ իս օրհնէ։
32 Եւ անոր հայրը Իսահակ ըսաւ անոր, Դուն ո՞վ ես. և անիկա ըսաւ, Ես քու որդիդ՝ քու
33 անդրանիկդ Եսաւն եմ։ Ու Իսահակ խիստ չատ սարսափեցաւ ու ըսաւ, Ա՛ն որսը բերաւ ինծի բերողը ո՞վ էր, որ ես քու գալէդ առաջ ամենէն կերայ, և օրհնեցի զանիկա. հապա անչուշտ անիկա օրհնեալ պիտի ըլլայ։
34 Երբոր Եսաւ իր հօրը խօսքերը լսեց, †խիստ մեծ ու դառն աղաղակով լացաւ, և իր հօրը
35 ըսաւ, Իս, իս ալ օրհնէ, ով հայր իմ։ Եւ անիկա ըսաւ, Քու եղբայրդ նենգութեամբ եկաւ ու քու օրհնութիւնդ առաւ։ Եւ ինքը ըսաւ,
36 †Անոր անունը Յակոբ կոչուելուն համա՞ր է որ աս երկու անգամ իս խաբեց. Իմ ընդրանի-քութեանս իրաւունքս առաւ, և ահա հիմա օրհնութիւնս ալ առաւ։ Նաև ըսաւ, Ինծի
37 համար օրհնութիւն մը չ'ըծողցուցի՞ր։ Եւ Իսահակ պատասխան տուաւ ու ըսաւ Եսաւին, †Ահա զանիկա քեզի տէր ըրի, և անոր բոլոր եղբայրները իրեն ծառաներ ըլլալու տուի, ու †ցորենիկա ցորենով ու գինիով Տառատեցի։
38 ալ հիմա քեզի ի՞նչ ընեմ, որդեակ իմ։ Եւ Եսաւ իր հօրը ըսաւ, Ով հայր իմ, քու օրհնութիւնդ միայն մի՞կ մըն է։ իս, իս ալ օրհնէ, ով հայր իմ։ ու Եսաւ իր ձայնը վերցուց
39 ու †լացաւ։ Եւ իր հայրը Իսահակ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Ահա †քու բնակութիւնդ երկրի պարարտութենէն, ու
40 վերէն՝ երկինքէ ցօղէն ըլլայ։ Եւ քու սրովդ ապրիս, ու †եղբօրդ ծառայութիւն ընես. և †ըլլայ որ ատեն մըրցած ատենդ՝ անոր լուծը քու պարանոցդէդ կոտրես։
41 Ու Եսաւ †ատեց Յակոբը ան օրհնութեանը համար՝ որով իր հայրը օրհնեց զանիկա. ու Եսաւ իր սրտին մէջ ըսաւ, Իմ հօրս †ասելիք օրերը մօտ են, †անոնուն իմ եղբայրս
42 Յակոբը կը մեռցնեմ։ Եւ Ռեբեկային պատմեցան իր մեծ որդւոյն Եսաւին խօսքերը. ու իր պզտիկ որդին Յակոբը կանչել տուաւ, ու ըսաւ անոր, Ահա քու եղբայրդ Եսաւ †քեզ մեռցնելով կ'սփսփէ՝ քու վրայդիդ ինք-
43 զինքը կը մխիթարէ։ Եւ հիմա, որդեակ իմ, իմ խօսքս մտիկ ըրէ, ու ելիր †դէպ ի Խա-
44 ռան իմ Լաբան եղբօրս փախիր. Եւ անոր քովը աստն մի կեցիր, մինչև եղբօրդ բար-
45 կութիւնը անցնիլը։ Մինչև որ եղբօրդ բարկութիւնը քեզմէ անցնի, ու քու անոր ըրածդ մոռնայ. ետքը քեզ անկից բերել կուտամ. ինչո՞ւ ձեր երկուքէն ալ մէկ օրուան մէջ զրկուիմ։

ա Գէն. խա. 31։
բ Եբր. կինգ անի
գ Գէն. խա. 25։
դ Աչխ՝ կռիւ։
ե Աչխ՝ նեղութիւն։
զ Աչխ՝ ընդարձակութիւն։
է Աչխ՝ բնակարան։
ը Գէն. ժե. 6։ իգ. 3։
թ Գէն. խա. 32։ եզ. ա. 7։
ժ Գէն. ժե. 7։ իգ. 12։ իգ. 13։ եզ. գ. 6։ Գաղ. է. 32։
ի Գէն. ժե. 1։
ժա Հմր. 3. 4։
ժբ Գէն. ժբ. 7։ ժգ. 18։
ժգ Սապ. Ա'ժգ. 17։
ժդ Գէն. խա. 22։
ժե Գաղ. ժա. 7։
ժզ Հմր. 16։
ժէ Գէն. խա. 22. 23։
ժը Գէն. իգ. 31։ Սապ. Ա'ժէ. 15։
ժթ Գէն. ժի. 3։
ի Գէն. իգ. 31։ Սապ. Ա'ժգ. 17։
իա Գէն. խա. 31։
իբ Ասնանդ՝ ջրհոր երդման։
իգ Գէն. իգ. 2։
իդ Գէն. իե. 46։ իգ. 1. 8։
իե Գէն. իգ. 10։ ամիագ. գ. 2։
իզ Առակ. իե. 1։ Յակ. գ. 14։
իէ Գէն. իե. 27. 28։
իը Հմր. 27։ Գէն. իզ. 9. 15։ իսի. 28։ ը Օր. լգ. 1։
իթ Հմր. 13։
լ Հմր. 4։
լա Հմր. 4։
լբ Գէն. իե. 25։
լգ Հմր. 22։
լդ Գէն. իե. 25։ ը Օր. իե. 18։
լե Գէն. իթ. 9։ ամիագ. իե. 24։ ը Թագ. ժգ. 9։ Մատ. իե. 25։
լզ Հմր. 4. 9։
լէ Հմր. 27։
լը Հմր. 4։
լթ Հմր. 12։
խ Հմր. 10։
խա Հմր. 4։
խբ Ա'ղ. 3։
խգ Եբր. ժա. 20։
խդ ը Օր. լգ. 13. 28։ ը Թագ. ա. 21։
խե Գէն. իե. 18։
խզ ը Օր. լգ. 28։
խէ Գէն. իթ. 25. իե. 23։
խը Գէն. խթ. 8։
խթ Գէն. ժբ. 3։ Թագ. իգ. 9։
լ Հմր. 4։
լա Հմր. 4։
լբ Եբր. ժբ. 17։
լգ Հմր. 28։ Եբր. ժա. 20։
լդ Եբր. ժբ. 17։
լե Հմր. 28։ Եբր. ժա. 20։
լզ Գէն. իե. 26։
լէ Գէն. իե. 33։
լը ը Թագ. ը. 14։ Հմր. 29։
լթ Հմր. 28։
խ Եբր. ժբ. 17։
խա Գէն. իե. 23։ Ա'ր գ. 18. 19. 20։ ը Թագ. ը. 14։
խբ Սապ. Ա'ժգ. 17։
խգ Ա'ր գ. 10։
խդ Սապ. կգ. 5։
խե Գէն. ժա. 31։

46 Եւ Ռեբեկա բաւ Իսահակին, ասեն ազ-
ջիկներուն պատճառաւը *Դոգիկա զգուեր եմ.
Էթէ որ Յակոբ առ երկիրն ազջիկներէն՝ ասոնց
պէս քեամն ազջիկներէն հնիկ առնէ, ալ
աս կեանքս ինչ պէտք է ինծի:

ԳԼ· ԻՀ

2 Իսահակ կ'օրհնէ Յակոբը, ու զանիկա Մէսոպոտամ կը խրկէ: 6 Եսաւ Իսմայէլին ազջիկը իրեն հնիկ կ'առնէ: 10 Յակոբին տեսլեան տեսիլքը: 18 Բեթէլի քարը: 20 Յակոբին ուխտը:

1 Եւ Իսահակ կանչեց Յակոբը ու *օրհնեց
զանիկա և անոր պատուիրեց ու բաւ, Բա-
2 նանու աղջիկներէն հնիկ չառնես: Ելիր՝ գնա
Ի Մէսոպոտամ քու Ի մօրդ Հօրը բաթուէլին
տունը գնա, և անկից քու Ամօրդ եղբօրը
3 Լաբանին աղջիկներէն քեզի հնիկ առ. Ու
Ամենակարող Աստուած քեզ օրհնէ, ու քեզ
աճեցընէ, և քեզ չատցընէ. ու չատ ժողո-
4 վուրդներու հայր ըլլաս. Եւ քեզի Աբրահա-
մին օրհնութիւնը տայ, քեզի ու քեզի հետ
քու սերունդիդ. որպէս զի ժառանգես Ք քու
պանդխտացած երկիրդ՝ որն որ Աստուած Ա-
5 բրահամին տուաւ: Եւ Իսահակ խրկեց Յակո-
բը, և անիկա գնաց դէպ Ի Մէսոպոտամ Աս-
ւրի Բաթուէլի որդւոյն Լաբանին, որ Յակոբին
ու Եսաւին մօրը Ռեբեկային եղբայրն էր:
6 Եւ Եսաւ տեսնելով որ Իսահակ օրհնեց
Յակոբը, ու խրկեց զանիկա դէպ Ի Մէսո-
դէտ՝ անկից իրեն հնիկ առնելու համար, և
որ զանիկա օրհնած առնեն պատուիրեց
անոր՝ ըսելով, Քանանու ազջիկներէն քեզի
7 հնիկ չառնես, Եւ որ Յակոբ հնազանդեցաւ
իր Հօրը ու իր մօրը ու Մէսոպոտամ գնաց.
8 Նաև Եսաւ տեսնելով Ր որ Քանանու ազջիկ-
9 ները իր Հօրը Իսահակին հաճելի չեն, Ան-
տառները Եսաւ Իսմայէլին գնաց, և իր ա-
նէնէներէն Ի զատ՝ Աբրահամին որդւոյն Իս-
մայէլին ազջիկը Ներաէոթին քոյրը Մահել-
մը իրեն հնիկ առաւ:
10 Եւ Յակոբ Բերսաբէէն ելաւ ու գնաց Ի
11 Խառան գնաց. Եւ տեղ մը հասաւ ու գի-
շերը հոն մնաց, որովհետև արեգը մտած
էր. և ան տեղի քարերէն առաւ ու իր գլ-
խուն տակը դրաւ, և ան տեղը պառկեցաւ:
12 Ու Երազ մը տեսաւ, և ահա սանդուխ մը
երկրի վրայ դրուած էր, որուն գլուխը ե-
րկինքը կը հասնէր, և ահա Աստուծոյ հրեշ-
13 տակներըը անկից կ'ելլէին ու կ'իջնէին: Ու

Հօրին բերնէն քարը մէկդի կը գլորցընէին
ու Հօտերը կը խմցընէին, և քարը նորէն իր
4 տեղը Հօրին բերանը կը դնէին: Եւ Յակոբ
բաւ անոնց, Ով եղբայրնե՛ր, ուրկի՞ կ'ե-
դա՛ք. և անոնք բսին, Մենք Խառանէն ենք:
5 Ու բաւ անոնց, Նաքորի որդին Լաբանը
կը ճանչնա՞ք. և անոնք բսին, Կը ճանչնանք:
6 Եւ բաւ անոնց, Ողջ աւո՞ղջ է. և անոնք
բսին, Ողջ է, և ահա անոր Ռաքել ազջիկը
7 ոչխարներուն հետ կու գայ: Եւ անիկա բաւ,
Ահա ասկաւին Ի ցերեկուան բլլալու չատ ատեն
կայ, և Հօտերուն ժողվուելու ատենը չէ. ո-
ւխարները խմցուցէք ու գացէք արածեցէք:
8 Եւ անոնք բսին, Մենք չենք կրնար, մինչև
որ բոլոր Հօտերը միկտեղ չժողվուին. ու
Ի ցերեկ Հորին բերնին քարը մէկդի գլորցընեն,
9 անասունները ոչխարները կը խմցընենք: Եւ երբ
որ ասկաւին անոնց հետ կը խօսէր, Ր Ռա-
քել իր Հօրը ոչխարներուն հետ եկաւ. վասն
10 զի անիկա էր անոնց Հովիւը: Ու երբ որ
Երր Յակոբ իր մօրեղբօրը Լաբանին Ռաքել
ազջիկը, ու իր մօրեղբօրը Լաբանին ոչխար-
ները տեսաւ, անասունները Յակոբ մօտեցաւ, և
Ի ները հորին բերնին դլորեց, ու իր մօրեղ-
Ր բօրը Լաբանին ոչխարները խմցուց: Եւ Յա-
11 կոբ Ռաքելին համբոյր տուաւ Ի ու ձայնը վերցը-
կոր Ր Համբուրեց Ռաքելը, ու լացին վերցը-
12 նելով լացաւ: Եւ Յակոբ պատմեց Ռաքելին
Ի Ր իր ինքը անոր Հօրը Ր ազգականը ու Ռե-
բեկայի որդին է. Ան ալ վազեց ու իր Հօրը
13 պատմեց Ի Ու երբոր Լաբան իր քրոջը որ-
դւոյն Յակոբին վրայով լսեց, Ի պանիկա դի-
մաւորելու վազեց, և գրկեց ու համբուրեց
զանիկա ու իր տունը տարաւ. և անիկա
14 պատմեց Լաբանին՝ բոլոր աս բաներըը: Եւ Լա-
բան բաւ անոր, Ի իրաւցընէ դուն իմ ոսկորս
ու մսերէս ես. և անոր հետ լման ամիս մը
կեցաւ:
15 Եւ Լաբան բաւ Յակոբին, Դուն իմ եղ-
բայրս ըլլալուդ համար ինծի ձրի՞ պիտի ծա-
ռայես. բսէ ինծի՝ ի՞նչ ըլլայ քու վարձդ:
16 Եւ Լաբան երկու ազջիկ ունէր. մեծին անունը
17 Լիա՝ ու պզտիկին անունը Ռաքել էր: Եւ
Լիային աչքերը տկար էին, բայց Ռաքել գե-
18 ղով ու տեսքով դեղեցիկ էր: Եւ Յակոբ սի-
րեց Ռաքելը, ու բաւ, Ի քու պզտիկ ազջկա-
նդ Ռաքելը համար եօթը տարի քեզի
19 կը ծառայեմ: Եւ Լաբան բաւ, Անիկա քեզի
տալը՝ ուրիշ մարդու մը տալէն ալիկ է. երը-
20 նակ ինծի հետ: Եւ Յակոբ Ի Ռաքելին համար
եօթը տարի ծառայեց. ու զանիկա սիրելնէն
պատճառաւը երեն քանի մը օրի չափ երևցան:

21 Եւ Յակոբ բաւ Լաբանին, Իմ կինիկս տուր.
քանզի օրերս լեցուած են, որ Ի ես անոր մըտ-
22 նեմ: Եւ Լաբան ան տեղին բոլոր մարդիկը
23 ժողվեց, ու Ի հնձոցը բրաւ. Ու եղաւ որ Ի-
րիկուընը իր Լիա ազջիկը առաւ և անոր բե-
24 րաւ. ու անիկա անոր մուտ: Եւ Լաբան իր
ադախինը Զելփան իր ազջիկը Լիային ադա-
25 խին տուաւ: Ու երբոր առաւոտ եղաւ, ահա
անիկա Լիան էր. ու Յակոբ Լաբանին բաւ,
Ի՞նչ է աս քու ընծի ըրածդ. Ես քեզի Ռա-
քելին համար չծառայեցի՞. ուստի ինչո՞ւ զիս
26 խաբեցիր: Եւ Լաբան բաւ, Մեր երկրին մէջ
ասանկ բան չ'ըլլար, պզտիկը մեծէն առաջ
27 տալ: Ի լմընցուր ասոր հարսանեաց շաբաթը,
և ինծի եօթը տարի ալ ծառայելուդ համար
28 ան ալ քեզի տամ: Եւ Յակոբ անանկ բրաւ,
ու Լիային շաբաթը լմընցուց. և Լ Ի ին իր Ռա-
29 քել աղջիկը անոր կնիկ ըլլալու տուաւ: Ու
Լաբան իր Բաղտա ազախինը իր աղջկանը
30 Ռաքելին ազախին տուաւ: Եւ Յակոբ Ռաքե-
լին ալ մուտ, ու Ռաքելը Լիային աւելի սի-
րեց. և Լ Ի ին եօթը տարի ալ ծառայեց:
31 Եւ Տէրը երբոր Լիային տեսնելը ըլլալը տե-
սաւ, անոր արգանդը բացաւ. բայց Ռաքել
32 ամուլ էր: Եւ Լիա յղացաւ ու որդի մը ծը-
նաւ, և անոր անունը Ի Ռուբէն դրաւ. քանի
որ ըսաւ, Տէրը իմ տառապանքիս նայեցաւ
Տանար, ահէ հիմա էրիկս զիս պիտի սիրէ:
33 Եւ նորէն յղացաւ ու որդի մը ծնաւ, ու
ըսաւ, Որովհետև Տէրը իմ տակնուվրա
լսեց, անոր Տանար ինծի ասոր ալ տուաւ.
34 ու անոր անունը Շմաւոն դրաւ: Եւ դար-
ձեալ յղացաւ ու որդի մը ծնաւ, ու ըսաւ,
Հիմա աս անգամն էրիկս ինծի հետ պիտի
միաւորի, քանզի երեք որդի ծնայ իրեն.
35 անոր համար անոր անունը Ղեւի դրաւ: Եւ
մէյմին ալ յղացաւ ու որդի մը ծնաւ, և
բսաւ, Ա՛ս անգամ պիտի գոհանամ Տէրոջմէն.
անոր համար անոր անունը Յուդա դրաւ.
ու դադրեցաւ ծնանելէն:

ԳԼ· Լ

1 Ռաքել իր ամբեծութեանը համար քոյրոջմով իր Բաղտա ազա-
խինը Յակոբին կու տայ: 5 Բաղտան կը ծնանի Դանը ու
Նեփթաղիմը: 9 Լիան ալ իր Զելփա ազախինը կու տայ Յա-
կոբին, որ Գադը և Ասերը կը ծնանի: 14 Ռուբէնին գտած
կոբին, որ Գադը և Ասերը կը ծնանի: 14 Ռուբէնին գտած
մանդրագորնիները: 17 Լիա կը ծնանի Իսաքարը, Զաբուղոնը
և Դինան: 22 Ռաքել կը ծնանի Յովսէփը: 25 Յակոբ իր
հարսնեաց գառնալ կ'ուզէ: 27 Լաբան նորէն խոջ կապրուի
պանիկա քանի կը պահէ: 37 Յակոբին հնարքը ու անով իր
հարստանալը:

1 Եւ երբ Ռաքել տեսաւ որ Տ՛ինքը Յակոբին

ը—ընել չ՚ծնաւ, Ռաքէլ ՚իր քրոջը նախանձե-
ցաւ, ու Յակոբին ըսաւ, Ինծի զաւակներ
2 տուր, ՚եթէ ոչ՝ կը մեռնիմ։ Եւ Յակոբին բար-
կութիւնը բորբոքեցաւ Ռաքէլին դէմ, ու
ըսաւ, Մի՞թէ ՚ես Աստուծոյ տեղն եմ, որ
3 արգանդի պտուղը քեզմէ արգիլեց։ Եւ անի-
կա ըսաւ, Ահա ՚իմ ազախինս Բաղդա, անոր
մէտը. ՚ու անկից իմ ծունկերուս վրայ ծնայ
4 նէ, և ՚ես ալ անկէ որդիներ առնեմ։ Ու իր
Բաղդա ազախինը անոր ՚հինկ ըլլալու տուաւ,
5 և Յակոբ անոր մտաւ։ Ու Բաղդա յղացաւ
6 ու Յակոբին որդի մը ծնաւ։ Եւ Ռաքէլ
ըսաւ, Աստուած ինծի ՚դատաստան ըրաւ, ու
իմ ձայնս ալ լսեց և ինծի որդի մը տուաւ.
7 անոր համար անոր անունը *Դան դրաւ։ Եւ
Ռաքէլին ազախինը Բաղդա դարձեալ յղա-
ցաւ ու Յակոբին երկրորդ որդի մը ծնաւ։
8 Եւ Ռաքէլ ըսաւ, Իմ քրոջս հետ մեծ բռնչա-
մարտութիւններով մարանչեցայ և յաղթեցի։ ու
անոր անունը ՚†Նեփթաղիմ դրաւ։
9 Երբոր Լիա տեսաւ որ ինքը ծնանելէն դա-
դարեցաւ, իր ազախինը Զելփան առաւ ու
10 Յակոբին կնիկ ըլլալու տուաւ զանիկա։ Եւ
Լիային ազախինը Զելփա Յակոբին որդի մը
11 ծնաւ։ Եւ Լիա ըսաւ, Բաղդա յաջողեցաւ.
12 ու անոր անունը ՚‡Գադ դրաւ։ Եւ Լիային
ազախինը Զելփա երկրորդ որդի մը ծնաւ
13 Յակոբին։ Եւ Լիա ըսաւ, Երանելի եմ ես.
քանզի աղջիկները ինծի Երանի պիտի ըսեն.
ու անոր անունը ‖Ասեր դրաւ։
14 Եւ Ռուբէն գնաց ցորենի հնձոց օրերը ու
արտին մէջ մանդրագորնեը գտաւ, ու իր մօ-
րը Լիային բերաւ. ու Ռաքէլ ըսաւ Լիային,
Ի՛ադաչեմ՝ տուր ինծի որդւոյդ մանդրագո-
15 րէն։ Եւ անիկա ըսաւ անոր, ՚Իմ երկիս
առնելդ քի՞չ եկաւ որ իմ որդւոյս մանդրա-
գորներն ալ պիտի առնես. և Ռաքէլ ըսաւ,
Ուստի քու որդւոյդ մանդրագորներուն համար
16 ա՛ս գիշեր քեզի հետ պառկի։ Եւ երեկոյնը
երբոր Յակոբ դաշտէն կու գար, Լիա զանիկա
դիմաւորելու ելաւ, ու ըսաւ, Ինծի պիտի
մտնես. քանզի իրաւցնէ վարձքով առի քեզ
իմ որդւոյս մանդրագորներովը. և ան գիշերը
17 անոր հետ պառկեցաւ։ Եւ Աստուած լսեց
Լիային. ու յղացաւ ու Յակոբին հինգերորդ
18 որդի ծնաւ։ Եւ Լիա ըսաւ, Աստուած ինծի
վարձք տուաւ, որովհետև ազախինս իմ էր-
կանս տուի. և ՚անոր անունը §Իսաքար դր-
19 րաւ։ Եւ Լիա նորէն յղացաւ ու Յակոբին
20 վեցերորդ որդի ծնաւ։ Եւ Լիա ըսաւ, Աս-

ստուած ինծի բարի պարգեւ մը պարգեւեց.
ա՛ս անգամին էրկիս ինծի հետ պիտի բնակի,
որովհետև իրեն վեց որդի ծնայ. ու անոր
21 անունը ‡ Զաբուղոն դրաւ։ Եւ անկէ ետև
աղջիկ մը ծնաւ, ու անոր անունը ††Դինա
դրաւ։
22 Եւ Աստուած ՚յիշեց Ռաքէլը, ու Աս-
տուած լսեց անոր և ՚անոր արգանդը բա-
23 ցաւ. Ու յղացաւ ու որդի մը ծնաւ. և ըսաւ,
24 Աստուած ՚իմ նախատինքս վերցուց։ Եւ անոր
անունը ‡‡Յովսէփ դրաւ, ու ըսաւ, ՚Տէրը
ինծի ուրիշ որդի մըն ալ պիտի աւելցնէ։
25 Ու եղաւ որ երբ Ռաքէլ Յովսէփը ծնաւ,
Յակոբ ըսաւ Լաբանին, ՚Թող տուր զիս որ
26 ՚իմ տեղս ու իմ երկիրս երթամ. Իմ կիներս
ու ազա֊քնեա՛ ՚որոնց համար քեզի ծառայե-
ցի, տուր ինծի որ երթամ. քանզի քեզի
27 ըրած ծառայութիւնս գուն գիտես։ Եւ Լա-
բան ըսաւ անոր, Թէ որ քու առջիդ հնարհ
գտայ՝ կաղաչեմ քեզի, կեցիր. †††փորձով
դիտցայ՝ որ Տէրը ՚քեզի համար իս օրհնեց։
28 Եւ ըսաւ, ՚Քու վարձքդ ինծի խնցուր, ու
29 պիտի վճարեմ։ Եւ անկէ ըսաւ անոր, ՚Դուն
գիտես որ ես ինչպէս ծառայեցի քեզի, ու
30 քու անասուններդ ինչպէս էին իմ քովս. ին-
չու որ իմ գալէս առաջ քիչ էր քու ունե-
ցածդ և վխտաց չատցաւ, ու Տէրը քեզ օրհ-
նեց իմ դալովս. և հիմա ես ալ ՚իմ տանս
31 համար ե՞րբ պիտի աշխատիմ։ Ու անկէ
ըսաւ, Քեզի ի՞նչ տամ։ Եւ Յակոբ ըսաւ,
Ինծի բան մը մի տար. Թէ որ ա՛ս բանը ինծի
32 ընես, նորէն քու հօտերդ կ՚արածեմ ու
կը պահեմ. Այսօր քու բոլոր հօտերուդ միջէն
անցնիմ, անկից ամէն պիտակ ու խայտախարիւ-
ոչխարը, և ամէն սև ոչխարը ու խայտախա-
րիւ և պիտակ այծերը զատեմ, ու ՚իմ վարձ-
33 քիս և պիտակ այծերը զատեմ, ու ՚իմ վարձ-
քիս համար ինծի վկայութիւն ***ապահի եւսն իմ ար-
դարութիւնս քու առջիդ պիտի յայտնուի,
երբոր իմ վարձքիս հոգ տանիս. իմ քովս
գտնուած ամէն պիտակ ու խայտախարիւ չը-
ղած այծ ու սև չղած ոչխար գողցուած
34 սեպուի։ Եւ Լաբան ըսաւ, Թող քու ըսածիդ
35 պէս ըլլայ։ Ու ա՛ն օրը զատեց բոզբոսխայտ
ու խայտախարիւ նոխազները, և բոլոր պիտակ
ու խայտախարիւ էգ այծերը, և ամէն ձերմակ
ու խայտախարիւ էգ այծերը, և ամէն ոչխարները, և իր
36 ունեցողը, ու բոլոր սև ոչխարները, և իր
որդիներուն ձեռքը տուաւ. Եւ իր ու Յակո-
բին միջտեղը երեք օրուան ճամբայի միջոց
դրաւ. և Յակոբ Լաբանին մնացած հօտերը
կ՚արածէր։

37 Յու ՚Յակոբ իրեն դալար կաղամախի և նռ-
ւի ու սօսիի գալարաններ առաւ, և անոնց
կեղևները տեղ տեղ հանեց, անանկ որ գա-
լարաններուն մէջը եղած ճերմակը կ՚երևնար։
38 Եւ իր կեղևած գալարանները ջուր խմցնե-
լու աւազաններուն մէջը գրաւ, որ երբ հօ-
տերը ջուր խմելու գան, ՚ե՛ւ ‡‡ընդունէրը ոչ-
խարներուն առջևը ըլլան, և անոնք՝ խմելու
39 եկած ատեննին տաքնան։ Ու ոչխարները
գալարաններուն առջևը տաքնալով՝ բոլորա-
խայտ, պիտակ և խայտախարիւ §§ը կը ծը-
40 նանէին։ Եւ Յակոբ կը զատէր գառները, ու
հօտերուն երեսը Լաբանին հօտերուն մէջ
եղած բոլորախայտ ու ամէն սև ոչխարները
կը դարձընէր. և իր հօտերը զատ դրաւ, ու
զանոնք Լաբանին հօտերուն քովը չդրաւ։
41 Եւ երբոր զօրաւոր ոչխարները կը տաքնային,
Յակոբ ան գալարանները ոչխարներուն աչ-
քին առջևը՝ աւազաններուն մէջը կը դնէր,
42 որ գալարաններուն առջևը տաքնան։ Բայց
ակար ոչխարներուն չէր դներ. այսպէս ակար-
ները Լաբանինը՝ ու զօրաւորները Յակոբինը
43 կ՚ըլլային։ Եւ մարդը ՚խիստ հարստացաւ, ու
ՙշատ հօտեր, և ազախիններ ու ծառաներ,
և ուղտեր ու էշեր ունեցաւ։

ԳԼ · ԼԱ.

1 Յակոբ նեզռնալով՝ Լաբանէն գալարակ Համէյ կ՚ելլէ։ 19 Ռաքէլ իր հօրը կուռքերը կը գողնայ։ 22 Լաբան Յակոբին հասնելն կ՚իմանայ, 26 ու եղած գալարթիւնը համար կը գանգատի։ 34 Ռաքէլ իր հօրը կուռքերը ուզածին պատասխան տալը կը պահէ։ 36 Յակոբ Լաբանին դէմ կը գանգատի։ 44 Լաբանին ու Յակոբին գալարակ լեռան վրայ ըրած ուխտը։

1 Եւ ետկ Լաբանին որդւոցը պըռւցածները,
որ կ՚ըսէին, Յակոբ մեր հօրը բոլոր ունե-
ցածը առաւ, ու բոլոր աս ՚փառքը մեր հօ-
2 րը առացուած քէն առացաւ։ Եւ Յակոբ †Լա-
բանին երեսը տեսաւ, և ահա †իրեն դերձ-
3 կուան ու մկիալ օրուան պէս չէր։ Եւ Տէրը
ըսաւ Յակոբին, ՚Քու հայրերուդ երկիրը ու
քու ազգականներուդ գարձիր, ու ես քեզի
հետ պիտի ըլլամ։
4 Եւ Յակոբ դէպ խրկեց, ու Ռաքէլը և Լիան
գաշտը իր հօտերուն քովը կանչել տուաւ.
5 Ու ըսաւ անոնց, ՚Ես ձեր հօրը երեսը կը տես-
նեմ, որ ինծի երեկուան ու մկիալ օրուան
պէս չէ. բայց իմ հօրս Աստուածը †ինծի հետ
6 եղաւ։ Եւ ՚դուք գիտէք որ ես իմ բոլոր
7 զօրութեամբս ձեր հօրը ծառայեցի. Իսկ ձեր
հայրը իս խաբեց ու †իմ վարձքս †տասը
անգամ փոխեց. բայց Աստուած †չթողուց զս-

ա Տես գլ· լա· 3—12։
բ Ամր· 30։
գ Գլ· ժգ· 2 ։ խգ· 35։ խզ· 13 ։ 14։
— ե Սաղ· խմ· 16։
զ Գլ· գ· 5։
է Գլ· լէ· 11։
ը Յար· լ· 2։
թ Գլ· ժգ· 3։ ա թիւագ· ա· 3։
ժ Գլ· ժգ· 2։
ի Գլ· ժգ· 2 ։ ժգ· 3։ լէ· 22։ Յար· ժ· 25։
ժ Յաղ· լէ· 24։ խգ· 1։ Որբ· գ· 59։
ժա Ածխենէն՝ գառագլ՝ ա· 13։
ժբ Մաս· գ· 13։
ժգ Ածխենէն՝ ծերչամատթիւնս։
ժդ Ամր· 4։
ժե Նա· կէ· 11։
ժզ Ածխենէն՝ բազգ։
ժէ Ածխենէն՝ գառատ։
ժը Ածխենէն՝ գառագլ՝ ա· 28։ Դատ· ա· 48։
ժթ Ածխենէն՝ գառագլ՝ ա· 48։
ի Ածխենէն՝ Երանելի։
իա Գլ· իթ· 30։
իբ Թագ· ժգ· 9 ։ 13։
իգ Ածխենէն՝ վարձք։
իդ Ածխենէն՝ բնական թիւն։
իե Ածխենէն՝ գառատ։
իզ Գլ· իթ· 54 ։ 56։
իէ Գլ· ժբ· 33 ։ լա· 35։
իը Գլ· իթ· 20 ։ 30։
իթ Գլ· լթ· 3 ։ 5։
||| Ելբր· Հմայեցի։
իժ Տես գլ· իգ· 24։
ի Գլ· իթ· 15։
իա Գլ· լա· 6 ։ 38 ։ 39 ։ 40։ Մաս· իգ· 43։ Տես· բ· 10։
իբ Ամր· 43։
— ի Տես· է· 8։
իգ Գլ· լա· 8։
իդ Սաղ· լէ· 6։
իե Ելբր· վաղուան օրը

ա Գլ· լ· 32։
բ Ամր· 1 ։ 16։
գ Գլ· իզ· 16։
դ Ել· գ· 7։
ե Գլ· իզ· 18 ։ 19 ։ 20։
զ Ամր· 3 ։ Գլ· լբ· 9։
է Գլ· բ· 24։
ը Գլ· ի· 41։
թ Թագ· ժգ· 7։
ժ Գլ· իզ· 15 ։ 20 ։ 21։ լբ· 9։
ի Ամր· 2։
ժա Ամր· 3։
ժբ Ամր· 38 ։ 39 ։ 40։
ժգ Գլ· ի· 41 ։ 42։
ժդ Թագ· ժգ· 22։ Ղեբ· ամ· գ· 13։ Յոբ· ժգ· 3։ Զ ասբ· բ· 23։
ժե Գլ· իզ· 6։ Սաղ· ձէ· 14։
ժէ Գլ· իթ· 12 ։ 27։
իը Դատ· ժէ· 5։ ա թագ· ժգ· 13։ Ովս· գ· 1։ Գլ· լէ· 9։
իթ Ելբր· իթերափիճներբ
ի Ելբր· Լաբանին սիբ. ազբ գաղտնաբ։
ի Գլ· իգ· 28։ գ Թագ· ժէ· 5։ ժբ· 17։ Ղ ամ· իթ· 51։ 53։
իա Գլ· ժգ· 8։
իբ Գլ· ի· 3։ Յար· լգ· 15։ Մաս· 20։

մէջ Աստղի լաթանին եկաւ ու բաւ անոր, Զգայ կեցիր որ Յակոբին ազիկ կամ գէշ
25 չգործես։ Ուստի Լաբան Յակոբին։ Եւ Յակոբ իր վրանը լեռը կանգներ էր. ու Լաբան իր եղբայրներուն հետ գաղաադ լեռը ինկաւ։
26 Եւ Լաբան բաւ Յակոբին, Ի՞նչ է ասդ բրածդ որ ինծմէ գաղտուկ փախար, և իմ աղջիկներս որպէս առնուած գերիներու պէս
27 վարեցիր։ Ինչո՞ւ փախչելդ գաղտուկ պահեցիր և ինծմէ փախար, ու ինծի չիմացուցիր, որ ես քեզ ուրախութեամբ ու երգով,
28 թմբուկներով ու քնարներով ճրիկէի, Եւ չթոզուցիր զիս որդիներս ու աղջիկներս հարսերդ. Հիմա ասդ բանը անմտութեամբ արիր։ Զիս ձեռքդ չունի
29 վնասել ըրիր։ Հիմա եթէ չարիք ընելու զօրութիւն ունիմ ձեռքս մէջը, բայց Աստուածը երէկ գիշեր ինծի խօսեցաւ՝ ըսելով, Զգայ կեցիր որ Յակոբին ազիկ կամ գէշ չըլլայ
30 գործես։ Եւ հիմա՝ թէպէտև քու հօրդ տան չատ փափաքելուդ համար գացիր, բայց
31 ինչո՞ւ իմ աստուածներս գողցար։ Եւ Յակոբ պատասխան տուաւ ու բաւ Լաբանին, Որովհետև վախցայ, քանզի ըսի, Զրլլայ որ քու աղջիկներդ բռնաբիանութեամբ առնես։ Բայց քու աստուածներդ որուն քովը որ գտնես, չթող անիկա
32 չապրի. Մեր եղբայրներուն առջեւը քննէ ինծի, թէ որ իմ քովս քու մէկ բանդ գտնես՝ առ։ Քանզի Յակոբ չէր գիտեր որ Ռաքէլ
33 գողցեր էր զանոնք։ Եւ Լաբան Յակոբին վրանը ու Լիային վրանը և երկու աղախիններուն վրանը մտաւ, բայց չգտաւ. Ետքը Լիային վրանէն ելաւ, ու Ռաքէլին վրանը
34 մտաւ։ Եւ Ռաքէլ առաւ կռոտքերը, ու դրաւ նոնք ուղտի պատառին մէջը դրաւ, ու վրան նստաւ. և Լաբան բոլոր վրանը փնտռեց,
35 բայց չգտաւ։ Եւ անիկա իր հօրը բաւ, Իմ տիրոջս աչքերուն մի՛ բարկանար, որ չեմ առջեւդ չեմ կրնար ոտք ելլել. քանզի կանանց սովորութեամբ ինծի եմ։ Այսպէս փընտռեց, բայց կռոտքերը չգտաւ։
36 Եւ Յակոբ բարկացաւ ու Լաբանին հետ կռվեցաւ. և Յակոբ պատասխան տուաւ ու բաւ Լաբանին, Ի՞նչ է իմ յանցանքս, ի՞նչ է իմ մեղքս, որ ատրտիւնով հետևս հնս
37 կար։ Որովհետև իմ բոլոր կարասիքս խուզնեցիր, քու տանդ ամէն կարասիքէն ինչ որ գտար, հոս իմ եղբայրներուս ու քու եղբայրներուդ առջեւը դիր, որ երկուքնուս մէջ
38 տեղը դատաստան կորնի։ Լման քսան տարի է որ քեզի հետ եմ. ոչխարներդ ու այծերդ
ձագ չձգեցին. և քու հօտիդ խոյերը չկերայ.
39 Գազանները դիշատածը չբերի քեզի, վնասը ես կը քաշէի. Ցորեկը գողցուածը ու գիշերը գողցուածը իմ ձեռքս կը պահանջէիր։
40 Իր։ Այսպէս էի. ցորեկը սաստը ու գիշերը ցուրտը կը ճնշէր զիս, և աչքերէս քունս կը փախչէր։
41 Այսպէս եղայ քսան տարի քու տանդ մէջ. Իրու երկու աղջիկներուդ համար տասնչորս տարի ծառայեցի քեզի, և հօտերուդ համար վեց տարի ծառայեցի, և
42 իմ վարձքս տասը անգամ փոխեցիր։ Թէ որ իմ հօրս Աստուածը, Աբրահամին Աստուածը և Իսահակին երկիւղը ինծի հետ չըլլար, իրաւցնէ դիս հիմա դատարկ կը խրկիէիր։ Աստուած իմ տառապանքս ու իմ ձեռքիս աշխատութիւնը տեսաւ, ու երէկ գիշեր Իւեցանդիմանեց։
43 Եւ Լաբան պատասխան տուաւ ու բաւ Յակոբին, Այս աղջիկները իմ աղջիկներս են, և տս որդիները իմ որդիներս են, և հօտերը իմ հօտերս են, և ամէնը որ կը տեսնես, իմս են. և ի՞նչ ընեմ այսօր տս իմ աղջիկներուս կամ երկնց ծնած զաւակներուն։
44 Ուստի հիմա եկուր, դնս ու դուն ուխտ ընենք, որ իմ ու քու միջտդ վկայութեան համար
45 ըլլայ։ Եւ Յակոբ քար մը առաւ ու արձան
46 կանգնեց զանիկա։ Եւ Յակոբ իր եղբայրներուն բաւ, Քարեր ժողվեցէք. և անոնք քարեր առին ու դէզ մը ըրին, և հոն դէզին
47 վրայ հաց կերան։ Ու Լաբան անոր անունը Եգեկար-սահատուէա դրաւ, բայց Յակոբ անոր
48 անունը Գաղաադ դրաւ։ Եւ Լաբան բաւ, Այս դէզը իմ ու քու միջտդ վկայ մըն է այսօր. անոր համար անոր անունը Գաղաադ
49 բառեցաւ. Եւ Մասփա ալ ըսուեցաւ. քանզի բաւ, Մենք իրարմէ զատուած ատենիս, հնս
50 իմ ու քու միջտդ Տէրը դիտէ։ Թէ որ իմ աղջիկներս վշտացընես, և կամ թէ որ իմ աղջիկներուս վրայ ուրիշ կիներ առնես, հնս տերնիս մէկը չկայ. ահա իմ ու քու միջտդ
51 վկայ Աստուած է։ Եւ Լաբան բաւ Յակոբին, Ահա այս դէզը, և ահա իմ ու քու
52 միջտդ իմ կանգնած արձանս. Այս դէզը վկայ՝ ու այս արձանը վկայ է, որ այս դէզէն ու այս արձանէն չանցնիս հնծի չարիք
53 ընելու համար։ Աբրահամին Աստուածը և Նաքորին աստուածը, անոնց հայրերուն աստուածը դատաւոր ըլլան։ Եւ Յակոբ իր հօրը Իսահակին երկիւղովը երդում ըրաւ։

ա Գն. խգ. 30։
բ ա Թագ. ժգ. 15։
գ Ես. ի. 37։
դ Ելք. ի. 12։
ե Ելք. ի. 12։
զ Ելք. ի. 12։
է Ելք. ի. 12։
ը Ելք. ի. 12։
թ Ելք. ի. 12։
ժ Ելք. ի. 12։
ի Ելք. ի. 12։
լ Ելք. ի. 12։
խ Ելք. ի. 12։
ծ Ելք. ի. 12։
կ Ելք. ի. 12։
հ Ելք. ի. 12։
ձ Ելք. ի. 12։
ղ Ելք. ի. 12։
ճ Ելք. ի. 12։
մ Ելք. ի. 12։
յ Ելք. ի. 12։
ն Ելք. ի. 12։
շ Ելք. ի. 12։
ո Ելք. ի. 12։
չ Ելք. ի. 12։
պ Ելք. ի. 12։
ջ Ելք. ի. 12։
ռ Ելք. ի. 12։
ս Ելք. ի. 12։
վ Ելք. ի. 12։
տ Ելք. ի. 12։
ր Ելք. ի. 12։
ց Ելք. ի. 12։
ւ Ելք. ի. 12։
փ Ելք. ի. 12։
ք Ելք. ի. 12։
օ Ելք. ի. 12։
ֆ Ելք. ի. 12։

54 Եւ Յակոբ զոհեր մատուց լեռանը վրայ, ու իր եղբայրները հաց ուտելու հրաւիրեց. Եւ հաց կերան, ու գիշերը լեռը մնացին։
55 և Լաբան առաւօտուն կանուխ եղաւ, ու իր որդիները ու իր աղջիկները համբուրեց ու օրհնեց զանոնք. և Լաբան գնաց ու իր տեղը դարձաւ։

ԳԼ. ԼԲ

1 Յակոբ Մանայիմի մէջ տեսիլք կը տեսնէ. 3 իր եղբօրը երանելն պատգամաւորներ կը խրկէ. 6 անոր գալուն կը փութայ. 9 պատասխանը համար կ'աղերսէ. 13 Եսաւին ընծաներ կը խրկէ. 21 հրեշտակի մը հետ գօտեմարտութիւն ընելով փառաւորի մէջ, հոն Իսրայէլ կը կոչուի. 31 ու իր զաւակը վաղ կը կաղայ։

1 Եւ Յակոբ իր ճամբան գնաց, ու Աստուծոյ
2 հրեշտակները անոր պատահեցան։ Եւ Յակոբ երբոր տեսաւ զանոնք, բաւ, Ա՛ս Աստուծոյ բանակն է. և անն տեղին անունը Մանայիմ դրաւ։
3 Եւ Յակոբ իր առջեւէն պատգամաւորներ խրկեց իր եղբօրը Եսաւին Եդէմ՝ Սէիր երկրը,
4 կիրը՝ Եղոմին գաւառը. Եւ պատուիրեց անոնց՝ ըսելով, Իմ տիրոջս Եսաւին ասանկ կ'ըսէք, Քու ծառադ Յակոբ ասանկ կ'ըսէ, Լաբանին քովը պանդխտութիւն ըրի, ու մինչև
5 հիմա ուշացայ։ Եւ ունիմ արջառներ ու էշեր, հօտեր ու ծառաներ և աղախիններ. և խրկեցի իմ տիրոջս լսելութիւն ընելու, որ Քու առ-
6 ջեւդ շնորհք գտնեմ։ Եւ պատգամաւորները դարձան Յակոբին ու ըսին, Քու եղբօրդ Եսաւին գացինք, ու հանդիպակ ալ գայ հազար հոգով մեզ դիմաւորելու կու գայ։
7 Եւ Յակոբ խիստ վախցաւ ու Քուռէեցաւ. և իր հետը եղած ժողովուրդը ու հօտերը և արջառները և ուղտերը երկու խումբի
8 բաժնեց, Ու բաւ, Թէ որ Եսաւ մէկ խումբին հասնի, ու անն զարնելու ըլլայ, մնացեալ
9 խումբը կ'ազատի։ Եւ Յակոբ բաւ, Հով իմ հօրս Աբրահամին Աստուածը, ով իմ հօրս Իսահակին Աստուածը, Տէր՝ որ ըսիր ինծի, Քու երկիրդ ու քու հայրենիքդ դարձիր, քու երկրիդ ու քու հայրենիքդ դարձիր,
10 ձիր, ու քեզի բարիք ընեմ։ Արժանի չեմ ան ամէն ողորմութիւններուն և ամէն հաւատարմութեանը, որ ցուցուցիր ծառայիդ. ցուցուցիր. քանզի իմ գաւազանովս անցայ սս Յորդանանէն, և հիմա երկու խումբի տէր
11 եղայ։ Կ'ազատէմ քեզի, Հապաղէ դիս իմ եղբօրս ձեռքէն. որովհետև ես անկէ կը վախնամ, որ չըլլայ թէ գայ ու զարնէ
12 զիս, -- մայրը ազգերովը։ Եւ Դուն ըսիր թէ Անշուշտ քեզի բարիք պիտի ընեմ, ու քու սերունդդ ծովի աւազին չափ պիտի ընեմ, որ չառաքինէն չհամրուի։
13 Եւ ան գիշերը հոն կեցաւ. ու իր ձեռքը գտնուածէն իր եղբօրը Եսաւին համար
14 պիծանէր պատրաստեց, երկու հարիւր այծ և քսան նոխազ, երկու հարիւր էգ ոչխար
15 և քսան խոյ, երեսուն ծիծ տուող ուղտ իրենց ձագերովը, քառասուն կով ու տասը ցուլ,
16 քսան էգ էշ և տասը աւանակ։ Եւ ամէն մէկ հօտը զատ զատ իր ծառաներուն ձեռքը յանձնեց, ու բաւ իր ծառաներուն, Անցնիս անցէք, ու հօտերը իրարմէ բիչ մը հեռ-
17 նաս անցէք. և առջևէն գացողին պատուիրեց ըսելով, Երբոր իմ եղբայրս Եսաւ քեզի պատահի ու քեզի հարցնէ, ըսելով Թէ Դուն որո՞ւն ես և ո՞ւր կ'երթաս, և ասոնք որո՞ւն են և ո՞ւր կ'երթաս,
18 առջևդ եղածները որո՞ւն են. Անտեսնը ըսէ որ քու ծառայիդ Յակոբինն է. իմ տիրոջս Եսաւին ղրկած ընծան է. և ահա ինքն ալ
19 հետևնիս է։ Եւ այսպէս երկրորդին ու երրորդին և հօտերուն հետևէն բոլոր գացողներուն պատուիրեց ըսելով, Ա՛ս խօսքին պէս դուք եսաւին երբոր գտնէք.
20 Եւ ահա քու ծառադ Յակոբ ալ հետևնիս է՝ ըսէք. քանզի ըսաւ, Անշնէս գացող ընծաներով անոր երեսը կը հաճեցնեմ, և անկէ հաքը անոր երեսը կը տեսնեմ. գուցէ
21 ինձ ընդունի։ Անցան ընծաները անոր առջևէն գացին, և ինքը ան գիշերը հոն մնաց
22 բանակին մէջ։ Եւ ան գիշերը եղաւ, ու իր երկու կիներն ու իր երկու աղախիններն ու իր տասնմէկ որդիները առաւ, ու Յաբոկ անցուցին անցուց։
23 լոկին անցուցին անցուց։ Եւ առաւ զանոնք ու վտակէն անցուց, և իր ունեցածը
24 անցուց։ Եւ Յակոբ մնաց միայն, ու մէկը մը կռուեցաւ անոր հետ մինչև արշալոյս.
25 եւ երբ տեսաւ որ իր գիմը անոր չհասաւ, անոր զօտին ազոլջիկէն դպաւ, և Յանոր հետ գօտեմարտած տեսնը՝ Յակոբին զօտին
26 ազոլջիկը խախտեցաւ։ Եւ Յանիկա բաւ, Թող տուր ինս, քանզի արշալոյսը ելաւ։ և Յ-ն բաւ, Զիս թողուր քեզ մինչև որ
27 ինս չօրհնես։ Եւ անիկա բաւ անոր, Ի՞նչ է
28 անունդ. ան ալ բաւ, Յակոբ է։ Եւ անիկա բաւ, Ալ մէկմէն ալ քու անունդ Յակոբ չըսուի, Հապա Իսրայէլ. ինչու որ Աստուծոյ հետ ու մարդոց հետ մնարանեցար, և

ա Գն. խգ. 1։
բ Գն. ժբ. 33։ Լ. 23։
գ Սաղ. զա. 11։ Եբր. ա. 14։
դ Յես. ե. 14։ Սաղ. ճգ. 21։ Յեր. ղ. 2։
ե Գն. խգ. 14։ 16։
զ Գն. լգ. 6, 7, 8։
է Օր. բ. 5։ Յես. խգ. 4։
ը Գն. ժբ. 1։
թ Գն. լգ. 43։
ժ Գն. լգ. 8, 15։
ի Գն. լգ. 1։
լ Գն. լե. 3։
խ Սաղ. ծ. 15։
ծ Գն. խե. 15։
կ Գն. լա. 3, 13։
հ Գն. խգ. 27։
ձ Յես. ժգ. 9։
ղ Գն. խգ. 28։
ճ Յես. խե. 27։
մ Գն. խգ. 32։
յ ա Թագ. ժբ. 17։
ն Գն. խգ. 32։
շ Գն. խգ. 7։
ո Գն. խգ. 18։
չ Այսինքն՝ վկայութեան դէզ (Բառզբէն)։
պ Այսինքն՝ վկայութեան դէզ (Եբբոյնէն)։
ջ Յես. խգ. 27։
ռ Դատ. ժա. 29։ ա Թագ. է. 5։
ս Այսինքն՝ դիտանոց։
վ Գն. ժգ. 3։
տ Ելք. ի. 42։
ր Գն. խա. 23։

ց Յոբ. բ. 7։
ւ Սաղ. ծճ. 1, 2։
փ Ելք. ժ. 14։
ք Գն. խբ. 13, 14, 15։
օ Գն. խգ. 11։ Աւանակ. ժբ. 16։
ֆ Ելք. ի. 12։
ա Ելք. ի. 12։
բ Կող. ժբ. 7։
գ Կամ թմբկացաւ։
դ Տես Գանկ. խգ. 28։
ե Եբր. հերս։
զ Ելք. ի. 12։
է Ելք. ի. 12։
ը Ելք. ի. 12։
թ Ելք. ի. 12։
ժ Ելք. ի. 12։
ի Ելք. ի. 12։
լ Ելք. ի. 12։
խ Ելք. ի. 12։
ծ Ելք. ի. 12։
կ Ելք. ի. 12։
հ Ելք. ի. 12։
ձ Ելք. ի. 12։
ղ Ելք. ի. 12։
ճ Ելք. ի. 12։
մ Ելք. ի. 12։
յ Ելք. ի. 12։
ն Ելք. ի. 12։
շ Ելք. ի. 12։
ո Ելք. ի. 12։
չ Ելք. ի. 12։
պ Ելք. ի. 12։
ջ Ելք. ի. 12։
ռ Ելք. ի. 12։
ս Ելք. ի. 12։
վ Ելք. ի. 12։
տ Ելք. ի. 12։
ր Ելք. ի. 12։
ց Ելք. ի. 12։
ւ Ելք. ի. 12։
փ Ելք. ի. 12։
ք Ելք. ի. 12։
օ Ելք. ի. 12։
ֆ Ելք. ի. 12։

29 յաղթեցիր։ Եւ Ցակոբ հարցուց ու ըսաւ, Շնորհք ըրէ՝ անունդ ըսէ ինծի։ Եւ անիկա
30 ըսաւ, Ինչո՞ւ համար կը հարցնես անունս։ Եւ
Ցակոբ ան տեղին անունը Փանուէլ դրաւ. քանզի ըսաւ, Դէմ առ դէմ տեսայ զԱստուած, ու իմ անձս ողջ
31 մնաց։ Եւ փանուէլէն անցածին պէս արեւը անոր վրայ ծագեցաւ. ու իր ազդի վրայ կը կա-
32 ղար։ Անոր համար իսրայէլի որդիքը զազին վրայի †Ձիւած չկրնա՛ չեն ուտեր մինչեւ այս օր. որովհետեւ Ցակոբին զազին ‡Ձիւած Չի-ղին՛ դպաւ։

ԳԼ. ԼԳ

1 Ցակոբ ու Եսաւ միգամիգ հանդիպելով իրարու սէր կը ցու-
ցընեն։ 17 Ցակոբ Սոկքոթի կ'երթայ։ 18 Սալեմի մէջ գաշա-
ն մը ծախու առնելով հոն սեղան մը կը շինէ։ ու զանիկա
Էլէլոհէ Իսրայէլ կ'անուանէ։

1 Եւ Ցակոբ իր աչքերը վեր վերցուց ու նա-
յեցաւ, և ահա Եսաւ կու գար ու անոր
հետը չորս հարիւր մարդ. և էր զաւակնե-
րը Լիային ու Ռաքելին ու երկու աղախին-
2 ներուն բաժնեց։ Եւ աղախիններուը իրենց զա-
ւակներովը առջեւը գրաւ, և Լիան իր զա-
ւակներովը ետեւը, և Ռաքէլը ու Յովսէփը
3 ետեւը։ Եւ ինքը անոնց առջեւը անցաւ,
ու մինչեւ իր եղբօրը մօտենալուն, †եօնսին
հաւասար եօթը անգամ խոնարհութիւն ըրաւ։
4 Ու Եսաւ զանիկա դիմաւորելու վազեց ու
գրկեց զանիկա, և համոր պարանոցին վրայ
5 ինկաւ ու համբուրեց զանիկա. և լացին։ Ու
երբ իր աչքերը վեր վերցուց ու տեսաւ
կիներուն ու զաւակները, և ըսաւ, Ա՞նոնք
քուկին ի՞նդ են. և անիկա ըսաւ, Աստուա-
ծոյ քու ծառային որ շնորհած զաւակներն
6 են։ Անոնցմէ աղախիններուն ու անոնց զա-
ւակները մօտեցան ու խոնարհութիւն ըրին։
7 Եւ Լիան ալ ու իր զաւակները մօտեցան ու
խոնարհութիւն ըրին. և ետքը Յովսէփ ու
Ռաքէլ մօտեցան ու խոնարհութիւն ըրին։
8 Ու ըսաւ, Ա՛ս քու ղրկոր խումբդ ի՞նչ
պիտի ըլլայ, որուն ես պատահեցայ. և Ցակոբ
ըսաւ, Իմ տիրոջս առջեւը շնորհք գտնելու
9 համար է։ Ու Եսաւ ըսաւ, Ես շատ ունիմ,
10 եղբայր իմ, քուկինդ քեզի ըլլայ։ Եւ Ցակոբ
ըսաւ, Չէ, կ'ազաչեմ քեզի, թէ որ հիմա
քու առջեւդ շնորհք գտայ՝ իմ ձեռքէս ըն-
ծան ընդունէ. քանզի Աստուած ողորմացաւ ինծի,
11 և քանզի Ես ամէն բան ունիմ. և ստիպեց
զանիոր, ու ան ալ ընդունեց։ Եւ անիկա ըսաւ,
12 Ելլենք երթանք. ու ես քու առջեւդ կ'եր-
13 թամ։ Եւ Ցակոբ ըսաւ անոր, Իմ տէրս գիտէ
որ զաւակները մատաղ են, ու հետս եղած
հօտերը ու արջառները ձադերով են. և թէ
մէկ օր մը բռնութեամբ վարեն զանոնք,
14 բոլոր հօտերը պիտի մեռնին։ Թող իմ տէրս իր ծառային առջեւը անցնի. ու ես
կամաց կամաց առջեւս եղած անասուններուն
ոտքովը ու տղաքներուն ոտքովը կ'երթամ,
15 մինչեւ որ իմ տիրոջս Սէիր հասնիմ։ Եւ Եսաւ
ըսաւ, Արդ իմ հետս եղող ժողովուրդէն քու-
քովդ ձգեմ. և անիկա ըսաւ, Ի՞նչ պէտք է
16 թող իմ տիրոջս առջեւը շնորհք գտնեմ։
Այսպէս Եսաւ ան օրը իր ճամբան դարձաւ
17 դէպ ի Սէիր։ Եւ Ցակոբ †Սոկքոթի չհասաւ, ու իրեն տուն
մը շինեց և իր հօտերուն փարախներ շինեց.
անոր համար ան տեղին անունը ‡Սոկքոթի
18 կոչուեցաւ։ Եւ Ցակոբ Մէզոպոտամիոյ Պադան-քարաքը եկաւ, որ
Քանանու երկրին մէջն է, և քաղաքին առ-
19 ջեւ բնակեցաւ։ Եւ իր վրանը կանգնած հար-
տին կալուածքը Սիւքեմին հօրը Եմովրին որ-
դիներէն ծախու առաւ ‡հարիւր կտոր ըս-
20 տակի։" Եւ հոն սեղան մը շինեց, ու նա-
նուանը ††Էլէլոհէ-Իսրայէլ" դրաւ։

ԳԼ. ԼԴ

1 Դինա Սիւքեմին կը պղծուի։ 4 Սիւքեմ կ'ազգէ որ իրեն կնիկ
ըլլայ. ասոր պահիկ։ 13 Ցակոբին որդիքը Սիւքեմեցիներուն
Թլփատուիլ կ'առաջարկեն։ 20 Եմովր և Սիւքեմ իրենց քաղա-
քացիները Թլփատուելու կը համոզեն։ 25 Անոնց Թլփատու-
Թենէն ետքը Ցակոբին որդիքը զանոնք կը ջարդեն։ 27 ու
անոնց քաղաքը կը կողոպտեն։ 30 Ցակոբ կը յանդիմանէ
Շմաւոնը ու Ղեւին։

1 Եւ Լիային Ցակոբին ծնած աղջիկը Դինա
2 ան երկրին աղջիկները տեսնելու եկաւ։ Ու
ան երկրին իշխանը Խեւացի Եմովրին որդին
Սիւքեմ տեսաւ զանիկա, ու առաւ ու պատ-
3 կեցաւ անոր հետ ու խպղծեց զանիկա։ Եւ
անոր հոգին Ցակոբին Դինա աղջկանը յօթե-
ցաւ. ու սիրեց աղջիկը, և աղջկան ‡‡քաղց-

ա Դասա. ժգ. 28։
բ Աչխենէն՝ Աստուծոյ երեսը։
գ ԳԼ. ՄԳ. 13։ Եվ. խգ. 11։ ԼԳ. 20։
դ Օր. ե. 24։ Դասա. գ. 22։ ժգ. 22։ Եսա. գ. 5։
ե Կամ անվայելիք
զ Կամ անվայելիքին

է ԳԼ. ԼԵ. 6։
ը ԳԼ. ԺԸ. 2։ խբ. 6։ խգ. 26։
թ ԳԼ. ԼԸ. 28։
ժ ԳԼ. խե. 14. 15։
ի ԳԼ. խբ. 9։ Սապ. Ա՛ի. 3։ Եսա. Ը. 18։
լ ԳԼ. ԼԵ. 16։
խ ԳԼ. ԼԵ. 5։
ծ ԳԼ. խգ. 3։ բ Թագ. գ. 13։ գ. 15։ ժգ. 24։ 28։ 32։ Մատ. ժԸ. 10։
կ Եբր. օրհնութիւն։ Տես Դասա. ա. 15։ ա Թագ. խե. 27։ Ը. 26։ գ Թագ. Ը. 15։
հ Փիլ. գ. 18։
ձ գ Թագ. Ե. 23։

ղ ԳԼ. ԼԵ. 5։
ճ ԳԼ. ԼԹ. 11։ խե. 23։ Հռութ. բ. 13։
մ Ցես. ժգ. 27։ Դասա. Ը. 5։ Սապ. Կ. 6։
յ Աչխենէն՝ փարախներ։
ն Ցես. խգ. 1։ Դասա. Թ. 1։
շ Ցոհ. գ. 25։

ո Ցես. Ը. 32։ Ցոհ. գ. 5։
չ Կամ հարիւր գառնուկի։
պ ԳԼ. Ը. 7։
ջ Աչխենէն՝ Աստուած Իսրայէլի Աստուածը։
ռ ԳԼ. Ը. 21։

ս Տիտ. բ. 5։
վ ԳԼ. Ը. 2։ Դատ. ժգ. 1։
տ ԳԼ. Ի. 2։
ր Ը Օր. Իբ. 29։
ց Տես Եսա. խգ. 11։ Ը. 14։
ւ Եբր. պատճ

4 րութեամբ խօսեցաւ։ Ու Սիւքեմ Իր հօրը
Եմովրին դրացիը՝ ըսելով, Ա՛ս աղջիկը ինծի
5 կնիկ առ։ Եւ Ցակոբ լսեց որ անիկա իր Դի-
նա աղջիկը պղծեց. բայց իր որդիները իր
հօտերուն հետ դաշտն էին, ու մինչեւ անոնց
դալը Ցակոբ լռութ կեցաւ։
6 Եւ Սիւքեմին հայրը Եմովր դնաց Ցակո-
7 բին, որ անոր հետ խօսի։ Եւ Ցակոբին որ-
դիքը լսածնուն պէս՝ դաշտէն եկան. և մար-
դիկը դժուարեցան ու ‡խիստ բարկացան.
քանզի Ցակոբին աղջկանը հետ պառկելով՝
Իսրայէլի մէջ անզգամութիւն ըրաւ, Ինր
8 ասանկ ըլլալու չէր։ Ու Եմովր խօսեցաւ անոնց
հետ ըսելով, Իմ Սիւքեմ որդւոյս հոգին ձեր
աղջկանը հետ սիրահարեցաւ. կ'աղաչեմ ձե-
9 զի, զանիկա անոր կնութեան տուէք, Եւ
մեզի հետ խնամութիւն ըրէք. ձեր աղջիկ-
ները մեզի տուէք ու մեր աղջիկները ձեզի
10 առէք. Եւ մեզի հետ բնակեցէք ու տես եր-
կիրը ձեր առջեւը պիտի ըլլայ. անոր մէջ բը-
նակեցէք Ու առուտուր ըրէք, և Ունոր մէջ
11 կալուածքներ ստացէք. Ու Սիւքեմ ըսաւ
աղջկան հօրը ու անոր եղբայրներուն, Թող
ձեր առջեւը շնորհք գտնեմ, և ինչ որ ինծի
12 ըսէք, կու տամ։ Թնդրեցէք ինծմէ խիստ շատ
օժիտ ու ընծայ, ու ինծի ըսածնուդ պէս
պիտի տամ. միայն թէ աղջիկը ինծի տուէք՝
13 կնիկ ըլլալու համար։ Եւ Ցակոբին որդիքը
Հայրէութեամբ պատասխան տուին Սիւքեմին
ու անոր հօրը Եմովրին, ու ըսին, (քանզի
14 անիկա իրենց Դինա քոյրը պղծեց.) Եւ ըսին
անոնց, Մենք ասանկ բանը չենք կրնար ընել,
որ մեր քոյրը անթլփատ մարդու մը տանք.
15 վասն զի նաս մեզի ամօթ բան մըն է. Բայց
միայն ասով կը հաճենք ձեզի, թէ որ ձեզմէ
ամէն արուն թլփատուելով մեզի պէս ըլլաք,
16 Ինասանը մեր աղջիկները ձեզի կու տանք, և
ձեր աղջիկները մեզի կ'առնենք, ու ձեզի
հետ կը բնակինք, ու Ժ՛ղ մի ժողովուրդ
17 կ'ըլլանք։ Բայց թէ որ մեզի մնիկ չլսելով՝
չթլփատուիք, անասունը մենք մեր աղջիկը
18 կ'առնենք ու կ'երթանք։ Եւ անոնց խօսքը
հաճելի եղաւ Եմովրին ու Եմովրի որդւոյն
19 Սիւքեմին։ Եւ ան պատասխին առ բանը ըն-
ելու չուշացաւ, քանզի Ցակոբին աղջկանը ըզ-
մայնած էր. և իր հօրը տանը մէջ եղելնե-
րուն համեմատ պատուականն էր անիկա։
20 Ու Եմովր և անոր որդին Սիւքեմ իրենց
քաղաքին դուռը եկան, ու իրենց քաղաքին
21 մարդոցը հետ խօսեցան՝ ըսելով, Ա՛ս մարդիկ
կը խաղաղութեամբ կը վարուին մեզի հետ.
ուստի թող ‡‡ երկրին մէջ բնակին, ու անոր

ա Ցես. ժ. 15։ Դատ. Ը. 6։
բ Ը Օր. խգ. 17։ բ Թագ. ժգ. 12։
գ ԳԼ. ժգ. 9։ է. 15։
դ ԳԼ. խբ. 34։
ե ԳԼ. խե. 27։
զ Եվ. ԼԸ. 16։ 17։ Ը Օր. ՚՚ խբ. 29։ ա Թագ. ժԸ. 25։
է Ցես. ը. 9։
ը ա Մ՚ն. գ. 9։
թ ԳԼ. Ի. 10։
ժ ԳԼ. խե. 3։ 6։ 7։ Եվ. Ա. 21։ ա Թագ. ժգ. 4։
ի Եբր. գաղջահոս
լ Ը Օր. գ. 27։ Սապ. ՆՃ. 12։
խ ԳԼ. խբ. 19։
ծ ԳԼ. խբ. 13։
կ ԳԼ. խբ. 15։
հ ԳԼ. խբ. 45։

2 Նըդ։ Եւ Քակոր իր ընտանեացը ու բոլոր
իրեն հետ եղողներուն բսաւ, Ձեր միջը եղող
օտար աստուածները վերցուցէք, ու սրբա-
3 րուեցէք և հանդերձներդ փոխեցէք։ Ու ել-
լելով դէպ ի Բեթէլ վեր երթանք. ու հոն
սեզան մը չընեմ Աստուծոյ, որ իմ նեղու-
թեանս օրը ինծի լսեց, ու իմ գացած ճամ-
4 բուս միջ ինծի հետ էր։ Եւ իրենց ձեռքը
եղած բոլոր օտար աստուածները ու իրենց
ականջները եղած օղերը Քակորին տուին. և
Քակոր թաղեց զանոնք Սիւքեմի մօտ եղած
5 բևեհենիին տակը։ Ու ճամբայ ելան. և
իրենց բոլորտիքը եղած քաղաքներուն վրայ
Աստուծոյ վախը ինկաւ, ու Քակորին որդի-
6 ըը եռւէն չհետևան։ Եւ Քակոր գնաննու
երկրին միջ եղող Ղուզ այսինքն Բեթէլ եկաւ,
ինքն ու իր հետը եղող բոլոր ժողովուրդը.
7 Եւ հոն սեզան մը չընեց, ու անի տեղին անունը
Էլ-Բեթէլ դրաւ. քանզի իր եղբօրը երե-
սէն փախած ատենը Աստուած հոն իրեն
երեցեր էր։
8 Եւ Ռեբեկային դայեակը Դեբորա մեռաւ,
ու Բեթելին վարի կողմը կաղնիին տակը թա-
ղուեցաւ. ու անոր անունը Ալոնբաքութ
դրուեցաւ։
9 Եւ Աստուած նորէն երեցաւ Քակորին
երբոր անկից Միջագետքէն դարձեր էր, ու
10 օրհնեց զանիկա։ Եւ Աստուած բսաւ անոր,
Քու անունդ Քակոր է. նայ միչտին ալ քու
անունդ Քակոր չըսուի, հապա Իսրայէլ ըլ-
11 լայ քու անունդ. ու անոր անունը Իսրա-
յէլ դրաւ։ Եւ Աստուած բսաւ անոր, Ես
Ամենակարող Աստուած եմ. աճիս ու շատ-
ցիս. ազգ ու ազգերու բազմութիւն
ըլլայ, և քու ետևդէդ թագաւորներ ելլեն։
12 Ու այն երկիրը որ Աբրահամին և Իսահակին
տուի, քեզի պիտի տամ. ու քեզմէ ետքը
13 քու սերունդիդ պիտի տամ այն երկիրը։ Եւ
Աստուած անի տեղը ուր որ անոր հետ խօ-
14 սեցաւ, անոր քովէն վեր ելաւ։ Ու Քակոր
նշանակ մը կանգնեց այն տեղը՝ ուր
որ Աստուած իր հետը խօսեցաւ. և անոր վը-
րան խմիչքու նուէր մատուց ու անոր վը-
15 րան իւղ թափեց։ Եւ Քակոր այն տեղին անունը
ուր որ Աստուած իր հետը խօսեցաւ, Բեթէլ
դրաւ։
16 Ու Բեթելէն ճամբայ ելան. ու դեռ եփ-
րաթա չհասած քիչ մը ճամբայ մնացով՝ Ռա-
քէլ ծնաւ, և ծնած ատենը շատ դժուարու-
17 թիւն քաշեց։ Ու եղաւ որ երբ իր ծնանե-
լուն շատ դժուարութիւն կը քաշէր, ծնո-
ղուհը բսաւ անոր, Մի վախնար, քանզի դուն
18 ալ բնակի որդի կ՚ունենաս։ Եւ եղաւ որ անոր
հոգին կ՚ելլէր, (քանզի մեռաւ,) անոր
անունը Բենոնի դրաւ. բայց անոր հայրը
19 Բենիամին կոչեց զանիկա։ Եւ Ռաքէլ մե-
ռաւ, ու թաղուեցաւ Եփրաթայի ճամբան՝
20 որ Բեթլեհեմ է։ Եւ Քակոր անոր դրնիգնա-
նին վրայ արձան մը կանգնեց, որ մինչև
այսօր Ռաքելին դրնիգնանին արձանն է։
21 Ու Իսրայէլ ճամբայ ելաւ, և իր վրանը
22 Միկդալ-եդերի անդին կոթմը կանգնեց։ Ու
եղաւ որ երբոր Իսրայէլ այն երկիրը կը բը-
նակէր, Ռուբէն գնաց ու իր հօրը Բազղա
հարճին հետ պառկեցաւ. և Իսրայէլ լսեց
---։

Այդ Քակորին որդիքը սասուելիու էին,
23 Լիայէն որդիքը՝ Քակորին անդրանիկը Ռու-
բէն, Շմաւոն, Ղեւի, Յուդա, Իսաքար ու
24 Զաբուղոն. Ռաքելին որդիքը՝ Յովսէփ ու Բե-
25 նիամին. Եւ Ռաքելին Բազղա ազախինին որ-
26 դիքը՝ Դան ու Նեփթալիմ։ Եւ Լիային
Զելփա ազախինին որդիքը՝ Գադ ու Ասեր։
Ասոնք են Քակորին որդիքը, որոնք Միջա-
գետքի մէջ ծնան անոր։
27 Եւ Քակոր եկաւ իր հօրը Իսահակին դէպ ի
Մամբրէ՝ Արբայի քաղաքը՝ այսինքն Քեր-
րոն, ուր որ Աբրահամ ու Իսահակ պան-
28 դխտութեամբ բնակեցան։ Եւ Իսահակին օրե-
29 րը հարիւր ութսուն տարի եղան։ Եւ Իսա-
հակ ծերացած ու օրերը լիցուած՝ աւան-
դեց հոգին ու մեռաւ, և՝ իր ժողովուրդին
խառնուեցաւ. ու անոր որդիքը Եսաւ ու
Քակոր թաղեցին զանիկա։

ԳԼ. ԼԶ

1 Եսաւին երեք կիներուն, 6 ու Սէիր լեռը երթալը։ 9 Անոր որդիքը, 15 և անունքն, եղած իշխաններուն։ 20 Սէիրի որդիքը ու իշխանները։ 31 Եդոմի թագաւորները։ 40 Եսաւէն եղած իշխանները։

1 Եւ ասոնք են Եսաւին ծնունդները՝ որ է
2 Եդոմ։ Եսաւ իրեն կիներ առաւ Քանա-
նու աղջիկներէն, Քեւասցի Եղոնին աղջիկը

Ա ԳԼ. ժբ. 19։ Ցեւս. իգ. 15։
Բ ԳԼ. լա. 19, 34։ Ցեւս. իգ. 2, 23։ ասփագ. է. 3։
Գ Եվ. ԺԻՀ. 10։
Դ ԳԼ. լո. 7, 24՝ Կասղ. ՁԺ. 6։
Ե ԳԼ. իբ. 19։ 22։
Զ ԳԼ. իբ. 20։ լո. 3։ 42։
Է Ռաք. բ. 15։
Ը Ցեւս. իգ. 26։ Դասա.

Թ. 6։
Ի Եվ. ԺԻ. 16։ իգ. 27։ լգ. 24։ բ Օր. ժա. 25։ Ցեւս բ. 9։ է. 1։ ասիագ. ժգ. 15։ բՄԸ. ժգ. 14։
ԺԱ ԳԼ. իբ. 19։ 22։
ԺԲ ժագ. է. 4։
ԺԳ Ասիագ. Բեթհելին Աստուածը։
ԺԴ ԳԼ. իբ. 13։
ԺԵ ԳԼ. իգ. 29։

ԺԶ Ասիագ՝ կաղնի ըսել գայ։
ԺԷ Ռաք. ժբ. 4։
ԺԸ ԳԼ. ԺԻ. 5։
ԺԹ ԳԼ. լբ. 28։
Ի ԳԼ. ԺԻ. 1։ իբ. 3։ 4։ Եվ. գ. 5։
ԻԱ ԳԼ. ԺԻ. 5, 6, 16։ իբ. 3։ իբ. 4։
ԻԲ ԳԼ. ԺԸ. 7։ ժգ. 15։ իգ. 3։ 4։ իբ. 13։

Ա ԳԼ. ժբ. 22։
Բ ԳԼ. իբ. 18։
Գ ԳԼ. իբ. 19։
Դ ԳԼ. լբ. 24։ ա թագ. գ. 29։
Ե Ասիագ՝ նեղած Լեւսցի նըսը պրդին։
Զ Ասիագ՝ աքսնեքին որդին։
Է ԳԼ. իբ. 7։
Ը Հասա. ա. 2։ գ. 11։ Միք. ե. 2։

Ա ա թագ. ԺԻ. 2։
Բ թագ. ԺԸ. 18։
Գ Միք. գ. 8։
Դ Ասիագ՝ հօտի աչ. ատարակ։
Ե ԳԼ. իզի. 4։ ալՖն. ե. 1։ Տեւս բ թագ. ԺԸ. 22։ ի. 3։ ա Պար. ե. 1։
Զ ԳԼ. իզ. 8։ ԵՎ. ա. 2։

Ա ԳԼ. ԺԸ. 18։ իգ. 2, 19։
Բ Ցեւս. ԺԸ. 15։ ԺԵ. 13։
Գ ԳԼ. ԺԵ. 15։ իե. 8։
Դ Տեւս գԼ. իե. 9։ իզի. 31։

Ե ԳԼ. ԺԸ. 11։
Զ ԳԼ. ԺԵ. 8։ իբ. 4։
Է ԳԼ. լբ. 3։ բ Օր.

Ը Էմր. 35։
Թ ԳԼ. իբ. 9։
Ի ա ՄՆ. ա. 38։

Ա Էմր. բ. 1։
Բ ա ՄՆ. ա. 33, նա.

Գ ԳԼ. ԺԸ. 6։ իբ. 4։
Դ Էմր. 1։
Ե ա ՄՆ. ա. 33, նա.

Զ Եվ. ԺԵ. 8, 14։ Թուա. իգ. 20։ ասիագ. ԺԵ. 2, 3, նա.

Է ԳԼ. ԺԸ. 6։ բ Օր. իբ. 12, 22։
Ը ա ՄՆ. ա. 38։

Թ ա ՄՆ. ա. 43։
Ի ա ՄՆ. ա. 50։
ԻԱ ա ՄՆ. ա. 51։

Ադդան, ու Խեւացի Սերեգոնին ազջիկը
3 Ասպին ազջիկը Ոդիբաման, Եւ Իսանգէլին
4 ազջիկը՝ Նաբէոթին քոյրը Բասեմաթը։ Եւ
Ադդա ծնաւ Եսաւին՝ Եղիփազը, ու Բասե-
5 մաթ ծնաւ Ռագուէլը, Եւ Ոգիբամա ծնաւ
Յեուսը ու Յեղղոմը և Կորխը. ասոնք են
Եսաւին որդիքը որ ծնան իրեն Քանահան
երկրին մէջ։
6 Ու Եսաւ առաւ իր կիներն ու որդիք-
ները ու աղջիկները ու իր տանը բոլոր մար-
դիկը՝ և իր հօտերը ու իր բոլոր անասուն-
ները՝ և իր բոլոր առաջուած քը որ Քանահան
երկրին մէջ առացաւ, և իր եղբօրը Քակորին
7 երեսէն գնաց երկիր մը դնաց. Վասնզի իրենց
առաջուած քը շատ ըլլալուն համար չէին կրր-
նար միասին բնակիլ. և իրենց հօտերուն
պատճառովը իրենց պանդխտութեան երը-
8 նակած երկիրը բաւական չէր իրենց։ Ու Եսաւ
Սէիր լեռը բնակեցաւ. Եսաւ եդոմն է։
9 Եւ Սէիր լեռը եղող Եդոմացոց հօրը
10 Եսաւին ծնունդները տասնը են։ Եսաւի որ-
դւոցը անուններն ասոնք են. Եսաւին կնկանը
Ադդային որդին Եղիփազ, -- Եսաւին կնի-
11 կանը Բասեմաթին որդին Ռագուէլ։ Եւ Եղի-
փազին որդիքը Թեմանն, Ովմար, Սեփով և
12 Գաթամ ու Կենազ էին։ Եւ Թամնա Եսաւին
որդւոյն Եղիփազին հարճն էր, որ Եղիփա-
զին Ամազէկը ծնաւ. Եսաւին կնկանը Ադ-
13 դային որդիքը ասոնք էին։ Եւ Ռագուէլին
որդիքը ասոնք են. Նահաթ, Զարա, Սամմա
ու Մզզա. ասոնք էին Եսաւին կնկանը Բա-
14 սեմաթին որդիքը։ Ու Եսաւին կնկանը Սե-
բեգոնի ազջկանը Ածայի ազջկանը Ողիբամա-
յին որդիքը ասոնք են. և Ծնաւ Եսաւին
Յեուսը ու Յեղղոմը և Կորխը։
15 Եսաւի որդւոցմէ եղող իշխանները ասոնք
են. Եսաւին անդրանկանը Եղիփազին որդի-
քը՝ Թեմանի իշխան, Ովմար իշխան, Սեփով
16 իշխան, Կենազ իշխան, Կորխ իշխան, Գա-
թամ իշխան, Ամազէկ իշխան. Եդոմի երկրին
մէջ Եղիփազին եղող իշխանները ասոնք են.
17 ասոնք Ադդայի որդիքն էին։ Ու Եսաւին որ-
դւոյն Ռագուէլին որդիքը ասոնք են. Նա-
հաթ իշխան, Զարա իշխան, Սամմա իշխան,
Մզզա իշխան. Եդոմի երկրին մէջ Ռագուէ-
լին եղող իշխանները ասոնք են. Եսաւին
18 կնկանը Բասեմաթին որդիքը ասոնք էին։ Ու
Եսաւին կնկանը Ողիբամային որդիքը ասոնք
են. Յեուսը իշխան, Յեղղոմ իշխան, Կորխ իշ-
խան. Եսաւին կնոջմէն Ածայի ազջկանը
Ողիբամային ծնած իշխանները ասոնք էին։
19 Ասոնք են Եսաւին՝ այսինքն Եդոմին որդի-
նները, և ասոնք են անոնց իշխանները։
20 Եւ ան երկրին մէջ բնակող Խուռեցի Սէի-

իրեն որդիքը ասոնք են. Ղոտան և Սորաղ
21 ու Սեբեգոն և Անա Ու Դիսոն ու Եսեր
և Դիսան. ասոնք էին Փուռեցոց իշխանները
22 Սէիրի որդիքը եղողվի երկրին մէջ։ Եւ Ղո-
տանին որդիքը Փաւի ու Հեմամէին, ու Ղո-
23 տանին քոյրը Թամնա։ Եւ Սորպղին որդիքը
ասոնք են. Գաղտան ու Մանաքաթ և Գե-
24 բաղ, Սեփով ու Ովնամ։ Եւ Սեբեգոնին որդի-
քը ասոնք են. Այիա ու Անա. ասոր այն Անան
է, որ իր հօրը Սեբեգոնին էշերը արածած
ատենը անապատին մէջ Յերմեհիները գտաւ։
25 Եւ Անային որդիքը ասոնք են. Դիսոն, ու
26 Անային աղջիկը Ողիբամա։ Եւ Դիսոնին որ-
դիքը ասոնք են. Ամեդան ու Եսբան և
27 Յեղբրան ու Քաւան։ Եսերին որդիքը ասոնք
28 են. Բաղգան ու Զաւան և Ական։ Դիսանին
29 որդիքը ասոնք են. Հուս ու Ահան։ Փուռե-
ցոց իշխանները ասոնք են. Ղոտան իշխան,
Սորպղ իշխան, Սեբեգոն իշխան, Անա իշխան,
30 Դիսոն իշխան, Եսեր իշխան, Դիսան իշխան.
ասոնք են Փուռեցոց իշխանները Սէիրի երկ-
րին մէջ իրենց իշխանութեանը ---
Համեմատ։
31 Եւ ասոնք են այն թագաւորները՝ որ Ե-
դոմի երկրին մէջ Թագաւորեցին, Իսրայէլի
որդւոցը վրայ Թագաւոր մը Թագաւորե-
32 լէն առաջ։ Եւ Բէորի որդին Բալա Թա-
գաւորեց Եդոմի մէջ. ու անոր քաղա-
33 քին անունը Դենհաբա էր։ Եւ Բալա մե-
ռաւ, ու անոր տեղը Բոսրացի Զարային որ-
34 դին Յովբաբ թագաւորեց։ Եւ Յովբաբ մե-
ռաւ, ու անոր տեղը Թեմանացոց երկրէն
35 Հուսամ Թագաւորեց։ Եւ Հուսամ մեռաւ,
ու անոր տեղը Բադադի որդին Ադադ Թա-
գաւորեց, որ Մովաբի դաշտին մէջ Մա-
դիանացիները կոտորեց. և անոր քաղաքին
36 անունը Աւիթ էր։ Եւ Ադադ մեռաւ, ու
անոր տեղը Մասրեկացի Սամղան Թագաւո-
37 րեց։ Եւ Սամղա մեռաւ, ու անոր տեղը
Գետին գովը Ռոովոթէն եղող Սաւուղը Թա-
38 գաւորեց։ Եւ Սաւուղ մեռաւ, ու անոր
տեղը Աքբորի որդին Բաալհանան Թագա-
39 ւորեց։ Եւ Աքբորի որդին Բաալհանան
մեռաւ, ու անոր տեղը Ադադ Թագաւո-
րեց. և անոր քաղաքին անունը Փագով էր.
ու անոր կնկանը անունը Մեհետաբէել էր, որ
Մէզահաբին ազջկանը Մատրեդին ազջիկն էր։
40 Եւ Եսաւէն եղող իշխաններուն անուն-
ներուն համեմատ իրենց անուններովը՝ Եսաւէն եղած
Հին իշխաններուն անունները ասոնք են. Թամ-
նա իշխան, Գալաա իշխան, Եթերաթ իշխան,
41 Ողիբամա իշխան, Ելա իշխան, Փինոն իշխան,
42 Կենազ իշխան, Թեմանի իշխան, Մագդիել իշ-
43 խան, Մագդիել իշխան, Իրամ իշխան։ Ա-

ան՝ք են եդոմի իշխանները իրենց բնա-
կութեանց համեմատ՝ իրենց առաջնածոցը
երկրին մէջ. ա՚ է նաւ եդոմացւոց հայրը։

ԳԼ ԼԻ

1 Յակոբ կը խրկէ պատգամաւորներ առ Եսաւ։ 3 Իր երկու երազնե-
րը։ 13 Յակոբ կը խրկէ Յովսէփը որ իր եղբայրները տեսնէ։
18 Իր եղբայրները զանիկա մեռցնելու կը միաբանին։ 21
Ռուբէն զանիկա կ՚ազատէ։ 26 Յակոբի խանդեղացիներուն
կը ծախուի։ 31 ու Յակոբ անոր արիւնոտ պատմուճանին խա-
բեութեամբ տագ կը բռնէ։ 36 Յովսէփ Եգիպտոսի մէջ Պետափ-
րեսին կը ծախուի։

1 Եւ Յակոբ՝ իր հօրը պանդխտացած երկրին՝
2 Քանաանու երկրին մէջ բնակեցաւ։ Ասոնք են
Յակոբին ծնունդները. Յովսէփ տասնուհինգ
տարեկան էր, երբոր իր եղբայրներուն հետ
հօտերը կ՚արածէր, և պատանի ըլլալով իր
հօրը կնիկներուն Բաղղային որդիներուն հետ
ու Զելփային որդիներուն հետ էր. և Յովսէփ
3 Իսրայէլ իր բոլոր որդիներէն աւելի կը սիրէր
Յովսէփը, քանզի *իր ծերութեանը որդին էր
անիկա. և բազմազոյն պատմուճան մը շինեց
4 անոր։ Եւ անոր եղբայրները տեսնելով որ
իրենց հայրը կը սիրէ զանիկա իր բոլոր եղ-
բայրներէն աւելի, *ատելութեան զանիկա ու խա-
ղաղութեամբ չէին կրնար խօսիլ անոր հետ։
5 Եւ Յովսէփ երազ մը տեսաւ. ու իր եղ-
բայրներուն պատմեց. և անոնք աւելի ատելին
6 զանիկա։ Ու ըսաւ անոնց, Կ՚ազաչեմ ձեզի,
7 մտիկ ըրէք ասոր խ՚տեսած երազուս. Ահա մենք
դաշտին մէջ որաներ կը կապէինք, և ահա իմ
որաս ելաւ ու չխոտակ կանգնեցաւ. և ահա
ձեր որաները անոր բոլորտիքը կայնեցան, ու
8 իմ որային երկրպագութիւն ըրին։ Եւ անոր
եղբայրները ըսին անոր, Իրաւցընէ մեր վրայ
պիտի թագաւորե՞ս, կամ իրաւցընէ մեր վրայ
պիտի տիրե՞ս. և անոր երազներուն ու խօս-
9 քերուն համար աւելի ատելին զանիկա։ Եւ
ուրիշ երազ մըն ալ տեսաւ, ու զանիկա իր եղ-
բայրներուն պատմեց, ու ըսաւ, Ահա երազ
մըն ալ տեսայ, և ահա *արեւը ու լուսինը ու
տասնումէկ աստղեր ինծի երկրպագութիւն
10 կ՚ընեն։ Եւ իր հօրը ու իր եղբայրներուն պատ-
մեց. և իր հայրը յանդիմանեց զանիկա, ու
ըսաւ անոր, Ի՞նչ է սա քու տեսած երազդ.
միթէ ես ու քու մայրդ և քու *եղբայրներդ
իրաւցընէ* պիտի գանք՝ մինչև գետինը քեզի
11 խոնարհութիւն ընելու։ Ու *եղբայրները նա-
խանձեցան անոր, բայց հայրը *էր դիտէ պա-
հեց սա խօսքը։

12 Եւ անոր եղբայրները գացին որ իրենց հօրը
13 հօտերը Սիւքեմի մէջ արածեն։ Եւ Իսրայէլ
ըսաւ Յովսէփին, Քու եղբայրներդ Սիւքեմի
մէջ չէ՞ն արածեր. եկուր ես քեզ
անոնց խրկեմ. ու անիկա ըսաւ, Ահա ես հո-
14 ւեմ։ Եւ ըսաւ անոր, Գնա՝ նայ թէ քու եղ-
բայրներդ *ողջ ատ՚ղջ են, և հօտերը ո՛ղջ են,
ու լնծի լուր մը բեր. այսպէս խրկեց զանիկա
Հեբերոնի հովիտէն. և ան ալ Սիւքեմ եկաւ։
15 Ու մարդ մը գտաւ զանիկա, որ դաշտին մէջը
ման կու գար զանիկա. և ան մարդը
16 հարցուց անոր ըսելով, Ի՞նչ կը փնտռես։ Եւ
անիկա ըսաւ, Իմ եղբայրներս կը փնտռեմ.
կ՚ազաչեմ՝ *ըսէ ինծի, անոնք ո՞ւր կ՚արածեն։
17 Եւ ան մարդը ըսաւ, Հեռացան. քանզի
լսեցի որ *Դոթայիմ երթանք՝ կ՚ըսէին։ Եւ
Յովսէփ իր եղբայրներուն ետևէն գնաց, ու
18 զանոնք Դոթայիմի մէջ գտաւ։ Եւ երբ զանի-
կա հեռուէն տեսան, դեռ ինքը անոնց չմո-
տեցած, *զանիկա մեռցնելու դաւաճանու-
19 թիւն ըրին։ Ու իրարու ըսին, Ահա այն *երազ-
20 տեսը՝՚ կու գայ. Արդեօք հիմա եկէք մեռ-
ցընենք զանիկա, ու գուբի մը մէջ նետենք,
ու ըսենք թէ Չար գազան մը կերաւ զանի-
կա. և տեսնենք թէ անոր երազները ինչ պի-
21 տի ըլլան։ Ու *Ռուբէն լսածին պէս՝ անոնց
ձեռքէն ազատեց զանիկա, ըսելով, Չմեռցը-
22 նենք զանիկա։ Եւ Ռուբէն ըսաւ անոնց,
Արիւն մի թափէք, բայց զանիկա աս գուբը
նետեցէք՝ որ անապատին մէջն է, և անոր
ձեռք մի զարնէք. սա *ըսաւ՝ որ կարենայ ազա-
տել զանիկա անոնց ձեռքէն՝ իր հօրը դար-
ձընելու համար։
23 Ու եղաւ որ Յովսէփ իր եղբայրներուն
քովը հասաւ պէս՝ մերկացուցին Յովսէփը
իր պատմուճանին, այսինքն իր վրայի բազմա-
24 գոյն պատմուճանին. Եւ առին զանիկա ու
գուբը նետեցին. և գուբը դատարկ էր, ջուր
25 չը կար անոր մէջ։ Նստան հաց ուտելու. ու
իրենց աչքերը վերցուցին ու տեսան, և ահա
Դամասկոսցւոց մէկ կարաւանը կու գար Գա-
զադէն, որ իրենց ուղտերը համեմներով
և *բալասանով ու զմուռսով բեռնաւորած՝
26 եգիպտոս տանելու կ՚երթային։ Եւ Յուդա
ըսաւ իր եղբայրներուն, Ի՞նչ օգուտ կ՚ըլլայ՝
թէ որ մեր եղբայրը մեռցընենք, ու *անոր
27 արիւնը ծածկենք. Եկէք Իսմայէլացիներուն
ծախենք անիկա, և *մեր ձեռքը անոր չը-
դպչի. քանզի անիկա *մեր եղբայրը ու
*մեր մարմինն է. և անոր եղբայրները հաճե-
28 ցան։ Ու *երբոր Մադիանացի վաճառականները

ա Գն. ժե. 8։ իգ. 4։ իբ. 4։ լգ. 7։ Երբ. ժա. 9։
բ ա Թագ. բ. 22. 25։ 24։
գ Գն. իգ. 20։
դ Գն. իե. 41։ իհ. 26։ 33։
ե Գն. խ. 6։ 9։ իգ. 26։ 14։
զ Տես գն. իգ. 29։
է Գն. իե. 29։
ը Գոր. է. 9։
թ Դան. է. 28։ Ղուկ. 12, 32։ զգ. 21։
ժ Մատ. իե. 1։ Մարկ. ժգ. 1։ Յովհ. ժ. 55։ Գործ. իգ. 12։
ի Երբ. Լաքսիներս. ակերը
ա Առակ. ա. 11։ 16։
ժա Գն. ղ. 17։ իե. 4։
ժբ Գն. խբ. 22։
ժգ Առակ. լ. 20։ Ամոս. գ. 6։
ժդ Տես հմմ. 28, 36։
ժե Երեմ. ը. 22։
ժզ Գն. գ. 10։ Էսթ. 20։
ժէ Ծն. ժզ. 18։
ժը Թագ. ժը. 17։
ի Գն. խբ. 21։
ի ա Գն. իհ. 14։
ի բ Դատ. ղ. 3։ Գն. խե. 4։ 5։

կ՚անցնէին, Յովսէփը դուրէն քաշեցին ու
դուրս հանեցին իբ Ներքինիները, և Իսմայէլա-
ցիներուն ծախեցին Յովսէփը *քսան արծա-
ծիի. անոնք ալ Յովսէփը եգիպտոս տա-
29 րին։ Եւ Ռուբէն դեպ՚ի գուբը դարձաւ, և
ահա Յովսէփ գուբին մէջը չէր. ու վեր
30 հանդերձները պատռեց։ Եւ դարձաւ իր
եղբայրներուն ու ըսաւ, Տղան *չկայ. ու ես
ո՞ւր երթամ։
31 Եւ առին *Յովսէփին պատմուճանը, ու
այծեղէն նոխազ մը մորթեցին և պատմու-
32 ճանը արիւնը թաթխեցին։ Ու խրկեցին բազ-
մազոյն պատմուճանը, ու իրենց հօրը տա-
րին, ու ըսին, Ա՛ս գտանք մենք. դիտցիր
հիմա թէ սա քու որդւոդ պատմուճա՞նն է՝
33 թէ չէ։ Եւ անիկա ճանչցաւ ան, ու ըսաւ,
Իմ որդւոյս պատմուճանն է, չար գազան մը
կերած է զանիկա. Յովսէփը անշուշտ դի-
34 մաց է։ Յակոբ *պատռեց իր հան-
դերձները, ու քուրձ հագաւ իր մէջքին
վրայ. և իր որդւոյն համար շատ օրեր սուգ
35 ըրաւ։ Ու իր բոլոր որդիները ու իր բոլոր
աղջիկները *գնացք մխիթարելու եկան. բայց
ինքը մխիթարուիլ չէր ուզեր. ու ըսաւ, *Ես
ուղով պիտի իջնեմ գերեզմանը՝ իմ որդւոյս
քովը։ Այսպէս անոր հայրը լացաւ անոր
36 համար։ Եւ *Մադիանացիները ծախեցին զա-
նիկա Եգիպտոսի մէջ փարաւոնի *ներքինին
Պետափրէս զահճապետին։

ԳԼ ԼԸ

1 Յուդա Էրը, Օնանը և Սելոմը կը ծնանի։ 6 Էր Թամա-
րին հետ կը կատարի։ 8 Օնանին չանցագիրը։ 11 Թամար Սե-
լոմին կը սպասէ։ 13 կը խաբէ Յուդան, 27 ու Փարէսը և
Զարան երկուորեակ կը ծնանի։

1 Ու եղաւ որ ատոնք Յուդա իր եղբայր-
ներուն քովէն իջաւ ու Ադողամացի մէկու
2 մը *քով դնաց, որուն անունը Իրաս էր։ Եւ
Յուդա *Շաւա անունով Քանանացիի մը աղ-
ջիկը տեսաւ, ու առաւ զանիկա և մտաւ
3 անոր։ Ու անիկա յղացաւ ու որդի մը ծը-
4 նաւ. և անոր անունը *Էր դրաւ։ Ու նորէն
յղացաւ ու որդի մը ծնաւ, և անոր անու-
5 նը *Օնան դրաւ։ Եւ դարձեալ որդի մըն ալ
ծնաւ, ու անոր անունը *Սելոմ դրաւ. և
երբոր զանիկա ծնաւ՝ Քեզուբ մէջ էր։
6 Եւ Յուդա իր առջինեկ ազուն Էրին Կնիկ
7 մը առաւ, որուն անունն էր Թամար։ Եւ
*Յուդային առջինեկը չար էր Տէրոջը աս-
8 չքին։ Ուստի Տէրը մեռցուց զանիկա։ Եւ Յու-

ա Սազ. ՃԶ. 17։ Գործ. է. 9։
գ Տես Մատ. իե. 9։
ե Յեր. ա. 20։
զ Գն. իե. 13. 36։ Եսթեր. բ. 15։
է Հմմ. 23։
ը Հմմ. 20։ Գն. խգ. 28։
թ Հմմ. 29։ բ Թագ. ժբ. 17։
ժ Գն. խբ. 6։ 9։ խգ. 26։ 30։ 34։
ի Գն. խբ. 6։ 9։ խգ. 14։
ա Տես գն. խգ. 29։
գ Գոր. է. 9։
ե Դան. է. 28։ Ղուկ. 12, 32։ զգ. 21։
է Մատ. իե. 1։ Մարկ. ժգ. 1։ Յովհ. ժ. 55։ Գործ. իգ. 12։
ը Երբ. Լաքսիներս. ակերը
թ Առակ. ա. 11։ 16։
ժ Գն. ղ. 17։ իե. 4։
ի Գն. խբ. 22։
ա Առակ. լ. 20։ Ամոս. գ. 6։
գ Տես հմմ. 28, 36։
ե Երեմ. ը. 22։
է Գն. գ. 10։ Էսթ. 20։
ը Ծն. ժզ. 18։
թ Թագ. ժբ. 17։
ժ Գն. խբ. 21։
ի Գն. իհ. 14։
ա Դատ. ղ. 3։ Գն. խե. 4։ 5։

դա ըսաւ. Ծնանին, Մտիր *քու եղբօրդ
կնկանը, ու տադրութեան իրաւունքը կա-
տարէ անոր, և քու եղբօրդ սերունդ հանէ։
9 Եւ Օնան գիտցաւ որ սերունդը *իրենը պիտի
չըլլար. անոր համար երբոր իր եղբօրը կնկա-
նը կը մտնէր, *հերկը գետինը կը թափէր որ իր
10 եղբօրը սերունդ չտայ։ Եւ սա ըրած բանը
Տէրոջը աչքին դէշ երեցաւ, ու *զանիկա ալ
11 մեռցուց։ Եւ Յուդա իր թոռնիր Թամար
ըսաւ, *Որբևարի նստէ քու հօրդ տունը՝
մինչև որ իմ Շելոմ որդիս մեծնայ. քանզի
ըսաւ, Զըլլայ որ սա ալ իր եղբայրներուն
պէս մեռնի. և Թամար գնաց ու *իր հօրը
տունը նստաւ։
12 Եւ շատ օրերէն հետը մեռաւ Շաւային
աղջիկը՝ Յուդային կնիկը. և Յուդա մխի-
թարուեցաւ, ու Թամնա գնաց իր հօտերը
ասպահաւոր ընծոյներուն ինքն ու իր բարե-
13 կամը Ադողամացի Իրաս։ Եւ գրուցուեցաւ
Թամարին՝ ըսելով, Ահա քու սկեսրայրդ *գնաց
*ի Թամնա կ՚ելլէ՝ իր ոչխարները ասպահաւոր
14 ընելու։ Ան ալ իր որբևարութեան հան-
դերձները հանեց իր վրայէն, ու քողով մը
ծածկուեցաւ ու փաթթուեցաւ, և Թամնա-
յի ճամբուն մէջ եղող Ենայիմի մուտքը նըս-
տաւ. քանզի տեսաւ որ Շելոմ մեծցաւ,
ու ինքը անոր կնիկ ըլլալու չտրուեցաւ։
15 Երբոր Յուդա տեսաւ զանիկա, ըզ կար-
16 ծեց, քանզի իր երեսը ծածկեր էր։ Եւ
ճամբան անոր դարձաւ ու ըսաւ, Շնորհք
ըրէ, քեզի մտնեմ. քանզի չէր գիտեր թէ
անիկա իր հարսն է։ Եւ անիկա ըսաւ, Ին-
17 ձի մտնելու համար *ի՞նչ կու տաս ինծի։ Ան
ալ ըսաւ, *Ես ուղէ այծէ ուլ մը կը խրկեմ
հօտերէն. և անիկա ըսաւ, *Գրաւ մը կու
18 տաս մինչև խրկեզդ։ Եւ Յուդա ըսաւ, *Ի՞նչ
գրաւ տամ քեզի. և անիկա ըսաւ, *Քու
կնիքդ ու ժապաւէնդ և ձեռքիդ գաւազա-
նը տուր։ ան ալ տուաւ անոր ու մտաւ անոր
19 նոյ. ու *իր վրայէն քօղը հանեց ու իր
20 նոյց։ Ու *իր վրայէն Ադողամացիին ձեռ-
քով այծին ուլը խրկեց, որ կնկանը ձեռքէն
21 գրաւը առնէ. բայց չգտաւ զանիկա։ Եւ
ան տեղի մարդոցը հարցուց՝ ըսելով, Ո՞ւր
բուն վրայ Ենայիմի մէջ եղած բոզը *ո՞ր է.
22 և անոնք ըսին, Հոս բոզ չկար։ Եւ դարձաւ
Յուդային ու ըսաւ, Զգաստ զանիկա, և
ան տեղի մարդիկն ալ ըսին թէ Հոս բոզ
23 չկար։ Եւ Յուդա ըսաւ, Իրեն թող ըլլայ,

ե Գն. խգ. 12։ Թագ. իգ. 19։
զ Գն. խգ. 12։ Թագ. իգ. 20։
է Գն. խա. 21։
ը Գն. խգ. 12։ Թագ. իգ. 19։
թ ա Մն. գ. 34։
ժ Ելն. իգ. 6։ Մատ. իգ. 24։
ի Ա Օր. իե. 6։
ա Գն. խգ. 12։ Թագ. իգ. 19։
գ Հռոմ. ա. 13։
ե Գն. իբ. 13։
է Բ Թագ. ժգ. 39։
ը Ելն. ժե. 10։ 57։ Դատ. ժգ. 1։
թ Առակ. է. 12։
ժ Հմմ. 11, 26։
ի Եզեկ. ժգ. 33։
ա Հմմ. 20։
գ Հմմ. 26։
ե Հմմ. 14։

որ խայտաուակ չըլլանք. ահա ես ա՛ս ուլը
24 խրկեցի, ու դուն չդտար զանիկա։ Եւ եղաւ որ երեք ամիսի չափ ետքը Յուդային պատմուեցաւ՝ ըսելով, Քու հարսդ Թամար պոռնկեցաւ, նաև ահա պոռնկութենէն յղի մնաց. և Յուդա ըսաւ, Հանեցէք զանիկա, ու
25 պըտըի։ Երբոր զանիկա դուրս կը հանէին, ղրկեց իր սկեսրայրին խրկելով՝ ըսելով, Ես ա՛ս բաներուն տիրոջմէն յղի եմ. նաև ըսաւ, Ճնորհք ըրէ՝ ճգիտցիր զիէ ա՛ս կնիքն ու ժապաւէնը և գաւազանը որո՞ւնն են։
26 Եւ Յուդա ճանչցաւ ու ըսաւ, Զնիկա ինծմէ արդար է. ինչու որ զանիկա իմ որդւոյս Սելոմին չտուի. ու ինձմէն ալ նորէն չդիտցաւ զանիկա։
27 Ու եղաւ որ անոր ծնած աուրը՝ ահա
28 անոր արգանդին մէջ երկուորեակ էին։ Եւ եղաւ որ երբ կը ծնանէր, ձեռը ձեռքը երկընցուց. և մանկաբարձը առաւ ու անոր ձեռքին վրայ կարմիր դերձան կապեց՝ ըսելով,
29 Ասիկա աս եղաւ։ Եւ անիկա իր ձեռքը ետ քաշածին պէս՝ ահա անոր եղբայրը եկաւ. և ինքդ-ըզդ բաւ, ինչո՞ւ ցանկը պատուհիր. աս պատառումը քու վրադ ըլլայ. անոր համար անուանուեցաւ Փարէս։
30 Ետքը անոր անունը Զարա ցոդ եղբայրը եկաւ, և անոր անունը Զարա դրուեցաւ։

ԳԼ. ԼԹ

1 Ոե Յովսէփը եգիպտոս իջեցուցին. և Փարաւոնի ներքինին եգիպտացի Պետափրէս պահճապետը Ծմաէլացիներուն ձեռքէն, որոնք զանիկա հոն իջեցուցին։ Եւ Տէրը Յովսէփին հետն էր, ու անիկա յաջողակ մարդ մըն էր. ու իր
3 եգիպտացի տիրոջը տունն էր անիկա։ Եւ անոր տէրը տեսաւ որ Տէրը անոր հետն է. և թէ ինչ որ ընէր, Տէրը կը յաջղէր անոր
4 ձեռքովը։ Եւ Յովսէփ Ընորհք գտաւ անոր աչքին ու կը ծառայէր անոր, որ իր տան վրայ վերակացու ըրաւ զանիկա, և իր
5 բոլոր ունեցածը անոր ձեռքը յանձնեց։ Ու եղաւ որ զանիկա իր տանը ու իր բոլոր ունեցածին վրայ վերակացու ըրած ժամանակէն Տէրը եգիպտացիին տունը օրհնեց Յովսէփին համար. և Թէ տանը մէջ և Թէ դաշտին մէջ ամէն մէկ բոլոր ունեցածը անոր
6 Յովսէփին ձեռքը յանձնեց. ու ինչ որ կար անոր քովը՝ չէր դիտեր, իր կերած հացէն զատ։ Եւ Յովսէփ Ղեղեցիկ էր դէմքով ու գեղեցիկ տեսքով։
7 Եւ եղաւ որ աս բաներէն ետքը՝ անոր տիրոջը կինկը աչք անկաց Յովսէփին վրայ,
8 ու ըսաւ, Պառկէ ինծի հետ։ Բայց անիկա չհաճեցաւ, ու իր տիրոջը կնկանը ըսաւ, Ահա իմ տէրս տանը մէջ իմ քովս ինչ որ կայ՝ չդիտեր. և իր բոլոր ունեցածը իմ ձեռքս
9 յանձնեց. Ա՛ս տանը մէջ ինծմէ մեծը չկայ. ու բան մը ինծմէ չպահեց՝ քեզմէ ի զատ, ինչու որ դուն անոր կնկին ես. Ուրեմն ես ի՞նչպէս աս մեծ չարութիւնը ընեմ, ու Աս-
10 տուծոյ դէմ մեղանչեմ։ Եւ քանի որ անիկա օրէ օր Յովսէփին կը դրուցէր, անիկա մտիկ չէր ըներ անոր՝ որ հետը պառկի և հետը
11 ըլլայ։ Ու եղաւ որ օր մը իր գործին համար տունն եկաւ. և հոն տանը մէջ տանը
12 մարդոցմէն մէկը չկար։ Ու Յովսէփը բռնեց անոր հանդերձէն՝ ըսելով, Պառկէ ինծի հետ. և անիկա իր հանդերձը անոր ձեռքը թողուց,
13 ու փախաւ դուրս եկաւ։ Ու երբոր տեսաւ որ անիկա իր հանդերձը անոր ձեռքը թողուց ու
14 դուրս փախաւ, իր տանը մարդիկը կանչեց, և զրուցեց անոնց՝ ըսելով, Նայեցէք, մեզի եբրայեցի մը բերաւ՝ մեզ խայտառակ ընելու համար. անիկա ինծի եկաւ՝ ինծի հետ պառկելու համար, ու ես բարձր ձայնով պոռացի.
15 յե։ Ու երբոր լսեց իմ բարձր ձայնով պոռալս, իր հանդերձը քովս թողուց, և փախաւ
16 խոտ դուրս եկաւ։ Ու մինչև որ անոր տէրը տունն եկաւ, անոր հանդերձը իր քովը պահեց
17 հեց։ Եւ Խօսեցաւ անոր աս խօսքերուն պէս՝ ըսելով, Ա՛ն եբրայեցի ծառան՝ որ դուն մեզի բերիր, ես խայտառակ ընելու համար
18 եկաւ ինծի։ Ու երբոր իմ ձայնս վերցուցի ու պոռացի, իր հանդերձը քովս թողուց ու դուրս փախաւ։
19 Եւ եղաւ որ երբ անոր տէրը լսեց իր կնկանը խօսքերը որ պրուցեց ըսելով՝ Քու ծառադ ինծի այսպէս ըրաւ, իր բար-
20 կութիւնը բորբոքեցաւ։ Եւ Յովսէփին տէրը առաւ զանիկա ու բանտը դրաւ, ան տեղը որ թագաւորին բանտարկեալները կապուած էին. և հոն բանտին մէջ մնաց։
21 Բայց Տէրը Յովսէփին հետն էր, ու ողորմութիւն ցուցուց անոր. և բանտապետին աչքին չը-
22 նորհք գտնել տուաւ անոր, Ու բանտապետը

---

1 Յովսէփ Պետափրէսին տանը մէջ կը յաւելանայ։ 7 իր տիկնոջը փոքրութենէն դէմ կը կենայ։ 13 Պատմելուէ ամբաստանուելով. 20 բանտը կը ձգուի։ 21 Բանտին մէջ Աստուած անոր հետ կ'ըլլայ։

1 Ա Յովսէփը եգիպտոս իջեցուցին. և Փարաւոնի ներքինին եգիպտացի Պետափրէս †պահճապետը Ծմաէլացիներուն ձեռքէն, որոնք զանիկա հոն իջեցուցին։ Եւ Տէրը Յովսէփին հետն էր,
2 ու անիկա յաջողակ մարդ մըն էր. ու իր
3 եգիպտացի տիրոջը տունն էր անիկա։ Եւ անոր տէրը տեսաւ որ Տէրը անոր հետն է. և թէ ինչ որ ընէր, Տէրը կը յաջղէր անոր
4 ձեռքովը։ Եւ Յովսէփ Ընորհք գտաւ անոր աչքին ու կը ծառայէր անոր, որ իր տան վրայ վերակացու ըրաւ զանիկա, և իր
5 բոլոր ունեցածը անոր ձեռքը յանձնեց։ Ու եղաւ որ զանիկա իր տանը ու իր բոլոր ունեցածին վրայ վերակացու ըրած ժամանակէն Տէրը եգիպտացիին տունը օրհնեց Յովսէփին համար. և Թէ տանը մէջ և Թէ դաշտին

---

1 Գեն. ժԹ. 1։
2 Գեն. խա. 9։ ԲՕր. 21։
3 Գեն. լե. 32։
4 Ելմ. 16։
5 Գեն. լե. 33։
6 ա Թագ. խգ. 18։
7 Ելմ. 14։

---

2 Ելմ. լգ. 31, 32։
3 Գեն. խգ. 12։ Ծաս. խգ. 20։ ա Մն. բ. 4։ Պատ. ա. 3։
4 Աղխ. պատա. ուսմ.։
5 Գեն. լե. 36։ Սապ. ձՀ. 17։
6 Ելմ. ժԹ. 2։ Ղեւ. խա. 9։ ԲՕր. 21։
7 Գեն. լե. 32։
8 Ելմ. 16։
9 Գեն. լե. 33։
10 ա Թագ. խգ. 18։
11 Ելմ. 14։

---

† Որ էր Թիկնապահ Հացկա
Գեն. լե. 28։
Ելմ. 21, Գեն. խա. 22։ խգ. 24։ 28։ խբ. 15։ ա Թագ. Ժգ. 18։ Ժբ. 14, 28։ Գոթ. է. 9։
Որ էր Թիկնապահ Հացկա
Սապ. ա. 3։
Գեն. Ժբ. 3։ Ժ Թ. 19։ Ելմ. 21։
Գեն. խգ. 2։
Գեն. է. 2։
Գեն. խգ. 27։
ա Թագ. Ժգ. 12։
բ Թագ. Ժգ. 11։
Առակ. գ. 29։ 32։
Գեն. խ. 6։ Գեն. գ. 2։ բ Թագ. Ժբ. 13։ Սապ. Ծա. 4։
Առակ. է. 13։ Եր.
Ելմ. խգ. 1։ Սապ. ձԲ. 3։
Առակ. գ. 34։ 35։
Սապ. ձՀ. 18։
ա Պետ. բ. 19։
Տես գեն. խ. 3, 15։ խա. 41։
Ելմ. գ. 21։ Ժա. 3։ Ժբ. 36։ Սապ. ձԶ. 46։ Առակ. Ժգ. 7։ Դան. ա. 9։ Գոթ. է. 9։ 10։

Յովսէփին ձեռքը յանձնեց բանտին մէջ եղած բոլոր բանտարկեալները. և հոն ամէն գործը
23 անոնք անիկա էր։ Բանտապետը անոր ձեռքը եղած մէկ բանին չէր նայեր. ինչու որ Տէրը անոր հետն էր, և անոր ամէն բանին Տէրը կը յաջողէր։

ԳԼ. Խ

1 Փարաւոնին մատուռակը ու հացագործը բանտին մէջ։ 4 Բանտապետը զանոնք Յովսէփին պահպանութեանը կը յանձնէ։ 5 Յովսէփ անոնց երազները կը մեկնէ. 20 որ ոգին մեկ նեմեանը համաձայն կը կատարուին։ 23 Մատուռակին ապերախտութիւնը։

1 Ա եղաւ որ աս բաներէն ետքը՝ Եգիպտոսի թագաւորին մատուռակը ու հացագործը իրենց տիրոջը Եգիպտոսի թագաւորին դէմ
2 յանցանք գործեցին։ Եւ փարաւոն բարկացաւ իր երկու ներքինիներուն՝ պետին վրան
3 ու պահապետին ու հացագործապետին. Եւ զանոնք դահճապետին տանը բանտին մէջ բանտարկեց՝ ուր որ Յովսէփ բանտարկուած էր։
4 Եւ դահճապետը Յովսէփին ապագրեց անոնց համար, ու անիկա կը ծառայէր անոնց. և անոնք առեն մը բանտը մնացին։
5 Ու Եգիպտոսի թագաւորին մատուռակը ու հացագործը՝ որոնք բանտին մէջ կապուած էին, երկուքն ալ մէկ գիշեր մէկմէկ երազ տեսան, ամէն մէկուն երազին նշանակութեան
6 նը պէս։ Եւ Յովսէփ առտուընց անոնց եկաւ, ու տեսաւ զանոնք որ խռովոտ էին։ Ու իր
7 տիրոջը տունը իր հետը բանտարկուած փարաւոնին ներքինիներուն հարցուց՝ ըսելով, Ինչո՞ւ համար ձեր երեսները այսօր տխուր
8 օր։ Եւ անոնք ըսին անոր, Երազ տեսանք, ու զանիկա մեկնող չկայ. և Յովսէփ ըսաւ անոնց, Չէ՞ որ Աստուծոյ կը վերաբերին մեկնութիւնները. ազէ պատմեցէք ինծի։
9 Եւ մատուռակապետը իր երազը պատմեց Յովսէփին, ու ըսաւ անոր, Երազիս մէջ ա-
10 սպ որ ա՛ջիս որթի մը կար. Եւ որթին վրայ երեք ուռ կային. և ան բողբոջելուն պէս ծաղիկ բացաւ, ու անոր ողկոյզները խաղող հա-
11 ցուցին. Եւ փարաւոնին գաւաթը ձեռքս էր. ու խաղողները առի և փարաւոնին գաւաթին մէջ ճմլեցի, ու գաւաթը փարաւոնին ձեռքը
12 տուի։ Եւ Յովսէփ անոր ըսաւ, Ա՛ս անոր մեկ
13 նեմեանը ա՛ս է. երեք ուռը երեք օր է. Եւ երեք օրէն ետքը փարաւոն †գլուխդ պիտի վերցնէ, ու քեզ նորէն քու պաշտօնիդ պիտի դարձնէ. և փարաւոնին գաւաթը անոր ձեռքը պիտի տաս՝ անոր մատուռակը եղած ատենդ

---

1 Գեն. խ. 3, 4։
2 Ելմ. 2, 3։
3 —
4 Ղեւ. ա. 11։
5 Առակ. Ժգ. 14։
6 Գեն. լԹ. 20, 23։
7 Ղեւեմ. բ. 2։
8 Գեն. խա. 15։
9 Տես գեն. խա. 16։ Դան. բ. 11, 28, 47։
10 Եբր. է. տես
11 Ելմ. 18։ Գեն. խա. 18, 23։ Դատ. է. 14։ Դան. բ. 36։
12 գ. 19։
13 Գեն. խա. 26։ գ Թագ. խե. 27։ Սապ. գ. 3։ Երեմ. ձբ. 31։
14 Գատ. խգ. 42։ Ձեռ. բ. 18։ ա Թագ. խ. 1։ գ Թագ. բ. 7։
15 Գեն. լԹ. 20։
16 Կամ վառեզ ածգագործ։ Եւ նաև Նաբեկի
17 Ելմ. 12։
18 Ելմ. 13։

Պատ. ժգ. 6։
Պտ. գ. 21։
Ելմ. 13, 19։ Պատ. խե. 19։
Ելմ. 13։
Ղեւեմ. բ. 1։
Ելմ. 19։
Ձեռ. ժԹ. 14։ Սապ. լա. 12։ Ժագ. Թ. 15, 16։ Աստղ. գ. 6։
Կամ պատուհանն ալ մէջը

ԳԼ. ԽԱ

1 Փարաւոն երկու երազ կը տեսնէ։ 25 Յովսէփ զանոնք կը մեկնէ։ 33 ու փարաւոնին խորհուրդ կու տայ։ 38 Յովսէփին յաջողակութիւնը։ 50 Մանասէին ու Եփրեմին ծնունդը։ 54 Սովը կը սկսի։

1 Ա եղաւ որ լման երկու տարիէն եւ՛ փարաւոն երազին մէջ տեսաւ որ գետին եկեր-
2 քը կայներ էր։ Եւ ահա գետէն գեղեցիկ տես-քով ու պարարտ մսալիով եօթը երինջներ ելան, ու ‡մարդագետնին վրայ՝ կ'արածուէին։
3 Եւ ահա անոնց ետևէն՝ գետէն ուրիշ եօթը երինջներ ելան զազիր տեսքով ու նիհար մսալիով, ու Նիլ երինջներուն քովը գետին
4 եկեր. Եւ զազիր տեսքով ու նիհար մսալիով երինջները կերան եօթը գեղեցիկ տեսքով ու պարարտ երինջները։ Եւ արթ-
5 փարաւոն արթնցաւ։ Եւ քնացաւ, ու երկրորդ անգամ երազին մէջը տեսաւ որ մէկ ծղօտի վրայ եօթը պարարտ ու ազէկ հասկեր

---

9 Գեն. խ. 3, 4։
10 Հմր. 2, 3։
11 —
12 Ելմ. խա. 15։
13 Տես գեն. խա. 16։ Դան. բ. 11, 28, 47։
14 Եբր. է. տես
15 Հմր. 18։ Գեն. խա. 18, 23։ Դատ. է. 14։
16 Դան. բ. 11։
17 Գեն. խա. 22։
18 Գեն. խա. 2։
19 Ելմ. 13։

Ելմ. 14։ Ղեւ. ժգ. 6։
Ելմ. 1։ գ Թագ. բ. 7։
Գեն. լԹ. 20։
Կամ վառեզ ածգագործ։ Եւ նաև Նաբեկի
Հմր. 12։
Հմր. 13։
Ելմ. 13։ Պատ. խե. 19։
Հմր. 13։
Ղեւեմ. բ. 1։
Ելմ. 19։
Ձեռ. ժԹ. 14։ Սապ. լա. 12։ Ժագ. Թ. 15, 16։ Աստղ. գ. 6։
Կամ պատուհանն ալ մէջը

6 կ'ելլէին։ Եւ ահա անոնց ետեւէն եօթը նիհար
7 ու խորշակահար հասկեր կը բուսնէին. եւ ան
նիհար հասկերը կլլեցին եօթը պարարտ ու
լեցուն հասկերը։ Եւ փարաւոն արթնցաւ,
8 եւ ահա երազ էր։ Ու եղաւ որ առտուընոյ
ատեն հոգին նեղացաւ, ու կանչել տուաւ ե-
դիպտոսի բոլոր մոգերը եւ ան ատենի բոլոր
իմաստունները. ու փարաւոն պատմեց անոնց
իր երազները, բայց մէկը չկար որ զանոնք
փարաւոնին մեկնէ։
9 Ապառէնը մատուռապետը դրուցեց փա-
րաւոնին՝ ըսելով, Այսօր ես իմ յանցանքներս
10 կը յիշեմ։ փարաւոն բարկացաւ իր ծառա-
ներուն, ու զիս դահճապետին տունը բանտը
11 դրաւ, զիս ու հացադործապետը. Եւ ես ու
անոնիկա մէկ գիշեր երազ տեսանք. ամէն մէ-
կերնիս իր երազին նշանակութեանը պէս երազ
12 տեսանք։ Եւ հոն մեզի հետ Եբրայեցի պատանի մը կար, ու անոր
պատմեցինք, և անիկա մեզի մեր
երազները, ամէն մէկերնուս՝ իր երազին պէս
13 մեկնեց։ Ու ինչպէս որ մեկնեց մեզի մեկնեց,
անանկ եղաւ. զիս իմ պաշտօնիս դարձուց,
ու զանիկա կախեց։
14 Ապառէնը փարաւոն խրկեց ու կան-
չեց Յովսէփը, և շուտով բանտէն հանեցին
զանիկա. և սափրուեցաւ ու իր հանդերձնե-
15 րը փոխեց ու փարաւոնին եկաւ։ Եւ փարա-
ւոն ըսաւ Յովսէփին, Երազ տեսայ, ու զա-
նիկա մեկնող մը չկայ. և քեզի համար լսեցի
16 որ կ'ըսեն, թէ լսած երազդ կը մեկնես։ Եւ
Յովսէփ պատասխան տուաւ փարաւոնին ու
ըսաւ, Ես թէ ես. Աստուած պիտի տայ
խաղաղութեան պատասխան փարաւոնին։
17 Եւ փարաւոն ըսաւ Յովսէփին, Երազիս
18 մէջ տեսայ որ գետին եղերքը կայներ էի. Եւ
ահա գետէն եօթը երինջներ ելան պարարտ
19 մարմնով ու գեղեցիկ տեսքով, և մարգագետ-
նին վրայ կ'արածուէին։ Եւ ահա անոնց ե-
տեւէն ուրիշ եօթը երինջներ ելան՝ նիհար ու
խիստ չաղխ տեսքով և վատ մարմնով, որ
20 անոնց պէս չաղխ բնաւ չտեսայ եդիպտոսի
բոլոր երկրին մէջ։ Եւ նիհար ու չաղխ երինջ-
21 ները՝ կերան առջի եօթը պարարտ երինջ-
ները. Ու անոնց փորը մտնելէն հետքն չէր
գիտցուր թէ անոնք անոնց փորը մտան.
22 նեղը կերան առջինին պէս չաղխ էր։
Նաեւ անոնց տեսքը առջինին պէս չաղխ էր։
23 Եւ արթնցայ։ Եւ երազիս մէջ
տեսայ՝ որ ահա մէկ ցօղի վրայ եօթը լեցուն
ու աղեխ հասկեր կ'ելլէին. Եւ ահա անոնց
ետեւէն եօթը չոր, նիհար ու խորշակահար
հասկեր բուսան. և նիհար հասկերը
կլլեցին եօթը ազեխ հասկերը։ Ու ես ըսա-
24 ի մոգերուն, բայց մէկը չկայ որ ինծի
մեկնէ։
25 Եւ Յովսէփ ըսաւ փարաւոնին, Մէկ է
փարաւոնին երազը. Աստուած իր ընելիքը
26 յայտնեց փարաւոնին։ եօթը ազեխ երինջնե-
րը եօթը տարի են, և եօթը ազեխ հասկերը
27 եօթը տարի են. երազը մէկ է։ Եւ անոնց ե-
տեւէն ելած եօթը նիհար ու չաղխ երինջնե-
րը եօթը տարի են, և եօթը պարապ ու խոր-
շակահար հասկերը՝ եօթը տարուան սով է։
28 Փարաւոնին ըրուցած խօսքս ասկէ է. Աստուած
29 իր ընելիքը փարաւոնին ցուցուցեր է։ Ահա
բոլոր եդիպտոսի երկրին մէջ եօթը տարի մեծ
30 առատութիւն պիտի գայ։ Եւ անոնց ետեւէն
եօթը տարի սով պիտի գայ, ու եդիպտոսի
երկրին մէջ բոլոր առատութիւնը պիտի մո-
31 ռնայ. և սովը պիտի սպառէ երկիրը։ Ու
երկրին մէջ առատութիւնը պիտի չգիտցուի՝
անկէ ետքը գալու սովին պատճառաւը. ինչու
32 որ խիստ սաստիկ պիտի ըլլայ։ Եւ երազը
երկու անգամ փարաւոնին կրկնուելուն պատ-
ճառը ասկէ է որ ասիկա Աստուծմէ հաստա-
տուեցաւ, և Աստուած շուտով պիտի ընէ ան։
33 Ուստի հիմա թող փարաւոն հանճարեղ ու
խելացուն մարդ մը գտնէ, ու զանիկա եդիպ-
34 տոսի երկրին վրայ կեցընէ։ Թող փարաւոն
ասանկ ընէ, ու երկրին վրայ դործակալներ դնէ,
ու եդիպտոսի երկրին արտիւքներէն առատու-
թեան եօթը տարիներուն մէջ հինդէն մէկը
35 առնէ։ Եւ ան գալու ազեխ տարիներուն բոլոր
պաշարը ժողվեն, ու փարաւոնին ձեռքին տա-
կը ցորեն դիզեն, և քաղաքներուն մէջ պա-
36 շար պահեն։ Ու եդիպտոսի երկրին մէջ ըլլա-
լու եօթը տարուան սովին դէմ ան պաշարը
երկրին համար պահուի, որ երկիրը չսովնայ
չկորսուի։
37 Եւ հաս բանը փարաւոնին աչքին ու անոր
38 բոլոր ծառաներուն աչքին ազեխ երեցաւ։ Եւ
փարաւոն ըսաւ իր ծառաներուն, Կրնա՞նք
դանել ասոր պէս մէկը՝ որ իր ներսիդին Աս-
39 տուծոյ Հոգին ունի։ Եւ փարաւոն ըսաւ Յով-
սէփին, Որովհետեւ Աստուած ասոնց ամէնը քեզի
դիտցուց, քեզի պէս հանճարեղ ու խելացուն
40 չկայ։ Դուն իմ տանս վրայ կեցիր, և իմ բո-
լոր ժողովուրդս քու բերանդ նային. ես միայն
41 աթոռով քեզմէ մեծ ըլլամ։ Եւ փարաւոն
ըսաւ Յովսէփին, Ահա քեզ եդիպտոսի բոլոր
42 երկրին վրայ կեցուցի։ Եւ փարաւոն իր ձեռ-
քին մատանին հանեց, ու Յովսէփին ձեռքը

Ցայտ. գ. 1։
ը 7 Թագ. ը. 1։
ա Ելմ. ը. 15։ գ. 19։ Ելմ. է. 11։ 22։ Եսա. ի. 14։ Դան. ա. 20։ գ. 2։ գ. 7։
գ Մատ. ը. 1։
դ Գէն. է. 2։ 3։
ե Գէն. է. 20։
զ Գէն. ի. 5։

է Գէն. ի. 36։
ը Գէն. խ. 12։ ես։
թ Գէն. խ. 22։
ժ Սադ. ձԺ. 20։
ի Դատ. բ. 25։ ա Թագ. բ. 8։ Սադ. ձԺ. գ. 7. 8։
լ Հմր. 12։ Սադ. իե.

14։ Դան. է. 16։
խ Դատ. ը. 30։ Գոր. գ. 12։ բ Կոր. գ. 5։
ծ Գէն. խ. 8։ Դատ. բ. 22. 28. 47։ գ. 2։
կ Հմր. 1։
հ Հմր. 8։ Դատ. գ. 7։
ձ Հմր. 12։ Սադ. իե.

24 Հասկեր կը բուսնէին. Եւ նիհար հասկերը
կլլեցին ան եօթը ազեխ հասկերը։ Ու ես պատ-
մեցի մոգերուն, բայց մէկը չկայ որ ինծի
մեկնէ։
25 Եւ Յովսէփ ըսաւ փարաւոնին, Մէկ է
փարաւոնին երազը. Աստուած իր ընելիքը
26 յայտնեց փարաւոնին։ եօթը ազեխ երինջնե-
րը եօթը տարի են, և եօթը ազեխ հասկերը
27 եօթը տարի են. երազը մէկ է։ Եւ անոնց ե-
տեւէն ելած եօթը նիհար ու չաղխ երինջնե-
րը եօթը տարի են, և եօթը պարապ ու խոր-
շակահար հասկերը՝ եօթը տարուան սով է։
28 Փարաւոնին ըրուցած խօսքս ասկէ է. Աստուած
29 իր ընելիքը փարաւոնին ցուցուցեր է։ Ահա
բոլոր եդիպտոսի երկրին մէջ եօթը տարի մեծ
30 առատութիւն պիտի գայ։ Եւ անոնց ետեւէն
եօթը տարի սով պիտի գայ, ու եդիպտոսի
երկրին մէջ բոլոր առատութիւնը պիտի մո-
31 ռնայ. և սովը պիտի սպառէ երկիրը։ Ու
երկրին մէջ առատութիւնը պիտի չգիտցուի՝
անկէ ետքը գալու սովին պատճառաւը. ինչու
32 որ խիստ սաստիկ պիտի ըլլայ։ Եւ երազը
երկու անգամ փարաւոնին կրկնուելուն պատ-
ճառը ասկէ է որ ասիկա Աստուծմէ հաստա-
տուեցաւ, և Աստուած շուտով պիտի ընէ ան։
33 Ուստի հիմա թող փարաւոն հանճարեղ ու
խելացուն մարդ մը գտնէ, ու զանիկա եդիպ-
34 տոսի երկրին վրայ կեցընէ։ Թող փարաւոն
ասանկ ընէ, ու երկրին վրայ դործակալներ դնէ,
ու եդիպտոսի երկրին արտիւքներէն առատու-
թեան եօթը տարիներուն մէջ հինդէն մէկը
35 առնէ։ Եւ ան գալու ազեխ տարիներուն բոլոր
պաշարը ժողվեն, ու փարաւոնին ձեռքին տա-
կը ցորեն դիզեն, և քաղաքներուն մէջ պա-
36 շար պահեն։ Ու եդիպտոսի երկրին մէջ ըլլա-
լու եօթը տարուան սովին դէմ ան պաշարը
երկրին համար պահուի, որ երկիրը չսովնայ
չկորսուի։
37 Եւ հաս բանը փարաւոնին աչքին ու անոր
38 բոլոր ծառաներուն աչքին ազեխ երեցաւ։ Եւ
փարաւոն ըսաւ իր ծառաներուն, Կրնա՞նք
դանել ասոր պէս մէկը՝ որ իր ներսիդին Աս-
39 տուծոյ Հոգին ունի։ Եւ փարաւոն ըսաւ Յով-
սէփին, Որովհետեւ Աստուած ասոնց ամէնը քեզի
դիտցուց, քեզի պէս հանճարեղ ու խելացուն
40 չկայ։ Դուն իմ տանս վրայ կեցիր, և իմ բո-
լոր ժողովուրդս քու բերանդ նային. ես միայն
41 աթոռով քեզմէ մեծ ըլլամ։ Եւ փարաւոն
ըսաւ Յովսէփին, Ահա քեզ եդիպտոսի բոլոր
42 երկրին վրայ կեցուցի։ Եւ փարաւոն իր ձեռ-
քին մատանին հանեց, ու Յովսէփին ձեռքը

Ա Մակ. ա. 1։ 2։ Եսթ. ա. 1։ 2։ Դան. ա. 1։ 2։ Ես. ա. 1։ Ամո. ա. 1։ Գ Մակ. ա. 1։
ե Գէն. խ. 1։ 2։ 3։
զ Գէն. ի. 20։
է Գէն. խ. 36։
ը Գէն. խ. 12։ ես։
թ Գէն. խ. 22։
ժ Սադ. ձԺ. 20։
ի Դատ. բ. 25։ ա Թագ. բ. 8։ Սադ. ձԺ. գ. 7. 8։
լ Հմր. 12։ Սադ. իե.

Ա Գէն. ե. 31։ գ. 5։ 19։ Ելմ. է. 11։ 22։ Եսա. ի. 14։ Դան. ա. 20։ գ. 2։ գ. 7։
ա Մակ. ա. 1։
գ Գէն. խ. 1։ 2։ 3։
ե Գէն. ի. 20։
զ Գէն. իե. 5։

Ա Գէն. ե. 31։ գ. 5։ 19։ Ելմ. է. 11։ 22։ Եսա. ի. 14։ Դան. ա. 20։ գ. 2։ գ. 7։
ա Մակ. ա. 1։
գ Գէն. խ. 1։ 2։ 3։
ե Գէն. ի. 20։
զ Գէն. իե. 5։

14։ Դան. է. 16։
խ Դատ. ը. 30։ Գոր. գ. 12։ բ Կոր. գ. 5։
ծ Գէն. խ. 8։ Դատ. բ. 22. 28. 47։ գ. 2։
կ Հմր. 1։
հ Հմր. 8։ Դատ. գ. 7։
ձ Հմր. 12։ Սադ. իե.

Ա Գէն. ե. 31։ գ. 5։ 19։ Ելմ. է. 11։ 22։ Եսա. ի. 14։ Դան. ա. 20։ գ. 2։ գ. 7։
ա Մակ. ա. 1։
գ Գէն. խ. 1։ 2։ 3։
ե Գէն. ի. 20։
զ Գէն. իե. 5։

Ա Գէն. ե. 31։ գ. 5։ 19։ Ելմ. է. 11։ 22։ Եսա. ի. 14։ Դան. ա. 20։ գ. 2։ գ. 7։
ա Մակ. ա. 1։
գ Գէն. խ. 1։ 2։ 3։
ե Գէն. ի. 20։
զ Գէն. իե. 5։

14։ Դան. է. 16։
խ Դատ. ը. 30։ Գոր. գ. 12։ բ Կոր. գ. 5։
ծ Գէն. խ. 8։ Դատ. բ. 22. 28. 47։ գ. 2։
կ Հմր. 1։
հ Հմր. 8։ Դատ. գ. 7։
ձ Հմր. 12։ Սադ. իե.

դրաւ, և հանար բեհեղէ հանդերձներ հագ-
ցուց, ու անոր պարանոցը ոսկի մանեակ ան-
43 ցուց։ Եւ զանիկա իր երկրորդ կառքը հեծ-
ցուց. ու կը պոռային անոր առջեւէն, Ծնրա-
դրեցէք երբեք. և եդիպտոսի բոլոր երկրին
44 վրայ կեցուց զանիկա։ Եւ փարաւոն ըսաւ
Յովսէփին, Ես փարաւոն եմ, և առանց քեզի
բնաւ մէկը իր ձեռքը կամ իր ոտքը չվերցը-
45 նէ եդիպտոսի բոլոր երկրին մէջ։ Ու փարա-
ւոն Յովսէփին անունը Փսոմիթոմպհանէհ դը-
րաւ, և Ասենեթ քաղքին Պետափրայ քուրմին
աղջիկը Ասանէթը անոր կնիկ ըլլալու
տուաւ. ու Յովսէփ եդիպտոսի երկիրը պը-
տրտելու ելաւ։
46 Եւ Յովսէփ եդիպտոսի փարաւոն թագա-
ւորին առջեւը եղած ատենը երեսուն տարեկան
էր։ Եւ Յովսէփ փարաւոնին առջեւէն ելաւ,
47 ու եդիպտոսի բոլոր երկիրը պտրտեցաւ։ Եւ
առատութեան եօթը տարիներուն մէջ երկի-
48 րը խիստ չատ արդիւնք տուաւ։ Ու եդիպ-
տոսի երկրին մէջ եղած եօթը տարիներուն
բոլոր պաշարը ժողվեց, ու քաղաքներուն
մէջ դրաւ պաշարը. ամէն քաղաքին բոլոր-
տիքը եղած արտերուն պաշարը նոյն տեղը
49 մէջը դրաւ։ Եւ Յովսէփ ծովու աւազին
չափ խիստ չատ ցորեն դիզեց. անանկ որ հա-
շիւի չդալուն համար չափելը ձդեց։
50 Եւ սովին տարիները դալէն առաջ Յով-
սէփին երկու որդի ծնաւ, որ Ասենեթ քաղա-
քին Պետափրայ քուրմին աղջիկը Ասանէ-
51 թը անոնց ծնաւ։ Եւ Յովսէփ առջինեկին
անունը Մանասէ դրաւ. քանզի ըսաւ, Աս-
տուած ինծի մոռցուց իմ բոլոր վիշտերս, ու
52 իմ հօրս բոլոր տունը։ Եւ երկրորդին անունը
Եփրեմ դրաւ. քանզի ըսաւ, Աստուած իմ
տառապանքս երկրին մէջ հաճեցուց զիս։
53 Ու եդիպտոսի երկրին մէջ եղած առա-
54 տութեան եօթը տարին անցաւ։ Եւ Յովսէ-
փին ըսածին պէս՝ սովին եօթը տարին գալ
սկսաւ. և բոլոր երկիրներուն մէջ սով եղաւ,
բայց եդիպտոսի բոլոր երկրին մէջ հաց կար։
55 Ու երբոր եդիպտոսի բոլոր երկիրը անօթե-
ցաւ, ժողովուրդը հացի համար փարաւոնին
պոռտկեց. և փարաւոն ըսաւ բոլոր եդիպ-
տացիներուն, Յովսէփին դացէք. ինչ որ ձեզի
56 ըսէ, ան ըրէք։ Ու երկրին բոլոր երեսին վրայ
սով եղաւ. և Յովսէփ բացաւ բոլոր չանա-
րանները, ու եդիպտացիներուն պաշար ծա-
խեց. և սովը սաստկացաւ եդիպտոսի երկ-
57 րին մէջ։ Ու բոլոր աշխարհ եդիպտոս կու
դային՝ Յովսէփէն պաշար ծախու առնելու.

Ելմ. ը. 15։
Դատ. է. 7. 29։
Ելմ. գ. 9։
Գէ. խր. 6։ խե. 8. 20։ Գոր. է. 10։
Այսինքն՝ երկիրն փրկիչը.

Եբր. Օն տաշտին։
ա Թագ. ժգ. 21։ Դան. ա. 19։
Գէ. իր. 17։ Դատ. է. 12։ ա Թագ. ժգ. 5։ Սադ. հը. 27։

18։ է. 11։ 14։ գ. 3։
Սադ. ձԺ. 21. 22։
Գոր. է. 10։
Դան. գ. 4։
Ելմ. գ. 10։ ը. 2։ 8։

Գէ. խգ. 20։ խը. 5։
Հմր. 45։
Այսինքն՝ մեռելներ.
Այսինքն՝ պապակներ.
Գէ. խգ. 22։
Հմր. 30։

Սադ. ձԺ. 16։ Գոր. է. 11։
Գէ. իր. 6։ խե. 14. 24։
Ը Օր. բ. 28։

Գէ. իգ. 8։ Սադ. ձԺ. 17։ Ես. իը. 1։
Հմր. 38։
Գոր. է. 11։
Գէ. իա. 41։
Գէ. է. 7։

Եբր. Մի թակթիս նը.

Գլ. Խ

1 Յակոբ իր տասը որդիքը եդիպտոս կը խրկէ ցորեն ծախու
առնելու համար։ 16 Յովսէփ զանոնք կը դնէ։ Լրտես
էր ըսելով. 18 ու երբոր կ'ազատէ զանոնք այս պայմանով՝ որ
Բենիամինը բերեն։ 21 Յովսէփը ծախերնին միտք բերելով՝
խոշտերման մէջ կը խօսուին։ 24 Շմաւոն իբրև պատանդ
կը պահուի։ 25 Փիւնեները ցորենը առնելով՝ ետ կը դառնան։
29 ու ան բաները Յակոբին կը պատմեն։ 36 Յակոբ Բենիա-
մինը խրկել չուզեր։

1 Եւ երբ Յակոբ լսեցաւ եդիպտոսի մէջ
պաշար ըլլալը, Յակոբ ըսաւ իր որդիներուն,
Ինչո՞ւ իրարու կը նայիք։ Եւ ըսաւ, Ահա լը-
սեցի որ եդիպտոսի մէջ պաշար կայ. հոն
իջէք՝ ու անկէ մեզի համար ծախու առէք,
2 որ ողջ մնանք ու չմեռնինք։ Եւ Յովսէփին
տասը եղբայրները իջան՝ եդիպտոսէն ցորեն
3 ծախու առնելու։ Բայց Յակոբ Յովսէփին եղ-
բայրը Բենիամինը անոր եղբայրներուն հետ
չխրկեց. քանզի ըսաւ, Զրկելոյ որ փորձանք
մը պատահի անոր։
4 Եւ իսրայէլին որդիները հաց դացողներուն
հետ պաշար ծախու առնելու եկան. քանզի
5 Քանանու երկրին մէջ սով կար։ Ու Յովսէփ
էր երկրին իշխանն էր. և ինքը երկրին բո-
լոր ժողովուրդին պաշար կը ծախէր. ու Յով-
սէփին եղբայրները եկան, ու երեսնին երես-
6 ները մինչև գետինը խոնարհութիւն ըրին
անոր։ Եւ Յովսէփ իր եղբայրները տեսածին
պէս ճանչցաւ զանոնք, բայց ինքզինքը անոնց
չճանչցուց, ու անոնց հետ խստութեամբ խօ-
սեցաւ, և անոնց ըսաւ, Ուսկից եկաք. և
անոնք ըսին, Քանանու երկրէն կերակուր
8 ծախու առնելու եկանք։ Եւ Յովսէփ իր եղ-
բայրները ճանչցաւ, բայց անոնք զինքը չճա-
9 նչցան։ Եւ Յովսէփ հանոնց վրայով իր
տեսած երազները միտքը բերաւ, ու ըսաւ
անոնց, Դուք լրտեսներ էք. երկրին տակա-
10 րութիւնը տեսնելու եկած էք։ Եւ ըսին անոր,
Չէ, տէր իմ, հապա քու ծառաներդ կերա-
11 կուր ծախու առնելու եկանք։ Մենք ամէն-
քնիս մէկ մարդու մը որդիներ ենք, մենք
չխաակ մարդիկ ենք. ծառաներդ լրտեսներ
12 չենք։ Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Չէ, հապա
երկրին տկարութիւնը տեսնելու եկած էք։
13 Եւ անոնք ըսին, Մենք քու ծառաներդ տա-
սնհատ երկրին մէջ մէկ մարդու մը որդիք են
ըլլալով՝ տասուերկու եղբայրներ ենք. և
ահա կրտսերը այսօր մեր հօրը քովն է,
14 ու միւսը չկայ։ Եւ Յովսէփ ըսաւ անոնց,
Ան է որ ձեզի դրուցեցի՝ ըսելով, Թէ դուք

15 լրտեսներ էք։ Աստղ ալիսի փորձուիք։ Փարա-
ւոնին կենացը համար՝ դուք ասկէ ալիսի
չելլէք, թէ որ ձեր պզտիկ եղբայրը հոս չը-
16 գայ։ Ձեզմէ մէկը ձեր եղբայրը բերելու խըր-
կեցէք, ու դուք բանտը դրուիք, որ ձեր
խօսքերը փորձուին, թէ արդեօք ձեր մէջը
ճշմարտութիւն կայ. և թէ չէ, փարաւոնին
17 կենացը համար՝ դուք լրտեսներ էք։ Եւ
երեք օր բանտը դրաւ զանոնք։
18 Եւ երրորդ օրը Յովսէփ ըսաւ անոնց, Ա-
սանկ ըրէք որ ողջ մնաք. Աստուած
19 մէ կը վախնամ։ Թէ որ դուք շիտակ հոգիի էք,
ձեր եղբայրներէն մէկը ձեր բանտարկուած
տանը մէջ արգիլուի. և դուք գացէք, ձեր
տանը անօթութիւնը համար պաշար տարէք.
20 Ու ձեր պզտիկ եղբայրը ինծի բերէք, որ ձեր
խօսքերը շիտակ ելլեն, ու չմեռնիք։ Եւ ա-
21 նանկ ըրին։ Ու իրարու ըսին, Իրաւցնէ մեր
եղբօրը վրայով յանցաւոր ենք. ինչու որ մենք
տեսանք անոր հոգիին նեղութիւնը՝ երբոր ին-
քը մեզի աղաչեց, ու մենք չլրինք. Ասոր
22 համար սա նեղութիւնը վրանիս եկաւ։ Եւ
Ռուբէն պատասխան տուաւ անոնց ըսելով,
Ես ձեզի չըսի՞ց, ըսելով Թէ Տղուն դէմ
մեղք մի գործէք. ու դուք մենք չլրիք. և
ահա հիմա անոր արիւնը հոգին պահանջուի։
23 Եւ անոնք չէին գիտեր որ Յովսէփ կը հասկը-
նար. ինչու որ թարգմանով կը խօսէր իրենց
24 հետ։ Եւ անոնցմէ դառնացաւ ու լացաւ. և
նորէն անոնց դարձաւ, ու խօսեցաւ անոնց
հետ. և անոնցմէ Շմաւոնը առաւ, ու անոնց
աչքին առջեւը կապեց զանիկա։
25 Եւ հրաման ըրաւ որ անոնց
անօթները ցորենով լեցնեն, ու ամէն մէ-
կուն սակը իր քուրձին մէջը դնեն, և ա-
նոնց ճամբու պաշար տան։ Ու հասանք ըրաւ
26 անոնց։ Եւ անոնք իրենց էշերուն վրայ բեռ-
27 ցուցին ցորենները, ու անկէ գացին։ Եւ անոնց-
մէ մէկը լլկանին մէջ իր էշուն կեր տալու
համար իր քուրձը բացածին պէս՝ իր սակը
28 տեսաւ, որ ահա իր քուրձին բերանն էր։ Ու
իր եղբայրներուն ըսաւ, Իմ սակս եղաւ տրուե-
ցաւ, և ահա հոս իմ քուրձիս մէջն է. ու
անոնց սիրտը խառնեցաւ, ու վախնալով իրա-
րու ըսին, Ի՞նչ է սա՝ որ Աստուած մեզի բրաւ։
29 Ու եկան Քանահան երկիրը իրենց հօրը
Յակոբին, և բոլոր իրենց դէպքը եկածները
30 պատմեցին անոր՝ ըսելով, Այն երկրին տէրը
եղոզ մարդը մեզի խաւսեցաւ, ու մեզ երկիրը լրտեսութեամբ տեզ դրաւ։
31 Եւ ըսինք անոր, Մենք չհաւատ ընծայեցինք,
32 լրտեսներ չենք. Մենք մեր հօրը որդիքը՝

սա խօսքերուն համեմատ պատասխան տուինք
անոր. արդեօք մենք կրնայինք գիտնալ որ
անիկա պիտի ըսէ Ձեր եղբայրը իջեցու-
8 ցէք։ Եւ Յուդա իր հօրը Իսրայէլին ըսաւ,
Տղան ինծի հետ խրկէ, ու ելլինք երթանք,
որ ողջ մնանք ու չմեռնինք, մենք ալ՝ դուն
9 ալ՝ մեր ընտանիքներն ալ։ Ես երաշխաւոր
կ'ըլլամ անոր համար. զանիկա իմ ձեռքէս
պահանջէ. եթէ որ անիկա քեզի չբերեմ, ու
քու առջեւդ չկայնեցնեմ, յանիտան քեզի
10 յանցաւոր ըլլամ։ Քանզի թէ որ չյապաղէինք,
մինչև հիմա երկրորդ անգամ դարձած կ'ըլ-
11 լայինք։ Եւ անոնց հայրը Իսրայէլ ըսաւ անոնց,
Եթէ այդպէս է, հիմա սա ըրէք. Ձեր առան-
ներուն մէջը երկրիս ամենէն ազնիկ պտուղնե-
րէն առէք, ու Յովսէդին ընծայ տարէք, քիչ
մը balsam և քիչ մը մեղր, համեմներ ու
12 զմուռս, փառուզ ու նուշ։ Եւ ձեռքերնիդ
կրկնապատիկ սակ առէք, ու ձեր քուրձե-
րուն բերանը եղած սակը դարձ հետ բերուե-
ցաւ, ձեռքերնիդ եղած հետ տարէք. գուցէ
13 սխալմանք եղած էր. Եղբայրնիդ ալ առէք,
14 ու ելէք նորէն այն մարդուն գացէք. Եւ
Ամենակարող Աստուած ձեզի շնորհք գտնել
տայ այն մարդուն առջեւը, որ ձեր միւս եղ-
բայրը ու Բենիամինը թող տայ ձեզի. և ես
թէ որ անզաւակ մնալու եմ, թող անզաւակ
մնամ։
15 Եւ մարդիկը առին սա ընծաները, ու ձեռ-
քերնին կրկնապատիկ սակ առին հետ Բե-
նիամինը, ու ելան եգիպտոս իջան, և Յով-
16 սէփին առջեւը կայնեցան։ Եւ երբ Յովսէփ
Բենիամինը անոնց հետ տեսաւ, իր տանը
վերակացուին ըսաւ, Տղան տար սա մարդի-
կը, ու [Ծ]պատրաստ կենդանիներ մորթէ, և
պատրաստէ. ինչու որ սա մարդիկը կէսօրին
17 ինծի հետ պիտի ճաշեն։ Եւ ան մարդը Յով-
սէփին բանին պէս ըրաւ. ու ան մարդը
18 Յովսէփին տունը տարաւ մարդիկը։ Եւ մար-
դիկը վախցան Յովսէփին տունը տարուե-
նուն համար, ու ըսին, Արծի անդամին մեր
քուրձերուն մէջը դարձած սակին համար
կը տարուինք, որ իվրանիս յարձակի, ու մեր
վրայ էյնայ, մեզ ծառաներ առնէ՝ ու մեր
19 էշերը։ Եւ Յովսէփին տանը վերակացուն
եղող մարդուն մօտեցան, ու տանը դրանը
20 մէջ խօսեցան անոր, Ու ըսին, Ո՜հ, տէր,
կէս առաջ կերակուր ծախու առնելու իջանք։
21 Ու վերան որ երբ իջևանը եկանք, ու մեր
քուրձերը բացինք, ահա ամէն մէկիններուս
սակը իր քուրձին բերանն էր, մեր սակը
բնան կշռածովը. և զանիկա մեր ձեռքովը

ԳԼ. ԽԳ

1 Յակոբ գժուարած կը համոզուի Բենիամինը խրկելու։ 15 Յովսէփ իր եղբայրները կ'ընդունի. 31 անոնց խնջոյք մը կ'ընէ։

1 Եւ սովը Քանահանի երկրին մէջ։ (2) Ու
եղաւ որ երբ եգիպտոսէն բերած պաշարնին
կերան հասցուցին, Հայրերնին ըսաւ անոնց,
Գացէք նորէն մեզի քիչ մը ուտելիք ծախու
3 առէք։ Եւ Յուդա պրուցեց անոր՝ ըսելով,
Այն մարդը մեզի հաստատ վկայութեամբ խօ-
սելով՝ ըսաւ, թէ որ Քէզեր եղբայրը հետերնիդ
4 նիպ չըլլայ, իմ երեսս պիտի չտեսնիք։ Թէ
որ մեր եղբայրը մեզի հետ խրկես, կ'իջնենք
5 ու քեզի ուտելիք ծախու կ'առնենք. Բայց
թէ որ չխրկես, չենք իջներ. ինչու որ այն մար-
դը ըսաւ մեզի, թէ որ ձեր եղբայրը հետերը-
6 նիպ չըլլայ, իմ երեսս պիտի չտեսնիք։ Եւ
Իսրայէլ ըսաւ, ինչո՞ւ համար չարութիւն
ըրիք ինծի՝ ան մարդուն խնայընելով թէ ու-
7 րիշ եղբայր ունիք։ Եւ անոնք ըսին, Ան մար-
դը մեզի համար ու մեր ազգականներուն
համար ճշդիւ հարցուց՝ ըսելով, Ձեր հայրը
տակաւին ո՞ղջ է, ուրիշ եղբայր ունի՞ք. և մենք

ԳԼ. ԽԹ

1 Յովսէփ իր եղբայրները ձմերկայն կու գոթքնելու համար հնարք կը բանեցնէ։ 14 Յուդային խնդրարկութիւնը։

1 Եւ իր տանը վերակացուին հրաման ըրաւ,
ըսելով, Այս մարդոցը քուրձերը տանել կը բա-
ցածնուն չափ ուտելիք լեցուր, ու ամէն

2 Մ. կուն սոակը իր քուրձին բերանը դիր։ Եւ
ԱՆՔ պզտիկին քուրձին բերանը իմ դաս-
թըմ՝ արծաթ դաւաթը ու իր պաշարին ըս-
սակը դիր։ Ու անիկա Յովսեփին ըսած խօս-
քին պէս բրաւ։
3 Եւ առաւօտուն լուսացածին պէս մարդիկը
4 իրենց էշերը։ Անոնք
քաղաքէն էլլելով դեռ չհեռացած, Յովսէփ
իր տանը վերակացուին ըսաւ, Էլլիր՝ ան մար-
գոյը հասնիս վրայ, ու անոնց հասիր և ըսիր
անոնց, ինչո՞ւ բարիին փոխարէն չար հա-
5 տուցիք։ Ա՛ս ան չէ՞ որուն ԱԴՈՆԻ իմ տէրս
կը խմէ, ու անով կը հմայէ. ասանկ ընե-
6 լով՝ գէշութիւն ըրիք։ Եւ անիկա հասաւ
անոնց, և ըսաւ անոնց ասոնց խօսքերը։
7 Եւ ըսին անոր, ինչո՞ւ իմ տէրս ասանկ խօս-
քեր կը դրուցէ. քաւ լիցի որ քու ծառա-
8 ներդ ասանկ բան մը ընեն։ Ահա ՔԱՆԱԱՆ քու-
ձերուն բերանը գտած առաջիկա քանաան
երկրէն քեզի եա բերինք. ուրեմն ի՞նպէս
քու տիրոջդ տաներէն արծաթ կամ ոսկի պիտի
9 գողնանք։ Քու ծառաներուդ որուն քովը
որ գտնուի, ԻՄԱՂ անիկա մեռնի, ու մենք
10 ալ իմ տիրոջս ծառաները ըլլանք։ Եւ անի-
կա ըսաւ, Հիմա ճիշդ ձեր ըսածին պէս
իմաղ ըլլայ. որուն քովը որ գտնուի, ան ինծի
ծառայ ըլլայ, ու դուք անպարտ ըլլաք։
11 Ուսոի ամէն ՄԱՐԴ արագութեամբ իր քուրձը գե-
տինը իջնցուց, ու ամէն ՄԱՐԴ իր քուրձը
12 բացաւ։ Եւ անիկա մեծէն սկսաւ փնտռել,
ու մինչև պզտիկը նայեցաւ. և գաւաթը Բե-
նիամինին քուրձին ՄԷՋ գտնուեցաւ։
13 Անոնք իրենց հանդերձները պատռե-
ցին. և ամէն ՄԱՐԴ իր էշը բեռցուց ու քա-
14 ղաքը դարձան։ Եւ Յուդա ու անոր եղբայր-
ները Յովսեփին տունը եկան, և անիկա տա-
կաւին հոն էր, ու դանոր առջևը գետինը ին-
15 կան։ Եւ Յովսէփ բսաւ անոնց, Ա՛ս ի՞նչ բան
է որ ըրիք. չէ՞ք գիտեր որ ինծի պէս մարդ
16 մը անշուշտ ԿԸ հմայէ։ Եւ Յուդա բսաւ,
իմ տիրոջս ի՞նչ ըսենք, ի՞նչ խօսինք, կամ
ի՞նչպէս արդարացընենք ինքզինքնիս. Ա-
ստուած քու ծառաներուդ յանցանքը բաց-
նեց. ահա մենք մեր տիրոջը ծառաներ ենք,
մենք ալ՝ անիկա ալ՝ որուն քովը գաւաթը
17 գտնուեցաւ։ Եւ անիկա բսաւ, Ինծի հետ
որ ես այդպէս ընեմ. հապա ան մարդը՝ որուն
քովը գաւաթը գտնուեցաւ, անիկա ինծի ծա-
ռայ ըլլայ, ու դուք խաղաղութեամբ ձեր
հօրը երթաք։
18 Անոնք Յուդա մօտեցաւ անոր ու բսաւ,
Ո՜հ, տէր իմ, չնարհք ըրէ՛ թող քու ծառադ
խօսք մը խօսի իմ տիրոջս ականջներուն, ու
ծառայիդ վրայ բարկութիւնդ չբորբո-
քըր։ Ինչու որ դուն փարաւոնին պէս ես։
19 Իմ տէրս իր ծառաներուն հարցուց՝ բսելով,
20 Հայր կամ եղբայր ունի՞ք։ Եւ մենք բսինք
մեր տիրոջը, Թէ ծեր հայր մը ունինք, և
ԹԷ ՈՒՂ ԸՆ ԻՐԵՐուԹեան ՈՐԴԻ ՓՈՔ պզտիկ
որդի մը ունի, ու անոր եղբայրը մեռած է, և
միայն անիկա իր մօրմէն մնաց, ու անոր հայրը
21 կը սիրէ զանիկա։ Եւ քու ծառաներուդ բսիր,
22 Ինծի իջնցուցէք անիկա, որ ԱՒԱՆԻՄ։ Եւ
իմ տիրոջս բսինք, Տղան իր հայրը չկրնար
ձգել. քանզի Թէ որ իր հայրը ձգելու ըլլայ,
23 անիկա պիտի մեռնի։ Եւ քու ծառաներուդ
բսիր, ԹԷ որ ձեր պզտիկ եղբայրը ձեզի հետ
չիջնէ, իմ երեսս ալ պիտի չտեսնէք։
24 Ու երբոր քու ծառայիդ իմ հօրս ելանք, իմ
25 տիրոջս խօսքերը պատմեցինք անոր։ Եւ հայր
հայրը բսաւ, Գացէք նորէն, ՝ի մեզի քիչ մը
26 կերակուր ծախու առէք։ Եւ մենք բսինք,
Չենք կրնար իջնել. ԹԷ որ մեր պզտիկ եղ-
բայրը մեր հետը ըլլայ, անառնենք կ'իջնենք.
ինչու որ պիտի չկրնանք տեսնել ան մարդուն
երեսը, ԹԷ որ մեր պզտիկ եղբայրը մեր հե-
27 տը չըլլայ։ Եւ քու ծառադ իմ հայրս բսաւ
մեզի, Դուք գիտէք որ ԻՄ ԿԻՒԿս երկու ՈՐ-
28 ԴԻ ծնաւ ինծի։ Եւ մէկը քովէս ելաւ, ու
ես բսի, ՊՇՆՈՒՇԱ ՅԱՆԻՀ ՀԷ գիշատուած է,
29 ու մինչև հիմա գինքը չտեսայ։ Եւ ԹԷ որ
ասոնք ալ քովէս առնէք, ու անոր վտանգ
մը պատահի, իմ ճերմակ մազերս տրտմու-
30 թիւնով դերեզմանը պիտի իջեցընէք։ Ուսոի
հիմա՝ երբոր քու ծառայիդ իմ հօրս երթամ,
ու տղան մեր հետը չըլլայ, (հանոր հոգին ան-
31 տղուն հետ կապուած ըլլալով, երբ-
որ տեսնէ ԹԷ տղան հետը չէ, պիտի մեռ-
նի. և ծառաներդ քու ծառայիդ մեր հօրը
ճերմակ մազերը տրտմութիւնով դերեզմանը
32 պիտի իջեցընեն։ Ինչու որ ծառադ տղուն
համար իմ հօրս երաշխաւոր եղայ՝ բսելով,
ԹԷ որ ես անիկա քեզի չբերեմ, իմ հօրս
33 յաւիտեան յանցաւոր ըլլամ։ Ուսոի հիմա
կ'աղաչեմ քեզի, հաղուն տեղը ծառադ իմ
տիրոջս ծառայ մնայ, և տղան իր եղբայրնե-
34 րուն հետ ելլէ. քանզի ԹԷ որ տղան իմ հե-
տը չըլլայ, ի՞նչպէս ելլեմ իմ հօրս, չըլլայ
որ իմ հօրս դալու փորձանքը տեսնեմ։

ԳԼ. ԽԵ

1 Յովսէփ չկրնար իր եղբայրներուն կը համբերէ. 3 անոնց քա-
նեքը Աստուծոյ նախախնամութեամբ տապալ՝ կը մխիթարէ
զանոնք. 9 ու կը խրկէ որ իր հայրը բերեն։ 16 Փարաւոն
ալ բանին կը համձի։ 21 Յովսէփ անոնց ճամբուն պաշարը
կու տայ, ու զանոնք կը յորդորէ որ խռովութիւն չունենան
ճամբնին։ 25 Յակոբ իր որդւոյն լուրը առնելով՝ կը զգա-
լոյ։

1 Եւ Յովսէփ չկրցաւ զսպել ինքզինքը բոլոր
իր քովը կայնողներուն առջևը, ու պոռաց,
Քովէս դուրս հանեցէք բոլոր մարդիկը. և երբ
Յովսէփ ինքզինքը իր եղբայրներուն ճանչ-
2 ցուց, քովը մարդ մը չկեցաւ։ Եւ ՁԱՅնը վեր-
ցընելով լացաւ. ու եգիպտացիք լսեցին, ու
3 փարաւոնին տունն ալ լսեց։ Եւ Յովսէփ բսաւ
իր եղբայրներուն, Ես Յովսէփն եմ. իմ հայ-
րը տակաւին ո՞ղջ է. ու եղբայրները չկրնա-
4 ցան պատասխան տալ անոր, ինչու որ անոր
առջևը ապշած մնացին։ Եւ Յովսէփ բսաւ
իր եղբայրներուն, Ինծի մօտ եկէք. անոնք
ալ մօտ եկան. և բսաւ, Ես ձեր եղբայրը
Յովսէփն եմ, որ եգիպտոս դուրս ծախե-
5 ցիք։ Ուսոի հիմա դիս ԱՅս ծախելնուդ համար
ԻՄ վշտանաք, ու ձեզի ծանր չերևնայ. Ին-
ՉՈՒ որ Աստուած խրկեց զիս ձեր առջևէն
6 կեանք պահելու համար։ Քանզի երկրիս վը-
րայ սովին երկրորդ տարին է աս. և տակա-
ւին հինգ տարի կայ՝ որ ոչ վարուցան, ոչ ալ
7 հունձ կ'ընեն։ Ուստի Աստուած զիս ձեր
առջևէն խրկեց՝ որ երկրի վրայ ձեզի սերունդ
պահէ, և մեծ ազատութիւնով ձեզ ապրե-
8 ցընէ։ Եւ հիմա զիս հոս խրկողը դուք չէք,
հապա Աստուած է. ու ԻՔԼԻս փարաւոնին հայր՝
և իր բոլոր տանը տէր՝ ու եգիպտոսի բոլոր
9 երկրին իշխան դրաւ։ Շուտով իմ հօրս ելէք,
ու բսէք անոր, Այսպէս կ'բսէ քու Յովսէփ
որդիդ, Աստուած բոլոր եգիպտոսին տէր բրաւ
10 զիս. չուշանաս՝ ինծի ԻՋնես. Եւ ԷԳԵՏԱՑԻ
երկրին մէջ պիտի բնակիս, որ ինծի մօտ ըլ-
լաս, դուն ու քու որդիքդ՝ և քու որդւոց-
ցըդ որդիքը՝ և հօտերդ ու արջառներդ
11 և քու բոլոր ունեցածդ. Եւ հոն քեզ պիտի
սնուցանեմ. ինչու որ տակաւին հինգ տարի
սով կայ. չըլլայ որ դուն ու քու տունդ
և քու բոլոր ունեցածդ չքաւորութիւն քա-
12 շէք։ Եւ ահա ձեր աչքերը ու իմ եղբօրս
ԲԵՆԻԱՄԻՆԻՆ աչքերը կը տեսանեն՝ որ ԻՄՁԵՂի
13 խօսողը իմ բերանս է։ Ուստի եգիպտոսի մէջ
իմ ունեցած բոլոր փառքս, ու ձեր բոլոր
տեսածը պատմեցէք իմ հօրս. և չուտով ԻՀԻՄ
14 հայրս հոս ԻՋնցուցէք։ Եւ իր եղբօրը ԲԵՆԻ-
ԱՄԻՆԻՆ պարանոցին վրայ ինկաւ ու լացաւ.
ԲԵՆԻԱՄԻՆն ալ անոր պարանոցին վրայ լա-
15 ցաւ։ Եւ իր բոլոր եղբայրները համբուրեց,
ու անոնց վրայ լացաւ. և անկէ ետքը իր եղ-
բայրները երթան խօսեցան։
16 Եւ ասոր լուրը փարաւոնին տանը ՄԷՋ լսուե-
ցաւ. ԹԷ Յովսէփին եղբայրները եկեր են.

ա ԹԱՒ. ԺԳ. 1։
բ ԳԵՐ. Ե. 13։
գ ՅՈՐ. գ. 5։ խգ. 15։ ՄԱՍ. ԺԳ. 26։ ՄԱՐ. գ. 30։
դ ԴԻՒ. Լ. 28։
ե ԹԱՒ. Ժգ. 1։
զ ԵՒ. խ. 2։ բ ԿՈՐ. Բ. 7։
է ԳԼ. ծ. 20։ ԱՍԱ. ՃԻ. 16, 17։ ՏԻՒ. բ ԹԱՒ. Ժգ. 10։ 11։ ԳԵՐ. գ. 27, 28։
ը ԳԼ. խա. 43։ ԴԱՆ. ԺԻ. 10։ ՅՈՐ. ԻԲ. 16։
թ ԳԼ. խե. 1։
ժ ԳԼ. խը. 23։
ի ԳԵՐ. Ե. 14։
լ ԳԼ. խա. 37։
խ ԳԼ. իե. 28։ ԹԱՒ. Ժգ. 12, 29։
ծ ԵԶՐ. ՃԼԲ ԱՉՔԸ ՀԻՆՁԻՆ։
կ ԹԱՒ. գ. 16։
հ ԳԼ. իգ. 34։
ձ ՅՈՐ. ԻԲ. 24։ ԱՍԱ. ՃԻԳ. 1։ ՊՍ. իգ. 11։ 41։
ղ ԳԼ. ԽԱ. 31, 33։
ճ ԳԼ. ԽԲ. 10։
մ ԳԼ. իզ. 24, 25։ ԻԲ. 13։ ԼԱ. 42։
յ ԳԼ. ԺԼ. 1։ ՅՈՒ. ԼԳ. 14, 15։

և փարաւոնին ու անոր ծառաներուն Էհա-
17 ղելի եղաւ։ Եւ փարաւոն բսաւ Յովսեփին,
Քու եղբայրներուդ բսի, Ա՛ս ըրէք. ձեր անա-
սունները բեռցուցէք, ու քանաան երկիրը
18 գացէք. Եւ ձեր հայրը ու ձեր ընտանիքները
առէք, ու ինծի եկէք. և եգիպտոսի երկրին
աղէկ ԻՐԸ ձեզի տամ, ու երկրին պարարտու-
19 թենէն ուտէք։ Եւ քեզի հրաման եղաւ. ա-
ս ըրէք. Ձեր տղաքներուն համար ու ձեր կը-
նիկներուն համար եգիպտոսի երկրէն կառ-
քեր առէք ձեզի, և ձեր հայրը բերէք ու
20 եկէք։ Եւ ձեր կարասիքին ՄԻ նայիք. ՚ին-
չու որ բոլոր եգիպտոսի երկրին բարիքը ձե-
րն է։
21 Եւ իսրայէլին որդիները անանկ ըրին. և
Յովսէփ անոնց կառքեր տուաւ փարաւոնին
Էհսկքին պէս, ու ճամբու համար պաշար
22 տուաւ անոնց։ Անոնց ամէն ՄԿուն զոյգ զոյգ
փոխելու հանդերձներ տուաւ, բայց Բենիա-
մինին երեք հարիւր Խոշ արծաթ ու Էհինգ
23 ձեռք փոխելու հանդերձ տուաւ։ Եւ իր հօրը
ասոր պէս բաներ խրկեց. տասը էշ եգիպտոսի
բարիքներով բեռցած՝ և տասը էգ էշ ցորենով
ու հացով և ուտելիքներով բեռցած՝ իր հօրը
24 ճամբորդութեանը համար։ Այսպէս իր եղ-
բայրները խրկեց, ու գացին. և բսաւ անոնց,
Ճամբուն ՄԷՋ չխռովիք։
25 Եւ անոնք եգիպտոսէն ելան, ու գէպ ՚ի
քանաան երկիրը իրենց հօրը Յակոբին գացին.
26 Եւ անոր պատմեցին բսելով, Յովսէփ տա-
կաւին ողջ է, ու եգիպտոսի բոլոր երկրին
իշխանը անիկա է։ Ուստ Ց-ՒՔԸ սիրտը մարե-
27 ցաւ, քանզի անոնց չհաւատաց։ Եւ անոր
պատմեցին Յովսեփին բոլոր խօսքերը որ իրենց
բսեր էր, ու երբոր տեսաւ Յովսեփին խրկած
կառքերը զինքը տանելու համար, անոնց հո-
28 գին ոգեվերացաւ։ Եւ Իսրայէլ բսաւ, Բաւական է. իմ որդիս Յովսէփ տա-
կաւին ողջ է. երթամ ու մեռնելէս առաջ
տեսնեմ անիկա։

ԳԼ. ԽԶ

1 Յակոբ Բեերսաբէէի ՄԷՋ Աստուծմէ կը քաջալերուի։ 5 Անոնք
իր ընտանիքով Եգիպտոս կ'երթայ։ 8 Եգիպտացի տղոց ի-
րենց ընտանեացը համարքը։ 29 Յովսէփ իր հօրը Յակոբը գի-
տրելու կ'ելլէ։ 31 Կը սորվեցնէ իր եղբայրներուն Թէ ի-
պատասխան տան փարաւոնին։

1 Եւ Իսրայէլ իր բոլոր ունեցածովը ճամբա
ելաւ, ու ՚Բերսաբէէ եկաւ. և ՚իր Հօրը Ի-
2 սահակին Աստուածոյն զոհեր մատուց։ Ու Աս-
տուած ՚ի տեսիլս գիշերուան տեսիլքի ՄԷՋ խօսեցաւ

ա ԹԱՒ. Ժգ. 1։
բ ԵՍ. խ. 2։ բ ԿՈՐ. Բ. 7։
գ ՅՈՐ. գ. 5։ խգ. 15։ ՄԱՍ. ԺԳ. 26։ ՄԱՐ. գ. 30։
դ ԴԻՒ. Լ. 28։
ե ԳԼ. ծ. 20։ ԱՍԱ. ՃԻ. 16, 17։ ՏԻՒ. բ ԹԱՒ. Ժգ. 10։ 11։ ԳԵՐ. գ. 27, 28։
զ ԳԼ. խա. 43։ ԴԱՆ. ԺԻ. 10։ ՅՈՐ. ԻԲ. 16։
է ԳԼ. խե. 1։
ը ԳԼ. խը. 23։
թ ԳԵՐ. Ե. 14։
ժ ԳԼ. խա. 37։
ի ԳԼ. իե. 28։ ԹԱՒ. Ժգ. 12, 29։
լ ԵԶՐ. ՃԼԲ ԱՉՔԸ ՀԻՆՁԻՆ։
խ ԹԱՒ. գ. 16։
ծ ԳԼ. իգ. 34։
կ ՅՈՐ. ԻԲ. 24։ ԱՍԱ. ՃԻԳ. 1։ ՊՍ. իգ. 11։ 41։
հ ԳԼ. ԽԱ. 31, 33։
ձ ԳԼ. ԺԼ. 1։ ՅՈՒ. ԼԳ. 14, 15։

Իսրայէլին ու ըսաւ, Յակոբ, Յակոբ. և անիկա
3 կա ըսաւ, Ահա ես հո՛ս եմ։ Եւ ըսաւ Ան, ես
եմ Աստուածդ՝ հօրդ Աստուածը. եկիր
4 տես իջնելու մի վախնար, ինչու որ հո՛ն մեծ
ազգ մը պիտի ընեմ քեզ։ Ես քեզի հետ ե-
ղիայտս պիտի իջնեմ, նաև հետդ անչուշտ
պիտի հանեմ, ու Յակոբ պիտի դնէ իր ձեռ-
5 քը քու աչքերուդ վրայ։ Եւ Յակոբ ելաւ
Բերսաբէէն. ու իսրայէլին որդիները տարին
իրենց հայրը Յակոբը՝ ու իրենց տղայքները
և իրենց կիներները այն կառքերով, որոնք որ
6 փարաւոն իրկեց զանիկա տանելու համար։ Եւ
առին իրենց անասունները ու իրենց տա-
ցուածքը՝ որ Քանանու երկրին մէջ տասգեր
էին, ու Եգիպտոս եկան Յակոբ ու անոր
7 բոլոր սերունդը իրեն հետ. իր որդիները ու
իր որդւոցը որդիները իր հետը՝ իր աղջիկ-
ները ու իր որդւոցը աղջիկները և իր բոլոր
սերունդը իր հետը եգիպտոս բերաւ։
8 Եւ հասնք են իսրայէլի որդւոցը անուն-
ները որ եգիպտոս եկան. Յակոբ ու անոր որ-
9 դիքը. Յակոբին անգրանիկը Ռուբէն. Եւ
Ռուբէնին որդիքը՝ Ենովք, ու Փաղլու, և
10 Եսրոն ու Քարմի։ Եւ Շմաւոնին որդիքը՝
Յամուէլ, ու Յամին, և Ոհադ, ու Յաքին,
և Սահաո, ու Քանանացի կնկանը որդին
11 Սաւուղ։ Եւ Ղևիին որդիքը՝ Գերսոն, կա-
12 հաթ ու Մերարի։ Եւ Յուդայինն որդիքը՝
Էր, ու Ովնան, և Սելօմ, ու Փարէս և Զարա.
բայց Էր ու Ովնան Քանանու երկրին մէջ մե-
ռան. և Փարէսին որդիքը՝ Եսրոն ու Համուլ։
13 Եւ Իսաքարին որդիքը՝ Թովղա, ու Փուա,
14 և Յոր ու Սամրոն։ Եւ Զաբուղոնին որդի-
15 քը՝ Սարեդ, ու Ելօն և Յահլէ։ Ասոնք են
Լիային որդիքը, որոնք Մեսոպոտամիոյ մէջ ծնաւ
Յակոբին, ու անոր Դինա աղջիկը. անոր բո-
լոր որդիները ու աղջիկները երեսունուերկու
16 հոգի էին։ Եւ Գադին որդիքը՝ Սափոն, ու
Ագգի, Սունի, և Եսբոն, Էրի, ու Արոդի և
17 Արելի։ Եւ Ասերին որդիքը՝ Յեմնա, ու Յե-
սուա, և Յեսուի, ու Բարիա, և անոնց քոյ-
րը Սարա. և Բարիային որդիքը՝ Քաղեր ու
18 Մելքիել։ Ասոնք են Զելփային որդիքը՝ որոն
որ Լաբան իր Լիա աղջկանը տուաւ. և անի-
կա ծնաւ ասոնք Յակոբին՝ տասնուվեց հոգի։
19 Յակոբին կնկանը Յաքելին որդիքը՝ Յովսէփ
20 ու Բենիամին։ Եւ Յովսէփին՝ Եգիպտոսի երկ-
րին մէջ Մանասէ ու Եփրեմ ծնան, որոնք
Ասենաթ քահանային քուրը եզոզ Պետափրային

Գե. խը. 15։
Գե. ժբ. 2։ բՕր. խգ. 5։
Գե. խը. 15։ խը. 21։
Գե. ժե. 16։ ծ. 15. 24. 25։ Եզ. գ. 8։
Գլ. ծ. 1։
Գար. ե. 16։
Գե. խե. 19. 21։
բՕր. խգ. 5։ Ցես. խգ. 4։ Սապ. ձե. 23։ Եա. ծբ. 4։
Եզ. ա. 1։ գ. 14։
Թոս. խգ. 5։ ա Մն. ե. 1։
Եզ. գ. 15։ ա Մն. գ. 24։
Գլ. լբ. 3. 7. 10։
Գլ. լը. 29։ ա Մն. ը. 5։
ա Մն. է. 1։
Կաւ Յասեր
Թոս. խգ. 15։ Եա. ա Մն. է. 30։
ա Մն. գ. 1. 16։
ա Մն. բ. 3։ գ. 21։
Գլ. լբ. 3։ 7. 10։
Գլ. լը. 29։ ա Մն. ը. 5։
ա Մն. է. 1։
Կաւ Յասեր
Թոս. խգ. 15։ Եա. ա Մն. է. 30։
Գլ. է. 20։
Գլ. խթ. 24։
Գլ. խգ. 27։
Գլ. խա. 50։
ա Մն. է. 6։ ը. 1։
Թոս. խգ. 38։
Թոս. խգ. 39։ ա Մն. է. 12։
ա Մն. է. 12։
Թոս. խգ. 42։
ա Մն. է. 15։
Գլ. լ. 5։ 7։
Գլ. խթ. 29։
Եզ. ա. 5։
Գլ. լե. 11։
բՕր. ժ. 22։ Տես Գար. է. 14։
Գլ. լա. 21։
Գլ. խե. 1։
Գլ. խե. 14։
Տես Գաս. բ. 29, 30։
Գլ. խե. 1։
Գե. խե. 2. 3։
Գլ. Լ. 35։ ԼԳ. 5։ լե. 12։
Էմր. 32։
Գլ. խգ. 32։ Եզ. ը. 26։

կիրը Եգիպտացւոց կամ ապց։ 28 Յակոբին ասելքը։ 29 Ընկ.
կա կ'երթայ ճշդելի Յովսէփը որ կ'իջնէր իր հայրերուն հետ Թաղէ։

1 Եւ Յովսէփ հասաւ ու պատմեց փարաւոնին
ու ըսաւ, Իմ հայրս ու եղբայրներս, և անոնց
հօտերն ու արջառները, և անոնց բոլոր ունե-
ցածը եկան Քանանու երկրէն, և ահա հիմ
2 ատեն երկիրն են։ Եւ իր եղբայրներուն մէջէն
հինգ մարդ առաւ, ու զանոնք փարաւոնին
3 առջևը ներկայացուց։ Եւ փարաւոն ըսաւ
անոր եղբայրներուն, Ի՞նչ է ձեր արհեստը.
և անոնք փարաւոնին ըսին, Քու ծառաներդ
հովիւներ ենք, մենք ալ՝ մեր հայրերն ալ։
4 Նաև ըսին փարաւոնին, Ձա երկրին մէջ
պանդխտանալու եկանք. վասն զի հիմա
Քանանու երկրին մէջ սով սաստկանալուն համար, քու
ծառաներուդ հօտերուն արածելիք չկայ. ուս-
մի հիմա ընորհք ըրէ՝ ծառաներդ Գեսեմի
5 երկրին մէջ բնակինք։ Եւ փարաւոն խօսեցաւ
Յովսէփին՝ ըսելով, Քու հայրդ ու եղբայր-
6 ներդ քեզի եկան. Եգիպտոսի երկիրը առ-
ջևդ է. քու հայրդ ու եղբայրներդ երկրին
ամենէն աղէկ տեղը բնակեցուր. Գեսեմի երկ-
րին մէջ թող բնակին. և թէ որ անոնց մէջը
ճարպիկ մարդիկ ըլլալը գիտես, զանոնք իմ
հօտերուս վրայ վերակացու ըրէ։
7 Եւ Յովսէփ իր հայրը Յակոբը բերաւ, ու
փարաւոնին առջևը տանեց. և Յակոբ օրհնեց
8 փարաւոնը։ Եւ փարաւոն ըսաւ Յակոբին,
Քանի կենացդ տարիներուն օրերը ո՞րչափ են։
9 Եւ Յակոբ ըսաւ փարաւոնին, Իմ պանդխտու-
թեանս տարիներուն օրերը հարիւր երեսուն
տարի են. Վիմ կենացս տարիներուն օրերը
քիչ ու ցաւալի եղան, ու Իմ հայրերուս պան-
դխտութեան օրերուն մէջ եղած իրենց կե-
10 նացը տարիներուն օրերուն չհասան։ Եւ Յա-
կոբ օրհնեց փարաւոնը, ու դուրս եկաւ փա-
րաւոնին առջևէն։
11 Եւ Յովսէփ Եգիպտոսի երկրին ամենէն ա-
ղէկ կողմը՝ Ռամսեսի երկրին մէջ բնակեցուց
իր հայրն ու եղբայրները, և անոնց կալուածք
տուաւ, հրնչպէս որ փարաւոն հրամայեր էր։
12 Եւ Յովսէփ իր հայրն ու եղբայրները և իր
հօրը բոլոր տունը հացով կը մեծցնէր։
13 Եւ բոլոր երկրին մէջ հաց չկար, ինչու որ
սովը խիստ սաստկացաւ. Ուս Եգիպտոսի եր-
կիրը և Քանանու երկիրը սովին պատճառով
14 նուաղեցաւ։ Եւ Յովսէփ պաշար ծախու առ-
նողներէն Եգիպտոսի երկրին մէջ ու Քանա-
նու երկրին մէջ դանուած բոլոր սանկը ժող-
վեց. և Յովսէփ փարաւոնին տունը տարաւ

Գլ. խգ. 31։
Գլ. խե. 10։ խգ. 28։
Գար է. 13։
Գլ. խգ. 33։
Գլ. խգ. 34։
Գլ. ժե. 13։ բՕր. խգ. 8։
Գլ. խգ. 1։ Գար. է. 11։
Գլ. խգ. 34։
Գլ. ի. 15։
Էմր. 4։
Սապ. լԹ. 12։ Ութ. ժա. 9, 13։
Յով. ժգ. 1։
Գլ. խե. 7։ լե. 28։
Էմր. 7։
Եւ. ա. 11։ ժբ. 37։
Էմր. 6։
Գլ. ծ. 21։
Գլ. խա. 30։ Գար. է. 15։
Եւ. ի. 11։
Գլ. խա. 50։
Էմր. 19։
Եփր. Հայագրեալքս։
Եզր. է. 24։
Գլ. խա. 45։
Գլ. Լգ. 15։
Էմր. 22։
Էմր. 11։
Գլ. խգ. 5։

28 Եւ Յակոբ եդիտասոսի երկրին մէջ տասնու-
եօթը տարի տարիացաւ. ու Յակոբին *կենացը
տարիներուն օրերը հարիւր քառասունեւեօթը
29 տարի եղան։ Ու երբոր Իսրայէլին մեռնելու
օրերը մօտեցան, կանչեց իր Յովսէփ որդին,
ու ըսաւ անոր, Թէ որ հիմա քու առջեւդ
շնորհք գտայ, կ'ազաչեմ քեզի՝ *ձեռքդ իմ
երանգիս տակը դիր, և *ինծի մարդասիրու-
թիւն ու ճշմարտութիւն ըրէ. կ'ազաչեմ քե-
30 զի՝ *ինս եգիպտոսի մէջ մի թաղեր. Հապա *իմ
հայրերուս հետ ննջեմ, ու դուն իս եգիպտո-
սէն հանես, և *ինս անոնց գերեզմանը թաղես։
Եւ անիկա ըսաւ, Ես քու բանիդ պէս պի-
31 տի ընեմ։ Եւ ինքը ըսաւ, Ինծի երդումդ ը-
րէ. և անիկա երդում ըրաւ անոր։ Եւ *Իս-
րայէլ †անկողնին գլուխն վրայ երկրպա-
գութիւն ըրաւ։

ԳԼ. ԽԸ

1 Յակոբ իր որդիները կը պատուիրէ. անոնց կ'ներ-
կայ։ 3 Յակոբ իրեն եղած խոստումները կը պատմէ. 5 Եփ-
րեմը ու Մանասէն իր որդւոցը կը գրկէ. 7 Յովսէփին
մօրը գերեզմանին ուր ըլլալը կ'ըսէ. 9 կ'օրհնէ Եփրեմը ու
Մանասէն. 17 պզտիկը մեծէն վեր կը դնէ. 21 անոնց նոքին
Քանան դառնալուն համար կը մարգարէանայ։

1 Եւ եղաւ որ ասոնք բաները ըսին Յովսէփին
ըսաւեցաւ, Ահա քու հայրդ հիւանդ է. և
անիկա իր երկու որդիքը Մանասէն ու Եփ-
2 րեմը իր հետը առաւ։ Եւ Յակոբին պատ-
մուեցաւ ու ըսաւեցաւ, Ահա քու որդիդ Յով-
սէփ քեզի կու գայ. և Իսրայէլ ուժովցաւ
3 ու անկողնին վրայ նստաւ։ Եւ Յակոբ ըսաւ
Յովսէփին, Ամենակարող Աստուած Քանա-
նի երկիրը Լուզի մէջ երեւցաւ ինծի, ու
4 օրհնեց զիս. Եւ ըսաւ ինծի, Ահա քեզ պի-
տի աճեցընեմ ու շատցընեմ, և քեզ շատ
ժողովուրդներու հաւր պիտի ընեմ. և ասոր ե-
րկիրը քեզմէ ետքը քու սերունդիդ *յաւի-
5 տեան կալուածք ըլլալու պիտի տամ։ Եւ
հիմա քու *երկու որդիքդ՝ որ ծնան քեզի
եգիպտոսի երկրին մէջ քեզի եգիպտոս գա-
լէս առաջ, *ինս են. Եփրեմը ու Մանասէն
Ռուբինին ու Շմաւոնին պէս *ինս պիտի ըլ-
6 լան։ Եւ անոնցմէ ետքը քու ծնած որդիդ
քուկդ ըլլան, — *իրենց ժառանգութեանը
մէջ *իրենց եղբայրներուն անուններովը կան-
7 չուին։ Եւ ես երբոր Միջագետքէն կու գայի,
Քանանու երկրին մէջ ան ճամբուն վրայ՝ որ
տակաւին եփրաթա երթալու քիչ մը տեղ
կայ, *Ռաքէլ մեռաւ իմ քովս. ու դանիկ
կա հոն Եփրաթային՝ այսինքն Բեթղէհեմին
ճամբուն մէջ թաղեցի։

8 Եւ Իսրայէլ տեսաւ Յովսէփին որդիները,
9 ու ըսաւ, Ո՞վ ենասոնք։ Եւ Յովսէփ ըսաւ
իր Հօրը, *Իմ որդիներս են՝ որ Աստուած հոս
ինծի տուաւ. և անիկա ըսաւ, Շնորհք ըրէ
10 ինծի բեր զանոնք, *որ օրհնեմ։ Ու *Իսրա-
յէլին աչքերը ծերութենէն ծանրացած էին,
ասնկ՝ *ոչ չէր կրնար տեսնել. և զանոնք մօ-
տեցուց անոր, ու *անիկա համբուրեց զանոնք
11 և գրկեց։ Ու Իսրայէլ ըսաւ Յովսէփին, *Ես
չէի յուսար որ քու երեսդ տեսնեմ, և ահա
Աստուած ինծի քու սերունդդ ալ ցուցուց։
12 Եւ Յովսէփ հանեց զանոնք անոր ծունկերէն,
և իր երեսը մինչև գետինը խոնարհութիւն
13 ըրաւ։ Եւ Յովսէփ առաւ անոնց երկուքն
ալ՝ Եփրեմը իր աջ ձեռքովը Իսրայէլին ձախ
կողմն՝ և Մանասէն իր ձախ ձեռքովը Իս-
14 րայէլին աջ կողմն, ու մօտեցուց անոր։ Եւ
Իսրայէլ իր աջ ձեռքը երկնցուց, ու եփրե-
մին գլուխն վրայ դրաւ, որ պզտիկն էր, ու
իր ձախ ձեռքը Մանասէին գլուխն վրայ.
անիկա *խորհրդով իր ձեռքերը փոխեց. Ին-
15 չու որ Մանասէն անդրանիկն էր։ Եւ *օրհնեց
զՅովսէփ ու ըսաւ, Ան Աստուածը՝ *որուն
առջեւը իմ հայրերս Աբրահամ ու Իսահակ
քալեցին, ան Աստուածը՝ որ ծնած ատենէս
16 մինչև այսօր իս կերակրեց, Ան Հրեշտակը՝
*որ իս ամէն չարիքներէն ազատեց, օրհնէ
ս այ տղաքներդը, և *իմ անունս՝ ու իմ հայրե-
րուս Աբրահամին և Իսահակին անունը ասոնց
վրայ կանչուի, ու երկրին մէջտեղը վխտան
17 շատնան։ Եւ երբ Յովսէփ տեսաւ որ հայրը
*իր աջ ձեռքը եփրեմին գլուխն վրայ դրաւ,
իրեն *դառնալի չեղաւ. և իր Հօրը ձեռքը
բռնեց՝ որ զանիկա եփրեմին գլխուն վրայէն
18 Մանասէին գլխուն վրայ փոխադրէ։ Եւ Յով-
սէփ րսաւ իր հօրը, Ոչ այդպէս, հայր իմ.
ինչու որ անդրանիկը ասս է. քու աջ ձեռքդ
19 անոր գլխուն վրայ դիր։ Եւ իր հայրը չը-
զեց՝ ու ըսաւ, *Գիտեմ, որդեակ իմ, գիտեմ.
ասիկա ալ ժողովուրդ պիտի ըլլայ, և ասկ-
կա ալ մեծ պիտի ըլլայ. բայց *անոր պզտ-
ւիկ եղբայրը անկէ աւելի մեծ պիտի ըլլայ,
ու անոր սերունդը խիստ մեծ ազգ պիտի
20 ըլլայ։ Եւ ան օրը օրհնեց զանոնք ու ըսաւ,
*Իսրայէլ քեզմով պիտի օրհնէ, "Աստուած
քեզ եփրեմին պէս և Մանասէին պէս ընէ"
ըսելով. ու եփրեմը Մանասէին առաջ դրաւ։
21 Եւ Իսրայէլ ըսաւ Յովսէփին, Ահա ես կը
մեռնիմ. և Աստուած ձեզի հետ պիտի ըլ-
լայ, ու ձեզ ձեր հայրերուն երկիրը պիտի
22 դարձնէ։ Եւ *ես քու եղբայրներէդ մէկ

ա Տես Ամ. · 9։
ա բ Օր. · լա · 14։
գ Թագ. · բ · 1։
դ Գէ. · խգ · 2։
ե Գէ. · խգ · 48։
զ Տես գէ. · ծ · 25։
է բ Թագ. · ԺԹ · 37։
ը Գէ. · խԹ · 29։

ա 5։ 13։
բ Գէ. · խբ · 2։ գ Թագ. · ա · 47։ Երբ. · ժա · 21։
† Կամ գաւազանին
—
ա Գէ. · խբ · 13, 19։ · կ · 6։ 9, ևն։

ե Գէ. · ԺԷ · 8։
զ Գէ. · խա · 50։ խգ · 20։ Ցես. · Ժգ · 7։ · Ժգ · 4։
է Գէ. · կ · 9։ 16, 19։
ը Գէ. · կգ · 5։
թ Գէ. · կէ · 4։
ժ Գէ. · կէ · 1։

ի Գէ. · կէ · 27։
լ Գէ. · խա · 26։
խ Ելմ. · ԺԹ · 19։
ծ Երբ. · ժա · 21։
կ Գէ. · ԺԷ · 1։ խգ · 49։
հ Գէ. · խբ · 15։ · լա · 11, 15։ · 24։ Սապ. · ա · 5։ · 13։
ղ Գէ. · խբ · 9։ գ Թագ. · ա · 47։ Երբ. · ժա · 21։
† Կամ գաւազանին
—
ա Գէ. · խբ · 13։ · կ · 6։ 9, ևն։

ճ Գէ. · կգ · 22։ Ամմա. · բ · 12։
ի Գոթ. · ԺԷ · 17։
յ Տես Թագ. · իգ · 34։ · 37։
ա Ելմ. · ԺԴ · 14։
բ Գոթ. · ԺԷ · 17։
գ Գէ. · խբ · 8։
դ Ելմ. · ԺԴ · 14։

ե Գէ. · ԺԷ · 26։
զ Ցես. · ԺԹ · 1։ Յես. · ե · 5, 6։ · է · 24։ · 39։
է Գէ. · խԹ · 35։ բ Օր. · ԼԴ · 7։
ը Սապ. · ԺԸ · 40։
թ Գէ. · կէ · 29։ ա Պտ. · ե · 2։
ժ Ելմ. · կ · 14։ Ցայտ. · ե · 5։
ի Գէ. · կԹ · 33։ 34։
լ Ելմ. · ԺԸ · 9։ · ԺԹ · 12։
խ Գէ. · կԹ · 23։
ծ Ելմ. · ԺԹ · 17։
կ Տես Թագ. · իգ · 34։ · 37։
հ Ելմ. · ԺԴ · 14։
ղ Գէ. · խբ · 8։
ճ Գէ. · կգ · 33։ · ե · 19։ · 21։ բ Օր. · ԼԴ · 17։ Յայտ. · է · 6։ 8։
յ Հաւտ. · գ · 11, 12։
ն Գէ. · խգ · 4։ · ծ · 24։
շ Ցես. · իգ · 32։ ա Պտ. · է · 2։ Ցոփ. · գ · 3։

բաժին աւելի տուի քեզի, որն որ Ամորհացի-
ներուն ձեռքէն իմ սրովս ու աղեղովս առի։

ԳԼ. ԽԹ

1 Յակոբ իր որդիները կը կանչէ զանոնք օրհնելու համար։ 3 Ռուբէնին մեղքերն օրհնութիւնը։ 29 Իր թաղուելուն վերաբեր պատուէրը կու տայ։ 33 Իր մահը։

1 Եւ Յակոբ կանչեց իր որդիները ու ըսաւ,
Ժողովուեցէք, որ *վերջին օրերը *ձեր դիպուած
գալիքը պատմեմ ձեզի։
2 Ժողովուեցէք ու ականջ տուէք, ով Յակոբին
որդիները,
*Ու ձեր Հօրը Իսրայէլին մտիկ ըրէք։
3 Ռուբէն, *իմ անդրանիկս,
Իմ զօրս *ու իմ զօրութեանս սկիզբը,
Յարդութեան կատարելութիւնը ու զօրու-
թեան կատարելութիւնը դուն ես։
4 Ջուրի պէս եռացիր, *առաջին պիտի չըլլաս.
Ինչու որ *քու հօրդ անկողինը ելար.
Անաւանը պղծեցիր *անկողինս (Իմանկողի՞նս ելաւ։)
5 *Շմաւոն ու Ղեւի *եղբայրներ են.
Սուրերնին *անիրաւութեան գործիքներ են։
6 Իմ հոգիս *անոնց խորհուրդներուն չմտնէ,
*Իմ պատիւս *անոնց ժողովքին հետ չմիանայ.
Ինչու որ *իրենց բարկութեամբը մարդ սպան-
նեցին,
Ու *իրենց կամապաշտութեամբը ցուլ չխլ
կտրեցին։
7 Անիծեալ ըլլայ անոնց բարկութիւնը, ինչու
որ խիստ էր,
Ու անոնց սրտմտութիւնը, ինչու որ սաստիկ էր.
*Զանոնք Յակոբին մէջ պիտի բաժնեմ,
Ու զանոնք Իսրայէլին մէջ պիտի ցրուեմ։
8 *Ով Յուդա, քու եղբայրներդ քեզ պիտի
գովեն.
Քու ձեռքդ քու թշնամիներուդ պարանոցին
վրայ ըլլայ.
Քու հօրդ որդիքը քեզի երկրպագութիւն
ընեն։
9 Յուդան *առիւծի ձագ է.
Որդեակ իմ, կողոպտուեն ելար։
*Առիւծի պէս ծունկ կրկնեց, մատակ առիւ-
ծի պէս պառկեցաւ.
Ջանիկա *ո՞վ պիտի արթընցընէ։
10 *Իշխողութիւնը Յուդայէն պիտի չպակսի,

ա Գէ. · ԺԷ, 16։ · ԼԴ · 28։ Ցես. · ԺԷ · 14։ ևն։
—
ա բ Օր. · գ · 30։ Թես. · իգ · 14։ Եփ. · բ · 2։ · 20։ Գործ. · իգ · 28։ · 29։ Գոթ. · բ · 17։ · Երբ. · ա · 2։
բ Օր. · ԼԴ · 1։ Ամմա. · գ · 7։
գ Սապ. · ԼԳ · 11։
դ Գէ. · խԹ · 32։

ե բ Օր. · խա, 17։ Սապ. · Հբ · 51։
զ ա Պտ. · է · 1։
է Գէ. · լէ · 22։ ա Պտ. · է · 1։ բ Օր. · իէ · 20։
ը Գէ. · խԹ · 33, 34։
թ Ամակ. · Ժբ · 9։
ժ Գէ. · ԼԳ · 23։
ի Ամակ. · ա · 15։ · 16։
լ Սապ. · Ժգ · 9։ · Լ · 12։ Ծէ. · 8։
խ Սապ. · Ժգ · 9։ Եփես. · է · 11։

ծ Գէ. · ԼԳ · 26։
կ Ցես. · ԺԹ · 1։ Յես. · ե, · 6, · է · ա Պտ. · գ · 24։ · 39։
հ Գէ. · ԺԹ · 35։ բ Օր. · ԼԳ · 7։
ղ Սապ. · Ժբ · 40։
ճ Գէ. · իէ · 29։ ա Պտ. · է · 2։
ի Ելմ. · է · 14։ Ցայտ. · է · 5։
յ Թես. · իգ · 24։ իգ · 9։
ն Թես. · իգ · 17։ Եփես. · է · 21։ Ձայտ. · Ժ · 11։
շ Գէ. · իգ · 10։ Ամոս. · է · 2։ Ժա · 10։ · իգ · 1։ · 4։ · իԹ · 6։ · 7։ · 22։ · 23։ · Ծէ. · 4։ · 5։ · է · 1։ · 3։ · 4։ · 5։

Ա՛նգ · բ · 7։ Ձա. · բ · 30։ · 31։ · 32։
ո բ Օր. · իբ · 57։
չ Սապ. · կ · 7։ Ջբ · 8։ Թես. · իա · 18։
պ Եա · Ժա · 1։ · կբ · 11։ Եզեկ. · իա · 27։ Դան. · Թ · 25։ Մատ. · ա · 9։ Ղ.ա.կ. · ա · 32։ · 33։
† յ՛ իսկզբան։ ¦ Այս պատճէնն կը վերջի։
ռ բ Օր. · ԼԳ · 10։ · իբ · 1։ · 4։ · իԹ · 6։ · 7։ · 22։ · 23։ · Ծէ. · 4։ · 5։ · է · 1։ · 3։ · 4։ · 5։

բ Օր. · ԼԳ · 25։
— Գէ. · լէ · 4։ · 24։ · 28։ · ԼԹ · 20։ · իբ · 21։ Սապ. · Ծժբ · 13։
ք Ցոբ. · իԹ · 20։ Սապ. · լէ · 15։
ֆ Սապ. · Ղբ · 2։ · 5։
օ Գէ. · իա · 11։ · իա · 12։ · ծ · 21։
Ֆ Եա · իբ · 18։
— Սապ. · ձ · 1։
ք Գէ. · իբ · 13։ · 21։ · լէ · 3։ · իգ · 25։
— Գէ. · Ժէ · 1։ · լէ · 11։
† բ Օր. · ԼԳ · 13։

ձևերէն երկնից օրհնութիւններովը,
Ու վերը պառկող խորութեան օրհնութիւն-
ներովը,
Ծիծերուն ու արգանդին օրհնութիւններովը։
26 Քու հօրդ օրհնութիւնները՝ *իմ նախնեաց
օրհնութիւններէն
Մինչև յաւիտենական բլուրներուն դադաթը՝
զօրացան.
Յովսեփին դլխուն վրայ պիտի ըլլան,
Եւ անոր դագաթին վրայ՝ որ իր եղբայրնե-
րէն դերազանց է։

27 Բենիամէն †պատառող գայլ պիտի ըլլայ.
Առաւօտուն որսը պիտի ուտէ,
Եւ դիւերը կողոպուտը պիտի բաժնէ։

28 Ա՛մէն առնք իսրայէլի տասներկու ցե-
ղերն են. և սա է՛ որ անոնց հայրը խօսե-
ցաւ անոնց, ու օրհնեց զանոնք. ամէն մէ-
29 կուն օրհնութեանը պէս օրհնեց զանոնք։ Եւ
պատուիրեց անոնց ու բաւ, Ես †իմ ժողո-
վուրդիս պիտի խառնուիմ. †իմ հայրերուս հետ
Հեթացիին այրին մէջ թաղեցէք զիս, որ քեւռացի
30 Եփրոնին արտին մէջն է. Ան այրին մէջ՝ որ
Քանանու երկիրը՝ Մամբրէին դիմացը եղող
Մաքփելայի արտին մէջն է, զոր որ Աբրա-
համ արտին հետ մէկտեղ դերեզմանի կա-
լուածքի համար՝ քեւռացի Եփրոնէն ծախու
31 առաւ։ †Աբրահամը ու անոր կնիկը Սարրան
հոն թաղեցին. †Իսահակը ու անոր կնիկը
Ռեբեկան հոն թաղեցին. Ես ալ Լիան հոն
32 թաղեցի։ Ան արտը ու հոն եղած այրը քե-
33 ռացիներէն ծախու առնուեցան։ Եւ Յա-
կոբ երբ լմնցուց իր որդւոցը պատուէր տա-
լը, իր ոտքերը անկողինին մէջ ժողվեց, ու
հոգին աւանդեց, և †իր ժողովուրդին խառ-
նուեցաւ։

ԳԼ. Ծ

1 Յակոբին մահուանը սաղը։ 4 Յովսէփ իր հօրը թաղմանը
երթալու համար՝ փարաւոնին հրաման կ՚առնէ։ 7 Ընտա-
նեկաններով հանդէսը։ 15 Յովսէփին եղբայրները
նեղուած կը խնդրեն, ու ան ալ կը մխիթարէ զանոնք։ 22 Յով-
սէփին տարիքը։ 25 Իր ազգը երթալով տեղափոխելու կը տանի։
26 Իր եղբայրներուն կը մեռնի Քանանու երկի-
րը պիտի գառնան։ 25 Իր ոսկորներուն համար զանոնք կ՚երդ-
մցնցնէ։ 26 Կը մեռնի ու սրկիր մէջ կը գրուի։

1 Եւ Յովսէփ †իր հօրը երեսին վրայ ինկաւ,
ու †լացաւ անոր վրայ, և համբուրեց զանի-
2 կա։ Եւ Յովսէփ իր բժիշկ ծառաներուն հրա-
մայեց որ †իր հայրը զմռսեն. և բժիշկները
3 զմռսեցին իսրայէլը։ Եւ անոր քառասուն օրը

* Կամ մէզանիներուն
լեռնականութեան օրհնու-
թիւններէն. և յա-
ռանձնական բլուր-
ներուն վսեմութեան
թիւներն։

† Կամ պատուական։

† Գրա. ի. 21։ 25։
Եզեկ. իբ. 25։ 27։
Թուա. իգ. 24։
Եսա. ը. 11։ Եզեկ.
լԹ. 10։ Ջար. ժգ.
1։ 7։
ԳԼ. ԺԸ. 15։ ԽԸ. 8։
ԳԼ. Խ. 30։ բ Թագ.
ԺԹ. 37։
ԳԼ. Ծ. 13։
ԳԼ. իգ. 16։
ԳԼ. իգ. 19։ ԽԸ. 9։
ԳԼ. լԸ. 29։
Ելմր. 29։
—
ԳԼ. խգ. 4։

3 Եղան քառասուն օր սուգ ըրին. Եւ երբ
անոր սուգին օրերը անցան, Յովսէփ պրու-
ղեց †փարաւոնի տանը՝ ըսելով, Թէ որ հիմա
ձեր առջևը շնորհք գտայ, Խնդրեմ ձեզի՝
փարաւոնին ականջին պրսցնցէք ու ըսէք,
5 †Իմ հայրս ինծի երդում ընել տուաւ՝ ըսելով,
Ահա ես կը մեռնիմ. իմ գերեզմանիս մէջը՝
որ ես ինծի համար քանանու երկրին մէջ
փորեցի, իս հոն թաղեմ. և հիմա շնորհք ըրէ՝
6 իմ հայրս թաղելու ելլեմ, ու նորէն գամ։ Եւ
փարաւոն ըսաւ, Ելիր ու թաղէ քու հայրդ՝
ինչպէս որ անիկա քեզի երդում ընել տուաւ։
7 Եւ Յովսէփ իր հայրը թաղելու ելաւ. և
փարաւոնին բոլոր ծառաները, անոր տանը
ծերերը ու եգիպտոսի երկրին բոլոր ծերերը
8 անոր հետ ելան. Նաև Յովսէփին բոլոր տունը
ու անոր եղբայրները և անոր հօրը տունը.
միայն իրենց ընտանիքները ու իրենց հօտե-
րը և իրենց արջառները Գեսեմի երկրին մէջ
9 թողուցին։ Եւ անոր հետ կառքեր ու ձիաւոր-
10 ներ ելան, ու շատ մեծ բանակ մը եղաւ։ Եւ
եկան Ատադին կալը՝ որ Յորդանանու անդին
կողմն է. հոն †մեծ ու խիստ սաստիկ լացով
մը ողբացին, †և իր հօրը համար եօթը օր սուգ
11 ըրաւ։ Եւ ան երկրին մէջ բնակող քանանա-
ցիները երբոր տեսան Ատադին կալին մէջի
սուգին հանդէսը, ըսին, Ա՛ս մեծ սուգ մը ըլլա-
լու է եգիպտացիներուն. անոր համար անոր
անունը †Աբէլմիսրայիմ դրին, որ Յորդանանու
12 անդին կողմն է։ Եւ անոր որդիքը ըրին անոր՝
13 ինչպէս որ պատուիրեր էր։ Եւ †անոր որդիքը
քանանու երկիրը տարին զանիկա, ու թաղե-
ցին զանիկա Մամբրէին դիմացը եղող Մաք-
փելայի արտին այրին մէջը, որն որ Աբրահամ
†գերեզմանի կալուածքի համար ծախու առաւ
14 արտին հետ մէկտեղ քեւռացի Եփրոնէն։ Եւ
Յովսէփ իր հայրը թաղելէն ետև՝ եգիպտոս
դարձաւ, ինքն ու իր եղբայրները և ան ամէ-
նը որ իրեն հետ իր հայրը թաղելու ելան։

15 Եւ Յովսէփին եղբայրները տեսնելով որ
իրենց հայրը մեռաւ, ըսին Գուցէ
Յովսէփ ոխ պահելով՝ պիտի հատուցանէ մե-
16 զի ան ամէն չարիքը որն որ ըրինք իրեն։ Եւ
Յովսէփին պատգամաւոր խրկեցին՝ ըսելով,
Քու հայրդ մեռնելէն առաջ պատուիրեց ՝ըլ-
17 ու, Յովսէփին ասանկ ըսէք. Հիմա չը-
նորհ ըրէ՝ քու եղբայրներուդ յանցանքը ու
անոնց մեղքը նեղէ, †ինչու որ քեզի չարու-

† Յի՛ սաղ եգիպ-
տացոց։

† ԳԼ. խթ. 29։ 30։
Գոր. է. 16։
ԳԼ. իգ. 16։
Յոբ. իԸ. 21։ 22։
†† Բ սաս. իբ. 13։

† ԳԼ. խթ. 25։
Գոր. գ. 13։ 14։ 15։
ԳԼ. խե. 12։ Մատ.
է. 44։
ԳԼ. ԼԶ. 3։
Եբր. անտնդ պատին
Յոբ իբ. 16։
Թուա. ԼԲ. 39։
ԳԼ. է. 3։

† Դն. խգ. 8։ ԳԼ. գ. 14։
Դն. խգ. 26։ 27։
Ելմր. 28։ բ Օր. ժ. 22։
Դն. դ. 26։ Գոր.
է. 13։
Դն. խգ. 3։ բ Օր.
իգ. 5։ Սապ. ձԼ.
24։ Գոր. է. 17։
Գոր. է. 18։
Սապ. ձԼ. 24։
Սապ. ժ. 2։ ԺԶ. 5։ 4։
Ելմր. 25։ Ա՛մոս. ԺԲ.
28։ իա. 30։ Գոր.
է. 19։
Դն. ԺԸ. 15։ ԳԼ. գ.
†։ բ Օր. իգ. 6։
Սապ. ձա. 6։
Դն. խե. 21։
ԳԼ. բ. 23։ գ. 9։
Թուա. է. 15։ Գոր.
է. 19։ 34։
Սապ. ձա. 6։
Ա՛մոս. ժ. 9։
Դան. գ. 16։ 18։
գ. 13։ Գոր. է. 19։

թիւն ըրին. և հիմա կ՚ապաչէնք քեզի՝ Հօրդ
Աստուծոյն ծառաներուն յանցանքը նե-
23 րէ։ Եւ Յովսէփ լացաւ՝ երբոր անոնք խօսե-
ցան։ Եւ անոր եղբայրներն ալ գացին,
18 և անոր առջևը ինկան, ու ըսին, Ահա մենք
24 քու ծառաներդ ենք։ Եւ Յովսէփ ըսաւ ա-
նոնց, †Մի վախնաք. †Միթէ ես Աստուծոյ տե-
20 դին եմ։ Եւ թէպէտ դուք ինծի դէմ չարու-
թիւն խորհեցաք, Բայց †Աստուած ան ազէկի
դարձնել խորհեցաւ. անանկ որ ես օրսուան
21 եղածին պէս՝ շատ ժողովուրդ ապրեցընէ։ Եւ
հիմա մի վախնաք. †Ես ձեզ ու ձեր ընտանիք-
ները պիտի կերակրեմ։ Այսպէս մխիթարել
զանոնք †քաղցրութեամբ խօսեցաւ։
22 Եւ Յովսէփ եգիպտոս բնակեցաւ, ինքն
և իր հօրը տունը. և Յովսէփ հարիւր տասը
23 տարիապրեցաւ։ Եւ Յովսէփ Եփրեմին որդի-
ները †մինչև երրորդ սերունդը տեսաւ, և
Մանասէին որդւոյն †Մաքիրին որդիներն ալ
†Յովսէփին ծունկերուն վրայ ծնան։
24 Եւ Յովսէփ իր եղբայրներուն ըսաւ, Ես
ես կը մեռնիմ, ու †Աստուած անշուշտ ձեզի
այցելութիւն պիտի ընէ, ու ձեզ աս երկրէն
պիտի հանէ դէպ †ի ան երկիրը՝ որուն հա-
մար ինքը երդում ըրաւ Աբրահամին, Իսա-
25 կին ու Յակոբին։ Եւ †Յովսէփ իսրայէլի
որդւոցը երդում ընել տուաւ՝ ըսելով, Աս-
տուած անշուշտ ձեզի այցելութիւն պիտի
26 ընէ, ու իմ ոսկորներս ասկից հանէք։ Եւ
Յովսէփ հարիւր տասը տարեկան ըլլալով մե-
ռաւ. ու †զմռսեցին զանիկա, և տապանի
մը մէջ դրին եգիպտոսի մէջ։

ԳԻՐՔ ԵԼԻՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Յովսէփին մեռնելէն ետքը իսրայէլի որդիքը կը չատանան։
8 Նոր թագաւորը իր և կը չարչարէ զանոնք ծանր գործքե-
րով՝ բայց անոնք աւելի կը շատանան։ 15 Մանկաբարձները
Աստուծմէ վախնալով՝ որու զաւակները կ՚ապրեցընեն։ 22
Փարաւոն կը հրամայէ որու զաւակները գետը նետել։

1 Եւ †եգիպտոս գացող իսրայէլի որդւոցը
անուններն ասոնք են. ամէն մէկը իր տունը
2 վը Յակոբին հետ գնաց. Ռուբէն, Շմաւոն,
3 Ղևի ու Յուդա, Իսաքար, Զաբուղոն և Բե-
4 նիամին, Դան ու Նեփթաղիմ, Գադ ու Ա-
5 սեր։ Եւ Յակոբին երանքէն եղած բոլոր հոգի-
ները †եօթանասուն հոգի էին. Յովսէփ ալ
6 եգիպտոս էր։ Եւ †Յովսէփ ու անոր բոլոր
7 եղբայրները և բոլոր ան ազգը մեռան։ †Եւ
իսրայէլի որդիքը աճեցան ու բազմացան և
չատցան ու խիստ զօրացան. և ան երկիրը
անոնցմով լեցուեցաւ։
8 Ա՛յդ †եգիպտոսի վրայ մէկ նոր թագա-
9 ւոր մը եղաւ, որ Յովսէփը չէր ճանչնար։ Եւ
անիկա բաւ իր ժողովուրդին, Ահա †իսրա-
յէլի որդւոցը ժողովուրդը մեզմէ չատ ու
10 զօրաւոր են. †Եկէք իմաստութիւն բանեցը-
նենք անոնց դէմ, որ չըլլայ թէ չատնան,
ու երբոր պատերազմ պատահելու ըլլայ,

† ԳԼ. խթ. 25։
ԳԼ. լե. 7։ 10։
ԳԼ. խե. 5։
† Բ Օր. իբ. 35։
Թագ. է. 7։ Յոբ.
ԼԳ. 29։ Ելմր. ժ. 30։
ժբ. 19։ Եբր. ժ. 30։
Սապ. ձգ. 5։ Ես.
ժ. 7։

† ԳԼ. խե. 5. 7։
Գոր. գ. 13։ 14։ 15։
ԳԼ. խե. 12։ Մատ.
է. 44։
ԳԼ. ԼԶ. 3։
† Եբր. անտնդ պատին
Յոբ իբ. 16։
Թուա. ԼԲ. 39։
ԳԼ. է. 3։

† Դն. խգ. 8։ ԳԼ. գ. 14։
Դն. խգ. 26։ 27։
Ելմր. 28։ բ Օր. ժ. 22։
Դն. դ. 26։ Գոր.
է. 13։
Դն. խգ. 3։ բ Օր.
իգ. 5։ Սապ. ձԼ.
24։ Գոր. է. 17։
Գոր. է. 18։
Սապ. ձգ. 24։
Սապ. ժ. 2։ ԺԶ. 5։ 4։
Ելմր. 25։ Ա՛մոս. ԺԲ.
28։ իա. 30։ Գոր.
է. 19։
Դն. ԺԸ. 15։ ԳԼ. գ.
†։ բ Օր. իգ. 6։
Սապ. ձա. 6։
Դն. խե. 21։
ԳԼ. բ. 23։ գ. 9։
Թուա. է. 15։ Գոր.
է. 19։ 34։
Սապ. ձա. 6։
Ա՛մոս. ժ. 9։
Դան. գ. 16։ 18։
գ. 13։ Գոր. է. 19։

ները, ու բաւ անոնց, Ինչո՞ւ աս բանը ըրիք,
19 ու արուներդ ողջ թողուցիք։ Եւ Ելիա-
բաթներդ բոլն փարաւոնին, փանդի երրա-
յեցի կիներդը եգիպտացի կիներուն պէս
չեն. ինչու որ առյգ են. մանկաբարձը անոնց
20 չգացած՝ կը ծնանին։ Ինոր համար Աստուած
մանկաբարձներուն բարիք ըրաւ. և ժողո-
21 վուրդը շատցաւ ու խիստ զօրացաւ։ Եւ
եղաւ որ մանկաբարձները Աստուծմէ վախ-
22 նալուն համար, տուներ չունեց։ Եւ
փարաւոն իր բոլոր ժողովուրդին հրամայեց՝
ըսելով, Ամէն ծնած արու գետը նետեցէք,
և ամէն աղջիկը ողջ թողուցէք։

ԳԼ· Բ

1 Մովսէս կը ծնանի. 3 և առագաստով մը շամբերուն մէջ
կը ձգուի. 5 փարաւոնին աղջիկը կը գտնէ զանիկա, ու իբրև
որդեկոչ կ'ընէ։ 11 Մովսէս եգիպտացի մը կը սպաննէ. 15
երբայեցի մը կը յանդիմանէ. 15 և Մադիամ փախչելով. 21
հոն Սեպփօրան իրեն կինի կ'առնէ. 22 Գերսոմին ծնանիցը։
23 Իսրայէլացւոց ազաղակը Աստուծոյ կը հասնի։

1 Եւ ոմն Ղեւիէն առնէն մէկը գնաց, ու Ղեւիին
2 ձէն աղջիկը ծնաւ։ Եւ կինկը յղացաւ,
ու որդի մը ծնաւ. և տեսնելով զանիկա գե-
3 ղեցիկ ըլլալը՝ երեք ամիս պահեց զանիկա։ Եւ
երբ ալ չէր կրնար պահել անիկա, պատուէ-
ղէն տապանակ մը առաւ անոր համար, և
կպրով ու ձիւթով ծեփեց, և տղան մէջը
դրաւ, ու գետին եղերքը եղած շամբին մէջ
4 ձգեց։ Ետ անոր քոյրը հեռու կայնեցաւ, որ
5 տեսնէ թէ ինչ պիտի պատահի անոր։ Եւ
փարաւոնին աղջիկը գետը լողալ լուացուելու,
և անոր ազախիները գետին եղերքը կը պըտ-
ռտէին. և երբ անիկա շամբին մէջտեղը տա-
պանակը տեսաւ, իր ազախինը խրկեց, որ բե-
6 րաւ զանիկա. Եւ երբոր բացաւ, տղան տե-
սաւ, և ահա տղան կու լար. և խղճաց անոր
վրայ, ու բաւ, Ասիկա եբրայեցւոց տղաք-
7 նէրէն է։ Ետքը անոր քոյրը բաւ փարաւոնին
աղջկանը, Երթամ ու քեզի եբրայեցիներէն
ծիծ տուող կնիկ մը կանչե՞մ, որ տղան նու-
8 ցանէ քեզի համար։ Եւ փարաւոնին աղջիկը
բաւ անոր, Գնա. և աղջիկը գնաց, ու տը-
9 ղուն մայրը կանչեց։ Եւ փարաւոնին աղջիկը
բաւ անոր, Առ աս տղան՝ ու նուցանէ հի-
ծի համար, ու ես քու վարձքդ կու տամ.
10 և կնիկը առաւ տղան ու նուց անիկա։ Երբ-
որ տղան մեծցաւ, փարաւոնին աղջկանը բե-
բաւ զանիկա, ու Անոր որդին եղաւ. և անոր
անունը Մովսէս դրաւ, ու բաւ, Փանդի
ջուրէն հանեցի զանիկա։

11 Եւ ան օրերը Մովսէս մեծցաւ, իր
եղբայրներուն երթաւ, ու անոնց ծանր գործ-
քերուն նայեցաւ. և տեսաւ եգիպտացի մը՝
որ իր եբրայեցի եղբայրներէն մէկը կը ծեծէր։
12 Եւ երբ անդին ատին նայելով տեսաւ որ մէ-
կը չկայ, սպաննեց եգիպտացին, ու աւազին
13 մէջը թաղեց զանիկա։ Եւ երկրորդ օրը
եղաւ, և ահա երկու եբրայեցի մարդիկ կը
կռուէին իրարու հետ. և բաւ անոր որ
իրաւունք չունէր, Ինչո՞ւ քու ընկերդդ կը
14 զարնես։ Եւ անիկա բաւ, Ո՞վ քեզ մեր
վրայ իշխան ու դատաւոր դրաւ. Ըն՞ւ սպա-
նելու միտք ունիս, ինչպէս որ եգիպտացին
սպաննեցիր։ Եւ Մովսէս վախցաւ ու բաւ,
Անշուշտ աս բանը իմացուած է։

15 Եւ երբ փարաւոն լսեց աս բանը, Մովսէ-
սը սպաննել կ'ուզէր. բայց Մովսէս փարա-
ւոնին երեսէն փախաւ, ու Մադիամու երկի-
16 րը բնակեցաւ. և հոն մը քով նստաւ։ Եւ
Մադիամու քուրմն եօթը աղջիկ ունէր. Ան-
անոնք եկան և ջուր քաշեցին, ու իրենց
հօրը հօտը խմցնելու համար աւազանները
17 լեցուցին։ Եւ հովիւները եկան ու վռնտե-
ցին զանոնք. և Մովսէս երաւ ու օգնեց
18 անոնց, և նոնց հօտին ջուր խմցուց։ Եւ
երբ անոնք իրենց հօրը Ռագուելին եկան,
անիկա բաւ, Այսօր ինչ պատճառով շուտ
19 եկաք։ Եւ բսին, Մեկ եգիպտացի մը մեզ
հովիւներուն ձեռքէն ազատեց, և մեզի ալ
20 շատ ջուր քաշեց, ու հօտին խմցուց։ Ան ալ
բաւ իր աղջիկներուն, Եւ ո՞ւր է անիկա.
ինչո՞ւ ան մարդը այդպէս թող տուիք. կան-
21 չեցէք անիկա՝ որ հաց ուտէ։ Եւ Մովսէս
հաճեցաւ ան մարդուն հետ բնակիլ, ու ան-
կա Սեպփօրա աղջիկը Մովսէսին տուաւ։
22 Եւ ինք որդի մը ծնաւ, և անիկա անոր անու-
նը Գերսոմ դրաւ. քանդի բաւ, Պան-
դուխտ եղայ օտար երկրի մէջ։

23 Եւ եղաւ որ շատ օրերէն հետքը եգիպ-
տոսի թագաւորը մեռաւ, և իսրայէլի որդի-
քը ծառայութեան պատճառաւ հառաչեցին
ու աղաղակեցին. և ծառայութեան համար
24 հանոնց աղաղակը Աստուծոյ հետ։ Եւ Աս-
տուած անոնց հեծութիւնը լսեց. ու Աս-
տուած յիշեց իր ուխտը՝ որ Աբրահամին,
25 Իսահակին ու Յակոբին հետ ըրեր էր։ Եւ Աս-

ա Ելս. Ելս. բ. 4։ Ես. բ. 10։ Թուոց. ժ. 19, 20։
բ Թագ. ժ. 19։ 20։ գ Առակ. ժա. 18։ Ժող. բ. 12։ Եսայ.
10։ Երբ. գ. 10։ դ Ելս. ա Թագ. բ. 35։ բ Թագ. է. 11։ 15։
27։ 29։ գ Թագ. բ. 24։ ժա. 38։ Սապ. ԻԶ. 1։
ե Գոս. է. 19։
—
ա Գէն. գ. 20։ Թուոց. իգ. 39։ ա Մովսէս. իգ. 14։
բ Գոս. է. 20։ Երբ. ժա. 25։
գ Գէն. ԻԶ. 20։ Թուոց. իգ. 39։
է Գոս. է. 21։
— Գոս. է. 21։
ը Գոս. է. 21։
* Յն՝ Ջուրէն հանուած։
թ Գոս. է. 25։ 24։ Երբ. ժա. 24, 25, 26։
ժ Գէն. ԻԸ. 10։
ժա Գոս. է. 26։
ժբ Գոս. է. 24։
ժգ Գոս. է. 26։
ժդ Գոս. է. 27, 28։
ժե Գոս. է. 29։ Երբ. ժա. 27։
ժզ Գէն. իգ. 11։ ԻԸ. 2։
ժէ Գէն. իգ. 11։ ԻԸ. 10։ ա Թագ. Ի. 11։
ժը Գէն. ԻԸ. 10։
ժթ Թուոց. ժ. 29։ Գէն. գ. 1։ գ. 18։ ԺԸ. 1։ Ես.
ի Գէն. լա. 54։ իգ. 25։
ի Գէն. իգ. 11։ ԻԸ. 2։
ի Գէն. իգ. 11։ ԻԸ. 10։ ա Թագ. Ի. 11։
ի Գէն. ԻԸ. 10։
ի

ոակեղէն զարդեր ու հանդերձներ պիտի
խնդրէ, և ասոնց ձեր որդիներուն ու աղջիկնե-
րուն վրայ պիտի դնէք. ու Եգիպտոսը պիտի
կողոպտէք։

ԳԼ· Գ

1 Մովսէսին գառագործը օձ կ'ընէ· 6 իր ձեռքը բորոտ կ'ըլլայ· 10 Մովսես ան գործին համար չուզեր երթալու երեմայ· 14 Առաւած Ահարոնը անոր օգնական կը տայ· 18 Մովսես կը գոհանայ իր Յոթոր աներկին· 21 Փարաւոնին խրխոտած Առաւծոյ պատգամը· 24 Մեպիբոան իր որդին կը թլփատէ· 27 Ահարոն Մովսէսը գիմաւորելու կ'երթայ· 31 Ժողովուրդը առանց կը հաւատայ։

1 Եւ Մովսէս պատասխան առաւ ու ըսաւ,
Բայց ահա անոնք ինծի պիտի չհաւատան,
ոչ ալ իմ ձայնիս մտիկ պիտի ընեն. քանզի
2 պիտի ըսեն թէ Տէրը չերեւցաւ։ Եւ
Տէրը ըսաւ անոր, Ա՛ր քու ձեռքիդ մէջ է.
3 և անիկա ըսաւ, Գաւազան։ Եւ ըսաւ՝ Ձգե
գետինը ձգէ ան. և անիկա գետինը ձգեց,
ու օձ եղաւ. և Մովսէս անոր առջեւէն փա-
4 խաւ։ Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ձեւդ եր-
կընցուր ու պոչէն բռնէ. և անիկա իր ձեռ-
քը երկընցուց ու զանիկա բռնեց, և գաւա-
5 զան եղաւ իր ձեռքին մէջ. Որ Հաւատան
թէ իրենց Հայրերուն Տէրը Առաւածը, Ար-
րահամին Առաւածը՝ Իսահակին Առաւածը
ու Յակոբին Առաւածը երեւցաւ քեզի։
6 Եւ Տէրը դարձեալ ըսաւ անոր, Հիմա քու
ձեռքդ ծոցդ դիր. ու անիկա իր ձեռքը
ծոցը դրաւ. և երբոր դուրս հանեց, ահա
իր ձեռքը ձիւնի պէս ճերմակ բորոտ եղաւ։
7 Եւ Տէրը ըսաւ, Ձեռքդ նորէն ծոցդ դիր.
և անիկա նորէն իր ձեռքը ծոցը դրաւ, և
երբոր ծոցէն հանեց, ահա նորէն իր քնա-
8 մարմինին պէս եղաւ։ Եւ ըլլայ որ՝ եթէ քեզի
չհաւատան, ու առջի նշանին ձայնին մտիկ
չընեն, հետքի նշանին ձայնին պիտի հաւա-
9 տան։ Իսկ թէ որ ասոնց երկու նշաններուն ալ
չհաւատան, ու քու ձայնիդ ալ մտիկ չընեն,
դեռեւ ջուրէն առ, ու ցամաք չորցիր թափէ.
և ան ջուրը՝ որ դետէն առիր, ցամաքին
վրայ արիւն պիտի ըլլայ։
10 Եւ Մովսէս ըսաւ Տէրոջը, Ո՛հ, Տէր իմ,
ես ճարտարախօս չեմ, ոչ երէկուընէ ու մէ-
կալ օրուընէ, ոչ ալ ծառայիդ հետ խօսելէդ
ետեւ. հապա հես ծանրախօս ու ծանրալեզու
11 եմ։ Եւ Տէրը ըսաւ անոր, Ո՞վ տուաւ մարդ-
դուն բերան. կամ ո՞վ ըլրաւ համրը կամ խու-
լը կամ աչք ունեցողը կամ կոյրը. չէ՞ որ ես
12 Տէրս։ Ուստի դնաս հիմա, ու ես քու բերնիդ
հետ պիտի ըլլամ, և քեզի պիտի սորվեցը-
13 նեմ ինչ որ պիտի խօսիս։ Եւ ան ըսաւ,
Ո՛հ, Տէր իմ, ի՛ղաչեմ՝ ա պատմէ որու
14 ձեռքով խրկել կ'ուզես՝ խրկէ։ Եւ Տէրոջը
բարկութիւնը բորբոքեցաւ Մովսէսին դէմ,
ու ըսաւ, Դ՚Ահարոն Ղեւտացի քու եղբայրդ
չէ՞. ես գիտեմ որ անիկա ճարտարախօս է.
նաեւ ահա անիկա քեզ դիմաւորելու պիտի
ելլէ, և քեզ տեսածին պէս իր սրտին մէջ
15 պիտի ուրախանայ։ Եւ դուն խօսք անոր, ու
անոր բերանը խօսքեր դիր. և ես քու բեր-
նիդ ու անոր բերանին հետ պիտի ըլլամ, ու
ձեզի պիտի սորվեցնեմ ինչ որ պիտի ընէք։
16 Եւ քու տեղդ անիկա ժող խօսի ժողովուր-
դին. և անիկա քեզի բերնի տեղ ըլլայ, ու
17 դուն անոր Առաւծոյ տեղ ըլլաս։ Եւ հա
գաւազանը ձեռքդ առ, որ անով նշաններըը
ընես։
18 Եւ Մովսէս գնաց, ու իր Յոթոր աներոջը
դարձաւ, ու ըսաւ անոր, Հիմա երթամ, ու
եգիպտոսի մէջ եղող եղբայրներուս գառնամ,
և նայիմ թէ տակաւին ա՞ղջ են անոնք. ու
Յոթոր ըսաւ Մովսէսին, Գնա խաղաղութեամբ։
19 Եւ Տէրը Մադիամին մէջ ըսաւ Մովսէսին,
Գնա՝ եգիպտոս դարձիր. ընչու որ քու կեան-
20 քդը մեռնող բոլոր մարդիկը մեռան։ Եւ
Մովսէս իր կնիկը ու իր որդիները առաւ, և
իշուս վրայ հնծցուց զանոնք, ու եգիպտոսի
երկիրը դարձաւ. և Մովսէս Առաւծոյ գա-
21 ւազանը իր ձեռքը առաւ։ Եւ Տէրը ըսաւ
Մովսէսին, Երբոր դառնաս՝ եգիպտոս եր-
թաս, նայէ որ փարաւոնին առջեւը բոլոր հը-
րաշքները ընես, որոնք քու ձեռքդ դրի. և
Ես անոր սիրտը պիտի խստացնեմ, ու ժո-
22 ղովուրդը պիտի չթողու։ Եւ ըսես փարաւո-
նին, Տէրը այսպէս կ'ըսէ, Իսրայէլը իմ որ-
23 դիս՝ Ես անդրանիկս է։ Եւ քեզի կ'ըսեմ,
իմ որդիս թող տուր որ ինծի պաշտէ. բայց թէ
որ անիկա թող տալ չուզես, ահա Ես քու
որդիդ՝ Ես անդրանիկդ կը սպանեմ։
24 Եւ եղաւ որ ճամբան լճած տեղը՝ Տէրը
անոր պատահեցաւ, և ուզեց սպաննել
25 զանիկա։ Ուստի Սեպիբոա սուր քար մը
առաւ, ու իր որդւոյն անթլփատութիւնը
թլփատեց, և անոր ոտքերուն ձգեց, ու ըսաւ,
Իրաւցնէ դուն ինծի արիւնոտ երիկ մըն ես։
26 Այսպէս Տէրը թող տուաւ զանիկա. անատե-

+ Ցոր· իխ· 17: Ա-
ւտակ· ժգ· 22: Ե-
ղիկ· լխ· 10:
— —
ա Հմմ· 17, 20:
բ ԳԼ· ժխ· 9:
գ ԳԼ· գ· 15:
դ Թուոց· ժբ· 10:
Գ Թուոց· ժբ· 13: 14:
բ Օր· ը· 39: Գ Թագ·
է· 14: Մատ· բ· 3:
ե ԳԼ· է· 19:
զ ԳԼ· գ· 12: Երեմ·
ա· 6:
է Սաղ· ղգ· 9:
ը Ես· ծ· 4: Երեմ·
ա· 9: Մատ· ժ· 19:
Մար· ժգ· 11:
Դ Ուտ· ժբ· 11: 12:
թագ· է· 14: Մատ· բ· 3:
թ Ցեր Ցոն· ա· 3:
ի Հմմ· 27: ա Թագ·
ժ· գ· 3· 5:
լ ԳԼ· է· 1· 2:
խ Թագ· իբ· 38: իգ·
3: 12: 16: բ Օր·
ժբ· 18: Ես· ծա· 16:
Երեմ· ա· 9:
Ա ԳԼ· գ· 20:
Բ Օր· է· 31:
Գ ԳԼ· է· 1: ժբ· 19:
Դ Հմմ· գ:
Ե ԳԼ· բ· 15: 25:
Մատ· բ· 20:
Զ ԳԼ· ժէ· 9: Թագ·
ի· 8· 9:
Է ԳԼ· գ· 20:
Ը ԳԼ· է· 3: 13: Թ·
12· 35: ը· 1: ժգ·
8: բ Օր· բ· 30:
Ես· ժա· 20: Եր·
կգ· 17: Ցոհ· ժբ·
40: Հռոմ· ի· 18:
Թ Ովս· ժա· 1: Հռո·
մ· ի· 4: բ Կոր·
ա· 12:
Ժ ԳԼ· է· 3: Թ·
Ա Երեմ· ա· 9: Ցակ·
ա· 18:
Բ ԳԼ· ժա· 5: ժբ·
29:
Գ Թագ· ժբ· 33:
Ցոբ· խա· 15:
Դ ԳԼ· գ· 19:
Ե ԳԼ· ա· 7· 9:
Զ ԳԼ· ա· 11:
Է ԳԼ· ջ· 9:
Ը Ես· լգ· 30: աՓիլ·

նը Թլփատութեանը համար Սեպիբոա ըսաւ,
Արիւնոտ երկի մըն ես։
27 Եւ Տէրը ըսաւ Ահարոնին, Գնա անապա-
տը Մովսէսը դիմաւորելու. և անիկա գնաց,
ու Առաւծոյ լեռանը վրայ պատահեցաւ ա-
28 նոր, և համբուրեց զանիկա։ Եւ Մովսէս
պատմեց Ահարոնին Տէրոջը բոլոր խօսքերը
որ խրկեց զինքը, և բոլոր նշանները որ
իրեն պատուիրեց։
29 Եւ Մովսէս ու Ահարոն գացին, ու իսրա-
30 յէլի որդւոցը բոլոր ծերերը ժողվեցին։ Եւ
Ահարոն Տէրոջը Մովսէսին ըսած բոլոր խօս-
քերը դրուցեց անոնց. ու ժողովուրդին առջեւ
31 նշաններն ըրաւ։ Եւ ժողովուրդը հաւատաց.
և երբոր լսեցին թէ Տէրը այցելութիւն ըրած
է իսրայէլի որդւոցը, և թէ անոնց նեղ
զրկութիւնները նայած է, խոնարհեցան ու
երկրպագութիւն ըրին։

ԳԼ· Ե

1 Փարաւոն կը յանգիմանէ Մովսէսը ու Ահարոնը՝ իրենց բե-
րած պատգամին համար· 3 ու իսրայէլացւոց գործերը կը
ծանրացնէ· 15 և անոնց գանգատը կը մերժէ· 20 Ուստի Խ-
րայէլացիք կը գանգատին Մովսէսին ու Ահարոնին· 22 Մով-
սէս ալ Առաւծոյ կ'ազաչէ։

1 Եւ ետքը Մովսէս ու Ահարոն փարաւոնին
մտան ու ըսին, Իսրայէլին Եհովայ Առաւա-
ծը այսպէս կ'ըսէ, Իմ ժողովուրդս թող տուր՝
որ անապատին մէջ ինծի տօնախմբութիւն
2 ընեն։ Եւ փարաւոն ըսաւ, Եհովան ո՞վ է,
որ անոր խօսքը մտիկ ընելով՝ Իսրայէլը թող
տամ. Եհովան չեմ ճանչնար, և Իսրայէլն ալ
3 չեմ թողուր։ Եւ անոնք ըսին, Եբրայեցւոց
Առաւծը մեզի հանդիպեցաւ. հրաման տուր
որ երեք օրուան ճամբայ անապատը երթանք,
ու մեր Եհովայ Առաւծոյն զոհ մատուցա-
նենք, որ չըլլայ թէ ժանտախտով կամ սրով
4 մեզի դէմ ելլէ։ Եւ եգիպտոսի թագաւորն ը-
սաւ անոնց, Ով Մովսէս ու Ահարոն, ինչո՞ւ
ժողովուրդը իրենց դործքերէն կամ կը թո-
5 ղուք. դացէք աշխատեցէք։ Եւ փարաւոն
ըսաւ, Ահա հիմա երկրին ժողովուրդը շատ
է, ու դուք կը հանդստացընէք զանոնք իւ-
րենց դործքերէն։
6 Եւ փարաւոն ան օրը ժողովուրդին դոր-
ծավարներուն ու անոնց վերակացուներուն
7 հրամայեց՝ ըսելով, Երէկուան ու միկալ օր-
ուան պէս՝ ալ ցմբրն ալ ժողովուրդին չորդ
մը տաք պիտի չընելու համար. թող իրենք
8 երթան ու իրենց չորդ ժողվեն։ Եւ պիտի
հաստատեն ան սակը՝ որ առաջ կը չինէին,
անոնց վրայ դնէք, անկէ մի պակսեցընէք.
ընչու որ ծոյլ են, ա՛ն համար կը պոռան՝

ըսելով, երթանք՝ մեր Առաւծոյն զոհ մա-
9 տուցանենք։ Թող դործը աս մարդոցը վրայ
ծանրանայ, որ անով աչխատին, ու փուճ
10 խօսքերու մտիկ չընեն։ Եւ ժողովուրդին դոր-
ծավարներն ու վերակացուները ելան, և ժո-
ղովուրդին խօսեցան՝ ըսելով, փարաւոն ա-
11 սանկ կ'ըսէ, Ես ձեզի չորդ չեմ տար. դուք
դացէք՝ ձեզի չորդ առէք՝ ուր տեղ որ կրնաք
գտնել. բայց ձեր դործէն բան մը պիտի չը-
12 պակսի։ Ա՛յսպէս ժողովուրդը եգիպտոսի բո-
լոր երկրին մէջ ցրուեցան՝ չորդի տեղ խոպան
13 ժողվելու համար։ Եւ դործավարները կը
սպասկէին ըսելով՝ Ձեր ամէն օրուան
դործը լրիցուցէք, ինչպէս երբոր չորդ ու-
14 նէիք։ Եւ փարաւոնին դործավարները խոր-
ձերուն որդւոցը վրայ իրենց դրած վերակա-
ցուները ծեծեցին ու ըսին, Ձեր վրայ դրուած
պարտաւորութեան սակը երէկ ու այսօր ինչո՞ւ
չլրիցուցիք առջինին պէս։
15 Եւ իսրայէլի որդւոցը վերակացուները ե-
կան ու փարաւոնին բողոքեցին՝ ըսելով, Ին-
16 չո՞ւ քու ծառաներուդ սասկ կ'ընես։ Քու
ծառաներուդ չորդ չեն տար, ու մեզի կ'ը-
ըսեն թէ Աղիւսներ չընեցէք. և ահա քու
ծառաներդ ծեծ կերան, ու յանցանքը քու
17 ժողովուրդիդն է։ Եւ անիկա ըսաւ, Ծոյլ եք
դուք, ծոյլ. անոր համար կ'ըսէք թէ Եր-
18 թանք՝ Տէրոջը զոհ մատուցանենք։ Ուստի
դացէք հիմա բանեցէք, ու ձեզի չորդ պի-
տի չտրուի, բայց աղիւսներուն սակը պիտի
19 տաք։ Եւ իսրայէլի որդւոցը վերակացուներ-
րը ինքզինքնին փորձանքի մէջ տեսան, երբ-
որ ըսուեցաւ թէ Ձմէն օրուան ձեր վրայ
դրուած աղիւսներուն թիւէն չպակսեցընէք։
20 Եւ փարաւոնէն դուրս ելած ատեննին հան-
դիպեցան Մովսէսին ու Ահարոնին, որ պի-
21 տնին անոնց, Տէրը ձեզի նայի ու դատե. ընչու որ
դարշելի ըրիք մեր հոտը փարաւոնին աո-
չևրը, ու անոր ծառաներուն առջևը, մեզ
սպաննելու համար անոնց ձեռքը սուր տալով։
22 Եւ Մովսէս Տէրոջը դարձաւ ու ըսաւ,
Ով Տէր, ընչո՞ւ աս ժողովուրդը փորձանքի
23 մէջ ձգեցիր, և իս ընչո՞ւ խրկեցիր. ուստի ի
քանի որ քու անունովդ փարաւոնին դրուցե-
լու եկեր եմ, անկէ աս ժողովուրդը փորձան-
քի մէջ ձգեց, ու դուն բնաւ չփրկեցիր քու
ժողովուրդդ։

ԳԼ· Զ

1 Առաւած իր խոստումները կը նորոգէ իր Եհովայ անունը
յայտնելով· 14 Ազգաբանութիւն Ռուբենին, 15 Շմաւոնին,
16 Ղեւիին ուսկից որ Մովսէս ու Ահարոն ելան։

+ Ցոն· իգ· 26: ԳԼ·
ժբ· 27: ա Մրն·
իխ· 20:
— —
ա ԳԼ· ժ· 9:
բ Գ Թագ· ժբ· 33:
Ցոբ· խա· 15:
գ ԳԼ· գ· 19:
դ ԳԼ· ա· 7· 9:
ե ԳԼ· ա· 11:
զ ԳԼ· ջ· 9:
է Ես· լգ· 30: աՓիլ·
ժգ· 4: իխ· 18:
բ Թագ· ժ· 8:
ա Մրն· ժբ· 6:

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, փարաւոնին ինչ
ընելիքը ունիս պիտի տեսնես. որ հզօր ձեռ-
քով պիտի թողու զանոնք, ու հզօր ձեռքով
2 պիտի վռնտէ զանոնք իր երկրէն։ Եւ Ա-
ստուած խօսեցաւ Մովսէսին ու ըսաւ անոր,
3 Ես եմ Եհովան. Եւ Աբրահամին, Իսահակին
ու Յակոբին՝ Ամենակարող Աստուծոյ անու-
նով երեւցայ. բայց իմ Եհովայ անունովս անոնց
4 չյայտնուեցայ։ Նաեւ անոնց հետ իմ ուխտս
հաստատեցի, որ անոնց տամ քանանու եր-
կիրը, անոնց օտարութեան երկիրը՝ ուր որ
5 պանդխտացան։ Եւ լսեցի ալ Իսրայէլի որ-
դւոցը հառաչանքը, որ եգիպտացիները ծա-
6 ռայեցուցին. ու իմ ուխտս յիշեցի։ Անոր հա-
մար Իսրայէլի որդւոցը ըսէ, Ես եմ Եհո-
վան. և Ես ձեզ եգիպտացւոց ծանր գործ-
քերուն տակէն պիտի հանեմ, ու ձեզ անոնց
ծառայութենէն պիտի ազատեմ, և Ձեզ եր-
կընցած բազուկով ու մեծ դատաստաններով
7 պիտի փրկեմ. Եւ Ձեզ ինծի ժողովուրդ պի-
տի առնեմ, ու Ձեզի Աստուած պիտի ըլլամ.
և պիտի գիտնաք որ ձեզ Եգիպտացւոց ծա-
նրը դործքերուն տակէն հանող Տէրը՝ ձեր
8 Աստուածը ես եմ։ Եւ ձեզ ան երկիրը պի-
տի տանիմ, որն որ Աբրահամին, Իսահակին
ու Յակոբին տալու Երդում ըրի, ու ան
ձեզի ժառանգութիւն ըլլալու պիտի տամ.
9 ես եմ Տէրը։ Եւ Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը
ասանկ պատգեց. Բայց անոնք Հոգիի նեղու-
թենէն ու գործին ծանրութենէն մտիկ չըրին
Մովսէսին։
10 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
11 Մտիր խօսք եգիպտոսի փարաւոն թագաւո-
րին՝ որ Իսրայէլի որդիքը իր երկրէն արձա-
12 կէ։ Եւ Մովսէս խօսեցաւ Տէրոջը առջեւը՝
ըսելով, Ահա Իսրայէլի որդիքը Ինծի մտիկ
չըրին, հապա փարաւոն ինծի ի՞նչպէս մը-
տիկ պիտի ընէ. որ ես †ծանրաբեւեռ եմ։
13 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին,
ու հրաման տուաւ անոնց՝ որ Իսրայէլի որ-
դւոցը ու եգիպտոսի փարաւոն թագաւորին
էլլեան, Իսրայէլի որդիքը եգիպտոսի երկրէն
հանելու համար։
14 Անոնց հայրերուն տուներուն գլուխները
ասանք են. Հռուբենի անդրանիկը Ենոքը

նին որդիքը՝ Ենովքը, Փաղղուս, Եսրոն ու
15 Քարմի. ասանք են Հռուբենին տոհմերը։ Եւ
Շմաւոնին որդիքը՝ Յամուէլ, Յամին, Ոհադ,
Յաքին, Սահառ, և Քանանացի կնկանը որ-
դին Սաւուղ. ասանք են Շմաւոնին տոհմերը։
16 Եւ Ղեւիին որդւոցը անուններուն իրենց ծնունդ-
ներուն համեմատ ասանք են. Գերսոն, Կա-
հաթ և Մերարի։ Եւ Ղեւիին կենացը տարի-
ները հարիւր երեսունեւեօթը տարի եղան։
17 Գերսոնին որդիքը իրենց տոհմերուն համե-
18 մատ Ղոբենի ու Սեմէի էին։ Եւ Կահաթին
որդիքը՝ Ամրամ, Իսահառ, Քեբրոն ու Ողիել։
Եւ Կահաթին կենացը տարիները հարիւր
19 երեսունեւիրեք տարի եղան։ Եւ Մերարիին
որդիքը՝ Մոողի ու Մուսի. Ղեւիին տոհմերը
իրենց ծնունդներուն համեմատ ասանք են։
20 Եւ Ամրամ իր հօրաքոյրը Յովքաբեդը իրեն
կնիկ առաւ, որ ծնաւ իրեն Ահարոնը ու Մով-
սէսը։ Եւ Ամրամին կենացը տարիները հա-
21 րիւր երեսունեւեօթը տարի եղան։ Եւ Իսա-
հարին որդիքը՝ Կորհ, Նեփեկ և Զիքրի։
22 Եւ Ոզիելին որդիքը՝ Միսայէլ, Եղիսափան
23 և Սեթրի։ Եւ Ահարոն իրեն կնիկ առաւ
Ղմինադաբին աղջիկը՝ Նաասոնին քոյրը Եղի-
սաբեթը, և ծնաւ իրեն Նադաբը ու Աբիհու-
24 դը, Եղիազարը ու Իթամարը։ Եւ Կորհին
որդիքը՝ Ասիր, Եղկանա և Աբիասափ. ասանք
25 են կորհեցւոց տոհմերը։ Եւ Ահարոնին որ-
դին Եղիազար փուտիելին աղջիկներէն իրեն
կնիկ առաւ. և Ֆինեհէսը. ասանք
են Ղեւացւոց հայրերուն գլուխները իրենց
տոհմերուն համեմատ։
26 Ասանք են ան Ահարոնը ու Մովսէսը՝ որոնց
ըսաւ Տէրը, Իսրայէլի որդիքը իրենց զօր-
27 քերովը եգիպտոսի երկրէն հանեցէք ։ Իսրա-
յէլի որդիքը Եգիպտոսէն հանելու համար՝
Եգիպտոսի փարաւոն թագաւորին խօսողնե-
րը ասանք են. ասոնք Մովսէսը ու Ահարոնը։
28 Եւ ան օրը որ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
29 եգիպտոսի երկրին մէջ, Ինծառնը Տէրը Մով-
սէսին ըսելով, Ես եմ Եհովան.
ամէն ինչ որ քեզի կ՚ըսեմ, եգիպտոսի փա-
րաւոն թագաւորին խօսք։ Եւ Մովսէս Տէրո-
30 ջը առջեւը ըսաւ, Ահա Ես ‡ծանրաբեւեռ եմ,
ու փարաւոն ի՞նչպէս մտիկ պիտի ընէ ին-
ձի։

ա ԳԼ. գ. 19։
բ ԳԼ. ժա. 1։ ԺԲ. 31։ 35։ 39։
գ Ծն. ԺԶ. 1։ ԼԵ. 11։ խբ. 3։
դ ԳԼ. գ. 14։ Սապ. կբ. 4։ ԺԲ. 18։ Յովհ. ը. 58։ Յայտ. ա. 4։
ե Ծն. ԺԶ. 15։ ԺԶ. 4։ 7։
զ Ծն. ԺԶ. 8։ խբ. 4։
է ԳԼ. բ. 24։
ը Ելմ. 2։ 8։ 29։
թ ԳԼ. գ. 17։ Ե. 4։ բ Օր. խգ. 8։ Սապ. Ձա. 6։ Ձէ. ԺԼ. 11։ 12։
ժ ԳԼ. ԺԶ. 13։ բ Օր. Ե. 8։ ա Պն. ԺԶ. 21։ Ղեմ. ա. 10։
ի բ Օր. գ. 20։ Ե. 6։ բ Թագ. Ե. 24։
լ Ծն. ԺԶ. 7։ 8։ ԳԼ. ԻԹ. 45։ 46։ բ Օր. ԻԹ. 13։ Յայտ. իա. 7։
խ ԳԼ. Ե. 4։ 5։ Սապ. Ձա. 6։
ծ Ծն. ԺԶ. 18։ իգ. 3։ իբ. 13։ Լե. 12։
կ Եբր. ձեռքս վէր վերցուցի. ակս Ծն. ԺԴ. 22։ բ Օր. Լբ. 40։
հ ԳԼ. Ե. 21։
ձ Ելմ. 9։
ղ Ելմ. 30։ ԳԼ. գ. 10։ Եբեմ. ա. 6։
† Եբր. անթլփատ շրթունքներով

ճ Ծն. իգ. 9։ ա Պն. Ե. 3։
մ Ծն. իգ. 10։ ա Պն. գ. 24։
յ Ծն. իգ. 11։ Թագ. գ. 17։ ա Պն. Ը. 1։ 16։
ն ա Պն. գ. 17։ իգ. 7։ Թագ. իգ. 57։ ա Պն. Ը. 2։ 18։
շ ա Պն. գ. 19։ իգ. 21։
ո ԳԼ. բ. 1։ 2։ Թագ. իգ. 59։
չ Թագ. ԺԷ. 1։ ա Պն. գ. 37։ 38։
պ Ղեւ. ժ. 4։ Թագ. գ. 30։
ջ Հագ. գ. 19։ 20։ ա Պն. բ. 10։ Մատ. ա. 4։
ռ Ղեւ. ժ. 1։ Թագ. գ. 2։ իգ. 60։ ա Պն. գ. 3։ իգ. 1։
ս Թագ. իգ. 11։
վ Թագ. Ի. 7։ 11։ Յեսա. իգ. 33։
տ Ելմ. 15։
ր ԳԼ. է. 2։ ԺԲ. 17։ 51։ Թագ. Լգ. 1։
ց Ելմ. 13։ ԳԼ. Լբ. 7։ Լգ. 1։ Սապ. ԿԷ. 20։
ւ ԳԼ. Ի. 3։ Ե. 1։ ԺԲ. 1։
փ Ելմ. 2։
ք Ելմ. 11։ ԳԼ. է. 2։ ԺԲ. 17։ 51։ Թագ. Լգ. 1։
օ Ելմ. 12։ ԳԼ. գ. 10։
ֆ Եբր. անթլփատ շրթունքներով

ԳԼ. Է

1 Առաւած կը քաջալերէ Մովսէսը որ համարձակ փաթաւոնին
առջեւը երթայ։ 7 Մովսէսին տարիքը։ 8 Անոր գաւազանը օձ
կ՚ըլլայ։ 11 Մագերն ալ նոյն բանը կ՚ընեն։ 13 Փարաւոնին
սիրտը կը կարծրանայ։ 19 Գետին ջուրը արիւն կը դառնայ։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Նայէ՝ քեզ Փա-
րաւոնին աստուած ըրի, ու քու եղբայրդ
2 Ահարոն Քու մարգարէդ ըլլայ. Դուն Ինծ-
ան ամէնը որ քեզի կը հրամայեմ, և քու
եղբայրդ Ահարոն Իմով խօսի փարաւոնին՝ որ
3 Իսրայէլի որդիքը իր երկրէն արձակէ։ Եւ ես
Փարաւոնին սիրտը պիտի խստացընեմ, ու իմ
Նշաններս և հրաշքներս եգիպտոսի երկրին
4 մէջ շատցընեմ։ Եւ փարաւոն ձեզի
մտիկ պիտի չընէ. ու Ես իմ ձեռքս եգիպ-
տոսի վրայ պիտի ձգեմ, և իմ զօրքերս՝ իմ
ժողովուրդս Իսրայէլի որդիքը մեծ դատաս-
տաններով պիտի հանեմ եգիպտոսի երկրէն։
5 Եւ Եգիպտոս իմ ձեռքս եգիպտոսի վրայ եր-
կընցնեմ ու Իսրայէլի որդիքը անոնց միջէն
հանեմ, Պիտի գիտնան եգիպտացիք թէ ես
6 Եմ Տէրը։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն Տէրոջը
իրենց պատուիրածին պէս ըրին. անանկ ըրին։
7 Եւ Մովսէս ութսուն տարեկան էր, ու Ահա-
րոն ութսունւերք տարեկան էր, երբոր
փարաւոնին հետ խօսեցան։
8 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին՝
9 ըսելով, Երբոր փարաւոն ձեզի խօսք ու ըսէ,
Ձեզի համար հրաշք ցուցուցէք. անառներդ
Ահարոնին ըսես թէ Գաւազանդ առ, ու
փարաւոնին առջեւը նետէ. և անիկա վիշապ
10 պիտի ըլլայ։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն մտան
փարաւոնին ու Տէրոջը պատուիրածին պէս
ըրին. և Ահարոն իր գաւազանը նետեց փա-
րաւոնին առջեւը՝ ու անոր ծառաներուն առ-
11 ջեւը, և վիշապ եղաւ։ Եւ փարաւոն ալ իմաս-
տունները ու կախարդները կանչեց. և ե-
գիպտոսի մոգերը՝ անոնք ալ Իրենց կախար-
12 դութիւններովը անանկ ըրին։ Եւ ամէն մէկը
իր գաւազանը նետեց, ու անոնք վիշապներ
եղան. բայց Ահարոնին գաւազանը անոնց գա-
13 ւազաններուը կլլեց։ Եւ փարաւոնին սիրտը
կարծրացաւ, ու անոնց մտիկ չըրաւ, Ինչպէս
որ Տէրը զրուցեր էր։
14 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Փարաւոնին
սիրտը խստացաւ, Ժողովուրդը արձակել չու-
15 զեր։ Առաւանցն փարաւոնին գնա. ահա ա-
նիկա գետ կ՚ելլէ. ու գուն գետին
եզերքը անոր դիմացը կայնէ, և անո՛ւ գա-

16 ւազանը ձեռքդ առ, ու ըսէ անոր,
Եբրայեցւոց Եհովայ Աստուածը իս քեզի
խրկեց՝ ըսելով, Արձակէ իմ ժողովուրդս՝ որ
ինծի պաշտօն անապատին մէջ. և ահա մինչև
17 հիմա մտիկ չըրիր։ Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը, Ա-
մով գիտնաս թէ ես եմ Տէրը. Ահա ես իմ
ձեռքս եղած գաւազանով գետին մէջի ջու-
րերուն պիտի զարնեմ, ու անոնք պիտի
18 դառնան. և գետին մէջ եղած ձուկերը պի-
տի մեռնին, ու գետը պիտի հոտի. և եգիպ-
տացիք պիտի զզուին գետէն ջուր խմելու։
19 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ըսէ Ահարոնին,
Գաւազանդ առ, ու Ձեռքդ երկրներուը ե-
գիպտացւոց ջուրերուն վրայ, անոնց առուներ-
ուն վրայ, անոնց գետերուն վրայ, ու անոնց
լիճերուն վրայ, և անոնց բոլոր ջրակուտակ-
ներուն վրայ՝ որ արիւն ըլլան. ու եգիպտոսի
բոլոր երկրին մէջ փայտէ ու քարէ անօթնե-
20 րուն մէջն ալ արիւն ըլլան։ Եւ Մովսէս
ու Ահարոն Տէրոջը պատուիրածին պէս ըրին.
և Ահարոն Տէրոջը պատուիրածին պէս ըրին.
և գաւազանը վերցուց, ու փարաւոնին առ-
ջեւը և անոր ծառաներուն առջեւը գետին մէջի
ջուրերուն զարկաւ, և գետին մէջի բոլոր
21 ջուրերը արիւն դարձան։ Եւ գետին մէջ
եղած ձուկերը մեռան, ու գետը հոտեցաւ, և
եգիպտացիք չկրցան գետէն ջուր խմել.
ու եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ արիւն կար։
22 Եւ եգիպտոսի մոգերն ալ իրենց կախար-
դութիւններովը անանկ ըրին. և փարաւոնին
սիրտը կարծրացաւ, ու Տէրոջը ըսածին պէս՝
23 անոնց մտիկ չըրաւ։ Եւ փարաւոն դարձաւ
ու իր տունը եկաւ, ու Սա ալ անոր սրտին
24 չդպաւ։ Եւ բոլոր եգիպտացիք գետին բո-
լորտիքը փորեցին խմելու ջուրի համար. ինչու-
25 որ գետին ջուրէն չէին կրնար խմել։ Եւ Տէ-
րը գետը զարնելէն եօթը օրը լրցնցաւ։

ԳԼ. Ը

1 Եգիպտոսին վրայ գորտեր կը խրկուին։ 8 Փարաւոն կ՚աղաչէ
Մովսէսին։ 12 Մովսէսն ալ աղօթքով գանոնք կը վերցնէ։
16 Եօթը փոշին գետ՚ի երկիրքը կը ցամքէ, ու մուռն կ՚ըլլայ.
իսկ մոգերը չեն կրնար նոյնը ընել։ 20 Հաճամաճին հար-
ուածը։ 25 Փարաւոն քիչ մը կը համոզուի։ 32 սակայն նորէն
կը խստանայ։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Փարաւոնին մը-
տիր, ու ըսէ անոր, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ար-
2 ձակէ իմ ժողովուրդս՝ որ պաշտօն ինծի ես։ Եւ
թէ որ Ձանձն արձակել չուզես, ահա ես քու
բոլոր սահմաններդդ գորտերով պիտի զարնեմ։
3 Եւ գետը շատ գորտեր պիտի հանի, ու անոնք

ա ԳԼ. գ. 16։ Եբեմ. ա. 10։
բ ԴԼ. գ. 16։
գ ԳԼ. գ. 15։
դ ԳԼ. գ. 21։
ե ԳԼ. գ. 7։
զ ԳԼ. ժա. 9։
է ԳԼ. ժ. 1։ ժա. 9։
ը ԳԼ. Ը. 6։
թ ԳԼ. գ. 20։
ժ Ելմ. 17։ ԳԼ. ը. 22։ ԺԳ. 4։ 18։ Սապ. ՃԹ. 16։
ի Ելմ. 2։
լ բ Օր. իբ. 5։ բա. 2։ ԼԴ. 7։ Գատ. է. 25։ 30։
խ Ելմ. 9։
ծ ԳԼ. գ. 5։
կ բ Էմմ. գ. 8։
հ Ելմ. 22։ ԳԼ. ը. 7։ 18։
ձ ԳԼ. գ. 21։ Ելմ. 4։
ղ Ելմ. 24։
ճ ԳԼ. ը. 15։ ժ. 1։ 20։ 27։
մ ԳԼ. գ. 2։ 3։ Ելմ. 10։
յ ԳԼ. գ. 18։
ն ԳԼ. գ. 12։ 18։ Լ. 1։ 3։
շ ԳԼ. Լ. 2։ Ելմ. 5։
ո Յայտ. ԺԶ. 6։
չ ԳԼ. գ. 9։
պ Ելմ. 24։
ջ ԳԼ. ը. 5։ 6։ 16։ Թ. 22։ ժ. 12։ 21։ ԺԳ. 21։ 26։
ռ ԳԼ. ԺԶ. 5։
ս Սապ. Ղը. 44։ Ձէ. 23։
վ Ելմ. 18։
տ Ելմ. 11։
ր Ելմ. 3։
ց Եբր. իր սիրտը սա բանիս վրայ չդներ։
ւ ԳԼ. է. 14։ Թ. 2։
փ Յայտ. ԺԶ. 13։

պիտի ելլեն, ու քու տանդ և տանկոյնի տե-
նակիդ ու անկոյնիդ՝ և քու ծառաներուդ
տուներուն և քու ժողովրդիդ՝ ու քու
թոնիրներուդ և խմորի տաշտերուդ մէջ պի-
4 տի մնանեն։ Եւ գորտերը քու վրադ և ժո-
ղովրդիդ վրայ ու բոլոր ծառաներուդ վը-
րայ պիտի ելլեն։

5 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ահարոնին ը-
սէ՛ ըսե։ Աւուններուն վրայ, գետերուն վը-
րայ ու լիճերուն վրայ Հեւեդդ երկնցուր
քու գաւազանովդ, ու եգիպտոսի երկրին
6 վրայ գորտեր հանէ։ Եւ Ահարոն երկննցուց
իր ձեռքը եգիպտոսի ջուրերուն վրայ. և
գորտերը ելան ու եգիպտոսի երկիրը ծած-
7 կեցին։ Եւ մոգերն ալ իրենց կախարդու-
թիւններովը անանկ ըրին, ու եգիպտոսի
երկրին վրայ գորտեր հանեցին։

8 Եւ փարաւոն կանչեց Մովսէսը ու Ահարո-
նը և ըսաւ, Ազաչեցէք Տէրոջը՝ որ ինծմէ
ու իմ ժողովրդէս վերցնէ գորտերը, ու
ժողովրդը պիտի արձակեմ որ Տէրոջը զոհ
9 մատուցանեն։ Եւ Մովսէս ըսաւ փարաւոնին,
Ը՞ստակ մը որոշէ ինծի, թէ ե՛րբ քեզի հա-
մար ու ծառաներուդ համար և ժողովուր-
դիդ համար աղաչեմ, որ քեզմէ ու քու
տուներէդ գորտերը կորսուին, ու միայն
10 գետին մէջը մնան։ Եւ անիկա ըսաւ, վաղը։
Եւ ինքը ըսաւ, Քու խօսքիդ պէս ըլլայ, որ
գիտնաս թէ մեր Եհովայ Աստուծոյն պէս
11 Հէք չկայ. եւ քեզմէ ու քու տուներէդ՝ և
քու ծառաներէդ ու քու ժողովրդիդ գոր-
տերը պիտի վերնան. միայն գետին մէջը
12 պիտի մնան։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն փար-
ւոնին քովէն ելան. ու Մովսէս Տէրոջը աղա-
չեց ան գորտերուն համար՝ որ փարաւո-
13 նին վրայ բերեր էր։ Եւ Տէրը Մովսէսին ըս-
ծին պէս ըրաւ. ու տուներէն, բակերէն ու ար-
14 տերէն գորտերը մեռան։ Եւ դիզ դիզ ժո-
15 ղվեցին զանոնք, ու երկիրը հոտեցաւ։ Բայց
երբոր փարաւոն Հանգստութիւն ըլլալը տե-
սաւ, Իր սիրտը խստացուց ու անոնց մտիկ
չըրաւ՝ Տէրոջը ըսածին պէս։

16 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ըսէ Ահարոնին,
Քու գաւազանդ երկննցուր, ու երկրի հո-
ղին զարկ, որ եգիպտոսի բոլոր երկրին վը-
17 րայ *մուն ըլլայ։ Եւ անանկ ըրին. քանզի
Ահարոն իր գաւազանովը իր ձեռքը երկնց-
ցուց ու երկրի հողին զարկաւ, և Հմորդոյ
վրայ ու անասուններուն վրայ մուն եղաւ.
եգիպտոսի բոլոր երկրին վրայ երկրին բոլոր
18 հողը մուն եղաւ։ Եւ Հմոգերն ալ իրենց կա-

խարդութիւններովը այնպէս ըրին՝ որ մուներ
հանեն, բայց Հկրցան. այսպէս մարդոց ու
19 անասուններուն վրայ մուն եղաւ։ Եւ մոգե-
րը ըսին փարաւոնին, Ա՛ս Հաստուծոյ մատն
է. բայց փարաւոնին Հսիրտը կարծրացաւ ու
անոնց մտիկ չըրաւ՝ Տէրոջը ըսածին պէս։

20 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Հառաւօտուն
կանուխ ելիր, ու փարաւոնին առջևը կայնէ.
(ահա անիկա դէպ՚ի ջուրը կելլէ.) և ըսէ
անոր, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ղրձակէ իմ ժո-
21 ղովրդիս որ ինծ պաշտեն. Հապա թէ որ իմ
ժողովրդիս չարձակես, ահա ես քու վրադ՝
ու քու ծառաներուդ վրայ՝ և քու ժողո-
վրդիդ վրայ ու քու տուներուդ վրայ
Հանաճանճ պիտի խրկեմ, և եգիպտացւոց
տուները Հանաճանճով պիտի լեցուին, նաև
22 ան գետինը որուն վրայ անոնք Հ՚ըլլան։ Եւ
ան օրը իմ ժողովուրդիս բնակած Հգեսեմի
երկիրը պիտի որոշեմ, ու հոն Հանաճանճ պի-
տի Հըլլայ. որ գիտնաս թէ երկրին մէջտեղը
23 ես եմ Տէրը։ Եւ իմ ժողովրդիս ու քու
ժողովրդիդ մէջ խորհրդիւն պիտի դնեմ.
24 վաղը սա նշանը պիտի ըլլայ։ Եւ Տէրը այն-
պէս ըրաւ. ու փարաւոնին տունը՝ և անոր
ծառաներուն տուներուն՝ ու եգիպտոսի բո-
լոր երկրին վրայ Հշատ Հանաճանճ եկաւ. —
Հանաճանճին պատճառով երկիրը աւերուե-
ցաւ։

25 Եւ փարաւոն կանչեց Մովսէսը ու Ահարո-
նը՝ և ըսաւ, Գացէք ձեր Աստուծոյն զոհ
26 մատուցէք — երկրին մէջ։ Եւ Մովսէս ըսաւ,
Արժան չէ տանկ ընել. Հնչու որ Հեգիպտա-
ցւոց գարշելի *պղծութիւնը Տէրոջը մեր Աստու-
ծոյն զոհ պիտի մատուցանենք. Թէ որ եգիպ-
տացւոց գարշելի *պղծութիւնը իրենց աչքին
առջևը զոհ մատուցանելու ըլլանք, պիտի
27 չքարկածնե՞ն մեզ։ Մենք վերեք օրուան ճամ-
բայ պիտի երթանք անապատին մէջ, ու զոհ
պիտի մատուցանենք մեր Տէր Աստուծոյն,
28 Հինչպէս որ Հինքը մեզի պատուիրէ։ Եւ փարա-
ւոն ըսաւ, Ես ձեզ Թող կու տամ որ երթաք
անապատին մէջ ձեր Եհովայ Աստուծոյն զոհ
մատուցանէք, միայն Թէ շատ հեռու չերթ-
29 Թաք. Վնծի համար աղաչեցէք։ Եւ Մովսէս
ըսաւ, Ահա ես քու քովէդ կ՚ելլեմ ու Տէ-
րոջը կ՚աղաչեմ որ վաղը փարաւոնէն, անոր
ծառաներէն ու անոր ժողովրդէն չանա-
ճանճը երթայ. բայց փարաւոն ՀԷլ մի՛ն ալ
Հէ չխաբէ՝ ժողովրդը Թող չտալով Տէրոջը
30 զոհ մատուցանելու։ Եւ Մովսէս փարաւոնին
31 քովէն ելաւ, ու Հտէրոջը աղաչեց։ Եւ Տէրը

Մովսէսին խօսքին պէս ըրաւ, ու փարաւո-
նէն, անոր ծառաներէն և անոր ժողովուր-
դէն չանաճանճը վերցուց. մէկ հատ մըն ալ
32 չմնաց։ Եւ փարաւոն ան անգամն ալ *իր
սիրտը խստացուց ու ժողովուրդը չարձակեց։

ԳԼ. Թ

1 Անասնոց մահը. 8 Ուռնգքներու ու խոցաւոպանեբու հար-
ուածքը. 22 կարկտաքը. 27 փարաւոն կարկտին համար
կ՚ապաչէ Մովսէսին. 35 սակայն դարձեալ անոր սիրտը կը
կարծրանայ։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Փարաւոնին
մտիր, ու խօսք անոր, Եբրայեցւոց Տէր Ա-
ստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ղրձակէ իմ ժող-
2 վուրդս որ ինծ պաշտեն. Քանզի թէ որ Հ՚ը-
նդ արձակել չուզես, ու տակաւին պինդ
3 բռնես զանոնք, Ահա Հտէրոջը ձեռքը դաշ-
տին մէջ եղած քու հօտերուդ վրայ ըլլալով,
ձիերուն, էշերուն, ուղտերուն, արջառներուն
ու ոչխարներուն վրայ խիստ սաստիկ կոտո-
4 րած պիտի ըլլայ։ Եւ Տէրը Իսրայէլի հօտե-
րուն ու եգիպտոսի հօտերուն միջեւէդը պիտի
զատէ. և Իսրայէլի որդւոցը մէկ ---ը պիտի
5 չմեռնի։ Եւ Տէրը ժամանակ որոշեց՝ ըսելով,
Վաղը Տէրը սա բանը պիտի ընէ երկրին վրայ։
6 Եւ հետևեալ օրը Տէրը սա բանը ըրաւ, ու
եգիպտացւոց Հբոլոր հօտերը մեռան. բայց
Իսրայէլի որդւոցը հօտերէն մէկը չմեռաւ։
7 Եւ փարաւոն Հղրկեց, ու ահա Իսրայէլի
հօտերէն մէկն ալ մեռած չէր. և Հփարաւոնին
սիրտը խստացաւ ու ժողովուրդը չարձակեց։

8 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին ու Ահարոնին,
Առէք ձեզի ձեռքերնիդ լեցուն հնոցի մխիթ,
և Մովսէս դէպ՚ի երկինքը ցանէ ան՝ փարա-
9 ւոնին առջևը։ Ու եգիպտոսի բոլոր երկրին
մէջ փոշի պիտի ըլլայ, ու եգիպտոսի բոլոր
երկրին մէջ մարդոց ու անասուններուն վրայ
Խրկրին մէջ մարդոց ու անասուններուն վրայ
Խրատաբարուներ հանող ուռեցքներ պիտի ըլ-
10 լայ։ Եւ հնոցի մխիթը առին, ու փարաւոնին
առջևը կայնեցան. և Մովսէս դէպ՚ի երկինք
քը ցանեց ան, ու մարդոց և անասուններուն
վրայ Հրատաբարուներ հանող ուռեցքներ և-
11 ղան։ Եւ Հմոգերը ուռեցքներուն պատճա-
ռով չկրցան կայնիլ Մովսէսին առջևը. Հինչու
որ ուռեցքները մոգերուն վրայ ալ՝ ու բոլոր
12 եգիպտացւոց վրայ ալ եղաւ։ Եւ Տէրը կար-
ծրացուց փարաւոնին սիրտը. ու անոնց մտիկ
չըրաւ, Հինչպէս որ Տէրը Մովսէսին ըսեր էր։

13 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Հառաւօտուն
կանուխ ելիր, ու փարաւոնին առջևը կայնէ,
ու անոր ըսէ, Եբրայեցւոց Տէր Աստուածը

Ա Սաղ. ձէ. 30։
Բ ԳԼ. ի. 19։
Գ Սաղ. հը. 45։ ձէ. 30։
Դ ԳԼ. ի. 11։
Ե ԳԼ. ի. 28։ ժ. 17։
Զ Ծն. իա. 7։ գ Թես. ա. 9։
Է ԳԼ. ի. 11։
Ը ԳԼ. ի. 14։ բ Օր. ի. 26։ բ Թագ. ի. 22։ ա Մն. ժ. 20։ Սաղ. ձգ. 8։ Նա. ի. 9։ Երէմ. ժ. 6։ 7։
Թ Ելք. ը. 30։ Գ-ղ. ի. 30։ Գ-ղ. ի. 15։
Ժ Ելք. ը. 31։ Սաղ. ձէ. 31։
ԺԱ Ելք. ը. 32։ Գ-ղ. ի. 11։
ԺԲ Ելք. ը. 33։ ժ. 18։ լը. 11։ Ցակ. ե. 10։ 17։ 18։
ԺԳ Ժ-ղ. ը. 11։ Գ-ղ. ե. 14։ Կաղ. ա. 9։ Սաղ. ձէ. 31։ Գ-ղ. ե. 11։
ԺԴ Ելք. ը. 30։ Ելք. ը. 1։
ԺԵ Գ-ղ. ը. 1։
ԺԶ Գ-ղ. ը. 2։
ԺԷ Գ-ղ. ե. 4։
ԺԸ Ելք. ը. 1։
ԺԹ Գ-ղ. ը. 22։
Ի Սաղ. հը. 30։
ԻԱ Գ-ղ. ե. 14։ ը. 32։ Յայտ. ժ. 2։
ԻԲ Ելք. ը. 27։
ԻԳ Գ-ղ. ը. 13։ 19։ բ Տիմ. գ. 9։
ԻԴ Ելք. ը. 1։
ԻԵ Գ-ղ. ը. 23։
ԻԶ Գ-ղ. ի. 4։ 6։ 26։ ժ. 23։ ժա. 6։ 7։ ժբ. 13։
ԻԷ Սաղ. հը. 45։ ձէ. 31։ Դն. իգ. 32։ իգ. 34։ բ Օր. ե. 25։
ԻԸ Ելք. ը. 1։
ԻԹ Գ-ղ. ի. 21։
Լ Սաղ. հը. 30։
ԼԱ Գ-ղ. ե. 14։ ը. 32։ Յայտ. ժ. 2։
ԼԲ Ելք. ը. 27։
ԼԳ Գ-ղ. ը. 13։ 19։ բ Տիմ. գ. 9։
ԼԴ Գ-ղ. ի. 21։
ԼԵ Սաղ. հը. 30։
ԼԶ Գ-ղ. ե. 20։
ԼԷ Եբր. սրտիզ վրայ։
ԼԸ Գ-ղ. ը. 19։
ԼԹ Գ-ղ. գ. 20։
Խ Հառմ. ի. 17։ Ցհ. գԼ. ժգ. 17։ Ա-ռաք.
Ժգ. 4։ ամԼհ. բ. 9։
ԽԱ Յայտ. ժ. 21։
ԽԲ Ցհ. ժ. 11։ Սաղ. ժբ. 13։ Ես. ժ. 47։ ձէ. 32։ ձԽը. 8։ Նա. ե. 30։ Եզկ. ի. 22։ ԼԲ. Յայտ. ե. 7։
ԽԳ Սաղ. ձէ. 33։
ԽԴ Գ-ղ. ժ. 16։
ԽԵ բ Մն. ժբ. 6։ Սաղ. ձԽը. 4։ ձԽե. 17։
ԽԶ Սաղ. ձէ. 33։
ԽԷ Գ-ղ. ժ. 22։ ի. 4։ 6։ 13։ 25։ ժա. 7։ ժբ. 13։ Նա. ա. 18։ 19։
ԽԸ Գ-ղ. ժ. 16։
ԽԹ բ Մն. ժբ. 6։ Սաղ. ձԽը. 4։ ձԽե. 17։
Ծ Ողբ. ա. 18։ Դան. ի. 14։
ԾԱ Գ-ղ. ե. 28։ ժ. 17։ Գաղ. ա. 8։ Եփես. ե. 5։ Ա Գ-ղ. ժ. 15։ Ցհ. ա. 5։
ԾԲ Սաղ. ձԽը. 4։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։ Ես. ի. 25։
ԾԳ Ելք. ը. 33։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԾԴ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԾԵ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԾԶ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԾԷ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԾԸ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԾԹ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
Ի Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԻԱ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԻԲ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԻԳ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԻԴ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԻԵ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԻԶ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԻԷ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԻԸ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԻԹ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
Լ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԼԱ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԼԲ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԼԳ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԼԴ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԼԵ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԼԶ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԼԷ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԼԸ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԼԹ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
Խ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԽԱ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԽԲ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԽԳ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԽԴ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԽԵ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԽԶ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԽԷ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԽԸ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԽԹ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
Ծ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԾԱ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԾԲ Ելք. ը. 34։ Ես. ի. 25։ Եր. ժգ. 33։ Եզկ. ի. 43։
ԾԳ Ելք. ը. 34

29 կեմ, և ալ պիտի չվերնաք։ Եւ Մովսէս ըսաւ
անոր, Քաղաքէն դուրս ելածիս պէս՝ Յիմ
ձեռքերս Տէրոջը պիտի երկնցընեմ, — որ-
տումները պիտի դադրին, և ալ կարկուտ
պիտի չըլլայ· որ գիտնաս թէ Երկիրը Տէ-
30 րոջն է։ Բայց Ես գիտեմ որ դուն ու քու
ծառաներդ տակաւին Տէր Աստուծմէն չեք
վախնար։
31 Եւ քթմանը ու գարին զարնուեցան· Վինչու
որ գարին հասած էր, ու քթմանը ծերմի դա-
32 ցած։ Բայց ցորենը ու հաճարը չզարնուեցան՝
Վինչու որ ուշ կը բուսանին։
33 Եւ Մովսէս փարաւոնին քովէն քաղաքէն
դուրս ելաւ, ու Յիր ձեռքերը Տէրոջը երկնը-
ցուց· և որոտումները ու կարկուտը դադարե-
34 ցան, ու երկրին վրայ անձրեւ չկաթեցաւ։ Եւ
փարաւոն երբոր անձրեւին ու կարկուտին և
որոտումին դադարիլը տեսաւ, նորէն մեղան-
չեց, ու սիրտը խստացուց ինքն ու իր ծա-
35 ռաները։ Այսպէս Փարաւոնին սիրտը կար-
ծրացաւ· ու Իսրայէլի որդիները չարձակեց,
ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին ձեռքովը ըսեր էր։

ԳԼ· Ժ

1 Աստուած կը պատուիրէ Մովսէսին մարդիկ խրկել։ 7 Փարաւոն իր ծա-
ռաներուն ազաչանքին բնչ մը կը համարձակի Իսրայէլացիները
արձակելու։ 12 Մարախները կու գան։ 16 որմէ համար Փա-
րաւոն կ'ազաչէ Մովսէսին։ 21 խաւարին հարուածը։ 24 Փա-
րաւոն նորէն կ'ազաչէ Մովսէսին։ 27 բայց տակաւին անոր
սիրտը կը կարծրանայ։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Մտիր փարաւո-
նին· Վինչու որ ես անոր սիրտը ու անոր
ծառաներուն սիրտը խստացուցի, Որ ես իմ
2 նշաններս ցուցընեմ անոնց մէջը· Եւ որ Պատ-
մես քու որդիիդ ու քու որդւոյդ որդիին
ականջներուն՝ Վինչ որ ըրի Եգիպտացւոց մէջ,
և իմ նշաններս որ անոնց մէջ ցուցուցի, որ
գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։
3 Եւ Մովսէս ու Ահարոն մտան փարաւոնին,
ու ըսին անոր, Եբրայեցւոց Եհովայ Աստուա-
ծը այսպէս կ'ըսէ· Մինչև ե՞րբ պիտի չկամիս
Խոնարհիլ իմ առջեւս· արձակէ իմ ժողովուրդս
4 որ իս պաշտեն։ Վասն զի թէ որ իմ ժողո-
վուրդս արձակել չուզես, ահա վաղը քու
սահմաններուդ վրայ Պմարախներ պիտի խըլը-
5 կեմ· Ու երկրին երեսը պիտի ծածկեն, և Հէնչ
պիտի չկրնայ տեսնել երկիրը· ու կարկուտէն
ապաուած ձեղի մնացածը Պպիտի ուտեն, և
արտին մէջ բուսած ձեր բոլոր ծառերը պիտի
6 ուտեն։ Եւ Պքու տուներդ ու քու բոլոր
ծառաներուդ տուները և ամէն Եգիպտացւոց

տուները պիտի լեցուին· որ ոչ քու հայրերդ՝
ոչ ալ քու հայրերուդ հայրերը տեսած են՝ Ի-
րենց երկրի վրայ եղած օրէն մինչև այսօր։ Եւ
դարձաւ ու փարաւոնին քովէն դուրս ելաւ։
7 Եւ փարաւոնին ծառաները ըսին անոր,
Մինչև ե՞րբ ասիս Հոդը Պեզի որոգայթի պիտի
ըլլայ· արձակէ մարդիկը որ իրենց Եհովայ
Աստուածը պաշտեն· տակաւին չե՞ս գիտեր որ
8 Եգիպտոս աւերուեցաւ։ Եւ Մովսէսը ու Ա-
հարոնը փարաւոնին դարձուցին· և անոնց
ըսաւ անոնց, Գացէք պաշտեցէք ձեր Եհո-
վայ Աստուածը· Բայց Որո՞նք են գացողնե-
9 րը։ Եւ Մովսէս ըսաւ, Մեր մանկունքներովը
ու մեր ծերերովը պիտի երթանք, մեր ոտա-
ղներովը ու մեր աղջիկներովը, մեր հօտերովը
ու մեր արջառներովը պիտի երթանք· քանզի
10 Ընօն պիտի պահենք Տէրոջը։ Եւ ըսաւ ա-
նոնց, Տէրը անանկ ձեր հետը ըլլայ, ինչպէս
որ ես ձեզ ու ձեր տղաքները կ'արձակեմ·
զգուշացէք, քանզի չարիք կան ձեր առջեւը։
11 Ոչ այդպէս· հիմա գուք երիկ մարդիկներդ
գացէք ու Տէրը պաշտեցէք· ինչու որ դուք
ասիկա կ'ուզէիք։ Եւ փարաւոնին առջեէն
վռնտուեցան։
12 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Երկընցուր քու
ձեռքդ Եգիպտոսի երկրին վրայ մարախնե-
րուն համար, որ Եգիպտոսի երկրին վրայ
ելլեն, և Երկրին բոլոր խոտը՝ կարկուտէն
13 բոլոր մնացածը ուտեն։ Եւ Մովսէս երկընց-
ուց իր գաւազանը Եգիպտոսի երկրին վրայ·
ու Տէրը բոլոր այն օրը ու բոլոր գիշերը երկ-
րին վրայ արևելեան հով փչել տուաւ· և երբ
առաւօտ եղաւ՝ արևելեան հովը մարախները
14 բերաւ։ Եւ մարախները Եգիպտոսի բոլոր
երկրին վրայ ելան, ու Եգիպտոսի բոլոր սահ-
մաններուն վրայ իջան· խիստ սաստիկ էին·
Յանոնցմէ առաջ անանկ մարախ չեղաւ, անոնց-
15 մէ ետքն ալ անանկ պիտի չըլլայ։ Եւ Պբոլոր
երկրին երեսը ծածկեցին, ու երկիրը մթըն-
ցաւ, ու Պերկրին բոլոր խոտը և կարկուտէն
մնացած ծառերուն ամէն պտուղները կերան·
ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ եղած ծա-
ռերուն վրայ և արտին խոտերուն վրայ բնաւ
կանանչեղէն չմնաց։
16 Ուստի փարաւոն շուտով կանչեց Մովսէսը ու
Ահարոնը, և ըսաւ, Ըզեր Տէր Աստուծոյն ու
17 Ձեզի դէմ մեղանչեցի· Եւ հիմա Ընորհք բրէք՝
միայն ասանկամ ներեցէք իմ յանցանքս, ու
Ձեր Տէր Աստուծոյն աղաչեցէք՝ որ իմ վրա-
18 յէս Տէրը միայն այս մահը վերցընէ։ Եւ անկից
փարաւոնին քովէն դուրս ելաւ, ու Տէրոջը

19 ազաչեց։ Եւ Տէրը խիստ սաստիկ արևմտեան
հով մը խրկեց, որ մարախները վերցուց ու
Կարմիր ծովը քշեց զանոնք· Եգիպտոսի բո-
լոր սահմաններուն մէջ մէկ մարախ մը չմնաց։
20 Բայց Տէրը Կարծրացուց փարաւոնին սիրտը,
ու անկից Իսրայէլի որդիները չարձակեց։
21 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ձգեա՛ք դէպ
Ի երկինքը երկընցուր, որ Եգիպտոսի երկ-
րին վրայ խաւար ըլլայ, չօշափելի խաւար
22 մը ըլլայ։ Եւ Մովսէս իր ձեռքը դէպ Ի եր-
կինքը երկընցուց, ու Եգիպտոսի բոլոր երկ-
րին մէջ Ղմանձր խաւար եղաւ երեք օր·
23 Մէկզմէկ չէին տեսներ, և երեք օր մէկը
իր տեղէն չելաւ· Բայց Իսրայէլի բոլոր որ-
դիքը իրենց բնակութեանցը մէջ լոյս ունէին։
24 Եւ փարաւոն կանչեց Մովսէսը ու ըսաւ,
Գացէ՛ք պաշտեցէք Եհովան· միայն ձեր հօ-
տերը ու արջառները մնան· Ձեր ընտանիք-
25 ներն ալ ձեզի հետ թող երթան։ Եւ Մով-
սէս ըսաւ, Պէտք է որ դուն մեր ձեռքը
զոհեր ու ողջակէզներ ալ տաս, որ մեր Տէր
26 Աստուծոյն մատուցանենք։ Եւ մեր հօտերն ալ
մեր հետը պիտի երթան՝ անոնցմէ մէկ կճղակ
մը չմնայով· Վինչու որ մեր Տէր Աստուածը
պաշտելու համար անոնցմէ պատրաստ ա-
նենք· ու մենք մինչև որ հոն չերթանք, չենք
27 գիտեր թէ ինչով պիտի պաշտենք Տէրը։ Եւ
Տէրը Կարծրացուց փարաւոնին սիրտը, որ
28 չուզեց արձակել զանոնք։ Եւ փարաւոն ըսաւ
անոր, Քովէս գնա· զգուշացիր երբ քու
անձիդ, մէյմըն ալ իմ երեսս չտեսնես· քանզի
ան օրը որ իմ երեսս տեսնես, պիտի մեռ-
29 նիս։ Եւ Մովսէս ըսաւ, Ազէկ ըսիր· Նէյմըն
ալ քու երեսդ պիտի չտեսնեմ։

ԳԼ· ԺԱ

1 Աստուած կը պատուիրէ Իսրայէլացւոց որ իրենց գրացիներէն ծանր գանձեր ուզեն։ 4 Մովսէս կը ազաւնոյ փա-
րաւոնին անդրանիկ մահը։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, փարաւոնին վրայ
ու Եգիպտոսի վրայ Հարուած մըն ալ պիտի
բերեմ, անկէ ետև ձեզ ասկէ պիտի արձակէ·
Ե՛րբոր Յիշ արձակէ, ձեզ ասկէ բոլորովին
2 դուրս պիտի ընէ· Հիմա խօսէ ժողովուրդին
ականջներուն, ու ամէն մարդ իր դրացիէն՝
և ամէն կնիկ իր դրացիէն Պարծաթեղէն գար-
3 դեր ու ոսկեղէն զարդեր խնդրեն։ Եւ Տէրը
Ընորհք տուաւ ժողովուրդին Եգիպտացւոց
աչքը· Մովսէս ալ Եգիպտոսի երկրին մէջ

փարաւոնին ծառաներուն աչքը ու ժողո-
վուրդին աչքը խիստ մեծ մարդ մըն էր։
4 Եւ Մովսէս ըսաւ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ,
Ես կէս գիշերին Եգիպտոսի մէջտեղը պիտի
5 ելլեմ· Ու Եգիպտոսի երկրին մէջ Պամէն առ-
չնեակը պիտի մեռնի, իր աթոռին վրայ նստող
փարաւոնին առչնեակէն մինչև ապտյքին եռաւը
եղող ապահինին առչնեակը՝ և բոլոր անասուն-
6 ներուն առչնեակը· Ու Եգիպտոսի բոլոր երկ-
րին մէջ Ամեծ ազաղակ պիտի ըլլայ, անանկ որ
անոր պէս ոչ եղած է, ոչ ալ նորէն պիտի ըլ-
7 լայ· Պեւ խրայէլի որդւոցը մէկուն դէմ Ընա-
դիմի մինչև անասուն՝ չուն մըն ալ պիտի չշար-
ժի իր լեզուն· որ գիտնաք թէ Տէրը Եգիպ-
տացւոց ու Իսրայէլի մէջտեղը տարբերութիւն
8 կ'ընէ· Եւ Ինա բոլոր քու ծառաներդ ինծի
պիտի իջնեն, ու ինծի խոնարհութիւն ընծին՝
բսելով, Դուն ու բոլոր Ինքդի հետևող ժողո-
վուրդը ելէք· ու անկէ ետքը պիտի ելլեմ·
Եւ Մովսէս սաստիկ բարկութեամբ փարաւո-
նին քովէն դուրս ելաւ։
9 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Փարաւոն ձեզի
մտիկ պիտի չընէ, որ Իմ հրաշքներս չաս-
10 ցնեմ Եգիպտոսի երկրին մէջ։ Եւ Մովսէս ու
Ահարոն սա ամէն հրաշքները փարաւոնին
առջեւը ըրին· Ու Տէրը կարծրացուց փարա-
ւոնին սիրտը, ու Իսրայէլի որդիքը իր եր-
կրէն չարձակեց։

ԳԼ· ԺԲ

1 Տարւոյն սկիզբը կը փոխուի։ 3 Ջառկին ահմանուիլը։ 21
ու անոր կանոնները։ 15 Անխմոր հաց ուտելու հրամանը։
29 Անդրանկաց մահը։ 31 Եգիպտացիք արտարօրէն երկրէն
դուրս կը հանեն Իսրայէլացիները։ 37 որոնք Սոկոթի կը
հասնին։ 43 Ջառկին վերաբերեալ պատուիրանք։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին
2 Եգիպտոսի երկրին մէջ ըսելով, Ասիկա ձեզի
ամիսներուն սկիզբն ըլլայ· ձեզի տա-
3 րւոյն ամիսներուն առաջինն ըլլայ։ Իսրայէ-
լի բոլոր ժողովքին դուռնագրէ՛ ըսելով, Ա-
մսուն տասնին ամէն մէկը իրեն գառնուկ
մը առնէ՝ Ըստ Հայրերուն տանը Համեմատ,
4 այսինքն տան գլուխ մէյմէկ գառնուկ· Եւ
Թէ որ մէկ տունը մէկ գառնուկին քիչ կու-
գայ, ան Հարեւը իր տանը քովը եղած դրա-
ցիին հետ Հոգիներուն Համրանքին համեմատ
առնէ· գառնուկին վրայով ամէն մէկուն
5 իր կերածին չափ հաշիւ ընէք· Ձեր գառ-
նուկը Ընտրատ, արու, Մէկ տարեկան ըլլայ·
6 ոչխարներէն կամ այծերէն առնէք զանիկ· Եւ

Ձ Ցովիլ· բ· 20։
Է Գիլ· գ· 21։ Ժա· 10։
Ը Գիլ· Ի· 22։
Թ Սապ· Ձէ· 28։
Ժ Հմիր· 8։
ԺԱ Հմիր· 10։

ԺԲ Հմիր· 20։ Գիլ· գ· 21։ Ժգ· 4· 8։
ԺԳ Երբ· Ժա· 27։
ԺԴ Գիլ· Ժբ· 31· 33· 39։
ԺԵ Գիլ· գ· 22։ Ժբ· 33։
ԺԶ Գիլ· գ· 21։ Ժբ· 36։

ԺԷ Սապ· Ձգ· 40։
ԺԸ Բ Թագ· է· 9։ Եսթ· Ի· 17։
ԺԹ Գիլ· Ի· 22։
Ի Ցնա· Ժ· 21։
ԻԱ Գիլ· Ժբ· 33։
ԻԲ Դատ· գ· 10։ Ը· 5։ գ Թագ· գ· 9։
ԻԳ Գիլ· գ· 19։ է· 4։
Ժ· 1։
ԻԴ Գիլ· է· 3։
ԻԵ Գիլ· Ժ· 20։ 27։
Հռոմ· Բ· 5։ Ի· 29։

ԻԶ Գիլ· Ժգ· 4։ ր Օր· Ժգ· 1։
ԻԷ Գէն· իբ· 19։ 20։ 21։ Սապ· ա· 8։ 14։ Երբ· Ի· 14։
ա Պետ· ա· 19։
ԻԸ Գէն· իգ· 12։

մինչև աս ամուսն Հյարևբտասաներորդ օրը պահէք այն· ու խորտկելի ժողովրդին բոլոր բարձր[ք] ինդը պահեցէք Տեառն Աստուծոյ ձերոյ՝ 7 և արևմտեան առնին ու առնեքան երկու կողի դանդաղացը ու վերի ոտքին վրայ քանի, ու որ 8 որ գանիկա պիտի ուտին· և միայն այն դիշերը ուտեն· գանիկա կրակի վրայ խորոված՝ խորտկով — լեզի խառնով պիտի ուտին· 9 Ամեկ՝ հում կամ ջուրի մէջ եփած չուտէք, հապայ կրակի վրայ խորոված, անոր գլուխը ու փորոտիքովը մէկտեղ —: 10 Եւ անկէ բան մը չթողուք մինչև առաւօտ· ու անկէ ինչ որ առաւօտն կը մնայ՝ կրակով այրէք: 11 Եւ այսպէս պիտի ուտէք այն· ձեր գօտիները մէջերնիդ՝ ու ձեր կօշիկները ոտքերնիդ՝ և ձեր գաւազանը ձեռքերնիդ՝ և ձեր գաւազանը ձեռքերնիդ ըլլալ· գանիկա արագութեամբ ուտէք· Տէրոջը 12 †զատկին է այն: Եւ ես դիշերը եգիպտացի երկրին մէջ անցնիմ, ու եգիպտացի երկրին մէջ ամէն առջինները՝ մարդէն մինչև անասուն պիտի զարնեմ· և Եգիպտացի բոլոր ‡աստուածներուն վրայ դատաստան պիտի կատարեմ· 13 բուժ· ես եմ Տէրը: Եւ արիւնը ձեր եղած տուներուն վրայ նշանի համար ըլլայ, ու երբոր արիւնը տեսնեմ՝ ձեր վրայէն պիտի անցնիմ· և հարուածը ձեր վրայ պիտի չգայ ինչ կորսընցնելնիդ, երբոր եգիպտացի երկիրը 14 զարնեմ: Եւ այն օրը ձեզի Յիշատակի հասար ըլլայ, և զանիկա Տէրոջը տօն պահեցէք ձեր ||սերունդին մէջ Յաւիտենական կանոնաւ 15 նով մը տօն պահեցէք այն: Եօթը օր բաղարջ ուտէք· նոյն իսկ առաջին օրը ձեր տուներէն դուրս ձգեցէք խմորը· ինչու որ առջի օրէն մինչև եօթներորդ օրը ով որ խմորիկ ուտէ, նոյն անձը Իսրայէլէն պիտի կորսուի: 16 Եւ առաջին օրը հաւրը ժողով մը ըլլայ, եօթներորդ օրն ալ ձեզի նւրը ժողով մը ըլլայ· այն ջիներէն բնաւ գործ մը չգործուի, բայց ամէն մէկուն ուտելիքը, այն միայն պատրաստուի: 17 Եւ բաղարջներուն տեղը պահեցէք· քանզի այն նոյն օրուան մէջ ձեր զօրքերը եգիպտացի երկրէն հանեցի· ուստի ձեր սերունդին մէջ Յաւիտենական կանոնով մը 18 այն օրը պահեցէք: Առաջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրուան իրիկունէն մինչև ամսուն քսանումէկերորդ օրուան իրիկունը բաղարջ պիտի ուտէք· 19 զարջ պիտի ուտէք: Եօթը օր տուներնիդ

մէջ խմոր չգտնուի· քանզի ամ որ խմորէն ուտէ, նայն անձը Իսրայէլի ժողովրդէն պիտի կորսուի, թէ օտարական ըլլայ և թէ երկրի 20 բուն բնակը: Խմորէն բան մը պիտի չուտէք· ձեր բոլոր բնակութեանցը մէջ բաղարջ ուտէք: 21 Եւ Մովսէս կանչեց Իսրայէլի բոլոր ծերերը, ու բսաւ անոնց, Գներ ընտանեացը համար գառ առէք ձեզի ձեռքէ դատ 22 ուն, ու զատկին համար մորթեցէք: Եւ զոպայի փունջ մը առէք, ու կոնքին մէջ եղած արիւնին թմբիկեցէք և դրանը վրայի ամ մին ու երկու գաւի դրանդացը վրայ կոնքին մէջ եղած արիւնէն քանցէք, և մինչև առաւօտ ձեզմէ մէկը իր տանը դուռը դուրս 23 չելլէ· Դարանի Տէրը եգիպտացիները զարնելու պիտի անցնի, և երբ դրանը վրայի ամ մին ու երկու կողմի դրանդացը վրայ ու բլուրը տեսնի, Տէրը ան դրանը վրայէն պիտի անցնի, և Դպիտի չթողու Սատանային ձեր տուները մտնել զարնելու համար: 24 Եւ դուք զայս բանը քեզի ու քու որդւոցդ կանոն ըլլալու համար պահեցէք յաւիտեան: 25 Եւ երբոր դուք երկիրը մտնէք որ ան Տէրը ձեզի պիտի տայ՝ որ խոստացաւ, ան պաշտօնը պահեցէք: 26 Եւ երբոր ձեր որդիքը ձեզի ըսեն թէ Այս պաշտօնով ի՞նչ կը նշանակէ ձեզի համար: 27 պէք, Քանի որ Պասխա Տէրոջը զատկին զոհն է, որ անիկա եգիպտացի մէջ Իսրայէլի որդւոցը տուները զարկաւ, երբոր եգիպտացիները զարկաւ, ու մեր տուները ազատեց: Եւ ժողովուրդը խոնարհեցաւ ու երկրպագութիւն ըրաւ: 28 Եւ Իսրայէլի որդիքը գացին, ու Տէրոջը Մովսէսին ու Ահարոնին պատուիրածին պէս ըրին: անանկ ըրին:

29 Եւ եղաւ որ կէս գիշերին Տէրը եգիպտացի երկրին մէջ ամէն առջինները զարկաւ, Իր աթոռը նստող փարաւոնին առջինեկէն մինչև բանտի մէջ եղած գերիին առջինեկը՝ 30 և ամէն անասունին առջինեկը: Եւ փ գիշերը եաւ փարաւոն ու անոր բոլոր ծառաները և բոլոր եգիպտացիք, ու եգիպտոսի մէջ մեծ ազգակ մը եղաւ· քանզի տուն մը չէր կար որ անոր մէջ մեռեալ չըլլար:

31 Եւ գիշերով կանչեց Մովսէսը ու Ահարոնը և բսաւ, Ելէք, ու ելէք իմ ժողովուրդս մէջէն՝ դուք ալ և Իսրայէլի որդիքն ալ, ու գացէք պաշտեցէք Եհովան՝ ինչպես

32 որ ըսիք· Դեաև ձեր հօտերը ու ձեր արջառները առէք՝ ինչպես որ ըսիք, ու գացէք· 33 և Ես ալ օրհնեցէք: Եւ եգիպտացիք բանադատեցին ժողովուրդը՝ որ շուտով ան երկրէն դուրս իրկեն զանոնք· քանզի ըսին, Ամենքս ալ կը մեռնինք: Եւ ժողովուրդը խմորը իրենց զանգուածը դեռ չխմորած՝ իրենց վրանի տաշտերը իրենց լանջերուն փաթթ 35 ած ուսերնուն վրայ վերցուցին: Եւ Իսրայէլի որդիքը Մովսէսին խօսքին պէս ըրին, ու եգիպտացիներէն արծաթեղէն զարդեր և ոսկեղէն զարդեր ու հանդերձներ խնդրեցին: 36 Եւ Տէրը ժողովուրդին շնորհք տուաւ եգիպտացւոց աչքին, անոնք որ նէ՛ պատասխանեցին անոնց խնդրածը տուին· ու Հանոնք կողոպտեցին եգիպտացիները:

37 Եւ Իսրայէլի որդիքը Ռամեսէն դէպ ի Սոկոթովթ չուեցին· ընտանիքներէն զատ՝ վից հարիւր հազարի չափ հետևակ էրկի մարդ· 38 դիկ էին: Եւ Հանոնց հետ խառն բազմութիւն ալ եաւ· և ոչխարները ու արջառները խիստ 39 մեծ հօտ էին: Եւ եգիպտացին երկոց հնամած պաղպաջածէն անխմոր չոխեր եփեցին, ինչու որ խմորեալ չէր· քանզի Եգիպտացին վռնտուեցան, ու չկրցին կրնար ուշանալ· ու իրենց պաշար ալ չկրցին պատրաստել:

40 Եւ եգիպտոսի մէջ Իսրայէլի որդւոցը բնակած ժամանակը չորս հարիւր երեսուն 41 տարի էր· Եւ եղաւ որ չորս հարիւր երեսուն տարիներուն վերջը՝ ան նոյն օրը Տէրոջը բոլոր զօրքերը եգիպտոսի երկրէն ելան: 42 Այսիկա Տէրոջը համար պահելու գիշեր մին է, ինչու որ զանոնք եգիպտոսի երկրէն հանեց· սա ան գիշերն է Տէրոջը համար Իսրայէլի բոլոր որդիներէն իրենց ազգերուն մէջ պահուելու:

43 Եւ Տէրը բսաւ Մովսէսին ու Ահարոնին, Ա՛ս է զատկին կանոնը· բնաւ մէկ օտարազգի 44 կան մը անկէ պիտի չուտէ· Բայց ամէն մարդուն առակով ծախու առած ծառան՝ երբոր թլփատես, անառնէք թող ուտէ անկէ: 45 կէ· Օտարականն ու վարձկանը անկէ պիտի 46 չուտէ· Մէկ տան մէջ պիտի ուտուի ան· առնէն դուրս չհանես ան միսէն, ոտ անոր ոսկորը պիտի չկոտրէք· 47 Իսրայէլի բոլոր ժողովուրդը ընէ ան· 48 Եւ երբ օտարական մը քու քովդ պանդխտանալու ըլլայ, ու Տէրոջը զատկի ընելու ըլլայ, անոր ամէն արուն թող թլփատուի, և անառնէն ան ընելու մօտենայ, ու ինքը երկրին բնակին պէս ըլլայ· քանզի անթլփատ մէկը բնաւ անկէ պիտի չուտէ: 49 երկրացիին ու ձեր մէջը բնակող օտարակա- 50 նին համար մէկ օրէնք ըլլայ: Եւ Իսրայէլի բոլոր որդիքը Տէրոջը Մովսէսին ու Ահարոնին պա- 51 տուիրածին պէս ըրին· անանկ ըրին: Եւ եղաւ որ ան նոյն օրը Տէրը եգիպտոսի երկրէն հանեց Իսրայէլի որդիքը Հրեշտագ զօրքերնով:

ԳԼ· ԺԳ

1 Ընդբանրեցնելը Առաջնոյ նուիրելու· 2 և զատկի յիշատակութիւնը պահելու· 11 և անասնոց անդրանիկներն ալ Աստուծոյ նուիրելու· վերջով պատուէրներ· 17 Իսրայէլացիք եւ գիտցան գառ կ'ելլէն· և Յոսեփին ոսկորները հետերնին կ'առնեն, 20 ու Սկոթ կու գան: 21 Աստուած Իսրայէլացւոց կ'առաջնորդէ ամպի ու կրակի սիւնով:

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, 2 Սրբէ ինծի ամէն անդրանիկը՝ Իսրայէլի որդւոցը մէջ ամէն արգանդ բացողը, մարդէն 3 ալ անասունէն ալ· ան ինծի է: Եւ Մովսէս բսաւ ժողովուրդին, Յիշեցէք աս օրը որ եգիպտացիէն ծառայութեան տունէն եկաք, ինչու որ Տէրը ձեզ ամկից զօրաւոր ձեռքով 4 հանեց· Ուստի խմորեալ հաց պիտի չուտուի· Դուք 5 այսօր կ'ելնաք, Ապիպ ամսուն մէջ: Եւ ըլլայ որ երբ Տէրը Քանանացւոց Քետացւոց Ամովրհացւոց Եբուսացւոց և Գեբուսացւոց երկիրը՝ որ քեզի տալու համար Հրաս Հայրերուդ երդում ըրաւ, ան երկիրը որ կաթ ու մեղր կը բղխէ, Հաս ամսուն մէջ պիտի կատարես աս պաշտօնը: 6 Եօթը օր բաղարջ պիտի ուտես, և եօթներ- 7 րորդ օրը տօն ըլլայ Տէրոջը: Եօթը օրն բաղարջ պիտի ուտուի· ու քովդ Հխմորեալ հաց պիտի չտեսնուի· ոչ ալ քու քովդ խմոր պիտի տեսնուի քու բոլոր սահ- 8 մաններուդ մէջ: Եւ Հան օրը քու որդւոյդ պիտի պատմես ըսելով, Ա՛ս անոր համար է որ Տէրը ըրաւ ինծի, երբոր ես Եգիպտոսէն 9 ելայ: Եւ սիկա քեզի Հնշանի համար պիտի ըլլայ ձեռքիդ վրայ, ու քու աչքերուդ մէջ- ատգը յիշատակի համար, որ Տէրոջը օրէնքը քու բերնիդ մէջ ըլլայ· ինչու որ Տէրը քեզ զօրաւոր ձեռքով հանեց Եգիպտոսէն: 10 Աստի դուն սա կանոնը տարիէ տարի իր 11 առենին պիտի պահես: Եւ ըլլայ որ երբ Տէրը քեզ Քանանացւոց երկիրը տանի, ինչ-

պէս որ քեզի ու քու հայրերուդ երդուա՛ր
12 ըրաւ, ու ըսելիս թէ՝ Ահա՛ քեզի ասդ
արդանդ կը բանայ, Ցերոբէը համար պիտի
զառնաս. և քու ունեցած անասուներդ ամէն
13 առջինէն պառներդ Ցերոբէը պիտի ըլլայ։ Եւ
Իշուան ամէն առջինակը ոչխարով մը փրկես,
և թէ որ չփրկես, անոր վիզը կարես. ու
քու որդւոցդ մէջ մարդոց ամէն անդրանիկ
14 կը հալոտի փրկես։ Ուստի ըսելու որ երթ քու որ-
դիդ «օր մը» քեզի հարցընէ ըսելով, Ի՞նչ է
աս. անոր պիտի ըսես թէ՝ Ցերոբէը մեզ Եգիպ-
տոսէն՝ ծառայութեան տունէն զօրաւոր ձեռ-
15 քով հանեց. Եւ եղաւ որ երբ փարաւոն խոն-
դալ ուզեց մեզ արձակել ը՚ներ, Ցերոբէը Եգիպ-
տոսի երկրին մէջ ամէն առջինակը՝ մարդու
առջինեկէն մինչև անասունի առջինեկը մեռ-
ցուց. անոր համար ես ամէն արդանդ բացող
արուն Ցերոբէը զոհ կ՚ընեմ, ու իմ որդւոցս ա-
16 մէն առջինակը կը փրկեմ։ Եւ ասիկա քու ձեռ-
քիդ վրայ ՚նշանի համար՝ ու աչքերուդ մէջտեղ
դը ճակատնոցի համար ըլլայ, ինչու որ Ցե-
ր մեզ եգիպտացին զօրաւոր ձեռքով հանեց։
17 Եւ եղաւ որ երբ փարաւոն ժողովուրդը
արձակեց, Աստուած զանոնք փղշտացւոց եր-
կրին ճամբային չտարաւ, թէև ան ՚ճամբան
մօտ էր. քանզի Աստուած ըսաւ, Ըրլլայ որ
ժողովուրդը ՚դղյայ երբոր պատերազմը տես-
18 նէ, ու Եգիպտոս դառնայ։ Հապա Աստուած
՚ժողովուրդը կարմիր ծովուն անապատին
ճամբային պարսպաց. ու իսրայէլի որդիքը
19 զուսպ զուսպ Եգիպտոսի երկրէն ելան։ Եւ
Մովսէս Յովսեփին ոսկորները իր հետը առաւ.
ինչու որ անիկա իսրայէլի որդւոցը հաստատ
երդում բնել տուաւ ըսելով, Անպատճառ Ա-
ստուած ձեզի այցելութիւն պիտի բնէ, ու իմ
ոսկորներս ասկէ հետերնիդ հանեցէք։
20 Եւ Սկովթայէն չուեցին, ու Եթամ մէջ
21 անապատին ծայրը իջևան ըրին։ Եւ ՚Տէրը
անոնց առջևէն կ՚երթար ցորեկը ամպի սիւ-
նով՝ անոնց ճամբայ ցուցընելու համար, ու
գիշերը կրակի սիւնով՝ անոնց լոյս տալու
22 համար, որ ցորեկ ու գիշեր երթան։ Ցորեկը
ամպի սիւնը ու գիշերը կրակի սիւնը ժողո-

բանակին առջևէն չպառնայ։ 21 Իսրայէլացիք Կարմիր ծովէն
կ՚անցնեն. 23 Եգիպտացիք կը խեղդուին։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը՝ որ դառնան ու
՚Փիհահիրովթին առջևը՝ Միգդոլին ու ծովուն
միջևանքը բանակ դնեն. Բէէլզեփոնին առջևը՝
3 անոր դիմացը ծովուն քովը բանակ դրէք։ Եւ
փարաւոն Իսրայէլի որդւոցը համար պիտի
ըսէ թէ ՚երկրին մէջ †մոլորած են, անապա-
4 տը անոնց բոլորովին պատեց։ Եւ ՚փարաւո-
նին սիրտը պիտի կարծրացընեմ, ու անոնց
հետևէն պիտի երթայ. ու ես փարաւոնին վրայ
և անոր բոլոր զօրքերուն վրայ ՚պիտի փա-
ռաւորուիմ, Ես եգիպտացիք պիտի գիտնան
թէ ես եմ Տէրը։ Եւ անոնք անոնկ ըրին։
5 Եւ պատմեցաւ եգիպտոսի թագաւորին
թէ ժողովուրդը փախաւ, Էև փարաւոնին ու
անոր ծառաներուն սիրտը ժողովուրդին դէմ
դարձաւ՝ ու ըսին, Ինչո՞ւ ըրինք ասա
բանը՝ որ Իսրայէլը մեզի ծառայութիւն ընե-
6 լէն թող աուինք։ Եւ իր կառքը պատրաս-
7 տեց, ու իր ժողովուրդը իր հետը առաւ։ Եւ
՚վեց հարիւր ընտիր կառքեր ու եգիպտոսի
բոլոր կառքերը՝ և անոնց ամէն մէկուն վրայ
8 սարիկաններ առաւ։ Եւ Տէրը ՚եգիպտոսի փա-
րաւոն թագաւորին սիրտը կարծրացուց, ու
անոնք Իսրայէլի որդւոցը հետևէն ելան. և
9 Իսրայէլի որդիքը բարձր ձեռքով էքան։ Բայց
՚եգիպտացիք անոնց հետևէն ելան. փարաւո-
նին ամէն ձիերը — կառքերը՝ և անոր ձիա-
ւորներն ու զօրքերը, և հասան անոնց՝ որ
բանակած էին ծովուն մօտ Փիհահիրովթին քովը՝
Բէէլզեփոնին առջևը։
10 Եւ երբ փարաւոն մօտեցաւ, Իսրայէլի որ-
դիքը իրենց աչքերը վերցուցին, և ահա Ե-
գիպտացիք իրենց հետևէն կու գային, ու խիստ
վախցան. և Իսրայէլի որդիքը ՚աղաղակեցին
11 Տէրոջը։ Եւ ըսին Մովսէսին, Եգիպտոսի մէջ
դերեզմաններ չըլլալնուն համար մեզ անապա-
տին մէջ մեռնելու բերիր. Ի՞նչ է աս մեզի
12 ըրածդ որ մեզ եգիպտոսէն հանեցիր։ Աս չէ՞ր
ան խօսքը որ քեզի դրուցեցինք եգիպտոսին
մէջ՝ ըսելով, Թող աուր մեզ՝ որ եգիպտացւոց
ծառայութիւն ընենք. քանզի աւելի աղէկ
է մեզի եգիպտացւոց ծառայութիւն ընել,
13 քան թէ անապատին մէջ մեռնիլ։ Եւ Մով-
սէս բսաւ ժողովուրդին, ՚Մի վախնաք, կաց-
նեցէք, ու տեսէք Տէրոջը փրկութիւնը՝ որ
այսօր պիտի ընէ ձեզի. ինչու որ ասօրուան

ձեր տեսած եգիպտացիները մէյմին ալ պի-
14 տի չտեսնէք յաւիտեան։ Տէրը ձեզի հա-
մար պիտի պատերազմի, ու դուք ՚լուռ կե-
ցէք։
15 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ինչո՞ւ ինծի
կ՚աղաղակես. ըսէ իսրայէլի որդւոցը որ չուեն-
16 դան։ Եւ ՚դուն գաւազանդ վերցուր, ու ձեռքդ
ծովուն վրայ երկընցուր, ու ճեղքէ անոր.
իսրայէլի որդիքը ծովուն մէջէն ցամաքով
17 երթան։ Եւ ես ահա Եգիպտացւոց սիրտը
պիտի կարծրացընեմ, ու անոնց հետևէն պիտի
երթան. և ես փարաւոնին ու անոր բոլոր
զօրքերուն վրայ՝ անոր կառքերուն ու անոր
18 ձիաւորներուն վրայ պիտի փառաւորուիմ։ Եւ
երբոր ես փարաւոնին ու անոր կառքերուն
և անոր ձիաւորներուն վրայ փառաւորուիմ,
եգիպտացիք Տէրոջ դիտնան թէ ես եմ Տէրը։
19 Եւ Աստուծոյ հրեշտակը՝ որ իսրայէլի
բանակին առջևէն կ՚երթար, երթալ ու անոնց
հետևը դնաց. և ամպի սիւնը երթալ անոնց ա-
20 ռջևէն ու անոնց հետևն կայնեցաւ. Եւ եգիպ-
տացւոց բանակին ու իսրայէլի բանակին մէջ-
տեղը եկաւ՝ ու եղեռնքէ՚ամպ ու խաւար
եղաւ, բայց Իսրայէլ գիշերը լոյս կուտար.
և բոլոր գիշերը իրարու չմօտեցան։
21 Եւ Մովսէս ՚իր ձեռքը ծովուն վրայ եր-
կընցուց, ու Տէրը աստիճ արևելեան հովով
գարձուց ծովը բոլոր գիշերը, և ՚ծովը ցա-
22 մաք ըրաւ, ու ջուրերը ՚ձեղքուեցան։ Եւ
՚Իսրայէլի որդիքը ծովուն մէջէն ցամաքով
քալեցին. ու ջուրերը անոնց աջ կողմէն ու
ձախ կողմէն ՚պարիսպ եղան։
23 Եւ եգիպտացիք ՚անդ հետևէն հնան, ու
փարաւոնին բոլոր ձիերը՝ կառքերը ու ձիա-
ւորները անոնց հետևէն ծովուն մէջտեղը գա-
24 յին։ Եւ եղաւ որ առաւօտեան պահուն ՚Տէրը
եգիպտացւոց բանակին նայեցաւ կրակի ու
ամպի սիւնէն, ու եգիպտացւոց բանակը խըռ-
25 ուռթեան մէջ ձգեց. Եւ անոնց կառքե-
րուն անիւները հանեց, որ դժուարութեամբ
առաջ կ՚երթային. անոնք որ եգիպտացիք
ըսին, փախչինք Իսրայէլին երեսէն, ինչու որ
Տէրը ՚անոնց համար եգիպտացւոց
հետ կը պատերազմի։
26 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, ՚Ձեռքդ ծո-
վուն վրայ երկընցուր, որ ջուրերը եգիպ-
տացւոց վրայ՝ անոնց կառքերուն ու անոնց

27 ձիաւորներուն վրայ դառնայ։ Եւ Մովսէս
իր ձեռքը ծովուն վրայ երկընցուց, և առ-
աւտան դէմ ՚ծովը իր տեղը դարձաւ, ու
եգիպտացիք անոր դիմացէն փախան. և Տէ-
րը ՚եգիպտացիները ծովուն մէջ
28 Եւ ՚ջուրերը դարձան ու ՚ծածկեցին փարա-
ւոնին կառքերը ու ձիաւորները և բոլոր զօր-
քերը՝ որոնք անոնց հետևէն ծովուն մէջ մտան.
29 ու անոնցմէ մինն ալ չմնաց։ Բայց ՚իսրայէլի
որդիքը ծովուն մէջէն ցամաքով կ՚երթային,
և ջուրերը անոնց աջ կողմէն ու ձախ կողմէն
30 անոնց պարիսպ էին։ Եւ Տէրը այն օրը եգիպ-
տացւոց ձեռքէն ՚ազատեց Իսրայէլը. ու Իս-
րայէլ ՚ափի ածած եգիպտացիները ծո-
31 վուն եզերքը։ Եւ Իսրայէլ տեսաւ այն մեծ
՚գործը՝ որն որ Տէրը ըրաւ եգիպտացւոց
վրայ. ու ժողովուրդը վախցաւ Տէրոջմէն, ու
՚հաւատաց Տէրոջը և անոր ծառային Մով-
սէսին։

ԳԼ. ԺԵ

1 Մովսէսին երգը։ 22 Ժողովուրդը խմելու ջուր չգտանէ։ 23
Մարայի լճակ ջուրերը. 25 փայտով մը կը քաղցրանան։ 27 Եւ-
ղիմի տասներկու աղբիւրները և եօթանասուն արմաւենիները։

1 Ա՛զ Մովսէս ու իսրայէլի որդիքը սա
երգը երգեցին Տէրոջը, և խօսեցան ըսելով,
Պիտի ՚երգեմ Տէրոջը, քանզի փառքով
փառաւորեալ է.
Ձին ու անոր հեծեալը ծովը նետեց։
2 Տէրն է իմ զօրութիւնս ու իմ ՚գովութիւնս,
Եւ իմ փրկութիւնս եղաւ.
Անիկա է իմ Աստուածս, ու պիտի փառաւո-
րեմ զանիկա.
իմ ՚հօրս Աստուածն է, ու ՚պիտի բարձրա-
ցընեմ զանիկա։
3 Տէրը ՚հզօր պատերազմող է.
Անոր ՚անունը ԵՀՈՎԱՅ է։
4 ՚Փարաւոնին կառքերը ու անոր զօրքերը
ծովը նետեց.
Եւ ՚անոր ընտիր սարիկաները կարմիր ծո-
վուն մէջ ընկղմեցան։
5 ՚Անդունդները ծածկեցին զանոնք.
՚Քարի պէս խորունկը իջան։
6 Ո՛ւր աջ ձեռքդ, ով Տէր, փառաւորեալ է
զօրութեամբ.
Ո՛ւր աջ ձեռքդ, ով Տէր, խորտակեց թըշ-
նամին։

3 Աստուած իսրայէլացւոց կ՚իմացընէ իրենց երթալու ճամ-
բան։ 5 Փարաւոն անոնց հետևէն կ՚երթայ։ 10 Իսրայէլացիք
պատանդի կ՚ընձեռեն։ 13 Մովսէս կը միխիթարէ զանոնք։ 15 ու
Աստուածմէ հրաման կ՚ընդունի իր ընկերքին համար։ 19 Ամպը

ֆ Ելմ. 2։ Գվ. իր. 29։ Լգ. 10։ Գվ. իմ. 26։ Թուա. ը. 17։ Ժբ. 15։ ը Օր. ժե. 19։ Երկ. իոգ. 30։ ղ Գվ. Լգ. 29։ Թուա. Ժբ. 15. 16։ ի Թուա. գ. 46. 47։ Ժբ. 15. 16։ ճ Գվ. Ժբ. 20։ ը Օր. գ. 20։ Ջնոգ. 6։ 21։ ժ Երբ. վասը։ ի Ելմ. 3։ ձ Գվ. Ժբ. 20։ Ելմ. 9։ ղ Գվ. Ժգ. 11. 12։ Թուա. Ժգ. 1—4։ ռ ը Օր. ժէ. 16։ 12. 19։ Սապ. Հը. 14։ գխ. 7։ Ձհ. 39։ Եսա. գ. 5։ ա Կաթ. ժ. 1։ — ա Գվ. Ժգ. 18։ բ Թուա. Լգ. 7։ գ Երեմ. իոգ. 1։ դ Սապ. Հա. 11։ † Կամ չ.փոխառած ե Գվ. գ. 21։ է. 5։ զ Գվ. իմ. 16։ Ելմ. 17. 18. Հասմ. 22. 23։ է Գվ. է. 5։ թ Սապ. Ձհ. 23։ ժ Գվ. ժէ. 4։ ի Ելմ. 4։ լ Գվ. գ. 1։ Ժգ. 9։ խ Թուա. Լգ. 3։ ծ Գվ. Ժգ. 21։ է. 3։ կ Ելմ. 32։ Գոր. է. 16։ մ Գվ. Ժգ. 19։ 24։ իս. 38։ Թուա. իմ. 13։ ժ. 34։ Ժգ. 14։ ը Օր. ա. 33։ Ղեւմ. իմ. 19։ Գվ. Ժգ. 2։ Թուա. Լգ. 3։ Գվ. իմ. 9։ Ելմ. Լգ. 8։ Սապ. կգ. 6։ Նե. 13։ ն Գվ. Ժգ. 21։ իգ. 20։ ը. 31։ Թուա. ի. 16։ Եռ. կգ. 9։ ծ Ելմ. Եռ. ը. 14։ ը Կոր. գ. 3։ ո Ելմ. 16։ պ Սապ. կգ. 6։ ր Գվ. Ժե. 8, Ելմ. գ. 16։ գ. 25։ Ղեւմ. իմ. 11։ Սապ. Հգ. 15։ Ձգ. 9։ Ելմ. 3։ ս Ելմ. 14։ տ Ելմ. 16։ ւ Ելմ. 18։ Գվ. Ժե. 8։ Ելմ. 31։ Ժի. 9։ Ղեւմ. 1. 7։ ը Օր. Ժա. 4։ Սապ. Հը. 53։ Ղեւմ. իմ. 11։ Երբ. Ժա. 29։ ք Ելմ. գ. 8. 13։ ֆ Սապ. Ձգ. 11։ օ Ելմ. 22։ Սապ. Հե. 20։ Հը. 52. 53։ ֆ Սապ. Ձգ. 8. 10։ ա Սապ. Ժբ. 10։ Ժի. 10։ բ Նէր. Ձեռքը՝ գ Գվ. գ. 31։ Ժի. 9։ Սապ. Ձգ. 12։ Ջոխ. ը. 11։ Ժա. 45։ — ե Գատ. Ա. 1։ ը Թագ. իը. 1։ Սապ. Ձգ. 12։ ը Ելմ. 21։ ի Ը Օր. ժ. 21։ Սապ. Ժբ. 2։ իը. 5։ Ժի. 17։ կը. 6։ Ձի. 1։ Ձմբ. 14։ Ձի. 7։ Եռ. Ժբ. 2։ Ելմ. գ. 18։ ղ Գվ. Ժգ. 28։ ճ Գվ. Ժգ. 7։ ձ Գվ. Ժգ. 28։ ն Ղեւմ. իմ. 11։ շ Սապ. Ձմբ. 19։

7 Եւ [1]ասաւ ցնա Յովհ
ան[2]էս, որ ի գրկի Հօր է,
նորա[3]ն պատմեցին։
8 Եւ [4]ասաւ ցնոսա Յիսուս
ասա ինչ[5]ք տեսէք եւ լուարուք։
Կոյրք տեսանեն զանց[6]անելիս
եւ ոտնալուայք գնան
եւ մեղաւորք սրբին
եւ խուլք լսեն
եւ մեռեալք յարիցեն
եւ [7]աղքատաց աւետարանի քարոզի։
9 Եւ երանի է որ չ[8]ընդոստանայ
ի ինէն։
10 Եւ երբ գնային նոքա, սկսաւ
Յիսուս ասել ցբազումս
վասն Յովհ
անու։ Զի՞ ելէք յանա[9]պատ տեսանել
եղէգն ի հողմոյ շարժեալ։
11 Կամ զի՞ ելէք տեսանել
մարդ մահ[10]իճ հագեալ։
Ահա որ մահ[11]իճ հագին
արքունի տանն են։
12 Այլ զի՞ ելէք տեսանել
մարգարէ։ Ոչ, ասեմ ձեզ,
եւ [12]աւելի քան զմարգարէ։
13 Եւ [13]սա է որոյ գրեալ է,
ահա ես առաքեմ զհրեշտակ իմ
առաջի երեսաց քոց,
որ պատրաստեսցէ զճանապարհ քո
առաջի քո։
14 Ամէն ասեմ ձեզ,
ոչ յարեաւ յորդւոց կանանց
մեծ քան զՅովհ
անէս Մկրտչէ։
Բայց որ փոքր է
յարքայութեան երկնից,
մեծ է քան զնա։
15 Եւ [14]ի աւուրս յայսոսիկ
Յովհ
անէս Մկրտիչ
քարոզէր յանա[15]պատի Հրէաստանեայ
եւ ասէր։
16 Ապաշխարեցէք,
զի մերձեցաւ
արքայութիւն երկնից։
17 Եւ [16]սա է որոյ գրեալ է,
ահա ես առաքեմ զհրեշտակ իմ
առաջի երեսաց քոց,
որ պատրաստեսցէ զճանապարհ քո
առաջի քո։
18 [17]Զի եկն Յովհ
անէս
ոչ ուտէր եւ ոչ [18]ըմպէր,
եւ ասեն։
19 Դիւահար է։
Եկն Որդի մարդոյ
ուտէ եւ [19]ըմպէ,
եւ ասեն։
Ահա մարդ ագահ
եւ գինեսէր,
մաքսաւորաց
եւ մեղաւորաց։
Եւ [20]արդարացաւ
իմաստութիւն
յորդւոց իւրոց։
20 Եւ [21]սկսաւ
յանդիմանել
զքաղաքսն,
յորս եղեն
զօրութիւնք նորա
բազումք,
վասն զի
ոչ ապաշխարեցին։
21 Վա՛յ քեզ,
Քորազին,
վա՛յ քեզ,
Բեթսայիդա։
Զի եթէ
զօրութիւնք
որ եղեն
ի ձեզ,
ի Տիւրոս եւ
ի Սիդոն
եղեալ էին,
երբեմն
ապաշխարեալ
նստէին
հանդերձեալ
եւ մոխրով։
22 Այլ
ասեմ ձեզ,
Տիւրոսի եւ
Սիդոնի
հանդերձեալ
եղիցի
յաւուր
դատաստանի,
քան
զձեզ։
23 Եւ դու,
Կափառնայում,
որ
[22]մինչեւ
յերկինս
բարձարձեալ
ես,
մինչեւ
յդժոխս
իջցես։
Զի եթէ
զօրութիւնք
որ եղեն
ի քեզ
եղեալ էին
ի Սոդոմ,
գուցէ
կայր
մինչեւ
ցայսօր։
24 Այլ
ասեմ ձեզ,
Սոդոմայ
հանդերձեալ
եղիցի
յաւուր
դատաստանի,
քան
զքեզ։
25 Յայնմ
ժամանակի
[23]պատասխանի
ետ Յիսուս
եւ ասէ։
Խոստովանիմ
քեզ,
Հա՛յր,
Տէր երկնի
եւ երկրի,
զի
[24]ծածկեցեր
զայս
ի
[25]հանճարեղաց
եւ
իմաստնոց,
եւ
յայտնեցեր
զայս
մանկանց։
26 Այո՛,
Հա՛յր,
զի
[26]այսպէս
հաճոյ
եղեւ
առաջի քո։
27 Ամենայն
ինչ
[27]ետուն
ինձ
Հայրն իմ,
եւ
ոչ ոք
գիտէ
զՈրդին
[28]բայց
միայն
Հայրն,
եւ
զՀայրն
ոչ ոք
գիտէ
[29]բայց
միայն
Որդին,
եւ
որում
կամեցեալ
իցէ
Որդին
յայտնել։
28 Եկայք
առ իս
ամենեքին
որ
վաստակեալ
եւ
ծանրաբեռնեալ
էք,
եւ
ես
հանգուցից
զձեզ։
29 Առէ՛ք
[30]լուծ իմ
ի վերայ
ձեր,
եւ
ուսարո՛ւք
յինէն,
զի
հեզ եմ
եւ
խոնարհ
սրտիւ,
եւ
գտանիցէք
հանգիստ
անձանց
ձերոց։
30 Զի
[31]լուծ
իմ
քաղցր է,
եւ
բեռն
իմ
թեթեւ է։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Ի [1]ժամանակի
յայնմիկ
գնաց
Յիսուս
յաւուր
շաբաթու
ցորենեաց,
եւ
աշակերտք
նորա
[2]քաղցեալ
սկսան
հնձել
եւ
ուտել
զհասկս։
2 Եւ
[3]դպիրք
Փարիսեցւոց
տեսեալ
ասեն
ցնա,
Ահա
աշակերտք
քո
առնեն
զոր
[4]ոչ
արժան
է
առնել
շաբաթու։
3 Եւ
նա
ասէ
ցնոսա,
Ոչ
ընթերցարո՞ւք
զոր
արար
Դաւիթ,
յորժամ
[5]քաղցեալ
եղեւ
եւ
որ
ընդ նմա
էին։
4 Զիա՛րդ
մտեալ
ի
տուն
Աստուծոյ
եւ
զհացս
[6]երեսաց
կերան,
զոր
ոչ
արժան
էր
նմա
ուտել
եւ
ոչ
ընդ նմա
էին,
այլ
միայն
քահանայապետացն։
5 Կամ
ոչ
ընթերցարո՞ւք
յօրէնսն,
զի
զաւուրս
շաբաթու
քահանայք
[7]պղծեն
զշաբաթն
եւ
անպարտ
են։
6 Եւ
[8]ասեմ
ձեզ,
զի
մեծ
քան
զտաճարն
է
այստեղ։
7 Եւ
եթէ
գիտիցէք
զի
[9]ողորմութիւն
կամիմ
եւ
ոչ
զպատարագ,
ոչ
դատիցէք
զանմեղսն։
8 Զի
[10]տէր
է
Որդի
մարդոյ
եւ
շաբաթուն։
9 Եւ
[11]անցեալ
անտի
գնաց
ի
ժողովարանն
նոցա։
10 Եւ
ահա
մարդ
էր
ունելով
զձեռն
իւր
[12]ցամաքեալ,
եւ
հարցանէին
զնա
եւ
ասէին,
Միթէ
[13]հանգոյցս
է
բժշկել
զմարդ
շաբաթու,
զի
մեղադրեսցեն
զնա։
11 Եւ
նա
ասէ
ցնոսա,
Ո՞ր
իցէ
ի
ձէնջ
մարդ
որ
ունիցի
ոչխար
մի,
եւ
եթէ
անկցի
այդ
շաբաթու
ի
գոմ,
ոչ
զկնի
[14]ելանիցէ
եւ
[15]յարուսցէ
զնա։
12 Որչափ
[16]ոչ
գերագոյն
է
մարդ
քան
զոչխար։
Ուստի
արդարեւ
է
շաբաթու
բարի
առնել։
13 Եւ
ասէ
մարդոյն,
Երկարեա
զձեռն
քո։
Եւ
նա
երկարեաց,
եւ
[17]դարձաւ
ցամաքեալ
իբրեւ
զմիւսն։
14 Եւ
[18]ելեալ
փարիսեցիքն
ժողով
արարին
ընդ
նմա,
զի
զիա՛րդ
զնա
կորուսցեն։
15 Եւ
[19]գիտացեալ
Յիսուս
եհեռացաւ
անտի։
Եւ
[20]բազումք
եկին
զնա,
եւ
բժշկեաց
զամենեսեան
նոցա։
16 Եւ
[21]պատուիրեաց
նոցա,
զի
մի
զնա
յայտնի
առնիցեն։
17 Զի
[22]լցցի
որ
ասացեալ
է
Եսայեայ
մարգարէ
եւ
ասէ։
18 Ահա
ծառայ
իմ
զոր
ընտրեցի,
սիրելի
իմ
յորում
հաճեցաւ
հոգի
իմ։
Դիցեմ
զՀոգի
իմ
ի
վերայ
նորա,
եւ
[23]դատաստան
հեթանոսաց
պատմեսցէ։
19 Ոչ
[24]վիճեսցի
եւ
ոչ
գոչեսցէ,
եւ
ոչ
լսիցէ
ոք
զձայն
նորա
ի
հրապարակս։
20 Զեղեալ
[25]եղէգն
ոչ
կոտրեսցէ,
եւ
[26]խոկ
ծխեցեալ
ոչ
մարեսցէ,
մինչեւ
[27]հանիցէ
զդատաստանն
ի
յաղթութիւն։
21 Եւ
զանգեաց
հեթանոսք
յանուն
նորա։
22 Յայնժամ
[28]մատուցին
առ
նա
դեւահար
մի,
կուրացեալ
եւ
համր,
եւ
բժշկեաց
զնա,
մինչեւ
խօսեցաւ
համրն
եւ
տեսանէր
կուրն։
23 Եւ
[29]զարհուրեալ
ամենայն
ազգք
ասէին,
Միթէ
սա
է
Որդի
Դաւթի։
24 Եւ
փարիսեցիքն
լուեալ
ասեն,
Սա
ոչ
հանէ
զդեւսն
եթէ
ոչ
Բեեղզեբուղ
[30]իշխանէ
դիւաց։
25 Եւ
Յիսուս
գիտացեալ
զխորհուրդս
նոցա
ասէ
ցնոսա,
Ամենայն
[31]թագաւորութիւն
բաժանեալ
ընդ
ինքեան
աւերի,
եւ
ամենայն
քաղաք
կամ
տուն
բաժանեալ
ընդ
ինքեան
ոչ
կայցէ։
26 Եւ
եթէ
Սատանայ
զՍատանայ
հանէ,
ընդ
ինքեան
բաժանեցաւ,
եւ
[32]ո՞րպէս
կայցէ
թագաւորութիւն
նորա։
27 Եւ
եթէ
ես
Բեեղզեբուղ
հանեմ
զդեւսն,
որդիք
ձեր
ո՞ով
հանեն։
Վասն այսորիկ
նոքա
դատաւորք
ձեր
եղիցին։
28 Եւ
եթէ
ես
Հոգւովն
Աստուծոյ
հանեմ
զդեւսն,
ապա
հասեալ
է
ի
ձեզ
արքայութիւն
Աստուծոյ։
29 Կամ
[33]զիա՛րդ
կարէ
ոք
մտանել
ի
տուն
զօրաւորի
եւ
զգերսն
նորա
յափշտակել,
եթէ
ոչ
նախ
կապեսցէ
զզօրաւորն,
եւ
ապա
զտունն
նորա
յափշտակեսցէ։
30 Որ
[34]ոչ
է
ընդ
իս,
հակառակ
է
ինձ,
եւ
որ
ոչ
ժողովէ
ընդ
իս,
ցրուէ։
31 Վասն
որոյ
ասեմ
ձեզ,
ամենայն
մեղք
եւ
հայհոյութիւն
թողցի
մարդկան,
եւ
հայհոյութիւն
Հոգւոյն
ոչ
թողցի
մարդկան։
32 Եւ
որ
ասիցէ
բան
ընդ
Որդի
մարդոյ,
թողցի
նմա։
Եւ
որ
ասիցէ
ընդ
Հոգին
Սուրբ,
ոչ
թողցի
նմա
յայսմ
աշխարհի
եւ
ոչ
յապագայսն։
33 Կամ
[35]արասցէ
ծառ
մի
պտղաբեր
եւ
պտուղ
նորա
անպտուղ,
եւ
կամ
ծառ
մի
անպտուղ
եւ
պտուղ
նորա
պտղաբեր։
Զի
յպտղոյ
ծառոյն
ծանիցի
ծառն։
34 Ազգ
[36]իժից,
զիա՛րդ
կարէք
դուք
չարք
խօսել
զբարիս,
զի
ի
բազմութենէ
սրտի
բերանն
խօսի։
35 Մարդ
բարի
ի
բարի
գանձոյ
սրտի
իւրոյ
հանէ
զբարիս,
եւ
մարդ
չար
ի
չարէ
գանձոյ
սրտի
իւրոյ
հանէ
զչարիս։
36 Եւ
[37]ասեմ
ձեզ,
զի
զամենայն
բանի
անգործ
զոր
խօսեսցին
մարդիկ,
տացեն
պատասխանի
ի
նմանէ
յաւուր
դատաստանի։
37 Զի
ի
բանից
քոց
արդարասցիս,
եւ
ի
բանից
քոց
դատապարտեսցիս։
38 Յայնժամ
[38]պատասխանի
ետուն
նմա
ոմանք
ի
դպրացն
եւ
ի
փարիսեցւոցն
եւ
ասեն,
Վարդապե՛տ,
կամիմք
նշան
ինչ
տեսանել
յերեսաց
քոց։
39 Եւ
նա
պատասխանի
ետ
եւ
ասէ
ցնոսա,
Ազգ
չար
եւ
շնացող
նշան
խնդրէ,
եւ
նշան
[39]ոչ
տացի
նմա
եթէ
ոչ
նշանն
Յովնանու
մարգարէի։
40 Զի
որպէս
էր
Յովնան
[40]երիս
աւուրս
եւ
երիս
գիշերս
ի
փորի
կետին,
նոյնպէս
եղիցի
Որդի
մարդոյ
երիս
աւուրս
եւ
երիս
գիշերս
ի
սրտի
երկրի։
41 Արք
Նինուէացիք
յարիցեն
ի
դատաստանի
ընդ
ազգիդ
եւ
դատապարտեսցեն
զնա,
զի
ապաշխարեցին
ի
քարոզութիւն
Յովնանու,
եւ
ահա
աւելի
քան
զՅովնան
է
այստեղ։
42 Թագուհի
հարաւոյ
յարիցէ
ի
դատաստանի
ընդ
ազգիդ
եւ
դատապարտեսցէ
զնա,
զի
եկն
յծագաց
երկրի
լսել
զիմաստութիւն
Սողոմոնի,
եւ
ահա
աւելի
քան
զՍողոմոն
է
այստեղ։
43 Եւ
[41]յորժամ
անցանիցէ
հոգի
պիղծ
ի
մարդոյ,
երթայ
ընդ
տեղիս
անջրդիս
խնդրելով
հանգիստ,
եւ
ոչ
գտանէ։
44 Յայնժամ
ասէ,
Դարձայց
յտունն
իմ
զոր
ելի
ի
նմանէ,
եւ
եկեալ
գտանէ
զնա
սրբեալ
եւ
զարդարեալ։
45 Յայնժամ
երթայ
եւ
առնու
ընդ
ինքեան
եւթն
այլ
հոգիս
չարագոյնս
քան
զինքն,
եւ
մտեալ
բնակեսցեն
անդ,
եւ
լինիցի
վախճան
մարդոյն
յայնմիկ
չարագոյն
քան
զառաջինն։
Նոյնպէս
եղիցի
եւ
ազգիդ
չարի
այսորիկ։
46 Մինչդեռ
[42]խօսէր
ընդ
բազմութեանն,
ահա
մայր
նորա
եւ
եղբարք
նորա
կային
արտաքոյ
եւ
խնդրէին
տեսանել
զնա
եւ
խօսել
ընդ
նմա։
47 Եւ
[43]ասէ
ոմն
ցնա,
Ահա
մայր
քո
եւ
եղբարք
քո
արտաքոյ
կան
եւ
խնդրեն
տեսանել
զքեզ
եւ
խօսել
ընդ
քեզ։
48 Եւ
նա
պատասխանի
ետ
եւ
ասէ
ցասողն
ցնա,
Ո՞վ
է
մայր
իմ
եւ
ո՞վ
են
եղբարք
իմ։
49 Եւ
[44]երկարեալ
զձեռն
իւր
ի
վերայ
աշակերտացն
իւրոց
ասէ,
Ահա
մայր
իմ
եւ
եղբարք
իմ։
50 Զի
որ
կատարէ
զկամս
Հաւր
իմոյ
որ
յերկինս
է,
նա
է
եղբայր
իմ
եւ
քոյր
եւ
մայր։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Յաւուր
[1]յայնմիկ
ելեալ
Յիսուս
յտանէ
նստաւ
առ
ծովեզերբն։
2 Եւ
ժողովեցան
առ
նա
բազմութիւնք
բազումք,
մինչեւ
նա
մտեալ
նստաւ
ի
նաւակի
եւ
ամենայն
բազմութիւնն
կայր
ի
[2]գետնի
առ
ծովեզերբն։
3 Եւ
[3]խօսեցաւ
նոցա
առակս
բազումս
ասելով,
Ահա
ելանէ
սերմանող
սերմանել։
4 Եւ
յորժամ
սերմանէր,
անկաւ
զոմանց
առ
ճանապարհաւ,
եւ
եկին
թռչունք
երկնից
եւ
կերան
զնա։
5 Եւ
զոմանց
անկաւ
ի
վայրս
քարուտս,
ուր
ոչ
էր
հող
բազում,
եւ
յանկարծ
ծագեցաւ,
վասն
զի
ոչ
էր
խորութիւն
հողոյ։
6 Եւ
յորժամ
ծագեցաւ
արեւն,
[4]խանձեցաւ,
եւ
վասն
զի
ոչ
ունէր
արմատ,
չորացաւ։
7 Եւ
զոմանց
անկաւ
ի
մէջ
փշոց,
եւ
բարձեալ
փշոցն
խեղդեցին
զնա։
8 Եւ
զոմանց
անկաւ
յերկիր
բարի
եւ
[5]ետուն
պտուղ,
զոմանց
հարիւրապատիկ,
զոմանց
վաթսնապատիկ,
զոմանց
երեսնապատիկ։
9 Որ
[6]ունի
ականջս
լսելոյ,
լուիցէ։
10 Եւ
[7]մերձեցեալ
աշակերտքն
ասեն
ցնա,
Վասն
է
զի
ի
առակս
խօսիս
ընդ
նոսա։
11 Եւ
նա
պատասխանի
ետ
եւ
ասէ
ցնոսա,
Զի
ձեզ
[8]տուեալ
է
գիտել
զխորհուրդս
արքայութեան
երկնից,
եւ
նոցա
ոչ
է
տուեալ։
12 Զի
որ
ունիցի,
տացի
նմա
եւ
[9]յաւելցի,
եւ
որ
ոչ
ունիցի,
եւ
զոր
ունիցի
առցի
ի
նմանէ։
13 Վասն
այսորիկ
ի
առակս
խօսիմ
ընդ
նոսա,
զի
տեսանելով
ոչ
տեսանեն
եւ
լսելով
ոչ
լսեն
եւ
ոչ
[10]հասանեն։
14 Եւ
[11]լցցի
ի
նոսա
մարգարէութիւն
Եսայեայ
որ
ասէ,
Լսելեաւ
լուիցէք
եւ
ոչ
իմասցէք,
եւ
տեսանելով
տեսանիցէք
եւ
ոչ
տեսցէք։
15 Զի
[12]պղծեցաւ
սիրտ
ժողովրդեանս
այսորիկ,
եւ
ականջս
իւրեանց
ծանրացուցին
լսել,
եւ
զաչս
իւրեանց
[13]խուփ
արարին,
զի
մի
երբեք
տեսցեն
աչօքն
եւ
լսելեաւ
լուիցեն
ականջօքն
եւ
սրտիւ
իմասցեն
եւ
դարձեալ
բժշկեցին
նոքա։
16 Եւ
[14]ձեր
երանի
աչաց,
զի
տեսանեն,
եւ
ականջաց,
զի
լսեն։
17 Զի
ամէն
ասեմ
ձեզ,
զի
բազումք
մարգարէք
եւ
արդարք
ցանկացան
տեսանել
զոր
տեսանէք
դուք,
եւ
ոչ
տեսին,
եւ
լսել
զոր
լսէք
դուք,
եւ
ոչ
լսեցին։
18 Դուք
[15]լուարուք
առակ
սերմանողին։
19 Ամենայն
[16]մարդոյ
լսելով
զբան
արքայութեան
եւ
ոչ
իմանալով,
գայ
չարն
եւ
յափշտակէ
զսերմանեալն
ի
սրտի
նորա,
եւ
սա
է
որ
առ
ճանապարհաւ
սերմանեցաւ։
20 Եւ
որ
ի
վայրս
քարուտս
սերմանեցաւ,
սա
է
որ
զբանն
լսէ
եւ
անդէն
ընդունի
զնա
ուրախութեամբ,
21 եւ
ոչ
ունի
արմատ
ի
ներքս
յինքեան,
այլ
է
ժամանակաւոր,
եւ
եղեալ
նեղութեան
կամ
հալածանաց
վասն
բանին
անդէն
գայթակղի։
22 Եւ
որ
ի
փշոցն
սերմանեցաւ,
սա
է
որ
զբանն
լսէ,
եւ
հոգս
աշխարհի
եւ
խաբէութիւն
հարստութեան
խեղդեն
զբանն,
եւ
անպտուղ
լինի։
23 Եւ
որ
ի
բարի
հողն
սերմանեցաւ,
սա
է
որ
զբանն
լսէ
եւ
իմանայ,
որ
եւ
պտղաբերէ
եւ
առնէ
զոմանց
հարիւրապատիկ,
զոմանց
վաթսնապատիկ,
զոմանց
երեսնապատիկ։
24 Այլ
[17]առակ
ասաց
նոցա
ասելով,
Նմանեցաւ
արքայութիւն
երկնից
մարդոյ
որ
սերմանեաց
զաւազան
բարի
յագրի
իւրում։
25 Եւ
մինչդեռ
[18]ննջէին
մարդիկ,
եկն
թշնամի
նորա
եւ
սերմանեաց
զիւղս
ի
մէջ
ցորենոյն
եւ
գնաց։
26 Եւ
յորժամ
[19]բուսաւ
խոտն
եւ
պտուղ
ետ,
յայնժամ
երեւեցան
եւ
իւղքն։
27 Եկեալ
[20]ծառայքն
տանուտերին
ասեն
ցնա,
Տէր,
ո՞չ
զբարի
սերմանեցեր
յագրի
քում,
եւ
ուստի
ունի
զիւղս։
28 Եւ
նա
ասէ
ցնոսա,
Թշնամի
մարդ
արար
զայդ։
Եւ
ծառայքն
ասեն
ցնա,
Կամիս
զի
երթեալ
[21]հաւաքեսցուք
զնոսա։
29 Եւ
նա
ասէ,
Ոչ,
գուցէ
հաւաքելով
զիւղսն
արմատակալ
արասջիք
ընդ
նոսին
զցորենն։
30 Թոյլ
տուք
զերկոսեան
միանգամ
հասանել
մինչեւ
յհունձս,
եւ
ի
ժամ
հնձանն
ասիցեմ
հնձողացն,
Հաւաքեցէ՛ք
նախ
զիւղսն
եւ
կապեցէ՛ք
զնոսա
խուրձս
խուրձս
առ
այրել,
եւ
զցորենն
ժողովեցէ՛ք
յամբարս
իմ։
31 Այլ
[22]առակ
ասաց
նոցա
ասելով,
Նմանեցաւ
արքայութիւն
երկնից
հատու
մանանխոյ,
զոր
առեալ
մարդ
սերմանեաց
յագրի
իւրում։
32 Որ
[23]փոքրագոյն
է
քան
զամենայն
սերմունս,
եւ
յորժամ
աճեցանիցէ,
մեծ
է
քան
զամենայն
ընդեղէնս
եւ
լինի
ծառ,
մինչեւ
գան
թռչունք
երկնից
եւ
բնակեսցեն
ի
ճիւղս
նորա։
33 Այլ
[24]առակ
ասաց
նոցա,
Նմանեցաւ
արքայութիւն
երկնից
խմորոյ,
զոր
առեալ
կին
ծածկեաց
ի
երիս
[25]սաղս
ալեւրոյ,
մինչեւ
ամենայն
խմորն
ելանիցէ։
34 Զայս
ամենայն
[26]խօսեցաւ
Յիսուս
ի
բազմութենէ
առակս
եւ
առանց
առակի
ոչ
խօսէր
ընդ
նոսա։
35 Զի
[27]լցցի
որ
ասացեալ
է
մարգարէին
ասելով,
Բացից
ի
առակս
բերան
իմ,
հանից
զբանս
ծածկեալս
յաշխարհէ։
36 Յայնժամ
[28]արձակեալ
զբազմութիւնն
եկն
ի
տունն,
եւ
մերձեցեալ
աշակերտքն
նորա
ասեն
ցնա,
Պատմեա՛
մեզ
զառակն
զիւղոցն
ագրոյ։
37 Եւ
նա
պատասխանի
ետ
եւ
ասէ
ցնոսա,
Որ
սերմանէ
զբարի
սերմանիսն
է
Որդի
մարդոյ։
38 Եւ
ագրն
է
աշխարհ։
Եւ
սերմանիսն
բարի
նոքա
են
որդիք
արքայութեան։
Եւ
իւղքն
են
որդիք
չարին։
39 Եւ
թշնամին
որ
սերմանեաց
զնոսա
է
սատանայ։
Եւ
հունձն
է
կատարած
աշխարհի։
Եւ
հնձողքն
են
հրեշտակք։
40 Որպէս
[29]ժողովին
զիւղսն
եւ
հրով
այրեն,
նոյնպէս
եղիցի
կատարածի
աշխարհի։
41 Առաքեսցէ
Որդի
մարդոյ
զհրեշտակս
իւր,
եւ
ժողովեսցեն
յարքայութենէ
նորա
զամենայն
գայթակղութիւնս
եւ
զանիրաւութիւնս,
42 եւ
արկցեն
զնոսա
ի
հնոցն
հրոյ։
Անդ
եղիցի
լալ
եւ
կրճտել
ատամանց։
43 Յայնժամ
արդարքն
[30]պայծառասցին
իբրեւ
զարեգակն
ի
արքայութեան
Հաւր
իւրեանց։
Որ
[31]ունի
ականջս
լսելոյ,
լուիցէ։
44 Եւ
[32]նմանեցաւ
արքայութիւն
երկնից
գանձի
ծածկեալ
յագրի,
զոր
որ
գտեալ
ծածկեաց,
եւ
ի
ուրախութենէ
նորա
երթայ
եւ
վաճառեսցէ
զամենայն
զոր
ունիցի,
եւ
գնեսցէ
զագրն
զայն։
45 Եւ
[33]նմանեցաւ
արքայութիւն
երկնից
մարդոյ
վաճառականի
խնդրելոյ
զմարգարիտս
գեղեցիկս։
46 Որ
գտեալ
զմի
մարգարիտ
[34]պատուական
գնաց
եւ
վաճառեաց
զամենայն
զոր
ունէր,
եւ
գնեաց
զնա։
47 Եւ
[35]նմանեցաւ
արքայութիւն
երկնից
ուռկանի
ձգեալ
ի
ծովն
եւ
ամենայն
տեսակ
ձկանց
ժողովեալ։
48 Զոր
յորժամ
լցան,
հանին
ի
ափն
եւ
նստեալ
ընտրեցին
զբարիսն
յամանս
եւ
զանպիտանսն
արկին
արտաքոյ։
49 Նոյնպէս
եղիցի
կատարածի
աշխարհի։
Ելցեն
հրեշտակք
եւ
[36]հատցեն
զչարսն
ի
միջոյ
արդարոց,
50 եւ
արկցեն
զնոսա
ի
հնոցն
հրոյ։
Անդ
եղիցի
լալ
եւ
կրճտել
ատամանց։
51 Ասէ
նոցա
Յիսուս,
Ո՞չ
իմացարուք
զայս
ամենայն։
Ասեն
ցնա,
Այո՛,
Տէր։
52 Եւ
նա
ասէ
ցնոսա,
Վասն
այսորիկ
ամենայն
[37]դպիր
ուսեալ
ի
արքայութեան
երկնից
նմանի
մարդոյ
տանուտեր
որ
հանէ
յգանձոյ
իւրմէ
նորոգ
եւ
հին։
53 Եւ
[38]եղեալ
որ
կատարեաց
Յիսուս
զառակսդ
զայսոսիկ,
անցին
անտի։
54 Եւ
եկեալ
յերկիրն
իւր
ուսուցանէր
զնոսա
ի
ժողովարանի
նոցա,
մինչեւ
զարհուրեալ
ասէին,
Ո՞րպէս
[39]սմա
իմաստութիւնդ
եւ
զօրութիւնք
այսոքիկ։
55 Ո՞չ
է
սա
որդի
հիւսնի։
Ո՞չ
է
մայր
նորա
կոչեցեալ
Մարիամ,
եւ
եղբարք
նորա
Յակովբոս
եւ
Յովսէ
եւ
Սիմոն
եւ
Յուդա։
56 Եւ
ո՞չ
են
քոյրք
նորա
ընդ
մեզ։
Ուստի
ուրեմն
սմա
զայդ
ամենայն։
57 Եւ
[40]գայթակղէին
ի
նմա։
Եւ
Յիսուս
ասէ
ցնոսա,
Զի
[41]ոչ
է
մարգարէ
անպատիւ
եթէ
ոչ
ի
հայրենի
իւրում
եւ
ի
տան
իւրում։
58 Եւ
ոչ
արար
անդ
զօրութիւնս
բազումս
վասն
անհաւատութեան
նոցա։

32 Եւ Մովսէս ըսաւ, Տէրոջը հրամայած բա-
նը սա է. Ահա օձէր մը լեցուցէք՝ որ Ձեր
ազգերուն մէջ պահուի. որ անոնք սեռնեն
ան հայը՝ որն որ Ձեզի կերցուցի անապատին
մէջ՝ երբոր Ձեզ եդիպտոսի երկրէն հանեցի։
33 Եւ Մովսէս ըսաւ Ահարոնին, Պատրոյ մը առ,
ու անոր մէջը օձէր մը լեցուն մնանասոյ դիր.
և անիկա Ձեր ազգերուն մէջ պահուելու հա-
34 մար Տէրոջը առջևը դիր։ Ինչպէս որ Տէրը
Մովսէսին պատուիրեց, անանկ ալ Ահարոն
Վկայութեան առջևը դրաւ զանիկա՝ որ պա-
35 հուի։ Հուի։ Եւ իսրայէլի որդիքը Քառասուն տարի
կերան մանանան, մինչև որ չէն երկիր եկան.
մանանան կերան՝ մինչև որ քանանու երկրին
36 սահմանը եկան։ Եւ օձէրը արդուին ասանե-
րոջ մնան է։

ԳԼ. ԺԷ

1 Ժողովրդը Ջաբի համար պատասխան կ'ընեն Ռափիդիմի մէջ։
5 Ըսաւած Քարերի մէջ ժայռ մը Ջաբ Հանել կու ասց։
8 Մովսէս իր ձեռքը վեր բռնելով՝ Ամաղեկը կը յաղթուի։
13 Մովսէս սեզան մը կը շինէ ու զանիկա Ի՛ահաւանէ Եհովա
նիսի։

1 Եւ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքը Տէ-
րոջը խօսքին պէս իրենց դնացքին համեմատ
Սին անապատէն չուեցին, և Ռափիդիմի մէջ
բանակ դրին. ու ժողովուրդին համար խմե-
2 լու Ջուր չկար։ Եւ ժողովուրդը Մովսէսին
հետ վիճեցաւ ու ըսաւ, Մեզի Ջուր սուր,
որ խմենք. և Մովսէս ըսաւ անոնց, Ինչո՞
ինձի հետ կը վիճիք. ինչո՞ Տէրը կը փորձէք։
3 Եւ ժողովուրդը հոն Ջուրի համար ծարաւե-
ցաւ. ու ժողովուրդը Մովսէսին դէմ արտունչ
ըրաւ ու ըսաւ, Ինչո՞ համար մեզ եդիպտո-
սէն հանեցիր, որ մեզ ու մեր որդիները և
մեր հօտերը ծարաւութեամբ մեռցնես։
4 Եւ Մովսէս Տէրոջը ազաղակեց՝ ըսելով,
Ի՞նչ ընեմ սա ժողովուրդին. գրեթէ պատ-
5 րաստ են իս Քարկոծելու։ Եւ Տէրը ըսաւ
Մովսէսին, Ժողովուրդին առջևը անցիր, ու
իսրայէլի ծերերէն քու հետդ առ, և քու
գաւազանդ՝ որով զարկիր գետը, ձեռքդ
6 առ ու գնա։ Ահա Քովերի մէջ ժայռին վրայ
հոն քու առջևդ կը կայնիմ, և ժայռին զարկ,
ու անկէ Ջուր պիտի ելլէ, և ժողովուրդը
պիտի խմէ։ Եւ Մովսէս անանկ ըրաւ. իսրա-
7 յէլի ծերերուն առջևը։ Եւ ան տեղին անունը

Ա Գլ. ի. 4։
Բ Գլ. իե. 10. 21։ Ես. 20։ Թուոց. Ժզ. 10։ Բ Օր. ա. 5։ գ Թագ. բ. 9։
Գ Տես Թուոց. լգ. 38։ Բ Օր. բ. 2. 3։ Նկ. իմ. 20. 21։ Ելից. ի. 31. 49։
Դ Ելից. ե. 12։ Նկ. իմ. 15։

ե Գլ. ի. 20։ Թուոց. ի. 8։
Զ Թուոց. ի. 10, 11։ Սաղ. Ղբ. 16։ Ես. 20։ Ես. 41։ Ամգ. 8։ ու կար. ժ. 4։
Է Թուոց. ի. 13։ Սաղ. Ձա. 7։ գէ. 8։ ա կար. ժ. 9։
Ը Գլ. Ժգ. 2։
Թ Գլ. Ժգ. 13։
Ժ ա Թագ. լ. 6։ Ելից. բ. 59։ ժ. 31։

ժգ. 20։ Բ Օր. իե. 17։ ա Թագ. Ժե. 2։
Ժա Գոր. է. 45։ Եբր. գ. 8։
Ժբ Գլ. գ. 20։
Ժգ Ձակ. է. 16։
Ժդ Գլ. լգ. 27։
Ժե Եբր. ախանձոտեան մէջը գիր։
Ժզ Թուոց. իզ. 20։ Բ Օր. իե. 19։ ախանձոտեան մէջը գիր։

Ե. 7։ լ. 1. 17։ Բ Թագ. բ. 12։ Եզեր. իմ. 14։
Ի Տես Դասա. գ. 24։
Ժթ Ցի՛ Տէրը իմ գրօ-
շակս է։
Ի Եբր. «Քանզի Տէրը իր ախոռին վրայ ձեռք վերացուց» Եբր. Պատմ. Ձեռք ու Տէրոջը ա-
թոռին վրայ։

Թուոց գէմ.

— Գլ. բ. 16։ գ. 1։
Ա Սաղ. իգ. 1։ հէ. 14. 15։ հը. 4։ ՃԶ. 5։ 43։ ՃԶ. 2. 8։
Բ Գոր. է. 29։
Գ Գլ. բ. 22։
Ցի՛ իմ Աստուածդ ոգեհանին։

5 բառնին աւբէն ազատեց։ Եւ Մովսէսին անե-
րը Ջօթոր անոր որդիներովը ու անոր կնո-
ջը եկան Մովսէսին գէպ ի անապատը՝
կովը եկան Աստուծոյ
ուր որ անիկա բանակ դրեր էր Աստուծոյ
6 լեռանը քովը։ Եւ իսրայէլին ըսէ՛ն,
եա քու աներդ Ջօթոր քեզի կու գամ, նաև
քու կնիկդ իր երկու որդիները իր հետը ու-
7 նենալով։ Եւ Մովսէս իր աները դիմաւոր-
լու ելաւ, և ծոր խոնարհութիւն ըրաւ, ու
Համբուրեց զանիկա. և իրարու Ջաղջամիները
8 հարցուցին ու վրանը մտան։ Եւ Մովսէս իր
աներոջը պատմեց ան ամէնը՝ որ Տէրը ըրաւ
փարաւոնին ու եգիպտացիներուն Իսրայէլին
համար, և ճամբուն մէջ բոլոր Հիներնց գա-
չած աշխատութիւնը, ու Տէրոջը Հանեցի
9 ազատելը։ Եւ Ջօթոր ուրախացաւ բոլոր բա-
րութիւնների համար՝ որ Տէրը ըրաւ Իս-
րայէլին, փրկելով զանիկա եգիպտացւոց ձեռ-
10 քէն։ Եւ Ջօթոր ըսաւ, Օրհնեալ ըլլայ Տէ-
րը՝ որ ազատեց Ձեզ եգիպտացւոց ձեռքէն
ու փարաւոնին ձեռքէն. Հինչու որ ազատեց
ժողովուրդը եգիպտացւոց ձեռքին տակէն։
11 Հիմա գիտեմ որ Եհովան Կրօտր աստուած-
ներէն մեծ է. Հպարծել Հինչ բանի մէջ որ Հկր
12 Հպարտանային, անոնցմէ վեր Եղաւ։ Եւ Մով-
սէսին աները Ջօթոր ողջակէզ ու զոհեր բե-
րաւ Աստուծոյ. և Ահարոն ու իսրայէլի բո-
լոր ծերերը Մովսէսին աներոջը հետ Աստու-
ծոյ առջևը հաց ուտելու եկան։
13 Եւ եղաւ որ հետեւեալ օրը Մովսէս ժողո-
վուրդը դատելու նստաւ, ու ժողովուրդը ա-
ռաւօտեան մինչև իրիկուն Մովսէսին քովը կաց-
14 նեցաւ։ Եւ Մովսէսին աները երբոր տեսաւ
Հինչ որ Հ'ըներ Մ-ին ժողովուրդին, ըսաւ,
Ի՞նչ է սա բանը՝ որ դուն Հ'ընես ժողովուր-
դին. Հինչո՞ դուն միայնակ կը նստիս, ու բոլոր
ժողովուրդը առաւօտեան մինչև իրիկուն քո
15 քովդ կը կայնի։ Եւ Մովսէս ըսաւ իր աներո-
Ջը, Քանզի Հժողովուրդը կու գայ ինծի Ա-
16 աստուծմէ դատաստան Հարցընելու։ Երբոր անոնց
Հրան մը ունենան՝ ինծի կու գան, և ես *անոնց
մէջ դատաստան Հ'ընեմ, ու Հաստուածոյ
կանոնները և օրէնքները ծանոյ կը դարձընեմ։
17 Եւ Մովսէսին աները ըսաւ անոր, Քու բրածդ
18 ապէկ բան չէ։ Իրաւցընէ դուն պիտի մաշիս,
դուն ալ ու քու հետդ եղած ան ժողովուրդն

Ե Գլ. գ. 1. 12։
Զ Ծն. Ժգ. 17։ Ժբ. 2։ ԺԲ. 1։ գ Թագ. բ. 19։
Է Ծն. իԲ. 15։ լգ. 4։
Ը Ծն. իգ. 27։ բ Թագ. Ժա. 7։
Թ Թուոց. ի. 14։
Ժ Սաղ. հբ. 42։ Ձա. 7։ ՃԶ. 10։ ՃԷ. 2։
ԺԱ Ծն. Ժգ. 20։ Բ Թագ. Ժբ. 28։ Դատ. ա. 68։

Լ Բ ԱՆ. բ. 3։ Սաղ. զբ. 3։ զէ. 9։ Ճէ. 5։
Խ Գլ. ա. 10, 16։ 22։ Ե. 2. 7։ Ժգ. 8. 18։
Ծ ասք. բ. 3։ Նկ. իմ. Ե. 1։ Ելից. իե. 22։ Ղեւ. ա. 51։
Կ Բ Օր. Ժբ. 3։ ա Կոր. Ժբ. 18։ Ղեւ. ա. 51։

Ա Գլ. ի. 1։ Ես. Ժ. 34։
Բ Գլ. իգ. 7։ իգ. 14։ բ Օր. Ժէ. 8։ բ Թագ. Ժէ. 3։ Ելից. լա. 15։ Գոր. 4։
Գ Ծն. իգ. 27։ բ Թագ. Ժա. 7։
Դ Թուոց. ի. 14։
Ե Սաղ. հբ. 42։ Ձա. 7։ ՃԶ. 10։ ՃԷ. 2։
Զ Ծն. Ժգ. 20։ Բ Թագ. Ժբ. 28։ Դատ. ա. 68։

Է Բ Օր. ա. 9։ 12։
Ը Գլ. գ. 12։
Թ Գլ. գ. 16։ ի. 19։ Բ Օր. է. 5։
Ժ Թուոց. իի. 5։
ԺԱ Բ Օր. գ. 1։ է. 6։ ի. 1։ գ. 1։ 2։ է. 11։
ԺԲ Սաղ. ՃԽգ. 8։
ԺԳ Բ Օր. ա. 18։
ԺԴ Հզր. 25։ Բ Օր. ա. 15։ 16։ Ժգ. 18։ Բ ԱՆ. Ժի. 5—10։ Գոր. գ. 5։
ԺԵ Ծն. իբ. 28։ Բ Թագ. Ժի. 5։ Բ Օր. ա. 9։ Ժի. 9։ Ես. Ժ. 34։ Ելից. իե. 22։ Ղեւ. իգ. 34։ Թուոց. ի. 14։ Ժգ. 17։ Ժբ. 1։ գ Թագ. բ. 19։
ԺԶ Ելից. իե. 22։
ԺԷ Ելից. իե. 8։ Բ Օր. Ժգ. 19։
ԺԸ Հզր. 20։
ԺԹ Հզր. 26։ Գ. Թագ. 11։ Ելից. իե. 2։ Ղեւ. ի. 17։ Ժէ. 8։
Ի Եբր. Հին առանձին լսել։
Իա Թուոց. Ժա. 17։
Իբ Հզր. 18։
Իգ Ծն. Ժբ. 33։ լ. 25։ Գլ. Ժգ. 29։ բ Թագ. Ժի. 39։
Իդ Բ Օր. ա. 15։ Գոր. գ. 5։
Իե Հզր. 22։
Իզ Ելից. իե. 16։
Իէ Թուոց. Ժ. 29. 30։

[1]Մովսէս Աստուծոյ եւս. ու Տէրը [2]լուռնէն
կանչեց զանիկա՝ ըսելով, Ճակոբին տանը ասանկ
4 ըսես, և Իսրայէլի որդւոցը խնայընես. Դուք
տեսաք ինչ որ ըրի Եգիպտացւոց, և ըզձեզ
արծիւի թեւերուն վրայ վերցուցի ու քովս
5 բերի։ Եւ հիմա [3]եթէ որ իրաւցընէ իմ ձայնիս
հնազանդիք ու իմ ուխտս պահէք, [4]դուք
ինծի սեպհական [5]ժողովուրդ պիտի ըլլաք ամէն
6 ազգերէն. ինչու որ [6]բոլոր երկիրը իմն է։ Եւ
դուք ինծի [7]քահանայութեան թագաւորութիւն
ու [8]սուրբ ազգ մը պիտի ըլլաք. Իսրայէլի
որդւոցը դուն կ՚ըսես խօսքերդ ասոնք են։
7 Եւ Մովսէս եկաւ ու ժողովուրդին ծերերը
կանչեց, և Տէրոջը երեսն պատուիրած ամ
8 բոլոր խօսքերը անոնց առջեւը դրաւ։ Եւ էր-
լոր ժողովուրդը միաբերան պատասխանեցին
ու ըսին, Տէրոջը բոլոր բանտ՚ները պիտի ընենք։
Եւ Մովսէս ժողովուրդին խօսքերը Տէրոջը
դարձուց։
9 Եւ Տէրը բաւ Մովսէսին, Ահա ես քեզի
կու գամ [9]մանի մը միջէ, որ ժողո-
վուրդը լսէ երբոր ես քեզի հետ խօսիմ, ու
նաև [10]յաւիտեան քեզի հաւատայ։ Եւ Մով-
սէս ժողովուրդին խօսքերը Տէրոջը պատմեց։
10 Եւ Տէրը բաւ Մովսէսին, Գնա ժողովուրդին,
և [11]զանոնք սրբէ այսօր ու վաղը, և թող
11 [12]հրնոց լաթերը լուան, ու երրորդ օրուան
համար պատրաստ ըլլան. քանզի երրորդ օրը
Տէրը բոլոր ժողովուրդին աչքին առջեւը Սի-
12 նայ լեռանը վրայ [13]պիտի իջնէ։ Եւ դուն ժո-
ղովուրդին բոլորտիքը սահման դնես՝ ըսելով,
Ինքզինքնիդ լեռը երթալէն կամ անոր ծայրին
դպչելէն զգուշացուցէք. [14]ով որ լեռանը դիպչի
13 չի, անշուշտ պիտի մեռցուի։ Ոնոր ձեռք
չդպչի. քանզի [15]ոտնաւոր անպատճառ պիտի
քարկոծուի կամ նետով զարնուի. թէ անա-
սուն ըլլայ և թէ մարդ՝ պիտի չապրի. երբոր
հրեղէն ձայնը երկար հնչէ, անոնք լեռը
պիտի երթան։
14 Եւ Մովսէս լեռնէն դէպ [16]ի ժողովուրդը
իջաւ, ու [17]սրբեց ժողովուրդը. և անոնք իրենց
15 լաթերը լուացին։ Եւ անոնց ըսաւ ժողովուր-
դին, [18]Երրորդ օրուան համար պատրաստ ե-
ղէք. [19]ննիկ կնիկներուն մի մերձենաք։

16 Եւ եղաւ որ երրորդ օրը առաւտուն [20]որո-
ւմներ ու կայծակներ կ՚ըլլային, և [21]թանձր
ամպ մը կար լեռանը վրայ, ու խիստ սաստիկ
[22]փողի ձայն մը, և բանակին մէջ եղած բոլոր
17 ժողովուրդը [23]դարձուցին։ Եւ Մովսէս բա-
նակէն Աստուծոյ առջեւը հանեց ժողովուրդը,
18 ու անոնք լեռանը տակը կայնեցան։ Եւ [24]Սի-
նայ լեռը բոլորովին կը միտար, [25]ինչու որ Տէրը
անոր վրայ [26]կրակով իջաւ, [27]ու անոր [28]ծուխը
հնոցի մուխի պէս կ՚ելլէր, և [29]բոլոր լեռը սաս-
19 սիկ կը դողար։ Եւ [30]քանի որ փողին ձայնը չատ
կը սաստկանար, [31]Մովսէս խօսեցաւ, ու [32]Աս-
տուած ձայնով մը անոր պատասխան տուաւ։
20 Եւ Տէրը Սինայ լեռանը վրայ՝ լեռանը գլու-
խը իջաւ. ու Տէրը կանչեց Մովսէսը լեռանը
21 գլուխը, և Մովսէս եւաւ։ Եւ Տէրը բաւ Մով-
սէսին, Իջիր՝ ժողովուրդին պատուիրէ, որ
չըլլայ թէ Տէրը [33]անցնելու համար սահմանին
22 անցնին, ու անոնցմէ չատերը կորսուին։ Եւ
Տէրոջը մօտեցող քահանաներն ալ [34]սրբուին,
23 որ չըլլայ թէ Տէրը [35]անոնց վրայ յարձակի։ Եւ
Մովսէս բաւ Տէրոջը, ժողովուրդը չկրնար
ելլել Սինայ լեռը. [36]ինչու որ դուն մեզի պա-
տուիրեցիր՝ ըսելով, [37]Սահման դիր լեռանը,
24 ու անիկա սրբէ։ Եւ Տէրը բաւ անոր, Գնա՝
վար իջիր, ու Ահարոնին հետ ինկած ելլիր.
բայց քահանաները ու ժողովուրդը Տէրոջը
ելլելու համար սահմանին չանցնին, որ չըլլայ
25 թէ անոնց վրայ յարձակի։ Ու Մովսէս ժողո-
վուրդին իջաւ, և անոնց խօսեցաւ անոնց։

ԳԼ. Ի

1 Տասը պատուիրանքները։ 18 ժողովուրդը կը վախնայ։ 20 ու Մովսէսն կը սիրտ առնէ։ 22 Կառապետութիւնը կ՚օրհնուի։ 24 Սկզբան չհետևելուն կերպը։

1 Եւ Աստուած [1]ասա բոլոր խօսքերը դուրսկ՝
ըսելով,
2 [2]Ես եմ Եհովայ քու Աստուածդ՝ որ քեզ
եգիպտոսի երկրէն՝ [3]ծառայութեան տունէն
հանեցի։
3 [4]Ինծմէ զատ ուրիշ աստուածներ չունենաս։
4 [5]Քան քեզի կուռք չշինես, ոչ ալ վերը
երկինքի մէջ՝ կամ վարը երկրի վրայ՝ կամ
երկրին տակի ջուրերուն մէջ եղած բաներուն
5 մէկ նմանութիւնը. [6]Անոնց երկրպագութիւն

[1] Գ Լ · ի · 21 ։ Գար · ի · 38 ։
[2] Գ Լ · գ · 4 ։
[3] ք Օր · իմ · 2 ։
[4] ք Օր · ի · 11 ։ Եսա · խգ · 6 ։ Յայտ · ժբ · 14 ։
[5] ք Օր · ի · 2 ։
[6] ք Օր · գ · 29 ։ ի · 6 ։ Ժգ · 2 · 21 ։ խգ · 18 ։ կ · 8 · 9 ։ գ ֆնագ · կ · 53 ։ Սապ · ձկի · 4 ։ Երգ · կ · 12 ։ Նահ · 8 · խգ · 1 ։ Ե՛ · ռմեմ · ժ · 16 ։ Մապ · գ · 17 ։ Տեսն · ք · 14 ։
[7] Գ Լ · իմ · 28 ։ ք Օր · ի · 21 ։ Գար · ի · 38 ։
[8] Գ Լ · գ · 4 ։
[9] ք Օր · իմ · 2 ։
[10] ք Օր · լգ · 2 · 3 · 4 ։ ա Պետ · ք · 3 · 9 ։ Յայտ · ա · 6 ։ ի · 10 ։ ի · 6 ։
[11] Գ Լ · ի · 24 · 26 ։ ք Օր · ի · 6 ։ խգ · 19 ։ իգ · 3 ։ Նա · կգ · 12 ։ ա Պետ · գ · 17 ։ ա ֆնեա · ի · 27 ։
[12] Գ Լ · իգ · 3 · 7 ։ ք Օր · ի · 27 ։ խգ · 17 ։
[13] Ե՛ · ռմեմ · ի · 12 ։ Մատ · ի · 16 ։ Ա՛ · ռմեմ · ի · 21 ։ իգ · 13 · 16 ։ ք Օր · գ · 11 · 12 ։ գԷ · 2 ։ Պատ · ժԼ · 5 ։
[14] Ե՛ · ռմեմ · ի · 12 · 36 ։ Յովհ · ժբ · 29 · 30 ։
[15] Գ Լ · ժգ · 31 ։
[16] Գ Լ · ժ · 44 · 45 ։ Երբ · ժ · 22 ։
[17] Ե՛ · ռմ · 14 ։ Ծն · լե · 2 ։ Գ Լ · ժԼ · 5 ։
[18] Ե՛ · ռմ · 16 · 18 ։ Գ Լ · լգ · 5 ։ ք Օր · լգ · 2 ։
[19] Երբ · ժբ · 20 ։ Ե՛ · ռմ · 16 · 19 ։
[20] Ե՛ · ռմ · 10 ։
[21] Ե՛ · ռմ · 11 · 12 ։ գԷ · 2 ։ Պատ · ժԼ · 5 ։
[22] ք Օր · գ · 12 · 36 ։ Յովհ · ժբ · 29 · 30 ։
[23] Գ Լ · ժգ · 31 ։
[24] Գ Լ · ժ · 44 · 45 ։ Երբ · ժ · 22 ։
[25] Ե՛ · ռմ · 14 ։ Ծն · լե · 2 ։ Գ Լ · ժ · 5 ։
[26] Ե՛ · ռմ · 16 · 18 ։ Գ Լ · լգ · 5 ։ ք Օր · լգ · 2 ։
[27] Երբ · ժբ · 20 ։
[28] Ե՛ · ռմ · 16 · 19 ։
[29] Ե՛ · ռմ · 10 ։
[30] Ե՛ · ռմ · 11 ։
[31] Ե՛ · ռմ · 19 ։ Մատ · ի · 10 ։ ժ · 19 ։ Գ · ռմ · ժբ · 20 ։ Երեմ · ի · 7 ։ Ե՛ · ռմ · 21 ։ Հ · ռմեմ · ժ · 9 ։ ա Թես · գ · 16 ։ Յայտ · ի · 6 ։
[32] Ե՛ · ռմ · 22 ։
[33] Գ Լ · ի · 1 · 2 · 3 ։ Ե՛ · ռմ · 17 ։ Մապ · ձկի · 5 ։ Յայտ · ժ · 8 ։
[34] Ե՛ · ռմ · 22 ։
[35] Գ Լ · ի · 1 · 2 · 3 ։ Ե՛ · ռմ · 17 ։ Մապ · ձկի · 5 ։ Յայտ · ժ · 8 ։
[36] Ե՛ · ռմ · 23 ։
[37] Գ Լ · ի · 12 ։

մի մերկ կ՚ընենք. բայց [1]Աստուած թող չլսէ
20 մի մեզի հետ՝ որ չմեռնինք։ Եւ Մովսէս ը-
սաւ ժողովուրդին, [2]Մի վախնաք. [3]Վասն որ
Աստուած ձեզ փորձելու եկաւ, [4]անանկ որ
անոր վախը ձեր առջեւը ըլլայ, որ չմեղանչէք։
21 Եւ ժողովուրդը հեռու կեցնեցաւ. ու Մով-
սէս մօտեցաւ [5]այն թանձր խաւարին ուր որ
Աստուած էր։
22 Եւ Տէրը բաւ Մովսէսին, Ասանկ պիտի
ըսես Իսրայէլի որդւոցը, Դուք տեսաք որ
23 ձեզի հետ [6]երկինքէն խօսեցայ. [7]Ինծի հետ
արծաթէ աստուածներ չշինէք, ոչ ալ ոսկի
24 աստուածներ չինէք ձեզի։ Ինծի [8]հոգի սեղան
մը չինես, ու անոր վրայ քու ոչխարներդ
ու խաղաղութեան զոհերդ, [9]քու ոչխարներդ
ու արջառներդ մատուցանես. [10]Ամէն տեղ՝
ուր որ իմ անունս յիշել կու տամ, քեզի պի-
25 տի գամ, ու [11]քեզ պիտի օրհնեմ։ Եւ [12]թէ որ
ինծի քարէ սեղան չնեկուս ըլլաս, մասած
քարէ չչինես. քանզի թէ որ անոր վրայ
երկաթէ գործիք վերցնես, կը պղծես անիկա։
26 Եւ [13]սանդեղներով չելլես իմ սեղանս, որ քու
մերկութիւնդ չերեւայ անոր վրայ։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Ջանազան կանոններ ծառաներու համար։ 5 Ան ծառային համար՝ որուն ականջը պիտի ծակեն։ 7 Աղախիններու համար։ 12 Մարդ սպանութեան համար։ 16 Մարդ գողցողի համար։ 17 Ծնողաց հայհոյութիւն ընողներուն համար։ 18 Ջարնելուն համար։ 22 Պատահմամբ եղած վնասի մը համար։ 28 Ջ արնող եզի համար։ 33 Ջնասի մը պատճառ եղողին համար։

1 Եւ [14]անոնց առջեւը դնելու դատաստաններդ
2 ասոնք են. [15]Թէ որ Եբրայեցի ծառայ մը ձե-
ռնտու առնելու ըլլաս, անիկա վեց տարի պի-
տի ծառայէ, և եօթներորդ [16]տարին ձրի ազատ
3 պիտի ելլէ։ Թէ որ մինակ մտաւ, մինակ պի-
տի ելլէ. թէ որ կնիկ ունէր, կնիկն ալ իր հետ
4 ելլէ։ Թէ որ իր տէրը իրեն կնիկ
տուաւ, ու անիկա իրեն որդիներ կամ աղջիկ-
ներ ծնաւ է, կնիկը ու անոր ծագքը տէրոջ
չը պիտի ըլլան, ու ինքը մինակ պիտի ել-
5 լէ։ Եւ [17]հապա թէ որ ծառան յայտնի ըսելու
ըլլայ թէ ես կը սիրեմ իմ տէրս, իմ կնիկս

[1] Գ Լ · ի · 14 · ք Օր · գ · 24 · գ · 15 · Յիսու · ա · 2 · խգ · 19 · Նաա · ա · 2 ։
[2] Գ Լ · ԼԳ · 7 · Դ Լ · ի · 5 · խգ · 39 · 40 · ֆնաա · ժգ · 18 · 33 · գ ֆնագ · խա · 29 · Յոբ · ի · 4 · խա · 19 · Սապ · հմ · 8 · Ղմ · 20 · 21 · կի · 6 · 7 · Եբեմ · ք · 9 · լը · 18 ։
[3] Գ Լ · ԼԳ · 7 · ք Օր · է · 9 · Սապ · ձմ · 54 · Հռոմ · ժա · 28 ։
[4] Գ Լ · իգ · 1 · Դ Լ · ժմ · 12 · ք Օր · ի · 11 · Սապ · ժ · 4 · Մատ · ի · 33 ։
[5] Ա՛ · ռմ · 4 · 5 · Ջ ագ · ի · 3 · ակոբ · է · 5 ։
[6] Սապ · հե · 18 · Երբ · ժբ · 18 · 19 · Յայտ · գ · 5 · բ · 5 · ժա · 10 ։
[7] Ե՛ · ռմ · 9 · Գ Լ · ի · 34 · ք Մ Ն · է · 14 ։ Ջ ագ · ա · 10 · գ · 1 ։ Երբ · ժբ · 21 ։ ք Օր · գ · 10 ։
[8] Երբ · ժբ · 21 ։
[9] ք Օր · գ · 11 · լգ · 2 ։ Դատ · է · 5 ։ Սապ · կբ · 7 · 8 · Նա՛ · գ · 3 ։ Ա՛ · ռմ · գ · 5 ։
[10] Գ Լ · գ · 2 · իգ · 17 ։
[11] Ե՛ · ռմ · 11 · 12 · գԷ · 2 · Պատ · ժԼ · 5 ։
[12] ք Օր · գ · 12 · 36 ։ Յովհ · ժբ · 29 · 30 ։
[13] Գ Լ · ժգ · 31 ։
[14] Ե՛ · ռմ · 44 · 45 ։ Երբ · ժ · 22 ։
[15] Ե՛ · ռմ · 14 ։ Ծն · լե · 2 ։ Գ Լ · ժ · 5 ։
[16] Ե՛ · ռմ · 16 · 18 ։ Գ Լ · լգ · 5 ։ ք Օր · լգ · 2 ։
[17] Երբ · ժբ · 20 ։
[18] Ե՛ · ռմ · 16 · 19 ։
[19] Ե՛ · ռմ · 10 ։
[20] Ե՛ · ռմ · 11 ։
[21] Գ Լ · լգ · 1 · 2 · 3 ։ Ե՛ · ռմ · 17 ։ Մապ · ձկի · 5 ։ Յայտ · ժ · 8 ։
[22] Ե՛ · ռմ · 22 ։
[23] Գ Լ · ի · 1 · 2 · 3 ։ Ե՛ · ռմ · 17 ։ Մապ · ձկի · 5 ։ Յայտ · ժ · 8 ։
[24] Սապ · կբ · 8 · Հե · 18 · Հ Ժգ · 7 · Երեմ · գ · 24 · Երբ · ժբ · 26 · Հմ · 8 ։
[25] Երբ · ժբ · 21 ։
[26] Գ Լ · ի · 14 ։ Ե՛ · ռմ · 21 ։ Երբ · ժբ · 21 ։
[27] Գ Լ · ի · 13 ։ Սապ · ձա · 7 ։
[28] Տես գԼ · գ · 5 ։ ա ֆնագ · գ · 10 ։
[29] Գ Լ · է · 3 ։
[30] ա ֆնագ · գ · 7 · 8 ։
[31] Է՛ · ռմ · 12 · Ցես · գ · 4 · 5 · Ջ ագ · է · 3 · ակոբ · է · 5 ։
[32] Ծն · ժբ · 17 · Սապ · ձկի · 5 · Յայտ · ժ · 8 ։
[33] Սապ · կբ · 8 · Հե · 18 · Հ Ժգ · 7 · Երեմ · գ · 24 · Երբ · ժբ · 26 · Հմ · 8 ։
[34] Երբ · ժբ · 21 ։
[35] Ղ Լե · ռմ · 7 ։
[36] Տես գԼ · գ · 5 ։ ա ֆնագ · գ · 10 ։
[37] Գ Լ · է · 3 ։
[38] ա ֆնագ · գ · 7 · 8 ։
[39] Է՛ · ռմ · 12 · Ցես · գ · 4 · 5 · Ջ ագ · է · 3 · ակոբ · է · 5 ։
[40] Ե՛ · ռմ · 9 · Գ Լ · ի · 34 · ք Մ Ն · է · 14 ։ Ջ ագ · ա · 10 · գ · 1 ։ Երբ · ժբ · 21 ։ ք Օր · գ · 10 ։
[41] Ե՛ · ռմ · 10 · գ · 1 ։
[42] Երբ · ժբ · 21 ։
[43] Ղ Լե · ռմ · 7 ։ ք Օր · է · 9 · Սապ · ձմ · 54 · Հռոմ · ժա · 28 ։
[44] Ծն · ը · 2 ։
[45] Գ Լ · իգ · 1 · Դ Լ · ժմ · 3 · ք Օր · ի · 11 · Սապ · ժ · 4 · Մատ · ի · 33 ։
[46] Ե՛ · ռմ · 19 · Մատ · ի · 10 · ժ · 19 · Դ Լ · ժք · 20 · Երեմ · գ · 2 · ք Օր · ի · 17 · Մատ · ի · 21 · Հ · ռմեմ · ժ · 9 · Ե՛ · ռմ · 18 · Մատ · ի · 28 · Ղ Լե · ռմ · 7 · Հ · ռմեմ · ժ · 10 · Ե՛ · ռմ · 21 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · ա ֆնագ · գ · 6 · Գ Լ · իգ · 1 · ք Օր · ի · 20 · ժմ · 16 · Մատ · ժմ · 18 · ք Օր · ի · 21 · Մ Ի · ք · 2 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ · ռմ · ժբ · 13 · Գ ագ · ժ · 7 · Ե՛ · ռմ · 20 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժգ · 31 · Գ ագ · ժ · 5 · Ե՛ · ռմ · 22 · Ղ Լե · ռմ · 7 · Ե՛ · ռմ · 23 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժգ · 31 · Գ ագ · ժ · 5 · Ե՛ · ռմ · 24 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժգ · 31 · Գ ագ · ժ · 5 · Ե՛ · ռմ · 25 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 26 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 20 · իգ · 2 · Ե՛ · ռմ · 27 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժգ · 31 · Գ ագ · ժ · 5 · Ե՛ · ռմ · 28 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժգ · 31 · Գ ագ · ժ · 5 · Ե՛ · ռմ · 29 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժգ · 31 · Գ ագ · ժ · 5 · Ե՛ · ռմ · 30 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժգ · 31 · Գ ագ · ժ · 5 · Ե՛ · ռմ · 31 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 32 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 33 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 34 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 35 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 36 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 37 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 38 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 39 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 40 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 41 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 42 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 43 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 44 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 45 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 46 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 47 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 48 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 49 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 50 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 51 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 52 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 53 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 54 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 55 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 56 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 57 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 58 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 59 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 60 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 61 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 62 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 63 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 64 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 65 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 66 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 67 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 68 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 69 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 70 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 71 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 72 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 73 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 74 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 75 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 76 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 77 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 78 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 79 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 80 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 81 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 82 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 83 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 84 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 85 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 86 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 87 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 88 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 89 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 90 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 91 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 92 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 93 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 94 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 95 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 96 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 97 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 98 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 99 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 100 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 101 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 102 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 103 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 104 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 105 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 106 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 107 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 108 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 109 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 110 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 111 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 112 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 113 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 114 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 115 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ · է · 3 · Ե՛ · ռմ · 116 · Ա · ռմեմ · ժ · 9 · Գ Լ · ժմ · 16 · ք Օր · ի · 5 · գ ֆնագ ·

ու իմ տղաքներս, չեմ ՚՚ազէր որ եղլեմ Ե ազատ
6 ըլա՛ն։ Ինսուներ անոր աչքը ՚դատաւորնե-
րուն պիտի տանի գնեվիկա, և դրանը կամ
դրանդեացը մեռցնէ։ ու անոր ականջը ներ-
ականջը հերխունով պիտի ծակէ, և անիկա
յաւիտեան ծառայ պիտի ըլլայ անոր։
7 Եւ թէ որ մէկը ՚իր աղջիկը աղախին ըլ-
լալու հանար ծախէ, անիկա Ի ծառաներուն
8 եղլերուն պէս պիտի չելլէ։ Թէ որ անիկա հա-
ճելի չերեւնայ իր տիրոջը աչքին՝ որ զանի-
կա իրեն նշաներ էր, թող փրկել տայ զանի-
կա։ Բայց զանիկա օտար ազգի ծախելու կա-
րող չըլլայ, ընչու որ խաբեութիւն ըրաւ անոր։
9 Եւ թէ որ զանիկա իր որդւոյն նշանած է,
աղջկանց օրէնքին հաւնիցնա պիտի ընէ անոր։
10 Թէ որ իրեն ուրիշ կին առնէ, անոր ուտելի-
քը, հանդերձը ու մերձաւորութիւնը պիտի
11 չկարէ։ Եւ թէ որ անոր սա երեք բանը չընէ,
անսուներ անիկա առանց սառկի ձրի պիտի
երթայ։
12 ՚Մարդ զարնող մեռցնողը անչուշտ պի-
13 տի մեռցուի։ Իսկ ՚թէ որ դարանամուտ չե-
զած, հապա ըՀԱՍ Աստուած ՚մատնեց անոր
ձեռքը, ՚քեզի տեղ մը պիտի սահմանեմ, որ
14 անիկա հոն փախչի։ Բայց թէ որ մէկը ՚իր
դրացին ոխ առնելով, և զանիկա նենգու-
թեամբ մեռցնէ, ՚իմ սեզանէս ՚՚ պիտի առ-
15 նես զանիկա՝ որ մեռնի։ Եւ իր հօրը կամ
մօրը զարնողը անչուշտ պիտի մեռցուի։
16 Եւ մարդ ՚գողցողը՝ թէ ՚զանիկա ծախած
ըլլայ, և թէ ՚իր ձեռքը գտնուի, անչուշտ
պիտի մեռցուի։
17 Եւ ՚իր հայրը կամ մայրը անիծողը ան-
չուշտ պիտի մեռցուի։
18 Եւ թէ որ մարդիկ իրարու հետ վէճ ընեն,
ու մէկը մէկալին քարով կամ բռունցքով զար-
նէ, ու անիկա չմեռնի, հապա անկողինը պառ-
19 կի, թէ որ ՚ոտքն ելլէ ու ՚ցուպով պտրտի,
զարնողը անպատիժ ըլլայ, միայն անոր ՚կոր-
սընցուցած ժամանակին ՚՚՚ հատուցանէ,
ու բոլորովին առողջացնէ ըՏՀՐ։
20 Եւ թէ որ մէկը գաւազանով իր ծառան
կամ իր աղախինը զարնէ, ու անիկա իր ձեռ-
քին տակը մեռնի, անչուշտ անկէ վրէժ պիտի
21 առնուի։ Բայց թէ որ օր մը կամ երկու օր
ապրի, անկէ վրէժ չառնուի։ ընչու որ ՚անի-
կա իր տաճկն է։
22 Եւ թէ որ մարդիկ կռուին, ու յղի կնկան
մը զարնելով՝ անոր տղան անցընել տան, և
՚՚՚ վնաս մը չըլլայ, անկիա անշուշտ ան
կնոջին էրկանը իր վրայ դրած տոյժը պիտի
քաշէ, ՚դատաւորներուն դատաստանէն պէս հա-
23 տուցանելով։ Բայց թէ որ վնաս մը ըլլայ,
24 անձի տեղ անձ պիտի տաս, ՚աչքի տեղ աչք,
ակռայի տեղ ակռայ, ձեռքի տեղ ձեռք,
25 ոտքի տեղ ոտք, խարանի տեղ խարան,
վէրքի տեղ վէրք, հարուածի տեղ հարուած։
26 Եւ թէ որ մէկը իր ծառային աչքը կամ
իր աղախինին աչքը զարնէ ու կուրցնէ, զա-
նիկա իր աչքին փոխարէն ազատ պիտի ար-
27 ձակէ։ Եւ թէ որ իր ծառային ակռան կամ
իր աղախինին ակռան խորէ, զանիկա իր
ակռային փոխարէն ազատ պիտի արձակէ։
28 Եւ թէ որ եզ մը իր եզջերուներով մարդ մը
կամ կնիկ մը զարնէ մեռցնէ, Հ եզը անչուշտ
պիտի քարկոծուի, ու անոր միսը պիտի չու-
29 տուի, բայց եզին տէրը անպատիժ ըլլայ։ Հա-
պա թէ որ եզը երկուքնէ ՚իմ մեկալ օրուընէ
զարնող է, և անոր տիրոջն ալ դուրցուած
է, ու զանիկա պահած չէ, թէ որ մարդ մը
կամ կնիկ մը մեռցընելու ըլլայ, եզը պիտի
քարկոծուի, ու անոր տէրն ալ պիտի մեռցուի։
30 Թէ որ փրկանք մը ձգուի անոր վրայ, անկա
՚իր անձին ազատութեանը համար՝ ինչ որ
31 իր վրան ձգուի պիտի վճարէ։ Թէ տղայ մը
և թէ աղջիկ մը զարնելու ըլլայ Է՚՚, սա
32 դատաստանին պէս ըլլայ անոր։ Թէ որ եզը
ծառայ մը կամ ազախին մը զարնէ, անոնց
տիրոջը Վեհսուն սիկղ արծաթ պիտի տայ,
ու Հեզը պիտի քարկոծուի։
33 Եւ թէ որ մէկը փոս մը բանայ, կամ մէկը
փոս մը փորէ ու չծածկէ, և հոն եզ մը կամ
34 էշ մը ինկնայ, վնասը փոսին տէրը
պիտի քաշէ, ՚՚ անոնց տիրոջը տակ պիտի
տայ, և մեռածը իրը պիտի ըլլայ։
35 Եւ թէ որ մէկու մը եզը իր դրացիին եզը
զարնէ մեռցընէ, ողջ եզը պիտի ծախեն, ու
անոր տակը բաժնեն, և մեռածն ալ բաժնեն։
36 Հապա թէ որ եզին երկուքնէ ՚իմ մեկալ օր-
ուընէ զարնող ըլլալը գիտցուած ըլլալով,
անոր տէրը զանիկա պահած չէ, անշուշտ եզին
տէրը եզ պիտի հատուցանէ, ու մեռածը իրը
պիտի ըլլայ։

ԳԼ· ԻԹ

1 Գողալիեան վրայով։ 5 Սաղաւաձքի փսխին վրայով։ 14 Փոս ուսնելու վրայով։ 16 Պուռնկալիեան վրայով։ 18 Հմայութեան վրայով։ 19 Աղաունոց հետ պղծութեան վրայով։ 20 Կռապաշտութեան վրայով։ 21 Օտարներուն պրէնքերուն և արբեցուն վրայով։ 25 Դրամը վարձքի տալու վրայով։ 26 Գրաւներու վրայով։ 28 Իշխաններուն պատուելու վրայով։ 29 Երախայրիներուն վրայով։

1 Թէ որ մէկը արջառ մը կամ ոչխար մը դող-

= Գլ· ժբ· 12· խբ· 8· 28։
ե Ասղ· խ· 6։
զ Ղևէմ· ե· 5։
է Ելմ· 2· 3։
ը ու կար· ե· 5։
թ Ծն· իմ· 6· Գլ·
ժ խզ· 17· Ծատ· լէ· 30· 31· Աստ· խզ· 32։
ի Ծատ· լէ· 22· բ Օր· ժԹ· 4· 5։
ժա ու Ծատզ· խզ· 4· 10· 18։
ժբ Ծատ· լէ· 11· բ Օր· ժԹ· 3· Ցեռ· ի· 2։
ժգ Ծատ· ժէ· 30· լէ· 20։ բ Օր· ժԹ· 11· 12։ Եբբ· ժ· 26։
ժդ զ Ծատզ· բ· 28—34։ զ Ծատզ· ժա· 15։
ժե բ Օր· խզ· 7։
ժզ Ծն· լէ· 28։
ժէ Գլ· խբ· 4։
ժը Գլ· Ծատ· լէ· 45· 46։
ժթ Ելմ· 30։ բ Օր· խբ· 18· 19։
ի Ղև· խզ· 20· բ Օր· ժԹ· 21։ Աստ· լ· 38։
իա Ծն· Ի· 3։
իբ Եբբ· Նահէլը
իգ Ղև· խէ· 45· 46։
իդ Ելմ· 30։ բ Օր· խբ· 18· 19։
իե Ղև· խզ· 20· բ Օր· ժԹ· 21։ Աստ· լ· 38։
իզ Ծն· Ի· 3։
իէ Ելմ· 22։ Ծատ· լէ· 31։
իը Տես Զոպ· ժա· 13· 13։ Աստ· խզ· 15։ Փիլ· բ· 7։
իթ Ելմ· 28։
լ Ելմ· 27։ բ Օր· ժբ· 10· 11։ ատեան· խբ· 3· 9։
լա Գև· ժբ· 23։ խ· 15։
լբ Ծատ· խ· 2· 7· 8։ բ Օր· ժգ· 1· 2· 5· 6· 9· 13· 14· 15։ ժԼ· 2· 3· 5։
լգ Գև· խզ· 9· Գև· ժԹ· 33։ խէ· 35։ բ Օր· ժ· 19։ Եբբ· ե· 6։ Զոպ· է· 10։ Աղզ· գ· 5։
լդ բ Օր· ժ· 18։ խգ· 17։ խէ· 19։ Աղզ· գ· 6։ Եա· ա· 17· 23։ ժ· 2։ Եզկ· խբ· 7։ Զոպ· է· 10։ Ցաղ· ա· 27։
լե բ Օր· ժէ· 9։ խգ· 15։ Ցոբ· լէ· 9։ Գաղ· ժբ· 7։
լզ Ցոբ· լգ· 28։ Սղզ· ժբ· 6։ Ճխէ· 19։ Ցաղ· ե· 4։ Ելմ· 27։
լէ Ցոբ· լա· 23։ Սղզ· ճԹ· 9։ Ոզբ· ե· 3։
լը Գև· խէ· 35։ 36։ 37։ բ Օր· խգ· 19· 20։ Ղևէմ· է· 7։ Սղզ· ժէ· 5։ Եզկ· ժբ· 8։ 17։
լթ բ Օր· խգ· 6· 10· 13· 17։ Ցոբ· իբ· 6։ խգ· 5· 9։ Ցաղ· ի· 16։ իբ· 27։ Եզկ· ժբ· 7· 16։ Ամովս· բ·
խ Ելմ· 24։
խա Սղզ· ճԹ· 9։ Ոզբ· է· 3։
խբ Գև· է· 8։ բ Մն· 4։ Գև· է· 9։ Սղզ· ձգ· 15։
խգ Ժող· ժ· 20։ Գօր· խգ· 5։ Ցաղ· է· Եզկ· ժբ· 8։
խդ Գև· խգ· 10· 12։ Ցաղ· գ· 9։
խե Գև· ժգ· 13· 14։ Ցաղ· ե· 3։
խզ Գև· խէ· 1· 2։ Ելմ· ի· 3։ Ղևէմ· ժ· 1· 2։ Ցաղ· ա· 27։
խէ բ Օր· ժ· 15։ Ղև· ժբ· 23։ խ· 15։ Ելմ· խբ· 2· 7· 8։ բ Օր· ժգ· 1· 2· 5· 6· 9· 13· 14· 15։ ժԼ· 2· 3· 5։
խը Գև· խգ· 9։ Ղև· ժԹ· 33։ խէ· 35։ բ Օր· ժ· 19։ Եբբ· ե· 6։ Զոպ· է· 10։ Աղզ· գ· 5։
խթ Ելմ· 24։
լ Սղզ· ձգ· 9։ Ոզբ· է· 3։
լա Գև· է· 8։
լբ Գև· լգ· 6։ բ Մն· 4։ Գև· է· 9։ Սղզ· ձգ· 15։
լգ Ժող· ժ· 20։ Գօր· խգ· 5։ Ցաղ· է· Եզկ· ժբ· 8։
լդ Գև· խգ· 10· 12։ Ցաղ· գ· 9։
լե Գև· ժգ· 13· 14։ Ցաղ· ե· 3։
լզ Գև· խէ· 35։ 36։ 37։ բ Օր· խգ· 19· 20։ Ղևէմ· է· 7։ Սղզ· ժէ· 5։ Եզկ· ժբ· 8· 17։
լէ բ Օր· խգ· 6· 10· 13· 17։ Ցոբ· իբ· 6։ խգ· 5· 9։ Ցաղ· ի· 16։ իբ· 27։ Եզկ· ժբ· 7· 16։ Ամովս· բ·
լը Ելմ· 25։
լթ Գև· է· 9։ Սղզ· ձգ· 15։
խ Ժող· ժ· 20։ Գօր· խգ· 5։ Ցաղ· է· Եզկ· ժբ· 8։
խա Գև· խգ· 10· 12։ Ցաղ· գ· 9։
խբ Գև· ժգ· 13· 14։ Ցաղ· ե· 3։
խգ Գև· խէ· 35։ 36։ 37։ բ Օր· խգ· 19· 20։ Ղևէմ· է· 7։ Սղզ· ժէ· 5։ Եզկ· ժբ· 8· 17։
խդ բ Օր· խգ· 6· 10· 13· 17։ Ցոբ· իբ· 6։ խգ· 5· 9։ Ցաղ· ի· 16։ իբ· 27։ Եզկ· ժբ· 7· 16։ Ամովս· բ·
խե Գև· ժգ· 13· 14։ Ցաղ· ե· 3։
խզ Գև· խէ· 35։ 36։ 37։ բ Օր· խգ· 19· 20։ Ղևէմ· է· 7։ Սղզ· ժէ· 5։ Եզկ· ժբ· 8· 17։
խէ բ Օր· խգ· 6· 10· 13· 17։ Ցոբ· իբ· 6։ խգ· 5· 9։ Ցաղ· ի· 16։ իբ· 27։ Եզկ· ժբ· 7· 16։ Ամովս· բ·
խը Գև· ժգ· 13· 14։ Ցաղ· ե· 3։
խթ Գև· խէ· 35։ 36։ 37։ բ Օր· խգ· 19· 20։ Ղևէմ· է· 7։ Սղզ· ժէ· 5։ Եզկ· ժբ· 8· 17։
լ բ Օր· խգ· 6· 10· 13· 17։ Ցոբ· իբ· 6։ խգ· 5· 9։ Ցաղ· ի· 16։ իբ· 27։ Եզկ· ժբ· 7· 16։ Ամովս· բ·

նայ՝ ու մորթէ կամ ծախէ զանիկա, մէկ ար-
ջառին տեղը հինգ արջառ՝ ու մէկ ոչխարին
2 տեղը չորս ոչխար պիտի հատուցանէ։ Թէ որ
գող մը ՚պատ ծակելու վրայ գտնուի, ու զար-
նուի մեռնի, հանար հանար արիւն չթափուի։
3 Թէ որ անոր վրայ արեւը ծագեր էր, անոր
հանար արիւն պիտի թափուի։ անիկա լման
կրնար հատուցանել։ Թէ որ բան մըն ալ չու-
նենար, անսունը իր գողցած բանին հանար
4 ՚կրնար ծախուիլ։ Թէ որ գողցածը ՚իր ձեռ-
քը ողջ գտնուի, թէ եզ ըլլայ՝ թէ էշ և թէ
ոչխար, ՚կրկինը պիտի հատուցանէ։
5 Թէ որ մէկը արտ մը կամ այգի մը *ճռատ
ասյ՚՚, թող տալով իր անասունը ուրիշի մը
արտին մէջ արածելու, իր արտին ամենէն
ապէկ արդիւնքէն՝ ու իր այգիին ամենէն ապէկ
պտղէն ՚՚՚ ու իր այգիին ամենէն ապէկ
պտղէն պիտի հատուցանէ։ Թէ որ կրակ ցամք-
կէ ու ցանկը փուչերուն փակչի, և դիզուած
արտերը կամ չհնձուած ցորենը կամ արտը
պրծերը, կրակը վառողը պրաժէն ՚՚՚ լման
պիտի հատուցանէ։
7 Թէ որ մէկը իր դրացիին առակ կամ ամա-
ներ ասյ պահելու համար, և ան մարդուն
տունէն գողցուի, ՚իմ որ գողը գտնուի, անի-
8 կա կրկինը պիտի հատուցանէ։ Թէ որ գո-
ղը չգտնուի, տանուտէրը ՚գատաւորներուն
պիտի տարուի, իր ձեռքը իր գրացիին տա-
9 ցած չգոյընելը ՚՚՚՚՚ հանար։ Ամէն
կերպ անիրաւութեան համար, թէ եզի՝ թէ
էշու՝ թէ ոչխարի և թէ հանդերձի համար,
իմ ամէն կերպ կորսուած բանի համար՝ որն
որ ձէնէ կը հասասաև թէ իրն է, ՚՚ երկու կող-
մին դատը դատաւորներուն առջեւն տարուի,
՚՚ դատաւորները որու վրայ վճռեն ըլլան,
անկիա իր դրացիին կրկինը պիտի հատու-
ցանէ։
10 Թէ որ մէկը իր դրացիին էշ մը կամ եզ
մը կամ ոչխար մը կամ ինչ և իցէ անասուն
մը պահելու համար տայ, ու անկիա մեռնի
կամ ձեռսի կամ †իշնամին առնէ՚՚ ու
11 տեսնող մը չըլլայ, ՚՚՚՚՚ երկու քովն ալ
զը ՚ՏԷրոջը երդումն ըլլայ իր դրացիին տա-
ցուած քովն ձեռք չդպցնելուն համար. ու
անոր տէրը պիտի ընդունի երդումը, և ինքը
12 պիտի չհատուցանէ։ Եւ ՚թէ որ իրաւցընէ իր
քովէն գողցուեր է, ինքը անոր տիրոջը պի-
13 տի հատուցանէ։ Թէ որ ՚՚՚՚՚ պատառուած

= բ Թագ· ժբ· 6· Գաղ· ժԹ· 8· Տես Առաք· գ· 31։
բ Աստ· իգ· 43։
գ Թագ· լէ· 27։
դ Գև· իա· 2։
ե Գև· իա· 16։
զ Տես հմր· 1· 7։ Առաք· գ· 31։
է Եբբ· ան իր ատածել տայ։
ը Ելմ· 4։
թ Գև· իա· 6։ Ղևէմ· ե· 5։
ժ Ելմ· 2· 3։
ի ու կար· է· 5։
ժա Ծն· իմ· 6· Ղև· իբ· 28։
ժբ Սաղ· խ· 6։
ժգ Ղևէմ· ե· 5։
ժդ Ելմ· 2· 3։
ժե ու կար· է· 5։
ժզ Ծն· իմ· 6· Ղև· իբ· 28։
ժէ Սաղ· խ· 6։
ժը Ղևէմ· ե· 5։
ժթ Ելմ· 2· 3։
ի ու կար· է· 5։
իա Ծն· իմ· 6· Ղև· իբ· 28։
իբ Սաղ· խ· 6։
իգ Ղևէմ· ե· 5։
իդ Ելմ· 2· 3։
իե ու կար· է· 5։
իզ Ծն· իմ· 6· Ղև· իբ· 28։
իէ Սաղ· խ· 6։
իը Ղևէմ· ե· 5։
իթ Ելմ· 2· 3։
լ ու կար· է· 5։
լա Ծն· իմ· 6· Ղև· իբ· 28։
լբ Սաղ· խ· 6։
լգ Ղևէմ· ե· 5։
լդ Ելմ· 2· 3։
լե ու կար· է· 5։
լզ Ծն· իմ· 6· Ղև· իբ· 28։
լէ Սաղ· խ· 6։
լը Ղևէմ· ե· 5։
լթ Ելմ· 2· 3։
խ ու կար· է· 5։
խա Ծն· իմ· 6· Ղև· իբ· 28։
խբ Սաղ· խ· 6։
խգ Ղևէմ· ե· 5։
խդ Ելմ· 2· 3։
խե ու կար· է· 5։
խզ Ծն· իմ· 6· Ղև· իբ· 28։
խէ Սաղ· խ· 6։
խը Ղևէմ· ե· 5։
խթ Ելմ· 2· 3։
լ ու կար· է· 5։

օր մերը հետ պիտի ըլլայ· ուրիշներդ օրը՝ ան ինծի պիտի տաս։
31 Եւ զուարք ինծի ՚տուր մանրիկ պիտի ըլլաք· և ՚դաշտին մէջ ֊հաղիւսին պատառուածին միասին պիտի չուտէք· չունեցուն պիտի նեռէք ան։

ԳԼ· ԻԳ

1 Բամբասանքը և սուտ վկայութեան վրայով։ 3· 6 Ընդդէմ գառասանի վրայով։ 4 Թշնամին սիրելու վրայով։ 10 Հանդուրժելի առքայի վրայով։ 12 Շաբաթին վրայով։ 14 Երեք տօնախմբութիւններուն վրայով։ 18 Չոչեքան արեւածին ու ձմրան վրայով։ 20 Տէրը կը խոստանայ անոնց հետ հրեշտակ մը խրկել, ու զանոնք օրհնել։ Եւ որ իրեն հետ գանգին։

1 ՚Սուտ լուր չառնիս· անօրէնի հետ ձեռքդ
2 չդնես ՚անիրաւ վկայ ըլլալով։ ֊Չարութիւն ընելու համար բազմութեանը չհետեւիս· ու ՚դատաստանի մէջ չխոնարհիս ծռելու համար
3 եւ ազքատին ալ առանութիւն չընես իր դատին մէջ։
4 ֊Թէ որ քու թշնամւոյդ մոլորած եզին կամ իշուն հանդիպելու ըլլաս, անշուշտ իրեն
5 դարձընես անիկա։ ֊Թէ որ քեզ ատողին էշը բեռի տակ ինկած տեսնես, ու զանիկա ազատելն հրաժարելու ալ ըլլաս, անշուշտ անոր հետ ֊նը ազատես։
6 ՚Քու ազքատիդ դատին մէջ անոր իրա-
7 ւունքը չծռեցնես։ ֊Սուտ խօսքէն հեռու կեցիր, և ՚անմեղը ու արդարը մի մեռցըներ· ընչու որ ես չարը պիտի չարդարացընեմ։
8 Եւ ֊կաշառք չառնես· ընչու որ կաշառքը աչքը բաց մարդիկը կը կուրցընէ, և արդարներուն ֊խօսքերը կը խանգարէ։
9 Եւ ֊օտարականը մի նեղեր· ընչու որ դուք օտարականին սիրտը գիտէք· որովհետեւ դուք ալ եգիպտոսի երկրին մէջ օտարական եղաք։
10 Եւ ֊ձեր երկիրը վեց տարի սերմնանես, ու
11 անոր արդիւնքը ժողվես· բայց եօթներորդ տարին անդործ ձգես ու ֆոդուս ան, որ քու ժողովուրդիդ աղքատներէն ուտեն, և անոնց
մնացորդը դաշտին անասուններէն ուտեն· քու այգիովդ -- ձիթաստանիդ ալ նոյնի ընես։
12 ՚Վեց օր քու գործդ գործէ, ու եօթներորդ օրը հանգստացիր, որ քու եզդ ու էշդ հանգստանայ, և քու աղախնիդ որդին ու օտա-
13 րականը շունչ առնէ։ Եւ բոլոր ձեզի ըրած ցուցմունքիս մէջ ֊զգուշաւոր ըլլաք, և ՚ուրիշ աստուածներուն անունը չյիշէք· ձերբերնէն ֊նը չլսուի։
14 ֊Տարին երեք անգամ ինծի տօն պահէ։
15 ֊Բաղարջակերաց տօնը պահէ· քեզի պատուիրածիս պէս եօթը օր անխմոր հաց պիտի ուտես Ադիպ ամսուն մէջ ասկէնաւատ ժամնակին· ընչու որ ան ամսուն մէջ եգիպտոսէն ելար· ու դատարկ ձեռք
16 չերեսիս։ Նաեւ քու հունձքիդ պատարկ ձեռքը ըրած առաջին արտադրութեանդ երախայրքի պատուղը հնձելուդ ատեն, և ՚տարուան վերջը ժողվելու ատենը պահէ, երբոր արտէն քու աշխատութիւն-
17 ներդ կը ժողվես։ ֊Տարին երեք անգամ քու ամէն արուներդ Տէր ԵՀովային առջեւը պիտի երեւնան։
18 ֊Իմ զոհս արիւնը խմորեալ հացով չմատուցանես, ու իմ ճոխս ճարպը մինչեւ առ-
19 աջսանիս, ու ֊թէ երկրին առջի բերքին առաջինները քու Տէր Աստուծոյդ տունը տանիս։ ՚Ուլը իր մօրը կաթին մէջ չեփես։
20 ֊Ահա քու առջեւդ հրեշտակ մը կը խրկեմ, որ քեզ ճամբուն մէջ պահպանէ, ու
21 իմ պատրաստած տեղս տանի քեզ։ Անկէ զգուշացիր, ու անոր խօսքը մտիկ ըրէ, ՚անոր անհնազանդ մի ըլլար· ընչու որ անիկա ֊ձեր յանցանքը պիտի չներէ, քանզի ֊իմ անունս
22 անոր վրայ է։ Բայց թէ որ ուշադրութեամբ անոր խօսքը մտիկ ընես, ու իմ բոլոր ըսածս ընես, անառեներ ֊քու թշնամիներուդ թշնամի պիտի ըլլամ, և քու հակառակորդնե-
23 րուդ հակառակորդ ֊կենդի իմ հրեշտակս քու առջեւդ պիտի երթայ, և ֊քեզ Ամովրացւոց ու փիւռացւոց և փերեզացւոց ու քանանացւոց, խեւացւոց ու ցեբուսացւոց պի-

մաթ· ե· 12 ։ Գոթ· ֆգ· 26 ։
ա Կամ գառները
ե Գ·Լ· իբ· 21 ։ բ Օր· Ժ· 19 ։ ֆգ· 14 ։ 17 ։ իէ· 19 ։ Սաղ· ղԶ· 6 ։ Եզեկ· իբ· 7 ։ Մատ· գ· 5 ։
ի Գ·Լ· իբ· 3 ։ 4 ։
ը Գ·Լ· ի· 8 ։ 9 ։ բ Օր· է· 13 ։ Գ·Լ· Ժ· 14 ։
թ Բ Օր· գ· 9 ։ Ցեւս· իբ· 5 ։ Սաղ· լՀ· 1 ։ Եփես· է· 15 ։ ա Տիմ· գ· 16 ։
ժ Ծնն· լԵ· 38 ։ բ Օր· Ժ· 3 ։ Ցեւս· ֆգ· 7 ։ Սաղ· Ժգ· 4 ։ Ոմա· բ· 17 ։ Ջաք· Ժգ· 2 ։
ի Գ·Լ· ԼԳ· 33 ։ Գ·Լ· իգ· 4 ։ բ Օր· Ժ· 16 ։
ա Գ·Լ· Ժբ· 15 ։ Ժգ· 6 ։ ֆգ· 18 ։ Գ·Լ· Ժ· 6 ։ բ Օր· Ժ· 8 ։
բ Գ·Լ· ԼԳ· 20 ։ բ Օր· Ժ· 16 ։
գ Գ·Լ· ԼԳ· 22 ։ Գ·Լ· ֆգ· 10 ։ բ Օր· Ժ· 13 ։
դ Գ·Լ· ԼԳ· 23 ։ բ Օր· Ժ· 16 ։
ե Գ·Լ· Ժբ· 8 ։ ԼԳ· 25 ։ Գ·Լ· բ· 11 ։ բ Օր· Ժ· 4 ։
զ Գ·Լ· իբ· 29 ։ ԼԳ· 26 ։ Գ·Լ· ֆգ· 10 ։ 17 ։ Ծնն· Ժբ· 12 ։ 13 ։ բ Օր· ֆգ· 10 ։ Ղեւտ· Ժ· 35 ։
է Գ·Լ· ԼԳ· 26 ։ բ Օր· Ժ· 21 ։
ը Գ·Լ· Ժգ· 19 ։ լբ· 34 ։ ԼԳ· 2 ։ 14 ։ Ծնն· ի· 10 ։ Ցեւս· է· 15 ։ գ· 2 ։ Սաղ· ղա· 11 ։ Եսա· կգ· 9 ։
թ Ծնն· Ժ· 11 ։ Սաղ· հբ· 40· 56 ։ Եփես· գ· 30 ։ Եբր· գ· 10 ։ 16 ։
ժ Գ·Լ· լբ· 34 ։ Ծնն· Ժգ· 55 ։ բ Օր· Ժբ· 19 ։ Ցեւս· ֆգ· 19 ։ Եբրա· է· 9 ։ 11 ։ գ· 21 ։ 24 ։ Սաղ· հգ· 8 ։
ի Ցեւս· իսա· 44 ։ Դատաս· 4 ։ Յով· 21 ։
ա Գ·Լ· ԼԳ· 12 ։ 15 ։ բ Օր· է· 2 ։
բ Գ·Լ· ԼԳ· 12 ։ բ Օր· է· 16 ։ Ժգ· 30 ։ Ցեւս· իբ· 18 ։ իսա· 45 ։
գ Եբր· Ի· 18 ։

24 տի տանի, և ես պիտի ջարդեմ զանոնք ։ Անոնց աստուածներուն ֊երկրպագութիւն կամ ծառայութիւն չընես, ու ֊անոնց ըրածին պէս չընես· ֊հապա բոլորովին կործանես զանոնք,
25 ու անոնց կուռքերը բոլորովին կոտրտես ։ Եւ ֊ձեր Տէր Աստուածը պաշտէք, ֊ու ինքը ձեր հացը ու ջուրը պիտի օրհնէ· և ֊ձեր մէջէն
26 հիւանդութիւնը պիտի վերցընեմ։ ֊Քու երկրիդ մէջ վիժող ու ամուլ պիտի չըլլայ· քու
27 օրերուդ թիւը ֊պիտի լեցընեմ։ ֊Իմ երկիւղս քու առջեւդ պիտի խրկեմ, և ֊պիտի կորքու առջեւդ պիտի դնեմ։ Ես ֊քու բոլոր ժողովուրդը որուն որ պիտի երթաս, ու քու բոլոր թշնամիներուդ դուն կ՚երթաս, ու քու բոլոր թշնամիներուդ
28 ֊կռնակը քեզի պիտի դարձընեմ։ Եւ ֊քու առջեւդ իշամեղուն պիտի խրկեմ, որ Քանանացիները, ֊Քանանացիները ու Քեւտացիները քու
29 առջեւդէն վռնտէ։ ֊Անոնք քու առջեւդէդ մէկ տարուան մէջ պիտի չվռնտեմ, որ չըլլայ թէ երկիրը անապատ ըլլայ, ու քու վրադ գազանին
30 գազանները շատնան ։ Անոնք քու առջեւդէդ կամաց կամաց պիտի վռնտեմ, մինչեւ որ
31 դուն բազմանաս ու երկիրը ժառանգես ։ Եւ ֊քու սահմանիդ կարմիր ծովէն մինչեւ փղշտացւոց ծովը՝ ու անապատէն մինչեւ ետ֊
րաթ գետը պիտի դնեմ· ընչու որ ես երկրին բնակիչները քու ձեռքդ պիտի տամ· ու զա-
32 նոնք քու առջեւդէդ վռնտես ։ ֊Անոնց հետ ու անոնց աստուածներուն հետ ուխտ չընես ։
33 ֊Քու երկիրդ մէջ չբնակին, որ քեզի մեզ դործել չտան ինծի դէմ· ընչու որ եթէ անոնց աստուածները պաշտես, ֊անշուշտ ան քեզի որոգայթ պիտի ըլլայ ։

ԳԼ· ԻԴ

1 Մովսէս լեռան վրայ երթալու կը հրամայէ։ 3 Ժողովուրդը հնազանդ ըլլալու խոստ կ՚ընայ։ 4 Մովսէս սեղան մը կը շինէ, ու սուտ էրկու արձան կը հրամցնէ։ 6 զոհերուն պիտինը կը պահէ։ 9 Աստուծոյ փառքը կը յայտնուի։ 14 Ժողովուրդին կառավարութինը Ահարոնին ու Ովրին կը յանձնէ։ 15 Մովսէս լեռը կ՚երթայ· հոն կը մնայ քառասուն օր ու քառասուն գիշեր։

1 Եւ ըսաւ Մովսէսին, Տէրոջը երթիր դուն ու Ահարոն, ֊Նադաբ ու Աբիհուդ՝ ու եօթսունէ մի ծերերէն հօրմանասուն հոգի, ու հեռուէն
2 երկրպագութիւն ըրէք ։ Եւ ֊միայն Մովսէս

ղգ· 13 ։ Գոթա· բ· 3 ։ ա Թուզ· Ժբ· 21 ։ Սաղ· ձղ· 36 ։
ե Գ·Լ· իբ· 1 ։ Գ·Լ· Ժ· 1 ։ 2 ։
զ Գ·Լ· ա· 5 ։ Թուա· Ժա· 16 ։
է Ելմ· 13 ։ 15 ։ 18 ։
ը Ելմ· 7 ։ Գ·Լ· Ժ·Ի· 8 ։ բ Օր· է· 27 ։ Գոթ· գ· 19 ։ 20 ։
թ Բ Օր· լա· 9 ։
ժ Ծնն· իբ· 18 ։ լա· 45 ։
ի Եբր· Ի· 18 ։
ա Ելմ· 10 ։ Գ·Լ· ԼԳ· 20 ։ Ժգ· 20 ։ Ծնն· Ժգ· 15 ։ լբ· 30 ։ բ Օր· է· 32 ։ Գոթա· Ժգ· 22 ։
բ Ծնն· լա· 34 ։ Գ·Լ· Ժբ· 15 ։ ա Պետ· ա· 2 ։
գ Ելմ· 1 ։
դ Ցեւս Ծնն· լբ· 30 ։ Գ·Լ· գ· 6 ։ Գոթա· Ժգ· 22 ։ Եփես· գ· 1 ։ 5 ։ Գ·Լ· ԼԳ· 20· 23 ։ Յովհ· ա· 18 ։ ա Տիմ· գ· 16 ։ ա Յովհ· գ· 12 ։
ե Եզեկ· ա· 26 ։ Ժ· 1 ։ Յայտ· գ· 3 ։
զ Մատ· Ժ· 2 ։
է Գ·Լ· Ժ·Ի· 21 ։
ը Ելմ· 10 ։ Գ·Լ· ԼԳ· 20 ։ Ծնն· Ժգ· 15 ։ լբ· 30 ։ բ Օր· է· 32 ։ Գոթա· Ժգ· 22 ։
թ Ծնն· լա· 54 ։ Գ·Լ· Ժբ· 15 ։ ա Պետ· գ· 22 ։
ժ Ելմ· 2 ։ 15 ։ 18 ։
ի Գ·Լ· լա· 18 ։ լբ· 15 ։ 16 ։ բ Օր· է· 22 ։
ա Գ·Լ· լբ· 17 ։ ԼԳ· 11 ։
բ Ելմ· 2 ։
գ Գ·Լ· Ժ·Ի· 9 ։ 16 ։ Մատ· Ժ· 5 ։
դ Գ·Լ· Ժգ· 10 ։ Թուա· Ժգ· 1 ։

17 կանչեց Մովսէսը։ Եւ Ցերեքը փառաց ամպը լեռանը գագաթին վրայ հանգոյն կրակի
18 պահ էր Իսրայէլի որդւոցը առջեւը։ Եւ Մովսէս ամպին մէջ մնաւ ու լեռը եղաւ, և Մովսէս քառասուն օր ու քառասուն գիշեր լեռը կեցաւ։

ԳԼ· ԻԸ

1 Իսրայէլացւոց ապրանքները իսրայելին չհետեւիլնալը հանդիր։ 10 Տապանակին ձեր։ 17 Քառասնից և քերովբէից։ 23 Սեղանը իր անասնեղովը։ 31 Աչառանալը իր գործիքներովը։

1 Եւ Ցերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Ցրուցէ Իսրայէլի որդւոցը՝ որ ինծի ընծայ բերեն. հանէ յօժար կամօք ամէն մարդէն
3 պիտի առնէք իմ ընծայս։ Եւ ձեր անոնցմէ առնելու ընծան ասա է ոսկի և արծաթ՝ ու
4 պղինձ, եւ կապուտակ՝ ու ծիրանեգոյն՝ և կրկնակի կարմիր՝ ու Իբարակ քիմանի և այ-
5 ծի մազ, եւ կարմիր ներկուած խոյի մորթեր՝ ու թխհաչի մորթեր՝ և Սաւսմի փայտ-
6 ուր, Իլուսոյ հանար եղ, օծման եղի հանար ու հանուշահոտ խառնիլի հանար Իհամեմներ,
7 երընդհանրապէս ու Իեփուդին ու Իդանջապատնակին վրայ դամնելու քարեր։
8 Եւ ինծի հաբրանան մը շինեն՝ որ Իներսիդ
9 մէջը բնակիմ։ Խորանին օրինակը և անոր բոլոր կարասիքին օրինակը՝ Իդոլոր ինչ ցուցուցածիս պէս՝ ճիշդ անանկ պիտի շինէք։
10 Եւ Իսաւսմի փայտէ տապանակ մը շինեն. անոր երկայնութիւնը երկու կանգուն ու կէս՝ և անոր լայնութիւնը մէկ կանգուն ու կէս՝ և անոր բարձրութիւնը մէկ կանգուն ու կէս
11 ըլլայ։ Եւ անոր ներսէն ու դուրսէն պատես ան. և անոր վր-
12 րան բոլորտիքը ոսկի շրջանակ մը շինես։ Եւ անոր համար չորս ոսկի օղակ ձուլես, ու անոր չորս անկիւնները դնես՝ որ անոր մէկ կողմը երկու օղակ՝ ու մէկալ կողմը եր-
13 կու օղակ ըլլայ։ Եւ Սաւսմի փայտէ ձողեր
14 շինես, ու զանոնք ոսկիով պատես։ Եւ ձողերը տապանակին կողերը եղած օղակներուն անցընես, որ տապանակը անոնցմով վերցուի։
15 Ձողերը տապանակին օղակներուն մէջը մը-
16 նան. անիկ չհանուին։ Եւ տապանակին մէջ դնես Իվկայութիւնը՝ որն որ քեզի պիտի տամ։
17 Եւ Իգուտ ոսկիէ *քաւութիւն մը շինես, անոր երկայնութիւնը երկու կանգուն ու կէս
18 ըլլայ։ Եւ ոսկիէ երկու քերովբէներ շինես քաւութիւնին երկու ծայրին վրայ. †կու-
19 ծոյ շինես զանոնք. եւ մէկ քերովբէն մէկ ծայրէն՝ ու միւս քերովբէն մէկալ ծայրէն շինես. քերովբէները քաւութիւնէն անոր եր-
20 կու ծայրերուն վրայ շինես։ Եւ Ikերովբէները թևերնին վերէն տարածելով՝ իրենց թևերովը քաւութիւնը պիտի ծածկեն. և անոնց երեսները իրարու դէմ՝ քերովբէներուն երեսները դէպ ի քաւութիւնը պիտի ըլլան։
21 Եւ քաւութիւնը տապանակին վրայ պիտի դնես. և Ikեզի տայս վկայութիւնս տա-
22 պանակին մէջ դնես։ Եւ հոն ես քեզի պիտի հանդիպիմ. ու քաւութիւնէն վրայէն՝ վկայութեան տապանակին վրան եղած Ներկու քերովբէներուն մէջտեղէն՝ Իսրայէլի որդւոցը համար բոլոր քեզի պատուիրելու բանը քու վրայով պիտի խօսիմ՝ քեզի հետ։
23 Եւ Սաւսմի փայտէ սեղան մը շինես. անոր երկայնութիւնը երկու կանգուն և անոր լայնութիւնը մէկ կանգուն՝ ու անոր բարձրութիւնը մէկ կանգուն ու կէս պիտի ըլլայ։ Եւ
24 Թիւնը մէկ կանգուն ու կէս պիտի ըլլայ։ Եւ անիկա զուտ ոսկիով պատես. ու անոր բոլոր-
25 ակի քով շրջանակ մը շինես։ Եւ անոր չորս մանեանայի ապառուած մը շինես. ու ապառուածին բոլորտիքը ոսկի շրջանակ մը շինես։
26 Եւ անոր չորս ոսկի օղակ շինես. ու անոր չորս անկիւնը չորս ոտքին քովը դնես օղակները։
27 Օղակները ապառուածին քովը պիտի ըլլան, որ սեղանը վերցընելու համար՝ ձողերուն տե-
28 ղեր ըլլան։ Եւ ձողերը Սաւսմի փայտէ շինես, ու զանոնք ոսկիով պատես. և սե-
29 ղանը անոնցմով պիտի վերցուի։ Եւ անոր սկահաւները ու անոր խնկամաններն ու բաժակները ու գաւաթները շինես, որ անոնցմով թափելու նուէրը մատուցուի. զանոնք
30 զուտ ոսկիէ շինես։ Եւ սեղանին վրան Ներես-ջաւրաթեան հացը դնես միշտ իմ առջեւս։
31 Եւ զուտ ոսկիէ աչառանակ մը շինես. կուռ-ծոյ պիտի շինուի աչառանակը, — անոր բունը, ճիւղերը, սկահաւները, դնդակներն ու ծա-
32 ղիկները իրմէն ըլլան։ Եւ անոր քովէն վեց ճիւղեր ելլեն. աչառանակին մէկ քովէն երեք ճիւղ՝ և աչառանակին մէկալ քովէն երեք
33 ճիւղ ելլեն. Մէկ ճիւղին վրայ նշանաձեւ երեք սկահակ ըլլայ՝ դնդակով ու ծաղիկով, և մէկալ ճիւղին վրայ նշանաձեւ երեք սկահակ՝ դնդակով ու ծաղիկով. աչառանակէն ելած

* ԳԼ· գ· 3։ ԺԹ· 18։ բ Օր· գ· 36։ Եբր· Ժբ· 18։ 20։
† ԳԼ· ԼԳ· 28։ բ Օր· իթ· 9։
‡ ԳԼ· Լ· 5, 21։ ա Մն· իթ· 3։ 5։ 9։ 14։ Եզր· բ· 68։ գ· 5։ Լ· 16։ Ղեւտ. ժա· 2։ բ Օր· գ· 12։ իթ· 7։
§ Ձն· խա· 42։
¶ ԳԼ· իզ· 20։
# ԳԼ· Լ· 34։
** ԳԼ· լ· 23։
†† ԳԼ· իբ· 4։ 6։
‡‡ ԳԼ· իբ· 15։
§§ ԳԼ· ԼԳ· 1։ 3։ 4։ Դ Ես· գ· 6։ Ժ· 4։ խա· 12։ Եբր· Թ· 1։ 2։
¶¶ ԳԼ· իԹ· 45։ գ Թագ· գ· 13։ բ Կոր· գ· 16։ Եբր· գ· 6։ Յայտ· խա· 3։
Հմր· 40։
*** ԳԼ· լե· 1։ բ Օր· Ժ· 3։ Եբր· Թ· 4։
††† գ Թագ· բ· 8։
‡‡‡ ԳԼ· Ժգ· 34։ Լա· 18։ բ Օր· Ժ· 2։ 5։ Լա· 26։ գ Թագ· բ· 9։ գ Թագ· Ժա· 12։ Եբր· Թ· 4։
§§§ ԳԼ· լգ· 6։ Հաբմ· գ· 25։ Եբր· Թ· 5։
¶¶¶ Կ՝ Կամարիկ
Կ՝ Հոխագակաց
գ Թագ· բ· 7։ ա Մն· իբ· 5։ Եբր· Թ· 5։
† ԳԼ· իգ· 34։ Հմր· 16։
‡ ԳԼ· իգ· 42, 43։ Լ· 6։ 36։ Դ Ես· Ժգ· 2։ Թագ· Ժ· 4։
§ Թագ· Լ· 89։ ա Թագ· գ· 4։ բ Թագ· գ· 2։ գ Թագ· Ժ· 15։ Սպգ· 2։ 1։ գ· 1։ Եա· լե· 16։
¶ ԳԼ· լգ· 10։ գ Թագ· է· 48։ բ Մն· գ· 8։ Եբր· Թ· 2։
# ԳԼ· Լ· 16։ Թագ· գ· 7։
** Դ Ես· իգ· 5։ 6։
†† ԳԼ· Լ· 17։ գ Թագ· է· 49։ Ջ ագ· գ· 2։ Եբր· Թ· 2։ Յայտ· ա· 12։ գ· 5։

34 վից ճիւղերը սանդակ պիտի ըլլան։ Եւ աչառանակին վրայ չորս նշանաձեւ սկահակ պիտի ըլլայ իրենց դնդակներովը ու ծաղիկներովը։
35 Եւ աչառանակէն եղած վեց ճիւղերուն՝ երկու ճիւղին տակը իրմէն մէկ դնդակ՝ ու երկու ճիւղին տակը իրմէն մէկ դնդակ՝ և երկու ճիւղին տակը իրմէն մէկ դնդակ պիտի ըլլան. վեց ճիւղերն ալ նոյնպէս։
36 իրմէն ըլլան. ամէնը մէկ կտոր՝ զուտ ոսկիէ պիտի ըլլան։
37 Եւ անոր եօթը ճրագ շինես. ու անոր ճրագները վառուած շինես, որ անոնց լոյսը առջեւէն տան։
38 Եւ անոր մկնդեղները և անոր բաժակները ու անոր բաժակներուն զուտ ոսկիէ
39 շինուին։ Մէկուկէս տալանդ զուտ ոսկիէ պիտի ըլլան՝ ամէն բոլոր սա գործիքներուն համար։
40 Եւ հայէ որ լեռը քեզի ցուցուած օրինակին պէս շինես ըսածդ։

ԳԼ· ԻԹ

1 Խորանին տասը վարագոյրները։ 7 Աւրձի մազէ շինուած տասնուհինգ վարագոյրները։ 14 Խոյի մորթեայ ծածկոյթ։ 15 Խորանին տախտակները իրենց խարիսխներովը ու նիգերովը։ 31 Տապանակին առջեւի վարագոյրը։ 36 Չորս վարսդիրները։

1 Եւ Ցխորանը շինես տասը վարագոյրներով՝ մանուած բարակ քիմանէ ու կապուտակէ և ծիրանեգոյնէ ու կրկնակի կարմիրէ. վարպետի գործ շինես զանոնք քերովբէներով։
2 Մէկ վարագուրին երկայնութիւնը քսանուեթ կանգուն և մէկ վարագուրին լայնութիւնը թիւնը չորս կանգուն պիտի ըլլայ. բոլոր վարագոյրներուն չափը մէկ ըլլայ։
3 Հինգ վարագոյրները իրարու պիտի կցուին, և հինգ վարագոյրները իրարու պիտի կցուին։
4 Եւ կցուած քին ծայրի մէկ վարագուրին եզերքին վրայ կապուտակեայ օղակներ շինես. մէկալ կցուած քին ծայրի վարագուրին եզերքին վրան եղած վարագուրին ծայրն ալ նոյնպէս օղակ շինես. օղակները դիմացի դիմաց
5 պիտի ըլլան։ Եւ հինգ հարիւր ոսկի ճարմանդներ շինես. ու վարագոյրները ճարմանդներով կոճկես, և մէկ խորան պիտի ըլլայ։
6 Եւ խորանին վրան ծածկոյ ըլլալու համար Ցայծի մազէ վարագոյրներ շինես. տասնմէկ վարագոյր ընես անոնք։ Մէկ վարագուրին երկայնութիւնը երեսուն կանգուն և մէկ վարագուրին լայնութիւնը չորս կանգուն ըլլայ. տասնուհինգ վարագոյրներուն
7 չափը մէկ ըլլայ։ Եւ հինգ վարագոյրները զատ ու վեց վարագոյրները զատ կցես. և վեցերորդ վարագոյրը խորանին առջեւի կող-
8 մին երեսին կրկնակի կիսէ։
9 Եւ հինգ վարագոյրները զատ ու վեց վարագոյրները զատ կցես. և վեցերորդ վարագոյրը խորանին առջեւի կողմին երեսին կրկնակի կիսէ։
10 Մէն երկիսատիկ ընես։ Եւ կցուած քին ծայրը եղած մէկ վարագուրին եզերքին վրայ հիսուն օղակ՝ ու մէկալ կցուած քին ծայրը եղած վարագուրին եզերքին վրայ հիսուն օղակ
11 ընես։ Եւ պղինձէ հիսուն կարճաձև ճարմանդներ ընես, ու ճարմանդները օղակներուն անցընես, և վրանը կոճկես, ու մէկ
12 ըլլայ։ Եւ վրանին վարագոյրներէն աւելցած երդ մնացածը՝ այսինքն վարագուրին աւելցած կէսը՝ խորանին հաւէն կախուած պիտի մը-
13 նայ։ Եւ վրանին վարագոյրներուն երկայնութենէն մէկ կանգուն մէկ կողմէն՝ ու մէկ կանգուն մէկալ կողմէն աւելցած խորանին քովերը կախուած մնայ՝ զանիկա մէկ կողմէն
14 ու մէկալ կողմէն ծածկելու համար։ Եւ Ցվրանին համար կարմիր ներկուած խոյի մորթերէն ծածկոց մը, ու ամէն վրայէն Թխհաչի մորթերէն ծածկոց մը չընես։
15 Եւ խորանին տախտակները Սաւսմի փայ-
16 տէ շինես որ կանգնած մնան։ Մէկ տախտակին երկայնութիւնը տասը կանգուն և մէկ տախտակին լայնութիւնը մէկ ու կէս
17 կանգուն պիտի ըլլայ։ Աչքն մէկ տախտակը երկերկու ագռոյկ ծայրեր պիտի ունենայ իրարու համեմատ. խորանին բոլոր տախտակ-
18 ներուն այնպէս ընես։ Եւ խորանին տախտակները չընես. գէպ ի Տարաւային կողմը
19 մը քսան տախտակ ընես։ Եւ քսան տախտակներուն տակը քառասուն արծաթի խարիսխ չընես. մէկ տախտակին տակը իր երկու ագռոյկներուն համար երկու խարիսխ՝ և մէկալ տախտակին տակը իր երկու ծայրը ամրնելու համար երկու խարիսխ պիտի
20 ըլլայ։ Եւ խորանին մէկալ կողմին համար
21 հիւսիսային կողմը՝ քսան տախտակ, եւ անոնց քառասուն արծաթի խարիսխները, մէկ տախտակին տակը երկու խարիսխ՝ ու մէկալ տախ-
22 տակին տակը երկու խարիսխ պիտի ըլլայ։ Եւ խորանին եւսի կողմին համար արեւմտեան կող-
23 մը վեց տախտակ չընես։ Եւ խորանին անկիւներուն համար եւսի կողմը երկու տախ-
24 տակ չընես։ Եւ վարէն պիտի կցուին, ու վերէն մէկ օղակով կցուած մէկ պիտի ըլլան. երկուքն ալ տասնմէկ պիտի ըլլան. անոնք ե-
25 կու անկիւններուն համար պիտի ըլլան. Եւ ութ տասներկու տախտակ պիտի ըլլան. ու անոնց արծաթի խարիսխները տասնմէկ խարիսխ պիտի ըլլան. մէկ տախտակին տակը երկու խարիսխ՝ ու մէկալ տախտակին տակը
26 երկու խարիսխ ըլլայ։ Եւ Սաւսմի փայտէ նիգեր չընես. խորանին մէկ կողմի տախտակ-
27 ներուն համար հինգ նիգ, եւ խորանին մէկալ կողմի տախտակներուն համար հինգ նիգ, ու դէպ ի արեւմուտք խորանին եւսի կողմի

19։ Գ· ոբ· է· 44։ Եբր· բ· 6։
Ժգ· 11։
Թագ· բ· 2։
¶¶ ԳԼ· իգ· 30։ Թագ· բ· 4։ ա Մն· իբ· 11։
Գ Ես· իբ· 3։ 4։ բ Մն·
§§ ԳԼ· ԼԳ· 8։
¶¶ ԳԼ· ԼԳ· 14։
ԳԼ· ԼԷ· 19։

տախտակներուն համար հինգ նիգ պիտի ըլ-
28 լայ· Եւ մէջտեղի նիգը, այսինքն տախտակ-
ներուն մէջտեղը եղածը մէկ ծայրէն մէկալ
29 ծայրը պիտի անցնի։ Եւ տախտակները ոս-
կիով պատես, ու անոնց օղակները այսինքն
նիգերուն տեղերը ոսկիէ շինես· և նիգերը
ոսկիով պատես։
30 Եւ խորանը կանգնես ՚ի իր ձևին համեմատ,
ինչպէս որ լեռանը վրայ քեզի ցուցուեցաւ։
31 Եւ ՚կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և կրկ-
նակի կարմիրէ ու մանուած բարակ քէմանէ
վարագոյր մը շինես· անոնց վարպետի գործ
32 քերովբէներով պիտի շինուի։ Եւ անոնք
Սատիմի ՚ի պէս չորս ոսկեպատ սիւներու վրայ
դնես· անոնց *ճանկերը ոսկի պիտի ըլլան,
— չորս արծաթէ խարխիններու վրայ պիտի
33 ըլլան։ Եւ վարագոյրը ճարմանդներէն վար
կախես, ու հոն վարագուրին ներսի կողմը
՚ի վկայութեան տապանակը բերես· և վարա-
գոյրը ձեզի պիտի բաժնէ ՚սրբութիւնին ու
34 սրբութեանց սրբութիւնին մէջտեղը։ Եւ ՚քա-
ւութիւնը վկայութեան տապանակին վրայ՝
35 սրբութեանց սրբութիւնին մէջ դնես։ Եւ
՚վարագուրին դուրսի դին սեղանը, ու ՚սեղա-
նին դիմացը խորանին հարաւային կողմը աշ-
տանակը դնես· ու սեղանը հիւսիսային կողմը
դնես։
36 Եւ վրանին դրանը համար կապուտակէ
ու ծիրանեգոյնէ և կրկնակի կարմիրէ ու մա-
նուած բարակ քէմանէ նկարագործ ՚դրան
37 վարագոյր մը շինես։ Եւ դրան վարագուրի
համար Սատիմի ՚ից պէս ՚հինգ սիւն շինես, ու
զանոնք ոսկիով պատես· և անոնց ճանկերը
ոսկիէ ըլլան· ու անոնց համար պղնձէ հինգ
խարիսխ ձուլես։

ԳԼ· ԻՆ

1 ՊՂՀակեցին սեղանը իր գործիքներովը։ 9 Խորանին սրահը՝ վարագոյրներով ու սիւներով։ 18 անոր երկայնութիւնը և լայնութիւնը։ 20 Լուսոյ համար եղ։

1 Եւ ՚զտին սեղանը Սատիմի փայտէ շինես,
երկայնութիւնը հինգ կանգուն՝ ու լայնու-
թիւնը հինգ կանգուն· սեղանը քառակուսի
ըլլայ, և անոր բարձրութիւնը երեք կան-
2 գուն ըլլայ։ Եւ անոր եղջիւրները անոր չորս
անկիւններուն վրայ շինես· անոր եղջիւր-
ները իրմէն ըլլան· ու ՚դանիկա պղինձով
3 պատես։ Եւ անոր մոխիրը ժողվելու համար
անոր թասարները ու անոր թիակները և
անոր կոնքերը ու անոր մսահանները ու անոր
կրակի ամաններն ընես· անոր բոլոր գոր-
4 ծիքները պղինձէ շինես։ Եւ անոր ցանցա-
կերպ կսկարայ մը շինես պղինձէ, ու ցան-
ցին վրայ չորս պղնձէ օղակ շինես անոր
5 չորս անկիւններուն վրայ։ Եւ անիկա սե-
զանին չրջանակին տակը դնես ներքևէն, որ
6 ցանցը դրեթէ սեզանին մէջտեղը ըլլայ։ Եւ
սեզանին համար ձողեր շինես, ձողերը Սա-
տիմի փայտէ ըլլան, ու զանոնք պղնձով պա-
7 տես։ Եւ անոր ձողերը օղակներուն պիտի
անցուին, ու ձողերը սեզանին երկու քովերը
8 պիտի ըլլան՝ անիկա վերցնելու համար։ Անի-
կա տախտակներէ մէջը դատարկ պիտի շի-
նես· ՚ինչպէս որ քեզի ցուցուածին պէս՝ անոնկ
պիտի շինեն ՚ամէն։
9 Եւ ՚խորանին սրահը շինես· հարաւային
կողմին համար սրահին վարագոյրները մա-
նուած բարակ քէմանէ ըլլալով՝ մէկ քովի
երկայնութիւնը հարիւր կանգուն պիտի ըլ-
10 լայ։ Եւ անոր քսան սիւներն ու անոնց քսան
խարիսխները պղինձէ, և սիւներուն ճանկերը
11 և անոնց կապերը արծաթէ պիտի ըլլան։ Եւ
նոյնպէս հիւսիսային կողմին համար երկայ-
նութիւնը նայելով՝ վարագոյրները հա-
րիւր կանգուն պիտի ըլլան· ու անոր
քսան սիւներն և անոնց քսան խարիսխները
պղինձէ, սիւներուն ճանկերը ու անոնց կապե-
12 րը արծաթէ պիտի ըլլան։ Եւ արևմտեան կող-
մին համար սրահին լայնութիւնը նայելով՝
վարագոյրները յիսուն կանգուն պիտի ըլլան·
անոնց սիւներն տասը՝ ու անոնց խարիսխները
13 տասը պիտի ըլլան։ Եւ սրահին արևելեան
կողմին համար՝ անոր լայնութիւնը արևելեան
14 կողմէն յիսուն կանգուն պիտի ըլլայ։ Եւ դրանը
մէկ քովին վարագոյրները տասնուհինգ կան-
գուն պիտի ըլլան· անոնց սիւներն երեք՝ ու
15 անոնց խարիսխները երեք։ Եւ մէկալ քովին
վարագոյրները տասնուհինգ կանգուն պիտի ըլ-
լան· անոնց սիւներն երեք՝ ու անոնց խարիսխ-
16 ները երեք։ Եւ սրահին դրանը համար կա-
պուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և կրկնակի կար-
միրէ ու մանուած բարակ քէմանէ քսան կան-
գունի նկարագործ վարագոյր մը պիտի ընես·
անոնց սիւներն չորս՝ ու անոնց խարիսխները
17 չորս պիտի ըլլան։ Սրահին բոլորտիքը եղած
բոլոր սիւները արծաթի կապերով՝ ու անոնց
ճանկերը արծաթէ՝ և անոնց խարիսխները
18 պղինձէ պիտի ըլլան։ Սրահին երկայնութիւ-
նը հարիւր կանգուն՝ ու լայնութիւնը ամէն
տեղ յիսուն՝ և բարձրութիւնը հինգ կան-
գուն· վարագոյրները մանուած բարակ քէմանէ
պիտի ըլլան, ու անոնց խարիսխները պղինձէ
19 պիտի ըլլան։ Խորանին բոլոր գործիքները
իր ամէն պաշտօնին համար՝ և անոր բոլոր
ցիցերը ու սրահին բոլոր ցիցերը պղինձէ պի-
տի ըլլան։

20 Եւ ՚դուն պատուիրես Իսրայէլի որդւոցը՝
որ քեզի *ձէթաւած մաքուր ձէթ բերեն
լուսոյ համար, որ կանթեղները միշտ վա-
21 ռին։ ՚Ահարոն ու անոր որդիները ժողով-
քի խորանին մէջ ՚վկայութեանը առջևի
վարագոյրին դուրսի դին՝ իրիկուընէ մինչև
առաւօտ ցերեկը առջևը անկ ՚կարգա-
դրեն· ՚սահման անոնց յաւիտենական կանոն
ըլլայ իրենց ազգերուն մէջ Իսրայէլի որ-
դւոցը կողմանէ։

ԳԼ· ԻԲ

1 Ահարոն ու անոր որդիքը քահանայութեան համար կ՚ընտրուին։ 2 Սուրբ զգեստները շինելու հրամանը։ 6 Եփոտը։ 13 Տասաներկու պատուական քարերով զարդարած ըմբռնոցը։ 30 Ուրիմը ու Թումիմը։ 31 Եփոտին պատմանօթը։ 36 Ճակատեփակը։ 39 Վկարագործ շապիկը։ 40 Ահարոնին որդւոցը զգեստները։

1 Եւ դուն քեզի մօտեցուր ՚քու եղբայրդ
Ահարոնը ու անոր որդիները իր հետը՝ Իս-
րայէլի որդւոցը մէջէն, որ ինծի քահանայու-
թիւն ընեն· Ահարոնը և Ահարոնին որդինե-
րը Նադաբը ու Աբիհուդը, Եղիազարը ու Իթա-
2 մարը։ Եւ ՚քու եղբօրդ Ահարոնին սուրբ
զգեստներ պիտի շինես պատուոյ ու փառաց
3 համար։ Եւ ՚դուն բոլոր իմաստուն մարդ-
ունեցողներուն՝ որոնք որ ես իմաստութեան
հոգիով լեցուցի, որ Ահարոնին զգեստները
շինեն՝ անկիա օրհնելու համար՝ որ ինծի քա-
4 հանայութիւն ընէ։ Եւ անոնց շինելու զգեստ-
ները ասոնք են· Կրանջապատակ ու ՚եփոտ և
Պատմուճան ու ՚նկարագործ չապիկ, խոյր և
գօտի· և սուրբ զգեստներ շինեն քու եղբօրդ
Ահարոնին ու անոր որդիներուն, որ ինծի
քահանայութիւն ընեն։
5 Եւ անոնք պիտի առնեն ոսկին ու կապու-
տակը և ծիրանեգոյնը ու կրկնակի կարմիրը
6 և բարակ քէմանը· ՚Եւ ոսկի ԹՒՆ ՚կապուտա-
կէ ու ծիրանեգոյնէ, կրկնակի կարմիրէ և
մանուած բարակ քէմանէ վարպետի գործ պի-
7 տի շինեն եփոտը։ Անոր երկու ծայրերը երկու
կցուած վականներ պիտի ունենան, որ նե-
8 րացած ըլլայ։ Եւ եփոտին վրայ եղած ժա-
պաւէնը անոր շինուած քին պէս նոյն բանէն
պիտի ըլլայ· ոսկիէ, կապուտակէ ու ծիրանե-
գոյնէ և կրկնակի կարմիրէ ու մանուած բա-
9 րակ քէմանէ պիտի ըլլայ։ Եւ երկու եղինդա-
քարեր առնես, ու անոնց վրան Իսրայէլի որ-
10 դւոցը անուններուն փորագրես։ Անոնց անուն-
ներուն վեցը մէկ քարին վրայ՝ և մնացած վեց
անուններն ալ մէկալ քարին վրայ՝ անոնց ծնունդ-
11 ներուն համեմատ ՚ըստ ՚քարե-

ե Գն· խգ· 2։
• յր՝ ձէթաւած ձէթ թաղաւորչին ինք իրմէ վառած
ը Գե· խգ· 8։ աբեթագ· գ· 3։ բ Ել՚ն· ժգ·

Ել· իզ· 9։ 40։ իէ· 8։ Գար· է· 44։ Եբր· է· 5։
Ել· լգ· 35։ Գն· լգ·

ժգ· 2· բ Ել՚ն· գ· 14։ Ասա· իէ· 51։ Եբր· թ· 3։
• կամ խոյակները

ձ Գե· իէ· 16։ ի· 21։
ի Գն· իէ· 21։ ի· 20։

Եբր· թ· 3։
ր Գե· ի·22։ Եբր·թ· 2։
ձ Գե· ի· 24։

ի Գե· լգ· 37։
լ Գե· լգ· 38։
՚՚ Գե· լը· 1։ Եզեկ·

խգ· 13։
ճ Տես Թուա· ժգ· 38։
ո Գե· իէ· 40։ խգ· 30։
ր Գե· լը· 9։

11։
ե Գե· խգ· 31։ 33։
ը Գե· իը· 43։ իի· 9։ 28։ Գն· գ· 17։ ժգ· 34։ խգ· 9։ Թուա· ժգ· 23։ ժի· 21։

ա Թագ· է· 25։
—
= Թուա· ժգ· 7։ Եբր· է· 1։ 4։

բ Գե· իէ· 9։ լա· 10։ լի· 1։ 2։ Գն· ը· 7։ 30։ Թուա· ի· 26։ 28։
գ Գե· լ· 6։ լգ· 1։
ր Գե· լա· 3։ լէ· 30։

31։
դ Ել՚ն· 15։
ե Ել՚ն· 6։
զ Ել՚ն· 31։
է Ել՚ն· 39։
ը Գե· լի· 2։

Ել՚ն· 28։ Գե· լի· 7։
թ Տես Ցնս· գ· 7։ Ջաք· գ· 14։
ժ Գե· լի· 8։
ի Գե· լի· 10։ եև։

զանկերան կապեն, որ եփուտին ժապաւէնին
վրայ ըլլայ, ու լանջապանակը եփուտին վրա-
29 յէն չգաուռ։ Եւ Ահարոն երբոր սրբարանը
մտնէ, իսրայէլի որդւոցը անուններըը ՅԷրոջը
առջեւը դիւցաւոկի համար՝ միշտ իր սրտին
վրայ եղած դատաստանին վրայ
30 պիտի կրէ։ Եւ դատաստանի լանջապանակին
մէջ Ուրիմը ու Թումիմը դնես. և Ահա-
րոնին սրտին վրայ պիտի ըլլան, երբոր անդ-
կա ՅԷրոջը առջեւը երթայ. ու Ահարոն ՅԷ-
րոջը առջեւը միշտ իր սրտին վրայ պիտի կրէ
իսրայէլի որդւոցը դատաստանը։
31 Եւ եփուտին պատմուճանը բոլորովին կա-
32 պուտակէ պիտի չլինիս։ Եւ անոր մէջտեղը
գլուխ անցնելը ճեղքուած ը մը ըլլայ. ճեղ-
քուածքին բոլորտիքը գրահի ճեղքուածքին
պէս հիւսուած եզերք ունենայ՝ որ չպատռի
33 Եւ անոր քղանցքներուն վրայ կապուտակէ
ու ծիրանեգոյնէ և կրկնակի կարմիրէ նռ-
ներ պիտի չլինես քղանցքներուն բոլորտիքը,
ու անոնց մէջտեղը չուրջառակի ոսկի զան-
34 գակներ։ Պատմուճանին քղանցքին վրայ
չուրջառակի ոսկի զանգակ մը ու նուռ մը՝
ասկի զանգակ մը ու նուռ մը պիտի ըլլայ։
35 Եւ պաշտօնի համար անոնկա Ահարոնին վը-
րան պիտի ըլլայ. ու ՅԷրոջը առջեւ սրբարա-
նը մտած ու եղած ատենը՝ անոր ձայնը պի-
տի լսուի որ չմեռնի։
36 Եւ նզուա ոսկիէ թիթեղ մը պիտի չլինես,
ու անոր վրան կնիք փորագրածներուն պէս
37 ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՅԵՒԱՆ՝ փորագրես։ Եւ կա-
պուտակ ժապաւէն մը անոր՝ որ
38 թողլուի վրայ դնուի. և թողլուի վրան անոր
առջեւի կողմը ըլլայ։ Եւ անկա Ահարոնին
ճակտին վրայ պիտի ըլլայ, որ իսրայէլի
որդւոցը նուիրած դրօրը սուրբ ընծաննե-
րուն անօրհնութիւնը Ահարոն կրէ. ու միշտ
իր ճակտին վրայ պիտի ըլլայ, որ անոնք
ընդունելի ըլլան ՅԷրոջը առջեւը։
39 Եւ շապիկը բարակ քթանէ նկարէն հիւ-
սես, ու թողլուի բարակ քթանէ պիտի չլինես
և գօտին նկարագործ պիտի չլինես։
40 Եւ Ահարոնին որդւոցը շապիկներ պիտի
չլինես, ու անոնց գօտիներ պիտի չլինես. և
պատուոյ ու փառաց համար անոնց ապարօշ-
41 ներ պիտի չլինես։ Եւ զանոնք քու եղբօրդ
Ահարոնին՝ ու իր հետը իր որդւոցը պիտի
հագցնես. ու օծանիլ պիտի օծես, և սպի-
տի օրհնես, ու սրբես անոնք՝ որ ինծի քա-
42 հանայութիւն ընեն։ Եւ անոնց վրաները մա-
րախարտիքներ պիտի չլինես էջէն մինչեւին
մերկութիւնը ծածկելու համար. անոնց մէջ-
43 քերէն մինչեւ ծունկերնին պիտի հասնին։ Եւ
անոնք Ահարոնին ու անոր որդւոցը վրայ
պիտի ըլլան՝ երբոր ժողովքի խորանը մտնեն,
կամ երբոր սեզանին մօտենան սրբարանին
մէջ պաշտելու համար, որ չըլլայ թէ յանց-
քին պատճառ կրեն ու մեռնին. յաւիտ-
եանական կանոն մը ըլլայ իրեն ու իրմէ ետ-
քը իր սերունդին։

ԳԼ. ԻԹ

1 Վահանայի օրհնութեան պահքը ու արարողութիւնները։ 38 Ա-
շանքինաց ոչխարիկը։ 45 Աստուած կը խոստանայ բնակիլ Իսրայէլացւոց մէջ։

1 Եւ ասիկ որ անոնց պիտի ընես զանոնք սըր-
բելու համար, որ ինծի քահանայ ըլլան.
առ մատաղկան մը ու երկու անա-
2 բասա խոց առնես, եւ անխմոր հաց ու եղով
շաղուած անխմոր չօթեր և եղով օծուած
անխմոր լաւաշներ առնես. ասոնք ցորենի բա-
3 րակ ալիւրէն չինես. եւ սակաւի մը մէջ դը-
նես. ու անոնք սակաւին մէջ, և զուարակը
4 ու երկու խոյերը մօտեցնես։ Եւ Ահարոն
ու անոր որդիները ժողովքի խորանին դրա-
5 նը մօտեցնես, ու անոնք ջրով լուաս։ Եւ
զգեստները պիտի առնես, ու շապիկը և
եփուտին պատմուճանը ու եփուտը և լան-
ջապանակը Ահարոնին պիտի հագցնես. ու
եփուտին ժապաւէնովը գօտեւորես զանի-
6 կա։ Եւ խոյրը անոր գլխուը դնես, ու խոյ-
7 րին վրայ սուրբ պսակը դնես։ Եւ օծ-
մանի եղը առնես, ու անոր գլխուն վրայ
8 թափելով՝ օծես զանիկա։ Եւ անոր որդի-
ները մօտեցնես, ու անոնց շապիկներ հագ-
9 ցնես. Եւ գօտիներով գօտեւորես զանոնք
այսինքն Ահարոնը ու անոր որդիները, ու
անոնց գլխարկներ փաթթես. ու քա-
հանայութիւնը անոնց ըլլայ յաւիտենական
կանոնով։ Այսպէս պիտի օրհնես Ահարոնը
ու անոր որդիները։
10 Եւ զուարակը ժողովքի խորանին առջեւը
մօտեցնես, ու Ահարոն և անոր որդիները
իրենց ձեռքը զուարակին գլխուն վրայ դնեն։
11 Եւ ժողովքի խորանին դրանը ՅԷրոջը
12 առջեւը մորթես զուարակը։ Եւ զուարակին
արիւնէն առնես, ու մատովդ սեզանին եղ-

ե Ելք. 12։
ը Ղեւ. ը։ 8։ Թուա. իե։ 21։ բ Օր. լգ։ 8։ Ա-
թագ. իը։ 6։ Նեեմ. բ։ 63։ Ղեզեկ. ե։ 65։
թ՝ բազուկ (յայտնի նշանին)։
ժ՝ կատարելա-
գին (ընծայու-
թիւնին)։
ի ԳԼ. լ։ 22։
ժ ԳԼ. լգ։ 50։ Ջաք. ե։ 21։ բ Օր. լգ։ 8։ Ա-
թագ. իը։ 6։ Նեեմ. բ։ 63։ Ղեզեկ. ե։ 65։
ժ՝ բազուկ (յայտնի նշանին)։
ի՝ կատարելա-
գին (ընծայու-
թիւնին)։
ա Ելք. լ։ 30։
բ Ելք. լ։ 28։ Ղեւ. ը։ 7։ Թուա. իե։ 25։
գ Ելք. լ։ 29։ Ղեւ. ը։ 10։ Թուա. ժ։ 3։
դ Ելք. լ։ 30։ Ղեւ. ը։ 33։ Թուա. ժ։ 3։
ե Ելք. լ։ 31։ Ղեւ. ը։ 31։ Թուա. ժ։ 5։
զ Ելք. լ։ 32։ Ղեւ. ը։ 32։
է Ելք. լ։ 34։ Ղեւ. ը։ 34։
ը Ելք. լա։ 1։ Ղեւ. ը։ 1։
թ Ելք. լա։ 2։ Ղեւ. ը։ 2։
ժ Ելք. լա։ 3։ Ղեւ. ը։ 3։
ի Ելք. լա։ 4։ Ղեւ. ը։ 4։
ա Ելք. լա։ 5։ Ղեւ. ը։ 5։
բ Ելք. լա։ 6։ Ղեւ. ը։ 6։
գ Ելք. լա։ 7։ Ղեւ. ը։ 7։
դ Ելք. լա։ 8։ Ղեւ. ը։ 8։
ե Ելք. լա։ 9։ Ղեւ. ը։ 9։
զ Ելք. լա։ 10։ Ղեւ. ը։ 10։
է Ելք. լա։ 11։ Ղեւ. ը։ 11։
ը Ելք. լա։ 12։ Ղեւ. ը։ 12։
թ Ելք. լա։ 13։ Ղեւ. ը։ 13։
ժ Ելք. լա։ 14։ Ղեւ. ը։ 14։
ի Ելք. լա։ 15։ Ղեւ. ը։ 15։
ա Ելք. լա։ 16։ Ղեւ. ը։ 16։
բ Ելք. լա։ 17։ Ղեւ. ը։ 17։
գ Ելք. լա։ 18։ Ղեւ. ը։ 18։
դ Ելք. լա։ 19։ Ղեւ. ը։ 19։
ե Ելք. լա։ 20։ Ղեւ. ը։ 20։
զ Ելք. լա։ 21։ Ղեւ. ը։ 21։
է Ելք. լա։ 22։ Ղեւ. ը։ 22։
ը Ելք. լա։ 23։ Ղեւ. ը։ 23։
թ Ելք. լա։ 24։ Ղեւ. ը։ 24։
ժ Ելք. լա։ 25։ Ղեւ. ը։ 25։
ի Ելք. լա։ 26։ Ղեւ. ը։ 26։
ա Ելք. լա։ 27։ Ղեւ. ը։ 27։
բ Ելք. լա։ 28։ Ղեւ. ը։ 28։
գ Ելք. լա։ 29։ Ղեւ. ը։ 29։
դ Ելք. լա։ 30։
ե Ելք. լա։ 31։ Ղեւ. ը։ 31։
զ Ելք. լա։ 32։ Ղեւ. ը։ 32։
է Ելք. լա։ 33։ Ղեւ. ը։ 33։
ը Ելք. լա։ 34։ Ղեւ. ը։ 34։
թ Ելք. լա։ 35։ Ղեւ. ը։ 35։
ժ Ելք. լա։ 36։ Ղեւ. ը։ 36։
ի Ելք. լա։ 37։ Ղեւ. ը։ 37։
ա Ելք. լա։ 38։ Ղեւ. ը։ 38։
բ Ելք. լա։ 39։ Ղեւ. ը։ 39։
գ Ելք. լա։ 40։ Ղեւ. ը։ 40։
դ Ելք. լա։ 41։ Ղեւ. ը։ 41։
ե Ելք. լա։ 42։ Ղեւ. ը։ 42։
զ Ելք. լա։ 43։ Ղեւ. ը։ 43։
է Ելք. լա։ 44։ Ղեւ. ը։ 44։
ը Ելք. լա։ 45։ Ղեւ. ը։ 45։
թ Ելք. լա։ 46։ Ղեւ. ը։ 46։
ժ Ելք. լա։ 47։ Ղեւ. ը։ 47։
ի Ելք. լա։ 48։ Ղեւ. ը։ 48։
ա Ելք. լա։ 49։ Ղեւ. ը։ 49։
բ Ելք. լա։ 50։ Ղեւ. ը։ 50։
գ Ելք. լա։ 51։ Ղեւ. ը։ 51։
դ Ելք. լա։ 52։ Ղեւ. ը։ 52։
ե Ելք. լա։ 53։ Ղեւ. ը։ 53։
զ Ելք. լա։ 54։ Ղեւ. ը։ 54։
է Ելք. լա։ 55։ Ղեւ. ը։ 55։
ը Ելք. լա։ 56։ Ղեւ. ը։ 56։
թ Ելք. լա։ 57։ Ղեւ. ը։ 57։
ժ Ելք. լա։ 58։ Ղեւ. ը։ 58։
ի Ելք. լա։ 59։ Ղեւ. ը։ 59։
ա Ելք. լա։ 60։ Ղեւ. ը։ 60։
բ Ելք. լա։ 61։ Ղեւ. ը։ 61։
գ Ելք. լա։ 62։ Ղեւ. ը։ 62։
դ Ելք. լա։ 63։ Ղեւ. ը։ 63։
ե Ելք. լա։ 64։ Ղեւ. ը։ 64։
զ Ելք. լա։ 65։ Ղեւ. ը։ 65։
է Ելք. լա։ 66։ Ղեւ. ը։ 66։
ը Ելք. լա։ 67։ Ղեւ. ը։ 67։
թ Ելք. լա։ 68։ Ղեւ. ը։ 68։
ժ Ելք. լա։ 69։ Ղեւ. ը։ 69։
ի Ելք. լա։ 70։ Ղեւ. ը։ 70։
ա Ելք. լա։ 71։ Ղեւ. ը։ 71։
բ Ելք. լա։ 72։ Ղեւ. ը։ 72։
գ Ելք. լա։ 73։ Ղեւ. ը։ 73։
դ Ելք. լա։ 74։ Ղեւ. ը։ 74։
ե Ելք. լա։ 75։ Ղեւ. ը։ 75։
զ Ելք. լա։ 76։ Ղեւ. ը։ 76։
է Ելք. լա։ 77։ Ղեւ. ը։ 77։
ը Ելք. լա։ 78։ Ղեւ. ը։ 78։
թ Ելք. լա։ 79։ Ղեւ. ը։ 79։
ժ Ելք. լա։ 80։ Ղեւ. ը։ 80։
ի Ելք. լա։ 81։ Ղեւ. ը։ 81։
ա Ելք. լա։ 82։ Ղեւ. ը։ 82։
բ Ելք. լա։ 83։ Ղեւ. ը։ 83։
գ Ելք. լա։ 84։ Ղեւ. ը։ 84։
դ Ելք. լա։ 85։ Ղեւ. ը։ 85։
ե Ելք. լա։ 86։ Ղեւ. ը։ 86։
զ Ելք. լա։ 87։ Ղեւ. ը։ 87։
է Ելք. լա։ 88։ Ղեւ. ը։ 88։
ը Ելք. լա։ 89։ Ղեւ. ը։ 89։
թ Ելք. լա։ 90։ Ղեւ. ը։ 90։
ժ Ելք. լա։ 91։ Ղեւ. ը։ 91։
ի Ելք. լա։ 92։ Ղեւ. ը։ 92։
ա Ելք. լա։ 93։ Ղեւ. ը։ 93։
բ Ելք. լա։ 94։ Ղեւ. ը։ 94։
գ Ելք. լա։ 95։ Ղեւ. ը։ 95։
դ Ելք. լա։ 96։ Ղեւ. ը։ 96։
ե Ելք. լա։ 97։ Ղեւ. ը։ 97։
զ Ելք. լա։ 98։ Ղեւ. ը։ 98։
է Ելք. լա։ 99։ Ղեւ. ը։ 99։
ը Ելք. լա։ 100։ Ղեւ. ը։ 100։
թ Ելք. լա։ 101։ Ղեւ. ը։ 101։
ժ Ելք. լա։ 102։ Ղեւ. ը։ 102։
ի Ելք. լա։ 103։ Ղեւ. ը։ 103։
ա Ելք. լա։ 104։ Ղեւ. ը։ 104։
բ Ելք. լա։ 105։ Ղեւ. ը։ 105։
գ Ելք. լա։ 106։ Ղեւ. ը։ 106։
դ Ելք. լա։ 107։ Ղեւ. ը։ 107։
ե Ելք. լա։ 108։ Ղեւ. ը։ 108։
զ Ելք. լա։ 109։ Ղեւ. ը։ 109։
է Ելք. լա։ 110։ Ղեւ. ը։ 110։
ը Ելք. լա։ 111։ Ղեւ. ը։ 111։
թ Ելք. լա։ 112։ Ղեւ. ը։ 112։
ժ Ելք. լա։ 113։ Ղեւ. ը։ 113։
ի Ելք. լա։ 114։ Ղեւ. ը։ 114։
ա Ելք. լա։ 115։ Ղեւ. ը։ 115։
բ Ելք. լա։ 116։ Ղեւ. ը։ 116։
գ Ելք. լա։ 117։ Ղեւ. ը։ 117։
դ Ելք. լա։ 118։ Ղեւ. ը։ 118։
ե Ելք. լա։ 119։ Ղեւ. ը։ 119։
զ Ելք. լա։ 120։ Ղեւ. ը։ 120։
է Ելք. լա։ 121։ Ղեւ. ը։ 121։
ը Ելք. լա։ 122։ Ղեւ. ը։ 122։
թ Ելք. լա։ 123։ Ղեւ. ը։ 123։
ժ Ելք. լա։ 124։ Ղեւ. ը։ 124։
ի Ելք. լա։ 125։ Ղեւ. ը։ 125։
ա Ելք. լա։ 126։ Ղեւ. ը։ 126։
բ Ելք. լա։ 127։ Ղեւ. ը։ 127։
գ Ելք. լա։ 128։ Ղեւ. ը։ 128։
դ Ելք. լա։ 129։ Ղեւ. ը։ 129։
ե Ելք. լա։ 130։ Ղեւ. ը։ 130։
զ Ելք. լա։ 131։ Ղեւ. ը։ 131։
է Ելք. լա։ 132։ Ղեւ. ը։ 132։
ը Ելք. լա։ 133։ Ղեւ. ը։ 133։
թ Ելք. լա։ 134։ Ղեւ. ը։ 134։
ժ Ելք. լա։ 135։ Ղեւ. ը։ 135։
ի Ելք. լա։ 136։ Ղեւ. ը։ 136։
ա Ելք. լա։ 137։ Ղեւ. ը։ 137։
բ Ելք. լա։ 138։ Ղեւ. ը։ 138։
գ Ելք. լա։ 139։ Ղեւ. ը։ 139։
դ Ելք. լա։ 140։ Ղեւ. ը։ 140։
ե Ելք. լա։ 141։ Ղեւ. ը։ 141։
զ Ելք. լա։ 142։ Ղեւ. ը։ 142։
է Ելք. լա։ 143։ Ղեւ. ը։ 143։
ը Ելք. լա։ 144։ Ղեւ. ը։ 144։
թ Ելք. լա։ 145։ Ղեւ. ը։ 145։
ժ Ելք. լա։ 146։ Ղեւ. ը։ 146։
ի Ելք. լա։ 147։ Ղեւ. ը։ 147։
ա Ելք. լա։ 148։ Ղեւ. ը։ 148։
բ Ելք. լա։ 149։ Ղեւ. ը։ 149։
գ Ելք. լա։ 150։ Ղեւ. ը։ 150։
դ Ելք. լա։ 151։ Ղեւ. ը։ 151։
ե Ելք. լա։ 152։ Ղեւ. ը։ 152։
զ Ելք. լա։ 153։ Ղեւ. ը։ 153։
է Ելք. լա։ 154։ Ղեւ. ը։ 154։
ը Ելք. լա։ 155։ Ղեւ. ը։ 155։
թ Ելք. լա։ 156։ Ղեւ. ը։ 156։
ժ Ելք. լա։ 157։ Ղեւ. ը։ 157։
ի Ելք. լա։ 158։ Ղեւ. ը։ 158։
ա Ելք. լա։ 159։ Ղեւ. ը։ 159։
բ Ելք. լա։ 160։ Ղեւ. ը։ 160։
գ Ելք. լա։ 161։ Ղեւ. ը։ 161։
դ Ելք. լա։ 162։ Ղեւ. ը։ 162։
ե Ելք. լա։ 163։ Ղեւ. ը։ 163։
զ Ելք. լա։ 164։ Ղեւ. ը։ 164։
է Ելք. լա։ 165։ Ղեւ. ը։ 165։
ը Ելք. լա։ 166։ Ղեւ. ը։ 166։
թ Ելք. լա։ 167։ Ղեւ. ը։ 167։
ժ Ելք. լա։ 168։ Ղեւ. ը։ 168։
ի Ելք. լա։ 169։ Ղեւ. ը։ 169։
ա Ելք. լա։ 170։ Ղեւ. ը։ 170։
բ Ելք. լա։ 171։ Ղեւ. ը։ 171։
գ Ելք. լա։ 172։ Ղեւ. ը։ 172։
դ Ելք. լա։ 173։ Ղեւ. ը։ 173։
ե Ելք. լա։ 174։ Ղեւ. ը։ 174։
զ Ելք. լա։ 175։ Ղեւ. ը։ 175։
է Ելք. լա։ 176։ Ղեւ. ը։ 176։
ը Ելք. լա։ 177։ Ղեւ. ը։ 177։
թ Ելք. լա։ 178։ Ղեւ. ը։ 178։
ժ Ելք. լա։ 179։ Ղեւ. ը։ 179։
ի Ելք. լա։ 180։ Ղեւ. ը։ 180։
ա Ելք. լա։ 181։ Ղեւ. ը։ 181։
բ Ելք. լա։ 182։ Ղեւ. ը։ 182։
գ Ելք. լա։ 183։ Ղեւ. ը։ 183։
դ Ելք. լա։ 184։ Ղեւ. ը։ 184։
ե Ելք. լա։ 185։ Ղեւ. ը։ 185։
զ Ելք. լա։ 186։ Ղեւ. ը։ 186։
է Ելք. լա։ 187։ Ղեւ. ը։ 187։
ը Ելք. լա։ 188։ Ղեւ. ը։ 188։
թ Ելք. լա։ 189։ Ղեւ. ը։ 189։
ժ Ելք. լա։ 190։ Ղեւ. ը։ 190։
ի Ելք. լա։ 191։ Ղեւ. ը։ 191։
ա Ելք. լա։ 192։ Ղեւ. ը։ 192։
բ Ելք. լա։ 193։ Ղեւ. ը։ 193։
գ Ելք. լա։ 194։ Ղեւ. ը։ 194։
դ Ելք. լա։ 195։ Ղեւ. ը։ 195։
ե Ելք. լա։ 196։ Ղեւ. ը։ 196։
զ Ելք. լա։ 197։ Ղեւ. ը։ 197։
է Ելք. լա։ 198։ Ղեւ. ը։ 198։
ը Ելք. լա։ 199։ Ղեւ. ը։ 199։
թ Ելք. լա։ 200։ Ղեւ. ը։ 200։
ժ Ելք. լա։ 201։ Ղեւ. ը։ 201։
ի Ելք. լա։ 202։ Ղեւ. ը։ 202։
ա Ելք. լա։ 203։ Ղեւ. ը։ 203։
բ Ելք. լա։ 204։ Ղեւ. ը։ 204։
գ Ելք. լա։ 205։ Ղեւ. ը։ 205։
դ Ելք. լա։ 206։ Ղեւ. ը։ 206։
ե Ելք. լա։ 207։ Ղեւ. ը։ 207։
զ Ելք. լա։ 208։ Ղեւ. ը։ 208։
է Ելք. լա։ 209։ Ղեւ. ը։ 209։
ը Ելք. լա։ 210։ Ղեւ. ը։ 210։
թ Ելք. լա։ 211։ Ղեւ. ը։ 211։
ժ Ելք. լա։ 212։ Ղեւ. ը։ 212։
ի Ելք. լա։ 213։ Ղեւ. ը։ 213։
ա Ելք. լա։ 214։ Ղեւ. ը։ 214։
բ Ելք. լա։ 215։ Ղեւ. ը։ 215։
գ Ելք. լա։ 216։ Ղեւ. ը։ 216։
դ Ելք. լա։ 217։ Ղեւ. ը։ 217։
ե Ելք. լա։ 218։ Ղեւ. ը։ 218։
զ Ելք. լա։ 219։ Ղեւ. ը։ 219։
է Ելք. լա։ 220։ Ղեւ. ը։ 220։
ը Ելք. լա։ 221։ Ղեւ. ը։ 221։
թ Ելք. լա։ 222։ Ղեւ. ը։ 222։
ժ Ելք. լա։ 223։ Ղեւ. ը։ 223։
ի Ելք. լա։ 224։ Ղեւ. ը։ 224։
ա Ելք. լա։ 225։ Ղեւ. ը։ 225։
բ Ելք. լա։ 226։ Ղեւ. ը։ 226։
գ Ելք. լա։ 227։ Ղեւ. ը։ 227։
դ Ելք. լա։ 228։ Ղեւ. ը։ 228։
ե Ելք. լա։ 229։ Ղեւ. ը։ 229։
զ Ելք. լա։ 230։ Ղեւ. ը։ 230։
է Ելք. լա։ 231։ Ղեւ. ը։ 231։
ը Ելք. լա։ 232։ Ղեւ. ը։ 232։
թ Ելք. լա։ 233։ Ղեւ. ը։ 233։
ժ Ելք. լա։ 234։ Ղեւ. ը։ 234։
ի Ելք. լա։ 235։ Ղեւ. ը։ 235։
ա Ելք. լա։ 236։ Ղեւ. ը։ 236։
բ Ելք. լա։ 237։ Ղեւ. ը։ 237։
գ Ելք. լա։ 238։ Ղեւ. ը։ 238։
դ Ելք. լա։ 239։ Ղեւ. ը։ 239։
ե Ելք. լա։ 240։ Ղեւ. ը։ 240։
զ Ելք. լա։ 241։ Ղեւ. ը։ 241։
է Ելք. լա։ 242։ Ղեւ. ը։ 242։
ը Ելք. լա։ 243։ Ղեւ. ը։ 243։
թ Ելք. լա։ 244։ Ղեւ. ը։ 244։
ժ Ելք. լա։ 245։ Ղեւ. ը։ 245։
ի Ելք. լա։ 246։ Ղեւ. ը։ 246։
ա Ելք. լա։ 247։ Ղեւ. ը։ 247։
բ Ելք. լա։ 248։ Ղեւ. ը։ 248։
գ Ելք. լա։ 249։ Ղեւ. ը։ 249։
դ Ելք. լա։ 250։ Ղեւ. ը։ 250։
ե Ելք. լա։ 251։ Ղեւ. ը։ 251։
զ Ելք. լա։ 252։ Ղեւ. ը։ 252։
է Ելք. լա։ 253։ Ղեւ. ը։ 253։
ը Ելք. լա։ 254։ Ղեւ. ը։ 254։
թ Ելք. լա։ 255։ Ղեւ. ը։ 255։
ժ Ելք. լա։ 256։ Ղեւ. ը։ 256։
ի Ելք. լա։ 257։ Ղեւ. ը։ 257։
ա Ելք. լա։ 258։ Ղեւ. ը։ 258։
բ Ելք. լա։ 259։ Ղեւ. ը։ 259։
գ Ելք. լա։ 260։ Ղեւ. ը։ 260։
դ Ելք. լա։ 261։ Ղեւ. ը։ 261։
ե Ելք. լա։ 262։ Ղեւ. ը։ 262։
զ Ելք. լա։ 263։ Ղեւ. ը։ 263։
է Ելք. լա։ 264։ Ղեւ. ը։ 264։
ը Ելք. լա։ 265։ Ղեւ. ը։ 265։
թ Ելք. լա։ 266։ Ղեւ. ը։ 266։
ժ Ելք. լա։ 267։ Ղեւ. ը։ 267։
ի Ելք. լա։ 268։ Ղեւ. ը։ 268։
ա Ելք. լա։ 269։ Ղեւ. ը։ 269։
բ Ելք. լա։ 270։ Ղեւ. ը։ 270։
գ Ելք. լա։ 271։ Ղեւ. ը։ 271։
դ Ելք. լա։ 272։ Ղեւ. ը։ 272։
ե Ելք. լա։ 273։ Ղեւ. ը։ 273։
զ Ելք. լա։ 274։ Ղեւ. ը։ 274։
է Ելք. լա։ 275։ Ղեւ. ը։ 275։
ը Ելք. լա։ 276։ Ղեւ. ը։ 276։
թ Ելք. լա։ 277։ Ղեւ. ը։ 277։
ժ Ելք. լա։ 278։ Ղեւ. ը։ 278։
ի Ելք. լա։ 279։ Ղեւ. ը։ 279։
ա Ելք. լա։ 280։ Ղեւ. ը։ 280։
բ Ելք. լա։ 281։ Ղեւ. ը։ 281։
գ Ելք. լա։ 282։ Ղեւ. ը։ 282։
դ Ելք. լա։ 283։ Ղեւ. ը։ 283։
ե Ելք. լա։ 284։ Ղեւ. ը։ 284։
զ Ելք. լա։ 285։ Ղեւ. ը։ 285։
է Ելք. լա։ 286։ Ղեւ. ը։ 286։
ը Ելք. լա։ 287։ Ղեւ. ը։ 287։
թ Ելք. լա։ 288։ Ղեւ. ը։ 288։
ժ Ելք. լա։ 289։ Ղեւ. ը։ 289։
ի Ելք. լա։ 290։ Ղեւ. ը։ 290։
ա Ելք. լա։ 291։ Ղեւ. ը։ 291։
բ Ելք. լա։ 292։ Ղեւ. ը։ 292։
գ Ելք. լա։ 293։ Ղեւ. ը։ 293։
դ Ելք. լա։ 294։ Ղեւ. ը։ 294։
ե Ելք. լա։ 295։ Ղեւ. ը։ 295։
զ Ելք. լա։ 296։ Ղեւ. ը։ 296։
է Ելք. լա։ 297։ Ղեւ. ը։ 297։
ը Ելք. լա։ 298։ Ղեւ. ը։ 298։
թ Ելք. լա։ 299։ Ղեւ. ը։ 299։
ժ Ելք. լա։ 300։ Ղեւ. ը։ 300։
ի Ելք. լա։ 301։ Ղեւ. ը։ 301։
ա Ելք. լա։ 302։ Ղեւ. ը։ 302։
բ Ելք. լա։ 303։ Ղեւ. ը։ 303։
գ Ելք. լա։ 304։ Ղեւ. ը։ 304։
դ Ելք. լա։ 305։ Ղեւ. ը։ 305։
ե Ելք. լա։ 306։ Ղեւ. ը։ 306։
զ Ելք. լա։ 307։ Ղեւ. ը։ 307։
է Ելք. լա։ 308։ Ղեւ. ը։ 308։
ը Ելք. լա։ 309։ Ղեւ. ը։ 309։
թ Ելք. լա։ 310։ Ղեւ. ը։ 310։
ժ Ելք. լա։ 311։ Ղեւ. ը։ 311։
ի Ելք. լա։ 312։ Ղեւ. ը։ 312։
ա Ելք. լա։ 313։ Ղեւ. ը։ 313։
բ Ելք. լա։ 314։ Ղեւ. ը։ 314։
գ Ելք. լա։ 315։ Ղեւ. ը։ 315։
դ Ելք. լա։ 316։ Ղեւ. ը։ 316։
ե Ելք. լա։ 317։ Ղեւ. ը։ 317։
զ Ելք. լա։ 318։ Ղեւ. ը։ 318։
է Ելք. լա։ 319։ Ղեւ. ը։ 319։
ը Ելք. լա։ 320։ Ղեւ. ը։ 320։
թ Ելք. լա։ 321։ Ղեւ. ը։ 321։
ժ Ելք. լա։ 322։ Ղեւ. ը։ 322։
ի Ելք. լա։ 323։ Ղեւ. ը։ 323։
ա Ելք. լա։ 324։ Ղեւ. ը։ 324։
բ Ելք. լա։ 325։ Ղեւ. ը։ 325։
գ Ելք. լա։ 326։ Ղեւ. ը։ 326։
դ Ելք. լա։ 327։ Ղեւ. ը։ 327։
ե Ելք. լա։ 328։ Ղեւ. ը։ 328։
զ Ելք. լա։ 329։ Ղեւ. ը։ 329։
է Ելք. լա։ 330։ Ղեւ. ը։ 330։
ը Ելք. լա։ 331։ Ղեւ. ը։ 331։
թ Ելք. լա։ 332։ Ղեւ. ը։ 332։
ժ Ելք. լա։ 333։ Ղեւ. ը։ 333։
ի Ելք. լա։ 334։ Ղեւ. ը։ 334։
ա Ելք. լա։ 335։ Ղեւ. ը։ 335։
բ Ելք. լա։ 336։ Ղեւ. ը։ 336։
գ Ելք. լա։ 337։ Ղեւ. ը։ 337։
դ Ելք. լա։ 338։ Ղեւ. ը։ 338։
ե Ելք. լա։ 339։ Ղեւ. ը։ 339։
զ Ելք. լա։ 340։ Ղեւ. ը։ 340։
է Ելք. լա։ 341։ Ղեւ. ը։ 341։
ը Ելք. լա։ 342։ Ղեւ. ը։ 342։
թ Ելք. լա։ 343։ Ղեւ. ը։ 343։
ժ Ելք. լա։ 344։ Ղեւ. ը։ 344։
ի Ելք. լա։ 345։ Ղեւ. ը։ 345։
ա Ելք. լա։ 346։ Ղեւ. ը։ 346։
բ Ելք. լա։ 347։ Ղեւ. ը։ 347։
գ Ելք. լա։ 348։ Ղեւ. ը։ 348։
դ Ելք. լա։ 349։ Ղեւ. ը։ 349։
ե Ելք. լա։ 350։ Ղեւ. ը։ 350։
զ Ելք. լա։ 351։ Ղեւ. ը։ 351։
է Ելք. լա։ 352։ Ղեւ. ը։ 352։
ը Ելք. լա։ 353։ Ղեւ. ը։ 353։
թ Ելք. լա։ 354։ Ղեւ. ը։ 354։
ժ Ելք. լա։ 355։ Ղեւ. ը։ 355։
ի Ելք. լա։ 356։ Ղեւ. ը։ 356։
ա Ելք. լա։ 357։ Ղեւ. ը։ 357։
բ Ելք. լա։ 358։ Ղեւ. ը։ 358։
գ Ելք. լա։ 359։ Ղեւ. ը։ 359։
դ Ելք. լա։ 360։ Ղեւ. ը։ 360։
ե Ելք. լա։ 361։ Ղեւ. ը։ 361։
զ Ելք. լա։ 362։ Ղեւ. ը։ 362։
է Ելք. լա։ 363։ Ղեւ. ը։ 363։
ը Ելք. լա։ 364։ Ղեւ. ը։ 364։
թ Ելք. լա։ 365։ Ղեւ. ը։ 365։
ժ Ելք. լա։ 366։ Ղեւ. ը։ 366։
ի Ելք. լա։ 367։ Ղեւ. ը։ 367։
ա Ելք. լա։ 368։ Ղեւ. ը։ 368։
բ Ելք. լա։ 369։ Ղեւ. ը։ 369։
գ Ելք. լա։ 370։ Ղեւ. ը։ 370։
դ Ելք. լա։ 371։ Ղեւ. ը։ 371։
ե Ելք. լա։ 372։ Ղեւ. ը։ 372։
զ Ելք. լա։ 373։ Ղեւ. ը։ 373։
է Ելք. լա։ 374։ Ղեւ. ը։ 374։
ը Ելք. լա։ 375։ Ղեւ. ը։ 375։
թ Ելք. լա։ 376։ Ղեւ. ը։ 376։
ժ Ելք. լա։ 377։ Ղեւ. ը։ 377։
ի Ելք. լա։ 378։ Ղեւ. ը։ 378։
ա Ելք. լա։ 379։ Ղեւ. ը։ 379։
բ Ելք. լա։ 380։ Ղեւ. ը։ 380։
գ Ելք. լա։ 381։ Ղեւ. ը։ 381։
դ Ելք. լա։ 382։ Ղեւ. ը։ 382։
ե Ելք. լա։ 383։ Ղեւ. ը։ 383։
զ Ելք. լա։ 384։ Ղեւ. ը։ 384։
է Ելք. լա։ 385։ Ղեւ. ը։ 385։
ը Ելք. լա։ 386։ Ղեւ. ը։ 386։
թ Ելք. լա։ 387։ Ղեւ. ը։ 387։
ժ Ելք. լա։ 388։ Ղեւ. ը։ 388։
ի Ելք. լա։ 389։ Ղեւ. ը։ 389։
ա Ելք. լա։ 390։ Ղեւ. ը։ 390։
բ Ելք. լա։ 391։ Ղեւ. ը։ 391։
գ Ելք. լա։ 392։ Ղեւ. ը։ 392։
դ Ելք. լա։ 393։ Ղեւ. ը։ 393։
ե Ելք. լա։ 394։ Ղեւ. ը։ 394։
զ Ելք. լա։ 395։ Ղեւ. ը։ 395։
է Ելք. լա։ 396։ Ղեւ. ը։ 396։
ը Ելք. լա։ 397։ Ղեւ. ը։ 397։
թ Ելք. լա։ 398։ Ղեւ. ը։ 398։
ժ Ելք. լա։ 399։ Ղեւ. ը։ 399։
ի Ելք. լա։ 400։ Ղեւ. ը։ 400։
ա Ելք. լա։ 401։ Ղեւ. ը։ 401։
բ Ելք. լա։ 402։ Ղեւ. ը։ 402։
գ Ելք. լա։ 403։ Ղեւ. ը։ 403։
դ Ելք. լա։ 404։ Ղեւ. ը։ 404։
ե Ելք. լա։ 405։ Ղեւ. ը։ 405։
զ Ելք. լա։ 406։ Ղեւ. ը։ 406։
է Ելք. լա։ 407։ Ղեւ. ը։ 407։
ը Ելք. լա։ 408։ Ղեւ. ը։ 408։
թ Ելք. լա։ 409։ Ղեւ. ը։ 409։
ժ Ելք. լա։ 410։ Ղեւ. ը։ 410։
ի Ելք. լա։ 411։ Ղեւ. ը։ 411։
ա Ելք. լա։ 412։ Ղեւ. ը։ 412։
բ Ելք. լա։ 413։ Ղեւ. ը։ 413։
գ Ելք. լա։ 414։ Ղեւ. ը։ 414։
դ Ելք. լա։ 415։ Ղեւ. ը։ 415։
ե Ելք. լա։ 416։ Ղեւ. ը։ 416։
զ Ելք. լա։ 417։ Ղեւ. ը։ 417։
է Ելք. լա։ 418։ Ղեւ. ը։ 418։
ը Ելք. լա։ 419։ Ղեւ. ը։ 419։
թ Ելք. լա։ 420։ Ղեւ. ը։ 420։
ժ Ելք. լա։ 421։ Ղեւ. ը։ 421։
ի Ելք. լա։ 422։ Ղեւ. ը։ 422։
ա

նուէրին պէս ընես անոր. առ անուշահոտ
42 պատարագ մըն է Տէրոջը։ Ամէնէ ձեր ազգե-
րուն մէջ Ահարոնի սերունդէն ոեւէ մարդ
Տէրոջը առջեւը ժողովքի խորանին դրանը չերթայ,
եւր որ ձեզի պիտի հանգիստ՝ քեզի հետ
43 խօսելու։ Եւ հոն Իսրայէլի որդւոցը պիտի
հանդիպիմ, ու խորանը փառքովս սուրբ
44 պիտի ըլլայ։ Եւ ժողովքի խորանը ու սեղանը
պիտի սրբեմ. Ահարոնը ու անոր որդիները ալ
Տիտի սրբեմ, որ ինծի քահանայութիւն ընեն։
45 Եւ Իսրայէլի որդւոցը մէջ պիտի բնակիմ, ու
46 անոնց Աստուած պիտի ըլլամ։ Եւ պիտի գի-
նան թէ Ես անոնց Տէր Աստուածը եմ եմ, որ
անոնց մէջը բնակելու համար եգիպտոսի
երկրէն հանեցի զանոնք. ես եմ անոնց Տէր
Աստուածը։

ԳԼ. Լ

2 Խունկի սեղանը։ 11 Ջուրհերուն փրկանքը։ 17 Պղինձէ աւա-
զանը։ 23 Օծման աւերժ եղը։ 34 Անուշահոտ խունկին բա-
ղադրութիւնը։

1 Եւ Խունկ ծխելու Տսեղան մը չընես. Ա-
2 ռմի փայտէ չընես անիկա. Անոր երկայ-
նութիւնը կանգուն մը՝ ու անոր լայնութիւ-
նը կանգուն մը՝ քառակուսի պիտի ըլլայ,
և անոր բարձրութիւնը երկու կանգուն. անոր
3 եղջիւրները իրմէն պիտի ըլլան։ Եւ անոր
վրան ու անոր քովերը շրջանակի՝ և ա-
նոր եղջիւրները զուտ ոսկիով պատես. ու
շուրջանակի ոսկի պսակ մը չընես անոր։
4 Եւ երկու ոսկի օղակներ չընես անոր. պը-
սակին տակէն՝ անոր երկու քովերը երկու
կողմերէն չընես, որ անոնցմով վերցուե-
լու համար ձողերուն ընդունե-
5 լան։ Եւ ձողերը Սատիմ փայտէ չընես,
6 ու անոնք ոսկիով պատես. Եւ անիկա դը-
նես վկայութեանը վրայի Տքաւութիւնին առ-
ջեւը՝ վկայութեան տապանակին քովը եղած
վարագուրին առջեւը, ուր որ ես քեզի պի-
7 տի հանդիպիմ։ Եւ Ահարոն անոր վրայ Տանու-
շահոտ խունկ պիտի ծխէ. առ առաւ Տձը-
րադները չխոցած առնոր խունկ պիտի ծխէ։
8 Եւ Ահարոն Երիկուան դէմ ճրագները վա-
ռած առնոր խունկ պիտի ծխէ, որ Տէրոջը
առջեւը միջնորդուար խունկ ըլլայ ձեր ազ-
9 գերուն մէջ։ Անոր վրան Տսառ խունկ, կամ
ողջակէզ, կամ հացի ընծայ չմատուցա-
նէք. ոչ ալ անոր վրան նուէր թափէք։
10 Եւ Ահարոն տարին անգամ մը անոր եղջիւր-
ները վրայ քաւութիւն պիտի ընէ. անիկա
քաւութիւններուն մեղքի պատարագին արիւ-
նով անոր վրայ քաւութիւն պիտի ընէ տա-
րին անգամ մը ձեր ազգերուն մէջ. սուրբ
առնոր Տէրոջը։

11 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
12 Երբոր Իսրայէլի որդւոցը դումարը առնես
լու ըլլաս՝ իրենց թուոյն նայելով, անառե-
ղ ըլլաս՝ իրենց մէկը իր հոգւոյն փրկանքը
նը տանոյ Տէրոջը՝ զանոնք համրած առնես,
որ անոնց մէջը Տհարուած չըլլայ՝ երբոր զա-
13 նոնք համրես։ Ամէնք ոս պիտի տան. ամէն
մէկը որ կ՚անցնի՝ կը համրուի, սրբարանին
սիկղին համեմատ կէս սիկղ. սիկղը քսան
Տգէրէ սիկղ. քսան կերաս է. Տէրոջը ընծան
14 Տկէս սիկղ պիտի ըլլայ։ Ամէն քսան տարե-
կանէն վեր եղողը որ կ՚անցնի՝ կը համրուի,
15 — ընծան Տէրոջը պիտի տայ։ Երբոր Հձեր
հոգիներուն քաւութիւն ընելու համար Տէրո-
ջը ընծայ տան, կէս սիկղէն հոչ հարուստը
աւելի՝ ու ոչ աղքատը պակաս պիտի տայ։
16 Եւ Իսրայէլի որդւոցմէ քաւութեան արծա-
թը առնես, ու Ժողովքի խորանին պաշտօ-
նեան տաս, որ Տէրոջը առջեւը Հիշատակ ըլ-
լայ Իսրայէլի որդւոցը՝ ձեր հոգիներուն քա-
ւութիւն ընելու համար։

17 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
18 Դառ պղինձէ աւազան մը չընես լուացման
համար, ու անոր խարիսին ալ պղինձէ ըլլայ. և
Ժողովքի խորանին ու սեղանին միջտեղը դնես
19 ան, ու անոր մէջը ջուր լեցնես։ Եւ Ահարոն
ու անոր որդիքը Հերկնից ձեռքերը ու ոտքերը
20 պիտի լուան անկից։ Երբոր անոնք Ժողովքի
խորանը մտնելու ըլլան, կամ երբոր սեղանին
մօտենալու ըլլան՝ պաշտօն կատարելու և կը-
րակով Տէրոջը ղոհ մատուցանելու համար,
21 Հրով լուացուին որ չմեռնին. Այսպէս իրենց
ձեռքերը ու ոտքերը լուան որ չմեռնին. և
Տասիկա իրենց յաւիտենական կանոն պիտի ըլ-
լայ, թէ իրին և թէ իր սերունդին իրենց
ազգերուն մէջ։

22 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
23 Առ քեզի Հպատուական հանիւներ, Հզուտ
գինւոյս հինգ հարիւր մէդ, և անոր կէսին չափ՝
այսինքն երկու հարիւր յիսուն մէդ անուշահոտ
կինամոն, ու երկու հարիւր յիսուն մէդ Հանուա-
24 շահոտ խունկենզէգին, եւ Հհինգ հարիւր մէդ

կասիա՝ սրբարանին սիկղին համեմատ, ու
25 Համկ հիմնէն ձէթ. Եւ սուրբ օծման եղ չընես-
ան՝ խառնուրդի արհեստով բաղադրուած.
26 անիկա Հսուրբ օծման եղ պիտի ըլլայ։ Եւ
անով օծես Ժողովքի խորանը, ու վկայու-
27 թեան տապանակը, Եւ սեղանը ու անոր ամէն
անօթները, և աշտանակը ու անոր գործիք-
28 ները, և խունկին սեղանը, Եւ ողջակէզին
սեղանը իր ամէն գործիքներուն հետ և լուա-
29 ւանը ու անոր խարիսխը։ Եւ սրբես
անոնք, որ ամենասուրբ ըլլան. Ինչ որ անոնց
30 դպչի՝ սուրբ պիտի ըլլայ. Եւ Ահարոնը ու
անոր որդիքը օծես, ու սուրբ ընես անոնք,
31 որ ինծի քահանայութիւն ընեն։ Եւ Իսրայէլի
որդւոցը դուրցես՝ ըսելով, Այսիկա ինծի սուրբ
օծման եղ պիտի ըլլայ ձեր ազգերուն մէջ։
32 Մարդու մարմնի վրայ պիտի չթափուի ան,
և անոր բաղադրութեանը պէս անոր նմանը
չընես. Տսա սուրբ է, — ձեզի սուրբ պիտի
33 ըլլայ։ Որ որ անոր նմանը չընէ, կամ ով որ
անկէ օտարականի վրայ դնէ, Ինր ժողովուր-
դէն պիտի կորսուի։

34 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ա՛ռ քեզի ա-
նուշահոտ հանիւներ, պսպղին, սապհան ու ե-
զումնդն և քաղբան, — անուշահոտ հանիւ-
ները մաքուր կնդրուկով. ամէնը հաւասար
35 կշռով պիտի ըլլան. Եւ զանոնք Խառագործի
արհեստով Ոիրար խառնուած՝ բաղադրու-
36 թիւն մը՝ խունկ չընես մաքուր — սուրբ։ Եւ
անկէ Ձ՚ձ ծեծես շատ բարակ, ու Ժողովքի
խորանին մէջ վկայութեանը առջեւը դնես,
Ուր որ ես քեզի պիտի հանդիպիմ. Տանիկա
37 ձեզի ամենասուրբ պիտի ըլլայ։ Եւ ան քա-
չընելու խունկիդ բաղադրութեանը համեմատ
Ոդուք ձեզի համար չընէք. ան քեզի սուրբ
38 պիտի ըլլայ Տէրոջը համար։ Ով որ հոտա-
ռելու համար անոր նմանը չընելու. ըլլայ, իր
ժողովուրդէն պիտի կորսուի։

ԳԼ. ԼԱ

1 Տէրը կ՚ընտրէ Բեսաղիէլը ու Ողիաբը՝ խորանին գործերը
ընելու. 12 և շաբաթը պահելու պատուէրը կը նորոգէ։ 18
Մովսէս երկու տախտակները կ՚ընդունի։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ըսելով,
2 Ահա Ցուդայի ցեղէն Ովրի որդւոյն Ուրիին
3 որդին Բեսաղիէլը անունովը կանչեցի. Եւ

Ձ ԳԼ. իմ. 40։
Ը ԳԼ. լե. 22։ Թոս. լե. 23։ Սապ. ձի. 20։ Ծկգ. 2։
Թ Ծն. ժէ. 14։ ԳԼ. ժէ. 15։ Ղև. է. 20։ 21։
Ժ ԳԼ. իմ. 6։ լե. 29։
ԺԱ Ելմ. 25։
ԺԲ Կամ ապուռած. տե՛ս Ղև. բ. 13։
ԺԳ ԳԼ. իմ. 42։ Ղև. ժգ. 2։
ԺԴ Ելմ. 32։ Ելմ. 37։
ԺԵ Ելմ. 33։
ԺԶ ԳԼ. լե. 30։ Լգ. 1։
ԺԷ ա Մն. բ. 20։
ԺԸ ԳԼ. լե. 31։ գ Թագ. է. 14։
ԺԹ ԳԼ. լե. 34։
Ի ԳԼ. իզ. 3։ լե. 10։

Ա ԳԼ. լե. 33։ Լգ. 1։
Բ ԳԼ. լե. 8։
Գ ԳԼ. լե. 1։
Դ ԳԼ. լե. 6։
Ե ԳԼ. լե. 10։
Զ ԳԼ. լե. 17։
Է ԳԼ. լը. 1։
Ը ԳԼ. լը. 8։
Թ Գ՚Լ. իմ. 3։ 41։ Թոս. գ. 3։ 6։ Ես։
Ժ ԳԼ. Լ. 23։ 31։ լե. 20։
ԺԱ ԳԼ. լե. 2։ Թոս. ժգ. 35։
ԺԲ ԳԼ. ի. 9։
ԺԳ Ծն. բ. 2։ ԳԼ. ժգ. 25։ ի. 16։
ԺԴ Ելմ. 15։ Եզկ. է. 12։ 20։
ԺԵ Ծն. ժ. 31։ բ. 2։
ԺԶ ԳԼ. իգ. 12։ լը. 15։ 16։ Լգ. 28։ 29։ բ Օր. է. 10։ 11։ ը Կր. գ. 3։

ԳԼ· ԼԲ

1 Ժողովուրդը Մովսէսին հեռացած ժամանակը Ահարոնի որդի մը չունէր կոչ ասոր: 7 Վասած կը բարկանայ ասոր համար վրայ: 11 բայց Մովսէսին աղաչքովը բարկութիւնը կը դադրի: 15 Մովսէս լեռնէն կ'իջնէ իր ձեռքը ունենալով երկու տախտակները: 19 գոնը կը կոտրէ: 20 ոսկի փոշի կ'ընէ: 22 Ահարոն պիղծը կ'ազդարարցնէ: 25 Մովսէս կը պատուիրէ կռապաշտները մեռցնել: 31 Ժողովուրդին համար կ'աղօթէ:

1 Եւ ժողովուրդը տեսնելով որ Մովսէս ուշացաւ լեռնէն իջնելու, ժողովուրդը Ահարոնին քովը ժողովեցան ու ըսին անոր, Ելիր, մեզի աստուածներ շինէ որ մեր առջեւէն երթան. քանզի ան Մովսէսը՝ մեզ եգիպտոսի երկրէն հանող մարդը՝ չենք գիտեր
2 թէ ինչ եղաւ անոր: Եւ Ահարոն բսաւ անոնց, Ձեր կիներուն, ձեր աղջիկներուն և ձեր աղջիկներուն ականջները եղած ոսկի օղերը
3 հանեցէք, ու ինծի բերէք: Եւ բոլոր ժողովուրդը իրենց ականջները եղած ոսկի օղերը
4 հանեցին ու Ահարոնին բերին: Եւ անիկա առաւ անոնց ձեռքէն, ու ձուլածոյ որմի մը շինեց, և ձուլածոյ որմի մը ըրաւ: Եւ ըսին, Ով Իսրայէլ, ասոնք են քու աստուածներդ՝ որ
5 քեզ եգիպտոսի երկրէն հանեցին: Եւ երբ Ահարոն տեսաւ, անոր առջեւը սեղան մը շինեց. և Ահարոն հրապարակել տուաւ՝ ըսելով, վաղը ասն է Տէրոջը: Եւ հետևեալ առաւօտուն կանուխ եղան, ու ողջակէզներ մատուցին, և խաղաղութեան զոհեր բերին. և ժողովուրդը ուտելու ու խմելու նստան, ու խաղալու եղան:

7 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Գնա իջիր· քանի որ քու ժողովուրդդ՝ որ
8 եգիպտոսի երկրէն հանեցիր· Անոնք չուտով խոտորեցան ան ճամբայէն՝ որն որ հրամայեցի անոնց. իրենց ձուլածոյ որմի շինեցին, և անոր երկրպագութիւն ըրին, ու անոր զոհեր մատուցին, ու ըսին, Ով Իսրայէլ, հասնեք են քու աստուածներդ՝ որ քեզ եգիպտոսի
9 երկրէն հանեցին: Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ես տեսայ զայն ժողովուրդը, և ահա ան խստասրտանոց ժողովուրդ մըն է:
10 Ուստի հիմա իմ բարկութիւնս անոնց վրայ բորբոքի, ու փճացնեմ զանոնք· և քեզ մեծ ազգ մը ընեմ: Եւ Մովսէս իր Տէրոջ աղաչեց, ու ըսաւ, Ով Տէր, ինչո՞ւ քու բարկութիւնդ բորբոքի քու ժողովուրդիդ վրայ, որ եգիպտոսի երկրէն
հանեցիր մեծ զօրութիւնով ու զօրաւոր ձեռ-
12 քով· Ինչո՞ւ համար եգիպտացիք խօսին ու ըսեն թէ Չարութեան համար հանեց զանոնք՝ որ լեռներուն մէջը մեռցնէ, ու զանոնք երկրի երեսէն փճացնէ· դարձիր քու սաստիկ բարկութենէդ, ու †դադարէ աս չա-
13 րիքը քու ժողովուրդիդ վրայ բերելէ: Յիշէ քու ծառաներդ Աբրահամը, Իսահակը ու Իսրայէլը, որոնց դուն քու անձովդ երդում ըրիր, ու ըսիր անոնց, Ձեր սերունդը երկնից աստղերուն պէս պիտի շատցնեմ, և բոլոր աս երկիրը՝ որուն վրայով խօսեցայ, ձեր սերունդին պիտի տամ, ու ան պիտի ժառան-
14 գեն յաւիտեան: Եւ Տէրը դադրեցաւ այն չարիքին համար՝ որ ըսեր էր թէ իր ժողովուրդին պիտի ընէ:

15 Եւ Մովսէս դարձաւ ու լեռնէն իջաւ, ու վկայութեան երկու տախտակները իր ձեռքին էին. տախտակները երկու երեսէն գրուած էին. անոնք մէկ կողմէն ու մէկ-
16 կողմէն գրուած էին: Եւ տախտակները Աստուծոյ գործքն էին. ու տախտակներուն վրայ
17 փորագրուած գիրը Աստուծոյ գրածն էր: Ու երբոր Յեսու պատացող ժողովուրդին ձայնը լսեց, ըսաւ Մովսէսին, Բանակին մէջ պատե-
18 րազմի ձայն կայ: Եւ անիկա ըսաւ, Աս յաղթողներու ազաղակի ձայն չէ, ոչ ալ յաղթուածներու ազաղակի ձայն է. Հապա խօսքի
19 ձայն կը լսեմ ես: Եւ եղաւ որ բանակին մօտենալով՝ հորթը ու պարերը տեսաւ. որով բորբոքեցաւ Մովսէսին բարկութիւնը, ու սրտից տախտակները վար ձգեց, ու անոնք լերան տակը կոտրտեցին:
20 ու լեռանը վարի դին կոտրտեց զանոնք: Ու անոնց չհնած որթը առաւ ու կրակով այրեց, ու մանրեց փշրի ըրաւ և ջուրին վրայ ցանեց, ու իսրայէլի որդւոցը խմցուց:
21 Եւ Մովսէս ըսաւ Ահարոնին, Ինչ ժողովուրդը քու՞ց ըրաւ քեզի, որ անոնց վրայ
22 այսչափ մեծ մեղք մը բերիր: Եւ Ահարոն ըսաւ, Թող իմ տիրոջս բարկութիւնը չբորբոքի. դուն դիտես աս ժողովուրդը՝ որ չարին հա-
23 կամիտ ալ են: Եւ ինծի ըսին թէ Մեզի աստուածներ շինէ որ մեր առջեւէն երթան, ինչու որ՝ ան Մովսէսը՝ մեզ եգիպտոսի երկրէն հանող մարդը՝ չենք գիտեր թէ անոր ինչ
24 եղաւ: Եւ ես ըսի անոնց, Ով որ ոսկի ունի, թող հանէ. ու բերին ինծի. և կրակը ձգեցի ան, ու ասն որթը եղաւ:
25 Եւ երբոր Մովսէս ժողովուրդին ‡անառա-

ա ԳԼ· իզ· 18· բ Օր· իճ· 9·
բ Գոր· է· 40·
գ ԳԼ· ժգ· 21·
դ Դատ· ը· 24· 25· 26· 27·
ե ԳԼ· ի· 25· բ Օր· իճ· 26· Դատ· ժԼ· 5· 6·
զ Թագ· ժբ· 28·
է Ելեմ· իճ· 18· Սաղ· 89· 19· Եր· ը· 6·
ը Գոր· է· 41· Հռոմ· ժ· 23·
թ Կամ քանզի ակագործ էր գրչով
ժ ԴԼ· իզ· 2· 4· 21· 37· գ Թագ· ժ· 20· բ Մն· է· 5·
ժա Կող· ժ· 7·
ժբ Օր· իճ· 12· Հմի· 33· ԳԼ· ԼԳ· 1· Դատ· իճ· 24·
ժգ Ծն· ը· 11· 12· բ Օր· գ· 16· ժ· 5· Դատ· բ· 19· Ովս· իճ· 9·
ժդ ԳԼ· ի· 5· 4· 23· բ Օր· իճ· 16·
ժե ԳԼ· ի· 5· 6· 23· գ Թագ· ժբ· 28·
ժզ ԳԼ· ԼԳ· 3· 5· ԼԶ· 9· բ Օր· իճ· 6· 13·
ժէ Ելեմ· իճ· 18· Սաղ· 89· 19· Եսա· խզ· 6·
ժը Օր· ի· 14· 19·
ժթ ԳԼ· իզ· 24·
ի Թագ· ժգ· 12·
իա Բ Օր· իճ· 18· 26· 27· 28· 29· Սաղ· 89· 1· 2· Նհ· 9· 23·
իբ Թագ· ժգ· 15· բ Օր· իճ· 28· իզ· 27·
իգ Եչէզ· գԼԶ·
իդ Ելեմ· 14·
իե Ծն· իբ· 16· Եբր· գ· 15· Ծն· ժբ· 7· ժգ· 15· ժէ· 7· 18· իզ· 4· իը· 15· ի· 11· 12·
իզ Բ Օր· ԼԲ· 26· բ Թագ· իզ· 16· ա Մն· իա· 15· Սաղ· 45· 8· Եբեմ· ժբ· 8· իզ· 13· 19· Ծն· վԼ· բ· 13· Յայտ· գ· 10· գ· 2·
իէ Բ Օր· իճ· 15·
իը ԳԼ· Լ· 38·
իթ Բ Օր· իճ· 16· 17·
լ Բ Օր· իճ· 21·
լա Ծն· ի· 9· իզ· 10· ԳԼ· ժգ· 11· ժէ· 24· ժզ· 2· 20· 28· ժէ· 2· 4·
լբ Ելմ· 1·
լգ Ելմ· 4·
լդ ԳԼ· ԼԳ· 2· 14· Եսա· իզ· 16·
լե Բ Օր· է· 22· Ցեսու· իզ· 11·
լզ ԳԼ· գ· 8·
լէ Ելմ· 15· 17·
լը Եչէ· ի· մէջը
լթ ԳԼ· ԼԲ· 9· ԼԳ· 9· Բ Օր· իճ· 6· 15·
խ ԳԼ· իզ· 21· ԼԲ· 10· Թագ· ժէ· 21· 45· Ես· ի· ժգ· 1· 39·
խա Ես· ի· ժգ· 1· 4· Եզեկ· իզ· 17· 23· իզ· 16·
խբ Ելմ· 3·
խգ Թագ· ժգ· 45· 46· ժէ· 1· Եզր· իճ· 4· ա· 20· բ· 12· Եսա· 11· Եչէկ· իզ· 17· 23· իզ· 16·
խդ Ելմ· 27· գ Թագ· 4· Եզր· իճ· 3· Յայտ· ա· 1·
խե ԳԼ· իճ· 22· իզ· 31·
խզ Ծն· ԼԲ· 50· Ես· ժբ· 8· բ Օր· ԼԳ· 10·
խէ ԳԼ· իզ· 13·
խը ԳԼ· ԼԲ· 34·
խթ Ելմ· 17· Ծն· ժբ· 19· Սաղ· ՃԼ· 7· 18· Սաղ· ՃԼ· 7·
ծ ԳԼ· գ· 31·
ծա Ծն· ԼԲ· 50· Ես· ժբ· 8· բ Օր· ԼԳ· 10·
ծբ ԳԼ· ի· 22· Բ Օր· ի· 6· Ես· ի· 4· Եզր· ի· 3· Յայտ· ա· 6· Ես· իճ· 14· 15· բ Տիմ· բ· 19·
ծգ ԳԼ· իճ· 22· իզ· 11·
ծդ ԳԼ· ի· 8·
ծե Ելմ· 15· 17·
ծզ Եչէ· ի· մէջը
ծէ ԳԼ· ԼԲ· 9· ԼԳ· 9· Բ Օր· իճ· 6· 15·
ծը ԳԼ· իզ· 21· ԼԲ· 10· Ես· ի· ժգ· 21· 45· Ես· ի· ժգ· 1· 39·
ծթ Ես· ի· ժգ· 1·
կ Ես· ի· ժգ· 27·

կութիւնը տեսաւ, (քանզի Ահարոն ‡թող տուեր էր զանոնք անառակութիւնն ընելու՝ իրենց թշնամիներուն մէջը խայտառակ ըլլա-
26 լու համար,) Ասեանը Մովսէս բանակին դուռը կեցնելով, ու ըսաւ, Ով որ Տէրոջը կողմն է, թող ինծի գայ: և Ղեւիին որդիքը Մովսէսին խօսքին պէս ըրին: ու անոր օրը ժողովուրդէն երեք հազար
29 մարդ ու ինկան: †Քանզի Մովսէս ըսեր էր թէ Այսօր ձեռքնիդ ամէն մէկը իր որդւոյն վրայ ու իր եղբօրը վրայ լինգլինքը Տէրոջը նուիրէք, որ ձեր վրայ օրհնութիւն տայ այսօր:
30 Եւ եղաւ որ հետևեալ օրը Մովսէս ըսաւ ժողովուրդին, Դուք մեծ մեղք գործեցիք· ու հիմա Տէրոջը պիտի ելլեմ, գուցէ էքա-
31 ւոլիային մը ընեմ ձեր մեղքին համար: Եւ Մովսէս դարձաւ Տէրոջը ու ըսաւ, Ան, աս ժողովուրդը մեծ մեղք գործեց, ‡իրեն ոսկիէ
32 աստուածներ շինելով: Բայց հիմա թէ որ անոնց մեղքերը կը ներես՝ նէ, եթէ ոչ՝ կ'ա-
33 ջեմ ես՝ քու գրած գիրքէդ: Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, †Ով որ ինծի դէմ մեղանչեց, անիկա իմ գիրքէս պիտի աւրեմ:
34 Ուստի հիմա դնա, ժողովուրդը ան տեղը տար, որն որ քեզի ըսի· Հապա իմ հրեշտակս քու առջեւդ պիտի երթայ· բայց †այցելու-
թիւն ընելու օրս՝ անոնց մեղքը իրենց վրայ
35 պիտի բերեմ: Եւ Տէրը գարկաւ ժողովուրդը, ‡Ահարոնին չինած որթը չնեղնուան համար:

ԳԼ· ԼԳ

1 Տէրը չյօժարիր ժողովուրդին հետ երթալու՝ իր ապիկ խոստանալը պէս: 4 ժողովուրդը սա բանիս վրայ կը սգայի: 7 խորհուրդ բանակին դուրս կը տարի: 8 Տէրը դէմ կը խօսի Մովսէսին հետ: 12 Մովսէս կը յանձնայ Աստուծոյ փառքը տեսնելու:

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ելիր ասկէ դուն ու ժողովուրդն ալ՝ որ եգիպտոսի երկրէն հանեցիր, դնա ան երկրը՝ որուն համար երդում ըրի Աբրահամին, Իսահակին ու Յա-

---

ա ԳԼ· իզ· 18· բ Օր· իճ· 9·
բ Գոր· է· 40·
գ ԳԼ· ժգ· 21·
դ Դատ· ը· 24· 25· 26· 27·
ե ԳԼ· ի· 25· բ Օր· իճ· 26· Դատ· ժԼ· 5· 6·
զ Թագ· ժբ· 28·
է Ելեմ· իճ· 18· Սաղ· 89· 19· Եսա· խզ· 6·
ը Գոր· է· 41· Հռոմ· ժ· 23·
թ Կամ քանզի ակագործ էր գրչով
ժ ԴԼ· իզ· 2· 4· 21· 37· գ Թագ· ժ· 20· բ Մն· է· 5·
ժա Կող· ժ· 7·
ժբ Օր· իճ· 12· Հմի· 33· ԳԼ· ԼԳ· 1· Դատ· իճ· 24·
ժգ Ծն· ը· 11· 12· բ Օր· գ· 16· ժ· 5· Դատ· բ· 19· Ովս· իճ· 9·
ժդ ԳԼ· ի· 5· 4· 23· բ Օր· իճ· 16·
ժե ԳԼ· ի· 5· 6· 23· գ Թագ· ժբ· 28·
ժզ ԳԼ· ԼԳ· 3· 5· ԼԶ· 9· բ Օր· իճ· 6· 13·
ժէ Ելեմ· իճ· 18· Սաղ· 89· 19· Եսա· խզ· 6·
ժը Օր· ի· 14· 19·
ժթ ԳԼ· իզ· 24·
ի Թագ· ժգ· 12·
իա Բ Օր· իճ· 18· 26· 27· 28· 29· Սաղ· 89· 1· 2· Նհ· 9· 23·
իբ Թագ· ժգ· 15· բ Օր· իճ· 28· իզ· 27·
իգ Եչէ· գԼԶ·
իդ Ելեմ· 14·
իե Ծն· իբ· 16· Եբր· գ· 15· Ծն· ժբ· 7· ժգ· 15· ժէ· 7· 18· իզ· 4· իը· 15· ի· 11· 12·
իզ Բ Օր· ԼԲ· 26· բ Թագ· իզ· 16· ա Մն· իա· 15· Սաղ· 45· 8· Եբեմ· ժբ· 8· իզ· 13· 19· Ծն· վԼ· բ· 13· Յայտ· գ· 10· գ· 2·
իէ Բ Օր· իճ· 15·
իը ԳԼ· Լ· 38·
իթ Բ Օր· իճ· 16· 17·
լ Բ Օր· իճ· 21·
լա Ծն· ի· 9· իզ· 10· ԳԼ· ժգ· 11· ժէ· 24· ժզ· 2· 20· 28· ժէ· 2· 4·
լբ Ելմ· 1·
լգ Ելմ· 4·
լդ ԳԼ· ԼԳ· 2· 14· Եսա· իզ· 16·
լե Բ Օր· է· 22· Ցեսու· իզ· 11·
լզ ԳԼ· գ· 8·
լէ Ելմ· 15· 17·
լը Եչէ· ի· մէջը
լթ ԳԼ· ԼԲ· 9· ԼԳ· 9· Բ Օր· իճ· 6· 15·
խ ԳԼ· իզ· 21· ԼԲ· 10· Թագ· ժէ· 21· 45· Ես· ի· ժգ· 1· 39·
խա Ես· ի· ժգ· 1· 4· Եզեկ· իզ· 17· 23· իզ· 16·
խբ Ելմ· 3·
խգ Թագ· ժգ· 45· 46· ժէ· 1· Եզր· իճ· 4· ա· 20· բ· 12· Եսա· 11· Եչէկ· իզ· 17· 23· իզ· 16·
խդ Ելմ· 27· գ Թագ· 4· Եզր· իճ· 3· Յայտ· ա· 1·
խե ԳԼ· իճ· 22· իզ· 31·
խզ Ծն· ԼԲ· 50· Ես· ժբ· 8· բ Օր· ԼԳ· 10·
խէ ԳԼ· իզ· 13·
խը ԳԼ· ԼԲ· 34·
խթ Ելմ· 17· Ծն· ժբ· 19· Սաղ· ՃԼ· 7· 18· Սաղ· ՃԼ· 7·
ծ ԳԼ· գ· 31·
ծա Ծն· ԼԲ· 50· Ես· ժբ· 8· բ Օր· ԼԳ· 10·
ծբ ԳԼ· ի· 22· Բ Օր· ի· 6· Ես· ի· 4· Եզր· ի· 3· Յայտ· ա· 6· Ես· իճ· 14· 15· բ Տիմ· բ· 19·
ծգ ԳԼ· իճ· 22· իզ· 11·
ծդ ԳԼ· ի· 8·
ծե Ելմ· 15· 17·
ծզ Եչէ· ի· մէջը
ծէ ԳԼ· ԼԲ· 9· ԼԳ· 9· Բ Օր· իճ· 6· 15·
ծը ԳԼ· իզ· 21· ԼԲ· 10· Ես· ի· ժգ· 21· 45· Ես· ի· ժգ· 1· 39·
ծթ Ես· ի· ժգ· 1·
կ Ես· ի· ժգ· 27·

չնարհք գտայ, ՚ինձի ցուցուր ուրհան քու
ճանփադ՝ որ ճանչնամ քեզ, անանկ որ քու
առջեդ չնարհք գտնեմ. ու *տես քու թէ որ
14 ա ազգը՝ քու ժողովուրդդ է։ Եւ անիկա
ըսաւ, ԻՄ ներկայութիւնս կ՚եր՝ հետդ պիտի
15 երթայ, ու քեզ պիտի հանդստացընեմ։ Եւ
Մ֊էն ըսաւ անոր, ՚Թէ որ քու ներկայու֊
թիւնդ հետ հետը չերթայ, մեզ ա տեղէն մի
16 հաներ։ Քանզի ինչո՞վ պիտի գիտցուի թէ
ես ու քու ժողովուրդդ քու առջեդ չնորհք
գտանք. ՚չէ՞ որ քու մեզի հետ երթալովդ.
այսպէս չես ու քու ժողովուրդդ երկրի երե֊
սին վրայ եղած բոլոր ժողովուրդներէն պի֊
սի զատուինք։

17 Եւ ՏԷՐը ըսաւ Մովսէսին, ՚Ա՛ս բանն ալ
պիտի ընեմ՝ որ դուն ըսիր, ինչու որ ԻՄ
առջեւս չնորհք գտար, ու ես քեզ անունովդ
18 կը ճանչնամ։ Եւ անիկա ըսաւ, Կ՚աղաչեմ՝
19 *քու փառքդ ցուցուր ինծի։ Եւ ՏԷՐը ըսաւ,
՚ԻՄ բոլոր բարութիւնս քու առջեդ պիտի
անցընեմ, ու ՏԷՐոջը անունը քու առջեդ
պիտի կանչեմ, և որու որ պիտի ողորմիմ
*ի՛ողորմիմ, ու որու վրայ որ պիտի գթամ՝
20 կը գթամ։ Ու ըսաւ, Դուն իմ երեսս չես կրը֊
նար տեսնել. ինչու որ *մարդ չկրնար իս տես֊
21 նել ու ապրիլ։ Եւ ՏԷՐը ըսաւ, Ահա քովս տեղ
22 մը կայ, ու ժայռին վրայ կայնէ. Եւ ըլլայ
որ երբ իմ փառքս անցնելու ըլլայ, քեզ
ժայռին խոռոչին մէջը դնեմ, ու *քեզ իմ
ձեռքովս ծածկեմ, մինչև որ ես անցնիմ.
23 Եւ քաշը իմ ձեռքս պիտի վերցընեմ, ու իմ
ետիս պիտի տեսնես, բայց իմ երեսս ՚պիտի
չտեսնուի։

ԳԼ· ԼԴ

1 Մովսէս երկու նոր տախտակներ կը կոփէ ։ 8 Տէրը իր անու֊
նը կը հրատարակէ ։ 8 Մովսէս կ՚աղաչէ որ Աստուած իրենց
հետը երթայ ։ 10 Աստուած ա ազգանքը կ՚ընդունի, և
ուխտ կ՚ընէ անոնց հետ՝ քանի մը պատուիրակներէ նայեն
յիշելով ։ 28 Մովսես քառասուն օր լեռը մնալէն ետև ան
կից կ՚իջնէ՝ նոր տախտակները իր հետը բերելով, 29 և իր
երեսը լուսափայլ ըլալուն համար քողով մը կը ծածկէ ։

1 Եւ ՏԷՐը ըսաւ Մովսէսին, քեզի ՚երկու
քարէ տախտակներ կոփէ առջիններուն պէս.
*ու ան տախտակներուն վրայ պիտի գրեմ
առջի տախտակներուն վրայի խօսքերը՝ որ

2 անոնք գուն կոտրտեցիր ։ Եւ առաւօտեան հա֊
մար պատրաստ եղիր, ու առաւօտուն Սինայ
լեռը ելլիր, և հոն *լեռնանը դիմացը առջեւս
3 կայնէ ։ Ու մէկը *պիտի չելլէ քեզի հետ, և
մէկը պիտի չտեսնուի բոլոր լեռանը վրայ, ոչ
ալ ատ լեռանը առջեւը ոչխար կամ արջառ
պիտի արածուի ։

4 Եւ առջիններուն պէս երկու քարէ տախ֊
տակներ կոփեց. ու Մովսէս առաւօտուն կա֊
նուխ ելաւ, ու ՏԷՐոջը իրեն պատուիրածին
պէս Սինայ լեռը դնաց, և երկու քարէ տախ֊
5 տակները իր ձեռքը առաւ ։ Եւ ՏԷՐը ամ֊
պով իջաւ, ու հոն անոր քովը կեցաւ. ու
6 *ՏԷՐոջը անունը կանչեց ։ Եւ ՏԷՐը անոր առ֊
ջեւէն անցաւ, ու աղաղակեց, ՏԷր, ՏԷր՝ Աստ֊
ուած՝ ողորմած ու բարերար, երկայնամիտ
և առատ *ողորմութիւնով ու *ճշմարտութիւ֊
7 նով, *Հազարներուն ողորմութիւն ընող, *անօ֊
րէնութիւնը, յանցանքը ու մեղքը ներող,
բայց ՚նշանաւորը ամենևին անպատիժ չթողուր.
Հայրերուն անօրէնութիւնը որդիներուն վրայ
ու որդւոցը որդիներուն վրայ՝ մինչև երրորդ
8 ու չորրորդ ազգը Հատուցանելով ։ Եւ Մով֊
սէս աճապարելով *մինչև գետինը խոնարհե֊
9 ցաւ ու երկրպագութիւն ըրաւ, ու ըսաւ,
Ով ՏԷր, *թէ որ հիմա քու առջեդ չնորհք
գտայ, կ՚աղաչեմ *Տէրոջ իմ ՏԷրս մեր հետը
երթայ. *ինչու որ *նախիա խստապարանոց
ազգ մըն է. և ներէ մեր անօրէնութիւնը ու
մեր մեղքերը, և մեզ *քու ժառանգութիւնդ
ըրէ ։

10 Եւ ՏԷրը ըսաւ, Ահա հես ուխտ մը կ՚ընեմ.
քու բոլոր ժողովուրդիդ առջեւը անանկ *նշան֊
չելիքներ պիտի ընեմ, որ բոլոր երկրի վրայ
ու բոլոր ազգաց մէջ չեղան. և բոլոր ժողո֊
վուրդը՝ որուն մէջին ես դուն, պիտի տեսնէն
ՏԷրոջը գործը. քանզի *հրաշալի է ան բանը
11 որ քեզի պիտի ընեմ։ *Միտդ պահէ ինչ որ
ես քեզի կը պատուիրեմ այսօր. ահա *պիտի
վռնտեմ քու առջեդ Ամորհացին ու քանա֊
նացին և Հետացին ու փերեզացին և Թևա֊
12 նին ու Յեբուսացին ։ *Զգուշացիր քու ան֊
ձիդ, չըլլայ որ քու երթալու երկրիդ բնակ֊
չայր հետ ուխտ ընես, չըլլայ որ անիկա քու
13 մէջտեղդ *օրոգայթ ըլլայ. Հապա Անոնց

բագիններըը կործանէք, ու անոնց կուռքե֊
րը փշրեք, և *անոնց Աստարովթներուն կո֊
14 սրտեք ։ Ինչու որ *ուրիշ աստուածով երկրը֊
պադութիւն պիտի չընես. քանզի ԵՀովան Նա֊
խանձոտ *կոչուի, Ե *նախանձոտ Աստուած
15 է ։ *Զգուշացիր որ ան երկրին բնակչացր հետ ուխտ
ընես, և անոնք *իրենց աստուածներուն ե֊
տևէն երթալով՝ պոռնկութիւն ըրած աստն֊
ներին՝ *քեզ կանչեն, ու դուն *անոնց զո֊
16 հէն ուտես ։ Եւ *ւաոնց աղջիկներէն
քու որդիներուդ Քէն առնես, ու անոնց աղ֊
ջիկները *իրենց աստուածներուն ետևէն եր֊
թալով՝ պոռնկութիւն ըրած աստուածնե֊
րուն՝ քու որդիներուդ *և պոռնկութիւն ընել տան՝ ։
17 Բոնց աստուածներուն ետևէն *ելլելնէլ։ *Բե֊
պի ձուլածոյ աստուածներ չչինես ։

18 *Բաղարջակերաց տօնը պիտի պահես. Ա֊
պիւ ամսուն որոշ ժամանակին մէջ քեզի պա֊
տուիրածիս պէս՝ եօթը օր բաղարջ պիտի ու֊
տես. ինչու որ *Ապիւ ամսուն մէջ եգիպտոս֊
էն ելար ։

19 *Ամէն *բէը արդանդը բացողը իմն է. և քու
անասուններուդ մէջ ամէն արու առէնները՝
20 թէ արջառ ըլլայ և թէ ոչխար, էս է։ Բայց
*էշուն առջինեկը գառնուկով փրկես. և թէ
որ չես փրկեր, անատնը անոր վիզը կտրես ։
Քու որդւոցդ ամէն առջինեկը փրկես. ու
մէկը իմ առջեւս *ձեռնունայն չերևնայ ։

21 *Վեց օր պիտի գործես, ու եօթներորդ֊
օրը հանդստանաս. թէ վարուցան ընելու և
թէ հնձելու ատենը հանդստանաս ։

22 *Եւ շաբաթներուն՝ այսինքն ցորենի հունձ֊
քին երախայրիներուն ժողը, ու տարւոյն
վերջը՝ *ժողովելու ժողը բռնես ։

23 Ձեր ամէն արու զաւակը *տարին երեք
անգամ Իսրայէլի Աստուծոյն ԵՀովայ ՏԷրո֊
24 ջը առջևը երևնայ ։ Ինչու որ *քու առջևէդ
ազգերը պիտի վռնտեմ, և *քու սահման֊
ներդ պիտի ընդարձակեմ. ու տարին եր֊
եք անգամ քու ՏԷր Աստուածոյդ առջևը
երևնալու ելած ատենդ՝ *մէկը քու երկրիդ
պիտի չցանկայ ։

25 *Իմ *ղոհերս խմորեալ հացով չնուիրես՝
*ու զատկի ժողին ղոհը մինչև առտու չմը֊
26 նայ ։ *Քու երկրիդ երախայրիներուն առջին֊

27 Եւ ՏԷրը ըսաւ Մովսէսին, Գրէ ասս խօս֊
քերը. ինչու որ ասս խօսքերուն համեմատ
քեզի հետ ու Իսրայէլին հետ ուխտ ըրի ։
28 *Եւ անիկա հոն կեցաւ ՏԷրոջը հետ քառա֊
սուն օր ու քառասուն գիշեր. ոչ հաց կե֊
րաւ՝ ոչ ալ ջուր խմեց. և *տախտակներուն
վրայ ուխտին խօսքերը գրեց՝ այսինքն տասը
պատուիրանքները ։

29 Եւ եղաւ որ երբ Մովսէս Սինայ լեռնէն
իջաւ, Վկայութեան երկու տախտակները
Մովսէսին ձեռքն էր լեռնէն իջած ատենը, ու
Մովսէս *իր երեսին մորթը լուսափայլ ըլլալը
չէր գիտեր՝ երբոր ՏԷրը իր հետը խօսեցաւ ։
30 Եւ Ահարոն ու Իսրայէլի բոլոր որդիքը տե֊
սան Մովսէսը, և ահա անոր երեսին մորթը
լուսափայլ էր, ու անոր մօտենալու վախցան ։
31 Եւ Մովսէս կանչեց անոնք, ու Ահարոն և
ժողովքին բոլոր իշխանները դարձան անոր,
32 ու Մովսէս խօսեցաւ անոնց հետ ։ Եւ անկէ
ետքը Իսրայէլի բոլոր որդիքը մօտեցան. Ան֊
պատուիրեց անոնց ամէն ինչ որ ՏԷրը խօսեր էր
33 իրեն հետ Սինայ լեռը ։ Եւ Մովսէս *վեր անոնց
հետ խօսելը լմընցընելէն՝ *իր երեսը քողով ծած֊
34 կեց ։ Բայց *Մովսէս ՏԷրոջը առջևը՝ անոր
հետ խօսելու մտած ատենը՝ մինչև դուրս
ելլելը քողը կը վերցընէր. ետքը դուրս կ՚ել֊
լէր ու իրեն պատուիրածը Իսրայէլի որ֊
35 դւոցը կը խօսէր ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Մով֊
սէսին երեսը կը տեսնէին, որ Մովսէսին երե֊
սին մորթը լուսափայլ էր. ու Մովսէս իր
երեսը քողով կը ծածկէր՝ մինչև Անոր հետ
խօսելու մտնելը ։

ԳԼ· ԼԵ

1 Շաբաթը պահելու պատուէրը ։ 4 Խորանին շինութեանը
համար տրուելիք ընծաները ։ 20 Ժողովուրդին ընծայ բերե֊
լը յօժարասրտութիւնը ։ 30 Բեսելէլ ու Ողոլիաբ խորանին
շինութեանը համար ճարտարապետ կ՚ընտրուին ։

1 Եւ Մովսէս ժողվեց Իսրայէլի որդւոցը բո֊
լոր ժողովքը, ու ըսաւ անոնց, ՚Ա՛ս֊ն֊ք են
ան բաները որ ՏԷրը պատուիրեց որ անոնք
2 ընէք ։ *Վեց օր գործ գործուի, բայց եօթ֊
ներորդ օրը սուրբ պիտի ըլլայ ձեզի՝ այսինքն
հանդստութեան շաբաթ ՏԷրոջը. ան որ գործ

3 գործոցը պիտի մեռցուի. Եւ Շաբաթի օրը ձեր
բոլոր բնակարանները մէջ կրակ պիտի չվա-
ռէք։
4 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Իսրայէլի որդւոցը
բոլոր ժողովքին ըսելով, Ցերեմը պատուի-
5 րած բանը ասա է. Ձեր մէջէն ընծայ առէք
Տէրոջը. Ով որ սրտով կը յօժարի՝ թող անի-
կա Տէրոջը ընծան բերէ, ոսկի ու արծաթ և
6 պղինձ, Ու կապուտակ և ծիրանեգոյն ու
կրկնակի կարմիր և բարակ բմբան ու այծի
7 մազ, Եւ կարմիր ներկուած խոյի մորթեր,
ու լծկէաչի մորթեր և Սատիմի փայտեր,
8 Ու լուսոյ համար եղ, և օծման եղի համար
ու անուշահոտ խունկի համար համեմներ,
9 Եւ եղինդապարեր ու եփուածին համար և
լանջապանակին համար գոմռելու քարեր։
10 Եւ Ձեր մէջը ամէն որուով խելացուն եղող-
ները թող գան, ու Տէրոջը բոլոր պատուի-
11 րած բաները չընեն. Խորանը, անոր վրանը,
ու անոր ծածկոցը, անոր ճարմանդները, ու
անոր տախտակները, անոր նիգերը, անոր
12 սիւները, և անոր խարխոխները, Տապանակը
ու անոր ձողերը, քաւութիւնը, ու ծածկող
13 վարագոյրը, Սեղանը ու անոր ձողերը ու անոր
բոլոր անօթները, Ես առաջաւորութեան հացը,
14 Եւ լուսոյ աշտանակը ու անոր գործիքները
15 և անոր ճրագներըը ու լուսոյ եղը, Եւ խունկին
սեղանը ու անոր ձողերը, Ու օծման
եղը, և անուշահոտ խունկը, ու խորանին
16 դրան վարագոյրը, Ողջակիզին սեղանը ու
անոր պղինձէ ցանցաձեւ կասկարան, անոր ձո-
ղերը ու անոր բոլոր գործիքները, աւազանը
17 ու անոր խարխոխը, Սրահին վարագոյրները,
անոր սիւները ու խարխոխները, և սրահին
18 դրան վարագոյրը, խօրանին ցիցերը ու ար-
19 բանին ցիցերը ու անոնց չուանները, Պաշ-
ամօնին գգեստները՝ սրբարանին մէջ պաշտա-
լու համար, Ե Ահարոն քահանային սուրբ
գգեստները ու անոր որդւոցը գգեստները,
որ քահանայութիւնն ընեն։
20 Եւ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքը Մով-
21 սէսին առջեւէն գացին։ Եւ ամէն Յօժարա-
սիրտ եղողը ու ամէն բոլոր Հոգիով կամեցողը
եկան, ու Ժողովքի խորանին գործին համար
և անոր բոլոր պաշտօնին համար ու սուրբ
գգեստներուն համար Տէրոջը ընծան բերին։
22 Եւ եկան երիկ մարդիկ ու կիրկիներ՝ որչափ որ
սրտով կամեցող կային, -- ճարմանդներ և
օղեր ու մատնիներ և Եւանեակներ՝ ամէն տե-
սակ ոսկի զարդեր բերին. ամէն ընծայ բե-
23 րողը ոսկի ընծայ Եհովա Տէրոջը։ Եւ ում

ամէնը՝ որուն քովը կը գտնուէր կապուտակ
ու ծիրանեգոյն և կրկնակի կարմիր ու բարակ
բմբան և այծի մազ ու կարմիր ներկուած խոյի
24 մորթեր և թխհաշի մորթեր, բերին։ Ամէն
արծաթի ու պղինձ ընծայ առողը Տէրոջը
ընծան բերաւ, և որու քով որ պաշտօնին
ամէն գործին գործէն Սատիմի փայտեր կը
25 գտնուէր՝ բերաւ։ Եւ ամէն հմուտ խելա-
ւուն եղող կիներըը իրենց ձեռքերովը մա-
նեցին, ու իրենց մանած կապուտակը, ծիրա-
նեգոյնը, կրկնակի կարմիրը ու բարակ բմբանը
26 բերին։ Եւ բոլոր սրտով փափագող և յօժա-
րակամ կիներուն մանեցուցած կիսիները այծի մազ մա-
27 նեցին։ Եւ Իշխանները եղինդապարեր ու
եփուածին և լանջապանակին համար գոմռելու
28 քարեր բերին, Նաև լուսոյ համար ու օծման
եղի համար և անուշահոտ խունկի համար՝
29 Համեմներ ու եղ։ Իսրայէլի որդիքը յօժա-
րակամ ընծայ բերին Տէրոջը, ամէն մարդ ու
կնիկ՝ որոնք յօժարասիրտ ունէին բերելու
ամէն կերպ գործի համար՝ որ Տէրը Մովսէսին
ձեռքովը պատուիրեց որ չինուի։
30 Եւ Մովսէս ըսաւ Իսրայէլի որդւոցը,
Ահա Տէրը Բեզաղէլ Ուրի որդւոյն
Ուրիին որդին Բեսաղիլը անունովը կանչեց.
31 Ու Աստուծոյ Հոգիովը՝ իմաստութիւնով, հաս-
ճարով և գիտութիւնով ու ամէն կերպ ճար-
32 տարով և գտնուելիքներ ու արուեստներ
մտածելով լեցուց զանիկա, Որ վարպետի
գործեր հնարելով՝ ոսկիի ու արծաթի և
33 պղինձի վրայ բանի. Եւ գաղելու համար քա-
րեր բանելով ու փայտեր քանդակելով ամէն
34 կերպ վարպետի գործ ընէ. Եւ անոր սրտին
մէջ սորվեցնելու Խրոնը-Ինձը դրաւ, անոր
ալ՝ ու Դանի ցեղէն Ախիսամեկին որդւոյն
35 Ողխոբինն ալ. Սրտի իմաստութիւնով լե-
ցուց զանոնք, որ ամէն տեսակ գործ գործող
և հնարքներ հնարող, քանդակագործի և
արուեստաւորի գործը, նաև կապուտակի ու
ծիրանեգոյնի և կրկնակի կարմիրի և բարակ
բմբանի վրայ նկարագործողի և ոստայնանկի
գործը ընեն։

ԳԼ. ԼԶ

1 Բնծաները վարպետները կը յանձնէն. 3 Մովսես կը պա-
տուիրէ որ ժողովրդը ընծայ բերելէն գադրի. 8 Բեզաղ-
բեզնեղով նկարուած վարագոյրները. 14 Այծի մազէ վարա-
գոյրները. 19 Մարթի ծածկոցները. 20 Տախտակները իրենց
խարխոխներովը. 31 Նիգերը. 35 Սրբարանին վարագոյրը.
37 Դրան վարագոյրը։

1 Ասհաուներ Բեսաղիլ ու Ողխոբ և ամէն
-սրտով իմաստուն եղողը՝ որուն որ Տէրը
իմաստութիւն ու հանճար տուաւ Եսրբարա-

† Կամ լանջապանակը կա-
մարները։

ա Մովս. իմ. 8։
ե Գլ. լբ. 3։ լա. 6։
լգ. 1։ գ Թագ. իգ.
7։ Ես. ակ. լա. 19։
22. 24։
է Մովս. իմ. 6։ Եզեկ.
բ. 68։
ը Գլ. լ. 25։
թ Մովս. իմ. 8։
ժ Գլ. լբ. 3։ լա. 6։
ի Գլ. լա. 6։
ծ Մովս. 31։ Գլ. լա.
3. 6։ գ Թագ. է. 14։
բ Մով. բ. 14։ Ես.
խբ. 26։
— Գլ. լբ. 3։ լա. 6։
լբ. 10։ 35։
Գլ. իե. 8։

նին պաշտօնին ամէն կերպ գործքերը ընել
դիտալու համար, Տէրոջը բոլոր պատուի-
2 րածին պէս գործեցին։ Եւ Մովսէս կան-
չեց Բեսաղիլը ու Ողխոբը և ամէն սրտով
իմաստուն եղողը՝ որուն սրտին մէջ Տէրը
իմաստութիւն գրաւ, այսինքն ան ամէնը՝
որուն սիրտը կը փափաքէր բանելու համար
3 գործի մօտենալու։ Եւ անոնք առին Մով-
սէսէն բոլոր ընծաները՝ որ Իսրայէլի որդիքը
բերին սրբարանին պաշտօնին գործը ընդու-
հալ ընելու համար։ Ու անոնք առակաւին ամէն
առտու կամաւոր ընծաներ կը բերէին անոր։
4 Եւ սրբարանին ամէն գործը բանող բոլոր
իմաստուն մարդիկը՝ ամէն մէկը իր ըրած
5 գործէն եկան. Եւ խօսեցան Մովսէսին՝ ըսե-
լով, Ժողովուրդը աւելի կը բերէ քան որ-
չափ պէտք էր Տէրոջը չինելու պատուիրած
6 բաներուն գործին համար։ Եւ Մովսես պա-
տուիրեց քարոզել բանակին մէջ ըսե-
լով, Ալ մարդ՝ ոչ այ կնիկ գործ մը գոր-
ծէն սրբարանին ընծային համար։ Այսպէս
7 ժողովուրդը ընդհատեցին բերելէն գադարեցան։ Եւ
ան նիւթերը բոլոր գործը չինելու համար
բաւական էր իրենց, ու աւելի ալ։
8 Եւ խորանին գործը բանողներէն բոլոր
սրտով իմաստուն եղողները՝ մանուած բարակ
բմբանէն ու կապուտակէն և ծիրանեգոյնէն
ու կրկնակի կարմիրէն տասը վարագոյր չինե-
ցին. զանոնք վարպետի գործ քերովբէներով
9 չինեցին. Մէկ վարագուրին երկայնութիւնը
քսանուութը կանգուն՝ ու մէկ վարագուրին
լայնութիւնը չորս կանգուն էր. ամէն վարա-
10 գոյրներուն չափը մէկ էր։ Եւ հինգ վարա-
գոյրը իրարու կցեց, ու հինգ վարագոյրն
11 ալ իրարու կցեց։ Եւ կապուած քրմի ծայրի մէկ
վարագուրին եզերքին վրայ կապուտակէ օ-
զանիներ չինեց. մէկալ կապուած քրմի ծայրի վա-
12 րագուրին եզերքին ալ անանկ ըրաւ։ Մէկ
վարագուրին վրան հիսուն օզակ չինեց, և մէ-
կալ կապուած քրմի վրան եղած վարագուրին
ծայրն ալ հիսուն օզակ չինեց. օզակները դի-
13 մացէ դիմաց էին։ Եւ հիսուն հատ կարմա-
ձև ոսկի ճարմանդներ չինեց. ու վարագոյր-
ները ճարմանդներով իրարու հետ կոճկեց,
անանկ որ խորանը մէկ եղաւ։
14 Եւ խորանին վրայի վրանին համար այծի
մազէ վարագոյրներ չինեց. վեցասն ասանուա-
15 մէկ վարագոյր չինեց։ Մէկ վարագուրին եր-
կայնութիւնը երեսուն կանգուն՝ ու մէկ վա-
րագուրին լայնութիւնը չորս կանգուն ըլլալով՝
16 տասնըմէկ վարագուրին չափը մէկ էր։ Եւ
հինգ վարագոյրները զատ՝ ու վեց վարագոյր-
17 ները զատ կցեց։ Եւ կապուած քրմին վա-
րագուրին եզերքին վրայ հիսուն օզակ՝ ու մէ-
կալ կապուած ծոցէն վարագուրին եզերքին
18 վրայ հիսուն օզակ չինեց։ Եւ հիսուն հատ կար-
թնաձև պղինձ ճարմանդներ չինեց, որ վրա-
19 նը կոճկէ, ու մէկ ըլլայ։ Եւ վրանին հա-
մար կարմիր ներկուած խոյի մորթերէ ծած-
կոց մը՝ ու անոր վրայէն թխհաշի մորթերէ
ծածկոց մը չինեց։
20 Եւ խորանին համար Սատիմի փայտէ կանգ-
21 նած տախտակներ չինեց։ Մէկ տախտակին
երկայնութիւնը տասը կանգուն՝ և մէկ տախ-
տակին լայնութիւնը մէկ ու կէս կանգուն էր։
22 Մէկ մէկ տախտակ իրարու համեմատ երկու-
կու ագուցիկ ծայր ունէր. խորանին բոլոր
23 տախտակներուն տասնկ ըրաւ։ Եւ խորանին
տախտակները -- հարաւ չինեց. դէպ ի հարաւ՝ --
Նէ հարաւային կողմին համար քսան տախտակ
24 ըրաւ։ Եւ քսան տախտակներուն տակը քա-
ռասան արծաթի խարխոխ, այսինքն մէկ տախ-
տակին տակը իր երկու ծայրը ծռքերը հա-
մար երկու խարխոխ՝ ու մէկալ տախտակին
տակը իր երկու ծայրը ծռքերը համար եր-
25 կու խարխոխ չինեց։ Եւ խորանին մէկալ
կողմին համար դէպ ի հիւսիս քսան տախ-
26 տակ չինեց. Ու անոնց քառասուն արծաթի
խարխոխ, մէկ տախտակին տակը երկու խա-
րխոխ՝ ու մէկալ տախտակին տակը երկու
բխոխ՝ ու մէկալ տախտակին տակը երկու
27 խարխոխ ըրաւ։ Եւ խորանին հետևի կողմին
համար դէպ ի արեւմուտք վեց տախտակ
28 չինեց. Եւ խորանին հետևի կողմին անկիւնները
29 բուն համար երկու տախտակ չինեց Եւ
անոնք վարէն կը միանային, ու վերէն ալ մէկ
անոնք վարէն կը միանային, ու վերէն ալ մէկ
օզակով մէկտեղ կը միանային. երկուքին ալ
30 երկու անկիւնները համար։ Այսպէս
ուխը տախտակ էին. ու անոնց արծաթի խա-
րխոխները տասնուվեց խարխոխ էին, ամէն
մէկ տախտակին տակը երկերկու խարխոխ
31 ըլլալով։ Եւ Սատիմի փայտէ նիգեր չինեց.
խորանին մէկ կողմի տախտակներուն համար
32 հինգ նիգ՝ ու խորանին մէկալ կողմի տախտակ-
ներուն համար հինգ նիգ և խորանին դէպ
ի արեւմուտք եղած հետևի կողմի տախտակ-
33 ներուն համար հինգ նիգ։ Եւ միջատեղի նի-
գը անանկ չինեց, որ տախտակներուն մէջ-
տեղէն մէկ ծայրէն մինչև մէկալ ծայրը անց-
34 նի։ Եւ տախտակները ոսկիով պատեց. ու
անոնց օզակները ոսկիէ չինեց՝ նիգերուն
տեղեր ըլլալու համար. նիգերն ալ ոսկիով
պատեց։
35 Եւ կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և կրկ-
նակի կարմիրէ ու մանուած բարակ բմբանէ
չինեց վարագոյրը, վարպետի գործ՝ քերով-
36 բէներով չինեց անիկա։ Եւ Սատիմի չորս
սիւն չինեց անոր, ու ոսկիով պատեց
զանոնք. անոնց ճանկերը ոսկի էին. և անոնց
դրանք համար կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ

ֆ Գլ. ժգ. 23։
ր Գլ. իե. 1. 2։
• Երբ. քսանվե-
ղ Գլ. իե. 2։
ղ Գլ. իե. 6։
ր Գլ. լա. 6։
ը Գլ. իգ. 1. 2։
բ Գլ. իգ. 10. ևլ։
ի Գլ. իե. 23։
լ Գլ. իե. 30։ Գլ.
իգ. 5. 6։
Իմ. 31։ ևս։
Իմ. 1։
Իմ. լ. 25։
Իմ. լ. 34։
ծ Գլ. իե. 2։
ձ Գլ. իե. 9։
ղ Գլ. լա. 10։ լԹ. 1։
41։ Թուա. գ. 5։ 6։ ևս։
ճ Ելմ. 5. 22. 26. 29։
Գլ. իե. 2։ լԳ. 2։
ա Մովս. իբ. 2. 9։
իԹ. 9։ Եզեկ. կ. 27։
բ Կամ. ը. 12։ իե. 7։

և կրկնակի կարմիրէ ու մանուած բարակ
քթանէ նկարագործ Աղբան վարագոյր մը
38 չինեց. Եւ անոր հինգ սիւներն ու անոնց
ճանկերը ընդ. և անոնց խոյակները ու անոնց
կապերը ոսկիով պատեց. և անոնց հինգ խա-
լիսներն պղնձէ էին։

ԳԼ. ԼԷ

1 Տապանակը։ 6 Քաւութիւնը և քերովբէները։ 10 Սեղանը
իր անօթներովը։ 17 Աշտանակը իր ծաղկներովը ու գործէր.
նելովը։ 25 Խունկի սեղանը։ 29 Օծման եղը ու անուշա-
հոտ խունկը։

1 Եւ Բեսաղիել Սաամի փայտէ չինեց տա-
պանակը. անոր երկայնութիւնը երկու ք ու
կէս կանգուն՝ ու անոր լայնութիւնը մէկ ու
2 կէս կանգուն էր։ Եւ ներսէն ու դուրսէն զուա
ոսկիով պատեց անիկա. և անոր բոլորտիքը
3 ոսկի շղթանակ մը չինեց։ Եւ անոր չորս ան-
կիւնները համար չորս ոսկի օղակներ ձու-
լեց, այսինքն անոր մէկ կողմին երկու օղակ՝
4 ու մէկալ կողմին երկու օղակ։ Եւ Սաամին
փայտէ ձողեր չինեց, ու զանոնք ոսկիով պա-
5 տեց։ Եւ ձողերը տապանակին քովերը եղած
օղակներուն անցուց, որ տանելով տապանակը
վերցուի։
6 Եւ Քաւութիւնը զուա ոսկիէ չինեց. անոր
երկայնութիւնը երկու ք ու կէս կանգուն՝ ու
անոր լայնութիւնը մէկ ու կէս կանգուն էր։
7 Եւ երկու ոսկիէ քերովբէներ չինեց. զա-
նոնք կռածոյ չինեց քաւութիւնին երկու
8 ծայրերէն. մէկ քերովբէն մէկ ծայ-
րէն՝ ու մէւս քերովբէն մէկալ ծայ-
րէն ըլլալով, քերովբէները քաւութիւնէն,
9 երկու ծայրերէն չինեց։ Եւ քերովբէները
էջերնին թեւերը վերէն տարածելով՝ իրենց թեւե-
րովը քաւութիւնը կը ծածկէին, ու անոնց
երեսները իրարու կ՚նայէին. քերովբէներուն
երեսները քաւութիւնին վրայ էին։
10 Եւ Հաղանը Սաամի փայտէ չինեց. անոր
երկայնութիւնը երկու կանգուն, ու լայնու-
թիւնը մէկ կանգուն, և բարձրութիւնը մէկ
11 ու կէս կանգուն էր։ Եւ զուա ոսկիով պա-
տեց ան. ու անոր բոլորտիքը ոսկի շղթանակ
12 մը չինեց։ Եւ անոր բոլորտիքն ալ չորս մատ-
նաչափ ապառուած մը՝ ու ապառուածին բո-
13 լորտիքը ոսկի շղթանակ մը չինեց։ Եւ չորս
ոսկի օղակ ձուլեց անոր համար, ու օղակ-
ները անոր չորս ոտքերուն քովը չորս ան-
14 կիւնները դրաւ։ Օղակները ապառուածին
քովը ըլլալով՝ սեղանը վերցնելու համար
15 ձողերուն տեղ ուած էին։ Եւ սեղանը վեր-
ցնելու համար ձողերը Սաամի փայտէ չի-
16 նեց, ու զանոնք ոսկիով պատեց։ Եւ սեղա-
նին վրայ եղած անօթները, անոր ափսեները

ները ու խնկամաններն ու նուէր մատուցա-
նելու գաւաթները ու բաժակներն զուա ոս-
կիէ չինեց։
17 Եւ Աշտանակը զուա ոսկիէ չինեց. կռածոյ
չինեց աշտանակը. անոր բունը ու ճիւղերը,
անոր սկահակները, գնդակներն ու ծաղիկնե-
18 րը իրմէն էին։ Եւ անոր թովրէնն վեց ճիւղեր
կ՚ելլէին. աշտանակին մէկ թովէն երեք ճիւղ՝
19 ու աշտանակին մէկալ թովէն երեք ճիւղ. Մէկ
ճիւղին վրայ նշաձև երեք սկահակ՝ գնդակով
ու ծաղիկով, և մէկալ ճիւղին վրայ նշաձև
երեք սկահակ՝ գնդակով ու ծաղիկով. աշտա-
20 նակէն ելած վեց ճիւղերը տասնկ էին։ Եւ
աշտանակին վրայ գնդակներով ու ծաղիկնե-
21 րով չորս նշաձև սկահակ կային։ Եւ անկէ ելած
վեց ճիւղերուն նայելով՝ երկու ճիւղին տակը
իրմէն գնդակ մը՝ ու երկու ճիւղին տակը իր-
22 մէն գնդակ մը՝ և երկու ճիւղին տակը իրմէն
գնդակ մը կային։ Անոնց գնդակներն ու ճիւ-
ղերը իրմէն էին. ամէնը մէկ՝ զուա ոսկիէ
23 կռածոյ էին։ Եւ անոր լօմբը ճրագներն և
ունելիները ու անոր բազմակարները զուա ոս-
24 կիէ չինեց։ Զանիկա իր բոլոր գործիքներովը
մէկ տալանդ զուա ոսկիէ չինեց։
25 Խունկի սեղանը Սաամի փայտէ չինեց.
անոր երկայնութիւնը կանգուն մը՝ ու անոր
լայնութիւնը կանգուն մը՝ քառակուսի ըլլա-
լով, և անոր բարձրութիւնը երկու կանգուն
26 էր. անոր եղջիւրները իրմէն էին։ Եւ անոր
վրան ու չուրջանակի քովերը և անոր եղ-
ջիւրները զուա ոսկիով պատեց. և բոլորտիքը
27 ոսկի շղթանակ մը չինեց անոր։ Եւ անոր հա-
մար անոր չորս անկիւնէն՝ անոր երկու
քովերը երկու կողմէն երկու ոսկի օղակներ
չինեց, որ անոնք ձողերուն սեղմանքը ըլ-
28 լալով՝ անոնցմով վերցուի։ Եւ ձողերը Սա-
ամի փայտէ չինեց, ու զանոնք ոսկիով պա-
29 տեց։ Եւ Խառըք օծման եղը ու մաքուր
անուշահոտ խունկը չինեց իւղագործի ար-
հեստով։

ԳԼ. ԼԸ

1 Ողջակիզի սեղանը։ 8 Պղնձէ աւազանը։ 9 Սրահը։ 21 Ժողո-
վատեղին ընծայած բաներուն գումարը։

1 Եւ Բեսաղիել սեղանը Սաամի փայտէ չի-
նեց. անոր երկայնութիւնը հինգ կանգուն
ու անոր լայնութիւնը հինգ կանգուն՝ քառա-
կուսի էր, և անոր բարձրութիւնը երեք կան-
2 գուն։ Եւ անոր եղջիւրները չորս անկիւնին
բուն վրայ չինեց. անոր եղջիւրները իրմէն
3 էին. ու պղնձով պատեց ան։ Եւ սեղանին
բոլոր գործիքները՝ այսինքն թագարները և
թիակները ու կոնքերը և մսհաններն ու կը-
4 բակին ամանները չինեց. անոր բոլոր գործիք-
ները պղնձէ չինեց։ Եւ սեղանին համար անոր

խոյանին հաշիւը, որ Մովսէսին պատուիրա-
ծին պէս՝ Ղեւտացւոց պաշտօնին համար Ա-
ռան քահանային որդւոյն Իթամարին ձեռ-
22 քովը հաշուեցաւ։ Եւ Յուդայի ցեղէն Ովրի
որդւոյն Ուրիին որդին Բեսաղիել բոլոր ան
23 ամէնը՝ որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեց։ Եւ
վարպետ քանդակագործը՝ և կապուտակով
ու ծիրանեգոյնով և կրկնակի կարմիրով ու
բարակ քթանով նկարագործողը Դանի ցե-
ղէն Ահիսամախ որդին Ողոլիաբ անոր հետն
էր։
24 Ամ չինուած քին համար գործածուած բո-
լոր ոսկին՝ այսինքն սրբարանին բոլոր շինուած-
քին նուիրուած ոսկին՝ սրբարանին սիկղին հա-
մեմատ՝ քանուինը տաղանդ ու եօթը հա-
25 րիւր եռհատն սիկղ էր։ Եւ ժողովքին համ-
բուողներուն արծաթը՝ սրբարանին սիկղին
համեմատ՝ հարիւր տաղանդ ու հազար եօ-
թը հարիւր եօթանասունհինգ սիկղ էր։
26 Քան տարեկանէն վեր համրուելու անցնող-
ներէն ամէն մէկը Բէկա մը՝ այսինքն սրբա-
րանին սիկղին համեմատ՝ կէս սիկղ ------,
Բվեց հարիւր երեք հազար հինգ հարիւր յի-
27 սուն մարդիկ ըլլալով։ Եւ սրբարանին վա-
րիսխները ու վարագուրին խարիսխները ձու-
լելու համար՝ հարիւր տաղանդ արծաթ գը-
նաց. մէկ խարիսխը մէկ տաղանդ ըլլալով՝
հարիւր տաղանդէն հարիւր խարիսխ եղաւ։
28 Եւ հազար եօթը հարիւր եօթանասունհինգ
-ին- -ը-ով սիւներուն ճանկերը չինեց, ու
անոնց խոյակները պատեց, և զանոնք կա-
29 պեց։ Եւ նուիրուած պղինձը եօթանասուն
տաղանդ ու երկու հազար չորս հարիւր սիկղ
30 էր։ Եւ անով Ժողովքի խորանին դրանը խա-
րիսխները ու պղնձէ սեղանը և անոր պղնձէ
կապարան ու սեղանին բոլոր գործիքները,
31 Եւ չուրջանակի սրահին խարիսխները ու սր-
բահին դրանը խարիսխները և խորանին բո-
լոր ցիցերը ու չուրջանակի սրահին բոլոր ցի-
ցերը չինեց։

ԳԼ. ԼԹ

1 Պաշտօնի հանդերձները ու սուրբ զգեստները։ 2 Եփոտը։
8 Լանջապանակը։ 22 Եփոտին պատմուճանը։ 27 Բարակ
քթանէ շապիկները, խոյրը, տոպրաշները, և։ 30 Սուրբ
պսակին թիթեղը։ 32 Մովսես չինուած բաները տեսնելով
կը հաւնի, ու գործածները կ՚օրհնէ։

1 Եւ կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և կըրկ-
նակի կարմիրէ չինեցին պաշտօնի հանդերձ-
ները՝ սրբարանին մէջ պաշտօն կատարելու
համար. և Ահարոնին համար սուրբ զգեստ-
ները չինեցին, Տէրոջը Մովսէսին պատուի-
րածին պէս։

Ք Գէ. Լ. 18։
Գ ա Թագ. ք. 22։
Ղ Գէ. իէ. 9։
Ե Գէ. իէ. 19։

Թագ. ա. 30. 33։
Թ. 15։ ժ. 11. ժէ.
7։8։ ժը. 2։ բ Մն.
իգ. 6։ Գ-որ. է. 14։

Թագ. գ. 28. 35։
Գէ. ըա. 2. 6։
Գէ. է. 13. 24։ Գէ.
է. 15։ իէ. 3. 25։

Թագ. գ. 47։ ժը. 16։
Գէ. իգ. 19. 21. 25. 32։

Գէ. է. 23։
Գէ. ը. 10։ է. 19։
Գէ. իը. 4։

2 ՚Ու եփուդը չխնեց ոսկիե, կապուտակէ ու
ծիրանեդոյնէ և կրկնակի կարմիրէ ու մանուած
3 բարակ քէմանէ։ Եւ ոսկին բարակ թիթե-
զուն ը ըլլալու ծեծելցին, և թելերը կարե-
ցին, որ կապուտակին, ծիրանեդոյնին և կը-
նակի կարմիրին ու բարակ քէմանին հետ
4 վարպետութեամբ գործեն։ Կոճկուղ վրան-
ներ չունեցին անոր՝ այլ ուսէն իջնոց, որ եր-
5 կու ծայրէն կը կոճկուէր։ Եւ եփուդին վրայ
եղած ժապաւէնը նոյն գործէն էր՝ անոր գործ-
քին համեմատ, ոսկիէ, կապուտակէ ու ծի-
րանեդոյնէ և կրկնակի կարմիրէ ու մանուած
բարակ քէմանէ էր, Տէրոջը Մովսէսին պա-
տուիրածին պէս։
6 Եւ ոսկի խոշտանը մէջ եղեղնաքարերը
դամեցին, ան անոնց վրայ խոպայէլի որդւոց
անուններուն կնիք փորագրելու պէս վա-
7 րագրելով։ Եւ զանոնք եփուդին ուսերուն
վրայ դրաւ, որ Իսրայէլի որդւոցը
խոպայէլի քարեր ըլլան
Տէրոջը Մովսէսին պա-
տուիրածին պէս։
8 Եւ ընդհատակը ճարտարապետութեամբ եփու-
դին գործին պէս ոսկիէ, կապուտակէ ու ծի-
րանեդոյնէ և կրկնակի կարմիրէ ու մանուած
9 բարակ քէմանէ չունէր։ Քառակուսի՝ երկու-
քի ծալուած չունէին ընդհատակը։ Մէկ
թիզ երկայնութեամբ ու մէկ թիզ լայնու-
10 թեամբ՝ երկուքի ծալուած էր։ Եւ անոր
վրան չորս կարգ քարեր դամեցին։ Առ կար-
գը՝ սարդիոն, տոպազիոն ու զմրուխտ՝ առա-
11 ջին կարգն էր։ Եւ երկրորդ կարգը կարկի-
12 նան, շափիւղայ ու անգամանդ էր։ Եւ եր-
րորդ կարգն էր գոճապտ, սկաս ու մեղմ-
13 սիկ։ Եւ չորրորդ կարգն էր ոսկեքար, եղինդ-
նաքար ու յասպիս։ Ասոնք ոսկի խոշտանը
14 մէջ դամուած էին։ Եւ քարերը խոպայէլի որ-
դւոցը անուններուն համեմատ՝ անոնց անուն-
ները պէս տասներկու էին։ Ամէն մէկուն
անունը տասներկու ցեղերուն համեմատ՝ կը-
նիք փորագրողի գործով փորագրուած էր։
15 Եւ բանջապանակին վրայ զուտ ոսկիէ պղ-
16 ուած հիւսուած շղթաներ չունէին։ Եւ եր-
կու ոսկի խոշտ ու երկու ոսկի օղակ չունե-
ցին։ Եւ երկու օղակները բանջապանակին եր-
17 կու ծայրերը դրին։ Եւ բանջապանակին ծայ-
րերը եղած երկու օղակներուն անցուցին եր-
18 կու ոսկիէ հիւսուած շղթաները։ Եւ երկու
հիւսուած շղթաներուն ծայրերը երկու խոշտներուն անցուցին։ Ու առնք եփու-
դին ուսերուն վրայ՝ անոր առջևի կողմը դը-
19 րին։ Եւ երկու ոսկի օղակներ ալ չունե-
ցին, և զանոնք բանջապանակին ներսի կողմէն՝
եփուդին կցուած եղեբբնին երկու ծայրերը
20 գրին։ Եւ երկու ոսկի օղակներ չունե-

ցին, ու զանոնք եփուդին երկու ուսերուն
վարէն՝ անոր առջևի կողմի կցուած գրին մօտ՝
21 եփուդին ժապաւէնին վրայէն անցուցին։ Եւ
բանջապանակը իր օղակներէն՝ կապուտակ ը-
նդհատակով եփուդին օղակներուն կապելցին,
որ եփուդին ժապաւէնին վրայ ըլլայ, ու
բանջապանակը եփուդին վրայէն չպառնայ,
Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս։
22 Եւ եփուդին պատմուճանը ամապայանակի
23 գործով բոլորովին կապուտակէ չունէր։ Եւ
պատմուճանին մէջտեղը գլուխի ճեղքուած-
քին պէս ճեղքուած էր մը կար։ Ճեղքուած-
քին բոլորտիքը հիւսուած եզերք ունէր՝ որ
24 չպատռի։ Եւ պատմուճանին քղանցքներուն
վրայ՝ կապուտակէ ու ծիրանեդոյնէ և կրկին
նակի կարմիրէ ու մանուած բարակ քէմանէ
25 ռոյներ չունէին։ Եւ զուտ ոսկիէ զանգակներ
չունէին, ու զանգակները նռոյներուն մէջտե-
ղը՝ պատմուճանին քղանցքներուն վրայ չոր-
26 քին նռոյ մը՝ զանգակ մը ու նռոյ մը կար, պաշ-
մանին համար, Տէրոջը Մովսէսին պատուի-
րածին պէս։
27 Եւ Ահարոնին ու անոր որդւոցը համար
բարակ քէմանէ ասպայանակի գործ չպաղիններ
28 չունէին։ Եւ խոյրը բարակ քէմանէ՝ ու հան-
դերձ ապարօշները բարակ քէմանէ՝ ու իկատ
ւոցին անդրավարտիքները մանուած բարակ
29 քէմանէ, Եւ գօտին մանուած բարակ քէմա-
նէ, կապուտակէ, ծիրանեդոյնէ և կրկնակի
կարմիրէ՝ նկարագործ ըլլալով, Տէրոջը Մով-
սէսին պատուիրածին պէս։
30 Եւ սուրբ պսակին թիթեղը զուտ ոսկիէ
չունէին, ու անոր վրան կնիք փորագրելու
31 պէս՝ ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՏԵԱՒՈՆ դրէցին։ Եւ
անոր կապուտակ ժապաւէն մը անցուցին, որ
վերէն խոյրին վրայ դրուի, Տէրոջը Մովսէ-
սին պատուիրածին պէս։
32 Ուստի խոպայէլի որդւոցը ամբողջ բոլոր գործը լրացաւ։ Եւ խոպայէլի որդիքը
բոլոր գործը Մովսէսին բոլոր պատուիրածին պէս
33 ըրին։ Անոնք ըրին։ Եւ խորանը Մովսէսին
բերին, վրանը ու անոր բոլոր գործիքները,
անոր ճարմանդները, անոր տախտակները,
անոր նիգերը և անոր սիւներն ու խարիսխ-
34 ները, և կարմիր ներկուած խոյի մորթերէն
ծածկոցը, ու թխհաշի մորթերէն եղած ծած-
35 կոցը, և ծածկոց վարագոյրը, վկայութեան
տապանակը ու անոր ձողերը, և քաւութիւնը,
36 Սեղանը ան անոր բոլոր անօթները և առաջադ-
37 րութեան հացը, զուտ ոսկեայ աշտանակը իր ճը-
րագներովը, այսինքն կարգաւ դրուած ճրագ-
ներովը ու իր բոլոր գործիքներովը, և լուսոյ

38 ձէթը, Եւ ոսկի սեղանը, ու օծման ձէթը, և անու-
շահոտ խունկը, ու խորանին դրանը վարագոյ-
39 րը, Պղնձէ սեղանը ու անոր պղնձէ կաճարան,
անոր ձողերը և անոր բոլոր գործիքները,
40 ասպանը ու անոր խարիսխը, Սրահին վարա-
գոյրները, անոր սիւներըը ու խարիսխները, և
սրահին դրանը վարագոյրը, անոր չուաններըը
ու ցիցերը, և խորանին՝ այսինքն ժողովքի
վրանին պաշտօնին համար եղած բոլոր կարա-
41 սիքը, Սրբարանին մէջ պաշտելու համար՝
պաշտօնին հանդերձները, ու Ահարոն քահա-
նային սուրբ զգեստները, ու անոր որդւոցը
42 զգեստները, որ քահանայութիւն ընեն։ Ա-
նմանապէս՝ որ Տէրը Մովսէսին պատուի-
րեց, անանկ ընդրին խոպայէլ որդիքը ամէն
գործը։
43 Եւ Մովսէս բոլոր չխնուած գործին նայեցաւ,
և ահա Տէրոջը պատուիրածին պէս ըրին ա-
նանկ ըրին։ և Մովսէս օրհնեց զանոնք։

ԳԼ։ Խ

1 Աստուած կը պատուիրէ Մովսէսին՝ որ խորանը կանգնէ, 9 և օծէ, 13 ու Ահարոնը և անոր որդիքը քահանայ օրհնէ, 16 Մովսէս ան պատուիրածները կը կատարէ։ 34 Խորանը ծածկող ամպը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Ա՚ն աջէն ամսուն առաջին օրը կանգնեա՚ խո-
3 րանը՝ այսինքն ժողովքի վրանը։ Եւ ՚անոր
մէջը դնես վկայութեան տապանակը, ու վա-
4 րագոյրովը ծածկես տապանակը։ Եւ ՚սեղանը
ներս բերես, ու ՚անոր վրայ չարուելու հացերը
չարես։ Ու աշտանակը ներս բերես, ու անոր
5 ճրագները վառես։ Եւ վկայութեան տապա-
նակին առջևը դնես խունկին սեղանը,
6 ու խորանին դրանը վարագոյրը դնես։ Եւ
խորանին՝ այսինքն ժողովքի վրանին դրանը
7 առջևը ողջակէզի սեղանը դնես։ Եւ ՚ժողով-
քի վրանին ու սեղանին մէջտեղը դնես աւա-
8 զանը, ու անոր մէջը ջուր դնես։ Եւ չուրջա-
նակի սրահը կանգնես, ու սրահին դրանը
9 վարագոյրը դնես։ Եւ օծման ձէթը առնես,
ու խորանը և անոր մէջը եղած ամէն բաները
՚օծես. և անիկա ու անոր ամէն անօթները
10 սրբես, որ սուրբ ըլլայ։ Եւ ողջակէզի սեղանը
ու անոր բոլոր գործիքները օծես, ու սեղա-
նը սրբես. և ՚սեղանը ՚՚ամենասուրբ պիտի
11 ըլլայ։ Եւ աւազանը ու անոր խարիսխը օծես,
12 ու սրբես անիկա։ Ու Ահարոնը ու անոր որ-
դիքը ժողովքի խորանին դրանը մօտեցընես,
13 ու զանոնք ջրով լուսս։ Եւ Ահարոնին հագ-
ցնես սուրբ զգեստները, ու օծես անիկա,
14 ընծ։ Եւ անոր որդիքն ալ մօտեցընես, ու
15 անոնց չապիկներ հագցնես։ Եւ անոնց հայրը
օծածիդ պէս՝ օծես զանոնք, որ ինծի քա-
հանայութիւն ընեն. և անոնց օծումը իրենց
ազգերուն մէջ յաւիտենական քահանայու-
թեան համար պիտի ըլլայ։
16 Եւ Մովսէս Տէրոջը ամէն բանը պատուի-
17 րածին պէս ըրաւ. անանկ ըրաւ։ Եւ եղաւ
որ երկրորդ տարին՝ առաջին ամսուն առաջին
18 ՚՚օրը խորանը կանգնուեցաւ։ Եւ Մովսէս կանգ-
նեց խորանը, ու անոր խարիսխները դրաւ,
և անոր տախտակները կանգնեց, ու անոր
19 նիգերը անցուց, ու սիւները կանգնեց։ Եւ
խորանին վրայ տարածեց վրանը, ու վերէն
վրանին ծածկոցը անոր վրայ դրաւ՝ ինչպէս
20 որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր։ Եւ վկայ-
ւթիւնը առաւ ու տապանակին մէջը դրաւ.
և ձողերը տապանակին վրայ անցուց, ու վե-
րէն տապանակին վրայ քաւութիւնը դրաւ։
21 Եւ տապանակը խորանին մէջը բերաւ, ու
՚ծածկող վարագոյրը դրաւ, և վկայութեան
տապանակը ծածկեց, ինչպէս որ Տէրը Մով-
22 սէսին պատուիրեր էր։ Եւ ժողովքի վրանին
մէջ խորանին հիւսիսային կողմը՝ վարագոյրին
23 դուրսի դին դրաւ սեղանը։ Եւ անոր վրայ
չարուելու հացերը չարեց Տէրոջը առջևը,
ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր։
24 Եւ ժողովքի վրանին մէջ սեղանին դիմացը
խորանին հարաւային կողմը դրաւ աշտանակը։
25 Եւ Տէրոջը առջևը ՚ճրագները վառեց, ինչ-
26 պէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր։
Ժողովքի վրանին մէջ վարագուրին առջևը
27 դրաւ ոսկի սեղանը։ Եւ անոր վրայ անուշա-
հոտ խունկ ծխեց, ինչպէս որ Տէրը Մովսէ-
28 սին պատուիրեր էր։ Եւ խորանին դրանը
29 վարագոյրը դրաւ։ Եւ խորանին՝ այսինքն ժո-
ղովքի վրանին դրանը քով ողջակէզին սեղա-
նը դրաւ։ ու անոր վրայ ողջակէզը ու հացի
ընծան մատուց, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին
30 պատուիրեր էր։ Եւ ժողովքի վրանին ու սե-
ղանին մէջտեղը դրաւ աւազանը, և անոր
31 մէջը լուացուելու համար ջուր դրաւ։ Եւ
Մովսէս ու Ահարոն ու անոր որդիքը իրենց
32 ձեռքերը ու ոտքերը անկէ կը լուային. ժո-
ղովքի վրանը մտած ատեննին, և սեղանին
մօտենալու ատեննին կը լուացուէին, Տէրոջը
33 որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր։ Եւ խո-
րանին ու սեղանին բոլորտիքը սրահը կանգ-
նեց, և սրահին դրանը վարագոյրը դրաւ։
Այսպէս Մովսէս գործը լրացուց։

ե Գլ. լբ. 6։
զ Գլ. լբ. 9։
է Գլ. լբ. 12։
ը Գլ. լբ. 15։
թ Գլ. լբ. 17, լե։
ժ Գլ. լբ. 31։
ի Գլ. լբ. 33։
ժա Գլ. լբ. 39, 40։
ժբ Գլ. լբ. 4, 39։ Լ.
ժգ Գլ. լբ. 18։
ժդ Գլ. լբ. 42։
ժե Գլ. լբ. 39։
ժզ Գլ. լբ. 36, 37։
ժէ Ել. 42, 43։ Գլ. լե, 40։
ժը Ել. 23։ Գլ. լե. 30։ Գ. ե. 5։ Գ. խգ. 3, 6։
ժթ Ել. 24, 25։
ի Ել. 26։
ի Ել. 30։ Գլ. Լ. 18։
իա Գլ. Լ. 20։
իբ Ել. լմ. 36, 37։
իգ Գլ. խգ. 33։ լե. 12։
իդ Գլ. խգ. 35։
իե Ել. 4։
իզ Գլ. խգ. 35։
իէ Ել. 4։ Գլ. խե. 37։
իը Ել. 5։ Գլ. Լ. 6։
իթ Գլ. Լ. 7։
լ Ել. 5։ Գլ. խգ. 36։
լա Ել. 6։
լբ Գլ. լմ. 38, լա։
լգ Ել. 7։ Գլ. Լ. 18։
լդ Գլ. Լ. 19, 20։
լե Ել. 8։ Գլ. խե. 9, 16։

34 Եւ ամէն մի ծածկուց ժողովքի վրանը, և
35 Ցէրոնը փառքը լեցուց խորանը։ Եւ Մովսէս
չէր կրնար մտնել ժողովքի վրանը, ւնչու որ
ամպը անոր վրայ կը կենար, ու Ցէրոնը
36 փառքը լեցուցեր էր խորանը։ Եւ իսրայէլի
որդիքը իրենց բոլոր ճամբորդութեանցը մէջ
երբոր ամպը խորանին վրայէն վերնար, ան-
37 ոնք կը չուէին. Եւ եթէ որ ամպը չվերնար,
38 մինչև անոր վերնալու օրը չէին չուեր։ Քանզի
ցորեկը Ցէրոնը ամպը խորանին վրայ էր, և
գիշերը անոր վրայ կրակ կար, իսրայէլի ըն-
դհանր ժողովուրդին առջևը՝ իրենց ամէն ճամ-
բորդութեանցը մէջ։

ԳԻՐՔ ՂԵԻՏԱՑԻՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Աբջառներէն։ 10 հատորէն։ 14 կամ Թագաններէն ողջակէզ
մատուցանելու կանոնները։

1 Եւ Ցէրը Մովսէսը, ու ժողովքի
2 խորանէն խօսեցաւ անոր՝ ըսելով, Խօսէ ի-
սրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց, Թէ որ ձեզ-
մէ մէկը անասուններէն ընծայ մատուցանե-
լու բլլայ Ցէրոջը, ձեր ընծան արջառներէն
կամ հօտերէն պիտի մատուցանէք։
3 Թէ որ անոր ընծան արջառներէն ողջակէզ
է, արու ։անարատ պիտի մատուցանէ. ու
ժողովքի խորանին դրանը քով պիտի մա-
տուցանէ ան՝ Ցէրոջը առջևը ընդունելի բլ-
4 լալու համար։ Եւ իր ձեռքը ողջակէզին
գլխուն վրայ պիտի դնէ, ու ան իրեն հա-
մուխքին բլլալու համար ընդունելի պիտի
5 բլլայ։ Եւ հզաւարակը պիտի մորթէ Ցէրոջը
առջևը. ու Ահարոնին որդիքը քահանանե-
րը արիւնը պիտի մօտեցընեն, և ժողովքի
խորանին դրանը քով եղած սեզանին վրայ
6 չուրջանակի պիտի սրսկեն արիւնը։ Եւ ողջա-
կէզին մորթը պիտի հանէ, ու կտոր կտոր
7 պիտի ընէ զանիքը։ Եւ Ահարոն քահանային
որդիքը սեզանին վրայ կրակ պիտի դնեն,
8 ու կրակին վրայ փայտեր չարեն. Եւ Ահա-
րոնին որդիքը քահանաները սեզանը եղած
կրակին վրայի փայտերուն վրայ պիտի չա-
9 րեն կտորները, գլուխը ու ճարպը. Բայց
անոր փորոտիքը ու ոտքերը ջրով պիտի լուայ,
և քահանան պիտի այրէ ամէնը սեզանին վը-
րայ՝ ողջակէզ — անուշահոտ պատա-
րագ ըլլալու համար։

10 Եւ եթէ որ անոր ողջակիզի ընծան հօտե-
րէն այսինքն ոչխարներէն կամ այծերէն է,
11 արու ։անարատ պիտի մատուցանէ։ Եւ սե-
ղանին հիւսիսային կողմը. ու Ահարոնին որդիքը
քահանաները սեզանին վրայ չուրջանակի պի-
12 տի սրսկեն անոր արիւնը։ Եւ կտոր կտոր պի-
տի ընէ ան գլխովը ու ճարպովը. և քա-
հանան սեզանը եղած կրակին վրայի փայ-
13 տերուն վրայ պիտի շարէ անոնք։ Եւ փորո-
տիքը ու ոտքերը ջրով պիտի լուայ. ու քա-
հանան ամէնը պիտի բերէ ու սեզանին վրայ
այրէ. ասիկա ողջակէզ — անուշահոտ պա-
տարագ մըն է Ցէրոջը։
14 Եւ եթէ որ ողջակէզի համար Ցէրոջը մա-
տուցանելիքը ընծան թռչուններէն է, անասուններ
անիկա իր ընծան առատաթևներէն կամ ապա-
15 ռներէն իր ընծան թռչուններէն է, անասուններ
պիտի մատուցանէ։ Եւ քահանան զանիկա մօտ բերէ ան՝ ու անոր
գլուխը փրցնէ, և սեզանին վրայ պիտի
այրէ, ու անոր արիւնը սեզանին հէ քովը
16 քամի։ Եւ անոր կտաւը ու աղբը պի-
տի գառի, և սեզանին արևելեան կողմը
17 եղած մոխրանոցը նետէ։ Եւ զանիկա թևե-
րէն պիտի պատռէ ։առանց զատելու. ու
քահանան պիտի այրէ զանիկա սեզանին վը-
րայ՝ կրակին վրայի փայտերուն վրայ. Հա-
ղջակէզ — անուշահոտ պատարագ մըն է
Ցէրոջը։

ԳԼ. Բ

1 Հացի ընծան բարակ ալիւրէ եղած ու խունկով պիտի մա-
տուցանէր։ 4 Թոնիրի մէջ։ 5 տապակի մէջ։ 7 սաջի մէջ
եփած շօթեր նետելու կերպը։ 13 Ինչու հացի ընծայ

1 Ա Երբոր մէկը հացի ընծայ մատուցանէ-
լու ըլլայ Ցէրոջը, անոր ընծան բարակ ալիւ-
րէ պիտի ըլլայ. ու անոր վրան եղ պիտի
2 թափէ, և կնդրուկ դնէ վրան. Եւ Ահարո-
նին որդւոցը քահանաներուն պիտի բերէ ան.
ու ։առնուն անկէ իր ձեռքը լեցուն անոր բա-
րակ ալիւրէն ու եղէն պիտի առնէ բոլոր
կնդրուկին հետ մէկտեղ, և քահանան էյի-
շատակի համար սեզանին վրայ այրէ՝ Ցէրոջը
3 անուշահոտ պատարագ ըլլալու համար. Եւ
հացի ընծայէն մնացածը Ահարոնին ու անոր
որդւոցը պիտի ըլլայ. ։ասիկա ամէնասուրբ
պատարագ մըն է Ցէրոջը։
4 Եւ եթէ որ թոնիրի մէջ եփած հացի ընծայ
մատուցանելու ըլլաս, բարակ ալիւրէ եղով
շաղուած անխմոր չօթեր կամ եղով օծուած
անխմոր լաւաշներ պիտի ըլլայ։
5 Եւ եթէ որ քու ընծադ տապակի վրայ
եփուած հացի ընծայ է, բարակ ալիւրէ եղով
6 շաղուած անխմոր պիտի ըլլայ։ Կտոր կտոր
պիտի կտրատես ան, ու վրան եղ թափես.
ասիկա հացի ընծայ է։
7 Եւ եթէ որ քու ընծադ սաջի վրայ եփուած հացի
ընծայ է, բարակ ալիւրէ եղով պիտի շի-
8 նուի։ Եւ ասոնցմէ չինուած հացի ընծան Ցէ-
րոջը պիտի բերես, ու քահանային ներկայա-
9 ցնես, և ինքը սեզանին մօտեցընէ ան. Եւ
քահանան ընծային ։անոր յիշատակը պիտի
առնէ, ու սեզանին վրայ այրէ՝ Ցէրոջը էանու-
10 շահոտ պատարագ ըլլալու. Եւ ընծային մի-
նայածը Ահարոնին ու անոր որդւոցը պիտի
ըլլայ. ասիկա ամէնասուրբ պատարագ մըն է
Ցէրոջը։
11 Հացի ընծան՝ որ դուք Ցէրոջը պիտի մա-
տուցանէք, բնաւ խմորեալ պիտի չչինուի.
ինչու որ պատարագի համար ամէնևին խը-
12 մոր կամ մեղր պիտի չայրէք Ցէրոջը էանոնք
երբև երախայրի պտուղ ընծայ մատուցանէք
Ցէրոջը. բայց սեզանին վրայ պիտի չայրուին
13 անուշահոտութեան համար։ Եւ քու ամէն
հացի ընծայիդ հաղ պիտի դնես, ու քու հացի
ընծայիդ ։քու Աստուծոյդ ուխտին աղը պա-
կաս չընես. էքու ամէն ընծայովդ աղ ալ մա-
տուցանես։
14 Եւ եթէ որ առջի պտուղները ընծան մա-
տուցանելու ըլլաս Ցէրոջը, ։առջի պտուղ-
ներուն ընծային համար կրակով բոհրած
թարմ հասկերէն ծեծուած ցորեն մատու-

15 ցանես. Եւ անոր վրան եղ պիտի թափես,
ու կնդրուկ դնես վրան. ասիկա հացի ըն-
16 ծայ է։ Եւ քահանան անոր ծեծուած ցորե-
նէն ու անոր եղէն՝ անոր բոլոր կնդրուկովը
։անոր յիշատակը պիտի այրէ՝ Ցէրոջը պա-
տարագ ըլլալու համար։

ԳԼ. Գ

1 Աբջառներէն 6 կամ հօտերէն։ 7 Թէ գառն 13 և Թէ այծ
պիտի մատուցանէր խաղաղութեան զոհի համար։

1 Եւ Թէ որ անոր ընծան ։խաղաղութեան զոհ
է, երբոր արջառներէն կը մատուցանէ, Թէ
է, երբոր արջառներէն կը մատուցանէ, թէ
արու ըլլայ և թէ էգ, Ցէրոջը առջևը էանա-
2 րատ ըլլայ և թէ էգ, Ցէրոջը առջևը էանա-
րատ ըլլայ և թէ էգ, Ցէրոջը առջևը էանա-
րատ ըլլայ և թէ էգ՝ էանարատ պիտի մա-
տուցանէ ան։ Եւ էիր ձեռքը
2 բատ պիտի մատուցանէ ան։ Եւ էիր ձեռքը
իր ընծայած ձագուն գլխուն վրայ պիտի
դնէ, ու ժողովքի խորանին դրանը մորթէ
ան. և Ահարոնին որդիքը քահանաները սե-
ղանին վրայ չուրջանակի պիտի սրսկեն ար-
3 իւնը։ Եւ խաղաղութեան զոհէն պատարագ
պիտի մատուցանէ Ցէրոջը, այսինքն էփորո-
տիքը ծածկող ճարպը ու փորոտիքին վրայ
4 եղած բոլոր ճարպը, Եւ երկու երիկամունքը
ու կռնակին վրայ եղած անոնց վրայի ճար-
պը և լեարդին թաղանթը երիկամունքներով
5 միկտեղ պիտի փրցնէ. Եւ Ահարոնին որդի-
քը սեղանը եղած կրակին վրայի փայտերուն
վրայ ողջակէզին հետ էպիտի այրեն ասոնք,
Ցէրոջը անուշահոտ պատարագ ըլլալու համար։
6 Եւ Թէ որ խաղաղութեան զոհէն համար
Ցէրոջը ։պատարագելու ընծան հօտերէն է, Թէ
է, Ցէրոջը ։պատարագելու ընծան հօտերէն է, Թէ
7 ատ ըլլայ և Թէ էգ՝ էանարատ պիտի մա-
տուցանէ ան։ Թէ որ անիկա իր ընծային հա-
մար գառն մատուցանէ, Ցէրոջը առջևը պիտի
8 բերէ ան, Եւ ձեռքը իր ընծային գլխուն
վրայ պիտի դնէ, ու ժողովքի խորանին առջևը
մորթէ ան. և Ահարոնին որդիքը սեզանին
վրայ չուրջանակի պիտի սրսկեն անոր արիւնը։
9 Եւ խաղաղութեան զոհէն պատարագ պիտի
մատուցանէ Ցէրոջը, այսինքն անոր ճարպը ու
բոլոր գմակը *ողկէն փրցընելով, և փորոտի-
քը ծածկող ճարպը ու փորոտիքին վրայ եղած
10 բոլոր ճարպը, Եւ երկու երիկամունքը ու
կռնչին վրայ եղած անոնց վրայի ճարպը և
լեարդին թաղանթը երիկամունքներով մէկ-
11 տեղ պիտի փրցնէ։ Եւ քահանան սեզանին
վրայ պիտի այրէ ատոնք՝ Ցէրոջը †պատա-
րագ ըլլալու համար։
12 Եւ Թէ որ անոր ընծան այծ է, էՑէրոջը
13 առջևը պիտի բերէ ան. Եւ իր ձեռքը անոր

դլխաւն վրայ պիտի դնէ, ու ժողովքի խորա-
նին առջևը մորթէ ան. և Ահարոնին որդիքը
արեանին վրայ շուրջանակի պիտի սրսկեն անոր
14 արիւնը։ Եւ անկից իր ընծայէն պատարագ
պիտի մատուցանէ Տէրոջը, այսինքն փորոտ-
քը ծածկող ճարպը ու փորոտիքին վրայ և-
15 ղած բոլոր ճարպը, եւ երկու երիկամունքը
ու կուշտին վրայ եղած անոնց վրայի ճարպը
և լեարդին թաղանթը երիկամունքներով մէկ-
16 տեղ պիտի փրցնէ. եւ քահանան զանոնք
վրայ պիտի այրէ անոնք, անուշահոտ պատա-
րագ ըլլալու համար. Ամէն ճարպը Տէրոջն
17 է։ Ձեր ազգերուն մէջ ձեր բոլոր բնակարան-
ներուն մէջ Իսրայելական կանոն ըլլայ, որ
ոչ ճարպ ուտէք՝ ոչ ալ արիւն։

ԳԼ. Դ

1 Քահանային, 13 ժողովքին, 22 իշխանի մը, 27 և հասարակ մարդու մը անգիտակցաբար բրած մեղքին պատարագը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ, Թէ որ
անձ մը սխալմամբ մեղանչէ, ու Տէրոջը բո-
3 լոր արգիլած բաներուն մէկը ընէ, Թէ որ
օծուած քահանան ժողովուրդը յանցաւոր
ընելու մեղք մը գործելու ըլլայ, իր գոր-
ծած մեղքին համար Տէրոջմէն անարատ
զուարակ մը մեղքի պատարագ մատուցանէ
4 Տէրոջը։ Եւ Ժողովքի խորանին դուռը՝ Տէրո-
ջը առջևը պիտի բերէ զուարակը, ու իր ձեռքը
զուարակին գլխուն վրայ դնէ, և Տէրոջը
5 առջևը մորթէ զուարակը։ Եւ օծուած քա-
հանան՝ զուարակին արիւնէն պիտի առնէ ու
6 ժողովքի խորանը բերէ։ Եւ քահանան իր
մատը արիւնը պիտի թաթխէ, ու Տէրոջը
առջևը՝ սրբարանին վարագուրին առջևը եօ-
7 թը անգամ սրսկէ արիւնէն։ Եւ քահանան
արիւնէն դնէ Տէրոջը առջևի
անուշահոտ խունկի սեղանին եղջիւրներուն
վրայ, որ ժողովքի խորանին մէջն է. ու զուա-
րակին ճարպը ժողովքի խո-
րանին դրանը քով եղած ողջակէզի սեղանին
8 յատակը թափէ։ Եւ մեղքի պատարագ եղած
զուարակին բոլոր ճարպը՝ այսինքն փորոտի-
քը ծածկող ճարպը ու փորոտիքին վրայ
9 եղած բոլոր ճարպը անկէ պիտի վերցնէ. Եւ
երկու երիկամունքը ու կուշտին վրայ եղած
անոնց վրայի ճարպը և լեարդին վրայի թա-
ղանթը երիկամունքներովը միասին պիտի
10 վերցնէ, Խաղաղութեան զոհին արջառին

[1] Գլ. է. 25. 28. ա թագ. բ. 15. բ Պն. է. 7։
[2] Գլ. գ. 13. է. 36. ժէ. 7. իգ. 14։ [3] Ես. ղ. 23։ բ Օր. լբ. 14. Նեհ. բ. 10։ [4] Ես. լ. 6. Գլ. է. 26։ [5] Գլ. է. 15. Ղե. դ. 16։ [6] Ես. ղ. 23։ [7] Ելբ. ի. 12. Ես. ղ. 23. Ամբ. գ. 8. Ղե. ժզ. 18։ [8] Գլ. է. 26։ [9] Գլ. է. 10. Ելբ. իթ. 4։ [10] Ելբ. իթ. 4. Գլ. է. 26։

26 ժէ. 10. 14։ բ Օր. ժբ. 16։ ա թագ. ժգ. 35։ Եր. զկէ. իգ. 7. 15։ — ա Գլ. է. 13. 27։ Ղե. ժէ. 22։ Եսա. ա թագ. ժգ. 27։ Սալ. ժբ. 12։ [11] Գլ. է. 12։ [12] Գլ. թ. 2։ [13] Գլ. ա. 3. 4։ [14] Գլ. ժգ. 14։ Թագ. ժթ. 4։ [15] Գլ. է. 15։ թ. 9։ ժգ. 18։

[16] Գլ. է. 9։ [17] Գլ. գ. 3. 4. 5։ [18] Ելբ. իթ. 14։ Թագ. ժթ. 5։ [19] Գլ. է. 11։ [20] Ելբ. ժգ. 11։ [21] Ելբ. ժգ. 24։ Ցես. է. 11։ ա Ելբ. ժգ. 22։ Ես. ղ. 23։ [22] Գլ. է. 9։ [23] Գլ. է. 3. 4. 5։ [24] Ելբ. իթ. 14։ Թագ. ժթ. 5։ [25] Գլ. է. 2. 5. 4. 17։ [26] Գլ. ա. 4։ [27] Ես. ե. 5։ Ելբ. թ. 12. 13. 14։ [28] Ես. ե. 3։ [29] Ես. ե. 25։ Դան. թ. 24։ Հռովմ. է. 11։ Ելբ. բ. 17։ ժ. 10. 11. 12։ աՃամ. ա. 7։ բ. 2։ [30] Ես. ե. 14։ [31] Ես. ե. 18։ Գլ. ա. 9։ [32] Ես. ե. 23։ [33] Ես. ե. 28։ [34] Գլ. է. 9։ [35] Ես. ե. 14։ [36] Ես. ե. 4. ԼԱ. 9։ [37] Ես. ե. 26. 31։

ճարպը խաղաղութեան զոհին ճարպին պէս
անոնք վրայ պիտի այրէ. Ու քահանան
անոր մեղքին համար քաւութիւն ընէ, և
Թողութիւն ըլլայ անոր։
27 Եւ Թէ որ երկրին ժողովուրդէն մէկը
սխալմամբ մեղանչէ՝ ու Տէրոջը արգիլած բա-
28 ներէն մէկը ընելով յանցաւոր ըլլայ, Թէ որ
իր բրած մեղքը իրեն ծանուցուի, իր բրած
մեղքին համար իր ընծան այծեքնէն անարատ
29 էգ այծ մը պիտի բերէ։ Եւ իր ձեռքը մեղ-
քի պատարագին գլխուն վրայ պիտի դնէ,
ու մեղքի պատարագ եղած ընծան ողջակէզ-
30 ներուն տեղը մորթէ։ Եւ քահանան
իր մատովը անոր արիւնէն պիտի առնէ, ու
ողջակէզի սեղանին եղջիւրներուն վրան դնէ,
և ամէն բոլոր արիւնը սեղանին յատակը թա-
31 փէ։ Եւ անոր բոլոր ճարպը խաղաղութեան
զոհին ճարպը փրցուելուն պէս՝ պիտի փրը-
ցնէ. ու քահանան պիտի այրէ անիկա սեղա-
նին վրայ՝ անուշ հոտի համար Տէրոջը առջևը.
ԵՒ քահանան անոր համար քաւութիւն ընէ,
32 ու անոր Թողութիւն պիտի ըլլայ։ Եւ Թէ որ
մեղքի պատարագի համար գառն մատուցա-
նելու ըլլայ, անարատ էգ մը պիտի բերէ.
33 Եւ իր ձեռքը մեղքի պատարագին գլխուն
վրայ պիտի դնէ, ու ողջակէզներուն մորթելու
տեղը մեղքի պատարագի համար մորթէ
34 ան։ Եւ քահանան իր մատովը մեղքի պատա-
րագին արիւնէն պիտի առնէ, ու ողջակէզի
սեղանին եղջիւրներուն վրան դնէ. և ամէն
35 բոլոր արիւնը սեղանին յատակը թափէ։ Եւ
խաղաղութեան զոհէն գառին ճարպը փրցուե-
լուն պէս՝ ասոր բոլոր ճարպը պիտի փրցնէ.
ու քահանան սեղանին վրայ պիտի այրէ ան՝
Տէրոջը պատարագներուն հետ. Ու քահանան
անոր բրած մեղքին համար քաւութիւն ընէ,
ու Թողութիւն ըլլայ անոր։

ԳԼ. Ե

1 Գիտցած բանին վկայութիւն տալու մասին, 2 անմաքուր բանի մը դպչողին, 4 սխալմամբ անիրաւ ուղղ երդում ընդունին մատուցանելու յանցանքի պատարագը, 6 կամ հօտերին, 7 կամ թռչուններուն, 11 և կամ բարակ ալիւրէ պիտի ըլլար։ 14 Սուրբ բաներու մէջ յանցաւոր գտնուելուն, 17 և անգիտաբար մեղանչողին պատարագը։

1 Եւ Թէ որ անձ մը մեղանչէ, ու Երդումի ձայ-
նը լսելով վկայ ըլլայ, կամ Իրեք տեսած ըլ-
լայ կամ գիտցած, Թէ որ չխնայընէ, իր Յան-
2 ցանքը պիտի կրէ։ Կամ Եանձ մը անմաքուր
բանի մը կամ անմաքուր գազանի մը դիին
կամ անմաքուր անասունի մը դիին կամ ան-

[1] Գլ. գ. 5։ [2] Ես. ի. 20։ Թագ. ժէ. 28։ [3] Ես. ի. 23։ [4] Ես. ի. 24։ [5] Գլ. գ. 3։ [6] Գլ. գ. 14։ [7] Ես. ի. 25։ [8] Գլ. գ. 31։ Պատ. իգ. 63։ [9] Ես. ի. 17։ Գլ. է. 18։ ժէ. 16։ ժի. 8։ իզ. 17։ Թագ. բ. 15։ [10] Գլ. ժա. 24. 28. 31. 39։ Թագ. ժի. 11. 15. 16։ [11] Ես. ի. 17։ [12] Գլ. ժբ. 8։ ժգ. 22։ Գոր. իգ. 12։ [13] Ցես. Ա թագ. ի. 22։ Գլ. ժգ. 21։ իգ. 40։ Թագ. է. 7։ Եզր. ժ. 11. 12։ [14] Գլ. ժբ. 8։ ժգ. 21։ [15] Գլ. ա. 14։ [16] Գլ. ա. 15։ [17] Գլ. գ. 7. 18. 30. 34։ [18] Ցես. գլ. ա. 24։ [19] Գլ. գ. 26։ [20] Թագ. է. 15։ [21] Գլ. բ. 2։ [22] Գլ. գ. 33։ [23] Գլ. գ. 26։ [24] Գլ. բ. 3։

15 Թէ որ անձ մը յանցանք մը ընէ ու սխալմամբ Տէրոջը սուրբ բաներուն մէջ մեղք գործէ, իր յանցանքի պատարագին համար Տիրոջը բարանին սիկղին համեմատ՝ քու արժէքդ՝ սիկղի արծաթով Տաճարին անա-
16 բաս խոյ մը պիտի բերէ Տէրոջը։ Ու սուրբ բաներուն մէջ իր ըրած վնասը պիտի հատուցանէ, ու անոր վրան հինգերորդ մաս մըն ալ աւելցնէ, և քահանային տայ ան. ու քահանան յանցանքի պատարագին խոյովը քաւութիւն ընէ անոր, և Թողութիւն ըլլայ անոր։
17 Ու Թէ որ հանձ մը մեղանչէ, ու Տէրոջը բոլոր արդիլած բաներէն մէկը ընէ, գիտէ և անգիտութեամբ, հանիկա յանցաւոր է, ու
18 իր անօրէնութիւնը պիտի կրէ։ Ու քու արժէքդ պէս՝ յանցանքի պատարագին համար Տաճարին ոճաբան խոյ մը պիտի բերէ քահանային. ու քահանան անոր հաճոյ քաւութիւն պիտի ընէ՝ անոր անգիտութեամբ պատճառած յանցանքին համար. և անոր Թողութիւն պիտի ըլլայ։
19 Թիւն պիտի ըլլայ։ Ան յանցանքի պատարագ է. Հանիկա անշուշտ յանցաւոր եղած է Տէրոջը առջեւը։

ԳԼ. Զ

1 Գքաւութեամբ գործուած մեղքի համար յանցանքի պատարագը։ 8 Ողջակէզին։ 14 ու հացի ընծային կանոնը։ 19 Քահանայի օրհնութեան համար մատուցուելու պատարագը։ 24 Մեղքի պատարագին կանոնը։

1 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Թէ որ անձ մը մեղանչէ, ու Տէրոջը դէմ յանցանք մը ընէ, և իր դրացիին Հաւատիւն խօսք Հաւանդի մը համար՝ կամ իր ձեռքը յանձնուած բանի մը համար՝ և կամ յափշտակուած բանի մը համար, կամ Հոգ դրացիին
3 խարդախութիւն ընելու ըլլայ, կամ Հոգուած բան մը գտնէ, և ուրանալով՝ Հաւատ տերը երդում ընէ, բոլոր այս բաներուն մէկուն մէջ որ մարդ կրնայ ընել, մեղանչելու
4 ըլլայ, Ինաւնոր մեղք գործելուն ու յանցաւոր ըլլալուն համար՝ բռնութեամբ յափշտակած բանը՝ կամ խարդախութեամբ առած բանը՝ կամ իրեն յանձնուած աւանդը՝ ուած բանը՝ կամ իրեն յանձնուած աւանդը՝
5 կամ գտած կորուստը էս պիտի տայ. կամ ամէն բան՝ որուն համար սուտ երդում ըրած է, անիկա բնաւ Հոգալով տայ, ու անոր վրայ հինգերորդ մաս մը աւելցնէ, և իր յանցանքի պատարագին օրը՝
6 որու որ կը վերադարձնէ՝ անոր պիտի տայ։ Եւ իր յանցանքի պատարագը Տէրոջը պիտի բերէ, պատիւն հօտէրէն Հանարատ խոյ մը՝ քու արժեցուցածիդ համեմատ քահանային դէպ Տի-
7 ր յանցանքի պատարագի համար։ Ու քահանան անոր համար քաւութիւն պիտի ընէ Տէրոջը առջեւը. և ինչ բանի համար որ յանցանք ըրած է, Թողութիւն պիտի ըլլայ անոր։
8 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
9 Պատուիրէ Ահարոնին ու անոր որդւոցը և ըսէ, Ողջակէզին օրէնքը սա է. ողջակէզը բոլոր գիշերը մինչև առաւօտ սեղանը եղած կրակին վրայ պիտի ըլլայ, ու սեղանին կրակը
10 Դէշ անոր մէջ վառած պիտի մնայ։ Ու քահանան իր քմանէ պատմուճանը պիտի հագնի, ու էշ քմանէ վարտիքը մարմնին վրայէն հագնի, և կրակով այրուած ողջակէզին մոխիրը սեղանին վրայէն պիտի տանի, ու Հոգա-
11 նին քովը դնէ։ Ու վր զգեստները պիտի հանէ, և ուրիշ զգեստներ հագնի. ու մոխիրը բանակէն դուրս Տմնաքար տեղ մը պի-
12 տի Հանէ։ Ու սեղանին վրայի կրակը անոր մէջ Դէշ վառած պիտի ըլլայ — պիտի չմարի. և քահանան առտու առտու անոր վրայ փայտեր պրէ, ու անոր վրան ողջակէզը շարի, և անոր վրան Խաղաղութեան զոհերուն
13 ճարպը պիտի պրէ։ Կրակը սեղանին վրայ միշտ վառած պիտի ըլլայ — պիտի չմարի։
14 Ու Հացի ընծային օրէնքը սա է. Ահարոնին որդիքը պիտի մատուցանեն անիկա Տիրոջ
15 րոջը առջեւը՝ սեղանին առջեւը։ Ու իր ձեռքը լեցուն անկէ՝ այսինքն Հացի ընծային բարակ ալիւրէն ու անոր եղէն և Հացի ընծային վրայ եղած բոլոր կնդրուկը պիտի վերցնէ, և Հանոր փչացածը սեղանին վրայ անոյշ Հոտ-
16 ի Համար այրէ Տէրոջը։ Ու Հանկէ մնացածը Ահարոն ու անոր որդիքը պիտի ուտեն. Հանխմոր Հացեր չթխուելէ սուրբ տեղը պիտի ուտուի ան. ժողովքի խորանին սրահին մէջ
17 ուտեն ան։ Խմորով պիտի չթխուի. Իմ պատարագներէս անոնց տուի ան՝ իրենց բաժին ըլլալու. Հասկա մեղքի ու յանցանքի պա-
18 տարագներու պէս ամենասուրբ է։ Ահարոնի որդւոցը բոլոր արուներէն պիտի ուտեն ան. Տէրոջը պատարագներէն ձեր սերունդներուն մէջ Յաւիտենական կանոն ըլլայ սա. Ամէն անոնց դպչողը սուրբ ըլլայ։
19 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
20 Ահարոնին ու անոր որդւոցը օծուելու օրը

Տ Գլ. խբ. 14։
ղ Եր. ի. 15։ Գբ. ի. 25։
ի Եզք. ժ. 10։
ա Գլ. զ. 5։ ի. 14։ ի. 15։ 15։ 27։ 31։ Թուա. ե. 7։
ժ Գլ. գ. 26։
ի Գլ. գ. 2։
ղ Ելմ. 15։ Գլ. գ. 2։ 13։ 22։ 27։ Պապ. ԺԹ. 12։ Գաս. ԺԸ. 48։
ջ Ելմ. ի. 1։ 2։
ռ Ելմ. 15։
ս Ելմ. 16։
վ Եզք. ժ. 2։
տ Եզ. ե. 6։
ր Գլ. ԺԹ. 11։ Գաս. ե. 4։ Կող. գ. 9։
ց Եր. խբ. 7։ 10։
ւ Աւետ. խգ. 28։ խզ. 19։
փ Բօր. խբ. 1։ 2։ 3։
ք Եր. խբ. 11։ Գլ. ԺԹ. 12։ Եբեմ. ե. 9։ Զպար. ե. 4։
օ Գլ. ե. 16։ Թուա.

ե. 7։ բ Թագ. ԺԸ. 6։ Գաս. ԺԸ. 8։
ֆ Գլ. ե. 15։
ք Գլ. գ. 26։
օ Գլ. ԺԶ. 4։ Եր. խբ. 39։ 40։ 41։ 43։ Եզեկ. խգ. 17։ 18։
և Գլ. ա. 16։
ֆ Եզեկ. խգ. 19։
ա Գլ. գ. 12։
բ Գլ. գ. 3։ 9։ 14։
գ Գլ. բ. 1։ Թուա. ԺԵ. 4։
դ Գլ. բ. 2։ 9։
ե Գլ. բ. 3։ Եզեկ. խգ. 29։
զ Ելմ. 25։ Գլ. ժ. 12։ 13։ Թուա. ԺԶ. 30։
է Գլ. բ. 11։
ը Թուա. ԺԶ. 9։ 10։
թ Ելմ. 25։ Գլ. բ. 3։ ե. 1։ Եր. խե. 37։
ժ Ելմ. 29։ Թուա. ԺԶ. 10։
ի Գլ. գ. 17։
լ Գլ. խբ. 3։ 4։ 5։ 6։ 7։ Եր. խե. 37։

ն Ելմ. 17։ Գլ. խա. 22։
շ Գլ. ժ. 17։ 18։ Թուա. ԺԶ. 9։ 10։ Եզեկ. խգ. 28։ 29։
ո Ելմ. 16։
չ Եր. խե. 37։ ի. 29։
պ Գլ. ժա. 33։ ԺԵ. 12։
ջ Ելմ. 18։ Թուա. ԺԶ. 19։
ռ Ելմ. 25։
ս Գլ. գ. 7։ 11։ 12։ 18։ 21։ ժ. 18։ ժգ. 27։ Եբէր. ժգ. 11։
վ Գլ. ե. գ. 1—7։
տ Գլ. ջ. 17։ 25։ խա. 22։

ր Գլ. ա. 3։ 5։ 11։ գ. 24։ 29։ 35։
ց Գլ. գ. 4։ 9։ 10։ 14։ 15։ 16։ գ. 8։ 9։ Եր. խե. 13։ Թուա. ԺԶ. 9։ 10։
ւ Գլ. գ. 5։
փ Գլ. գ. 16։ 17։ 18։
ք Գլ. գ. 1։ խբ. 18։ 21։
օ Գլ. ե. 4։ Թուա.

13։
և Գլ. բ. 3։ 10։ Թուա. ԺԶ. 9։ Եզեկ. խգ. 29։
ֆ Գլ. գ. 1։ խբ. 18։ 21։
ա Գլ. ե. 4։ Թուա. գ. 15։

ե Ամոս. գ. 3։
զ Թուա. ԺԶ. 8։ 11։ 19։
է Գլ. խբ. 30։
ը Գլ. ԺԲ. 6։ 7։ 8։
թ Թուա. ԺԶ. 27։
ժ Գլ. Ժա. 10։ 11։ ԺՁ. 3։
ի Գլ. ԺԸ. 3։
լ Դան. ԺԶ. 14։

Տէրոջը մատուցանելու զոհերնին սա է. Ալիւրէ դասին մատուցանելու տասներորդ մասը բարակ ալիւր ամէն օր հացի ընծայի համար պէտ Հաստատէ, կէսը
21 առաւօտուն ու կէսը իրիկունը։ Տապակի մէջ Եփելու Հմուշ եղով պիտի չընուի. Բաղադրեալ պիտի բերես ան, և հացի ընծային եփած կտո-
22 րատուածները անոյշ Հոտի Համար Տէրոջը պիտի մատուցանես։ Ու իր որդիներէն Կիր ան-
23 դը օծուելու քահանան պիտի մատուցանէ ան. ամբիա Տէրոջը յաւիտենական կանոն ըլլալով՝ ամէն Հացի ընծան բոլորովին պիտի այրուի, պիտի չուտուի։
24 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
25 Խօսք Ահարոնին ու անոր որդւոցը և ըսէ, Մեղքի պատարագին օրէնքը սա է. Մեղքի մարթած տեղը պիտի մարթուած ան կէզին մարթուած տեղը պիտի մարթուի մեղքի պատարագը Տէրոջը առջեւը. Սա ամենասուրբ է։
26 սուրբ է։ Մեղքի պատարագը մատուցանող քահանան պիտի ուտէ ան. Հսուրբ տեղը ժո-
27 ղովքի խորանին սրահը պիտի ուտուի. Ինչ որ անոր միսին դպչի սուրբ պիտի ըլլայ. և Թէ որ անոր արիւնէն հանդերձի մը վրայ ցանիկէ, սուրբ տեղը պիտի լուաս ան որուն
28 վրայ ցանիկեր էր։ Ու Հողէ անօթը՝ որուն մէջ եռացուցուած է — գէշ, Պիտի կոտրուի. ու Թէ որ պղնձէ անօթի մէջ եռացուցուած ըլ-
29 լայ, պիտի չխարի ու Ջրով լուացուի։ Քահանայ բոլոր արուները պիտի ուտեն անիկա.
30 Հաս ամենասուրբ է։ Ու Եթէ ամէն մեղքի պատարագը՝ որուն արիւնէն Ժողովքի խորանը կը բերուի սուրբ տեղին մէջ քաւութիւն ընելու Համար, պիտի չուտուի, կրակով պիտի այ-
բուի։

ԳԼ. Է

1 Կանոն յանցանքի պատարագին, 11 և խաղաղութեան զոհին, 12 Թէ ընծայուելու Համար ըլլայ, 16 Թէ ուխտ, և Թէ կամաւոր ընծայի Համար։ 22 Ճարպ 26 ու արիւն ուտելը արգիլուած է։ 28 Խաղաղութեան զոհերէն քահանային իրաւունքը։

1 Ու Յանցանքի պատարագին օրէնքը սա է.
2 Հաս ամենասուրբ է. Ողջակէզը մարթած տեղերնին յանցանքի պատարագը պիտի մարթեն, և անոր արիւնը սեղանին վրայ շուր-
3 չանակի պիտի սրսկէ. Ու անկէ Հբոլոր ճարպը՝ այսինքն գլանքը ու փորոտիքը ծածկող ճար-
4 պը պիտի մատուցանէ. Ու երկու երիկամունքը ու կռչտին վրայ եղած անոնց վրայի ճարպը և լեարդին վրայի թաղանթը երի-
5 կամունքներով միասին պիտի վերցնէ. Ու

Ե Եբ. խե. 2։
ղ Եր. ժգ. 36։ Կամ՝ կամը եղած
է Գլ. գ. 3։
ի Եր. խե. 25։
ա Գլ. գ. 2. Ես։
ժ Գլ. ա. 3։ 5։ 11։ գ. 24։ 29։ 35։
ի Գլ. գ. 12։
ղ Գլ. գ. 3։ 9։ 14։
ե Գլ. բ. 1։ Թուա. ԺԶ. 4։
զ Գլ. բ. 2։ 9։
է Գլ. բ. 3։ Եզեկ. խգ. 29։
ը Ելմ. 25։ Գլ. բ. 3։ ե. 1։ Եր. խե. 37։
թ Ելմ. 29։ Թուա. ԺԶ. 10։
ժ Գլ. գ. 17։
ի Գլ. խբ. 3։ 4։ 5։ 6։ 7։ Եր. խե. 37։

ն Ելմ. 17։ Գլ. խա. 22։
շ Գլ. ժ. 17։ 18։ Թուա. ԺԶ. 9։ 10։ Եզեկ. խգ. 28։ 29։
ո Ելմ. 16։
չ Եր. խե. 37։ ի. 29։
պ Գլ. ժա. 33։ ԺԵ. 12։
ջ Ելմ. 18։ Թուա. ԺԶ. 19։
ռ Ելմ. 25։
ս Գլ. գ. 7։ 11։ 12։ 18։ 21։ ժ. 18։ ժգ. 27։ Եբէր. ժգ. 11։
վ Գլ. ե. գ. 1—7։
տ Գլ. ջ. 17։ 25։ խա. 22։

ր Գլ. ա. 3։ 5։ 11։ գ. 24։ 29։ 35։
ց Գլ. գ. 4։ 9։ 10։ 14։ 15։ 16։ գ. 8։ 9։ Եր. խե. 13։ Թուա. ԺԶ. 9։ 10։
ւ Գլ. գ. 5։
փ Գլ. գ. 16։ 17։ 18։
ք Գլ. գ. 1։ խբ. 18։ 21։
օ Գլ. ե. 4։ Թուա.

13։
և Գլ. բ. 3։ 10։ Թուա. ԺԶ. 9։ Եզեկ. խգ. 29։
ֆ Գլ. գ. 1։ խբ. 18։ 21։
ա Գլ. ե. 4։ Թուա. գ. 15։

ե Ամոս. գ. 3։
զ Թուա. ԺԶ. 8։ 11։ 19։
է Գլ. խբ. 30։
ը Գլ. ԺԲ. 6։ 7։ 8։
թ Թուա. ԺԶ. 27։
ժ Գլ. Ժա. 10։ 11։ ԺՁ. 3։
ի Գլ. ԺԸ. 3։
լ Դան. ԺԶ. 14։

21 զովուրդէն պիտի կորսուի։ Եւ ամէն պեսպ
անմաքուր բանի մը՝ թէ մարդու անմաքուր
թեան՝ թէ անմաքուր անասունի՝ և թէ ամէն
կերպ անմաքուր պղծած բանի՝ մը դպչող ան
ձը թէ որ ՅԷրոջը խաղաղութեան զոհին մի
սէն ուտելու ըլլայ, ան անձը ՚ինքզինքը ժո
ղովուրդէն պիտի կորսուի։
22 Եւ ՅԷրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
23 Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ, Ցնծաւ ար
ջառի կամ ոչխարի կամ այծի ճարպ չուտէք։
24 Եւ մեռած անասունին ճարպը ու գիշա
տուածին ճարպը ամէն գործի մէջ պիտի
գործածուի, բայց անկէ բնաւ պիտի չուտէք։
25 Քանի՛ ով որ ՅԷրոջը պատարագ մատու
ցանելու անասունին ճարպէն ուտելու ըլլայ,
ան ուտող անձը իր ժողովուրդէն պիտի կոր
26 սուի։ Ցնաև ձեր ամէն բնակարանները մէջ
բնաւ արիւն պիտի չուտէք, թէ թռչունի
27 ըլլայ և թէ անասունի։ Ամէն անձ որ ինչ և
իցէ արիւն ուտէ, ան անձը իր ժողովուրդէն
պիտի կորսուի։
28 Եւ ՅԷրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
29 Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ, Ո՞ր խա
զաղութեան զոհը ՅԷրոջը մատուցանողը իր
խաղաղութեան զոհէն ընծայ մը պիտի բերէ
30 ՅԷրոջը։ ՑՅԷրոջը պատարագները իր ձեռ
քովը պիտի բերէ. երբուծով ճարպը պիտի
բերէ, որ երբուծը երեսցրնելու ընծայի հա
31 մար երեսցուի ՅԷրոջը առջևը։ Եւ քահա
նան ճարպը պիտի այրէ սեղանին վրայ. Ըայց
երբուծը Ամարոնին ու անոր որդւոցը պի
32 տի ըլլայ։ Եւ ձեր խաղաղութեան զոհերէն
՚աջ գիսրը քահանային պիտի տաք բարձ
33 րացընելու ընծայի համար։ Ամարոնի որ
դւոցմէն՝ խաղաղութեան զոհին արիւնը ու
ճարպը ով որ մատուցանէ, աջ գիսրը անոր
34 բաժինը պիտի ըլլայ։ Քանի անոնց խաղա
զութեան զոհերէն երեսցրնելու երբուծը և
բարձրացընելու գիսրը Իսրայէլի որդւոցմէն
առի, և անոնք յաւիտենական կանոնով Իս
րայէլի որդւոցմէն Ամարոն քահանային ու
35 անոր որդւոցը առի։ Ամիկա ՅԷրոջը պա
տարագներէն Ամարոնին և անոր որդւոցը
օծման իրաւունքի համար պրեցաք, զանոնք
36 ՅԷրոջը քահանայութիւնն ընելու մատուցած
օրը, Որ ՚զանոնք օծած օրը ՅԷրը հրամա
յեց որ Իսրայէլի որդւոցմէն իրենց ցեղերուն
մէջ յաւիտենական կանոնով անոնց տրուի։
37 Ողջակէզին, Հացի ընծային և մեղքի
պատարագին և յանցանքի պատարագին
և օրհնութիւններուն և Հաղորդութեան զո
38 հին օրէնքը առ է, Որ ՅԷրը պատուիրեց Մով
սէսին Սինայ լերը, այն օրը որ Իսրայէլի
որդւոցը պատուիրեց ՚իրենց ընծաները ՅԷ
րոջը մատուցանելու Սինայի անապատին մէջ։

ԳԼ· Ը

1 Մովսէս քահանայ կ'օրհնէ Ամարոնը ու անոր որդիքը։ 14 Ը
նձոյ մեղքի պատարագը։ 18 Անոնց ողջակէզը։ 22 Օրհնու
թեան խայծ։ 31 Անոնց օրհնուելուն անգը ու ժամանակը։

1 Եւ ՅԷրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Առ Ամարոնը ու անոր որդիքը իր հետը, և
՚զգեստները ու Ցօծման եղը և մեղքի պա
տարագին զուարակը ու երիկու խոյերը և
3 անխմոր հացին սակառը. Եւ ժողովէ բոլոր
ժողովքը մէկտեղ ժողովքի խորանին դուռը։
4 Եւ Մովսէս ՅԷրոջը իրեն պատուիրածին պէս
ըրաւ. ու ժողովքը մէկտեղ ժողովեցաւ ժո
5 ղովքի խորանին դուռը։ Եւ Մովսէս բսաւ
ժողովքին, Ցայս է բանը որ ՅԷրը պատուիրեց
6 ընելու։ Եւ Մովսէս մօտեցուց Ամարոնը ու
7 անոր որդիքը, Ցև զանոնք Ջրով լուաց. Ցեւ
անոր հագուցաւ Ցշապիկը, ու անոր մէջքը կա
պեց գօտին, և պատմուճանը հագուցաւ անոր,
ու եփուդը անոր վրայ դրաւ, ու եփուդին
ժապաւէնովը փաթթեց ու անով գօտևարեց
8 զանիկա։ Եւ լանջապանակը անոր վրայ դրաւ,
ու ՚լանջապանակին մէջ Ուրիմը ու Թումիմը
9 դրաւ։ Ցեւ խոյրը անոր գլուխը դրաւ, ու
խոյրին վրայ՝ անոր առջևի կողմէն ոսկի թի
թեղը՝ պսակին սուրբ պսակը դրաւ, ՅԷրոջը
Մովսէսին պատուիրածին պէս։
10 Եւ Մովսէս օծման եղը առաւ, ու խորանը
և բոլոր անոր մէջի եղածները օծեց ու սրբեց
11 անոնք։ Եւ անիկ սեղանին վրայ սրսկեց եօթը
անգամ. և սեղանը ու անոր բոլոր գործիք
ները՝ և աւազանը ու անոր խարխոյը օծեց,
12 զանոնք սրբելու համար։ Եւ Ցօծման եղէն Ա
հարոնին գլխուն վրայ թափելով՝ անիկա
13 սրբելու համար օծեց։ Ցեւ Մովսէս մօտեցուց
Ամարոնին որդիները, ու անոնց շապիկներ
հագուցաւ, և մէջքերնին գօտի կապեց, ու
անոնց ՚գլխարկներ փաթթեց, ՅԷրոջը
Մովսէսին պատուիրածին պէս։
14 Ցեւ մեղքի պատարագին զուարակը մօտե
ցուց. և Ամարոն ու անոր որդիքը կրնկնց
ձեռքերը մեղքի պատարագ զուարակին
15 կին դլխուն վրայ դրին։ Եւ մորթեց ՚ան։ Եւ

Մովսէս արիւնը առաւ, ու իր մատովը սեղա
նին եղջիւրներուն վրայ դնելով չորքատակի,
սեղանը սրբեց. ու արիւնը սեղանին յատակը
թափեց, և անոր վրայ քաւութիւն ընելու
16 համար սրբեց զան։ Եւ փորոտիքին վրան
եղած բոլոր ճարպը, և լեարդին թաղանթը,
ու երիկու երիկամունքը, և անոնց ճարպը
առաւ, ու Մովսէս սեղանին վրայ այրեց ՚ձոյն։
17 Բայց զուարակը, այսինքն անոր մորթը և միսը
ու անոր աղբը, բանակին դուրսի դին կրա
կով այրեց, ՅԷրոջը ՑՄովսէսին պատուիրա
ծին պէս։
18 Եւ ՚ողջակէզին խոյը մօտեցուց. և Ամա
րոն ու անոր որդիքը իրենց ձեռքերը խո
րան ու անոր որդիքը իրենց ձեռքերը խո
19 յին գլխուն վրայ դրին։ Եւ մորթեց ՚ընդ։
և Մովսէս չորքատակի սեղանին վրայ սրսկեց
20 արիւնը. Եւ խոյը կտոր կտոր ըրաւ. ու
Մովսէս այրեց գլուխը և կտորները ու ճար
21 պը։ Եւ փորոտիքը ու ոտքերը Ջրով լուաց.
և Մովսէս բոլոր խոյը սեղանին վրայ այրեց.
ամիկա ողջակէզ — անուշահոտ պատարագ
մըն էր ՅԷրոջը, Ցինչպէս որ ՅԷրը Մովսէսին
պատուիրեց։
22 Եւ ՚մատեցուց մէկալ խոյը, այսինքն օրհ
նութեան խոյը. և Ամարոն ու անոր որդիքը
իրենց ձեռքերը խոյին գլխուն վրայ դրին.
23 Եւ մորթեց ՚ընդ։ ու Մովսէս անոր արիւնէն
առաւ, և Ամարոնին ականջին ըլլիակին
վրայ, ու անոր աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ,
և անոր աջ ոտքին մեծ մատին վրայ դրաւ։
24 Եւ Ամարոնին որդիքը մօտեցուց, ու Մով
սէս անոնց արիւնէն անոնց աջ ականջներուն ըլլ
թակներուն վրայ, և անոնց աջ ձեռքերուն
մեծ մատներուն վրայ, ու անոնց աջ ոտքերուն
մեծ մատներուն վրայ դրաւ. և Մովսէս սե
զանին վրայ չորքատակի սրսկեց Ցայլ արիւ
25 նը։ Եւ ճարպը, գմակը, ու փորոտիքին վը
բան եղած բոլոր ճարպը, և լեարդին թաղան
թը, ու երիկու երիկամունքը, և անոնց ճար
26 պը, ու աջ գիսրը առաւ. Եւ ՅԷրոջը առջևը
եղած անխմոր հացի սակառէն անխմոր չօթի
մը, եղով հացի չօթ մը ու լաւաշ մը առաւ,
և ճարպերուն վրայ ու աջ գոտին վրայ դը
27 րաւ. Եւ ամէնը ՑԱհարոնին ու անոր որ
դւոցը ձեռքը դնելով՝ զանոնք ՅԷրոջը առ
28 ջևը երեսցրնելու ընծայ ՚մատուց։ Եւ Մով
սէս անոնց ձեռքէն առաւ զանոնք, ու սե
զանը եղած ողջակէզին վրայ այրեց. ասոնք
օրհնութեան համար անուշահոտ պատարագ
29 էին ՅԷրոջը։ Եւ Մովսէս երբուծը առաւ, ու
ՅԷրոջը առջևը երեսցրնելու ընծայ մատուց.
ասիկա օրհնութեան խոյէն Մովսէսին Ցբա
ժինը եղաւ, ՅԷրոջը Մովսէսին պատուիրա
30 ծին պէս։ Եւ Մովսէս օծման եղէն ու ան
զանին վրան եղած արիւնէն առնելով՝ Ամա
րոնին վրայ և անոր հագուստներուն վրայ՝
և անոր հետ անոր որդւոցը վրայ ու անոր
որդւոցը հագուստներուն վրայ սրսկեց. և
Ամարոնը — անոր հագուստները՝ և անոր հետ
անոր որդիքը ու անոր որդւոցը հագուստ
ները սրբեց։
31 Եւ Մովսէս բսաւ Ամարոնին ու անոր որ
դւոցը, Ցխո ժողովքի խորանին դրանը քով
եփացուցէք, և հոն օրհնութեան սակառին մէ
չի հացերովը կերէք զանիկա, ինչպէս որ Ցին
ծի պատուիրեցաւ՝ ըսելով թէ Ամարոն ու
32 անոր որդիքը պիտի ուտեն զանոնք։ Եւ մի
սէն ու հացէն աւելցածը կրակով այրեցէք։
33 Եւ եօթը օր ժողովքի խորանին դռնէն դուրս
մի ելլէք, մինչև ձեր օրհնութեան օրերուն
վերջին օրը. ինչու որ ՚ձեր օրհնութիւնը եօ
34 թը օր կ'ըլլայ։ Ցինչ օրուան եղածին պէս՝
ձեզի համար քաւութիւն ընելու ՅԷրը հը
35 րամայեց որ եղաւ։ Ուստի ցորեկը ու
գիշերը եօթը օր ժողովքի խորանին դրանը
քով պիտի նստիք, ու ՚ՅԷրոջը պահպանու
թիւնը պիտի ընէք՝ որ չմեռնիք. քանզի
36 այսպէս պատուիրուած է ինծի ՅԷրոջէն։ Եւ
Ամարոն ու անոր որդիքը ՅԷրոջը Մովսէսին
ձեռքովը պատուիրած ամէն բաները ըրին։

ԳԼ· Թ

1 Ամարոնին մատուցած առջի պատարագները իրեն համար
ու ժողովրդին համար։ 8 Մեղքի պատարագը։ 12 ու իրեն
համար մատուցած ողջակէզը։ 15 ժողովրդին համար եղած
պատարագները։ 23 Մովսէս ու Ամարոն ժողովրդը կ'օրհ
նեն։ 24 ՅԷրոջմէ կրակ կու գայ սեզանին վրայ։

1 Եւ ՚եղաւ որ ութերորդ օրը Մովսէս կան
չեց Ամարոնը ու անոր որդիքը և Իսրայէլի
2 ծերերը. Եւ բսաւ Ամարոնին, ՚Առ քեզի
մեղքի պատարագի համար արջառներէն դուա
րակ մը, ՚ու ողջակէզի համար խոյ մը. անոնք
անարատ ըլլան. և ՅԷրոջը առջևը մատ
3 ցուր։ Եւ Իսրայէլի որդւոցը պիտի խօսիս
ըսելով, ՚Մեղքի պատարագի համար այծե
րէն նոխազ մը և ողջակէզի համար զուա
րակ մը ու գառնուկ մը առէք. մէկ տարե
4 կան՝ անարատ ըլլան։ Նաև խաղաղութեան
զոհերուն համար ՅԷրոջը առջևը զոհելու
արջառ մը ու խոյ մը՝ ուԼեզով շաղուած հացի
ընծայ պէտ ունենալ. ինչու որ ՚այսօր ՅԷրը ձեզի
5 պիտի երեւնայ։ Եւ Մովսէսին պատուիրածը

ժողովրդեան մէջ մեծ ցնծութիւն եղաւ։ Եւ ամէն մարդ
իր տեղէն ելաւ, եւ Յեսուի առջեւ եւ Եղիազարայ քա-
հանայապետին առջեւ եւ ժողովրդեան իշխաններուն
առջեւ եկաւ։ Եւ Յեսու ըսաւ անոնց.
21 Ելէք Յորդանանի միջէն եւ Տէրոջ տապանակը
կրող քահանաները Յորդանանի միջին կեցած տեղը
կենան, եւ դուք ամէնդ ալ ձեր ձեռքերը ջուրերուն
մէջ մտցուցէք։ Ելէք Յորդանանի միջէն։
22 Եւ Յեսու Իսրայէլի որդիներուն հրամայեց եւ
ըսաւ.
Ելէք Յորդանանի միջէն եւ ձեր ոտքերը ջուրերուն
մէջ մտցուցէք։ Ելէք Յորդանանի միջէն։
23 Եւ Տէրոջ տապանակը կրող քահանաները
Յորդանանի միջին կեցած տեղը կենան, եւ Իսրայէլ
ամբողջ Յորդանանի միջէն ելաւ, մինչեւ որ ամբողջ
ազգը Յորդանանի միջէն անցաւ։
24 Եւ Տէրոջ տապանակը կրող քահանաները
Յորդանանի միջէն ելան, եւ Իսրայէլի որդիներուն
ոտքերը ցամաքի վրայ դրուեցան, մինչեւ որ Յորդա-
նանի ջուրերը իրենց տեղը դարձան, եւ ամէն կողմ
իրենց ափերուն վրայ հոսեցան, ինչպէս առաջ էին։
5 Եւ Յեսու ժողովուրդին ըսաւ.
Ձեզ սրբացէք, վասն զի վաղը Տէրը հրաշքներ պի-
տի ընէ ձեր մէջ։
6 Եւ Յեսու քահանաներուն ըսաւ.
Ուխտին տապանակը առէք եւ ժողովուրդին առջեւ
անցէք։ Եւ ուխտին տապանակը առին եւ ժողովուրդին
առջեւ գացին։
7 Եւ Տէրը Յեսուի ըսաւ.
Այսօր պիտի սկսիմ քեզ մեծցնել բոլոր Իսրայէլի
աչքերուն առջեւ, որպէսզի գիտնան թէ ինչպէս Մով-
սէսի հետ էի, նոյնպէս քեզի հետ ալ պիտի ըլլամ։
8 Եւ դուն քահանաներուն հրամայէ որ ըսես.
Երբ Յորդանանի ջուրերուն եզերքը հասնիք, Յոր-
դանանի մէջ կեցէք։
9 Եւ Յեսու Իսրայէլի որդիներուն ըսաւ.
Մօտեցէք հոս եւ լսեցէք ձեր Տէր Աստուծոյ խօս-
քերը։
10 Եւ Յեսու ըսաւ.
Ասով պիտի գիտնաք թէ կենդանի Աստուած կայ
ձեր մէջ, եւ անպատճառ պիտի վռնտէ ձեր առջեւէն
Քանանացին, Քետացին, Եւացին, Փերեզացին, Գեր-
գեսացին, Յեբուսացին եւ Ամովրհացին։
11 Ահա երկրի բոլոր տիրոջ տապանակը Յորդանա-
նի առջեւէն պիտի անցնի ձեր առջեւ։
12 Եւ հիմա Իսրայէլի ցեղերէն տասներկու հոգի
առէք, ամէն ցեղէն մէկ հոգի։
13 Եւ երբ բոլոր երկրի տիրոջ տապանակը կրող
քահանաներուն ոտքերուն ափերը Յորդանանի ջուրե-
րուն մէջ դրուին, Յորդանանի ջուրերը, որ վերէն
կու գան, պիտի կտրուին, եւ մէկ կոյտի պէս պիտի
կենան։
14 Եւ երբ ժողովուրդը իրենց վրանները Յորդանա-
նէն անցնելու ելաւ, քահանաները ուխտին տապանա-
կը ժողովուրդին առջեւէն տարին։
15 Եւ երբ ուխտին տապանակը կրողները Յորդա-
նանի մօտ եկան, եւ ուխտին տապանակը կրող քահա-
նաներուն ոտքերը ջուրերուն եզերքը թաթխուեցան
(Յորդանանը հունձքի ամբողջ ատեն իր բոլոր ափե-
րուն վրայ կը հոսէր),
16 Եւ վերէն գալու ջուրերը մէկ տեղ կեցան, եւ
շատ հեռու, Սարեթան քաղաքին քովերը, մէկ կոյտի
պէս բարձրացան, իսկ անոնք որ դէպի Արաբայի ծո-
վակը, այսինքն Աղի ծովը կ՚իջնէին, բոլորովին կտրե-
ցան։ Եւ ժողովուրդը Երիքովի դիմացէն անցաւ։
17 Եւ Տէրոջ տապանակը կրող քահանաները ցա-
մաքի վրայ, Յորդանանի միջին մէջ, ամուր կեցան,
մինչ Իսրայէլ ամբողջ ազգը ցամաքի վրայ անցաւ,
մինչեւ որ ամբողջ ազգը Յորդանանէն անցաւ։

ԳԼ. Դ

1 Եւ երբ ամբողջ ազգը Յորդանանէն անցաւ, Տէրը
Յեսուի ըսաւ.
2 Ձեզ ցեղերէն տասներկու հոգի առէք, ամէն ցե-
ղէն մէկ հոգի,
3 եւ ըսէք. Ասկէ, Յորդանանի միջէն, քահանա-
ներուն ոտքերը ամուր կեցած տեղէն, տասներկու
քար առէք, եւ ձեզի հետ անցուցէք, եւ զանոնք այն
տեղը դրէք, ուր այսօր գիշերը պիտի հանգչիք։
4 Եւ Յեսու Իսրայէլի որդիներէն տասներկու հո-
գի կանչեց, ամէն ցեղէն մէկ հոգի,
5 եւ Յեսու անոնց ըսաւ.
Անցէք ձեր Տէր Աստուծոյ տապանակին առջեւէն
Յորդանանի միջին, եւ ձեզմէ ամէն մէկը քար մը իր
ուսին վրայ առէք, Իսրայէլի որդիներուն ցեղերուն
թիւին համեմատ,
6 որպէսզի ձեր մէջ նշան մը ըլլայ։ Երբ ձեր որդի-
ները վաղը հարցնեն ձեզի ըսելով.
Ինչ կը նշանակեն ձեզի համար այս քարերը,
7 ապա անոնց ըսէք, որ Յորդանանի ջուրերը կտրե-
ցան Տէրոջ ուխտին տապանակին առջեւ, երբ անոր
Յորդանանէն անցաւ։ Յորդանանի ջուրերը կտրեցան։
Եւ այս քարերը Իսրայէլի որդիներուն համար յա-
ւիտենական յիշատակ պիտի ըլլան։
8 Եւ Իսրայէլի որդիները այնպէս ըրին, ինչպէս
Յեսու հրամայեց, եւ Իսրայէլի որդիներուն ցեղերուն
թիւին համեմատ տասներկու քար առին Յորդանանի
միջէն, ինչպէս Տէրը Յեսուի ըսած էր, եւ զանոնք
իրենց հետ անցուցին այն տեղը, ուր հանգչեցան, եւ
հոն դրին զանոնք։
9 Եւ Յեսու տասներկու քար դրաւ Յորդանանի մի-
ջին, ուր քահանաները ուխտին տապանակը կրողնե-
րուն ոտքերը կեցած էին, եւ անոնք հոն են մինչեւ
այսօր։
10 Եւ ուխտին տապանակը կրող քահանաները Յոր-
դանանի միջին կեցան, մինչեւ որ ամէն բան կատա-
րուեցաւ, զոր Տէրը Յեսուի հրամայած էր ժողովուր-
դին ըսել, համաձայն Մովսէսի Յեսուին տուած բո-
լոր պատուիրանին։ Եւ ժողովուրդը շտապեց եւ
անցաւ։
11 Եւ երբ ամբողջ ազգը անցաւ, Տէրոջ տապանա-
կը եւ քահանաները ժողովուրդին առջեւ անցան։
12 Եւ Ռուբինեանները, Գադեանները եւ Մանասէի
կիսացեղը զինեալ Իսրայէլի որդիներուն առջեւ անց-
ան, ինչպէս Մովսէս անոնց ըսած էր։
13 Քառասուն հազար զինեալ, պատերազմի հա-
մար պատրաստուած, Տէրոջ առջեւ անցան դէպի
Երիքովի դաշտերը։
14 Այն օր Տէրը Յեսուն մեծցուց Իսրայէլի բո-
լոր որդիներուն աչքերուն առջեւ, եւ անոնք վախցան
անկէ, ինչպէս Մովսէսէն վախցած էին, իր կեանքին
բոլոր օրերուն։
15 Եւ Տէրը Յեսուի ըսաւ.
16 Ուխտին տապանակը կրող քահանաներուն հրա-
մայէ, որ Յորդանանէն ելլան։
17 Եւ Յեսու հրամայեց քահանաներուն ըսելով.
Յորդանանէն ելլա՛ք։
18 Եւ երբ Տէրոջ ուխտին տապանակը կրող քահա-
նաները Յորդանանի միջէն ելան, եւ քահանաներուն
ոտքերուն ափերը ցամաքի վրայ դրուեցան, Յորդա-
նանի ջուրերը իրենց տեղը դարձան, եւ առաջուան
պէս ամբողջ ափերուն վրայ հոսեցան։
19 Եւ ժողովուրդը առաջին ամսուան տասներորդ
օրը Յորդանանէն ելաւ, եւ Երիքովի արեւելեան կող-
մը Գաղգաղայի մէջ բանակեցան։
20 Եւ Յորդանանէն առնուած տասներկու քարերը
Յեսու Գաղգաղայի մէջ կանգնեց։
21 Եւ Իսրայէլի որդիներուն ըսաւ.
Երբ ձեր որդիները վաղը իրենց հայրերէն հարց-
նեն, ըսելով.
Ինչ կը նշանակեն այս քարերը,
22 ապա իրենց ըսէք, թէ Իսրայէլ ցամաքի վրայ
Յորդանանէն անցաւ։
23 Որովհետեւ ձեր Տէր Աստուածը ձեր առջեւ
Յորդանանի ջուրերը կտրեց, մինչեւ որ անցաք, ինչ-
պէս ձեր Տէր Աստուածը Ովկիանոսի ջուրերուն ալ
ըրաւ, զոր մեր առջեւ կտրեց, մինչեւ որ անցանք։
24 Որպէսզի երկրի բոլոր ժողովուրդները գիտնան
Տէրոջ ձեռքը թէ զօրաւոր է, եւ որպէսզի միշտ վա-
խնաք ձեր Տէր Աստուածէն։

ԳԼ. Ե

1 Եւ երբ Ամովրհացիներուն բոլոր թագաւորները,
որ Յորդանանի արեւմտեան կողմը կը բնակէին, եւ
Քանանացիներուն բոլոր թագաւորները, որ ծովեզերքի
մօտ էին, լսեցին թէ Տէրը Յորդանանի ջուրերը ցա-
մաքի վրայ կտրեց Իսրայէլի որդիներուն առջեւ, մին-
չեւ որ անցանք, հալեցաւ անոնց սիրտը, եւ Իսրայէլի
որդիներուն առջեւէն ոգի չմնաց անոնց մէջ։
2 Այն ատեն Տէրը Յեսուի ըսաւ.
Քարէ դանակներ շինէ քեզի համար, եւ նորէն
Իսրայէլի որդիները թլփատէ։
3 Եւ Յեսու քարէ դանակներ շինեց, եւ Իսրայէլի
որդիները Գաբաթ-Ալոթի մէջ թլփատեց։
4 Եւ Յեսու թլփատելուն պատճառը այս է.
Եգիպտոսէն ելլելէ ետքը արու եղող ամբողջ ազ-
գը, Եգիպտոսէն ելլելէ ետքը անապատին մէջ ճամ-
բան եղող բոլոր մարդիկը մեռան։
5 Որովհետեւ ելլելէ ետքը ամբողջ ազգը թլփատ-
ուած էր, բայց Եգիպտոսէն ելլելէ ետքը անապատին
մէջ ճամբան եղող ամբողջ ազգը թլփատուած չէր։
6 Որովհետեւ Իսրայէլի որդիները քառասուն տա-
րի անապատին մէջ ճամբան եղան, մինչեւ որ Եգիպ-
տոսէն ելլող ամբողջ ազգը, պատերազմի համար պա-
տրաստուած մարդիկը, մեռան, որովհետեւ Տէրոջ
ձայնին չլսեցին, եւ Տէրը երդում ըրաւ անոնց, որ
չպիտի տեսնեն այն երկիրը, զոր Տէրը երդում ըրաւ
անոնց հայրերուն, որ մեզի պիտի տայ, կաթով եւ
մեղրով հոսող երկիրը։
7 Եւ անոնց տեղը անոնց որդիները կանգնեց, եւ
Յեսու զանոնք թլփատեց, որովհետեւ անթլփատ էին,
որովհետեւ ճամբան չթլփատեցին զանոնք։
8 Եւ երբ ամբողջ ազգը թլփատուեցաւ, մինչեւ որ
ամէն բան կատարուեցաւ, մինչ կը բնակէին իրենց
տեղը, ճամբան։
9 Տէրը Յեսուի ըսաւ.
Այսօր Եգիպտոսի նախատինքը ձեզմէ հեռացուցի։
Եւ այդ տեղին անունը մինչեւ այսօր Գաղգաղա կը
կոչուի։
10 Եւ Իսրայէլի որդիները Երիքովի դիմացի Գաղ-
գաղայի մէջ բանակեցան, եւ հնձուան ամսուան տաս-
ներեքերորդ օրը իրիկուն Երիքովի դաշտերուն մէջ
զատկական գառ զոհեցին։
11 Եւ զատկական գառը զոհելէ ետքը հետեւեալ
օրը, նոյն օրը, երկրին հունձքէն անխմոր հաց եւ
խաշած հատիկ կերան։
12 Եւ մանանան դադրեցաւ հետեւեալ օրը, երբ
երկրին հունձքէն կերան, եւ Իսրայէլի որդիները
մանանայ չունեցան այլեւս, հապա Քանանացիներուն
երկրին արդիւնքէն կերան այն տարի։
13 Եւ երբ Երիքովի մօտ էր, աչքերը վերցուց եւ
նայեցաւ, եւ ահա մարդ մը իր դիմացը կեցած էր,
մերկ սուր ձեռքին մէջ։ Եւ Յեսու անոր մօտեցաւ եւ
ըսաւ անոր.
Մեզի՞ կու գաս, թէ մեր թշնամիներուն։
14 Եւ ան ըսաւ.
Ոչ, հապա Տէրոջ զօրքին իշխան եմ ես հիմա եկած։
Եւ Յեսու երեսի վրայ գետին խոնարհեցաւ եւ երկ-
րպագեց, եւ ըսաւ անոր.
Տէրը իր ծառային ի՞նչ կ՚ըսէ։
15 Եւ Տէրոջ զօրքին իշխանը Յեսուի ըսաւ.
Քու ոտքերէդ հանէ քու կօշիկդ, վասն զի ուր որ
դուն կեցած ես, սուրբ տեղ է։ Եւ Յեսու այնպէս ըրաւ։

ԳԼ. Զ

1 Եւ Երիքով ամուր կը գոցուէր եւ կը բանար
Իսրայէլի որդիներուն երեսէն։ Ոչ ոք կ՚ելլէր եւ ոչ
ոք կը մտնէր։
2 Եւ Տէրը Յեսուի ըսաւ.
Ահա Երիքովը, անոր թագաւորը եւ զօրաւոր մար-
տիկները քու ձեռքդ տուի։
3 Դուք բոլոր պատերազմի մարդիկը քաղաքին չուր-
ջը պտտեցէք, քաղաքին չուրջը մէկ անգամ պտտեցէք։
Այսպէս վեց օր ընէք։
4 Եւ եօթը քահանաներ եօթը փող պիտի կրեն
տապանակին առջեւ։ Եւ եօթներորդ օրը եօթը անգամ
քաղաքին չուրջը պտտեցէք, եւ քահանաները փող-
երը պիտի հնչեցնեն։
5 Եւ երբ փողերուն եղջիւրը երկար հնչեցնեն, եւ
դուք փողերուն ձայնը լսէք, ամբողջ ազգը մեծ աղա-
ղակ պիտի հանէ, եւ քաղաքին պարիսպը տեղէն պի-
տի փլի, եւ ժողովուրդը ամէն մարդ իր դիմացէն պի-
տի մտնէ։
6 Եւ Յեսու Նունի որդին քահանաները կանչեց եւ
անոնց ըսաւ.
Ուխտին տապանակը առէք, եւ եօթը քահանաներ
եօթը փող Տէրոջ տապանակին առջեւ կրեն։
7 Եւ ժողովուրդին ըսաւ.
Անցէք եւ քաղաքին չուրջը պտտեցէք, եւ զինեալ-
ները Տէրոջ տապանակին առջեւէն անցնին։
8 Եւ երբ Յեսու ժողովուրդին խօսեցաւ, եօթը քա-
հանաները, որ եօթը փող կը կրէին Տէրոջ առջեւ,
անցան եւ փողերը հնչեցուցին, եւ Տէրոջ ուխտին
տապանակը անոնց հետեւեցաւ։
9 Եւ զինեալները քահանաներուն փող հնչեցնելուն
առջեւէն անցան, եւ ետեւի ամբողջ ազգը տապանա-
կին հետեւեցաւ, մինչ փողերը կը հնչէին։
10 Եւ Յեսու ժողովուրդին պատուիրեց ըսելով.
Աղաղակ մի՛ հանէք, ձայնը մի՛ լսցուէր, եւ ոչ մէկ
խօսք ձեր բերնէն ելլէ, մինչեւ այն օրը որ ես ձեզի
ըսեմ. Աղաղակեցէ՛ք։ Այն ատեն աղաղակեցէք։
11 Եւ Տէրոջ տապանակը քաղաքին չուրջը մէկ ան-
գամ պտտեցուց։ Եւ ճամբարը մտան եւ ճամբարին մէջ
գիշերեցին։
12 Եւ Յեսու յաջորդ առաւօտ կանուխ ելաւ, եւ
քահանաները Տէրոջ տապանակը առին։
13 Եւ եօթը քահանաներ եօթը փող Տէրոջ տապա-
նակին առջեւ կրելով, անոնք անդադար գացին եւ
փողերը հնչեցուցին, եւ զինեալները անոնց առջեւէն
գացին, եւ ետեւի ամբողջ ազգը Տէրոջ տապանակին
հետեւեցաւ, մինչ փողերը կը հնչէին։
14 Եւ երկրորդ օրը քաղաքին չուրջը մէկ անգամ
պտտեցուցին, եւ ճամբարը դարձան։ Այսպէս վեց օր
ըրին։
15 Եւ եօթներորդ օրը լուսանալուն կանուխ ելան,
եւ քաղաքին չուրջը նոյն կերպով եօթը անգամ պտտե-
ցուցին։ Միայն այդ օրը քաղաքին չուրջը եօթը ան-
գամ պտտեցուցին։
16 Եւ եօթներորդ անգամ, երբ քահանաները փող-
երը հնչեցուցին, Յեսու ժողովուրդին ըսաւ.
Աղաղակեցէ՛ք, վասն զի Տէրը քաղաքը ձեզի տուաւ։
17 Եւ քաղաքը եւ անոր մէջ եղածները Տէրոջ նզո-
վուած պիտի ըլլան։ Միայն պոռնիկ Ռաքաբը եւ անոր
հետ տան մէջ եղողները թող ապրին, վասն զի մեր
ղրկած պատգամաւորները պահեց։
18 Դուք միայն նզովուածէն զգուշացէք, որպէս-
զի, երբ նզովուածէն առնէք, Իսրայէլի ճամբարը նզո-
վուած չընէք եւ զայն չանիծէք։
19 Բայց ամբողջ արծաթը եւ պղինձէ եւ երկաթէ
անօթները Տէրոջ համար սուրբ ըլլան։ Անոնք Տէրոջ
գանձարանին մէջ պիտի մտնեն։
20 Եւ ժողովուրդը աղաղակեց, եւ փողերը հնչե-
ցուցին։ Եւ երբ ժողովուրդը փողերուն ձայնը լսեց,
մեծ աղաղակ հանեցին, եւ պարիսպը տեղէն փլաւ։
Եւ ժողովուրդը քաղաքին մէջ մտաւ, ամէն մարդ իր
դիմացէն, եւ քաղաքը առին։
21 Եւ քաղաքին մէջ եղածները, այր եւ կին, մա-
նուկ եւ ծերունի, եզ եւ ոչխար եւ էշ, բոլորը սրի
բերանէն անցուցին։
22 Եւ Յեսու այն երկու մարդոց, որ երկիրը լրտե-
սած էին, ըսաւ.
Պոռնիկին տունը մտէք եւ անկէ կնոջ մը եւ անոր
բոլոր եղողները հանեցէք, ինչպէս երդում ըրիք անոր։
23 Եւ լրտեսած երիտասարդները մտան եւ Ռաքաբը
հայրը, մայրը, եղբայրները եւ անոր բոլոր եղողները
հանեցին, եւ անոր բոլոր ազգականները հանեցին եւ
Իսրայէլի ճամբարին դրսի կողմը թողուցին։
24 Եւ քաղաքը եւ անոր մէջ եղածները հրդեհի
մատնեցին։ Միայն արծաթը եւ պղինձէ եւ երկաթէ
անօթները Տէրոջ տան գանձարանին մէջ դրին։
25 Եւ Յեսու պոռնիկ Ռաքաբը եւ անոր հայրենի
տունը եւ անոր բոլոր եղողները ողջ թողուց, եւ մին-
չեւ այսօր Իսրայէլի մէջ կը բնակի, վասն զի Երիքո-
վը լրտեսելու ղրկած պատգամաւորները պահեց։
26 Եւ Յեսու այն ատեն երդում ընել տուաւ ըսելով.
Անէծքի տակ թող ըլլայ այն մարդը Տէրոջ առջեւ,
որ ելլայ եւ այս Երիքով քաղաքը շինէ։ Անդրանիկին
վրայ պիտի հաստատէ անոր հիմերը, եւ կրտսերին
վրայ պիտի կանգնէ անոր դռները։
27 Եւ Տէրը Յեսուի հետ էր, եւ անոր համբաւը
բոլոր երկրին մէջ տարածուեցաւ։

ԳԼ. Է

1 Բայց Իսրայէլի որդիները նզովուածէն անօրէ-
նաբար վարուեցան, վասն զի Յուդայի ցեղէն Զերա-
խի թոռնին, Զաբդիի որդիին, Քարմիի որդիին, Ախա-
նի որդին նզովուածէն առաւ։ Եւ Տէրոջ բարկութիւնը
Իսրայէլի որդիներուն դէմ բորբոքեցաւ։
2 Եւ Յեսու Երիքովէն մարդիկ ղրկեց Բեթաւենի
քովերը, որ Բեթէլէն արեւելք է, եւ Բեթաւենէն վեր
կը գտնուի, եւ ըսաւ անոնց.
Ելէք եւ լրտեսեցէք երկիրը։ Եւ մարդիկը ելան եւ
Այի լրտեսեցին։
3 Եւ անոնք Յեսուի դարձան եւ ըսին անոր.
Ամբողջ ազգը հոն չելլէ, հապա թող երկու կամ
երեք հազար մարդ ելլեն եւ Այը զարնեն։ Ամբողջ
ազգը հոն մի՛ նեղեր, վասն զի հոն քիչ մարդ կայ։
4 Եւ հոնկէ մօտ երեք հազար մարդ ելան, եւ Այի
մարդոց առջեւէն փախան։
5 Եւ Այի մարդիկը անոնցմէ մօտ երեսուն վեց մար-
դու սպաննեցին, եւ զանոնք դռնէն մինչեւ Սեբարիմ
հալածեցին, եւ լերան վրայէն զարկին։ Եւ ժողովուր-
դին սիրտը հալեցաւ եւ ջուրի պէս եղաւ։
6 Եւ Յեսու իր հագուստները պատռեց, եւ Տէրոջ
տապանակին առջեւ երեսի վրայ գետին ինկաւ մինչեւ
իրիկուն, ինք եւ Իսրայէլի երէցները, եւ հող գլուխ-
ներուն վրայ ցանեցին։
7 Եւ Յեսու ըսաւ.
Ա՛հ, Տէր Աստուած, ինչո՞ւ համար այս ժողովուր-
դը Յորդանանէն անցուցիր, որ մեզ Ամովրհացիներուն
ձեռքը տաս, որպէսզի մեզ կորսնցնեն։ Երանի թէ
գոհ ըլլայինք եւ Յորդանանի միւս կողմը բնակէինք։
8 Ո՛հ, Տէր, ի՞նչ ըսեմ, երբ Իսրայէլ իր թշնամի-
ներուն առջեւէն թիկունք դարձուցած է։
9 Քանանացին եւ երկրին բոլոր բնակիչները պի-
տի լսեն, եւ մեզ շրջապատելով մեր անունը երկրի
վրայէն պիտի կորսնցնեն։ Եւ ի՞նչ պիտի ընես քու
մեծ անունիդ համար։
10 Եւ Տէրը Յեսուի ըսաւ.
Ելի՛ր, ինչո՞ւ համար այսպէս կ՚իյնաս։
11 Իսրայէլ մեղանչեց, եւ անոնք ուխտս որ անոնց
պատուիրեցի, զանց ըրին, եւ նզովուածէն առին, եւ
գողցան, եւ սուտ երդում ըրին, եւ զանիկա իրենց
կայքերուն մէջ դրին։
12 Ուստի Իսրայէլի որդիները իրենց թշնամիներուն
առջեւէն չեն կրնար կենալ, հապա թիկունք կը դարձ-
ուցանեն իրենց թշնամիներուն առջեւ, վասն զի նզո-
վուած եղան։ Ես ալ այլեւս ձեզի հետ պիտի չըլլամ,
եթէ ձեր մէջէն նզովուածը չկորսնցնէք։
13 Ելէ՛ք, սրբացէ՛ք ժողովուրդը եւ ըսէ՛ք. Սրբա-
ցէ՛ք ձեզ վաղը համար, վասն զի Իսրայէլի Տէր Աս-
տուածը այսպէս կ՚ըսէ. Նզովուած մը կայ քու մէջդ,
Իսրայէլ, եւ չես կրնար քու թշնամիներուն առջեւէն
կենալ, մինչեւ որ նզովուածը ձեր մէջէն չկորսնց-
նէք։
14 Եւ առաւօտուն կանուխ ձեր ցեղերուն համե-
մատ մօտեցէք, եւ ցեղը որ Տէրը առնէ, ան ալ ըլ-
լայ ըստ տոհմերուն մօտեցող տոհմերուն համեմա-
տութեամբ, եւ տոհմը որ Տէրը առնէ, ան ալ ըլլայ
ըստ ընտանիքներուն մօտեցող ընտանիքներուն հա-
մեմատութեամբ, եւ ընտանիքը որ Տէրը առնէ, ան
ալ ըլլայ ըստ արուներուն մօտեցող արուներուն հա-
մեմատութեամբ։
15 Եւ նզովուածը որ առնուի, զայն եւ անոր բո-
լոր եղողները հրդեհի մատնեցէք, վասն զի Տէրոջ
ուխտը զանց ըրաւ, եւ Իսրայէլի մէջ անպատկառու-
թիւն ըրաւ։
16 Եւ Յեսու առաւօտուն կանուխ ելաւ, եւ Իսրայէլ
ցեղերուն համեմատ մօտեցուց, եւ Յուդայի ցեղը առ-
նուեցաւ։
17 Եւ Յուդայի տոհմերուն մօտեցուց, եւ Զերա-
խեանները առնուեցան։ Եւ Զերախեանները արուներուն
համեմատ մօտեցուց, եւ Զաբդի առնուեցաւ։
18 Եւ անոր տունը արուներուն համեմատ մօտեցուց,
եւ Յուդայի ցեղէն Զերախի թոռնին, Զաբդիի որդիին,
Քարմիի որդիին, Ախանի որդին առնուեցաւ։
19 Եւ Յեսու Ախանին ըսաւ.
Որդեա՛կ իմ, փա՛ռք տուր Իսրայէլի Տէր Աստուա-
ծոյ առջեւ, եւ անոր խոստովանութիւն ըրէ, եւ ինծի
ըսէ՛ թէ ինչ ըրիր, եւ զանիկա ինծմէ մի՛ ծածկեր։
20 Եւ Ախան Յեսուի պատասխանեց ըսելով.
Ճշմարտապէս ես մեղանչեցի Իսրայէլի Տէր Աստ-
ուծոյ դէմ, եւ այսպէս ու այնպէս ըրի։
21 Երբ աւարին մէջ տեսայ գեղեցիկ Սենգարայի
վերարկու մը եւ երկու հարիւր սիկղ արծաթ եւ հիսուն
սիկղ կշռող ոսկի ձող մը, ուզեցի զանոնք եւ առի։
Եւ ահա զանոնք իմ վրանիս մէջ գետնին մէջ ծածկ-
ուած են, եւ արծաթը անոնց տակ է։
22 Եւ Յեսու պատգամաւորներ ղրկեց, եւ անոնք
վրանին մէջ վազեցին, եւ ահա անիկա իր վրանին մէջ
ծածկուած էր, եւ արծաթը անոր տակ էր։
23 Եւ զանոնք վրանէն առին եւ Յեսուի եւ բոլոր
Իսրայէլի որդիներուն բերին, եւ Տէրոջ առջեւ դրին։
24 Եւ Յեսու եւ բոլոր Իսրայէլ Զերախի թոռնին
Ախանը, արծաթը, վերարկուն, ոսկի ձողը, անոր
որդիները, աղջիկները, եզները, էշերը, ոչխարները,
վրանը եւ անոր բոլոր եղողները առին եւ Աքորի ձո-
րակը բերին։
25 Եւ Յեսու ըսաւ.
Ինչո՞ւ համար մեզ կը նեղեցուցիր։ Տէրը այսօր
քեզ պիտի նեղեցնէ։ Եւ բոլոր Իսրայէլ զանոնք քա-
րկոծեց, եւ զանոնք հրդեհի մատնեցին, եւ քարերով
զանոնք քարկոծեցին։
26 Եւ անոր վրայ մեծ քարերու կոյտ մը կանգնե-
ցին, որ մինչեւ այսօր կայ։ Եւ Տէրը իր բորբոքած
բարկութենէն դարձաւ։ Ուստի այդ տեղին անունը
մինչեւ այսօր Աքորի ձորակ կոչուեցաւ։

ԳԼ. Ը

1 Եւ Տէրը Յեսուի ըսաւ.
Մի՛ վախնար եւ մի՛ զարհուրիր։ Ամբողջ զինեալ
ազգը քեզի հետ առ, ելի՛ր եւ Այը բռնէ։ Տե՛ս, Այի
թագաւորը, անոր ազգը, քաղաքը եւ անոր երկիրը քու
ձեռքդ տուի։
2 Եւ Երիքովին եւ անոր թագաւորին ինչպէս ըրի-
ր, Ային եւ անոր թագաւորին ալ այնպէս պիտի ընես։
Միայն անոր աւարէն եւ անոր անասուններէն ձեզի
համար կողոպուտ պիտի առնէք։ Քաղաքին ետեւէն
դարանամարտ դիր։
3 Եւ Յեսու եւ ամբողջ զինեալ ազգը Այի դէմ ելլե-
լու պատրաստուեցան։ Եւ Յեսու երեսուն հազար
զօրաւոր մարդիկ ընտրեց, եւ զանոնք գիշերով ղրկեց։
4 Եւ անոնց պատուիրեց ըսելով.
Ահա դուք քաղաքին ետեւէն դարանամարտ դիր-
քերու մէջ կենաք։ Քաղաքէն շատ հեռու մի՛ երթա-
ք, եւ բոլորդ ալ պատրաստ կենաք։
5 Եւ ես եւ ինծի հետ եղող ամբողջ ազգը քաղա-
քին մօտենանք, եւ երբ անոնք մեզի դէմ ելլեն, ինչ-
պէս առաջուան պէս, մենք անոնց առջեւէն պիտի
փախչինք։
6 Եւ անոնք մեր ետեւէն պիտի դուրս գան, մինչեւ
որ զանոնք քաղաքէն հեռացնենք, վասն զի պիտի
ըսեն. Անոնք մեր առջեւէն կը փախչին, ինչպէս առա-
ջուան պէս։ Եւ մենք անոնց առջեւէն պիտի փախչինք։
7 Եւ դուք դարանամարտ դիրքերէն ելլելով քա-
ղաքը գրաւեցէք, եւ Տէր Աստուածը զայն ձեր ձեռքը
պիտի տայ։
8 Եւ երբ քաղաքը գրաւէք, զայն հրդեհի մատնե-
ցէք։ Տէրոջ խօսքին համեմատ ըրէք։ Տե՛ս, ձեզի
պատուիրեցի։
9 Եւ Յեսու զանոնք ղրկեց, եւ անոնք դարանամար-
տի գացին, եւ Բեթէլի եւ Այի միջեւ, Այի արեւմտեան
կողմը բնակեցան։ Բայց Յեսու ժողովուրդին հետ
գիշերը մնաց։
10 Եւ Յեսու կանուխ ելաւ, եւ ժողովուրդը համրեց,
եւ ինք եւ Իսրայէլի երէցները ժողովուրդին առջեւէն
Այ ելան։
11 Եւ անոր հետ եղող ամբողջ զինեալ ազգը ելաւ,
եւ քաղաքին մօտեցան, եւ քաղաքին հիւսիսային կող-
մէն Այի դէմ բանակեցան։ Եւ հովիտ մը անոնց եւ
Այի միջեւ էր։
12 Եւ հինգ հազար մարդ առաւ, եւ զանոնք Բեթէլի
եւ Այի միջեւ, Այի արեւմտեան կողմը դարանամարտ
դիրքի մէջ դրաւ։
13 Եւ ժողովուրդը, ամբողջ զօրքը որ քաղաքին հիւ-
սիսային կողմը էր, եւ անոնց դարանամարտ դիրքը
քաղաքին արեւմտեան կողմը էր, դրաւ։ Եւ Յեսու
գիշերը հովիտին մէջ գնաց։
14 Եւ երբ Այի թագաւորը տեսաւ, կանուխ ելաւ եւ
շտապեց, եւ ինք եւ անոր ամբողջ ազգը, զինուորա-
կան տոհմերը, Արաբայի առջեւ ժամադրավայրին մօտ
ելան, վասն զի չգիտցաւ թէ անոր դէմ դարանամարտ
դիրքեր կան քաղաքին ետեւը։
15 Եւ Յեսու եւ ամբողջ Իսրայէլ անոնց առջեւէն
պարտուելու ձեւացուցին, եւ անապատին ճամբան
փախան։
16 Եւ քաղաքին մէջ եղող ամբողջ ազգը հաւաքուե-
լու կանչուեցաւ, եւ Յեսուի հալածելով, քաղաքէն
հեռացան։
17 Եւ Այ եւ Բեթէլ մարդ չմնաց, որ Իսրայէլի
ետեւէն չելլէր։ Եւ քաղաքը բաց թողուցին, եւ Իսրա-
յէլի հալածեցին։
18 Եւ Տէրը Յեսուի ըսաւ.
Նիզակին որ ձեռքդ է, զայն Այի կողմը մեկնեցո-
ւր, վասն զի քու ձեռքդ տուի զայն։ Եւ Յեսու նիզա-
կին որ ձեռքը էր, զայն քաղաքին կողմը մեկնեցուց։
19 Եւ դարանամարտ դիրքին մէջ եղողները իրենց
տեղէն շուտով ելան, եւ ձեռքը մեկնեցուցած ատեն
վազեցին, եւ քաղաքը մտան, եւ գրաւեցին, եւ շուտով
քաղաքը հրդեհի մատնեցին։
20 Եւ Այի մարդիկը ետեւնին նայեցան, եւ ահա
քաղաքին ծուխը երկինքը կ՚ելլէր, եւ չկրցան ո՛չ այս
կողմ եւ ո՛չ այն կողմ փախչիլ։ Եւ անապատին մէջ
փախչող ժողովուրդը հալածողներուն դարձաւ։
21 Եւ Յեսու եւ ամբողջ Իսրայէլ տեսան թէ դարա-
նամարտ դիրքին մէջ եղողները քաղաքը գրաւեցին,
եւ քաղաքին ծուխը ելաւ, եւ Այի մարդիկը ետ դար-
ձան եւ զանոնք հարուածեցին։
22 Եւ անոնք ալ քաղաքէն ելան անոնց դէմ, եւ
Իսրայէլ անոնց միջեւ եղաւ, այս կողմէն ալ անոնք,
եւ այն կողմէն ալ անոնք զանոնք հարուածեցին, մին-
չեւ որ մէկ մարդ անգամ անոնցմէ ազատ չմնաց եւ
չփախաւ։
23 Եւ Այի թագաւորը կենդանի բռնեցին եւ Յեսուի
բերին։
24 Եւ Իսրայէլ դաշտին մէջ, անապատին մէջ, ուր
որ հալածեցին զանոնք, Այի բոլոր բնակիչները սուր
բերանէն անցուցած ատեն, եւ բոլորն ալ մեռած ատեն,
ամբողջ Իսրայէլ Այ դարձաւ եւ սուր բերանէն անցու-
ցին զանիկա։
25 Եւ այն օր մեռնողները, այր եւ կին, տասներկու
հազար էին, Այի բոլոր մարդիկը։
26 Եւ Յեսու իր ձեռքին մէջ եղող նիզակը չետ-
դարձուց, մինչեւ որ Այի բոլոր բնակիչները նզովու-
թեան ենթարկեց։
27 Միայն անասունը եւ անոր քաղաքին աւարը Իս-
րայէլ իրենց համար կողոպուտ առին, Տէրոջ խօսքին
համեմատ, զոր Յեսուի պատուիրած էր։
28 Եւ Յեսու Այը հրդեհի մատնեց, եւ զայն մին-
չեւ այսօր աւերակ դարձուց։
29 Եւ Այի թագաւորը ծառի մը վրայ կախեց մին-
չեւ իրիկուն, եւ արեւը մտնելու ատեն Յեսու անոր
դիակը ծառէն իջեցնել տուաւ, եւ քաղաքի դրան մու-
տքին առջեւ գցեցին, եւ անոր վրայ քարերու մեծ կոյտ
մը կանգնեցին, որ մինչեւ այսօր կայ։
30 Այն ատե

տեսակին պէս, և խաղաղութիւր իր տեսակին
23 պէս, ու ջրեակը իր տեսակին պէս։ Բայց
հաւաճ բոլոր չորս ոտքով թռչող գեղուններըր
24 ձեզի պիղծ ըլլայ. եւ ասոնցմով դուք ան-
մաքուր պիտի ըլլաք. ամէն անոնց դիակներուն
դպչողը մինչև իրիկուն անմաքուր պիտի ըլ-
25 լայ։ Եւ ամէն անոնց դիակները վերցնողը իր
հանդերձները պիտի լուայ, ու մինչև իրի-
26 կուն անմաքուր պիտի ըլլայ։ Բոլոր անա-
սուններուն որոնք կճղակաւորչ են, բայց
կճղակնին ճեղքուած չէ, և չեն որոճար, ան-
մաքուր են ձեզի. ով որ անոնց դիակներուն դպչի
անմաքուր պիտի ըլլայ։
27 Եւ բոլոր չորս ոտքի վրայ քալող անասուն-
ներէն՝ թաթերնուն վրայ քալողներուն ամէնը
անմաքուր ըլլայ ձեզի. ամէն անոնց դիակներուն
դպչողը մինչև իրիկուն անմաքուր պիտի ըլ-
28 լայ։ Եւ անոնց դիակները վերցնողը իր լաթերը
պիտի լուայ, ու մինչև իրիկուն անմաքուր
պիտի ըլլայ. անոնք անմաքուր են ձեզի։
29 Եւ երկրի վրայ սողացող սողուններուն մէջ
ասոնք անմաքուր ըլլան ձեզի. աքիսը ու
30 †մուկը և *տխտեռը իր տեսակին պէս, Եւ
կոճագիան ու մողէսը և քարաթռչը ու խո-
31 մէրը և դեռնաւուծը։ Բոլոր սողացողներուն
մէջ ձեզի անմաքուր եղածները ասոնք են.
ամէն անոնց մեռածին դպչողը մինչև իրի-
կուն անմաքուր պիտի ըլլայ։
32 Եւ անոնց մէկ մեռածը ինչ բանի վրայ որ
իյնայ, թէ փայտէ աման ըլլայ՝ կամ հանդերձ՝
կամ մորթ՝ կամ քուրձ, ինչ տեսակ գործա-
ծական աման որ ըլլայ՝ անմաքուր պիտի ըլ-
լայ. †ջուրը պիտի ձգուի ան, ու մինչև իրի-
կուն անմաքուր ըլլայ, և ետքը մաքուր ան-
33 պուի։ Եւ ասոնց մէկը որ հողէ ամանին մէջ
իյնալու ըլլայ, ամէն անոր մէջի եղածը անմա-
քուր պիտի ըլլայ, ու նան ամանը պիտի կոտ-
34 րես։ Ամէն ուտելու կերակուրը՝ որուն վրայ
†ջուր կայ, ու ամէն ինչ խմելի՝ անմաքուր
պիտի ըլլայ. նոյնպէս ամէն ամանի մէջ եղած
բոլոր խմուելու խմելիքը անմաքուր պիտի ըլ-
35 լայ։ Եւ ամէն բան՝ որուն վրայ ասոնց դիա-
կէն իյնայ, անմաքուր պիտի ըլլայ. †Թոնիր
ըլլայ և թէ վառարան՝ պիտի աւրուի. ասոնք
անմաքուր են ու անմաքուր պիտի սեպուին
36 ձեզի։ Բայց աղբիւրը կամ հորը †ջուր որ
ժողվուած չուր կայ՝ մաքուր պիտի ըլլայ.
սակայն անոնց դիակներուն անմաքուր
37 ըլլայ։ Եւ թէ որ անոնց դիին ցանուելու սեր-
մի մը վրայ իյնայ, մաքուր պիտի ըլլայ ան։
38 Բայց թէ որ սերմին վրայ ջուր դրուած
ըլլայ՝ ու անոր վրան անոնց դիին իյնայ, ան
ձեզի անմաքուր պիտի ըլլայ։

ը ԳԼ. ժգ. 8։ ժէ. 5։ Թուա. ժ. 10։ 22։ լո. 24։ բ Ե՛ա. կգ. 17։ ◦ Կամ կրիան։ ↕ ԳԼ. ժէ. 12։ ↕ ԳԼ. կ. 28։ ժէ. 12։ † Կամ ասանձ ջուր քաղ։ ↕ Կամ ֆոմ ջրափոս։ ա ԳԼ. ժէ. 15։ բբ. 8։ բ Օր. ժգ. 21։ Ե. կ. 14։ բգ. 31։ ի ԳԼ. բ. 25։

39 Եւ թէ որ ձեր ուտելու կենդանիներէն մէ-
կը մեռնի, անոր դիին դպչողը մինչև իրիկուն
40 անմաքուր պիտի ըլլայ։ Եւ անոր դիէն ու-
տողը իր հանդերձները պիտի լուայ, ու մինչև
իրիկուն անմաքուր պիտի ըլլայ. և անոր դին
վերցնողը իր հանդերձները պիտի լուայ, ու
մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ։
41 Եւ երկրի վրայ սողացող ամէն սողունը
42 պիղծ է. պիտի չուտուի ան։ Երկրի վրայ
բոլոր սողացող սողուններէն ամէն իր փորին
վրայ քալողը՝ կամ ամէն չորս ոտքի վրայ
պտըտողը՝ և կամ ամէն բազմոտնիի նմանները
43 պիտի չուտէք, ինչու որ պիղծ են։ Ինծառ ա-
ղացող սողունով մի անձերնիդ. մի պղծէք. ոչ
ալ անոնցմով պղծուելով անձերնիդ. անմաքուր
44 ընէք. ինչու որ ես եմ ձեր Տէր Աստուածը.
ուստի սրբեցէք անձերնիդ ու †սուրբ եղէք,
ինչու որ ես սուրբ եմ. ու ինծառ երկրի վրայ
մէկ սողացող սողունով մը անձերնիդ մի պղծէք։
45 Ծէք. Վասնզի ես եմ Եհովան՝ որ ձեզ Եգիպ-
տոսի երկրէն հանեցի որ ձեզի Աստուած ըլ-
լամ. †ուստի սուրբ եղէք, ինչու որ ես սուրբ
եմ։
46 Զոր.քոտանիներուն և թռչուններուն ու
ջուրերուն մէջ շարժող բոլոր շնչաւոր կենդա-
նիներուն և երկրի վրայ սողացող ամէն կենդ-
47 անիներուն օրէնքը ասա է. Որ անմաքուրին
ու մաքուրին միջեւեղը՝ և ուտուելու անասու-
նին ու չուտուելու անասունին միջեւեղը տար-
բերութիւն ընէք։

ԳԼ. ԺԲ

1 Կնկան մը արգելծնութենէն եւս մաքրուելուն կերպը։ 6 Իր մաքրուելուն համար մատուցանելու ընծաները։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ, Թէ որ
-կնիկ մը սերմ առնէ ու արու զաւակ ծնա-
նելու ըլլայ, †եօթը օր անմաքուր պիտի ըլ-
լայ. †իր դաշտանին համար պատուելու օրի-
3 րան համեմատ անմաքուր պիտի ըլլայ։ Եւ
†ութերորդ օրը թլփատութեան մսոր-
4 մինը պիտի թլփատուի։ Եւ անիկա իր մաք-
րուելուն արիւնովը երեսուներկու օր պիտի
նստի. ու մինչև իր մաքրուելու օրերուն լրին-
նալը՝ բնաւ սուրբ բանի մը պիտի չդպչի, ոչ
5 ալ սրբարանը մտնէ։ Բայց թէ որ անիկա աղ-
ջիկ ծնանելու ըլլայ, երկու շաբաթ անմա-
քուր պիտի ըլլայ իր դաշտանի †համանմա-
պէս, և վաթսունուվեց օր իր մաքրուելուն
արիւնովը պիտի նստի։
6 Եւ երբ ատոց կամ ազջիկ զաւկի համար
իր մաքրուելու օրերը լրիննայ, ժողովքի խո-

ե ԳԼ. ժԲ. 6։ ԳԼ. ժԵ. 2։ ի. 7։ 26։ ամենաց. 7։ ամենա. ո. 13։ 16։ է Եզ. ա. 7։ ը ԳԼ. ժ. 44։ թ ԳԼ. ժ. 10։ — ժ ԳԼ. ժԵ. 19։ ի Ղ.ում. բ. 22։ ի ԳԼ. ժԵ. 19։ ի Ծն. ժԵ. 12։ Ղ.ում. ա. 59։ բ. 21։ Ցածխ. է. 22։ 23։ լ Ղ.ում. բ. 22։

10 րան։ Եւ քահանան պիտի նայի. և թէ որ
մորթին մէջ ճերմակ ուռեցք կայ ու ճեր-
մակի դարձեր է մազը՝ և ուռեցքին մէջը
11 ողջ միսի նման կայ, Ասիկա անոր մորմինին
մորթին մէջ հինցած բորոտութիւն է. և քա-
հանան անոր անմաքուր ըլլալը պիտի ծանու-
ցանէ, դացած չպահէ զանիկա, ինչու որ
անմաքուր է։
12 Եւ թէ որ բորոտութիւնը մորթին մէջ տա-
րածուելու է, ու ախտակրին բոլոր մորթը գըլ-
խէն մինչև ոտքը, այնպէս քահանային աչ-
քերուն բոլոր տեսած տեղը բորոտութիւնը
13 պատեր է, Եւ քահանան տեսնէ որ բորո-
տութիւնը անոր բոլոր մարմինը պատած է,
անասունը ախտակրին մաքուր ըլլալը ծանու-
ցանէ. †ամէն բոլորովին ճերմակի դարձաւ,
14 անիկա մաքուր է։ Բայց երբոր անոր վրայ
ողջ միս տեսնուի, անիկա անմաքուր պիտի
15 ըլլայ։ Եւ քահանան պիտի տեսնէ ողջ միսը,
և անոր անմաքուր ըլլալը ծանուցանէ. ողջ
16 միսը անմաքուր է. բորոտութիւն է։ Իսկ
թէ որ ողջ միսը փոխուի նորէն ու ճերմակի
դառնալու ըլլայ, անասունը քահանային ան-
17 ի դայ. Եւ քահանան պիտի տեսնէ անիկա.
ու թէ որ ախտը ճերմակի դարձեր է, ան-
ասունը քահանան ախտակրին մաքուր ըլլալը
ծանուցանէ. անիկա մաքուր է։
18 Եւ թէ որ մարմինին մորթին մէջ †պալար
19 ըլլայ ու առողջնայ, Եւ պալարին տեղը
ճերմակ ուռեցք կամ քիչ մը կարմրցած ճեր-
մակ պազպազ ըլլայ, քահանային պիտի ցու-
20 ցուի ան։ Եւ երբ քահանան տեսնէ որ մոր-
թէն ցած կ'երևնայ, և մազը ճերմակի դար-
ձած է, քահանան անոր անմաքուր ըլլալը
ծանուցանէ. անիկա պալարէ եղած բորոտու-
21 թեան ախտ է։ Եւ թէ որ քահանան տեսնէ
որ ճերմակ մազ չկայ անոր մէջ, ու մորթէն
ցած չէ՝ բայց չըացած է, անասունը քահա-
նան եօթը օր դադցուած պիտի պահէ զանի-
22 կա։ Եւ թէ որ մորթին մէջ տարածուած է,
անասունը քահանան անոր անմաքուր ըլլալը
23 ծանուցանէ. ախտ է ան։ Բայց թէ որ պազ-
պազը իր տեղը կը կենայ՝ չէ տարածուեր,
պալարին ապին է. և քահանան անոր մաքուր
ըլլալը պիտի ծանուցանէ։
24 Իսկ թէ որ մարմինին մորթին մէջ կրակի
պրած ըլլայ, ու †պրածին նշանը՝ քիչ մը
կարմրցած ճերմակ կամ բոլորովին ճերմակ
25 պազպազ ըլլայ, քահանան անոր նայած տես-
նէ՝ թէ որ պազպազին մէջ մազը ճերմակի
դարձած է, ու մորթէն խորունկ կ'երևնայ,
անիկա պրածէն առաջ եկած բորոտութիւն
է. և քահանան անոր անմաքուր ըլլալը ծա-
26 նուցանէ. անիկա բորոտութեան ախտ է, բայց

քաւթ պիտի ընէ։ 8։ գ ԳԼ. իե. 25։ ժգ. 8։ դ ԳԼ. ժա. 25։ ժգ. 10։ գ Թուա. ժբ. 10։ 12։ զ Թագ. ժ. 27։ բ Մն. իգ. 20։ է Եզ. ի. 9։ է Կամ պրածէն առաջ ջնանալով։

բանին դուռը ոչնակէզի համար մէկ տարե-
կան դառն՝ ու մեղքի պատարագի համար
աղաւնիի ձագ մը կամ տատրակ մը պիտի բերէ
7 քահանային, Որ պիտի մատուցանէ զանիկա
Տէրոջը առջեւը՝ ու քաւութիւն ընէ անոր հա-
մար, և անիկա իր արեանը աղբիւրէն պիտի
մաքրուի։ Ասոր կամ էդ զաւակ ծնանողին
8 օրէնքը ասա է։ Եւ թէ որ գառն բերելու կա-
րող չէ, երկու տատրակ կամ աղաւնիի երկու
ձագ առնէ, մէկը ողջակէզի ու մէկալը մեղ-
քի պատարագի համար, և քահանան քա-
ւութիւն ընէ անոր համար, ու անիկա մաք-
րուի։

ԳԼ. ԺԳ

1—59 Բորոտութեան ախտին վրայով՝ քահանային ծանուցուած կանոնները ու նշանները։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին՝
2 ըսելով, Մարդու մը մարմինին մորթին մէջ ու-
ռեցք կամ †բոս կամ պազպազ ըլլալով՝ անոր
մարմինին մորթին մէջ բորոտութեան ախտին
պէս նշան մը երևնալու ըլլայ, †անասունը անի-
կա Ահարոն քահանային կամ անոր որդւոցը
3 քահանաներուն մէկուն պիտի բերուի. Եւ
քահանան պիտի նայի մարմինին մորթին մէջ
եղած ախտին նշաններուն. ու թէ որ ախտին
մէջի մազերը ճերմակի դառնալով՝ ախտը
մարմինին մորթէն խորունկ երևնայ, բորո-
տութեան ախտ է ան. և քահանան պիտի
նայի անոր՝ ու *պիտի ծանուցանէ անոր ան-
4 մաքուր ըլլալը՝ Հապա թէ որ անոր մար-
մինին մորթին մէջ պազպազը ճերմակ է ու
մորթէն խորունկ չերևնար, բոլոր-
տութեան ախտ է ան. և քահանան պիտի
նայի անոր՝ ու *պիտի ծանուցանէ անոր ան-
մաքուր ըլլալը՝ Հապա թէ որ անոր մար-
մինին մորթին մէջ պազպազը ճերմակ է ու
մորթէն խորունկ չերևնայ, բոլոր-
տութեան ախտ է ան. և քահանան պիտի
նայի անոր՝ ու *պիտի ծանուցանէ անոր ան-
մաքուր ըլլալը՝ Հապա թէ որ անոր մար-
մինին մորթին մէջ պազպազը ճերմակ է ու
մորթէն խորունկ չերևնայ, բոլոր-
տութեան ախտ է ան. և քահանան պիտի
նայի անոր՝ ու *պիտի ծանուցանէ անոր ան-
4 մաքուր ըլլալը՝ Հապա թէ որ անոր մար-
մինին մորթին մէջ պազպազը ճերմակ է ու
մորթէն խորունկ չերևնայ, բոլոր-
տութեան ախտ է ան. և քահանան պիտի
նայի անոր՝ ու *պիտի ծանուցանէ անոր ան-

թէ որ քահանային նայած առնէը պղպջաջին
մէջ մնաը ճերմակ չէ, ու մորթէն խորունկ չէ,
հապա չացած է, անառնէը քահանան եօթը
27 օր դոցուած պիտի պահէ անիկա։ Եւ եօթ-
ներորդ օրը քահանան պիտի նայի անոր. թէ
որ մորթին մէջ տարածուած է, քահանան
անոր անմաքուր ըլլալը ծանուցանէ. անիկա
28 բորոտութեան ախտ է։ Եւ թէ որ պղպջաջը
իր տեղը կը կենայ ու մորթին մէջ տարա-
ծուած չէ, հապա չացած է, անիկա պրա-
ծին ուռճքն է. և քահանան անոր մաքուր
ըլլալը ծանուցանէ. ինչու որ պրածին սպին է։
29 Եւ թէ որ մարդու մը կամ կնկան մը գլու-
30 խը կամ հզակը ախտ մը ըլլայ, քահանան
պիտի տեսնէ ախտը. և թէ որ մորթին խո-
րունկ երեւնայ, ու անոր մէջը բարակ դեղին
մազ ըլլայ, անառնէը քահանան անոր անմա-
քուր ըլլալը պիտի ծանուցանէ. անիկա դան-
ջութիւն է, գլուխի կամ կզակի բորոտութիւն
31 է։ Եւ թէ որ քահանան դանջութեան ախտը
տեսնէ որ մորթին խորունկ չերեւնար, ու ա-
նոր մէջը սև մազ չկայ, անառնէը քահանան
դանջութեան ախտացածը եօթը օր դոցուած
32 պիտի պահէ։ Եւ եօթներորդ օրը քահանան
ախտակրին պիտի նայի, ու թէ որ դանջու-
թիւնը տարածուած չէ, և անոր մէջ դեղին
մազ չկայ, ու դանջութիւնը մորթին խորունկ
33 չերեւնար, Անիկա պիտի ածիլուի, բայց դան-
ջութիւնը պիտի չածիլէ. և քահանան եօթը
օր ալ դոցուած պիտի պահէ դանջութիւն ու-
34 նեցողը։ Եւ եօթներորդ օրը քահանան դան-
ջութիւն ունեցողին պիտի նայի. և թէ որ դան-
ջութիւնը մորթին մէջ տարածուած չէ, ու
մորթէն խորունկ չերեւնար, անառնէը քահա-
նան անոր մաքուր ըլլալը ծանուցանէ. և
անիկա իր լաթերը պիտի լուայ, ու մաքուր
35 ըլլայ։ Բայց թէ որ իր մաքրուելէն ետքը
36 դանջութիւնը մորթին մէջ տարածուի, Անա-
ռնէը քահանան պիտի նայի անոր. և թէ որ
դանջութիւնը մորթին մէջ տարածուած է,
անառնէը քահանան՝ ան դեղին մազ պիտի
37 չփնտռէ. անիկա անմաքուր է։ Բայց թէ որ
դանջութիւնը եզածին պէս կը կենայ, և անոր
մէջ սև մազ բուսեր է, դանջութիւնը բժշկ-
ուած է. անիկա մաքուր է, ու քահանան
անոր մաքուր ըլլալը ծանուցանէ։
38 Եւ թէ որ մարդ մը կամ կնիկ մը իր մար-
մնին մորթին մէջ պղպջաջներ՝ պսպնքն
39 ճերմակ պղպջաջներ ունենայ, Անառնէը քա-
հանան պիտի նայի, և թէ որ անոնց մար-
մնոցներուն մորթին մէջ պղպջաջները չվա-
յած ճերմակ ըլլան, անիկա մորթին մէջ դո-
յացած պիսակ է. անիկա մաքուր է։
40 Եւ թէ որ մարդու մը գլուխն մազը թա-
փելու ըլլայ, անիկա կնաակ է՝ բայց մաքուր

41 է։ Եւ թէ որ անոր երեսին կողմէն գլխուն
մազերը ինկած ըլլայ, անիկա ճեղ է՝ բայց մա-
42 քուր է։ Հապա թէ որ կնաութեան կամ ճեղու-
թեան մէջ քիչ մը կարմրըած ճերմակ վէրք
մը ըլլայ, ան՝ անոր կնաութեանը կամ ճե-
ղութեանը մէջ դոյացած բորոտութիւն է։
43 Ինառնէը քահանան պիտի նայի անոր. և
թէ որ անոր կնաութեանը կամ ճեղութեանը
մէջ վէրքին ուռճացքը քիչ մը կարմրըած
ճերմակ ըլլայ՝ մորթիներն մորթին մէջ եզած
44 բորոտութեան երեւոյթին պէս, Ան մարդը
բորոտ է, անոնմաքուր է. քահանան անպատ-
ճառ անոր անմաքուր ըլլալը պիտի ծանու-
ցանէ. անոր ախտը իր գլխուն է։
45 Եւ ախտ ունեցող բորոտին հանդերձը
պատռած պիտի ըլլայ, և անոր գլուխը մերկ,
ու †շրթունքները ծածկուած պիտի
ըլլայ, և ձայն պիտի ասէ թէ Ինմաքուր
46 եմ՝ անոնմաքուր։ Անոր իր վրան եզած բո-
լոր օրերը անոնմաքուր պիտի անպուի. անիկա
անոնմաքուր է, մինակ պիտի նստի. տանոր բը-
նակութիւնը բանակէն դուրս պիտի ըլլայ։
47 Եւ ան հանդերձը՝ որուն մէջը բորոտու-
թիւն ախտ կայ, թէ բուրդէ հանդերձ ըլլայ
48 և. թէ բմանէ հանդերձ, բմանեղէնի կամ
բրդեղէնի առէջի կամ թէզանի մէջ կամ մոր-
թի մէջ և կամ մորթէ չկնուած ամէն բանի
49 մէջ, Աչխոյնքն՝ թէ որ հանդերձի կամ մորթին
մէջ կամ առէջի կամ թէզանի մէջ կամ մորթէ
չկնուած ամէն կերպ բանի մէջ քիչ մը կանանչ
կամ կարմրըած ախտ նշան ըլլայ, բորոտու-
թեան ախտ է, ու քահանային պիտի ցուցուի։
50 Եւ քահանան պիտի նայի ախտին՝ ու եօթը
օր դոցուած պիտի պահէ ախտացեալ բանը։
51 Եւ եօթներորդ օրը ախտացեալ բանին պիտի
նայի. թէ որ ախտին նշանը տարածուած է
հանդերձին մը մէջ, կամ առէջի կամ թէզանի
մէջ, կամ մորթի մէջ, և կամ գործածուելու
համար մորթէ չկնուած ամէն բանի մէջ, ան
ախտը †բորբոքած բորոտութիւն է. անոնմ-
52 քուր է։ Ուստի անիկա պիտի այրէ բրդեղէնն
կամ բմանեղէնն հանդերձը՝ կամ առէջը կամ
թէզանը, կամ ամէն կերպ մորթէ չկնուած
բանը որուն մէջ ան ախտը կայ. ինչու որ բոր-
բոքած բորոտութիւն է ան, կրակի մէջ պի-
53 տի այրուի։ Եւ թէ որ քահանան տեսնէ որ
ախտին նշանը հանդերձին մէջ, կամ առէջին
կամ թէզանին մէջ, կամ ամէն կերպ մորթէ
54 չկնուած բանին մէջ տարածուած չէ, Անառնէը
քահանան պիտի հրամայէ որ ան ախտացեալ
բանը լուան. ու նորէն եօթը օր դոցուած
55 պիտի պահէ ան։ Եւ ախտացեալ բանը լուա-
ցուելէն ետքը թէ որ քահանան տեսնէ որ
ախտի նշանը իր գոյնը չէ փոխեր, ու ախտը
տարածուած ալ չէ, անիկա անոնմաքուր է.

կրակի մէջ պիտի այրես ան. անոր տակը կամ
56 վրան փտութիւն կայ։ Եւ թէ որ քահանան
տեսնէ որ անոր լուացուելէն ետքը ախտին
նշանը չէ փոխուած, անառնէը ան ախտացեալ բա-
նէն կամ հանդերձէն կամ մորթէն կամ առէջէն և կամ
57 թէզանէն պիտի պատռէ։ Եւ թէ որ ան հան-
դերձին մէջ, կամ առէջին կամ թէզանին
մէջ, կամ ամէն կերպ մորթէ չկնուած բանին
մէջ նորէն երեւնալու ըլլայ, անիկա տարա-
ծուած բորոտութիւն է. վրան ախտ ունեցող
58 բանը կրակի մէջ այրես։ Եւ ան հանդերձը,
կամ առէջը կամ թէզանը, կամ ամէն կերպ մոր-
թէ չկնուած բանը, որ լուացուելէն ետքը ախտը
անկէ գացած է, նորէն պիտի լուացուի ու
59 մաքուր ըլլայ։ Բուրդէ կամ բմանէ հան-
դերձի մէջ, կամ առէջի կամ թէզանի մէջ,
կամ մորթէ չկնուած ամէն կերպ բանի մէջ եե-
ղած բորոտութեան ախտին օրէնքը ասկ է, անոր
մաքուր կամ անոնմաքուր ըլլալը ծանուցանե-
լու համար։

ԳԼ. ԺԴ

1 Բորոտի մը մաքրուելուն օրէնքները ու զոհերը։ 33 Տան մը մէջ երեւցած բորոտութեան նշաններըը։ 48 Նաեւ առանը մաքրելուն կերպը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Բորոտին օրէնքը աս է իր մաքրուելու օրը.
3 Անիկա քահանային պիտի տարուի. Եւ քա-
հանան բանակէն դուրս պիտի ելլէ, ու քա-
հանան պիտի նայի. ու թէ որ բորոտին բորո-
4 տութեան ախտը բժշկուած է, Անառնէը քա-
հանան պիտի հրամայէ որ մաքրուելու մար-
դուն համար երկու ողջ և մաքուր թռչուն՝
ու †եղեւնափայտ ու †կրկնակի կարմիր և †զո-
5 պայ առնուի։ Եւ քահանան պիտի հրամայէ
որ թռչուներն մէկը հողե անօթի մը մէջ *կեն-
6 դանի ջուրի վրայ մորթուի. Եւ ողջ թռչունը
ու եղեւնափայտը և կրկնակի կարմիրը ու զո-
պան պիտի առնէ, և ասոնք ողջ թռչունին
հետ կենդանի ջուրին վրայ մորթուած թռչու-
7 նին արեանը մէջ պիտի թաթխէ. Եւ բորոտու-
թենէն մաքրուելու մարդուն վրայ †եօթը ան-
գամ պիտի ցանէ ու մաքրէ անիկա. և ողջ թռչ-
8 նիկը դէպ ի դաշտը արձակէ։ Եւ մաքրուե-
լու մարդը իր հանդերձները պիտի լուայ, ու
իր բոլոր մազերը ածիլէ, և ջրով պիտի լուա-
ցուի ու մաքրուի. և անկէ ետքը բանակը պի-
տի մտնէ, ու եօթը օր †իր վրանին դուրսի դին
9 պիտի կենայ։ Եւ եօթներորդ օրը իր բոլոր
մազերը ածիլէ, իր գլուխը ու մօրուքը և յօն-
քերը՝ այսինքն իր բոլոր մազերը ածիլէ. և
իր լաթերը պիտի լուայ, ու իր մարմինը ջրով
լուայ ու մաքուր ըլլայ։
10 Եւ ութերորդ օրը †երկու անարատ արու
գառն, ու մէկ տարեկան մէկ անարատ էգ
գառն, և †հացի ընծայի համար եղով շա-
ղուած երեք տասանորդ բարակ ալիւր, ու
11 մէկ ճաշակ եղ պիտի առնէ։ Եւ մաքրող քա-
հանան մաքրուելու մարդը ասոնցմով ՏԷրոջը
առջեւը ժողովքի խորանին դուռը պիտի կայ-
12 նեցընէ։ Եւ քահանան արու գառն մէկը պի-
տի առնէ ու մեռցընէ յանցանքի պատարա-
գի համար, ու եղին ճաշակը *ջուխ ուռն, և
զանոնք ՏԷրոջը առջեւը †երերցընելու ընծայ
13 պիտի ընէ։ Եւ գառը պիտի մորթէ †մեղքի
պատարագին ու ողջակիզին մորթուած տեղը,
սաըր տեղը *ջուխ ուռի. ինչու որ յանցանքի
պատարագը մեղքի պատարագին պէս քահա-
14 նայինն է. †սուրբ ամենասուրբ է։ Եւ քա-
հանան յանցանքի պատարագին արիւնէն պի-
տի առնէ, ու քահանան մաքրուելու մարդուն
նայ ականջին բլթակին վրայ՝ և անոր աջ ձեռ-
քին մեծ մատին վրայ՝ ու անոր աջ ոտքին մեծ
15 մատին վրայ պիտի դնէ։ Եւ քահանան եղին
ճաշակէն †ձեռքը եղ պիտի առնէ, ու իր ձախ
16 ձեռքին մէջը թափէ։ Եւ քահանան աջ մատը
իր ձախ ձեռքին մէջը եղած եղին պիտի
թաթխէ, ու իր մատովը ՏԷրոջը առջեւը եօթը
17 անգամ սրսկէ ան եղէն։ Եւ քահանան իր
ձեռքին մէջը մնացած եղէն մաքրուելու մար-
դուն աջ ականջին բլթակին վրայ՝ ու անոր
աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ և անոր աջ
ոտքին մեծ մատին վրայ՝ յանցանքի պատա-
18 րագի արիւնին վրան պիտի դնէ։ Եւ քա-
հանան իր ձեռքին մէջ մնացած եղը մաք-
րուելու մարդուն գլխուն վրայ պիտի դնէ,
ու անոր համար քաւութիւն պիտի ընէ ՏԷ-
19 րոջը առջեւը։ Ետքը քահանան †մեղքի պա-
տարագը պիտի մատուցանէ, և իր անմաքրու-
թենէն մաքրուելու մարդուն համար քաւու-
թիւն ընէ, ու անկէ ետեւ ողջակիզը մորթէ։
20 Եւ քահանան ողջակիզը ու հացի ընծան սե-
ղանին վրայ պիտի մատուցանէ, ու անոր
համար քաւութիւն ընէ, և անիկա պիտի
մաքրուի։
21 Եւ †թէ որ անիկա աղքատ ըլլայ ու այս-
չափին իր կարողութիւնը չհասնի, անառնէը
անոր քաւութիւն ընելու համար երեցընելու
յանցանքի պատարագի գառնուկ մը, և հացի
ընծայի համար եղով շաղուած տասանորդ մը
բարակ ալիւր ու ճաշակ մը եղ պիտի առնէ.
22 †Եւ երկու տատրակ կամ աղաւնիի երկու
ձագ, որը որ գտնէ, և մէկը մեղքի պատա-

ա՝ Մատ. ը. 4. Մար. ա. 40, 44. Ղ.ա.կ. է. 12, 14. ԺԷ. 14։
բ Ծնո. ԺԹ. 6։
գ Ներ. ԼԹ. 10։
դ Նեղ. ԺԳ. 17. 22. Մաթ. գ. 7։
ե Կամ բնչացքը գ Ծնո. է. 2. 8. ը. 15։
է Ելս. գ. 5. Ժբ. 14։ գ Թագ. է. 5. ԺԸ. 5։
ը Բ Մն. ԺԶ. 21. Ղ.ա.կ. ԺԷ. 12։
թ ԳԼ. ԺԳ. 44։
ժ Սպղ. ծա. 7։
ի Ցմ անկ.
լ Գ Թագ. է. 10։
խ Ներ. ԼԹ. 13։
ծ ԳԼ. ԺԳ. 6։
կ ԳԼ. ԺԴ. 25։
հ Ծնո. Ժբ. 15։
ձ Մատ. ը. 4. Մար. ա. 44. Ղ.ա.կ. է. 14։
ղ Գ.ա. Ժբ. 2. 18. գ. 6. 7։
ճ Նե. ԽԹ. 24։
մ Նե. ԽԹ. 11. Գ.ա. ա. 3. 11. գ. 4. ԺԵ. 4. 15։
յ ԳԼ. է. 7։
ն Գ.ա. ը. 3. է. 6. Ելս. 23։
շ Նե. ԽԹ. 20. Գ.ա. ը. 23։
ո ԳԼ. գ. 26։
չ ԳԼ. է. 1. 6. Ժբ. 7։
պ ԳԼ. է. 7. Ժբ. 8. 14. 15։

23 բազ ու մկկալը ողջակէզ ըլլայ ։ Նէ ութե-
րորդ օրը իր մաքրուելուն համար զանոնք
քահանային պիտի բերէ ժողովքի խորանին
24 դուռը Տէրոջը առջևը ։ Նէ քահանան պի-
տի առնէ յանցանքի պատարագին գառնո-
կը ու եղիւն ճաշակը , և զանոնք Տէրոջը առ-
25 ջևը երերցնելու ընծայ մատուցանէ ։ Եւ
յանցանքի պատարագին գառնուկը պիտի մոր-
թէ , ու քահանան յանցանքի պատարագին
արիւնէն պիտի առնէ , ու մաքրուելու մար-
գոն աջ ականջին բլթակին վրայ՝ և անոր
աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ և անոր աջ
26 ոտքին մեծ մատին վրայ դնէ անոնց ։ Եւ քա-
հանան եղիւն իր ձախ ձեռքին մէջը պի-
27 տի թաթխէ ։ Եւ քահանան իր աջ մատովը իր
ձախ ձեռքին մէջ եղած եղիւն Տէրոջը առ-
28 ջևը անգամ պիտի սրսկէ ։ Եւ քահա-
նան իր ձեռքին մէջ եղած եղիւն մաքրուելու
մարդուն աջ ականջին բլթակին վրայ՝ ու
անոր աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ և անոր
աջ ոտքին մեծ մատին վրայ՝ յանցանքի պա-
տարագին արիւնը եղած տեղին վրայ պիտի
29 դնէ ։ Եւ քահանան իր ձեռքին մէջ մնացած
եղը մաքրուելու մարդուն գլխուն վրայ պի-
տի դնէ՝ Տէրոջը առջևը անոր համար քա-
30 ւութիւն ընելով ։ Եւ առաջինէն կամ
31 ազաւնիի ձագերէն մէկը , որը որ գտնէ , Աս-
ինքն որուն որ իր ձեռքը հասնի , մէկը
մեղքի պատարագի համար և մէկալը ողջա-
կէզի համար՝ հացի ընծային հետ մէկտեղ
պիտի մատուցանէ ։ և քահանան մաքրուելու
մարդուն համար քաւութիւն ընէ Տէրոջը
32 առջևը ։ Բորոտութեան ախտ ունեցողին ո-
րի մաքրուելուն համար կարողութիւնն չու-
նեցողին օրէնքը ասի է ։

33 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին՝
34 ըսելով , Երբոր մտնէք Քանանու երկի-
րը՝ որ ձեզի ժառանգ կ՚ըլլայ ու ձեր ժառանգած երկրին
մէկ տանը մէջ բորոտութեան հարուածը տա-
35 ղու ըլլամ , Ան տանը տէրը պիտի գայ , ու
խնայլիսէ քահանային՝ ըսելով , Ինծի կ՚երեւնայ
36 որ տանս մէջը ախտ կայ ։ Եւ քահանան պի-
տի հրամայէ որ տունը պարպեն , դեռ ին-
քը տեսնելու ներս չմտած , որպէս զի տանը
մէջ եղած բաներէն մէկը անմաքուր չ՚ըլլայ ։
ու անկէ ետև քահանան տունը տեսնելու
37 պիտի մտնէ ։ Եւ ախտին նշանները պիտի նայի ,
ու թէ որ ախտը տանը պատերուն վրայ փչէ
մը կանաչագոյն կամ կարմրագոյն փոս տեղւանք
երեր է , ու անոնք պատին երեսէն խորունկ
38 կ՚երեւնան , Ան տանը քահանան տունէն պի-
տի ելլէ տանը դուռը , և տունը օր տունը
39 պիտի դոցէ ։ Ու եօթներորդ օրը քահանան
նորէն պիտի գայ ու նայի ։ և թէ որ ախտը
40 տանը պատերուն վրայ տարածուած է , Ան-
տունը քահանան պիտի հրամայէ որ ախտացեալ
քարերը հանեն , և քաղաքէն դուրս տանեն
41 քարը տեղ մը նետեն զանոնք ։ Եւ տունը
ներսէն շուրջանակի քերել պիտի տայ , ու
անոնց քերած հողը քաղաքին դուրսի դին
42 տանեն քարը տեղ մը պիտի թաղեն ։ Եւ ուրիշ
քարեր պիտի առնեն ու ան քարերուն տե-
ղը դնեն , և ուրիշ հող պիտի առնեն ու
43 տունը ծեփեն ։ Եւ թէ որ քարերը հանելէն
ետքը ու տունը քերելէն և ծեփելէն ետքը՝
ախտը նորէն դայ ու տանը մէջ երեւան ելլ-
44 է , Ան տունը քահանան պիտի գայ ու նայի ։
և թէ որ ախտը տանը մէջ տարածուած է ,
տանը մէջ բորոտութիւն կայ ։ ան-
45 մաքուր է ան ։ Եւ տունը , այսինքն անոր
քարերը ու փայտերը ու տանը բոլոր ծե-
պոհողը փլցնէ , և քաղաքին դուրսի
46 դին անմաքուր տեղ մը հանէ ։ Եւ ով որ
ան տունը մտնէ անոր բոլոր դռցուած օրե-
րը , մինչև իրիկուն անմաքուր պիտի ըլլայ ։
47 Եւ ան տունը պառկողը իր հագուստները պիտի
լուայ , ու ան տանը մէջ հաց ուտողը իր հան-
48 դերձները պիտի լուայ ։ Եւ թէ որ քահանան
գայ ու նայի որ տունը ծեփուելէն ետքը
ախտը տանը մէջ տարածուած չէ , անտունը
նը քահանան ան տանը մաքուր ըլլալը ծա-
49 նուցանէ , ինչու որ ախտը բժշկուած է ։ Եւ
տանը մաքրութեանը համար Երկու թըռ-
չուն ու եղևնափայտ և կրկնակի կարմիր ու
50 զոպայ պիտի առնէ ։ Եւ պիտի մորթէ թըռ-
չուններէն մէկը հողի անոթի մը մէջ կենդանի
51 ջուրի վրայ ։ Եւ եղևնափայտը ու զոպան և
կրկնակի կարմիրը ու ողջ թռչունը պիտի
առնէ , ու զանոնք մորթուած թռչունին արեա-
նը և ան կենդանի ջուրին մէջ պիտի թաթխ-
52 է , ու եօթը անգամ տանը վրայ սրսկէ ։ Եւ
թռչունին արիւնով ու ան կենդանի ջրով
և ան ողջ թռչունով ու եղևնափայտով և
զոպայով ու կրկնակի կարմիրով պիտի մաք-
53 րէ տունը ։ Եւ ողջ թռչունը քաղաքին դուր-
սի դին դէպ՚ի դաշտը պիտի արձակէ , ու
տանը համար քաւութիւն ընէ , և պիտի
54 մաքրուի ան ։
Բոլոր բորոտութեան ախտին ու դանջու-
55 թեան , Եւ հանդերձի կամ տան մը բորո-
56 տութեան , Եւ հունեցքի ու քոսի և պաղ-
57 պաղի օրէնքը ասի է ։ Մէկ բան մը որ տունն
անմաքուր ըլլալը ու որ տունն անոր մաք-
րուիլը ուսուցանելու համար՝ բորոտութեան
օրէնքը ասի է ։

ա Ելմ. 11։
բ Ելմ. 12։
գ Ելմ. 14։
դ Ելմ. 22։ ԳԼ. ժե. 15։
ե Ելմ. 10։
զ Ծն. ժէ. 8։ Թուա. լբ. 22։ բ Օր. է. 1։ լբ. 49։
է Ելմ. 33։ Ջաք. է. 4։ Ա Պտգ. գա. 20։
ը ԳԼ. ժգ. 31։ Ջաք. է. 4։
թ Ելմ. 4։
ժ Ելմ. 20։
ի ԳԼ. ժգ. 30։
լ ԳԼ. ժգ. 47։
խ Ելմ. 34։
ծ ԳԼ. ժգ. 2։
կ Կամ Մէկ բան ևս երբոր անմաքուր է
հ Ելմ. 4։
ձ Ելմ. 20։
ղ ԳԼ. ժգ. 2։
ճ ԳԼ. ժգ. 30։
մ ԳԼ. ժգ. 47։
յ Ելմ. 34։
ն ԳԼ. ժգ. 2։
շ Կամ Մէկ բան ևս երբոր անմաքուր է
ո Օր. իգ. 8։ Եզեկ. խգ. 23։

ԳԼ. ԺԵ

1 Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին՝
2 ըսելով , Խօսեցէք Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէք
անոնց , Երբոր մարդու մը մարմնին ծորում
3 ըլլայ , անոր ծորումը անմաքուր է ։ Եւ իր
ծորումին ժամանակը իր անմաքրութիւնը ա-
պահի ըլլայ ։ Ես ։ իր մարմինէն իր ծորումը
վտիտ , կամ իր մարմինը իր ծորմանէն դադրի ,
4 ան է իր անմաքրութիւնը ։ Անկէ անկողին՝
որուն վրայ ծորում ունեցողը կը պառկի ,
անմաքուր է ։ և ամէն բան՝ որուն վրայ անկո-
5 ղնայի , անմաքուր պիտի ըլլայ ։ Եւ անոր ան-
կողինին դպչող մարդը իր հագուստները պլ-
տի լուայ , Ես ինքը Տէրոջ լուացուի , ու մինչև
6 իրիկուն անմաքուր ըլլայ ։ Եւ ծորում ունե-
ցողին նստած բանին վրայ նստողը իր հագ-
դերձները պիտի լուայ , ու ինքը Տէրոջ լուա-
7 ցուի , և մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ ։ Եւ
ծորում ունեցողին մարմնին դպչողը իր հագ-
դերձները պիտի լուայ , ու ինքը Տէրոջ լուա-
8 ցուի , և մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ ։ Եւ
ծորում ունեցողը մաքուր մարդու մը վրայ
թքնելու ըլլայ , անոկա իր հագուստները պի-
տի լուայ , ու ինքը Տէրոջ լուացուի , և մինչև
9 իրիկուն անմաքուր ըլլայ ։ Եւ ամէն թամ-
պոն վրայ ծորում ունեցողը կը հեծնէ , ան-
10 մաքուր պիտի ըլլայ ։ Եւ ամէն անոր տակը
եղած բանին դպչողը մինչև իրիկուն անմաքուր
պիտի ըլլայ ։ ու զանոնք վերցնողը իր հագ-
դերձները պիտի լուայ , և ինքը Տէրոջ լուա-
11 ցուի , ու մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ ։ Եւ
ծորում ունեցողը իր ձեռքը Նորը չխոթած՝
որու որ դպչելու ըլլայ , անոկա իր հագդերձ-
12 ները պիտի լուայ , ու ինքը Տէրոջ լուացուի ,
և մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ ։ Եւ ծո-
րում ունեցողին դպած հողէ անօթը պիտի
կոտրուի , ու ամէն փայտէ առաջ Նորը պիտի
լուացուի ։
13 Եւ երբ ծորում ունեցողը իր ծորումէն
մաքրուի , Ինքը մաքրուելուն համար եօթը օր
պիտի համրէ իրեն , և իր հագդերձները լուայ ,
ու իր մարմինը կենդանի Նորի մէջ լուայ , և
14 մաքուր պիտի ըլլայ ։ Եւ ութերորդ օրը Ինքը
կու տատրակ կամ ազաւնիի երկու ձագ պիտի
առնէ իրեն , ու Տէրոջը առջևը ժողովքի խո-
րանին դուռը գայ , և անոնք քահանային տայ ։
15 Եւ քահանան զանոնց մէկը մեղքի պատարագ՝
ու մէկալը ողջակէզ պիտի ընէ , և քահանան
Տէրոջը առջևը քաւութիւն ընէ անոր իր ծո-
րումին համար ։
16 Եւ թէ որ մարդու մը զուգաւորութեան
սերմը իրմէն ելլելու ըլլայ , իր բոլոր մարմի-
նը Նորով պիտի լուայ , ու մինչև իրիկուն ան-
17 մաքուր ըլլայ ։ Եւ ամէն հագուստ ու ամէն
մորթ՝ որուն վրայ զուգաւորութեան սերմ
կայ , Նորով պիտի լուացուի , ու մինչև իրի-
18 կուն անմաքուր ըլլայ ։ Եւ երբոր մարդ մը
կնկանը հետ զուգաւորելու համար պառկի ,
անոնք Երկուքն ալ Նորով պիտի լուացուին , ու
մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլան ։
19 Եւ թէ որ կնիկ մը ծորում ունենայ , ա-
նոր մարմնոյն ծորումը արիւն է , եօթն օր
պատուած պիտի կենայ ։ և ամէն անոր դպչող
20 Նորը մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ ։ Եւ
անոր պառուած առնը Նոյ բանի վրայ որ
պառկի , ան բանը անմաքուր պիտի ըլլայ ,
և ինչ բանի վրայ որ նստի , ան բանը ան-
21 մաքուր պիտի ըլլայ ։ Եւ ամէն անոր անկո-
ղինին դպչողը իր հագդերձները պիտի լուայ ,
ու ինքը Նորով լուացուի , և մինչև իրիկուն
22 անմաքուր ըլլայ ։ Եւ ով որ գոչի բանի մը
որուն վրայ անկոկա նստաւ , իր հագդերձնե-
րը պիտի լուայ , ու ինքը Նորով լուացուի , և
23 մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ ։ Եւ ան-
կողինին գոչողը՝ կամ մկկ բանի մը որուն
վրայ անկոկա կը նստի , մինչև իրիկուն անմա-
24 քուր պիտի ըլլայ ։ Եւ Նիկ որ մարդ մը անոր
հետ պառկի , անանկ որ անոր պղծութիւնը
իրեն դպչի , ան Նորը եօթը օր անմաքուր
պիտի ըլլայ , և ամէն անկողին որուն վրայ
պիտի պառկի՝ անմաքուր ըլլայ ։
25 Եւ կինիկ մը Նէ որ դաշտանին առնը չե-
կած , իր արեանը ծորումը չատ օրեր վազէ ,
կամ իր դաշտանին առնէն վազելու ըլլայ , իր
անմաքրութեանը ծորումին բոլոր օրերը իր
դաշտանին օրերուն պէս պիտի ըլլայ ։ անկոկա
26 անմաքուր է ։ Անոր ծորումին բոլոր օրերը
ամէն անկողին՝ որուն վրայ անկոկա կը պառկի ,
իր դաշտանին անկողնին պէս պիտի ըլլայ
իրեն , և ինչ բանի վրայ որ կը նստի , իր դաշ-
տանին անմաքրութեանը պէս անմաքուր պի-
27 տի ըլլայ ։ Եւ ամէն անոնց դպչողը անմաքուր
պիտի ըլլայ , ու իր հագդերձները պիտի լուայ ,
և ինքը Նորով լուացուի , ու մինչև իրիկուն
28 անմաքուր ըլլայ ։ Եւ Նէ որ իր ծորումէն
մաքրուի , անտունը եօթը օր պիտի համրէ
29 իրեն , ու անկէ ետև մաքուր ըլլայ ։ Եւ ու-
թերորդ օրը Նէր տատրակ կամ ազաւնիի
երկու ձագ պիտի առնէ իրեն , ու Տէրոջը առջևը ժողովքի
խորանին դուռը քահանային պիտի բերէ ա-
30 նոնք ։ Եւ քահանան մէկը մեղքի պատարագ

ա ԳԼ. իբ. 4։ թ Թուա. լ. 2։ բ Թագ. գ. 29։ Պտգ. է. 23։
գ ԳԼ. ժա. 25։ ժէ. 15։
դ ԳԼ. ժգ. 19։ 31։
ե ԳԼ. իբ. 4։ բ Օր. իգ. 10։
զ ԳԼ. ժգ. 30։ 31։
է ԳԼ. ժգ. 19։ 31։
ը ԳԼ. ժգ. 2։
թ Տես գլ. ի. 18։
ժ Պտգ. իմ. 20։ Պտգ. լ. 25։ Ղևտ. ը. 43։
ի Ելմ. 13։

ու մկալը ոչխակէզ պիտի ընէ. և քահանան
ՏԷր�near the բը առնէր քաւութիւն պիտի ընէ անոր
իր անմաքրութեանը Ժողովին համար։
31 Այսպէս Իսրայէլի որդիքը իրենց անմաք-
րութենէն պիտի զգուշացնէք, որ իրենց
մէջը եղած վրանս պղծելով իրենց ան-
32 մաքրութեանը պատճառով չմեռնին։ Ջոր ու-
նեցողին՝ և իմ զուգաւորութեան տերմը
33 հէլլելով անմաքուր եղողին, Ուր իր զաշա-
նոցը հիւանդ եղող կինոջը՝ և Ժողու մ ունե-
ցող մարդուն կամ կինոջը՝ ու անմաքուր
կնկան հետ պառկող մարդուն օրէնքը սա է։

ԳԼ. ԺԶ

1 Ասկէ վերջ Տէրոջ խօսելուն՝ Ահարոնին
երկու որդւոյն մեռնելէն ետքը, որոնք Տէ-
2 րոջը առջևը մօտենան ու մեռան. Եւ Տէրը
ըսաւ Մովսէսին, խօսէ քու եղբօրդ Ահա-
րոնին որ Համէն ատեն սուրբ տեղը՝ վարա-
գուրին ներսի դին՝ տապանակին վրայ եղած
քաւութիւնին առջևը չմտնէ, որ չմեռնի.
ինչու որ ամպի մէջ պիտի երևնամ քաւու-
3 թիւնին վրայ։ Ահարոն սա բանը պիտի
մտնէ սրբարանը. Ուզդի պատարագի հա-
մար զուարակով մը, և ոչխակէզի համար խո-
4 յով մը։ Հագաւէ սուրբ չալուկ պիտի հագնի,
և իր մարմնոյն վրայէն կտաւէ վարտիք ու-
նենայ, ու իր մէջքը կտաւէ գօտի կապէ, և
իր գլուխը կտաւէ խոյր դնէ. սոնք սուրբ
զգեստներ են. ուստի Ի իր մարմինը ջրով
5 պիտի լուայ, ու զանոնք հագնի։ Եւ Իսրա-
յէլի որդւոյն Ժողովքէն մեղքի պատարագի
համար այծերէն երկու նոխազ, ու ոչխակ-
6 զի համար մէկ խոյ մը պիտի առնէ։ Եւ
Ահարոն իր մեղքի պատարագին զուարակը
պիտի մատուցանէ, և Ի իրեն համար ու իր
7 տանը համար քաւութիւն պիտի ընէ։ Եւ
երկու նոխազը պիտի առնէ, ու Տէրոջմէ ա-
8 ջիը Ժողովքի խորանին դուռը կեցնէ։ Եւ
Ահարոն այն երկու նոխազներուն վրայ վի-
ճակներ պիտի ձգէ. մէկ վիճակը Տէրոջը հա-
մար՝ ու մէկալ վիճակը ազազ արձակուելու
9 նոխազին համար։ Եւ Ահարոն պիտի մօտե-
ցընէ այն նոխազը զոր Տէրոջը վի-

ճակը ելաւ, ու մեղքի պատարագ ընէ զա-
10 նիկա։ Եւ այն նոխազը որուն վրայ ազազ
արձակուելու վիճակը ելաւ, Տէրոջը առ-
ջևը ողջ պիտի կայնեցընէ՝ Որ անով քաւու-
թիւն ընէ, -- ազազ արձակելու համար զէպ
ի անապատը խրկէ։
11 Եւ Ահարոն իր մեղքի պատարագին զուա-
րակը պիտի մատուցանէ, և իրեն համար ու
իր տանը համար քաւութիւն պիտի ընէ, և
իր մեղքի պատարագին զուարակը մորթէ։
12 Եւ Տէրոջը առջևը եղած սեղանին վրայէն
էրելոցառ լեցուն կրակի կայծեր պիտի առ-
նէ, ու Ցարակ ծեծուած անուշահոտ խունկ
կէն իր ձեռքերը լեցնէ, ու վարագուրին
13 ներսի դին բերէ։ Եւ խունկը կրակին վրայ
պիտի դնէ Տէրոջը առջևը, ու խունկին Ամպ
իր վկայութիւնին վրայի Քաւութիւնը պիտի
14 ծածկէ, որ չմեռնի։ Եւ Ցզուարակին արիւ-
նէն պիտի առնէ, ու Ի իր մատովը քաւու-
թիւնին վրայ արևելեան կողմը սրսկէ, և իր
մատովը արիւնէն քաւութիւնին առջևը եօ-
թը անգամ սրսկէ։
15 Եւ Ժողովրդին համար մեղքի պատարագ
ըլլալու նոխազը պիտի մորթէ, ու անոր արիւ-
նը վարագուրին ներսի դին պիտի բերէ. և
զուարակին արիւնովը ըրածին պէս ընէ անոր
արիւնովը, այսինքն քաւութիւնին վրայ ու
16 քաւութիւնին առջևը սրսկէ անոնց Եւ Ապրա-
նին համար քաւութիւն պիտի ընէ՝ Իսրա-
յէլի որդւոյն անմաքրութիւններէն ու անոնց
յանցանքներէն՝ ըստ ամենայն մեղքերուն
համար. Ժողովքի խորանին համար
ալ, որ անոնց հետ -- անոնց անմաքրութիւն-
17 ներուն մէջ կը կենայ։ Եւ պրպտանը քաւու-
թիւն ընելու մտած ատենը, մինչև որ իրեն
համար ու իր տանը համար և Իսրայէլի բոլոր
Ժողովքին համար քաւութիւն ընէ ու դուրս
ելլէ, Ժողովքի խորանին մէջ մարդ մը պիտի
18 չըլլայ։ Եաքը Տէրոջը առջևը եղած սեղանը
պիտի ելլէ, ու անոր համար քաւութիւն ընէ.
և զուարակին արիւնէն ու նոխազին արիւնէն
առնէ, և սեղանին եղջիւրներուն վրայ չուրջ-
19 չանակի դնէ։ Եւ արիւնէն իր մատովը եօթը
անգամ անոր վրայ պիտի սրսկէ. ու Իսրայէլի
որդւոյն անմաքրութիւններէն մաքրէ, ու
20 սուրբ ընէ անոր։
Եւ պրպտանին ու Ժողովքի խորանին և
սեղանին համար Ապաքաւութիւն ընելը լմընցը-
նելէն ետքը, ողջ նոխազը պիտի մօտեցընէ.

ա ԳԼ. ժա. 47։ բ Օր. իզ. 8։ Եզեկ. խզ. 23։ գ Եբր. գաւազան։ դ Ած. ե. 3։ ժԹ. 15, 20։ Եզեկ. և. 11։ իզ. 38։ ե Ած. 2։ զ Ած. 16։ է Ած. 19։ ը Ած. 25։ թ Ած. 24։ — ժ ԳԼ. ժ. 1, 2։ ի Եզ. ւ. 10։ ԳԼ. իգ. 21։ Եբր. թ. 7։ ժ. 10։ ի Եզ. իե. 22։ ես. 34։ գ Ծնած. ը. 10։ 11։ 12։ ի Եբր. թ. 7, 12, 24։ 25։ լ ԳԼ. գ. 3։ խ Եզ. իբ. 39, 42, 43։ ԳԼ. զ. 10։ Եզեկ. իզ. 17, 18։ ծ Եզ. ւ. 20։ ԳԼ. ը. 6, 7։ կ Տէս գԼ. գ. 14։ Թուա. իթ. 11։ բ Մն. իթ. 21։ Եզեկ. գ. 17։ Եզեկ. իե. 22, 23։ մ ԳԼ. թ. 7։ Եբր. ե. 2, 4։ յ Ած. ը. 1։ Թուա. Ժզ. 7։ 18։ 46։ ն Ցայտ. ը. 5։ 4։ շ Եբր. ը. 17։ ե. 2։ թ. 7։ 28։ ո Ած. 2։ Եբր. գ. 19։ թ. 5, 7։ 12։ չ Տէս Եզ. իթ. 36։ Եզեկ. իե. 18։ Եբր. թ. 22։ 23։ պ Եզեկ. իզ. 20։ ջ Ած. 16։ Եզեկ. իե. 20։

21 Եւ Ահարոն իր երկու ձեռքերը ոչխակէզին գլխուն վրայ պիտի դնէ, ու Իսրայէլի որդւոյն բոլոր անօրէնութիւնները և անոնց բոլոր յանցանքները և բոլոր մեղքերը պիտի խոստովանի անոր վրայ. և Ցանոնք նոխազին գլխուն վրայ դնելով՝ յարմար մարդու մը ձեռքով անապատը խրկէ։ 22 Եւ նոխազը անապատը խրկէ։ Եւ նոխազը անոնց բոլոր անօրէնութիւնները իր վրան ---՝ անբնակ երկիր մը պիտի տանի. և ձրէ անապատին մէջ թող տայ նոխազը։
23 Եւ Ահարոն Ժողովքի խորանը պիտի մտնէ, ու սրբարանը մտնելու ժամանակին հա-
դած կտաւէ հանդերձները հանէ, և զանոնք
24 հոն դնէ։ Եւ սաբը տեղը իր մարմինը ջրով պիտի լուայ, ու իր հանդերձները հագնի. Եւ ելլէ իր ոչխակէզը ու Ժողովրդին ոչ-
25 խակէզը մատուցանի, ու իրեն համար և Ժո-
ղովրդին համար քաւութիւն ընէ։ Եւ Ցեղ-
քի պատարագին ճարպը սեղանին վրայ պի-
տի այրէ։
26 Եւ նոխազը ազազ արձակելու տանողը իր հանդերձները պիտի լուայ, ու իր մարմինը ջրով լուայ, և ետքը բանակը մտնի։
27 Եւ ան մեղքի պատարագին զուարակը ու մեղքի պատարագին նոխազը՝ որոնց արիւնը քաւութիւն ընելու համար սուրբ տեղը բե-
րուեցաւ, բանակէն դուրս պիտի հանեն, և անոնց մորթերը ու անոնց միսերը և անոնց
28 պղտը կրակով այրեն։ Եւ զանոնք այրողը իր հանդերձները պիտի լուայ, ու մարմինը ջը-
րով լուայ, ու ետքը բանակը մտնի։
29 Եւ սա ձեզի յաւիտենական կանոն ըլլայ, որ Եօթներորդ ամսուն մէջ՝ ամսուն տասնե-
րորդ ---ձեր անձերը պիտի խոնարհեցընէք, ու բնաւ գործ մը չգործէք, թէ երկրա-
ցին և թէ ձեր մէջը գտնուող օտարակա-
30 նը։ Քանզի ան օրը Ճանան ձեզի քաւու-
թիւն պիտի ընէ Ձեզ մաքրելու համար, որ ձեր բոլոր մեղքերէն մաքրուիք Տէրոջը առ-
31 ջևը։ Ալն ձեզի հանգստութեան շաբաթ պի-
տի ըլլայ, և յաւիտենական կանոնով մը պի-
32 տի խոնարհեցընէք ձեր անձերը։ Եւ իր հօ-
րը տեղը քահանայութիւն ընելու համար Ծ-
ծուած ու Ծօրհնուած քահանան քաւութիւնը
պիտի ընէ, և Հագնի կտաւէ հանդերձները՝
33 այսինքն սուրբ հանդերձները. Եւ ամենա-
սուրբ տեղին համար քաւութիւն պիտի ընէ,
և Ժողովքի խորանին համար ու սեղանին հա-
մար քաւութիւն ընէ, և քահանաներուն ու
Ժողովքին բոլոր Ժողովուրդին համար քաւու-
34 թիւն ընէ։ Եւ ասիկա ձեզի յաւիտենական
կանոն ըլլայ Իսրայէլի որդւոյն համար իրենց
բոլոր մեղքերուն քաւութիւն ընելու Ցտա-
րին անգամ մը։ Եւ անոնք Տէրոջը Մովսէ-
սին պատուիրածին պէս ըրաւ։

ԳԼ. ԺԷ

1 Ամէն մարթեամբ անասուններուն արիւնը Տէրոջը պիտի մա-
տուցանէր խորանին դռանը քով։ Ուխտբան գոհ ընելը կ'ար-
գիլուի։ 10 Ամէն արիւնուա բանը, 13 ու մեռածը և գազա-
նէ գիշատուածը ուտելը կ'արգիլուի։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 խօսէ Ահարոնին ու անոր որդւոյն և Իսրա-
յէլի բոլոր որդւոյն, ու ըսէ անոնց, Սա է
3 որ Տէրը պատուիրեց՝ ըսելով, Իսրայէլի տու-
նէն ամ որ Ցարջառ մը կամ ոչխար մը և կամ
այծ մը բանակին մէջ մորթէ, կամ բանակէն
4 դուրս մորթէ, Եւ Տէրոջը խորանին առջևը
Տէրոջը զոհ մատուցանելու համար Ժողովքի
խորանին դուռը չբերէ, արիւն պիտի սեպուի
ան մարդուն. անիկա արիւն թափած է, ու
ան մարդը Ի իր Ժողովուրդին մէջէն պիտի կոր-
5 սուի. Ուրկէս դի Իսրայէլի որդիքը ան զոհերը
Ցոր Ձիա գաշտի մէջ կը մորթեն, Տէրոջը բե-
րեն, այսինքն Ժողովքի խորանին դուռը քա-
հանային բերեն, և խաղաղութեան զոհերու
6 համար զանոնք Տէրոջը զոհեն։ Եւ քահանան
Ի պիտի սրսկէ արիւնը Ժողովքի խորանին դու-
ռը՝ Տէրոջը անուշահոտ Ծխոյ համար իրեն
7 համար մէջ։ Եւ Ցեղը այլեւս զոհեր չզոհեն Ի դևերուն, որոնց ետևէն
Ցէգիպտոսէ պոռնկութիւն ըրին. ասիկա անոնց
յաւիտենական կանոն պիտի ըլլայ իրենց ազ-
8 գերուն մէջ։ Եւ պիտի ըսես անոնց, Իսրա-
յէլի տունէն կամ ձեր մէջը պանդխտացած
օտարականներէն մէկ մարդ մը Ի ոչխակէզ կամ
9 զոհ մատուցանելու ըլլայ, Եւ զանիկա Ցտէ-
րոջը մատուցանելու համար Ժողովքի խորանին
դուռը չբերէ, ան մարդը իր Ժողովուրդին
մէջէն պիտի կորսուի։
10 Եւ Իսրայէլի տունէն կամ ձեր մէջը պան-
դխտացած օտարականներէն մէկ մարդ մը
ինչ և իցէ արիւն ուտելու ըլլայ, Ի իմ երեսս
ան արիւն ուտող անձին վրայ պիտի անկեմ,
ու զանիկա իր Ժողովուրդին մէջէն կորսընցը-
11 նեմ. Ինչու որ մարմնին կենդանութիւնը

ա Տես բ Օր. ժբ. 5։ 15. 21։ գ Բ Օր. ժբ. 5, 6։ 15. 14։ դ Ծն. ժէ. 14։ ե Ծն. իա. 33։ իբ. 2։ լա. 54։ բ Օր. ժբ. 2։ զ Թուա. ժգ. 23։ է Թուա. ժգ. 4։ ժէ. 10։ բ Մն. իբ. 4։ Եզեկ. ե. 28։ իբ. 9։ ը ԳԼ. գ. 2։ թ Եւ. իթ. 18։ ԳԼ. գ. 5։ 11, 16։ է. 31։ Թուա. ժբ. 17։ ի Բ Օր. իբ. 17։ Բ Մն. ժ. 15։ Ասպ. Ձգ. 37։ ա Կոր. ժ. 20։ Ցայտ. իթ. 20։ լ Եւ. լէ. 15։ ԳԼ. ի. 5։ բ Օր. լ. 16։ Եզեկ. իգ. 8։ խ ԳԼ. ա. 2։ 3։ ծ Ած. 4։ կ Ծն. իթ. 4։ Գ Ես. 17։ է. 26։ 27։ Բ Օր. ժբ. 16։ 23։ ժէ. 25։ ա Թագ. ժբ. 33։ Եզեկ. խգ. 17։ Եզեկ. ժբ. 8։ ժէ. 24։

արիւնին մէջն է. և ես ձեզի տուի ան, որ սեղանին վրայ Հաշիւներուն համար քաւութիւն ընէք. քանզի Հոգիին համար քաւութիւն ընողը արիւնն է։ 12 Ասոր համար ես բացի՛լի որդւոցը ըսի, Ձեզմէ մէկը արիւն չառնէ. ձեր մէջը պանդխտացած օտարականն ալ արիւն չառնէ։ 13 Եւ իսրայէլի որդւոցմէ կամ ձեր մէջը պանդխտացած օտարականէն մէկը հաւուելու անասունի կամ թռչունի որս որսաց՝ թող արիւնը թափէ, ու հողով ծածկէ զայն։ 14 Վասն զի ամէն մարմնին կենդանութիւնը իր արիւնն է. անոր համար ըսի իսրայէլի որդւոցը, Բնաւ մարմնի մը արիւնը պիտի չուտէք, քանզի ամէն մարմնին կենդանութիւնը իր արիւնն է. ով որ ուտէ՝ պիտի կորսուի։ 15 Եւ երկրացիներէն կամ օտարականներէն դի կամ գիշատուած ուտող ամէն մարդ՝ իր լաթերը պիտի լուայ, ու ինքը Հոգով լուացուի, և մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ, ու եռչը 16 մաքուր ըլլայ. բայց թէ որ չլուայ զանոնք, և իր մարմինը չլուայ, անաւանը իր անօրէնութիւնը պիտի կրէ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Ասոր ընդդիմանալուն համար։ 29 Ընծայուած ուրիշ յանցութիւններուն համար։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, 2 Խօսէ իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց, Ես եմ Եհովայ ձեր Աստուածը։ 3 Ինչ ձեր բնակած եգիպտացի երկրին ըրածին պէս պիտի չընէք. և ինչ՝ Քանանու երկրին ըրածին պէս՝ ուր որ ձեզ պիտի առնեմ, պիտի չընէք, ու անոնց կանոններուն համեմատ պիտի չգործէք։ 4 Իմ դատաստաններս պիտի ընէք, և իմ կանոններս պահէք, որ անոնցմով քալէք. Ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։ 5 Ուստի իմ կանոններս ու իմ դատաստաններս պիտի պահէք, Որ զանոնք կատարող մարդը անոնցմով պիտի ապրի. Ես եմ Տէրը։

6 Բնաւ մէկը իր մօտ ազգականին չմօտենայ՝ ծնոտ մերկութիւնը բանալու համար. Ես եմ Տէրը։ 7 Քու Հօրդ մերկութիւնը կամ քու մօրդ մերկութիւնը չբանայես. անիկա քու մայրդ է. մերկութիւնը չբանայես։ 8 Քու Հօրդ կնոջը մերկութիւնը չբանայես. ան Հօրդ կիսանը մերկութիւնը չբանայես։ 9 Քու Հօրդ մերկութիւնն է, Քու Հօրդ ապրած կամ ծնած քոյրդ մերկութիւնը, թէ տանը մէջ ծնած եւ թէ դուրսը ծնած, անոնց մերկութիւնը չբանայես։ 10 Նաև քու որդւոյդ աղջկանը կամ քու ապրիկդ աղջկանը մերկութիւնը չբանայես, քանի որ անոնց մերկութիւնը քու մերկութիւնդ է։ 11 Քու Հօրդ կնոջը աղջկանը մերկութիւնը՝ անոնց մէջ ծնած քու քոյրդ ըլլալով՝ անոր մերկութիւնը չբանայես։ 12 Նաև Քու Հօրդ քրոջը մերկութիւնը չբանայես. անիկա քու Հօրդ ազգականն է։ 13 Նաև անիկա քու Հօրդ ապրականն է։ Քու մօրդ քրոջը մերկութիւնը չբանայես, վասն զի անիկա քու մօրդ ազգականն է։ 14 Քու Հօրդ եղբօրը մերկութիւնը չբանայես, անոր կնկանը չմօտենաս. անիկա քու Հօրաքրոջդ է։ 15 Քու Հարսդ մերկութիւնը չբանայես. անիկա քու որդւոյդ կինն է, անոր մերկութիւնը չբանայես։ 16 Քու եղբօրդ կնկանը մերկութիւնը չբանայես. ան քու եղբօրդ մերկութիւնն է։ 17 Կնկան մը ու անոր աղջկանը մերկութիւնը չբանայես. և անոր որդւոյն աղջիկը կամ անոր ապրիկը աղջիկը չառնես՝ անոնց մերկութիւնը բանալու համար, անոնք անոր ազգականներն են. անոնց մէջ չարութիւն է ան։ 18 Եւ կնկի մը իր քրոջը հետ չառնես՝ իր կենդանութեան ատեն վշտացնելու համար՝ մերկութիւնը բանալով։

19 Եւ իր անմաքրութեանը առնը գատուած կնկան մը չմօտենաս՝ անոր մերկութիւնը բանալու համար։ 20 Նաև ընդդատութեան համար քու դրացիդ կնկանը հետ չպառկիս, անոր հետ պղծուելով։ 21 Քու սերունդդ Մոլոքին համար կրակէ անցընելու չտայես, և Քու Աստուածդ անունը չպղծես. Ես եմ Տէրը։ 22 Արուի հետ՝ կնկան հետ պառկելու պէս չընես՝ պարկեշտութիւն է։ 23 Անասունի մը հետ չպղծուիս, անոր հետ պղծուելով. ու բնաւ կնկի մը անասունի մը առջև կայնի՝ անոր հետ զուգաւորելու. Նզովք է ան։

24 Անոնց մէկովն ալ բնաւ չպղծուիք, Վասն

8 ըզդ է, անոր մերկութիւնը չբանաս։ Քու Հօրդ կնկանը մերկութիւնը չբանաս. ան 9 քու Հօրդ մերկութիւնն է, Քու Հօրդ ապրիկը կամ ան մօրդ աղջկանը քու քրոջդ մերկութիւնը, թէ տանը մէջ ծնած թէ դուրսը ծնած, անոնց մերկութիւնը չբանաս։ 10 Նաև քու որդւոյդ աղջկանը կամ քու ապրիկդ աղջկանը մերկութիւնը՝ անոնց մերկութիւնը չբանաս, ինչու որ անոնց մերկութիւնդ է։ 11 Քու Հօրդ կնկանը աղջկանը մերկութիւնը՝ քու Հօրմէդ ծնած քու քոյրդ ըլլալով՝ անոր մերկութիւնը չբանաս։ 12 Նաև Քու Հօրդ քրոջը մերկութիւնը չբանաս. անիկա քու Հօրդ ազգականն է։ 13 Նաև անիկա քու Հօրդ ապրականն է։ Քու մօրդ քրոջը մերկութիւնը չբանաս, ինչու որ անիկա քու մօրդ ազգականն է։ 14 Քու Հօրդ եղբօրը մերկութիւնը չբանաս, անոր կնկանը չմօտենաս. անիկա քու Հօրաքրոջդ է։ 15 Քու Հարսդ մերկութիւնը չբանաս. անիկա քու որդւոյդ կինն է, անոր մերկութիւնը չբանաս։ 16 Քու եղբօրդ կնկանը մերկութիւնը չբանաս. ան քու եղբօրդ մերկութիւնն է։ 17 Կնկան մը ու անոր աղջկանը մերկութիւնը չբանաս. և անոր որդւոյն աղջիկը կամ անոր ապրիկը աղջիկը չառնես՝ անոնց մերկութիւնը բանալու համար, անոնք անոր ազգականներն են. անոնց մէջ չարութիւն է ան։ 18 Եւ կնկի մը իր քրոջը հետ չառնես՝ իր կենդանութեան ատեն վշտացնելու համար՝ մերկութիւնը բանալով։

19 Եւ իր անմաքրութեանը առնը գատուած կնկան մը չմօտենաս՝ անոր մերկութիւնը բանալու համար։ 20 Նաև Ընդդատութեան համար քու դրացիդ կնկանը հետ չպառկիս, անոր հետ պղծուելով։ 21 Քու սերունդդ Մոլոքին համար կրակէ անցընելու չտայես, և Քու Աստուածդ անունը չպղծես. Ես եմ Տէրը։ 22 Արուի հետ՝ կնկան հետ պառկելու պէս չընես՝ պարկեշտութիւն է։ 23 Անասունի մը հետ չպղծուիս, անոր հետ պղծուելով. ու բնաւ կնկի մը անասունի մը առջև կայնի՝ անոր հետ զուգաւորելու. Նզովք է ան։

դի բոլոր ասոնցմով պղծուեցան ան ազգերը՝ 25 որ ձեր առջևէն պիտի վռնտեմ։ Եւ ան երկիրը պղծուելով՝ Հանար անօրէնութիւնը անոր վրայ պիտի Հատուցանեմ, ու ան երկիրը իր 26 բնակիչները՝ պիտի փսխէ։ Ուստի դուք իմ կանոններս ու դատաստաններս պահէք, ու ասոնցմէ պղծութիւններէն մէկն ալ չընէք, ոչ երկրացին, ոչ ալ ձեր մէջը պանդխտացող օտարականը. Քանզի ձեզմէ առաջ եղած ան երկրին մարդիկը ասոր բոլոր պղծութիւնները 28 ըրին, ու ան երկիրը պղծուեցաւ։ Որ չըլլայ թէ Հան երկիրը ձեզ ալ դուրս փսխէ՝ ան պղծած առնելով, ինչպէս 29 որ ձեզմէ առաջ եղած ազգերը փսխեց։ Քանի որ ասոնցմէ մէկը ընելու ըլլայ, ան ընող անձերը իրենց ժո- 30 ղովուրդին մէջէն պիտի կորսուին։ Ուստի իմ հրամանները պահէք, Որ ձեզմէ առաջ գործուած պիղծ սովորութիւններէն Ձեզ չընէք, ու անոնցմով չպղծուիք. Ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։

ԳԼ. ԺԹ

1—37 Ջանազան օրէնքներու կրկնութիւն։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, 2 Խօսէ իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին ու ըսէ անոնց, Սուրբ եղէք, ինչու որ ես ձեր Եհովայ Աստուածը սուրբ եմ։ 3 Ձեր ամէն մէկը իր մօրմէն ու իր Հօրմէն պիտի վախնայ. և իմ շաբաթներս պիտի պահէք. Ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։ 4 Սուտ կուռքերուն մի դառնաք, Եւ ձեզի ձուլածոյ աստուածներ մի շինէք. Ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։

5 Եւ Թէ որ խաղաղութեան զոհ մատուցանէք Տէրոջը, Ձեզի մատուցէք որ ընդունելի 6 ըլլայ՝ Զոհը մատուցած օրերնիդ և Հետևեալ օրն ալ պիտի ուտուի. ու երրորդ օրուան 7 մնացածը կրակով պիտի այրուի։ Եւ Թէ որ անկէ երրորդ օրը ուտուելու ըլլայ, ան պիղծ 8 է, պիտի չընդունուի։ Եւ զանիկա ուտողը իր անօրէնութիւնը պիտի կրէ, վասն զի Տէրոջը սուրբ բանը պղծեց, ու ան անձը իր ժողովուրդէն պիտի կորսուի։

9 Եւ Երբ երկրին Հունձքը Հնձելու ատենդ, քու արտիդ եղերքը լման չՀնձես, ու 10 քու Հունձքիդ թիակած Հասկերը չժողվես։ Եւ քու այգիդ ճաշատաղ չընես, այսինքն այգիդ մէջ մնացած ոսկորները չքաղես. զանոնք աղքատին և օտարականին Համար թողուս. Ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։

11 Գողութիւն մի ընէք. սուտ մի գրուցէք, 12 Եւ մէկզմէկ մի խաբէք։ Եւ Իմ անունովս սուտ սեղը երդում մի ընէք, Ու ձեր Աստուծոյն անունը մի պղծէք. Ես եմ Տէրը։ 13 Դրա դրացիդ զրկանք մի ըներ, և յափշտակութիւն մի ըներ. Երբեմն վարձքով բանողին գործին վարձքը մինչև առաւօտ քու քովդ չմնայ։

14 Խուլին մի հայհոյեր, Ու կոյրին առջևը գայթակղութիւն մի դներ, Հապա Քու Աստուծմէդ վախցիր. Ես եմ Տէրը։

15 Դատաստանի մէջ անիրաւութիւն մի ընէք. աղքատին աչառութիւն մի ըներ, և մեծը մի շոյեր քովերնիդ. քու դրացիդ արդարութիւնով դատէ։

16 Քու ժողովուրդիդ մէջը չարախօսութիւն ընելու չպտըտիս. Քու ընկերիդ արիւնը չկենայ. Ես եմ Տէրը։ 17 Մտանես. Ես եմ Տէրը։ Եղբայրդ քու սրտիդ մէջը չատես. Քու դրացիդ անպատճառ յանդիմանես, Որ անոր Համար մեղք չկրես։ 18 Վրէժ չառնես, և քու ժողովուրդիդ որդւոցը ոխ չպահես, Հապա քու ընկերդ քու անձիդ պէս սիրես. Ես եմ Տէրը։

19 Իմ կանոններս պահէք. քու անասունիդ մէկ տեսակ ուրիշ տեսակին Հետ զուգաւորել չտաս. Քու արտիդ մէջ զանազան սերմ չցանես. Ու երկու նիւթէ գործուած զգեստն Հանդերձ չՀագնիս։

20 Եւ Թէ որ մէկը կնկան մը Հետ պառկի՝ զուգաւորութիւն ընէ, ու անիկա մէկու մը նշանուած աղախին է ու փրկուած չէ, ոչ ալ անոր ազատութիւն տրուած, անոնք պիտի պատժուին. անոնք պիտի չմեռնին, ինչ- 21 ուն որ կնիկը ազատ չէր։ Եւ Զանազդը իր յանցանքին պատարագը Տէրոջը պիտի բերէ Ժողովքի խորանին դուռը, Խոյ մը յանցանքի 22 պատարագի Համար։ Եւ քահանան յանցանքի պատարագին խոյովը Տէրոջը առջևը քա-

Ա Առա. խգ. 28։ Մոտ. ժգ. 34։ Հազմ. գ. 25։ Ե. 9։ Եզեկ. ա. 7։ Կող. ա. 14։ 20։ Երբ. ժգ. 12։ ա Գիւտ. ա. 2։ ա Ձոհ. ա. 5։

Երբ. ի. 22։

ԳԼ. ի. 26։

Բ Օր. ժբ. 16։ 24։ ժէ. 23։

Եզեկ. խգ. 7։

Հմմ. 11։ 18։ Ծն. ի. 4։ Բ Օր. ժբ. 25։

Եզ. իբ. 31։ ԳԼ. իբ. 8։ Բ Օր. ժ. 21։ Եզեկ. գ. 14։ խգ. 31։

ԳԼ. ժ. 23։

ԳԼ. ժէ. 5։

ԳԼ. ի. 13։ ի. 18։ ժԹ. 8։ Թուա. ԺԹ. 20։

Հմմ. 4։ Եզ. գ. 7։ ԳԼ. ժ. 44։ ԺԹ. 4։ 10։ 34։ ի. 7։ Եզեկ. ի. 5։ 7։ 19։ 26։

Եզեկ. ի. 7։ 8։ խգ. 8։

Եզ. խգ. 24։ Գ Օր. ի. 25։ Բ Օր. ժբ. 4։ 30։ 31։

Գ Օր. գ. 1։ 2։ գ. 1։ Եզեկ. ի. 19։

Եզեկ. ի. 11։ 13։ 21։ Գաղ. ժ. 5։ Ռոմ. ժ. 5։ Գաղ. գ. 12։

Եզ. գ. 2։ 6։ 29։ Մոտ. գ. 6։

ԳԼ. ի. 11։

Ծն. խԹ. 4։ ԳԼ. ի. 11։ Բ Օր. իբ. 30։ իբ. 29։ Եզեկ. իբ. 10։ Ամմա. բ. 7։ ա Կոր. ի. 3։

ԳԼ. ի. 17։ բ Թագ. ժգ. 12։ Եզեկ. իբ. 11։

ԳԼ. ի. 19։

ԳԼ. ի. 20։

Ծն. իբ. 18։ 26։ ԳԼ. ի. 12։ Եզեկ. իբ. 11։

ԳԼ. ի. 21։ Մատ. ժգ. 4։ Տես Բ Օր. իե. 5։ Մատ. իբ. 24։ Մար. ժբ. 19։

Գ Թագ. ա. 6։ 8։

ԳԼ. ի. 18։ Եզեկ. ժբ. 6։ իգ. 19։

ԳԼ. ի. 10։ Եզ. ի. 14։ Բ Օր. ի. 18։ իբ. 22։ Առակ. գ. 29։ 32։ Մատ. գ. 5։ Մատ. ի. 27։ Հռոմ. բ. 22։ ա Կոր. գ. 9։ Երբ. ժգ. 4։

Գ Թագ. ժա. 7։ 33։ Գար. ի. 43։

ԳԼ. ի. 2։ գ Թագ. ժգ. 3։ իա. 6։ իգ. 10։ Եզեկ. ժԹ. 5։ Եզեկ. ի. 31։ իգ. 37։ 39։

ԳԼ. ԺԹ. 12։ ի. 3։

իա. 6։ իբ. 2։ 32։ Եզեկ. ԼԲ. 20։ Եւ։ Մատ. ա. 12։

ԳԼ. իգ. 12։

Ելմ. 23։ Բ Օր. ժԸ. 9։

Հմմ. 24։

Հմմ. 2։ 4։

—

ԳԼ. ժա. 44։ իբ. 7. 26։ ա Պետ. ա. 16։

Եւ. ի. 12։

Եւ. ի. 8։ լա. 13։ 1։ ա Կոր. ժ. 14։ ա Ձոհ. ի. 21։

Եւ. ԼԳ. 17։ Բ Օր. իբ. 15։

ԳԼ. ի. 16։

ԳԼ. իգ. 22։ Բ Օր. իգ. 19։ 20։ 21։ Հռոմ. բ. 15։ 16։

ԳԼ. ի. 15։ իբ. 1։ 7։ 10։ Բ Օր. ի. 10։

ԳԼ. գ. 2։ Եզեկ. գ. 25։ Կող. գ. 9։

Եւ. ի. 7։ ԳԼ. գ. 3։ Բ Օր. ի. 11։ Թուա. ի. 33։ Ձոհ. ի. 12։

ԳԼ. ԺԸ. 21։

Թագ. ժ. 19։ աԹես. գ. 6։

Բ Օր. իգ. 14։ 15։

ԳԼ. ի. 16։

ԳԼ. իգ. 18։ Հռ. ժգ. 9։

Եզ. իգ. 1։ Մատ. ժ. 9։

Եւ. իգ. 1։ 7։ գ Թագ. իա. 15։ Թագ. ա. 60։ 61։ իե. 4։ ա Ձոհ. ե. 9։ 11։ գ. 15։

Թուա. ԺԸ. 15։ Գաղ. ե. 1։ Եզեկ. ի. 11։ ա Տիմ. ի. 20։ Բ Տիմ. գ. 2։ Տես. ա. 13։ Բ. 15։

Տես Հռոմ. ա. 32։ ա Կոր. ի. 2։ ա Տիմ. ի. 22։ Բ Թագ. ժգ. 22։ Առակ. ի. 22։ Հռոմ. ԺԸ. 17։ 19։ Գաղ. ի. 20։ Եփես. գ. 31։ ա Պետ. ա. 1։ Ձոհ. ի. 9։

Թագ. ի. 45։ իբ. 39։ Հռոմ. ԺԸ. 9։ Գաղ. ի. 14։ Ձոհ. բ. 8։

Բ Օր. իբ. 9։ 10։

Գ Թագ. ի. 9։

ւութիւն պիտի ընէ անոր իր ըրած մեղքին համար. և անոր ըրած մեղքը պիտի ներուի իրեն։

23 Ու երբոր ան երկիրը մտնէք, ու ամէն տեսակ ծառեր անկէ՝ պտուղ ուտելու համար, անտառնը անոր պտուղը չթլփատուած պիտի սեպէ անմաքուր պիտի սեպէք. ան ձեզի երեք տարի չթլփատուածի պէս սեպուելով պիտի 24 մի չուտուի։ Եւ չորրորդ տարին անոր բոլոր պտուղը Տէրը փառաւորելու համար սուրբ 25 պիտի ըլլայ։ Եւ հինգերորդ տարին անոր պտուղը պիտի ուտէք, որ իր ապրուստը ձեզի համար աւելցնէ. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։ 26 Արիւնով մի՛ ուտէք. չ՚ենթադրէք 27 և գուշակութիւն չընէք։ Ձեր գլուխները մի՛ եղերքի մազերը կիրկէք, ու քու մօրուքդ եղերքի մազերը չկործէք, 28 քու քովդ եղբօրը չարուես։ Եւ մէկու մը ննջեցեալ հոգիին վրայ կտրածներ չընէք, ու ձեր վրան դիրի նշան չընէք. ես եմ Տէրը։

29 Պղծելով պոռնկութեան մէջ չիյնայ, ու երկիրը պոռնկութիւնով չլեցուի։

30 Իմ շաբաթներս պահէք, ու իմ սրբարանիս 31 նայիլ ընէք. ես եմ Տէրը։ Կռնակ դարձնողներուն մի նայիք, և հմայողներուն քով մի հարցնէք, որ անոնցմով չպղծուիք. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։

32 Մազը ճերմակածին առջևը ոտք կենալ, և հին Տէրը պատուէ, ու քու Աստուծմէդ վախնալ. ես եմ Տէրը։

33 Եւ թէ որ օտարական մը ձեր երկրին մէջ ձեր քովը պանդխտանալու գայ, չնեղէք զանիկա։ 34 Ձեր քովը պանդխտացող օտարականը ձեր երկրին բնակչին պէս ըլլայ ձեզի, և քու անձիդ պէս սիրես անիկա, ինչու որ դուք ալ Եգիպտոսի երկրին մէջ օտարական էիք. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։

35 Դատաստանի մէջ անիրաւութիւն չընէք, կանգունի մէջ կշիռքի մէջ ու չափի մէջ 36 ալ։ Ձեր կշիռքները լման, ձեր նժարները լման, ձեր արգուն լման ու հինինը լման պիտի ըլլայ. ձեզ Եգիպտոսի երկրէն 37 հանող Տէրը ձեր Աստուածը ես եմ։ Ուստի իմ բոլոր կանոններս ու իմ բոլոր դատաստանները պահէք, և ընէք անոնք. ես եմ Տէրը։

ԳԼ. Ի

1 Մազերին զատակ նետիլը, ի՛պզիկը։ 2 Անոր զատակ մատնուիլը անոնցով զանոնք բնաջնջուն պատիժը։ 6 Վհուկներու հետևորդներուն համար։ 7 Սաբբ ըլլալու պատուէրը։ 9 Իր ծնողքը հայհոյողին։ 10 Չնախնին բնաջնջուն։ 11, 14, 17, 19 ապգատգիին։ 13 պրուպագէտին։ 15 և անասունի հետ պղծութիւն բնաջնջուն պատիժը։ 22 Աստուծոյ հնազանդելու վերյով։ 27 Վհուկներըը չապրեցնելու պատուէրը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, 2 Դուն Իսրայէլի որդւոցը ըսա, Իսրայէլի որդւոցմէն և Իսրայէլի մէջ պանդխտացող օտարականներէն ով որ իր սերունդէն Մողոքին տայ, անշուշտ պիտի մեռցուի. ան երկրին ժողովուրդը քարերով պիտի քարկոծեն անիկա։ 3 Ան ու Ես իմ երեսս ան մարդուն վրայ պիտի անկնեմ, ու զանիկա իր ժողովուրդին մէջէն կտրնդրեմ, ինչու որ անիկա իր սերունդէն Մողոքին տուած է՝ իմ սրբարանս պղծելու ու իմ սուրբ անունս անարգելու համար։ 4 Եւ թէ որ ան մարդը իր սերունդէն Մողոքին տուած ատենը՝ ան երկրին ժողովուրդը չտես 5 նելու գալով՝ զանիկա չմեռցընեն, Ես իմ երեսս պիտի անկնեմ ան մարդուն վրայ ու ատոր ընտանիքին վրայ, և անոնք և Մողոքին հետ պոռնկութիւն ընելու համար ան մարդուն հանէն բոլոր զայռիները իրենց 6 ժողովուրդին մէջէն պիտի կորսընցնեմ։ Եւ հմայողներուն ու հմայողներուն հանէն Երթալու դարձող մարդուն վրայ ալ երեսս պիտի անկնեմ, ու անիկա իր ժողովուրդին մէջէն կորսընցնեմ։ 7 Սրբեցէք ձեր անձերը, ու սուրբ եղէք, ինչու որ ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։ 8 Ու իմ կանոններս պահեցէք, ու զանոնք ընէք. ես եմ Տէրը որ ձեզ կը սրբեմ։ 9 Ով որ իր հայրը կամ իր մայրը անիծէ, անշուշտ պիտի մեռցուի. անիկա իր հայրը կամ իր մայրը անիծեց, անոր արիւնը իր վրայ պիտի ըլլայ։ Եւ ով որ ուրիշ մարդու մը կնկանը հետ շնութիւն ընէ, իր դրացիին կնկանը հետ շնութիւն ընողը անշուշտ պիտի մեռցուի. 11 հայցողն ալ հայցեալն ալ պիտի մեռցուին։ Եւ ով որ իր հօրը կնկանը հետ պառկի, իր հօրը 12 ամօթը բնաւորեցուցեր է. անշուշտ երկուքն ալ պիտի մեռցուին, անոնց արիւնը իրենց վրայ պիտի մեռցուի։ Եւ թէ որ մարդ մը իր հարսին հետ պառկի, անշուշտ երկուքն ալ պիտի մեռցուին. 13 պարշտութիւն ըրին, անոնց արիւնը իրենց վրայ պիտի ըլլայ։ Եւ թէ որ մարդ մը կնկան հետ պառկի, երկուքն ալ պղծութիւն ըրին. անշուշտ պիտի մեռցուին, անոնց արիւնը իրենց վրայ ըլլայ։ 14 Եւ թէ որ մարդ մը կնիկ մը ու անոր մայրը առնէ, անօրէնութիւն է. ան ալ ան ու կրակով պիտի այրուին, որ ձեր մէջը անօրէնութիւն չմնայ։ 15 Նոխտիան չընէ։ Եւ թէ որ մարդ մը անասուն առնէ հետ պառկի, անշուշտ պիտի մեռցուի, 16 ու անասունը պիտի սպաննէք։ Եւ թէ որ կնիկ մը որ և իցէ անասունի հետ զուգաւորելու համար անոր մօտենայ, կնիկն ալ անասունն ալ պիտի սպաննես. անոնց արիւնը իրենց վրայ պիտի մեռցուին. անոնց արիւնը իրենց վրայ ըլլայ։ 17 Եւ թէ որ մարդ մը իր քոյրը առնէ՝ իր հօրը աղջիկը կամ իր մօրը աղջիկը, ու անոր մերկութիւնը տեսնէ, ու աղջիկն ալ անոր մերկութիւնը տեսնէ, չարութիւն է. անոնք իրենց ժողովուրդին աչքին առջևը պիտի կտրատուին. անիկա իր քրոջը մերկութիւնը 18 բացաւ. իր անօրէնութիւնը պիտի կրէ։ Եւ թէ որ մարդ մը իր դաշտանին մէջ եղող կնկան մը հետ պառկի ու անոր մերկութիւնը բացայայտ, իրեն աղբիւրը բացաւ, կնիկն ալ իր արեան աղբիւրը բացաւ. երկուքն ալ իրենց ժողովուրդին մէջէն պիտի կտրատուին։ 19 Եւ քու մօրդ քրոջը կամ քու հօրդ քրոջը մերկութիւնը չբանաս. ինչու որ եթէ մէկը իր ազգականին մերկութիւնը բանալու ըլլայ, երեսս ալ իրենց անօրէնութիւնը պիտի կրեն։ 20 Եւ թէ որ մարդ մը իր հօրեղբօրը կնկանը հետ պառկի, իր հօրեղբօրը մերկութիւնը բացաւ. անոնք իրենց մեղքը պիտի կրեն. անզաւակ պիտի ըլլան։ 21 Եւ թէ որ մարդ մը իր եղբօրը կնիկը առնէ, պղծութիւն է ան. անիկա իր եղբօրը մերկութիւնը կը բացայ. անզաւակ պիտի ըլլան։

22 Ուստի իմ բոլոր կանոններս և իմ բոլոր դատաստաններս պահէք, ու ընէք անոնք, որ ան երկիրը ուր որ ձեզ պիտի տանիմ հոն չքաշէ ձեզ։ 23 Եւ պիտի չգնաք ան ազգերուն սովորութիւններովը, որոնք ձեր առջևէն պիտի վռնտեմ. քանզի ես ամէն բաներուը ըրին անոնք, ու ես զզացայ անոնցմէ. 24 և ըսի ձեզի, Անոնց երկիրը դուք պիտի ժառանգէք, ու ես անիկա ձեզի պիտի տամ տնօրհնած ըլլալու, երկիր մը որ կաթ ու մեղր կը բղխէ. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը որ ձեզ ազգերէն զատեցի։ 25 Ուստի ձեզ անմաքուր ու անմաքուր անասուններուն միջեւ, և անմաքուր ու մաքուր թռչուններուն միջեւ տարբերութիւն պիտի ընէք. և ձեր անձերը չպղծէք անասուններով կամ թռչուններով կամ գետնի վրայ սողացուններով որոնք ես զանոնք անմաքուր սեպեցի ձեզի համար։ 26 Սուրբ ըլլաք ինծի համար, քանզի սուրբ եմ ես Տէրս ու ձեզ ինծի տարբերեցի որ իմս ըլլաք։

27 Վհուկ կամ հմայող եղողը թէ երիկ մարդ ըլլայ և թէ կնիկ՝ անշուշտ պիտի մեռցուի. քարերով քարկոծեն զանոնք. անոնց արիւնը իրենց վրայ ըլլայ։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Քահանաներէն երեսնց մը ազգականին համար կրնային սուգ բռնել։ 6 Անոնք սուրբ պիտի ըլլային։ 8 ու սուրբ պիտի սեպուէին։ 7 Հաստատ քահանաներուն։ 13 ու քահանայապետին ամուսնանալուն վերյով։ 17 Արատ ունեցող քահանային ոտքերուն ու գլխուն մասնակցելը։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, խօսէ Ահարոնին որդւոցը՝ քահանաներուն ու ըսէ անոնց, Ոեհեմայ մը մեռնուն հոգիներէ համար անմաքուր չըլլայ իր ժողովուրդին մէջը. 2 բայց միայն իր մօտ ազգականին համար, այսինքն իր մօրը ու իր Տօրը և իր որդւոյն ու իր աղջկանը ու իր եղբօրը համար, 3 և իր կոյս քրոջը համար որ մօտ է իրեն ու երկան առած չէ, կրնայ անմաքուր ըլլալ։ 4 Բայց իր ժողովուրդին մէջը գլխաւոր մարդ ըլլալով, անմաքուր պիտի չըլլայ ինքզինքը պղծելով։ 5 Գլուխնին փետելով հնաոակ պիտի չընեն, և իրենց մօրուքին եզերքը չածիլեն, ու իրենց մարմինն ալ կտրածներ 6 չընեն. Սուրբ պիտի ըլլան իրենց Աստուծոյն. և իրենց Աստուծոյն անունը չպղծեն, ինչու որ Տէրոջը պատարագները — իրենց Աստուծոյն հացը անոնք կը մատուցանեն. ուստի սուրբ պիտի ըլլան։ 7 Պոռնիկ կամ պղծուած կնիկ չառնեն, և ինր երկիրն արձակուած կնիկ մը չառնեն. ինչու որ Աստուած սուրբ է իր Աստուծոյն. Ուստի պիտի սրբես անիկա, ինչու որ քու Աստուածոյդ հացը անիկա կը մատուցանէ. անիկա սուրբ պիտի ըլլայ քեզի, քանզի ես Տէրս որ ձեզ կը սրբեմ, սուրբ եմ։ 9 Եւ թէ որ քահանայի մը աղջիկը պոռնկութիւն ընելով պղծուելու ըլլայ, իր Հայրը կը պղծէ. անիկա կրակով պիտի այրուի։

10 Եւ իր եղբայրներէն մեծ եղող քահանան

որուն գլխուն օծման իւղը թափուած է, և որ իր ձեռքը լեցուցած է քահանայութեան համար հագուելու, իր գլուխը չմերկցնէ և իր հագուստները չպատռէ։ 11 Ոեհեմայ մարմնի մը քով չմտնէ, ոչ ալ իր հօրը կամ մօրը համար անմաքուր ըլլայ։ 12 Ոչ ալ սրբարանէն դուրս ելլէ, և իր Աստուծոյն սրբարանը չպղծէ, ինչու որ իր Աստուծոյն օծման իւղին պսակը իր վրան է. ես եմ Տէրը։ 13 Եւ ինքը իր կնկան հետ կոյս աղջկան հետ ամուսնանայ։ 14 Այրի կին մը, կամ ամուսնալուծուած կին մը, կամ պղծուած կին մը, պոռնիկ կին մը չառնէ, հապա իր ժողովուրդին մէջէն կոյս աղջիկ մը առնէ իր կնիկ։ 15 Ու իր սերունդը իր ժողովուրդին մէջ պղծուած չընէ. ես եմ Տէրը որ զանիկա կը սրբեմ։

16 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, 17 Ահարոնին ըսա, Քու սերունդներուդ մէջ ազգ ազգէն ան որ որ ունի ինչ որ թերութիւն՝ անիկա չմօտենայ իր Աստուծոյն հացը մատուցանելու համար։ 18 Որովհետև ինչ որ թերութիւն ունի ան մարդը՝ չմօտենայ, կամ կոյր մարդ մը կամ կաղ մը կամ քիթը տգեղ մը կամ ոտքերը կամ ձեռքերը ծռած մը, 19 կամ կոտրած ոտքով կամ կոտրած ձեռքով մը, 20 կամ կուզ մը կամ թզուկ մը կամ աչքին մէջ սպիտակ մը ունեցող կամ քոսոտ կամ ճապաղ կամ ամորձին ջարդուած մը։ 21 Ահարոն քահանային սերունդէն ան մարդը որ որ ունի ինչ որ թերութիւն՝ անիկա չմօտենայ Տէրոջ պատարագները մատուցանելու համար. թերութիւն ունի, իր Աստուծոյն հացը մատուցանելու համար չմօտենայ։ 22 Սուրբ սրբոցներէն ինչ որ ուտէ, ինչպէս նաև սուրբ բաներէն, 23 բայց վարագուրին քով չերթայ և սեղանին քով չմօտենայ, որովհետև թերութիւն ունի, որպէս զի իմ սրբարաններս չպղծէ. ես եմ Տէրը որ զանոնք կը սրբեմ։ 24 Ուստի Մովսէս ըսաւ Ահարոնին և անոր որդիներուն ու Իսրայէլի բոլոր որդւոցը։

ԳԼ. ԻԲ.

1 Սուրբ բաներուն մօտենալու ատեն մաքուր ըլլալ։ 3 Անմաքուր մարդուն պատուէրը։ 4 Ոեհեմայ հոգիներէ համար անմաքուր ըլլալ։ 6 Ուտելէ առաջ լուացուելու պատուէրը։ 7 Սաբբ ըլլալու պատուէրը։ 8 Ինքնին մեռած կենդանիներ չուտել։ 9 Սաբբ պահելու պատուէրը։ 10 Օտարականը քահանային տունը չուտէ։ 11 Ստրուկ գնուած քահանային տունը կրնայ ուտել։ 12 Քահանային աղջիկը օտարականի մը հետ ամուսնանալու պատուէրը։ 13 Ու այրի կամ ամուսնալուծուած ըլլալու պատուէրը։ 14 Անգիտութեամբ սուրբ բան մը ուտելու համար տուգանք տալ։ 15 Սուրբ բաները չպղծել։ 16 Ուրիշներուն անօրէնութիւն չբերել։ 17 Ամէն ընծաներ ալ անարատ ըլլալու պատուէրը։ 18 Ամէն ընծաներ ալ անարատ ըլլալու պատուէրը։ 19 Արուներ ըլլալու պատուէրը։ 20 Ամէն ընծաներ ալ անարատ ըլլալու պատուէրը։ 21 Ամէն ընծաներ ալ անարատ ըլլալու պատուէրը։ 22 Ամէն ընծաներ ալ անարատ ըլլալու պատուէրը։ 23 Ամէն ընծաներ ալ անարատ ըլլալու պատուէրը։ 24 Ամէն ընծաներ ալ անարատ ըլլալու պատուէրը։ 25 Ամէն ընծաներ ալ անարատ ըլլալու պատուէրը։ 26 Ամէն ընծաներ ալ անարատ ըլլալու պատուէրը։ 27 Ամէն ընծաներ ալ անարատ ըլլալու պատուէրը։ 28 Ամէն ընծաներ ալ անարատ ըլլալու պատուէրը։ 29 Ամէն ընծաներ ալ անարատ ըլլալու պատուէրը։ 30 Ամէն ընծաներ ալ անարատ ըլլալու պատուէրը։ 31 Ամէն ընծաներ ալ անարատ ըլլալու պատուէրը։ 32 Ամէն ընծաներ ալ անարատ ըլլալու պատուէրը։ 33 Ամէն ընծաներ ալ անարատ ըլլալու պատուէրը։

ա Ելս. ժբ. 3։ գ Ելս. ժբ. 4։ դ Ելս. ժբ. 5։ ե Ելս. ժբ. 6։ զ Ելս. ժբ. 7։ է Ելս. ժբ. 8։ ը Ելս. ժբ. 9։ թ Ելս. ժբ. 10։ ժ Ելս. ժբ. 11։ ի Ելս. ժբ. 12։ լ Ելս. ժբ. 13։ խ Ելս. ժբ. 14։ ծ Ելս. ժբ. 15։ կ Ելս. ժբ. 16։ հ Ելս. ժբ. 17։ ձ Ելս. ժբ. 18։ ղ Ելս. ժբ. 19։ ճ Ելս. ժբ. 20։ մ Ելս. ժբ. 21։ յ Ելս. ժբ. 22։ ն Ելս. ժբ. 23։ շ Ելս. ժբ. 24։ ո Ելս. ժբ. 25։ չ Ելս. ժբ. 26։ պ Ելս. ժբ. 27։ ջ Ելս. ժբ. 28։ ռ Ելս. ժբ. 29։ ս Ելս. ժբ. 30։ վ Ելս. ժբ. 31։ տ Ելս. ժբ. 32։ ր Ելս. ժբ. 33։

ա Ելս. ժբ. 1։ բ Ելս. ժբ. 2։ գ Ելս. ժբ. 3։ դ Ելս. ժբ. 4։ ե Ելս. ժբ. 5։ զ Ելս. ժբ. 6։ է Ելս. ժբ. 7։ ը Ելս. ժբ. 8։ թ Ելս. ժբ. 9։ ժ Ելս. ժբ. 10։ ի Ելս. ժբ. 11։ լ Ելս. ժբ. 12։ խ Ելս. ժբ. 13։ ծ Ելս. ժբ. 14։ կ Ելս. ժբ. 15։ հ Ելս. ժբ. 16։ ձ Ելս. ժբ. 17։ ղ Ելս. ժբ. 18։ ճ Ելս. ժբ. 19։ մ Ելս. ժբ. 20։ յ Ելս. ժբ. 21։ ն Ելս. ժբ. 22։ շ Ելս. ժբ. 23։ ո Ելս. ժբ. 24։ չ Ելս. ժբ. 25։ պ Ելս. ժբ. 26։ ջ Ելս. ժբ. 27։ ռ Ելս. ժբ. 28։ ս Ելս. ժբ. 29։ վ Ելս. ժբ. 30։ տ Ելս. ժբ. 31։ ր Ելս. ժբ. 32։ ց Ելս. ժբ. 33։

որուն դէմառն վրայ օծման ևղը թափուած է, ու ՚զգեստները հադնելու օրհնուած, ՚իր գլուխը պիտի չքանայ, և իր լաթերը չպատռէ, 11 ուխ, եւ մեռած մարդու մը քով չերթայ, ոչ ալ իր հօրը կամ իր մօրը համար անմաքրուի, 12 քուր ըլլայ· ՚Եւ սրբարանէն դուրս չելլէ, ու իր Աստուծոյն սրբարանը չպղծէ· ինչու որ ՚իր Աստուծոյն օծման ևղին պսակը իր վրան է· ես եմ Տէրը։ 13 Եւ նանիկա կոյս մը իրեն 14 կնիկ պիտի առնէ· Որբևայրի կամ պատռած կամ պղծուած կամ պոռնիկ չառնէ, հապա կնիկ ըլլալու համար իր ժողովուրդէն 15 կոյս մը առնէ, Որ իր ազգին չպղծէ իր ժողովուրդին մէջը, ինչու որ ՚ես եմ Տէրը՝ որ կը սրբեմ զանիկա։

16 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, 17 Խօսէ Ահարոնին ու ըսէ, Քու սերունդիդ իրենց ազգերուն մէջ ով որ իր վրան արատ մը ունի, ՚Թող չմօտենայ իր Աստուծոյն հացը 18 մատուցանելու· Ինչու որ բնաւ արատ ունեցող մարդ մը պիտի չմօտենայ· կոյր մարդը՝ կաղը՝ կամ կարճունչը՝ կամ *էր անդամներուն 19 ձէջ հաւասարդ բան մը ունեցողը՝, կամ ոտքը 20 կոտրած՝ կամ ձեռքը կոտրած մարդը, կամ ապաժոռը՝ կամ թզուկը՝ կամ իր աչքին մէջ բիծ ունեցողը՝ կամ քոսոտը՝ կամ որքինոտը՝ 21 կամ ՚ի փոչտանակը· Ահարոն քահանային սերունդէն արատ մը ունեցող մարդը ՚Տէրոջը պատարագները մատուցանելու պիտի չմօտենայ, ՚Հաց իր Աստուծոյն չպիտի մատուցանէ· 22 հացը մատուցանելու պիտի չմօտենայ· Ամէնէն իր Աստուծոյն հացը պիտի ուտէ, թէ ՚ամենասրբուհիներէն, 23 ու թէ սրբուհիներէն· Միայն վարագուրին քովը պիտի չմտնէ, և սեղանին չմօտենայ, ինչու որ արատ ունի, ու ՚իմ սուրբ բաներս չպղծէ, քանզի ես եմ՝ զանոնք սրբող 24 Տէրը ես եմ՝ Եւ Մովսէս խօսեցաւ — Բ Ա Ն Ը Ր Ը Ա Հարոնին ու անոր որդւոցը և Իսրայէլի բոլոր որդիներուն։

ԳԼ· ԻԹ

1 ՔԱհանայք իրենց անմաքրութեան ժամանակը սուրբ բաներուն մօտենալու չէին։ 6 Իրենց մաքրութիւնն ալ վայելով։ 10 ՔԱհանային ընտանիքէն ով իրաւունք ունէր սուրբ բաներուն ուտելու։ 17 Ոչ մատաղելու անասունը անարատ ըլլալու էր։ 26 Ութ օրուան չհասած անասուն մը Տէրոջը պիտի չմատուցուէր։ 29 Շնորհակալութեան զոհը ուտելուն պատուէրները։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, 2 Խօսէ Ահարոնին ու անոր որդւոցը՝ որ իրայէլի որդւոցը մատուցած սուրբ բաներէն ՚ձգտոյշ կենան, և ՚իմ սուրբ անունս չպղծեն ա քանի՞ որ ՚ինծի կը սրբեն· Ես եմ Տէրը։ 3 Ըսէ անոնց, Ձեր բոլոր սերունդէն ձեր ազգութեան մէջ՝ ով որ ՚իր անմաքրութիւնը իր վրան ունենալով մօտենայ ան սուրբ բաներուն որ իսրայէլի որդիքը կը սրբեն Տէրոջը, ան անձը իմ առջեւս պիտի կտրուի· Ես եմ Տէրը։ 4 Ով որ Ահարոնին ցեղէն բորոտ ըլլայ, կամ ՚ծորում ունենայ, սուրբ բաներէն պիտի չուտէ մինչեւ որ մաքրուի· և ով որ մեռելէ պղծուած բանի մը դպչի, կամ ՚սերմը մը որուն դուդաւորութեան սերմը իրմէն ելած 5 է, կամ ՚ով որ դպչի որ և իցէ սողունի մը որով կրնայ անմաքուր ըլլալ, կամ ՚մարդու մը որմէն կրնայ անմաքուր ըլլալ, որ և իցէ 6 անմաքրութիւն որ անիկա ունենայ, Անոնց դպչող մարդը մինչեւ իրիկուն անմաքուր պիտի ըլլայ, և սուրբ բաներէն չուտէ, հապա 7 ՚իր մարմինը չլուայ· Եւ երբ արեւը մարը մտնէ, մաքուր պիտի ըլլայ, ու ետքը սուրբ բաներէն ուտէ, ինչու որ ՚անոնք իր հացն է· 8 ՚Անիկա մեռած կամ գազանը բեկ պիտի չուտէ, որ անով չպղծուի· Ես եմ Տէրը։ 9 Եւ ՚իմ կարգադրութիւնս պիտի պահեն, ՚որ անոր համար մեղք չկրեն, ու անոր պղծելուն համար չմեռնին· Ես եմ Տէրը որ զանոնք կը սրբեմ։

10 Քնաւ օտարական մը սուրբ բանէ պիտի չուտէ· քահանային հիւրը կամ վարձկանը 11 սուրբ բանէ պիտի չուտէ· Բայց քահանային իր առակովը ծախու առած անձը ու իր տունը ծնածը անկէ պիտի ուտէ· Անոնք 12 անոր կերակուրէն պիտի ուտեն· Թէ որ քահանային աղջիկը օտարականի մը հետ ամուսնացած, անկիա նուիրուած սուրբ բաներէն 13 պիտի չուտէ· Բայց թէ որ քահանային աղջիկը այրեւարի կամ արձակուած ըլլայ ու չկայ զաւակ չունենայ, ան իր հօրը տունը դառնայ, ՚նախքան հոր ապրնդութեան ժամանակին պէս՝ իր հօրը հացէն պիտի ուտէ· սակայն բնաւ օտարական մը անկէ չուտէ։

14 ՚Եւ թէ որ մարդ մը անգիտութեամբ սուրբ բանէ մը ուտէ, անոր վրայ հինգերորդ մաս մը պիտի աւելցնէ, ու սուրբ բանովը մէկտեղ 15 քահանային տայ· Եւ իսրայէլի որդւոցը Տէրոջը մատուցած ՚սուրբ բաները չպղծեն·

16 ՚Որ իրենց սուրբ բաները ուտելով՝ ՚յանցանագործութեան անօրէնութիւնը իրենց վրայ չբերեն, ՚ինչու որ ես եմ Տէրը որ զանոնք կը սրբեմ։

17 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, 18 Խօսէ Ահարոնին ու անոր որդւոցը և իսրայէլի բոլոր որդւոցը, ու ըսէ անոնց, ՚Իսրայէլի տունէն կամ իսրայէլի մէջ ըլլալու օտարականներէն անոնց ողջակէզի համար Տէրոջը մատուցածը՝ իրենց բոլոր ուխտերուն և բոլոր կամաւոր ընծաներուն համար, իր զոհը մատուցանող ամէն մարդը, ՚Ա՛ր իսրայէլներէն, ոչ իսրայէլներէն կամ այծերէն՝ անարատ արու պիտի հպատակի, որ ձեզի համար ընդունելի ըլլայ։ 20 ՚Բնաւ արատ մը ունեցողը պիտի չմատուցանէք, ինչու որ ձեզի համար ընդունելի չըլլայ։ 21 Իսր։ Եւ ՚ուխտ կատարելու համար կամ կամաւոր ընծայի համար՝ ՚ով որ արջառներէն կամ ոչխարներէն Տէրոջը խաղաղութեան զոհ մատուցանելու ըլլայ, անարատ պիտի ըլլայ ան, որ ընդունուի· բնաւ արատ պիտի չըլլայ 22 անոր վրայ։ Կոյր՝ կամ ՚ձկ կոշտը կոտրած կամ կոտրած կամ խաղատարտ ունեցող՝ կամ քոսոտ կամ որքինոտ եզամծներէն Տէրոջը պիտի չմատուցանէք, ոչ ալ ՚սատնայի Տէրոջը սատարագի համար սեղանին վրայ պիտի դնէք։ 23 Բայց անդամներէն ձէ ՚աւելորդութիւն կամ պակասութիւն ունեցող զուտարակը կամ ոչխարը կամաւոր ընծայի համար մատուցանես· սակայն ուխտի համար պիտի չընդունուի ան։ 24 Ա՛րգինէ ճմլուածը կամ ճմլուածը կամ փրցուածը կամ կտրուածը չմատուցանէք Տէրոջը, և ձեր երկրին մէջ չընէք — Բ Ա Ն Ե Ր Ը։ 25 Ձեր ՚ձեռքէն ալ՝ ամէն ատոնցմէ ՚ձեր Աստուծոյն †պատարագ չմատուցանէք, ինչու որ ՚անոնց մէջ խեղութիւնն ու արատ կայ· անոնք ձեզի համար ընդունելի պիտի չըլլան։

26 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, 27 ՚Երբոր զուարակ կամ ոչխար կամ այծ ծնանի, եօթը օր իր մօրը քով պիտի մնայ· և ութերորդ օրը ու անկէ ետքը Տէրոջը ընդունելի 28 պիտի ըլլայ պատարագի ընծայի համար։ Եւ կովը կամ ոչխարը ՚ձեր ձագովը մէկտեղ մէկ օրուան մէջ չմորթէք։

29 Եւ երբոր ՚գոհութեան զոհ մատուցանէք Տէրոջը, ՚անդ պիտի մատուցանէք որ ձեզի 30 համար ընդունելի ըլլայ· Նոյն օրը պիտի ուտուի անիկա, ՚մնակ մինչեւ առաւօտ չթողուք· Ես եմ Տէրը։

31 ՚Ուստի իմ պատուիրանքներս պահէք, և 32 զանոնք անտնք· Ես եմ Տէրը։ ՚Եւ իմ սուրբ անունս չպղծէք, որ ՚ես սրբուիմ իսրայէլի որդւոցը մէջ· Ես եմ Տէրը որ ՚ձեզ կը սրբեմ 33 բերի, ՚Որ ձեզի Աստուած ըլլալու համար՝ ձեզ եգիպտոսի երկրէն հանեցի· Ես եմ Տէրը։

ԳԼ· ԻԳ

1 Տէրոջը տօները, 3 շաբաթը, 4 և պատիկը, 9 երախայրիքները, 15 ու Պենտեկոստէի տօնը պահելու ժամանակ։ 22 Հունձքին ձեռացած հատիկը ու այգիին ձիւտերը չժողվելու պատուէրը։ 23 Փող հնչեցնելու տօնը։ 26 Քաւութեան օրը։ 33 Տաղաւարահարաց տօնը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, 2 Խօսէ իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց, ՚Տէրոջը տօները որ դուք ՚սուրբ ժողով պիտի կոչէք, իմ տօներս ասոնք են· ՚Վեց օր գործ գործուի, բայց եօթներորդ օրը հանգստութեան շաբաթը ըլլալով սուրբ ժողով է· բնաւ գործ պիտի չգործէք· Տէրոջը շաբաթ պիտի ըլլայ ձեր բոլոր բնակութիւնքը մէջ։ 4 ՚Տէրոջը տօները, որ իրենց ատենին հաստատուած սուրբ ժողովներ պիտի քարոզէք, 5 ասոնք են։ ՚Առաջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրը իրիկուան դէմ Տէրոջը զատկին է· 6 Եւ նոյն ամսուն հնկերտասաներորդ օրը բազմակերպ տօնն է Տէրոջը· եօթը օր բաղմէկերպ տօնն է Տէրոջը· 7 առջի պիտի ուտէք ՚Առաջին օրը սուրբ ժողով պիտի ունենաք· բնաւ ծառայութեան գործ պիտի չգործէք· 8 եւ եօթը օր պատարագ պիտի մատուցանէք Տէրոջը· եօթներորդ օրը սուրբ ժողով պիտի ըլլայ· բնաւ ծառայութեան գործ պիտի չգործէք։

9 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, 10 խօսէ իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց, ՚Երբոր որ մտնէք այն երկիրը որ ձեզի կու տամ, ու անոր հունձքը հնձէք, ՚ձեր հունձքին երախայրի որպէս մը քահանային բերէք· Ան ալ ՚Տէրոջը առջեւը երերցնելով՝ պիտի մատուցանի որպէս, որ ձեզի համար ընդունելի ըլլայ· քահանան շաբաթին հետեւեալ օրը պիտի մատուցանէ զան։ 12 ու մատուցանէ զան՝ Եւ որպէս մատուցած օրհրնիդ՝ ողջակէզի համար Տէրոջը մէկ տարեկան անարատ գառ մը մատուցանէք Տէրոջը· 13 ՚Եւ անոր հացի ընծան եզով չաղուած երկու

* Կամ Եւ ՚ձեռքէդ անանդ վրայ չառնես, զանոնց անօրէնութիւնը չբերեն երբոր անոնք իրենց սուրբ բաները ուտեն, ՚Ես եմ Տէրը որ զանոնք կը սրբեմ։

† Կամ ձեր աստուածներուն։

‡ Եբր· զատ

§ Կամ ՚ձկ կոշտը կոտրած կամ կոտրած կամ խաղատարտ ունեցող կամ քոսոտ կամ որքինոտ եզամծներէն Տէրոջը պիտի չմատուցանէք, ոչ ալ ՚սատնայի Տէրոջը սատարագի համար սեղանին վրայ պիտի դնէք։

¶ Կամ ՚ձեռքէդ անանդ վրայ չառնես, զանոնց անօրէնութիւնը չբերեն երբոր անոնք իրենց սուրբ բաները ուտեն,

Եբր· զատ

a Գլ· ժե· 16։

b Գլ· ժա· 24։ 45։ 44։

c Գլ· ժե· 7։ 19։

d Գլ· ժե· 5։ Եբր· ժ· 22՝։

e Գլ· խա· 22։ Թուա· ժբ· 11։ 13։

f Գլ· ժե· 31։ Գլ· ժե· 13։ Եզեկ· խգ· 31։

g Գլ· բ· 3։ 10։ գ· 17։ 29։ է· 1։ խգ· 9։ Թուա· ժբ· 9։

h Գլ· խբ· 10։ 11։ 12։ Թուա· ժբ· 19։

i Ելս· խբ· 2։ Գլ· ժգ· 32։

j Գլ· ժ· 6։

k Թուա· ժԲ· 14։ Ջեհ· Հմր· 1։ 2։

l Գլ· ժ· 7։

m Ելս· խբ· 36։ Գլ· բ· 9։ 12։ 30։

n Հմր· 7։ Եզեկ· խգ· 22։

o Հմր· 8։

p Գլ· ժ· 3։ Թուա· ժգ· 3։ Սաղ· կե· 4։

q Կամ ակնկիսասոր։

r Գլ· խբ· 23։

s Բ Օր· խգ· 1։

t Կամ ամուսինքը ձրամ լուացք, կամ միսը ձին։

u Հմր· 6։

v Գլ· բ· 5։ 10։ գ· 17։ 29։ է· 1։ խգ· 9։ Թուա· ժբ· 9։

w Գլ· խբ· 10։ 11։ 12։ Թուա· ժբ· 19։

x Հմր· 12։

—

y Թուա· գ· 5։

z Եզր· զատ

a Գլ· ժե· 16։

b Գլ· ժա· 24։ 45։ 44։

c Գլ· ժե· 7։ 19։

d Գլ· ժե· 5։ Եզր· ժ· 22՝։

e Գլ· խա· 22։ Թուա· ժբ· 11։ 13։

f Գլ· ժե· 31։ Գլ· ժե· 13։ Եզեկ· խգ· 31։

g Գլ· ժ· 8։ 14։ Եփես· ե· 27։ Եզր· ի· 14։ ա Պետ· ա· 19։

h Գլ· է· 16։ Թուա· ժե· 3։ 8։ բ Օր· խգ· 21։ 23։ Սաղ· կա· 8։ կե· 4։ 5։

i Գլ· գ· 1։ 6։

j Հմր· 20։ Մատ· ա· 8։ ե· 5։

k Գլ· ա· 9։ 13։ գ· 5։

l Գլ· խա· 18։

m Թուա· ժե· 15։ 16։

n Գլ· խա· 6։ 17։

o Եզր· Հաց

p Մատ· ա· 14։

q Ելս· խբ· 30։

r Բ Օր· խբ· 6։

s Գլ· է· 12։ Սաղ· ձԼ· 22։ ՃՀ· գ· 17։ Ըսմօն· գ· 5։

t Գլ· է· 15։

u Գլ· ժԲ· 37։ Թուա· ժե· 40։ բ Օր· գ· 40։

v Գլ· ժբ· 21։

w Գլ· ժ· 3։ Մատ· գ· 9։ Ղ.ա.ի· ժ· 2։

x Գլ· ի· 8։

y Ելս· գ· 7։ Գլ· ժա· 43։ ժԲ· 36։ խե· 38։ Թուա· ժե· 41։

—

z Հմր· 4։ 37։

a Ելս· ջբ· 5։ գ Թագ· ժ· 29։ Սաղ· ձա· 3։

b Ելս· ի· 9։ իգ· 19։ լա· 15։ ԼԳ· 21։ Գլ· ԺԲ· 3։ բ Օր· ե· 13։ Ղ.ա.ի· ժգ· 14։

c Հմր· 2։ 37։ Ելս· իգ· 14։

d Ելս· ժբ· 6։ 14։ 18։ ժգ· 5։ 10։ իգ· 15։ ԼԳ· 18։ Թուա· ի· 2։ 5։ իբ· 16։ 17։

e Բ Օր· ժգ· 1—5։

f Ելս· ե· 1։ 16։ Ջեհ· ե· 10։

g Ելս· ժբ· 16։ Թուա· իբ· 18։ 25։

h Ելս· իգ· 16։ 19։ ԼԳ· 22։ 26։ Թուա· ժե· 2։ 18։ իբ· 26։ բ Օր· ժգ· 9։ Ջեհ· ե· 13։ Ջ.ա.ի· ժգ· 14։

i Հմ.ա.մ· ժա· 16։ ա Կար· ժե· 20։ Ջակ· ա· 18։ Ջաղ· ժգ· 4։

j Ելս· իգ· 24։

k Գլ· բ· 14։ 15։ 16։

կու տասանորդ բաղակ ալիւր պիտի ըլլայ· ասիկա անուշահոտ պատարագի համար է Տէրոջը· և անոր թափելու նուէրը հետևեալ
14 չորրորդ մասը դինի պիտի ըլլայ· Եւ մինչև այն օրը՝ որ ձեր Աստուածին ընծան կը մատուցանէք, հաց կամ բոնցած ցորեն կամ թարմ հասկեր չուտէք· ձեր ազգերուն մէջ
15 ձեր բոլոր բնակարանները մէջ աս յաւիտենական կանոն պիտի ըլլայ։
Եւ Տէրը Մովսէսին հետևեալ օրէնքն որ դուք նուիրեցին որոն բերիք, բնան ետքը չորեքհարիւր
16 պիտի համրէք ձեզի· Մինչև ետքերորդ չորեքհարիւր օրը Տէրոջ հետևեալ օրը համրէք, և Ծնող հացի ընծայ մատուցանէք
17 Տէրոջը։ Ձեր բնակարաններէն երեքչորեքնելու ընծայի համար երկու հաց պիտի բերէք, որ
18 անոնք երկու տասանորդ բաղակ ալիւրէ ըլլալով՝ խմորեալ եփած պիտի ըլլան· առաջին
19 խայրի է Տէրոջը։ Եւ հացին հետ՝ մէկ տասնեակ ետքը հաս անասուս դատնիք, և ար-
ջառներէն մէկ զատուկ մը, ու երկու խոյ պիտի մատուցանէք Տէրոջը, որոնք հացի ընծանե-
րուն ու թափելու նուէրներուն հետ ողջակէզ -- անուշահոտ պատարագ պիտի ըլլան
19 Տէրոջը։ Եւ նեռէքի պատարագի համար այծերէն մէկ նոխազ, և խաղաղութեան զոհի
20 համար մէկ տարեկան երկու դառնիք պիտի մատուցանէք։ Եւ քահանան երեխայքն հացին հետ երեքչորեքնելու ընծայի համար՝ երկու
դառները պիտի մատուցանէ Տէրոջը առջև· նանոնք սուրբ պիտի ըլլան Տէրոջը, և քա-
21 հանային ըլլան։ Եւ ան նոյն օրը պիտի քարոզէք որ ձեզի սուրբ ժողով ըլլայ· բնաւ
ծառայութեան գործ չգործէք· աս յաւիտենական կանոն ըլլայ ձեր բոլոր բնակարանները մէջը ձեր ազգերուն մէջ։
22 Եւ երբոր ձեր երկրին հունձքը հնձէք, հնձած ատենդ արտին եզերքը լման չհնձես,
ու հունձքիդ մնացած հասկերը չհաւաքես· զանոնք աղքատին ու օտարականին թողուս· ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։
23 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
24 խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ, Եօթներորդ ամսուն մէջ ամսուն առաջին օրը ձեզի
հանգստութեան օր՝ պող հնչեցնելուն յի-
25 շատակը՝ սուրբ ժողով պիտի ըլլայ։ Բնաւ ծառայութեան գործ պիտի չգործէք, հապա
պատարագ մատուցանէք Տէրոջը։
26 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
27 Նաև աս եօթներորդ ամսուն տասներորդ օրը

քառասնեան օրը քաւութեան սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի· և պիտի խոնարհեցնէք ձեր հոգիները, ու պատարագ մատուցանէք Տէրոջը։
28 Եւ ան օրը բնաւ գործ չգործէք, քանի որ Տէրոջը ձեր Աստուածին առջևը ձեզի համար
29 քաւութիւն ընելու՝ օր քաւութեան է· Քանի որ ան նոյն օրը չխոնարհի՝ վրէ ժողովուրդ-
30 էն պիտի կորսուի· Եւ ով որ նոյն օրը գործ մը գործէ, ան անձը՝ ես ժողովուրդին
31 մէջէն պիտի կորսնցնեմ։ Բնաւ գործ մը պիտի չգործէք· ասիկա ձեր ազգերուն մէջ ձեր
բոլոր բնակարաններուն մէջ յաւիտենական
32 կանոն ըլլայ։ Ան ձեզի հանգստութեան շաբաթ պիտի ըլլայ, և ձեր հոգիները պիտի
խոնարհեցնէք· ամսուն իննսերորդ երեքհարիւր
մինչև իրիկուն։
33 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ըսելով,
34 խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ, Այս եօթներորդ ամսուն հնգետասաներորդ օրը եօ-
թը օր տաղաւարահարաց մոն է Տէրոջը։
35 Առաջին օրը սուրբ ժողով պիտի ըլլայ, բնաւ
36 ծառայութեան գործ պիտի չգործէք· եօթը օր պատարագ մատուցանէք Տէրոջը· Ու-
թերորդ օրը սուրբ ժողով պիտի ըլլայ ձեզի, և պատարագ մատուցանէք Տէրոջը· Ասոնք
խորհրդական են և ան, բնաւ ծառայութեան
37 գործ չգործէք։ Տէրոջը պատարագ, պողպեղ
ողջակէզ ու հացի ընծայ, զոհ և թափելու նուէրներ՝ ամէն օրուան պէտք եղածը մատուցանելու համար ձեր սուրբ ժողովներ կո-
38 չելու Տէրոջը ոճռները ասոնք են, Տէրոջը չբաժնելէն զատ, և ձեր ընծաներէն զատ, ու
ձեր բոլոր ախտերէն զատ, և ձեր բոլոր Տէ-
39 րոջը տալու կամաւոր ընծաներէն զատ։ Նաև եօթներորդ ամսուն հնգետասաներորդ օրը՝
հերկրի արդիւնքը ժողված ատենիդ եօթը
օր ասն պիտի պահէք Տէրոջը· առաջին օրը
շաբաթ և ութերորդ օրը շաբաթ պէտ հետևի։
40 Եւ առաջին օրը ձեզի գեղեցիկ ծառերու պտուղ, արմաւենիի ոստեր ու տերեւախիտ
ծառերու ոստեր և ձորի ուռիներու ոստեր պիտի առնէք, ու Տէրոջը ձեր Աստուածին առջևը
41 եօթը օր տաբահանաք։ Եւ աս ասնը տարին եօթը օր պիտի պահէք Տէրոջը· ձեր ազգերուն մէջ յաւիտենական կանոն ըլլայ ան·
42 եօթներորդ ամսուն մէջ պիտի ընէք ան։ Եօթը օր տաղաւարներու մէջ պիտի բնակիք,
43 իսրայէլի բոլոր բնակիները տաղաւարներու մէջ բնակին· Որպէս զի ձեր սերունդները գիտնան թէ Իսրայէլի որդիքը եգիպտոսի երկրէն հանած ատենս՝ տաղաւարներու մէջ բնակեցուցի զանոնք· Ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։
44 Եւ Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը պատմեց Տէրոջը ասնները։

ԳԼ· ԻԴ

1 Ձրագնեղանն համար եղը։ 3 Աւազաւորաթեան հասը։ 10 Իսրայէլացի կնկանը տղան որ Տէրոջը անունը հայհոյեց։ 15 Հայհոյութեան։ 17 ու մարդ սպանութեան պատիժը։ 18 Վնասներու վճարում։ 23 Ան հայհոյիչին քարկոծութիւնը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Պատուիրէ Իսրայէլի որդւոցը՝ որ ձէթ ծաղկած մաքուր ձէթի բերեն քեզի լուսոյ համար, որ
3 միշտ ճրագ վառի։ Ժողովքի խորանին մէջ վկայութեանը վարագուրին դուրսի դին Ահարոն միշտ պիտի պատրաստէ՝ ան՝ իրիկունէն
մինչև առաւօտ Տէրոջը առջևը շարունակ· ասիկա ձեր ազգերուն մէջ յաւիտենական
4 կանոն ըլլայ· Ճրագները Տէրոջ առջևը միշտ պիտի պատրաստէ։
5 Եւ բարակ ալիւր պիտի առնես, ու անով տասներկու հնչոխ եփես· ամէն մէկ հնչոխը
6 երկու տասանորդէ պիտի ըլլայ։ Եւ զանոնք Տէրոջը առջևը՝ մաքուր սեղանին վրայ երկու կարգով պիտի դնես· ամէն մէկ կարգը
7 մէկ մէկ հատ ըլլայ։ Եւ անոնց կարգին վրայ դուռ կնդրուկ պիտի դնես, որ հացին վրայ
8 պատարագի յիշատակ ըլլայ Տէրոջը։ Իսրայէլի որդւոցը կողմանէ յաւիտենական ուխտով՝ ամէն շաբաթ օր միշտ Տէրոջը առջևը
9 զանիկա պիտի կարգադրէ։ Եւ Ահարոնին ու անոր որդւոցը պիտի ըլլայ, ու սուրբ տեղը ուտեն զանիկա· ինչու որ ան՝ Տէրոջը պատարագներէն յաւիտենական կանոնով ամենասուրբ է անոր։
10 Եւ Իսրայէլի որդւոցը մէջ Իսրայէլացի կնկան մը որդին ելաւ, որուն հայրը եգիպտացի էր· ու ան Իսրայէլացի կնկանը որդին
Իսրայէլացի մարդու մը հետ բանակին մէջ
11 կռուեցաւ· Եւ ան Իսրայէլացի կնկանը որդին հայհոյեց Տէրոջ անունը ու հանիծեց· և Մովսէսին բերին անիկա· ու անոր մօրը
անունը Սաղոմիթ էր, Դանի ցեղէն՝ Դաբրիին
12 աղջիկը· Եւ Իրանաւարկեցին զանիկա, մինչև
13 որ Տէրոջը հրամանը յայտնուի իրենց։ Եւ
14 Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, Ան հայհոյող մարդը բանակէն դուրս հանէ, և բոլոր լսողները Ահարոնին անոր գլխուն վը-

բայ դնեն, ու բոլոր ժողովքը քարկոծեն զանիկա։
15 Նիկա։ Եւ պիտի խօսես Իսրայէլի որդւոցը ըսելով, Ով որ իր Աստուածը կ'անիծէ, ինք
16 մեղքը պիտի կրէ։ Եւ Տէրոջը անունը հայհոյողը անշուշտ պիտի մեռցուի· բոլոր ժողովքը անշուշտ պիտի քարկոծեն զանիկա· թէ օտարական ըլլայ և թէ երկրացի, Տէրոջ անունը հայհոյողը պիտի մեռցուի։
17 Եւ Ով որ մարդ մը կը սպաննէ, անշուշտ
18 պիտի մեռցուի։ Եւ Ան որ անասուն մը կը մեռցնէ, անասունի տեղ անասուն պիտի
19 հատուցանէ· Եւ Թէ որ մարդ մը իր դրացիին խեղութիւնը պատճառ ըլլայ, ինչ ըրած
20 ձին պէս պիտի ընեն իրեն· Ծեփման տեղ ծեփում, աչքի տեղ աչք, ակռայի տեղ ակռայ, ինչպէս որ անիկա մարդու մը խեղութիւն պատճառեր է, անանկ ալ պիտի ըլլայ
21 իրեն։ Եւ Անասուն մեռցնողը պիտի հատուցանէ ան· Բայց մարդ մեռցնողը պիտի
22 մեռցուի։ Թէ օտարականին համար և թէ երկրացիին համար՝ ձեր օրէնքը մէկ պիտի ըլլայ· ինչու որ ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։
23 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Իսրայէլի որդւոցը նոր ան անիծող մարդը բանակէն դուրս հանեն, և քարերով քարկոծեն զանիկա· ու Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս ըրին։

ԳԼ· ԻԵ

1 Եօթներորդ տարուն շաբաթը։ 8 Յիսներորդ տարին Ցոբելեան պիտի կոչուի։ 14 Ծախքի վճարում։ 18 Հնազանդութեան օրհնութիւնը։ 25 Երկրին։ 29 և տաներուն փրկութիւն։ 35 Չնաւիներուն վրայ գութի ունենալու պատուէրը։ 38 Ծառաներուն համար կանոններ։ 47 Ծառաներուն փրկուելուն վճարով։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին Սինա լեռը՝
2 ըսելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց, Երբոր ան երկիրը մտնէք՝ որն որ ես ձեզի պիտի տամ, Տիզ ան երկիրը՝ Հանգստա-
3 թեան շաբաթ մը պահէ Տէրոջը։ Վեց տարի քու արտդ պիտի ցանես, և քու այգիդ վեց տարի յօտես, ու անոր արդիւնքը ժողվես·
4 Բայց եօթներորդ տարին երկրին համար հանգստութեան շաբաթ, այսինքն Տէրոջը հանգստի շաբաթ ըլլայ· քու արտդ պիտի չցանես,
5 և քու այգիդ չյօտես· Քու ինքնաբուխ ին քերիդ մի բուսածը պիտի չհնձես, և քու չխոտած այգիիդ խաղողները չժողվես· Հանգստութեան
6 տարի ըլլայ ան երկրին։ Եւ երկրին շաբաթը ձեզի կերակուր պիտի ըլլայ, քեզի և քու ծառայիդ և քու աղախնիդ ու քու վարձ-

կանիպ, և քու քովդ պանդխատացած օտա-
7 րականիդ, եւ քու անասուններուդ ու քու
երկրիդ մէջ եղած կենդանիներուն կերակուր
ըլլայ անոր բոլոր արդիւնքը։
8 Եւ դուն քեզի տարիներու եօթը չաբաթ
համրէս, այսինքն եօթը անգամ եօթը տարի.
ու տարիներուն եօթը չաբաթներուն ժամա-
նակը քառասունհինգը տարի պիտի ըլլան
9 քեզի։ Եւ եօթներորդ ամսուն տասներորդ օրը
ազդարարութեան փողը պիտի հնչեցնես,
Քաւութեան օրը ձեր բոլոր երկրին մէջ պի-
10 տի հնչեցնէք փողը։ Եւ յիսներորդ տարին
պիտի սրբէք, ու երկրի վրայ անոր բոլոր
բնակիչներուն համար ազատութիւն քարոզ
կարդալ տաք. տարիա ձեզի ջոբելեան պիտի
ըլլայ. ու ձեզմէ ամէն մէկը իր տասյուած-
քին պիտի դառնայ, ու ձեզմէ ամէն մէկը իր
11 ազգատոհմին դառնայ։ Այս յիսներորդ տա-
րին ջոբելեան տարի ըլլայ ձեզի. հոչ պիտի
ցանէք, ոչ ալ ինքնիրմէ բուսածը պիտի հրն-
ձէք, և ձեր չխնամած խաղողէն պիտի չժողվէք.
12 ինչու որ ջոբելեան սուրբ է, ան ձեզի սուրբ
պիտի ըլլայ. հասէն անոր արդիւնքը պիտի
13 ուտէք։ Այս ջոբելեան տարին ձեզմէ ամէն
մէկը իր տասյուածքին պիտի դառնայ։
14 Եւ թէ որ քու դրացիդ բան մը ծախես
կամ քու դրացիդ ձեռքէն ծա-
խու առնելու ըլլաս, հձեզմէ մէկը իր ընկե-
15 րին անիրաւութիւն պիտի չընէ. ջոբելեան
տարիէն ետքը եղած տարիներուն հաշիւովը
ծախու պիտի առնես քու դրացիդ, անի-
կա ան արդիւնքին տարիներուն հաշիւովը
16 պիտի ծախէ քեզի։ Տարիներուն չատութիւա-
նը նայելով պիտի աւելցնես անոր գինը,
և տարիներուն քիչութիւնը նայելով պիտի
պակսեցնես անոր գինը. ինչու որ անիկա
17 արդիւնքին հաշիւովը կը ծախէ քեզի։ Եւ
հձեզմէ մէկը իր ընկերին անիրաւութիւն
չընէ, հու քու Աստուծմէդ պիտի վախ-
նաս. ինչու որ ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։
18 հԵւ իմ կանոններս պիտի ընէք, ու իմ դա-
տաստաններս պահէք և ընէք անոնք. հու
ան երկրին մէջ ապահովութեամբ պիտի բը-
19 նակիք։ Եւ երկիրը իր արդիւնքը պիտի
տայ, ու կմինչև կշտանալիդ պիտի ուտէք.
և անոր մէջ ապահովութեամբ պիտի բնակիք։
20 Եւ թէ որ ըսէք թէ հ՚ինչ՚ներդդ տարին
իննը պիտի ուտենք. ահա հպիտի չցանենք
21 ու մեր արդիւնքները պիտի չժողվենք. ու-

ղ ԳԼ · իգ · 24 · 27 ։
ե Ես · կո · 2 · կգ · 4 ։ Եբրհ · ԼԳ · 8 · 15 ։ 17 · Գ.ա.կ · գ · 10 ։
զ Ելմ · 15 · ցնաս · ԼԳ · 4 ։
է Ելմ · 5 ։
ը Ելմ · 6 · 7 ։
թ Ելմ · 10 · ԳԼ · իե · 24 · ցնաս · ԼԳ · 4 ։
ժ Ելմ · 17 · ԳԼ · ԺԹ · 15 ։ ա ցնաց · ժբ · 4 ։ Մ՚իք · բ · 2 ։ ա Կար · գ · 8 ։
ի ԳԼ · իե · 18 · 25 ։
ժա Ելմ · 14 ։
ժբ Ելմ · 45 · ԳԼ · ԺԹ · 14 · 32 ։
ժգ ԳԼ · ԺԹ · 37 ։
ժդ ԳԼ · իգ · 5 · բ Օր · ժբ · 10 · Սաղ · գ · 8 · Ա.ա.կ · ա · 33 ։ Եբրհ · իգ · 6 ։
ժե ԳԼ · իգ · 5 · Եզկ · ԼԳ · 25 · 27 · 28 ։
ժզ Մ՚ատ · գ · 25 · 31 ։
ժէ Ելմ · 4 · 5 ։
ժը Ելմ · 3 ։
ժթ Ելմ · 6 · 7 ։
ի Ելմ · 10 · ԳԼ · իե ·

ղ բ Օր · իբ · 8 · Տ՚ես Եզ · ժգ · 29 ։
ն Եբէր · Հրամայեմ
ճ գ ցնաց · ժբ · 20 ։
ո Ցես · ե · 11 · 12 ։
շ բ Օր · լբ · 45 · բ Մ՚ես · ե · 20 · Սաղ · ձե · 1 · Ցաքլ · բ · 18 · գ · 2 ։
ո ալ՚ես · իմ · 15 · Սաղ · լմ · 12 · Ես · 1 · Ե.ա.կ · ժբ · 4 · 6 ։
ն Ես · Հ.ա.ւ.թ · գ · 2 · 9 · 12 · Եբրհ · ԼԲ · 7 · 8 ։
ո Եբէր · ձեռնհաս բե-լաքով
ն Ելմ · 50 · 51 · 52 ։
պ Ելմ · 13 ։
ջ Ցես · ե · 2 · Ցես · ե · 2 · 4 ։
ռ Ելմ · 17 · Ղեհմ · ե · 9 ։
ս ԳԼ · իբ · 32 · 35 ։
վ Եզ · իա · 2 · բ Օր · Ժե · 12 · գ ցնաց · իմ · 22 · գ ցնաց · գ · 1 · Ղեհմ · ե · 5 · Եբհմ · ԼԳ · 14 ։
տ Ելմ · 46 · Եզ · ա · 14 · Եբհմ · իե · 14 · իբ · 7 · Լ · 8 ։
ր Եզ · խա · 3 ։
ց Ելմ · 28 ։
ւ Ես · Գ.ա.ր · գ · 36 · 37 ։
փ Ելմ · 35 · Հ.ա.մ · ձ · 22 · ա Կար · ե · 23 ։
ք Ելմ · 40 · Եզ · ա · 13 ։
օ Եփես · ձ · 9 · Կող · գ · 1 ։
ֆ Ելմ · 17 · Եզ · ա · 17 · 21 · բ Օր · իե · 18 · Մ՚ատ · գ · 5 ։
և Ես · Ժգ · 3 · 6 ։
ֈ Ես · Ժգ · 2 ։
։ Ելմ · 39 ։
Ա Ելմ · 45 ։

դականներէն մէկը փրկէ զանիկա. կամ հ՚ինչ
50 որ կարողանայ, ինքզինքը ինչ փրկէ։ Եւ
անիկա Ծախու առնողին հետ՝ ինքզինքը անոր
ծախած տարիէն մինչև ջոբելեան տարին հա-
շիւ պիտի ընէ, և իր փրկուելուն տակը տա-
րիներուն հաշիւովը ըլլայ. անոր Ծառային
51 հվարձկանի ժամանակին պէս հաշուի. թէ
որ տակաւին չատ տարի կայ, անոնց նայելով՝
իր ծախած դինէն իր փրկանքը պիտի տայ.
52 Եւ ինչ որ ջոբելեան տարիին քիչ տարի մնա-
յած է, անոր հետ հաշիւ պիտի ընէ, ըստ իր
տարիներուն համեմատ իր փրկանքը տայ։
53 Ինքը անոր քովը տարեկան վարձկանի պէս
պիտի սեպուի. ըստ Ա.ա.ւ.թ.յան չիշխէ
54 անոր վրայ քու առջիդ։ Եւ թէ որ ան կեր-
պերովս չփրկուի, հջոբելեան տարին ինքն
ալ ու իր որդիքն ալ իր հետը պիտի ելլեն։
55 Ինչու որ հԻսրայէլի որդիքը իմ ծառաներս
են. եգիպտոսի երկրէն իմ հանած ծառաներս
են անոնք. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։

ԳԼ · ԻԶ

1 Ես ապաշաւութեան վրայով։ 2 Բարեպաշտութեան վրայով։ 3 Աստուծոյ պատուիրաններէն պահպանելուն համար օրհնութիւն։ 11 և գանձք ժողովրդեան համար անհնար։ 40 Աստուած կը խոստանայ ապաշխարողներուն իր ողորմութիւնը ցուցընել իր ուխտը յիշելով։

1 Դուք ձեզի հշաւուածներ ու կուռքեր
պիտի չշինէք, և ձեզի արձաններ պիտի չըս-
կանդնէք, և ձեր երկրին մէջ պատկերաւոր
կոմիզ պիտի չդնէք՝ անոր երկրպագութիւնն
ընելու համար. ինչու որ ես եմ Տէրը ձեր
Աստուածը։
2 հԻմ չաբաթներս պիտի պահէք, ու իմ սըր-
բարանս յարգէք. ես եմ Տէրը։
3 հԹէ որ իմ կանոններուս քալէք, և իմ
պատուիրանքներս պահէք՝ ու զանոնք ի
4 գործ դնէք, հես ալ ձեզի անձրևը առնին
պիտի տամ, ևև երկիրը իր արդիւնքը պիտի
տայ, ու դաշտին ծառերը իրենց պտուղը
5 պիտի տան. Եւ հձեր կալը մինչև այգեկո-
չը պիտի հասնի, ու այգեկոչը մինչև ցա-
նելու ժամանակը հասնի. և հձեր հացը կուշտ
պիտի ուտէք, ու ձեր երկրին մէջ ապահո-
6 վութեամբ բնակիք։ Եւ հխաղաղութիւն պի-
տի տամ երկրին, ու հննջեցող պիտի պառկիք,

ա Ելմ · 25 · 35 ։
բ Ղեհմ · ե · 5 ։
գ Ելմ · 26 ։
դ Ցաք · ե · 1 · Եր · Ժզ · 14 · խա · 16 ։
ե Ելմ · 41 · Եզ · խա · 3 · 5 ։
զ Ելմ · 42 ։
—
է Եզ · ի · 4 · 5 · բ Օր · ե · 8 · Ժգ · 22 · իե · 15 · Ես · 2 · 4 · 6 ։
ը Ելմ · 25 · 35 ։
թ Ղեհմ · ե · 5 ։
ժ Ելմ · 26 ։
ի Ցաք · ե · 1 · Եր · Ժզ · 14 · խա · 16 ։
ժա Ելմ · 41 · Եզ · խա · 3 · 5 ։
ժբ Ելմ · 42 ։
—
ժգ Եզ · ի · 4 · 5 · բ Օր · ե · 8 · Ժգ · 22 · իե · 15 · Սաղ · գե · 7 ։
ժդ ԳԼ · ԺԹ · 30 ։
ժե բ Օր · Ժա · 13 · 14 · 15 · իբ · 1—34 ։
ժզ Ես · Լ · 25 · Եզեկ · ԼԳ · 26 · Ցաքեր · բ · 23 · 24 ։
ժէ Սաղ · կե · 6 · ձե · 12 · Եզեկ · ԼԳ · 27 · ԼՁ · 30 · Ջաք · բ · 12 ։
ժը Ամովս · Ի · 13 ։
ի ԳԼ · իե · 19 · բ Օր · Ժա · 15 · Ցաքեր · բ ·
ի ԳԼ · իե · 18 · Ցաք · Ժա · 18 · Եզեկ · ԼԳ · 25 · 27 · 28 ։
ի ա Պ՚ն · իբ · 9 · Սաղ · իմ · 11 · Ղեհ · ե · 9 · 18 · Ես · 9 · 11 · 12 · 9 · 10 · Ես · 2 · 4 · Ես · 9 · 10 · Ես · 2 · 4 · Ես · 9 · 10 · Ես · 2 · 4 · Ես

և վախցընող մը պիտի չըլլայ. ու երկրէն չար գազանները պիտի հատցընեմ, և ձեր
7 երկրէն սուր պիտի չանցնի: Եւ ձեր թշնամիները պիտի հալածէք, ու անոնք սրով պի-
8 տի իյնան ձեր առջևը: Եւ հինգ հոգին հարիւրաւորը պիտի հալածէ, և ձեզմէ հարիւր հոգին բիւրաւորը պիտի հալածէ, ու ձեր թշնամիները սրով պիտի իյնան ձեր
9 առջևը: Եւ ձեզի պիտի նայիմ, ու ձեզ աճեցընեմ և շատցընեմ, ու ձեզի հետ իմ
10 ուխտս հաստատեմ: Եւ հին պաշարը պիտի ուտէք, ու նորին *տեղ ընելու համար՝ հի-
11 նը դուրս պիտի հանէք: Ու իմ խորանս ձեր մէջը պիտի դնեմ, ու իմ հոգիս չձեզմէ պի-
12 տի չգզուի. Ու ձեր մէջը պիտի քալեմ, ու ձեզի Աստուած ըլլամ, և դուք ինծի ժո-
13 ղովուրդ պիտի ըլլաք: Ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը, որ ձեզ եգիպտացւոց երկրէն հանեցի, որ անոնց ծառայ չըլլաք, ու ձեր լուծին կապերը խորտակեցի, և ձեզ բարձ-
14 րացուխս քալեցուցի: Բայց թէ որ ինծի մտիկ չընէք, ու առ բո-
15 լոր պատուիրանքներս չկատարէք, ու ձեր հոգին իմ կանոններս անարգէ, ու ձեր հոգին իմ դատաստաններուս զզուի, անոնկ որ իմ բո-
16 լոր պատուիրանքներս չընէք, և իմ ուխտս արէք, ես ալ ձեզի ասա պիտի ընեմ, այսին-քըն ձեր վրայ հաչք փճացընող և սիրտ մա-քցընող հիվանդ, հնխլուսկան ախտը ու տը-րտատղնալ տենդը պիտի խրկեմ, և *ձեր սերմը պարապ տեղը պիտի սերմնանէք. ինչու-
17 որ ձեր թշնամիները պիտի ուտեն անոնք. Եւ իմ երեսս ձեր վրայ պիտի անկեմ, ու *ձեր թշնամիներուն առջևը պիտի ապականուիք. *ձեզմէ ատողները պիտի իշխեն ձեր վրայ, ու *ձեզ հալածող մը չեզած ատենը պիտի փախչիք:
18 Եւ թէ որ ասոնցմով ալ ինծի մտիկ չընէք, անոնց ձեր մեղքերուն համար ձեզ *եօթնա-
19 պատիկ ալ պիտի պատժեմ: Եւ *ձեր զօրու-թիւնը հպարտութիւնը պիտի խորտակեմ, ու *ձեր երկինքը երկաթի պէս՝ և ձեր եր-
20 կիրը պղինձի պէս պիտի ընեմ: Եւ ձեր *ոյժը պարապ տեղը պիտի հատնի, ու *ձեր երկիրը իր արդիւնքը պիտի չտայ, և երկրին ծա-ռերը իրենց պտուղը չտան:
21 Եւ թէ որ դուք *ինծի հետ հակառակ երթաք ու չուզէք ինծի մտիկ ընել, անոնց ձեր մեղքերուն համեմատ եօթնապատիկ հա-
22 րուածք պիտի աւելցընեմ ձեր վրայ: Եւ *ձեր վրայ գաշտի գազանները պիտի խրկեմ, ու ձեզ անպտուղ պիտի ընեն, ու ձեր անասուն-ները ջարդեն, և ձեզ պիտի քիչցընեն. ու *ձեր ճամբաները անապատ պիտի դառնան:
23 Եւ թէ որ *ասոնցմով ալ չխրատուիք ինծի,
24 ու ինծի հետ հակառակ երթաք, *Ինծի-ներ ես ալ ձեզի հետ հակառակ պիտի երթամ, և ես ալ ձեր մեղքերուն համար եօթնապա-
25 տիկ պիտի պատժեմ ձեզ: Եւ *ձեր վրայ ուխ-տս վրէժը առնող սուրը պիտի խրկեմ, ու ձեր քաղաքներուն մէջ պիտի ժողովուիք, և ձեր մէջը *ժանտախտ պիտի խրկեմ, ու թըշ-
26 նամիին ձեռքը պիտի մատնուիք: *Ձեր հացին ցուպը կտրած ատենս, տասը կնիկ մէկ թո-նրի մէջ պիտի եփեն ձեր հացը, և ձեր հացը կշռով պիտի տրուի ձեզի. ու *ուխտի ուտէք և չկշտանաք:
27 Եւ *թէ որ ասոնցմով ալ ինծի մտիկ չընէք,
28 հապա հակառակ երթաք ինծի հետ, Ան-ատենը ես ալ ձեզի հետ հակառակ պիտի եր-թամ *բարկութեամբ, և ձեր մեղքերուն հա-
29 մար եօթնապատիկ պիտի պատժեմ ձեզ. Եւ ձեր տաքներուն միսը պիտի ուտէք, ու ձեր
30 աղջիկներուն միսը ուտէք: Եւ *ձեր բարձր տեղատունքը պիտի աւրեմ, ու ձեր արեգական կառքերը կտրատեմ, և *ձեր դիերը ձեր կառքերուն դիերուն վրայ պիտի դնեմ, ու
31 իմ հոգիս ձեզմէ պիտի *զզուի: Եւ ձեր քա-ղաքները աւերակ՝ ու *ձեր սուրբ տեղերը ամայի պիտի ընեմ, և ձեր անոյշ հոտը պիտի
32 չհոտուրտամ: Եւ ան երկիրը ամայի պիտի ընեմ, որ հոն բնակող ձեր թշնամիները զար-
33 մանան անոր վրայ: Եւ *ձեզ ազգերուն մէջ պիտի ցրուեմ, ու ձեր եռևէն սուր պիտի քաշեմ, և ձեր երկիրը ամայի պիտի ըլլայ, ու
34 ձեր քաղաքները աւերակ: Ան-ատենը երկիրը իր ամսյուելիանը բոլոր օրերը իր շաբաթնե-րը պիտի վայելէ, երբոր դուք ձեր թշնամի-ներուն երկիրը ըլլաք. երկիրը անատնները հան-ներան երկիրը ըլլաք. դիան երկիրը պիտի վայելէ.
35 իր ամսյուելիանը բոլոր օրերը պիտի հանգըս-տանայ. քանի ձեր *շաբաթներուն մէջ չէր հանգստանար, երբոր անոր վրայ կը բնակէիք:
36 Եւ ձեզմէ *ալ մնացածներուն *սրտին դողում պիտի բերեմ իրենց թշնամեացը երկիրներուն մէջ, ու *հովէն քշուած տերեւին ձայնը պիտի հալածէ զանոնք, և սուրի *էնէն փախչելա-պէս պիտի փախչին անոնք, ու հալածող մը
37 չեզած ատենը պիտի իյնան: Եւ հալածող մը չեզած ատենը՝ սուրի *էն-ինչ-պէս *իրա-րու վրայ պիտի իյնան. և *պիտի չկրնաք ձեր
38 թշնամիներուն առջևը կայնիլ: Եւ ազգերուն մէջ պիտի կորսուիք, ու ձեր թշնամիներուն
39 երկիրը ձեզ պիտի ուտէ: Եւ ձեզմէ մնացած-ները *իրենց անօրէնութիւնովը պիտի հալին ձեր թշնամեացը երկիրներուն մէջ. նաև իրենց հարցը անօրէնութիւններով մէկտեղ պիտի հալին:
40 Եւ *մէկ որ խոստովանին իրենց անօրէնու-թիւնը ու հայրերուն անօրէնութիւնը՝ ինծի դէմ գործած իրենց յանցանքներով, և թէ
41 իրենց ինծի հետ հակառակ երթալը, Ու նաև իմ անոնց հետ հակառակ երթալս, ու զանոնք իրենց թշնամիներուն երկիրը բերելս. թէ որ անատնները անոնց *անթլփատ սիրտը *խոնարհի, և իրենց անօրէնութեանը պատիժը յօժարու-
42 թեամբ ընդունին, Ան-ատենը *պիտի յիշեմ Յակոբին հետ բրած ուխտս, նաև Իսահակին հետ բրած ուխտս, և Աբրահամին հետ բրած ուխտս ալ պիտի յիշեմ, ու *ան երկիրն ալ պիտի յիշեմ:
43 Եւ *անոնք ան երկիրը պիտի ձգուին անոնց-մէ, ու իր շաբաթները պիտի վայելէ, քանի որ անոնցմէ ամայի մնայ. և անոնք իրենց անօրէնութեանը պատիժը յօժարութեամբ պիտի ընդունին. քանզի *իմ դատաստաններս ալ անարգեցին, ու անոնց հոգիները իմ
44 կանոններէս զզուեցան: Այսու ամենայնիւ երբոր իրենց թշնամիներուն երկիրը ըլլան, *զանոնք պիտի չարհամարհեմ, և զանոնք բոլորո-վին կատարեալ *ու անոնց հետ բրած ուխտս չխզելու չափ պիտի չզզուիմ. Տէրն ալ
45 ինչու որ ես եմ Տէրը անոնց Աստուածը. Բայց անոնց համար պիտի յիշեմ *էրէշ նախնեացը

ուխտը, *որոնք եգիպտոսի երկրէն հանեցի *ազգաց առջևը անոնց Աստուած ըլլալու համար. ես եմ Տէրը:
46 *Ասոնք են ան կանոնները և դատաստան-ները ու օրէնքները՝ որ Տէրը տուաւ իր ու Իսրայէլի որդւոցը մէջ *Սինայ լեռը Մովսէսին ձեռքով:

ԳԼ. ԻԷ

1 Մարգու մը անձնական ուխտին համար: 3 Ընձեռնուն փըրկանաց գինը: 9 Անհատ ընծայուած անասուններու վրայով: 14 Ընծայուած տան մը վրայով: 16 Ընծայուած արտի մը ու անոր փրկանացը վրայով: 28 Նուիրուած բանը չէր կրնար փրկուիլ: 32 Տասանորդը չէր կրնար փոխուիլ:

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց, Երբո-որ մէկը ուխտ ընելու ըլլայ, անձանց *նը-քուրժեցուցիչ պէս՝ Տէրոջը պիտի ըլ-
3 լայ: Եւ քու կարելու դինդ *սեռէ պիտի ըլ-լայ. քանի տարեկանէն մինչև վաթսուն տա-րեկան եղող արուին կարելու դինդ՝ *սրբա-րանին սիկղին համեմատ՝ հինսուն սիկղ արծաթի
4 պիտի ըլլայ. Եւ թէ որ էգ է, քու կարելու-
5 դինդ երեսուն սիկղ պիտի ըլլայ: Եւ թէ որ հինգ տարեկանէն մինչև քսան տարեկան է, անատնը արուին համար քու կարելու դի-նդը քսան սիկղ ու էգին համար տասը սիկղ
6 պիտի ըլլայ: Եւ թէ որ մէկ ամսականէն մին-չև հինգ տարեկան ըլլայ, անատնը արուին համար կարելու գինդ հինգ սիկղ արծաթի, ու էգին համար կարելու գինդ երեք սիկղ
7 արծաթի պիտի ըլլայ: Եւ թէ որ վաթսուն տարեկանէն վեր ըլլայ, արուին համար քու-կարելու գինդ տասնուհինգ սիկղ՝ ու էգին
8 համար տասը սիկղ պիտի ըլլայ: Եւ թէ որ քու կարելու գնդդ անոր կարողութիւնը չը-հասնի, անկիա քահանային առջևը պիտի կա-ծէ, ու անոր գինը քահանան կորէ. քահա-նան ուխտ ընդղին կարողութեանը նայելով՝ անոր գին պիտի կորէ:
9 Եւ թէ որ *ոեւէ Տէրոջը զոհ մատու-ցուելու անասուններէն է, անոնցմէ ինչ որ
10 Տէրոջը տայ, սուրբ պիտի ըլլայ. Ինքը պի-տի չփոխէ ան, և ապիկը գեշին հետ՝ կամ գեշը ապիկին հետ չփոխէ. և թէ որ անա-սունը անասունի հետ երբէք փոխելու ըլլայ, անատնը ան ընծայուածը ու անոր փոխանակը
11 սուրբ պիտի ըլլայ: Եւ թէ որ *ոեւէ Տէ-րոջը զոհ չմատուցուելու անմաքուր անա-

առնելքին ըլլայ, անառնը քահանային առ-
12 Ջևը պիտի հանէ ան անառնը. Ու քահա-
նան անոր աղեկութեանը կամ գէշութեանը
նայելով՝ գին պիտի կարէ. քահանան ինչ գին
13 որ կարէ, անանկ թող ըլլայ։ Իսկ թէ որ
զանիկա երբեք փրկելու ըլլայ, անառնը
քու կարած գնդակ վրայ հինգերորդ մաս մը
պիտի աւելցնէ։
14 Ու երբոր մարդ մը իր առնը Տէրոջը սուրբ
ըլլալու համար ընծայէ, անառնը քահա-
նան անոր աղեկութեանը կամ գէշութեանը
նայելով՝ գին պիտի կարէ. քահանան անոր
15 ինչ գին որ կարէ, անանկ պիտի կենայ։ Եւ
թէ որ ընծայողը իր առնը փրկելու ըլլայ,
քու կարած գնդակ տասկին վրայ հինգերորդ
մաս մը պիտի աւելցնէ, ու տունը անորը պի-
տի ըլլայ։
16 Եւ թէ որ մարդ մը իր կալուածքին արտէն
ընծայելու ըլլայ Տէրոջը, անառնը քու կա-
րած գնդակ սերմին համեմատ պիտի ըլ-
լայ. մէկ քոռ գարիի սերմի համար՝ յիսուն
17 սիկղ արծաթ ըլլայ։ Թէ որ իր արտը Յոբե-
լեան տարիէն ընծայէ, քու կարած գնդակդ պէս
18 պիտի կենայ։ Եւ թէ որ իր արտը Յոբելեան
տարիէն յետոյ ընծայէ, քահանան անոր հետ
տասկին մինչև Յոբելեան տարին մնացած տա-
րիներուն նայելով՝ հաշիւ պիտի ընէ, ու քու
19 կարած գնդակդ վար պիտի իջեցնէ. Իսկ թէ որ
արտը ընծայողը երբեք փրկելու ըլլայ զանիկա,
անառնը քու կարած գնդակդ տասկին վրայ
հինգերորդ մաս մը աւելցնէ, ու ան արտը
20 պիտի հաստատուի անոր։ Եւ թէ որ արտը
չփրկէ, կամ արտը մէկ ուրիշի մը ծախած
21 ըլլայ, ալ նորէն պիտի չփրկուի ան. Հապա
արտը Տէրոջ Յոբելեան տարւոյն մէջ դառ-
նայ, հնութեամբ արտի պէս սուրբ պիտի ըլ-
լայ Տէրոջը. Տանոր կալուածքը քահանային
պիտի ըլլայ։
22 Եւ թէ որ մէկը Տէրոջը ընծայէ իր ծախու
առած արտը, որ իրմէ կալուածքին արտէն չէ,
23 Ինասունը քահանան անոր հետ քու կարած
գնդակդ հաշիւը ընէ մինչև Յոբելեան տարին,
և ան օրը քու կարած գինդ սուրբ բանի պէս
24 պիտի տայ Տէրոջը։ Յոբելեան տարին, արտը
ծախողին՝ այսինքն արտն որ կը վերաբերի
25 գետնի կալուածքը, անոր պիտի դառնայ։ Եւ
քու բոլոր կարած գինդերդ արծարանին սիկղին
համեմատ պիտի ըլլան. Իսիկղը քսան կերաս
ըլլայ։
26 Միայն թէ Ինասունները առջինէկը
առջի ծնած ըլլալուն համար Տէրոջը ըլլա-
լիք է, մէկը պիտի չընծայէ ան. Թէ արջա-
27 ըլլայ և թէ ոչխար, Տէրոջն է։ Եւ թէ որ
անհնազանդ անասուններէն է, քու կարած
գնդակդ համեմատ պիտի փրկէ ան. Ու անոր
վրայ հինգերորդ մաս մը աւելցնէ. և թէ որ
չփրկուի, քու կարած գնդակդ թող ծախուի։
28 Բայց մարդու մը իր բոլոր ունեցած մար-
դոցմէն և անասուններէն ու իր կալուածքին
արտէն Տէրոջը նուիրածը պիտի չծախուի ու
չփրկուի. ամէն նուէր ամենասուրբ է Տէրո-
29 ջը։ Մարդոցմէ նուիրուած նուէր մը ընդու
պիտի չփրկուի, հապա անշուշտ պիտի մեռցուի։
30 Եւ Երկրին բոլոր սասանորդը՝ Իր երկրին
հունտերէն և Իր ծառերուն պտուղէն՝ Տէրո-
31 ջը։ Ջրն է. անիկա սուրբ է Տէրոջը։ Եւ թէ որ
մարդ մը իր սասանորդներէն երբեք փրկել
ուզէ, անոր վրայ հինգերորդ մաս մը պիտի
32 աւելցնէ։ Եւ արջառներուն ու ոչխարնե-
րուն ամէն սասանորդը՝ հովիւին սա-
կէն ամէն անցնողին սասներորդը՝ սուրբ պի-
33 տի ըլլայ Տէրոջը։ Ազէկին ու գէշին մէջտե-
ղը սարբերութիւն պիտի չընեն ու չփոխե-
ան. և թէ որ երբեք փոխելու ըլլայ, անա-
ունը ան ալ՝ անոր փոխանակին ալ սուրբ պի-
տի ըլլայ, պիտի չփրկուի։
34 Տէրոջը Իսրայէլի որդւոցը համար Սինայ
լեռը Մովսէսին պատուիրած պատուիրանք-
ները սանք են։

ա Ելս. ի. 13։ թ Թուա. ժ. 1։ գ Ելս. ի. 13։ դ Ելս. ի. 13։ թուա. ժ. 1։ ե Ելս. ի. 13։ թուա. ժ. 2։ զ Ելս. ի. 13։ թուա. ժ. 2։ է Ելս. ի. 13։ թուա. ժ. 2։ ը Ելս. ի. 13։ թուա. ժ. 2։ թ Ելս. ի. 13։ թուա. ժ. 2։ ժ Ելս. ի. 13։ թուա. ժ. 2։ ի

ընդունուած ու ընդհանրացած սովորութիւնը, որ ամէն մարդ իր ազգին լեզուն կը խօսի, ինչպէս որ ծնած է, ու ոչ ոք կրնայ ուրիշ լեզու մը սորվիլ առանց ուսուցչի մը օգնութեան։ Ասոր համար ալ ամէն ազգ իր

ֆրը արդանդը բացող առջևնեկին տեղը· ուս-
13 ու Ղևտացիները իմ պիտի ըլլան։ Քանդի
ամէն առջևնեկը իմ է· Երբոր եգիպտոսի
երկրին մէջ բոլոր առջևնեկները զարկի, ես
բայէլի մէջ բոլոր առջևնեկները մարդին մինչև
անասուն սրբեցի ինծի· անոնք իմ պիտի
ըլլան· ես եմ Տէրը։
14 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին Սինայի անա-
15 պատին մէջ՝ ըսելով, Համրէ Ղևիի որդիքը
իրենց հարցը տուներուն և իրենց ազգատոհ-
մերուն նայելով· ամէն ամնականէն վեր եղող
16 ամէն արուն պիտի համրես։ Եւ Մովսէս Տէ-
րոջը խօսքին համեմատ համրեց զանոնք՝ ինչ-
17 պէս որ իրեն պատուիրեցաւ։ Եւ Ղևիի
որդիքը իրենց անուններովը սանդ էին·
18 Գերսոն և կահաթ ու Մերարի։ Եւ Գերսոնի
որդւոցը անուններըը իրենց տոհմերովը սանդ
19 էին· Ղ.մրենի ու Սեմեի։ Եւ կահաթի որ-
դիքը իրենց տոհմերովը Ամրամ և Խահառ,
20 Հեբրոն ու Ոզիել էին։ Եւ Մերարիի որ-
դիքը իրենց տոհմերովը Մոսղի ու Մուսի
էին· Ղևտացւոց տոհմերը իրենց հարցը տու-
ներուն համեմատ սանդ էին։
21 Գերսոնէն Ղ.մրենեանց տոհմը և Սեմեեանց
տոհմը եղաւ· Գերսոնեանց տոհմերը սանդ
22 էին։ Անոնցմէ համրուածները՝ ամէն ամնակա-
նէն վեր եղող բոլոր արուներուն թուոյն հա-
մեմատ համրուածները՝ եօթը հազար հինգ
23 հարիւր հոգի էին։ Գերսոնեանց տոհմերը
խոռանին ետևի կողմը դէպ՝ ի արևմուտք իջև-
24 ուան ընողները Մովսէս ու Ահարոն և ա-
նոր որդիքը պիտի ըլլան, որ սրբարանին
25 պահպանութիւնը Իսրայէլի որդւոցը պահ-
պանութիւնը համար պահպանեն· ու ժող-
26 ովքի խորանին Գերսոնի որդւոցը պահ-
պանութիւնը համար պահպանեն, ու ժող-
27 քի խորանին և սեղանին բոլորակի եղած
սրահին վարագոյրները, և սրահին դրանը
վարագոյրը, և անոր ամէն գործին համար
եղած չուաններըը։
28 Ամրամեանց տոհմը ու Խահառեանց տոհմը և Փերբոնեանց տոհմը ու
Ոզիելեանց տոհմը եղաւ· կահաթեանց տոհ-
մերը սանդ են· Մէկ ամնականէն վեր եղող
29 բոլոր արուները իրենց թուոյն համեմատ՝ ութը
հազար վեց հարիւր հոգի էին, որ սրբարա-
30 նին պահպանութիւնը կ'ընէին։ Կահաթին
որդւոցը տոհմերը խորանին հարաւային կողմը
31 իջևան պիտի ընեն։ Եւ կահաթեանց տոհմե-
րուն հօրը սանը իշխանը Ոզիել որդին էր·
32 պիտի բանեն։ Եւ Ղևտացւոց իշխանութեան իշխանը՝ Ահա-
րան քահանային որդին եղիազար պիտի ըլ-
լայ, որ սրբարանին պահպանութիւնը ընող-
ներուն վրայ վերակացու պիտի ըլլայ։
33 Մերարիէն Մոսղեանց տոհմը և Մուսեանց
տոհմը եղաւ· սանդ են Մերարիին տոհմե-
34 րը։ Եւ անոնց համրուածները՝ ամէն ամնակա-
նէն վեր եղող բոլոր արուները երեք հազար
35 էին։ Եւ Մերարեանց տոհմերուն հօրը սա-
նը իշխանը Աբիքայէլ որդին Սուրիէլ ըլլայ·
տաճկի խորանին հիւսիսային կողմը իջևան
36 պիտի ընեն։ Եւ Մերարիի որդւոցը պահ-
պանութիւնը յանձնուած բաներըը սան-
էին՝ խորանին տախտակները՝ ու անոր նեղերը և
սիւներըը ու խարխիններըը՝ և անոր բոլոր գոր-
ծիքներըը ու անոր վերաբերեալ ամէն բանե-
37 րը, և շուրջանակի սրահին սիւներըը՝ անոնց
խարխիններըը և ցիցերըը ու անոնց չուաններըը։
38 Եւ խորանին առջևի կողմը՝ արևելքի կող-
մը Մովսէս ու Ահարոն և անոր որդիքը պիտի
ըլլան՝ որ սրբարանին պահպանութիւնը Իսրայէլի որդւոցը պահ-
պանութիւնը համար պահպանեն· ու մեռ-
39 նող օտարականը պիտի մեռցուի։ Ղևտա-
ցւոց բոլոր համրուածները՝ որոնք իրենց տոհ-
մերովը Տէրոջը խօսքին համեմատ Մովսէս
ու Ահարոն համրեցին, ամէն ամնականէն վեր
եղող բոլոր արուները քսանուերկու հազար
էին։
40 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Իսրայէլի որ-
դւոցը մէկ ամնականէն վեր բոլոր առջևնեկ
արուները համրէ, ու անոնց անուններուն
41 թիւը առ։ Եւ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր առ-
ջևնեկներուն փոխարէն Ղևտացիները պիտի
առնես ինծի համար· ես եմ Տէրը· ու Ղև-
տացւոց անասուններըը՝ Իսրայէլի որդւոցը
անասուններուն բոլոր առջևնեկներուն տեղը։
42 Եւ Մովսէս համրեց Իսրայէլի որդւոցը բոլոր
առջևնեկները՝ ինչպէս որ Տէրը իրեն պա-
43 տուիրեց։ Եւ բոլոր առջևնեկ արուները էջեր
անուններուն թուոյն համեմատ՝ մէկ ամնա-
կանէն վեր համրուածներըը քսանուերկու հա-
զար երկու հարիւր եօթանասունհինգ հո-
գի էին։

ե Ել· ժգ · 2 · Ղև· իե · 26 · Գէ· ը · 16 · Ղա·կ · բ · 25 ·
զ Ել· ժգ · 12 · 15 · Գէ· ը · 17 ·
է Ելմ · 39 · Գէ· իգ· 62 ։
ը Ծն · իգ · 11 · Ել· զ · 16 · Գէ· իզ · 37 · ամՊն· գ · 1 · 16 · իգ · 6 ։
թ Ել· է · 17 ·
ժ Ել· գ · 18 ։
ի Ել· գ · 19 ։
ձ Ել· ա · 55 ։
ղ Գէ· գ · 24 , 25 ։
ճ Ել· ա · 9 ։
մ Ել· իգ · 1 ։
յ Ել· իգ · 7 · 14 ։
ն Ել· իգ · 36 ։
շ Ել· իե · 9 ։
ո Ել· իե · 16 ։
չ Ել· իը · 18 ։
պ ս ՊՆ · իգ · 23 ։
ջ Գէ· ա · 53 ։
ռ Գէ· գ · 15 ։
ս Ել· իե · 10 ։
վ Ել· իե · 23 ։
տ Ել· իե · 31 ։
ր Ել· իե · 1 · Լ · 1 ։
ց Ել· իգ · 32 ։
ւ Գէ· ա · 53 ։
փ Գէ· գ · 31 · 32 ։
ք Գէ· ա · 53 ։
օ Գէ· ժբ · 5 ։
ֆ Ելմ · 7 · 8 ։
ա Ելմ · 10 ։
բ Տէս գէ· իգ· 62 ։
գ Ելմ · 15 ։
դ Ելմ · 12 · 45 ։

44 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
45 Իսրայէլի որդւոցը մէջ ամէն առջևնեկներուն
տեղը՝ Ղևտացիները, և անոնց անասուննե-
րուն տեղը Ղևտացւոց անասուններըը առ,
որ Ղևտացիները իմ ըլլան· ես եմ Տէրը։
46 Եւ Ղևտացւոց ընծա առնլուան՝ Իսրայէլի որ-
դւոցը երկու հարիւր եօթանասունեօթերուն
առջևնեկներուն փրկանք ըլլալու համար,
47 Մարդ գլուխ հինգ սիկղ պիտի առնես· որը-
բարանին սիկղին համեմատ պիտի առնես·
48 Սիկղ սիկղը քսան կերաս է։ Եւ անոնց մէջ
առնլուածներուն փրկանքին տակը Ահարո-
49 նին ու անոր որդւոցը տուս։ Եւ Մովսէս Ղև-
տացիներով փրկուածներուն առնլուածներէն
50 փրկանքին տակը առաւ· Իսրայէլի որդւո-
ցը առջևնեկներէն սրբարանին սիկղին համե-
մատ հազար երեք հարիւր վեցհատ հինգ
51 սիկղ արծաթ առաւ։ Եւ Մովսէս Տէրոջը խօս-
քին պէս փրկուածներուն տակը Ահարոնին
ու անոր որդւոցը տուաւ, ինչպէս որ Տէրը
Մովսէսին պատուիրեր էր։

ԳԼ· Դ

1 Ղևտացիներուն պաշտած կառապետու համար պաշտած հա-
մակը։ 4 Քահանաներըը խորանը քակելէն ետև՝ կահաթեանց
յանձնելու բաներըը։ 16 Եղիազարին վերակացելութեան պաշ-
տօնը։ 17 Քահանայից ընելու զգուշութիւնները։ 21 Գեր-
սոնեանց։ 29 ու Մերարեանց տաճկաբու բաներըը։ 34 կահա-
թեանց։ 38 Գերսոնեանց։ 42 ու Մերարեանց թիւը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին՝
2 ըսելով, Ղևիի որդւոցը մէջէն կահաթի որ-
դւոցը գումարը առ՝ իրենց տոհմերուն ու ի-
3 րենց հարցը տուներուն համեմատ· Երեսուն
տարեկանէն վեր մինչև հիսատ տարեկանը՝ ժո-
ղովքի խորանին մէջ ծառայութիւն ընելու
համար գունդին մէջ ամէն մտնողը հաշիւ։
4 Ժողովքի խորանին մէջ կահաթի որդւոցը
պաշտօնը համեմատութիւն բաներըը պիտի ըլլան։
5 Եւ երբոր բանակը չուելու ըլլայ, Ահարոն
ու անոր որդիքը պիտի գան, ու ծածկոցին
վարագոյրը իջեցնեն, և անով կտկայութիւնը
6 ապականութիւնը ծածկեն։ Եւ թխհաշի մորթերէ
ծածկոցը անոր վրայ պիտի դնեն, ու անոր
վրայ բոլորովին կապուտակ լաթ մը տարա-
7 ծեն, և չուներ ձողերը պիտի անցընեն։ Եւ
խաղաղութիւնը սեղանին վրայ կապուտակ
լաթ մը տարածեն, ու անոր վրայ սկուտեղ-
ները և խնկամաններըը ու գաւաթներըը և
թափելու նուէր մատուցանելու բաժակներըը
դնեն, ու հանապազօրեայ հացերըը անոր վրայ
մնան։ Եւ անոնց վրայ կրկնակի կար-
մրէ լաթ մը տարածեն, ու թխհաշի մորթե-
9 րէ ծածկոցով ծածկեն ան· և անոր ձողերը
անցընեն։ Եւ կապուտակ լաթ մը առնեն, ու
ճրագկալը՝ լուսոյ աչտանակը՝ և անոր ճրագ-
ները ու անոր մաքրելիները և բաժակները
ու անոր բոլոր ևղի ամաններըը որոնցմով կը
10 ծառայեն անոր· Եւ զանիկա իր ամէն գոր-
ծիքներովը թխհաշի մորթերէ ծածկոցի մը մէջ
11 դնեն, ու լծակի մը վրայ դնեն։ Եւ ոսկի
սեղանին վրայ կապուտակ լաթ մը տարածեն,
ու թխհաշի մորթերէ ծածկոցով մը ծածկեն
12 ան· և անոր ձողերը անցընեն։ Եւ սրբարա-
նին պաշտօնին գործածուած բոլոր գործիքնե-
րը պիտի առնեն, ու կապուտակ լաթի մը մէջ
փաթթեն, և թխհաշի մորթերէ ծածկոցով
13 ծածկեն զանիկա, ու լծակի մը վրայ դնեն։ Եւ
ողջախնէ սեղանէն մոխիրները հանելով՝ անոր
14 վրայ ծիրանեգոյն լաթ մը տարածեն, Եւ անոր
վրայ պաշտօնին համար գործածուած անոր
բոլոր գործիքներըը՝ այսինքն կրակի ամաննե-
րը՝ մսահանները ու թխկիները և կանքերը
(սեղանին բոլոր գործիքներըը) ան ըղձի վրայ
դնեն, ու անոր վրայ թխհաշի մորթերէ ծած-
կոց մը տարածեն· և անոր ձողերը անցընեն։
15 Եւ Ահարոն ու անոր որդիքը բանակին չուած
առնեն՝ սրբարանը ու սրբարանին բոլոր կա-
բասիները ծածկելը լմընցընեն· ու ետքը Կա-
հաթին որդիքը ընծա վերցնելու գան· Բայց
սուրբ բաներուն չդպչին որ չմեռնին· Կահա-
թի որդւոցը բեռներըը սանդ պիտի ըլլայ
ժողովքի խորանին մէջ։
16 Եւ Ահարոն քահանային որդին Եղիազար
ևղւոյց եղկն ու նաեւ չհոտ խունկին և հա-
ցազարդեայ հացի ընծային ու չօծման եղկն
վրայ վերակացու պիտի ըլլայ· և բոլոր խո-
րանին ու անոր մէջի ամէն բաներուն, սրբա-
րանին ու անոր կարասիներուն վրայ վերա-
կացու ըլլայ։
17 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարո-
18 նին՝ ըսելով, Ղևտացւոց մէջէն կահաթեանց
19 տոհմերուն ցեղը մի կորսընցընէք· Բայց ա-
նոնց սանդ ըրէք որ Սահեանաուրբ բաներուն
մօտեցած ատեննին ապրի մնան ու չմեռնին·
Ահարոն ու իր որդիքը գան, ու անոնց ամէն
20 մէկուն իր պաշտօնը ու իր բեռը որոշեն։ Որ
երբոր սուրբ բաներըը կը ծածկեն, անոնք
անոնց մտնելու համար ներս չմտնեն որ չմեռնին։
21 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
22 Նաև Գերսոնի որդւոցը գումարը առ՝ ի-
րենց հարցը տուներուն ու իրենց տոհմերուն
23 համեմատ· Երեսուն տարեկանէն վեր մինչև

Ղև· իգ · 6 · 8 ։
ե Ել· իե · 31 ։
զ Ել· իե · 37 · 38 ։
է Ել· լ · 1 · 3 ։
ը Գէ· է · 9 · ժ · 21 · բՕր · լա · 9 · բՓ · ապ · զ · 13 · ամՊն · ժե · 2 ։
թ Ել· ժգ · 6 · 7 · ա ՊՆ · ժգ · 9 · 10 ։
ժ Գէ· գ · 31 ։
ի Ել· իե · 6 · Ղև· իգ · 16 ։
ձ Ել· լ · 34 ։
ղ Ել· իճ · 40 ։
ճ Ել· լ · 23 · իա ։
մ Ելմ · 4 ։
յ Տէս Ել· ամ · 21 · ա ՓՓ · գ · 19 ։
ն Ելմ · 3 ։

Ել· ժգ · 2 · Ղև· իե · 26 · Գէ· ը · 16 · Ղա·կ · բ · 25 ·
ե Ել· ժգ · 12 · 15 · Գէ· ը · 17 ·
զ Ելմ · 39 · Գէ· իգ· 62 ։
է Ծն · իգ · 11 · Ել· զ · 16 · Գէ· իզ · 37 · ամՊն· գ · 1 · 16 · իգ · 6 ։
ը Ել· է · 17 ·
թ Ել· զ · 17 ։
ժ Ել· զ · 18 ։
ի Ել· զ · 19 ։

Ելմ · 12 · 41 ։
բ Ելմ · 39 · 43 ։
գ Ել· ժգ · 13 · Գէ· ժը · 15 ·
դ Ղև· իե · 6 · Գէ· ժը · 16 ։
ե Ել· լ · 13 · Ղև· իե · 25 · Գէ· ժը · 16 ։
զ Ելմ · 46 · 47 ։
է Ելմ · 48 ։
— Տէս գէ· ը · 24 · ա

ՊՆ· իգ · 5 · 24 · 27 ։
բ Ելմ · 15 ։
գ Ելմ · 19 ։
դ Ել· իգ · 31 ։
ե Ել· իե · 10 · 16 ։
զ Ել· իե · 13 ։
է Ել· իե · 23 · 29 · 30 ։

յիսուն տարեկանը՝ ժողովքի խորանին մէջ
ծառայութիւն ընելու համար գունդին մէջ
24 ամէն մնոնդները պիտի հաշիս։ Գնա՛ տանեանց
տոհմերուն ծառայելու ու բեռ վերցնելու
25 պաշտօնը աս է. Անոնք պիտի վերցնեն խո-
րանին վարագոյրները ու ժողովքի խորանը,
անոր ծածկոցը ու անոր վրայի թխհաշի ծած-
կոցը, և ժողովքի խորանին դրանը վարա-
26 գոյրը. Եւ խորանին ու սեղանին բոլորակը
եղած պահնին վարագոյրները ու պահը մեա-
նելու դրան վարագոյրը ու անոնց չուանները
բոլ և անոնց պաշտօնին բոլոր գործիքները
ղեւէ վերջնին. ու ասոնց հարկաւոր եղած բո-
27 լոր ապառաւորութիւնները պիտի ընեն։ Գնա-
անոնց որդւոցը բոլոր պաշտօնը՝ իրենց ամէն
բեռներուն ու իրենց ամէն պաշտօններուն
համար՝ Ահարոնին ու անոր որդւոցը հրա-
մայեր պիտի ըլլայ. և անոնց բոլոր բեռնե-
28 րը անոնց պահպանութեանը յանձնէ։ Գնա-
անոնց որդւոցը տոհմերուն պաշտօնը աս
պիտի ըլլայ ժողովքի խորանին մէջ. և անոնց
պահպանութիւնը Ահարոն քահանային որ-
դւոյն Իթամարին ձեռքին տակը պիտի ըլլայ։
29 Մերարիի որդւոցն ալ՝ համրեա, իրենց տոհ-
մերուն ու իրենց հարցը տուներուն համե-
30 մատ. Երեսուն տարեկանէն վեր մինչև յիս-
սուն տարեկանը՝ ժողովքի խորանին ծառա-
յութիւնը ընելու համար գունդին մէջ ամէն
31 մնոնդները համրիա։ Եւ ժողովքի խորանին
մէջ անոնց ամէն պաշտօններուն համեմատ՝
անոնց յանձնուած բեռները ասոնք են.
խորանին տախտակները, ու անոր նիգերը,
32 և անոր սիւները ու խարխանները, Եւ չուր-
չանակի սրահին սիւները, ու անոնց խարխա-
նները և ցիցերը ու չուաններուն՝ անոնց ամէն
գործիքներովը և անոնց ամէն պաշտօնով.
անոնց պահպանութեանը բեռները եղած գոր-
ծիքները անուններով պիտի յանձնէք անոնց։
33 Աս է Մերարիի որդւոցը տոհմերուն պաշտօ-
նը ժողովքի խորանին մէջ իրենց բոլոր պաշ-
տօններուն համեմատ՝ Ահարոն քահանային
որդւոյն Իթամարին ձեռքին տակը։
34 Եւ Մովսէս ու Ահարոն և ժողովքին իշ-
խանները համրեցին կահաթեանց որդիները
անոնց տոհմերուն ու անոնց հարցը տուներուն
35 համեմատ, Երեսուն տարեկանէն վեր մինչև
յիսուն տարեկանը՝ ժողովքի խորանին մէջ
ծառայութիւնն ընելու համար գունդին մէջ
36 ամէն մնոնդները. Ու անոնց համրուածները
իրենց տոհմերովը երկու հազար եօթը հարիւր
37 յիսուն հոգի էին։ Ասոնք են ժողովքի խո-
րանին բոլոր ծառայութիւնը ընող կահա-
թեանց տոհմերուն համրուածները, որ Մովսէս
ու Ահարոն համրեցին՝ Տէրոջը պատուիրա-
38 բանին ձեռքովը պատուիրելէ ետք։ Գերսոնի որդւոցը համրուածները իրենց
տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն հա-
39 մեմատ, Երեսուն տարեկանէն վեր մինչև յի-
սուն տարեկանը՝ ժողովքի խորանին ծառա-
յութիւնը ընելու համար գունդին մէջ ամէն
40 մնոնդները համրուածները, Անոնց համրուած-
նեները իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տու-
ներուն համեմատ՝ երկու հազար վեց հարիւր
41 երեսուն հոգի էին։ Ասոնք են ժողովքի խո-
րանին մէջ բոլոր ծառայութիւն ընող Գերսոնի
որդւոցը տոհմերէն համրուածները, որ Մով-
սէս ու Ահարոն համրեցին՝ Տէրոջը պատուի-
բանին պէս։
42 Եւ Մերարիի որդւոցը տոհմերուն համ-
րուածները իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը
43 տուներուն համեմատ, Երեսուն տարեկանէն
վեր մինչև յիսուն տարեկանը՝ ժողովքի խորա-
նին մէջ ծառայութիւն ընելու համար գուն-
44 դին մէջ ամէն մնոնդները համրուածները, Եւ անոնց
համրուածները իրենց տոհմերովը երեք հա-
45 զար երկու հարիւր հոգի էին։ Ասոնք են Մե-
րարիի որդւոցը տոհմերուն համրուածները,
որ Մովսէս ու Ահարոն համրեցին, ինչպէս որ
Տէրը պատուիրեր էր Մովսէսին ձեռքովը։
46 Ղեւտացւոց բոլոր համրուածները՝ որ Մով-
սէս ու Ահարոն և Իսրայէլի իշխանները համ-
րեցին իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տու-
47 ներուն համեմատ, Երեսուն տարեկանէն վեր
մինչև յիսուն տարեկանը՝ ժողովքի խորանին
մէջ պաշտօնը ու բեռ կրելու ծառայութիւնը
48 ընելու ամէն մնոնդները, Այսինքն անոնց
համրուածները ութը հազար հինգ հարիւր
49 ութսուն հոգի էին։ Ամէնք Տէրոջը պատուի-
րանին պէս համրուեցան Մովսէսին ձեռքովը,
համէն մէկը իր պաշտօնին ու իր բեռին նա-
յելով. այսպէս համրուեցան անոնք, ինչպէս
որ Տէրը պատուիրեց Մովսէսին։

ԳԼ. Ե

1 Ընդհանուր մարգիկը բանակէն դուրս կը ձգուին։ 3 Գնա-
ցի մը փախուչէն հասատցուելը։ 11 Երկան մը իր կնկանը վրա-
յով ունեցած կասկածին համար ընելու փորձը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Հրամայեա՛ որդւոց Իսրայէլի որ բանա-
կէն դուրս ձգեն ամէն ոբոտաթ, և ամէն ոծո-
բաւոր ունեցողը, ու մեռելէ մը ամէն անմա-
3 քուր ունեցողը, Թէ՛ արու եղոզը. Զանոն ալ էգին ալ դուրս ձգե-
ցէք. բանակէն դուրս պիտի ձգէք անոնք,
որ չպղծեն իրենց բանակներուն՝ որուն մէջտեղը
4 ես կը բնակիմ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը այնպէս

ր ԳԼ. գ. 25. 26։
ս Ելմ. 3։
տ ԳԼ. գ. 36. 37։
ր ԵԼ. խգ. 15։

ու Ելմ. 3. 23. 30։
ւ Ելմ. 18. 24. 31։
փ Ելմ. 1. 21։

ա ԳՂ. ժգ. 3. 46։ ԳԼ. ժգ. 14։
բ ՂՂ. ժգ. 8։

գ ՂՂ. խա. 1։ ԳԼ. ի. 6. 10։ ԺԻ. 11. 13. 25։
դ ՂՂ. ի. 17. 18. 26։ է. 6. 7. 9. 10. 11։ ԳԼ. ժգ. 8. 9. 10։ բ Օբ. 3. 4։ ԵՂԿ. խգ. 29. 30։

ե ՂՂ. ժգ. 20։
զ գ Թագ. ԺԷ. 18։ Ես. զԼԷ. խԻ. 16։
է Ցնս. գ. 26։ ա՛Թագ. Ժգ. 24։ ՂՒՒՄ. ժ. 29։

ը ՂՂ. գ. 2. 3։
թ ՂՂ. է. 3։ խգ. 46։ Ցնս. է. 19։
ժ ՂՂ. գ. 5։
ի ՂՂ. գ. 6. 7։ է. 7։
լ ԵՂ. խԻ. 28։ ՂՂ. ժգ. 17. 18. 26։ է. 6. 7. 9. 10. 11։ ԳԼ. ժգ. 8. 9. 10։ բ Օբ. 3. 4։ ԵՂԿ. խգ. 29. 30։
խ ՂՂ. ժ. 15։

ծ ՂՂ. ժգ. 20։
կ գ Թագ. ԺԷ. 18։ Ես. զԼԷ. խԻ. 16։
հ Ցնս. գ. 26։ ա՛Թագ. Ժգ. 24։ ՂՒՒՄ. ժ. 29։

ձ ՂՂ. ի. 17։ ԺԻ. 11։ ԺԲ. 13։
ղ Գործ. գ. 16։

ղ ՂՂ. ի. 17. 19. 20։
մ ՂՂ. խէ. 2։ Գատ. ժգ. 5։ Գործ. խա. 23։ Հառմ. ա. 1։
ն Եբր. ՆԱՒԱՒԻՒ

բրին, ու բանակէն դուրս ձգեցին զանոնք.
ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին խօսեցաւ, անանկ
ըրին Իսրայէլի որդիքը։
5 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
6 Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը, Երբոր մարդ մը
կամ կնիկ մը մարդոց ամէն մեղքերէն մէկը
գործելով Տէրոջը դէմ մեղանչէ, ու աս անձը
7 յանցաւոր ըլլայ, Անառնեն իր ըրած մեղ-
քը պիտի խոստովանի, և անոնք իր ըրած
վնասը իրմէն պիտի հատուցանէ, ու անոր վը-
րայ հինգերորդ մաս մը աւելցնէ, ու զանոնք
8 կա վնասը քաշողին պիտի տայ։ Եւ թէ որ
այն ձա՛ մարդուն մէկ ազգականն ալ
չըլլայ, որուն աս վնասը հատուցուի, անոնք
եղած վնասը Տէրոջը հատուցուելով՝ քահա-
նային պիտի ըլլայ բայց ի՛ բաւութեան խո-
յէն, որով անոր չափաւոր հոգւոյն համար քա-
ւութիւն պիտի ըլլայ։
9 Եւ իսրայէլի որդւոցը բոլոր սուրբ բանե-
րուն ամէն ընծան որ կը բերեն քահանային,
10 անոր պիտի ըլլայ։ Եւ ամէն մէկուն սուրբ
բաներըը անոր պիտի ըլլան. ամէն մարդ ինչ
որ տայ քահանային, Տանոր ըլլայ։
11 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
12 Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց, Թէ
որ մարդու մը կնիկը խոտորի ու անոր ան-
13 հաւատարմութիւն ընէ, Եւ մէկը Տանոր հետ
պառկելով զուգաւորի, ու անոր էրիկը աչառած
չըլլալով բա՛ զաղտուկ մնայ, և անոր պղ-
ծուած ատենը ատենագ մը չըլլայ, ու կնիկը
14 չբռնուի, Եւ էրկա՛ը վրայ նախանձաւորու-
թիւնն ոգի գալով՝ իր կնկանը պղծուելուն
համար նախանձի. կամ կնիկը պղծուած չըլ-
լալով էրկա՛ը վրայ նախանձաւորութիւնն ոգի
15 գայ ու նախանձի, Աստուածը ան մարդը իր
կնիկը քահանային պիտի բերէ, և անոր ըն-
ծային համար գարիի ալիւրէն արդուին մաս-
ներորդ բաժինը պիտի բերէ. Եղ պիտի չթափ
անոր վրան, ոչ ալ կնդրուկ դնի վրան, ին-
չու որ նախանձաւորութիւն ընծայ մըն է ան,
յիշատակի ընծայ՝ որ մեղքը կը յիշատակէ։
16 Եւ քահանան կնիկը պիտի մօտեցնէ, ու Տէ-
17 րոջը առջևը կայնեցնէ։ Եւ քահանան հողի
սափոռով սուրբ ջուր պիտի առնէ, ու քահա-
նան խոտորին յատակը եղած հողէն պիտի առ-
18 նէ, և Տուրին մէջը դնէ։ Եւ քահանան Տէ-
րոջը առջևը պիտի կայնեցնէ կնիկը, ու կնի-
կանը գլուխը բանայ, և յիշատակի ընծան՝
այսինքն նախանձաւորութիւն ընծան անոր
ձեռքը պիտի տայ. ու անէծքին լերկ ջուրը
19 քահանան իր ձեռքը պիտի ունենայ. Եւ քա-
հանան անոր երդում ընել պիտի տայ, ու ըսէ
կնիկանը, Թէ որ մարդ մը քեզի հետ չպառ-
կեցաւ, և Թէ որ քու էրկանդ անհաւատար-
մութիւն ընելով չպղծուեցար, անէծքին աս
20 լերկ ջուրը քեզի վնաս մը չընէ. Բայց Թէ որ
քու էրկանդ անհաւատարմութիւն ընելով
պղծուեցար, և քու էրկիդ զատ ուրիշ մարդ
21 մը քեզի հետ պառկեցաւ, (Ատանոնը քա-
հանան էնկանը անէծքի երդում ընել պիտի
տայ, և քահանան կնկանը պիտի ըսէ,) Տէրը
քեզ քու ժողովուրդիդ մէջ անէծքի ու
երդումի համար պիտի դնէ, երբոր Տէրը քու
ղխադ փտեցնէ ու քու փորդ ուռեցնէ.
22 Եւ աս անէծքին ջուրը քու ապիքներուդ
մէջ պիտի երթայ, որ ուռ փորդ ուռեցնէ,
ու ուռ ղխադ փտեցնէ. Եւ կնիկը պիտի ըսէ,
23 Ամէն՝ ամէն։ Եւ քահանան աս անէծքները
դիրքի մը մէջ պիտի գրէ, ու ան լերկ ջուրը
24 վրը պիտի տրէ։ Եւ անէծքին լերկ ջուրը ան
կնկանը պիտի խմցնէ. ու անէծքին ջուրը
անոր ներսը դին պիտի երթայ՝ լերկ ըլլալու-
25 համար։ Եւ քահանան կնկանը ձեռքէն նա-
խանձաւորութեան ընծան պիտի առնէ, ու
Տէրոջը առջևը ներբեցնէ ընծան, և սեղանին
26 մօտեցնէ ան։ Եւ քահանան ընծային իր
ձեռքը լեցուն պիտի առնէ յիշատակի համար,
ու սեղանին վրայ պիտի այրէ ան. ու ետքը
27 ան ջուրը կնկանը պիտի խմցնէ։ Եւ ջուրը
անոր խմցնելէն ետև՝ Թէ որ անկնիկ պղ-
ծուած է, ու իր էրկանը անհաւատարմու-
Թիւն ըրած է, անէծքին ջուրը լերկ ըլլա-
լով ներսը մտնէ անոր՝ ներսի դին, անոր փորը
պիտի ուռեցնայ, ու անոր պիտոը ձփոի, և
կնիկը Իր ժողովուրդին մէջը անիծեալ պիտի
28 ըլլայ։ Իսկ Թէ որ կնիկը պղծուած չըլլալով
մաքուր է, միաս պիտի չկրէ, ու զաւակ պի-
29 տի ծնանի։ Նախանձաւորութեան օրէնքը
աս է, երբոր կնիկ մը Իր էրկանը անհաւա-
30 տարմութիւն ընելով պղծուի, կամ երբոր
մարդու մը վրայ նախանձաւորութեան ոգի
գայ ու իր կնկանը վրայ նախանձի, Տէրոջը
առջևը պիտի կայնեցնէ կնիկը, և քահանան
31 կատարէ աս բոլոր օրէնքը անոր վրայ. Եւ
ան մարդը ազատ պիտի ըլլայ յանցանքէն,
և կնիկը Իր յանցանքը պիտի կրէ։

ԳԼ. Զ

1 Ուխտաւորնեցան կանանց։ 22 Ժողովրդը օրհնելու կերպը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց, Թէ
որ մարդ մը կամ կնիկ մը ընծրկին՝ Տէրոջը
նազիրլիք ընելու համար ընծրկութեան
3 նազիրի երդում ընէ, Անանկ նա-

ե Ելմ. ԺԲ. 15։
զ Ես. ԽԹ. 4։
է Ելմ. ԺԲ. 9։
ը Ելմ. ԺԲ. 2։
թ ՂՂ. ե. 27։
ժ ՂՂ. ը. 2. 9։
ի Եբր. ԽԱ. 22։
լ Ասպ. ՃԽ. 18։
խ Ասպ. ՃԽ. 18։
ծ Ր Օբ. ԽԲ. 15։
կ ՂՂ. ը. 27։
հ ՂՂ. ը. 2. 9։
ձ Ր Օբ. ԽԲ. 37։ Ասպ. ՃԳ. 9. 11։ Եբր. ԽԲ. 9։ ԽԲ. 18։ Ջ. ոպ. ը. 13։
ղ Ելմ. 19։

ղ ՂՂ. ի. 17. 19. 20։
մ ՂՂ. խէ. 2։ Գատ. ժգ. 5։ Գործ. խա. 23։ Հառմ. ա. 1։
ն Եբր. ՆԱՒԱՒԻՒ

3 Նեալ ըլլայ, †գինովէն և օղիէն պիտի զգու-
չանայ. գինիի քացախ կամ օղիի քացախ չը-
խմէ, և բնաւ խաղողի օշարակ չխմէ, ու
4 խաղող կամ չամիչ չուտէ։ Ինքգինքը նուի-
րելուն բոլոր օրերը *որթէն եղած բան մը
5 չուտէ, կուսերէն մինչև կեզևը։ Ինքգինքը
նուիրելու ուխտին բոլոր օրերը ՚իր գլխուն
ածելի չպպղնէ. մինչև ինքգինքը Տէրոջը
նուիրած օրերուն բլլնալը ինքը սուրբ ըլլայ.
Ե իր գլխու մազերուն վարքը թող սայ որ
6 աճի։ Ինքգինքը Տէրոջը նուիրած բոլոր օրե-
7 րը †մեռածի մը չմօտենայ։ Իր հօ-
րը համար կամ մօրը համար, իր եղբօրը կամ
քրոջը համար ինքգինքը պիտի չպղծէ,
երբոր անոնք մեռնին, քանզի իր Աստուծոյն
8 ‡սուրբ իր գլխուն վրան է։ Ինքգինքը նուի-
րելուն բոլոր օրերը ինքը սուրբ է Տէրոջը։
9 Եւ թէ որ իր քովը յանկարծ մեղք մը մեռ-
նի, ու իր նուիրած գլուխը պղծուի, իր մաք-
րուելու օրը՝ իր գլուխը ածիլէ. եօթներորդ
10 օրը ածիլէ ան. Եւ ՚ութերորդ օրը երկու տատրակ կամ սպոս-
11 նիի երկու ձագ բերէ քահանային։ Եւ քա-
հանան մէկը մեղքի պատարագ՝ ու մէկալը
ողջակէզ պիտի մատուցանէ, և մեռելին պատ-
ճառով եղած մեղքին համար քաւութիւն
պիտի բնէ անոր. ու նոյն օրը պիտի սրբէ անոր
12 գլուխը։ Եւ իր ուխտին օրերը Տէրոջը նուի-
րէ, ու *յանցանքի պատարագի համար մէկ
տարեկան գառնուկ մը բերէ. և առջի օրերը
պիտի չհամրուին, որովհետև իր ուխտը պղծ-
ծուեցաւ։

13 Եւ ուխտաւորին օրէնքը սա է. ՚երբոր
ինքգինքը նուիրելուն օրերը լմննայ, անկա
ժողովքի խորանին դուռը պիտի բերուի.
14 Եւ իր զոհը Տէրոջը պիտի մատուցանէ, մէկ
տարեկան անարատ գառնուկ մը ողջա-
կէզի համար, ու մէկ տարեկան անարատ
էգ գառնուկ մը *մեղքի պատարագի համար,
և մէկ անարատ խոյ մը †խաղաղութեան զո-
15 հի համար. Եւ տակառ մը բարակ ալիւրի
եղով չաղուած անխմոր չօմիճներ, ու Եղով օ-
ծուած անխմոր լաւաշներ, և անոնց հացի ընծ-
16 ան ու Հմափելու նուէրը հապռազան։ Եւ քա-
հանան անոր մեղքի պատարագը ու անոր
ողջակէզը Տէրոջը առջեւը մատուցանելով պիտի
17 մատուցանէ։ Եւ խոյը խաղաղութեան զոհ
պիտի մատուցանէ Տէրոջը՝ անխմոր հացին տա-
կառովը. ու քահանան անոր հացի ընծան
18 ու թափելու նուէրը պիտի մատուցանէ։ Եւ ուխ-

տաւորը իր նուիրած գլուխը պիտի ածիլէ
ժողովքի խորանին դուռը. ու իր նուիրած
գլխուն մազը առնէ և խաղաղութեան զո-
19 հին տակը եղած կրակին մէջը դնէ։ Եւ քա-
հանան խոյէն եփած թևը, և տակառէն մէկ
անխմոր չօմ ու մէկ անխմոր լաւաշ առնէ,
և նախաւարին ձեռքերուն վրայ դնէ՝ մա-
20 զերը ածիլելէն ետքը. Եւ քահանան երե-
ցընելու ընծայ մատուցանէ զանոնք Տէրոջը
առջեւը. Հաճոյք երեցընելու երբուծով ու
բարձրացընելու կիսով քահանային համար
սուրբ են. և անկէ ետև ուխտաւորը պիտի
21 խմոր խմէ։ Ուխտաւորի մը — անոր նուիրելու-
ցուն համար Տէրոջը խոստացած իր ընծային
օրէնքը սա է, իր ձեռքը հասածէն ի զատ.
անոնց իր ըրած խոստումնքը իր նուիրելու-
ցուն օրէնքովը պիտի կատարէ։

22 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
23 Խօսէ Ահարոնին ու անոր որդւոցը և ըսէ,
Այսպէս պիտի օրհնէք Իսրայէլի որդիները՝ ըսե-
24 լով անոնց, Տէրը օրհնէ քեզ, և պահէ քեզ.
25 Տէրը պայծառացընէ իր երեսը քու վրադ,
26 ու ողորմի քեզի. Տէրը իր երեսը քու վը-
րադ վերցընէ, ու խաղաղութիւն տայ քեզի։
27 Ու իմ անունս Իսրայէլի որդւոցը վրայ պի-
տի դնեն, ու ես պիտի օրհնեմ զանոնք։

ԳԼ. Լ

1 Իշխանները բնծաները նուիրելուն համար։ 10 Ա-
զգաին նուիրելուն համար։ Ամսագլուխի ընծաները։ 80 Աստուած քաւութիւնին վրայէն Մովսէսին հետ կը խօսի։

1 Եւ եղաւ որ՝ այն օրը որ Մովսէս ՚լմնցուց
խորանը կանգնելը, և զանիկա ու անոր բոլոր
անօթները օծեց ու սրբեց, և սեղանը ու անոր
բոլոր գործիքները օծեց ու զանոնք սրբեց,
2 Ազատները Իսրայէլի իշխանները՝ իրենց հայ-
րերուն տանը գլուխները՝ *հաշուեցուցին. հա-
մրուածներուն վրայ վերակացու եղող ցեղերուն իշխան-
3 ները ընծաներ տուին։ Եւ բերին իրենց ըն-
ծաները Տէրոջը առջեւը, վեց ծածկուած սայ-
լեր և տասներկու եզներ. ամէն երկու իշ-
խաններէն մէկ սայլ, և ամէն մէկը մէկական եզ,
4 և մօտեցուցին զանոնք խորանին առջեւը։ Եւ
5 Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, Ասոնցմէ
առ, ու գործածուց տուր ատոնք՝ ամէն մէ-
կուն իր պաշտօնին նայելով, որ ժողովքի խո-
6 րանին պաշտօնին մէջ գործածուին։ Եւ Մով-
սէս առաւ սայլերը ու եզները, ու զանոնք
7 գործածուց տուաւ։ Երկու սայլը ու չորս եզը

10։
‡ Գոր. խա. 24։
ա թ.մագ. բ. 15։
ֆ Եզ. իթ. 23. 24։
ֆ Եզ. իթ. 27. 28։
ֆ Գ.Ե. իմ. 22։ ա Մ՚ն. իգ. 13։
ֆ Սապ. ՃԻա. 7։ Ցաքս. ժէ. 11։
ֆ Սապ. լա. 10։ Ել. 1. 2. 3. 7. 10։ ՃԻմ. 153։ Դան. Բ. 17։
ֆ Ձն. խգ. 29։
ֆ Սապ. գ. 6։
ֆ Ցաքս. ժգ. 27։ բ Թագ. գ. 16։
ֆ բ Օր. իը. 10։ բ Մ՚ն. է. 14։ Հա. իգ. 7։ Դան. Բ. 18. 19։
ֆ Սապ. ՃԻմ. 12։
ֆ Եզ. խ. 18։ Գ.Ե. բ. 10. 11։
ֆ Գ.Ե. ա. 4։ Եզ.

Գերասենի որդւոցը տուաւ՝ անոնց պաշտօնին
8 նայելով. Եւ չորս սայլը և ութը եզը Մե-
րարիի որդւոցը տուաւ, ՚Ահարոն քահանա-
յին որդւոցն ներքեւ՝ *վերակացութեամբը
9 եղած անոնց պաշտօնին նայելով. Բայց կա-
հաթի որդւոցը չտուաւ. ինչու որ Սրբութա-
նին պաշտօնը անոնց վրայ ըլլալով, ՚իրենց
ուսերովը պիտի վերցընէին։

10 Եւ ազգաին օծուած օրը *սանդ նուիր-
ման համար իշխանները ընծաները
տուին. և իշխանները իրենց ընծաները մա-
11 զանին առջեւը մատուցին։ Եւ Տէրը ըսաւ
Մովսէսին, Մէզմանին նուիրման համար իշ-
խան՝ ամէն մէկ իշխան մէկ մէկ օր իրենց ըն-
ծաները մատուցանեն։

12 Եւ առաջին օրը իր ընծան մատուցանողը
Յուդայի ցեղին էֆրաթացի *Ամինադաբի որդին
13 Նաասոն էր։ Եւ ան էր անոր ընծան. *սըր-
բարանին սկիղբն Համեմատ՝ հարիւր երեսուն
սկիղբ մէկ արծաթի սկուտեղ, եօթանասուն
սկիղբ մէկ արծաթի կռնաք, երկուքն ալ լե-
ցուն էին ՚հացի ընծային համար եղով չաղուած
14 բարակ ալիւրով, Տասը *ոսկիէ մէկ խըն-
15 կանի վառնակով լեցուն, ՚Մէկ զուարակ,
մէկ խոյ — մէկ տարեկան մէկ գառն ողջա-
16 կէզի համար, Այծերէն մէկ նոխազ *մեղքի
17 պատարագի համար, Եւ Խաղաղութեան զո-
հի համար երկու արջառ, հինգ խոյ, հինգ
նոխազ, հինգ հատ մէկ տարեկան գառնուկ.
Ամինադաբի որդւոյն Նաասոնին ընծան ատ
էր։

18 Երկրորդ օրը մատուցանողը Իսաքարի իշ-
19 խանը Սողոմի որդին Նաթանայէլ էր։ Ա-
նոր մատուցած ընծան ատ էր. սրբարանին
սկիղբն Համեմատ՝ հարիւր երեսուն սկիղբ մէկ
արծաթի սկուտեղ, եօթանասուն սկիղբ մէկ
արծաթի կռնաք, երկուքն ալ լեցուն էին հացի
ընծային համար եղով չաղուած բարակ ալիւ-
20 րով, Տասը *ոսկիէ մէկ խնկանման խառնիով
21 լեցուն, Մէկ զուարակ, մէկ խոյ, մէկ տա-
22 րեկան մէկ գառն ողջակէզի համար, Այծե-
րէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագի համար,
23 Եւ խաղաղութեան զոհի համար երկու ար-
ջառ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ հատ
մէկ տարեկան գառնուկ. Սողոմի որդւոյն
Նաթանայէլին ընծան ատ էր։

24 Երրորդ օրը մատուցանողը Զաբուղոնի որդւոց
25 իշխանը Փելոնի որդին Եղիաբ էր։ Անոր
ընծան ատ էր, սրբարանին սկիղբն Համեմատ՝
հարիւր երեսուն սկիղբ մէկ արծաթի սկուտեղ,
եօթանասուն սկիղբ մէկ արծաթի կռնաք, եր-
կուքն ալ լեցուն էին հացի ընծային համար
26 եղով չաղուած բարակ ալիւրով, Տասը *ոսկիէ

27 ոսկիէ մէկ խնկանման խառնիով լեցուն, Մէկ
զուարակ, մէկ խոյ, մէկ տարեկան մէկ գա-
28 ռան ողջակէզի համար, Այծերէն մէկ նոխազ
29 մեղքի պատարագի համար, Եւ խաղաղու-
թեան զոհի համար երկու արջառ, հինգ խոյ,
հինգ նոխազ, հինգ հատ մէկ տարեկան գա-
ռնուկ. Եղիաբի որդւոյն Եղիասափին ընծան
ատ էր։

30 Երրորդ օրը *Ղեւտացիներուն Ռուբինի որդւոց
31 իշխանը Սեդիւրի որդին Եղիսուր էր։ Անոր
ընծան ատ էր. սրբարանին սկիղբն Համեմատ՝
հարիւր երեսուն սկիղբ մէկ արծաթի սկու-
տեղ, եօթանասուն սկիղբ մէկ արծաթի կռնաք,
երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծային համար
32 եղով չաղուած բարակ ալիւրով, Տասը *ոսկիէ
33 ոսկիէ մէկ խնկանման խառնիով լեցուն, Մէկ
զուարակ, մէկ խոյ, մէկ տարեկան մէկ գա-
34 ռան ողջակէզի համար, Այծերէն մէկ նոխազ
35 մեղքի պատարագի համար, Եւ խաղաղու-
թեան զոհի համար երկու արջառ, հինգ խոյ,
հինգ նոխազ, հինգ հատ մէկ տարեկան գա-
ռնուկ. Սեդիւրի որդւոյն Եղիսուրին ընծան
ատ էր։

36 Երրորդ օրը *Ղեւտացիներուն Շմաւոնի որ-
դւոց իշխանը Սուրիսադայի որդին Սալա-
37 միէլ էր։ Անոր ընծան ատ էր. սրբարանին
սկիղբն Համեմատ՝ հարիւր երեսուն սկիղբ մէկ
արծաթի սկուտեղ, եօթանասուն սկիղբ մէկ
արծաթի կռնաք, երկուքն ալ լեցուն էին հացի
ընծային համար եղով չաղուած բարակ ալիւ-
38 րով, Տասը *ոսկիէ մէկ խնկանման խառնիով
39 լեցուն, Մէկ զուարակ, մէկ խոյ, մէկ տա-
40 րեկան մէկ գառն ողջակէզի համար, Այծե-
րէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագի համար,
41 Եւ խաղաղութեան զոհի համար երկու ար-
ջառ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ հատ
մէկ տարեկան գառնուկ. Սուրիսադայի որ-
դւոյն Սալամիէլին ընծան ատ էր։

42 Վեցերորդ օրը *Ղեւտացիներուն Գադի որդւոց
43 իշխանը Դագուէլի որդին Եղիասափ էր։ Անոր
ընծան ատ էր. սրբարանին սկիղբն Համեմատ՝
հարիւր երեսուն սկիղբ մէկ արծաթի սկու-
տեղ, եօթանասուն սկիղբ մէկ արծաթի կռնաք,
երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծային համար
44 եղով չաղուած բարակ ալիւրով, Տասը *ոսկիէ
45 ոսկիէ մէկ խնկանման խառնիով լեցուն, Մէկ
զուարակ, մէկ խոյ, մէկ տարեկան մէկ գա-
46 ռան ողջակէզի համար, Այծերէն մէկ նոխազ
47 մեղքի պատարագի համար, Եւ խաղաղու-
թեան զոհի համար երկու արջառ, հինգ խոյ,
հինգ նոխազ, հինգ հատ մէկ տարեկան
գառնուկ. Գադուէլի որդւոյն Եղիասափին
ընծան ատ էր։

Գ.Ե. գ. 25։
Գ.Ե. գ. 31։
Գ.Ե. գ. 28. 33։
Եզր. Ձեռագիրք

Գ.Ե. գ. 15։
Գ.Ե. գ. 6. 8. 10. 12. 14։ բ թագ. գ. 15։
Տես բ Օր. ի. 8։ գ Մ՚ն. է. 5. 9։ Նեեմ. գբ. 27. 16։
Սապ. Լ. վերնագիր բբ։
Գ.Ե. բ. 3։
Եզ. լ. 35։
Գ.Ե. բ. 1։
Եզ. լ. 34։
Գ.Ե. ա. 2։
Գ.Ե. գ. 23։
Գ.Ե. գ. 1։

48 Եօթներորդ օրը տաղաչտացիները երթիմի որ-
դւոց իշխանը Աժիուդի որդին Եղիսամա էր։
49 Աղոր ընծան ասա էր. արծաթեայ սկիզբն հա-
մեմատ՝ հարիւր երեսուն սիկղ մէկ արծաթ
սկուտեղ, եօթանասուն սիկղ մէկ արծաթ
կանք, երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի
50 համար եղով շաղուած բարակ ալիւրով, ցասը
-ին ոսկիէ մէկ խնկաման խառնուով լեցուն,
51 մէկ զուարակ, մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ
52 գառն ողջակիզի համար, Ամմիհուդի մէկ նա-
53 խագ մեղքի պատարագի համար, եւ խաղա-
ղութեան զոհի համար երկու արջառ, հինգ
խոյ, հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ տարեկան
գառնիք. Ամիուդի որդւոյն Եղիսամայեան
ընծան ասա էր։
54 Ութերորդ օրը տաղաչտացիները Մանասէի որ-
դւոց իշխանը փադասուրի որդին Գամալիէլ
55 էր։ Աղոր ընծան ասա էր. արծաթեայ սկի-
զբն համեմատ՝ հարիւր երեսուն սիկղ մէկ
արծաթ սկուտեղ, եօթանասուն սիկղ մէկ
արծաթ կանք, երկուքն ալ լեցուն էին հացի
ընծայի համար եղով շաղուած բարակ ալիւրով,
56 ցասը -ին ոսկիէ մէկ խնկաման խառնուով լե-
57 ցուն, մէկ զուարակ, մէկ խոյ և մէկ տարե-
58 կան մէկ գառն ողջակիզի համար, Ամմիհուդի
59 մէկ նոխազ մեղքի պատարագի համար, եւ
խաղաղութեան զոհի համար երկու արջառ,
հինգ խոյ, հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ
տարեկան գառնիք. փադասուրի որդւոյն
Գամալիէլին ընծան ասա էր։
60 Իններորդ օրը տաղաչտացիները Բենիամինի որ-
դւոց իշխանը Գեդէօնիի որդին Աբիդան
61 էր։ Աղոր ընծան ասա էր. արծաթեայ սկիզբն
համեմատ՝ հարիւր երեսուն սիկղ մէկ արծաթ
սկուտեղ, եօթանասուն սիկղ մէկ արծաթ
կանք, երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի
62 համար եղով շաղուած բարակ ալիւրով, ցասը
-ին ոսկիէ մէկ խնկաման խառնուով լեցուն,
63 մէկ զուարակ, մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ
64 գառն ողջակիզի համար, Ամմիհուդի մէկ նա-
65 խագ մեղքի պատարագի համար, եւ խաղա-
ղութեան զոհի համար երկու արջառ, հինգ
խոյ, հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ տարե-
կան գառնիք. Գեդէօնիի որդւոյն Աբիդանին
ընծան ասա էր։
66 Տասներորդ օրը տաղաչտացիները Դանի որդւոց
իշխանը Ամիսադայի որդին Աքիեզէր էր։
67 Աղոր ընծան ասա էր. արծաթեայ սկիզբն հա-
մեմատ՝ հարիւր երեսուն սիկղ մէկ արծաթ
սկուտեղ, եօթանասուն սիկղ մէկ արծաթ
կանք, երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի
համար եղով շաղուած բարակ ալիւրով,
68 ցասը -ին ոսկիէ մէկ խնկաման խառնուով լե-
69 ցուն, մէկ զուարակ, մէկ խոյ և մէկ տարե-
70 կան մէկ գառն ողջակիզի համար, Ամմիհուդին
71 մէկ նոխազ մեղքի պատարագի համար, եւ
խաղաղութեան զոհի համար երկու արջառ,
հինգ խոյ, հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ
տարեկան գառնիք. Ամմիհուդի որդւոյն Ա-
քիեզերին ընծան ասա էր։
72 Մէնասանէերորդ օրը տաղաչտացիները Աեբրի
որդւոց իշխանը Եբրանի որդին փագիէլ
73 էր։ Աղոր ընծան ասա էր. արծաթեայ սկիզբն
համեմատ՝ հարիւր երեսուն սիկղ մէկ ար-
ծաթ սկուտեղ, եօթանասուն սիկղ մէկ
արծաթ կանք, երկուքն ալ լեցուն էին հա-
ցի ընծայի համար եղով շաղուած բարակ ալի-
74 ւրով, ցասը -ին ոսկիէ մէկ խնկաման խա-
75 ղութեան զոհի համար երկու արջառ, հինգ
76 խոյ, հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ տարե-
կան գառն ողջակիզի համար, Աբ-
ծիդէնի մէկ նոխազ մեղքի պատարագի հա-
77 մար, եւ խաղաղութեան զոհի համար երկու
արջառ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ և հինգ հատ
մէկ տարեկան գառնիք. Եբրանի որդւոյն
փագիէլին ընծան ասա էր։
78 Երկուտասաներորդ օրը տաղաչտացիները Նէփ-
թազիմի որդւոց իշխանը Ենանի որդին Ա-
79 քիրէ էր։ Աղոր ընծան ասա էր. արծաթա-
նեայ սկիզբն համեմատ՝ հարիւր երեսուն սիկ-
ղ մէկ արծաթ սկուտեղ, եօթանասուն սիկ-
ղ մէկ արծաթ կանք, երկուքն ալ լեցուն
էին հացի ընծայի համար եղով շաղուած բա-
80 րակ ալիւրով, ցասը -ին ոսկիէ մէկ խնկա-
81 ման խառնուով լեցուն, մէկ զուարակ, մէկ
խոյ և մէկ տարեկան մէկ գառն ողջակիզի
82 համար, Աբծիդէնի մէկ նոխազ մեղքի պատա-
83 րագի համար, եւ խաղաղութեան զոհի հա-
մար երկու արջառ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ
և հինգ հատ մէկ տարեկան գառնիք. Ենա-
նի որդւոյն Աքիրէնի ընծան ասա էր։
84 Այսպիսին օծուած օրը անոր նուիրման հան-
դէսին համար իսրայէլի իշխաններէն ստացած
ընծաները ասանք էին. ասասներկու արծաթի
սկուտեղ, ասասներկու արծաթի կանք, ասա-
85 սներկու ոսկի խնկաման, Ամէն մէկ արծաթի
սկուտեղը հարիւր երեսուն -ին և ամէն մէկ
կանքը եօթանասուն -ին էր. աս ամանեղուն
բոլոր արծաթը երկու հազար չորս հարիւր -ին
86 էր, արբաանին սիկղին համեմատ. Ցասուերկու
ոսկի խնկաման խառնուով լեցուն, ամէն մէկ
խնկամանը արբաանին սիկղին համեմատ՝ տաս-
նական -ին ըլլալով, խնկամաններուն բոլոր
87 ոսկին հարիւր քսան -ին էր. Ողջակիզի հա-
մար բոլոր արջառները տասներկու զուարակ,
խոյերը տասներկու, մէկ տարեկան գառնիքը
տասներկու էին իրենց հացի ընծայովը. և
մեղքի պատարագի համար այծերէն նոխազ-
88 ները տասներկու. եւ խաղաղութեան զոհի
համար բոլոր արջառները քսանուչորս զու-
րակ էին, խոյերը վաթսուն, նոխազները վաթ-
սուն, և մէկ տարեկան գառնիքը վաթսուն
էին։ Ասիկա էր ասզանին նուիրման հանդէսը՝
անոր օծուելէն ետքը։

ե Ելս. 1։

89 Եւ երբոր Մովսէս ժողովքի խորանը կը
մտնէր Աստուծոյ հետ խօսելու, անտառը կը լսէր
խօսողին ձայնը վկայութեան տապանակին վը-
րայ եղած քաւութիւնին վրայէն՝ երկու քե-
րովբէներուն միջտեղէն կը լսէր, ու ինքը Ա-
նոր հետ կը խօսէր։

ԳԼ. Ը

1 Ճրագները վառելուն կերպը։ 5 Ղեւտացւոց նուիրութիւնը։ 23 Աշունց պաշտօն կատարելու համար պաշտած տասակը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 խօսէ Ահարոնին ու ըսէ անոր, երբոր ճրագ-
ները վառես, եօթը ճրագները աչառանակին
3 առջեւի կողմէն լոյս պիտի տան։ Եւ Ահարոն
անանկ ըրաւ. անոր ճրագները աչառանակին
առջեւի կողմը վառեց, ինչպէս որ Տէրը Մովսէ-
4 սին պատուիրեց։ Եւ աչառանակին շինքը
տասնակ էր. կռատոյ ոսկիէ էր. անոր բու-
նէն մինչեւ անոր ծաղիկները կռատոյ էր.
Տէրոջը Մովսէսին ցուցուցած գաղափարին
պէս՝ անանկ շինեց աչառանակը։
5 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
6 իսրայէլի որդւոցը միջէն Ղեւտացիները առ,
7 ու մաքրէ անոնք։ Եւ անոնք մաքրելու հա-
մար ասանկ պիտի ընես անոնց. †մաքրու-
թեան ջուր պոկես անոնց վրայ, ու ածնունք
իրենց բոլոր մազմինները թող ածիլեն, և
իրենց հագուստները լուան ու մաքրուին։
8 Եւ քովը զուարակ մը թող առնեն ու հատոր
հացի ընծային համար եղով շաղուած բարակ
ալիւր. զատ ալ ուրիշ զուարակ մը պիտի
9 առնես մեղքի պատարագի համար։ Ու Ղե-
ւտացիները ժողովքի խորանին առջեւը մօտե-
ցընես. Եւ իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքը
10 ժողվես։ Ու Ղեւտացիները Տէրոջը առջեւը
մօտեցընես, ու իսրայէլի որդիքը †իրենց ձեռ-
11 քերը Ղեւտացւոց վրայ դնեն։ Եւ Ահարոն
իսրայէլի որդւոցը կողմէն Ղեւտացիները Տէ-
րոջը առջեւը էբնծայ պիտի մատուցանէ՝, և
անոնք Տէրոջը պաշտօնը կատարելու համար
12 ըլլան։ Ու Ղեւտացիք իրենց ձեռքերը զա-
նակներուն գլխուն վրայ պիտի դնեն. ու
Ղեւտացւոց քաւութիւն ընելու համար մէկ
ըստ-ուխտ մեղքի պատարագ ու մէկալը ողջակէզ
13 մատուցանես Տէրոջը։ Եւ Ղեւտացիները Ահա-
րոնին ու անոր որդւոցը առջեւը կայնեցընես,
14 ու զանոնք ընծայ մատուցանես Տէրոջը։ Այս-
պէս պիտի զատես Ղեւտացիները իսրայէլի որ-
դւոցը միջէն, ու Ղեւտացիները ինծի պիտի
15 ըլլան։ Եւ անկէ ետև Ղեւտացիները ժողով-

ի ԳԼ. ժը. 8։ եև Ղեւ. ժգ. 8, 9։
լգ. ի. 11։
ղ եև. խ. 22։
—
ա եև. խե. 37, խ. 25։
բ եև. խե. 31։
գ Կամ՝ Ճախարակեայ
դ եև. խե. 18։
ե եև. խե. 40։
զ Գև. ժխ. 9, 17, 18։
է եխբ. Մեզաց. Լամ՝ մեզքի պատարագի
ը Ղև. ժգ. 8, 9։
թ Ղև. ը. 1։
ժ Տես եև. խթ. 4, խ. 12։
ի Ղև. ը. 3։
լ Ղև. ա. 4։
խ եխբ. Երկրպագելու։

15 ԳԼ. գ. 13։ Ղև. ը. 23։
ձ Գև. գ. 9։
ղ Գև. ա. 53, ժգ. 46։ ժբ. 5։ բՄն. խգ. 16։
ճ Ելմ. 7։
մ Ելմ. 11, 12։
յ Ելմ. 15։
ն Ելմ. 3 և ե։
շ Տես գև. գ. 3։ ա Մն. խգ. 3, 24, 27։
ո Գև. ա. 53։
—

պատին մէջ՝ անոնց եղիպտոսի երկրէն ելլելուն երկրորդ տարին առջի ամսուն մէջ՝ ըսե-
2 լով, Իսրայէլի որդիքը դիր զրաշած ժամա-
3 նակին Թազ ընեն զատիկը։ Ան ամսուն չորեք-
տասաներորդ օրը իրիկուան դէմ պիտի ընէք
զան՝ իր որոշուած ժամանակին. անոր բոլոր
կանոններուն ու անոր բոլոր կարգադրութիւն-
4 ներուն համեմատ պիտի ընէք զան։ Եւ Մով-
սէս խօսեցաւ Իսրայէլի որդւոցը՝ որ զատիկը
5 ընեն։ Եւ անոնք տասաներորդ օրը առջի
ամսուն չորեքտասաներորդ օրը իրիկուան դէմ զատիկը ըրին
Սինայի անապատին մէջ. Յէրոբէամ Մովսէսին
բոլոր պատուիրածին պէս՝ Իսրայէլի որդիքը
անանկ ըրին։
6 Եւ կային մանուկ՝ որ դիակներուն մեռելէ պղծուած ըլլալով, ան օրը չկրցան զատիկը ընել.
և ան օրը Մովսէսին ու Ահարոնին առջևը
7 եկան. եւ ան մարդիկը ըսին անոր, Մենք
մարդու մեռած մնալնիս պղծուած ենք. ին-
չո՞ համար Իսրայէլի որդւոցը մէջ Յէրոբէամ պա-
տարագը իր որոշուած ժամանակին մատու-
ցարերը իր որոշուած ժամանակին մատուցա-
8 նել չենք։ Մովսէս ըսաւ անոնց,
Սպասեցէք, և Տէրոջմէ ինչ որ կը պատուիրէ ձեր
վրայով։
9 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
10 Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ, Թէ որ ձեզ-
մէ կամ ձեր սերունդէն մէկը մեռած մարմի-
նէ մը պղծուի, կամ հեռաւոր ճամբորդու-
թեան մէջ ըլլայ, անիկա ալ զատիկը պիտի
11 ընէ Տէրոջը. Երկրորդ ամսուն չորեքտասա-
ներորդ օրը իրիկուան դէմ ընեն զան, երա-
12 զարջով ու լեզի խառերով ուտեն զան. Անկէ
մինչև առաւօտ բան մը չմնացուն, և անկէ ոս-
կոր մը չկոտրեն. զատիկին բոլոր կանոններուն
13 համեմատ ընեն զան։ Բայց թէ որ մարգսը
եղող ու ճամբորդութեան մէջ չեղող մարդը
զատիկը ընելը զանց ընէ, ան անձը ինր ժո-
ղովուրդին մէջէն պիտի կորսուի, ինչու որ
Տէրոջը պատարագը իր որոշուած ժամանա-
կին չմատուց. ան մարդը իր մեղքը պիտի
14 կրէ։ Եւ թէ որ օտարական մը ձեր մէջը պան-
դխատայ, ու զատիկը ընելու ըլլայ Տէրոջը,
պատկին կանոնին և անոր կարգադրութեանը
համեմատ պիտի ընէ. թէ օտարականին և
թէ երկրին բնակին համար մէկ կանոն պիտի
ունենաք։
15 Եւ ան օրը որ խորանը կանգնուեցաւ,
ւկայութեան վրանին վրայովը ամպը պատեց
խորանը. ու իրիկունէն մինչև առաւօտ խո-
16 րանին վրայ կրակի երեւոյթով կը կենար։ Միշտ
ասանկ էր. ցորեկը ամպը կը ծածկէր ան, և

17 գիշերը՝ կրակին երեւոյթը։ Ու երբոր ամպը
խորանէն կը վերնար, անկէ ետև իսրայէլի
որդիքը կը չուէին. և ուր որ ամպը կը կե-
18 նար, հոն իսրայէլի որդիքը իջևան կ'ընէ-
ին։ Տէրոջը հրամանովը իսրայէլի որդիքը կը
չուէին, և Տէրոջը հրամանովը իջևան կ'ընե-
ին. Ամպը խորանին վրայ որչափ ատեն որ կը
կենար, անոնք իրենց վրանները մէջ կը
19 մնային։ Եւ երբոր ամպը շատ օրեր խորանին
վրայ մնար, իսրայէլի որդիքը Տէրոջը պահ-
պանութիւնը կը պահէին, ու չէին չուեր։
20 Նոյնպէս ալ երբոր ամպը խորանին վրայ քիչ
օր կենար. Տէրոջը հրամանին համեմատ իջև-
ան կ'ընէին, ու Տէրոջը հրամանին համե-
21 մատ կը չուէին։ Նոյնպէս ալ երբոր ամպը իրի-
կունէն մինչև առաւօտ մնար, առաւօտուն ամ-
պին վեր երած ատենը կը չուէին. թէ ցորեկ
ըլլար և թէ գիշեր՝ ամպին երած ատենը կը
22 չուէին։ Կամ երկու օր՝ կամ մէկ ամիս՝ և
կամ մէկ տարի՝ որ ամպը խորանին վրայ կե-
նալով մնար, իսրայէլի որդիքը իջևան կ'ը-
նէին ու չէին չուեր. բայց երբոր վերնար,
23 կը չուէին։ Տէրոջը հրամանին համեմատ իջև-
ան կ'ընէին, և Տէրոջը հրամանին համեմատ
կը չուէին. Մովսէսին ձեռքովը պատուիրած Տէրո-
ջը հրամանին համեմատ Տէրոջը պահպա-
նութիւնը կը պահէին։

ԳԼ. Ժ

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Քեզի երկու հատ արծաթէ փող չինէ. կուա-
ծոյ պիտի չինես անոնք, որ ժողովքը կան-
չելու համար ու բանակներուն չուելուն հա-
մար։ Եւ երբոր զանոնք հնչեցնեն,
3 ամբողջ դիմացդես։ Եւ երբոր զանոնք հնչեցը-
նեն, բոլոր ժողովքը քովդ պիտի ժողվուին
4 ժողվելի խորանին դուռը։ Եւ թէ որ մէկը
միկը հնչեցնեն, իշխանները՝ Իսրայէլի հա-
զարապետները քովդ պիտի ժողվուին։ Եւ
5 երբոր ազդարարութեան համար հնչեցնէք,
տարևելքը իջևան ընող բանակները պիտի
6 չուեն։ Ու երբոր երկրորդ անգամ ազդարա-
րութեան հնչեցնէք, Հարաւային կողմը
իջևան ընող բանակները պիտի չուեն. անոնց
չուելուն համար ազդարարութեան հնչը պիտի
7 հնչեցնեն։ Եւ երբ ժողովուրդը ժողվելու
ըլլա՝ հնչեցնէք, բայց հազա-

ա Եզ. ժբ. 1. Ես. ։ Դն. խգ. 5։ ԳԼ. իբ. 16, բ Օր. ժգ. 1, 2։
բ Եզ. ժբ. 6։
գ Ցես. ե. 10։
դ ԳԼ. ե. 2։ ժԹ. 11։ 16։ Ցես Ցաղ. ժբ.
28։
ե Եզ. ժբ. 15, 19։ 25։ ԳԼ. իբ. 2։
զ ԳԼ. իբ. 5։
է Եբէր. մարկ ընեմ։
ը բ Պն. լ. 2։ 15։
թ Եզ. ժբ. 8։
ժ Եզ. ժբ. 10։

ի Եզ. ժբ. 46։ Ցաղ. ժԹ. 36։
ժա Եզ. ժբ. 43. եւ։
ժբ Դն. ժե. 14։ Եզ. ժբ. 15։
ժգ Եզ. ժբ. 49։

ա Եզ. ժբ. 53։ գ. 8։
բ Եզ. խ. 36, 37։
գ Ես. 19։

—

դ Ես. ա. 13։
ե Եբէր. քեզի բան։

ա ԳԼ. լ. 6։ Ցես. գ. 4։ ամ. Ժե. 24։ բ Պն. ժգ. 12։
բ Եբէր. ասանք
գ ԳԼ. լ. 6։ Ցես. գ. 5։ բ Պն. ժգ. 14։
դ Դատ. բ. 18։ գ. 3։ գ. 9։ ժ. 8։ 12։ ա Թագ. ժ. 18։ Սաղ. Ա. 18։
զ Դն. լ. 1։ Սաղ.

Ա գ. 4։
բ ԳԼ. խԹ. 1։ Գէ. խգ. 24։ ա Պն. ժգ. 24։ բ Պն. է. 12։ է. 6։ ԽԹ. 26։ Եզր. գ. 10։ Նէեմ. ժբ. 35։ Յով. 3։
գ Հմր. 9։
դ ԳԼ. ԽԹ. 17։
ե Եզ. խ. 36։ ԳԼ. բ. 9, 10, 24, 31։
զ Եւ. ժԹ. 1։ ԳԼ. ա. 1։ Ա Օր. 4։ 4։
է Դն. խա. 21։ Գէ. ժգ. 1։ 4։ 27։ բ Օր. ա. 1։
ը Հմր. 5։ 6։ ԳԼ. բ. 34։
թ ԳԼ. բ. 3։ 9։
ժ ԳԼ. ա. 7։
ժա ԳԼ. ա. 51։
ժբ ԳԼ. գ. 54։ 31։ է. 6։ 7։ 8։
ժգ ԳԼ. բ. 10։ 16։

8 բարեթիւն պիտի չընեք։ Եւ վողերը հնչե-
ցնողները Ահարոնին որդիքը քահանաները
պիտի ըլլան. և ասիկա ձեր ազգերուն մէջ
9 յաւիտենական կանոն ըլլայ ձեզի։ Եւ երբ
որ պատերազմելու երթաք ձեր երկրին մէջ
ձեզի նեղութիւն առնող թշնամիին դէմ, փո-
ղերով ազդարարութիւն պիտի ընէք. ու ձեր
մի յիշուիք Տէրոջը ձեր Աստուծոյն առջևը,
10 և ձեր թշնամիներէն ազատուիք։ Եւ ձեր
ուրախութեան օրերուն ու ձեր սովնեքուն և
ձեր ամսագլուխներուն մէջ՝ փողերը պիտի
հնչեցնէք ձեր ողջակէզներուն վրայ ու ձեր
խաղաղութեան զոհերուն վրայ, որ ձեզի էյի-
չատակի համար ըլլան ձեր Աստուծոյն առ-
ջևը. Ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։
11 Եւ եղաւ որ երկրորդ տարին երկրորդ ամ-
սուն քսանևերորդ օրը՝ վկայութեան խորանին
12 վրայէն ամպը վեր ելաւ։ Եւ Իսրայէլի որ-
դիքը կրնոց դնացքին համեմատ չուեցին Սի-
նայի անապատէն. ու ամպը Փառանի անա-
13 պատին մէջ կեցաւ։ Եւ առաջ Մովսէսին
ձեռքովը պատուիրած Տէրոջը հրամանին պէս
14 չուեցին։ Եւ առաջ Յուդայի որդւոցը բա-
նակին դրօշակը չուեց իրենց գունդերուն
կարգովը. ու անոր գունդին վրայ Ամմինա-
15 դաբի որդին Նաասոն էր։ Եւ Իսաքարի որ-
դւոցը ցեղին գունդին վրայ Սուգարի որ-
16 դին Նեթանայէլ էր։ Եւ Զաբուղոնի որդւո-
ցը ցեղին գունդին վրայ Քեղոնի որդին Ե-
լիաբ էր։
17 Ինար էր։ Եւ Խորանը վար իջեցուին. ու
Գերսոնի և Մերարիի որդիքը խորանը վերցնող
18 բարիի որդիքը չուեցին։ Եւ Ռուբենի բանա-
կին գրօշակը չուեց իրենց գունդերուն կար-
գովը. ու անոր գունդին վրայ Սեդիւրի որ-
դին Եղիսուր էր։
19 Եւ Շիմէոնի որդւոցը ցե-
ղին գունդին վրայ Սուրիսադայի որդին Շա-
20 միել էր։ Եւ Գադի որդւոցը ցեղին գուն-
դին վրայ Գադուելի որդին Եղիասաֆ էր։
21 Եւ սրբարանը վերցնող Կահաթացիները
չուեցին. ու խորանը կը կանգնեցնէր մինչև
22 անոնց գալը։ Եւ Եփրեմի որդւոցը բանակին
դրօշակը չուեց իրենց գունդերուն կարգովը.
ու անոր գունդին վրայ Ամիուդի որդին Եղի-
23 սամա էր։ Եւ Մանասէի որդւոցը ցեղին գուն-
դին վրայ Փադասուրի որդին Գամալիել էր։
24 Եւ Բենիամինի որդւոցը ցեղին գունդին վրայ
25 Գեդէոնիի որդին Աբիդան էր։ Եւ Դանի որ-

դւոցը բանակին դրօշակը իրենց գունդերուն
կարգովը բոլոր բանակներուն Հետևէն չուեց։
ու անոր գունդին վրայ Ամիսադայի որդին
26 Աքիեզեր էր։ Եւ Ասերի որդւոցը ցեղին գուն-
27 դին վրայ Եգբանի որդին Փագիել էր։ Եւ
Նեփթաղիմի որդւոցը ցեղին գունդին վրայ
28 Ենանի որդին Աքիրէ էր։ Ասանկ էր Իսրայէլի
որդւոցը չուելուն կարգը իրենց գունդերուն
համեմատ՝ երբոր կը չուէին։
29 Եւ Մովսէս իր աներոջը՝ այսինքն Ռա-
գիանացի Հոբաբին որդւոյն Յոթաբին ըսաւ,
Մենք կը չուենք այն տեղը՝ որուն համար
Տէրը ըսաւ որ Ձեզի պիտի տամ. մեզի հետ
եկուր, ու Իսրայէլի պիտի ընենք քեզի. ին-
չո՞ որ Տէրը Իսրայէլին բարիք խոսաց-
ած ըսաւ։
30 Ան ալ անիկա ըսաւ անոր, Չեմ երթար,
այլ իմ երկիրս ու իմ ազգականներուս պիտի
31 երթամ։ Եւ ինքը ըսաւ, Ճոթորնք ըրէ՝ մեզ
մի թողուր. քանզի անապատին մէջ մեր ին-
չուան ընելու տեղերը գիտես, ու մեզի աչա-
32 նոր կ'ըլլաս։ Եւ թէ որ մեզի հետ երթա-
լու ըլլաս, ինչ բարութիւն որ Տէրը մեզի
ընէ, մենք ալ քեզի նոյն բարութիւնը կ'ը-
նենք։
33 Եւ անոնք Տէրոջը լեռնէն երեք օրուան
ճամբայ չուեցին. ու Տէրոջը ուխտին տա-
պանակը երեք օրուան ճամբայով անոնց առ-
ջևէն կ'երթար՝ անոնց հանգստանալու տեղ
34 գտնելու համար։ Եւ երբ բանակէն կը չուէին,
Տէրոջը ամպը ցորեկը անոնց վրան էր։
35 Եւ տապանակին չուելուատենը Մովսէս
կ'ըսէր, Ելիր, ով Տէր, ու քու թշնամինե-
րդ թող ցրուին, ու քեզ ատողները առջե-
րդէ թող փախչին։ Եւ անոր կենալու ատենը ին-
36 ձի փախչին։ Եւ անոր կենալու ատենը ին-
քը կ'ըսէր, Ով Տէր, Իսրայէլի հազարաց
բիւրաւորներուն դարձիր։

ԳԼ. ԺԱ

1 Մովսէսին ապրանքները Տաբէրայի հրկիզութիւնը կը գայտ-
նի։ 4 Ժողովուրդը միս ուտելու կը ցանկայ, ու մանանայէն
կը զզուի։ 10 Մովսէս իր վատ հոգի բերնէն կը գանգատի։
16 Աստուած անոր ծանրութիւնը հեշտասուն ձեռքու կը
բաժնէ։ 31 Տէրը անոնց ցանկութիւնը վրայ բերնովավ՝
Կիբրոթ-Հաթթաաւայի մէջ սպասողները կոտորեց անոնց։

1 Եւ ժողովուրդը չարաչար տրտունջ կ'ընէր
Տէրոջը Տաչիւը. ու Տէրը լսեց, ու իր բար-
կութիւնը բորբոքեցաւ, ու անոնց մէջ Տէ-

ա ԳԼ. գ. 4, 15։ է. 9։
բ ԳԼ. բ. 18, 24։
գ ԳԼ. բ. 25, 31։ Ցես. գ. 9։
դ Կամ Թիկնապահ է. գաս։
ե ԳԼ. բ. 34։
զ Եւ. բ. 18։
է Դն. ժբ. 7։
ը Դատ. ա. 16։ գ. 11։

թ Դն. լբ. 12։ Եւ. գ. 8։ դ. 7, 8։
ժ Եբէր. վերայավ բա-
րիք խօսեցաւ։
ժա Եբէր. ուշք. Ցոր. ԽԹ. 15։
ժբ Դատ. ա. 16։
ժգ Տես Եւ. գ. 1։
ժդ Օր. ա. 33։ Ցես. գ. 3, 4։ 6։ Սաղ. ՃԼԷ. 8։ Եբէր. լա. 2։ Նպէկ. ի. 6։

ի Եւ. ժգ. 21։ Նէեմ. Ա. 12։ 19։
ի Սաղ. կբ. 1։ 2։ ՃԼԷ. 8։

— ա Օր. Ա. 22։
ժ Եբէր. ։ Ցաղ. ժԹ. 22։
ժա Եբէր. ։ ակռանդնակ բառն։
ժբ Սաղ. հբ. 21։
ժգ Գէ. ժ. 2։ ԳԼ. ժգ. 35։ գ Թագ. ա. 12։ Սաղ. ՃԼ. 15։

2 եղոյնները կոթընցուց։ Եւ ժողովուրդը ապա-
զակեց Մովսէսին. ու Մովսէս ՙաղօթեց Տէ-
3 րոջը, և կրակը դադարեցաւ։ Եւ ան տեղին
անունը *Տաբերա դրաւ, Տէրոջը կրակը անոնց
4 մէջ այրելուն համար։ Եւ անոնց մէջէն խառ-
նիճաղանճ բազմութիւնը շատ ցանկացան. ու
Իսրայէլի որդիքն ալ †դարձեալ լացին, և
ըսին, ՙՈ՞վ մեզի ուտելու միս պիտի տայ.
5 Ի՛եգիպտոսի մէջ մեր ձրի կերած ձուկերը,
վարունգները ու սեխերը և պրասները ու
սոխերը և խտորոները միտքերնիս կու գան.
6 Եւ հիմա ՙմեր անձը չորցաւ. մանանայէն զատ
7 ուրիշ բան մը չկայ աչքերնուս առջևը։ Եւ
՚մանանան դինձի սերմի պէս՝ ու անոր գոյնը
8 ՚խուտակի գոյնի պէս էր։ Ժողովուրդը կը
պտրտէր ու կը ժողվէր զայն, և ազայ մէջ
կ՚աղային, կամ անկանի մէջ կը ծեծէին. և
պատրաստելու մէջ կ՚եփէին, ու անկէ չօթերը
կը չինէին. և անոր համը եղաւ դամձանե-
9 րու համին պէս էր։ Եւ գիշերը վերջը բա-
նակին վրայ ցօղ կ՚իջնէր, մանանան ՚ը անոր
վրայ կ՚իջնէր։
10 Աղաւնոր Մովսէս լսեց որ ժողովուրդը
իրենց առհասարակ ամէն մկկը իր վրանին
դուռը կու լան. և ՚Տէրոջը բարկութիւնը
խիստ բորբոքեցաւ, ու Մովսէսին ալ դէշ
11 երևցաւ — ըՒ։ Եւ Մովսէս ըսաւ Տէրոջը,
ինչո՞ւ քու ծառադ չարչարեցիր, ու ինչո՞ւ
քու աչքիդ շնորհք չգտայ, որ ասա բոլոր ժո-
12 ղովուրդին բեռը իմ վրաս կը դնես։ Միթէ
ե՞ս եմ յղացեր ասա բոլոր ժողովուրդը, կամ
ե՞ս եմ ծներ ասանք, որ ինծի կ՚ըսես, Գա-
իեակի մը կաթնկեր ազան ՚ՙ՚ՙ առնելուն
պէս ՚անանք գիրկդ առ, — ՚՚՚ մինչև ան
երկիրը որն որ անոնց հայրերուն ՚՚՚— ՚եր-
13 գում ըրիր։ Ուստի՞ կրնայ միս պիտի ունե-
նամ, որ ասա բոլոր ժողովուրդին տամ. քան-
զի իմ բողոքիս կու լան ու կ՚ըսեն, Միս
14 տուր մեզի որ ուտենք։ Ես միայնակ չեմ կրնար
նայ կրել ասա բոլոր ժողովուրդը, ինչու որ
15 ասա ինծի չատ ծանր է։ Եւ թէ որ ինծի ասանկ
պիտի ընես, կ՚աղաչեմ ինկէն ՚մեռցուր իս,
թէ որ շնորհք գտայ քու աչքիդ, որ չիմ
16 չարիքս չտեսնեմ։ Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին,
ինծի ՚Իսրայէլի ծերերէն եօթանասուն հոգի
ժողվէ, որոնք որ գուն գիտես թէ ժողո-
վուրդին ծերերը ու դպիրապետներն են. և
զանոնք ժողովքի խորանը բեր, ու հոն քեզի
17 հետ կայնեն. Եւ ես հոն ՙպիտի իջնեմ ու խո-
սեմ քեզի հետ. և Հոգւոյն վրադ եղած Հոգիէն
պիտի առնեմ, ու անոնց վրայ պիտի դնեմ,
որ ժողովուրդին բեռը վերցընեն քեզի հետ,
18 ու դուն միայնակ չվերցընես։ Եւ ըսէ ժողո-
վուրդին, ՙՎաղտան համար պրպտեցէք, ու
միս պիտի ուտէք. ինչու որ ՚Տէրոջը ականջ-
ներուն լացիք ըսելով, Ո՞վ մեզի միս պիտի
կերցընէ. ՙքանզի Եգիպտոսի մէջ ապէկ կ՚ապ-
րէինք. ուստի Տէրը ձեզի միս պիտի տայ,
19 ու դուք պիտի ուտէք։ Դուք ոչ թէ միայնակ
մէկ օր պիտի ուտէք, և ոչ երկու օր՝ ոչ հինգ
20 օր՝ ոչ տասը օր՝ ոչ ալ քսան օր. Ղմսին մէկ
ամիս մինչև քթերնէդ դուրս դալը ՚՚՚—
՚եր, անանկ որ դզուիք. որովհետև ձեր մէջ-
տեղը եղող Տէրը արհամարհեցիք, և անոր
առջևը լացիք ըսելով, Ինչո՞ւ մենք եգիպ-
տացին ելանք։
21 Եւ Մովսէս ըսաւ, ՙԱյս ժողովուրդը՝ որոնց
մէջ կը գտնուիմ, վեց հարիւր հազար հե-
տևակ հոդի են, ու դուն ըսիր, Ես անոնց
միս պիտի տամ՝ որ բնաւ մէկ ամիս ուտեն.
22 ՙԱնոնց բաւական ըլլալու համար միթէ ՚՚՚
ոչխարներէն ու արջառներէն մորթուի՞ն. կամ
անոնց բաւական ըլլալու համար ծովուն բոլոր
23 ձուկերը միասին հաւաքուին՞ն։ Եւ Տէրը ըսաւ
Մովսէսին, ՙՄիթէ ‡ձեռքը կ՚Տէրոջը ձեռքը.
հիմա կը տեսնես թէ ՙքեզի ըսածիս պէս պի-
24 ի՛ն ըլլալ չ՚ըլլար։ Եւ Մովսէս ելաւ, ու Տէ-
րոջը խօսքերը ժողովուրդին պատմեց. և ժո-
ղովուրդին ծերերէն ՚եօթանասուն հոգի ժո-
ղովուրդին չորս կողմը կացուցանել։ Եւ ան
25 ցաց։ Եւ Տէրը ՙամպի մէջ իջաւ, ու անոր
հետ խօսեցաւ, և անոր վրայ եղած Հոգիէն
առաւ, ու ան եօթանասուն ծերերուն վրայ
դրաւ. և եղաւ որ ՙՀոգին անոնց վրայ հանգ-
չաւ՝ ՚մարգարէութիւն ըրին, ‖բայց անկէ
26 չերան՝ ՚մարգարէութիւն ըրին։ Եւ երկու հոգի բանակին մէջ
մնացին, մէկուն անունը Եղդադ էր ու մի-
նայնին անունը Մովսադ. և Հոգին հանգչեցաւ
անոնց վրայ. ու անոնք ան դրուագներէն էին,
բայց ՙխորանը չեկած չէին. և բանակին մէջ
27 մարգարէութիւն կ՚ընէին։ Եւ պատանի մը
վազեց ու պատմեց Մովսէսին և ըսաւ, Ելի-
զադ ու Մովսադ մարգարէութիւն կ՚ընեն
28 բանակին մէջ։ Եւ Նաւէի որդին Յեսու՝
Մովսէսին §ընտրեալ ծառան պատասխան տը-
ուաւ ու ըսաւ, Տէր իմ Մովսէս, ՚արգիլէ զա-

29 նոնք։ Եւ Մովսէս ըսաւ անոր, Ինծի՞ համար
կը նախանձիս. ՚երանի թէ Տէրոջը բոլոր ժո-
ղովուրդը մարգարէներ ըլլային, և Տէրը իր
30 Հոգին անոնց վրայ դնէր։ Եւ Մովսէս բա-
նակը քաշուեցաւ, ինքն ու Իսրայէլի ծերերը։
31 Եւ Տէրոջմէն ՙՀով մը եկաւ, ու ծովուն
կողմէն լորամարգիներ բերաւ, ու բանակին
վրայ մէկ օրուան ճամբայ մէկ կողմէն՝ և մէկ
օրուան ճամբայ միւս կողմէն՝ բանակին բո-
լորտիքը տարածեց, երկրի երեսին վրայէն
32 երկու կանգուն չափ բարձր։ Եւ ժողովուրդը
ան բոլոր օրը ու բոլոր գիշերը և հետևեալ
բոլոր օրը ելլելով՝ լորամարգիները ժողվե-
ցին. քիչ ժողվողը տասը քառ. ժողվեց. և
իրենց համար բանակին բոլորտիքը ՚՚՚— փռե-
33 ւեցին ՚՚՚։ Եւ երբոր դեռ Իմսը իրենց
ակռաներուն վրան էր, տակաւին չծամուած՝
Տէրոջը բարկութիւնը ժողովուրդին վրայ բոր-
բոքեցաւ. ու Տէրը խիստ մեծ հարուածով
34 զարկաւ ժողովուրդը։ Եւ ան տեղին անունը
*Կիբրոթ-Հաթթաաւա դրուեցաւ, ինչու որ
35 հոն թաղեցին ցանկացող ժողովուրդը։ Կի-
բրոթ-Հաթթաաւայէն Ասերովթ չուեց ժողո-
վուրդը, ու Ասերովթի մէջ †մնացին։

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ Մարիամ ու Ահարոն Մովսէսին դէմ խո-
սեցան՝ անոր առած եթովպացի կնոջը հա-
մար, քանզի ՙանոնք եթովպացի կնիկ առեր
2 էր, Ու ըսին, Միթէ Տէրը միայն Մովսէսին
ձեռքո՞վը խօսեցաւ. ՚չէ՞ որ մեր ձեռքովը
3 ալ խօսեցաւ. և Տէրը ՚լսեց։ Եւ Մովսէս շատ
հեզ մարդ մըն էր՝ երկրի վրայ եղած բոլոր
4 մարդոցմէ աւելի։ ՙԵւ Յեհովան Տէրը բսաւ
Մովսէսին և Ահարոնին ու Մարիամին, Դուք
երեքդ ալ ժողովքի խորանը ելէք. և երեքն
5 ալ ելան։ Եւ Տէրը ամպին սիւնովը իջաւ,
ու խորանին դուռը կայնեցաւ. և Ահարոնը
ու Մարիամը կանչեց, ու անոնք երկուքն ալ
6 ելան։ Եւ բսաւ Ածոյ, Հիմա իմ խօսքս մը-
ծիկ ըրէք. թէ որ ձեզմէ մէկը մարգարէ ըլ-
լայ, ես Տէրս ինքզինքս տեսիլքի մէջ կը
ճանչցընեմ անոր, ՚իմ երազի մէջ կը խօսիմ
7 անոր հետ։ ՙԻմ ծառաս Մովսէս անանկ չէ,
8 որ իմ ՙբոլոր տանս մէջ ՚՚՚ստուարիմ է. Անոր
հետ ՚բերան ՚ի բերան ՚յայտնապէս կը խո-
սիմ, և ոչ թէ առակով. ու Ւանիկա Տէրոջը
կերպարանքը կը տեսնէ. ուստի ՚իմ ծառա-
յիս Մովսէսին դէմ խօսելու ինչո՞ւ չվախցաք։
9 Եւ Տէրոջը բարկութիւնը անոնց վրայ բոր-
10 բոքեցաւ. ու ինքը գնաց։ Եւ ամպը վերա-
յաւ խորանէն, ու ՚նա՛ Մարիամ ձիւնի պէս
՚բորսա եղաւ. և Ահարոն Մարիամին նայե-
11 ցաւ, և ահա անիկա բորսա էր։ Եւ Ահա-
րոն ըսաւ Մովսէսին, Ո՜ն, տէր իմ, կ՚աղա-
չեմ, ՚վրանիս մեղք մի դներ. քանի յիմա-
12 րութիւն ըրինք, ու մեղք գործեցինք. Թող
չնմանի ան մեռած ՚՚՚՝ որ իր մօրը արա-
գանդէն ելած առենը անոր մարմնոյն կէսը
13 ուտուտած է։ Եւ Մովսէս աղաղակեց Տէրոջը
ըսելով, Կը խնդրեմ քեզմէ, ով Աստուած,
14 բժշկէ անիկա։ Եւ Տէրը բսաւ Մովսէսին,
՚Թէ որ անոր հայրը միայն անոր երեսը թքը-
նելու ըլլար, եօթը օր պիտի չամչնա՞ր. թող
անիկա ՚եօթը օր բանակէն դուրս դոցուած
15 պահուի, ու անկէ ետև ընդունուի։ Եւ Մա-
րիամ բանակէն դուրս եօթը օր դոցուած մը-
նաց. ու ժողովուրդը չչուեց մինչև Մարիա-
մին ընդունուիլը։

ԳԼ. ԺԳ

1 Եւ ետքը ժողովուրդը ՙԱսերովթէն չուեցին,
2 ու փառանի անապատը իջևան ըրին։ Եւ
3 Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, ՚Մար-
գիկ խրկէ որ լրտեսեն Քանահաւ երկիրը,
որն որ Իսրայէլի որդւոցը պիտի տամ. անոնց
ամէն մէկը իչխան ըլլալով մէկական մարդ
4 իր հայրերուն ցեղին կոզմէն խրկեք։ Եւ
Մովսէս Տէրոջը հրամանին համեմատ խրը-
կեց զանոնք ՚փառանի անապատէն. բոլոր
ան մարդիկը Իսրայէլի որդւոցը գլխաւոր-
5 ներն էին, Որոնց անուններն ասանք են.
Ռուբինի ցեղէն՝ Զաքուրի որդին Սամուա, Շը-
6 մաւնի ցեղէն՝ Քեռփի որդին Սափատ, ՙՑու-
7 դայի ցեղէն՝ Յեփոնեի որդին ՚Քաղէբ, Իսա-
8 քարի ցեղէն՝ Յոսէփի որդին Իգալ, Եփ-
9 րեմի ցեղէն՝ Նաւէի որդին Հոսէա, Բենիա-
10 մինի ցեղէն՝ Նաւէի որդին Հոսէա, Բենիա-

ա Կար · Ժգ · 5։
ե Ել· Ժգ· 15 · Սապ· Հր · 26 · 27 · 28 · Ձէ· 40։
ը Սապ · Հր · 30 · 31։
ի Ել· Ժգ· 13 · Սապ· Հր · 21։
լ Ը Օբ · ա · 12։
խ Նա· խմ · 23 · ՙՙՙ· ե · 7։
ծ Նա· Ել · 11։
կ Ծն · խգ · 3 · ե · 24 · Ել· Ժգ · 5։
հ Ռաա · Ժէ · 53։
Մար · ը · 4։
ձ Ել· Ժգ· 18։
ղ Ել· Ժգ· 13 · 14։
ճ Սապ· Հր · 21։
մ ը Օբ · ա · 12։
յ Նա· խմ · 23 · ՙՙՙ· ե · 7։
ն Նա· Ել · 11։
շ Ծն · խգ · 3 · ե · 24 · Ել· Ժգ · 5։
ո Ել· Ժգ· 14 · 31։
չ Ծն · ը · 12։
պ Ել· Ժգ· 31։
ջ Ցած՝ · ե · 16։
ռ Ցի՝ Հրկիզումներն
ս Ել· Ժգ· 38։
տ Կա՝ Նասան
վ Սապ· Հր · 18 · Ձգ· 14 · ա Կար · Ժ · 6։
ր Ել· Ժգ· 3։
ց Կա· խա · 5։
ւ Ել· Ժգ· 14 · 31։
փ Ծն · ը · 12։
ք Ել· Ժգ· 31։
և Ել· Ժգ· 13 · 14։
օ Սապ· Հր · 21։
ֆ ը Օբ · ա · 12։
ա Նա· խմ · 23 · ՙՙՙ· ե · 7։
բ Նա· խբ · 11։
գ Ծն · խգ · 3 · ե · 24 · Ել· Ժգ · 5։
դ Ռաա · Ժէ · 53։
Մար · ը · 4։
ե Ել· Ժգ· 18։
զ Տես գ ՙՙՙ· Ժմ · 4 · Ցայնէ · գ · 3։
է Ասա· գ · 15։
ը Տես Ել· խգ · 1 · 9։
թ ը Օբ · ա · 12։
ժ Ելս· Ժգ · 18։
ի Հմր · 25 · Ծն · Ժա · 5 · Ժբ · 21 · Ել· Ժմ · 20։
լ ա ՙՙՙ· գ · 6 · գ ՙՙՙ· ը · 15 · Ղևտ· Ի · 20 · Նա· խգ · 5։
խ Ցած · ը · 28։
ծ Ել· Ժգ· 7։
կ Հմր · 5 · Գաղ · է · 39։
հ Սապ· Հր · 29 · Ձգ· 15։
ձ Գէ· Ելս· 5։
ղ Ծն · Ժ · 2 · Ել· Ժբ · 37 · Ը · 26 · Գէ· ա · 40։
ճ Տես գ ՙՙՙ· է · 2 · Ռաա· Ժէ · 53 · Ասդ·
ը · 4 · Ցամ · գ · 7 · 9։
յ Նա · ծ · 2 · Ձմ · 1։
ն Ել՛ր · կած՝
շ Գէ· խգ · 19 · Նգէկ · Ժբ · 25 · խգ · 14։
ո Հմր · 16։
չ Հմ · 17 · Գէ· Ժբ · 5։
պ Տես գ ՙՙՙ· բ · 13։
ջ Տես ա ՙՙՙ· Ժ · 5։
ռ · 10 · Ժմ · 20 · 21։
ս · 23 · Ցամ · Ը · 29։
տ Ել· Ժ · 17 · 18 · ա Կար · Ժգ · 1 · եւ։
ր Տես ա ՙՙՙ· խ · 26 · Եզեմ · Լգ · 5։
ց Ել՛ր · բնակավայրն իրեն ՙՙՙ երթաս ապրելնէն եզած
ւ Տես Ա՛ած · խ · 38 · Դատ · խ · 49 · Ցամ · գ · 20։
ա · 1 · Դատ · ը · 2 · Ժ · 8 · 16 · 17 · Դատ · ա · 11 · 22 · Գաղ · Ժ · 11 · 17 · Ել· ը · 17 · 18։
ե Ծն · Լ · 30 · 18։
զ գ ՙՙՙ· Ժմ · 4 · Նա· Լէ · 4 · Նգէկ · Ի · 12 · 13։
է Սապ· Հր · 9։
ը Գէ· Ժ · 25 · Ժգ · 19։
թ Ծն · Ժ · 1 · խգ · 2 · Ցած · Լգ · 15 · Նգէկ · Ի · 12 · 13։
ժ Սապ· Ձբ · 26։
ի Տես Ա՛ած · գ · 15։
լ Նբր · գ · 2 · 5։
խ Ել· Լգ · 11 · ը Օբ · Լգ · 10։
ծ Սապ· Ձբ · 4։
կ Տես Նբր · Ժբ · 9 · Ա՛ած · ա · 22։
հ Հմ՛ր · 1 · Գէ· Լբ · 8 · ը Օբ · ա · 19 · խ · 23։
ձ Գէ· Լգ · 19 · ա Պ՛ն · գ · 15։
ղ Հմ՛ր · 31 · Գէ· Ժգ · 6 · 30 · Ցամ · Ժգ · 6 · 7 · 13 · 14 · Դատ · ա · 12։
ճ Հմ՛ր · 17։

11 ամինի ցեղէն՝ Ռափուէլ որդին Փագաի , Զա-
բուդոնի ցեղէն՝ Սուդիի որդին Գեդոնիել ,
12 Ծովսեփի ցեղէն՝ այսինքն Մանասէի ցեղէն՝
13 Սուսիի որդին Գադդի , Գամի ցեղէն՝ Գա-
14 մալիի որդին Ամիել , Ասերի ցեղէն՝ Միքա-
15 յէլի որդին Սաթուր , Նեփթաղիմի ցեղէն՝
16 Վափսիի որդին Նաբի , Գադի ցեղէն՝ Մաք-
քելի որդին Գուէլ ։
17 Ա՛սոնք են ան մարդոցը անունները որ Մով-
սէս խրկեց երկիրը լրտեսելու . և Մովսէս
Նաւէի որդուըն *Օսէսին անունը †Յեսու
18 դրաւ ։ Եւ Մովսէս խրկեց զանոնք քանանա-
երկիրը լրտեսելու , ու բաւ անոնց , Ա՛ս Ն՛Հա-
բաւային կոզմէն դէպ՚ի վեր երթալով՝ լերը
19 եւէք . Եւ ան երկրին ինչպէս ըլլալը՝ ու հոն
բնակող ժողովուրդին զօրաւոր կամ տկար ,
20 քիչաւոր կամ շատաւոր ըլլալը տեսէք . Եւ ան
երկիրը ուր որ անոնք կը բնակին՝ ինչպէս է ,
աղէ՛կ է՝ թէ դէշ . և ինչպէս են ան քաղաք-
ները ուր որ անոնք կը բնակին , վրաններո՞
21 բաղկացած են՝ թէ պարսպաւոր են . Եւ եր-
կիրը ինչպէս է , *պտղաբե՞ր է՝ թէ անբեր ,
մէջը ծառեր կա՞ն՝ թէ ոչ ։ Եւ *ի՛ր եղէք ,
ու ան երկրին պտուղներն առէք ։ Եւ ան օրե-
22 րը խաղողին նոր եւած օրերն էին ։ Եւ եբան
ու ան երկիրը լրտեսելին Հէվրո՞ն անապատէն
23 մինչեւ Հեմաթ Լեբովա՞թ ։ Եւ Հարաւային կոզմէն եկան , ու Հեբրոն եղան , Ահիման , Շէսէի և Թոլմէի . ու Հեբրոն եղեսթայի *Տանեոս տասներկու տարի առաջ չի-
24 նուած էր ։ Ետ մինչեւ Եշքոլի ձորը եկան , ու անկէ խաղողի ողկոյզ մը կտրելին ուռւոյը մէկտեղ , և երկու Հոգի լծակով վերցուցին անկա . և նռնենէն ու թուզերնէն ալ ժողո-
25 վեցին ։ Խաղողի ողկոյզը անկէ կտրած ողկուզին Համար՝ ան տեղին անունը ‡Եշքոլի ձոր դը-
26 րուեցաւ ։ Եւ քառասուն օրէն հոնկը ան եր-
27 կիրը լրտեսելէն դարձան ։ Եւ գացով Հասան Մովսէսին ու Ա՛Հարոնին և Իսրայէլի որդւոյը բոլոր Ժողովրդին՝ *Փառանի անապատը՝ Կա-
դէս . և անոնց ու բոլոր Ժողովրդին լուր բե-
րին . և երկրին պտուղը ցուցուցին անոնց ։
28 Եւ պատմեցին անոր ու ըսին , Մեզ խրկած երկիրդ գացինք . իրաւցնի՛ Կաթ ու մեղր
29 կը բղխի ան , ահ անոր պտուղը ասկէ է ։ Բայց Հոն երկրին մէջ բնակող Ժողովուրդը զօրաւոր է , և քաղաքները պարսպաւոր — խիստ մեծ
30 են . Նաեւ Հոն Ենաքին որդիքը տեսանք ։ Ա-

* ՚ի՛ փրկիչ ։
† ՚ի՛ Տէր փրկէ ։
‡ ՚ի՛ ողկոյզ ։

մաղեկացիք ան երկրին Հարաւային կոզմը կը
բնակին . ու Քետացիք և Եբրաւացիք ու Ա-
մորհացիք լեռները կը բնակին , և Քանանա-
ցիք ծովուն քովը ու Յորդանանու եզերքը
31 կը բնակին ։ Եւ Քաղէբ Ժողովուրդը Մովսէ-
սին առջեւը լռեցուց , ու բաւ , Ադէ՛ երթանք
ու ժառանգենք ան . քանզի մենք անշուշտ
32 կարող ենք անոր տիրելու ։ Բայց անոր հետ
եկող մարդիկը ըսին , Մենք ան ժողովուրդին
վրայ չենք կրնար երթալ , ինչու որ անոնք
33 մեզմէ զօրաւոր են ։ Եւ Երկրին լրտեսած եր-
կրին Համար դէշ լուր բերին Իսրայէլի որդւոյը՝
բանալով , Ան երկիրը որուն միջնեկին անցան-
զանիկա լրտեսելու Համար , իր բնակիչները
ուտող երկիր մին է . և ՚ինոր մէջի բոլոր ժո-
ղովուրդը որ մենք տեսանք , յոյժ Հասակաւոր
34 մարդիկ են ։ Եւ հոն տեսանք հսկաները ,
Ենաքին որդիները որ հսկաներէն են . անոնց
որ մենք մեր աչքին Հնձարիի պէս երեցանք ,
և անոնք ալ ՚ինոնց աչքին երեցանք ։

ԳԼ· ԺԴ

1 Ժողովուրդը ան լուրին վրայ արտասուք կ՚ընէ ։ 6 Յեսու ու Քաղէբ զանոնք յանդիմանել կը ջանան ։ 11 Աստուած անոնց ապստամբութիւնը կ՚ընկալ ։ 13 Բայց Մովսէսին ազաչելը ընդունելի կ՚ընէ ։ 26 Տրաւանքի բնակ Ժողովուրդը խոստացած երկիրը մտնելէն կը զրկուին ։ 36 Գէշ լուր բերող լրտեսները Տիրոջմով կը մեռնին ։ 40 Աստուծոյ հրամանէն զուրս երկրին վրայ յարձակող Ժողովուրդը կը յաղթուի ։

1 Եւ բոլոր Ժողովը ձայնը վերցնելով ապա-
կանց . և ՚Ժողովուրդը լացաւ ան գիշերը ։
2 Եւ Իսրայէլի բոլոր որդիքը արտնչեցին Մով-
սէսի ու Ա՛Հարոնին դէմ . ու բոլոր Ժողով-
քը ըսաւ անոնց , Երանի՛ թէ եղիսպասի եր-
կրին մէջ մեռած ըլլայինք . կամ ՚Երանի՛ թէ
3 ան անապատիս մէջ մեռած ըլլայինք ։ Եւ
ինչո՞ւ Հանոր Տէրը մեզ ան երկիրը բերաւ ,
որ սրով կիյնանք , և մեր կիներնիրը ու մեր
որդիքը յափշտակուին . ապիկ չէ՞ղաբ մեզի
4 որ եգիպտոս դառնանք ։ Եւ իրարու ըսին ,
Մե՛ք մեկ զօրագլուխ մը ընտրենք , ու ՚եգիպ-
5 տոս դառնանք ։ Եւ Մովսէս ու Ա՛Հարոն
իրենց երեսին վրայ ինկան Իսրայէլի որդւոց
6 ըը բոլոր ժողոված ժողովքին առջեւը ։ Եւ
երկիրը լրտեսողներեն Նաւէի որդին Յեսու ու Յեփոնէի որդին Քաղէբ իրենց Հանդերձ
7 ներըը պատռեցին ։ Եւ Իսրայէլի որդւոցը բո-
լոր ժողովքին խոսեցան՝ բանալով , Ան երկիրը
որուն միջնեկին անցանք՝ զանիկա լրտեսե-

8 լու Համար , Իսրայ բարի երկիր մին է ։ Թէ
որ Տէրը *մեզի Հաճի , մեզ ան երկիրը պիտի
տանի , և զանիկա մեզի պիտի տայ , ՚որ կաթ
9 ու մեղր ըղխող երկիր մին է ։ Միայն թէ
*Տէրոջը դէմ ապստամբ մի ըլլաք . Ու ան
երկրին ժողովուրդէն մի վախնաք , քանզի
Հանոնք մեր կերակուր են . անոնց *պաշտ-
պանութիւնը դացած է իրենց վրայէն , ՚ու
Տէրը մեզի Հետ է . անոնցմէ մի վախնաք ։
10 Եւ բոլոր ժողովքը ըսին թէ քարկոծով քար-
կոծեն զանոնք ։ բայց *Տէրոջը փառքը ժո-
ղովքի Հրաշքին մէջ բոլոր Իսրայէլի որդւոց
11 յր երեւցաւ ։ Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ա՛ս
ժողովուրդը մինչեւ ե՞րբ *դիս պիտի արհա-
մարհէ , և իրենց մէջը բրած բոլոր հրաշք-
ներուս ալ մինչեւ ե՞րբ պիտի Հաւատալ չեն
12 ՚ծի ։ Ես անոնք ժանտախտով պիտի պատիժ,
ու կորսնցնեմ անոնք . և քեզ *անոնցմէ մեծ
13 ու զօրաւոր ազգ մը պիտի բնեմ ։ Եւ Մով-
սէս բսաւ Տէրոջը , Այսուհետեւ եգիպտացիք
պիտի լսեն . (քանզի դուն քու կարողու-
թեամիդ ասոնց ժողովուրդը անոնց մէջէն Հանե-
14 ցիր ։) Եւ անոնք պիտի պատմեն աս երկրին
բնակիչներուն . *Հանդէպ անոնք լսած են որ դուն ,
ով Տէր , աս ժողովուրդին մէջտեղն ես , որ
դուն , ով Տէր , դէմ առ դէմ կը տեսնուիս ,
և որ *քու ամպդ անոնց վրայ կը կայնի , և
որ ցորեկը ամպի սիւնով՝ ու գիշերը կրակի
15 սիւնով կը քալես անոնց առջեւէն ։ Հիմա թէ
որ աս ժողովուրդը մէկ մարդու մը պէս մեռ-
ցնելու ըլլաս , քու Համբաւդ լսող ազգերը
16 պիտի խօսին՝ ըսելով , Տէրը աս ժողովուրդը
*անոնց երդումով խոստացած երկիրը տանե-
լու կարող չէ՛ըլլալուն Համար անապատին մէջ
17 մեռցուց զանոնք ։ Եւ հիմա թող իմ Տէրոջս
կարողութիւնը մեծ ըլլայ , ինչպէս որ խոսե-
18 ցար՝ ըսելով , Տէրը *երկայնամիտ է , և առատ
ողորմութիւնով , անօրէնութիւնը ու յան-
ցանքը ներող . բայց յանցաւորը ամենեւին ան-
պատ չ՚ընող , *Հայրերուն անօրէնութիւնը
որդիներուն վրայ՝ մինչեւ երրորդ ու չորրորդ
19 ազգը Հասուցանելով . *Ի՛ պատշաճ է որ մեծ
ողորմութեանդ Համեմատ ներէ աս ժողո-
վուրդին անօրէնութիւնը , *ինչպէս որ ներե-

* ՚ի՛ Տէր փրկէ ։

տարի ՚ի-Եգիպտոս՝ քառասուն տարի պիտի կրկ-
ձեր անօրէնութիւնները, ու իմ չեզ հետա-
35 նալս ճանչնաք։ ՚Ես Տէրս եմ, ինծի դէմ
ժողոված բոլոր նաս չար ժողովրին անշուշտ
պիտի բնեմ աս բանը. անոնք աս անապատին
36 մէջ պիտի ապառնին, ու հոն պիտի մեռնին։ Եւ ան
մարդիկը՝ որ Մովսէս խրկեց ան երկիրը լըր-
տեսելու, որոնք դարձան ու երկրին վրայով
դէշ լուր հանելով՝ բոլոր ժողովը անոր դէմ
37 տրանջելու դրդեցին, Ան մարդիկը որ ան եր-
կրին վրայով դէշ լուր հանեցին՝ ՚Տարաւածով
38 մեռան Տէրոջը առջեւը։ Բայց Նաւէի որդին
Յեսու և Քեփոնէի որդին Քաղէբ՝ որ եր-
կիրը լրտեսելու գացող մարդոցմէն էին, ողջ
39 մնացին։ Եւ Մովսէս աս խօսքերը Իսրայէ-
լի բոլոր որդւոցը դրուցից, ՚ու ժողովուրդ
40 դը մեծ սուգ ըրաւ։ Եւ առտուանց կանուխ
լեռանը գլուխը ելան՝ ըսելով, Ահա ՚մենք պա-
տրաստ ենք, և Տէրոջը խօսած տեղը պիտի ել-
41 նենք. ինչու որ մեզը դործեցինք։ Եւ Մով-
սէս ըսաւ, Ինչո՞ւ այդպէս ՚Տէրոջը հրամանէն
դուրս կ՚ելլէք. աս բանը պիտի չյաջողի։
42 ՚Մի ելլէք, (քանզի Տէրը ձեր մէջը չէ,)
չըլլայ որ ձեր թշնամիներուն առջեւը չար-
43 դուիք. Ինչու որ Ամաղեկացիք ու Քանանա-
ցիք հոն ատկնիդիք են, և սրով պիտի լկտնաք.
Դուք Տէրոջմէն ետ դառնալու համար՝
44 Տէրը ձեզի հետ պիտի չըլլայ։ Բայց անոնք
յամառութիւն ընելով լեռանը գլուխը ելան.
սակայն Տէրոջը ուխտին տապանակը ու Մով-
45 սէս բանակին միջէն չշարժուեցան։ Ան-
ոնը ան լեռանը վրայ բնակող Ամաղեկացիք
ու Քանանացիք իջան, և զարկին անոնք, ու
հալածելին մինչև ՚Հորմա։

ԳԼ. ԺԵ

1 Հայտ բնաւյին ու Մոաբիա նուէրին կանոնը։ 13 Օտա-
րականին ալ նոյն կանոնով պիտի բնուցիք։ 17 Առջի խմորէն
բաժնատուելու ընծայ մնասցականին կանոնը։ 22 Անգի-
տաբար պղծուած մեղքին պատասխանը։ 30 Հպարտա-
բանութեան պատիժը։ 32 Շաբաթվան պղծող մարդու մը քարկոծե-
լը։ 37 Ծոպերուն օրէնքը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 ՚Խօսք Իսրայէլի որդւոցը և ըսէ անոնց,
Երբոր մտնէք ձեր բնակութեան երկիրը՝ որն
3 որ ձեզի պիտի տամ, Եւ Տէրոջը ՚անոյշ հոտ
նուիրելու համար՝ ՚արջառներէն կամ հօտա-
բէն պատրաստ պիտի մնասցականէք Տէրոջը,
ողջակէզ կամ ՚տուխտ կատարելու զոհ՝ թէ
կամաւոր ընծայի համար, և թէ ՚ձեր ժողո-

4 բուն մէջ, Ան ատեն ՚ով զոհը Տէրոջը մա
տուցանող ՚հացի ընծայի համար ՚ելլին
մէջ չորրորդ մասը եղով չաղցած մէկ տասա-
5 նորդ չափ մասը եղով չաղցած մէկ տաս-
նորդ բարակ ալիւր նուիրէ։ Եւ
ողջակէզին կամ զոհին հետ մէկ գառի հա-
մար՝ ՚հինգին մը չորրորդ մասը գինի թափէ-
6 լու նուէր պիտի ընես. ՚Կամ խոյի մը համար՝
հինգին մը երրորդ մասը եղով չաղցած եր-
կու տասնորդ բարակ ալիւր նոյն ընծայ
7 պիտի ընես. Եւ թափելու նուէրի համար հի-
մնին մը երրորդ մասը գինի՝ անոյշ հոտ հա-
8 մար Տէրոջը պիտի մատուցանես։ Եւ երբոր
ողջակէզի համար՝ կամ ուխտ կատարելու
զոհի համար՝ կամ ՚խաղաղութեան զոհի հա-
9 մար զուարակ մը մատուցանես Տէրոջը, Ան-
ոնը զուարակին հետ կէս հինգին եղով չա-
զցած երեք տասնորդ բարակ ալիւրէ հա-
10 մար ընծայ մատուցանես. Եւ թափելու նուէրի
համար կէս հինգին դինի մատուցանես. ասի-
կա Տէրոջը անուշահոտ պատարագ մըն է։
11 Ամէն մէկ զուարակի կամ խոյի համար՝ կամ
ոչխարի կամ այծի հանար ասանկ պիտի ըլ-
12 լայ։ Ձեր պատրաստելու թուովն նայելով
անոնց թուովն համեմատ ամէն մէկուն անանկ
13 պիտի ընէք։ Երկրին ամէն բնակը աս բանե-
րը անանկ պիտի ընէ, Տէրոջը անուշահոտ
14 պատարագ մատուցանելու համար։ Եւ թէ
որ ձեր քովը պանդխտացած օտարականը՝
կամ ձեր ազգերուն մէջ ձեր մէջը բնակող
Տէրոջը անուշահոտ պատարագ ընելու ըլլայ,
ձեր ըրածին պէս անանկ ալ անանկ պիտի
15 ընէ։ Ով ժողովք, ՚ձեզի համար և ՚ձեր
պանդխտացած օտարականին համար մէկ կա-
նոն պիտի ըլլայ. ձեր ազգերուն մէջ յաւի-
տենական կանոնով՝ Տէրոջը առջեւը ինչպէս
եք դուք, անանկ պիտի ըլլայ օտարականն
16 ալ։ Օրէնք համար և ձեր քովը պանդխտա-
ցած օտարականին համար մէկ օրէնք ու
մէկ կարգադրութիւն պիտի ըլլայ։
17 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
18 ՚Խօսք Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց,
Երբոր ան երկիրը մտնէք՝ ուր որ ձեզ պիտի
19 առնեմ, Եւ ըլլայ որ երբ հան երկրին հացէն
ուտէք, բարձրացնելու ընծայ մատուցանէք
20 Տէրոջը. ՚Ձեր առջի խմորէն չօթ մը բարձ-
րացնելու ընծայ պիտի մատուցանէք. ՚կալի
բարձրացնելու ընծան ինչպէս որ կ՚ընէք, ա-
21 ալ անանկ պիտի բարձրացնէք։ Ձեր առջի
խմորէն բարձրացնելու ընծայ պիտի մատու-
ցանէք Տէրոջը ձեր ազգերուն մէջ։

22 Իսկ ՚թէ որ սխալիք ու չընէք աս բոլոր
պատուիրանքները՝ որ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին,
23 Ն-ե ան ամէնը որ Տէրը ձեզի պատուիրեց
Մովսէսին ձեռքովը ան օրէն ՚ի վեր՝ որ Տէրը
24 պատուիրեց ձեր ազգերուն մէջ յաւիտեան. Եւ
ըլլայ որ ՚նէթ ժողովքը սխալմունք յանցանք
մը ընէ, անաստեղ բոլոր ժողովքը Տէրոջը
անուշահոտ ողջակէզի համար՝ մէկ զուարակ
մը պիտի մատուցանեն, ՚րուս օրինի հացի ըն-
ծայով ու թափելու նուէրով, և մեղքի պա-
25 տարագի համար ՚այծերէն մէկ նոխազ։ Եւ
քահանան քաւութիւն պիտի ընէ Իսրայէլի
որդւոցը բոլոր ժողովքին համար, ու թող-
թութիւն պիտի ըլլայ անոնց, ինչու որ սխալմունք
էր, և անոնք իրենց սխալանքն համար իրենց
ընծան Տէրոջը պատարագ բերին, ու հան
իրենց մեղքի պատարագը Տէրոջը առջեւը.
26 Ասոր նման Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին ու
անոնց մէջը պանդխտացած օտարականներուն
թողութիւն պիտի ըլլայ. քանզի բոլոր ժո-
ղովուրդը սխալման մէջ էր։
27 Եւ ՚թէ որ անձ մը սխալմամբ մեղք գործէ,
անասնոյ մեղքի պատարագ համար մէկ տա-
28 րեկան էգ այծ մը պիտի բերէ. Եւ քահանան
քաւութիւն պիտի ընէ սխալմամբ մեղք գոր-
ծող անձին համար. երբոր Տէրոջը առջեւը
սխալմամբ մեղք գործէ, անոր համար քա-
ւութիւն պիտի ընէ, ու անոր թողութիւն ըլ-
29 լայ։ ՚Սխալմամբ մեղք գործողին համար՝ թէ
Իսրայէլի որդւոց մէջը բնակին համար, և թէ
անոնց մէջը պանդխտացած օտարականին հա-
մար, մէկ օրէնք պիտի ունենաք։
30 ՚Բայց ան անձը որ ՚յանդգնաբար բան մը
կ՚ընէ, թէ երկրին բնակը ըլլայ և թէ օտա-
րական, անկից Տէրը կը նախատէ. ան անձը
31 իր ժողովուրդին միջէն պիտի կորսուի։ ՚Որ-
քանը խօսքը արհամարհելուն ու անոր պա-
տուիրանքը զանց ընելուն համար ան անձը
անշուշտ պիտի կորսուի. ՚անոր անօրէնու-
թիւնը իր վրան պիտի ըլլայ։
32 Եւ երբ Իսրայէլի որդիքը անապատին էին,
՚մարդ մը գտան որ շաբաթի օրը փայտ կը
33 ժողվէր։ Եւ անոնք որ փայտ ժողվելու վրայ
գտան զանիկա, Մովսէսին ու Ահարոնին և
34 բոլոր ժողովքին առջեւը բերին։ Եւ ՚զան-
տարկեցին զանիկա, ինչու որ անոր ինչ ընե-
35 լիքնին դանուեցաւ չէր։ Եւ Տէրը բսաւ
Մովսէսին, ՚Ան մարդը անպատճառ պիտի
մեռցուի. բոլոր ժողովքը բանակէն դուրս
հանեցեն զանիկա, և քարկոծելով քարկոծեցին, ու մեռաւ։
37 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
38 Խօսք Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց, ՚որ
իրենց ծոպերը չընեն իրենց հագուերնուն
քովերնուն վրայ՝ իրենց ազգերուն մէջ.
ու քովերնուն ծոպերուն վրայ կապոյտ ժա-
39 պատէն մը դնեն. Եւ ան ձեզի ծոպ պիտի
ըլլայ, որ զայն տեսնէք ան ատ Տէրոջը բո-
լոր պատուիրանքները միտերնիդ բերէք,
և ընէք անոնք. ու ՚ձեր սրտերուն և ձեր
աչքերուն ՚շնո՞ղ չհետեւիք, որոնց հետ-
40 ևէն դուք ՚ՙկը մոլորիք. Անոնք որ միտ-
քերնիդ բերէք ու ընէք իմ բոլոր պատուի-
րանքներս, ու ՚սուրբ ըլլաք ձեր Աստուծոյն
41 համար։ Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը, որ ձե-
զի Աստուած ըլլալու համար՝ ձեզ եգիպտա-
ցի երկրէն հանեցի. Ես եմ ՚Եհովայ՝ ձեր Ա-
ստուածը։

ԳԼ. ԺԶ

1 Կորխի, Դաթանի և Աբիրոնի ապստամբութիւնը։ 35 Մոմ-
ակս կը գտան Տոպալորդը ապստամբներուն վրանները։ 51
Երկիրը կը կսկ Կորխը պատն բնակիչները կրակով կը ոչն-
ջեն։ 36 Բազմութիւնը սարսռ բանի պղծածներ համար
կը պատնեն։ 41 Ցաւոտ չարա հետք եօթը հարիւր հոգի
Մովսէսին ու Ահարոնին դէմ ապստամբ բնակիչներ համար,
Յանասխաղով կը մեռնին։ 46 Ահարոն խունկ ծխելով Յան-
ատաղը կը դադրեցնէ։

1 Եւ Կհաթի որդւոյն Կահաթի որդւոյն Յսա-
հարի որդին ՚Կորխ՝ և Ռուբենի որդւոյ-
ւոյ եղիաբի որդիքը Դաթան ու Աբիրոն՝ և
2 Փաղեթի որդին Ովն ՚Հեաթ, Եւ խորհրդա-
դուռցան երկու հարիւր յիսուն հոգի ՚Ժողով-
քի խորհրդական պետեր՝ ՚՚ անուանի
մարդիկ ՚՚՚

7 ով կոբխ, և քու բոլոր ժողովդ· Եւ վազը
անոնց միջը կրակ դբէք, ու Տէրոջը ասլիը
անոնց վրայ խառնակ դբէք· և սարբը անկա
ըլլայ, որն որ Տէրը կ'ընտրէ· ալ հերիք է
8 ըլ-ձէ-ը, ով Ղևիի որդիքը· Եւ Մովսէս ըսաւ
9 կորխին, լսեցէք, ով Ղևիի որդիքը· Միգուցէ կ
բան կ'երևնայ ձեզի որ Իսրայէլին Աստուածը
ձեզ իրեն մօտեցընելու համար՝ Իսրայէլի ժո-
ղովքին զատեց ձեզ, որ Տէրոջը խորանին
պաշտօնը ընէք, և ժողովքին առջևը կայնիք՝
10 անոնց սպասաւորութիւնը ընելու· Եւ քեզ ու
քեզի հետ քու բոլոր եղբայրներդ Ղևիի որ-
դիքը ձեզ մօտեցուց, ու դուք քահանայու-
11 թիւն ալ կը փնտռէք· Ուրկից որ դուն ու քու
բոլոր ժողովդ Տէրոջը դէմ ժողովեցաք· Եւ
Ահարան ո՞վ է՝ որ անոր դէմ դուք տրտունջ
12 կ'ընէք· Եւ Մովսէս եղիսբին որդիքը Դա-
թանը ու Աբիրոնը կանչելու համար խրը-
13 կեց· և անոնք ըսին, Ձենք կ'ելլը· Միգ անա-
պատին մէջ մեռցընելու համար՝ կամ ու մեզ
պատին մէջ մեռցընես ինքզինքդ բան է,
բզիռալ երկրէ մը մեզ հանելով՝ բնչ բան է,
14 որ հաև մեզ վրայ ախտագեռել կ'ուզես· Եւ
մեզ կամ ու մեզ բզիռալ երկիր մը չտարիր,
ոչ ալ մեզի արտ ու այգիներ ժառանգութիւն
տուիր· միթէ աս մարդոցը աչքերը պիտի
15 հանես· մենք չենք ելլը· Եւ Մովսէս խիստ
բարկացաւ, ու բուռ Տէրոջը, Մի նայիր ա-
նոնց ընծաներուն· Անոնցմէ էշ մին ալ չառի,
16 և անոնց մէկուն չարիք մը չըրի· Եւ Մով-
սէս ըսաւ կորխին, Վաղը դուն ու քու բո-
լոր ժողովդ Տէրոջը առջևը ներկայանաք,
17 դուն և անոնք ու Ահարան· Եւ առէք ամէն
մէկերնիդ ձեր բուրվառները, ու անոնց մէջը
խունկ դբէք, և ամէն մէկը իր բուրվառը
կերնիդ ձեր բուրվառները Տէրոջը առջևը մե-
18 տեղուցէք· Եւ ամէն մէկը իր բուրվառը առ-
նելով՝ անոնց մէջը կրակ դբին, ու անոնց
վրայ խունկ դբին, և ժողովքի խորանին դու-
ռը կայնեցան Մովսէսն ու Ահարոնն հետ·
19 Եւ կորխ անոնց դէմ ժողովքի խորանին դու-
ռը ժողվից բոլոր ժողովքը· ու Տէրոջը փառ-
քը բոլոր ժողովքին երևցաւ·
20 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարո-
21 նին՝ ըսելով, Ելա ժողովքին միջէն զատուեք
22 ցեր, որ չհատուցանեմ զանոնք· Բայց
անոնք երեսնուն վրայ ինկան ու ըսին, Ով

Աստուած, բոլոր մարդոց հոգիներուն Աս-
տուածը, մէկ մարդուն մեղանչելովը բոլոր
ժողովքին վրայ պիտի զայ քու բարկու-
թիւնդ·
23 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
24 խօսէ ժողովքին ու ըսէ, Կոբխին, Դաթա-
նին ու Աբիրոնին բնակութիւնէն բոլորովին
25 հեռացէք· Եւ Մովսէս ելաւ ու Դաթանին
և Աբիրոնին գնաց, և Իսրայէլի ծերերը անոր
26 հետևեցան· Եւ խօսեցաւ ժողովքին՝ ըսե-
լով, Ելա չար մարդոցը վրանները քաշին
ետ քաշուեցէք, ու անոնց մէկ բանին մի
դպչիք, որ անոնց բոլոր մեղքերովը չկորսու ըլլ·
27 Անոնք անոնք կորխին, Դաթանին ու Աբի-
րոնին բնակութիւնը բոլորովին հեռացան·
և Դաթան ու Աբիրոն և անոնց կիներն ու
ու անոնց որդիքը և ընտանիքը իրենց վրան-
28 ներուն դուռը եկան կայնեցան· Եւ Մովսէս
ըսաւ, Ասով պիտի գիտնաք թէ Տէրն է ղա
խրկողը բոլոր այս գործերը ընելու, և ոչ թէ
29 ես ինծի՝ ե-ը ը-ձէ· Անոնք թէ որ ասոնք
ամէն մարդու մեռնելուն պէս մեռնին, և
թէ որ ամէն մարդու պատահածը ասոնց ալ
30 պատահի, Տէրը ղա խրկած չէ· Բայց թէ որ
Տէրը ը-ֆլաչք մը բնէ, և երկիրը իր բերա-
նը բանայ, ու զանոնք և անոնց բոլոր ունե-
ցածը կլլէ, ու անոնք ողջ ողջ գժոխքը իջ-
նեն, անոնք պիտի գիտնաք որ ասոնք մար-
31 դիկը Տէրը անարգելեր են· Ու եղաւ որ ան
բոլոր խօսքերը խօսիլը լմնցուցածին պէս,
32 անոնց տակի գետինը պատուեցաւ· Եւ եր-
կիրը իր բերանը բացաւ, ու զանոնք և անոնց
տուներն ու Կորխին ունեցած բոլոր մարդ-
33 կիկը և բոլոր անոնց ընչքը կլլեց· Եւ անոնք
ու բոլոր անոնցներնը ողջ ողջ գժոխքը իջան·
և երկիրը ծածկեց զանոնք, ու ժողովքին մէ-
34 ջէն կորսուեցան· Եւ անոնց բոլորտիքը եղած
բոլոր Իսրայէլը անոնց ձայնէն փախան· քանի
35 գի ըսին, Չըլլայ որ երկիրը մեզ ալ կլլէ· Եւ
Տէրոջմէն կրակ եկաւ, ու խունկ մատուցա-
նող երկու հարիւր յիսուն հոգին ատանց·
36 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
37 խօսէ Ահարան քահանային որդւոյն Եղիազա-
րին՝ որ բուրվառները ան պրտումին միջէն
վերցընէ· և գուն անոնց հեռը եղած կրակը ան-
պէս ցրտէ· քանզի անոնք սուրբ եղան·
38 Ան իրենց հոգիներուն գէմ մեղք գործող-
ներուն բուրվառներէն թիթեղները չլինին՝ ո-

* ԵԶէր· մարմինի
ե Ցն· ԺԶ· 12· 14·
Լու· ՚ե· 11· բ Կոր·
գ· 17· Ցաչ· ԺԶ· 4·
ը Եբ· գ· 12· բ Օր·
ԺԶ· 22· Ջ.ապ· բ· 9·
11· գ· 9· Ցաչ·
է· 36·
ջ Գ.Ր· թգ· 15· Եբեմ·
թգ· 16· Եզեկ· Ժգ·
ի Ցաչ· է· 50·
գ· 58·
ժ Ցաք· լա· 5· Եա·
իբ· 21·
ի Եբէր· առեգծագոր-
ծութիւն
ի Ելմ· 33· Ասագ· Ծէ·
15·
լ Գ.Ր· իգ· 10· իմ· 5·
բ Օր· Ժա· 6· Ասագ·
ի Ելմ· 17·
ի Տնտ Նմր· 17· Գ.Ր·
իգ· 11· ա Պն· գ·
22· 37·
ր Դ.Ե· Ժ· 2· Գ.Ր·
Ժա· 1· Ասագ· Ձգ· 18·
ս Ելմ· 17·
տ Տնտ Դ.Ե· իե· 28·
Առաք· բ· 2· Ելբ·
բ· 10·
ու Գ.Ր· Ժէ· 15·
փ Ելմ· իբ· 38·
ք Տնտ Ծն· իմ· 34·
օ Գ.Ր· գ· 6· 7·
ֆ Գ.Ր· գ· 10·

17· 22· Եբեմ· Ծա·
6· Գաղ· բ· 40·
Ցաչա· Ժբ· 4·
ա Ելմ· 45· Եզ.Ր· բ· 10·
Ղգ· 5·
բ Ելմ· 45· Գ.Ր· Ժգ· 5·
գ Գ.Ր· իե· 16· Ցաչ·
Ժբ· 10· Ժագ· Ժբ·
դ Եա· Ծէ· 16· Ջ.ապ·
Ժբ· 1· Եբբ· Ժբ· 9·

Ժ· 17·
ե Ելմ· 45· Գ.Ր· Ժգ· 5·
Ղ.Ե· իե· 6·
զ Ելմ· 42· Եզ.Ր· Ժգ·
7· 10· Գ.Ե· իմ· 6·
25· Գ.Ր· Ժգ· 10·
է Ելմ· 45· Ծն· Ժմ·

Ձգ· 17·
ը Ելմ· 45· Գ.Ր· Ժգ· 5·
Ղ.Ե· իե· 16· Ցաչ·
Ժբ· 10· Ժագ· Ժբ·
թ Եա· Ծէ· 16· Ջ.ապ·
Ժբ· 1· Եբբ· Ժբ· 9·

պանը պատելու համար· Ինչու որ անոնք Տէ-
րոջը առջևը մատուցանելով՝ սուրբ եղած են·
39 Ան իսրայէլի որդւոցը նշան պիտի ըլլան· Ու
Եղիազար քահանան այն պղտւած մարդոցը
մատուցած պղնձէ բուրվառները առաւ·
և զանոնք ափանը պատելու համար թիթեղ-
40 ներ չինեցին· (Իսրայէլի որդւոցը յիշատակ
ըլլալու համար, որ Ահարոնի ազգէն չեղող
պղ օտար մէկը Տէրոջը առջևը խունկ մա-
տուցանելու չմտնայ, և կորխին պէս ու
անոր ժողովքին պէս չըլլայ·) ինչպէս որ
Տէրը բսաւ անոր՝ Մովսէսին ձեռքովը·
41 Եւ հետևեալ օրը Իսրայէլի որդւոցը բո-
լոր ժողովքը Մովսէսին դէմ ու Ահարոնին
դէմ տրտունջ ըբին՝ ըսելով, Դուք Տէրոջը ժո-
42 ղովուրդը մեռցուցիք· Եւ եղաւ որ երբ
ժողովքը Մովսէսին ու Ահարոնին դէմ ժո-
ղովուած էին, դէպ'ի ժողովքի խորանը նայե-
ցան, և ահա ամպը ծածկեց ան, ու Տէրոջ-
43 ը վառքը երևցաւ· Եւ Մովսէս ու Ահա-
44 րոն ժողովքի խորանին առջևը եկան· Եւ Տէրը
45 խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, Ելա ժողովքին
միջէն հեռ, որ չտատ ոպառեմ զանոնք· և
46 ասանք երեսնուն վրայ ինկան· Եւ Մովսէս
ըսաւ Ահարոնին, Բուրվառը առ, ու միջը
սեզանին վրայէն կրակ դիր, և ղ-ը խունկ
դիր, ու չտատ ժողովքը գնա, ու անոնց
համար քաւութիւն ըրէ, Ինչու որ Տէրոջ-
միջն բարկութիւն եկաւ· Ժանտախտը սկսաւ·
47 Եւ Ահարոն Մովսէսին բսածին պէս ը-ը-ձ-
ը առաւ, ու ժողովքին միջը վազեց, և ահա
ժանտախտը սկսած էր ժողովուրդին միջը,
և ղ-ը խունկ դրաւ, ու ժողովուրդին հա-
48 մար քաւութիւն ըրաւ· Եւ մեռելներուն
ու ապրողներուն միջտեղը կայնեցաւ· ու ժան-
49 տախտը դադրեցաւ· Եւ ժանտախտէն մե-
ռածները տասնուչորս հազար եօթը հարիւր
հոգի էին, կորխի բանին համար մեռածնե-
50 րէն զատ· Եւ Ահարոն դարձաւ Մովսէսին՝
ժողովքի խորանին դուռը, ու ժանտախտը
դադրեցաւ·

ԳԼ· ԺԵ

1 Տասանեկան գլխերուն գործածութեան մէջը Ասպարէզն
գատագրեալ կը ծանչի· 10 ու ժողովուրդին ապստամբներուն
դէմ վկայութիւն բլլալու համար կը պահուի·

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 խօսէ Իսրայէլի որդւոցը, ու անոնցմէ էբենց
հարցը առնելուն համեմատ մէկմէկ գատաւոր
այսինքն իրենց հարցը առնելուն բոլոր իշ-
խաններէն տասնեւերկու գատաւոր առ· ու Ի-

ամբողջ առնելը իր գատաւորին վրայ գրէ·
3 Եւ Ահարոնին անունը Ղևիին գատաւորին
վրայ պիտի գրես· Ինչու որ անոնց հայրերուն
տանը իշխանին համար մէկ գատաւոր պիտի
4 բլլայ· Եւ զանոնք ժողովքի խորանը վկայու-
թիւնին առջևը դնես, ուր որ ձեզի պիտի
5 հանդիպիմ· Եւ պիտի բլլայ որ Իմ ընտրած
մարդուս գատաւորը պիտի ծաղկի· ու պիտի
դադրեցընեմ ինծի Իսրայէլի որդւոցը ար-
տառնչը՝ որոնք կը արտունչեն ձեր վրայով·
6 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Իսրայէլի որդւոցը·
ու անոնց բոլոր իշխանները իրենց հարցը
առնելուն համեմատ տասներկու գատաւոր
տուին անոր, ամէն մէկ իշխանին համար մէկ-
մէկ գատաւոր, և Ահարոնին գատաւորը անոնց
7 գատաւորներուն մէջն էր· Եւ Մովսէս գատա-
ւորները Տէրոջը առջևը դրաւ՝ վկայութեան
8 խորանին մէջ· Եւ եղաւ որ հետևեալ օրը Մով-
սէս վկայութեան խորանը մտաւ· և ահա Ղևիի
տան վկայութեան խորանը կոզմէն պտ--ը Ահարոնին գատաւորը
ծաղկեցաւ ու ծլեցաւ և ծաղիկ բացաւ ու
ծաղկեցաւ ու հասուն նուշեր տուաւ·
9 Եւ Մովսէս Տէրոջը առջևէն գուրս հանեց Իս-
րայէլի բոլոր որդւոցը առջևը· ու անոնք տե-
սան, և ամէն մէկը իր գատաւորը առաւ·
10 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ահարոնին գատա-
ւորը վկայութիւնին առջևը նո դարձուր,
որ ապստամբներուն նշան բլլալու համար
պահուի· Ան անոնց արտունչը ինծմէ վերջը-
11 նովին, որ չմեռնին· Եւ Մովսէս Տէրոջը իրեն
12 պատուիրածին պէս ըրաւ, անանկ ըրաւ· Եւ
Իսրայէլի որդիքը խօսեցան Մովսէսին՝ ըսե-
լով, Ահա կը մեռնինք, կը կորսուինք· մենք
13 ամէնքս կը կորսուինք· Ամէն ով որ Տէրոջը
խորանին մօտենայ՝ կը մեռնի· ամէնքս ալ
պիտի մեռնի՞նք·

ԳԼ· ԺԶ

1 Քահանայից ու Ղևտացւոց յանձնուած պաշտամտելիները·
9 Քահանայից բաժինը· 21 Ղևտացւոց բաժինը· 25 Ղևտա-
ցւոց բաժինէն բարձրացընելու ընծան քահանայից իսո-
ւտնքը կ'ըսուի·

1 Եւ Տէրը ըսաւ Ահարոնին, Դուն ու քեզի
հետ քու որդիքդ և քու հօրդ տունը Սրբա-
րանին անօրէնութիւնը պիտի կրէք· և
դուն ու քեզի հետ քու որդիքդ ձեր քա-
հանայութեանը անօրէնութիւնը պիտի կրէք·
2 Եւ քու հօրդ ցեղէն՝ այսինքն Ղևիին ցեղէն
եղող քու եղբայրներդ մօտեցընես, որ Սքեզի
հետ միանան, ու Սքեզի սպասաւորութիւն
բնեն· և դուն ու քեզի հետ քու որդիքդ
վկայութեան խորանին առջևը պիտի ըլլաք·

ե Գ.Ր· Ժէ· 10· իգ·
10· Եզեկ· Ժգ· 8·
զ Գ.Ր· գ· 10· բ Պն·
իգ· 18·
է Գ.Ր· Ժգ· 2· Ցաղ·
Ձգ· 26·

ը Գ.Ր· Ժգ· 38·
թ Ելմ· 5·
ժ Գ.Ր· ա· 31· 55· Ժբ·
5· 7·

Ժբ· 5· ա Պն· իե·
24· Ցաղ· Ձգ· 29·

43· Լ· 36·
ի Գ.Ր· Ժգ· 5·
լ Գ.Ր· Ժգ· 11·
խ Եզ.Ր· լբ· 21· Ելա·
Ժբ· 2· Գաղ· Լ· 44·
ծ Եբբ· իմ· 4·

ձ Գ.Ր· Ժէ· 15·
ղ Եզ.Ր· իբ· 38·
ճ Տնտ Ծն· իմ· 34·
ռ Գ.Ր· գ· 6· 7·
ն Գ.Ր· գ· 10·

3 Եւ քու պահապանութիւնդ ու բոլոր խորանին
պահապանութիւնը պիտի պահեն. Եւ մայն թէ
որբասանին անօթներուն ու սեղանին չմտնե-
4 նան, որ ոչ անոնք մեռնին՝ ոչ ալ դուք։ Եւ
անոնք ձեզի հետ պիտի միանան, ու ժողովքի
խորանին պահապանութիւնը պիտի պահեն՝ ծա-
ռայութիւն ամէն պաշտօնին համար. Եւ օտար
5 մէկը պիտի չմօտենայ ձեզի։ Եւ Տէրոջմէն
պահապանութիւնը ու սեղանին պահապանու-
թիւնը պիտի պահէք, որ ալ Իսրայէլի որ-
6 դւոցը վրայ բարկութիւն չըլլայ։ Եւ ահա ես
Իսրայէլի որդւոցը միջէն ձեր եղբայրները Ղե-
ւացիները առի. Նուիրեալ ձեզի Տէրոջը համար
7 պաշտօնը ընելն։ Եւ դուն ու քեզի հետ քու
որդիքդ սեղանին բոլոր բաներուն համար և
վարագուրին ներսը եղած բաներուն համար
ձառայութիւնը պիտի պահէք, ու
ձեր քահանայութիւնը
պաշտօնը կատարէք. Ձեր քահանայութիւնը
ձեզի պարգեւ պաշտօն տուի, և մօտեցող օ-
տարականը պիտի մեռցուի։
8 Եւ Տէրը խօսեցաւ Ահարոնին, Եւ ես ահա
Իսրայէլի որդւոցը բոլոր սուրբ բաներէն իմ
ընծաներուս պահապանութիւնը քեզի տուի.
Եւ անոնք ձօծման իւղատունքի համար քեզի
և քու որդւոցդ տուի յաւիտենական կանո-
9 նով։ Ասիկա քու կրակ պիտի ըլլայ ամէնասուրբ
բաներէն՝ որ չեն այրուիր. Նանոնց ամէն
ընծաներուն՝ անոնց ամէն մեղքի պա-
տարագներուն և անոնց ամէն յանցանքի
պատարագներուն բոլոր ընծաները՝ որ ինծի
պիտի հատուցանեն, ամէնասուրբ են քեզի
10 ու քու որդւոցդ համար։ Ամէնասուրբ տե-
ղին մէջ պիտի ուտես ան. ամէն արու պիտի
ուտէ ան. անիկա սուրբ պիտի ըլլայ քեզի։
11 Ասիկա ալ քու կրակ պիտի ըլլայ. Նանոնց պարգե-
ներուն բարձրացնելու ընծաները. Նքե-
զի և քեզի հետ քու որդւոցդ ու քու աղ-
ջիկներուդ տուի անոնք յաւիտենական կա-
նոնով. Քու տանդ մէջ ամէն մաքուր եղողը
12 անկէ պիտի ուտէ։ Ամենէն ազնիւ ձէթը և
ամենէն ազնիւ գինիին ու ցորենին բոլոր Նա-
ռաջիմներուն՝ որ Տէրոջը պիտի մատուցանեն,
13 քեզի տուի։ Անոնց երկրին մէջ եղած ամէն
Քէրուբներուն՝ որ Տէրոջը պիտի
բերեն, քու կրակ պիտի ըլլան. Քու տանդ
մէջ ամէն մաքուր եղողը անկէ պիտի ուտէ։
14 Իսրայէլի մէջ ամէն նուիրուած բանը քու կդ-
15 պիտի ըլլայ։ Ամէն մարմնի ամէն հարուստ
բացողը որ Տէրոջը կ'ընծայեն, թէ մարդ ըլ-
լայ և թէ անասուն՝ քու կդ պիտի ըլլայ. Միայն
թէ մարդուն առաջնեկը անշուշտ պիտի փրը-
կես. և անմաքուր անասունին առաջնեկն ալ
16 պիտի փրկես։ Որ երբոր փրկուելու ՈՐՔԸ մէկ
ամսուան ըլլան, սրբատանին սիկղլին համե-
մատ Հինգ սիկղ արծաթի Նդնով պիտի փրը-
17 կես, ՈՒՆԻ քսան կերատ է։ Իայց կովին
առաջնեկը և ոչխարին առաջնեկը կամ այծին
առաջնեկը պիտի չփրկես. անոնք սուրբ են.
Նանոնց արիւնը սեղանին վրայ պիտի սրսկես,
ու անոնց ճարպը պիտի այրես անուշահոտ
18 պատարագ ըլլալու Տէրոջը. Եւ անոնց միսը
քու կդ պիտի ըլլայ, Ներեցրնելու երբուծը
19 ու աջ գիսաը քու կդ ըլլալուն պէս։ Ամէն
բաներէն ամէն բարձրացնելու ընծաներէն՝ որ
Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը կը մատուցանեն,
քեզի և քեզի հետ քու որդիներուդ ու
աղջիկներուդ տուի յաւիտենական կանոնով.
Նանիկա Տէրոջը առջեւը քեզի և քեզի հետ
քու սերունդիդ ալ ուխտ մըն է յաւիտեան։
20 Եւ Տէրը ըսաւ Ահարոնին, Անոնց երկրին մէջ
դուն ժառանգութիւն պիտի չունենաս, ու
անոնց միջտեղը բաժին չունենաս. Իսրայէ-
լի որդւոցը միջէ քու բաժինդ ու ժառան-
դութիւնդ ես եմ։
21 Եւ ահա Իսրայէլի բոլոր ատաձոյրը Ղեւիի
որդւոցը տուի ժառանգութիւնա համար ի-
րենց պաշտօնին փոխարէն, Ժողովքի խորա-
22 նին պաշտօնը ընելնուն համար։ Եւ Իսրա-
էլի որդիքը ալ ժողովքի խորանին պիտի
23 չմօտենան, Նոր մեղք չկրեն ու չմեռնին։ Նեւ
ժողովքի խորանին պաշտօնը Ղեւացիք պիտի
ընեն, ու իրենց անօրէնութիւնը երկնք պի-
տի կրեն. ասիկա ձեր սերունդներուն մէջ յաւի-
տենական կանոն պիտի ըլլայ, որ անոնք Իս-
րայէլի որդւոցը միջէ ժառանգութիւն չունե-
24 նան։ Նբանզի Իսրայէլի որդւոցը ատաձոյրը՝
որ անոնք Տէրոջը կ'ընծայեն, Ղեւացւոց ժա-
ռանգութիւն տուի. ասոնց համար անոնց
ունդութիւն չունենան։
25 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
26 Ղեւացւոց ու ըսէ անոնց,

երբոր Իսրայէլի որդւոցմէն ատաձոյրդ ու-
նէք՝ որ անոնց կողմանէ ձեզի ժառան-
գութիւն տանք, անասունը անկէ
27 առաջինօրդին տանելերդ մնաք բարձրացը-
նէք։ Եւ ատաձոյրդ ձեզի համար
28 պիտի մնայ, ինչպէս ձեր հունդին ցորենին
պէս և հնձանի բերքին պէս պիտի սեղան ձե-
29 զի։ Ձեր ատաձոյրներուն ամէն նուիրեալ
բոլոր ատաձոյրդ ձեզի տանք
նէք, որ ան որ անոնց կողմանէ ձեզի ժառան-
գութիւն տանի, անասունը անկէ
Նահարոնեան տանելերդ մնաք բարձրացը-
27 նէք։ Եւ ատաձոյրդ ձեզի համար
ձեր բարձրացնելու ընծան կարի ցորենի
պէս և հնձանի բերքի պէս պիտի սեղան ձե-
28 զի։ Ձեր ատաձոյրներուն ամէն նուիրեալ
բոլոր ատաձոյրդ ձեզի տանք
նէք, որ ան որ անոնց կողմանէ ձեզի ժառան-
գութիւն տանի, անասունը անկէ
դութիւն տանելերդ մնաք բարձրացը-
29 նէք։ Եւ ատաձոյրդ ձեզի համար
ձեր բարձրացնելու ընծան կարի ցորենի
պէս և հնձանի բերքի պէս պիտի սեղան ձե-
30 զի։ Ձեր ատաձոյրներուն ամէն նուիրեալ
բոլոր ատաձոյրդ ձեզի տանք
նէք, որ ան որ անոնց կողմանէ ձեզի ժառան-
գութիւն տանի, անասունը անկէ
դութիւն տանելերդ մնաք բարձրացը-
31 նէք։ Եւ ատաձոյրդ ձեզի համար
ձեր բարձրացնելու ընծան կարի ցորենի
պէս և հնձանի բերքի պէս պիտի սեղան ձե-
32 զի։ Ձեր ատաձոյրներուն ամէն նուիրեալ
բոլոր ատաձոյրդ ձեզի տանք
նէք, որ ան որ անոնց կողմանէ ձեզի ժառան-
գութիւն տանի, անասունը անկէ
դութիւն տանելերդ մնաք բարձրացը-

ԳԼ. ԺԹ

1 Կարմիր երինջի մեխելով չմնասած մաքրութեան ջուրը։ 11 Նշանաւոր մարդուն մաքրուելուն համար՝ ան ջուրին գոր-
ծածութիւնը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին՝
2 ըսելով, Ա՛ս է օրէնքին կանոնը որ Տէրը պա-
տուիրեց՝ ըսելով, խօսք Իսրայէլի որդւոցը
որ քեզի կարմիր երինջ մը բերեն անարատ
ու անբիծ, որուն վրայ լուծ դրուած չըլլայ։
3 Եւ եղիազար քահանային պիտի տաք անիկա, որ Նբանակէն դուրս հանել, ու իր առ-
4 ջեւը մորթեն անիկա։ Եւ եղիազար քահա-
նան իր մատովը անոր արիւնէն պիտի առնէ,
ու դէպ ի ժողովքի խորանին առջեւի կողմը
եօթը անգամ պիտի սրսկէ անոր արիւնէն։
5 Եւ մարդ իր աչքին առջեւը պիտի այրեն երին-
ջը. Նանոր մորթը ու միսը և անոր արիւնը
6 աղբովը միասին պիտի այրեն։ Եւ քահանան
պիտի առնէ եղեւնի փայտ, զոպայ ու կրկնա-
կի կարմիր, և երինջին այրուած կրակին մէջը
7 պիտի նետէ։ Եւ քահանան իր հանդերձնե-
րը ու իր մարմինը Ջրով պիտի լուայ, ու ետ-
քը բանակը մտնէ. և քահանան մինչեւ իրի-
8 կուն անմաքուր պիտի ըլլայ։ Եւ զանիկա
որ զանիկա պիտի մաքրէ, ան ալ իր հանդերձ-
ները պիտի լուայ ու Ջրով լուացուի, և իրիկու-
նը պիտի լուայ։ Եւ
20 Նր մաքուր ըլլայ։ Բայց ան մարդը որ անմա-
քուր ըլլալով չմնքրուիր, ան անձը ժողով-
քին մէջէն պիտի կորսուի, ինչու որ Տէրոջը
սրբատանը պղծեց. անոր վրայ մաքրութեան
Ջուրը չսրսկուեցաւ, անիկա անմաքուր է։
21 Եւ յաւիտենական կանոն մը ըլլայ անոնց, որ

մանքրութեան չուրը պակղոյը իր լաթերը պի-
ոի լուայ · ու մանքրութեան չուրին դպչողը
22 մինչև իրիկուն անմանքուր պիտի ըլլայ : Եւ
ՙանմանքուր անձը ինչ բանի որ դպչի, ան
ալ անմանքուր պիտի ըլլայ · ու անոր դպ-
չող մարդը մինչև իրիկուն անմանքուր պիտի
ըլլայ :

ԳԼ · Ի

1 Իսրայէլի որդիքը Սին կռ գան, ու հոն Մարիամ կը մեռնի,
2 Ջուրի համար տրտունջ կ՚ընեն, 7 Մովսէս ժայռին դար-
նելով Մերիպայի մէջ ջուր կը բղխեցնէ : 14 Մովսես կռգ-
ուէն գեսպաններ կը խրկէ Եդոմի թագաւորին՝ խնդրելով
անկէ որ իր սահմանէն անցնելու. հրաման առած Իսրայէլին,
բայց ան թոդիրքը չընդունիր : 22 Հորան Հառը լեռանը
վրայ քահանայապետինը իր որդւոյն Եղիազարին կը յանձնէ,
ու ինքը հոն կը մեռնի :

1 Եւ ՙԻսրայէլի որդւոյը բոլոր ժողովքը Սին
անապատը եկան առջի ամսուն, ու ժողովուր-
դը Կադեսի մէջ կ՚ելլան ըլլալ. և ՚Մարիամ
հոն վախճանեցաւ, ու հոն թաղուեցաւ :
2 ՙԵւ ժողովքին համը չկար · ՙու Մով-
3 սէսին և Ահարոնին վրայ հաւաքուեցան : Եւ
ժողովուրդը ՙՄովսէսին հետ վիճելով խօսե-
ցան ու ըսին, երանի թէ մենք ալ մեռնէինք
Տէրոջ մեր եղբայրները մեռան Տէրոջը առ-
4 ջեւ · Եւ ՙինչո՞ւ Տէրոջը ժողովուրդը առ անա-
պատը բերիք, որ մենք ու մեր անասունները
5 հոս մեռնինք : Եւ ինչո՞ւ մեզ եդիպտոսէն
հանեցիք՝ մեզ առ դէշ տեղը բերելու համար.
հոս ոչ սերմ ըլլալը տեղ է, ոչ ալ թզենիներու
ու այգիներու և նռնենիներու · խմելու չուր
6 անդամ չկայ : Եւ Մովսէս ու Ահարոն ժողով-
քին առջևէն Ելևէջ ժողովքի խորանին դուռը
գացին, ու ՙերեսնց երեսին վրայ ինկան · և
ՙՏէրոջը փառքը անոնց երեւցաւ :
7 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
8 ՙԳաւազանը առ, ու ժողովքը ժողվէ դուն
ու քու եղբայրդ Ահարոն, և անոնց աչքե-
րուն առջևը խօսեցէք ապառաժին, ու իր
ջուրը պիտի տայ · և դուն ապառաժէն ջուր
պիտի հանես անոնց, ու ժողովքին և անոնց
9 անասուններուն խմցնես : Եւ Մովսէս առաւ
գաւազանը ՙՏէրոջը առջևէն, ինչպէս որ իրեն
10 պատուիրեց : Եւ Մովսէս ու Ահարոն ժողով-
քը ապառաժին առջևը ժողվեցին · և ըսաւ
անոնց, Լսեցէք հիմա, ով ապստամբներ,
11 ձեզի ա՞ւ ապառաժէն ջուր հանենք : Եւ Մով-
սէս իր ձեռքը վերցուց, ու գաւազանը երկու

2 ՚Ելագ · բ · 13 :
3 ԳԼ · ԺԷ · 5 :
—
ա ԳԼ · ԼԳ · 56 :
բ Լև · ԺԼ · 20 ; ԳԼ · ԽԳ · 59 :
գ Լև · ԺԷ · 1 :
դ Գ · Ժգ · 10, 42 :
ե Լև · ԺԼ · 2 ; ԳԼ · Ժգ · 2 :
զ Գ · Ժա · 1, 35 ; Ժգ · 37 ; Ժգ · 32, 35, 49 :
է Լև · ԺԷ · 3 :
ը ԳԼ · Ժգ · 5 ; Ժգ · 22, 45 :
թ Գ · Ժգ · 10 :
ժ Լև · ԺԼ · 5 :
ի Ղևմ · ԺՀ · 15 ; Ելագ · Նր · 15, 16 ; ՃՀ · 41 ; ՃԺգ · 8 ; Եա · ԽԳ · 20 ; ԽԸ · 21 :

ա ԳԼ · ԺԷ · 10 :
բ Ելագ · Ճգ · 33 :
գ Լև · ԺԼ · 3 ; Գ · Ժգ · 5 ; Ժգ · 4 ; Գ · ԺԸ · 6 ; Ը Օր · Ը · 15 ; Ա կար · Ժ · 4 :
դ ԳԼ · ԺԼ · 14 ; Բ Օր · Ա · 37 ; Գ · 26 ; Ը · 51 :
ե Գև · Ժ · 5 ; Եգևկ · Ի · 41 ; ԼԳ · 23 ; ԼՈ · 16 ; Ա Գևս · Գ · 13 :
զ Ելագ · Ա · 13 :

է Լև · ԺԼ · 7 ; Բ Օր · ԼԳ · 8 ; Ելագ · Գ · 8 ; Ճգ · 32 ; Լս :
ը Ցր Վ Ֆհաբանաս, Լճան
թ Դատ · Ժա · 16, 17 :
ժ Բ Օր · Բ · 4 ; Լս · Ի · 7 ; Եզր · 9, 10 ; Ելագ · 12 :
ի Լև · ԺԸ · 8 :
լ Ծն · Ի · 6 ; Գատ · Լ · 15 :

խ Ելև · ԺԸ · 7 ; Բ Օր · Ա · 6 ; Գատ · Լ · 19 ; Դատ · Ժա · 17 :
ծ Ելև · ԺԸ · 40 :
կ Ելև · ա · 11, Լս ; Բ Օր · Ի · 6 ; Գատ · Լ · 19 :
հ Ելև · Ի · 25 · գ · 7 :
ձ Ելև · գ · 2 ; Ժգ · 19 ; Ի · 20 · ԼԳ · 2 :
ղ Տնս գԼ · Լա · 22 ; Բ Օր · Բ · 27 :
ճ Ելբր · Ինանձ :
մ Բ Օր · Բ · 6 · 28 :
յ Դատ · Ժա · 17 :

ն Տնս Բ Օր · Բ · 27 · 28 :
շ Բ Օր · Բ · 4 · 5 · 8 ; Դատ · Ժա · 18 :
ո ԳԼ · ԼԳ · 57 :
չ Գ · Լ · Լա · 4 :
պ Ծն · Ի · 8 ; ԳԼ · Ի · 15 · Լա · 2 · Բ Օր · Լ · 30 :
ջ Հմր · 12 :
ռ ԳԼ · ԼԳ · 38 ; Բ Օր · Լ · 30 :

որդին Եղիազարը աս, ու Հոր լեռը հանէ
26 գանոնք · Եւ Ահարոնը իր զգեստներէն մեր-
կացուր, ու անոր որդւոյն Եղիազարին հագ-
ցուր զանոնք · ինչու որ Ահարոն կ՚ըսէ՚ը-
27 պիտի խառնուի, ու հոն պիտի մեռնի : Եւ
Մովսէս Տէրոջը պատուիրածին պէս ըրաւ ·
ու բոլոր ժողովքին աչքին առջևը Հոր լեռը
28 ելան : Եւ Մովսէս մերկացուց Ահարոնը իր
զգեստներէն, ու անոր որդւոյն Եղիազարին
հագցուց զանոնք · և Ահարոն հոն լեռանը
գլուխը մեռաւ · ու Մովսէս և Եղիազար լեռ-
29 նէն իջան : Եւ երբ բոլոր ժողովքը տեսան որ
Ահարոն մեռաւ, Իսրայէլի բոլոր տունը Ահա-
րոնին համար ՚երեսուն օր լացին :

ԳԼ · ԻԱ

1 Իսրայէլ քիչ մը վեռս քաշելով՝ Քանանացիներէն կը ջարդէ
Հորմայի մէջ : 4 Ժողովուրդը տրտնջելով կը վշտանայ՝ կը
պղծէ սէնեկով կը վիրաւորած : 7 ու երբոր պշխալով պղնձէ օ.
ձին վիզերուն կ՚ազատի ան հարուցածէն : 10 Իսրայէլացւոց
ման և ալ ճամբորդութիւնները : 21 Սիհոն Իմորացւոց պա-
տերազմելու առնոց վրայ կու գայ · ու կը յաղթուի · 33 Նոյն
պէս ալ Ովգ Բաղանացը :

1 Եւ Հարաւային կողմը բնակող ՙԱրադի ՚քա-
նանացի Թագաւորը լսելով որ Իսրայէլ Աթա-
րիմի ճամբայէն կու գայ, Իսրայէլին հետ
պատերազմեցաւ, և անոնցմէ գերիներ առաւ :
2 ՚Եւ Իսրայէլ ուխտ ըրաւ Տէրոջը ու ըսաւ,
Թէ որ աս ժողովուրդը իմ ձեռքս մատնես,
անոնց քաղաքները †բոլորովին պիտի կոտրտեմ :
3 յընկեր՝՚ Եւ Տէրը Իսրայէլին ձայնը լսեց,
ու քանանացիները ՙՀորմայ Յ՚ուս մատնեց · և ի-
րենց բոլորովին կոտրտեցուց զանոնք ու անոնց
քաղաքները, և անոր տեղին անունը ‡Հորմա
դրաւ :
4 Ու ՚Եդոմի երկրին բոլորտիքէն անցնե-
լով՝ ՚Հովը լեռնէն կարմիր ծովուն ճամբան
չուեցին · ու ճամբան մէջ ժողովուրդին Հոգը
5 տը ներգաց · Եւ ժողովուրդը ՙԱստուծոյ
դէմ ու Մովսէսին դէմ խօսեցան՝ ըսելով, Ինչ-
ո՞ւ մեզ եգիպտոսէն հանեցիք՝ որ անապա-
տին մէջ մեռնինք · քանզի հաց չկայ, ջուր
չկայ · և սաս չնչին հացին մեր սիրտը զզուեր
6 է : Եւ ՚Տէրը ժողովուրդին վրայ ՙկիզող օձեր
խրկեց, ու խածին ժողովուրդը, անանկ որ
7 Իսրայէլէն շատ ժողովուրդ մեռաւ : ՚Եւ ժո-
ղովուրդը Մովսէսին եկան ու ըսին, ՙՏէրոջը
դէմ ու քեզի դէմ խօսելնիս մեղանչեցինք ·
Հայոյք ըրէ Տէրոջը՝ որ մեր վրայէն օձերը
վերցնէ · և Մովսէս ժողովուրդին համար
8 աղաչեց : Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Քեզի

ա Ելբ · ԼԹ · 30 :
բ ԳԼ · ԼԳ · 58 ; Բ Օր · Ժ · 6 ; Ը · 30 :
գ Բ Օր · Լ · 8 :
—
ա ԳԼ · ԼԳ · 40 ; Տնս Դատ · ա · 16 :

ա Գ · Ի · 28, 38 ; Թագ · Ժբ · 19 ; Թագ · Ժգ · 6 ; Գաբ · Ը · 24 :
բ Գ Թագ · ԺԸ · 4 ; Ճահ · գ · 14, 15 :
գ ԳԼ · ԼԳ · 43 :
դ ԳԼ · ԼԳ · 44 :

ա Գ · Ի · 8, 28 · ա Թագ · Ժբ · 19 · գ Թագ · Ժգ · 6 ; Գաբ · Ը · 24 :
բ Գ Թագ · ԺԸ · 4 ; Ճահ · գ · 14, 15 :
գ ԳԼ · ԼԳ · 43 :
դ ԳԼ · ԼԳ · 44 :

ա Գ · Ի · 8 ; Գատ · Ժա · 18 :
բ Գ · Ի · 20 ; Գատ · Ժա · 30 :
գ Նհ՝ պիտի նզովէ՝ ի՛ր նզովք ի՛նձ ըսած կործանաց :
դ Գատ · Ժա · 18 :
ե ԳԼ · Ի · 22 · ԼԳ · 41 :

ա ԳԼ · Ը · 9 :
բ Ելագ · Նր · 19 :
գ Ելբ · Ժգ · 5 ; ԺԼ · 5 :
դ Գբ · Ժա · 6 :
ե ա կար · Ժ · 3 :
զ Բ Օր · Բ · 15 :
է Ելագ · Նր · 34 :
ը Հմր · 5 :

ա Ելբ · Ը · 9 :
բ Ելագ · Նր · 19 :
գ Ելբ · Ժգ · 5 ; ԺԼ · 5 ; Ժա · 18 :
դ Ելբ · Ի · 1 ; Ելագ · ՃԺ · 2 ; Ճգ · 12 :
ե Ելբ · ԺԷ · 1 ; Ելագ · Ճգ · 22 :

ա ԳԼ · ԼԹ · 28 :
բ Կամ անապատը :
գ Բ Օր · Բ · 26, 27 ; Գատ · Ժա · 10 :
դ ԳԼ · Ի · 17 :
ե Բ Օր · Ի · 7 :
զ Բ Օր · Բ · 32 ; Գատ · Ժա · 20 :

ՙԻսրայէլ սուբի բերնէ անցուց զանիկա , ու տիրէց անոր երկրին , Աւնանէն մինչև Ցաբակ՝ մինչև Ամմոնի որդւոց Եբեզը . մինչու որ Ամմոնի
25 որդւոց սահմանը դժուարին էր : Եւ Իսրայէլ աս բոլոր քաղաքները առաւ . ու Իսրայէլ Ամորհացւոց բոլոր քաղաքներուն մէջ բնակեցաւ , Եսբոնի մէջ ու անոր բոլոր գեղերուն
26 մէջ . Քանզի Եսբոն Ամորհացւոց Սեհոն թագաւորին քաղաքն էր . ինչու որ անիկա Մոգաբացւոն թագաւորին հետ պատերազմեալ , անոր ձեռքէն անոր բոլոր երկիրը մինչև
27 Աւնոն առած էր : Ասոր համար առակ խօսողները կ'ըսեն ,

Եսբոն եկէք .
Թող Սեհոնին քաղաքը չվնասի ու պատրաստի .
28 վասն զի ՙԵսբոնէն կրակ ելաւ ,
ՈՒ Սեհոնի քաղաքէն բոց .
ՀՄոաբին Աղը այրեց ,
ՈՒ Աւնոնին բարձր տեղերուն տէրերը :
29 վա՛յ քեզ , Մոաբ ,
ՙՈվ բառնալի ժողովուրդ , կորաւեցար .
Իր փախած որդիքը ու աղջիկները
Ամորհացւոց Սեհոն թագաւորին գերութեան առաւ .
30 Զանոնք նետերով զարկինք .
Եսբոն կորաւեցաւ ՚մինչև Դեբոն
Եւ կոտրեցուցինք զանոնք
Մինչև ՚Մեգաբային քովը եղած Նօփա :
31 Այսպէս Իսրայէլ Ամորհացւոց երկիրը բռնեց :
32 Նայեցաւ : Եւ Մովսէս դարձ խրկեց ՙՅազերը լրտեսելու , ու անոր գեղերը առին , և Հոն եղած Ամորհացիները վռնտեցին :
33 ՚Եւ դարձան ու բռնեցին ճամբան երթալու . և Բասանի Ովգ թագաւորը՝ ինքն ու իր բոլոր ժողովուրդը անոնց դէմ ՙԵդրայիի մէջ պա-
34 տերազմի ելան : Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , ՙԱնկէ մի վախնար . քանզի քու ձեռքդ մատնեցի զանիկա ու անոր բոլոր ժողովուրդը և անոր երկիրը . և ՚դուն Եսբոնի մէջ բնակող Ամորհացւոց Սեհոն թագաւորին ըրածիդ պէս
35 պիտի ընես անոր : ՙԱյսպէս զարկին անիկա և անոր որդիքը ու անոր բոլոր ժողովուրդը , անոնկ որ մնկին ալ չմնաց . և անոր երկրին տիրեցին :

ԳԼ . ԻԲ

1 Բաղաամ Բաղակին առջի անգամի հրաւէրքը կը մերժէ , 15 ու երկրորդ անգամին կ'ընդունի : 22 Հրեշտակ մը զանիկա ազատելու կ'ելլայ , բայց խլուն էշ քաշուելէն անիկա կ'ա-զատէ : 36 Բաղակ կ'ընդունի Բաղաամը :

1 Եւ ՙԻսրայէլի որդիքը չտեղեցին , ու Մովաբի դաշտերուն մէջ Յորդանանա անդին կողմը Երիքովի դիմաց բանակ եղան :
2 Եւ ՚Սեպփորի որդին Բաղակ տեսաւ ան
3 ամէնը որ Իսրայէլ ըրաւ Ամորհացւոց : Եւ ՚Մովաբ խիստ վախցաւ ժողովուրդէն , ինչու որ շատաւոր էին . ու Մովաբ Իսրայէլի որդւոց
4 երեսէն տագնապի մէջ էր : Եւ Մովաբ ՚Մադիամեան ծերերուն ըսաւ , Հիմա աս ժողովուրդը պիտի լզեն մեր բոլորտիքը եզած ամէնը , ինչպէս որ արջառը դաշտին խոտը կը լզէ : Եւ Սեպփորի որդին Բաղակ Մովաբի թագա-
5 ւորն էր անոնց ատեն : ՚Եւ Բէհովրի որդւոյն Բաղաամին դեսպաններ խրկեց ՙՓթեթովր՝ (որ անոր ժողովուրդին որդւոցը երկիրը Գետին եզերքն էր ,՚) զանիկա կանչելու և ըսելու , Ահա եղիպտոսէն ժողովուրդ մը ելաւ . ահա երկրին երեսը ծածկեց , և իմ դիմացս կը
6 նստի . Ուստի հիմա կ'ապշեմ՝ եկուր , ՚ինծի համար անիծէ աս ժողովուրդը . քանզի անկա ինծմէ զօրաւոր է . գուցէ կարող ըլլամ անիկա զարնել , ու երկրէս վռնտեմ զանիկա . վասն զի գիտեմ որ քու օրհնածդ օրհնեալ է , և քու անիծածդ անիծեալ :
7 Եւ Մովաբի ծերերը ու Մադիամի ծերերը իրենց ձեռքերուն մէջ ՙՀմնոյթեան վարձքերով գացին . և Բաղաամին եկան ու
8 Բաղակին խօսքերը ըսին անոր : Եւ անիկա ըսաւ անոնց , ՚Այս գիշեր հոս մնացէք . և Տէրը ինչ որ ինծի խօսելու ըլլայ , անոր համեմատ պատասխան պիտի տամ ձեզի . ու Մովաբի
9 իշխանները Բաղաամին քովը մնացին : ՚Եւ Աստուած Բաղաամին եկաւ ու ըսաւ , ՈՎ ևն
10 ատ քու քովդ եղած մարդիկը : Եւ Բաղաամ ըսաւ Աստուծոյ , Մովաբի Բագաւորը Սեպ-
11 փորի որդին Բաղակ ասիկա խրկեց՝ ըՙԵբէ , Ահա եգիպտացին ելլող ժողովուրդը երկրին երեսը ծածկեց . հիմա եկուր , անիծէ զանիկա ինծի համար , որ գուցէ կարող ըլլամ անոր յաղթել
12 ու զանիկա վռնտել : Եւ Աստուած ըսաւ Բաղաամին , Անոնց հետ չերթաս , ժողովուրդը
13 չանիծես . վասն զի ՙանիկա օրհնեալ է : Եւ Բաղաամ առաւօտուն ելաւ , ու ըսաւ Բաղակին իշխաններուն , Գացէք երկիրը ձեզի հետ երթա-
14 լու : Եւ Մովաբի իշխանները եկան , ու Բաղաամին եկան և ըսին , Բաղաամ մեզի հետ գալ չուզեց :
15 Եւ Բաղակ դարձեալ անոնցմէ աւելի շատ

ա Օր . բ . 33 : ԽԹ . 7 : Ելս . ժբ . 1 : Թզ . 8 : Դ Եմր . Խ . 22 : Ամոս . Ա . 1 : Ներ . Խ . 9 : բ Եբրայ . խգ . 45 : 46 : գ Եբրայ . խգ . 2 : դ Օր . բ . 9 : 18 : Երս . Ա . 1 :
ե Դատ . ժա . 24 : զ Թագ . ժա . 7 : 33 : է Թագ . խգ . 13 : Եր . բՆ . 7 : 13 : ը Եբրայ . խգ . 18 : 22 : թ Երս . Ա . 2 :
ժ ԳԼ . լբ . 1 : Եբրայ . խգ . 32 :
ի Դատ . ժա . 25 :
լ Եր . Ա . 15 :
խ ԳԼ . լա . 8 : Ելս . ժգ . 21 :
ծ Կամ Եւ Փոխանակ խոչոչէ գ նայանները խրկեց Բաղաամին գ-ղին Բաղաամին՝ որոն Հայրենիքը Գետին եզերքն էր ,
կ Օր . խգ . 4 : Ելս . ժգ . 22 : խգ . 9 : Ներ . Ա . 3 : Ելս . ժգ . 1 : Միք . գ . 5 : բ Պետ . բ . 15 : Յեսու . 11 : Յեսու . բ . 14 :
հ Տես գԼ . խգ . 7 : բ Օր . խգ . 4 :
ձ ԳԼ . խգ . 7 :
ղ ա Թագ . ի . 7 , 8 :
ճ Դան . ժ . 7 : Գատ . խբ . 9 : 16 : Յեսու . 11 :
մ Ելմ . 8 :
յ Ելմ . 19 :
ն Ծն . ի . 3 : Ելմ . 20 : ԳԼ . խգ . 20 : Տես Հռովմ . ժա . 29 :
շ Տես գԼ . խգ . 7 : բ Օր . խգ . 4 :
ո ԳԼ . խգ . 7 :
չ ա Թագ . ի . 7 , 8 :
պ Ելմ . 19 :
ջ Ելմ . 20 : Ա Եմր . 17 : ԳԼ . խգ . 11 :
ռ Ելմ . ԼԲ . 8 :

16 և ասիկա պատասխան իշխաններ խրկեց : Եւ անոնք Բաղաամին եկան ու ըսին անոր , Սիպփորի որդին Բաղակ ասանկ կ'ըսէ , Կ'ազատիմ
17 ինծի գալէն մի հրաժարիր . Քանզի քեզի չատ պատիւ պիտի ընեմ , և ինծի ինչ որ ըսես պիտի ընեմ . ուստի կ'ապշիմ՝ եկուր , անիծէ
18 ծէ աս ժողովուրդը ինծի համար : Եւ Բաղաամ պատասխան տուաւ ու ըսաւ Բաղակին ծառաներուն , ՙԹէ որ Բաղակ իր տունովը լեցուն արծաթ ու ոսկի ալ տայ ինծի , ՚իմ Տէր Աստուծոյս խօսքին չեմ կրնար անցնիլ՝ պզտ-
19 ուկ կամ մեծ բան մը ընելու : Եւ հիմա կ'ա-զաչիմ՝ ասոնք դիշերը դուք ալ հոս կեցէք , որ գիտնամ թէ Տէրը ուրիշ ինչ պիտի ըսէ ինծի :
20 ՙԵւ Աստուած դիշերը Բաղաամին եկաւ ու ըսաւ անոր , Թէ որ մարդիկը քեզ կանչելու գան , էլիր , անոնց հետ գնա . ՚բայց ինչ որ քեզի խօսիմ , միայն ան ընես :
21 Եւ Բաղաամ առաւօտուն ելաւ , ու իր էշուն հասկաը դրաւ , և Մովաբի իշխաններուն
22 հետ գնաց : Ու երթալուն համար Աստուծոյ բարկութիւնը բորբոքեցաւ , Հոս Տէրոջը հրեշտակը ճամբուն վրայ կայնեցաւ իրեն անոր թշնամի մը . և անիկա իր էշուն վրայ հեծած էր , ու անոր երկու ծառաները իր հետ-
23 ըն էին : Եւ ՙէշը տեսաւ Տէրոջը հրեշտակը , որ ճամբուն վրայ կայնած էր , ու իր ձեռքը մերկ սուր մը ունէր , ու էշը ճամբէն դարձաւ և արտը մտաւ . ու Բաղաամ էշը ծեծեց , որ ճամբան դարձնէ զանի-
24 կա : Եւ Տէրոջը հրեշտակը այգիներուն նեղ ճամբուն մէջ կայնեցաւ , որ պզտիկ կազմէն
25 պատ՝ ու միւս կողմէն պատ կար : Եւ երբ որ էշը Տէրոջը հրեշտակը տեսաւ , պատին քովը խոխռեցաւ , և Բաղաամին ոտքը պատին քովը ճնշեց . ան ալ նորէն ծեծեց զա-
26 նիկա : Եւ Տէրոջը հրեշտակը առաջ դնաց , ու նեղ տեղ մը կայնեցաւ , ուր աջ կամ ձախ
27 կողմը խոտորելու ճամբայ չկար : Եւ երբոր էշը Տէրոջը հրեշտակը տեսաւ , Բաղաամին տակը նստաւ . ու Բաղաամին բարկութիւնը
28 բորբոքեցաւ , և գաւազանով ծեծեց էշը : Եւ Տէրը ՚իշուն բերանը բացաւ , ու անիկա Բաղաամին ըսաւ , ՙԻ՞նչ բրի քեզի՝ որ այսպէս
29 երեք անգամ իս ծեծեցիր : Եւ Բաղաամ ըսաւ իշուն , Իս ծաղր ընելուդ համար . երանի թէ ձեռքս սուր մը ըլլար , ՚որ հիմա քեզ
30 մեռցընէի : ՙԵւ էշը ըսաւ Բաղաամին , Էս ան քու էշդ չեմ՝ որուն վրայ կը հեծնէիր ՚քու մանկութենէդ՞ մինչև այսօր . քեզի սանանկ ընել իմ սովորութիւնս էր . ու անի-

ա Եմր . 6 :
բ ԳԼ . խգ . 15 :
գ Թագ . խբ . 14 : բ ՍՆ . ժբ . 13 :
դ Եմր . 8 :
ե Եմր . 9 :
զ Եմր . 35 : ԳԼ . խգ . 20 :
է Եմր . 22 : 32 :
ը Գատ . ժա . 24 : թ Թագ . ժա . 7 : 33 :
ժ Թագ . խգ . 13 : Եր . բՄՀ . 10 : ՃԼԳ . 10 : 11 : ՃԼԳ . 19 : Հմաս . բ . 9 :
ի Եբրայ . խգ . 45 : 46 :
լ Եբրայ . խգ . 2 :
խ ԳԼ . լբ . 1 : Եբրայ . խգ . 32 :
ծ Դատ . ժա . 25 :
կ Եզ . ժե . 15 :
հ ԳԼ . լա . 8 : Ելս . ժգ . 21 :
ձ Կամ Եւ Փոխանակ խոչոչէ գ նայանները խրկեց Բաղաամին գ-ղին Բաղաամին՝ որոն Հայրենիքը Գետին եզերքն էր ,
ղ Օր . խգ . 4 : Ելս . ժգ . 22 : խգ . 9 : Ներ . Ա . 3 : Ելս . ժգ . 1 : Միք . գ . 5 : բ Պետ . բ . 15 : Յեսու . 11 : Յեսու . բ . 14 :
ճ Տես գԼ . խգ . 7 : բ Օր . խգ . 4 :
մ ԳԼ . խգ . 7 :
յ ա Թագ . ի . 7 , 8 :
ն Ելմ . 19 :
շ Ծն . ի . 3 : Ելմ . 20 : ԳԼ . խգ . 20 : Տես Հռովմ . ժա . 29 :
ո Տես գԼ . խգ . 7 : բ Օր . խգ . 4 :
չ ԳԼ . խգ . 7 :
պ ա Թագ . ի . 7 , 8 :
ջ Ելմ . 19 :
ռ Ելմ . 20 : Ա Եմր . 17 : ԳԼ . խգ . 11 :
ս ԳԼ . խգ . 20 : Տես Հռովմ . ժա . 29 :
վ Տես գԼ . խգ . 7 : բ Օր . խգ . 4 :
տ ԳԼ . խգ . 7 :
ր ա Թագ . ի . 7 , 8 :
ց Ելմ . 19 :
ւ Ելմ . 20 : Ա Եմր . 17 : ԳԼ . խգ . 11 :
փ ԳԼ . խգ . 20 : Ա Եմր . 17 : ԳԼ . խգ . 11 :
ք Ելմ . 22 : 32 :
օ Տես գԼ . խգ . 7 : բ Օր . խգ . 4 :
ֆ ԳԼ . խգ . 7 :

31 կա ըսաւ , Չէ : Անանէնը Տէրը տեսաւ բա-ցաւ Բաղաամին աչքերը . ու երբ տեսաւ որ Տէրոջը հրեշտակը ճամբուն վրայ կայնած էր , և իր ձեռքը մերկ սուր մը ունէր , ՚իր երեսին
32 վրայ խոնարհ ու երկրպագութիւն ըրաւ : Եւ Տէրոջը հրեշտակը ըսաւ անոր , Ինչո՞ւ ասանկ երեք անգամ քու էշդ ծեծեցիր . ահա ես ելայ թշնամութիւն ընելու ելայ . վասն զի ան-
33 ճամբադ ուղիղ չէ իմ առջեւս . Եւ էշը իս տեսաւ , ու աս երեք անգամ է որ իմ առջեւէս մկկի քաշուեցաւ . թէ որ անիկա իմ առջեւէս մկկի չքաշուէր , հիմա ես քեզ անշուշտ մեռցուցեր՝ ու զանիկա ողջ թողուցեր
34 էի : Եւ Բաղաամ ըսաւ Տէրոջը հրեշտակին , ՙԱդք պարծեցի՝ չդիտնալով որ ճամբուն վրայ ինծի դէմ կայներ էիր . ուստի թէ որ քեզի անհաճոյ կ'երևնայ՝ ես դառ-
35 նամ՝ Եւ Տէրոջը հրեշտակը ըսաւ Բաղաամին , Գնա աս մարդոցը հետ , ՚բայց ան խօսքը որ քեզի պիտի ըսուցնեմ՝ ան միայն խօսես . և Բաղաամ գնաց Բաղակին իշխաններուն հետ :
36 Եւ Բաղակ երբոր լսեց որ Բաղաամ կու գայ , ՙդիմաւորելու ելաւ ՚էր սահմանը եզած Աւնոն ծիրէն քովի Մովաբացւոց
37 մէկ քաղաքը՝ որ սահմանին ծայրն է : Եւ Բաղակ ըսաւ Բաղաամին , Քեզ կանչելու յատկապէս չխրկեցի՝ . ինչո՞ւ չեկար ինծի . արդեօք ՚չկրնամ քեզ պատիւ ընելու կարողութիւն
38 չունի՞մ : Եւ Բաղաամ ըսաւ Բաղակին , Ահա ես քեզի եկայ . բայց ես բնաւ զօրութիւն ունի՞մ բան մը ըսելու . ՙԱստուած իմ բերա-
39 նիս ինչ խօսք որ դնէ , ան պիտի խօսիմ : Եւ Բաղաամ Բաղակին հետ գնաց , ու կարիաթ
40 Հուսոթի եկան : Եւ Բաղակ արջառներ ու ոչխարներ մորթեց , ու Բաղաամին և անոր հետ եղող իշխաններուն խրկեց :
41 Ու երբոր առաւօտ եղաւ , Բաղակ առաւ Բաղաամը , ու բարձրին բարձր տեղերուն քովը Տանեց զանիկա . ու անկէ ժողովուրդին ծայրը տեսաւ :

ԳԼ . ԻԳ

1 , 15 , 28 Բաղակին զոհը : 7 , 18 Բաղաամին խօսքերը :

1 Եւ Բաղաամ ըսաւ Բաղակին , ՙՀոս ինծի եօթը սեղան չշինե՞ , ու հոս ինծի եօթը զուա-
2 րակ և եօթը խոյ պատրաստե՞ : Եւ Բաղակ Բաղաամին ըսածին պէս ըրաւ . և Բաղակ ու Բաղաամ ՚ամէն մէկ սեղանին վրայ մէյ-
3 մէկ զուարակ ու մէկմէկ խոյ մատուցին : Եւ Բաղաամ ըսաւ Բաղակին , ՚Դուն քու ողջա-

ա Բ Պետ . բ . 14 , 15 :
բ տես Թագ . ժե . 24 , 30 : խգ . 21 : բ Թագ . ժբ . 13 : Յոբ . ԼԲ . 31 , 32 :
գ Ելմ . 20 :
դ Տես Ծն . ժգ . 17 :
ե ԳԼ . խգ . 20 :
զ ԳԼ . խա . 15 :
է Ելմ . 17 : ԳԼ . խգ . 11 :
ը ԳԼ . խգ . 20 : խգ . 13 : 15 : Ելմ . 20 : Ա Եմր . 28 :
թ Ա Եմր . 23 :
ժ Ելմ . 22 : Ա Եմր . 17 :
ի Բ Օր . ժբ . 2 :
լ Ելմ . 20 :
խ Ելմ . 28 :
ծ Ելմ . 29 :
կ Ելմ . 30 :
հ Ելմ . 31 :
ձ Ելմ . 32 :
ղ Ելմ . 33 :
ճ Ելմ . 34 :
մ Ելմ . 35 :
յ Ելմ . 36 :
ն Ելմ . 37 :
շ Ելմ . 38 :
ո Ելմ . 39 :
չ Ելմ . 40 :
պ Ելմ . 41 :
ջ Ելմ . 42 :
ռ Ելմ . 43 :
ս Ելմ . 44 :
վ Ելմ . 45 :
տ Ելմ . 46 :
ր Ելմ . 47 :
ց Ելմ . 48 :
ւ Ելմ . 49 :
փ Ելմ . 50 :
ք Ելմ . 51 :
օ Ելմ . 52 :
ֆ Ելմ . 53 :
ա Ելմ . 54 :
բա Ելմ . 55 :
գա Ելմ . 56 :
դա Ելմ . 57 :
եա Ելմ . 58 :
զա Ելմ . 59 :
էա Ելմ . 60 :
ըա Ելմ . 61 :
թա Ելմ . 62 :
ժա Ելմ . 63 :
իա Ելմ . 64 :
լա Ելմ . 65 :
խա Ելմ . 66 :
ծա Ելմ . 67 :
կա Ելմ . 68 :
հա Ելմ . 69 :
ձա Ելմ . 70 :
ղա Ելմ . 71 :
ճա Ելմ . 72 :
մա Ելմ . 73 :
յա Ելմ . 74 :
նա Ելմ . 75 :
շա Ելմ . 76 :
ոա Ելմ . 77 :
չա Ելմ . 78 :
պա Ելմ . 79 :
ջա Ելմ . 80 :
ռա Ելմ . 81 :
սա Ելմ . 82 :
վա Ելմ . 83 :
տա Ելմ . 84 :
րա Ելմ . 85 :
ցա Ելմ . 86 :
ւա Ելմ . 87 :
փա Ելմ . 88 :
քա Ելմ . 89 :
օա Ելմ . 90 :
ֆա Ելմ . 91 :

կէզիզ քաղը կայնէ, ու ես երթամ, դուք Տէրը չեմ դնացած լլլէ. և ինչ որ ինծի ցուցնէք քեզի պիտի բանամ. ու *բարձր ուղղ մը
4 եղաւ։ Եւ Աստուած Բաղաամին հանդիպեցաւ. ու Բաղաամ ըսաւ, Եօթը սեղան պատրաստեցի, ու ամէն մէկ սեղանին վրայ մէկմէկ զուարակ ու մէկմէկ խոյ մատուցի։
5 Եւ Տէրը Բաղաամին բերանը դրաւ ու ըսաւ, Դարձիր Բաղակին և ասանկ խօսէ։
6 Եւ դարձաւ անոր. և ահա անիկա իր ողջակէզքովը կայներ էր, ինքը ու Մոաբի բոլոր
7 իշխանները։ Եւ իր առակը սկսաւ ու ըսաւ,
Մոաբի թագաւորը Բաղակ զիս Ասորեստանէն՝
Արեւելեան լեռներէն բերաւ, ըսելով,
Եկուր, Յակոբը անիծէ ինծի,
Եկուր, Իսրայէլը նզովէ։
8 Աստուծոյ չանիծածը ես ինչպէս անիծեմ,
Կամ Տէրոջը հնզովածը ինչպէս նզովեմ.
9 վասն զի ապառաժներուն գլխէն կը տեսնեմ անիկա,
Եւ բլուրներէն կը նայիմ անոր.
Ահա՛ ան ժողովուրդը զատ պիտի բնակի,
Ու հաղթերուն հետ պիտի չհանգուի։
10 Յակոբին փոշին ո՛վ կրնայ համրել,
Եւ Իսրայէլին քառորդը ո՛վ կրնայ համրել.
Թող իմ անձս հարգութեան մահովը մեռնի,
Ու իմ վախճանս անոնց նմանին պէս ըլլայ։
11 Եւ Բաղակ ըսաւ Բաղաամին, Ո՞ ինչ բրիր ինծի. հես քեզ բերի իմ թշնամիներս անիծելու, և ահա դուն բոլորովին օրհնեցիր։
12 Ինչ որ Տէրը իմ բերանս դնէ, ան խօսելու հոգ տանելու չե՞մ։
13 Եւ Բաղակ ըսաւ անոր, Կ՚աղաչեմ՝ ինծի հետ ուրիշ տեղ մը երթանք, որ անոնք տեսնես անկէ. անոնց միայն մէկ ծայրը տեսնես, և անոնց ամէնը պիտի չտեսնես. ու
14 անկէ անիծէ անոնք ինծի համար։ Եւ տարաւ զանիկա Սոփիմին ագրը՝ †փսգաղային գլուխը, ու եօթը սեղան շինեց, և ամէն մէկ սեղանին վրայ մէկմէկ զուարակ ու մէկմէկ
15 խոյ մատուց։ Եւ ըսաւ Բաղակին, Դուն հոս քու ողջակիզիդ քովը կայնէ, ու ես հոս
16 հոն Տէրը դիմաւորեմ։ Եւ Տէրը Բաղաամին դիմացը եկաւ, և նամար բերանը խօսք գրաւ ու ըսաւ, Բաղակին դարձիր ու ասանկ
17 խօս։ Եւ երբոր եկաւ անոր, ահա անիկա իր ողջակիզքին քովը կայներ էր. Մոաբի իշխանները ալ անոր հետն էին. և Բաղակ

18 ըսաւ անոր, Տէրը ի՞նչ խօսեցաւ։ Եւ անիկա իր առակը սկսաց ու ըսաւ,
Ելիր, ով Բաղակ, ու լո՛ւր.
Ով Սեպփորի որդին, ինծի մտիկ ըրէ։
19 Աստուած մարդ չէ՝ որ ստայ խօսի,
Ոչ ալ մարդ ու որդի՝ որ զղջայ.
Ինքը ըսաւ, ու պիտի չընէ՞,
Կամ ինքը խօսեցաւ, ու անոր պիտի չբերէ՞։
20 Ահա հրաման առի օրհնելու. և ինքը օրհնեց,
Ու ես չեմ կրնար ետ դարձընել։
21 Յակոբին վրայ անօրէնութիւն մը չտեսնեց,
Ոչ ալ Իսրայէլին վրայ անպղ ամբարիշտութիւն տեսաւ.
Անոր Տէրը Աստուածը իր հետն է.
Եւ անոր մէջը թագաւորի ցնծութիւնն ձայն կայ։
22 Զանոնք Եգիպտոսէն հանողը Աստուած է.
Անիկա վիսկէրուի պէս ոյժ ունի։
23 Քանի Յակոբին դէմ կախարդութիւն չըլլար,
Ու Իսրայէլին դէմ գուշակութիւն չրնար.
Յակոբին ու Իսրայէլին վրայով ժամանակին
Պիտի ըսուի թէ Աստուած ինչ՛ը ըրաւ։
24 Ահա ան ժողովուրդը առիւծի առիւծի պէս պիտի ելլէ,
Ու առիւծի պէս պիտի բարձրանայ.
Ո՛ պիտի չպառկի մինչև որ որսը չուտէ,
Ու սպանուածներուն արիւնը չխմէ։
25 Եւ Բաղակ ըսաւ Բաղաամին, Ոչ անիծք
26 ատ անանց, ոչ ալ օրհնութիւն։ Ու Բաղաամ պատասխան տուաւ՝ Բաղակին ըսաւ, Միթէ ես քեզի չխօսեցայ՝ ըսելով, Ինչ որ Տէրը խօսի, ան պիտի ընեմ։
27 Եւ Բաղակ ըսաւ Բաղաամին, Եկուր, մէկ ուրիշ տեղ մը տանիմ քեզ. գուցէ Աստուած հաճի, որ անկէ անիծես զանոնք ինծի հա-
28 մար։ Ու տարաւ Բաղակ տարաւ Բաղաամը փոգովրին գագաթը, որ դէպի՛ Եսիմոն կը
29 նայի։ Ու Բաղաամ ըսաւ Բաղակին, Հոս շինծի եօթը սեղան չշինես, ու հոս ինծի եօթը
30 զուարակ ու եօթը խոյ պատրաստէ։ Եւ Բաղակ ու Բաղաամին ըսածին պէս ըրաւ, ու ամէն մէկ սեղանին վրայ մէկմէկ զուարակ ու մէկ մէկ խոյ մատուց։

ԳԼ. ԻԴ

1 Բաղաամ տեսնոց հաճոյքներ փնտռելու, Իսրայէլին երջանկութիւնը գալիքը տալով կը մարգարեանայ։ 10 Բաղակ որդ ալ անգամ կ՚անիծացնէ զանոնք որ երթայ։ 15 Բաղաամ մարգարէութիւնն կ՚ընէ Յակոբին Աստղին վրայ, ու քանի մը ազգերու կործանումներ վրայ։

1 Երբոր Բաղաամ տեսաւ որ Տէրը կը հաճի Իսրայէլը օրհնել, ՚մինա անգամներուն պէս հնոյքներ փնտռելու չդնաց, այլ իր երեսը
2 դէպ՚ի անապատը դարձուց։ Ու Բաղաամ իր աչքերը վերցնելով տեսաւ որ Իսրայէլ իր ցեղերուն կարգովը †շուրջ ՚ի բանակած է. ու Աստուծոյ Հոգին անոր վրայ եկաւ.
3 ՚Ու իր առակը սկսելով ըսաւ,
Բէաղրի որդւոյն Բաղաամին խօսքը,
Ու աչքը *բաց մնացողուն խօսքը,
4 Աստուծոյ խօսքերը լսող,
Ու Ամենակարողին տեսիլքը տեսնող,
Ի՛նկանալու պէս դեմքը ինկող
Ու աչքերը բաց եղողին խօսքը աս է.
5 Ով Յակոբ, քու վրաններդ,
Ու, ով Իսրայէլ, քու խորաններդ ի՜նչ գեղեցիկ են.
6 Ձորերու պէս տարածուեցան.
Գետերու քով եղող պարտէզներու պէս,
՚Տէրոջը անկած Հալաէլի ծառերուն
Ո՛ր Ջուրին եզերքը եղող եղեւիններուն պէս են։
7 Անոր դոյլերէն Ջուր պիտի վազի,
Ու անոր սերմը առատ Ջուրերու մէջ պիտի ըլլայ.
Անոր թագաւորը †Ագագէն աւելի պիտի բարձրանայ,
Ու Թագաւորութիւնը աճի։
8 ՚Զանիկա եգիպտոսէն հանողը Աստուած է.
Միեղջիւրուն պէս ոյժ ունի.
՚Իրեն թշնամի եղող ազգերը պիտի ուտէ,
՚Անոնց ոսկորները պիտի կարաբէ, ու ՚նո՛
նետ իր նետարկովը պիտի զարնէ։
9 Պառկիլ պէս նստաւ պառկեցաւ, ու մատակ առիւծի պէս.
Զանիկա ո՞վ պիտի արթընցնէ։
՚Քեզ օրհնողները օրհնեալ ըլլան,
Ու քեզ անիծողները՝ անիծեալ։

10 Ան ատենը Բաղակ շատ սրդոզեցաւ Բաղաամին, ու ՚ձեռքերը իրարու զարկաւ. և Բաղակ ըսաւ Բաղաամին, Ես քեզ կանչեցի որ իմ թշնամիներուս անիծք տաս, և ահա սա երեք անգամ է որ անոնց օրհնութիւն
11 տուիր։ Ուստի դուն հիմա քու տեղդ փախիր. ՚քեզի շատ պատիւ ընեմ՛ ըսի, բայց
12 ահա Տէրը քեզ պատիւէ զրկեց։ Եւ Բաղաամ ըսաւ Բաղակին, Ես քու իրեիդ դեսպանեա-

13 ցուդ ալ չխօսեցայ՞ ըսելով, Բաղակ թէ որ ինծի իր առնովը լեցուն արծաթի ու ոսկի տայ, ես Տէրոջը խօսքէն չեմ կրնար անցնիլ՝ որ ինքիրմէս ազէկ կամ գէշ բան մը ընեմ.
14 Տէրը ինչ որ ըսէ, ան պիտի խօսիմ։ Եւ ահա ես հիմա իմ †հայրենիքս կ՚երթամ. եկուր, քեզի հասկցնեմ թէ ան ժողովուրդը հետքի օրերը ինչ պիտի ընէ քու ժողովուրդիդ։
15 ՚Ան առաւ իր առակը սկսելով ըսաւ,
Բէաղրի որդւոյն Բաղաամին խօսքը,
Ու աչքը բաց մնացողուն խօսքը,
16 Աստուծոյ խօսքերը լսող,
Եւ Բարձրելոյն գիտութիւնը գիտցող,
Ու Ամենակարողին տեսիլքը տեսնող,
Եւ ՚նա՛ նայելու պէս գեամբը ինկող
Ու աչքը բաց եղողին խօսքը աս է.
17 ՚Զանիկա պիտի տեսնեմ, բայց հիմա չէ.
Զանիկա պիտի զննեմ, բայց մօտերս չէ.
՚Յակոբէն մէկ Աստղ մը պիտի ծագի,
Ու Իսրայէլէն ՚նշանա՛ր դաւազան մը պիտի ելլէ,
Եւ Մոաբի ‡իշխանները պիտի զարնէ,
Ու Սեթի բոլոր որդիները ընաջնջէ պիտի ընէ։
18 Նաև ՚Եդոմ պիտի նուաճի,
Սէիր ալ իր թշնամիներէն պիտի նուաճի.
Բայց Իսրայէլ քաջութիւն պիտի ընէ.
19 Եւ ՚Յակոբէն Իւրէ պիտի իշխէ,
Ու քաղաքին մէջ մնացորդը պիտի կորսնցնէ։
20 Եւ Ամաղէկին նայեցաւ, ու իր առակը սկսելով ըսաւ,
Ամաղէկ հեթանոսներուն գլուխն է,
Բայց վերջը †բոլորովին պիտի կորսուի։
21 Ու Կինեցիին նայեցաւ, և իր առակը սկսելով ըսաւ,
Աւերուած քու նստած տեղդ ամուրի է,
Ու քու բոյնդ ապառաժի վրայ դրեր ես.
22 Բայց ՚կինեցին պիտի աւրուի,
Մինչև որ Ասուր քեզ գերի տանի։
23 Եւ Բաղաամ իր առակը սկսելով ըսաւ,
Ափսո՛, երբոր Աստուած ան բանիս ընէ,
ո՞վ ազէ պիտի մնայ։
24 Ու նաև ՚կիտացւոց եզերքներէն նաւեր պիտի գան,
Եւ Ասուրը պիտի չարչարեն, ու †Եբերը չարչարեն.
Բայց անոնք ալ բոլորովին պիտի կորսուին։

Գ Գլ. իգ • 1։
Կամ առածներին եւ իմաստութեան
Ե Ելս. ժ • 16։
Զ Ելս. ժ • 16։ Գլ. իբ • 35 ։ Բ Օր. ժբ • 18։ Եբեմ. ա • 8։
Է Ելս. ժ • 18։ Գլ. իգ • 5։ 15։ 23։ Յոբ. իե • 1։ իմ • 1։ Սող. հբ • 2։ Եզեկ. ժ • 2։ Մ Ելս. բ • 4։ Ես. բ • 6։
Թ Գլ. իբ • 6։ 11։ 17։
Ժ Գլ. իբ • 38։
ԺԱ Կամ ըստ Հայկ։
ԺԲ Գլ. իբ • 12։ 13։
ԺԳ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԺԴ Ելս. լգ • 16։ իբ • 17։
ԺԵ Սող. Ճգ • 15։
ԺԶ Գլ. իբ • 11։17։ իգ • 10։
ԺԷ Գլ. իբ • 38։
ԺԸ Կամ բլուրին
ԺԹ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
Ի Ես. իգ • 12։ Յեր. իե • 17։
ԻԱ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԻԲ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԻԳ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԻԴ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԻԵ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԻԶ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԻԷ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԻԸ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԻԹ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
Ա Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
Բ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
Գ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
Դ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
Ե Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
Զ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
Է Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
Ը Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
Թ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
Ժ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԺԱ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԺԲ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԺԳ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԺԴ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԺԵ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԺԶ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԺԷ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԺԸ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
ԺԹ Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14։
Ի Ելս. լգ • 16։ Եզր • 3։ Եփես. բ • 14

25 Եւ աքլը բաղատամ եղաւ գնաց, ու Էլը տեղը զարձաւ. բաղակ ալ իր ճամբան գնաց։

ԳԼ. ԻԵ

1 Իսրայէլ Սաոիմի մէջ պահակութիւն ու կառապետութիւն կ'ընէ։ 6 Փենէհէս կը մեռցնէ Զոմբրին ու Քոզբին։ 10 Նա բանիս համար Եառաւած յաճախանգամ քաջալերելու անոք կու ասէ։ 16 Մադիանացիք Գէդէոնի հանգուցեալ էին։

1 Եւ Իսրայէլ Սաոիմի մէջ բնակեցաւ, ու Էժողովուրդը Մովաբի աղջիկներուն հետ
2 սկսաւ պոռնկութիւն ընել։ Ու Եառնոք ժողովուրդը հրաւիրեցին Էրենց աստուածներուն զոհերուն. ու ժողովուրդը ըհնդեր ուտելով Եառնոց աստուածներուն երկրպագութիւն
3 ըրին։ Եւ Իսրայէլ Բէրփեղովրին յարեցաւ. ուսաի Էեհովէը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ
4 բորբոքեցաւ։ Եւ Տէրը Մովսէսին ըսաւ, Էժողովուրդին բոլոր իշխանները առ, ու զանոնք Տէրոջը առջեւը արեւին դէմ կախէ, որ Տէրոջը սաստիկ բարկութիւնը Իսրայէլէն
5 դառնայ։ Եւ Մովսես Էիսրայէլի դատաւորներուն ըսաւ, ԷՄեռցուցէք ամէն մէկդ ընկերոջ
6 ձեր մարդիկը որ Բէրփեղովրին յարեցան։ Եւ ահա Իսրայէլի որդւոցմէ մէկը եկաւ, ու իր եղբայրներուն մէկ Մադիանացի կնիկ մը բերաւ՝ Մովսէսին աչքին առջեւը, ու Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին առջեւը, Էներոր
7 լային։ Եւ Ահարոն քահանայի որդւոյն Եղիազարին որդին Փենէհէս ու ձեռքը դեղարդ մը
8 առաւ, եւ Իսրայէլացի մարդուն եւեէն ետեւակը մտաւ, ու երկուքն ալ՝ այսինքն Իսրայէլացի մարդը և կնիկը փորէն խոցեց. ու բոլորովին մարդը և կնիկը փորէն խոցեց։ ու Էհարուածը Իսրայէլի որդւոցմէ դադրեցաւ։
9 Ու Էհարուածէն մեռածները քառասունչորս հազար հոգի էին։
10 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
11 Ահարոն քահանայի որդւոյն Եղիազարին որդին Փենէհէս իմ բարկութիւնս Իսրայէլի որդւոցմէ դադրեցուց, որովհետեւ անոնց մէջը Տիրոջ համար նախանձ ունեցաւ անոնց մէջէն. այսպէս ես չմ նախանձով Իսրայէլի որդիքը
12 չնաջնջեմ չըսի։ Ասոր համար բսէ որ Էնա ես անոր կու տամ իմ խաղաղութեան ուխտս.
13 եւ անոր ու անոր հետքը Էանոր սերունդին յաւիտենական քահանայութեան ուխտ մը ըլլայ, որովհետեւ Էիր Աստուծոյն նախանձը ունեցաւ, ու Էիսրայէլի որդւոցը համար քա-
14 ւութիւն ըրաւ։ Եւ Մադիանացի կնիկը հետ զարնուող Իսրայէլացի մարդուն անունը Զամբրի էր, որ Սալուի որդին — ցեղաւորութեան մէկ
15 տունին իշխանն էր։ Ու զարնուող Մադիանացի կնիկաը անունը Քազբի էր, որ Մադիանացի հայրերուն մէջ ազգատոհմի իշխան եղող Սուրին աղջիկն էր։
16 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
17 Էմադիանացւոց թշնամութիւն ըրէք ու ա-
18 նոնք զարկէք. քանի որ անոնք իրենց ըրած Էնենգութիւնովը ձեզի թշնամութիւն ըրին փողովրդի գործին մէջ ու իրենց քրոջը դործին մէջ, այսինքն Մադիանացի իշխանին աղջկանը Քազբիին, որ հարուածին օրը զարնուեցաւ փողովրդին համար։

ԳԼ. ԻԶ

1 Մովաբի գաշտերուն մէջ Իսրայէլացւոց գումարը կ'ուսանէ։ 52 Երկրին ժառանգութեան համար բաժնելու օրէնքը։ 57 Ղեւտացւոց ասկիները և անունց համարները։ 63 Սինայի անապատին մէջ համրուածներէն միայն Քազէբ ու Յեհոս ազէ կը մնան։

1 Ու հարուածէն ետքը Տէրը Մովսէսին և Ահարոն որդւոյն Եղիազար քահանային
2 խօսեցաւ ըսելով, Էիսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին գումարը առէք, անոնց հարցը տուներուն համեմատ, Էքան տասնհինգն վեր եղողները՝ այսինքն Իսրայէլի մէջ բոլոր պատերազմելու Ձկարող եղողները համրեցէք։
3 Ուստի Մովսէս ու եղիազար քահանան ԷՄովաբի գաշտերուն մէջ Երիքովի դէմ-ը Յորդանանը մօտ անոնց հետ խօսեցան՝ ըսելով,
4 քան տասնհինգն վեր եղողները համրեցէք, ինչպէս որ Տէրը ԷՄովսէսին ու եղ իսրաէլի երկրէն ելած Իսրայէլի որդւոցը հրամայեց։
5 Ռուբէնը՝ Իսրայէլին անդրանիկը, և Ռուբէնի որդիքը. Ենոքէն՝ Ենոքեանց տոհմը, Փալլուէն՝ Փալլուեանց տոհմը,
6 Եսրոնէն՝ Եսրոնեանց տոհմը, Քարմիէն Քարմեանց տոհմը։
7 Ռուբենեանց տոհմերը տասնքսան հազար եօթը հարիւր երեսուն էին։ եւ անոնց համրուածները
8 էին։ եւ փալլուի որդիքը Նամուէլ, Դաթան ու
9 Աբիրան էին. սա Դաթանը ու Աբիրանը Էժողովքին մէջ երեւելիներ էին, ու սանք էին զովքին մէջ երեւելիներ էին, ու սանք էին
10 որ Տէրոջը դէմ կեցող Կորխոնի ժողովքին մէջ Տէրոջը դէմ կեցող Կորխոնի ժողովքին մէջ
Էրկիրը իր բերանը բանալով կլլեց զանոնք ու Կորխն ալ, ան ժողովքին մեռած ատենը երբոր կրակը ան երկու հարիւր յիսուն մարդիկը կերաւ. Էու անոնք օրինակ եղան։
11 Բայց Էկորխին որդիքը չմեռան։
12 Շմեւոնի որդիքը իրենց տոհմերովը. Էնամուելէն՝ Նամուելեանց՝ տոհմը, Յամինէն՝ Յամինեանց տոհմը, Էյաքինէն՝ Յաքինեանց տոհմը,
13 Զարայէն՝ Զարայեանց տոհմը, Սաուղ
14 էն Սաուղեանց տոհմը յոթը հարիւր եւեթը։ Շմեւոնեանց տոհմերը սանք են, քսանուերկու հազար երկու հարիւր հոգի էին։
15 Գադի որդիքը իրենց տոհմերովը. ԷՍափոնէն՝ Սափոնեանց տոհմը, Հագիէն՝ Հագիեանց տոհմը, Շունիէն՝ Շունեանց
16 տոհմը, Սոնիէն՝ Սոնեանց տոհմը, ԷԱզնիէն՝ Ազնեանց տոհմը, Էրիէն՝ Էրեանց տոհ-
17 մը, Արոդիէն՝ Արոդեանց տոհմը, Արելիէն
18 Արելեանց տոհմը յոթը հարիւր եւեթը։ Գադի որդւոցը տոհմերը սանք են. ու անոնց համրուածները քառասուն հազար հինգ հարիւր հոգի էին։
19 Յուդայի որդիքը Էր ու Օնան էին. բայց Էր ու Օնան Քանանու երկրին մէջ մեռան։
20 Եւ Յուդայի որդիքը իրենց տոհմերովը սանք էին. Սելոմէն՝ Սելոմեանց տոհմը, Փարեսէն՝ Փարեսեանց տոհմը, Զարայէն Զարայեանց
21 տոհմը յոթը հարիւր սանք էին. Եսրոնէն՝ Եսրոնեանց տոհմը, Համուէլէն
22 Համուելեանց տոհմը յոթը հարիւր եւեթը։ Յուդայի տոհմերը սանք են. անոնց համրուածները վեց
23 Թսան հազար հինգ հարիւր հոգի էին։ Իսաքարի որդիքը իրենց տոհմերովը. Թովղայէն՝ Թովղայեանց տոհմը, Փուայէն՝ Փուա-
24 յեանց տոհմը, Յասուբէն՝ Յասուբեանց տոհմը, Սամրոնէն Սամրոնեանց տոհմը յոթը հարիւր
25 Թսան հազար եօթը հարիւր։ Իսաքարի տոհմերը սանք են. անոնց համրուածները վեց
26 Թսան հազար երեք հարիւր հոգի էին։ Զաբուղոնի որդիքը իրենց տոհմերովը. Սարեդէն՝ Սարեդեանց տոհմը, Ելոնէն՝ Ելո-
27 նեանց տոհմը, Յաղլէն Յաղլեանց տոհմը յոթը հարիւր եւեթը։ Զաբուղոնի տոհմերը սանք են. անոնց համրուածները վեց
28 Թսան հազար հինգ հարիւր հոգի էին։ Յովսեփի որդիքը իրենց տոհմերովը Մա-
29 նասէ ու Եփրեմ էին։ Մանասէի որդիքը. Մաքիրէն Մաքիրեանց տոհմը յոթը հարիւր։ ու Մաքիր Գաղաադը, — Գաղաադէն
30 Գաղաադեանց տոհմը յոթը հարիւր եւեթը։ Գաղաադի որդիքը սանք են. Իեզերէն՝ Իեզերեանց
31 տոհմը, Քեղեգէն՝ Քեղեգեանց տոհմը, Ու
Աբրիէլէն՝ Աբրիէլեանց տոհմը, ու Սիւքեմէն՝
32 Սիւքեմեանց տոհմը, Ու Սեմիդայէն՝ Սեմի-
դայեանց տոհմը, ու Ովիերէն Ովիերեանց տոհ-
33 մը յոթը հարիւր։ Ու Ովիերի որդին Զալպաադ
տոքիներ չունեցաւ, միայն աղջիկներ ունե-
ցաւ։ ու Զալպաադին աղջիկներուն անունները
Մաալա, Նոա, Լդգա, Միղքա ու Թերսա
34 էին։ Մանասէի տոհմերը սանք են, ու անոնց համրուածները յիսունեւերկու հազար եօթը
35 հարիւր հոգի էին։ Եփրեմի որդիքը իրենց տոհմերովը սանք են. Սուտղայէն՝ Սուտղայեանց տոհմը, Բաքերէն՝ Բաքերեանց տոհմը, Թաանէն Թա-
36 անեանց տոհմը յոթը հարիւր։ Ու Սուտղային որդիքը սանք են. Էդրանէն Էդրանեանց՝
37 տոհմը յոթը հարիւր։ Եփրեմի որդւոցը տոհմերը սանք են. անոնց համրուածները երեսուն-
ուերկու հազար հինգ հարիւր հոգի էին։ Յովսեփի որդիքը իրենց տոհմերովը սանք են։
38 Բենիամինի որդիքը իրենց տոհմերովը. Բազայէն՝ Բազայեանց տոհմը, Աքիելէն՝ Աքիելեանց տոհմը, Աքիրամէն՝ Աքիրամեանց
39 տոհմը, Սուփամէն՝ Սուփամեանց տոհմը, Ու-
40 փիմէն Ովիմեանց տոհմը յոթը հարիւր։ Ու Բազային որդիքը Արդ ու Նեեման էին. Արդէն՝
Արդեանց տոհմը, Նեեմանէն Նեեմանեանց
41 տոհմը յոթը հարիւր։ Բենիամինի որդիքը իրենց տոհմերովը սանք են. ու անոնց համրուած-
ները քառասունհինգ հազար վեց հարիւր
42 հոգի էին։ Դանի որդիքը իրենց տոհմերովը սանք են. Սուհամէն Սուհամեանց տոհմը յոթը հարիւր։ Դանի տոհմերը իրենց տոհմերովը սանք
43 են։ Սուհամեանց բոլոր տոհմերուն համրուածները վաթսունուչորս հազար չորս հարիւր հոգի էին։
44 Ասերի որդիքը իրենց տոհմերովը. Յեմնային՝ Յեմնայեանց տոհմը, Յեսուիէն Յեսուեանց տոհմը, Բարիայէն՝ Բարիայեանց
45 տոհմը։ Բարիայի որդւոցմէ Փաբերէն՝ Փաբերեանց տոհմը, Մեղքիէլէն Մեղքիելեանց
46 տոհմը յոթը հարիւր։ Ու Ասերին աղջիկը անուն
47 Սարա էր։ Ասերի որդւոցը տոհմերը սանք են. անոնց համրուածները յիսունուերկու հազար չորս հարիւր հոգի էին։
48 Նեփթաղիմի որդիքը իրենց տոհմերովը. Յասիելէն՝ Յասիելեանց տոհմը, Գունիէն՝ Գու-
49 նեանց տոհմը, Յասերէն՝ Յասերեանց տոհմը, Սիլլեմէն Սիլլեմեանց տոհմը յոթը հարիւր։
50 Նեփթաղիմի տոհմերը իրենց տոհմերովը սանք

Տէո գլ. լ. 8։

—

ա Գլ. լգ. 49։ Յեհո. ր. 1։ Միքը. գ. 5։ բ Գլ. լա. 16։ ա Կոր. ժ. 8։ գ Յեհո. իբ. 17։ Սապ. ձգ. 28։ Ովե. իմ. 10։ դ Եմ. լ. 15, 16։ ա

Կոր. ժ. 20։ ե Եմ. ի. 5։ զ Սապ. ձգ. 29։ է Ովր. գ. 5։ Յեհո. իբ. 17։ ը Եմ. 21։ բ Ովր. ժ. 8։ թ Սապ. ձգ. 25։ ժ Եմ. գ. 27։ բ Ովր. ժգ. 6, 9, 13, 15։

ի Յամիւ. բ. 17։ լ Եմ. գ. 25։ խ Սապ. ձգ. 30։ ծ Սապ. ձգ. 30։ կ Ովր. գ. 3։ ա Կոր. ժ. 8։ հ Սապ. ձգ. 30։ ձ Տէո բ Կոր. ժա. 2։ ղ Եմ. ի. 5։ բ Ովր. լբ. 16, 21։ գ Յեսու.

ժգ. 22։ Սապ. Տր. 58։ Եզեկ. ժգ. 38։ Սոփ. ա. 18։ գ. 8։ ճ Մապ. բ. 4։ 5։ գ. 1։ ջ Տէո ա Պշ. գ. 4, 5։ ռ Եմ. ի. 15։ ն Գոր. իբ. 3։ Տբ. ասմբ. ժ. 2։ շ Եբբ. բ. 17։

ա Գլ. լ. 8։ Յեհո. ժգ. 21։ բ Գլ. լա. 2։ գ Գլ. լա. 16։ Յեսու. բ. 14։

—

ա Եմ. լ. 12։ լբ. 25։ 26։ Գլ. ա. 2։

բ Գլ. ա. 3։ գ Եբբ. հլուներբը 1։ լա. 12։ դ Ձմր. 63։ Գլ. իբ. 1։ լա. 12։ լգ. 48։ լե. 1։ ե Գլ. ա. 1։ զ Ծն. խգ. 8։ Եմ. գ. 14։ ա Պշ. ե. 1։ է Գլ. ժգ. 1, 2։ ը Գլ. ժգ. 32։ 35։

Տէո Ծն. խգ. 16։ թ Ծն. խգ. 10։ ժ Ծն. լբ. 2, ե. խգ. 12։ ի Ծն. խգ. 14։ ա Պշ. գ. 24 Ի-ե-ռ-ե Յաքոբ։ լ Ծն. խգ. 10 Ի'Էսաւի Սատաա.։ խ Ծն. խգ. 16։

ա Ծն. խգ. 14։ բ Ծն. խգ. 20։ գ Յեհո. ժե. 11։ ա Պշ. ե. 14։ 15։ դ Յեհո. ժե. 2։ Դատա. գ. 11։ զ. 34։ Ի'ըսաւէ Եբենեզէր։ ե Գլ. իե. 1։ լգ. 11։ զ Կամ Էդենէն Եդենեանց։ է Ծն. խգ. 21։ ա Պշ. է. 6։ ը Ծն. խգ. 23 Ի'ըսաւէ։ թ Հասեմ։ ժ Ծն. խգ. 17։ ա Պշ. է. 30։ ի Ծն. խգ. 24։ ա Պշ. է. 13։

ան՝ք են. ու անոնց համրուածներըն քառա-
սունհինգ հազար չորս հարիւր տասն էին։
51 Ա՛ս է իսրայէլի որդւոցը գումարը, վեց
հարիւր ու մէկ հազար եօթը հարիւր երե-
սուն։
52 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
53 Այն երկիրը ժառանգութեան համար անոնց
բաժնուի՝ էթէ անունները թուոյն համե-
54 միւս։ Շատուոր եղողին՝ ժառանգութիւնը
չատ տաս, ու քիչուոր եղողին՝ ժառանգու-
թիւնը քիչ տաս. ամէն մէկուն իր համրան-
55 քին համեմատ ժառանգութիւն տուաւ։ Բայց
երկիրը վիճակով բաժնուի, ու իրենց նա-
հապետաց ցեղերուն անուններուն համեմատ
56 ժառանգեն։ Շատուորի ու քիչուորի մէջ ժա-
ռանգութիւնը վիճակով բաժնուի։
57 Ու Ղեւտացւոց համրուածներըն իրենց տոհ-
մերովը սոսկ են. Գերսոնէն՝ Գերսոնեանց
տոհմը, կահաթէն՝ կահաթեանց տոհմը, Մե-
58 րարէն՝ Մերարեանց տոհմը։ Լեւտացւոց
տոհմերը սոսկ են. Դարձեալ Լեւտացւոց
տոհմը, Քերրոնեանց տոհմը, Մոսղեանց տոհ-
մը, Մուսեանց տոհմը -- Կորխեանց տոհմը։
59 Եւ կահաթ ծնաւ Ամրամը։ Ու Ամրամին կին-
կանը անունը Յովքաբեդ էր, Ղեւիին աղջիկը,
որուն Եգիպտոսի մէջ ծնաւ
60 ու Մովսէսը և անոնց քոյրը Մարիամը։ Եւ
Ահարոնին՝ Նադաբ և Աբիհու, Եղիազար ու
61 Իթամար ծնաւ։ Բայց Նադաբ ու Աբիհու
Տէրոջը առջեւը օտար կրակ մատուցած ատեն-
62 նին մեռան։ Արդ, անոնցմէ համրուածներըն
այսինքն մէկ ամսականէն վեր եղող բոլոր ա-
րուներըն քանոնիրնէ հազար հոգի էին։ Քան-
զի անոնք իսրայէլի որդւոցը հետ չհամրուեցան,
իսրայէլի որդւոցը մէջ անոնց ժառանգու-
թիւն չտուելուն համար։
63 Մովաբի դաշտերուն մէջ Երիքովի դէմ-ը
Յորդանանու մօտ՝ իսրայէլի որդիքը հաշիւի
անցընող Մովսէսին ու եղիազար քահանային
64 համրածները սոսկ են։ Եւ սոսկ մէջը
բնաւ մէկ մարդ մը չկար իսրայէլի որդւոցը
առջի համրուածներէն՝ որոնք որ Մովսէս ու
65 Ահարոն քահանան Սինայի անապատին մէջ
համրեցին։ Քանզի Տէրը անոնց համար ըսեր
էր որ Անշուշտ անապատին մէջ պիտի մեռ-
նին. ուստի անոնցմէ մարդ մը չմնաց, բայց Յե-
փունեան Քազեբէն ու Նաւեան Յեսուէն։

ԳԼ. ԻԷ

1 Սալպաադին աղջիկները ժառանգութեան իրաւունքի համար

Ա Յետոյ Մանասէի որդւոցը որդւոցը Մանասէի որդւոցը Մաքիրի որդւոցը Գաղաադ ու որդւոցը Ովիրի որդւոցը Սալպաադին աղջիկները մտան. ու աղջիկներուն անունները սոսկ են. Մաղա, Նոա, Եգղա, 2 Մելքա ու Թերսա. Անոնք Մովսէսին և եղիազար քահանային ու իշխաններուն և բոլոր ժողովքին առջեւը կայնեցան ժողովքի խորա- 3 նին դուռը, ու ըսին, Մեր հայրը անապա- տին մէջ մեռաւ. ու անիկա Տէրոջը դէմ ժո- ղովուածներուն ժողովքին մէջ՝ Կորխի ժողով- քին մէջը չէր, բայց անիկա իր մեղքովը մե- 4 ռաւ, ու տղաքներ չունէր։ Ինչո՞ւ համար մեր հօրը անունը իր տոհմին մէջէն վերնայ տղայ չունենալուն համար. տեղի կալուածք 5 տուէք մեր հօրը եղբարցը մէջ։ Ու Մովսէս 6 Տանոյ դառը Տէրոջը առջեւը դրաւ։ Եւ Տէ- 7 րը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, Սալպաա- դին աղջիկները չխոսակ խօսեցան. Տանպատ- ճառ անոնց ժառանգութեան կալուածք տաս իրենց հօրը եղբարցը մէջ, ու անոնց հօրը ժառանգութիւնը իրենց վրայ դարձընես. 8 Եւ իսրայէլի որդւոցը խօսես ու ըսես, Թէ որ մարդ մը մեռնի, ու տղայ չունենայ, անոր ժառանգութիւնը իր աղջիկները վրայ դարձը- 9 նէք. Եւ թէ որ անիկա աղջիկ ալ չունենայ, անտանոնը անոր ժառանգութիւնը իր եղբայր- 10 ներուն տաք. Եւ թէ որ եղբայրներ ալ չու- նենայ, անտանոնը անոր ժառանգութիւնը իր 11 հօրեղբայրներուն տաք. Ու թէ որ հօրեղ- բայրներ ալ չունենայ, անոր ժառանգու- թիւնը իր ազգին մէջ իր ամենէն մօտ ազ- գականին տաք, ու անի ըլայ անոր ժառան- գը. և ասիկա իսրայէլի որդւոցը դատաս- տանի կանոն ըլայ, ինչպէս որ Տէրը Մովսէ- սին պատուիրեց։
12 Եւ Տէրը Մովսէսին ըսաւ, Ելա Աբա- րիմի լեռը երթալ, ու անոնց երկիրը, որն որ 13 իսրայէլի որդւոցը պիտի տամ. Եւ անոնց տեսնելէդ ետքը, դուն ալ քու ժողովրդիդ պիտի խառնուիս, ինչպէս որ քու եղբայրդ 14 Ահարոն խառնուեցաւ. Որովհետև դուք իմ հրամանիս դէմ ապստամբութիւն ըրիք Սինի անապատին մէջ ժողովքին հակառակութիւն ըրած ատենը, ու անոնց առջեւը ինձ *չսա- ռուրեցիք ան ջուրին քովը։ (Ա՛ս է կադե-

ա Կաթ. ժ. 5. 6։
բ Գէն. ժդ. 35։ խգ. 64, 65։
գ Գէն. ժդ. 1, 2։
դ Գէն. ժդ. 4։
ե Ել. ժբ. 15, 19։
զ Գէն. ժդ. 2։
է Գէն. ժդ. 50։
ը Գէն. ժդ. 35։ խգ. 1, 11։ Գէն. ժէ. 5։
թ Գէն. ժդ. 1, 2։
ժ Գէն. ժէ. 4։
ի Գէն. ժդ. 13։
լ Գէն. ժդ. 2։
խ Գէն. ժդ. 29։
ծ Գէն. ժդ. 42։ Ե Օր. ժդ. 37։
կ Գէն. ժդ. 27։ լե. 49։ լէ. 1, 2։
հ Գէն. ի. 24, 28։ լա. 2։ Ե Օր. ժ. 6։
ձ Գէն. ի. 12։ 24։ Ե Օր. ա. 37։ լբ. 51։ Սամ. ժգ. 32։
ղ Ելիզ. չորեքհիք

ա Գէն. գէ. ա. 46։
բ Գէն. ժա. 23։ ժգ. 1։
գ Գէն. լդ. 54։
դ Գէն. լդ. 54։ լէ. 13։ Գէն. ա. 25։ ժգ. 2։
ե Գէն. խգ. 11։ Ել. զ. 16։ 17, 18, 19։ ա Մն. գ. 1։ 16։
զ Ել. բ. 1։ 2։ գ. 20։
է Գէն. գ. 2։
ը Դան. ժ. 1։ 2։ Գէն. գ. 4։ ա Մն. խգ. 2։
թ Տնո գէ. գ. 39։
ժ Գէն. ա. 49։
ի Գէն. ժբ. 20, 23, 24։ Ե Օր. ժ. 9։ Գէն. ժգ. 14։ 35։ ժգ. 3։
լ Համ. 3։
խ Գէն. ա. Ե Օր. բ. 14։ 15։
ծ Գէն. ժգ. 28, 29։

կը բոլորին։ 6 Յանանգամենան օրէնքը։ 12 Մովսէս իմաց- նում է իրեր պիտի մեռնի, կ'ապրչէ Տէրոջը որ իրեն յա- ջող մը ընտրէ։ 18 Յեսու կ'ընտրուի Մովսէսին յաջորդը ըլլալու։

1 Ու Յոախեմի որդւոյն Մանասէին առհասարակ Մանասէի որդւոյն Մաքիրի որդւոյն Գաղաա- դ ու որդւոյն Ովիրի որդւոյն Սալպաադին աղջիկները մտան. ու աղջիկներուն անունները սոսկ են. Մաղա, Նոա, Եգղա, 2 Մելքա ու Թերսա. Անոնք Մովսէսին և եղիա- զար քահանային ու իշխաններուն և բոլոր ժողովքին առջեւը կայնեցան ժողովքի խորա- 3 նին դուռը, ու ըսին, Մեր հայրը անապա- տին մէջ մեռաւ. ու անիկա Տէրոջը դէմ ժո- ղովուածներուն ժողովքին մէջ՝ Կորխի ժողով- քին մէջը չէր, բայց անիկա իր մեղքովը մե- 4 ռաւ, ու տղաքներ չունէր։ Ինչո՞ւ համար մեր հօրը անունը իր տոհմին մէջէն վերնայ տղայ չունենալուն համար. տեղի կալուածք 5 տուէք մեր հօրը եղբարցը մէջ։ Ու Մովսէս 6 Տանոյ դառը Տէրոջը առջեւը դրաւ։ Եւ Տէ- 7 րը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, Սալպաա- դին աղջիկները չխոսակ խօսեցան. Տանպատ- ճառ անոնց ժառանգութեան կալուածք տաս իրենց հօրը եղբարցը մէջ, ու անոնց հօրը ժառանգութիւնը իրենց վրայ դարձընես. 8 Եւ իսրայէլի որդւոցը խօսես ու ըսես, Թէ որ մարդ մը մեռնի, ու տղայ չունենայ, անոր ժառանգութիւնը իր աղջիկները վրայ դարձը- 9 նէք. Եւ թէ որ անիկա աղջիկ ալ չունենայ, անտանոնը անոր ժառանգութիւնը իր եղբայր- 10 ներուն տաք. Եւ թէ որ եղբայրներ ալ չու- նենայ, անոր ժառանգութիւնը իր 11 հօրեղբայրներուն տաք. Ու թէ որ հօրեղ- բայրներ ալ չունենայ, անոր ժառանգու- թիւնը իր ազգին մէջ իր ամենէն մօտ ազ- գականին տաք, ու անի ըլայ անոր ժառան- գը. և ասիկա իսրայէլի որդւոցը դատաս- տանի կանոն ըլայ, ինչպէս որ Տէրը Մովսէ- սին պատուիրեց։
12 Եւ Տէրը Մովսէսին ըսաւ, Ելա Աբա- րիմի լեռը երթալ, ու անոնց երկիրը, որն որ 13 իսրայէլի որդւոցը պիտի տամ. Եւ անոնց տեսնելէդ ետքը, դուն ալ քու ժողովրդիդ պիտի խառնուիս, ինչպէս որ քու եղբայրդ 14 Ահարոն խառնուեցաւ. Որովհետև դուք իմ հրամանիս դէմ ապստամբութիւն ըրիք Սինի անապատին մէջ ժողովքին հակառակութիւն ըրած ատենը, ու անոնց առջեւը դուք ինձ *չսա- ռուրեցիք ան ջուրին քովը։ (Ա՛ս է կադե-

ա Կաթ. ժ. 5. 6։
բ Գէն. ժդ. 50։
գ Գէն. խգ. 33։ լդ. 1։ 11։ Գէն. ժէ. 5։
դ Գէն. ժդ. 35։ խգ. 64, 65։
ե Գէն. ժդ. 1, 2։
զ Գէն. ժդ. 4։
է Գէն. ժէ. 4։
ը Ել. ժբ. 15։ 19։
թ Գէն. լդ. 2։
ժ Գէն. լբ. 29։
ի Գէն. լդ. 42։ Ե Օր. 9։ Ե Օր. ժ. 6։
լ Գէն. ժդ. 13։ 18։
խ Ե Օր. լդ. 9։
ծ Ե Օր. լա. 7։
կ Տնո գէ. ժա. 17։ 28։ ա Թագ. ժ. 6։ 9։ գ Թագ. բ. 15։
հ Գէն. Գէս. ա. 10։ 17։
ձ Գէն. ա. 10։ 17։
ղ Տնո Գէս. ի. 14։ Դատ. ա. 1։ բ. 18։ 23, 26։ ա Յեսու. ժ. 1։ բ. 18։
ճ Ե Օր. գ. 28։ լա. 7։
մ Ել. ի. 30։
յ Կամ՝ Եհուդայ անայ համար պիտի հաղորդուն։
ն Գէն. ի. 14։ ա Թագ. ի. 10։ 13։ 15։
շ Ե Օր. գ. 28։ լա. 7։

7 Ու անոր թափելու նաւերը մէկ գառին հա- մար՝ հիմնեմի մը չորրորդ մասն ըլայ. օղին սակը տեղին մէջ թափելու նաւէր ընես Տէ- 8 րոջը. Եւ միւս գառը իրիկուան դէմ մատու- ցանես. -- առաւօտեան հացի ընծային ու անոր թափելու նաւերին պէս ընես, Տէրոջը անու- շահոտ պատարագ ըլլալու։
9 Բայց շաբաթ օրը մէկ տարեկան երկու ա- նարատ գառներ, ու եղով չաղուած երկու տասնորդ բարակ ալիւր հացի ընծայի հա- մար, ու անոր թափելու նաւերը՝ *նո- 10 ցան։ Ասիկա միւնոյնետուր ողջակիզէն ու անոր թափելու նաւերէն զատ՝ *ամէն շա- բաթ *ողջակիզը պիտի ըլլայ։
11 Եւ *ձեր ամսագլուխներուն մէջ Տէրոջը ող- ջակէզ մատուցանէք երկու զուարակ, մէկ խոյ -- եօթը հատ մէկ տարեկան անարատ 12 գառներ. Եւ ամէն մէկ զուարակին համար եղով չաղուած *երեք տասնորդ բարակ ալիւր հացի ընծայ, և մէկ խոյին համար եղով չա- 13 ղուած երկու տասնորդ բարակ ալիւր հացի ընծայ, Ու ամէն մէկ գառին համար եղով չաղուած մէկմէկ տասնորդ բարակ ալիւր հացի ընծայ, տէրոջը ողջակէզ -- 14 անուշահոտ պատարագ ըլլալու։ Եւ անոնց թափելու նաւերը՝ ամէն մէկ զուարակին համար հին չէս հիմէն, ու մէկ խոյին համար հի- մինէն երրորդ մասը, և ամէն մէկ գառին հա- մար հիմինէն չորրորդ մասը գինի պիտի ըլլայ. ասիկա տարւոյն ամիսներուն համար ամէն 15 ամիս *նոր*նոր*նը= ողջակէզն է։ Եւ միւնոյնետուր ողջակիզէն ի զատ՝ մեղքի պատարագի հա- մար *այծեքէն նոխազ մը իր թափելու նաւէ- րովը միասին մատուցուի Տէրոջը։
16 *Եւ առաջին ամսուն չորեքտասաներորդ 17 օրը զատիկ է Տէրոջը. Ու ան ամսուն հնգե- տասաներորդ օրը տօն է. եօթը օր բաղարջ 18 ուտուի։ *Առաջին օրը սուրբ ժողով պիտի 19 ըլլայ, բնաւ ծառայական գործ մը չընէք. Եւ Տէրոջը պատարագ -- ողջակէզ մատուցանէք, երկու զուարակ, մէկ խոյ ու եօթը հատ մէկ տարեկան գառներ. *Անարատ ըլլան ձեզ- 20 դի. Եւ անոնց հացի ընծան եղով չաղուած բարակ ալիւր ըլլայ. ամէն մէկ զուարակին համար երեք տասնորդ, ու մէկ խոյին հա- 21 մար երկու տասնորդ մատուցանէք. եօթը գառներէն ամէն մէկ գառին համար մէյմէկ 22 տասնորդ մատուցանէք. Եւ ձեզի քաւու- թիւն ընելու համար մէկ նոխազ մեղքի պա-

ա Գէն. գ. 11։ խա. 6։ 8։ Մոզ. ա. 7։ 12։
բ Ել. իմ. 38։
գ Ել. ժգ. 36։ Գէ. ժէ. 4։
դ Գէ. բ. 1։
ե Ել. իմ. 40։
զ Եզէկ. նկատ
է Ել. իմ. 42։ Տնո Ամոս. ե. 25։
ը Եզեկ. խգ. 4։
թ Գէ. ժ. 10։ աՓետ. ի. 5։ ա Մն. խգ. 31։ բ Մն. բ. 4։ Եզր. գ. 5։ Ներեմ. ժ. 33։ Ես. ա. 13, 14։ Ե. գէկ. խե. 17։ խգ. 6։ Ովս. բ. 11։ Կող. բ. 16։
ժ Գէ. ժ. 4—12։
ի Զմր. 22։ Գէ. ժէ. 24։
լ Ել. ժբ. 6. 18։ Գէ. խգ. 5։ Գէ. իմ. 3։ Ե Օր. ժգ. 1։ Եզ. գէ. 1։ գէ. խե. 21։
խ Գէ. խգ. 6։
ծ Ել. ժբ. 16։ Գէ. խգ. 7։
կ Զմր. 31։ Գէ. խե. 23։ Գէ. իմ. 8։ Ե Օր. ժգ. 21։
հ Զմր. 15։

սի Մերիպային ջուրը՝ Սին անապատին մէջ։)
15 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Տէրոջը ու ըսաւ,
16 Տէրը Իրոյը մարդոց հոգիներուն Աստուածը
17 սա մարդուն վրայ մարդ մը կեցընէ, Որ անիկա անոնց առջեւէն ելլէ ու մտնէ, ու զանոնք հանէ ու մտցընէ, որպէս զի Տէրոջը ժողովքը հովիւ չունենալու պէս չըլլայ։
18 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ա՛ռ քեզի Նա- ւէի որդին Յեսուն՝ որուն վրայ Հոգի կայ, 19 հա անոր վրայ ձեռքդ դիր. Եւ զանիկա եղիազար քահանային ու բոլոր ժողովքին առջեւը կայնեցուր, և հանոնց աչքին առջեւ 20 անոր պատուէր տուր. Ու Իրոյ փառքէդ անոր վրայ դիր, որպէս զի իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքը *հնազանդութիւն ընեն։ 21 Եւ անիկա եղիազար քահանային առջեւը պիտի կայնի, ու Տէրոջը առջեւը *Ուրիմին կանոնովը *անոր պիտի հարցընէ.» Անոր խօսքովը պիտի ելլեն, ու անոր խօսքովը մտնեն, ինքը և իրեն հետ բոլոր իսրայէլի որդիքը ու բոլոր ժողովքը։ Եւ Մովսէս անանկ ըրաւ, ինչպէս որ Տէրը անոր հրամայեր էր. առաւ Յեսուն, ու զանիկա եղիազար քահա- նային ու բոլոր ժողովքին առջեւը կայնեցուց։
23 Եւ իր ձեռքերը անոր վրայ դնելով՝ Հանոր պատուէր տուաւ, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին ձեռքովը խօսեր էր։

ԳԼ. ԻԸ

1 Ընծաներըն պարշաւած ժամանակին պիտի մատուցանէին։ 3 Աշխարհնաւոր ողջակէզը։ 9 Շաբաթի օրհնաբան։ 11 ամսոյ գլուխներուն։ 16 զատկին, 26 և երկաթագլխներուն ժամանակին մատուցուելու զոհերը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Պատուիրէ իսրայէլի որդւոցը ու անոնց ըսէ, Իմ անուշահոտ պատարագներուս՝ *ընծայուած հացը որոշուած ատենին ինծի մատուցանելու 3 պղծութիւն ընէք. Ու անոնց ըսես, Ա՛ս է- են այն պատարագները որ Տէրոջը պիտի մա- տուցանէք. Օրը երկու հատ մէկ տարեկան անարատ գառներ մշանչենաւոր ողջակէզի 4 համար. Մէկ գառը առաւոտուն մատուցա- նես, ու միւս գառը իրիկուան դէմ մատու- 5 ցանես. Եւ *մէկ տասնորդ մասը բարակ ալիւրով *հացի ընծայ ընես, որ շա- ղուած պիտի ըլլայ *Իհինէնի մէկ քառորդ ձէ- 6 ուած եղով. Ասիկա Սինայ լեռանը վրայ *սահմանուած հմշանչենաւոր ողջակէզ է, Տէ- րոջը անուշահոտ պատարագ ըլլալու համար։

ա Գէ. գ. 11։ խա. 6։ 8։ Մոզ. ա. 7։ 12։
բ Ել. իմ. 38։
գ Ել. ժգ. 36։ Գէ. ժէ. 4։
դ Գէ. բ. 1։
ե Ել. իմ. 40։
զ Եզէկ. նկատ
է Ել. իմ. 42։ Տնո Ամոս. ե. 25։
ը Եզեկ. խգ. 4։
թ Գէ. ժ. 10։ աՓետ. ի. 5։ ա Մն. խգ. 31։ բ Մն. բ. 4։ Եզր. գ. 5։ Ներեմ. ժ. 33։ Ես. ա. 13, 14։ Ե. գէկ. խե. 17։ խգ. 6։ Ովս. բ. 11։ Կող. բ. 16։
ժ Գէ. ժ. 4—12։
ի Զմր. 22։ Գէ. ժէ. 24։
լ Ել. ժբ. 6. 18։ Գէ. խգ. 5։ Գէ. իմ. 3։ Ե Օր. ժգ. 1։ Եզ. գէ. 1։ գէ. խե. 21։
խ Գէ. խգ. 6։
ծ Ել. ժբ. 16։ Գէ. խգ. 7։
կ Զմր. 31։ Գէ. խե. 23։ Գէ. իմ. 8։ Ե Օր. ժգ. 21։
հ Զմր. 15։

23 տարագ Հաւոցանէ։ Զամենք հիանալիւնաւոր ողջակիզին ի զատ
24 ողջակիզէն ի զատ սպի։ Եւ եօթն օրերուն ամէն մէկ օր առնց պէս ցերեկը անուշահոտ պատարագ ընէք. հիանալիւնաւոր ողջակիզէն ի զատ
25 ասիկա ու առոր թափելու նուէրը պիտի մատուցուի։ Եւ եօթներորդ օրը սուրբ ժողով պիտի ըլլայ ձեզի, բնաւ ծառայական գործ մը չընէք։
26 Եւ երախայրիներուն օրը՝ երբոր ձեր չաբաթներուն ծէն մէջ ցերեկը նոր հացի ընծայ կը մատուցանէք, սուրբ ժողով ըլլայ ձեզ
27 զի, բնաւ ծառայական գործ մը չընէք. Ու ցերեկը անուշահոտ ողջակիզի համար՝ երկու զուարակ, մէկ խոյ — մէկ տարեկան եօթը
28 հատ գառներ մատուցանէք. Եւ անոնց հացի ընծան՝ ամէն մէկ զուարակին համար երեք տասանորդ, մէկ խոյին համար երկու տասանորդ
29 նորդ, եօթը գառներէն ամէն մէկ գառին համար մէյմէկ տասանորդ եզով չաղուած բա-
30 րակ ալիւր Հաւոցանէ. Ե՛ ձեզի քաւութիւն ընելու համար այծերէն մէկ նոխազ մատ-
31 ուցէք Հաւոցանէ։ Միանալիւնաւոր ողջակիզէն ու անոր հացի ընծայէն ի զատ, — անարատ ըլլան ձեզի։

ԳԼ. ԻԹ

1 Փող հնչեցընելու տօնին, 7 քաւութեան օրուան, 13 և տաղաւարատաց տօնին ունեցած օրերուն գոհերը։

1 Եւ եօթներորդ ամսուն մէջ՝ ամսուն առաջին օրը սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի, բնաւ ծառայական գործ մը չընէք. Փող հնչեցընելու
2 օր ըլլայ ձեզի։ Եւ ցերեկը անուշահոտ ողջակիզի համար մէկ զուարակ, մէկ խոյ — եօթը հատ մէկ տարեկան անարատ գառներ
3 մատուցանէք. Եւ անոնց հացի ընծան՝ մէկ զուարակին համար երեք տասանորդ, — մէկ
4 խոյին համար երկու տասանորդ, Եւ եօթը գառներէն՝ ամէն մէկ գառին համար մէյմէկ տասանորդ եզով չաղուած բարակ ալիւր ըլ-
5 լայ. Եւ ձեզի քաւութիւն ընելու համար այծերէն մէկ նոխազ մատուցէք Հաւոցանէ։
6 Նէ։ Ամէն ցերեկը անուշահոտ պատարագ Հաւոցանէ, համաձայն ողջակիզը ու անոր հացի ընծան, և հիանալիւնաւոր ողջակիզը ու անոր հացի ընծան, և առնց թափելու նուէրները՝ իրենց կանոնով Հաւոցանէլեն ի զատ։
7 Եւ հա եօթներորդ ամսուն տասներորդ օրը սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի. ու չձեր անձերը պիտի խոնարհեցընէք, — ամենևին գործ մը
8 չընէք։ Եւ ցերեկը անուշահոտ ողջակիզի համար մէկ զուարակ, մէկ խոյ — եօթը հատ մէկ տարեկան գառներ մատուցանէք. Հաւոնք
9 ձեզի անարատ ըլլան. Եւ անոնց հացի ընծան՝ մէկ զուարակին համար երեք տասանորդ, մէկ
10 խոյին համար երկու տասանորդ, եօթը գառներէն ամէն մէկ գառին համար մէյմէկ տասանորդ եզով չաղուած բարակ ալիւր ըլլայ.
11 Ո— այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Հաւոցանէ, բաց ի քաւութեան օրը Հաւոցանէ մեղքի պատարագէն ու հիանալիւնաւոր ողջակիզէն և անոր հացի ընծայէն ու անոնց թափելու նուէրներէն։
12 Եւ երկրորդ ամսուն հնգետասաներորդ օրը սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի. բնաւ ծառայական գործ մը չընէք, ու եօթը օր ցերեկը տօն
13 պահէք։ Եւ ցերեկը ողջակէզ — անուշահոտ պատարագի համար՝ տասներկու զուարակ, երկու խոյ — մէկ տարեկան տասնուչորս գառներ մատուցանէք. անոնք անարատ պիտի
14 ըլլան. Եւ անոնց հացի ընծան՝ տասներկու զուարակներէն ամէն մէկ զուարակին համար երեք տասանորդ, — երկու խոյերէն ամէն
15 մէկ խոյին համար երկու տասանորդ, Եւ տասնուչորս գառներէն ամէն մէկ գառին համար մէյմէկ տասանորդ եզով չաղուած բա-
16 րակ ալիւր ըլլայ. Ու այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Հաւոցանէ, բաց ի միանալիւնաւոր ողջակիզէն ու անոր հացի ընծայէն և թափելու նուէրներէն։
17 Եւ երկրորդ օրը տասներկու զուարակ, երկու խոյ — մէկ տարեկան տասնուչորս անա-
18 րատ գառներ Հաւոցանէ. Եւ անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց թիւովն
19 Համեմատ՝ ըստ օրինի պիտի ըլլան. Ու այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Հաւոցանէ, բաց ի միանալիւնաւոր ողջակիզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրներէն։
20 Եւ երրորդ օրը տասնմէկ զուարակ, երկու խոյ — մէկ տարեկան տասնուչորս անա-
21 րատ գառներ Հաւոցանէ. Եւ անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց թիւովն Համեմատ՝ ըստ օրինի պիտի ըլլան.
22 Ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Հաւոցանէ, բաց ի միանալիւնաւոր ողջակիզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրներէն։
23 Եւ չորրորդ օրը տասը զուարակ, երկու խոյ — մէկ տարեկան տասնուչորս անարատ
24 գառներ Հաւոցանէ. Անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց թիւովն
25 Համեմատ՝ ըստ օրինի պիտի ըլլան. Ու այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Հաւոցանէ, բաց ի միանալիւնաւոր ողջակիզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրներէն։
26 Եւ հինգերորդ օրը տասն զուարակ, երկու խոյ — մէկ տարեկան տասնուչորս անարատ
27 գառներ Հաւոցանէ. Եւ անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց թիւովն
28 Համեմատ՝ ըստ օրինի պիտի ըլլան. Ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Հաւոցանէ, բաց ի միանալիւնաւոր ողջակիզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրներէն։
29 Եւ վեցերորդ օրը ութ զուարակ, երկու խոյ — մէկ տարեկան տասնուչորս անարատ
30 գառներ Հաւոցանէ. Եւ անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց թիւովն
31 Համեմատ՝ ըստ օրինի պիտի ըլլան. Ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Հաւոցանէ, բաց ի միանալիւնաւոր ողջակիզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրներէն։
32 Եւ եօթներորդ օրը եօթը զուարակ, երկու խոյ — մէկ տարեկան տասնուչորս անա-
33 րատ գառներ Հաւոցանէ. Եւ անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց թիւովն Համեմատ՝ ըստ օրինի պիտի ըլլան.
34 Ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Հաւոցանէ, բաց ի միանալիւնաւոր ողջակիզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրներէն։
35 Ութերորդ օրը ձեզի ժողովարանութիւն ըլ-
36 լայ. բնաւ ծառայական գործ մը չընէք. Եւ ցերեկը ողջակէզ — անուշահոտ պատարագի համար՝ մէկ զուարակ, մէկ խոյ — մէկ տա-
րեկան եօթը անարատ գառներ մատուցանէք.
37 Եւ անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակին, խոյին ու գառներուն համար, իրենց թիւովն Համեմատ՝ ըստ օրինի պի-
38 տի ըլլան. Ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Հաւոցանէ, բաց ի միանալիւնաւոր ողջակիզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրներէն։
39 Ձեր տօներուն մէջ տուրք պիտի մատուցանէք ցերեկը, ձեր ուխտերուն ու ձեր կամաւոր ընծաներուն ողջակիզներէն, հացի ընծաներէն, թափելու նուէրներէն ու խաղաղութեան զոհերէն ի զատ։
40 Եւ Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը պատմեց ան ամէնը որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր։

ԳԼ. Լ

1 Ուխտերը կատարելու պարտաւորութիւնը։ 3 Աղջկան մը,

* Եբր. պատարագի հոտ
ա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 6։ Ղև. իգ. 8։
բ Ել. իգ. 16։ լԲ. 16։
գ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
դ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ե Ղև. իգ. 8։
զ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
է Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ը Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
թ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ժ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ի Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ժա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ժբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ժգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ժդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ժե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ժզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ժէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ժը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ժթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ի Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
իա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
իբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
իգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
իդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
իե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
իզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
իէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
իը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
իթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
լ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
լա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
լբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
լգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
լդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
լե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
լզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
լէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
լը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
լթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
խ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
խա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
խբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
խգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
խդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
խե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
խզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
խէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
խը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
խթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ծ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ծա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ծբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ծգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ծդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ծե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ծզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ծէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ծը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ծթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
կ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
կա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
կբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
կգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
կդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
կե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
կզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
կէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
կը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
կթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
հ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
հա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
հբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
հգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
հդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
հե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
հզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
հէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
հը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
հթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ղ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ղա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ղբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ղգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ղդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ղե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ղզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ղէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ղը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ղթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ճ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ճա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ճբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ճգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ճդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ճե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ճզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ճէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ճը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ճթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
մ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
մա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
մբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
մգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
մդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
մե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
մզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
մէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
մը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
մթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
յ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
յա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
յբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
յգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
յդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
յե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
յզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
յէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
յը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
յթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ն Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
նա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
նբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
նգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
նդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
նե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
նզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
նէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
նը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
նթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
շ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
շա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
շբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
շգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
շդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
շե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
շզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
շէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
շը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
շթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ո Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ոա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ոբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ոգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ոդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ոե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ոզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ոէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ոը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ոթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
չ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
չա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
չբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
չգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
չդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
չե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
չզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
չէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
չը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
չթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
պ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
պա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
պբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
պգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
պդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
պե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
պզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
պէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
պը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
պթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ջ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ջա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ջբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ջգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ջդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ջե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ջզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ջէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ջը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ջթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ռ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ռա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ռբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ռգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ռդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ռե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ռզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ռէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ռը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ռթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ս Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
սա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
սբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
սգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
սդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
սե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
սզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
սէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
սը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
սթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
վ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
վա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
վբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
վգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
վդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
վե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
վզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
վէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
վը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
վթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
տ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
տա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
տբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
տգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
տդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
տե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
տզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
տէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
տը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
տթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ր Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
րա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
րբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
րգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
րդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
րե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
րզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
րէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
րը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
րթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ց Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ցա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ցբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ցգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ցդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ցե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ցզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ցէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ցը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ցթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
փ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
փա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
փբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
փգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
փդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
փե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
փզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
փէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
փը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
փթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ք Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
քա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
քբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
քգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
քդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
քե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
քզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
քէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
քը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
քթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
օ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
օա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
օբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
օգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
օդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
օե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
օզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
օէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
օը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
օթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ֆ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ֆա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ֆբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ֆգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ֆդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ֆե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ֆզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ֆէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ֆը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ֆթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։

բուն ու գառներուն համար, իրենց թիւովն
25 Համեմատ՝ ըստ օրինի պիտի ըլլան. Ու այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Հաւոցանէ, բաց ի միանալիւնաւոր ողջակիզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրներէն։
26 Եւ հինգերորդ օրը ինը զուարակ, երկու խոյ — մէկ տարեկան տասնուչորս անարատ
27 գառներ Հաւոցանէ. Եւ անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց թիւովն
28 Համեմատ՝ ըստ օրինի պիտի ըլլան. Ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Հաւոցանէ, բաց ի միանալիւնաւոր ողջակիզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրներէն։
29 Եւ վեցերորդ օրը տասը զուարակ, երկու խոյ — մէկ տարեկան տասնուչորս անարատ
30 գառներ Հաւոցանէ. Եւ անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց թիւովն
31 Համեմատ՝ ըստ օրինի պիտի ըլլան. Ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Հաւոցանէ, բաց ի միանալիւնաւոր ողջակիզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրներէն։
32 Եւ եօթներորդ օրը եօթը զուարակ, երկու խոյ — մէկ տարեկան տասնուչորս անա-
33 րատ գառներ Հաւոցանէ. Եւ անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց թիւովն Համեմատ՝ ըստ օրինի պիտի ըլլան.
34 Ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Հաւոցանէ, բաց ի միանալիւնաւոր ողջակիզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրներէն։
35 Ութերորդ օրը ձեզի ժողովարանութիւն ըլ-
36 լայ. բնաւ ծառայական գործ մը չընէք. Եւ ցերեկը ողջակէզ — անուշահոտ պատարագի համար՝ մէկ զուարակ, մէկ խոյ — մէկ տարեկան եօթը անարատ գառներ մատուցանէք.
37 Եւ անոնց հացի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակին, խոյին ու գառներուն համար, իրենց թիւովն Համեմատ՝ ըստ օրինի պի-
38 տի ըլլան. Ու մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Հաւոցանէ, բաց ի միանալիւնաւոր ողջակիզէն և անոր հացի ընծայէն ու թափելու նուէրներէն։
39 Ձեր տօներուն մէջ տուրք պիտի մատուցանէք ցերեկը, ձեր ուխտերուն ու ձեր կամաւոր ընծաներուն ողջակիզներէն, հացի ընծաներէն, թափելու նուէրներէն ու խաղաղութեան զոհերէն ի զատ։
40 Եւ Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը պատմեց ան ամէնը որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր։

ԳԼ. Լ

1 Ուխտերը կատարելու պարտաւորութիւնը։ 3 Աղջկան մը,

* Կին մը։ ա որբևայրի մը կամ ամուսնազատի մը ուխտը վճռած։

1 Եւ Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը Տէրոջը խօսեցաւ ըսելով, Ցերցը պա-
2 տուիրած բանը սա է. Թէ որ մէկ մարդ մը Տէրոջը ուխտ ընէ, կամ երդումով ընելով իր անձը կապելու ըլլայ, Թող խօսքը պարապ չհանէ. Ըստըր իր բերնէն ելածին պէս ընէ։
3 Եւ թէ որ մէկ կինի մը Տէրոջը ուխտ ընէ, ու իր մանկութեան տանը իր Տօրը տանը մէջ
4 Երէսը կապելու ըլլայ, Եւ անոր Հայրը անոր ուխտը ու անձին վրայ կապած կապը լսէ, և անոր Հայրը բան մը չըսէ անոր, անոնք անոր բոլոր ուխտերը պիտի Հաստատուին, ու անձին վրայ կապած բոլոր կապերն ալ պիտի
5 Հաստատուին։ Բայց թէ որ անոր Հայրը իր լսած օրը զանիկա արգիլէ, անոնք անոր բոլոր ուխտերը ու անձին վրայ կապած կապերը անիմաստ պիտի ըլլան. և Տէրը անոր թողութիւն պիտի տայ. քանզի անոր Հայրը զանիկա արգիլեց։
6 Եւ թէ որ ուխտ ըրած, կամ իր չրթունքը-
7 Երէն իր անձը կապող անխորհուրդ խօսք մը և լսած ըլլալով առնի անանայ. Ու անոր էրիկը լսէ, և լսած օրը անոր բան մը չըսէ, անոնք անոր ուխտերը պիտի Հաստատուին, ու իր անձին վրայ կապած կապերն ալ պիտի
8 Հաստատուին։ Բայց թէ որ անոր էրիկը Տէր լսած օրը զանիկա արգիլէ, անոնք անոր վրայ եզած ուխտը ու չրթունքներէն եզած անխորհուրդ խօսքը որով իր անձը կապեր էր՝ անիմաստ կ'ընէ. և Տէրը անոր թողութիւն պիտի տայ։
9 Բայց որբևայրի կամ արձակուածի մը ուխ-
տը — իր անձին վրայ կապած ինչ և իցէ կա-
10 պը էր անոր Հաստատ պիտի մնայ։ Եւ թէ որ անոնիկա իր էրկանը տանը մէջ ուխտ ըրած էր, կամ երդումով իր անձին վրայ կապ կապեր
11 էր, Ու անոր էրիկը լսելով բան մը ըսած չէր անոր և զանիկա արգիլած չէր, անոնք անոր բոլոր ուխտերը պիտի Հաստատուին, ու իր անձին վրայ կապած կապերը Հաստատ պիտի
12 մնան։ Բայց թէ որ անոր էրիկը իր լսած օրը զանոնք խափանեց, անոնք ուխտ ընելու ու իր անձը կապելու Համար անոր բերնէն ելած բոլոր խօսքերը անիմաստ պիտի ըլլան, Հանդէպ անոր էրիկը խափանեց զանոնք. և Տէրը անոր
13 Թողութիւն պիտի տայ։ Ինչ մը ամէն ուխտ ու անձը խոնարհեցընելու Համար ըրած կապող երդումը անոր էրիկը կրնայ Հաստատել, և
14 ու անոր էրիկը կրնայ խափանել։ Եւ թէ որ անոր էրիկը օրէ օր անոր բան մը չըսէ, անոնք անոր ամէն ուխտերը ու վրան եզած

* Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ա Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
բ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
գ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
դ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ե Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
զ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
է Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ը Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
թ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ժ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ի Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ժա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ժբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ժգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ժդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ժե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ժզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ժէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ժը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ժթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ի Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
իա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
իբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
իգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
իդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
իե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
իզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
իէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
իը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
իթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
լ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
լա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
լբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
լգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
լդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
լե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
լզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
լէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
լը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
լթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
խ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
խա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
խբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
խգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
խդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
խե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
խզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
խէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
խը Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
խթ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ծ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ծա Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ծբ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ծգ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ծդ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ծե Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ծզ Ղև. իգ. 10։ ԺԵ. 19։
ծէ Ել. ժբ. 16։ ժգ. 8։
ծը

ամէն կապերը կը հատատակ. իր լսած օրը
անոր բան մը չըսելուն համար զանոնք հա-
15 տատած կ'ըլլայ։ Բայց թէ որ լսած ըլլե ամ-
քը մէկ կերպով մը խափանէ զանոնք, անա-
տեմը ինքը պիտի կրէ անոր անօրէնութիւնը։
16 Էրիան մը ու անոր կնկանը մէջ, Ե հօր մը
ու մանկութեան տանէն իր հօրը տունը քա-
ղաքացի մէջ գտնուելը՝ կանոնները տանք
են, որոնք Ցէրը Մովսէսին պատուիրեց։

ԳԼ. ԼԱ.

1 Մագ֊հանացիներէն իսրայէլի որդւոց վրէժ
ը առնելս. 2 ու եւքը քու ժողովուրդիդ
3 խառնուիս։ Եւ Մովսէս ժողովուրդին խօսե-
ցաւ ու ըսաւ, Ձեզմէ մարդիկ պատրաստուին
պատերազմի համար, ու Մադիամու վրայ
երթան, որ Մադիամին Ցէրոջը վրէժը առ-
4 նեն։ Իսրայէլի բոլոր ցեղերուն ամէն մէկէն
5 հազարական մարդ պատերազմի խրկեք։ Եւ
իսրայէլի հազարաւորներէն ամէն մէկ ցեղէն
հազարական մարդ ընտրուեցաւ. այսպէս տա-
սնեկու հազար հոգի պատերազմի համար
6 պատրաստուած։ Եւ Մովսէս պատերազմի
խրկեց զանոնք, ամէն մէկ ցեղէն հազարա-
կան մարդ. ու անոնց հետ եղիազար քահա-
նային որդին փենեհէսը պատերազմի էրթ֊
որան ձեռքն էին սուրբ անօթները ու հաղ-
7 գարաբաժեան փողերը։ Եւ Մադիանացւոց
դէմ պատերազմեցան, ինչպէս որ Ցէրը Մով-
սէսին հրամայեր էր. ու ամէն բոլոր էրիկ
8 մարդիկը սպաննուած֊ներուն հետ Մադիամու թագաւորներին ալ՝
Եւէնին, Բոկոմը, Սուրը, Ուրը և Ուօրէնը՝ Մա-
դիամու հինգ թագաւորները սպաննեցին, ու
Բէհովրի որդին Բաղաամը սրով մեռցուցին։
9 Եւ իսրայէլի որդիքը Մադիանացւոց կնիկ-
ները ու տղաքներէն գերի առին, ու անոնց
բոլոր անասուններէն և հօտերը ու առացուած֊
10 քը աւար առին։ Եւ անոնց բնակած բոլոր
քաղաքները ու բոլոր գեղերը կրակով այ-
11 րեցին։ Եւ բոլոր աւարը ու բոլոր կողոպու-
12 տը առին մարդէ մինչև անասուն։ Եւ գերի-
ները ու կողոպուտը և աւարը Մովսէսին, և-
պիազար քահանային ու իսրայէլի որդւոց
ժողովքին՝ բանակը բերին, որ Երիքովի դիմաց
Յորդանանու մօտ՝ Մովաբի դաշտերուն մէջն
էր։
13 Եւ Մովսէս ու եղիազար քահանան և ժո-
ղովքին բոլոր իշխանները բանակէն դուրս
14 ելան զանոնք դիմաւորելու։ Եւ Մովսէս պա-
տերազմէն դարձող զօրաց իշխաններուն, հա-
զարապետներուն ու հարիւրապետներուն որը-
15 գահպետները ըսաւ. Եւ Մովսէս անոնց ըսաւ,
16 դուք կենդանի ձգեցիք։ Մովսէս անոնց ըսաւ, Ա՛կը
Բաղաամին խորհուրդը ան էր, որ իսրայէլի որդիքը Ցէրոջը դէմ մեղանչ-
եցին փաղովրի գործին մէջ, և Ցէրոջը ժողով-
17 քին վրայ հան հարուածը եկաւ։ Ուստի հի-
մա էագաքներէն ամէն արուն մեռցուցէք, ու
բոլոր կնիկները որ էրիկ մարդ գիտցած են
18 արուն հետ պառկելով՝ մեռցուցէք։ Եւ կը-
նիկներէն ան բոլոր մանկահասակ աղջիկները
որ էրկի հետ պառկած չեն արուն հետ պառ-
19 կելով՝ ձեզի ողջ ձգուցէք։ Եւ դուք հօտը
օր բանակին դուրսը մնացէք. ով որ մարդ
սպաննեցեր է, ու ով որ սպանածի դպեր է,
երրորդ օրը ու հօտերդ օրը ձեզ մաք-
20 րուի։ Ամէն հանդերձ, ու ամէն մորթէ շինուած ամէն
բան, ու ամէն փայտէզէն ամէն մանրեցէք։
21 Եւ եղիազար քահանան պատերազմի դա-
յաց զօրքերուն ըսաւ, Ասիկա է այն օրէնքին
22 կանոնը՝ որ Ցէրը Մովսէսին հրամայեց։ Մի-
այն ոսկին, արծաթը, պղինձը, երկաթը,
23 անագը ու կապարը, Ամէն կրակը մտնելու
բանը կրակէ անցընէք, ու մաքուր պիտի ըլ-
լայ, բայց հնձբրութեան ջրով մաքրուի. ա-
կայն կրակը չմտնող ամէն բան ջուրէն անցընէք։
24 Ու հօտերդ օրը ձեր հանդերձները լուաք
և մաքուր ըլլաք, ու հետը բանակին մէջ
մտնէք։
25 Եւ Ցէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
26 Դուն եղիազար քահանային ու ժողովքին նա-
հապետութեանց իշխաններուն հետ՝ ա-
նուած կողոպուտին գումարը առ, մարդէ
27 մինչև անասուն. Եւ զան կողոպուտը պատե-
րազմի գացող պատերազմողներուն ու բոլոր
ժողովքին հատասարապէս բաժնես։ Եւ պա-
տերազմի գացող պատերազմողներէն Ցէրոջը
հասը առնես, հինգ հարիւրէն մէկը՝ թէ
մարդոցմէն, թէ արջառներէն, թէ էշերէն և
29 թէ ոչխարներէն։ Ա- հասը անոնց կէս բաժ-
նէն պիտի առնես, ու եղիազար քահանային
30 տաս Ցէրոջը ընծայ։ Եւ իսրայէլի որ-
դւոցը կէս բաժինէն հինգ հարիւրէն մէկը առնես,
մարդոցմէն, թէ արջառներէն, թէ էշե-
ր 15։ Յայտ. բ. 14։
ա Գէն. իե. 8։ ա Թագ. ի. 24։
բ Գէն. իե. 9։
գ Գէն. ժթ. 11, իե։
դ Գէն. ժթ. 9, 17։
ե Գէն. ժթ. 35։
զ Գէն. իբ. 8։ է Թագ. ի. 24։
ը Ելս. Համ. 30, 47։
թ Ելս. Համ. 42—47։

= Գէն. իե. 17։
բ Գէն. իե. 13։
գ Գէն. ժ. 9։
դ Ելս. Դատ. գ. 1, 2, 35։
ե Բ Օր. ի. 13։ Դատ. իա. 11։ ա Թագ. իե. 9։ գ Թագ. ժա. 15, 16։
զ Ելս. ժգ. 21։
է Ելս. ժգ. 22։
ը Բ Օր. ի. 14։
թ Ելս. Համ. ի. 13։ ա Թագ. ժե. 3։
ժ Գէն. իգ. 14։ բ Գնաս. 14։
ի Գէն. ի. 2։
լ Գէն. իե. 2։

րէն, թէ ոչխարներէն և ըէ ամէն անասուն-
ներէն. ու անոնք Ցէրոջը խորանին պահապ-
31 նեն։ Եւ Մովսէս ու եղիազար քահանան Ցէրոջը Մով-
սէսին հրամայածին պէս ըրին։
32 Եւ կողոպուտը՝ այսինքն պատերազմող զօր-
քին առած ասարին *գումարը աս էր. վեց
հարիւր հօմանասունէնդ հազար ոչխար,
33 հօմանասունէնդ հազար արջառ, (34) Ու
35 վաթսունմէկ հազար էշ. Եւ մարդոցմէն՝
էրիկ մարդու անկողին չգիտցող կնիկներուն
ամէնը երեսունհինգ հազար հոգի էին։
36 Եւ պատերազմի գացողներուն բաժնի կէս
բաժինը աս էր. ոչխարներուն թիւը երեք
հարիւր երեսունհազար հօմանասունէնդ հազար հինգ հարիւր
37 էր. Ու ոչխարներէն Ցէրոջը հասը վեց հա-
38 րիւր հօմանասունէնդ հինգ. Եւ արջառ-
ները երեսունվեց հազար ըլլալով՝ անոնց-
մէ Ցէրոջը հասը հօմանասունէրիս ըլ-
39 ան. Ու էշերը երեսուն հազար հինգ հա-
րիւր ըլլալով՝ անոնցմէ Ցէրոջը հասը վաթ-
40 սունհինգ էշ եղաւ. Եւ մարդիկը տասնու-
վեց հազար հոգի ըլլալով, անոնցմէ Ցէրոջը
41 հասը երեսունհէրիս հոգի եղաւ։ Եւ Մով-
սէս Ցէրոջը նուիրուած հասը եղիազար քա-
հանային տուաւ, Ինչպէս որ Ցէրը Մովսէսին
հրամայեր էր։
42 Եւ իսրայէլի որդւոցը կէս բաժինէն ալ,
որն որ Մովսէս պատերազմողներէն զատեր
43 էր, Ցէրոջը հասը եղաւ։ Եւ ժողովքին կէս բա-
ժինը երեք հարիւր երեսունհազար հօմանասուն
44 հինգ հարիւր ոչխար, երեսունհազար հազար
45 արջառ, երեսուն հազար հինգ հարիւր էշ,
46 Ու տասնուվեց հազար հոգի էր։ (47) Եւ
Մովսէս իսրայէլի որդւոցը կէս բաժինէն,
թէ մարդէն, թէ անասունէն յիսունէն մէկը
առնելով, Ցէրոջը խորանին պահապանութիւնը
ընդող Ղեւտացիներուն տուաւ, ինչպէս որ Ցէ-
ր Մովսէսին հրամայեր էր։
48 Եւ զօրքին հազարապետներուն վերակա-
ցուները՝ այսինքն հազարապետներն ու հա-
49 րիւրապետները Մովսէսին մօտեցան. Ու Մով-
սէսին ըսին, Քու ծառաներդ մեր ձեռքին
տակն եղող պատերազմողներուն գումարը
50 առինք, ու մեզմէ մարդ մը պակաս չէ։ Ուս-
ոի ամէն մէկներնիս ինչ որ գտանք՝ Ցէրոջը
ընծայ բերինք, ոսկիէ զարդեր, շղթաներ,
ապարանջաններ, մատնիներ, օղեր ու †մա-
նեակներ, որ Ցէրոջը առջևը մեր հոգի-
51 ներուն քաւութիւն ընենք։ Եւ Մովսէս ու
եղիազար քահանան անոնցմէ ոսկին առին,
52 ամէն ալ բանուած զարդեր էին։ Եւ Հազա-
րապետներէն ու հարիւրապետներէն Ցէրոջը
53 տնաուցուած ընծային բոլոր ոսկին տասնու-
վեց հազար հօմը հարիւր յիսուն սիկղ էր։
54 Պատերազմողներուն ամէն մէկը իրեն համար
կողոպուտ առեր էր։ Եւ Մովսէս ու եղիազար
քահանան հազարապետներէն ու հարիւրա-
պետներէն ոսկին առին, և ժողովքի խորանը
բերին, որ Ցէրոջը առջևը իսրայէլի որդւոց
յիշատակը ըլլայ։

ԳԼ. ԼԲ

1 Ռուբինի և Գադի որդիքը Յորդանանու անդի կողմը իրենց
ժառանգութիւնը ընտրել կ'ուզեն։ 6 Մովսէս զանոնք կը յան-
դիմանէ։ 16 ապահովութեան համար կ'ուզեն կռուիլ որ
իրենց եղբայրներուն օգնեն պատերազմի մէջ։ 33 Մովսէս ան
երկիրը կու տայ անոնց։ 39 որոնք պատերազմելով անոր կը
տիրեն։

1 Եւ Ռուբինի որդիքը ու Գադի որդիքը խիստ
չատ անասուններ ունէին. ուստի Յազերի
երկիրը ու Գաղաադու երկիրը տեսնելով,
որ ահա ան տեղը անասուն պահելու յարմար
2 տեղ մըն է, Գադի որդիքը և Ռուբինի որ-
դիքը գացին, ու Մովսէսին, եղիազար քա-
հանային և ժողովքի իշխաններուն հետ խօ-
3 սելով ըսին, Ատարովթ, Դիբոն, Յազեր,
Նեմրա, Եսբոն, Եղեաղէ, Սերաս, Նա-
4 բու ու Բէան, Ա՛յսինքն Ցէրոջը իսրայէլի ժո-
ղովքին առջևը զարկած երկիրը անասուն պա-
հելու յարմար երկիր մըն է, ու քու ծառանե-
5 րըդ անասուններ ունին. Եւ ըսին, Թէ որ
մենք քու առջևդ շնորհք գտանք, աս եր-
կիրը քու ծառաներուդ կալուածքի համար
տուր. մեզ Յորդանանէն մի անցըներ։
6 Եւ Մովսէս Գադի որդւոցը և Ռուբինի
որդւոցը ըսաւ, Ձեր եղբայրները պատերազ-
7 մի երթան, ու դուք աս տեղը նստի՞ք։ Եւ
ինչո՞ համար իսրայէլի որդւոցը սիրտը կը
թուլցընէք, որ չանցնին ան երկիրը որ Ցէրը
8 անոնց տուած է։ Ձեր հայրերն ալ ասանկ
ըրին, երբոր զանոնք Կադէս֊բառնեայէն
9 խրկեցի երկիրը լրտեսելու համար։ Քանի
հանդի մինչև Եսքոլի ձորը եկան ու երկիրը
տեսան, և իսրայէլի որդւոցը սիրտը թուլ-
ցուցին, որ չմտնեն ան երկիրը որ Ցէրը անոնց
10 տուեր էր։ Եւ յն օրը Ցէրոջը բարկու-
թիւնը բորբոքեցաւ, ու երդում ընելով ըսաւ,
11 Եգիպտացին եւած մարդիկը՝ Քսան տարեկա-
նէն վեր եղողները՝ բոլորը սրտով լինի չլինի
զանդգլնուն համար՝ բնաւ պիտի չտեսնեն
երկիրը, որուն համար Աբրահամին, Իսահա-
12 կին ու Յակոբին երդում ըրի. Բայց Ե-
փոնեզեան Յեփոնէի որդին Քաղէբէն ու Նա-
ւէի որդին Յեսուէն, Որովհետև կատարելապէս
13 Ցէրոջը հետազոտ եղան։ Եւ Ցէրոջը բարկու-
թիւնը իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ, ու զա-
Բ Օր. ա. 22։
գ Գէն. ժգ. 25, 38։ Բ Օր. ա. 24, 28։
դ Գէն. ժգ. 11, 21։ Բ Օր. ա. 34։
ե Գէն. ժգ. 28, 29։ Բ Օր. ա. 35։
զ Գէն. ժգ. 24, 30։ է Գէն. ժգ. 24։ Բ Օր. ա. 36։ Ելս. ժգ. 8, 9։

Ե Համ. 36։
Զ Համ. 38։
Է Համ. 38։
Ը Գէն. իա. 24, 34։
Թ Գէն. ժգ. 4, 27։
Ժ Համ. 30։
Ի Կամ յանձագիզ կամ մարդիկ
Լ Ելս. ի. 12, 16։
Խ Բ Օր. ի. 14։
Ծ Համ. 32։
Կ Գէն. գ. 7, 8, 25, 31, 36, ժգ. 3, 4։
Հ Կամ հնացորդը, Ա
Ձ Յաղագս ի՞նչ
Ղ Ելս գէ. ժգ. 8, 19։
Մ Գէն. ժգ. 28։
Յ Ելս. ի. 16։
Ն Գէն. իա. 38։ Ելս. ժգ. 25։ Բ Թագ. ի. 5։

Նոքա ի քառասուն տարի անապատին մէջ պըտըտուց , մինչև որ ի Տէրոջը առնևը չարու-
14 թիւն ընող ազգը բոլորովին ապառնեցաւ : Եւ ահա դուք ձեր Հայրերուն տեղը կեցաք մեղաւոր մարդոց զաւակներու պէս , որ Տէրոջը Նաասիկ բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ նորէն
15 աւելցնէք : Վասն զի թէ որ դուք հանկէ խոտորիք , ան ալ նորէն աս ժողովուրդը անապատին մէջ պիտի ձգէ . ու դուք աս բոլոր ժողովուրդին կորստեանը պատճառ պիտի ըլ-
16 լաք :

Եւ անոնք մեռնելան անոր ու բսին , Մենք աս տեղս մեր անասուններուն համար փա-
17 րախներ , ու մեր ընտանեացը համար քաղաք-
ներ չնինենք . Բայց մենք զէնքերնիս առնենք , ու շուտով Իսրայէլի որդւոցը առջևէն եր-
թանք , մինչև որ զանոնք իրենց տեղերը տա-
նինք . և մեր ընտանիքը պարսպաւոր քա-
ղաքներու մէջ բնակին երկրիս բնակչացը պատ-
18 ճառու . Ո՝ չմինչև որ Իսրայէլի որդւոց
ամէն մէկը իր ժառանգութիւնը չժառանգէ ,
19 մենք մեր տուները չդառնանք : Իսկ մենք Յորդանանու անդին կողմը անոնց հետ ժա-
ռանգութիւն պիտի չառնենք . Վասն զի մեր ժառանգութիւնը Յորդանանու ասդի կողմը դէպ ի արևելք ինկած է :

20 Եւ Մովսէս բսաւ անոնց , Թէ որ աս բա-
նը ընէք , ու Տէրոջը առջևը պատերազմի
21 համար վրանիդ զէնք առնէք , Եւ Տէրոջը առջևը դուք ամէնդ ալ զէնքերով Յորդա-
նանէն անցնիք , մինչև որ անիկա իր թշնա-
22 միները իր առջևէն վռնտէ , Եւ ան երկիրը Տէրոջը առջևը նուաճի , անկէ ետև Երթոր եա դառնաք , Տէրոջը առջևը ու Իսրայէլին առջևը անմեղ պիտի ըլլաք . և ահա երկիրը Տէրոջը առջևը ձեզի կալուածք պիտի ըլլայ :
23 Բայց թէ որ այսպէս չընէք , ահա Տէրոջը դէմ մեզք գործեցիք . ու գիտցէք որ ձեր մեղքը
24 ձեզ պիտի գտնէ : Շէնցուցէք ձեզի համար քաղաքներ՝ ու ձեր Հօտերուն համար փա-
րախներ չինեցէք , ու ձեր բերնէն ելածը ըրէք :

25 Եւ Գադի որդիքը և Ռուբինի որդիքը Մովսէսին՝ բսելով , Ծառաներդ մեր
26 տիրոջը պատուիրածին պէս պիտի ընեն : Մեր զաւակները , մեր կիներն , մեր հօտերը ու մեր բոլոր անասուները հոս Գաղաադա-
27 քաղաքներուն մէջ մնան . Բայց ծառաներդ մեր ամէնքս զինուոր պատերազմի համար Տէրոջը առջևը պատերազմելու անցնինք , ինչպէս որ տիրոջս խօսեցար :

28 Ասոնց համար Մովսէս եղիազար քահանային ու Նունէի որդւոյն Յեսուին և Իսրայէլի որդւոցը ցեղերուն նահապետութեանց իշխան-
ներուն աս պատուէրը տուաւ անոնց վրայով .
29 Եւ Մովսէս բսաւ անոնց , Թէ որ Գադի որդիքը և Ռուբինի որդիքը Տէրոջը առջևը ամէնքն ալ պատերազմի համար պատրաս-
տուած՝ ձեզի հետ Յորդանանէն անցնին , ու ան երկիրը ձեր առջևը նուաճի , անատնը Գաղաադա երկիրը անոնց կալուածք տաք .
30 Բայց թէ որ պատրաստուած ձեզի հետ չանց-
նին , անոնց կալուածքը ձեզի հետ Քանանու-
31 երկրին մէջ ըլլայ : Իսկ Գադի որդիքը և Ռուբինի որդիքը պատասխան տուին ու բսին , Ծառաներդ ինչպէս որ պատուիրեց տիրոջս
32 քոյ՝ անանկ պիտի ընենք : Մենք զէնքերնիս առած՝ Տէրոջը առջևէն Քանանու երկիրը պիտի անցնինք . բայց մեր ժառանգութեան կալուածքը Յորդանանու ասդի կողմը ըլլայ :

33 Ուստի Մովսէս անոնց՝ այսինքն Գադի որդւոցը և Ռուբինի որդւոցը և Յովսեփեանի Մանասէին կէս ցեղին տուաւ Ամորհացւոց Սիհոն Թագաւորին Թագաւորութիւնը , ու Բասանի Ովգ Թագաւորին Թագաւորութիւնը , երկիրը իր քաղաքներովը — երկրին քաղաք-
ներուն բոլորտիքը եղած սահմաններովը :

34 Եւ Գադի որդիքը պարսպաւոր քաղաք-
ներ չինեցին , այսինքն Դիբոնը , Աստրովթը
35 ու Արոերը , Եւ Աթրոթ-սոփիանը , Յագերը
36 ու Յոգբեհան , Եւ Բեթ-Նամրան ու Բեթ-
բաները , և Հօտերու փարախներ ալ շինեցին :
37 Ռուբինի որդիքն ալ Եսեբոնը , Եղէազէն
38 ու Կարիաթեմը չինեցին . Ու Նաբաւը և Բէ-
էլմէոնը , (Հոր այսոնց անուններուն փոխեցին ,)
ու Սիբաման . ու իրենց չինած քաղաքներուն Էրէնց անունները դրին :

39 Եւ Մանասեան Մաքիրին որդիքը Գա-
պաղ գացին , ու առին զանիկա , և անոր
40 մէջը բնակող Ամորհայիները վռնտեցին : Եւ Մովսէս Գաղաադը տուաւ Մանասեան Մա-
41 քիրին , որ հոն բնակեցաւ : Ու Մանասեան Յայիր գնաց անոնց գիւղաքաղաքները առաւ , և զանոնք Հաւոթ-յայիր անուանեց : Եւ
42 Նոբահ գնաց , ու կանամբը ու անոր գեղերը առաւ , և զանիկա իր անունովը Նոբահ կոչեց :

ԳԼ · ԼԳ

1 Իսրայէլացւոց քառասունամեայ իջեւանութեան անանունքը : 50 Հատած կը պատուիրի բնակիլ բոլոր Քանանացիք հոն :

1 Մովսէսին ու Ահարոնին ձեռքովը եղիպ-
տոսի երկրէն իրենց զօրքերովը ելլող Իսրա-
2 էլի որդւոցը իջեւանները ատոնք են : Եւ Մովսէս Տէրոջը հրամանովը անոնց իջեւա-
նութեան համեմատ անոնց դնացքները գրեց . ու անոնց դնացքներուն համեմատ անոնց ի-
3 ջեւանները ատոնք են : Նաւոյնի ամսուն մէջ՝ այսինքն առաջին ամսուն տասնեւհինգերորդ օրը Զատկէն չետոյ . զաւկին հետեւեալ օրը Իսրայէլի որդիքը բարձր ձեռքով ելան
4 բոլոր եգիպտացւոց աչքերուն առջևը . Ու եգիպտացիք իրենց մեռելները կը թաղէին , զորս Տէրը անոնց բոլոր անդրանիկները չարդից . և Տէրը անոնց աստուածներուն վրայ դա-
տաստան բրաւ :

5 Եւ Իսրայէլի որդիքը Ռամեսէն չուեցին
6 Սոկքովթի իջեւան բրին : Ու Սոկքովթէն չու-
ցին՝ անապատին ծայրը եղած Եթամի իջեւան
7 բրին : Եւ Եթամէն չուեցին՝ դէպ ի փիհա-
բոթի դարձան , որ Բէելզեփոնին դիմացն է ,
8 ու Մագդոլին առջևը իջեւան բրին : Եւ փիհա-
բոթիին առջևէն չուեցին , ու ծովուն միջէն անցնելով՝ անապատը եկան , և Եթամի անապա-
տին մէջ երեք օրուան ճամբայ քալելով՝ Մա-
9 ռայ իջեւան բրին : Եւ Մռայէն չուեցին՝ Ե-
ղիմ եկան . ու Եղիմի մէջ տասներկու Յուրի
ակբիւր ու եօթանասուն արմաւենի կային .
10 ու հոն իջեւան բրին : Եւ Եղիմէն չուեցին՝
11 կարմիր ծովուն քովը իջեւան բրին : Եւ կար-
միր ծովէն չուեցին՝ Սինի անապատը իջեւան
12 բրին : Եւ Սինի անապատէն չուեցին՝ Դափկա
13 իջեւան բրին : Եւ Դափկայէն չուեցին՝ Եղուս
14 իջեւան բրին : Ու Եղուսէն չուեցին՝ Ռափիդիմ
իջեւան բրին . ու հոն ժողովուրդին համար
15 խմելու ջուր չկար : Եւ Ռափիդիմէն չուեցին՝
16 Սինայի անապատը իջեւան բրին : Ու Սինայի անապատէն չուեցին՝ Կիբրոթ-Հաթթաաւա ի-
17 ջեւան բրին : Եւ Կիբրոթ-Հաթթաաւայէն չուե-
18 ցին՝ Ասերովթի իջեւան բրին : Ու Ասերովթէն
19 չուեցին՝ Րաթմայի իջեւան բրին : Եւ Րաթմայէն չուեցին՝ Ռիմոն-փարես իջեւան բրին :
20 Ու Ռիմոն-փարեսէն չուեցին՝ Լիբնա իջեւան
21 բրին : Եւ Լիբնայէն չուեցին՝ Ռիսսա իջեւան
22 բրին : Ու Ռիսսայէն չուեցին՝ Կեհելաթա իջեւան
23 բրին : Եւ Կեհելաթայէն չուեցին՝ Սափար լեռը
24 իջեւան բրին : Ու Սափար լեռնէն չուեցին՝

25 Քարադա իջեւան բրին : Եւ Քարադայէն չուե-
26 ցին՝ Մակհղոթի իջեւան բրին : Ու Մակհղոթիէն
27 չուեցին՝ Թահաթ իջեւան բրին : Եւ Թահաթէն
28 չուեցին՝ Թարա իջեւան բրին : Ու Թարայէն
29 չուեցին՝ Մատեկա իջեւան բրին : Եւ Մատե-
30 կայէն չուեցին՝ Հասմոնա իջեւան բրին : Ու Հասմոնայէն չուեցին՝ Մոսերոթի իջեւան բրին :
31 Եւ Մոսերոթէն չուեցին՝ Բանէ-յական իջեւան
32 բրին : Ու Բանէ-յականէն չուեցին՝ Հորդադ-
33 գադ իջեւան բրին : Եւ Հորդադգադէն չուե-
34 ցին՝ Եոտբաթա իջեւան բրին : Ու Եոտբաթա-
35 յէն չուեցին՝ Երբոնա իջեւան բրին : Ու Եր-
բոնայէն չուեցին՝ Գասիոն-գաբեր իջեւան բ-
36 բրին : Եւ Գասիոն-գաբերէն չուեցին՝ Սին ա-
նապատը՝ այսինքն կադէս իջեւան բրին :

37 Եւ Հոդեսէն չուեցին՝ Հովը լեռը իջեւան
38 բրին , որ եդովմի երկրին ծայրն է : Ու Ա-
հարոն քահանան Տէրոջը հրամանովը Հովը լեռը ելաւ , և հոն մեռաւ , Իսրայէլի որդւոց
39 եգիպտացւոց երկրէն ելլելուն քառասներորդ-
ամսուն հինգերորդ ամսուն առաջին օրը : Եւ Ահարոն Հովը լեռանը վրայ մեռած ատենը
40 հարիւր քսաներկու տարեկան էր :

Եւ Քանանու երկրին հարաւային կողմը բնակող Հաբակ Քանանիա Թագաւորը Իսրայէլի որդւոց գալը լսեց :

41 Եւ Հովը լեռնէն չուեցին՝ Սելմոնա իջեւան
42 բրին : Ու Սելմոնայէն չուեցին՝ Փունոն իջեւան
43 բրին : Ու Փունոնէն չուեցին՝ Ովոթի իջեւան
44 բրին : Եւ Ովոթիէն չուեցին՝ Մոաբի սահմանին մէջ եղող Իյէ-աբարիմ իջեւան բրին :
45 Եւ Իյէ-աբարիմէն չուեցին՝ Դիբոն-գադ իջեւան
46 բրին : Ու Դիբոն-գադէն չուեցին՝ Գելմոն-
47 դիբղաթեմ իջեւան բրին : Ու Գելմոն-դիբղա-
թեմէն չուեցին՝ Նաբաւին առջևը Աբարիմի
48 լեռները իջեւան բրին : Եւ Աբարիմի լեռնե-
րէն չուեցին՝ Երիքովի դիմաց Յորդանանու-
մտա՝ Մոաբի դաշտերուն մէջ իջեւան բրին :
49 Ուստի անոնք Յորդանանու մտա Մոաբի դաշ-
տերուն մէջ իջեւան բրին , Բեթհասիմոթէն մին-
չև Աբէլսատիմ :

50 Եւ Տէրը Մովսէսի դաշտերուն մէջ Երիքո-
վի դիմաց Յորդանանու մտա խօսեցաւ Մով-
51 սէսին՝ բսելով , Իսրայէլի որդւոցը խօսէ ու
անոնց բսէ , Երբոր Յորդանանէն գանանա-
52 ցիս անցնիք , Այն երկրին բոլոր բնակիչները ձեր առջևէն վռնտէք , ու անոնց բոլոր պատկերաւոր կոթողները կործանէք , և անոնց բոլոր թափծու կուռքերը կործանէք ,
53 ու անոնց բոլոր բարձր տեղերը փլցնէք . Եւ ան երկիրը ձեր իչխանութեանը տակը անցը-

նելով՝ անոր մէջը բնակիք. քանզի ան երկիրը
54 ձեզի տուի որ ժառանգէք։ Եւ ան երկիրը վիճակով ժառանգէք ձեր առհասարակ ցեղերուն համեմատ. շատաւոր եղողին ժառանգութիւնը շատ պիտի տաք, ու քիչաւոր եղողին ժառանգութիւնը քիչ պիտի տաք. ինչ տեղ որ վիճակը որու որ ելլէ, անոր ըլլայ. ձեր հարցը
55 ցեղերուն համեմատ ժառանգէք։ Բայց թէ որ ան երկրին բնակիչները ձեր առջեւէն չվռնտէք, անոնցմէ ոմանք որ թողուցած՝ ձեր աչքերուն փուշեր՝ ու ձեր կողերուն սասանկներ պիտի ըլլան. ու ձեր բնակած երկրին մէջ ձեզի թշնամութիւն պի-
56 տի ընեն։ Եւ պիտի ըլլայ որ ինչ որ անոնց ընելու մտածեր էի, ձեզի ընեմ ձեզի։

ԳԼ. ԼԴ

1 Երկրին սահմանները։ 16 Երկիրը բաժնելու համար որոշուած մարդոց անունները։

1 Եւ ցէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Իսրայէլի որդւոցը պատուիրէս ու անոնց ըսես, երբոր դուք Քանանու երկիրը մտնէք, ձեզի ժառանգութիւն հիմնու երկիրը աս պիտի ըլլայ, Քանանու երկիրը իր սահմաններ-
3 բովը։ Եւ ⁽ձեր հարաւային սահմանը միջի անապատէն մինչև եդոմ ըլլայ, և ձեր հարաւային սահմանը արեւելքին ⁽Ղդի ծովուն
4 ծայրէն ⁽սկսի. Ու ձեր հարաւային սահմանը ⁽Ակրաբիմի զառ՝ի վերը պտրտելով մինչև Սին հասնի, ու ⁽անկ ելլելով ⁽կադէս-բառնեայի հարաւային կողմը երթայ, ու ⁽Ասար-ադդա-
5 բին ելլելով Ասեմոն հասնի. Եւ Ասեմոնէն ⁽մինչև եգիպտոսի հեղեղատը պտրտելով՝ ծովուն մէջ բլլնայ սահմանը։
6 Իսկ ձեր արեւմտեան սահմանը մեծ ծովն ըլլայ. ձեզի արեւմտեան սահման ան ըլլայ։
7 Եւ ձեր հիւսիսային կողմի սահմանը աս ըլլայ. մեծ ծովէն մինչև ⁽Հոռ լեռը նշա-
8 նակիք. Հոռ լեռնէն ⁽մինչև Եմաթ հասնելիք, ու անկէ սահմանը մինչև ⁽Սեդադ հաս-
9 նի. Եւ ան սահմանը մինչև Զեփրան ելլէ, ու ⁽Ասար-Էնանի մէջ բլլնայ. ձեր հիւսիսային սահմանը աս ըլլայ։
10 Եւ ձեր արեւելեան սահմանին համար
11 Ասար-Էնանէն մինչև Սեփամ նշանակիք. Ու սա սահմանը Այինի արեւելեան կողմէն Սեփամէն ⁽Բեբղա իջնէ. ու սա սահմանը արեւելից կողմէն իջնելով՝ մինչև Երիներեթի ծո-
12 վուն եզերքը հասնի. Եւ սա սահմանը Յորդանան իջնէ, ու ⁽Ղդի ծովուն մէջ վերջա-

նայ։ Երկիրը իր չրջակայ սահմաններով ձեզի սա ըլլայ։

13 Եւ Մովսէս Իսրայէլի որդւոց պատուիրեց ու ըսաւ, ⁽Ղսիկա է ան երկիրը որ դուք վիճակով պիտի ժառանգէք, ինչպէս որ ցէրը հրամայեց տալու անոնիկա ինը ու կէս ցեղի տալու անկից.
14 ⁽Բանդի Ռուբենի որդւոց ցեղը իրենց հարցը առնելուն համեմատ՝ ու Գադի որդւոց ցեղը իրենց հարցը առնելուն համեմատ՝ և Մանասէի կէս ցեղը իրենց ժառանգութիւնը
15 առին. Այս երկուքը ու կէս ցեղը իրենց ժառանգութիւնը առին Երիքովի դէմ՝ յորդանանու ափի կողմը դէպ՝ի արեւելք։
16 Եւ ցէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
17 Անոնք են ան մարդոց անունները՝ որոնք երկիրը ժառանգութեան համար ձեզի պիտի բաժնեն. ⁽Եղիազար քահանան ու Նաւէի որ-
18 դին Յեսու. Եւ ամէն ցեղէն ալ մէյմէկ հիշխան առնէք, որ երկիրը ժառանգութեան
19 բաժնելու. Եւ ան մարդոց անունները սոսկ ⁽են. Յուդայի ցեղէն Յեփոնէի որդին Քաղէբ,
20 Շմաւոնի որդւոց ցեղէն Ամիուդի որդին
21 Սամուէլ, Բենիամինի ցեղէն Քասլոնի որդին
22 Եղդադ, Դանի որդւոց ցեղէն Իւխան՝ Եգ-
23 ղիի որդին Բոկկի, Յովսեփի որդւոցմէ՝ Մանասէի որդւոց ցեղէն Իւխան՝ Եփոտի որդին
24 Ափեկ, Ու Եփրեմի որդւոց ցեղէն Իւխան՝
25 Սափաթիան որդին Կամուէլ, Եւ Զաբուղոնի որդւոց ցեղէն Իւխան՝ Փառնակի որդին Եղի-
26 սափան, Եւ Իսաքարի որդւոց ցեղէն Իւխան՝
27 Ազանի որդին Փաղտիէլ, Ու Աշերի որդւոց
28 ցեղէն Իւխան՝ Սելոմիի որդին Աքիուդ, Ու Նեփթաղիմի որդւոց ցեղէն Իւխան՝ Ամիուդի
29 որդին Փագդայէլ։ Ասոնք են ան մարդիկը՝ որոնց ցէրը հրամայեց որ Քանանու երկրին մէջ Իսրայէլի որդւոցը ժառանգութիւն բաժնեն։

ԳԼ. ԼԵ

1 Ղեւտացւոց արուեստ քառասնուերկու քաղաքները՝ իրենց արուարձաններուն։ 6 Ընդունել վկայ սպանողի քաղաքներ պիտի ըլլային։ 9 Մարդասպանի մը համար փրկիչ ընդունելու չէր։

1 Եւ ցէրը Մովաբի դաշտերուն մէջ Երիքովի
2 դիմաց Յորդանանու մօտ խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, ⁽Պատուիրէ Իսրայէլի որդւոցը, որ իրենց ժառանգութեան կալուածքէն Ղեւտացւոց բնակելու քաղաքներ տան. նաեւ քաղաքներուն բոլորտիքը եղած արուարձանները
3 Ղեւտացւոց տաք։ Եւ քաղաքները բնակելիան համար ըլլան անոնց, ու արուարձանները անոնց անասուններուն, ⁽Հօտերուն ու բոլոր անասուններուն համար ըլլան։ Ու
4 Ղեւտացւոց տալու քաղաքներուն արուարձանները որ չորս հարիւր կանգուն հեռաւորութեան չափ ըլլան քաղաքին պարիսպէն դուրս չորս կողմերուն համար։ Եւ
5 ⁽Անկէ։ Ուստի քաղաքին դուրսէն արեւելեան կողմէն երկու հազար կանգուն, հարաւային կողմէն երկու հազար կանգուն, արեւմտեան կողմէն երկու հազար կանգուն, ու հիւսիսային կողմէն երկու հազար կանգուն չափէք. և քաղաքը մէջտեղը պիտի ըլլայ. անոնց քաղաքներուն արուարձանները ասանկ ըլ-
6 լան։ Եւ ձեր Ղեւտացւոց տալու քաղաքներէն ⁽վեցը ապաստանի քաղաք ըլլալու որոշէք, որ սպանողը հոն փախչի. ու ասոնցմէ
7 զատ քառասուներկու քաղաք տաք։ Ղեւտացւոց տալու քաղաքներուն ամէնը ⁽քառասուներկուքը քաղաք ըլլայ. զանոնք իրենց
8 արուարձաններովը տաք։ Եւ ան քաղաքները որ ⁽Իսրայէլի որդւոցը կալուածքէն պիտի տաք, ⁽շատաւոր եղողէն շատ՝ ու քիչաւոր եղողէն քիչ առնէք. ամէն մէկը իր առած ժառանգութեանը չափովը իր քաղաքներէն Ղեւտացւոց պիտի տայ։
9 Եւ ցէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
10 Իսրայէլի որդւոցը խօսիս ու անոնց ըսես, ⁽Երբոր Յորդանանէն Քանանու երկիրը անց-
11 նիք, ⁽Ձեզի քաղաքներ որոշէք, որպէսզի ատոնց քաղաքներ ըլլան ձեզի, որ սպաննողը հոն
12 մարդ զարնող սպանողը հոն փախչի։ ⁽Եւ ան քաղաքները ձեզի ապաստանարան ըլլան ⁽վրէժխնդիր եղողին, ու սպանողը դատաստանի համար ժողովքին առջեւը չկրնա-
13 ցած չմեռնի։ Եւ ձեր տալու քաղաքներէն ⁽վեցը ձեզի ապաստանի քաղաք ըլլայ։ ⁽Քա-
14 ղաքներուն երեքը Յորդանանու ասդի կողմը տաք, ու քաղաքներուն երեքը Քանանու երկրին մէջ տաք, ⁽ և անոնք ապաստանի
15 քաղաքներ ըլլան։ Ան վեց քաղաքները Իսրայէլի որդւոցը ու ⁽օտարականին և ձեր մէջը բնակող պանդխտին ապաստանարան ըլլան, և ով որ սխալմամբ մարդ մեռցնէ, հոն փախչի։
16 ⁽Իսկ թէ որ հարդ ը երկաթով մը զարնէ, անիկա մարդ սպան է. մարդասպանը անպատճառ պիտի մեռցուի։
17 Կամ թէ որ ձեռնքարով մը մէկուն զարնէ՝ որ մեռնի, անիկա մարդ սպան է. մարդասպանը անպատճառ պիտի մեռցուի։
18 Կամ թէ որ ձեռքով զրկածատելու վայտե-

* Երբ. առաջնածնին
† Ելս. 13, Բ Օր. գ. 41 : Ցես. ի. 8 :
‡ Գէն. ի. 27, 32, 36, 38 :
§ Ցես. իա. 41 :
¶ Ցես. իա. 3 :
ǁ Գէն. իգ. 54 :
** Բ Օր. ժԲ. 2 : Ցես. ի. 2 :
†† Ելս. իա. 13 :
‡‡ Բ Օր. ժԲ. 6 : Ցես. ի. 3, 5, 6 :
§§ Ելս. իա. 12, 14 : Ղև. իգ. 17 : Բ Օր. ժԲ. 11 : 12 :
¶¶ Ելս. իա. 21, 24, 27 :
ǁǁ Բ Օր. գ. 41 : Ցես. ի. 8 :
*** Ելս. իա. 13 :
††† Ելս. իբ. 12 : Ցես. ի. 6 :
‡‡‡ Ելս. իբԲ. 7 : Ղև. գ. 3 : իա. 10 :
§§§ Գէն. իբ. 11 :
¶¶¶ Բ Օր. ժԲ. 6 : ԺԲ. 15 : Բ Սամ. ժբ. 16 : Բ Կոր. ժգ. 1 : Երբ. ժ. 28 :
ǁǁǁ Սամ. Նգ. 28 : Մատ. գ. 11 :

ղէն մահաւիճի դործիքով մը զարնէ՝ որ մեռնի, անիկա մարդասպան է. մարդասպանը
19 անպատճառ պիտի մեռցուի. ⁽Արեան վրէժխնդիրը պիտի մեռցնէ մարդասպանը. երբոր անոր հանդիպի՝ թող մեռցնէ զանիկա։
20 Կամ ⁽թէ որ թշնամութեամբ հրէ մէկը, ու ⁽նենգութեամբ վրան բան նետելով՝ զանի-
21 կա մեռցնելու ըլլայ, կամ թէ թշնամութեան պատճառաւ ձեռքովը զարնէ անոր՝ որ մեռնի, զարնողը անպատճառ մեռցուի. անիկա մարդասպան է. արեան վրէժխնդիրը երբոր մարդասպանին հանդիպի՝ զանիկա մեռցնէ։
22 Բայց թէ որ յանկարծ ու ⁽առանց թշնամութեան հրէ, կամ թէ առանց նենգութեան անոր վրայ մէկ գործիք մը նետէ,
23 կամ թէ առանց տեսնելու անոր վրայ քար և խիչ մահաւիճ քար մը ձգէ՝ որ մեռնի, և անիկա անոր թշնամին չէր, ու անոր չա-
24 րին չէր ուզեր, ⁽Ինամանը ժողովքը սպանողին ու արեան վրէժխնդրին միջտեղը աս-
25 նող ու արեան վրէժխնդրին միջտեղը աս օրէնքներուն համեմատ դատաստան ընէ. Եւ ժողովքը պիտի ազատէ սպանողը արեան վրէժխնդրին ձեռքէն, ու ժողովքը զանիկա նորէն իր ապաւինած ապաստանի քաղաքը դարձնէ. ու հանիկա հոն պիտի բնակի, մինչև որ ⁽սուրբ եղով օծուած քահանայապետը
26 մեռնի. Բայց թէ որ սպանողը իր ապաւինած ապաստանի քաղաքին սահմանէն երբէք դուրս
27 ելլէ, Ու արեան վրէժխնդիրը զանիկա իր ապաստանի քաղաքին սահմանէն դուրս գըտ-
28 նէ, և արեան վրէժխնդիրը սպանողը մեռցնէ, մահապարտ չհամարիր. քանզի անիկա իր ապաստանի քաղաքը նստելու էր, մինչև որ քահանայապետը մեռնէր. բայց քահանայապետին մեռնելէն ետքը սպանողը
29 իր կալուածքին երկիրը դառնայ։ Ասոնք ⁽ձեզի դատաստանի կանոններ ըլլան ձեր ազդերուն մէջ — ձեր բոլոր բնակութիւնը մէջ։
30 Ով որ մարդ կը մեռցնէ, սպանողը ⁽վկաներուն բերնովը մեռցուի. բայց մարդ մը մեռցնելու համար՝ ⁽չգ մէկ վկայի վկայութիւնը չըլլայ։
31 Թիւնը ⁽ասոնք չըլլայ։ Եւ մահապարտ սպանողին կենացը համար փրկանք չառնիք. քանզի անիկա անպատճառ մեռցուելու է։
32 Ու սպաստանի քաղաքը փախչողին համար փրկանք չառնիք, որպէս զի անիկա իր քաղաքը դառնայ նաեւ քահանայապետին մեռնէն
33 առաջ։ Ուստի ձեր բնակած երկիրը չպղծէք, քանզի արիւնը ⁽կը պղծէ երկիրը. ու անոր մէջը թափուած արեանը համար երկրին ⁽⁽ունէ քա-

* Ելք. սահմանագիրին
† Ելս. 13, Բ Օր. գ. 41 : Ցես. ի. 8 : 27, 32, 36, 38 :
‡ Ցես. իա. 41 :
§ Ցես. իա. 3 :
¶ Գէն. իգ. 54 :
ǁ Բ Օր. ժԲ. 2 : Ցես. ի. 2 :
** Ելս. իա. 13 :
†† Բ Օր. ժԲ. 6 : Ցես. ի. 3, 5, 6 :
‡‡ Ելս. իա. 12, 14 : Ղև. իգ. 17 : Բ Օր. ժԲ. 11 : 12 :
§§ Ելս. իա. 21, 24, 27 :
¶¶ Բ Օր. գ. 41 : Ցես. ի. 8 :
ǁǁ Գէն. իգ. 16 :
*** Ելս. իա. 12, 14 : Ղև. իգ. 17 : Բ Օր. ժԲ. 11 : 12 :
††† Ելս. իա. 13 :
‡‡‡ Ելս. իբ. 12 : Ցես. ի. 6 :
§§§ Ելս. իբԲ. 7 : Ղև. գ. 3 : իա. 10 :
¶¶¶ Գէն. իբ. 11 :
ǁǁǁ Բ Օր. ժԲ. 6 : ԺԲ. 15 : Բ Սամ. ժբ. 16 : Բ Կոր. ժգ. 1 : Երբ. ժ. 28 :
**** Սամ. Նգ. 28 : Մատ. գ. 11 :

Ադ հը քաւութիւն չըլլար, բայց եթէ ահեղիկա
34 Թափողին արիւնովը։ Ուրեմն ձեր բնակած
երկիրը չպղծէք, որուն մէջտեղը ես պիտի
բնակիմ. քանզի ես Տէրս կը բնակիմ Իսրա-
յելի որդւոց մէջը։

ԳԼ. ԼԶ

1 Ժառանգութիւն անհնազանդ ազգիկը։ 5 Իր ցեղէն եղող մէկու մը հետ պիտի կռիւ ունէր։ 7 պատճառը ժառանգութիւնը ան ցեղէն չվերնար։ 10 Մարդասպան ազգիներէն իրենց հօրեղբօրորդւոյը հետ կ'ամուսնանան։

1 Ե՛ Ցովսեփի որդւոյը առհասարկէն Մանասէի
որդւոյն Մաքիրի որդւոյն Գաղաադու որ-
դւոց առնոմին իշխաններուն մօտեցան, ու Մով-
սէսին առջևը և իսրայէլի որդւոյը նահապե-
տութեանց իշխաններուն առջևը խօսեցան,
2 Ու ըսին, Տէրը մեր ախրոջը հրամայեց, որ
երկիրը իսրայէլի որդւոյը վիճակով ժառան-
գութիւն տայ. ու Տէրը մեր ախրոջը հրա-
մայեց, որ մեր եղբօրը Սալպատադին ժառան-
3 գութիւնը անոր աղջիկներուն տայ. Ապրդ թէ
որ անոնք իսրայէլի որդւոց ուրիշ ցեղի մը որ-
դւոյը կնիկ ըլլան, անոնց ժառանգութիւնը
մեր հայրերուն ժառանգութենէն պիտի վեր-
նայ. ու որ ջնէյ մարդոց որ ծիկ ըլլան, ան
ցեղին ժառանգութիւնը պիտի խառնուի, ու
մեր ժառանգութիւնը վիճակին պիտի վեր-
4 նայ։ Եւ իսրայէլի որդւոյը Հովհաննու տօնին
անոնց ժառանգութիւնը իրենց երկիներուն
ցեղին ժառանգութենէն պիտի վեր-
նայ։

5 Եւ Մովսէս Տէրոջը հրամանաւ իսրայէլի
որդւոյը պատուիրեց ու ըսաւ, Ցովսեփի որ-
6 դւոց ցեղը ինչնակ կը խօսի։ Սալպատադին
աղջիկներուն վրայով Տէրոջը հրամայած ու
ըսած խօսքը ասե է. Որոնց որ կը հաճին ա-
նոնք, թող անոնց կնիկ ըլլան, հմայն թէ ի-
րենց հօրը ցեղէն եղողներուն կնիկ ըլլան.
7 Որպէս զի իսրայէլի որդւոց ժառանգութիւնը
մէկ ցեղէ ուրիշ ցեղ չանցնի. քանզի իսրա-
յէլի որդւոց ամէնքն ալ Տէրոջմէ հայրերուն
8 ցեղին ժառանգութիւնը պիտի յարին։ Եւ
ամէն աղջիկ որ իսրայէլի որդւոց ցեղերուն
մէջ մէկ կալուածքի մը ժառանգ կ'ըլլայ, իր
հօրը ցեղէն եղող մէկու մը կնիկ ըլլայ, որ
իսրայէլի որդւոց ամէն մէկը իր հայրերուն
9 ժառանգութիւնը յարի։ Ժառանգութիւնը ժառանգէ. Եւ ժառան-
գութիւնը մէկ ցեղէ ուրիշ ցեղ չանցնի, բայց
իսրայէլի որդւոց ցեղերուն ամէն մէկը իր
ժառանգութիւնը յարի։

10 Եւ Տէրը Մովսէսին ինչպէս որ հրամայեց,
11 Սալպատադին աղջիկները անանկ ըրին։ Մահ-
ղի Սալպատադին աղջիկները՝ Մաալա, Թիր-
սա, Եգգա, Մեղքա ու Նոա իրենց հօր-
12 եղբօրորդւոյը հետ ամուսնացան։ Այսպէս
Ցովսեփեան Մանասէի որդւոց առնոմէրէն ե-
ղողներու կնիկ եղան, ու անոնց ժառանգու-
թիւնը իրենց հօրը ցեղին և ազգատոհմին մէջ
մնաց։

13 Ասոնք են ան պատուիրանքները ու դա-
տաստանները, որ Տէրը Մովսէսի ձեռքովն
մէջ Եղիքովի դաշտերուն Մովաբին հետ Յորդանանու մօտ՝ Մով-
սէսին ձեռքովը իսրայէլի որդւոցը պատուի-
րեց։

ԳԻՐՔ ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Քառասնամեայ ասրէն վերջը՝ Մովսէս իսրայէլացւոց խօ-
սելով Համաստանեայց կը պատմէ. 6 Աստծոյ խոստմունք-
քը։ 13 իշխաններ կարգելը։ 19 երկիրը լրտեսելը հոմար
մարգ խրկելը։ 34 անոնց անհնազանդութիւնը պատճառով Աս-
տծոյ բարկութիւնը։ 41 և անոնց անհնազանդութիւնը։

1 Ասոնք են ան խօսքերը որ Մովսէս բոլոր
իսրայէլին պրատցեց Յորդանանու ապակիի կող-
մը անապատին մէջ, որ Սուփին դիմացի դաշ-
տի՝ փառանի, Տոփելի, Դաբանի, Ասերոթի
2 ու Տիզահաղի մէջտեղն է։ (Քորէբէն Բմինչև

Կադէս-բառնեայ տասնումէկ օր է ճամբայ։)
3 Ամէն ճամբայով։) Ապրդ Բառասնեքորդ տա-
րին մեհասասներորդ ամսուն առաջին օրը՝
Մովսէս իսրայէլի որդւոց ըսածը ինչ որ
4 Տէրը անոր պատուիրեր էր անոնց համար,
Հեսբոնի մէջ բնակող Ամորհացւոց Սեհոն
թագաւորը և Աստարովթի — Եդրէյիի մէջ
5 բնակող Բասանի Ովգ թագաւորը զարնելէն
ետքը։ Յորդանանու տակի կողմը Մովաբի
երկրին մէջ Մովսէս սկսաւ այս օրէնքը յայտ-
նել, ըսելով,

6 Մեր Տէր Աստուածը Քորէբի վրայ մեզի
խօսեցաւ ու ըսաւ, Ա՛ս լեռը կեցաբնիդ էղ-
7 բիք է. Դարձէք, չուեցէք ու գացէք Ամո-
հացւոց լեռը, և անոր ամէն շրջակայ տեղերը,
դաշտերը, լեռները, ու հովիտները, և հա-
րաւային կողմը, ու ծովեղերքը, Քանանացւոց
երկիրը ու Լիբանան, մինչև մեծ գետը՝ որ
8 Եփրատ գետն է։ Ահա այն երկիրը ձեր ա-
ջևը դրի. գացէք ու ժառանգեցէք այն երկիրը,
որ Տէրը ձեր Հայրերուն՝ Աբրահամին, Իսա-
հակին ու Յակոբին երդուեր ըրաւ որ տայ ա-
նոնց ու անոնցմէ ետքը անոնց զաւակներուն։
9 Եւ Ես ատենը ես ձեզի խօսեցայ ու ըսի,
10 Ես միեսակ չեմ կրնար ձեզ տանել. Ձեր Տէր
Աստուածը ձեզ չատցուց, և ահա Դուք այս-
11 օր երկնից աստղերուն չափ չատ էք։ Ձեր
Հայրերուն Տէր Աստուածը ձեր եղածէն հա-
զարապատիկ աւելցընէ ձեզ, ու Ձեզի ըսա-
12 ծին պէս ձեզ օրհնէ։ Ես միեսակ ի՞նչպէս կրը-
նամ ձեր նեղութիւնը, ձեր բեռը ու հակա-
13 ւակութիւնը կրել։ Քաջ ձեր ցեղերէն իմաս-
տուն ու հանճարեղ և անուանի մարդիկ ար-
ւէք, ու ես անոնք ձեր վրայ իշխաններ կեցը-
14 նեմ։ Իսկ դուք ինծի պատասխան տուիք ու
15 ըսիք, Ա՛ս ըսած խօսքդ բնելը ազնիկ է։ Ուստի
ես ձեր ցեղերուն երեւելիները՝ իմաստուն ու
անուանի մարդիկ առի, և զանոնք ձեր վրայ
իշխաններ կարգեցի, պսպնէրն ձեր ցեղերուն
մէջ հազարապետներ, հարիւրապետներ, յիս-
նապետներ, տասնապետներ ու տոհմիկապետներ։
16 Եւ ան ատենը ձեր դատաւորներուն պա-
տուիրեցի ըսելով, Ձեր եղբայրներուն դա-
տերը մեկ ըրէք, ու ամէն մարդուն դատը՝
թէ իր հեղբօրը հետ ըլլայ և թէ օտարակա-
17 նի հետ, Դարձարութեամբ դատեցէք. Դա-
տաստանի մէջ աչառութիւն չընէք, պզտի-
կին մեծի պէս մեկ ընէք, բնաւ մարդու մը
երեսէ չքաշուիք. քանզի Դատաստանը Աս-
տուծոյ է. ու ձեզի դժուար երեցած դատը
Ինծի հերկայացուցէք, որ անկիա մեկ ը-
18 նեմ։ Եւ ան ատենը ձեր ամէն ընելը բանե-
րը ձեզի պատուիրեցի։
19 Եաքը Քորէբէն չուեցինք, ու ինչպէս որ
մեր Տէր Աստուածը մեզի պատուիրեր էր,
Ամորհացւոց լեռանը ճամբով ան ձեր տեսած
բոլոր մեծ ու ահագին անապատէն անցանք,
20 ու Մինչև Կադէս-բառնեայ հեկանք։ Եւ ձեզի
ըսի, Դուք Ամորհացւոց լեռը հեկաք, որն որ
21 մեր Տէր Աստուածը մեզի կու տայ։ Նայէ,

Եել. գ. 1։
Տես Եել. ժթ. 1։ Թաս. ժ. 11։
Դն. ժբ. 7։ ժե. 18։ ժհ. 7։ 8։ իզ. 4։ իբ. 13։
Եել. ժբ. 18։ Թաս. ժա. 14։
Դն. ժե. 5։ Գաղ. գ. 9։
Ես. իդ. 18։ Ամբ. ա. 6։
Եել. ժբ. 25։
Դն. իե. 5։ իբ. 17։ իզ. 4։ Եել. իբ. 13։
Տես Եել. ժբ. 21։ Թաս. ժա. 16։ 17։
Եել. ժբ. 22։
Գաղ. իզ. 22։
Եել. ժգ. 18։ Քաղ. է. 24։
Դաս. ժհ. 15։ Գաղ. ժգ. 10։ ա Թագ. ժգ. 7։ Առակ. իզ. 25։ Քառ. բ. 1։
բ Մն. ժթ. 6։
Եել. ժբ. 22։ 26։
Թաս. ժ. 12։ Գաղ. բ. 15։ Երեմ. բ. 6։
Թաս. ժգ. 27։
Քաղ. ժ. 9։
Թաս. ժ. 4։
Եել. ժթ. 4։ Գաղ. ժգ. 1—4։ Սաղ. ծգ. 24։ 25։
Գաղ. թ. 28։
Քաղ. բ. 11։
Երբ. Հաւքեցողին
Թաս. ժգ. 29։ 32։ 33։ 34։ Գաղ. իբ. 1։ 2։
Թաս. ժգ. 4։
Թաս. ժգ. 23։ 24։ 25։
Թաս. ժգ. 28։
Թաս. ժգ. 1—4։ Սաղ. ծգ. 24։ 25։
Գաղ. թ. 28։
Քաղ. բ. 11։
Երբ. Հաւքեցողին
Թաս. ժգ. 29։ 32։ 33։ 34։ Գաղ. իբ. 1։ 2։
Թաս. ժգ. 29։
Եել. ժգ. 14։ 25։ Գաղաղ. գ. 20։
Եել. ժգ. 4։ Գաղ. ժգ. 11։ 12։ Երես. իզ. 5։ 4։ կգ. 9։
Ամբ. ժա. 5։ Տես Գաղ. ժգ. 18։
Սաղ. ծգ. 24։ Քառ. ե. 5։
Եել. ժգ. 21։ Սաղ. կբ. 14։
Թաս. ժ. 33։ Երեմ. ի. 6։
Գաղ. բ. 14։ 15։
Թաս. ժգ. 22։ 23։
Սաղ. ղե. 11։
Թաս. ժգ. 34։ 39։
Ես. ժգ. 2։
Թաս. ժգ. 24։

37 տարէլսաւէս Ցէրոջը հետեւեցաւ։ ¹Ջեզի հա-
մար Ցէրը ինծի ալ բարկացաւ, ու ըսաւ,
38 Դուն ալ հոն պիտի չմտնես։ Այլ ²քու ³ազա-
ատօրդ Ի֊Հաւէի որդին Ցեհոս՝ անիկա հոն
պիտի մտնէ. ⁴զօրացուր անիկա, վասն զի ան
էրէոր անիկա պիտի ժառանգեցնէ Իսրայէ-
39 լին։ ⁵Եւ ան ձեր պզտիկ ազաքը, որոնց հա-
մար Է֊ի՛սպէի֊ք թէ աւար պիտի ըլլան, ու ան
ձեր որդիները որ այսօր ⁶գիտէկը ու դէշը չեն
ճանչնար, անոնք պիտի մտնեն հոն. անոնց
պիտի տամ ան էրէոր, ու անոնք պիտի ժա-
40 ռանգեն ան։ ⁷Բայց դուք ետ դարձէ֊ք, ու
կարմիր ծովուն ճամբային դէպ ի՛ անապատը
չուեցէ֊ք։
41 Եւ֊քը դուք պատասխան տուիք ու ինծի
ըսի֊ք, ⁸Մենք Ցէրոջը մեղք գործե-
ցինք. մենք պիտի երթանք պատերազմինք,
ինչպէս որ մեր Ցէր Աստուածը մեզի պա-
տուիրեց. ու ամէն մէկիդնիդ իր պատերազ-
մական զէնքը առնելով, ⁹թեթեւամտութեամբ
42 ուզեցի֊ք՞ լեռը երթալ։ Եւ Ցէրը ինծի ըսաւ,
Անոնց ըսէ, ¹⁰Մի երթա֊ք ու մի պատերազմիր,
քանզի ես ձեր մէջը չեմ. չըլլայ որ ձեր
43 թշնամիներուն առջեւը չպրպտի֊ք։ Ես ալ ձե-
զի խօսեցայ, բայց դուք մտիկ չըրի֊ք, հա-
պա Ցէրոջը հրամանին դէմ դրի֊ք, և ¹¹յամա-
44 ռութեամբ լեռը երա֊ք։ Ու ան լեռանը
վրայ բնակող Ամօրհացիները ¹²դէզուներու պէս
ձեր դէմը երթալով ձեզ հալածեցին, ու Սէի-
45 րի մէջ ձեզ ջարդին մինչեւ Հօրմա։ Եւ դա-
ռնալով Ցէրոջը առջեւը լացի֊ք, ականջ Ցէրը
46 ձեր ձայնը չլսեց ու ձեզի ականջ չդրաւ։ Ու
կադէսի մէջ շատ օրեր կեցա֊ք, որչափ օրեր
որ հոն կեցա֊ք։

ԳԼ. Բ

1 Մեզանէս խօսքը շարունակելով՝ կը գայինք դէպ ի՛ անապատը Մովաբայ
ճամբային դէմ, որ եղեմացոց, 9 Մովաբացոց, 17 և Ամմոնացոց հետ պատերազմ չընես, 24 Ամօրհացոց Սիհոն թագաւորին յաղթելիք։

1 Դառնանք ետ դարձանք ու կարմիր ծո-
վուն ճամբային դէպ ի՛ անապատը չուեցինք,
²ինչպէս որ Ցէրը ինծի խօսեցաւ, ու շատ
օրեր Սէիր լեռանը բոլորտիքը պտտեցանք։
2 Եւ Ցէրը ինծի խօսեցաւ ու ըսաւ, (3) ³Ձեզ
հերիք էատ լեռանը բոլորտիքը պտտելնիդ.
4 հիւսիսային կողմի դարձէ֊ք։ Եւ ժողովուր-
դին պատուիրէ ու ըսէ, ⁴Դուք հիմա Սէիր
բնակող ձեր եղբարցը Եսաւի որդւոցը սահ-
մանէն պիտի անցնի֊ք. անոնք ձեզմէ պիտի
վախնան, բայց դուք մեծապէս զգուշացէ֊ք.
5 Անոնց հետ մի ծեծկռտի֊ք. քանզի ես ձեզի
անոնց երկրէն մէկ ոտնատրիճ տեղ մըն ալ
տալու չեմ, ⁵որովհետեւ Սէիր լեռը Եսաւին
6 ժառանգութիւն տուի֊ր եմ։ Կերակուրը ա-
տակով ծախու առնի֊ք անոնցմէ և ուտի֊ք,
և ջուրն ալ տակով ծախու առնի֊ք անոնցմէ
7 ու խմի֊ք. քանզի քու Ցէր Աստուածդ քու
ձեռքիդ ամէն գործերուն մէջ օրհնեց քեզ.
անիկա գիտէ որ դուն ա՛ս մեծ անապատին
մէջ կը պտրտիս. ⁶քու Ցէր Աստուածդ ա՛ս
քառասուն տարին քեզի հետ էր, ու բանի
մը պակասութիւն չքաշեցիր։
8 ⁷Ուստի մենք մեր եղբայրներուն՝ Եսաւ
որդւոցը բովին որոնք Սէիր կը բնակէին, դա-
տի ճամբայէն՝ Էլաթէին ու Գասիոն-գաբերէին
անցանք. ու Ա֊ի֊ն դառնալով Մոաբի անա-
9 պատին ճամբայէն անցանք։ Եւ Ցէրը ինծի
ըսաւ, Մոաբացւոց թշնամութիւն մի ըներ,
ու անոնց հետ պատերազմ մի ըներ. քանզի
անոնց երկրէն քեզի ժառանգութիւն տալու
չեմ, որովհետեւ ⁸Ար Էդոմի որդւոցը ժա-
10 ռանգութիւն տուի֊ր։ (Ան առաջուց ¹Է֊
միմները կը բնակէին, որոնք մեծ ու չատ որ
ու Ենակիմներուն պէս երկայնահասակ ազգ
11 մըն էին։ Անոնք ալ Ենակիմներուն պէս հըս-
կաներ կը սեպուէին. ու Մոաբացի֊ք զանոնք
12 Էմիմ կը կոչէին։ Եւ Սէիրի մէջ առաջուց
Հռեւեցի֊ք կը բնակէին, բայց Եսաւի որդի֊ք
զանոնք վռնտելով ու իրենց առջեւէն զանոնք
ջարդելով՝ անոնց տեղը բնակեցան. ինչպէս որ
Իսրայէլացի֊ք երթին իրենց ժառանգութեանը
13 երկրին, որն որ Ցէրը անոնց տուաւ։ Հիմա
երթի֊ք Զարեդ ձորէն անցի֊ք. ու մենք Զա-
րեդ ձորէն անցանք։
14 Մեր պտրտած օրերը՝ ²Կադէս-բառնեայէն
երթալնիս մինչեւ Զարեդ ձորէն անցնելնիս՝ երե-
սունուութը տարի եղաւ. մինչեւ որ բանակին
մէջէն պատերազմող մարդոց ան բոլոր ազգը
հասաւ, ³ինչպէս որ Ցէրը անոնց երդում ը-
15 րեր էր։ Եւ զանոնք բանակին մէջէն բնաջինջ
ընելու համար՝ ⁴Ցէրոջը ձեռքն ալ անոնց
վրայ էր, մինչեւ որ անոնք հասան։
16 Ու երբոր բոլոր պատերազմող մարդիկը
17 ժողովուրդին մէջէն մեռան ու հասան, Ցէրը
18 ինծի խօսեցաւ ըսելով, Դուն այսօր Մովաբին
19 ասհմանը եղած Արէն պիտի անցնիս, Ու Ա֊մ-
մոնի որդւոցը ⁵ասհմանին պիտի մօտենաս.

---

¹ Թուոց ժդ. 38։
² Ցէր Դն. ժդ. 5։
³ Ցէր Հմր. 10։
⁴ Դն. ԼԶ. 8։
⁵ Դն. ժգ. 6։ ԼԶ. 20—30։ Հմր. 18։
⁶ Ելից. ժգ. 3։
⁷ Երկնի. իե. 20։
⁸ Կամ Անէրիմի

---

¹ Թուոց. ի. 12։ իե. 14։ ԳԼ. գ. 20։ գ. 21։ ԼԶ. 4։ Սապ. Ա՛դ. 52։
² Թուոց. ժգ. 30։
³ Թուոց. իե. 18։ 19։ ԳԼ. լա. 7։ 23։
⁴ Թուոց. ժգ. 31։
⁵ Թուոց. ժգ. 3։
⁶ Ելից. է. 15։ 16։ Հռոմ. իթ. 11։
⁷ Թուոց. ժգ. 25։
⁸ Թուոց. ժգ. 40։

---

† Կամ ժողովուրդը։ Հ֊մ պատասխանեցին անոնք
⁹ Թուոց. ժգ. 42։
¹⁰ Թուոց. ժգ. 44։ 45։
¹¹ Սապ. Ա՛դ. 12։
¹² Թուոց. ժգ. 26։ Ես. ի. 1։ 22։ Դատ. ժո. 17։

= Թուոց. ժգ. 25։ ԳԼ. ա. 40։
² Ցէս Հմր. 7։ 14։
³ Թուոց. ի. 14։ Ես. ի. 7։
⁴ Դն. ԼԶ. 8։ Ցէս. իգ. 4։
⁵ ԳԼ. ը. 2։ 3։ 4։
⁶ Դատ. ժո. 18։
⁷ գ Թագ. իթ. 26։

---

⁸ Թուոց. իա. 28։
⁹ Դն. ժի. 36։ 37։
¹⁰ Դն. ժգ. 3։
¹ Թուոց. ժգ. 23։ 34։ ԳԼ. իթ. 2։
² Հմր. 22։ Դն. ժգ. 6։ ԼԶ. 20։
³ Թուոց. իա. 12։
⁴ Թուոց. ժգ. 27։

---

⁵ Թուոց. ժգ. 33։ իգ. 64։
⁶ Թուոց. ժգ. 35։ ԳԼ. ա. 34։ 35։ Եզեկ. ի. 15։
⁷ Սապ. Հր. 53։ Ա՛գ. 26։
⁸ Եբր. գ իմացը

անոնց թշնամութիւն մի ըներ, և անոնց հետ
մի ծեծկռտի֊ր. քանզի Ամմոնի որդւոցը երկ
րին քեզի ժառանգութիւն տալու չեմ, որով-
հետեւ անիկա ¹Դ֊ի֊մի որդւոցը ժառանգու-
20 թիւն տուի֊ր։ (Ան ալ հսկանէրու երկիր կը սե-
պուէր. առաջուց ան տեղը հսկաներ կը բնա-
կէին, ու Ամմոնացի֊ք զանոնք ²Զամզումմիմ կը
21 կոչէին. Որոնք Ենակիմներուն պէս ³մեծ ու
չատ ու երկայնահասակ ազգ մըն էին. բայց
Ցէրը զանոնք բնաջինջ ըրաւ. անոնց առջեւէն,
որ վռնտելին զանոնք, և անոնց տեղը բնա-
22 կեցան. ⁴Ինչպէս որ Սէիր բնակող Եսաւի որ-
դւոցը համար ալ ըրաւ, երբոր ⁵Հռեւեցիները
անոնց առջեւէն. և զանոնք
վռնտելին, ու անոնց տեղը բնակեցան մինչեւ
23 ատ օրս։ Եւ ⁶Աւացիները՝ որ մինչեւ ⁷Գազա
⁸գիւղաքաղաքները մէջ կը բնակէին, զա-
նոնք ալ Կափթորացի֊ք Կափթորացի֊ք չար-
24 դելին, ու անոնց տեղը բնակեցան։) Ելի֊ք,
չուեցի֊ք ու ¹Արնոն ձորէն անցի֊ք. ահա Եսե-
բոնի Թագաւորը՝ Ամօրհացի Սիհոնը ու անոր
երկիրը քու ձեռքդ տուի. սկսէ՛ ժա-
ռանգելու, ու անոր հետ պատերազմ բռնի֊ր։
25 ²Այսօր քու ³երկիւղդ վախը ու սոսկումը բոլոր
երկնից տակը եղող ազգերուն վրայ պիտի
սկսիմ դնել, անոնք որ քու համբաւդ լսող-
ները քու երեսիդ դողան ու տագնապին։
26 Եւ ⁴Կադեմոթի անապատէն եսբոնի Սի-
հոն Թագաւորին ⁵խաղաղութեան խօսքերով
27 դեսպաններ խրկեցի, ըսելով, ⁶Անցնիմ քու
երկրի֊դ. †մեծ ճամբային՝ պիտի երթամ, ո-
28 չի կամ ձախ կողմը չեմ խոտորիր։ Կերակուր
րը ինծի ատակով ծախի֊ր որ ուտեմ, ու ջուրն
ալ ինծի ատակով տուր որ խմեմ. միայն թէ
29 ոտքերովս անցնիմ. ինչպէս որ ⁷Սէիր բնա-
կող Եսաւի որդիքը ու Ար բնակող Մովաբա-
ցիք ինծի ըրին. մինչեւ որ ես Յորդանանին
անցնիմ դէպ ի՛ ան երկիրը, որն որ մեր Ցէր
30 Աստուածը մեզի պիտի տայ։ ⁸Բայց եսբոնի
Սիհոն Թագաւորը չուզեց որ մենք անկէ
անցնինք. ինչու որ ²քու Ցէր Աստուածդ ³անոր
հոգին խստացուցեր էր ու սիրտը կարծրա-
31 ցուցեր էր, որ զանիկա քու ձեռքդ տայ,
ինչպէս որ այսօր ⁴ը պէտք։ Եւ Ցէրը ինծի
ըսաւ, Ահա ⁵Սիհոնը ու անոր երկիրը սկսայ
քու ձեռքդ տալու. սկսէ՛ ⁶անոր երկիրը ժա-
ռանգելու։
32 ⁷Ուստի Սիհոն՝ ինքը իր բոլոր ժողովուր-
դովը Յասայի մէջ մեր դէմ ելաւ, որ մա-
33 ղի հետ պատերազմի։ Եւ ²մեր Ցէր Աստուա-

---

¹ Դն. ժի. 38։
² Ցէս Դն. ժգ. 5։
³ Ցէս Հմր. 10։
⁴ Դն. ԼԶ. 8։
⁵ Դն. ժգ. 6։ ԼԶ. 20—30։ Հմր. 18։
⁶ Ելից. ժգ. 3։
⁷ Երկնի. իե. 20։
⁸ Կամ Անէրիմի

---

¹ Ես. գ. 21։
² ԳԼ. ա. 8։
³ Թուոց. իա. 23։
⁴ ԳԼ. է. 2։ ի. 10։
⁵ Թուոց. իա. 24։ ԳԼ. իթ. 7։
⁶ ԳԼ. է. 2։ 26։
⁷ ԳԼ. գ. 12։ գ. 48։ Ցէս. ժգ. 9։

Դատ. ժո. 19։
† Եբր. Ճամբայէն
⁸ Ցէս Թուոց. ի. 18։ ԳԼ. իգ. 3։ 4։ Դատ. ժո. 17։ 18։
⁹ Թուոց. իա. 23։
¹⁰ Ցէս. ժո. 20։

---

¹ Սապ. իգ. 3։
² Թագ. գ. 16։ Թուոց. իա. 24։ ԳԼ. գ. 16։
³ Հմր. 5։ 9։ 19։
⁴ Թուոց. իա. 33։ Ես. ԳԼ. իթ. 7։
⁵ ԳԼ. ա. 4։

---

⁶ Թուոց. իա. 24։
⁷ Թուոց. իա. 35։
⁸ Եբր. գանիկա, ու նար միացագոց չինը պէտք չար։
⁹ գ Թագ. գ. 13։
¹⁰ ԳԼ. բ. 24։ Սապ. Ա՛դ. 10։ 11։ 12։ Ա՛գ. 19։ 20։ 21։

ծը զանիկա մեր ձեռքը մատնեց, ու ²մենք
անիկա և անոր որդիքը ու անոր բոլոր ժո-
34 ղովուրդը զարկինք. Եւ ³ան առենը անոր
բոլոր քաղաքները առինք, ու ⁴ըր բոլոր քա-
ղաքներուն մէջ եղած էրկի մարդիկը, կնիկ-
ները ու տղաքները ⁵կոտորեցուցինք, անոնց-
35 մէ մէկ մըն ալ ողջ չթողուցինք. Միայն անա-
սունները ու առած քաղաքներուն աւար-
36 ները մեզի առինք. ⁶Արոհէրէն ու ձորին եղեր-
եղած Արոհէրին ու ձորին մէջը եղած քա-
ղաքէն մինչեւ Գաղաադ բնաւ մեզի դէմ դը-
նող քաղաք մը չեզաւ. ²մեր Ցէր Աստուածը
37 ամէնն ալ մեր ձեռքը մատնեց։ Միայն թէ
Ամմոնի որդւոցը երկրին, ու բոլոր ⁸ձարակ ձո-
րին կողերուն և լեռնային քաղաքներուն, ու
²մեր Ցէր Աստուածոյն բոլոր մեզի արգիլած
տեղերուն չմօտեցար։

ԳԼ. Գ

1 Մովսէս կը պատմէ Բասանի Ովգ թագաւորին յաղթուիլը, 11 անոր մահճին մեծութիւնը. 12 Սիհոնի ու Ովգի երկիրները երկուքը ան կու ցեղերուն տրուիլը, 25 և թէ ինչը պէս Քանաան երկիրը մտնելու արտօնութիւն ընդդէմ կը Աստուծմ, 26 և թէ Ցէրը Հրամայեր էր որ միայն հետևէն ուսանի։

1 Անկէ դարձանք՝ Բասանի ճամբան ելանք,
ու ⁹Բասանի Ովգ թագաւորը՝ ինքը իր բո-
լոր ժողովուրդովը ¹⁰Եդրայիի մէջ մեր դէմ
2 ելաւ պատերազմելու համար։ Եւ Ցէրը ին-
ծի ըսաւ, Անկէ մի վախնար, վասն զի անի-
կա ու անոր բոլոր ժողովուրդը ու երկիրը
քու ձեռքդ կու տամ. ու անոր ալ Եսբոնի
մէջ բնակող ³Ամօրհացւոց Սիհոն թագաւորին
3 ըրածիդ պէս ըրէ֊ Եւ մեր Ցէր Աստուածը
Բասանի Ովգ թագաւորն ալ ու անոր բոլոր
ժողովուրդը մեր ձեռքը մատնեց, ու մենք
անոնք չարդեցինք ⁴կանանք, որ անոնցմէ
4 մէկ մըն ալ ողջ չմնաց։ Եւ ⁵ան առենը անոր
բոլոր քաղաքները առինք. ⁶ան քաղաք մըն
ալ չմնաց, որ անոնցմէ առած չըլլանք. վեց
սուն քաղաք՝ այսինքն ⁷բոլոր Արգովբի գա-
ւառը՝ Բասանի մէջ Ովգին թագաւորութիւ-
5 նը։ Ասոնց ամէնն ալ բարձր պարիսպներով,
դռներով ու դռնափակներով ամրացած քա-
ղաքներ էին, անթափառիկ քաղաքներէն ի
6 զատ՝ որոնք թիւա չատ էին։ Եւ զանոնք բը-
նաջինջ ըրինք, ինչպէս որ ⁸Եսբոնի Սիհոն
թագաւորը ըրինք, ամէն քաղաքներու մէջ
մարդիկը, կնիկները ու տղաքները կոտորելով.
7 Նէրով. Սակայն բոլոր անասուններն ու քա-
8 ղաքներուն աւարները մեզի առինք։ Եւ ան

---

¹ Թուոց. իա. 24։
² Թուոց. իա. 35։
³ Եբր. գանիկա, ու նար միացագոց չինը պէտք չար։
⁴ գ Թագ. գ. 13։
⁵ ԳԼ. բ. 24։ Սապ. Ա՛դ. 10։ 11։ 12։ Ա՛գ. 19։ 20։ 21։

նոյն ժամանակին՝ Յորդանանու անդիի կողմը եղող Ամորհացւոց երկու թագաւորներուն
ձեռքէն առնիք երկիրը՝ Առնոն ձորէն մին-
9 չև Հերմոն լեռը։ Սիդոնացիք Հերմոնին Սա-
րիոն կ'ըսեն, բայց Ամորհացիք զանիկա Սա-
10 նիր կը կոչեն։ Բոլոր դաշտի քաղաքները՝
բոլոր Գաղաադը ու Բոլոր Բասանը մինչև
Սալքա ու Եդրայի, Բասանի մէջ եղած Ով-
գին թագաւորութեանը քաղաքները։
11 Քանի Հսկաներուն մնացորդէն միայն բա-
ւանի Ովգ թագաւորը մնացեր էր. ահա անոր
մահիճը՝ որ երկաթէ մահիճ մըն է, Ամմոնի
որդւոցը Ռաբբային մէջը կայ։ Երկայնու-
թիւնը ինը կանգուն է, ու լայնութիւնը չորս
կանգուն է մարդու կանգունով։
12 Ու նոյն ժամանակին մէջ ես մեր առած
երկիրը՝ Առնոն ձորին վրայ եղող Արոերէն
մինչև Գաղաադ լեռանը կէսը՝ իր քաղաք-
ներովը Ռուբինեանց ու Գադեանց տուի։
13 Ու Գաղաադին մնացածը ու բոլոր Բասանը՝
այսինքն Ովգին թագաւորութիւնը՝ բոլոր
Արգովբի գաւառը՝ բոլոր Բասանին հետ որ
Հսկայից երկիր կ'ըսուէր, Մանասէի կէս ցե-
14 ղին տուի։ Ե՝ Մանասեան Յայիր բոլոր
Արգովբի գաւառը առաւ՝ մինչև Գեսուրա-
ցւոց ու Մաքաթացւոց սահմանը, ու անունք
իր անուռվը մինչև այսօր †Բասան-Հաւօթ-
15 յայիր կոչեց։ Մաքիրին
16 տուի։ Ես Գաղաադէն մինչև Առնոն ձորը,
(այսինքն ձորին մէջտեղը որ սահմանն է,)
ու մինչև Ամմոնի որդւոցը սահմանը եղած
Բաբոկ ձորը, Յորդանանու
17 տուի, նաև գաւառը Յորդանանու սահմանը-
վը Քենեռեթէն մինչև գաշտային ծովը, այս-
ինքն Մեղի ծովը, արեւելեան կողմը
եղած Աշեդոթ-փասգային տակը։
18 Ես անոնք ձեզի պատուիրեցի ու ըսի,
Ձեր Տէր Աստուածը ա երկիրը ձեզի ժա-
ռանգութիւն տուաւ. զօրաւոր ըլլալ ամէնքդ
որ կարիճներ էք, զէնքերնիդ առէք, ու Իս-
րայէլի որդւոցը՝ ձեր եղբայրներուն առջեւը
19 անցէք. Բայց ձեր կիներնիդը, ձեր որդիներդ
ու ձեր անասուններդ, (որովհետեւ ձեր անա-
սուններուն շատ ըլլալը գիտեմ,) թող մնան
ձեր քաղաքներուն մէջ՝ որոնք ես ձեզի տուի,
20 Մինչև որ Տէրը ձեր եղբայրներն ալ ձեզի պէս
հանգստացնէ, ու մինչև որ անոնք ալ ժա-

ռանգեն այն երկիրը՝ որն որ Տէր Աստուա-
ծը Յորդանանու անդիի կողմը անոնց պիտի
տայ. ու ետքը Ես ձեզի ամէն մէկը դառնայ
իր ժառանգութեանը՝ որն որ ես ձեզի տուի,
21 Ես Յեսուին պատուիրեցի ըսելով,
Քու աչքերդ տեսան ինչ որ ձեր Տէր Աս-
տուածը ա երկու թագաւորներուն ըրաւ.
անանկ պիտի ընէ Տէրը ան ամէն թագա-
ւորութիւններուն, որոնց վրայ դուն պիտի
22 երթաս։ Անոնցմէ չվախնաք. վասն զի Ձեր
Տէր Աստուածը ինքը կը պատերազմի ձեզի
23 համար։ Ես Տէրոջը աղաչեցի ա-
24 ըսի, Ով Տէր Եհովայ, դուն սկսեցիր քու
մեծութիւնդ ու քու զօրաւոր ձեռքդ քու
ծառայիդ ցուցընելու. վասն զի երկինքի մէջ
կամ երկրի վրայ ո՞վ է ան աստուածը, որ
քու գործերուդ ու քու զօրութիւնդ պէս
25 ընէ։ Կ'ընեմ կարող ըլլայ։ Ճնորհք ըրէ որ
անցնիմ, ու Յորդանանու անդիի կողմի բարի
երկիրը, ան բարի լեռը ու Լիբանանը տես-
26 նեմ։ Բայց Տէրը Ձեր պատճառով ինծի
սրդոտելով՝ իմ խնդիրքս չընդունեց. ու Տէրը
ինծի ըսաւ, Այլ հերիք է քեզի. մէյմին ալ
27 ատ բանը ինծի չդրուագես. Փսգայի գա-
գաթը ելլէ, ու դէպ ի արեւմուտք, հիւսիս,
հարաւ ու արեւելք աչքերդ վերցուր, ու քու
աչքերովդ դիտէ. քանզի դուն ատ Յորդա-
28 նանէն պիտի չանցնիս։ Ու Յեսուին պատուէր
տուիմ անկից զօրացուր, ու անոր սիրտ տուր.
քանզի անկից պիտի անցնի ատ ժողովուրդին
առջեւը, և քու դիտելու երկիրդ անկից պի-
29 տի ժառանգեցընէ անոնց։ Ուստի մենք Տո-
ղմոն մէջը Բեթփեգովրի դիմացը նստանք։

ԳԼ· Դ

1 Մոսէս Աստուծոյ հնազանդելու կը յորդորէ Իսրայէլացիները· 41 ու Յորգանանու անդիի կողմը երեք ապաստանի քաղաք կը զատէ։

1 Եւ հիմա, ով Իսրայէլ, համ քեզի սորվե-
ցուցած կանոններս ու դատաստաններս մը-
տիկ ըրէք, որ ընեք՝ ընելով ողջ մնաք, ու
մտնէք ժառանգէք ան երկիրը որն որ ձեր
Հայրերուն Տէր Աստուածը ձեզի կու տայ։
2 Ձեզի պատուիրած խօսքիս վրայ բան մը
չաւելցընէք, ու անկէ բան մը չպակսցընէք,
այլ ձեր Տէր Աստուծոյն պատուիրանքները
3 պահէք, որոնք ես ձեզի կը պատուիրեմ։ Ձեր

աչքերը տեսան ինչ որ Տէրը Բեելփեգովրին
ըրաւ. վասն զի քու Տէր Աստուածդ բնչ-
փեգովրին եանէն դացող բոլոր մարդիկը
4 ձեր մէջէն կորսնցուց։ Բայց դուք որ ձեր
Տէր Աստուածդին յարեցաք, ամէնդ այսօր
5 ողջ եք։ Նայ ձեզի կանոններ ու դատաս-
տանքներ սորվեցուցի, ինչպէս որ իմ Տէր Աս-
տուածս ինծի պատուիրեց, որ գանոնք՝ ի
գործ դնէք ան երկրին մէջ, ուր որ պիտի
6 մտնէք ժառանգելու համար։ Ուստի դուք
պահեցէք ու ըրէք. վասն զի ձեր իմաս-
տութիւնը ու հանճարը ա պիտի ըլլայ ազ-
գաց առջեւը, որոնք ա բոլոր կանոնները լը-
սելով պիտի բանեն, իրաւցընէ ա մեծ ազգը
խելացառն ու հանճարեղ ժողովուրդ մըն է։
7 Քանի՞ ազգը այնչափ մեծ է, որ Ինր
աստուածները իրեն մօտ ըլլան, ինչպէս որ
մեր Եհովայ Աստուածը ամէն բա-
8 նի մէջ որ անկէ կը խնդրենք։ Ու ո՞ր ազգը
այնչափ մեծ է, որ իմ այսօր ձեր առջեւը դը-
րած ա բոլոր օրէնքիս նման արդար կա-
9 նոններ ու դատաստաններ ունենայ։ Միայն
քեզ ազէկ նայէ, ու ի քու հոգւոդ շատ ըլ-
դալիմին ըրէ, որ չերլլայ թէ աչքերուդ
տեսած բաները մոռնաս, և չերլլայ թէ կե-
նագդ բոլոր օրերուն մէջ քու սրտէդ ելլեն.
այլ ծանուցէք քու որդիներուդ ու որդւոցդ
10 որդիներուն տորվեցընես։ Այն օրը որ դուն
Քորէբ քու Տէր Աստուածդդ առջեւը կեցեր
էիր, Տէրը ինծի ըսաւ, ժողովուրդը ինծի
ժողվէ, ու իմ խօսքերս լսել պիտի տամ անոնց,
որպէս զի սորվին ինծի վախնալը որչափ
օրեր որ երկրի վրայ պիտիապրին, ու իրենց
11 որդիներուն ալ սորվեցընեն։ Եւ դուք մօտե-
նալով՝ լեռանը տակը կայնեցաք. ու լեռը
խառաբով, ամպով ու մեռախուղով ծածկուած,
12 *մինչև երկինքը՝ կրակով կը բորբոքէր։ Ու
Տէրը կրակին մէջէն ձեզի խօսեցաւ. Ես դուք
ձայն խօսքերուն ձայնը լսեցիք. ու նմանութիւն
13 մը չտեսաք, բայց միայն ձայն լսեցիք։ Եւ իր
ուխտը՝ հոսաը պատուիրանքները ձեզի իմա-
ցուց, ու պատուիրեց որ անոնք ընէք. և Ես
նոնք երկու հատ քարէ տախտակներու վրայ
14 գրեց։ Եւ Տէրը ինծի պատուիրեց,
որ ձեզի կանոններ ու դատաստաններ սորվե-
ցընեմ, որ զանոնք՝ ի գործ դնէք ան երկրին
մէջ, ուր որ պիտի մտնէք ժառանգելու համար։

15 Աբրհամ ձեր հոգիներուն ազէկ զգուշա-
թիւն ըրէք. որովհետեւ ան օրը որ Տէրը
Քորէբ ըսիս կրակին մէջէն ձեզի խօսեցաւ,
16 դուք ոնմանութիւն մը չտեսաք. Զբլլայ որ
տանօրինէք, ու ձեզի կուռք մը նմ որ և իցէ
†բանի պատկերը՝ Կամ արու և կամ էգ ձեւ
17 նմանութիւնը, կամ երկրի վրայ եղող անասունի
մը նմանութիւնը, կամ օդին մէջ թռչող թռչ-
18 ուր նմանութիւնը, կամ երկրի
վրայ սողացող մը նմանութիւնը, կամ
երկրին տակը ջուրերու մէջ եղող ձուկի մը
19 նմանութիւնը չլինիք։ Նաև չերլլայ որ աչքերդ
երկինքը վերցընելով, ու արեւը կամ լուսինը
կամ աստղերը՝ ամբողջ բոլոր զօրքը տես-
նելով խաբուիս, ու դանոնց երկրպագութիւն
ընես, և անոնք պաշտես. որովհետեւ քու
Տէր Աստուածդ զանոնք բոլոր երկնից տակը
20 եղող ազգերուն համար կարգաւորեց։ Բայց
Տէրը ձեզ առաւ, ու ձեզ երկաթի հնոցէն՝
եգիպտացւոց հանեց, որ իրեն ‡սեպհական
ժողովուրդ ըլլաք, ինչպէս որ այսօր եղած է։
21 Եւ Տէրը ձեր պատճառով ինծի սրդոտե-
լով երդում ըրաւ որ Յորդանանէն չանցնիմ, ու
չմտնեմ ան բարի երկիրը՝ որն որ քու Տէր
Աստուածդ քեզի կու տայ ժառանգելու հա-
22 մար։ Ապ հոս ա երկրիս մէջ պիտի մեռնիմ,
ու Յորդանանէն պիտի չանցնիմ. բայց դուք
պիտի անցնիք ու տան բարի երկիրը պիտի
23 ժառանգէք։ Զգոյշ կեցէք, Զբլլայ որ ձեր
Տէր Աստուածոյն ձեզի հետ ըրած ուխտը մո-
նաք, ու ձեզի կուռք մը նմ որ և իցէ բա-
նի մը նմանութիւնը չլինէք, որն որ քու Տէր
24 Աստուածդ քեզի արգիլեց։ Քանզի Քու
Տէր Աստուածդ միշտ կրակ է. անիկա Նա-
խանձոտ Աստուած է։
25 Երբոր դուք որդիներ ու որդւոց որդիներ
ծնանելու ըլլաք, և ան երկրին մէջ շատ տարի
նստելու ըլլաք, ուխտանիք եմ որ անօրէ-
նիք, և կուռք մը նմ որ և իցէ բանի նմա-
նութիւնը չլինէք, ու Ձեր Տէր Աստուածոյն
աչքը չարութիւն ընէք ու զանիկա բարկա-
26 ցընէք, Այսօր երկինքը ու երկիրը ձեզի վկայ
կը բռնեմ, որ դուք անպատճառ շուտով ան-
տի կորսուիք ան երկրէն, որն որ Յորդանա-
նէն անցնելով պիտի ժառանգէք. ան տեղը
կեանքերնիդ երկար պիտի չըլլայ, այլ բոլո-
27 վին ջնջուիլ պիտի ըլլաք։ Ու Տէրը Ձեզ

ա Գլ· գ· 48· Սաղ· իե· 6։
ա Մն· կ· 25։
բ Գլ· գ· 49։
գ Ելս· ժգ· 5։ ժգ· 11։
դ Ծն· ժգ· 5։
ե Կամ յատկութիւնն։
զ Ելմ· բ· 9։
է բ Թագ· ժբ· 26։ Եբհմ· իե· 2։ Ե. Գվկ· իե· 20։
ը Գլ· բ· 36։ Ելս· ժբ· 2։
թ Թագ· լբ· 33։ Ելս· ժբ· 6։ ժգ· 8։ Ես։
ժ Ելս· ժգ· 29։
ի ա Մն· բ· 22։
լ Ելս· ժգ· 13։ բ Թագ· գ· 5։ ժ· 6։
խ Թագ· լբ· 41։
ծ՝ Յայտիլի գիւղա-քաղաքներուն Բա-
ռանէ։
կ Գլ· գ· 46։ Ես։
հ Ելս· իբ· 4։
ձ Թագ· իե· 18։
ղ Եբէր· որ գուն Հան-
ի՝անչխոս։
մ Եվ· ժգ· 14։ Գլ· ա· 30։ բ· 3։
յ Ելս· ժգ· 8։ 9։
ն Գլ· ժա· 2։
շ Եվ· ժե· 11։ բ Թագ· ե· 22։ Սաղ· հա·
19։ Ժգ· 8։ ձԹ· 6։ 8։
ո Եվ· գ· 8։ Գլ· գ· 22։
չ Թագ· բ· 12։ իե· 14։ Գլ· ա· 37։ լա· 2։ լբ· 51։ 52։ ԼԴ· 4։ Սաղ· ձչ· 32։
պ Թագ· իե· 12։
ջ Թագ· իե· 18։ 23։ Գլ· ա· 38։ լա· 3։ 7։
ռ Գլ· գ· 46· ԼԴ· Շ։
ս Գլ· ժԹ· 37։ բ· 8։ իբ· 31։ Գլ· ե· 1։ բ· 1։ Եզեկ· բ· 11։ Հաւմ· ժ· 5։
վ Գլ· ժբ· 52։ Ելս· ա· 7։ Առակ· լ· 6։ ժ· 25։ 15։ Յայտ· իբ· 18։ 19։
տ Գլ· ե· 4։ 22։
ր Ես· 33։ 36։
ց Ել· բ· 22։ գ Թագ· ժԹ· 12։
ւ Գլ· Թ· 9։ 11։
փ Ել· ԼԴ· 28։
ք Ել· իգ· 12։ լա· 18։ իբ· 10։
օ Ել· ժԹ· 18։ Գլ· ե· 23։
ֆ Եբէր· մինչև երկինք կ'ըսեն սիրուած

ա Ել· բ· 4· 5· Ես· 23։ Գլ· ե· 8։
բ Եբէր· Նմանութիւն
գ Հաւմ· ա· 23։
դ Գլ· ժե· 3։ Ելս· լա· 20· 27։
ե Ծն· բ· 1։ գ Թագ· ժե· 16։ իա· 3։
զ Հաւմ· ա· 23։
է ը Թագ· բ· 51։ Եբհմ· ժա· 4։
թ Ել· ժԹ· 3։ Գլ· ժ· 29։
ժ Եբէր· Ժամանակաւո-
րական
ի Հաւմ· ա· 23։
լ Թագ· ե· 12։ Գլ· ա· 37։ գ· 26։
խ Ելս· բ Կես· ա· 13։ 14։ 15։
ծ Գլ· գ· 27։
կ Գլ· գ· 25։
հ Ես· 9։
ձ Ես· 10։ Ել· ի· 4· 5։
ղ Թ· 29։ լբ· 9։
մ Եբէր· Ժամանակա-
կից
յ Թագ· բ· 12։ Գլ· ա· 37։ գ· 26։ 27։ 14։ 15։
ն Գլ· գ· 27։
շ Գլ· գ· 25։
ո Ես· 9։
չ Ես· 10։ Ել· ի· 4· 5։
պ Ել· իգ· 17։ Գլ· Թ· 3։ Նա· ԼԴ· 14։ Եբր· ժբ· 29։
ջ Ել· ի· 5։ Գլ· գ· 15։ Նա· իբ· 8։
ռ Ես· 16։
ս Գլ· ե· 18· 19։ Ես· ա· 2։ Միք· գ· 2։
վ Գլ· իգ· 33։ Գլ· իբ· 62· 64։ Գվկ· ա· 8։

ագդերուն մէջ պիտի ցրուէ , ու Դաւ սակաւա-
թիւ պիտի մնաք ան ազգերուն մէջը , ուր որ
28 Տէրը ձեզ պիտի քշէ : Եւ Հոն մարդու ձեռ-
քով չշինուած քարէ ու փայտէ աստուածներ
պիտի պաշտէք , որոնք ոչ կը տեսնեն , ոչ կը
29 լսեն , ոչ կ՚ուտեն ու ոչ կը հոտուըտան : Եւ
հոն քու Տէր Աստուածդ պիտի փնտռես . ու
թէ որ զանիկա բոլոր սրտովդ և բոլոր հոգւո-
30 վըդ փնտռելու ըլլաս , պիտի դտնես : Երբոր
քու վրադ նեղութիւն գայ ու աս բոլոր բա-
ները հասնին օրերը , քեզի պատահին , թէ որ
Տէր Աստուածդդ դառնաս ու անոր խօսքը
31 մտիկ ընես , քու Տէր Աստուածդ՝ հոգթոմած
Աստուած ըլլալուն համար՝ քեզ պիտի չթո-
ղու , ու քեզ չկորսնցնէ . ու նաև քու հայ-
րերուդ երդումը բրած ուխտը պիտի չմոռնայ :
32 Այդ հին գնացէ առաջ եղած առջի օրերուն
համար՝ որոնցմէ Աստուած մարդը երկրի
վրայ առեղծած օրէն մի վեր՝ երկնից մէկ ծայ-
րէն մինչև մէկալ ծայրը հարցուր , թէ արդեօք
ասոր պէս մեծ բան մը եղած է , ու ասոր պէս
33 բան մը լսուա՞ծ է : Ազգ հօր մէկ ապդ մը կրա-
կին մէջէն խօսող Աստուծոյն ձայնը քու լսա-
34 ծիդ պէս լսեր ու ողջ մնացե՞ր է : Կամ թէ
Աստուած մէկ ազգը ազգի մը մէջէն իրեն
առնելու համար փորձերով , հրաշքներով ,
զարմանալի գործքերով , պատերազմով , հզո-
րաւոր ձեռքով ու երկար բազուկով և մեծ
ահարկուքիւններով գալ ուզե՞ր է , ինչպէս
որ ձեր Տէր Աստուածը Եգիպտոսի մէջ ձեզի
համար ասոնց բոլոր բաներէն բրաւ ձեր աչքերուն
35 առջեւը : Ասիկա քեզի ցուցուցաւ , որ գիտ-
նաս թէ Եհովան ինքը հո՛ Աստուած է . չկայ
36 կէ ուրիշ Աստուած չիպայ : Երկնէ խրատելու հա-
մար իր ձայնը երկինքէն լսել տուաւ քեզի ,
ու երկրի վրայ իր մեծ կրակը քեզի ցուցուց ,
37 ու անոր խօսքերը կրակին մէջէն լսեցիր : Եւ
քու հայրերդ սիրելուն համար անոնցմէ ետ-
քը անոնց սերունդը ընտրեց , ու իր ներկա-
յութեամբը մեծ զօրութիւնով քեզ Եգիպտո-
38 սէն հանեց . Որպէս զի քեզմէ մեծ ու զօ-
րաւոր ազգեր քու առջեւէդ վռնտէ , ու քեզ
անոնց երկիրը քեզի ժառանգութիւն
39 տայու , ինչպէս որ այսօր կը տեսնուի : Եւ այս-
օր գիտցիր ու սրտիդ մէջը դիր , որ վերը
երկինքով մէջ ու վարը երկրիս վրայ Եհովան
40 ինքը հո՛ Աստուած է , ուրիշ մը չկայ : Հետ-
ևի անոր կանոնները ու պատուիրանքները
պահես , որոնք ես այսօր քեզի կը պատուի-
րեմ , որ քեզի ու քեզմէ ետքը քու որդւոցդ
ապէկ ըլլայ , ու նաև քու օրերդ երկար ըլլան
ան երկրին վրայ՝ որն որ քու Տէր Աստուածդ
քեզի կու տայ մշտնջենապէս :
41 Անոնցմէ Մովսէս Յորդանանէ սապին
կողմը դէպ ի արեւելք վերեւ քաղաք զատից .
42 Որպէս զի երկկոտնկ ու մէկալ օրէնքէ ա-
ռաքելութիւն չունեցող , ու անդամահարելով իր
դրացին մեռցնող մարդասպանը հոն փախչի ,
ու ան քաղաքներուն մէկուն մէջ փախչելով ազէ
43 մնայ : Ռուբինեանց համար դաշտային երկրի
վրայ անապատին մէջ Բեսորը , և Գադեանց
համար Գաղաադացւոց մէջ Ռամոթը , ու Մանա-
սեանց համար Բասանի մէջ Գովղանը ըսաւ :
44 Ասիկա է ան օրէնքը որ Մովսէս իսրայէ-
45 լի որդւոց առջեւը դրաւ : Եւ ասոնք են ան
վկայութիւնները , կանոնները և դատաստան-
ները , որոնք Մովսէս իսրայէլի որդւոցը խօ-
սեցաւ՝ անոնց Եգիպտոսէն եղած ատեներ ,
46 Յորդանանէ սապին կողմը Բեթփեղովրին
դիմացի հովիտին մէջ , Եսբոնի մէջ բնակող
Ամորհացւոց Սիհոն թագաւորին երկրին մէ-
47 ջը , որ Մովսէս ու իսրայէլի որդիքը զար-
կին երկրնոյ Եգիպտոսէն եղած ատենը , Եւ
անոր երկիրը ու Բասանի Ովգ թագաւորին
48 երկիրը՝ այսինքն Յորդանանէ սապին արե-
ւելեան կողմը եղած բոլոր դաշտը մինչև Աս-
49 փալտային ներքեւը դաշտի ծովուն քովը ժա-
ռանգեցին :

ԳԼ · Ե

1 Քովերի մէջ եղած ուխտը : 6 Տասը պատուիրանները : 22 Ժողովուրդին ազաչանքին վրայ Մովսէս Աստուծմէ օրէնքը կ՚ընդունի :

1 Եւ Մովսէս բոլոր Իսրայէլը կանչեց ու անոնց
ըսաւ , Լսէ , ով Իսրայէլ , ատ կանոնները ու
դատաստանները որոնք ես այսօր ձեր ականջ-
ներուն կը խօսիմ . սորվեցէք անոնք և ըղ-
2 դուշութեամբ ի գործ դրէք : Մեր Տէր Աս-
տուածը Քովերի վրայ մեզի հետ ուխտ ըրաւ :
3 Տէրը հա՛ս ուխտը մեր Հայրերուն հետ չըրաւ ,
հապա մեզի հետ , որ մենք ամէնքս այսօր
4 հոս ողջ ենք : Տէրը լուանը վրայ կասկին
մէջէն մեզի հետ դէմ առ դէմ խօսեցաւ .
5 (Ես անառնեը Տէրոջը ու ձեր մէջը կայ-
նեցայ , որ Տէրոջը խօսքերը ձեզի պատմեմ .
վասն զի դուք կրակէն վախնալով լեռը չե-
լաք .) և ըսաւ ,
6 Ես եմ Եհովայ քու Աստուածդ՝ որ քեզ
եգիպտոսի երկրէն՝ ծառայութեան տունէն
հանեցի :
7 Ինծմէ զատ ուրիշ աստուածներ չունենաս :
8 Դուն քեզի կուռք չշինես , ոչ ալ վերը
երկինքի մէջ՝ կամ վարը երկրի վրայ՝ կամ եր-
կրին տակի ջուրերուն մէջ եղած բաներուն մէկ
9 նմանութիւնը . Անոնց երկրպագութիւն չը-
նես , ու զանոնք չպաշտես . Ինչու որ ես քու
Տէր Աստուածդ՝ նախանձոտ Աստուած եմ ,
Հոր կը հատուցանեմ հայրերուն անօրէնութիւ-
նը որդւոցը վրայ՝ մինչև անոնց երրորդ ու
10 չորրորդ ազգը՝ որ կ՚ատեն զիս . Եւ կ՚ողոր-
միմ անոնց մինչև հազար ազգը՝ որ կը սիրեն
զիս ու իմ պատուիրանքներս կը պահեն :
11 Տէրոջը քու Աստուծդդ անունը պարապ
տեղը բերանդ չառնես . Ինչու որ Տէրը իր
անունը պարապ տեղը բերո՞ առնողը անմեղ
պիտի չսեպէ :
12 Հանգստութեան օրը զգուշութիւն ըրէ
սորը պահելու , ինչպէս որ քու Տէր Աս-
13 տուածդ քեզի պատուիրեց : Վեց օր պիտի
14 աշխատես ու բոլոր գործքդ ընես . Բայց եօթ-
ներորդ օրը Տէրոջը քու Աստուծդդ Հան-
գստութեան օրն է . Ո՛րեւէ գործ մը չգործես ,
ոչ դուն , ոչ քու որդիդ , ոչ քու աղջիկդ ,
ոչ քու ծառադ ու աղախինդ , ոչ քու եզդ
ու էշդ , ոչ քու ամէն անասունդ , ոչ ալ քու
անդ մէջ եղած օտարականդ , որ քու ծա-
ռադ ու աղախինդ ալ քեզի պէս հանգստա-
15 նայ . Եւ միտքդ բերես որ դուն եգիպտոսի
երկրին մէջ ծառայ էիր , ու քու Տէր Աս-
տուածդդ Հզօրաւոր ձեռքով ու բարձր բազու-
կով քեզ անկէ հանեց . անոր համար քու Տէր
Աստուածդդ քեզի պատուիրեց որ Հանգստու-
թեան օրը պահես :
16 Պատուէ քու հայրդ ու մայրդ , ինչպէս ո-
րով քու Տէր Աստուածդդ քեզի պատուիրեց , Հո-
քու օրերդ երկար ըլլան , ու քեզի ապէկ ըլլայ
ան երկրին վրայ՝ որն որ քու Տէր Աստուածդդ
քեզի կու տայ :
17 Պատուիրեր մի ըներ :
18 Եւ շնութիւն մի ըներ :
19 Եւ գողութիւն մի ըներ :
20 Ու քու դրացիիդ դէմ սուտ վկայութիւն
մի ըներ :
21 Եւ քու դրացիիդ կնկանը մի ցանկար . քու
դրացիիդ տանը՝ կամ անոր արտին՝ կամ անոր
ծառային՝ կամ անոր աղախինին՝ Հո՛ անոր է-
շին՝ կամ անոր էշուն՝ և քու դրացիիդ ամէ-
նևին մէկ բանին մի ցանկար :
22 Տէրը աս խօսքերը լեռանը վրայ կրակին ,
ամպին ու մեռամուխին մէջէն բարձր ձայ-
նով ձեր բոլոր ժողովքին զրուցեց , և ուրիշ
բան չաւելցուց . ու երկու հատ քարէ տախ-
տակի վրայ գրեց զանոնք , ու ինծի տուաւ :
23 Դուք լեռանը կրակով վառած ատենը , երբոր
խաւարին մէջէն ան ձայնը լսեցիք , իմ քովս
եկաք դուք , այսինքն ձեր ցեղերուն բոլոր
24 ղեկաւորները և ձեր ծերերը , ու ըսիք , Ա՛ն-
մեր Տէր Աստուածը իր փառքը ու մեծու-
թիւնը մեզի ցուցուց , ու Հոնոր ձայնը կրա-
կին մէջէն լսեցինք . այսօր տեսանք որ Ա-
ստուած մարդու հետ խօսեցաւ , ու հ՚ոդը
25 ողջ մնաց : Եւ հիմա մենք ինչո՞ մեռնինք .
(քանզի աս մեծ կրակը մեզ պիտի ապառէ .)
Թէ որ մենք մեր Տէր Աստուածդն ձայնը մէ-
26 ւելու բլլանք , պիտի մեռնինք : Վա-
րուն պի բոլոր մարմնոյն ո՞վ է որ կրակի մէ-
ջէն խօսող կենդանի Աստուծոյն ձայնը մեզի
27 պէս լսեց ու ողջ մնաց : Դուն մօտեցիր և
մեր Տէր Աստուածդն բոլոր ըսելու խօսքը լսի ,
ու Հմեր Տէր Աստուածը քեզի հետ ինչ որ
խօսի , դուն մեզի լսէ . մենք մտիկ կ՚ընենք
28 ու կը կատարենք : Եւ Տէրը ձեր խօսքերուն
ձայնը լսեց , երբոր դուք ինծի կը խօսէիք ,
ու Տէրը ինծի ըսաւ , Ա՛ս ժողովուրդին քեզի
բսած խօսքերուն ձայնը լսեցի . տանոնց ամէն
29 բսածը չմոռցաւ է : Երանի թէ անոնց սիրտն
ալ անոնկ ըլլար , որ ինծմէ վախնալով իմ
բոլոր պատուիրանքներս միշտ պահէին , որ
իրենց ապէկ ըլլար՝ ու իրենց որդւոցն ալ
30 յաւիտեան : Գնա անոնց ըսէ , Դուք ձեր
31 վրաններդ դարձէք : Բայց դուն հոս իմ հետս
կեցիր , Ես բոլոր անոնց ատրվէցքներս պա-
տուիրանքներդ , կանոններդ ու դատաստան-
ներդ քեզի ըսեմ , որ ըսածդ կատարեն ան
երկրին մէջը՝ որն որ ես անոնց կու տամ ժա-
ռանգութեան համար :
32 Այդ զգոյշ եղէք ձեր Տէր Աստուծոյն ձե-
ղի պատուիրածին պէս ընելու , Ու աջ դին

33 կամ ձախ գին չվաճառիք ։ Զկեր Տէր Աստուծոյն ձեզի պատուիրած բոլոր ճամբաներուն մէջը քալէք, որ ապրիք, ու ձեզի ապէկ ըլլայ, և ձեր ժառանգելու երկրին մէջ երկայնակեաց ըլլաք ։

ԳԼ· Զ

1 Մոփռէս կը սորվեցնէ թէ օրէնքին յուժը հնազանդութիւնն է, ։ ա. կը յորդորէ որ հնազանդին ։

1 Եւ սա՛նք են ՚ան պատուիրանները, կանոնները ու դատաստաններըը, որ ձեր Տէր Աստուածը ըսել պատուիրեց ձեզի սորվեցը-
2 նելու համար, որ ձեր մնայեալ ու ժառան-գելու երկրին մէջ ՚ի դործ դնէք քանի՛ · ՚Որ-պէս դի քու Տէր Աստուածդ վախնաս, ու անոր ամէն կանոնները ու պատուիրանքները՝ որ ես քեզի կը պատուիրեմ, քու կենացդ բոլոր օրերուն մէջ պահես, թէ դուն, թէ քու որդիդ ու թէ քու որդւոյդ որդին, ՚որ
3 քու օրերդ երկար ըլլան ։ Ալդ, ով Իսրա-յէլ, մտիկ ըրէ, ու զդուշանաս ըրէ քանի՛ կատարելու, որ քեզի ապէկ ըլլայ, և ՚դուն ու մեզը բոլոր երկրին վրայ խիստ շատնաս, ՚ինչպէս որ քու Հայրերուդ Տէր Աստուածը քեզի խոստացաւ ։
4 ՚Ով Իսրայէլ, մտիկ ըրէ· մեր Տէր Ա-
5 ստուածը ՚մի միայն՚ Տէր է ։ Ու ՚քու Տէր Աս-տուածդ զբոլոր սրտովդ, բոլոր հոգւովդ ու
6 բոլոր զօրութիւնովդ սիրես ։ Եւ ՚սա խօսքե-րը որ ես այսօր քեզի պատուիրեցի, քու
7 սրտիդ մէջը ըլլան· Ու ՚անոնք քու որդւոց-դըդ կրկին և կրկին անգամ սորվեցընես· և թէ տանդ մէջ նստած ատենդ, թէ ճամբայ քալած ատենդ, և թէ պառկելու ու ելլե-
8 լու ատենդ անոնց վրայով խօսիս· ՚Ել զա-նոնք նշանի համար ձեռքիդ վրայ կապես, ու ճակատնոցի հասար աչքերուդ միջտեղը
9 ըլլան· Դարձ անոնք քու տանդ դրանդեա-ցը վրայ և դուռներուդ վրայ դրես ։
10 Ու երբոր քու Տէր Աստուածդ քեզ տա-նի այն երկիրը՝ զոր ՚ան հաստատ քու Հայրերուդ Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին երդում ըրաւ, որ քեզի մեծ ու շնորհկալ քաղաքներ
11 տայ, ՚որոնք դուն չշինած չես, Եւ ամէն բա-րիքներով լեցուած տաներ որոնք դուն լեցու-

ցած չես, ու փորուած ջրհորներ որոնք դուն փորած չես, այդիներ ու ձիթենիներ որոնք դուն անոնց չես · ու ՚երբոր ուտես ու կշտանաս,
12 Զգոյշ կեցիր, որ չըլլայ թէ քեզ եգիպտոսի երկրին՝ ծառայութեան տունէն հանող Տէրը
13 մոռնաս ։ ՚Քու Տէր Աստուածդմէդ վախնաս, ու պաշտես, և ՚անոր անուամբ երդում
14 ընես ։ Չաստ աստուածներուն՝ չձեր բոլոր-ակից ազգ ժողովրդոց աստուածներուն հետ
15 չերթաք· (Վասն զի ՚քու Տէր Աստուա-ծդ որ քու մէջտեղդ է, նախանձոտ Աս-տուած է· ՚չըլլայ որ քու Տէր Աստուածդոյդ բարկութիւնը քու վրադ բորբոքի, ու քեզ երկրի երեսէն բնաջինջ ընէ ։
16 Զկեր Տէր Աստուածը չփորձէք, ՚ինչպէս որ
17 Մասսայի մէջ փորձեցիք ։ Զկեր Տէր Աստու-ծոյն պատուիրանքները, ու ձեզի պատուի-րած վկայութիւնները ու կանոնները զդու-
18 շութեամբ պահեցէք ։ Եւ ՚Տէրոջը աչքին ինչ որ ուղիղ ու հաճելի է, ան ընես, որ քեզի ապէկ ըլլայ, ու մտնես ժառանգես այն բա-
19 րի երկիրը՝ որն որ Տէրը քու Հայրերուդ երդում ըրաւ Ամէնքը քու թշնամիներդ քու առջեւդ հալածես, ինչպէս որ Տէրը խոսաւ ։
20 Երբոր վաղը քու որդիդ քեզի հարցընէ ու ըսէ թէ ի՞նչ պիտի ըլլան այն վկայութիւն-ները, կանոնները ու դատաստանները, որոնք որ մեր Տէր Աստուածը ձեզի պատուիրեց·
21 Անոնքը քու որդւոյդ պիտի ըսես, Մենք եգիպտոսի մէջ փարաւոնին ծառայ էինք, և Տէրը հզօրաւոր ձեռքով մեզ եգիպտոսէն
22 հանեց· ՚Եւ Տէրը մեր աչքերուն առջեւը եգիպտոսի վրայ, փարաւոնին վրայ ու անոր բոլոր տանը վրայ մեծ ու †սոսկալի նշաններ
23 ու հրաշքներ ըրաւ· Եւ մեզ անկից հանեց, որ մեզ տանի ու մեր Հայրերուն երդումով
24 խոստացած երկիրը տայ մեզի ։ Ուստի Տէրը մեզի պատուիրեց, որ սա բոլոր կանոնները ՚ի դործ դնենք, ՚ու մեր Տէր Աստուածմէն վախնանք, ՚որ մեզի ապէկ ըլլայ միշտ, ու
25 ՚ողջ պահէ մեզ, ինչպէս որ ենք այսօր ։ Եւ թէ որ մեր Տէր Աստուծոյն առջեւը սա բոլոր պատուիրանքները զդուշութեամբ կատարենք, ինչպէս որ ինքը մեզի պատուիրեց, ՚ան մե-զի արդարութիւն պիտի սեպուի ։

1 Ուրիշ ազգայ հետ հաղորդակցութիւն ընելը կ'արգիլուի, և կոպաշարութիւնէն ազատ ըլլալու համար, 6 և Աստուծոյ սեպհական ժողովուրդ ըլլալու համար, 9 քանզի Աստուած պարտած ու սրբ. գոր է, 12 և խոստացեալ օրհնութիւն ստանալու պատճառներուն մէջ ։

1 Երբոր ՚քու Տէր Աստուածդ տանի քեզ՝ ան երկիրը, ուր որ պիտի մտնես ժառանգելու համար, ու քու առջեւդ շատ ազգեր հալա-ծէ, այսինքն ՚Քետացիները, Գերգեսացինե-րը, Ամորհացիները, Քանանացիները, Փերե-զացիները, Խեւացիները ու Յեբուսացիները, այս եօթը ազգերը որոնք ՚քեզմէ մեծ ու զո-
2 րաւոր են, Ու երբոր քու Տէր Աստուածդ ՚զանոնք քու ձեռքդ տայ, զանոնք զարնես ՚ու բոլորովին կործանցընես· ուրիշոյ հետ ուխտ չընես ու անոնց չողորմիս· Ոչ ալ ՚անոնց հետ խնամութիւն ընես, քու աղջիկդ անոր որդւոյն չտաս, ու անոր աղջիկը քու որդւոդ չառնես·
4 Վասն զի քու որդւոյդ իմ ծառայութենէս պիտի դարձընեն ուրիշ աստուածներ պաշ-տելու· ՚Ու Տէրոջը բարկութիւնը ձեր վրայ բորբոքելով ձեզ շուտով պիտի կորսընցընէ ։
5 Սակայն անոնց ասանկ ըրէք· ՚Անոնց սեղան-ները կործանեցէք, անոնց արձանները խոր-տակեցէք, անոնց Աստարտեայ ծիսերը կտրեցէք, ու անոնց քանդակուած կուռքերը կրակով
6 այրեցէք ։ ՚Քանզի դուն քու Տէր Աստուածդոյդ սուրբ ժողովուրդն ես· Ձ ՚քու Տէր Աստուածդ երկրի երեսին վրայ եղող բոլոր ազգերուն մէջէն քեզ ընտրեց, որ դուն անոր սեպհա-
7 կան ժողովուրդը ըլլաս ։ Տէրը որ ձեզ սիրեց ու ընտրեց, ամէն ազգերէն շատ որ ըլլաք՝ նոյն համար չէ, քանզի դուք ամէն ազգե-
8 րէն քիչ էիք· Այլ ՚Տէրը ձեզ սիրելուն համար, ու ՚ձեր հայրերուն երդած երդումը պահելու համար, ՚Տէրը ձեզ զօրաւոր ձեռ-քով ծառայութեան տունէն հանեց, Ձ եգիպ-տացւոց փարաւոն թագաւորին ձեռքէն ազա-
9 ռեց ։ Ալդ գիտցիր որ քու Տէր Աստուածդ ինքն է Աստուած, հաւատարիմ Աստուածը, ՚որ կ'ընէ որ սիրողներուն ու իր պատուիրանք-ները պահողներուն մինչեւ հազար ազգը ուխտ
10 ու ողորմութիւն կը պահէ, Եւ ՚ղինքը ատող-ներուն ալ երեսին երեսին դէմ պատիժը կու-ա, ու զանոնք կը կորսընցընէ· ՚Ղինքը ա-տողին պարտէզ չուշացըներ, անոր երեսը կա-

11 տայ ։ Ուրեմն պահէ դուն այն պատուիրանք-ները, կանոնները ու դատաստանները՝ որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ, որ զանոնք ընես ։
12 ՚Որովհետեւ որ սա դատաստանները լսելով անոնք պահես ու ՚ի դործ դնես, քու Տէր Աս-տուածդ ալ քեզի համար ՚քու հայրերուդ եր-դում ըրած ուխտը ու ողորմութիւնը պիտի
13 պահէ· Նաեւ ՚քեզ պիտի սիրէ և քեզ օրհ-նէ ու քեզ պիտի շատցնէ· և ՚քու որովայ-նիդ պտուղը, քու երկիրդ պտուղը, քու ցո-րնդ, քու գինիդ, քու եղդ, կովերուդ ծնունդը ու ոչխարներուդ հօտերը պիտի օրհ-նէ ան երկրին վրայ՝ որն որ Տէրը ՚քու հայրե-
14 րուդ երդում ըրաւ քեզի տալու ։ Դուն ա-մէն ազգերէն աւելի օրհնեալ պիտի ըլլաս· ու ձեր մէջը և ձեր անասուններուն մէջը ՚թէ արուներէն և թէ էգերէն ամուլ պիտի չգտ-
15 նուի ։ Եւ Տէրը ամէն հիւանդութիւնները քեզմէ պիտի վերցնէ· ու ՚ան եգիպտացւոց դէշ ցաւերը՝ որոնք դուն դիտես, բնաւ քու վրադ պիտի չբերէ, այլ անոնք քու բոլոր
16 թշնամիներուդ վրայ պիտի խրկէ ։ Եւ ՚դուն պիտի ազատես այն բոլոր ազգերը, որոնք որ քու Տէր Աստուածդ քու ձեռքդ պիտի տայ, ու ՚քու աչքդ անոնց չխնայէ, ու անոնց աս-տուածները չպաշտես, վասն զի այն ՚քեզի
17 որոգայթ պիտի ըլլայ ։ Թէ որ սրտիդ մէջը ըսես թէ Այն ազգերը ինծմէ շատ աւելի են, ես
18 ի՞նչպէս կրնամ անոնք հալածել· ՚Անոնցմէ մի վախնար, հա՛ միշտ յիշէ ինչ որ քու Տէր Աստուածդ ըրաւ փարաւոնին ու բոլոր եգիպ-
19 տացիներուն, ՚Այն մեծամեծ փորձերը որոնց դուն ականատես եղար, այն նշաններըը ու հր-բաշքներըը, այն զօրաւոր ձեռքը ու բարձր բազուկը, որովհետեւ քու Տէր Աստուածդ քեզ հանեց· քու Տէր Աստուածդ անոնց կրնէ այն բոլոր ազգերուն, որոնցմէ դուն կը
20 վախնաս ։ Ու նաեւ քու Տէր Աստուածդ անոնց վրայ իշամեղու պիտի խրկէ, որ մնացածներըը ու քու երեսէդ պահուռտներըը կորսուին ։
21 Ո՛չ անոնց երեսէն մի վախնար· քանզի քու Տէր Աստուածդ՝ ՚ան զօրաւոր ու ահարկու
22 Աստուածը ՚ձեր մէջն է ։ ՚Եւ քու Տէր Աս-տուածդ այն ազգերը քու առջեւդէն կամաց կամաց պիտի վռնտէ· զանոնք չես կրնար մէկէն հատցընել, որ չըլլայ թէ գազանն գա-

ա· Գլ· ժ· 12· Սագ· ձեմի· 6· Երեմ· կ· 23· Գամ· ա· 6·
բ Գլ· գ· 40·
գ Գլ· ա· 1· ե· 31· ամբ· 1·
դ Եվ· ի· 20· Գլ· ժ· 12· 13· Սագ· ձեմ· 10· Ձիր· 1· ժագ· ժբ· 13·
ե Գլ· գ· 40· Ելսակ· գ· 1· 2·
զ Եվ· գ· 2·
է Ելս· ժե· 5· իբ· 17·
ը Ելս· իբ· 8· Մաթ· ժբ· 29· 52· Յովհ· ժե· 5· ա Կոր· ը· 4· 6·
թ Երէ· ՄՀ
ժ Գլ· ժ· 12· Աստ· իբ· 37· Մաթ· ժբ· 30· Գամ· իգ· 27·
ժա Գլ· ժա· 20· Ելս· ձե· 8·
ժբ Գամ· իգ· 13· Սագ· ՁԺ· 44·
ի Գլ· ժ· 12· Սագ· ձե· 31· իա· 8· ՁԺՀ· 11· 88· Ելսակ· գ· 3· Ելս· ժա· 7·
իա Գլ· գ· 5· ժա· 19· Սագ· հշ· 4· 5· 6· Երեմ· գ· 2·
իբ Եվ· ժգ· 8, 10· Գլ· ժա· 18· Ելսակ· գ· 3· գ· 21· ե· 3·
իգ Գլ· ժա· 20· Ելս· ձե· 8·
իդ Յիս· իգ· 13· Սագ· ՁԺ· 44·
իե Գլ· ը· 10· ևս·
իզ Գլ· ժ· 12· 20· ժգ· 4· Մաթ· գ· 10· Գ.ա.կ· գ· 8·
իէ Սագ· կգ· 11· Ելս· իա· 23· կե· 16· Երեմ· գ· 2· ե· 7· ժբ· 16·
իը Գլ· բ· 19· ժա· 28· Երեմ· իե· 6·
իթ Գլ· ժգ· 7·
κ Եվ· ի· 5· Գլ· գ· 24·
κա Գլ· կ· 4· ժա· 17·
κբ Մաթ· գ· 7· Գ.ա.կ· գ· 12·
κգ Եվ· ժե· 2· 7· Թագ· ի· 5· 4· իա· 4· 5· ա Կոր· ժ· 9·
κդ Գլ· ժա· 13· 22· Սագ· ՁԺՀ· 4·
κե Եվ· ձե· 26· Գլ· ժբ· 28· ժբ· 18·
κզ Թագ· Լգ· 52· 55·
κէ Եվ· ժգ· 14·
κը Եվ· գ· 19· ժգ· 3· Եվ· կ· բ· իգ· ժ· ժբ· Սագ· ձե· 9·
† Երէ· Հոր
* Հմ· 9·
κթ Գլ· ժ· 13· Ցար· լե· 7· 8· Երեմ· ըբ· 30·
λ Գլ· գ· 1· ը· 2· Ցագ· իա· 2· Գ.ա.կ· ժ· 23·
λա Գ.ա.կ· ձբ· 2· Գլ· ԼԶ· 3· Հ.ա.մ· ժ· 3· 5·

1 Ուրիշ ազգայ հետ հաղորդակցութիւն ընելը կ'արգիլուի, 4 կոպաշարութենէն ազատ ըլլալու համար, 6 և Աստուծոյ սեպհական ժողովուրդ ըլլալու համար, 9 քանզի Աստուած պարտած ու սրբ. գոր է, 12 և խոստացեալ օրհնութիւն ստանալու պատճառներուն մէջ ։

1 Երբոր ՚քու Տէր Աստուածդ տանի քեզ՝ ան երկիրը, ուր որ պիտի մտնես ժառանգելու համար, ու քու առջեւդէն շատ ազգեր հալա-ծէ, այսինքն ՚Քետացիները, Գերգեսացինե-րը, Ամորհացիները, Քանանացիները, Փերե-զացիները, Խեւացիները ու Յեբուսացիները, այս եօթը ազգերը որոնք ՚քեզմէ մեծ ու զո-
2 րաւոր են, Ու երբոր քու Տէր Աստուածդ ՚զանոնք քու ձեռքդ տայ, զանոնք զարնես ՚ու բոլորովին կործանցընես· ուրիշոյ հետ ուխտ չընես ու անոնց չողորմիս· Ոչ ալ ՚անոնց հետ խնամութիւն ընես, քու աղջիկդ անոր որդւոյն չտաս, ու անոր աղջիկը քու որդւոդ չառնես·
4 Վասն զի քու որդւոյդ իմ ծառայութենէս պիտի դարձընեն ուրիշ աստուածներ պաշ-տելու· ՚Ու Տէրոջը բարկութիւնը ձեր վրայ բորբոքելով ձեզ շուտով պիտի կորսընցընէ ։
5 Սակայն անոնց ասանկ ըրէք· ՚Անոնց սեղան-ները կործանեցէք, անոնց արձանները խոր-տակեցէք, անոնց Աստարտեայ ծիսերը կտրեցէք, ու անոնց քանդակուած կուռքերը կրակով
6 այրեցէք ։ ՚Քանզի դուն քու Տէր Աստուածդոյդ սուրբ ժողովուրդն ես· Ձ ՚քու Տէր Աստուածդ երկրի երեսին վրայ եղող բոլոր ազգերուն մէջէն քեզ ընտրեց, որ դուն անոր սեպհա-
7 կան ժողովուրդը ըլլաս ։ Տէրը որ ձեզ սիրեց ու ընտրեց, ամէն ազգերէն շատ որ ըլլաք՝ նոյն համար չէ, քանզի դուք ամէն ազգե-
8 րէն քիչ էիք· Այլ ՚Տէրը ձեզ սիրելուն համար, ու ՚ձեր հայրերուն երդած երդումը պահելու համար, ՚Տէրը ձեզ զօրաւոր ձեռ-քով ծառայութեան տունէն հանեց, Ձ եգիպ-տացւոց փարաւոն թագաւորին ձեռքէն ազա-
9 ռեց ։ Ալդ գիտցիր որ քու Տէր Աստուածդ ինքն է Աստուած, հաւատարիմ Աստուածը, ՚որ կ'ընէ որ սիրողներուն ու իր պատուիրանք-ները պահողներուն մինչեւ հազար ազգը ուխտ
10 ու ողորմութիւն կը պահէ, Եւ ՚ղինքը ատող-ներուն ալ երեսին երեսին դէմ պատիժը կու-ա, ու զանոնք կը կորսընցընէ· ՚Ղինքը ա-տողին պարտէզ չուշացըներ, անոր երեսը կա-

11 տայ ։ Ուրեմն պահէ դուն այն պատուիրանք-ները, կանոնները ու դատաստանները՝ որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ, որ զանոնք ընես ։
12 ՚Որովհետեւ որ սա դատաստանները լսելով անոնք պահես ու ՚ի դործ դնես, քու Տէր Աս-տուածդ ալ քեզի համար ՚քու հայրերուդ եր-դում ըրած ուխտը ու ողորմութիւնը պիտի
13 պահէ· Նաեւ ՚քեզ պիտի սիրէ և քեզ օրհ-նէ ու քեզ պիտի շատցնէ· և ՚քու որովայ-նիդ պտուղը, քու երկիրդ պտուղը, քու ցո-րնդ, քու գինիդ, քու եղդ, կովերուդ ծնունդը ու ոչխարներուդ հօտերը պիտի օրհ-նէ ան երկրին վրայ՝ որն որ Տէրը ՚քու հայրե-
14 րուդ երդում ըրաւ քեզի տալու ։ Դուն ա-մէն ազգերէն աւելի օրհնեալ պիտի ըլլաս· ու ձեր մէջը և ձեր անասուններուն մէջը ՚թէ արուներէն և թէ էգերէն ամուլ պիտի չգտ-
15 նուի ։ Եւ Տէրը ամէն հիւանդութիւնները քեզմէ պիտի վերցնէ· ու ՚ան եգիպտացւոց դէշ ցաւերը՝ որոնք դուն դիտես, բնաւ քու վրադ պիտի չբերէ, այլ անոնք քու բոլոր
16 թշնամիներուդ վրայ պիտի խրկէ ։ Եւ ՚դուն պիտի ազատես այն բոլոր ազգերը, որոնք որ քու Տէր Աստուածդ քու ձեռքդ պիտի տայ, ու ՚քու աչքդ անոնց չխնայէ, ու անոնց աս-տուածները չպաշտես, վասն զի այն ՚քեզի
17 որոգայթ պիտի ըլլայ ։ Թէ որ սրտիդ մէջը ըսես թէ Այն ազգերը ինծմէ շատ աւելի են, ես
18 ի՞նչպէս կրնամ անոնք հալածել· ՚Անոնցմէ մի վախնար, հա՛ միշտ յիշէ ինչ որ քու Տէր Աստուածդ ըրաւ փարաւոնին ու բոլոր եգիպ-
19 տացիներուն, ՚Այն մեծամեծ փորձերը որոնց դուն ականատես եղար, այն նշաններըը ու հր-բաշքներըը, այն զօրաւոր ձեռքը ու բարձր բազուկը, որովհետեւ քու Տէր Աստուածդ քեզ հանեց· քու Տէր Աստուածդ անոնց կրնէ այն բոլոր ազգերուն, որոնցմէ դուն կը
20 վախնաս ։ Ու նաեւ քու Տէր Աստուածդ անոնց վրայ իշամեղու պիտի խրկէ, որ մնացածներըը ու քու երեսէդ պահուռտներըը կորսուին ։
21 Ո՛չ անոնց երեսէն մի վախնար· քանզի քու Տէր Աստուածդ՝ ՚ան զօրաւոր ու ահարկու
22 Աստուածը ՚ձեր մէջն է ։ ՚Եւ քու Տէր Աս-տուածդ այն ազգերը քու առջեւդէն կամաց կամաց պիտի վռնտէ· զանոնք չես կրնար մէկէն հատցընել, որ չըլլայ թէ գազանն գա-

23 զանոնքը վրաց չասնան։ Եւ քու Տէր Աստուածդ զանոնք ՙքու ձեռքդ պիտի մատնէ, ու զանոնք մեծ կոտորածով պիտի կոտորէ,
24 մինչեւ որ ՚ոչնչ ընաչ ինչ լլլան։ ՚Նաեւ ա նոնց թագաւորները քու ձեռքդ պիտի տայ, և անոնց անուններուն ՚երկրին տակէն պիտի նայոյր նես։ ՚ոչ ոք քու դէմդ պիտի կրնայ քեզի դէմ
25 կենալ, մինչեւ որ զանոնք կոտորեցընես։ Անոնց աստուածներուն քանդակուած կուռքերը ՚կրակով պիտի այրես։ ու ՚ասոնց վրայ եղած ոսկին ու արծաթին աչք մի՛ ունենար՝ անոնք քեզի չառնես, որ անոնցմով ՚ոտոգայթի չըլլաս նեմս։ վասն զի անոնք ՚քու Տէր Աստուածդայ
26 աստիկը գարշելի են։ Աչդ գարշելի բան մի տանդ մի՛ առներ, որ դուն ալ անոր պէս նզոված չըլլաս։ անոնք բոլորովին զզուելով, ու զանոնք խիստ գարշելի սեպես, ՚վասն զի նզոված է ան։

ԳԼ։ Ը

1—20 Մոսէս կը յորդորէ Իսրայէլացիները Աստուծոյ հնազանդելու, անոր բազմաթիւ խոստումները յիշեցնելով։

1 Ամէն պատուիրանքները որ ես այսօր կը պատուիրեմ ձեզի՝ ՚զգոյշ եղէք որ ընէք, որպէս զի ապրիք ու չատնաք ու մտնէք ժառանգէք ան երկիրը, որն որ Տէրը ձեր հայրերուն երդումով խոստացաւ։ 2 Ու միտդ պահէ ան բոլոր ճամբան, որ քու Տէր Աստուածդ այս քառասուն տարին ՚քեզ անապատին մէջ պտըտցուց, ՚քեզ խոնարհեցընելու, փորձելու ՚ոս սրտիդ մէջինը իմանալու համար, թէ պիտի օրէնքը դուն անոր պատուիրանքները պահես կամ ոչ։ 3 Նեղը պիտի պահես թէ ոչ։ Եւ Տէրը քեզ խոնարհեցուց և ՚մանանեայով կերակրեց, որն որ ոչ դուն կը ճանչնայիր և ոչ քու հայրերդ, քեզի խնայելու համար՝ թէ ՚ոչ միայն հացով կ՚ապրի մարդ, հապա մարդը Տէրոջը բերնէն ելած ամէն խօսքէն կ՚ապրի։ 4 ՚Այս քառասուն տարին քու վրայէդ լաչիկդ չհինցան, ու ոտքերդ չուռեցան։ 5 ՚Եւ սրտիդ մէջը գիտնաս որ ինչպէս մարդ մը կը խրատէ իր որդին, քու Տէր Աստուածդ 6 ծրդ՝ ՚ը քեզ ՚ածել կը խրատէ։ Ուրեմն քու Տէր Աստուածդայ պատուիրանքները պահես, ՚որ անոր ճամբաներուն մէջը քալես, ու անկից վախնաս։ 7 Քանզի քու Տէր Աստուածդ մէկ ապէկ երկիր մը կը տանի քեզ, ՚հոսկէ երկիր մը որ գաշտերն ու լեռներն բղխող գետերով, ակերով ու խորունկ ջուրերով 8 լեցուն է։ Ցորեն կ՚ելլայ հոն որ ցորենով, գարիով, այգիներով, թզենիներով և նռենիներով լեցուն է։ Իւղ ու մեղր ձիթենիներու ու 9 ակռայի երկիր։ Հոսկէ երկիր մը որ հոն *կուշտ հաց պիտի ուտես, ու անոր մէջ բան մը պիտի չպակսի քեզի։ Երկիր մը որուն քարերը երկաթ են, ու անոր լեռներէն պղինձ պիտի հանես։

10 ՚Ուտես երբոր ուտես ու կշտանաս, քու Տէր Աստուածդ օրհնես ան ապէկ երկիրը քեզի 11 տալուն համար։ Քու անձիդ զգուշանալուն ըրէ, չըլլայ որ քու Տէր Աստուածդ մոռնաս, ու չպահես անոր պատուիրանքները, դատաստաններուն ու կանոններուն, որոնք ես այս 12 օր քեզի կը պատուիրեմ։ ՚Ու երբոր ուտես ու կշտանաս, և գեղեցիկ տուներ չինես ու 13 բնակիս անոնց մէջը, ու երբոր արջառներդ և հօտերդ չատնան, ու ՚ոսկի արծաթիդ ու ամէն չատնայ, և քու ամէն ունեցածդ չատնայ, 14 նոյ, ՚զբլլայ որ սիրտդ հպարտանայ, և ՚քու Տէր Աստուածդ մոռնաս, ան որ Եգիպտացւոց երկրէն՝ ծառայութեան տունէն քեզ հան. 15 նեց, Եւ ան մեծ ու ահագին, և ՚կիզող օձերով ու կարիճներով ջրոտ, չոր ու անջուր անապատին մէջ ՚քեզ պատցուց, ՚ոս քեզի 16 ապառաժ քարէն ջուր հանեց. Եւ անապատին մէջ քու հայրերուդ չճանչցած ՚մանանայով քեզ կերակրեց, որ քեզ խոնարհեցընէ ու փորձէ, և ՚վերջը քեզի բարիք ընէ. 17 ՚Եւ սրտիդ մէջը չըսես թէ Ես հարստացայ թիւնը իմ կարողութեամբս ու իմ ձեռքիս 18 ուժովը վաստկեցայ։ Հապա քու Տէր Աստուածդ միշտ, ՚քանզի հարստութիւն ըստանալու համար քեզի այժ տուողը ան է, որ քու հայրերուդ իր երդումով ըրած ուխտը հաստատէ, ինչպէս որ այսօր կը տեսնես։

19 Եւ թէ որ քու Տէր Աստուածդ մոռնալով ուրիշ աստուածներու ետեւէ երթաս, զանոնք պաշտես ու անոնց երկրպագութիւն ընես, ես այսօր ձեզի կը վկայեմ որ դուք բոլորովին 20 վին պիտի կորսուիք։ Ան ազգերուն պէս որ Տէրը ձեր առջեէն պիտի կորսընցնէ, դուք ալ պիտի կորսուիք, ինչու որ ձեր Տէր Աստուածդայ խօսքը մտիկ չըրիք։

ԳԼ։ Թ

1—29 Մոսէս խրատ կու տայ մի ապստամբութիւնեղը

յիշելով կը վերջանէ անոնցմէ ետքգինքին ազգ ազգ անպէս կատրելը։

1 Ով Իսրայէլ, մտիկ ըրէ։ Դուն այսօր Յորդանանէն կ՚անցնես, որ երթաս ՚քեզմէ մեծ ու զօրաւոր ազգեր, ու ՚մինչեւ երկինքը պա2 րսպաւոր մեծ քաղաքներ ժառանգես, Ան մեծ ու երկայնահասակ ազգը ՚Ենակիմներուն որդիքը՝ որոնք դուն կը ճանչնաս, ու նաեւ լսեր ես թէ Ենակին որդւոցը ո՞վ կրնայ դէմ դնել։

3 Ա՛րդ դուն այսօր գիտցիր որ քու Տէր Աստուածդ ինքը ՚քու առջեւդ կ՚անցնի ՚նչոյլ կրակ մը, ՚՚ան զանոնք պիտի կորընչցընէ, և քու առջեւէդ զանոնք պիտի նուաճէ, ես դուն անոնք պիտի հալածես ու չուտով կորսընցընես, ինչպէս որ Տէրը քեզի ըսաւ։ 4 Երբոր քու Տէր Աստուածդ զանոնք քու առջեւէդ հալածէ, ՚սրտիդ մէջը չըսես թէ Տէրը իմ արդարութեանս համար զիս ատ երկիրը բերաւ որ ժառանգեմ. ՚քանզի Տէրը ատ ազգերը իրենց անօրէնութեանը համար 5 քու առջեւէդ կը վռնտէ ՚՚Ոչ թէ քու արդարութեանդ ու սրտիդ ուղղութեանը համար կը մտնես անոնց երկիրը ժառանգելու. այլ քու Տէր Աստուածդ ան ազգերուն անօրէնութեանը համար զանոնք քու առջեւէդ կը վռնտէ, և որ հաստատէ ան խօսքը՝ որուն համար քու հայրերուդ՝ Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին երդում ըրաւ ՚Ուստի գիտցիր որ քու Տէր Աստուածդ ան բարի երկիրը քեզի ժառանգել կու տայ. ՚քանզի դուն խոստաբանոց ժողովուրդ մըն ես։

7 Միտդ պահէ ՚՚ մի մոռնար որ դուն քու Տէր Աստուածդ անապատին մէջ բարկացուցիր. ՚Եգիպտացւոց երկրէն ելած օրէդ մինչեւ հոս եկած օրդ Տէրոջը անհնազանդ եղաք։ 8 ՚Խորէբի մէջ ալ Տէրը բարկացուցիք. և Տէրը ձեզ կորսընցընելու համար ձեզի բարկացաւ։ 9 Լեռը երբոր ես ելայ, որ քարեղէն տախտակները առնեմ, այսինքն Տէրոջը ձեզի հետ ըրած ուխտին տախտակները, ՚քառասուն օր ու քառասուն գիշեր լեռը կեցայ. ոչ հաց կերայ և ոչ ջուր խմեցի. 10 յետոյ՝ Տէրը տուաւ ինծի Աստուծոյ մատովը գրուած երկու քարեղէն տախտակները. ու անոնց վրայ ՚՚՚՚ բոլոր այն խօսքերը, որոնք *ժողովքին օրը լեռանը վրայ կրակին 11 միջէն Տէրը ձեզի գըուցեց։ Աւրդ քառասուն օրէն ու քառասուն գիշերէն ետքը Տէրը երկու տախտակներըզ այսինքն ուխտին 12 տախտակները ինծի տուաւ։ Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, ՚Ել՝ շուտով ասկէ վար իջիր, քանզի ապականեցաւ քու ժողովուրդդ՝ որ եգիպտոսէն երկրէն հանեցիր. իմ պատուիրած ճամբայէս ՚շուտով խոտորեցան, իրենց 13 ձուլածոյ կուռք չինեցին։ Ու նաեւ ՚Տէրը ինծի ՚՚՚՚ խօսելով ըսաւ, Ես աս ժողովուրդին նայեցայ, և ահա վիզառաջարանոց ժո14 ղովուրդ մըն է ան. ՚Թող տուր զիս՝ որ զանոնք կորընչցընեմ, ու ՚անոնց անունը երկինքի տակէն բնաջինջ ընեմ, ու քեզ անոնցմէ զօրաւոր ու բազմաթիւ ազգ մը պիտի ընեմ։

15 ՚Պնացայ ես դարձայ, լեռնէն վար իջայ. ՚՚ու լեռը կրակով կ՚այրէր. և ուխտին երկու տախտակներըզ երկու ձեռքերուս վրան էին։ 16 ՚Եւ քը նայեցայ տեսայ որ ձեր Տէր Աստուծոյն դէմ մեղք գործելով՝ ձեզի ձուլածոյ որթ չուներ էիք, Տէրոջը ձեզի պատուիրած 17 ճամբայէն շուտով խոտորեր էիք. Պնացայ ան երկու տախտակներըզ բռնեցի, ու իմ երկու ձեռքերուս վրայէն վար նետեցի, և ձեր 18 աչքերուն առջեւը զանոնք կոտրատեցի։ Եւ քը առջեւնին պէս ՚՚Տէրոջը առջեւը *ապստեցի քառասուն օր ու քառասուն գիշեր. ոչ հաց կերայ ոչ ալ ջուր խմեցի, ձեր գործած բոլոր մեղքին համար. վասն զի Տէրոջը առջեւը չարութիւն ընելով զայնիկա բարկացուցիր էիք. 19 ՚Քանզի վախցայ ան սոսկալի բարկութիւնէն՝ որով Տէրը ձեր վրայ բարկացաւ ձեզ կորսընցընելու համար. ՚սակայն Տէրը ան անգամին 20 ալ ինծի լսեց։ Եւ Տէրը Ահարոնին խիստ բարկացաւ, անոնք որ զանիկա պիտի կորսընցընէր. ու նոյն ատենը Ահարոնին համար ալ աղօթք ըրի։ Եւ ՚ձեր ըրած մեղքը՝ այսինքն որթը առի, ու զանիկա կրակով այրեցի. ետքը զանիկա ծեծելով լաւ մը փշրեցի, մինչեւ չի որ մանր փոշի եղաւ. և ան փոշին լեռնէն իջնող առուին մէջը նետեցի։

22 Նաեւ ՚Տաբէրային ու ՚Մասային ու ՚Կիբրոթ23 Հաթիթաւային մէջ Տէրը բարկացուցիք։ Ու ՚երբոր Տէրը ձեզ կադէս-բառնեայէն խրկեց, և Ձէք բսաւ, Ելէք ու իմ ձեզի տուած երկիրս ժառանգեցէք, անատնին ձեր Տէր Աստուածոյն հրամանին անհնազանդութիւն ըրիք,

+ Ձմ· 2։
* Ելս· ժ· 24, 25։ 42։ ժբ· 1, Լս։
Ֆ Ելս· ժէ· 14։ Գէ· ի՛· 14։ իէ· 19։ իի՛· 20։
ա Գէ· ժա· 25։ Ելս· ա· 5։ ժ· 8։ իգ· 9։
բ Ձմ· 5։ Ելս· ի՛· 20։ Գէ· ժբ· 3։ Մղ· 12։
գ Ելս· ժ· 3։ Ղ։ Ելս· ժ· 4։ Գէ· ժբ· 1։ Ղ։ Ելս· ժ· 5։ Գէ· ժբ· 1։ Ղ։ Ելս· ժ· 6։ Գէ· ժբ· 2։ Ղ։ Ելս· ժ· 7։ Գէ· ժբ· 3։
դ Ելս· ժ· 8։ Գէ· ժբ· 4։ Ղ։ Ելս· ժ· 9։ Գէ· ժբ· 5։
ե Ելս· ժ· 10։ Գէ· ժբ· 6։ Ղ։ Ելս· ժ· 11։ Գէ· ժբ· 7։
զ Ելս· ժ· 12։ Գէ· ժբ· 8։ Ղ։ Ելս· ժ· 13։ Գէ· ժբ· 9։
է Ելս· ժ· 14։ Գէ· ժբ· 10։
ը Ելս· ժ· 15։ Գէ· ժբ· 11։
թ Ելս· ժ· 16։ Գէ· ժբ· 12։
ժ Ելս· ժ· 17։ Գէ· ժբ· 13։
ի Ելս· ժ· 18։ Գէ· ժբ· 14։
լ Ելս· ժ· 19։ Գէ· ժբ· 15։
խ Ելս· ժ· 20։ Գէ· ժբ· 16։
ծ Ելս· ժ· 21։ Գէ· ժբ· 17։
կ Ելս· ժ· 22։ Գէ· ժբ· 18։
հ Ելս· ժ· 23։ Գէ· ժբ· 19։
ձ Ելս· ժ· 24։ Գէ· ժբ· 20։
ղ Ելս· ժ· 25։ Գէ· ժբ· 21։
ճ Ելս· ժ· 26։ Գէ· ժբ· 22։
մ Ելս· ժ· 27։ Գէ· ժբ· 23։
յ Ելս· ժ· 28։ Գէ· ժբ· 24։
ն Ելս· ժ· 29։ Գէ· ժբ· 25։
շ Ելս· ժ· 30։ Գէ· ժբ· 26։
ո Ելս· ժ· 31։ Գէ· ժբ· 27։
չ Ելս· ժ· 32։ Գէ· ժբ· 28։
պ Ելս· ժ· 33։ Գէ· ժբ· 29։
ջ Ելս· ժ· 34։ Գէ· ժբ· 30։
ռ Ելս· ժ· 35։ Գէ· ժբ· 31։
ս Ելս· ժ· 36։ Գէ· ժբ· 32։
վ Ելս· ժ· 37։ Գէ· ժբ· 33։
տ Ելս· ժ· 38։ Գէ· ժբ· 34։
ր Ելս· ժ· 39։ Գէ· ժբ· 35։
ց Ելս· ժ· 40։ Գէ· ժբ· 36։
ւ Ելս· ժ· 41։ Գէ· ժբ· 37։
փ Ելս· ժ· 42։ Գէ· ժբ· 38։
ք Ելս· ժ· 43։ Գէ· ժբ· 39։
և Ելս· ժ· 44։ Գէ· ժբ· 40։
օ Ելս· ժ· 45։ Գէ· ժբ· 41։
ֆ Ելս· ժ· 46։ Գէ· ժբ· 42։
ա Ելս· ժ· 47։ Գէ· ժբ· 43։
բ Ելս· ժ· 48։ Գէ· ժբ· 44։
գ Ելս· ժ· 49։ Գէ· ժբ· 45։
դ Ելս· ժ· 50։ Գէ· ժբ· 46։
ե Ելս· ժ· 51։ Գէ· ժբ· 47։
զ Ելս· ժ· 52։ Գէ· ժբ· 48։
է Ելս· ժ· 53։ Գէ· ժբ· 49։
ը Ելս· ժ· 54։ Գէ· ժբ· 50։
թ Ելս· ժ· 55։ Գէ· ժբ· 51։
ժ Ելս· ժ· 56։ Գէ· ժբ· 52։
ի Ելս· ժ· 57։ Գէ· ժբ· 53։
լ Ելս· ժ· 58։ Գէ· ժբ· 54։
խ Ելս· ժ· 59։ Գէ· ժբ· 55։
ծ Ելս· ժ· 60։ Գէ· ժբ· 56։
կ Ելս· ժ· 61։ Գէ· ժբ· 57։
հ Ելս· ժ· 62։ Գէ· ժբ· 58։
ձ Ելս· ժ· 63։ Գէ· ժբ· 59։
ղ Ելս· ժ· 64։ Գէ· ժբ· 60։
ճ Ելս· ժ· 65։ Գէ· ժբ· 61։
մ Ելս· ժ· 66։ Գէ· ժբ· 62։
յ Ելս· ժ· 67։ Գէ· ժբ· 63։
ն Ելս· ժ· 68։ Գէ· ժբ· 64։
շ Ելս· ժ· 69։ Գէ· ժբ· 65։
ո Ելս· ժ· 70։ Գէ· ժբ· 66։
չ Ելս· ժ· 71։ Գէ· ժբ· 67։
պ Ելս· ժ· 72։ Գէ· ժբ· 68։
ջ Ելս· ժ· 73։ Գէ· ժբ· 69։
ռ Ելս· ժ· 74։ Գէ· ժբ· 70։
ս Ելս· ժ· 75։ Գէ· ժբ· 71։
վ Ելս· ժ· 76։ Գէ· ժբ· 72։
տ Ելս· ժ· 77։ Գէ· ժբ· 73։
ր Ելս· ժ· 78։ Գէ· ժբ· 74։
ց Ելս· ժ· 79։ Գէ· ժբ· 75։
ւ Ելս· ժ· 80։ Գէ· ժբ· 76։
փ Ելս· ժ· 81։ Գէ· ժբ· 77։
ք Ելս· ժ· 82։ Գէ· ժբ· 78։
և Ելս· ժ· 83։ Գէ· ժբ· 79։
օ Ելս· ժ· 84։ Գէ· ժբ· 80։
ֆ Ելս· ժ· 85։ Գէ· ժբ· 81։
ա Ելս· ժ· 86։ Գէ· ժբ· 82։
բ Ելս· ժ· 87։ Գէ· ժբ· 83։
գ Ելս· ժ· 88։ Գէ· ժբ· 84։
դ Ելս· ժ· 89։ Գէ· ժբ· 85։
ե Ելս· ժ· 90։ Գէ· ժբ· 86։
զ Ելս· ժ· 91։ Գէ· ժբ· 87։
է Ելս· ժ· 92։ Գէ· ժբ· 88։
ը Ելս· ժ· 93։ Գէ· ժբ· 89։
թ Ելս· ժ· 94։ Գէ· ժբ· 90։
ժ Ելս· ժ· 95։ Գէ· ժբ· 91։
ի Ելս· ժ· 96։ Գէ· ժբ· 92։
լ Ելս· ժ· 97։ Գէ· ժբ· 93։
խ Ելս· ժ· 98։ Գէ· ժբ· 94։
ծ Ելս· ժ· 99։ Գէ· ժբ· 95։
կ Ելս· ժ· 100։ Գէ· ժբ· 96։
հ Ելս· ժ· 101։ Գէ· ժբ· 97։
ձ Ելս· ժ· 102։ Գէ· ժբ· 98։
ղ Ելս· ժ· 103։ Գէ· ժբ· 99։
ճ Ելս· ժ· 104։ Գէ· ժբ· 100։
մ Ելս· ժ· 105։ Գէ· ժբ· 101։
յ Ելս· ժ· 106։ Գէ· ժբ· 102։
ն Ելս· ժ· 107։ Գէ· ժբ· 103։
շ Ելս· ժ· 108։ Գէ· ժբ· 104։
ո Ելս· ժ· 109։ Գէ· ժբ· 105։
չ Ելս· ժ· 110։ Գէ· ժբ· 106։
պ Ելս· ժ· 111։ Գէ· ժբ· 107։
ջ Ելս· ժ· 112։ Գէ· ժբ· 108։
ռ Ելս· ժ· 113։ Գէ· ժբ· 109։
ս Ելս· ժ· 114։ Գէ· ժբ· 110։
վ Ելս· ժ· 115։ Գէ· ժբ· 111։
տ Ելս· ժ· 116։ Գէ· ժբ· 112։
ր Ելս· ժ· 117։ Գէ· ժբ· 113։
ց Ելս· ժ· 118։ Գէ· ժբ· 114։
ւ Ելս· ժ· 119։ Գէ· ժբ· 115։
փ Ելս· ժ· 120։ Գէ· ժբ· 116։
ք Ելս· ժ· 121։ Գէ· ժբ· 117։
և Ելս· ժ· 122։ Գէ· ժբ· 118։
օ Ելս· ժ· 123։ Գէ· ժբ· 119։
ֆ Ելս· ժ· 124։ Գէ· ժբ· 120։
ա Ելս· ժ· 125։ Գէ· ժբ· 121։
բ Ելս· ժ· 126։ Գէ· ժբ· 122։
գ Ելս· ժ· 127։ Գէ· ժբ· 123։
դ Ելս· ժ· 128։ Գէ· ժբ· 124։
ե Ելս· ժ· 129։ Գէ· ժբ· 125։
զ Ելս· ժ· 130։ Գէ· ժբ· 126։
է Ելս· ժ· 131։ Գէ· ժբ· 127։
ը Ելս· ժ· 132։ Գէ· ժբ· 128։
թ Ելս· ժ· 133։ Գէ· ժբ· 129։
ժ Ելս· ժ· 134։ Գէ· ժբ· 130։
ի Ելս· ժ· 135։ Գէ· ժբ· 131։
լ Ելս· ժ· 136։ Գէ· ժբ· 132։
խ Ելս· ժ· 137։ Գէ· ժբ· 133։
ծ Ելս· ժ· 138։ Գէ· ժբ· 134։
կ Ելս· ժ· 139։ Գէ· ժբ· 135։
հ Ելս· ժ· 140։ Գէ· ժբ· 136։
ձ Ելս· ժ· 141։ Գէ· ժբ· 137։
ղ Ելս· ժ· 142։ Գէ· ժբ· 138։
ճ Ելս· ժ· 143։ Գէ· ժբ· 139։
մ Ելս· ժ· 144։ Գէ· ժբ· 140։
յ Ելս· ժ· 145։ Գէ· ժբ· 141։
ն Ելս· ժ· 146։ Գէ· ժբ· 142։
շ Ելս· ժ· 147։ Գէ· ժբ· 143։
ո Ելս· ժ· 148։ Գէ· ժբ· 144։
չ Ելս· ժ· 149։ Գէ· ժբ· 145։
պ Ելս· ժ· 150։ Գէ· ժբ· 146։
ջ Ելս· ժ· 151։ Գէ· ժբ· 147։
ռ Ելս· ժ· 152։ Գէ· ժբ· 148։
ս Ելս· ժ· 153։ Գէ· ժբ· 149։
վ Ելս· ժ· 154։ Գէ· ժբ· 150։
տ Ելս· ժ· 155։ Գէ· ժբ· 151։
ր Ելս· ժ· 156։ Գէ· ժբ· 152։
ց Ելս· ժ· 157։ Գէ· ժբ· 153։
ւ Ելս· ժ· 158։ Գէ· ժբ· 154։
փ Ելս· ժ· 159։ Գէ· ժբ· 155։
ք Ելս· ժ· 160։ Գէ· ժբ· 156։
և Ելս· ժ· 161։ Գէ· ժբ· 157։
օ Ելս· ժ· 162։ Գէ· ժբ· 158։
ֆ Ելս· ժ· 163։ Գէ· ժբ· 159։
ա Ելս· ժ· 164։ Գէ· ժբ· 160։
բ Ելս· ժ· 165։ Գէ· ժբ· 161։
գ Ելս· ժ· 166։ Գէ· ժբ· 162։
դ Ելս· ժ· 167։ Գէ· ժբ· 163։
ե Ելս· ժ· 168։ Գէ· ժբ· 164։
զ Ելս· ժ· 169։ Գէ· ժբ· 165։
է Ելս· ժ· 170։ Գէ· ժբ· 166։
ը Ելս· ժ· 171։ Գէ· ժբ· 167։
թ Ելս· ժ· 172։ Գէ· ժբ· 168։
ժ Ելս· ժ· 173։ Գէ· ժբ· 169։
ի Ելս· ժ· 174։ Գէ· ժբ· 170։
լ Ելս· ժ· 175։ Գէ· ժբ· 171։
խ Ելս· ժ· 176։ Գէ· ժբ· 172։
ծ Ելս· ժ· 177։ Գէ· ժբ· 173։
կ Ելս· ժ· 178։ Գէ· ժբ· 174։
հ Ելս· ժ· 179։ Գէ· ժբ· 175։
ձ Ելս· ժ· 180։ Գէ· ժբ· 176։
ղ Ելս· ժ· 181։ Գէ· ժբ· 177։
ճ Ելս· ժ· 182։ Գէ· ժբ· 178։
մ Ելս· ժ· 183։ Գէ· ժբ· 179։
յ Ելս· ժ· 184։ Գէ· ժբ· 180։
ն Ելս· ժ· 185։ Գէ· ժբ· 181։
շ Ելս· ժ· 186։ Գէ· ժբ· 182։
ո Ելս· ժ· 187։ Գէ· ժբ· 183։
չ Ելս· ժ· 188։ Գէ· ժբ· 184։
պ Ելս· ժ· 189։ Գէ· ժբ· 185։
ջ Ելս· ժ· 190։ Գէ· ժբ· 186։
ռ Ելս· ժ· 191։ Գէ· ժբ· 187։
ս Ելս· ժ· 192։ Գէ· ժբ· 188։
վ Ելս· ժ· 193։ Գէ· ժբ· 189։
տ Ելս· ժ· 194։ Գէ· ժբ· 190։
ր Ելս· ժ· 195։ Գէ· ժբ· 191։
ց Ելս· ժ· 196։ Գէ· ժբ· 192։
ւ Ելս· ժ· 197։ Գէ· ժբ· 193։
փ Ելս· ժ· 198։ Գէ· ժբ· 194։
ք Ելս· ժ· 199։ Գէ· ժբ· 195։
և Ելս· ժ· 200։ Գէ· ժբ· 196։
օ Ելս· ժ· 201։ Գէ· ժբ· 197։
ֆ Ելս· ժ· 202։ Գէ· ժբ· 198։
ա Ելս· ժ· 203։ Գէ· ժբ· 199։
բ Ելս· ժ· 204։ Գէ· ժբ· 200։
գ Ելս· ժ· 205։ Գէ· ժբ· 201։
դ Ելս· ժ· 206։ Գէ· ժբ· 202։
ե Ելս· ժ· 207։ Գէ· ժբ· 203։
զ Ելս· ժ· 208։ Գէ· ժբ· 204։
է Ելս· ժ· 209։ Գէ· ժբ· 205։
ը Ելս· ժ· 210։ Գէ· ժբ· 206։
թ Ելս· ժ· 211։ Գէ· ժբ· 207։
ժ Ելս· ժ· 212։ Գէ· ժբ· 208։
ի Ելս· ժ· 213։ Գէ· ժբ· 209։
լ Ելս· ժ· 214։ Գէ· ժբ· 210։
խ Ելս· ժ· 215։ Գէ· ժբ· 211։
ծ Ելս· ժ· 216։ Գէ· ժբ· 212։
կ Ելս· ժ· 217։ Գէ· ժբ· 213։
հ Ելս· ժ· 218։ Գէ· ժբ· 214։
ձ Ելս· ժ· 219։ Գէ· ժբ· 215։
ղ Ելս· ժ· 220։ Գէ· ժբ· 216։
ճ Ելս· ժ· 221։ Գէ· ժբ· 217։
մ Ելս· ժ· 222։ Գէ· ժբ· 218։
յ Ելս· ժ· 223։ Գէ· ժբ· 219։
ն Ելս· ժ· 224։ Գէ· ժբ· 220։
շ Ելս· ժ· 225։ Գէ· ժբ· 221։
ո Ելս· ժ· 226։ Գէ· ժբ· 222։
չ Ելս· ժ· 227։ Գէ· ժբ· 223։
պ Ելս· ժ· 228։ Գէ· ժբ· 224։
ջ Ելս· ժ· 229։ Գէ· ժբ· 225։
ռ Ելս· ժ· 230։ Գէ· ժբ· 226։
ս Ելս· ժ· 231։ Գէ· ժբ· 227։
վ Ելս· ժ· 232։ Գէ· ժբ· 228։
տ Ելս· ժ· 233։ Գէ· ժբ· 229։
ր Ելս· ժ· 234։ Գէ· ժբ· 230։
ց Ելս· ժ· 235։ Գէ· ժբ· 231։
ւ Ելս· ժ· 236։ Գէ· ժբ· 232։
փ Ելս· ժ· 237։ Գէ· ժբ· 233։
ք Ելս· ժ· 238։ Գէ· ժբ· 234։
և Ելս· ժ· 239։ Գէ· ժբ· 235։
օ Ելս· ժ· 240։ Գէ· ժբ· 236։
ֆ Ելս· ժ· 241։ Գէ· ժբ· 237։
ա Ելս· ժ· 242։ Գէ· ժբ· 238։
բ Ելս· ժ· 243։ Գէ· ժբ· 239։
գ Ելս· ժ· 244։ Գէ· ժբ· 240։
դ Ելս· ժ· 245։ Գէ· ժբ· 241։
ե Ելս· ժ· 246։ Գէ· ժբ· 242։
զ Ելս· ժ· 247։ Գէ· ժբ· 243։
է Ելս· ժ· 248։ Գէ· ժբ· 244։
ը Ելս· ժ· 249։ Գէ· ժբ· 245։
թ Ելս· ժ· 250։ Գէ· ժբ· 246։
ժ Ելս· ժ· 251։ Գէ· ժբ· 247։
ի Ելս· ժ· 252։ Գէ· ժբ· 248։
լ Ելս· ժ· 253։ Գէ· ժբ· 249։
խ Ելս· ժ· 254։ Գէ· ժբ· 250։
ծ Ելս· ժ· 255։ Գէ· ժբ· 251։
կ Ելս· ժ· 256։ Գէ· ժբ· 252։
հ Ելս· ժ· 257։ Գէ· ժբ· 253։
ձ Ելս· ժ· 258։ Գէ· ժբ· 254։
ղ Ելս· ժ· 259։ Գէ· ժբ· 255։
ճ Ելս· ժ· 260։ Գէ· ժբ· 256։
մ Ելս· ժ· 261։ Գէ· ժբ· 257։
յ Ելս· ժ· 262։ Գէ· ժբ· 258։
ն Ելս· ժ· 263։ Գէ· ժբ· 259։
շ Ելս· ժ· 264։ Գէ· ժբ· 260։
ո Ելս· ժ· 265։ Գէ· ժբ· 261։
չ Ելս· ժ· 266։ Գէ· ժբ· 262։
պ Ելս· ժ· 267։ Գէ· ժբ· 263։
ջ Ելս· ժ· 268։ Գէ· ժբ· 264։
ռ Ելս· ժ· 269։ Գէ· ժբ· 265։
ս Ելս· ժ· 270։ Գէ· ժբ· 266։
վ Ելս· ժ· 271։ Գէ· ժբ· 267։
տ Ելս· ժ· 272։ Գէ· ժբ· 268։
ր Ելս· ժ· 273։ Գէ· ժբ· 269։
ց Ելս· ժ· 274։ Գէ· ժբ· 270։
ւ Ելս· ժ· 275։ Գէ· ժբ· 271։
փ Ելս· ժ· 276։ Գէ· ժբ· 272։
ք Ելս· ժ· 277։ Գէ· ժբ· 273։
և Ելս· ժ· 278։ Գէ· ժբ· 274։
օ Ելս· ժ· 279։ Գէ· ժբ· 275։
ֆ Ելս· ժ· 280։ Գէ· ժբ· 276։
ա Ելս· ժ· 281։ Գէ· ժբ· 277։
բ Ելս· ժ· 282։ Գէ· ժբ· 278։
գ Ելս· ժ· 283։ Գէ· ժբ· 279։
դ Ելս· ժ· 284։ Գէ· ժբ· 280։
ե Ելս· ժ· 285։ Գէ· ժբ· 281։
զ Ելս· ժ· 286։ Գէ· ժբ· 282։
է Ելս· ժ· 287։ Գէ· ժբ· 283։
ը Ելս· ժ· 288։ Գէ· ժբ· 284։
թ Ելս· ժ· 289։ Գէ· ժբ· 285։
ժ Ելս· ժ· 290։ Գէ· ժբ· 286։
ի Ելս· ժ· 291։ Գէ· ժբ· 287։
լ Ելս· ժ· 292։ Գէ· ժբ· 288։
խ Ելս· ժ· 293։ Գէ· ժբ· 289։
ծ Ելս· ժ· 294։ Գէ· ժբ· 290։
կ Ելս· ժ· 295։ Գէ· ժբ· 291։
հ Ելս· ժ· 296։ Գէ· ժբ· 292։
ձ Ելս· ժ· 297։ Գէ· ժբ· 293։
ղ Ելս· ժ· 298։ Գէ· ժբ· 294։
ճ Ելս· ժ· 299։ Գէ· ժբ· 295։
մ Ելս· ժ· 300։ Գէ· ժբ· 296։
յ Ելս· ժ· 301։ Գէ· ժբ· 297։
ն Ելս· ժ· 302։ Գէ· ժբ· 298։
շ Ելս· ժ· 303։ Գէ· ժբ· 299։
ո Ելս· ժ· 304։ Գէ· ժբ· 300։
չ Ելս· ժ· 305։ Գէ· ժբ· 301։
պ Ելս· ժ· 306։ Գէ· ժբ· 302։
ջ Ելս· ժ· 307։ Գէ· ժբ· 303։
ռ Ելս· ժ· 308։ Գէ· ժբ· 304։
ս Ելս· ժ· 309։ Գէ· ժբ· 305։
վ Ելս· ժ· 310։ Գէ· ժբ· 306։
տ Ելս· ժ· 311։ Գէ· ժբ· 307։
ր Ելս· ժ· 312։ Գէ· ժբ· 308։
ց Ելս· ժ· 313։ Գէ· ժբ· 309։
ւ Ելս· ժ· 314։ Գէ· ժբ· 310։
փ Ելս· ժ· 315։ Գէ· ժբ· 311։
ք Ելս· ժ· 316։ Գէ· ժբ· 312։
և Ելս· ժ· 317։ Գէ· ժբ· 313։
օ Ելս· ժ· 318։ Գէ· ժբ· 314։
ֆ Ելս· ժ· 319։ Գէ· ժբ· 315։
ա Ելս· ժ· 320։ Գէ· ժբ· 316։
բ Ելս· ժ· 321։ Գէ· ժբ· 317։
գ Ելս· ժ· 322։ Գէ· ժբ· 318։
դ Ելս· ժ· 323։ Գէ· ժբ· 319։
ե Ելս· ժ· 324։ Գէ· ժբ· 320։
զ Ելս· ժ· 325։ Գէ· ժբ· 321։
է Ելս· ժ· 326։ Գէ· ժբ· 322։
ը Ելս· ժ· 327։ Գէ· ժբ· 323։
թ Ելս· ժ· 328։ Գէ· ժբ· 324։
ժ Ելս· ժ· 329։ Գէ· ժբ· 325։
ի Ելս· ժ· 330։ Գէ· ժբ· 326։
լ Ելս· ժ· 331։ Գէ· ժբ· 327։
խ Ելս· ժ· 332։ Գէ· ժբ· 328։
ծ Ելս· ժ· 333։ Գէ· ժբ· 329։
կ Ելս· ժ· 334։ Գէ· ժբ· 330։
հ Ելս· ժ· 335։ Գէ· ժբ· 331։
ձ Ելս· ժ· 336։ Գէ· ժբ· 332։
ղ Ելս· ժ· 337։ Գէ· ժբ· 333։
ճ Ելս· ժ· 338։ Գէ· ժբ· 334։
մ Ելս· ժ· 339։ Գէ· ժբ· 335։
յ Ելս· ժ· 340։ Գէ· ժբ· 336։
ն Ելս· ժ· 341։ Գէ· ժբ· 337։
շ Ելս· ժ· 342։ Գէ· ժբ· 338։
ո Ելս· ժ· 343։ Գէ· ժբ· 339։
չ Ելս· ժ· 344։ Գէ· ժբ· 340։
պ Ելս· ժ· 345։ Գէ· ժբ· 341։
ջ Ելս· ժ· 346։ Գէ· ժբ· 342։
ռ Ելս· ժ· 347։ Գէ· ժբ· 343։
ս Ելս· ժ· 348։ Գէ· ժբ· 344։
վ Ելս· ժ· 349։ Գէ· ժբ· 345։
տ Ելս· ժ·

ու ֏անոր չհաւատալով անոր խօսքը մեռիկ
24 չըլլիք ։ ՙՁեզ ճանչցած օրէս ի վեր Տէրոջը անհնազանդ կ՚ը ։
25 ֏Ասաի ես քառասուն օր ու քառասուն գիշեր որ ապաշխի, Տէրոջը ասդիւր ապաշխի, որովհետեւ Տէրը լսաւ զ՚ձեզ կորսընցընել ։
26 ֏Եւ ես Տէրոջը ապաչխով լսի, ՈՎ Տէր ԵՀՈՎԱ, մի կորսընցընէր քու ժողովրդդ ու ժառանգութիւնդ՝ որն որ քու մեծութիւնդդ ապաւինցիր, ու զօրաւոր ձեռքով եդիպտասէն
27 հանեցիր ։ Քու ծառաներդ՝ Աբրահամը, Իսահակը ու Յակորը յիշէ, և աս ժողովրդին խստութիւնը, անօրէնութիւնը ու մեղքին
28 մի նայիր ։ Չըլլայ որ ան երկրին, ուսկից որ մեզ հանեցիր, ՔՒԱՆԸԷԼ ըսին թէ ՙՏէրը կարող չէր լսլով զանոնք տանելու ան երկիրը որ անոնց խոստացեր էր, կամ զանոնք սիրելով, հանեց զանոնք որ անապատին մէջ մեռցընէ ։
29 ֏Որովհետեւ անոնք քու ժողովրդդ ու ժառանգութիւնդ են, որոնք զուն քու մեծ զօրութիւնդ ու բարձր բազուկդ եկիպտոսէն հանեցիր ։

ԳԼ· Ժ

1 Ժամէս կը յիշէ Աստուծոյ պատուիրութիւնը՝ որ նորէն ուրիշ երկու տախտակներու վրայ գրել տալը օրէնքը, 6 քահանայութիւնն յանձնուելիքը տալէն, 8 Ղեւիին ցեղը զատուիլը, 10 ու Ժողովրդին համար Ժամէսին ըրած պաշտպանը ընդունելը ։ 12 Հնազանդութիւնն յորդորելը մը ։

1 ԱՆաստիք Տէրը ինձի ըսաւ, ՙՓեղի տաշիներուն պէս երկու հատ քարէ տախտակներ կոփէ, ու լեռը ինձի ելիր, ու նաև ֏քեզի
2 մէկ փայտէ տապանակ մը չինէ։ Եւ տախտակներուն վրայ քու կոտրած առջի տախտակներդ վրայի խօսքերը պիտի գրեմ, ու ֏զանոնք տապանակին մէջը դնես։ Ուստի ես ՙՄատմի փայտէ տապանակ մը չինեցի, ու տաշիներ պէս երկու հատ քարէ տախտակներ կոփեցի, ու ան երկու տախտակներդ ձեռքս
4 ԽՈՒԶԵՑԻ լեռը ելայ։ Եւ Տասախտակներուն վրայ առջի գրուածքին պէս ան տասը խօսքերը գրեց, ֏որոնք Տէրը ձեզի լեռանը վրայ կրակին մէջէն խօսեցաւ ՀԺողովրդին օրը, և Տէ-
5 րը զանոնք ինծի տուաւ ։ Անկէ դառնալով ֏լեռնէն վար իջայ, ու ֏տախտակները չինուած տապանակիս մէջը դրի ՙոր ան անոր կենան, ինչպէս որ Տէրը ինծի պատուիրեց ։

6 Եւ իսրայէլի որդիքը Բէերոթ-բանէ-յականէն Մոսերա հասկցին ։ Հոն Ահարոն ԱՀարան, ու հոն թաղուեցաւ, և անոր որդին
7 Եղիազար անոր տեղը քահանայ եղաւ ։ ՀԱնկէ Գադգադ, ու Գադգադէն Յոտբի աստնեղուն երկիրը՝ եռաբղիւռ չունէին ։
8 Ատնաներ Տէրը Հղեւիին ցեղը զատեց, ՙոր Տէրոջը ուխտին տապանակը կրէ, ՀՏէրոջը առջեւը կենայ որ անոր ծառայութիւն ընէ, ու
9 ՙանոր անուններով օրհնէ, մինչև աս օրս ։ ՀԱս պատճառաւ Ղեւին իր եղբարցը հետ բաժին ու ժառանգութիւն չունի։ անոր ժառանգութիւնը Տէրն է, ինչպէս որ քու Տէր Աստուածդ անոր խոստացաւ ։
10 Եւ ՙես առջի օրերուն հասկնալու քառասուն օր ու քառասուն գիշեր լեռանը վրայ կեցայ, ու ՙՏէրը աս անգամին ալ լսեց մեռիկ
11 ընելով չուզեց քեզ կորսընցընել ։ Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Երթ ու ժողովրդին առջեւէն չուէ, որ մտնեն ու ժառանգեն ան երկիրը՝ որն որ անոնց Հայրերուն երդում ըրի անոնց տալու համար ։
12 ՊԵրեմն, ով Իսրայէլ, ՀԱստ քու Տէր Աստուածդ քեզմէ ի՞նչ կը պահանջէ ։ միայն թէ ՙքու Տէր Աստուածդմէդ վախնաս, Հանոր ամէն ճամբաներուն մէջը քալես և անոր սիրես, ու նաև քու բոլոր սրտովդ ու բոլոր հոգւովդ
13 քու Տէր Աստուածդ պաշտես, Եւ Տէրոջը պատուիրանքները ու կանոնները պահես, ո՞ր ինչ ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ, Հոր քեզ
14 դի ապէկ ըլլայ ։ ՊԱհա ՙերկինքը ու երկինքի երկինքը, ՙԱհ երկիրը ու բոլոր անոր մէջը եղածը քու Տէր Աստուածդդ է ՔՐԻՏԷ ։
15 ՀՄիայն թէ Տէրը քու Հայրերուդ հաւնեցաւ ու զանոնք սիրեց, և անոնցմէ ետքը անոնց զաւակներդ՝ այսինքն ձեզ ընտրեց բոլոր ազգերուն մէջէն, ինչպէս որ այսօր է ԱՒՆԻ ։
16 Ուստի ՙձեր սրտերուն անթլփատութիւնը թլփատեցէք, ու ՙձեր պարանոցներդ՝ ալ մի
17 խստացընէք ։ Քանզի ձեր Տէր Աստուածը ՙաստուածներուն Աստուածը ու ՙտէրերուն Տէրն է, մեծ, ֏հզօր ու ահեղ Աստուածն է, որ ՙաչառութիւն չըներ ու կաշառք չառնէր ։
18 ՀԱնիկա որբին ու այրիացիին իրաւունք կ՚ընէ, պանդուխտը կը սիրէ, ու անոր հաց ու
19 հանգերձ կու տայ ։ ֏Ուրեմն պանդուխտը սիրեցէք ։ քանզի դուք ալ եգիպտացւոց երկրին մէջ պանդուխտ էիք ։ ՙՔու Տէր Աստուածդմէդ վախնալ, Հանոր ծառայել, Հանոր կպչիլ, և անոր անունով երդնուլ կ՚ըլլայ։
20 Հրեն ՀԱստուածդ է քու գովեստդ, ՙնա է քու Աստուածդ, որ քեզի համար այն մեծ ու սքանչելի բաները ըրաւ, որոնք դուն քու
22 աչքերովդ տեսար ։ Քու Հայրերդ եօթանասուն հոգի էին երբոր եգիպտոս իջան։ ու հիմա քու Տէր Աստուածդ քեզ ՙերկինքի աստղերուն պէս շատցուց ։

ԳԼ· ԺԱ

1 Ժամէս հնազանդութիւնն կը յորդորէ իսրայէլացիները, 2 Աստուծոյ մեծ գործերուն վրայ իրենց տեսէքաիութիւն ունենալնիս, 8 Աստուծոյ մեծ օրհնութիւնները խոստանալը, 10 ու ապահովելիքնիս։ 18 Կ՚ընդունի նաև մեզ պէտք է զգուշանալ հարկադրութիւնն բնել Աստուծոյ խոստումներուն մէջ։ 26 օրհնութիւնը ու անէծքը անոնց առջեւը կը դնէ ։

1 ՈՒրեմն դուն ՙքու Տէր Աստուածդ սիրես, Հու միշտ անոր պատուիրած բաները, կանոնները, դատաստանները ու պատուիրանքներ
2 րը պահես ։ Եւ այսօր գիտցէք, որ ձեր որդոցը չէ ըսեր, որովհետեւ անոնք չեն գիտեր, ու չտեսան Հձեր Տէր Աստուածդին խրատը, Հանոր մեծութիւնը, Հզօրաւոր ձեռքը
3 ու բարձր բազուկը, եգիպտոսի մէջ եղած տագնաց փարաւոն թագաւորին ու անոր բոլոր երկրին վրայ ըրած նշանները ու գործ-
4 քերը։ Եւ ինչ որ ըրաւ եգիպտացւոց զօրքերուն, ձիերուն ու կառքերուն. ու երբոր անոնք ձեր ետեւէն հնային, ՙինչպէս Տէրը կարմիր ծովուն չոլերը անոնց վրայ ֏գարձուց
5 ու զանոնք կորընչացուց մինչև աս օրս. Եւ ինչ որ ըրաւ ձեզի անապատին մէջ մինչև
6 ձեր հոս գալը։ Ու ինչ որ Ռուբենեան Եղիաբին որդւոյը ՀԳաթանին ու Աբիրոնին ըրաւ, ինչպէս երկիրը իր բերանը բացաւ, ու զանոնք իրենց ընտանիքներովը, իրենց վրանները ու իրենց ամէն առարկաները բո-
7 լոր իսրայէլին մէջէն կլլեց ։ ՊԱկայն Տէրոջը ըրած բոլոր մեծ գործքերը աչուընդ ձեր
8 աչքերին են ։ ՈՒրեմն պահեցէք ան ամէն պատուիրանքները որ ես այսօր ձեզի կը պատուիրեմ, որպէս զի ՙզօրանաք, ու մտնէք ժառանգէք ան երկիրը, ուր որ կ՚երթաք
9 զանիկա ժառանգելու. Եւ Հձեր օրերը երկար ըլլան ան երկրին վրայ, ՙորն որ Տէրը ձեր Հայրերուն երդում ըրաւ՝ անոնց և անոնց

- Գ· գ· 15 ։ Մատ· գ· 10 ։ Գ՚ած՚· գ· 8 ։
- Գ· Ժ· 22 ։ Ժգ· 4 ։
- Սպ· կգ· 11 ։
- Եր· Ժէ· 2 ։ Սպ· իգ· 3 ։ Երեմ· Ժէ· 14 ։
- ա Թագ· Ժբ· 24 ։ Թագ· է· 23 ։ Սպ· Ռգ· 21 · 22 ։
- Ել· իգ· 10 ։
- Ել· իե· 16 · 21 ։
- Ել· իե· 5 · 10 · է· 1 ։
- Ել· է գ· 4 ։
- Ել· է գ· 28 ։
- Ել· իգ· 1 ։
- Ել· Ժբ· 3 ։
- Ել· Ժէ· 17 · Գէ· ի· 10 · Ժբ· 16 ։
- Ել· է գ· 29 ։
- Ել· ի· 20 ։
- գ Թագ· բ· 9 ։
- Թաս· է գ· 31 ։
- Թաս· ի· 28 · է գ· 38 ։
- Թաս· է գ· 32 · 33 ։
- Թաս· գ· 6 · գ· 4 · ը· 14 · Ժգ· 9 ։
- Թաս· գ· 35 ։
- Գ· Ժբ· 3 ։
- Գ՚ած· ի· 22 · Թաս· գ· 25 · Գէ· խա· 5 ։
- Թաս· Ժբ· 20 · 24 · Գէ· Ժբ· 1 · 2 · Եզեկ· խգ· 28 ։
- գ Թագ· ը· 27 · Սպ· Ռժե· 16 · Ռեր· 4 ։
- Ծն· Ժգ· 19 · Ել· Ժէ· 3 · Սպ· խգ· 1 ։
- Գէ· գ· 37 ։
- Գ՚ած· խգ· 41 · Գէ· է· 6 · Երեմ՚· գ· 4 · Հաւմ՚· բ· 28 · 20 · Կպ· բ· 11 ։
- Գէ· ի· 6 · 13 ։
- Ելս· խբ· 22 · Սպ· Ռի գ· 2 · Դան· բ· 47 · Ժա· 36 ։
- Ցայս· Ժէ· 14 · Ժի· 10 ։
- Գէ· է· 21 ։
- բ Մն՚· Ժի· 7 · Ցար· է գ· 19 · Գա· Ժ· 34 · Հաւմ՚· բ· 11 · Գաղ· բ· 6 · Երեմ· գ· 9 · Կպ· գ· 25 · ա Պետ· ա· 17 ։
- Սպ· կբ· 5 · Ռիպ· 9 ։
- Գ՚ած· Ժէ· 14 · Ժի· 10 ։
- Գէ· է· 21 ։
- բ Մն՚· Ժի· 7 · Ցար· է գ· 19 · Գա· Ժ· 34 · Հաւմ՚· բ· 11 · Գաղ· բ· 6 · Երեմ· գ· 9 · Կպ· գ· 25 · ա Պետ· ա· 17 ։
- Սպ· կբ· 5 · Ռիպ· 9 ։
- Գ՚ած· Ժէ· 14 · Ժի· 10 ։
- Գէ· է· 21 ։
- բ Մն՚· Ժի· 7 · Ցար· է գ· 19 · Գա· Ժ· 34 · Հաւմ՚· բ· 11 · Գաղ· բ· 6 · Երեմ· գ· 9 · Կպ· գ· 25 · ա Պետ· ա· 17 ։
- Սպ· կբ· 5 · Ռիպ· 9 ։
- Գ՚ած· Ժէ· 14 · Ժի· 10 ։
- Գէ· է· 21 ։
- բ Մն՚· Ժի· 7 · Ցար· է գ· 19 · Գա· Ժ· 34 · Հաւմ՚· բ· 11 · Գաղ· բ· 6 · Երեմ· գ· 9 · Կպ· գ· 25 · ա Պետ· ա· 17 ։
- Սպ· կբ· 5 · Ռիպ· 9 ։
- Գ՚ած· Ժէ· 14 · Ժի· 10 ։
- Գէ· է· 21 ։
- բ Մն՚· Ժի· 7 · Ցար· է գ· 19 · Գա· Ժ· 34 · Հաւմ՚· բ· 11 · Գաղ· բ· 6 · Երեմ· գ· 9 · Կպ· գ· 25 · ա Պետ· ա· 17 ։
- Սպ· կբ· 5 · Ռիպ· 9 ։

20 կրնն մէջ պանդուխտ էիք ։ ՙՔու Տէր Աստուածդմէդ վախնաս, -- զանիկա պաշտես, և անոր ֏յարես, ֏ու անոր անուամբը երդնուս ։
21 ՙՔու պարծանքդ անիկա է, և քու Աստուածդդ անիկա է, ֏որ քեզի համար աս մեծ ու սքանչելի բաները ըրաւ, որոնք դուն քու
22 աչքերովդ տեսար ։ Քու Հայրերդ ՀԵօթանասուն հոգի էին երբոր եգիպտոս իջան. ու հիմա քու Տէր Աստուածդ քեզ ՙերկինքի աստղերուն պէս շատցուց ։

ԳԼ· ԺԱ

1 Մոսէս հնազանդութիւնն կը յորդորէ իսրայէլացիները, 2 Աստուծոյ մեծ գործքերուն վրայ իրենց տեսէքաիութիւն ունենալնիս, 8 Աստուծոյ մեծ օրհնութիւնները խոստանալը, 10 ու ապահովելիքնիս։ 18 Կ՚ընդունի նաև մեզ պէտք է զգուշանալ հարկադրութիւնն բնել Աստուծոյ խոստումներուն մէջ։ 26 օրհնութիւնը ու անէծքը անոնց առջեւը կը դնէ ։

1 ՈՒրեմն դուն ՙքու Տէր Աստուածդ սիրես, Հու միշտ անոր պատուիրած բաները, կանոնները, դատաստանները ու պատուիրանքներ
2 րը պահես ։ Եւ այսօր գիտցէք, որ ձեր որդոցը չէ ըսեր, որովհետեւ անոնք չեն գիտեր, ու չտեսան Հձեր Տէր Աստուածդին խրատը, Հանոր մեծութիւնը, Հզօրաւոր ձեռքը
3 ու բարձր բազուկը, եգիպտոսի մէջ եղած տագնաց փարաւոն թագաւորին ու անոր բոլոր երկրին վրայ ըրած նշանները ու գործ-
4 քերը։ Եւ ինչ որ ըրաւ եգիպտացւոց զօրքերուն, ձիերուն ու կառքերուն. ու երբոր անոնք ձեր ետեւէն հնային, ՙինչպէս Տէրը կարմիր ծովուն չոլերը անոնց վրայ ֏գարձուց
5 ու զանոնք կորընչացուց մինչև աս օրս. Եւ ինչ որ ըրաւ ձեզի անապատին մէջ մինչև
6 ձեր հոս գալը։ Ու ինչ որ Ռուբենեան Եղիաբին որդւոյը ՀԳաթանին ու Աբիրոնին ըրաւ, ինչպէս երկիրը իր բերանը բացաւ, ու զանոնք իրենց ընտանիքներովը, իրենց վրանները ու իրենց ամէն առարկաները բո-
7 լոր իսրայէլին մէջէն կլլեց ։ ՊԱկայն Տէրոջը ըրած բոլոր մեծ գործքերը աչուընդ ձեր
8 աչքերին են ։ ՈՒրեմն պահեցէք ան ամէն պատուիրանքները որ ես այսօր ձեզի կը պատուիրեմ, որպէս զի ՙզօրանաք, ու մտնէք ժառանգէք ան երկիրը, ուր որ կ՚երթաք
9 զանիկա ժառանգելու. Եւ Հձեր օրերը երկար ըլլան ան երկրին վրայ, ՙորն որ Տէրը ձեր Հայրերուն երդում ըրաւ՝ անոնց և անոնց

- Ել· Ժբ· 27 ։
- Գէ· իմ· 5 ։
- Ել· գ· 8 ։
- Ջ՚ած· Ժգ· 18 ։
- Գէ· բ· 7 ։
- գ Թագ· իմ· 5 ։
- Էսթ· իգ՚ գ՚ ասա՚ ։
- Թաս· Ժգ· 1 · 31 · իէ· 5 · Սպ· Ռի գ· 17 ։
- Գէ· Ժ· 12 ։
- Գ՚ած· խգ· 4 · Գէ· խբ· 12 ։
- Ջ՚ած· գ· 11 · Ցաքէ· բ· 19 ։
- Գէ· խմ· 18 · Ցար· իա· 27 ։
- Գէ· բ· 19 · Ժ· 17 ։
- Գէ· խբ· 13 ։
- գ Թագ· բ· 35 · բ Մն՚· գ· 26 · է· 15 ։
- Գէ· գ· 20 · բ· 10 · Ե՚· 18 · Ցէս· խբ· 13 · 15 · 16 ։
- Գէ· գ· 6 · իբ· 46 ։
- Գէ· գ· 8 ։
- Գէ· գ· 9 · 10 · գ· 7 ։
- Գէ· գ· 9 ։
- Գէ· գ· 40 · գ· 2 · Աստ՚· գ· 2 · գ· 10 · է· 11 ։
- Սպ· հբ· 5 · Ռիպ· 29 ։
- Ջ՚ած· 13 · Գէ· գ· 17 ։

23 քաղէք և [a]առնոր յարիք , Տէրն ալ [b]առ ամէն
ապդերը ձեր առնէն պահ վանընէ , և դուք
[c]ձեզմէ մեծ ու զօրաւոր ազգեր վրայ պիտի
24 տիրէք , [d]ձեր առնելիք ամէն կոխած տեղը ձերը
պիտի ըլլայ . ձեր սահմանը [e]անապատէն ու
Լիբանանէն , գետէն՝ այսինքն Եփրատ գետէն
25 մինչև [f]արեւմտեան ծովը պիտի ըլլայ : [g]Ոնառ
մէկը պիտի չկարենայ ձեզի դէմ դնել . ձեր
Տէր Աստուածը [h]ձեր ամէն կոխած երկրին
վրայ ձեզմէ վախ մը ու սոսկում մը պիտի
բերէ , [i]ինչպէս որ ձեզի ըսաւ :
26 [j]Ա՛հա ես այսօր ձեր առջեր օրհնութիւն ու
27 անէծք կը դնեմ . [k]Օրհնութիւնը՝ թէ որ հնա-
զանդուիլնուն ընէք ձեր Տէր Աստուծոյն պա-
տուիրանքներուն , որոնք ես այսօր ձեզի կը
28 պատուիրեմ . եւ [l]անէծքը՝ թէ որ ձեր Տէր
Աստուծոյն պատուիրանքներուն չհնազան-
դիք , ու խոտորիք ան ճամբայէն որ ես այսօր
ձեզի կը պատուիրեմ , ու ձեր չճանչցած օտար
29 աստուածներուն ետեւէն երթաք : Ուստի երբ-
որ որ Տէր Աստուածդ քեզ տանի ան եր-
կիրը , ուր որ պիտի մտնես ու ժառանգես ,
[m]օրհնութիւնը գարիզին լեռանը վրայ , ու
30 անէծքը Գերազ լեռանը վրայ տաս . †Ա՛հա
անոնք Յորդանանեան անդիի կողմն արեւմտեան
ճամբուն վրայ , [n]Մօրեի կաղնիներուն մօտ ,
Գաղգալային դիմացի Հավխոնի մէջ բնակող
31 քանանացւոց երկրին մէջն են : [o]Որովհետեւ
դուք Յորդանանէն պիտի անցնիք , որ մտնէք
ու ժառանգէք ան երկիրը՝ որն որ ձեր Տէր
Աստուածը ձեզի պիտի տայ , ու զանիկա պի-
տի ժառանգէք և անոր մէջ պիտի բնակիք :
32 Ուրեմն [p]զգուշանալու՝ ի գործ դրէք ան
ամէն կանոնները ու դատաստանները՝ որոնք
ես այսօր ձեր առջեր կը դնեմ :

ԳԼ· ԺԶ

1 [a]Կատարելիք կանոնները ու դատաստանները՝ որոնք դուք պահելու ու ընելու է ք ան երկրին վրայ , որն որ ձեր Հայրերուն Տէր Աստուածը ձեզի պիտի տայ ժառանգելու հա-
մար , [b]որչափ ժամանակ որ երկրի վրայ ապրիք :

2 [c]Ամէն բոլոր տեղատեղը՝ ուր որ ձեր յաղթելու ապդերը [d]բարձր լեռներու վրայ , բլուրներու վրայ ու ամէն տերեւալից ծառերու տակ իրենց աստուածները պաշտած են , բոլորովին
3 կործանեցէք . Նաև [e]անոնց սեղանները փլցը-
նէք , և անոնց արձանները կոտրեցէք , անոնց Աստարովթները կրակով այրեցէք , ու անոնց աստուածներուն կուռքերը կտոր կտոր ընէք , և անոնց անունները ան տեղէն ոչնչացնեցէք :
4 [f]Ի՛նչ ձեր Տէր Աստուծոյն պիտի
5 չընէք . Հապա դուք պիտի փնտռէք ան տե-
ղը՝ որն որ ձեր Տէր Աստուածը [g]ձեր ամէն ցեղերուն մէջէն պիտի ընտրէ իր անունը պահելու համար , ու հոն պիտի երթաք .
6 եւ [h]ձեր ողջակէզները , ձեր զոհերը , [i]ձեր աստասնորդները , [j]ձեր բարձրացրնելու ընծաները , ձեր ուխտերը , ձեր կամաւոր ընծաները ու ձեր արջառներուն ու ոչխարներուն
7 առաջնեկները հոն տանիք . եւ [k]հոն ձեր Տէր Աստուծոյն առջեւը ուտէք , և ձեր Տէր Աստուածը ձեզ օրհնելուն համար՝ ձեր ամէն ձեռք զարկած բաներուն մէջ ուրախանաք՝ դուք և ձեր ընտանիքը :
8 Մի ընէք ան ամէնուն համեմատ , որ մենք այսօր աս տեղս կ'ընենք , այսինքն ամէն մարդ-
9 իր աչքերուն հաճոյ եղածին պէս . քանի մինչև հիմա չհասաք ան հանգստութեանը ու ժառանգութեանը՝ որ ձեր Տէր Աստուածը
10 ձեզի պիտի տայ : Բայց [l]դուք Յորդանանէն պիտի անցնիք , ու պիտի բնակիք ան երկրին մէջ՝ որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի ժառան-
գութիւն պիտի տայ , ու ձեզ բոլոր չրջակայ թշնամիներէն ձեզ պիտի հանգստացընէ , ու
11 ապահովութեամբ պիտի բնակիք . եւ [m]ան տեղը որ ձեր Տէր Աստուածը պիտի ընտրէ իր անունը բնակութեան համար , բոլոր ձեզի պատուիրածներս հոն տանիք , ձեր ողջակէզները , ձեր զոհերը , ձեր աստասնորդները , ձեր բարձրացրնելու ընծաները ու ձեր բոլոր ուխտերուն ընտիր ընծաները , որ Տէրոջը պիտի
12 տխտեք . եւ [n]ձեր Տէր Աստուծոյն առջեւը ուրախութիւն ընէք , թէ դուք՝ թէ ձեր որ-
դիքները ու աղջիկները , ձեր ծառաները ու աղախիններն , և թէ ձեր գաւնեղը եղող Ղեւ-
տացին , վասն զի [o]անոր ձեզի հետ բաժին ու ժառանգութիւն չունի :
13 [p]Զգոյշ կեցէք , չըլլայ որ ամէն տեսած տե-
14 ղերդ քու ողջակէզներդ մատուցանես , [q]Այլ

[a] Կատարելիք կանոնները ու դատաստանները՝ որոնք դուք պահելու ու ընելու է ք ան երկրին վրայ , որն որ ձեր Հայրերուն Տէր Աստուածը ձեզի պիտի տայ ժառանգելու հա-
մար , [b]որչափ ժամանակ որ երկրի վրայ ապրիք : [c] Ամէն բոլոր տեղատեղը՝ ուր որ ձեր յաղթելու ապդերը [d]բարձր լեռներու վրայ , բլուրներու վրայ ու ամէն տերեւալից ծառերու տակ իրենց աստուածները պաշտած են , բոլորովին
3 կործանեցէք . Նաև [e]անոնց սեղանները փլցը-
նէք , և անոնց արձանները կոտրեցէք , անոնց Աստարովթները կրակով այրեցէք , ու անոնց աստուածներուն կուռքերը կտոր կտոր ընէք , և անոնց անունները ան տեղէն ոչնչացնեցէք :
4 [f]Ի՛նչ ձեր Տէր Աստուծոյն պիտի
5 չընէք . Հապա դուք պիտի փնտռէք ան տե-
ղը՝ որն որ ձեր Տէր Աստուածը [g]ձեր ամէն ցեղերուն մէջէն պիտի ընտրէ իր անունը պահելու համար , ու հոն պիտի երթաք .
6 եւ [h]ձեր ողջակէզները , ձեր զոհերը , [i]ձեր աստասնորդները , [j]ձեր բարձրացրնելու ընծաները , ձեր ուխտերը , ձեր կամաւոր ընծաները ու ձեր արջառներուն ու ոչխարներուն
7 առաջնեկները հոն տանիք . եւ [k]հոն ձեր Տէր Աստուծոյն առջեւը ուտէք , և ձեր Տէր Աստուածը ձեզ օրհնելուն համար՝ ձեր ամէն ձեռք զարկած բաներուն մէջ ուրախանաք՝ դուք և ձեր ընտանիքը :
8 Մի ընէք ան ամէնուն համեմատ , որ մենք այսօր աս տեղս կ'ընենք , այսինքն ամէն մարդ-
9 իր աչքերուն հաճոյ եղածին պէս . քանի մինչև հիմա չհասաք ան հանգստութեանը ու ժառանգութեանը՝ որ ձեր Տէր Աստուածը
10 ձեզի պիտի տայ : Բայց [l]դուք Յորդանանէն պիտի անցնիք , ու պիտի բնակիք ան երկրին մէջ՝ որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի ժառան-
գութիւն պիտի տայ , ու ձեր

բայէն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի պատուիրեց որ անոր ծէջ քալէք. հայսպէս չարութիւնը ձեր ծէջէն վերցնէք։
6 Թէ որ քու մօրդ տղան քու եղբայրդ, կամ քու տղադ, կամ աղջիկդ, կամ Ժոպիկ կընձիկը, և կամ քու Բարեկամդ որ քու անձիդ պէս կը սիրես, քեզ մոլորցնել ուզելով ծածկաբար ըսէ, երթանք և օտար աստուածներ պաշտենք, որոնք ոչ դուն ճանչցար,
7 ոչ ալ քու Հայրերդ, Ձեր բոլոր բոլորի ազգաց աստուածներէն՝ թէ ձեզի մօտ ըլլան և թէ ձեզմէ հեռու, երկրիս մէկ ծայրէն
8 մինչև մէկալ ծայրը, Անոր հաւանութիւն չտաս, ոչ ալ անոր մտիկ ընես. քու աչքդ անոր չխնայէ, ոչ ալ անոր վրայ գութ ունենես
9 Նայով պահես անիկա. Այլ Անշուշտ մեռցնես. ու զանիկա մեռցընելու համար Նախ քու ձեռքդ անոր վրայ ըլլայ, ու ետքը բոլոր
10 Ժողովուրդին ձեռքը. Քարերով քարկոծես անիկա որ մեռնի, քանզի ուզից քեզ ապստամբեցընել քու Տէր Աստուածէդ, որ քեզ եգիպտացի երկրէն՝ ծառայութեան տունէն
11 Հանեց։ Եւ Իսրայէլը լսելով վախնայ, ու ալ՛ին ալ ձեր ծէջը ասոր պէս չարութիւն մը չընեն։
12 Թէ որ քու Տէր Աստուածդ՝ բնակութեան Համար քեզի տուած քաղաքներուն մէկուն
13 վրայով լսես, որ կ՛ըսեն թէ Ձեր ծէջէն քանի մը չարագործ մարդիկ՝ ելան, ու իրենց քաղաքին բնակիչները Հալածականութեան, ըսելով, Երթանք ձեր չճանչցած օտար աստուածներու պաշտենք, Անոնք ազէկ մը քննես ու Հարցուփորձ ընես, ու երբոր ճշմարիտ որ [illegible] բանը ճշմարիտ ու ապացոյց է, և այն գարշելի բանը ձեր ծէջը եղած է, Ալ քաղաքին բնակիչները անպատճառ սուրի բերնէ անցընես, Թէ այն և թէ անոր ծէջը եղած բոլոր բաները նզովելով. անասուններն ալ սուրի
16 բերնէ անցընես. Եւ անոր բոլոր աւարը անոր հրապարակին ծէջը ժողվես, ու Նոյն քաղաքը և անոր բոլոր աւարը քու Տէր Աստուածդ Համար բոլորովին կրակով այրես. ու անիկա Յաւիտեան աւերակ ըլլայ, Ալ չշինուիր
17 Նորէն։ Եւ Նոյնէն նզովածէն ձեռքիդ ծէջ բան մը չմնակչի, որպէս զի Տէրը Ինր սաստիկ բարկութենէն դառնայ, քեզի ողորմութիւն ու գթութիւն ընէ, և քեզ շատցընէ, Ինչպէս
18 որ քու Հայրերուդ երդում ըրաւ, Թէ որ դուն քու Տէր Աստուածդ ձայնին Հնազան-

դութիւն ընելով Նանոր բոլոր պատուիրանքները պահես, որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ, ու Տէր Աստուածդ առջիկը ուղիղ եղածը ընես։

ԳԼ· ԺԴ

1 Աստուածդ պզտիկը ատգի Համար իրենց անձը ագեղացընելու չէն։ 3 Անասուններէն, ձանիկներն։ 11 ու Թռչուններէն որը պիտի ուտուիր՝ ու որը չուտուիր։ 21 Իրիկնէմ մեռածը ուտուելու չէր։ 22 Աստուածպին պաշտանը կատարողներուն պատուէրը. տասանորդները։ 23 Տէրոջը առջեւ ժողվելու տանը տասանորդները ու երախայրիները։ 28 Երրորդ տարուան ողջմտութեան ու բարեբաստիկութեան տասանորդը։

1 Որդիներ դուք Ձեր Տէր Աստուածդան որդիքն էք. Մեռելի Համար Ձեր մարմնոյն վրայ կտրածներ չընէք, ու Ձեր աչքերուն միջեւ
2 դի մազերը չփնտռէք. Քանզի դուն քու Տէր Աստուածդա սուրբ ժողովուրդն ես. և Տէրը երկրի վրայ եղած բոլոր ժողովուրդներուն մէջէն քեզ ընտրեց, որ իրեն սեպհական ժողովուրդ ըլլաս։
3 Զոմաբդ ըլլաս։ Ոչինչ պիղծ բան մը չուտես։
4 Ասանք են Ձեր ուտելու անասուները. Արջառը, ոչխարը ու այծը, Եղնիկը, այծեմամը, վիթը, խարըուգը, այծքաղը, յամբրը ու անապատիը։ Եւ Ինչ անասուն որ ճեղքուած սմի կճղակաբաշխ եղջիւրներէն ասանք չուտէք. ուղտը, նապաստակը ու ճագարը. քանզի անոնք թէպէտ և կ՛որճան, բայց կճղակաբաշխ չեն. անոնք
8 Ձեզի անմաքուր ըլլան։ Եւ խոզը՝ որ թէ և անիկա կճղակաբաշխ է, բայց չորճար, անիկա Ձեզի անմաքուր ըլլայ։ Ասանց միսը չուտէք, Նաև ասանց դիակներուն չդպչիք։
9 Ջուրերուն մէջ բոլոր եղածներէն ասոնք ուտէք. ամէն թև ու թեփ ունեցողը ուտէք,
10 Բայց ամէն թև ու թեփ չունեցողը չուտէք. անիկա Ձեզի անմաքուր ըլլայ։
11 Ամէն մաքուր թռչունը ուտէք։ (12) Եւ Ձեր չուտելու իրաւունքը ասոնք են. արծիւը,
13 և պատկուճը, ու դեւատրծիւը, Եւ ցինը, ու
14 անդղը, և ուրուրը իր տեսակին պէս, Ու
15 ամէն ագռաւը իր տեսակին պէս, Եւ Հայլամը, ու բուն, և կկուն, ու բազէն իր տեսակին պէս,
16 սակին պէս, Եւ Հաւազաւիրը, ու քաջահաւ
17 ուը, և կարապը, Եւ Հաւալուսը, ու սև անոզ
18 գը, և Հոզանագը, Եւ արագիլը, ու քարադրը իր տեսակին պէս, և յոտապը, ու
19 չիկղը։ Եւ Ամէն թռչուն զեռունները Ձեզի

անմաքուր ըլլան. Անոնք պիտի չուտուին։
20 Ամէն մաքուր թռչունները ուտէք։
21 Ինքիմէ մեռածը բնաւ չուտէք. դանիկա քու դռնեդրդ եղող պանդուխտին տաս որ ուտէ, կամ օտարազգիի մը ծախես. Քանզի դուն քու Տէր Աստուածդա սուրբ ժողովուրդն ես։
Ուլը իր մօրը կաթին մէջ չեփես։
22 Տարիէ տարի քու ցանած սերմիդ արդիւնքին՝ արտէն եկած ամէն արմտիքներէն անպատճառ
23 ճառ տասանորդ տաս։ Եւ քու ցորենիդ, գինիիդ ու ձիթիդ տասանորդը, ու Արջառներուդ և ոչխարներուդ առջիներէն քու Տէր Աստուածդա առջեւը ուտես, այն տեղը որ ինքը իր անունը բնակեցնելու Համար պիտի ընտրէ. որպէս զի միշտ քու Տէր Աստուածդա վախնալ սորվիս։ Ու թէ որ քու Տէր Աստուածդա քեզ օրհնելուն Համար ճամբան քեզի հեռու ըլլայ, և ան տեղը՝ որ քու Տէր Աստուածդա պիտի ընտրէ իր անունը հոն դնելու Համար, քեզմէ հեռու ըլլալով կամ
25 բոլ չըլլաս զանոնք հոն տանելու, Անասունը գանոնք տակ ընես, ու տակը ծրարելով ձեռքդ առնես, և քու Տէր Աստուածդա ընտրած տեղը երթալու ճամբան չափ մը հեռու ըլլայ,
26 արկղ տակը երթաս. Ու ան տակը պտիպ բոլոր ցանկացած բաներուն, արջառներու կամ ոչխարներու, գինիի կամ օղիի, ու սըրճոյ տակը ուզած բանին տաս. Հոն քու Տէր Աստուածդա առջեւը ուտես և ուրախանաս դուն և քու ընտանիքդ։
27 Նաս դուն և քու ընտանիքդ։ Ու թէ քու գըներդ եղող Ղեւտացին ալ զանոնց չընես, քանզի ան անիկա քեզի հետ բաժին ու ժառանգութիւն չունի։
28 Այն երեք տարուն վերջը ան տարուան արմտիքներուն բոլոր տասանորդը հանես, և դանիկա քու քաղաքներուդ մէջը
29 պահես։ Ու Ղեւտացին՝ որ Քեզի հետ բաժին ու ժառանգութիւն չունի, և դուներդ եղող օտարականը, որբը ու այրեւարին գան և ուտեն կշտանան. որպէս զի Քու Տէր Աստուածդա քեզ օրհնէ քու ձեռքիդ ըրած ամէն գործքերուն մէջ։

ԳԼ· ԺԵ

1 Եօթներորդ տարին թողութեան տարի պիտի ըլլայ տգիտացին հասկնալ։ 7 պատ. ամենայնիւ. փոխ պիտի պատէր ու ձրի ալ պրուէր։ 12 Երրայեցի ծառան եօթներորդ տարին ձրի պատա պիտի ըլլայ։ 19 Իսկ երբոր իր ոխերգին գոհ ըլլալով ուզէր քովը կենալ, պիտի կրնար ծառլ։ 19 Հօտերէն ամէն արու առջինեկները Տէրոջը պիտի նուիրուէին։

1 Ամէն եօթներորդ տարին թողութեան չընես։
2 Ու թողութեան կանոնը ասկէ. Ամէն պարտատէր որ իր դրացիին բան մը փոխ տուած է, անիկա պիտի թողու. իր դրացիէն կամ եղբօրմէն պիտի չպահանջէ, վասն զի Թողութիւն
3 Թիւն քարոզուած է Տէրոջը։ Օտարազգիէն պիտի պահանջես, բայց քու եղբօրմէդ ասկնէլիքդ պիտի Թողուս. Մինչև որ քու քովդ աղքատ չգտնուի. վասն զի Տէրը անշուշտ քեզ պիտի օրհնէ ան երկրին մէջ, որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն պիտի
5 տայ որ անոր տիրես։ Միայն Թէ որ քու Տէր Աստուածդա խօսքին ամէն կերպով հնազանդիս, ու ասոր բոլոր պատուիրանքները որ ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ՝ զգուշութեամբ Ի գործ
6 դնես, Քու Տէր Աստուածդ ալ քեզի լսածին պէս քեզ պիտի օրհնէ, և Դուն չատ ազգերու փոխ պիտի տաս, բայց դուն փոխ պիտի չառնես, ու Դուն չատ ազգերու վրայ պիտի տիրես, բայց անոնք քու վրադ պիտի չտիրեն։
7 Քու Տէր Աստուածդա քեզի տուած երկրին մէջը՝ քու քաղաքներուդ մէկուն մէջ Թէ որ եղբայրներուդ մէկը աղքատ ըլլայ, Կնաս սրտիդիկ չընես ու աղքատ եղբօրդ ձեռքդ
8 չդոցես. Հապա անպատճառ ձեռքդ պիտի բանաս անոր, ու անոր կարօտութիւնը բաւականութիւն չընես ու աղքատ եղբօրդ ձեռքդ
9 կան ըլլալու չափ անոր փոխ տաս։ Զգոյշ կեցիր, չըլլայ որ սրտիդ մէջէն չար խորհուրդ մը անցընես, ու Եօթներորդ տարին՝ Թողութեան տարին մօտ է՝ ըսելով, ագքատ եղբօրդ վրայ Նանգութիւն աչքով նայիս ու անոր Նուէր չտաս. և Ան ալ քեզի դէմ Տէրոջը աղաղակէ
10 կէ, ու Դուն մեղքի տէր ըլլաս։ Անպատճառ անոր պիտի տաս, ու անոր տալու ատենդ սիրտդ Չնեղի. վասն զի Քու Տէր Աստուածդա ասոր պատճառու քու ամէն գործքերուդ ու ամէն ձեռք զարկած բաներուդ մէջ
11 քեզ պիտի օրհնէ։ Որովհետև Երկրին մէջէն աղքատ պակաս պիտի չըլլայ, ասոր Համար քեզի կը պատուիրեմ ու կ՛ըսեմ, Քու երկրիդ մէջ եղած աղքատ ու չքաւոր եղբօրդ ձեռքդ բաց ըլլայ։
12 Եթէ որ քու եղբայրներէդ Եբրայեցի մարդ մը կամ կնիկ մը քեզի ծառայի, անիկա վեց տարի քեզի ծառայութիւն պիտի ընէ, ու եօթներորդ տարին զանիկա քու քովէդ ազատ

ձակելու առնդ զանիկա պարապ չարձակես։
14 Քու ոչխարներդդ, քու կալեդ և քու հնձա-
նդդ անպատճառ պարզև տասո անոր, քու
Տէր Աստուածդ ինչպես որ ՙքեզ օրհնեց, անդ
15 պիտի տասո անոր։ Եւ ՙմիտդդ բերես որ դուն
ալ եգիպտոսի երկրին մէջ ծառայ էիր, ու
քու Տէր Աստուածդ քեզ անդ փրկեց. ասո
պատճառով այսօր քեզի կը պատուիրեմ աս
16 բանը։ Բայց թէ որ քեզ և քու առնդդ սի-
րելուն համար, ու անոնք քու քովդ հան-
դիստ ըլլալուն համար, ՙդուռդդ չեմ ելլեր՝
17 ըսէ, Աստուծոյ հերիւն մը առնես ու անոր
ականջը դրանը վրայ ծակես, և անիկա քեզի
յաւիտեան ծառայ ըլլայ. աղախնիդդ ալ այս-
18 պէս ընես։ Չանիկա քու քովդէդ ազատ արձա-
կելդդ դժուար չերեւնայ քեզի. վասն զի քեզի
վեց տարի ծառայութիւն ըրաւ, ՙոր վարձ-
կանի մը վարձքին կրկնապատիկ ՙբերէր
ու քու Տէր Աստուածդ ամէն գործ քերածդ
մէջ քեզ պիտի օրհնէ։
19 ՙԿու արջառներդդ ու հօտերդդ ծնած ամէն
արու առջնեկները քու Տէր Աստուածդդ պի-
տի նուիրես. արջառներուդ առջնեկովը
չգործածես, ու առջնեկ ոչխարներուդ բուրդը
20 չկտրես։ ՙՏարիէ տարի քու Տէր Աստուածդդ
առջեւ՝ Տէրոջը ընտրած տեղը պիտի ուտես
21 զանոնք դուն և քու ընտանիքդդ։ ՙԲայց թէ
որ անոնք պատառոտ ըլլան, կաղ կամ կոյր
ըլլան, ՙոե՛ ինչ և իցէ ՙուիշ դէշ պատ մը ՙունե-
նան, զանոնք քու Տէր Աստուածդդ չզոհես.
22 Ամանակը քու քաղաքներուդդ մէջ պիտի ուտես.
ՙանմաքուր ու մաքուր եղողները անխտրաբար
23 ՙոպէն այծեամի ու եղջերուի պէս։ ՙՄիայն
անոր արիւնը չուտես, ջուրի պէս դետինը
թափես անոր։

ԳԼ. ԺԲ

1 Զատիկին, 9 շաբաթներքան, 13 և. տասնատասհարաց ասոնը-
րը։ 16 Ամէն արաւն իր կարգադիմանը համեմատ ընծայ
պիտի բերէր Տէրոջը ատ երեք ասնրան մէջ։ 18 Դատա-
ւորներու ու գատաւորներու վրայով։ 21 Աղտոտ անկերպ ու
աբձան կռնդներու ի՛ պզտկըսե։

1 ՙԱպիւ ամսուն զգուշութիւնով նայէ, որ
զատիկը ընես քու Տէր Աստուածդդ. ՙվասն
դի քու Տէր Աստուածդ Ապիւ ամսուն մէջ
2 ՙգիշերով հանեց քեզ եգիպտոսէն։ Զատիկին
համար քու Տէր Աստուածդդ ոչխարներ ու
ՙարջառներ մորթիես Ատն տեղը՝ որ Տէրը պի-
տի ընտրէ իր անուանը բնակութիւնը համար։
3 ՙՉոր հետ խմորեալ հաց չուտես, եօթը օր
անոր հետ խմորեալ հաց պիտի ուտես անոր
հետ, վասն զի եգիպտոսի երկրէն ատփռապով
ելար. որ քու կենացդդ բոլոր օրերուն մէջ
եգիպտոսի երկրէն ելած օրդ միտդդ բերես։
4 ՙԵւ քու բոլոր սահմաններուդդ մէջ եօթը օր
բնաւ խմոր չերեւնայ քովդ. ու առջի օրուան
իրիկունը մորթած միսէդ մինչև առաւօտ չմնայ։
5 Քու Տէր Աստուածդդ քեզի տուած քու քա-
ղաքներուդդ մէկուն մէջ բնաւ կարող չըլլաս
6 զատիկը մորթել. Հապա միայն ան տեղը որ
քու Տէր Աստուածդդ պիտի ընտրէ իր անուա-
նը բնակութիւնը համար, հոն պիտի մոր-
թես զատիկը ՙերիկնաւն դէմ՝ արեւը մտած
7 ատենը, եգիպտոսէն ելած ժամանակդդ։ Եւ
ՙքու Տէր Աստուածդդ ընտրած տեղը ՙանդիս
եփես և ուտես. և առաւանց դառնաս ՙառա-
8 նըդդ երթաս։ Վեց օր բաղարջ ուտես. ու
եօթներորդ օրը քու Տէր Աստուածդդ հա-
մար ՙատնախմբութեան օր ըլլայ, և գործ մը
չընես։
9 ՙԿուն քեզի եօթը շաբաթ համրես. սկսիր
եօթը շաբաթը հունձքերուն մէջը մանդաղ
10 դրած առենդդ պիտի սկսիս համրել։ Եւ քը
քու Տէր Աստուածդդ շաբաթներուն ատնը ըն-
լալ, ՙքու Տէր Աստուածդդ քեզի տուած օրհ-
նութիւնը համեմատ՝ ձեռքիդ եկած կամա-
11 ւոր ընծան պիտի տաս. Եւ ան տեղը որ քու
Տէր Աստուածդդ պիտի ընտրէ իր անուանը
բնակութիւնը համար, ՙհոն քու Տէր Աստու-
ծդդ առջեւը ուրախութիւն ընես դուն ու
քու տղադ և աղջիկդ, քու ծառադ ու աղա-
խինդ, ու քու †քաղաքներդդ եղող Ղեւա-
յին, և ձեր մէջը գտնուած օտարականը,
12 որբը ու այրեւարին։ ՙՈւ եգիպտոսի մէջ ծա-
ռայ ըլլալդդ միտդդ բերելով սա կանոնները
զգուշութեամբ ի գործ դնես։
13 ՙԿու կալիդդ ու հնձանիդդ ժողվելդդ
հետը եօթը օր տաղաւարահարաց ատնը պա-
14 հես։ ՙԵւ ատնիդդ մէջը ուրախութիւն ընես
դուն ու քու տղադ և աղջիկդ, քու ծա-
ռադ ու աղախինդ, և քաղաքներդդ եղող Ղե-
ւացին, օտարականը, որբը ու այրեւարին։
15 Քու Տէր Աստուածդդ քու բոլոր բերքերդդ
ու ձեռքիդ բոլոր գործերը օրհնելուն հա-
մար, Տէրոջը ընտրած տեղը ՙքու Տէր Աս-
տուածդդ եօթը օր ատն պահելով ուրախու-
թիւն ընես։
16 ՙՏարին երեք անգամ՝ այսինքն բաղարջակեր-

պաց ատնին, շաբաթներու ատնին ու տաղա-
ւարահարաց ատնին՝ քու ամէն արուներդդ քու
Տէր Աստուածդդ առջեւը պիտի երեւնան ան
տեղը որն որ ընտրէ պիտի ընտրէ. ու ՙդէպ Տէ-
17 րոջը առջեւը չերեւնայ։ Ամէն
մէկ ՙքու Տէր Աստուածդդ քեզի տուած օրհ-
նութիւնը համեմատ ՙձեռքէն եկածին չափ
պիտի բերէ։
18 Քու Տէր Աստուածդդ քեզի տուած ամէն
քաղաքներուդդ մէջ քու ցեղերուդդ համեմատ
քեզի դատաւորներ ու ատենակներ կար-
գես, ու անոնք արդար դատաստանով ժո-
19 ղովուրդը դատեն։ Դիրաւունքը չդարձընես,
Հաշառութիւն չընես ՙու կաշառք չառնես.
վասն զի կաշառքը իմաստուններուն աչքը կը
կուրցնէ, ու արդարներուն խօսքը աւա
20 կը հանէ։ Ամենայն արդարութեան՝ արդարութեան
դուն հետեւող ըլլաս, որ ՙողջ մնաս և քու
Տէր Աստուածդդ քեզի տալու երկիրը ժա-
ռանգես։
21 ՙՉքու Տէր Աստուածդդ համար չխնդրես սե-
դանիդդ քովը ինչ և իցէ ծառէ ՙանտառ չտնկես
22 կես քեզի. ՙԱրձան ալ չկանգնես քեզի, ուս-
կից որ քու Տէր Աստուածդդ կը զզուի։

ԳԼ. ԺԷ

1 Տէրոջը մատաղելու զոհերը անարատ պիտի ըլլային։ 2
Կռապաշտները պիտի մեռցնէին։ 8 Դժուարին վճիռները քա-
հանաները ու գատաւորները պիտի վճռէին։ 12 ու ան վճռի
ատն տեղ՝ ինչպես պիտի մեռցնէր։ 14 Թագաւորի մը ընտրու-
թիւնը։ 16 ու անոր պարատապահիանները։

1 ՙԱրատ մը ՙոչ ինչ և իցէ †պակասութիւն մը
ունեցող արջառ կամ ոչխարը քու Տէր Աս-
տուածդդ գոհ չնուռուցանես. վասն զի ան բա-
նը քու Տէր Աստուածդդ առջեւը պիղծ է։
2 ՙԹէ որ քու Տէր Աստուածդդ քեզի տուած
քաղաքներուն մէկուն մէջ ձեռքդ ՙանդէ մարդ
մը կամ կնիկ մը գտնուի, որ քու Տէր Աս-
տուածդդ առջեւը չարութիւն ընելով ՙու ա-
3 նոր ուխտը չպահելով, ՙերթ հրամանիս դէմ՝
երթայ ուրիշ աստուածներու, ՙարեգակին
կամ լուսնին և կամ երկնից որ և իցէ ՙգործո-
րան ծառայութիւն ու երկրպագութիւն ընէ.
4 ՙԵւ ատ բանը քեզի պատմուի, ու դուն լսե-
լեդ հարցը ապկի մը քննութիւն ընես, և ահա
բանը ճշմարիտ ու ատոդ է, որ իսրայէլի մէջ

ՙ Նէ. ԽԹ. 15։ ԼԳ. 20։
ՙՀմմ. 10։
ՙ ը Կար. ը. 12։
Գէ. ա. 10։ ա Ա՜Ն. Խգ. 4։ Խգ. 29։ բ Ա՜Ն. ԺՅ. 5. 8։
ՙՆէ. Խգ. 2. 6։ Գէ. ԺՅ. 15։
Գէ. ա. 17։ Ելակ. Խգ. 25։
ՙՆէ. Խգ. 8։ Ելակ. ԺՀ. 23։ Ժայ. է. 7։
ՙԵզեկ. ԺԸ. 5. 9։
Նէ. ԼԳ. 13։ գ Թագ. Ժգ. 15։ Ժգ. 33։ գ Թագ. Ժէ. 16։ Ես. 31։ բ Ա՜Ն. ՙԼԳ. 3։ ՙՅր իբրև կնայ հնչ վասին
Գէ. Խգ. 1։
ՙԳէ. ԺՀ. 21։ Ա՜ազ. 8։ 13. 14։
†Եբր. գնչէ բան
Գէ. Ժգ. 6։
Յհս. է. 11. 15։ Խգ. 16։ Դատ. բ. 20։ գ Թագ. Ժբ. 12։ Եբեմ. է. 22. 23։ 31։ ԺՅ. 5։ ը. 35։
Գէ. գ. 19։ Յաբ. ը. 26։
‡Եբր. գոբքին
Գէ. Ժգ. 12. 14։
Գէ. Խգ. 14։ 16։ Գէ. Ժգ. 10։ Յհս. է. 25։
Թագ. ի. 30։ Գէ. ԺՅ. 15։ Ա՜ատ. Ժբ. 16։ Յհս. է. 30։ Գէ. Ժ. 28։
Գէ. Ժգ. 3։ Գաբ. է. 58։
Հմմ. 12։ Գէ. Ժգ. 5։ ԺՅ. 19։
Տհս Եէ. Խա. 13։ 20. 22. 28։ Խբ. 2։ Թագ. ի. 11։ 16։ 19։ Գէ. ԺՅ. 4։ 10. 11։
Եբր. ապրանք և առ-հասն մէջատեղը։ գա-մի ու գոտի մէջ-տեղը։ Ես. ը. 5։ 19։ 20։
ՙ Ա՜ն. ԺՅ. 10։ Ա՜ազ. բ. 11։ Ա՜ազ. բ. 7։
ՙԳէ. Ժբ. 5։ ԺՅ. 17։ Ա՜ազ. Ձխբ. 3։
Տհս Եբեմ. Ժբ. 18։
Գէ. ԺՅ. 17։
Եզեկ. Խգ. 24։
Թագ. Ժէ. 30։ Եզր. Ժ. 8։ Ա՜ատ. գ. 4։
Գէ. Ժբ. 5։ 7։
Գէ. Ժգ. 5։
Գէ. Ժգ. 11։ ԺՅ. 20։
ՙ ա Թագ. ը. 5։ 19։ 20։
Տհս ա Թագ. ի. 15։ Ժ. 24։ Ժգ. 12։ ա Ա՜ն. Խբ. 10։
Եբեմ. է. 21։
գ Թագ. Ժբ. 26։ Ժ. 26. 28։ Ա՜ազ. ի. 7։
Ես. ը. 1։ Եզեկ. Ժէ. 15։
Նէ. Ժգ. 17։ Թագ. Ժգ. 5։ 4։
Գէ. Խբ. 68։ Ա՜ատ. Ժ. 5։ Տհս Եբեմ. Խբ. 15։

ցընէ, որ ՙսիրտը չխաւարի. ու իրեն համար
18 խիստ շատ արծաթ ու ոսկի չժողվէ։ ՙԵւ իր
թագաւորութիւնը ամբառնի վրայ նստածին
պէս, սա օրինաց ՙգրքէն օրինակը Ղեւտացի
քահանաներուն քովը եղած տըՙեղ՚ իրեն հա-
19 մար մէկ դիրքի մը մէջ գրէ։ Եւ ՙանիկա իր
քովը ձգայ, ու իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ
կարդայ. որպէս զի իր Տէր Աստուածմէն վախ-
նալ սորվի, և սա օրէնքին բոլոր խօսքերը
ու սա կանոնները զգուշութեամբ ի գործ գնէ.
20 Որ իր սիրտը իր եղբայրներուն վրայ չհպար-
տանայ, ու ՙսա պատուիրանքներէն աջ դին
կամ ձախ դին չխաւարի. որ իր թագաւորու-
թիւնը վրայ երկար կեանք մը վայելէ իս-
րայէլի մէջ ՙԹէ ինքը և Թէ իր որդիները։

ԳԼ. ԺԸ

1 ՔԱհանապետ ու Ղեւտացւոց ժառանգութիւնը Տէրը պիտի
ըլլար։ 3 ՔԱհանապետի իրաւունքը։ 6 Ղեւտացւոց բաժինը։
9 Ազգաց պղծութիւններէն հեռու կենալու։ 15 Քրիստոս
Մարգարէին մասին ընելու։ 20 ու անոգոյժ մարգարէն մեռ-
ցընելու պատուիրքը։

1 Ղեւտացի քահանաները՝ Ղեւիին բոլոր ցեղը
ՙիսրայէլին հետ բաժին ու ժառանգութիւն
չունենան. ՚Տէրոջը պատարագներէն ու անոր
2 ժառանգութիւնը ուտեն։ Եւ ան որոց անունք
իրենց եղբայրներուն մէջ ժառանգութիւն
չունենան. անոնց ժառանգութիւնը Տէրը ինքն
է, ինչպէս որ անոնց ըսաւ։
3 Եւ սա պիտի ըլլայ քահանայից իրաւունքը
ժողովուրդին կողմէն երբոր զոհ կը մա-
տուցանեն, թէ արջառ ըլլայ ան և թէ ոչ-
խար. ՚թիւր, ծնօտներըւ ու փորկիրճը քա-
4 հանային պիտի տան։ ՚Քու ցորենիդ, գինիիդ
ու եղիդ երախայրիներէրը, ու նաև ոչխարնե-
5 րուդ առջի բուրդը անոր պիտի տաս. Վասն
զի Ի՚քու Տէր Աստուածդ քու բոլոր ցեղե-
րուդ միջէն զանիկա ընտրեց, ՙոր Տէրոջը
անունովը ծառայութիւն ընելու միչտ կենայ
ինքն ու իր որդիները։
6 Ու երբոր Ղեւտացի մը քու քաղաքնե-
րուդ միջէն՝ որուն մէջ իր պանդխտացած ատենն էղլէ, ու իր սրտին
բոլոր փափաքովը ՚Տէրոջը ընտրած տեղը
7 գայ, Աստուծոյ անունովը առջևը կեցող
ՙբոլոր իր Ղեւտացի եղբայրներուն պէս իր
Տէր Աստուծոյն անունովը ծառայութիւն ընէ.
8 Ու մէս աներուն հետ հաւասար ՙբաժին պի-

պետք էր որ անդորժ ՚ընար։ 13 Գանձ երկու մարդու վկայու-
թեամբը պիտի վճռուէր ամէն դատաստան։ 16 Սուտ վկայի
մը պատիժը։

1 Երբոր քու Տէր Աստուածդ ՙընակիչ ընէ
ան ազգերը՝ որոնց երկիրը քու Տէր Աստուա-
ծդ քեզի պիտի տայ, և դուն անոնք վռնդե-
ուիով՝ անոնց քաղաքներուն ու տուներուն
2 մէջ բնակիս, ՚քեզի երեք քաղաք զատես քու
երկրիդ մէջ՝ որն որ քու Տէր Աստուածդ քե-
3 զի կու տայ ժառանգելու. քեզի ճամբայ
պատրաստես, և քու Տէր Աստուածդ քեզի
ժառանգութեան համար տուած քու երկրիդ
սահմանը երեք բաժնես. որպէս զի ամէն
մարդասպան հոն փախչի։
4 Եւ ՙհոն փախչելու ու ողջ մնալու մարդասպանին կանոնը սա է. Ան ՙոՐԸ որ երկիւղնէ
ու մէկալ օրնէն ՚թշնամութիւն չունենալով՝
5 անդամատեամբ իր դրացին մեռցընէ. Ջոր
օրինակ՝ Թէ որ մէկը իր դրացիին հետ ան-
տառը երթայ փայտ կտրելու համար, ու իր
ձեռքովը տապարը փայտ կտրելու վերցու-
ցած ատենը երկաթը կոթէն դուրս ցատկէ-
լով դրացին հանդիպի, և զանիկա մեռցընէ.
անոնք սա քաղաքներէն մէկուն մէջ փախչի,
6 որ ապրի, ՙՉըլլայ որ արեան վրէժխնդիրը
սիրտը այրելուն համար մարդասպանին հասնի
և յետոյ, և ճամբան հեռու ըլլալով անոր հաս-
նի ու զանիկա մեռցընէ, Թէպետ և մեռնելու
արժանի չէր, որովհետև երկուքնալ ու մէկալ
օրուընէ անոր դէմ թշնամութիւն չունէր։
7 Ասոր համար ես քեզի կը պատուիրեմ ու կ'ը-
սեմ, որ քեզի երեք քաղաք զատես։
8 Եւ Թէ որ քու Տէր Աստուածդ քու հայ-
րերուդ երդումի ըրածին պէս ՙքու սահման-
ներդ ընդարձակէ, ու քու Հայրերուդ խոս-
9 տացած բոլոր երկիրները քեզի տայ, Թէ որ
պահես ու կատարես սա բոլոր պատուիրանք-
ները՝ որ ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ, և
քու Տէր Աստուածդ սիրես ու միչտ անոր
ճամբաներուն մէջը քալես, Հանառնոր սա
երեք քաղաքին վրայ ուրիչ երեք քաղաք ալ
10 աւելցընես. Որպէս զի քու երկրիդ մէջը՝ որն
որ քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառանգու-
թիւն պիտի տայ, անմեղ արիւն չթափուի.
ու դուն արեան պատասխան չըլլաս։
11 Բայց ՙԹէ որ մէկ մարդ մը իր դրացիին ոխ
ունենալով անոր դարսանմուտ ըլլայ, ու ա-
նոր դէմ ելլելով անիկա գայնէ մեռցընէ, ու
ՙսա քաղաքներուն մէկուն մէջ փախչելու
12 ըլլայ՝ Ծնողաց ժողովրդոյն իշխանները ՚ղրկ-

ՙ Գլ. ժգ. 23։
՚ Գլ. ժգ. 5։ Եբեմ. ժգ. 14, 15։ Ղ.օր. ժգ. 3։
՛ Գլ. ժգ. 1, 2։ Եբեմ. ը. 8։
՜ Եբեմ. իբ. 9։
՝ Տես գլ. ժգ. 2։
՞ Տես գլ. 29։

ՙ Գլ. ժբ. 29։
՚ Ել. իա. 13։ Թուա. լե. 10, 14։ Յես. ը. 2։
՛ Թուա. լե. 15։ Գլ. ժբ. 20։
՜ Թուա. լե. 12։
՝ Դտ. ԻԵ. 18։ Գլ. ժբ. 20։
՞ Գլ. իա. 9։ Գ Թագ. ը. 7, 8։
՟ Թուա. լե. 16, 24։ Գլ. իե. 24։ Ղ.օր. իբ. 17։
ՠ Գլ. ժգ. 8։ իե. 12։
ա Թուա. լե. 30։ Գլ. ժե. 6։ Մատ. ը. 16։ Յովհ. ը. 17։
բ Գլ. իե. 12։ Յոբ. իէ. 2։ Ա.օրէ. իբ. 28։ Ովս. է. 10։
գ Գլ. ժգ. 5։ ժե. 7։ 21։ իբ. 21։ իգ. 7։
դ Գլ. ժե. 15։ իա. 23։ Ղ.օր. իբ. 4։
ե Ել. իա. 13։
զ Գլ. ժգ. 21։ Գլ. իթ. 6։ Մատ. ը. 38։

— Տես Ա.ռ. ժ. 7։ Ես. լա. 1։
՟ Ել. իթ. 21։ Գլ. իթ. 6։ Մատ. ը. 38։ Ա Կոր. ժգ. 1։ Տիմ. է. 19։ Եբր. ժ. 28։
ՠ Ես. ը. 2։ Ա.ռ. ժ. 7։ Ես. լա. 1։
ա Գլ. ժգ. 8։ ժե. 21։ իգ. 7։
բ Գլ. ժե. 15։ իա. 23։ Ղ.օր. իբ. 4։
գ Ես. ը. 2։ Ա.ռ. ժ. 7։ Ես. լա. 1։
դ Գլ. իգ. 21։ Գլ. իթ. 6։ Մատ. ը. 38։
ե Գլ. իթ. 21։ Գլ. իթ. 6։ Մատ. ը. 38։

ձեզի հետ կ'երթայ, ²ձեզի համար ձեր Թըշ-
նամիներուն դէմ պատերազմելու Ե ձեզ ապա-
հովու։
5 Ա՝նասունը ասոնկանները ժողովուրդին խօ-
սելով պիտի ըսեն, ՈվՈր որ նոր տուն չներ է
ու տակաւին նորոգած չէ ըրեր, երթայ իր
տունը դառնայ· չըլլայ որ պատերազմին մէ-
ջը մեռնի, և ուրիշ մէկը նորոգութիւնը ընէ·
6 եւ ով որ այդպէս անկեր է ու անոր պտուղէն
դեռ չէ կերած, երթայ իր տունը դառնայ·
չըլլայ որ պատերազմին մէջը մեռնի, ու անոր
7 ուրիշ մարդ մը ուտէ։ Դար-
ով որ կնիկան մը նշանուած է ու զանիկա չ-
առած, երթայ իր տունը դառնայ· չըլլայ
որ պատերազմին մէջը մեռնի, ու զանիկա
8 մէկ ուրիշ մարդ մը առնէ։ Եւ սոսկանիներ-
րը իրենց խօսքը չարաւնակելով պիտի ըսեն
ժողովուրդին, ²Ով որ վախկոտ ու Թուլա-
սիրտ է, թող երթայ իր տունը դառնայ· չըլ-
լայ որ իր եղբայրներուն սիրտն ալ իր պէս
9 տին պէս Թուլցնէ։ Ու երբոր սոսկանիներ-
րը ժողովուրդին առջևը իրենց խօսքը լրցին
ցընեն, ³ժողովուրդին վրայ զօրապետներ
կարգեն։"
10 Երբոր մէկ քաղաքի մը կը մօտենաս՝ անոր
հետ պատերազմելու համար, ²զանիկա խա-
11 ղաղութեան հրաւիրէ։ Թէ որ քեզի խաղա-
ղութեան պատասխան տալու ըլլայ, ու դըռ-
նները քեզի բանայ, մէջը գտնուած բոլոր ժո-
ղովուրդը քեզի հարկատու ըլլան, ու քեզի
12 ծառայութիւն ընեն։ Բայց Թէ որ քեզի հետ
խաղաղութիւն ընել չուզէ ու պատերազմ ընէ,
13 անատնները անոնց պաշարես։ Ու երբոր քու
Տէր Աստուածդ քու ձեռքդ մատնէ զանոնք,
²անոր բոլոր արուները սուրի բերնէն անցընես·
14 Բայց կիներնէրը, ազգքներն ու ²անասուննե-
րը և ինչ որ կայ ան քաղաքին մէջը, անոր
բոլոր ասորը քեզի համար առնես· և ²քու
Տէր Աստուածդ քեզի մատնած քու թշնա-
15 միներուդ ասորը ուտես։ Ա՛յս սոսկանի պիտի
ընես քեզմէ խիստ հեռու եղող ամէն քա-
քաղներուն, որ սա ազգերուն քաղաքներէն
16 չեն։ Սակայն ²քու Տէր Աստուածդ քեզի ժա-
ռանգութիւն տուած սա ազգերուն քաղաք-
17 ներուն մէջ բնաւ չունչ ունեցող մը ողջ չը-
թողուս· ա՛նոնց պիտի ջնջես, Ամորհացի-
ները, քանանացիները, փերեզացիները, Խե-
ւացիները ու Յեբուսացիները բոլորովին պի-
տի կոտորցընես, ինչպէս որ քու Տէր Աս-
18 տուածդ քեզի պատուիրեց։ Որպէս զի Ե՛Ն
զի չսորվեցընեն իրենց բոլոր գարշելութիւն-
ներուն համեմատ ընել, ինչպէս որ անոնք իրենց

² ԳԼ· ա· 30· գ· 22· Յես· լգ· 10·
³ Տես Դևտ· ժբ· 27· Սաղ· լ· ին վեր-
նագիրը։
²⁴ ԳԼ· իբ· 30·
² ԳԼ· իգ· 5·
³ Կամ· է· 3·
⁴ Կամ զգուշանալով ժողովրդին գոր-
ծած անցքին։
⁵ բ Թագ· ի· 18· 20·
⁶ Թագ· լա· 7·
⁷ Յես· բ· 2·
⁸ Յես· իգ· 8·
⁹ Թագ· խա· 2· 3·
55· լգ· 52· ԳԼ·

աստուածներուն կ'ընեն, ու դուք ²Տէրոջը
ձեր Աստուծոյն առջևը մեզք չգործէք։
19 Երբոր մէկ քաղաքի մը դէմ պատերազ-
միս, ու զանիկա առնելու համար երկար ժա-
մանակ պաշարելու ըլլաս, անոր ծառերուն
տապար չգարնես ու զանոնք չտրես, լինչու
որ անոնցմէ պիտի ուտես· ուրեմն անոնք
չկորսնցընես· քանզի դաշտին ծառը ²մարդ է որ
20 քու երեսէդ պաշարման մէջ մտնէ։" Բայց
ան ծառերը որոնք կը ճանչնաս թէ ուտելու
պտուղ չեն բերեր, անոնք ուրես ու կորսնց-
ընես, և քեզի հետ պատերազմող քաղաքին դի-
մացը ամրոցներ պատրաստելու չափ, մինչև որ
անիկա նուաճի։

ԳԼ· ԻԱ.

1 Ընդհանուր մեղադրանքներ մը քաւութիւնը։ 10 Կնութեան առնուած գերիին հետ վարուելուն կերպը։ 15 Իրիանը ա-
ռէջ եղող կնիկին ծնած անդրանիկ ազգի իր անդրանիկ-
ներուն ժառանգութենէն պիտի չզրկուիր։ 18 Կամակոր զա-
ւակը գոհակոծութեամբ մեռցընելու էր։ 22 Ջարգացածին մարմինը պիտի չմնար։

1 Թէ որ քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառան-
գութիւն տուած երկրին մէջ գաշտի վրայ
սպանեալ մը գտնուի, ու ան
2 չգիտցուի թէ ո՛վ զարնողը եղած է· Ա՛նասունները քու ծե-
րիցդ ու դատաւորներդ ելլեն, և մեռցուած
մարդուն եղած տեղէն մինչև չորս կողմի քաղաքները
3 չափեն։ Ու մեռցուածին մօտ եղող քաղաքին
ծերերը արջառներէն չգործածուած -- լուծի
4 տակ չմտած երինջ մը առնեն։ Եւ ան քաղա-
քին ծերերը երինջը մէկ չհերկուած ու չցա-
նուած ապառաժ ձոր մը իջեցընեն, ու ան
5 ձորին մէջ երինջին վիզը կոտրեն։ Եւ Դևիին
որդիքը քահանաները մօտենան, վասն զի ²քու
Տէր Աստուածդ զանոնք ընտրեց իրեն ծառա-
յութիւն ընելու, ու Տէրոջը անունովը օրհ-
նելու համար· և ամէն վէճ ու ամէն վէրք
6 ²անոնց խօսքովը պիտի դատուի։ Եւ ան մեռ-
ցուածին մօտ եղող քաղաքին բոլոր ծերերը
ձորին մէջ վիզը կոտրած երինջին վրայ ²ձեռ-
7 քերնին լուան։ Եւ պատասխան ասելով ըսեն,
Մեր ձեռքերը չթափեցին սա արիւնը, ու մեր
8 աչքերը չտեսան։ Ով Տէր, քուկ քու խոս-
յեալ ժողովուրդդ, որն որ դուն փրկեցիր, ²ու
անվեզ արիւնը քու խորհրդ ժողովուրդիդ մի
անգէր· պատէն ան արիւնը համար քաւու-
9 թիւն պիտի ըլլայ անոնց։ Իսկ դուն Տէրոջը
առջևը ուղիղ եղածը ընելով՝ ²անոնց արիւնը
քեզմէ վերցընես։
10 Երբոր քու թշնամիներուդ դէմ պատերազ-
մի ելլես, և քու Տէր Աստուածդ զանոնք քու

ձեռքդ տայ, ու անոնցմէ գերիներ առնես,
11 եւ գերիներուն մէջէն գեղեցիկ տեսքով կնիկ
մը տեսնես, ու զանիկա սիրելով քեզի կնիկ
12 առնելու ըլլաս, Ջանիկա քու տունդ առնես,
և անիկա իր գլուխը ածիլէ ու իր ըղընդնե-
13 րը կտրէ· եւ իր վրայէն գերութեան լաթերը
հանէ ու քու տունդ նստի, և հարազատ ամա-
մը իր հօրը ու մօրը համար լայ· ու անկէ
ետև անոր մտնես, և դուն անոր էրիկը
14 ըլլաս, ան ալ քու կնիկդ ըլլայ· Թէ որ անկէ
դոհ չըլլաս, անիկա ազատ պիտի արձակես·
բայց ասոնով ընաւ չծախես, ոչ ալ ծառայե-
ցընես, որովհետև ²լիկնկոր զանիկա։
15 Թէ որ մէկ մարդ մը երկու կնիկ ունենայ,
ու մէկը սիրելի ևւ մեսըատելի ըլլայ· ու
սիրելին ալ և ատելին ալ անոր զաւակներ
ծնանին, և Թէ որ անդրանիկ զաւակը ատելի
16 կնիկէն ծնած է, ²իր ստացուածքը որդւոցը
բաժնելու օրը կարող չըլլայ սիրելիին զաւակը
անդրանկացընելու, ու ատելիէն ծնած ան-
17 դրանիկացընելու, ու ատելիէն ծնած ան-
դրանիկը երեսէ ձգելու· Հապա ատելիին զա-
ւակը անդրանիկ ճանչնալով՝ բոլոր իր ձեռքը
գտնուածէն ²երկու բաժին տայ անոր· վասն
զի ²իր զօրութեանը սկիզբը անիկա է· Տան-
դրանկութեան իրաւունքը անոր կը վերաբերի։
18 Թէ որ մէկ մարդ մը ստահակ ու անհնա-
զանդ տղայ մը ունենայ, որ իր հօրը ու իր
մօրը խօսքը բնաւ մտիկ չընեը, ու երբոր զա-
19 նիկա խրատեն անոնց չհնազանդիր· Ա՛նոնք
անոր հայրը ու մայրը զանիկա բռնելով, քա-
ղաքին ծերերուն ու անոր քաղաքի տեղին դու-
20 ռը հանեն· Եւ քաղաքին ծերերուն ըսեն, Ա՛ս
մեր տղան ստահակ ու անհնազանդ է, մեր
խօսքը մտիկ չընեը, որկրամոլ ու գինեմոլ է·
21 Ա՛նասունը անոր քաղաքին բոլոր մարդիկը քա-
րկոտով քարկոծեն զանիկա որ մեռնի· Դու չա-
րութիւնը ձեր մէջէն վերցընես· ²և բոլոր Իս-
րայէլը լսելով վախնան։
22 Ու երբոր մարդ մը նահատ արժանի մեզք
մը գործէ, և զանիկա մեռցընելու համար
23 ծառէ մը կախես, ²Անոր մարմինը ծառին վրայ
գիշերը չմնայ, հապա նոյն օրը անպատճառ
թաղես անիկա· վասն զի նկատուածը ²Աս-
տուծոյ անիծածն է, ու ²չպղծես ան երկիրը
որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի կտակ
ժառանգելու համար։

ԳԼ· ԻԲ

1 Մարգ տեսնելու բնելու վերաբերեալ պատուէր։ 5 Մարգը ու
հինը իրենց հագուստները պիտի տարբերեն։ 6 Թռչուններ իր
պարկի ձագերովը միասին առնելու։ 8 տան մը տանիքին

² Տես Սաղ· խե· 10·
³ Դան· լգ· 9· Գա-
ղատ· իբ· 22· Յես
Սիր· 24·
⁴ Դան· իխ· 35·
⁵ ա Պն· ե· 2· իգ·
10· բ Պն· ժա· 19· 22·
² Տես ա Պն· ե· 1·
³ Դան· խե· 3·
⁴ Դան· իե· 31· 33·
⁵ ԳԼ· ժգ· 5· ԺԹ·
19· 20· իբ· 21· 24·
⁶ ԳԼ· ժգ· 11·
⁷ ԳԼ· ԺԹ· 6· իբ·
26· Գատ· իգ· 29·
իե· 11· 25· իգ· 31·
⁸ Յես· բ· 2· ՃՀ· 26·
27· Յոհ· ԺԹ· 31·
⁹ Գաղ· գ· 13·
² Տես Թուա· իե· 4·
բ Թագ· իա· 6·
³ ԳԼ· ԺԹ· 25· Թա-
լե· 34·
⁴ Եզ· իգ· 4·
⁵ Եզ· իգ· 3·
⁶ ԳԼ· իբ· 28·
⁷ ԳԼ· ԺԹ· 19·
⁸ Տես բ Կար· գ· 14·
15· 16·
⁹ ԳԼ· ԺԹ· 10·
¹⁰ Թուա· ԺԸ· 38· Մատ·
իգ· 5·
¹¹ Դան· ԺԹ· 21· Գատ·
ԺԸ· 1·

բարձրութիւնը չըլլանայ մը չընելու· 9 խառնակութիւնէ հեռա-
նալու· 12 և Տանգերի վրայ ծոպեր գործելու պատասխանելը։ 13
Իր կնիկներ հասար զբաղութիւն բնութիւն· 20· 24 Ընտա-
նեկան· 25 Կար լսելին· 28 ու պատճառութիւն բնութիւն պատիժը։
30 Ընդդատելութիւնը կ'արգիլուի։

1 Երբոր մեռնես որ եղբօրդ եզը կամ ոչխա-
րը իր ճամբայէն խոտորելը է, անոնք անտես
չընես· անպատճառ զանոնք քու եղբօրդ
2 դարձընես։ Բայց Թէ որ քու եղբայրդ քե-
զի մօտ չէ, կամ զանիկա չես ճանչնար, ան-
ատնը քու տունդ առնես ան, ու մինչև
քու եղբօրդ զանիկա փնտռելը քու քովդ
Թող կենայ· եառքը զանիկա անոր դարձընես։
3 Անոր իշուն ալ ասանկ ընես, զգեստին ալ
ասանկ ընես· Նաև եղբօրդ ամէն կորսուած
բանը որ գուն կը գտնես, ասանկ ընես· չըլ-
լայ որ ըսնդես անտես ընես։
4 Երբոր տեսնես որ եղբօրդ էշը կամ եզը
ճամբուն վրայ ինկեր է, անոնք անտես չը-
նելով անպատճառ անոր հետը վերցընես։
5 Կնկան մը վրայ երկի մարդու հագուստ
չըլլայ, ու երկի մարդը կնկան հագուստ չը-
հագնի· քանզի ով որ ասոնք կ'ընէ՝ քու Տէր
Աստուածդ ատելը պիտի է։
6 Թէ որ ճամբան ծառի մը վրայ կամ գետ-
նի վրայ ձագերով կամ հաւկիթներով Թըռ-
չունի մը բոյն հանդիպի քու առջևդ, ու
մայրը ձագերուն կամ հաւկիթներուն վրայ
նստած ըլլայ, ²մայրը իր ձագերովը մի կնաիր
7 չառնես· Անպատճառ մայրը արձակես, ու
ձագերը քեզի առնես· ²որպէս զի բարե-
լայ քեզի, ու կեանքդ երկայն ըլլայ։
8 Նոր տուն չշինած առնիդ տանիքիդ շուր-
ջանակ մը չընես, որ չըլլայ Թէ մէկը
անկէ վար իյնայ, ու քու առնիդ արիւն
պատճառ ընես։
9 ²Այդինդ մէջ այլ և այլ սերմեր չցանես,
որ ցանած սերմիդ արդիւնքը ու այդինդ
10 բերքը չպղծուի։ ²Եզ մը ու էշ մը մէկտեղ
երկու հերկելու չգործածես։
11 ²Բուրդով ու քէմուով գործուած պլպլա-
խառն հանդերձ չհագնես։
12 Հագած հանդերձիդ չորս ծոպերը ²ծոպեր
չընես։
13 Թէ որ մէկ մարդ մը կնիկ առնէ, ու ²անոր
14 մօտենալէն ետքը զանիկա ատէ, եւ անոր
վրայ գրպարտութեան խօսքեր դնելով անոր
անունը գէշ հանէ, ու ըսէ, Ես սա կնիկը
առի, բայց երբոր անոր մօտեցայ, անոր վը-
15 րայ կուսութիւն չգտայ· Աղնատնան աղջկանը
հայրը ու մայրը աղջկան կուսութեան նշանը

² Գաղ· գ· 13·
³ Տես Թուա· իե· 4·
բ Թագ· իա· 6·
⁴ ԳԼ· ԺԹ· 25· Թա-
լե· 34·
⁵ Եզ· իգ· 4·
⁶ Եզ· իգ· 3·
⁷ ԳԼ· իբ· 28·
⁸ ԳԼ· ԺԹ· 19·
⁹ Տես բ Կար· գ· 14·
15· 16·
¹⁰ ԳԼ· ԺԹ· 10·
¹¹ Թուա· ԺԸ· 38· Մատ·
իգ· 5·
¹² Դան· իԹ· 21· Գատ·
ԺԸ· 1·

առնեն, և դուռը հանեն քաղաքին ծերե-
16 րուն առջևը։ Ու աղջկան հայրը ծերերուն
պիտի ըսէ, Իմ աղջիկս աս մարդուն կնիկ
17 տուի, ու առերմով զանիկա, Ահա ասոր վրայ
դրպատութեան խօսքեր կը դնէ, ըսելով Թէ
ես քու աղջկանդ վրայ կուսութիւն չգտայ.
բայց ահա իմ աղջկանս կուսութեան նշանը.
և լաթը քաղաքին ծերերուն առջևը պիտի
18 փռեն։ Եւ քաղաքին ծերերը ան մարդ-
19 ը առնեն ու զանիկա պատժեն, Եւ իս-
րայէլի կոյս աղջկան անունը աւրկուան հա-
մար անկէ հարիւր արծաթի ապժ առնեն,
ու աղջկանը հօրը տան. և անիկա անոր կը-
նիկն ըլլայ, ու իր բոլոր կենացը մէջ կարող
20 չըլլայ զանիկա արձակելու։ Բայց թէ որ ան
բանը ստոյգ է, ու աղջկանը վրայ կուսու-
21 թիւն չէ գտնուեր, Անասունը աղջիկը իր հօ-
րը տանը դուռը հանեն, ու անոր քաղաքին
մարդիկը քարկոծ քարկոծեն զանիկա որ
մեռնի. որովհետև Իսրայէլի մէջ անզգամու-
թիւն ընելով իր հօրը տունը պոռնկութիւն
ըրեր է. հա կերպով չարութիւնը ձեր մէջէն
վերցնիես։
22 Թէ որ մէկը երիկ առնեցող կնկան մը հետ
պառկած գտնուի, անասունը երկուքն ալ
մեռնին, թէ ան կնկանը հետ պառկողը մարդը և թէ ան կնիկը. ու խրայէլէն չարու-
թիւնը վերցնիես։
23 Թէ որ մէկ կոյս աղջիկ մը Իմարդու մը նշա-
նած ըլլայ, ու մէկ մարդ մը քաղաքի մէջ
24 գտնելով զանիկա՝ անոր հետը պառկի, Երկուքն ալ ան քաղաքին դուռը հանէք, ու
զանոնք քարկոծ քարկոծէք որ մեռնին.
աղջիկը՝ քանի քաղաքին մէջ Իձայնուբաւ չըլլար, և մարդը՝ քանի Իոր գրա-
ցին կնիկը լսէ. ու չարութիւնը ձեր մէ-
ջէն վերցնիես։
25 Բայց թէ որ մէկ մարդ մը նշանած աղջիկ
մը գտնէ մէջ գտնէ, ու Իզանիկա բռնադա-
տելով անոր հետ պառկի, անասունը անոր
26 հետ պառկող մարդը միայն մեռնի։ Եւ աղ-
ջկանը բան մը չընես. աղջիկը մահու աջնէն
յանցանք մը չունի. վասն զի ինչպէս որ մէկը
իր դրացին վրայ կը յարձակի ու զանիկա կը
27 մեռցնէ, աս գործածն ալ այնպէս է. Քանզի գաշտի մէջ գտաւ զանիկա. ու թէ և նշա-
նած աղջիկը կանչռտաւոր, բայց ղենքը ա-
զատող մը չկար։
28 Իթէ որ մէկ մարդ մը չնշանուած կոյս աղ-
ջիկ մը գտնէ, և զանիկա բռնադատելով ա-
29 նոր հետ պառկի, ու †բանը խնայուի՝ Ան-
առնէ անոր հետ պառկող մարդը աղջկանը
հօրը հիսուն արծաթի ապժ տայ, ու ա-
նկնի իր կնկին ըլլայ. Որովհետև լկեց զա-
նկնա, իր բոլոր կենացը մէջ զանիկա արձա-
կելու կարող չըլլայ։
30 Չըլլայ որ Իմէկ մարդ մը իր հօրը կնիկը
առնէ, ու Ի իր հօրը քղանցքը բանայ։

ԳԼ. ԻԹ.

1 Ո՛վ կրնար Ժողովին մէջ մտնել. ու ո՛վ չէր կրնար։ 9 Բանա-
կին մէջ անմաքրութիւնը կ՚արգիլուի։ 15 Իր սիրուհին
փախչող ծառային վրայով։ 17 Պատնեշութեան վրայով։ 18
Պիղծ ընծանեցու վրայով։ 19 Շահով առակ առնու վրայով։
21 Ուխտելու վրայով։ 24 Ցանցանկերու վրայով։

1 Ասպրելիքը ճղմուած կամ կտրուած մարդը
2 Տէրոջը Ժողովքը չմտնէ։ Պառնկացի մը Տէրո-
ջը Ժողովքը չմտնէ, ու անոր ըսոխը մինչև
սասնեղորդ ազգը Տէրոջը Ժողովքը չմտնէ։
3 Ամմոնացին ու Մովաբացին Տէրոջը Ժո-
ղովքը չմտնէ, ու մինչև հազ սասնեղորդ ազ-
գը անոնց ըսոխը Տէրոջը Ժողովքը չմտնէ յա-
4 ւետեան. Իքանզի հրոյր դուք Եգիպտացին
հացաք, ճամբան մէջ հացով ու ջրով ձեզ չդի-
մաւորեցին. ու Մէջագետքին փեթորը Բէ-
ոորի որդին Բաղաամը վարձքով բերել
5 տուին, որ քեզ անիծէ. Բայց քու Տէր Ա-
ստուածդ չուզեց Բաղաամին մտիկ ընել, հա-
պա քու Տէր Աստուածդ անէծքը քեզի օրհ-
նութեան դարձուց, որովհետև քու Տէր Ա-
6 ստուածդ քեզ սիրեց։ Քու բոլոր կենացդ
մէջ անոնց խաղաղութիւնը ու ապիկութիւնը
չխնդրես յաւիտեան։
7 Չըլլայ որ եդովմնացին առնես, Իքանզի
անիկա քու եղբայրդ է։ Եգիպտացին ալ չա-
տես, քանզի Ոանոր երկրին մէջը պանդխտա-
8 կեր էիր։ Անոնց Ծնած զաւակներուն երրորդ ազ-
գը Տէրոջը Ժողովքը թող մտնեն։
9 Երբոր թշնամիներդ դէմ բանակով կ՚ելլ-
10 թաս, ամէն չար բանէն զգուշացիր։ Իթէ որ
ձեր մէջը մէկ մարդ մը երազափորձութեան
պատճառաւ մարբաբ չ, թող բանակէն դուրս
11 ելլի, ու բանակին մէջը չմտնէ. Եւ իրիկուան
դէմ Իջրով լուացուի, ու արեւը մուծելին պէս
12 բանակին մէջը մտնէ։ Նաև բանակէն դուրս
մէկ տեղ մը ունենաս, որ հոն դուրս ելլես.
13 Ու պէնքերուդ մէջը ցից մը ունենաս, որ
երբոր դուրսը նստելու ըլլաս անով փորես,
14 ու գառնաս քու յաւելուածդ ծածկես։ Քանի որ քու Տէր Աստուածդ՝ քեզ ազատելու հա-
մար ու քու թշնամիներդ քու ձեռքդ մատ-
նելու համար՝ Ոքու բանակիդ մէջը կը քա-
լէ. ուստի քու բանակդ մարբաբ ըլլայ, որ
անիկա քու վրադ ապտղութիւն մը տես-
նելով քեզմէ հետ չդառնայ։

15 Ծառայ մը որ ինքնիշխան տիրոջը քու քո-
վդ ապաստաներ է, իր ինքնիշխան ձեռքը
16 չմատնես. Թող քեզի հետ բնակի իր հա-
մար ուզած քու քաղաքներուդ մէկուն մէջ
ուր որ ինքը կ՚ուզէ, և Ոչանիկա չնեղես։
17 Իսրայէլի աղջիկներէն բող չըլլայ, ու իս-
18 րայէլի տղոցմէն Իպոգաճաղ չըլլայ։ Որ և իցէ
ոխտի համար բոլի վարձքը կամ չունի դի-
նր քու Տէր Աստուածդ տունը չտանիս. քան-
զի քու Տէր Աստուածդ տունը երկուքն ալ
պիղծ են։
19 Ամակը կամ ուտելիքը և կամ որ և իցէ
բանը՝ որ շահով կրնայ տրուիլ, քու եղբօրդ
20 չտոկով հատս. Օտարականէն շահ առնես,
բայց քու եղբօրմէդ շահ չառնես, որ քու
Տէր Աստուածդ քու ամէն ձեռք գործած
գործքերուդ մէջ քեզ օրհնէ ան երկրին վը-
րայ, ուր որ պիտի մտնես անիկա ժառանգե-
լու համար։
21 Երբոր քու Տէր Աստուածդ ոխտ մը ը-
նես, առանց ուշացընելու կատարես. քանզի
քու Տէր Աստուածդ անպատճառ անիկա քեզ-
մէ պիտի պահանջէ, ու մեղքի տէր պիտի ըլ-
22 լաս. Բայց թէ որ ոխտ ընել չուզես, ան քե-
23 զի մեղք չըլլար։ Ինչ որ բերնովդ կը խոս-
տանաս ու քու կամքդ քու Տէր Աստուածդ
Ի՛ոխտես, քու չրթունքներդ եղածը պա-
հես կատարես։
24 Երբոր քու դրացիդ այգին կը մտնես,
ուզածդ չափ խաղող ուտես ու կշտանաս,
25 բայց անօթի մէջը չդնես։ Երբոր քու դրա-
ցիդ հունձքին մէջը կը մտնես, Ձեռքովդ
հասկերը փրցընես, բայց դրացիդ հունձ-
քին մանգաղ չզարնես։

ԳԼ. ԻԴ

1 Ամբարիշտ Թուղթ տալու վրայով։ 5 Նոր կարպատած մարդ
մը պատերազմի երթայր չէր։ 6 և 10 Գրաւներու վրայով։ 7
Մարդ գողցողին պատիժը։ 8 Բորոտութեան համար պա-
հպանութիւն ընելու պատուիրք։ 14 Բանւորին վարձքը հատա-
ցընելու։ 16 պատուհասին ընելու։ 19 ու պարտած բերքերու
վրայով պատուիրք։

1 Թէ որ Իմէկը կնիկ մը առնէ ու անոր էրիկը
ըլլայ, և անոր վրայ անպատուութիւն բան մը
դտնելուն համար անիկա իր աչքին հաճոյ չըլ-
լայ, անասունը անոր արձակուհան Թուղթ մը
գրէ ու անոր ձեռքը տայ, և իր տունէն ճամ-
2 բայ ելլէ։ Ու երբոր անիկա անոր տունէն ելլելով՝
3 երթայ ուրիշ էրկան մը Ընդ ըլլայ, Թէ որ
եաքի էրկին ալ զանիկա ատելով արձակուհան

Ձ ա Թագ. ը. 15։
Խ Նեհ. իբ. 21։
Ծ Գաղ. ԺԹ. 29։ Տհս Առակ. բ. 16։
Ի Ծն. ԺԹ. 5։ գ Թագ. իգ. 7։
Կ Նէհ. իբ. 25։ Գաղ. իե. 36, 37։ Գնհմ. ե. 2, 7։ Սապ. Ժե. 5։ Ա Ծն. ԼԶ. 7։ Դատ. ժ. 18, 19։ բ. 3։ Ա Մաս. ա. 18։ 19։ Գէղ. իա. 14։ Հմր. 21. 22։ Ղ Թագ. ԺԳ. 14։ Ե Նէհ. իբ. 16, 17։ Ը Ելք. գ. 22։ Հմր. 24։ Գաղ. Ժբ. 8։ ի. 11։ Գէղ. իե. 20։ ոսկոր. ե. 1։ Ցհս Գաղ. գ. 9։ Հոր. իբ. 5։ Ի Ելք. գ. 22։ Ա Մաս. ա. 27։ Ա Մաս. ժ. 5։ Գաղ. Ժբ. 11։ Ղ Թագ. Ժբ. 13։ Ն Ելք. իբ. 26։ Ո Ելք. իբ. 21։ Ղ Թագ. ի. 3։ Պ Ելք. իբ. 21։ Ղ Թագ. ի. 3։ Ռ Գաղ. Ժբ. 11։ Ես. ԽԲ. 1։ Ս Ելք. իբ. 21։ Ղ Թագ. ի. 3։ Տ Գաղ. Ժբ. 10։ Ո Ելք. իբ. 26։ Ք Ելք. իբ. 21։ Ղ Թագ. ի. 3։ Ֆ Գաղ. Ժբ. 10։ Ք Ելք. իբ. 26։ Ֆ

Հու որբևարբին հանդերձը դրաւ չառնէս։
18 եւ Ա֊միտգ բեր որ դուն եգիպտասի մէջ ծա֊
ռայ էիր, ու քու Տէր Աստուածդ քեզ ան֊
կէ ազատեց. անոր համար ես քեզի կը պա֊
տուիրեմ որ սա բանը ընես։
19 Երբոր քու արտիդ մէջ հունձդ հնձես,
ու արտին մէջը մկ որայ մը մոռցած ըլլաս,
դանիկա առնելու համար ետ չդառնաս. անի֊
կա օտարականին, որբին ու որբևարբին թող
ըլլայ. որպէս զի քու Տէր Աստուածդ Ա֊քու
ձեռքերուդ ամէն գործքին մէջ քեզ օրհնէ։
20 Զիմիներդ Թօթվելդ ետքը ճղ֊ճղիները ու֊
ուկ ուսս չմնասուն. անիկա օտարականին, որ֊
21 բին ու որբևարբին թող ըլլայ։ Ե֊ այդիդ
խաղողները ժողվելդ ետքը ճռաքաղ չընես.
անիկա օտարականին, որբին ու որբևարբին
22 թող ըլլայ։ Եւ Ա֊միտգ բեր որ եգիպտոսի
երկրին մէջ ծառայ էիր. անոր համար ես
քեզի կը պատուիրեմ որ սա բանը ընես։

ԳԼ. ԻԵ

1 Եթէ Ա֊մարդ բեր որ դատ
տատանուի երթան, ՚դատաւորները անոնց դատը
մտիկ ընելով ՚իրաւունք ընեցնեցէք արդարա֊
2 ցընեն, ու յանցաւորը դատապարտեն։ Եւ
յանցաւոր եղոգը թէ որ ՚ծեծի արժանի է,
դատաւորը զանիկա պառկեցընէ, ու անոր
յանգանքին համեմատ ՚իր առջեւը ծեծել տայ
3 զանիկա թուով. ՚քառասունէն աւելի զար֊
նել չտայ. չըլլայ որ ասկէ աւելի զարնելը֊
վ՝ եղբայրդ ՚քու աչքիդ առջեւը անարգուի։
4 ՚Կալի մէջ ալ խոտող եզին դունչը կապես։
5 ՚Երբոր եղբարք միասին բնակին, ու անոնց
մէկը առանց զաւկի մեռնի, մեռնողին կնիկը
դուրսը օտար մարդու հետ չհարցնի. ՚ռազ֊
բը անոր մտնէնայ և զանիկա իրեն կնիկ առնէ,
ու ռազբութեան պարտաւորութիւնը անոր
6 հատուցանէ. եւ անոր ծնած առաջնեկ որ֊
դան ՚մեռնող եղբօրը անունովը ՊԿուտի, որ
՚չըլլայ թէ անոր անունը Իսրայէլէն չնզիւի։
7 Եւ թէ որ այն մարդը վր հարսը առնել չու֊
զի, անատնը հարսը դուռը ելլէ ծերերուն
ու ըսէ, իմ ռազբս Իսրայէլի մէջ իր եղբօրը
անունը հատատուելէն կը հրաժարի. ռազբոս֊

Հու որբևարբին հանդերձը դրաւ չառնէս։
18 եւ Ա֊միտգ բեր որ դուն եգիպտասի մէջ ծա֊
ռայ էիր, ու քու Տէր Աստուածդ քեզ ան֊
կէ ազատեց. անոր համար ես քեզի կը պա֊
տուիրեմ որ սա բանը ընես։
19 Երբոր քու արտիդ մէջ հունձդ հնձես,
ու արտին մէջը մկ որայ մը մոռցած ըլլաս,
դանիկա առնելու համար ետ չդառնաս. անի֊
կա օտարականին, որբին ու որբևարբին թող
ըլլայ. որպէս զի քու Տէր Աստուածդ Ա֊քու
ձեռքերուդ ամէն գործքին մէջ քեզ օրհնէ։
20 Զիմիներդ Թօթվելդ ետքը ճղ֊ճղիները ու֊
ուկ ուսս չմնասուն. անիկա օտարականին, որ֊
21 բին ու որբևարբին թող ըլլայ։ Ե֊ այդիդ
խաղողները ժողվելդ ետքը ճռաքաղ չընես.
անիկա օտարականին, որբին ու որբևարբին
22 թող ըլլայ։ Եւ Ա֊միտգ բեր որ եգիպտոսի
երկրին մէջ ծառայ էիր. անոր համար ես
քեզի կը պատուիրեմ որ սա բանը ընես։

ԳԼ. ԻԶ

1 Երբոր մարդ մը երկու կնիկ ունի որ քու Տէր
Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն կու տայ,
2 և զանիկա ժառանգես ու հոն բնակիս, ՚Ա֊
ռաջնեկը երկրին ամէն պատուհասներուն

ա Գլ. ԺԹ. 17։ Եզեկ.
խզ. 24։
բ Ելս Ածառ. ԺԸ.
15։
գ Գաղ. Ժբ. 48։
դ Մատ. ժ. 17։
ե ր Կոր. ժա. 24։
զ Ցոր. Ժբ. 3։
է Ածառ. Ժբ. 10։ ա։

Կոր. թ. 9։ ա Ա֊մար.
է. 18։
ը Մատ. իզ. 24։ Մար.
Ժբ. 19։ Գաղ. է.
28։
թ Ծն. լբ. 8։ Հառ. ա֊
ա. 12, 13։ գ. 9։
ժ Ծն. լբ. 9։
ի Երէ֊ կինոց,

ա Հառ. գ. 10։
լ Հառ. գ. 1, 2։
խ Հառ. գ. 6։
ծ Հառ. գ. 7։
կ Հառ. գ. 11։
հ Գլ. ԺԹ. 15։
ձ Գաղ. Ժբ. 35, 36։
Ածառ. ժա. 1։ Եզ֊
զեկ. իզ. 10։ Մէք֊

գ. 11։
ղ Եզ. է. 12։
ճ Ածառ. ժա. 1։ ա
թիւս. գ. 6։
մ Եզ. Ժէ. 8։
յ Սպ. լգ. 1։ Ա֊
ածառ. Ժգ. 6։ Հբ.
ածառ. գ. 18։
ն ա թիւտպ. Ժէ. 3։

շ Եզ. Ժէ. 14։

—

ա Եզ. Ժբ. 23։ Ա֊
ածառ. Ժգ. 12։
Ա֊մար. Ժբ. 12։
Դ֊ն. խպ. 1։ 6։
Դատ. է. 15։
բ Ծն. խպ. 27։ Գլ.
ժ. 22։
գ Եզ. ա. 11, 14։

դ Գլ. Ժբ. 5։
ե Ա֊մ. Ժբ. 12։
զ Ծն. խպ. 1։ 6։
է Գլ. Ժբ. 7, 12, 18։
Ժգ. 11։
ը Գլ. Ժգ. 28, 29։
թ Գաղ. իե. 30։ Թծա. ։
Ժբ. 24։
ժ Սպ. Տվհ. 141։
153, 170։

ի Գաղ. է. 20։ խա. 1։
11։ Ա֊մ. իե. 4։
լ Հա֊ կգ. 13։ Զպ֊
բ. 13։
խ Եզ. ե. 19։
ծ Եզ. գ. 7։ Ժե. 8։
Գլ. է. 6։ Ժգ. 2։

խբ. 9։
կ Գլ. գ. 7, 8։ խբ.
1։ Սպ. Ծխբ. 14։
բ. 30։
հ Եզ. Ժե. 6։ Գլ. է.
6։ խբ. 9։ ա պետ. բ.
9։

Ճէս. գ. 1։
ղ Ճէս. բ. 32։
ճ Գլ. Ժա. 29։ Ճէս։
բ. 30։
մ Եզ. ե. 25։ Ճէս։
բ. 31։

բներէն պիտի առնես, որոնք քու Տէր Ա֊
ստուածդ քեզի տուած երկրէն ժողվելու են, ու
մէկ կողմի մը մէջ դնելով ՚երթաս անոնց որ
3 քու Տէր Աստուածդ պիտի ընտրէ իր անու֊
նը հոն դնելու համար. եւ ան օրերը եղոգ
քահանային երթաս ըսես, Ես այսօր քու Տէր
Աստուածդ ՚՚Ըլլը կը խոստովանիմ որ ես մտայ
ան երկիրը, որուն համար Տէրը մեր հայրե֊
4 րուն երդում ըրեր էր մեզի տալու։ Եւ քա֊
հանան կոգովը քու ձեռքէդ առնելով՝
զանիկա քու Տէր Աստուածդ սեզանին առջեւը
5 պիտի դնէ. եւ դուն պատասխան տալով՝ քու
Տէր Աստուածդ առջեւը ըսես, Իմ հայրս թա֊
փառական ՚Ասորի մը ըլլալով, ՚Եգիպտոս
իջաւ, ու հոն ՚քիչ հոգիներով պանդխտու֊
թիւն ընելով՝ մէկ մեծ, զօրաւոր ու չատուոր
6 ազգ մը եղաւ. Ու ՚Եգիպտացիք մեզ չարչա֊
րեցին, մեզ նեղցուցին և մեր վրայ ծանր ծա֊
7 ռայութիւններ դրին. Ու ՚մենք մեր հայրե֊
րուն Տէր Աստուածդն ազազակեցինք. և Տէրը
մեր ձայնը լսելով՝ մեր նեղութիւնը, աչխա֊
տութիւնը ու մեզի եղած զրկանքը տեսաւ.
8 ՚եւ Տէրը զօրաւոր ձեռքով ու բարձր բազու֊
կով, ՚մեծ ահարկութիւններով, նշաններով
9 ու հրաչքներով մեզ Եգիպտոսէն հանեց. Եւ
մեզ սա տեղը բերաւ, ու մեզի սա երկիրը՝
10 հկաթ ու մեղր բղխող երկիրը տուաւ։ Եւ արդ,
ահա Տէր, ինծի տուած երկրիդ պտուղներուն
երախայրիքները ՚՚բերի։ Ու անոնք քու Տէր
Աստուածդ առջեւը դնելով՝ Տէր Աստուածդ
11 առջեւը երկրպագութիւն ընես. Եւ ՚քու Տէր
Աստուածդ քեզի ու քու տանդ տուած բոլոր
բարիքներովը ուրախութիւն ընես, դուն ալ՝
Ղեւտացին ալ և ձեր մէջը եղող օտարական
ալ։
12 Երբորդ տարին ՚տասանորդի տարի ըլլալով,
երբոր դուն ՚քու պտղիւնքներուդ բոլոր տա֊
նորդներդը զատես լմընցընես, և անոնք Ղե֊
ւտացիին, օտարականին, որբին ու որբևարբին
տաս, որ ՚՚՚՚ քու քաղաքներուդ մէջը
13 ուտեն կշտանան, Անատնը քու Տէր Աստու֊
ծոյդ առջեւը ըսես, Սուրբ եղած բանը բոլո֊
վին տունէս հանեցի, և քու բոլոր հրա֊
մայած պատուիրանքներուդ համեմատ՝ զա֊
նիկա Ղեւտացիին, օտարականին, որբին ու
14 որբևարբին տուի. քու պատուիրանքներդ
զանց չըրի, ՚ու զանիկ չմոռցայ. Ու պղծա ժբ֊
ըս մէջ անկէ չկերայ, ու անմաքուր բանի մը
չդործածեցի, և անկէ մեռելի համար չտուի.
իմ Տէր Աստուածոյս ըսածը մտիկ ըրի. ինծի
ինչ որ պատուիրեցիր, անոր համեմատ ըրի։

15 ՚Նայէ երկինքէն քու սուրբ բնակարանէդ, և
օրհնէ քու իսրայէլ ժողովուրդդ, ու ան եր֊
կիրը որ տուիր մեզի, ինչպէս որ մեր հայ֊
րերուն երդումով ըրած էիր ՚՚՚՚, երկիր մը
որ կաթ ու մեղր կը բղխէ։
16 Այսօր քու Տէր Աստուածդ քեզի կը պա֊
տուիրէ որ սա կանոնները ու դատաստան֊
ները ՚ի գործ դնես. ուստի բոլոր սրտովդ ու
բոլոր հոգւովդ պահես ու կատարես զանոնք։
17 Դուն այսօր Տէրոջը խօսք կու տաս, որ անի֊
կա քեզի Աստուած ըլլայ, ու դուն անոր
ճամբաներուն մէջը քալես, և անոր կանոն֊
ները, պատուիրանքները ու դատաստաններըը
18 պահես, ու խօսքը մտիկ ընես. Տէրն ալ այսօր
քեզի խօսք կու տայ, որ դուն իրեն սեպհական
ժողովուրդ ըլլաս, ինչպէս որ քեզի բսաւ, որ
19 անոր բոլոր պատուիրանքները պահես. Եւ
՚բոլոր իր ստեղծած ազգերէն գերազանց ընէ
քեզ գովութիւնով, համբաւով ու փառքով,
որ ՚սուրբ ժողովուրդ մը ըլլաս քու Տէր Ա֊
ստուածդոյ՝ իր բսածին պէս։

ԳԼ. ԻԷ

1 Մովսէս կը հրամայէր որ բոլոր պատուիրանքները փրերուս վրայ
գրեն, 3 և չաստատած քարէ սեղան մը չծեին։ 11 Մովսէս
կ՚օրհնէ Գարիզին ու Գեբալ լեռները վրայ կացնելու ցե֊
ղերը։ 14 Գեբալ լեռան վրայ խօսուելիք անէծքները։

1 Եւ Մովսէս իսրայէլի ծերերուն հետ ժողո֊
վուրդին պատուիրելով բսաւ, Պահեցէք ան֊
բոլոր պատուիրանքները որոնք ես այսօր ձե֊
2 զի կը պատուիրեմ։ Ու ՚՚յորդանանէն քու
Տէր Աստուածդ քեզի տուած երկիրը ան֊
ցած օրդ՝ ՚քեզի մեծ քարեր կանգնես, ու
3 զանոնք կիրով ծեփես. Եւ սա օրէնքիս բո֊
լոր խօսքերը անոնց վրայ գրես, երբոր անց֊
նես ու մտնես ան երկիրը՝ որն որ քու Տէր
Աստուածդ քեզի կու տայ, երկիր մը որ կաթ
ու մեղր կը բղխէ, ինչպէս որ քու հայրե֊
4 րուդ Տէր Աստուածը քեզի բսաւ։ Ուստի
երբոր յորդանանէն անցնիս, սա օրէնսդ քե֊
զի պատուիրածիս պէս՝ սա քարերը ՚Գեբալ
լեռան վրայ կանգնես, ու զանոնք կիրով
5 ծեփես։ Եւ հոն քու Տէր Աստուածդոյ մէկ
սեզան մը չծեիս, քարերէ չ՚՚՚՚՚ սեզան մը.
6 ՚սրանց վրայ երկաթ չդպցնես. Ա֊՚՚՚ քու
Տէր Աստուածդոյ սեզանը ամբողջ քարերէ չծ֊
նես, ու անոր վրայ քու Տէր Աստուածդոյ
7 ողջակէզներ մատուցանես. Եւ խաղաղութեան
զոհեր մատուցանելով՝ հոն ուտես, ու քու
8 Տէր Աստուածդոյ առջեւը ուրախանաս. Եւ

ա Ելս. Ժբ. 5։
գ Գաղ. Ժբ. 12։
դ Ծն. խպ. 1։ 6։
Դատ. է. 15։
ե Ծն. խպ. 27։ Գլ.
ժ. 22։
զ Եզ. ա. 11։ 14։

է Գլ. Ժբ. 7։ 12։ 18։
Ժգ. 11։
ը Գլ. Ժգ. 28։ 29։
թ Գաղ. իե. 30։ Թծա. ։
Ժբ. 24։
ժ Սպ. Տվհ. 141։
153։ 170։

ի Գաղ. է. 20։ խա. 1։
11։ Ա֊մ. իե. 4։
լ Հա֊ կգ. 13։ Զպ֊
բ. 13։
խ Եզ. ե. 19։
ծ Եզ. գ. 7։ Ժե. 8։
Գլ. է. 6։ Ժգ. 2։

խբ. 9։
կ Գլ. գ. 7, 8։ խբ.
1։ Սպ. Ծխբ. 14։
բ. 30։
հ Եզ. Ժե. 6։ Գլ. է.
6։ խբ. 9։ ա պետ. բ.
9։

Ճէս. գ. 1։
ղ Ճէս. բ. 32։
ճ Գլ. Ժա. 29։ Ճէս։
բ. 30։
մ Եզ. ե. 25։ Ճէս։
բ. 31։

աս օրէնքիս բոլոր խօսքերը քարևրաւն վրայ
խոտա պատր կևրպով մի գրևս։
9 Եւ Մովսէս գևաացի քահանաներուն հևտ
բոլոր Իսրայէլին խօսևլով բսաւ, Ով Իսրա-
յէլ, լուռ կևցիր ու մնևի ըսէ. Դուն այսօր
10 քու Տէր Աստուծդդ ժողովրդը եղար. Ուս-
ևի քու Տէր Աստուծդդ խօսքը մնևի ընե-
լով՝ ևւ գործ դնևս անոր պատուիրան,քները
ու կանոններըը, որևնք ես այսօր քեզի կը պա-
ատուիրեմ։
11 Եւ նոյն օրը Մովսէս ժողովրդին պա-
12 ատուիրևլով բսաւ, Երբոր Յորդանանէն անց-
նևք, Ժողովրդը օրհնևլու համար Գարի-
զին լևռան վրայ սաանք Ժող կացնին. Շնա-
ւան, դևւի, Յուդա, Իսաքար, Յովսէփ ու
13 Բենիամին. Եւ Անէծքի համար Գևբալ լև-
ռան վրայ սաանք Ժող կացնին. Ռուբէն, Գադ,
Աշեր, Զաբուղոն, Դան ու Նևփթաղիմ։
14 Ու Ղևւտացիք խրախևլէ բոլոր մարդոցը
հևտ խօսևլով՝ բարձր ձայնով պիտի բսէն,
15 Անիծևլ ըլլայ այն մարդը՝ որ պատևռաս-
տոլն ձևւագործ՝ ու Տէրոջը առևջի պիտի չ-
ըլլայ փորագործ կամ ձևւքածոյ կուռք կը շի-
նէ, ու գաղտուկ տեղ մի կը դնէ. ԵՒւ բոլոր
ժողովրդը պատասխան տալով՝ Ամէն պի-
16 տի բսէ. Անիծևլ ըլլայ այն՝ որ իր Հօրը
կամ մօրը դէմ հայհոյութիւն կ՚ընէ. ԵՒւ բո-
17 լոր ժողովրդը Ամէն պիտի բսէ. Անի-
ծևլ ըլլայ այն՝ որ իր դրացիին սահմանը կը
փոխէ. ԵՒւ բոլոր ժողովրդը Ամէն պիտի ը-
18 սէ. Անիծևլ ըլլայ այն՝ որ կոյր է ճամ-
բային կը խոտորեցնէ. ԵՒւ բոլոր ժողովրդը
19 Ամէն պիտի բսէ. Անիծևլ ըլլայ այն՝ որ պան-
դևխին, որբին ու այրևւորիին իրաւունքը
կը ծռէ. ԵՒւ բոլոր ժողովրդը Ամէն պիտի
20 բսէ. Անիծևլ ըլլայ այն՝ որ իր Հօրը կնոջը
հևտ կը պառկի. քանի որ Հօրը քողնքը կը
բանայ. ԵՒւ բոլոր ժողովրդը Ամէն պիտի բ-
21 սէ. Անիծևլ ըլլայ այն՝ որ ո՛և իցէ անասու-
նի հևտ կը պառկի. ԵՒւ բոլոր ժողովրդը Ա-
22 մէն պիտի բսէ. Անիծևլ ըլլայ այն՝ որ իր
Հօրը ազջիկը կամ իր մօրը ազջիկը եղող իր
քրոջը հևտ կը պառկի. ԵՒւ բոլոր ժողովրդը
23 Ամէն պիտի բսէ. Անիծևլ ըլլայ այն՝ որ իր
զրաքոջն հևտ կը պառկի. ԵՒւ բոլոր ժողո-
24 վուրդը Ամէն պիտի բսէ. Անիծևլ ըլլայ այն՝
որ իր դրացին գաղտուկ կը մեռցնէ. ԵՒւ բո-
25 լոր ժողովրդը Ամէն պիտի բսէ. Անիծևլ
ըլլայ այն՝ որ ընևւթ կ՚առնէ՝ որ անմեղ
մարդ մը մեռցնէ. ԵՒւ բոլոր ժողովրդը
26 Ամէն պիտի բսէ. Անիծևլ ըլլայ այն՝ որ աս
օրէնքիս խօսքերը չհաստատեր՝ որ զանոնք
կատարէ. ԵՒւ բոլոր ժողովրդը Ամէն
պիտի բսէ։

ԳԼ. ԻԸ

1 Հնազանդութեան օրհնութիւնները։ 15 Կռապաշտութեան անէծքները։

1 Եւ եթէ որ քու Տէր Աստուծդդ խօսքը ու-
շագրութեամբ մնևի ընելով՝ պատուիրևնի
ին գործ դնևս անոր բոլոր պատուիրան,քները՝
որևնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ, քու
Տէր Աստուծդդ երկրիս բոլոր ազգերէն դե-
2 րադանդ պիտի ընէ քեզ։ Եւ եթէ որ քու Տէր
Աստուծդդ խօսքին հնազանդիս, ևս բոլոր
օրհնութիւնները քու վրադ գալով՝ քեզի
3 պիտի հասնին։ Քաղաքի մէջ օրհնևւ, ու
4 դաշտի մէջ օրհնևւ պիտի ըլլաս. Քու որո-
վայնիդ պտուղը, քու երկրիդ պտուղը, քու
անասուններուդ պտուղը, կովերուդ ծնունդը
ու ոչխարներուդ Հօտերը օրհնևւ պիտի
5 ըլլան. Քու կողովդ ու առւագդ օրհնևւ պի-
6 տի ըլլան. Քաոած ատենդ օրհնևւ, ու երած
7 ատենդ օրհնևւ պիտի ըլլաս. Տէրը քու
առջևէդ Հարձակ պիտի ապ քու վրադ հև-
րող թշնամիներդ. անոնք քեզի դէմ մէկ
ճամբով պիտի գևն, ևւ քու առջևէդ եօթը
8 ճամբով պիտի փախչին։ Տէրը քու Հևմա-
րաններուդ ու ամէն Հևնդ գործևծ բան-
ներուդ մէջ օրհնութիւն պիտի խրկի քեզի. ևւ
քու Տէր Աստուծդդ քեզի տուած երկրին
9 մէջ քեզ պիտի օրհնէ։ Թէ որ քու Տէր Ա-
ստուծդդ հրամանները պահևլով՝ անոր ճամ-
բաներուն մէջը քալես, Տէրը քեզի երդուած
10 բոլոր ազգերը պիտի տեսնեն որ Տէրոջը անու-
նը քու վրադ կը կոչուի, Ու քեզմէ պիտի
11 վախնան։ Եւ Տէրը բարևկեևլով քեզ պիտի
ևւրևլէ, քու պտղոյնիդ պտուղը, քու ան-
ասունևւրուդ պտուղը ու քու երկրիդ պտու-
ղը շատցնէ այն երկրին վրայ, որն որ Տէրը
քու Հայրերուդ երդուած բան տուաւ։
12 Տէրը իր բարութեան դանձը՝ պահնչքն եր-

կինքը քեզի պիտի բանայ, Որ քու երկինքդ
անձրևը ատենովը սայ, ու Քու ձեռքիդ
ամէն գործը օրհնէ. ևւ Դուն շատ ազգերու-
փոխ պիտի տաս, բայց դուն փոխ պիտի չառ-
13 նես։ Տէրը Քեզ Գլուխ պիտի ընէ
քեզ, ևւ չէ թէ պոչ. դուն միշտ վրայ պիտի
ելլես, ու ըսաւ վար պիտի չիյնաս, թէ որ
քու Տէր Աստուծդդ պատուիրան,քները մը-
ասիկ ընելով պահես ու կատարես, որևնք ես
14 այսօր քեզի կը պատուիրեմ, Ու օտար աս-
աուծներուն ետևէն երթալու համար, ա-
նոնց ծառայութիւն ընելու համար, ամէն կոզ-
մէն կամ ձախ կողմէն չխոտորիս ան բոլոր խօս-
քերէն որևնք ես այսօր քեզի կը պատուի-
րեմ։
15 Բայց եթէ որ քու Տէր Աստուծդդ խօսքին
չհնազանդիս, ևւ չպահես ու չընես անոր բո-
լոր պատուիրան,քները ու կանոններըը որևնք
ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ, անատևնը ա-
մէն անէծքները քու վրադ գալով Քեզի
16 պիտի հասնին։ Քաղաքի մէջ անիծևլ, ու
17 դաշտի մէջ անիծևլ պիտի ըլլաս. Քու կո-
18 ղովդ ու առւագդ անիծևլ պիտի ըլլայ. Քու
որովայնիդ պտուղը, երկրիդ պտուղը, կովե-
րուդ ծնունդը ու ոչխարներուդ Հօտերը անի-
19 ծևլ պիտի ըլլան. Քու մուտդ առևնդ անի-
ծևլ ու քու ելած առևնդ անիծևլ պիտի
20 ըլլաս։ Եւ Տէրը քու ամէն ձեռքդ գարկած
գործիդ մէջը Անէծք, Տաապանք ու
Հևյհոյևնութիւն պիտի խրկի քեզի քու շար
գործերուդ ու դու ձգելուդ Համար, մինչև
21 որ չաւսով բնաջինջ ըլլաս ու կորսուիս։ Տէրը
Հևրևւոտը պիտի փակցնէ, մինչև որ
քեզ Հաացնէ ան երկրին վրայէն, ուր որ
22 դուն կը մտնես անոնա ժառևնդելու։ Եւ Տէ-
րը քեզ պիտի զարնէ ծխևլական ախտով, Հրա-
ատաչտով ևւնդով, Չերմով ու այրող սաքու-
թիւնով, Երաշտութեամբ, Խոշտանգահարա-
թիւնով ու սրով Հևրևւոտով. և սունկ պիտի
23 Հալածեն քեզ մինչև որ կորսուիս։ Եւ Հրվի-
նդ վրայի երկինքը պղնձէ, ու տակը Հողա
24 երկիրը երկաթէ պիտի ըլլայ։ Տէրը անձրևի
տեղ Հող ու փոշի պիտի սայ քու երկրիդ.
Երկինքէն քու վրադ պիտի ինջնեն մինչև
25 որ դուն բնաջինջ ըլլաս։ Տէրը քու Թշնա-
միներուդ առջևը քեզ Յարդևւ պիտի սայ.
անոնց դէմ մէկ ճամբով պիտի ելլես, և անոնց
առջևէն եօթը ճամբով պիտի փախչիս. ու
Երկիրիս բոլոր Թագաւորութիւնց մէջը Յա-
26 փսպան պիտի ըլլաս. Եւ քու մնացմինդ
երկինքի բոլոր Թռչուններուն ու երկրիս գա-
զանիներուն կերակուր պիտի ըլլայ. և ոևնե-
27 վևրնող մը պիտի չըլլայ։ Տէրը Եգիպտոսի
պատիներով, Խմորևւով, քոսատութեամբ ու
ևս քով պիտի զարնէ քեզ, որ անոնցմէ չկա-
28 րենաս բժշկուիլ. Տէրը ապշութիւնով, կու-
րութիւնով ու Պատգարով պիտի զարնէ քեզ.
29 Եւ ինչպէս որ կոյրը խաւարի մէջ ձեռքով
կը խարխափէ, Գուն ալ կէս օրուան ատենը
անանկ պիտի խարխափես, ու գործ,քերուդ
մէջ բարեյաղողութիւն պիտի չունենաս. և միշտ
զրկանք ու չարչատկութիւն պիտի կրես, ու
30 Ոեչ ապատող պիտի չըլլայ։ Դուն կնկան մը
պիտի նշանաս ևս, ու ասոր հևտ ուրիշը պիտի
պառկի. Տունն պիտի չինես, ու անոր մէջը
դուն պիտի չբնակիս. Այդի պիտի անկնես, ու
31 անոր խաղողը պիտի չժողվես. Քու եզդ քու
աչքիդ առջևը պիտի մորթուի, բայց դուն
անկէ պիտի չուտես. քու էշդ քու առջևէդ
պիտի յափշտակուի, ու քեզի նս պիտի չը-
տրաի. Հօտերդ քու թշնամիներուդ պիտի
մատնուին, ու Պատգար քեզի ապատող պիտի
32 չըլլայ։ Քու տղաքներդ ու աղջիկներդ մէկ
ուրիշ ժողովրդի մը պիտի տրուին, և աչ-
քերդ պիտի ուսնին, ու Բոլոր օրը անոնց Հա-
մար սպասէ կրթուածքը պիտի նուազին. և
33 ձեռքդ պիտի չՀասնի ջնջելու։ Քու երկրիդ
պտղոնքը ու քու բոլոր աշխատութիւնդ
քեզի անծանօթ եղած ժողովրդ մը պիտի
ուտէ. և դուն ամէն օր միայն զրկանք ու
34 ճնշում պիտի կրես. Եւ Հաչքերուդ տեսած
35 բաներէն պիտի խենդնանաս։ Տէրը Քու ծունգ-
կերդ ու սրունքներդ, Որ բժիշկ մը
մինչև գլխուդ գոգաթը դէշ պատիներով
պիտի զարնէ, ու պիտի չկրնաս բժշկուիլն
36 գանէլ։ Տէրը Քեզի ու քու վրադ
դրած Թագաւորդ անանկ ազգի մը որ ոչ դուն
ճանչցած ևս, ոչ ալ քու Հայրերդ. և Հոն
օտար աստուածներու՝ փայտի ու քարի ծա-
37 ռայութիւն պիտի ընես։ Եւ դուն Զարմանքի
ու առակի Եւ կատակի ենթակայ պիտի ըլ-
լաս ան բոլոր ժողովրդներուն մէջը, ուր որ
38 Տէրը քեզ պիտի տանի։ Դաշտի մէջը չատ
սերմ պիտի Հանես, ու քիչ արդիւնք պիտի ժո-
ղովես. քանզի Մնրաթիները պիտի ուտեն զա-
39 նիկա։ Այդիներ պիտի տնկես ու գործևնես,

Գև. իզ. 18։
Գև. ժա. 29 ։ Ելս. իե. 35 ։ Դատ. իե. 35 ։ Գև. ժա. 29 ։ Ելս. իե. 35 ։ Գև. իզ. 10 ։ Ելս

բայց դինեն պիտի չխմես, ու խնձոյը պիտի չուտես. քանզի անկա որդերը պիտի ուտեն։
40 Քու ամէն սահմաններուդ մէջ ձիթենիներ պիտի ունենաս, բայց ձեզի պիտի չօծուիս. քանզի քու ձիթենիներդ երթայ պտղոց պիտի
41 թափեն։ Տղաքներ ու աղջիկներ պիտի ծնաս, բայց քու պիտի չըլլան. քանզի Գա-
42 ղուտ պիտի երթան։ Բոլոր ծառերդ ու երկրիդ պտուղները խանձոյը պի-
43 տի ուտէ։ Ձեր մէջը եղող օտարականը քեզ մէ դէպի պիտի ելլայ, և շատ պիտի բարձրանայ, ու դուն շատ վար պիտի իջնես.
44 Անոնք քեզի փոխ պիտի տայ, բայց դուն անոր փոխ պիտի չտաս. անոնք գլուխ պիտի
45 ըլլայ, բայց դուն պոչ պիտի ըլլաս։ Եւ նաև բոլոր անէծքները քու վրադ պիտի գան, քեզ պիտի հալածեն, ու քեզի պիտի հասնին, մին-
չև որ դուն բնաջինջ ըլլաս. որովհետև քու Տէր Աստուածդդ խօսքին հնազանդուելուն չը-
46 բիր, և քեզի հրամայած պատուիրանքները ու
47 կանոնները չպահեցիր. Եւ անոնք քու վրադ ու քու սերունդիդ վրայ նշան ու հրաշք
48 պիտի ըլլան յաւիտեան։ Վասն որոյ դուն ամէն բանին առատութենանը համար՝ ուրա-
խութենանդ և յօժար սրտով քու Տէր Աստ-
ծոյդ ծառայութենան չըբերը, Անոր համար դուն անօթութենով, ծարաւով, մերկութենով ու
ամէն բանի կարօտութենով ծառայութենան պիտի բնես քու թշնամիներուդ, որոնք Տէրը քու վրադ պիտի խրկէ. և դու պարանոցիդ
49 վրայ երկաթէ լուծ պիտի դնէ, մինչև որ քեզ
կորսնցնէ։ Տէրը քու վրադ հեռուէն երկրի ծայրէն արծիւի թռչելուն պէս ազգ մը պիտի բերէ, անանկ ազգ մը որուն լեզուն
50 դուն չես հասկընար, Գիմադրեալ ազգ մը, Որ ծերոյ պատիւ պիտի չընէ, ու տղայոյ վրայ
51 գութ պիտի չունենայ։ Եւ անոնք քու անասուններուդ պտուղը ու երկրիդ պտուղը պի-
տի ուտէ, մինչև որ դուն բնաջինջ ըլլաս. որովհետև քեզի ցորեն, գինի, եղ, կովերուդ ծնունդները ու ոչխարներուդ հօտերը պիտի
52 չթողու, մինչև որ քեզ բնաջինջ ընէ։ Եւ ա-
նոնք քու բոլոր քաղաքներուդ մէջ քեզ պի-
տի պաշարէ, մինչև որ կործանին քու բարձր ու ամուր պարիսպները, որոնց դուն ապաւի-
ներ ես, քու բոլոր երկրիդ մէջ. և քեզ պիտի պաշարէ քու ամէն քաղաքներուդ մէջ՝ քու
բոլոր երկրիդ մէջ, որն որ քու Տէր Աստուածդդ
53 քեզի կու տայ. Ու պաշարման ատենը և քու թշնամիդ քեզ նեղ ձգած ատենը՝ քու որո-

վայնիդ պտուղը՝ քու Տէր Աստուածդդ քեզի
տուած քու ազգքներուդ և աղջիկներուդ
54 միսը պիտի ուտես։ Քեզ մէջը քնքուշ ու
խիստ փափուկ մարդը իր եղբօրը ու Կը ծոցի
կնկանը և իր մնչ մնացած որդւոցը՝ ծուռ
55 աչքով պիտի նայի, Որպէս զի իր ուտելու
որդւոցը միայն անոնց միսէն չտայ. քանզի
պաշարման ատենը՝ ու քու թշնամիդ ամէն
քաղաքներուդ մէջ քեզ նեղը ձգած ատենը՝
56 ոչինչ բան մը պիտի չմնայ անոր։ Քեզ մէջը
խիստ քնքուշ ու փափուկ եղող կինդը, որ իր
փափկութենէն ու քնքուշ ըլլալէն ոտքը
դետնի վրայ կոխելու սորված չէր, իր ծոցի
57 էրկանը, իր որդւոն, իր աղջկանը, Եւ իր ոտ-
քերուն մէջտեղէն ելլող ծուռ ընկերքին, ու իր
ծնած զաւակներուն կծուռ աչքով պիտի նա-
յի. քանզի պաշարման ատենը՝ ու քու թշնա-
միդ քու քաղաքներուդ մէջ քեզ նեղը ձգած
ատենը՝ ամէն բանին պահուըլուն համար գա-
նոնք ծածկաբար պիտի ուտէ։
58 Թէ որ դուն սա գրքին մէջ գրուած սա օրէնքին ամէն խօսքերը դգուշութեամբ չկա-
տարես, և սա՝ ՔՈՒ ԵՀՈՎԱՅԻ ԱՍՏՈՒԱԾԴ պատուական ու ահաւոր անունէն չվախնաս,
59 Տէրն ալ սոսկալի հարուածներով, մեծ ու երկարատև հարուածներով, դէշ ու երկարի
հիւանդութիւններով պիտի գարնէ քեզ և քու
60 սերունդդ։ Ու եգիպտոսի բոլոր հիւանդու-
թիւնները՝ որոնցմէ դուն կը վախնաս, քու
վրադ պիտի դարձընէ. ու անոնք քեզի պի-
61 տի փակչին։ Դարձ սա օրինաց գրքին մէջը
չգրուած ամէն հիւանդութիւնը ու ամէն հա-
րուածը Տէրը քու վրադ պիտի բերէ, մինչև
62 որ դուն բնաջինջ ըլլաս։ Եւ քու Տէր Ա-
ստուածդդ խօսքին հնազանդութիւն չընե-
լուդ համար, գուբ որ շատութիւն կոզմա-
նէ երկնից աստղերուն պէս էիր, սխալ սա-
63 կաւթիւ պիտի մնաք։ Եւ ինչպէս որ Տէրը
ձեզի ապէկութիւն ընելով ու ձեզ չատցնե-
լով ձեր վրայ ուրախացաւ, անանկ ալ ձեզ
կորսընցընելով ու բնաջինջ ընելով ձեր վրայ
պիտի ուրախանայ, և պիտի չնչուի՛ք այն եր-
կրին վրայէն, ուր որ հիմա կ՚երթաք գանիկա
64 ժառանգելու։ Եւ Տէրը երկրիս մէկ ծայրէն
մինչև միւս ծայրը ժողովրդներուն
մէջ պիտի ցրուէ քեզ, ու հոն ծառայու-
թիւն պիտի ընես օտար աստուածներուն՝ փայ-
ռի ու քարի, որոնք ոչ դուն ճանչցեր կիր՝
65 ոչ ալ քու հայրերդ։ Եւ ազգերուն մէ-
ջը հանգստութիւն պիտի չգտնես, ու ատլիդ

թաթիդ հանգչելու տեղ պիտի չըլլայ. Հոն Տէրը քեզի դողացող սիրտ, աչքի նուաղում
66 ու հոգիի սրտնեղութիւն պիտի տայ. Եւ քու
կեանքդ քու առջեւդ կախման մէջ պիտի ըլ-
լայ, ու գիշեր ցորեկ պիտի վախնաս, և քու
67 կեանքիդ վրայ ապահով պիտի չըլլաս. Ու
սրտիդ ահագոզին և աչքերուդ տեսած բա-
ներէն, հառաչօսան պիտի ըլլաս, երանի թէ
իրիկուն ըլլար, ու իրիկունն ալ պիտի ըլլա,
68 երանի թէ առաւօտ ըլլար։ Եւ Տէրը Հասուի-
լով եգիպտոս պիտի դարձընէ քեզ այն ճամ-
բայով, որուն համար քեզի ըսի թէ անոնիկա
ետ չպիտի տեսնես. և հոն ծառաներ
ու ապրանիներ ըլլալու պիտի ծախուիք ձեր
թշնամիներուն, և ծախող առնող պիտի չըլ-
լայ։

ԳԼ. ԻԹ

1 Պատգամ հնազանդութեան կը յորդորէ զանոնք, անոնց ան-
ցած գործերը յիշատակելով։ 10 Ամէնքը կը նորոգուին
Աստուծոյ ուխտին մէջ հոս ուխտ ընելու։ 18 Իր չորու-
թիւնը մէջ հանգստա սրտով կեցողին վրայ գալը բացայ-
տելու։ 29 Ծածուկ բաներըը Աստուծոյ կը վերաբերին։

1 Ասոնք են այն ուխտին խօսքերը, որ Տէրը
Մովսէսին հրամայեց խրատելի որդւոցը հետ
ընելու Մովաբ երկրին մէջ, նոյնց հետ
Քորէբի վրայ բրած ուխտէն զատ։
2 Ուստի Մովսէս բոլոր Իսրայէլը կանչեցուց՝
անոնց ըսաւ, Դուք տեսաք այն ամէնը որ
Տէրը ձեր աչքերուն առջեւը եգիպտոսի երկ-
րին մէջ ըրաւ փարաւոնին, և անոր բոլոր
3 ծառաներուն, ու անոր բոլոր երկրին. Ձեր աչ-
քերն էին մեծ փորձութիւնները, նշանները
ու մեծ հրաշքները, որոնք դուն քու աչ-
4 քերովդ տեսար. Եւ Տէրը մինչև այսօր չը-
տուաւ ձեզի սիրտ մը որ իմանաք, և
ոչ աչքեր որ տեսնէք, ոչ ալ ականջներ որ
5 լսէք։ Ու ես քառասուն տարի անապատին
մէջ ձեզ պտըտցուցի. Ձեր վրայի հագիերը
չհինցան, ու ոտքերուդ կօշիկները չմաշե-
6 ցան. Հաց չկերաք ու գինի կամ օղի չխմե-
ցիք, որ գիտնաք թէ ես Ձեր Աստուածն
7 եմ։ Ու երբոր սա տեղ եկաք, Եսեբոնի Սիհոն
թագաւորը և Բասանի Ովգ թագաւորը մեր
առջեւը ելան մեզի հետ պատերազմելու, ու
8 մենք զարկինք անոնք. Եւ անոնց երկիրը
առինք, ու Գանիկա Ռուբենեանց, Գադ հանդ
ու Մանասէի կէս ցեղին ժառանգութիւն
9 տուինք։ Ուստի սա ուխտին խօսքերը պա-

ֆ Գլ. խգ. 36։
ֆ Գլ. խգ. 16։
ֆ Ձմր. 34։
ֆ Ելք. կ. 4։
ֆ Ովգ. ր. 13։ Թ. 3։
ֆ Գլ. ժէ. 10։ Ե-
ղեմ. խգ 7։

—

ֆ Գլ. է. 2, 3։
ֆ Ել. ժԹ. 4։
ֆ Գլ. գ. 34։ է. 19։
ֆ Ձեռ Ես. գ. 9, 10։
Կգ. 17։ Ցասկ. ը.
43։ Գաղ. խը. 26։
27։ Երեմ. գ. 18։
ը Թագ. ր. 11, 12։
ֆ Գլ. ա. 3։ ը. 2։

ֆ Գլ. ը. 4։
ֆ Ձեռ Ել. Ժգ. 12։
Գլ. ը. 5։ Սաղ.
Հը. 24։ 25։
ֆ Ես. խա. 23, 24։
33։ Գլ. ր. 32։ գ.
1։
ֆ Ես. լը. 33։ Գլ.
գ. 12, 13։

ֆ Գլ. գ. 6։ Ձեռ.
ա. 7։ գ Թագ. ը.
3։
ֆ Ձեռ. ա. 7։
ֆ Երես. Ձեր իշխան-
ները, Ձեր ցեղերը։
ֆ Ձեռ Ձեռ. Թ. 21։
23, 27։
ֆ Ղեւտ. ժ. 29։

ֆ Գլ. խը. 9։
ֆ Ել. ը. 7։
ֆ Դն. ժէ. 7։
ֆ Երեմ. լա. 31, 32։
33։ Երր. ը. 7, 8։
ֆ Ձեռ Գաղ. ը. 39։
ֆ Գլ. ժա. 16։
ֆ Գաղ. ը. 23։ Երր.
ժը. 15։

ֆ Ծն. ժէ. 38։ Ժա.
ժա. 9։
ֆ Ես. լ. 1։
ֆ Ելք. ժգ. 7, 8։
ֆ Սաղ. հԶ. 5։ Ես.
գէկ. խգ. 23։
ֆ Գլ. Ի. 14։
ֆ Մտա. խգ. 31։

տեանեն ան երկրին Հարուածներդը ու անոր
Հիւանդութիւններդը, որոնցմով Տէրը զանիկա
23 պիտի նեղէ. ու- էրէՒ պեանն ըե ան բոլոր եր-
կիրը ծծումբ, ևաղ ու պրած ըլլալով, Հան
բան մը չցանուիր, ու պատուղ մը չբերեր, և
խոտ մը չբուսանիր՝ ևՈզոմին, Գոմորին, Ադ-
մայիմ ու Սեբոյիմին ուեբմանը պէս, որոնք
Տէրը իր բարկութիեամբը ու սրտմտութիեամբը
24 բնաչինչ ըրաւ. Նաև ամէն ազգերը պիտի
ըսեն, Ինչո՞ւ Տէրը աս երկրին այս-
պէս ըրաւ. աս մեծ սրտմտութիեան ու բար-
25 կութիեան պատճառը ի՞նչ է: Եւ ըսուի պիտի
ըսեն, Պատճառը աս է՝ որ անոնք մերժեցին
իրենց Հայրը Տէր Աստուծոյն ուխտը, որն որ
անոնց Հետ ըրեր էր՝ զանոնք եգիպտոսի եր-
26 կրէն Հանած առենը, Եւ պայմն ուրիշ աս-
տուածներու ծառայեցին, ու անոնց երկրը-
պագութիեան ըրին, անանիկ աստուածներուն՝
որ իրենք չունէ չէին ճանչցած, և որ Տէրը
27 որուշած չէր անոնց: Ուստի Տէրոջը բարկու-
թիեանը անի երկրին դէմ բորբոքեցաւ, ևոր աս
դրքին մէջը գրուած ամէն անէծքները անոր
28 վրայ բերէ. Եւ Տէրը բարկութիեամբ, սրտմը-
տութիեամբ ու մեծ զայրացմամբ ևանոնք իրենց
երկրէն արմատից խլելով՝ մէկ ուրիշ երկիր
29 մը նետեց, ինչպէս որ այսօր կը տեսնուի: Ծա-
ծուկ բաները մեր Տէր Աստուծոյն կը վերա-
բերի, բայց յայտնուած բաները մեզի ու մեր
որդւոցը պտուղն են յաւիտեան, որ աս օրէնք-
քին ամէն խօսքերը կատարինք:

ԳԼ. Լ

1 Ապաշխարութիեան խոստացուած մեծ պրոմութիեանները: 11 Աստուծոյ պատուիրանքներուն դիւրութիւնը ըլլալը: 15 Մա-
նը ու կեանքը Աստուծոյն առջեւը կը դնուին:

1 Ու ևերբոր աս բոլոր ցաւերուն բաները թէ
անէծքը և թէ օրհնութիեունը քու վրադ գան,
ու ևդուն ձեռ քու սրտիդ մէջը նորէն յիշես
ան բոլոր ազգերուն մէջը, ուր որ քու Տէր
2 Աստուածդ քեզ պիտի վռնտէ, Եւ դուն
ևքու Տէր Աստուծոյդ դառնաս, և բոլոր սըր-
տիդ ու բոլոր հոգւոյդ անոր խօսքին հնա-
զանդիս՝ թէ դուն և թէ քու որդիդ, ինչ-
3 պէս որ ես այսօր քեզի պատուիրեցի, ևքու
Տէր Աստուածդ ալ քեզ դերութիեններն դար-
ձընելով պիտի ողորմի քեզի, ու ևնորէն պիտի
ժողվէ քեզ ան ամէն ազգերէն, որոնց մէջը
4 քու Տէր Աստուածդ քեզ ցրուեր էր: ևԹէկ որ
մինչև երկնից ծայրը վռնտուած ալ ըլլաս,
քու Տէր Աստուածդ քեզ անկէ պիտի ժողվէ,
5 ու անկէ պիտի առնէ քեզ. Եւ քու Տէր Ա-
տուածդ քու հայրերուդ ժառանգած երկիրը
պիտի դարձնէ քեզ, ու զանիկա պիտի ժա-
ռանգես, և քեզի ազէկութիեն ընելով քու
6 հայրերէդ աւելի պիտի շատցնէ քեզ. Եւ
ևքու Տէր Աստուածդ քու սիրտդ և քու որ-
դւոցդ սիրտը պիտի թլփատէ, որպէս զի քու
Տէր Աստուածդ բոլոր սրտովդ ու բոլոր հո-
7 գւովդ սիրես ու ապրիս: Եւ քու Տէր Ա-
տուածդ աս բոլոր անէծքները քու թշնամի-
ներուդ վրայ՝ քեզ ատողներուն ու հալածող-
8 ներուն վրայ պիտի դարձընէ: Եւ դուն պիտի
դառնաս, ու Տէրոջը խօսքին հնազանդիս, ու
կատարես անոր բոլոր պատուիրանքները՝
9 որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ: ևԵւ
քու Տէր Աստուածդ քու ձեռագործ բոլոր գործ-
քերը, որովայնիդ պտուղը, անասուններուդ
պտուղը ու երկրիդ պտուղը չատցընելով քե-
զի յաջողութիեն պիտի տայ. քանզի Տէրը
ազէկութիեն պիտի տայ քեզի վրայ քու հայ-
10 րերուդ վրայ, որովհետև դուն քու Տէր Աս-
տուածդ խօսքին հնազանդիս, ու աս օրհնած
դրքին մէջը գրուած անոր պատուիրանքներն
ու կանոնները պահես, և բոլոր սրտովդ ու
բոլոր հոգւովդ քու Տէր Աստուածդոյդ դառնաս:
11 Քանզի աս պատուիրանքը որ ես այսօր
քեզի կը պատուիրեմ՝ ևքեզի անհնարանալի չէ,
12 ու քեզմէ հեռու ալ չէ: ևԱնիկա երկինքը չէ,
որ ըսես թէ Մեզի համար ո՞վ պիտի ելլէ եր-
կինքը, և անիկա մեզի պիտի բերէ որ լսինք
13 ու ընենք. Եւ անիկա ծովուն անդին կողմն
ալ չէ, որ ըսես թէ Մեզի համար ո՞վ պիտի անցնի
14 պիտի բերէ որ լսենք ու ընենք. Քանզի աս
խօսքը քեզի շատ մօտ է, քու բերնիդ ու
սրտիդ մէջն է, որ դուն անիկա կատարես:
15 Նայէ, ևես այսօր կեանքը ու բարին, ևմա-
16 հը ու չարը քու առջեւդ դրի. Որովհետև ևս
այսօր քեզի կը պատուիրեմ որ քու Տէր Ա-
տուածդ սիրես, անոր ճամբաներուն մէջը քա-
լես, ու անոր պատուիրանքները, կանոնները
ու դատաստանները պահես, որ ապրիս ու
շատնաս, և քու Տէր Աստուածդ քեզ օրհնէ
ան երկրին մէջը, ուր որ կ'երթաս ժառան-
17 գելու համար: Բայց թէ որ քու սիրտդ դառ-
նայ, ու հնազանդութիեն չընես, հապա մո-
լորելով ուրիշ աստուածներու երկրպագու-
18 թիեն ընես ու զանոնք պաշտես, ևՔեզի այս-
օր կը ծանուցանեմ որ անշուշտ պիտի կորչիս
ևլր, ևս երկար կեանք պիտի չունենաք ան

երկրին վրայ, ուր որ մտնելու ու անիկա ժա-
ռանգելու համար Յորդանանէն կ'անցնիք:
19 ևԱյսօր երկինքը ու երկիրը վկայ կը բռնեմ
ձեզի, որ կեանքը ու մահը, օրհնութիեւնը
ու անէծքը ձեր առջեւը դրի. ուրեմն կեան-
քը ընտրէ որ ապրիս դուն և քու սերունդ-
20 դդ. Քու Տէր Աստուածդ սիրելով՝ անոր
խօսքին հնազանդութիեն ընես, ու անոր յա-
րես, (վասն զի քու ևկեանդ ու օրերուդ
երկայնութիենը ան է,) որ դուն բնակիս ան
երկրին վրայ, որն որ Տէրը քու Հայրերուդ՝
Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին երդում
բրաւ անոնց տալու:

ԳԼ. ԼԱ

1 Մոսէս կը քաջալերէ ժողովուրդը: 7 ու Յեսուն: 9 Օրէնքը քահանաներուն կը յանձնէ որ ևօրհնէրդ տարին ժողովրդին ականջներուն կարդան: 14 Աստուած Յեսուին պատուէր կու տայ: 19 ու երգ մը որ ժողովրդին վկայութիեն մը ըլլայ: 24 Մոսէս օրէնսդրութիեան գիրքը Ղեւտացւոց կը յանձնէ որ պահեն: 28 ու գալոց բաները Հրապարակաւ ծերերուն կը ծանուցանէ:

1 Եւ Մոսէս գնաց բոլոր Իսրայէլին գրուցեց
2 աս խօսքերը, Ու անոնց ըսաւ, ևԵս այսօր
հարիւր քսան տարեկան եմ. ալ ևելլելու ու
մտնելու կարողութիեն չունիմ. և Տէրը ինծի
ըսաւ, ևԴուն աս Յորդանանէն պիտի չանցնիս.
3 Քու Տէր Աստուածդ ևինքը քու առջեւդ պի-
տի անցնի, ու աս ազգերը քու առջեւդ ին-
քը պիտի կորսընցընէ, և դուն անոնց ժա-
ռանգութիեանը պիտի տիրես. -- ևՏէրոջը բսա-
ծին պէս Յեսու պիտի անցնի քու առջեւդ:
4 ևԵւ Տէրը անոնց այնպէս պիտի ընէ, ևինչպէս
որ Ամորհայոց Սիհոն ու Ովգ թագաւոր-
ներուն և անոնց երկրին ըրաւ, զանոնք բը-
5 նաջինչ ընելով. Եւ ևՏէրը անոնք ձեր ձեռ-
քը պիտի տայ, ու իմ ձեզի բոլոր պատուէ-
6 րածիս պէս պիտի ընէք անոնց: ևՈւժգալէք
ու քաջ եղէք, ևմի վախնաք ու անոնց երե-
սէն մի զարհուրիք. քանզի քու Տէր Ա-
տուածդ ևինքը քու հետդ կ'երթայ. Նայիկա
քեզ չմոռնար ու քեզ երեսէ չձգեր:
7 Եւ Մոսէս Յեսուն կանչեց, ու բոլոր Իս-
րայէլին առջեւը անոր ըսաւ, ևՈւժգալով ու
քաջ եղէր. քանզի աս ժողովրդը դուն
պիտի առնես ան երկիրը, որն որ Տէրը անոնց
հայրերուն երդում ըրաւ անոնց տալու. ու
դուն դիկա պիտի ժառանգեցնես անոնց:
8 Եւ ևքու առջեւդ գացողը ևնոյն ինքն Տէրն

a Գէ. գ. 20 : ըո. 23 :
b Ելմ. 13 :
c Ասգ. իէ. 1 : կգ. 9 : Յեսի. ժո. 25 :
d Եէ. է. 7 : Գէ. ւգ :
e Թուա. իէ. 17 : գ Թագ. գ. 7 :
f Թուա. ի. 12 : իէ. 13 : Գէ. գ. 27 :
g Գէ. ի. 3 :
h Թուա. իէ. 21 : Գէ. գ. 28 :
i Գէ. գ. 21 :
k Թուա. իա. 24. 35 :
l Գէ. է. 2 :
m Յեհ. ժ. 23 : ապՊն. իը. 13 :
n Գէ. ժ. 20 : է. 18 :
o Գէ. ի. 4 :
p Գէ. իը. 63 : Երեմ. լը. 41 :
q Ելս. իէ. 19 :
r Հաւտ. ժ. 6 : ևա. ժո. 26 :
s Գէ. ը. 64 : ևե. ա. 9 :
t Գէ. ժ. 16 : Երեմ. լը. 39 : Եզկէ. ժա. 19 : ւգ. 26 :
u Գէ. իը. 11 :
v Գէ. գ. 29 : ևե. ա. 9 :
w Գէ. ժ. 15 : Ելմ. ժ. 1 :
x Գէ. ժ. 25 : Գէ. ա. 38 : գ. 28 : Յեհ. ա. 6 :
y Եէ. ժգ. 21 : 22 : ւգ. 14 : Գէ. իի. 5 : ապՊն. իը. 29 :
z Հմր. 23 : Գէ. ժէ. 18 :
a Յեհ. ա. 5 : Երբ. ժգ. 3 :
b Թուա. գ. 15 : Յեհ. գ. 3 : ապՊն. ժէ. 19. 15 :
c Գէ. ժէ. 1 :
d Ղե. իգ. 34 :
e Գէ. ժգ. 16 :
f Յեհ. բ. 34. 55 : գ Թագ. իգ. 2 : ևե. եմ. բ. 1 : 2 : 5 : ևա. : ևԵզր. կողպտաս :
g Գէ. ժա. 2 :
h Ասգ. հբ. 6 : 7 :
i Թուա. իէ. 13 : Գէ. ւգ. 5 :
k Հմր. 23 : Թուա. իէ. 19 :
l ևՆե. ւգ. 9 :
m Թագ. գ. 12 :
n ևՆե. ւբ. 6 :
o ևՆե. ւգ. 15 : Դատ. բ. 17 :
p Գէ. ժա. 2 :
q Ասգ. հբ. 6 : 7 :
r Թուա. իէ. 13 : Գէ. ւգ. 5 :
s Հմր. 23 : Թուա. իէ. 19 :
t ևՆե. ւգ. 9 :
u բ Թագ. է. 12 :
v ևՆե. ւբ. 6 :
w ևՆե. ւգ. 15 : Դատ. բ. 17 :
x Գէ. ւբ. 15 : Դատ. բ. 12 : ժ. 6. 13 :
y Դատ. բ. 20 :
z Ի ՄՆ. ժէ. 2 :
a Գէ. ւբ. 29 : Ասգ. ծգ. 29 : ևա. բ. 17 : կգ. 7 : ևԵզկէ. լի. 25 :
b Թուա. ժգ. 42 :
c Դատ. գ. 13 :
d Հմր. 17 :

թեանը դնելով, որպէս զի սա երգը խոպայէլի որդւոցը միջ լինի վկայութեան համար ըլլայ։
20 Քանզի անանք պիտի տանիմ ան կամ ու միզը բղխող երկիրը, որուն համար ես անունց Տայրեան երգում ըրի. և անանք պիտի ուտին ու կշտանան և ի դիւրնան. ու ՚նուէ ուրիշ աստուածներու դառնալով և անունց ծառայութիւն ընելով՝ զիս պիտի արհամարհեն, ու իմ
21 ուխտս պիտի խափանեն։ Իսկ ի երբոր անանք շատ չարիքներու ու նեղութիւններու հանդիպին, սա երգը անունց առջիը վկայութիւն պիտի ըլայ. որովհետև անունց զաւակներուն բերնէն պիտի չմոռցուի. վասն զի ի գիտեմ անունց խորհուրդը՝ ՚որ այսօր կ'ընեն, քանի որ դեռ իմ երդումով խոստացած երկիրս աս-
22 րած չեմ դանանք։ Ուստի Մովսէս նոյն օրը սա երգը գրեց, ու խոպայէլի որդւոցը ազ-
23 վեցուց անոնա։ ՚Եւ Տ՚էր Նաւէի որդւոյն Յեսուին պա-
տուիրելով ըսաւ. «Զօրացիր ու քաջ եղիր. քանզի խոպայէլի երդիքը դուն պիտի տանիս ան երկիրը, որուն համար անունց երդում ըրի. ու ես քու հետդ պիտի ըլլամ»։
24 Ու երբոր Մովսէս սա օրէնքիս բոլոր խօս-
25 քերը ի մէկ գրքի մը մէջ գրեց լրցնցուց, Տէ-
րոջը ուխտին տապանակը վերցնողՂեսա-
26 յեանցը պատուիրեց Մովսէս ու ըսաւ, «Ա-
օրէնքիս գիրքը առէք, ու զանիկա ձեր Տէր Աստուծոյն ուխտի տապանակին քովը դրէք, որ հոն քեզի դէմ վկայութեան համար ըլ-
27 լայ. ի քանզի ես քու ապստամբութիւնդ ու քու ի պարանոցիդ խստութիւնը գիտեմ. ահա այսօր որ տակաւին ես ձեզի հետ ողջ եմ դուք Տէրոջը դէմ ապստամբութիւն կ'ընէք.
28 ալ որչափ աւելի իմ մեռնելէս ետքը։ Ձեր ցեղերուն բոլոր դիւրերը ու ձեր ատենակալնե-
րը իմ առջեւս ժողվեցէք, որ անոնց սա խօս-
քերը դրատցիմ, որ լսեն. ու երկինքը ու եր-
29 կիրը վկայ բռնեմ անոնց. քանզի գիտեմ որ իմ մեռնելէս ետքը դուք անշուշտ ի ապօրէ-
նութիւն պիտի ընէք,» ու իմ ձեզի պատուի-
րած ճամբայէս պիտի խոտորիք. ու ի հետքի օրերը չարիքներու պիտի հանդիպիք. որովհետև Տէրոջը առջեւը չարութիւն պիտի ընէք, ու ձեր ձեռքերուն գործերովը զանիկա
30 պիտի սրդոդցընէք։ Ուստի Մովսէս սա եր-
գին խօսքերը խոպայէլի բոլոր ժողովրդին ա-
կանջներուն ամբողջ դատցից։

ԳԼ· ԼԲ

1 Մովսէսին երգը՝ որով կը ծանաւցանէ Աստուծոյ զօրութիւնը ու փրկիչ գործերը։ 46 Մովսէս կը յորդորէ ժո-
ղովուրդը որ երկնց սիրտը ասոր վրայ դնեն։ 48 Աստուած Նպոյա լեռը կը բերէ Մովսէսը, որ գանանա երկիրը տես-
նէ, ու մեռնի։

1 ՈՎ երկինք, ականջ դրէք որ խօսիմ.
Ու երկիրը իմ բերնիս խօսքերը լսող մնիկ ընէ։
2 ի Իմ խրատս անձրեւի պէս պիտի կաթի.
Իմ խօսքս ցօղի պէս պիտի իջնէ.
ի Անձրեւի պէս կանանչեցնող վրայ,
Ու առատ անձրեւներու պէս խոտի վրայ.
3 Քանզի Տէրոջը անունը պիտի կանչեմ.
՚Մեր Աստուածոյն պատիւ տուէք։
4 †Աստուծոյ ի գործը կատարեալ է.
Քանզի ՚անոր ամէն ճամբաներըը իրաւունք են.
ի Աստուած հաւատարիմ է, ու ՚անիրաւու-
թիւն չունի.
Անիկա արդար և ուղիղ է։
5 ի Անոնք ապականեցան, իրենց արատը անոր որդւոցը չէ.
Անիկա մէկ ի խոտորած ու ծռած ազգ մըն է։
6 ի Տէրոջը ըսած հատուցումիդ տակիա՞ է,
Ով յիմար ու անմիտ ժողովուրդ.
Անիկա ՚քու Հայրդ չէ՞, որ քեզ ի ստացաւ,
ի Քեզ առեղծեց ու քեզ հաստատեց։

7 Հին օրերը մտածէ իրը,
Անցած գարերուն տարիները մտածէ.
ի Քու Հօրդ հարցուր, ու քոց քեզի պատմէ.
Քու ծերերուդ հ՚րչ՚ր՚, ու քոց քեզի ըսեն.
8 Երբոր Բարձրեալը ի ազգերուն ժառանգու-
թիւն բաժնեց,
Ու ՚Ադամի որդիքը տարածեց,
Ազգերուն սահմանները
Խոպայէլի որդւոց թուովը դրաւ.
9 Քանզի ի Տէրոջը բաժինը իր ժողովուրդն է,
Ու իր ժառանգութեան վիճակը Յակոբն է։
10 Զանիկա ՚տանյի երկրի մէջ,
Անկոխ ու ահագին անապատի մէջ ի գտաւ.
Զանիկա ՚պաշտպանեց, ՚խրատեց,
Ու ՚իր աչքին բիբին պէս պահեց։

11 ՚Ինչպէս որ արծիւը իր բոյնը կը դրգռէ,
Կը չարժի իր ձագերուն վրայ,

թագ· իր· 3· իգ· 3· Սող· ձմ· 12· Ես· ձգ· 14· Ես· կգ· 2· Ես· կգ· 16· Սող· հգ· 2· Ես· իգ· 16· Սող· ձգ· 12· Ես· կգ· 16· Սող· հգ· 2· Ես· իգ· 16· Սող· հգ· 71· Գլ· լբ· 15· Ելք· 3· 46· Ես· ա· 12· Ես· ա· 2· Ես· ա· 2· Ես· ա· 2

Ո֊ իմ շահմաբաններուս մէջ կ'քալած չէ՞ արդեօք։
35 ՞Ինչ է վրէժխնդրութիւնը ու հատուցումը.
Անոնց ոտքը սահիմանակի պիտի գլորի.
ինչու որ անոնց կորաման օրը մօտ է,
Ու անոնց գլխուն գալիքները կ'արագանան։
36 ՞Քանզի Տէրը իր ժողովուրդը պիտի գատէ,
Ու իր ծառաներուն վրայ պիտի գթայ,
Որովհետև պիտի տեսնէ ատոնց ուժասպառութիւնը,
Երբոր ՞գոցուած ու ձգուած չկայ.
37 Եւ պիտի ըսէ, ՞Ո՞ր են անոնց աստուածները,
Ան վէմը՝ որուն վրայ իրենց յոյսը դրեր էին,
38 Անոնց զոհերուն ճարպը ուտողները,
Ու թափելու նուէրներուն գինին խմողները.
Թող ելլեն ու ձեզի օգնեն,
Եւ ձեզի պաշտպան ըլլան։
39 Հիմա նայեցէք, որ Ե֊ինձի՛ միայն եմ ես՝՝
Ու ՞ինծմէ աւելի Աստուած չկայ.
՞Ես կը մեռցնեմ ու ես կ'ապրեցնեմ.
Ես կը զարնեմ ու ես կը բժշկեմ,
Ու իմ ձեռքս ազատող մը չկայ։
40 ՞Քանզի ձեռքս երկինքը վերցնելով կ'ըսեմ,
Ես յաւիտեան կ'ենդանի եմ.
41 ՞Թէ որ փայլակի պէս սուրս սրեմ,
Ու ֊ձեռքս դատաստանի երկընցրնեմ,
Իմ թշնամիներուս վրէժխնդրութիւն պիտի ընեմ,
Եւ պիտի տատնեցնեմ հատուցում ընեմ։
42 Սպանուածներուն ու դերիներուն արիւնէն,
՞Թշնամւոց իշխաններուն գլխէն
՝Իմ նետերս արիւնով պիտի արբեցնեմ,
Ու իմ սուրս միս պիտի ուտէ։

43 Ով ազգեր, ֊անոր ժողովուրդին ուրախակից եղէք,
Քանզի ՞իր ծառաներուն արիւնն վրէժը պիտի խնդրէ.
՝Իր թշնամիներէն վրէժ պիտի առնէ,
Եւ ֊իր երկրին ու ժողովուրդին քաւութիւն պիտի ընէ։

44 Ապա Մովսէս եկաւ ան ցեղին հետ եկաւ, ու ան երգին բոլոր խօսքերը ժողովրդին ականջներուն լսելի ըրաւ։ 45 Մովսէս ամէն խօսքերը բոլոր Իսրայէլին 46 ըսելէ վերջացուց, Անոնց ըսաւ, ՞Ձեր սրտին միտքը դրէք ան ամէն խօսքերը՝ որոնք այսօր ձեզի վկայութիւն բերի, որ անոնք ձեր ապագայ պատուիրէք, որ ան օրէնքիս ամէն խօսքերը 47 պահելու ու կատարելու։ Քանզի ասիկա ձեզի պարապ բան մը չէ, ֊որովհետև ձեր կեանքն է. ու ան բանով երկայնակեաց պիտի ըլլաք ան երկրին վրայ, որուն համար Յորդանանէն կ'անցնիք անիկա ժառանգելու։

48 ՞Եւ Տէրը նոյն օրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով՝ 49 Ելի՛, Աբարիմ լեռը ելլէ՝ Մովաբի երկրին մէջը եղող Երիքովին դիմացի Նեբոյա լեռը, ու տես Քանանաց երկիրը, որն որ Իսրայէլի 50 որդւոցը կալուածք պիտի տամ. Եւ դուն ան քու եղած լեռանդ վրայ մեռնիս, ու քու ժողովուրդիդ խառնուիս, ինչպէս որ ՞քու եղբայրդ Ահարոն հոր լեռանդ վրայ մեռաւ, 51 ու իր ժողովուրդին խառնուեցաւ. Որովհետև Իսրայէլի որդւոցը մէջ՝ Սինի անապատը՝ կադեսի հակառակութեան ջուրերուն վրայ ՞ինձի անհաւատութիւն ըրիք դուք Իսրայէլի որդւոցը մէջ։ 52 Որովհետև ձեզի վրայէն պիտի տեսնես, ՞Բայց դուն հոն պիտի չմտնես, ան երկիրը որ ես Իսրայէլի որդւոցը կու տամ։

ԳԼ· ԼԳ

1 Բատաձոյ վերհատատութիւնը։ 6 Տատնեցիկս ցեղերուն օրհնութիւնները։ 26 Իսրայէլի երջանկութիւնը։

1 Եւ ասիկա ՞օրհնութիւնը՝ որով ՞Աստուծոյ մարդը Մովսէս իր մեռնելէն առաջ Իսրայէլի որդւոցը 2 բացիլի որդիները օրհնեց. Ու ըսաւ,
Տէրը Սինայէն եկաւ,
Ու Սէիրէն անոնց երեւցաւ,
Ե֊ փառան լեռնէն փայլեցաւ,
Ու ՞բիւրաւոր սուրբերով եկաւ.
Անոր աջ ձեռքէն օրինաց կրակը էր֊ անոնց։
3 Այո, ՞անիկա ժողովուրդները կը սիրէ.
Բոլոր Տատրրները քու ձեռքդ են.
Ու անոնք ՝քու խօսքերդ ընդունելու հաստատ
՞քու ուսքերուդ քովը կը նստին։
4 ՞Մովսէս մեզի սուտա օրէնքը,

Ո֊ Հակոբի ժողովքին ժառանգութիւնը։
5 Ու երբոր ժողովուրդին գլխաւորները
Իսրայէլի ցեղերուն հետ միասին ժողովեցան,
Ինքը ՞Իսրայէլի մէջ Երշխուն՝՝ եղաւ։
6 Ռուբէն թող ապրի ու չմեռնի,
Եւ անոր ժողովուրդը չտատուր ըլլայ։
7 Եւ Յուդային համար ատ բանը ըսաւ,
Ով Տէր, Յուդային ձայնը լսէ,
Ու զանիկա իր ժողովուրդին տար.
Ու զանիկա իր երեսն բատական ըլլայ,
Անոր ձեռքերը իրեն բաւական եղիր.
Եւ Հանոր թշնամւոցը դէմ օգնական եղիր։
8 Ու Ղեւիին համար ըսաւ,
՝Քու Թումմիդ և Ուրիմդ քու սուրբ մարդուդ ըլլայ,
Որ զանիկա Մատսայի մէջ փորձեցիր,
Ո֊ Մերիպայի ջուրին վրայ անոր հետ վիճեցար։
9 Ան որ իր հօրը ու մօրը համար
Ջանիկա չտեսայ՝ ըսաւ,
՞Եւ իր եղբայրները չճանչցաւ,
Ու իր որդիքը չգիտցաւ.
Ու իր ուխտդ պահեցին։
10 ՞Քու դատաստանները Յակոբին
Ու քու օրէնքդ Իսրայէլին անոնք պիտի սորվեցնեն.
՝Քու ատկիդ խունկ պիտի մատուցանեն,
՝Ու քու սեղանիդ վրայ ողջակէզ։
11 Ով Տէր, անոր զօրութիւնը օրհնէ,
Ու ՝անոր ձեռքին գործքը ընդունէ.
Անոր վրայ էլլոյներուն ու անոր թշնամիներուն մէջքը կոտրէ,
Որ ժխտին ալ չելլեն։
12 Բենիամինին համար ըսաւ,
Տէրոջը սիրելին անոր քովը ապահովութեամբ բնակի.
Ա֊՞ժիշտ զանիկա պաշտպանէ,
Ու անոր ՞ուսերուն մէջը բնակի։
13 Ու Յովսեփին համար ըսաւ,
՝Անոր երկիրը Տէրոջմէն օրհնեալ ըլլայ
Երկնից բնաւոր պարգեւներովը, ՝ցօղովը,
Ու վարը պառկող անդունդներովը,
14 Եւ արեգակէն յառաջ եկած բնաւոր բերքերովը,
Ու ֊ամիսներուն բնաւոր արդիւնքներովը,
15 Եւ ՞հինն լեռներուն ||բնաւոր պտուղներովը՝՝
Ու հնձանջենաւոր բլուրներուն բնաւոր պարգեւներովը,
16 Եւ երկրին ու անոր առատութեանը բնաւոր պարգեւներովը,
՞Ու մորենիին մէջը բնակողին բարեհաճութեամբը.
Անիկա ՝Յովսեփին գլխուն վրայ,
Իր եղբարցը մէջ երեւելի եղողին գագաթին վրայ թող գայ։
17 Անիկա իր ցուլին ՞առջինեկին չքնաղութիւն ունի,
Ու իր եղջիւրները ՞միեղջերուի եղջիւրներու նման.
՝Անոնցմով պիտի զարնէ ժողովուրդները
Մինչեւ երկրին ծայրերը.
՞Ասոնք են Եփրեմին բիւրաւորները
Ու Մանասէին հազարաւորները։
18 Եւ Զաբուղոնին համար ըսաւ,
՞Ուրախացիր, ով Զաբուղոն, քու ելած առեղդ,
Ու գուն, ով Իսաքար, քու վրաններուդ մէջը։
19 ՞Ժողովուրդները լեռը հրաւիրելով
Հոն ՞արդարութեան զոհեր պիտի մատուցանեն.
Քանզի անոնք ծովերուն առատութիւնը
Ու աւազին ծածուկ գանձերը պիտի ծծեն։
20 Ու Գադին համար ըսաւ,
՝Գադը ընդարձակողը օրհնեալ ըլլայ.
Մատակ առիւծի պէս կը նստի,
Ու թեւեր և գլուխներ կը դիշատէ.
21 Եւ ՝անիկա էրէնի առաջին մասը իրեն յատուցանեցաւ.
Քանզի հոն օրէնսդրին ---> բաժինին մէջը պահուեցաւ,
Եւ ՝ժողովուրդին գլխաւորներովը գալով՝
Տէրոջը արդարութիւնը ու անոր գատաստանները
Իսրայէլի հետ ՝ի գործ դրաւ։
22 Եւ Դանին համար ըսաւ,
Դան առիւծի ձագ է.
՝Անիկա Բասանէն պիտի ցաթկէ։
23 Ու Նեփթաղիմին համար ըսաւ,
Նեփթաղիմ ՞Ա֊---> հնարքովը կշտացած,
Եւ Տէրոջը օրհնութիւնովը լցուած,
՝Արեւմուտքը ու հարաւը պիտի ժառանգէ։
24 Ու Ասերին համար ըսաւ,

ժբ · 5 : Ա֊ակ · գ · 2 · 22 : գ · 22 : Հբ֊ամմ · ժ · 5 :
ա֊ Թտս · իկ · 12 · 13 :
բ֊ Թտս · լգ · 47 · 48 : Գվ · լգ · 1 :
գ֊ Թտս · ի · 25 · 28 : լգ · 58 :
դ֊ Թտս · ի · 11 · 12 · 13 : իկ · 14 :
ե֊ Տհս Գվ · ժ · 3 :
զ֊ Եբեր · յարձակիչ :
է֊ Թտս · իկ · 12 · Գվ · լգ · 4 :

Ը֊ Եբեր · գիմացին
—
թ֊ Ծն · իմ · 28 :
ժ֊ Մագ · գ · վիճում գիրը :
ժա֊ Լեւ · ժի · 18 · 20 · Դտս · ի · 4 · 5 : Ասբ · գ · 5 :
ժբ֊ Տհս Մագ · կը · 17 : Դտս · ի · 10 : Գտ · ի · 53 : Գտ · գ · 19 : Եբեր · ը · 2 :

Ցայտ · ի · 11 : ի · 16 :
ժգ֊ Եվ · ժի · 5 : Գվ · ի · 7 · 8 : Մագ · իկ · 4 : Ասբ · ժտ · 1 : Մտ · գ · 2 :
ժդ֊ Գվ · ի · 6 : ասթագ · ը · 9 : Մագ · ծ · 5 :
ժե֊ Ա֊ատ · բ · 1 :
ժզ֊ Գ֊ատ · ժ · 30 : Գտ · ի · 5 : Ա֊ատ · ժ · 5 :
ժէ֊ Եվ · ժբ · 7 : Թտս · ի · 3 : 16 : Մագ · ժտ · 7 :
ժը֊ Եվ · ը · 20 · 27 · 28 : Ցտ · ժբ · 18 : Մագ · ը · 3 · 6 :
ի֊ Գ֊ատ · ժ · 11 · Գվ · ժէ · 9 · 10 · 11 · իգ · 8 : Եգեկ · իգ · 23 ·
իա֊ Գվ · ի · 13 · Գվ · ը · 2 · 3 : Մագ · ժտ · 7 :
իբ֊ Եվ · ժէ · 7 : Թտս · 3 : 16 : Գվ · ը · 2 · 7 :
իգ֊ Եվ · ը · 20 · 27 · 28 : Ցտ · ժբ · 18 : Մագ · ը · 3 · 6 :
իդ֊ Գ֊ատ · ժ · 11 · Գվ · ժէ · 9 · 10 · 11 · իգ · 8 : Եգեկ · իգ · 23 ·
իե֊ Եվ · լ · 7 · 8 : Թտս · ժգ · 40 : ասթագ · ը · 9 · 28 :
իզ֊ Գ֊ատ · ա · 9 · 13 · 17 : Մագ · ծտ · 10 : Եգեկ · իգ · 27 :
իէ֊ ը ասթագ · իգ · 27 : Մագ · ի · 3 : Եգեկ · ի · 40 · 41 : իգ · 27 :

Կամ առհմանիներուն
Ծն · իմ · 25 :
Ծն · իկ · 28 :
Եբեր · յատկութիւններուն
Ծն · իմ · 26 :
Եբեր · գվեմով ·
Ա֊ատ · գ · 6 :
Եվ · գ · 2 · 4 : Գտ֊ · կ · 30 · 35 :
Ծն · իմ · 20 :
ա ՄՆ · ի · 1 :
Թտս · իգ · 22 : Մագ · գբ · 10 :
գ ասթագ · իե · 11 : Մագ · իգ · 8 :
Ծն · իկ · 19 :
Ծն · իկ · 13 · 14 · 18 :
Հտ · բ · 3 :
Մագ · գ · 5 :
Տհս Ցհս · ժգ · 10 · Ես · ա ՄՆ · ժբ · 8 · Ես ·
Ցհս · ա · 16 · 17 · Ես ·
Ցհս · գ · 12 ·
Ցհս · ժի · 47 : Դտս֊ · ժբ · 27 ·
Ծն · իմ · 21 ·
Տհս Ցհս · ժի · 32 · Ես ·

ՙԱահը որդւոցմէ օրհնուի.
իր եղբայրներուն հաճոյ ըլլայ,
ու ՚ոտքը եղի մէջ թաթխէ։
25 Քու °կօշիկներդ ՚երկաթէ ու պղնձէ ըլլան,
եւ քու †ոյժդ քու օրերուդ չափ ըլլայ։

26 ՚‡Իսրայէլի ՚Աստուծոյն պէս չկայ.
ՙԱնիկա քեզի օգնութիւն ընելու համար՝
իր մեծվայելչութիւնովը երկինքներու
ու ամպերու վրայ կը նստի։
27 Յաւիտենական Աստուածը ՙ‖ՙէն ապաւէն է,
ու անոր յաւիտենական բազուկները ‖ՙէն պաշտպան են.»
քանզի ՚թշնամիները քու առջեւդ պիտի վռնտէ,
ու ՚Ջնջէ՛ կսպրէ՝ պիտի ըսէ։
28 Եւ ՚Իսրայէլ ապահովութեամբ առանձին պիտի բնակի.
ՙՅակոբին ակրութը ցորենի ու դինիի երկրին մէջ պիտի ըլլայ,
ու ՚անոր երկինքէն ցօղ պիտի կաթի։
29 ՚Երանի քեզ, ով Իսրայէլ. ՙո՞ր ժողովուրդը քեզի պէս
Տէրոջը ձեռքովը փրկուած է.
վահան է ՚քու օգնութեանդ սապարը
ու յաղթութեանդ սուրը անիկա է.
ՙքու թշնամիներդ քեզի պիտի ՙխոնարհին,
ու դուն անոնց բարձր տեղատեղը պիտի կոխես։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ Մովսէս Մոաբի դաշտերէն ՙԵարաւ լեռանը վրայ երիքովի դիմացի փսգայէն գագաթը ելաւ. և Տէրը ՚անոր ցուցուց բո-
2 լոր Գաղաադ՝ եր կիրը ՚մինչև Դան, Նաև բոլոր Նեփթաղիմը, ու Եփրեմի և Մանասէի երկիրը, ու Յուդայի բոլոր երկիրը ՚մինչև
3 ՀԱ ծովը, Եւ Հարաւային կողմը ու Երիքովի հովիտին դաշտը, — ՚Թմարի-
4 նեայ քաղաքը մինչև Սիդովը։ Եւ Տէրը անոր ըսաւ, ՙԱյս է այն երկիրը՝ որուն համար Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին երդում ըրի ըսելով, Քու սերունդիդ պիտի տամ անիկա. ՚Հոն քու աչքերուդ ցուցուցի, բայց դուն հոն պիտի չանցնիս։
5 ՚Ուստի Տէրոջը ծառան Մովսէս հոն Մովաբի երկրին մէջ Տէրոջը բառնին պէս մե-
6 ռաւ. Եւ զանիկա Բեթփեղովրին դիմացը՝ Մովաբի երկրին ձորի մը մէջ թաղեց. ու ՚մինչև այս օրս անոր դերեզմանը մարդ մը չը-
7 գիտցաւ։ ՚Եւ Մովսէս իր մեռած ատենը հարիւր քսան տարեկան էր. ՚անոր աչքերը չտկարացան, ու անոր ոյժը չդնաց։ Եւ Իսրայէլի որդիները Մովաբի դաշտերուն մէջ Մովսէսին համար երեսուն օր լացին. ու Մովսէսին համար սուգի լացին օրերը լմնցան։
9 Եւ Նաւէի որդին Յեսու ՚խնամատարեան հոգւով լցուեցաւ, որովհետեւ ՚Մովսէս իր ձեռքերը անոր վրայ դրեր էր. ու Իսրայէլի որդիները անոր հնազանդութիւն ըրին, և Տէրը ինչ որ Մովսէսին պատուիրեր էր, անանկ ըրին։
10 Եւ անկէ ետեւ ՙՏէրոջը երես առ երես ճանչցած Մովսէսին պէս՝ ՚Իսրայէլի մէջ մարգարէ
11 մը չեղաւ, Ան ՚բոլոր նշաններով ու հրաշքներով, որ Տէրը Իսրայէլի աչքին առջեւ զանիկա եգիպտոսի երկրին մէջ ընելու փարաւոնին ու անոր ամէն
12 ծառաներուն և անոր բոլոր երկրին, Ու ան բոլոր զօրաւոր ձեռքով և բոլոր մեծ սոսկումով՝ որ Մովսէս ըրաւ բոլոր Իսրայէլին աչքին առջեւը։

ՙԱաբը որդւոցմէ օրհնուի.
իր եղբայրներուն հաճոյ ըլլայ,
ու ՚ոտքը եղի մէջ թաթխէ։
25 Քու °կօշիկներդ ՚երկաթէ ու պղնձէ ըլլան,
եւ քու †ոյժդ քու օրերուդ չափ ըլլայ։

26 ՚‡Իսրայէլի ՚Աստուծոյն պէս չկայ.
ՙԱնիկա քեզի օգնութիւն ընելու համար՝
իր մեծվայելչութիւնովը երկինքներու
ու ամպերու վրայ կը նստի։
27 Յաւիտենական Աստուածը ՙ‖ՙէն ապաւէն է,
ու անոր յաւիտենական բազուկները ‖ՙէն պաշտպան են.»
քանզի ՚թշնամիները քու առջեւդ պիտի վռնտէ,
ու ՚Ջնջէ՛ կսպրէ՝ պիտի ըսէ։
28 Եւ ՚Իսրայէլ ապահովութեամբ առանձին պիտի բնակի.
ՙՅակոբին ակրութը ցորենի ու դինիի երկրին մէջ պիտի ըլլայ,
ու ՚անոր երկինքէն ցօղ պիտի կաթի։
29 ՚Երանի քեզ, ով Իսրայէլ. ՙո՞ր ժողովուրդը քեզի պէս
Տէրոջը ձեռքովը փրկուած է.
վահան է ՚քու օգնութեանդ սապարը
ու յաղթութեանդ սուրը անիկա է.
ՙքու թշնամիներդ քեզի պիտի ՙխոնարհին,
ու դուն անոնց բարձր տեղատեղը պիտի կոխես։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Մովսէս Նապաս լեռնէն երիքովը կը դիտէ, 5 ու հոն կը վախճանի։ 6 Անոր թաղումը։ 7 ու կենացը օրերը։ 8 Ժողովուրդը երեսուն օր սուգ կը պահէ անոր համար։ 9 Յեսու անոր տեղը կը յաջողի։ 10 Մովսէսին գովեստները։

1 Եւ Մովսէս Մոաբի դաշտերէն ՙԵարաւ լեռանը վրայ երիքովի դիմացի փսգայէն գագաթը ելաւ. և Տէրը ՚անոր ցուցուց բո-
2 լոր Գաղաադ՝ եր կիրը ՚մինչև Դան, Նաև բոլոր Նեփթաղիմը, ու Եփրեմի և Մանասէի երկիրը, ու Յուդայի բոլոր երկիրը ՚մինչև
3 ՀԱ ծովը, Եւ Հարաւային կողմը ու Երիքովի հովիտին դաշտը, — ՚Թմարի-
4 նեայ քաղաքը մինչև Սիդովը։ Եւ Տէրը անոր ըսաւ, ՙԱյս է այն երկիրը՝ որուն համար Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին երդում ըրի ըսելով, Քու սերունդիդ պիտի տամ անիկա. ՚Հոն քու աչքերուդ ցուցուցի, բայց դուն հոն պիտի չանցնիս։
5 ՚Ուստի Տէրոջը ծառան Մովսէս հոն Մովաբի երկրին մէջ Տէրոջը բառնին պէս մե-
6 ռաւ. Եւ զանիկա Բեթփեղովրին դիմացը՝ Մովաբի երկրին ձորի մը մէջ թաղեց. ու ՚մինչև այս օրս անոր դերեզմանը մարդ մը չը-
7 գիտցաւ։ ՚Եւ Մովսէս իր մեռած ատենը հարիւր քսան տարեկան էր. ՚անոր աչքերը չտկարացան, ու անոր ոյժը չդնաց։ Եւ Իսրայէլի որդիները Մովաբի դաշտերուն մէջ Մովսէսին համար երեսուն օր լացին. ու Մովսէսին համար սուգի լացին օրերը լմնցան։
9 Եւ Նաւէի որդին Յեսու ՚խնամատարեան հոգւով լցուեցաւ, որովհետեւ ՚Մովսէս իր ձեռքերը անոր վրայ դրեր էր. ու Իսրայէլի որդիները անոր հնազանդութիւն ըրին, և Տէրը ինչ որ Մովսէսին պատուիրեր էր, անանկ ըրին։
10 Եւ անկէ ետեւ ՙՏէրոջը երես առ երես ճանչցած Մովսէսին պէս՝ ՚Իսրայէլի մէջ մարգարէ
11 մը չեղաւ, Ան ՚բոլոր նշաններով ու հրաշքներով, որ Տէրը Իսրայէլի աչքին առջեւ զանիկա եգիպտոսի երկրին մէջ ընելու փարաւոնին ու անոր ամէն
12 ծառաներուն և անոր բոլոր երկրին, Ու ան բոլոր զօրաւոր ձեռքով և բոլոր մեծ սոսկումով՝ որ Մովսէս ըրաւ բոլոր Իսրայէլին աչքին առջեւը։

ՙԱաբը որդւոցմէ օրհնուի.
իր եղբայրներուն հաճոյ ըլլայ,
ու ՚ոտքը եղի մէջ թաթխէ։
25 Քու °կօշիկներդ ՚երկաթէ ու պղնձէ ըլլան,
եւ քու †ոյժդ քու օրերուդ չափ ըլլայ։

26 ՚‡Իսրայէլի ՚Աստուծոյն պէս չկայ.
ՙԱնիկա քեզի օգնութիւն ընելու համար՝
իր մեծվայելչութիւնովը երկինքներու
ու ամպերու վրայ կը նստի։
27 Յաւիտենական Աստուածը ՙ‖ՙէն ապաւէն է,
ու անոր յաւիտենական բազուկները ‖ՙէն պաշտպան են.»
քանզի ՚թշնամիները քու առջեւդ պիտի վռնտէ,
ու ՚Ջնջէ՛ կսպրէ՝ պիտի ըսէ։
28 Եւ ՚Իսրայէլ ապահովութեամբ առանձին պիտի բնակի.
ՙՅակոբին ակրութը ցորենի ու դինիի երկրին մէջ պիտի ըլլայ,
ու ՚անոր երկինքէն ցօղ պիտի կաթի։
29 ՚Երանի քեզ, ով Իսրայէլ. ՙո՞ր ժողովուրդը քեզի պէս
Տէրոջը ձեռքովը փրկուած է.
վահան է ՚քու օգնութեանդ սապարը
ու յաղթութեանդ սուրը անիկա է.
ՙքու թշնամիներդ քեզի պիտի ՙխոնարհին,
ու դուն անոնց բարձր տեղատեղը պիտի կոխես։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Մովսէս Նապաս լեռնէն երիքովը կը դիտէ, 5 ու հոն կը վախճանի։ 6 Անոր թաղումը։ 7 ու կենացը օրերը։ 8 Ժողովուրդը երեսուն օր սուգ կը պահէ անոր համար։ 9 Յեսու անոր տեղը կը յաջողի։ 10 Մովսէսին գովեստները։

1 Եւ Մովսէս Մոաբի դաշտերէն ՙԵարաւ լեռանը վրայ երիքովի դիմացի փսգայէն գագաթը ելաւ. և Տէրը ՚անոր ցուցուց բո-
2 լոր Գաղաադ՝ եր կիրը ՚մինչև Դան, Նաև բոլոր Նեփթաղիմը, ու Եփրեմի և Մանասէի երկիրը, ու Յուդայի բոլոր երկիրը ՚մինչև
3 ՀԱ ծովը, Եւ Հարաւային կողմը ու Երիքովի հովիտին դաշտը, — ՚Թմարի-
4 նեայ քաղաքը մինչև Սիդովը։ Եւ Տէրը անոր ըսաւ, ՙԱյս է այն երկիրը՝ որուն համար Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին երդում ըրի ըսելով, Քու սերունդիդ պիտի տամ անիկա. ՚Հոն քու աչքերուդ ցուցուցի, բայց դուն հոն պիտի չանցնիս։
5 ՚Ուստի Տէրոջը ծառան Մովսէս հոն Մովաբի երկրին մէջ Տէրոջը բառնին պէս մե-
6 ռաւ. Եւ զանիկա Բեթփեղովրին դիմացը՝ Մովաբի երկրին ձորի մը մէջ թաղեց. ու ՚մինչև այս օրս անոր դերեզմանը մարդ մը չը-
7 գիտցաւ։ ՚Եւ Մովսէս իր մեռած ատենը հարիւր քսան տարեկան էր. ՚անոր աչքերը չտկարացան, ու անոր ոյժը չդնաց։ Եւ Իսրայէլի որդիները Մովաբի դաշտերուն մէջ Մովսէսին համար երեսուն օր լացին. ու Մովսէսին համար սուգի լացին օրերը լմնցան։
9 Եւ Նաւէի որդին Յեսու ՚խնամատարեան հոգւով լցուեցաւ, որովհետեւ ՚Մովսէս իր ձեռքերը անոր վրայ դրեր էր. ու Իսրայէլի որդիները անոր հնազանդութիւն ըրին, և Տէրը ինչ որ Մովսէսին պատուիրեր էր, անանկ ըրին։
10 Եւ անկէ ետեւ ՙՏէրոջը երես առ երես ճանչցած Մովսէսին պէս՝ ՚Իսրայէլի մէջ մարգարէ
11 մը չեղաւ, Ան ՚բոլոր նշաններով ու հրաշքներով, որ Տէրը Իսրայէլի աչքին առջեւ զանիկա եգիպտոսի երկրին մէջ ընելու փարաւոնին ու անոր ամէն
12 ծառաներուն և անոր բոլոր երկրին, Ու ան բոլոր զօրաւոր ձեռքով և բոլոր մեծ սոսկումով՝ որ Մովսէս ըրաւ բոլոր Իսրայէլին աչքին առջեւը։

ԳԻՐՔ ՅԵՍՈՒԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Տէրը Մովսէսին յաջորդ կը կարգէ Յեսուն։ 3 խոստացած երկրին սահմանները։ 5 Աստուած կը խոստանայ Յեսուին օգնել։ 8 ու անոր պատուէրը կու տայ։ 10 Յեսու կարգ կը դնէ ժողովուրդը Յորդանանին անցնելու համար։ 12 կը յիշեցնէ երկուքը ու կէս ցեղերուն ինչ որ Մովսէսին խոստացեր էին։ 16 Անոնք ալ իրեն հնազանդութիւն կը խոստանան։

1 Տէրոջը ծառային Մովսէսին մեռնելէն ետքը՝ Տէրը Մովսէսին ՚սպասաւորին Նաւէի որ-
2 դւոյն Յեսուին հետ խօսեցաւ ըսելով, ՚Իմ ծառաս Մովսէս մեռաւ. հիմա եղիր ատ Յորդանանէն դուն և ատ բոլոր ժողովուրդը՝ ան երկիրը, որն որ ես Իսրայէլին որդւոցը
3 կու տամ։ ՚Ձեր ոտքին բոլոր կոխած տեղերը ձեզի պիտի տամ, ինչպէս որ Մովսէսին ըսի.
4 ՚Անապատէն ու ատ Լիբանանէն մինչև մեծ գետը՝ պռնկաց երկրին բոլոր գետը, Քեռացւոց բոլոր երկիրը մինչև մեծ ծովը արեւմուտքը
5 կողմը ձեր սահմանը ըլլայ։ ՚Քու կենդանի բոլոր օրերուն մէջ մարդ մը չկարենայ քեզի դէմ դնել. Ինչպէս որ Մովսէսին հետ էի, ՚քեզի հետ ալ անանկ պիտի ըլլամ. ՚Քեզ պիտի չմոռնամ ու քեզ անտես պիտի չընեմ։
6 ՚Զօրացիր ու քաջասիրտ եղիր. քանզի ատ ժողովուրդին դուն պիտի ժառանգեցնես աներկիրը, որուն համար ատոնց հայրերուն երդում ըրի որ պիտի տամ զանոնք։
7 Դուն բոլոր ատոնց տակաւ Միայն թէ զօրացիր ու խիստ քաջ եղիր, ՚որ իմ ծառայս Մովսէսին բոլոր քեզի պատուիրած օրէնքը պահես ու ընես. Անկէ աջ կամ ձախ կողմը չդարձնես, որ քու ամէն երթալու տեղդ ՚յաջողութիւն ունենաս։
8 Չորսթիւն դանես։ » Այս օրինաց գիրքը քու բերնիդ չպառնայ, հապա ՚գիշեր ցորեկ անոր վրայ մտածես, որ բոլոր անոր մէջի գրուածները պահես ու կատարես. քանզի անոնովը քու դործդ յաջողութիւն կը ունենայ, և անոնովը կրնաս ուրախ ըլլալ։
9 ՚Չսքնզարժիմ կը դանես։ ՚†Ահա քեզի կը պատուիրեմ, զօրացիր ու քաջասիրտ եղիր, Մի վախնար ու մի զարհուրիր. քանզի քու Տէր Աստուածդ ամէն երթալու տեղերդ քու հետդ է։
10 Ապա Յեսու ժողովուրդին սատարներուն պատուիրեցավ ըսաւ, Բանակին
11 կանոնքներուն պատուիրելով ըսաւ, Անցէք բանակին մէջէն ու ժողովուրդին պատպրեցուցէք ըսէք, Ձեզի պաշար պատրաստեցէք. քանզի երեք օրէն հոն դուք ատ Յորդանանէն պիտի անցնիք, որ երթաք ժառանգէք այն երկիրը, որն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի ժառանգութիւն կու տայ։
12 Եւ Ռուբինեանց ու Գադեանց և Մանասէի կէս ցեղին Յեսու խօսեցաւ ու ըսաւ,
13 Միտքերնիդ բերէք ատ խօսքը, որ Տէրոջը ծառան Մովսէս ձեզի պատուիրեց ըսելով, Ձեր Տէր Աստուածը ձեզ հանդստացուց, ու
14 այս երկիրը ձեզի տուաւ։ Ձեր կիներնիդը, ձեր տպաքներնիդ և ձեր անասուններնիդ Յոդ բնակին այն երկրին մէջը, որ Մովսէս ձեզի տուաւ Յորդանանէն այդկի կողմը. բայց դուք ամէնդդ որ ուժով կռուողներ էք՝ զինուած զինեալ ձեր եղբայրներուն առջեւը անցնելով՝
15 անոնց օգնութիւն ընէք, Մինչև որ Տէրը ձեր եղբայրներուն ալ ձեզի պէս հանդստացընէ, և անոնք ալ ժառանգեն այն երկիրը, որն որ ձեր Տէր Աստուածը անոնց կու տայ. Ետքը ձեր ժառանգութեան երկիրը դառնաք, և ժառանգէք զանիկա, որն որ Տէրոջը ծառան Մովսէս ձեզի տուաւ Յորդանանէն այդկի կողմը դէպ ի արեւելք։
16 Եւ անոնք Յեսուին պատասխան տուին ու ըսին, Քու ամէն պատուիրածներդ պիտի ընենք, և ուր որ մեզ խրկես պիտի երթանք։
17 Ինչպէս որ Մովսէսին հնազանդութիւն կ'ընինք, անանկ ալ քեզի հնազանդութիւն պիտի ընենք. միայն թէ քու Տէր Աստուածդ ՚քու հետդ ըլլայ, ինչպէս որ Մովսէսին հետն
18 էր։ Ամէն մարդ որ քու հրամանիդ դէմ դնէ, և ամէն խօսք որ անոր պատուիրես՝ քու խօսքերդ մտիկ չընէ, պիտի մեռցուի. միայն թէ զօրացիր ու քաջասիրտ եղիր։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Յեսու երկու լրտես կը ղրկէ Երիքով։ 4 Ռաքաբ զանոնք կը պահէ։ 8 և գաղտնիք կ'ընէ անոնց հետ։ 23 Լրտեսները կը դառնան ու լուր կը տանին։

1 Եւ Նաւէի որդին Յեսու ՙՍաատիմէն երկու մարդ խրկեց՝ ծածկաբար երկիրը լրտեսելու

Համար, ու ասաց ըսաւ, Գացէք՝ ան երկիրը
ու երիքովը տեսէք. և անոնք գացին ու
[a]Ռահաբ անունով [b]պոռնիկ կնկան մը տունը
2 մտան, և հան [c]ծանուցին։ Անոնում [a]երիքո-
վի թագաւորին ըսւ ապտէնցաւ՝ ըսելով, Ահա
այս գիշեր երկիրը լրտեսելու Համար իսրա-
3 յէլի որդւոցմէ մարդիկ եկեր են հոս։ Ու
երիքովի թագաւորը Ռահաբին հաղ խրը-
կեց ըսելով, Քեզի եկող ու տունդ մտնող
մարդիկը դուրս հանէ. քանզի անոնք այս ըս-
4 ւոր երկիրը լրտեսելու եկեր են։ Եւ կինիկը
այն երկու մարդը առաւ պահեց, ու ըսաւ,
իրաւ այն մարդիկը ինծի եկան, բայց ուս-
5 կից ըլլալնին չգիտցայ. Ու դռնեռուն դո-
ցուելու առենը՝ մութիւն այն մարդիկը դուրս
եկան. և այն մարդոց ալ երթալը չեմ գիտեր.
չուտով անոնց հետևէն ինկէք, որ անոնց հաս-
6 նիք։ Իսկ ինքը տանիքը հանելով զանոնք
պահեր էր քիմանի եղէգներուն մէջը որ տա-
7 նիքին վրայ դիզուած ունէր։ Ասոնք մար-
դիկը Յորդանանու ճամբով մինչև անցքերը
անոնց հետևէն ինկան, և անոնց հետևէն ին-
կողները դուրս ելլելէն հետը դուռը գոցե-
ցին։
8 Ու երբոր անոնք դեռ չէին քնացած, կնի-
9 կը տանիքին վրայ անոնց քովը ելաւ, Եւ
մարդոցը ըսաւ, Ես գիտեմ որ Տէրը ասս եր-
կիրը ձեզի տուաւ, ու [d]ձեր վախը մեր վրայ
ինկաւ, և ձեր պատճառաւը աս երկրին բոլոր
10 բնակիչները [e]հալեցան. քանզի մենք լսեցինք
թէ ինչպէս Տէրը ձեր Եգիպտոսէն ելած առե-
նը [f]կարմիր ծովուն ջուրերը ձեր առջևէն ցամ-
քեցուց. նաև ինչ որ դուք երկու Ծորգա-
նանու անդին կողմը Եմորհացւոց երկու
թագաւորներուն Սիհոնին ու Ովգին՝ որոնք
11 բնակչիչ էրիք։ Ասսոր [g]ես բաները լսածնուս
պէս [h]սիրտերնիս հալեցաւ, ու ձեր երեսէն
[i]ինչուքնս համբ մէկու մը վրայ †հոգւոյնս
կոմիւն չմնաց. քանզի [k]ձեր Եհովայ Աս-
տուածը վերը երկինքը ու վարը երկրիս
12 վրայ Աստուած անիկա է։ Հիմա կ'ազաչեմ,
[l]Տէրոջմով երդում ըրէք ինծի, որ ես ձեզի
ողորմութիւն ընծուս հասնար, դուք ալ կամ
Հօրս տանը ողորմութիւն ընէք. և [m]ինծի ‡նըշ-
13 մարիա նշան մը տուէք, որ իմ Հայրս, մայրս,
եղբայրնիրս, քոյրերս ու բոլոր անոնց վերա-
բերեալները ողջ պիտի թողուք, և մեր անձը
14 մահուանէ պիտի ազատէք։ Ու ան մարդիկը
անոր ըսին, թէ որ ասս մեր բանը չհայտնէք,
ձեր սեղը մեր անձինքը մեռնին. ու երբոր

Տէրը ասս երկիրը մեզի ատց, Եթէ ողորմու-
թիւն ու հաւատարմութիւն պիտի ընենք
15 ետքը Հանուանք մեկ չուանով մը պատուհանէն
վար իջնցաց. (քանզի իր տունը բերդին պա-
րսպին վրայ էր, ու ինքը պարսպին վրայ
16 կը բնակէր.) Եւ անոնց ըսաւ, Լեռը գացէք,
չըլլայ որ հալածողները ձեզի հանդիպին, ու
հոն երեք օր պահուեցէք, մինչև որ հալա-
ծողները կոս դառնան, անկէ ետև ձեր ճամ-
17 բան գացէք։ Եւ ան մարդիկը անոր ըսին,
Ահա մենք ասս [n]մեզի ընել աուած երդումդ —
18 [p]երդէ անպատրա կ'ըլլանք. Երբոր մենք ասս
երկիրը մտնենք, ասս կարմիր գերձանել չուանը
ան պատուհանին վրայ կապես, ուսկից որ մեզ
իջնցուցիր. ու քու Հայրդ, մայրդ, եղբայր-
ներդ ու քու հօրդ բոլոր տունը քու քովդ ասս
19 տանը մէջ ժողվես. Ու [q]ածողի ով որ քու տանդ
դռնէն դուրս ելլէ, անոր արիւնը իր գլխուն
վրայ ըլլայ. մենք անպատրա ենք. բայց քու
քովդ ասս տանը մէջ բոլոր եղողներուն [r]ձեռք
20 վրայ ըլլայ։ Եւ [s]թէ որ ասս մեր բանը [t]հայտ
յայտնես, ան ատենը քու մեզի ընել աուած
21 երդումդ անպատրա կ'ըլլանք։ Ու ինքը ը-
սաւ, Ձեր խօսքերուն պէս՝ անանկ [u]ըլլայ. և
[v]ետքը զանոնք ազատ արձակեց, ու անոնք գացին.
և ան կարմիր չուանը պատուհանին վրայ
կապեց։
22 Եւ անոնք անկէ լեռնակողմն գացին, ու
հոն երեք օր նստան, մինչև որ հալածողնե-
րը ետ դարձան. ու հալածողները զանոնք
ամէն ճամբու մէջ փնտռեցին, բայց չգտան։
23 Ա[w]նոնք ան երկու մարդիկը ետ դառնալով
լեռնէն վար իջան, և անցնելով Նաւէի որ-
դւոյն Յեսուի գացին, ու իրենց պատահած
24 բոլոր բաները անոր պատմեցին. Եւ Յեսուին
ըսին, Իրաւցնիւ [x]Տէրը ասս բոլոր երկիրը մեր
ձեռքը տուաւ, ու ասս երկրին բոլոր բնա-
կիչները մեր երեսէն [y]հալեցան։

ԳԼ. Գ

1 Ու Յեսու առտուանց կանուխ ելաւ. և ին-
քը ու բոլոր իսրայէլ որդիքը [z]Սատիմէն
չուեցին, ու մինչև Յորդանան եկան. և անոնց
2 հետևէն առաջ հան իջևան ըրին։ Ու [a]երեք օրէն
հասքը աստիկանները բանակին մէջէն անցան.

[a] Ելս. ա. 5։
[b] Ես. ա. 31։ Յակ. բ. 25։
[c] Ելբ. պատկերաց։
[d] Սաղ. ճԽԱ. 1։ Ես. ասկ. իս. 30։
[e] Տես բ Թագ. ժէ. 19. 20։
[f] Տես Ելս. ա. 17։ բ Թագ. ժէ. 19։
[g] Ես. իբ. 8։ Ելս. իգ. 27։ բ Օր. բ. 25։ ժա. 25։
[h] Ելս. ժէ. 15։
[i] Ելս. ժգ. 21։ Գէս. գ. 23։
[k] Թուս. իա. 23. 54. 55։
[l] Ելս. ժէ. 14. 15։
[m] Գէս. է. 1։ է. 5։ Ես. ժգ. 7։
[n] Եբր. հագի
[p] Ելբ. գ. 14։ ա Պտ. իգ. 25։ բ Պտ. ա. 1։
[q] Գէս. ա. 5։
[r] Հմր. 3։
[s] Հմր. 17։
[t] Հմր. 13։ Մկբ. գ. 15։ Ղ՚ար. գ. 14։ ա Պտ. իգ. 25։ բ Պտ. ա. 1։
[u] Գէս. ա. 5։
[v] Հմր. 3։
[w] Հմր. 17։
[x] Հմր. 13։ Մկբ. գ. 15։ Ղ՚ար. գ. 14։ ա Պտ. իգ. 25։ բ Պտ. ա. 1։
[y] Գէս. գ. 9։
[z] Տես Թաս. ժ. 33։ Ելբ. ժբ. 1։ Ես. ժբ. 12։
[a] Ելբ. ժբ. 10. 14։ 15։ Գէս. ե. 9։ Թաս. ժա. 18։ Գէս. է. 13։ ա Թագ. ժգ. 5։ Յեսու. ե. 10։ Թաս. գ. 15։
[b] Ելբ. ժգ. 21։ Գէս. գ. 23։
[c] Թաս. իա. 23. 54. 55։
[d] Ելբ. ժէ. 14. 15։
[e] Գէս. է. 1։ է. 5։ Ես. ժգ. 7։
[f] Պտ. իէ. 25։
[g] Ես. իբ. 31։ Գէս. գ. 2։ իա. 44։
[h] Հմր. 9։
[i] Գէս. բ. 1։
[k] Գէս. ա. 10։ 11։
[l] Գէս. գ. 14։ ա Պտ. իգ. 25։ բ Պտ. ա. 1։
[m] Գէս. ա. 5։
[n] Հմր. 3։
[p] Հմր. 17։
[q] Ես. իբ. 8։ Ելբ. իգ. 27։ բ Օր. բ. 25։ ժա. 25։
[r] Ելբ. ժէ. 15։
[s] Ելբ. ժգ. 21։ Գէս. գ. 23։
[t] Թաս. իա. 23. 54. 55։
[u] Ելս. ժէ. 14. 15։
[v] Ես. ժգ. 7։
[w] Պտ. իէ. 25։
[x] Ելբ. իգ. 31։ Գէս. գ. 2։ իա. 44։
[y] Հմր. 9։
[z] Գէս. բ. 1։
[a] Գէս. է. 9։

3 Եւ ժողովուրդին պատուիրելով ըսին, Երբ-
որ ձեր Տէր Աստուծոյն ուխտին տապանա-
կը տեսնէք, ու Ղեւտացի քահանաներէն որ
զանիկա կը տանին, դուք ալ ձեր տեղերէն
4 ելէք, ու անոր հետևէն գացէք. Բայց ձեր
ու անոր միջտեղը երկու հազար կանգունի
չափ միջոց պիտի ըլլայ. անոր չմօտենաք, որ
երթալու ճամբանիդ գիտնաք. քանզի առաջ
5 աս ճամբայէն անցած չէք։ Եւ Յեսու
ժողովուրդին ըսաւ, Սրբեցէք ձեր անձերը.
քանզի Տէրը վաղը ձեր մէջը հրաշքներ պի-
6 տի ընէ։ Անկէ հետև Յեսու քահանաներուն
խօսեցաւ ըսելով, Ուխտին տապանակը վեր-
ցուցէք, ու ժողովուրդին առջևէն անցէք։
Ասոնք անոնք ուխտին տապանակը վերց-
ուցին, ու ժողովուրդին առջևէն գացին։
7 Եւ Տէրը ըսաւ Յեսուին, Այսօր պիտի ըս-
կսիմ [a]բոլոր Իսրայէլին աչքին առջևը քեզ
մեծցնելու, որ գիտնան թէ [b]ինչպէս որ Մով-
սէսին հետ էի, քեզի հետ ալ [c]պիտի ըլլամ։
8 Ըսելա՝ Հիմա դուն [d]ուխտին տապանակը վեր-
ցնող քահանաներուն պատուիրելով ըսես,
երբոր Յորդանանու ջուրին եղերքը հասնիք,
[e]Յորդանանու մէջը կայնեցէք։
9 Ու Յեսու Իսրայէլի որդւոցը ըսաւ, Հոս
մօտեցէք, և ձեր Տէր Աստուծոյն խօսքերը
10 մտիկ ըրէք։ Ու Յեսու ըսաւ, Ասով պիտի
գիտնաք, որ Կենդանի Աստուածը ձեր մէջն
է, ու [f]ձեր առջևէն քանանացիները, Քետա-
կիները, Եւեացիները, Փերեզացիները, Գեր-
գեսացիները, Ամորհացիները ու Յեբուսացի-
11 ները բոլորովին պիտի վռնտէ. Ահա [g]բոլոր
երկրին Տէրոջը ուխտին տապանակը ձեր առ-
12 ջևը պիտի անցնի Յորդանանու մէջ. Եւ հի-
մա դուք Իսրայէլի ցեղերէն տասներկու
13 մարդ առէք՝ ամէն ցեղէն մէյմէկ մարդ. Ու
երբոր [h]երդոց երկրին Եհովայ Տէրոջը [i]տա-
պանակը վերցնող քահանայից ոտքերը Յոր-
դանանու [k]ջուրը պիտի կոխէ, ու վերէն [l]իջնող ջուրը
[m]կտրուկ տեղ մը պիտի կայնի։
14 Ու երբոր ժողովուրդը Յորդանանէն անց-
նելու համար իրենց վրաններէն չուեցին, ուխ-
15 տին տապանակը վերցնող քահանաները ժո-
ղովուրդին առջևէն [n]Ը[p]ընթացան. Ու տապանակը
վերցնողները մինչև Յորդանան հասնելով՝
տապանակը վերցնող քահանաներուն ոտ-
քերը [q]ջուրին եղերքը մուտածին պէս՝ (ինչու-
որ [r]հնձանդի բոլոր ժամանակը [s]Յորդանանու

[a] Ես. ա. 5։
[b] Ելբ. ժբ. 10. 14։ 15։ Գէս. ե. 9։ Թաս. ժա. 18։ Գէս. է. 13։ ա Թագ. ժգ. 5։ Յեսու. ե. 10։ Թաս. գ. 15։
[c] Ելբ. ժգ. 21։ Գէս. գ. 23։
[d] Թաս. իա. 23. 54. 55։
[e] Ելբ. ժէ. 14. 15։
[f] Գէս. է. 1։ է. 5։ Ես. ժգ. 7։
[g] Պտ. իէ. 25։
[h] Ելբ. իգ. 31։ Գէս. գ. 2։ իա. 44։
[i] Հմր. 9։
[k] Գէս. բ. 1։
[l] Գէս. ա. 10։ 11։
[m] Գէս. գ. 14։ ա Պտ. իգ. 25։ բ Պտ. ա. 1։
[n] Գէս. ա. 5։
[p] Հմր. 3։
[q] Հմր. 17։
[r] Ես. իբ. 8։ Ելբ. իգ. 27։ բ Օր. բ. 25։ ժա. 25։
[s] Ելբ. ժէ. 15։
[t] Ելբ. ժգ. 21։ Գէս. գ. 23։
[u] Թաս. իա. 23. 54. 55։
[v] Ելս. ժէ. 14. 15։
[w] Ես. ժգ. 7։
[x] Պտ. իէ. 25։
[y] Ելբ. իգ. 31։ Գէս. գ. 2։ իա. 44։
[z] Հմր. 9։
[a] Գէս. բ. 1։
[b] Գէս. է. 9։

ջուրերը առտուանալով իր բոլոր եղերքներէը կը
16 կոխէ,) Անոնք վերէն իջնող ջուրը կայ-
նեցաւ, ու Սարեթանին քովը եղող Ադամ քա-
ղաքէն շատ հեռու կարկառակողմն մէջ պէս
բարձրացաւ. ու դաշտի ծովը՝ այսինքն Ազի
ծովը լիովցող բլինցաւ կարճցաւ. և ժողովուր-
17 դը երիքովի դիմացը անցաւ։ Ու Տէրոջը
ուխտին տապանակը վերցնող քահանաները
Յորդանանու մէջը ցամաքի վրայ հաստատ
կայնեցան. ու բոլոր Իսրայէլը ցամաքով ան-
ցաւ, մինչև որ բոլոր ժողովուրդին Յորդա-
նանէն անցնիլը լրնցաւ։

ԳԼ. Դ

1 Տատասերկու մարդ կ'որոշուին՝ որ Յորդանանէն յիշատակի
համար տասներկու քար առնեն։ 9 Ուրիշ տասներկու քար
ալ Յորդանանու մէջտեղ կը կանգնեն։ 10, 19 Ժողովուրդը
կ'անցնի։ 14 Աստուած Յեսուին պատիւ կու տայ։ 20 Տաս-
ներկու քարերը Գալգալայի մէջ կը կանգնեն։

1 Ու երբոր բոլոր ժողովուրդին Յորդանանէն
անցնիլը լրնցաւ, Տէրը Յեսուին ետսաւ ըսելով
2 ու ըսաւ, Ժողովուրդէն տասներկու մարդ
3 առէք, ամէն ցեղէն մէյմէկ մարդ, Ու անոնց
պատուիրելով ըսէք, Ասկէ Յորդանանու մէջէն
[a]քահանայից ոտքերուն տեղը կեցած տեղէն
ձեզի տասներկու քար վերցուցէք, և զա-
նոնք ձեր հետը տարէք, ու գիշեր հան տե-
4 ղը՝ ուր որ աս գիշեր իջևան պիտի ընէք։ Եւ
Յեսու իսրայէլի որդւոցմէ իր որոշած տա-
սներկու մարդիկը կանչեց, ամէն ցեղէն մէյ-
5 մէկ մարդ։ Ու Յեսու անոնց ըսաւ, Յորդա-
նանու մէջը ձեր Տէր Աստուծոյն տապանա-
կին առջևը անցէք, ու իսրայէլի որդւոցը
ցեղերուն թուովը ամէն մէկերնիդ ձեր ու-
սերուն վրայ մէյմէկ քար վերցուցէք՝ ինչ-
6 պէս որ ասկից քար վերցուցէք։ Որ ասիկա ձեր մէջը նշան ըլլայ. — [b]երբոր
վաղը ձեր որդիքը ինչ հարցնելու ըլլան ու
բսին թէ Ա՛ս քարերը ի՞նչ պիտի ըլլան ձեզի.
7 Անոնց բսէք, Քանզի Տէրոջը ուխտին տապա-
նակին առջևէն [c]Յորդանանու ջուրերը կտր-
ուեցան. երբոր անիկա Յորդանանէն կ'անց-
նէր Յորդանանու ջուրը կտրուեցաւ. ու աս քա-
րերը [d]իսրայէլի որդւոց մէջը յիշատակի հա-
8 մար պիտի ըլլան յաւիտեան։ Եւ իսրայէլի
որդիքը Յեսուին պատուիրածին պէս ըրին.
ու Յորդանանու մէջէն տասներկու քար
առին՝ իսրայէլի որդւոցը ցեղերուն թուովը,
ինչպէս որ Տէրը Յեսուին հրամայեր էր, և
զանոնք իրենց հետը իջևանի տեղը տարին,

3։
[a] Գտր. ե. 45։
[b] Հմր. 15։
[c] Գէս. է. 18։ է. 10։ 12։
[d] ա Պտ. ժբ. 15։ Եբմ. ժբ. 3։ Խմ. 19։
[e] Թագ. գ. 12։ է. 46։
[a] բ Օր. գ. 17։ է Դտ. ժգ. 3։ է գ. 3։
[b] Տես Ելբ. ժգ. 29։
[c] բ Օր. իէ. 2։ Գէս. գ. 17։
[d] Գէս. գ. 12։
[a] Գէս. գ. 15։
[b] Հմր. 10. 20։
[c] Հմր. 21։ Ելբ. ժբ. 26։ ժբ. 14։ բ Օր. գ. 20։ Սաղ. իգ. 1։ 2. 3. 4. 5. 6։
[d] Գէս. գ. 15. 16։
[e] Ես. ժբ. 14։ Թաս. ժգ. 43։

9 ու հան դրին ։ Եւ Յեսու ասէր առաջերկու
քարեր ալ կանդնեց Յորդանանու մէջը, ուր
ոտն ապահանակը վերցընող քահանայից ոտ-
քերուն կեցած տեղը, ու մինչև աս օրս հոն
10 են ։ Եւ ապահանակը վերցընող քահանաները
Յորդանանու մէջը կայնեցան, մինչև որ լը-
մընցաւ ան բոլոր խօսքը, որն որ Տէրը Յե-
սուին պատուիրեց ժողովուրդին ըսելու, հնչ-
պէս որ Մովսէս Յեսուին պատուիրեր էր. և
11 ժողովուրդը արագարագ անցաւ ։ Ու երբոր
բոլոր ժողովուրդին անցնիլը լմընցաւ, անա-
ւնեը Տէրոջը տապահանակը ու քահանաները
ժողովուրդին առջևը անցան ։
12 Եւ Հռուբենի որդիքը ու Գադի որդիքը
և Մանասէի կէս ցեղը զապահաւնեալ՝ Իս-
րայէլի որդւոցը առջևը անցան, ինչպէս որ
13 Մովսէս անոնց ըսեր էր. քառասուն հազարի
չափ պատրաստուած զօրք Տէրոջը առջևը՝
պատերազմի համար Երիքովի դաշտը անցան ։
14 Յն օր Տէրը բոլոր Իսրայէլին աչքերուն
առջևը Յեսուն մեծցուց, ու անոր կենացը
բոլոր օրերուն մէջ՝ Մովսէսէն վախցածնուն
15 պէս անկէ կը վախնային ։ Եւ Տէրը խօսեցաւ
16 Յեսուին՝ ըսելով, Հրամայէ ան ապահանակը
վերցընող քահանաներուն Հրաման ըրէ որ Յոր-
17 դանանէն ելլեն ։ Ուստի Յեսու քահանանե-
րուն հրամայեց ու ըսաւ, Յորդանանէն ելէք
18 ու երբոր Տէրոջը ուխտին տապահանակը վեր-
ցընող քահանաները Յորդանանու մէջէն ելան,
և քահանայից ոտքերուն ցամաքի վրայ կոխելուն, Յորդանանու ջուրը իր տեղը
դարձաւ, հնչպէս որ առաջնին պէս իր բոլոր եզերք-
19 ներուն վրայ կ'երթար ։ Եւ առաջին ամսուն տասներորդ օրը ժողո-
վուրդը Յորդանանէն դուրս ելլելով, Գաղ-
գադայի մէջ Երիքովի արեւելեան կողմը իջևան
20 ըրին ։ Եւ հոն տասներկու քարը որ Յոր-
դանանէն առեր էին, Յեսու Գաղգադայի մէջ
21 կանդնեց. և Իսրայէլի որդւոցը խօսեցաւ
ըսելով, Երբոր ձեր որդիքը իրենց
հայրերուն հարցընելու ըլլան ու ըսեն թէ Ա-
22 քարերը ի՞նչ են. Ձեր ազգը ինայցընէք ըսե-
լով, Իսրայէլ աս Յորդանանէն ցամաքով
23 անցաւ. Որովհետև ձեր Տէր Աստուածը ձեր
առջևէն Յորդանանու չուրերը ցամքեցուց
մինչև որ դուք անցաք, ինչպէս որ ձեր Տէր
Աստուածը կարմիր ծովուն մէջէն ալ ըրաւ,
որն որ ցամքեցուց մեր առջևէն մինչև որ մենք
24 անցանք. Որպէս զի երկրիս ամէն ազգերը
գիտնան որ Տէրոջը ձեռքը զօրաւոր է, և
դուք Երկնչիք Աստուծմէն միշտ վախնաք ։

ԳԼ. Ե

1 Քանանացիք կը վախնան ։ 2 Յեսու կը նորոգէ թլփատու-
թիւնը ։ 10 Գադգադայի մէջ զատիկը կ'անեն ։ 12 Մանանան
կ'իջնէ ։ 13 Հրեշտակ մը կ'երեւնայ Յեսուին ։

1 Ու երբոր ըլլոյին Ամորհացւոց բոլոր թա-
գաւորները, որոնք Յորդանանու ափին արև-
մտեան կողմը կը բնակէին, ու Քանանացւոց բո-
լոր թագաւորները, Երբոնք ծովեզերքին քովը
կը բնակէին, թէ Տէրը Իսրայէլի որդւոցը ա-
չեցուցեր մինչև անոնց անցնիլը Յորդանանու չո-
րևէն՝ մինչև անոնց անցնիլը բնութեան
տեղը ցամքեցուցեր է, անոնց սիրտը հալեցաւ,
ու Իսրայէլի որդւոցը երեսին՝ անոնց վրայ
համարձակութիւն չմնաց ։
2 Այնաւունը Տէրը Յեսուին ըսաւ, Քեզի
համար դանակներ շինէ, ու դարձիր
3 Իսրայէլի որդւոցը նորէն թլփատէ ։ Եւ Յեսու
իրեն դանակներ շինեց, ու Բլուր
անթլփատութեանց բլուրը Իսրայէլի որ-
4 դիքը թլփատեց ։ Եւ ասէ պատճառը, որուն
համար Յեսու զանոնք թլփատեց. Եգիպտոսէն
ելած բոլոր ժողովուրդին արուները՝ ամէն
պատերազմող մարդիկը Եգիպտոսէն ելլելէն
5 ետքը անապատին մէջ ճամբան մեռան ։ Ու
բոլոր ելած ժողովուրդը թլփատուած էր. բայց
Եգիպտոսէն ելլելէն ետքը անապատին մէջ
ճամբան ծնած բոլոր ժողովուրդը չէին թլփատե-
6 ցին ։ Քանզի Իսրայէլի որդիքը Քառասուն
տարի անապատին մէջը պտրտեցան, մինչև որ
Տէրոջը խօսքին հնազանդողները չմնաց բոլոր
ազգը՝ այսինքն Եգիպտոսէն ելլող պատերազ-
մական մարդիկը ապառեցան. որովհետև Տէրը
անոնց երդում ըրաւ որ չտեսնեն անոնց չցու-
ցընէ ան երկիրը՝ Ան կաթ ու մեղր բղխող
երկիրը, որն որ Տէրը անոնց Հայրերուն եր-
7 դում ըրեր էր մեզի տալու ։ Ուստի անոնց
տեղը անոնց զաւակները Հանեց, ու զանոնք
Թլփատեց Յեսու. քանզի անթլփատ էին,
որովհետև ճամբան մէջ Թլփատած չէին զա-
8 նոնք ։ Ուր երբոր բոլոր ժողովուրդին Թլփա-
տութիւնը լմընցաւ, բանակին մէջ իրենց տեղը
9 նստան Մինչև որ առողջացան ։ Ատեն Տէ-
րը Յեսուին ըսաւ, Այսօր Եգիպտոսի նախա-
տինքը ձեր վրայէն վերցուցի. ուստի ան
տեղին անունը մինչև աս օրս Գաղգադա
10 կոչուեցաւ ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Գաղգադայի
մէջ բանակեցան. ու Եհտուն չորեքտասաներ-
որդ օրը Երիքովի դաշտե-
11 րուն մէջ զատիկը ըրին ։ Եւ զատկին հետև-
եալ օրը ան երկրին պտուղէն բազաջէ կերան,
ու նոյն օրը բոխրած ցորեն ալ կերան ։

12 Եւ հետևեալ օրը երբոր ան երկրին պը-
տուղէն կերան, Մանանան դադրեցաւ. ու
անկէ ետքը Իսրայէլի որդւոցը Համար՝ ալ
մանանայ չէր դտուեր. և ան տարին Քանա-
նու երկրին պտուղէն կերան ։
13 Ու երբոր Յեսու Երիքովի մօտ էր, աչքե-
րը վերցնելով անոտ որ ահա Իր դիմացը
մէկ մարդ մը կայներ էր, ԵՒ անոր ձեռքը
մերկ սուր մը կար. ու Յեսու անոր մօտե-
նալով՝ անոր ըսաւ, Մեզմէ՞ ես թէ մեր թշ-
14 նամիներէն ես. Եւ անիկա ըսաւ, Ոչ, այլ
ես Տէրոջը զօրավարն եմ, — Հիմա եկայ. Եւ
Յեսու Երեսի վրայ դետինը խնկաւ ու երկրը-
պագութիւն ըրաւ, և անոր ըսաւ, Իմ տէրս
15 իր ծառային ի՞նչ կը Հրամայէ. Ու Տէրոջը
զօրավարը Յեսուին կը Հրամայէ. Քու
ներդ Հանի, քանզի կայնած տեղդ սուրբ է.
և Յեսու այնպէս ըրաւ ։

ԳԼ. Զ

1 Երիքով կը դոցուի ։ 2 Աստուած Յեսուին կ'ինդրէ թէ
ինչպէս պիտի պաշարէ զանիկա ։ 12 Քաղաքին բոլորտիքը կը
դառնան ։ 17 Ան քաղաքը պիտի նզովուի ։ 20 Պարիսպները
վար կ'իյնան ։ 22 Ռահաբ կ'ազատուի ։ 26 Յեսու կ'անիծէ
Երիքովը նորէն չշինող ։

1 Ու Երիքով Իսրայէլի որդւոցը պատճա-
ռաւ ամուր կերպով մը փակուած էր. Ելլող
2 ու մտնող չկար ։ Եւ Տէրը Յեսուին ըսաւ,
Նայէ՝ Երիքովը ու անոր թագաւորը և զո-
3 րաւոր կարիճները Քու ձեռքդ տուի ։ Ուս-
տի ամէն պատերազմական մարդիկը քաղա-
քին բոլորտիքը դառնալով՝ մէկ անդամ քա-
ղաքին բոլորտիքը պտրտեցէք. վեց օր ասանկ
4 ընէս ։ Եւ ապահանակին առջևը եօթը քա-
հանայ եօթը Յորելեան փողերը առնեն. ու
եօթներորդ օրը քաղաքին բոլորտիքը եօթը
անդամ պտրտիք, և քահանաները փողերը
5 հնչեցընեն ։ Ու երբոր Յորելեան եղջիւրները
երկար հնչեցընեն, և դուք փողերուն ձայնը
լսէք, բոլոր ժողովուրդը մեծ ազազակ մը
հանէ. և քաղաքին պարիսպները վար պիտի
իյնան, ու ժողովուրդին ամէն մէկը Հոտակ
յառաջ Երթալով՝ հոն պիտի մտնէ ։
6 Եւ Նաւէի որդին Յեսու քահանաները
կանչեց ու անոնց ըսաւ, Ուխտին տապահա-
կը վերցուցէք, ու Տէրոջը տապահակին առ-
ջևէն եօթը քահանայ եօթը Յորելեան փողեր
7 առնեն. Եւ ըսաւ ժողովուրդին ըսաւ, Անցէք
ու քաղաքին բոլորտիքը պտրտեցէք, և զի-
նուորները Տէրոջը տապահակին առջևը անց-
8 նեն ։ Ու երբոր Յեսու ժողովուրդին պատուի-
րեց, եօթը քահանաները՝ որ եօթը Յորել-
եան փողերը առնէին, Տէրոջը առջևը անց-
նելով փողերը հնչեցուցին, ու Տէրոջը ուխ-
տին տապահակը անոնց ետևէն կ'երթար ։
9 Եւ զինուորները փողերը հնչեցընող քա-
հանաներուն առջևէն կ'երթային, Ետևէ վեր-
ջապահները՝ տապահակին ետևէն. — Հոն-
10 չէր փողերը հնչեցընելով կ'երթային ։ Եւ
Յեսու ժողովուրդին պատուիրեալ բսաւ, Բը-
նաւ ազազակ մի հանէք, և ձայննիդ
չլսուի, ու ձեր բերնէն խօսք մը չելլէ, մինչև ան օրը
որ ես ձեզի ըսեմ թէ Ազազակ հանեցէք.
11 անատնը ազազակեցէք ։ Ուստի Տէրոջը տա-
պահակը քաղաքին բոլորտիքը մէկ անդամ
պտրտեցին ետև բանակը դարձան, ու գիշե-
րը բանակին մէջը մնացին ։
12 Եւ Յեսու առաւոտուց կանուխ ելաւ, Ու
քահանաները Տէրոջը տապահակը վերցուցին ։
13 Եւ եօթը Յորելեան փողերը կրող եօթը քա-
հանաները Տէրոջը տապահակին առջևէն կ'եր-
թային՝ փողերը հնչեցընելով, ու զինուորները
անոնց առջևէն կ'երթային, ու վերջապահները
Տէրոջը տապահակին ետևէն. ԵՒ հոնչեցընելով
14 փողերը հնչեցընելով կ'երթային ։ Երկրորդ օրն
ալ քաղաքին բոլորտիքը մէկ անդամ պտրտե-
ցին բանակը դարձան. վեց օր այսպէս ըրին ։
15 Ու եօթներորդ օրը կանուխ ելան՝ արշալոյսին
Յոգած ատեն, ու քաղաքին բոլորտիքը եօ-
թը անդամ պտրտեցան նոյն կերպով. միայն
թէ ան օրը քաղաքին բոլորտիքը եօթը անդամ
16 պտրտեցան ։ Ու եօթներորդ անդամին երբոր
քահանաները փողերը հնչեցուցին, Յեսու Ժո-
ղովուրդին ըսաւ, Ազազակեցէք, քանզի Տէ-
17 րը ձեզ քաղաքը ձեր ձեռքը տուաւ ։ Եւ քա-
ղաքը ու բոլոր անոր մէջը եղածը Տէրոջմէ
նզոված ըլլան, միայն Ռահաբ պառնիկը՝ ձեր
իրկած լրտեսները պահելուն Համար ողջ մնայ,
թէ ինքը և թէ իրեն հետ տանը մէջ բոլոր
18 եղողները ։ Բայց դուք Համէն կերպով զգու-
շանաք նզովածէն. չըլլայ որ նզովածէն ա-
նելով դուք՝ նզոված ըլլաք, ու Իսրայէլի
բանակը նզովքի մէջ ձգելով՝ զանիկա նեղու-
19 թեան Համի ։ Թէեան Հանդիսացընէք ։ Եւ բոլոր արծաթը ու
ոսկին և պղինձէ ու երկաթէ անոթները Տէրոջը
Համար սուրբ ըլլան ։ Տէրոջը գանձը մտնեն ։
20 Ուստի ժողովուրդը ազազակեց, ու փողերը
հնչեցան ։ ու երբոր ժողովուրդը
փողերուն ձայնը լսեց, ու ժողովուրդը բար-
ձրաձայն ազազակեց, Պարիսպները վար ին-
կան. և ժողովուրդին ամէն մէկը Հոտակ յա-
21 ռաջ քաղաքը մտնելով՝ քաղաքը առին ։ Ու
Բոլոր քաղաքին մէջը եղողը՝ այր և կին,
երիտասարդ և ծեր, արջառ, ոչխար ու էշ

22 առի բերեալ ածցե՛ք կթարնոցացն։ Եւ Յե-
սու ան երկիրը լրտեսել ելիւս մարդոյն ըսաւ,
Ա՛ն պատերկ կնկանը տունը գացէ՛ք, ու հնչ-
պէս որ անոր երդում ըրիք, կնիկը ու անոր
23 ամէն ունեցածը անկէ դուրս հանեցէ՛ք։ Ու ե-
ղան ու հանեցին զհետս ան լրտեսներէն գացին, ու
Ռահաբը ու անոր հայրը ու մայրը ու եղ-
բայրներն և անոր ամէն ունեցածը դուրս հա-
նեցին, ու անոր բոլոր ազգատոհմն ալ դուրս
հանեցին, և զանոնք Իսրայէլի բանակին դուրս
24 որ կեցուցին։ Ու քաղաքը և բոլոր անոր
մէջը եղածը կրակով այրեցին, Էմայն որ-
ծաքարը ու ոսկին և պղինձէ ու երկաթէ առան-
25 ները Տէրոջը տանը գանձին մէջը դրին։ Ա՛յս-
պէս Յեսու ողջ պահեց Ռահաբ պառնիկը ու
անոր հօրը տունը և անոր ամէն ունեցածը,
ու Ի՛սրայէլի մէջ բնակեցաւ մինչև
այսօր. քանզի անիկա պահեց այն °լրտեսնե-
րը՝ որոնք Յեսու Երիքովը լրտեսելու համար։
26 Եւ անատոնը Յեսու երդում ընելով ըսաւ,
¹Տէրոջը առջևը անիծեալ ըլլայ այն մարդը՝
որ ելլէ ու աս Երիքով քաղաքը չինէ. իր
անդրանիկովը անոր հիմերը դնէ, ու անոր
դռներն ալ իր պզտիկ տղովը կանգնէ։
27 ²Եւ Տէրը Յեսուին հետ էր, ու Ի՛նոր համ-
բաւը բոլոր երկրին մէջ տարածուեցաւ։

ԳԼ. Ի

1 Իսրայէլացիք կը չարձուին Գայիի բնակիչներուն։ 6 Յեսու
աս բանիս համար Ա՛ստուծոյ կը բողոքէ։ 10 Ա՛ստուած կ'ի-
մացնէ անոր՝ թէ ինչ պատճառ ընէ։ 16 Ա՛քար միմիայն
կը բռնուի։ 19 Անոր խոստովանութիւնը։ 22 Ջնդիկա իր
բոլոր ունեցածովը Ա՛քորի ձորին մէջ կը կրակնցքեն։

1 Բայց Իսրայէլի որդիքը նզովքի վրայով չան-
ցանք գործեցին. քանզի Յուդայի ցեղէն
Զարայի որդւոյն †Զաբդիի որդւոյն Քարմիին
որդին ¯Ա՛քար նզովածէն առաւ, ու Տէրոջը
բարկութիւնը Իսրայէլի որդւոցը վրայ բոր-
բոքեցաւ։
2 Եւ Յեսու Երիքովին մարդիկ խրկեց զԷա
՛ի Գայի, որ Բեթաւենին մօտ Ի՛ Բեթէլին
արեւելեան կողմը, և խօսեցաւ անոնց ըսե-
լով, Ելէ՛ք ու ան երկիրը լրտեսեցէ՛ք. և ան
3 մարդիկը եկան ու Գային լրտեսեցին։ Եւ ետ-
ասին դարձան ու անոր ըսին, Բոլոր ժողո-
վուրդը չելլէ, Գա՛ն երկու կամ երեք հազար
մարդ ու չատ եկլին, ու Գային զարնեն. բո-
լոր ժողովուրդը հոն ատնելով մի յոգնեցըներ.
4 քանզի անոնք քիչ ատ են։ Ուստի ժողովուր-

դէն երեք հազարի չափ մարդ հոն եկան,
5 ²բայց Գայիի մարդիկը անոնցմէ երեսուն չափ
Գայիի մարդիկը անոնցմէ երեսունհատի մար-
դու չափ զարկին, քանզի զանոնք դրանը
առջևէն մինչև Սեբարիմ հարածեցին, ու զան-
՛ի վայրին վրայ զանոնք զարկին. ուստի ³ժո-
ղովուրդին սիրտը հալեցաւ ու ջուրի պէս
եղաւ։
6 Եւ Յեսու ²իր հանդերձները պատառելով
Տէրոջը տապանակին առջևը երեսին վրայ
գետինը ինկաւ մինչև երեկոն, ⁴Ի՛սրայէլ
ալ իսրայէլի ծերերը, ու ⁵հողմնց գլխուն վր-
7 բայ հող ցանեցին։ Եւ Յեսու ըսաւ, Ո՛հ, Տէր
Եհովայ, ²ինչո՛ւ Հռնար աս ժողովուրդը Յոր-
դանանու տադիի կողմն անցուցիր, որ մեզ Ա-
մորհացւոց ձեռքը մատնես, ու մեզ կորսնցը-
նես. երանի ⁴Ի՛սրայէլ Յորդանանու տադիի կողմն
8 գոհ բլլալով ապրէինք։ Ո՛հ, Տէր, Իսրայէլ
իր թշնամիներուն առջևը կռնակ դարձնե-
9 լէն ետև՝ ալ ես ի՞նչ բանի. Որովհետև Քա-
նահացիները ու երկրին բոլոր բնակիչները լը-
սեսլի՛ մեզ պիտի պաշարեն, ու ³մեր անունը
երկրիս վրայէն բոլորովին պիտի վերցընեն.
անոնո՛ր ²քու մեծ անունդ ի՞նչ պիտի ը-
նես։
10 Եւ Տէրը Յեսուին բսաւ, Ոտքի վրայ ելլէ.
ինչո՛ւ Հռնար այսպէս երեսիդ վրայ ինկեր
11 ես. ²Իսրայէլ մեղք գործեց, և իմ անոնց
հրամայած ուխտս զանց ըրին. ²քանզի նը-
զովածէն առին, ու գողնալիութիւն ըրին և խաւա
ղ ըրա՛ցուցին, ու նաև իրենց կարասիքնե՛րուն
12 մէջը դրին. ²Իսրայէլ պիտի չկրնան իրենց թշնամիներուն առջևը կենալ.
իրենց թշնամիներուն առջևը կռնակ պիտի
դարձընեն, քանզի Հզոտած եղան. և ալ
ձեր հետը պիտի չըլլամ, թէ որ դուք նզո-
13 վածը ձեր մէջէն բնաջինջ չընէք։ Ելէ՛ ²ժո-
ղովուրդը սրբէ, ու ըսէ, Վաղուան համար
սրբուեցէ՛ք. քանզի Իսրայէլին Տէր Աստու-
ծը այսպէս կ'ըսէ, Ով Իսրայէ՛լ, ձեր մէջը
նզոված կայ. մինչև որ նզովածը ձեր մէջէն
չվերցընէ՛ք, քու թշնամիներուդ առջևը պիտի
14 չկրնա՛ք կենալ։ Ուստի առտուանց ձեր ցե-
ղերովը մօտենա՛ք, ու ²Տէրը ո՛ր ցեղը ընտ-
րէ՛ Հովհ բռնելու բլլայ, անոր իր ազգատոհմ-
ներովը մօտենայ. և Տէրը ո՛ր ազգատոհմը
բռնելու բլլայ, անոր իր տուներովը մօտե-
նայ. ու Տէրը ո՛ր տունը բռնելու բլլայ, անո-
15 կա իր մարդոցմովը մօտենայ. ²Եւ ով որ
նզովածով բռնուի, կրակով պիտի այրուի,
թէ ինքը և թէ իր ամէն ունեցածը. քան-

զի Տէրոջը ուխտը զանց ըրաւ, ու իսրա-
յէլի մէջ †անպատեհութիւն ըրաւ։
16 Ուստի Յեսու առտուանց կանուխ ելաւ,
ու Իսրայէլը իր ցեղերովը մօտեցուց, և Յու-
17 դայի ցեղը բռնուեցաւ. ու Յուդայի ազգա-
տոհմերը մօտեցընելուն, Զարայիանց ազգա-
տոհմը բռնուեցաւ. ու Զարայիանց տոհմը
իր մարդոցմովը մօտեցընելուն, Զաբդին բռնո-
18 ւեցաւ. ²ու երբ անոր տունը իր մարդոցմո-
վը մօտեցընելուն, Յուդայի ցեղէն Զարայի
որդւոյն Զաբդիի որդւոյն Քարմիին որդին
19 Ա՛քար հրդեհուեցաւ։ Ինատոնը Յեսու Ա՛քա-
րին բսաւ, Որդիս, ²հիմա Իսրայէլի Տէր Ա՛ս-
տուծոյն փառք տուր, ու ²ան ընէ անոր խոս-
տովանիլ, և ²քու ըրածդ հիմա ինծի յայտ-
20 նէ, ինծմէ մի պահեր։ Ու Ա՛քար պատաս-
խանն ատաւ Յեսուին և ըսաւ, Իրաւցընէ
ես Իսրայէլի Տէր Ա՛ստուծոյն դէմ մեղք գոր-
21 ծեցի, ու ատանկ ատանկ բան մը ըրի. Ա՛յս-
ինքն աւարին մէջը մէկ ազուոր քաղաքացի Բա-
բիլոնի վերթարկու մը, ու երկու հարիւր սիկղ
արծաթ, և յիսուն սիկղի ծանրութեամբ մէկ
ոսկի լեզու մը տեսայ, ու անոնց ցանկալով
առի. և ահա անոնք իմ վրանիս մէջ հողին
տակը պահուած են, ու արծաթը անոր տակն
22 է։ Ուստի Յեսու լրաբերներ խրկեց. ու ա-
նոնք վրանը վազեցին. և ահա վրանին մէջը
պահուած էր ան, ու արծաթը անոր տակն
23 էր. Եւ զանոնք վրանին մէջէն առնելով Յե-
սուին ու բոլոր Իսրայէլի որդւոցը բերին, և
զանոնք Տէրոջը առջևը դրին։
24 Ա՛նատոնը Յեսու ու իրեն հետ բոլոր Ի-
սրայէ՛լ Զարայեան Ա՛քարը ու ան արծաթը և
վերթարկուն ու ոսկի լեզուն և անոր տղաքը,
աղջիկները, արջառները, էշերը, ոչխարնե-
րը, վրանը ու անոր ամէն բանը առին, և
25 զանոնք ¯Ա՛քորի ձորը հանեցին։ Ու Յեսու
բսաւ, Վինա՛ Հռնար դուն մեզ նեղեցիր.
Տէրը այսօր քեզ պիտի նեղէ. Ուստի բոլոր
Իսրայէլ զանոնք քարերով քարկոծեցին, ու
զանոնք քարերով քարկոծելէն ետև կրակով
26 այրեցին։ Եւ քար Հռնար վրայ մէկ մեծ քարա-
կոյտ մը դիզեցին, ու ²ի՛նչ մինչև աս օրս։
Ու ²Տէրը իր սաստիկ բարկութենէն դադա-
րեցաւ. ասոր պատճառաւ ան տեղին անունը
²*Ա՛քորի ձոր բսուելու մինչև աս օրս։

ԳԼ. Ը

1 Ա՛ստուած կը քաջալերէ Յեսուն։ 3 Գայի քաղաքը առնուե-
լուն հնարքը։ 29 Դիակին թագաւորը կը կախուի։ 30 Յեսու
սեղան մը կը շինէ. 32 քարերու վրայ կը գրէ օրէնքը։ 33 և
բոլոր օրհնութիւնները ու անէծքները ժողովուրդին առջևը
կը կարդայ։

Էմ. 11։
Ծն. 14։ 7։ Դատ. 6։ 5։
Յես. 6։ 7։ Բ Մն. 22։ 34։
Ա Թագ. ժգ. 42։
Տես ա Թագ. գ. 5։ Ներմ. ժգ. 16։
Յոշ. ի. 24։
Թագ. ե. 6, 7։ Բ Մն. ե. 22։ Մաղ. դ. 3։ Դատ. ի. 4։
ա Թագ. ժգ. 43։
Էմր. 26։ Գէ. ժե. 7։
Գէ. գ. 18։ ա Մն. ը. 7։ Գաղ. ե. 12։
ը Օր. ժե. 5։
Գէ. գ. 29։ բ Թագ. ժբ. 11։ Ոգ. գ. 55։
ա Օր. ժգ. 17։ բ
Թագ. իա. 9։
Գէ. գ. 2։
Գէ. գ. 21։
Ը Օր. ի. 14։
Դատ. ի. 29։
Դատ. ի. 32։
Էմր. 5։
Կաղ Գաղիլի
Էմր. 4։

Գէ. բ. 14։ Երբ. ժա. 31։
Գէ. բ. 13։
Էմր. 19։
Տես Մատ. ա. 5։
Երբ. պատագամոս. տղոցը
գ Թագ. ժգ. 34։
Գէ. ա. 5։
Գէ. ի. 1։ 5։
— Կամ Ջամբրիի. ա Մն. բ. 6։
ա Գէ. իբ. 20։ ա Մն. 14։
բ. 7։
Գէ. իվ. 17։ բ Օր. իբ. 25։
Գէ. բ. 9, 11։ Գէ. իգ. 36։ Մաղ. իբ. 14։
Ծն. լե. 29, 34։

ա թագ. գ. 12։ բ թագ. ա. 2։ ժգ. 19։ Գէ. իմ. ի. 1։ Ջար. բ. 12։
Եր. ե. 22։ գ Թագ. գ. 10։
Սաղ. ժգ. 4։
Տես Եր. լբ. 12։ Թագ. ա Թագ. ժգ. 13։
Յես. 1։
Գէ. գ. 17, 18։
Տես Գար. ե. 1։ 2։
Տես Թագ. ժգ. 45։
Դատ. բ. 14։
Ը բ Օր. ե. 26։ Գէ. գ. 18։
Եր. ժի. 10։
Գէ. գ. 5։
Ա Մակ. ժգ. 53։
Տես ա Թագ. ժգ. 38, 39։
Յես. ե. 6։
Գաղ. ե. 12։
ը Օր. ժե. 5։
Գէ. գ. 2։
Գէ. գ. 21։
Ը Օր. ի. 14։
Դատ. ի. 29։
Դատ. ի. 32։
Էմր. 5։
Կաղ Գաղիլի
Էմր. 4։

դուրս եկաւ, որ ինքը ու իր բոլոր ժողովուրդը պատ-
րաստ ժամանակով մը գայիլ վրայ Իսրայէլի
դէմ պատերազմին, ու ՚Հէր դիտեր որ քա-
զաքին եանը Համար գործ պատրաստե-
15 ր էր։ Եւ Յեսու ու բոլոր Իսրայէլ Նահանգ
առջեր դիրնակ զարնուածի պէս յուզընկալ
16 անապատին ճամբան փախան։ Ու քաղաքին
մէջը եղող բոլոր ժողովուրդը ժողվուելու
որ զանոնք հալածեն, ու Յեսուին եանէն
17 ինկած քաղաքէն դուրս եկան։ Եւ Գայիի
ու Բեթէլի մէջ մարդ չմնաց՝ որ Իսրայէլին
եանէն չելլէ. ուստի քաղաքը բաց թող-
ցին, ու Իսրայէլին եանէն գնացին։
18 Եւ Տէրը Յեսուին ըսաւ, Զեռքդ եղած
նիզակը դէպ ի Գայի երկրնցուր, քանզի զա-
նիկա քու ձեռքդ պիտի տամ։ Եւ Յեսու ձեռ-
քը եղած նիզակը դէպ ի քաղաքը երկրնցուց։
19 Ու դարանակալները չուռաով իրենց տեղէն
ելան, և անիկա իր ձեռքը երկրնցուցածին
պէս, վազեցին քաղաքը մտան ու առին անի-
կա, և շուռաով մը քաղաքը կրակով բռնին-
20 ցուցին։ Ու Գայիի բնակիչները եանին դար-
ձան ուեան որ ահա քաղաքին ծուխը մին-
չև երկինքը կ՚ելլէր, և անոնք հոս կամ հան
փախչելու կարողութիւն չունէին. ու անապա-
տը փախչող ժողովուրդն ալ իր եանէն ին-
21 կողներուն վրայ դարձաւ։ Եւ Յեսու ու բո-
լոր Իսրայէլ երբոր տեսան որ դարանակալ-
ները քաղաքը առին, ու քաղաքին ծուխը
վեր կ՚ելլէր, իրենք ալ եա դարձան ու Գա-
22 յիի մարդիկը զարկին։ Միւսներն ալ քաղա-
քէն անոնց դէմը եան. ուստի մէկ կողմանէ
ասանք՝ ու միւս կողմանէ ալ անոնք բռլալով,
Գայէ հարուածը Իսրայէլացւոց մէջտեղը մնացին.
ու զանոնք զարկին մինչև որ Հանոցմէ մարդ
23 մը ողջ չմնաց ու չազատեցաւ։ Եւ Գայիի
թագաւորը ողջ բռնեցին, ու զանիկա Յեսուին
բերին։
24 Ու երբոր Իսրայէլացիք Գայիի բոլոր բնա-
կիչները դիրնք հալածողները դաշտին ու
անապատին մէջ Հարդ եղին, ու անոնց ամէնքն
ալ սուրի բերնէն Հնոտան, բոլոր Իս-
րայէլացիք Գայի դարձան, ու զանիկա սուրի
25 բերնէ անցուցին։ Եւ այն օրը ինկածներուն
ամէնը, Թէ էրկի մարդ և Թէ կնիկ մարդ,
տասներկու Հազար էր, այսինքն Գայիի բո-
26 լոր մարդիկը։ Ու Յեսու նիզակով երկնցու-
ցած ձեռքը հոս չդարձուց մինչև որ Գայիի
27 բոլոր բնակիչները բնաջինջ ըրաւ։ Բայց Ի-
սրայէլացիք անասուններն ու քաղաքին ա-
րը իրենց առին, Տէրոջը ՚Յեսուին Տուածած

28 խօսքին Համեմատ։ Եւ Յեսու Գային այրեց,
ու զանիկա Հիմնկնաւոր աւերակներու դէզ
29 ըրաւ մինչև այսօր։ Եւ Գայիի Թագաւորը
ծառի մը կախեց մինչև իրիկուն։ Ու արեւը
մնալուն Յեսու Հրամայեց որ անոր մեռած
մարմինը ծառէն վար իջնցընեն, և զանիկա
քաղաքին դրանը առջեր նետեցին, ու Հոնոր
վրայ մեկ մեծ քարակոյտ մը դիզեցին, որ Ի
Հիմա մինչև այսօր։
30 Այնաւհետև Յեսու Իսրայէլի Տէրը Աստու-
ծոյն սեղան մը չինեց ՚Գերզամ լեռան վրայ,
31 ինչպէս որ Տէրոջը ծառան Մովսէս Իսրայէ-
լի որդւոցը պատուիրեր էր. — ՚Մովսէսին
օրինաց գրքին մէջի գրուածին պէս՝ Յեսու
ան սեղանը ամրողջ քարերէ չընեց, որոնց վը-
րայ երկաթ չէր գործած. և Հոնոր վրայ Տէ-
րոջը ողջակէզներ ու խաղաղութեան զոհեր
32 մատուցին։ Եւ Հոն ան քարերուն վրայ գը-
րեց Մովսէսին օրինաց ՚կրկնօրէն օրինակը, որն որ
33 Իսրայէլի որդւոցը առջեր գրեց։ Ու բոլոր
Իսրայէլ և անոնց Ծերերը ու սատիկանները
և դատաւորները տապանակին մէկ կողմէն
ու միւս կողմէն ՚Տէրոջը ուխտին տապանա-
կը վերցնող Ղեւտացի քահանաներուն առ-
ջեւէն կ՚երթային, Թէ ՚օտարականները և Թէ
բնակիչները. անոնց կէսը Գարիզին լեռանը կող-
մը՝ ու կէսն ալ Գեբալ լեռանը կողմն կեր-
ած, Հինչպէս որ Տէրոջը ծառան Մովսէս պա-
տուիրեր էր առաջ որ Իսրայէլի ժողովուր-
34 դը օրհնեն։ Եւ անկէ ետև ՚օրէնքին բոլոր
խօսքերը կարդաց, Կրկ օրհնութիւնները և
Թէ անէծքները, ինչ որ գրուած էր օրինաց
35 գրքին մէջը։ Մովսէսին բոլոր պատուիրած-
ներէն բնաւ խօսք մը չմնաց, որ զանիկա
Յեսու Իսրայէլի բոլոր ժողովրդին և ՚անոնց կը-
նիկներուն ու ազգքներուն և անոնց մէջը
պտըտող ՚օտարականին առջեր կարդայ։

ԳԼ· Թ

1 Թագաւորները կը միաբանին Իսրայէլին դէմ։ 3 Գաբաւո-
նացիք խորհրդութեամբ խաղաղութեան ախտ մը ձեռք կը բե-
րեն։ 16 Ետք Հասնելով յայտնութեան ծառայութեան կը գա-
տապարտեն։

1 Ու երբոր Յորդանանէ ասդի լեռան կողմը եղող
բոլոր Թագաւորները՝ սրտի լեռան վրայ,
դաշտի վրայ ու ՚միջ ծովուն բոլոր եղերքը
մինչև Լիբանանին դիմացը կը քնակէին, այսին-
քն ՚Քեւտացիք, Ամորհացիք, Քանանացիք,
փերեզացիք, Խեւացիք ու Յերուսացիք — Թա-
2 նէը լսեցին, ՚Միաբանութեամբ ժողովուեցան
որ Յեսուին ու Իսրայէլին դէմ պատերազմին։

ա Դատ· ի· 34։ ժամ· իմ· 12։
բ Դատ· ի· 36· Նե։
գ Ը Օր· է· 2։
դ Տէռ Ցնտ· լա· 22։ 26։
ե Ձմր· 2։
զ Ը Օր· ժգ· 16։
է Գլ· ժ· 20։ Ասպ· ՆԺ· 40։ ՆՀ· 5։
ը Ը Օր· Նա· 23։ Գլ· ժ· 21։
թ Գլ· է· 26։ ժ· 27։
ժ Ը Օր· իէ· 6։ 25։ Ը Օր· իէ· 5։ 6։
ի Նէ· ի· 25։
ժա Ը Օր· իէ· 2։ 8։
ժբ Ը Օր· լա· 9· 25։
ժգ Ը Օր· լա· 12։
ժդ Ը Օր· Ժա· 29։ իէ· 12։
ժե Ը Օր· իգ· 2· 15։ 45։ իէ· 20· 21։ Լ· 19։
ժզ Ը Օր· լա· 12։
ժէ Ձմր· 33։
ժը Թռ· ԼԳ· 6։
ժթ Նէ· գ· 17։ իգ· 23։
ի Ասպ· Ձգ· 3· 5։

ԳԼ· Ժ

1 Ադոնիզեդեկ Գաբաւոնի դէմ կը պատերազմին։ 6 Յե-
սու անոր օգնութեան կը Հասնի։ 10 Աստուած կը պատճ-
բասի անոնց հետ կռուելով։ 12 Արեգակը ու լուսինը
անշարժ կը կենան Յեսուին խօսքով։ 16 Հինգ Թագաւո-
րերը այրի մը մէջ կը պահուին։ 21 Յեսու անոնք գործ Հա-
նել կու տայ զանոնք։ 24 ու անոնց հետ անոգոգութիւն վարուե-
լով։ 28 կը Հաթէ զանոնք։ 28 Իսրայէլի որդիքը ուրիշ Հինգ
Թագաւորներ ալ կը յաղթեն։ 43 Յեսու Գալգալա կը
դառնայ։

1 Ու երբոր Երուսաղէմի Ադոնիզեդեկ Թա-
գաւորը լսեց Թէ Յեսու Գային առաւ ու զա-
րդարը լսեց Թէ Յեսու Գայիին ու զա-

Գաբաւոն, Դևփիրա, Բերոթի և Կարիաթիա-
18 րիմ էին։ Ու Իսրայէլի որդիքը զանոնք չտար-
կին, քանզի ժողովքին իշխանները Իսրայէլի
Տէր Աստուծոյն անունով երդում բրեր
էին. բայց բոլոր ժողովքը իշխաններուն դէմ
տրտնջացին։
19 Եւ ամէն իշխանները բոլոր ժողովքին ըսին,
Մենք Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն անունով ա-
նոնց երդում բրինք, ու հիմա չենք կրնար
20 անոնց դպչիլ։ Անոնց այսպէս ընենք. զանոնք
ողջ թողունք, որ մեր վրայ բարկութիւն չգայ
21 անոնց երդումնուն Համար։ Ու ամէն իշ-
խանները անոնց ըսին, Թող ողջ մնան, բայց
բոլոր ժողովքին փայտահատներ ու ջրկիր-
ներ ըլլան. և ՚այսպէս ՚ըսին — Լսենք նը-
ինչպէս որ իշխանները ՚անոնց ըսին։
22 Յեսու զանոնք կանչեց, ու անոնց
խօսեցաւ ըսելով, Ինչո՞ Համար մեզ խաբեցիք
ու ըսիք Թէ ՚Զեզմէ շատ հեռու ենք, ու
23 ՚դուք մեր մէջը կը բնակիք. Ուրեմն դուք
հիմա ՚անիծեալ էք, ու իմ Աստուծոյս տանը
Համար ձեզմէ ծառայ, ՚փայտահատ ու ջրը-
24 կիր չպակսիք։ Եւ անոնք Յեսուին պատասխան
տուին ու ըսին, Քանզի քու ծառաներդ աստ-
դիս խնացան, որ քու Եհովայ Աստուածդ ՚իր
ծառային Մովսէսին Հրամայեր է ամ բոլոր եր-
կիրը ձեզի տալու, ու ամ երկրիս բոլոր բնա-
կիչները ձեր առջեն բնաջինջ ընելու, ուստի
ՀԱՄՆՔ ձեր պատճառուելը մեր անձերուն Հա-
25 մար չատ վախցանք, ու ամ բանը ըրինք։ Եւ
ահա հիմա ՚ձեռքդ ենք. ինչի ինչ որ
Հաճոյ ու արդար կ՚երևնայ, ան ըրէ մեզի։
26 Ուստի անոնց այնպէս ըրաւ, և զանոնք խա-
րայէլի որդւոցը ձեռքէն ազատեց, ու զանոնք
27 չմեռցուցին։ Եւ Յեսու Հոն օրը Ղեւտացիները
ու Ջրկիր ըրաւ զանոնք ժողովքին ու Տէրոջը
սեղանին Համար, ՚ը՚ Տէրոջը ընտրելու տեղը
ճոխանի մինչև ամ օրս։

ԳԼ· Ժ

1 Հինգ Թագաւորները Գաբաւոնի դէմ կը պատերազմին։ 6 Յե-
սու անոր օգնութեան կը Հասնի։ 10 Աստուած կը պատճ-
բասի անոնց հետ կռուելով։ 12 Արեգակը ու լուսինը
անշարժ կը կենան Յեսուին խօսքով։ 16 Հինգ Թագաւո-
րերը այրի մը մէջ կը պահուին։ 21 Յեսու անոնք գործ Հա-
նել կու տայ զանոնք։ 24 ու անոնց հետ անոգոգութիւն վարուե-
լով։ 28 կը Հաթէ զանոնք։ 28 Իսրայէլի որդիքը ուրիշ Հինգ
Թագաւորներ ալ կը յաղթեն։ 43 Յեսու Գալգալա կը
դառնայ։

1 Ու երբոր Երուսաղէմի Ադոնիզեդեկ Թա-
գաւորը լսեց Թէ Յեսու Գային առաւ ու զա-

ա Գլ· ժ· 3։ բ Թագ· իա· 1· 2։
բ Գլ· գ· 27։
գ Եբր· կոպած
դ Գլ· է· 10։
ե Գլ· ժա· 19։
զ Գլ· իգ· 32։ ի Օր· է· 2։ ը· ՚ա։ Դատ·
ը Ը Օր· է· 2։
թ Ը Օր· ժգ· 16։
ժ Գլ· ժ· 20։ Ասպ· ՆԺ· 40։ ՆՀ· 5։
ի Ը Օր· Նա· 23։ Գլ· ժ· 21։
ժա Նէ· ի· 25։ Ը Օր· իէ· 5։ 6։
ժբ Նէ· ի· 24։
ժգ Ը Օր· իէ· 2։ 8։
ժդ Ը Օր· լա· 9· 25։
ժե Ը Օր· լա· 12։
ժզ Ը Օր· Ժա· 29։ իէ· 12։
ժէ Ը Օր· իգ· 2· 15։ 45։ իէ· 20· 21։ Լ· 19։
ժը Ը Օր· լա· 12։
ժթ Ձմր· 33։
ի Ասպ· Ձգ· 3· 5։
ի Գլ· ժ· 3։ բ Թագ· իա· 1· 2։
գ Ը Օր· ի· 11։ դ Թագ· ժ· 5։
ե Ը Օր· ի· 13։
զ Նէ· ժէ· 14։ Յեսու· բ· 10։
է Թռ· իէ· 21։ Նտ· լ· 1։ 2։ Տէռ Դատ· ա· 1։ ա Թագ· իգ· 10։ իգ· 10։ 11։ Լ· 8։ բ Թագ· բ· 1։ լ· 10։
ը Գլ· ժա· 19։ գիկը անոնց պաշարելն առին։
թ Թռ· իէ· 21։ Նտ· Իսրայէլ մարդ։
ժ Գլ· ժա· 19։ բ Թագ· իա· 2։
ի Գլ· ժբ· 25։ 26։ 28։ Նգր· բ· 25։
ժա Ասպ· ԺԼ· 4։ ժա· Լ· 2։
ժբ Տէռ բ Թագ· իա· 1։ 2։ 6։ Նգհկ· ԺԼ·
ժգ 13։ 15։ 18։ 19։ Օ ար· Լ· 3։ 4։ Մաղ· գ· 5։
ժդ Ը Օր· իԹ· 11։
ժե Ձմր· 15։
ժզ Ձմր· 6։ 9։
ժէ Ձմր· 16։
ժը Ռթ· ի· 25։
ժթ Ձմր· 21։ 27։
ի Նէ· իգ· 32։ բ Օր· է· 1։ 2։
ի Նէ· ԺԼ· 14։
ի Ձմր· ժգ· 6։
ի Ձմր· 21։ 25։
ի Ը Օր· ժբ· 2։

նիկա բոլորովին կործանեց, -Ը ՝ի ինչ որ երի-
քովին ու անոր թագաւորին ըրաւ, ՝ի Գայիին
ու անոր թագաւորին ալ այնպէս ըրաւ, և
թէ ՝ի Գաբաւոնի բնակիչները Իսրայէլացւոց հետ
հաշտութիւն ըրին, ու անոնց մէջը ապրեցան,
2 ՝Շատ վախցան ԲՒԸ -- Ը Ծուխ-ՏՏԸ· քանզի
Գաբաւոն թագաւորանիստ քաղաքի մը պէս
մեծ քաղաք մըն էր, ու անիկա Գայիէն մեծ
էր, և անոր բոլոր մարդիկը զօրաւոր էին ։
3 Անոր համար Երուսաղէմի Ադոնիսեդեկ թա-
գաւորը Քերմոնի Հոհամ թագաւորին, Քե-
բրոնիմի Փիրամ թագաւորին, ու Լաքիսի
Յաւիայի թագաւորին, ու Էգղոնի Դաբիր թա-
4 գաւորին հաղ Իսրկեց, ըսելով, Ինծի ելլէք ու
ինծի օգնութիւն ըրէք որ Գաբաւոնը զար-
նենք· ՝քանզի Յեսուին հետ ու Իսրայէլի որ-
5 դւոցը հետ հաշտութիւն ըրաւ ։ Ուստի Ամո-
հացւոց հինգ թագաւորները՝ Երուսաղէմի
թագաւորը, Քեբրոնի թագաւորը, Յերմուխի
թագաւորը, Լաքիսի թագաւորը -- Էգղոնի
թագաւորը Ժողովուեցան, և իրենք ու իրենց
բոլոր բանակները ելան, և Գաբաւոնին քովը
բանակ դրին, ու անոր դէմ պատերազմ բռնին ։
6 Եւ Գաբաւոնի բնակիչները ՝Գաղգաղայի
մէջ բանակը Յեսուին հաղ Իսրկեցին, ըսելով,
Քու ծառաներէդ ձեռքդ մի քաշեր, շուտով
մեզի ելլ, մեզ ազատ ու մեզի օգնութիւն
բրէ· քանզի լեռնաբնակ Ամորհացւոց բոլոր
7 թագաւորները մեր վրայ ժողովուեցան ։ Եւ
Յեսու՝ ինքը ու ՝իրեն հետ բոլոր պատերազ-
մական մարդիկը և զօրքին բոլոր զօրաւոր-
8 ները Գաղգաղայէն ելան ։ Ու Տէրը Յեսուին
ըսաւ, ՝Ա՛նոնցմէ մի վախնար, քանզի զանոնք
քու ձեռքդ տուի· ՝ինոնց անոնցմէ մէկը պի-
9 տի չկարենայ քու առջեդ կայնիլ ։ Եւ Յեսու
Գաղգաղայէն բոլոր գիշերը ՙ)քալելով՝ յանկար-
10 ծակի անոնց վրայ հասաւ ։ Ու Տէրը Իսրա-
էլացւոց զանոնք խռովեցուց, և զանոնք
Գաբաւոնի Ֆո- մեծ կոտորածով մը կոտրեց,
ու զանոնք Բեթհորոնի ելլելու ճամբան վրայ
հալածեց, և զանոնք մինչև ՝Ազեկա ու Մա-
11 կեդա զարկաւ ։ Ու երբոր անոնք Իսրայէլին
առջևէն կը փախչէին, ՝Տէրը անոնց վրայ երկինքէն կո-
ղոպի մեծ քարեր նետեց մինչև Ազեկա, ու
մեռան· կարկտոտին քարերէն մեռնողները
Իսրայէլի որդւոցը սրով մեռցուցածներէն
շատ էին ։
12 Այնառներ Յեսու Տէրոջը հետ խօսեցաւ,
այն օրը որ Տէրը Ամորհացիները Իսրայէլի որ-
դւոց ձեռքը տուաւ, ու Իսրայէլին առջևը

ըսաւ, Արև, դուն Գաբաւոնին դիմացը կաց-
նէ· Լուսին, դուն ալ ՝Այեղոնի ձորին դիմա-
13 ցը կեցիր ։ Ու արևը կայնեցաւ, և լուսինը իր
տեղը մնաց, մինչև որ ժողովուրդը իր թշնա-
միներէն վրէժ առաւ ։ Ա՛յրիէ ասիկա Ուղի-
ղին գրքին մէջը գրուած չէ՞· ուստի արևը
երկինքէ մէջտեղը կայնեցաւ, ու լման մէկ օրի
14 մը չափ մնալուս չարտօրաց ։ Ա՛նոր պէս օր
մը չեղաւ, ոչ առաջ ու ոչ հետը, որ Տէրը
մարդու ձայնը լսեց· քանզի ՝Տէրը Իսրայէլի
համար պատերազմեցաւ ։
15 Ա՛ետը Յեսու ու անոր հետ բոլոր Իսրայէլ
16 Գաղգաղա բանակը դարձան ։ Եւ հինգ թա-
գաւորները փախան, ու Մակեդա՝ այրին մէջ
17 պահուեցան ։ Եւ Յեսուին պատմեցաւ ըսե-
լով, Ա՛ն հինգ թագաւորները Մակեդա՝ այ-
18 րին մէջ պահուած գտնուեցան ։ Եւ Յեսու
ըսաւ, Այրին բերանը մեծ քարեր դլորեցէք,
ու անոր վրայ մարդիկ դրէք որ պահպանու-
19 թիւն ընեն· Բայց դուք մի կայնիք, ձեր թըշ-
նամիները հալածեցէք, ու անոնց հետևիններէն
զարկէք, և անոնց թող մի տաք որ իրենց
քաղաքները մտնեն· քանզի ձեր Տէր Աս-
20 տուածը զանոնք ձեր ձեռքը մատնեց ։ Ու
երբոր Յեսու Իսրայէլի որդւոցը հետ զանոնք
խիստ մեծ կոտորածով մը կոտրեց, ու զանոնք
Հաւոցուց լմընցուց, և անոնց վախտականնե-
րէն պարսպաւոր քաղաքներու մէջ մնան,
21 Բոլոր ժողովուրդը խաղաղ խնամի Մակեդա՝
բանակը Յեսուին դարձան· ՝ոչ Իսրայէլի որ-
դւոցը դէմ բնաւ մէկը իր լեզուն չշարժեց ։
22 Այնառներ Յեսու ըսաւ, Ա՛յրին բերանը
բացէք, ու այրէն ան հինգ թագաւորները
23 Հանեցէք ինծի ԲՒԸ ։ Եւ այնպէս ըրին, ու
այրէն ան հինգ թագաւորները՝ այսինքն Երու-
սաղէմի թագաւորը, Քեբրոնի թագաւորը,
Յերմուխի թագաւորը, Լաքիսի թագաւորը
-- Էգղոնի թագաւորը Հանեցին անոր ԳՐԸ ։
24 Ու երբոր ան թագաւորները Յեսուին ՏՏԸ
Հանեցին, Յեսու Իսրայէլի բոլոր մարդիկը
կանչեց, ու իրեն հետ գացող պատերազմա-
զոց գլխաւորներուն ըսաւ, Մօտեցէք ու
՝Ձեր ոտքերը ան թագաւորներուն պարանոց-
ներուն վրայ դրէք· և անոնք մօտեցան ու
իրենց ոտքերը անոնց պարանոցներուն վրայ
25 դրին ։ Եւ Յեսու անոնց ըսաւ, ՝Մի վախնաք
ու մի զարհուրիք, ուժովցէք և քաջասիրտ
եղէք· քանզի ՝Տէրը ասանկ պիտի ընէ ձեր
ամէն թշնամիներուն, որոնց հետ որ դուք
26 պիտի պատերազմիք ։ Եւ անկէ ետև Յեսու
զանոնք զարկաւ մեռցուց, ու զանոնք հինգ

ծառի կախեց, և մինչև իրիկուն կախուած մնացին ։ Ու արևը մտնե-
27 լուն Յեսու հրամայեց, ու զանոնք ծառե-
րուն վրայէն իջեցուցին, և իրենց պահուած
այրին մէջը նետեցին զանոնք, ու այրին բե-
րանը մեծ քարեր դրին, -ը ԸՆԱ մինչև
այսօր ։
28 Եւ Յեսու յոյն օրը Մակեդան ալ առաւ·
ու զանիկա սուրի բերանէ անցուց, և անոր
թագաւորը ու անոր մէջ գտնուած բոլոր հո-
գիները կոտորեցուց, և մէկը ողջ չթողուց·
ու Մակեդայի թագաւորին ալ անանկ ըրաւ,
Երիքովի թագաւորին ըրած էր ։
29 Ետքը Յեսու և իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ
Մակեդայէն Լեբնա անցան, ու Լեբնայի դէմ
30 պատերազմեցան· Եւ Տէրը զանիկա ալ անոր
թագաւորովը Իսրայէլին ձեռքը մատնեց, և
զանիկա ու անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգի-
ները սուրի բերանէ անցուցին, -- մէկը ողջ
չթողուցին· և անոր թագաւորին անանկ ըրին,
Երիքովի թագաւորին ըրած էին ։
31 Ետքը Յեսու ու իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ
Լեբնայէն Լաքիս անցան, և անոր քովը բա-
32 նակեցավ անոր դէմ պատերազմեցան· Եւ Տէ-
րը Լաքիսը Իսրայէլին ձեռքը մատնեց, և
զանիկա երկրորդ օրը առնելով, զանիկա ու
անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները սուրի
բերանէ անցուցին, ինչպէս որ Լեբնային ըրած
էին ։
33 Այնառներ Գազերի Հոռամ թագաւորը Լա-
քիսին օգնութիւն բնելու եկաւ· և Յեսու զա-
նիկա ու անոր ժողովուրդը կոտրեց, անանկ
որ անոնցմէ մէկը ողջ չմնաց ։
34 Ետքը Յեսու և իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ
Լաքիսէն Էգղոն անցան, և անոր քովը բանա-
35 կեցավ, անոր դէմ պատերազմ բռնին· Եւ զա-
նիկա նոյն օրը առնելով սուրի բերանէ անցու-
ցին· ու ԳՐ--- նոյն օրը անոր մէջ գտնուած
բոլոր հոգիները կոտրեցուց, ինչպէս որ Լա-
քիսին ըրած էր ։
36 Ետքը Յեսու ու իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ
Էգղոնէն ՝Քեբրոն եկան, ու անոր դէմ պա-
37 տերազմ բռնին· Եւ զանիկա առնելէն ետքը՝
սուրի բերանէ անցուցին զանիկա ու անոր թա-
գաւորը, և անոր բոլոր քաղաքները ու անոր
մէջ գտնուած բոլոր հոգիները, Ը մէկը ողջ
չթողուցին, ինչպէս որ Էգղոնին ըրին· այլ
պէս զանիկա ու անոր մէջ գտնուած բոլոր
հոգիները կոտրեցուցին ։
38 Ետքը Յեսու և իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ
՝Դաբիր դարձան, ու անոր հետ պատերազ-
39 մեցան· Եւ զանիկա ու անոր թագաւորը և

ԳԼ· ԺԱ.

1 ՝Քանի մը թագաւորներ Ա՛ստառի ջուրին քովը կը յաղթուին ։ 10 Հասոր կը բռնուի ու կրակով կ՚այրուի ։ 16 Յեսու ան բո-
լոր երկիրը կ՚առնէ ։ 21 Ընկուզենիները կը ջարդէ ։

1 Եւ Հասորի Յաբին թագաւորը երբոր -- Ը-
ՆԷՐԸ լսեց, Մադոնի Յոբաբ թագաւորին և
՝Շամիրոնի թագաւորին ու Աքսաֆի թագա-
2 ւորին, ու հիւսիսային լեռները ու ՝Քինե-
րեթի հարաւային դաշտը ու Հովիտը և արև-
մտեան կողմը՝ ՝Դովրի դաւառներուն մէջը
3 եղող թագաւորներուն, Արևելեան ու արև-
մտեան կողմը եղող Քանանացիներուն, Ամո-
հացիներուն, Փերիզացիներուն, Երեբուսացիներուն, և լեռնաբնակ Յերուսացիներուն, և
՝Հերմոնին տակը ՝Մասփայի երկրին եղող
4 ՝Խևացիներուն ՝Ա՛ետը խրկեց ։ Ուստի անոնք
իրենց բոլոր բանակներովը -- շատ ժողովուրդ,
ղով ելան, որ ՀՈՂԱՆ եզերքը եղող աւա-
զին չափ բազմաթիւ էին, և հեծեալներ խիստ
5 շատ ձիեր ու կառքեր --Ը ։ Եւ ան բոլոր
թագաւորները միաբանելով միասին գային՝
Մատնի Ջուրին քովը բանակեցան, որ Իս-
րայէլին հետ պատերազմին ։
6 Եւ Տէրը Յեսուին ըսաւ, ՝Անոնց երեսէն
մի վախնար, քանզի վաղը ասոնց ես անոնց
ամէնը Իսրայէլին առջևը կոտրուելու պիտի
մատնեմ· ՝ոնոնց ձիերուն ջիլերը պիտի կըտ-
րես, ու անոնց կառքերն ալ կրակով պիտես ։
7 Ուստի Յեսու և իրեն հետ բոլոր պատերազ-
մական ժողովուրդը յանկարծակի Մատնի

չուրին քովը անոնց դէմ երթալով վրանին
8 յարձակեցան։ Եւ Տէրը զանոնք խրտչեցուց
ձեռքը տուաւ, ու զանոնք զարկին, և մինչև
մեծ Սիդոն ու Մասրեփոթ-մայիմ, և մինչև
Մասփայի հովիտը դէպ ի արեւելք Հայածե-
ցին, ու զանոնք զարկին՝ մինչև որ անոնցմէ
9 մէկը չազատեցաւ։ Եւ Յեսու անոնց այնպէս
ըրաւ, ինչպէս որ Տէրը իրեն ըսեր էր. ա-
նոնց ձիերուն կիսերը կարեց, ու անոնց
կառքերը կրակով այրեց։
10 Եւ նոյն ատենը Յեսու դարձաւ՝ Հասորը
առաւ, ու անոր թագաւորը սրով մեռցուց.
քանզի Հասոր առաջուց ատ բոլոր թագա-
11 ւորութիւններուն գլուխն էր. Եւ անոր մէջ
գտնուած բոլոր հոգիները սուրի բերնէ ան-
ցուցին, ու բնաջինջ ըրին. բնաւ մէկ հնչա-
ւոր մը չձգաց. ու Հասորը կրակով այրեց։
12 Ուստի Յեսու ատ թագաւորներուն բոլոր քա-
ղաքները ու անոնց բոլոր թագաւորները ա-
ռաւ, և զանոնք սուրի բերնէ անցրնելով բը-
նաջինջ ըրաւ, ինչպէս որ Տէրոջը ծառան Մով-
13 սէս պատուիրեր էր։ Բայց խրտչել չկրցաց ան
քաղաքները՝ որոնք իրենց հողաբլուրներուն
կը կենային, բայց միայն Հասորը՝ որն որ Յե-
14 սու այրեց։ Եւ ատ քաղաքներուն բոլոր աւա-
րը ու անասունները իսրայէլի որդիքը իրենց
առին, բայց բոլոր մարդիկը սուրի բերնէ
անցուցին, մինչև որ զանոնք բնաջինջ ըրին,
15 — բնաւ մէկ հնչաւոր մը չթողուցին։ Ինչպէս
որ Տէրը իր Մովսէս ծառային պատուիրեր էր,
անանկ ալ Մովսէս Յեսուին պատուիրեց, ու
Յեսու ալ այնպէս ըրաւ. Ի բնչ որ Տէրը
Մովսէսին պատուիրեր էր, բնաւ անոնց մէկը
զանց չըրաւ։
16 Ուստի Յեսու ան բոլոր երկիրը առաւ,
Լեռնակողմը ու բոլոր Հարաւային կողմը ու
բոլոր Գոսեմի երկիրը, Հովիտը ու դաշտը,
17 և Իսրայէլի լեռը ու անոր Հովիտը, Սկիր ելլող
գալակ լեռնէն մինչև Հերմոն լեռանը տա-
կը Լիբանոնու Հովտին մէջը եղող Բաալ-
գադ, և անոնց բոլոր թագաւորները բռնեց,
18 ու զանոնք զարկաւ մեռցուց։ Յեսու աս բո-
լոր թագաւորներուն հետ չատ օրեր պատե-
19 րազմ ըրաւ։ Գաբաւոնի մէջ բնակող Հեւա-
յիներէն ի զատ Իսրայէլի որդւոցը հետ հաշ-
տութիւն բնող քաղաք մը չկար. ամէնն ալ
20 պատերազմով առին. Քանզի Տէրոջմէն այն
կարծրանալը ու պատերազմով Իսրայէլին
դէմ գնալնին Տէրոջմէն եղաւ, որ անոնց ողոր-
մութիւն չըլլալով զանոնք կորսնցնէ ու բը-

նաջինջ ընէ, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պա-
տուիրեր էր։
21 Եւ անասունը Յեսու գնաց, ու լեռնէրէն՝
Քերրոնէն, Դաբիրէն, Անաբէն ու Յուդայի
բոլոր լեռներէն, և Իսրայէլի բոլոր լեռներէն
Հեռակիմները կտրեց. Յեսու զանոնք իրենց
22 քաղաքներովը մեկտեղ կորսնցուց։ Եւ Իս-
րայէլի որդւոցը երկրին մէջ Հեռակիմներէն
Հոն չմնաց, բայց միայն Գազայի, Գէթի ու
Ազովտի մէջ մնացին։
23 Ուստի Յեսու բոլոր երկիրը առաւ, ինչպէս
որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր, և Յեսու
զանոնք Իսրայէլին ժառանգութիւն տուաւ,
ըստ նոցա բաժանմանց ըստ իրենց տոհմե-
րուն. ու երկիրը պատերազմէն հանգստացաւ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Ասոնք են այն երկրին թագաւորները՝ զո-
րոնք իսրայէլի որդիքը զարկին, ու անոնց
երկիրները առին, Յորդանանու անդիի կողմը
դէպ ի արեւելք, Առնոն ձորէն մինչև Հեր-
մոն լեռը՝ արեւելեան կողմին բոլոր դաշտովը,
2 Եսեբոնի մէջ բնակող Ամորհացւոց Սհոնի
թագաւորը, որ անիկա՝ Առնոն ձորին եզերքը
եղող Արոերէն, և ձորին մէջտեղէն, ու գա-
ղաադին կէսէն մինչև Ամմոնի որդւոցը սահ-
3 մանը եղած Բաբոկ ձորը, նաև դաշտին,
արեւելեան կողմէն մինչև Քինէրեթի ծովը, ու
արեւելեան կողմէն Բեթեսիմոթի ճամբան, ու
Հարաւային կողմէն Պղեգովմ-փսղայիին տա-
կը՝ մինչև դաշտի ծովը՝ պոռնկի մինչև Ադի
4 ծովը կը տիրէր. Ու Հոգիներուն միացորդէն
Բասանի Ովգ թագաւորին սահմանը, Հար
անիկա Աստարովթի ու Եդրայիի մէջ կը բնա-
5 կէր, Եւ կը տիրէր Հերմոն լեռանը, Սկիքայի և բոլոր Բասանի մինչև Գեսուրա-
ցւոց ու Մաքաթացւոց սահմանը, ու մինչև
Գաղաադին կէսը, որ Եսեբոնի Սհոն թագա-
6 ւորին սահմանն էր։ Առնոն Տէրոջը ծառան
Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը հետ զարկաւ, ու
Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը Տէրոջը ծառան Մովսէս Ռու-
բենեանց, Գադհանց ու Մանասէի կէս ցե-
ղին ժառանգութիւն տուաւ։
7 Եւ ասոնք են երկրին թագաւորները, Հոր
Յեսու ու Իսրայէլի որդիքը զարկին Յորդա-
նանու ափին կողմը դէպ ի արեւմուտք, Լի-
բանոնու Հովտին մէջը եղող Բաալգադին

մինչև փալակ լեռը, որ Սկիր կ'ելլէ. և Յե-
սու անոնց երկիրները Իսրայէլի ցեղերուն ժա-
ռանգութիւն տուաւ իրենց վիճակներուն հա-
8 մեմատ. Լեռներուն ու հովիտներուն և դաշ-
տերուն մէջը ու լեռներուն ստորոտները և
անապատը ու Հարաւային կողմը Քետհացւոց
ազգներուն, Ամորհացիները, Քանանացիները,
փերեզացիները, Հեւացիները ու Յեբուսացի-
9 ները. Երիքովի թագաւորը մէկ, Բեթէլի
10 քովը եղող Հայիի թագաւորը մէկ, Երու-
սաղէմի թագաւորը մէկ, Քեբրոնի թագաւո-
11 րը մէկ, Յերմութի թագաւորը մէկ, Լաքի-
12 սի թագաւորը մէկ, Եգղոնի թագաւորը մէկ,
13 Գազերի թագաւորը մէկ, Դաբիրի թագա-
14 ւորը մէկ, Գադերի թագաւորը մէկ, Հորմայի
թագաւորը մէկ, Արադի թագաւորը մէկ,
15 Լիբնայի թագաւորը մէկ, Ադոզամի թագա-
16 ւորը մէկ, Մակեդացի թագաւորը մէկ,
17 Բեթէլի թագաւորը մէկ, Թափուայի թա-
18 գաւորը մէկ, Ափերի թագաւորը մէկ, Ափե-
կի թագաւորը մէկ, Լասարոնի թագաւորը
19 մէկ, Մադոնի թագաւորը մէկ, Հասորի
20 թագաւորը մէկ, Սամրոն-մառոնի թագաւո-
21 րը մէկ, Աքսափի թագաւորը մէկ, Թաանաքի
թագաւորը մէկ, Մակեդովի թագաւորը
22 մէկ, Կադեսի թագաւորը մէկ, Կարմելոս
23 եղած Յեկնեամի թագաւորը մէկ, Դոլրի դա-
շտին մէջը Դոլրի թագաւորը մէկ, Գող-
24 գաղայի Գոյիմի թագաւորը մէկ, Թերսայի
թագաւորը մէկ. ամ թագաւորներուն ամէնը
երեսունումէկ էին։

ԳԼ. ԺԳ

1 Դեռ չատացած երկրին սահմանները։ 8 Երկաք ու կէս ցե-
ղերուն ժառանգութիւնը։ 14։ 33 Տէրը ու իրեն մատուցած
ողջերը Գ.Ելին ժառանգութիւնը պիտի ըլլային։ 15 Ռուբե-
նին ժառանգութիւնը սահմաններովը։ 22 Բաղտասին մեղքա-
լը։ 24 Գադին։ 29 և Մանասէի կէս ցեղին ժառանգութիւնը
սահմաններովը։

1 Ու երբոր Յեսու ծերացաւ ու տարիքը
առաւ, Տէրը անոր ըսաւ, Դուն ծերացար
ու տարիքդ առիր. և բոլոր
2 երկիր մնաց ժառանգելու։ Մնացած երկիրը
ասիկա է. Փղշտացւոց ամէն սահմանները,
3 ու բոլոր Գեսուրը, Եգիպտոսին դիմացը
եղող Սիովրէն մինչև Քանանացւոյը սեպուած
Ակկարոնի սահմանին հիւսիսային կողմը, Փը-
ղշտացւոց հինգ նախարարութիւնները, այս-

1 Գլ. ժգ. 6։ 2 Ես. ժգ. 6։ 3 Ես. ժգ. 32։ Բ Օր. ե. 2։ Ե. 16։ 17։ 4 Գլ. ա. 7։ 5 Գլ. ժբ. 8։ 6 Գլ. ժ. 41։ 7 Գլ. ժբ. 7։ 8 Բ Օր. է. 24։ Գլ. ժբ. 7։ 9 Գլ. իզ. 3։ 7։ 10 Բ Օր. բ. 30։ Դատ. ժգ. 4։ ա Թագ. ժէ. 4։ 11 Գլ. ժէ. 40։ 12 Բ Օր. է. 2։ 13 Գլ. ա. 7։ 14 Գլ. ժբ. 8։ 15 Գլ. ժ. 7։ 16 Գլ. ժգ. 6։ 17 Գլ. ժ. 38։ 18 Գլ. ժ. 29։ 19 Գլ. ժ. 28։ 20 Գլ. ը. 17։ Դատ. ա. 22։ 21 Ա Թագ. գ. 10։ 22 Գլ. ժ. 10։ 23 Գլ. ժա. 1։ ԺԹ. 15։ 24 Գլ. ժԹ. 37։ 25 Գլ. ժա. 2։ 26 Գլ. ժբ. 16։ 27 Բ Օր. բ. 16։ 17։ 28 Գլ. ժբ. 15։ 14։ 29 ա Թագ. ժէ. 4։ 30 Գլ. ժէ. 40։ 31 Գլ. ժբ. 2։ Ես. ժգ. 18։ 32 Բ Օր. բ. 16։ 17։ 33 Գլ. ժգ. 14։ 34 Թագ. բ. 29։ 35։ Գլ. ժգ. 11։ 36 Գլ. ժգ. 13։ Թագ. բ. 44։ Թագ. ա. 4։ Թագ. ա. 24։ 37 Բ Օր. գ. 8։ 9։ 38 Ես. ժգ. 53։ 56։ 39 Գլ. ժգ. 16։ 40 Բ Օր. գ. 17։ 41 Գլ. ժգ. 17։ Ե. 49։ 42 Բ Օր. գ. 11։ Ժգ. 12։ 43 Թագ. բ. 55։ Բ Օր. գ. 4։ 10։ 44 Բ Օր. ա. 4։ 45 Բ Օր. գ. 8։ 46 Բ Օր. գ. 10։ Գլ. ժգ. 11։ 47 Բ Օր. գ. 14։ 48 Թագ. բա. 24. 35։ 49 Բ Օր. գ. 11։ Ժգ. 12։ 50 Թագ. իբ. 29. 33։ 51 Բ Օր. գ. 11։ 12։ Գլ. ժգ. 8։ 52 Գլ. ժա. 17։ 53 Գլ. ժգ. 4։ 54 Թագ. բա. 24. 35։ 55 Ես. ժա. 11։ 56 Թագ. ժբ. 20։ 23։ 24։ Գլ. ժգ. 3։ 4։ 57 Ես. ժգ. 53։ 58 Գլ. ժ. 3։ 59 Թագ. բա. 24։ 60 Ես. ժգ. 9։ 61 Թագ. բա. 25։ 62 Թագ. բա. 30։ Ես. ժգ. 9։ 63 Թագ. բա. 23։

19 ու կադեսէթ , ու Մելփայէթ , ՚ևս կա-
բեսէմ՝ , ու ՚Ելեասաս , և Յարեմ-սաՏաս
20 *Եմնակ լեառն վրայ , ու Բեթփեգոր , և
21 ՚Ովեդդեմ-փաագա , ու Բեթեսիմէթ , ՚եւ
դաշտին ամէն քաղաքները , ու Հաբրոնի մէջ
Թագաւորը՝ Ամորհացւոց Սիհոնի Թագաւորին
բոլոր Թագաւորութիւնը , ՚որ զանիկա ու
՚Մադիամ իշխանները՝ Եւին , Բոկոմը , Սա-
ՐԸ , Ուրը ու Ռեբէն , ան երկրին մէջը բնա-
կող Սիհոնին նախաթարներըը Մովսէս զարկաւ ։
22 Եւ Իսրայէլ որդիքը ՚Բէովրեան Բաղաամ
հարցուրին ալ սրով մեռցուցին ։— ապան-
23 Նուաճներուն հետ։ Ու Յորդանի որդւոյը
սահմանը Յորդանան և ՚ետ սահմանը եղաւ ։
Յուբենի որդւոյը ազգաւորներուն ժառանգ-
դութիւնը սահման է , սա քաղաքներըը ու սոցին
գեղերը ։
24 Եւ Մովսէս Գադի ցեղին՝ Գադի որդւոյը
իրենց ազգաւորներուն համեմատ ։—
25 ՚Ի։ սահման։ ։ ՚Ու անոնց սահմանը սահման է
զաս ։ Յազեր ու բոլոր Գաղաադի քաղաքները ,
՚և Ամմոնի որդւոյը երկրին կէսը՝ մինչև Ա-
26 էր , որ ՚Ռաբբայի դիմացն է ։ Ու Եսեբոնէն
մինչև Մասփայի Բամովթը ու Բատանիմ ,
և Մահանայիմէն մինչև Դաբիրի սահմանը ։
27 Ու հովիտի մէջ՝ ։Բեթարամ ու Բեթնամ-
բա , ՚Սոկոթի ու Սափոն՝ Եսեբոնի Սիհոն
Թագաւորին Թագաւորութեանը միացորդը ,
Յորդանան ու ՚ետ սահմանը , մինչև ։Քինե-
րեթի ծովուն էկերըը՝ Յորդանանու անդիի
28 կողմը դէպ ՚ի արեւելք ։ Գադի որդւոյը ժա-
ռանգութիւնը իրենց ազգաւորներուն հա-
մեմատ ասիկա է , սա քաղաքներըը ու սոցին
գեղերը ։
29 Եւ Մովսէս Մանասէի կէս ցեղին ՚ը ՚ո-
՚ո։՚ն՚ սուաւ , որ Մանասէի որդւոյը կէս
ցեղին եղաւ իրենց ազգաւորներուն հա-
30 մեմատ ։ Ու անոնց սահմանը սասիկա եղաւ ։ Մա-
նայիմէն՝ Բասանի Ովգ Թագաւորէն բոլոր
Թագաւորութիւնը՝ բոլոր Բասան , ու Բա-
սանի մէջ եղող ։Յայիրի բոլոր գիւղաքաղաք-
31 ները՝ վաթսուն քաղաք ։ Ու Գաղաադին կէ-
սը՝ և ՚Աստարովթ ու Եդրէյի՝ Բասանի մէջ
Ովգին Թագաւորութեանը քաղաքները Մա-
նասեան Մաքիրին որդւոյը եղաւ , այսինքն
՚Մաքիրի որդւոյը կէսին՝ իրենց ազգաւոր-
ներուն համեմատ ։
32 Ասանք են ՚ո՚ո՚ն՚ը , որ Մովսէս Մո-
վաբի գաշտերուն մէջ՝ Երիքովի ՚ո՚ր՚ն՚ը Յոր-

* թետ · լբ · 37 ։
ա թետ · լբ · 38 ։
ե կամ հովիտի
է բ Օր · գ · 17 · Գլ · ժբ · 5 ։
ը բ Օր · գ · 19 ։
ի թետ · խա · 24 ։
ձ թետ · յա · 8 ։
ղ թետ · խբ · 5 · յա · 8 ։
ճ թետ · լբ · 37 ։
մ թետ · լբ · 38 ։
յ Բազդ ասել թետ · խա · 26 · 28 · 29 · բ Օր · բ · 19 ։ Ն Դատա · ժա · 13 · 15 · Ես ։
ն բ թետ · ժ · 1 · ժբ · 26 ։
շ թետ · լբ · 36 ։
ո Ջոն · լգ · 17 ։ թետ · է · 40 ։
չ թետ · լբ · 35 ։
պ թետ · լբ · 11 ։
ջ թետ · լբ · 41 ։ ա Ո՚ն · բ · 25 ։
ռ Գլ · ժբ · 4 ։
ս թետ · լբ · 39 · 40 ։ ։ Հմր · 14 ։ Գլ · ժբ · 7 ։
վ թետ · ժբ · 29 ։ բ Օր · ժ · 9 ։ ժբ · 1 · 2 ։
տ թետ · լգ · 11 ։
ր թետ · լբ · 41 ։ ա Ո՚ն · բ · 25 ։
ց Գլ · ժբ · 4 ։
ւ թետ · լբ · 30 · 40 ։
փ թետ · լբ · 39 ։ Ես · ժբ · 1 ։
ք թետ · ժբ · 29 ։ բ Օր · ժ · 9 ։ ժբ · 1 · 2 ։

դանանու անդիի կողմը դէպ ՚ի արեւելք ժա-
33 ռանգութիւն սուաւ ։ ՚Բոյոց Մովսէս Դևիի
ցեղին ժառանգութիւն տուաւ ։ անանց ժա-
ռանգութիւնը Իսրայէլին Տէր Աստուածն է ,
՚ինչպէս որ անոնց ըսաւ ։

ԳԼ · ԺԴ

1 ՚Ասոնք ու կէս ցեղերը իրենց ժառանգութիւնը վիճակով պիտի առնէին ։ 6 Քաղէբ յատուկ կերպով մը իրեն ժառանգութիւն կը առնոյ ։ Քերբերը ։

1 Ու Քանանու երկրին մէջ Իսրայէլի որդւոց
ըը ժառանգած տէրերը ասոնք են , ՚որ Եղիա-
զար քահանան և Նաւեի Յեսու ու Իս-
րայէլի որդւոյը ցեղերուն նահապետները
2 իշխանները ժառանգեցուցին անոնց ։ ՚Իրեն ու
կէս ցեղերուն վիճակով պ՚ր՚ե՚ց՚ անոնց ժա-
ռանգութիւնը , ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին
3 ձեռքով Տրամացեր էր ։ ՚Քանզի Մովսէս եր-
կու ու կէս ցեղերուն Յորդանան անդիի
կողմը ժառանգութիւն տուեր էր ։ բայց անոնց
մէջը Ղեւտացիներուն ժառանգութիւն տուած
4 չէր ։ Որովհետև ՚Յովսեփի որդիքը երկու
ցեղ էին , Մանասէ ու Եփրեմ ։ ու երկրին
մէջը Ղեւտացւոց բաժին չտուին , բայց միայն
քաղաքներ՝ բնակելու համար , ու արուար-
ձաններն ալ՝ անոնց խաշանցը և ստացուա-
5 ծոց համար ։ ՚Ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին
պատուիրեր էր , Իսրայէլի որդիքը այնպէս
ըրին , ու երկիրը բաժնեցին ։
6 Եւ Յուդայի որդիքը Գաղգաղայի մէջ Յե-
սուէն մօտեցան , ու ՚Կենեզեան Յեփունէին
որդին Քաղէբ անոր ըսաւ , Դուն գիտես Էան
խօսքը՝ որն որ Տէրը ։Կադէս-բառնեայի մէջ
Աստուծոյ մարդուն Մովսէսին հետ խօսեցաւ
7 ինծի ու քեզի համար ։ Երբոր Տէրոջը ծա-
ռան Մովսէս զիս ։Կադէս-բառնեայէն երկրին
երկիրը լրտեսելու համար , ես քառասուն
տարեկան էի ։ ու պատա՚ մէջը եղածին պէս
8 անոր յետ բերի ։ Սակայն ։իմ հետս եղող
եղբայրներս ժողովուրդին սիրտը խուլցուցին ,
բայց ես †իմ բոլոր պատա՚ Տէր Աստուծոյս
9 հետագնացայ ։՚ Եւ ՚ոյն օրը Մովսէս երդում
բրաւ՝ ըսելով , ՚Անշո՚ քու ոտքիդ կոխած եր-
կիրը ՚ռանդատառաջ քեզի ու քու որդւոյդ
յաւիտեան ժառանգութիւն պիտի ըլլայ ։ ո-
րովհետև իմ Տէր Աստուածոյս քու բոլոր սըր-
10 տով հետագնացար ։՚ Արդ ահա Տէրը
՚ինծի պէս սա քառասուներկու տա-

ա թետ · լգ · 17 · 18 ։
բ թետ · խգ · 55 ։ լգ · 54 ։ լգ · 13 ։
գ Գլ · ժգ · 8 · 53 ։
դ Ջոն · խբ · 5 ։ ա Ո՚ն · է · 1 · 2 ։
ե թետ · ի · 2 ։ Գլ · խա · 2 ։
զ թետ · լբ · 12 ։ Գլ · ժէ · 17 ։
է բ Օր · ա · 28 ։
ը թետ · ժգ · 24 · 30 ։ բ Օր · ա · 36 · 38 ։
թ թետ · ժգ · 27 ։
ժ թետ · ժգ · 7 ։ ժգ · 8 ։
ի թետ · ժգ · 32 · 33 ։ բ Օր · ա · 28 ։
լ Եբր · իմ Տէր Աս-
ա թետ · ժգ · 30 ։
բ Գլ · ժ · 37 ։ ժէ · 15 ։ Դատ · ա · 20 ։ Տես Ո՚ն · խա · 11 · 12 · ա գէ · խ · 35 · 36 ։
գ Գլ · խա · 12 ։
դ Հմր · 8 · 9 ։
ե Ջոն · խգ · 2 ։ ժէ · 13 ։ Գլ · ժբ · 9 ։ Ներքսյ քաղաք ։
զ Գլ · ժա · 23 ։
է թետ · ժգ · 24 ։ բ Օր · ա · 36 ։
ը թետ · ժգ · 23 · 24 ։ բ Օր · ա · 36 ։ Գլ · ա · 3 ։
թ թետ · ժգ · 30 ։

մներ մինչև ։Բեթհագղա կ՚երթայ , ու Բեթարա-
բային հիւսիսային կողմէն կը պատահի ։ և ան
սահմանը մինչև ։Ռուբենեան Բահանին վեր-
7 կ՚երթայ ։ Ետքը ան սահմանը ։Աքորի ձորէն
Դաբիր կ՚երթայ , ու հիւսիսային կողմէն Գաղ-
գաղա կը դառնայ , որ ան ձորին հարաւա-
կողմը եղող Էդոմիմի գառ՚ի վերին դիմացն
է ։ և ան սահմանը Ենսամիսի Ջուրէն կ՚անց-
8 նի , ու ։Ռոգելի ապրիւրը կը վերջանայ ։ Եւ
ան սահմանը ։Ենոմիի որդւոյն ձորը՝ հարա-
ւային կողմէն ։Յեբուսին՝ այսինքն Երուսա-
մին քովը կ՚երթայ ։ Ետքը ան սահմանը մինչև
ան լեռանը գլուխը կ՚երթայ , որ արեւմուտեան կող-
մէն Ենոմիի ձորին դիմացն է , ու հիւսիսային
9 կողմէն ։Ռափայիմ ձորին ծայրն է ։ Եւ ան
սահմանը լեռանը գլխէն մինչև ՚Նեփթոյայի
Ջուրին աղբիւրը կը հասնի , ու ելիքն լեռանը
քաղաքները կ՚երթայ ։ Ետքը ան սահմանը ։մինչև
Բաալա՝ այսինքն ։Կարիաթարիմ կը հասնի ։
10 Եւ ան սահմանը Բաալայէն դէպ ՚ի արեւմուտք
Սէիր լեռը կը պատահի , ու հիւսիսային կող-
մէն Յարիմ լեռանը քովէն կ՚անցնի , որ անի-
կա Քեսալոն է ։ անկէ Բեթսամիս կ՚իջնէ ,
11 ու ։Թաւնա կ՚անցնի ։ Եւ ան սահմանը ։Ակ-
կարոնի քովը կ՚երթայ դէպ ՚ի հիւսիս , ու ան
սահմանը Սաքարոն հասնելով՝ Բաալա լեռ-
նէն կ՚անցնի , ու Յաբնէլ կ՚երթայ ։ և ան սահ-
մանը ծովուն մէջ կը վերջանայ ։
12 Եւ արեւմուտեան սահմանը ։մեծ ծովուն եզերք-
քն է ։ Յուդայի որդւոցը սահմանը չորքա-
նակի իրենց սահմանուն համեմատ սասիկա է ։

գ թետ · ա · 9 ։
բ Գլ · ժբ · 16 ։ գ թետ · իգ · 10 ։ 2 · 6 ։
դ Գլ · ժբ · 28 ։ Դատ · ա · 21 ։ ժէ · 10 ։
ե Գլ · ժբ · 16 ։
զ Գլ · ժբ · 15 ։
է ա Ո՚ն · ժգ · 6 ։
ը Դատ · ժբ · 12 ։
թ Ջոն · լբ · 15 ։ Դատ · ժգ · 1 ։
ժ Գլ · ժէ · 43 ։
ի Հմր · 47 ։ թետ · լգ · 6 · 7 ։
լ Գլ · ժգ · 13 ։
խ Գլ · ժգ · 15 ։
ծ Դատ · ա · 10 · 20 ։
կ թետ · ժգ · 23 ։
հ Գլ · ժ · 38 ։ Դատ · ա · 11 ։
ձ Դատ · ա · 12 ։
ղ թետ · լբ · 12 ։ Գլ · ժգ · 6 ։
ճ Դատ · ա · 13 · ժ · 9 ։
մ Դատ · ա · 14 ։
յ Տես Ջոն · իգ · 64 ։ ա թետ · իե · 25 ։
ն Ջոն · լգ · 21 ։

Հարաւային երկիրը մէ տուիր, ինծի «Ջուրի աղբիւրներ» ալ տուր. ուստի անոր՝ վերի աղբիւրները եւ վարի աղբիւրները տուաւ։

20 Յեղոյի որդւոցը ցեղին ժառանգութիւնը երեսից սահմանուն Համմատ տիկա է։

21 Ու եղոմի սահմանին քովը հարաւային կողմը Յեղոյի որդւոցը ցեղին վերջին քաղաքները սոնք են. Կաբսեէլ, Եդեր, Յագուր, (23) Կինա, Դիմոնա, Աղադա, (23) Կադէս, Հասոր, Ամամ, Սամա, Մօղադա, (27) Ասերգադա, Եսմոն, Բեթփաղէթ, Ասերսուալ, Բերսաբէէ, Բաղոխիմ, Բասար, Իլիմ, Աեմ, Էլթոլադ, Քեսիլ, Հորմա, (31) Սիկաղ, Մադմաննա, Սանսաննա, Լեպաոթի, Սելեմ, Ասիր ու Ռեմմոն. ամէնը քառասունը քաղաք է, ու անոնց գեղերը։

33 Դաշտավայրի մէջ Եղեմաուզ, Սարաա,
34 Ասթաս, Զանոյ, Ենգաննիմ, Թափուա, Ենաղիմ, Յերմութ, Ադոլամ, Սոքով, Ազեկա,
36 Սաղարիմ, Ադիթայիմ և Գադերա (ու Գադերոթայիմ.) տասնեւչորս քաղաք ու անոնց
37 գեղերը. Սենուան, Ադասա, Մադդադգադ,
38 Գաղաան, Մասփա, Մոկեղմակէլ, (39) Լաքիս, Բոսկաթ, Եգլոն, Քաբբօն, Լահմաս,
40 Քիթլիս, Գադերոթի, Բեթդագոն, Նահմաս ու Մակեդա. տասնեւմէկ քաղաք և
42 անոնց գեղերը։ Լիբնա, Եթեր, Ասան,
43 Յեփթա, Աշնա, Նեսիբ, (44) Կէիլա, Աքզիբ և Մարեսա. ինը քաղաք ու անոնց գեղերը։
45 Եկրոն և անոր գիւղաքաղաքները ու գեղերը։ Ակիսոնն ի կողմը Եկրոնէն ու ամէն
46 գեղերը. Ակիսոնէն մինչև ծովը, Ասդոդին քովի բոլոր հրէշտէէ երեսից գեղերը.
47 Ասեգաթի եր գիւղաքաղաքներովը ու գեղերովը. Գազա եր գիւղաքաղաքներովը ու գեղերովը մինչև հեղիպտոսի գետը ու մինչև մեծ ծովը եր սահմանովը։

48 Ու լեռնադիրի վրայ՝ Սամիր, Յաթիր,
49 Սոքով, Դաննա, Կարիաթ-սաննա՝ որ է
50 Դաբիր, Աշար, Եսթեմով, Աքեմ, (51) Գոսան, Քօղոն ու Գիգոն. տասնեւմէկ քաղաք
52 ու անոնց գեղերը։ Եբէր, Դումա, Էսան,
53 Յանում, Բեթթափուա, Ափեկա, (54) Քամզումա, Հեպրոնի-արբա՝ որ է Սիմոր, Քիրեթ,
55 ու Միով. ինը քաղաք և անոնց գեղերը։ Մաոն, Կարմելոս, Զիփ, Յուտտա, Յեզրէէլ,
57 Յոկդեամ, Զանով, Կային, Գաբաա ու Թամնա. տասը քաղաք ու անոնց գեղերը։ ԵՒհուր, Բեթսուր, Գեդոր, Մաարաթ, Բեթանոթ ու Էլթեկոն. վեց քաղաք ու անոնց
60 գեղերը։ Կարիաթ-բաալ՝ որ է Կիրիաթ-յեարիմ և Ռաբբա. երկու քաղաք ու անոնց գեղերը։

61 Անապատին մէջ Բեթարաբա, Մադդին,
62 Ումբսան, Նիբսան, Աղի քաղաքը ու Ենգադի. վեց քաղաք ու անոնց գեղերը։

63 Բայց Յեբուսի որդիքը կարող չեղան Երուսաղէմի մէջ բնակող Յեբուսացիները վռնտելու. Հուսոյ Յեբուսացիները Յուդայի որդւոցը հետ Երուսաղէմի մէջ կը բնակին մինչև այսօր։

ԳԼ. ԺՋ

1 Ընդհանրապէս Յովսէփի որդւոցը սահմանները։ 5 Եփրեմին ժառանգութեանը սահմանը։ 10 Չէն չհանուած Քանանացիները։

1 Ե Յովսէփի որդւոցը վիճակը Յորդանանէն Երիքովի դէմացը Յորդանանէն Երիքովի ջուրին արեւելեան կողմէն անապատը կ'երթայ, որ Երիքովէն լեռնակողմի
2 Բեթէլ կ'ելլէ, Ու Բեթէլէն Լուզ կ'ելլէ,
3 և Արքի-առաթօթի սահմանէն կ'անցնի, Ու արեւմտեան կողմէն Յեփղեթիի սահմանը կ'իջնէ, մինչև վարի Բեթհորոնին սահմանը ու մինչև Գազեր, և ծովուն մէջ կը վերջանայ։
4 Եւ Յովսէփին որդիքը՝ Մանասէ ու Եփրեմ ժառանգութիւնն առին։

5 Ու Եփրեմի որդւոցը սահմանը իրենց տոհմերուն համեմատ ասիկա եղաւ. արեւելեան կողմէն Ատարովթ-ադար եղաւ մինչև վերի Բեթհորոնը։
6 բանը. Եւ անոնց սահմանը հիւսիսային կողմէն դէպ ի Մաքմեթաթ՝ ծովը կ'ելլէ, ու անոնց սահմանը արեւելեան կողմէն մինչև Թաանթ-սիլով կը դառնայ, ու հոնկէ արեւելեան կողմէն Janoհ կ'անցնի։
7 Յետոյ Janoհէն կ'իջնէ Ատարովթի և Նաարաթի կ'երթայ, ու Երիքովին կը հասնի և Յորդանանէն կ'ելլէ։
8 Տապուհայէն արեւմուտք կողմէն Կանա հեղեղաձորը կ'երթայ. ասիկա է Մանասէի ժառանգութեան կողմէն հարաւային կողմը։
9 Նաեւ Եփրեմի որդւոցը համար զատուած քաղաքները Մանասէի որդւոցը ժառանգութեանը մէջ են, բոլոր քաղաքները իրենց գեղերովը։
10 Եւ անոնք Գազերի մէջ բնակող Քանանացիները չվռնտեցին. ու Քանանացիները մինչև այսօր Եփրեմի մէջ բնակելով Հարկատու ծառաներ եղան։

ԳԼ. ԺԷ

1 Մանասէի վիճակը։ 8 Ընոք սահմանը։ 12 Չվռնտուած Քանանացիները։ 14 Յովսէփի որդիքը ուրիշ վիճակ մըն ալ չեւոք կը բերեն։

1 Ե ասիկա եղաւ Մանասէի ցեղին վիճակը, քանզի անիկա Յովսէփին անդրանիկն էր. Մանասէին անդրանիկը Մաքիր՝ Գաղաադին հայրը պատերազմող մարդ մը ըլլալուն համար, Գաղաադ ու Բասան անոր եղաւ.
2 Ե Մանասէին միւս որդիքն ալ Աբիեզերին որդիքը, Քելէքին որդիքը, Ասրիելին որդիքը, Սիւքեմին որդիքը, Ոփերին որդիքը ու Սեմիդային որդիքը իրենց տոհմերուն համեմատ արուներն էին. Յովսէփեան Մանասէին արու զաւակները իրենց տոհմերուն
3 համեմատ սոքա էին։ Ե Մանասէի որդւոյն Մաքիրի որդւոյն Գաղաադի որդւոյն Ոփերի որդին Սալպաադ տղաքներ չունէր, բայց միայն աղջիկներ, ու անոր աղջիկներուն անուանները սոքա են. Մաալա, Նոա, Եգլա,
4 Մեղքա ու Թերսա։ Սոքա Եղեազար քահանային առջեւը, Նաւեան Յեսուի առջեւը ու իշխաններուն առջեւը ներկայանալով ըսին, Տէրը Մովսէսին հրամայեց որ մեր եղբարցը մէջ մեզի ժառանգութիւն տուած։ Ե Յորդանանէն անոնց հօրը եղբարցը մէջ
5 անոնց ժառանգութիւն տուաւ. Ե Մանասէին Յորդանանէն անդին կողմը եղող Գաղաադի ու Բասանի երկրէն զատ տասը բաժին եղան.
6 Ժի Ե Մանասէին աղջիկները անոր տղոցը մէջ ժառանգութիւն առին, ու Գաղաադա երկիրը Մանասէին միւս որդւոցը եղաւ։

7 Ե Մանասէին սահմանը ասիկա եղաւ. Ասերէն մինչև Մաքմեթաթ՝ որ Սիւքեմի դիմացն է, ու աս սահմանը աջ կողմն գառնալով մինչև Թափուայի ազբիւրին հասը բռնակողներուն կը հասնի։ Թափուայի երկիրը
8 Մանասէին եղաւ, ու Մանասէի սահմանին մէջինը եղաւ Թափուա. Եփրեմի որդւոցը
9 ալ եղաւ։ Ե աս սահմանը Կանայ հեղեղաձորը կ'իջնէ, հեղեղաձորն հարաւային կողմն է։ Մանասէի քաղաքներուն մէջէն ասոնք Եփրեմին քաղաքներն են. և Մանասէին սահմանը հեղեղաձորն հիւսիսային կողմն է, ու
10 ծովուն մէջ կը վերջանայ։ Հարաւային կողմը Եփրեմին, ու հիւսիսային կողմը Մանասէին ըլլալով, անոնց սահմանը ծովը եղաւ. և հիւսիսային կողմէն Ասերին, ու արեւելեան կողմէն Իսաքարին հետ կը միանան։ Ե Իսաքարին ու Ասերին մէջերնէն Բեթսանն ու անոր գիւղաքաղաքները, և Յեբղամաամ ու անոր գիւղաքաղաքները, և Դոխի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, ու Են-
11 դոխի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, և Թաանաքի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, Մակեդոյի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, սա երեք գաւառը
12 Մանասէին եղաւ։ Ե Մանասէի որդիքը չկրցան սա քաղաքներուն ճշդութիւնը գոնա վռնտել, ու քանանացիները կամակորութեամբ
13 ան երկրին մէջ բնակեցան։ Ու Իսրայէլ որ զօրացաւ՝ Քանանացիները հարկատու ըրին բայց զանոնք չվռնտեցին իսպառ։

14 Ե Յովսէփի որդիքը Յեսուին հետ խօսեցան ու ըսին, Ինչու համար ինծի ժառանգութիւն վիճակ մը ու մէկ բաժին մը տուիր, ու ես բազմութիւ ժողովուրդ մըն եմ. քանզի Աստուած մինչև հիմա զիս օրհնեց։
15 Եւ Յեսու անոնց ըսաւ, Թէ որ դուն բազմութիւ ժողովուրդ ես, անտառը երթալ ու զանիկա կտրէ, և Փերեզացւոց ու Ռափայիմայ երկրին մէջը քեզի տեղ շինէ, որովհետեւ Եփրեմ
16 մի լեռը քեզի նեղ կու գայ։ Ե Յովսէփի որդիքը ըսին, Լեռը մեզի հաճար չէ. ու հոն վիսի երկրին մէջը՝ Բեթսանի մէջ ու անոր գիւղաքաղաքներուն մէջ, և Յեզրեալէլի հովիտին մէջ բնակող բոլոր քանանացիները երկաթի կառքեր ունին։
17 Կամ Եսու Յովսէփին տոհմին՝ Եփրեմին ու Մանասէին հետ խօսելով ըսաւ, Դուն բազմութիւ ժողովուրդ ես, ու չատ ոյժ ունիս. քեզի մէկ վիճակ մը չբաւեր։
18 Հապա մէյ չբլլայ. լեռը քուկդ բլլայ. և որովհետեւ անիկա անտառ է, զանիկա կտրէ, ու մինչև ծայրը քուկդ բլլայ. քանզի դուն քանանացիները անկէ պիտի վռնտես, մանաւանդ երկաթէ կառքեր ունենան ու զօրաւոր բլլան։

ԳԼ. ԺԸ

1 Խորանը Սիլովի մէջ կը կանգնեն։ 2 Երկրին մնացածը գծագրելով եօթը բաժին կ'ընեն։ 10 Եեսու վիճակով կը բաժնէ զանիկա։ 11 Բենիամինին վիճակը ու սահմանը։ 21 և քաղաքները։

1 Ե Խորայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքը Սիլովի մէջ ժողովեցան, և հոն ժողովքն խոստացան կանդնեցին, ու երկիրը անոնց առջեւը նուաճեցաւ։
2 Եւ Խորայէլի որդւոցը մէջ եօթը ցեղ մնացեր էր, որոնք իրենց ժառանգութիւնը առած
3 չէին։ Ե Յեսու Խորայէլի որդւոցը ըսաւ, Մինչև ե՞րբ անհոգութիւն պիտի ընէք, ու պիտի չերթաք ժառանգելու այն երկիրը, որն որ ձեր Հայրերուն Տէր Աստուածը ձեզի տը-

4 եաս։ Աֆ Ֆէ ցեղին երկիք մարդ *ընտրեցէք, ու զանոնք իրեարմէ, որ էլլեն ան երկրին մէջը պտրաին, ու զանոնկա իրենց ժառանգութեանը համեմատ գրեն, ու Խուէ ինձի գաս-
5 նան։ Եւ զանոնկա եօթը մասերու բաժնեն. †ձուգա իր սահմանին մէջը հարաւային կողմը կենայ, ու †Յոսեփեին տունը իրենց սահմաններուն մէջը հիւսիսային կողմը կենան։
6 Եւ գուք երկիրը եօթը բաժին գրեցէք, ու հոս ինձի բերէք, ես ձեր Աստուծոյն
7 առջեւը հոս ձեզի համար վիճակ ձգեմ. Էֆրա-զի Գնատացիները ձեր մէջը բաժին չունին, որովհետեւ անոնց ժառանգութիւնը Ցէրզէը քահանայութիւնն է. ես Գադ ու Ռուբէն և Մանասէին կէս ցեղը Յորդանանու անդիի կողմը գէզ՝ արեւելք՝ իրենց ժառանգու-
8 թիւնները առին, որոնք Ցէրզէը ծառան Մովսէս անոնց տուաւ։
Եւ ան մարդիկը եղան գացին. ու Ցեսուա երկիրը գրելու գացողներուն պատուիրեց ըսելով, Գացէք և ան երկրին մէջը պտըտեցէք, գայէք և ան երկրին մէջը պտըտեցէք. Եւ-
9 բը ինձի գաք հոս վիճակ ձգեմ ձեզի, որ հոս Սիլովի մէջ Ցէրզէը ասկից ձեզ։ Ան մարդիկը գացին, ու ան երկրին մէջը պտրտեցան, և զանոնկա իր քաղաքներովը եօթը բաժին ընելով՝
10 եկան Ցեսուին։ Եւ Ցեսու Սիլովի մէջ Ցէրզէը Ղէզէրի առջեւը անոնց համար վիճակ ձգեց. ու Ցեսու հոն երկիրը բաժնեց Իսրայէլի որդւոց՝ իրենց բաժիններուն համեմատ։
11 Եւ Նախ Բենիամինի որդւոց ցեղին վիճակը եկաւ իրենց տոհմերուն համեմատ. ու իրենց
12 վիճակին սահմանը Յորդանի որդւոց ու Յովհաննէսին քովը կ՚երթայ, և դէպ՚ի արեւմուտք լեռը վրը կ՚երթայ, ու Բեթաւենի անապատին
13 մէջ կը վերջանայ. Եւ սահմանը անկէ Ելուզ Լուզին կ՚անցնի, Լուզին՝ †այրինքն Բեթհելին հարաւային կողմէն. եւ ան սահմանը Աթարոթ-ատար կ՚իջնէ, որ †վարի Բեթհորոնին
14 հարաւային կողմը եղող լեռանը քովը է։ Եւ սա սահմանը արեւմուտեան ծայրը հանեցավ՝ դէպ՚ի հարաւ կը դառնայ հարաւային կողմէն Բեթհորոնին դիմացի լեռնէն, ու կը վերջանայ Կարիաթ-բաալի մէջ՝ որ է Կարիաթ-
15 բիմ, Յուդայի որդւոց քաղաքը։ Արեւմուտեան ծայրը ասկից է։ Եւ հարաւային կողմը Կարիաթբիմի ծայրէն սկսելով, սահմանը դէպ՚ի արեւմուտք կ՚երթայ, Եւ Նափթոախայի ջուրին
16 աղբիւրը կ՚ելլէ։ Եւ սա սահմանը Բափայնոյ

* Ելք. տուեք։
† Գէզ. ժէ. 1։
‡ Գէզ. ժգ. 1. 4։
§ Գէզ. ժգ. 2. Էմմ.։
¶ 10։
‖ Գէզ. ժգ. 33։
** Գէզ. ժգ. 8։
†† Տես գէզ. ժգ. 1։
‡‡ Ծն. իբ. 19։ Դատ. ա. 23։
§§ Գէզ. ժգ. 5։
¶¶ Տես գէզ. ժէ. 9։

Հովհաննի մէջը՝ հիւսիսային կողմը եղող †Ենովմի որդւոյն Ձորին դիմացի լեռանը եղերքը
17 կ՚իջնէ, ու Ցերեսթին քովէն դէպ՚ի հարաւ Ենոյմի Ձորէն ի՛ջնելով Ադումմիմի ապրելը
17 կ՚իջնէ. Եւ հիւսիսային կողմէն Նշան կողմով Ենոամիս կ՚ելլէ, ու Ադ-Ղադումմինի դառ՚ի վերին դիմացը եղող Գալիլովի կ՚ելլէ, և
18 †Բաւենեան բառնին վրայ կ՚իջնէ. Եւ սա Աբարայեան դիմացի կողմէն դէպ՚ի հիւսիս
19 անցնելով Ափարա կ՚իջնէ. Եւ սա սահմանը դէպ՚ի հիւսիս Բեթհոգլային քովէն կ՚անցնի, ու սա սահմանը Ազի ծովուն հիւսիսային ծոցը — Յորդանանու հարաւային ծայրը կը վեր-
20 ջանայ։ Հարաւային սահմանը ասկիս է։ Եւ արեւելեան կողմի սահմանը Յորդանան է։ Բենիամինի որդւոցը ժառանգութիւնը չորս-
21 կողմանի իր սահմաններովը անոնց տոհմերուն համեմատ ասկիս է։
Եւ սոնոք են Բենիամինի որդւոցը ցեղին քաղաքները իրենց տոհմերուն համեմատ.
22 Երիքով, Բեթհոգղա, Եմեկկասիս, Բեթարա-
23 բա, Սեմարիմ, Բեթէլ, Աւիմ, փարա, Եփ-
24 րա, Քեփարամմոնա, Հոմնի ու Գարա.
25 տասուերկու քաղաք և անոնց գեղերը։ Գա-
26 բաւն, Ռամա, Բերոթի, Մասփա, Կեփի-
27 րա, Մոսա, Ռեկեմ, Ցերփեէլ, Թարալա,
28 Սելա, Էլէփ, †Երեուս՝ այսինքն Երուսաղէմ, Գարաաթ — կարիաթ. տասնուչորս քաղաք և անոնց գեղերը։ Բենիամինի որդւոցը ժառանգութիւնը իրենց տոհմերուն համեմատ ասկիս է։

ԳԼ. ԺԹ

1 Երկրորդ վիճակը Շմաւոնին եղաւ, Շմաւոնի որդւոցը ցեղին իրենց տոհմերուն համեմատ. †ու անոնց ժառանգութիւնը Յուդայի որդւոց ժառանգութեան մէջը եղաւ։
2 Եւ †իրենց ժառանգութեանը մէջ — Բերսաբէէ, (Սաբէէ,) Մօղադա,
3 Ասեր-սուաղ, Բալա, Ասէմ, (4) Էլթուղադ,
5 Բաթուէլ, Հորմա, Սիկեղակ, Բեթմարքապ-
6 բոսէն. տասուերկու քաղաք ու անոնց դեղերը։ Ասեր-սուսա, Բեթլաբաովթ և Սա-
7 ղերը։ Աէյին, Ռեմմոն, եթէր և Ասան. չորս
8 քաղաք ու անոնց գեղերը։ Եւ սա քաղաքներուն բոլորտիքը եղած բոլոր գեղերը՝ մինչեւ †Բաալաթ-բէէր — Հարաւային Ռամաթ։
Շմաւոնի որդւոցը ցեղին ժառանգութիւնը
9 իրենց տոհմերուն համեմատ ասկիս է։ Շմաւոնի որդւոցը ժառանգութիւնը Յուդայի որ-

† Գէզ. ժէ. 9։
‡ Գէզ. ժէ. 8։
§ Գէզ. ժէ. 7։
¶ Գէզ. ժէ. 6։
‖ Գէզ. ժէ. 6։
** Գէզ. ժէ. 8։
†† ա Մն. գ. 28։
‡‡ Կամ Բաալաթբէէր՝ Լերառաքիի հարաւային կողմին։

դւոցը բաժինէն եղաւ, քանզի Յուդայի որդւոցը բաժինը շատ էր իրենց. Ետեոր Շմաւոնի որդիքը անոնց ժառանգութիւնը
10 մէջ ժառանգութիւն առին։
Ու երրորդ վիճակը Զաբուղոնի որդւոցը եղաւ իրենց տոհմերուն համեմատ. և անոնց ժառանգութեանը սահմանը մինչեւ Սարիդ
11 եղաւ. †Ու անոնց սահմանը դէպ՚ի ծովը ու Մարալա կ՚ելլէ, և Դաբասկէթ կը հասնի, ու †Եկնեամի դիմացը եղող Ձորը կը հասնի,
12 ու Եբիդէն դէպ՚ի արեւելեան կողմը՝ Քասլոթ-Թաբօրին սահմանը կը դառնայ, ու զոլթ-Թաբօրին ելլելով՝ վեր Ցափիէ կ՚ելլէ, Եւ
13 Դաբարաթէն եղելով՝ վեր Ցափիէ կ՚ելլէ, Եւ անկէ դէպ՚ի արեւելք անցնելով՝ Գեթ-քափվեր Ե Իթազասին կ՚անցնի, ու Ռեմմոն-մեթոար Ե Նուա կ՚ելլէ. Եւ ան սահմանը
14 Հիւսիսային կողմէն Ենաթոն կը պտրտի, ու Յիփթայելի Ձորին մէջ կը վերջանայ. Եւ Կատաթ, ու Նահալալ, և Սամրոն ու Ցադէլա,
15 և Բեթղէհէմ. տասուերկու քաղաք ու անոնց
16 գեղերը։ Զաբուղոնի որդւոցը ժառանգութիւնը իրենց տոհմերուն համեմատ ասկիս է, ան քաղաքները ու անոնց գեղերը։
17 Չորրորդ վիճակը Իսաքարին եղաւ, Իսաքարի որդւոցը իրենց տոհմերուն համեմատ.
18 Ու անոնց սահմանը ասկիս եղաւ. Ցեզրայել,
19 ու Քասեղովթ, և Սունեմ, Ու Ափերէմ, և
20 Սիհոն, ու Անարէթ, Եւ Ռաբբիթ, ու Կիշիոն, ու Աբէս, Եւ Ռամեթ, ու Ենգաննիմ
21 և Ենքադդա, ու Բեթփասես. Եւ սա սահմանը Թաբօր, Սասիմա ու Բեթսամուս կը
22 հասնի, ու անոնց սահմանը Յորդանանու մէջ կը վերջանայ. տասնուվեց քաղաք ու անոնց
23 գեղերը։ Իսաքարի որդւոցը ցեղին ժառանգութիւնը իրենց տոհմերուն համեմատ ասկիս է, ան քաղաքները ու անոնց գեղերը։
24 Եւ հինգերորդ վիճակը Ասերի որդւոցը
25 ցեղին եղաւ իրենց տոհմերուն համեմատ։ Ու անոնց սահմանը ասկիս եղաւ. Փեղկաթ, ու
26 Ալի, և Բեատէն, ու Աքսաֆ, Եւ Ալամելէք, ու Ամադ, և Մասալ. ու արեւմուտեան կողմէն մինչեւ Կարմելոս և Սիհոր-Լիբնաթ կը հասնի,
27 Ու արեւելեան կողմէն դէպ՚ի Բեթդագոն կը դառնայ, ու հիւսիսային կողմէն Զաբուղոն, Ցեփթայելի Ձորը, Բեթամէկ ու Նեհիել կը
28 հասնի, և ձախ կողմէն Քաբօղ կ՚ելլէ, Եբրօն, և Բոզ, ու Համմոն, և Կանա, մինչեւ
29 մեծ Սիդոն. Եւ սա սահմանը Ռամա կը դառնայ մինչեւ †Տիւրոս ամուր քաղաքը, և սա սահմանը Ուսա դառնալով Ծովուն մէջ՝
30 †Աքեզիբի վիճակին մէջ կը վերջանայ. Ումմա, և Ափեկ, ու Բոզ. քսանուերկու
31 քաղաքներ ու անոնց գեղերը։ Ասերի որ-

‡‡ Ելք. ա. 1։
§§ Ծն. խթ. 13։
¶¶ Գէզ. ժբ. 22։
‖‖ Գէզ. ժա. 8։ Դատ. ա. 31։
*** թ Թագ. է. 11։
††† ը Օր. ԼԳ. 25։
‡‡‡ Ծն. իբ. 5։ Դատ. ա. 31։ Միք. ա. 14։
§§§ Դատ. ա. 35։
¶¶¶ Գոս. ի. 36։
‖‖‖ Տես Դատ. ժը. 29։
**** Գէզ. ժը. 30։
†††† Թես. Լ. 17։ Գէզ. ժգ. 1։
‡‡‡‡ Գէզ. ժը. 1. 10։

Նեին դրանք քովը վիճակով բաժնեցին. ու երկիրը բաժնելը լմընցուցին։

ԳԼ. Ի

1 Ասաւած հրաման կ'ընէ, ։ ու Իսրայէլի որդիքը ապաստանի վեց քաղաքները կ'որոշեն։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Յեսուին՝ ըսելով,
2 Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ, Մովսէսին
ձեռքովը ան իմ ձեզի լսած ¯ապաստանի
3 քաղաքները ձեզի համար որոշեցէք. Որպէս
զի սխալմամբ ¨ անգիտութեամբ մարդ զար-
նող ապաստանը հոն փախչի. ու անոնք ձեզի
ապաստանարան ըլլան արեան վրէժխնդիր
4 եղողին. Եւ ¨անդիտութեամբ ¯սպաննողը ան քաղաք-
ներուն մէկուն մէջը թող փախչի, ու ¨քա-
ղաքին դուռը կայնի, և ան քաղաքին ծե-
րերուն իր կատաւնքը խօսի, որ ներն. ու
անոնք զանիկա քաղաքին մէջը իրենց քովը
առնելով՝ անոր մէկ տեղ մը տան, որ իրենց
5 հետ բնակի։ ¨Ու երբոր արեան վրէժխնդիրը
անոր հետևէն իյնայ, ապաստնողը անոր ձեռքը
չտան. քանզի անիկա իր դրացին անգիտու-
թեամբ մեռցուցեր է, և առաջուց անոր պէմ
6 թշնամութիւն մը չունէր։ Եւ անիկա ան քա-
ղաքին մէջը պիտի բնակի, ¨մինչև որ դա-
տաստանի համար ժողովքին առջևը կայնի,
¯¯ մինչև որ ան օրերը եղող քահանայապետը
մեռնի. եաքը ապաստնողը թող դառնայ, իր
քաղաքը ու իր տունը երթայ, այսինքն ան
քաղաքը ուրկից որ փախեր էր։
7 Ուստի Գալիլեայի մէջ ¹կադէսը ²դատե-
ցին Նեփթաղիմի լեռնակողմը, ¯Սիւքէմը
Եփրեմի լեռնակողմը, և ¹Կարիաթ-արբան՝
8 այսինքն Քեբրոնը ¯Յուդայի լեռնակողմը։ Ու
Երիքովի կէսմասը Յորդանանու անդին կողմը
դէպ ի արևելք՝ Ռուբենի ցեղէն անապատին
դաշտին մէջ ²Բեսորը, և Գադի ցեղէն՝ Գա-
դաղոտ մէջ ¹Ռամոթը, ու Մանասէի ցե-
9 ղէն՝ Բասանի մէջ ²Գովլանը տուին։ ¯Բոլոր
Իսրայէլի որդւոցը համար՝ ու անոնց մէջը
բնակող օտարականին համար որոշուած քա-
ղաքները ասոնք էին. որպէս զի ամէն ով որ
սխալմամբ մարդ մեռցնէ՝ հոն փախչի, ու
արեան վրէժխնդրին ձեռքովը չմեռնի, ¹մին-
չև որ ժողովքին առջևը չըլ-
կայնի։

¹ Ղևտացւոց վիճակով քաղաքաւանդակը քաղաք կը տրուի

ա ԵՀ· իս· 15 ։ Թուա· լե· 6· 11· 14 ։ բՕր· ԺԹ· 2· 9։
բ Հեսու· գ· 1· 2։
գ Թուա· լե· 32։
դ Թուա· լե· 12· 25։
ե ԳԼ· իս· 32 ։ ամՊն· ղ· 76։
զ Եբէր· արբեկին
է ԳԼ· իս· 21 ։ բՄՆ· Ժ· 1։
ը ԳԼ· ԺԹ· 15 ։ իս· 11· 13։
թ Ղևտ· ա· 39։
ժ բ Օր· գ· 43 ։ ԳԼ· իս· 36 ։ ամՊն· ղ· 78։
ի ԳԼ· իս· 38 ։ գԹագ· իբ· 3։
լ ԳԼ· իս· 27։
խ ԳԼ· իս· 21 ։ Թուա· լե· 13։
ծ Հմր· 6։
կ Թուա· լե· 2։
հ Հմր· 8· 19։
ձ Տես գԼ· իգ· 33։
ղ Հմր· 20 ։ Ես· 3։
ճ Հմր· 27 ։ Ես· 3։
մ Հմր· 34 ։ Ես· 3։
յ Հմր· 3։
ն Թուա· լե· 2։
շ Հմր· 4։
ո ա ՄՆ· ղ· 55։
չ ԳԼ· ի· 7 ։ Ղևտ· ա· 39։
պ ԳԼ· ԺԹ· 13· 14։
ջ Դտն· իգ· 2։
ռ ԳԼ· ԺԹ· 14 ։ ամՊն· ղ· 56։
ս ա ՄՆ· ղ· 57 ։ Ես· 7 ։ ԳԼ· ԺԹ· 34 ։ ի· 7։
վ ԳԼ· ԺԹ· 42։
տ ԳԼ· ԺԹ· 48։
ր ԳԼ· ԺԹ· 50։
ց ա ՄՆ· ղ· 58 ։ ԳԼ· ԺԹ· 51։

16 Դարիրը իր արուարձաններովը, Եւ Այինը իր
արուարձաններովը, Ու Ցետաման իր արուար-
ձաններովը, ԵՒ Բեթսամիսը իր արուարձան-
ներովը. սա երկու ցեղէն ինը քաղաք ։
17 Ու Բենիամինի ցեղէն՝ Գաբաւոնը իր արուար-
ձաններովը, ¯Գաբան իր արուարձաններովը,
18 Անաթովթը իր արուարձաններովը, ու ¯Գադ-
մոնը իր արուարձաններովը, չորս քաղաք
19 ։ Ահարոնի որդւոցը քահանաներուն բո-
լոր քաղաքները տասներեք քաղաք էին՝ ու
անոնց արուարձանները։
20 Եւ կահաթի որդւոցմէ մնացած Ղևտացի
կահաթեանց ազգատոհմներուն ալ եփրեմի ցե-
21 ղէն վիճակով քաղաքներ տուին. Ու անոնց՝
եփրեմի լեռնակողմը ապաստնողի համար ապաս-
տանի քաղաք ըստ ։ Սիւքեմը տուին
իր արուարձաններովը, նաև Գազերը իր ար-
22 ուարձաններովը, Եւ Կաբսեմը իր արուար-
ձաններովը, ու Բեթորոնը իր արուարձան-
23 ներովը, չորս քաղաք ։ Եւ Դանի ցե-
ղէն՝ Ելթեկէն իր արուարձաններովը, Գա-
24 բաթոնը իր արուարձաններովը, Այեղոնը իր
արուարձաններովը, ¯ Գեթրեմոնը իր ար-
25 ուարձաններովը, չորս քաղաք ։ Եւ Մա-
նասէի կէս ցեղէն՝ Թանաքը իր արուարձան-
ներովը, ու Գեթրեմոնը իր արուարձաննե-
26 րովը, երկու քաղաք ։ կահաթի որ-
դւոցը մնացած ազգատոհմներուն բոլոր քա-
ղաքները տասն էին՝ և անոնց արուարձան-
ները։
27 ¹Ու Ղևտացւոց ազգատոհմներէն եղող Գեր-
սոնի որդւոցը՝ Մանասէի կէս ցեղէն ապաս-
տնողի համար ապաստանի քաղաք ըստ ։
Բասանի մէջ ²Գովլանը իր արուարձան-
ներովը, նաև Բեեսթարան իր արուարձան-
28 ներովը, երկու քաղաք ։ Եւ Իսա-
քարի ցեղէն՝ Կեսիոնը իր արուարձաններովը,
29 Դաբարաթը իր արուարձաններովը, Յերի-
մոթը իր արուարձաններովը, Ենգանիմը իր
30 արուարձաններովը, չորս քաղաք ։ Եւ
Ասերի ցեղէն՝ Մասաղը իր արուարձաններո-
31 վը, Աբդոնը իր արուարձաններովը, Փեղ-
կաթը իր արուարձաններովը, և Բոտրը իր
32 արուարձաններովը, չորս քաղաք ։ Ու
Նեփթաղիմի ցեղէն՝ ապաստնողի համար ապաս-
տանի քաղաք ըստ ։ Գալիլեայի մէջ
¯Կադէսը իր արուարձաններովը, նաև Եամմո-
թը իր արուարձաններովը, ու Կարթանը
իր արուարձաններովը, երեք քաղաք ։
33 Գերսոնեանց բոլոր քաղաքները անոնց ազգա-
տոհմներուն համեմատ տասներեք քաղաք
էին՝ ու անոնց արուարձանները։
34 ¹Եւ մնացած Ղևտացիներուն՝ այսինքն Մե-
րարիի որդւոցը ազգատոհմներուն Զաբուղոնի
ցեղէն Յեկնաամը իր արուարձաններովը, Կար-
35 թան իր արուարձաններովը, Դեմնան իր ար-
ուարձաններովը -- Նահալոլը իր արուար-
36 ձաններովը, չորս քաղաք ։ Եւ Ռու-
բենի ցեղէն՝ ²Բեսորը իր արուարձաններովը,
37 ու Յասան իր արուարձաններովը, Կադեմո-
թը իր արուարձաններովը, ու Մեփաաթը
իր արուարձաններովը, չորս քաղաք ։
38 Եւ Գադի ցեղէն ապաստնողի համար ապաս-
տանի քաղաք ըստ ։ Գաղաադի մէջ
¹Ռամոթը իր արուարձաններովը, նաև Մա-
39 նայիմը իր արուարձաններովը, Եսբոնը իր
արուարձաններովը, -- Յազերը իր արուար-
40 ձաններովը, ամէնը չորս քաղաք ։ Ղև-
տացւոց ազգատոհմներէն մնացած Մերարիի
որդւոցը բոլոր քաղաքները իրենց տոհմե-
բուն համեմատ իրենց վիճակովը տասներկու
քաղաք եղաւ ։
41 ¹Իսրայէլի որդւոցը կալուածքներուն մէջ
Ղևտացւոց բոլոր քաղաքները քառասունու-
ութը քաղաք էին՝ ու անոնց արուարձաննե-
42 րը ։ Այս քաղաքներուն ամէն մէկը իր բոլոր-
տիքը արուարձաններ ունէր. սա քաղաքնե-
րուն ամէնն ալ այնպէս էր ։
43 Եւ Տէրը Իսրայէլին տուաւ ¯ան բոլոր եր-
կիրը, որուն որ անոնց հայրերուն տալու երդում
բրեր էր. և զանիկա ժառանգեցին ու անոր
44 մէջ բնակեցան ։ ¹Եւ Տէրը զանոնք ամէն կող-
մէն հանգստացուց, ինչպէս որ անոնց հայրե-
րուն երդում բրեր էր. ու ¹անոնց բոլոր թըշ-
նամիներէն բնաւ մէկը չկրցաւ անոնց դէմ դը-
նել. ¹¨Տէրը անոնց ամէն թշնամիները անոնց
45 ձեռքը տուաւ ։ ¯Եւ Տէրը Իսրայէլի տանը
համար որչափ բարի խօսքը որ ըրուեր էր,
անոնցմէ բան մը չպակսեցաւ. ամէնն ալ կա-
տարուեցաւ ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Երկուք ու կէս ցեղերը օրհնութենով տուներնին կը խրկուին։
9 որոնք իրենց ճամբորդութեանը մէջ վկայութիւն ուզուն մը
կը շինեն։ 11 Իսրայէլացիք կը գայթակղին սա բանիս վրայ։
21 Իսկ անոնք իրենց պիտանութիւնը կը բացատրեն։

1 Այնուհետև Յեսու էջն կանչեց Ռուբենեան-
ները, Գադեանները ու Մանասէի կէս ցեղը,
2 Եւ անոնց ըսաւ, ¯Դէտրոջը ծառան Մովսէս
ինչ որ ձեզի հրամայեր էր, դուք անոնց ա-
մէնն ալ պահեցիք. ¹ու իմ խօսքս մինչև ըրիք
3 ամէն բանի մէջ որ ձեզի պատուիրեցի ։ Այս-
չափ շատ օրեր մինչև սա օրս ձեր եղբայրնե-
րը չձգուցիք, և ձեր Տէր Աստուծոյն *պա-
4 տուիրանքները ամբողջ¨ պահեցիք ։ Ու հիմա
ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրները հան-

* ԳԼ· ի· 8։
ա ԳԼ· ի· 8։
բ Թուա· լե· 7։
գ Դտն· Ժգ· 13 ։ Ժէ· 18 ։ իգ· 3 ։ իս· 4 ։ 15 ։
դ ԳԼ· ամ· 32 ։ իբ· 4։
ե բ Օր· է· 24 ։
զ ԳԼ· իգ· 14։
է Թուա· լե· 20 ։ բՕր·
ը Եբէր· պատուիրանքին պահպանութիւնը
թ Գ· 18։
ժ ԳԼ· ա· 16 ։ 17։

դբատացուց, ինչպէս որ անոնց բաւ. ուսած
Հինա դարձէք, ձեր վրանները՝ ձեր կա-
լուածոյ երկիրը գացէք, 'որն որ Տէրոջը ծա-
ռան Մովսէս Յորդանանու անդիի կողմն ձեզի
5 տուաւ։ Միայն թէ ազէկ ²զգուշանիլն ընէք
ի գործ գնելու ան պատուիրանքը ու օրէն-
քը, որն որ Տէրոջը ծառան Մովսէս ձեզի
պատուիրեց, 'որ ձեր Տէր Աստուածը սիրէք,
և անոր ամէն ճամբաներուն մէջը քալէք, ու
անոր պատուիրանքները պահէք, և անոր յա-
րիք, ու ձեր բոլոր սրտովը և բոլոր հոգւովը
6 զանիկա պաշտէք։ Ու Յեսու 'օրհնեց զանոնք
և արձակեց. ու անոնք իրենց վրաններուն
7 գացին։ (Եւ Մանասէի կէս ցեղին Մովսէս
²տալեր² տուեր էր Բասանի մէջ, 'ու Յե-
սու կէս՝ անոնց եղբայրներուն հետ՝ յորդ-
դանանու ափին մէջ արեւմուտք։) Ու երբոր Յեսու զանոնք իրենց
8 վրանները խրկեց, զանոնք օրհնեց. Եւ անոնց
խօսեցաւ ըսելով, Շատ հարստութիւնով ու
խիստ շատ անասուններով, արծաթով, ոս-
կւով, պղինձով, երկաթով ու խիստ շատ հան-
դերձներով ձեր վրաններուն դարձէք, — 'ձեր
թշնամեաց ուարը ձեր եղբայրներուն հետ
բաժնեցէք։

9 Ռուբէնի որդիքը, Գադի որդիքը
ու Մանասէի կէս ցեղը Քանանու երկիրը Սի-
լովի մէջ իսրայէլի որդւոցմէ դասուեցան գա-
ղին, որ իրենց ժառանգութեան երկիրը՝ այս-
ինքն 'Գաղաադու երկիրը երթան, որն որ
Մովսէսին ձեռքովը պատուիրուած Տէրոջը հրամա-
նաւ առեր էին։

10 Ու երբոր Յորդանանու մօտ սեզաւանքը
եկան, ան կողմը որ Քանանու երկրին մէջն է,
Ռուբէնի որդիքը, Գադի որդիքը ու Մանասէի կէս ցեղը Քանանու երկրին մէջ
սեզան մը շինեցին, երեւելի մեծ սեզան մը։
11 Ու իսրայէլի որդիքը 'լսեցին *որ ահա Ռու-
բէնի որդիքը, Գադի որդիքը և Մանասէի
կէս ցեղը Քանանու երկրին կողմն Յորդանա-
նու մօտ՝ ուր որ իսրայէլի որդիքը անցեր էին,
12 սեզան մը շիներ են. Ու երբոր իսրայէլի որ-
դիքը լսեցին, 'իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժո-
ղովքը Սիլովի մէջ ժողովուեցան, որ անոնց
13 վրայ երթան պատերազմելու համար։ Եւ Ի-
սրայէլի որդիքը 'Ռուբէնեանց, Գադեանց ու
Մանասէի կէս ցեղին՝ Գաղաադու երկիրը
խրկեցին 'Եղիազարի որդին փինհէս քահա-
14 նան, եւ անոր հետ տասը իշխան, այսինքն Ի-
սրայէլի ամէն ցեղերուն նահապետութիւններէն
մէկ մէկ իշխան, 'որոնց ամէն մէկը Իսրայէլի
հազարաւորներուն նահապետութեանց էշ-
15 խաններ էին։ Եւ անոնք Գաղաադ ու երկիրը
գացին Ռուբէնի որդւոցը, Գադի որդւոցը ու
Մանասէի կէս ցեղին, և անոնց հետ խօսե-
16 ցան՝ ըսելով, Տէրոջը բոլոր ժողովքը այսպէս
կ'ըսէ. Ա՛ի՞նչ մեղք է, որ դուք Իսրայէ-
լի Աստուծոյն դէմ գործեցիք՝ այսօր Տէրոջ-
մէ խոտորելով, 'և այսօր Տէրոջը դէմ ապս-
տամբութիւն ընելու համար ձեզի սեզան չէ-
17 նեցիք։ 'Մեղք 'փոգովրի անօրէնութիւնը
պզտի՞կ բան մըն է մեզի, որ անկէ մինչեւ ա-
օրս չմաքրուեցանք, ու Տէրոջը ժողովքին վը-
18 րայ ան հարուածը եկաւ. Եւ դուք այսօր
Տէրոջմէ խոտորեցաք. ուսկի թէ որ դուք
այսօր Տէրոջմէ ապստամբիք, ան ալ վաղը
'Իսրայէլի բոլոր ժողովքին վրայ պիտի բար-
19 կանայ։ Սակայն թէ որ ձեր կալուածոյ եր-
կիրը անմաքուր է համարիք, Տէրոջը կալուա-
ծոյ երկիրը անցէք, 'ուր որ Տէրոջը խորանը
կանգնած է, ու մեր մէջը ժառանգութիւն
առէք. և մեր Տէր Աստուածոյն սեզանէն՝ ի
զատ ձեզի սեզան չշինելով Տէրոջը ապստամ-
20 ի ըլլաք, ու մեզմէ ալ ի ապստամբիք։ 'Երբ-
որ Զարայեան Աքար 'նզովածէն ²բան ըրաւ,
դարձեալ բոլոր Իսրայէլին վրայ չկա՞ր, ու ան մարդը
իր անօրէնութեանը մէջ մինակ չկորաւ։

21 Եւ Ռուբէնի որդիքը, Գադի որդիքը ու
Մանասէի կէս ցեղը պատասխան տուին, ու
22 Իսրայէլի հազարապետներուն ըսին, †Աս-
տուածներուն ԵՀովայ Աստուածը, աստուած-
ներուն ԵՀովայ Աստուածը՝ 'ինքը գիտէ. ու
Իսրայէլն ալ թող գիտնայ, թէ որ — ապս-
տամբութեան համար՝ կամ Տէրոջը դէմ յան-
ցանք գործելու համար ըրեր, մեզ այսօր ‡չազա-
23 րեցնէք. թէ ոչ մեզի սեզան չշինեցինք Տէրոջ-
մէ ետ դառնալու համար, կամ անոր վրայ
ողջակէզ ու հացի ընծայ մատուցանելու հա-
մար, և կամ անոր վրայ խաղաղութեան զո-
հեր ընելու համար, Տէրը ինքը 'քննութիւն
24 ընէ։ Այլ մենք ասիկա մեր վախճան չընեցինք,
մտածելով որ գուցէ վաղը ձեր որդիքը մեր
որդւոցը խօսին՝ ու ըսեն թէ Ձեզ եւ Իսրայէլի
25 Տէր Աստուածոյն հետ ի՞նչ ունիք. Ո՛վ Ռու-
բէնեանք ու Գադեանք, Տէրը մեր ու ձեր
մէջը Յորդանանը սահման դրաւ, դուք Տէ-
րոջմէ բնաւ բաժին չունիք. և — կընդ-
ձեր
մէկ սեզան մը չշինենք, ¤այլ չէ թէ ողջակէ-
27 զի համար, ոչ ալ զոհի համար, Այլ որպէս
զի անիկա մեր ու ձեր մէջը, և մեզմէ ետ-
քը մեր սերունդներուն մէջը վկայութիւն ըլ-
լայ, որ մեր ողջակիզութիւնովը, մեր պատա-
րագներովը ու մեր խաղաղութեան զոհերովը
Տէրոջը ծառայութիւնը Անոր առջեւը ընենք,
ու վաղը ձեր որդիքը մեր որդւոցը չըսեն թէ
28 Դուք Տէրոջմէ բաժին չունիք։ Ու ըսինք,
թէ որ մեզի կամ մեր սերունդին վաղը — ¤ետ
ըսելու ըլլան, պիտի ըսինք թէ Տեսէք Տէ-
րոջը սեզանին օրինակը՝ որն որ մեր հայրերը
չշինեցին, չէ թէ ողջակէզի համար կամ զո-
հի համար, հապա մեր ու ձեր մէջը վկա-
29 յութիւն մը ըլլալու համար։ Քաւ լիցի որ
մենք Տէրոջմէ ապստամբինք, ու այսօր Տէրոջ-
մէ ետ դառնալով, խորանին առջեւը եղող մեր
Տէր Աստուածոյն սեզանէն ի զատ՝ ողջակիզի
համար, հացի ընծայի համար և զոհի համար
սեզան չշինենք։

30 Ու երբոր փինհէս քահանան և անոր հետ
եղող ժողովքին իշխանները, ու իսրայէլին հա-
զարապետները Ռուբէնի որդւոցը, Գադի որ-
դւոցը ու Մանասէի որդւոցը լսած խօսքերը
31 լսեցին, իրենց հաճոյ երեւցաւ։ Ու եղիազա-
րի որդին փինհէս քահանան Ռուբէնի որ-
դւոցը, Գադի որդւոցը ու Մանասէի որդւոցը
ըսաւ, Այսօր գիտցանք որ Տէրը մեր մէջն
է, որովհետեւ դուք Տէրոջը դէմ սա յանցան-
քը չգործեցիք, և իսրայէլի որդիքը Տէրոջը
ձեռքէն ապստեցիք։

32 Այսպէս եղիազարի որդին փինհէս քա-
հանան և իշխանները Ռուբէնի որդւոցը ու
Գադի որդւոցը քովէն Գաղաադու երկրէն
Քանանու երկիրը իսրայէլի որդւոցը դարձան,
33 և անոնց լուր բերին։ Ու սա բանը իսրա-
յէլի որդւոցը հաճոյ երեւցաւ, և իսրայէլի
որդիքը 'Աստուած օրհնեցին, ու Ռուբէնի
որդւոցը և Գադի որդւոցը բնակած երկիրը
կործանելու համար անոնց վրայ երթանք պա-
34 տերազմինք՝ չըսին։ Եւ Ռուբէնի որդիքը ու
Գադի որդիքը ան սեզանին անունը Վկայու-
[illegible] դրին, որովհետեւ [illegible], Անիկա մեր մէջը
վկայ է, որ Ա՛ր Աստուածը ԵՀովան է։

ԳԼ. ԻԳ.

1 Յեսու իր ծերանալն առաջ կը յորդորէ իսրայէլացիները, 3 յիշեցնել Աստուծոյ բոլոր բարերարութիւնները, 5 և խոստանալով, 11 ու սպառնալիքները։

Դ Ես. լո. 48։ ԳԼ. Իգ. 27։ Ելս. 34։
Լ Ը Օր. ժբ. 3. 6. 11. 12. 17. 18. 26. 27։
ո Ը Օր. ժբ. 15. 14։
Ն Դն. խ. 11. 12։ Ը Մն. 3. 2։
Պ ա Մն. իզ. 20։ Գեր. ը. 6։ Դան. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։ Գաս. իզ. 30։
Ր ԳԼ. ժէ. 3։
Ը Թագ. Ը. 14։
Բ Թագ. Ը. 1. 26. 29։
Ի Ելբ. Ը. 25։ Թագ. իէ. 7։
Թագ. ա. 4։
Դաս. է. 12։
Ե Ելբ. բսէ[illegible]
Ի Դաս. ի. 1։
Ը Ը Օր. 3ը. 14։ Դաս. ի. 12։
Ղ Ես. ղ. 35։ Ը Օր. իզ. 8։ ԳԼ. 3ը. 8։
Ճ Ը Օր. Ը. 6։ 17։ 3ա. 22։
Մ Ը Օր. 3. 12։
Յ Ը Օր. 3. 12։ Ես։
Ն Դն. իզ. 7։ Ելբ. Ելզ. 43։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3է. 3։
Շ Թագ. Ը. 1։
Ո Ը Օր. 3ը. 12։ Ես։
Չ Տես Դէ. 3է. 8։ 9։ Ը Օր. 3ը. 13։ 14։
Ձ Թագ. Ես. 3. 4։ Ը Օր. Ը. 5։
Ղ Թագ. 3ը. 22։
Ճ ԳԼ. Ը. 1։
Մ ԳԼ. է. 1. 5։
Ք Կամ Աստուածներ, ըսած Աստուածը Եհովան է, աստուածներուն Աստուածը Եհովան է։
Ը Ը Օր. 3. 17։
Թ Ը Թագ. Ը. 39։ Ցաք. 3. 7։ Ելբ. 10։
Ժ Ելբ. Ը. 21։ Ելզ. 1. 2։ Ելեմ. 3ը. 3։ Ը Կամ. 11. 31։
Ի Ելբ. մի ապրեցընէք։
Ը Ը Օր. 3ը. 19։ Թագ. Ը. 26։

1 Ու չատ օրերէն ետքը՝ որ Տէրը 'հանգստա-
ցուցեր էր Իսրայէլը անոր բոլոր թշնամիներէն
շուրջ, Յեսու Ծերացած ու
2 տարիքը առած էր։ Եւ Յեսու 'կանչեց բոլոր
Իսրայէլը՝ անոր ծերերը, իշխանները, դատա-
ւորները ու սահմանակալները, և անոնց ըսաւ,
3 Ես ծերացայ — տարիքս առի. Եւ դուք տե-
սաք ան ամէնը, որ ձեր Տէր Աստուածը ձեր
առջեւը բրաւ սա բոլոր ազգերուն. քանզի
ձեր 'Տէր Աստուածը ինքը ձեզի համար
4 պատերազմ ըրաւ։ Նայեցէք, 'տես ձեզի
սա մնացած ազգերը վիճակով ժառանգու-
թիւն բաժնեցի ձեր ցեղերուն համեմատ,
Յորդանանէն՝ իմ կտրած բոլոր ազգերովս
մինչեւ՝ մինչեւ մեծ ծովը դէպ ի արեւմուտք։
5 Եւ ձեր Տէր Աստուածը 'ինքը ձեր առջեւէն
պիտի հալածէ զանոնք ու պիտի վռնտէ, և
անոնց երկիրը դուք պիտի ժառանգէք, 'ինչ-
6 պէս որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի բաւ։ 'Ուս-
ուի խիստ ժիր եղէք, որ Մովսէսին օրինաց
գրքին մէջը գրուած բոլոր բաները զգուշու-
թեամբ ի գործ գնէք, 'ու անկէ ալ կողմը
7 կամ ձախ կողմը չխոտորիք. Որպէս զի ձեր
քովը մնացած 'սա ազգերուն ©հետ չխառ-
նուիք, ™ ու 'անոնց աստուածներուն անուն-
ները չյիշէք, և ²անդրմէ երդում չընէք, ու
անոնց չծառայէք և անոնց երկրպագութիւն
8 չընէք. Հապա 'ձեր Տէր Աստուածոյն յարիք,
9 ինչպէս որ մինչեւ սա օրս ըրիք։ 'Եւ Տէրը ձեր
առջեւէն մեծ ու զօրաւոր ազգեր վռնտեց, ու
մինչեւ սա օրս 'ինաւ մէկը չկրցաւ ձեզի դէմ
10 դնել։ 'Ձեզմէ մէկը հազար հարիւրը պիտի հալա-
ծէ, քանզի ձեր Տէր Աստուածը ինքը ձեզի հա-
մար կը պատերազմի, 'ինչպէս որ ձեզի բաւ։
11 'Ուստի ձեր անձերուն ազէկ զգուշութիւն
12 ընէք, որ ձեր Տէր Աստուածը սիրէք։ Բայց
թէ որ անկէ 'դառնաք ըլլաք, ու ձեր քովը
մնացած սա ազգերուն միացորդին յարիք, և
²անոնց հետ խնամութիւն ընէք, ու դուք
անոնց հետ խառնուիք, և անոնք ալ ձեզի
13 հետ, Ստոյգ գիտցէք որ 'ձեր Տէր Աստուա-
ծը մէյմին ալ սա ազգերը ձեր առջեւէն պիտի
չքվռտէ. 'Հապա անոնք ձեզի որոգայթ ու
դայլակոծութիւն պիտի ըլլան, և ձեր կողե-
րուն խթաններ, ու ձեր աչքերուն փուշեր,
մինչեւ որ բնաջինջ ըլլաք սա բարի երկրին
վրայէն, որն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի
14 տուաւ։ Եւ ահա ես այսօր 'աշխարհին երկրին
ճանապարհովը կ՚երթամ, դուք ձեր բոլոր սրտովը և ձեր բոլոր հոգւովը գիտցէք, որ ձեր Տէր Աստուածը ձեր
մասին ըսած բոլոր բարի խօսքերէն մէկ խօսքն ալ չանցաւ, բոլորն ալ
ձեզի կատարուեցան, և անոնցմէ մէկ խօսք մը չանցաւ։

15 Եւ ինչպէս որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի
ըսած բոլոր բարի խօսքերը ձեզի կատարեց,
նոյնպէս Տէրը ձեր վրայ բերէ բոլոր չար խօս-
քերը, մինչեւ որ ձեզ բնաջինջ ընէ այս բա-
րի երկրին վրայէն, որն որ ձեր Տէր Աստուածը
16 ձեզի տուաւ, երբ ձեր Տէր Աստուածոյն ուխ-
տը որ պատուիրեց ձեզի, անցնէք ու ուրիշ
աստուածներու ծառայէք ու անոնց երկրպա-
գութիւն ընէք, Տէրոջը բարկութիւնը ձեր
վրայ պիտի բորբոքի, ու ձեզ շուտով պիտի
կորսուիք այն բարի երկրին վրայէն, որ ան
ձեզի տուաւ։

Ա Յես. ի. 23։ Ես. իզ. 1։ Ա Մն. իզ. 20։ Գեր. ը. 6։ Դան. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։ Գաս. իզ. 30։
Բ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Գ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3է. 3։
Դ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Ե Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Զ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Է Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Ը Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Թ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Ժ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Ի Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Ը Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Ղ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Ճ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Մ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Յ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Ն Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Շ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Ո Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Չ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Ձ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Ղ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Ճ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Մ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Յ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Ն Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Շ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Ո Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Չ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։
Ձ Ես. իզ. 1։ Գաս. իզ. 30։ ԳԼ. 3ը. 13։ Ը Թագ. Ը. 18։

ճամբան կ'երթամ՝ ու դուք ձեր բոլոր պատ-
վէ ու բոլոր հոգւովը դիտեք որ ձեր Տէր Աս-
տուածը ձեզի համար որսալ բարի խօսքեր որ
բսաւ, հանեցմէ բան մը չպակսեցաւ. ամէն
ամէնն ալ ձեր վրայ կատարուեցաւ, անհնցմէ
15 բնաւ մէկ խօսք մը գետնի չինկաւ։ Ու ինչ-
պէս որ ձեր Տէր Աստուծոյն ձեզի համար
բրած ամէն բարի խօսքերը ձեր վրայ կա-
տարուեցաւ, նոյնպէս ալ Տէրը համէն չար
խօսքերը ձեր վրայ պիտի բերէ, մինչև որ
բնաջինջ ընէ ձեզ աս բարի երկրէն վրայէն,
որն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի տուաւ։
16 Թէ որ ձեր Տէր Աստուծոյն ձեզի պատուի-
րած ուխտը զանց ընէք, ու երթաք օտար
աստուածներ պաշտէք, և անոնց երկրպա-
գութիւն ընէք, Տէրոջը բարկութիւնը ձեր
վրայ պիտի բորբոքի, ու ան ձեզի տուած
բարի երկրէն վրայէն չատուալ պիտի կորսուիք։

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Ցեսու Իսրայէլի բոլոր ցեղերը Սիւքեմի մէջ կը ժողվէ։ 2 Թա-
գաւէն սկսեալ համառօտապէս կը պատմէ Աստուծոյ բարե-
բարութիւնները։ 14 և անոնց ու Աստուծոյ մէջտեղը եղած
ուխտը կը նորոգէ։ 26 Ան ուխտին վկայագիրն ըլլալու կա-
րը։ 29 Ցեսուին մահը, մեռելը և թաղումը։ 32 Յովսէփին
ոսկրներուն թաղումը։ 33 Եղիազար քահանային մահը։

1 Եւ Ցեսու Իսրայէլի ամէն ցեղերը Սիւքեմի
մէջ ժողվեց, ու Իսրայէլի ծերերը, իշխան-
ները, գատաւորները և ոստիկանները կան-
չեց. ու անոնք Աստուծոյ առկայ կայնեցան։
2 Եւ Ցեսու բոլոր ժողովուրդին ըսաւ, Իսրա-
յէլի Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Ուսաղ
ձեր հայրերը՝ Աբրահամին հայրը ու Նաքոր-
բին հայրը թարա՝ գետին անդին կողմը բը-
նակեցան, և ետաք աստուածներ պաշտեցին։
3 Ու հոս ձեր հայրը Աբրահամը գետին անդին
կողմէն առի, ու զանիկա Քանանու բոլոր
երկրին մէջը պարտցուցի, և անոր սերունդը
4 շատցուցի, ու Իսահակը անոր առի. Եւ
Իսահակին Յակոբը ու Եսաւը առի. ու Եսա-
ւին Սէիր լեռը ժառանգութիւն առի. Իսկ
Յակոբ ու անոր զաւակը եգիպտոս իջան։
5 Եւ Մովսէսը ու Ահարոնը խրկեցի. Եգիպ-
տոսը պարկի, (ինչպէս որ անոր մէջը բրի,)
6 հոգը ձեզ հանեցի։ Ուսաղ հոս Ձեր հայրերը
եգիպտոսէն հանեցի, և Ուսաղ ծովը եկաք.
ու եգիպտացիները կառքերով ու ձիաւոր-
ներով մինչև կարմիր ծովը ձեր հայրերուն

7 հետևէն յինկան։ Անոնք անոնք Տէրոջը
աղաղակեցին, ու անիկա ձեր ու եգիպտա-
ցւոց միջտեղը խաւար ձգեց, ու ծովը անոնց
վրայ բերելով զանոնք ծածկեց. և Ձեր աչ-
քերը եգիպտոսի մէջ բրած բաներս տեսան.
ու Ձատ ժամանակ անապատին մէջը բնակե-
8 ցաք։ Եւ զձեզ բերի Յորդանանու անդին
կողմը բնակող Ամորհացւոց երկիրը, ու ձեզի
հետ պատերազմ ըրին. և զանոնք ձեր ձեռ-
քը տուի, ու անոնց երկիրը ժառանգեցիք.
9 և զանոնք ձեր առջևէն բնաջինջ բրի. Եւ Բա-
ղաքի թագաւորը Սեպփորեան Բաղակ
եղաւ, ու Իսրայէլին դէմ պատերազմ բրաւ,
և ղրկեց Բէորի որդի Բաղաամը կանչելու,
10 որ ձեզ նզովէ. Բայց չուզեցի Բաղաամին
մտիկ ընել. Նաւ անիկա ձեզ բաղխմին օրհ-
11 նեց, և անոր ձեռքէն ձեզ ազատեցի։ Եւ Ցոր-
դանանէն անցնելով Երիքով եկաք, ու
Երիքովի բնակիչները, Ամորհացիները, Փե-
րեզացիները, Քանանացիները, Քետացիները,
Գերգեսացիները, Եւեսացիները ու Յեբուսա-
ցիները ձեզի դէմ պատերազմ բրին, ու ես
12 նաև ձեր ձեռքը տուի. Եւ Ձեր առջևէն
իշամեղուները խրկեցի, որ զանոնք այրնէն
Ամորհացւոց երկու թագաւորները ձեր ա-
չինէն վռնտեցին. Ոչ քու սրովդ և ոչ քու
աղեղովդ։ 13 Ու ձեզի մէկ երկիր մը
տուի, որ դուք անոր մէջը չաշխատեցաք,
և Ձքաղաքներ որ դուք չշինեցիք, ու անոնց
մէջը կը բնակիք. Ե կ'ուտէք ան պղինձներէն
ու ձիթենիներէն, որ դուք չտնկեցիք։
14 Ուսաղ հիմա դուք Տէրոջմէն վախցէք, և ա-
նոր Ճշմարտութեամբ ու ճշմարտութեամբ
ծառայութիւն ըրէք, և Ձան աստուածները՝
որոնց ձեր հայրերը գետին անդին կողմը ու
Եգիպտոսի մէջ ծառայութիւն ըրին, մէկդի
15 ձգեցէք, և Տէրը պաշտեցէք։ Բայց թէ որ
Տէրոջը ծառայութիւն ընէլը ձեզի հաճոյ չե-
լնիար, Ձեզի ընտրեցէք այսօր թէ ո՛վ պի-
տի պաշտէք. Գետին անդին կողմը ձեր հայ-
րերուն պաշտած աստուածները, թէ Ամո-
րհացւոց աստուածները որ դուք անոնց երկ-
րին մէջը կը բնակիք. Բայց ես ու իմ տունս
Եհովան պիտի պաշտենք։
16 Եւ ժողովուրդը պատասխան տուաւ ու
բսաւ, Քաւ լիցի որ մենք Եհովան թողունք
17 և ուրիշ աստուածներ պաշտենք. Քանզի
Եհովան Ինքն է մեր Աստուածը,՝ որ մեզ

2 Գէ. իս. 45։ Դատ. ի. 2։ 3 Ծն. ժգ. 1։ Գործ. է. 2, 3։ 4 Ծն. իս. 2։ Յայտ. ԺԸ. 3։ 5 Ել. ժբ. 37։ Ել. ժգ. 2։ Ել. ժգ. 9։ Ել. ժգ. 10։ Ել. ժգ. 20։ 6 Ել. ժգ. 27, 28։ Ել. ժդ. 2։ 7 Ել. է. 6։ Թուոց իս. 21, 33։ Ել. ժդ. 38։ Գ. Թագ. ը. 25։ 8 Ել. ժդ. 37։ Ել. ժգ. 2։ Ել. ժգ. 10։ Ել. ժգ. 20։ Ել. ժգ. 27, 28։ Ել. ժդ. 2։ Գէ. է. 6։ Թուոց իս. 21, 33։ Ել. ժդ. 38։ Գ. Թագ. ը. 25։ 9 Թուոց իգ. 5։ Ել. ժգ. 5։ Թուոց իգ. 11։ Ել. ժգ. 9։ Ել. ժգ. 10։ Ել. ժգ. 20։ Ել. ժգ. 27, 28։ Ել. ժդ. 2։ Գէ. է. 6։ Թուոց իս. 21, 33։ Ել. ժդ. 38։ Գ. Թագ. ը. 25։ 10 Թուոց իգ. 20։ 11 Ել. ժգ. 2։ Ել. ժգ. 9։ Ել. ժգ. 10։ Ել. ժգ. 20։ Ել. ժգ. 27, 28։ Ել. ժդ. 2։ Գէ. է. 6։ Թուոց իս. 21, 33։ Ել. ժդ. 38։ Գ. Թագ. ը. 25։ 12 Ել. ժգ. 28։ Ել. ժգ. 29։ Ել. ժգ. 31։ Ել. ժգ. 32։ Ել. ժգ. 33։ Ել. ժգ. 34։ Ել. ժգ. 35։ Ել. ժգ. 36։ Ել. ժգ. 37։ Ել. ժգ. 38։ Ել. ժգ. 39։ Ել. ժգ. 40։ Ել. ժգ. 41։ Ել. ժգ. 42։ Ել. ժգ. 43։ Ել. ժգ.

մէջ Ադոնիբեզեկը դանելով՝ անոր հետ պա-
ատերազմեցան, ու զանոնոցմնեքը և փերև-
6 զացնեքը զարկին։ Եւ Ադոնիբեզեկ փախաւ.
բայց անոնք անոր հասկն ի հալով զանիկա
բռնեցին, ու անոր ձեռ-քերուն ու ոտ-քերուն
7 մեծ մատերը կտրեցին։ Եւ Ադոնիբեզեկ ըսաւ,
Ձեռ-քերուն ու ոտ-քերուն մեծ մատերը
կտրած եօթանասուն թագաւորներ իմ սեղա-
նիս տակը ընծ֊ այուածները կը ժողվեին. ինա-
ինչպէս որ ըրի, Աստուած ալ ինծի այնպէս
հատուցում ըրաւ։ Եւ զանիկա Երուսաղէմ
տարին, ու հոն մեռաւ։

8 Եւ Յուդայի որդիքը Երուսաղէմի հետ
պատերազմ ընելով զանիկա առին, ու սուրի
բերնէ անցընելով քաղաքը կրակով այրեցին։
9 Ետքը անոնք ջուդայի որդիքը վար իջան,
որ լեռնակողմը ու հարաւային կողմը ու դաշ-
տի մէջ բնակող Քանանացւոց դէմ պատերազմ
10 մին։ Եւ Յուդա Քեբրոնի մէջ բնակող Քա-
նանացիներուն վրայ գնաց. (ու Քեբրոնին
անունը առաջուց Կարիաթ-արբա էր.) և
անոնք Սէսին, Աքիմանը ու Թալմին զարկին։
11 Եւ անկէ Դաբիրի բնակիչներուն վրայ գնաց. (ու
Դաբիրին անունը առաջուց Կարիաթ-սեփեր
12 էր.) Եւ Քաղէբ ըսաւ, Ով որ Կարիաթ-սե-
փերը զարնէ ու առնէ, իմ աղջիկս Աքսան
13 անոր կնութեան պիտի տամ։ Ուստի Կենա-
զին պզտիկ եղբօրը Կենազի որդին Գոթնիէլ
ետ֊ առաւ զանիկա. և Քաղէբ իր աղջիկը
14 Աքսան անոր կնութեան տուաւ։ Ու երբոր
աղջիկը անոր կ'երթար, զանիկա յորդորեց որ
իր հօրմէն ագարակ մը ուզէ, և էշէն վար
կ'ելաւ. ու Քաղէբ ըսաւ անոր, Ինչ կ'ու-
15 զես։ Եւ աղջիկը անոր ըսաւ, Ինծի օրհ-
նութիւն տուր. որովհետև ինծի Հարաւային
երկիր մը տուիր, ինծի ջուրի աղբիւրներ ալ
տուր։ Ուստի Քաղէբ վերի աղբիւրները ու
վարի աղբիւրները տուաւ անոր։

16 Եւ Մովսէսին անեղբօրը կենազիին որդիքը
Ցուդայի որդւոցը հետ Արմաւենեաց քաղա-
քէն՝ Արադ հարաւային կողմը եղող Ցուդայի
անապատը եկան, ու գացին ժողովուրդին
հետ բնակեցան։

17 Եւ Ցուդա իր եղբօրը Շմաւոնին հետ գը-
նաց. ու Սեփաթի մէջ բնակող Քանանացինե-
րը զարկին, և զանիկա նզովեցին, ու ան քա-
18 ղաքին անունը Հորմա կոչեցին։ Եւ քաղ Ցու-
դայնակը Գազան ու անոր սահմանը, և Ա-
սկաղոնը ու անոր սահմանը, և Եկրոնը ու
19 անոր սահմանը առին։ Եւ Տէրը Ցուդային

հետ էր, ու անիկա լեռանը տիրեց, բայց
հովիտներուն բնակիչները չկրցաւ վռնտել,
20 քանզի անոնք Երկաթէ կառքեր ունէին։ Ու
Քեբրոնը Քաղէբին տուին, ինչպէս որ Մով-
սէս ըսեր էր. ու անկէ Ենաքին երեք որդի-
ները վռնտեց։
21 Եւ Բենիամինի որդիքը Երուսաղէմի մէջ
բնակող Յեբուսացիները չվռնտեցին. ու Յե-
բուսացիք Բենիամինի որդւոցը հետ Երու-
սաղէմի մէջ բնակեցան մինչև այս օրս։
22 Եւ Յովսէփին տունն ալ Բեթէլի վրայ եկան,
23 ու Տէրը անոնց հետ էր։ Եւ Յովսէփին տունը
Բեթէլը լրտեսեցին. (ու ան քաղքին անու-
24 նը առաջուց Լուզ էր.) Եւ պահապանները
մարդ մը տեսան որ ան քաղքէն կ'ելլէր, ու
անոր ըսին, Ցնորհք ըրէ, քաղաքը մեզի
կռմի մէկ ցուցուր, ու Քէզի ողորմութիւն
25 կ'ընենք։ Եւ անիկա քաղաքը մեզի կռմի
ցուցուց անոնց. ու քաղաքը սուրի բերնի
անցուցին, բայց ան մարդը և անոր բոլոր
26 ազգատոհմը թող տուին։ Ու ան մարդը Քե-
տացւոց երկիրը գնաց, և հոն մէկ քաղաք
մը շինեց, ու անոր անունը Լուզ կոչեց, և
մինչև այս օրս անոր անունը սա է։
27 Մանասէ Բեթսանը և անոր գիւղաքա-
քաղքները, Թանաքը ու անոր գիւղաքա-
քաղքները, Դովրի բնակիչները և անոր գիւղա-
քաղքները, Իբղամի բնակիչները ու անոր
գիւղաքաղքները, Մակեդովի բնակիչները
ու անոր գիւղաքաղքները չզարկաւ. և Քա-
նանացիք կամակորութեամբ ան երկրին մէջ
28 բնակեցան։ Ու երբոր Իսրայէլ ուժովցաւ՝
Քանանացիները հարկատու ըրաւ, բայց զա-
նիկա բոլորովին չվռնտեց։
29 Եփրեմ ալ Գազերի մէջ բնակող Քանա-
նացիները չվռնտեց. ու Քանանացիք անոր
հետ Գազերի մէջ բնակեցան։
30 Զաբուղոն կեդրոնի բնակիչները և Նա-
ղոլի բնակիչները չվռնտեց. ու Քանանա-
ցիք անոնց մէջը բնակելով հարկատու եղան։
31 Ասեր Ակքոյի բնակիչները, ու Սիդոնի,
Աքղաբի, Աքեզիբի, Ելիսայի, Ափեկի ու Րոո-
32 բի բնակիչները չվռնտեց. Հապա Ասերեանք
ան երկիրը բնակող Քանանացւոց մէջ բնա-
կեցան, որովհետև զանոնք չվռնտեցին։
33 Նեփթաղիմ Բեթսամիսի բնակիչները ու
Բեթանաթի բնակիչները չվռնտեց, Հապա
ան երկիրը բնակող Քանանացւոց մէջը բնա-
կեցաւ. և Բեթսամիսի ու Բեթանաթի բը-
նակիչները անոր հարկատու եղան։

34 Եւ Ամորհացիք Դանի որդիները լեռան վր-
բայ նեղը ձգեցին, քանզի անոնց թող չտուին
35 որ հովիտները իջնեն։ Ու Ամորհացիք կամա-
կորութեամբ Հարէս լեռը, Այիղոնի ու Ո-
զարիմի մէջ բնակեցան. բայց երբոր Յոսէ-
փին տունը ձեռքը ուժովցաւ, անոնք հար-
36 կատու եղան։ Եւ Ամորհացւոց սահմանը Ակ-
րաբիմի զառ֊ի վերէն՝ ժէմէն֊ի վեր էր։

ԳԼ֊ Բ

1 Հրեշտակ մը Բոքիմի մէջ ժողովուրդը կը յանդիմանէ։ 6 Յե-
տաձգեց ետքը Յեսու զայն արձակեց։ 10 Աստու-
ծոյ անունը վռոյ բարկանալը ու գիմելը։ 20 Աստուած Քանա-
նացիներուն միջնորդելը կը փոքրէ։

1 Եւ Տէրոջը հրեշտակը Գալգալէն Բոքիմ
եկաւ ու ըսաւ, Ձեզ Եգիպտոսէն հանեցի, և
ձեզ ան երկիրը բերի, որուն համար ձեր հայ-
րերուն երդում ըրեր էի. ու Ըսի որ Ձեզի
հետ ըրած ուխտս յաւիտեան պիտի չխափա-
2 նեմ։ Եւ Դուս երկրին բնակիչներուն հետ դաշնակցու-
թիւն մի ընէք, Սեղանոց անդամներուն փլցուցէք.
Բայց դուք իմ խօսքիս հնազանդութիւն չը-
3 րիք. Ինչո՞ւ համար ասանկ բան ըրիք։ Ես ալ
ըսի, Ձանձն ձեր առջևէն պիտի չվռնտեմ,
Հապա անոնք ձեզի թշնամի, ու Աստուծոյ ա-
տաձիներն ալ ձեզի հոգեպատ պիտի ըլլան։
4 Ու երբոր Տէրոջը հրեշտակը բոլոր Իսրայէլի
որդւոցը ան խօսքերը ըսաւ, ժողովուրդը
5 ձայնը վերցնելով լացաւ։ Եւ ան տեղին ա-
նունը Բոքիմ կոչեցին. ու հոն Տէրոջը զոհ
մատուցին։

6 Ու երբոր Յեսու ժողովուրդը արձակեց,
Իսրայէլի որդիքը ամէն մէկը իր կալուածքը
7 գնաց՝ երկիրը ժառանգելու համար։ Եւ ժո-
ղովուրդը Յեսուին բոլոր օրերուն մէջ, ու Յե-
սուէն ետքը աղ մնացողներ՝ և Իսրայէլի համար
Տէրոջը ըրած ամէն մեծ գործքերը տեսնող
ծերերուն բոլոր օրերուն մէջ Տէրոջը ծառա-
8 յութիւն ըրին։ Եւ Տէրոջը ծառան Յեսու
Նաւեան Տարիւը տասը տասնեան մեռաւ.
9 Ու զանիկա իր ժառանգութեանը սահմանին
մէջ Գաաս լեռանը հիւսիսային կողմը՝ Եփրե-
մի լեռը Թամնաթ-Հարէսին մէջը թաղեցին։
10 Եւ ան դարուն բոլոր մարդիկը իրենց հայ-
րերուն խառնուեցան. ու անոնցմէ ետքը մէկ
ուրիշ ազգ մը եկաւ, որ Տէրը ու Իսրայէլի
համար անոր ըրած գործքերը չճանչցան։
11 Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը աչքը չա-
12 րութիւն ըրին ու Բահաղիմի պաշտեցին. Եւ

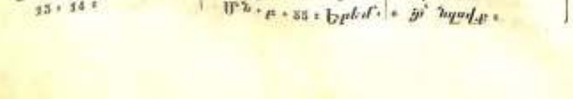

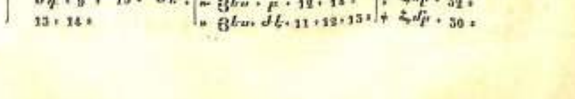

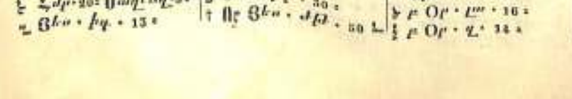

ԳԼ· Գ

1 Իսրայէլը փոթձելու համար պահուած ազգերը։ 6 Իսրայէլ ա-
նոնց հետ հաղորդակցութիւն ընելով՝ կռապաշտութիւն կ'ընէ։
9 Գոմնաթնիէլ դատաւորութիւնին ձեռքէն կ'ազատի գանոնք, 15
և Եհուտ։ Եգղոնեան, 31 ու Սամեգար փղշտացիներէն։

1 Եւ սոքա են ազգերը որոնք Տէրը թող-
տուաւ, որ անոնցմով Իսրայէլը այսինքն քա-
նանացւոց բոլոր պատերազմները ամէն չգիտ-
2 ցողները փորձէ· (Միայն սոր համար՝ որ Իս-
րայէլի որդւոցը սերունդը՝ մանաւանդ առա-
ջուց չգիտցողները պատերազմ սորվին ու դիա-
3 նան·) Փղշտացւոց հինգ նախարարութիւն-
ները, և բոլոր քանանացիները ու Սիդոնացի-
ները, Լիբանան լեռը բնակող Եւեացիները՝
Բաալհերմոն լեռնէն մինչև Եմաթի մուտքը։
4 Ազգացիով սիտն փորձէր Իսրայէլը որ դիտ-
նայ թէ արդեօք սիտն Տեառնէ՛ն Տէրոջը
պատուիրանքներուն, որոնք Մովսէսին ձեռ-
քովը անոնց հայրերուն հրամայեր էր։
5 Եւ Իսրայէլի որդիքը քանանացւոց, փի-
սացւոց, Ամորհացւոց, փերեզացւոց, Եւե-
6 ցւոց ու Յեբուսացւոց մէջը բնակեցան· Եւ
անոնց աղջիկները իրենց կնիկ առին, ու
իրենց աղջիկները ալ անոնց տղոցը տուին, և
7 անոնց աստուածները պաշտեցին։ Ու Իսրա-
յէլի որդիքը Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրին,
և իրենց Տէր Աստուածը մոռնալով Բաաղ-
8 զիմը ու Աստարովթը պաշտեցին։ Եւ Տէրո-
ջը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ,
ու զանոնք Միջագետքի Քուսարսաթեմի թա-
գաւորին ձեռքը մատնեց· և Իսրայէլի որ-
դիքը ութը տարի ծառայութիւն ըրին Քու-
սարսաթեմին։

9 Եւ աղաքը Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը ազաղա-
կեցին, ու Տէրը Իսրայէլի որդւոցը փրկիչ մը
հանեց, Քաղերին պզտիկ եղբօրը Կենազին
10 որդին Գոթոնիէլը, որ զանոնք ազատեց։ Եւ
Տէրոջը Հոգին անոր վրայ ըլլալով Իսրայէլի
մէջ դատաւորութիւն կ'ընէր· ու երբոր պա-
տերազմի ելաւ, Տէրը Միջագետքի Քուսար-
սաթեմի թագաւորը անոր ձեռքը տուաւ, և
անոր ձեռքը Քուսարսաթեմին զէմ զօրացաւ։
11 Ու երկիրը քառասուն տարի հանգստացաւ·
և Կենազեան Գոթոնիէլ մեռաւ։

12 Ու Իսրայէլի որդիքը նորէն Տէրոջը առջևը
չարութիւն ըրին· և Տէրոջը առջևը չարու-
թիւն ընելնուն համար Տէրը Մոաբի Եգղոն
13 թագաւորը Իսրայէլին դէմ ուժգնացուց· Եւ
անիկա Ամմոնի ու Ամաղեկի որդիքը իր քո-

a ԳԼ· բ· 21· 22։
բ ՑԵս· ժգ· 3·
գ ԳԼ· բ· 22։
դ Սապ· ձգ· 35·
ե Եվ· ԼԲ· 16· բ Օր· է· 3·
զ ԳԼ· բ· 11։
է ԳԼ· բ· 13։
ը Եվ· ԼԲ· 13· բ Օր·

ժգ· 21· ԳԼ· գ· 25։
թ Ամբ· գ· 7։
ժ ԳԼ· բ· 14։
ի Հմր· 15· ԳԼ· գ· 3· գ· 7· ժ· 10· ա թագ· ժբ· 10· Նվեհ· ԺԹ· 27· Սապ· իբ· 3· ձչ· 44· ձէ· 13, 19։

լ ԳԼ· բ· 16։
խ ԳԼ· ա· 13։
ծ Տես Թուա· իէ· 18· ԳԼ· գ· 34· ժա· 29· ժգ· 25· ժգ· 6· 19· ա թագ· ժա· 6· բ Մն· ԺԼ· 1։
կ ԳԼ· բ· 19։
հ ա թագ· ժբ· 9։

վը ժողվեց, և գնաց Իսրայէլը պարկաւ ու
14 Վերմաւենացւոց քաղաքին տիրեց։ Եւ Իսրա-
յէլի որդիքը Մոաբի Եգղոն թագաւորին
ստանուտութիւն տարի ծառայութիւն ըրին։
15 Ու Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը աղաղակե-
ցին, և Տէրը անոնց մէկ փրկիչ մը հանեց,
Բենիամինեան Գերայի որդին Աւոդը որ Ա-
հեղադձի էր· ու Իսրայէլի որդիքը անոր
ձեռքովը Մոաբի Եգղոն թագաւորին ընծայ
16 իրկեցին։ Եւ Աւոդ մէկ կանդնաչափ եր-
կայնութիւնը երկսայրի սուր մը շինեց իրեն,
ու զանիկա լսմէներուն տակէն իր աջ ազդրին
17 վրայ կապեց։ Եւ ընծան Մոաբի Եգղոն թա-
գաւորին տարաւ· (ու Եգղոն խիստ գէր մարդ
18 մըն էր·) Ու երբոր ընծան տուաւ լմընցուց,
19 ընծան կրող մարդիկը ետ իրկեց· Եւ ինքը
Գադգազայի մօտ եղած քարահանքէն ետ
դարձաւ ու ըսաւ, Ով թագաւոր, քեզի մէկ
ծածուկ խօսք մը ունիմ· և անիկա ըսաւ,
Լռութիւնկերդ· ու բոլոր անոր քովը եղողները
20 դուրս ելան։ Եւ Աւոդ անոր քովը մտաւ-
ցաւ, ու անիկա նստեր էր իրեն յատկացեալ
ամառնային վերնատունը մէջ· և Աւոդ ան-
21 որ ըսաւ, Քեզի Աստուծոյ կողմանէ մէկ խօսք մը
ունիմ· ու անիկա սեղանէն վրայէն ելաւ· Եւ
Աւոդ իր ձախ ձեռքը երկնցնելով սուրը
իր աջ ազդրին վրայէն քաշեց ու անոր փորը
22 խոթեց, Աֆիսէս որ երկաթին եռանէն կոթն
ալ ներս մնաւ· ու պիտուը երկաթը բռնեց,
անանկ որ սուրը անոր փորէն չկրցաւ հանել,
23 ու ապրը դուրս ելաւ։ Եւ Աւոդ սրահէն ելաւ
ու վերնատունը դռները անոր վրայէն գոցեց
24 ու կղպեց· Եւ ինքը ելաւ գնաց։ Ու անոր ծա-
ռաները գային նայեցան որ ահա վերնատունը
դռները կղպուած էին· ու ըսին, Անիկա ան-
պատճառ իր առանձնային սենեակին մէջը
25 Հարկաւորութեան գացած է։ Եւ անոնք
ամաչեցին մինչև որ ասիկան, բայց ահա վեր-
նատունը դռները չէր բանար· ու բանալին
առին բացին, և ահա իրենց տէրը գետնի
26 վրայ ինկած մեռած էր։ Ու քանի որ անոնք
կը տատամսէին Աւոդ փախաւ, և քարա-
հանքէն անցնելով ողջ ատոզ Սէիրա հասաւ։
27 Ու երբոր հասաւ՝ Եփրեմի լեռանը վրայ
հնչեցուց, և Իսրայէլի որդիքը անոր
հետ ան լեռնէն վար իջան, ու ինքը անոնց
28 առջևէն Երթ։ Եւ անոնց ըսաւ, Իմ հետևէս
եկէք, քանզի Տէրը ձեր թշնամիները՝ Մո-
վաբացիները ձեր ձեռքը տուաւ· ուստի անոր
հետևէն իջան, և Մովաբին ելքերը Յոր-

ե ԳԼ· ե· 14։
զ ԳԼ· ա· 16։
է ե Օր· իբ· 48։
ը Հմր· 9· Սապ· հը· 34։
թ ԳԼ· ի· 16։
ժ Եբր· ալ ձեռքը գացուած մարգ
Կամ թզաչափ

ի Ցես· գ· 20։
լ Կամ փռուած ժայռ ուներն
խ Կամ կեղեք·
ծ Տես Ամմո· գ· 15։
կ ա թագ· իգ· 4։
հ Եբր· ապէրը ծած-
կած է։
ձ Ցես· ժէ· 15· ԳԼ· ժբ· 5։

է· 24։ ժէ· 1։ ԺԹ· 1։
ղ ԳԼ· ի· 14· ձ· 34։ ա թագ· ժգ· 5։
ճ ԳԼ· է· 9· 15։ ա թագ· ժէ· 47։
ն Կամ Մոաբի երէքը երեքուստ
շ Ցես· բ· 7· ԳԼ· ժբ· 5։

դանատու անց.քերը բռնեցին, ու Թող չտուին
29 որ մարդ մը անցնի։ Եւ ան ժամանակը Մո-
վաբէն տասը հազարի չափ մարդ կատրեցին,
ըրածը ամէնն ալ յաղթանդամ ու զօրաւոր մար-
30 դիկ էին· և մէկը չկրցաւ փախչիլ։ Ու ան
օրը Մովաբ Իսրայէլի ձեռքին տակը նուա-
ճեցաւ· ու երկիրը ութսուն տարի հանգըս-
տացաւ։

31 Եւ անկէ ետև Անաթի որդին Սամեգար
եղաւ, ու եզնվարու խմանաւ մը փղշտացինե-
րէն վեց հարիւր մարդ կատրեց· ու ասիկա
ալ Իսրայէլը ազատեց։

ԳԼ· Դ

1 Դեբօրա ու Բարակ Բարքին ու Սիսարային ձեռքէն Իսրա-
յէլը կ'ազատեն։ 18 Յայէլ կը մեռցնէ Սիսարա զօրագլուխը։

1 Եւ Աւոդին մեռնելէն ետքը Իսրայէլի որ-
դիքը Տէրոջը առջևը նորէն չարութիւն ըրին·
2 Ու Տէրը Հասովրի զանազ քանանացւոց ձա-
բին թագաւորին ձեռքը, որ Հասորի մէջ կը
թագաւորէր· և անոր զօրագլուխը Սիսարա
էր, ու Հարոսեթ Ազգովմին մէջ կը բնակէր։
3 Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը աղաղակեցին·
քանզի անիկա ինը հարիւր երկաթեայ կառ-
քեր ունէր, ու անիկա քսան տարի Իսրա-
յէլի որդիքը սաստիկ նեղեց։

4 Եւ անանիա Դեբօրա մարգարէուհին՝
Դարիւօթի կնիկը Իսրայէլի մէջ դատաւորու-
5 թիւն կ'ընէր։ Ու անիկա Եփրեմի լեռանը
վրայ՝ Ռամայի ու Բեթէլի միջտեղը Դեբօ-
րայի արմաւենիին տակը կը բնակէր, և Իս-
րայէլի որդիքը դատաստանի համար անոր կ'ել-
6 լէին։ Ու Դեբօրա Աբինոամի որդին Բարակը կան-
չեց, ու անոր ըսաւ, Իսրայէլին Տէր Աստուա-
ծը Հրամայեց՝ ըսելով, Գնա՝ Թաբօր լե-
ռը երթալ, ու Նեփթաղիմի որդւոցմէ և Զա-
բուղոնի որդւոցմէ քու հետդ տասը հազար
7 մարդ առ· Ու ես Ցաբինի զօրագլուխը Սի-
սարան, և անոր կառքերը ու ջոյց բազմու-
թիւնը Կիսոն գետուն քովը, ու զանիկա քու ձեռքդ ալ-
8 ևզատին քովը, ու զանիկա քու ձեռքդ ալ-
րեմ։ Եւ Բարակ անոր ըսաւ, Թէ որ
9 դու իմ հետս երթաս, կ'երթամ. բայց թէ
կա ըսաւ, Անշուշտ ես քու հետդ պիտի երթամ, բայց քու երթալու ճամբուդ մէջ դուն
փառք մը չես առներ, քանզի Տէրը Սիսա-
րան մէկ կնկան մը ձեռքը պիտի մատնէ։ Ու
Դեբօրա եղաւ Բարակին հետը կադէս գնաց։

ա Հմր· 11։
բ ԳԼ· ե· 6· 8· ա թագ· ժգ· 19· 22։
գ ա թագ· ժէ· 47· 50։
դ ԳԼ· բ· 16։
ե ԳԼ· գ· 1· 3· Ես· ժ· 7· 17։ ժա· 4։

ա Հմր· գ· 1։
բ ԳԼ· բ· 19։
գ Ցես· ժա· 1· 10։ ժԲ· 36։
դ ա թագ· ժբ· 9։

Սապ· ձգ· 9։
ե Հմր· 15· 16։
զ ԳԼ· ա· 19։
է ԳԼ· ե· 8· Սապ· ձչ· 42։
ը Դն· լԲ· 8։
թ Ցես· ԺԲ· 37։

ժ Եբր· ժա· 32։
ի Ել· ժգ· 4։
լ ԳԼ· ե· 21· գ թագ· ԺԲ· 40· Սապ· ձգ· 9· 10։
խ ԳԼ· բ· 14։
ծ ԳԼ· ե· 18։

կ Եբր· կանչեց
հ Եբր· մարգ իր ոտքը
ձ Տես Ել· ժա· 8· գ թագ· ի· 10։
ղ Թագ· ի· 29։
ճ ԳԼ· ա· 16։
ն Հմր· 6։

ո Եբր· Ես· 32։
շ Ել· ժգ· 4։
չ ԳԼ· ե· 21· գ թագ· ԺԲ· 40· Սապ· ձգ· 9· 10։
պ ԳԼ· բ· 14։
ջ ԳԼ· ե· 18։

ռ Ես· ԽԲ· 3։ բ թագ· ե· 24։ Սապ· հը· 7։ Նա· ձբ· 12։
ս Սապ· ձգ· 9· 10։
վ Տես Ցես· ժ· 40։
տ ԳԼ· ե· 25։
ր ԳԼ· ե· 26։

կերը էր, ու ցիցը անոր ծառեւլիքին մէջէն էր։
23 Եւ Աատուած ան օրը քանանացւոց ՚Ք
րին թագաւորը Իաբայելի որդւոց առջեւը կո
24 րագլուխ բրաւ։ Ու քանանացւոց Յաբին թա
գաւորին դէմ Իաբայելի որդւոց ձեռքը օրէ
օր կը զօրանար, մինչեւ որ քանանացւոց Յա
բին թագաւորը բնաջինջ ըրին։

ԳԼ· Ե

1—31 Դեբովրային ու Բարակին երգը։

1 Եւ ան օրը ՚Դեբովրա ու Աբինոամի որդին
Բարակ երգեցին ու ըսին,
2 Իաբայէլի զօրավարացը առաջնորդելուն
ՙՀ- ժողովուրդին յօժարակամ անձնանուէր
ըլլալուն համար՝
Տէրը օրհնեցէք։
3 ՚Ով թագաւորներ, մտիկ ըրէք,
Ով նախարարներ, ականջ դրէք։
Ես Տէրոջը պիտի երգեմ,
Իսրայէլի Տէր Աատուծոյն ազգիս պիտի բամի։
4 Ով Տէր, ՚երբոր գուն Սէիրէն ելար,
Ու եդոմի դաշտէն չուեցիր,
՚Երկիրը շարժեցաւ, երկինքը ՚անձր տեզաց,
Ամպերն ալ ջուր կաթիեցուցին։
5 ՚Տէրոջը երեսէն լեռները հալեցան,
՚Իսրայէլի Տէր Աատուծոյն երեսէն Սինայ ալ
հալեցաւ։
6 ՚Ինամիի որդւոյն Սամեգարին օրերը՝
՚Յայէլին օրերը
՚Պիտի ճամբաները ՙանկոխ էին,՚
Ու ճանապարհորդները խոտորնակ ճամբաներ
կ՚երթային։
7 Իսրայէլի մէջ զօրավարներ չկային,
Ջնացին, մինչեւ որ ես Դեբովրա ելայ,
Մինչեւ որ ելայ Իսրայէլի մէջ մայր ըլլալու։
8 ՚Նոր աստուածներ ընտրեցին.
Ինամներն էրին դռներուն մէջ պատերազմ
եղաւ.
՚Արդեօք Իսրայէլի քառասուն հազար զէն
մէջէր
Սահան կամ նիզակ երեւցաւ։
9 Իմ սիրտս Իսրայէլի իշխաններուն վրայ է.
՚Ով ժողովուրդին անձնանուէր եղողները,
Տէրը օրհնեցէք։
10 ՚Ձերմակ էշերու վրայ հեծնողներ,
Դատաստանի տեղեր նստողներ,
Ու ճամբու վրայ պտրտողներ, ՚զրուցեցէք։
11 †Ազեղնաւորներուն ձայնէն ջուրերուն

ա Սագ· ժը· 47։
— ե Տէս Եր· ժէ· 1։ Սագ· ժը· վերնագիրը։
զ բ Մն· ժէ· 16։
է բ Օր· լը· 1· 3։ Սագ· բ· 10։
ը բՕր· լգ· 2։ Սագ· կը· 7։
ա բ Թագ· իբ· 8։ Սագ· կը· 8· Եր· կգ· 3։ Նմ· 3· 10։
բ բՕր· գ· 11։ Սագ· ղէ· 5։
գ Եր· ժԲ· 18։
դ ԳԼ· գ· 31։
ե ԳԼ· գ· 17։
զ Գե· իգ· 22։ բՄն· ժէ· 5։ Եր· լգ· 8։ Ոպ· ա· 4։ գ· 18։
է Եբր· պատկառան։
ը Եր· իթ· 23։
ա բ Օր· լը· 16։ ԳԼ· բ· 12, 17։
բ ա Թագ· ժգ· 10։ 22։ ԳԼ· գ· 3։
գ Նմր· 2։

ա ԳԼ· ժ· 4։ ժբ· 14։
բ Սագ· ՀՀ· 32։
գ Սագ· ՀՀ· 2։ Ձխ· 5։
դ Կամ սաստ բառիանոց նեղութեան։ Նաև Ժող· վրայ։
ե Թագ· ժբ· 7։
զ Սագ· Ձխ· 7։
է Սագ· ծէ· 8։
ը Սագ· կը· 18։
ա Սագ· խթ· 14։
բ ԳԼ· գ· 27։
գ ԳԼ· գ· 13։
դ Թագ· լբ· 59, 40։
ե ԳԼ· գ· 14։
զ Կամ հեզեզատեան։
է Թագ· լբ· 1։
ը Կամ Հաստեան մէջ պրինգի ձայնը
ա Տէս Ցէս· ժգ· 25, 31։
բ Ցէս· ժԹ· 29, 31։
գ ԳԼ· գ· 10։
դ ԳԼ· գ· 16։ Սագ· խգ· 12։ Տէս Հմր· 30։
ե Տէս Ցէս· ժ· 11։ Սագ· հէ· 17, 18։
զ ԳԼ· գ· 15։
է ԳԼ· գ· 7։

Կիսան Հեզեզատը զանոնք քշեց տարաւ։
Ով իմ անձս, ամէն զօրութիւնը կոխեցիր։
22 Ամատնները ձիերուն ամրակները
Ամառիկ վազելնուն համար կատր կատր եղան,
Զօրաւորներուն վազցնելովը։
23 Տէրոջը հրեշտակը ըսաւ, Մարոզը նզովեցէք,
Անոր բնակիչները ամառիկ նզովեցէք,
Քանզի ՚Տէրոջը օգնութեանը՝
Զօրաւոր Իշխանութեամբ դէմ Տէրոջը օգնութեան
նը ՚չեկան։
24 Կինեցւոյ Բաբերին կնիկը Ցայէլ
Կնիկներուն մէջը ամէն աւելի օրհնեալ ըլլայ.
՚Վրաններու մէջ Իսկ կնիկներէն
Աւելի օրհնեալ ըլլայ։
25 ՙՄխրբ Ջուր ուզեց. կաթ տուաւ,
Իշխանաց ամանովը կագի մատուց։
26 ՚Ինիկա իր ձեռքը ցիցին՝
Ու իր աջ ձեռքը հիւսան ուռնին երկընցուց,
Եւ Սիսարային գարնելով գլուխը ճեղքեց.
Ու շեշտ անոր ծամերկիքը մխելով խոցեց։
27 Ինիկա ծռեցաւ, ցցեցաւ առքերուն մէջը կո
կաւ փռուեցաւ,
Առքերուն մէջը ծռեցաւ կոկաւ.
Ուր որ ծռեցաւ, հոն մեռած կոկաւ։
28 Սիսարային մօրը պատուհանէն նայեցաւ,
Ու վանդակին հետէն ազդագրեց.
Ինչո՞ւ համար անոր կառքը կ՚ուշանայ գալու,
Ի՞նչու անոր կառքերուն քայլերը ետ կը
մնան։
29 Անոր խելառատն սիրկիներէն անոր պատասխան
տուին,
Ինքն ալ իր խօսքերուն պատասխանը իրեն
կու տար,
30 ՚Միշտ ան անոնք առած գտան,
Ջոխիս բամծնելու վրայ են.
Ամէն կարճիկ համար մէկ կամ երկու աղ
ջիկ,
Իսկ Սիսարային համար գոյնզգոյն առած մը,
Գոյնզգոյն նկարագործ առած մը,
Երկու կողմը բանուած ու գոյնզգոյն վզնոց
ներ առած ՚առջի պէտ ըլլան։
31 ՚Ով Տէր, քու բոլոր թշնամիներդ
Այսպէս կորսուին.
Իսկ զՆինիկա սիրողները
՚Իր ջօրեվրայքը ելլող Արեւուն պէս ըլլան։
Ու երկիրը քառասուն տարի հանգստացաւ։

ԳԼ· Զ

1 Իսրայէլացիք Տէրոջը դէմ չարագործեցան։ Մադիանացիներէն կը
նեղուին։ 8 Մարգարէ մը զանոնք կը յանդիմանէ։ 11 Հրե-

բ Ելք· ժգ· 47։
գ Ելք· ժ· 17։ իմ· 28։ Լմ· գ· 5։
դ ԳԼ· գ· 17։
ե Գատ· ա· 28։
զ ԳԼ· գ· 19։
է ԳԼ· գ· 21։
ը Եր· ժէ· 9։
ա Սագ· ձգ· 9, 10։
բ Սագ· ժԹ· 5։
գ բ Թագ· իգ· 4։
դ ԳԼ· բ· 19։
ե Ամբ· գ· 7։
զ ա Թագ· ժգ· 6։ Եբր· ժա· 38։
է ԳԼ· գ· 13։
ը Ծն· իթ· 1։ ԳԼ· է· 12։ Լ· 10։ գ

բչաստի մը Գեդէոն կը խրախուսէ խոյտեղը ապատելու համար։
17 Գեդէոնին զոհը կուգիալ կը ապաւի։ 25 Գեդէոն Բահա
լին սեղանը կը փլուցնէ, ու իր չհետած սեղանին վրայ ազա
հեղ կը մատուցանէ։ 28 Յովաս իր որդին կը պաշտպանէ։ Ե
ղանիկա Ցէրսթատ կ՚անուանուի։ 33 Գեդէոնին զէրքը։ 36
Գեդէոնին տրուած նշանները։

1 Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը առջեւը չարու
թիւն ըրին, ու Տէրը զանոնք եօթը տարի
2 ՚Մադիանացւոց ձեռքը մատնեց։ Եւ Մա
դիանացւոց ձեռքը Իսրայէլի վրայ ուժովցաւ. -- Իսրայէլի որդիքը Մադիանացւոց
պատճառաւ իրենց համար ՚լեռներու մէջ
խառնջաղեր, քարայրներ և պատնէշներ չինե
3 ցին։ Ու երբոր Իսրայէլացիք սերմ կը ցանէին,
Մադիանացիք անոնց վրայ կ՚ելլէին. և ՚Ամա
ղեկացիք Ժու արեւելքի բնակիչներն ալ կ՚ել
4 լէին. Եւ անոնց դէմ բանակ կազմելով ՚դեռ
նին բերքը կ՚աւերէին մինչեւ Գազա, ու Իս
րայէլին ապրուստ մը չէին թողուր, ոչ ոչ
5 խաթ, ոչ արջառ և ոչ էշ. Քանզի անոնք ի
րենց հօտերովը ու վրանները կ՚ելլէին, և
Հնդաթախի պէս բազմութեամբ կու գային. Թէ
անոնք և թէ անոնց ուղտերը չէին համրուեր.
ու Իսրայէլ երկիրը կու գային զանիկա աւերե
6 լու համար։ Եւ Իսրայէլ Մադիանացւոց պատ
ճառաւ չատ աղքատացաւ. ու Իսրայէլի որ
դիքը ՚Տէրոջը ազաղակեցին։
7 Ու երբոր Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը ազա
8 ղակեցին Մադիանացւոց պատճառաւ, Տէրը
Իսրայէլի որդւոյը մէկ մարգարէ մը խրկեց.
ու անոնք ըսաւ անոնց, Իսրայէլին Տէր Ա
տուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ես ձեզ եգիպտացին
հանեցի, ու ձեզ ծառայութեան տունէն դուրս
9 բերի, Ես ձեզ եգիպտացւոց ձեռքէն, ու բո
լոր ձեզի նեղութիւն տուողներուն ձեռքէն
ազատեցի, և ՚զանոնք ձեր առջեւէն վռնդե
10 ցի, ու ձեզի անոնց երկիրը տուի. Ու ձեզի
ըսի, Ես եմ ձեր Եհովայ Աատուածը. ՚մի վախ
նաք Ամորհացւոց աստուածներէն, որոնց երկ
րին մէջ կը բնակիք. բայց դուք իմ խօսքս
մտիկ չըրիք։
11 Եւ Տէրոջը հրեշտակը եկաւ, ու ՚Աբիեզե
րեան Յովասին ելեւկիին տակը նստաւ, որ
Եփրայի մէջ էր. ու անոր որդին Գեդէօն
հնձանին մէջ ցորեն կը ծեծէր՝ Մադիանա
12 ցւոց երեսէն փախցնելու համար։ Եւ ՚Տէ
րոջը հրեշտակը անոր երեւցաւ, ու ըսաւ, Ով
13 զօրաւոր կարիճ, Տէրը ՚քու հետդ է։ Եւ
Գեդէօն անոր ըսաւ, Ո՜հ, Տէր իմ, թէ որ Տէ
րը մեր հետն է, ինչո՞ւ համար ասոնք բո
ները մեր գլուխը եկաւ. և ո՞ւր են անոր
ամէն հրաշքները, զորոնք մեր Հայրերը մեզի

ա Թագ· գ· 30։ Յոս· ա· 3։
բ Գե· իզ· 16։ բ Օր· իբ· 30· 33· 51։ Մխ· գ· 15։
գ ԳԼ· է· 12։
դ Ցէս· ժէ· 2։
ե Եբր· ժա· 32։
զ Լե· 15։
է Սագ· խգ· 2· 3։
ը գ Թագ· ժէ· 35· 37, 38։ Եբէմ· ժ·
2։
ա Ցէս· ժէ· 2։
բ Եբր· ժա· 32։
գ ԳԼ· ժգ· 3։ Գաւիթ· ա· 11· 28։
դ Ցէս· ա· 5։
ե Սագ· ՀՀ· 49։ Նա· ձխ· 1· խգ· 15։
զ Սագ· խգ· 1։

ևս պատմեցին Եհովային։ 25 Եվ Եհովա երևաց Սողոմոնին գիշերով եւ ասաց նրան. «Ես լսեցի քո աղօթքը եւ ընտրեցի այս տեղը ինձ համար որպէս զոհարանի տուն։ 26 Եթէ ես փակեմ երկինքը եւ անձրեւ չլինի, կամ պատուիրեմ մարախին, որ ուտի երկիրը, կամ ժանտախտ ուղարկեմ իմ ժողովրդի մէջ, 27 եւ իմ ժողովուրդը, որ կոչուած է իմ անունով, ապաշխարութեան գայ եւ աղօթի ու ինձ փնտրի եւ իր չար ճանապարհներից դառնայ, ես էլ կը լսեմ երկնքից եւ կը ներեմ նրանց մեղքերը եւ կը բժշկեմ նրանց երկիրը։ 28 Հիմա իմ աչքերը բաց կը լինեն եւ ականջներս ուշադիր կը լսեն այն աղօթքը, որ կը կատարուի այս տեղում։ 29 Հիմա ընտրեցի եւ սրբացրի այս տունը, որ իմ անունը մնայ այնտեղ յաւիտեան։ Իմ աչքերն ու սիրտը միշտ այնտեղ կը լինեն։ 30 Եւ դու, եթէ քո հայրը Դաւիթը քայլէր իմ առջեւ ճշմարտութեամբ եւ ուղիղ սրտով, ինչպէս որ ես քեզ պատուիրեցի, եւ իմ հրամանները եւ դատաստանները կատարէիր, 31 ես քո թագաւորութիւնը կը հաստատէի Իսրայէլի վրայ յաւիտեան, ինչպէս որ խոստացայ քո հայր Դաւթին եւ ասացի, որ քո զաւակներից մէկը միշտ Իսրայէլի վրայ կը թագաւորի։ 32 Բայց եթէ դուք ինձնից հեռանաք եւ իմ պատուիրանները եւ հրամանները, որ տուել եմ ձեզ, չկատարէք, եւ գնաք ուրիշ աստուածների ետեւից եւ պաշտէք նրանց եւ երկրպագէք նրանց, 33 ես Իսրայէլին կը վտարեմ այն երկրից, որ տուել եմ նրանց, եւ այս տունը, որ սրբացրի իմ անունի համար, կը մերժեմ իմ աչքերի առջեւից եւ կը դարձնեմ ամէն ազգերի մէջ առակ եւ ծաղր։ 34 Եւ այս տունը, որ այսքան փառաւոր էր, ամէն անցորդ կը զարհուրի եւ կը հարցնի. "Ինչո՞ւ Եհովան այսպիսի աղէտ բերեց այս երկրի եւ այս տան վրայ"։ 35 Եւ մարդիկ կը պատասխանեն. "Որովհետեւ նրանք լքեցին իրենց Եհովայ Աստծուն, որ դուրս հանեց նրանց Եգիպտոսից, եւ ընդունեցին ուրիշ աստուածներ, երկրպագեցին նրանց եւ պաշտեցին նրանց, ուստի Եհովան այս բոլոր աղէտները բերեց նրանց վրայ"։

36 Եւ պատահեցաւ որ Սողոմոն աւարտեց Եհովայ տունը եւ արքայական պալատը եւ ամէն ինչ, որ ցանկացել էր անել։ 2 Եհովան երկրորդ անգամ երեւաց Սողոմոնին, ինչպէս որ Գաբաւոնում էր երեւացել նրան։ 3 Եհովան ասաց նրան. «Ես լսեցի քո աղօթքը եւ խնդիրքը, որ արեցիր իմ առջեւ։ Ես սրբացրի այս տունը, որ շինեցիր, որպէսզի իմ անունը յաւիտեան մնայ այնտեղ։ Իմ աչքերն ու սիրտը միշտ այնտեղ կը լինեն։ 4 Եւ դու, եթէ քո հայրը Դաւիթը քայլէր իմ առջեւ ճշմարտութեամբ եւ ուղիղ սրտով, ինչպէս որ ես քեզ պատուիրեցի, եւ իմ հրամանները եւ դատաստանները կատարէիր, 5 ես Իսրայէլի վրայ թագաւորութիւնդ կը հաստատէի յաւիտեան, ինչպէս որ խոստացայ քո հայր Դաւթին եւ ասացի, որ քո զաւակներից մէկը միշտ Իսրայէլի վրայ կը թագաւորի։ 6 Բայց եթէ դուք ինձնից հեռանաք եւ իմ պատուիրանները եւ հրամանները, որ տուել եմ ձեզ, չկատարէք, եւ գնաք ուրիշ աստուածների ետեւից եւ պաշտէք նրանց եւ երկրպագէք նրանց, 7 ես Իսրայէլին կը վտարեմ այն երկրից, որ տուել եմ նրանց, եւ այս տունը, որ սրբացրի իմ անունի համար, կը մերժեմ իմ աչքերի առջեւից եւ կը դարձնեմ ամէն ազգերի մէջ առակ եւ ծաղր։ 8 Եւ թէեւ այս տունը այսքան փառաւոր է, բայց ամէն անցորդ կը զարհուրի եւ կը հարցնի. "Ինչո՞ւ Եհովան այսպիսի աղէտ բերեց այս երկրի եւ այս տան վրայ"։ 9 Եւ նրան պատասխան կը տրուի. "Որովհետեւ նրանք լքեցին Եհովայ Աստծուն, որ դուրս հանեց նրանց Եգիպտոսից, եւ ընդունեցին ուրիշ աստուածներ, երկրպագեցին նրանց եւ պաշտեցին նրանց, ուստի Եհովան այս բոլոր աղէտները բերեց նրանց վրայ"։

10 Քսան տարի անց, երբ Սողոմոն շինել էր Եհովայ տունը եւ իր տունը, 11 Սողոմոն Քրովբայ քաղաքները տուեց Հիրամ Տիրոսի թագաւորին, որովհետեւ Հիրամը Սողոմոնին էր տուել եղեւնափայտ եւ նոճափայտ եւ ոսկի՝ ինչքան որ ցանկացել էր։ 12 Հիրամ Տիրոսից եկաւ Քրովբայ քաղաքները տեսնելու, որ Սողոմոնը նրան էր տուել, բայց նրանք չհաճեցրին նրան։ 13 Եւ նա ասաց. «Ի՞նչ քաղաքներ են սրանք, որ տուել ես ինձ, եղբա՛յր իմ»։ Եւ նա անուանեց նրանց Քաբուլի երկիր՝ մինչեւ այսօր։ 14 Եւ Հիրամը ոսկի ուղարկեց թագաւորին՝ հարիւր քսան տաղանդ։

15 Ահա թէ ինչ պատճառով Սողոմոն հարկ դրեց ամբողջ Իսրայէլի վրայ։ Սողոմոնը շինեց Եհովայ տունը, իր տունը, Միլոն, Երուսաղէմի պարիսպը, Հասոր, Մեգիդդօ եւ Գազեր։ 16 Եգիպտոսի փարաւոնը գնացել էր եւ գրաւել էր Գազերը, հրկիզել էր այն եւ սպանել էր քանանացի բնակիչներին, որոնք ապրում էին քաղաքում։ Նա տուել էր այն իր դստեր՝ Սողոմոնի կնոջ, օժիտ։ 17 Սողոմոնը շինեց Գազերը եւ Բեթ-Քորոնը՝ ներքեւինը, 18 Բահաղաթը եւ Թադմորը անապատում, 19 եւ բոլոր պահեստանոցները, որ ունէր Սողոմոնը, եւ կառքերի քաղաքները, եւ ձիաւորների քաղաքները, եւ ինչ որ ցանկացել էր Սողոմոնը շինել Երուսաղէմում, Լիբանանում եւ իր տիրապետութեան ամբողջ երկրում։ 20 Իսրայէլի որդիներից չէին ոչնչացրել ամորհացիներին, քետացիներին, փերեզացիներին, եւուսացիներին եւ յեբուսացիներին, 21 այլ նրանց սերունդներից, որ մնացել էին երկրում, որոնց Իսրայէլի որդիները չէին կարողացել ոչնչացնել, Սողոմոնը ստրկական աշխատանքի էր տանում մինչեւ այսօր։ 22 Բայց Իսրայէլի որդիներից Սողոմոնը ոչ մէկին ստրուկ չդարձրեց, որովհետեւ նրանք զինուորներ էին, նրա ծառաները, իշխանները, հրամանատարները, կառքերի եւ ձիաւորների հրամանատարները։ 23 Սրանք էին Սողոմոնի գլխաւոր պաշտօնեաները, որոնք հսկում էին գործերի վրայ, հինգ հարիւր յիսուն հոգի, որոնք ղեկավարում էին ժողովրդին, որ գործ էր անում։ 24 Փարաւոնի դուստրը Դաւթի քաղաքից տեղափոխուեց իր տունը, որ Սողոմոնը շինել էր նրա համար։ Այդ ժամանակ նա շինեց Միլոն։ 25 Տարին երեք անգամ Սողոմոնը զոհեր էր մատուցում Եհովայ սեղանի վրայ, որ շինել էր Եհովայ առջեւ, եւ խունկ էր ծխում նրա հետ, որ կանգնած էր Եհովայ առջեւ։ Այսպէս նա աւարտեց տունը։ 26 Եւ Սողոմոն Իսրայէլի թագաւորը հարստացաւ եւ մեծացաւ հարստութեամբ եւ իմաստութեամբ։ 27 Եւ Սողոմոնի մօտ եկան Սաբայի թագուհին եւ Սողոմոնի ծառաները։ 28 Եւ Սողոմոնը ձիեր էր ունենում Եգիպտոսից եւ Կիլիկիայից։ Թագաւորի առեւտրականները Կիլիկիայից գնում էին եւ բերում։ 29 Եգիպտոսից մի կառք էր գալիս եւ գնում էր վեց հարիւր արծաթ դրամով, եւ մի ձի՝ հարիւր յիսուն դրամով։ Նոյն կերպ էին գնում եւ հիթացիների եւ ասորիների բոլոր թագաւորները։

1 Եւ Սողոմոն սկսեց շինել Եհովայ տունը եւ իր տունը։ 2 Եւ Սողոմոնը հաշուեց եօթանասուն հազար բեռնակիր եւ ութսուն հազար քարհատ լեռներում, եւ երեք հազար վեց հարիւր հոգի՝ նրանց վերակացուներ։ 3 Եւ Սողոմոնը Տիրոսի թագաւոր Հիրամի մօտ ուղարկեց եւ ասաց. «Ինչպէս որ արեցիր հօրս՝ Դաւթին, եւ ուղարկեցիր նրան եղեւնափայտ, որպէսզի շինէր իր համար տուն, որտեղ որ ապրում էր, նոյնպէս արա նաեւ ինձ համար։ 4 Ահա ես շինում եմ Եհովայ տունը, որ նուիրեմ նրան, որպէսզի նրա առջեւ խունկ ծխեմ, եւ որ միշտ հացը դրուի նրա առջեւ, եւ ամէն առաւօտ, երեկոյ, շաբաթ օրերին, նորալուսնի եւ մեր Եհովայ Աստծու տօնախմբութեան օրերին, որ սահմանուած է Իսրայէլի համար յաւիտեան։ 5 Եւ տունը, որ շինում եմ, մեծ կը լինի, որովհետեւ մեր Աստուածը մեծ է բոլոր աստուածներից։ 6 Բայց ո՞վ կարող է նրան տուն շինել, որովհետեւ երկինքը եւ երկնքի երկինքը չեն կարող նրան տեղ տալ։ Ես ո՞վ եմ, որ նրա համար տուն շինեմ, եթէ ոչ միայն նրա առջեւ խունկ ծխելու համար։ 7 Ուղարկիր ինձ մի այնպիսի մարդ, որ գիտնայ աշխատել ոսկու, արծաթի, պղնձի, երկաթի, ծիրանի, կարմիր եւ կապոյտ գործուածքների վրայ, եւ որ գիտնայ փորագրել, որպէսզի նա Երուսաղէմում եւ Հրէաստանում իմ հետ աշխատի, որոնց նախապատրաստել է իմ հայր Դաւիթը։ 8 Ինձ համար ուղարկիր նաեւ Լիբանանից եղեւնափայտ, նոճափայտ եւ ոսկեհուռ ծառեր, որովհետեւ գիտեմ, որ քո ծառաները գիտեն ծառ կտրել Լիբանանում։ Եւ ահա իմ ծառաները քո ծառաների հետ կը լինեն, 9 որպէսզի ինձ համար պատրաստեն շատ փայտ, որովհետեւ տունը, որ շինելու եմ, մեծ եւ հրաշալի կը լինի։ 10 Եւ ահա քո ծառաներին, որոնք կը կտրեն ծառերը, ես կը տամ քսան հազար չափ ցորեն, քսան հազար չափ գարի, քսան հազար բաթ գինի եւ քսան հազար բաթ ձէթ»։

11 Եւ Տիրոսի թագաւոր Հիրամը գրով պատասխանեց Սողոմոնին. «Որովհետեւ Եհովան սիրում է իր ժողովրդին, նա քեզ թագաւոր է դարձրել նրանց վրայ»։ 12 Եւ Հիրամը շարունակեց. «Օրհնեալ է Եհովա Աստուածը Իսրայէլի, որ երկինքն ու երկիրը ստեղծեց, որովհետեւ նա Դաւիթ թագաւորին տուեց իմաստուն որդի, որ ունի խելք եւ հասկացողութիւն, որ տունը շինի Եհովայ համար եւ իր համար տուն շինի։ 13 Եւ հիմա ես ուղարկում եմ իմաստուն մարդ, որ ունի ամէն ինչ, որ անհրաժեշտ է, Հիրամ-Աբի անունով, 14 որ Դանի դուստրերից մէկի որդին է, եւ հայրը Տիրոսի մարդ է եղել։ Նա գիտի աշխատել ոսկու, արծաթի, պղնձի, երկաթի, քարի եւ փայտի, ծիրանի, կապոյտ եւ կարմիր գործուածքների վրայ, եւ գիտի փորագրել ամէն տեսակ փորագրութիւններ եւ կարողանում է կատարել ամէն տեսակ առաջադրանքներ։ Նա կաշխատի քո վարպետների եւ քո տէր Դաւթի, քո հօր վարպետների հետ։ 15 Հիմա ուղարկիր ինձ ցորեն, գարի, ձէթ եւ գինի, որ խոստացել ես քո տէրը, 16 եւ մենք կը կտրենք Լիբանանի ծառերը, որքան որ պէտք լինի, եւ կը բերենք քեզ համար Յոպպէ, եւ դու կը տանես Երուսաղէմ»։

17 Սողոմոնը հաշուեց Իսրայէլի երկրում ապրող բոլոր օտարականները, որոնց հայրը Դաւիթն էր հաշուել, եւ նրանք եղան հարիւր հիսուն հազար վեց հազար երեք հարիւր հոգի։ 18 Եւ նրանցից եօթանասուն հազարը բեռնակիր էին, ութսուն հազարը՝ քարհատ լեռներում, եւ երեք հազար վեց հարիւրը՝ վերակացուներ, որ ստիպում էին ժողովրդին աշխատել։

2 Եւ Սողոմոն որոշեց շինել Եհովայ անունի համար տուն եւ իր համար տուն։ 2 Եւ նա հաշուեց եօթանասուն հազար բեռնակիր եւ ութսուն հազար քարհատ լեռներում, եւ երեք հազար վեց հարիւր հոգի՝ նրանց վերակացուներ։ 3 Եւ Սողոմոնը Տիրոսի թագաւոր Հիրամի մօտ ուղարկեց եւ ասաց. «Ինչպէս որ արեցիր հօրս՝ Դաւթին, եւ ուղարկեցիր նրան եղեւնափայտ, որպէսզի շինէր իր համար տուն, որտեղ որ ապրում էր, նոյնպէս արա նաեւ ինձ համար։ 4 Ահա ես շինում եմ Եհովայ տունը, որ նուիրեմ նրան, որպէսզի նրա առջեւ խունկ ծխեմ, եւ որ միշտ հացը դրուի նրա առջեւ, եւ ամէն առաւօտ, երեկոյ, շաբաթ օրերին, նորալուսնի եւ մեր Եհովայ Աստծու տօնախմբութեան օրերին, որ սահմանուած է Իսրայէլի համար յաւիտեան։ 5 Եւ տունը, որ շինում եմ, մեծ կը լինի, որովհետեւ մեր Աստուածը մեծ է բոլոր աստուածներից։ 6 Բայց ո՞վ կարող է նրան տուն շինել, որովհետեւ երկինքը եւ երկնքի երկինքը չեն կարող նրան տեղ տալ։ Ես ո՞վ եմ, որ նրա համար տուն շինեմ, եթէ ոչ միայն նրա առջեւ խունկ ծխելու համար։ 7 Ուղարկիր ինձ մի այնպիսի մարդ, որ գիտնայ աշխատել ոսկու, արծաթի, պղնձի, երկաթի, ծիրանի, կարմիր եւ կապոյտ գործուածքների վրայ, եւ որ գիտնայ փորագրել, որպէսզի նա Երուսաղէմում եւ Հրէաստանում իմ հետ աշխատի, որոնց նախապատրաստել է իմ հայր Դաւիթը։ 8 Ինձ համար ուղարկիր նաեւ Լիբանանից եղեւնափայտ, նոճափայտ եւ ոսկեհուռ ծառեր, որովհետեւ գիտեմ, որ քո ծառաները գիտեն ծառ կտրել Լիբանանում։ Եւ ահա իմ ծառաները քո ծառաների հետ կը լինեն, 9 որպէսզի ինձ համար պատրաստեն շատ փայտ, որովհետեւ տունը, որ շինելու եմ, մեծ եւ հրաշալի կը լինի։ 10 Եւ ահա քո ծառաներին, որոնք կը կտրեն ծառերը, ես կը տամ քսան հազար չափ ցորեն, քսան հազար չափ գարի, քսան հազար բաթ գինի եւ քսան հազար բաթ ձէթ»։

11 Եւ Տիրոսի թագաւոր Հիրամը գրով պատասխանեց Սողոմոնին. «Որովհետեւ Եհովան սիրում է իր ժողովրդին, նա քեզ թագաւոր է դարձրել նրանց վրայ»։ 12 Եւ Հիրամը շարունակեց. «Օրհնեալ է Եհովա Աստուածը Իսրայէլի, որ երկինքն ու երկիրը ստեղծեց, որովհետեւ նա Դաւիթ թագաւորին տուեց իմաստուն որդի, որ ունի խելք եւ հասկացողութիւն, որ տունը շինի Եհովայ համար եւ իր համար տուն շինի։ 13 Եւ հիմա ես ուղարկում եմ իմաստուն մարդ, որ ունի ամէն ինչ, որ անհրաժեշտ է, Հիրամ-Աբի անունով, 14 որ Դանի դուստրերից մէկի որդին է, եւ հայրը Տիրոսի մարդ է եղել։ Նա գիտի աշխատել ոսկու, արծաթի, պղնձի, երկաթի, քարի եւ փայտի, ծիրանի, կապոյտ եւ կարմիր գործուածքների վրայ, եւ գիտի փորագրել ամէն տեսակ փորագրութիւններ եւ կարողանում է կատարել ամէն տեսակ առաջադրանքներ։ Նա կաշխատի քո վարպետների եւ քո տէր Դաւթի, քո հօր վարպետների հետ։ 15 Հիմա ուղարկիր ինձ ցորեն, գարի, ձէթ եւ գինի, որ խոստացել ես քո տէրը, 16 եւ մենք կը կտրենք Լիբանանի ծառերը, որքան որ պէտք լինի, եւ կը բերենք քեզ համար Յոպպէ, եւ դու կը տանես Երուսաղէմ»։

17 Սողոմոնը հաշուեց Իսրայէլի երկրում ապրող բոլոր օտարականները, որոնց հայրը Դաւիթն էր հաշուել, եւ նրանք եղան հարիւր հիսուն հազար վեց հազար երեք հարիւր հոգի։ 18 Եւ նրանցից եօթանասուն հազարը բեռնակիր էին, ութսուն հազարը՝ քարհատ լեռներում, եւ երեք հազար վեց հարիւրը՝ վերակացուներ, որ ստիպում էին ժողովրդին աշխատել։

9 Եւ նրան Իրոդիոն Սողոմոն ասեց. «Մի՛ թող տաճարի շինութիւնը, վեց կանգուն երկարութեամբ, վեց կանգուն լայնութեամբ եւ երեք կանգուն բարձրութեամբ, եւ նրա վրայ եղած ծաղկաձեւ զարդերը, եւ ամբողջ պատերի շուրջը եղած քանդակները, եւ ներքին սենեակի դռները, եւ տաճարի դռները, 10 ամբողջ տունը, ամբողջ իմ տունը, եւ ամբողջ զոհասեղանը, որ կայ ներքին սենեակի առջեւ։ 11 Եւ Եհովայ խօսքը եղաւ Սողոմոնին. 12 «Ինչ վերաբերում է այս տանը, որ շինում ես, եթէ իմ օրէնքներով գնաս, իմ դատաստանները կատարես, եւ պահես իմ բոլոր պատուիրանները, որպէսզի դրանցով գնաս, ես քո հետ կը կատարեմ իմ խոստումը, որ տուի քո հօր՝ Դաւթին։ 13 Եւ Իսրայէլի որդիների մէջ կը բնակեցնեմ իմ ժողովրդին՝ Իսրայէլին, եւ չեմ լքի իմ ժողովրդին՝ Իսրայէլին»։

14 Եւ շինեց Սողոմոնը տունը եւ աւարտեց այն։ 15 Եւ տան ներսի պատերը շինեց եղեւնափայտի տախտակներով։ Տան յատակից մինչեւ առաստաղի պատերը նա ներսից պատեց փայտով, եւ տան յատակը պատեց եղեւնափայտով։ 16 Եւ Սողոմոնը շինեց քսան կանգուն՝ տան ետեւի կողմում, յատակից մինչեւ առաստաղի պատերը նա շինեց եղեւնափայտի տախտակներով։ Նա շինեց նրան ներսից՝ որպէս սրբարան, որպէս Սրբոց Սրբութիւն։ 17 Եւ տունը, այսինքն՝ ներքին սենեակի առջեւ եղած սրահը, քառասուն կանգուն էր։ 18 Տան ներսի կողմը եղեւնափայտ էր, փորագրուած էր դդմենիներով եւ ծաղկաձեւ զարդերով։ Ամէն ինչ եղեւնափայտ էր, քարեր չէին երեւում։ 19 Եւ պատրաստեց սրբարանը տան ներսում, որպէսզի այնտեղ դնի Եհովայ ուխտի տապանակը։ 20 Սրբարանի երկարութիւնը քսան կանգուն էր, լայնութիւնը՝ քսան կանգուն, եւ բարձրութիւնը՝ քսան կանգուն։ Նա պատեց այն մաքուր ոսկով, եւ զոհասեղանը պատեց եղեւնափայտով։ 21 Սողոմոնը պատեց տունը ներսից մաքուր ոսկով, եւ շղթաներ անցրեց սրբարանի առջեւ, որը պատած էր ոսկով։ 22 Ամբողջ տունը պատեց ոսկով, մինչեւ տունն ամբողջովին աւարտեց։ Նաեւ ամբողջ զոհասեղանը, որ կար սրբարանի առջեւ, պատեց ոսկով։

23 Եւ սրբարանում շինեց երկու քերովբէ՝ եղեւնափայտից, որոնցից իւրաքանչիւրը տասը կանգուն էր։ 24 Մի քերովբէի մի թեւը հինգ կանգուն էր, եւ միւս թեւը՝ հինգ կանգուն։ Տասը կանգուն էր մի թեւի ծայրից մինչեւ միւս թեւի ծայրը։ 25 Եւ միւս քերովբէն տասը կանգուն էր։ Երկու քերովբէների չափը եւ ձեւը նոյնն էր։ 26 Մի քերովբէի բարձրութիւնը տասը կանգուն էր, եւ միւս քերովբէն նոյնպէս։ 27 Եւ նա դրեց քերովբէներին տան ներսի մասում։ Քերովբէների թեւերը տարածուած էին, եւ մի քերովբէի թեւը դիպչում էր մի պատին, եւ միւս քերովբէի թեւը դիպչում էր միւս պատին, եւ նրանց թեւերը դիպչում էին իրար տան մէջտեղում։ 28 Եւ քերովբէները ոսկով պատեց։ 29 Եւ տան բոլոր պատերի վրայ շուրջանակի փորագրեց քերովբէներ, արմաւենիներ եւ ծաղկաձեւ զարդեր, ներսի եւ դրսի սենեակներում։ 30 Եւ տան յատակը պատեց ոսկով՝ ներսի եւ դրսի սենեակներում։

31 Եւ սրբարանի մուտքի համար շինեց եղեւնափայտից դռներ։ Դռան շրջանակը եւ սեմերը հինգ կողմանի էին։ 32 Եղեւնափայտից դռների վրայ փորագրեց քերովբէներ, արմաւենիներ եւ ծաղկաձեւ զարդեր, եւ պատեց ոսկով։ Ոսկին տարածեց քերովբէների եւ արմաւենիների վրայ։ 33 Նոյն կերպ շինեց եղեւնափայտից դռներ՝ տաճարի մուտքի համար, չորս կողմանի սեմերով։ 34 Երկու եղեւնափայտից դռներ էին, եւ դռների երկու թեւերը պտտուող էին։ 35 Եւ փորագրեց քերովբէներ, արմաւենիներ եւ ծաղկաձեւ զարդեր, եւ պատեց ոսկով, որը տարածեց փորագրութիւնների վրայ։ 36 Եւ շինեց ներքին բակի պատը՝ երեք շարք քարերից եւ մի շարք եղեւնափայտի գերաններից։

37 Չորրորդ տարում, Զիւ ամսում, հիմնադրուեց Եհովայ տունը։ 38 Եւ տասնմէկերորդ տարում, Բուլ ամսում, որ ութերորդ ամիսն է, աւարտուեց տունը իր բոլոր մասերով եւ ամբողջ կազմով։ Եւ նա եօթ տարի շինեց այն։

7 Սակայն Սողոմոնը տասներեք տարի շինեց իր տունը, եւ աւարտեց իր ամբողջ տունը։ 2 Նա շինեց Լիբանանի անտառի տունը, որի երկարութիւնը հարիւր կանգուն էր, լայնութիւնը՝ յիսուն կանգուն, եւ բարձրութիւնը՝ երեսուն կանգուն, չորս շարք եղեւնափայտի սիւներով, եւ եղեւնափայտի գերանները սիւների վրայ էին։ 3 Եւ տունը ծածկուած էր եղեւնափայտով՝ վերեւից, գերանների վրայ, որոնք դրուած էին քառասունհինգ սիւների վրայ, տասնհինգ սիւնաշարում։ 4 Եւ երեք շարք պատուհաններ կային, եւ պատուհանները միմեանց դէմ էին երեք շարքով։ 5 Եւ բոլոր դռները եւ սեմերը քառակուսի էին, եւ պատուհանները միմեանց դէմ էին երեք շարքով։ 6 Եւ շինեց սիւնասրահը՝ հիսուն կանգուն երկարութեամբ եւ երեսուն կանգուն լայնութեամբ։ Եւ սրահ կար սիւների դիմաց, եւ առաստաղ կար նրանց վրայ։ 7 Եւ շինեց դատաստանի սրահը, որտեղ նա պիտի դատաստան անէր, դատաստանի սրահը։ Եւ ծածկեց եղեւնափայտով յատակից մինչեւ առաստաղի պատերը։ 8 Եւ նրա տունը, որտեղ նա ապրում էր, միւս բակում էր՝ սրահի ետեւում, նոյն ձեւով շինուած։ Սողոմոնը շինեց նաեւ մի տուն փարաւոնի դստեր համար, որին նա առել էր կին, սրահի նման։ 9 Այս բոլորը շինուած էին թանկագին քարերից, որոնք ներսից եւ դրսից կտրտած էին սղոցով, սկսած հիմքերից մինչեւ ծայրերը, եւ դրսից՝ մինչեւ մեծ բակը։ 10 Հիմքերը շինուած էին թանկագին քարերից, մեծ քարերից, տասը կանգուն եւ ութ կանգուն չափերով։ 11 Վերեւում էին թանկագին քարեր, որոնք կտրտած էին չափով, եւ եղեւնափայտ։ 12 Եւ մեծ բակի շուրջը երեք շարք քարերից եւ մի շարք եղեւնափայտի գերաններից էր, ինչպէս Եհովայ տան ներքին բակը եւ սրահը տան համար։

13 Եւ Սողոմոն թագաւորը ուղարկեց եւ Տիրոսից բերեց Քիրամին, 14 որ այրի կնոջ որդի էր Նեփթաղիմի ցեղից, եւ հայրը Տիրոսի մարդ էր եղել, որ պղնձագործ էր։ Նա լի էր իմաստութեամբ, հասկացողութեամբ եւ գիտութեամբ՝ ամէն տեսակ պղնձագործական գործերի համար։ Նա եկաւ Սողոմոն թագաւորի մօտ եւ կատարեց նրա բոլոր գործերը։ 15 Նա ձուլեց երկու պղնձէ սիւն, որոնցից իւրաքանչիւրը տասնութ կանգուն էր, եւ մի պարան տասներկու կանգուն էր, որ պատում էր միւս սիւնը։ 16 Եւ սիւների գագաթների համար ձուլեց երկու պղնձէ խոյակ, որոնցից իւրաքանչիւրը հինգ կանգուն էր։ 17 Ցանցեր էին վերեւի խոյակների համար, որոնք շղթաներ էին, եւ եօթ շղթայ էր իւրաքանչիւր խոյակի համար։ 18 Եւ սիւները շինեց, եւ երկու շարք նուռ էր ցանցի մի շարքի վրայ՝ շուրջանակի, որ ծածկէր խոյակները։ Նոյնը արեց նաեւ միւս խոյակների համար։ 19 Եւ սրահում եղած խոյակները շուշանի ձեւ ունէին, չորս կանգուն։ 20 Եւ խոյակները սիւների վրայ էին, եւ նուռերը՝ երկու հարիւր շարքով շուրջանակի, միւս խոյակի վրայ էլ։ 21 Եւ սիւները կանգնեցրեց սրահի առջեւ։ Եւ կանգնեցրեց աջ կողմի սիւնը եւ անուանեց Յաքին, եւ կանգնեցրեց ձախ կողմի սիւնը եւ անուանեց Բոոզ։ 22 Եւ սիւների վերեւում շուշանի ձեւ կար։ Այսպէս աւարտեց սիւների գործը։

23 Եւ ձուլեց կլոր ծով, տասը կանգուն տրամագծով, հինգ կանգուն բարձրութեամբ, եւ երեսուն կանգուն չափ պարան էր շրջապատում։ 24 Եւ նրա եզրի տակ, շուրջանակի, կային դդմենիներ, տասը կանգունի մէջ տասը դդմենի, որոնք ձուլուած էին ծովի հետ, երբ ձուլուեց։ 25 Ծովը կանգնած էր տասներկու եզների վրայ, որոնցից երեքը դէպի հիւսիս էին նայում, երեքը՝ դէպի արեւմուտք, երեքը՝ դէպի հարաւ, եւ երեքը՝ դէպի արեւելք։ Ծովը նրանց վրայ էր, եւ նրանց ամբողջ հետեւամասը ներսի կողմում էր։ 26 Եւ նրա հաստութիւնը մի մուրճ էր, եւ նրա եզրը գաւաթի եզրի պէս էր, շուշանի ձեւ։ Նա տասը հազար բաթ էր տանում։

27 Եւ շինեց տասը պղնձէ տակդիր։ Իւրաքանչիւր տակդիրի երկարութիւնը չորս կանգուն էր, լայնութիւնը՝ չորս կանգուն, եւ բարձրութիւնը՝ երեք կանգուն։ 28 Եւ տակդիրների շինուածքը այսպիսի էր. նրանք ունէին կողեր, եւ կողերը կային շրջանակների մէջ։ 29 Եւ շրջանակների վրայ, որոնք կային կողերի մէջ, կային առիւծներ, եզներ եւ քերովբէներ, եւ շրջանակների վրայ, որոնք կային կողերի մէջ, կային կախուած ծաղկաձեւ զարդեր՝ առիւծների եւ եզների վերեւում եւ ներքեւում։ 30 Եւ իւրաքանչիւր տակդիր ունէր չորս պղնձէ անիւ եւ պղնձէ առանցքներ, եւ չորս անկիւնները ունէին ուսեր։ Ուսերը կային տակդիրի տակ, եւ ամէն ուսի դիմաց կար կախուած ծաղկաձեւ զարդ։ 31 Եւ նրա բերանը, որ կար ուսերի մէջ եւ վերեւում էր մի կանգուն, կլոր էր՝ տակդիրի շինուածքի նման, մէկ կանգուն եւ կէս։ Եւ նրա բերանի վրայ էլ կային փորագրութիւններ, եւ նրա կողերը քառակուսի էին, կլոր չէին։ 32 Եւ չորս անիւները կային կողերի տակ, եւ անիւների առանցքները տակդիրի մէջ էին։ Իւրաքանչիւր անիւ մէկ կանգուն եւ կէս էր։ 33 Եւ անիւները շինուած էին կառքի անիւների նման։ Նրանց առանցքները, եզրերը, ճառագայթները եւ նաւակները ձուլուած էին։ 34 Եւ չորս ուսերը կային չորս անկիւնների վրայ, որ տակդիրի մասն էին կազմում։ Ուսերը տակդիրի հետ միասին ձուլուած էին։ 35 Եւ տակդիրի վերեւում կար կլոր մի բան, կէս կանգուն բարձրութեամբ։ Եւ տակդիրի վերեւում կային նրա ուսերը եւ կողերը, որոնք տակդիրի հետ միասին ձուլուած էին։ 36 Եւ փորագրեց քերովբէներ, առիւծներ եւ արմաւենիներ՝ նրա ուսերի եւ կողերի վրայ, ամէն կողմից, եւ շուրջանակի ծաղկաձեւ զարդեր։ 37 Այսպէս շինեց տասը տակդիր։ Նրանք ձուլուած էին միեւնոյն ձուլուածքով, միեւնոյն չափով եւ միեւնոյն ձեւով։

38 Եւ շինեց տասը պղնձէ աման։ Իւրաքանչիւր ամանի տրամագիծը քառասուն բաթ էր տանում, եւ իւրաքանչիւր ամանի չորս կանգուն էր։ Տասը տակդիրներից իւրաքանչիւրի վրայ մի աման կար։ 39 Եւ տակդիրները դրեց տաճարի աջ կողմում, հարաւային կողմում, եւ ծովը դրեց տաճարի աջ կողմում, դէպի հարաւ-արեւելք։ 40 Եւ Քիրամը շինեց կաթսաները, թիակները եւ ցողելու ամանները։ Այսպէս աւարտեց Քիրամը Սողոմոն թագաւորի համար Եհովայ տան համար կատարելիք բոլոր գործերը։ 41 Երկու սիւները, երկու գագաթների գնդաձեւ խոյակները, որոնք կային սիւների գագաթների վրայ, եւ երկու ցանցերը՝ ծածկելու համար երկու գնդաձեւ խոյակները, որոնք կային սիւների գագաթների վրայ, 42 եւ չորս հարիւր նուռերը երկու ցանցերի համար, երկու շարք նուռ ցանցի մի շարքի համար՝ ծածկելու համար սիւների գագաթների վրայ եղած գնդաձեւ խոյակները, 43 տասը տակդիրները եւ տասը ամանները տակդիրների վրայ, 44 մի ծով եւ տասներկու եզներ ծովի տակ, 45 եւ կաթսաները, թիակները եւ ցողելու ամանները։ Եհովայ տան համար Սողոմոն թագաւորի համար Քիրամի կատարած բոլոր այս գործերը պղնձէ էին։ 46 Թագաւորը դրանք ձուլեց Յորդանանի դաշտում, կաւեայ հողի մէջ, Սուքքովթի եւ Սարեդայի միջեւ։ 47 Եւ Սողոմոնը չկշռեց այդ բոլոր ամանները, որովհետեւ շատ էին, եւ պղնձի կշիռը չգիտէին։

48 Եւ Սողոմոնը շինեց Եհովայ տան բոլոր ամանները՝ ոսկէ զոհասեղանը, ոսկէ սեղանը, որի վրայ դրուում էր հացը, 49 եւ մաքուր ոսկուց մոմակալները՝ հինգը աջ կողմում, հինգը՝ ձախ կողմում, սրբարանի առջեւ, ոսկէ ծաղիկները, լամպերը եւ մկրատները, 50 եւ մաքուր ոսկուց գաւաթները, մոմասեղները, մաքուր ոսկուց թասերը, մոմակալները, կրակարանները եւ ոսկէ դռները՝ տան ներսի սենեակի՝ Սրբոց Սրբութեան համար, եւ տաճարի դռները։ 51 Եւ աւարտուեց Սողոմոն թագաւորի կատարած Եհովայ տան բոլոր գործերը։ Եւ Սողոմոնը բերեց այն իր հօր՝ Դաւթի նուիրած բաները, արծաթը, ոսկին եւ անօթները, եւ դրեց Եհովայ տան գանձարանում։

8 Այն ժամանակ Սողոմոնը ժողովեց Իսրայէլի երէցներին եւ ցեղերի բոլոր իշխաններին, Իսրայէլի որդիների հայրերի գլխաւորներին, որպէսզի Երուսաղէմում Սողոմոն թագաւորի մօտ հաւաքուեն, որպէսզի Եհովայ ուխտի տապանակը տանեն Դաւթի քաղաքից, որ Սիոնն է։ 2 Եւ Իսրայէլի բոլոր մարդիկները հաւաքուեցին Սողոմոն թագաւորի մօտ Եթանիմ ամսում, որ եօթերորդ ամիսն է, տօնի ժամանակ։ 3 Եւ Իսրայէլի բոլոր երէցները եկան, եւ քահանաները վերցրին տապանակը։ 4 Եւ տարան Եհովայ տապանակը, Ժողովի վրանը եւ վրանում եղած բոլոր սուրբ անօթները, որ կային վրանում։ Քահանաները եւ ղեւտացիները տարան դրանք։ 5 Եւ Սողոմոն թագաւորը եւ Իսրայէլի ամբողջ ժողովուրդը, որ հաւաքուել էր նրա մօտ, նրա հետ էին տապանակի առջեւ։ Եւ զոհ արեցին ոչխարներ եւ եզներ, որոնք անհամար էին եւ անթիւ։ 6 Եւ քահան

նակին մէջ ամէն մարդուն սուրբ էր ընկերին վրայ դարձուց. և զօրքը մինչև Բեթսաւտա գնալ չ՚կարէր, — մինչև Աբէլմեհոլային սահմանը և Տարէմի փոխայ։

23 Ու Իսրայէլացիք նեղեցին, Աներէն և բոլոր Մանասէին ժողովուրդեան, ու Մադիանացիներուն հետևեցան։

24 Նաև Եփրեմի բոլոր լեռնականները պատգամաւորներ խրկեց, ըսելով, Մադիանացիներուն դէմ իջնալու վրայ, և անոնց առջևէն Յորդանանը մինչև Բեթբարա, նաև Ցորգանանը։ Ու ամէն Եփրեմի բոլոր մարդիկը ժողվուեցան, ու ջուրերը բռնեցին մինչև Բեթբարա, նաև Ցորգանանը։

25 Եւ Մադիանու երկու իշխանները Օրէբը ու Զէբը բռնեցին. Օրէբը Օրէբի վէմին քովը սպաննեցին, ու Զէբը Զէբի հնձանին քովը սպաննեցին. և Մադիանացիները հալածեցին, ու Օրէբին և Զէբին գլուխները Գեդէոնին բերին Յորդանանէ անդին կողմէն։

ԳԼ. Ը

1 Եփրեմացիք անոր ըսին, Ա՛ս մեզի ըրած բանդ ի՞նչ պիտի ըլլայ, որ Մադիանու դէմ պատերազմելու գացիր, և մեզ կանչեցիր։ ու անոր հետ առատիկ վէճ ըրին։ Եւ անիկա անոնց ըսաւ, Ես հիմա ձեզի պէս ի՞նչ բան ըրի. Եփրեմի ճառաքաղումները Աբիէզերի պզտիկութենէն լաւագոյն չէ՞ արդեօք։ 3 Աստուած Մադիանու իշխանները՝ Օրէբը ու Զէբը ձեր ձեռքը տուաւ. ես ձեզի պէս ի՞նչ բան կրցայ ընել։ Ա՛ս խօսքը բանային պէս անոր վրայով հանգստացուց։

4 Եւ Գեդէոն Յորդանան եկաւ, ու ինքը և իր հետը եղող երեք հարիւր մարդիկը անցան. թէպէտև նուաղած էին, բայց կը հալածէին։ 5 Ու Սոկքովթի մարդոցը ըսաւ, Շնորհք ըրէք, հաւէտ ևկող ժողովրդին դին հացի նկատակներ տուէք, քանզի նուաղած են. ու ես Մադիանու թագաւորներուն Զէբէէին ու Սալմունային հետևին կը հալածեմ։ 6 Յետև Սոկքովթի իշխանները ըսին, Միթէ Զէբէէին ու Սալմունային ձեռքը ապրէն քու ձեռքիդ մէ՞ջն է, որ հաճիք քու զօրքիդ հաց տանք։ 7 Ցետոյ Գեդէոն ըսաւ, Ուրեմն երբոր Տէրը Զէբէէն ու Սալմունան իմ ձեռքս տայ, ես ձեր մարմինները անապատին փուշերովը ու տատասկներովը պիտի ծեծեմ։ 8 Եւ անկէ փառաւէլ երթալ, ու անոնց ալ այնպէս ըսաւ. բայց փառաւէլի մարդիկը Սոկքովթի մարդոցը տուած պատասխանին պէս 9 պատասխան տուին։ Ու փառաւէլի մարդոցն ալ խօսեցաւ՝ ըսելով, Երբոր խաղաղութեամբ դառնամ, ես այս աշտարակը պիտի փլցնեմ։

10 Եւ Զէբէէ ու Սալմունա և անոնց հետ անոնց բանակը՝ Կարկոբի բնակիչներուն բոլոր բանակէն մնացած ըսուածը՝ ամէնը տասնհինգ հազար մարդ կարկառի մէջ էին. ու ինկած մեռածները հարիւր քսան հազար զօր առաջաւոր սրի տակ ինկած էին։ 11 Նաև Նոբախի և Յոգբեհայի արևելեան կողմէն վրանարնակներուն ճամբով եկաւ, ու բանակը զարկաւ, քանզի բանակը հանգիստ կը կենար։ 12 Եւ Զէբէէ ու Սալմունա փախան. ու Գեդէոն անոնց հետևէն էյնալով՝ Մադիանու երկու թագաւորները՝ Զէբէէն ու Սալմունան բռնեց, ու բոլոր բանակը ահկնաւվրայ ըրաւ։

13 Եւ Յովասին որդին Գեդէոն «արևը չէրած» 14 պատերազմէն ետ դարձաւ. ու Սոկքովթի մարդոցմէն երիտասարդ մը բռնեց, և անոր հարցուց. ու անիկա Սոկքովթի իշխաններն ու ծերերը՝ հօմանասունհուհօմը մարդ ղրկեց՝ 15 պատ անոր։ Եւ Գեդէոն Սոկքովթի բնակիչներուն եկաւ, ու ըսաւ, Ա՛ս Զէբէէն ու Սալմունան՝ որոնց համար «կը հանխատկիք» ըսելով, Միթէ Զէբէէին ու Սալմունային ձեռքը արդէն քու ձեռքիդ մէ՞ջն է, որ մենք հացի մարդոցդ տանք։ 16 Քու նուաղած մարդոցդ հաց տանք։ Ու ան քաղաքին ծերերը առաւ, և անապատին փուշերը ու տատասկներ հանեց, և անոնց անով Սոկքովթի մարդիկը պատժեց։ 17 Ու Փանուէլի աշտարակը փլցուց, և քաղաքին մարդիկը կարկեց։

18 Ու Զէբէէին և Սալմունային ըսաւ, Թաբորի մէջ սպաննած մարդիկնիդ ի՞նչպէս էին։ Ու անոնք ըսին, Ինչպէս դուն, անոնք ալ այնպէս էին. ամէն մէկը թագաւորի տղու կը նմանէր։ 19 Եւ անիկա ըսաւ, Անոնք իմ եղբայրներս՝ մօս ազգականներն էին։ կենդանի է Տէր, թէ որ դուք զանոնք ողջ կենդանի ձգէիք, ես ձեզ չէի սպաններ։ 20 Հիմա իջ, ես ձեզ չէի սպաններ։ Ու իր անդրանիկ տղան՝ Եթերին ըսաւ, Ելիր, տանք սպաննեցէք։ Բայց պատանին իր սուրը չքաշեց. քանզի մանկահասակ ըլլալով վախցաւ։ 21 Ու Զէբէէ ու Սալմունա ըսին, Դուն ելլիր ու մեզ զարնէս, քանզի մարդուս այժը իր հասակին համեմատ ի՛ըլայ։ և Գեդէոն ոտք եղաւ, ու Զէբէէն և Սալմունան սպաննեց։ ու անոնց ուղտերուն պարանոցներուն վրայ եղած մանիկները առաւ։

22 Եւ Իսրայէլի մարդիկը Գեդէոնին ըսին, Մեր վրայ թագաւորէ դուն ու քու որդիդ և քու թոռնդ որդին, որովհետև մեզ Մադիանացիներուն ձեռքէն ազատեցիր։ 23 Գեդէոն անոնց ըսաւ, Ես ձեր վրայ չեմ թագաւորիր, ոչ ալ իմ որդիս ձեր վրայ պիտի թագաւորէ. Տէրը թագաւորը ձեր ըլլայ։

24 Եւ ըսաւ Գեդէոն անոնց ըսաւ, Ձեզմէ բան մը պիտի խնդրեմ. ամէն մարդ իր աւարին օղերը տայ. (Ոսկեղէն անոնք Իսմայէլացիներ ունէին։) 25 Ու անոնք ըսին, Ընդ սրտով կու տանք. ու ծոպ լաթ մը փռեցին, ու ամէն մարդ իր աւարին օղերը հոն ձգեց։ 26 Եւ ան իր ուզած ոսկի օղերուն կշռութիւնը հազար երեք հարիւր սիկղ ոսկի եղաւ, մանիլներէն, գինաներէն ու Մադիանու թագաւորներուն վրայի ծիրանի պատմուճաններէն, և անոնց ուղտերուն պարանոցին վրայ եղած մանեակներէն՝ ի զատ։ 27 Ու Գեդէոն անոնցմով եփուր մը շինեց, և Երբա քաղաքին մէջը դրաւ. ու բոլոր Իսրայէլ հոն անոր հետևէն էրթալով պոռնկեցան. և Գեդէոնին ու անոր տանը հարպագրի եղաւ։

28 Այսպէս Մադիամ իսրայէլի որդւոց առջևը նուաճեցաւ, և այլևս չկրցաւ գլուխ վերցընել։ Ու Գեդէոնին օրերը երկերը քառասուն տարի հանգստացաւ։

29 Եւ Յովասի որդին Երոբաաղ գնաց, ու 30 իր տանը մէջ նստաւ։ Եւ Գեդէոն հօթասնհատն ունէր նաև ուղղ ունէր իր երանելին եղած, քանի 31 կի չատ կիներ ունէր։ Ու Սիւքեմի մէջ ունեցած հարճն ալ անոր տղայ մը ծնաւ, և 32 անոր անունը Աբիմելէք դրաւ։ Ու Յովասի որդին Գեդէոն՝ բարի ծերութեամբ մեռաւ, և Աբիեզերացոց Եփրային մէջը իր հօրը Յովասին գերեզմանը թաղուեցաւ։

33 Եւ Գեդէոն մեռածին պէս՝ Իսրայէլի որդիները դարձան ու Բահաղիմին եռանին երկրպագութիւն պռնկեցան, ու Բահաղ-բերիթը իրենց Աստուածը, որ զիրենք ազատեր էր իրենց բոլորտիքը եղած ամէն թշնամիներուն ձեռքէն։ 35 Ու Երոբաաղին (այսինքն Գեդէոնին) տանը՝ անոր Իսրայէլին բրած բոլոր բարութեանը համեմատ՝ դէմ մը չբրին։

ԳԼ. Թ

1 Աբիմելէք Սիւքեմացոց հետ խորհուրդ ընելով՝ ու իր եղբայրները ապահովելով՝ թագաւոր կ՚ըլլայ։ 7 Յոթամ առակ մը զանոնք կը յանդիմանէ. ու անոնց կործանումը կը գուշակէ։ 22 Գաալ Սիւքեմացոց հետ կը միաբանի Աբիմելէքին դէմ։ 30 Զէբուղ առ բանը անոր կ՚իմացնէ։ 34 Աբիմելէք զանոնք կը յաղթէ. ու ոչ կը ցանէ քաղքը։ 46 Բէլիթի աստուածին աշտարակը կ՚այրէ։ 50 Թեբեսի մէջ Եփրեմացիքի կոտրով մը կը սպանուի։ 56 Յոթամին անէծքը կը կատարուի։

1 Ու Երոբաաղին որդին Աբիմելէք Սիւքեմի՝ իր մօրը եղբայրներուն գնաց. և անոնց հետ ու իր մօրը հօրը բոլոր ազգատոհմին հետ 2 խօսեցաւ՝ ըսելով, Շնորհք ըրէք՝ Սիւքեմի բոլոր *բնակչաց ականջներուն դուրցնեցէք թէ Զէրի որը ապէկ է. Եօթանասուն մարդոց՝ Երոբաաղին բոլոր որդւոցը՝ ձեզի իշխանութիւն մարդոց ձեր վրայ թագաւորիլը, թէ մէկ մարդուն ձեր վրայ թագաւորիլը. և միտքերիդ բերէք, որ ես 3 ձեր ոսկորն ու ձեր մարմինն եմ։ Ուստի իր մօրը եղբայրները անոր վրայով ամէն աս խօսքերը Սիւքեմի բոլոր բնակչաց ականջներուն դուրցուցին. ու անոնց սիրտը Աբիմելէքին դարձաւ, քանզի ըսին թէ Ան իմ մեր ազգ է։ 4 Բաալ-բերիթին տունէն եօթանասուն կտոր արծաթ տուին անոր, ու Աբիմելէք անոնցմով դպատարկակեաց ու սրիկայ մարդիկ վարձքով բռնեց, և անոր հետևէն եկան։ 5 Ու Եփրայի մէջ իր հօրը տունը մտաւ, և իր եղբայրները Երոբաաղին որդիները՝ եօթանասուն հոգին մէկ քարի մը վրայ սպաննեց. բայց Երոբաաղին պզտիկ տղան Յովաթամ պահուըտելով ողջ մնաց։ 6 Յետքը բոլոր Սիւքեմի բնակիչները և Մէլօնին բոլոր տունը միասին ժողվուեցան, ու գացին Սիւքեմի մէջ՝ †պահպանոց կաղնիին քովը Աբիմելէքը թագաւոր ընին։

7 Ու երբոր ան Յովաթամին խնացուցին, անիկա գնաց †Գարիզին լեռանը գլուխը կայնեցաւ, և ձայնը վերցընելով պոռաց ու անոնց ըսաւ, Ով Սիւքեմի բնակիչներ, ինծի մտիկ ընէք, և Աստուած ձեզի մտիկ ընէ։ 8 Ծառերը գացին որ իրենց համար թագաւոր մը օծեն, ու Զիթենիին ըսին, Մեր վրայ թագաւորէ դուն։ 9 Բայց Զիթենին անոնց ըսաւ, Իմ պարարտութիւնս թողում, †որ ինծմով Աստուած ու մարդիկը կը պատուեն, ու երթամ ծառերուն վրայ ելլամ։ 10 Ծառերը Թզենիին ըսին, Դուն եկուր մեր թագաւորը եղիր։ 11 Թզենին անոնց ըսաւ, Իմ քաղցրութիւնս ու աղէկ պտուղս

ա Գաղ. ը. 31։ բ Եբր. պրանց։ գ Գաղ. ը. 30։ դ Դան. իթ. 14։ ե Դան. իթ. 15։ զ Գաղ. ը. 35։ է Գաղ. ժա. 3, բ Մն. ժգ. 7։ Ատակ. ժբ.։ թ Տես գ Թագ. ժգ. 9։ ի Գաղ. ը. 22, 23։ ժ Սաղ. ձգ. 15։ ի Կամ պատուն Տանտէր Աստուած ու մարդ գիտկ կին կը պատուեն։ ի Եբր. երեքհատ։

ա Գաղ. ը. 19։ բ Գաղ. ը. 17։ գ Գաղ. ի. 4, 46։ դ Սաղ. հը. 11 • 42 • Ձգ. 13 • 21։ ե Գաղ. ի. 16 • 17 • 18 • Ժաղ. ի. 14 • 15։ զ Գաղ. ը. 31։ է Եբր. պրանց։ ը Գաղ. ը. 30։ թ Գաղ. ի. 14։ ժ Դան. իի. 15։ ի Գաղ. ը. 35։ ի Գաղ. ժա. 3, բ Մն. ժգ. 7։ Ատակ. ժբ.։ ժա Գաղ. ժա. 5։ ժբ Տես գ Թագ. ժգ. 9։ ժգ Գաղ. ը. 22, 23։ ժդ Սաղ. ձգ. 15։ ժե Կամ պատուն Տանտէր Աստուած ու մարդ գիտկ կին կը պատուեն։ ժզ Եբր. երեքհատ։

թագաւոր, ու երթամ ծառերուն վրայ խչխա՞ն
12 ըլլամ։ Աշնաւոնը ծառերը որթին ըսին, Դուն
13 եկուր մեր վրայ թագաւոր եղիր։ Որթին ալ
անոնց ըսաւ, ²Վաւառած ու մարդիկը ուրա-
խացնող գինիս թողում, ու երթամ ծառե-
14 րուն վրայ խչխա՞ն ըլլամ։ Աշնաւոնը ամէն
ծառերը դժնիկին ըսին, Դուն եկուր մեր վր-
15 բայ թագաւոր եղիր։ Եւ դժնիկը ծառերուն
ըսաւ, Թէ որ դուք իրաւցնէ կիս ձեր վրայ
թագաւոր կ'օծէք, եկէք իմ ²հովանիիս տա-
կը նստէք, եթէ ոչ՝ ³դժնիկին կրակ թող ել-
16 լէ՝ ու ²Լիբանանու եղևիններէն ալ։ Եւ հի-
մա թէ որ դուք Աբիմելէքը թագաւոր ընե-
լով՝ ճշմարտութեամբ ու արդարութեամբ վա-
րուեցաք, և թէ որ Ցերոբաալին ու անոր
տանը բարութիւն ըրիք, և թէ որ հանոր
գործքերուն համեմատ անոր հատուցում ը-
17 րիք։ (Քանզի իմ հայրս ձեզի համար պա-
տերազմ ըրաւ, ու իր անձը *վտանգի մէջ
դրաւ,") և ձեզ Մադիամու ձեռքէն ապա-
18 տեց։ ⁴Դուք դուք այսօր իմ հօրս տանը դէմ
ոտք եղաք, ու անոր որդիքը՝ եօթանասուն
մարդ մէկ քարի մը վրայ սպաննեցիք, ու
անոր աղախնին տան Աբիմելէքը՝ ձեր եղ-
բայրը ըլլալուն համար՝ Սիւքեմի բնակչոց
19 վրայ թագաւոր ըրիք։) Ուստի թէ որ այս-
օր Ցերոբաալին ու անոր տանը վրայով ճըշ-
մարտութեամբ ու արդարութեամբ վարուե-
20 ցաք, ²Աբիմելէքին վրայ ուրախացէք, ան
ալ ձեր վրայ թող ուրախանայ։ Ապա թէ ոչ՝
²թող Աբիմելէքէն կրակ ելլէ և Սիւքեմի ըր-
նակիչներէն ու Մելլոնի տունը այրէ։ ԵՒ Սիւ-
քեմի բնակիչներէն ու Մելլոնի տունէն կրակ
21 ելլէ՝ և Աբիմելէքը այրէ։ Եւ Յովաթամ
փախաւ ազատեցաւ, ու ²Բէէր գնաց, և
իր Աբիմելէք եղբօրմէն Էխնուլան համր հան
բնակեցաւ։

22 Եւ Աբիմելէք Իսրայէլի վրայ երեք տարի
23 թագաւորեց։ Ու ²Աստուած Աբիմելէքին և
Սիւքեմի բնակիչներուն մէջ չար ոգի մը խրը-
կից, ու Սիւքեմի բնակիչները Աբիմելէքին
24 հետ ²նենգութեամբ վարուեցան։ ³Որպէս զի
Ցերոբաալին եօթանասուն որդւոյը եղած
անիրաւութիւնը գայ՝ և անոնց Խ*արիւնը
անոնց եղբօրը Աբիմելէքին վրայ հասնի՝ որ
զանոնք սպաննելը էր, ու Սիւքեմի բնակչոյը
վրայ՝ որոնք անոր ձեռքերը ուժցուցեր էին
25 իր եղբայրները սպաննելու։ Ուստի Սիւքեմի
բնակիչները լեռներուն գլուխները անոր դա-
րանները պատրաստեցին, և ճամբան երթոյ
գողցող ամէն անցնողները կը թալանէին. ու ա-

26 Ե֊ԵԶ Աբիմելէքին խնայուցին։ Եւ Աբեդի որ-
դին Գաաղ ու անոր եղբայրները եկան՝ Սիւ-
քեմի մէջ մտան. և Սիւքեմի բնակիչները անոր
27 սպասիեցան։ Ու դաշտը ելլելով իրենց այ-
գիները խաղողները քաղցին, և կոխելով
տաքաքութիւն ըրին, ու Վրնոյ աստուծոյն
տունը մտնելով կերան ու խմեցին՝ և Աբիմե-
28 լէքը անիծեցին։ Ու Աբեդեան Գաաղ ըսաւ,
²Աբիմելէք ո՞վ է, և Սիւքեմ ո՞վ է որ մենք
անոր ծառայ ըլլանք. անոր գերբաալին
որդին չէ՞, ու Զեբուղ անոր փոխանորդը է՞։
²Սիւքեմի Հօրը՝ Եմմորին մարդոյը ծառայու-
թիւն ըրէք. ու մենք ինչո՞ւ համար անոր
29 պիտի ծառայենք։ ³Երանի թէ ա՛ս ժողովուր-
դը իմ ձեռքս տակը անցնէր, ու ես Աբի-
մելէքը վերցնէի. և Աբիմելէքին ըսաւ, Զօր-
քերդ չատցուր ու ելիր։

30 Եւ քաղաքին իշխանը Զեբուղ Եղբոր Աբե-
դեան Գաաղին խօսքերը լսեց՝ խիստ բարկա-
31 ցաւ. Եւ ծածուկ կերպով մը Աբիմելէքին
պատգամաւորները խրկից, ըսելով, Ահա Ա-
բեդեան Գաաղը ու իր եղբայրները Սիւքեմ
եկան, և ահա անոնք քեզի դէմ քաղաքը
32 ոտք կը հանեն։ Ուստի հիմա դուն գիշերով
ելլէր, ու դաշտը դարանի մէջ նստիր քու հետդ
33 եղող ժողովուրդով. Եւ առաւօտուն արևը
ծագածին պէս կանուխկեն ելլէր, ու հիւ-
քաղաքին վրայ յարձակէ. և ահա անիկա ու
անոր հետ եղող ժողովուրդը քեզի դէմ պի-
տի ելլեն. անասնիդ ²ձեռքէդ եկածը ընես
անոր։

34 Ուստի Աբիմելէք և անոր հետը եղող բոլոր
ժողովուրդը գիշերով ելան, ու չորս գունդի
ԲՁՁՈՒԱԾ Սիւքեմի դէմ դարանի մէջ նստան։
35 Եւ Աբեդեան Գաաղ ելաւ ու քաղաքին դռ-
բանը առջևն կայնեցաւ. և Աբիմելէք իր հետ
36 եղող ժողովուրդով դարաններէն դուրս
եկաւ։ Ու Գաաղ ան ժողովուրդը տեսնելով
Զեբուղին ըսաւ, Ահա լեռներուն գլխէն ժո-
ղովուրդ կ'իջնէ։ Ու Զեբուղ անոր ըսաւ,
Լեռներուն շուքը քեզի մարդոց պես կ'երև-
37 նայ։ Եւ Գաաղ դարձեալ խօսեցաւ ու ըսաւ,
Ահա երկրին †բարձր տեղատեղիներէն ժո-
ղովուրդ կ'իջնէ, և մէկ գունդ մըն ալ ²Մէօ-
38 նենիի կախիչին ճամբովը կու գայ։ Ու Զե-
բուղ անոր ըսաւ, Ո՞ւր է այն քու բերանդ,
որով ²կ'ըսէիր թէ Աբիմելէք ո՞վ է՝ որ մենք ա-
նոր ծառայութիւն ընենք. քու վար զարհած
ժողովուրդդ ասիկա չէ՞. Հիմա ելիր ու անոր
39 հետ պատերազմ ըրէ։ Ուստի Գաաղ Սիւքե-
մի բնակիչները առջևէն ելլելով Աբիմելէքի հետ

40 պատերազմ ըրաւ։ Եւ Աբիմելէք զանոնիկ
հալածեց, ու անոնիկ անոր առջևէն փախաւ.
ու մինչև դրանը սպլին շատերը մեռած ին-
41 կան։ Եւ Աբիմելէք Արամայի մէջ նստաւ, ու
Զեբուղ Գաաղը և անոր եղբայրները վռնդ-
42 ուց, որ ալ Սիւքեմի մէջ չթնակին։ Եւ հե-
տևեալ օրը ժողովուրդը դաշտը ելաւ. ու
43 երբոր Աբիմելէք իմացաւ, իր ժողովուրդը
առաւ՝ երեք գունդի բաժնեց, և դաշտին
մէջը դարանամուտ եղաւ. ու երբ տեսաւ որ
ժողովուրդը քաղաքէն դուրս կ'ելլէ, անոնց
44 վրայ յարձակելով զանոնք զարկաւ։ Եւ Աբի-
մելէք ու անոր հետ եղող գունդը յարձակե-
լով՝ քաղաքին դրանը առջևն կայնեցան. ու
երկու գունդերը բոլոր դաշտի մէջ եղողներուն
45 վրայ յարձակելով զանոնք զարկին։ Եւ Աբի-
մելէք ան բոլոր օրը քաղաքին հետ պատե-
րազմեցաւ ու ²քաղաքը առաւ, և մէջը եղող
մարդիկը կոտրեց, ու ³քաղաքը վերցուց և
հոն աղ ցանեց։

46 Ու Սիւքեմի աշտարակին բոլոր բնակիչնե-
րը երբոր — ԲՁՁԱ լսեցին, ²Բէրիթի տաճարին
47 տանը բերդը մտան։ Եւ Աբիմելէքին իմա-
ցուցին թէ Սիւքեմի աշտարակին բոլոր բնա-
48 կիչները ժողովուրդ են։ Աբիմելէք իր հետը եղող բոլոր ժողովուրդով Սալմոն լե-
ռը ելաւ. ու Աբիմելէք տապարը ձեռքը առ-
նելով ծառի ոստ մը կտրեց, ու զանիկա վեր-
ցուց իր ուսին վրայ դրաւ, և իր հետը եղող
ժողովուրդին ըսաւ, Ահա տեսաք ինչ որ ես
49 ըրի, շուտով դուք ալ ինծի պես ըրէք։ Ուս-
տի ժողովուրդին ամէնն ալ մէյմէկ ոստ կըտ-
րեցին, ու Աբիմելէքին հետևէն գացին, և ա-
ռէրը բերդին քովը դրին, ու անոնցմով բեր-
դը կրակով այրեցին. այպէս Սիւքեմի աշ-
տարակին բոլոր մարդիկն ալ՝ որոնք հարկաբե
չափ երիկ ու կնիկ մարդիկ էին՝ մեռան։

50 Եւ Աբիմելէք Թեբէս գնաց, ու Թեբէսը
51 պաշարեց ու զանիկա առաւ։ Եւ քաղաքին
մէջտեղը մէկ ամուր աշտարակ մը կար. ու
քաղաքին բոլոր բնակիչները՝ թէ երիկ և թէ
կնիկ մարդիկ հոն փախան, դուռը նեռքէն
52 գոցելին ու աշտարակին տանիքը ելան։ Եւ
Աբիմելէք մինչև աշտարակը գնաց ու անոր
հետ պատերազմ ըրաւ, և աշտարակին դրանը
53 մօտեցաւ որ զանիկա կրակով այրէ։ Ու կնիկ
մը ²Աբիմելէքին գլխուն վրայ երկաթաքարի
կտոր մը նետեց, և անոր գլխաջիքը կոտրեց։
54 Ու ²անիկա շուտով իր զէնքերը կրող երի-
տասարդը կանչեց և անոր ըսաւ, Սուրդ քա-
շէ ու զիս մեռցուր, չըլլայ որ ինծի համար
ըսեն թէ Զանիկա մէկ կնիկ մը մեռցուց։ Եւ
երիտասարդը զանիկա ²ծակեց, ու մեռաւ։

55 Ու Իսրայէլի մարդիկը Աբիմելէքին մեռնելը
տեսնելով՝ ամէն մարդ իր տեղը գնաց։
56 ³Այսպէս Աստուած Աբիմելէքին ²ընծիը դար-
ձուց այն չարութիւնը, որն որ անիկա իր հօ-
րը ըրեր էր իր եօթանասուն եղբայրները ըս-
57 պանելով։ Եւ Սիւքեմի մարդոյը բոլոր չա-
րութիւնը Աստուած անոնց գլուխը դարձուց.
ու ³Ցերոբաալի որդւոյն Յովաթամին անէծքը
անոնց վրայ եկաւ։

ԳԼ. Ժ

1 Թագաւոր Սամիրի մէջ ժողովուրդը կը գոռայ. 3 Եփրը Յայիր, որուն երեսուն որդիքը երեսուն քաղաք ունէին։ 6 Փղշտացիք և Ամմոնացիք Իսրայէլը կը նեղէն. 10 որոնց նեղ ժամանակին Աստուած զանոնք իրենց չաստուածներուն կը խրկէ. 15 բայց երբոր կը զղջան անոնց կ'ազատի։

1 Եւ Աբիմելէքէն ետքը Իսաքարեան Դոդայի որդւոյն Փուայի որդին Թովղա ²եաւ
Իսրայէլը ազատելու համար. ու անիկա եփ-
2 րեմի լեռը Սամիրի մէջ կը բնակէր։ Եւ Իս-
րայէլի մէջ քառասուերկու տարի դատաւորու-
թիւն ըրաւ, ու մեռաւ և Սամիրի մէջ թա-
ղուեցաւ։

3 Ու անկէ ետև Գաղաադացի Յայիր եկաւ,
և Իսրայէլի մէջ քառասուերկու տարի դատա-
4 ւորութիւն ըրաւ։ Ու անիկա երեսուն որդի
ունէր, որոնք ²երեսուն աւանակի վրայ կը
հեծնէին. և անոնք Գաղաադու երկրին մէջ
երեսուն քաղաք ունէին, ³որոնք մինչև աս
օրս ⁴Յայիրի դիւղաքաղաքները կ'ըսուին։
5 Եւ Յայիր մեռաւ ու կամէնի մէջ թաղուեցաւ։
6 Եւ ¹Իսրայէլի որդիքը նորէն Տէրոջը առ-
ջևը չարութիւն ըրին, ու Բահաղիմը և Աս-
տարովթը, ու ²Ասորւոց աստուածները, ²և
Սիդոնի աստուածները, ու Մոաբի աստուած-
ները, և Ամմոնի որդւոյը աստուածները, ու
փղշտացւոց աստուածները պաշտեցին. և Տէ-
րը թողուցին ու անոր ծառայութիւն չըրին։
7 Եւ Տէրոջը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բոր-
բոքեցաւ, ու ²զանոնք փղշտացւոց ձեռքը
8 ու Ամմոնի որդւոյ ձեռքը մատնեց։ Եւ անոնք
այն տարին մինչև տասնուութը տարի Իսրա-
յէլի որդիքը նեղեցին ու հարստահարեցին,
այսինքն բոլոր Իսրայէլի որդիքը որոնք Յոր-
դանանու անդին կողմը Գաղաադ ու մէջ Ամո-
9 նացւոց երկրին մէջ կը ԲՆԱԿԷԻ։ Դարձ Ամմո-
նի որդիքը Յորդանանն անցան, որ Յուդայի
հետ, Բենիամինի հետ ու Եփրեմի տանը հետ
ալ պատերազմ բնեն. ու Իսրայէլ խիստ մեծ
նեղութեան մէջ էր։

10 ²Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը աղաղակե-
ցին ու ըսին, Քեզի դէմ մեղք գործեցինք,
քանզի մեր Աստուածը թողուցինք ու Բա-

---

a Ատ. Ղգ. 15։
b Եր. Լ. 2։ Դատ. գ. 12։ Ռմի. Ժգ. 7։
c Հմր. 20։ Թես. Խոս. 28։ Եղեկ. Ժ. 24։
d գ Թագ. Ժգ. 9։ Ատ. Ղգ. 16։ Եր. բ. 13։ Լմ. 24։ Եր. գԼկ. լա. 3։
e ԳԼ. բ. 33։
f Հմր. 13։ 56, 57։
g Բ Թագ. ի. 14։
h ա Թագ. Ժգ. 14։ Ժբ. 9։ 10։ Տես գ Թագ. Ժբ. 15։ Եր. 3։
i Ես. բ. 6։ Փիլ. գ. 3։
j Հմր. 15։ 56։ 57։
k Բ Թագ. ի. 14։
l ա Թագ. Ժգ. 14։ Ժբ. 9։ 10։ Տես գ Թագ. Ժբ. 15։ Եր. 3։
m Եր. Ժ. 2։ Դատ. գ. 12։
n Ես. լգ. 1։
o գ Թագ. բ. 32։ Իսոհ. ի. 25։ Ատ. ի. 16։ Մատ. իգ.
p Եր. Ժ. 2։ Ժբ. 19։ Ես. ի. Իսհ. 2։ 14։
q 35։ 36։
r Տես Ես. Ժգ. 2։ 10։ Երեմ. իե. 30։
s Հմր. 4։
t ա Թագ. իե. 10։ գ Թագ. Ժբ. 16։
u Դտն. լգ. 2։ 6։
v Բ Թագ. Ժե. 4։
w ա Թագ. Ժ. 7։ իե. 8։ Ժ. Ժգ. 8։ 10։
x Եր. պաշտն
y Բ Օր. Ժբ. 14։
z Հմր. 28։ 29։
a Հմր. 29։
b Բ Օր. իե. 23։ գ Թագ. Ժբ. 25։ գ Թագ. գ. 25։
c ԳԼ. բ. 33։
d Ատ. Ղգ. 23։ Եսայ. Ե. 22։
e Հմր. 20։
f ԳԼ. բ. 10։
g ԳԼ. Ե. 10։ Ժբ. 14։
h Օր. գ. 14։
i Թես. բբ. 41։
j ԳԼ. բ. 11։ գ. 7։ գ. 1։ գ. 1։ Ժգ. 1։
k ԳԼ. բ. 13։
l ԳԼ. բ. 12։
m ԳԼ. բ. 14։ ա Թագ. Ժբ. 9։
n ա Թագ. Ժբ. 10։

11 հագիմը պաշտեցինք ։ եւ Ցէբը Իսրայէլի որ-
դւոցը բսաւ , Ջէ՞ որ Յէ հաղթեալ Եղեղսաս-
ցիներէն , Ամօրհացիներէն , Ամմինի որդւոց-
12 մէն ու Փղշտացիներէն . Նաեւ երբոր Սիդո-
նացիները , Ամաղեկացիները ու Մաանացինե-
րը Հազ նեղցնէին , ու դուք ինձի ապաղաչե-
13 ցիք , ես ձեզ անոնց ձեռքէն ազատեցի ։ Բայց
դուք զիս թողուցիք և ուրիշ աստուածներ
բսաւ Ծառայութիւն ըրիք · անոր համար ես
14 ալ ձեզ պիտի չազատեմ ։ Գացէք Հձեր
ընտրած աստուածներուն ազաղակեցէք . ձեր
նեղութեան ատենը թող անոնք ձեզ ազատեն ։
15 եւ Իսրայէլի որդիքը Ցէրոջը բսին , Մեզ
գործեցինք . Քրա ամէնքով տուէք մեզ որ հա-
ճելի է , ան ըրէ մեզի · բայց միայն կ՚ազա-
16 չենք զ՚ազատէ մեզ այսօր ։ Ուստի իրենց մէ-
ջէն օտար աստուածները վերցուցին , ու Ցէ-
ոոջը ծառայութիւն ըրին · և Ցհոր սիրտը
Իսրայէլի նեղութեանը համար ։
17 Եւ Ամմինի որդիքը ժողովուեցան , ու գա-
զաղու մէջ բանակեցան · Իսրայէլի որդիքն ալ ժողովուեցան , ու Մասփայի մէջ բանակե-
18 ցան ։ եւ ժողովուրդը — Գաղաադու իշխան-
ները իրարու բսին , Ով որ Ամմինի որդւոյը
հետ պատերազմ ընելու սկսի , անիկա Գա-
զաղու բոլոր բնակիչոյը գլուխ ըլլայ ։

ԳԼ · ԺԱ.

1 Ցեփթայէին ու Գաղաադու բնակիչոյը մէջտեղը եղած դաշ-
նակցութիւնը՝ որ ինքը անոնց գլուխ ըլլայ ։ 12 Ցեփթայէին
Ամմինացւոց սուրհանդակի ետեւէն խօսքերը անոգոտ
կ՚ըլլան ։ 29 Ցեփթայէ ուխտ կ՚ընէ ։ 32 Ամմինացիները կը
յաղթեն ։ 34 ու բսած ուխտը իր աղջկանը վրայ կը կատարէ ։

1 Եւ Գաղաադացի Ցեփթայէ զօրաւոր ու
կարճ մնդգ մըն էր , ու անիկա պոռնիկ կնո-
ջան մը զաւակ էր · ու Ցեփթայէին Հայրը
2 Գաղաադ էր ։ եւ Գաղաադ ին կինիկը անոր զա-
ւակներ ծնաւ · ու երբոր կնիկոջը զաւակները
մեծցան՝ Ցեփթայէն վռնտեցուին , ու անոր
բսին , Դուն մեր Հօրը տանը մէջ ժառանգու-
թիւն պիտի չունենաս , քանզի դուն օտար
3 կնիկան մը զաւակ ես ։ Ու Ցեփթայէ իր եղ-
բարոջը երեսէն փախչելով՝ Տոբի երկրին մէջ
բնակեցաւ · և Ցեփթայէին քովը Հրելիկ մար-
դիկ ժողովուեցան ու անոր հետ կը պտրտէին ։
4 Եւ եղաւ որ ատենէ մը ետքը Ամմինի որ-
5 դիքը Իսրայէլի հետ պատերազմ ըրին ։ Ու
երբոր Ամմինի որդիքը Իսրայէլի հետ պատե-
րազմ կ՚ընէին , Գաղաադու Ծերերը գացին որ
6 Ցեփթայէն Տոբի երկրէն առնեն ։ եւ Ցեփ-
թայէին բսին , Եկուր՝ մեզի զօրագլուխ եղիր
որ Ամմինի որդւոցը հետ պատերազմ ընենք ։
7 Ու Ցեփթայէ Գաղաադու Ծերերուն բսաւ ,
Հիա դուք զիս ատեցիք և իմ Հօրս տունէն
զիս վռնտեցիք , ու հիմա որ նեղութեան
8 մէջ եք՝ ինձի՞ եկած էք ։ Հեւ Գա-
զաադու Ծերերը Ցեփթայէին բսին , Անոր
համար հիմա Հրեգի դարձեալ , որ մեզի հետ
երթաս ու Ամմինի որդւոցը դէմ պատերազմ
ընես , և Հմեզի Գաղաադու բոլոր բնակչացը
9 գլուխ ըլլաս ։ Ու Ցեփթայէ Գաղաադու Ծե-
րերուն բսաւ , Թէ որ դուք զիս դարձեալ
Ամմինի որդւոցը դէմ պատերազմ ընելու Հա-
մար , ու Ցէրը զանոնք իմ ձեռքս մատնէ , ես
10 ձեզի գլուխ ըլլա՞մ։ Եւ Գաղաադու Ծերերը
Ցեփթայէին բսին , Ցէրը մեր մէջը վկայ ըլ-
11 լայ ։ որ բսածիդ պէս պիտի ընենք ։ Ու Ցեփ-
թայէ Գաղաադու Ծերերուն հետ գնաց , և
ժողովուրդը զանոնք իրենց վրայ Ցգլուխ ու
զօրապետ դրին · ու Ցեփթայէ Մասփայի մէջ
Ցէրոջը առջեւը իր բոլոր խօսքերը գրուցեց ։
12 Եւ Ցեփթայէ Ամմինի որդւոցը թագաւո-
րին պատգամաւորներ խրկեց , ըսելով , Դուն
ինծի հետ ի՞նչ բան ունիս , որ ինծի եկար
իմ երկրիս մէջը պատերազմ ընելու համար ։
13 Եւ Ամմինի որդւոց թագաւորը Ցեփթայէին
պատգամաւորներուն բսաւ , Որովհետեւ Իս-
րայէլ Եգիպտոսէն գալե ատենը՝ Առնոնէն
մինչեւ Յաբոկ ու մինչեւ Յորդանան իմ երկիրս
առաւ · հիմա զանիկա խաղաղութեամբ դա-
14 դարձուր ։ Ու Ցեփթայէ Ամմինի որդւոցը
թագաւորին նորէն պատգամաւորներ խրկեց ,
15 եւ անոր բսաւ , Ցեփթայէ այսպէս կ՚ըսէ ,
Իսրայէլ Մոաբի երկիրը ու Ամմինի որդւոց
16 երկիրը չառաւ · Քանզի Եգիպտոսէն գալե
ատենը Իսրայէլ մինչեւ Հկարմէր ծովը անա-
17 պատէն գնաց , ու Կադէս եկաւ · եւ Իս-
րայէլ եղբայրի թագաւորին դեսպաններ խրը-
կեց ըսելով , Շնորհք ըրէ՝ քու երկրէդ անց-
նեմ · Բայց եդոմի թագաւորը մտիկ չըրաւ ։
անոնի ալ Մոաբի թագաւորին խրկեց , ան
ալ թոյլ չտուաւ · ու Իսրայէլ Կադէսի մէջ
18 մնաց ։ Եւ անապատին մէջէն գնաց , ու Հե-
դոմի երկրին ու Մոաբի երկրին բոլորտիքը
պատեցաւ , և Մոաբի երկրին արեւելեան
կողմէն երթալով Հառնոնի անդի կողմը բա-
նակեցաւ , բայց Մոաբի սահմանին մէջը չէ-
մտաւ · քանզի Մոաբի սահմանը Առնոն էր ։

19 Ու Իսրայէլ դեսպաններ խրկեց Ամօրհացւոց
Սիհոն թագաւորին՝ (որ Եսեբոնի թագաւորն
էր ,) և Իսրայէլ անոր բսաւ , Շնորհք ըրէ՝
քու երկրէդ անցնեմ , որ իմ տեղս երթամ ։
20 Բայց Սիհոն Իսրայէլին Հրաման չառաւ որ
իր սահմանէն անցնի · ու Սիհոն իր բոլոր ժո-
ղովուրդը ժողվեց , և Յասայի մէջ բանակե-
ցան , ու անկից Իսրայէլի դէմ պատերազմ
21 ըրաւ ։ Եւ Իսրայէլի Ցէր Աստուածը Սիհոնը
ու անոր բոլոր ժողովուրդը Իսրայէլին ձեռ-
քը մատնեց , ու Հպատնեց զարկին · և Իս-
րայէլ ան երկրին մէջը բնակող Ամօրհացւոց բո-
22 լոր երկիրը առաւ ։ Ու Իորդենէ Ամօրհացւոց
բոլոր սահմանը՝ Առնոնէն մինչեւ Յաբոկ , ու
անապատէն մինչեւ Յորդանան ժառանգեց ։
23 Ուստի հիմա որ Իսրայէլի Ցէր Աստուածը
Ամօրհացիները իր Իսրայէլ ժողովուրդին առ-
ջեւէն վռնտեր է , դուն պիտի ժառանգես
24 ան երկիրը ։ Չէ՞ որ ասոնց քեզի
ժառանգութիւն աստուածդ քամոսին քեզի
ժառանգութիւն աստուածը դուն չե՞ս ժառան-
գեր · մենք ալ մեր Եհովայ Աստուածդն մեր
առջեւէն վռնտած ազգերուն երկիրը կը ժառան-
25 գենք ։ Եւ հիմա դուն Մոաբի թագաւորէն
Զիպփորեան Բաղակին աւելի †զօրաւո՞ր ես ·
միթէ անիկա բնաւ Իսրայէլի հետ ծէծկուե-
ցա՞ւ , կամ անոնց հետ պատերազմ ըրա՞ւ ։
26 Իսրայէլ Հեսբոնի ու անոր գեղերուն մէջը ,
Հարոերի ու անոր գեղերուն մէջը , և Առնո-
նի եզերքին վրայ եղող բոլոր քաղաքներուն
մէջը երեք հարիւր տարի է որ կը բնակին ·
և ինչո՞ւ համար ջանաք այնքան առնիլ մէջ
27 չազատեցիք ։ Ուստի ես քեզի դէմ յանցանք
մը չեմ ըրած , և դուն ինծի հետ պատերազմ
ընելով ինծի չարութիւն կ՚ընես · այսօր Ի-
րայէլի որդւոց ու Ամմինի որդւոց մէջը Դա-
տաւոր եղող Ցէրը Հմոզ դատաստան ընէ ։
28 Բայց Ամմինի որդւոց թագաւորը Ցեփթայէին
խրկած խօսքերը մտիկ չըրաւ ։
29 Այնատենը Ցեփթայէին վրայ Ցէրոջը Հո-
գին եկաւ · ու անիկա Գաղաադէն ու Մա-
նասէէն անցաւ , Գաղաադու Մասփային ալ
անցաւ , ու Գաղաադու Մասփայէն Ամմինի
30 որդւոցը վրայ գնաց ։ Եւ Ցեփթայէ Ցէրոջը
ուխտ ըրաւ ու բսաւ , Թէ որ Ամմինի որդի-
31 քը բոլորովին իմ ձեռքս մատնես , Ու Ամմի-
նի որդւոցմէ խաղաղութեամբ ետ գառնամ ,
անասունը իմ ասուս դանդն զիս դիմաւորելու
ելլողը Ցէրոջը Թող ըլլայ , ու զանիկա ող-
32 ջակէզ մատուցանեմ ։ Եւ Ցեփթայէ Ամմինի
որդւոցը վրայ գնաց որ անոնց հետ պատե-

բազմ ընէ , ու Ցէրը անոր ձեռքը մատնեց
33 զանոնք ։ Եւ Աղոեէնն մինչեւ Փինիթ՝ քսան
քաղաք , ու մինչեւ Աբէլքերամիմ սաստիկ կո-
տորածով չարգելց զանոնք · ու Ամմինի որ-
դիքը Իսրայէլի որդւոց առջեւը նուաճեցան ։
34 Եւ Ցեփթայէ Մասփա իր տունը եկաւ ·
ու ահա Հանոր աղջիկը թմբուկներով և պար
բռնելով զանիկա դիմաւորելու կ՚ելլէր · և
անիկա անոր միկ հատիկ զաւակն էր , ու անկէ
35 Ի զատ ուրիշ կամ աղջիկ չունէր ։ Եւ Ցեփ-
թայէ երբոր զանիկա տեսաւ , Հիր լսքերը պատռեց ,
ու բսաւ , Ին , աղջիկս , դուն զիս բոլորովին
նեղուն ըրիր , և դուն ինծի իմ՚նեղիչներուս
միկը եղար · քանզի ես Ցերսանս բացի Ցէրոջը ,
36 ու Հչեմ կրնար ետ դարձընել ։ Եւ աղջիկը
անոր բսաւ , Ով Հայր իմ , Հն որ Ցէրոջը բե-
րանդ բացիր , Հրեղնգ եղածը ըրէ ինծի ·
քանզի Ցէրը քու թշնամիներէդ Ամմինի որ-
դւոցմէն քեզի համար վրէժխնդրութիւն
37 ըրաւ ։ Եւ իր Հօրն բսաւ , Միայն սա բանն
ըրէ ինծի · Զիս երկու ամիս թող տուր որ
լեռներուն վրայ երթամ ու իջնեմ , ու ես իմ
38 ընկերուհիներուս հետ կուսութեանս վրայ լամ ։ Եւ
անիկա բսաւ , Գնա · ու զանիկա երկու ամիս
թող տուաւ · և անիկա իր ընկերուհիներովը գնաց ,
ու լեռներուն վրայ իր կուսութիւնը լացաւ ։
39 Եւ երկու ամիսը լմընցնելէն ետքը իր Հօրը
դարձաւ , ու անիկա Հիր ըրած ուխտը անոր
կատարեց · և անիկա երկիկ մարդ չճանչցաւ ։
40 Ու Իսրայէլի մէջ սովորութիւն եղաւ , Որ
աղեն աղեն Իսրայէլի աղջիկները երթան ,
ու Գաղաադացի Ցեփթայէին աղջկանը Հա-
մար տարին չորս օր լան ։

ԳԼ · ԺԲ.

1 Եփրեմացիք Ցեփթայէին հետ վէճ կ՚ընեն , ու Գաղաադացիք
անոնց Հնդկացիք բսել տալով կը մատնցնեն զանոնք ։ 7 Ցեփ-
թայէ մռնչէ ։ 8 Աբեսանէ որ երեսուն տղայ ու երեսուն տղ-
ջիկ ունէր ։ 11 ու Եղոն ։ 13 և Աբդոն որ քսանուն տղայ ու
երեսուն Թոռ ունէր ։ Իսրայէլը գտաւցին ։

1 Ու Եփրեմի մարդիկը ժողովուեցան , և դէպ
ի Հիւսիսային կողմը անցան , ու Ցեփթայէին
բսին , Ինչո՞ւ համար Ամմինի որդւոցը հետ
պատերազմելու գացած ատենդ մեզ չկանչե-
ցիր , որ քու հետդ երթայինք · Հիմ ջեր տունդ
քու վրադ կրակով պիտի այրենք ։
2 Եւ Ցեփթայէ անոնց բսաւ , Ես ու իմ ժողո-
վուրդս Ամմինի որդւոցը հետ մեծ կռիւներ
ունեցանք , և ձեզ կանչեցի , բայց դուք զիս
3 անոնց ձեռքէն չազատեցիք ։ Ես ալ երբոր

13 · 16 ։
= Գէ · գ · 10 ։
‡ Դն · իզ · 20 · ա
Թագ · ա · 11 ։
* Տէս Դ.է · իզ · գ ·
5 · եւ ։ ա Թագ · ա ·
11 · 28 ։ բ · 18 ։
ո Սպ · կգ · 15 · Տէս
Դ.է · իէ · 11 · 12 ։
Ֆ Հզեկ · իէ · 17 ։
= Գէ · ժ · 17։ Հմր · 11։
Ղէ · ժէ · 20 · ա
Թագ · իբ · 6։ Սպ ·
կբ · 28 ։ Երեմ · լա · 44
Դն · լէ · 29 · 34 ։
Ժող · հ · 2 ։
Թոռ · լ · 2 ։ Սպ ·
ժէ · 4։ Ժող · հ · 4-5։
Թոռ · լ · 2 ։
Թագ · ժբ · 10-31։
Հմր · 31 · ա Թագ ·
ու · 22 , 24 · բ · 18 ։
Տէս գԼ · բ · 1 ։

Եբ · ժգ · 30 ։
Թոռ · իա · 21 , 24 ·
25 ։
Գէ · գ · 12 , 13 ։
Գէ · գ · 31 ։
Գէ · գ · 3 ։
Սպ · ՃԼ · 42 ·
43 ։
Օբ · լբ · 15 ։ Եր ·
մեմ · բ · 13 ։

Օբ · լբ · 37 , 38 ։
գ Թագ · գ · 13 ։
Երեմ · բ · 28 ։
ա Թագ · գ · 18 ։ բ
Թագ · ժէ · 26 ։
բ Պտ · է · 14 ։ ժէ ·
8 ։ Երեմ · ժբ · 7 ·
8 ։
Սպ · ՃԼ · 44 · 45 ։
Էս · կգ · 9 ։

Գէ · ժա · 31 , 29 ։
Դն · լա · 49 ։
Գէ · ժա · 8 , 11 ։

—

Երբ · ժա · 32 ։
Գէ · գ · 12 · գ Թագ ·
է · 1 ։
Գէ · իե · 4 ։ ա Թագ ·
իբ · 2 ։
Դն · իզ · 27 ։
Գէ · ժ · 18 ։
Գ.ա.դ · ժ · 4 ։
Գէ · ժ · 18 ։
Երեմ · իբ · 5 ։
Եբէր · իե ար անանկ
բան բսածիզ պէս
չընենք ։
Ես · 8 ։

Գէ · ժ · 17 ։ ի · 1 ։
ա Թագ · ժ · 17 ։
ժա · 15 ։
Թոռ · իա · 24 · 25 ·
26 ։
Դն · լբ · 22 ։
բ Օբ · բ · 9 , 19 ։
Թոռ · ժգ · 25 · բ
Օբ · ա · 46 ։ Ցես ·
է · 6 ։

Թոռ · ժգ · 27 · է ·
1 · բ Օբ · ա · 46 ։
Թոռ · է · 14 ։
Թոռ · է · 18 , 21 ։
Թոռ · է · 1 ։
Թոռ · իա · 4 · բ Օբ ·
բ · 1—8 ։
Թոռ · իա · 11 ։
Թոռ · իա · 13 · իբ ·
36 ։

Օբ · բ · 33 , 34 ։
բ Օբ · բ · 36 ։
Թագ · ժ · 29 · գ
թէմ · իբ · 7 ։
բ Օբ · ի · 4 · 5 ·
ժբ · 12 · Ցես · գ ·
10 ։

= Թոռ · իբ · 2 · Տէս
Ցես · իգ · 9 ։
Եբէր · ապ՚ՀՀ
Թոռ · իա · 23 ։
բ Օբ · բ · 36 ։
Դն · ժգ · 25 ։
Դն · ժգ · 5 ։ լա ·
53 ։ ա Թագ · իբ ·

տեսայ որ գուբ դիս չէք ազատեր , 14 Հոգիս
ձեռքիս մէջը դնելով Աննման որդւոյը վրայ
դացի , ու ՅԷրը զանոնք իմ ձեռքս մատնեց .
և ինչո՞ համար դուք այսօր ինծի դէմ պա-
4 տերազմ ընելու եկաք : Ու Յեփթայէ Գա-
զաադացի զօրքերը ժողվելով Եփրեմի
հետ պատերազմ ըրաւ , և Գազաադացիք մար-
դիկը Եփրեմեանները զարկին . քանզի ըսեր
էին թէ Դուք Գազաադացիք Եփրեմի մէջ
-- Մանասէի մէջ 15 Եփրեմի փախստական-
5 ներն էք : Եւ Գազաադացիք Եփրեմին ա՛ջին
16 Յորդանանու անցքերը բռնեցին . ու երբոր
Եփրեմի փախստական մը թող տուէք անցնի՞
ըսէր , Գազաադացիք անոր կ'ըսէին ,
6 Եփրեմա՞ցի ես . ու անիկա Չէ՛ կ'ըսէր : Եւ
անոնք անոր կ'ըսէին , Ուրեմն 17 Շիպպօլէթ
ըսէ . ու անիկա Սիպպօլէթ կ'ըսէր , (քանզի
չէր կրնար չխոսակ արտասանել .) ուստի զա-
նիկա կը բռնէին , և Յորդանանու անցքերուն
մէջը կը սպաննէին . ու անառնոը Եփրեմէն
քառասունեւերկու Հազար մարդ ինկան :
7 Եւ Յեփթայէ Իսրայէլի մէջ վեց տարի
դատաւորութիւն ըրաւ . ու Գազաադացի
Յեփթայէ մեռաւ , և Գազաադա քաղաքին-
բուն Հայոց մէջ թաղուեցաւ :
8 Ու անկէ ետև Իսրայէլի մէջ Բեթղէհեմցի
9 Աբեսան դատաւորութիւն ըրաւ : Եւ անիկա
երեսուն տղայ ունէր , ու երեսուն աղջիկ որոնք
դուրս տուաւ , ու դուրսէն ալ իր տղոցը
երեսուն աղջիկ ներս առաւ . ու ինքը Իս-
րայէլի մէջ եօթը տարի դատաւորութիւն
10 ըրաւ : Եւ Աբեսան մեռաւ , ու Բեթղէհեմի
մէջ թաղուեցաւ :
11 Եւ անկէ ետև Զաբուղոնացի Եղօն Իսրա-
յէլի դատաւոր եղաւ , ու Իսրայէլի մէջ տասը
12 տարի դատաւորութիւն ըրաւ : Եւ Զաբուղո-
նացի Եղօն մեռաւ , ու Զաբուղոնի երկրին
Այեղոնի մէջ թաղուեցաւ :
13 Եւ անկէ ետև փարաթոնացի Հէլլելի որ-
14 դին Աբդօն Իսրայէլի դատաւոր եղաւ : Ու-
անիկա քառասուն տղայ ու երեսուն թոռ
ունէր , որոնք Էշօթասուն աւանակներու
վրայ կը հեծնէին . և ութը Իսրայէլի մէջ ու-
15 րայ կը հեծնէին . ու անառնոը Եփրեմէն
քառասունեւերկու Հազար մարդ էնկան :
Ամաւէկ գոհ մատուցանելով կը հասկնայ թէ անիկա Հրեշտակ է : 24 Սամփոնին ծնանդը :

1 Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը աչքին
չարութիւն ըրին . ու ՅԷրը զանոնք Բ քառա-
սուն տարի փղշտացւոց ձեռքը մատնեց :
2 Եւ Դանի ցեղէն Մանուէ անունով Մարա-
ացի մարդ մը կար , ու անոր կինիկը ամուլ էր
3 և զաւակ չէր ծնանէր : Ու Տէրոջը հրեշ-
տակը ան կինիկոջ երեւցաւ և անոր ըսաւ ,
Ահա դուն հիմա ամուլ ես ու չես ծնանիր ,
բայց պիտի յղանաս ու որդի մը ծնանիս :
4 Ուստի հիմա զգոյշ կեցիր , Խնդրեմ որ դինի
կամ օղի խմես , ոչ ալ անմաքուր բան մը ու-
5 տես . քանզի ահա դուն պիտի յղանաս և
որդի մը ծնանիս , ու Ածոր գլուխն վրայ
ածելի պիտի չելլէ . քանզի ան տղան էր Հզբ
արդանգէն Աստուծոյ ուխտաւորը պիտի ըլ-
լայ , և անիկա Իսրայէլը փղշտացւոց ձեռ-
6 քէն ազատելու պիտի սկսի : Ու կինիկը դը-
նաց և իր էրկանը պատմեց ըսելով , Աստու-
ծոյ մարդ մը ինծի եկաւ , ու անոր Հ դէմքը
Աստուծոյ հրեշտակի դէմքին պէս խոստա՛ա-
կաւ էր . և ես անոր ուրկից ըլլալը չհարցու-
ցի , ոչ ալ անիկա իր անունը ինծի պատմեց .
7 Ու ինծի ըսաւ , Ահա դուն պիտի յղանաս
ու որդի մը ծնանիս , և հիմա դինի ու օղի
մի խմես , ու անմաքուր բան մը չուտես . քան-
զի ան տղան էր Հզբ արդանգէն մինչև իր մահ-
ուան օրը Աստուծոյ ուխտաւորը պիտի ըլլայ :
8 Եւ Մանուէ Տէրոջը աղաչելով ըսաւ , Ո՛ա-
դոնի՛ , ով ՅԷր , ան Աստուծոյ մարդը որ
դուն խրկեցիր՝ նորէն մեզի գայ , ու մեզի
սորվեցնէ թէ ան ծնանելու տղուն ի՛նչ ընենք :
9 Եւ Աստուած Մանուէին ձայնը լսեց , ու Ա-
ստուծոյ հրեշտակը նորէն կնկանը եկաւ՝ երբ-
որ անիկա արտին մէջը նստած էր . ու անոր
10 էրկիը Մանուէ անոր հետը չէր : Եւ կինիկը
շուտով վազեց , ու իր էրկանը պատմեց և
անոր ըսաւ , Ահա անօրը ինծի եկող մարդը
11 նորէն ինծի երեւցաւ : Ու Մանուէ ելաւ իր կնի-
կանը ետևէն գնաց , և ան մարդուն գովը
մնուեցաւ ու անոր ըսաւ , Կնկանը հետ խո-
սող մարդը դո՞ն ես . ու անիկա ըսաւ , Ես
12 եմ : Եւ Մանուէ ըսաւ , Երբոր գուն ըսածդ
ըլլայ՝ տղան պէտք եղածը ի՞նչ է , ու ի՞նչ
13 ընելու է : Եւ Տէրոջը հրեշտակը Մանուէին
ըսաւ , Կինիկը ամէն բաներէն ինծի ըսածնայ .
14 Որիմէն ելած բան մը բնաւ չուտէ և գինի
ու օղի չխմէ , և անմաքուր բան մը բնաւ չու-
տէ , ― իմ ամէն պատուիրածս պահէ :
15 Եւ Մանուէ Տէրոջը հրեշտակին ըսաւ ,

ԳԼ· ԺԳ

1 Իսրայէլ փղշտացւոց ձեռքը կը մնանուի : 2 Հրեշտակ մը Մանուէին կնկանը կ'երեւնայ : 3 Մանուէին ալ կ'երեւնայ : 15

բ ա Թագ· ժԲ· 5 : Բ· 21 : Ցոր· ժգ· 14 : Սապ· Ա՛ծի· 109 :
գ Տես ա Թագ· իե· 30 : Եզր· ը· 28 :
դ Ես· ա Թագ· իե· 30 : Սապ· Ա՛ր· 9 :
ե Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· իր· 21 : Ցոր· ժգ· 14 : Սապ· Ա՛ծի· 109 :
զ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· իր· 28 : Ե՛ր Հաակ ՟ամ Հակոբ·
է Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
ը Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
թ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
ժ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
ի Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
ժա Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
ժբ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
ժգ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
ժդ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
ժե Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
ժզ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
ժէ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
ժը Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
ժթ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
ի Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
իա Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
իբ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
իգ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
իդ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
իե Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
իզ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
իէ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
իը Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
իթ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լա Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լբ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լգ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լդ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լե Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լզ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լէ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լը Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լթ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խա Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խբ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խգ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խդ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խե Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խզ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խէ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խը Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խթ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կա Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կբ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կգ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կդ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կե Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կզ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կէ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կը Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կթ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լա Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լբ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լգ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լդ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լե Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լզ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լէ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լը Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
լթ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խա Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խբ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խգ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խդ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խե Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խզ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խէ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խը Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
խթ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կա Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կբ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կգ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կդ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կե Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կզ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կէ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կը Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :
կթ Ես· ա Թագ· իե· 31 : Բ· Ա՛ր· 9 :

Կ'ապաչեմ՞ Ե՛րէց մը մեր քովը նստէ , ու այ-
ծերէն ուղ մը պատրաստեն-ք քու առջեդ
16 դնեմ : Եւ ՅԷրոջը հրեշտակը Մանուէին ըսաւ ,
Եա քա՛ քովդ նստիմ ալ՝ քու հացդ պիտի
չուտեմ. բայց թէ որ ողջակէզ պիտի ընես՝ զա-
նիկա ՅԷրոջը ընծայէ . քանզի Մանուէ չէր
17 գիտցած թէ անիկա ՅԷրոջը հրեշտակն է : Եւ
Մանուէ ՅԷրոջը հրեշտակին ըսաւ , Ինծի՞ն-
լ՞ն է , որպէս զի երբոր խօսքդ կատարուի՝
18 քեզ պատուենք : Ու ՅԷրոջը հրեշտակը անոր
ըսաւ , Իմ անունս ինչո՞ւ ասանկ կը հարցը-
19 նես , որովհետև անիկա հրաշալի է : Եւ Մա-
նուէ ուղը ու հացի ընծան առաւ , և ապա-
ռաժին վրայ ՅԷրոջը ընծայեց . ու հրեշտակը
Մանուէին և անոր կնկանը աչքերուն առ-
20 կնը հրաշք մը ըրաւ . Քանզի երբոր բոցը
սեղանէն դէպ՚ի երկինքը վեր կ'ելլէր՝ Տէ-
րոջը հրեշտակն ալ սեղանին բոցովը վեր ելաւ .
և Մանուէ ու իր կնկիը կը նայէին , ու ներս
21 սկ վրայ գետնին ինկան : Եւ Տէրոջը հրեշ-
տակը Մանուէին ալ Մանուէին ու անոր կնկա-
նը չերեւցաւ . Հանուանոը Մանուէ հասկըցաւ
22 որ անիկա Տէրոջը հրեշտակն է : Ու Մանուէ
իր կնկանը ըսաւ , Անշուշտ պիտի մեռնինք ,
23 քանզի զԱստուած տեսանք : Եւ կնկիը անոր
ըսաւ , Թէ որ ՅԷրը մեզ սպանել ուզէր , մեր
ձեռքէն ողջակէզը ու հացի ընծան չէր ըն-
դուներ , ու ասա բոլոր բաներըը մեզի չէր ցու-
ցներ , և ասա մէջտեղս մէջը ասանկ խօսք
մեզի լսել չէր տար :
24 Ու կնկիը որդի մը ծնաւ , և անոր անունը
Սամփոն կոչեց . ու տղան մեծցաւ , և Տէ-
25 րը զանիկա օրհնեց : Ու Տէրոջը Հոգին Մա-
հանէ դանի ու Եսթաւոլի մէջ՝ Դանի բանա-
կին մէջը սկսաւ անոր վրայ գալ :

ԳԼ· ԺԴ

1 Սամփոն փղշտացիներէն կնիկ մը կ'ուզէ : 6 Իր Համբոպոս-
ծիանը մէջ ասիւծ մը կը սպաննէ : 8 Երկրորդ անգամ նոյն
Համբպոնն անցնելով՝ ասիւծին գիմն մէջը մեղր կը գտնէ : 10
Սամփոնին հարսնիքը : 12 Փղշտացիք Սամփոնին հանելուկը
անոր կինոջը միջոցով կը բացատրեն : 19 Սամփոն երեսուն
Փղշտացիներ սպաննելով՝ անոնց կողոպուտը կ'առնէ : 20 Իր
կինը ուրիշի մը կը տրուի :

1 Եւ Սամփոն Թամնաթա իջաւ , ու Թամ-
նաթայի մէջ փղշտացւոց աղջիկներէն Հինկ
2 մը տեսաւ . Եւ նորէն Ել եկաւ , ու իր Հօրը
և մօրը պատմեց ու ըսաւ , Թամնաթայի մէջ
3 փղշտացւոց աղջիկներէն կինկ մը տեսայ . ու
հիմա Հզանիկա ինծի կինկ առէք : Եւ անոր

Ի Դան· ժբ· 5 : Գէ· ը· 18 :
ծ Դան· ը· 29 :
կ Նա· ի· 6 :
հ Գէ· գ· 19· 20 :
ձ Գ՚ե· իմ· 24 : ա՚Ն՚ե· իա· 16 : Երգկ· ա· 28 : Ա՚ա· ժէ· 6 :
ղ Գէ· գ· 22 :
ճ Դան· ը· 30 : Եզ՚· Լգ· 29 : բ Օր· ե· 26 : Գէ· գ· 22 :
մ Երբ· ժա· 32 :
յ ա Թագ· գ· 19 : Ղ՚ա· ա· 80 : բ· 32 :
ն Գէ· գ· 10 : ա Թագ· ժա· 6 : Մա· գ· 28 : Մաա· ժէ· 6 :
շ Դան· ը· 30 : Եզ՚· Լգ· 29 : բ Օր· ե· 26 : Գէ· գ· 22 :
ո Տես ա Թագ· է· 13 : բ Թագ· բ· 1 : ա Ն՚ե· ժբ· 1 :
չ բ Օր· Լգ· 1 : ա Թագ· բ· 27 : ի· 6 : գ Թագ· ժէ· 24 :
պ Ա՚ա· իբ· 3 : Ղ՚ա· ի· 29 : Գ՚ա· գ· 18 :
ջ Կամ ի՞նչ ընենք ա՚նոր :
ռ Հմ· 17 : 18 :
ս Կամ Ա՚ա՚նէ-գա՚նին· գէ· ժբ· 12 :
տ Դան· ը· 33 : Գէ· ժբ· 11 :
վ Կամ Ա՚ա՚նէ-գա՚նին· գէ· ժբ· 12 :
ր Դան· ը· 33 : Գէ· ժբ· 10 :
ց Թագ· գ· 33 : բ Ա՚Ն՚ե· ժ· 15 : իբ· 7 : իե· 20 :
ւ Գէ· ժգ· 1 : բ Օր· իբ· 48 :
փ Գէ· գ· 10 : ժգ· 25 : ա Թագ· ժա· 6 :
ք Գէ· իե· 22 : Թագ· ի· 1 : Եւ·
օ Կամ մատան
ֆ Դան· իե· 22 : Թագ· ի· 22 :
և Կամ չորրորդ
ա Գէ· ժգ· 5 :
բա Գէ· ժէ· 6 :

16 եւ Սամիսանէին կնիկը անոր քովը լալով՝ ըսաւ,
«Աղեաւդա գուն զիս առեցիր ու զիս չսիրեցիր. իմ ժողովուրդիս որդւոցը մէկ հանելուկ
մը ըսիր, ու ինծի չբացատրեցիր: եւ անիկա
ըսաւ անոր, Ահա իմ հօրս ու մօրս չյայտա-
17 նեցի, ու քեզի՞ պիտի յայտնեմ: եւ լրնոց
ինջոյքին եօթը օրուանը մէջ անոր քովը լա-
ցաւ. ու Սամիսան եօթնեւրորդ օրը անոր բա-
ցատրեց, քանզի իրեն նեղութիւն կու տար.
անիկա ալ իր ժողովուրդին որդւոցը բացատ-
18 րեց հանելուկը: եւ քաղաքին մարդիկը եօթ-
նեւրորդ օրը արեւը մտնելէն առաջ անոր ըսին,
Մեղրէն անոյշ՝ ու առիւծէն զօրաւոր ի՞նչ
կայ: եւ անիկա ըսաւ անոնց, Թէ որ դուք
իմ երինջովս չհերկեիք, իմ հանելուկս չէիք
19 կրնար դանել: Ու Յեփրոջը Հոգին անոր վրայ
եկաւ, և անիկա Աշկաղոն իջաւ ու անոնցմէ
երեսուն մարդ մեռցուց, և անոնց հանդերձ-
նեղը առաւ ու հանելուկը բացատրողներուն
տուաւ, և սաստիկ բարկանալով իր հօրը
20 տունը եկաւ: Ու Սամիսանին կնիկը անոր
ընկերակամը եղող ընկերին տրուեցաւ:

ԳԼ· ԺԵ

1 Սամիսան անանկով որ իր կնիկը տեսնելէ մը տարւոր է, 3 ա-
զանեանալու պատրաստ ջահիլ կապելով՝ Փղշտացւոց հանձ-
քերը կ'սպրէ: 6 Փղշտացիք Սամիսանին կնիկը ու անոր հայ-
րը կ'սպրեն: 7 Սամիսան չարաչար կը զարնէ զանոնք: 9 Յու-
դայի մարդոցմէն կը կապանի: ու Փղշտացւոց ձեռքը կը մատ-
նէ: 14 Ջնջուած ակռով մը հազար Փղշտացի կը մեռցնէ:
18 Առատած անոր ջուր կը խմցնեն Լեհիի մէջ:

1 Եւ եղաւ որ ժամանակ մը ետքը ցորենի
հնձոց օրերը Սամիսան այծերէն ուլ մը առաւ,
ու իր կնկանը այցելութեան դնաց ու ըսաւ,
Ներքին սենեակին մէջ կնկանս քովը մտնեմ.
բայց կնկանը հայրը զանիկա չթողուց որ մտ-
2 նէ: Եւ անոր հայրը ըսաւ, Իրաւցընէ կար-
ծելի որ դուն *զանիկա բոլորովին ատելիր,
ու զանիկա քու բնկերիդ տուի. ահա անոր
պզտիկ քոյրը աղեկ դեղեցիկ է, հիմա անոր
3 տեղը անիկա քեզի ըլլայ: Եւ Սամիսան *ա-
նոնց հասնար՝ ըսաւ, Ես անգամ Փղշտացւոցմէ
անպարտ պիտի ըլլամ, թէ որ անոնց չարու-
4 թիւն մը ընեմ: Ու Սամիսան գնաց երեք
հարիւր աղուէս բռնեց, և չահեր առաւ, ու
ազեխանէրը պոչ պոչի դարձուց, ու երկու պո-
5 չերուն մէջտեղը չահ մը դրաւ կապեց: Եւ չա-
հերը կրակով բռնկցընելէն ետքը՝ զանոնք
Փղշտացւոց հունձքերուն մէջը ձդեց, ու դէ-
զուած և չկորսուած հունձքերը ու մինչև ան-
6 դամ այգիները՝ ձիթենիներուը այրեց: Եւ
Փղշտացիք ըսին, Ա՛ս բանը ո՞վ ըրաւ: Ու
ըսին, Թամիացիին փեսան Սամիսան. քանզի

անոր կնիկը առաւ և անոր ընկերին տուաւ:
Ու Փղշտացիք եկան և կնիկը ու անոր հայրը
7 կրակով այրեցին: Իսկ Սամիսան անոնց ըսաւ,
Թէ և դուք այսպէս ըրիք, բայց ես վրէժ
պիտի առնեմ ձեզմէ, ու ետքը պիտի դա-
8 դարիմ: Եւ զանոնք սրունքէն մինչև երանքը
մեծ հարուածով մը զարկաւ. ու ինքը եւաս
ապառաժին խոռոչը բնակեցաւ:
9 Եւ Փղշտացիք եկան ու Յուդայի մէջ բա-
10 նակեցան, ու Լեհիի մէջ տարածուեցան: Եւ
Յուդայեանք ըսին, Ինչո՞ւ համար մեր վրայ
եկաք: Անոնք ալ ըսին, Սամիսանը կապելու
եկանք, որ մեզի ըրածին պէս մենք ալ անոր
11 ընենք: Ու Յուդայէն երեք հազար մարդ
եւաս ապառաժին խոռոչը ինջան, և Սամիսա-
նին ըսին, Չե՞ն դիտեր որ Փղշտացիք մեր
վրայ կ'իշխեն. ինչո՞ւ համար ասանկ բանը մեզի
ըրիր: Ու անիկա անոնց ըսաւ, Ինծի
ինչպէս որ ըրին, ես ալ անոնց այնպէս ըրի:
12 Եւ անոր ըսին, Մենք ինջանք որ քեզ կապենք
ու Փղշտացւոց ձեռքը տանք: Եւ Սամիսան
անոնց ըսաւ, Ինծի երդում ըրէք որ դուք
13 զիս պիտի չվճռցընէք: Եւ անոնք անոր հետ
խօսեցան ու ըսին, Չէ. բայց հիմա քեզ պի-
տի կապենք ու անոնց ձեռքը տանք, և քեզ
պիտի չվճռցընենք. ու զանիկա երկու նոր
չուանով կապեցին և ապառաժէն դուրս հա-
նեցին:
14 Երբոր անիկա մինչև Լեհի եկաւ, փղշտա-
ցիք աղաղակելով զանիկա դիմաւորեցին. և
†Յեհոջը Հոգին անոր վրայ գալով՝ անոր թևե-
րուն վրայ եղող չուաններըը կրակով այրած
քթմանի պէս եղան, ու կապերը ձեռքերէն
15 քակուեցան: Եւ մէկ իշու ծնօտ մը գտաւ որ
դեռ չորցած չէր, ու ձեռքը երկարեցուց զա-
նիկա առաւ և հանուղ հազար մարդ մեռցուց:
16 Ու Սամիսան ըսաւ, Իշու ծնօտով դէզ դէզ
յիներ ընծայ, իշու ծնօտով հազար մարդ մեռ-
17 ցուցի: Ու երբոր իր խօսքը լմընցուց՝ ծնօտը
ձեռքէն նետեց, և ան տեղին անունը †Ռա-
մաթ-Լեհի կոչեց:
18 Եւ խիստ շատ ծարաւելով Յեհոջը աղաղա-
կեց ու ըսաւ, Դուն քու ծառայիդ ձեռ-
քովը սա մեծ փրկութիւնը յաղողեցիր. և հի-
ւա ծարաւովն մեռնեմ, ու անթլփատներուն
19 ձեռքը չիյնամ: Եւ Աստուած ‡Լեհիին մէջ
եղած փոսը բացաւ, ու անկէ ջուր ելաւ. և
Սամսան խմեց, ու ոգին իրեն դարձաւ, և
ապրեցաւ. անոր համար անուանը ||Ին-
դոքէ բառեցաւ, որ Լեհիի մէջ է մինչև
20 սա օրս:
Ու անիկա *Փղշտացւոց օրերը Իսրայէլի
մէջ քսան տարի դատաւորութիւն ըրաւ:

ԳԼ· ԺԶ

1 Սամիսան Գազային կը փոխէ, ու քաղաքին դռնները կ'առնէ
կը տանի: 4 Դալիլա Փղշտացիներէն կաշառք առնելով Սամի-
սանին կանչը կ'ըսցնայ: 6 երկար անգամ կը խաբուի: 15 բայց
վերջապէս իր խնդիրքը կը կատարուի: 21 Փղշտացիք կը բռնա-
նեն զանիկա ու աչքերը կը փորեն: 22 Սամիսանին գլուխը
նորէն իր վրայ գալով Դագոնի տաճարը Փղշտացւոց վրայ
կը կործանէ, ու ինքն ալ կը մեռնի:

1 Եւ Սամիսան Գազա գնաց, ու հոն պոռնիկ
2 կնիկ մը տեսաւ և անոր մտաւ: Ու Գազա-
ցւոց ըսուեցաւ, Թէ Սամիսան հոս եկեր է:
Եւ *պատրաստեցին՝ ու բոլոր գիշերը անոր դա-
րանակալ եղան քաղաքին դրանը քովը, ու
բոլոր գիշերը լուռ կեցան և ըսին, Առաւօ-
3 տուն կանուխ զանիկա կը մեռցընենք: Ու
Սամիսան մինչև կէս գիշեր քնացաւ, և կէս
գիշերուան ելաւ, ու քաղաքին դրանը փեղ-
կերը երկու սեմերովը բռնեց, և զանոնք նի-
գովը մկաղ փղցուց, ու կռնակը առնելով
զանոնք Քեբրոնին դիմացի լեռանը գլուխը
հանեց:
4 Եւ անկէ ետքը Սորեկ հեղեղատին *քովը
կնիկ մը սիրեց, ու անոր անունը
5 Դալիլա էր: Եւ Փղշտացւոց նախաթագները
կնկանը քովը եկան ու անոր ըսին, †Զանիկա
խաբէ, ու տես հասկցիր Թէ անոր մեծ զօ-
րութիւնը ինչ՞ն է, և Թէ ինչո՞վ կրնանք անոր
յաղթել, որ զանիկա կապենք ու հնազան-
դեցընենք. և մենք քեզի ամէն մէկերնիս
6 հազար հարիւր *արծաթ կու տանք: Ու
Դալիլա Սամիսանին ըսաւ, Կ'աղաչեմ՝ յայտ-
նէ ինծի, Թէ քու մեծ զօրութիւնդ ինչ՞ն է,
և քեզ հնազանդեցընելու համար ի՞նչ բանով
7 կապել պիտ է: Ու Սամիսան անոր ըսաւ,
Թէ որ ինծի եօթը հատ չորցած *թարմ չի-
լերով՝ կապեն կը տարամ, և ուժէ մար-
8 դոց պէս կ'ըլլամ: Ու Փղշտացւոց
նախաթագները անոր եօթը հատ չորցած թարմ
չիլերը բերին. ու զանիկա անոնցմով կապեց:
9 Եւ անոր քովը նեղբին սենեակին մէջ դատա-
նակներ նստեր էին. Ու կնկանը անոր ըսաւ,
Ով Սամիսան, Փղշտացիք քու վրադ եկած
անանկներ նստեր էին. Ու կնկանը անոր ըսաւ,
Ով Սամիսան, Փղշտացիք քու վրադ եկած
10 ժամը չհասկցուեցաւ: Եւ Դալիլա ըսաւ Սամի-
սանին, Ահա դուն խաբեցիր ու ինծի սուտ գը-
րուցիր. հիմա կ'աղաչեմ՝ յայտնէ ինծի Թէ
11 ինչով կը կապուիս: Եւ անոր ըսաւ, Թէ որ
դուն ու չգործածուած չուաններով ամէկ
մը կապեն անանկները կը տարամ, և ուժէ
12 մարդոց պէս կ'ըլլամ: Ու Դալիլա նոր
չուաններ առաւ, և անոնցմով զանիկա կա-
պեց, ու անոր ըսաւ, Ով Սամիսան, Փղշտա-

ցիք քու վրադ եկած: (և դարանակալները
ներքին սենեակին մէջը նստեր էին.) անա-
նոնք զանոնք իր թիակերէն մէկ դէրձանի մը
13 պէս փրցուց: Ու Դալիլա ըսաւ Սամիսանին,
Մինչև հիմա դուն խաբեցիր և ինծի սուտ գը-
րուցիր. բսէ ինծի Թէ ինչո՞վ կը կապուիս:
Ու անիկա անոր ըսաւ, Թէ որ գլխուս եօթը
14 բաժին մազերը ազդով հիւսես: Եւ անիկա *ե-
ղէգ ըրաւ, ու *ազդովը մանրցուց, ու
անոր ըսաւ, Ով Սամիսան, Փղշտացիք քու
վրադ եկած: Եւ անիկա քունէն արթնցաւ,
ու ասպարէնի ցիցովը մէկտեղ քաշեց
15 *եղէգը: Անատնէր Դալիլա անոր ըսաւ, †Քու
սիրտդ իմ հետս չէ, ու ի՞նչպէս կ'ըսես Թէ
քեզ կը սիրեմ. հինս աս երեք անգամ է որ
դուն խաբեցիր, ու ինծի չզրուցեցիր Թէ քու
16 մեծ զօրութիւնդ ինչ՞ն է: Եւ օրովհետև
ամէն օր իր խօսքերովը անոր նեղութիւն կու
տար, ու զանիկա կը բռնադատէր, անանկ որ
անոր սիրտը մինչև մահուան *ապէտ նեղա-
17 ցաւ, †Բոլոր իր սրտին մէջ եղածը անոր զը-
րուցեց, ու ըսաւ անոր, ‡Իմ գլխուս վրայ
ածելի չէ եղած. քանզի իմ մօրս արգանդէն ես Աստուծոյ ոմեռաւոր եմ. Թէ որ ածիլուիմ,
իմ ոյժս ինձմէ կ'երթայ ու կը տկարանամ,
18 և ամէն մարդոց պէս կ'ըլլամ: Ու երբոր Դա-
լիլա տեսաւ որ անիկա բոլոր իր սրտին մէջ
եղածը իրեն զրուցեց, փղշտացւոց նախա-
թագները կանչել առաւ ու ըսաւ, Ա՛ս անգամ
եկէք. քանզի բոլոր իր սրտին մէջ եղածը
ինծի զրուցեց: Ափսոսանքը նախա-
թագները անոր քովը եկան, ու արծաթն ալ
19 †հետերնին բերին: Ու Դալիլա զանիկա իր
ծունկերուն վրայ քնացուց, ու մարդ մը կան-
չեց, և անոր գլխուն եօթը բաժին մազերը
ածիլել առաւ, ու սկսաւ զանիկա նեղել. և
20 անոր ոյժը իրմէն դնաց: Ու կնիկը ըսաւ,
Ով Սամիսան, Փղշտացիք քու վրադ եկած.
և անիկա քունէն արթննալով՝ ըսաւ, Ելլեմ,
ու առվի անգամներուն պէս Թօթվռտիմ.
և անիկա չէր գիտեր որ Տէրը Իրմէ դացեր
21 է: Ու Փղշտացիք զանիկա բռնեցին և անոր
աչքերը փորեցին, ու զանիկա Գազա իջեցու-
ցին և առնակապերով կապեցին. ու բանտին
մէջը ալօրիքի քար կը դարձընէր:
22 Եւ անոր գլխուն մազը ածիլուելէն ետքը՝
23 բուսնիլ սկսաւ: Ու Փղշտացւոց նախաթագնե-
րը ժողովեցան, որ իրենց աստուածոյն Դա-
գոնին մեծ զոհ մատուցանեն և ուրախութիւն
բնեն. ու ըսին, Մեր աստուածը մեր ձեռքը
24 մատնեց մեր թշնամին Սամիսանը: Ու ժողո-
վուրդը զանիկա տեսնելով՝ իրենց աստուա-
ծը գովեցին. քանզի ըսին, Մեր աստուա-

ա ԳԼ· ժգ· 15:
բ ԳԼ· գ· 19: ժգ· 25:
գ ԳԼ· ժե· 2: Յոշ:
դ գ· 29:
ե ԳԼ· ժգ· 20:
զ Կամ անանց
է ԳԼ· ժգ· 15:
ը ԳԼ· ժգ· 15:
թ Տես Հմր· 19:
ժ ԳԼ· ժգ· 4:
ի ԳԼ· գ· 20: ժգ· 6:
ծ ԳԼ· գ· 31: Դ.Ե· իգ· 8: Յեհ· իգ· 10:
կ Յաղ· գ· 7:
լ Կամ Ծնօտին
խ Դն· իե· 27: Ես· ի· 29:
ձ Յե՛ կռնչողին տեղը:
ղ Յաղ· Ա՛գ· 6:
ճ ԳԼ· ժգ· 1:
մ Թագ· իգ· 26: Յաղ· Ա՛ժ· 10, 11, 12: Գաղ· Բ· 24:
յ Առակ· բ· 16—19: ե· 3—11: է· 24, 25, 26: ի· 21, 22, 23:
ն Կամ գալար ասեղ
շ ԳԼ· ժգ· 16:
ո Միք· ե· 5:
պ Թագ· ա· 8: Գ.Ե· ժգ· 5:
ջ Յեփ· իրենց ձեռքը
ռ Առակ· է· 26:
ս Թագ· գ· 27:
տ Թագ· ժգ· 9, 42, 43: Յեհ· է· 12:
ր Թագ· ժգ· 14:
ց ժը· 12: իգ· 15: 16: բ Մն· ժե· 2:
ւ Դան· է· 4:

ծր մեր ձեռքը մատնեց մեր թշնամին, մեր երկիրը աւրողը և մեր մեռելները չաք-
25 ցընողը։ Ու երբոր անոնց սիրտը *ուռնաց էր, ըսին, Սամփոնը կանչեցէք որ մեր առջեւը խաղայ։ Ուստի Սամփոնը բանտէն կանչեցին, ու անոնց առջեւը խաղաց. և զանիկա
26 սիւներուն մէջտեղը կայնեցուցին։ Ու Սամփոն իր ձեռքէն բռնող պատանիին ըսաւ, Թող աւր խա, որ աս աուները վերցրնող սիւներըը
27 բռնեմ, ու անոնց վրայ կռթնիմ։ Եւ աուները երկիր ու կիներ մարդոցմով լեցուն էր. ու փղշտացւոց բոլոր նախարարները հոն էին. և *հանկիրճին վրայ երեք հազարի չափ մարդիկ ու կիներ կային, որոնք Սամփոնին
28 խաղալը կը դիտէին։ Եւ Սամփոն Տէրոջը աղաղակեցաւ, ըսաւ, Ով Տէր Եհովայ, Ի՛նչ ըլլէմ՝ զիս յիշէ. ով Աստուած, միայն աս անգամ ալ զիս ուժովցուր, որ փղշտացիներէն իմ երկու աչքերուս վրէժը մէկէն առ-
29 նեմ։ Ու Սամփոն այն աուները վերցրնող երկու միջին սիւներըը՝ մէկը ալ ձեռքովը ու միւսը ձախ ձեռքովը բռնելով՝ անոնց վր-
30 բայ կռթնցաւ. Եւ Սամփոն ըսաւ, Իմ անձս փղշտացիներուն հետ մեռնի. ու քովը ուժովը ծռեցաւ, և աուները նախարարներուն ու ամբողջ բոլոր ժողովուրդին վրայ ինկաւ. և իր մեռած առները մեռցուցածներէն իր կեն-
դանութեան առները մեռցուցածներէն աւելի
31 էին։ Ու անոր եղբայրները և բոլոր հօրը տունը իջան, ու զանիկա վերցուցին. և հանելցին՝ իր հօրը Մանուէին գերեզմանը Վհատեցին զանիկա Սարայի ու Եսթաուղի միջտեղը։ Եւ անիկա Իսրայէլի մէջ քսան առրի գա-
տաւորութիւն ըրաւ։

ԳԼ· ԺԷ

1 Եփրեմի լեռնէն Միքա անունով մարդ
2 մը կար։ Եւ անիկա իր մօրը ըսաւ, Քեզմէ առնուած այն հազար հարիւր կտոր արծաթը որուն համար անէծք տուիր ու իմ առջեւս ալ ըսուցիր, ահա այն արծաթը իմ քովս է, զանիկա ես առի. ու մայրը անոր ըսաւ, Որ-
3 դեակ իմ, Տէրը քեզ օրհնէ։ Եւ անիկա հազար հարիւր կտոր արծաթը իր մօրը դարձուց. բայց անոր մայրը ըսաւ, Ես այն արծաթը իմ ձեռքէս բոլորովին Տէրոջը նուիրեցի իմ որ-
դուս համար, *անով քանդակած ու թափծու
4 կուռք չշինելու համար. ուստի հիմա զանիկա քեզի կու տամ։ Իակ Միքա այն արծաթը իր մօրը դարձուց. և մայրը *երկու հարիւր կտոր արծաթ առաւ, ու անոնք ոսկերչին տուաւ, այն ալ անոնցմով քանդակած ու թափծու կուռք չշինեց. և անոնք Միքայէլին
5 տունը *դրուեցան։ Ու աս մարդը Միքա աստուածներու տուն մը ունէցաւ. ու *եփուտ և *թերափիմ չշինեց, ու իր որդիը մէկը օրհ-
6 նեց որ իրեն քահանայ եղաւ։ *Այն օրերը Իսրայէլի մէջ թագաւոր չկար. ամէն մարդ իր աչքին հաճելի եղածը կ'ընէր։
7 Եւ Յուդայի ազգատոհմէն — *Յուդայի Բեթղեհեմէն մէկ պատանի մը կար. և անիկա Ղեւտացի էր, ու հոն կը բնակէր պան-
8 դխտի պէս։ Եւ աս մարդը Յուդայի Բեթղեհեմ քաղաքէն եկաւ, որ *պրոյտ դասած տէրը պանդխտութիւն ընէ, ու ճամրայ ելաւ ընելով՝ մինչև Եփրեմի լեռը — մինչև Մի-
9 քայէլի տունը եկաւ։ Եւ Միքա անոր ըսաւ, Ո՞ւրկից կու գաս։ Ու անիկա անոր ըսաւ, Ես Ղեւտացի եմ — Յուդայի Բեթղեհեմէն կ'եմ, և պրոյտ դասած տէրս պանդխտա-
10 նալու կ'երթամ։ Ու Միքա անոր ըսաւ, Իմ քովս բնակէ, ինծի հայր ու քահանայ եղիր. և ես քեզի տարեկան տարի տասը կորձաթի, ձեռք մը *հնխնը— հանդերձ ու քու ուտելիքդ կու տամ։ Եւ Ղեւտացին հաւնեցաւ
11 Ու Ղեւտացին այն մարդուն հետ բնակելու հաւանութիւն տուաւ. և աս պատանին անոր
12 որդւոցը մէկուն պէս եղաւ անոր։ Ու Միքա Ղեւտացին օրհնեց, և պատանին *անոր քահանան եղաւ, ու Միքայէլի տունը կը բնա-
13 կեր։ Եւ Միքա ըսաւ, Հիմա աքէ գիտեմ որ Տէրը ինծի բարիք պիտի ընէ, քանզի աս Ղեւտացին իմ քահանան եղաւ։

ԳԼ· ԺԸ

1 Դանի որդիքը հինգ մարդ կը խրկին իրենց ժառանգութիւն մը փնտռելու համար։ Անոնք Միքայէլի տունը երթալով՝ քարհուրդ կ'ընեն Ցաւիսթանեան հետ, որ անոնց քաջայաբեր-
3 թիւն կու տայ։ Լսելով կը ըսանան, ու բարի լուր կը բե-
րեն։ Եւ Հարիւր մարդ կը խրկեն ան քաղաքը ռազմելու։
14 որոնք իրենց ճամրան մէջ Միքայէլի քահանան ու անոր տերը բռնելով կը յարձակին։ Ան կը կոչեն զանիկա։ Եւ Ցաւիսթանեան ու անոր որդիքը յաջորդաբար քահանայութիւն կը-
նէին։

1 Ան օրերը Իսրայէլի մէջ թագաւոր չկար. ու ան օրերը Դանի ցեղը իրեն ժառանգու-
թիւն մը կը փնտռէր բնակելու համար. քան-
զի մինչև ան օրը Իսրայէլի ցեղերուն մէջը

անոր քաջութեան ժառանգութիւն ինկած չէր։
2 Եւ Դանի որդիքը իրենց ազգատոհմներէն — իրենց սահմաններէն՝ *Եսթաոլէն ու Եսթաուղէն հինգ զօրաւոր մարդ խրկեցին, *որ երկիրը լրտեսեն ու քննեն. և անոնց ըսին, Գացէք երկիրը քննեցէք. ու անոնք Եփրեմի լեռը մինչև *Միքայէլի տունը եկան, և գի-
3 շերը հոն մնացին։ Ու երբոր անոնք Միքայէլին տանը քովն էին, Ղեւտացի պատանիին ձայնը ճանչցան, և հոն դարձան ու ըսին, Ո՞վ քեզ հոս բերաւ, և գուն հոս ի՞նչ կ'ը-
4 նես, ու *ինչո՞ւ հասար հոս կեցեր ես։" Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Միքա ինծի ասանկ ասանկ ըրաւ, ու *ինչո՞ւ վարձքով բռնեց, որ
5 անոր քահանայ ըլլամ։ Եւ անոր ըսին, Հիմա *Աստուծոյ *հարցուր, որ գիտնանք թէ ար-
6 դեօք մեր գացած ճամրան մեզի պիտի յա-
ջողի։ Ու քահանան անոնց ըսաւ, *Խաղա-
ղութեամբ գացէք. ձեր երթալու ճամրան Տէրոջը առջեւը հաճելի է։
7 Ան հինգ մարդիկը գացին *Լա-
իս մտան, և անոր մէջը բնակող ժողովուր-
դը անսան՝ *որ Սիդոնացւոց պէս անհոգու-
թեամբ հանգիստ ու ապահով կը բնակէին, և ան երկրին մէջ *իշխ ատուղ մը *չկար՝ որ իշխէր *անոնց վրայ. ու Սիդոնացիներէն հե-
8 ռու էին, և *ուրիշ մարդու մը հետ գործ չունէին։ Եւ *անոնք *Տարաս ու Եսթաուղ գացած իրենց եղբայրներուն, և անոնց եղբայրները անոնց ըսին, Դուք ի՞նչ
9 *ըրիք։ Ու անոնք ըսին, Ելէք՝ անոնց վրայ երթանք, քանզի մենք երկիրը տեսանք, և ահա շատ ալ *է. ու գուք *իմանալ կը կենաք. երթալու — երկիրը ժառանգելու համար հա-
10 մնելու անհոգութիւն մի ընէք։ Երբոր հոն մտնէք, ապահով ժողովուրդի մը ու շատ ընդարձակ երկրի մը մէջ պիտի մտնէք, որ Աստուած զանիկա ձեր ձեռքը տուեր է. ու հանածկ տեղ մըն է՝ որ հոն երկրի վրայ եղող բաներուն մէկը պակաս չէ։
11 Եւ Դանի ազգատոհմէն, անկէ այսինքն Սարայէն ու Եսթաուղէն վեց հարիւր ըս-
12 պառազինեալ մարդիկ գացին։ Ու եկան ճա-
դայի *Կարիաթարիմը բանակեցան. անոր հա-
մար այն տեղը մինչև աս օրս *Մահանէ-դան կ'ըսուի. ահա անիկա կարիաթարիմին ետեւն
13 է։ Եւ անկէ Եփրեմի լեռը անցան, ու մինչև
14 *Միքայէլին տունը եկան։ Եւ Լայիսի երկիրը լրտեսելու գացող ան հինգ մարդը *պատաս-
խան տալով՝ իրենց եղբարցը ըսին, Գիտէ՞ք

հեռու ըլլալնուն ու մարդու մը հետ գործ չունենալնուն համար, ընդհա ապատող մը չկար. և ան Եբեթրաբրի հովիտին մէջն էր. ու քաղաքը շինեցին և անոր մէջը բնակեցան։
29 Ու Քաղաքին անունը իրենց հօրը Իսրայէլեան Դանին անունեալը Դան կոչեցին, բայց քա-
30 ղաքին անունը առաջուց Լայիս էր։ Եւ Դանի որդիքը քանդակած կուռքը կանգնեցուին իրենց. ու Մանասէի որդւոյն Գերսոնին որդին Յովնաթան՝ ինքը ու իր որդիքը Դանի ցեղին քահանայ եղան մինչև երկրին գերեվարեան օրը։
31 Հանապատին էին։ Ուստի անոնք Միքայէլին շինած կուռքը իրենց պահեցուին, զորչափ ժամանակ որ Աստուծոյ տունը Սելովի մէջ էր։

ԳԼ. ԺԹ

1 Ա Եւ եղաւ որ (ան օրերը որ Իսրայէլի մէջ թագաւոր չկար,) Եփրեմի լեռանը կողմերը բնակող մէկ պանդուխտ Ղեւտացի մը կար, ու անիկա Յուդայի Բեթղեհեմէն մէկ հարճ
2 մը առաւ իրեն։ Եւ անոր հարճը անոր դէմ շնութիւն ընելով՝ անկէ իր հօրը տունը՝ Յուդայի Բեթղեհեմը գնաց, ու չորս ամիսի չափ
3 հոն կեցաւ։ Եւ էրկիը եկաւ անոր հետևէն գնաց, որ բարեկրթութեամբ խօսի անոր հետ՝ ու զանիկա ետ բերէ. և իր հետը երեք էշ իր ծառան ու երկու էշ. ու կինիկը զանիկա իր հօրը տունը տարաւ. և աղջկան հայրը երբոր զանիկա տեսաւ՝ ուրախութեամբ զանիկա դիմաւորեց։
4 Ու աղջկան հայրը՝ անոր անները զանիկա ներս առաւ, և երեք օր անոր հետը նստաւ. կերան խմեցին ու դիշերները հոն մնացին։
5 Եւ չորրորդ օրը երբոր առաւօտուն կանուխ եկան, անիկա ոտք եկաւ որ երթայ. բայց աղջկան հայրը իր փեսային ըսաւ, կերար մը հաց կեր որ սիրտդ ուժոգնայ, ու
6 ետքը կ'երթաք։ Եւ նստան ու երկուքը միասին կերան և խմեցին. ու աղջկան հայրը ան մարդուն ըսաւ, կ'ազաչեմ՝ առ դիշեր ալ հոս
7 կեցիր, ու սիրտդ զուարճանայ։ Եւ ան մարդը եղաւ որ երթայ, բայց անոր անները զանիկա նեղ բռնադատելուն համար՝ դարձեալ դիշերը
8 բը հոն մնայ։ Ու հինգերորդ օրը առաւօտուն կանուխ եղաւ որ երթայ. և աղջկան հայրը ըսաւ, կ'ազաչեմ՝ սիրտդ ուժոգնայ. և ուշացան մինչև կէս օրը անցնելը, ու երբ-
9 կու-բը ձեռքէ կերան։ Ու ան մարդը եղաւ՝ ինքը, իր հարճը ու իր ծառան՝ ճամբայ երթալու համար. բայց անոր անները՝ աղջկան հայրը ըսաւ անոր, Ահա օրը իրիկուն ըլլալու վրայ է. կ'ազաչեմ՝ դիշերը հոս կեցէր, ու սիրտդ զուարճանայ. և վաղը կանուխ ճամբայ
10 երթաք ու ձեր վրանը դայիք։ Եւ ան մարդը դիշերը մնալ չուզեց, ու եղաւ դնաց, ու մինչև Յեբուսին՝ այսինքն Երուսաղէմին դիմացը եկաւ, և իր հետը երկու հատիկ էշ մունէր, ու իր հարճն ալ իր հետն էր։
11 Ու երբոր Յեբուսին մօտեցան՝ օրը չատ անցած ըլլալուն համար՝ ծառան իր տիրոջը ըսաւ, եկուր ատ Յեբուսացւոց քաղաքը խո-
12 տորվինք, ու դիշերը հոն մնանք։ Բայց տէրը անոր ըսաւ, Իսրայէլի որդւոցմէ չեզող օտարազգի ներքինիներուն քաղաքը չխոտորինք, հապա
13 մինչև Գաբաա անցնինք։ Եւ իր ծառային ըսաւ, եկուր ան տեղերուն մէկուն մօտենանք, որ Գաբաա կամ Ռամայի
14 մէջ մնանք։ Եւ անցան գացին. ու երբոր Բենիամինի Գաբաային մօտեցան՝ արեգը մնաւ։
15 Եւ հոն գարձան որ Գաբաա մտնեն ու դիշերը հոն մնան. և դնաց քաղաքին հրապարակին մէջ նստաւ. ու մարդ մը չկար որ Քզանոնք իր տունը առնէ՝ դիշերը անցընելու համար։
16 Եւ ահա իրիկունը արաւէն մէկ ծեր մարդ մը կու գար՝ Իր գործէն դառնալէ. ու անիկա Եփրեմի լեռնէն էր, և Գաբաայի մէջ պանդխտացեր էր. իսկ ան տեղին բնակիչնե-
17 րը Բենիամինեանք էին։ Ու երբոր աչիկա աչքերը վերցուց և ճամբորդ մարդը քաղաքին հրապարակին մէջ տեսաւ՝ ծեր մարդը ըսաւ, Ո՞ր կ'երթաս, և ուսկի՞ կու գաս։
18 Ու անիկա ըսաւ, Մենք Յուդայի Բեթղեհեմէն մինչև Եփրեմի լեռանը կողմերը կ'անցնենք. ես ան տեղացի եմ, ու մինչև Յուդա մի Բեթղեհեմը գացի, և հիմա Տիրոջը տունը կ'երթամ. ու ոչ ոք ինծի տունը ընդունող մարդ
19 մը չկայ. Բայց մեր էշերուն համար յարդ ու ճարակ կայ. և ինծի համար, քու աղախնոց համար ու քու ծառայիդ հետ եղող մանչուն համար հաց ու գինի ունիմ. բնա-
20 կութիւն համար հաց ու գինի ունիմ. բնաւ մէկ բան մը պակաս չէ։ Եւ ան ծեր մարդը ըսաւ, Խաղաղութիւն քեզի. քու ամէն պակասութիւնդ հոգը իմ վրաս ըլլայ. Բայց դիշերը
21 հրապարակին մէջ մի մնար։ Ու զանիկա իր տունը տարաւ, և էշերուն կերակուր տուաւ. Ու անոնք ոտքերնին լուալէն ետքը կերան և խմեցին։
22 Ու երբոր անոնց սիրտը կը զուարճանար,

ահա Քաղաքին բնակիչներէն չար մարդիկ տանը չորս կողմը պաշարեցին, ու դուռը ձեռք առին. և տանը տիրոջը՝ ան ծեր մարդուն հետ խօսեցան ու ըսին, Ցտնդ եկող մարդը
23 հանի, որ զանիկա դատանք։ Եւ ան տանտէրը մարդը անոնց ելաւ, ու անոնց ըսաւ, Ջե, եղբայրներս. կ'ազաչեմ՝ դէշութիւն մի ընէք. աս մարդը իմ տունս մտնելէն ետքը
24 Քաս անպատմութիւնը մի ընէք։ Ահա իմ կոյս աղջիկս, ու ան մարդուն հարճը հիմա ձեզի հանեմ, և Քզանոնք լկեցէք, ու ձեր ուզածը բրէք անոնց, և աս մարդուն աս անպի-
25 տանութիւնը մի ընէք։ Բայց ան մարդը չուզեցին անոր խօսքը մտիկ ընել. ու ան մարդը իր հարճը բռնեց դուրս հանեց անոնց. և անոնք զանիկա դատան, ու բոլոր դիշերը զանիկա լկեցին մինչև առաւօտ. ու երբոր արշալոյսը ծագեցաւ, զանիկա թող-
26 ուին որ երթայ։ Եւ ան կինիկը առաւօտեան դէմ դնաց, ու իրենց ան մարդուն տանը դրանը առջևը, ուր որ իր տէրը էր հոն, մինչև որ լուսցաւ՝ հոն ճաց։ Եւ անոր տէրը առաւօտուն եղաւ, տանը դուռները բացաւ, որ երթէ իր ճամբան երթայ. և ահա կինիկը
27 իր հարճը տանը դրանը առջևն ինկեր էր, և ձեռքերը սեմին վրայ էր։ Ու անոր ըսաւ, եկիր երթանք. բայց Քպատասխան առաջ չէր
28 կար։ Առնտանը զանիկա իր էշուն վրայ դրաւ, ու մարդը եղաւ իր տեղը գնաց։
29 Եւ երբոր իր տունը հասաւ՝ դանակ մը առաւ, ու իր հարճը բռնեց և զանիկա ոսկորները վրայ տասներկու կտորի բաժնեց, ու Իսրա-
30 յէլի ամէն սահմաններն իրկեց։ Եւ ամէն տեսնողները կ'ըսէին թէ Իսրայէլի որդւոցը եգիպտոսի երկրէն ելած օրէն մինչև աս օրս՝ տասնիկ բան մը ոչ եղեր է, ոչ ալ տեսնուեր է. տատ վրայ մտածեցէք, Խարհրդ ըրէք ու խօսեցէք։

ԳԼ. Ի

1 Ղեւտացին իրեն եղած գիշանքը Յոզովքին կը պատմէ։ 8 Յոզովքին վճիռը։ 12 Բենիամինեանք Իսրայէլացւոց պահանջմանը կ'ընդդիմանան մինչ չընելով գլուխ կը վիրցընեն։ 18 Իսրայէլացիք երկու անգամ պատերազմ ընելով իրենցմէ քառասուն հազար մարդ կը սպանեն։ 26 Երբոր մէկ հնազանդով մը բոլոր պահք կ'ազատուին։

1 Ա Անատնը՝ բոլոր Իսրայէլի որդիքը եղան, ու Յոզովքը մէկ մարդու մը պէս Դանէն մինչև Բերսաբէէ և Գաղաադու երկիրը Մասպայի մէջ
2 փայլի մէջ Ցէհովէի առջևը Յոզովեցան։ Եւ

տրուած Յահելեկադարձ մարդիկ կային, որոնց
ամէնն ալ պարտաւորիկով մազի վրայ քար կը
17 Նետէին առանց վրիպելու։ Եւ Իսրայէլի մար-
դիկն ալ Համրուեցան. — Բենիամինէն ՚ի զատ
չորս հարիւր հազար սուր քաշող մարդ ։։։

յէլի որդիքը՝ անկէ ամէն մարդ իր ցեղին ու իր ազգատոհմին գնաց, և ամէն մարդ անկէ
25 իր ժառանգութիւնը եղաւ։ Ա Այն օրերը Իս-
բայէլի մէջ թագաւոր չկար. Համէն մարդ իր աչքին հաճելի եղածը կ՚ընէր։

ԳԻՐՔ ՀՌՈԻԹԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Եղիմէլէք ամէն պատճառով Մովաբացւոց երկիրը կ՚երթայ, ու հոն կը մեռնի։ 4 Մաւղան և Քելլան Մովաբացի կիներէ կ՚առնեն իրենց, ու կը մեռնին։ 6 Նաւմի իր քաղաքը դառնալու առնէ։ 8 Իր հարսները կը յորդորէ որ իր հետը չերթան։ 14 Որթա անկէ կը գառնայ, բայց Հռութ Հաստատուն մնալով կ՚ընկերանայ անոր։ 19 Զանոնք երկուքն ալ Բեթղեհեմ հասնելով սիրով կ՚ընդունուին։

1 Պատահեցաւ կառավարութեան օրերը Դե-
կրին վրայ սով եղաւ. և Յուդայի Բեթղեհե-
մէն մէկ մարդ մը իր կնիկովը ու երկու որ-
դիներովը Մովաբի երկիրը գնաց խառնակու-
2 թեան։ Մարդուն անունը Նաւմի, ու կնկանը անունը Նաւմի, ու երկու որդւոցը անունները Մաւղան ու Քելլան էին. անոնք Եփրաթացի էին Յուդայի Բեթղեհեմէն, և Մովաբի երկիրը գացին ու հոն բնակեցան։
3 Եւ Նաւմիին էրկիկը Եղիմէլէք մեռաւ. ու
4 անիկա իր երկու որդիներովը մնաց, որոնք իրենց Մովաբացի կիներէն առին. մէկուն անունը Որթա, ու միւսին անունը Հռութ էր. և անոնք հոն տասը տարի չափ նստան։
5 Ու Մաւղան և Քելլան երկուքն ալ մեռան, և կիներէն իր երկու որդւոցմէն մնաց Նաւմի
6 իր երկու հարսներովը մնաց, որոնք իրենց Մովաբի երկրէն դարձան. Նաւմի իր երկու հարսներովը ելաւ, որ Մովաբի երկրէն դառնայ. քանզի Մովաբի երկրին մէջ լսեր էր որ Տէրը Հոր ժողովուրդին այցելութիւն ըրեր է՝ անոնց հաց տա-
7 լով։ Ու անիկա իր եղած տեղէն իր երկու հարսներուն հետը ելաւ, և ճամբորդութիւն կ՚ընէին, որ
8 Յուդայի երկիրը դառնալու համար։ Նաւմի իր երկու հարսներուն ըսաւ, Գացէք, և ամէն մէկիդնիդ իր մօրը տունը դառնայ. — Տէրը ձեզի ողորմութիւն բնէ, ինչպէս որ դուք Հոգւոյներուն ու ինծի ըրիք.
9 Տէրը ձեզի տայ որ ամէն մէկիդնիդ իր երկրը տունը Հանգստութիւն գտնէ. ու զանոնք համբուրեց, և անոնք ձայներնին վերցնելով
10 լացին. Ու անոր ըսին, Մենք անպատճառ քու հետդ քու ժողովուրդիդ կը գառնանք։
11 Բայց Նաւմի ըսաւ, Ով իմ աղջիկներս, հո դարձէ՛ք. ինչո՞ւ համար իմ հետս պիտի երթաք. մի՞թէ իմ արդանդիս մէջը ուրիշ որ-
12 դիներ կան, Հոր ձեզի էրկիկ ըլլան։ Եա դարձէ՛ք, իմ աղջիկներս, — գացէ՛ք. քանզի ես պառաւեր եմ, ու Նոքա պիտի չկարդուիմ. մի՞թ որ յոյս ունիմ ըսելով՝ ես դիշեր կար-
13 դուելու ըլլայի, ու որդիներ ալ ծնանիի, Դուք մինչև անոնց մեծնալը պիտի սպասէի՞ք, և դուք ասոր համար պիտի չկարդուէի՞ք ու — պիտի մնայի՞ք. չէ աղջիկներս, քանզի ես պառաւեր եմ Հոգւոյներուն համար չատ կը ցաւիմ. որովհետև Հոգւոյն ձեռքը իմ վրաս ծանրացաւ։ Ա
14 Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս ծանրացաւ։ Ա անոնք նորէն ձայներնին վերցնելով լացին. Եւ Որթա իր կեսուրը համբուրեց, բայց Հռութ
15 ուրթա անկէ չդառնաւեցաւ։ Սակայն Նաւմի ըսաւ, Ահա քու նեղբդ իր ժողովուրդին ու իր նաստաւածներուն գարձաւ. դուն ալ նեղբդ
16 եաւէն եա դարձիր։ Եւ Հռութ ըսաւ, Իմ վրաս մի խնդար որ քեզ թողում, ու քեզմէ դառնամ. քանզի ուր որ երթաս՝ հոն պիտի երթամ, և ուր որ մնաս՝ հոն պիտի մնամ. Հոգւոյն ժողովուրդդ իմ ժողովուրդս ըլլայ, ու
17 քու աստուածդ իմ աստուածս ըլլայ. Ուր որ մեռնիս՝ եա ալ հոն պիտի մեռնիմ ու հոն թա-
18 ղուիմ. Տէրը ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ, թէ որ գիս քեզմէ մնհոտանէ — Ա
19 Ա երկուքը գնացին, մինչև որ Բեթղեհեմ հասան. ու երբոր Բեթղեհեմ մտան, ամբողջ պատճառով բոլոր քաղաքը շարժեցաւ, ու կ՚ըսէին, Միդուօք Նաւմին ասիկա
20 է։ Եւ անիկա անոնց ըսաւ, Ձիս Նաւմի մի կանչէք, գիս Մարա կանչեցէք. քանզի Ամե-
21 նակարողը դառնութեամբ լեցուց գիս. ես

լեցուն գացի, Ու Տէրը գիս պարապ դարձուց. ինչո՞ւ գիս Նաւմի կը կանչէք. քանզի Տէրը Հնծի դէմ վկայութիւն տուաւ, Ա ու
22 Ամենակարողը գիս վշտացուց։ Ա յսպէս Նաւմի իր հարսին Մովաբացի Հռութին հետ Մովաբի երկրէն եա դարձաւ. ու Բեթղեհեմ հասան։

ԳԼ. Բ

1 Հռութ հասկ կը ժողվէ Բոոսին արտերէն։ 4 Բոոս խնամալով անոր ամբ ամ բլլալը 8 մարդասիրութիւն կը ցուցնէ անոր։ 18 Եւ Հռութ իր բոլոր ժողվածը Նաւմիին կը տանի։

1 Եւ Նաւմի իր էրկանը կողմանէ մէկ Հա-
կան մը ունէր. անիկա ելիմելէքի ազգատոհ-
մէն էր, ու շատ հարուստ մարդ մըն էր, և
2 անոր անունը Բոոս էր։ Ու Մովաբացի Հռութ Նաւմիին ըսաւ, Արտերը երթամ, և որուն աչքին առջևը ողորմութիւն գտնեմ ըլլամ, անոր ետևէն երթամ։ Ա Նաւմի ժողվիմ։ Եւ անիկա ըսաւ անոր, Գնա ապրիկս։
3 Ու անիկա գնաց, և արտի մը մէջ մտնելով հնձողներուն ետևէն հաւէ կը ժողվէր. ու այն-պէս պատահեցաւ որ անիկա Ելիմելէքի ազգատոհմէն եղող Բոոսին արտին մէջը գըտնուեցաւ։
4 Եւ ահա Բոոս Բեթղեհեմէն եկաւ, ու Տէրը հնձողներուն ըսաւ, Տէրը ձեր հետը ըլլայ։ Եւ
5 անոնք ըսին, Տէրը քեզ օրհնէ։ Ու Բոոս Տէրը հնձողներուն վրայ կեցող իր մանչուն ըսաւ, Ա
6 աղջիկը որո՞ւնն է։ Եւ հնձողներուն վերակացու մանչը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Նաւմիին հետ Մովաբի երկրէն դարձող Մո-
7 վաբացի աղջիկն է. Եւ Ձեզի ըսաւ, Ի՛նդաշտեմ, որաներուն մէջը հնձողներուն ետևէն հաւէ քա-ղեմ ու ժողվեմ. ու անիկա առաւոտուց կա-նուխ եկաւ, ու մինչև հիմա կեցաւ, գէշ Ի՛ հիմա քիչ մը առանը նստաւ։
8 Եւ Բոոս ըսաւ Հռութին, Մաիկ ըրէ, աղջիկս. հաւէ ժողվելու համար ուրիշ հնձո-ղի չերթաս, ու աս տեղէն ալ չգաղտուիս, հա-
9 պա հոս իմ աղջիկներուս քովը կենաս. գուն աչքերդ անոնց հնձած արտին վրայ բլլան, ու անոնց ետևէն դնա. ահա մանչերուն ապրե-ցիր եմ որ քեզի չդպչին. ու երբոր ծար-ևիս՝ ամանիներուն քովը դնա, ու մանչերուն
10 քաշած ըլլալէն խմէ։ Եւ աղջիկը ձերբեւ վրայ ինկաւ, ու գետնէն երկրպագութիւն ընելով անոր ըսաւ, Ինչէ՞ն է որ ես քու աչքերուդ առջևը շնորհք կը գտնեմ, ու դուն ինծի հետ ծանօթութիւն կ՚ընես. որովհետև ես մէկ
11 օտար կնիկ մըն եմ։ Եւ Բոոս պատասխան տուաւ ու անոր ըսաւ, Գուն էրկանդ մեռնե-լէն ետքը Նաւմիին քու կեսուրիդ ինչ որ ըրիր՝ բոլորն ալ պատմեցին ինծի, և թէ ինչպէս քու Հայրդ ու մայրդ և ծնած երկիրդ թողուցիր, ու եկար այն ժողովուրդին՝ որն որ առաջուց
12 չէիր ճանչնար։ Ա քու գործդ փոխարէն Տէ-րը հատուցում ընէ, և քու վարձդ իսրա-յէլի Տէր Աստուծոյն կողմանէ առատապէս տրուի, քանզի դուն եկար որ Ա անոր թեւե-
13 րուն տակը ապաստանարան մը գտնես։ Ու անիկա ըսաւ, Ով տէր իմ, Ա քու աչքերուդ առջևը շնորհք գտնեմ. քանզի դուն գիս մի-խիթարեցիր, ու քու աղախնոջդ Ա քաղցրու-թեամբ խօսեցար, չէեղիս և ես քու աղա-
14 խիներուդ մէկուն պէս ալ չեմ։ Եւ Բոոս կե-րակուրի առեթը անոր ըսաւ, Հոս եկուր, ու հացէն կեր և պատառդ քացախին մէջ թաթ-խէ։ Ուստի անիկա հնձողներուն քովը նըս-տաւ. ու անոր բոհրած ցորեն տուաւ, ան ալ
15 կերաւ կշտացաւ և Ա աւելցուցած պահեց։ Ու երբոր հասկ ժողվելու ելաւ, Բոոս իր ման-չերուն պատուիրելով ըսաւ, Թող որաներուն
16 մէջէն ալ ժողվէ, ու զանիկա մի ամչցընէք. Եւ խուրձերէն ալ անոր համար դէտինը ձգեցէք, ու թող առէք որ ժողվէ, և զանիկա մի յան-
17 դիմանիք։ Ու անիկա մինչև իրիկուն ան ա-տին մէջը հաւաքէ հաւքէ ժողվեց. ու երբոր ժող-ուածը ծեծեց, մէկ ապդովի չափ գարի եղաւ։
18 Եւ զանիկա առաւ ու քաղաքը մտաւ, և կեսուրը անոր ժողուածը տեսաւ. ու Հռութ հանեց Ա ան իր կշտացածէն աւելցածը անոր առաւ։
19 Եւ կեսուրը անոր ըսաւ, Այսօր ուսկից հաւէ ժողվեցիր, և ո՞ր բանեցար. Ա քեզի ճան-չուրութիւն բնողը օրհնեալ ըլլայ։ Անառնը անիկա իր կեսուրին խնացուց թէ որուն քովը բաներ է, ու ըսաւ, Ան մարդը՝ որուն քովը
20 ես այսօր բանեցայ, Բոոս կը կոչուի։ Եւ Նաւ-մի իր հարսին ըսաւ, Ա անիկա Տէրոջմէն օրհ-նեալ ըլլայ, որ Ա կենդանիներէն ու մեռած-ներէն իր ողորմութիւնը չկարեց. և Նաւմի անոր ըսաւ, Ան մարդը մեր ազգատոհմէն է,
21 անիկա հմօտ ազգական է մեզի։ Ու Մովա-բացի Հռութ ըսաւ, Անիկա նաև ինծի ըսաւ թէ իմ մանչերուս քովէն չպառուս, մինչև որ
22 անոնք իմ բոլոր հունձքս բլլնցընեն։ Եւ Նաւ-մի իր հարսին՝ Հռութին ըսաւ, Աղջիկ է, ազ-ջիկս, որ գուն անոր աղջիկներուն հետը ելլես, ու քեզ ուրիշ արտի մը մէջ Ա չտեսնեն։
23 Եւ անիկա Բոոսին աղջիկներէն չպառուեցաւ.

ա Գէն. ժէ. 6։ ժը. 1։ ժի. 1։ բ Օր. ժբ. 8։ Գէն. ժէ. 6։
գ Դատ. բ. 16։ դ Ցես Ծն. ժբ. 10։ իզ. 1։ գ Թագ. բ. 1։ ե Դատ. ժէ. 8։ զ Ցես Ծն. լէ. 19։ է Դատ. գ. 30։ ը Եր. գ. 31։ Ագ. ժ. 68։ թ Սոզ. ձիբ. 15։ Մատ. գ. 11։
ի Ցես Ելս. իզ. 15։ ժ Թագ. բ. 15։ ժբ. 21։ Սոզ. իբ. 4։ իա. 2։ լէ. 9։ 10։ ժի Եբր. հիսուս։ իա Ա.ատ. ժէ. 17։ ժբ. 24։ իբ Դատ. ժ. 24։
իգ Ցես Ելս. իզ. 15։ 19։ գ Թագ. բ. 2։ Դատ. իզ. 28։ իդ Գ Թագ. բ. 2։ 4։ 6։ իե Գէն. բ. 11։ 12։ իզ ա Թագ. գ. 17։ իէ. 22։ բ Թագ. ժի. 13։ գ Թագ. գ. 31։ իը Գատ. իա. 14։ Մատ. իա. 10։ իթ Ցես Եր. իզ. 3։ Ոզբ. բ. 15։ ի Յր Հաճելի։ ի Յր գաւան։
ա Գէն. ժ. 2. 12։ բ Գէն. ժ. 21։ Մատ. ա. 5։ գ Դէ. ժբ. 9։ բ Օր. իզ. 19։ դ Սոզ. ձիբ. 7. 8։ Դատ. ա. 38։ բ Թագ. ժ. 10։ ե Գէն. ա. 22։ զ ա Թագ. իէ. 23։ է Գէն. ա. 14. 16. 17։ ը ա Թագ. իզ. 19։ թ Գէն. ա. 10։ Սոզ. ժբ. 1։ ժ Ա.ատ. ժէ. 1։ 8։ ԼՁ. 7։ ծէ. 1։ իզ. 7։ ի Ծն. ԼԳ. 15։ ա Թագ. ա. 18։ ժբ Ծն. ԼԳ. 3։ Դատ. ժբ. 3։ լ ա Թագ. իէ. 41։ ա Ես. 18։ բ Ցես Հմ. 14։ գ Ես. 10։ Սոզ. իա. 1։ դ Գէն. գ. 10։ բ Թագ. բ. 5։ Ցես. իզ. 13։ ե Ա.ատ. ժէ. 17։ զ Գէն. գ. 9։ գ. 6։ Դէ. իէ. 22։ է Եր. Հանդիպեցաւ։

ու մինչև գարնան հնձոցը և ցորենին հնձոցը բընթալը հաւ ժողվեց, ու իր կեսուրին քովը կը բնակէր ։

ԳԼ· Գ

1 Նաւոմին խրատուէ ։ Հռութ Բոոսին ապրելուն քովը կը պառկի ։ 8 Բոոս ապդականութեան խրատները կը խոստանայ նր ։ 14 ու վեց չափ գարի առնով կանիկա ասոն կը խրկի ։

1 Եւ անոր կեսուրը Նաւոմի անոր ըսաւ, Աղջիկս, քեզի հանգստութիւն չխնդրեմ, որ ձեզի ապէկ ըլլայ ։ 2 քեզի ապէկ ըլլայ։ Հիմա Բոոս մեր ազգականը քովը կ՚ըլլայ, որ դուն հանոր աղջիկներուն քովը կ՚ըլլայ։ 3 Կը հոսէ ։ Եւ դուն լուացուէ ու ձեթ օծուէ, և լաթերդ հագիր ու կալը իջիր։ և մինչև որ ուտելը ու խմելը չվերջացնի, ան մարդուն 4 մի յայտներ։ Ու երբոր քնանայ՝ անոր պառկած տեղը իմացիր, և դուն անոր ոտքերուն կողմէն ծածկոյը բաց ու պառկի, և անիկա 5 քեզի պիտի խնայբնի թէ ինչ ընելու ես։ Ու Հռութ անոր ըսաւ, Ամէն ինծի ապագրածներդ պիտի ընեմ։

6 Եւ կալը իջաւ, ու կեսուրին ամէն ապրած 7 պըրածին պէս ըրաւ ։ Եւ Բոոս ուտելէն՝ խըմելէն ու Խիրատ զուարճանալէն ետքը գնաց պառկելու դնաց։ և Հռութ ալ կամացուկ մը գնաց, ու անոր ոտքերուն կողմէն ծածկոյը բացաւ և պառկեցաւ ։ 8 Ու կէս գիշերուն մարդը վախցաւ, ու ծռնելով տեսաւ որ անկա իր ոտքերուն քովը 9 կնիկ մը պառկեր կը ։ Եւ ըսաւ, Դուն ո՞վ ես։ Ու անիկա ըսաւ, Ես քու աղախինդ Հռութն եմ։ Ու քու թևդ քու աղախինդդ վրայ տարածէ, քանզի դուն Խնոյ ազգականս ես ։ 10 Ան ալ ըսաւ, Դուն Տէրոջմէ օրհնեալ ըլլաս, աղջիկս։ քու ետքի ապէկութիւնդ Խաղխինէն մեծ է, որովհետև ազքատ կամ հարուստ երիս 11 տասարդներուն եսուէն չգացիր ։ Եւ հիմա, ով աղջիկս, մի վախնար, դուն ինծի ինչ որ ըսես՝ քեզի պիտի ընեմ։ քանզի իմ ժողովրդիս՝ քաղաքիս բոլոր ժողովուրդը՝ գիտէ որ դուն Խառա 12 քինի կնիկ մըն ես ։ Ու հիմա իրաւցնէ ես Խնոյ ազգականդ եմ, բայց Խինծմէ մեծ ազգական ալ կայ ։ 13 Այս գիշեր հո կեցիր, ու թէ որ անիկա Խառաւօտուն իր ազգականութեան պարտաւորութիւնը քեզի Խատուցանել ուզէ, ապէկ, թող Խատուցանէ։ բայց թէ որ անիկա ազգականութեան պարտաւորութիւնը քեզի Խատուցանել չուզէ, անոնտնը ես կը Խատուցանեմ, Խինդենամէ Տէր։ մինչև առաւօտ հոս պառկէ ։

14 Ուստի մինչև առաւօտ անոր ոտքերուն քովը պառկեցաւ։ ու Խռհան, երբոր մարդիկ դէտ չկրնար միզիմիկ ճանչնալ, ըսաւ։ և Բոոս ըսաւ, Մարդ չգիտնայ որ կալին մէջը 15 կնիկ մտեր է ։ Նաև ըսաւ, վրայի ծածկոցդ բեր, ու զանիկա բռնէ ։ Եւ Հռութ զանիկա բռնեց։ ու անոր վրայ բնհեաւորեց։ և անիկա քաղաքը գնաց ։ 16 զարը գնաց ։ Ու Հռութ իր կեսուրին գաղաձաւ, որ անոր ըսաւ, Ով աղջիկս, քեզի պատահեցաւ։ և անիկա անոր պատմեց ինչ որ ան 17 մարդը բրաւ իրեն։ Եւ ըսաւ, Քանի աս վեց չափ գարին տուաւ ինծի, ըսելով, Փու կեսուրիդ պարապ չերթաս ։ 18 պարապ չերթաս ։ Եւ Նաւոմի ըսաւ, Ղաղջիկս, Նստէ, մինչև որ գիտնաս թէ ո՞ գործը ինչպէս պիտի ըլլայնայ։ քանզի ան մարդը մինչև որ աս գործը այսօր չըլլայնայ՝ չհանգստանար ։

ԳԼ· Դ

1 Բոոս գաւառատուի կը կանչէ նէյնիկէին ամէնէն մօտ ազգականը։ 6 Իսկ անիկա խրատին մէջ եղած ազգութեանը համաձայն ազգականութեան իրաւունքը կատարելը կը մերժէ, 9 Բոոս կը փրկէ մեռնողին ժառանգութիւնը, 11 ու իրեն կնիկ կ՚առնէ Հռութը։ որ Դաւիթին մեծ հայրը Ովբէդը կը ծնանի ։ 18 Փարեսին ազգազանութիւնը ։

1 Եւ Բոոս գնաւը երաւ ու հոն նստաւ, և ահա՝ ան Բոոսին ըսած ազգականը կ՚անցնէր։ ու Բոոս անունովը կանչեց զանիկա ու ըսաւ, Եկաւ՝ հոս նստաւ։ և անիկա գացաւ ու նստաւ։ 2 ուստ ։ Ինտեղը անիկա Խարգելին ծերերէն տասը մարդ առաւ, ու ըսաւ, Աս տեղս նստեցէք։ և անոնք նստան ։ 3 Նաւոմի ըսաւ, Մովաբի երկրէն դարձող Նաւոմին մեր եղբօրը Եղիմելեքին արտին բաժինը 4 ծախելու վրայ է։ Ու ես մտածեցի որ քեզի իմացընեմ ու ըսեմ, Ջանիկա հոս նստողներուն առջեւը ու իմ ժողովրդիս ծերերուն առջեւը ։ Ծախու առ։ Թէ որ ազգականութիւնն իրաւունքդ զանիկա ծախու առնել կ՚ուզես, ծախու առ։ բայց թէ որ ծախու առնել չես ուզեր, ինծի իմացուր որ գիտնամ։ Խանզի քեզմէ՝ ի զատ ազգականութեան իրաւունքը կատարելու մեկը չկայ, ու քեզմէ ետքը ես եմ։ Եւ անիկա ըսաւ, Ես ազգականութեան 5 իրաւունքը կը կատարեմ։ Ու Բոոս ըսաւ, Դուն Նաւոմիին ձեռքէն արտը ծախու առած օրդ՝ մեռնողին կնիկին՝ Մովաբացի Հռութին ալ ծախու առնելու ես, որ մեռնողին անունը 6 պահես իր ժառանգութեանը մէջ։ Եւ ազգականը ըսաւ, Ես իմ ազգականութեանս իրաւունքը չեմ կրնար կատարել, չըլլայ որ իմ ժառանգութիւնս ապեմ։ իմ ունեցած

ազգականութեանս իրաւունքը գուն կատարէ։ 7 բէ, քանզի մէջ առաջուց աս սովորութիւնը կար Իսրայէլի ու ծախու առնելու գործքերուն մէջ փրկելու ու հաստատելու համար, մարդը իր ամէն բան հաստատելու համար մարդը իր կօշիկը կը հանէր ու իր ընկերին կուտար ։ և կօշիկը կը հանէր ու իր ընկերին կուտար ։ ասիկա Իսրայէլի մէջ վկայութիւն կ՚ըլլար ։ 8 Ուստի ազգականը Բոոսին ըսաւ, Դուն ծախու առ ։ ու իր կօշիկը հանեց ։

9 Եւ Բոոս ծերերուն ու բոլոր ժողովուրդին ըսաւ, Դուք այսօր վկայ էք, որ ես Ելիմելեքին բոլոր առացուածքը, ու Փելլոնին և Մաալոնին բոլոր առացուածքը Նաւոմիին ձեռքէն 10 քին ծախու առի ։ Ու Մաալոնին կինիկը՝ Մովաբացի Հռութն ալ ինծի կնիկ առի, որ մեռնողին անունը պահեմ իր ժառանգութեանը մէջ, Բռ մեռնողին անունը իր եղբայրներէն մէջ, Բռ մեռնողին դռնէն չվերնայ ։ դուք ու իր բնակարանին դռնէն չվերնայ ։ դուք ու իր բնակարանին դռնէն չվերնայ ։ դուք 11 — բանիս հաւ այսօր վկայ էք ։ Անոնք դուռը ըսաւ եղող բոլոր ժողովուրդը ու ծերերը ըսին, վկայ ենք ։ Տէրը քու տունդ մտնող կնիկը Խաքելին ու Լիայեին պէս ընէ, որ անոնց երկուքն Իսրայէլին տունը չշինեցին ։ և դուն կուքը Եփրաթայի մէջ ուժովցիր, ու Բեթղեհէմի 12 մէջ անուն վաստակէ ։ Ու քու տունդ փարեսին տանը պէս ըլլայ, Խորն որ Թամար ծրնաւ Յուդային, Խան սերունդով՝ որ Տէրը պիտի տայ քեզի աս նորահասակ կնիկէն ։

13 Եւ Բոոս Հռութը առաւ, որ իրեն կնիկ եղաւ, ու անոր մտաւ ։ և Տէրոջը ողորմութիւն տուաւ անոր, որ յղացաւ ու որդի մը ծնաւ ։ 14 Եւ կիները Նաւոմիին ըսին, Օրհնեալ ըլլայ Տէրը, որ այսօր քեզ առանց մեռ ազգականի չթողուց, որ անոր անունը Իսրայէլի մէջ յիշուի ։ 15 չուի։ Ու ասիկա քու հոգւոյդ միխիթարութիւն և ծերութիւնիդ պահող ըլլայ։ քանզի քու սիրող հարսդ ծնաւ, որ քեզի 16 նէօթը որդի ապէկ է ։ Ու Նաւոմի տղան առաւ՝ իր գիրկը դրաւ, և անոր դայեակը եղաւ ։ 17 Եւ գրացի կիները անոր անուն դրին, ըսելով, Նաւոմիին որդի մը ծնաւ, և անոր անունը Ովբէդ կոչեցին ։ ասիկա Դաւիթին հօրը Յեսսէին հայրն էր ։

18 Ու փարեսին ծնունդները ասոնք են ։ Փարեսը Երկրապագութիւնն ու զոհ մատուցանել։ 19 բէս ծնաւ Եսրոնը, Ու Եսրոն ծնաւ †Արամը 20 և Արամ ծնաւ Ամինադաբը, Ու Ամինադաբ ծնաւ Նաասոնը, և Նաասոն ծնաւ Սալմոնը, 21 նը, Ու Սալմոն ծնաւ Բոոսը, և Բոոս ծնաւ 22 Ովբէդը, Ու Ովբէդ ծնաւ Յեսսէն, և Յեսսէ ծնաւ Դաւիթը ։

‡ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եգիպտա անունով Ղևտացի մը որ Երիս կիներ ունէր։ առջին Ասաթի Ակեսվ կ՚երթայ Տէրոջը երկրպագութիւն ընելու։ 2 Ասաթի Նիկա իր Աննա կիներ կը սիրէր։ Թէ և ամուլ էր։ 3 Աննա վերացած պատվ ատոյ մը կը խնդրէ Տէրոջմէն։ 12 Իսկ Հեղի նաեւ կը յայտնի նէնկ զանիկա, ու Տէրը կ՚օրհնէ։ 19 Աննա Սամուէլը Ծառեմէն առնէ։ ատոնք կը մնայ մինչև անոր կաթի կտրելը ։ 24 և իր ըսած ախտին պես՝ Տէրոջը կը մատուցանէ զանիկա ։

1 Ու եփրեմի լեռնէն Ռամաթեմ-սոփիմէն Եղկանա անունով Եփրաթացի մարդ մը կար, որ Սուֆին որդւոյն Թոսղայ որդւոյն Եղիաբի 2 որդւոյն Երոհամին որդին էր ։ Եւ անիկա էր կու կինիկ ունէր ։ Մէկուն անունը Աննա, ու միւսին անունը Փէնաննա էր ։ ու Փէնաննա զաւակներ ունէր, բայց Աննա զաւակ չուներ ։ 3 Նէր ։ Եւ ան մարդը Տաարուէ տարի իր քաղաքէն կ՚երթէր, Տոր Սիլովի մէջ զօրութեանց

ա֊ռաւաւմէ. ¦Միթէ ես քեզի տասը որդիք լաւ չե՞մ։
9 Եւ Աննա ուտելէն ու խմելէն յառքը առաք եղաւ. (ու Հեղի քահանան ¦Տէրոջը տաճարին սեմյոր քովը աթոռի մը վրա֊
10 բայ նստեր էր.) ¦եւ տրտմալից հոգւով Տէրոջը աղէկը ազօթք ըրաւ ու խիստ չատ լա֊
11 յաւ։ Եւ նուխտ ընելով ըսաւ, Ով Տէր զօրութեանց, թէ որ ¦քու ապահովդ նեղութեան նայես ու ¦ինձ յիշես, և քու ապահովդ չմոռնաս՝ քու ապահովդ *աղու զաւակ մը՝ տաս, զանիկա Տէրոջը պիտի նուիրեմ իմ կենացը բոլոր օրերուն մէջը, ու նաւոր
12 գլուխն վրայ ածելի պիտի չելլէ։ Ու երբոր անիկա Տէրոջը առջևը իր ազօթքը չատցուց,
13 Հեղի անոր բերնին կը նայէր։ Եւ Աննա իր սրտին մէջէն կը խօսէր. միայն անոր չերմռնքը֊նեերը կը չարժէին, բայց ձայնը չէր լսուեր. անոր համար Հեղի զանիկա գինով կարծեց։
14 Եւ Հեղի անոր ըսաւ, Մինչև ե՞րբ գինովաս֊թիւն պիտի ընես. քու գինիդ հրաժարէ։
15 Եւ Աննա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ով աէր իմ, այդպէս չէ. ես վշտացած սրտով կինիկ մըն եմ, և գինի կամ օղի չեմ խմած. ա֊
16 կայն ¦Տէրոջը առջևը †իմ սիրտս բացի *քու ապահովդ ¦չար կինիկ մի՝ կարծեր, քանզի իմ վշտացս ու նեղութեանս չատութենէս հա֊
17 մար մինչև հիմա խօսեցայ։ Աստուծոյ Հեղի պատասխան տուաւ ու ըսաւ, ¦Գնա խաղաղութեամբ, և ¦Իսրայէլին Աստուածը քու ինդրուածքդ ¤ան ասոր՝ ինչ որ անկէ ինդրե֊
18 ցիր։ Ու անիկա ըսաւ, ¦Քու ապահովդ գտնէ. և կինիկը ¦իր ճամբան գնաց, ու կերաւ, ու երեսը ա֊ինչի ալ չտրտմեցաւ։
19 Եւ անոնք առաւօտուն կանուխ էլան, ու Տէրոջը առջևը երկրպագութիւն ըրին, և դա֊ձան ու իրենց տունը գացին։ Ու Եղկանա իր Աննա կնկանը մօտեցաւ. և ¦Տէրը
20 զանիկա յիշեց։ Ու Աննա յղացաւ, և ժամանակը հասնելուն տղայ մը ծնաւ, ու անոր անունը ‡Սամուէլ կոչեց ըսելով, Քանզի զա֊
21 նիկա Տէրոջմէն ինդրեցի։ Եւ նորէ երիկը Եղկանա իր բոլոր ընտանիքովը ¦Սիլոէ եկաւ որ Տէրոջը առջևը տարեկան զոհը մատուցանէ,
22 ու իր ուխտը կատարէ։ Բայց Աննա չդնաց, քանզի իր էրկանը ըսաւ, Մինչև տղան կամիկ կտրուիլը կ՚նայիմ. ¤նոյնը զանիկա կը տանիմ,
23 որ Տէրոջը առջևը երևնայ, ու միշտ հոն ¤կենայ։ Նայ։ Եւ Էրկիկը Եղկանա անոր ըսաւ, Աչքի֊բուդ հաճելի եղածը ըրէ. մինչև որ զանիկա կամիկն կտրես՝ նստէ. ¤միայն թէ Տէրը իր խօսքը հաստատէ. ուստի կնիկը նստաւ, ու մինչև իր տղան կամիկն կտրեցը զանիկա կը մնուցանէր։
24 Եւ զանիկա կամիկն կտրած՝ն պէս ¤իր հետը առաւ, ու երեք զուարակով, մէկ արդու ալիւրով ու մէկ սիկ գինիով Հանիկա Տէ֊րոջը առներ տարաւ, որ Սիլոէի մէջ էր. ու
25 տղան փոքրիկ էր։ Եւ ¦Էի զուարակը մորթե֊
26 ցին, ու ¤տղան Հեղիին տարին։ Եւ Աննա ըսաւ, Ո՞ւ, աէր իմ, ¦քու անձդ կենդանի է. ես ան կինին եմ, որ հոս քու քովդ կայնեցայ
27 Տէրոջը ազօթք ընելու համար. ¦ես սա աղաւնուն համար ազօթք ըրի, ու Տէրը իմ խընդրուածքս ինծի տուաւ՝ ինչ որ անկէ խնդրե֊
28 ցի։ ¤Հիմա ես ալ զանիկա Տէրոջը փոխ կուտամ. անիկա իր բոլոր կենացը մէջ Տէրոջը փոխ արուած ըլլայ. ու անիկա ¦հոն Տէրոջը երկրպագութիւն ըրաւ։

ԳԼ. Բ

1 Աննային շնորհակալութեան երգը. 12 Հեղիի պղծացը մեղքը. 18 Սամուէլին պաշտօնը. 20 Հեղի օրհնութիւն կու տայ Աննային, որ ուրիշ զաւակներ ալ կը ծնանի. 22 Հեղի իր որդիները կը խրատէ. 28 Հեղիին տունը վճռով մատնութիւն մը։

1 Եւ Աննա ¤աղօթք ըրաւ ու ըսաւ,
¦Իմ սիրտս Տէրոջմով ուրախացաւ,
¦Իմ եղջիւրս Տէրոջմով բարձրացաւ.
Բերանս իմ թշնամիներուս վրայ բացուեցաւ,
Քանզի ¤քու փրկութիւնովդ ուրախացայ։
2 ¦Տէրոջը պէս սուրբ չկայ, քանզի ¤քեզմէ ուրիշը չկայ,
Ու մեր Աստուածոյն պէս վէմ չկայ։
3 Եւ ասկե ետև հպարտութիւնով մի պարծեցնաք,
¦Ու ձեր բերնին ամբարտաւանութիւնն չելլէ,
Քանզի Տէրը գիտութեանց Աստուածն է,
Ու անիկա ¤գործերը կը կշռէ։
4 ¦Զօրաւորներուն աղեղները կտրեցան,
Ու տկարները ոյժ հագան։
5 ¦Կուշտ եղողները հացի համար վարձկան եղան,
Եւ անօթի եղողները կշտացան — Թղուկին. Մինչև որ ¦ամուլը եօթը ծնաւ,

1 Եւ Իմ բե֊ռ 6։
2 Ելս. ժե֊ 11։ Բ Օր. ղ֊ 35։ ¦Ամ. ղ֊ 9։ Սղ. ղգ֊ 2։ Եսայ. խ֊ 11։
3 Ելս. իգ֊ 7։ Ա Թագ. բ֊ 22։ Սղ. ղգ֊ 21։ Ես. ի֊ 14։ Յեր. թ֊ 23։ Ա Կոր. գ֊ 19։
4 Ա Թագ. բ֊ 4։ Սղ. լզ֊ 10։ Եսայ. ի֊ 25։ Յեր. խա֊ 3։ Յով. ժ֊ 18։
5 ¦Ամ. ա֊ 5։ Սղ. ժդ֊ 10։ Եսայ. ի֊ 13։ Ես. ի֊ 7։ Մտ. ե֊ 4։ Ղկ. զ֊ 21։ Յով. զ֊ 35։ ¦Յակ. ե֊ 5։
6 Ա Թագ. բ֊ 6։ Սղ. ղ֊ 20։ Եսայ. ի֊ 14։ Ես. ի֊ 7։ Յեր. խա֊ 30։ Եզեկ. ե֊ 14։ Յով. ե֊ 28։ Գոր. բ֊ 24։ Ա Կոր. ժե֊ 22։
7 Ա Թագ. բ֊ 8։ Սղ. ճ֊ 7։ Եսայ. ի֊ 15։ Եսայ. ի֊ 11։ Դան. բ֊ 21։ Յով. ե֊ 21։
8 Ա Թագ. բ֊ 8։ Սղ. ճ֊ 5։ Եսայ. ի֊ 15։ Եսայ. ի֊ 11։ Դան. բ֊ 21։ Յով. ե֊ 21։
9 Ա Թագ. բ֊ 9։ Սղ. ճ֊ 9։ Եսայ. ի֊ 15։ Եսայ. ի֊ 11։ Դան. բ֊ 21։ Յով. ե֊ 21։
10 Ա Թագ. բ֊ 10։ Սղ. ճ֊ 9։ Եսայ. ի֊ 15։ Եսայ. ի֊ 11։ Դան. բ֊ 21։ Յով. ե֊ 21։

Ու Հատ զաւակ ունեցողը տկարացաւ։
6 ¤Մեռցնողը ու ազատցնողը,
Գերեզմանը իջեցնողը ու վեր հանողը Տէրն է։
7 ¦Աղքատացընողը ու հարստացընողը,
¦Ցածցընողը ու բարձրացընողը Տէրն է։
8 ¤Նիկա ազքատը փոշիէն կը վերցնէ,
Ու կարօտը ապրուստէն կը հանէ,
¤Որ իշխաններուն հետը նստեցընէ,
Ու փառաց աթոռը անոնց ժառանգեցընէ.
Քանզի ¤երկրին հիմերը Տէրոջն են,
Ու աշխարհս անոնց վրայ հաստատեց։
9 ¤Անիկա իր սուրբերուն ոտքերը կը պահէ,
Ու չարագործները մութին մէջ պիտի *կորսուին.
Քանզի մարդը ոյժովը յաղթող չըլլար։
10 Տէրոջը դէմ հակառակորդները ¦պիտի կոտրուին,
¤Երկինքէն անոնց վրայ պիտի որոտայ.
¦Տէրը երկրին ծայրերը պիտի դատէ,
Եւ իր թագաւորին ոյժ պիտի տայ,
Ու ¤իր օծեալին եղջիւրը պիտի բարձրացնէ։
11 Ու եղկանա Ռամա իր տունը գնաց. Ա֊մուէլ մնաւուկը Հեղի քահանային առջևը
12 Տէրոջը ծառայութիւն կ՚ընէր։ Ու Հեղիին որդիքը ¤չար մարդիկ ըլլալով ¦Տէրը չէին
13 ճանչնար։ Եւ քահանային սովորութիւնը աս էր, որ երբոր ժողովուրդէն մէկը զոհ մատուցանէր, միսին եփած ատենը քահանային սպասաւորը ձեռքը երեք ժանի մատանի մը
14 առած կու գար. Ու զանիկա կամ պատը կամ ամանին կամ եփարանին կամ պատկին մէջը կը խոթէր, ու մատնանը ինչ որ հանելու ըլլար, քահանան զանիկա իրեն կ՚առնէր։ Անոնք Սիլոէի մէջ բոլոր հոն եկող Իսրայէլացիներուն
15 այսպէս կ՚ընէին։ Նաև ¤ճարպը այրելէն առաջ քահանային սպասաւորը կու գար, ու զոհ բնող մարդուն կ՚ըսէր, քահանային համար խորովելու միս տար, քանզի անիկա քեզմէ եփած միս չառնէր, այլ հում։ Ա֊
16 ետև միս չառնէր, այլ հում։ Եւ ան մարդը երբոր ըսէր թէ, Թող հիմա ճարպը այրեն, ու էտը սրտիդ ուզածին չափ առ. անառնէր կ՚ըսէր, Չէ, հիմա տուր. եթէ ոչ
17 բունի կ՚առնեմ։ Ա֊յսպէս ան երիտասարդներուն մեղքը ¦Տէրոջը առջևը չատ մեծ էր, քանզի մարդիկ ¤Տէրոջը զոհը կ՚արհամարհէին։
18 Եւ Սամուէլ մնաւուկը էբեթանէ եփուտ հագած Տէրոջը առջևը ծառայութիւն կ՚ընէր։
19 Ու անոր մայրը ¦Ա֊նն պզտիկ պատմուճան կը չինէր անոր, ու տարէ տարի երբոր ¤իր էրկանը հետ տարեկան զոհը ընելու կ՚ելլէր,
20 անոր կը տանէր։ Եւ Հեղի ¦եղկանան ու անոր կնիկը օրհնելով ըսաւ, Տէրը քեզի սա կնիկէն զաւակներ տայ ¦Տէրոջը տրուած փոխին տեղ
21 դր։ ու անոնք իրենց տեղը գացին։ Եւ Տէրը ¤այցելութիւն ըրաւ Ա֊ննային, որ յղացաւ, ու երեք տղայ ու երկու աղջիկ ծնաւ. Սամուէլ մնաւուկն ալ ¦Տէրոջը առջևը մեծցաւ։
22 Եւ Հեղի խիստ ծերացեր էր. ու անոր որդիքը լսեց որ կ՚ընեին բոլոր Իսրայէլին, և ինչպէս անոնք ժողովքի խորանին առջևը ¦կռմբերով ժողովուած կնիկներուն հետ կը պառկէին,
23 կ՚ըսէ՞ն, ամէնն ալ կը լսէր։ Եւ անոնց ըսաւ, ¦Ինչո՞ւ համար առանկ բաներ կ՚ընէք. քանզի ես սա բոլոր ժողովուրդին բերնէն Հեղի հա֊
24 մար գէշ խօսքեր կը լսեմ։ Մի ընե՛ք, տղաքս, քանզի ապիկ չէն ան լուրերը որ ես կը լսեմ։
25 ¤Ու ¤Տէրոջը ժողովուրդը կը մեղրցընէք։ Թէ որ մարդ մը մարդու դէմ մեղք գործէ, ¦անոր դատաւորը Աստուած կը կարէ։ ¤բայց թէ որ մարդ մը ¦Տէրոջը դէմ մեղք գործէ, անոր համար ո՞վ ապաչանք պիտի ընէ։ Սակայն անոնք իրենց հօրը խօսքը մտիկ չէին ըներ, ¦քանզի
26 Տէրը զանոնք մեռցընել կ՚ուզէր։ Ու Սամուէլ մանուկը ¤օրէ օր կը մեծնար, և ¦Տէրոջը ու մարդոց հաճոյ էր։
27 ¦Եւ Աստուծոյ մէկ մարդը Հեղիին եկաւ, ու անոր ըսաւ, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. ¤Քու հօրդ տանը յայտնապէս երևցայ, երբոր անոնք Եգիպտոսի մէջ փարաւոնին տանը ծառայ էին.
28 ու ¦Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն զանիկա ինծի քահանայ ընտրեցի, որ իմ սեզանիս վրայ զոհ մատուցանէ, խունկ ծխէ, ու իմ առջևս ե֊փուտ հագնի. և ¤Իսրայէլի որդւոցը բոլոր
29 պատարագները քու հօրդ տանը տուի. Ո֊ՂՀ՚ տանս համար ¤պատուիրած զոհերս ու ընծաներս ինչո՞ւ կ՚անարգէք, և քու որդիներդ ինծմէ աւելի կը փառաւորես, որ իմ ժո֊ղովուրդս Իսրայէլին ընտիր զոհերովը ձեզ
30 գիրցնէք։ Ասոր համար Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ, ¦Իսաւորեմ ըսեր չէի որ քու տունդ ու քու հօրդ տունը յաւիտեան իմ առջևս պաշտուին. բայց հիմա Տէրը կ՚ըսէ, ¦Քաւ լեսի. քանզի ես զիս փառաւորողները

Սղ. խգ֊ 2։ Ա Թագ. բ֊ 2։ Եսայ. ի֊ 3։
Սղ. ճի֊ 24։ Ա Թագ. բ֊ 30։ Ա Մակ. ե֊ 43։
¤Ամ. ա֊ 1։ Ա Թագ. բ֊ 30։ Եսայ. ի֊ 28։ Ա Մակ. ե֊ 28։
Ա Թագ. ա֊ 1։ Ա Մակ. ե֊ 28։
Ա Թագ. ա֊ 1։ Ա Մակ. ե֊ 28։
Ա Թագ. ա֊ 1։ Ա Մակ. ե֊ 28։
Ա Թագ. ա֊ 1։ Ա Մակ. ե֊ 28։
Ա Թագ. ա֊ 1։ Ա Մակ. ե֊ 28։
Ա Թագ. ա֊ 1։ Ա Մակ. ե֊ 28։

Հպիտի փառաւորեմ, ու հղիս արհամարհողնե-
31 րը պիտի անարգուին։ Ահա Հօրիդ պիտի գան, որ քու թիւդ ու քու հօրդ տանը թիւը պիտի կարենայ, որ քու տանդ մէջ ծեր չգտնուի։
32 Եւ Իսրայէլ ամէն տեսակ բարեբեխտ վայելած տանը, գուն չէ տանս մէջ գժբաղդութիւն պիտի տեսնես, ու Հքու տանդ մէջ բնաւ ծեր
33 պիտի չգտնուի։ Եւ քու տէրտէրդէ ճաշակ մարդը ոչ իմ սեղանէս չեմ կարենր, քու աչքերդ նուաղցնելու ու քու սիրտդ վշտացնելու համար պիտի ճայ. և քու տանդ բոլոր զաւակները Հերիտասարդութեան մէջ՝՝ պիտի մեռնին։
34 Ու Հքու երկու որդւոցդ Ովնիին ու Փենհէսի վրայ պիտի գայ, որ քու երկուքին ալ մէկ օրուան մէջ մեռնին։
35 Նիլը։ Եւ ինձի մէկ հաւատարիմ քահանայ մը պիտի հանեմ, որ բոլոր իմ սրտիս ու հոգւոյս մէջին եղածը կատարէ. և հաստատ մէկ հաւատարիմ տուն մը պիտի չունենմ. ու միշտ
36 Հիմ օծեալիս առջեւը պիտի պտտի։ Հնէ քու տունէդ ով որ մնայ, կուգ մը արծաթի հատիկ ու նկատակ մը հացի համար պիտի գայ ու ըսէ, որ՝ ա՛ղաչեմ, պիտի մէկ քահանայական պաշտօնի մը վրայ դիր, որ պատառ մը հաց ուտեմ։

ԳԼ. Գ

1 Տէրոջը խօսքը առջի անգամ Սամուէլին կը յայտնուի։ 11 Աստուած Սամուէլին կը ծանուցանէ Հէլիի տանը ապերջանկութիւնը։ 15 Սամուէլ պատմելով իր տեսիլքը Հէլիին կը պատմէ։ 19 Սամուէլին հանգստաբար կը տարածուի։

1 Եւ Սամուէլ տղեակը Հէլիին առջեւը Տէրոջը ծառայութիւն կ'ընէր. և Հան օրերը Տէրոջը խօսքը հազուագիւտ էր ա՝ յայտնի
2 տեսիլք չկար։ Ու Հօր մը՝՝ Հէլի իր տեղը պառկեր էր. (Հև անոր աչքերը սկսեր էին
3 ծանրանալ, ու չէր կրնար տեսնել.) եւ Հաստուծոյ կանթեղը տակաւին մարած չէր, ու Սամուէլ Հ՚Տէրոջը տաճարին մէջը կը քնանար,
4 ուր որ Աստուծոյ տապանակը կար։ Եւ Տէրը կանչեց Սամուէլը. ու անիկա Հոս եմ՝՝ բսաւ.
5 եւ Հէլիին վազելով՝ ըսաւ, Ահա Հոս եմ. ինչու որ դուն կանչեցիր։ Ու անիկա ըսաւ, Ես չկանչեցի. դարձիր պառկէ։ Ան ալ դարձաւ
6 պառկեցաւ։ Եւ Տէրը ետքին ալ Ով Սամուէլ՝ կանչեց. ու Սամուէլ եկաւ Հէլիին դնաց ու ըսաւ, Ահա Հոս եմ. ինչու որ դուն կանչեցիր։ Ու անիկա ըսաւ, Ես չկանչեցի. դարձիր պառկէ։
7 Սամուէլ դեռ Հաստուածը չէր ճանչնար, ու Տէրոջը խօսքը
8 դեռ անոր յայտնուած չէր։ Եւ նորէն երրորդ անգամ Տէրը կանչեց, Ով Սամուէլ. ու Հարեաւ եկաւ Հէլիին դնաց, ու ըսաւ, Ահա Հոս եմ. ինչու որ դուն կանչեցիր։ Եւ Հէլի հասկցաւ որ Տէրը տղուն կանչեր է.
9 ուստի Հէլի Սամուէլին ըսաւ, Գնա պառկէ, ու թէ որ Հ՚ինքն ալ կանչէ, ըսես, Ով Տէր, խօսէ, քանզի քու ծառադ մտիկ կ'ընէ։ Ու Սամուէլ
10 դնաց իր տեղը պառկեցաւ։ Եւ Տէրը եկաւ կայնեցաւ, ու առջի անգամներուն պէս Սամուէլ՝ Սամուէլ՝ կանչեց. ու Սամուէլ ըսաւ, Խօսէ, Տէր, քանզի քու ծառադ մտիկ կ'ընէ։
11 Ա՛նաւասիկ Տէրը Սամուէլին ըսաւ, Ահա ես Իսրայէլի մէջ ա՛նօթ բան մը պիտի ընեմ, Հոր զանիկա ամէն լսողին երկու ականջները պիտի
12 խօսին։ Ա՛ն օրը Հէլիին վրայ պիտի կատարեմ Համէն ինչ որ անոր տունը վրայով խօսեր եմ. Հսկսայ ու վերջացուցի։
13 պիտի ակսիմ ու պիտի բլնեցնեմ՝՝ Հէ՛ն իրեն խնացուցեր եմ որ Հանոր տունը պիտի դատիմ միշտին յաւիտեան, իր դիտցած անօրէնութեանը համար. քանզի Հանոր որդիքը երկնոց վրայ անէծք կը բերեն, ու անիկա Հչյանդիմ-
14 ներ զանոնց։ Ա՛ս պատճառաւ Հէլիին տանը Հանոր Հրդում ըրի, որ Հէլիին տանը անօրէնութեանը՝ Հզոհերով ու ընծաներով յաւիտեան քաւութիւն չըլլայ։
15 Եւ Սամուէլ մինչեւ առաւօտ պառկեցաւ, ու Հտղբը Տէրոջը տանը դռները բացաւ. և Սամուէլ վախցաւ ան տեսիլքը Հէլիին պատմելու.
16 յա։ Բայց Հէլի Սամուէլը կանչեց ու ըսաւ, Ո՛րդեակ իմ Սամուէլ. ու անիկա ըսաւ, Ահա
17 Հոս եմ։ Եւ անիկա ըսաւ, Ի՞նչ բան խօսքը ի՞նչ է. ինծմէ մի պահեր. Հ՚Աստուած քեզի այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ, թէ որ քեզի պատցած բոլոր խօսքերէն մէկ խօսք մը
18 ինծմէ պահես։ Եւ Սամուէլ բոլոր խօսքերը անոր պատմեց, անկէ չպահեց։ Ու Հէ՚ն ըսաւ, Ա՛ն Տէրն է. իր աչքերուն հաճոյ երեւցածը իրոց ընէ։
19 Եւ Սամուէլ Հմեծցաւ, ու Հ՚Տէրը անոր հետ էր, ու իր ըսած խօսքերէն մէկը գետինը չը-
20 ձգեց։ Ու Հդանէն մինչեւ Բերսաբէէ բոլոր Իսրայէլ Հմնացաւ, որ Սամուէլ ‡Հաստատուած
21 Հ՚Տէրոջը մարգարէ ըլլալու։ Եւ Տէրը Սիլոյի մէջ նորէն երեւցաւ. քանզի Տէրը Սիլոյի մէջ Սամուէլին կը յայտնուէր Հ՚Տէրոջը խօսքով։ Ու բոլոր Իսրայէլի մէջ Սամուէլին խօսքը կը տարածուէր։

ե Մաղ. ժբ. 20 ։ զգ. 14։
զ Մաղ. բ. 9։
է զ Թագ. բ. 27 ։ Նեղկ. խգ. 10 ։ Տես գլ. գ. 11 ։ 18 ։ 20 ։ ժգ. 3 ։ իբ. 18 ։ Ես. ։
ը զ Թագ. է. 11 ։
թ Գլ. գ. 11։
ժ զ Թագ. բ. 35 ։ ա զ Թագ. բ. 22 ։ Ա՚ն. իմի. 22 ։ Նեղկ. խգ. 15 ։
ի բ Թագ. է. 11 ։ 27 ։ զ Թագ. ժա. 38 ։
ձ Մաղ. բ. 2 ։ ժբ. 30 ։
ղ զ Թագ. ժ. 3։
Նեռն պէ՚ս՚
ճ զ Թագ. ժգ. 3։
ի Գլ. գ. 11։
ձ զ Թագ. բ. 35 ։ ա Ա՚ն. իմի. 22 ։ Նեղկ. խգ. 15 ։
ղ բ Թագ. է. 11 ։ 27 ։ զ Թագ. ժա. 38 ։
ճ Մաղ. բ. 2 ։ ժբ. 30 ։
յ զ Թագ. բ. 27 ։
—
ա Գլ. բ. 11 ։
բ Մաղ. հգ. 9 ։ Ամմա. բ. 11 ։ Տես Հմր. 21 ։
գ Նէէր ։ ան պրը
դ Ծն. իմ. 1 ։ խբ. 10 ։ Գլ. բ. 22 ։ գ. 15 ։
ե Մաղ. բ. 9 ։ Նեղկ. ե. 3 ։ ժբ. 30 ։
զ Գլ. բ. 29, 30, 31 ։ Հե ։
է Նեղկ. է. 3 ։ ժբ. 30 ։
ը Գլ. բ. 12, 27 ։ 22 ։
թ Գլ. բ. 23 ։ 25 ։
ժ Թես. ժէ. 30 ։ 31 ։
ի Ես ։ իբ. 14 ։
լ Հաւ. ։ ա. 17 ։
խ Ցաք. ա. 21 ։ բ. 30 ։
Մաղ. լթ. 9 ։ Ես ։ լթ. 8 ։
ա Գլ. բ. 21 ։
բ Ծն. լթ. 2, 21, 23 ։
գ Գլ. թ. 6 ։
դ Դատ. ի. 1 ։
ե Կաղ Հաւատարիմ
զ Հմր. ։ 4 ։
—

---

15 ։
է Եղ. իէ. 21 ։ Դան. ։ իգ. 3 ։ բ Մն. ժգ. 31 ։
ը Գլ. ա. 9 ։
թ Տես Գտ. ժէ. 2 ։
ժ զ Թագ. իէ. 3 ։ Եբեր. ժէ. 5 ։
ի Գլ. բ. 30—36 ։

ԳԼ. Գ

1 Իսրայէլացիք Եբենեզերի մօտ Փղշտացիներէն յաղթուելով, 3 ապստամբիկ բերել կը ուսան, 7 Ասոր վրայ Փղշտացիք խիստ կը վախնան։ 10 Իսրայէլացիք նորէն կը յաղթուին։ ապստամբ կը գերի կը տարուի։ Ե Ովնի ու Փենհէս կը սպաննուին։ 13 Հէլի ա՚ն բանէրը լսելով կ'ընկնի վրայ կ'իյնայ, ու միջը կը կոտրի։ 19 Դան Փենհէսեան չորի կնկանը սիրտը խռովելով Ի՚ջաւոդը կը ծնանի, ու ինքը կը մեռնի։

1 Եւ Իսրայէլ պատերազմով Փղշտացիները դիմաւորելու ելաւ, ու ՀԵբենեզերի մէկ բանակեցաւ. ու Փղշտացիք Ափեկի մէջ բանա-
2 կեցան. ու Փղշտացիք Իսրայէլին դիմացը չարաչեցան. ու պատերազմը ատրճտուեցաւ, և Իսրայէլ յաղթուեցաւ Փղշտացւոց առջեւը, որք պատերազմի տապարէգին մէջ շորս հա-
3 զար մարդ չափ կոտորեցին։ Ու ժողովուրդը բանակը դարձաւ. և Իսրայէլի ծերերը ըսին, Ինչո՞ւ Հանոր Տէրը Փղշտացւոց առջեւը կառնից մեզ այսօր. Տէրոջը տապարէգէն տանք մեր մէջը Սիլոյէն մեր քովը տանենք, որ մեր մէջը գայ, ու մեզ ազատէ մեր թշնամիներուն ձեռքէն։
4 Հնեղաւ ձեռքէն։ Ուստի ժողովուրդը Հղրկեց Սիլոյ, և Հ՚քերովբէներուն վրայ նստող Հզօրութեանց Տէրոջը տապարէգը անկէ առին. ու Հէլիին երկու որդիքը Ովնի ու Փենհէս հոն Հաստատ-
5 ուած էին։ Ու երբոր Տէրոջը տապարէգը բանակին մէջ մտաւ, բոլոր Իսրայէլ մեծ ձայնով մը ազազակեց, ու
6 գետինը ձայն առաւ։ Եւ Փղշտացիք ան ազազակի ձայնը լսելով՝ ըսին, Երբայերուց բանակին մէջ ատ բարձրաձայն ազազակը ի՞նչ պիտի ըլլայ. ու իմացան որ Տէրոջը տապարէգը
7 բանակը եկեր է։ Եւ Փղշտացիք վախցան, քանզի ըսին, Աստուած բանակին մէջը եկաւ. ու նաև ըսին, Վա՜յ մեզի, քանզի մինչեւ հի-
8 մա ասանկ բան եղած չէ. վա՜յ մեզի, ատ զօրաւոր Աստուածներուն ձեռքէն ո՞վ մեզ պիտի ազատէ. ատոնք ատ Աստուածներն են, որ եգիպտոսը ամէն հարուածներով զարկին
9 անապատին մէջ։ Ա՛ւ ժողվեցէք ու կռիւ եղէք, ով Փղշտացիք, չըլլայ որ Եբրայերուց ծառայ ըլլաք, Հինչպէս որ անոնք ձեզի ծառայեցան. ուստի կռիւ եղէք և մարդաբար
10 եղէք։ Ու երբոր Փղշտացիք պատերազմեցան, Հիսրայէլ յաղթուեցաւ և ամէն մարդ իր վրանը փախաւ, ու չատ մեծ կոտորած եղաւ, և Իսրայէլէն երեսուն հազար
11 հետեւակ զօրք ինկաւ. Դարձ ՀԱստուծոյ տապարէգը առնուեցաւ. ու Հէլիին երկու որդիքը՝ Ովնի ու Փենհէս մեռան։
12 Եւ Բենիամինեան մարդ մը բանակէն վազելով Շիլոյ հասաւ, ու իր լաթերը պատռած էր, և Հ՚իր գլխուն վրայ հող
13 դրեր էր։ Ու երբոր հոն հասաւ, ահա Հէլի Հաթոռով մը ճամբուն վրայ նստած՝ կը սպասէր, քանզի Աստուծոյ տապարէգին համար սիրտը կը դողար։ Ու երբոր ան մարդը քաղաքը մտնելով՝ ա՛ռ բանը պատմեց, բոլոր քա-
14 ղաքը ազազակեց։ Եւ Հէլի ան ազազակին ձայնը լսելով՝ ըսաւ, Ա՛ս ազմուկին ձայնը ի՞նչ պիտի ըլլայ։ Ու ան մարդը շուտով վազեց
15 եկաւ, ու Հէ՚ն բանէրը Հէլիին պատմեց։ Եւ Հէլի հիւծատեսութեամբ տարեկան էր, ու հաչքերը այնպէս Հակատացած էին, որ չէր կրր-
16 նար նայիլ։ Եւ ան մարդը Հէլիին ըսաւ, Ջօրքին մէջէն եկողը ես եմ, և պատերազմէն այսօր փախայ. ու անիկա ըսաւ, Հ՚Որ-
17 դեակ, ի՞նչ եղաւ։ Եւ լուր բերողը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Իսրայէլը Փղշտացւոց առջեւէն փախաւ, ու Հժողովուրդին մէջը մեծ կոտորած եղաւ, և քու երկու որդիքդ՝ Ովնի ու Փենհէս մեռան, ու Աստուծոյ տա-
18 պանակը առնուեցաւ։ Ու երբոր անիկա Աստուծոյ տապանակը յիշեց, Հետ սիրտէն կռնակի վրայ ինկաւ դրսի քովը, և Հվիզին ծերը ծռեցաւ ու մեռաւ, քանզի ծեր ու ծանրացած մարդ մըն էր. և անիկա Իսրայէլի մէջ քառասուն տարի դատաւորութիւն ըրած էր։
19 Ու անոր Հարսը՝ փենհէսին կինը յղի ու ծնանելու մօտ ըլլալով, երբոր Աստուծոյ տապանակին առնուելուն և իր կեսրայրին ու էրկանը մեռնելուն լուրը լսեց, ծունկ ծռելով ծնաւ, քանզի ցաւերը անոր վրայ կոխկռեցին։
20 Ու երբոր կը մեռնէր, Հ՚իրմով կայնող կիներուն անոր ըսին, Մի վախնար, ինչու որ քու ծնածդ տղայ է. բայց անիկա պատասխան
21 չտուաւ և ուշադրութիւն չըրաւ։ Եւ տղուն անունը Ի՚քաբօդ կոչեց, ըսելով, Հ՚Իսրայէլէն փառքը վերցաւ. (քանզի Աստուծոյ տապանակը առնուեցաւ, և անոր կեսրայրը ու
22 էրկնք Հմեռան։) Անոր համար ըսաւ, Աստուծոյ տապանակը առնուելուն համար Իսրայէլէն փառքը վերցաւ։

ԳԼ. Ե

1 Փղշտացիք տապանակը Աքսմոս բերելով՝ Դագոնի տաճարին մէջ կը դնեն, 3 Դագոն վար կ'իյնայ ու կապ կապ կ'ըլլայ, և Աքսմոսցիք խռնգիքով ուռեցքներով կը գարնանին։ 8 Գնա, նաեւ Աստուած կը պատճէ Գէթցիները, քանի որ իրենց քովը կը ձգայ տապանակը։ 10 Եկրոնացիները, երբոր տապանակը հոն կը տարուի։

1 Եւ Փղշտացիք Աստուծոյ տապանակը առին, ու զանիկա ՀԵբենեզերէն Ազովտոս տարին։

ժգ. 19 ։ ժէ. 32 ։ Ղեւիտ. իմ. 1 ։ Ցաք. բ. 12 ։
ե Գլ. ա. 9 ։
զ Նէէր ։ կէցած
է զ Թագ. ա. 4 ։
թ Կամ կռնակին
ը Ծն. լբ. 17 ։
ժ Գլ. ժգ. 3 ։
ի Յի՛ անդամս. ։
ձ Մաղ. խգ. 8 ։ Հբ. 61 ։
—
ղ Գլ. գ. 3 ։ է. 2 ։ 12 ։
ճ Ար Ի՚ Ամենակալ

2 եւ փղշտացիք Աստուծոյ տապանակը առին,
ու զանիկա Դագոնի առնին տարին, և դա-
3 դոնին քովը դրին։ Ու հետեւեալ օրը Ազով-
տացիք առաւօտուն կանուխ կելլելով, տեսան
որ Դագոն Տէրոջը տապանակին առջեւը ի-
րեսի վրայ դետնին կիյնէր։ ու անոնք Դա-
4 գոնը վերցուցին իր տեղը դրին։ Եւ հետե-
ւեալ օրը դարձեալ առաւօտուն կանուխ երբ
կելան, ու տեսան որ Դագոն Տէրոջը տապանակին
առջեւը երեսի վրայ դետնին կիյնէր, և
Դագոնին գլուխը ու ձեռացը երկու ծայրերը
կտրած՝ -- անդին վրայ ըն՝ը էր, և միայն
5 Դագոնին ձողմինը՝ անոցը էր։ (Ան պատ-
ճառաւ Դագոնի քահանաները ու Դագոնի տունը
բոլոր մտնողները մինչև աս օրս Ազովտոս ն-
6 զով Դագոնի տունին վրայ չեն կոխեր։) Անկէ
ետեւ Տէրոջը ձեռքը Ազովտացւոց վրայ ծան-
րացաւ, ու զանոնք կորնչուցուց, և զանոնք
Ազովտոսի ու անոր սահմաններուն մէջը բշ-
ձրի ուռեցքներով զարկաւ։
7 Եւ Ազովտոսի բնակիչները տեսնելով՝ ըսին, Իսրայէլի Աստուծոյ տա-
պանակը մեր քովը չկենայ. քանզի անոր ձեռ-
քը մեր վրայ ու մեր աստուածոյն Դագոնին
8 վրայ ծանրացաւ։ Եւ դուրս խրկեցին, ու փը-
ղշտացւոց բոլոր նահապետները իրենց քովը
ժողվեցին, ու ըսին, Իսրայէլի Աստուծոյն տա-
պանակը ի՞նչ ընենք. ու ըսին, Իսրայէլի Աս-
տուծոյն տապանակը Գէթի փոխադրուին։ Ու
Իսրայէլի Աստուծոյ տապանակը Գէթ փո-
9 խադրեցին։ Եւ զանիկա հոն փոխադրելէն
ետքը, Տէրոջը ձեռքը ան քաղաքին վրայ
ըլլալով՝ մեծ խռովութիւն եղաւ. ու Տը-
զարկին մարդիկը պզտիկէն մինչև մեծը զար-
կաւ. և անոնց վրայ թմանչքի ուռեցքներ ե-
լուցան։

ԳԼ. Զ

1 Եւ Տէրոջը տապանակը փղշտացւոց երկրին
2 մէջը եօթը ամիս մնաց։ Ու փղշտացիք ՚ի-
րենց քահանաները ու բախտ նայողները կանչեցին ու
ըսին, Ի՞նչ ընենք Տէրոջը տապանակին. մեզի իմացուցէք թէ զանիկա ինչո՞վ իր տեղը
3 խրկենք։ Անոնք ալ ըսին, Թէ որ Իսրայէլի
Աստուծոյն տապանակը խրկէք, զանիկա ՚պա-
րապ չխրկէք, հապա անպատճառ ՚յանցանքի
պատարագ տուէք անոր. անառանը կը բժըշ-
կուիք, ու ՚ձեզի յայտնի կ'ըլլայ թէ ինչու
Տէրոջը ձեռքը ձեր վրայէն չվերցաւ։
4 Եւ անոնք ըսին, Անոր ի՞նչ տեսակ պատարագ
մատուցանենք։ Ու անոնք ըսին, ՚փղշտացւոց
նահապետներուն թիւովը հինգ ոսկեղէն թմանչքի ուռեցքներ ու հինգ ոսկի մուկ ըստ թի-
վին. քանզի ձեր ամենուն վրայ և ձեր նահապետ-
5 ներուն վրայ մի և նոյն հարուածը եղաւ։ Եւ
հիմա ձեր թմանչքի ուռեցքներուն պատկեր-
ները, ու ձեր ՚երկիրը ապրող մուկերուն
պատկերները չինեցէք, ու Իսրայէլի Աստ-
ծոյն փառք տուէք. գուցէ ան իր ձեռքը
ձեր վրայէն, ՚ձեր աստուածներուն վրայէն
6 ու ձեր երկրին վրայէն ՚՚վերցնէ։ Եւ ինչու
համար ձեր սիրտերը կը խստացնէք, ՚ինչպէս
որ Եգիպտացիք ու փարաւոն իրենց սիրտերը
խստացուցին. չ՞որ Աստուած անոնց մէջը հրա-
շալի գործ ընելէն ետքը՝ ՚զանոնք թող
7 տուին որ երթան։ Հիմա վար առ նոր սայլ մը շի-
նեցէք, ու երկու հատ կաթնատու երինջ առէք,
որ անոնց վրայ բնաւ լուծ դրուած չըլլայ.
ու երինջները սայլին լծեցէք, և անոնց ձա-
8 գերը անոնց տունէն դարձուցէք. Ու
Եգիպտոսի տապանակը առէք, և զանիկա սայ-
լին վրայ դրէք, ու ՚ոսկեղէն ՚՚պատկերը-
ները որ դուք յանցանքի համար անոր ընծայ
պիտի տաք, պզտիկ արկղով մը անոր մէկ կող-
մը դրէք, ու զանիկա խրկեցէք որ եր-
9 թայ։ Եւ նայեցէք, թէ որ իր սահմանին ճամ-
բովը ՚Բեթսամիս ելլէ, սա մեծ
գէն ընողը անիկա է. ապա թէ ոչ՝ ՚՚գիտնանք
որ անոր ձեռքը չ՚՚՚ մեզի դպած չէ, հապ-
ա բանը դիպուածով պատահեր է մեզի։
10 Եւ ան մարդիկը այսպէս ըրին. երկու հաս

ԳԼ. Է

1 Կարթեմարիմի բնակիչները Եբենեզարին ասելը կը ասիէն
ապատնակը։ ու անոր տղին եղեսպարը կ'օրհնեն որ տապա-
ճային պահպանութիւնը ընէ։ 2 Քանի տարին եղաւ՝ 3 Ի-
րայէլացիք Սամուէլին յորդորութիւնովը Աստարովթի մէջ հանգի-
ստար կերպով կ'պաշտային։ 7 Երբոր Սամուէլ կ'պօթէ
ու պղծակից կը մնասուցանէ, Տէրը զրաստիով փղշտացիները կը ջարդէ Եբենեզերի մէջ։ 13 Փղշտացիք կը
նուաճին։ 15 Սամուէլ խաղաղութեամբ և բարեպաշտ-
թեամբ Իսրայէլի մէջ գործարարութիւն կ'ընէ։

1 Եւ Կարթեմարիմի մարդիկը գացին, ու
Տէրոջը տապանակը ՚՚ի հանեցին, և զանիկա
տարին ՚Աբինադաբին տունը որ բլուրին վրայ
էր. ու անոր որդին Եղեսպարը ՚որչեցին որ
Տէրոջը տապանակին պահպանութիւնը ընէ։
2 Եւ տապանակը Կարթեմարիմի մէջ դրուած
օրէն եօթը շատ օրեր անցաւ, ու քսան տարի
եղաւ, և Իսրայէլի բոլոր տունը Տէրոջը ե-
տեւէն հառաչեցին։
3 Ա՚՚նաւանդ Սամուէլ Իսրայէլի բոլոր տանը
խօսեցաւ՝ ըսելով, Թէ որ դուք ձեր բոլոր
սրտովը ՚Տէրոջը դարձեր էք, ՚՚ձեր մէջէն
օտար աստուածները ու ՚Աստարովթը վեր-
ցուցէք, և ՚՚ձեր սիրտերը Տէրոջը պատրաս-
ուցէք, ու ՚միայն զանիկա պաշտեցէք. ու
անիկա փղշտացւոց ձեռքէն ձեզ պիտի ազա-
4 տէ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը ՚Բահաղիմը ու
Աստարովթը վերցուցին, ու միայն Տէրոջը
5 ծառայութիւն ըրին։ Եւ Սամուէլ ըսաւ՝
՚Բոլոր Իսրայէլը Մասիփայի մէջ ժողվեցէք, ու
6 ձեզի համար Տէրոջը աղօթք ընեմ։ Եւ Մա-
փայի մէջ ժողվուեցան, ՚ու ջուր քաշեցին և
Տէրոջը առջեւը թափեցին. ու ան օրը ծոմ
բռնեցին, և հոն ըսին, ՚Տէրոջը դէմ մեզք
գործեցինք։ Եւ Սամուէլ Մասիփայի մէջ Իս-
րայէլի որդւոցը դատաւորութիւն ըրաւ։
7 Ու երբոր փղշտացիք լսեցին որ Իսրայէլի
որդիքը Մասիփայի մէջ ժողված են, փղշտա-
ցւոց նահապետները Իսրայէլին դէմ եկան. ու
Իսրայէլի որդիքը -- լսելով՝ փղշտացւոց երե-
8 սէն վախցան։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Սամուէլ
ին ըսին, ՚Միդ ադար մեր Տէր Աստուծոյն
ազազակէ մեզի համար, որ մեզ փղշտացւոց
9 ձեռքէն ազատէ։ Ու Սամուէլ մէկ կաթնակեր
գառնուկ մը առաւ, ու զանիկա բոլորովին
ողջակէզ ըրաւ Տէրոջը. և ՚Սամուէլ Իսրայէ-
լի համար Տէրոջը ազազակեցաւ ՚՚՚՚ ը՚՚՚. ու
Տէրը անոր պատասխան առաւ։
10 Ու երբոր Սամուէլ ողջակէզը կը մատուցա-
նէր, փղշտացիք մօտեցան որ Իսրայէլի դէմ
պատերազմ ընեն. ԵՒ Տէրը նոյն օրը փղշտա-

ա Դատ. ժգ. 25։
բ Կր. ժԲ. 1։ Իսկ. 1։ 2։
գ Կր. Իսկ. 7։
դ Երեմ. ծ. 2։ Նկեմ. գ. 4։ 6։ Ա՚Մկ. ա. 7։
ե Կամ Հատիկ։ Եբէր՝ Դագոնը։
զ Տես Սաթ. ա. 9։
է Հմմ. 7։ 11։ Եզ. իմ. 3։ Սապ. Ը. 4։ Գատ. ժգ. 11։
ը Գէ. գ. 5։
թ Ը Օր. իբ. 27։ Սապ. Ը. 56։
ժ Ծն. իսե. 8։ Եզ. է. 11։ Գատ. բ. 3։ է. 7։ Պատ. բ. 4։
ի. 23։ ժբ. 35։
ի Հմմ. 11։
լ Հմմ. 6։ Սապ. Հբ. 66։
խ Հմմ. 6։ 9։
ծ Տես Ա՚Մկ. ժ. 9։
կ Հմմ. 4։
հ Տես Եզ. ժԲ. 21։ Ա՚Մկ. ժ. 5։ 10։ 20։ Ը Թագ. Ը. 7։
ձ Իսկ. ժգ. 11։
ղ Ը Թագ. գ. 4։ Ա՚Մկ. ժ. 5։ 10։ Պատ. ժգ. 11։
ճ Ելք. ժգ. 15։ Ը Օր. ժգ. 16։
մ Գէ. է. 15։ 16։
յ Հմմ. 3։
ն Տես Հմմ. 17։ 18։ Ծն. ժգ. 3։ Գատ. գ. 3։
շ Գէ. է. 6։
ո Ծն. է. 19։ Իս. իբ. 12։ Ա՚Մկ. Ը. 2։ Ցաղ. Ի. 24։
պ Գէ. է. 3։ 4։ 7։
ջ Տես գէ. է. 6։ 11։ Սապ. ԼԻ. 10։
ռ Եբր՝ Թէթենցիի։
ս Ելք. է. 13։ բ. 15։ ժգ. 17։
վ Ելք. ժբ. 31։
տ Ը Թագ. գ. 3։
ր Գատ. ժԼ. 2։
ց Հմմ. 4։ 5։
ւ Եբր՝ ոսկեկերպ
փ Ը Օր. է. 2—10։ գ Թագ. Ը. 48։ Ես. ՅԷ. 7։ Ամո. գ. 1։ Ցաղ. Լ. 2։ 12։
օ Ծն. է. 2։ Ցաղ. իգ. 14։ 23։
ֆ Գատ. բ. 33։
ք Ելք. ոգբ. 29։ Ղե. ժ. 3։ Ա՚Մկ. ժ. 17։ Ա՚Մկ. ժ. 15։ Ցաղ. ԽԱ. 4։ Ա՚Մկ. ժ. 17։ Ա՚Մկ. ժ. 15

ցուց վրայ մեծ ձայնով մը որոտաց, ու դա-
նոնք խոսվեցուց· ու իսրայելին առջևը զար-
11 նուեցան· եւ իսրայէլի մարդիկը Մատիայէն
հլլելով փշոտացիները հարածեցին, ու մինչև
12 Բեթ-քարի տակը զանոնք կոտրտցին։ Ա՛նա-
նոնք Սամուէլ *մէկ քար մը առաւ, և Մա-
ցայի ու Սենի միջտեղը կանգնեց, ու անոր
անունը *Աբենեզեր կոչեց, ըսելով, Տէրը մին-
13 չև ասկա մեզի օգնեց։ Նէ փշոտացիք
կորագլուխ եղան, ու *մէյ մըն ալ իսրայէլի
սահմանին մէջ չմտան. և Սամուէլին բոլոր
օրերը Տէրոջը ձեռքը փշոտացուց վրայ էր։
14 Ու փշոտացիք իսրայէլէն որչափ քաղաքներ
որ առեր էին, անկարեկին մինչև Գէթ, Եկրո-
ն իսրայէլին ետ տուտեցան· ու իսրայէլ
անոնց սահմաններուն փշոտացուց ձեռքէն ա-
զատեց· և իսրայէլի ու Ամորհացւոց միջտե-
ղը խաղաղութիւն կար։
15 Եւ Սամուէլ *իր կենացը բոլոր օրերուն
16 մէջ իսրայէլը դատեց։ Ու տարուէ տարի Բե-
թէլ, Գաղգաղա ու Մատիա կ'երթար կը ըլ-
արտէր, և բոլոր այն տեղատանքը իսրայէլը
17 կը դատէր։ Ու *նէ *Ռամա կը դառնար, քան-
զի իր տունը հոն էր· և հոն կը դատէր ի-
րայելը, ու հոն *Տէրոջը սեղան չինեց։

ԳԼ· Ը

Իսրայէլացիք Սամուէլէ արդ-ոչը գէշ կատարմանէն ձանձ-
րանալով· Թագաւոր կ'ուզեն։ 6 Սամուէլ չատպին որոշ
ալօթքէ կ'ընէ· ու Աստուծմէ կը մխիթարուի։ 10 Ե ժողո-
վուրդին կ'իմացնէ Թագաւորին վարմունքը։ 19 Աստուած
կը պատասխէ Սամուէլին որ ժողովուրդին ինդիրքը կատարէ։

1 Ու երբոր Սամուէլ ծերացաւ՝ *իր որդինե-
2 րը իսրայէլի վրայ *դատաւոր դրաւ։ Եւ *իր
անդրանիկ որդ-ոյն անունը Յոէլ, ու երկ-
րորդին անունը Աբիա էր, — Բեերսաբէէի մէջ
3 դատաւորութիւն կ'ընէին։ Եւ անոր որդիքը
*անոր ճամբաներուն մէջ չգացին, հապա
*ագահութեան ետեւէ ընթացան, կաշառք
*կ'առնէին, և իրաւունքը կը ծռէին։
4 Ու իսրայէլի ամէն ծերերը ժողովեցան,
5 ու Ռամա Սամուէլին գացին, եւ անոր ըսին,
Ահա դուն ծերացեր ես, ու քու որդիքդ քու
ճամբաներուդ մէջ չեն գացեր· *հիմա
*մեր վրայ թագաւոր մը դիր, որ ամէն ազ-
6 գերուն պէս մեզ *կառավարէ։ Ու սա բանը
Սամուէլին աչքին դէշ երեցաւ, որ ըսին թէ
Մեզի մէկ թագաւոր մը տուր, որ մեզ կա-
ռավարէ· ու Սամուէլ Տէրոջը աղօթք ըրաւ։
7 Եւ Տէրը Սամուէլին ըսաւ, Ժողովուրդին ըսա-
ցածդ ամէն բանին լուր տուր, քանզի քեզ չեն մերժեր, այլ *ինձ
կը մերժեն, որ անոնց վրայ չթագաւորեմ։
8 Ըստանոնք եղիպտացին հանած օրէն մինչև սա
օրս ինչ որ ըրին՝ դիս թող տալով և ուրիշ
աստուածներու ծառայութիւն ընելով, նոյնը
9 քեզի ալ կ'ընեն։ Ու հիմա դուն անոնց խօսքը
մերժէ ըրէ· բայց անոնց յայտնի վկայութիւն
ընծա, ու *անոնց վրայ իշխելու թագաւորին
վարմունքը անոնց իմացընտա։
10 Եւ Սամուէլ Տէրոջը բոլոր խօսքերը իրմէն
11 թագաւոր ուզող ժողովուրդին զրուցեց։ Ու
ըսաւ, *Ձեր վրայ իշխելու թագաւորին վար-
մունքը ասիկա պիտի ըլլայ· *Ձեր տղայքը պի-
տի առնէ, ու կառքին համան իր կառքե-
րուն ու ձիերուն վրայ պիտի դնէ· և իր կա-
12 ռքերուն առջևէն պիտի վազեն· Ու իրեն հա-
զարապետներ ու հիւնտապետներ պիտի ընէ,
և իր արտերը պիտի հերկեն, ու հունձքերը
հնձեն, և իր պատերազմական զէնքերը ու
13 կառքերուն դարձիքները չինեն։ Եւ ձեր ա-
ղջիկները պիտի առնէ, որ խադարձ, խոհա-
14 րար ու հացազործ ըլլան։ Եւ *ձեր դաշտե-
րուն և ձեր պզտիկ կարիճներուն ու ձեր էշերը պիտի առնէ ու իր ծառա-
17 յութեան պիտի ածցնէ։ Ձեր հօտերուն տասա-
նորդը պիտի առնէ, ու դուք անոր ծառա-
18 յ ըլլաք։ Ա՛ն օրը դուք ձեր ընտրած թագաւորին պատճառաւ պիտի ազաղակէք,
բայց Տէրը *ան օրը ձեզի պատասխան պիտի
չտայ։
19 Սակայն ժողովուրդը *Սամուէլին խօսքը մը-
ռիկ ընել չուզեցին ըսին, Չէ, անպատճառ
20 մեր վրայ թագաւոր մը ըլլայ· Ու մենք ալ
*բոլոր ազգերուն պէս ըլլանք, և մեր թա-
գաւորը մեզ կառավարէ· անիկա մեր առջև
էն երթայ, ու մեր *պատերազմներուն մէջ
21 առաջնորդութիւն ընէ։" Եւ Սամուէլ ժողո-
վուրդին բոլոր խօսքերը լսեց, ու զանոնք
22 Տէրոջը ականջներուն զրուցեց։ Եւ Տէրը Սա-
մուէլին ըսաւ, *Անոնց խօսքը մերկ ըրէ, ու
անոնց վրայ թագաւոր մը դիր։ Ա՛նատեն
Սամուէլ Իսրայէլի մարդոցն ըսաւ, Թող ամէն
մարդ իր քաղաքը երթայ։

ա Ծն· իբ· 18· լա· 45· լէ· 14· Ցհն· գ· 9· իգ· 26·
բ ԳԼ· ը· 1·
գ յի՛ օգնութեան կոչ·
դ Դատ· ժգ· 1·
ե ԳԼ· ժգ· 2·
զ Հմ՛ր· 6· ԳԼ· ժբ· 21· Դատ· բ· 16·
է ԳԼ· ը· 4·
ը Դատ· իա· 4·
թ Տես Դատ· ժ· 4· ժբ· 14· բազգա-
տելով Դատ· ե·
ժ Ծն· իբ· 18· լա· 45· լէ· 14· Ցհն· գ· 9· իգ· 26·
ի ԳԼ· գ· 1·
ժա Դատ· ժ· 1·
ժբ ԳԼ· ժգ· 2·
ժգ Հմ՛ր· 6· ԳԼ· ժբ· 10 ին հետ·
ժդ բ Օր· ժգ· 18· բ Պն· ժԹ· 5·
ժե Ա՛մ· ժ· 23·
ժզ Ա՛մ· բ· 28·
ժէ Եբեմ· իբ· 15· 16· 17·
ժը Եզ· ժբ· 21· ա Կհմ· գ· 3· գ· 10·
ի Ա՛մ· ժ· 5·
ժա Հմ՛ր· 19· 20· բ Օր· ժէ· 14· Ել· ժգ· 10· Դատ· ժգ· 21·
ժբ ԳԼ· ժ· 25·
ժգ ԳԼ· ժգ· 32·
ժդ Գ Թագ· իա· 7· Ցես Եզեկ· իգ· 18·
ժե Ծն· լէ· 36·
ժզ Ա՛ռակ· ա· 25· 26· 27· 28· Եր· ա· 15·
ժէ Միք· գ· 4·
ժը Եբեմ· իգ· 16·
ի Հմ՛ր· 5·
ի ա Եբեր· պատերազմի նկերը պատերազմի·
ի բ Հմ՛ր· 7· Ել· ժ· 11·

ԳԼ· Թ

Սաւուղ իր հօրը էշերը գտնելու յոյսով լուսնալով՝ 6 իր ծա-
ռային խրատովը· 11 ու ապրնկերգան առաջնորդութեամբը·
15 Աստուծոյ յայտնութեանը համաձայն· 18 Սամուէլին կա-
գալ· 19 Սամուէլ խնդրին կը հրաժարի Սաւուղ· 25 ու ա-
նոր հետ գացած խոտկոտութիւն ընելէն ետքը գանկիա
ձամբայ կը դնեն։

1 Ու Բենիամինի որդ-ոյն *Կիս անունով գոր-
ւոր մարդ մը կար· ու անիկա Բենիամինեան
Ափիայի որդ-ոյն Բեքորաթի որդ-ոյն Սերօրի
2 որդ-ոյն Աբիէլին որդին էր· Եւ անիկա որդի
մը ունէր, որուն անունը Սաւուղ էր· անիկա
կարճ ու դէղեցիկ էր, ու իսրայէլի որդ-ոց
մէջ անկէ դէղեցիկ մարդ չկար· *բոլոր ժողո-
վուրդէն ուսէն վեր երկայն էր։
3 Եւ Սաւուղին հօրը կիսին էշերը կորաւե-
ցան· ու կիս իր որդ-ոյն Սաւուղին ըսաւ,
Մանկտուն մէկը հետդ առ, ու ելլիր գնա
4 էշերը փնտռէ։ Ան ալ Եփրեմի լեռնէն ան-
ցաւ, և *Սալիսա երկրէն ալ անցնելով՝ գտնած
չգտան· ետքը Սաղիմի երկրէն անցան, ու հոն
չկային· անկէ Բենիամինեանց երկիրը անց-
5 նելով՝ հոն ալ գտնած չգտան։ Ո- երբոր անոնք
*Սուփի երկիրը եկան, Սաւուղ իր հետը
եղող մանչուն ըսաւ, Եկուր ետ դառնանք,
չըլլայ որ իմ հայրս էշերուն հոգը թողու ու
6 մեզի համար հոգայ։ Բայց անիկա անոր ըսաւ,
Ա՛նա աս քաղաքիս մէջ *Աստուծոյ մարդը
կայ, ու անիկա պատուաւոր մարդ մըն է,
*անոր ամէն ըսածը անշուշտ կը կատարուի·
հիմա հոն երթանք, գուցէ մեր երթալու
7 ճամբան մեզի խնայընէ։ Եւ Սաւուղ իր ման-
չուն ըսաւ, Բայց թէ որ երթանք, հոն մարդուն ի՞նչ տանինք· քանզի մեր
անմանելէն հացը պակսեցաւ, ու Աստուծոյ
մարդուն տանելու ընծայ մը չունինք· քովը-
8 նիս ի՞նչ ունինք։ Եւ մանչը նորէն Սաւուղին
պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ահա իմ քովս
մէկ սիկղին չորրորդ մասը արծաթ կայ· զանիկա կու տամ, որ մեր
9 Աստուծոյ մարդուն կու տայ, որ մեր
ճամբան մեզի խնայընէ։ (Աւանդաց իսրայէլի
մէջ մէկ մարդ մը երբոր *Աստուծոյ հարցնելու կ'երթար, այսպէս կ'ըսէր, Եկուր տեսա-
նողին երթանք· քանզի այսօր մարգարէ ըսուած
10 *մարդուն տեսանող կ'ըսուէր։) Եւ Սաւուղ իր մանչուն ըսաւ, Ազէկ ըսիր, եկուր
երթանք· ու Աստուծոյ մարդուն բնակած
11 քաղաքը գացին։ Ո- երբոր անոնք զառ *ի
վերէն դէպ *ի քաղաքը կ'ելլէին, *քանի մը
աղջիկները գտան, որ ջուր հանելու եկեր էին,
12 ու անոնց ըսին, Տեսանողը հո՞ն է· Եւ ան-

ա ԳԼ· ժգ· 51· ա Մն· բ· 33· իմ· 39·
բ ԳԼ· ժ· 35·
գ Գ Թագ· գ· 42·
դ Կամ Սօփիմի· տես գԼ· ա· 1·
ե Բ Օր· ւգ· 1· գ
զ Գ Թագ· ժգ· 1·
է ԳԼ· գ· 19·
ը Տես Դատ· գ· 18· ժգ· 17· գ Թագ· ժ· 3· գ Թագ· գ· 42· բ· 3·
թ Ծն· իե· 22·
ժ գ Թագ· գ· 2·
ի Ծն· լա· 54· ԳԼ· ժգ· 2·
ժա ԳԼ· ժէ· 1· Գոր· ժգ· 21·
ժբ ԳԼ· բ· 2·
ժգ ԳԼ· ժ· 1·
ժդ Եէ· բ· 25· գ· 7· 9·
ժե ԳԼ· ժգ· 12· Ռմ· ժգ· 11·
ժզ Հմ՛ր· 3·
ժէ ԳԼ· ը· 5· 19· ժբ· 13·
ժը Կամ վայելչութիւնը
ի Դատ· ի· 46· 47· 48· Պտգ· կբ· 27·
ի ա ԳԼ· ժգ· 17·
ի բ Ցես Դատ· գ· 18·
ի գ Ղև· է· 32· 33· Եր· գԼէկ· իգ· 4·

Չէ՛ինները անոնց պատասխան տուին ու ըսին,
Է՛ն է, ահա քու առջևդ է· հիմա շուտ ըրէ,
քանզի ժողովուրդը այսօր *բարձր տեղ
13 վրայ *կը ընելուն համար, անոնք այսօր
քաղաքը եկաւ· քաղաքը մտնելուդ պէս
զանոնք հոն կը գտնէք, քանի որ անոնք
բարձր տեղը ելած չէ կերակուր ուտելու հա-
մար· քանզի մինչև անոր գալը ժողովուրդը
կերակուր չուտեր, որովհետև անոնք կ'օրհ-
նէ զոհը, — անկէ ետքը հրաւիրուածները
կ'ուտեն, հիմա ելէք, քանզի հիմա կը գը-
14 նէք զանոնք։ Եւ անոնք քաղաքը եկան· —
երբոր անոնք քաղաքին մէջը կը մտնէին,
ահա Սամուէլ բարձր տեղը երթալով՝ անոնց
դէմը ելաւ։
15 Եւ Սաւուղին գալէն օր մը առաջ *Տէրը
16 Սամուէլին *յայտներ էր, ու ըսեր էր թէ վա-
ղը աս առտուս Բենիամինի երկրէն քեզի մէկ
մարդ մը պիտի խրկեմ, *ու զանիկա իմ ժողո-
վուրդս իսրայէլին վրայ իշխան օծիս, որ
անիկա իմ ժողովուրդս փշոտացւոց ձեռքէն
ազատէ· քանզի *ժողովուրդիս նեղութիւնը նա-
յեցայ, որովհետև անոր աղաղակը հնծի հա-
17 սաւ։ Ու երբոր Սամուէլ Սաւուղը տեսաւ,
Տէրը անոր ըսաւ, *Ահա — է քեզի ըսած
մարդս· ասիկա իմ ժողովուրդիս վրայ պիտի
18 իշխէ։ Եւ Սաւուղ դրանը մէջտեղը Սամուէ-
լին մօտեցաւ, ու ըսաւ, Ցեսանողին տունը
19 *ո՞ր է, կ'աղաչեմ՝ *ինծի ցուցուր։ Եւ Սա-
մուէլ պատասխան տուաւ Սաւուղին ու ըսաւ,
Ցեսանողը ես եմ· իմ առջևէս բարձր տեղը
ելլիր, քանզի այսօր *ինծի հետ կերակուր պի-
տի ուտէք· և վաղը քեզ կը խրկեմ, ու բո-
20 լոր սրտով մէջ եղածը քեզի կը պատմեմ· Եւ
*երեսին երեք օրվընէ *ի վեր կորսուած էշե-
րուդ համար մի հոգար, քանզի անոնք գըտ-
նուած են· ու *Իսրայէլի բոլոր †փափաքը
որո՞ւն է, քեզի ու քու հօրդ բոլոր տանը չէ՞։
21 Եւ Սաւուղ պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ես
Իսրայէլի ցեղերուն *պիտի պզտիկէն *Բենիա-
մինեան չէմ, ու *իմ ազգատոհմն Բենիամինի
ցեղին բոլոր ազգատոհմերուն պզտիկը չէ՞.
ուստի ինչո՞ւ համար ինծի սաստիկ խօսք կ'ըսես։
22 ցեղիս։ Եւ Սամուէլ առաւ Սաւուղը ու անոր
մանչը, ու զանոնք *ընթրեցքի սրահը տարաւ,
և զանոնք կոչնականներուն դրաւը նստեցուց,
23 որոնք երեսուն մարդու չափ էին։ Ու Սամուէլ
խոհարարին ըսաւ, Բէր այն բաժինը, որն որ
քեզի տուի, ու քեզի պատուիրեցի որ զա-
24 նիկա քովդ պահես։ Եւ խոհարարը *ազդրը
վրայի *մասը վերցնելով, զանիկա Սաւուղին

ի Կիս· ա Մն· թ· 1· Ռթ· ա· 1·
ժա Ա՛մ· ժ· 23·
ժբ Ա՛մ· ժ· 24·
ժգ Ա՛մ· ժ· 1·
ժդ Ա՛մ· ժ· 9·
ժե Ա՛մ· ժ· 10·
ժզ Ա՛մ· ժ· 11·
ժէ Ա՛մ· ժ· 12·
ժը Ա՛մ· ժ· 13·
ի Ա՛մ· ժ· 14·
ի ա Ա՛մ· ժ· 15·
ի բ Ա՛մ· ժ· 16·
ի գ Ա՛մ· ժ· 17·
ի դ Ա՛մ· ժ· 18·
ի ե Ա՛մ· ժ· 19·
ի զ Ա՛մ· ժ· 20·
ի է Ա՛մ· ժ· 21·
ի ը Ա՛մ· ժ· 22·
ի թ Ա՛մ· ժ· 23·
ի ժ Ա՛մ· ժ· 24·
ի ի Ա՛մ· ժ· 25·
ի ժա Ա՛մ· ժ· 26·
ի ժբ Ա՛մ· ժ· 27·
ի ժգ Ա՛մ· ժ· 28·
ի ժդ Ա՛մ· ժ· 29·
ի ժե Ա՛մ· ժ· 30·
ի ժզ Ա՛մ· ժ· 31·
ի ժէ Ա՛մ· ժ· 32·
ի ժը Ա՛մ· ժ· 33·
ի ի Ա՛մ· ժ· 34·
ի իա Ա՛մ· ժ· 35·
ի իբ Ա՛մ· ժ· 36·
ի իգ Ա՛մ· ժ· 37·
ի իդ Ա՛մ· ժ· 38·
ի իե Ա՛մ· ժ· 39·
ի իզ Ա՛մ· ժ· 40·
ի իէ Ա՛մ· ժ· 41·
ի իը Ա՛մ· ժ· 42·
ի իթ Ա՛մ· ժ· 43·
ի ի Ա՛մ· ժ· 44·
ի իա Ա՛մ· ժ· 45·
ի իբ Ա՛մ· ժ· 46·
ի իգ Ա՛մ· ժ· 47·
ի իդ Ա՛մ· ժ· 48·
ի իե Ա՛մ· ժ· 49·
ի իզ Ա՛մ· ժ· 50·
ի իէ Ա՛մ· ժ· 51·
ի իը Ա՛մ· ժ· 52·
ի իթ Ա՛մ· ժ· 53·
ի ի Ա՛մ· ժ· 54·
ի իա Ա՛մ· ժ· 55·
ի իբ Ա՛մ· ժ· 56·
ի իգ Ա՛մ· ժ· 57·
ի իդ Ա՛մ· ժ· 58·
ի իե Ա՛մ· ժ· 59·
ի իզ Ա՛մ· ժ· 60·
ի իէ Ա՛մ· ժ· 61·
ի իը Ա՛մ· ժ· 62·
ի իթ Ա՛մ· ժ· 63·
ի ի Ա՛մ· ժ· 64·
ի իա Ա՛մ· ժ· 65·
ի իբ Ա՛մ· ժ· 66·
ի իգ Ա՛մ· ժ· 67·
ի իդ Ա՛մ· ժ· 68·
ի իե Ա՛մ· ժ· 69·
ի իզ Ա՛մ· ժ· 70·
ի իէ Ա՛մ· ժ· 71·
ի իը Ա՛մ· ժ· 72·
ի իթ Ա՛մ· ժ· 73·
ի ի Ա՛մ· ժ· 74·
ի իա Ա՛մ· ժ· 75·
ի իբ Ա՛մ· ժ· 76·
ի իգ Ա՛մ· ժ· 77·
ի իդ Ա՛մ· ժ· 78·
ի իե Ա՛մ· ժ· 79·
ի իզ Ա՛մ· ժ· 80·
ի իէ Ա՛մ· ժ· 81·
ի իը Ա՛մ· ժ· 82·
ի իթ Ա՛մ· ժ· 83·
ի ի Ա՛մ· ժ· 84·
ի իա Ա՛մ· ժ· 85·
ի իբ Ա՛մ· ժ· 86·
ի իգ Ա՛մ· ժ· 87·
ի իդ Ա՛մ· ժ· 88·
ի իե Ա՛մ· ժ· 89·
ի իզ Ա՛մ· ժ· 90·
ի իէ Ա՛մ· ժ· 91·
ի իը Ա՛մ· ժ· 92·
ի իթ Ա՛մ· ժ· 93·
ի ի Ա՛մ· ժ· 94·
ի իա Ա՛մ· ժ· 95·
ի իբ Ա՛մ· ժ· 96·
ի իգ Ա՛մ· ժ· 97·
ի իդ Ա՛մ· ժ· 98·
ի իե Ա՛մ· ժ· 99·
ի իզ Ա՛մ· ժ· 100·
ի իէ Ա՛մ· ժ· 101·
ի իը Ա՛մ· ժ· 102·
ի իթ Ա՛մ· ժ· 103·
ի ի Ա՛մ· ժ· 104·
ի իա Ա՛մ· ժ· 105·
ի իբ Ա՛մ· ժ· 106·
ի իգ Ա՛մ· ժ· 107·
ի իդ Ա՛մ· ժ· 108·
ի իե Ա՛մ· ժ· 109·
ի իզ Ա՛մ· ժ· 110·
ի իէ Ա՛մ· ժ· 111·
ի իը Ա՛մ· ժ· 112·
ի իթ Ա՛մ· ժ· 113·
ի ի Ա՛մ· ժ· 114·
ի իա Ա՛մ· ժ· 115·
ի իբ Ա՛մ· ժ· 116·
ի իգ Ա՛մ· ժ· 117·
ի իդ Ա՛մ· ժ· 118·
ի իե Ա՛մ· ժ· 119·
ի իզ Ա՛մ· ժ· 120·
ի իէ Ա՛մ· ժ· 121·
ի իը Ա՛մ· ժ· 122·
ի իթ Ա՛մ· ժ· 123·
ի ի Ա՛մ· ժ· 124·
ի իա Ա՛մ· ժ· 125·
ի իբ Ա՛մ· ժ· 126·
ի իգ Ա՛մ· ժ· 127·
ի իդ Ա՛մ· ժ· 128·
ի իե Ա՛մ· ժ· 129·
ի իզ Ա՛մ· ժ· 130·
ի իէ Ա՛մ· ժ· 131·
ի իը Ա՛մ· ժ· 132·
ի իթ Ա՛մ· ժ· 133·
ի ի Ա՛մ· ժ· 134·
ի իա Ա՛մ· ժ· 135·
ի իբ Ա՛մ· ժ· 136·
ի իգ Ա՛մ· ժ· 137·
ի իդ Ա՛մ· ժ· 138·
ի իե Ա՛մ· ժ· 139·
ի իզ Ա՛մ· ժ· 140·
ի իէ Ա՛մ· ժ· 141·
ի իը Ա՛մ· ժ· 142·
ի իթ Ա՛մ· ժ· 143·
ի ի Ա՛մ· ժ· 144·
ի իա Ա՛մ· ժ· 145·
ի իբ Ա՛մ· ժ· 146·
ի իգ Ա՛մ· ժ· 147·
ի իդ Ա՛մ· ժ· 148·
ի իե Ա՛մ· ժ· 149·
ի իզ Ա՛մ· ժ· 150·

առջևը դրաւ։ Եւ Ս֊ֆոռէ ըսաւ, Ահաւասիկ ձեռացածը, զանիկա առջեդ դիր ու կեր. քանզի երբոր ըսի որ ժողովուրդը *Հրամի֊քեր եմ,՚՚ ան վայրկեանէն ի վեր անիկա քեզի համար պահուած է. ու ան օրը Սաւուղ Սա֊մուէլին հետ կերաւ։

25 Եւ բարձր տեղէն քաղաքը ջնան, ու Ս֊ֆռէ տանէը տանիքին վրայ Սաւուղին հետ
26 խօսեցաւ։ Եւ առաւօտուն կանուխ եղան, ու լուացածին պէս Սամուէլ Սաւուղը տանիքը կանչեց ու ըսաւ, Ելիր ու քեզ պիտի խրկեմ։ Եւ Սաւուղ ելաւ, ու ինքը և Սամուէլ մէկ֊
27 տեղ դուրս եղան։ Երբոր անոնք քաղաքին ծայրը կ՚իջնէին, Սամուէլ ըսաւ Սաւուղին, Մանչուն ըսէ որ մեր առջևը անցնի. (և անիկա անցաւ.) ու հիմա դուն հո կեցիր, որ Աստուծոյ պատգամը քեզի խնայցնեմ։

ԳԼ. Ժ

1 Սամուէլ Սաւուղը կ՚օծէ. ու երբեք նշաններու կանխատեսութիւնը ընելով կը քաջալերէ զանիկա։ 9 Սաւուղին սիրտը կը փոխուի ու կը մարգարէանայ։ 14 Իր հօրեղբօրմէն կը պահէ իր թագաւոր օծուիլը։ 17 Սաւուղ Վհեմպահ կ՚ընտրուի Մասփայի մէջ։ 26 Ժողովուրդին զանազան պզտամիտը նը անոր վրայով։

1 Եւ ֊Սամուէլ եղին չիշը առաւ, ու անոր գլխուն վրայ թափեց, *և զանիկա համբուրեց, ու ըսաւ, Չէ՞ որ Տէրը քեզ *իր ժառանգութեան վրայ իշխան օծեց։
2 դուխեանը վրայ *իշխան օծեց։ Այսօր ինծի մէ դացած առնդ Բենիամինի սահմանը *Սելսահի մէջ՝ *Ռաքելին գերեզմանին քովը կը կու մարգ պիտի գտնես, ու քեզի պիտի ըսեն, Գտնուեցան ան էշերը որոնք փնտռելու դացած էիր. և ահա քու հայրդ էշերուն հոգը թողուց, ու ձեզի համար կը հոգայ, ու կ՚ը֊
3 սէ, Ջուս համար ի՞նչ ընեմ։ Ու երբոր անկէ անդին երթաս և Թաբօրի կաղնին հասնիս, հոն երեք մարդ քեզի պիտի հանդիպին, որոնց մէկը երեք ուլ, մէկը երեք հացի նկանակ ու մէկին ալ սիկ մը գինի տանելով՝ *Աստու֊
4 ծոյ կ՚երթան դէպ ի Բեթէլ։ Ու *քու ողջոյնիդ հարցնելով՝ քեզի երկու հաց պիտի տան, դուն ալ անոնց ձեռքէն պիտի առնես։
5 Անկէ ետքը *Աստուծոյ բլուրը պիտի երթաս, *ուր որ փղշտացւոց բերդապահն կայ։ Նոյ։ ու երբոր հոն քաղաքը մտնես, †մարգ անդիէն իջնող մարգարէից դունդ մը պիտի հանդիպիս, որոնք լիրնոյ առջևէն տաւիղ, թմբուկ, սրինգ ու քնար առնելով *մար֊
6 գարէութիւն պիտի ընեն։ Եւ *քու վրադ

ՏԷրոջը Հոգին պիտի գայ, ու *անոնց հետ մարգարէութիւն պիտի ընես. և դուն պիտի
7 փոխուիս, ուրիշ մարդ մը պիտի ըլլաս։ Ու երբոր աս նշանները քու վրադ գան՝ *ձեռքէդ եկածը ընես, քանզի *Աստուած քու
8 հետդ է։ Եւ ինծմէ առաջ Գաղգաղա իջնես. և ահա ես քեզի պիտի իջնեմ ողջակէզներ ու խաղաղութեան զոհեր մատուցանելու համար. Ս դուն *եօթը օր սպասես՝ մինչև որ ես քեզի գամ, ու քու ընելու գործդ քեզի ըսնեմ։
9 Ու երբոր անիկա իր կռնակը դարձուց՝ Սա֊մուէլին քովէն երթալու համար, Աստուած անոր մէկ ուրիշ սիրտ մը տուաւ. և նոյն օրը
10 աս բոլոր նշաններըը կատարուեցան։ Ու *երբ որ հոն բլուրը եկան, ահա *մարգարէից դունդ մը անոր առջևը եկաւ. և անոր վրայ *Աստուծոյ Հոգին եկաւ, ու անոնց մէջ մարգարէա֊
11 թիւն ըրաւ։ Եւ ամէն անոնք որ զանիկա առաջուց կը ճանչնային, երբոր տեսան որ անիկա մարգարէներուն հետ մարգարէութիւն կ՚ընէ, ժողովուրդը իրարու ըսին, Աս ի՞նչ բան է որ կիսին որդւոյն հանդիպեր է. *մի֊
12 թէ Սաւո՞ղն ալ մարգարէներուն միջին է։ Եւ ան տեղի մարդոցմէ մէկը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Հապա անոնց հայրը ո՞վ է։ Անոր համար ասիկա մէկ առակ մը եղաւ, Միթէ
13 Սաւո՞ղն ալ մարգարէներուն միջին է։ Ու երբոր մարգարէութիւն ընելը լմընցուց՝ բարձր տեղը եկաւ։
14 Եւ Սաւուղին հօրեղբայրը անոր ու անոր ծառային ըսաւ, Ո՞ւր գացիք։ Ու անիկա ըսաւ, Էշերը փնտռելու. բայց երբոր տեսանք որ
15 չկան, Սամուէլին գացինք։ Եւ Սաւուղին հօրեղբայրը ըսաւ, Սամուէլ ձեզի ի՞նչ ը֊
16 ըսաց, պատմէ ինծի։ Ու Սաւուղ իր հօրեղբօրը ըսաւ, Էշերը գտնուած են։ Բայց Թագաւորութեան վրայ Սամուէլին ըսած խօսքը անոր չհայտնեց։
17 Եւ Սամուէլ ժողովուրդը *Մասփայի մէջ
18 *Տէրոջը առջևը ժողվեց։ Ու Իսրայէլի որդւոց ըսաւ, *Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ, Ես Իսրայէլը Եգիպտացին հանեցի, ու ձեզ Եգիպտացւոց ձեռքէն և ձեզի նեղողներուն ամէն †թագաւորութեան
19 ձեռքէն ազատեցի։ *Ու դուք այսօր ձեր Աստուածը մերժեցիք, որ ձեր ամէն չարիքներէն ու նեղութիւններէն ձեզ ազատէ, ու անոր ըսիք, Անպատճառ մեր վրայ մէկ թա֊

* Կամ հրամէքեմ.
ը բ Օր. իբ. 8։ բ թագ. իմ. 2։ Գործ. ժ. 9։
ա Գլ. ի. 16։ ծգ. 13։ գ թագ. ի. 3. 6։
բ Սպգ. բ. 12։
գ բ Օր. իբ. 9։ Սպգ. հը. 71։
դ Գործ. ժգ. 21։
ե Ճեռ. ժբ. 28։
զ Ես. լե. 10. 20։
է Ես. իբ. 22։ լբ. 1. 5. 7։
ը Դատ. ժբ. 15։
թ Ամր. 10։
ժ Գլ. ժգ. 3։
ի Գլ. ի. 12։
լ Եզ. ժե. 20. 21։ գ թագ. գ. 15։ ա Կար. ծգ. 1։
խ թագ. ժա. 25։ Գլ. ժգ. 13։
ծ Սպգ. բ. 12։
կ բ Օր. իբ. 9։ Սպգ. հը. 71։
հ Գործ. ժգ. 21։
ձ Ճեռ. ժբ. 28։
ղ Ես. լե. 10. 20։
ճ Ես. իբ. 22։ լբ. 1. 5. 7։
մ Գործ. ժբ. 15։
յ Ամր. 10։
ն Գլ. ժգ. 3։
շ Գլ. ի. 12։
ո Եզ. ժե. 20. 21։ գ թագ. գ. 15։ ա Կար. ծգ. 1։
չ թագ. ժա. 25։ Գլ. ժգ. 13։
պ Ամր. 10։ Գլ. ժբ. 23. 24։
ջ Եզ. գ. 8։ Ղևտ. ը. 12։
ռ Դատ. բ. 33։
ս Դատ. գ. 12։
վ Գլ. ժա. 14։ 15։
տ Գլ. ժգ. 4։
ր Գլ. ժգ. 8։
ց Ամր. 5։
ւ Գլ. ժբ. 29։
փ Ամր. 6։
ք Գլ. ժբ. 24։ Ա֊ած. ժգ. 34. 35։ Ցաղ. ե. 13։ Գործ. գ. 13։
օ Գլ. է. 5. 6։
ֆ Գործ. ժա. 11։ բ. 1։ Գլ. ժա. 15։
և Գործ. գ. 8. 9։
† Եբր. թագաւորութիւններուն

դաւոր մը դիր։ Ուրիշին հիմա ձեր ցեղերովը
20 ու հազարաւորներովը Տէրոջը առջևը կայնեցէք։ Ու երբոր Սամուէլ *խթայելին ամէն
21 ցեղերը մօտեցուց, վիճակը Բենիամինի ցեղին եկաւ։ Եւ Բենիամինի ցեղը ազգատոհմերովը մօտեցուց, ու վիճակը Մատրիին ազգատոհմին եկաւ. եւ Կիսի որդւոյն Սաուղին եկաւ. բայց երբոր զանիկա փնտռեցին՝
22 անիկա չգտնուեցաւ։ Եւ նորէն *Տէրոջը հարցուցին, Թէ Արդեօք ան մարդը հոս կու գայ. ու Տէրը ըսաւ, Ահա անիկա կարասիներուն
23 մէջտեղը պահուած է։ Եւ վազելով՝ զանիկա անկէ առին, ու ժողովուրդին մէջտեղը կայնեցաւ. և *բոլոր ժողովուրդէն ուսէն վեր երկայն
24 էր։ Ու Սամուէլ բոլոր ժողովուրդին ըսաւ, *Տէրոջը ընտրած մարդը տեսա՞ք, որ բոլոր ժողովուրդին մէջ անոր պէս չկայ. և բոլոր ժողովուրդը ազաղակեց ու ըսաւ, *Կեցցէ՛ թա֊
25 գաւորը։ Յետոյ Սամուէլ *թագաւորութեան կանոնները ժողովուրդին պատմեց, ու զանոնք գիրքի մը մէջ գրեց, ու Տէրոջը առջևը դրաւ և Սամուէլ բոլոր ժողովուրդը արձակեց, --
26 ամէն մարդ իր տունը երթալ։ Սաւուղ ալ *Գաբաա իր տունը գնաց. ու խուժի մը մարդիկ անոր հետը գացին, որոնց սիրտը
27 Աստուած դպուեց։ *Բայց *չար մարդիկ ըսին, Ասիկա մեզ ի՞նչպէս պիտի ազատէ. ուստի զանիկա քամնդրելնին, *ու անոր ընծայ մը չտարին. բայց անիկա լուռ կեցաւ։

ԳԼ. ԺԱ

1 Նաաս Գաղգաղա Յաբէսի բնակչաց նախատանքով պայման մը կ՚առաջարկէ։ 4 Անոնք ալ պատգամաւորներ կը խրկեն, ու Սաւուղին ձեռքը կ՚ազատուի։ 12 Ասոր վրայ Սաւուղ կը զօրանայ, ու իր թագաւորութիւնը կը հաստատուի։

1 Եւ ֊Ամմինացի Նաաս եկաւ, ու *Գաղգաղա Յաբէսի դէմ բանակեցաւ. և Յաբէսի բոլոր բնակիչները Նաասին ըսին, *Մեզի հետ դաշ֊
2 նակութիւն ըրէ, ու քեզի ծառայենք։ Բայց Ամմինացի Նաաս անոնց ըսաւ, Ձեզի հետ աս պայմանով դաշնակցութիւն կ՚ընեմ, որ ձեր ամէնուն աջ կողմի աչքը փորեմ, ու աս
3 բանը բոլոր Իսրայէլին վրայ *նախատինք դնեմ։ Եւ Յաբէսի Ծերերը անոր ըսին, Մեզի եօթը օր ժամանակ տուր, որ Իսրայէլին բոլոր սահմաններուն պատգամաւորներ խրկենք, ու թէ որ մեզ ազատող չըլլայ՝ անոնք քեզի †անձնատուր կ՚ըլլանք։՚՚
4 Աւետի պատգամաւորները *Սաւուղին Գա֊

ա Ձեռ. է. 14. 16. 17։ Գատ. ու. 24. 26։
բ Գլ. իգ. 2. 4. 10. 11։
գ Գլ. բ. 2։
դ բ թագ. խա. 6։
ե բ թագ. ա. 25։ 39։ գ թագ. ժա. 12։
զ Ցճռ. ի Օր. ժէ. 14. իա։ Գլ. ը. 11։
է Գատ. ժբ. 14։ Գլ. ժա. 4։
ը Գլ. ժա. 12։
թ բ Օր. ժգ. 13։
ժ բ թագ. ը. 2։ գ թագ. գ. 21։ ժ. 25։ բ Մն. ժէ. 5։ Սպգ. հը. 10։ Մատ. բ. 11։
ի Գլ. ժբ. 12։
լ Գատ. խա. 8։
խ Ծն. իզ. 28։ Եզ. իգ. 38։ գ թագ. ի. 34։ Ցաք. խա. 4։ Նէհ. ժէ. 13։
ծ Ծն. լզ. 14։ Գլ. ժէ. 26։
կ Եբր. Կիսէ։
հ Գլ. ժբ. 26։ ժէ. 34։ բ թագ. խա. 6։
ձ Գատ. բ. 1։
ղ Գատ. ա. 5։
ճ Ցճռ. գլ. լա. 11։
մ Գատ. է. 16։
յ Գլ. ժ. 27։
ն Ցճռ. Դատ. ժԹ. 27։
շ Ը Թագ. ժԹ. 32։
ո Եզ. ժգ. 13. 30։ Գլ. ժԹ. 5։
չ Գլ. ժ. 8։
պ Գլ. ժ. 17։
ջ Գլ. ժ. 8։

ԳԼ· ԺԲ

1 Սամուէլ իբ անձնազեղծմամբ հասոյք կը վիպէ, և ուր ժողովրդին ապերախտութիւնը կը յանդիմանէ. 16 և իր ազօթքովը հաւնգրի ժամանակ արագաւ ու անձրեւ բերելով՝ զանոնք կը վախցնէ. 20 և կը մխիթարէ զանոնք Աստուծոյ պաշտօնեութիւնը յիշեցնելով։

1 Եւ Սամուէլ բոլոր Իսրայէլին ըսաւ, Ահա դուք ինծի ինչ որ զրուցեցիք, ես ձեր խօսքը մտիկ րրի, ու ի ձեր վրայ թագաւոր դրի։
2 Եւ ահա հիմա ի ձեր առջեւէն թագաւորը կ՚երթայ. բայց ես ծերացայ ու մազերս ճերմկեցան. և ահա իմ որդիքս ձեզի հետ են. ու ես իմ մանկութենէս մինչև այս օրս ձեր առջեւը
3 քալեցի։ Ահա ես հոս կայներ եմ. ցիրոջը առջեւը ու Աստուծոյ օծեալին առջեւը ինծի հանուր յայտնացէք զրուցեցէք, թէ ո՞ւս որո՞ն եղը առի, ու որո՞ն էշը առի, որո՞ն զրկանք կամ անիրաւութիւն ըրի, ու որո՞ն ձեռքէն կաշառք առի, և անով իմ աչքերս զոցեցի. ու ես
4 ձեզի ետ դարձնեմ։ Եւ ըսին, Մեզի զրկանք կամ անիրաւութիւն ըրած չես, ու բնաւ մարդ-
5 դու ձեռքէ բան մը առած չես։ Եւ անոնց ըսաւ անոնց, Աստղ ցերը ու անոր օծեալը ձեզի վկայ ըլլան, որ դուք իմ ձեռքս մէջը ի բան մը չգտաք։ Եւ անոնք ըսին, Վկայ ըլլան։
6 Անոնց Սամուէլ ժողովրդին ըսաւ, Մովսէսը ու Ահարոնը ընտրողը, և ձեր հայրերը եգիպտոսի երկրէն հանողը ցերն է։
7 Ու հիմա առաջ եկէք, և ձեզի հետ ցերոջը առջեւը քննեմ ան բոլոր արդարութիւնները՝
8 որ ցերը ձեզի ու ձեր հայրերուն ըրաւ։ Երբոր որ յակոբ եգիպտոս գնաց, հոն ձեր հայրերը ցերոջը աղաղակեցին. և ցերը Մովսէսը ու Ահարոնը խրկեց, որոնք ձեր հայրերը եգիպտոսէն դուրս հանեցին, ու զանոնք ասոնց
9 բնակեցուցին։ Բայց անոնք ցերը Աստուածը մոռցան. անկից ալ զանոնք Հասորի զօրագլխին ձեռքը ու Փղշտացւոց ձեռքը և Մովաբի թագաւորին ձեռքը մատնեց, ու անոնց հետ պատերազմ
10 ըրին։ Եւ ցերոջը աղաղակելով ըսին, Մենք մեզը դատեցինք, քանզի ցերը թողուցինք, և բահաղիմին ու Աստարովթին ծառայութիւն ըրինք. և հիմա ազատ, ու քեզի ծառայութիւն ձեռքէնը ազատ, ու քեզի կ՚ծերթասա-
11 թիւն պիտի ընենք։ Ուստի ցերը Երբաղա-

դարձ չեկաւ, ու ժողովրդը անոր քո-
9 ղին յետեւցաւ։ Ու Աստուղ ըսաւ, Ողջակիզը և խաղաղութեան զոհը ինծի մի բերէք. ու
10 ինքը ողջակիզը մատուց։ Ու երբոր անիկա ողջակիզը մատուցանելը լմնցուց, անասունը Սամուէլ եկաւ. և Աստուղ կրաւ դանիկա դի-
11 մաւորելու ու բարեւելու։ Ու Սամուէլ ըսաւ, Ի՞նչ ըրիր։ Եւ Աստուղ ըսաւ, Տեսայ որ ժողովրդը իմ քովէս կը ցրուի, ու դուն ժա-
ողովուած օրերուդ մէջ չեկար, ու Փղշտացիք
12 Մաքմասի մէջ ժողովուած են, Ու ըսի, Փղշտացիք հիմա իմ վրաս Գաղգալա պիտի իջնեն, ու ես ցերոջը առջեւը աղօթք չըրած չեմ. ուստի ստիպուեցայ ընելով ողջակիզը
13 մատուցի։ Ու Սամուէլ ըսաւ Աստուծոյ, Յի-մարութիւն ըրիր, որ չըրաւ ցերը Աստուծոյդ քեզի պատուիրած պատուիրանը չպահե-ցիր. քանզի հիմա ցերը քու թագաւորու-
թիւնդ Իսրայէլի վրայ մինչև յաւիտեան պի-
14 տի հաստատէր. ըսայց հիմա քու թագաւորութիւնդ հաստատ պիտի չըլլայ։ ցերը իրեն համար իր սրտին համեմատ մարդ մը կը փըն-տռէ, ան որ ցերը իշխան պիտի կարգէ իր ժողովուրդին վրայ. քանզի դուն ցերոջը քի-
չ պատուիրած չպահեցիր։
15 Եւ Սամուէլ եկաւ, ու Գաղգալայէն Բենիամինի Գաբաան գնաց։ Եւ Աստուղ իր քովը գտնուող ժողովուրդը համրեց, ու ի վեց
16 հարիւր չափ մարդ էին։ Ու Աստուղ և անոր որդին Յոնաթան ու անոնց հետ գտնուող մարդիկը Բենիամինի †Գաբաան կը նստէին. ու փղշտացւոց բանակը Մաքմասի մէջ էր։
17 Եւ փղշտացւոց բանակէն երեք գունդ ասա-
տու եկաւ. գունդին մէկը դէպ ի Եփրայէմ
18 ճամբան Աստղի երկիրը դարձաւ. և գունդին մէկը դէպ ի Բեթհորոնի ճամբան դար-
ձաւ. ու գունդին մէկն ալ դէպ ի անապատը դարձաւ, — Սեբոյիմի հովիտը նայող սահ-
մանին ճամբան։
19 Եւ Իսրայէլի բոլոր երկրին մէջ մէկ դար-
բին մը չէր գտնուեր, քանզի փղշտացիք ըսեր էին թէ Ջուլայ որ եբրայեցիք սուր կամ
20 նիզակ չշինեն։ Ու բոլոր Իսրայէլացիք ամէն մէկը իր բրիչը, խոփը, տապարը ու բահը չիսկելու համար՝ փղշտացւոց երթար կ՚իջնէին։
21 Բայց բրիչներուն, խոփերուն, եռաժանի-
ներուն ու տապարներուն համար՝ և խթաններուը սրելու համար խարտոցներ ունէին։
22 Ուստի անոնց եղաւ որ պատերազմին օրը՝ Աստղին ու Ցոնաթանին հետ եղող բոլոր ժողովրդին ձեռքը նուր կամ նիզակ չէր

դանուէր · միայն Սաուղին ու անոր որդւոյն Յոնաթանին քովը կը գանուէր ։
23 Ու փղշտացւոց պահապան զօրքը Մաքմաքի կիրճը եկան ։

ԳԼ · ԺԴ

1 Յոնաթան տասնց իր հօրը, քահանային և Ժողովուրդին գիտցած չ'երթայ ու հրաշքով մը Փղշտացւոց պահապան զօրքերը կը գտնէ · 15 գործ վախ Աստուծոյ վրերը էնալով կը սկսին միկմիկ գալնել: 17 Սաուղ քահանային պատասխանին չպատրաստ, Յոնաթան ու պահապանները ալ անոր հետ կը մտնան Փղշտացւոց դէմ: 24 Սաուղին անմտապէս երդում ընել տալովը չպղնաթիներ հաս կը մնայ: 32 Սաուղ Ժողովուրդը կը զոհէ արիւն ուտելէն: 35 Սկսած մը կը շինէ: 36 Յոնաթանի վճռակամ կը բռնուի, բայց Ժողովուրդը չ'ուզեր որ գանիկա: 47 Սաուղին գօրաւիճակները ու անոր գերդաստանը:

1 Եւ եղաւ որ մէկ օր մը Սաուղի որդին Յոնաթան իր զէնքերը կրող պատանիին ըսաւ, Եկուր, անդին կողմը փղշտացւոց պահապան զօրքին անցնինք · բայց իր հօրը չհմնցուց ։
2 Ու Սաուղ Գաբաային ծայրը՝ Մագրոնի մէջ եղող նռնենիին տակը կը նստէր · և անոր հետ եղող ժողովուրդը՝ մօտ հարիւր մարդու չափ
3 էր ։ Ու Հեղիի որդւոյն փինհէսի որդւոյն Իքաբովդի եղբօրը Աքիտովբին որդին Աքիա Սելովի մէջ Տէրոջը քահանան էր, որ էֆուդա կը հագնէր · ու ժողովուրդը Յոնաթանին
4 երթալը չէր գիտեր ։ Եւ ան կիրճերուն մէջը, ուրկից որ Յոնաթան Փղշտացւոց պահապան զօրքին անցնիլ կ'ուզէր, մէկ կողմնակ մէկ քարաժայռ մը՝ ու միւս կողմնակ մէկ քարաժայռ մը կար, որոնց մէկուն անունը Բոզէց՝
5 ու միւսին անունը Սենա էր ։ Ա քարաժայռներուն մէկը հիւսիսային կողմը Մաքմասին դիմացը ցցուած էր, ու միւսը հարաւային
6 կողմը՝ Գաբաային դիմացը ։ Եւ Յոնաթան իր զէնքերը կրող պատանիին ըսաւ, Եկուր ասանձնաւորաբար պահապան զօրքին անցնինք, կարելի է որ Տէրը մեզի համար բան մը ընէ · քանզի Տէրոջ համար դիւրին չէ ազատելու կամ քիչ մարդով ազատելու կողմէ արգելք մը չկայ Տէրոջ
7 բոլոր առջեւը ։ Ու իր զէնքերը կրողը անոր ըսաւ, Բոլոր քու սրտիդ մէջը եղածը ըրէ · յառաջ դնա · ես քեզի հետ խ՚իմ ու
8 զածիդ պէս ։ Եւ Յոնաթան ըսաւ, Հիմա մենք ան մարդոցը անցնինք, ու անոնց երե-
9 նանք · թէ որ մեզի այսպէս ըսեն, կայնեցէք՝ մինչև որ մենք ձեզի դանք, անասնոր մեր
10 տեղը կայնինք ու անոնց չելլենք · Բայց թէ որ այսպէս ըսեն, Մեզի եկէք, անասնոր ելլենք, քանզի Տէրը զանոնք մեր ձեռքը
11 տւած է · ու Հասիկա մեզի նշան ըլլայ ։ Ու երբոր երկուքնին փղշտացւոց պահապան զօրքին երեւցան, փղշտացիք ըսին, Ահա Եբրա-

ե Գլ · ժգ · 1 · 4 ։
— ա Գլ · ժգ · 13 ։ բ Գլ · գ · 21 ։ գ Գլ · իբ · 8 · 11 · 20 ։ դ Ըշտեմ Աբիմելէք ։ ե Գլ · բ · 28 ։ զ Գլ · ժգ · 23 ։ է Գլ · ժգ · 23 ։ ը Կամ Գաբային ։ թ Դատ · է · 4 · 7 · բ Մն · ժգ · 11 ։ ժ Տես Ծն · իգ · 14 ։ Դատ · է · 11 ։ ի գծագ · է · 7 ։ Ծագ · ժբ · 11 ։

յեցիք իջնոց պահապատած ծակերէն դուրս 12 կ'ելլեն ։ Եւ պահապան զօրքերը Յոնաթանին ու անոր զէնքերը կրողին պատասխանելով ու ըսին, Մեզի նէյք, ու ձեզի մէկ բան մը իմացընենք · և Յոնաթան իր զէնքերը կրողին ըսաւ, Իմ ետեւէս ելլիր, քանզի Տէրը 13 զանոնք Իսրայէլին ձեռքը կու տայ ։ Ու Յոնաթան ձեռքերովը ու ոտքերովը վեր ելաւ, և անոր զէնքերը կրողն ալ անոր ետեւէն · ու Յոնաթանին առջեւը ինկան, անոր զէնքերը 14 կրողն ալ անոր ետեւէն կը մեռցընէր ։ Եւ Յոնաթան ու անոր զէնքերը կրողը սա առաջին կոտորածին մէջ՝ քսան մարդ ու տասնմէկ
15 ցին կէս լծամարի չափ դետնի վրայ ։ Ու բանակին մէջ, դաշտին մէջ ու բոլոր ժողովուրդին մէջ դիմովութիւն եղաւ · պահապան զօրքերը ու հաւատաուններն ալ զարհուրեցան, ու երկիրը դողաց, անանկ որ Աստուծոյ կողմէ դիմա մը ինկաւ ։
16 Եւ Բենիամինի Գաբաայէն Սաուղին դիտողները տեսան որ անա ան բազմութիւնը ի՚ոտ
17 չփոթութեան մէջ է՚՚ ու երթալով կը ցրուի ։ Եւ Սաուղ իր հետը եղող ժողովուրդին ըսաւ, Աչքերնիդ բացէք, ու նայեցէք որ մեզմէ ո՚վ
18 գացեր է · ուստի անոնք աչքերնին բացացին, և անա Յոնաթան ու անոր զէնքերը կրողը չէ-
19 կան ։ Աքիտովբը Սաուղ ըսաւ, Քահանային հետ կը խօսէր, փղշտացւոց բանակին մէջի աղմուկը երթալով կը շատնար · և Սաուղ
20 ըսաւ քահանային, Ձեռքդ քաշէ ։ Ու Սաուղ և իր հետը եղող բոլոր ժողովուրդը մէկտեղ ժողովեցան, ու մինչև պատերազմին տէ-
21 ղը գացին · և անա Համէն մարդ իր սուրը իր ընկերին վրայ դարձուցեր էր, ու շատ մեծ խըռ-
22 ովութիւն մը կար ։ Եւ ան եբրայեցիները որ առաջուց փղշտացւոց հետ էին, ու շրջակայ երկիրներէն անոնց հետ բանակը ելեր էին, անոնք ալ Սաուղին ու Յոնաթանին հետ եղող իս-
23 րայէլին հետ միացան ։ Ու Եփրեմի լեռան վրայ Պահաւրտաուն իսրայէլի բոլոր մարդիկը փղշտացւոց փախչելը լսելով, անոնք ալ անոնց հետեւեն պատերազմին մէջը մնան ։ Եւ ան օրը Տէրը ազատեց Իսրայէլը · ու պատերազմը Բեթաւէնի անցաւ ։
24 Եւ ան օրը Իսրայէլի մարդիկը ստիպեցան · քանզի Սաուղ Ժողովուրդին երդում ընել տուեր էր՝ ըսելով, Ով որ մինչև իրիկուն հաց ուտի՝ անիծեալ ըլլայ · որպէս զի իմ թշնամիներէս վրէժ առնեմ · ու բոլոր ժո-
25 ղովուրդը բերանը հաց չդրաւ ։ Եւ բոլոր ‡ժո-

ի Դատ · է · 22 · բ Մն · ի · 23 ։ ղ Գլ · ժգ · 6 ։ ճ Եզր · ը · 30 · Սագ · իգ · 6 · 7 · Ածզ · ա · 7 ։ ն Գլ · ժգ · 5 ։ շ Ցեւ · զ · 26 ։ ո Եզր · երկիրը · տես բ Օր · ժ · 28 · Պատ · գ · 8 ։ չ Ել · գ · 8 · Թուա · ժգ · 28 · Պատ · գ · 24 ։ պ Կամ շատ մեծ կոտորած չեղաւ ։ ջ Գն · գ · 17 · է · 26 · ժէ · 10 · ժթ · 26 · բ Օր · ժ · 16 · 23 · ռ Գլ · է · 17 · ս Գլ · իբ · 6 · տ Ցեւ · է · 14 · Գլ · ժ · 19 · ւ Դատ · ի · 2 · ր Թագ · ժբ · 5 · ց Աստ · ժգ · 33 · Գոր · ա · 24 · ու Եզր · կատարեալ · զօրաւորը բոլոր իշխանները, և հակընդէմ ու տեսնելը թէ այսօր աս մեղքը որո՞նն է ։
39 Քանզի Իսրայէլը ազատող Տէրը կենդանի է որ թէ և իմ որդւոյս Յոնաթանին ալ ըլլայ, անպատճառ պիտի մեռնի · ու բոլոր ժողովուրդին մէջը անոր պատասխան տուող մը չէր-
40 կար ։ Ան ատենը անիկա բոլոր Իսրայէլին ըսաւ, Դուք մէկ կողմը կայնեցէք, ու ես և իմ որդիս Յոնաթան միւս կողմը կայնինք · ու ժողովուրդը Սաուղին ըսաւ, Աչքերուդ հաճոյ
41 երեւցածը ըրէ ։ Եւ Սաուղ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն ըսաւ, ‡†Ձշմարտութիւնը յայտնի՚՚ ։ Ու Յոնաթան ու Սաուղ ընտրուեր էր, ու ժողովուրդը ազատ մնաց ։
42 Նուհյան, ու ժողովուրդը ազատ մնաց ։ Եւ Սաուղ ըսաւ, Իմ վրաս ու իմ որդւոյս Յոնաթանին վրայ վիճակ ձգեցէք · ու Յոնաթան
43 բռնուեցաւ ։ Եւ Սաուղ Յոնաթանին ըսաւ, Պնծիր խնցուր թէ ի՞նչ ըրիր · ու Յոնաթան անոր խնցուց ու ըսաւ, Ձեռքիս գաւազանին ծայրովը քիչ մը մեղր կերայ եմ ·
44 — ահա ես պիտի մեռնիմ ։ Եւ Սաուղ ըսաւ, Աստուած ինծի այսպէս ու առիկ աւելի ընէ՝
45 Որ անչուշտ պիտի մեռնես, Յոնաթան ։ Բայց ժողովուրդը Սաուղին ըսաւ, Յոնաթա՞ն պիտի մեռնի, ան որ այսօր Իսրայէլի մէջ սա մեծ փրկութիւնը ըրաւ · քաւ լիցի · Կենդանի է Տէր՝ որ անոր գլխուն մէկ մազը դառնի պիտի չիյնայ · քանզի այսօր Աստուծով յաղթութիւն ըրաւ ։ Այսպէս ժողովուրդը Յոնաթանը
46 ետքէն պիտի չմեռնի ։ Եւ Սաուղ փղշտացիներէն ետ դարձաւ, ու փղշտացիք իրենց տեղը գացին ։
47 Ուստի Սաուղ սկսաւ Իսրայէլի վրայ թագաւորել · ու բոլոր շրջակայ թշնամիներուն հետ՝ այսինքն Մոաբին հետ, և Ամմոնի որդւոց հետ, Եդոմի հետ, Սուբայի թագաւորներուն հետ, ու փղշտացւոց հետ պատերազմ ըրաւ · և որ կողմը որ դարձաւ՝ յաղ-
48 թութիւն ըրաւ ։ Ու §քաջութիւն ընելով՝՚՚ Ամաղեկը զարկաւ, և ազատեց Իսրայէլը իր կողոպտիչներուն ձեռքէն ։
49 Ու Սաուղին որդիքը Յոնաթան, Ցիսաւի ու Մեղքիսաւէ էին · և անոր երկու աղջիկներուն անունները՝ առջինին անունը Մե-
50 րով, ու պզտիկին անունը Մեղբոզ էր ։ Եւ Սաուղին կնկանը անունը Աքինոամ էր՝ Աքիմասին աղջիկը, ու անոր զօրավարին անունը Աբներ էր՝ Սաուղին հօրեղբօրը Ներին
51 որդին ։ Եւ կիս՝ Սաուղին հայրը, ու Աբներ Ներին հայրը Ներ Աբիէլի որդիքն էին ։
52 Եւ Սաուղին բոլոր օրերը փղշտացւոց դէմ սաստիկ պատերազմ կար · ու Սաուղ ամէն

թ Գն · ի · 5 · Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ա Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ բ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ գ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ դ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ե Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ զ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ է Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ը Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ թ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ժ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ի Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ղ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ճ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ն Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ շ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ո Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ չ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ պ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ջ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ռ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ս Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ տ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ւ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ր Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ց Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ու Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ փ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ք Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ օ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։ ֆ Ել · իգ · 1 · 4 · Ղեւ · ժ · 1 · 2 ։

առնած գօրաւոր մարդը և ամէն ուժի տէր եղողը ՚ի՛ր քովը կը ժողվեր ։

ԳԼ· ԺԵ

1 Սամուէլ կը խրկէ Սաւուղը՝ որ երթայ Ամաղկիը ջարդէ ։ 6 Սաւուղ կ՚ենդրնէ ընդ մարգարէութիւն կը ցուցնէ ։ 8 Ընդ գագին , ու սպասէն ապ՚կիներուն կը ինայէ ։ 10 Սամուէլ կ՚ի մացնէ Սաւուղին թէ Աստուած ինչպէս մերժեց զանիկա իր անենազգաց ուրացութեանը համար ։ 24 Սաւուղ կը խնամարկի ։ 32 Սամուէլ Ագագը կը մեռցնէ ։ 34 Սամուէլ ու Սաւուղ կը զատուին ու իրենց տէզը կ՚երթան ։

1 Եւ Սամուէլ ըսաւ Սաւուղին , ՚Տէրը զիս՝ իր խրայել ժողովուրդին վրայ քեզ թագաւոր օծելու խրկեց . ու հիմա Տէրոջը խօսքէն 2 լուն ձայնը մտիկ ըրէ ։ Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ամաղկի զարկ , ու անոր բոլոր ունեցածը ղեղամածի պէս բնաջինջ ըրէ , ու անոր չխնայես . և էրիկ մարդէն մինչև կին մարդը ու ազային մինչև կաթնկերը , արջառէն մինչև ոչխարը և ուղտէն մինչև էշը մեռցընես ։

4 Ուստի Սաւուղ ժողովուրդը կանչեց , ու Տէզայիմի մէջ զանոնք Համրեց , որ երկու հարիւր հազար հետեւակ զօրք էին , ու Յուդա 5 յհանք ալ տասը հազար ։ Եւ Սաւուղ մինչև Ամաղեկացւոց մէկ քաղաքը դնաց , ու հեղեղատին մէջ դաբանակալ եղաւ ։ 6 Սաւուղ ՚ի կենեցիներուն ըսաւ , ՚Գացէք , զատուեցէք ու Ամաղեկացւոց մէջէն իջէք , չըլլայ որ ձեզ անոնց հետ մէկտեղ զարնեմ . քանզի դուք բոլոր իսրայէլ որդւոցը ողորմութիւն ըրիք՝ անոնց եգիպտոսէն ելած ատենը ։ Ուստի կենեցիները Ամաղեկացւոց մէջէն գացուեցան ։ 7 Եւ Սաւուղ ՚Եւիլայէն մինչև եգիպտոսին դիմացի Սուրը ՚Ամաղեկը զարկաւ ։ 8 Մագի ՚Սուրը ՚Ամաղեկը զարկաւ ։ Ու ՚Ամաղեկին թագաւորը Ագագը ողջ բռնեց , ու ՚բոլոր ժողովուրդը սուրի բերնով ջարդեց ։ 9 Բայց Սաւուղ ժողովուրդին հետ ՚Ագագը , և ոչխարներուն ու արջառներուն ազխինները ու ՚գեղերը , և գառներուն , ու ամէն պատաւաճկան բաները խնայեցին , և չուզեցին զանոնք ջարդել , հապա բոլոր անարգ ու անվախան անասուններուը ջարդեցին ։

10 Եւ Տէրոջը խօսքը Սամուէլին եղաւ՝ քանի 11 լալ , ՚Սաւուղը թագաւոր ընելուս զղջացի . քանզի ՚ինծմէ ետ դարձաւ , ու իմ խօսքերս չկատարեց ։ Եւ Սամուէլ հատամնեցաւ , ու բո-

12 լոր գիշերը Տէրոջը աղաղակեց ։ Ու Սամուէլ առաւօտուն կանուխ երթ , որ Եր՚ը Սաւուղը դիմաւորէ . և Սամուէլին խնայուցին ու ըսին , Սաւուղ ՚Կարմեղոս եկաւ , և ահա իրեն հաստիր †յաղթութեան նշան՝ կանդնեց , ու անկէ դառնալով անցաւ , ու Գաղգաղա իջաւ ։

13 Եւ Սամուէլ Սաւուղին քովը գնաց . ու Սաւուղ անոր ըսաւ , ՚Զամէն Տէրոջմէն օրհ-
14 նեալ ըլլաս . Տէրոջը խօսքը կատարեցի ։ Եւ Սամուէլ ըսաւ , Հապա ես ոչխարներուն ձայնը ի՞նչ պիտի ըլլայ՝ որ իմ ականջիս կու գայ ,
15 ու արջառներուն ձայնը որ ես կը լսեմ ։ Եւ Սաւուղ ըսաւ , Զանոնք Ամաղեկացիներէն բերին . ՚քանզի ժողովուրդը պահեց ադեկ ոչխարներն ու արջառներ առաւ , նզովածներէն պահեց ադեկները՝ որ ընծան Գաղգաղայի մէջ քու Տէր Ա-
22 ստուծոյդ զոհ ընեն ։ Եւ Սամուէլ ըսաւ , ՚Միթէ Տէրոջը առջևը ողջակէզներուը ու զոհերը Տէրոջը ձայնին հնազանդութիւն ընելու չափ հաճոյ է . ահա ՚հնազանդութիւնը՝ զոհէն , ու խոհ մտիկ ընելը խոյերուն ճարպին ադեկ
23 է . քանզի ապստամբութիւնը կախարդու-թեան մեղքին պէս , ու կամակորութիւնը ||կը-ուապաշտութեան պէս՝՚ է . որովհետև դուն Տէրոջը խօսքը մերժեցիր , ՚նա՛եկ զեզ մերժեց՝ որ թագաւոր չըլլաս ։

24 Ու Սաւուղ ըսաւ Սամուէլին , Մեղք գոր-

ᵒ Գլ· բ· 11 ։
ᵖ Գլ· թ· 16 ։
ᶠ Ել· ժէ· 8 , 14 ։ Ծնո· ի՛զ· 20։ բՕր· իե· 17 , 18 , 19 ։
ᵍ Ցնո· ց· 17 , 21 ։
ᵗ Ծնո· իգ· 21 ։ Դատ· ա· 16 ։ գ· 11 ։
ʰ Ծն· ժբ· 25 ։ ժԹ· 32 ։ Ել· ժբ· 10 , 19 ։ Ծնո· ժ· 29 ։ 32 ։
ᵏ Ծն· իե· 18 ։
ˡ Ծն· ժգ· 7 ։
ᵐ Գլ· ժգ· 48 ։
ⁿ Տնո գ Թագ· ի· 34 ։ 35 ։ Ես ։
ᵒ Տնո գԼ· Ը· 1 ։ Ես՛ր· 3 , 15 ։
ᵖ Կա՛յ երկրորդ ակնա-նկերը ։
ᵠ Ես՛ր· 35 ։ Ծն· գ· 6 ։ 7 ։ բ Թագ· իգ· 16 ։
ʳ Ցնո· իբ· 16 ։ գ Թագ· ի՛· 6 ։
ˢ Գլ· ժգ· 13 ։ Ես՛ր· 3 ։ 9 ։

ᵃ Ես՛ր· 33 ։ ԳԸ ժգ· 1 ։
ᵇ Ցնո· ժԼ· 55 ։
ᶜ Եբե՛ր· ձեռք
ᵈ Ծն՛· ժգ· 19 ։ Դատ· ժԼ· ց· Հռոմ՛· գ· 10 ։
ᵉ Ես՛ր· 9 , 21 ։ Ծն՛· գ· 12 ։ Ա՛մակ՛· իբ· 13 ։
ᶠ Գլ· ի՛· 21 ։
ᵍ Եբե՛ր· ժամ՛ ։
ʰ Ես՛ր· 5 ։ Ես՛· ա· 11 ։ 12 ։ 13 ։ 16 ։ 17 ։ Երէմ՛· է· 22 ։ 23 ։ Միք՛· գ· 6 ։ 7 ։ 8 ։ Եբր՛· ժ· 6 ։ 7 ։ 8 ։ 9 ։
ⁱ Եբե՛ր· Թէ և
ʲ Ես՛ր· 13 ։
ᵏ Ես՛ր· 15 ։
ˡ Սապ՛· ծ· 8 , 9 ։ Ա՛մակ՛· իա· 5 ։ Ես՛· ա· 11 ։ 12 ։ 13 ։ 16 ։ 17 ։ Երէմ՛· է· 22 ։ 23 ։ Միք՛· գ· 6 ։ 7 ։ 8 ։ Եբր՛· ժ· 6 ։ 7 ։ 8 ։ 9 ։
ᵐ Ժող՛· է· 1 ։ Ովս՛· գ· 6 ։ Պատ՛· է· 24 ։ ի՛· 13 ։ ժբ· 7 ։ Պար՛· ժբ· 33 ։
ⁿ բ Օր՛· ժբ· 10 ։
ᵒ Եբե՛ր· ունայնա-բեխն ու ի՛նքսիմ
ᵖ Գլ՛· ժգ· 14 ։
ᵠ Տնո բ Թագ· ժբ· 33 ։

ᵃ Ել՛· իգ· 2 ։ Ա՛մակ՛· իի՛· 25 ։ Ես՛· ծա՛· 12 ։ 13 ։
ᵇ Տնո գԼ՛· բ՛· 30 ։
ᶜ գ Թագ· ժ՛· 30 ։
ᵈ Գլ՛· իբ՛· 17 ։ 18 ։ գ Թագ· ժ՛· 31 ։
ᵉ Թա՛· իգ· 19 ։ Եզեկ՛· իգ· 14 ։ բ Տի՛ր· բ՛· 15 ։ Տի՛· ա՛· 2 ։
ᶠ Ցնո՛· ժԼ· 5 ։
ᵍ Ցնո՛· ժԼ· 11 ։ Ցնո՛· ժգ· 45 ։ Տնո Դատա՛· ա՛· 7 ։
ʰ Գլ՛· ժա՛· 4 ։
ⁱ Տնո գԼ՛· ժԹ՛· 24 ։
ʲ Ես՛ր· 11 ։ Գլ՛· ժգ՛· 1 ։
ᵏ Ես՛ր· 11 ։
ˡ Գլ՛· ժե՛· 33 ։
ᵐ Գլ՛· ժե՛· 23 ։
ⁿ Գլ՛· ի՛· 16 ։ գ Թագ՛· ի՛· 1 ։
ᵒ Սապ՛· իբ՛· 70 ։ Ձի՛· 19 ։ 20 ։ Դատ՛· ժգ՛· 22 ։
ᵖ Եբե՛ր· ամաղ ։
ᵠ Եբե՛ր· Հնադր
ʳ Գլ՛· ի՛· 12 ։ իե՛· 16 ։
ˢ գ Թագ՛· բ՛· 13 ։ գ Թագ՛· ի՛· 22 ։
ᵗ Ել՛· ժի՛· 10 ։ 14 ։

ᵘ Գլ՛· ժէ՛· 13 ։ ա՛Ո՛ն՛· իե՛· 18 ։
ᵛ գ Թագ՛· ժ՛· 26 ։
ʷ Սապ՛· Ձիե՛· 10 ։ 11 ։
ˣ Ես՛· ծէ՛· 8 ։
ʸ բ Կար՛· ժ՛· 7 ։
ᶻ Եբե՛ր· ապ՛կբտան
ᵃ գ Թագ՛· բ՛· 39 ։ ա՛Ո՛ն՛· իբ՛· 9 ։ Սապ՛· է՛· 8 ։ Երէմ՛· ժա՛· 20 ։ ժէ՛· 10 ։ ի՛· 12 ։ Գոմ՛· ա՛· 24 ։
ᵇ Գլ՛· ժէ՛· 13 ։
ᶜ Գլ՛· ժէ՛· 13 ։ բԹագ՛· ժգ՛· 5 ։ ա՛Ո՛ն՛· բ՛· 13 ։
ᵈ Գլ՛· ժէ՛· 12 ։
ᵉ բԹագ՛· է՛· 8 ։ Սապ՛· Ձբ՛· 70 ։
ᶠ Գլ՛· ժէ՛· 42 ։ Երգ՛· ե՛· 10 ։
ᵍ Գլ՛· ի՛· 17 ։
ʰ Գլ՛· ժ՛· 1 ։ Սապ՛· ձի՛· 20 ։
ⁱ Ցնո՛ Թա՛· իե՛· 18 ։ Դատ՛· ժ՛· 29 ։ ժգ՛· 25 ։ ժգ՛· 6 ։ Գլ՛· ժ՛· 6 ։ 10 ։
ʲ Ցնո գԼ՛· ժա՛· 6 ։ ժբ՛· 12 ։ իբ՛· 15 ։ Դատ՛· ժգ՛· 20 ։ Սապ՛· ծա՛· 11 ։
ᵏ Դատ՛· բ՛· 23 ։ Գլ՛· ժբ՛· 10 ։ ժի՛· 8 ։
ˡ Կա՛ զանիկա կը պատ-հաբերգեն ։

ծեցի՝ որ Տէրոջը հրամանը ու քու խօսքերդ անց ըրի . քանզի ՚ժողովուրդէն վախնալուս
25 համար անոնց խօսքը մտիկ ըրի ։ Ու հիմա կ՚ազաչեմ իմ յանցանքս ներէ , և իմ հետս դարձիր , որ Տէրոջը երկրպագութիւն ընեմ ։
26 Եւ Սամուէլ ըսաւ Սաւուղին , Ես քու հետդ չեմ դառնար . ՚քանզի դուն Տէրոջը խօսքը մերժեցիր , Տէրն ալ զեզ մերժեց՝ որ իսրա-
27 յէլի վրայ թագաւոր չըլլաս ։ Ու Սամուէլ դարձաւ որ ա---ը երթայ . բայց անիկա հանոր վերարկուին ծայրէն բռնեց , որ
28 պատռեցաւ ։ Սամուէլ Սամուէլ անոր ըսաւ , ՚Տէրը այսօր քու վրայէդ իսրայէլին թագաւորութիւնը պատռեց , ու զանիկա քեզմէ
29 աղէկ եղող ընկերիդ տուաւ ։ Եւ իսրայէլին Ազատէնը ՚ստուտ չըրուցեր ու չղջար . քանզի
30 անիկա մարդ չէ՝ որ զղջայ ։ Եւ ա---ը ըսաւ , Մեղք գործեցի . կ՚ազաչեմ՝ հիմա իմ ժողովուրդիս ծերերուն առջևը ու իսրայէլին առջևը ՚դիս պատռէ , և իմ հետս դարձիր , որ
31 քու Տէր Աստուծոյդ երկրպագութիւն ընեմ ։ Ու Սամուէլ Սաւուղին ետևէն դարձաւ , և Սաւուղ Տէրոջը երկրպագութիւն ըրաւ ։
32 Եւ ըսաւ Սամուէլ ըսաւ , Ամաղեկին թագաւորը Ագագը բերէք ինծի մօտ ։ Ու Ագագ քաջալ-թեամբ անոր մօտեցաւ . և Ագագ ըսաւ , Անշուշտ մահուան դառնութիւնը անցած է ։
33 Բայց Սամուէլ ըսաւ , ՚Ինչպէս որ քու սուրդ կիներուն անզաւակ թողուց , նոյնպէս ալ քու մայրդ կիներուն մէջը անզաւակ ըլայ ։ Ու Սամուէլ Գաղգաղայի մէջ Տէրոջը առջևը կտոր կտոր ըրաւ Ագագը ։
34 Եւ Սամուէլ Ռամա գնաց , ու Սաւուղ իր
35 տունը՝ ՚Սաւուղին Գաբաան եկաւ ։ Եւ ՚Սամուէլ մինչև իր մահուան օրը Սաւուղը չտեսաւ . բայց Սամուէլ Սաւուղին համար սուգ կ՚ընէր . և Տէրը ՚Սաւուղը իսրայէլի վրայ թագաւոր ընելուն զղջայ ։

ԳԼ· ԺԶ

1 Սամուէլ Նաստածին կը խրկուի զոհ մը մատուցանելու պատճառով , ու Բեթլեհեմ կու գայ ։ 6 Անոր մտքերկրին գաղտ-նի մեծութիւն կը յայտնուի ։ 11 Սամուէլ Դաւիթը կ՚օծէ ։ 15 Սաւուղ Դաւիթը կանչել կու տայ որ զինքը նեղող չար ոգիին հանգստութիւն գտնէ ։

1 Եւ Տէրը Սամուէլին ըսաւ , ՚Մինչև ե՞րբ Սաւուղին համար սուգ կ՚ընես . որովհետև Ես զանիկա մերժեցի , որ իսրայէլի վրայ

15 զաթիւն կու տար։" Եւ Սաուղին ծառանէր
զՐը անոր ըսին, Ահա Նաւաժոյ կոմնանէ չար
16 ոգի մը քեզի նեղութիւն կու տայ. Մեր ան-
ձը Վիր առնելը եզող ծառաներուն գրացի՛ որ
ազիկ քնարահար մը փնտուին, ու երբոր Ա-
ուածոյ կոգմանէ ան չար ոգին քու վրադ
գայ, անիկա ըւիր ձեռքովը ածէ զարնէ, ու
17 "դուն հանգստանաս։" Եւ Սաուղ իր ծա-
ռաներուն բսաւ, Հիմա լսեցէք ինձի ազիկ քը-
նարահար մը գտէք, ու զանիկա ինձի բե-
18 րէք։ Եւ ծառաներուն մէկը պատասխան ար-
ւաւ ու բսաւ, Ահա Բեթղեհեմացի Ցեսսէին
մէկ տղան տեսայ, որ քնար գարնելը գիտէ,
ու ՚անիկա զօրաւոր, պատերազմող, ճարպա-
սան, ու գեղեցիկ տեսքով կարճ մըն է, և
19 ՚Տէրը անոր հետն է։ Ու Սաուղ Ցեսսէին
պատգամաւորներ խրկեց ու բսաւ, "Ղրկար-
ներուն քովը դո՛ւռուզ տղագ Դաւիթը ինձի
20 խրկէ։ Եւ Ցեսսէ ւէն Հայ, տիկ մը գի-
նի, ու այծերքին ուլ մը առնելով՝ էշու վրայ
բեռնաւորեց, ու զանոնք իր տղուն Դաւիթին
21 ձեռքովը Սաուղին խրկեց։ Եւ Դաւիթ Սա-
ուղին եկաւ, ու ՚անոր առջևը կայնեցաւ։
Եւ Ս---ը զանիկա չատ սիրեց, ու Դ--ն անոր
22 կապարճակիրը եղաւ։ Եւ Սաուղ Ցեսսէին
՚տէր խրկեց ըսելով, Դաւիթը թող իմ առ-
ջևս կայնի, քանզի անիկա իմ առջևս շնորհք
23 գտաւ։ Ու երբոր Աստուծմէ "ՀԷՐ ոգին Սա-
ուղին վրայ կու գար, Դաւիթ քնարը կ'առ-
նէր, ու իր ձեռքովը կը զարնէր. և Սաուղ
կը հանգստանար ու կը զուարճանար, և չար
ոգին անոր վրայէն կ'երթար։

ԳԼ. ԺԷ

1 Խորաէլացւոց ու Փղշտացւոց բանակները պատերազմելու
պատրաստուած ըլլալով, ՚ Փղշտիք հաւաքուեցան Կա-
գայ Սոքոսացիներուն Հրամանատարութեան ներքև։ 12 Դաւիթ իր հօրմին
եղբայրներէն մեծներուն խրկուելով՝ Սոքոսացիներուն մնալու
կը հետևցաւ։ 28 Եղիաբ կը յանդիմանէ զանիկա։ 30 Դա-
ւիթ Սաուղին առջևը կը բերան։ 32 ու Հոն իր փառաւո-
րութեան խրատները կը ցուցնէ։ 38 ասանց զէնքի հետացած
պատերազմի՝ ան հոգուն կը պատնէ։ 55 Սաուղ Դաւիթին
վրայով տեղեկութիւն կը առնայ։

1 Եւ Փղշտացիք ՚իրենց զօրքերը ժողվելին
պատերազմելու համար, և ՚Յուդայի Սոքովին
մէջ ժողվուեցան. և Սոքովի ու Ազեկայի մէջ
2 տեղը ՚Ափեսդամմին բանակեցան։ Եւ Սաուղ
ու Խորաէլի մարդիկը ժողվուեցան, ու Էլայի
հովիտին մէջ բանակեցան. և Փղշտացւոց
դէմ պատերազմ ընելու համար կարգաւ չա-
3 րաչեցան։ Ու Փղշտացիք մէկ կողմնակ մէկ
լեռան մը վրայ կայներ էին, ու Խորաէլացիք
միւս կողմնակ մէկ լեռան մը վրայ կայներ էին.

4 ու հովիտը անոնց մէջն էր։ Եւ փղշտացւոց
բանակէն ՚Գողիաթ անունով՝ վեց կանդուն
ու մէկ թիզ բարձրութեամբ ՚Գեթացի մարդ
5 մը ելաւ. Անոր գլուխը պղնձէ սաղաւարտ
կար, ու հեւսուած զրահ մը հագեր էր. ու
անոր պղնձէ զրահին ծանրութիւնը հինգ հա-
6 զար սիկղ էր։ Եւ ոտքերուն վրայէն պղնձէ
առնապանակներ, և ուսերը մէջ պղնձէ ՚դեզարդ
7 մը ունէր։ "Նոր նիզակին բունը սասյեան-
կայ դլանին պէս էր, ու նիզակին ծիգը վեց
հարիւր սիկղ երկաթէ էր. և անոր վահանը
8 կրողը անոր առջևէն կ'երթար։ Անիկա էր-
կայնեցաւ, ու Խորաէլի դունդերուն կանչե-
լով՝ անոնց բսաւ, Ընչո՞ւ համար ելլէ պա-
տերազմ ընելու եկեր էք, ու դունդերով չա-
րաչեր էք. միթէ ես փղշտացի չէ՞մ, ու դուք
՚Սաուղին ծառաները չէ՞ք. ձեր մէջէն մարդ
9 մը ընտրեցէք, որ իջնէ ինձի հետ ճակատիս։
Թէ որ կարող ըլլայ ինձի հետ ծեծկռտելու,
ու զիս մեռցնէ, անասունը մենք ձեզի ծա-
ռայ ըլլանք. բայց թէ ես յաղթեմ ու զա-
նիկա մեռցնեմ, անասունը դուք մեզի ծա-
ռայ ըլլաք ու ՚մեզի ծառայութիւն ընէք։
10 Եւ ան փղշտացին բսաւ, Ես ՚այսօր Խորաէլի
դունդերը նախատեցի. ինձի մէկ մարդ մը
11 տուէք, որ իրարու հետ ծեծկռտինք։ Ու
երբոր Սաուղ ու բոլոր Խորաէլ փղշտացիին
ասս խօսքերը լսեցին, զարհուրեցան ու խիստ
վախցան։

12 Եւ Դաւիթ ՚Եփրաթացի՝ այսինքն Յուդայի
Բեթղեհեմացի Ցեսսէ անունով ՚մարդու մը
որդի էր. անիկա տասը որդի ունէր, ու անի-
կա Սաուղին օրերը մարդոց մէջ ծեր մարդ
13 կը սեպուէր։ Եւ Ցեսսէին երեք մեծ որդիները
էր ՚պատերազմի գացեր էին. և պատերազմի գացող
երեք որդւոցը անուններուն՝ անդրանիկին եղե-
ար, երկրորդինը Աբինադաբ, և երրորդ-
14 դինը Սամմա էր. Ու Դաւիթ ՚ետ պիտի պրծ-
ած էր. և երեք մեծերը Սաուղին հետևէն
15 գացին. Բայց Դաւիթ Սաուղին քովէն ելլե-
լով՝ Բեթղեհէմ դարձեր էր, ՚որ իր հօրը
16 ոչխարները արածէ։ Եւ ան փղշտացին քա-
ռասուն օր առաւօտ ու իրիկուն կը մօտենար,
ու ՚ինքզինքը հաստատեցուց կը կայնէր։
17 Եւ Ցեսսէ իր որդւոյն Դաւիթին բսաւ,
Քու եղբարցդ համար սա մէկ արգաւ բոհ-
բած ցորենը ու սա տասը հացը առ, բանա-
18 կը վազէ եղբարցդ տար։ Եւ սա տասը գլուխ
պանիրը ՚անոնց հազարապետին տար, ու ՚նայէ
որ եղբայրներդ ողջ աւո՞ղջ են, ու անոնցմէ

ա ԳԼ. ԺԳ. 5։
բ Յես. ԺԸ. 35։ բ Ա՞ն. իը. 18։
գ ա Ա՞ն. Ժա. 13։
դ բ Թագ. իա. 19։
ե Յես. Ժա. 22։
զ Կո՛ն ասպար

ը ԳԼ. ԺԳ. 5։
թ ԳԼ. բ. 17։
ժ ԳԼ. Ժա. 1։
ի Հմր. 26։ բ Թագ. իա. 21։
լ Դն. լէ. 19։
խ Հմր. 38։ Հառաք.

ծ Գ. 22։ ԳԼ. ԺԶ. 1, 18։
կ ԳԼ. ԺԶ. 10։ 11։ Յես. ա Ա՞ն. բ. 13։ 14։ 15։
հ ԳԼ. ԺԶ. 6։ 8։ 9։ ա Ա՞ն. բ. 15։
ձ ԳԼ. ԺԶ. 19։
ղ Դն. լէ. 14։

19 Նչան առ։ Եւ Սաուղ ու անոնք ու բոլոր
Խորաէլի մարդիկը Էլայի հովիտին մէջ փղշ-
տացւոց հետ պատերազմ կ'ընէին։
20 Եւ Դաւիթ առաւօտուն կանուխ եղաւ,
ոչխարները պահապան հաւքին թողուց, ու
ան բանէրը առաւ դնաց, ինչպէս որ Ցեսսէ իրեն
պատուիրեր էր. ու երբոր ՚կառքերուն տեղը
հասաւ, զօրքերը կարգաւ կը չարուէին, ու
պատերազմի համար բարձր ձայնով կ'աղա-
21 ղակէին. Քանզի Խորաէլ ու Փղշտացիք զօրք
22 զօրքի դէմ դունդեր չարեր էին։ Եւ Դաւիթ
իր վրայէն ամանները ՚ետ ՚առնելով՝ ամանեներու
պահապանին ձեռքը յանձնեց, և դէպ ՚ի
դունդը վազեց, ու դնաց ՚իր եղբայրներուն
23 ողջունելութիւնը հարցուց։ Ու երբոր անիկա անոնց
հետ կը խօսէր, ահա ան փղշտացի ախոյեա-
նը Գողիաթ անունով՝ որ Գէթ ՚ազգէն էր,
փղշտացւոց դունդերէն ելաւ, և ան ՚ա---ը
խօսքերուն պէս զրուցեց. ու Դաւիթ լսեց։
24 Եւ Խորաէլի բոլոր մարդիկը երբոր ան մար-
դը տեսան, անոր երեսէն փախան ու զար-
25 հուրեցան։ Եւ Խորաէլի մարդիկը ըսին, Ա-
ւելոյ մարդը տեսա՞ք, որ Խորաէլը նախա-
տելու կ'ելլէ. ով որ զանիկա մեռցնէ, թա-
գաւորը մեծ հարստութիւնով պիտի հարըս-
տացընէ զանիկա, ու ՚իր աղջիկը անոր պիտի
տայ, և անոր հօրը տունը Խորաէլի մէջ ազատ
26 պիտի ընէ։ Ու Դաւիթ իր քովը եղող մար-
դոցը հետ խօսելցաւ ու բսաւ, Ա՛ս փղշտա-
ցին մեռցնող և ՚Խորաէլէն նախատինքը վեր-
ցընող մարդուն ի՞նչ պիտի ըլլայ. քանզի ՚սա
անթլփատ փղշտացին ո՞վ է որ ՚կենդանի Ա-
27 ստուծոյ զօրքերուն նախատինք ընէ։ Եւ ժո-
ղովուրդը նոյն խօսքերը զրուցեց անոր ու բսաւ,
՚Ձանիկա մեռցնող մարդուն այնպէս պիտի
28 ըլլայ։ Եւ անոր մեծ եղբայրը Եղիաբ երբոր
լսեց անոր խօսելը ան մարդոցը հետ, Սաստիկ
բարկութեամբ Դաւիթին որդոցեցաւ եղիաբ,
ու ըսաւ, Դուն ինչո՞ւ հոս իջար, և ան քիչ
ոչխարները անապատին մէջը որո՞ն ձգեցիր.
ես քու հպարտութիւնդ ու սրտիդ չարու-
թիւնը գիտեմ. անասրակոյս դուն պատե-
29 րազմը տեսնելու իջեր ես։ Եւ Դաւիթ ըսաւ,
30 Հիմա ի՞նչ ըրի. սա ՚խօսք չէ՞։ Ու անոր
քովէն մէկ ուրիշ մարդու մը դարձաւ, և
նոյն խօսքերը զրուցեց, ու ժողովուրդն ալ
առջի խօսքերուն պէս պատասխան տուին
անոր։
31 Եւ Դաւիթին ըսած խօսքերը լսուեցան.
ու երբոր Սաուղին առջևը պատմեցին, Ա-
32 ---ը իր ՚վրէն բերել տուաւ զանիկա։ Եւ Դա-

ա ԳԼ. իգ. 5։
բ Յես. Դատ. ԺԶ. 15։
գ Հմր. 8։
դ Յես. Ժե. 16։
ե ԳԼ. Ժա. 2։
զ ԳԼ. ԺԶ. 6։

է Ա՞ն. իգ. 1։ 5։
ը Հմր. 10։
թ Հմր. 25։
ժ Դն. լէ. 4. 8. 11։ Մ՞տա. Ժ. 30։
ի Կամ խրատուպով

ա Հմր. 20. 27։
բ Ա՞ն. ի. 1։ 5։
գ ԳԼ. ԺԶ. 18։
դ Յես Ցմա. ԺԶ. 32։ Ա՞ն. ի. 2։
ե Ծագ. ԺԹ. 16։ 17։
զ Ասպ. Ժբ. 16։ 17։

իգ. 7։ Հե. 11։ բ Կար. ա. 27։ 28։
Կար. ա. 10։ բ Տի՛մ. գ. 17։ 18։
դ ԳԼ. ի. 15։ ա Ա՞ն. իբ. 11։ 16։
ե Ասպ. Ծիգ. 4։ ա։
զ ԳԼ. ԺԶ. 12։
է ԳԼ. իգ. 15։ բ Թագ. գ. 8։ ի. 8։ ԺԶ. 9։ գ Թագ. ի. 10։ 11։
ը Ասպ. Ժբ. 13։
թ Ծագ. ԺԹ. 4։
ժ Ա՞ն. ի. 2։ 3։
ի Գ. 22։ ԳԼ. ԺԶ. 1։ 18։
լ ԳԼ. ԺԶ. 10։ 11։ Ա՞ն. ա. 13։ 14։ 15։
խ ԳԼ. ԺԶ. 6։ 8։ 9։ ա Ա՞ն. բ. 15։
ծ ԳԼ. ԺԶ. 19։
կ Դն. լէ. 14։

վիթ Սաուղին ըսաւ, Ղանոր պատճառաւը
բնաւ մէկ մարդու սիրտը չկտրի. ՚քու
ծառադ պիտի երթայ, ու ան փղշտացիին
33 հետ ծեծկռտի։ Եւ Սաուղ Դաւիթին ըսաւ,
՚Դուն չես կրնար ան փղշտացիին վրայ եր-
թալ, ու անոր հետ ծեծկռտիլ, քանզի դուն
մանուկ ես, ու անիկա իր մանկութենէն ՚ի վեր
34 պատերազմով մարդ մըն է։ Եւ Դաւիթ ըսաւ
Սաուղին, Քու ծառադ երբոր իր հօրը ոչ-
խարները կ'արածէր, ու առիւծ կամ արջ կու
35 գար, և հօտերէն ոչխար կը տաներ, ես անոր
ետևէն երթալով՝ զանիկա կը զարնէի, ու
անոր բերնէն կ'ազատէի. ու երբոր անիկա իմ
վրաս յարձակէր, զանիկա մօրուքէն կը բռնա-
36 նէի, կը զարնէի ու կը մեռցընէի։ Քու ծա-
ռադ առիւծ ալ մեռցուցած է՝ արջ ալ. ու
սա անթլփատ փղշտացին ալ անոնց մէկուն
պէս պիտի ըլլայ. քանզի կենդանի Աստուծոյն
37 զօրքերը նախատեց։ Եւ Դաւիթ ըսաւ, Ա-
ռիւծին ու արջին ձեռքէն զիս ազատող Տէրը
սա փղշտացիին ձեռքէն ալ պիտի ազատէ։
Եւ Սաուղ Դաւիթին ըսաւ, Գնա, ու ՚Տէրը
38 քու հետդ ըլլայ։ Եւ Սաուղ իր հանդերձ-
ները Դաւիթին հագցուց, ու անոր գլուխը
մէկ պղնձէ սաղաւարտ մը դրաւ, ու անոր
39 զրահ ալ հագցուց։ Եւ Դաւիթ հանդերձ-
ներուն վրայէն Ս---ը սուրը մէջքը կապեց,
ու սկսաւ քալել, քանզի սորված չէր. ու
Դաւիթ Սաուղին ըսաւ, Ասոնցմով չեմ կրնար
քալել, քանզի սորված չեմ. ուստի Դաւիթ
զանոնք իր վրայէն հանեց։
40 Եւ իր ցուպը ձեռքը առաւ, ու հեղեղա-
ձէն իրեն համար հինգ հատ գլորակաղ քար
ընտրեց, ու զանոնք իր հովուական անոթին՝
այսինքն մսխտղէն մէջը դրաւ, ու պարսը
41 ձեռքը բռնելով փղշտացիին մօտեցաւ։ Եւ փղ-
շտացին ալ եկաւ ու Դաւիթին մօտեցաւ.
և անոր վահանը վերցընող մարդը անոր առ-
42 ջևն էր։ Ու երբոր փղշտացին նայեցաւ ու
Դաւիթը տեսաւ, ՚զանիկա արհամարհեց,
քանզի անիկա ՚տկամոր գունով ու գեղեցիկ
43 դէմքով պատանի մըն էր։ Եւ փղշտացին բսաւ
Դաւիթին. "Միթէ ես չո՞ւն եմ՞ որ իմ վրաս
ցուպով կու գաս։ ու փղշտացին իր աստուած-
44 ներովը Դաւիթը նզովեց։ Եւ փղշտացին ՚Դա-
ւիթին, Ինձի եկուր, ու քու մսրդ
մինդ երկնից թռչուններուն ու դաշտի գա-
45 զաններուն տամ։ Եւ Դաւիթ բսաւ փղշտա-
ցիին, Դուն ինձի սրով, նիզակով ու գեղար-
դով կու գաս, ՚բայց ես զօրքերի Տէրոջը՝
քու ՚նախատած Խորաէլի զօրքերուն Աստո-

ա ԳԼ. իգ. 5։
բ Ա՞ն. իբ. 35։ Սաղ. Ծիգ. 8։ Ծիլ. 1։ բ Կար. Ժ. 4։ Երդ. Ժա. 33։ 34։
գ Հմր. 10։

46 ծոյն անուանովը քեզի կու դամ։ Ա՚յսօր ՅՏԸՐ քեզ ՚իմ ձեռս պիտի մատնէ ՚ու ես քեզ պիտի մեռցընեմ, ու վրայէդ գլուխդ պիտի առնեմ. և ՚փղշտացւոց բանակին դիակունքը այսօր երկնից թռչուններուն ու երկրի գազաններուն պիտի տամ. ՚որպէս զի բոլոր երկիրը գիտնայ որ իսրայէլի Ա՚ստուած կայ.
47 և ասա բոլոր ժողովը գիտնան որ ՅՏԸՐ ՚սրով ու նիզակով չազատեր. քանզի ՚պատերազմը ՅՏԸՐՆ է, ու անիկա ձեզ մեր ձեռքը պիտի տանի։ Ու երբոր փղշտացին եղաւ ու եկաւ
48 Դաւիթին մօտեցաւ, Դաւիթ ալ շուտով պատերազմի տապարկէզը վազեց փղշտացին դիմաւորելու։ Եւ Դաւիթ իր ձեռքը իր մանգաղին մէջը խոթեց, ու անկէ քար մը առաւ,
49 և ՚ձիգ պարսպաձգեց, ու փղշտացիին ճակատը զարկաւ. և քարը անոր ճակատին մէջը մնաւ, ու անիկա երեսի վրայ գետինը ինկաւ։
50 Ա՚յսպէս ՚Դաւիթ պարսպաձգութեամբ քարով փղշտացիին յաղթեց. և զարկաւ փղշտացին ու մեռցուց զանիկա. բայց Դաւիթին ձեռքը սուր
51 չկար։ Եւ Դաւիթ վազելով փղշտացիին վրան կայնեցաւ. ու անոր սուրը առաւ, պատառեց նէն հանեց, ու զանիկա մեռցընելէն ետքը գլուխը անով կտրեց։ Եւ փղշտացիք իրենց զօրաւոր մարդուն մեռնելը՝ ՚տեսան
52 նասն։ Ա՚նոնք իսրայէլի ու Յուդայի մարդիկ ելան, և ազազակներով մինչև Գովիսը՝ ու մինչև Ակկարոնի դռունները՝ փղշտացիները հալածելին. և փղշտացւոց մեռցուածները Շաղարիմի ճամբուն վրայ, ու մինչև Գէթ
53 ու Ակկարոն ինկան։ Եւ իսրայէլի որդիքը փղշտացիները հալածելէն ետ դարձան, ու
54 անոնց բանակը կողոպտեցին։ Եւ Դաւիթ փղշտացիին գլուխը առաւ, ու զանիկա Երուսաղէմ տարաւ. բայց անոր զէնքերը իր վրանին մէջը դրաւ։
55 Ու երբոր Սաւուղ Դաւիթը տեսաւ, որ փղշտացիին դէմ ելեր է, էր զօրավարին Աբներին ըսաւ, Ով Աբներ, Էաս պատանին որո՞ւն ազան է։ Ու Աբներ ըսաւ, կենդանի է քու անձդ, ով թագաւոր, որ չեմ գի-
56 տեր։ Էր թագաւորը ըսաւ, Հարցուր թէ ասր
57 պատանին որո՞ւն ազան է։ Ու երբոր Դաւիթ փղշտացիին մեռցընելէն ետ դարձաւ, Աբներ առաւ զանիկա ու Սաւուղին առջևը տարաւ. Էու փղշտացիին գլուխը անոր ձեռքին
58 էր։ Եւ Սաւուղ ըսաւ անոր, Որո՞ւն ազան ես դուն, պատանի։ Ու Դաւիթ ըսաւ, ՚Քու Ծառայիդ Բեթլէհեմացի Ջեսսէին ազան եմ։

ԳԼ· ԺԸ

1 Յոնաթանն Դաւիթը կը սիրէ։ 3 Սաւուղ Դաւիթին հզած գոմաբանութիւնը համար կը նախանձի։ 10 ու իր բարկութեան առնելը կ՚ուզէ զանիկա մեռցընել։ 12 Սաւուղ կը վախնայ անոր բարի յաջողութեանը համար։ 17 ու անոր իր աղջիկը ապ կ՚ուզէ որ անոր պատերազմ մը բնայ։ 22 Դաւիթ համաձայնելով թագաւորին փեսայ ըլլալու, կ՚երթայ Փղշտացւոցմէ երկու հարիւր անձերու գլխուները առնելու համար։ 28 Սաւուղին տեսնելն ալ Դաւիթին փառքը կ՚աւելնայ։

1 Ու երբոր Սաւուղին հետ խօսելը լմնցուց, ՚Յոնաթանին սիրտը Դաւիթին սրտին հետ կապուեցաւ, ՚ու Յոնաթան իր անձին պէս
2 սիրեց զանիկա։ Եւ նոյն օրը Սաւուղ զանիկա առաւ, ՚ու թող չտուաւ որ իր հօրը տունը
3 նը դառնայ։ Եւ Յոնաթան Դաւիթին հետ ուխտ բռաւ, քանզի իր անձին պէս կը սի-
4 րէր զանիկա։ Ու Յոնաթան իր վրայի վերարկուն հանեց, և զանիկա ու իր հանդերձները, մինչև իր սուրը, իր ազեղը ու իր գօ-
5 տին Դաւիթին տուաւ։ Եւ Դաւիթ ամէն տեղ կ՚երթար՝ ուր որ Սաւուղ զանիկա կը խրկէր, ու ՚խելառութեամբ կը վարուէր. և Սաւուղ զանիկա պատերազմական մարդոց վրայ կեցուց, ու բոլոր ժողովուրդին ու Սաւուղին ծառաներուն ալ հաճոյ եղաւ։
6 Ու երբոր Դաւիթ փղշտացին մեռցընելէն կը դառնար, ու ՚ջուխէը կու դային, իսրայէլի բոլոր քաղաքներէն Ի՚նիկները երգելով ու պար բռնելով, թմբուկներով, ուրախութեամբ ու ծնծղաներով Սաւուղ թագաւորը դիմա-
7 ւորելու եկան։ Եւ ՚պար բռնող կիներն պատասխան տալով կ՚երգէին ու կ՚ըսէին,

Սաւուղ իր հազարաւորները զարկաւ,
Ու Դաւիթ իր բիւրաւորները։

8 Եւ Սաւուղ խիստ բարկացաւ ու սա խօսքին համար ղժուացաւ, ու ըսաւ, Բիւրաւորները Դաւիթին տուին, ու հազարաւորները ինձի տուին. ու հիմա ՚թագաւորութենէ ու-
9 րիշ ՚՚ինչ պակս մնաց անոր։ Եւ ան օրէն Ի՚նկար Սաւուղ ծուռ աչքով կը նայէր Դաւիթին։
10 Ու հետևեալ օրը ՚Սաւուղին վրայ Աստուծմէ չար ոգի եկաւ, Էու տանը մէջ մար-
գարէութիւն ըրաւ. և Դաւիթ ուրիշ անգամ նեղու պէս իր ձեռքովը գէազ կը զարնէր. Էու
11 Սաւուղին ձեռքը նիզակ կար։ Եւ Սաւուղ ՚նիզակը նետեց՝ ըսելով, Դաւիթը պատին վրայ պիտի դամեմ. բայց Դաւիթ անոր երեսէն
12 երկու անգամ մէկդի քաշուեցաւ։ Ա՚սոր Սաւուղ ՚Դաւիթին երեսէն կը վախնար, քանզի

ՏԷրը անոր հետն էր. բայց ՚Սաւուղէն հե-
13 ռացեր էր։ Եւ Սաւուղ զանիկա իր քովէն հեռացուց, ու զանիկա հազարապետ ըրաւ. ու նանիկա ժողովուրդին առջևը կ՚ելլէր կը
14 մտնէր։ Եւ Դաւիթ իր ամէն ճամբաներուն մէջ ՚խոհեմութեամբ կը վարուէր. ու ՚ՏԷրը
15 անոր հետն էր։ Եւ Սաւուղ անոր այնքան խնամութեամբ վարուիլը տեսնելով՝ անոր ե-
16 րեսէն կը վախնար։ Ու ՚բոլոր Իսրայէլ և Յուդա Դաւիթը կը սիրէին, քանզի անոնց առջևը անիկա կ՚ելլէր կը մտնէր։
17 Եւ Սաւուղ Դաւիթին ըսաւ, Ահա իմ մեծ աղջիկս Մերովը՝ քեզի կնիկ պիտի տամ. միայն թէ դուն ինծի զօրաւոր մկի մը եղիր, ու ՚ՏԷրովը պատերազմիները պատերազմիր. քանզի Սաւուղ ըսաւ, Ա՚նոր վրայ իմ ձեռքս չի ելլայ, այլ փղշտացւոց ձեռքը անոր վրայ
18 ելլայ։ Եւ Դաւիթ Սաւուղին ըսաւ, Ես ո՞վ եմ, ու իմ կեանքս ՚՚ի՞նչ է իմ հօրս ազգատոհմը Իսրայէլի մէջ ՚՚ինձ է՞ որ թագաւորին փեսայ
19 ըլլամ։ Եւ Սաւուղին աղջիկը Մերովը Դաւիթին տրուելու ատենը՝ ՚Մաւղայի ՚՚եզրեւ-
լեան տրուեցաւ։
20 Ու Սաւուղին Մերոզ աղջիկը կը սիրէր Դաւիթը. ու երբոր Սաւուղին լսնցուցին,
21 սա բանը անոր աչքերուն հաճոյ եղաւ։ Եւ Սաւուղ ըսաւ, Ես զանիկա անոր ՚տրտղայթ ըլլայ, ու ՚փղշտացւոց ձեռքը անոր վրայ ըլլայ։ Ա՚սոր Սաւուղ Դաւիթին ըսաւ, Ինծի Հայոց *երկրորդ փեսայ կ՚ե-
22 ղիր։ Եւ Սաւուղ իր ծառաներուն հրամայեց, որ Դաւիթին հետ ծածկաբար խօսին ու ըսեն, Ահա թագաւորը քեզի հաճեր է, ու անոր բոլոր ծառաները քեզ կը սիրեն. ուս-
23 ու հիմա թագաւորին փեսայ եղիր։ Եւ Սաւուղին ծառաները սա խօսքերը Դաւիթին ականջներուն ղրուցեցին. ու Դաւիթ ըսաւ, թագաւորի փեսայ ըլլալը ձեր աչքին պզտիկ բան կ՚երևնայ. քանզի ես ազքատ ու ան-
24 նշան մարդ մըն եմ։ Եւ Սաւուղին ծառաները անոր խնացուցին ու ըսին, Դաւիթ այս-
25 պէս խօսեցաւ։ Եւ Սաւուղ ըսաւ, Դաւիթին այսպէս ըսէք, թագաւորը ՚՚ուրիշ օժիտ չուզեր, բայց միայն փղշտացւոց հարիւր առնդերի փառաւթիւնը, որպէս զի ՚թագաւորին թշնամիներէն վրէժ առնուի. (ու ՚Սաւուղ կը
խորհէր Դաւիթը փղշտացւոց †ձեռքը մատ-
26 նել։՚՚) Ու երբոր անոր ծառաները սա խօս-
քերը Դաւիթին խնացուցին, սա բանը Դաւիթին աչքերուն ազէկ երևցաւ. որ թագաւորին

---

* Եբր. իմ ձեռքիս մէջը պիտի գայ։
՚՚ Յն. ինչ է իմ կեանքս։
՚՚՚ Յն. ինչ է իմ հայրս։
† Եբր. իմ ձեռքիս մէջը պիտի գայ։

a Գլ. ԺԹ. 1 : ԺԸ. 30 :
b Գլ. ԺԸ. 2 : ԺԹ. 1 : Ա Թագ. ա. 26 : Օր. ԺԹ. 6 :
c Գլ. ԺԸ. 15 :
d Գլ. ԺԸ. 14 : ԺԹ. 30 :
e Եղ. ԺԸ. 20 : Դատ. ա. 34 : ԺԹ. 21 :
f Գլ. ԺԸ. 21 :
g Գլ. ԺԸ. 28 :
h Գլ. ԺԹ. 11 : ԽԴ. 5 :
i ԺԹ. գ. 4 :
k Գլ. ԺԹ. 14 :
l Գլ. ԺԸ. 24 : Ա Թագ. ԺԹ. 23 : Գաղ. Ա. 16 :
m Գլ. ԺԸ. 9 :
n Գլ. ԺԹ. 10 : ԽԴ. 35 : Առակ. ԽԸ. 4 :
o Գլ. ԺԸ. 13 : 29 :
p Ա Թագ. խա. 8 :
q Ելմ. 28 :
r Ելմ. Ժ. 7 :
s Ելմ. 37 :
t Ելս Հմր. 20 :
u Կաղ երկու ապջիկ նեղսատ մեկտեղ :
v Ելն. ԼԳ. 12 : Եղ. իբ. 17 :

a Գլ. ԺԹ. 13 : 16 :
b Գլ. ԺԹ. 14 : իբ. 15 :
c Ելմ. 16 : Թագ. ԻԿ. 17 : Ա Թագ. Կ. 2 :
d Ելմ. 5 :
e Ելն. ԼԶ. 2 : 3 : 23 : Ելս. Ջ. 37 :
f Ելմ. 5 :
g Գլ. ԺԹ. 22 :
h Գլ. ԺԹ. 23 : Գլ. ԻԶ. 21 : Ա Թագ. Կ. 18 :
i Դատ. Ե. 22 :
k Գլ. ԺԹ. 25 :
l Թագ. ա. 20 : 27 : 29 : Գլ. ԻԿ. 28 :
m Ելմ. 21 : 25 : Ա Թագ. ԺԹ. 9 :
n Ելս Հմր. 23 : Գլ. ԻԶ. 21 : Ա Թագ. Կ. 18 :
o Դատ. Ե. 22 :
p Ա Թագ. խա. 8 :
q Ելմ. 28 :
r Ելմ. Ժ. 7 :
s Ելմ. 37 :
t Ելս Հմր. 20 :
u Կաղ երկու ապջիկ նեղսատ մեկտեղ :
v Ելն. ԼԳ. 12 : Եղ. իբ. 17 :

a Գլ. ԺԹ. 24 :
b Ելմ. 17 :
c Կաղ ձեռքովը կոբ. պնդցնելու :
d Ելս Հմր. 21 :
e Ելմ. 13 :
f Ա Թագ. գ. 14 :
g Ա Թագ. ԺԹ. 1 :
h Ելմ. 17 :
i Ելս Հմր. 21 :
k Ելմ. 13 :
l Ա Թագ. ԺԹ. 1 :
m Գլ. ԻԿ. 21 : Ա Թագ. ա. 15 : Սաղ. ՃԺ. 15 :
n Գլ. ԺԹ. 1 :
o Առակ. ԻԸ. 8 : 9 :
p Դն. Իսր. 22 : Սաղ. ԼՒ. 12 : ՃԺ. 5 : Առակ. ԺԿ. 13 : Ես. ԽԲ. 20 :
q Ելս. ԺԹ. 20 :
r Դատ. ԻՀ. 17 : ԺԹ. 3 : Գլ. Իբ. 21 : Սաղ. ՃԺ. 109 :
s Գլ. ԺԿ. 49 : 50 :
t ա Թագ. Ժա. 13 : ա Մն. Ժա. 14 :
u Գլ. ԻՀ. 59 :
v Մատ. ԻԿ. 4 :

Դաւիթը կանչեց, ու Յոնաթանն ասս բոլոր խօսքերը անոր պատմեց. և Յոնաթան Դաւիթը Սաւուղին տարաւ, ու անոնք Եռաւղնեն սկսս անոր առջևը կը կայնէր։

8 Եւ նորէն պատերազմ եղաւ. ու Դաւիթ ելաւ փղշտացոց հետ պատերազմ ըրաւ, ու անոնց մէջը մեկ մեծ կոտորած մը ըրաւ. և 9 անոնք անոր առջևէն փախան։ Ու Սաւուղին վրայ Տէրոջմէ չար ոգի եկաւ. և անիկա իր տունը կը նստէր, ու նիզակը իր ձեռքն էր. Դաւիթ ալ իր ձեռքովը նուագարանը կը զարնէր։ 10 Նէր։ Եւ Սաւուղ ուզեց որ Դաւիթը նիզակով զարնէ ու պատին վրայ հռռ. բայց անիկա Սաւուղին երեսէն մէկզի քաշուեցաւ, և Սաւուղ նիզակը պատին զարկաւ. ու Դաւիթ փախաւ և ան գիշերը ազատեցաւ։ Բայց Սաւուղ Դաւիթին տունը մարդիկ խրկեց, որ պահնիկա պահէին, ու առաւօտուն մեռցնէին։ Սակայն Դաւիթին կնիկը Մեղբող անոր խնդուց ու ըսաւ, թէ որ ասս գիշեր քու անձդ չազատցընես, վաղը քեզ պիտի մեռցընեն։ 12 Ուստի Մեղբող Դաւիթը պատուհանէն վար իջեցուց. և անիկա գնաց՝ փախաւ ու ազատ 13 տեղաւ։ Ու Մեղբող մէկ *արձան մը առաւ, և պահնիկա անկողնին մէջը դրաւ, ու անոր գլխուն տակը այծի մազէ բարձ մը դրաւ, և 14 պահնիկա ծածկոցով մը ծածկեց։ Ու երբոր Սաւուղ մարդիկ խրկեց Դաւիթը բռնելու 15 համար, անիկա ըսաւ, Հիւանդ է։ Եւ Սաւուղ նորէն մարդիկ խրկեց Դաւիթը տեսնելու համար, ու ըսաւ, Զանիկա անկողնովը բերէք, որ մեռցընեմ։ 16 Ուստի ան մարդիկը եկան. և ահա անկողնին մէջը մէկ արձան մը կար, ու գլխուն տակը այծի մազէ բարձ 17 մը։ Եւ Սաւուղ Մեղբողին ըսաւ, Ձիս ինչո՞ համար այսպէս խաբեցիր, ու իմ թշնամիս թող տուիր որ ազատ երթայ։ Ու Մեղբող Սաւուղին ըսաւ, Անիկա ինծի ըսաւ, Թող տուր ինծի որ երթամ. ինչո՞ համար քեզ 18 Ա֊ սպանեմ։ Դաւիթ ու ազատեցաւ, և գնաց Սամուէլին քովը, ու անոր պատմեց ան ամէնը որ Սաւուղ ըրեր էր իրեն։ Եւ ան անիկա Սամուէլին հետ գնաց, ու նստան 19 Ռամի մէջ բնակելու։ Եւ Սաւուղին խնդրեցին ու ըսին, Ահա Դաւիթ Ռամայի նստան 20 Ռամին մէջ է։ Ա֊նոնք Սաւուղ մարդիկ խրկեց որ Դաւիթը բռնեն, Ռա անոնք մարգարէութիւն ընող մարգարէներուն ժողովքը և անոնց վրայ կեցող Սամուէլը երբոր տեսան, Աստուծոյ Հոգին Սաւուղին խրկած մարդոց վրայ եկաւ, ու անոնք ալ մարգարէ 21 ութիւն ընին։ Ու երբոր Սաւուղին խնդացնին, ուրիշ մարդիկ խրկեց, և անոնք ալ մարգարէութիւն ընին։ Ու Սաւուղ նորէն երրորդ անգամ մարդիկ խրկեց, և անոնք 22 ալ մարգարէութիւն ընին։ Ա֊նաւոնը ինքն ալ Ռամա գնաց, ու մինչև Սոկքովի մեծ ջրհորը հոզը գալով, հարցուց ու ըսաւ, Սամուէլ ու Դաւիթ ո՞ւր են։ Եւ հաղորդ ինչը ըսաւ, Ահա անոնք Ռամայի Նաւաթները են։ Ուստի Ռամայի Նաւաթը գնաց. և անոր վրայ ալ Աստուծոյ Հոգին եկաւ, ու մինչև Ռամայի Նաւաթը հասնիլը ճամբան երթալով մարգա 24 րէութիւն կ'ընէր։ Ուր անիկա ալ իր լաթերը հանեց, ու Սամուէլին առջևը անիկա ալ մարգարէութիւն կ'ընէր, և ան բոլոր օրը ու բոլոր գիշերը մերկ կ'ըլլար։ Անոր համար կ'ըսեն թէ Սաւո՞ղն ալ մարգարէներուն մէջն է։

ԳԼ· Ի

1 Դաւիթ իր ապահովութիւնը համար Յոնաթանին հետ խորհուրդ կ'ընէ։ 11 Յոնաթան ու Դաւիթ երդումով կը նորոգեն իրենց բարեկամութիւնը։ 18 Յոնաթանին Դաւիթին տեսած նշանը։ 24 Սաւուղ Դաւիթին երթալը խնդրելով՝ Յոնաթան նշանակել կ'ուզէ։ 35 Յոնաթան սիրով կը գտնուի Դաւիթին։

1 Եւ Դաւիթ Ռամայի Նաւաթէն փախաւ, ու գնաց Յոնաթանին առջևը ըսաւ, Ես ի՞նչ ըրեր եմ, յանցանքս ի՞նչ է, ու ի՞նչ մեղք գործեր եմ քու հօրդ առջևը, որ անիկա կը 2 մեռցընէ կ'ուզէ։ Եւ Յոնաթան ըսաւ անոր, Քեզ չըլլայ, դուն պիտի չմեռնիս. ահա իմ հայրս մեծ կամ պզտիկ բան մը չըներ առանց †ինծի յայտնելու. ու իմ հայրս ինչո՞ւ համար սա բանը ինծմէ պիտի պահէ. սոանկ 3 բան չկայ։ Եւ Դաւիթ երդումով ալ ըսաւ ու ըսաւ, Քու հայրդ ազէկ գիտէ որ ես քու առջևդ շնորհք գտեր եմ. անոր համար կ'ըսէ թէ Յոնաթան սա բանը չգիտնայ, չըլլայ որ վշտանայ. բայց կենդանի է Տէր ու կենդանի է քու անձդ, որ իմ ու մահուան մէջ 4 տեղը միայն մէկ քայլ մը հեռացը է։ Եւ Յոնաթան ըսաւ Դաւիթին, ‡Սրտիդ ուզած բա 5 նը ըսէ ըսէ, ու ես քեզի ընեմ։ Եւ Դաւիթ ըսաւ Յոնաթանին, Ահա վաղը *ամսագլուխ է, ու պէտք է որ ես թագաւորին հետ կե րակուր ուտելու համար նստիմ. սակայն դու թող տուր, որ մինչև երրորդ օրուան 6 իրիկունը †դաշտին մէջ պահուիմ. թէ որ քու հայրդ զիս փնտռելու ըլլայ, ըսես որ Դաւիթ ինծի չատ ապաչեց որ արագութ*իւր քա զաքը Բեթղեհեմ երթայ, քանզի հոն է բո լոր ազգատոհմին տարեկան *զոհը կ'ըլլայ։ 7 †Թէ որ այսպէս ըսէ, Աղէկ, քու ծառայիդ

խաղաղութիւն է. բայց թէ որ խիստ բարկա նայ, գիտցիր որ չանիկա որոշեր է իրեն չա 8 րութիւն ընելու։ Եւ ծառայիդ †ողորմութիւն ըրէ, քանզի դուն քու ծառայիդ հետ Տէ րոջը ուխտդ ուխտ ըրիր. ու †թէ որ իմ վր րաս մէկ յանցանք մը կայ, դուն մեռցուր զիս. ինչո՞ւ համար զիս քու հօրդ տանիս։ 9 Եւ Յոնաթան ըսաւ, Քաւ լիցի որ ես ըս ապդ գիտնալով թէ իմ հօրս կողմանէ քեզի հասնիլ չարիք որոշուած է, քեզի չիմացընեմ։ 10 Ու Դաւիթ ըսաւ Յոնաթանին, Հապա թէ որ քու հայրդ քեզի խստութեամբ պատաս 11 խան տայ, ինծի ո՞վ պիտի խնայընէ։ Եւ Յոնաթան ըսաւ Դաւիթին, Եկուր՝ դաշտը ելլենք. ու երկուքնին դաշտը ելան։ Եւ Յոնաթան ըսաւ Դաւիթին, Վկայ է Իսրայէլին Տէր Աստուածը. թէ որ վաղը ես առնիս կամ միւս օր իմ հայրս քննելով տեսնեմ թէ Դա 13 ւիթին համար աղէկութիւն մը կայ, և ղրկեմ քեզի չտեսնեմ, Տէրը ինծի Յոնաթանին այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ. բայց թէ որ իմ հայրս քեզի չարութիւն մը ընել ուզէ, ես ալ քեզի պիտի յայտնեմ, ու քեզ պիտի արձակեմ, որ խաղաղութեամբ եր 14 թաս. ու Տէրը քու հետդ ըլլայ, ինչպէս որ իմ հօրս հետն էր։ Եւ ոչ միայն իմ կեն դանութեանս ատենը դուն ինծի Տէրոջը ողոր 15 մութիւնը ընես՝ որ ես չմեռնիմ, Մանաւանդ էքս ողորմութիւնդ իմ տունէս յաւիտեան չկարնես, ոչ ալ անատնիդը երբոր Տէրը Դա ւիթին բոլոր թշնամիները երկրիս վրայէն վեր 16 ցընէ։ Եւ Յոնաթան Դաւիթին տանը հետ դաշնակցութիւն ըրաւ, ու ըսաւ, Տէրը Դա 17 ւիթին թշնամիներէն վրէժ առնէ։ Ու Յոնաթան Դաւիթին նորէն երդումով ընել տուաւ՝ զանիկա սիրելուն համար. †քանզի զանիկա 18 իր անձին պէս կը սիրէր։ Եւ Յոնաթան անոր ըսաւ, Վաղը ամսագլուխ է, ու դուն պի տի փնտռուիս, քանզի քու տեղդ պարապ 19 պիտի մնայ։ Ու երրորդ օրը չուտով իջնես, և դուս տան տեղը՝ ուր որ դործին օրը պա հուեցար, ու եղելի քարին քովը նստիս։ 20 Ու ես ձայ քովը նշանի մը նետելու պէս՝ 21 երևք նետ պիտի նետեմ։ Եւ ահա մանչը պի տի խրկեմ ըսելով, Գնա նետերը գտիր. ու թէ որ մանչուն ըսեմ, Ահա նետերը քեզմէ այդ կողմն են, գանձնէ առ. անատնիր դուս, քանզի քեզի խաղաղութիւն է, և †Տէրը կեն 22 դանի է որ բան մը չկայ. Բայց թէ որ մանչուն այսպէս ըսեմ, Ահա նետերը քեզմէ անդին են. ասոր համար երթաս, քանզի Տէրը քեզ 23 կը խրկէ։ Ու հաս խօսքիս համար որ ես ու դուն խօսեցանք՝ ահա Տէրը իմ ու քու միջ յաւիտեան վկայ ըլայ։

24 Ուստի Դաւիթ դաշտին մէջը պահուեցաւ. և ամսագլուխը հասնելով՝ թագաւորը կերա 25 կուր ուտելու համար նստաւ։ Եւ թագաւորը իր սովորութեանը պէս իր աթոռը պատին կողքին աթոռը նստաւ. ու Յոնաթան կանգնեցաւ, և Աբներ Սաւուղին քովը նստաւ, և Դաւիթին տեղը պարապ մնաց։ 26 Բայց Սաւուղ այն օրը բան մը չխօսեցաւ, քանզի ըսաւ, Անոր բան մը պատահեր է. անիկա *մաքուր չէ, անտարակոյս մաքուր պիտի չըլ 27 լայ։ Ու հետևեալ օրը՝ ամսոյն երկրորդ օրը, Դաւիթին տեղը պարապ էր. ուստի Սաւուղ իր որդւոյն Յոնաթանին ըսաւ, Յեսսէին որ դին ինչո՞ համար երէկ ու այսօր սեղանը չե 28 կաւ։ Եւ Յոնաթան Սաւուղին պատասխան տուաւ, Դաւիթ ինծի չատ աղաչեց որ Բեթ 29 լեհեմ երթայ, Ու ըսաւ, Շնորհք ըրէ՝ պիտ իրկէ, քանզի ան քաղաքին մէջ մեր ազ գատոհմը զոհ կ'ընէ, ու իմ եղբայրս ինծի պատուիրած է. և թէ որ քու աչքերուդ առ չևը շնորհք գտեր եմ, կ'ապաչեմ պիս թող տուր որ երթամ ու եղբայրներս տեսնեմ. ասս 30 պատճառաւ թագաւորին սեղանը չեկաւ։ Եւ Սաւուղին բարկութիւնը բորբոքեցաւ Յոնա թանին դէմ, ու անոր ըսաւ, Ով ապստամբ ու չար զաւակ, ես չե՞մ գիտեր որ դուն Յես սէի որդին ընտրեցիր *քեզ ու մերկութ խայտա 31 ռակիրս համար. Քանզի քանի որ Յեսսէի որդին երկրիս վրայ ողջ է, դուն պիտի չհաս տատուիս, ոչ ալ քու թագաւորութիւնդ. ուստի հիմա իրկէ ու զանիկա բեր ծէք, քանզի անիկա մահու †արժանի է։ Եւ 32 Յոնաթան իր հօրը Սաւուղին պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ինչո՞ւ համար պիտի մեռ 33 նուտց անոր, որ զանիկա գործէ։ Անատնին Յոնաթան խնդաւ որ իր հայրը որոշեր է 34 Դաւիթը մեռցընել։ Ու Յոնաթան սասիկ բարկութեամբ սեղանէն կոտ, ու ամսոն երկրորդ օրը կերակուր չկերաւ. քանզի Դա ւիթին համար սիրտը կոտրեցաւ, որովհետև իր հայրը զանիկա անարգեց։

35 Եւ Յոնաթան առաւօտուն դաշտը ելաւ, ինչպէս որ Դաւիթին հետ ժամնակ որոշեր էր, ու իր հետը պզտիկ մանչ մը կար։ Եւ 36 իր մանչուն ըսաւ, Վազէ ու սա իմ նետերը նետերս գտիր. ու մանչուն վազած ատենը 37 անիկա նետը անկէ անդին նետեց։ Ու երբոր

ա Գլ· ժգ· 21։ ժբ· 2։ 13։
բ Գլ· ժգ· 14։ ժբ· 10։ 11։
գ Սապ· ծխ· վկայնագիրը։
դ Ցես· բ· 15։ Գոթ· թ· 24։ 25։
ե Եբբ· թ.հետքիմ. Ծն· լա· 19։ Դատ· ժէ· 5։
զ Ցես Ցոմ· է· 32։ 45։ ևս։
է ա կար· ժգ· 3։ 24։ 25։ Գլ· ժ· 5։ 6։
ը Թես· ժա· 25։ Ցե· վէ· բ· 28։
թ Գլ· ժ· 10։
ժ Ես· ի· 2։
ի Մխ· ա· 8։ Ցես բ Թագ· գ· 14։ 20։
լ Թես· իգ· 4։
խ Գլ· ժ· 11։
ծ Եբբ· իմ ախանիքս հմր· 12։ Գլ· թ· 15։
կ Եբբ· Ինչ որ քու անձդ ինծի բսէ։
հ Թես· ժ· 10։ իբ·
ձ 21։
ղ Գլ· ժթ· 2։
ճ Գլ· ժգ· 4։
մ Գլ· թ· 12։
յ Ցես բ Օր· ա· 23։ բ Թագ· ժէ· 4։
ն Հմր· 2։
շ Հաւաթ· ա· 17։
ո Ցես· ա· 5։ Գլ· ժէ· 37։ ա Պտ· իբ· 11։ 16։
չ Բ Թագ· թ· 1։ 3։
պ 7։ իա· 7։
ջ Գլ· իէ· 22։ Ցես գլ· լա· 2։ բ Թագ· գ· 7։ իա· 8։
ռ Գլ· ժբ· 1։
ս Հմր· 5։
վ Գլ· ժթ· 2։
տ Եբբ· պրէ
ր Գլ· ժթ· 5։ Ցես Պաս· իէ· 23։ Գ Ագէ· իգ· 23։
ց Հմր· 6։
ւ Եբբ· քաս· անթիթգ և մերգ մերկու. թիւնը անթիին
փ Գլ· ժբ· 11։
ք Հմր· 7։
օ Գլ· ժբ· 2։
ֆ Եբբ· ամ. 17։ Գլ· իէ· 1։
և Հմր· 14։ 15։ 42։ Ցե· 8։ ևս։
ա Գէ· է· 21։ ժէ·
բ Գլ· ժբ· 5։ Ցես Պաս· իէ· 23։
գ Գէ· իգ· 23։
դ Գլ· ժբ· 11։
ե Գէ· 31։
զ Գլ· ժբ· 7։
է Հմր· 7։
ը Գլ· իէ· 22։ Ցես գլ· լա· 2։ բ Թագ· գ· 7։ իա· 8։
թ Գլ· ժբ· 1։
ժ Հմր· 7։
ի Գլ· ժբ· 2։
լ Եբբ· ա· 2։
խ Հմր· 14։ 15։ 42։ Ցե· 8։ ևս։
ծ Գէ· է· 21։ ժէ·
կ Գլ· ժբ· 5։ Ցես Պաս· իէ· 23։
հ Գէ· 31։
ձ Գլ· ժբ· 11։
ղ Հմր· 7։

մանչը Բոզեաթեանին նեւաած նեւոին տեղը դնաց, Բոզեաթեան մանչուն հաւէն կանչելով
38 ըսաւ, Ահա նեւոը քեզմէ անդին է։ Եւ Բոզեաթեան մանչուն հաւէն կանչից, Շուտ ըրէ, արտորդիր, մի կենար։ Ու Բոզեաթեանին մանչը
39 նեւոերը ժողվից, իր տիրոջը եկաւ։ Բայց մանչը բան մը չէր գիտեր. աս բանը միայն
40 Բոզեաթեան ու Դաւիթ գիտէին։ Եւ Բոզեաթեան իր գործիքները իր մանչուն տուաւ ու
41 անոր ըսաւ, Գնա՝ քաղաքը տար։ Եւ մանչը գացածին պէս Դաւիթ հարաւային կողմէն եկաւ, ու երեսի վրայ գետնին ինկաւ ու երեք անգամ երկրպագութիւն ըրաւ. և միկմիկ համբուրեցին, ու իրարու վրայ լային մինչև
42 որ Դաւիթ չափէ դուրս լացաւ։ Եւ Բոզեաթեան Դաւիթին ըսաւ, Գնա խաղաղութեամբ, տնչպէս որ երկուքնիս ալ Տէրոջը անունովը երդուար ըրինք ու ըսինք, Տէրը իմ ու քու միջի՝ և իմ սերունդիս ու քու սերունդիդ
43 միջը ձայ ըլլայ մինչև յաւիտեան։ Եւ Դաւիթ եկաւ գնաց. Բոզեաթեան ալ քաղաքը մնաւ։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Դաւիթ Նոբ գալով՝ Աբիմելէքին ասոնցասպանութեան հայրը կ'առնէ։ 7 Դոէկ Հան նեղոյ կը գտնուի։ 8 Դաւիթ Գայլ տեղին ասբը կ'առնէ։ 10 Գեղիի միջ գինքը խեղաթիւր կը ձեւացնեն։

1 Ու Դաւիթ Նոբ գնաց՝ Աբիմելէք քահանային. և Աբիմելէք զարհուրելով Դաւիթը դիմաւորեց, ու անոր ըսաւ, Ինչո՞ւ համար
2 մինակ ես ու հետդ մարդ չկայ։ Եւ Դաւիթ Աբիմելէք քահանային ըսաւ, Թագաւորը ինծի բան մը հրամայից ու ինծի ըսաւ, Մարդ մը չգիտնայ այն բանը որուն համար որ քեզ կը խրկեմ, ու ինչ որ քեզի հրամայեցի. ու
3 ես մանչերուն միմիկ տեղ որոշեր եմ։ Հիմա ինչ կայ ձեռքիդ տակը. ինծի հինգ հաց
4 ւտուր, կամ ինչ որ կը գտնուի։ Եւ քահանան Դաւիթին պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ընձեռքիս տակը հասարակ հաց չկայ, միայն հասուրը հաց կայ. եթէ որ մանչերը գոնէ կինիներէ
5 զգուշացած են։ Եւ Դաւիթ քահանային պատասխան տուաւ ու անոր ըսաւ, Իրաւցնիկ կինիներէը մեզմէ հեռու են իմ ճամբայ ելած օրէս, այսինքն երէկուընէ ու միկայ օրուընէ, և մանչերուն անոթներէը մաքուր են. և ասկէ ալ հասարակ հաց կրնայ տեղուիլ, մանաւանդ որ այսօր հանոթներուն միջէը տրէն
6 հաց կը սրբագործուի։ Ուստի քահանան հասուրը հացը տուաւ անոր. քանզի հոն ուրիշ հաց չկար, բայց միայն ասուծոյ երեսուն հացը, որ Տէրոջը առջևէն կը վերցուէր, ու վեր-

7 յուած օրը տաք հաց կը գրուէր։ Եւ ան օրը Սաուղին ծառաներէն միկը հոն Տէրոջը առջևը արգիլուած էր, ու անոր անունը Եդովմացի Դոէկ էր. անիկա Սաուղին հովիւներուն գլուխն էր։
8 Ներոն դլուխ էր։ Եւ Դաւիթ Աբիմելէքին ըսաւ, Այս տեղ քու ձեռքիդ տակը նիզակ մը կամ սուր մը չկայ. քանզի թագաւորին գործը սրտպղտական ըլլալուն համար իմ սուրս
9 ու զէնքերս հետս չառի։ Եւ քահանան ըսաւ, Ահա փղշտացի Գողիաթին սուրը՝ որ ջանիկա Ելայի Հովիմին միջը մեռուցիր, հանիկա եփուտին հաւէը լաթի մը միջ փաթթուած կը կենայ. թէ որ կ'ուզես զանիկա առնել՝ առ, քանզի հոս անկէ ուրիշ չկայ. ու Դաւիթ ըսաւ, Անոր նմանը չկայ. զանիկա ինծի տուր։
10 Եւ ան օրը Դաւիթ եղաւ ու Սաուղին երեսէն փախաւ, և Գաթեի Աքիսայ թագաւորին
11 մօրին գնաց։ Ու Ասքիսին ծառաները անոր ըսին, Երկրին թագաւորը Դաւիթ ասիկա չէ՞. ասոր համար չէ՞ որ պար բուռներով պատասխան տալով կ'երգէին ու կ'ըսէին,

Սաուղ իր հազարաւորները զարկաւ,
Ու Դաւիթ իր բիւրաւորները։

12 Եւ Դաւիթ ասս խօսքերը իր սրտին մէջ դրաւ, ու Գաթեի թագաւորին Ասքիսին երե-
13 սէն չատ վախցաւ։ Եւ ճանոյց առջևը իր դէմքը փոխելով՝ անոնց ձեռքին տակը պին-քը խենդ ձեւացուց. դռներու փեղկերուն վրայ նշաններ կը գծէր, ու լորձունքները
14 թօրսքին վրայ կը վազցնէր։ Եւ Ասքիսս իր ծառաներուն ըսաւ, Ահա ան մարդուն խենդ ըլլալը տեսաք, զանիկա ինչո՞ւ համար ինծի
15 բերիք։ Միթէ ես խենդերու կարօ՞տ եմ, որ ասիկա իմ առջևս բերիք խենդութիւն ընե-լու համար. ասիկա իմ տունս մտնէ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Դաւիթին քով մարդիկ կը ժողովին Ոզոզամի մէջ։ 3 Դաւիթ Մոաբացի մէջ իր ծնողքը Մոաբի թագաւորին կը յանձնէ։ Դոէկ մարգարէին խրատովը Հարեթի կաղաղ։ 6 Սաուղ Դաւիթին տեղէն իմացով՝ իր ծառաներուն անհատաստ-ւութիւնը համար կը գանգատի։ 9 Դոէկ ամբաստանութիւնի կ'ընէ Ահիմելէքին վրայով։ 11 Սաուղ կը հրամայէ որ քա-հանաները սպանեն։ 17 Թիկնապահ զօրքը ան հրամանը կա-տարել չուզեր։ Դոէկ ի գործ կը դնէ զանիկա։ 20 Աբիա-թար փախչելով՝ Դաւիթին կը բերէ ան գիշեր լուրը։

1 Եւ Դաւիթ անկէ դնաց, ու ողջ սաղմ Ոզոզամի քարայրը հասաւ. ու իր եղբայրները և իր հօրը բոլոր տունը լսեցին, ու հոն անոր
2 իջան։ Եւ բոլոր նեղութիւնն ունեցող ու պարտք ունեցող ու տիրոջմէ անոր քովը ժողովուեցան, և անիկա անոնց

3 Դաւիթ անկէ Մոաբի Մասիան գը-նաց, ու Մոաբի թագաւորին ըսաւ, Ի՛մ-զուարմ իմ հայրս ու մայրս ձեր քովը կե-նան, մինչև որ գիտամ թէ Աստուած ինծի
4 ինչ պիտի ընէ։ Ու զանոնք Մոաբի թագա-ւորին առջևը բերել տուաւ. և անոնք անոր քովը բնակեցան՝ որչափ ժամանակ որ Դա-ւիթ բերդին մէջը կեցաւ։
5 Եւ Գադ մարգարէն Դաւիթին ըսաւ, Բեր-դին մէջը մի՛ նստիր, երթը ցուգայի երկիրը գնա։ Ու Դաւիթ գնաց Հարեթի անտառը մտաւ։
6 Եւ Սաուղ լսեց որ Դաւիթ ու անոր հետ եղող մարդիկը գտնուեր են. ու Սաուղ Գա-բաայի մէջ Ռամայի †ծառին տակը նստեր էր, ու նիզակը իր ձեռքին էր, և իր առին ծա-
7 ռաներն ալ իր բոլորտիքը կայներ էին։ Ու Սաուղ իր քովը կայնող ծառաներուն ըսաւ, Ով որդիք Բենիամինի, մտիկ ըրէք. Միթէ Եսսէի որդին համիներնուդ ալ արտեր ու այ-գիներ պիտի տայ, ամէնքնիդ ալ հազարա-
8 պետներ ու հարիւրապետներ պիտի ընէ, Որ ամէնդդ ինծի դէմ միաբաներ էք. ու չկեա-եէն որդւոյն իմ որդւոյս հետ ըրած գաշնակ-ցութիւնը չիմ ականջս ըսող մը չկայ. և ձեր մէջը մարդ մը չկայ որ ինծի համար ցաւի, ու ինծի յայտնէ թէ իմ որդիս իմ ծառաս ինծի դէմ սաք հանեց, որ դաբանամուտ ըլլայ, ինչպէս որ տեսած այսօր կը պեսնէ։
9 Եւ Սաուղին ծառաներուն վերակացուն Եդովմացի Դոէկ պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ցեսսէի որդին տեսայ, որ Նոբ եկաւ
10 Աբիմելէքի որդւոյն Աբիմելէքին. Ու անի-կա անոր համար Տէրոջը հարցուց, ու ճանոր պաշար տուաւ, և անոր փղշտացի Գողիաթին սուրը տուաւ։
11 Անոնցմէ թագաւորը հրէշ խրկեց, ու Աբիտովբի որդին Աբիմելէք քահանան, ու անոր հօրը բոլոր տունը՝ Նոբի մէջ եղող քա-հանաները կանչեց. ու ամէնքն ալ թագաւո-
12 րին եկան։ Եւ Սաուղ ըսաւ, Ով որդի Աբի-տովբայ, մտիկ ըրէ. ու անիկա ըսաւ, Ահա
13 հոս եմ, տէր իմ։ Եւ Սաուղ անոր ըսաւ, Ինչո՞ւ համար դուն ու Ցեսսէի որդին ինծի դէմ միաբանեցաք, ու դուն անոր հաց ու սուր տուիր, և անոր համար Աստուծոյ հար-ցուցիր, որ անիկա ելլէ ինծի դաբանամուտ
14 ըլլայ, ինչպէս որ այսօր կ'երեսի։ Եւ Աբիմե-լէք պատասխան տուաւ թագաւորին ու ըսաւ, Քու բոլոր ծառաներուդ մէջ ո՞վ հաւատարիմ

վրայ զօրագլուխ եղաւ, ու անոր քով չորս հարիւր չափ մարդ եղան։
3 Եւ Դաւիթ անկէ Մոաբի Մասիան գը-նաց, ու Մոաբի թագաւորին ըսաւ, Ի՛մ-զուարմ իմ հայրս ու մայրս ձեր քովը *կե-նան, մինչև որ գիտամ թէ Աստուած ինծի
4 ինչ պիտի ընէ։ Ու զանոնք Մոաբի թագա-ւորին առջևը բերել տուաւ. և անոնք անոր քովը բնակեցան՝ որչափ ժամանակ որ Դա-ւիթ բերդին մէջը կեցաւ։
5 Եւ †Գադ մարգարէն Դաւիթին ըսաւ, Բեր-դին մէջը մի՛ նստիր, երթը ցուգայի երկիրը գնա։ Ու Դաւիթ գնաց Հարեթի անտառը մտաւ։
6 Եւ Սաուղ լսեց որ Դաւիթ ու անոր հետ եղող մարդիկը գտնուեր են. ու Սաուղ Գա-բաայի մէջ Ռամայի †ծառին տակը նստեր էր, ու նիզակը իր ձեռքին էր, և իր առին ծա-
7 ռաներն ալ իր բոլորտիքը կայներ էին։ Ու Սաուղ իր քովը կայնող ծառաներուն ըսաւ, Ով որդիք Բենիամինի, մտիկ ըրէք. Միթէ Եսսէի որդին համիներնուդ ալ արտեր ու այ-գիներ պիտի տայ, ամէնքնիդ ալ հազարա-
8 պետներ ու հարիւրապետներ պիտի ընէ, Որ ամէնդդ ինծի դէմ միաբանեցաք. ու չկեա-եէն որդւոյն իմ որդւոյս հետ ըրած գաշնակ-ցութիւնը չիմ ականջս ըսող մը չկայ. և ձեր մէջը մարդ մը չկայ որ ինծի համար ցաւի, ու ինծի յայտնէ թէ իմ որդիս իմ ծառաս ինծի դէմ սաք հանեց, որ դաբանամուտ ըլլայ, ինչպէս որ այսօր կը պեսնէ։
9 Եւ Սաուղին ծառաներուն վերակացուն Եդովմացի Դոէկ պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ցեսսէի որդին տեսայ, որ Նոբ եկաւ
10 Աբիմելէքի որդւոյն Աբիմելէքին. Ու անի-կա անոր համար Տէրոջը հարցուց, ու ճանոր պաշար տուաւ, և անոր փղշտացի Գողիաթին սուրը տուաւ։
11 Անոնցմէ թագաւորը հրէշ խրկեց, ու Աբիտովբի որդին Աբիմելէք քահանան, ու անոր հօրը բոլոր տունը՝ Նոբի մէջ եղող քա-հանաները կանչեց. ու ամէնքն ալ թագաւո-
12 րին եկան։ Եւ Սաուղ ըսաւ, Ով որդի Աբի-տովբայ, մտիկ ըրէ. ու անիկա ըսաւ, Ահա
13 հոս եմ, տէր իմ։ Եւ Սաուղ անոր ըսաւ, Ինչո՞ւ համար դուն ու Ցեսսէի որդին ինծի դէմ միաբանեցաք, ու դուն անոր հաց ու սուր տուիր, և անոր համար Աստուծոյ հար-ցուցիր, որ անիկա ելլէ ինծի դաբանամուտ
14 ըլլայ, ինչպէս որ այսօր կ'երեսի։ Եւ Աբիմե-լէք պատասխան տուաւ թագաւորին ու ըսաւ, Քու բոլոր ծառաներուդ մէջ ո՞վ հաւատարիմ

է Դաւիթին պէս, որ թագաւորի փեսայ, քու ‡առանձինդ վերակացուն, և քու տանդ մէջ
15 պատուաւոր է։ Միթէ այսօր սկսայ անոր համար Աստուծոյ հարցնելու. քա՛ւ լիցի· թագաւորը իր ծառային վրայ — իմ հօրս բոլոր տանը վրայ — բան մը չդնէ, քանզի քու ծառադ աս բոլոր բաներէն պզտիկ կամ
16 մեծ բան մը չէր գիտեր։ Եւ թագաւորը ըսաւ, Ով Աբիմելէք, անպատճառ պիտի մեռնիս, թէ դուն և թէ քու հօրդ բոլոր
17 տունը։ Ու թագաւորը իր քովը կայնող սուր-հանդակներուն ըսաւ, Դարձէ՛ք Տէրոջը քա-հանաները մեռուցէ՛ք, քանզի անոնց ձեռքն ալ Դաւիթին հետ է, և որովհետև անոր փախչիլը գիտնալով՝ ինծի չյայտնեցին. բայց թագաւորին ծառաները չուզեցին իրենց ձեռ-քը երկնցընել՝ Տէրոջը քահանաները զար-
18 նելու։ Եւ թագաւորը Դոէկին ըսաւ, Դուն դարձիր ու քահանաները զարկի։ Ու Եդով-մացի Դոէկ դարձաւ և քահանաները զար-կաւ, ու ‡ան օրը անիկա սպանուեցին եօթանասուն հինգ
19 մարդ մեռուցաւ, որ քմանէ եփուտ կը հագ-նէին։ Նաև քահանաներուն Նոբ քաղաքը սուրի բերինէ անցուց. երիկ մարդէն մինչև կնիկ մարդը, տղայէն մինչև կաթնկեր մա-նուկը, ու մինչև արջառը, էշը ու ոչխարը սուրի բերինէ անցուց։
20 Եւ Աբիտովբեան Աբիմելէքի մէկ որդին որուն անունը Աբիաթար էր, ազատեցաւ ու
21 †փախաւ Դաւիթին հետէն փսղ։ Եւ Աբիա-թար Դաւիթին պատմեց թէ Սաուղ Տէրոջը
22 քահանաները մեռուցաւ։ Եւ Դաւիթ Աբիա-թարին ըսաւ, Ես ան օրը գիտէի որ Եդով-մացի Դոէկ հոն գտնուելով՝ անշուշտ Սա-ուղին պիտի պատմէ. քու հօրդ տանը բոլոր
23 մարդոց մահուանը ես պատճառ եղայ։ Իմ քովս նստէ, մի վախնար. Հոգին իմ հոգիդ ալ կը փնտռէ, բայց դուն իմ քովս ապահով ես։

ԳԼ. ԻԳ

1 Դաւիթ Աբիաթարին միջոցով Տէրոջը հարցընելէն ետև՝ Կէիլան կ'ապատէ։ 7 Աստուած Դաւիթին կը յայտնէ Սա-ուղին գալը, ու Կէիլացւոց անհատաստութիւնը. ան ալ Կէիլայէն կը փախչի։ 14 Ջիփի միջ Յովնաթան կու գայ ու Դաւիթը կը մխիթարէ։ 19 Ջիփեցիք Սաուղին կը յայտնեն Դաւիթին ազբ ըլլալը։ 25 ու անիկա Մաոնի մէջ Սաուղն կ'ապատի։ Փղշտացւոց յարձակմանը պատճառաւ։

1 Եւ Դաւիթին խնացուցին ըսելով, Ահա Փը-ղշտացիք †Կէիլայի հետ պատերազմ կ'ընեն,
2 ու կալերը կը կողոպտեն։ Եւ Դաւիթ †Տէրո-ջը հարցուց ու ըսաւ, Երթամ աս փղշտա-ցիներուը զարնե՞մ։ Եւ Տէրը Դաւիթին ըսաւ,

---

ե Եբեր· հսկեն, դր թագ· իգ· 11· աստ· իսա· 9· բսան· իմ· 23·
ը Գաթ· ի· 17·
ի Հմր· 25·
ժ Գաթ· ժգ· 3· Մաոբ· բ· 26·
ի Գաթ· ժգ· 4·
ի Եղ· իե· 30· իգ· 5· Մաոբ· ժբ· 4·
ի Եղ· ժհ· 15· Ջ ոբ· ե· 3·
ա Թես· գ· 4·
ի Գաթ· ե· 26·
ի Եբեր· կերպով մը հասարակ է·
ա Մաոբ· ժբ· 3, 4·
ի Մաոբ· բ· 25, 26· Դաթ· գ· 3, 4·
ը Գաթ· իգ· 8, 9·
ի Գաթ· իբ· 9· Սազ· ծբ· վերնագիրը·
ի Գաթ· ժէ· 2· 50·
ի Տէս գաթ· լա· 10·
ի Սազ· լգ· վերնագիրը·
ի Սազ· ծգ· վերնագիրը·
ի Գաթ· ժբ· 7· իթ· 5·
ի Գաթ· իգ· 19·
ի Սազ· լգ· վերնագիրը·
գիրը·
ա Բ Թագ· իգ· 13·
բ Սազ· ծէ· և ՃԽբ· վերնագիրները·
գ Դատ· ժա· 3·
ի Եբեր· գաւառահոգի

ե 1, 2, 3 Համարը նկարը·
ը Գաթ· ը· 14·
ի Գաթ· ժբ· 3· ի· 30·
ի Գաթ· ի· 2·
ի Գաթ· իա· 7· Սազ· ծբ· վերնագիրը·
ի Գաթ· ժգ· 3·
ի Գաթ· իա· 1·
ի Թագ· իե· 21·
ի Գաթ· իա· 6, 9·
ի Կամ առեղծ մշա-նոց· և յոմ հրա-մանատարք գայոյ·
ի Տէս գաթ· ի· 11·
ի Գաթ· իգ· 6·
ի Գաթ· ը· 33·
ի Թագ· ը· 26·
ի Տէս գաթ· ի· 31·
ի Հմր· 4· 6· 9· Գաթ· ե· 8· ը Թագ· ե· 19· 23·
ի Ցես· ժե· 44·
ի Հմր· 4· 6· 9· Գաթ· ե· 8· ը Թագ· ե· 19· 23·

գնա փղշտացւոցն զարկ ու կեղեքան ազատէ։
3 Եւ Դաւիթին մարդիկը անոր ըսին, Ահա մենք հոս Ցուդայի մէջ կը վախնանք. ալ որչափ աւելի՝ թէ որ կեղեա երթանք փղշտացւոց
4 գունդերուն դէմ։ Ու Դաւիթ նորէն մէյմըն ալ Տէրոջը հարցուց. և Տէրը անոր պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ելլէր՝ կեղեա Կէիլ, քանզի ես փղշտացիները քու ձեռդ կուտամ։
5 Եւ Դաւիթ իր մարդոցմովը կեղեա գնաց, ու փղշտացւոց հետ պատերազմ բռնաւ. ու անոնց անասունները առաւ, և զանոնք մեծ հարուածով մը զարկաւ. ու Դաւիթ կեղեացիները ազատեց։ Եւ Աբիմելէքին որդին Աբիաթար Դաւիթին քովը կեղեա իջաւ՝ ձեռքը Եփոդը բռնած։
7 Ու երբոր Սաւուղին լսնացուցին, թէ Դաւիթ կեղեա մտեր է, Սաւուղ ըսաւ, Աստուած իր ձեռքս մատներ է զանիկա, քանզի դրեր ու նիզեր ունեցող քաղաքի մը մէջ մըտեր։
8 տեր գոցուեր է։ Եւ Սաւուղ բոլոր ժողովուրդը պատերազմի կանչեց, որ կեղեա իջնէ, ու Դաւիթը և անոր մարդիկը պաշարէ։
9 Իսկ Դաւիթ իմացաւ որ Սաւուղ իրեն համար դաւտուկ չարութիւն մը կը հնարէ, ու Աբիաթար քահանային ըսաւ, Եփոդը մօտեցուր։
10 Եւ Դաւիթ ըսաւ, Ով Տէր Աստուած Իսրայէլի, քու ծառադ լսեց որ Սաւուղ կեղեային վրայ գալ կ'ուզէ, Որ քաղաքը իր համար կործանումա ուզէ։
11 պատճառով ուզէ. Արդեօք կեղեային բնակիչները զիս անոր ձեռքը պիտի մատնեն, ա-ծառադիդ լսածին պէս՝ Սաւուղ հո պիտի իջնէ՞. ով Տէր Աստուած Իսրայէլի, կ'աղաչեմ ծառադիդ յայտնէ։ Եւ Տէրը ըսաւ, Պիտի իջնէ։
12 Ու Դաւիթ ըսաւ, Կեղեային բնակիչները զիս ու իմ մարդիկս Սաւուղին ձեռքը պիտի մատնեն՞։ Եւ Տէրը ըսաւ, Պիտի մատնեն։
13 Եւ Դաւիթ ու անոր մարդիկը՝ վեց հարիւր մարդ ատեն՝ կեղեային գացին, և ուր որ կրնային երթալ՝ կ'երթային. ու երբոր Դաւիթին կեղեայէն ելլելը Սաւուղին լսնացուցին, հոն երթալէն հետ կեցաւ։
14 Եւ Դաւիթ անապատին մէջ ամուր տեղեր կը նստէր. ու Զիփի անապատին մէջ Հեռւան մը վրայ նստաւ։ Եւ Սաւուղ զանիկա օր զանիկա կը փնտռէր, բայց Աստուած անոր
15 ձեռքը չմատնեց զանիկա։ Ու Դաւիթ տեսաւ որ Սաւուղ իր անձը փնտռելու եկեր է. և Դաւիթ Զիփի անապատը անտառի մը մէջ էր։
16 Ու Սաւուղին որդին Յովնաթան եկաւ՝ անտառը գնաց Դաւիթին, ու անոր ձեռքը Աստուծմով զօրացուց։
17 Եւ անոր ըսաւ, Մի վախնար, քանզի իմ հօրս Սաւուղին ձեռքը քեզ պիտի չգտնէ, ու դուն Իսրայէլի վրայ իմ դաւոր պիտի ըլլաս, ու ես քու երկրորդ պիտի ըլլամ. և հայս բանը իմ հայրս Սաւուղ
18 ալ գիտէ։ Ու երկուքնին Տէրոջը առջեւը հաստատ ըրին. և Դաւիթ անտառին մէջը մնաց, բայց Յովնաթան իր տունը դարձաւ։
19 Ու Զիփեացիք Գաբաա ելան Սաւուղին, ու ըսին, Ահա Դաւիթ մեր քովը ամուր տեղերը անտառին մէջ՝ Եքեզա բլուրին վրայ՝ Եսիմոնի հարաւային կողմը պահուած է։
20 Հիմա, ով թագաւոր, ինչպէս որ քու անձդ ըզնելու կը փափաքի՝ իջիր, ու Իզանիկա Թագաւորին ձեռքը մատնելը մեզի պիտի ըլլայ։
21 Սաւուղ ըսաւ, Դուք Տէրոջմէն օրհնեալ ըլլաք, որ ինծի ցաւակից եղաք։ Ուրեմն գացէք ան՝ աւելի ապէկ գիտցէք, և անոր տեղերն կոխած տեղը գիտցէք ու տեսէք, Ե՞ր ով զանիկա հոն տեսեր է. քանզի ինծի ըսած
23 են թէ անիկա շատ խորամանկ է։ Ուստի նայեցէք ու անոր բոլոր պահնեւելու տեղերը իմացէք, և պատրաստ առնդիրով ինծի դարձէք, և ձեզի հետ երթամ. ու թէ որ անիկա ան երկրին մէջն է, զանիկա Յուդայի բոլոր հազարաւորներուն մէջը ապէկ մը պիտի
24 փնտռեմ։ Ու անոնք եկան և Սաւուղին առջեւէն Զիփ գացին. ու Դաւիթ իր մարդոցմովը Մաոնի անապատը դաշտին մէջ՝ Եսիմոնի
25 հարաւային կողմը նստեր էր։ Եւ Սաւուղ իր մարդոցմովը ընթնա փնտռելու գնաց. ու երբոր Դաւիթին խնացուցին՝ վէմէ իջաւ և Մաոնի անապատին մէջ նստաւ. ու Սաւուղ լսեց, ու Դաւիթին հետևէն Մաոնի անապատը
26 վազեց։ Եւ Սաւուղ լեռանը աս կողմէն կ'երթար, Դաւիթ ալ իր մարդոցմովը լեռանը անդիի կողմէն կ'երթար. ու Դաւիթ կը փութար որ Սաւուղին երեսէն փախչի, բայց Սաւուղ ու իր մարդիկը Դաւիթին ու անոր
27 մարդոցը չորս կողմը պաշարին, որ զանոնք բռնեն։ Եւ լաթոր մը եկաւ Սաւուղին ու ըսաւ, Շուտով եկուր, քանզի փղշտացիք
28 երկիրը կոխկռտին։ Ուստի Սաւուղ Դաւիթը հալածելէն դարձաւ գնաց, որ փղշտացւոց դէմ դնէ. անոր համար ան տեղին անունը Սելա-Մահլեկոթ ըսուեցաւ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Դաւիթ Ենգադդիի այրի մը մէջ Սաւուղին քաղցրը կոբելով, անոր կենացը կը խնայէ. 9 և այսպէս իր անմեղութիւնը կը ցուցնէ։ 17 Սաւուղ իր յանցանքը խոստովանելով Դաւիթին երգամ ընել կուտայ, ու կը մեկնի։

1 Եւ Դաւիթ անկէ ելաւ ու Ենգադդիի ամուր
2 տեղատեղերն նստաւ։ Ու երբոր Սաւուղ փղշտացիներէն հոս դարձաւ՝ անոր խնացուցին ու ըսին, Ահա Դաւիթ Ենգադդիի անապա-

դգ · վիճակները։
ե Սալ · լը · 22։
զ Սալ · նմաս · 6։
է Եզէր · ատրերը ծածկելու · Դասա · պ · 24։
ը Սալ · ծէ · և ձիրք · վիճակի ներքեւը։
թ Գէ · իզ · 8։
ժ Գէ · իդ · 20։
ի Գէ · իգ · 3։ բ · 16։ 42 · բ Դասդ · խա · 7։
լ Տճողէ · իզ · 1։ Սալ · ծգ · 3, 4։

ծգ · վիճակները։
ե Սալ · ծգ · 3։
զ Ցէս · ժէ · 55։ Գէ · իէ · 2։
է Սալ · լա · 22։
ը Սալ · ժէ · 9։
թ Տճողգ թագ · ժեմ · գ։ ջ վէմ բառ · ածանց։
ժ Սալ · է · 4։ Պատ · է · 44։ Հաամ · ժբ · 17 · 19։
ի Սալ · ձխա · 6։ Նաբ · ժգ · 28։ ժէ · 9։
լ Սալ · է · 3։ ղէ · 7։
խ Եզէր · իմանան կ'որ · ամա գանիկա առ · Նեղա · Գէ · իգ · 20։
ծ Դն · ժգ · 5։ Դասա · ժա · 27։ Գէ · իգ · 10։ Ցար · է · 8։
կ Գէ · ժէ · 45։ բ թագ · իբ · 8։
հ Գէ · իգ · 29։

16 Ելաւ մը եւեւէ եղբ։ Ղատի Տէրը դատաւոր ըլլայ, և իմ ու քու մէջ դատաստան ընէ. և հոնանկ ու Նազատպանէ զիս, և քու ձեռքէդ ազատէ։
17 Ու երբոր Դաւիթ առ խօսքերը Սաւուղին խօսելը լմընցուց, Սաւուղ ըսաւ, Ողբհաւ իմ Դաւիթ, տարիա քու ձայնդ է. և Սաւուղ իր ձայնը վերցուց ու լացաւ. Ու Դաւիթին ըսաւ, Դուն Ինծմէ արդար ես. քանզի դուն ինծի բարիք հատուցիր, բայց ես քեզի
19 չարիք հատուցի։ Ու դուն այսօր քու ինծի բրած ազկութիւնդ յայտնեցիր, որովհետև Տէրը զիս քու ձեռդ Նմատնեց, ու դուն զիս չսպանեցիր։ Վասն զի մէկ մարդ մը իր թշնամին գտնելու բլլայ՝ զանիկա թող կու տայ որ խաղաղութեամբ երթայ. ուստի այսօր քու ինծի բրածդիդ փոխարէն Տէրը քեզի բա-
21 րիք հատուցանէ։ Եւ հիմա ահա Դիտեմ որ դուն անշուշտ թագաւոր պիտի բլլաս, ու Իսրայէլին թագաւորութիւնը քու ձեռքիդ
22 մէջը պիտի հաստատուի։ Ուր հիմա Տէրոջմով ինծի երդում բրէ՝ Որ ինծմէ ետքը իմ սերունդս պիտի չսպանես, ու իմ հօրս տունէն
23 իմ անունս բնաջինջ պիտի չընես։ Եւ Դաւիթ Սաւուղին երդում բրաւ։ Ետքը Սաւուղ իր տունը գնաց, ու Դաւիթ իր մարդոցմովը Նամուր տեղը ելաւ։

ԳԼ. ԻԵ

1 Սամուէլ կը մեռնի։ 2 Դաւիթ Նաբալին մարդ կը խրկէ. 10 և Նաբալին Ժանաութեամբ հանար սպգռելով՝ միտքը կը գնէ որ զանիկա բնաջինջ ընէ։ 14 Աբիգեա սա բանը խնամալով՝ 18 ընծայ մը կը պատրաստէ. 23 և իր խնամութեամբը՝ 32 Դաւիթին սիրտը կը հանդարտեցնէ։ 36 Նաբալ ալ սա բաներէն բնաւ կը տարաբեր. ու եղբը կը մեռնի։ 39 Դաւիթ իրեն կինի կ'առնէ Աբիգեան ու Աքսիմաքը։ 44 Մեկթոլ Փազ աղեղին կը տրուի։

1 Եւ Սամուէլ մեռաւ, ու բոլոր Իսրայէլ ժողովուրդը ու Հանոր համար սուգ բրին, ու զանիկա Ռամայի մէջ իր տունը թաղեցին։ Եւ Դաւիթ ելաւ Փառանի անապատը իջաւ։
2 Եւ Մաոնի մէջ մարդ մը կար, ու անոր գործը Կարմելոսի մէջ էր. և անիկա խիստ մեծ մարդ էր, ու երեք հազար ոչխար և հազար այծ ունէր. ու իր ոչխարները ասպա-
3 կոտ բնելու համար Կարմելոսի մէջ կը դրաւ։ Նաբալ։ Եւ ան մարդուն անունը Նաբաղ էր, ու անոր կնկանը անունը Աբիգեա. և կինիկը խոհեմամիտ ու գեղեցկադէմ էր, բայց էրիկը խստասրտոտ ու չարագործ էր, ու անիկա ||Քաղէբեան էր։

ա Գէ · իբ · 1։
բ Մ'ն · իգ · 22։
գ Սալ · լե · 1։ իգ · 1։ Նմմ · 154։ Մ'ին · է · 9։
դ Գէ · իգ · 17։
ե Գէ · իգ · 21։
զ Դն · լը · 26։
է Մաս · է · 44։
ը Գէ · իգ · 23։
թ Գէ · իգ · 12։ իգ · 8։
ժ Գէ · իգ · 17։
ի Դն · խա · 23։
լ Դն · խա · 21։ Սալ · ձխ · 5։
խ Գէ · իգ · 24։
ծ Կամ առագաստները։
կ Ցէս · ժէ · 55։
հ Կամ Շաբաթով

ա Գէ · իբ · 3։
բ Ժամ · ի · 29։ բ Օր · էգ · 8։
գ Դն · խա · 21։ Սալ · ձխ · 5։
դ Գէ · իգ · 24։
ե Կամ առագաստները։
զ Ցէս · ժէ · 55։
է Կամ Շաբաթով

4 Եւ Դաւիթ անապատին մէջ լսեց որ Նա-
5 բալ իր ոչխարները հասարակաւոր կ'ընէ։ Ու
Դաւիթ տասը մանչ խրկեց, և Դաւիթ ման-
չերուն ըսաւ, Կարմեղոս երթ ու Նաբալին
դացէք, և իմ անունովս Խնդո ողջուիլունը
6 հարցուցէք։ Ու ես այսպէս ըսէք, Ողջ
կեցիր։ Քեզի և քու տանդ ու քու բոլոր
7 ասպրուածդ խաղաղութիւն ըլլայ։ Եւ հի-
մա լսեցի որ ոչխարներդ հասարակաւոր կ'ընես.
քու հովիւներդ մեր հետն էին. անոնց վնաս
մը չտուինք, ու անոնք Կարմեղոսի մէջ որ-
չափ ատեն որ կերան, Ոանոնց մէկ բանը չբ-
8 կորսուեցաւ։ Քու մանչերուդ հարցուր, ու
քեզի ըսող ըլլեն. ուստի աս մանչերը քու
աչքերուդ առջեւը շնորհք գտնեն, քանի
որ բարի օր եկանք. շնորհք բրէ՛ քու ծա-
ռաներուդ ու քու որդւոյդ Դաւիթին ձեռ-
9 քեդ եկածը տուր։ Եւ Դաւիթին մանչերը
գացին, ու աս բոլոր խօսքերուն համեմատ
Դաւիթին անունովը Նաբալին պրուկցին ու
10 կացնեցան։ Եւ Նաբալ Դաւիթին ծառանե-
րուն պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Դաւի-
թը ո՞վ է, ու Յեսսէի որդին ո՞վ է. աս օրե-
րուս իրենց տէրերուն երեսէն փախչող ծառա-
11 ները շատցեր են։ Ուրեմն իմ հացս, ջուրս ու ա-
րածիս համար մորթած անա-
սուններս առնեմ ու ասոնց մարդոց տամ,
12 որոնց ուսկից ըլլալը չեմ գիտեր։ Եւ Դաւի-
թին մանչերը իրենց ճամբան դարձան, ու
գացին ու բոլոր խօսքերը անոր պատմեցին։
13 Եւ Դաւիթ իր մարդոցը ըսաւ, Ամէն մարդ
իր սուրը մէջքը կապէ. ու ամէն մարդ իր
սուրը մէջքը կապէց, և Դաւիթ ալ իր սու-
րը մէջքը կապեց. ու Դաւիթին հետէն չորս
հարիւր չափ մարդ ելաւ, ու երկու հարիւր
մարդ հոն Իկապաօնէրուն քովը մնացին։
14 Եւ ծառաներուն մէկը Նաբալին կնկանը
Աբիգեային խնացուց ու ըսաւ, Ահա Դաւիթ
անապատէն մարդիկ խրկեց մեր տէրը օրհնե-
լու համար. իսկ անիկա *խառնիճաղանեցաւ
15 անոնց հետ։ Բայց այն մարդիկը մեզի հետ
շատ ազէկ էին, ու Ոմեզի ոչնա մը չտուին.
և դաշտի մէջ որչափ ատեն որ անոնց հետ
պատուեցանք, մեզմէ բան մը չկորսուեցաւ։
16 Անոնք մեզի պարիսպ էին՝ թէ գիշերը և թէ
ցորեկը՝ որչափ ատեն որ անոնց քովը ոչխար-
17 ներդը արածէինք։ Ուրեմն իմացիր ու տես՝
թէ ինչ պիտի ընես, քանզի մեր տիրոջը վր-
բայ և անոր բոլոր տանը վրայ չարիքը հա-

ա Ծն. ը. 35։ բ Թագ. ժգ. 25։ գ Գէ. ժէ. 22։ դ ա Մն. մբ. 18։ Սապ. ձիր. 7։ զ Ել. ժ. 5։ է Հմր. 13։ 21։ ը Ղեծմ. բ. 10։ Եսթ. ժ. 29։ թ Դատ. թ. 28։ Սապ. հգ. 7. 8։ ձիգ. 3. 4։ ժ Դատ. ը. 6։ ի Գէ. ը. 24։ ա Նբէր. անոնց վրայ յարձակեցաւ։ ի Հմր. 7։ լ Նե. ժգ. 22։ Ցար. ա. 10։ խ Գէ. ի. 7։ ծ Օր. ժգ. 15։ Դատ. ժի. 22։ կ Ծն. իը. 15։ Ա. ասաք. ժբ. 16։ Յես. 14։ հ Նբէր. հպատ։ ձ Ծն. իբ. 16։ 20։

ռած է. որովհետեւ անիկա այնպէս չար մարդ-
մըն է, որ անոր հետ մարդ չկրնար խօսիլ։
18 Եւ Աբիգեա շուտով հարիւր հատ հաց,
ու երկու ափ գինի, և հինգ †եփած ոչխար,
ու հինգ դրիւ բարձած ցորեն, հարիւր ողկոյզ
չամիչ, ու երկու հարիւր չարաց թուզ առաւ
19 ու ցանուկը իշերուն վրայ դրաւ, ու իր ծա-
ռաներուն ըսաւ, Ոաջեւս անցէք, ահա ես
ձեր եռանին կու գամ. բայց իր երկանը նա-
20 բալին չիմացուց։ Ու երբոր կիսիկը իշուն վրայ
հեծած՝ լեռանը գոգ տեղէն կիջնէր, ահա
Դաւիթ ու անոր մարդիկը անոր առջեւը կիջ-
21 նէին. ու անիկա անոնց հանդիպեցաւ։ Եւ
Դաւիթ ըսեր էր, Ուրեմն անապատին մէջ
աս մարդուն բոլոր ունեցած բաներէն պարապ
տեղ պահեր եմ, ու անոր բոլոր ունեցածէն
բան մը չկորսուեցաւ. և անիկա ինծի *չար-
22 կուեցաւ փոխարէն դէշութիւն ընաւ։ Ոա-
ւտած Դաւիթին թշնամիներուն այսպէս ու
ասկէ աւելի ընէ, թէ որ Ոմինչև վաղը առաւո-
անոր մարդոցմէն ‡մէկ երկի մարդ՚ մը ողջ
թողում։
23 Ու Աբիգեա Դաւիթը տեսածին պէս շու-
տով վիշուն վրայէն իջաւ, և Դաւիթին առ-
ջեւը երեսի վրայ խմնալով՝ մինչև գետինը եր-
24 կրպագութիւն ըրաւ։ Ու անոր ոտքը ինկաւ
ու ըսաւ, Ով տէր իմ, յանցանքը իմ վրաս
ըլլայ. բայց հրաման տուր՝ որ քու աղախինդ
քու առջեւդ խօսի, և քու աղախնոջդ խօս-
25 քերը մտիկ ըրէ։ Կ'ազաչեմ՝ որ իմ տէրս աս
չար մարդուն Նաբալին հոգիար իր սրտին մէջ
բան չդնէ. քանզի իր անունը պէս ինքն
ալ անուն է. անոր անունը ‖Նաբալ է, ու
անպուանութիւնը իր հետն է. բայց ես քու
աղախնոջդ իմ տիրոջս խրկած մանչերը չտեսայ։
26 Եւ հիմա, ով տէր իմ, Ցերը կենդանի է ու
քու հոգիդ ալ կենդանի է, որ Ցերը Ոքեզ
չխոչընդոտց որ արիւն մտնես, ու Ոքու վրէժ-
քու ձեռքովդ առնես. և հիմա Ոքու թշնա-
միներդ ու իմ տիրոջս դէշութիւն ուզողները
27 Նաբալին պէս ըլլան։ Ու հիմա ՈՒաս ընծան
որ քու աղախնոջդ իմ տիրոջս բերաւ, թող իմ
28 տիրոջս *տանէն տրուի։ Կ'ա-
զաչեմ՝ քու աղախնոջդ յանցանքը նեղէ. քանի
դի Ցերը իմ տիրոջս անպատճառ հաստատ
տուն պիտի շինէ, որովհետեւ իմ տէրս Ցե-
րոջը պատերազմները պատերազմեցաւ, ու
քու օրերուդ մէջը Ոքու վրադ չարութիւն մը
29 չգտնուեցաւ։ Բայց թէ և քեզ հալածելու՝ ու

ե Սապ. ձիր. 5։ Ա. ասաք. ժէ. 15։ զ Հատմ. ա. 17։ Գէ. գ. 17։ ի. 15։ 16։ է Հմր. 34։ ը Նբէր. պատի վրայ միզող. գ Թագ. ժգ. 10։ իա. 21։ գ Թագ. ի. 8։ թ Ցես. ժէ. 18։ Դատ. ա. 14։ ժ յն՝ անզգամ։ ի գ Թագ. բ. 2։ լ Ծն. ի. 6։ Հմր. 33։ խ Հատմ. մբ. 19։ ծ բ Թագ. ժբ. 33։ կ Ծն. լգ. 11։ Գէ. ժգ. 16։ 20։ հ Ցես. ժէ. 18։ Դատ. ա. 14։ ձ Ել. ժ. 5։ ղ Գէ. ի. 7։ ճ բ Օր. ժգ. 15։ Դատ. ժի. 22։ մ Ծն. իբ. 13։ Ա. ասաք. ժբ. 16։ իա. 14։ յ Նբէր. հպատ։ ն Ծն. իբ. 16։ 20։ շ Ծն. իգ. 15։ բ Թագ. ժգ. 23։ ո Ել. ժ. 22։ պ Ել. ժ. 12։ ռ Ծն. իգ. 16։ ս Ել. ժ. 22։ տ Ել. ժբ. 3։ ւ Ել. ժ. 22։ փ Ել. ժբ. 3։ ք Ել. ժբ. 3։ օ Ել. ժբ. 3։ ֆ Ել. ժբ. 3։

քու հոգիդ փնտռելու համար մէկ մարդ մը
ոտք եղած է, իմ տիրոջս հոգին քու Ցեր Ա-
ստուծոյդ առջեւը կենաց ծրարին մէջը ծրա-
ծած պիտի ըլլայ. բայց Ոնիկա քու թշնամի-
ներուդ հոգիները պարսատիկի մէջէն էրէ *տրէ
30 պիտի նետէ։ Ու երբոր Ցերը բոլոր քե-
րդ հանար ըսած ազէկութիւնները իմ տիրոջս
ընէ, ու քեզ Իսրայէլի վրայ թագաւոր դնէ,
31 Ոսիկա քեզի գայթակղութիւն մը ու իմ տի-
րոջս սրտին խոչընդոտ մը չըլլայ, թէ առանց
պատճառի արիւն թափեցիր, կամ թէ իմ ձեռքս
իր վրէժը լնըր առաւ. ու երբոր Ցերը իմ
տիրոջս բարութիւն ընէ, քու աղախնոջդ մաս-
քրդ բերես։
32 Եւ Դաւիթ ըսաւ Աբիգեային, ՈՕրհնեալ
ըլլայ Իսրայէլին Ցերը Աստուածդ, որ այսօր
33 քեզ խրկեց զիս դիմաւորելու. Ու քու խոհե-
մութիւնդ օրհնեալ ըլլայ, և դուն ալ օրհնեալ
ըլլաս, որ Ոայսօր զիս արգիլեցիր որ արիւն
չմնանեմ, ու իմ վրէժս ձեռքս չառնեմ։
34 Բայց Իսրայէլին Ցեր Աստուածը՝ որ Ոզիս ար-
գիլեց քեզի չարութիւն ընելէն, կենդանի է,
թէ որ դուն չուտով չգայիր ու առջեւս չել-
լէիր, մինչև վաղը առաւօտ Ոնաբալին մէկ երկի
35 մարդը չէր մնար։ Եւ Դաւիթ անոր բերած
ընծան ձեռքէն առաւ, ու անոր ըսաւ, Ոխա-
ղաղութեամբ տունդ գնա. ահա խօսքդ մտիկ
ըրի ու քու Ոերեսդ ընդունեցի։
36 Եւ Աբիգեա Նաբալին գնաց, ու ահա
Ոանիկա իր տանը մէջ թագաւորական կոչունքի
պէս կոչունք կ'ընէր. և Նաբալին սիրտը
զուարճացեր էր, ու անիկա շատ գինովցեր
էր. ուստի կնիկը մինչև առաւօտեան լոյսը
37 պզտիկ կամ մեծ բան մը չպատմեց անոր։ Եւ
առաւօտուն երբոր Նաբալ դինեալէն զգաստա-
ցաւ, Ոնոջինը անոր կնիկը աս բաները անոր
պատմեց. ու անոր սիրտը իր ներսի դին մե-
38 ռաւ, ու քարի պէս եղաւ։ Եւ տասը օրի
չափ անցնելէն ետեւ՝ Ցերը զարկաւ Նաբալը,
որ մեռաւ։
39 Ու Դաւիթ Նաբալին մեռնիլը լսելով՝ ը-
սաւ, ՈՕրհնեալ է Ցերը, որ Նաբալին ձեռ-
քէն *նշաւ նախատինքիս *պատասխանը լնըր
դատեց, ու Ոիր ծառան չարութենէ ետ պա-
հեց. և Ցերը Ոնաբալին չարութիւնը անոր
գլուխը դարձուց։ Ու Դաւիթ *տրէ՛ խրկեց՝
և Աբիգեային խօսեցաւ, որ զանիկա իրեն
40 կնիկ առնէ։ Ու Դաւիթին ծառաները Կար-
մեղոս գացին Աբիգեային, ու անոր հետ խօ-
սեցան ու ըսին, Դաւիթ մեզ քեզի խրկեց,
41 որ քեզ իրեն կնիկ առնէ։ Եւ անիկա ելաւ

ա Ել. ժ. 21։ բ Նբէր. հրեակ։ գ Ծն. իգ. 21։ դ Նբէր. հրեակ։ ե Ել. ժբ. 23։ զ Ել. իե. 3։ է բ Թագ. գ. 14։ ը բ Թագ. ժգ. 23։ թ Ել. ժբ. 30։ ժ բ Թագ. գ. 15։ ի Մն. բ. 16։ լ Գէ. ժգ. 30։ ժէ. 55։ խ Գէ. ժէ. 29։ ծ Գէ. ժգ. 17։ կ Դատ. է. 10. 11։ հ Գէ. իգ. 19։

ու երեսի վրայ մինչև գետինը երկրպագու-
թիւն ըրաւ, ու ըսաւ, Ահա Ոքու աղախինդ
իմ տիրոջս ծառաներուն ոտքերը լուալու հա-
42 մար սուրհանդակ թող ընէ։ Եւ Աբիգեա շու-
տով ոտք եղաւ, ու էշերուն ապառատուածքին
ընդ հինգ աղջիկներու հետ երթը հետեցաւ, ու
Դաւիթին պատգամաւորներուն հետեւեցաւ,
և անոր կնիկը եղաւ։
43 Ու Դաւիթ *Յեզրայելէն ալ Աքինոամը
առաւ. Ոու ասոնց երկուքն ալ անոր կնիկ-
44 ներըը եղան։ Բայց Սաւուղ Ոիր Մեղբող աղ-
ջիկը՝ որ Դաւիթին կնիկն էր՝ Գադղիմացի
Լայիսի որդւոյն *Փալտիելին տուաւ։

ԳԼ · ԻԶ

1 Սաւուղ Զիփացիներէն լուր առնելով՝ Եբեայ կոչ գայ Դա-
ւիթին գնա՛, և Դաւիթ կոպբերուն առջեւ Երիմաղի կ'ար-
գիլ Աբեսսան որ Սաւուղը չսպաննէ, բայց Սաւուղն նե-
ղութիւն ու կռիւ կ'տանի։ 13 Դաւիթ Աբենները կը յաղթի
մանէ. 18 ու Սաւուղը կը յորդորի։ 21 Սաւուղ իր յանցան-
քը կը խոստովանի։

1 Եւ Զիփացիք Գաբաա գացին Սաւուղին,
ու ըսին, ՈԱհա Դաւիթ Եսիմոնի դիմացը Եքէ-
2 գայի բլուրին վրայ պահուռը է։ Ու Սաւուղ
եղաւ Զիփի անապատը իջաւ Իսրայէլի երեք
հազար ընտրուած մարդոցմով, որ Զիփի ա-
3 նապատին մէջ Դաւիթը փնտռէ։ Եւ Սաւուղ
Եսիմոնի դիմացը Եքեզայի բլուրը՝ ճամբուն
վրայ բանակեցաւ։ Դաւիթ ալ անապատին
մէջ նստեր էր. ու երբոր տեսաւ որ Սաւուղ
4 իր ետեւէն անապատը կու գայ, Դաւիթ լըր-
տաւներ խրկեց, ու Սաւուղին սորդ գալը
իմացաւ։
5 Ու Դաւիթ *ոտքի՛ ելաւ և Սաւուղին բա-
նակ դրած տեղը եկաւ. ու Դաւիթ Սաւու-
ղին ու անոր զօրավարին՝ *Ներեան Աբեննե-
րին պառկած տեղը տեսաւ. բայց Սաւուղ *կառ-
քերուն մէջտեղը պառկեր էր, ու ժողովուրդ
6 դր անոր բոլորտիքը բանակեր էին։ Եւ Դա-
ւիթ պատասխան տուաւ ու Փեսացի Աբի-
մելեքին ու Ցոաբին եղբօրը *Շարուհեան Ա-
բեսսային ըսաւ, ՈՔ՚ինծի հետ Սաւուղին քո-
ւր բանակը կ'իջնէ։ Ու Աբեսսա ըսաւ, Ես քե-
7 զի հետ կ'իջնեմ։ Եւ Դաւիթ Աբեսսային հետ
գիշերով ժողովուրդին մէջը մտաւ. և ահա
Սաւուղ կառքերուն մէջտեղը պառկեր կը
քնանար. անոր նիզակը գլխուն քովը գետի-
նը ցցուած էր, և Աբեններ ու ժողովուրդը
8 անոր բոլորտիքը պառկեր էին։ Եւ Աբեսսա
Դաւիթին ըսաւ, Աստուած այսօր քու թըշ-
նամիդ *Ոքու ձեռքդ մատնեց. ու հիմա թող

ա Գէ. ժգ. 1։ 19։ բ Ել. ժգ. 23։ գ Ել. իե. 3։ դ Ել. ժգ. 23։ ե Ել. ժգ. 23։ զ Ել. ժգ. 23։ է Ել. ժգ. 23։ ը Ել. ժգ. 23։ թ Ել. ժգ. 23։ ժ Ել. ժգ. 23։ ի Ել. ժգ. 23։ լ Ել. ժգ. 23։ խ Ել. ժգ. 23։ ծ Ել. ժգ. 23։ կ Ել. ժգ. 23։ հ Ել. ժգ. 23։ ձ Ել. ժգ. 23։ ղ Ել. ժգ. 23։ ճ Ել. ժգ. 23։ մ Ել. ժգ. 23։ յ Ել. ժգ. 23։ ն Ել. ժգ. 23։ շ Ել. ժգ. 23։ ո Ել. ժգ. 23։ պ Ել. ժգ. 23։ ռ Ել. ժգ. 23։ ս Ել. ժգ. 23։ տ Ել. ժգ. 23։ ւ Ել. ժգ. 23։ փ Ել. ժգ. 23։ ք Ել. ժգ. 23։ օ Ել. ժգ. 23։ ֆ Ել. ժգ. 23։

առաք որ նիզակով մէկ անգամին զետինը *զբ-
9 ցեմ զանիկա, ու չկրկնեմ հարուածը։ Բայց Դա-
ւիթ Աբեսողայն ըսաւ, Զանիկա մի մեռցներ.
Քանդի Տէրոջը օծեալին ո՞վ կրնայ ձեռք
10 երկնցընել ու անմեղ ըլլալ։ Եւ Դաւիթ ը-
սաւ, Տէրը կենդանի է որ Տէրը պիտի զարնէ, կամ Թանոր առնոր պիտի գայ
ու մեռնի, կամ թէ պատերազմի մէջ պիտի
11 մտնէ ու մեռնի։ Պաւասած չընէ որ Տէրոջը
օծեալին դէմ ձեռք երկնցընեմ. միայն թէ
հիմա անոր գլխուն քովի նիզակը ու ջուրին
12 կուժը առ ու երթանք։ Եւ Դաւիթ Սաուղին գլխուն քովէն նիզակը ու ջուրին կուժը
առաւ ու գացին. և ոեւմով չկար, խնայող
չկար ու արթնցող չկար. որովհետև ամէնքը
կը քնանային, քանզի Տէրոջը կողմանէ անոնց
վրայ խորունկ քուն մը ինկեր էր։
13 Եւ Դաւիթ անդին կողմը անցաւ, ու լե-
ռանը գլխուն վրայ հեռուանոց կայնեցաւ, ո-
14 անոնց միջը մեծ միջոց կար։ Եւ Դաւիթ ժո-
ղովուրդին ու Ներիան Աբենեղրին կանչելով
ըսաւ, Ով Աբեներ, պատասխան չե՞ս տար.
ու Աբեներ պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
15 Դուն ո՞վ ես որ թագաւորին կը կանչես։ Եւ
Դաւիթ Աբենեղրին ըսաւ, Դուն էրկի մարդ
չե՞ս, ու Իսրայէլին մէջ քեզի պէս ո՛վ կայ. և
ինչո՞ւ համար քու տիրոջդ թագաւորին պահ-
պանութիւն չըրիր. քանզի ժողովուրդէն մէ-
կը քու տէրդ թագաւորը մեռցընելու եկաւ։
16 Ա՛ա քու ըրած բանդ ապիկ չէ. կենդանի է
Տէրը՝ որ դուք *մեռնելու արժանի էք, քան-
զի Տէրոջը օծեալին՝ ձեր տիրոջը պահպա-
նութիւն չըրիք. ու հիմա նայէ, թագաւո-
րին նիզակը ու անոր գլուխն քովի ջուրին կու-
17 ժը ո՞ւր է։ Աբեսողնը Սաուղ Դաւիթին ձայ-
նը ճանչցաւ ու ըսաւ, *Որդեակ իմ Դաւիթ,
առիկա քո՞ձայդ է. ու Դաւիթ ըսաւ,
18 Ով Տէր իմ թագաւոր, իմ ձայնս է. Ու ըսաւ,
իմ տիրս ինչո՞ւ համար այդպէս իր ծառա-
յին հետևէն կենկեր է. քանզի ի՞նչ ըրի, ու
19 ձեռքիս մէջը ի՞նչ չարութիւն կայ։ Եւ հիմա
իմ տիրս թագաւորը իր ծառային խօսքերը
թող մտիկ ընէ. Թէ որ Տէրը *քեզ իմ վրաս
ոտք հանեց, թող զոհ մը †ընդունի. բայց
թէ որ մարդոց որդիքը *** հանդի՛ն, անոնք
Տէրոջը առջևը անիծեալ ըլլան, *քանզի դիս
այսօր վռնտեցին՝ որ *Տէրոջը ժառանգու-
թիւնը հետ չմիանամ, ու ըսել ըսին, Գնա
20 օտար աստուածներու ծառայութիւն ըրէ։ Եւ
հիմա Տէրոջը առջևը իմ արիւնս դետինը չկի-
նայ. քանզի իսրայէլի թագաւորը *մէկ լու-

* Եբր. գոյներէ
ե Գլ. ից. 7. 8. բ Թագ. ա. 16։
զ Գլ. իե. 38. Սաղ. ղգ. 1. 2. 25։ Դան. ժբ. 7. Հբ. ա. ժբ. 19։
է Տես Ծն. խե. 29։ բ Օբ. բա. 14։ Ցոր. կ. 1։ ժգ. 5։ Սաղ. լբ. 15։
ը Գլ. լա. 6։ թ Գլ. իգ. 7. 13։ ժ Ծն. բ. 21. ԺԼ. 19։
ի Տես Ծն. խե. 29։ իա բ Թագ. ժբ. 5։ ժգ. 11։ իբ Գլ. իգ. 17։ իգ Գլ. իգ. 10. 12։ իդ բ Թագ. ժգ. 11։ իգ. 1։ իե Եբր. հոտաբոյս։ 19։
ծ Ծն. բ. 21։ Դան. իգ. 31։ ի բ Օբ. գ. 28։ Սաղ. ճԺ. 5։ ձ բ Թագ. ժգ. 16։ ղ Գլ. իգ. 15։
ճ Գլ. ԺԼ. 24։ իգ. 18։ ի Գլ. ԺԲ. 30։ յ Սաղ. ե. 8։ ԺԲ. 20։ ն Եբր. բնելավ պիտի բնես։
շ Ծն. ԼԸ. 28։ —
ո Գլ. իե. 15։ չ Գլ. իա. 10։ պ Գլ. իե. 45։

մը փնտռելու երաւ, ինչպէս որ մէկ մարդ-
մը լեռներու վրայ կաքաւի մը եռանկ ի՛ բռնել։
21 Ու Սաուղ ըսաւ, *Մեղք գործեցի. դար-
ձիր, որդեակ իմ Դաւիթ. իմ հոգիս այսօր
*քու աչքերուդ պատուական երևնալուն հա-
մար՝ քեզի մէլ չարութիւն պիտի չընեմ.
ահա յիմարութիւն ըրի ու մեծապէս սխա-
22 լեցայ։ Եւ Դաւիթ պատասխան տուաւ ու
ըսաւ, Ա՛ահա թագաւորին նիզակը. մանչերուն
23 մէկը թող գայ ու զանիկա առնէ։ Եւ Տէրը
ամէն մարդուն իր արդարութեանը ու իր
հաւատարմութեանը փոխարէնը հատուցանէ.
որովհետև Տէրը քեզ այսօր *ձեռքս տուաւ,
բայց ես Տէրոջը օծեալին ձեռք երկնցընել
24 չուզեցի։ Եւ ահա ինչպէս որ քու հոգիդ այս-
օր իմ աչքերուս պատուական երևցաւ, իմ
հոգիս ալ Տէրոջը առջևը այնպէս պատուա-
կան երևնայ, ու զիս ամէն նեղութենէ ազա-
25 ատ։ Եւ Սաուղ Դաւիթին ըսաւ, Օրհնեալ
իմ Դաւիթ, օրհնեալ ըլլաս։ *Քու դործքե-
րուդ մէջ յաջողութիւն պիտի դտնես։" ու
Դաւիթ իր ճամբան դնաց, ու Սաուղ իր տեղը դար-
ձաւ։

Գ Լ Ւ Խ

1 Սաուղ Դաւիթին Գէթի մէջ գտնալը լսելով՝ ալ անոր հետևելէն հրաժարեցաւ։ 3 Դաւիթ Սիկեղակը կը ինդրէ Աքիսայեն։ 8 և ու-
րիշ կռիւներու վրայ յարձակելով Աքիսային կը հաւատացընէ թէ Ցուդայի դէմ պատերազմեր է։

1 Եւ Դաւիթ իր սրտին մէջը ըսաւ, Վերջա-
պէս մէկ օր մը Սաուղին ձեռքովը պիտի
կորսուիմ. ինծի փղշտացւոց երկիրը փախչելէն
ալ էկը չկայ, որ Սաուղ ինծի՛ յոյսը կտրէ,
ու ևս ամբողջ ալ Իսրայէլի բոլոր սահման-
ներուն մէջ չփնտռէ. այսպէս անոր ձեռքէն
2 կ՚ազատիմ։ Ու Դաւիթ *իր հետը եղող վեց
հարիւր մարդով ելաւ, ու Գէթի թագաւորին
3 Մաոքի որդւոյն *Ակիսայի քովը գնաց։ Եւ
Դաւիթ ինքը ու իր մարդիկը, իւրաքանչիւր
մարդ իր տունովը, Դաւիթ ալ *իր երկու կնիկ-
ներովը՝ Յեզրեելացի Աքինոամին հետ ու
կարմելացի Նաբալին կնիկը Աբիգեային հետ՝
4 Ակեղայի քովը Գէթի մէջ բնակեցան։ Ու
երբոր Սաուղին խնդացուին թէ Դաւիթ Գէթ
փախեր է, մէլ անոր չփնտռեց։
5 Եւ Դաւիթ Ակիսայի բսաւ, Կ՚ազաչեմ,
թէ որ քու առջևդ շնորհք դտայ, դիւղա-
քաղաքներուն մէկուն մէջ ինծի տեղ տուած
որ հոն նստիմ. քանզի քու ծառադ ինչո՞ւ
համար քեզի հետ թագաւորանիստ քաղաքին

6 մէջը նստի։ Եւ ան օրը Ակեղան *Սիկեղակը
տուաւ անոր. ասոր պատճառով *Սիկեղակ մին-
չև ասօր Յուդայի թագաւորներուն եղաւ։
7 Ու փղշտացւոց երկրին մէջ Դաւիթին նստած
օրերուն թիւը *մէկ տարի ու չորս ամիս եղաւ։
8 Եւ Դաւիթ ու անոր մարդիկը ելան, և
*Գեսուրացւոց, *Գազերացւոց ու *Ամաղե-
կացւոց վրայ յարձակեցան. քանզի անոնք չա-
ռանցմէ *ի վեր ան երկրին մէջ կը բնակէին,
9 *Սուրէն մինչև Եգիպտոսի երկիրը։ Եւ Դա-
ւիթ ան երկիրը զարկաւ, ու ամէնևին էրկի
մարդ մը կամ կնիկ մարդ մը ողջ չթողուց.
և ոչխարները ու արջառները ու էշերը և ուղ-
տերը ու հանդերձները առաւ, և դարձաւ
10 Ակեղան եկաւ։ Ու Ակեղա ըսաւ, Այսօր
ո՞ր կողմը յարձակեցաք. և Դաւիթ ըսաւ,
Յուդայի հարաւային կողմը, *Յերահմեելացւոց
հարաւային կողմը, ու *Կենեացւոց հարաւային
11 կողմը։ Եւ Դաւիթ մէկ էրկի կամ կնիկ մարդ-
մը ողջ չթողուց, որ Գէթ *ը՛ բերէ. քանզի
ըսաւ, Չըլլայ որ մեզի համար պատմեն ու
ըսեն թէ Դաւիթ †այսպէս ըրաւ։ Ու անոր
սովորութիւնը ասանկ էր, քանի որ փղշտա-
12 ցւոց երկրին մէջ կը նստէր։" Եւ Ակեղա
Դաւիթին հաւատալով՝ ըսաւ, *Ան *ըրեր է իր
ժողովուրդին Իսրայէլին քովը ին.ղ.ին.ը խիստ
*ատելի ընելուն համար, ինծի յաւիտեան
ծառայ պիտի ըլլայ։

Գ Լ Ւ Խ

1 Ա՛ն օրերը փղշտացիք իրենց զօրքերը
ժողվեցին, որ ելլեն Իսրայէլին հետ պատե-
րազմին. և Ակեղա Դաւիթին ըսաւ, Գիտ-
ցած ըլլաս որ դուն քու մարդոցմով իմ
2 հետս բանակը պիտի ելլես։ Ու Դաւիթ Ա-
կեղային ըսաւ, Ուրեմն ծառայիդ ընելու գոր-
ծը պիտի տեսնես. և Ակեղա Դաւիթին ըսաւ,
Անոր համար քեզ միշտ ինծի անձնապահ պի-
3 տի ընեմ։ Իսկ *Սամուէլ մեռած էր. և բոլոր Իսրա-
յէլ անոր համար սուգ բրեր էին, ու զանիկա
իր քաղաքը՝ Ռամային մէջ թաղեր էին։ Սա-
ուղ ալ *վհուկները ու նշանագէտները եր-
4 կրէն վերցուցեր էր։ Եւ փղշտացիք ժողովուե-

* Եբր. գոյներէ
ե Գլ. ից. 7. 8։ իբ Ծն. իե. 18։ իգ Տես ա Պտ. բ. 9. 23։ իդ Դատ. ա. 16։ իե Կամ այսպէս բսաս. ա. անոր ասդիսս. իզ Նե. ԺԷ. 16։ Տես թիւնը ասանկ պէ-
աի ըլլալ՝ քանի որ փղշտացւոց երկրին մէջ կը նստէր։
է Տես Ելս. ԺԷ. 31։ ԺԹ. 5։ ը Գլ. ԺԷ. 7. 8։ թ Ծն. իե. 18։ ի Տես ա Պտ. բ. 9. 23։ ժ Դատ. ա. 16։ ի Կամ Գազայեցւոց. ա. անոր ասդիսս. իա Ելս. իե. 20։ Ղե. ԺԹ. 31։ Թ. 27։ բ Օր. ԺԷ. 10։ 11։ իբ Ցոր. ԺԹ. 18։ գ Թագ. գ. 8։ իգ Գլ. բա. 1։ իդ Ցոր. ԺԲ. 11։ իե Թագ. ԺԲ. 6։
իզ Ելս. իե. 20։ Թագ. իե. 21։ բ Օր. ԼԲ. 8։ իէ Գլ. ԺԲ. 37։ Ա-
ռակ. ա. 28։ Ռաթ. բ. 9։ իը բ Օր. ԺԲ. 11։ ա Պտ. ժ. 13։ Ես. ԺԲ. 19։ ի Ես. ԺԲ. 27։ գ Թագ. բ. 8. 13։ ի Առակ. Ե. 11։ 12. 13։ ԺԳ. 14։ ձ Գլ. ԺԲ. 32։ ղ Ես. ԺԲ. 6։

ցան ու եկան *Սունեմի մէջ բանակեցան.
Սաուղ ալ բոլոր Իսրայէլը ժողվեց, ու *Գիլ-
5 բուէի մէջ բանակեցան։ Եւ Սաուղ փղշտա-
ցւոց բանակը տեսնելով՝ վախցաւ, ու սիրտը
6 չատ դողաց։ Եւ Սաուղ Տէրոջը հարցուց,
բայց Տէրը թէ *երազներով թէ *Ուրիմով և
թէ մարգարէներով *անոր պատասխան չը-
7 տուաւ։ Ա՛նտեղը Սաուղ իր ծառաներուն
ըսաւ, Ինծի մէկ վհուկ կինի մը փնտռեցէք՝
որ երթամ անոր հարցընեմ։ Եւ ծառաները
անոր ըսին, Ա՛ահա Ենդորի մէջ մէկ վհուկ
կինի մը կայ։
8 Ու Սաուղ իր հանդերձները փոխելով՝ ու-
րիշ հանդերձներ հագաւ, և իրեն հետ եղող
երկու մարդով դնաց, ու գիշերով ան կնի-
կանը քովը հասան։ *Եւ Սաուղ ըսաւ, Ցը-
նորհք ըրէ, ինծի վհուկի ոգւով դիտութիւն
ըրէ, ու քեզի ըսելու *** ինծի վեր հանէ։
9 Եւ կինիկը անոր ըսաւ, Ա՛ահա դուն Սաուղին
ըրած բանը դիտես, թէ ինչպէս անիկա *վը-
հուձները ու նշանագէտները երկրէն բնաջինջ
ըրաւ. ուրեմն ինչո՞ւ դուն մեռցընելու համար
10 իմ անձիս որոգայթ կը պատրաստես։ Եւ Սա-
ուղ Տէրոջմով երդումով ըրաւ անոր ու ըսաւ,
Տէրոջ կենդանի է որ սա բանին *քեզի մէկ
11 ցնաս մը պիտի չպատահի։ Ա՛ռաւոնը կինիկը
ըսաւ, Քեզի ո՞վ վեր հանեմ. ու անիկա ըսաւ,
Սամուէլը հանի ինծի։
12 Եւ կինիկը Սամուէլը տեսնելով՝ մեծ ձայ-
նով մը պոռաց. ու կինիկը Սաուղին խօսե-
ցաւ ու ըսաւ, Ինչո՞ւ դուն խաբեցիր. քանզի
13 դուն Սաուղն ես։ Եւ թագաւորը անոր ը-
սաւ, Մի վախնար. բայց ի՞նչ տեսար։ Ու
կինիկը Սաուղին ըսաւ, Դիւականին ելլող ա-
14 ոտաձներ տեսայ։ Եւ Սաուղ անոր ըսաւ,
Անոր կերպարանքը ի՞նչպէս է։ Ու կինիկը
ըսաւ, Ա՛ն մէկ ծեր մարդ մը ի՛ելլէ, ու վե-
րարկու մը հագած է։ Եւ Սաուղ հասկրցաւ
որ անիկա Սամուէլն է. ու երեսը գետինը
15 ծռելով՝ *աւ երկրպագութիւն ըրաւ։ Եւ Սա-
մուէլ ըսաւ Սաուղին, Ինչո՞ւ համար ինծի
նեղութիւն տուիր ու զիս վեր հանեցիր։ Եւ
Սաուղ ըսաւ, *Ես մեծ նեղութեան մէջ եմ,
որովհետև փղշտացիք ինծի հետ պատերազմ
կ՚ընեն, ու *Աստուած ինծմէ հեռացաւ, և
ինծի թէ մարգարէներու միջոցով և թէ երազ-
ներով պատասխան չտար. անոր համար քեզ
16 կանչեցի, որ ինծի իմացընես թէ ինչ ընեմ։ Եւ
Սամուէլ ըսաւ, Ինչո՞ւ ինծի կը հար-
ցընես, հիմա որ Տէրը քեզմէ հեռացաւ ու

17 քեզի թշնամի եղաւ. եւ Ցերը հա՛մ *բերնովս
պրուցածին պէս Էըրաւ, ու Ցերը քու ձեռ-
քեդ Թագաւորութիւնը պատուէց, և գանի-
18 կա քու ընկերիդ Դաւիթին տուաւ։ Ինանդի
դուն Ցերոջը խօսքը մնիկ չըրիր, ու Ամա-
ղեկին վրայ անոր սաստիկ բարկութիւնը ի
դործ չդրիր, անոր համար այսօր Ցերը քե-
19 զի աս բանը ըրաւ։ Եւ Ցերը քեզի հետ Իս-
րայէլն ալ փղշտացւոց ձեռքը պիտի մատնէ.
ու վաղը դուն ու քու որդիդ իմ քովս պի-
ի՛ս ըլլաք. և Ցերը Իսրայէլին բանակն ալ
փղշտացւոց ձեռքը պիտի մատնէ։
20 Ա՛նասունը Սաուղ չառաւ ու դնա-
նի վրայ փութացաւ, և Ամաղէկին խօսքե-
րէն չատ վախցաւ, ու ա՛ՃՃ՚Ն վրան այժ չմը-
նաց. քանդի բոլոր օրը ու բոլոր գիշերը Նայ
21 կերած չէր։ Եւ Կիսկը Սաուղին քովը դնաց,
ու անոր չափազանց սաստկութիւնովը անոր
բաւ, Ա՛հա քու աղախնիդ քու խօսքդ մը-
նիկ ըրաւ. և Ինմ Նոգիս ձեռքիս մէջը դը-
նելով՝ ինձի լսած խօսքերուդ Ննազանդու-
22 թիւն ըրի։ Եւ հիմա կ՚ապաչեմ՝ դուն ալ քու
ազախնայդ խօսքը մնիկ ըրէ, ու քու առջե-
ւդ պատառ մը Նայ դնեմ, ու կեր որ այժ
ուժ առնես, քանդի ճամբայ պիտի երթաս։ Բայց
23 ան՚ընես, քանդի ճամբայ պիտի երթաս։ Բայց
անիկա չուզեց, ու Ձեմ ուտէր՝ բաւ. ա-
կայն երկոյն իր ծառաները ու կիսկին ալ գա-
նիկա բռնադատեցին, անոնց խօսքը մնիկ
ընելով. ու գետնէն ելլելով անկողնին վրայ
24 նստաւ։ Եւ կիսկը էր սանը մէջ մնացած որմ
մը ունէր. չուտով գանիկա մորթեց, ու ալիւր
առաւ չաղեց, և անով բաղարջ Նայեր եփեց.
25 Ու Սաուղին առջեւը և անոր ծառաներուն
առջեւը դրաւ, ու կերան, ու ելան Նդին գի-
շերը դացին։

ԳԼ· ԻԹ

1 Դաւիթին փղշտացւոց հետ պատերազմի երթալը 3 անոնց նախապարծանքն Նամձեի չերևնալը։ 6 Ընթրաւ ետ կը իրկի Դաւիթ՝ անոր հաստատմանիթիւնը գովելով։

1 Եւ ՚փղշտացիք իրենց բոլոր բանակները ՚Ա-
փեկի մէջ ժողվեցին. ու Իսրայէլացիք Ցեզ-
բայելի մէջ եղող ապրելարին քովը բանակեցան։
2 Եւ փղշտացւոց նախապարծները Էնդց Նարիւ-
բաւորներովը ու Նազարաւորներովը կ՚անց-
նէին. և Դաւիթ ու իր մարդիկը անոնց ետևէն
3 Ն՚Ձնգաւոն հետ կ՚անցնէին։ Ու փղշտացւոց
իշխանները ըսին, Ա՛ս Էբրայեցիները ի՞նչ պի-
տի ըլլան։ Եւ Ձնգաւս փղշտացւոց իշխան-
ներուն ըսաւ, Ա՛սիկա Իսրայէլի Թագաւորին
Սաուղին ծառան Դաւիթը չէ՞, որ Ոայրասի
օրերէ՝ կամ մինչաւանիկ այսչափ տարիներէ

Ա ԳԼ· ԺԸ· 28։
Բ ՆԷՐ· ձեռքովս
Գ ՆԷՐ· իրեն համար
քսաւ.։
Դ ԳԼ· ԺԸ· 9։ գԹագ·

թ· 42։ ա Ա՚Ն· ժ·։
15։ ՆԷԼԻՄ· խը· 10։
Ե Դաւս· ԺԸ· 3։ ԳԼ·
ԺԹ· 5։ Ցաբ· ԺԳ·
14։

Ը ա Ա՚Ն· ԺԸ· 19։
Թ ԳԼ· ԺԳ· 21։
Ժ ԳԼ· ԺԸ· 7։ խա·
31։
ԺԱ բ Թագ· գ· 25։

գ Թագ· ԺԹ· 27։
Ժ Ձմ· 3։
ԺԱ բ Թագ· ԺԳ· 17։
20։ ԺԹ· 27։
ԺԲ Ձմ· 4։

ԺԳ բ Թագ· գ· 4։
—
ԺԴ Ցես գԼ· ԺԸ· 3։
ԺԵ Ա՚Ն· ԺԸ· 3։

մարդ մը չէին մեռցուցեր, հապա ընծա իրենց
3 հետը տանելով՝ ճամբանին դացեր էին։ Ու
երբոր Դաւիթ ու իր մարդիկը քաղաքը հա-
սան, ահա անիկա կրակով այրուած էր. ու
իրենց կիներնիերը, աղաքնները ու աղչիկները
4 դերի առնուած էին։ Ուստի Դաւիթ ու իր հե-
տը եղող ժողովուրդը ձայնելնին վերցուցին ու
լացին, մինչև որ անոնց վրայ այժ չմնաց լալու։
5 Եւ Դաւիթին ՚երկու կիներնիերը՝ Ցզրեալացի
Աքինոամը ու Կարմելացի Նաբալին կիները
6 Աբիգեան ալ դերի առնուած էին։ Եւ Դա-
ւիթ մեծ ստդնապի մէջ էր, ՚քանդի ժողո-
վուրդը զանիկա քարկոծել կ՚ուզէր. որովհե-
տև բոլոր ժողովուրդին ամէն մէկուն սիրտը
կը կսկծար իր որդւոց ու աղչիկներուն Նամար.
՚Բայց Դաւիթ իր Ցեր Աստուծովը զօրացաւ։
7 Ն՚Եւ Դաւիթ Աբիաթարէ որդւոյն Աքիմելէք
քահանային ըսաւ, Եփուդը մօտեցուր ինձի.
ու Աբիաթար եփուդը Դաւիթին մօտեցուց։
8 Ն՚Եւ Դաւիթ Ցերոջը Նարցուց ու ըսաւ, Ա՞ս
դունդին ետևէն Էյնամ. անոնց կը Նասնիմ.
ու Ցերը ըսաւ անոր, Ետևէն ինկիր, քանդի
անչուչա պիտի Նասնես ու ամէն բանը պիտի
ազատես։
9 Եւ Դաւիթ՝ ինքը ու իր հետը եղող վեց Նա-
րիւր մարդիկը գացին, ու մինչև Բսոր Նեղե-
զաղը եկան. ու ետ մնացողները Նոն կայնեցան։
10 Եւ Դաւիթ չորս Նարիւր մարդով ՚ընդ-
ծդ Նալա-
ծեց. (Երկոյն երկու Նարիւր մարդիկը չատ
յոգնած ըլլալնուն Նամար՝ Բսոր Նեղեզաղին
ագիլ կողմը մնացին, ու չկրցան անցնիլ։)
11 Ու դաշտին մէջ եդիպտացի մարդ մը գտան,
և զանիկա Դաւիթին բերին. ու անոր Նաց
տուին, ու կերաւ, ու անոր ջուր խմցուցին.
12 Եւ անոր քիչ մը չոր թմուշ ու երկու ողկոյզ
չամիչ տուին, որ Նկերաւ ու ոդին վրան եկաւ.
քանդի երեք օր ու երեք գիշեր Նաց չէր
13 կերած ու ջուր չէր խմած։ Եւ Դաւիթ անոր
ըսաւ, Դուն որո՞ն մարդն ես, և ուսկի՞ց
ես։ Եւ անիկա ըսաւ, Ես եդիպտացի պա-
տանի մըն եմ, ՚՚ Ամաղէկացի մարդու մը ծա-
ռայ. ու Ցերս երեք օր է որ Նիւանդ ըլլալուս
14 Նամար իմ աչրս դիս Էո՚՚ թողուց. Մենք Ն՚Քե-
րեթի Նարաւային կողմը՝ Յուդայի կողմերը
ու Ն՚Քաղերի Նարաւային կողմերը յարձակե-
15 ցանք, ու Ամաղէկացի Աբիաթարը Էրթ։ Եւ
Դաւիթ անոր ըսաւ, Ձիս ան գունդին կրնաս
Էջնացնել։ Ու անիկա ըսաւ, Դուն ինձի Ա՚Ա-
ստուծով երդում ըրէ որ դիս պիտի չմեռցը-
նես, ու դիս իմ ախոջս ձեռքը պիտի չտաս,
Էս ալ քեզ ան գունդին կ՚Էջնցնեմ։
16 Եւ զանիկա Էն Էջնցուց, ու Ցերս անոնք

Ա ԳԼ· խե· 43· 45· բ
Թագ· բ· 2։
Գ Նէ· ԺԷ· 4։
Դ Սապ· խբ· 5։ ԺԳ· 5։
Ե 11։ Ա՚Ն· գ· 17։15։
Զ ԳԼ· ԺԳ· 6· 9։

Է ԳԼ· իգ· 2· 4։
Ը Էմ· 21։
Թ Դաւս· ԺԸ· 19։ ԳԼ·
ԺԳ· 27։
Ժ Էմ· 16։ բ Թագ·
Լ· 18։ գ Թագ· ա·

38· 44։ Եզեկ· իե·
16։ Սոփ· բ· 5։
ԺԱ ա Թես· ե· 3։
ԺԲ Կաղ հետևեալ՝ օ-
րուան արշալոյսին

բոլոր դեռնին երեսին վրայ ցրուած էին.
Ն՚ուտէին ու կը խմէին, և փղշտացւոց երկ-
րէն ու Ցուդայի երկրէն առած ան բոլոր մեծ
17 աւարին Համար ուրախութիւն Ն՚ընէին։ Եւ
Դաւիթ *արշալոյսէն մինչև Նետևեալ օրուան
իրիկունը՝ զանոնք զարկաւ, ու անոնցմէ մարդ
չազատեցաւ, բայց միայն չորս Նարիւր երի-
տասարդներ՝ որոնք ուղտերու վրայ Նեծան
18 ու փախան։ Եւ Դաւիթ Ամաղեկացւոց առած
բոլոր բաները ազատեց. ու Դաւիթ իր եր-
19 կու կիներնիերն ալ ազատեց։ Եւ իրենց մէկ
բանը պակաս չէր պզտիկէն մինչև մեծը, Թէ
ազչ, Թէ աղչիկ, և Թէ աւար՝ Ինչ որ անոնք
առեր տարեր էին. Դաւիթ ամէնն ալ Նետ
20 բերաւ։ Ու Դաւիթ բոլոր ոչխարները ու ար-
ջառները առաւ, և զանոնք Էնդց Նօտերուն
առջևէն կը տանէին, ու Ն՚ըսէին, Դաւիթին
աւարը ասիկա է։
21 Եւ Դաւիթ Էն երկու Նարիւր մարդոյը
եկաւ, որոնք չատ յոգնած ըլլալնուն Նամար
չէին կրցեր Դաւիթին ետևէն երթալ. ու զա-
նոնք Բսոր Նեղեզաղը Նատեցուցեր էր. և
անոնք եկան Դաւիթը ու անոր Նետ եղող ժո-
ղովուրդը դիմաւորելու. ու Դաւիթ երբոր
ժողովուրդին մօտեցաւ, անոնց Ն՚ողջունեցին
22 Նարցուց։ Եւ Դաւիթին Նետ գացող մարդ-
ոցմէն Ն՚բոլոր չար ու անպիտան մարդիկը պա-
տասխան տուին ու ըսին, Ամանք մեր Նետը
չդացնելնուն Նամար՝ մենք ալ անոնց մեր ապա-
տած աւարէն չենք տար. ամէն մարդ միայն
իր կիներն ու տղաքները առնէ ու երթայ։ Բայց
23 Դաւիթ ածդ ըսաւ, Ա՚յդպէս մի ընէք, եղ-
բայրներս, որովհետև Ցերը մեզի տուաւ ասիկ-
կա, և ինքը մեզ պահեց ու մեր վրայ եկող
24 գունդը մեր ձեռքը մատնեց. Եւ ա՛ս բանիս
մէջ ո՚վ ձեզի մնիկ Ն՚ընէ. քանդի Ն՚կատաս-
ներուն բաժինը պատե-
րազմի գացողներուն բաժինին Նետ Նաւասար
պիտի բլլայ. Նաւասարապէս պիտի բաժնեն։
25 Եւ ան օրէն Ն՚ի վեր ասիկա Իսրայէլի մէջ կա-
նոն ու օրէնք դրաւ, ՚՚ Էջ Ն՚ենց մինչև աս օրս։
26 Եւ Դաւիթ Սիկեղակ եկաւ, ու ան աւարէն
Ցուդայի ծերոց՝ իր բարեկամներուն խրկեց՝
ըսելով, Ա՛ս ձեզի Ցերոջը թշնամիներուն
27 աւարէն †ընծայ Էջ Էրխ՚։ Ա՚յսինքն Բեթէլի
մէջ եղողներուն, Նարաւային Ռամոթի մէջ
28 եղողներուն, Ցաթիրի մէջ եղողներուն, Ա՚-
րոերի մէջ եղողներուն, Սեփամոթի մէջ եղող-
29 ներուն, Ն՚Եթեմոթի մէջ եղողներուն, Բաթալի
մէջ եղողներուն, Ցերամեելացւոց քաղաքնե-
րուն մէջ եղողներուն, Կինեացւոց քաղաքնե-
30 րուն մէջ եղողներուն, Ն՚Հորմայի մէջ եղողնե-

մինչև իրիկունը

Ա Ես· ԺԸ· 8։
Բ Էմ· 8։
Գ Ես· ԺԸ· 10։
Դ Դատ· ԺԸ· 15։
Ե բ Օբ· ԺԳ· 13։
Դատ· ԺԲ· 22։

Զ Ցես Թատ· լԸ· 27։
Է Ցես· իբ· 8։
Ը ՆէՀ· օրհնութիւն
Ծն· լԳ· 11։ ԳԼ·
իե· 27։

Թ Ցես· ԺԸ· 48։
Ժ Ցես· ԺԳ· 16։
ԺԱ Ցես· ԺԸ· 30։
ԺԲ ԳԼ· իե· 30։
ԺԳ Դատ· ա· 17։

բուն , քովրայանի մէջ եզոզներուն , Ամաքի
31 մէջ եզոզներուն , Քեբրոնի մէջ եզոզներուն ,
և ան ամէն տեղերը ուր որ Դաւիթ իր մար-
գոյմովը պաղտեր էր ։

ԳԼ· ԼԱ.

1 Սաուղ իր զօրքը կոչեցնելով՝ ու իր զգիքը մեռցած
ըլլալով՝ ինքը ու իր կապարճակիրը ինդգինեին կը մեռցնեին ։
7 Փղշտացիք Յորդանանէն Թալատի կողմերուն մէջ
կը բնակին ։ 8 և Սաուղին ու անոր որդոցը մեռած մտալին
նեղը գտնելով՝ իրենց յաղթականները վրայ կ՚ուրախանան ։ 11
Գաղաադացիք Յաբեսի բնակիչները գիշերով կ՚երթան մտալին
նեղը կ՚առնեն , ու Յաբեսի մէջ կ՚ոչրեն , և անոնց ոսկորները
ածգով կը թաղեն ։

1 Ու ՚փղշտացիք Իսրայէլի հետ պատերազմ
կ՚ընէին · և Իսրայէլի մարդիկը փղշտացւոց
առջևէն փախան , ու ՚Գելբուէ լեռանը վը-
2 րայ ապանուած ինկան ։ Եւ փղշտացիք Սա-
ուղին ու անոր որդոցը հասան , ու
փղշտացիք ՚Սաուղին որդիքը՝ Յոնաթաս-
նը , Աբինադաբը ու Մելգիսուէն զարկին ։
3 Եւ ՚պատերազմը Սաուղին վրայ աստակա-
ցաւ , ու աղեղնաւորները գտնին զինքը , ու
աղեղնաւորներէն ՚աստիկ վիրաւորուեցաւ ։
4 ՚Եւ Սաուղ իր կապարճակիրին ըսաւ , Սու-
րըդ քաշէ ու անով զիս խոցէ · չըլլայ որ ա-
նթլփատներդ գան ու զիս խոցեն , և զիս
ծաղր ընեն · բայց կապարճակիրը չուզեց , ՚քան-
զի շատ վախցաւ ։ Եւ Սաուղ սուրը առաւ
5 ու հանոր վրայ ինկաւ ։ Եւ անոր կապարճա-
կիրը Սաուղին մեռնելը տեսնելով՝ ան ալ
իր սուրին վրայ ինկաւ ու անոր հետ մեռաւ ։
6 Եւ Սաուղ ու անոր երկու որդիքը , ու կա-
պարճակիրը և անոր բոլոր մարդիկը նոյն օրը
միասին մեռան ։
7 Ու Հովիտին անդիի կողմը և Յորդանանու
անդիի կողմը եղող Իսրայէլի մարդիկը Իսրա-
յէլացւոց փախչիլը ու Սաուղին և անոր որ-
դոցը մեռնիլը տեսնելով՝ քաղաքները թո-
ղուցին ու փախան · և Փղշտացիք եկան ու
անոնց մէջը բնակեցան ։
8 Եւ հետևեալ օրը Փղշտացիք եկան որ մե-
ռելները մերկացնեն · ու Սաուղը և անոր
երկու որդիները Գելբուէ լեռան վրայ ինկած
9 գտան ։ Անոնք անոր գլուխը կտրեցին , ու
անոր էն զէնքերը հանեցին · և փղշտացւոց
երկրին չորս կողմը իրենց կուռատուներուն ու
ժողովրդին՝ ՚ա ՚բանիրան աւետեսը տարու-
10 համար ղրկեցին ։ ՚Եւ անոր զէնքերը
՚Աստարովեի տունը դրին , ու անոր մարմինը
Բեթսանի պարիսպին կախեցին ։
11 ՚Եւ Գաղաադ Յաբեսի բնակիչները լսե-
րը լսեցին ինչ որ Փղշտացիք Սաուղին բրած
12 էին , ՚բոլոր ուժի տէր մարդիկը ոտք եղան ,
ու բոլոր գիշերը գացին , ու Բեթսանի պա-
րիսպէն Սաուղին մարմինը ու անոր որդոց-
ը մարմինները առին , և Յաբես եկան ու
13 հոն զանոնք այրեցին · Եւ անոնց ոսկորները
առին , ու ՚Յաբեսի մէջ †ծառին տակը թա-
ղեցին , ու եօթը օր ծոմ պահեցին ։

Թլնեը էր , ու կառքերը և ձիաւորները անոր
7 վրայ կը հանդիպին ։ Անոնունը հասը գառնա-
լով պիս տեսաւ , ու պիս կանչեց · ես ալ ըսի ,
8 Ահա հա՛ ե՛ս · Եւ անոիկա ինձի ըսաւ , Դուն
ո՞վ ես ։ Ես ալ անոր ըսի Թէ Ամաղեկացի եմ ։
9 Ու անոիկա ինձի ըսաւ , Կ՚ազաչեմ՝ իմ վրաս
երկր ու պիս մեռցուր · քանզի վրաս Թմրու-
Թիւն մը եկաւ , բայց տակաւին հոգիս վրաս
10 է ։ Անոնունը անոր վրայ երկայ ու ՚կանիկա
մեռցուցի · քանզի ես հասկըցայ որ անոիկա
Լիմեալէն հասը պիտի չապրի · ու անոր գլխուն
վրայի Թագը և անոր Թևին վրայ եղած
*ապարանջանը առի , ու զանոնք հոս իմ տի-
11 րոջս բերի ։ Անոնունը Դաւիթ իր հանդերձ-
ները բռնեց ՚պատռեց , նոյնպէս ալ անոր
12 հետ եղող բոլոր մարդիկը ։ Եւ անոնք Սա-
ուղին համար , ու անոր որդւոյն Յոնաթաս-
նին համար , և Ցէրովը ժողովուրդին համար ,
ու Իսրայէլի տանը համար սուգ բռնեցին ու
լացին , ու մինչև իրիկուն ծոմ բռնեցին՝ անոնց
պատ Լիմեալի համար ։
13 Եւ Դաւիթ իրեն լուր բերող պատանիին
ըսաւ , Դուն ո՞ր տեղացի ես ։ Ու անոիկա
ըսաւ , Ես մէկ պանդուխտ Ամաղեկացին մը
14 գաւակ եմ ։ Եւ Դաւիթ անոր ըսաւ , ՚Ինչո՞ւ
պէս ՚չվախցար ՚ձեռքդ երկինցընելու և Ցէ-
15 րովը օծեալը սպանելու ։ Եւ Դաւիթ մին-
չերուն մէկը կանչեց ու ըսաւ , Մօտեկիր՝
ասիկա մեռցուր · և զանիկա զարկաւ , որ մե-
16 ռաւ ։ Ու Դաւիթ անոր ըսաւ , ՚Քու արիւնդ
քու գլուխդ ըլլայ , ՚քանզի քու բերանդ
քեզի հանար վկայութիւն տուաւ՝ ըսելով ,
Ցէրովը օծեալը ես մեռցուցի ։
17 Եւ Դաւիթ Սաուղին վրայ ու անոր որ-
18 դւոյն Յոնաթանին վրայ սա ոտղբը ըսաւ · Ու
պատուիրեց որ †Աղեղը Յուդային որդոցը սոր-
վեցընեն · ահա անոիկա ՚Յաղիսին գրքին մէ-
19 ջը գրուած է ։
Ով Իսրայէլին փառքը ,
Քու բարձր տեղերուդ վրայ վիրաւորուած
Ընկաւ ։
՚Զօրաւորները ի՞նչպէս ինկան ։
20 ՚Գիմի մէջ մի պատմէք ,
Ասկաղոնի ճամբաներուն մէջ աւետիս մի տաք ·
Չըլլայ որ ՚փղշտացւոց աղջիկները ուրախա-
նան ,
Չըլլայ որ ՚անթլփատներուն աղջիկները ցնծու-
Ժոխիան ընեն ։
21 ՚Ով Գելբուէի լեռներդ ,
՚Չկոր վրայ ոչ ցօղ էրդ և ոչ անձրև ,

Ու էրեսուէի ընծանեղուն անպատառները չէ-
նուին ։
Քանզի զօրաւորներուն վահանը հոն ձգուե-
ցաւ ·
Սաուղին վահանը էրեսին Ի՛ւղով չէր օծ-
ուած ։
22 Վիրաւորուածներուն արիւնէն — զօրաւորնե-
րուն ճարպէն՝
Յոնաթանին սպեղը ետ չդարձաւ ,
Ու Սաուղին սուրը պարապ չդարձաւ ։
23 Սաուղ ու Յոնաթան
Իրենց կենդանութեան առենը չատ սիրելի
ու հաճելի բլլալով ,
Իրենց մահուան ժամանակն ալ իրարմէ չզա-
տուեցան ·
Արծիւներէն աւելի թեթեւաոտ՝
Ու ՚առիւծներէն աւելի զօրաւոր էին ։
24 Ով Իսրայէլի աղջիկները , լացէք Սաուղին
համար ,
Որ ձեզի վայելուչ կարմիրներ կը հագցնէր ,
Ու ձեր հանդերձներուն վրայ ոսկեղ զարդեր
կը դնէր ։
25 Պատերազմին մէջ զօրաւորները ի՞նչպէս ին-
կան ։
Ով Յոնաթան , քու բարձր տեղերուդ վրայ
մեռցուեցար ։
26 Քեզի համար չատ կը ցաւիմ ,
Ով եղբայր իմ Յոնաթան ·
Դուն ինծի խիստ սիրելի էիր ·
Քու սէրդ ինծի զարմանալի էր ,
Կանանց սէրէն աւելի էր ։
27 ՚Զօրաւորները ի՞նչպէս ինկան ,
Ու պատերազմի զէնքերը կորսուեցան ։

ԳԼ· Բ

1 Դաւիթ Աստուծոյ ատամնագանեակը իր զգեստները քե-
րան կ՚երթայ , ու հոն Յուդայի վրայ թագաւոր կ՚ըլլայ ։ 5
Գաղաադացի Յաբեսի բնակիչները կը գովի , անոնց՝ Սաուղին
վրայ ցուցուցած սիրոյն համար ։ 8 Աբներ Իսրայէլի թեր-
դաւոր կը դնէ Յեբուսացիին , 13 Աբներ Յոաբին առաջ կու-
գայ ու Յոաբին առաջ կուգայ մարդ մը Գ հոգի Դաւիթի
կողմէ , 18 Ասայէլ կը մեռցուի ։ 26 Աբներ Յոաբին առաքելութիւ-
նով Յաբես կ՚ազատի ։ 32 Ասայէլին թա-
ղումը Յաբես ։

1 Եւ ասկէ ետև Դաւիթ ՚Ցէրովը հարցուց ու
ըսաւ , Յուդայի քաղաքներուն մէկը կ՚ելլե՞մ
Եւ Ցէրը անոր ըսաւ , Ելիր ։ Ու Դաւիթ ըսաւ ,
2 Ո՞ր ելլեմ ։ Եւ Ցէրը ըսաւ , ՚Քերբրոն ։ Եւ
Դաւիթ իր ՚երկու կիներովը՝ այսինքն Յեզ-
բայէլացի Աքինոամը ու Կարմելացի Նաբալին
կնիկը Աբիգեան իր հետը առնելով՝ հոն եկաւ ։
3 Եւ Դաւիթ ՚իր հետը եղող մարդիկին ալ՝ ամէն

ա Ցեռ · Ժգ · 13 · բ Թագ · բ · 1 ։
գ ա Մն · ժ · 1—12 ։
դ Գէդ · իբ · 4 ։
ե Գէդ · Ժգ · 49 · ա Մն · ը · 33 ։
զ բ Թագ · ա · 6 · Լո ։
է Կամ խոսա փախչաս ։
ը Դատ · իմ · 54 ։
թ Գէդ · Ժգ · 6 · Ժէ · 26 ։
ժ բ Թագ · ա · 14 ։
ի բ Թագ · ա · 10 ։
լ բ Թագ · ա · 20 ։
խ Գէդ · իա · 9 ։
ծ Դատ · բ · 15 ։
կ Ցեռ · Ժէ · 11 · Դատ · ա · 27 ։
հ բ Թագ · իա · 12 ։
ձ Ցեռ · Ժէ · 11 · Դատ · ա · 27 ։
ղ Գէդ · Ժա · 5 · 9 · 10 ։
ճ Ցեռ գէդ · Ժա · 1—11 ։
մ բ Թագ · բ · 4—7 ։
յ բ Մն · Ժգ · 14 · Եզ · բէտ · էգ · 5 · Ամոս · գ · 10 ։
ն բ Թագ · բ · 4 · 5 · իա · 12 · 13 · 14 ։
շ Կամ մեղսգին
ո Ծն · ծ · 10 ։
—
չ Կամ ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ՍԱՄՈՒԵԼԻ
ա ա Թագ · է · 17 · 26 ։
բ Գէդ · գ · 10 ։
գ ա Թագ · գ · 12 ։
դ ա Թագ · գ · 16 ։
ե ա Թագ · լա · 1 ։
զ Ցեռ ա Թագ · լա · 2 · 3 · 4 ։
է Դատ · բ · 1 ։
ը Գէդ · գ · 31 · Ժգ · 31 ։
թ Թագ · Ժբ · 8 ։
ժ ա Թագ · լա · 4 ։
ի ա Թագ · իգ · 7 · իգ · 9 · Սգ · 28 ։
լ ա Թագ · իգ · 1 · 3 · Ժէ · 2 · բ · 17 · 41 · իգ · 16 ։
խ Ժէ · 10 ։
—
ծ Դատ · ա · 1 · ա Թագ · իգ · 2 · 4 · 9 ։
կ ա Թագ · լա · 4 ։
հ ա Թագ · լա · 1 ։
ձ Ցեռ Դատ · ե · 25 · Ռգբ · գ · 3 · 4 · Եբ · բ · 14 ։
ղ ա Թագ · ժ · 1 ։
ճ ա Թագ · Ժբ · 4 ։
մ Դատ · Ժգ · 18 ։
յ ա Թագ · լա · 1 ։
ն ա Թագ · իգ · 1 · 3 · Ժէ · 2 · բ · 17 · 41 · իգ · 16 ։
շ Ժէ · 10 ։
—
ո Դատ · ա · 1 · ա Թագ · իգ · 2 · 4 · 9 ։
չ · 7 · 8 ։
պ ա Թագ · լ · 31 ։
ջ Ժէ · 11 · Գէդ · ե · 1 · 3 · գ Թագ · բ · 11 ։
ռ ա Թագ · լ · 2 ։
ս ա Թագ · իբ · 2 · 3 · լ · 1 · ա Մն · Ժբ · 1 ։

մէկը իր ընտանիքովը ապրէր։ ու Քերթողն
4 քաղաքներուն մէջը բնակէր։ Եւ Յուդա-
յի մարդիկը եկան, ու հոն Դաւիթը Յուդա-
յի մարդկէն վրայ թագաւոր օծեցին։ Եւ Դա-
վիթին պատմեցին ու ըսին թէ Գոպտագու
5 Յաբէսի բնակիչները Սաուղը թաղեցին։ Եւ
Դաւիթ Գոպտագու Յաբէսի բնակիչներուն
պատգամաւորներ խրկեց, ու անոնց ըսաւ,
Դուք Տէրոջմէն օրհնեալ ըլլաք, որ ձեր տի-
րջը Սաուղին ասոր ողորմութիւնն ըրիք, ու
6 զանիկա թաղեցիք։ Եւ հիմա Տէրը ձեզի ո-
ղորմութիւն ու ճշմարտութիւն ընէ. ու ա-
րանք ընծրնող համար՝ ես ալ ձեզի ասոր ապէ-
7 կաբերեան։ Թող ձեր ձեռքը ուժոյանայ, ու զօրաւոր կըլ-
լիճնեք եղէք. քանդի ձեր տէրը Սաուղ
մեռաւ, և Յուդայի տունը զիս իրենց վրայ
թագաւոր օծեցին։
8 Իսկ Սաուղին զօրավարը Ներեան Աբէն-
ներ Սաուղին որդին Ներբոսթէն առաւ,
9 ու զանիկա Մանայիմ անցուց, Եւ զանիկա
Գաղաադու վրայ, Աասրիի վրայ, Յեզրայե-
լի վրայ, Եփրեմի վրայ, Բենիամինի վրայ,
ու բոլոր Իսրայէլին վրայ թագաւոր ըրաւ։
10 Երբոր Սաուղին որդին Ներբոսթէ Իսրայէ-
լի վրայ թագաւոր եղաւ, քառասուն տա-
րեկան էր, ու երկու տարի թագաւորութիւն
ըրաւ. միայն Յուդայի տունը Դաւիթին *Տը-
11 պատակ եղաւ։ Եւ Յուդային տունը վրայ քա-
րնէ մէջ Դաւիթին թագաւորութիւն ըրած
ժամանակը եօթը տարի ու վեց ամիս էր։
12 Ու Ներեան Աբէններ և Սաուղին որդւոյն
Յերբոսթէին ծառաները Մանայիմէն Գաբա-
13 օոն եկան։ Եւ Շարուհեայի որդին Յոաբ ու
Դաւիթին ծառաները ելլէ՛ն եկան, ու Գա-
բաոնի աւազանին քովը անոնց հանդիպե-
ցան. և առանք աւազանին մէկ կողմն ու ա-
14 նոնք աւազանին միւս կողմը նստան։ Եւ
Աբէններ Յոաբին ըսաւ, Թող կարճները
ելլեն ու մեր առջեւը խաղան։ Եւ Յոաբ ըսաւ,
15 Թող ելլեն։ Ուստի անոնք ելան ու ան-
ցան, ու Բենիամինէն ու Սաուղին որդւոյն Յերբո-
սթէին կողմէն տասներկու մարդ, և Դաւի-
թին ծառաներէն տասներկու մարդ անցան։
16 Ու ամէն մէկը իր ընկերին գլխէն բռնեց, և
իր սուրը իր ընկերին կողը խրեց, ու մէկտեղ
ինկան. ու ան տեղին անունը †Բեզիկաթ-ա-
սուրիմ կոչուեցաւ, որ Գաբաոնին մէջ է։
17 Եւ ան օրը խիստ սաստիկ պատերազմ
եղաւ. ու Աբէններ Իսրայէլի մարդոց հետ
Դաւիթի ծառաներուն առջեւը յաղթուեցաւ։
18 Եւ Շարուհեայի երեք որդիները Յոաբ, Աբիա-
սա ու Ասայէլ հոն էին. ու Ասայէլ դաշտի

ի Հմր · 11 · ԳԼ · ե ·
5 ։
ա ա Թագ · լա · 11 ·
35 ։
ե Հատ · բ · 20 ։
գ · 10 · Սապ · ՆՅԻ ·
15 ։
ը բ Տէր · ա · 16 · 18 ։
թ ա Թագ · Ժգ · 50 ։
ժ ա Պն · բ · 33 · ԻՀ ·
39 ։
ի Նբէր · հաւէն
ի ԳԼ · ե · 5 ։ գ Թագ ·
բ · 11 ։
լ Ցեւս · Ժբ · 25 ։

19 կայծեամի պէս հատով թեթեւ էր։ Եւ Ասա-
յէլ Աբէններին հետեւեցաւ, ու Աբէնեն-
բին հետեւեցաւ աջ կամ ձախ կողմէ չխոտորելով։
20 Եւ Աբէններ հետը դարձաւ ու ըսաւ, Ասա-
յէլ, դո՞ւն ես։ Ու անիկա ըսաւ, Ես եմ։
21 Եւ Աբէններ անոր ըսաւ, Քու աջ կամ ձախ
կողմդ խոտորէ, ու կարճներէն մէկը բըռ-
նէ, ու անոր զէնքերը քեզի առ. բայց Ասա-
22 յէլ անոր հետեւելէն դադրել չուզեց։ Եւ Աբէն-
ներ նորէն Ասայէլին ըսաւ, Եթէ ան-
էս դարձիր. քեզ ինչո՞ հասնիր դեմիս
գարնեմ. անատանը ինչպէս երեսս վերցնեմ
23 քու եղբօրդ Յոաբին դէմ։ Բայց անիկա դար-
ձուն դադրել չուզեց։ Ու Աբէններ նետա-
կին հետի ծայրովը *Հնսակաւորէն զարկա-
նիկա, և նետակը անոր կռնակէն եղաւ.
և հոն ինկաւ ու նոյն տեղը մեռաւ. և ով
որ Ասայէլի տունը գիտէ, մեռած տեղը կա-
24 գար՝ կանչի պարիսպին կողմանէ ու Աբեւսա
Աբէնն Գաաոնայ ճամբուն վրայ կը հետամնայ
նայ։ ու երբոր անոնք Գիայի դիմացը՝ Գաբա-
ւոնի անապատին ճամբան եղող Ամմոցի բլու-
րը եկան, արեւը մտաւ։
25 Եւ Բենիամինի որդիքը Աբէններին հետէն
ժողովեցան, դունդ մը եղան, ու մէկ բլուրի
26 մը գլուխը կայնեցան։ Եւ Աբէններ Յոաբին
պատասխան ըսաւ, Միթէ սուրը անդադար
պիտի ուտէ. չե՞ս գիտեր որ ասոր վերջը գառն
կ'ըլլայ. մինչեւ ե՞րբ ժողովուրդին պիտի չհրա-
մայես որ իրենց եղբայրներէն հետապնդելէն դա-
27 դարեն։ Ու Յոաբ ըսաւ, Կենդանի է Աս-
տուած, վթէ որ դուն գրուցած չըլլայիր,
ժողովուրդին առտուընէ՝ ի վեր իր եղ-
բայրներէն հետապնդելէն դադրած պիտի ըլլար։
28 Անասոնք Յոաբ փող հնչեցուց. ու բոլոր
ժողովուրդը կանգ առաւ, ու ալ Իսրայէլին
հետեւելէն չդադրեցան, ու ալ պատերազմ չը-
29 րին։ Եւ Աբէններ ու անոր մարդիկը ան բոլոր
գիշերը դաշտին միջէն երթալով՝ Յորդանանէն
անցան, ու բոլոր Բեթրոնը քալելով՝ Մահա-
30 յիմ եկան։ Եւ Յոաբ Աբէններէն դարձաւ,
ու բոլոր ժողովուրդը ժողվեց. և Դաւիթին
ծառաներէն տասնեւերկու մարդ և Ասայէլ կը
31 պակսէին։ Բայց Դաւիթին ծառաները Բենիա-
մինէն ու Աբէններուն մարդոցմէն երեք հա-
րիւր վաթսուն մարդ գարկին, որոնք մեռան։
32 Եւ Ասայէլը վերցուցին, ու զանիկա Բեթլե-
հէմի միջէ իր հօրը գերեզմանը թաղեցին։ Ու
Յոաբ և անոր մարդիկը բոլոր գիշերը քա-
լեցին, ու արշալոյսին Քերբոն հասան։

Գլ. Գ

1 Դաւիթի օրէ օր կը զօրանայ։ 2 Քերբոնի մէջ անոր վեց ար-

ի Հմր · 14 · Ելատ ·
Ժէ · 14 ։
ա ա Պն · գ · 1—4 ։
բ ա Թագ · իե · 43 ։
գ ա Պն · գ · 1 ։ Ղուռ-
Դամիել ։
դ ա Թագ · իե · 8 ։
ԳԼ · Ժգ · 37 ։
ե գ Թագ · ը · 3 ։
զ ԳԼ · իա · 8 · 10 ։
է ԳԼ · Ժգ · 21 ։
ը բ Օր · իգ · 18 · ա
Թագ · իգ · 15 · ԳԼ ·
ի · 8 · Ժգ · 9 ։
թ Հատ · ա · 17 · գ
Թագ · Ժի · 2 ։
ժ ա Թագ · Ժե · 28 ·
Ժգ · 1 · 12 · իբ · 17 ։
ա Պն · Ժբ · 23 ։
ի Դատ · ի · 1 · ԳԼ ·

ամէնուդ՝ ի՛նչ որ Սաուղին աղջիկը Միղքոլը
14 ինծի չբերիս, Իմ երեսս չտեսնիս։ Եւ Դա-
ւիթ Սաուղին որդւոյն Յերբոսթէին դես-
պաններ խրկեց՝ ըսելով, Իմ կինիկս Միղքոլը
ինծի տուր, որն որ *փգշտացուց Հարիւր ան-
15 թրխուածխլեններովը առի։ Ու Յերբոսթէ
Տէրէ խրկեց, ու զանիկա անոր էրիկէն Կայի-
16 սան խրկեց, ու զանիկա անոր էրիկը լալով
մինչեւ †Բահուրիմ անոր հետեւեցաւ գնաց։
Ու Աբէններ անոր ըսաւ, Գնա դարձիր. ու
անիկա դարձաւ։
17 Եւ Աբէններ Իսրայէլի Ծերերուն հետ խո-
սեցաւ ու ըսաւ, Երէկ ու միւսկ օր կ'ուզէիք
18 որ Դաւիթ ձեր վրայ թագաւոր ըլլայ. Ու-
րեմն հիմա ըրէք. *քանզի Տէրը Դաւիթին
համար խօսեցաւ ըսելով, Իմ ժողովուրդս Իս-
րայէլը փղշտացւոց ձեռքէն ու անոր բոլոր
թշնամիներուն ձեռքէն՝ իմ ծառային Դաւի-
19 թին ձեռքովը պիտի ազատեմ։ Եւ Աբէններ
նաեւ Բենիամինին ալ գրուցեց. անկէ
ետքը Աբէններ Քերբոն գնաց, որ Իսրայէլի
ու Բենիամինի բոլոր տանը հաճոյ երեւցածը
20 Դաւիթին ալ պատմէ։ Ու Աբէններ Քերբոն
եկաւ. Դաւիթին, իր հետը քսան մարդ հա-
նելով։ Եւ Դաւիթ Աբէններուն ու անոր հետ
21 եղող մարդոցը խնճոյք ըրաւ։ Ու Աբէններ
Դաւիթին ըսաւ, Ելլեմ երթամ, և *բոլոր Իս-
րայէլը իմ տիրոջս թագաւորին քովը ժո-
ղովեմ, որ քեզի հետ դաշնակցութիւն ընեն.
ու դուն սրտիդ ամէն ուզածին պէս †թագա-
ւորութիւն ընես։ Եւ Դաւիթ Աբէնները խրե-
կեց, որ խաղաղութեամբ գնաց։
22 Եւ ահա Դաւիթին ծառաները ու Յոաբ
*ասպատակութենէ հետ դարձան, ու իրենց
հետը խիստ շատ աւար բերին. իսկ Աբէններ
Դաւիթին քովը Քերբոնի մէջ չէր. քանզի
Դ--էն զանիկա խրկեր էր. ու անիկա խաղա-
23 ղութեամբ գացեր էր։ Ու երբոր Յոաբ և
անոր հետ եղող բոլոր զօրքը եկան, Յոաբին
պատմեցին ու ըսին, Ներեան Աբէններ Իմ-
դաւորին եկաւ. ան ալ զանիկա խրկեց, ու
24 խաղաղութեամբ գնաց։ Ինքն Յոաբ Թա-
գաւորին գնաց ու ըսաւ, Ի՞նչ ըրիր. ահա
Աբէններ քեզի եկեր է. ինչո՞ համար զա-
նիկա թող տուիր ես, ու ան ալ գացեր է.
25 Դուն †չե՞ս գիտեր՝ որ Ներեան Աբէններ քեզ
խաբելու, *քու ելլելու ու մտնելու ժամդ հաս-
կընալու, ու քու ամէն գործդ իմանալու
26 համար եկաւ։ Եւ Յոաբ Դաւիթին քովէն
ելաւ, ու Աբէններուն եւսէն պատգամաւոր-
ներ խրկեց, ու զանիկա Սիրայի Ջրհորէն հետ
27 դարձուցին. և Դաւիթ չէր գիտեր։ Ու երբ-

ժ Հատ · 11 · գ Թագ ·
գ · 25 ։
ի ա Թագ · Ժբ · 20 ։
լ Ծն · իգ · 3 ։
խ ա Թագ · Ժբ · 25 ·
27 ։
ա Թագ · իե · 44 ։
ա ԳԼ · Ժի · 16 ։
բ ա Պն · Ժբ · 29 ։
գ Հմր · 9 ։
դ Հմր · 10 · 12 ։
ե գ Թագ · Ժա · 37 ։
զ Կամ ասպատակներ-
բաւ. Ելոյց չարենին
կ'ելլէ։
է Նբէր · գիտեր
ը ա Թագ · իի · 6 ։
Ելատ · լե · 25 ։

դիր կը ծնանին։ 6 Բնեներ Յերբոսթէին կը բարկանայ, 12
ու Դաւիթին կողմէ կը գործայ։ 13 Դաւիթ իր Միղքոլ կը-
նիկը իրեն դարձընել կը պահանջէ Բնեներէն։ 17 Բնեներ
Դաւիթին վրայով խօսելէն հետ կը խօսի. և Դաւիթ խրա-
ճոյքի կը հրաւիրէ զանիկա, ու եղբայրն կ'արձակէ խաղաղու-
թեամբ։ 22 Յոաբ պատերազմէն գործադրելով թագաւորին կը
բարկանայ, ու Բնեներ կը մեղցնէ։ 28 Դաւիթ Յոաբը կը
նզովէ, 31 ու Բնեներին համար սուգ կ'ընէ։

1 Եւ Սաուղին տունը ու Դաւիթին տունը միջ
երկայն պատերազմ եղաւ. ու Դաւիթ երթալ
լով կը զօրանար, բայց Սաուղի տունը ևր-
թալով կը տկարանար։
2 Եւ Յերբոսթէի միջ *Դաւիթին որդիներ ծը-
նան. ու անոր անդրանիկը †Յեզրայելացի Ա-
3 քինոամէն ծնաւ Ամնոն էր, Եւ անոր երկ-
րորդը Կարմէլացի Նաբաղին կնիկէն Աբիգա-
յէն ծնաւ Քիլեաբ էր, ու երրորդը *Գեսուրի
Թագաւորին Թոլմիին աղջկանը Մաաքային
4 որդին Աբիսաղոմն էր, Եւ չորրորդը †Ադդի-
թին որդին Ադոնիան էր, ու Հինգերորդը
5 Աբիտալին որդին Սափատիան էր, Ու վեցե-
րորդը Դաւիթին կնիկէն Եգդային ծնաւ Քեթ-
րաին էր. Քերբոնի միջ Դաւիթին ասոնք
ծնան։
6 Եւ Սաուղին տունը ու Դաւիթին տունը
միջ քանի որ պատերազմ կար, Աբէններ Սա-
7 ուղին տունը թիկունքն էր։ Եւ Սաուղ մէկ
հարճ մը ունէր՝ որուն անունը *Ռեսփա էր,
ու Այիային աղջիկն էր։ Ու Յեր---ն Աբէն-
ներին ըսաւ, †Իմ հօրս հարճին ինչո՞ մտաե-
8 ցար։ Եւ Աբէններ Յերբոսթէին խօսքերուն
համար խիստ բարկացաւ, ու ըսաւ, Միթէ
ես *չէ՞մ գլուխ եմ որ քեզի դէմ՝ քու հօրդ
Սաուղին տունը, անոր եղբայրներուն ու ըա-
րեկամներուն այսօր ողորմութիւն ըրի, ու քեզ
Դաւիթին ձեռքը չմատնեցի, և դուն այսօր
9 ասս կնկանը համար խս կը մեղադրես։ *Ա-
ստած Աբէններին այսպէս ու ասկէ աւելի
ընէ, թէ որ Դաւիթին չընեմ †ինչ որ Տէրը
10 անոր երդուաւ ըրաւ. Աքսինքն թագաւորու-
թիւնը Սաուղին տունէն վերցնեմ, ու Դա-
ւիթին աթոռը Իսրայէլի վրայ և Յուդայի
վրայ Հաստատեմ՝ *Դանէն մինչեւ Բեերսաբէ։
11 Ու Յեր---ն մէկ խօսք ալ չկրցաւ Աբէններին
պատասխան տալ՝ անկէ վախնալուն համար։
12 Եւ Աբէններ իր կողմանէ Դաւիթին պատ-
գամաւորներ խրկեց ըսելով, Այս երկիրը որուն
է. ու ըսաւ, Ինծի հետ դաշնակցութիւն
ըրէ, և ահա իմ ձեռքս քեզի հետ պիտի
ըլլայ՝ բոլոր Իսրայէլը քեզի դարձընելու հա-
13 մար։ Ու անիկա ըսաւ, Աղէկ, Ես քեզի հետ
դաշնակցութիւն կ'ընեմ. բայց քեզմէ բան մը
կը պահանջեմ, որ իմ երեսս տեսնելու եկած

ա Պն · գ · 1—4 ։
բ ա Թագ · իե · 43 ։
գ ա Պն · գ · 1 ։ Ղուռ-
Դամիել ։
դ ա Թագ · իե · 8 ։
ԳԼ · Ժգ · 37 ։
ե գ Թագ · ը · 3 ։
զ ԳԼ · իա · 8 · 10 ։
է ԳԼ · Ժգ · 21 ։
ը բ Օր · իգ · 18 · ա
Թագ · իգ · 15 · ԳԼ ·
ի · 8 · Ժգ · 9 ։
թ Հատ · ա · 17 · գ
Թագ · Ժի · 2 ։
ժ ա Թագ · Ժե · 28 ·
Ժգ · 1 · 12 · իբ · 17 ։
ա Պն · Ժբ · 23 ։
ի Դատ · ի · 1 · ԳԼ ·

Ժ Հատ · 11 · գ Թագ ·
գ · 25 ։
ի ա Թագ · Ժբ · 20 ։
լ Ծն · իգ · 3 ։
խ ա Թագ · Ժբ · 25 ·
27 ։
ա ա Թագ · իե · 44 ։
ա ԳԼ · Ժի · 16 ։
բ ա Պն · Ժբ · 29 ։
գ Հմր · 9 ։
դ Հմր · 10 · 12 ։
ե գ Թագ · Ժա · 37 ։
զ Կամ ասպատակներ-
բաւ. Ելոյց չարենին
կ'ելլէ։
է Նբէր · գիտեր
ը ա Թագ · իի · 6 ։
Ելատ · լե · 25 ։

որ Աբենեզր բերէր զարձաւ, զոմար Նա-
նիկա գրանը նեղաւ դին քաշէց՝ անոր հետ
ծածուկ խօսակցութիւն ընելու համար, ու զա-
նիկա հան՝ իր եղբօրը Աքաղելին արեւուր հա-
մար՝ մանակուհւոյն զարկաւ, ու անկիկ մեռաւ։
28 Եւ անկէ հետ Դաւիթ լսեց, ու բսաւ,
Ես ու իմ թագաւորութիւնս Ներեան Աբեն-
Ներին արիւնէն յաւիտեան անպարտ ենք Տէ-
29 րոջը առջեւը. Զոմարին գլխուն վրայ, ու
անոր հօրը բոլոր տանը վրայ հասնի. ու Ջո-
վաբին առնէն հոսքութիւնէ, բորոտ, ցուպի
կռթողջ, սրով լյնող ու հացի կարօտ պա-
30 կաս չըլլայ։ Աքաղելս Զոմար ու անոր եղբայրը
Աբեսա Աբենեզրը սպաւնեցին, քանզի անի-
կա անոնց եղբօրը Աքաղելը պատերազմի
ժամանակ Գաբաւոնի մէջ սպաւնցեր էր։
31 Եւ Դաւիթ Զոմարին ու անոր հետ եղող
բոլոր ժողովուրդին բսաւ, Հանգչեցնող
պատուհանէք ու Ներեներ հագէք, և Աբեն-
Ներին առջեւէն լայէք։ Ու Դաւիթ թագաւո-
32 րը գագաղին հետէն գնաց։ Եւ Աբենեզրը
Բերբոնի մէջ թաղեցին. ու թագաւորը ձամբը
վերցուց ու Աբենեզրին գերեզմանին վրայ լա-
յաւ. բոլոր ժողովուրդն ալ լացաւ։
33 Եւ թագաւորը Աբենեզրին համար ողբայ
ու բսաւ,
Մեռնի Աբենեզր այնպէս մեռաւ,
Ինչպէս որ Նաղգամ մարդ մը կը մեռնի։
34 Քու ձեռքերդ կապուած չէին,
Ու ոտքերդ կապանքի մէջ դրուած չէին.
Անօրէնները առջեւը լյնողի մը պէս ինկար։
Ու բոլոր ժողովուրդը նորէն անոր վրայ լացաւ։
35 Եւ քանի որ ցորեկ էր՝ բոլոր ժողովուրդը
եկաւ Որ Դաւիթին հաց կերցընեն. բայց
Դաւիթ երդում ըրաւ ու բսաւ, Աստուած
ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ, Թէ որ
արեւը մինչեւ առաջ հաց կամ ուրիշ բան մը
36 ճաշակեմ։ Եւ բոլոր ժողովուրդը ուշադրու-
թիւն ըրաւ, ու ան բանը հրնց աչքին հաճոյ
եղաւ, ինչպէս որ թագաւորին ամէն ըրած
ը բոլոր ժողովուրդին աչքերուն հաճոյ կ'ե-
37 րևնար։ Եւ ան օրը բոլոր ժողովուրդը ու բո-
լոր Իսրայէլ հասկըցան որ Ներեան Աբենեզ-
38 րին մեռցուիլը թագաւորէն չէր։ Եւ թագա-
ւորը իր ծառաներուն բսաւ, Չէ՞ք գիտեր
որ այսօր Իսրայէլի մէջ մէկ մեծ զօրավար
39 մը ինկաւ. Ու ես այսօր տկար եմ, թէպէտ
և թագաւոր օծուեցայ. ու սա մարդիկը Շա-
րուհեայի որդիքը Ինծի հանոր խիստ են.
Տէրը Հասուցանէ չարութիւն ընողին՝ անոր
չարութեանը համեմատ։

1 Իսրայէլացիք Աբենեզրին մեռնիլը լսելով՝ կը զարհուրին։
2 Բաանա ու Ռեքաբ Ջերաւմիէն կը սպաննեն ու անոր գլուխը Քերբան կը տանին։ 9 Դաւիթ կը հրամայէ որ զանոնք մեռցընեն ու Ջերաւմիէն գլուխը թաղեն։

1 Եւ Սաւուղի որդին Յէ---Ն լրտոր Աբեն-
Ներին Քերբոնի մէջ մեռնիլը լսեց, Ձեռքի-
րը թուլցան, ու բոլոր Իսրայէլ Տագնապե-
2 ցաւ։ Եւ Սաւուղին որդին երկու գնդապետ
ունէր, մէկուն անունը Բաանա՝ ու միւսին
անունը Ռեքաբ էր. սոսնք Բենիամինի ցե-
ղէն Բերոթիացի Ռեմմոնի որդիքն էին. (քան-
զի Բերոթի ալ Բենիամինեանց տեղը կը սե-
3 պուէր. Ու Բերոթիացիները Գեթթայիմ
փախան, և հոն մինչև սա օրս պանդուխտ
4 պէս բնակեցան։) Ու Սաւուղին որդին Յով-
նաթան ոտքերը կաղ ատյ մը ունէր, Երբ
Սաւուղին ու Յովնաթանին համառան լուրը Յիզ-
բեելէն եկաւ, անկիկ հինգ տարեկան էր.
և անոր գայեակը վանիկա առաւ ու փախաւ.
ու երբոր փախչելու կը փութար, ջղաձ ինկաւ՝
կաղ եղաւ. և անոր անունը Մեմիբոսթէ
5 էր։ Ու Բերոթիացի Ռեմմոնին որդիքը Ռե-
քաբ ու Բաանա գացին, ու ցորեկուան տաք
ատենը Յեբոսթէթին տունը մտան, և անկիկ
6 կէս օրուան ատենը պառկեր կը քնանար. Ու-
անոնք մինչև ատոր միջոցը մտան, Լբր Ո-
ցորեն պիտի առնէին. և զանկիկ ոտնակու-
ծէն զարկին, ու Ռեքաբ և անոր եղբայրը
7 Բաանա անկ փախան։ Ան կերպով տունը մը-
տան. ու երբոր անկիկ ննջարանին մէջ իր
անկողնին մէջ կը քնանար, զանկիկ զար-
կին մեռցուցին, և անոր դլուխը կտրեցին,
ու դլուխը առնելով՝ բոլոր գիշերը դաշ-
8 տին ճամբովը գացին. Եւ Յեբոսթէթին գլ-
խուը Քերբոնի տարին Դաւիթին, ու Իս-
դաւորին բսին, Ահա քու Թշնամիիդ՝ Տ. քու
կեանքդ փնտռող Սաւուղին որդուոյն Յե-
բոսթէթին գլուխը. և Տէրը Սաւուղէն ու ա-
նոր սերմանդէն այսօր վրէժխնդրութիւն ար-
9 աւ մեր թագաւոր սիրողը։ Եւ Դաւիթ Ռե-
քաբին ու անոր եղբօրը Բաանային պատասխան առաւ ու
անոնց բսաւ, Իմ հոգիս ամէն նեղութենէ
10 ազատող Տէրը կենդանի է, Որ Ան որ ինծի
պատմեց ու բսաւ Թէ Սաւուղ մեռաւ, կար-
ծելով Թէ աւետիս առաջ մը պիտի երևնայ
ըլլալ, զանկիկ բռնեցի ու Սիկեղակի մէջ զա-
նիկա մեռցուցի, և անոր առաջ աւետիսին
11 վարձքը ան եղաւ. Ո՛րչափ աւելի Նոյն վոյնէ
Ես վոյնէ ան չար մարդոց, որոնք արդար մարդ-

մը իր տանը մէջ իր անկողնին վրայ մեռ-
ցուցին. և Հիմա Անոր արիւնը անշուշտ ձեր
ձեռքէն պիտի պահանջեմ, ու ձեզ երկրիս
12 վրայէն պիտի վերցընեմ։ Անոնք Դաւիթ
Իր մանչերուն հրամայեց, ու զանոնք մեռ-
ցուցին. և անոնց ձեռքերը ու ոտքերը կըտ-
րեցին, ու Քերբոնի աւազանին վրայ կախե-
ցին։ Իսկ Ջերաւմիէնին գլուխը առին, ու Քեր-
բոնի մէջ Աբենեզրին գերեզմանը թաղեցին։

1 Իսրայէլի ցեղերը Քերբոն կու գան՝ Դաւիթը բոլոր Իսրայէլի
վրայ թագաւոր օծելու։ 4 Դաւիթին տարիքը։ 6 Դաւիթ
Ջերաւսացիներուն Սիոնը առնելով՝ հոն կը բնակի։ 11 Քիրամ
թագաւորը Դաւիթին գեղարուեստը կը խրկէ։ 13 Երուսաղէմ
մէջ առնուած կանայք կը ծնանին Դաւիթին։ 17 Դաւիթ Ե-
ռասդոց առաքինութեամբը Բաղափարասիի մէջ։ 22 ու
նաև Փղշտացիները կը ջարդէ։

1 Եւ Իսրայէլի բոլոր ցեղերը Քերբոն եկան
Դաւիթին, ու ըսին, Ահա Ոսկնք քու
2 ոսկորդ ու քու մարմինդ ենք։ Եւ Ասկէ
առաջ ալ երբոր Սաւուղ մեր վրայ թագաւոր
էր, Իսրայէլը Ելուքս Հանողը ու Ներս բերողը
դուն էիր. և Տէրը քեզի ըսաւ, Դուն ժողո-
վուրդս Իսրայէլը դուն Հովուես, ու Իսրա-
3 յէլի վրայ Իշխան ըլլաս։ Եւ Իսրայէլի բոլոր
Ծերերը Քերբոն եկան Թագաւորին. Ու Դա-
ւիթ Թագաւորը Քերբոնի մէջ Տէրոջը առջեւը
անոնց հետ դաշնակցութիւն ըրաւ. ու անոնք
Դաւիթը Իսրայէլի վրայ Թագաւոր օծեցին։
4 Եւ Դաւիթ երեսուն տարեկան էր՝ երբոր
Թագաւոր եղաւ, Ու քառասուն տարի Թա-
5 գաւորեց։ Քերբոնի մէջ Յուդայի
վրայ Եօթը տարի ու վեց ամիս Թագաւո-
րութիւն ըրաւ, ու Երուսաղէմի մէջ բոլոր
Իսրայէլի ու Յուդայի վրայ երեսունեւերկու
տարի Թագաւորութիւն ըրաւ։
6 Եւ Թագաւորը իր մարդոցմովը Երուսա-
ղէմ գնաց՝ Հան երկիրը բնակող Ջերաւսացի-
ներուն վրայ. ու Դաւիթին խօսեցան ըսելով,
Թէ որ կոյրերը ու կաղերը չվերցնես, Հոս
պիտի չմտնես. կարծելով Թէ Դաւիթ չկրնար
7 հոն մտնել։ Բայց Դաւիթ առաւ Սիոնին բեր-
8 դը, (Որ Դաւիթին քաղաքը կ'ըսուի։) Ու
Դաւիթ ան օրը բսաւ, Ով որ Ջերաւսացիները
զարնէ, ու Յրանցքը Հասնելով Դաւիթին
ատելի եղող կաղերը ու կոյրերը Ջարդէ, Հան-
ցեռոնէ պիտի ըլլայ. անոր Համար կ'ըսեն,
9 Ու կոյր ու կաղ չմտնէ։ Եւ Դաւիթ ան բեր-
դին մէջը նստաւ, ու զանիկա Դաւիթին

ա Գն. թ. 5. 6։
բ Դկ. ա. 15։
գ Գկ. գ. 23։
դ ա Մն. ժա. 3։ ժբ.
23։
ե Ծն. խթ. 14։
զ Ելբ. ելկ ա. ՄԼ-
կալ օր

է ա Թագ. ժբ. 15։
ը ա Թագ. ժգ. 1. 12։
Սապ. Նբ. 71. Տես
գկ. է. 7։
թ ա Մն. ժա. 3։
ժ ա Թագ. ժա. 17։
ի Դատ. ժա. 11։ ա
Թագ. իգ. 18։
լ ա Մն. իկ. 31. իթ.
27։
խ Գկ. ե. 11։ ա Մն.
գ. 1։
ծ Դատ. ա. 21։
կ Գես. ժկ. 63։ Դատ.
ա. 8։ ժթ. 11. 12։
հ Ես. 9։ գ Թագ.
բ. 10։ ը. 1։
ձ Տես ա Մն. ժա. 8—9։

ղ Ես. 7։
ճ Գ Թագ. է. 2։ ա
Մն. ժգ. 1։
մ Օբ. ժկ. 17։ ա
Մն. գ. 9։ ժգ. 3։
յ ա Մն. գ. 5։ ժգ. 4։
ն ա Մն. ժա. 16։
ժգ. 8։
շ Գկ. իգ. 14։

ո Գես. ժկ. 8։ Եսա.
ժկ. 5։
չ Գկ. բ. 1։ ա Թագ.
իգ. 8։ Լ. 8։
պ Եսա. իբ. 21։
ջ Ամբ. Հայ ասիզ.
խրամատներ։
ռ Օբ. է. 5։ 25։ ա
Մն. ժգ. 12։

ս ա Մն. ժգ. 13։
վ Ես. 19։
տ Ելբ. պիքսանեբոն
ց Գ Թագ. է. 6։
ւ Գատ. գ. 14։
ա Մն. ժգ. 16։ Ես.
նոսի Գաբաոնի։
բ Գես. ժկ. 10։

ԳԼ· Զ

1 Դաւիթ տապանակը նոր սայլի մը վրայ դնելով՝ կաթիճեա-
ցիներէն կը բերէ։ 6 Ոչային հարուածը։ 9 Ընաւոտ Ըզդեգամը
կ՚օրհնէ տապանակին համար։ 12 Դաւիթ տապանակը պա-
տարագներով Սիոն բերած ատենը՝ անոր առջեւը կը խաղայ։
խակ Մեկբազ սար համար կը քամահրէ զայն։ 17 Դաւիթ
վրանի մը մէջ կը դնէ տապանակը մեծ ուրախութեամբ։ 20
Մեկբազ Դաւիթին հագնած ուրախութեան անպատկառ հա-
մար անարգանք կը մեծնայ։

1 Եւ Դաւիթ նորէն խարայելի բոլոր ընտրուած
մարդիկը ժողվեց, որոնք երեսուն հազար
2 հոգի էին։ Ու Դաւիթ իր հետը եղող բոլոր
ժողովուրդով եկաւ՝ և Բեւղայի Բաաղը գը-
նաց, որ անկէ Աստուծոյ տապանակը վեր հա-
նէ, որ անոր վրայ՝ Քերովբէից էշ նստող
3 զօրութեանց Տէրոջը անունը կոչուած է։ Եւ
Աստուծոյ տապանակը նոր սայլի մը վրայ
դրին, ու զանիկա բլրակի Աբինադաբին տու-
նէն վերցուցին. ու Աբինադաբին որդիք՝ Ողա
4 ու Աքիով անոր սայլը կը վարէին։ Եւ զա-
նիկա Աստուծոյ տապանակին հետ Բլրակի
Աբինադաբին տունէն հանեցին. ու Աքիով
5 տապանակին առջեւէն կ՚երթար։ Եւ Դաւիթ
ու խարայէլի բոլոր տունը՝ մայր փայտէ չկռաճ
ամէն տեսակ նուագարաններով, քնարներով,
տաւիղներով, թմբուկներով, դափերով ու
ծնծղաներով Տէրոջը առջեւը կը խաղային։
6 Ու երբոր Նաքոնին կալը եկան, Ողա Ն-
ձեռը Աստուծոյ տապանակին երկինցուց, ու
զանիկա բռնեց, քանի եղիները ընդդէմ ծռեր
7 էին։ Եւ Տէրոջը բարկութիւնը բորբոքեցաւ
Ողային դէմ, ու Աստուած զանիկա հոն ա-
յանցանքին համար զարկաւ. և նոյն տեղը
8 Աստուծոյ տապանակին քովը մեռաւ։ Ու Դա-
ւիթ տրտմեցաւ, քանի Տէրը Հարուածով
Ողան զարկաւ. ու անի տեղին անունը մինչ
9 աս օրս Փարէց-ոզա բսուեցաւ։ Եւ Դաւիթ
ան օրը Տէրոջմէն վախցաւ, ու բսաւ, Տէրոջը
10 տապանակը ի՞նչպէս իմ քովս մտնէ։ Եւ Դա-
ւիթ Տէրոջը տապանակը իր քովը՝ Դաւիթին
քաղաքը չտանել ուզեց, հապա զանիկա
11 Գէթացի Աբդեդոմի տունը խոտորցուց։ Ինչ
Տէրոջը տապանակը Գէթացի Աբդեդոմին
տունը երեք ամիս մնաց. ու Տէրը Աբդե-
դոմը ու անոր բոլոր տունը օրհնեց։
12 Եւ Դաւիթ թագաւորին պատմեցին ու բսին,
Աստուծոյ տապանակին համար Տէրը Աբդե-
դոմին տունը ու անոր ամէն ունեցածը օրհ-
նեց։ Ինչ Դաւիթ գնաց, ու Աստուծոյ տա-
պանակը Աբդեդոմին տունէն ուրախութեամբ
13 Դաւիթին քաղաքը հանեց։ Ու երբոր Տէրո-

ԳԼ· Է

1 Նաթան նախ կը հաճի Դաւիթին տաճարաշինութեանը՝ որ Տէ-
րոջը տուն մը չունի։ 4 Երաբ Աստուծոյ խօսքովը կ՚արգիլի
զանիկա։ 12 Ե. կը խոստանայ թէ անոր սերունդին բարութիւն
ընէ ու սրհնաբերութիւնէր պիտի արուի։ 18 Դաւիթին աղօթքը
ու ընդհակառակութիւնը։

1 Ու երբոր թագաւորը իր տունը նստաւ, ու
Տէրը զանիկա իր բոլորտիքը եղող ամէն թըշ-

2 նամիներէն սըրտնեղ հանգստացուց, թագա-
ւորը Նաթան մարգարէին բսաւ, Ահա ես
էղևնափայտեայ չքնաղ տան մէջ կը բնակիմ,
եռ Աստուծոյ տապանակը՝ վրանի մէջ կեցեր
3 է։ Եւ Նաթան բսաւ թագաւորին, Գնա՝ ին-
ըր սրտիդ մէջը եղածը ըրէ, քանզի Տէրը
քու հետդ է։
4 Ու նոյն գիշերը Տէրոջը խօսքը Նաթանին
5 եղաւ՝ ըսելով, Գնա, իմ ծառայիս Դաւիթին
բսէ, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Դո՞ն ինծի բնա-
6 կելու համար տուն պիտի չշինես. Որովհետև
Իսրայէլի որդիքը եգիպտոսէն հանած օրէս
մինչև աս օրս տան մէջ չբնակեցայ, այլ վը-
7 րաններով ու խորաններով պտըտեցայ։ Ին-
բոլոր Իսրայէլի որդիքովը որչափ տեղ որ
պտրատեցայ, միթէ բան մը խօսեցայ Իսրայէ-
լի *դեղերուն մէկուն հետ, որոնց հրամայե-
ցի հովուելու հրամանս տուէր
վրաերնիս Իսրայէլը հովուելու համար տուէր
է, ու ըսի՞ թէ ինչո՞ւ համար ինծի եղէնա-
8 փայտէ տուն մը չշինեցիք։ Եւ հիմա իմ ծա-
ռայիս Դաւիթին ասանկ ըսես, Զօրաց Տէրը
այսպէս կ՚ըսէ. Ես քեզ փարախէն ոչխարնե-
րուն հետէն առի, որ իմ Իսրայէլ ժողովուր-
9 դիս վրայ առաջնորդ ըլլաս. Եւ Ես որ
կ՚երթայիր՝ քու հետդ եմ. Ես քու առջևէդ
բոլոր թշնամիներդ կտրեցի, ու երկրիս վրայ
եղող մեծերուն անուանը պէս քու անունդ
10 մեծցուցի։ Եւ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին ալ
մէկ տեղ մը պիտի որոշեմ, ու *զանիկա պի-
տի տնկեմ. ու իր տեղը պիտի բնակի, ալ
պիտի չշարժի. Ու անիրաւութեան որդիքը
առջինին պէս ալ պիտի չնեղչեն զանի-
11 կա, ինչպէս որ վրի՛մ ժողովուրդիս Իսրայէլին
վրայ դատաւորներ դրած օրէս՝ ի վեր եղաւ.
ու *քեզ քու ամէն թշնամիներդմէ պիտի հան-
դըստացնեմ. Եւ Տէրը քեզի կ՚ինացընէ
12 դըստացընեմ. Երբ որ քու օրերդ լեցնելու,
օրերդ լեցուին, ու դուն *քու հայրերուդ
հետ քնանաս, *քեզմէ ետքը քու երանքդ
եղող զաւակդ պիտի բարձրացընեմ, ու անոր
13 թագաւորութիւնը պիտի հաստատեմ։ Ան՝
կա իմ անուանս տուն պիտի շինէ, ու անոր
թագաւորութեան աթոռը յաւիտեան պիտի
14 կանգնեմ. Ես անոր հայր պիտի ըլլամ, ու
անիկա ինծի որդի պիտի ըլլայ. Վրէ՛ որ անի-
կա անիրաւութիւն ընէ, ես զանիկա մարդուց

զաւազանովը ու մարդոց որդիներուն հա-
15 րուածներովը պիտի պատժեմ. Բայց իմ ողոր-
մութիւնս անկէ պիտի †չվերցընեմ, *ինչպէս
որ Սաուղէն վերցուցի, ու զանիկա քու առ-
16 ջևէդ վռընտացի։ Եւ քու տունդ ու քու
թագաւորութիւնդ քու առջևդ յաւիտեան
ապահով պիտի ըլլան, քու աթոռդ յաւի-
17 տեան հաստատ պիտի ըլլայ։ Ան՝ եան Նաթան ա-
րուր խօսքերը ու ամ բոլոր տեսիլքը ա-
մէնքէն Դաւիթին պրտցուց։
18 Եւ Դաւիթ թագաւորը գնաց, Տէրոջը առ-
ջևը նստաւ, ու բսաւ, ՈվՀ Տէր Եհովայ, ես
ո՞վ եմ, ու իմ տունս ի՞նչ է, որ վրս մինչև
19 հոս բերիր։ Սակայն ասիկա ալ քու աչքերուդ
պզտիկ երեւցաւ, ով Տէր Եհովայ, *ու քու
ծառայիդ տանը վրայով հեռաւոր ժամանա-
կի համար ալ խօսեցար։ *Մարդոց սովորու-
թիւնը ասիկա՞ է պրէօք, ով Տէր Եհովայ։
20 Եւ Դաւիթ նորէն քեզի ի՞նչ պրսց
ցէ. քանզի դուն, ով Տէր Եհովայ, *քու ծա-
21 ռայիդ կը ճանչնաս։ Ան բոլոր մեծ բաները քու
խօսքիդ համար՝ ու քու սրտիդ պէս ըրիր,
22 որ ծառայիդ դիտցընես։ Ասոր համար *մեծ
երեւցար, ով Տէր Աստուած. քանզի *քեզի
պէս ոՉԷՒ մեկը չկայ, ու քեզմէ զատ Աստուած
չկայ՝ մեր ականջներովը բոլոր լսածներուն
23 համեմատ։ Եւ ո՞ր ազգը երկրիս վրայ քու
ժողովուրդիդ Իսրայէլին պէս է, որուն հա-
մար նոյն ինքն Աստուած եկաւ զանիկա փրը-
կելու, իրեն ժողովուրդ ընելու, ու իրեն *ձե
անուն վաստակելու, *և քու երկրիդ մէջը
ան մեծ ու ասկալի բաները ընելու, *քեզի
համար եգիպտոսէն ազատած ժողովուրդիդ
առջևէն ազգերը ու անոնց աստուածները
24 վռընտելով։ Եւ *քու ժողովուրդդ Իսրայէլը
յաւիտեան քեզի ժողովուրդ հաստատեցիր,
ու դուն, ով Տէր, անոնց Աստուած եղար։
25 Եւ հիմա, ով Տէր Աստուած, քու ծառային
համար ու անոր տանը համար ըսած խօսքդ
յաւիտեան հաստատ, ու ըսածիդ պէս ըրէ.
26 Եւ քու անունդ յաւիտեան մեծ ճանչցուի,
ու ըսուի թէ Զօրաւթեանց Տէրը Իսրայէլին
վրայ Աստուած է. ու քու ծառային Դաւիթ
27 թին տունը քու առջևդ հաստատ ըլլայ։ Քան-
զի դուն, ով Տէր զօրաւթեանց Աստուած Իս-
րայէլի, քու ծառային յայտնեցիր ու ըսիր,

ա ՄԿ· ժգ· 5· 6։ բ Ելս· ժէ· 5· 66։ գ ա թագ· գ· 4։ Սապ· ձ· 1։ դ Տևս թագ· է· 9։ ե ա թագ· գ· 7։ զ ա թագ· է· 1։ է ա ՄԿ· ժգ· 9։ ը Տևս թագ· գ· 15։ թ ա թագ· գ· 19։ ժ Յհ· ԱՀԹ· 120։ ժա Սապ· ԱՀԹ· 120։ ժբ Տևս Գ.ագ· է· 8· 9։ ժգ ա ՄԿ· ժգ· 14։ ժդ Ծն· ւ· 27։ ւԹ· 5։ ժե ա ՄԿ· ժէ· 25։ ժզ թագ· գ· 12։ Ելս· գ· 3։ ա ՄԿ· ժէ· 2։ 13։ ժէ Տևս գ թագ· բ· 3։ ա ՄԿ· ժէ· 26։ ժը ա ՄԿ· ժգ· 14։ ի Ծն· ւ· 27։ ւԹ· 5։ ա ՄԿ· ժէ· 25։ ժթ թագ· գ· 12։ Ելս· գ· 3։ ա ՄԿ· ժէ· 2։ 13։ ի Տևս Եշ· ժէ· 20։ Սապ· ւ· 11։ ա թագ· գ· 18։ ա ՄԿ· ժէ· 27։ ա ա ՄԿ· ժէ· 28։ ա ա ՄԿ· ժէ· 29։ ա ա ՄԿ· ժգ· 1։ ա ՄԿ· ժէ· 1։ Սապ· ը· 15։ ա ՄԿ· ժգ· 3։ ա ՄԿ· ժէ· 13։ Ա՛ղ· 8։ ա գ թագ· բ· 5։ 62։ 63։ ա գ թագ· բ· 55։ ա ՄԿ· ժգ· 2։ ա ՄԿ· ժգ· 3։ Սապ· ւ· վերնագիր բը։ ա Էմր· 14։ 16։ Տևս ա թագ· ժԹ· 24։ ա Դատ· ԺԹ· 4։ ա ա թագ· ժգ· 14։ ժէ· 28։ — ա ա ՄԿ· ժէ· 1։ ևս։

քէզի առնն պիտի չլինեմ. ապա համար քո
ծառայ. իր արուին մէջ հարցնելոյն գառ առ
28 աղօթքը քեզի ընելու։ Եւ հիմա, ով Տէր
Եհովայ, ան Աստուածը դուն ես, ու քու
խօսքերդ ճշմարիտ են, և քու ծառայիդ ա-
29 ղէկոմիւնը խոստացար։ Ուստի հիմա կամք
ըրէ՝ քու ծառայիդ տունը օրհնելու, որ յա-
ւիտեան քու առջեւդ ըլլայ. քանզի, ով Տէր
Եհովայ, դուն պրծուցիչըր, ու քու օրհնու-
թեամբդ ծառայիդ տունը յաւիտեան օրհ-
նեալ ըլլայ։

ԳԼ. Ը

1 Դաւիթ փշրացրիները ու Մոաբացիները կը ծառայէ. 3 Եղ-
բայրը ու Ասորիները կը զարնէ։ 9 Թովա թագաւորը իր
որդին Յովրամը ընծաներով կը խրկէ՝ Դաւիթը օրհնելու։ Հա-
մար։ 11 Դաւիթ ան ընծաները ու ասոր Աստուծոյ կը նը-
վիրէ։ 14 Եդոմի մէջ պահապաններ կը դնէ։ 16 Դաւիթին
պաշտօնեաները։

1 Անկէ ետև Դաւիթ փղշտացիները զարկաւ,
ու զանոնք նուաճեց. և Դաւիթ փղշտացւոց
2 ձեռքէն Մեթեկհամման առաւ։ Նաև Մոաբը
զարկաւ, ու դեռնիք պառկեցնելով գանոնք
լարով չափեց. երկու լարով մեռցնելու չա-
փեց, ու ամբողջ լարով ապրեցնելու. ու
Մոաբացիք Դաւիթին ծառաներ
3 եղան։ Եւ Դաւիթ Զուբայի թագաւորը Ռո-
բի որդին Ադրազարը զարկաւ, երբոր Եփ-
րատ գետին վրայ իր իշխանութիւնը հաս-
4 տատելու կ'երթար։ Ու Դաւիթ անկէ հնա-
զար հեծեալ հարիւր ձիաւոր ու քսան հազար
հետևակ զօրք բռնեց. և Դաւիթ բոլոր կառ-
քի ձիերուն ջլերը կարից, ու անոնցմէ միայն
5 հարիւր ձի ետքէն համար պահեց։ Եւ Դամաս-
կոսի Ասորիները Զուբայի թագաւորին Ադրա-
զարի օգնութիւն ընելու եկան. ու Դաւիթ
զարկաւ Ասորիներէն քսաներկու հազար մարդ զար-
6 կաւ։ Եւ Դաւիթ Դամասկոսի Ասորւոց մէջ
բերդապահ զօրքեր դրաւ. ու Ասորիները
իշխան Դաւիթին հարկատու ծառայ եղան. Եհ Դա-
ւիթ ուր որ կ'երթար՝ Տէրը անոր յաղողու-
7 թիւն ուր որ կ'երթար՝ Տէրը անոր յաղողու-
թիւն կու տար։ Եւ Դաւիթ Ադրազարին ծա-
ռաներուն ոսկիէ վահաններըը առաւ, ու զա-
ռաներուն Երուսաղէմ բերաւ։ Եւ Ադրազարին
8 Նեմք եբուսացիէ՝ բերաւ։ Եւ Ադրազարին
քաղաքներէն՝ Բեթհայէն ու Բերոթայէն Դա-
ւիթ թագաւորը խոտոր չատ պղինձ առաւ։
9 Ու Եղեմացի թագաւորը Թովու, երբոր լը-
սեց որ Դաւիթ Ադրազարին բոլոր զօրքերը
10 զարգեր է, Թովու իր որդին Յորգամը Դա-

ւիթ թագաւորին խրկից, որ անոր բարև ը-
նէ ու գանիկա օրհնէ, Ադրազարին դէմ պա-
տերազմ ընելուն ու զանիկա գարնելուն հա-
մար. (քանզի Ադրազար Թովուին հետ պա-
տերազմներ կ'ընէր։) Ու Յորգամ ձեռքը ար-
ծաթէ անօթներ, ոսկիէ անօթներ ու պղնձէ ա-
11 նօթներ կային։ Դաւիթ թագաւորը զանոնք
ալ Տէրոջը նուիրից, հետ նուիրած արծա-
թին ու ոսկիին հետ, որ ազգ բոլոր իր յաղթած
12 ազգերէն՝ Եդոմէ ու Մոաբէն, Ամմոնէ
Ամմոնի որդիներէն, փղշտացիներէն, Ամաղե-
կէն, և Զուբայի թագաւորին Ռեհոբի որդւոյն
13 Ադրազարին առաբէն։ Ու Դաւիթ երբոր Ադ
Ձորին մէջ Դամասկոսցիները հարա
կառքը, և Ասորիները
14 կեցաւ։ Ու Եդոմի մէջ բերդապահ զօրքեր
դրաւ. բոլոր Եդոմի երկրին մէջ բերդապահ
զօրքեր դրաւ, և բոլոր Եդոմացիք Դա-
ւիթին ծառայ եղան. Եհ Դաւիթ ուր որ կ'եր-
թար՝ Տէրը անոր յաղողութիւնը կու տար։

15 Եւ Դաւիթ բոլոր Իսրայէլին վրայ թագա-
ւորութիւն ըրաւ. ու Դաւիթ իր բոլոր ժո-
ղովուրդին իրաւունք ու արդարութիւն կ'ը-
16 նէր։ Եւ Յովաբ Զարուհեայի որդին զօրքին
վրայ էր. ու Յոսափատ Ախիլուդի որդին
17 վառ յիշատակագիր էր. Եւ Քահանայ
րի որդին Սադոկ ու Աբիաթարի որդին Աբի-
մելէք քահանաներ էին. ու Սարայիա ատե-
18 նագրիր էր. Եւ Յոյիադային որդին Բանիա
Քերեթհացիներուն ու Փելեթհացիներուն վրայ էր.
ու Դաւիթին որդիքը նախարարներ էին։

ԳԼ. Թ

1 Դաւիթ Սիբայի միջոցով Մեմփիբոսթէն բերել կու տայ, 7 ու
Ցիւխայի տունէն սիբայի հարիւր ծառաներ կ'ընծայէ,
և Մուրացին բոլոր կալուածքները անոր վրայ կը գաթէնէ,
9 ու Սիբան անոր երկրագործը կ'ընէ։

1 Եւ Դաւիթ ըսաւ, Արդեօք Սաուղին տու-
նէն մնացած մարդ մը կայ, որ Յոնաթա-
նին սիրոյն համար անոր բարեգործութիւն ընեմ։
2 Ու Սաուղին տունէն Սիբա անունով ծառայ
մը կար, ու զանիկա Դաւիթին կանչեցին. և
թագաւորը անոր ըսաւ, Սիբան դո՞ն ես։
3 ու անիկա ըսաւ, Ծառայ եմ։ Ու թագաւո-
րը ըսաւ, Մնաւ դեռ Աստուծոյ ողորմութիւնը ընե՞մ
չկայ, որ անոր Աստուծոյ ողորմութիւնը ընեմ։
Եւ Սիբա ըսաւ թագաւորին, Յոնաթանէն
4 տառերը կաղ ոտք մը մնայ։ Ու թագաւո-

ա Ամն. ժբ. 10։
ե գ թագ. է. 51։ ա Ամն. ժբ. 11։ իկ. 26։
զ գ թագ. ժգ. 7։
է Տես ա Ամն. ժբ. 12։ Սապ. կ. վերնագիրը։
ը Կամ էդ ախնայեցի. Նէրը. ուրս ա Ամն. ժբ. 12։
ա Ամն. ժբ. 10։
ե գ թագ. է. 51։ ա Ամն. ժբ. 11։ իկ. 26։
զ գ թագ. ժգ. 7։
է Տես ա Ամն. ժբ. 12։ Սապ. կ. վերնագիրը։
ը Կամ էդ ախնայեցի. Նէրը. ուրս ա Ամն. ժբ. 12։
ա Ամն. ժբ. 10։
ե գ թագ. է. 51։ ա Ամն. ժբ. 11։ իկ. 26։
զ գ թագ. ժգ. 7։
է Տես ա Ամն. ժբ. 12։ Սապ. կ. վերնագիրը։
ը Կամ էդ ախնայեցի. Նէրը. ուրս ա Ամն. ժբ. 12։
ա Ամն. ժբ. 10։
ե գ թագ. է. 51։ ա Ամն. ժբ. 11։ իկ. 26։
զ գ թագ. ժգ. 7։
է Տես ա Ամն. ժբ. 12։ Սապ. կ. վերնագիրը։
ը Կամ էդ ախնայեցի. Նէրը. ուրս ա Ամն. ժբ. 12։

բը անոր ըսաւ, Ամիկա ո՞ւր է։ Եւ Սիբա ը-
սաւ թագաւորին, Ահա անիկա Լադաբարի
5 մէջ Ամիէլի որդւոյն Մաքիրի տունն է։ Եւ
Դաւիթ թագաւորը զրէ խրկից, ու զանիկա
Լադաբարէն Ամիէլի որդւոյն Մաքիրի տու-
6 նէն առաւ։ Եւ Սաուղի որդւոյն Յոնա-
թանին որդին Մեմփիբոսթէ երբոր Դաւի-
թին եկաւ, երեսի վրայ ինկաւ ու խոնար-
հութիւն ըրաւ։ Եւ Դաւիթ ըսաւ, Ով Մեմ-
փիբոսթէ։ ու անիկա ըսաւ, Ահա քու ծա-
7 ռադ։ Եւ Դաւիթ անոր ըսաւ, Մի վախնար,
քանզի զքու հօրդ Յոնաթանին սիրոյն հա-
մար քեզի անշուշտ բարեբարութիւն պիտի
ընեմ, ու քու հօրդ Սաուղին բոլոր արտե-
րը քու վրադ պիտի դարձընեմ. ու դուն
8 միշտ իմ սեղանս հաց պիտի ուտես։ Եւ անի-
կա խոնարհութիւն ըրաւ ու ըսաւ, Քու
ծառադ ո՞վ է, որ ինծի պէս մեռած շան
9 մը վրայ նայեցար։ Յետոյ թագաւորը Սաու-
ղին ծառան Սիբան կանչեց, ու անոր ըսաւ,
Սաուղին ու անոր տանը բոլոր առաջուած-
10 քը քու տիրոջդ որդւոյն տուի։ Եւ դուն ու
քու որդիքդ ու ծառաներդ անոր համար
երկիրը դործէք, ու ածէ պտուղը էջեր բերես,
որ քու տիրոջդ որդին ուտելու հաց ունենայ.
և քու տիրոջդ որդին Մեմփիբոսթէ միշտ իմ
սեղանս հաց պիտի ուտէ։ Ու Սիբա հնազանդ
11 Եղաւ թագաւորին, իմ թագաւոր տէրս
քու ծառայիդ ինչ որ հրամայեց, քու ծա-
ռադ այնպէս պիտի ընէ։ Բայց Մեմփիբոսթէ
(ըսաւ Դաւիթ,) թագաւորին որդւոցը մէկուն
12 պէս՝ իմ սեղանս հաց պիտի ուտէ։ Ու Մեմ-
փիբոսթէ մէկ պզտիկ տղայ մը ունէր, ու
անոր անունը Միքա էր. և Սիբային տունը
բոլոր բնակիչները Մեմփիբոսթէի ծառաներն
13 էին։ Ու Մեմփիբոսթէ Երուսաղէմի մէջ բը-
նակեցաւ, քանզի միշտ թագաւորին սեղա-
նը հաց կ'ուտէր. ու ոտքերէն երկուքն ալ
կաղ էր։

ԳԼ. Ժ

1 Դաւիթ գեսպաններ կը խրկէ Նաասի որդին Անոնը մխիթա-
րելու, բայց անիկա անարգանքով կը վռնտէ անոնց հետ։ 6
Ամմոնացիք Թէ և Ասորիները օգնութիւնն կը գանեն, բայց
Յովաբն ու Աբեսային կը յազթեն։ 15 Ասորւոց զօրապե-
տը Սոփակ նոր ձեռնառութիւն մը կ'ընէ Ամմոնացինե-
րուն, իսկ ինքը Դաւիթին կը ապաննան։

1 Եւ անկէ ետև Ամմոնի որդւոց թագաւորը
մեռաւ. ու անոր որդին Անոն անոր տեղը
2 թագաւոր եղաւ։ Եւ Դաւիթ ըսաւ, Նաասի
որդւոյն Անոնին մնարդասիրութիւն ընեմ,

ինչպէս որ անոր հայրը ինծի մնարդասիրութիւն
ըրաւ. ու Դաւիթ իր ծառաները անոր խրկ-
կից, որ զանիկա իր հօրը վրայով միխիթա-
րեն. ու Դաւիթին ծառաները Ամմոնի որդւոց
3 երկիրը գացին։ Եւ Ամմոնի որդւոց իշխան-
ները Հանոնց ակրոջը Անոնին ըսին, Միթէ Դա-
ւիթ քու հօրդ քու առջեւդ պատուելո՞ւ
համար քեզի մխիթարիչներ խրկից. չէ՞ որ
Դաւիթ իր ծառաները քեզի խրկից, որ քա-
ղաքը աչքէ անցընեն ու լրտեսեն, որ խոր-
4 տակը հանեն։ Եւ Անոն Դաւիթին ծա-
ռաները առաւ, ու անոնց մօրուքին կէսը
ածիլել տուաւ, ու անոնց հանդերձներուն ալ
կէսը մինչև նստդ տեղը կտրել տուաւ, և
5 անոնք խրկից զանոնք։ Ու երբոր Դա-
ւիթին պատմեցին, զանոնք դիմաւորելու
խրկից, քանզի այն մարդիկը չատ անար-
դուեր էին. ու թագաւորը ըսաւ, Երիքովի
մէջ նստիք մինչև որ մօրուքնիդ աճի, ու
6 ետքը դարձէք։ Եւ Ամմոնի որդիքը տեսնելով որ Դա-
ւիթին հետ ատելութեան եղան, Ամմոնի որդիքը խրկ-
կեցին, ու Բեթհրոսէն և Սոբայի Ասորիներէն և Մա-
քայի Ասորիներէն քսան հազար հետևակ, ու
Մաաքայի թագաւորէն հազար մարդ, և Թո-
7 սովբէն տասներկու հազար մարդ վարձքով
բռնեցին։ Ու երբոր Դաւիթ սա լսից, Յովա-
8 բը ու բոլոր Քաջերը զօրքերը խրկից։ Եւ
Ամմոնի որդիքը ելան, ու Դարպասին դիմաց առ-
ջևը կարգաւ պատերազմի չարեցան. բայց
Սուբայի և Բոռի Ասորիները, ու Թոսովբ
ու Մաաքա դաշտին մէջ զատ կային ելին։
9 Եւ Յովաբ երբոր տեսաւ որ պատերազմը առ-
ջևն ու ետևէն իր վրայ կը հասնի, Իսրայէլի
բոլոր ընտրուած մարդոցմէն ընտրից, ու Ա-
10 սորւոց դէմ պատերազմի չարեց. Եւ մնացած
զօրքը իր եղբօրը Աբեսային յանձնեց, որ
11 Ամմոնի որդւոց դիմացը չարէ. Ու բսաւ, Թէ
որ Ասորիները զիս յաղթելու ըլլան, ետևէ
օգնութեան հասնիս. և թէ որ Ամմոնի որ-
դիքը քեզ յաղթելու ըլլան, ես քեզի օգ-
12 նեմ հասնիմ. Քաջասիրտ եղիր,
ու ուժգին ժողովուրդին համար և մեր Աստու-
ծոյն քաղաքներուն համար ուժով պատերազ-
մինք, ու Տէրը իր աչքին հաճոյ երեւցածը
13 թող բնէ։ Եւ Յովաբ իր հետը եղող զօրքով
Ասորիներուն մօտեցաւ, որ անոնց դէմ պա-
տերազմ բնէ. ու անոնք անոր առջևէն փա-
14 խան։ Եւ Ամմոնի որդիքը Ասորւոց փախչիլը
տեսնելով՝ անոնք ալ Աբեսային առջևէն փա-
խան ու քաղաքը մտան։ Եւ Յովաբ Ամմոնի
որդիներէն դարձաւ, ու Երուսաղէմ եկաւ։

ա ԳԼ. ժէ. 27։
բ ա Ամն. ժբ. 1. Ես։
գ Թագ. իզ. 17։
դ Չռնի. իբ. 51։
— ա ա Ամն. ժբ. 1. Ես։
բ Թագ. իզ. 17։
գ Չռնի. իբ. 51։
ա ա Ամն. ժբ. 1. Ես։
բ Թագ. իզ. 17։
գ Չռնի. իբ. 51։
ե Ձեռքին վերնագիրը։
զ Տես ա Ամն. ժբ. 4։ Չռնի. ժա. 6. 9։
է Կամ կատարելը քանի՞ հոգի, ու անոնցմէ միայն հարիւրը ձիաւոր կանչեց։
ը ա Ամն. ժբ. 8։
թ Ամն. ժբ. 8։
ժ Կամ Ադրամելեք. ուրս
ա գ թագ. ժա. 23։ 24. 25։
բ Չռնի. գ։
գ Չռնի. ժ. 14։ ԳԼ. է. 9։
դ Տես գ թագ. ժ. 16։
ե Տես ա Ամն. ժբ. 8։
զ Ամն. ժբ. 8։
է Կամ Ադրամելեք. ուրս
ա գ թագ. Լ. 14։
—
ա ա թագ. ժբ. 3. բ. 14. 15. 16. 17. 42։ Աստ. իե. 10։
բ ԳԼ. ժբ. 1. ժբ. 17. 29։
գ ա թագ. բ. 14։
դ ԳԼ. գ. 4։
ե Գն. իե. 29. 37. 49. Թագ. իզ. 18։
զ Չռնի. 6։
է ԳԼ. ժբ. 13. բ. 25. ա Ամն. ժա. 6. ժբ. 15։
ը գ թագ. գ. 3։
թ ա Ամն. իզ. 3։
ժ Կամ Սաուա. ուրս ա Ամն. ժբ. 18։
ժա ա Ամն. ժբ. 17։
ժբ Գն. ժբ. 3։
ժգ ԳԼ. ժբ. 3։
ժդ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
ժե Տես գԼ. ժբ. 29։ 17. 29։
ժզ Ելից. իզ. 18։
ժէ Չռնի. իբ. 51։
ժը ԳԼ. ժբ. 3։
ժթ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
ի Տես գԼ. ժբ. 29։ 17. 29։
իա Ելից. իզ. 18։
իբ Չռնի. իբ. 51։
իգ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իդ ԳԼ. ժբ. 3։
իե Տես գԼ. ժբ. 29։ 17. 29։
իզ Ելից. իզ. 18։
իէ Չռնի. իբ. 51։
իը Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իթ ԳԼ. ժբ. 3։
իժ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իի ԳԼ. ժբ. 3։
իիա Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիբ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիգ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիդ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիե Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիզ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիէ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիը Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիթ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիժ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիի Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիա Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիբ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիգ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիդ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիե Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիզ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիէ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիը Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիթ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիժ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիի Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիա Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիբ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիգ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիդ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիե Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիզ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիէ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիը Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիթ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիժ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիի Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիա Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիբ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիգ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիդ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիե Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիզ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիէ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիը Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիթ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիժ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիի Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիա Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիբ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիգ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիդ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիե Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիզ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիէ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիը Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիթ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիժ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիի Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիա Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիբ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիգ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիդ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիե Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիզ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիէ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիը Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիթ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիժ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիի Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիա Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիբ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիգ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիդ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիե Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիզ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիէ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիը Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիթ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիժ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիի Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիա Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիբ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիգ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիդ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիե Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիզ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիէ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիը Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիթ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիժ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիի Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիա Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիբ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիգ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիդ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիե Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիզ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիէ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիը Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիթ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիժ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիի Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիիա Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիիբ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիիգ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիիդ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիիե Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիիզ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիիէ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիիը Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիիթ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիիժ Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։
իիիիիիիիիիի Գն. իե. 1։ Ես. իզ. 22։

15 Եւրեր Աւաբինեերը տեսան որ իւնք խաս-
յէլին առջևը կտրուեցան, մէկտեղ ժողովուե-
16 ցան ։ Ու Ադրաղար Հոդ իրիկց, և Գեհոն
անդի կազմը եղող Աւաբինեերը ամբ Հանեց,
ու էլամ եկան. և անոնց առջևէն Ադրաղա-
17 րին գօրագլուխը Յամլակ Ներ ։ Ու երբոր
Դաւիթին պատմեցին, անիկա բոլոր Իսրայե-
լը Ժողվելով Յորդանանէն անցաւ ու Էլամ
Հասաւ. և Աւաբինեերը Դաւիթին դիմացը գան-
դերով չարուեցան, ու անոր հետ պատերազմ
18 բրին ։ Եւ Աւաբինեերը Իսրայէլին առջևէն փա-
խան. ու Դաւիթ Աւաբիներէն եօթը հարիւր
կառք ու քառասուն Հազար Ձիաւոր կոտ-
րեց, ու անոնց զօրագլուխը Յովբակը զար-
19 կաս, որ հոն մեռաւ ։ Եւ Ադրաղարին հզա-
տակ եղող բոլոր թագաւորները երբոր տեսան
որ Իսրայէլին առջևը չկրնցան, Իսրայե-
լին հետ հաշտութիւն ըրին, ու հանոր ծա-
ռայ եղան. և Աւաբինեերը անկէ ետքը Ամմինի
որդւոյը օգնելու կը վախնային ։

ԳԼ· ԺԱ

1 Ցամբ Ռաբբան պաշարած ատենը, Դաւիթ շնաթիւն կ'ընկ
Երեսաբէին հետ ։ 6 Դաւիթ իր բոյսն շնաթիւնը ծանկելու
Համար Ուբիան բերել կուտայ, բայց անիկա տուն երթալ
չուզեր, ու գիտատիճան ատենը և ու պինախմելնան ։ 14
Ուբիա իր մահուանը պատճառ ըլլացող նամակը Յոաբին կը
տանի ։ 18 Յոաբ անոր մեռնելուն լուրը Դաւիթին կը բերէ ։
26 Դաւիթ Բերսաբէն իրեն կինի կ'առնէ ։

1 Ու Հետևեալ տարին՝ թագաւորներուն պա-
տերազմ ելլելու ատենը՝ Դաւիթ Յոաբը ու
անոր հետ իր ծառաները ու բոլոր Իսրայէլը
խրկեց, որոնք Ամմինացիները կոտրեցին, ու
Ռաբբան պաշարեցին. բայց Դաւիթ Երուսա-
2 դէմ կը նստէր ։ Ու Դն ու Հ իրիկուան գէմ
Դաւիթ իր անկողինէն ելլելով՝ պատահեցաւ
տանիքին վրայ կը պարտէր, և տանիքին վը-
րայէն տղկ կինի մը տեսաւ որ կը լուացուէր,
ու այն կինին տեսքով խիստ գեղեցիկ էր ։
3 Եւ Դաւիթ խրկեց, ու այն կինոջը հա-
մար հարցուց. ու ըսին թե, Ասիկա Ելիա-
մայի Ուրիային կինին՝ Հիտացի աղջիկը
4 † Բերսաբէն է ։ Եւ Դաւիթ պատգամաւոր-
ներ խրկեց, ու զանիկա առաւ, ու երբոր
կինին անոր եկաւ, Դ–ն անոր հետ պառ-
կեցաւ. ու անիկա Իր անմաքրութենէն ետ
դարձած էր. հանքը կինին իր տունը դար-
5 Նաց ։ Եւ կինին յղացաւ, ու Դաւիթին լուր
6 խրկեց ըսելով, Ես յղի եմ ։ Եւ Դաւիթ Յո-
վաբին հրաման խրկեց, ըսելով, Քեռացի Ու-
րիան ինծի խրկէ ։ Յոաբ ալ Ուրիան Դաւի-
7 թին խրկեց ։ Ու երբոր Ուրիա անոր եկաւ,

Դաւիթ Յոաբին պզտիկութիւնը ու զօրքին ա-
ջողութիւնը ու պատերազմին վիճակը հարցուց։
8 Եւ Դաւիթ Ուրիային ըսաւ, Տունդ իջիր ու
ոտքերդ լուա ։ Եւ Ուրիա թագաւորին պա-
լատէն ելաձին ետև, անոր հետէն թագաւո-
9 րէն ‡պարգև դնաց ։ Բայց Ուրիա իր տիրո-
ջը բոլոր ծառաներուն հետ պառկեցաւ դու-
10 ռը պառկեցաւ, ու իր տունը չիջաւ ։ Եւ Դա-
ւիթին պատմեցին ու ըսին թէ Ուրիան իր
տունը չիջաւ ։ Եւ Դաւիթ Ուրիային ըսաւ,
Դուն ճամբայէ չէն եկեր, ինչո՞ւ հոնար գու-
11 տունդ չես իջներ ։ Եւ Ուրիա ըսաւ Դաւի-
թին, Տապանակը ու Իսրայէլ ու Յուդա վը-
րաններու մէջ կը նստին, և իմ տէրս Յովաբ
ու իմ տիրոջս ծառաները բաց դաշտի մէջ
կը բանակին, ու ես ուտելու ու խմելու և
կնկանս հետ պառկելու համար իմ տունս
երթամ. դուն կենդանի ես, ու քու հոգիդ
12 կենդանի է՝ որ ես սա բանը չեմ ըներ ։ Եւ
Դաւիթ Ուրիային ըսաւ, Այսօր ալ հոս մնա-
ցիր, ու վաղը քեզ խրկեմ։ Եւ Ուրիա այն
օրը ու հետեւեալ օրը երուսաղէմի մէջ մնաց,
13 Եւ Դաւիթ հրաւիրեց զանիկա, որ անոր առ-
ջևը կերաւ խմեց. ու Դ–ն Էզանիկա գինով-
ցուց. խակ Ո–ը– իրիկուընը ելաւ՝ ու իր ու-
րոյը ծառաներուն քովը իր անկողինին մէջ
14 պառկեցաւ. բայց իր տունը չիջաւ ։ Եւ ա-
ռաւօտուն Դաւիթ Յոաբին մը գրեց Յովա-
15 բին, և Ուրիային ձեռքովը խրկեց ։ Ու նա-
մակին մէջը գրեց ու ըսաւ, Ուրիան խոտո-
րակին պատերազմին դիմացը դրէք, ու ետ-
16 քաշուեցէք, որ զարնուի ու մեռնի ։ Ու
երբոր Յովաբ քաղաքը պահպանեց, Ուրիան
անանկ տեղ մը դրաւ՝ որ Հոն զօրաւոր մար-
17 դիկ գտնուելը գիտէր ։ Եւ քաղաքին մար-
դիկը ելան ու Յովաբին հետ պատերազմ ըրին.
և զօրքին՝ Դաւիթին ծառաներէն ինկան, ու
18 Քեռացի Ուրիան ալ մեռաւ ։ Եւ Յովաբ դէ-
ղեակ իրիկց, ու պատերազմին բոլոր պա-
19 տմութիւնը Դաւիթին խնացուց ։ Եւ պատգա-
մաւորին պատուիրելով ըսաւ, Պատերազմին
բոլոր դիպուածները թագաւորին պատմելդ
20 հատը, թէ որ թագաւորին բարկութիւնը ել-
լէ, ու քեզի ըսէ թէ ինչո՞ւ պատերազմելու
Համար քաղաքին մօտեցաք. չէիք դիտեր
21 որ պարսպէն նետ կը նետուի. ‖Երբաղամին
որդին Աբիմելէքը ո՞վ մեռցուց. չէ՞ որ մէկ
կինի մը պարսպին վրայէն երկնաքարի կո-
տոր մը նետեց անոր վրայ, որ անիկա Թե-
բեսի մէջ մեռաւ. պարսպին ինչո՞ւ մօտեցաք.
անոնուն գուն ըսես, քու ծառադ Քեռա-
22 յի Ուրիան ալ մեռաւ ։ Եւ պատգամաւորը

Յոբ· 18։
ը Դն· Յոբ· 4։ Յոբ· 2։
ի Կամ կերտող բր բա-
Յոն։
ի Գ·ր· է· 2· 6։
ի Գ·ր· ի· 6։

ի Դն· Յոբ· 35· 35։
լ Հմր· 3։
խ Տ·ն գ թագ· խա·
8· 5։
ծ Գ·ր· Յբ· 9։
կ Եբր· Գիբգաբաեի։

ոբ Ըսել է՝ Ամմո-
ւից բանը թագ. չա-
պագոմ խիսն ը
նե· ուս գասս· գ·
32։
Դասս· իմ· 53։

* Եբր· անոնց վրայ
հինը։
ե Գ·ր· Յբ· 9։
—
ո Սպ· Դաս· վերջա-
գիրը։

ի Տ·ն գ·ր· Յգ· 5·
ես· գ թագ· ի·
35—41։ Նա· է· 3։
փ ո թագ· իզ· 10։
ր Եր· իբ· 3։ Դաճ·
Յոն· 8։
ն ո թագ· Յգ· 13։

ր Եբր· այս ինչ ա-
յլն ինչ բաներըը
կ'ակնկալեմ։
ս Տ·ն ո թագ· Յէ·
19։
ի թագ· Յէ· 31։
ր Գ·ր· Յա· 13· 16·

6 ընդ մնալդը Ամոնելու արժանի է ։ Եւ ան
գառնաց Հարէթքաթացի պիտի Հասուցանէ,
քանզի ան բանը բրաւ ու գաղիմ չունենայ ։
7 Ա՛ետունը Նաթան Դաւիթին բսաւ, Ա՛ն մար-
դը գուն ես. Իսրայէլին Տէր Աստուածը այս-
պէս կ'ըսէ, Ես զիզ Իսրայէլի վրայ ես թագա-
ւոր օծեցի, ու քեզ Սաւուղին ձեռքէն ես
8 ազատեցի. Եւ տիրոջդ տունը քեզի՛ ու տի-
րոջդ կիներուը քու ծոցդ տուի, և Իսրայէլի
ու Յուդայի տունը քեզի տուի. ու թէ որ քիչ
Ներ, քեզի Համոյժ ուրիշ բաներ կու-
9 տայի։ Հրեացի Ուրիան պատճառ մեռցուցիր
ընելով. Հրեացի Ուրիան սրով մեռցուցիր,
ու անոր կնիկը քեզի կնիկ առիր, ու զանիկա
10 Ամմինի որդւոյ սրովը սպաննեցիր։ Եւ հիմա
պիտ սրը երբեք քու տանէդ Հանիր, ու Քեռացի Ու-
րիան կնիկը քեզի կնիկ առնելուդ Համար,
Քու առնէդ սուրը յաւիտեան պահան պիտի
11 չըլլայ։ Ե– Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ա՛ն Հա ես քու
առնէդ քեզի դէմ չարիք մը պիտի Հանեմ,
ու Քու աչքերուդ առջևը քու կիներդը
պիտի առնեմ, և ընկերիդ քու դրացիդ պիտի
տամ, ու անիկա ան արեգակին առջևը քու
12 կիներուդ Հետ պիտի պառկի։ Քանզի դուն
ծածկաբար բրիր, Ես այդ բանը բոլոր
Իսրայէլին առջևը ու արեգակին առջևը պիտի
13 ընեմ։ Եւ Դաւիթ Նաթանին բսաւ, Մեղա-
ւոր եղայ Տէրոջը դէմ մեղք գործեցի. ու Նաթան Դաւիթին
բսաւ, Տէրն ալ Քու մեղքդ Նեբից, պիտի
14 չմեռնիս։ Բայց որովհետև ան բանով Տէրոջը
թշնամիներուն Հայհոյութիւն ընելու առիթ
տուիր, անոր համար ան քեզմէ ծնած տղան
անպատճառ պիտի մեռնի։
15 Ու Նաթան իր տունը գնաց։ Եւ Տէրը
զարկաւ ան մանուկը՝ որն որ Ուրիային կինին
Դաւիթին ծներ էր, ու ասանկ հիւանդացաւ։
16 Եւ Դաւիթ մանուկին համար Աստուծոյ աղա-
չեց. ու Դաւիթ ծոմ պահեց ու գնաց Երբոր
17 պիջերը գիշեր վրայ պառկեցաւ։ Եւ անոր
ատեան ծերերը անոր Նդրովը գացին,՝ որ զո-
Նեկա գետնէն վերցնեն. բայց անիկա չուզեց,
18 ու անոնց հետ հաց չկերաւ։ Ու եօթներորդ
օրը մանուկը մեռաւ. և Դաւիթին ծառաները
մանուկին մեռնելը անոր խնացընելու վախցան,
քանզի ըսին, Ա՛նա քանի որ մանուկը ողջ էր՝
անոր դրուցեցինք, ու անիկա մեր խօսքը
մտիկ չըրաւ. և ի՞նչպէս անոր բանդ թէ
Դաւիթ իր ծառաներուն չհամընկէ տեսնայ՝
խնացաւ որ մանուկը մեռեր է. ու Դաւիթ իր

17· 27։
Ա Ամոմ· է· 9։
բ Օբ· իբ· 30։ Գ·ր·
Յգ· 22։
Գ·ր· Յգ· 22։
Տ·ն ո թագ· Յէ·
24։

Գ·ր· իզ· 10։ Յոբ·
է· 20· Սպ· իբ·
5· Յա· 4։ Ա՛ետակ·
իբ· 13։
Գ·ր· իզ· 10։ Սպ·
իբ· 3։ Յոբ· է· 21։
Միք· է· 18։ Ջար·

գ· 4։
ի Եբր· անցաւ գ·
ն Ես· Յգ· 5։ Եզեկ·
ԼԳ· 20· 23։ Հառմճ·
բ· 24։
ո Գ·ր· Յգ· 31։
ո Եբր· վերջ Լ.ան·

գնաց, ու Յոաբին բոլոր իրէն պատահեցա-
23 ծը Դաւիթին պատմեց ։ Եւ պատգամաւորը
Դաւիթին ըսաւ, Ա՛ն մարդիկը մեր վրայ ա-
ժոլցան, ու մեզի դէմ դաշտը ելան. բայց
մենք մինչև քաղաքին դուռը *հալածեցինք
24 զանոնք։՝ Եւ աղեղնաւորները պարսպին վը-
րայէն քու ծառաներուդ նետեր նետեցին,
ու թագաւորին ծառաներէն մէկ քանիները
մեռան, և քու ծառադ Քեռացի Ուրիան
25 ալ մեռաւ ։ Ա՛ետունը Դաւիթ պատգամաւո-
րին ըսաւ, Յոաբին այսպէս ըսիս, Այս բանը
քու աչքերուդ դէշ չերեւնայ. քանզի սուրը
երբեմն ասիկա կ'ուտէ ու երբեմն անկա.
քաղաքին վրայ պատերազմդ առատացուր,
և զանիկա փլցուր. ու դուն ալ քաջալերէ
26 զանիկա ։ Եւ Ուրիային կինին իր էրկանը Ու-
րիային մեռնելը լսելով՝ իր էրկանը Համար
27 սուգ բրաւ ։ Ու երբոր սուգը անցաւ, Դաւիթ
խրկեց, ու զանիկա իր տունը առաւ. և անիկա Հանոր կինին եղաւ, ու անոր որդի
մը ծնաւ ։ Բայց Դաւիթին ան ըրած բանը
Տէրոջը աչքերուն դէշ երեցաւ ։

ԳԼ· ԺԲ

1 Նաթան նկ պատմելին առակը կը պատմէ, որով Դաւիթ կը
ստիպուի ինքզինքը դատապարտել ։ 7 Դաւիթ Նաթանին
յանդիմանելովք իր մեղքը կը խոստովանի, ու ներումին
կը ստանայ ։ 15 Դաւիթ չանի որ իր ազան ազգ էր, անոր
Համար սուգ կ'ընէ ու կ'ապրեցնէ ։ 24 Սողոմոն կը ծնանի ու
Ցեդիդիա կ'անուանի ։ 26 Դաւիթ Բաբբան կ'առնէ, ու
անոր մէջը բնակող Ժողովուրդը կը տանի ։

1 Եւ Տէրը Նաթանը Դաւիթին խրկեց. ու
անոր եկաւ և Հանոր ըսաւ, Մէկ քաղաքի
մը մէջ երկու մարդ կար, մէկը Հարուստ ու
2 միւսը աղքատ ։ Հարստոյը խիստ Հօտեր
3 ու արջառներ ունէր, Բայց ազքատը ուրիշ
բան մը չունէր, միայն Թէ էգ գառնուկ մը,
որ ծախու առեր էր ու կը մեծցնէր. և
Ներսէնը անոր հետ ու անոր ազգայր հետ միև-
ուկ մեծցաւ. անոր պատառէն կ'ուտէր ու
անոր գաւաթէն կը խմէր, և անոր ծոցը կը
պառկէր, ու անոր՝ աղջկան մը պէս էր ։
4 Եւ ճամբորդ մը եկաւ ան Հարուստ մարդուն.
ան ալ խնայելով իր Հօտերէն ու արջառներէն
առնելու, ու երէն եկող ճամբորդին Եբա-
պատրաստելու, Քաց ան ազքատ մարդուն էգ
գառնուկը առաւ, ու զանիկա երէն եկող
մարդուն Համար պատրաստեց ։
5 Ա՛նառնէր Դաւիթին բարկութիւնը ան
մարդուն դէմ սաստիկ բորբոքեցաւ, ու Նա-
թանին ըսաւ, Տէրը կենդանի է որ սա բանը

* Եբր· անանց վրայ
հինը։
ե Գ·ր· Յբ· 9։
—
ո Սպ· Դաս· վերջա-
գիրը։

ի Տ·ն գ·ր· Յգ· 5·
ես· գ թագ· ի·
35—41։ Նա· է· 3։
փ ո թագ· իզ· 10։
ր Եր· իբ· 3։ Դաճ·
Յոն· 8։
ն ո թագ· Յգ· 13։

ր Եբր· այս ինչ ա-
յլն ինչ բաներըը
կ'ակնկալեմ։
ս Տ·ն ո թագ· Յէ·
19։
ի թագ· Յէ· 31։
ր Գ·ր· Յա· 13· 16·

ծառաներուն քսան , Մանուկը մեռաւ · ու
20 անոնք ըսին , Մեռաւ · Անառնը Դաւիթ
դեռևին էլաւ , լուացուեցաւ , չօծուեցաւ ,
հանդերձները փոխեց , ու Տէրոջը տունը մըտ-
նելով՝ երկրպագութիւն ըրաւ · հաքը իր
տունը դարձաւ , և ուզեց , ու անոր առիթը
21 հաց դրին ու կերաւ · Եւ ծառաները անոր
ըսին , Ա՛ս ըրած բանդ ի՞նչ պիտի ըլլայ ·
քանի որ մինուկը ապ էր , անոր համար ծոմ
պահեցիր ու լացիր · իսկ մինուկը մեռածին
22 պէս երբոր հաց կերար · Եւ Դա֊ն֊ը բաւ , Քա-
նի որ մինուկը ապ էր՝ ծոմ պահեցի ու լացի ·
քանի՞ գիտ , Ո՛վ գիտէ , գուցէ Աստուած
23 ինծի ողորմի , ու մինուկը ապրի՞նայ · Բայց
հիմա անիկա մեռած է , ինչո՞ւ համար ծոմ
պահիմ · միթէ ես կրնա՞մ զանիկա ետ դար-
ձընել · ես անոր պիտի երթամ՝ բայց ա՛նիկա
ինծի պիտի չդառնայ ։
24 Եւ Դաւիթ իր կնիկը Բէթսաբէն մխիթա-
րեց , ու անոր քովը մտաւ , և անոր հետ
պառկեցաւ · ու անիկա որդի մը ծնաւ , ու
անոր անունը Սողոմոն դրաւ · և Տէրը զանի-
25 կա սիրեց ։ Ու Նաթան մարգարէին ձեռքովը
դա֊ն֊ի խրկեց · և անոր անունը Տէրոջը հա-
մար ⁰Ջեդիդեա կոչեց ։
26 Ու Յոաբ Ամմոնի որդւոցըՌաբբային
դէմ պատերազմ ըրաւ , ու թագաւորանիստ
27 քաղաքը առաւ ։ Եւ Յոաբ Դաւիթին պատ-
գամաւորներ խրկեց , ու ըսաւ , Ռաբբայի
դէմ պատերազմ ըրի ու Յորդանան քաղաքը
28 առի · Եւ հիմա միացած ժողովուրդը ժողվի ,
ու քաղաքին դիմացը բանակ դիր և գանիկա
առ · չըլլայ որ քաղաքը ես առնեմ , ու
29 անոր վրայ իմ անունս դրուի ։ Ուստի Դա-
ւիթ բոլոր ժողովուրդը ժողվեց ու Ռաբբա
գնաց , և անոր դէմ պատերազմելով՝ գանիկա
30 առաւ · Ու անոնց թագաւորին գլխէն իմա-
դը առաւ , որ տալանդ մը ոսկիի ծանրու-
թիւն ունէր՝ պատուական քարերով ըզ֊ր֊ա֊ծ֊
և անիկա Դաւիթին գլուխը դրուեցաւ · ու
Դա֊ն֊ի քաղաքէն խիստ շատ աւար առաւ ։
31 Եւ անոր միջէը եղած ժողովուրդը հանեց , ու
զանոնք սղոյներու և երկաթէ կաճառայներ-
րու ու երկաթէ տապարներու տակ դրաւ ,
և զանոնք պիտակ փուռէ անցուց · ու Ամ-
մոնի որդւոցը բոլոր քաղաքներուն այսպէս
ըրաւ · ու Դաւիթ բոլոր ժողովուրդով երու-
սաղէմ դարձաւ ։

ԳԼ · ԺԹ

1 Աբիսողոմ Թեկոացի կին մը փոքրամ կը բանի , որ առաքով
մը Աբիսողոմը ետեն գործընկեր համարէ Թագաւորին մեր-
ձը · և Յոաբ զանիկա Երուսաղէմ կը բերի · 23 Աբիսողոմին
գերեզմանքին մոռրը · ու անոր գառածները · 28 Երկու
տարիէն ետեւ Աբիսողոմ Յոաբին ձեռքովը Թագաւորին ու-
ղիւը կը նեղեցնուայ ։

19 Նաթան Թաղաւորը կը մխիթարէ · և իր դեռատարխի-
նը ծածուկ կը պահէ · 25 ու Երբոր իր պիտակները ստանալը
ընելու կ՚երթայ , Թագաւորին բոլոր զգուստը ապստամբ
մեռցուած են՝ կը վռատայ · ու Քալիսթոյ գանիկա կը մխի-
թարէ · 37 Աբիսողոմ Թագաւորին քովը Գուսաւ կը փոխի ։

1 Ու անկէ ետքը՝ Դաւիթին որդւոյն Աբիսո-
ղոմին մէկ դեղեցիկ քոյրը կար , որուն անու-
նը ⁰Թամար էր · ու զանիկա Դաւիթին որդին
2 Ամնոն սիրեց · Եւ Ամնոն իր քրոջը Թամա-
րին հետ հիւանդանալու չափ նեղա-
ցաւ · քանզի անիկա կոյս աղջիկ ըլլալուն
համար՝ անոր բան մը ընելը Ամնոնին աչքե-
3 րուն ժժուար կ՚երեւնար ։ Եւ Ամնոն Յոնադաբ
անուն բարեկամ մը ունէր , որ անի-
կա Դաւիթին եղբօրը ⁰Սամայային որդին էր ·
ու Յոնադաբ խիստ խորագէտ մարդ մըն էր ·
4 Եւ անոր բաւ , Ով թագաւորի որդի , դուն
ինչո՞ւ համար այդպէս օրէ օր կը հալիս · դուն
ինծի չե՞ս յայտներ ։ Ու Ամնոն անոր
բաւ , Ես իմ եղբօրս Աբիսողոմին քրոջը Թա-
5 մարին սիրահարած եմ ։ Եւ Յոնադաբ անոր
բաւ , Անկողնիդ մէջ պառկէ ու քեզ հի-
ւանդ ձեւացուր · ու երբոր քու հայրդ քեզ
տեսնելու գայ՝ անոր բսէ , Ի՛նդրեմ որ իմ
քոյրս Թամար գայ , ու ինծի հաց կերը-
6 ցընէ , ու իմ աչքերուս առջեւը կերակուր շի-
նէ , որ տեսնեմ ու անոր ձեռքէն ուտեմ ։ Եւ
Ամնոն պառկեցաւ ու անոր ձեւ ըրաւ · Եւ
գուցէ · ու երբոր Թագաւորը զանիկա տեսնե-
լու եկաւ , Ամնոն Թագաւորին բսաւ , Ի՛նդ-
րեմ՝ իմ քոյրս Թամար թող գայ , ու իմ
7 աչքերուս առջեւը երկու բլիթ չինէ , ու ա-
նոր ձեռքէն ուտեմ ։ Եւ Դաւիթ Թամարին
⁰Տ֊ն֊ի խրկեց առնը՝ բսելով , Ամնոն եղբօրդ
8 տունը գնա ու անոր կերակուր շինէ ։ Եւ Թա-
մար իր եղբօրը Ամնոնին տունը գնաց · ու անի-
կա պառկած էր · և ալիւրը խմորը առաւ շա-
ղախեց , ու անոր աչքերուն առջեւը բլիթներ շի-
9 նեց ու եփեց · Եւ տապակը առաւ ու անոր
առջեւը պարպեց · բայց անիկա ուտել չուզեց ·
ու Ամնոն բսաւ , Բոլոր ամէն մարդը դուրս
հանեցէք · ու ամէն մարդ անոր քովէն դուրս
10 ելան ։ Եւ Ամնոն Թամարին բսաւ , Կերակու-
րը սենեակը ներս բեր՝ որ ձեռքէդ ուտեմ ։
Ու Թամար չինած բլիթները առաւ , ու իր
11 եղբօրը Ամնոնին սենեակը տարաւ · Եւ անոր
մօտեցուց՝ որ ուտէ ։ Իսկ Ամնոն զանիկա բռնա-
նեց ու անոր բսաւ , Եկուր , քոյրս , ինծի
12 հետ պառկէ ։ Եւ անիկա բսաւ անոր , Չի ,
եղբայրս , ինձի մի բռնադատեր · քանզի ես
բայէլի մէջ այդպէս բան չըլլար · սա ե՞ս
13 գամաթիմնը մի ըներ ։ Ու ես իմ նախա-

ատիճը · խ · 4 · 36 ։
2 Դաւա · ժխ · 6 · 9 ·
22 · Հաւսի · գ ·
7 · ատիճ · խե · 36 ։
Եսեի · ա · 10 · Սոպ ·
ձիչ · 15 ։

3 Տէս Գ֊ե֊ · ժը · 9 ·
11 ։
4 բ Օր · խը · 25 · Տէս
գէ · ժբ · 11 ։
5 Կամ Մի ընէր ասա
բանը ։

ա Գէ · գ · 2 · 3 ։
բ ա Մն֊ · գ · 9 ։
գ Տէս ա թագ · ժգ · 9 ։

դ Ծն֊ · ժբ · 6 ։
ե Ծն֊ · խե · 1 ։
զ Ծն֊ · լխ · 12 ։
է Ծն֊ · լգ · 2 ։

ը Ելք · հանելիք ,
թ Ծն֊ · լէ · 3 · Դաւա ·
է · 30 · Սոպ · խե ·
14 ։
ժ Ելս · է · 6 · Գէ · ա ·
2 · Ելս · բ · 12 ։

ի Ելք · բ · 37 ։
ժա Կամ արամեցւոց ։
ժբ Ծն֊ · իգ · 50 · Լու-
24 ։
ժգ Գ֊է · ժբ · 17 · 18 ։
ժդ Տէս Ծն֊ · լը · 12 · 13 ։

մինքս ո՞չ ասնիմ · գուն ալ Իսրայէլի մէջ
անպզաւներուն մէկուն պէս պիտի ըլլաս · և
հիմա ի՛նդրեմ՝ թագաւորին դրուչքէն՝ ու անի-
14 կա չ՚ուզիր զիս քեզի չտալու ։ Բայց Ամնոն
խօսքը մտիկ ընել չուզեց · Հապա անկէ զօրա-
ւոր ըլլալով՝ ⁰զանիկա բռնադատեց ու անոր
15 հետ պառկեցաւ ։ Ու Ամնոն զանիկա
խիստ չատ ատեց , անոնք որ ունեցած ատելու-
թիւնէն՝ ⁰Ջ֊ն֊ էն ատելի մեծ էր · և
16 Ամնոն անոր բսաւ , Ելի՝ գնա ։ Ու անիկա անոր
բսաւ , ⁰Պատճառ չկայ ։ պիտ վռնտելուդ
չարութիւնը միւս ինծի բրածէդ աւելի մեծ
17 է · բայց Ամնոն անոր մտիկ ընել չուզեց ։ Եւ
իրեն ծառայութիւն ընող մանչը կանչեց ու
բսաւ , Ասիկա քովէս դուրս ⁰Հանէ , ու ետեւէն
18 դռնաք կղպէ ։ (Եւ աղջկան վրայ երազնդոյն
պատմուճան մը կար · քանզի թագաւորին
կոյս աղջիկները ատանկ պատմուճան կը հագ-
նէին ։) Ու անոր ծառան զանիկա դուրս հա-
19 նեց , ու ետեւէն դռնաք կղպեց ։ Եւ Թամար
մոխիր առաւ ու իր կրծքին վրայ ցանեց ,
ու իր վրայի բազմոցին պատմուճանը պատ-
ռեց , և ⁰ձեռքը իր գլխուն վրայ դրաւ ·
20 ու լալով գնաց ։ Եւ անոր եղբայրը Աբիսո-
ղոմ անոր բսաւ , Միթէ եղբայրդ Ամնոն քե-
զի հետ եղաւ · ու հիմա , քոյրս , լուռ կե-
ցիր · ան քու եղբայրդ է , ասիկա սիրտդ մի
դներ · և Թամար իր եղբօրը Աբիսողոմին տու-
21 նը անմխիթար կը նստէր ։ Ու Դաւիթ Թա-
գաւորը ատ ամէն բաները լսելով խիստ ⁰բար-
22 կացաւ ։ Եւ Աբիսողոմ Ամնոնին հետ ⁰ոչխ
կամ դէշ խօսք մը չխօսեցաւ · քանզի Աբի-
սողոմ՝ Ամնոնը կ՚ատէր՝ իր քոյրը Թամարը լըռ-
կելուն համար ։
23 Ու երկու տարի անցնելէն ետքը , երբոր
Աբիսողոմին ⁰Ե֊ր֊ե֊ք եփրեմի մօտ եղած Բա-
ղասօրին մէջ ⁰ոչխարակուռ կ՚ընէին , Աբիսո-
ղոմ Թագաւորին բոլոր որդիները հրաւիրեց ։
24 Եւ Աբիսողոմ Թագաւորին գնաց ու ⁰ըսաւ ,
Ա՛հա քու ծառայիդ ⁰ոչխարները ասրակը-
սուր կ՚ընեն · Հնարէք լըսէ , Թագաւորը ու
անոր ծառաները քու ծառայիդ հետ երթան ։
25 Եւ Թագաւորը Աբիսողոմին ըսաւ , Չէ , որ-
դիս , ամենքս չերթանք , որ քու վրադ ծան-
րութիւն չըլլանք · ու զանիկա առիպեց · բայց
Դա֊ն֊ երթալ չուզեց , ու զանիկա օրհնեց ։
26 Եւ Աբիսողոմ բսաւ , Եթէ ոչ՝ դանէ իմ եղբայրս
Ամնոն մեր հետը գայ · ու Թագաւորը անոր
27 բսաւ , Անիկա ինչո՞ւ քու հետդ երթայ ։ Բայց
Աբիսողոմ զանիկա առիպելուն համար՝ Ամնոնը
ու Թագաւորին բոլոր որդիները անոր հետը

ամնոպ · խե · 4 · 36 ։
2 Դաւա · ժխ · 6 · 9 ·
22 · Հաւսի · գ ·
7 · ատիճ · խե · 36 ։
Եսեի · ա · 10 · Սոպ ·
ձիչ · 15 ։

3 Ելս · ա · 9 ։
ը Գէ · ժ · 11 ։
թ Գէ · ա · 16 ։
ժ Հմի · 5 ։
ժա Գէ · ժխ · 19 ։
ժբ Հմի · 38 ։

ժգ Գէ · գ · 3 ։
ժդ Գէ · ժգ · 23 · 33 ·
ժե · 8 ։
ժզ Սոպ · ձգ · 2 ։
ժէ Ծն֊ · լը · 12 ։

1 Եւ Շաւուհէայի որդին Ցոաղ խնայաւ որ
2 թագաւորին սիրաը Աբիսողամին վրայ է։ Ու
Ցոաղ [a]թէկուէ տէր իսկոյ, և անկէ խելացի
կնիկ մը բերել տուաւ, ու անոր բաւ, կ'ա-
դալես՝ քեզ սգաւոր ձեւացուր, [b]ու սուգի
հանդերձներ հագիր, եղիր մի օծուիր, ու
մեռելի մը համար չսասնցնիր սուգ բռնող
3 կնկան մը պէս եղիր։ Եւ թագաւորին մօտիր,
ու անոր սա կերպով խօսիր։ Ի Ցոաղ [c]ասաւ
4 բերանը խօսքեր դրաւ։ Ու ան թեկուսացի
կնկիր թագաւորին [d]մօտաւ խօսելու համար։
ու [e]Երեսի վրայ դեմերը չէյնալով՝ անոր խո-
նարհութիւն ըրաւ, ու բաւ, Ով թագա-
5 ւոր, [f]օգնէ ինձ։ Եւ թագաւորը անոր բաւ,
քեզի ի՞նչ եղաւ։ Ու կնիկը բաւ, Ո՜հ, [g]ես
մէկ արբևարի կնիկ մըն եմ ու իմ երկու մե-
6 ռած է։ Եւ քու ազախինդ երկու որդի ու-
նէր, ու երկուքը դաշտի մէջ իրարու հետ
ծեծկռտեցան։ Ի անոնց մէջը հարուածողը մը
չըլլալուն համար՝ մէկը միւսը զարկաւ ու
7 զանիկա մեռուցաւ։ Եւ ահա [h]բոլոր ազգա-
ատնէն քու ազախինդիդ դէմ ոտք եղան, ու
բսին, Իր եղբայրը մեռցնողը տուր, որ զա-
նիկա մեռցնենք՝ իր մեռուցած եղբօրը կե-
նացը համար, ու ժառանգն ալ կորսնցնենք։
Ի [i]ինծի մնացած կայծը պիտի մնրեն, երկրիս
վրայ էրկանս անունը ու մնացորդը չպահե-
8 լով։ Եւ թագաւորը կնկանը բաւ, Տունդ դնա,
9 ու ես քեզի համար կը պատուիրեմ։ Ու [j]Թե-
կուացի կնիկը թագաւորին բաւ, Ով տէր
իմ թագաւոր, [k]մեղքը իմ վրաս ու իմ հօրս
տանը վրայ ըլլայ, [l]բայց թագաւորը ու անոր
10 աթոռը անպարտ ըլլայ։ Եւ թագաւորը բաւ,
թէ որ քեզի բան մը բսող ըլլայ, անկիա ին-
11 ձի բեր, ու ալ քեզի չդպչիր։ Եւ անկիա բաւ, թագաւորը չխորհ[m]ի ելնէ, իր
Տէր Աստուածը յիշէ, ու չթողու որ [n]արեան
վրէժխնդիրները չսասան ապականեն, որ
իմ որդիս մեռցընեն։ Եւ անկիա բաւ, [o]Տէրը
կենդանի է որ քու որդւոյդ [p]ղլուխ մնգ մը գե-
12 տինը պիտի չիյնայ։ Աստուած կնկիը բաւ,
թող քու ազախինդ իմ սիրոյս թագաւորին
մէկ խօսք մը պրսչի։ ու անկիա՝ Ցաւսչ ը-
13 սաւ։ Եւ կնկիը բաւ, Ուրեմն [q]Աստուծոյ ժո-
ղովրդին վրայ ինչո՞ւ համար այդպէս բան
կը մտածես։ որովհետև թագաւորը քանի որ
[r]իր աքսորածը հետ չդարձընէ, սա խօսքերը
14 խօսելով յանցաւորի պէս կ'ըլլայ։ Քանզի մենք
Ի հարկէ պիտի մեռնինք, ու գետինը թա-
փած ջուրին կը նմանինք, որ ետ [s]ժողվել
չժողվիր։ Եւ Աստուած մեկ հոգին
չառնիր, հապա [t]միջոցներ կը հնարէ, որ
15 [u]քսորուածը իրմէ աքսորուած չմնայ։ Ու
հիմա ես անոր համար իմ թագաւոր տիրոջս
սա խօսքը ըսելու եկայ, քանզի ժողովուրդը
դիս վախցուց։ ու քու ազախինդ բսաւ, Հի-
մա թագաւորին հետ խօսիմ, գուցէ թագա-
16 ւորը իր ազախինին խօսքը կատարէ։ Որով-
հետև թագաւորը մտիկ ընելով՝ իր ազախինը
պիտի ազատէ ան մարդուն ձեռքէն, [v]որ զիս
ու իմ որդիս միասին Աստուծոյ ժառանգու-
17 [w]թենէն ջնջել կ'[x]ուզէ։ Եւ քու ազախինդ բսաւ,
իմ թագաւոր տիրոջս խօսքը միխիթարութիւն
պիտի ըլլայ։ քանզի իմ թագաւոր տէրս [y]Աս-
տուծոյ հրեշտակի մը պէս է, [z]բարին ու
չարը կը հասկընայ։ և քու Տէրը Աստուած գ-
18 քու հետդ [a]ըլլայ։ Ու թագաւորը պատասխան
տուաւ ու կնկանը բաւ, [b]Քեզի հարցընելու
բանս ինծմէ մի պահեր։ Ու կնկիը բաւ, իմ
19 թագաւոր տէրս [c]ըսէ։ Եւ թագաւորը բաւ, [d]Միթէ
բաւ, Աբիսողամին ձեռքը քեզի հետ է։ ու կնկիը պատասխան
տուաւ ու բաւ, [e]Քեզի հարցընելու
բանս [f]ինծմէ մի պահեր։ Ու կնկիը բաւ, իմ
19 թագաւոր տէրս [g]ըսէ։ Եւ թագաւորը
բաւ, Աբիսողամին ձեռքը քեզի հետ է։ ու կնկիը պատասխան
տուաւ ու բաւ, [h]Քեզի հարցընելու
բանս [i]ինծմէ մի պահեր։ Ու կնկիը բաւ, իմ

[a] Գլ· ժգ· 39։ [b] բ Մն· ժա· 6։ [c] Տես Գաւթ· գ· 3։ [d] Հմմ· ժ· 19։ Նէ· գ· 13։ [e] Նէեր· խոսկցաւ։ [f] ա թագ· ի· 41։ [g] Գլ· ա· 2։ [h] Տես գ թագ· գ· 26։ 28։ [i] Տես գլ· ժբ· 1։ [j] Գաւթ· լե· 19։ բ Օր· ժԹ· 12։ [k] Ծն· իե· 13։ ասիտգ· իե· 24։ Մաա· իե· 25։ [l] Գլ· գ· 28։ 29։ գ թագ· բ· 33։ [m] Գաւթ· իե· 19։ [n] թագ· ժ· 37։ Ծն· իգ· 5։ Գլ· գ· 13։ [o] Ես· ա· 6։ [p] Գլ· ժԹ· 27։ [q] ա թագ· ժ· 45։ Գաւթ· իե· 34։ [r] Գաւա· ի· 9։ [s] Գլ· ժգ· 37· 38։ [t] Ցոբ· լգ· 15։ Եբր· ի· 27։ [u] թագ· ժ· 45։ [v] Գաւթ· լե· 15· 25· 28։ [w] Հմմ· ժբ· 20։ Գլ· ժԹ· 21։ [x] Կամ պիտի բսյայ։ [y] Ելմ· 3։ [z] Հմմ· 17։ Գլ· ժԹ· 27։ [a] Գլ· ժգ· 37։ [b] Ծն· իգ· 5։ Գլ· գ· 13։ [c] Ես· ա· 8։

թագաւորական կշռովքով երկու հարիւր սիկղ
27 ար։ Եւ Աբիսողամին երեք տղայ ու թա-
մար անուն մէկ աղջիկ մը ծնաւ. անիկա
տեսքով դեղեցիկ կնիկ մըն էր։
28 Եւ Աբիսողամ երուսաղեմի մէջ ըսան երկու
տարի նստաւ, ու թագաւորին երեսը չտե-
29 սաւ։ Եւ Աբիսողամ Թոմարին [a]Տէր իսկոյ, որ
զանիկա թագաւորին խրկէ. բայց անիկա չու-
զեց անոր երթալ։ ու նորէն երկրորդ անգամ
30 [b]Տէր խրկեց. ու անիկա երթալ չուզեց։ Ա-
ամանը Աբիսողամ իր ծառաներուն բսաւ, Տե-
սէք Թոմարին արտը՝ որ իմ [c]Տեառն մօտն է,
ու անկիա հոն գարի ունի. գացէք՝ զանիկա
կրակով այրեցէք։ Եւ Աբիսողամին ծառանե-
31 րը ան արտը կրակով այրեցին։ Ու Թոմար ե-
լաւ՝ Աբիսողամին տունը գնաց, և անոր բսաւ,
Ինչո՞ւ համար քու ծառաներդ իմ արտս կը-
32 րակով այրեցին։ Ու Աբիսողամ Թոմարին բսաւ,
Ահա քեզի [d]Տէր խրկեցի ու բսի, Հոս եկուր,
քեզ թագաւորին խրկեմ, որ բսես թէ Գե-
տաբէն [e]ինչո՞ւ եկայ. իմ հոն ըլլալս [f]ինծի ա-
ւելի ապրկ էր. և հիմա թագաւորին երեսը
տեսնեմ, ու թէ որ իմ վրաս չարութիւն մը
33 տեսնէ, թող սկսի իմ վրաս չարութիւն մը
կայ, թող գիս սպաննէ։ Եւ Թոմար թագա-
ւորին գնաց ու [g]ըսաւ անոր համար։ և
անկիա Աբիսողամն կանչեց. ու թագաւորին
առջևը երեսի վրայ [h]խոնարհութիւն ը-
ընել. ու թագաւորը Աբիսողամն համբուրեց։

ԳԼ· ԺԵ

1 Աբիսողամ անոնչ խօսքերով [a]ն. մարդ սահրանելով, Իսրայէլի մարդոց սիրտերը երեն կը գրաւէր։ 7 Ուխաս մը կատարելու պատճառով հրաման կ'առնէ Քեբրոն երթալու։ 10 ու հոն ապստամբութեան մեծ խորհուրդ մը կ'ընէ։ 13 Դաւիթ սա լուրին վրայ երուսաղէմէն կը փախչի։ 19 Եթթի Դաւիթին գաղտնի չուզեր։ 24 Սադոկ ու Աբիաթար առ պահակին հետ նա կը խրկեն։ 30 Դաւիթ ու իր ժողովուրդը լալով Ձիթենեաց լեռը կ'ելլեն։ 31 Դաւիթ կը խնդրէ Աքոփաղին խորհուրդը խափանել։ 32 Քաւսի պատահելովը նա կը խրկեն։

1 Եւ [b]անկէ ետքը Աբիսողամ իրեն համար
[c]կառքեր, ձիեր ու իր առջևէն վազող հիսուն
2 սուրհանդակ մարդ պատրաստեց։ Եւ Աբիսո-
ղամ կանուխ կ'ելլէր ու դրանը ճամբուն մէկ
կողմը կը կայնէր. և Աբիսողամ ամէն գաս
ունեցող ու դատաստանի համար թագաւորին
եկող մարդը կը կանչէր ու կ'ըսէր, Դուն ո՞ր
քաղաքէն ես. ու երբոր անիկա [d]ըսաւ ազ-
3 իսրայէլի ցեղերուն մէկէն եմ կ'ըսէր, Աբիսո-
ղամ անոր կ'ըսէր, Նայէ, քու գաղ [e]բա-
նաւոր և ուղիղ է, բայց թագաւորին կողմանէ
4 քեզի մտիկ ընող չկայ։ Եւ Աբիսողամ կ'ըսէր,

[a] Տես· բ· 5։ [b] Սապ· խա· 9· 3Ե· 12· 13· 14։ [c] Ելս· Ե· 51։ [d] Սապ· գ· 1։ [e] Նէեր· Ե· 6։ Դատա· բԹ· 5։ [f] Ծն· բ· 5։ [g] Սապ· խա· 9· 3Ե· 1 Նէեր· Եաւէն գ· Գլ· ժԹ· 9։ Սապ· գ· վերնագիրը։ գ· վերնագիրը։ գիրը։ [h] Նէեր· ասորը։ [i] Գլ· Ե· 21· 22· Նէեր· ասն Գլ· ը· 16։ [j] Գլ· ժը· 9։

աւ, ինչո՞ւ համար դուն ալ մեզի հետ պիտի երթաս. զարձիր ու թագաւորին հետ նաեւ, քանզի դուն օտարական ես, ու նաեւ
20 եզած աեղդ պանդուխտ ես։ Դուն երէկ եկար, ու այսօր ես քեզ տեղիդ խախտե՞մ, որ ինծի հետ երթաս. ահա ես կ'երթամ ուր որ պիտի երթամ. դուն զարձիր ու քու եղբայրներդ ալ զարձուր. ողորմութիւնը ու ճշմարտու-
21 թիւնը քու հետդ ըլլայ։ Ու Եթթի թագաւորին պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Կեցը կենդանի է, ու իմ թագաւոր աէրս ալ կենդանի է, որ իմ թագաւոր աէրս ուր որ ըլլայ, թէ մահուան մէջ և թէ կենդանութեան մէջ քու
22 ծառադ ալ հոն պիտի ըլլայ։ Եւ Դաւիթ Եթթիին ըսաւ, Ո՛չ՝ եկուր անցիր. ու Գէթացի Եթթիին իր հետը եղող բոլոր մարդոց-
23 մով ու բոլոր բնակիչքովը անցաւ։ Եւ բոլոր երկիրը մեծ ձայնով կու լար, ու բոլոր ժողովուրդը կ'անցնէր. և թագաւորը Կեդրոնի հեղուահէն կ'անցնէր, ու բոլոր ժողովուրդը գէպ ի՝ անապատին ճամբան կ'անցնէին։
24 Եւ ահա Սադովկ ալ ու անոր հետ բոլոր Ղեւտացիները Աստուծոյ ուխտին տապանակը կը տանէին. և Աստուծոյ տապանակը կայնեցուցին, ու մինչև որ բոլոր ժողովուրդը քաղաքէն եկաւ լմընցաւ, Աբիաթար ՙզոհ կը
25 մատուցանէր։՝ Եւ թագաւորը Սադովկին ըսաւ, Աստուծոյ տապանակը քաղաքը դարձուր. թէ որ ՏԷրոջը աչքերը գտնեմ, անառենը՝ զիս եւս պիտի դարձընէ, ու զանիկա ու անոր բնակարանը ինծի պիտի ցու-
26 ցընէ. բայց թէ որ ինծի այսպէս ըսէ, Չեմ հաճիր. ահա ես ՝քեզի եմ, ինչպէս
27 հաճոյ երեւցածին պէս թող ընէ ինծի։ Եւ թագաւորը Սադովկ քահանային ըսաւ, Դուն հեռատես՞։ խաղաղութեամբ քաղաքը դարձիր, ու քու որդիդ Աբիմաաս ու Աբիաթարին որդին Յովնաթան՝ ՙձեր երկու
28 որդիները ձեզի հետ։ Ահա ես ՝անապատին դաշտերուն մէջ պիտի սպասեմ, մինչև որ
29 ձեզմէ լուր մը առնեմ։ Եւ Սադովկ ու Աբիաթար Աստուծոյ տապանակը Երուսաղէմ դարձուցին, ու անոնք հոն մնացին։
30 Եւ Դաւիթ Ձիթենեաց լեռնէն վեր կ'ելլէր ու ելլելով կու լար, և հղօտ էր ծածկեր էր, ու անիկա ՙբոկոտն կը քալէր. և անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդն ալ՝ ոմանք իրենց գլուխը ծածկեր էին, ու ՝լալով կ'ելլէին։
31 Եւ ՙեղան ՙ Եւ Դաւիթին պատմեցին ու ըսին, ՙԱքիտոփէլ Աբիսողոմին հետ դաւաճանու-

---

ա թ Թագ. իգ. 15։
բ Հառ. ժգ. 16։ 17։ Առակ. ժէ. 17։ ժը. 24։
գ Ցաղմ. ժը. 1։
դ Գէ. ժգ. 2։
ե Թագ. գ. 15։
զ Կամ կ'ելլէր։

է Գէ. ժգ. 3։
ը Ելս. ժգ. 8։ Գէ. իր. 20։ գ Թագ. ժ. 9։ բ Մ՚ն. իմ. 8։ Եզր. կը. 4։
թ ա Թագ. գ. 18։
ժ ա Թագ. իմ. 9։
ի Ցես գէ. ժէ. 17։

ա Սամ. իգ. 3։
բ Ելս. ժգ. 8։ Գէ. իր. 20։ գ Թագ. ժ. 9։ բ Մ՚ն. իմ. 8։ Եզր. կը. 4։
գ ա Թագ. գ. 18։
դ ա Թագ. իմ. 9։
ե Ցես գէ. ժէ. 17։

թիւն ընտիրներուն մէջն է։ Ու Դաւիթ ըսաւ, Ով Տէր, կ'աղաչեմ՝ ՙԱքիտոփէլին խորհուր-
32 դը ՙխափանէ։ Ու եղբօր Դաւիթի ան ըլլար հասաւ, ուր որ Աստուծոյ երկրպագու-թիւն ըրաւ, ահա Արաքացի Քուսին ՙհանդերձները պատռած ու գլուխն վրայ հող
33 ՙՙ՚ զանիկա դիմաւորեց։ Եւ Դաւիթ անոր ըսաւ, Թէ որ իմ հետս գաս, ՙինծի բեռ մը
34 կ'ըլլաս. Բայց թէ որ քաղաքը դառնաս, ու Աբիսողոմին ըսես, Ով թագաւոր, ՙես քու ծառադ պիտի ըլլամ. առաջուց քու հօրդ ծառան էի, ու հիմա քու ծառադ եմ. անառենը Աքիտոփէլին խորհուրդը ինծի հա-
35 մար կրնաս ցրուել։ Եւ ահա Սադովկ ու Աբիաթար քահանաներըն հոն քեզի հետ են. ու թագաւորին առնէն ինչ որ լսես, ՙՍադովկի
36 ու Աբիաթար քահանաներուն պատմեա։ Ահա հոն ՙանոնց երկու որդիները՝ Սադովկին ՙՙ՚ Աքիմաաս ու Աբիաթարին ՙՙ՚ Յովնաթան իրենց հետն են. ու ամէն լսած խօսքերնիդ-
37 անոնց ձեռքովը ինծի խնայցնեք։ Եւ ՙԴաւիթին բարեկամը Քուսի քաղաքը մտաւ. ու ՙԱբիսողոմ ալ Երուսաղէմ ՙմտաւ։

ԳԼ· ԺԶ

1 Սիբա ընծանեբազ. ու խորամանկութիւն բանեցընելով՝ իր տիրոջը առաջ ածքին տէր կ'ելլայ։ 3 Սեմեի Քաւարիի քարը Դաւիթը կ'անիծէ։ 9 Դաւիթ համբերութիւնով վերհիշեց իր յանցանքն ու վերհիշեցուց Աբիսողոմին խորհուրդը։ 15 Քուսի Աբիսողոմին խորհրդակից կ'ելլայ։ 20 Աքիտոփէլի խորհուրդը։

1 Ու ՙերբոր Դաւիթ լեռնէն դլուխին քիչ մը անցեր էր, ահա ՙՄեմիբոսթեթին ծառան Սիբա զանիկա դիմաւորեց, հնոց երկու էշ ՙՙ՚ նեռնըէ, որոնց վրայ երկու հարիւր հաց, հարիւր ողկոյզ չամիչ, ու հարիւր ՙամառնային պտուղ՝՚ ու տիկ մը դինի բեռցուած էր։
2 Եւ թագաւորը Սիբային ըսաւ, Ասոնք ՙի՞նչ պիտի ընես։՚՚ Ու Սիբա ըսաւ, Էշերը թագաւորին տանը համար են, որ անոնց վրայ հեծնեն. և հացը ու ամառնային պտուղները մանչերուն համար են, որ ուտեն. ու գինին ալ ՙանապատին մէջ նուազածներուն համար
3 է, որ խմեն։ Եւ թագաւորը ըսաւ, Հապա քու տիրոջդ որդին ո՞ւր է։ ՙՙ՚ Սիբա թագաւորուն ըսաւ, Ահա անիկա Երուսաղէմ կը նստի, քանզի ըսաւ թէ Այսօր իսրայէլի տունը իմ հօրս թագաւորութիւնը ինծի պիտի
4 դարձընէ։ ՙՙԱնաստնը թագաւորը Սիբային ըսաւ, Ահա Մեմիբոսթեթին ամէն ունեցածը քեզի ըլլայ։ Ու Սիբա ըսաւ, Ով տէր իմ թագաւոր, ՙՙնորհակալ եմ՚՚։ Թող քու առջեւդ շնորհք դտնեմ։
5 Եւ Դաւիթ թագաւորը մինչև Բաւուրիմ եկաւ. և ահա անկէ Սաւուղին տանը ազգատոհմէն Գերային որդին Սեմէի անունով մարդ
6 մը ելաւ, ու ելլելով կ'անիծէր, Եւ Դաւիթին ու Դաւիթի թագաւորին բոլոր ծառաներուն քար կը նետէր. և բոլոր ժողովուրդը ու բոլոր զօրաւոր մարդիկը Խ՚՚՚՚՚ աջ ձիէն
7 ու ձախ ձիէն կ'երթային։ Եւ Սեմէի ՙՙ՚ անէծք ուտած ատենը այսպէս կ'ըսէր, Ելիր՝ ելիր, ով արիւնահեղ մարդ, Ով անօրէն մարդ.
8 Տէրը ՙՍաւուղին տանը բոլոր արիւնը Ք՚քու վրադ դարձուց, որ անոր տեղը թագաւոր եղար. ու Տէրը թագաւորութիւնը քու որդւոյդ Աբիսողոմին ձեռքը տուաւ. և ահա քու չարիքդ քեզի հասաւ, քանզի դուն արիւնահեղ մարդ մըն ես։ Եւ Շարուհեայի
9 որդին Աբեսա թագաւորին ըսաւ, Ա՚ՄԼ ուած չունը ինչո՞ւ համար Իմ տիրոջս թագաւորին անէծք ասէ. թող ուր անցնիմ ու
10 անոր դլուխը առնեմ։ Բայց թագաւորը ըսաւ, Ով Շարուհեայի որդիք, Դուք ինծի հետ ի՞նչ բան ունիք. Թող ասէ՛ք որ այսպէս անէծք ասէ, քանզի ՙՏէրը ըսաւ անոր, Դաւիթը անիծէ. ու ՙո՞վ կրնայ ըսել Թէ ինչո՞ւ
11 համար այդպէս ըրիր։ Եւ Դաւիթ Աբեսային ու իր բոլոր ծառաներուն ըսաւ, Ահա Իմ երանքէս ելլող Որդիս իմ հոգիս կը փնտռէ, ո՞ր ինչ անիկա որ անիծէ, քանզի Տէրը
12 ըսաւ անոր։ Գուցէ Տէրը իմ ՙնեղութիւնս նայի, ու ասօրուան անոր տուած անէծքին
13 տեղը Տէրը ինծի ՙբարիք հատուցանէ։ Եւ Դաւիթ իր մարդոցը հետ ճամբան կ'երթար, ու Սեմէի դիմացէն լեռանդը քովէն կ'երթար, և անէծք տալով, քարեր նետելով ու հող
14 ցանելով կ'երթար։ Եւ թագաւորը ու անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդը յոգնած եկան ու հոն հանդչեցան։
15 Եւ ՙԱքիտոփէլ ու բոլոր ժողովուրդը՝ Իսրայէլի մարդիկը Երուսաղէմ մտան, ու Աքի-
16 տոփէլ անոր հետն էր։ Ու երբոր ՙԴաւիթին բարեկամը Արաքացի Քուսի Աբիսողոմին քովը գնաց, Քուսի ըսաւ Աբիսողոմին, Կեցցէ արքայ, կեցցէ արքայ։ Եւ Աբիսողոմ Քուսիին
17 ըսաւ, Բարեկամիդ վրայ ունեցած սէրդ ասե՞ կ՚ ՙինչո՞ւ բարեկամիդ հետ չգացիր։ Եւ
18 Քուսի ըսաւ Աբիսողոմին, Չէ, Հապա Տէրը ու աս ժողովուրդին և Իսրայէլի բոլոր մար-

---

ե Եբր. երկրպագութիւն կ'ընեմ.
զ Գէ. ժէ. 16։ գ Թագ. բ. 8։ 44։
է բ Օբ. ժգ. 13։
ը Ցես գէ. ա. 16։ գ. 21։ 29։ գ. 11։ 12։
թ Դատ. իմ. 24։ 36։

ժ Գէ. ժգ. 23։ ժէ. 14։ 23։
ի Եբր. յիմաքեցաւբ.
ի Գէ. ա. 2։
ի Գէ. ժբ. 55։
ի Գէ. ժգ. 10։
ի Գէ. ժէ. 15։ 16։
ի Ցես գէ. ժէ. 17։

ի Գէ. ժգ. 16։ ալՊ. իէ. 35։
ի Կամ կը մտնէ
—
ի Գէ. ժէ. 30։ 32։

ի Գէ. ժգ. 37։ Թագ. բ. 32։ 33։
ի ա Թագ. իգ. 15։ Գէ. իի. 8։
ի Եւ. իբ. 28։
ի Գէ. ժբ. 32։ ա Պետ. բ. 23։
ի Ցես գ Թագ. ժբ. 25։ Նահ. ժ. 17։

ի Գէ. ժբ. 25։ Նահ. ժէ. 17։
ի Գէ. ժէ. 34։
ի Գէ. ժէ. 10։ բ. 3։
ի Դն. լգ. 30։ ա Թագ. ժգ. 4։

ի Գէ. ժէ. 37։
ի Գէ. ժէ. 37։
ի Գէ. ժբ. 25։ Նահ. ժէ. 17։
ի Գէ. ժէ. 34։
ի Գէ. ժէ. 10։ բ. 3։
ի Դն. լգ. 30։ ա Թագ. ժգ. 4։

ի Գէ. բ. 7։ Ջաբ. բ. 13։
ի Գէ. ժբ. 11։ 12։
ի Գէ. ժէ. 12։
—
ի Ցես բ Օբ. իէ. 18։

ի Գէ. ժգ. 14։
ի Ջաբ. ժգ. 7։
ի Եբր. ասիպ. ա Թագ. ժբ. 20։
ի Եբր. ու ինչ պիտի ընեմ ըսէ. գուցէ ան ալ խօսի։

դոց ընտրածը ով որ ըլլայ, ես անոր պիտի
19 ըլլամ ու անոր հետ պիտի նստիմ։ Ու ՙմէյրէն ալ՝ ՙես որո՞ն ծառայութիւն պիտի ընեմ, անոր որդւոյն չէ՞. ինչպէս որ քու հօրդ առջեւը ծառայեցի, անանկ ալ քու առջեւդ պիտի ըլլամ։
20 Եւ Աբիսողոմ ըսաւ Աքիտոփէլին, Խոր-
21 հուրդ ըրէ՛ք թէ ինչ ընելու ենք։ Ու Աքիտոփէլ ըսաւ Աբիսողոմին, Քու հօրդ ՙհարճերուն մտիր, որոնք անիկա տանը պահպանութիւնը ընելու համար թողուց. ու երբոր բոլոր Իսրայէլ լսէ որ դուն քու հօրդ ՙառելի եղար, անառենը բոլոր քեզի հետ եղողներուն
22 ձեռքերը պիտի ուժգնանան։ Ուստի տանիքը վրայ Աբիսողոմին համար վրան կանգնեցին, և Աբիսողոմ ՙբոլոր Իսրայէլին այքերուն առ-
23 ջեւ իր հօրը հարճերուն մտաւ։ Ու ան օրերը Աքիտոփէլին տուած խորհուրդը այնպէս էր, ինչպէս որ մէկը Աստուծոյ խօսքը հարցընէր. Աքիտոփէլին ամէն խորհուրդը Կէթ Դաւիթին ալ և թէ Աբիսողոմին ալ՝ այնպէս էր։

ԳԼ· ԺԷ

1 Քուսին յամրաքալեամբը Աքիտոփէլի խորհուրդը կը մերժէ՝ Աստուծոյ նախասահմանութեամբ համաձայն։ 15 Դաւիթին գաղտնիք կերպով լուր կը խրկուի։ 23 Աքիտոփէլ ինքզինքը կը կախէ։ 25 Ամասայի զօրագլուխ կ'ըլլայ։ 27 Մահանայիմ մէջ Դաւիթին պատշաճ կը բերեն։

1 Եւ Աքիտոփէլ ըսաւ Աբիսողոմին, Հիմա տասնեւերկու հազար մարդ ընտրեմ ու ելլեմ, և
2 ես գիշեր Դաւիթին հասնէն էդնամ. Ու անկա քանի որ ՙյոգնած ու ձեռքերը թուլցած է, անոր վրայ հասնեմ ու վախցընեմ զանիկա, որ անոր հետ եղող ժողովուրդը փախչի. ու
3 ՙմինակ թագաւորը զարնեմ։ Այսպէս բոլոր ժողովուրդը քեզի պիտի դարձընեմ. քանզի քու փնտռած մարդդ ՝՚՚՚՚՚ ամէնը ձեռքդ անցած կը սեպուի, ու բոլոր ժողո-
4 վուրդը խաղաղութեան մէջ կ'ըլլայ։ Եւ ան խօսքը Աբիսողոմին աչքին ու Իսրայէլի բոլոր ծերերուն աչքին ՙհաճոյ երեւցաւ։
5 Եւ Աբիսողոմ ըսաւ, Հիմա Արաքացի Քուսին ալ կանչեցէք, ՙՙնոր անոր խորհուրդն ալ՚՚
6 լսենք։ Ու երբոր Քուսի Աբիսողոմին քովը եկաւ, Աբիսողոմ անոր հետ խօսեցաւ ու ըսաւ, Աքիտոփէլ ասանկ բան մը լսաւ. արդեօք անոր խօսքը ՚՚ընե՞նք՝ թէ չէ, դուն խօսէ։՚՚
7 Եւ Քուսի Աբիսողոմին ըսաւ, Աքիտոփէլին
8 տուած խորհուրդը աս անգամ ազեկ չէ։ Եւ Քուսի ըսաւ, Դուն դիտես որ քու հայրդ ու

ա Գէ. ժէ. 37։
բ Գէ. ժէ. 37։
գ Գէ. ժբ. 25։ Նահ. ժէ. 17։
դ Գէ. ժէ. 34։
ե Գէ. ժէ. 10։ բ. 3։
զ Դն. լգ. 30։ ա Թագ. ժգ. 4։

է Գէ. բ. 7։ Ջաբ. բ. 13։
ը Գէ. ժբ. 11։ 12։
թ Գէ. ժէ. 12։
—
ժ Ցես բ Օբ. իէ. 18։

ի Գէ. ժգ. 14։
ի Ջաբ. ժգ. 7։
ի Եբր. ասիպ. ա Թագ. ժբ. 20։
ի Եբր. ու ինչ պիտի ընեմ ըսէ. գուցէ ան ալ խօսի։

անոր մարդիկը զօրաւոր են, ու Տարտերին պրած է՝ գաշտի մէջ Ձագէրը կոտրտուցած արջու պէս. և քու Տէրդ պատերազմող մարդ մին է, ու դիւերը Ժողովրդին հետ չկենան։
9 Եւ հիմա անիկա կամ փոսի մը մէջ կամ ուրիշ տեղ մը պահուած է. ու թէ որ առջի անգամ մտնեմ խիտալու բլուրն, ամէն լոգը պիտի թէ Աբիսողոմին հետևէն գացող Ժողովուրդը
10 դը կոտրուեր է։ Անոնոր առիւծի պէս սիրտ ունեցող զօրաւոր մարդը անդամ բոլորովին Տալտի թուլնայ. քանզի բոլոր Իսրայէլ գիտէ որ քու Տէրդ զօրաւոր է, ու անոր հետ
11 եղողները ուժի տէր մարդիկ են։ Ա՛ս պատճառաւ ես քեզի խորհուրդ կու տամ՝ որ բոլոր Իսրայէլ Դանէն մինչև Բէերսաբէ՝ Ծովիզերքը եղող աւազին պէս բազմութիւնով քու գլուխդ Ժողովուրն. դուն ալ անձամբ ընդ մէջը գաս։
12 Ըստ երթալս եւ այսպէս անոր վրայ երթանք՝ անիկա ուր տեղ որ գտնուի, ու անոր վրայ հասնինք՝ ինչպէս որ ցօղը դիւռնի վրայ կ՚իջնէ, և անիկ ու անոր հետ եղող բոլոր մարդ-
13 զոցմէն մէկը ողջ չմնայ։ Եւ թէ որ քաղաքի մը մէջ գոցուի, ան քաղաքը բոլոր Իսրայէլ չուանները առնի, ու գետինա մինչև հեղեղատը քաշէ, այնպէս որ հոն մէկ պզտիկ քար
14 մը անգամ չմնայ։ Եւ Աբիսողոմ ու բոլոր Իսրայէլի մարդիկը ըսին, Աքաքացի Քուսիին խորհուրդը Աքիտոփելի խորհուրդէն ազիկ է։ Քանզի Տ՚Էրը Աբիսողոմին վրայ չարիք հասցընել։
15 Ե՛ւ Քուսի Սադոկի ու Աբիաթար քահանաներուն ըսաւ, Աքիտոփել Աբիսողոմին ու Իսրայէլի Ծերերուն այս ինչ խորհուրդը տուաւ, ես ալ այս ինչ խորհուրդը տուի։ Հի-
16 մա չուտով Դէպ խրկեցէք ու Դաւիթին խնդրեցէք ու ըսէք, Գիշերը Հանապատին դաշտերուն մէջ մի կենար, հապա չուտով անցնիր. չըլլայ որ թագաւորը ու անոր հետ եղող բո-
17 լոր Ժողովուրդը Տ՚անկուած գարնուին։ Ե՛ւ Յոնաթան ու Աքիմաաս Ռոգէլի ակրևրին քովը կայներ էին, քանզի չէին կրնար քաղաքը մտնել ու երևնալ. և աղախինը դնաց ու անոնց պատմեց, և անոնք ալ գացին ու Դա-
18 ւիթի թագաւորին խնդրացուցին։ Եւ պատանի մը տեսաւ զանոնք ու Աբիսողոմին պատմեց. բայց անոնք երկուքը ալ չուտով գացին ու Բաւուրիմ մէկ մարդու մը տունն մտան. և անիկա իր գաւիթին մէջը Ջրհոր մը ունէր,
19 ու անոնք հոն իջան։ Եւ Տ՚կինիկը մէկ ծած-կոց մը առաւ, Ջրհորին բերնին վրայ փռեց, ու անոր վրայ ձաւար ապտակեց, ու բանը
20 Չտեսկրցուեցաւ։ Եւ Աբիսողոմին ծառաները անի կնիկոջ տունը մտան ու ըսին, Աքիմաաս ու Յոնաթան ո՛ր են։ Եւ Կինիկը անոնց ըսաւ, †Յառին անդիի կողմը անցան։ Ու անոնք փնտռեցին ու չգտան, ու Երուսաղէմ դար-
21 ձան։ Եւ անոնց երթալէն ետքը Ջրհորէն ելան, ու գացին Դաւիթ թագաւորին խնդրացին, և Դաւիթին ըսին, Վերկ ու չուտով Ջուրէն անցէք, քանզի Աքիտոփել ձեզի համար ա-
22 սանկ խորհուրդ մը ըրաւ։ Եւ Դաւիթ ու անոր հետ եղող բոլոր Ժողովուրդը երան ու Յորդանանէն անցան. ու մինչև առաւօտեան լոյսը Յորդանանէն չանցած մարդ մը չմնաց։
23 Եւ Աքիտոփել երբոր տեսաւ որ իր խորհուրդը չկատարուեցաւ, իր էշուն հասկաց դրաւ ու երաւ իր քաղաքը ու իր տունը դնաց. և իր մանր տանը պատուէր տուաւ, ու Տինդրկինքը խեղդեց ու մեռաւ, և իր հօրը գերեզմանը թաղուեցաւ։
24 Եւ Դաւիթ Մանայիմ հասաւ։ Աբիսողոմ ալ բոլոր Իսրայէլի մարդոցը հետ Յորդանանէն
25 Նէն անցաւ։ Եւ Աբիսողոմ Յովաբին տեղը Ամեսային գրաւ զօրքին վրայ. ու Ամեսայ Յեթեր անունով ‡Իսրայէլացիի մը որդի էր, որ անիկա Յովաբին մօրը Շարուհեային քոյրը՝
26 Նաասին աղջիկը Աբիհեան առեր էր։ Եւ Իսրայէլ Աբիսողոմին հետ Գաղաադ ու Էրկրին մէջ բանակեցաւ։
27 Ու երբոր Դաւիթ Մանայիմ եկաւ, Ամմոնի որդւոցը Ռաբբայէն Նաասի որդին Սոբի, ու Լադաբարէն Ամիէլի որդին Մաքիր, և Ռով-
28 գելիմէն Գաղաադացի Բերզելի Անհոլիմներէն, կանքեր, Տաղէ ամաններ, ցորեն, գարի, ալիւր, և բռնած ցորեն, ու բակլայ, և ոսպ,
29 ու բռնած մեղր, Ոչ մեղր, և կարի, ու ոչխարներ, և կովու պանիր Դաւիթին ու անոր հետ եղող Ժողովուրդին բերին որ ուտեն. քանզի ըսին, Ժողովուրդը անապատին մէջ անօթի, յոգնած ու ծարաւած է։

ԳԼ. ԺԸ

1 Դաւիթ պատերազմի գացող զօրքերը ուշքի անցընելով՝ անոնց պատուէր կու տայ իր որդւոյն Աբիսողոմին համար։ 6 Իսրայէլցիք Եփրեմի անտառին մէջ չարաչար կը զարնուին։ 9 Աբիսողոմ բախերուն մէջ կախուելով Յովաբէն կը մեռցուի։ 18 Աբիսողոմին արձանը։ 19 Աքիմաաս և Քուսի Դաւիթին լուր կը բերեն։ 33 Դաւիթ Աբիսողոմին համար սուգ կ՚ընէ։

1 Եւ Դաւիթ իր հետը եղող զօրքը համրեց, ու անոնց վրայ Հազարապետներ ու Տարեւ-
2 րապետներ դրաւ։ Եւ Դաւիթ զօրքին երբոր մնաց՝ Յովաբին ձեռքը, ու երրորդ մաս

գ Դատ. ԺԸ. 31։ դ Ռմթ. ԺԳ. 8։ ե Յեհ. բ. 11։ զ Դատ. բ. 1։ է Ժան. իբ. 17։ ը Գէդ. ԺԱ. 31, 34։ թ Գէդ. ԺԱ. 35։ ժ Գէդ. ԺԱ. 28։ ի Եբեր. կատին։ լ Գէդ. ԺԱ. 27, 36։ Յեհ. ԺԱ. 7։ ԺԲ. 16։ խ Գէդ. ԺԳ. 2։ ծ Տէր Յեհ. բ. 6։ կ Տէր Եշ. ա. 19։ Յեհ. բ. 4, 5։ հ Եբեր. Զարիհաաման։ ձ Ձմր. 15, 16։

ե Գէդ. ԺԲ. 12։ ղ Թագ. ի. 1։ ճ Պատ. իե. 5։ մ Ժան. լբ. 2։ Յեհ. ԺԳ. 26։ Գէդ. բ. 8։ յ Կամ Խոնդէլացիի. Տես ա Պն. բ. 17։ ն Պն. բ. 16, 17։ շ Տես գէդ. Ժ. 1։ ԺԲ. 30։ ո Գէդ. ԺԱ. 19։ չ Եբեր. Ձեռքով խրբ. կնց.։ պ Գէդ. իա. 17։ ջ Ձմր. 8։ ռ Կամ Ելիդ Հասոր թագ. բ. 7։ ս Գէդ. ԺԳ. 2։

սը՝ Յովաբին եղբօրը Շարուհեան Աբիսայիին ձեռքը, ու երրորդ մասը Գեթացի Էթթիին ձեռքը յանձնեց. և թագաւորը ժողովրդին ըսաւ, Անպատճառ ես ալ ձեզի հետ պիտի
3 երթամ. Բայց ժողովուրդը ըսաւ, Մի երթար, քանզի թէ որ մենք փախչելու բլլանք, անոնք մեզի համար հոգ չեն ըներ. ու թէ և կէսերնիս մեռնի, անոնք զմեզի բանի մը տեղ չեն դներ. բայց դուն մեր տասը հազարին չափ ես. ու հիմա ալ կը մտածես որ դուն մեզի քա-
4 զաքին օգնութիւն ընես։ Եւ թագաւորը անոնց ըսաւ, Ձեր աչքերուն հաճոյ երևցածը պիտի ընեմ. ու թագաւորը դարպաս քալ կացնեցաւ, և բոլոր զօրքը հարիւրնեակով ու հա-
5 զարնեակով կ՚երթային։ Ու թագաւորը Յովաբին և Աբիսային ու Եթթիին պատուիրելով ըսաւ, Ինծի համար Աբիսողոմ պատանիին խնդրեցէք։ Ու երբոր թագաւորը Աբիսողոմին համար բոլոր զօրավարներուն պատուիրեց, բոլոր զօրքերը լսեցին։
6 Եւ զօրքը գաշտը ելաւ Իսրայէլին դէմ դնելու համար, ու պատերազմը Եփրեմի ան-
7 տառին մէջ եղաւ։ Եւ հոն Իսրայէլին զօրքերը Դաւիթին ծառաներուն առջևը յաղթուեցան. ու հոն ան օրը մեծ կոտորած եղաւ, —քսան հազար մարդ Է՚ր— և հոն պատերազմը բոլոր երկրին վրայ տարածուեցաւ, ու
8 ան օրը անտառը աւելին ժողովուրդ Ջարդեց։ Եւ Աբիսողոմ Դաւիթին ծառաներուն հանդիպեցաւ. ու Աբիսողոմ Ջո-
9 րիի վրայ հեծեր էր, և Ջորին մեկ մեծ բևեռնիի մը թաւ ոստերուն տակը մտաւ, ու անոր գլուխը բևեռնիին բռնուեցաւ, ու երկինք ու երկիր մէջ կախուած մնաց. և Ջորին տակէն
10 անցաւ գնաց։ Ու մէկ մարդ մը Տ՚էնէ տեսնելով՝ Յովաբին պատմեց ու ըսաւ, Ահա Աբի-
11 սողոմը բևեռնիէ մը կախուած տեսայ։ Եւ Յովաբ իրեն լուր բերող մարդուն ըսաւ, Որովհետև Տ՚էնէ տեսար, ինչո՛ւ համար զանիկա հոն գետինը չզարկիր. անառները քեզի տասը
12 արծաթի ու մէկ գօտի մը կու տային։ Եւ ան մարդը Յովաբին ըսաւ, Թէ որ իմ ափս հազար Տ՚կլոթով ալ արծաթի գրաէր, թագաւորին որդւոյն ձեռքս չէի երկնցըներ. Տ՚քանզի մենք լսեցինք՝ երբոր թագաւորը քեզի ու Աբեսային ու Եթթիին պատուիրեց՝ լսելով, †Ամէն մէկերնիդ Աբիսողոմ պատա-
13 նիին հոգ տարէք. եթէ ոչ ‡պատրաստ անդր իմ կեանքս վտանգի մէջ պիտի դնէի. քանզի բնաւ բան մը թագաւորէն գաղտնի չմնար.
14 ու դուն ալ Ինքդ դէմ պիտի կենայիր։ Եւ Յովաբ ըսաւ, Ես քու առջևդ այսպէս ժամանակ չեմ անցըներ. ու իր ձեռքը երեք դէզ-
15 արդ առաւ, ու անոնցմով Աբիսողոմին սիրտը խոցեց, որ անիկա տակաւին բևեռնիին վրայ
16 ողջ էր։ Եւ Յովաբին զինակիրները՝ տասը պատանիք չորս կողմը պաշարելով՝ Աբիսողոմը զարկին ու զանիկա մեռցուցին։ Եւ Յովաբ փող հնչեցուց, ու զօրքը խրպտելը դադրեցուց, քանզի Յովաբ զօրքը դարձուց,
17 Ու Աբիսողոմը առին և զանիկա անտառին մէջը մեկ մեծ փոսի մը մէջ նետեցին, ու շատոր վրան խոտա մեծ քարակոյտ մը դիզեցին. և բոլոր Իսրայէլ փախաւ՝ ամէն մէկը իր վրանը։
18 Եւ Աբիսողոմ իր կենդանութեան առներ մեկ սիւնն մը առեր էր, ու զանիկա Թագաւորի Հովիտին մէջը կանգներ էր, ըսելով թէ Որդի չունիմ որ իմ անունս յիշատակը պահէ. ու ան սիւնը իր անունովը կոչեր էր, որ անիկա մինչև աս
19 օրս Աբիսողոմին Ⅱ սիւնն կ՚ըսուի։ Եւ Սադոկին որդին Աքիմաաս ըսաւ, Վազեմ ու թագաւորին առաւել ուրախութիւն բերեմ, որ Տէրը անոր իրաւունք բրաւ, — Ընդ- իր
20 թշնամիներուն ձեռքէն —ազատեց։ Ու Յովաբ անոր ըսաւ, Դուն այսօր առաջս պանդ-մարդ չես. դուն մեկ ուրիշ օր մը առաջս սար, բայց այսօր առաջս մի սաներ, քանզի թա-
21 գաւորին որդին մեռաւ։ Եւ Յովաբ Քուսիին ըսաւ, Գնա տեսածդ թագաւորին պատմէ. ու Քուսի Յովաբին խոնարհութիւն ըրաւ,
22 և վազելով գնաց։ Ու Սադոկին որդին Աքիմաաս նորէն Յովաբին ըսաւ, Ինչ և իցէ Տը-ղան պիտի վազեմ. ու Յովաբ ըսաւ, Ինչո՛ւ վազես, որդիս,
23 որովհետև առաջս մը չունիս տանելու։ Եւ-ՆՒՒ- ըսաւ, Ինչ և իցէ վազեմ. ու անոր ըսաւ, վազ։ Եւ Աքիմաաս դաշտին ճամբովը վա-
24 զեց ու Քուսիին անցաւ։ Եւ Դաւիթ երկու դռներուն մէջը կը նստէր. ու Տ՚դէպը դիմաց տանիքին վրայ դէպ Ի պարիսպը գնաց, և աչքերը վերցընելով տեսաւ որ ահա մէկ մարդ
25 մը միսակ կը վազէր։ Անառները դէպը բարձր ձայնով թագաւորին խնդացուց. ու թագաւորը ըսաւ, Թէ որ միսակ է, անոր բերանը աւետիս կայ։ Ու անիկա կու գար ու կը մօտենար։
26 Եւ դէպը մէկ ուրիշ վազող մարդ մը տեսաւ. ու դէպը դռնապանին բարձր ձայնով ըսաւ, Ահա մէկ -ՈՒՒՆ մարդ մին — միսակ կը վազէ։ Եւ թագաւորը ըսաւ, Ան ալ աւետաւոր է։
27 Ու դէպը ըսաւ, Առջևին ընթացքը Սադոկին որդւոյն Աքիմաասին ընթացքին պէս կ՚երևնայ ինծի։ Եւ թագաւորը ըսաւ, Անիկա բարի մարդ է, ու բարի աւետիսով կու գայ։
28 Եւ Աքիմաաս պատրաստ ըսաւ թագաւորին, Ողջոյն. ու երեսի վրայ դեմերը խոնարհութիւն ըրաւ թագաւորին, ու ըսաւ, Օրհնեալ բլլայ քու Տէրը Աստուածդ, որ իմ

ա Գէդ. ԺԱ. 19։ բ Եբեր. Ձեռքովը խրբ. կնց.։ գ Ձմր. 8։ դ Գէդ. իա. 17։ ե Ձմր. 12։ զ Կամ Խնդի Համար։ է Եբեր. իմ կեանքս։ ը Ձեռ. ԺԱ. 18, 28։ թ Եբեր. Ձեռքը իջ. ժ Ձեռ. է. 26։ ի Ժան. է. 17։ լ Տես գէդ. Ժգ. 27։ խ Եբեր. Ձեռքը։ ծ Գ. Թագ. ՀԲ. 17։

ա՛րքոջս Թագաւորին դէմ ձեռք վերցնողնե-
29 րը։ Ահա՛ մնանելոց ։ Եւ Թագաւորը ըսաւ,
Աբիսագա պառաւին ո՞ղջ է ։ Ու Աբիսաղա ը-
սաւ, Երբոր ցոփալ՝ Թագաւորին ծառան ու
ձի՛ քու ծառագ խրկեց, մէկ մեծ խումբ մը
30 ահապ, բայց ինչ ըլլալը չիմացայ ։ Եւ Թա-
գաւորը ըսաւ, Դարձիր ու հոս կայնէ ։ Ու
31 անիկա դարձաւ ու կայնեցաւ ։ Եւ ահա Քու-
սի եկաւ, ու Քուսի ըսաւ, Իմ տիրոջս Թա-
գաւորին աւետիս տա՛՛, որ բոլոր քու վը-
րադ ելլողներուն ձեռքէն Տէրը այսօր ի՛՛ը-
32 ծե, ՚՚ քեզի երաւունք ըրաւ ։ Եւ Թագա-
ւորը Քուսիին ըսաւ, Աբիսողամ պառաւին
ո՞ղջ է ։ Անաաենը Քուսի ըսաւ, Իմ տիրոջս
Թագաւորին թշնամիները ու չարաւեհաս հա-
մար բոլոր քու վրադ ելլողները այն պառաս
33 նիսին պէս ըլլան ։ Եւ Թագաւորը խռովեցաւ,
ու դրան վերնասունը երաս ու լացաւ ։ Ա
քալելով՝ այսպէս կ՚ըսէր, Իմ՛՛ Աբիս-
սողամ, որդեակ իմ, որդեակ իմ Աբիսողամ,
երանի թէ քու տեղդ ես մեռնէի ։ Աբիսողամ
որդեակ իմ, որդեակ իմ։

ԳԼ ։ ԺԹ

1 Յոաբ կ՚տրգիլէ Թագաւորը սուգ ընելէն ։ 9 Խորհրդովք կ՚տաքանն Թագաւորը ետ դերելու ։ 11 Դաւիթ քահանայ-ապետ կը խրկէ որ Յուդայի մարդիկը յորդորեն ։ 18 Անձերին յանցանքը կը նեղուի ։ 32 Բերզիլի իր տունը կը դառնայ, ու անոր որդին Քամանամ Թագաւորին պատուին մէջ կ՚ընդունուի ։ 41 Խորհրդովք կը վիճին Յուդայնոց հետ, որ առանց իրենց նեղելոյ գանուելնուն Թագաւորը առած բերեր են։

1 Եւ Յոաբին պառաւնեցաւ թէ Ահա Թագա-
ւորը Աբիսողամին համար կու լայ ու սուգ կ՚ը-
2 նէ ։ Եւ ան օրը յաղթութիւնը սուգի դար-
ձաւ բոլոր զօրքին առջեւը, քանզի զօրքը
լսեց այդ Թագաւորը իր որդւոյն համար կը
3 յաւէ ։ Ու ան օրը զօրքը գալի պէս ՚քաղա-
քը կը մտնէր՝ պատերազմէն փախած ու ամչ-
4 ցած զօրքի պէս ։ Եւ Թագաւորը ՚իր երեսը
ծածկեց, ու Թագաւորը մեծ ձայնով մը կը
կանչէր ։ Որդեակ իմ Աբիսողամ, Աբիսողամ
որդեակ իմ, որդեակ իմ։
5 Եւ Յոաբ ներս մտաւ Թագաւորին քովը,
ու ըսաւ, Այսօր քու կեանքդ, ու քու որ-
դւոցդ ու աղջիկներուդ կեանքը, և
քու կիներուդ ու հարճերուդ կեանքը ա-
պառող ամէն ծառաներուդ երեսը այսօր ա-
6 զատ ամէն ծառաներուդ երեսը այսօր ա-
ծելով ըրիր ։ Քանզի քեզ առողներդ կը սի-
րես, ու քեզ սիրողները կ՚ատես ։ Վասն դի
այսօր յայտնեցիր որ ՚՚ը իշխաններդ ու ծա-
ռաներդ բան մը ունիս դներ ։ Եւ այսօր
ասկէ հաւկոյտ որ եղէ, այսօր Աբիսողամ ողջ
մնար ։ ու մեզ ամէնքս մեռնէիներ ։ անոնա-
7 նը քու աչքերուդ հաճոյ պիտի երեւար ։ Եւ
հիմա ոտք եղիր ու դուրս եկուր ։ ու քու
ծառաներուդ ՚՚հետ քաղցրութեամբ՚՚ խօսէ ։
քանզի Տէրոջմով երդում կ՚ընեմ որ, եթէ դուն
դուրս չելլես ։ առ գիշեր քովդ մնայ մը այ-
սի չմնայ ։ ու սոսկա քեզի քու ապագութե-
նէդ մինչեւ հիմա դիւրագ եկած ամէն ա-
8 խորդութիւններէն աւելի դէշ կ՚ըլլայ ։ Եւ
Թագաւորը ելաւ ու դուռը նստաւ ։ անաոն-
նը բոլոր զօրքին պատմեցին ու ըսին, Ահա
Թագաւորը դուռը նստեր է ։ ու բոլոր զօրքը
Թագաւորին առջեւը եկան, բայց Իսրայէլի
մարդիկը իրենց վրաններուը փախեր էին ։
9 Եւ Իսրայէլին ամէն ցեղերուն մէջ բոլոր
ժողովուրդը կը վիճէին ու կ՚ըսէին, Մեր Թըշ-
նամիներուն ձեռքէն մեզ փրկողը Թագաւորն
է, ու փղշտացւոց ձեռքէն մեզ ազատո-
ղը անիկա է ։ և հիմա Աբիսողամին պատճա-
10 ռով երկրէն փախաւ ։ Ու Աբիսողամ
որն որ մեր վրայ ՚՚օծեցինք, պատե-
րազմի մէջ մեռաւ ։ և հիմա դուք Թագա-
ւորը կա դարձնելու վրայով ընչո՞ւ բան մը
չէք խօսիր ։
11 Ու Դաւիթ Թագաւորը Սադովկ ու Աբիա-
թար քահանաներուն ՚՚ը խրկեց՝ ըսելով,
Ցուդայի Ծերերուն հետ խօսեցէք ու ըսէք,
Թագաւորը իր տունը դարձնելու ընչո՞ւ ՚՚հա-
կը մնաք ։՚՚ քանզի բոլոր Իսրայէլին խօսքը
12 Թագաւորին հասաւ մինչեւ անոր տունը։ Դուք
իմ եղբայրներս, Ոսկորս ու մսերիս էք ։ ու
Թագաւորը ՚՚ը պատճ դարձնելու ընչո՞ւ համ
13 կը մնաք ։ Ձեր Ամասային ըսէք, Դուն իմ
ոսկորս ու մսերիս չէ՞ն ։ Աստուած ինծի
այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ, թէ որ Յոաբին
անդը միշտ իմ առջեւս զօրագլուխ չըլլաս ։
14 Եւ Ցուդայի բոլոր մարդոց սիրտը ՚՚մէկ մար-
դու պէս նէր դարձուց ։ ու Թագաւորին
պատճառեցնել խրկեցին՝ ըսելով, Դարձիր՝ Թէ
15 դուն և քու ամէն ծառաներդ ։ Անաոնք
Թագաւորը դարձաւ ու մինչեւ Յորդանան
եկաւ ։ Ցուդա ալ մինչեւ Գաղգաղա եկաւ ։
որ Թագաւորը դիմաւորէ ու Թագաւորը Յոր-
դանանէն անցընէ ։
16 Ու Գերային որդին Բաւուրիմացի Բենիա-
մինեան Սեմէին աճապարելով՝ Ցուդայի մար-
դոցը հետ Դաւիթ Թագաւորը դիմաւորելու
17 ՚՚ջաւ, Եւ անոր հետ Բենիամինէն Հազար մարդ-
կար ։ ու Սաուղին տանը ծառան Սիբա իր
տասնուհինգ որդիներովը և քսան ծառանե-
րովը ետ՚՚, ու Թագաւորին առջեւը ‡Յորդա-
18 նան հասան ։՚՚ Եւ Թագաւորին տունը անցը-
նելու հասնար՝ ու անոր աչքերուն հաճոյ եղե-
ւածը ընելու համար մէկ նաւակ մը անցաւ ։

ա Գէմ ։ ժԹ ։ 4 ։
—
ա Հմր ։ 32 ։
բ Գէ ։ ժէ ։ 36 ։
գ Գէ ։ ժբ ։ 33 ։
դ Եբր ։ պատին ։ ծ՚ն ։ ւգ ։ 3 ։
ե Գէ ։ ժէ ։ 14 ։
զ Եբր ։ մերկ՚՚ներդ կ՚ըլլաք ։
է Գէ ։ է ։ 1 ։
ը Գէ ։ ժէ ։ 25 ։
թ Հսուհ ։ ա ։ 17 ։
ժ Դասա ։ ք ։ 1 ։
ի Յեա ։ է ։ 9 ։
ժա Գէ ։ ժգ ։ 5 ։ գԹագ ։ բ ։ 8 ։
ժբ Գէ ։ ի ։ 2, 10 ։ ժգ ։
ժգ ։ 2 ։
ժդ Կամ Յորդանանէն անցան ։

ու երթայ Թագաւորը Յորդանանէն անցաւ ։
Գերայի որդին Սեմէի Թագաւորին առջեւը
19 ինկաւ, Եւ Թագաւորին ըսաւ, Իմ տէրս ինծի
յանցանք չհամարի, ու իմ Թագաւոր տի-
րոջս երուսաղէմէն ելած օրը Ծառայիդ ըրած
անօրէնութիւնը չյիշէ, ու Թագաւորը ՚՚ջանի-
20 կա իր սրտին մէջը չդնէ ։ Քանզի քու ծառադ
դիտցայ որ մեղք գործեցի ։ և ահա այսօր
Յոսէփեանին բոլոր առնէն առաջ ես եկայ, որ
21 իմ Թագաւոր տէրս դիմաւորելու Լշնեմ ։ Ու
Ծարուհեայի որդին Աբեսա պատասխան
առաւ ու ըսաւ, Սեմէի Սեմէի սորտ Համար
պիտի չմեռնի՞, որ ՚Տէրոջը օծեալը անիծեց ։
22 Բայց Դաւիթ ըսաւ, Դուք ինծի հետ ի՞նչ
բան ունիք, ով Ծարուհեայի որդիք, որ այսօր
ինծի թշնամութիւն կ՚ընէք ։ Սեմէի այսօր
Իսրայէլին մարդ մը պիտի մեռնի՞։ որովհետև
դիտեմ որ ես այսօր Իսրայէլի վրայ Թագաւոր
23 եմ։ Եւ ՚Թագաւորը Սեմէիին ըսաւ, Պիտի
չմեռնիս ։ ու Թագաւորը անոր երդում ըրաւ ։
24 Եւ ՚Սաուղի որդին Մեմփիբոսթէ Թագա-
ւորը դիմաւորելու իջաւ ։ ու անիկա Թագաւո-
րին գացած օրէն մինչեւ անոր խաղաղութեամբ
եկած օրը՝ ոտքերը չէր դարմաներ, ու մո-
րուքը չէր չիակեր, և լաթերը չէր լուացեր ։
25 Ու երբոր Թագաւորը դիմաւորելու Համար
Երուսաղէմ եկաւ, Թագաւորը անոր ըսաւ,
Ով Մեմփիբոսթէ, ՚՚ընչո՞ւ ինծի հետ չգայիր ։
26 Եւ անիկա ըսաւ, Ով Տէր իմ Թագաւոր, իմ
ծառան զիս խաբեց ։ քանզի քու ծառադ
ըսաւ, Էշը պատրաստեմ, որ վրան հեծնեմ
ու Թագաւորին հետը երթամ ։ վասն զի ծա-
27 ռադ կաղ է ։ Եւ Նաիկա քու ծառադ իմ
Թագաւոր տիրոջս առջեւը բամբասեց ։ Բայց
իմ Թագաւոր տէրս Աստուծոյ հրեշտակի մը
պէս է ։ ուստի քու աչքերուդ հաճոյ եղեւա-
28 ծը ըրէ ։ Քանզի Թէպետ և իմ հօրս բոլոր
տունը իմ Թագաւոր տիրոջս առջեւը մեռայ
մեռնելու մարդիկ էին, Բայց դուն քու ծա-
ռադ քու սեղանդ կերակրողներուն
կարգը դրիր ։ ուստի ալ ասկէ հասկ ի՞նչ իրա-
29 ւունք ունիմ Թագաւորին բողոքելու ։ Եւ
Թագաւորը անոր բսաւ, Ալ ընչո՞ւ քու բա-
ներուդ վրայ կը խօսիս ։ ես ըսի որ դուն ու
30 Սիբան արտերը միջերնիդ բաժնեք ։ Ու Մեմ-
փիբոսթէ ըսաւ Թագաւորին, Թող անիկա
ամէնն ալ առնէ, որովհետև իմ Թագաւոր
տէրս խաղաղութեամբ իր տունը եկաւ ։
31 Եւ Գաղաադացի Բերզիլ Ռոգելլիմէն
ջաւ, ու Թագաւորին հետ Յորդանանէն ան-
ցաւ, որ զանիկա Յորդանանէն յառաջակի ։
32 Ու Բերզիլ խիստ ծեր էր՝ ութսուն տարե-
կան մարդ էր Բայց ինքը Թագաւորը Մանայիմի մէջ կեցաւ, Նզանիկա
ինքը կերակրեց, քանզի խիստ մեծ մարդ
33 մըն էր ։ Ու Թագաւորը Բերզիլին ըսաւ,
Ինծի հետ անցիր, և քեզ իմ քովս երուսա-
34 ղէմի մէջ կերակրեմ ։ Ու Բերզիլ Թագաւո-
րին ըսաւ, Իմ կենացս տարիներուն օրերը
ո՞րչափ պիտի ըլլան՝ որ Թագաւորին հետ երու-
35 սաղէմ ելլեմ։ Ես այսօր ՚՚ութսուն տարեկան
եմ։ միթէ ազէկը ու գէշը կրնա՞մ զրուել։
միթէ ծառադ իր կերածին ու խմածին հա-
մը կրնա՞մ առնել։ և ասկէ ետքը խաղ կանչող
մարդերուն կամ կիներուն ձայնը կրնա՞մ
լսել։ ու քու ծառադ իմ Թագաւոր տիրոջս՝
36 ալ ինչո՞ւ համար բեռ ըլլայ ։ Քու ծառադ
Թագաւորին հետ քիչ մը Յորդանանէն պիտի
անցնի ։ ու Թագաւորը ինչո՞ւ ինծի այսպէս
37 փոխարէն մը հատուցանէ ։ Թող ծառադ դա-
ռնամ, ու իմ քաղաքիս մէջ իմ հօրս ու մօրս
գերեզմանին քովը մեռնիմ։ ահա քու ծա-
ռադ ՚Քամհամ իմ տիրոջս Թագաւորին հետ
անցնի։ ու քու աչքերուդ հաճոյ երեւցածը
38 ըրէ անոր ։ Եւ Թագաւորը ըսաւ, Թող Քա-
մհամ ինծի հետ անցնի, ու ես քու աչքե-
րուդ հաճոյ երեւցածը պիտի ընեմ անոր ։ և
39 ինծմէ ինչ որ խնդրես քեզի պիտի ընեմ։ Ու
բոլոր ժողովուրդը Յորդանանէն անցաւ ։ Թա-
գաւորն ալ անցաւ ։ Եւ Թագաւորը Բերզի-
լին Հմամբուրեց ու դրախտա օրհնեց ։ ան ալ
40 իր տեղը դարձաւ ։ Եւ Թագաւորը Գաղգա-
ղա անցաւ, ու Քամհամ անոր հետ անցաւ ։
այսպէս Ցուդային բոլոր ժողովուրդը ու Իս-
րայէլին ալ կէս ժողովուրդը Թագաւորը ան-
ցուցին ։
41 Եւ ահա բոլոր Իսրայէլի մարդիկը Թագա-
ւորին եկան՝ ու Թագաւորին ըսին, ինչո՞ւ
Համար մեր եղբայրները՝ Ցուդային մարդիկը
քեզ գողցան, ու ՚Թագաւորը և անոր տու-
նը ու անոր հետ Դաւիթին բոլոր մարդիկը
42 Յորդանանէն անցուցին ։ Եւ Ցուդայի բոլոր
մարդիկը Իսրայէլի մարդոցը պատասխան ու-
էին ՚՚ըն, Քանզի Թագաւորը ՚մեզի մօտ
ազգական է, ու ան բանիս համար ինչո՞ւ այս-
պէս կը նեղանաք ։ միթէ Թագաւորէն բան
մը կերա՞նք, կամ թէ անիկա մեզի պարգև
43 մը տուա՞ ։ Եւ Իսրայէլի մարդիկը Ցուդա-
յի մարդոցը պատասխան առին ու ըսին,
Մենք Թագաւորին քովը տասը բաժին ու-
նինք, ու նաև Դաւիթին վրայ ձեզմէ աւե-
լի Էՙՙ ունինք ։ և ինչո՞ւ համար մեզ
անարգեցիք, ու մեր Թագաւորը ետ դարձը-
նելու համար առաջ ՚մեզմէ խորհուրդ չհար-
ցուցիք ։՚՚ բայց ՚Ցուդայի մարդոց խօսքը Իս-
րայէլի մարդոց խօսքէն աւելի խիստ էր ։

ա Թագ ։ իր ։ 18 ։
բ Գէ ։ ժգ ։ 5 ։ 6, ևս ։
գ Գէ ։ ժգ ։ 53 ։
դ Տէս գէ ։ ժգ ։ 5 ։
ե Եէ ։ իբ ։ 28 ։
զ Գէ ։ ժգ ։ 10 ։
է ա Թագ ։ ժա ։ 13 ։
ը գ Թագ ։ բ ։ 8, 9 ։ 37 ։ 46 ։
թ Գէ ։ իթ ։ 6 ։
ժ Գէ ։ ժգ ։ 17 ։
ի Գէ ։ ժգ ։ 3 ։
ժա Գէ ։ ժգ ։ 17, 20 ։
ժբ ա Թագ ։ իգ ։ 16 ։
ժգ Գէ ։ իթ ։ 7, 10, 15 ։
ժդ Թագ ։ բ ։ 7 ։
ժե Գէ ։ ժգ ։ 27 ։
ժզ Սադ ։ գ ։ 10 ։
ժէ գ Թագ ։ բ ։ 7 ։ Ե։ բ՚ն ։ իա ։ 17 ։
ժը Ես ։ լա ։ 55 ։
ժթ Հմր ։ 15 ։
ի Հմր ։ 12 ։
ի Եբր ։ մեր խօսքը չհասս ։
ի Տէս Դասս ։ բ ։ 1՝ ժբ ։ 1 ։

ԳԼ· Ի

1 Խորայէլի ու Ցուդայի մէջ եղած վիճակն պատմուածք Սաբէէ երկրագործութիւն մը կը Հանէ Խորայէլ մէջ։ 3 Դաւիթ իր սուրբ Տարձերը մինչև իրենց մահուան օրը գոռ ատեն մը մէջ պահել կու տայ։ 4 Ամասայի Ցուդային վրայ զօրապետ կ'ընչայիսկ Ցովաբ զանիկա կը սպանչէ։ 14 Ցովաբ Սաբէէին Եաէէին կ'ընդդէմ մէնչև Ներէլ։ 16 Խուսատն Հիւսի մը Սաբէէին գլխովը քաղաքը կ'ազատէ։ 23 Դաւիթին պաշտօնատարները։

1 Եւ Հոն բնակամիսն ցնդէն Բաղրեան Սաբէէ անուշով անօրէն մարդ մը գտնուեցաւ։ և անիկա փող հնչեցուց ու բաւ, Մենք Դաւիթին քովը բաժին չունինք։ ով Խորայէլ, Տամէն
2 մարդիկը Դաւիթէն զատուեցան, ու Բաղրեան Սաբէէին եաէէն դացին։ բայց Ցուդայի մարդիկը Ցորդանանէն մինչև Երուսաղէմ իրենց թագաւորին յարեցան։
3 Եւ Դաւիթ Երուսաղէմ իր տունը եկաւ։ ու թագաւորը իր տասը կնաց Հանար թողուցած տասը Տնօրէները առաւ, ու զանոնք մէկ տան մը մէջ պահել տուաւ և զանոնք կը կերակրէր, բայց անոնց չմօտեցաւ։ և անոնք մինչև իրենց մեռնելու օրը պահուած մնացին, ու որբևայրի պէս ապրեցան։
4 Եւ թագաւորը Ամասային բաւ, Մէնչև երեք օր Ցուդայի մարդիկը ինծի կանչէ, ու
5 դուն ալ հոս ներկայ եղիր։ Ուստի Ամասայ Ցուդան կանչելու գնաց, ու Դանդաղ դրած
6 առնէն աւելի ուշացաւ։ Անառնոր Դաւիթ Աբեսային բաւ, Հիմա Բաղրեան Սաբէէ Աբիսողմէն աւելի չարութիւն պիտի ընէ մեզի։ Դուն տէրդ ծառաները առ ու անոր հետեւէն ինկիր, չըլլայ որ իրեն պարսպաւոր քաղաքներ գտնէ ու մեր
7 աչքէն անցայտ ըլլայ։ Անոնց Ցովաբին մարդիկը ու Քրեթեացիները ու Փղեթեացիները և բոլոր զօրաւորները անոր հետեւեցան ելան, ու Բաղրեան Սաբէէն հալածելու Տամար Երուսաղէմէն ելան։
8 Երբոր անոնք Գաբաւոնի մէջ եղող մեծ քարին քովն էին, Ամասայ անոնց դիմացը եկաւ։ և Ցովաբ իր հագած Տանդերձը զօտեւորած էր, ու անոր վրայէն Քէնէզ զօտիով՝ մէջքը սուր մը կապած էր պատեհութիւնը մէկ ուն զ ու երբոր անիկա կ'երթար՝ ինքզինքէն պոռ-
9 նէր։ Եւ Ցովաբ Ամասային բաւ, Եղբայրս, ողջ ուռ՞ղ ես։ Եւ Ցովաբ Ամասային Տամբուրելու Տամար ազ ձեռքով անոր մօ-
10 րթքէն բռնեց։ Եւ Ամասայ Ցովաբին ձեռքը եղած սուրէն չզգուշացաւ։ Եւ անով Ցովաբ անոր փորքանակը զարկաւ զանիկա և անոր ապիք-

Նները դետինը թափեց, ու անոր երկու անգամ չզարկաւ։ ու անիկա մեռաւ։ Եւ Ցովաբ ու անոր եղբայրը Աբիսա Բաղրեան Սաբէէին
11 եաէէն էնկան։ Ամասային Ցովաբին պատանի՝ ներուն մէկը անոր քովը կայնեցաւ ու բաւ, Ով որ Ցովաբը կը սիրէ՝ ու ով որ Դաւիթին
12 կողմէն է՝ Ցովաբին եաէէն երթայ։ Եւ Ամասայ ճամբուն վրայ էր պեանը մէջ կը թաւալէր։ Ու ան մարդը երբոր տեսաւ որ բոլոր զօրքը կայնեցաւ մնաց, Ամասային ճամբու վրայէն վերցուց — պատի մը մէջ չէր, և անոր վրայ լամ մը ծածկեց։ քանզի տեսաւ որ ամէն
13 անոր քովը եկողը կանգ կ'առնէ։ Ու զանիկա ճամբուն վրայէն վերցուցածին պէս՝ ամէն մարդ Ցովաբին եաէէն գնաց՝ Բաղրեան Սա-
14 բէէն հալածելու Տամար։ (Բայց անիկա Խորայէլի բոլոր ցեղերէն մինչև Աբէլ ու Բեթմաաքա անցեր էր բոլոր Բերայիներուն Տետ,
15 որանք անոր քովը ժողվուելով՝ անոր եաէէն դացին։) Եւ անոնք եկան, ու Բեթմաաքայի Աբէլի մէջ զանիկա պաշարեցին։ ու քաղաքին առջևը Տղալարտը մը չմննցին, որ պարսպին մօտ կանգնուեցաւ։ և Ցովաբին Տետ եղող բոլոր զօրքը պարիսպը փլցընելու
16 կ'աշխատէին։ Ու մէկ խնամուն կինէ մը քաղաքէն կանչեց, Լսեցէք, լսեցէք։ ՉնորՏք ըսէք՝ Ցովաբին ըսէք, Հոս մօտեցիր որ քեզի Տետ
17 խօսիմ։ Եւ Ցովաբ անոր մօտեցաւ։ ու կինիկը բաւ, Ցովաբը դո՞ն ես։ Եւ անիկա բաւ, Ես եմ։ Ու կինիկը անոր բաւ, Քու ապախնդ նիդ խօսքերը մտիկ ըրէ։ ու անիկա բաւ,
18 Անո մտիկ կ'ընեմ։ Եւ կինիկը խօսեցաւ ու ըսաւ, Հին առածը ամէորպար կ'ըսէին, Թող Աբէլին երթան Տարցընեն, ու անանկ լը-
19 մընցընեն։ Ես խորայէլի մէջ խաղաղասէր ու Տաւատարիմ մըն եմ։ ու զուն կը ջանդաս ուրել Համան քաղաք մը՝ որ խորայէլի մէջ մայրաքաղաք մըն է։ Տղբօրը ժառանգ-
20 ութիւնը ինչո՞ւ կ'ընես։ Եւ Ցովաբ պատասխան տուաւ ու բաւ, Քաւ լինի, քաւ լինի, որ ես կլլացնել կամ աւրեմ։
21 Բանը այդպէս չէ։ Հապա Եփրեմի լեռնէն Բաղրեան Սաբէէ անուշով մարդ մը իր ձեռքը Դաւիթ թագաւորին դէմ վերցուց։ միայնակ անիկա տուէք, ու ան քաղաքէն կը-
22 մաւ։ Եւ կինիկը բոլոր ժողովուրդին դնաց՝ Իր խնամութեամբը խօսեցաւ։ և Բաղրեան Սաբէէին գլուխը կարկինն ու Ցովաբին նետեցին։ Ամասային անիկա փող հնչեցուց, ու

ամէն մարդ ան քաղաքէն իր վրանը քաշուեցաւ։ Ցովաբ ալ Երուսաղէմ թագաւորին դարձաւ։
23 Եւ Ցովաբ Խորայէլի բոլոր զօրքերուն վրայ էր։ ու Ցովիադային որդին Բանայա Քե-
24 րեթեացիներուն ու Փելեթեացիներուն վրայ էր։ Եւ Ադորամ Հարկերուն վրայ։ ու Աքիլուդի որդին Ցովսափատ յիշատակագիր էր։
25 Եւ Սուսա ատենադպիր էր։ ու Սադոկի ու
26 Աբիաթար քահանաներ էին։ Ուե Յայիրացի իրաս ալ Դաւիթին Տոգեսարան էր։

ԳԼ· ԻԱ

1 Գաբաւոնացւոց պատճառով եղած երեք տարուան սովը Սաւուղին եօթը որդիներուն կախուելովը կը դադրի։ 10 Ռեսփային գործը որ մեռածներուն ցաւցուց։ 12 Դաւիթ Սաւուղին ու Յովոնաթանին ոսկորները Կիսին գերեզմանին մէջ Թաղել կու տայ։ 15 Փղշտացւոց դէմ եղած չորս պատերազմներուն մէջ Դաւիթին չորս մարդիկը չար Տսկանիք կը մեռցընեն։

1 Եւ Դաւիթին օրերը իրարու հետէ երեք տարի սով եղաւ։ ու Դաւիթ Տէրոջմէ *Տարցոյց։ Եւ Տէրը բաւ, Աւսիկա Սաւուղին ու
2 Հարեւանցի տանը Տամար է, քանզի անիկա Գաբաւոնացիները մեռցուց։ Ու թագաւորը Գաբաւոնացիները կանչեց ու անոնց խօսեցաւ։ (և Գաբաւոնացիք իսրայէլի որդւոցմէ չէին, այլ Ամորհացւոց մնացորդէն էին։ ու Խորայէլի որդիքը անոնց երդումի բռնած էին։ բայց Սաւուղ Խորայէլի ու Ցուդայի որդւոցը Տամար նախանձաւորութիւն ընելով՝
3 զանոնք կոտորել ուզեր էր։) Եւ Դաւիթ Գաբաւոնացիներուն բաւ, Ձեզի ինչ ընեմ, ու ինչո՞վ քաւութիւն ընեմ, որ Տէրոջը ժառանգութիւն մը կօրհնէք։
4 Գաբաւոնացին օրհնէք։ Եւ Գաբաւոնացիք անոր բան, Սաւուղին ու անոր տունէն արծաթի կամ ոսկի չունք ուզեր, ու Խորայէլին մարդ մը մեռցընել չունք ուզեր։ Եւ անիկա բաւ, Գոր
5 ինչ որ ըսիք՝ ձեզի պիտի ընեմ։ Ու անոնք թագաւորին ըսին, Այն մարդը որ մեզ չարդեց, ու մեզ անանկ կոտրմնցընել ուզեր, որ ամենևին Խորայէլի սահմաններուն մէջը չմնայ,
6 դանուին ք Անոր որդիներէն մեզի Տօթը մարդ տրուի, ու զանոնք Տէրոջը ընտրեալ Սաւուղին Գաբաւայեան մէջ Տէրոջը Տամար կախենք։ Եւ թագաւորը՝ կու տամ բաւ։
7 Բայց թագաւորը Սաւուղեան Յոնաթանին որդւոյն Մեմիբոսթէէին խնայեց, Սաւուղին որդւոյն Յոնաթանին ու Դաւիթին մէջտեղը եղած Տէրոջմէ երդումին Տամար։ Բայց թագաւորը Ամասային աղջկանը Ռեսփային որդիները, որանք Սաւուղին Ծներ էր, այս-

ա ԳԼ· ԺԶ· 43։
բ գ Թագ· ԺԸ· 16։ բ Պտն· Ժ· 16։
գ ԳԼ· ԺԷ· 16։ ԺԸ· 21, 22։
դ ԳԼ· ԺԶ· 13։
ե ԳԼ· Ժա· 11։ գ Թագ· ա· 35։
զ ԳԼ· բ· 18։ գ Թագ· ա· 38։
է Ա Թագ· ի· 48։ Դատ· իբ· 47։
ը գ Թագ· բ· 5։
թ ԳԼ· բ· 23։
ժ գ Թագ· Ժէ· 29։

ի Հարցընէն, Երէց Քահանայ. մասը Խորայէլի մէջ։
ժա Թագ· իգ· 19։ ԳԼ· իա· 3։
ժբ Ժամ· Ժ· 14, 15։

ինքն Աբմաղին ու Մեմիբոսթէէն, և Սաւուղին աղջկանը †Միքոլին հինգ որդիները՝
9 որոնք †Մաուլոյի Բերզելիին որդւոյն Եղրիելին Ծներ էր, առաւ, Ու զանոնք Գաբաւայոյ ձեռքը տուաւ։ ու զանոնք Տէրոջմէ Լերան մէկ մասին վրայ կախեցին, ու եօթն ալ միասին մեռան։ և անոնք Տնձոյ առջի օրերը՝ գարնան հնձոյ սկիզբը մեռցուեցան։
10 Ու Այյայի աղջիկը Ռեսփա մէկ քուրձ մը առաւ, ու զանիկա իրեն Տամար ապառաժի մը վրայ փռեց, Տնձոյ սկիզբէն մինչև անոնց վրայ երկինքէն անձրև գալը։ ու ցորկը երկնից թռչուններէն՝ ու դիշերը անասուններէն դալականները չէր թողուր որ անոնց դպչին։ Եւ Սաւուղին Տարցուին՝ Այիային աղջկանը Ռես-
12 փային գործը Դաւիթին պատմեցին։ Ու Դաւիթ դնաց, և Սաւուղին ու անոր որդւոյն Յոնաթանին ոսկորները առաւ Գաղաադացիներէն, որանք Բեթսանի Տրապարէն զանոնք գողցեր էին. փան դի Փղշտացիք զանոնք Տոն կախեր էին այն օրը՝ որ Փղշտացիք Գելբուէի վրայ Սաւուղը մեռ-
13 ցուցեր էին։ Եւ Սաւուղին ոսկորները ու անոր որդւոյն Յոնաթանին ոսկորները անկից վերցուց։ ու կախուածներուն ոսկորներն ալ ժողովեցին։
14 Վէնյեն։ Եւ Սաւուղին ու անոր որդւոյն Յոնաթանին ոսկորները Բենիամինի երկիրը՝ Լայի մէջ անոր Տօրը կիսին դերեզմանը թաղեցին, ու թագաւորին բոլոր պատուիրածը ըրին։ ու անկէ ետքը Աստուած երկրին Տամար եղած աղօթքը ընդունեց։
15 Եւ Փղշտացիք նորէն Խորայէլի Տետ պատերազմ ըրին։ և Դաւիթ ու իր ծառաները իր Տետ իջան ու Փղշտացւոց Տետ պատեր-
16 բազմ ըրին։ ու Դաւիթ ուժ կորցուցաւ։ Եւ Յեսբիբենոբ՝ որ Ռափային որդիներէն էր, ու երկաթ Տարիւր Սիկղ ծանրութեամբ զրահէ Նիզակ մը ունէր, ու Ս՚ինքը նոր Սրը կապեր
17 էր, ուզեց որ Դաւիթը զարնէ։ Բայց Ցերուսիայի Աբեսա անոր օգնութեան Տասաւ, ու Փղշտացին զարկաւ ու զանիկա մեռցուց։ Անոնք Դաւիթին մարդիկը անոր երդումի բերին ու բան, Ալևէ՛ն ձուքը դուն մեզի Տետ պատերազմի չելլես։ որ Խորայէլին ճրագը չմարես։
18 Եւ ասկէ ետքը նորէն Փղշտացւոց Տետ պատերազմ եղաւ Գովրի մէջ։ Տուշատացի Սիբքան Սափրաք Ռափային որդւոցմէ եղող Սիփիան մեռցուց։
19 Եւ նորէն Փղշտացւոց Տետ պատերազմ եղաւ Գովրի մէջ։ ու Բեթլէհեմացի Աբեսովբը-

ե ԳԼ· ը· 16, 18։
զ գ Թագ· գ· 6։
է ԳԼ· բ· 16։ գ Թագ· գ· 5։
ը ԳԼ· բ· 17։ գ Թագ· գ· 4։
թ ԳԼ· իգ· 38։

ժ ԳԼ· բ· 18։
—
ի Երէր· Երեսը փեսաբ. ուեց։
ժա Ցես· իմ· 3, 15։

16, 17։
ժբ ԳԼ· ի· 19։
ժգ ա Թագ· ժ· 24։
ժդ ա Թագ· ժ· 26։ Ժա· 4։
ժե ա Թագ· ԺԸ· 3· իմ· 8, 13, 42։ իգ·

18։
ժզ ԳԼ· գ· 2։
ժէ Ա Երեմ. ան. ա Թագ· ԺԸ· 19։
ժը ա Թագ· ԺԸ· 18։
ի ԳԼ· գ· 17։
ի Ես. 8։ ԳԼ· գ·

7։
ի Տ Ցես Օր· իա· 23։
ի ա Թագ· Ժ· 11։
ի ա Թագ· իա· 10։
ի Ցես· ԺԸ· 28։
ի Ցես· ե· 26։ ԳԼ·

իգ· 25։
ի ԳԼ· Ժբ· 3։
ի գ Թագ· Ժա· 36։ Ժէ· 4։ Պաշ· Ղէ· 17։
ի ա Պտն· բ· 4։
ի ա Պտն· Ժա· 29։

դիմին որդին Եղեանան Գեթայի Գոլիաթին
[1]եղբօրէն զարկաւ, որ անոր նիզակին բունը
ոստայնանկաց գանին պէս էր։
20 Եւ նորէն [2]Գէթի մէջ պատերազմ եղաւ.
ու մէկ երկայնահասակ մարդ մը կար, որ
անոր ձեռքերուն մատերը ու ոտքերուն մա-
տերը վեց վեց հատ ըլլալով՝ քսանչորս հատ
21 ունէր. անիկա ալ Ռափայի որդւոցմէ էր։ Եւ
անիկա Իսրայէլը [3]նախատեց. բայց Դաւիթին
եղբօրը՝ Սամայի որդին Յովնաթան զանիկա
22 զարկաւ։ Ասոնք Գէթի մէջ Ռափային
ծներ էին, և Դաւիթին ձեռքովը ու անոր
ծառաներուն ձեռքովը ինկան։

ԳԼ· ԻԹ

1—31 Աստուծոյ մեծ փրկութենէն և պատկառ բարեմիտներուն համար հնարակալութենէն եղած մը։

1 Եւ Դաւիթ՝ այն օրը որ Տէրը զանիկա իր
բոլոր թշնամիներուն ձեռքէն ու Սաուղին
ձեռքէն [1]ազատեց, այս երգին խօսքերը [2]Տէ-
2 րոջը խօսեցաւ, ու ըսաւ,
[3]Տէրը իմ վէմս, ամրութիւնս ու փրկիչս է.
3 իմ Աստուածս իմ [4]պարիսպս է, [5]ես անոր
կը յուսամ.
Անիկա իմ [6]վահանս ու իմ [7]փրկութեանս եղ-
ջիւրը,
իմ [8]աշտարակս, իմ [9]ապաւէնս ու ապաւէնս է.
Ջիս անիրաւութենէ դուն կ'ազատես։
4 Օրհնեալ Տէրը կը կանչեմ,
ու իմ թշնամիներէս կ'ազատիմ։
5 Քանզի մահուան ալիքները իմ բոլորտիքս
առին,
ու անօրէնութեան հեղեղները զիս վախցու-
ցին.
6 [10]գերեզմանին լարերը իս պատրաստին,
մահուան որոգայթները իմ առջեւս առին։
7 Իմ նեղութեանս մէջ [11]Տէրոջը կանչեցի,
ու իմ Աստուծոյս աղաղակեցի.
Որ իր տաճարէն իմ ձայնս լսեց,
ու իմ աղաղակս անոր ականջներուն հասաւ։
8 Անասունը երկիրը սասանեցաւ ու դողաց.
[12]երկինքց հիմերը շարժեցան ու սասանեցան,
քանզի անիկա բարկացաւ։
9 Անոր քիթէն ծուխ ելաւ,
ու բերնէն սնչող [13]կրակ.
Անկէ կայծակներ բռնկեցան։
10 Եւ նաեւիա երկինքը խոնարհեցուց ու իջաւ,
Եւ անոր ոտքերուն տակը [14]մուտաղ կար.
11 Ու քերովբէի վրայ նստաւ ու թռաւ.
Եւ [15]հովին թեւերուն վրայ երեցաւ։
12 Ու [16]խաւարը ու թանձր ջուրերը
ի՛ր երկնից ամպերը իր բոլորտիքը վարագոյր
քաշեց։
13 Անոր առջեւը եղող ճառագայթէն
[17]կրակի կայծակներ բռնկեցան։
14 Տէրը [18]երկինքէն որոտաց,
Ու Բարձրեալը իր ձայնը ըսաւ տուաւ։
15 Եւ [19]նետեր խրկեց ու զանոնք ցրուեց,
կայծակներ էրէնց ու զանոնք խռովեցուց։
16 Եւ [20]Տէրոջը յանդիմանութենովը
ի՛ր անոր [21]քթոց հովին փչելովը՝
Ծովուն յատակները երեցան,
ու աշխարհս հիմերը յայտնուեցան։
17 [22]Բարձրէն խրկեց — զիս բռնեց,
Եւ շատ ջուրերէն զիս հանեց։
18 Իմ զօրեղ թշնամիէս — զիս ատելներէն ազա-
տեց զիս,
վասն զի [23]ինծմէ զօրաւոր էին։
19 Իմ [24]նեղութեանս օրը իմ առջեւս ատին,
Բայց Տէրը [25]ինծի հաստատութիւն դառաւ։
20 Եւ [26]զիս լայնարձակ տեղ մը հանեց,
ու զիս ազատեց, [27]ինչու որ [28]ինծի հաճեցաւ։
21 [29]Տէրը իմ արդարութեանս պէս [30]ինծի փոխա-
րէն կու տայ.
[31]Իմ ձեռացս մաքրութեանը համեմատ հատու-
ցում կ'ընէ [32]ինծի.
22 Վասն զի [33]Տէրոջը ճամբաները պահեցի,
ու իմ Աստուծոյս դէմ ամբարշտութիւն չըրի։
23 Քանզի անոր ամէն [34]դատաստանները իմ առ-
ջեւս էին,
ու անոր օրէնքներէն չհեռացայ։
24 Եւ անոր [35]առջեւ կատարեալ եղայ,
ու իմ անօրէնութենէս զգուշացայ։
25 Ու [36]Տէրը [37]ինծի հատուցում ըրաւ իմ արդա-
րութեանս համեմատ,
Իր [38]ճեռացս մաքրութեանը համեմատ, որ անոր
աչքերուն առջեւն է։
26 [39]Ողորմածին հետ ողորմած կ'ըլլաս,
կատարեալ մարդուն հետ կատարեալ կ'ըլլաս.
27 Մաքրութեան հետ մաքուր կ'ըլլաս,
ու [40]ծուռին հետ [41]կը ծռիս։

28 Եւ [42]վշտացած ժողովուրդը դուն կ'ազատես.
Ու քու աչքերդ [43]ամբարտաւաններուն վրայ
են [44]ու ընձեռ ցածցնելու։
29 Քանզի իմ [45]ճրագս դուն ես, ով Տէր,
Ու իմ խաւարս Տէրը կը լուսաւորէ։
30 Վասն զի քեզմով գունդի մը վրայ կը վազեմ,
Ու իմ Աստուածովս պարիսպ կ'անցնեմ։
31 [46]Աստուծոյ ճամբան կատարեալ է.
[47]Տէրոջը խօսքերը փորձուած են.
Անիկա ամէն [48]ապաւինողներուն ապար է։
32 Քանզի [49]Տէրոջմէն զատ ո՞վ է Աստուած,
Կամ մեր Աստուածմէն զատ ո՞վ է վէմ։
33 Իմ [50]զօրաւոր բերդս Աստուած է,
Ու [51]իմ ճամբաս կատարեալ կ'ընէ։
34 Իմ ոտքերս [52]եղջերուի ոտքերու պէս կ'ընէ,
Ու [53]իմ բարձր տեղերուս վրայ զիս կը կայ-
նեցընէ։
35 [54]Ձեռքերս պատերազմի կը վարժէ,
Ու իմ [55]բազուկներս պղնձէ աղեղ կը ծռեն։
36 Ինծի նաեւ քու փրկութենովդ ասպարը տուիր,
Ու քու [56]գաղթութիւնդ զիս մեծցուց։
37 Իմ [57]քայլերս ճամբան նեղութիւն չտեսին,
Ու իմ ոտքերս [58]չսասանեցան։
38 Իմ թշնամիներս հալածելի ու զանոնք Չար-
դուելի,
Ու [59]ետ չդարձայ մինչեւ որ զանոնք հատցուցի։
39 Եւ զանոնք հատցուցի, զեռներնը զարկի՝ որ
չկանգնին.
Անոնք [60]իմ ոտքերուս տակը ինկան։
40 Ու պատերազմի համար [61]զօրութիւն
հագցուցիր.
Եւ [62]իմ վրաս հարձակողները տակս ձգեցիր։
41 Ու իմ թշնամիներուս [63]կռնակը ինծի դարձնել
տուիր,
Որ զիս ատողները ջարդեմ։
42 [64]Ազատակեցին, բայց ազատող չկար.
[65]Տէրոջը — ըսին, բայց անոնց պատասխան
չտուաւ։
43 Անոնք զանոնք [66]երկրի փոշիին պէս մանր
բրեցի.
Զանոնք [67]փողոցներուն ցեխին պէս կոխեցի
— ճմլեցի։
44 [68]Ու իմ ժողովուրդիս կռիւներէն զիս ազա-
տեցիր,
Ու [69]իմ հեթանոսներուս գլուխ դրիր.
Ու [70]իմ չճանչցած ժողովուրդս ինծի ծառայեց։
45 Օտարները [71]ինծի [72]\\խոնարհութիւն ըրին.՛՛
Իրենց ականջներովը լսածնուն պէս՝ ինծի ու-
նկածնացան։
46 Օտարները տկարացան,
Ու [73]իրենց պահուըտած տեղերէն դողացին։
47 Տէրը կենդանի է, ու իմ վէմս օրհնեալ ըլլայ.
Եւ [74]իմ փրկութեանս վէմը Աստուած բարձր
ըլլայ։
48 Աստուած է որ [75]իմ վրէժս կը խնդրէ,
Ու [76]ժողովուրդները ինծի կը հնազանդեցնէ։
49 Իմ թշնամիներէս զիս հանելով
Զիս իմ վրաս եղողներէն աւելի բարձրացու-
ցիր,
Ու [77]բռնաւոր մարդէն ազատեցիր։
50 Ասոր համար, ով Տէր, [78]ազգերուն մէջէը քեզ
պիտի գովեմ,
Ու քու անուանդ ոտանս պիտի երգեմ։
51 Կիր թագաւորին փրկութիւնները մեծցընողը
Ու իր [79]օծեալին՝ Դաւիթին ու [80]անոր սերունդին
Յաւիտեան ողորմութիւն ընողը Ա՛ է։

ԳԼ· ԻԳ

1 Դաւիթ իր վերջին խօսքերուն մէջ կը խոստովանի Աստուծոյ խոստումնալոր վրայ իր ունեցած հաստատութ։ 6 Զարերուն վիճակին տարբերութիւնը։ 8 Դաւիթի զօրաւոր մարդոցը համարները։

1 Եւ Դաւիթի վերջին խօսքերը ասոնք են։
Յեսսէի որդին Դաւիթ կ'ըսէ,
[1]Ան մարդը որ բարձրացաւ,
[2]Յակոբայ Աստուծոյն օծեալը,
Ու Իսրայէլի վայելուչ երգերը շարադրողը
կ'ըսէ,
2 [3]Տէրոջը Հոգին ինծմով խօսեցաւ,
Ու անոր խօսքը իմ լեզուիս վրայ էր։
3 Իսրայէլին Աստուածը ըսաւ,
Ու Իսրայէլին [4]վէմը ինծի խօսեցաւ.
Բ[5]արդոց վրայ իշխողը արդար ըլլայ,
Ու [6]Աստուծոյ վախով իշխէ։
4 Անասունը [7]անիկա առաւօտեան լուսոյն կը
նմանի,
Ու արեւուն ծագած առտնը [8]ի՛նչպէս,
Անտուտ առաւօտի մը որ առանց ամպի է,
Ու [9]անձրեւէն հառքը գետնէն կանաչ խոտը հ-
[10]ղեցընէ։

5 Թէ և իմ առունս Աստուծոյ քովը այսպէս չէ,
Հաւատքն ինծի հետ յաւիտենական ուխտ մը
դրաւ,
Որ ամէն բանի մէջ պատրաստ ու հաստատ է.
Քանզի իմ բոլոր փրկութիւնս ու իմ բոլոր
բաղձանքս — է.
Որ պիտի չծաղկեցընէ՞ —:
6 Բայց բոլոր անօրէնները՝
Դարս նետուած փուշերու պէս պիտի ըլլան.
Քանզի անոնք ձեռքով չեն բռնուիր։
7 Եւ անոնց դպչելու մարդը
Երկաթը ու նիզակին բունը պէտք է ունենայ.
Որ հրոյ մէջ ամբողջովին կրակի մէջ պիտի
բնակի։"
Որ երկնից եղած տակը՝
Բոլորովին կրակի մէջ պիտի այրուի։

8 Դաւիթին զօրաւոր մարդոցը անուններուն
առնելը են. Յաքէր-բասեբեթ Թահքեմոնա-
ցին, որ զօրավարներուն գլխաւորն էր. անիկա է Ադինոն,
Եսնացի Ադինոն, որ անգամ մը սպաննեց
Հարիւր մարդը մէկէն մեռցուց։"
9 Եւ անոր հետը Ազոհացի Դոդոյին որդին
Եղիազարը՝ որ Դաւիթին հետ եղող երեք
զօրաւորներուն մէկն էր, երբոր անոնք պա-
տերազմելու համար հոն ժողովուած փղշտացի-
ները նախատեցին, ու Իսրայէլի մարդիկը
նեռը նահանջեցին,
10 փախան։ Անոնց մէջ ան փղշտացիները զար-
կաւ, մինչև որ ձեռքը յոգնեցաւ, ու ձեռքը
իր սուրին վրայ փակաւ, և Տէրը այն օրը մեծ
փրկութիւն ըրաւ. ու ժողովուրդը անոր ետևէն
գարձաւ՝ միայն կողոպտելու համար։
11 Եւ անոր հետը Աղգէի որդին
Սամմա էր. հոն փղշտացիք ծղոտեղ մը կող-
մնցին։" ու հոն ոտքով լեցուն ադարակ մը
կար. և ժողովուրդը փղշտացւոց առջևէն փա-
խաւ.
12 բայց անիկա ադարակին մէջտեղը կայ-
նեցաւ, զանիկա պաշտպանեց ու փղշտացիները
զարկաւ. և Տէրը մեծ փրկութիւն ըրաւ։
13 Ու երեսուն հզօրապետներուն երեքը ի-
ջան, և հունձքի առեն Ոդոլամի քարայրը
Դաւիթին եկան. ու փղշտացւոց մէկ գունդը
14 Ռափայիմ հովիտին մէջը բանակեր էր։ Եւ
անառանը Դաւիթ հրեղէն մէջն էր. ու անա-
ւանը փղշտացիք բնեիլհեմի մէջ բերդապահ
15 զօրք ունէին։ Եւ Դաւիթ փափաքելով բաւս,
բնեիլհեմին դուռը եղող ջրհորէն ո՛վ ինծի
16 Ջուր կը խմցընէ։ Ասոնք աս երեք զօրա-
ւորները փղշտացւոց բանակը ձեղքելին ան-
ցան, ու բնեիլհեմի դուռը եղող ջրհորէն
Ջուր քաշելին, ու առին Դաւիթին տարին.
բայց անիկա չուզեց անկէ խմել, հապա զա-

17 Նոկա Թափելով՝ Տէրոջը Դուէէց։ Ու բաւ,
Ով Տէր, քաւ լիցի որ ես աս բանը ընեմ.
Երնոց կեանքը վտանգի մէջ դնելով գացող
մարդոց արիւնը խմե՞. ու անկէ խմել չուզեց։
Ասոնք են ան երեք զօրաւոր մարդոց ըրած-
ները։
18 Եւ Յոաբայ եղբօրը՝ Սարուհեան Յոաբին
ան են երեք մարդոց պետն էր. ու անի-
կա իր նիզակը երեք հարիւր մարդոց վրայ
վերցնելով՝ սպաննեց զանոնք, ու անիկա երե-
19 քին մէջը անուանի էր։ Եւ անիկա երեքէն
աւելի համարատու նշանաւոր համար, անոնց
դասին եղաւ. բայց — չէ երեքին — հաւասար
չհամարուեր։
20 Ու մեծ գործերը գործող Կաբսեելացի
զօրաւոր մարդու մը որդւոյն Յոյադայի որ-
դին Բանեա՝ Մոաբին երկու զօրաւոր մար-
դիկը մեռցուց. նաև ձիւնի ժամանակ իջաւ
21 ու գուբին մէջը առիւծը մեռցուց։ Ամիկա
անգամ՝ Եգիպտացի մարդ մին ալ
մեռցուց. ու Եգիպտացիին ձեռքը մէկ նի-
զակ մը կար, բայց Բանե- յաւագով մը անոր
վրայ իջաւ, ու Եգիպտացիին ձեռքէն նիզակը
յափշտակեց, և զանիկա անոր նիզակովը մեռ-
22 ցուց։ Յոյադայի որդին Բանեա աս բաներուն
բաւ, ու երեք զօրաւորներուն մէջը անուա-
23 նի եղաւ. երեսունէն աւելի պատիւ ունէր,
բայց — չէ երեքին առջևնին չհասաւ. ու Դա-
ւիթ զանիկա իր խորհրդոց վերակացու դրաւ։
24 Յովաբին եղբայրը Ասայէլ երեսունէն էր.
Նաև Բեթլեհեմացի Դոդոյին որդին Եղհանան,
25 Հարոդացի Սամմա, Հարոդացի Եղիկա,
26 Փելտացի Փալտի, Թեկուացի Իկդեսի
27 որդին Իրաս, Անաթովթացի Աբիեզեր, Ով-
28 սացի Մեբունայ, Աքոհացի Սելմոն, Նետո-
29 փաթացի Մահարայ, Նետոփաթացի Բանեայի
որդին Հէլէբ, Բենիամինի որդւոյն Գաբաայէն
30 Ռիխէայի որդին Եթթի, Փարաթոնացի Բա-
31 նեա, Գաասի Հէդդէրէն Ադդայի, Արաբա-
32 թացի Աբիէլբան, Բարսումացի Ազմաթի, Սաղ-
բիմացի Եղհաբա, Յաշէնի որդիներէն Յոնա-
33 թան, Արարացի Սամմա, Արարացի Սարարի
34 որդին Աքիամ, Մաքաթիի որդւոյն Ահա-
սբայի որդին Եղիփաղետ, Գիղոնացի Աքիտո-
35 փելի որդին Եղիամ, Կարմելացի Հասրէ,
36 Արբացի Փաարայ, Սուբացի Նաթանայէլ որդին
37 Իգալ, Գադացի Բանի, Ամմոնացի Սելեկ,
Շարուհեան Յոաբին կապարձակիրը Բերոթ-
38 Իթտացի Իրա, Իթրեացի Գարէբ,
39 բացի Փարիէ, Քերացի Ուրիա. ամէնը երե-

ւ Կամ Գլխաւորն. բանն
ա ա Թագ · իբ · 1 ։
բ Գլ · ե · 18 ։
գ ա Թագ · իբ · 4 · 5 ։
դ Գլ · ժե · 10 ։
ե ա Մն · ժա · 20 ։
զ Ցես · ժե · 21 ։
է Նշ · ժե · 18 · ա Մն · ժա · 22 ։
ը ա Մն · ժա · 23 ։
թ ա Թագ · իբ · 14 · Գլ · բ · 18 · ի · 23 ։
ժ Գլ · բ · 18 ։
ի Կամ Ելհանան. ա Մն · ժա · 27 ։
ա ա Մն · ժա · 27 ։
բ Տես ա Մն · ժա · 11 · իե · 2 ։
գ Կամ իր նիզակը մեր-
ցուց ան իբր Հարիւր
մարդոց վրայ. ա-
պանդեր մէկէն մեռ-
ցուց։
դ Տես ա Մն · ժա · 11 · իե · 2 ։
ե ա Մն · ժա · 12 · իե · 4։
զ ա Մն · ժա · 27 ։
է Տես ա Մն · ժա · 15 · 16 ։
ը Կամ Գաբաեցի. ա Մն · ժա · 33 ։
թ Կամ Փելտոնացի. ա Մն · ժա · 27 ։
ժ Կամ Փիրղոսցի. ա Մն · ժա · 27 ։
ի Դասա · բ · 9 ։
ա Ը Օր · ա · 24 ։
բ Գլ · ի · 26 ։
գ Գլ · ժա · 3 · 6 ։

ԳԼ · ԻԴ

1 Դաւիթի տասանապետն փաթռուելով՝ կը սպասէ Յաբբոքը որ երթայ ժողովուրդը հաշիւ։ 5 Զօրագիանները ինչ անուն ու քան օրաւան մէջ։ Ինչ վիճակ երկիր հարիւր հազար պատերազմող մարդոց հաշիւը կը բերէն։ 10 Գադին միջոցէն երկիր հարուած ի՛տաղտկանք Դաւիթին, որ կը զղջայ, ու երկիր օրաւան ժանտախտը կ՚ընուրէ։ 15 Նօթանասուն հազար մարդ մեռնելէն ետքը Դաւիթի ապաշխարանքով երեսուածքի կործանումը աւելի կ՚ատնէ։ 18 Դաւիթի Գադին ծանօթացնելով Ռաւնային կողմը ծախու կ՚ուզէ։ ու տեղ չտի մնաս-
ցանելով՝ ժանտախտը կը դադրի։

1 Եւ Տէրոջը բարկութիւնը նորէն Իսրայէլի
վրայ բորբոքեցաւ. ու Դաւիթը անոնց դէմ
դրդռեց, ըսելով, Գնա Իսրայէլը ու Յու-
2 դան համրէ։ Եւ թագաւորը իր քովը եղող
զօրապետին բաւս, Իսրայէլի բոլոր
ցեղերուն մէջը՝ Դանէն մինչև Բերսաբէէ գը-
արտէ, ու ժողովուրդը համրեցէք, որ Ժո-
3 ղովուրդին թիւը գիտնամ։ Եւ Յովաբ բաւս
թագաւորին, Քու Տէր Աստուածդ՝ ժողո-
վուրդը որչափ որ է՝ հարիւրապատիկ աւել-
ցնէ, ու իմ թագաւոր տիրոջս աչքերը տես-
նեն. բայց իմ թագաւոր տէրս ինչո՞ համար
4 ատ բանիս կը յանիպայ։ Ու երբոր թագաւո-
րին խօսքը Յովաբին ու զօրավարներուն վը-
րայ սաստկացաւ, Յովաբ զօրավարներուն հետ
թագաւորին առջևէն ելաւ, որ Իսրայէլի ժո-
5 ղովուրդը համրէ։ Եւ Յորդանանէն անցան,
ու Գադի ձորին մէջը եղող քաղաքին ալ կող-
6 մը՝ Աքաեր բանակեցան. հետքը Բացէր, Ե-
Դաքատաց ու Թաքթիմհատտսի երկիրը եկան.
անկէ Դանեաան, ու Սիդոնի չրջակայքները
7 եկան։ Եւ ամուր Տիւրոսի ամրոցը ու Խեւացւոց
ու Քանանացւոց ամէն քաղաքները գացին.
և Յուդայի հարաւային կողմը Բերսաբէէ
8 երթան։ Ու բոլոր երկիրը պտրտեցան. և ինը
ամիսէն ու քսան օրէն ետքը Երուսաղէմ գա-
9 ձան։ Եւ Յովաբ ժողովուրդին համրուածքին
ցուցակը թագաւորին տուաւ։ Ու Իսրայէլի
մէջ ութը հարիւր հազար սուր քաշող պա-
տերազմական մարդ կար. և Յուդայեանք
հինգ հարիւր հազար մարդ էին։
10 Եւ Դաւիթի ժողովուրդը համրելէն ետքը՝
իր խղճմտանքը վրէնքը դրդեց. ու Դաւիթ
Տէրոջը ըսաւ, Ես ընկրծա մեծ մեղք գոր-
ծեցի. ալ Տէր, հիմա քու ծառայիդ ատ մեղ-
11 քը ներէ. քանզի մեծ յիմարութիւն ըրի։ Ու
երբոր Դաւիթ առաւօտուն եղաւ, Տէրոջը
խօսքը Դաւիթին Հեռատեսողին՝ Գադ մար-
12 գարէին եկաւ, ըսելով, Գնա ու Դաւիթին
ըսէ, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ես քեզի երեք

ա Գլ · իա · 1 ։
բ Տես ա Մն · իա · 1 · Ցաղ · ա · 13 · 14 ։
գ ա Մն · իե · 23 ։
դ Դասա · ի · 1 ։
ե Երեմ · ժէ · 5 ։
զ Ը Օր · բ · 36 · Ցես · ժգ · 9 · 16 ։
է Թագ · լբ · 1 · 3 ։
ը Կամ Դանի անապատ · տես Ցես · ժէ · 47 · Դասա · ժբ · 29 ։
թ Ցես ա Մն · ժա · 27 ։
ժ Տես ա Մն · իա · 8 ։
ի ա Թագ · իզ · 5 ։
ա ա Թագ · իգ · 13 ։
բ Գլ · ժբ · 13 ։
գ ա Թագ · ժգ · 13 ։
դ ա Թագ · իզ · 3 · ա Մն · իզ · 29 ։
ե ա Թագ · իբ · 5 ։
զ Ցես ա Մն · իա · 13 ։
է Սապ · Ա · 8 · 13 · 14 · Ա Թագ · 15 · 24 ։
ը Նշ · իե · 6 · Ջաբ · ա · 13 ։
թ ա Մն · իա · 14 · իե · 24 ։
ժ Նե · ժբ · 23 · ա Մն · իա · 15 ։
ի Դ · գ · 6 · ա Թագ · ժե · 11 · Ցաղ · բ · 13 · 14 ։
ա ա Մն · իա · 15 · Ցես Եզր · 18 · բ Մն · գ · 1 ։
բ Ցես · ժգ · 48 · 50 ։
գ գ Թագ · ժբ · 21 ։
դ Եբ · Ռաւնա կամ Ռաւնան ։
ե Ցես Դ · իգ · 8—10 ։
զ Թագ · ժգ · 48 · 50 ։
է Եբ · Ռաւնա կամ Ռաւնան ։

բան կ՚առաջարկեմ. անոնցմէ մէկը ընտրէ որ
13 քեզի ընեմ։ Եւ Գադ Դաւիթին գալով՝ անոր
պատմեց, ու անոր բաւս, Եօթը տարի քա-
ղութիւդ վրայ սո՞ղ ըլլայ, կամ երեք ամիս
քու թշնամիներուդ երեսէ՞ն փախչես, ու
անոնք քեզ հալածեն, կամ թէ երեք օր քու
երկրիդ վրայ ժանտախտ ըլլայ. հիմա մը-
տածէ ու տես թէ ինչ պատասխան տանեմ
14 պիտի խրկողին։ Եւ Դաւիթ Գադին բաւս, Խիստ
մեծ նեղութեան մէջ եմ. հիմա Տէրոջը ձեռ-
քը ինկանք, քանզի անոր գթութիւնը շատ
է, ու մարդու ձեռքը չինկամ։
15 Եւ Տէրը ան առաւօտէն մինչև որոշուած
ժամանակը Իսրայէլին վրայ ժանտախտ խրը-
կեց. ու Դանէն մինչև Բերսաբէէ ժողովուրդ-
16 էն եօթանասուն հազար մարդ մեռաւ։ Եւ
Աստուծոյ հրեշտակը ձեռքը երուսաղէմին վը-
րայ երկլնցուց որ զանիկա չկորչցնէ. ու ան չա-
րութեան վրայ Տէրոջը սիրտը ինձաւ, ու ժողո-
վուրդը կորցնող հրեշտակին բաւս, Հերիք է,
ալ ձեռքդ քաշէ. ու Տէրոջը հրեշտակը Յե-
17 բուսացի Ոռնայինի կալին քովն էր։ Եւ Դա-
ւիթ ժողովուրդը զարնող հրեշտակը տեսնե-
լով՝ Տէրոջը բաւս, Ահա ես մեղանչեցի ու
ես անօրէնութիւն ըրի, բայց աս ոչխարները
ի՞նչ ըրին. կ՚աղաչեմ՝ քու ձեռքդ իմ վը-
րաս ու իմ հօրս տանը վրայ ըլլայ։
18 Եւ նոյն օրը Գադ Դաւիթին եկաւ, ու
անոր բաւս, Ելիր, Տէրոջ Յեբուսացի Ոռնայինի կա-
լին մէջ Տէրոջը սեղան մը կանգնէ։ Եւ Դա-
19 ւիթ Գադին բանին համեմատ վեր ելաւ,
20 ինչպէս որ Տէրը պատուիրեր էր։ Ու Ոռնա
նայեցաւ, ու երբոր տեսաւ որ թագաւորը և
անոր ծառաները դէպ՚ի իրեն կու գան, Ու-
նա ելաւ ու երեսը մինչև գետինը խոնար-
21 հեցաւ։ Ոռնա բաւս, Ինչո՞ւ համար թագաւորն
Աբդուհօք իմ ծառայիս եկաւ։ Ու Դաւիթ բաւս,
կալը քեզմէ ծախու առնելու, ու Տէրոջը սե-
ղանին մը չշինելու համար, որ ժողովուրդին վը-
22 րայէն Հասուածը վերնայ։ Եւ Ոռնա բաւս
Դաւիթին, իմ թագաւոր տէրս ընտրէ առնէ,
ու իր աչքերուն հաճոյ երևցածին պէս զոհ
բնէ. հաստ եզները ողջակիզի համար, կամ
հասայրները ու եզներուն գործիքները փայտի
23 համար ըլլան։ Ամէնը Ոռնա թագա-
ւորին մէ պէս թագաւորին առաւ. ու Ոռնա
թագաւորին բաւս, Քու Տէր Աստուածդ ընդուն
24 ընդունի։ Բայց թագաւորը Ոռնային բաւս,
Չէ. հապա ես ծախ քեզմէ անշուշտ առակով

ծախու պիտի առնեմ, ու ձրի ոչ֊ի֊ք իմ ցՏը Աստուծոյ ողջակէզ պիտի մատուցանեմ։ Եւ Դաւիթ կալը ու եզները յիսուն սիկղ արծա֊
25 թի ծախու առաւ։ Ու Դաւիթ հոն ցՏրոջը

սեզան չլինեց, ու ան֊ոչ էլ ողջակէզներ ու խաղաղութեան զոհեր մատուց։ Եւ ցՏը լսից ան֊ոչ աղօթքը երկրին համար, ու Իսրայէլի վրայէն հարուածը վերցաւ։

ԵՐԲՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Աբիաքայ կը գաղմանէ Դաւիթը անոր ծերանալուն ատենը։ 5 Ադոնիա Դաւիթին սիրելի որդին թագաւորանալուը յա֊ փշտակելու կը հաւաքձակի։ 11 Նաթանայեն թղատուածով 15 Բէթ֊ սաբէ թագաւորը կը գրգռէ։ 22 ու Նաթան ձեռնասու կ'ըլլայ անոր։ 28 Դաւիթ կը նզովէ իր խոստումները որ Բէթսաբէին ըրած էր։ 32 Սադովկ Դաւիթին հրամանով Սողոմոնի Նաթանեան հանդէսը կը կատարէ։ 41 Քաղաքան ամբոխը ատենով։ Ադոնիայեն կռնակցածները կը ցրուին։ 50 Ադոնիա սեզանին եղջիւրներուն բռնի կը փախչի։ Իսկ Սողոմոն կ'ուխտէ զանիկա ան պայմանով որ այնուհետև բարի վարմունք մը ունենայ։

1 Եւ Դաւիթ թագաւորը ծերացած ու տա֊ րիքը առած էր լլլալով, զանիկա հանդերձներ
2 բով կը ծածկէին, բայց չէր տաքնար։ Եւ ծառաները անոր ըսին, Մեր թագաւոր ա֊ նոր համար կոյս աղջիկ մը փնտռեն՝ որ թա֊ գաւորին առջևը կայնի, զանիկա գուրկնայ ու անոր ծոցը պառկի, որ մեր թագաւոր
3 տէրը տաքնայ։ Ու Իսրայէլի բոլոր սահման֊ ներուն մէջ մէկ գեղեցիկ աղջիկ մը փնտռե֊ ցին. և Սունամացի Աբիսակը գտան, ու զա֊
4 նիկա թագաւորին բերին։ Եւ ան աղջիկը խիստ գեղեցիկ էր. ու անիկա թագաւորը կը գարնէր ու անոր ապասաւորութիւն կ'ը֊ նէր. բայց թագաւորը զանիկա չգիացաւ։

5 Ադոնիան [b]Հագգիթի որդին Ադոնիա հը֊ պարտացաւ ու բաւ, Ես թագաւոր ըլլամ. և էրեսին համար կառքեր ու ձիաւորներ պատ֊ րաստեց, և հիսուն մարդ՝ որ իր առջևէն
6 վազեն։ Եւ անոր հայրը անոր կենացը մէջ ամենևին յանդիմնած չէր զանիկա, ըսելով թէ ինչո՞ւ այդպէս ըրիր. և անիկա առաքալ խիստ գեղեցիկ էր, [c]ու անոր մայրը զանիկա
7 Աբիսողամէն ետքը ծներ էր։ Եւ անիկա խօսքը մէկ ըրաւ Շարուհեցի որդւոյն Յովաբին հետ ու [d]Աբիաթար քահանային հետ, Նորանք Ադո֊ նիային հետևելով՝ անոր օգնութիւն կ'ընէին։
8 Բայց Յոյադայի քահանան ու Յովիադայի որդին Բանեա և Նաթան մարգարէն ու [e]Կեմէի և Ռէի ու [f]Դաւիթին զօրաւոր մարդիկը Ադո֊

9 նիային հետ չէին։ Եւ Ադոնիա [g]Հոմզելէի ար֊ բիւրին մօտ եղող Զոոկեթի քարին քովը՝ ոչ֊ խարները, արջառները ու դէզ անասուններ մորթեց. և իր ամէն եղբայրները՝ թագաւո֊ րին որդիները, ու Յուդայի բոլոր մարդիկը՝
10 թագաւորին ծառաները հրաւիրեց. Բայց Նա֊ թան մարգարէն ու Բանեան և զօրաւորները ու իր Սողոմոն եղբայրը չհրաւիրեց։

11 Եւ Նաթան Սողոմոնին մօրը Բէթսաբէին հետ խօսեցաւ ու բաւ, Չլսեցի՞ր որ [h]Ադ֊ գիթի որդին Ադոնիա թագաւոր եղաւ, ու
12 մեր տէրը Դաւիթ չմտացաւ։ Ուրեմն հիմա եկաւ քեզի խրատ մը տամ, որ քու կեան֊ քըդ ու քու որդւոյդ Սողոմոնին կեանքը ազա֊
13 տես։ Եկիր՝ Դաւիթ թագաւորին քովը դնա, ու անոր ըսէ, Ով տէր իմ թագաւոր, դուն քու ապահովդ երդում չըրի՞ր ու չըսի՞ր որ Ինծմէ ետքը քու որդիդ Սողոմոն թագաւոր պիտի ըլլայ, և իմ աթոռս անիկա պիտի նստի։ ու ինչո՞ւ համար Ադոնիա թագաւոր եղաւ։
14 Ահա դուն ան տեղը թագաւորին հետ խօսած ատենդ՝ ես ալ ետևէդ կու գամ, ու քու
15 խօսքերդ կը լրացընեմ։

15 Եւ Բէթսաբէ ներքին սենեակը մտաւ թա֊ գաւորին քովը. և թագաւորը շատ ծերա֊ցած էր, ու Սունամացի Աբիսակը թագաւո֊
16 րին ապասաւորութիւն կ'ընէր։ Եւ Բէթսա֊ բէ գլուխը ծռեց ու թագաւորին խոնարհու֊ թիւն ըրաւ։ Ու թագաւորը բաւ, Ի՞նչ կ'ու֊
17 զես։ Եւ անիկա բաւ անոր, Ով տէր իմ, դուն քու ապահովդ քու ՑՏր Աստուծոդ անունովը երդում ըրիր, ըսելով, Ինծմէ ետքը քու որդիդ Սողոմոն թագաւոր պիտի ըլլայ, ու իմ աթոռս ան պիտի նստի. եւ ահա հի֊
18 մա Ադոնիա թագաւոր եղած է, ու դուն
19 չիմացար, ով տէր իմ թագաւոր. Եւ անի֊ կա շատ արջառներ ու դէզ անասուններ ու ոչխարներ մորթեց, և թագաւորին բոլոր որ֊ դիները ու Աբիաթար քահանան և Յովաբ զինուորներուն հրաւիրեց, բայց քու ծառադ Սո֊
20 ղոմոնը չհրաւիրեց։ Հիմա, ով տէր իմ թա֊

[a] Ցես ա Մն · խա · 24 · 25։
[b] ԳԼ · խա · 24։
[c] Հմր · 21։
[d] Կամ ԵՒՒԱՔԻՆ ԳԻՒՐ ԹԱԳԱՒԻՒ. ԲՈՒՑ
[e] Ցես · ԺԹ · 38։
[f] բ թագ · գ · 4։
[g] բ թագ · ժէ · 1։
[h] բ թագ · գ · 5 · 4։
[i] ա Մն · գ · 2։
[j] բ թագ · ի · 25։
[k] ԳԼ · բ · 22 · 28։
[l] ԳԼ · գ · 18։
[m] բ թագ · ի · 8։
[n] բ թագ · ԺԷ · 17։
[o] բ թագ · գ · 4։
[p] ա Մն · իբ · 9։
[q] Հմր · 13 · 30։
[r] Հմր · 7 · 8, 9 · 25։
[s] Ցես ա Մն · իա · 9 · 10։
[t] Հմր · 19։
[u] ա թագ · ժ · 24։
[v] բ թագ · գ · 9։
[w] Հմր · 17։
[x] Ծն · ԻԶ · 1։
[y] բ Օբ · լա · 16 · ԳԼ · բ · 10։
[z] Նեհ. բ · 3 · Դան · բ · 4։
[aa] բ թագ · ի · 6։
[bb] Ցես Եսթ. գ · 8։
[cc] բ Մն · լբ · 30։
[dd] աթագ · ժ · 1 · ԺԱ · 3 · 12 · բ թագ · բ · 4 · ի · 3 · ԳԼ · ԺԹ · 16 · գ թագ · ի · 3 · ժա · 12։
[ee] բ թագ · ԺԷ · 10 · գ թագ · ի · 13։
[ff] ժա · 14։
[gg] Ցես · ա · 5 · 17 · ա թագ · ի · 13։
[hh] Հմր · 47։
[ii] բ թագ · բ · 18 · իգ · 20—23։
[jj] ա թագ · ժ · 24։
[kk] Եզր · ԿԸ ՀՆԵԼՔ։
[ll] ԵԼ · Լ · 23, 25, 32 · Աագ · ՀԺ · 20։
[mm] ա Մն · իժ · 22։
[nn] Եզր · 37։
[oo] բ թագ · ԺԸ · 27։
[pp] բ Մն · իժ · 25։
[qq] Հմր · 37։
[rr] Ծն · իզ · 31։

գաւոր, բոլոր Իսրայէլին աչքերը քու վրադ են, որ անոնց խնդրանքնիս թէ իմ թագաւոր
21 տիրոջս ամէնուը իմէ ետքը ո՛վ պիտի նստի.
22 եթէ ոչ՝ երբոր իմ թագաւոր տիրս Հոր հայ֊ րերուն հետ քնանայ, ես ու իմ որդիս Սո֊ ղոմոն յանցաւոր պիտի սեպուինք։
22 Ու երբոր անիկա թագաւորին հետ կը խո֊
23 սէր, Նաթան մարգարէն եկաւ։ Եւ թագա֊ ւորին խնայուքին ու ըսին թէ Ահա Նաթան մարգարէն է֊֊։ ու անիկա ներս մտաւ թա֊ գաւորին առջևը, ու երեսը մինչև գետինը ծռեցաւ՝ թագաւորին խոնարհութիւն ըրաւ։
24 Եւ Նաթան բաւ, Ով տէր իմ թագաւոր, դո՞ւն ըսեր որ Ինծմէ ետքը Ադոնիա թագա֊ ւոր պիտի ըլլայ, ու իմ աթոռս անիկա պիտի
25 նստի. Կ'անզի անիկա այսօր իջաւ, և շատ արջառներ ու դէզ անասուններ ու ոչխարներ մորթեց. և թագաւորին բոլոր որդիները, զօրավարները ու Աբիաթար քահանան հրա֊ ւիրեց. և ահա անոնք առջևը կ'ուտեն, կը խմեն ու կ'ըսեն, Կեցցէ արքայ Ադոնիա։
26 Բայց զիս քու ծառադ ու Սադովկ քահա֊ նան և Յովիադայի որդին Բանեան ու քու
27 ծառադ Սողոմոնը չկանչեց։ Այս բանը արդեօք իմ թագաւոր տիրոջս ձեռքո՞վը եղաւ, ու քու ծառայիդ չդուցացուիր թէ քեզմէ ետքը իմ թագաւոր տիրոջս ցՏրոջ նստելու
28 տեղին ո՞վ պիտի նստի։
28 Եւ Դաւիթ թագաւորը պատասխան տուաւ ու բաւ, Բէթսաբէն ինծի կանչեցէք։ Եւ անիկա թագաւորին առջևը եկաւ ու թագա֊
29 ւորին առջևը կայնեցաւ։ Եւ թագաւորը եր֊ դում ըրաւ ու բաւ, Իմ անձս ամէն նե֊
30 դումենէ ազատող ցՏրը կենդանի է որ, Ինչ֊ պէս որ քեզի Իսրայէլին ցՏր Աստուծովը եր֊ դում ըրի, ու բսի թէ Ինծմէ ետքը քու որ֊ դիդ Սողոմոն թագաւոր պիտի ըլլայ, ու իմ տեղս իմ աթոռիս վրայ անիկա պիտի նստի,
31 ահա այսօր այնպէս պիտի ընեմ։ Անաներ Բէթսաբէ երեսը մինչև գետինը ծռելով՝ թա֊ գաւորին խոնարհութիւն ըրաւ ու բաւ, Իմ տէրս Դաւիթ թագաւորը յաւիտեան ապրի կենայ։
32 Եւ Դաւիթ թագաւորը բաւ, Սադովկ քահանան ու Նաթան մարգարէն և Յովիա֊ դայի որդին Բանեան ինծի կանչեցէք։ Ու
33 անոնք թագաւորին առջևը եկան։ Եւ թա֊ գաւորը անոնց բսաւ, Ձեր տիրոջը ծառա֊ ները ձեր հետը առէք, ու իմ որդիս Սողո֊ մոնը իմ ջորիիս վրայ հեծցուցէք, ու զանիկա
34 Գհոն իջեցուցէք. Եւ Սադովկ քահանան ու Նաթան մարգարէն հոն զանիկա Իսրայէլի

վրայ թագաւոր օծեն. ու փող հնչեցուցէք 35 ու բսէք, Կեցցէ արքայ Սողոմոն. Եւ անոր ետևէն ելէք, ու անիկա թող գայ ու իմ ա֊ թոռս նստի, և իմ տեղս անիկա թագաւոր ըլլայ. քանզի ես Իսրայէլի վրայ ու Յուդայի վրայ իշխան ըլ֊
36 լայ։ Անասունը Յովիադայի որդին Բանեա պա֊ տասխան տուաւ ու բսաւ, Ամէն. իմ թագաւոր տիրոջս ցՏր Աստուածն ալ֊պէս֊
37 պէս բսէ։ Ինչպէս որ ցՏրը իմ թագաւոր տի֊ րոջս հետ էր, Սողոմոնին հետն ալ այնպէս ըլլայ, ու անոր աթոռը իմ տիրոջս Դաւիթ թագաւորին աթոռէն մեծ ընէ։ Անասունը
38 Սադովկ քահանան, Նաթան մարգարէն ու Յովիադայի որդին Բանեա, և փելեթիները ու փելեթիները իջան, ու Սողոմոնը Դաւիթ թագաւորին ջորիին վրայ հեծցուցին, ու զա֊
39 նիկա Գհոն տարին։ Եւ Սադովկ քահանան խորանէն [i]եղին եղջիւրը առաւ ու Սողոմոնը օծեց. և փողը հնչեցուցին, Ու բոլոր ժողո֊
40 վուրդը կ'ըսէր, Կեցցէ արքայ Սողոմոն։ Եւ բոլոր ժողովուրդը անոր ետևէն կ'ելլէին. ու ժողովուրդը սրինգներ հնչեցընելով մեծ ու֊ րախութեամբ մը կ'ուրախանային, անանկ որ անոնց ձայնէն գետինը [k]կը դղրդէր։
41 Եւ Ադոնիա ու անոր բոլոր բազմակոչները լսեցին. ու անոնք կերակուրէն ելեր էին. և Յովաբ փողին ձայնը լսելով՝ բսաւ, [l]Ինչ պի֊ տի ըլլայ աս դղրդման ձայնը որ քաղաքէն
42 կ'ելլէ։ Երբոր անիկա տակաւին կը խօսէր, ահա Աբիաթար քահանային որդին Յոնաթան եկաւ. ու Ադոնիա բսաւ, Եկուր, քանզի [m]դուն քաջ մարդ մըն ես, ու բարի աւետիս պիտի
43 տաս։ Եւ Յովնաթան պատասխան տուաւ ու Ադոնիային բսաւ, Շըտակը աս է որ մեր տէրը Դաւիթ թագաւորը Սողոմոնը թագաւոր ըրաւ.
44 Ու թագաւորը Սադովկ քահանան և Նաթան մարգարէն ու Յովիադայի որդին Բանեան, և փելեթիները ու փելեթիները անոր հետը խրկեց. ու զանիկա թագաւորին ջորիին վրայ
45 հեծցուցին. Եւ Սադովկ քահանան ու Նա֊ թան մարգարէն զանիկա Գհոնի մէջ թագա֊ ւոր օծեցին, ու անկէ ուրախութեամբ ելան, ու քաղաքը դղրդեցաւ. Ձեր լսած ձայնը
46 աս է։ Նաև Սողոմոն [n]թագաւորութեան աթո֊
47 ռին վրայ նստաւ. Եւ թագաւորին ծառաներն ալ մեր տէրը Դաւիթ թագաւորը օրհնելու եկան, ու բսին, [o]Քու Աստուածդ Սողոմոնին անունը քու անունէդ աւելի մեծցընէ, ու անոր աթոռը քու աթոռէդ աւելի բարձրա֊
ցընէ։ [p]Եւ թագաւորը իր անկողնին վրայ

[a] Ցես ա Մն · խա · 24 · 25։
[b] ԳԼ · խա · 24։
[c] Հմր · 21։
[d] Կամ ԵՒՒԱՔԻՆ ԳԻՒՐ ԹԱԳԱՒԻՒ. ԲՈՒՑ
[e] Ցես · ԺԹ · 38։
[f] բ թագ · գ · 4։
[g] բ թագ · ժէ · 1։
[h] բ թագ · գ · 5 · 4։
[i] ա Մն · գ · 2։
[j] բ թագ · ի · 25։
[k] ԳԼ · բ · 22 · 28։
[l] ԳԼ · գ · 18։
[m] բ թագ · ի · 8։
[n] բ թագ · ԺԷ · 17։
[o] բ թագ · գ · 4։
[p] ա Մն · իբ · 9։
[q] Հմր · 13 · 30։
[r] Հմր · 7 · 8, 9 · 25։
[s] Ցես ա Մն · իա · 9 · 10։
[t] Հմր · 19։
[u] ա թագ · ժ · 24։
[v] բ թագ · գ · 9։
[w] Հմր · 17։
[x] Ծն · ԻԶ · 1։
[y] բ Օբ · լա · 16 · ԳԼ · բ · 10։
[z] Նեհ. բ · 3 · Դան · բ · 4։
[aa] բ թագ · ի · 6։
[bb] Ցես Եսթ. գ · 8։
[cc] բ Մն · լբ · 30։
[dd] աթագ · ժ · 1 · ԺԱ · 3 · 12 · բ թագ · բ · 4 · ի · 3 · ԳԼ · ԺԹ · 16 · գ թագ · ի · 3 · ժա · 12։
[ee] բ թագ · ԺԷ · 10 · գ թագ · ի · 13։
[ff] ժա · 14։
[gg] Ցես · ա · 5 · 17 · ա թագ · ի · 13։
[hh] Հմր · 47։
[ii] բ թագ · բ · 18 · իգ · 20—23։
[jj] ա թագ · ժ · 24։
[kk] Եզր · ԿԸ ՀՆԵԼՔ։
[ll] ԵԼ · Լ · 23, 25, 32 · Աագ · ՀԺ · 20։
[mm] ա Մն · իժ · 22։
[nn] Եզր · 37։
[oo] բ թագ · ԺԸ · 27։
[pp] բ Մն · իժ · 25։
[qq] Հմր · 37։
[rr] Ծն · իզ · 31։

48 երկրպագութիւն ըրաւ։ Նաև թագաւորը այսպէս ըսաւ, Իսրայէլին Տէր Աստուածը օրհնեալ ըլլայ, որ Հայսօր իմ աթոռիս վրայ
49 նստող մը առաւ, ու իմ աչքերս տեսան։ Եւ Ադոնիային բոլոր հրաւիրեալները զարհուրեցան, ու ելան և ամէն մէկերնին իրենց ճամբան գացին։
50 Եւ Ադոնիա Սողոմոնին երեսէն վախցաւ, ու ելաւ դնաց ու սեղանին եղջիւրները բռնեց։
51 Նէյ։ Եւ Սողոմոնին պատմեցին ու ըսին, Ահա Ադոնիա Սողոմոն թագաւորին վախցաւ, և ահա անիկա սեղանին եղջիւրները բռնեց, ու ըսաւ, Սողոմոն թագաւորը այսօր ինծի երդումով ընէ որ իր ծառան սրով պիտի չսպանէ։
52 ըլլիմ։ Ու Սողոմոն ըսաւ, Թէ որ անիկա առաքինի ըլլայ, անոր մէկ մազը գետինը պիտի չիյնայ· բայց թէ որ անոր վրայ չարութիւն
53 գտնուի, անոնոնը պիտի մեռնի։ Եւ Սողոմոն թագաւորը մարդ խրկեց, ու զանիկա սեղանէն վար իջեցուցին։ Եւ անիկա եկաւ ու Սողոմոն թագաւորին խոնարհութիւն ըրաւ. ու Սողոմոն անոր ըսաւ, Տունդ գնա։

ԳԼ· Բ

1 Ու երբոր Դաւիթին մեռնելու օրերը մօտեցան, իր որդւոյն Սողոմոնին պատուէր տու-
2 աւ ըսելով, Ահա ես ամէն երկրին ճամբան կ'երթամ, իսկ դուն ուժովցիր ու քոյա-
3 պիտութիւնը պահէ, որ անոր ճամբաներուն մէջը քալես, ու անոր կանոնները, պատուիրանքները, դատաստանները ու վկայութիւնները պահես, ինչպէս որ Մովսէսին օրէնսդրութեան մէջը գրուած է· որպէս զի հինչ որ ընես ու որ կողմ դարձնիս, յաջողութիւն
4 գտնես· Որպէս զի Տէրը ինր խօսքը հաստատէ, որ ինծի համար խօսեցաւ՝ ըսելով, Եթէ որ քու որդիքդ իրենց ճամբաներուն զգուշութիւն ընեն, ու իմ առջեւս բոլոր սրտով, բոլոր հոգւով ու ճշմարտութեամբ քա-

† Գէ· գ· 6։ Սագ· ձԼը· 11· 12։ + Գէ· ը· 28։ ⁘ ա թագ· ժգ· 42։ բ թագ· ժգ· 11։ Գար· իէ· 34։ — ա Ծն· իա· 22։ բՕր· լա· 14։

բ Ճեռ· իգ· 14։ ⁘ Եբբ· այլ։ ⁂ բ Օր· ԺԷ· 19, 20։ գ բՕր· իԹ· 9։ ա թագ· ժգ· 12, 13։ ե ա թագ· ժգ· 5։ 14, 30։ զ բ թագ· է· 25։

է Սագ· ձԼը· 12։ ը գ թագ· ի· 3։ թ բ թագ· ի· 12, 13։ Գէ· ը· 25։ ժ բ թագ· գ· 39։ ԺԷ· 5, 12, 14։ ժա բ թագ· գ· 27։ ԺԹ· 5, 6, 7։ ժբ բ թագ· ի· 10։

ժգ Ելի· ի· 7։ Ցոր· ԺԸ, 28։ ժդ Տես Ծն· իա· 38։ իգ· 31։ իդ Գէ· ա· 21։ Գար· ը· 29։ ԺԶ· 36։ իե բ թագ· է· 7։ իզ բ թագ· է· 4։ ա Մն· իԹ· 26, 27։ իէ ա Մն· իԹ· 23։ ը Ելի· ի· 9։ Առաք· ի· 26։ թ բ թագ· ԺԹ, 31—38։ ի բ թագ· իԹ· 7։ 10։ ԺԹ· 22։ ի բ թագ· ԺԷ· 27։ ժ բ թագ· ԺԳ· 5։ ժա բ թագ· ԺԹ· 18։ ժբ բ թագ· ԺԹ· 23։

ժը Մն· ա· 1։ ի ա թագ· ԺԳ· 4, 5։ ձ Գէ· ա· 5։ ⁘ ա Մն· իբ· 9, 10։ իբ· 3· 6, 7։ Առաք· իա· 30։ Դան· բ· 21։ † Եբբ· իմ երբեմն մի գործքներ։ Սագ· ձԼը· 10։

քեզի չէ չըսեր,) որ Սունամացի Աբիսագը
18 ինծի կինի տայ։ Ու Բերսաբէ ըսաւ, Աղէկ, ես քեզի համար թագաւորին կը խօսիմ։
19 Եւ Բերսաբէ Սողոմոն թագաւորին գնաց, որ Ադոնիային համար անոր հետը խօսի· ու թագաւորը զանիկա դիմաւորելու համար առաջ ելաւ ու անոր խոնարհութիւն ըրաւ· ու երբոր իր աթոռը նստաւ, թագաւորին մօրը համար ալ աթոռ դնել տուաւ, ու անիկա
20 անոր աջ կողմը նստաւ· Ու ըսաւ, Ես քեզմէ մէկ պզտիկ խնդրուք մը կը խնդրեմ, ինծի չդարձնես։ Եւ թագաւորը անոր ըսաւ, Խնդրէ,
21 մայր իմ, քանզի քեզի չի պիտի չդարձնեմ։ Ու անիկա ըսաւ, Սունամացի Աբիսագը եղբօրդ
22 Ադոնիային կինի տրուի։ Եւ Սողոմոն թագաւորը պատասխան տուաւ ու իր մօրը ըսաւ, Դուն ինչո՞ւ Ադոնիային համար Սունամացի Աբիսագը կը խնդրես· անոր համար թագաւորութիւնն ալ խնդրէ, (քանզի անիկա իմ մեծ եղբայրս է,) անոր ու Աբիաթար քա-
23 հանային և Յոաբայ Զարուհեան յամարին համար։ Ու Սողոմոն թագաւորը Տէրովնվ երդում ըրաւ, ու ըսաւ, Աստուած ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ, որ Ադոնիա առ խօսքը իր կեն-
24 դացը դէմ խօսեր է· Եւ հիմա կը հաստատ տագը, ու կը իմ հօրս Դաւիթին աթոռը նստեցընողը, և ինր ըսածին պէս ինծի տուն չհնող Տէրը կենդանի է որ Ադոնիա այսօր
25 պիտի մեռցնի։ Ու Սողոմոն թագաւորը Յովիադային որդին Բանիան խրկեց· ու զարկաւ զանիկա, որ մեռաւ։
26 Եւ թագաւորը Աբիաթար քահանային ըսաւ, Անդոթովիթ դու տպարակդ գնա, քանզի դուն մեռնելու արժանի ես, բայց այսօր քեզ չեմ մեռցներ· որովհետև իմ հօրս Դաւիթին առջեւը Տէր եհովային տապանակը վերցուցիր· ու իմ հօրս ամէն քաշած նեղու-
27 թիւնին մնաքակից եղար։ Ու Սողոմոն Աբիաթարը Տէրոջը քահանայութենէն հանեց, որ Սիլովի մէջ Հեղիին տանը համար Տէրոջը ըսած խօսքը կատարէ։
28 Եւ սա լուրը միւնչ Յոաբին հասաւ· (քանզի Յոաբ թէպէտ և Աբիսողոմին հետևող չէր, բայց Ադոնիային հետևող եղաւ·) ու անոնոնը Յովաբ Տէրոջը խորանը փախաւ, ու
29 սեղանին եղջիւրները բռնեց։ Եւ Սողոմոն թագաւորին խնայուցին թէ Յովաբ Տէրոջը խորանը փախաւ, և ահա անիկա սեղանին քովը է· ու Սողոմոն Յովիադային որդին Բանիան
30 խրկեց ու ըսաւ, Գնա անիկա զարկ։ Եւ Բանիա Տէրոջը խորանը Յէհովային գնաց, ու անոր

* Գէ· ա· 3, 4։ ձ Ելի· ի· 12։ ⁘ Տես Սագ· խե· 9։ ղ Ելի· ա· 38։ Դատ· իե· 29։ ճ Հատ· ա· 17։ ն բ թագ· ի· 11, 13։ ա Մն· իբ· 10։

† Ճեռ· խա· 18։ + ա թագ· իգ· 6։ բ թագ· ԺԷ· 24, 29։ ⁘ ա թագ· իբ· 20, 25։ բ թագ· ԺԸ· 24։

Ֆ ա թագ· բ· 31—35։ ⁘ Գէ· ա· 7։ բ Ելի· իա· 14։ գ Թագ· լԹ· 33։ բՕր· ԺԶ· 13։ իա· 8։

ե Առաք· իԸ· 8։ ը Թագ· իե· 11· 12։ 13։ ա թագ· բ· 35։ Տես ա Մն· գ· 35։ իգ· 3։ է Հեր· բ· 27։ ը բ թագ· ի· 10։ թ բ թագ· գ· 29։

Հեր· 8։ ⁘ բ թագ· ԺԵ· 25։ † Գէ· ի· 9։ Ցոր· ի· 16։ ⁂ բ թագ· ԺԵ· 8։

բանը, թագաւորը այսպէս կ'ըսէ, Դուրս ելիր· ու անիկա ըսաւ, Չէ, ես հոս պիտի մեռնիմ· ու Բանիա թագաւորին պատմեց ու բսաւ, Յոաբ այսպէս ըսաւ, ու ինծի այսպէս պա-
31 տասխան տուաւ։ Եւ թագաւորը անոր ըսաւ, Անոր ըսածին պէս ըրէ, ու զանիկա մեռցուր և զանիկա թաղէ, որ իմ վրայէս ու իմ հօրս տանը վրայէն Յոաբին թափած անմեղ արիւ-
32 նը վերցընես։ Եւ Տէրը նորա գլխուն արիւնը անոր գլխուը դարձնէ· որովհետև անիկա առանց իմ հօրս Դաւիթին գիտութեանը երկու իրմէ արդար ու աղէկ մարդոց, իսրայէլի սպարապետին Ներեայի Աբենեերին, ու Յուդայի սպարապետին Եթեթեանի Ամեսայիին վրայ յարձակեցաւ, ու զանոնք սրով
33 մեռցուց։ Ուստի անոնց արիւնը Յոաբին գլխուն երկու ծառանեերը Գէհի թագաւորին՝ Մասքայի որդւոյն Աքիսայի քովը փախան· ու Սե-
մէիին խնայուցին՝ ըսելով, Ահա քու ծառա-
40 ներդ Գէհի մէջ են։ Եւ Սեմէի երթալ ու իր էշուն հասեալ դրաւ, ու իր ծառանեերը փնտրելու համար Գէհ գնաց Աքիսայիի քովը· և Սեմէի գնաց ու իր ծառանեերը Գէհէն
41 բերաւ։ Ու երբոր Սեմէիին Երուսաղէմէն Գէհ երթալը ու դառնալը Սողոմոնին պատմեցին,
42 Անոնոնը թագաւորը խրկեց, ու Սեմէին կանչեց ու անոր ըսաւ, Չէ՞ որ քեզի Տէրոջմով երդում ընել տուի, և քեզի վկայութիւն

ըրի ու ըսի Թէ Աղէկ դիանաս որ եղեռնաչէն
եւած ու ապրին կամ անոնց գացած օրդ՝ ան-
պատճառ պիտի մեռնիս. ու դուն ինծի Լսած
43 խօսքս բարի է՝ ըսէր. Որմէնի՞ նշանաբ համար
Ցերոջը երդուելն ու քեզի առած պատուէ-
44 րիս Հնազանդութիւն չըրիր։ Եւ Թագաւորը
Սեմէիին ըսաւ, Դուն իմ Հօրս Դաւիթին դէմ
քու ըրած Չարութիւնդ գիտես, ՚որուն
քու սիրտդ՝ կը վկայէ.՚ ուստի Տէրը Չարու-
թիւնդ քու գլխուդ պիտի դարձնէ.
45 Բայց Սողոմոն Թագաւորը օրհնեալ, ու ՚Դա-
ւիթին աթոռը Տէրոջը առջեւը յաւիտեան Հաս-
46 տատուն եղաւ։ Թագաւորը Յովհա-
դայի որդւոյն Բանեայիին հրաման ուսաւ, ու
անիկա երաւ ու զարկաւ զանիկա, որ մեռաւ։
Եւ ՚Թագաւորութիւնը Սողոմոնին ձեռքին
մէջ Հաստատուեցաւ։

ԳԼ. Գ

1 Սողոմոն փարաւոնին աղջիկը իրեն կնիկ կ՚առնէ։ 2 Բարձր
տեղերը զոհ մատուցանելը սովորութիւն ըլլալով՝ Սողոմոն
Գաբաւոնի մէջ զոհեր կը մատուցանէ։ 3 Սողոմոն Գաբաւոնի
մէջ Աստուծոյ ատաքարած բանէրին խնամատարութիւնը ընծա-
յելու Համար. խնամատարութիւն, հարստութիւն ու պատիւ կը
ստանայ։ 12 Սողոմոն երկու պառնիկ կիներուն գաստատանը
խնամատարութեամբ կոթելուն Համար խիստ անուանի կ՚ըլլայ։

1 Եւ ՚Սողոմոն Եգիպտոսի փարաւոն Թագա-
ւորին հետ խնամութիւն ըրաւ, ու փարա-
ւոնին աղջիկը առաւ, ու զանիկա ՚Դաւիթին
քաղաքը բերաւ, մինչև որ ՚իր տունը ու ՚Տէ-
րոջը տունը ու ՚Երուսաղէմի չորսկոյ պա-
2 րիսպը չվերջացուց։ ՚Ազգին ժողովուր-
դը բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատուցա-
նէր, քանզի մինչև այն օրերը Տէրոջը անուա-
նը տուն չհիմուած չէր։
3 Եւ Սողոմոն ՚Տէրը կը սիրէր, ՚ու իր Հօրը
Դաւիթին կանոններովը կը քալէր. միայն Թէ
բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէր
4 ու խունկ կը ծխէր։ Եւ ՚Թագաւորը Գաբա-
ւոն գնաց, որ հոն զոհ մատուցանէ, ՚քանի-
զի մեծ բարձր տեղը անիկա էր. Սողոմոն
այն տեղացին վրայ Հազար ոչխարով զոհեց։
5 Ո՚ր ՚Գաբաւոնի մէջ Տէրը Սողոմոնին երեւցաւ
՚Գիշերուան երազով. և Աստուած ըսաւ, Բան
6 մը խնդրէ որ քեզի տամ։ ՚Ու Սողոմոն ըսաւ,
Դուն քու ծառայիդ իմ Հօրս Դաւիթին մեծ
ողորմութիւն ըրիր, ինչպէս որ անիկա ՚քու
առջեւդ ճշմարտութեամբ, արդարութեամբ
և ուղիղ սրտով քեզի հետ քալեց, ու անոր
համար մեծ ողորմութիւնը պահեցիր, ու Ի՚ր աթոռը
նստող որդի մը տուիր անոր, ինչպէս որ այս-
7 օր կ՚ԷՒԼԱԾ։ Եւ հիմա, ով Տէր Աստուած իմ,
դուն քու ծառադ իմ հօրս Դաւիթին տեղը
թագաւոր ըրիր. ՚բայց ես պզտիկ ոտայ մըն
8 եմ, ՚չգիտնալ ու մտնել չեմ դիտեր. Ու քու
ծառադ քու ՚ընտրած ժողովուրդիդ մէջն է,
որ անհիւա չառուստ՝ ՚անթիւ ու անհամար ժո-
9 ղովուրդ մըն է։ ՚Ուստի քու ծառայիդ ՚Իս-
մտաուն սիրտ տուր, ՚որ քու ժողովուրդդ
դատէ, ու ՚չարին ու չարը որոշէ. քանզի
ասանկ քու մեծ ժողովուրդդ ո՚վ կրնայ դատել։
10 Եւ սա խօսքը՝ այսինքն Սողոմոնին սա բանը
խնդրելը՝ Տէրոջը աչքերուն հաճոյ երեցաւ։
11 Ու Աստուած անոր ըսաւ, Որովհետեւ սա բա-
նը խնդրեցիր, ու քեզի չատ օրեր չխնդրեցիր
կեանք, ու քեզի հարստութիւն չխնդրեցիր,
ու քու թշնամիներուդ հոգին չխնդրեցիր,
հապա իրաւունքը ՚իմանալու խնամութիւն
12 խնդրեցիր։ ՚Ահա քու խօսքիդ պէս ըրի. Ահա
քեզի խնամուն ու հանճարեղ սիրտ տուի,
այնպէս որ քեզմէ առաջ քեզի պէս մէկը
եղած չէ, ու քեզմէ ետքն ալ քու նմանդ
13 պիտի չելլէ։ Նաև ՚քու չխնդրածդ ալ քեզի
տուի, թէ ՚հարստութիւն և թէ փառք, այն-
պէս որ քու ՚կեանքդ բոլոր օրերուն մէջ թագա-
14 ւորի մէջ քեզի պէս մէկը չդանուի։ Եւ Թէ
որ իմ ճամբաներուս մէջ քալես իմ հրաման-
ներս ու պատուիրանքներս պահելով, ՚ինչ-
պէս որ քու հայրդ Դաւիթ քալեց, անատնիդ
15 ՚քու օրերդ պիտի չաւորեմ։ Ու Սողոմոն
արթնցաւ և ահա երազ էր. ու Երուսաղէմ
դնաց, ու Տէրոջը ուխտին տապանակին առ-
ջեւը կայնեցաւ, և ողջակէզներ մատուց ու
խաղաղութեան զոհեր ըրաւ, ու ՚իր բոլոր
ծառաներուն կուգնաք ըրաւ։
16 Աստէն երկու պոռնիկ կիներ թագա-
17 ւորին եկան, ու ՚անոր առջեւը կայնեցան։ Եւ
կիներէն մէկը ըսաւ, Ով տէր իմ, ՚ըսդ-
ինծի. Ես ու սա կիսիկ մէկ տան մը մէջ կը
բնակինք, ու Նոյն տանը մէջ ատոր քովը ծնայ
18 Ը՚նայ. Եւ իմ ծնանելուս երրորդ օրը սա
կիսիկն ալ ծնաւ Ը՚նայ. ու մենք միասին
էինք. տանը մէջ մեր հետը օտար մարդ չէ-
կար, Տապա տանը մէջ մենք երկուքնիս ՚ին-
19 էինք։ Եւ սա կիսիկը գիշերով մեռաւ,
20 քանզի ասիկա անոր վրայ պառկեցաւ. Ու
կէս գիշերուան երաւ, և քու աղախնոյդ քնա-

ցած տաներ՝ իմ տղաս քովէս առաւ ու զա-
նիկա իր ծոցը պառկեցուց, ու իր մեռած
21 տղան իմ ծոցս պառկեցուց։ Ու երբոր առա-
ւօտուն երայ որ տղաս ծիծ տամ, ահա անի-
կա մեռած էր. ու առաւօտուն մտադրու-
թեամբ անոր նայեցայ, և ահա անիկա իմ
22 ծնած տղաս չէր։ Իսկ միւս կիսիկը ըսաւ, Չէ,
հապա տղէ եղողը իմ տղաս է, ու մեռածը
քու տղադ է։ Եւ առիկա ըսաւ, Չէ, հապա
մեռածը քու տղադ է, ու ողջ եղողը իմ տը-
23 գաս է. ու Թագաւորին առջեւը այսպէս կը խօ-
սէին։ Անատնիը Թագաւորը ըսաւ, Առիկա
կ՚ըսէ, իմ տղաս սա ողջ եղողն է, ու մե-
ռածը քու տղադ է. ու անիկա կ՚ըսէ, Չէ,
հապա մեռածը քու տղադ է, ու ողջ եղո-
24 ղը իմ տղաս է։ Եւ Թագաւորը ըսաւ, Ինծի
մէկ սուր մը բերէք. ու Թագաւորին առջեւը
25 սուր մը բերին։ Եւ Թագաւորը ըսաւ, Ողջ
եղող տղան կարկեցէք, երկու կտոր ընէք, ու
26 կէսը մէկուն ու կէսն ալ միւսին տուէք։ Ա-
տաներն ողջ տղուն մայրը եղող կիսիկը Թագա-
ւորին պատասխան տուաւ, ու իր տղուն վը-
րայ ՚ապիկը գալարելուն համար՝ տաներն բոլո-
Ով ալէր իմ, ՚ըսէր՝ Ինծի՛ տուր. ողջ տղան անոր
ու չըլլայ որ զանիկա մեռցընէք։ Բայց մի-
27 ւսուէք, ու զանիկա մի մեռցընէք։ Բայց մի-
սը ըսաւ, Ոչ ինծի ըլլայ, ոչ քեզի. ՚բաժնէ-
27 ճեղքեցէք։ Եւ Թագաւորը պատասխան ուս-
ուաւ ու ըսաւ, Ողջ տղան սա կնիկոջը տուէք,
ու չըլլայ որ զանիկա մեռցընէք, ՚ինչ
28 մայրը ասիկա է։ Եւ բոլոր Իսրայէլ Թագա-
ւորին կատած դատաստանը լսելով՝ Թագա-
ւորէն վախցան. քանզի տեսան որ անոր վը-
րայ ՚Աստուծոյ իմաստութիւնը կայ դատաս-
տան ընելու Համար։

ԳԼ. Դ

1 Սողոմոնին իշխանները. 7 Անոր տասուերկու պաշտօնատարը-
ները՝ որոնք իրեն ուռճիկ կու տային։ 20, 24 Սողոմոնին Թա-
գաւորութիւնը խաղաղութիւնը ու ընդարձակութիւնը։ 22
Անոր ամէն օրուան ուռճիկը։ 26 Անոր ախոռներըը։ 29 Անոր
իմաստութիւնը։

1 Եւ Սողոմոն Թագաւորը բոլոր Իսրայէլի վը-
2 րայ Թագաւոր էր։ Ու անոր իշխանները ա-
նունք էին. Սադովկի որդին Ազարիա քահա-
3 նայ էր. ՚Սիսային որդիները Եղիհորեփ ու Ա-
քիա տարեգրագրիներ էին. և ՚Աքիղուդի որ-
4 դին Յովսափատ յիշատակաց գրիչ էր. Ու
՚Յովիադային որդին Բանէա զօրքերուն վրայ
էր. և Սադովկ ու ՚Աբիաթար քահանաները
5 էին. Ու Նաթանի որդին Ազարիա ՚պաշտօնյ
դործակալներուն վրայ էր. ու Նաթանի որ-
դին Զաբուդ նախաբար ու Թագաւորին բա-

6 րեկամն էր. Ու Աքիսար տանը հրամանատա-
րըն էր. ու Աբդային որդին ՚Ադոնիրամ հար-
կերուն վրայ էր։
7 Եւ Սողոմոն բոլոր Իսրայէլի վրայ տասուերկու
հոգի դործակալներ ունէր, ու անոնք Թագաւորը
ու անոր տունը կը կերակրէին. -- կերակրե-
լը ամէն մէկուն տարին մէկ ամիս կ՚ընծայէր։
8 Եւ անոնց անուններըը սոսնք են. Եփրեմի
9 լեռան մէջ՝ ՚Բէնհուր. Մաքասի, Շաղաբինի,
Բեթսամիսի ու Եղոն-բեթհանանի մէջ՝ ՚Բէն-
10 դակար. Աբաղովնի մէջ՝ ՚Բենհեսեդ, որուն
կը պատկանէր Սոքով ու բոլոր Ոփերի երկիրը.
11 Բոլոր Դովրի դաւառին մէջ՝ ՚Բենաբինադաբ.
Սողոմոնին աղջիկը Տափաթ ասոր կինին էր.
12 Թաանաքի ու Մակեդովնի մէջ, ու Բեղրայէ-
լի տակը՝ Սարթանի քովը եղող բոլոր Բեթ-
սանի մէջ, -- Բեթսանէն մինչև Աբէլմեհո-
լա, -- մինչև Բեկմամի անդին կողմը՝ Աբի-
13 դուդի որդին Բանանա. Ղամովթ-դաղաադի
մէջ՝ ՚Բենդաբեր. Դաղաադի մէջ եղող Մա-
նասեան ՚Յայիրին դիւղաքաղաքները, ու Բա-
սանի մէջ եղող ՚Արդովբի նահանգը՝ վեմ-
սուն մեծ պարսպաւոր ու պղնձանիդ քա-
14 ղաքներ անոր կը պատկանէին։ Մանայիմի մէջ՝
15 Ադդովի որդին Աքինադաբ. Նեփթաղիմի
մէջ Աբիմաաս. ասիկա ալ Սողոմոնին աղջիկը
16 Բասեմաթը կնիկ առաւ. Ասերի ու Բաղո-
17 թի մէջ Փուսխի որդին Բանաա. Իսաքարի
18 մէջ Փարուայի որդին Յոսափատ. Բենիա-
19 մինի մէջ Էլայի որդին Սիմէի. Գաղաադի
երկիրը ու Ամովհայեցոց Սիհոն Թագաւորին
և Բասանի Ովգ Թագաւորին ՚երկիրը՝ Ուրիի
որդին Գաբեր. ու ան երկրին մէջ ՚դուռ մէկ
դործակալ մը կար։
20 Յուդա ու Իսրայէլ շատ էին ծովին եղերքը եղող աւազին չափ շատ
էին. ՚կ՚ուտէին, կը խմէին և ուրախութիւն
21 կ՚ընէին։ Եւ Սողոմոն ՚Եփրատ գետէն մինչև
փղշտացւոց երկիրը ու մինչև Եգիպտոսի սահ-
մանը՝ ՚բոլոր Թագաւորութիւններուն վրայ
կ՚իշխէր. և ՚պատ ՚ընծաներ կը բերին, ու
Սողոմոնին ծառայութիւն կ՚ընեին՝ անոր կե-
նացը բոլոր օրերուն մէջ։
22 Եւ Սողոմոնին մէկ օրուան ուռճիկը սա էր.
երեսուն քոռ նաշխի, ու վաթսուն քոռ ալիւր,
23 Տասը դէր արջառ, ու քսան արօտական ար-
ջառ, ու հարիւր ոչխար, բայ ՚ի եղջերուներ-
բէն, այծեամներէն, ††վիթերէն ու դիրցու-
24 ցած թռչուններէն։ Քանզի անիկա Գետին
բոլոր ասդիի կողմին՝ Թափսային մինչև Գազա՝
Գետին ասդիի կողմը եղող ՚բոլոր Թագաւոր-
ներուն վրայ կ՚իշխէր. ու ՚իր բոլորտիքը

ժէ. 2։
3 Գէ. ա. 48։
4 ա ՄՆ. իիմ. 1։
5 Թաա. իէ. 17։
6 բ Օր. է. 6։
7 Դն. ժգ. 16։ ժէ. 5։
8 բ ՄՆ. ա. 10։ Աա-
ակ. բ. 5—9։ Յակ. ա. 5։
9 Գէ. ա. 48։
10 ա ՄՆ. իիմ. 1։
11 Թաա. իէ. 17։
12 բ Օր. է. 6։
13 Դն. ժգ. 16։ ժէ. 5։
14 Գէ. ա. 48։
15 ա ՄՆ. իիմ. 1։
16 Թաա. իէ. 17։
17 բ Օր. է. 6։
18 Դն. ժգ. 16։ ժէ. 5։
19 բ ՄՆ. ա. 10։ Աա-
ակ. բ. 5—9։ Յակ. ա. 5։
1 Եբր. լսող
ա Գէ. է. 8։ իի. 24։
բ Թագ. ժգ. 5։
գ Եբր. այն որ քու-
սիրտդ գիտակ.
դ Սաղ. է. 16։ Երկեղ.
ժէ. 19։
ե Աաակ. իէ. 3։
զ Յով. ա. 47։
է Գէ. է. 1։
ը Գէ. ը. 2։
թ Գէ. ի. 15, 19։
ժ Գէ. ի. 3, 4, 5։
ժա Դն. ժէ. 3, 4, 5։
բ Օր. ժբ. 2, 4։
5։ Գէ. իբ. 44։
ժբ բ Օր. ղ. 5։ է. 16։
20։ Սաղ. էա. 23։
Հեսեմ. բ. 28։
Կող. լբ. 5։
ա Գէ. է. 8։ իի. 24։
բ Թագ. է. 7։
գ Գէ. է. 1։
դ բ ՄՆ. ա. 5։
ե Հեսեմ. ա. 14։
զ բ ՄՆ. ա. 5։
է ա ՄՆ. ժգ. 39։ բ
ՄՆ. ա. 3։
ը Գէ. իի. 2։ բ ՄՆ.
ա. 7։
թ Թաա. ժբ. 6։ Ա՚սա.
ա. 20։ բ. 13, 19։
ժ բ ՄՆ. ա. 8, եա։
ժա Գէ. բ. 4։ իի. 4։
ժբ գ.Մակ. է. 3։ Սաղ.
ժէ. 2։
ա Գէ. ա. 48։
բ ա ՄՆ. իիմ. 1։
գ Թաա. իէ. 17։
դ Օր. է. 6։
ե Դն. ժգ. 16։ ժէ.
5։
զ բ ՄՆ. ա. 10։ Ա-
ակ. բ. 5—9։ Յակ.
ա. 5։
է Եբր. լսող
ը Սաղ. հը. 1, 2։
թ Եբր. է. 14։
ժ Յակ. գ. 3։
ժա Եբր. լսելու.
ժբ ա Յիսի. է. 14, 15։
գ Գէ. գ. 29, 30, 31։
է. 12։ ժ. 24։
Ժող. ա. 16։
ա Փաա. գ. 33։ Ե-
փես. գ. 20։
բ Գէ. գ. 21, 24։ ժ.
23, 25, եա։ Աաակ.
գ. 16։
գ Գէ. ժէ. 5։
դ Սաղ. զա. 16։ Ա-
ակ. գ. 2։
ե Դն. իա. 7։
զ Դն. իա. 20։ Գէ.
բ. 63։ Եսթ. ա.
3։ Դան. է. 1։
Մաթ. գ. 21։
է Թաա. իէ. 2։
ը Դն. իգ. 30։ Եսա.
իսի. 15։ Յով. ա. 8։
թ Եբր. լսելու.
ժ Սաղ. ղա. 16։ Ա-
ակ. գ. 2։
ժա Դն. իա. 7։
ժբ Դն. իա. 20։ Գէ.
բ. 63։ Եսթ. ա.
3։ Դան. է. 1։
Մաթ. գ. 21։
ա Թաա. իէ. 2։
բ Գէ. ժէ. 5։
գ Սաղ. զա. 16։ Ա-
ակ. գ. 2։
դ Դն. իա. 7։
ե Դն. իա. 20։ Գէ.
բ. 63։ Եսթ. ա.
3։ Դան. է. 1։
Մաթ. գ. 21։
զ Թաա. իէ. 2։
է Գէ. ժէ. 5։
ը Սաղ. զա. 16։ Ա-
ակ. գ. 2։
թ Դն. իա. 7։
ժ Դն. իա. 20։ Գէ.
բ. 63։ Եսթ. ա.
3։ Դան. է. 1։
Մաթ. գ. 21։
ժա Թաա. իէ. 2։
ժբ

25 եզոզնեբուն Հետ խաղաղութիւն ունէր։ Եւ
Սողոմոնին բոլոր օրերուն մէջ Ցուդա ու Իս-
րայէլ՝ Դանէն մինչև Բերսաբէէ՝ Հիւրասքան-
չիւր մարդ իր որթին տակը ու իր թզենիին
տակը ապահովութեամբ կը նստէր։
26 Եւ Սողոմոն իր հարքին ձիերուն համար
քառասուն հազար ախոռ ունէր, ու տաս-
27 ուերկու հազար ձիաւոր։ Եւ նաև գործակա-
նները՝ ամէն մէկը իր ամսուն մէջ Սողոմոն թա-
գաւորը ու Սողոմոն թագաւորին սեղանը բո-
լոր մօտեցողները կը կերակրէին՝ մէկ բան մը
28 պակաս չընէին։ Նաև ձիերուն ու վերիվայ-
ներուն համար՝ անոնց հասած տեղը՝ ամէն մէկը
իր վրայ դրուած հարկին չափովը գարի ու
յարդ կը բերէին։
29 Եւ Աստուած Սողոմոնին խելամտութիւն
ու խիստ շատ հանճար և պատի լայնութիւն
տուաւ՝ ծովափն եղերքը եղող աւազին չափ։
30 Ու Սողոմոնին խելամտութիւնը բոլոր Արևել-
եցիներուն խելամտութենէն ու Եգիպտացւոց
31 բոլոր խելամտութենէն աւելի էր։ Եւ անիկա
Համէն մարդոցմէ խելամուն էր. Եզրահացի
Եթանէն, ու Մաւուլի որդւոցմէն՝ Եմանէն,
Քալքօլէն ու Դարդայէն իմաստուն էր. ու բոլոր
32 շրջակայ ազգերուն մէջ անուանի եղաւ։ Եւ
Հազիկա երեք հազար առակ խօսեցաւ, ու
անոր երգերը հազար ու հինգ էին։
33 Եւ անիկա ծառերուն վրայ խօսեցաւ, Լիբա-
նանի եղեւնէն մինչև պատի վրայ բուսնող
զոպան. ու նաև անասնոց վրայ, թռչուննե-
րու վրայ, սողուններու վրայ ու ձուկերու
34 վրայ խօսեցաւ։ Եւ Համէն ժողովուրդներէն,
— անոր իմաստութեանը համբաւը լսող երկրին
բոլոր թագաւորներէն՝ Սողոմոնին իմաստու-
թիւնը մտիկ ընելու կու գային։

ԳԼ. Ե

2 Քիրամ Հնարհաւատարմութեան համար պատգամաւորներ իրկե-
լով Սողոմոնին։ Ի նմանոյ ոչ անկիա Տէրոջը տաճար չինելու-
6 և 6 և Սողոմոն կը խնդրէ որ ան չինութեանս Հարկաւոր
բլուրու փայտերը Քիրամ հայայ։ 7 Քիրամ գնաւած կը
փառաւորէ Սողոմոնին Համար։ և անկէ իր ընծաներուն Հա-
մար կերակուր խնդրելով իրկեն ալ անոր փոյտը կը իրկէ։
13 Սողոմոնին գործաւորներուն ու բանուորներուն թիւը։

1 Եւ Տիւրոսի Քիրամ թագաւորը իր ծառա-
ները Սողոմոնին իրկեց, քանզի լսեր էր որ
անոր Հօրը տակը զանիկա թագաւոր օծեր
են. Քանզի Քիրամ միշտ Դաւիթը կը սի-
2 րեր։ Սողոմոն ալ Քիրամին հետ իրկեց ու
3 ըսաւ, Դուն դիտես որ իմ Հայրս Դաւիթ չը-

3 Դատ. ի. 1։
4 Ա Թագ. գ. 4. Ջագ. գ. 10։
5 Տես Եզեկ. իզ. 6։
6 Տես ԵՕր. ժե. 16։
7 ԳԼ. ժ. 26։ բ Մն. ա. 34. իդ. 23։
8 Ելմ. 7։
9 Եսի. լ. 14։ Մաթ. ա. 15։
10 ԳԼ. գ. 12։
11 Ծն. իե. 6։
12 Տես Գոր. է. 22։
13 ԳԼ. գ. 12։
14 Ա Մն. ժե. 19։ Սաղ. ՀԹ. վերնագիրը։
15 Տես ա Մն. բ. 6։ Ջ. 35։
16 ԳԼ. գ. 12։
17 Ծն. իե. 6։
18 Տես Գոր. է. 22։
19 Ա Մն. ժե. 19։ Սաղ. ՀԹ. վերնագիրը։
20 Ժե. 9։
21 Երգ. ա. 1։
22 ԳԼ. ժ. 1։ բ Մն. իդ. 1. 25։

—

ՀԱ. 15։ Ա Թագ. է. 1։ Ա Մն. ե. 3։
Ա Մն. ե. 5։ Ա Թագ. է. 11։ ա Մն. ժգ. 1։ Ա Մն. ժե. 12։ բ Մն. ե. 3։
բ Մն. ե. 5։ բ Թագ. է. 13։ ա Մն. ժե. 12։ իբ. 9։
բ Մն. ե. 8։ իբ. 3։
ԳԼ. գ. 24։ ա Մն. իբ. 9։
բ Մն. ե. 4։
բ Թագ. է. 13։ ա Մն. ժե. 12։ իբ. 10։
բ Մն. ե. 8։ 10։
բ Մն. ե. 10։
Տես Եզեկ. գ. 7։ Եզեկ. իե. 17։ Գործ. ժգ. 20։
Տես բ Մն. ե. 10։ Եբր. քանի քան ձեռնաւած եզ.
ԳԼ. գ. 12։
Կամ մարգահարկ
ԳԼ. է. 6։
ԳԼ. իե. 21։ բ Մն. ե. 27։ 28։

լեաը ոտքաոն հազար փայտ կտրել ունէր,
16 բայ՝ի Սողոմոնին երկը հազար երկը հարիւր
դէմաւոր գործակալներէն՝ որոնք գործը բա-
17 նեցնէին ժողովուրդին վրայ կ'իշխէին։ Եւ թա-
գաւորը հրամայեց որ մեծ ու պատուական
քարեր կոտրեն, որ տանը հիմը տաշտած
18 քարերով դնեն։ Ու Սողոմոնին վարպետ-
ները ու Քիրամին վարպետները և Գեբա-
ղացիները ու քարերը տաշելին ու
պատրաստելին՝ տանը շինութիւնը Համար։

ԳԼ. Զ

1 Սողոմոնի տաճարին շինութիւնը։ 5 անոր սենեակները։ 11
Աստուծոյ խոստումնալից անոր վերաբեր։ 15 Տաճարին ձեղունը
ու զարգերը։ 23 քերովբէները։ 31 դռները։ 36 գաւիթը։ 37
Տաճարին շինութեանը ժամանակը։

1 Եւ իսրայէլի որդւոցը եղիսրասի երկրէն
ելլելուն չորս Հարիւր ութսուներորդ տարին,
— Սողոմոնին իսրայէլի վրայ թագաւորելուն
չորրորդ տարին, Զիւս ամսուն՝ այսինքն եր-
կրորդ ամսուն մէջ Տէրոջը տունը չինել
սկսաւ։
2 Եւ Սողոմոն թագաւորին՝ Տէրոջը Համար
չինած տանը երկայնութիւնը վաթսուն կան-
գուն, լայնութիւնը քսան ու բարձրութիւնը
3 երեսուն կանգուն էր։ Եւ տանը տաճարին
առջևի սրահը քսան կանգուն երկայնութիւն
ունէր, որ տանը լայնութեանը չափ էր, ու
տասը լայնութիւնը տանը առջևէն տասը կան-
4 գուն էր։ Եւ տանը †վանդակապատ պա-
5 տուհաններ չինեց։ Ու տանը պատին բոլոր-
տիքը տանը պատին կցուած դահլիճներուն
չինեց, Թէ տաճարին Թէ Թէ դարիքին բոլոր-
տիքը, և այսպէս շուրջանակի սենեակներ չի-
6 նեց։ Վարի կարգին լայնութիւնը հինգ կան-
գուն՝ ու միջինն էրէզ լայնութիւնը վեց կան-
գուն՝ ու երրորդին լայնութիւնը եօթը կան-
գուն էր. քանզի դուրսէն տանը բոլորտիքը
միջոցներ ձգեց էնէ ծեծելու համար, որ
7 տանը պատին մէջը չմտնեն։ Ու երբոր տաս-
նը կը չինուէր՝ քարհանքին մէջ պատրաս-
տուած քարերով կը չինուէր, այնպէս որ տա-
նը չինուած ատենը մուրճի կամ տապարի
և երկաթի գործիքի մը ձայն չլսուեր։
8 Տան տանը մէջ. Մէջինի կարգին դուռը տա-
նը ‡ձախ կողմին էր, ու չրէնաւոր տան
դահլիճները մէջինի կարգէն ու մէջինի կարգէն
9 երրորդ կարգը կ'ելլէին։ Եւ տանը չինեց
ու զանիկա լրացուց, ու տանը ձեղունը եղե-
ղեափայտ տախտակներով գրուագազարդ չի-
10 նեց։ Եւ բոլոր տանը վրայ ||-ընդարձակ կար-
գը՝ հինգ կանգուն բարձրութեամբ չինեց,
ու եղեղեափայտերով տանը կցուած էր։
11 Եւ Տէրոջը խօսքը Սողոմոնին եղաւ՝ ըսե-
12 լով, Հինա որ դուն աս տունը կը չինես, եթէ
որ իմ կանոններուս քալես, ու իմ դատաս-
տանութիւններս Ի գործ դնես, և իմ բոլոր պատուի-
րանքներս պահես՝ անոնց մէջը քալելով, ան-
ուանը քու վրադ պիտի հաստատեմ այն խօս-
13 քը՝ որ քու Հօրդ Դաւիթին խօսեր եմ. Ու
Իսրայէլի որդւոցը մէջ պիտի բնակիմ, ու իմ
ժողովուրդս Իսրայէլը պիտի չթողում։
14 Եւ Սողոմոն տունը չինեց ու զանիկա լմնց-
15 ուց։ Ու տանը պատերը անոր ներսի դին՝
Իսրաակէն մինչև պատերուն վերի ծայրը՝ եղե-
ղեափայտի տախտակներով չինեց. այնէ ներսի
դին փայտով ծածկեց. ու տանը յատակը մայր
16 փայտի տախտակներով պատեց։ Եւ տանը
հատի կողմին քսան կանգուն՝ յատակէն մին-
չև պատին ծայրը՝ եղեղեափայտի տախտակնե-
րով չինեց. ու անոնք ներսի մէջտեղը դարբիրին՝
այսինքն սրբութեանց սրբութիւնին Համար
17 չինեց։ Բայց տանը՝ այսինքն առջևի տաճարը
18 քառասուն կանգուն էր։ Եւ տանը մէջ եղող
եղեղեափայտերուն վրայ դնդակներ ու բա-
ցուած ծաղիկներ փորագրուած էր. ու ամէնը
եղեղեափայտ էր՝ ամենևին քար մը չէր
19 երևնար։ Եւ դարիքը ներսին տանը մէջ պատ-
րաստեց, որ հոն Տէրոջը ուխտին տապանակը
20 դնէ։ Ու դարիքին երեսը քսան կանգուն եր-
կայն էր, և անոր լայնութիւնը քսան կան-
գուն՝ ու բարձրութիւնը քսան կանգուն էր.
և զանիկա մաքուր ոսկիով պատեց. եղեղեա-
21 փայտէ սեղանն ալ պատեց։ Ուստի Սողոմոն
տանը ներսի կողմն մաքուր ոսկիով պատեց.
ու դարիքին առջևը ոսկի չղթաներով ‡ի ‡-
ընդ անցուց, և զանիկա ոսկիով պատեց։
22 Ու բոլոր տունը ոսկիով պատեց առանց տեղ
մը ձգելու, և դարիքին քովի †բոլոր սեղանն
ալ ոսկիով պատեց։
23 Եւ դարիքին միջը §նշարի փայտէ ՚երկու
քերովբէներ չինեց, — անոնց երկայնութիւնը
24 տասը կանգուն էր։ Եւ քերովբէին մէկ թևը
հինգ կանգուն, ու քերովբէին միւս թևը
հինգ կանգուն էր. մէկ թևէն ծայրէն մինչև
25 միւս թևին ծայրը տասը կանգուն էր։ Ու միւս
քերովբէնն ալ տասը կանգուն էր, երկու
26 քերովբէներուն չափը ու ձևը մէկ էր։ Մէկ
քերովբէնին բարձրութիւնը տասը կանգուն էր,
27 ու միւս քերովբէնն ալ նոյնպէս էր։ Ու քե-

1 ա Մն. իբ. 1։
4 Եզեկ. իե. 9։
Տես Եզեկ. խ. 1. ևս։
Կամ նեղպէն գոգաձև նեզ. տես Եզեկ. ի. 16։
Տես Եզեկ. խ. 9։
Ա Մն. գ. 1. 2։
Գոր. է. 47։
Եբր. ևս չինեց։
Ա Մն. իբ. 2։
Ա Մն. ե. 17։
Ա Մն. ե. 5։
Եբր. քսան քան ձեռնաւած եզ.
ԳԼ. գ. 12։
Կամ մարգահարկ
ԳԼ. է. 6։
ԳԼ. իե. 21։ բ Մն. ե. 27։ 28։
Ելմ. 16։ 19։ 20։ 21. 31։
Տես բ Օր. լա. 6։
Ելմ. 38։
Ելմ. 16։
Ել. իզ. 33։ ԳԼ. է. 6։ բ Մն. գ. 8։ Եզեկ. խի. 3։ Երգ. գ. 9։
ԳԼ. բ. 4։ իդ. 4։
բ Թագ. է. 13։ ա Մն. իբ. 10։
Ել. իե. 8։ ԳԼ. իզ. 11։ բ Կոր. գ. 16։ Ցայտ. իա. 3։
Ել. իզ. 1. 3։ 6։
Կամ վայելուչ ձիերէ. Նախ. և Յայտ. Ներ.։
Ել. լ. 1. 3։ 6։
Ա Մն. գ. 10։ 11։ 18։

բովբէնները ներքին ասեղ մէջ դրաւ · ու չբո-
բովբէնները իրենց թևերը կ'երկրընդնէին · մէ-
կուն թևը մէկ պատին կը դպչէր , ու միւս
քերովբէին թևը միւս պատին կը դպչէր · և
անոնց դ-- թևերը ասեղ մէջտեղը իրե թևի
28 կը դպչէին : Ու քերովբէները ոսկիով պատեց :
29 Եւ ասեղ բոլոր պատերուն վրայ քերովբէ-
ները , արմաւենիներ ու բացուած ծաղիկներ
քանդակաձև փորագրեց՝ ներսի կողմն և
30 դուրսի կողմն : Ու ասեղ ներսի ու դուրս
ի յատակը ոսկիով պատեց :
31 Եւ դարիրին դրանը համալի փայտէ փեղկեր
չունէր , որոնք դրանդիքներով միկտեղ դոդի-
32 նիոց երթային մնան էին : Եւ համալի փայտէ
չունեցած երկու փեղկերուն վրայ քերովբէ-
ները , արմաւենիներ ու բացուած ծաղիկներ
փորագրեց , և ընդ ոսկիով պատեց , քերով-
բէներուն ու արմաւենիներուն վրայ ալ ոսկին
տարածելով :
33 Նոյնպէս ալ տաճարին դրանը բերաւ , հա-
զալի փայտէ դրանդիքներ չունէր , որոնք դոդի-
34 նիոց երթային մնան էին : Ու դրանը երկու փեղկերը
մէյը փայտէ էին . մէկ փեղկը երկու կարկ
բլլալով կը ծալլուէր , ու միւս փեղկը երկու
35 կողմէ բլլալով կը ծալլուէր : Եւ անոնց վրայ
քերովբէներ , արմաւենիներ ու բացուած ծա-
ղիկներ փորագրեց , և դրուագներուն վրայ
յատնորցուած ոսկիով պատեց :
36 Ու ներքին դաւիթը երեք կարգ տաշուած
քարերով ու մէկ կարգ եղևնափայտի ⁰հե-
ծանիներով չինեց :
37 Տէրոջը տանը հիմը չորրորդ տարին Զիւս
38 ամսուն մէջ դրուեցաւ : Ու մէտասաներորդ
տարին Բուլ ամսուն՝ այսինքն ութերորդ ամ-
սուն մէջ՝ տունը իրին վերաբերեալ ամէն
բաներովը լրնցաւ : Այսպէս Սողոմը տասուան
մէջ չինեց անիկա :

ԳԼ · Է

1 Սողոմոն տունը , 2 Լիբանանի անտառին տունը , 6 սիւնե-
րուն պատին , 7 գաւառատանի պատին , 8 ու Փարաւոնի ապրե-
կան տանը չինած թիվը : 13 Երկու սիւներուն , 23 ձուլածոյ ծո-
վը , 27 տասը մէքենաներուն , 38 տասը աւազանները , 40 և
բոլոր կարասիները՝ որոնք Փիրամ չինեց :

1 Եւ Սողոմոն իր տունը տասուներեք տարուան
մէջ չինեց , ու ամէն բանը լրնցուց իր բոլոր տունը :
2 Եւ Լիբանանի անտառին տունն ալ չինեց ·
երկայնութիւնը հարիւր կանգուն , ու լայ-
նութիւնը յիսուն կանգուն , ու բարձրութիւ-
նը երեսուն կանգուն · չորս կարգ եղևնափայ-
էե սիւներու վրայ չինեց , ու սիւներուն վրայ
3 եղևնափայտէ հեծանիներ դրաւ · Ու ճաո եղև-
նափայտէ յատկ մը չինեց ան դեղասենեակներուն
վրայ , որոնք քառասունհինգ սիւներու վը-
րայ էին · ու ամէն կարգը տասնհինգ էր ,
4 Եւ երեք կարգ երարու դիմացի դիմաց չո-
րուած վանդակաւոր պատուհաններ կային ·
5 Ու բոլոր դռները ու դրանդիքները քառա-
կուսի էին , և վանդակաւոր պատուհանները
երարու դիմացի դիմաց երեք կարգ էին :
6 Եւ սիւներուն սրահը չինեց , երկայնու-
թիւնը յիսուն կանգուն ու լայնութիւնը երե-
սուն կանգուն · ու անոնց առջևը սրահ մը՝
ու անոնց առջևը սիւներ ու †ասնդուխ մը
7 կար : Նաև ամբոխին սրահը չինեց , ուր որ
դատաստան կ'ընէր , — անիկա առեանի սը-
բահ կ'ըսուէր · ու անիկա յատակէն մինչև ‡ձե-
զունը եղևնափայտով ծածկուած էր :
8 Եւ իր նստած տանը — ուր որ դատ ըն պէս
ուրիշ դաւիթ մը կար՝ տանը ու սրահին մէջտեղ
դը · ու փարաւոնին աղջկանը համար՝ Էորն
որ Սողոմոն իրեն ինկ առեր էր , ասա սրահին
9 պէս տուն մը չինեց : Ասոնց ամէնը ներսէն
ու դուրսէն՝ և հիմէն մինչև առաստաղը ու
դուրսի կողմէն մինչև մեծ դաւիթը տաշուած
քարերու չափով՝ սղոցած ատիս քարերով
10 չ--ած էր : Հիմն ալ թանկագին քարերէ էր ,
մեծ քարերէ՝ տասը կանգուն քարերէ և ու-
11 թը կանգուն քարերէ էր : Ու վերը տաշուած
քարերուն չափովը ատիս քար ու եղևնա-
12 փայտ էր : Եւ մեծ դաւիթին չորս կողմն ու
Տէրոջը տանը ներքին դաւիթը և տանը †սր-
րահը երեք կարգ տաշուած քարերով ու մէկ
կարգ եղևնափայտի հեծանիներով չ--ած էր :
13 Եւ Սողոմոն թագաւորը Տիւրոսէ խրկեց , ու
14 Տիւրոսէն †Փիրամը բերել տուաւ · Անիկա
Նեփթաղիմի ցեղէն որբևայրի կնկան մը որդի
էր , ու հանոր Հայրը Տիւրացի պղնձագործ
մին էր · և Հ--ը պղնձէ ամէն տեսակ գործ-
քերը գործելու մեծ հմտութիւն , խնամտու-
թիւն ու դիտութիւն ունէր · և Սողոմոն թա-
գաւորին եկաւ , ու անոր ամէն գործքը կա-
15 տարեց · Եւ ասիկա *պղնձէ երկու սիւն ձու-
լեց , մէկ սիւնին երկայնութիւնը տասնուու-
թը կանգուն՝ ու չրջագայող տասներկու կան-
16 գուն էր · պ--ել էր երկրորդ սիւնին ալ : Եւ
սիւներուն գլուխը դնելու համար պղնձէ եր-
կու խոյակ ձուլեց · մէկ խոյակին բարձրու-
թիւնը հինգ կանգուն ու միւս խոյակին բար-
17 ձրութիւնը հինգ կանգուն էր : Եւ սիւներուն
դլուխը եղող խոյակներուն համար՝ մէկ խոյա-
կին համար եօթը՝ ու միւս խոյակին համար
եօթը ցանցակերպ — չղթայագործ հիւսուած
18 գործ էր : Այսպէս սիւները չինեց , ու
մէկ ցանցակերպ գործին վրայ չուրջանակի
երկու կարգ նռներ շրջեց , որ սիւնին գլուխը

ծածկէ խոյակը նռուտերով ծածկեաւ · միւս խո-
19 յակին ալ այնպէս ըրաւ : Եւ սրահին մէջի
սիւներուն գլուխը եղող խոյակները չորս կան-
20 գուն էին չրջանաձև չինուած քով : Ու երկու
սիւներուն վրայի խոյակներուն՝ ու ցանցակերպ
գործին մօտ եղող փորին վրայէն ալ ն---ը
կային · ու *երկու խոյակներուն՝ վրայ †կար-
21 դով չորուած երկու հարիւր նռուն կար : Եւ
սիւները ‡տաճարին սրահին մէջը կանգնեց ·
ու աջ կողմի սիւնը կանգնելով՝ անոր անունը
†Յաքին կոչեց , ու ձախ կողմի սիւնը կանգ-
22 նելով՝ անոր անունը ‡Բոազ կոչեց : Եւ սիւ-
ներուն գլխուն վրայ շուշանաձև գործ կար ·
այսպէս սիւներուն գործը լրնցաւ :
23 Եւ ձոլովը ձուլածոյ չինեց , ու մէկ չրը-
թումնքին մինչև միւս չրթումնքը տասը կան-
գուն էր՝ ու բոլորաձև էր · և անոր բարձ-
րութիւնը հինգ կանգուն՝ ու անոր չրջապա-
24 տը երեսուն կանգուն էր : Ու անոր չրթումն-
քին տակը չուրջանակի ամէն կողմէն գնդակ-
ներ չարուած էին · ⁰ձոլուն բոլորովքը մէկ
կանգունի մէջ տասնական փոքրիկ կային ,
— գնդակները երկու կարգ էին , որոնք ձու-
25 ձուած ատենները ձուլուր էին : Ան ինկա տաս-
ուերկու եզներու վրայ կը կենար , որոնց երե-
քը դէպ 'ի հիւսիս , երեքը դէպ 'ի արևմուտք ,
երեքը դէպ 'ի հարաւ ու երեքը դէպ 'ի ա-
րևելք կը նայէին , ու ձոլը անոնց վրայ էր ,
և ամէնուն հասի կողմը դէպ 'ի ներս դարձ-
26 եր էին : Ու անոր †մանրութիւնը չորս մատնա-
չափ էր , և չրթումնքը գաւաթի չրթումնքի
պէս էր , ու վրան շուշանի ծաղիկներ չ--ած
էր . Երկու հազար մար կ'առնէր :
27 Եւ պղնձէ տասը ||մէքենաները չինեց , ամէն
մէկ մէքենային երկայնութիւնը չորս կան-
գուն՝ ու լայնութիւնը չորս կանգուն և բարձ-
28 րութիւնը երեք կանգուն էր : Ու մէքենային
նները այսպէս չինուած էին . անոնք սյա-
ուաձեներ ունէին՝ և սյաուաձեները եզերք-
29 ներուն մէջտեղն էին : Ու եզերքներուն մէջ-
տեղը եղող սյաուաձեներուն վրայ առիւծ-
ներ , եզներ ու քերովբէներ կային . ու եզերք-
ներուն վրայ վերի կողմը †նմանապէս էր . ու
առիւծներուն ու եզներուն տակը կախուած
30 գործեր կային : Եւ ամէն մէկ մէքենային
պղնձէ չորս անիւ ու պղնձէ առանցքներ ու-
նէր , ու չորս ատքերը ուսեր էին անոնց . ու
ամէն կախուած գործին քովը ուսերուն
31 տակը ձուլածոյ ուսեր կային : Եւ անոր բե-
րանը խոյակին մէջէն դէպ 'ի վեր մէկ կան-
գուն էր , ու անոր բերանը խորխոռի գործքի
պէս բոլորաձև էր , ու մէկ ու կէս կանգուն
էր . և բերնին վրայ ալ քանդակներ ու ըս-

---

* կամ երկտող խո-
յակին
† Տես բ Մն . գ . 16 :
23 :

‡ Գ-ը . գ . 1 : բ Մն .
գ . 11 :
§ Ցոհ . ժ . 23 : Գոր .
գ . 11 :

† բ Մն . գ . 11 : Տես
Հմր . 40 :
‡ բ Մն . բ . 14 :
|| բ Մն . գ . 16 :

* Տես Գ-ը . ի . 10 : բ
Մն . բ . 1 :
† կամ փայտագործի
‡ Երէ . յատակը

§ Եզ-ի . ի . 20 : է . 9 :
բ Մն . է . 8 :
¶ Նպեկ . իսա . 23 , 24 :
25 :

* կամ տաշուած կամ
գերսով
† Հմր . 1 :
‡ Թագաւոր Հմր . 1 :

† Եզ-ի . գ . 3 : Լ . 1 :
‡ գ Թագ . իե . 13 : բ
Մն . գ . 2 : Երեմ .
ծբ . 17 :
§ բ Մն . գ . 5 :

* տաւնգոն
§ կամ Նդիպկս
† բ Մն . գ . 6 :
‖ Հմր . 17 , 18 :
¶ Եզ-ի . իե . 3 : բ Մն .
գ . 16 :

† բ Մն . գ . 4 : 5 : Եր-
եմ . ծբ . 20 :
‡ Տես բ Մն . գ . 5 :
§ Յ՛ խոպխոպ , կամ
խոպոխած .

¶ Եզ-ի . իե . 3 : բ Մն .
գ . 16 :
Գ-ը . ի . 17 :
** Ցես . գ . 16 :

պառուածներ կային՝ քառակուսի և ոչ բոլո-
32 րաձև : Ու սպառուածներուն տակը չորս անիւ
կար , և անիւներուն առանցքները մէքենով-
թին վրայ հասցուած էր , ու ամէն մէկ անի-
33 ւին բարձրութիւնը մէկ ու կէս կանգուն էր :
Եւ անիւներուն չինուածքը կառքի անիւնե-
րուն չինուածքին պէս էր , ու անոնց առանցք-
34 ները , չրջանակները , շառաւիղները ու գունե-
րը բոլորը ձուլածոյ էին : Եւ ամէն մէկ մէ-
քենովթին չորս անկիւններուն վրայ չորս ուս
35 կար , և ուսերը նոյն իսկ մէքենովթէն էին : Ու
մէքենովթին գլուխը կէս կանգուն բարձրու-
թեամբ բոլորակ մը կար , ու մէքենովթին
գլխուն վրայ եղող եզերքը ու սպառուած-
36 ները իրմէ էին : Ու եզերքներուն տախտակ-
ներուն վրայ ու սպառուածներուն վրայ քե-
րովբէներ , առիւծներ ու արմաւենիներ քան-
դակուած էին , ամէն մէկ տեղին չափովը
37 խոռոչ եղող եզերքը կար : Տասը մէքենովթներուն
այ այսպէս ըրաւ , ամենուն ձուլուածքը , չա-
փը ու ձևը մէկ էր :
38 Եւ հատը հատ պղնձէ աւազան չինեց ,
ամէն մէկ աւազանը քառասուն մետրով կը լ-
ցուէր , — ամէն մէկ աւազանը չորս կանգուն
էր , — տասը մէքենովթներուն վրայ մէյմէկ
39 աւազան կար : Եւ հինգ մէքենովթը տանը
աջ կողմը՝ ու հինգ †ասնդուխը տանը ձախ կող-
մը դրաւ , ու ծովը տանը աջ կողմը հարաւայ
դէմ՝ դէպ 'ի արևելք դրաւ :
40 Եւ ‡փիրամ աւազանները , թիակները ու
կանքերը չինեց · ու ‡փիրամ կատարեց ան բոլոր
գործքերը՝ որ Տէրոջը տանը համար Սողոմոն
41 թագաւորին կը չինէր · Երկու սիւ-
ները , ու սիւներուն գլուխը եղող խոյակնե-
րուն երկու գունաերը , և սիւներուն գլու-
խը եղող խոյակներուն երկու գունաերը ծած-
կելու համար երկու §ցանցակերպ զարդերը ,
42 Ու երկու ցանցակերպ զարդերուն չորս հա-
րիւր նռուերը , այսինքն սիւներուն վրայի
բիւր նռուերը , այսինքն սիւներուն վրայի
խոյակներուն երկու գունաերը ծածկելու հա-
մար՝ ամէն մէկ ցանցակերպ զարդին վրայ
43 երկու կարգ նռուեր : Եւ տասը մէքենովթ-
ները , ու մէքենովթներուն վրայի տասը աւա-
44 զանները , Ու մէկ ծովը , ու ծովին տակի
45 տասուերկու եզները , Եւ կաթսաները , ու
թիակները , ու կանքերը . և սա բոլոր կարա-
սիները որ փիրամ Սողոմոն թագաւորին չի-
նեց Տէրոջը տանը համար , փայլուն պղնձէ
46 էին : ¶Թագաւորը զանոնք Յորդանանու դաշ-
տին մէջ թանձր հողի մէջ վրայ ձուլել տուաւ
47 Ոսկեվթիի ու Վարթնանի մէջտեղը : Եւ Սո-
ղոմոն սա կարասիները ասանց կշռելու ձգեց ,

---

‡ Գ-ը . գ . 1 : բ Մն .
գ . 11 :
§ Ցոհ . ժ . 23 : Գոր .
գ . 11 :

‡ բ Մն . գ . 11 : Տես
Հմր . 40 :
† բ Մն . բ . 14 :
¶ բ Մն . գ . 16 :

‡ Փիրամ :
§ գ Թագ . իե . 13 : բ
Մն . գ . 2 : Երեմ .
ծբ . 17 :
¶ բ Մն . գ . 5 :

վասն զի խիստ չատ էին , այնպէս որ պղնձին կշռոյքը Համարձակ չէր դար ։
48 Եւ Սողոմն Ցերոբէը ամեր բոլոր կռապատկերը չինեց , Տաճարին ոսկի սեղանը , ու վրան Առաջաւորութեան հացը դրեցը Նոսկի սեղանը , եւ դարիրին առվեղ զուտ ոսկիե աշտանակները , որոնց հինգը աջ կողմն էին ու հինգը ձախ կողմն , և ոսկիե ծաղկիները , ու
50 ճրագները , և ունելիները , եւ զուտ ոսկիե գաւաթները , բաղմոցակալները , կոնքերը , խընկամանները և բուրվառները , ու ներքին սանը՝ այսինքն սրբութեանց սրբութիւնին դրներուն — սանը՝ այսինքն տաճարին դուներուն ոսկի ծղխնիները ։
51 Այսպէս Ցերոբէը տաճարին Համար Սողոմն թագաւորին բոլոր չինած գործերը լմնցուցին ։ ու Սողոմն Իր Հօրը դաւիթին նուիրած բաները՝ արծաթը ու ոսկին ու անօթները տաբար , Ցերոբէը տանը գանձերուն մէջը դրաւ ։

ԳԼ · Ը

1 Տաճարին նուագակաւոց Հանգերը ։ 12 · 54 Սողոմոնին օրհնութիւնը ։ 22 անոր աղօթքը ։ 62 անոր մատուցած խաղաղութեան զոհերը ։

1 Այնուհետեւ Սողոմն Իսրայէլի Ծերերը ու ցեղերուն բոլոր իշխաններըը , Իսրայէլի որդւոց հայապետներըը Սողոմն թագաւորին քովը Երուսաղէմ ժողվեց , Որ Ցերոբէը ուխտին տապանակը Դաւիթին քաղաքէն՝ սիոնէն
2 Միւսէին Հանէ ։ Եւ Իսրայէլի բոլոր մարդիկը եօթներորդ ամսուն՝ Ընծաների ամսուն մէջ՝ տօնին առերը Սողոմոն թագաւորին քովը
3 ժողովեցան ։ Ու Իսրայէլի բոլոր Ծերերը եկան , Ու քահանաները տապանակը վերցո-
4 ցին ։ Եւ Ցերոբէը տապանակը Ու ժողովքի խորանը և խորանին մէջը եղած բոլոր սուրբ անօթները Հանեցին ։ ու զանոնք քահանաները
5 ու Ղեւտացիները Հանեցին ։ Եւ Սողոմն թագաւորը ու անոր քովը ժողվուած Իսրայէլին բոլոր ժողովքը անոր Հետ տապանակին առջեւը ըլլալով՝ Ոչխարներ ու արջառներ կը զոհէին՝ այնչափ շատ որ անթիւ ու անհամար
6 էին ։ Եւ քահանաները Ցերոբէը ուխտին տապանակը ներս տարին Իր տեղը՝ տանը դարիրը՝ սրբութիւն սրբութեանցը , — քերովբէ-
7 ներուն թեւերուն տակը տէր · Քանզի քերովբէները տապանակին տեղոյն վրայ երկու թեւերը կը տարածէին , ու քերովբէները վերէն
8 կը ծածկէին տապանակը ու անոր ձողերը ։ Եւ Ձողերը երկնցուցին , այնպէս որ ձողերուն ծայրերը Սրբութիւնէն կ'երեւնային դարիրին առջեւը , բայց դուրսէն չէին երեւնար ։ ու մին-
9 չեւ այս օրս Հոն են ։ Տապանակին մէջ ուրիշ բան չկար , Բայց միայն երկու քարէ տախտակները՝ որ Մովսէս Քորէբի մէջ Հոն դրաւ , Երբոր Տէրը Իսրայէլի որդւոցը Հետ՝ անոնց եգիպտոսի երկրէն ելած առենը ուխտ բրաւ ։
10 Ու եղաւ քահանաները սրբութիւնէն ելան՝
11 ամպը Ներցուց Տէրոջը տունը · Եւ ամպին պատճառաւ քահանաները չկրնար Հոն կենալ՝ որ Էրնց պաշտօնը կատարեն , վասն զի Տէրոջը փառքը Տէրոջը տունը լեցուցեր էր ։
12 Այնուհետեւ Սողոմն բաւ , Տէրը բաւ որ
13 ինքը Մռնախաւղի մէջ կը բնակի ։ Ահա քեզի բնակութեան Համար տուն , Յաւիտեան քու
14 նստուդ Համար տեղ չինեցի ։ Եւ թագաւորը իր երեսը դարձուց , ու Իսրայէլի բոլոր ժողովքը օրհնեց · ու Իսրայէլի բոլոր ժողովքը
15 Ոտի կայներ էին · Եւ անոնց բաւ , Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլի Տէր Աստուածը , որ Իր բերնովը իմ Հօրս Դաւիթին խօսաք տուաւ , ու
16 իր ձեռքովը կատարեց · քանդի բաւ , Իմ ժողովուրդս Իսրայէլը եգիպտոսէն Հանած օրէս Ի վեր՝ Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն Քնաւ մէկ քաղաք մը չընտրեցի տուն չինելու Համար , որ Իմ անունս Հոն ըլլայ · բայց Դաւիթը ընտրեցի , որ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ Թագաւոր անունս Հոն ըլլայ · բայց Դաւիթը ընտրեցի ,
17 ըլլայ · Եւ Իմ Հայրս Դաւիթ մտաք ունէր
18 որ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն անունար տուն մը չինի · Բայց Տէրը Իմ Հօրս Դաւիթին բաւ , Որովհետեւ դուն մտադիր դրիր որ իմ անունս Հոն տուն չինես , ապէկ բրիր որ սա բանը
19 մտադիր դրիր · Սակայն Հարուածը դուն պիտի չչինես , Հապա քու որդիդ՝ որ քու երանքէդ պիտի ելլէ , անիկա իմ անունս՝ տունը
20 պիտի չինի · Եւ Տէրը Իր բուած խօսքը կատարեց , ու ես իմ Հօրս Դաւիթին տեղը յաջորդեցի , ու Տէրոջը բուածին պէս Իսրայէլի աթոռը նստայ , ու Իսրայէլի Տէր Աս-
21 տուծոյն անունար սա տունը չինեցի · Եւ Հոն տեղ մը պատրաստեցի տապանակին Համար , որուն մէջը Տէրոջը ուխտը , որ Անոր Հայրերուն Հետ բրաւ , երբոր զանոնք Եգիպտոսի երկրէն դուրս Հանեց ։
22 Եւ Սողոմն Տէրոջը սեղանին առջեւը Իսրայէլի բոլոր ժողովքին դիմացը կայնելով՝

ե ա Մն · իբ · 14 ։
զ Եզ · իէ · 25 · Ես ։
ը Եզ · իե · 30 · Ղէ · իգ · 5—8 ։
թ Եզ · իէ · 10 · Ես ։
ժ բ թագ · չ · 11 · բ Մն · է · 1 ։

բ բ թագ · չ · 17 ։
գ բ թագ · է · 7 · 9 · չ · 12 · 16 ։
դ Ղէ · իգ · 34 · բ Մն · է · 8 ։
ե Թագ · գ · 25 · բ Օր · յա · 9 · Ցէս · գ · 5 · 6 · ա Մն · ժէ · 14 · 15 ։
զ Գէ · չ · 4 · բ Մն · ա · 5 ։

է բ թագ · չ · 13 ։
ը բ թագ · չ · 17 ։
թ Եզ · իգ · 53 · 54 · Գէ · չ · 19 ։
ժ Գէ · չ · 27 ։
ի Եզ · իե · 14 · 18 ։
լ բ Մն · է · 9 ։
խ Եզ · իե · 21 · բ Օր · ժ · 2 ։
ծ բ Օր · ժ · 2 · Եբր · թ · 4 ։

ձ ես Մն · իբ · 34 ։
ղ Եզ · իգ · 30 · Ղէ · իգ · 5—8 ։
ճ Եզ · իէ · 10 · Ես ։
ռ բ թագ · չ · 11 · բ Մն · է · 1 ։

ն բ Եզ · իե · 20 ։
շ Եզ · էգ · 27 · 28 · բ Օր · գ · 13 · Էսթ · 21 ։
ո Եզ · իգ · 34 , 35 · բ Մն · է · 13 · 14 · է · 2 ։
չ բ Մն · գ · 1 · Ես ։
պ Ղէ · ժգ · 2 · Մապ · ժբ · 11 · ղէ · 2 ։
ջ բ թագ · է · 15 ։

ռ Մապ · ձղ · 14 ։
ս բ թագ · գ · 18 ։
վ Դանէ · ա · 68 ։
տ բ թագ · է · 5 · 25 ։
ր բ թագ · է · 6 · բ Մն · գ · 5 · Ես ։
ց Էսթ · 29 · բ Օր · ժբ · 11 ։
ւ ա թագ · ժգ · 1 · բ Թագ · է · 8 · ամՆ ։

փ · 4 ։
ք բ թագ · է · 2 · ա Մն · ժէ · 1 ։
օ բ Մն · գ · 8 , 9 ։
ֆ Թագ · է · 5 , 12 , 13 · Գէ · է · 3 · 5 ։
ա Մն · իբ · 5 , 6 ։
բ Մն · է · 9 ։
գ Եզ · իբ · 11 · Ղէ · է · 1 ։
դ Օր · իէ · 1 ։
ե Եսբ · Ճամբան

23 Ասելով՝ Տէր Իսրայէլի Աստուած , Քու
նմանդ Աստուած չկայ , որ Քու աչքիդ իրենց բոլոր սրտովը քալող ծառաներուդ հետ ուխտ
24 ու ողորմութիւն կը պահես · Դուն քու ծառայիդ՝ իմ Հօրս Դաւիթին բրած խոստումնըդդ պահեցիր , ու բերնովդ բաւածդ ձեռքովդ կատարեցիր , ինչպէս որ այսօր կ'երեւայ ։
25 Եւ Հիմա , ով Տէր Աստուած Իսրայէլի , պահէ՛ ան խոստումնդդ , որն որ քու ծառայիդ՝ իմ Հօրս Դաւիթին բրիր , ու բաւիր , Իմ առջեւս Իսրայէլի ամեռնին վրայ նստող մարդ քեզմէ պակաս պիտի չըլլայ · միայն թէ քու որդիքդդ Իրենց ճամբաներուն ղգուշութիւն ընեն
26 ու իմ առջեւս քալեն , ինչպէս որ դուն իմ առջեւս քալեցիր , Եւ հիմա , ով Աստուած Իսրայէլի , Թող քու ծառայիդ՝ իմ Հօրս Դաւիթին բաած խօսքդդ Հաստատուի ։
27 Բայց Միթէ Աստուած իրաւցընէ երկրիս վրայ պիտի բնակի · ահա երկինքը ու երկինքը երկինքը քիչ չեն կրնար պարունակել ·
28 ա՛ր կը մնայ սա իմ չինած տունս ։ Սակայն , ով Տէր Աստուած իմ , քու ծառայիդ աղօթքին ու Իրնդրուածքին նայէ , որ քու ծառայիդ այսօր քու առջեւդ բրած պաղատանքը
29 ու աղօթքը լսես · Որպէսզի սա տանը վրայ գիշեր ցորեկ քու աչքերդ բաց ըլլան , այն տեղը՝ որուն Համար բսիր թէ՝ Իմ անունս Հոն պիտի ըլլայ · այնպէս որ սա տեղը բրած աղօթքիդը լսես ։
30 Եւ քու ծառայիդ և քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին սա տեղը բրած աղօթքները լսես · այո՛ քու բնակութեանդ տեղէն երկինքէն լսես , ու լսած առենդ ներես ։
31 Թէ որ մէկը իր ընկերին դէմ մեղանչէ , ու անոր երդում ընել տալու Համար՝ Հանոր երդումի առաջարկէ , ու երդումը սա տունը քու
32 սեղանիդ առջեւը դայ , Անառենը դուն երկինքէն լսես ու կատարես , ու քու ծառաներդ դատես , Եւ յանցաւորը դատապարտես ու անոր ըրածը անոր գլխուն բերես , և արդարը արդարացնես ու անոր արդարութեանը չափովը անոր Հատուցում ընես ։
33 Եւ Թէ որ քու ժողովուրդդ Իսրայէլ քեզի դէմ մեղանչելնուն Համար իրենց թշնամիներուն առջեւը յաղթուին , ու Քեզի դառնան և քու անունդ փառք տան , ու սա տանս մէջ քեզի աղօթք ու պաղատանք ընեն ,
34 Անառենը դուն երկինքէն լսես , և քու ժո-

ա Եզ · ի · 33 · Եզր · ի · 5 · Նա · ա · 15 ։
բ Եզ · ժե · 11 · բ Թագ · է · 22 ։
գ Ծն · ժէ · 1 · Գէ · գ · 6 · բ Թագ · ի · 3 · դ Օր · է · 9 · Ղէ · եմ · ա · 5 · Դան ·

ի , 4 ։
լ Գէ · բ · 4 · բ Թագ · է · 12 , 16 ։
խ բ Մն · բ · 9 · Նա · կգ · 1 · Եբէմ · իգ · 24 · Գաբ · է · 49 ։

ծ բ Կր · ժբ · 2 ։
կ բ Օր · ժբ · 11 ։
հ բ Մն · ի · 9 · Ղէ · է · 1 ։
ձ բ Օր · իէ · 1 ։
ղ Եչ · Ճամբան

զ Ղէ · իգ · 27 · բ Օր · իբ · 25 ։
ճ Ղէ · իգ · 39 , 40 ։
մ Ղէմ · ա · 9 ։
յ Ղէ · իգ · 19 · բ Օր · իբ · 25 ։
ն Մապ · իէ · 4 · իէ · 11 · Ղգ · 12 · Ռիգ · 8 ։

ո թագ · ժբ · 23 · 26 · բ Օր · իբ · 21 · 22 · 27 , 58 · 42 · 52 ։
շ Ղէ · իգ · 16 , 25 · բ Մն · ի · 9 ։
ռ Եչբ · գանձերուն
ս ա թագ · ժգ · 7 · ա Մն · իբ · 9 · Մապ · ժբ · 4 · Եբէմ · ժէ · 10 · Գաղ · ա · 24 ։
վ Մապ · ձէ · 4 ։
տ բ Օր · գ · 24 ։
ր ա թագ · ժէ · 46 · գ Թագ · ժբ · 19 · Մապ · իէ · 8 ։
ց Մապ · ձբ · 19 ։

45 բոլոր ազօթք ընէն, երկինքէն անոնց ազօթքը ու խնդրուածքը լսես, և անոնց իրաւունք ընես։

46 Երբոր քեզի դէմ մեղք գործեն, (Հանդի մեղք չգործող մարդ չկայ,) ու անոնց բարկանալով զանոնք թշնամիին ձեռքը մատնես, ու անոնց գերեվարները թշնամիին հեռու

47 կամ մօտ երկիրը գերի տանին զանոնք։ Թէ որ ան իրենց գերութեան երկրին մէջ դեղ չի գան ու դառնան, և իրենց գերեվարնեքրուն երկրին մէջ քեզի ազաչեն ու ըսեն, Մեղք գործեցինք, անօրէնութիւն ու անիրաւութիւն ըրինք։

48 Եւ թէ որ զանոնք գերի տանող թշնամիներուն երկրին մէջ վրնոց բոլոր սրտովը ու բոլոր հոգւովը քեզի դառնան, ու իրենց երկրին որ իրենց հայրերուն տուիր, և քու ընտրած քաղաքիդ, ու քու անուանդ համար իմ չշինած տանս կողմը

49 նայիս՝ քեզի ազօթք ընեն, Դուն երկինքէն քու բնակութեանդ տեղէն անոնց ազօթքը ու խնդրուածքը լսես, ու անոնց իրաւունք ընես,

50 ընես, Եւ քու ժողովուրդիդ քեզի դէմ ըրած մեղքը ու բոլոր յանցանքը ներես, ու անոնց գերեվարները անոնց վրայ գթան, և անոնց ողորմութիւն ընեն։

51 Քանզի անոնք քու ժողովուրդդ ու քու ժառանգութիւնդ են, որ զանոնք եգիպտոսէն

52 Երկաթի հնոցին մէջէն հանեցիր։ Եւ քու ծառայիդ խնդրուածքին ու քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին խնդրուածքին քու աչքդ բաց ըլլայ, որ անոնց քեզի ըրած ամէն

53 աղաղակը լսես։ Քանզի երկրին ամէն ժողովուրդներէն դուն զանոնք անոնք, որ քու ժառանգութիւնդ ըլլան, ինչպէս որ քու ծառայիդ Մովսէսին ձեռքովը խօսեցար՝ երբոր մեր հայրերը եգիպտոսէն հանեցիր, ով Տէր Եհովայ։

54 Երբոր Սողոմն այս բոլոր ազօթքը ու խնդրուածքը Տէրոջը ըրած լմնցուց, Տէրոջը սեղանին առջևէն եղաւ, ուր որ ձեռքերը դէպ՚ի

55 երկինքը տարածուած ծունկ կրկներ էր, Ու ոտքի վրայ կայնելով՝ Իսրայէլին բոլոր ժողովքը բարձր ձայնով օրհնեց ու ըսաւ,

56 Նեալ ըլլայ Տէրը, որ իր բոլոր լսածին համեմատ իր Իսրայէլ ժողովուրդին հանգստութիւն տուաւ, Չոր իր ծառային Մովսէսին ձեռքովը խօսած ամէն բարի խօսքերէն մնաւ

57 մէկ խօսք մը գետնիը չինկաւ։ Մեր Տէր Աստուածը մեզի հետ ըլլայ, ինչպէս որ մեր հայրերուն հետ էր։ Ոտ մեզ չթողու ու մեզ

58 երեսէ չձգէ, Եւ մեր սիրտը իրեն դարձնէ, որ իր բոլոր ճամբաներուն մէջը քալենք, ու պահենք իր պատուիրանքները, կանոնները ու իրաւունքները, որոնք մեր հայրերուն պատ-

59 ուիրեց։ Եւ Տէրոջը առջևը մնաւցած այս պաղատանքի խօսքերս ցորեկ ու գիշեր մեր Տէր Աստուծոյն մօտենան, որ օրէ օր պատահած գործերուն մէջ իր ծառային ու իր

60 Իսրայէլ ժողովուրդին իրաւունք ընէ. Որ երկրիս ամէն ժողովուրդները գիտնան թէ Եհովայ ինքն է Աստուած, և ուրիշ մը չկայ։

61 Ու ձեր սիրտը մեր Տէր Աստուծոյն առջևը ուղիղ ըլլայ, որ աս օրուան պէս անոր կանոններուն մէջը քալէք, ու անոր պատուիրանքները պահէք։

62 Եւ թագաւորը ու բոլոր Իսրայէլ անոր հետ

63 Տէրոջը առջևը զոհեր մատուցին։ Եւ Սողոմն Տէրոջը մատուցած խաղաղութեան զոհին համար՝ քսանուերկու հազար արջառ ու հարիւր քսան հազար ոչխար զոհ ըրաւ։ ԵՒ թագաւորը ու բոլոր Իսրայէլ որդիքը Տէրոջը տա-

64 նը նաւակատիքը ըրին։ Ան օրը թագաւորը Տէրոջը տանը առջևը եղող դաւիթին մէջտեղը սրբեց։ քանզի հոն ողջակիզները, հացի ընծաները ու խաղաղութեան զոհերուն ճարպերը հոն մատուց, վասն զի Տէրոջը առջևի պղնձէ սեղանը պզտիկ կու գար աս ողջակիզները, հացի ընծաները ու խաղաղութեան զոհերուն ճարպերը ընդունելու։

65 Եւ անառանը Սողոմն ու անոր հետ բոլոր Իսրայէլ՝ մէկ մեծ ժողով մը՝ Եմաթի մուտքէն մինչև Եգիպտոսի հեղեղատը մեր Տէր Աստուծոյն առջևը եօթը օր ու եօթը օր ևս

66 այսինքն տասնուչորս օր տօն ըրին։ Ե- ՚ղած ուխտերուդ օրը ժողովուրդը արձակեց, որոնք թագաւորը օրհնեցին, ու իրենց վրանները դացին, գուարթ սրտով մը ուրախանալով այն բոլոր բարիքներուն համար՝ որ Տէրը իր Դաւիթ ծառային ու իր Իսրայէլ ժողովուրդին ըրաւ։

ԳԼ. Թ

1 Աստուած Սողոմնին հետ ախոռ կ՚ընէ տեսիլքի մէջ։ 10 Սողոմն ու Փիրաւոն իրարու իրենց ընծաները։ 15 Սողոմն Գեզերն գործերուն մէջը ասորեացիները անոր ասորին ծառայ Գեզերն էին։ և իսրայէլացիք պատասխանը ծառաները։ 24 Փարաւոնին աղջիկը իր տունը կը փոխադրէ։ 25 Սողոմնին տարեկան հանդիսաւոր զոհերը։ 26 Սողոմնին նաւերը Ոֆիրին ոսկի կը բերեն։

1 Երբոր Սողոմն Տէրոջը տունը ու թագաւորական տունը և իր սրտին բոլոր ուզած

ա • 5։
բ Սապ. ՀԻԶ • 36։
գ Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
դ Օր • գ • 33 • 59 •
ե Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
զ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
է Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
ը Օր • գ • 33 • 59 •
թ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
ժ • 5 •
ի Սապ. ՀԺԹ • 36 •
ժա Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
ժբ Օր • գ • 33 • 59 •
ժգ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
ժդ • 5 •
ժե Սապ. ՀԺԹ • 36 •
ժզ Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
ժէ Օր • գ • 33 • 59 •
ժը Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
ժթ • 5 •
ի Սապ. ՀԺԹ • 36 •
ի Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
իա Օր • գ • 33 • 59 •
իբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
իգ • 5 •
իդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
իե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
իզ Օր • գ • 33 • 59 •
իէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
իը • 5 •
իթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
լ Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
լա Օր • գ • 33 • 59 •
լբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
լգ • 5 •
լդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
լե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
լզ Օր • գ • 33 • 59 •
լէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
լը • 5 •
լթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
խ Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
խա Օր • գ • 33 • 59 •
խբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
խգ • 5 •
խդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
խե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
խզ Օր • գ • 33 • 59 •
խէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
խը • 5 •
խթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
ծ Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
ծա Օր • գ • 33 • 59 •
ծբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
ծգ • 5 •
ծդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
ծե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
ծզ Օր • գ • 33 • 59 •
ծէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
ծը • 5 •
ծթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
կ Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
կա Օր • գ • 33 • 59 •
կբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
կգ • 5 •
կդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
կե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
կզ Օր • գ • 33 • 59 •
կէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
կը • 5 •
կթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
լ Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
լա Օր • գ • 33 • 59 •
լբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
լգ • 5 •
լդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
լե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
լզ Օր • գ • 33 • 59 •
լէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
լը • 5 •
լթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
մ Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
մա Օր • գ • 33 • 59 •
մբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
մգ • 5 •
մդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
մե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
մզ Օր • գ • 33 • 59 •
մէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
մը • 5 •
մթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
ն Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
նա Օր • գ • 33 • 59 •
նբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
նգ • 5 •
նդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
նե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
նզ Օր • գ • 33 • 59 •
նէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
նը • 5 •
նթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
շ Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
շա Օր • գ • 33 • 59 •
շբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
շգ • 5 •
շդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
շե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
շզ Օր • գ • 33 • 59 •
շէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
շը • 5 •
շթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
չ Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
չա Օր • գ • 33 • 59 •
չբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
չգ • 5 •
չդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
չե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
չզ Օր • գ • 33 • 59 •
չէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
չը • 5 •
չթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
պ Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
պա Օր • գ • 33 • 59 •
պբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
պգ • 5 •
պդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
պե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
պզ Օր • գ • 33 • 59 •
պէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
պը • 5 •
պթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
ջ Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
ջա Օր • գ • 33 • 59 •
ջբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
ջգ • 5 •
ջդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
ջե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
ջզ Օր • գ • 33 • 59 •
ջէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
ջը • 5 •
ջթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
ռ Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
ռա Օր • գ • 33 • 59 •
ռբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
ռգ • 5 •
ռդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
ռե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
ռզ Օր • գ • 33 • 59 •
ռէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
ռը • 5 •
ռթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
ս Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
սա Օր • գ • 33 • 59 •
սբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
սգ • 5 •
սդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
սե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
սզ Օր • գ • 33 • 59 •
սէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
սը • 5 •
սթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
վ Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
վա Օր • գ • 33 • 59 •
վբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
վգ • 5 •
վդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
վե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
վզ Օր • գ • 33 • 59 •
վէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
վը • 5 •
վթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
տ Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
տա Օր • գ • 33 • 59 •
տբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
տգ • 5 •
տդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
տե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
տզ Օր • գ • 33 • 59 •
տէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
տը • 5 •
տթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
ր Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
րա Օր • գ • 33 • 59 •
րբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
րգ • 5 •
րդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
րե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
րզ Օր • գ • 33 • 59 •
րէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
րը • 5 •
րթ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
ս Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
սա Օր • գ • 33 • 59 •
սբ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
սգ • 5 •
սդ Սապ. ՀԺԹ • 36 •
սե Ելս • գ • 24 • ա Թագ. Ժէ. • 40 • գ Թագ. ԺԹ • 19 •
սզ Օր • գ • 33 • 59 •
սէ Գէ. • Ժա • 4 • ԺԸ • 3 • 14 • գ Թագ • ի • 3 •
սը • 5 •
ս

մուտ եղող իր նաւավար ծառաները ան նաւե-
28 րով խրկեց։ Ու անոնք Ղփիր գային, և անկէ
չորս հարիւր քսան տաղանդ ոսկի առին, ու
Սողոմոն Թագաւորին բերին։

ԳԼ· Ժ

1 Սաբայի Թագուհին Սողոմոնին խնոտաութիւնը վրայ կը զար-
մանայ։ 14 Սողոմոնին ոսկին։ 16 անոր վահաններէն։ 18 անոր
գահակերպ աթոռը։ 21 անոր անօթներէն։ 24 անոր բերուած
ընծաներէն։ 26 անոր կառքերը ու ձիերը։

1 Եւ Սաբայի Թագուհին Սողոմոնին համբաւը
ու Տէրոջը անունը լսեց, ու եկաւ *որ խըր-
2 ճին հարցուփորձերով զանիկա փորձէ։ Եւ
անիկա երուսաղէմ եկաւ խիստ շատ հանդէ-
սով, խունկեր ու խիստ շատ ոսկի ու պա-
տուական քարեր բեռցած ուղտերով։ ԵՒ Սո-
զոմոնին քովը գնաց, ու բոլոր իր սրտին մէջ
3 եղածը անոր պրուցեց։ Եւ Սողոմոն անոր բո-
լոր հարցուփորձերը բացատրեց։ ու բնաւ
անանկ մէկ խօսք մը չկար, որ Թագաւորը
4 չհասկրնայ ու չբացատրէ անոր։ Եւ Սաբայի
Թագուհին Սողոմոնին բոլոր իմաստութիւնը,
5 ու անոր չինած տունը, Եւ անոր սեղանին
կերակուրները, ու անոր ծառաներուն *բնա-
կարանները, և ապառաւորներուն կայնուած-
քը, ու անոնց հագուստները, և անոր մատ-
ռաւակները, Ու †Տէրոջը տունը երթալու ան-
6 դամալը՝ տեսնելով՝ խելքը գլխէն գնաց։ Եւ
Թագաւորին ըսաւ, Քու վիճակիդ ու իմաս-
տութեանդ վրայով իմ երկրիս մէջ լսած խօս-
7 քերուն չհաւատացի, մինչև որ *ինչ-որ եկայ
ու իմ աչքերովս տեսայ, և ահա ինծի *ոչ
կէսը չպատմեցին։ Քու իմաստութիւնդ ու
երջանկութիւնդ իմ լսածս համբաւէս աւելի է։
8 Երանի քու մարդոցդ, երանի աս քու ծա-
ռաներուդ՝ որոնք միշտ քու առջեդ կայնելով
9 քու իմաստութիւնդ կը լսեն։ Քու եհովայ
Աստուածդ օրհնեալ ըլլայ, որ քեզի հաճե-
ցաւ ու քեզ Իսրայէլի աթոռին վրայ դրաւ։
Եհովան Իսրայէլը յաւիտեան սիրելուն համար՝
քեզ Թագաւոր ըրաւ, *որ իրաւունք ու ար-
10 դարութիւն ընես։ Եւ Թագաւորին հարիւր
քսան տաղանդ ոսկի ու խիստ շատ խունկեր
ու պատուական քարեր տուաւ։ Այ անկ
եղած այնչափ շատ խունկ չկար, որչափ որ
Սաբայի Թագուհին Սողոմոն Թագաւորին տը-
11 ւաւ։ Եւ Ոփիրէն նաւերը՝ որ Ոփիրէն ոսկի կը
բերէին, Ոփիրէն խիստ շատ *ալմուկ փայտեր
12 ու պատուական քարեր ալ բերին։ Եւ Թա-

գաւորը ալմուկ փայտէն յենարաններ շինեց՝
Տէրոջը տանը ու Թագաւորական տանը հա-
մար, և քնարներ ու տաւիղներ՝ երգեցողնե-
րուն համար։ Ասանկ Յարմուկ փայտ բնաւ
չեկաւ ու չերեւցաւ մինչև յայսօր։

13 Ու Սողոմոն Թագաւորը Սաբայի Թագուհիին
բոլոր ուզած ու խնդրած բաները տուաւ,
Սողոմոն Թագաւորը իր *առատաձեռնու-
թեամբը անոր տուածէն ի զատ։ Եւ անիկա
իր ծառաներուն հետ դարձաւ իր երկիրը
դնաց։

14 Ու մէկ տարուան մէջ Սողոմոնին եկած ո-
կիին կշիռքը վեց հարիւր վաթսունվեց տա-
15 ղանդ ոսկի էր։ Զատուտը ընդհանրէն ու ա-
ճառականներէն և *Արաբացւոց բոլոր Թա-
գաւորներէն ու երկրին նախապետներէն
*ոչ ի զատ։

16 Եւ Սողոմոն Թագաւորը կռածոյ ոսկիէ եր-
կու հարիւր վահան չինեց, — ամէն մէկ
վահանին համար վեց հարիւր *դրամ ոսկի գը-
17 նաց։ *Կռածոյ ոսկիէ երեք հարիւր ասպար
ալ չինեց, — ամէն մէկ ասպարին երեք մնաս
ոսկի գնաց։ Ու Թագաւորը *Լիբանանի ան-
տառին տունը գրաւ զրաւեց։

18 Եւ Թագաւորը փղոսկրէ մեծ աթոռ մը չի-
19 նեց, ու զուտ ոսկիով պատեց զանիկա։ Այ
աթոռը վեց աստիճան ունէր։ ու աթոռին
վերի ծայրը եռանկի էր, և նստելա-
տեղը մէկ կողմէն ու միւս կողմէն յենարան-
ներ ունէր, ու յենարաններուն քովը երեք
20 առիւծներ կը կայնէին։ Եւ հոն վեց աստի-
ճաններուն վրայ մէկ կողմէն ու միւս կողմէն
տասներկու առիւծներ կը կայնէին. բոլոր
Թագաւորութիւններու մէջ ասանկ բան չի-
նուած չէր։

21 Ու Սողոմոն Թագաւորին բոլոր խմելիքի
անօթները ոսկի էին, և Լիբանանի անտառին
տունը բոլոր անօթները զուտ ոսկի էին, ար-
ծաթէ չկար. Քանի որ անիկա Սողոմոնին օ-
22 րերը բան մը սեպուեր։ Վասն զի
Թագաւորը ծովու վրայ Քիրամին նաւերուն
հետ *Թարսիսի նաւեր ունէր. Թարսիսի
նաւերը երեք տարին անգամ մը ոսկիով, ար-
ծաթով, փղոսկրով և կապիկներով ու սիրա-
մարդներով բեռնաւորուած կու գային։

23 Եւ Սողոմոն Թագաւորը հարստութեան ու
իմաստութեան կողմանէ երկրիս բոլոր Թագա-
24 ւորներէն մեծ եղաւ։ Ու բոլոր երկիրը կը
փափաքէր Սողոմոնին երեսը պաղատիլ՝ և անոր
իմաստութիւնը լսելու, որն որ Աստուած անոր
25 սրտին մէջ դրեր էր։ Ու անոնց ամէնը ամ-
րան ամրի երեսնց ընծաները կը բերէին, այս-

ա Ծար· իբ· 24։
բ Ա Պն· Բ· 1· եւ· Մատ· ժբ· 42· Ղեւտ· ժա· 31։
գ Տես Դատ· ժգ·
դ 12։ Աւտկ· ա· 6։ ե Կամ Ժողովրդ։ զ ա Պն· իգ· 16։ է Կամ Տէրոջը տանը մէջ բուած ազօթեցողը
ը Առակ· ը· 34։ թ Գէ· ի· 7։ ժ Թագ· ը· 15։ Սապ· հր· 2։ Աւտկ· ը· 15։ ի Սապ· հր· 10· 13։ լ Գէ· Ի· 27։
խ Ա Պն· բ· 8։ Ի· 10։ 11։ ծ Ա Պն· Ի· 21։ կ Ա Պն· Ի· 10։ հ Եբր· Ձիւթին Տա-
ճարին
մ Ա Պն· բ· 24։ Սապ· հր· 10։ յ Կամ խոտան Ժողովուրդներուն ն Գէ· Ժգ· 26։ շ Գէ· ի· 2։
ո Ա Պն· Բ· 17· իա· 4։ պ Ա Պն· Ի· 20· իա· 3։ ջ Ծն· ժ· 4։ ռ Ա Պն· Ի· 36։ ս Գէ· գ· 12· 13։ գ· 30։

ինքն արծաթէ առնուներ, ոսկիէ առնուներ,
հանդերձներ, զէնքեր, խունկեր, ձիեր ու
ջորիներ։

26 Եւ Սողոմոն *կառքեր ու ձիաւորներ ժո-
ղովեց, ու անիկա հազար չորս հարիւր կառք
ու տասներկու հազար ձիաւոր ունեցաւ, ու
զանոնք կառքերու քաղաքներուն մէջ ու
երուսաղէմի մէջ Թագաւորին քովը տեղաւո-
27 րեց։ Եւ Թագաւորը երուսաղէմի մէջ ար-
ծաթը քարերու պէս հասարակ *ըրաւ, և
ուղեւոտիայոյց չսաւ թէնէն՝ դաշտի մէջ
28 եղող մեղմի կենիներուն պէս բրաւ։ Եւ Սո-
զոմոնին ձիերը եգիպտոսէն կու գային, ու
Թագաւորին վաճառականներուն կարաւանը
մէկ որոշուած գնով մը *կերու երամներ ձա-
29 խու կ'առնէին։ Ու եգիպտոսէն մէկ կառք
մը գարս ելլելուն՝ վեց հարիւր արծաթով
վեր կու գար, ու մէկ ձին՝ հարիւր հինգ
*շեքել։ Նոյ Հիտացւոց բոլոր Թագաւորնե-
րուն համար և Ասորւոց Թագաւորներուն հա-
մար ալ անոնց ձեռքովը այսպէս կը հանէին։

ԳԼ· ԺԱ

1 Սողոմոնին հինիները ու հարճերը։ 4 անոր ծերութեան ատեն
զանիկա կռապաշտութեան կը դարձընեն։ 9 Աստուած ոտ-
նակիներ կ'ընէ անոր։ 14 Սողոմոնին հակառակորդները։ Ա-
դադ որ եգիպտոսի մէջ իրեն հետը ընդհանուած կը։ 23 ու
Ռասոնը որ Դամասկոսի մէջ կը Թագաւորէր։ 26 և Յերոբո-
ամը որուն համար Աբիա մարգարէացաւ։ 41 Սողոմոնին
գործերը։ իր Թագաւորութեանը տարին, ու մեռնի։ Ռոբո-
ամ անոր տեղը կը յաջորդէ։

1 Եւ Սողոմոն Թագաւորը փարաւոնին աղջի-
կէն *զատ *շատ օտարազգի կիներ՝ այսին-
քն Մոաբացի, Ամմոնացի, եդոմացի,
2 Սիդոնացի ու Քետացի կիներ սիրեց։ Ան
ազգերէն՝ որոնց համար Տէրը Իսրայէլի որ-
դւոցը ըսեր էր, Ինծմէ քովը մի մտնէք, ու
անոնք ալ ձեր քովը չմտնեն, որ ձեր սիր-
տերը իրենց աստուածներուն չդարձընեն։ Սո-
3 զոմոն սիրով անոնց յարեցաւ։ Եւ անիկա եօ-
թը հարիւր իշխանուհի կիներ՝ ու երեք հա-
րիւր հարճ ունէր. ու անոր կիները անոր
4 սիրտը խոտորցուցին։ Եւ Սողոմոնին ծերու-
թեան ժամանակը *անոր կիները անոր սիր-
տը օտար աստուածներու դարձուցին, ու *ա-
նոր սիրտը իր Տէր Աստուծոյն հետ վիր հօրը
5 Դաւիթին սրտին պէս կատարեալ չէր։ Եւ
Սողոմոն Մոզեռացւոց աստուծոյն *Աստարով-
թին եանէն ու Ամմոնացւոց գարչելի *Մի-
6 քոմին եանէն գնաց։ Եւ Սողոմոն Տէրոջը
աչքը չարութիւն բրաւ, ու *Տէրոջը եան-
էն իր հօրը Դաւիթին պէս կատարեալ *ետե-

ա Գէ· գ· 26։ բ Մ Պն· ա· 14։ թ· 23։ գ Բ Օր· ժէ· 16։ դ Բ Պն· ա· 15—17։ ե Բ Օր· ժէ· 16։ զ Պն· ա· 16։ իգ· 28։ է Ելք· իգ· 1։ ը Գէ· գ· 6։ թ Ա Պն· ժա· 4։ ժ Գէ· ժգ· 26։ ի Գէ· ժգ· 26։ լ Գէ· ը· 2։
խ Բ Օր· ժէ· 17։ ծ Ա Պն· ժա· 5։ կ Բ Օր· ժէ· 17։ հ Ելմ· Լէ· 16։ ձ Բ Օր· է· 3։ 4։ ղ Բ Օր· ժէ· 17։ ճ Ելմ· ժգ· 24։ մ Գէ· ը· 61։ յ Գէ· Բ· 4։ ն Ելմ· իգ· 33։ Դատ· ը· 13։ շ Ելմ· իգ· 7։ Էզր· ը· 69։ ո Տես Ելմ· ժգ· 24։

ա Գ Թագ· իգ· 13։ բ Թագ· իա· 29։ Դատ· ժա· 24։ գ Ելմ· ի· 52։ դ Տես Ելմ· ը· 2։ 3։ ե Գէ· գ· 5։ իգ· 2։ զ Գէ· գ· 12։ իգ· 6։ է Եզր· ասիկա քան քսիկ եղաւ։ ը 2Մկ· 31։ Գէ· ժբ· 15։ 16։ թ Ա Թագ· է· 13։ Սապ· ձիգ· 33։ ժ Բ Օր· ժբ· 11։ ի Գէ· ժբ· 20։ լ Ա Պն· է· 26։ խ Ա Պն· ժբ· 12։ 13։ ծ Թագ· իգ· 18։ կ Օր· բ· 13։ հ Թագ· բ· 14։ ձ Պն· ժբ· 12։ 13։ ղ Թագ· իգ· 18։ ճ Օր· բ· 13։ մ Թագ· բ· 20։ 36։

թէ Դաւիթ իր հայրերուն հետ քնացեր է, ու
Յողոմ զօրապետը մեռեր է, Ադոդ փարա-
ւանին քով, Աբծակէ կոս, որ իմ երկիրս
22 երթամ։ Ես փարաւոն անոր խօսք, իմ քովս
քու ինդիդ պակաս է, որ քու երկիրդ երթալ
կ'ուզես։ Ու անիկա խօսք, Ոչ, բայց ինչ
ուղես ինձմէ, բայց անպատճառ արձակէ զիս։
23 Ես Աստուած անոր դեմ մէկ ուրիշ թշնամի
մը հանեց, այսինքն Եղիադային որդին Ռա-
զոնը, որ իր տիրոջմէ՝ Սուբայի Ադրազարայ
24 թագաւորին քովէն փախեր էր։ Ու անիկա իր
քովը ժողվեց և դնդապետ եղաւ.
ու երբոր Դաւիթ զանոնք կոտրեց, Դամաս-
կոս գացին ու հոն բնակեցան, ու Դամասկոսի
25 մէջ թագաւորութիւն բրին։ Ուստի Ռազոն Ո-
զանոնին բոլոր օրերուն մէջ Իսրայէլին թշնա-
մի եղաւ, Ադադին չարութենէն ի զատ.
ու Իսրայէլին ներքմիսն կու տար և Աս-
լուց վրայ կը թագաւորէր։
26 Ես Յողոմոնին ծառան՝ Սարեդացին Եփրա-
թացի Նաբատի որդին Երոբոամն ալ, ո-
րուն մայրը որբևայրի կնիկ մըն էր Սարուա
անունով, Թագաւորին դէմ ձեռք վերցուց։
27 Ու թագաւորին դէմ ձեռք վերցնելուն պատ-
ճառը ասն էր. Երբոր Յողոմոն Մելոնը չինեց,
և իր հօրը Դաւիթին քաղաքին փլած տեղը
28 գոցեց, Երոբոամ խիստ ուժով մարդ մը ըլ-
լալով, ու Յողոմոն տեսնելով որ անիկա գոր-
ծունեայ կարճ մըն է, զանիկա Յովսեփի տա-
29 նը բոլոր բեռներուն վրայ դրաւ։ Եւ եղաւ որ
ատ ժամանակը Երոբոամ Երուսաղէմէն դուրս
եկաւ. ու Շամբոն մէջ Սիղովացի Աքիա մար-
գարէն անոր հանդիպեցաւ, և անիկա նոր
վերարկու մը հագեր էր, ու դաշտին մէջ
30 երկու-քսան միանակ էին։ Եւ Աքիա անոր վրայի
նոր վերարկուն բռնեց, ու զանիկա տաս-
31 ներկու կտոր պատռեց։ Եւ Երոբոամին ը-
սաւ, Տասը կտորը քեզի առ. քանզի Իսրայէ-
լին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ, Ահա Յողո-
մոնին ձեռքէն թագաւորութիւնը պիտի պատ-
32 ռեմ, ու տասը ցեղը քեզի պիտի տամ։ Եւ իմ
ծառային Դաւիթին համար՝ ու Իսրայէլին բո-
լոր ցեղերէն ընտրած Երուսաղէմ քաղաքիս
33 համար՝ մէկ ցեղ մը անոր ըլլայ. Որովհետև
զիս թողուցին, ու Սիդոնացւոց աստուծոյն
Աստարովթին և Մովաբացւոց աստուծոյն Քա-
մոսին ու Ամմոնի որդւոցը աստուծոյն Մէլ-
քոմին երկրպագութիւն բրին, և իմ ճամբա-
ներուս մէջը չգնացին, որ իր հօրը Դաւիթին
պէս իմ աչքիս ուղիղ եղածը ու իմ կանոն-
34 ներս ու դատաստաններս ի գործ դնեն։ Սա-
կայն անոր ձեռքէն բոլոր թագաւորութիւնը
պիտի չառնեմ, ու զանիկա իր կենացը բոլոր
օրերուն մէջ իշխան պիտի թողում՝ իմ ծա-
ռայ Դաւիթին քանի ու կանոններս պահած իմ ընտ-
35 րած ծառային Դաւիթին համար։ Բայց
անոր որդւոցն ձեռքէն թագաւորութիւնը
պիտի առնեմ, ու տասը ցեղը քեզի պիտի
36 տամ։ Ես անոր որդւոցն մէկ ցեղ մը պիտի
տամ, որ՝ իմ ծառայ Դաւիթի իմ առջևս միշտ
մէկ ճրագ մը ունենայ Երուսաղէմ քաղաքին
մէջ՝ որ ընտրեցի իմ անունս հոն դնելու
37 համար։ Ու քեզ պիտի առնեմ, և որովհե-
տև ամեն ինչ թագաւորութիւն պիտի
ընես, ու Իսրայէլի վրայ թագաւոր պիտի ըլ-
38 լաս։ Եւ եթէ որ իմ բոլոր հրկի պատուիրած-
ներուս մէջը քալես, և իմ ծառայ Դա-
ւիթին ըրածին պէս՝ իմ կանոններս ու պա-
տուիրանքներս պահելով՝ իմ առջևս ուղիղ
եղածը ընես, անասնոր հետ քեզի հետ պիտի
ըլլամ, ու՝ քեզի միապուն տուն պիտի չինեմ,
ինչպէս որ Դաւիթին չինեցի, ու Իսրայէլը
39 քեզի պիտի տամ։ Եւ ասոր համար Դաւիթին
սերունդը պիտի չարչարեմ, բայց ընդ միշտ
40 Ու Յողոմոն Երոբոամը մեռցնել ուզեց,
բայց Երոբոամ եղաւ եգիպտոս փախաւ, ու
եգիպտոսի Սիսակ թագաւորին քովը գնաց, ու
մինչև Յողոմոնին մեռնիլը եգիպտոս մնաց։
41 Ես Յողոմոնին միացեալ պատմութիւնը ու
անոր բոլոր ըրածները ու անոր իմաստու-
թիւնը՝ ահա Յողոմոնին պատմութեանը գրքին
42 մէջ գրուած են։ Եւ Յողոմոնին Երուսաղէ-
մի մէջ բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւորութիւն
43 ըրած օրերը քառասուն տարի եղաւ։ Ու
Յողոմոն իր հայրերուն հետ քնացաւ, և իր
հօրը Դաւիթին քաղաքին մէջը թաղուեցաւ.
ու անոր որդին Ռոբոամ անոր տեղը թա-
գաւոր եղաւ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Իսրայէլացիք Ռոբոամը թագաւոր ընելու համար Սիւքեմի
մէջ ժողովուելով՝ Երոբոամին միջոցով անկէ կը խնդրեն որ
իրենց վրայ դրուած լուծը թեթևցնէ։ 6 Ռոբոամ երիտա-
սարդներուն խորհրդովը ծերերուն խրատը մերժելով՝ խրա-
տներուն կը պատասխանէ անոնց։ 16 Տասը ցեղերը կ'ա-
պստամբին, ու Ադոդամը կը մեռցնեն. ասոր վրայ Ռոբո-
ամ կը փախչի։ 21 Ռոբոամ բանակ կը կազմէ, բայց Սեմա-
յիային կ'արգիլուի։ 25 Երոբոամ իր թագաւորութիւնը զօ-
րացնելու համար քաղաքներ կը շինէ։ 26 ու երկու ոսկեզոծ
կռապաշտութիւնը կը հաստատէ։

1 Եւ Ռոբոամ Սիւքեմ գնաց, վասն զի բո-
լոր Իսրայէլ զանիկա թագաւոր ընելու հա-
2 մար Սիւքեմ գացեր էր։ Ու Նաբատեան
Երոբոամ՝ որ Յողոմոն թագաւորին երեսէն

ա բ թագ. ը. 5։
բ բ թագ. ը. 5։ ժ. 8։
գ Գլ. ժբ. 2։ բ Մն. ժգ. 6։
դ բ թագ. ը. 21։
ե Գլ. ի. 24։
զ Գլ. ժգ. 2։
է Տես ա թագ. ժե. 27։ իզ. 3։
ը բ թագ. ը. 21։
թ Գլ. ժբ. 16։ 37։
ժ Գլ. ժե. 4։ գ
ժգ. 6։
ժա Էմր. 11։ 15։
ժբ Էմր. 5։ 6։ 7։
ժգ Գլ. ժբ. 16։ 37։
ժդ Գլ. ժե. 4։ գ
թագ. ը. 19։ Սագ. ա. 17։
ժե Էմր. 24։ Դատ. ժգ. 4։ բ Մն. ժ. 15։ իբ. 7։ իե. 20։
ժզ Գլ. ժա. 11։ 31։
ժէ 27։
ժը բ Մն. ի. 29։
ժթ բ Մն. ի. 36։
ի բ Մն. ի. 31։
իա Մատ. ա. 7։
իբ բ Մն. ժ. 1։ եւ Գլ. ժա. 26։

փախած՝ եգիպտոս կը բնակէր, դէտ եգիպ-
3 տոսի մէջ էր երբոր — Բաւ կ'ըլլայ։ Եւ հրէ-
խրկելով զանիկա կանչեցին. ու Ներոբոամ
և Իսրայէլի բոլոր ժողովքը եկան, ու Ռոբո-
4 ամին հետ խօսեցան ու ըսին, Քու հայրդ
մեր վրայ ծանր լուծ մը դրաւ. դուն հիմա
քու հօրդ խիստ ծառայութիւնը ու մեր վը-
րայ դրած ծանր լուծը թեթևցուր, ու քե-
5 զի ծառայութիւն ընենք։ Եւ անոնց ըսաւ
անոնց, Գացէք՝ ու երեք օրէն եւսը ինծի
դարձէք. ու ժողովուրդը գնաց։
6 Ես Ռոբոամ թագաւորը խորհուրդ հար-
ցուց ան ծերերուն՝ որ իր հօրը Սողոմոնին
առջևը կը կայնէին երբոր անիկա ողջ էր, ու
ըսաւ, Դուք ինչ խորհուրդ կու տաք,
7 որ ատ ժողովուրդին պատասխան տամ։ Եւ
անոր խօսեցան ու ըսին, Թէ որ դուն այս-
օր ատ ժողովուրդին ծառայ ըլլաս ու անոնց
ծառայութիւն ընես, և անոնց բարի խօսքեր
ըսելով պատասխան տաս, անասնոր անունք
8 քեզի միշտ ծառայ կ'ըլլան։ Բայց անիկա ձե-
ռնարն իրեն տուած խորհուրդը մերժեց, ու
իր տղայքը կայնող — իր հետ մեծցած երի-
9 տասարդներուն խորհուրդ հարցուց. Եւ ա-
նոնց ըսաւ, Դուք ինչ խորհուրդ կու տաք,
որ ատ ժողովուրդին պատասխան տանք. քան-
զի անոնք խօսեցան ու ըսին, Քու
10 հօրդ մեր վրայ դրած լուծը թեթևցուր. Ու
անոր հետ մեծցած երիտասարդները անոր
խօսեցան ու ըսին, Քու հայրդ մեր լուծը
ծանրացուց, ու դուն մեր վրայէն թեթևցուր
ըսող ժողովուրդին այսպէս խօսիս, ու անոնց
այսպէս ըսիս, Իմ ոտքիկ մեսս իմ հօրս մէջ-
11 քէն հասս է. Իմ հայրս ձեր վրայ ծանր լուծ
դրեր էր, բայց ես ձեր լուծը աւելի պիտի
ծանրացընեմ. իմ հայրս ձեզ խարազաններով
խրատեր է, բայց ես ձեզ կարիճներով պիտի
խրատեմ։
12 Ես Ներոբոամ ու բոլոր ժողովուրդը ե-
րրորդ օրը Ռոբոամին եկան, ինչպէս որ թա-
գաւորը ըսեր էր թէ երրորդ օրը գնաք ինծի եկէք։
13 Ու թագաւորը ժողովուրդին խստութեամբ
պատասխան տուաւ, և ծերերուն խրատը
14 մերժելով, երիտասարդներուն խոր-
հուրդին պէս անոնց հետ խօսեցաւ ու ըսաւ,
Իմ հայրս ձեր լուծը ծանրացուցեր է, բայց
ես ձեր լուծը աւելի պիտի ծանրացընեմ. իմ
հայրս ձեզ խարազաններով խրատեր է, բայց
15 ես ձեզ կարիճներով պիտի խրատեմ։ Եւ թա-
գաւորը ժողովուրդին խօսքը մերկ չընդու, վասն
զի Տէրոջմէն եղաւ, որ Տէրը Սի-
ղոնացի Աքիային ձեռքով Նաբատեան Ներո-

ա Գլ. ժա. 40։
բ ա թագ. ը. 11—18։ Գլ. գ. 7։
գ բ Մն. ժ. 7։ Ա-
մակ. ժե. 1։
դ Գլ. ժա. 15։ 32։
ե բ Մն. ժա. 1։
զ բ Մն. ժա. 2։
է Էմր. 18։
ը Գլ. ժա. 15։ 32։
թ Տես Դատ. թ. 45։
ժ Դատ. ը. 17։
ժա բ Օր. իթ. 5։ 6։
ժբ գ թագ. ժ. 29։
ժգ Գլ. ժե. 21։
ժդ Ես. ժ. 16։
† Կամ Ահ հերիւր ձեր ետեսակի
հարիւր։

16 բոամին ըսած խօսքը հաստատէ։ Ու երբոր
բոլոր Իսրայէլ տեսաւ որ թագաւորը իրենց
մտիկ չըրաւ, ժողովուրդն ալ թագաւորին
պատասխան տալին ու ըսին, Մենք Դաւի-
թէն քովը ինչ բաժին ունինք, ու Յեսսէի
որդւոյն քովը ժառանգութիւն չունինք. ով
Իսրայէլ, ձեր վրաններդ գացէք. ով Դաւիթ,
հիմա դուն քու տունդ հոգա. ու Իսրայէլ
17 երթնց վրաններդ գացին։ Բայց Յուդայի քա-
զաքներուն մէջ բնակող Իսրայէլի որդւոց վը-
18 րայ Ռոբոամ թագաւոր եղաւ։ Եւ Ռոբո-
ամ թագաւորը Երոբոամ հարկերուն վրայ եղող
Ադոռամը խրկեց, բոլոր Իսրայէլ զանիկա քա-
րկոծեցին, ու մեռաւ։ Եւ Ռոբո-
ամ թագաւորը արտրալով կառքը հեծաւ,
19 որ Երուսաղէմ փախչի։ Այսպէս Իսրայէլ Դա-
ւիթի տունէն ապստամբեցաւ մինչև ատ օրս։
20 Ես բոլոր Իսրայէլ Երոբոամին դառնալը
լսելով՝ հրէ խրկեցին ու զանիկա ժողովքին
մէջ կանչեցին, և զանիկա բոլոր Իսրայէլի
վրայ թագաւոր դրին, ու Յուդայի ցեղէն
ի զատ Դաւիթին տանը ուրիշ հետևող մը
21 չկար։ Եւ Ռոբոամ Երուսաղէմ մտաւ, ու
բոլոր Յուդայի տունէն ու Բենիամինի ցեղէն
հարիւր ութսուն հազար ընտիր պատերազ-
մողներ ժողվեց, որ Իսրայէլի տանը հետ պա-
տերազմին, ու թագաւորութիւնը Սողոմոնի
որդւոյն Ռոբոամին դարձընեն։
22 Եւ Աստուծոյ մարդուն Սեմայիային Աս-
23 տուծոյ խօսքը եղաւ՝ ըսելով, Սողոմոնի որ-
դւոյն Յուդայի Ռոբոամ թագաւորին ու բո-
լոր Յուդայի տանը ու Բենիամինին և միացեալ
24 ժողովուրդին խօսիս, ու ըսես, Տէրը այսպէս
կ'ըսէ, Մի ելլէք, ու Իսրայէլի որդւոյը՝ ձեր
եղբայրներուն հետ մի պատերազմիք. ամէն
մարդ թող իր տունը դառնայ. Վասն զի ես ա-
նանը ինծմէ եղաւ։ Եւ Տէրոջը խօսքը մտիկ
ըրին, ու Տէրոջը բանին պէս հետ դարձան։
25 Ու Ներոբոամ Եփրեմի լեռանը վրայ Սիւ-
քեմը չինեց ու հոն բնակեցաւ. և անկէ ե-
26 լաւ, Փանուէլը չինեց։ Ու Ներոբոամ իր
սրտին մէջը ըսաւ, Հիմա թագաւորութիւնը
27 Դաւիթին տանը պիտի դառնայ։ Թէ որ ատ
ժողովուրդը Երուսաղէմ Տէրոջը տունը ելլէ
զոհ ընելու համար, անասնոր ատ ժողովուրդ-
դին սիրտը իրենց տիրոջը Յուդայի Ռոբոամ
թագաւորին պիտի դառնայ, և զիս պիտի
մեռցնեն, ու Յուդայի Ռոբոամ թագաւո-
28 րին կողմն պիտի դառնան։ Եւ թագաւորը խորհուրդ
ըրաւ, ու Ներու հատ ոսկի որթ չինեց, ու
անոնց ըսաւ, Ձեզի Երուսաղէմ
ելլել պէտք չէ. Ով Իսրայէլ, ահա քու

ա Գլ. ժա. 15։ 32։
բ Տես Դատ. թ. 45։
գ Դատ. ը. 17։
դ բ Օր. իթ. 5։ 6։
ե գ թագ. ժ. 29։
զ Գլ. ժե. 21։
է Ես. ժ. 16։
† Կամ Ահ հերիւր ձեր
ետեսակի
հարիւր։

աստուածնեղիր՝ որ քեզ եգիպտասի երկիրն
29 հանեցին։ Ու մէկը Բեթելի մէջ դրաւ, ու
30 միւսն ալ Դանի մէջ դրաւ։ Եւ սա բանը
մեղքի պատճառ եղաւ. վասն զի ժողովուրդը
մինչև Դան կ'երթար սա ուղեւորն ալ հան-
31 չելը երկրպագութեան ընելու համար։ Ու տարեր տե-
ղերու վրայ կառաւներ շինեց, և ժող-
վուրդին ցած մնրդոցմէն քուրմեր ըրաւ,
որոնք Ղեւիի որդոցմէ չէին։
32 Ու Յերոբոամ ութերորդ ամսուն մէջ ամ-
սուն տասնուհինգերորդ օրը՝ Հրեաստանի մէջ
պահուած տօնին պէս տօն սահմանեց, ու ան-
դնին վրայ *զոհեր մատուց.» Բեթելի մէջ
այսպէս ըրաւ, ու իր շինած որթերուն զոհեր
մատուց. և բարձր տեղերուն համար ըրած
33 Բեթելի մէջ դրաւ։ Ու իր սիրտին
հնարած ամսուն մէջ այնինքն ութերորդ ամ-
սուն տասնուհինգերորդ օրը Բեթելի մէջ իր
շինած սեզանին վրայ զոհեր մատուց, ու հա-
րայէլի որդոցը տօն սահմանեց, ու սեզանին
վրայ †զոհեր մատուցանելով Համնկ ծխեց։»

ԳԼ. ԺԳ

1 Բերոբոամին ձեռքը կը չորնայ, Բեթելի մէջ իր շինած սե-
զանին վրայով մնրգարէութիւն կ'ելլէ մեռած Ծերան Համար։ 6 և մնրգարէին ազօթքովը կը բժշկուի։ 7
Ըն մնրգարէն Թագաւորին ընծա պատրաստել՝ Բեթել-
ին կ'երթայ։ 11 Մէկ ծեր մնրգարէ մը խաբելով՝ նա կը
գտնէ զանիկա, 20 որ Աստուծմէ կը յանդիմանուի։ 23 ու
առիւծէ մը կը մեռցուի։ 26 ու Ծեր մնրգարէն զանիկա կը
թաղէ։ 31 և անոր մնրգարէութիւնը կը հաստատէ։ 33 Ցե-
րոբոամին կամակորութիւնը։

1 Ու ահա Յերոբոամ խունկ ծխելու հա-
մար սեզանին քովը կը կայնէր, ահա Աս-
2 տուածոյ մարդ մը Յհովայի բանովը Յուդայէն
Բեթել եկաւ։ Եւ Յերոբոամ սեզանին
կանչուց ու ըսաւ, Ով սեզան, ով սեզան, Յհով
այսպէս կ'ըսէ, Ահա Դաւիթին տանը որդի մը
պիտի ծնանի Յոսիա անունով, և քու վրադ
խունկ ծխող բարձր սեզերուն քուրմերը քու
վրադ պիտի զոհէ, ու քու վրադ մարդոց
3 ոսկորներ պիտի այրեն։ Եւ նոյն օրը հրեան մը
տալով՝ ըսաւ, Յհովան նշանը սա է.
Ահա սեզանը պիտի պատռի, ու վրայի մո-
խիրը պիտի թափի։
4 Ու երբոր Թագաւորը Աստուծոյ մարդուն
Բեթելի մէջ սեզանին համար կանչած խօսքը
լսեց, Յերոբոամ սեզանին վրայէն ձեռքը
երկնցուց, ու ըսաւ, Ա՛ռէք բռնեցէք. և
անոր վրայ երկնցուցած ձեռքը չորցաւ, ու
5 զանիկա իրեն դարձընելու կարող չեղաւ։ Եւ
Աստուծոյ մարդուն Յհովայի տուած

նշանին պէս՝ սեզանը պատռեցաւ ու մոխիրը
6 սեզանէն թափեցաւ։ Եւ Թագաւորը Աստ-
ծոյ մարդուն պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Խընդրեմ Յհովա Աստուծոյդ առջեւը ազաչէ ու ինծի
համար ազօթք ըրէ, որ ձեռքս ինծի դար-
նայ։ Աստուծոյ մարդը Յհովան ազաչեց ու
ձեռքը թագաւորին ձեռքը իրեն
7 դարձաւ ու առջինին պէս եղաւ։ Եւ Թագա-
ւորը Աստուծոյ մարդուն ըսաւ, Ինծի հետ
տուն եկուր, և Յրիչ մը կերակուր կեր,"
8 Յրեզի պարգև տամ։ Եւ Աստուծոյ մարդը
Թագաւորին ըսաւ, Թէև որ ինծի քու տանդ
կէսն ալ տաս, քեզի հետ պիտի չերթամ, ու
սա տեղս հաց պիտի չուտեմ, ոչ ալ ջուր խմեմ.
9 վասն զի Տէրը իր խօսքովը ինծի պատճա-
պատուիրեց ու ըսաւ, Հաց չուտես ու ջուր
10 չխմես, ու դացած ճամբայդ չդառնաս։ Ուս-
տի անկից ուրիշ ճամբով դնաց ու Բեթել
դացած ճամբովը չդարձաւ։
11 Եւ Բեթելի մէջ ծեր մարգարէ մը կը բը-
նակէր. ու անոր որդիքը եկան, ու Աստ-
ծոյ մարդուն նոյն օրը Բեթելի մէջ բոլոր ը-
րած գործքերը անոր պատմեցին, և անկից
Թագաւորին ինչ խօսքեր որ դուրսեր էր՝ զա-
12 նոնք ալ հրնոց հօրը պատմեցին։ Ու անոնց
Հայրը անոնց ըսաւ, Ո՞ր ճամբայէն դնաց։ Եւ
անոր որդիքը Յուդայէն եկող Աստուծոյ մար-
13 գուն դացած ճամբան ||տեսեր էին»։ Ու իր
որդոցը ըսաւ, Էշը պատրաստեցէք հրնձի. և
անոնք անոր Համար էշը պատրաստեցին, ու
14 անկից վրան հեծաւ. Եւ Աստուծոյ մարդուն
եհաւէն դնաց ու զանիկա բլրերուն մէջ տակ
նստած գտաւ, ու անոր ըսաւ, Յուդայէն
եկող Աստուծոյ մարդը դո՞ւն ես. և անիկա
15 ըսաւ, Ես եմ։ Ու անոր ըսաւ, Ինծի հետ
16 տուն եկուր ու Հաց կեր։ Եւ անիկա ըսաւ,
Չեզի հետ չեմ կրնար դառնալ ու քու տունդ
մտնել. ոչ ալ սա տեղս քեզի հետ հաց պի-
17 պի ուտեմ, ու ոչ ջուր խմեմ. վասն զի Տէրո-
ջը խօսքովը ինծի րսաւեցաւ, Հոն հաց չու-
տես՝ ջուր ալ չխմես, ու գացած ճամբայդ
18 չդառնաս։ Բայց անիկա ըսաւ անոր, Ես ալ
քեզի պէս մարգարէ եմ, ու Յրեչտակ
մը ինծի հետ Տէրոջը խօսքովը խօսեցաւ ու
ըսաւ, Ձանիկա քեզի հետ քու տունդ դար-
ձուր՝ որ հաց ուտէ ու ջուր խմէ. «Խարե սուտ
դուրսեց անոր։
19 Աստուածը անոր հետը դարձաւ, և անոր
20 տունը հաց կերաւ ու ջուր խմեց։ Ու երբոր
անոնք սեզան նստեր էին, Տէրոջը խօսքը զա-
21 նկիա գարձընող մարգարէին եղաւ. Ու անի-

բանը Յերոբոամին տանը մեղքի պատճառ եղաւ,
նաև Հետ երկրին երեսէն կորսուելուն ու բը-
նաջինջ ըլլալուն։

ԳԼ. ԺԴ

1 Յերոբոամի որդին Աբիա հի-
2 ւանդանալուն համար՝ իր կնկանը հագուստը փոխել կուգայ, ու գիտիկ ընծաներով Սիլով կը երթի Աբիա մարգարէին։ 5 Աբիա Աստուծոյ գաղտնիքը Աստուծոյ գաղտնաւորը կը յայտնէ անոր։ 17 Ա-
բիա կը մեռնի ու կը թաղուի։ 19 Դպրոց Յերոբոամին յա-
ջորդը կ'ըլլայ։ 21 Ռոբոամին չար վարմունքը։ 25 Սիսակ Ե-
գիպտոսէն կը կոպտակ։ 29 Ռոբոամին յաջորդը կ'ըլլայ։

1 Ա՛ն ատեն Յերոբոամին որդին Աբիա հի-
2 ւանդացաւ։ Ու Յերոբոամ իր կնկանը բսաւ,
Ելիր, կերպարանքդ փոխէ, այնպէս որ Ե-
րոբոամին կնիկը ըլլալդ չգիտնան, ու Սի-
լով գնա. ահա Աբիա մարգարէն հոն է. անի-
կա էր՝ որ ինծի համար բսաւ թէ Հաս ժողո-
3 վուրդին վրայ Թագաւոր պիտի ըլլամ. Ու
ձեռքդ տասը հաց և բլիթներ ու մէկ սա-
փոր մեղր առ, ու անոր գնա. անիկա քեզի
պիտի պատմէ ինչ որ տղուն պիտի պատահի։
4 Եւ Յերոբոամին կնիկը այնպէս ըրաւ, ու
ելաւ Սիլով գնաց, և Աբիային տունը մտաւ.
բայց Աբիային աչքերը ծերութենէն սկսած
կեր էին, ու չէր կրնար տեսնել։
5 Եւ Տէրը Աբիային բսաւ, Ահա Յերոբո-
վամին կնիկը իր տղուն համար քեզի բան
հարցընելու կու գայ, վասն զի անիկա հիւանդ
է. անոր այսպէս ու այսպէս խօսա. ու անի-
կա գալուատեն անծանօթի կերպարանքով
6 գնայ։ Ու երբոր Աբիային դռնէն ներս կը
մտնէր, Աբիա անոր ատբերան ձայնը լսածին
պէս՝ բսաւ, Ով Յերոբոամին կնիկը, ելար,
դուն ինչո՞ւ անծանօթի կերպարանք
մտեր ես. բայց ես քեզի խիստ ըսէ՛ ես ը-
7 խրկուեցայ։ Գնա, Յերոբոամին բսէ, Խրա-
տ Յիլոն Տէրը Աստուածը այսպէս կ'ըսէ, Քեզ
հետս քեզ ժողովուրդին մէջէն բարձրացուցի,
ու քեզ իմ ժողովուրդս Իսրայէլին վրայ իշ-
8 խան ըրի, Եւ Թագաւորութիւնը Դաւիթին
տունէն պատռեցի, ու զանիկա քեզի տուի.
ու դուն՝ իմ պատուիրանքներս պահող՝ ու
իմ առջեւս ուղղութիւն ընելու Համար իր բո-
լոր սրտովը *ինծի հետեւող եղող՝ իմ Դաւիթի
9 ծառային պէս չեղար. Մանաւանդ բոլոր քեզ-
մէ առաջ եղողներէն աւելի չարութիւն ըրիր,
Ու գնա բարկացընելու Համար դացիր քեզի
ուրիշ աստուածներ ու ձուլածոյ կուռքեր
10 չունեցիր, ու Դիս հոգ նետեցիր. Ասոր հա-
մար ահա Յերոբոամին տանը վրայ չարիք
պիտի բերեմ, ու Յերոբոամին տանէն էրկն

կա Յուդայէն եկող Աստուծոյ մարդուն կան-
չելով ըսաւ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ, Որովհե-
տև դուն Տէրոջը խօսքին անհնազանդութիւն
ըրիր, ու քու Տէր Աստուածդ զքեզի պա-
22 տուիրած պատուէրը չպահեցիր, Եւ դարձար,
ու հաց կերար ու ջուր խմեցիր՝ ան տեղը
որուն համար քեզի ըսած էր որ հաց չուտես
ու ջուր չխմես, քու մեռելդ քու հայրերուդ
գերեզմանը պիտի չմտնէ։
23 Եւ հաց ուտելէն ու ջուր խմելէն ետքը ա-
նիկա իր ետ դարձուցած մարգարէին էշը
24 պատրաստեց. Ան ալ դնաց, ու ճամբան մէջ
առիւծ մը դտաւ զանիկա ու սպանեց.
և անոր մեռելը ճամբուն վրայ փռուած մնաց,
ու էշը անոր քովը կայներ էր, առիւծն ալ
25 մեռելին քովը կայներ էր։ Եւ ահա մարդ քա-
նի մը մարդիկ անցնելով՝ ճամբուն վրայ փռ-
ուած մեռելը ու մեռելին քովը կայնող ա-
ռիւծը տեսան. ու գացին ան ծեր մարգարէին
26 բնակած քաղաքին մէջը պատմեցին։ Եւ ա-
նիկա ճամբայէն դարձընող մարգարէն երբոր
լսեց՝ ըսաւ, Անիկա Տէրոջը խօսքին անհնա-
զանդութիւն ընող Աստուծոյ մարդն է. ու
Տէրը զանիկա առիւծին տուեր է, որ զանի-
կա պատառելով մեռցուցեր է Տէրոջը անոր
27 րսած խօսքին Համեմատ։ Եւ իր որդոցը
խօսեցաւ ու ըսաւ, Ինծի համար էշը պատ-
28 րաստեցէք, ու անոնք պատրաստեցին։ Եւ
գնաց անոր մեռելը գտաւ, որ ճամբուն վը-
րայ փռուած էր. ու էշը և առիւծը մեռե-
լին քովը կայներ էին. առիւծը մեռելը կե-
29 րած չէր՝ ոչ ալ էշը պատառեր էր։ Եւ ան
մարգարէն Աստուծոյ մարդուն մեռելը վեր-
ցուց ու զանիկա էշուն վրայ դրաւ ու զանի-
կա դարձուց. և ծեր մարգարէն քաղաքը
30 մտաւ, որ ողբ ընէ ու զանիկա թաղէ. Եւ
անոր մեռելը իր դերեզմանին մէջ դրաւ, ու
Վայ եղբայր ըսէ՛ անոր վրայ ողբ երգին։
31 Ու զանիկա թաղելէն ետքը իր որդոցը խօ-
սեցաւ ու ըսաւ, Երբոր ես մեռնիմ, գիս Աս-
տուծոյ մարդուն թաղած գերեզմանին մէ-
ջը թաղեցէք, Իմ ոսկորներս անոր ոսկորներուն
32 քովը դնեցէք. Վասն զի բնաւ մեղ ան-
գնին Համար՝ ու Սամարիայի քաղաքներուն
մէջ եղող ամէն բարձր տեղերու կառաւներուն
համար՝ Տէրոջը խօսքովը կանչած
խօսքը անպատճառ պիտի կատարուի։
33 Այս բանէն ետքը Յերոբոամ իր չար ճամ-
բայէն չդարձաւ. մինաւանդ նորէն ժողովուր-
դին ցած մարդոցմէն բարձր տեղերուն Հրուր-
մեր կ'ընծայ, ամէն ուզողը կ'օրհնէր ու անի-
34 կա բարձր տեղերուն քուրմ կ'ըլլար։ Եւ սա

մարդիկը, Ո՛ւ Նաե Իսրայէլի մէջ գոյութիւնը ու
ձգուածը պիտի կատարեմ, և ցերեքովամին
տունը պիտի աւերեմ՝ մինչեւ որ ապրը կ՚ու-
11 լեն, մինչև որ Նաաման։ Ցերեքովամէն քա-
քի մէջ մեռնողը շուները պիտի ուտեն, ու
դաշտի մէջ մեռնողը երկնից թռչունները պի-
12 տի ուտեն, քանզի Տէրը խօսեցաւ։ Եւ դուն
էլիր՝ քու տունդ դնա. ու Ի քու ոտքերդ
քաղաքին մէջը մեռած ատենը ոտան պիտի
13 մեռնի. Ու բոլոր Իսրայէլ ողբալով զանիկա
պիտի թաղեն, վասն զի ցերեքովամէն միայն
անիկա գերեզման պիտի մտնէ. որովհետև
Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն ատկիը ցերեքովա-
մին տանը մէջ Ոարի բան մը գտաւ անոր վրայ
14 գտնուեցաւ։ Եւ Տէրը իրեն համար Իսրայէլի
վրայ մէկ թագաւոր մը պիտի հանէ, որ անի-
կա *յն օրը՝ ցերեքովամին տունը պիտի կո-
տորէ. ու ալ ի՞նչ ֆաց, դրեթէ հիմա պէտ
15 Ֆոտ-ը ա քանը։ Եւ Տէրը Յուդիրու մէջ եղող
չարժուն եղէգի պէս Իսրայէլը պիտի զարնէ,
ու Իսրայէլը պիտի խլէ աս Ոարի երկրիս երե-
սէն, որն որ անոնց Հայրերուն տուեր էր, ու
զանոնք Գետէոն անդին կոզմը պիտի ցրուէ,
Որովհետև Տէրը բարկացընելով՝ իրենց †Աս-
16 տարովթի կուռքեր՝ չինեցին. Եւ Իսրայէլը
Էրեմ պիտի ձգէ ցերեքովամին Որած մեղքե-
րուն համար ու Իսրայէլին ալ մեղանչել աս-
17 ըուն համար։
Աղաամնը ցերեքովամին կնիկը հոն դնաց
ու Թիրսա մնաս, ու Անիկա տանը դունէն
18 ներս հասածին պէս՝ ոգան մեռաւ։ Եւ զանի-
կա թաղեցին, ու բոլոր Իսրայէլ անոր վրայ
ողբացին Տէրոջը խօսքին համեմատ՝ որ իր ծա-
ռային Աքիա մարգարէին ձեռքովը խօսեր էր։
19 Ու ցերեքովամին միւսորդ պատմութիւնը՝
թէ ինչպէս պատերազմ բրաւ, և թէ ինչպէս
թագաւորեց, ահա Իսրայէլի թագաւորներուն
20 յիշատակաց դրքին մէջ գրուած է։ Եւ ցե-
րեքովամին թագաւորութիւն բրած օրերը
քսաներկու տարի եղաւ, ու իր Հայրերուն
հետ քնացաւ. ու անոր տեղը անոր որդին
Նադաբ թագաւոր եղաւ։
21 Եւ Սողոմոնին որդին Ոոբովամ Յուդայի
մէջ թագաւորեց. Ոոբովամ քառասունհնգ
տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, և տաս-
նհինգ տարի Երուսաղէմ քաղաքին մէջ Երու-
սաղէմի մէջ, այսինքն ան քաղաքին մէջ՝ որն
որ Տէրը Իսրայէլին ամէն ցեղերէն ընտրելու իր
անունը հոն դնելու համար. Ու անոր մայրը

Նաամա Ամմոնացի էր։
22 Ամմոնացի էր Նաամա անունով։ Եւ Յու-
դայականք ալ Տէրոջը առջեւը չարութիւն բրին,
ու իրենց բրած մեղքերովը իրենց Հայրերուն
բոլոր ըրածէն աւելի զանոնք բարկացուցին։
23 Եւ անոնք ալ ամէն բարձր բլուրներուն վրայ
ու Համին կանանչ ծառերուն տակը Ոարձր
տեղեր ու արձաններ և Աստարտեմի կուռ-
24 քեր չինեցին։ Ու երկրին մէջ Պոռնկական
մեղք ալ գործուելը կային, ու Տէրոջը Իս-
րայէլի որդւոցը առջեւէն վռնտած ազգե-
րուն բոլոր գարշելի բաներուն նման կ՚ընէին։
25 Եւ Ոոբովամ թագաւորին հինգերորդ տա-
րին Եգիպտոսի Սիսակ թագաւորը Երուսա-
26 ղեմի վրայ եկաւ։ Ու Տէրոջը տանը գանձե-
րը ու թագաւորին տանը գանձերը առաւ.
ամէնն ալ առաւ. Պաղտենին չինած բոլոր
27 ոսկի տազարնեըն ալ առաւ։ Եւ Ոոբովամ
թագաւորը անոնց տեղը պղնձէ տազարներ
չինեց, ու զանոնք թագաւորական տանը դու-
ռը պահապանութիւնն ընող սուրհանդակաց ա-
28 րիկամներուն ձեռքը յանձնեց։ Ու երբոր
թագաւորը Տէրոջը տանը կ՚երթար՝ սուրհան-
դակները զանոնք կը կրէին, ու Եփը զանոնք
սուրհանդակներուն խուցը կը դարձընէին։
29 Եւ Ոոբովամին միւսորդ պատմութիւնը ու
անոր ամէն ըրածը ահա Յուդայի թագաւոր-
ներուն յիշատակաց դրքին մէջը գրուած է։
30 Ու Ոոբովամին և ցերեքովամին մէջտեղը
31 միշտ պատերազմ կար։ Եւ Ոոբովամ իր Հայ-
րերուն հետ քնացաւ, ու իր Հայրերուն հետ
Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղուեցաւ. Եւ ա-
նոր մայրը Ամմոնացի էր Նաամա անունով. ու
անոր տեղը անոր որդին Աբիա թագաւոր
եղաւ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Աբիայի գլխ վրտնէջը։ 7 Աստ անոր տեղը կը յայտգլ։ 9 Ասայի բարի վարուճքը։ 16 Բաասային ու իրեն մէջտեղը եղած պատերազմը պատմած. կ՚երևայ որ Իսրը Ասայեն հետ գաշնակցութիւն կ՚ընէ։ 23 Յոսափատ անոր կը յաջորդէ։ 25 Նադաբին գէշ վարուճքը։ 27 Բաասա անոր դէմ ապստամբելով Աբիայեն մնացածները կ՚ոչնչացընէ։ 31 Նադաբին մահը։ 33 Բաասային գէշ վարուճքը։

1 Եւ Ներաատան ցերեքովամին թագաւորու-
թեանը տասնուութերորդ տարին Աբիա Յու-
2 դայի վրայ թագաւորեց։ Երեք տարի Երու-
սաղեմի մէջ կրնկ տարի թագաւորութիւն ըրաւ.
Ու անոր մօրը անունը Մաաքա էր, ու Աբի-
3 սողոմին աղջիկն էր։ Եւ անիկա իրմէ առաջ
իր Հօրը ըրած բոլոր մեղքերուն հետևեցաւ.
ու Հանոր սիրտը իր Տէր Աստուծոյն հետ կա-
տարեալ չէր՝ իր Հօրը Դաւիթին պէս։
4 Բայց Դաւիթին պիտոյն համար անոր Տէր Աս-
տուածը Երուսաղեմի մէջ անոր մէկ ճրագ
մը տուաւ, անկէ ետքը անոր որդին Նաաս-
5 ոյնեղով ու Երուսաղեմը հաստատելով. Որով-
հետև Դաւիթ Ուրիոյը աէրութիւն
ըրաւ, ու իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ ը-
նաւ անոր պատուիրանքներէն չխոտորեցաւ՝
6 Ուրեատացի Ուրիային բանին ի գատ։ Եւ Ռո-
բոամին ու ցերեքովամին մէջտեղը պատե-
րազմ կար՝ անոր կենացը բոլոր օրերուն մէջ։
7 Ու Աբիային միւսորդ պատմութիւնը և
անոր բոլոր ըրածը ահա Յուդայի թագաւոր-
ներուն յիշատակաց դրքին մէջ գրուած է.
ու Աբիայեն ու ցերեքովամին մէջտեղը պա-
8 տերազմ կար։ Եւ Աբիա իր Հայրերուն հետ
քնացաւ, ու զանիկա Դաւիթի քաղաքին մէջ
թաղեցին, և անոր տեղը անոր որդին Ասա
թագաւոր եղաւ։
9 Իսրայէլի ցերեքովամ թագաւորին քա-
ռասներորդ տարին Ասա Յուդայի վրայ թագաւոր
10 եղաւ. Ու Երուսաղեմի մէջ քառասունհնգ
տարի թագաւորութիւն ըրաւ, և անոր Մա-
քը անունը Աբիսողոմին աղջիկն էր։
11 Ասա իր Հօրը Դաւիթին պէս
12 Տէրոջը աչքին ուղղութիւն ըրաւ։ Ու Սո-
դոմական մեղք գործողները երկրէն վերցուց,
և իր Հայրերուն չինած բոլոր կուռքերը ըր-
13 նաջինջ ըրաւ։ Ու Իր մայրը Մաաքան սեպ-
նաձեւնէ հանեց, քանզի անիկա Աստարով-
թի կուռք մը չիներ էր. և Ասա անոր կուռ-
քը կտրատեց ու Կեդրոն հեղեղատին մէջը
14 այրեց։ Բայց բարձր տեղերը չվերցան,
սակայն Ասային Նիրոտը իր կենացը բոլոր օրե-
15 րուն մէջ Տէրոջը հետ կատարեալ էր։ Եւ իր
Հօրը նուիրած բաները ու իր նուիրած բա-
ները՝ արծաթը ու ոսկին ու անօթները Տէ-
րոջը տունը տարաւ։
16 Եւ Ասային ու Իսրայէլի Բաասա թագա-
ւորին մէջտեղը՝ անոնց բոլոր օրերուն մէջ
17 պատերազմ կար։ Ու Իսրայէլի թագաւորը
Բաասա Յուդայի դէմ եկաւ, և Ռաման չի-
նեց, Որ Յուդայի Ասա թագաւորին ելլող
18 մուտք չ՚ըլլայ։ Ուստի Ասա Տէրոջը
տանը գանձերուն մէջ ու թագաւորական տա-
նը գանձերուն մէջ մնացած բոլոր արծաթը
ու ոսկին առաւ, և իր ծառաներուն ձեռքը
տուաւ, ու Ասա թագաւորը Դամասկոս բը-
նակող Ասորւոց թագաւորին Էվխոնի որդւոյն
Տաբրեմոնի որդւոյն Ներսեցի Բենհադադին խրկից զա-
19 նոնք, ու ըսաւ, Իմ ու քու մէջ Ե իմ հօ-
րը ու քու հօրդ մէջը դաշնակցութիւն կայ.
ահա քեզի արծաթի ու ոսկի ընծայ խրկեցի.
աղ Իսրայէլի Բաասա թագաւորին հետ ու-
նեցած դաշնակցութիւնդ ատէ, որ անիկա
20 իմ վրաչէս ետ քաշուի։ Ու Բենհադադ Ասա
թագաւորին խօսքը մնաց ընաւ, և իր զօրքե-
րուն իշխաններուն Իսրայէլի քաղաքներուն վը-
րայ խրկեց. ու Իյոնը, Դանը, Աբել-բեթ-
մաաքան ու բոլոր Քինոթներէթը ու բոլոր Նեփ-
21 թաղիմի երկիրը զարկաւ։ Եւ Բաասա ա քեզի
լսելով՝ Ռաման չինելէն ետ կեցաւ ու Թիր-
22 սայ մէջ նստաւ։ Ապա Ասա թագաւո-
րը բոլոր Յուդայի մարդիկը կանչեց առանց
մէկը ձգելու, որպէս բաասային չինած Ռա-
մային քարերը ու փայտերը վերցուցին, և
Ասա թագաւորը անոնցմով Բենիամինի Գա-
բան ու Մասփան չինեց։
23 Եւ Ասային բոլոր միւսորդ պատմութիւնը,
ու անոր բոլոր զօրութիւնը ու բոլոր ըրածը,
և անոր չինած քաղաքները ահա Յուդայի
թագաւորներուն յիշատակաց դրքին մէջ գը-
րուած են. բայց Անիկա իր ծերութեան ա-
24 տենը ոտքերու ցաւ ունէր։ Ու Ասա իր Հայ-
րերուն հետ քնացաւ, և իր Հայրերուն հետ
իր Հօրը Դաւիթին քաղաքին մէջ թաղուե-
ցաւ. Հոս անոր տեղը անոր որդին Յոսա-
փատ թագաւոր եղաւ։
25 Եւ Յուդայի Ասա թագաւորին երկրորդ
տարին ցերեքովամի որդին Նադաբ Իսրայէ-
լի վրայ թագաւոր եղաւ, ու անիկա Իս-
րայէլի վրայ երկու տարի թագաւորութիւն
26 ըրաւ. Եւ Տէրոջը աչքին չարութիւն ըրաւ,
ու իր Հօրը ճամբուն մէջ քալեց, ու Հանոր
ըրած մեղքին մէջ՝ որով Իսրայէլին մեղանչել
27 տուաւ։ Եւ Իսաքարի տունէն Աքիայի որ-
դին Բաասա անոր դէմ դրաւ վերցուց. ու
Բաասա զանիկա փղշտացւոց Գաբաթոնին քա-
ղաքին զարկաւ, երբոր Նադաբ բոլոր Իսրայէլի
28 հետ Գաբաթոնը պաշարեր էր. Եւ Յուդայի
Ասա թագաւորին երրորդ տարին Բաասա մեռ-
ցուց զանիկա, ու անոր տեղը թագաւոր եղաւ։
29 Եւ իր քովը թագաւոր եղածին պէս ցերեքովա-
մին բոլոր տունը զարկաւ. ու Տէրոջը խօս-
քին համեմատ՝ որ իր ծառային Սիլոնացի Ա-
քիա մարգարէին ձեռքովը խօսեր էր, ցե-
րեքովամէն բնաւ մէկ հոգւոյ մը ողջ չթողուց,
30 ու զանիկա բնաջինջ ըրաւ, Ցերեքովամին
մեղքերուն համար՝ որոնցմով մեղանչեր էր,
ու Իսրայէլին մեղանչել տուեր էր՝ Իսրայէլին
Տէր Աստուածը բարկացընելով։

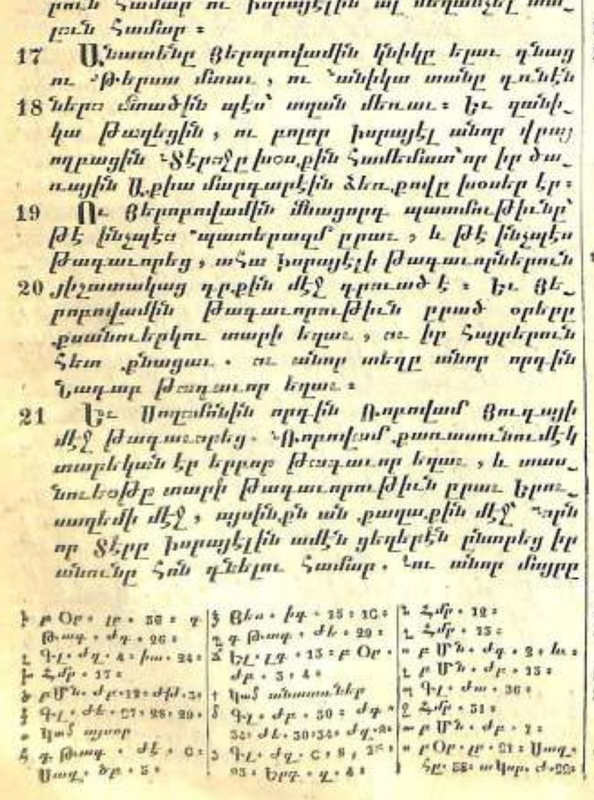

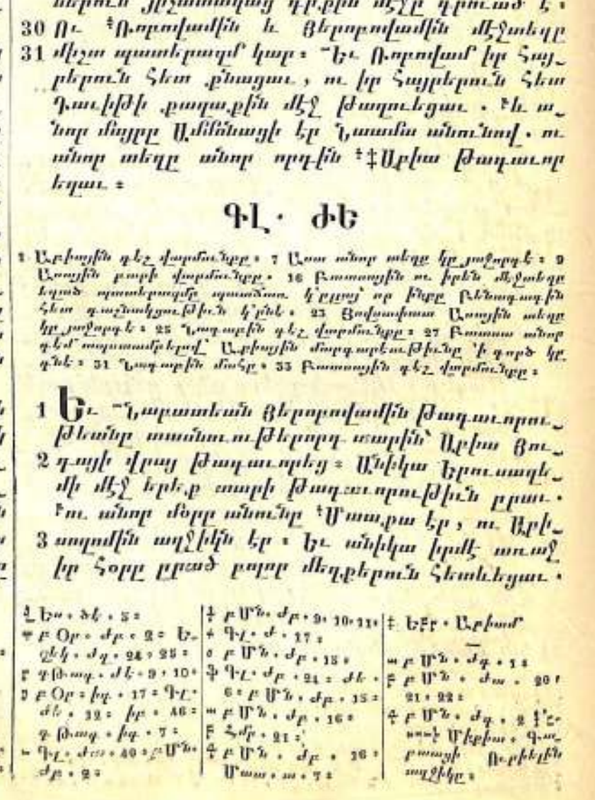

31 Եւ նադաբին մնացորդ պատուհիները ու անոր բոլոր ըրածը՝ ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն յիշատակաց դրքին մէջ գրուած
32 է։ Եւ Աբային ու Իսրայէլ Բաասա Թագաւորին մէջտեղը՝ անոնց բոլոր օրերուն մէջ պատերազմ կար։
33 Յուդայի Ասա Թագաւորին երրորդ տարին Աքիայի որդին Բաասա Թերսայի մէջ բոլոր Իսրայէլի վրայ Թագաւոր եղաւ, ու քը-
34 սան չորս տարի Տիրաբզուկին ըրաւ։ Եւ անիկա Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ, ու Եր-
ոբոամին ճամբուն մէջ քալեց, և անոր մեղքին մէջ՝ որով անիկա Իսրայէլին մեղանչել տուեր էր։

ԳԼ· ԺԶ

1 Եհուն Անանիի որդւոյն դէմ՝ Բաասային դէմ։ 6 Եղա իր հօրը տեղը կը յաջողի։ 8 Չորրորդ տարին կը դադարեցնէ Ասան ընելով՝ անոր տեղը կ'անցնի։ 11 Ցեհուն մնացորդները Չորրորդին ձեռքով կը կատարուի։ 15 Հազարապետը Ամրին Թագաւոր կ'ընէ։ ու Չորրորդ յաջորդական թերցիրը կ'ապրի։ 21 Հազարապետին մէջ երկրապահականքով Ամրի Թագաւորին դէմ յարձակող կը գտնուի։ 23 Ամրի Տամբրան կը շինէ։ 25 Աղոր գէշ վարմունքը։ 27 Ա.քսար անոր տեղը կը յաջողի։ 29 Ա.քսարին երեսը գէշ վարմունքը։ 34 Ցեհուին անէծքը Երիքովը նորոգող Ցիելին վրայ կը կատարի։

1 Եւ Բաասային համար Տէրոջը խօսքը Ցեհուի
2 Նանիի որդւոյն ձեռքին եղաւ՝ ըսելով, Որով-
հետեւ քեզ փոշիէն բարձրացուցի, ու քեզ իմ Ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ իշխան դրի,
և Եղաբաամին ճամբան գացիր, ու իմ Ժողովուրդիս Իսրայէլին մեղանչել տուիր,
3 ու անոնց մեղքերովը զիս բարկացուցիր, Ահա
ես Բաասան ու անոր տունը՝ կ'այրեմ պիտի
բնեմ, և քու տունդ Նաբաատին Եր-
4 միան պէս պիտի ընեմ։ Բաասային քա-
զաքի մէջ մեռնողը շուները պիտի ուտեն, ու
գաշտի մէջ մեռնողը երկինքի թռչունները պիտի ուտեն։
5 Եւ Բաասային մնացորդ պատուհիները ու
անոր ըրածը ու զօրութիւնը՝ Ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն յիշատակաց դրքին մէջ
6 գրուած է։ Եւ Բաասա իր հայրերուն հետ քնացաւ ու Թերսայի մէջ Թագուհացաւ, և
անոր տեղը անոր որդին Եղա Թագաւոր եղաւ։
7 Եւ նաև Եհուի Նանիի որդւոյն Ցեհու մարգարէին ձեռքովը Տէրոջը խօսքը եղաւ Բաասային ու անոր
տանը վրայ ան ամէն չարութիւններուն համար՝
որ ինքը Տէրոջը աչքերը բրած էր, զանիկա
իր ձեռքերուն գործովը բարկացնելով՝ Եր-
ոբոամին տունը պէս ըլլալով, նաև Եղա-
նիկա մեռցնելուն համար։
8 Յուդայի Ասա Թագաւորին քառասունվեցե-
րորդ տարին Բաասայի որդին Եղա Թերսայի

22 դնաց։ Եւ Ամրիին եւսէն գացող ժողովուրդը Գինաթեան Թիբնիին եւսէն գացող ժո-
ղովուրդէն զօրաւոր դառնացաւ. ու Թիբնի
23 մեռաւ, և Ամրի Թագաւոր եղաւ։ Յուդայի Ասա Թագաւորին երեսունեւմէկերորդ տարին Ամրի Իսրայէլի վրայ Թագաւոր եղաւ, տասներկու տարի Տիրաբզուկին ըրաւ։ վեց տարի Թերսայի մէջ Թագաւորութիւն ըրաւ։
24 Ու Սամարէն երկու տաղանդ արծաթով Սա-
մարիայի լեռը ծախու առաւ, ու լեռանը վրայ
շինեց, և շինած քաղաքին անունը ան
լեռանը տիրոջը Սամարին անունովը Սամա-
րիա կոչեց։
25 Ու Ամրի Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ,
և բոլոր իրմէ առաջ եղողներէն աւելի չար
26 եղաւ. քանզի անիկա Նաբաատեան Ցերոբո-
վամին բոլոր ճամբան մէջ քալեց, ու անոր
մեղքին մէջ՝ որով Իսրայէլին մեղանչել տուաւ.
անանկ որ Իսրայէլին Աստուածը Իս-
րայէլին Տէր Աստուածը բարկացուցին։
27 Եւ Ամրիին ըրած գործերուն մնացորդ
պատուհիները ու անոր ըրած զօրութիւնը՝
ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն յիշատակաց
28 դրքին մէջ գրուած է։ Եւ Ամրի իր հայրե-
րուն հետ քնացաւ ու Սամարիայի մէջ թա-
ղուեցաւ. ու անոր տեղը անոր որդին Աքսար Թագաւոր եղաւ։
29 Եւ Ամրիի որդին Աքսար Յուդայի Ասա
Թագաւորին երեսունութերորդ տարին Իս-
րայէլի վրայ Թագաւոր եղաւ. ու Ամրիի որ-
դին Աքսար Իսրայէլի վրայ Սամարիայի մէջ
քսանուերկու տարի Թագաւորութիւն ըրաւ։
30 Եւ Ամրիի որդին Աքսար բոլոր իրմէ առաջ
եղողներէն աւելի Տէրոջը առջեւը չարութիւն
31 ըրաւ։ Ու Նաբաատեան Ցերոբովամին մեղքե-
րուն մէջ քալելը նուազ համարելով՝ այլեւս բան մը ան
պահելով, Սիդոնացւոց Եթբաալ Թագաւո-
րին աղջիկը՝ Ցեզաբէլը Կնիկ առաւ, ու գնաց
Բահաղին ծառայութիւն ըրաւ ու անոր եր-
32 կրպագութիւն ըրաւ։ Եւ Սամարիայի մէջ
իր շինած Բահաղի տանը մէջ Բահաղին սե-
33 ղան մը կանգնեց։ Ու Աքսար Աստարովթի
կուռք մը շինեց. և Աքսար իր ըրած գործ-
քերովը Իսրայէլի բոլոր Թագաւորներէն աւելի Իսրայէլի Տէրը Աստուածը բարկացուցին։
34 Անոր օրերը Բեթհէլացի Ցիել երիքովը շի-
նեց. ու իր անդրանիկ տղովը Աբիրամով ա-
նոր հիմը դրաւ, և իր պզտիկ տղովը Սեգու-
բով անոր դռները կանգնեց՝ Նաւեան Ցե-
սուէին ձեռքովը Տէրոջը ըրած խօսքին հա-
մեմատ։

ԳԼ· ԺԷ

1 Եղիա Աբրահամին դէմ մարգարէութիւն ընելէն ետքը Տէրը
Քերիթի կը խրկէ գանիկա, ու հոն ագռաւներէ գանիկա կը
կերակրեն։ 8 Աստուած Սարեփթացի որբեւարի կնիկան մը
ապրեցնելու կը խրկէ գանիկա։ 17 Եղիա որբեւարի կնիկան մեռած
տղան կը յարուցանէ։ 24 ու որբեւարին կը հաստատէ անոր։

1 Ե Գաղաադացի բնակիչներէն Թեզբացի Եղիա Ա.քսարին ըսաւ, Իսրայէլի Տէր Աստուածը՝
Որուն առջեւը կը կայնիմ, կենդանի է որ
հաս տարիներուս մէջ ցօղ ու անձրեւ պիտի
չըլլայ, բայց եթէ իմ խօսքովս։
2 Ու Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ՝ ըսելով,
3 Ասկէ դնաս, ու դէպ ի արեւելք դառնալով՝
Յորդանանու դիմացը եղող Քերիթի հեղեղա-
4 ւին քովը պահուէ. Դուն ան հեղեղատէն
ջուր պիտի խմես. ու ագռաւներուն հրամա-
5 յեր եմ որ հոն քեզ կերակրեն։ Եւ անիկա
դնաց ու Տէրոջը բառին պէս ըրաւ. ու
դնաց Յորդանանու դիմացը եղող Քերիթի հե-
6 ղեղատին քովը նստաւ։ Եւ ագռաւներըը առ-
աւօտուն անոր հաց ու մսով՝ ու իրիկուան ալ
հաց ու մսով կը բերէին, ու անիկա հեղեղա-
7 ւէն ջուր կը խմէր։ Եւ ժամանակ մը ետքը
հեղեղատը ցամքեցաւ, վասն զի երկիրը վը-
րայ անձրեւ չկաւ։
8 Ու Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ՝ ըսելով,
9 Երթալ, Սիդոնացւոց Սարեփթա դնա, ու հոն
նստէ. ահա հոն ալկ որբեւարի կնկան մը հր-
10 ամայեր եմ որ քեզ կերակրէ։ Եւ անիկա
եղաւ. Սարեփթա դնաց. ու քաղաքին դուռը
հասնելով՝ ահաւասիկ որ ալկ որբեւարի կնիկ մը
փայտ կը ժողվէր. ու գանիկա կանչեց ու ըսաւ,
Կ'ազաչեմ՝ բնեղէն ամանով քիչ մը ջուր բեր
11 որ խմեմ։ Ու երբոր անիկա բերելու դնաց,
եչ անոր հետէն կանչեց ու ըսաւ, Ձեռքդ
12 պատառ մըն ալ հաց առ ինծի բեր։ Եւ
կնիկը ըսաւ, Քու Տէր Աստուածդ կենդանի
է որ նկատակ չունիմ, բայց միայն կարասին
մէջը մկ բան չափ ալիւր կայ, ու կուժին
մէջն ալ քիչ մը եղ կայ. և ահա երկու կը-
տոր փայտ կը ժողվեմ, որ երթամ գանիկա
ինծի ու իմ տղուս համար եփեմ, և ուտենք,
13 ու նոյէ մեռնինք։ Ու Եղիա անոր ըսաւ,
Մի վախնար, դնա ըսածիդ պէս ըրէ. բայց
անկէ նախ ինծի համար մկ պզտիկ չափ մը
չինէ ու ինծի բեր, և քեզի ու քու տղուդ
14 համար հաց չունիմ. Քանզի Իսրայէլին Տէր
Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. կարասին ալիւրը
պիտի չսպառի, ու կուժէն եղը պիտի չպակ-
սի մինչեւ այն օրը որ Տէրը երկրի վրայ անձ-
15 րեւ տայ։ Եւ կինկը դնաց ու Եղիային ըսա-
ծին պէս ըրաւ. ու անիկա և ինքը ու իր
16 բնտանիքը շատ մը տաեն կերան։ Կարասին

ալիւրը չհատաւ, ու կուժէն եղը չպակսեցաւ, Տէրոջը՝ եղեալին ձեռքովը զրուցած խօսքին համեմատ։

17 Եւ եղաւ որ առ բաներէն եւքը տանր տիկնոջը ապան հիւանդացաւ, ու անոր հիւանդութիւնը չատ ծանր էր՝ այնպէս որ անոր
18 վրայ չունչ չմնաց։ Եւ կինիկը եղեալին ըսաւ, Մարդ Աստուծոյ, ինծի հետ ի՞նչ ունիս, միթէ իմ մեղքս յիշեցնելու ու իմ որդւոս մեռ-
19 ցնելո՞ւ համար ինծի եկար։ Ու անոնիկա անոր ըսաւ, Տղադ ինծի տուր։ ու զանիկա անոր ծոցէն առաւ, և իր բնակած վերնասունը հանեց, ու զանիկա իր անկողնին մէջը պառ-
20 կեցուց, Եւ Տէրոջը աղաղակելով ըսաւ, Ով Տէր Աստուած իմ, իրաւցընէ առ որբևայրի կնոջին ալ՝ որուն քովը ես պանդխտութեամբ կը բնակիմ, չարչարելո՞վ անոր որդին մեռ-
21 ցընելով։ Ու որդւոյն վրայ երեք անգամ երկննալով՝ ու Տէրոջը աղաղակելով ըսաւ, Ով Տէր Աստուած իմ, կ'աղաչեմ որ առ որդւոյն
22 հոգին իր մարմնին դառնայ։ Եւ Տէրը եղիա-
23 յին ձայնը լսեց, ու որդւոյն հոգին իր մարմնին դարձաւ, և անոնիկա վերնա-
սունէն տունը իջեցուց, և անոր մօրը տուաւ։ ու եղիա ըսաւ, Նայէ, որդի կենդանի է։
24 Եւ կինիկը եղեալին ըսաւ, Հիմա ասով գիտացայ որ դուն Աստուծոյ մարդն ես, ու քու բերնիդ մէջ Տէրոջը խօսքը ճշմարիտ է։

ԳԼ· ԺԸ

1 Յամին երեք առատացած առէնը՝ եղիա Աքաաբին երկուքիլ
տարի չորս ամիս անձրեւ չեղաւ։ 2 Աբդիային կը հանդիպի։ 3 Աբդիա Աքաաբ Թագաւորը եղեալին կը բերէ։ 17 Եղիա Աքաաբը յանդիմանէ, որ երկիրին խնդ կրակին միջոցովը Բահաղին մարգարէներ ամօթով կ'ընէ։ 42 Եղիա ապրիքով անձրեւ կը տեղացնէ։ ու Աքաաբին հետ Ցեզրեէլ կ'երթայ։

1 Եւ շատ առէն անցնելէն եւքը Տէրոջը
խօսքը երրորդ տարին եղեալին եղաւ՝ ըսելով, Գնա, Աքաաբին երեւնալու գնաց։ և Սամարիայի մէջ սաստիկ սով
2 կար։
3 Ու Աքաաբ իր առնը անտնօր Աբդիան կանչեց։ (ու Աբդիա Տէրոջմէ շատ կը վախնար։
4 Ու երբոր Ցեզաբէլ Տէրոջը մարգարէները կտրդեց, Աբդիա Հարիւր մարգարէ առաւ, և զանոնք հիւսան հիւսան՝ քառասներնու մէջ պահեց, ու զանոնք հացով ու ջրով կերակ-
5 րեց։) Եւ Աքաաբ ըսաւ Աբդիային, Եկուրւսա երկրիս մէջ եղած բոլոր ջուրի աղբիւրներուն ու բոլոր հեղեղատներուն քովերը պտըտինք։ գուբելի է որ խոտ գտնենք, և ձիերը ու ջորի-
ները ապրեցընենք ու բոլոր անասուններէն չըլ-
6 կորնցընենք։ Եւ անոնք երկիրը իրենց մէջը բաժնելին պտրտելու համար՝ Աքաաբ մէկ ճամբայէ մինակ գնաց, ու Աբդիա մէկ ուրիշ ճամբայէ մինակ գնաց։
7 Ու երբոր Աբդիա ճամբուն մէջն էր՝ ահա եղիա անոր դիմացը ելաւ։ ու Աբդիա գանիկա ճանչցաւին պէս իր երեսին վրայ ինկաւ ու ըսաւ, Ընդհօք իմ տէրս եղիան դո՞ւն ես։
8 Ու եղիա անոր ըսաւ, Ես եմ։ գնա քու տի-
9 րոջդ ըսուցէ, Թէ Ահա եղիան կայ։ Եւ անիկա ըսաւ, Ես ի՞նչ մեղք գործեր եմ, որ դուն քու ծառադ Աքաաբին ձեռքը կը մատ-
10 նես, որ զիս մեռցընէ։ Քու Տէր Աստուածդ կենդանի է որ ազգ մը կամ թագաւորու-
թիւն մը չկայ, ուր որ իմ տիրս քեզ փընտրուելու համար մարդ խրկած չըլլայ։ ու երբոր Ազգ ըսին, ան թագաւորութիւնը կամ
11 ազգին երդում ընել տուաւ՝ որ քեզ գտած չեն։ Եւ հիմա դուն կ'ըսես, Գնա քու տիրոջ-
12 դ ըսէ, Թէ Ահա եղիան կայ։ Ու կրնայ ըլլալ որ ես քու քովէդ երթամէս եւքը՝ Տէրոջմէ Հոգին քեզ իմ չգիտցած տեղս փոխադրէ, ու ես գացած Աքաաբին պատմած ըլլամ՝ երբոր քեզ չգտնէ՝ զիս պիտի մեռցընէ։ ու ես քու ծառադ տղայութենէս ի վեր Տէ-
13 րոջմէ կը վախնամ։ Իմ ըրածս իմ տիրոջս չպատմուեցաւ, Թէ երբոր Յեզաբէլ Տէրոջը մարգարէները սպաննեց, ես Տէրոջը մարգարէներէն հարիւր մարդ՝ հիսուն հիսուն քարայրնե-
րու մէջ պահեցի, ու զանոնք հացով ու ջրով
14 կերակրեցի։ Եւ հիմա դուն կ'ըսես, Գնա տիրոջդ ըսէ, Թէ Ահա եղիան կայ։ ու
15 անիկա զիս պիտի մեռցընէ։ Ու եղիա ըսաւ, Զօրութեանց Տէրը որուն առջեւը կը կենամ՝ կենդանի է որ այսօր անոր պիտի երեւնամ։
16 Եւ Աբդիա Աքաաբին առջեւը ելաւ ու անոր պատմեց։ ու Աքաաբ եղեան ընդհանրելու
17 գնաց։ Եւ Աքաաբ եղեան տեսածին պէս՝ Աքաաբ անոր ըսաւ, Իսրայէլը նեղութեան
18 մէջ ձգողը դո՞ւն ես։ Ու անիկա ըսաւ, Իսրայէլը ես չնեղցուցի, հապա դուն ու քու հօրդ տունը. երանդի Տէրոջը պատուիրանքը
19 ները թողուցիք, ու Բահաղիմին հետեւեցաք։ Եւ հիմա խրկէ, ու բոլոր Իսրայէլը և Բահաղին չորս հարիւր հիսուն մարգարէները, ու Ցեզաբէլին սեղանէն ուտող Աստարթիմի չորս հարիւր մարգարէները
20 Կարմէղոս լեռան վրայ իմ քովս ժողվէ։ Եւ Աքաաբ բոլոր Իսրայէլի որդւոցը խրկեց, ու մարգարէները Կարմէղոս լեռը ժողվեց։
21 Ու եղիա բոլոր ժողովուրդին մօտեցաւ, ու ըսաւ, Մինչեւ ե՞րբ երկու մտքի վրայ

կը կաղաք· Թէ որ Եհովան Աստուած է՝ անոր
եանէն գացէք, իսկ Թէ որ Բահաղը Աստուած
է՝ Նանոր եանէն գացէք· և ժողովուրդը բը-
21 Նաու պատասխան մը չտուաւ անոր։ Ու եղիա ժողովուրդին ըսաւ, Ես եղիա միայն մնացի, ես Բահաղին մարգարէները
23 չորս հարիւր յիսուն մարդիկ են։ Ուրեմն մեզի երկու զուարակ տուէք· ու զուարա-
կին մէկը անոնք իրենց Նանոր ընտրեն, ու
կսոր կսոր ընեն, և զանիկա փայտերու վրայ դնեն, բայց կրակ չդնեն· ու միւս զուարա-
կը ես պատրաստեմ, ու զանիկա փայտերու
24 վրայ դնեմ, բայց կրակ չդնեմ։ Եւ դուք ձեր աստուծոյն անունը կանչեցէք, ես ալ եհո-
վային անունը կանչեմ· ու Նկրակով պատաս-
խան տուող աստուածը՝ Աստուած անիկա է։ և բոլոր ժողովուրդը պատասխան տուին ու
ըսին, Այս խօսքը բարի է։
25 Ու եղիա Բահաղին մարգարէներուն ըսաւ, Ձեզի զուարակներուն մէկը ընտրեցէք, ու
առաջ դուք ըրէք, վասն զի դուք չատսոր
էք· ու ձեր աստուածոյն անունը կանչեցէք,
26 բայց կրակ մի դնէք։ Եւ անոնք իրենց տրուած զուարակը առին ու պատրաստեցին· և առաւօտէն մինչև կէս օր Բահաղին անունը կանչելին ու ըսին, Ով Բահաղ, մեզի պա-
տասխան տուր· բայց ձայն չկար ու պատաս-
խան տուող չկար· և անոնք իրենց չինած
27 սեղանին շուրջը կը յարձակէին։ Ու երբոր կէս օր եղաւ, եղիա զանոնք ծաղր ընելով ըսաւ, Բարձր ձայնով կանչեցէք, քանզի անի-
կա աստուած է· գուցէ խոսակցութիւն մը
ունի, կամ զբաղած է, կամ ճամբորդութիւն
կ'ընէ, կամ գուցէ քնացած է՝ ու պէտք է
28 որ արթննայ։ Եւ անոնք բարձր ձայնով կը պոռային, ու իրենց սովորութեանը պէս Նա-
նիներով ու գեղարդներով իրենց մարմին-
ները կը կտրէին, մինչև որ իրենց վրայէն
29 արիւն կը վազէր։ Ու երբոր կէս օրը անցաւ, մինչև էնէոս զոհին առնը մատուցանելու
ըրին· ու ձայն չկար ու պատասխան տուող
չկար, ու մեկ ընդդ չկար։
30 Անատնը եղիա բոլոր ժողովուրդին ըսաւ, Ինծի մօտեցէք· ու բոլոր ժողովուրդը անոր
մօտեցաւ· Նև անիկա Տէրոջը փլած սեղանը
31 նորոգեց։ Ու եղիա տասներկու քար առաւ Յակոբին որդւոցը յեզերքն Թուռվը, որուն Տէրոջը խօսքը եղաւ՝ ըսելով, Իսրա-
32 էլ անուն պիտի ըլլայ քու անունդ։ Իսրայէլ քարերով Տէրոջը անունը սեզան չինեց, ու սեզանին չորջորտը
33 կ'առնէր։ Եւ փայտերը չարեց, ու զուա-

բեկ կը փախչի։ 4 Անապատին մէջ իր կեանքին գրաւած ըլլալ. Տիւրտակ մը գտնելիք կը մխիթարէ։ 5 Քոռելի վրայ Աստուած Եղիային կ՚երեւնայ, ու գանելիք կը խրկէ որ Ազայէլը, Ցեհուն ու Եղիսէն օծէ։ 10 Եղիա իր բարեկամներէն զատուելով Եղիսէն հանդէս կ՚երթայ։

1 Եւ Աքաաբ եղիային բոլոր ըրածը, ու անոր՝ բոլոր մարգարէները սրով մեռցնելը ցեղա-
2 բելին պատմեց։ Ու ցեղաբէլ պատգամաւոր մը խրկեց եղիային՝ ըսելով, Աստուածները այպէս ու ասկէ աւելի ընեն ինձ, թէ որ վաղը աս ատենս քու անձդ անոնց մէկուն անձին տեղը չդնեմ։
3 Ու եղիա տեսնելով՝ ելաւ իր անձին ազատելը հասնար գնաց, և Յուդայի Բերսաբէէն մնաւ, ու իր մանչը հոն ձգեց։
4 Եւ ինքը անապատին մէջ մէկ օրուան ճամբայ գնաց, ու գիհիի մը տակ նստաւ. և հոգնութենէ մեռնիլ ուզեց, ու ըսաւ, Այ Տէրիկ է, ալ Ցէը, առ իմ հոգիս, քանզի ես իմ հայրե-
5 րէս չեմ։ Ու գիհիի մը տակ պառկեցաւ. քնացաւ. և ահա մէկ հրեշտակ մը անոր դպաւ
6 ու անոր ըսաւ, ելիր կեր։ Ու եղիա նայեցաւ, և ահա գլխուն քովը †մխիրի տակ եփուած չօփ՝ մը ու մէկ կուժ ջուր կար. ու կերաւ
7 խմեց, ու նորէն պառկեցաւ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը գարձաւ երկրորդ անգամ անոր դպաւ ու անոր ըսաւ, ելիր կեր, քանզի
8 ‡քու երթալը ճամբադ՝ շատ է։ Եւ անիկա ելաւ, կերաւ ու խմեց. և ան կերակուրին ուժովը *քառասուն օր ու քառասուն գիշերը գնաց, — մինչև Քորէբ Աստուծոյ լեռը հասաւ։
9 Եւ հոն քարայրը մտաւ ու գիշերը հոն մնաց. և ահա Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ՝ ըսե-
10 լով, Ով եղիա, հոս ի՞նչ բան ունիս։ Ու անիկա ըսաւ, Զօրաց Տէր Աստուծոյ հա-մար մեծ նախանձաւորութիւն ունեցայ, †քանզի իսրայէլի որդիքը քու ուխտդ թողուցին, քու սեղանները փլցուցին ու քու մարգարէները սրով մեռցուցին. ու միայակ ես մնացեր եմ, և իմ անձս ալ կը փնտռեն՝ որ զայն
11 առնեն։ Ու ըսաւ՝ որ դուրս ելլէ ու լերան վրայ Տէրոջը առջեւը կայնի։ Եւ ահա Տէրը կ՚անցնէր. ու Տէրոջը առջեւէն լեռները քա-կող ու ապառաժները կտրող †մեծ ու սաս-կիչ հով եղաւ, բայց Տէրը այն հովին մէջը չէր. և հովին ետեւէն գետաշարժ եղաւ, բայց Տէ-
12 րը գետաշարժին մէջը չէր. Ու գետաշարժին ետեւէն կրակ եղաւ, բայց Տէրը կրակին մէջը չէր. և կրակին ետեւէն մեղմ ✕ բարակ
13 ձայն մը կը լսուեր։ Ու եղիա ըսածին պէս՝ իր վերարկուովը երեսը ծածկեց, ու ելաւ

ա ԳԼ. ժԸ. 40։ բ Հառ. ա. 17։ ԳԼ. ի. 10։ գ Թագ. գ. 31։ դ կամ վխտնալով՝ Թագ. ժա. 15։ Ցեփթ. գ. 5։ 8։ ե ԳԼ. կռնակու չօփ՝ մը։ զ Թագ. իե. 11։ 13։ Սապ. կի. 9։ է Հառ. ժա. 3։ ը ԳԼ. ժԸ. 4։ թ ԳԼ. ԼԳ. 28։ ի Օր. թ. 9։ 18։ Մատ. գ. 8։ ժ ԳԼ. ժԸ. 15։ Ցեփթ. գ. 5։ 8։ ի ԳԼ. գ. 1։ ձ ԳԼ. ժԸ. 22։ Ես. իե. 15։ Յեր. ա. 10։ գ Թագ. գ. 31։ ե ԳԼ. ժԸ. 4։ զ Թագ. իե. 11։ 13։ Սապ. կի. 9։ է Հառ. ժա. 3։ ը

մեծ բազմութիւնը քու ձեռքդ պիտի մնայ,
29 նեմ, որ դիտնաք թէ ես եմ Յերը։ Եւ երբ
քու գէմ եօթը օր բանակեցան։ ու եօթնե-
րորդ օրը պատերազմ եղաւ, և Իսրայէլի որ-
դիքը մէկ օրուան մէջ Ասորիներէն հարիւր
30 հազար հեւակ զօրք զարկին։ Ու մնացած-
ները Ափեկ քաղաքը փախան. և ան մնա-
ցած քառասնօթը հազար մարդոցը վրայ պա-
րիսպ ինկաւ։ Ու Բենհադադ փախաւ ու քա-
զաքին մէջ Խանհեակէ անհեակ մնաւ։
31 Եւ անոր ծառաները անոր ըսին, Ահա մենք
լսեր ենք որ Իսրայէլի տանը թագաւորները
ողորմած թագաւորներ են. հիմա Իմիջիր-
նիս քուրձեր՝ ու գլուխնիս չուաններ դնենք,
և Իսրայէլի թագաւորին առջևը ելլենք, գու-
32 յէ քու անձդ ապրեցնէ։ Ու մէջբերնին քուր-
ձեր՝ ու գլուխնին չուաններ կապեցին, և Ի-
սրայէլի թագաւորին գացին ու ըսին, Քու
ծառադ Բենհադադ կ'ըսէ, Կ'աղաչեմ թող
անձս ապրի։ Ու անոնք ըսաւ, Տակաւին
33 ողջ է. անոնք իմ եղբայրս է։ Եւ ան մար-
դիկը ասոնք յայտնութիւն անելով, անոր
բերնէն աս խօսքը առածնաւն պէս՝ չուտով
պատասխան առին, Քու եղբայրդ Բենհա-
դադ հո է։ Ու անոնք ըսաւ, Գացէք զա-
նոնք բերէք։ Ու երբոր Բենհադադ անոր ե-
34 կաւ, զանոնք իր կառքին մէջը առաւ։ Ան
ալ անոր ըսաւ, Իմ հօրս քու հօրմէդ առած
քաղաքները ետ տամ, ու գուն Դամասկոսի
մէջ քեզի համար հրապարակներ ունենաս,
ինչպէս որ իմ հայրս Սամարիայի մէջ ունե-
ցաւ։ Ու Աքիաբ ըսաւ, Ես ալ աս դաշինքով
քեզ կ'արձակեմ. ուստի անոր հետ դաշնակ-
ցութիւն ըրաւ ու զանիկա արձակեց։
35 Եւ Մարգարէից որդիներուն մէկը Յերո-
ջը խօսքովը իր ընկերին ըսաւ, Ծնորհք երի՛
պիտ զարկ. ու ան մարդը անիկա զարնել չու-
36 զեց։ Եւ անիկա ըսաւ անոր, Յերոջը խօս-
քին հնազանդութիւն չընելուդ համար՝ ա-
հա իմ քովիս գայածիդ պէս՝ քեզ մէկ առիւծ
մը պիտի մեռցնէ։ Ու անիկա անոր քովէն
գնաց, ու մէկ առիւծ մը զանիկա գտաւ ու
37 մեռցուց։ Եւ անոր անիկա մէկ ուրիշ մարդ մը
գտաւ, ու ասոր ըսաւ, Ծնորհք երի՛ զիս զարկ.
ու ան մարդը զանիկա զարկաւ, ու զարնե-
38 լով վիրաւորեց։ Եւ ան մարդարէն գնաց
ճամբուն վրայ թագաւորին սպասել, ու չը-
ճանչցուելու համար աչքերուն վրայ *ծած-
39 կոց մը գրաւ։ Ու երբոր թագաւորը ան-
ցնելիքը, թագաւորին ազդակելով ըսաւ,
Քու ծառադ պատերազմին մէջը գնաց, և
ահա մէկ մարդ մը պաշարուելն գալով
ինձի մարդ մը բերաւ, ու ըսաւ, Այս մարդը
պահէ. թէ որ ասկից մէկ կերպով մը կորսը-

ա ԳԼ· իբ· 25։
բ Տէս Յն· լէ· 34։
գ ԳԼ· իէ· 20։
դ թագ· բ· 3· 5։
7· 15։
ե ԳԼ· իգ· 17· 18։
զ ԳԼ· իգ· 24։
է Կամ մեծիբ
ը Տէս բ թագ· իգ։

1· Եւս։
թ թագ· իգ· 24։
ժ Եբր· կըսէս։
ի ԳԼ· իբ· 31—37։
ղ ԳԼ· իա· 4։
ծ ա թագ· ը· 14։
կ ԳԼ· իե· 23։ թագ·
ԼԶ· 7։ Եզեկ· իէ·

ւելու ըլլայ, *քու անձդ անոր անձին տեղը
պիտի ըլլայ, կամ տաղանդ մը արծաթ պի-
40 տի †վճարես։ Ու երբոր ծառադ տաղին
անդին դարձեալ ղբաղեր էր՝ անիկա կոր-
ուսեցաւ։ Եւ Իսրայէլի թագաւորը անոր ը-
սաւ, Քու դատաստանդ այդպէս է, ինքնիդ ոչ
41 գուն *ես բերնովդ վճռեցիր։ Ու անիկա չու-
տով մը ծածկոցը աչքերուն վրայէն հանեց,
ու Իսրայէլի թագաւորը խնացաւ որ անիկա
42 մարգարէներէն մէկն է։ Եւ անիկա ըսաւ ա-
նոր, Յերը այսպէս կ'ըսէ. Որովհետև գուն
իմ եղեամած մարդս *ես ձեռքէդ ազատ ար-
ձակեցիր, անոր համար քու անձդ անոր ան-
ձին տեղը, ու քու ժողովուրդդ անոր ժող-
43 ովուրդին տեղը պիտի ըլլայ։ Եւ Իսրայէլի
թագաւորը չոլիքար կոտրած ու նեղացած՝ իր
տունը գարձաւ, ու Սամարիա եկաւ։

ԳԼ· ԻԱ.

1 Ա֊քսաբ չկրնալով Նաբովթին այգին ձեռք բերել, կը տրամի։
5 Յեզաբել Նաբովթին գրելով Նաբովթին գէմ՝ անիկա հայ-
հոյութեան մեղքով կ'ամբաստանեսի, ու կը գատապարտեսի։
15 Ա֊քսաբ իրեն կ'ասէ ան պիտին։ 17 Եղիա Ա֊քսաբին ու
Յեզաբելին գէմ Աստուծոյ դատաստանները կը յայտնեսի։
25 Չար Ա֊քսաբը կ'ապաշխարէ. ան պատճառով Աստուած
անոր դատաստանը կ'ուշացնէ։

1 Եւ ասա բաներէն ետքը՝ Յեզրայելացի Նա-
բովթ Յամարիայի Ա֊քսաբ թագաւորին պա-
լատին քովը Յեզրայելի մէջ այգի մը ունէր։
2 Ու Ա֊քսաբ Նաբովթին հետ խօսեցաւ ու ը-
սաւ, Քու *այգիդ ինծի տուր, որ ինծի բան-
ջարի պարտէզ ըլլայ, քանդի իմ ասոնց մօտ
է. և անոր տեղը անկէ ապէկ այգի մը տամ
քեզի. Կամ թէ որ կ'ուզես՝ անոր գինը ատա-
3 կով վճարեմ քեզի։ Ու Նաբովթ Ա֊քսաբին
ըսաւ, Յերը ինծի չյուզընէ *որ իմ հայրե-
րուս ժառանգութիւնը քեզի տամ։
4 Եւ Ա֊քսաբ՝ Յեզրայելացի Նաբովթին բսած
խօսքին համար՝ որ ըսաւ թէ իմ հայրերուս
ժառանգութիւնը քեզի չեմ տար, սիրտը կոտ-
րած ու նեղացած իր տունը գնաց, և իր ան-
կողինին վրայ պառկեցաւ ու երեսը դարձուց
5 ու հաց չկերաւ։ Եւ անոր կինը Յեզաբել
անոր քովը գնաց ու ըսաւ, Ինչո՞ւ համար
սիրտդ այդպէս նեղացած է ու հաց չես ուտեր։
6 Եւ անիկա ըսաւ անոր, Վասն զի Յեզրայե-
լացի Նաբովթին հետ խօսեցայ ու անոր ըսի,
Քու *այգիդ ինծի տասկով տուր, կամ թէ ո-
կը հաճիս՝ անոր տեղը քեզի *ուրիշ այգի մը
տամ. բայց անիկա՝ իմ այգիս քեզի չեմ տար
7 ըսաւ։ Ա֊նոնանոր անոր կինը Յեզաբել անոր
ըսաւ, Գուն հիմա Իսրայէլի վրայ այսպէ՞ս թա-
գաւորութիւն պիտի ընես. Ելիր՝ հաց կեր,
ու սիրտդ Թող զուարճանայ. Յեզրայելացի
Նաբովթին այգին ես քեզի տամ։

ա ԳԼ· իբ· 25։
բ Տէս Ես· լ· 34։
գ ԳԼ· իէ· 20։
դ թագ· բ· 3· 5։
7· 15։
ե ԳԼ· իգ· 17· 18։
զ ԳԼ· իգ· 24։
է Կամ մեծիբ
ը Տէս բ թագ· իգ։

8 Եւ անիկա Ա֊քսաբին անունովը նամակներ
գրեց, ու ընդէ֊ անոր կնիքովը կնքեց, և ան
նամակները Նաբովթին քաղաքակից ծերերուն
9 ու ազնուականներուն խրկեց։ Ու նամակնե-
րուն մէջը այսպէս գրեր էր. Ժողովութիւն
քարոզեցէք, ու Նաբովթը ժողովուրդին գլու-
10 խը նստեցուցէք. Եւ անոր դիմացը երկու անօ-
բէն մարդիկ նստեցուցէք, որոնք անոր հանդէ
վկայութիւն ասն ու ըսեն թէ Գուն *Աստու-
ծոյ ու թագաւորին դէմ հայհոյեցիր ըրիր.
ու գանիկա հանեցէք ու *քարկոծեցէք որ
մեռնի։
11 Եւ անոր քաղաքակիցները՝ անոր քաղաքին
մէջը բնակող ծերերը ու ազնուականները՝ Յե-
զաբելին իրենց ապագրածին պէս ըրին, ինչպէս
12 որ անոր խրկած նամակներուն մէջը գրուած
էր։ Ժողովութիւն քարոզեցին, և Նաբովթը ժողովուրդին գլուխը նստեցուցին։
13 Ու երկու անօրէն մարդիկ գային անոր դի-
մացը նստան. և ան անօրէն մարդիկը ժողո-
վուրդին առջևը Նաբովթին համար վկայու-
թիւն տուին ու ըսին թէ Նաբովթ Աստուծոյ
ու թագաւորին դէմ հայհոյութիւն ըրաւ.
Ուստի գանիկա քաղաքէն գուրս հանեցին և
14 քարերով քարկոծեցին, ու մեռաւ։ Ու Յե-
զաբելին լուր իրկեցին ըսելով, Նաբովթ
քարկոծուեցաւ ու մեռաւ։
15 Ու երբոր Յեզաբել Նաբովթին քարկոծուե-
լը ու մեռնիլը լսեց, Յեզաբել Ա֊քսաբին ը-
սաւ, Ելիր ժառանգէ Յեզրայելացի Նաբով-
թին այգին, որն որ ինքը քեզի տալով ուզեց
16 չուզեց. քանդի Նաբովթ ողջ չէ, հապա մե-
ռաւ։ Ու երբոր Ա֊քսաբ Նաբովթին մեռնիլը
լսեց, Ա֊քսաբ առաջ եջաւ որ Յեզրայելացի Նա-
բովթին այգին իջնէ, ու զանիկա ժառանգէ։
17 Եւ Յերոջը խօսքը Թեզրացի Եղիային եղաւ
18 ըսելով, Ելիր՝ Սամարիա բնակող Իսրայէլի
Ա֊քսաբ թագաւորը դիմաւորելու կերթ. ա-
հա անիկա Նաբովթին այգիին մէջն է, ուր
19 որ իջեր է զանիկա ժառանգելու համար. Ու
անոր խօսես ու ըսես, Յերը այսպէս կ'ըսէ.
Մեռցուցիր ու կը ժառանգե՞ս ալ. Նաև անոր
խօսելով ըսես, Յերը այսպէս կ'ըսէ. Ան տե-
ղը որ շուները Նաբովթին արիւնը լպիեցին,
20 հո՛ շուները քու արիւնդ ալ պիտի լպիեն։ Եւ
Ա֊քսաբ Եղիային ըսաւ, Դուն իմ թշնամիս,
գիս գտա՞ր. ու անիկա ըսաւ, Գտայ. որով-
հետև *դուն քեզ ծախելիր Յերոջը առջևը
21 չարութիւն ընելու համար. Ահա *ես քու
վրադ չարիք պիտի բերեմ, ու *քեզ հարա-
ծելով՝ պիտի չնչեմ, և Ա֊քսաբին *Իսրայէլի մարդիկը ու *Իսրայէլի մէջ գոցուածը ու ձր-

ա Եզ· իբ· 28։ Գաւ·
իգ· 15։ 16։ Գոյ·
գ· 11։
բ Գաւ· իգ· 14։
գ Նա· ծբ· 4։
դ Տէս գ թագ· բ։
ե ա թագ· իե· 22։
զ ԳԼ· ժգ· 10։
է ԳԼ· ժե· 29։
ը ԳԼ· ժգ· 3· 11։
թ գ թագ· իբ· 36։
ժ ԳԼ· ժգ· 21։ ժգ· 4։
ի գ թագ· իբ· 25։
ղ ԳԼ· ժգ· 30։ կա։
ծ ԳԼ· ժգ· 31։
կ Ծն· ժե· 16։ գ
թագ· իա· 11։
հ Ծն· լե· 34։
ձ գ թագ· իգ· 9։
ղ Գաւ· իգ· 1։
ճ ԳԼ· ժգ· 10։
մ ԳԼ· ժե· 22։
յ Ծն· ժե· 16։ գ
թագ· իա· 11։
ն գ թագ· գ· 13։
շ Եբր· Գիամ՚ք
ո բ Օր· գ· 45։
չ գ թագ· գ· 13։
պ ԳԼ· ժգ· 19։

չոքս հարիւրիւ չափ մօրգիկ էին, ու անոնց ըսաւ, Դամովիթ-գաղաադի վրայ պատերազմելու երթաք, թէ եւս կենամ. ու անոնք ըսին, Գնա, վասն զի Տէրը ընդ- թագաւորին ձեռքը պիտի ապա։

7 Ու Իսրայէլի թագաւորը ըսաւ, Ա՛ս ասկը Տէրոջը ուրիշ մարգարէ մըն ալ չկա՞ որ անոր հարցընենք։ Ու Իսրայէլի թագաւորը Յովսափատին ըսաւ, կայ մէկ ուրիշ մարդ մըն ալ, որուն միջոցով կրնանք Տէրոջը հարցընել, բայց ես զանիկա կ'ատեմ. քանզի ինծի համար ազէկ մարգարէութիւն չըներ, հապա դէշ. անիկա Գեմլայի որդին Միքիան է։ Եւ Յովսափատ ըսաւ, Թագաւորը այդպէս չդրուցէ։

9 Ու Իսրայէլի թագաւորը ներքինի մը կանչեց ու ըսաւ, Գեմլայի որդին Միքիան շուտ 10 տուր հոս բեր։ Եւ Իսրայէլի թագաւորը ու Յուդայի Յովսափատ թագաւորը Սամարիայի դրանը առջեւի հրապարակին մէջ ամէն մէկը իր հագուստները հագած՝ իր ախոռին վրայ նստեր էր. ու բոլոր մարգարէները անոնց 11 առջեւը մարգարէութիւն կ'ընէին։ Եւ Քանանայի որդին Սեդեկիա իրեն երկաթէ եղջիւրներ չինեց, ու ըսաւ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ասորիները ասոնցով պիտի զարնես՝ մինչեւ 12 չէ որ զանոնք բնաջինջ ընես։ Բոլոր մարգարէներն ալ այնպէս կը մարգարէանային ու կ'ըսէին, Դամովիթ-գաղաադ երթայ, ու յաջողութիւն պիտի ունենաս, և Տէրը ընդ- թագաւորին ձեռքը պիտի տայ։

13 Ու Միքիան կանչելու դացող մարդը խօսեցաւ անոր՝ ըսելով, Ա՛ս ահա մարգարէները մէկ բերնով թագաւորին համար բարութիւն խօսացան. թող քու խօսքդ ալ անոնց մէկուն խօսքին պէս ըլլայ, ու բարութիւն խօսէ։ 14 Իսկ Միքիա ըսաւ, Տէրը կենդանի է որ ես- Տէրը ինծի ինչ որ ըսէ՝ ան պիտի խօսիմ։

15 Ու երբոր անիկա թագաւորին եկաւ, թագաւորը անոր ըսաւ, Ով Միքիա, Ռամովթ-գաղաադ պատերազմելու երթա՞նք, թէ եւս կենանք։ Եւ անիկա ըսաւ անոր, Ելիր ու յաջողութիւն պիտի ունենաս, ու Տէրը ընդ- 16 թագաւորին ձեռքը պիտի տայ։ Եւ թագաւորը անոր ըսաւ, Մինչեւ քանի՞ անգամ երդմնցնեմ քեզ, որ Տէրոջը անուանովը ճշմա- 17 րիտը միայն խօսես ինծի։ Ու անիկա ըսաւ, Բոլոր Իսրայէլը ես- Հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս լեռներուն վրայ ցրուած տեսայ. և Տէրը ըսաւ, Ասոնք տէր չունին, ամէն մարդ խա- 18 ղաղութեամբ թող իր տունը դառնայ։ Եւ Իսրայէլի թագաւորը Յովսափատին ըսաւ, Քեզի չըսի՞ որ անիկա ինծի համար ազէկ 19 մարգարէութիւն չըներ՝ հապա դէշ։ Ու Մի-

ա գ Թագ. գ. 11։
բ Ելս. ա. 38։
գ Մ՚սա. իբ. 58։
դ Եսա. զ. 14։ Դան. է. 9։
ե Ելս. ա. 6։ բ. 1։ Սաղ. ճգ. 20, 21։ Դան. է. 10։ Մատ. իգ. 10։ Եբր. ա. 7։
զ Գ Թագ. իբ. 23։ Ելս. իգ. 16։ Եզեկ. իգ. 8։ բ Թես. բ. 11։
է Գ Թագ. ժբ. 20, 21, 22։
ը Բ Մն. իէ. 28։
թ Բ Մն. ժբ. 31։ Ամաթ. ժգ. 20։
ի Կամ ուժով մը։
ժ Եբր. յօդուածներ. բան ու գործին մէջտեղն

քիա ըսաւ, Ականջ դիր դուն ալ անոնց խօսքին. Տէրը իր ամբոխին վրայ նստած տեսայ, ու երկինքեն բոլոր զօրքերը անոր բովանդակ աջ 20 կողմն ու ձախ կողմն կայներ էին. Եւ Տէրը ըսաւ, Աքաաբը ո՞վ կրնայ խաբել, որ Ռամովթ-գաղաադ ելլէ ու կորսուի. ու մէկը մէկ- այսպէս ու միւսը այնպէս ըսաւ։ 21 Ու մէկ ոգի մը ելաւ և Տէրոջը առջեւը կայնեցաւ, ու ը- 22 սաւ, Զանիկա ես կը խաբեմ։ Ու Տէրը անոր ըսաւ, Ի՞նչ միջոցով։ Եւ անիկա ըսաւ, Ելլեմ ու անոր բոլոր մարգարէներուն բերանը սուտ ոգի ըլլամ. ու Տէրը ա՛նդ ըսաւ, Դուն պիտի խաբես ու պիտի յաջողիս. ելիր ու այն- 23 պէս ըրէ։ Եւ հիմա ահա Տէրը սա քու բոլոր մարգարէներուդ բերանը սուտ ոգի դրեր է, բայց Տէրը քեզի համար չարիք խօսեցաւ։

24 Ահաւնիկ Քանանայի որդին Սեդեկիա մօտեցաւ, ու Միքիայի ծնօտին զարկաւ ու ըսաւ, Տէրոջը Հոգին ի՞նչպէս իմ ձողիս ե- 25 լաւ՝ քեզի հետ խօսելու համար։ Եւ Միքիա ըսաւ, Դուն պիտի տեսնես այն օրը որ պահուելու համար խանձարուկ մանես։

26 Ու Իսրայէլի թագաւորը ըսաւ, Միքիան առ, ու զանիկա Ամմն քաղաքապետին և 27 թագաւորի որդւոյն Յովասին ետ տար, Ու ըսէ, Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ. Այսկա բանտը դրէք, ու միւնչև որ ես խաղաղութեամբ դառնամ, զանիկա նեղութեան հացով ու նե- 28 զութեան ջրով կերակրեցէք։ Եւ Միքիա ըսաւ, Թէ որ բնաւ խաղաղութեամբ դառնաս, Տէրը ինծմով խօսած չըլլայ. ու ըսաւ, Ով ժողովուրդներ, ամէնդդ լսեցէք։

29 Եւ Իսրայէլի թագաւորը ու Յուդայի Յովսափատ թագաւորը Ռամովթ-գաղաադ ելան։ 30 Ու Իսրայէլի թագաւորը Յովսափատին ըսաւ, Կերպարանքս պիտի փոխեմ, ու պատերազմին պիտի մտնեմ, բայց դուն քու հագուստդ հագիր. և Իսրայէլի թագաւորը կերպարանքը փոխեց, ու պատերազմին մէջը 31 մտաւ։ Եւ Ասորւոց թագաւորը իր երեսուներկու կառապետներուն պատուիրեց ու ըսաւ, Պզտիկի կամ մեծի հետ մի պատերազմիք, բայց միայն Իսրայէլի թագաւորին հետ։ 32 Ու երբոր կառապետները Յովսափատը տեսան, Իսրայէլի թագաւորը անշուշտ ասիկա է՛ ըսելով, անոր վրայ պատերազմելու դա- 33 ձան. և Յովսափատ գոռգոռաց։ Ու երբոր կառապետները անոր որ անիկա Իսրայէլի 34 թագաւորը չէ, անկէ ետ դարձան։ Եւ մարդ մը* առանց դիտելու իր ապզը քաշեց, ու Իսրայէլի թագաւորը †զրահին օգակներուն մէջէն՝ զարկաւ. անոնք անիկա իր կառավարին ըսաւ, Ձեռքդ դարձուր ու զիս

ի Եզեկ. ժգ. 9։
լ Բ Մն. ժբ. 25։
խ Գէ. ի. 30։
ծ Թես. ժգ. 23։ բ Օր.
կ Բ Մն. իբ. 22։
հ Գէ. ժգ. 24։ ժէ. 12։
ձ Յեր. իե. 23։ բ Թագ. գ. 14։ գ Թագ. գ. 9։ բ. 20։
ղ Բ Մն. ի. 35։ Ես.
մ Գէ. ժ. 22։
յ Կամ երկիայ ասկիի համար։ բայց չբնաց։
ն Բ Մն. ի. 37։
շ Գէ. իգ. 26։
ո Գէ. ժ. 11։ Գէ. ժգ. 31։
պ Բ Մն. ի. 1։
ռ Հմր. 40։
ս Գէ. ժ. 26։
վ Դատ. բ. 11։ Գէ. ժգ. 31։
տ Կամ ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒ. ԻՄՐԱՑ
ր Գէ. գ. 5։
ց Բ Թագ. բ. 8։
ւ Ա Թագ. ի. 36։

35 բանակէն հանէ, քանզի վիրաւորուեցայ։ Եւ այն օրը պատերազմը սաստկացաւ, ու թագաւորը Ասորւոց դիմացը իր կառքին մէջ կեցաւ, և իրիկուան դէմ մեռաւ. ու վէր- 36 քին արիւնը կառքին մէջ վազեց։ Ու երբոր արեւը կը մտնէր՝ բանակին մէջ մեծաձայն պըզտացաւ ու ըսաւ, Ամէն մարդ իր քաղաքը ու 37 քը ու ամէն մարդ իր երկիրը դառնայ։ Եւ թագաւորը մեռաւ, ու Սամարիա բերուեցաւ, ու թագաւորը Սամարիայի մէջ թաղեցին։ 38 Եւ կառքը Սամարիայի աւազանին քովը լուացին, ու չուները անոր արիւնը լափեցին. ՚անդ զէնքերն ալ հոն լուացին՚ ՚Տէրոջը ըսած խօսքին համեմատ։

39 Եւ Աքաաբին միացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը, և փղոսկրեայ չինած տունը ու բոլոր չինած քաղաքները ահա Իսրայէլի թագաւորներուն ժամանակագրքին մէջ 40 դրուած են։ Եւ Աքաաբ իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու անոր տեղը անոր որդին Ո՚զովիա թագաւոր եղաւ։

41 Եւ Իսրայէլի Աքաաբ թագաւորին չորրորդ տարին Յուդայի վրայ Ասայի որդին Յովսափատ թագաւոր եղաւ։ Յովսափատ երեսուն- 42 հինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու երեսուածմի մէջ քաղաքեցինգ տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը 43 Ազուբա էր ու Սալհիին աղջիկն էր։ Ու անիկա իր հօրը Ասային բոլոր ճամբուն մէջ քալեց, անկէ չխոտորեցաւ, ու Տէրոջը աջքին ուղ- 44 զութիւն ըրաւ։ Բայց ՚բարձր տեղատեղը չվերցան. ժողովուրդը տակաւին բարձր տեղերու վրայ զոհեր կը մատուցանէր ու խունկ

45 կը ծխէր։ Եւ Յովսափատ Իսրայէլի թագաւորին հետ խաղաղութիւն ըրաւ։

46 Եւ Յովսափատին միացորդ պատմութիւնը և անոր ըրած քաջութիւնները ու պատերազմները՝ ահա Յուդայի թագաւորներուն ժամանակագրքին 47 գիրքին մէջ գրուած են։ Եւ անիկա իր հօրը Ասային ժամանակէն մնացած՝ Սոդոմական մեզք գործողները երկրէն բնաջինջ ըրաւ։

48 ՚Ադոմիա Եդոմի մէջ թագաւոր չկար, մէկ փոխանակ մը կար։

49 Ո՚- Յովսափատ Թարսիսի նաւեր չունեց, որ Ոփիր երթան ոսկի համար, ՚բայց չգացին,՚ քանզի նաւերը Գասիոնգաբերի մէջ 50 կոտրտուեցան։ Ախազիա Աքաաբի որդին Ո՚զովիա Յովսափատին ըսաւ, Իմ ծառաներս քու ծառաներուդ հետ նաւերով երթան. բայց 51 Յովսափատ չհաճեցաւ։ Եւ ՚Յովսափատ իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու իր հայրերուն հետ իր հօրը Դաւիթին քաղաքին մէջ թաղուեցաւ. և անոր տեղը անոր որդին Յովրամ թագաւոր եղաւ։

52 Յուդայի Յովսափատ թագաւորին տասնութերորդ տարին Իսրայէլի վրայ ՚Աքաաբի որդին Ո՚զովիա թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ, ու Իսրայէլի վրայ երկու տարի թագա- 53 ւորութիւն ըրաւ։ Եւ Տէրոջը աջքին չարութիւն ըրաւ, ու ՚իր հօրը ճամբան և իր մօրը ճամբան ու Իսրայէլին մեղցնող տուող Եղ- 54 բատեան Յերոբաամին ճամբան բռնեց. Ու ՚Բահաղին ծառայութիւն ըրաւ ու անոր երկրպագութիւն ըրաւ և իր հօրը բոլոր ըրածին պէս ընդդէմ՝ Իսրայէլի Տէր Աստուածը բարկացուց։

‡ՉՈՐՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Մովաբ կ'ապստամբի։ 2 Ախազիա Բահաղ-Ջաւեճիկին բան հարցընելու համար մարդ կը ղրկէ, բայց Եղիա անոր վրայ գոյա- գաստատեալ կ'իջնցնէ ան։ 5 Եղիա երկու անգամ երկինքէն կրակ կ'իջեցնէ ան մարգոյը վոյ։ պանը Ախազիա երկինքէն իր զանիկա բանտէրը. 13 իսկ երրորդ գօրագլխին կը խնայէ. ան հրեշտակին մը քաջալերութիւն տանելով՝ կ'երթայ թագա- ւորին կ'իմացնէ թէ պիտի մեռնի, 17 Յովրամ Ախազիային անոր կը յաջորդէ։

1 Եւ ՚Աքաաբին մեռնելէն ետքը Մովաբ Իս- րայէլին դէմ ապստամբեցաւ։

2 Ու Ախազիա Սամարիայի մէջ իր վերնատունը վանդակապատէն վար ինկաւ ու հիւանդացաւ. ու պատգամաւորներ խրկեց՝ անոնց ըսելով, Գացէք Ակկարոնի Բահաղ-Ջաւեճիկ աստուծոյն հարցուցէք, թէ արդեօք ես հի- 3 անդուժենէս պիտի աւողջանամ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը Թեզբացի Եղիային ըսաւ, Ելիր՝ Սամարիայի թագաւորին պատգամաւորները դիմաւորելու դնա, ու անոնց ըսէ, Միթէ Իսրայէլի մէջ Աստուած չկայ՞, որ դուք Ակկա-

* Կամ բազէն ալ հոն քաշուածէր։
ձ Գէ. իա. 19։
ղ Ա Մնաց. գ. 15։
ճ Հմր. 52։
հ Բ Մն. ի. 31։
ա Կամ բազէն ալ հոն քաշուածէր։
բ Գէ. իա. 19։
գ Ա Մնաց. գ. 15։
դ Հմր. 52։
ե Բ Մն. ի. 31։
զ Բ Մն. ժէ. 3։
է Գէ. ժգ. 25։ ժէ. 14։ գ Թագ. ժբ. 3։
ը Բ Մն. ժգ. 2։ բ Կար. գ. 14։
թ Գէ. ժգ. 24։ ժէ. 12։
ի Յեր. իե. 23։ բ Թագ. գ. 14։ գ Թագ. գ. 9։ բ. 20։
լ Բ Մն. ի. 35։ Ես.
խ Գէ. ժ. 22։
ծ Կամ երկիայ ասկիի համար։ բայց չբնաց։
կ Բ Մն. ի. 37։
հ Գէ. իգ. 26։
ձ Գէ. ժ. 11։ Գէ. ժգ. 31։
ղ Բ Մն. ի. 1։
ճ Հմր. 40։
մ Գէ. ժ. 26։
յ Դատ. բ. 11։ Գէ. ժգ. 31։
ն Կամ ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒ. ԻՄՐԱՑ
շ Գէ. գ. 5։
ո Բ Թագ. բ. 8։
պ Ա Թագ. ի. 36։

ըանի բահադ-ճանճիկ ասուածոյն Հարցընելու
4 կ՚երթաք. Ամեր Համար Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Քաւ եւած անկողմնակ վար պիտի չիջնես, Հա-
սա անչուշտ պիտի մեռնիս. ու եղիա գնաց։
5 Եւ պատգամաւորները անոր գարձան. ու
Ո՛ւղիա անոնց ըսաւ, ինչո՞ւ Համար ետ գար-
6 ձաք։ Եւ անոր ըսին, Մեր գիմացը մարդ-
մը ելաւ ու մեզի ըսաւ, Գացէք ձեզ խրկող
թագաւորին գարձէք ու անոր ըսէք, Տէրը
այսպէս կ՚ըսէ. Միթէ Իսրայէլի մէջ Աստուած
չկայ, որ Ակկարոնի բահադ-ճանճիկ ասուա-
ծոյն Հարցընելու կը խրկես. անոր Համար քաւ
եղած անկողմնակ վար պիտի չիջնես, Հապա
7 անչուշտ պիտի մեռնիս։ Եւ անոնց ըսաւ,
անոնց, Ձեզ գիմաւորող ու աս խօսքերը ձեզի
8 պատգող մարդը ի՞նչպէս մարդ էր։ Ու անոր
ըսին, Անիկա *մազոտ մարդ մըն էր, ու մէջ-
քը մաշկեզէն գօտի մը կապած էր։ Եւ Ե՛լի-
ա՛ա՛ը ըսաւ, Անիկա Թեզբացի Եղիան է։
9 Ու անոր՝ յիսուն մարդով մէկ յիսնապետ
մը խրկեց, և անիկա եղաւ քովը ելաւ, ու
ե՛ւ- լեռան գլուխը նստած էր. և չիմասէ-
ա՛ը անոր ըսաւ, Մարդ Աստուծոյ, թագա-
10 ւորը կ՚ըսէ որ վար իջնես։ Ու եղիա պա-
տասխան տուաւ ու յիսնապետին ըսաւ, Թէ
որ ես Աստուծոյ մարդն եմ, երկինքէն կրակ
թող իջնէ, և քեզ ու քու յիսուն մարդդ
ուտէ։ Ու երկինքէն կրակ իջաւ, և զանիկա
ու անոր յիսուն մարդը կերաւ։
11 Եւ անոր նորէն յիսուն մարդով մէկ ուրիշ
յիսնապետ մը խրկեց. ու անիկա խօսեցաւ
ու անոր ըսաւ, Մարդ Աստուծոյ, թագաւորը
12 այսպէս կ՚ըսէ, Շուտով վար իջիր։ Ու եղիա
պատասխան տուաւ ու անոնց ըսաւ, Թէ որ
ես Աստուծոյ մարդն եմ, երկինքէն կրակ
թող իջնէ, և քեզ ու քու յիսուն մարդդ
ուտէ։ Ու երկինքէն Աստուծոյ կրակը իջաւ,
և զանիկա ու անոր յիսուն մարդը կերաւ։
13 Ու նորէն յիսուն մարդով մէկ երրորդ յիս-
նապետ մը խրկեց, ու ան երրորդ յիսնապե-
տը վեր ելաւ, ու գնաց եղիային առջեւը ծունկ
կրկնեց, և անոր աղաչեց ու ըսաւ, Մարդ
Աստուծոյ, թող իմ հոգիս ու աս յիսուն ծա-
ռաներուդ հոգիները ՚ք.րտ աչքերուդ առ-
14 ջեւը պատուական սեպուին. Ահա երկինքէն
կրակ իջաւ, ու ան առջի երկու յիսնապետ-
ները և անոնց յիսուն մարդիկը կերաւ.
բայց հիմա իմ հոգիս քու աչքերուդ առջեւը թող
պատուական սեպուի։
15 Ու Տէրոջը հրեշտակը եղիային ըսաւ, Անոր
հետ իջիր, անոր երեսէն մի վախնար. ու
16 եղիա ելաւ անոր հետ թագաւորին իջաւ. Եւ
անոր ըսաւ, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ, Որովհետեւ
Ակկարոնի բահադ-ճանճիկ ասուածին Հար-
ցընելու Համար պատգամաւորներ խրկեցիր,
իբր թէ Իսրայէլի մէջ Աստուած չկար որ անոր
բան Հարցընէիր, անոր Համար ատ քու եղած
անկողմնակ վար պիտի չիջնես, Հապա անչուշտ
պիտի մեռնիս։
17 Եւ անիկա մեռաւ Տէրոջը խօսքին հա-
մեմատ՝ որն որ եղիա խօսեր էր. և որովհե-
տեւ անիկա որդի չունէր, անոր տեղը Ո՛ռամ
Թագաւոր եղաւ՝ Յուդայի Յովսափատեան
18 Յովրամ Թագաւորին երկրորդ տարին։ Եւ
Ո՛քոզիային ըրած գործերուն մնացորդը
պատմութիւնը ահա Իսրայէլի Թագաւորնե-
րուն ժիշատակաց գրքին մէջ գրուած է։

ԳԼ· Բ

1 Եղիա իր պատուէրն Համար Եղիսէին խօսելով՝ իր վերա-
կացութեան Յորդանանը երթալի կը բաժնէ։ 9 ու Եղիսէին իմն-
դիրքը կատարելով՝ ինքը Հրեշտէին կառքով երկինքը կը վերնայ։
12 Եղիսէ Եղիային վերադարձով Յորդանանը երթալի բաժ-
նելով՝ երբեք Եղիային յաջողը կ՚ընգունուի։ 16 Մարգարէից
որդիները Եղիսէին գժուարութեամբ Հրաման առնելով՝ Ե-
զեան փնտռելու կ՚երթան, բայց չեն կրնար գտնել։
19 Եղիսէ ազով կը բժշկէ վատառոյտ ջուրերը։ 23 Ե՛ւրէերէ Ե-
զեկեան ծաղր ընող ազտրը կը պատառեն։

1 Ու երբոր Տէրը ՚Եղիան մրրիկով երկինք
պիտի վերցնէր, Եղիա ու *Եղիսէ Գաղգա-
2 զայէն գացին։ Ու եղիա ըսաւ եղիսէին,
*Դուն Հոս նստէ, քանզի Տէրը զիս Բեթէլ
խրկեց։ Ու եղիսէ ըսաւ, Տէրը կենդանի է,
ու *քու անձդ կենդանի է, որ ես քեզ չեմ
3 թողուր. ու Բեթէլ իջան։ Եւ Բեթէլի մէջ
գտնուող *մարգարէից որդիները եղիսէին ելան,
ու անոր ըսին, Գիտե՞ս որ այսօր Տէրը քու
ակդ քու դլխէդ պիտի առնէ։ Եւ անիկա
4 ըսաւ, Ես ալ դիտեմ, լուռ կեցէք։ Ու եղիա
անոր ըսաւ, Ով եղիսէ, դուն Հոս նստէ,
քանզի Տէրը զիս Երիքով խրկեց։ Եւ անիկա
ըսաւ, Տէրը կենդանի է, ու քու անձդ կեն-
դանի է, որ ես քեզ չեմ թողուր։ ու Երիքով
5 գացին։ Ու Երիքովի մէջ գտնուող մարգ-
կէից որդիները եղիսէին մօտեցան, ու անոր
ըսին, Գիտե՞ս որ այսօր Տէրը քու ակդ քու
դլխէդ պիտի առնէ։ Եւ անիկա ըսաւ, Ես
6 ալ դիտեմ, լուռ կեցէք։ Ու եղիա անոր ը-
սաւ, Դուն Հոս նստէ, քանզի Տէրը զիս Յոր-
դանան խրկեց։ Եւ անիկա ըսաւ, Տէրը կեն-
դանի է, ու քու անձդ կենդանի է, որ ես
7 քեզ չեմ թողուր։ ու երկուքնին գացին։ Եւ
մարգարէից որդիներէն յիսուն մարդ գացին
դիմացը՝ Հեռուանց կայնեցան. ու անոնք եր-
8 կուքը Յորդանանու քովը կայնեցան։ Ու ե-
ղիա իր վերարկուն առաւ ծալլեց և ջուրերուն
զարկաւ, ու Հոն կողմն ու միւս կողմն բաժ-
նուեցան, ու երկուքնին ցամաքով անցան։
9 Ու երբոր անոնք անցան՝ եղիա ըսաւ եղի-

սէին, Թող ինչ ընեմ քեզի՝ քանի որ քեզ-
մէ վերցուած չեմ։ Ու եղիսէ ըսաւ, Քու ոգի-
10 իդ կրկնապատիկը ունենամ։ Եւ անիկա ըսաւ,
Դժուար բան ինդրեցիր. Բայց թէ որ քեզմէ
վերցուելու ատենս զիս տեսնես՝ քեզի այն-
պէս ըլլայ, ապա թէ ոչ՝ չըլլայ։
11 Ու երբոր անոնք խօսելով կ՚երթային. ահա
Ւհրեղէն կառք մը և հրեղէն ձիեր եչ-
ջան, ու զանոնք իրարմէ զատեցին. ու եղիա մրրիկով
12 երկինքը ելաւ։ Ու եղիսէ կը տեսնէր, ու
ազաղակեց, Հայր իմ, Հայր իմ, Իսրայէլի
կառքը ու անոր ձիաւորները. ու ալ չտեսաւ
զանիկա. և իր հանդերձները բռնեց ու զա-
13 նոնք երկու կտորի պատռեց։ Ու եղիային
վրայէն ինկած վերարկուն վերցուց, և գար-
14 ձաւ Յորդանանու եզերքը կայնեցաւ։ Ու ե-
ղիային վրայէն ինկած վերարկուն առաւ,
ջուրերուն զարկաւ և ըսաւ, Եղիային Տէր
Աստուածը ա՛ր է հիմա. ու երբոր ջուրերուն
զարկաւ, Ւայն կողմն ու միւս կողմն բաժ-
նուեցան, ու եղիսէ անցաւ։
15 Ու երիքովի մարգարէից որդիքը զանիկա
Ւդիմացէն տեսնելով՝ ըսին, եղիային ոգին
եղիսէին վրայ հանդչեցաւ. և զանիկա դի-
մաւորելու գալին ու դետնէն անոր խոնար-
16 հեցան ըրին. Եւ անոր ըսին, Ահա քու
ծառաներուդ հետ յիսուն զօրաւոր մարդիկ
կան. Թող երթան ու քու տէրդ փնտռեն.
Ւգարելի է որ Տէրոջը Հոգին զանիկա վեր-
ցուց, ու մէկ լեռան մը վրայ կամ մէկ ձո-
րի մը մէջ ձգեց. ու անիկա ըսաւ, Մի խրր-
17 կեք։ Բայց անոնք բռնազատեցին զանիկա
մինչեւ որ ամչցաւ, ու ըսաւ, Խրկեցէք։ Եւ
յիսուն մարդ խրկեցին, որոնք երեք օր փնտ-
18 տեցին, բայց զանիկա չգտան. Ու անոր
դարձան, և անիկա երիքով կը նստէր, ու
անոնց ըսաւ, Ես ձեզի չըսի՞ որ Մի երթաք։
19 Եւ քաղաքին մարդիկը եղիսէին ըսին,
Ահա քաղաքս բնակութիւնը ապէկ է, ինչ-
պէս որ տէրը կը տեսնէ, բայց ջուրերը
20 դէշ ու երկիրը անպտուղ է։ Եւ անիկա ըսաւ,
Ինծի մէկ նոր *կուժ մը բերէք, ու մէջը
21 աղ դրէք. ու անոր բերին։ Եւ անիկա ջու-
րերուն ապրիւրը ելաւ ու Հոն աղ նետեց,
ու ըսաւ, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ես ջուրերը
բժշկեցի, Ա՛րդէն ալ մահ ու անպտուղ-
22 ութիւն չըլլայ։ Եւ ան ջուրերը բժշկուեցան
մինչեւ աս օրս՝ եղիսէին ըսած խօսքին Հա-
մեմատ։
23 Ու անկէ Բեթէլ ելաւ. ու երբոր ճամբայ
կ՚ելլէր, քաղաքէն պզտիկ տղաքներ
եկան, և զանիկա ծաղր կ՚ընէին ու կ՚ըսէին,
24 ելիր կճահակ, ելիր կճահակ։ Ու Եա՛ն դար-

12 է ։ Եւ ցոլատփառ բառ , Ասոր քովը Տէրոջը
խօսքը կայ · ու Իսրայէլի Թագաւորը և ցոլ-
ատփառ ու Եղովմի Թագաւորը Հանոր իջան ։
13 Ու Եղիսէ Իսրայէլի Թագաւորին բառ , Դուն
ինծի հետ ի՞նչ բան ունիս · Դուն քու հօրդ
Մարգարէներուն ու քու մօրդ մարգարէնե-
րուն դնա ։ Եւ Իսրայէլի Թագաւորը անոր
բառ , Չէ , վասն զի Տէրը սա երեք Թագա-
ւորը Մոաբին ձեռքը մատնելու կանչեր է ։
14 Ու Եղիսէ բառ , Զօրաց Տէրը՝ որուն առջևը
կը կայնիմ , Կենդանի է որ , եթէ ցաւդալի ցոլ-
ատփառ Թագաւորին վրայ Հանդարտած չունե-
նայի , ընաւ քու երեսդ պիտի չնայէի , ու քեզ
15 պիտի չտեսնէի ։ Եւ հիմա ինծի Հմկ նուա-
գածու մը բերէք · ու երբոր նուագածուն
նուագարանը կը զարնէր , Հանոր վրայ Տէրոջը
16 ձեռքը եղաւ · Ու բառ , Տէրը այսպէս կ'ը-
17 սէ · Ահա հեղեղատը փոս փոս բրէք · քանզի
Տէրը այսպէս կ'ըսէ · Հով պիտի չտեսնէք ու
անձրեւ պիտի չտեսնէք · բայց սա հեղեղատը
չբռնլ պիտի լեցուի , և պիտի խմէք դուք ու
18 ձեր հօտերը ու ձեր անասուններդը ։ Սակայն
սայիկա Տէրոջը առջևը պզտիկ բան մը բլլալով ,
19 Մոաբն ալ ձեր ձեռքը պիտի մատնեմ · Եւ
ամէն պարսպաւոր քաղաքը ու ամէն ընտիր
քաղաքը պիտի զարնէք , և ամէն ածնիւ ծա-
ռերը կատրէք , ու ամէն ջուրի ապիւրները
դոցէք , ու ամէն ընտիր արտերը քարերով
20 ապրէք ։ Եւ առաւօտուն Հնդէր մեսուցած
ատենը՝ ահա Եդովմի ճամբային ջուրեր կու
գային , ու երկիրը ջրով լեցուեցաւ ։
21 Ու երբոր բոլոր Մոաբացիք լսեցին որ Թա-
գաւորները ելեր են իրենց հետ պատերազ-
մելու , ամէն զօսի կապելու կարողութիւն
ունեցողները ժողվուեցան , ու սահմանագլու-
22 խը կայնեցան ։ Եւ առաւօտուն կանուխ եղան ,
ու արեւուն ճառագայթները ջուրերուն վրայ
զարկած ըլլալով Մոաբացիք դիմացէն ան
23 ջուրերը արիւնի պէս կարմիր տեսան , Ու բսին ,
Ասիկա արիւն է · անտարակոյս Թագաւորները
իրարու հետ կռուեր են , ու մէկզմէկ զարկեր
են · Հիմա , ով Մոաբացիք , աւարը ժողվեցէք ։
24 Ասանկով անոնք Իսրայէլի բանակը գացին ,
ու Իսրայէլացիք ելան Մոաբացիները զար-
կին , սրանք անոնց երեսէն փախան · ու Ի-
րենցմէն Մոաբացիները զարնելով՝ անոնց եր-
25 կիրը մտան · Եւ քաղաքները կործանեցին , ու
ամէն ընտիր արտերու մէջ ամէն մարդ իր քարը
նետեց , ու զանոնք լեցուցին , և ամէն ջուրի
ապրիւրները դոցեցին , ու ամէն ածնիւ ծա-
ռերը կատրեցին , այնպէս որ միայն Կիրհա-
րեսեթին քարերը թողուցին , ու պարսաւոր-
26 ները զանիկա պաշարեցին ու զարկին ։ Եւ

Մոաբին Թագաւորը երբոր տեսաւ որ պատե-
րազմը իր վրայ սաստկացաւ , իր հետը եօթը
հարիւր սուսերամերկ զօրք առաւ , որ մինչև
Եդովմին Թագաւորը ձեղքեն անցնին , բայց
27 չկրցան ։ Ուստի առաւ իր անդրանիկ որդին
որ իր տեղը պիտի Թագաւորէր , ու զանիկա
պարսպին վրայ ողջակէզ բրաւ · և Իսրայէլա-
ցւոց դէմ մեծ բարկութիւն եղաւ · ու անոր
վրայէն հառ քաշուեցան , ու Երկիրը
դարձան ։

ԳԼ · Դ

1 Եղիսէ արձանագիրն եղը կը շաղկապէ · 8 բարի Սունամացիին
զաւակ մը կը խոստացուց · 18 անոր մեռած ատեն կը յարու-
ցանէ · 38 Գաղգաղայի մէջ Թանաւոր ապտրը կը բժշկէ · 42
Հարիւր մարդը շատ հացով կը կշտացնէ ։

1 Ու Մարգարէից որդւոցը կնիկներէն մէկ կը-
նիկ մը Եղիսէին աղաղակելով բսաւ , Քու ծա-
ռադ Երիկս մեռաւ · ու դուն քու ծառադ
յիշ սաստուածավախ ըլլալը գիտես · և պար-
սատերը եկաւ Հոր իմ երկու որդիներս իրեն
2 ծառայ առնէ ։ Ու Եղիսէ անոր բսաւ , Քեզի
ի՞նչ ընեմ · լսէ ինծի՝ տունը ի՞նչ ունիս ։ Եւ
անիկա բսաւ , Քու ալախնիդ տանը մէջ Ա-
նոյն մը՝ Եղէն ի զատ ուրիշ բան մը չունի ։
3 Ու Եղիսէ ըսաւ , Գնա դուրսէն քու բոլոր
դրացիներէդ քեզի պարապ անօթներ ուզէ ,
4 Հա քիչ մի ուզեր · Եւ դուռդ մտիր , քու վր-
րայդ ու քու որդւոցդ վրայէն դուռը փակէ ,
և Հա Եղ ան բոլոր անօթներուն մէջէը
5 պարպէ , ու լեցուածը վերցուր ։ Եւ անիկա
անոր քովէն գնաց , ու իր վրայէն ու իր որ-
դւոցը վրայէն դուռը դոցեց · անոնք անոր
6 կը մօտեցընէին , ու անիկա կը լեցնէր ։ Ու
երբոր ան անօթները լեցուեցան՝ իր որդւոյն
բսաւ , Ինծի ուրիշ անօթ մօտեցուր · ու անի-
կա բսաւ անոր , Ուրիշ անօթ չկայ · անառա-
7 նը եղը կայնեցաւ · Եւ կնիկը գնաց Աստու-
ծոյ մարդուն պատմեց · ու անիկա բսաւ ,
Գնա եղը ծախէ ու պարտքդ վճարէ , և ա-
ւելցածովը դուն ու քու որդիքդ ապրեցէք ։
8 Ու մէկ օր մը երբոր Եղիսէ Սունամին
կ'անցնէր , հոն մէկ երեւելի կնիկ մը կար՝ որ
զանիկա հաց ուտելու ստիպեց · ու Հոտը քա-
նի որ անկէ կ'անցնէր՝ հաց ուտելու համար
9 հոն կ'իջնէր ։ Եւ ան կնիկը իր էրկանը բսաւ ,
Ահա գիտեմ որ ասիկա Աստուծոյ մէկ սուրբ
10 մարդն է , որ միշտ մեր քովէն կ'անցնի · Հիմա
մէկ պզտիկ վերնասուն մը շինենք պատին
վրայ , ու հոն անոր համար՝ անկողին , սեղան ,
աթոռ ու աչառնակ դնենք , որ երբոր մեզի
11 գայ՝ հոն կրնայ Եւ Եղաւ որ մէկ օր մը անիկա
հոն եկաւ , ու վերնասունը մտաւ ու հոն

12 պառկեցաւ · Եւ իր ծառային Գէհազիին բսաւ ,
Սունամացի կնիկը կանչէ · ու զանիկա կան-
13 չեց · և անոր առջևը կայնեցաւ ։ Ու անիկա
իր ծառային բսաւ , Անոր բսէ , Ահա դուն
մեզի համար սա բոլոր աշխատանքը քաշե-
ցեր · քեզի ի՞նչ ընեմ · Թագաւորին կամ զօ-
բաղլախին բսելիք մը ունի՞ն · և անիկա ը-
սաւ , Ես իմ ժողովուրդիս մէջ կը բնակիմ ։
14 Ու Եղիսէ բսաւ , Անոր ի՞նչ կրնան ընել · ու
Գէհազի բսաւ , Իրաւցնէ անիկա զաւակ չու-
15 նի , ու անոր էրիկը ծերացեր է ։ Ու Եղիսէ
բսաւ , Զանիկա կանչէ · և զանիկա կանչեց ·
16 ու դրանը մէջ կայնեցաւ ։ Ու Եղիսէ ան բսաւ ,
Գալ տարի՝ սա տատիա զիրկդ որդի մը պի-
տի ունենաս ։ Եւ անիկա բսաւ , Չէ , ով տէր
իմ՝ մարդ Աստուծոյ , Հրաւ ալախնիդ սուտ
17 մի զրուցեր ։ Ու կնիկը յղացաւ ու հետևեալ
տարին նոյն տատիա որդի մը ծնաւ՝ ինչպէս
որ Եղիսէ անոր բսեր էր ։
18 Եւ սպան մեծցաւ , ու մէկ օր մը իր հօ-
19 րը դնաց հնձողներուն քովը ։ Եւ իր հօրը
բսաւ , Գլո՛ւխս դլո՛ւխս · ան ալ մանչուն բսաւ ,
20 Ասիկա իր մօրը տար ։ Ու զանիկա վերցուց ,
ու անոր մօրը տարաւ · և անիկա մինչև կէս
օր անոր ծունկերուն վրայ նստաւ , ու մե-
21 ռաւ ։ Եւ կնիկը վեր եկաւ , ու զանիկա Ա-
ստուծոյ մարդուն անկողինին մէջ պառկեցուց ,
22 ու դուռը վրայէն դոցեց ու եկաւ · Եւ իր
էրիկը կանչեց ու բսաւ , Կ'ապաչեմ ինծի ման-
չերուն մէկուն հետ էշ մը խրկէ , որ չուտով
մինչև Աստուծոյ մարդուն քովը երթամ ու
23 նո գառնամ · Եւ անիկա բսաւ , Ի՞նչ կայ որ
դուն այսօր անոր պիտի երթաս · ամսագլուխ
չէ , շաբաթ չէ · Ու անիկա բսաւ , Ողջութիւն ։
24 Ու էշը պառատառել տուաւ , և մանչուն ը-
սաւ , Քշէ գնա , ու միշտ որ քեզի չըսեմ՝
25 քշելէն նո մի կենար ինծի համար · Եւ Կար-
մէլացւոց լեռը երթալով՝ Աստուծոյ մարդուն
քովը գնաց · Ու երբոր Աստուծոյ մարդը գի-
տցաւ զանիկա տեսաւ , իր մանչուն Գէհազիին
բսաւ , Ահա Սունամացի կնիկը նո՛ւ է ։ Հի-
մա վազէ դիմաւորէ զանիկա , ու անոր բսէ ,
Ողջ ատո՞ղջ նս , էրիկդ ողջ ատո՞ղջ է , ար-
դեն ողջ ատո՞ղջ է · Եւ անիկա բսաւ , Ողջ
26 ատողջ ենք ։ Ու կնիկը լեռը Աստուծոյ մարդ-
ուն եկաւ , և նանոր ատբերուն փաթթուեց-
ցաւ · ու Գէհազի մօտեցաւ որ զանիկա նո
քաշէ , բայց Աստուծոյ մարդը բսաւ , Թող
տաը զանիկա , քանզի անոր սիրտը ցաւած
է · ու Տէրը ինծմէ պահեց ու ինծի չյայտ-
27 նեց ։ Եւ կնիկը բսաւ , Նո իմ սիրոջմէս որ-
դի խնդրեցի՞ · ես չըսի՞ որ Ձիս մի խաբեր ։
28 Յետոյ Եւ կնիկը բսաւ , Նո իմ սիրոջմէս
որդի խնդրեցի՞ · ես չըսի՞ որ Ձիս մի խաբեր ։
29 Ու անիկա Գէհազիին բսաւ , Մէջդ գօտի կա-
պէ , և իմ գաւազանս ձեռքդ առ ու դնա ·
և թէ որ մարդու մը հանդիպիս՝ անոր բա-
րև մի տար , ու թէ որ մէկ մարդ մը քեզի
բարև տայ՝ պատասխան մի տար , և իմ գա-
30 ւազանս տղուն երեսին վրայ դիր ։ Իսկ տղուն
մայրը բսաւ , Տէրը կենդանի է , ու քու ան-
ձիդ կենդանի է , որ քեզ պիտի չթողում ։
31 Ու Եղիսէ եւս անոր հետևէն դնաց ։ Բայց
Գէհազի անոնց առջևը անցաւ , ու գաւազանը
տղուն երեսին վրայ դրաւ , սակայն ոչ ձայն
կար՝ և ոչ զգացում · ուստի զանիկա դիմա-
ւորելու գարձաւ , և անոր պատմեց ու բսաւ ,
32 Տղան Հյարթնցաւ ։ Ու երբոր Եղիսէ տունը
մտաւ , ահա տղան մեռած ու իր անկողինին
33 վրայ պառկած էր ։ Ու Ներս մտնելով՝ երը-
կուքնուն վրայէն դուռը դոցեց , ևս Տէրոջը
34 աղօթք բրաւ · Ու ելաւ տղուն վրայ պառ-
կեցաւ · և իր բերանը անոր բերնին վրայ՝ ու
իր աչքերը անոր աչքերուն վրայ՝ ու իր թե-
րը անոր թաթերուն վրայ դրաւ , և անոր
վրայ կծկեցաւ , ու տղուն մարմինը տաքցաւ ։
35 Եւ դարձաւ տանը մէջ մէկմէկ սա կողմը ու մէկ-
մէկ ան կողմը պտտեցաւ , Նո ելաւ անոր վը-
րայ կծկեցաւ · և Հոգան եօթը անգամ վր-
36 ընթացաւ , ու տղան աչքերը բացաւ ։ Ինա-
նիր Գէհազին կանչեց ու բսաւ , Սունամացի
կնիկը կանչէ · ու զանիկա կանչեց · և անոր
37 եկաւ · ու Եղիսէ Ներս բսաւ , Տղադ առ ։ Նե
կնիկը Ներս մտնելով՝ անոր առքերը խնկաւ , ու
գետնէն խոնարհութիւնը բրաւ , և Իր տղան
առնելով գուրս ելաւ ։
38 Ու Եղիսէ Գաղգաղա գարձաւ · և սաստիկ
կրճի մէջ Հաւ կար , ու մարգարէից որդիքը
Հանոր առջևը կը նստէին · ու անիկա իր ծա-
ռային բսաւ , Մեծ կաթսան կրակը դիր ,
39 և մարգարէից որդիներուն տպուր եփէ ։ Ու
մէկը դաշտը ելաւ որ խոտեր ժողվէ , ու մէկ
վայրենի բոյս մը գտաւ , և անկէ Հանդերձը
լեցուն վայրենի վարունգ ժողվեց , ու եկաւ՝
գանոնք տպուրին կաթսային մէջը մանրեց ,
40 քանզի չէին ճանչնար ։ Եւ սա մարդոցը առջևը
դրին որ ուտեն · ու երբոր սա տպուրէն կէ-
բան պտտալով բսին , կաթսային մէջը Նմոհ
կայ , ով մարդ Աստուծոյ · ու չկրցան ուտել ։
41 Եւ անիկա բսաւ , Ալիւր բերէք · ու Զանիկա
կաթսային մէջ նետեց , ու բսաւ , Ժողովուրդին
առջևը դիր որ ուտեն · անառանը կաթսային
մէջ վնասակար բան մը չկար ։
42 Եւ Բաղհաղ-սալիսայէն մարդ մը եկաւ ,
Նո Աստուծոյ մարդուն երախայրիներէն չքնաղ
հացեր՝ քսան հատ գարիներէն հաց ու խթամբ

հնամեայ բերաւ իր պարկովը։ Եւ անկիա ըսաւ ,
43 Ժողովուրդին տուր որ ուտեն ։ Եւ անոր ծա-
ռան ըսաւ , Վա՛ ի՛նչ է որ հարիւր մարդոց
առջեւը դնեմ։ բայց անկիա ըսաւ , Ժողովուր-
դին տուր որ ուտեն , քանզի Տէրը այսպէս
44 կ՚ըսէ . "Պիտի ուտեն ու պիտի աւերնայ ։ Եւ
անոնց առջեւը դրաւ , ու կերան , և Տէրոջը
բսածին պէս ՝աւելցաւ ։

ԳԼ· Ե

1 Ենեմանի գերի բռնուած ազգին մէջ Ծառանգանելովը Սամա-
րիա կը խրճուի · որ իր բորոտութենէն բժշկուի ։ 8 Եղիսէ
գանիկա Ջորգանան խրկելով՝ բորոտութիւնը կը բժշկի ։ 15
ու Ենեմանին պարգեւները չընդունելով՝ երկրին հողէն կու-
ռայ անոր ։ 20 Գեհազի իր տիրոջը անունովը Ենեմանը խաբե-
լուն համար բորոտութեամբ կը պատժուի ։

1 Եւ Ասորւոց Թագաւորին զօրագլուխը ՝Ենե-
ման իր տիրոջը առջեւը ՚մեծ ու յարգելի մարդ-
մըն էր , քանզի Տէրը անոր ձեռքովը Ասո-
րւոց փրկութիւն տուեր էր · ու աս մարդը զո-
2 բաւոր կարճ մըն էր , ԲՍյց բորոտ էր ։ Եւ
Ասորւոց գունդերը ելլելով՝ Իսրայէլի երկրէն
մէկ պզտիկ աղջիկ մը գերի առեր էին , ու
3 անիկա Ենեմանին կնկանը քովը էր ։ Եւ անի-
կա իր տիրոջը ըսաւ , Երանի թէ իմ տէրս
Սամարիա եղող մարգարէին առջեւը ըլլար ,
անսանիը զանիկա իր բորոտութենէն կը բժշկ-
4 կէր ։ Ու Ենեման գնաց իր տիրոջը պատմեց , ու
ըսաւ , Իսրայէլի երկրէն եղող աղջիկը այսպէս
5 ու այսպէս խօսեցաւ ։ Եւ Ասորւոց Թագաւորը
ըսաւ , Գնա ուրեմն , ես Իսրայէլի Թագաւորին
Նամակ կը խրկեմ։ Ու անկիա գնաց , և իր
ձեռքը տասը տալանդ արծաթ ու վեց հազար
ոսկի ու տասը ձեռք փոխելու հանդերձ
6 առաւ ։ Եւ Իսրայէլի Թագաւորին բերաւ Նա-
մակը , ՚որ այսպէս դրուած էր ։" Արդ երբոր
ասա Նամակը քեզի հասնի , †դիտցած ըլլաս
որ" իմ ծառաս Ենեմանը քեզի կը խրկեմ , որ
7 զանիկա իր բորոտութենէն բժշկես ։ Ու երբոր
Իսրայէլի Թագաւորը Նամակը կարդաց՝ իր
հանդերձները պատռեց , ու ըսաւ , Մի՞թէ ես
մեռցընելու ու ապրեցընելու Աստուած եմ ,
՚Ասորւոյ եմ , որ ասիկա ինծի մարդ մը
խրկեր է՝ իր բորոտութենէն բժշկելու համար ։
ուստի աղէկ դիտցէք ու տեսէք , որ ասիկա
ինծմէ պատճառ մը կը փնտռէ ։
8 Ու երբոր Ասորւոց մարդը եղիսէ լսեց՝
որ Իսրայէլի Թագաւորը իր հանդերձները
պատռեր է , Թագաւորին հետ խրկեց ու ըսաւ ,
Ինչո՞ւ հանդերձներդ պատռեցիր · Թող անի-
կա ինծի գայ , ու գիտնայ Թէ Իսրայէլի մէջ
9 մարգարէ կայ ։ Եւ Ենեման իր ձիերովը ու
կառքովը գնաց , ու եղիսէին տանը դուռը
10 կայնեցաւ ։ Ու եղիսէ մարդ մը իրկեց անոր՝
ըսելով , Գնա ՝Յորդանանու մէջ եօթը ան-
գամ լուացուէ , և մարմինդ քեզի կը դառ-
11 նայ , ու կը մաքրուիս ։ Ու Ենեման բարկա-
ցաւ ու գնաց՝ ըսելով , Ահա ես կ՚ըսէի որ
անիկա անպատկառ իմ քովս պիտի գայ ու
կայնի , և իր Եհովայ Աստուծոյն անունը պի-
տի կանչէ , ու ձեռքը ան տեղուն վրայ պի-
12 տի երերցընէ , ու բորոտութիւնը բժշկի ։ Դա-
մասկոսի Աբանա ու փարփար գետերը Իսրա-
էլին բոլոր Ջուրերէն աղէկ չէ՞ն · միթէ չէի՞ր
կրնար անոնց մէջը լուացուիլ ու մաքրուիլ ·
13 և դարձաւ բարկութենով գնաց ։ Իսկ անոր
ծառաները մօտեցան , ու անոր խօսեցան ըսե-
լով , Ով Հայր , Ի՛ր մարգարէն քեզի մէկ
մեծ բան մը ըսէր՝ պիտի չընէի՞ր · ո՞ր միասց
որ անկիա քեզի՝ Լուացուէ ու պիտի մաք-
14 րուիս ։ Ասոր համար անկիա իջաւ , ու Աս-
տուծոյ մարդուն խօսքին համեմատ եօթը ան-
գամ Յորդանանու մէջ լուացուեցաւ , ու Հանոր
մարմինը պզտիկ տղու մը մարմնին պէս եղաւ ,
ու ՝մաքրուեցաւ ։

15 Եւ անկիա իր բոլոր բանակովը Աստուծոյ
մարդուն գարձաւ , ու գնաց անոր առջեւը
կայնեցաւ , ու ըսաւ , Ահա հիմա գիտցայ որ
բոլոր երկրի վրայ ՚Աստուած չկայ , բայց միայն
Իսրայէլի մէջ · ուստի հիմա ի՛ պագնէմ՝ քու
16 ծառայէդ ‡ընծայ մը ընդունիլ ։ Բայց անկիա
ըսաւ , ՚Տէրը՝ որուն առջեւը կը կայնիմ , կեն-
դանի է որ ՚պիտի չընդունիմ։ ու զանիկա ստի-
պեց որ ընդունի , բայց անկիա չհաճեցաւ ։
17 Ու Ենեման ըսաւ , Ուրեմն քու ծառայդ-
ս երէնէ հողէն երկու Ջորիի բեռ չտրուի՞ ·
քանզի քու ծառադ ալ՝ բնի ալ ուրիշ աս-
տուածներու ողջակէզ կամ զոհ պիտի չընէ ,
18 բայց միայն Եհովային ։ Տէրը ա բանիս հա-
մար քու ծառայիդ Թողութիւն տայ , այսինքն
երբոր իմ տէրս Ռեմոնի տունը մտնել հոն եր-
կրպագութիւն ընելու համար , և հանոր իմ
ձեռքս վրայ կռնկնելովը , ես ալ Ռեմոնի
տանը մէջ ծռիմ՝ ա բանիս այսինքն Ռեմոնի
տանը մէջ իմ ծռելուս համար Տէրը քու ծա-
19 ռայիդ Թողութիւն տայ ։ Ու Եղիսէ անոր ը-
սաւ , Գնա խաղաղութեամբ ։ և անկիա անոր
քովէն գնաց , — երկիչ մը ճամբայ ասաս ։

20 Եւ Աստուծոյ մարդուն եղիսէին ծառան
Գեհազի ըսաւ , Ահա իմ տէրս ա Ասորի Նե-
եմանին խնայեց , ու անոր ձեռքէն անոր բե-
րածը չառաւ ։ Տէրը կենդանի է որ ես անոր
հետէն կը վազեմ , և անկէ բան մը կ՚առնեմ ։
21 Ու Գեհազի Նեեմանին հետէն վազեց ։ ու Նե-
եման երբոր տեսաւ որ անկիա իր հետէն կը
վազէ , իր կառքէն իջաւ զանիկա դիմաւոր-

ջ Դ.ար.ի Թ · 13 · Ցոմ. ղ · 9 ։
ի Դ.ար.ի ԺԸ · 13 · Ցոմ. ղ · 11 ։
ն Ա.առ · ժգ · 20 · ժե ։

ղ 37 · Ցոմ. ղ · 13 ։
մ Դ.ար.ի · գ · 27 ։
յ Ել · ժա · 3 ։
շ ա Թագ · ի · 8 ։

ԳԼ · ը · 8 · 9 ։
ո Եբր · բանալի ։
չ Եբր · ահա
ս Դն · Լ · 2 · բ Օր · լը · 39 · ա Թագ ·

ը · 6 ։
ր Տես ԳԼ · գ · 41 ։
Ցոմ. ի · 7 ։
ց Ցոբ · ԼԳ · 25 ։
փ Դ.ար.ի · գ · 27 ։

ք Դան · բ · 47 · գ · 29 · ղ · 20 · 27 ։
ֆ Եբր · օրհնութիւն ։
Դն · ԼԳ · 11 ։
ԳԼ · գ · 14 ։

ֆ Դն · ժգ · 23 · Ցես Ա՚առ · ժ · 8 · Գոբ · ը · 18 · 20 ։
ռ ԴԼ · է · 2 · 17 ։
ս Դն · ը · 26 ։

22 բերաւ , ու ըսաւ , Ողջո՞ւնն է · Եւ անկիա
ըսաւ , Ողջո՞ւն է · իմ տէրս զիս խրկեց
ու կ՚ըսէ , Ահա հիմա եփրեմի լեռնէն մարդա-
բերից որդիներէն երկու պատանի եկաւ ինծի ·
չնարհք ըրէ՝ անոնց համար տալանդ մը ար-
ծաթ ու երկու ձեռք փոխելու հանդերձ
23 առ ։ Ու Ենեման ըսաւ , Շնորհք ըրէ՝ եր-
կու տալանդ առ · և զանիկա բռնադատեց ,
ու երկու պարկի մէջ երկու տալանդ արծաթ
դրաւ , ու երկու ձեռք ալ փոխելու հանդերձ
Ծրարեց , և իր Ծառաներէն երկուքին տուաւ ,
24 որ անոր առջեւէն տարին ։ Ու երբոր ՚բլուրը
եկաւ՝ անոնց ձեռքէն առաւ ու տանը մէջ
պահեց , և ան մարդիկը ճամբեց , ու գացին ·
25 Եւ ինքը ներս գնաց իր տիրոջը առջեւը կայ-
նեցաւ · Ու եղիսէ անոր ըսաւ , Ով Գեհազի ,
ուրկի՞ց էիր։ և անկիա ըսաւ , Ծառադ մէկ
26 տեղ չգնաց ։ Ու եղիսէ անոր ըսաւ , երբոր
ան մարդը իր կառքէն քեզ դիմաւորելու
դարձաւ , միթէ իմ Հոգիս հոն չգնաց ։ — Հի-
մա արծաթ առնելու , և Հանդերձներ ու ձի-
թենիներ և այգիներ ու ոչխարներ և արջառ-
ներ ու ծառաներ ու աղախիններ առնելու
27 ատե՞ն է ։ Ուրեմն Ենեմանին բորոտութիւնը
՚քեզի ու քու սերունդիդ փակչի յաւիտեան ։
Եւ անկիա անոր առջեւէն ՚ձիւնի պէս բորո-
տեալ ելաւ ։

ԳԼ· Զ

1 Եղիսէ հրաման կու տայ մարգարէից որդիներուն՝ որ երթան
իրենց բնակարանները ՝ՅՅորդանան , ու երկաթը կը լաստցընէ ։
8 Եղիսէ Ասորւոց Թագաւորին խորհուրդը կը յայտնէ Իսրայէ-
լի Թագաւորին ։ 13 Եղիսէն բռնելու համար Դոթեմայիմ իջե-
ղած զօրքը կուրութենամբ կը զարնուին , 19 ու Սամարիա
առաքելովՎ խաղաղութեամբ կու կրխրկուին ։ 24 Սամարիա
մի մէջ պատահած սովին պատճառաւը ներիներէն էրենց զա-
ւակները կ՚ուտեն ։ 30 Թագաւորը մարդ կը խրկէ որ եղիսէն
սպանեն ։

1 Եւ ՚մարգարէից որդիքը եղիսէին ըսին ,
Ահա աս տեղը՝ ուր որ մենք քու առջեւդ կը
2 նստինք՝ մեզի նեղ է ։ Երթանք ուրեմն մինչեւ
Ջորդանան , ու անտեղից ամէն մէկուընիս մէ-
մէկ գերան առնենք , ու հոն մեզի բնակարան
3 սեղ չընենք ։ Եւ անկիա ըսաւ , Գացէք ։ Ու
ուրախ մէկը ըսաւ , Շնորհք ըրէ՝ քու ծա-
ռաներուդ հետ եկուր ։ և անկիա՝ կու գամ
4 ըսաւ ։ Ու անոնց հետ գնաց ։ և Ջորդանան
5 հասնելով ծառեր կտրեցին ։ Ու երբոր մէկը
գերան մը կը կտրէր , պատրէնը երկաթը Ջուրին
մէջ ինկաւ , ուստի անկիա պատասխ ըսաւ ,
6 Ո՛հ , տէր իմ , ան ալ փոխ առնուած էր ։ Եւ
Աստուծոյ մարդը ըսաւ , Ո՞ր ինկաւ ։ ու անի-
կա ան տեղը ցուցուց անոր ։ Ու ՚եղիսէ փայտ
մը կտրեց ու հոն նետեց , ու երկաթը Ջուրին
7 հրեցաւ ելաւ ։ Եւ ՚նոր ըսաւ , Զանիկա վերց-

ա Դան · ի · 6 · Ցես ԳԼ · գ · 41 · Ցոմ. ի · 7 ։
ղ Ցոբ · ԼԳ · 25 ։
ռ Դ.ար.ի · գ · 27 ։

ժբ · 10 · ԳԼ · ժե · 31 ։
ն ԳԼ · գ · 38 ։

ֆ Տես ԳԼ · բ · 21 ։
ր Եբր · ոչ մէկ ու ոչ երկար

փ Դն · լե · 27 ։
ք Ա՚առ · լբ · 7 · Սապ. ԺԸ · 18 · Հառաջ.

ղ ԳԼ · բ · 11 · Սապ. ԼԳ · 7 · կը · 17 ։
ի Կամ չհասցնէ մեռնիլ
ն Դն · ժբ · 11 ։

ցաւր , ան ալ ձեռքը երկընցուց ու զանիկա
առաւ ։
8 Եւ Ասորւոց Թագաւորը Իսրայէլի դէմ
պատերազմ կ՚ընէր , ու իր ծառաներուն հետ
խորհուրդ ըրաւ ու ըսաւ , Այս ինչ կամ այն
9 ինչ տեղը բանակ գնեմ։ Եւ Աստուծոյ մար-
դը Իսրայէլի Թագաւորին ՚ղրկեց՝ ըսե-
լով , Զգուշացիր որ ան տեղէն չանցնիս , վասն
10 զի Ասորիները հոն կջած են ։ Ու Իսրայէլի
Թագաւորը Աստուծոյ մարդուն բսած տեղը
՚ղրկելով՝ տեղեկացաւ , ու անկէ զգու-
11 շացաւ ։ †Այս անգամ՝ Եւ ասո բանիս համար
Ասորւոց Թագաւորին սիրտը նեղալովՎ՝ իր
ծառաները կանչեց ու անոնց ըսաւ , Չէ՞ք
յայտներ ինծի , Թէ մեր մէրինակերէն ով կայ ՚ը
12 Իսրայէլի Թագաւորին կողմը ։ Ու ծա-
ռաներուն մէկը ըսաւ , Չկայ ա՛նսկ հիւր , ով
տէր իմ Թագաւոր · հապա Իսրայէլի մէջ եղող
եղիսէ մարգարէն՝ քու պառկելու սենեակիդ
մէջ խօսած խօսքերդ Իսրայէլի Թագաւորին
13 կը յայտնէ ։ Եւ անկիա ըսաւ , Գացէք ու
անոր ուր ըլլալը տեսէք , որ զանիկա բռնել
տամ ։ Եւ անոր պատմեցին ու ըսին , Ահա
անկիա ՚Դոթեմայիմի մէջ է ։
14 Ուստի անկիա ձիեր ու կառքեր ու բազ-
մութիւն զօրքեր հոն , գիշերով
15 գացին և քաղաքը պաշարեցին ։ Եւ Աստու-
ծոյ մարդուն ծառան առաւօտուն կանուխ
ելաւ ու դուրս գնաց , և ահա զօրքեր , ձի-
եր ու կառքեր քաղաքը պաշարեր էին · ու
ծառան անոր ըսաւ , Ո՛հ , տէր իմ , ի՞նչ ը-
16 նենք ։ Ու եղիսէ ըսաւ , Մի վախնար , քանզի
՚մեզի հետ եղողները անոնց հետ եղողներէն
17 շատ են ։ Ու եղիսէ աղօթք ըրաւ ու ը-
սաւ , Ով Տէր , սաղ աչքերը բաց որ տես-
նէ ։ Եւ Տէրը ծառային աչքերը բացաւ · ու
տեսաւ որ ահա լեռը եղիսէին չորս կողմը
՝Երիցին ձիերով ու կառքերով լեցուն էր ։
18 Ու երբոր անոնք եկան՝ քովը իջան , եղիսէ
Տէրոջը աղօթք ըրաւ ու ըսաւ , Կ՚աղաչեմ՝
սա ազգը ‡կուրութեամբ զարկ ։ և ՚Տէրը զա-
նոնք կուրութեամբ զարկաւ եղիսէին խօս-
19 քին համեմատ ։ Ա՛նսանիը եղիսէ անոնց ը-
սաւ , Ձամբան սա չէ ու քաղաքը սակայ չէ ,
հետէս եկէք որ ձեզ ձեր փնտռած մարդուն
20 տանիմ։ և զանոնք Սամարիա տարաւ ։ Ու
երբոր Սամարիա եկան , եղիսէ ըսաւ , Ով
Տէր , սանոյ աչքերը բաց որ տեսնեն ։ Եւ
Տէրը անոնց աչքերը բացաւ , ու տեսան , և
ահա Սամարիայի մէջ էին ։
21 Եւ Իսրայէլի Թագաւորը զանոնք տեսնե-
լով՝ եղիսէին ըսաւ , Ով Հայր իմ , զարնեմ՞ ,
22 զարնեմ՞ ։ Եւ անկիա ըսաւ , Մի զարներ · մի-
թէ քու սրովդ ու աղեղովդ գերի բռնած

փ Դն · լե · 27 ։
ք Ա՚առ · լբ · 7 · Սապ. ԺԸ · 18 · Հառաջ.

ղ ԳԼ · բ · 11 · Սապ. ԼԳ · 7 · կը · 17 ։
ի Կամ չհասցնէ մեռնիլ
ն Դն · ժբ · 11 ։

նե՞րդ կը զարնես. Եւ անոնց առջեւն հաց ու ջուր դիր, որ ուտեն, եւ ուժ իրենց տիրոջը երթան 23 գտնեն. եւ անոնց մէկ մեծ կոչունք մը ըրաւ, ու կերան խմեցին, ու զանոնք ետ ղրկեց, ու իրենց տիրոջը գացին. և Ասորւոց գունդերը մէլմէն ալ Իսրայէլի երկիրը չկան։

24 Եւ անկէ ետքը Ասորւոց Բենադադ թագաւորը իր բոլոր բանակը ժողվեց, ու եկաւ 25 Սամարիան պաշարեց։ Եւ Սամարիայի մէջ մեծ սով եղաւ, քանզի պաշարեր էին, այնպէս որ մէկ իշու գլուխը՝ ութսուն սիկղ արծաթի, ու մէկ կապուճին չորրորդ մասը [a]աղաւնիի աղբը՝ հինգ սիկղ արծաթի ծախուեցաւ։

26 Ու երբոր Իսրայէլի թագաւորը պարսպին վրայէն կ՚անցնէր, մէկ կնիկ մը անոր աղաղակեց ու ըսաւ, Ով աեր իմ թագաւոր, օգ27 նէ ինձի։ Եւ անկէ ըսաւ, Թէ որ Տէրը քեզի չօգնէ, ես քեզի ուսկի՞ օգնեմ, կալո՞ն թէ 28 հնձանէն։ Ու թագաւորը անոր ըսաւ, Քեզի ի՞նչ եղաւ։ Եւ անկէ ըսաւ, Ա՛ս կնիկը ինծի ըսաւ որ քու տղադ տուր, ու այսօր զանիկա 29 ուտենք, և իմ տղաս վաղը ուտենք։ Ուստի իմ տղաս եփեցինք և զանիկա կերանք. ու երկրորդ օրը անոր ըսի, Տղադ տուր որ ուտենք, բայց անիկա իր տղան պահեց։ 30 Եւ թագաւորը ան կնկանը խօսքը լսածին պէս իր հանդերձները պատռեց. ու պարսպին վրայէն անցած ատենը՝ ժողովուրդը տեսաւ որ ահա ներքին անոր մարմնոյն վրայ քուրձ 31 կար։ Եւ անկէ ըսաւ, [b]Աստուած ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ, թէ որ այսօր Սա32 փատեան եղիսեէին գլուխը իր վրայ մնայ։ Ու եղիսէ իր տունը կը նստէր, ու [c]ծերերը անոր հետ կը նստէին. և [d]թագաւորը անոր մէջ մարդ մը խրկեց անոր. ու պատգամաւորը դեռ չէ կած՝ եղիսէ ծերերուն ըսաւ, [e]Կը տեսնէ՞ք որ ա[f]մարդասպանի որդին գլուխս առնելու մարդ խրկեց. նայեցէք՝ ան մարդը եկածին պէս դուռը գոցեցէք, ու զանիկա դրանը քովը բռնեցէք. միթէ անոր սիրոջը ոտքե33 րուն ձայնը անոր ետեւէն չէ։ Ու երբոր անոնց հետ կը խօսէր, ահա ան պատգամաւորը անոր քովը իջաւ. ու [g]ըսաւ, Ահա աս չարիքը Տէրոջմէն է. նայ ասկէ ետեւ Տէրոջմէ ի՞նչ սպասեմ։

ԳԼ. Է

1 Եղիսէ Սամարիայի մէջ պատահելու անհատապէ ուտելիքը կը նախագայնակ։ 3 Չորս բորոտներ համարձակութիւն ընելով Ասորւոց բանակը մտնելու, անոնց փոխչէլուն լուրը կը բերեն։ 12 Թագաւորը լսանելուս միջոցով ան լուրին ճշդութիւնը կ՚իմանայ։ Ասորւոց վտանգելը կը կոտորուի։ 17 Ան իշխանը որ աստուածխնան հաւատալուն համար եղիսէին բուած մարգարեութեանը չհաւատաց, գրան պահպանութիւնը՝ իրեն յանձնուած ըլլալով՝ ոտքերէն ոտնակոխ կ՚ըլլայ ու կը մեռնի։

1 Ու եղիսէ ըսաւ, Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք. Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Վաղը աս ատենս Սամարիայի դրանը հին մէկ գրիւ բարակ ալիւրը՝ մէկ սիկղ [h]չէքէլով ու երկու գրիւ գարին 2 մէկ սիկղի պիտի ծախուի։ Եւ ան զօրապետը՝ որուն ձեռքին վրայ քլադաւորը կը կռթնէր, Աստուծոյ մարդուն պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Թէ որ Տէրը երկինքը պատուհաններ ալ չընէ, միթէ ասիկա ըլլալո՞ւ բան է։ Եւ անոնիկա ըսաւ, Դուն քու աչքերովդ պիտի տեսնես, բայց անկէ պիտի չուտես։

3 Ու [i]դրանը առջեւը չորս բորոտ մարդիկ կային, և անոնք իրարու ըսին, Ինչո՞ւ հոս նստինք մինչեւ որ մեռնինք. 4 թէ որ ըսենք Թէ քաղաքը մտնենք, քաղաքին մէջ սով կայ, ու հոն պիտի մեռնինք. և Թէ որ հոս մնանք, նոյնպէս պիտի մեռնինք. ուրեմն եկէք Ասորւոց բանակը դանենք. Թէ որ մեզ ողջ Թողուն՝ կ՚ապրինք, ու Թէ որ մեզ մեռցընեն՝ կը մեռ5 նինք։ Եւ մութ առեն եկան որ Ասորւոց բանակը երթան. ու մինչեւ Ասորւոց բանակին ծայրը գացին, և ահա հոն մարդ մը չկար. 6 քանզի Տէրը Ասորւոց բանակին մէջ [k]կառքի ձայն ու ձիերու ձայն՝ մէկ մեծ զօրքի մը ձայն լսել տուաւ, և իրարու ըսին, Ահա Իսրայէլի թագաւորը Քետացւոց թագաւորները ու Եգիպտացւոց թագաւորները վարձքով մեր վրայ գան։ 7 Ուստի մութ վրայ դան. Ու հեգան ու [l]Թմբան փախան, և իրենց վրանները ու ձիերը ու էշերը՝ բանակը եղածին պէս թողուցին, ու [m]կեանքերնին ազատելու համար փախան։ 8 Եւ ան բորոտները մինչեւ բանակին ծայրը գացին, ու մէկ վրան մը մտնելով կերան ու խմեցին և անկէ արծաթ ու ոսկի ու հանդերձներ վերցուցին, ու գացին պահեցին. ու ետ դառնալով՝ մէկ ուրիշ վրան մը մտան, և անկէ ալ վերցուցին։ 9 Յետո ու դացին պահեցին։ Ետքը իրարու ըսին, Ադեկ չենք մեր ըրածը. աս օրս աւետեաց օր է, ու մենք լուռ կեցեր ենք. Թէ որ մինչեւ առաւօտեան լոյսը սպասենք, [n]չար անօրէնութիւնը պատիժը պիտի կրենք. Ուստի հիմա եկէք երթանք ու թագաւորին տունը 10 պատմենք։ Եւ դացին քաղաքին դռնապանները պատացին, ու անոնց պատմեցին ու ըսին, Մենք Ասորւոց բանակը մտանք, և ահա հոն մարդ կամ մարդու ձայն չկայ, բայց միայն ձիերը կապուած ու էշերը կապուած, ու վրանները ալ այնպէս կեցեր են։ Եւ դռնապանները կանչեցին, ու թագաւորին տունը՝ ներսը պատացին։

11 Ու թագաւորը գիշերով եղաւ և իր ծառաներուն ըսաւ, Ասորիներուն մեզի ըրած բանը ես ձեզի պատմեմ. Անոնք մեր սովին բլլալը գիտնալով՝ բանակէն ելած են, ու դաշտին մէջ պահուած են՝ ըսելով, Երբոր անոնք քաղաքէն դուրս ելլեն, զանոնք ողջ բռնենք 13 ու քաղաքը մտնենք։ Եւ անոր ծառաներուն մէկը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Թող մը[o]նացած ձիերուն հինգը առնեն՝ որոնք հոս մնացած են. ահա անոնք բոլոր Իսրայէլին բազմութեանը պէս եղան, [որոնք հոս մնացած են. ահա անոնք բոլոր Իսրայէլին բազմութեանը պէս եղան,] որ հատնելու վրայ 14 է. և հոն խրկենք ու տեսնենք։ Ու [p]երկու կառք առին իրենց ձիերով, և թագաւորը Ասորւոց բանակին ետեւէն խրկեց ու ըսաւ, 15 Գացէք նայեցէք։ Ու անոնք մինչեւ Յորդանան անոնց ետեւէն գացին, և ահա բոլոր ճամբան լեցուն էր Հանդերձներով ու ամանեներով՝ որոնք Ասորիները արտորալով փախած աներնին ձգեր էին։ Եւ պատգամաւորները ետ դարձան ու թագաւորին պատմեցին։

16 Ասոնից ժողովուրդը ելաւ ու Ասորւոց բանակը կողոպտեց. ու [q]Տէրոջը խօսքին համեմատ մէկ գրիւ բարակ ալիւրը՝ մէկ սիկղ [r]չէքէլով, ու երկու գրիւ գարին մէկ սիկղի 17 [s]Թմբան։ Եւ թագաւորը զրանը վերակացու դրած ան զօրապետը՝ որուն ձեռքին վրայ [t]նը կը կռթնէր. ու ժողովուրդը դրանը մէջ զանիկա կոխկռտեցին, ու մեռաւ, [u]Աստուծոյ մարդուն խօսքին համեմատ որ խօսեր էր՝ թագաւորը անոր քովը իջած առեն։ 18 Որ ու եղաւ՝ [v]ինչպէս որ Աստուծոյ մարդը թագաւորին խօսեր էր՝ ըսելով, [w]Վաղը աս առեն Սամարիայի դրանը մէջ երկու գրիւ գարին՝ մէկ սիկղ [x]չէքէլով, ու մէկ գրիւ բա19 րակ ալիւրը մէկ սիկղի պիտի ծախուի. Եւ ան զօրապետը Աստուծոյ մարդուն պատասխան տուեր ու ըսեր էր, Թէ որ Տէրը երկինքը պատուհաններ ալ չընէ, միթէ ասիկա ըլլալո՞ւ բան է. ու Աստուծոյ մարդը ըսեր էր, Ահա դուն քու աչքերովդ պիտի տեսնես, բայց անկէ պիտի չուտես. 20 Այսպէս եղաւ անոր, քանզի ժողովուրդը զանիկա դրանը մէջ կոխկռտեցին, ու մեռաւ։

ԳԼ. Ը

1 Սունամացի կնկանը տանը պատճառաւ եօթը տարի իր երկրին կը հեռանայ. Իսկ թագաւորը Եղիսէին հրաշագործութիւնը պատմելուն ըսելով՝ ետ կը տայ անոր կալուածքը։ 7 Ասդին Բենադադ ընծայով մը Եղիսէին խրկելուով Դամասկոսի մէջ, անոր մարգ արկածութիւնը լսելէն ետեւ իր տէրը կը մեռցնէ, ու անոր տեղը կ՚անցնի։ 16 Յորդամ Յոսափատ թագաւորին չար վարմունքը։ 20 Եդովմ ու Լիբնա կ՚ապստամբին։ 23 Ուզիայի տեղը կը յաջորդէ։ 25 Ախազ Յեհորամ թագաւորին տարի կը յաջորդէ։

a Աղաւնի. ժբ. 20։
b ԳԼ. Ե. 21. Ես. ը. 6։
c Կը կարծուի թէ ան ատեն մը ընդհանուր ժողով եղած է։
d Ղեւ. խզ. 29. ե Օր։
e Ես. ի. 9։
f Ես. ի. 17. Ես. ը. 18։
g Ես. ի. 19։
h Ես. ի. 17. Ես. ի. 19. Տես գԼ. Ե. 18։
i Ղեւ. ի. 10։
k Ղեւ. ժգ. 46։
l Ես. ի. 20։
m Ես. ի. 24։
n ԳԼ. ժԲ. 7. Ես. ի. 21։
o Ես. ի. 29։
p Սաղ. խը. 4, 5, 6։
q Ես. ի. 35։
r Մաղ. ի. 1։
s Եբր. Նեղութիւն։
t ԳԼ. Ը. 32. Ես. ի. 2։
u Ես. ի. 1։
v ԳԼ. ը. 35։
w Մաղ. ի. 10։ Ա՛նգ. ա. 11։
x ԳԼ. Է. 27։
y ԳԼ. ը. 35։
z Թագ. ժԲ. 3։ ԳԼ. Է. 5։
a Թագ. ժԲ. 7։ գ ԳԼ. ա. 2։
b Ես. ի. 14։
c Ղեւ. ժԲ. 47։

կա բաւ, Ամէն Համար որ Իսրայէլի որդւոց ընելու չարութիւնդ դիտեմ. անոնց առջեւնէդ պիտի այրեմ, ու անոնց կռիճներըը սրով պիտի մեռցնեմ, և անոնց պզտիկ աղաքը դեռնըը պիտի զարնեմ, ու
13 յղի կիներըը պիտի ճեղքեմ: Եւ Աղայէլ ըսաւ, Քու ծառադ ի՞նչ չունի է՝ որ աս մեծ բանըը ընէ: Ու Եղիսէ ըսաւ, Տէրը ինծի ցուցուց՝ որ դուն Ասորւոց վրայ թագաւոր
14 պիտի ըլլաս: Եւ անկից եղիսէի քովէն եղաւ ու իր տիրոջը գնաց. ու անոր ինչ ըսաւ, եղիսէ քեզի ի՞նչ ըսաւ. և անոր ըսաւ, ինծի ըսաւ որ անշուշտ պիտի առողջանաս:
15 Յաջորդ օրը Ու հետևեալ օրը անոր *հասա լաթը մը առաւ, չուրըը թաթխեց ու անոր երեսին վրայ փռեց. և անկից մեռաւ, ու Աղայէլ անոր տեղը թագաւոր եղաւ:
16 Եւ Իսրայէլի թագաւորին Աքաաբեան Յովրամին հինգերորդ տարին երբոր Յովսափատ էր Յուդայի վրայ կը թագաւորէր, Յուդայի Յովսափատ թագաւորին որդին Յովրամ թա-
17 գաւոր եղաւ. Երեսունևերկու տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ ութը տարի թագաւորութիւն
18 ըրաւ: Եւ ասիկա Աքաաբին տանը ըրածին պէս Իսրայէլի թագաւորներուն ճամբան քալեց. քանզի Աքաաբին աղջիկը տասր կինիկ եղաւ. ու ասիկա Տէրոջը առջեւը չարութիւն
19 ըրաւ: Սակայն Տէրը Յուդան կորսնցընել չուզեց՝ իր Դաւիթ ծառային սիրոյն համար, ինչպէս որ անոր խօսք տուեր էր, որ Ին անոր և Ին անոր որդւոցը միշտ մէկ ճրագ մը տայ:
20 Անոր օրերը Եդոմացիները Յուդայի ձեռքին տակէն ապստամբեցան *ու իրենց վրայ
21 թագաւոր մը դրին: Ու Յովրամ Ին բոլոր կառքերը հետը առաւ ու Սայիր անցաւ. և գիշերով եղաւ, ու իր չորս կողմը առնող Եդոմացիներըը ու կառքերու իշխաններըը զարկաւ. և Յոզովաղըը իրենց վրանները փա-
22 խան: *Բայց Եդոմացիները Յուդայի ձեռքին տակէն ապստամբեցան մինչև աս օրս: *Անոնից ետքը Լիբնա ալ ապստամբեցաւ:
23 Եւ Յովրամին մնացորդ պատմութիւնը ու բոլորը ըրածներըը ահա Յուդայի թագաւորներուն
24 բուն գիրքին մէջը գրուած է: Ու Յովրամ իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու իր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջը թաղուեցաւ. և անոր որդին *Ոքոզիա անոր տեղը թագաւոր եղաւ:
25 Իսրայէլի Աքաաբեան Յովրամ թագաւորին

ե Գէս. ժ. 32: ը Ժգ. 3, 7: Ա-մոս. ա. 3:
թ Գէս. ժէ. 10: Ովս. ժգ. 16: Ամոս. ա. 13:
ժ Թագ. ժէ. 43:
ի գ Թագ. ժԹ. 15:

* կամ վիրաւոր
ի բ Մն. իա. 3: ա. 4:
ի բ Մն. իա. 5, 14:
ի Ես. 20:
ի բ Մն. իբ. 1:
Թագ. ժա. 36:
ժէ. 4: բ Մն. իա. 7:

ա Ես. 28:
ի Եբր. Ութսնեայ
ա Գէս. ժ. 16: բ Մն. իբ. 6, 7:

—

ա գ Թագ. ի. 35:

բ Մն. իա. 17: ա. իբ. 23 ի Հոսեի Յեհուի վարպետ:
է Տես բ Մն. իբ. 2:
ա Տես Հմր. 18:
է բ Մն. իբ. 3, 4:
գ բ Մն. իբ. 5:
ի Գէս. ւԹ. 18:

ե Ես. իբ. 40: բ Մն. իա. 8, 9, 10:
ի գ Թագ. իբ. 48:
ի Ես. իէ. 40:
ի բ Մն. իա. 19:
բ Մն. իբ. 1:
ի բ Մն. իբ. 6:
Ասոր Աղաբիա, Նաբ

ելիկոտասանեւրորդ տարին Յուդայի Յովրամ Թագաւորին որդին Ոքոզիա Թագաւոր եղաւ:
26 Ոքոզիա քսաներկու տարեկան էր՝ երբոր Թագաւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ մէկ տարի Թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Գոմողիա էր, որ Իսրայէլի Ամրիի
27 Թագաւորին աղջիկն էր: Ու անիկա Աքաաբին տանը ճամբուն մէջ քալեց, ու Աքաաբին տանը պէս Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ, քանզի Աքաաբին տանը փեսան էր:
28 Եւ անիկա Աքաաբեան Յովրամին հետ Ասորւոց Ազայէլ Թագաւորին դէմ Ռամովթ-գաղաադ պատերազմելու համար, և Ասորիք Յովրամ Թագաւորը վիրաւորեցին:
29 Ուստի Յովրամ դարձաւ որ Յեզրէլի մէջ բժշկուի ան վէրքերէն որ Ասորիները անոր ըրեր էին *Ռամովթի մէջ՝ Ասորւոց Ազայէլ Թագաւորին հետ պատերազմի բրած ատենը: ու Յուդայի Թագաւորը Յովրամի որդին Ոքոզիա Յեզրայէլ իջաւ, Աքաաբի որդին Յովրամը հիւանդ էր:

ԳԼ· Թ

1 Եղիսէ մարգարէն *մարգարէից որդիներէն մէկը կանչեց, ու անոր ըսաւ, Գօտիդ մէջդ կապէ, ու սա եղին շիշը ձեռքդ առ, ու Ռամովթ-գաղաադ գնա: Ու երբոր հոն երթաս՝ Նամեսեան Յովսափատին որդին Եհուն ||գտիր, ու մտնելով՝ զանիկա ղեր եղբայրներուն մէջէն վերցուր, և զանիկա ներքին
3 քին սենեակ մը տար: Ու Ձէթին շիշը առ և անոր գլխուը թափէ, ու ըսէ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Քեզ Իսրայէլի վրայ Թագաւոր օծեցի. ու դուռը բանաս ու փախչելու չես-
4 չանաս: Եւ ան պատանին՝ նարահասակ մարգարէն Ռամովթ-գաղաադ գնաց:
5 Ու երբոր հոն հասաւ՝ ահա զօրագ իշխանները նստեր էին. և անիկա ըսաւ, Ով իշխան, քեզի խօսք մը ունիմ. ու Եհու ըսաւ, Մեր ամենէն որո՞նց. ու անիկա ըսաւ, Քեզ,
6 զի, ով իշխան: Եւ Եհու եղաւ՝ նեղա մտաւ. ու անիկա եղը անոր գլխուը թափեց, ու անոր ըսաւ, Իսրայէլին Տէր Աստուածը այս-

բ Մն. իա. 27: ա. իբ. 23 ի Յոսոսի Յեհուի վարպետ:
է Տես բ Մն. իբ. 2:
ա Տես Հմր. 18:
է բ Մն. իբ. 3, 4:
գ բ Մն. իբ. 5:
ի Գէս. ւԹ. 18:

ե Եբր. Թոմպայի
ա Գէս. ժ. 16: բ Մն. իբ. 6, 7:

—

ա գ Թագ. ի. 35:

ի Գէս. գ. 29: Եբեր. ա. 17:
ի Եբր. Ասիա
ա Գէս. ը. 28, 29:
ի Եբր. ասս
ա Էմր. 5, 11:
ի գ Թագ. ժԹ. 16:
է գ Թագ. ժԹ. 16:

—

ի գ Թագ. ժը. 4:
իա. 15:
ի ա Թագ. իե. 22:
ի բ Օր. լ. 36:
ի գ Թագ. ժգ. 10:

իա. 21:
ի գ Թագ. ժգ. 10, ժե. 29: իա. 22:
ի գ Թագ. ժգ. 3, 11:

ի գ Թագ. իա. 23:
Էմր. 35, 36:
ի Եբեր. իԹ. 26:
Ցաղ. ժ. 20: Գոր. իգ. 28:
ա Կոր. գ.

10:
ի Մատ. իա. 7:
ի Գէս. ը. 29:
ի Գէս. ը. 29:

է բ Մն. իբ. 7:
ա Եբր. ապէզով իբ
ձեռքը լեցուց:
ի գ Թագ. իա. 29:

ի Եբր. բեռը
ի գ Թագ. իա. 19:
բ Մն. իբ. 9:
ի Եզեկ. իբ. 40:

պէս կ'ըսէ. Քեզ Տէրոջը ժողովուրդին՝ Իս-
7 րայէլի վրայ Թագաւոր օծեցի. Եւ քու տիրոջդ Աքաաբին տունը զարնես, որ իմ ծառաներուս՝ մարգարէներուն արիւնին համար՝ ու Տէրոջը բոլոր ծառաներուն արիւնին հա-
8 մար Քեզմէ վրէժ առնեմ: Ու Աքաաբին բոլոր տունը բնաջինջ պիտի ըլլայ. և Աքաաբին *ըն-դէր երիկ մարդիկը, ու *իսրայէլի մէջ գոցուածը ու ձգուածը պիտի կոր-
9 սընցնեմ: Եւ Աքաաբին տունը Նաբատի որդւոյն Երոբովամին տանը պէս՝ ու Աքիայի որդւոյն Բաասային տանը պէս պիտի ընեմ.
10 Ու Ցեզաբելը Յեզրայելի ագարակին մէջ չուները պիտի ուտեն, ու ոչ-ոք Թաղող պիտի չըլլայ: Եւ դուռը բացաւ ու փախաւ:
11 Եւ Եհու իր տիրոջը ծառաներուն եկաւ, ու անոնք ըսին, Ողջո՞ւթիւն է. Ինա անմիտը ինչո՞ւ քեզի եկաւ: Եւ անիկա անոնց ըսաւ, Դուք ան մարդը ու անոր խօսքերը գիտէք:
12 Եւ անոնք ըսին, Սուտ է. պատմէ մեզի հիմա. ան ալ ըսաւ, Անիկա ինծի այսպէս ու այսպէս խօսեցաւ՝ ըսելով, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Քեզ Իսրայէլի վրայ Թագաւոր օծեցի:
13 Ինաանոնք չուտով Համին մարդ իր Հանդերձը առաւ, ու ամենուրեքին դէմառին վրայ անոր տակը դրին, ու փող հնչեցընելով ըսին, Ե-
14 ու Թագաւոր եղաւ: Այսպէս Նամեսեան Յովսափատին որդին Եհու Յովրամին դէմ դաւթ վերցուց: (Իսկ Յովրամ բոլոր Իսրայէլի հետ Ասորւոց Ազայել Թագաւորին երե-
15 սին Ռամովթ-գաղաադը կը պահպաներ. Սակայն *Յովրամ Թագաւորը կը դարձաւ որ Ասորւոց Ազայել Թագաւորին հետ պատերազմի բրած ատենը՝ Ասորիներուն առած վէրքերէն առողջանալու համար Յեզրայել դարձեր էր:) Եւ Եհու ըսաւ, Թէ որ կը հաճիք՝ փախստական մը սա քաղաքէս դուրս չելլէ, որ երթայ սա բանը Յեզրայելի մէջ պատմէ:
16 Եւ Եհու հեծաւ ու Յեզրայել գնաց, քանզի Յովրամ հոն պառկած էր. և Ցուդայի Ոքոզիա Թագաւորը Յովրամը տեսնելու իջեր
17 էր: Ու Յեզրայելի մէջ աշտարակին վրայ դէտ մը կայներ էր, որ Եհուի գունդին գալը տեսնելով ըսաւ, Ես մէկ գունդ մը կը տեսնեմ. և Յովրամ ըսաւ, Ձի առ ու անոնց դիմացը խրկէ, ու թող ըսէ, Խաղաղութի՞ւն է: Եւ ձիաւորը զանիկա դիմաւորելու գնաց ու ըսաւ, Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ. Խաղաղութի՞ւն է. ու Եհու ըսաւ, Դուն խաղաղութիւնը ի՞նչ պիտի ընես. Հոս անցիր: Եւ դէտը պատմեց ու ըսաւ, Պատգամաւորը մինչև անոնց քովը գնաց, բայց
19 չդարձաւ: Ու ուրիշ ձիաւոր մը խրկեց. անիկա ալ անոնց գնաց ու ըսաւ, Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ. Խաղաղութի՞ւն է. և Եհու ըսաւ, Դուն խաղաղութիւնը ի՞նչ պիտի ընես.
20 Հոս անցիր: Ու դէտը պատմեց ու ըսաւ, Մինչև անոնց քովը գնաց, բայց չդարձաւ. և սա ընթացքը Նամեսեան Եհուին ընթացքին կը նմանի, քանզի կատաղաբար կը քշէ:
21 Ան Յովրամը Յովրամ ըսաւ, Կապատա-րէ՛ կառքը. ու անոր կառքը պատրաստեցին, և Իսրայէլի Թագաւորը Յովրամ, ու Ցուդայի Թագաւորը Ոքոզիա՝ ամէն մէկը իր կառքովը Եհուն դիմաւորելու ելան, ու զանիկա Եզրայելացի Նաբովթին ագարակին մէջը գտան:
22 Եւ Յովրամ Եհուն տեսնելուն պէս ըսաւ, Ով Եհու, խաղաղութի՞ւն է. ու անիկա ըսաւ, Ի՞նչպէս խաղաղութիւն կ'ըլլայ, քանի որ քու մօրդ Ցեզաբելին պոռնկութիւնները ու կա-
23 խարդութիւնները կը չատան: Եւ Յովրամ ձեռքերը դարձուց ու փախաւ, ու Ոքոզիա-յին ըսաւ, Ով Ոքոզիա, դաւաճանութիւն
24 կայ: Եւ Եհու *իր աղեղը ուժով քաշեց, ու Յովրամը ուսերուն մէջտեղէն զարկաւ, ու նետը անոր սրտէն ելաւ, և անիկա իր կառքին մէջ ծռեցաւ:
25 Բին մէջը կծկեցաւ: Ու Եհու իր զօրագլուխ Բաղեկարին ըսաւ, Առիկա վերցուր, Եզրայելացի Նաբովթին կալուածքի ագա-րակին մէջը նետ. քանզի միտքդ բեր որ երբոր ես ու դուն անոր հօրը Աքաաբին նեռէն հետևէն հեծած՝ քովիքով կ'երթայիք, Տէրը
26 *Տէրը անոր դէմ աս *մեհանը տուաւ. Տէրը կ'ըսէ որ իրաւցընէ երէկ Նաբովթին արիւնը ու անոր որդւոցը արիւնը տեսայ, ու *քեզի աս ագարակին մէջը պիտի հատուցանեմ, կ'ըսէ Տէրը: Ասոր համար հիմա վերցուր զա-նիկա՝ աս ագարակին մէջը նետի՝ Տէրոջը բան-ին համեմատ:
27 Եւ Ցուդայի Ոքոզիա Թագաւորը սա բանը տեսնելով՝ պարտէզի տանը ճամբայէն փա-խաւ. ու Եհու անոր ետևէն իյնալով՝ ըսաւ, Անիկա ալ կառքին վրայ զարկէք. սա եղաւ Եզրաամի բովը եղող Գուր բլուրին վրայ. ու Ո-*ազիա Մակեդովէ փախաւ, ու հոն մեռաւ:
28 Եւ անոր ծառաները զանիկա կառքով երու-սաղէմ տարին, ու զանիկա Դաւիթի քաղա-քը իր դերեզմանին մէջ իր հայրերուն հետ թաղեցին:
29 Եւ Ոքոզիա Աքաաբի որդւոյն Յովրամին մեռտաներորդ տարին Ցուդայի վրայ Թա-գաւոր եղեր էր:
30 Եւ Եհու Եզրայել եկաւ. ու երբոր Ցե-զաբել լսեց՝ *իր աչքերուն ներկեց և

իր գլուխը զարդարեց, ու պատուհանէն կը
31 նայէր։ Ու երբոր Ցեհու դունէն ներս կը մտա-
նէր, անոնք բսաւ, Միթէ իր տէրը մեռցը-
32 նող Զամբրին յաջողե՞ցաւ ։։։

6 նեն. Ու երրորդ մասը՝ Սուրի դուռը, ու
երրորդ մնան ալ սուրհանդակաց հետի դու-
ռը ։ Եւ այսպէս տանը պահպանութիւնը
7 ընեք որ մարդ մը չմտնէ։ Ու ձեզմէ երկու
դասդ՝ այսինքն ան ամէնը որ չարաթ օրը պի-
տի ելլեն, թագաւորին բոլորտիքը Տէրոջը
8 տանը պահպանութիւն ընեն։ Եւ ամէն մարդ
իր զէնքերը ձեռքը՝ թագաւորին չորս կողմը
առնէք. ու կարգերէն նեղս մտնողը սպան-
նուի. ու թագաւորին հետը ըլլաք՝ անոր
եկած ու մնած ատենը։
9 Եւ հարիւրապետները Յովհոյադա քահա-
նային բոլոր պատուիրածներըը ըրին. ու ամէն
մէկը իր մարդիկը առաւ՝ թէ չարաթ օրը մտո-
ղներուն և թէ չարաթ օրը ելլողներուն, ու Յո-
10 վհոյադա քահանային քովը եկան։ Եւ քահա-
նան Տէրոջը տանը եղած դաւթի թագաւո-
րին նիզակներըը ու վահանները հարիւրապետ-
11 ներուն տուաւ։ Ու սուրհանդակները ա-
մէն մարդ իր զէնքը ձեռքը՝ տանը աջ կող-
մէն մինչև ձախ կողմը՝ սեղանին ու տանը
12 քովը թագաւորին բոլորտիքը կայնեցան։ Եւ
թագաւորին որդին հանեց, ու անոր վրայ
թագը ու վկայութիւնը դրաւ. և զանիկա
թագաւոր ըրին ու օծեցին, ու ծափ զար-
նելով ըսին, Կեցցէ արքայ։
13 Եւ Գոթողիա երբոր վազող ժողովուր-
դին ձայնը լսեց, Տէրոջը տանը ժողովրդին
14 եկաւ. Ու սեաւռ որ անա թագաւորը լսա
ամբարձեան սիւնին քովը կայներ էր, և
գօրապետները ու փողերը թագաւորին քովը
էին, ու երկրին բոլոր ժողովուրդը ուրախա-
նալով՝ փողեր կը հնչեցնէին. անատենը Գո-
թողիա իր հանդերձները պատռեց ու պոռաց,
15 Դաւաճանութիւն է, դաւաճանութիւն։ Եւ
Յովհոյադա քահանան զօրքերուն վրայ նշա-
նակ հարիւրապետներուն հրամայեց, ու անոնց
ըսաւ. Ասիկա կարգերուն մէջէն հանեցէք,
ու սապ հետևէն զացողը սրով մեռցուցէք.
(քանզի քահանան ըսեր էր որ Տէրոջը սա-
16 նը մէջ չմեռցուին) Եւ անոր վրայ ձեռք-
նին երկկոցուցին. ու երբոր անիկա թագա-
ւորական տունը մտնող ձիերուն ճամբային
կ'երթար՝ հոն մեռցուեցաւ։
17 Եւ Յովհոյադա Տէրոջը ու թագաւորին ու
ժողովուրդին մէջ ուխտ ըրաւ, որ Տէրոջը
ժողովուրդը ըլլան. նաև թագաւորին ու ժո-
18 ղովուրդին մէջ ալ։ Ու երկրին բոլոր ժո-
ղովուրդը Բահաղին տունը գնաց, և զանի-
կա կործանեցին, և անոր սեղաններըը ու կուռ-
քերը կտոր կտոր ըրին, և Բահաղին քուրմ
մը Մաթթանը սեղաններուն առջևը սպաննե-
ցին. ու Քահանան Տէրոջը տանը մէջ պաշ-

19 տօնեաներ դրաւ։ Եւ հարիւրապետները,
Քերեթացիները ու սուրհանդակները, ու
երկրին բոլոր ժողովուրդը առաւ, և թագա-
ւորը Տէրոջը տունէն իջեցուցին, ու սուրհան-
գակաց դրանը ճամբային թագաւորին տունը
գնան. և անիկա թագաւորներուն աթոռին
20 վրայ նստաւ։ Ու երկրին բոլոր ժողովուրդը
ուրախացաւ, ու քաղաքը հանգարտութեան
մէջ էր. իսկ Գոթողիան թագաւորական սա-
21 նը սրով մեռցուցին։ Եօթը տարի
նը էր երբոր թագաւոր եղաւ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Յեհուի եօթներորդ տարին Յովաս թագա-
ւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ քառասուն
տարի թագաւորութիւն ըրաւ. ու անոր մօրը
2 անունը Սարիա էր՝ Բերսաբէէ։ Եւ Յո-
վաս Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ ան
բոլոր օրերուն մէջ՝ որ Յովհոյադա քահանան
3 անոր կը սորվեցնէր։ Բայց բարձր տեղուան-
քը չվերցան. ժողովուրդը տակաւին բարձր
տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէին ու խունկ
կը ծխէին։
4 Եւ Յովաս քահանաներուն ըսաւ, Տէրոջը
տունը բերուած սուրբ բաներուն բոլոր տակը,
Համրուած մարդոց տակը, Կրնկը կարուած
անձինքներուն տակը, և ան բոլոր տակը՝
որ հնարք մը Տէրոջը տունը բերելու կամք
5 կ'ընէ, քահանաները՝ ամէն մարդ իրենց ճան-
չուորներէն առնեն, ան տունը փլած տեղուանքը
իրենք նորոգեն, ուր որ փլած տեղ մը գտնուի։
6 Սակայն Յովաս թագաւորին քսաներորդ
երորդ տարին Քահանաները տանը փլած
7 տեղուանքը չնորոգեցին։ Եւ Յովաս թագա-
ւորը Եղիա կանչեց Յովհոյադա քահանան ու ու-
քահանաները, և անոնց ըսաւ, Տանը փլած
տեղուանքը ինչո՞ւ չէք նորոգեր. ու հիմա ձեր
ճանչուորներէն Ա՛չ մակ մի առնէք,
հապա զանիկա տանը փլած տեղերուն համար
8 առէք։ Եւ քահանաները հաւանութիւն
տուին, որ իրենք ժողովուրդէն ալ ուրիշ մակ
չառնեն և տանը փլածը չնորոգեն։
9 Բայց Յովհոյադա քահանան Մէկ մասուկ
մը առաւ, ու անոր վրան ծակ մը ծակեց, ու
զանիկա սեղանին քովը՝ Տէրոջը տունը մտնող
ներուն աջ կողմը դրաւ. և դուռը պահող
քահանաները Տէրոջը տունը բերուած բոլոր
10 մակը հոն կը դնէին։ Ու երբոր կը տեսնէին

որ անասկին մէջ մասկը չատցեր է, թագա-
ւորին դպագիրը ու մեծ քահանան կ'ելլէին,
ու Տէրոջը տունը դանուած մասկը համրելով
11 կը ծրարէին. Եւ պատրաստուած մասկը՝ Տէ-
րոջը տանը գործաւորներուն տալով, անոնք
ալ Տէրոջը տանը մէջ դործաղ հիւսերուն ու շինողներուն
12 Եւ որմնադիրներուն ու քարահատներուն
վճարեն. նաև Տէրոջը տանը փլած տեղուանքը
նորոգելու համար փայտեր ու տաշուած քա-
րեր ծախու առնեն, և տանը նորոգութեանը
համար բոլոր պէտք եղած բաներուն ծախք
13 ընեն։ Բայց Տէրոջը տունը բերուած մասկէն՝
Տէրոջը տանը համար արծաթէ գաւաթներ,
բազմաճաներ, կանթեր, փողեր ու ոսկի
ամանները կամ արծաթէ ամաններ ամենևին
14 չշինուեցան. Քանզի բանուորներուն կու տա-
յին զանիկա, որ անով Տէրոջը տունը նորոգեն։
15 Եւ որոնց ձեռքը որ կը յանձնէին ան մասկը՝
բանուորներուն տալու համար, Հանդցմէ հա-
շիւ չէին առներ. քանզի անոնք հաւատարմ-
16 մութեամբ կ'աշխատէին։ Ցանցանքի մասկը
ու մեղքի մասկը Տէրոջը տունը չէր մտներ,
Հանիկա քահանաներուն կ'ըլլար։
17 Ասոնէր Ասորւոց Ազայել թագաւորը
եկաւ՝ Գէթի դէմ պատերազմ ըրաւ, ու զա-
նիկա առաւ. Եւ երեսը Ազայել իր երեսը դար-
18 ձուց, որ երուսաղէմի վրայ ելլէ։ Եւ Յու-
դայի թագաւորը Յովաս՝ իր հայրերուն Յու-
դայի թագաւորներուն Յովհոյադային ու Յով-
շամին և Ոքոզիային Հուսերած բոլոր սուրբ
բաները, ու իր նուիրածը, և Տէրոջը տանը
ու թագաւորական տանը գանձերուն մէջը
գտնուած բոլոր ոսկին առաւ, ու Ասորւոց
Ազայել թագաւորին խրկեց. այսպէս անիկա
երուսաղէմի վրայէն Հաս քաշուեցաւ։
19 Եւ Յովասին միացորդ պատմութիւնը ու
անոր բոլոր ըրածը ասա Յուդայի թագաւոր-
ներուն ժիչատակաց դրքին մէջ դրուած է։
20 Եւ անոր ծառաները ոտք եղան, ու Ջէմ
դաւաճանութիւն ըրին. ու Յովասը զարկին
Մելօնի տանը մէջ, որ Սիլլայի կառ՝ի վայրին
21 վրայ է։ Եւ անոր ծառաները՝ Յամեթի որ-
դին Յովսաքար ու Յովմերի որդին Յովզա-
բադ, զանիկա զարկին, ու մեռաւ. և զա-
նիկա իր հայրերուն հետ Դաւթի քաղաքին
մէջ թաղեցին. ու անոր տեղը անոր որդին
Ամասիա թագաւոր եղաւ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Յեհուի որդին Յովաքազ Սամարիայի մէջ
Յուդայի թագաւորին՝ Ոքոզիայի որդւոյն
Յովասին քառասուներեքերորդ տարին՝ Իսրա-
էլի վրայ Յեհու որդին Յովաքազ թագաւոր
եղաւ Սամարիայի մէջ, և տասնուհինգ տա-
2 րի թագաւորեց։ Եւ Տէրոջը աչքին չարութիւն
ըրաւ, ու Իսրայէլին մեղանչել տուող Նաբա-
տեան Յերոբովամին մեղքերուն հետևող եղաւ,
3 անոնցմէ հետ չկեցաւ։ Եւ Տէրոջը բարկու-
թիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ, ու զա-
նոնք չարունակ Ասորւոց Ազայել թագաւո-
րին ձեռքը, ու Ազայելի որդւոյն Բենհադա-
դին ձեռքը մատնեց։
4 Եւ Յովաքազ աղօթք ըրաւ, ու
Տէրը անոր մտիկ ըրաւ. քանզի տեսաւ Իս-
րայէլին նեղութիւնը, որով Ասորւոց թագա-
5 ւորը նեղած էր։ Եւ Տէրը Իսրայէլին
մէկ փրկիչ մը տուաւ, ու Ասորւոց ձեռքին
տակէն ելան. և Իսրայէլի որդիքը երկկոսան
ու մէկալ օրուան պէս իրենց վրաններուն մէ-
6 ջը կը նստէին։ Բայց Իսրայէլին մեղանչել
տուող Յերոբովամին տանը մեղքերէն ետ չը-
կեցան, հապա անոնց մէջ քալեցին. հոս Աս-
տարովթի կուռքն ալ Սամարիայի մէջ կը կե-
7 նար։ Իսկ Յովաքազին ոչ ևս ըզօք չմնաց,
բայց միայն յիսուն ձիաւոր, տասը կառք ու
տասը հազար հետևակ զօրք. վասն զի Ասո-
րւոց թագաւորը զանոնք բնաջինջ ըրեր էր,
ու զանոնք կոխուած հողի պէս ըրեր էր։
8 Եւ Յովաքազին միացորդ պատմութիւնը
ու անոր բոլոր ըրածը ու զօրութիւնը ասա
Իսրայէլի թագաւորներուն ժիչատակաց դըր-
9 քին մէջ դրուած է։ Եւ Յովաքազ իր հայ-
րերուն հետ քնացաւ, ու զանիկա Սամա-
րիայի մէջ թաղեցին. և անոր տեղը անոր
որդին Յովաս թագաւոր եղաւ։
10 Յուդայի Յովաս թագաւորին երեսունու-
եօթներորդ տարին Իսրայէլի վրայ Յովա-
քազի որդին Յովաս թագաւոր եղաւ Սամա-
րիայի մէջ, ու տասնուվեց տարի Թագաւո-
11 ր եց։ Տէրոջը աչքին չարութիւն ըրաւ, ու Իս-
րայէլին մեղանչել տուող Նաբատեան Յերո-
բովամին բոլոր մեղքերէն ետ չկեցաւ, հապա
անոնց մէջ քալեց։
12 Եւ Յովասին միացորդ պատմութիւնը ու
անոր բոլոր ըրածը՝ և Յուդայի Ամասիա թա-
գաւորին հետ պատերազմ ըրած տտենը Իր
քաղաքութիւնը ասա Իսրայէլի թագաւորներուն

13 յիշատակաց դրքին մէջ դրուած է։ Ու ցո-
վաս իր Հայրերուն հետ քնացաւ, և անոր
աճեցաւ զերթեամբ նստաւ. ու ցոխս խրա-
յէլի Թագաւորներուն հետ Սամարիայի մէջ
Թագաւեցաւ։

14 Ու եղիսէ իր մեռնելու հիւանդութիւնովը
հիւանդացաւ, և Իսրայէլի Թագաւորը ցո-
վաս անոր իջաւ, ու անոր երեսին վրայ լացաւ
ու ըսաւ, Հայր իմ, հայր իմ, Իսրայէլին
15 կառքը ու անոր ձիաւորները։ Ու եղիսէ անոր
ըսաւ, Մէկ աղեղ մը ու նետեր առ. և անի-
16 կա աղեղ մը ու նետեր առաւ։ Ու Իսրայէլի
Թագաւորին ըսաւ, Ձեռքդ աղեղին վրայ
հնծցուր, և անոնց ձեռքը հնծցուց. ու եղի-
սէ իր ձեռքերը Թագաւորին ձեռքերուն վրայ
17 դրաւ, Ու ըսաւ, Արեւելեան կողմի պատու-
հանը բաց. ան ալ բացաւ. ու եղիսէ ըսաւ,
Նետ. ան ալ նետուց։ Ան-ոնց եղիսէ ըսաւ,
Տէրոջը փրկութեան նետը, ու Ասորւոց դէմ
փրկութեան նետը. քանզի Ասորիները Ափեկի
18 մէջ պիտի զարնես մինչև որ ետացընես։ Նաև
ըսաւ, Նետերը առ. ու անոնք առաւ.
և Իսրայէլի Թագաւորին ըսաւ, Գետինը
զարկ. ու անոնք երեք անգամ զարկաւ զար-
19 կաւ. ու Աստուծոյ մարդը անոր բարկանալով ըսաւ, Թէ որ հինգ կամ վեց
անգամ զարնէիր, անատնը Ասորիները պիտի
զարնէիր ու պիտի հատցնէիր. բայց հիմա
Ասորիները Ձեզ երեք անգամ պիտի զարնես։
20 Ու եղիսէ մեռաւ, և զանիկա Թաղեցին։
Ու հետևեալ տարին Մովաբացւոց գունդե-
21 րը երկրին վրայ եկան։ Ու երբոր մարդ մը
կը Թաղէին՝ ահա գունդ մը տեսան, ու մարդը
եղիսէին գերեզմանը նետեցին. և ան մարդը
եղիսէին ոսկորներուն դպաւ՝ին կենդա-
նացաւ ու իր ոտքերուն վրայ կայնեցաւ։
22 Եւ Ասորւոց Ազահէլ Թագաւորը ցոխս-
քսին բոլոր օրերուն մէջ Իսրայէլը նեղեց։
23 Բայց Տէրը Աբրահամին, Իսահակին ու Ցա-
կոբին հետ իր ըրած ուխտին համար անոնց
ողորմեցաւ ու գթութիւն ըրաւ, և դառնոց
նայեցաւ. զանոնք կորընչցընել չուզեց, ու
զանոնք դեռ իր երեսէն չձգեց։
24 Եւ Ասորւոց Ազահէլ Թագաւորը մեռաւ,
ու անոր տեղը անոր որդին Բենհադադ Թա-
25 գաւոր եղաւ։ Եւ ցոխս քսիի որդին ցոխս
Ազահէլի որդւոյն Բենհադադին ձեռքէն հա
առաւ ան քաղաքները, որ Ազահէլ անոր հօրը
ցոխս քսիին ձեռքին պատերազմով առեր էր.
Ցոխս քսի զանիկա երեք անգամ զարկաւ, ու
Իսրայէլին քաղաքները հա առաւ։

ԳԼ· ԺԳ

1 Ամասիային բարի վարմունքը։ 5 Իր հայրը մեռցնողներուն
իր ըրած պզտիկ դատաստանը։ 7 Իր ըրած յաղթութիւնը ե-
դոմի վրայ։ 8 Ամասիա Յովաշ կը գրգռէ բայց անկէ կը
յաղթուի ու կը կողոպտուի։ 15 Երկրորդ մեռելոց Յովա-
սին անունը կը յայտնուի։ 17 Ամասիա գառամնութիւնով մը
կը մեռնի։ 21 Ազարիա անոր յաջորդը կ'ըլլայ։ 23 Ցերոբո-
ամին չար վարմունքը։ 28 Ձաբթիա անոր անունը կը յայտնուի։

1 Իսրայէլի Թագաւորին Ցոխսքսի Յոա-
սին երկրորդ տարին Յուդայի Թագաւորին
Ցոխսի որդին Ամասիա Թագաւոր եղաւ։
2 Ութնիսկ քսանհինգ տարեկան էր երբոր Թա-
գաւոր եղաւ, ու երեսուներկու մէջ քսանհինգ
տարի Թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը
անունը Յովադան էր ու Երուսաղեմցի էր։
3 Ու Տէրոջը առջևը ուղղութիւն
ըրաւ, բայց ոչ իր հօրը Դաւիթին պէս. իր հօրը Յոաս
4 բոլոր ըրածներուն համեմատ ըրաւ։ Միայն
բարձր տեղատեղերը չվերցան. ժո-
ղովուրդը տակաւին բարձր տեղերու վրայ զո-
5 հեր ու խունկ կը ծխէին։ Եւ
Տէրը Թագաւորը զարկաւ, ու մինչև իր մա-
հուան օրը բորոտած էր, և Ցատ տան մէջ
կը բնակէր. ու պալատին վրայ էհուդ Թագա-
ւորին որդին Յովաթամ էր, ու անիկա կը
դատէր երկրին ժողովուրդը։
6 Եւ Ամասիային մնացորդ պատմութիւնը ու
անոր բոլոր ըրածը ահա Յուդայի Թագաւոր-
ներուն Յիշատակաց դրքին մէջ դրուած է։
7 Ու Ամասիա իր Հայրերուն հետ քնացաւ, ու
Ցոխսիկա իր Հայրերուն հետ Դաւիթի քաղա-
քին մէջ Թաղեցին. և անոր տեղը անոր որ-
դին Յովաթամ Թագաւոր եղաւ։
8 Յուդայի Ամասիա Թագաւորին երեսունու-

12 Նաւեցան։ Եւ Յուդա իսրայէլին առջևը յաղ-
թուեցաւ, ու ամէն մարդ իր վրաններ փա-
13 խաւ։ Եւ իսրայէլի Յոաս Թագաւորը Ախա-
զիայի որդւոյն Յոահասին որդին Ամասիան Յու-
դայի Թագաւորը Բեթսամիսի մէջ բռնեց,
ու Երուսաղէմ եկաւ, ու Եփրեմի դռնէն
մինչև Անկեան դուռը երեսուերեք պարսը-
14 պեց չորս հարիւր կանդուն պզտց. Եւ Տէրո-
յոսկին ու արծաթը՝ ու Տէրոջը տանը մէջ
ու Թագաւորին տանը գանձերուն մէջ գըտ-
նուած բոլոր առնելիները առաւ, և պատանդ-
ներ ալ առաւ, ու Սամարիա դարձաւ։
15 Եւ Յոահասին գործքերուն մնացորդ պատ-
մութիւնը ու անոր զօրութիւնը և Յուդայի
Ամասիա Թագաւորին հետ ըրած պատերազ-
մը ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն Յիշատա-
16 կաց դրքին մէջ դրուած է։ Ու Յոաս իր
Հայրերուն հետ քնացաւ, և Իսրայէլի Թա-
գաւորներուն հետ Սամարիայի մէջ Թագաւո-
րեցաւ. ու անոր տեղը անոր որդին Երոբոամ
Թագաւոր եղաւ։
17 Եւ Յուդայի Թագաւորը՝ Յոահասի որդին
Ամասիա՝ Իսրայէլի Թագաւորին Յոահասի որդւոյն
որդւոյն Յոահասին մեռնելէն ետքը տասնհինգ
18 տարիապրեցաւ։ Ու Ամասիային մնացորդ
պատմութիւնը ահա Յուդայի Թագաւորնե-
րուն Յիշատակաց դրքին մէջ դրուած է։
19 Անոր դէմ Երուսաղեմի մէջ դաւաճանութիւն
ըրին, և անիկա Լաքիս փախաւ. բայց անոր
ետևէն Լաքիս հասէ խրկեցին, ու զանիկա
20 հոն մեռցուցին։ Եւ զանիկա ձիերով վերցու-
ցին, ու Երուսաղէմ իր Հայրերուն հետ Դա-
21 վիթի քաղաքին մէջ Թաղուեցաւ։ Եւ բոլոր
Յուդայի Ժողովուրդը Ազարիան առին, որ
տասնհինգ տարեկան էր, ու զանիկա իր Հօ-
22 րը Ամասիային տեղը Թագաւոր դրին։ Ան-
կա Ելաթը չշինեց, ու Թագաւորը իր Հայ-
րերուն հետ քնանալէն ետքը զանիկա Յու-
դայի հետ դարձուց։
23 Յուդայի Թագաւորին՝ Յոահասի որդւոյն
Ամասիային տասնուհինգերորդ տարին Իսրա-
յէլի Ցոխս Թագաւորին որդին Երոբոամ
Սամարիայի մէջ Թագաւոր եղաւ, և քառա-
24 սունմէկ տարի Իշխեցաւ։ Եւ Տէրոջը աո-
չեը չարութիւն ըրաւ, և Իսրայէլին մեղան-
չել տուող Նաբատեան Երոբոամին բոլոր մեղ-
25 քերէն ետ չկեցաւ։ Ան իսրայէլին տաճ-
մանը Եմաթի մուտքէն Սիմէնի ձորը
ետ դարձուց՝ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն խօս-
քին համեմատ, որ իր ծառային Գէթքացի
Յոնայ Ամիթեան Յոնային մարգարէին ձեռ-

26 քովը խօսեր էր։ Քանզի Տէրը տեսաւ Իս-
րայէլին խիստ աստիճ տառապանքը, որ Ոչ
գոցուած ու ոչ ձգուած կար, ու Իսրայէլ
27 օգնական ալ չունէր։ Եւ Տէրը չըսաւ որ
Իսրայէլին անունը երկինքի տակէն բնաջինջ
ընէ. ուստի Յոահասին Ցերոբոամին ձեռ-
քովը զանոնք ապատուց։
28 Ու Ցերոբոամին մնացորդ պատմութիւնը,
և անոր բոլոր ըրածը, ու պատերազմական
քաջութիւնը, և Դամասկոսը ու Եմաթը Յու-
դային ետ դարձընելը Իսրայէլին մէջ, ահա
Իսրայէլի Թագաւորներուն Յիշատակաց դրքին
29 մէջ դրուած է։ Ու Ցերոբոամ իր Հայրե-
րուն՝ Իսրայէլի Թագաւորներուն հետ քնա-
ցաւ, և անոր տեղը անոր որդին Զաքարիա
Թագաւոր եղաւ։

ԳԼ· ԺԵ

1 Ազարիային բարի վարմունքը։ 5 Ծեփկի բծոտ կը մեռնի, ու
Յոաթամ անոր յաջորդը կ'ըլլայ։ 8 Զաքարիա Ցեհուին վեր-
ջին ներկայացէ չար կերպով կը Թագաւորէ։ ու Սեղլումէն կը
մեռցուի։ 13 Մենդամ ուրիշ մը Թագաւորելէն ետև Փաղա-
հեմին կը սպանէ։ 16 Փանուէլեան Փուդ Թա-
գաւորին ոգնութիւնովը կը զօրանայ։ 21 Փակէհա անոր տե-
ղը կը յաջորդէ։ 23 Փակէհա Փակէհեն կը սպանէ։ 27 Փակէհ
Թագաւորեցաւ։ 32 Յոաթամին բարի վարմունքը։ 36 Ուրիշ անոր յաջորդը
կ'ըլլայ։

1 Իսրայէլի Ցերոբոամ Թագաւորին քսանու-
եօթներորդ տարին Յուդայի Ամասիա Թա-
գաւորին որդին Ազարիա Թագաւոր եղաւ։
2 Անիկա տասնուվեց տարեկան էր երբոր Թա-
գաւոր եղաւ, ու երեսուհինգ մէջ Իերուսա-
ղեմ տարի Թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր
մօրը անունը Ցեքելիա էր, ու Երուսաղեմցի
3 էր։ Եւ անիկա Տէրոջը առջևը ուղղութիւն
ըրաւ՝ իր հօրը Ամասիային բոլոր ըրածին
4 պէս։ Բայց բարձր տեղատեղերը չվերցան. ժո-
ղովուրդը տակաւին բարձր տեղերու վրայ զո-
5 հեր ու խունկ կը ծխէին։ Եւ
Տէրը Թագաւորը զարկաւ, ու մինչև իր մա-
հուան օրը բորոտած էր, և Ցատ տան մէջ
կը բնակէր. ու պալատին վրայ էհուդ Թագա-
ւորին որդին Յոաթամ էր, ու անիկա կը
դատէր երկրին ժողովուրդը։
6 Եւ Ազարիային մնացորդ պատմութիւնը ու
անոր բոլոր ըրածը ահա Յուդայի Թագաւոր-
ներուն Յիշատակաց դրքին մէջ դրուած է։
7 Ու Ազարիա իր Հայրերուն հետ քնացաւ, ու
Դաւիթի քաղաքին մէջ իր Հայրերուն հետ Դաւիթի քաղա-
քին մէջ Թաղեցին. և անոր տեղը անոր որ-
դին Յոաթամ Թագաւոր եղաւ։
8 Յուդայի Ազարիա Թագաւորին երեսունու-

ե Գէ· ժգ· 5։
ը Կամ Յուդայի Եմա-
թը Իսրայէլին ետ
դարձնելը։
ի Բ Թագ· ը· 6· գ
Թագ· ժա· 24· բ
Մն· ը· 3։

ա Գէ· ժգ· 8։

գ Գէ· ժե· 8։

դ Գէ· ժգ· 21· բ Մն·
իգ· 1· 3 4։
զ Հմր· 35· Գէ· ժբ·
3· ժգ· 4։
է Բ Մն· իգ· 19—21։
ը Գ· ժգ· 36։
թ Բ Մն· իգ· 25։

ա Գէ· ը· 12։
բ գ Թագ· է· 26։
գ Հմր· 25։
դ Գէ· ը· 12։
ե Գէ· ժգ· 27։

զ Եզ· լբ· 13։
է Եզ· ը· 24· 25։
ը Հմր· 18· 19։

թ Գէ· ժգ· 19։

ժ Գէ· ը· 12։
ի Գէ· ժգ· 20։
լ Բ Օր· իգ· 18։ Եզ-
կէկ· ժբ· 4· 20։

խ Բ Մն· իե· 1։
ծ Գէ· ժբ· 3։
կ Բ Օր· իգ· 18։ Եզ-
կէկ· ժբ· 4· 20։

հ Բ Թագ· բ· 13։
Ապ· կ· մէջտեղը
րբ։
ձ Բ Մն· իե· 11։
ղ Ցես· ժե· 38։

ճ Բ Մն· իե· 17· 18։
ևս։
մ Ցես Դասս· իթ· 8։
յ գ Թագ· գ· 33։
ն Բ Օր· բ· 14։ բ Մն·
ժգ· 25։ Եզկ· իբ·
2· 5· 17։ Ամբ· բ· 4։
շ Եզր· փոստատուն-
ներ։
ո Ցես· ժբ· 38։ Յա-
կոբ 16։

պ Նե· ժգ· 22։ լգ· 8։
ջ Ցես· ժ· 31։
ռ Կամ Ոզիան·
գԼ· ժե· 13։ բ Մն·
իգ· 1։
ս Գէ· ժգ· 6։ բ Մն·
իգ· 2։

վ Գէ· ժգ· 5։
տ Կամ Յուդայի Եմա-
թը Իսրայէլին ետ
դարձնելը։
ր Բ Թագ· բ· 6։ գ
Թագ· ժա· 24։ բ
Մն· բ· 3։

ց Գէ· ժե· 8։

ւ Հմր· 13· 30։ ևս։
ա· բ Մն· իգ· 1 ¼ Ե-
սոթ Ոզնա։

փ Գէ· ժգ· 21· բ Մն·
իգ· 1· 3 4։
ք Հմր· 35· Գէ· ժբ·
3· ժգ· 4։
օ Բ Մն· իգ· 19—21։
ֆ Գէ· ժգ· 36։
և Բ Մն· իգ· 25։

ութերորդ տարին Իսրայէլի վրայ Յեհոռամ
վասին որդին Զաքարիա թագաւոր եղաւ Սա-
9 մարիայի մէջ, — վեց ամիս Խ֊ե֊ուէց։ Եւ
անիկա իր հայրերուն ըրածին պէս Տէրոջը աս-
չեը չարութիւն ըրաւ, — Իսրայէլին մեղան-
չել տուող Նաբատեան Յերոբովամին մեղքե-
10 րէն ետ չկեցաւ։ Ու Յաբիսի որդին Սեղղում
անոր դէմ դրաւ վերցուց, և Հանիկա ժողո-
վուրդին առջեւը զարկաւ մեռուցց, ու անոր
տեղը ինքը թագաւոր եղաւ։
11 Եւ Զաքարիային մնացորդ պատմութիւնը
ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակաց
12 դրքին մէջ գրուած է։ Այսիկա Տէրոջը խօսքն
է՝ որ Յեհուին խօսեր էր ըսելով, Իսրայէլի
աթոռին վրայ քու որդիդ մինչեւ չորրորդ
ազգը պիտի նստին. ու այնպէս եղաւ։
13 Յաբիսի որդին Սեղղում Յուդայի Ո֊զիա
թագաւորին երեսունմէկերորդ տարին թա-
գաւոր եղաւ, ու Սամարիայի մէջ մէկ ամիս
14 թագաւորութիւն ըրաւ։ Եւ Գադդիի որդին
Մանայեմ Թերսայէն եկաւ, ու Սամարիա
եկաւ. և Սամարիայի մէջ Յաբիսի որդին
Սեղղումը զարկաւ մեռուցց, ու անոր տեղը
ինքը թագաւոր եղաւ։
15 Ու Սեղղումին մնացորդ պատմութիւնը ու
ըրած դաւաճանութիւնը ահա Իսրայէլի թա-
գաւորներուն յիշատակաց դրքին մէջ գրուած
16 է։ Այնժամ Մանայեմ Թափսան ու բոլոր
անոր մէջը եղողները, ու անոր սահմանը զար-
կաւ. մինչեւ Թերսա, և չբանալնուն համար
զարկաւ. — ետեն եղող բոլոր յղի կիներուն
ճեղքեց։
17 Յուդայի Ազարիա թագաւորին երեսու-
նուհինգերորդ տարին Իսրայէլի վրայ Գադդիի
որդին Մանայեմ թագաւոր եղաւ, — Սամա-
18 րիայի մէջ տասը տարի Խ֊ե֊ուէց։ Եւ անիկա
Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ, — իր բոլոր
օրերուն մէջ Իսրայէլին մեղանչել տուող Նա-
բատեան Յերոբովամին մեղքերէն ետ չկե-
ցաւ։
19 Եւ Ասորեստանի փուղ թագաւորը երկ-
րին վրայ եկաւ. ու Մանայեմ հազար տա-
ղանդ արծաթ տուաւ. փուղին, որ Անիկա
իրեն օգնական ըլլայ, Թագաւորութիւնը
20 ձեռքին մէջ հաստատելու համար։ Ու Մա-
նայեմ արծաթը Ասորեստանի թագաւորին
տալու համար Իսրայէլին բոլոր հարուստնե-
րուն վրայ հարկ դրաւ, — ամէն մէկէն յի-
սնական սիկղ արծաթ ասաց. և Ասորես-
տանի թագաւորը ետ դարձաւ ու այն երկրին
մէջ չկեցաւ։
21 Ու Մանայեմին մնացորդ պատմութիւնը և
անոր ամէն ըրածը ահա Իսրայէլի թագաւոր-

ներուն յիշատակաց դրքին մէջ գրուած է։
22 Ու Մանայեմ իր հայրերուն հետ քնացաւ,
և անոր տեղը անոր որդին փակեհիա թագա-
ւոր եղաւ։
23 Յուդայի Ազարիա թագաւորին յիսունե-
րորդ տարին Իսրայէլի վրայ Մանայեմի որ-
դին Փակեհիա Թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ,
24 — երկու տարի Խ֊ե֊ուէց։ Եւ Տէրոջը առջեւը
չարութիւն ըրաւ, — Իսրայէլին մեղանչել
տուող Նաբատեան Յերոբովամին մեղքերէն
25 ետ չկեցաւ։ Եւ անոր զօրավարը Ռոմելեայի
որդին Փակէհ անոր դէմ դրաւ վերցուց, ու
իր հետը Արգովբը ու Արիէն ու Գալաադա-
ցիներէն հիսուն մարդ — — —, և Սամարիայի
մէջ Թագաւորին տունը ‡նեբալի կոթքին զանի-
կա զարկաւ մեռուցց, ու անոր տեղը ինքը
Թագաւոր եղաւ։
26 Եւ Փակէհայի մնացորդ պատմութիւնը
ու անոր բոլոր ըրածը՝ ահա Իսրայէլի թագա-
ւորներուն յիշատակաց դրքին մէջ գրուած է։
27 Յուդայի Ազարիա թագաւորին հիսունե-
րկուերորդ տարին Իսրայէլի վրայ Ռոմելե-
լայի որդին Փակէհ թագաւոր եղաւ Սամա-
28 րիայի մէջ, — քսան տարի Խ֊ե֊ուէց։ Եւ
Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ, — Իսրա-
յէլին մեղանչել տուող Նաբատեան Յերոբո-
29 վամին մեղքերէն ետ չկեցաւ։ Իսրայէլի փա-
կեհ թագաւորին օրերը Ասորեստանի թագ-
ւոր Թիլգաթ-փալասար թագաւորը եկաւ, ու Իյօնը
և Աբէլ-բեթմաաքան ու Ցանոխին և Կադէսը
ու Հասորը և Գալաադը ու Գալիլեան և
Նեփթալիմի բոլոր երկիրը առաւ, ու անոնց
30 Բ֊ԱՏԸՐԸ Ասորեստան գերի տարաւ։ Ու Էլա-
կի որդին Ովսէհ Ռոմելեայի որդւոյն Փակէհին
դէմ դաւաճանութիւն ըրաւ, և զանիկա
զարկաւ մեռուցց, ու Հանոր տեղը ինքը թա-
գաւոր եղաւ՝ Ոզիայի որդւոյն Յոթամի քա-
ռասներորդ տարին։
31 Ու Փակէհին մնացորդ պատմութիւնը և
անոր բոլոր ըրածը ահա Իսրայէլի թագաւոր-
ներուն յիշատակաց դրքին մէջ գրուած է։
32 Իսրայէլի թագաւորին՝ Ռոմելեայի որդւոյն
Փակէհին երկրորդ տարին Յուդայի թագա-
ւոր Ոզիայի որդին Յոթամ թագաւոր է-
33 ղաւ։ Անիկա քսանուհինգ տարեկան էր երբ
որ թագաւոր եղաւ, ու երեսունվեց մէջ
տասնուվեց տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և
անոր մօրը անունը Յերուսա էր, ու Սադո-
34 կին աղջիկն էր։ Եւ անիկա Տէրոջը առջեւը
ուղղութիւն ըրաւ, Ըստ իր հօրը Ոզիային բոլոր
35 ըրածին պէս ըրաւ։ Բայց բարձր տեղերը
չվերցան. ժողովուրդը տակաւին բարձր
տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէին ու խունկ

կը ծխէին։ Վերին Տէրոջը տանը ամենէն բար-
ձրը դուռը չմնաց։
36 Եւ Յոթամին մնացորդ պատմութիւնը
ու անոր բոլոր ըրածը ահա Յուդայի Թագա-
ւորներուն յիշատակաց դրքին մէջ գրուած
37 է։ Ան օրերը Տէրը Ասուրոյ Ռասին թագա-
ւորը ու Ռոմելեայի որդին փակէհն Յուդա-
38 յի վրայ խրկել սկսաւ։ Եւ Յոթամ իր հայ-
րերուն հետ քնացաւ, ու իր հայրերուն հետ
իր հօրը Դաւիթին քաղաքին մէջ թաղուե-
ցաւ. ու անոր տեղը անոր որդին Ա֊քազ
թագաւոր եղաւ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Ա֊քազին չորս վեցնտղը։ 5 Ա֊քազ սեռնեզով որ Ռասին ու Փակէհ իր վրայ կը յարձակին, թագաւոր-վազասարին փաթչ ապաւ՝ անոնց դէմ դնելու կը պրպտէ զանիկա։ 10 Ա֊քազ Ուրիա քահանային սեզանի օրինակ մը խրկելով Դամասկոսէն, աւելի պղնձէ սեզանը իրեն կը յատկացնէ։ 17 տաշտերը կը կողպտէ։ 19 Եզեկիա անոր յաջորդը կ'ըլլայ։

1 Ռոմելեայի որդւոյն փակէհին տասնուհօթ-
ներորդ տարին Յուդայի թագաւորին Յոթա-
2 թամի որդին Ա֊քազ թագաւոր եղաւ։ Ա֊
քազ քսան տարեկան էր երբոր թագաւոր
եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ տասնվեց տա-
րի թագաւորութիւն ըրաւ. և իր Դա-
ւիթին պէս՝ իր Տէր Աստուծոյն առջեւը ուղղու-
3 թիւն չըրաւ, Հապա Իսրայէլի թագաւորնե-
րուն ճամբուն մէջ քալեց. Ու իր որդին ալ
կրակէ անցուց՝ ետեւ ազգերուն գարշելի սո-
վորութիւններուն համեմատ, որոնք Տէրը
4 Իսրայէլի որդւոցը առջեւէն վռնտեց։ Եւ
բարձր տեղատեղքը ու բլուրներուն վրայ և
ամէն կանաչ ծառերու տակ զոհ կը մատու-
ցանէր ու խունկ կը ծխէր։
5 Ասորեստանի Ասուրոյ Ռասին թագաւորը ու
Իսրայէլի թագաւորը՝ Ռոմելեայի որդին Փա-
կէհ Երուսաղէմի վրայ պատերազմելու եկան,
ու Ա֊քազը պաշարեցին, բայց պատերազմը
6 չարունակելու կարող չեղան։ Անատիկը Ա֊
սուրոյ Ռասին թագաւորը Ելաթը Ասորիներուն
դարձուց, և Յուդայեցիները Ելաթէն վռնդ-
ուեց, ու Ասորիք Ելաթ եկան ու հոն բնա-
7 կեցան մինչեւ այս օրս։ Եւ Ա֊քազ Ասորեստա-
նի Թագաւոր-վազասար թագաւորին դես-
պաններ խրկեց՝ ու ըսաւ, Ես քու ծառայ
ու որդիդ եմ, եկիր՝ ու ինծի ազատէ Ասո-
րոյ թագաւորին ձեռքէն ու Իսրայէլի թա-
գաւորին ձեռքէն, որոնք իմ վրաս եկեր են։
8 Եւ Ա֊քազ Տէրոջը տանը մէջ ու թագաւո-
րին տանը գանձերուն մէջ գտնուած արծա-
թը ու ոսկին առաւ, և Ասորեստանի թա-

9 գաւորին ընծայ խրկեց։ Ու Ասորեստանի թա-
գաւորը անոր մտնել ըրաւ, և Ասորեստանի
թագաւորը Դամասկոսի վրայ դնաց, ու Ներ-
նիկա առաւ, և անոր բնակիչները կիր գերի
տարաւ, ու Ռասինը մեռուցց։
10 Եւ Ա֊քազ թագաւորը Ասորեստանի Թագ-
ղաթ-փալասար թագաւորը դիմաւորելու հա-
մար Դամասկոս գնաց, ու Դամասկոսի մէջ
եղած սեզանը տեսաւ. և Ա֊քազ թագաւորը
ան սեզանին օրինակը ու ձեւը՝ անոր բոլոր շի-
նուածքին համեմատ Ուրիա քահանային խրր-
11 կից։ Եւ Ուրիա քահանան Ա֊քազ թագա-
ւորին Դամասկոսէն խրկած †օրինակին նման
սեզան մը շինեց. մինչեւ Ա֊քազ թագաւորին
Դամասկոսէն գալը՝ Ուրիա քահանան այնպէս
12 բրաւ։ Ու երբոր թագաւորը Դամասկոսէն ե-
կաւ՝ թագաւորը սեզանը տեսաւ, և †թագա-
ւորը սեզանին մօտեցաւ, ու անոր վրան ողջա-
13 կէզ մատուց. Եւ իր ողջակէզը ու Հացի ըն-
ծան այրեց ու նուէրը թափեց, և իր խա-
զագրութեան գոհին արիւնը սեզանին վրայ
14 սրսկեց։ Ու Տէրոջը առջեւը եղող պղնձէ սե-
զանը տանը առջեւէն՝ այսինքն նոր սեզանին ու
Տէրոջը տանը մէջտեղէն քաշեց, ու զանիկա
15 նոր սեզանին փոխ դրաւ դէպ ի հիւսիս։ Եւ
Ա֊քազ թագաւորը Ուրիա քահանային հրա-
մայեց բսելով, Մեծ սեզանին վրայ առտուան
ողջակէզը ու իրիկուան Հացի ընծան՝ և թագա-
ւորին ողջակէզը ու անոր Հացի ընծան՝ ու երկ-
րին բոլոր ժողովուրդին ողջակէզը և անոնց Հա-
ցի ընծան ու անոնց նուէրները մատուցանես.
ու ողջակէզներուն բոլոր արիւնը, և զոհերուն
բոլոր արիւնը անոր վրայ սրսկես, ու պղնձէ
16 սեզանը իմս ըլլայ՝ Հն հարցնելու համար։ Եւ
Ուրիա քահանան Ա֊քազ թագաւորին բոլոր
17 հրամայածին պէս ըրաւ։ Ու Ա֊քազ թագա-
ւորը †մկրնովմներուն սպասուածները կտր-
ծեց, ու աւազանները անոնց վրայէն վերցուց,
ծովը ալ իր տակը եղող պղնձէ եզներուն վրա-
յէն իջեցուց, ու զանիկա քարայատակի մը
18 վրայ դրաւ։ Եւ Տէրոջը տանը մէջ չմնաւած
չաբաթին ծածկոցը՝ ու թագաւորին դուրսի
ճամբան Ասորեստանի թագաւորին պատճա-
ռաւ Տէրոջը ‡տունը դարձուց։
19 Եւ Ա֊քազին գործքերուն մնացորդ պատ-
մութիւնը ահա Յուդայի թագաւորներուն յի-
20 շատակաց դրքին մէջ գրուած է։ Եւ Ա֊քազ
իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու իր հայրե-
րուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղուե-
ցաւ. և անոր տեղը անոր որդին Եզեկիա
թագաւոր եղաւ։

ա Ամմոն. ե. 9։
բ ԳԼ. ժ. 30։
գ Մատ. ա. 8։ զ. իսկ Հմր. 1 ՚Ըռոբ Ա֊
զարիա։
դ զ Թագ. ժգ. 17։
է զ Թագ. գ. 24։
ե ԳԼ. ը. 12։
զ ա Մն. ե. 26։ Եա. թ. 1։ Ովբ. ը. 9։
է Եբէ. անոր ձեռքը։

ը ԳԼ. ժգ. 5։
թ ԳԼ. ժգ. 5։
ժ Կամ պատասը
ժա Եա. է. 2։

ժբ ա Մն. է. 26։ Եա. թ. 1։
ժգ Թագ. ժե. 20։
ժդ ԳԼ. ժէ. 3։ Ովբ. ժ. 3, 7, 15։
ժե Հմր. 4։

ա բ Մն. իբ. 1. և։
բ Գև. ժգ. 21։ բՄն. իբ. 3։ Սապ. ձգ. 37, 38։
գ բ Օր. ժբ. 31։
դ բ Օր. ժբ. 2։ գ.
թագ. ժգ. 23։
ե Եա. է. 1. և։
զ Գև. ժգ. 22։
է Կամ Եգոմմայեցիք
ը Գև. ժե. 29։ Մն. է. 26։ բ Մն. իբ.
թ Ա֊մոս. ա. 5։
ժ Եբէ. ամենուն
ժա բ Մն. իգ. 16, 19։
ժբ Գև. ժբ. 18։ Տես բ Մն. իբ. 21։
ժգ Ա֊մոս. ա. 5։
ժդ Եբէ. ամենուն
ժե բ Մն. գ. 1։
ժզ Նե. իմ. 39, 40, 41։
ժէ բ Մն. իբ. 24։
ժը զ Թագ. է. 27, 28։
ի զ Թագ. է. 23, 25։
ժթ Կամ առնէն
ի բ Մն. իբ. 27։

ԳԼ· ԺԷ

1 Ովսեէին չար վարմունքը։ 3 Ովսէ Սոպնեասարէն ետասնեակ մը դեմ ապստամբութեան խօսելով մը կ'ընէ Եգիպտոսի Սոլա Թագաւորին հետ։ 5 Սամարացիք իրենց մեղացոյց հանար գերի կը տարուին։ 21 Սամարիա փճացուած սաստիկ ագիներէն կը ջարդուին։ անոնց խառնակ կացութիւն։

1 Յուդայի Ազքազ Թագաւորին երկուտասաներորդ տարին Իսրայէլի վրայ Հոսէի որդին Ովսէէ Թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ, ---
2 ինը տարի թագաւորեց։ Եւ Տէրոջը աչքին չարութիւն ըրաւ, բայց ոչ իրմէ առաջ եղող
3 Իսրայէլի Թագաւորներուն պէս։ Ասոր դէմ եկաւ Ասորեստանի Սարմանասար Թագաւորը, և Ովսէէ անոր ծառայ եղաւ ու հանոր հարկ
4 կու տար։ Եւ Ասորեստանի Թագաւորը Ովսէէին վրայ նենգութիւն գտաւ, որովհետև անկից եգիպտացի Սոլա Թագաւորին դեսպաններ ղրկեր էր, ու Ասորեստանի Թագաւորին ամէն տարուան պէս հարկ վճարած չէր. անոր համար Ասորեստանի Թագաւորը գանիէ
5 կա բռնեց ու բանտի մէջ կապեց։ Եւ Ասորեստանի Թագաւորը բոլոր երկրին վրայ եկաւ. Սամարիայի վրայ ալ եկաւ, ու զանիկա երեք տարի պաշարեց։
6 Ովսէէին իննեերորդ տարին Ասորեստանի Թագաւորը Սամարիան առաւ, ու Իսրայէլը Ասորեստան փոխադրեց, և զանոնք Գոզանի գետին քովը Բազայի ու Քաբովրի մէջ՝ ու
7 Մարաց քաղաքներուն մէջ բնակեցուց։ Քանի որ Իսրայէլի որդիքը զիրենք եգիպտոսի երկրէն՝ եգիպտոսի փարաւոն Թագաւորին ձեռքին տակէն հանող իրենց Տէր Աստուծոյն դէմ մեղք գործեցին, և ուրիշ աստուածներէն
8 վախցան։ Ու Տէրոջը Իսրայէլի որդւոցը առջեւէն վռնտած հաղիներուն կանոններուն հետեւեցան՝ և Իսրայէլի Թագաւորներուն ըրած
9 կանոններուն համեմատ քալեցին։ Ու Իսրայէլի որդիքը իրենց Տէր Աստուծոյն առջեւը ուղիղ չեղած բաները գաղտուկ ըրին, և իրենց ամէն քաղաքներուն մէջ՝ պահապանոց աշտարակէն մինչեւ պարսպաւոր քաղաքը իրենց բարձր
10 տեղեր չինեցին։ Ու անոնք համին բարձր բլուրներու վրայ՝ և ամէն կանանչ ծառերուտակ իրենց արձաններ ու Աստարովթի կուռ-
11 քեր՝ հանդիսացին։ Եւ հոն ամէն բարձր տեղերու վրայ խունկ ծխեցին՝ Տէրոջը անոնց առջեւէն վռնտած ազգերուն պէս, ու չար գործ
12 քեր ըրին ու Տէրը բարկացուցին։ Եւ կուռքերու ծառայութիւն ըրին, որոնց համար
13 Տէրը անոնց ըսեր էր թէ՝ Ասա բանը մի ընէք։ Ու Տէրը բոլոր մարգարէներուն ու բոլոր տեսանողներուն ձեռքովը իրապէսին ու ըսաւ՝ Ձեր վկայութիւն ընելով՝ ըսեր էր, Ձեր չար ճամբաներէն դարձէք, և իմ պատուիրանքներս -- կանոններս պահեցէք, ան ամէն օրէնքին համեմատ՝ որն որ ձեր հայրերուն պատուիրեցի, ու իմ ծառաներուս մարգարէ
14 ներուն ձեռքովը ձեզի խրկեցի։ Բայց անոնք մտիկ չըրին, հապա իրենց պարանոցը իրենց Տէր Աստուծոյն չհաւատացող իրենց հայրե-
15 րուն պարանոցին պէս խոստացուցին։ Եւ անոր կանոնները՝ ու իրենց հայրերուն հետ դաշինքը որ ըրած էր՝ և անոր սուած վկայութիւններն մէկդի ձգեցին, ու ունայնապաշտութեան ետեւէ գացին ու ունայնացան եղան, և իրենց չորս կողմը գտնուած ազգերուն հետեւող եղան, որոնց համար Տէրը իրենց պատուիրեր
16 էր որ անոնց պէս չընեն։ Բայց իրենց Տէր Աստուծոյն բոլոր պատուիրանքները թողուցին, և իրենց երկու հատ ձուլածոյ որմի չինեցին, ու Աստարովթի կուռք չինեցին, ու երկինքի բոլոր զօրութիւններուն երկրպագութիւն ըրին, ու Բահաղին ծառայեցին։
17 Ու իրենց աղջիկներէն ու տղիկներէնը կրակի անցուցին, և վախարգութիւն ու հմայութիւն ըրին, և ղրկուելնուն Տէրոջը առջեւը չարութիւն ընելու համար զանիկա բարկացուցին։
18 Ուստի Տէրը Իսրայէլին խիստ բարկացաւ, ու զանոնք իր երեսէն ձգեց. Ասկէ զատ չմնաց, հապա միայն Յուդայի ցեղը։
19 Յուդա ալ իր Տէր Աստուծոյ պատուիրանքները չպահեց, հապա Իսրայէլին ըրած
20 կանոններովը քալեց։ Եւ Տէրը Իսրայէլին բոլոր սերունդը մերժեց, ու զանոնք չարչարեց, և զանոնք յափշտակողներուն ձեռքը մատնեց, մինչեւ որ զանոնք իրմէ իր
21 երեսէն ձգեց։ Քանի Իսրայէլը Դաւիթի տունէն պատուեց։ Անոնք ալ Նաբատեան Երոբոամը Թագաւոր դրին, ու Երոբոամ Իսրայէլը Տէրոջմէ հետեւելէն սրդիւնց,
22 ու անոնց մեծ մեղք գործել տուաւ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Երոբոամին բոլոր ըրած մեղքերուն մէջ քալեցին, անոնցմէ հեռ չկրնացին,
23 քան՝ Մինչեւ որ Տէրը Իսրայէլը իր առջեւէն վերցուց, ինչպէս որ իր բոլոր ծառաներուն՝ մարգարէներուն ձեռքովը խոսեր էր։ Այսպէս Իսրայէլ իր երկրէն Ասորեստան փոխադրուեցաւ մինչեւ աս օր։

ա ԳԼ· ԺԻ· 30։
բ ԳԼ· ԺԸ· 9։
գ Ը Թագ· Ը· 2։
դ ԳԼ· ԺԸ· 9։
ե ԳԼ· ԺԸ· 10· 11։ Ելմ· ԺԹ· 16։
զ Ղ_Ե· ԻԷ· 32· 33։ Ը Օր· ԻԷ· 36· 64։ ԻԹ· 27· 28։
է Ա Մն· Ե· 26։
ը ԳԼ· ԺԸ· 5։ Ը Օր· ԺԸ· 9։ ԳԼ· ԺԸ· 5։
թ ԳԼ· ԺԸ· 8։
ժ Ը Օր· ԺԸ· 9։ ԳԼ· ԺԸ· 4։
ի Ա Օր· Ը· 10։
լ Ղ_Ե· ԺԸ· 13։ Ը Օր· ԺԸ· 21։ ՄԻԷ· Ե· 14։
խ Գ Թագ· ԺԹ· 25։
ծ Ը Օր· ԻԲ· 25։
կ Ը Օր· ԼԲ· 21։ Գ Թագ· ԺԹ· 13։ Կաղն· Ը· 4։
հ Սաղ· ՃԺԵ· 8։ Հբ· ա.մմ· ա· 21։
ձ Ը Օր· ԺԸ· 30· 31։
ղ ԵզԿ· ԼԴ· 8։ Գ Թագ· ԺԸ· 25։
ճ Ա Մն· Ե· 26։
մ Գ Թագ· ԺԹ· 15։
յ Գ Թագ· ԺԹ· 25։
ն Գ Թագ· ԺԹ· 33։
շ Գ Թագ· ԺԹ· 31։ ԻԷ· 54։ ԳԼ· Ժա· 18։
ո Ղ_Ե· ԺԸ· 21։ ԳԼ· ԺԹ· 3։ ԵզԿ· ԻԳ· 37։
չ Ը Օր· ԺԸ· 10։
պ Գ Թագ· Իա· 20։
ջ Գ Թագ· Իա· 23։
ռ Գ Թագ· Իա· 25։
ս Գ Թագ· Իա· 32։
վ Գ Թագ· Իա· 33։
տ Գ Թագ· Իա· 31։ ԻԷ· 54։ ԳԼ· Ժա· 18։
ր Ղ_Ե· ԺԸ· 21։ ԳԼ· ԺԹ· 3։ ԵզԿ· ԻԳ· 37։
ց Ը Օր· ԺԸ· 10։
ւ Գ Թագ· Իա· 20։
փ Գ Թագ· Իա· 23։
ք Գ Թագ· Իա· 32։
և Եսթ· գ· 8։
օ ԳԼ· ԺԹ· 3։ Ժա· 11։
ֆ Գ Թագ· Ժա· 29։
ա Գ Թագ· Ժա· 31։
բ Դ Թագ· Ը· 10։
գ ԵԼ· ԻԲ· 5։
դ ԵԼ· Ը· 6։
ե Ը Օր· Ժ· 20։
զ Ը Օր· Բ· 32։

24 Ու Ասորեստանի Թագաւորը Բաբիլոնէն, Քութայէն, Աւայէն, Եմաթէն ու Սեփարուիմէն հաբեցուց բերաւ, ու Սամարիայի քաղաքներուն մէջ իսրայէլի որդւոց տեղը բնակեցուց. և անոնք Սամարիան ժառանգեցին, ու անոր քաղաքներուն մէջ բնակեցան։
25 Ու երբոր անոնք սկսան հոն բնակիլ, Տէրոջմէ չէին վախնար. ու Տէրը անոնց մէջը առիւծներ խրկեց՝ որ զանոնք կը մեռցնէին։
26 Եւ Ասորեստանի Թագաւորին խօսեցան ու ըսին, Ան ազգերը որ դուն փոխադրեցիր ու Սամարիայի քաղաքներուն մէջ բնակեցուցիր, այն երկրին Աստուծոյն կրօնքը չեն գիտեր. ու անոնց մէջ առիւծներ խրկեր է, և ահա զանոնք կը մեռցնեն՝ այն երկրին Աստուծոյն կրօնքը չգիտնալնուն համար։
27 Ասոնք Ասորեստանի Թագաւորը հրամայեց ըսելով՝ Ձեր անկից գերի առած քահանաներուն մէկը հոն տարէք, ու երթան հոն բնակին, ու անոնք ան երկրին Աստուծոյն կրօնքը չգիտնալնուն համար։
28 Ծոյն կրօնքը Թող անոնց սորվեցնէ. Եւ Սամարիայէն գերի առնուած քահանաներուն մէկը գնաց Բեթէլի մէջ բնակեցաւ, ու անոնց կը սորվեցնէր Թէ ինչպէս Տէրոջմէ վախնան։
29 բայց էին։ Եւ ամէն մէկ ազգ իր աստուածները կը չինէր, ու Սամարացւոց չինած բարձր տեղերուն տուները կը դնէր ամէն մէկ ազգ
30 իր բնակած քաղաքին մէջ։ Եւ Բաբիլացիք Սաքքովթ-բանովթը չինեցին, ու Քութացիք Ներգազը չինեցին, ու Եմաթացիք Ասիման չինեցին։
31 ԵՒէվը չինեցին, Եւ Աւացիք Նեբազը ու Թարթակը չինեցին, ու Սեփարուիմացիք իրենց աղաքը Սեփարուիմացւոց աստուածներուն՝ Ադրամելեքին ու Անամելեքին հանար կրակ
32 կով կ'այրէին։ Ուստի Տէրոջմէ կը վախնային, ու իրենց՝ պիտի ցած մարդոցմէն բարձր տեղերուն քուրմեր կ'ընէին, որոնք անոնց համար բարձր տեղերուն տուները ըստ կ'ընէին։
33 Անոնք Տէրոջմէ կը վախնային, ու նաև իրենց աստուածներուն ծառայութիւն կ'ընէին ան ազգերուն սրբութիւններովը՝ որոնց մէջէն փոխադրուած էին։
34 Անոնք մինչեւ աս օրս առջի սովորութիւնները կը կ'ընեն. ոչ Տէրոջմէ կը վախնան, և ոչ իրենց կանոնները ու դատաստանները կը կատարեն, ոչ ալ ան օրէնքը ու պատուիրանքը, որ Տէրը Յակոբին որդւոցը որոնց անունը Իսրայէլ դրեր էր։ Եւ
35 Տէրը անոնց հետ ուխտ ըրեր էր, ու անոնց պատուիրեր էր՝ ըսելով, Ուրիշ աստուածներէն չվախնաք, ու նոյնց երկրպագութիւն չընէք, և անոնց ծառայութիւն չընէք, և անոնց զոհ չմատուցանէք։
36 Հապա ձեզ եգիպտոսի երկրէն մեծ զօրութիւնով ու երկարած բազուկով հանող Տէրոջմէն վախնաք, և անոր երկրպագութիւն ընէք, ու անոր զոհ
37 մատուցանէք։ Եւ ձեզի համար գրած կանոնները, դատաստանները, օրէնքը ու պատուիրանքը միշտ զգուշութեամբ Ի գործ դնէք, և ուրիշ աստուածներէն չվախնաք։
38 Ու ձեզի հետ բրած ուխտս չմոռնաք, և ուրիշ
39 աստուածներէն չվախնաք։ Հապա ձեր Տէր Աստուածնիդ վախնաք, ու անիկա ձեր ամէն թշնամիներուն ձեռքէն ձեզ պահ ազատէ։
40 Բայց անոնք հնազանդութիւն չըրին, հապա իրենց առջի սովորութիւններուն պէս կ'ընէ-
41 ին։ Այս ազգերն ալ Եհովա Տէրոջմէ կը վախնային, բայց իրենց կուռքերուն ալ ծառայութիւն կ'ընէին. նաև անոնց որդիքը ու անոնց որդւոցը որդիքը մինչեւ աս օրս իրենց հայրերուն ըրածին պէս կ'ընեն։

ԳԼ· ԺԸ

1 Եզեկիայի բարի վարմունքը։ 4 Անկիա կռապաշտութիւնը բնաջինջ կ'ընէ, ու յաջողութիւն կը գտնէ։ 9 Սամարացիք գերի կը տարուին իրենց մեղքերուն համար։ 13 Սենեքերիմ Յուդայի վրայ կը յարձակի, ու անոր վրայ հարկ մը գնելով՝ խաղաղութիւն կ'ընէ։ 17 Դարձեալ Սենեքերիմ Երուսաղէմ կը խրկէ. ան ալ Եզեկիան կը նախատէ, և հաշտութեան խօսքերով ժողովուրդը ապստամբութեան կը դրդռէ։

1 Եւ Իսրայէլի Թագաւորին՝ Էլային որդւոյն Ովսէէին երրորդ տարին Յուդայի Ազքազ Թագաւորին որդին Եզեկիա Թագաւոր եղաւ։
2 Քսանհինգ տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ, ու երուսաղէմ մէջ քսանմէկ տարի Թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը
3 Աբիա էր, ու Զաքարիային աղջիկն էր։ Եւ իր Տօրը Դաւիթին բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը
4 առջեւը ուղղութիւն ըրաւ։ Անիկա բարձր տեղերուն վերցուց, ու արձանները կոտրտեց, և Աստարովթի կուռքերը կտրեց, ու Մովսէսին չինած պղնձէ օձը կոտրտեց. (քանի մինչեւ ան օրերը Իսրայէլի որդիքը անոր խունկ կը ծխէին,) ու զանիկա
5 Նեհեստան կոչեց։ Անիկա Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն ապաւինեցաւ. հե անկէ ետքը Յուդայի բոլոր Թագաւորներուն մէջ անոր նմանը չեղաւ, ոչ ալ անկէ առաջ եղողներուն մէջ։
6 Ու Տէրոջը յարեցաւ և անոր ետեւէն չդառնացաւ, ու Տէրոջը Մովսէսին պատուիրած
7 պատուիրանքները պահեց։ Եւ Տէրը հանոր հետն էր, և ուր որ կ'երթար յաջողութիւն կը գտնէր։ Եւ Ասորեստանի Թագաւորէն

ը Ը Օր· Ժ· 20։ Ցհես· Իգ· 8։
թ Ը Մն· ԺԵ· 2։
ժ աՓամ· ԺԸ· 3· 24։ Սաղ· կ· 23։
ի ԳԼ· ԺԷ· 7։

ա Ը Օր· գ· 23։
բ Հմր· 32· 33։
գ Ը Մն· ԻԲ· 27· ԻԳ· 1։ Մաս· ա· 9։
դ Ը Մն· ԻԳ· 2։
ե Ը Մն· Ժ· 2։
զ աՓամ· ԺԸ· 3։ Սաղ· կ· 23։
է ԳԼ· ԺԷ· 7։
ը Ը Օր· Ժ· 20։ Ցհես· Իգ· 8։
թ Ը Մն· ԺԵ· 2։
ժ աՓամ· ԺԸ· 3։ Սաղ· կ· 23։
ի ԳԼ· ԺԷ· 7։

ապաստանիցեաւ ու անոր ծառայութիւն չը-
8 բաւ ։ Անկից փղշտացիները զարկաւ մինչև
Գազա ու անոր սահմանները՝ պահապանաց
աշտարակէն մինչև պարսպաւոր քաղաքը ։
9 Եւ Հեզաւ որ Եզեկիա Թագաւորին չորրորդ-
տարին, որ Իսրայէլի Թագաւորին Էլային որ-
դւոյն Ովսէէին եօթներորդ տարին էր, Սա-
լմանասար Ասորեստանի Թագաւորը Սամարիա-
10 յի վրայ եկաւ, ու զանիկա պաշարեց։ Եւ
երեք տարիէն գաքը զանիկա առաւ. Սամա-
րիա եզեկիայէն վեցերորդ տարին՝ (այսինքն
Իսրայէլի Թագաւորին Ովսէէին իններորդ-
11 տարին) առնուեցաւ ։ Ու Ասորեստանի Թա-
գաւորը Իսրայէլը Ասորեստան փոխադրեց,
և զանոնք Գոզանի գետին քովը՝ Հաբորայի ու
Քաբովրի մէջ, ու Մարաց քաղաքներուն մէջ
12 դրաւ. Վասն զի անոնք իրենց Տէր Աստու-
ծոյն ձայնին ականջ չդրին, ու անոր ուխտը
չպահեցին, և Տէրոջը ծառային Մովսէսին ա-
մէն պատուիրածները մտիկ չըրին ու՛ի գործ
չդրին ։
13 Ու Եզեկիա Թագաւորին չորեքտասաներ-
րորդ տարին Ասորեստանի Սենեքերիմ Թա-
գաւորը Յուդայի բոլոր պարսպաւոր քաղաք-
14 ները վրայ եկաւ, ու զանոնք առաւ ։ Եւ
Յուդայի Եզեկիա Թագաւորը Լաքիս մարդ
խրկեց Ասորեստանի Թագաւորին՝ ըսելով, Մե-
ղայ, վրայէս եա դարձիր. ինչ որ իմ վրաս
դնես՝ կը հատուցանեմ։ Ու Ասորեստանի Թա-
գաւորը Յուդայի Եզեկիա Թագաւորին վրայ
երեք հարիւր տաղանդ արծաթ ու երեսուն
15 տաղանդ ոսկի հաչէ դրաւ ։ Ու Եզեկիա Տէ-
րոջը տանը մէջ և թագաւորին տանը գան-
ձերուն մէջ գտնուած բոլոր արծաթը տուաւ ։
16 Ա՛նառնոր Եզեկիա Տէրոջը տաճարին գռնե-
րուն ու դրանդիքներուն էջէն ոսկի քակեց,
որ Ինքը Յուդայի Եզեկիա Թագաւորը զանոնք
պատեր էր, ու Ասորեստանի Թագաւորին
տուաւ ։
17 Եւ Ասորեստանի Թագաւորը Տարթանը,
Ռաբսարիսը ու Ռափակը չաս զօրքով Լա-
քիսէն Երուսաղէմ խրկեց Եզեկիա Թագաւո-
րին. անոնք ալ եկան Երուսաղէմ եկան, ու
հան հասնելով՝ Թափիչի ագարակին ճամբան
եղող վերի աւազանին չրմուղին վրայ կայնե-
18 ցան, Ու Թագաւորը կանչեցին. և Բեզդիայի
որդին Եղիակիմ պալատին հազարապետը՝ ու
Սեբնա առնադպիրը ու յիշատակաց գրիչը
Ասափի որդին Յովաք անոնց կուտ ։
19 Եւ Ռափակ անոնց բսաւ, Եզեկիայէն ը-
սէք, Մեծ Թագաւորը՝ Ասորեստանի Թա-
գաւորը այսպէս կ'ըսէ. Ի՞նչ է աս յոյսը
20 որուն դուն կ'ապաւինիս. Դուն ըսիր, Պա-

ատ ա Մ՚ն · գ · 41 ։ Նա · մգ · 29 ։
ե Գէ · ԺԷ · 6 ։
ի Գէ · ԺԷ · ի ։
ժ Գէ · ԺԷ · 3 ։
ի Գէ · ԺԷ · 6 ։
ա Գէ · ԺԷ · 6 ։
ե ա Մ՚ն · է · 26 ։
ժ Գէ · ԺԷ · 7 ։ Դան · ե Նա · է · 1 ։ Նա · էգ · 1 ։ Նա · ե ։
ժա Գէ · ԺԶ · 8 ։
ժբ · 6 · 10 ։
ժգ Բ Մ՚ն · ջ · 1 ։ Նա · ե ։
ժդ Գէ · ԺԶ · 8 ։
ժե Եա · է · 3 ։
ժզ Բ Մ՚ն · լգ · 30 ։ Նա · ի ։
ժէ Եզեկ · ԼԹ · 6 · 7 ։
ժը Հմր · ա · բ Մ՚ն · լա ։
ի · 1 · լբ · 12 ։
κ Կո՛չ պատուանդ. առաք ։
κա Կո՛չ Գազգ-Եարկն
κբ Մ՚ն · լբ · 15 ։
κգ Եա · է · 7 ։
— Նա · լէ · 1 · Նա ։
κե բ Թագ · ԺԶ · 12 ։
κզ Գէ · ԺԶ · 35 ։
κէ Կաղ · դ · 21 ։
κը Եա · լէ · 6 · Նա ։
λ Գէ · ԺԶ · 17 ։
λա Հմր · 35 · 36 · 37 ։
λբ Երեմ. Նա · 1 ։
λգ Գէ · ԺԶ · 14 ։
λդ Ցնա ա Թագ · ԼԳ ·

երկիր մը՝ հացի ու այգիներու երկիր մը՝ խա-
ղող առլիճներու ու մեղրի երկիր մը ապ-
նեմ, որ ապրիք ու չմեռնիք. ու եղկիայէն
մտիկ մի ընէք, քանզի ձեզ դէխ կը հանէ՝
33 ըսելով, Եհովան մեզ պիտի ազատէ ։ Միթէ
ազգաց աստուածները Ասորեստանի Թագաւո-
րին ձեռքէն՝ ամէն մէկը իր երկիրը կրցան
34 ազատել։ Ո՞ւր են Եմաթի ու Արփադի աստուածները
ո՞ւր են. Սեփարուէմի, Անայի ու Ա՛ւայի աս-
տուածները ո՞ւր են. միթէ անոնք Սամարիան
35 իմ ձեռքս ազատեցի՞ն. Երկիրներուն ամէն
աստուածներէն ո՞րը իր երկիրը իմ ձեռքս
ազատեց, Որ Եհովան Երուսաղէմը իմ ձեռ-
քէս ազատէ ։
36 Բայց ժողովուրդը լուռ կեցաւ և անոր
պատասխան մի չտուաւ, քանզի Թագաւորը
հրաման ըրեր էր ըսելով, Անոր պատասխան
մի տաք ։
37 Ու Բեզդիայի որդին Եղիակիմ՝ պալատին
հազարապետը և Սեբնա առնադպիրը ու
յիշատակաց գրիչը Ասափի որդին Յովաք
՚Հանդերձեալին պատած՝ Եզեկիայէն գացին,
ու Ռափակին խօսքերը անոր պատմեցին ։

ԳԼ · ԺԹ

1 Եզեկիա առաք լսելով՝ Նապին մագ կը խրէ ու խրնձ հա-
մար ապրիք ընէ ։ 6 Նապի գանգը կը մերկանայ ։ 8 Անհաւ-
րիմ Թագաւոր Թագաւորին դէմ պատերազմելու գացած ու
անոր նահատակից նամակ մը կը խրկէ Եզեկիային ։ 14 Եզե-
կիային աղօթքը ։ 20 Եսայիին մարգարէութիւնը Սենեքերի-
մին հպարտութեանը ու կործանմանը ։ և Աթենին ըսպառ բա-
րերին վրայով ։ 25 Հրէշտակ մը Ասորեստանի զօրքերը կը ջար-
գէ ։ 36 Սենեքերիմ իր որդւոցմին կը սպանուի Նինուէի մէջ ։

1 Ա. ՚երբոր Եզեկիա Թագաւորը լսեց՝ իր
հանդերձները պատռեց ու քուրձ հագաւ,
2 և Տէրոջը տունը մտաւ ։ Ու Եղիակիմ պա-
լատին հազարապետը և Սեբնա առնադպիրը
ու քահանաներուն ծերերը քուրձեր հագած՝
Ամովսի որդւոյն Եսայի մարգարէին խրկեց,
3 եւ անոր բսին, Եզեկիա այսպէս կ'ըսէ. Ա-
օր նեղութեան, կշտամբանաց ու նախատա-
նաց օր է. քանզի ծագքը մինչև ծնանելու
վայրկեանը հասան, բայց ծնանելու ոյժ չը-
4 կայ ։ Կարելի է որ քու Տէր Աստուածդ
Ռափակին բոլոր խօսքերը լսէ, ՚որուն որ իր
տէրը Ասորեստանի Թագաւորը խրկեց՝ կէն-
դանի Աստուածը նախատելու համար, ու
քու Տէր Աստուածդ ան իր լսած խօսքերուն
համար ՚յանդիմանութիւն տայ. ուրեմն դուն
գոնուազ մնացորդին համար աղօթք ըրէ ։
5 Ու Եզեկիա Թագաւորին ծառաները Եսայի-
6 ին գացին ։ ՚Ու Եսայի անոնց բսաւ, Ձեր
տիրոջը սասիկ ըսէք, Տէրը այսպէս կ'ըսէ.

2 Գէ · ԺԹ · 12 ։ բՄ՚ն · լբ · 14 ։ Եա · ժ · 10 · 11 ։
ը Գէ · ԺԹ · 15 ։
թ Գէ · ԺԹ · 35 ։
ժ Գէ · ԺԹ · 24 ։
ժա Դան · գ · 15 ։
ժբ Եա · ի · 6 · Նա ։
ժգ Գէ · ԺԹ · 17 ։
ժդ Հմր · 35 · 36 · 37 ։
ժե Երեմ. Նա · 1 ։
ժզ Գէ · ԺԹ · 14 ։
ժէ Ցնա ա Թագ · ԼԳ · 21 ։
ժը Կաղ · լա · 2 ։
κ Եա · լէ · 1 · Նա ։
κա Գէ · ԺԹ · 17 ։
κբ Եզեկ · ԼԹ · 23 ։
κգ Գէ · ԺԹ · 34 ։
κդ Եա · լէ · 14 · Նա ։
κե Կաղ ասացածդ
κզ ա Թագ · գ · 4 ։ Սապ · ջ · 1 ։
κէ Թագ · ԺԹ · 39 ։ Եա · խգ · 6 · Երեմ. ժ · 10 · 11 · 12 ։
κը Սապ · ՀԺԸ · է · Եբեմ. ժ · 3 ։
λ Սապ · ԺԹ · 13 ։

Մի վախնար ան լսած խօսքերէդ, որոնցմով
Ասորեստանի Թագաւորին ծառաները զիս
7 հայհոյեցին ։ Ահա ես անոր վրայ ՚ահ ոգի մը
կը խրկեմ, ու մէկ լուր մը լսելով՝ իր երկիրը
պիտի դառնայ. ու զանիկա իր երկրին մէջ
սրով պիտի կործանեմ։
8 Եւ Ռափակ դարձաւ, ու Ասորեստանի
Թագաւորը գտաւ՝ որ Լիբնայի հետ կը պա-
տերազմէր, վասն զի լսած էր որ ՚Լաքիսէն
9 չեկաւ ։ Ու ՚Թիրհաքա Եթովպացւոց Թագա-
կան Թագաւորին համար լսեց, որ կ'ըսէին,
Ահա անիկա քեզի հետ պատերազմելու ելեր
է. ու նորէն Եզեկիային դեսպաններ խրկեց՝
10 ըսելով, Յուդայի Եզեկիա Թագաւորին այս-
պէս խօսիք ու ըսէք. Ա՛ն քու Աստուածդ՝
՚որուն դուն ապաւիներ ես, Թող քեզ չխա-
բէ՝ ըսելով, Երուսաղէմ Ասորեստանի Թագա-
11 ւորին ձեռքը պիտի չտրուի ։ Ահա դուն լսե-
ցիր ինչ որ Ասորեստանի Թագաւորները բո-
լոր երկիրներուն ըրին, ու ինչպէս զանոնք
բոլորովին կործանեցին, ու ՚ձըմ դո՞ւն պիտի
12 ազատես ։ ՚Միթէ իմ Հայրերուս կործանած
ազգերուն՝ այսինքն Գոզանին, Խառանին,
Ռեսեփին ու Թէլասարի մէջ եղող ՚Եդեմի
որդւոցը աստուածները զանոնք ազատեցի՞ն ։
13 ՚Ո՞ր է Եմաթի Թագաւորը ու Արփադի Թա-
գաւորը, ու Սեփարուէմ քաղաքին՝ Անայի
և Ա՛ւայի Թագաւորը ։
14 ՚Ու Եզեկիա նամակը դեսպաններուն ձեռքէն
առաւ ու զանիկա կարգաց, և Տէրոջը տունը
ելաւ. ու Եզեկիա Տէրոջը առջևը ՚բացաւ զա-
15 նիկա ։ Ու Եզեկիա Տէրոջը առջևը աղօթք
ըրաւ ու բսաւ, Ով Տէր Աստուած Իսրայէլի,
՚որ քերովբէներուն վրայ կը նստիս, երկրիս
ամէն Թագաւորութիւններուն վրայ ՚Աստուած
միայն դուն ես. երկինքը ու երկիրը դուն
16 ստեղծեցիր ։ Ով Տէր, ՚ականջդ խոնարհեցուր
ու լսէ. ով Տէր, ՚աչքերդ բաց ու նայէ, և
լսէ Սենեքերիմին խօսքերը, ՚որ խրկեց կնե-
17 ցանի Աստուածը նախատելու համար ։ Ով
Տէր, իրաւցնէ Ասորեստանի Թագաւորները
18 ազգերը ու անոնց երկիրը աւերեցին, Եւ ա-
նոնց աստուածները կրակի տուին, վասն զի
անոնք Աստուած չէին, Հապա ՚մարդու ձե-
ռագործ՝ փայտ ու քար էին. անոր համար
19 զանոնք կորնչցուցին ։ Եւ հիմա դուն, ով
Տէր Աստուած մեր, ազատէ մեզ անոր ձեռ-
քէն, ՚որպէս զի երկրիս բոլոր Թագաւորու-
թիւնները գիտնան, որ Տէր Աստուած միայն
դուն ես ։
20 Ու Ամովսի որդին Եսայի Եզեկիային հաղ-
խրկեց՝ ըսելով, Իսրայէլի Տէր Աստուածը

27 ։
ե Գէ · ԺԹ · 5 ։
է Գէ · ԺԹ · 53 ։
ը Եզեկ · ԼԹ · 23 ։
թ Գէ · ԺԹ · 34 ։
ժ Եա · լէ · 14 · Նա ։
ժա Կաղ · ԿԺԸ · 22 ։
ժբ Մ՚ն · գ · 40 ։
ժգ Ձմր · 4 ։
ժդ Սապ · ԿԺԸ · է · Եբեմ. ժ · 3 ։
ժե Սապ · ԺԹ · 13 ։

այսպէս կ'ըսէ ։ Պաւղեոսեանի Սենեքերիմ թա-
գաւորին համար ինձի ըրած *աղօթքդ լսե-
21 ցի ։ Անոր վրայով Տէրոջը ըսած խօսքը աս է ։
Սիոնի վերջ աղջիկը քեզ անարգեց , քեզ
ծաղր ըրաւ ։
Երուսաղէմի աղջիկը քու հետեւդ *գլուխ շար-
ժեց ։
22 Դուն ո՞վ նախատեցիր ու հայհոյեցիր ,
Ու որո՞ւն վրայ ձայնդ վերցուցիր ։
Եւ աչքերդ Իսրայէլի Սուրբին դէմ վեր վեր-
ցուցիր ։
23 Քու *դեսպաններուդ ձեռքովը Տէրը նախա-
տեղով՝ ըսիր ,
Իմ *կառքերուս շատութիւնովը լեռնե-
րուն բարձրութիւնը՝
Լիբանանու քովերը երայ ,
Ու անոր բարձր եղեւիններէրը
Ե՛ր ընտիր մայրերը *պիտի կտրեմ ։"
Ու անոր վերջին բնակութիւնը
Անոր †կաղմէզտեղի անտառը ‡պիտի մըտ-
նեմ ։"
24 Ես փորեցի ու օտար ջուրերը խմեցի ,
Ու ‖պաշարուած տեղերուն բոլոր գետերը
Ոտքերուս թաթիերովը ցամքեցուցի ։
25 Միթէ լսած չե՞ս որ հասիկա շատոնցմէ ես
կազմեցի ,
Ու առջի օրերէն՝ ի վեր ձեւակերպեցի ։
Հիմա հասուցի ,
Որ *դուն պարսպաւոր քաղաքները աւերա-
կի հողակոյտներու դարձնես ։
26 Ուստի անոնց բնակիչներուն ձեռքը կարճ
ըլլալուն համար
Զարհուրեցան ու ամչցան ։
Անոնք դաշտի խոտի պէս
Ես կանանչ բանջարի պէս ,
*Ցանի քով խոտի պէս
Ես դեռ չհասած ու խորշակէն գարնուած
հունձքի պէս եղան ։
27 Բայց *ես քու բնակութիւնդ , ելլելդ ու մըտ-
նելդ ,
Ես ինծի ունեցած սրամտութիւնդ դիտեմ ։
28 Որովհետեւ ինծի ունեցած սրամտութիւնդ
Ու քու ամբարտաւանութիւնդ իմ ականջնե-
րուս եկաւ ,
Ես ալ *իմ կարթս քու քիթդ՝
Ես իմ սանձս քու բերանդ պիտի դնեմ ,
Ու *քու եկած ճամբայդէդ քեզ ետ պիտի դար-
ձընեմ ։
29 Ես ասիկա քեզի *նշան ըլլայ ,
Ա՛ս տարի ինքնիրմէ բուսածը ,

ա Ես · լե · 21 · Ես ·
ո Սալ · կե · 2 ·
ւ Ոզ · բ · 15 ·
պ Ըզբ · ժգ · 4 · Սալ ·
իբ · 7 · 8 · Ոզբ · բ ·
15 ·
2 Սալ · Հա · 22 · Ես ·
ե · 24 · Երեմ · ծա ·
5 ·
ռ Գէ · ժը · 17 ·
ս Սալ · ի · 7 ·
ւ Սալ · Հիմ · 6 ·
ր Սալ · Ղէմ · 1 ·
Ես ·
— Ըզբ · խա · 9 · Ե-
զեկ · իզ · 4 · լբ ·

Ու երկրորդ տարին ինկած հասուրէն բուսա-
ծը պիտի ուտէք ։
Ու երրորդ տարին ցանեցէք ու հնձեցէք ,
Եւ այգիներ անկեցէք ու անոնց պտուղը կե-
րէք ։
30 Եւ Յուդայի տանը ապաուած մնացորդը
վարէն արմատ պիտի արձակէ ,
Ու վերէն պտուղ պիտի տայ ։
31 Քանզի Երուսաղէմէն մնացորդ՝
Ու Սիոն լեռնէն ապաուած պիտի ելլէ ։
Ահա *զօրաց Տէրոջը նախանձը պիտի ընէ ։
32 Ասոր համար Պաղեստանի Թագաւորին
վրայով Տէրը այսպէս կ'ըսէ ։
Ան հոն քաղաքը պիտի չմտնէ ,
Ու անոր նետ պիտի չձգէ ,
Եւ անոր առջեւը վահանով պիտի չգայ ,
Ու անոր դէմ պատնէշ պիտի չկանգնէ ։
33 Իր եկած ճամբայէն նո՛ պիտի դառնայ ,
Ու սա քաղաքը պիտի չմտնէ՝ կ'ըսէ Տէրը ։
34 Եւ *սա քաղաքը պիտի պաշտպանեմ ,
Ու զանիկա ազատեմ ինծի համար
Ու *իմ ծառային Դաւիթին համար ։
35 Ու *եղաւ որ այն գիշերը Տէրոջը հրեշտա-
կը ելաւ , և Պաղեստանի բանակին մէջ հա-
րիւր ութսունհինգ հազար մարդ զարկաւ ։
Ու երբոր առաւօտուն կանուխ ելան , ահա
36 անոնց ամէնը մեռած մարմիններ էին ։ Եւ
Պաղեստանի Սենեքերիմ Թագաւորը չուեց
37 դնաց , ու դարձաւ *Նինուէի մէջ նստաւ ։ Ու
երբոր անիկա իր աստուծոյն Նեսրաքին տանը
մէջ երկրպագութիւն կ'ընէր , անոր որդիքը
*Ադրամելէք ու Սարասար զանիկա սրով զար-
կին , ու Ararատի երկիրը փախան ։ և անոր
տեղը անոր որդին *Պաղդան Թագաւոր եղաւ ։

ԳԼ · Ի

1 Եզեկիա իր մահուան մասին մարգարէութիւն կ'ընէ , ու կեանքը երկարելուն խոստումը կ'առնէ ։ 8 Արեւը տասը աստիճան ետ կ'երթայ՝ ան խոստումին նշան մը ըլլալու համար ։ 12 Մարադոք-բաղադան սա եկած հաշտչին համար եզեկիային տեսածները մեզ կը իրեն , ու անոր ունեցած գանձերուն կը տեսնեմայ ։ 14 Եսայի սա բաները խմնամով հարկից Բաբելոն գերի տարուելուն վրայ կը մարգարէանայ ։ 20 Մանասէ եզեկիային տեղը կը յաջորդէ ։

1 Ան օրերը եզեկիա մահուան տարեհան հի-
ւանդացաւ ։ Ու Ամովսի որդին Եսայի մար-
գարէն անոր եկաւ , ու անոր ըսաւ , Տէրը
այսպէս կ'ըսէ ։ *Ցանդ համար պատուէր տուր ,
քանզի դուն պիտի մեռնիս ու պիտի չապրիս ։
2 Եւ անիկա իր երեսը պատին դարձուց , ու

4 Ամոս · գ · 2 ։
5 Հմր · 33 · 36 · 37 ։
6 ա թագ · բ · 34 ։
Գէ · ի · 8 · 9 · Եզ ·
է · 11 · 14 · Դան ·
բ · 12 ·
9 բ Մն · լբ · 22 ·
23 ։
գ Եզ · է · 7 ։
ը Գէ · ի · 6 ։
թ Եզ · ժ · 5 ։
ժ Սալ · ի · 7 ։
ժա թագ · ժա · 12 ·
13 ։
ժբ Մն · լբ · 21 · Եզ ·
լե · 36 ։
ժգ Դն · ժ · 11 ։
ժդ Մն · լբ · 21 ։
ի Եզ · է · 7 ։
ժե Եզբ · գ · 2 ։
—
ժզ Մն · լբ · 24 · Ես ·
Եզ · լբ · 1 · Եզ ։
ժէ Մն · լբ · 23 ։

3 Տէրոջը աղօթք ըրաւ՝ ըսելով , Ով Տէր , կ'ա-
զաչեմ , *քու առջեւդ ճշմարտութեամբ ու կա-
տարեալ սրտով քալելը՝ և քու աչքիդ առ-
ջեւը բարի եղածը ընելը ։ Ու Եզեկիա
մեծ լացով մը լացաւ ։
4 Ու Եսայի տակաւին մէջին դասիթէն չելած՝
5 Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ ըսելով , Դարձիր ,
ու իմ ժողովուրդիս *իշխանին՝ Եզեկիային
ըսէ , Քու հօրդ Դաւիթին Տէր Աստուածը
այսպէս կ'ըսէ ։ Հրաւ աղօթքդ լսեցի , *քու
արցունքը տեսայ ։ ահա քեզ պիտի բըժ-
ժշկեմ , — երրորդ օրը Տէրոջը տունը պի-
6 տի ելլես ։ Եւ քու օրերուդ վրայ տասնու-
հինգ տարի պիտի աւելցընեմ , ու քեզ ու
սա քաղաքը Պաղեստանի Թագաւորին ձեռ-
քէն պիտի ազատեմ , և *սա քաղաքին պաշա-
պանութիւն պիտի ընեմ ինծի համար ու իմ
7 ծառային Դաւիթին համար ։ Ու *Եսայի ը-
սաւ , Թանի մը չոր թուզ առէք ։ ու առին
և վերքին վրայ դրին , ու պղնցաւ ։
8 Ու Եզեկիա Եսայիին ըսաւ , Տէրոջը վիս
բժշկելուն ու երրորդ օրը Տէրոջը տունը
9 ելլելուս *նշանը ի՞նչ ըլլայ ։ Ու Եսայի ը-
սաւ , Պաղիկա քեզի Տէրոջմէ նշան ըլլայ
թէ Տէրը իր ըսած խօսքը պիտի կատարէ ։
Պատուերը կամ տասը աստիճան առաջ երթայ ,
10 կամ տասը աստիճան ետ դառնայ ։ Ու Եզե-
կիա ըսաւ , Պատուերին տասը աստիճան առաջ
երթալը դիւրին է ։ ոչ , հապա տասուերը տա-
11 սը աստիճան ետ դառնայ ։ Ու Եսայի մար-
գարէն Տէրոջը աղաչեց ։ ու *տասը աստի-
ճան ետ դարձուց տասուերը ան աստիճաննե-
րէն որ Ահազին արեւու ժամացոյցին վրայ
իջած էր ։
12 *Անատոնը Բաբելոնի Թագաւորը՝ Բաղա-
դանի որդին *Մարովդաք-բաղադան նամակ-
ներ ու ընծաներ իրկուց Եզեկիային , քանզի
13 Եզեկիային հիւանդ ըլլալը լսեր էր ։ Ու *Ե-
զեկիա †անոնց մտիկ ըրաւ , և Թանկագին
բաներուն բոլոր տունը՝ արծաթը ու ոսկին ու
հնունկերը և պատուական եղը , ու իր զէն-
քերուն բոլոր տունը և իր գանձերուն մէջ
բոլոր գտնուածը ցուցուց ։ իր տանը մէջ և
իր բոլոր տէրութեանը մէջ բան մը չմնաց , որ
Եզեկիա անոնց չցուցընէ ։
14 Ու Եսայի մարգարէն Եզեկիա Թագաւորին
եկաւ , ու անոր ըսաւ , Ա՛ս մարդիկը ի՞նչ
բսին , և ուսկի՞ց եկան Եզեկիա
15 ըսաւ , Հեռու տեղէ՝ Բաբելոնէն եկան ։ Եւ

ժգ Դն · ժէ · 1 · գ Թագ ·
գ · 6 ։
ի Նէմ · ժգ · 22 ։
ի · ա Թագ · բ · 16 ·
ժ · 1 ։
ի Գէ · ժբ · 20 · Սալ ·
կե · 2 ։
ի Սալ · լժ · 12 · Ես ·
8 ։
ի Գէ · ժբ · 34 ։
ի Ես · լբ · 21 ·
37 · 39 · Եզ · է · 11 ·
14 · լբ · 22 ։
ի Ես Դան · գ · 17 ·
8 ։
ի Ես Ցե · ժ · 12 ·
14 · Եզ · լբ · 2 ։
ի Ես · լժ · 1 · Ես ։
ի Նէմ · Բաբտզբ ար-
քագան
ի բ Մն · լբ · 27 ·
31 ։
ի Նմ անանց վասց ու-
բախացան · անս
Եզ · լժ · 2 ։
ի Հմր · 13 ։

ի Գէ · իգ · 13 · իե ·
13 · Երեմ · իե · 21 ·
22 · ժբ · 17 ։
ի Գէ · իգ · 12 · բ Մն ·
լգ · 11 ։
ի Ես Դան · ա · 5 ։
ի Ես Թագ · գ · 38 ·
Ցբ · ա · 21 · Սալ ·
լժ · 9 ։
ի բ Մն · լբ · 32 ։
ի Նէմ · գ · 16 ։
ի բ Մն · լբ · 30 ։
ի բ Մն · լբ · 33 ։
ի Գէ · ժբ · 4 ։
ի գ Թագ · ժգ · 38 ·
33 ։
ի բ Օբ · գ · 10 · ժե ·
3 · Գէ · ժե · 16 ։
ի Երեմ · լբ · 34 ։
ի բ Թագ · է · 13 · գ
Թագ · բ · 20 · բ ·
5 ։

անիկա բսաւ , Քու տանդ մէջ ի՞նչ տեսան ։
ու եզեկիա բսաւ , Ցանս մէջ ինչ որ կայ՝
տեսան , — դանձերուս մէջ անոնց չգտցու-
16 ցած բանս չմնաց ։ Անատոնը Եսայի եզեկիա-
17 յին բսաւ , Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ ։ Ահա
օրեր կու գան , որ քու տանդ մէջ ինչ որ կայ՝
ու քու հայրերդ մինչև աս օրս ինչ որ ժո-
ղովեցին՝ Բաբելոն պիտի տարուի ։ մէկ բան մը
18 պիտի չմնայ՝ կ'ըսէ Տէրը ։ Ու քեզմէ ելլելու-
քու ծնանելու որդիներէդ *պիտի առնեն , ու
անոնք Բաբելոնի Թագաւորին պալատին մէջը
19 ներքինիներ պիտի ըլլան ։ Ու եզեկիա Եսա-
յիին բսաւ , *Տէրոջը խօսքը՝ որ դուն բսիր ,
բարի է ։ Նաև բսաւ , Թէ՛ չէ՞ , որովհետեւ իմ
օրերուս մէջ խաղաղութիւն ու ապահովու-
թիւն պիտի ըլլայ ։
20 *Ու եզեկիային մնացորդ պատմութիւնը , և
անոր բոլոր զօրութիւնը , ու *շինած աւազանը
ու ջրմուղը , և *քաղաքը բերած ջուրը՝ ահա
Ցուդայի Թագաւորներուն յիշատակաց դրքին
21 մէջ գրուած է ։ Ու *եզեկիա իր հայրերուն
հետ քնացաւ , և անոր տեղը անոր որդին
Մանասէ Թագաւոր եղաւ ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Մանասէին Թագաւորութիւնը ։ 3 անոր չափազանց կապաշ-
տութիւնը ։ 10 անոր դրած չարութիւնը պատճառով Ցուդա-
յի վրայ գալու չարիքները մարգարէներուն ձեռքով կը յայտ-
նուին ։ 17 Անոր անոր տեղը կը յաջորդէ ։ 19 Ամոնին չար
վարմունքը ։ 23 Անոր իր ծառաներէն կը սպանուի ։ Ժողո-
վուրդն ալ անոր մարդասպաններէն կը սպանուին , ու Յոսիան
Թագաւոր կ'ընտրեն ։

1 Մանասէ տասներկու տարեկան էր երբ-
որ Թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ յի-
սուն հինգ տարի Թագաւորութիւն ըրաւ ,
2 ու անոր մօրը անունը Լիփսիբայ էր ։ Եւ ա-
նիկա Տէրոջը Իսրայէլի որդւոցը առջեւէն վը-
ռնտած *ազգերուն գարշելի գործերուն
3 պէս՝ Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ ։ Ու
անիկա *իր հօրը եզեկիային կործանած բարձր
տեղութիւնը նորէն շինեց , ու Բահաղին սե-
պհականներ կանգնեց , և Աստարովթի կուռք մը
շինեց *Իսրայէլի Ագբաթ Թագաւորին ըրա-
ծին պէս ։ ու Երկինքի բոլոր զօրութիւններուն
երկրպագութիւն ըրաւ և անոնց ծառայու-
4 թիւն պիտի ըլլայ ։ Ու տեղացներ չշինեց Տէրոջը
տունը մէջ , որուն համար Տէրը բսած էր Թէ
*Իմ անունս երուսաղէմի մէջ պիտի դնեմ ։
5 Եւ Տէրոջը տունը երկու գաւիթներուն մէջ
երկնից բոլոր զօրութիւններուն սեղաններ շի-

ա Գէ · իգ · 13 · իե ·
13 · Երեմ · իե · 21 ·
22 · ժբ · 17 ։
բ Գէ · իգ · 12 · բ Մն ·
լգ · 11 ։
գ Ես Դան · ա · 5 ։
դ Ես Թագ · գ · 38 ·
Ցբ · ա · 21 · Սալ ·
լժ · 9 ։
ե բ Մն · լգ · 1 · Ես ։
զ Գէ · ժգ · 3 ։
է Գ Թագ · ժգ · 4 ։
ը գ Թագ · ժգ · 38 ·
33 ։
թ բ Օբ · գ · 10 · ժե ·
3 · Գէ · ժե · 16 ։
ժ Երեմ · լբ · 34 ։
ժա բ Թագ · է · 13 · գ
Թագ · բ · 20 · բ ·
5 ։

6 Նեց ։ Էր իր տան կրակէ անցուց , և Էգու-
չակութիւն ու հմայութիւն կ'ընէր , և վհուկ-
ներ ու նշանագէտներ ունէր ։ Ե Տէրոջը
առջևը չատ չարութիւն ըրաւ ու զայնիկա
7 բարկացուց ։ Եւ իր չինած Աստարոթին կուռ-
քը ան տանը մէջ դրաւ , որուն համար Տէրը
Դաւիթին ու անոր որդւոյն Սողոմոնին ըսեր
էր , Էիմ անունս սա տանը մէջ՝ ու Իսրայէլի
բոլոր ցեղերէն իմ ընտրած Երուսաղէմիս մէջ
8 պիտի դնեմ յաւիտեան ։ Նէ Իսրայէլին ոտ-
քը մէյմըն ալ պիտի չշարժեմ սա երկրէն ,
որն որ անոնց հայրերուն տուի ։ միայն թէ
անոնք իմ ամէն պատուիրանքներս՝ ու իմ
Մովսէս ծառային անունց պատուիրած բոլոր
9 օրէնքը դուշութեամբ Ի դործ դնեն ։ Բայց
անոնք մնիկ չըրին , ու Մանասէ այնպէս ան-
լրցուց զանոնք , որ Տէրոջը Իսրայէլի որդւոց
առջևէն կորսընցուցած ազգերէն աւելի
չարութիւն ըրին ։
10 Եւ Տէրը իր ծառաներուն՝ մարգարէներուն
11 ձեռքով խօսեցաւ՝ ըսելով , Էնրովհետև Յու-
դայի Մանասէ թագաւորը սա գարշութիւնը-
ները ընելով՝ Իրմէ առաջ եղող Ամորհացւոց
բոլոր ըրածներէն աւելի չարութիւն ըրաւ ,
ու իր կուռքերովը Յուդային ալ մեղք գոր-
12 ծել տուաւ , Ինոր համար Իսրայէլին Տէր Աս-
տուածը այսպէս կ'ըսէ ։ Ահա ես երուսաղէ-
մի վրայ ու Յուդայի վրայ ՃԱյն չարիք մը
պիտի խրկեմ , որ ամէն լսողին երկու ականջը
13 պիտի խօսի ։ Ու երուսաղէմին վրայ Սամա-
րիայի լարը և Աքաաբին տանը դնահակը պի-
տի երկրցնեմ , ու երուսաղէմը պիտի սրբե-
լեմ՝ ինչպէս որ մէկը անոն մը կը սրբէ , ու
սրբելէն ետև երեսն Ի վար կը դարձնէ ։
14 Եւ իմ ժառանգութեանս մնացորդը պիտի
մերժեմ , ու զանոնք իրենց թշնամիներուն
ձեռքը պիտի տամ , ու անոնք իրենց բոլոր
թշնամիներուն աւար ու յափշտակութիւն պի-
15 տի ըլլան ։ Որովհետև իմ աչքիս չարութիւն
ըրին , ու իրենց հայրերուն եգիպտոսէն ելած
16 օրէն մինչև սա օրս դիս բարկացուցին ։ Դեռ-
Մանասէ խիստ շատ անմեղ արիւն թափեց ,
այնպէս որ Երուսաղէմը ծայրէ Ի ծայր լեցուց ։
բաց Ի սա իր մեղքին՝ որով Տէրոջը աչքին
Յուդային մեղանչելուն ու չարութիւն ընելուն
պատճառ եղաւ ։
17 Եւ ՊՄանասէին մնացորդ պատմութիւնը
ու ամէն ըրածը և անոր գործած մեղքը՝ ա-
հա Յուդայի թագաւորներուն յիշատակաց
18 դրքին մէջ գրուած է ։ Ու ՊՄանասէ իր հայ-
րերուն հետ քնացաւ , և իր տանը պարսէ-

ա Գ.Ե. · ԺԶ. · 21 · Ի. · 2 · Գէ. · Ժ. · 3 · ԺԷ. · 17 ։
բ Գ.Ե. · ԺԹ. · 26 · 31 · Բ Օր. · Ժ. · 10 · 11 · Գէ. · ԺԷ. · 17 ։
գ Եբէր. · կ'ընէր ։
դ Բ Թագ. · Ե. · 13 · Թագ. · Ը. · 20 · Ի. · 3 · Գէ. · իգ. · 27 · Սապ. · Ձդ. · 13 · 14 · Երեմ. · լզ. · 34 ։
ե Բ Թագ. · Ե. · 10 · Նահ. · ԻԹ. · 13 ։
զ Գէ. · իգ. · 26 · 27 · իգ. · 3 · 4 · Երեմ. · ԺԵ. · 4 ։
է Բ Թագ. · իս. · 26 ։
ը Ելմ. · 9 ։
թ ասԹագ. · գ. · 11 · Եր. · բեմ. · ԺԹ. · 3 ։

ղին մէջ՝ Ոզայի պարտէզին մէջ թագուեցաւ ։
ու անոր տեղը անոր որդին Ամմոն թագաւոր
եղաւ ։
19 Ամմոն քսանուերկու տարեկան էր երբոր
թագաւոր եղաւ , ու երուսաղէմի մէջ երկու
տարի թագաւորութիւն ըրաւ , ու անոր մօ-
րը անունը Մեսոզամիթ էր , ու Ետեբայի Ա-
20 մոս էր ։ Եւ անիկա Ի նր Տէրոջը Մանա-
սէին ըրածին պէս Տէրոջը աչքին չարութիւն
21 ըրաւ ։ Ու իր Հօրը բոլոր ճամբան
մէջ քալեց , և իր Հօրը պաշտած կուռքե-
րը պաշտեց ու անոնց երկրպագութիւն ըրաւ ։
22 Եւ Ի իր հայրերուն Տէր Աստուածը թողուց
ու Տէրոջը ճամբուն մէջ չքալեց ։
23 Եւ Ամմոնին ծառաները անոր դէմ դաւա-
ճանութիւն ըրին , ու թագաւորը իր տանը
24 մէջ մեռցուցին ։ Ու երկրին ժողովուրդը Ամ-
մոն թագաւորին դէմ դաւաճանութիւն ընող-
ները ամէնը մեռցուցին ։ ու երկրին ժողովուր-
դը անոր որդին Յոսիան անոր տեղը թա-
գաւոր դրին ։
25 Եւ Ամմոնին ըրած գործքերուն մնացորդ
պատմութիւնը՝ ահա Յուդայի թագաւորնե-
26 րուն յիշատակաց դրքին մէջ գրուած է ։ Ու
զանիկա Ոզայի պարտէզը իր դերեզմանին
մէջը թաղեցին ։ և անոր տեղը անոր որդին
Յոսիա թագաւոր եղաւ ։

ԳԼ · ԻԲ

1 Յոսիա ութը տարեկան էր երբոր թագա-
ւոր եղաւ , ու երուսաղէմի մէջ երեսունմէկ
տարի թագաւորութիւն ըրաւ , և անոր մօրը
անունը Եդիդա էր , ու Բոզկաթացի Ադա-
2 յիայի աղջիկն էր ։ Եւ անիկա Տէրոջը աչքին
ուղղութիւն ըրաւ , ու իր Հօրը Դաւիթին
բոլոր ճամբուն մէջը քալեց , ու Էաջ կամ ձախ
կողմը չխոտորեցաւ ։
3 Եւ Յոսիա թագաւորին տասնուութերորդ
տարին թագաւորը Ասսուրեայ որդւոյն Եան-
լիային որդին Սափան դպիրը Տէրոջը տունը
4 խրկեց՝ ըսելով , Քեղկիա քահանայապետին
դնա , ու անիկա Տէրոջը տունը բերուած
սակը թող Հանրէ , որն որ դուռան պահա-
5 պանները ժողովուրդէն ժողվեցին ։ Ու զանիկա
Տէրոջը տանը Էգործակներուն ձեռքը վրայ դրուած բանուորնե-

յ Տես Բա · Լգ · 11 ։
ղ Ղզը · բ · 8 · Ամմո · Ե · 7 · Ը ։
ճ Գէ. · իգ · 4 ։
մ Բ Մն · Լգ · 11—19 ։
յ Բ Մն · Լգ · 20 ։
ն Բ Մն · Լգ · 21—23 ։
շ Ելմ · 2 · Ես ։
ո Գ Թագ · ժա · 33 ։
չ Բ Մն · Լգ · 24 · 25 ։
— ռ Բ Մն · Լգ · 1 ։
ս Ելս · ԺԵ · 39 ։
վ Բ Օր · Ե · 32 ։
տ Բ Մն · Լգ · 8 · Ես ։
ր Գէ. · ԺԲ · 4 ։
ց Գէ. · ԺԲ · 9 · Սապ. · ԻԵ · 10 ։
ւ Բ Օր · իԲ · 27 · Դան · Ը · 11 · 12 · 13 · 14 ։
փ Բ Օր · Լ · 22 ։
ք Բ Մն · Լգ · 26 · Ես ։
օ Գէ. · ԺԲ · 11 · Սապ. · իդ · 5 ։
ֆ Բ Մն · Լգ · 22 ։

ներուն տան , ու տանը վրած տեղապանքը
չհնչելու համար Տէրոջը տանը մէջէն գործը
6 բանեցնողներուն տան զանիկա , Հիւսերուն , շի-
նողներուն ու որմնադիրներուն ։ Նաև փայտ
ու տաշուած քարեր ծախու առնելն ու նո-
7 րոգելու համար ։ Բայց Ոանոնց ձեռքը տրուած
տակին հաչիւը չհնին հարցըներ , քանզի անոնք
8 հաւատարմութեամբ կը գործէին ։ Եւ գնդ-
կիա քահանայապետը Սափան դպիրին ըսաւ ,
Էտերոջը տանը մէջ օրէնսդ գտայ ։
ու գնդկիա ան գիրքը Սափանին տուաւ , ու
9 զանիկա կարդաց ։ Եւ Սափան դպիրը թա-
գաւորին եկաւ , ու թագաւորին պատասխան
բերաւ ու ըսաւ , Քու ծառաներդ տանը մէջ
գտնուած տակը հանեցին , ու Տէրոջը տանը
Էգործակներուն ձեռքը
10 տուին ։ Եւ Սափան դպիրը թագաւորին պատ-
մեց ու ըսաւ , Գնդկիա քահանան ինծի մէկ
գիրք մը տուաւ ։ և Սափան զանիկա թագա-
11 ւորին առջևը կարդաց ։ Ու թագաւորը օրէ-
նսդ գրքին խօսքերը լսածին պէս իր Հան-
12 դերձները պատռեց ։ Եւ թագաւորը գնդկիա
քահանային՝ ու Սափանի որդւոյն Ակիկամին՝
ու Միքայի որդւոյն Ոաքորին՝ և Սափան
դպիրին՝ ու թագաւորի ծառային Ասայիային
13 պատուիրեց ու ըսաւ , Գացէք՝ ինծի Համար
ու ժողովուրդին Համար ու բոլոր Յուդային
Համար՝ սա գտնուած գրքին խօսքերուն վը-
րայով Տէրոջը մեծ բարկութիւնը բորբոքեր է , որով-
հետև մեր հայրերը սա գրքին խօսքերուն
հնազանդութիւն չըրին , ու մեզի Համար
ամէն գրուած բաները Ի գործ չդրին ։
14 Ու գնդկիա քահանան և Ակիկամ ու
Ակբոր և Սափան ու Ասայիա Աքաաի որ-
դւոյն Թիկուայի որդւոյն Սեղղամ Հանգեր-
ձապահին կնկանը Ողդա մարգարէին գա-
ցին , ու անիկա երուսաղէմ Մասնոյն մէջ
15 կը բնակէր , ու անոր հետ խօսեցան ։ Եւ ա-
նիկա ըսաւ անոնց , Իսրայէլին Տէր Աստուա-
ծը այսպէս կ'ըսէ ։ Ձեզ ինծի խրկող մարդուն
16 առանկ ըսէք , Տէրը այսպէս կ'ըսէ ։ Ահա Ես
սա տեղիս ու անոր բնակիչներուն վրայ չարիք
պիտի բերեմ , այնքան Յուդայի թագաւորին
17 կարդացած գրքին ամէն խօսքերը ։ Որով-
հետև զիս թողուցին և ուրիշ աստուածներ
ըսա խունկ ծխեցին , որ իրենց ձեռքերուն
բոլոր գործքերովը զիս բարկացընեն ։ ուստի
սա տեղիս վրայ իմ բարկութիւնս պիտի բոր-
18 բոքի ու պիտի չմարի ։ Բայց Էտերոջը Հարցը-
նելու համար ձեզ խրկող Յուդայի թագա-
ւորին առանկ ըսէք ։ Իսրայէլի Տէր Աստուա-
ծը այսպէս կ'ըսէ ։ Լսած խօսքերուդ Համար ,

ա Գէ. · ԺԲ · 15 ։
բ Բ Օր · լա · 24 · Ես ։
գ Մն · Լգ · 14 · Ես ։
դ Մն · Լգ · 20 ։
ե Ելս · 1 · 2 ։
զ Գ Թագ · իս · 29 ։
է Ղզ. · իգ · 31 · 32 ։
ը Երեմ. · իգ · 6 · իգ · 22 ։
թ Սապ. · լբ · 37 · Ես ·
— ժ Բ Մն · Լգ · 29 · 30 · Ես ։
ի Եբէր · ասիանդնելոյն ։
լ Գէ. · ժա · 14 · 17 ։
խ Գէ. · իս · 3 · 7 ։
ծ Ասի · ա · 2 · Սապ · ա · 4 ։

19 որովհետև Էքու սիրտդ կակղացաւ , ու Տէ-
րոջը առջևը Խոնարհեցար՝ երբոր լսեցիր իմ
խօսքս , Թէ սա տեղիս վրայ ու անոր բնա-
կիչներուն վրայ Հաւերում ու Ոանէծք պիտի
ըլլայ , և քու Հանդերձներդ պատռեցիր ու
իմ առջևս լացիր , Ես ալ լսեցի՝ կ'ըսէ Տէրը ։
20 Ինոր Համար ահա Ես քեզ քու Հայրերուդ
պիտի խառնեմ , ու Էխաղաղութեամբ քու դե-
րեզմանիդ մէջ պիտի ամիխուխս ։ և աս ան-
ղիս վրայ իմ բերելու բոլոր չարիքներս քու-
աչքերդ պիտի չտեսնեն ։ Ու անոնք թագա-
ւորին պատասխան բերին ։

ԳԼ · ԻԳ

1 Յոսիա հանգիստաւ Երուսաղէմ մը մէջ ան գիրքը կարդալ
կտ տայ ։ 3 Անիկա Տէրոջը ուխտը կը նորոգէ ։ 4 կռապաշ-
տութիւնը կը կործանէ ։ 12 Բէթէլի սեղանին վրայ մեռելոց
ոսկորներ կ'այրէ՝ ինչպես որ մարգարէութիւն եղած էր ։ 21
Յոսիա խիստ հանգիստաւ պասիկ մը կ'ընէ ։ 24 կախարդնե-
րը ու բոլոր պղծութիւնները բնաջինջ կ'ընէ ։ 26 Աստուծոյ
վերջին բարկութիւնը Յուդայի գէմ ։ 29 Յոսիա յանդգնա-
բար փորուած Նեքաւային վրայ երթալով՝ Մաղիդոյի
մէջ կը մեռցուի ։ 31 Յոահազ անոր տեղը կը յաջորդէ , բայց
Փարաւոն Նեքաւով զանիկա բանտարկելով՝ Յոահազին Ե-
գիպտոս կը նետեցնէ ։ 36 Յոակիմին չար վարմունքը ։

1 Եւ Թագաւորը Ղրկեց խրկեց , ու Յուդային
ու Երուսաղէմին բոլոր Ծերերը անոր քովը
2 Ժողովեցան ։ Եւ թագաւորը ու անոր հետ
Յուդայի բոլոր մարդիկը ու Երուսաղէմին
բոլոր բնակիչները , ու քահանաները և մար-
գարէները , ու պզտիկէն մինչև մեծը բոլոր
ժողովուրդը Տէրոջը տունը եկան ։ և Էտերո-
ջը տանը մէջ գտնուած ուխտի դրքին բոլոր
3 խօսքերը անոնց †առջևը կարդաց ։ Եւ թա-
գաւորը Ոսիւնին քովը կայնեցաւ ու Տէրոջը
առջևը ուխտ բրաւ , որ ան դրքին մէջ գրուած
ուխտին խօսքերը Հաստատելու Համար Տէ-
րոջը ետևէն երթայ , և անոր պատուիրանք-
ները ու վկայութիւնները ու կանոնները բո-
լոր սրտով ու բոլոր Հոգւով պահէ ։ և բոլոր
ժողովուրդը ուխտին Հաւանութիւն տուաւ ։
4 Ու թագաւորը փեղկիա քահանայապետին ու
երկրորդ աստիճանի քահանաներուն և դրան
պահապաններուն Հրամայեց , որ Բահաղին
Համար ու ՊԱստարովթին Համար ու երկնից
բոլոր զօրութիւններուն Համար չինուած գոր-
ծիքներուն ամէնը Տէրոջը սրահէն դուրս
Հանեն ։ ու զանոնք երուսաղէմէն գուրս կեդ-
րոնի դաշտավայրին մէջ այրեց , ու անոնց
5 մոխիրը Բեթէլ տարաւ ։ Եւ Յուդայի թագա-
ւորներուն՝ Յուդայի բարձրաքներուն մէջ ու
երուսաղէմին բոլորտիքը բարձր տեղերու վը-
րայ դրած խունկ ծխող Էգուբիները , և Բահա-
ղին ու արեգակին ու լուսնին և պատուերկու-

կենդանակերպներուն ու հերկնից բոլոր զօրութիւններուն խաղնկ ծխողները վերցուց։
6 Եւ Աստարովթի կուռքը ցէրոնը առնէին եւ Բեռաղեմին դուրսը կեդրան հեղեղատը հանեց, ու զանիկա կեդրան հեղեղատին մէջ այրեց, ու ծեծեց փոշի ըրաւ, ու փոշին ժողովրդին որդւոցը գերեզմաններուն վրայ
7 ցանեց։ Եւ ցէրոնը տանը մէջ գտնուող Ոգեզմական մեղքը գործողներուն տուները վերացուց, հուր որ կինիները Աստարովթին *վառ-
8 րագդրներ կը գործէին։ Ու Յուդայի քաղաքներէն բոլոր քահանաները եկեալ բերաւ, ու Գաբայէն մինչև Բերսաբէէ պղծեց ան բարձր տեղատանքը, որոնց մէջ քահանաները խունկ կը ծխէին. և քաղաքի իշխանին՝ Յեսուայի դրանը բերանը՝ քաղաքին դրանը ձախ կողմը եղող դռներուն բարձր տեղատանքը փըլ-
9 ցուց։ Բայց բարձր տեղերուն քահանաները Երուսաղէմ եղող ցէրոնը սեզանը չէին էլլեր, հնապա իրենց եղբայրներուն մէջ բաղարջ կ'ու-
10 տէին։ Ու Ենոմին որդւոյն ձորին մէջ եղող *Յօփեթը պղծեց, հար մարդ մը իր որդին կամ
11 աղջիկը Մողքին համար կրակի չանցընէ։ Ու նաև վերցուց ցէրոնը տանը դրանը առջևէն ան ձիերը, որ Յուդայի թագաւորները արեգակին նուիրեր էին, և անոնք փարուրիմէղող Նաթանմելեքը ներքինին անոնակին քովը էին. ու արեգական կառքերը կրակով այրեց։ Եւ
12 *Աքազին վերնատունը ատիքին վրայ Յուդայի թագաւորներուն չինած սեղանները, ու ցէրոնը տանը երկու գաւիթներուն մէջ *Մանասէին չինած սեղանները փշցուց, ու անկէ բնաջինջ ըրաւ, և անոնց հողը կեդ-
13 րան հեղեղատը նետեց։ Ու Երուսաղէմին դիմացը Ապահանեան լեռան աջ կողմը՝ Իսրայէլի *Սողոմն թագաւորին Սիդոնացւոց գարշելիին՝ Աստարովթին համար, ու Մոաբացւոց գարշելիին՝ քամոսին համար ու Ամմոնի որդւոց գարշելիին՝ Մելքոմին համար չինած բարձր տեղատանքը՝ թագաւորը պղծե-
14 ցնել։ Եւ արձանները խորտակեց ու Աստարովթին կուռքերը կոտրտեց, ու անոնց տեղը մարդոս ոսկորներով լեցուց։
15 Ու Բեթէլի սեզանն ալ, և Իսրայէլին մեղանչել տուող Նաբաթեան Երոբովամին շինած բարձր տեղը (ան սեղանը ու բարձր տեղն ալ) փշցուց, և բարձր տեղը պրծց ու փոշի դարձուց, ու Աստարովթին կուռքը այ-
16 րեց։ Եւ Յոսիա դարձաւ ու հոն լեռանը վրայի դերեզմանները տեսաւ, և ղրկեց՝ դերեզմաններուն միջէն ոսկորները առաւ, ու սեզանին վրայ այրելով զանիկա պղծեց՝ Տէրոջը խօսքին համեմատ, որն որ աս բաները խօսող Աստուծոյ մարդը բարձր ձայնով խո-
17 սեր էր։ Եւ ըսաւ, Ի՞նչ պիտի ըլլայ աս կոթողը որ կը տեսնեմ. ու քաղքին մարդիկը անոր ըսին, Անիկա Աստուծոյ մարդուն գերեզմանն է, որ Յուդայէն եկաւ, ու բեթէլի սեզանին վրայ աս բո-
18 ըրած բաներդ †խօսեցաւ։ Եւ ըսաւ, Զանիկա թողուցէք, անոր ոսկորները մարդ մի տեղէն չտարժէ. ուստի անոր ոսկորները *Սամարիայէն եկող մարգարէին ոսկորներուն
19 հետ թող տուին։ Ու Յոսիա Սամարիայի քաղաքներուն մէջի բոլոր բարձր տեղերուն տուները ալ վերցուց, որ Իսրայէլի թագաւորները գտնուկ չընելով՝ Տէրը բարկացուցեր էին. ու բեթէլի մէջ բոլոր ըրածին պէս ա-
20 նոնց ալ ըրաւ։ Եւ հոն գտնուած †բարձր տեղերուն բոլոր քուրմերը սեզաններուն վըրայ *մորթեց, ու անոնց վրայ *մարդոս ոս-
21 կորներ այրեց. ետքը Երուսաղէմ գարձաւ։ Եւ Թագաւորը բոլոր ժողովուրդին պատուիրեց ըսելով, *Ձեր Տէր Աստուծոյն զատիկ ը-
22 բէք, †ինչպէս որ աս ուխտի գրքին մէջ գըրած է։ Քանզի Իսրայէլը դատող դատաւորներուն օրերէն՝ ո՛չ Իսրայէլի թագաւորներուն ու Յուդայի թագաւորներուն
23 բոլոր օրերն ալ *աս զատիկին պէս եղած չէր. Բայց Յոսիա թագաւորին տասնուութերորդ տարին աս զատիկը Տէրոջը եղաւ Երուսաղէմի մէջ։
24 Ու նաև Յոսիա *վհուկները, Նշանագէտները ու *Թերափիմները ու կուռքերը, և Յուդայի երկրին մէջ ու Երուսաղէմի մէջ երեցած բոլոր գարշութիւնները վերցուց, որ Քեղկիա քահանային՝ Տէրոջը տունը գտած գրքին մէջ գրուած *օրէնքին խօսքերը հաս-
25 տատէ։ Եւ անկէ առաջ անոր նման թագաւոր մը չեղաւ, որ իր բոլոր սրտովը ու բոլոր հոգւովը ու բոլոր զօրութիւնովը Տէրոջը դառնայ՝ Մովսէսին բոլոր օրէնքին համեմատ. ոչ ալ անկէ ետքը անոր նման եղաւ։ Բայց
26 Տէրը Յուդային վրայ բորբոքած իր մեծ ա-
27 տաստիկ բարկութենէն ետ չդարձաւ՝ *ան բոլոր †չար գործքերուն համար, որոնցմով Մանասէ զանիկա բարկացուցեր էր։ Եւ Տէրը ըսաւ, Յուդան ալ իմ երեսէս պիտի ձը-

գեմ, ինչպէս որ Իսրայէլը ձգեցի. ու պիտի մերժեմ աս քաղաքը՝ իմ ընտրած Երուսաղէմը, ու աս տունը՝ որուն համար ըսի Թէ Իմ անունս հոն կըլայ։
28 Եւ Յոսիային միւս գործերը ու անոր բոլոր ըրածը՝ ահա Յուդայի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած
29 է։ Անոր օրերը եգիպտոսի թագաւորը փարաւոն Նեքաւով Ասորեստանի թագաւորին վրայ Եփրատ գետը ելաւ. ու Յոսիա թագաւորը անոր դէմ ելլելու գնաց, ու անիկա Յեխոն *տեսածին պէս՝ զանիկա մեռցուց
30 Մակեդովի մէջ։ Եւ անոր ծառաները անոր մարմինը Մակեդովէն կառքով Երուսաղէմ բերին, ու զանիկա իր դերեզմանին մէջ թաղեցին. ու Երկրին ժողովուրդը Յոսիային որդին Յովաքազը առին ու օծեցին, և զանիկա իր հօրը տեղը թագաւոր դրին։
31 Յովաքազ քսանեւիրեք տարեկան էր երբ որ թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ երեք ամիս թագաւորութիւն բրաւ. և անոր մօրը անունը Ամիտաղ էր, ու Լբնեացի երե-
32 միայն աղջիկն էր։ Եւ անիկա իր հայրերուն բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջևը չարու-
33 թիւն բրաւ։ Ու փարաւոն Նեքաւով զանիկա Եմաթի երկիրը՝ *Երուսաղէմ մէջ բանտարկեց, որ Երուսաղէմի մէջ թագաւորութիւն չընէ. ու Երկրին վրայ հարիւր տալանդ արծաթ ու տասնեղ մը ոսկի հարկ դրաւ։
34 Եւ փարաւոն Նեքաւով Յոսիային որդին Եղիակիմը անոր Հօրը Յոսիային տեղը թագաւոր դրաւ, ու *անոր անունը փոխեց՝ Յովակիմ *Նեքաւ։ Բայց Յովաքազը առաւ Եգիպտոս
35 տարաւ. ու անիկա հոն մեռաւ։ Եւ Յովակիմ *ան արծաթը ու ոսկին փարաւոնին տուաւ, բայց երկրին վրայ հարկ դրաւ՝ ան արծաթը փարաւոնին պատուիրածին պէս տալու համար. ու երկրին ժողովուրդէն՝ ամէն մարդուն վրայ դրուած հարկին համեմատ արծաթը ու ոսկին առաւ, որ փարաւոն Նեքաւովին տայ։
36 Երբոր Յովակիմ թագաւոր եղաւ՝ քսանուհինգ տարեկան էր, ու Երուսաղէմի մէջ տասնումէկ տարի թագաւորութիւն բրաւ. և անոր մօրը անունը Զաբիդա էր, ու Ռումացի Փա-
37 դայիային աղջիկն էր։ Եւ անիկա իր հայրերուն բոլոր ըրածին պէս՝ Տէրոջը առջևը չարութիւն բրաւ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Յովակիմ նախ Նաբուգոդոնոսորին կը ծառայեցնէ. Երբոր անոր դէմ ապստամբելով՝ ետքը իր կոծանմանը պատճառ կ'ըլլայ։ 5 Յովաքին անոր տեղը կը յաջորդէ։ 7 Եգիպտոսի թագաւորը Բաբիլոնի թագաւորին կը յարձակի։ 8 Յովաքինին չար վարմանքը։ 10 Երուսաղէմ կ'առնուի, ու անոր բնակիչները Բաբիլոն գերի կը տարուին։ 17 Սեդեկիա թագաւոր կ'ըլլայ, ու չար կերպով կը թագաւորէ մինչև Յուդայի վերչին կործանումը։

1 Անոր օրերը Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը եկաւ. ու Յովակիմ երեք տարի անոր ծառայ եղաւ, ու Նորէ դարձաւ անոր
2 դէմ ապստամբեցաւ։ Եւ Տէրը անոր վրայ Քաղդէացւոց գունդերը, ու Ասորւոց գունդերը, և Մոաբացւոց գունդերը ու Ամմոնի որդւոց գունդերը խրկեց. զանոնք Յուդայի վրայ խրկեց, որ զանիկա կործանեն՝ Տէրոջը խօսքին համեմատ՝ որն որ իր ծառաներուն
3 մարգարէներուն ձեռքովը խօսեր էր։ Իրաւ՝ ըստ ասիկա Տէրոջը հրամանովը եղաւ Յուդային, որ *Մանասէ իր առջևէն մերժէ՝ Թա-
4 նաւէին ըրած մեղքերուն համար, Ու նաև անոր թափած անմեղ արիւնը համար, քանզի Երուսաղէմը անմեղ արիւնով լեցուց. ու Տէրը չուզեց որ ներէ։
5 Եւ Յովակիմին միւսորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը ահա Յուդայի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած է։
6 Ու Յովակիմ իր հայրերուն հետ քնացաւ, և անոր տեղը անոր որդին *Յովաքին թագաւոր եղաւ։
7 Ու Եգիպտոսի թագաւորը անկէ ետքը մէյմըն ալ իր երկրէն չելաւ, քանզի Բաբիլոնի թագաւորը Եգիպտոսի հեղեղատէն մինչև Եփրատ գետը Եգիպտոսի թագաւորին ամէն ունեցածը առեր էր։
8 Յովաքին տասնութը տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ երեք ամիս թագաւորութիւն բրաւ. և անոր մօրը անունը Նեհուսթա էր, ու Երուսաղէմացի
9 Եղնաթանին աղջիկն էր։ Եւ անիկա իր Հօրը բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջևը չարութիւն բրաւ։
10 Անոնաւնը Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ծառաները Երուսաղէմ եկան, ու
11 քաղաքը պաշարուեցաւ։ Եւ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը քաղաքին վրայ եկաւ, երբոր անոր ծառաները զանիկա պա-
12 շարեր էին։ Ու Յուդայի թագաւորը Յովաքինը իր մօրը ու ծառաներուն և իշխաններուն ու ներքինիներուն հետ Բաբիլոնի թագաւո-

բին եւս. Ու Բաբիլոնի թագաւորը Իր թա-
գաւորութեանը ութերորդ տարին Դանիկա
13 բռնեց։ Նե ան[ի]կ Ցերոջը տանը բոլոր գան-
ձերը ու թագաւորին տանը գանձերը հանեց.
ու Հատաբաց ան ամէն ոսկեղէն անօթները,
որոնք Իսրայէլի Սողոմոն թագաւորը Ցերոջը
տաճարին համար շիներ էր Ցերոջը ըսածին
14 համեմատ։ Եւ Բոլոր Երուսաղէմն, ու ամէն
իշխանները եւ ամէն զօրաւոր մարդիկը՝ Տասը
հազար գերի, ու Ամէն հիւսները ու դար-
բիններըը քշեց տարաւ. երկրին Ժողովրդոց
15 Չքաւքանէրէն Ի զատ մարդ մը չմնաց։ Եւ
Ցոյակինը Բաբիլոն փոխադրեց, ու թագա-
ւորին մայրը ու թագաւորին կիներուն եւ անոր
ներքինիները ու երկրին զօրաւորները երու-
16 սաղէմէն Բաբիլոն գերի տարաւ։ Եւ Բոլոր
զօրաւոր մարդիկը հօմեր հազար մարդ, ու
հազար հիւս ու դարբին, որոնց ամէնն ալ
պատերազմող կորիճներ էին, Բաբիլոնի թա-
17 գաւորը զանոնք Բաբիլոն գերի տարաւ։ Եւ
Բաբիլոնի թագաւորը անոր տեղը Նանոր Հօր-
եղբայրը Մաթանիան թագաւոր դրաւ, ու
Նանոր անունը Սեդեկիայի փոխեց։
18 Սեդեկիա քանուիկ տարեկան էր երբոր
թագաւոր եղաւ, ու երեսուներմի մէջ տասն-
ուվեց տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր
մօրը անունը Ամիտաղ էր, ու Լիբնացի Երե-
19 միայեն աղջիկն էր։ Եւ անիկա Ցեհոյակիմին
բոլոր ըրածին պէս Ցերոջը աչքին չարութիւն
20 ըրաւ։ Քանզի Ցերոջը բարկութիւնը Երու-
սաղէմի ու Ցուդայի վրայ էր, մինչեւ որ զա-
նոնք իր երեսէն ձգէ. անոր Համար Սեդե-
կիա Բաբիլոնի թագաւորին ապստամբեցաւ։

ԳԼ. ԻԵ

1 Երուսաղէմ կը պաշարուի։ 4 Քաղքացիք Սեդեկիան կը բըռ-
նեն։ անոր ազգը կը ապանին։ ու անոր աչքերը կը կուրցը-
նեն։ 8 Նաբուզարդան քաղքը կ'աւրէ, ու ապտակ երկրագոր-
ծներէն Իր գլուխ մնացածներըը գերի կը տանի. 13 տաճա-
րին անօթներըը ու գանձերը կը կոտրտէ։ 18 Ամենաւոխներըը
Ռիբղային մէջ կը մեռցուին։ 22 Գոդոլիա որ ան մնացած ժո-
ղովուրդին վրայ կառավարիչ դրուեր էր, կը մեռցուի. ու ժողո-
վուրդը Եգիպտոս կը փախչի։ 27 Եհոյաքին ազգ կը բարձրաց-
նէ Ցեւիլմարովդ կը բարձրացնէ Ցոյակինը Իր պալատին մէջ։

1 Ու եղաւ որ Անոր թագաւորութեանը ին-
ներորդ տարին տասներորդ ամիսը՝ ամսուն
տասներորդը՝ Բաբիլոնի Նաբուզարդան թա-
գաւորը իր բոլոր զօրքովը Երուսաղէմի
վրայ եկաւ, ու անոր դիմացը բանակեցաւ.
և անոր դէմ չուրջանակի պատնէշներ չինե-
2 ցին. Ու մինչեւ Սեդեկիա թագաւորին Մեա-
տասներորդ տարին քաղաքը պաշարման մէջ
3 էր։ Եւ Տասուն ինների քաղաքին մէջ սաս-
տիկ սով կար, ու երկրին ժողովուրդը Հաց
4 չունէր. Եւ Քաղաքին պատերը ճեղքուեցաւ,
ու բոլոր պատերազմողները գիշերով թագա-
ւորի պարտէզին քովը եղող երկու պարսպին
մէջի դրանը ճամբայէն Խեռ. ու Քաղդէա-
ցիք քաղաքին բոլորտիքը կեցեր էին. ու
5 Ճանապարհը դաշտին ճամբայէն գնաց։ Եւ Քա-
ղդէացւոց զօրքը թագաւորին եանէն ինկան,
ու Երիքովի դաշտերուն մէջ անոր հասան.
և անոր բոլոր զօրքը անոր քովէն ցրուեցաւ.
6 Ու թագաւորը բռնեցին ու զանիկա Ռիբղա
տարին Բաբիլոնի թագաւորին, և անոր դա-
7 տաստանը տեսան։ Ու Սեդեկիային աղաքը
իր աչքերուն առջեւը մորթեցին, ու Սեդե-
կիային աչքերը կուրացուցին, և զինքը Շղ-
թաներով կապեցին ու Բաբիլոն տարին։
8 Եւ Բաբիլոնի թագաւոր՝ Նաբուզարդանոսոր
թագաւորին Հատանութեաներորդ տարին հին-
գերորդ ամիսը՝ Հսմսուն եօթներորդ օրը Բա-
բիլոնի թագաւորին Ծառան Նաբուզարդան
9 գահնապետը երուսաղէմ եկաւ, Ու Ցերոջը
տունը ու թագաւորին տունը այրեց, ու Ե-
րուսաղէմին բոլոր տուները ու ամէն մեծ տու-
10 ները կրակով այրեց։ Եւ գահնապետին հե-
տը եղող Քաղդէացւոց բոլոր զօրքերը Երու-
11 սաղէմին չրջակայ պարիսպները փլցուցին։ Ու
քաղաքին մէջ մնացած ժողովուրդին մնացոր-
դը, ու Բաբիլոնի թագաւորին իյնող փախու-
ստականները ու մնացած բազմութիւնը Նա-
12 բուզարդան գահնապետը գերի տարաւ։ Եւ
գահնապետը Երկրին ազգաներէն Թողուց՝
այգեգործներ ու երկրագործներ ըլլալու հա-
մար։
13 Եւ Քաղդէացիք Ցերոջը տանը մէջ եղող
Պղինձէ սիւներըը Ու սկզբնոմիներըը՝ ու Ցե-
րոջը տանը մէջ եղող Պղինձէ ծովը կոտ կը-
ուր ըրին, ու անոնց պղինձը Բաբիլոն տա-
14 րին։ Եւ Թագարներըը ու թիակներըը և բաղ-
մականերըը ու խնկամաններըը ու պաշտօնի
Համար գործածուած բոլոր պղինձէ անօթնե-
15 րը առին։ Եւ գահնապետը Ոսկիէ ու ար-
16 ծաթէ բաներըը առաւ։ Նե-

Սողոմոնին՝ Ցերոջը տանը Համար չինուած եր-
կու սիւներըը, մէկ ծովը ու մէքենովթներ-
ըը. Բոլոր աս գործերուն պղինձը կշռա-
17 քի չէր գար։ Մէկ սիւնին բարձրութիւնը
տասնուութը կանգուն էր, և անոր վրայ պղինձէ
խոյակ կար, ու խոյակին բարձրութիւնը ե-
րեք կանգուն էր. և խոյակին վրայ շուրջա-
նակի ցանցակերպ զարդ ու նռուներ կային,
ամէնն ալ պղինձէ էին. ու միւս սիւնն ալ ցան-
ցակերպ զարդով այնպես էր։
18 Եւ գահնապետը առաջին քահանան Վա-
բայիան՝ ու երկրորդ քահանան Մաթնիան՝
19 ու երեք դռնապաններըը առաւ. Եւ քաղա-
քին մէկ նեբքինի մը առաւ, որ անկիա պա-
տերազմող մարդոց զօրագլուխն էր. ու թա-
գաւորին Առաջը կացողներէն քաղաքին
մէջը գտնուած Հինգ մարդ, ու երկրին ժո-
ղովրդը զինուորութեան դրող՝ զօրքին մեծ
20 գրագիրը, և քաղաքին մէջը գտնուած երկ-
րին ժողովրդէն վաթսուն մարդ Ե։ Ու
Նաբուզարդան գահնապետը զանոնք առաւ,
ու Բաբիլոնի թագաւորին Ռիբղա տարաւ։
21 Եւ Բաբիլոնի թագաւորը զանոնք զարկաւ,
ու Եմաթի երկրին Ռիբղային մէջ զանոնք մեռ-
ցուց։ Ազատ Ցուդա իր երկրէն գերի տա-
22 րաւ։ Նրայց Ցուդայի երկրին մէջը մնա-
ցած ժողովուրդը՝ որ Բաբիլոնի Նաբուզոդո-
նոսոր թագաւորը հոն թողուցեր էր, անոնց
վրայ Սափանեան Աքիկամին որդին Գոդո-
լիան կառավարիչ դրաւ։
23 Եւ զօրաց բոլոր Իշխանները իրենց մարդ-
կովմովը երբոր լսեցին որ Բաբիլոնի թագա-
ւորը Գոդոլիան կառավարիչ ըրեր է, Գոդոլիա-
յին՝ Մասփա եկան, այսինքն Նաթանիային որ-
դին Իսմայէլ, Կարէի որդին Յոհանան, ու
Թանհումեթի որդին Նետոփաթացի Սարա-
յիա, ու Մաաքաթիի որդին Յեզոնիա, Թէ
24 իրենք և Թէ իրենց մարդիկը։ Ու Գոդոլիա
անոնց ու անոնց մարդոցը երդումով ըրաւ, ու
անոնց ըսաւ, Քաղդէացիներուն Ծառայու-
թիւն ընելէն մի վախնաք. աս երկրին մէջ
բնակեցէք, և Բաբիլոնի թագաւորին Ծառա-
յութիւն ըրէք, ու Ձեզի աղէկ պիտի ըլլայ։
25 Եւ եղաւ որ եօթներորդ ամսոր թագա-
ւորաց սերունդէն եղող Եղիսամային որդւոյն
Նաթանիային որդին Իսմայէլ տասը մարդով
եկաւ. ու Գոդոլիան զարկին, ու մեռաւ,
նոյնպէս ալ անոր հետ Մասփա եղող Հրեա-
26 ները ու Քաղդէացիները։ Եւ բոլոր Ժողո-
վուրդը պզտիկէն մինչեւ մեծը՝ ու զօրաց Իշ-
խանները եկան Եգիպտոս գացին, քանզի
Քաղդէացիներէն վախցան։
27 Ու եղաւ որ Ցուդայի Ցոյակինին թագա-
ւորին գերութեանը երեսունեւօթներորդ
տարին երկոտասաներորդ ամսոր՝ ամսուն քսա-
նեւօթներորդ օրը, Բաբիլոնի Եվմարովդաք
թագաւորը՝ իր թագաւոր եղած տարին, Ցու-
դայի Ցոյակինին թագաւորին գլուխը բարձ-
28 րացուց ու ազնիւ բաներն հետը։ Եւ անոր հետ
քաղցրութեամբ խօսեցաւ, ու անոր աթոռը
Բաբիլոնի մէջ իր հետը եղող թագաւորներուն
29 աթոռէն վեր դրաւ. Եւ անոր բանտի հա-
թիերը փոխեց, ու անիկա իր կենացը բոլոր
օրերուն մէջ Հաւիտ անոր առջեւը հաց կ'ու-
30 տէր։ Եւ անոր ռոճիկը միտաւոր ռոճիկ ըլ-
լալով, անոր կենացը բոլոր օրերուն մէջ թա-
գաւորին կողմէն օրէ օր անոր կը տրուէր։

ԱՒԱԶԻՆ ԳԻՐՔ ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ

ԳԼՈՒԽՈ Ա

1 Ադամ, Աւէթ, Ենովս, (2) կայնան, Մա-
3 զաղիէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղա,
4 Ղամէք, Նոյ՝ Սէմ, Քամ ու Յաբեթ։
5 Յաբեթին որդիքը Գոմեր, Մագոգ, Մա-

1 Ադամ, Աւէթ, Ենովս, (2) կայնան, Մա-
3 զաղիէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղա,
4 Ղամէք, Նոյ՝ Սէմ, Քամ ու Յաբեթ։
5 Յաբեթին որդիքը Գոմեր, Մագոգ, Մա-
դայ, Յաւան, Թորբէլ, Մոսոք ու Թիրաս
6 էին։ Եւ Գոմերին որդիքը՝ Աշքանաս, Րի-
7 փաթ ու Թորգոմա էին։ Եւ Յաւանին որդի-
քը՝ Եղիսայ, Թարսիս, Կիտացիք ու Դո-
դանիք էին։
8 Քամին որդիքը Քուշ, Մեսրեմ, Փուտ
9 ու Քանան էին։ Եւ Քուշին որդիքը Սաբա,
Եւիլա, Սաբաթա, Ռեգմա ու Սեբթեքթա
էին։ Եւ Ռեգմային որդիքը Սաբա ու Դեդան
10 էին։ Եւ Քուշ Ծնաւ Նեբրովթը. սոսկա
11 սկսաւ երկրի վրայ զօրաւոր ըլլալ։ Եւ Մեսր

1 Եբրմ. խե. 1։
2 Տես Եբրմ. ծբ. 28։
3 Տես գլ. խե. 27։
4 Գլ. ե. 17. Եբրմ. լճ. 6։
5 Տես Դատ. է. 2. 5։
6 Եբրմ. ե. 2։
7 Եբրմ. խգ. 1։
8 Տես Եբրմ. ծբ. 28։
9 ա Թագ. ժգ. 19. 22։
10 Գլ. ին. 12. Եբրմ. խ. 7։

ա Բ Մն. լգ. 10։
Եսթ. բ. 6. Եբրմ. բգ. 24. Ես.
2 Տես Եբրմ. ծբ. 28։
3 Եբրմ. լճ. 1։
4 ա Մն. գ. 15. Բ Մն. լգ. 10։
5 Գլ. խգ. 34. ե Բ Մն. լգ. 4։
6 Բ Մն. լգ. 11. Եբրմ. լճ. 1. ծբ. 1։
7 Գլ. խգ. 31։

ա Բ Մն. լգ. 12։
Եբ Մն. լգ. 13. Եզեկ. ժե. 15։
—
ա Բ Մն. լգ. 17. Եբրմ. լգ. 2. լճ. 1. ծբ. 4. 5. Եզեկ. խգ. 1։
2 ա Մն. գ. 15. Բ Մն. լգ. 10։
3 Գլ. խգ. 34։ ե Բ Մն. լգ. 4։
4 Բ Մն. լգ. 11. Եբրմ. լճ. 1. ծբ. 1։
5 Գլ. խգ. 31։

ծբ. 7. Եզեկ. ժբ. 12։
6 Գլ. խգ. 33. Եբրմ. ծբ. 9։
7 Եբրմ. լճ. 7. Եզեկ. ժբ. 13։
8 Տես գլ. խգ. 12։ Եմբ. 27։
9 Տես Եբրմ. ծբ. 12—14։
10 Եբրմ. լճ. 9։
11 Եբրմ. լճ. 8. Եսթ. մեծ. բ. 5։
12 Ղեմ. ա. 3. Եբրմ. ծբ. 14։
13 Եբրմ. լճ. 3. ծբ. 15։
14 Գլ. խգ. 14. Եբրմ. լճ. 10. խ. 7. ծբ. 16։
15 Գլ. ի. 17. Եբրմ. իե. 19, 22. ծբ.

17. Ես։
16 գ Թագ. է. 15։
17 գ Թագ. է. 27։
18 գ Թագ. է. 45. 50։
Կամ բաժանները ու կանքերը առաւ, ինչ որ ոսկիէ էր իբրեւ ոսկի, ու ինչ որ արծաթէ էր իբրեւ արծաթ։

1 Եբրմ. խ. 1։
2 Եբրմ. խառ. լճ. 25։
Նշանակին. Եսթ. ա. 14։

1 Տես Եբրմ. ծբ. 23։
2 Գլ. խգ. 32։ ե Օր. իբ. 38. 64։ Գլ. խգ. 27։
3 Եբրմ. խ. 5։

Եբրմ. խ. 7, 8, 9։
Կամ Ծառանեքին
Եբրմ. խառ. 1. 2։
Եբրմ. խգ. 4. 7։
Եբրմ. ծբ. 31. Ես.

Տես Ծն. լ. 13. 20։
2 Թագ. ի. 7։
Ծն. գ. 25. 26. Ե. 3. 6։

Ծն. ժ. 2. Ես.
Կամ Ռոթիմէ
Կամ Ռոդանիք
Ծն. ժ. 3. Ես.
Ծն. ժ. 3. Ես.

բեմ Ծնաւ Ղուզայինները , Անամայինները ,
12 Ղաբայինները , Նեփթուքայինները , Պաթռու-
սեացինները ու Քասղուքայինները , (ուսկից
փղշտացիք ելան ,) ու [1]Կափթորացինները
13 ալ : Եւ [2]Քանան Ծնաւ իր անդրանիկը Սի-
14 դոն , նաև Քեւտը , Ցեբուսացին , Ամորհա-
15 յին , Գերգեսացին , Խեւացին , Արուկեցին ,
16 Սինեացին , Արուադացին , Սամարացին ու
Ամաթացին :
17 [3]Սեմին որդիքը եղամ , Ասուր , Արփաք-
սադ , Ղուդ , Արամ , Հուս , Հուլ , Գաթեր
18 ու [4]Մոսք էին : Եւ Արփաքսադ Ծնաւ Սա-
19 ղան , և Սաղայ Ծնաւ Եբերը : Ու Եբերին
երկու որդի Ծնան . մէկուն անունը *Փաղէկ
էր , քանզի երկիրը անոր օրերը բաժնուե-
ցաւ . և անոր եղբօրը անունը Ցեկտան էր :
20 Ու [5]Ցեկտան Ծնաւ Եղմոդադը , Սալեփը ,
21 Ասարմաթը , Յարաքը , Ադորամը , Ուզալը ,
22 Դեկղան , Գեբալը , Աբիմեէլը , Սաբան ,
23 Ոփիրը , Եւիլան ու Յոբաբը . ամէն սոքա
Ցեկտանին որդիքն էին :
24 [6]Սէմ , Արփաքսադ , Սալայ , (25) [7]Եբեր ,
26 Փաղէկ , Ռագաւ , Սերուգ , Նաքորը , Թա-
27 բայ , [8]Աբրամ՝ այսինքն Աբրահամ :
28 Աբրահամին որդիքը [9]Իսահակ ու [10]Իսմայէլ
29 էին : Անոնց Ծնունդները սոքա են . Իսմա-
յէլին անդրանիկը՝ Նաբէոթ , Կեդար ,
30 Ադբեէլ , Մաբսամ , Դումա , Մասա ,
31 [11]Հադադ , Թեման , Ցետուր , Նափէս ու Կեդ-
մա . Իսմայէլի որդիքը սոքա էին :
32 Եւ Աբրահամին Հարճին [12]Քետուրային որ-
դիքը . անոնք Ծնաւ Զեմրանը , Ցեկսանը ,
Մադանը , Մադիանը , Ցեսբոկը ու Սուհէն :
Ու Ցեկսանին որդիքը Սաբա ու Դետան էին :
33 Եւ Մադիանին որդիքը Գեփա , Ափեր , Ե-
նոքը , Աբիդա ու Եղդաա էին . սոքա ամէ-
նը Քետուրային որդիքն էին :
34 Եւ Աբրահամ Ծնաւ Իսահակը : [13]Իսահա-
35 կին որդիքը Եսաւ ու Իսրայէլ էին : [14]Եսաւին
որդիքը՝ Եղիփազ , Ռագուէլ , Ցեուս , Ցեղ-
36 ղոմ ու Կորհ էին : Եղիփազին որդիքը Թե-
ման , Օմար , Սեփոյ , Գոթոմ , Կենեզ , Թամ-
37 նա ու Ամաղէկ էին : Ռագուէլին որդիքը
38 Նահաթ , Զարա , Սամմա ու Մզզա էին : Ու
[15]Սէիրին որդիքը Ղոսան , Սոբալ , Սեբեգոն ,
39 Անա , Դիսոն , Եսեր ու Դիսան էին : Եւ Ղո-
սանին որդիքը Քոռի ու Հեմամ էին . և Թամ-
40 նա Ղոսանին քոյրն էր : Սոբալին որդիքը
Գաղուան , Մանահաթ , Գեբալ , Սեփոյ ու
Օնամ էին : Ու Սեբեգոնին որդիքը Այիա ու
41 Անա էին : Անային որդին [16]Դիսոն , ու Դիսո-
նին որդիքը [17]Ամրան , Եսբան , Յեթրան ու
42 Քառան էին : Եսերին որդիքը Բաղգան , Զա-
ւաւան ու [18]Յաական էին : Դիսանին որդիքը
Հուս ու Առան էին :
43 Եւ Սոսանը են ան թագաւորները որ եղած-
ին երկրին մէջ թագաւորեցին՝ Իսրայէլի որ-
դւոցը վրայ թագաւոր մը թագաւորելէն ա-
ռաջ . Բէղային որդին Բաղա , ու անոր քա-
44 ղաքին անունը Դենհաբա էր : Եւ Բաղա մե-
ռաւ , ու անոր տեղը Բոսրացի Զարային որդին
45 Յոբաբ թագաւորեց : Եւ Յոբաբ մեռաւ , ու
անոր տեղը Թեմանացւոց երկրէն Հուսամ
46 թագաւորեց : Եւ Հուսամ մեռաւ , ու անոր
տեղը Բադադի որդին Ադադ թագաւորեց ,
որ Մովաբի դաշտին մէջ Մադիանացիները
կոտորեց . և անոր քաղաքին անունը Աւիթ
47 էր : Եւ Ադադ մեռաւ , ու անոր տեղը Մաս-
48 րեկայի Սամլատ թագաւորեց : Եւ Սամլատ
մեռաւ , ու անոր տեղը Գետին քովը Ռոով-
49 թէն եղող Սաուղը թագաւորեց : Եւ Սաուղ
մեռաւ , ու անոր տեղը Աքթորի որդին Բա-
50 ղանան թագաւորեց : Եւ Բաղանան մեռաւ ,
ու անոր տեղը [19]Ադադ թագաւորեց . և անոր
քաղաքին անունը Փոգով էր , ու անոր կնո-
ջանը անունը Մեհետաբէել էր , որ Մէզաաբին
աղջկանը Մատրեթին աղջիկն էր :
51 Եւ Ադադին մեռնելէն ետքը [20]եդոմի
իշխանները եղան , Թամնա իշխան , Գաղուա
52 իշխան , Ցեղեմէ իշխան , Ողիբամա իշխան ,
53 Եղա իշխան , Փինոն իշխան , Կենեզ իշխան ,
54 Թեմնան իշխան , Մաղզար իշխան , Մագդիել
իշխան , Իրամ իշխան . եդոմին իշխանները
սոքա էին :

ԳԼ . Բ

1 Իսրայէլի որդիքը սոքա են . [21]Ռուբէն ,
Շմաւոն , Ղեւի , Յուդա , Իսաքար , Զաբու-
2 ղոն , Դան , Յովսէփ , Բենիամին , Նեփթա-
3 դիմ , Գադ ու Ասեր :
[22]Յուդային որդիքը էր , Ովնան ու Սեղոմէին ,
սոս երեքը [23]Քանանացի Շուայինն աղջիկէն
Ծնան անոր . ու Յուդային անդրանիկը Էր
Ցէրոջը աչքին չար ըլլալուն համար՝ Ցէրը
4 զանիկա մեռուցաւ : Եւ անոր հարսը Թամար
փարէսը ու Զարան Ծնաւ անոր : Յուդային
բոլոր որդիքը հինգ էին :

1 Ռուբէնի որդիքը Եսդրոն ու Համուել էին :
6 Եւ Զաբային որդիքը՝ Զամբրի , [24]Եթան ,
Եման , Քալքոլ ու [25]Դարա . ամէնը հինգ էին :
7 Եւ [26]Քարմիի որդին Աքար էր , որ [27]Ոգզաճաճ-
մէկը դարձեց , ու Իսրայէլը նեղութեան մէջ
8 ձգեց : Ու Եթանի որդին Ազարիա էր : (9) Ու
Եսդրոնի որդիքը՝ որոնք անոր Ծնան , Ցերա-
մէլ , [28]Արամ ու [29]Քելուբայ էին :
10 Եւ Արամ Ծնաւ [30]Ամմինադաբը , ու Ամմինա-
դաբ Ծնաւ [31]Յուդային որդւոց իշխանը Նաա-
11 սոնը , Եւ Նաասոն Ծնաւ [32]Սալմոնը , ու Սալ-
12 մոն Ծնաւ Բոոզը , Եւ Բոոզ Ծնաւ Ովբէդը ,
13 ու Ովբէդ Ծնաւ Ցեսէն , [33]Եւ Ցեսէ Ծնաւ
իր անդրանիկը Եղիաբը , ու երկրորդը՝ Աբի-
14 նադաբը , ու երրորդը՝ Սոմաան , Չորրորդը՝
15 Նեթանայէլը , հինգերորդը՝ Հոդայէն , վե-
ցերորդը՝ Ասոմ — եօթներորդը՝ Դաւիթը :
16 Եւ անոնց քոյրերը Շարուհեա ու Աբիգեա
էին : [34]Ու Շարուհեայի որդիքը երեք էին .
17 Աբեսա , Յովաբ ու Ասայէլ : Եւ [35]Աբիգեա
Ծնաւ Ամեսային , ու Ամեսային հայրը Իսմա-
յէլացի Եթերն էր :
18 Ու Եսրոնի որդին Քաղէբ կնոջմէն Ազու-
բայէն ու Ցերիովթէն որդիներ Ծնաւ . և սոսք
որդիքը սոսկ են . Յասեր , Սոբաբ ու Ար-
19 դոն : Ու երբոր Ազուբա մեռաւ , Քաղէբ իրեն
[36]Եփրաթ առաւ , որ անոր Ծնաւ Ովրը :
20 Եւ Ովր Ծնաւ Ուրին , և Ուրի Ծնաւ [37]Բեսա-
լիլեէլը :
21 Եւ Հես հետքը Եսրոն գաղաադացւոց հօրը
[38]Մաքիրին աղջկանը մնաս ու զանիկա առաւ ,
և ինքը վաթսուն տարեկան էր . ու անիկա
22 Սեգուբը Ծնաւ անոր : Եւ Սեգուբ Ծնաւ Յա-
յիրը . ու ասիկա Գաղաադայ երկրին մէջ
23 քառասուն քաղաք ունէր : Ու [39]Գեսուրը
և Ասամը , [40]Յայիրի գիւղաքաղաքները , կա-
նաթը ու անոր գիւղերը՝ վաթսուն քաղաք
24 հօրը Մաքիրին որդւոցն էր : Ու [41]Եսրոն քա-
ղէբ-եփրաթայի մէջ մեռնելէն ետքը , Եսրո-
նին կնիկը Աբիա [42] անոր Ծնաւ [43]Թեկուէնին
հայրը Ասքուրը :
25 Ու Եսրոնին անդրանիկը Ցերամէլին որ-
դիքը սոսկ են . անդրանիկը Հռամ , Բու-
26 նա , Օրէն , Ասամ — Աբիա : Եւ Ցերամէլ
մէկ ուրիշ կնիկ մը ունէր , ու անոր անունը
27 Ատարա էր . անիկա Ովնամ մայրը եղաւ : Ու
Ցերամէլին անդրանիկը Հռամին որդիքը
28 սոսկ են . Մաաս , Ցամին ու Ակոր : Եւ
Ովնամ որդիքը Սամայի ու Ցադայ էին : Եւ
Սամայի որդիքը Նադաբ ու Աբիսուր էին :

29 Եւ Աբիսուրի կնկանը անունը Աբիհայիլ էր ,
30 որ անոր Ծնաւ Աբբանը ու Մոլղիդը : Եւ
Նադաբի որդիքը Սալաղ ու Ափփեմ էին .
31 ու Սալաղ անորդի մեռաւ : Եւ Ափփեմի որ-
դին՝ Ցեսի , ու Ցեսիի որդին՝ Սեսան , ու
32 Սեսանի որդին Աղայի էր : Եւ Սամայիի եղ-
բօրը՝ Յադայի որդիքը Ցեթեր ու Յոնադա-
33 թան էին . ու Ցեթեր անորդի մեռաւ : Եւ
Յոնադաբանի որդիքը փաղէթ ու Զազա էին :
Ցերամէլի որդիքը սոսկ էին :
34 Եւ Սեսան տղաքներ չունեցաւ , բայց միայն
աղջիկներ : Ու Սեսան Յարհա անունով Ե-
35 գիպտացի Ծառայ մը ունէր . Ու Սեսան իր
աղջիկը իր Յարքա Ծառային կնիկ տուաւ .
36 որ անոր Եթթին Ծնաւ : Ու Եթթի Ծնաւ
37 Նաթանը , և Նաթան Ծնաւ [44]Զաբադը , Ու
Զաբադ Ծնաւ Ափղաղը , և Ափղալ Ծնաւ Ով-
38 բէդը , Ու Ովբէդ Ծնաւ Ցեհուն , և Ցեհու
39 Ծնաւ Ազարիան , Ու Ազարիա Ծնաւ Փելղէ-
40 ս որ , և Փելղէս Ծնաւ Եղեասան , Ու Եղեասա
Ծնաւ Սոամին , և Սոամ Ծնաւ Սելղումը ,
41 Ու Սելղում Ծնաւ Ցեկամիան , և Ցեկամիա
Ծնաւ Եղիասիան :
42 Ու Ցերամէլին եղբօրը Քաղէբի որդիքը .
անոր անդրանիկը Մեսա Զիփի Հայրն էր ,
ու Քեբրոնի Հայրը Մարեսային որդին էր :
43 Եւ Քեբրոնի որդիքը կորհ ու Թափուա և
ու Բեկրոնի Հայրը Մարեսային որդին էր :
44 Բոկամ ու Սեմա էին : Ու Սեմա Ծնաւ Հռա-
համ՝ Յարկաամի Հայրը , ու Բոկամ Ծնաւ Սա-
45 մայի : Եւ Սամայիի որդին Մաոն էր . ու
46 Մաոն Բեթսուրի Հայրն էր : Եւ Քաղէբին
Հարճը Գեփա Ծնաւ Առանը , Մոսան ու Գա-
47 զեզը . և Առան Ծնաւ Գազէզը : Ու Յադա-
յիի որդիքը Հռագեմ , Յոնաթամ , Գեսան ,
48 Փաղէտ , Գեփա ու Սագաֆ էին : Եւ Քա-
դիբին Հարճը Մոսա Ծնաւ Սեբերը ու Թի-
49 րհան . Նաև Ծնաւ Մագմաննայի Հայրը
Սագաֆը , ու Մաքբենայի Հայրը ու Գաբա-
այի Հայրը Շեսան . և Քաղէբին աղջիկը Աք-
սա էր :
50 Եղիփազի անդրանիկը Ովբէդ որդւոյն Քա-
դէբին որդիքը սոսկ էին . կարիաթարիմի
51 Հայրը Սոբաղ , Բեթղեհէմի Հայրը Սալման ,
52 Բեթզաբեթի Հայրը Հարեփ : Եւ կարիաթա-
րիմի Հօրը Սոբալին որդիքը Հարօէ՝ — Մա-
53 նահաթացւոց կէսն էին : Եւ կարիաթարիմի
ազգերը Ցեթեացիք , փութացիք , Սամա-
թացիք ու Մասորացիք էին . Սարասացիք
54 ու Եսթաուացիքն ասոնցմէ ելան : Ցասմո-
նին որդիքը Բեթղեհէմ , Նետոփաթացիք ,
Աթարոթի , Ցովաբին տունը ու Մանահա-
թացւոց կէսը , Սորհացի ,

[1] Ա Մնաց . ա . 12 . Ծն . ժ . 14 .
[2] Ծն . ժ . 15 . Ա Մնաց . ա . 13 .
[3] Ծն . ժ . 22 . Ա Մնաց . ա . 17 .
[4] Ծն . ժ . 23 . [5] Ծն . ժ . 25 .
[6] Ծն . ժ . 25 . [7] Ծն . ժ . 26 .
[8] Ծն . ժա . 10 . Եւս . ժ . 10 .
Ղուկ . գ . 36 . Եւս . ժ . 10 .
[9] Ծն . ժ . 23 . [10] Ծն . ժա . 15 .
Մատ .
[11] Ծն . ժե . 5 . [12] Ծն . խա . 2 , 3 .
[13] Ծն . ժգ . 11 , 15 . [14] Ծն . խե . 15—16 .
[15] Ծն . խե . 15 . [16] Ծն . խե . 1 , 2 .
[17] Ծն . խա . 2 , 3 . [18] Ծն . խե . 23 , 26 .
[19] Ծն . ԼԶ . 37 . [20] Ծն . ԼԶ . 39 .
— Ծն . ԼԶ . 40 .
[21] Ծն . խԹ . 32 : Ա Մնաց . ե . 1 , 2 .
[22] Ծն . լը . 3 . խգ . 12 : Հռթ . դ . 12 .
[23] Ծն . լը . 2 . [24] Ծն . խգ . 12 : Հռ-
թ . դ . 18 .
[25] Ցես . գ . 18 . է . 1 . [26] Յես . է . 1 .
[27] Կամ Գազէբ . տես Հմր . 18 , 42 .
[28] Ելք . ԼԵ . 30 : Ա Մնաց . ա . 5 , 6 .
[29] Ելք . ԼԵ . 30 . [30] Ռթ . դ . 18 .
[31] Ռթ . դ . 20 . [32] Ռթ . դ . 21 .
Մատ . ա . 4 .
[33] Ռթ . դ . 22 . Մատ . ա . 6 .
[34] Ա Մնաց . ա . 7 . բ . 3 .
[35] Հռմ . ժ . 50 .
[36] Ելք . ԼԵ . 19 . Ա Մնաց . բ . 50 .
[37] Ելք . ԼԵ . 30 . Ա Մնաց . բ . 19 .
[38] Ելք . ԼԵ . 41 : Բ Օր . գ . 14 : Ցես . ժգ . 30 .
[39] Կամ Գեսուրացւոց երկրին : Ա Մնաց . բ . 23 .
[40] Ելք . ԼԴ . 41 . [41] Ա Մնաց . բ . 24 .
[42] Կամ Եսրոնին մեռնելէն ետքը Եփրաթա եւ ու Աբիա անունով կին մը առաւ .
[43] Ա Մնաց . դ . 1 .
[44] Ա Մնաց . բ . 36 .

55 թագաւոց կէսը — Սարայիք էին ։ Եւ Գաբէ-
ան մէջ բնակող գպիրներուն առհասները թար-
գմանելիք , Սամաթացիք , Մոփաթացիք ։ ա-
նանք Ռեքաբի տանը հօրմէն եմաթէն ել-
լող Կենեցիք էին ։

ԳԼ · Գ

1 Դաւիթին որդիքը ։ 10 Անոր աղաւնագը մինչև Սեդեկիա ։ 17 Գերեվարին յաջորդները ։

1 Եւ Դաւիթին փերբոնի մէջ ծնած որդիքը
սոներ էին ։ անդրանիկը Ամնոն՝ Յեզրայել-
ացի Աքինոամէն , երկրորդը Դանիել՝ Կար-
2 մելացի Աբիգայէն , երրորդը Աբիսողոմ՝ Գե-
սուրի թագաւորին Թոլմիին աղջիկը Մաա-
քային որդին , չորրորդը Ադոնիա՝ Ագգիթին
3 որդին , Հինգերորդը Սափատիա՝ Աբիտալին ,
վեցերորդը Յեթրամ՝ իր կնոջմէն Եգլայէն ։
4 Ան վեցը անոր ծնան փերբոնի մէջ ։ Եւ Երու-
սաղէմի մէջ երեսուներկու տարի թագաւորեց ։
5 Ու Երուսաղէմի մէջ սոներ ծնան անոր ։
Սամիա , Սոփաբ , Նաթան ու Սողոմոն ։
չորսը Ամմիէլի աղջիկէն Բերսաբէէն ։
6 Եբ ։ Եւ Յեբսաբ , ու Եղիսամա , ու Եղիփա-
7 ղէտ , Եւ Նոգա , ու Նափեկ , և Յափիէ , (8) Ու
Եղիսամա , ու Եղիադա ու Եղիփաղետ ։ հատ
9 լին էին ։ Ամէնն ալ Դաւիթին որդիներն էին ,
հարճերուն որդիներէն ու անոնց քրոջմէն
Թամարէն ։ ի զատ ։
10 Եւ Սողոմոնի որդին Ռոբոամ էր ։ անոր
որդին Աբիա , անոր որդին Ասա , անոր որ-
11 դին Յոսափատ , Անոր որդին Յովրամ , անոր
12 որդին Ոքոզիա , անոր որդին Յոաս , Անոր
որդին Ամասիա , անոր որդին Ազարիա , անոր
13 որդին Յոթաթամ , Անոր որդին Աքազ , անոր
14 որդին Եզեկիա , անոր որդին Մանասէ , Անոր
15 որդին Ամոն , անոր որդին Յոսիա ։ Եւ Յով-
սիային որդիքը՝ անդրանիկը Յոհանան , երկ-
րորդը Յոյակիմ , երրորդը Սեդեկիա , չոր-
16 րորդը Սեդրա՛մ էր ։ Ու Յոյակիմին որդիքը՝
անոր որդին Յեքոնիա , անոր որդին Սեդե-
17 կիա էր ։ Ու Յեքոնիային որդիքը՝ Ասիր ,
18 անոր որդին Սաղաթիէլ ։ Նաև Մեղքի-
րամ , փադայիա , Սանէասր , Յեկամիա , Ոսա-
19 ամա ու Նեդաբիա էին ։ Եւ փադայիային
որդիքը Զօրաբաբէլ ու Սեմէի էին ։ ու Զո-
րաբաբէլին որդիքը՝ Մեսուղամ ու Անանիա ,
20 ու անոնց քոյրը Սաղոմիթ էր ։ Նաև Ասու-

Ջ Դատ · ա · 16 ։
ո Երեմ · լե · 2 ։

—

ա բ Թագ · գ · 2 ։
բ Յես · մե · 36 ։
գ բ Թագ · գ · 3 ։ Ե-
սոսի Փիլաբ ։
դ բ Թագ · գ · 5 ։
ե բ Թագ · բ · 11 ։
զ բ Թագ · է · 5 ։
է բ Թագ · է · 14 ։ ԳԼ · Ժգ · 4 ։
ը բ Թագ · Ժբ · 24 ։
թ բ Թագ · Ժա · 3 ։ Ե-
սոսի Երմաս ։
ժ Կամ Եղեսաւա · բ
Թագ · է · 15 ։
ի ԳԼ · Ժգ · 7 ։ Ըսոսի
Բաղեսա ։
լ Տես բ Թագ · է ·
14 , 15 , 16 ։
խ բ Թագ · է · 1 ։
ծ գ Թագ · Ժա · 45 ։

ջա · 6 ։
ո բ Մն · խա · 17 ։ Ե-
սոսի Յոմպաղ · Իսի-
բա · 6 ։ Ըսոսի Ան-
բա ու Ոզ և Բարաքիա ու Ասադիա ։
21 սաբեսեդ՝ հինգ էին ։ Եւ Ովանիային որդիքը
փաղատիա ու Եսայի էին · ։ Հռափայիային
որդիքը , Ռափայիին որդիքը , Ասդիային որ-
22 դիքը , Սեքենիային որդիքը ։ Ու Սեքենիա-
յին որդին Սեմայիա էր · ու Սեմայիային
որդիքը Հեսուսուս , և Իգալ , ու Բեբեա ,
23 և Նաարիա ու Սափատ՝ վեց էին ։ Եւ Նաա-
րիային որդիքը Եղիոէնայի ու Եզեկիա ու
24 Եզրիկամ՝ երեք էին ։ Ու Եղիոէնայիին որ-
դիքը Ովդուիա , ու Եղիսասիբ , և Փաղայիա ,
ու Ակիուբ և Ցօհանան ու Դալայիա և
Անանի՝ հոթը էին ։

ԳԼ · Դ

1 Յուդայի սերունդը ։ 3 Եթամին մնացեալին հետը իրեն ծնած
Աբրատին յաւելք եկած սերունդը ։ 9 Գաբէսին ու անոր ա-
ղօթքը ընդունած վրայով ։ 21 Սելայի սերունդը ։ 24 Շմաւոնի սե-
րունդը ու քաղաքները ։ 39 անոնք Գեդորի՛ ու Սկիր լեռը
բնակող Ամաղեկացիներուն վրայ կը սկիրն ։

1 Յուդայի որդիքը ՝Փարէս , Եսրոն ու Քարմի
2 և Ովր ու Սոբաղ էին ։ Եւ Սոբաղի որդին
՝Ռէայիա Յեթը ծնաւ · ու Յեթ Աքհմային
3 ու Դաղդը ծնաւ · Սորաացւոց տոհմերը
սոներ են ։ Ու Ետամի ‡հօրմէն սոներ եղան ·
4 Յեզրայել ու Յեսմա ու Յեդբաս · և անոնց
քրոջը անունը Եսեղեփօն էր ։ Ու Գեդորի
հայրը փանուէլ , և Ովսայի հայրը Եզեր էր ·
սոներ Բեթլեհեմի հօրը Եփրաթի անդրան-
կաներ ՝Ովբին որդիքն էին ։
5 Ու ՝Թեկոաէի հայրը Ասքուր երկու կնիկ
6 ունէր , Եղեսա ու Նաարա · Եւ Նաարա անոր
ծնաւ Ոքոզամը , Ոփերը , Թեհմանը ու Ահաս-
7 թարին · Նաարային որդիքը սոներ էին ։ Ու
Եղեսային որդիքը Սարեթ , Սահառ ու Եթ-
8 նան էին ։ Եւ Կոզս ծնաւ Ենովբը , Սոբեբան ,
ու Հարումի որդւոյն Ահարհելին տոհմերը ։
9 Եւ Գաբէս իր եղբայրներէն ՝փառաւոր էր ։
ու անոր մոյրը անուն անուանը ‖Գաբէս դրաւ ,
10 ըսելով , Զանիկա սրտմտութեամբ ծնայ ։ Եւ
Գաբէս Իսրայէլի Աստուծոյն աղաղակեց ու
ըսաւ , Երանի թէ ամէն կողմանէ վրս օրհնես
ու իմ սահմանս մեծցնելոս , և քու ձեռքդ
ինծի հետ ըլլայ , ու վրս չարչն ապառաս որ
ինծի տրտմութիւն չըլլայ ։ Եւ Աստուած
անոր խնդիրքը կատարեց ։
11 Ու Սուհայի եղբայրը Քեղուբ Մահքիրը
12 ծնաւ , որ անիկա Եսթոնի հայրն էր ։ Եւ
Եսթոն ծնաւ Բեթռափան ու փասէն և Իր-
Նահասի հայրը Թանան · սոներ Հռեքայի

Հռափայիա · անոր
որդին Ռափա , ու
անոր որդին Ալեքսա-
նդրա ։
22 ԳԼ · Բ · 52 ։ Ըսոսի
Հայոսէ ։
‡ Կամ որդիքը
23 ԳԼ · Բ · 59 ։
24 ԳԼ · Բ · 24 ։
25 Դ · Ա · 13 ։
26 Յես · Ժբ · 2 ։

13 մորդեքին էին ։ Ու Կենազի որդիքը Գոթո-
նիէլ ու Սարայիա էին , և Գոթոնիէլի որդին
14 Աքմաթ էր ։ Ու Մաոնաթային Ծնաւ Եփրան ·
և Սարայիա Ծնաւ Յոաբը՝ ‖Գեբաշտիմի
հայրը · (քանդի անուն արհեստաւորներ էին ։)
15 Ու Յեփոնեան Քաղէբին որդիքը Իրու , Է-
լա ու Նաամ էին · ու Էլային որդին Կենեզ
16 էր ։ Եւ Յաղելելի որդիքը՝ Զիփ , Զիփա ,
17 Թիրիա ու Ասարէլ · Ու Եզրային որդիքը
Յեթեր , Մօթադ , Ափեր ու Յաղօն էին ·
ու սոներ կինիկը Ծնաւ Մարիամը և Սամային
18 ու Եսթեմոայի հայրը Յեսթան · Եւ անոր կը-
նիկը Յուդիա Ծնաւ Գեդորի հայրը Յարե-
դը , Սոքոյի հայրը Քաբերը ու Ջանոյի հայ-
րը Յեքթիէլը · և Մօթադին առած փարա-
ւոնի աղջիկը՝ Բեթիային որդիքը սոներ էին ։
19 Ու սոներ կնկանը Նայեմին քոյրը՝ Ոդոյային
որդիքը կեղտցին հայրը Գարմին , ու Մաա-
20 թի Եսթեմոային էր ։ Եւ Սիմոնի որդիքը
Ամնոն , Հանան , Բենհանան ու Թիլոն էին ·
ու Յեսոհելի որդիքը Զոհեթ ու Բենզոհեթ
էին ։
21 Եւ ՝Յուդայի որդւոյն Սելոմին որդիքը՝
Ղեքայի հայրը Էր , ու Մարեսայի հայրը Ղա-
ադա , և Ասբէայի տոհմը՝ բեհեզագործներուն
22 տոհմերն էին · Նաև Յոսեկիմ և Քոզ-
բէացի մարդիկը ու Յովաս և Սարափ ո-
րոնք Մոաբի մէջ տասգուտած ունեցան , ու
Յասուբի-Լեհեմ · †Իսկ տոհմը հին բաներ են ։
23 Ատոնք բրտաներ էին և Նեթայիմի ու Գա-
դերայի մէջ կը բնակէին · Թագաւորին գո-
րծին տոհմերն էին Հոնոր կը բնակէին ։
24 Շմաւոնի որդիքը՝ ՝Նամուէլ , Յամին , Յա-
25 րիբ , Զարա — Սաւուղ · Անոր որդին Սեղ-
գամ , անոր որդին Մարսամ , անոր որդին
26 Մասմա ։ Ու Մասմայի որդիքը , անոր որդին
Ամուէլ , անոր որդին Զաքուր , անոր որդին
27 Սեմէի ։ Եւ Սեմէի տասնուվեց տղայ ու վեց
աղջիկ ունէր , բայց անոր եղբայրներէը չատ
տղայ չունէին · ու անոնց բոլոր տոհմերը
28 Յուդայի որդւոցը չափ չշատցան ։ Եւ անոնք
՝Բեերսաբէէն , ու Մօղադայի , ու Ասեր-սուսալի ,
29 Եւ Բազայի , ու Ասամի , և Թուղաթի , (30) Ու
31 Բաթուէլի , ու Հօրմայի , և Սիկեղակի , Ու Բեթ-
մարքաբովթի , և ‖Ասեր-սուսիմի , ու Բեթբա-
բեիի և Սարայիմի մէջ բնակեցան · մինչև
Դաւիթին թագաւոր եղած տունը տասնը
32 էին անոնց քաղաքները , Ու անոնց գեղերը ։
Ետ եթամ , Ային , Ռիմոն , Թոքան ու Ասան ,
33 հինգ քաղաք ։ Եւ ան քաղքենական բոլոր-
ակերը եղած բոլոր գեղերը մինչև Բաաղ ,
անոնց բնակութիւնները ու ‡վիճակները ա-

Ջ Յես · Ժե · 17 ։
• Ցր արհեստաւորաց
Հօրին
ե Նեհեմ · ժա · 35 ։
է Դն · լբ · 1 , 5 · խզ ·
13 ։
† Կամ ու Ագդեա-
բրիամ Թիեիմ ։
ը Դն · խզ · 10 · և Եզ ·
գ · 15 ։ Ըսոսի Եզ-
մաել Ետու · խզ · 12 ։
թ Յես · Ժբ · 2 ։
ժ Յես · Ժբ · 8 ։ Ըսո-
սի Բաալեթ-բէէ-
եր ։
ի Կամ ապստամբու-
թիւնները ։
լ գ Թագ · Ժբ · 8 ։
խ Տես ու Թագ · Ժե ·
8 · է · 17 ։ բ Թագ ·
ը · 12 ։

—

ա Դն · խթ · 32 ։ խթ ·
3 ։
բ Դն · լե · 22 ։ խթ ·
4 ։
գ Դն · խբ · 15 · 22 ։
դ Դն · խթ · 8 · 10 ։

Սաղ · կ · 7 · Նէ · 8 ։
Միք · է · 2 · Մաս ·
բ · 6 ։
ե Դն · խզ · 9 · ՆԺԼ ·
գ · 14 · Ծնա · խզ ·
8 ։

Աղոլամացւոյն թագաւորէ՝ պատերազմ ելին ընդդէմ Թագաւորի Սոդոմայ, եւ ընդդէմ Բերսայի թագաւորի Գոմորայ, Սենաբայ թագաւորի Ադամայ, եւ Սեմեբեր թագաւորի Սեբովիմայ, եւ թագաւորի Բալայ, որ է Սեգովր։ Ամենեքեան հանդերձ զօրօք իւրեանց եկին եւ հարկանէին զմիմեանս ի հովիտն Սիդիմ։ Եւ ահա հինգ թագաւորքն ի հովիտն Սիդիմ ընդդէմ չորից թագաւորացն։ Եւ հովիտն Սիդիմ լի էր ծակատեղեաց։ Եւ փախեան թագաւորքն Սոդոմայ եւ Գոմորայ, եւ անկան անդ, եւ որ մնացին՝ ի լեռնայինն փախեան։ Եւ առին զամենայն կարասիս Սոդոմայ եւ Գոմորայ, եւ զամենայն հանդերձս նոցա, եւ գնացին։ Եւ առին զԼովտ եղբայր Աբրամայ, եւ զկարասիս նորա, եւ գնացին։ Եւ եկն մի ի փախստականացն, եւ պատմեաց Աբրամայ Եբրայեցւոյ։ Եւ նա բնակէր առ կաղնին Մամբրէ Ամովրհացւոյ, եղբաւր Եսքովղայ եւ եղբաւր Ենէրայ, որ էին դաշնակիցք Աբրամայ։ Եւ լուաւ Աբրամ, եւ ժողովեաց զծառայս իւր, որ ծնեալ էին ի տանն նորա, երեք հարիւր եւ տասն եւ ութ, եւ հալածեաց զնոսա մինչեւ ի Դան։ Եւ հարին ի նոսա գիշերի, նա եւ ծառայք նորա, եւ հալածեաց զնոսա մինչեւ ի Քովբա, որ է ընդ ձախ կողմանս Դամասկոսի։ Եւ դարձոյց զամենայն կարասիս, եւ զԼովտ եղբայր իւր, եւ զկարասիս նորա, եւ զկանայս, եւ զժողովուրդն դարձոյց։

Եւ ելին արքայ Սոդոմայ ընդառաջ նմա, յետ դառնալոյ նորա ի սպանանելոյ զԿոդողոմոր եւ զթագաւորսն որ ընդ նմա էին, ի հովիտն Սաբէ, որ է հովիտն արքայի։ Եւ Մեղքիսեդեկ թագաւոր Սալիմայ հանեալ հաց եւ գինի, եւ նա էր քահանայ Աստուծոյ Բարձրելոյ։ Եւ օրհնեաց զնա, եւ ասէ. Օրհնեալ Աբրամ Աստուծոյ Բարձրելոյ, որ արար զերկին եւ զերկիր։ Եւ օրհնեալ Աստուած Բարձրեալ, որ մատնեաց զթշնամիս քո ի ձեռս քո։ Եւ ետ նմա Աբրամ զտասանորդս ամենայնի։ Եւ ասէ արքայ Սոդոմայ ցԱբրամ. Տո՛ւր ինձ զհոգիս, եւ զկարասիս առ քեզ ա՛ռ։ Եւ ասէ Աբրամ ցարքայ Սոդոմայ. Ամբարձի զձեռն իմ առ Տէր Աստուած Բարձրեալ, որ արար զերկին եւ զերկիր, եթէ ի թելէ մինչեւ ի կօշիկ ոչ առից ամենեւին ի քոյոց, եւ մի՛ ասիցես. Ես հարստացուցի զԱբրամ։ Բայց զոր կերան երիտասարդքն, եւ զբաժին արանցն որ գնացին ընդ իս, Եսքովղայ եւ Ենէր եւ Մամբրէ, նոքա առցեն զբաժին իւրեանց։

Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ, եւ եղեւ բան Տեառն առ Աբրամ ի տեսլեան, եւ ասէ. Մի՛ երկնչիր Աբրամ, ես եմ պատերազմող վասն քո, եւ վարձք քո բազում յոյժ։ Եւ ասէ Աբրամ. Տէր Աստուած, զի՞նչ տաս ինձ, եւ ես անորդի գնամ, եւ որդի տնակալի տան իմոյ Դամասկոս Եղիազեր։ Եւ ասէ Աբրամ. Ահա ինձ ոչ ետուր սերմունս, եւ ահա տնակալ տան իմոյ ժառանգէ զիս։ Եւ ահա բան Տեառն առ նա, եթէ ոչ ժառանգէ զքեզ այս, այլ որ ելցէ ի որովայնէ քումմէ, նա ժառանգէ զքեզ։ Եւ հանեալ զնա արտաքս, եւ ասէ. Հայեաց յերկինս, եւ համար զաստեղսն, եթէ կարող ես համարել զնոսա։ Եւ ասէ ցնա. Այսպէս եղիցի զաւակ քո։ Եւ հաւատաց Աբրամ Աստուծոյ, եւ համարեցաւ նմա յարդարութիւն։ Եւ ասէ ցնա. Ես եմ Տէր Աստուած, որ հանի զքեզ ի Քաղդէացւոց, տալ քեզ զերկիրս զայս ժառանգել զնա։ Եւ ասէ. Տէր Աստուած, ընդէ՞ր գիտասցեմ, եթէ ժառանգեցից զնա։ Եւ ասէ ցնա. Ա՛ռ ինձ զկաթնաբեր երինջ երեք ամաց, եւ զայծ երեք ամաց, եւ զխոյ երեք ամաց, եւ զտատրակ, եւ զաղաւնի։ Եւ առ զամենայն զայս առ նա, եւ հատեալ զնոսա ի մէջ, եւ ետ զհատուածս նոցա ընդդէմ միմեանց, եւ զհաւսն ոչ հատանէր։ Եւ իջին գիշատիչ թռչունք ի վերայ դիակացն, եւ նստուցանէր զնոսա Աբրամ։ Եւ եղեւ մայր մտանելոյ արեգական, եւ քուն ընկեցաւ ի վերայ Աբրամայ, եւ ահա սոսկումն մեծ անկանէր ի վերայ նորա։ Եւ ասէ ցԱբրամ. Գիտասցես նախ, եթէ պանդխտեսցի զաւակ քո յերկրի ոչ իւրում, եւ ծառայեսցեն նոցա, եւ նեղեսցեն զնոսա չորս հարիւր ամ։ Եւ զազգն զոր ծառայեսցեն, ես դատեցից, եւ յետ այսորիկ ելցեն հանդերձ ստացուածովք բազմաւք։ Եւ դու գնասցես առ հարս քո խաղաղութեամբ, եւ թաղեսցիս ի ծերութեան բարւոք։ Եւ ազգ չորրորդ դարձցի հոս, զի ոչ լցան մեղքք Ամովրհացւոց մինչեւ ցայսմ ժամանակի։ Եւ եղեւ արեգական մտանելոյ, եւ մթնացաւ յոյժ, եւ ահա հնոց ծխոյ, եւ ջահ հրոյ անցանէր ընդ միջոցս կտրիցն։ Յաւուրն յայնմիկ եդ Տէր ուխտ ընդ Աբրամ, եւ ասէ. Զերկրիդ զայդմիկ տացեմ զսահմանաց գետոյն Եգիպտացւոց մինչեւ ի գետն մեծ, գետն Եփրատ, զՔինէացին, եւ զՔենիզացին, եւ զՔադմոնացին, եւ զՔետացին, եւ զՓերեզացին, եւ զՌափայեցին, եւ զԱմովրհացին, եւ զՔանանացին, եւ զԳեղգեսացին, եւ զԵբուսացին։

Եւ Սառա կին Աբրամայ ոչ ծնանէր նմա։ Եւ էր նմա աղախին Եգիպտացի, եւ անուն նորա Ագար։ Եւ ասէ Սառա ցԱբրամ. Ահա արգել զիս Տէր ի ծնանելոյ, մուտ առ աղախին իմ, գուցէ շինեսցի ես ի նմանէ։ Եւ լուաւ Աբրամ ձայնի Սառայ։ Եւ առեալ Սառա զԱգար աղախին իւր զեգիպտացի, եւ ետ զնա Աբրամայ առնել նմա կին։ Եւ մտանէր առ Ագար, եւ յղացաւ։ Եւ տեսեալ Ագարայ, եթէ յղացաւ, եւ նայէր տիրուհի նորա ի նա։ Եւ ասէ Սառա ցԱբրամ. Անիրաւութիւն իմ ի քեզ, ես ետու զաղախին իմ ի գիրկս քո, եւ տեսեալ, եթէ յղացաւ, նայէր տիրուհի նորա ի նա։ Դատեսցի Տէր ընդ իս եւ ընդ քեզ։ Եւ ասէ Աբրամ ցՍառա. Ահա աղախին քո ի ձեռս քո է, արա նմա որպէս բարի է առաջի քո։ Եւ նեղեաց զնա Սառա, եւ փախեաւ Ագար ի դիմաց նորա։ Եւ գտանէ զնա հրեշտակ Տեառն ի վերայ աղբերի ջրոյ յանապատի, ի վերայ աղբերի ճանապարհին Սուրի։ Եւ ասէ ցնա. Ագար աղախին Սառայ, ուստի՞ եկիր, եւ ուր՞ երթաս։ Եւ ասէ. Ես ի դիմաց Սառայ տիրուհւոյ իմոյ փախեայ։ Եւ ասէ ցնա հրեշտակ Տեառն. Դարձիր առ տիրուհի քո, եւ խոնարհեցիր ընդ ձեռամբ նորա։ Եւ ասէ հրեշտակ Տեառն ցնա. Բազմապատկեալ բազմապատկեցից զսերմն քո, եւ ոչ համարեսցին յոլովութեան։ Եւ ասէ հրեշտակ Տեառն ցնա. Ահա դու յղացար, եւ ծնցես որդի, եւ կոչեսցես զանուն նորա Իսմայէլ, զի լուաւ Տէր զխոնարհութիւն քո։ Եւ նա եղիցի մարդ վայրի, ձեռն նորա ընդդէմ ամենեցուն, եւ ձեռն ամենեցուն ընդդէմ նորա, եւ առաջի ամենայն եղբարց իւրոց բնակեսցի։ Եւ կոչեաց զանուն Տեառն որ խօսեցաւ ընդ նա, դու Աստուած որ տեսանես զիս։ Զի ասէ. Ոչ ուրեք տեսի զերեսս Աստուծոյ, եւ ապրեցայ։ Վասն այսորիկ կոչեցաւ ջրհորն ջրհոր կենդանի տեսանելոյ զիս։ Ահա է ի միջի Կադէսի եւ Բարադի։ Եւ ծնաւ Ագար զորդի Աբրամայ, եւ կոչեաց Աբրամ զանուն որդւոյն իւրոյ, զոր ծնաւ Ագար, Իսմայէլ։ Եւ Աբրամ էր ամաց ութսուն եւ վեց, յորժամ ծնաւ Ագար զԻսմայէլ Աբրամայ։

ԳԼ. Զ

1 Ղևիի որդիքը՝ Գերսոն, Կահաթ ու Մերարի։ 2 Բարի էին։ Եւ Կահաթին որդիքը Ամրամ, 3 Իսահար, Փերսոն ու Ողիել էին։ Եւ Ամրամին որդիքը Ահարոն, Մովսէս ու Մարիամ էին։ Ու Ահարոնին որդիքը՝ Նադաբ, 4 Աբիուդ, Եղիազար ու Իթամար էին։ Եղիազար Փենեհէսը, — Փենեհէս Ծնաւ Ա- 5 բիսաւան, եւ Աբիսաւա Ծնաւ Բոկկին, ու 6 Բոկկի Ծնաւ Ողզին, եւ Ողզի Ծնաւ Զարհիան, 7 ու Զարհիա Ծնաւ Մարիոթը, ու Մարիոթ Ծնաւ Ամարիան, և Ամարիա Ծնաւ Աքիտուվ 8 բը, ու Աքիտուվ Ծնաւ Սադոկը, ու Սադոկ Ծնաւ Աքիմաասը, եւ Աքիմաաս Ծնաւ 9 Ազարիան, ու Ազարիա Ծնաւ Յոհանանը, եւ 10 Յոհանան Ծնաւ Ազարիան. (ասիկա էր որ Սողոմոնի Երուսաղէմ շինած Տաճարին մէջ 11 Քահանայութիւն ըրաւ.) Ու Ազարիա Ծնաւ 12 Ամարիան, և Ամարիա Ծնաւ Աքիտուվը, ու 13 Աքիտուվ Ծնաւ Սադոկը, ու Սադոկ Ծնաւ Սելլումը, եւ Սելլում Ծնաւ Քեղկիան, ու 14 Քեղկիա Ծնաւ Ազարիան, եւ Ազարիա Ծնաւ Սարայիան, ու Սարայիա Ծնաւ Յովսեդեկը։

15 եւ Յովսեդեկ գնաց, երբոր Տէրը Յուդան ու Երուսաղէմը Նաբուդոդոնոսորին ձեռքովը փոխադրեց։

16 Ղևիի որդիքը՝ Գերսան, Կահաթ ու Մերարի։ 17 բարի էին։ Ու Գերսոնին որդուցը անունները 18 սոսկը էին. Դոբնին ու Սեմէյ։ Եւ Կահաթին որդիքը Ամրամ, Իսահար, Փերսոն ու 19 Ողիել էին։ Մերարիին որդիքը Մոսղի ու Մուսի էին. և սոսկը են Ղևտացւոց տոհմերը իրենց հայրերուն համեմատ։

20 Գերսոնին որդին՝ Դոբնէ. անոր որդին Զաբնէ, անոր որդին Յեմէ, անոր որդին Ջամինա, 21 Անոր որդին Յոսաբ, անոր որդին Ադդոյ, անոր որդին Զարա, անոր որդին Յեմերի էր։ 22 Կահաթին որդիքը. անոր որդին Ամինադաբ, անոր որդին Կորխ, անոր որդին Ասիր, 23 Անոր որդին Եղկանա, անոր որդին Աբիասափ, 24 անոր որդին Ասիր, Անոր որդին Թահաթ, անոր որդին Ուրիէլ, անոր որդին Ոզիա ու անոր 25 որդին Սաուղ էր։ Ու Եղկանային որդիքը 26 Ամեսայի, Աքիմոթ ու Եղկանա էին. Եղկանային որդիքը. անոր որդին Սուփ, ու անոր 27 որդին Նահաթ, Անոր որդին Եղիաբ, անոր 28 որդին Յերոամ, անոր որդին Եղկանա էր։ Ու Սամուելին որդիքը, անոր անդրանիկը Յոէլ, ու երկրորդը Աբիա էր։

29 Մերարիին որդիքը՝ Մոսղի, անոր որդին Ղոբնին, անոր որդին Սեմէյ, անոր որդին 30 Ոզա, Անոր որդին Սամաա, անոր որդին Ագդոյա, անոր որդին Ասայիա էր։

31 Եւ սոսկը են որ Դաւիթ երգեցողութեան պաշտօնին վրայ դրաւ Տէրոջը սանը մէջ Տապանին հանգստանալէն ետքը. 32 պաշտօնը ժողովքի խորանին առջեւը օրհնութիւն երգել էր, մինչեւ որ Սողմանն Երուսաղէմի մէջ Տէրոջը տունը չշինեց. ու իրենց կարգին համեմատ իրենց պաշտօնին վրայ կը 33 կենային։ Եւ իրենց որդիներովը կեցողները սոսկը էն. Կահաթեանց որդիներէն երգիչ Եմանը՝ Յոէլին որդին, որ էր Սամուէլ- 34 լին որդին, Որ էր Եղկանային որդին, որ էր Յերոամին որդին, որ էր Եղիելին որդին, 35 որ էր Թովղային որդին, Որ էր Սուփին որդին, որ էր Եղկանային որդին, որ էր Մա- 36 աթին որդին, որ էր Ամեսայիին որդին, Որ էր Եղկանային որդին, որ էր Յոէլին որդին, որ էր Ազարիային որդին, որ էր Յոսիային որդին, 37 փոխային որդին, Որ էր Թաահթին որդին, որ էր Ասիրին որդին, որ էր Աբիասափին 38 որդին, որ էր Կորխին որդին, Որ էր Իսահարին որդին, որ էր Կահաթին որդին, որ էր Ղևիին որդին, որ էր Իսրայէլին որդին 39 էր. Եւ անոր աջ կողմը կայնողը իր եղբայրը Ասաֆին էր, — Ասաֆ՝ Բարաքիային որդին, 40 որ էր Սամեային որդին, Որ էր Միքայէլին որդին, որ էր Բասեիային որդին, որ էր Մելքիին 41 որդին, Որ էր Աթանեին որդին, որ էր Զարային որդին, որ էր Ադայիային որդին, 42 Որ էր Եթանին որդին, որ էր Զամմային որդին, 43 որդին, որ էր Սեմէյին որդին, Որ էր Յեթթին որդին, որ էր Գերսոնին որդին, որ էր 44 Ղևիին որդին էր. Ու անոնց եղբայրները՝ Մերարիին որդիքը ձախ կողմը կը կենային. Եթան՝ Կիսեային որդին, որ էր Աբդիին որդին, որ 45 էր Մալուքին որդին, Որ էր Ասաբիային որդին, որ էր Ամասիային որդին, որ էր Փեղա- 46 կիային որդին, Որ էր Ամսիին որդին, որ էր Բանիին որդին, որ էր Սամերին որդին, 47 Որ էր Մոսղիին որդին, որ էր Մուսիին որդին, որ էր Մերարիին որդին, որ էր Ղևիին 48 որդին էր։ Ու անոնց եղբայրները՝ Ղևտացիները Աստուծոյ տանը խորանին ամէն ծառայութիւնը նախրուած էին։

49 Բայց Ահարոն ու անոր որդիքը ողջակիզի սեղանին վրայ խունկ կը մատուցանէին սրբութիւնին ամէն գործը կատարելով, ու Իսրայէլին համար քաւութիւն ընելով, ան ամենուն համեմատ որ Աստուծոյ ծառան 50 Մովսէս պատուիրեր էր։ Եւ Ահարոնին որդիքը սոսկը էին. Անոր որդին Եղիազար, անոր որդին Փենեհէս, անոր որդին Աբիսաւա, 51 Անոր որդին Բոկկի, անոր որդին Ողզի, անոր 52 որդին Զարհիա, Անոր որդին Մարիոթ, անոր որդին Ամարիա, անոր որդին Աքիտուվ, 53 Անոր որդին Սադոկ, անոր որդին Աքիմաաս։ 54 Եւ Կահաթի տոհմին՝ Ահարոնի որդուցը բնակութիւնները սանը էին՝ իրենց դիզե- բոլով ու իրենց սահմաններովը, քանզի անոնց էր վիճակը անոնց հատ։ 55 Եւ Յուդային երկրին մէջ Քերբոնը ու անոր շրջակայ արտարձան- 56 ները տուին. Բայց անոնց քաղաքին արտերը ու անոր դիզերը Յեփոնեան Քաղէբին տուին։ 57 Եւ Յուդային քաղաքներէն Ահարոնի որդուցը Քերբոնը տուին (որ ապաստանի քաղաք էր), ու Լիբնան իր արտարձաններովը, և Յաթիրը ու Եսթեմոան իր արտարձաններովը, 58 Եւ Քիլէնը իր արտարձաններովը, ու Դաբիր 59 իր իր արտարձաններովը, Եւ Աշանը իր արտարձաններովը, ու Բեթսամիսը իր 60 արտարձաններովը. Եւ Բենիամինի ցեղէն Գաբան իր արտարձաններովը, ու Գաղեմէթը իր արտարձաններովը, և Անաթովթը իր արտարձաններովը. անոնց տոհմերուն ամէն քաղաքներէը տասներեք քաղաք էին։

61 Ու սա ցեղին տոհմերէն մնացած կահաթի

որդւոցը՝ Մանասէին կէս ցեղէն վիճակով տասը քաղաք պրն։

62 Ու Գերսոնի որդւոցը՝ իրենց տոհմերուն համեմատ իսաքարի ցեղէն, Ասերի ցեղէն ու Նեփթաղիմի ցեղէն ու Բասանի մէջ Բնակուց Մանասէի ցեղէն տասնըվեց քաղաք պրն։

63 Մերարիի որդւոցը՝ իրենց տոհմերուն համեմատ Ռուբինի ցեղէն ու Գադի ցեղէն և Զաբուղոնի ցեղէն վիճակով տասնըերկու քաղաք պրն։

64 Ու Իսրայէլի որդիքը սա քաղաքները իրենց արուարձաններովը Ղեւացիներուն տուին։

65 Եւ Յուդայի որդւոցը ցեղէն ու Շմաւոնի որդւոցը ցեղէն ու Բենիամինի որդւոցը ցեղէն վիճակով՝ սա անունով յիշուած քաղաքները

66 տուին։ Եւ Կահաթի որդւոցը Եփրայիմ տոհմերուն կալուածքի քաղաքները եփրեմի ցեղէն էր։ Ու անոնց

67 ղէն էր։ Ու անոնց եփրեմի լեռանը վրայ Սիքեմը տուին, (որ ապաստանի քաղաքներէն էր,) ու անոր արուարձանները, և Գազերը

68 իր արուարձաններովը, Ու Եկեմամը իր արուարձաններովը, և Բեթորոնը իր արուար-

69 ձաններովը, Ու Այեղոնը իր արուարձաններովը, և Գեթրեմոնը իր արուարձաններովը։

70 Ու Մանասէի կէս ցեղէն Ները իր արուարձաններովը, և Բերղամը իր արուարձան-

Ներովը կահաթի որդւոցը մնացած տոհմին

71 համար։ Գերսոնի որդւոցը՝ Մանասէի կէս ցեղին տոհմէն Բասանի մէջ Գոլղոնը իր արուարձաններովը, ու Աստարովթը իր արուարձան-

72 Ներովը։ Եւ Իսաքարի ցեղէն Կադէսը իր արուարձաններովը, Դաբարաթը իր արուար-

73 ձաններովը, Ու Ռամովթը իր արուարձան-

Ներովը, և Անեմ իր արուարձաններովը։

74 Ու Ասերի ցեղէն Մասաղը իր արուարձաննե-

75 րովը, և Աքղոնը իր արուարձաններովը, Ու Հուկոկը իր արուարձաններովը, և Բոորը իր

76 արուարձաններովը։ Ու Նեփթաղիմի ցեղէն Գալիլեայի մէջ Կադէսը իր արուարձանե-

րովը, և Համմոնը իր արուարձաններովը, ու Կարիաթէմը իր արուարձաններովը։

77 Եւ մնացածներուն՝ այսինքն Մերարիի որդւոցը՝ Զաբուղոնի ցեղէն Ռիմոնը իր արու-

արձաններովը, Թաբորը իր արուարձանե-

78 րովը։ Ու Երիքովի Յորդանանէ անդին կողմը՝ Յորդանանէ արեւելեան կողմը՝ Ռուբինի ցեղէն անապատի մէջ Բասորը իր արուար-

ձաններովը, ու Յասան իր արուարձանե-

79 րովը, Եւ Կադեմովթը իր արուարձաններովը,

80 ու Մեփաաթը իր արուարձաններովը։ Եւ Գադի ցեղէն Գաղաադի մէջ Ռամովթը իր արուարձաններովը, ու Մանայիմը իր արու-

81 արձաններովը, Ու Եսեբոնը իր արուարձանները վովը, և Յազերը իր արուարձաններովը։

ԳԼ. Է

1 Իսաքարի, 6 Բենիամինի, 13 Նեփթաղիմի, 14 Մանասէի, 20, 21 ու Եփրեմի որդիքը, 31 Եփրեմին կրած նեղութիւնը Գեթի մարդոցմէ, 25 Բարիա կը ծնանի անոր, 28 Եփրեմացոց բնակութիւնները, 30 Ասերի որդիքը։

1 Եւ Իսաքարի որդիքը՝ Թովղա ու Փուա

2 և Յասուբ ու Սամիրն՝ չորս էին։ Եւ Թովղայի որդիքը՝ Ոզի ու Հուափայեա և Յեր-

ելել ու Յեմայի և Յերասամ ու Սամուէլ, իրենց հօրը Թովղայեն ատոր իշխաններըը՝ — իրենց ազգին մէջ զօրաւոր կարիճներ էին. Դաւիթին օրերը հանոնց թիւը քսանուերկու-

3 հազար վեց հարիւր էր։ Եւ Ոզիին որդիքը՝ Յեզերիա ու Յեզերիային որդիքը Միքայէլ և Աբդիա ու Յոէլ — Յեսամ հինգ էին, և

4 ամէնն ալ իշխաններ էին։ Ու անոնց հետ անոնց ցեղին ու ազգատոհմին մէջ պատերազմի շարադրող երեսուներկուքի հազար զօրք կար.

5 քանզի անոնց կիներուն ու որդիները շատ էին։ Եւ անոնց եղբայրները Իսաքարի բոլոր տոհմերուն մէջ զօրաւոր կարիճներ ըլլալով՝ իրենց ազգատոհմերին համեմատ ամէնը ութսունեւեօթը հազար էին։

6 Բենիամինի որդիքը՝ Բաղա, Բեքեր ու Յեդիա՝

7 երեք։ Եւ Բաղային որդիքը՝ Եսբօն, Ոզի, Ոզիէլ, Յերեմոթ ու Իրի՝ հինգ ազգատոհմին իշխանները ու զօրաւոր կարիճներ էին. և անոնց ազգատոհմերին մէջ գրուածները քսանուերկու հազար երեսուն-

8 ուչորս հոգի էին։ Ու Բեքերի որդիքը Զամիրա, Յոաս, Եղիազար, Եղիոէնայի, Ամրի, Յերիմոթ, Աբիա, Անաթոթի ու Գաղիմոթ էին. սոքա ամէնը Բեքերի որդիք

9 էին։ Եւ անոնց ազգատոհմերին մէջ իրենց ազգատոհմերուն իշխանները — զօրաւոր կարիճներ ըլլալով՝ քսան հազար երկու հա-

10 րիւր հոգի կար։ Եւ Յեդիայէլի որդին Բաղան, ու Բաղանի որդիքը՝ Յեւուս, Բենիամին, Ասուդ, Քանաանա, Զեթան, Թարսիս

11 ու Աքիսահար էին։ Սոքա ամէնը Յեդիայէլի որդիքը էին՝ տոհմերուն իշխանները ու զօրաւոր կարիճներ էին. — սոնոնց հետերնին դուրս երկու հարիւր պատերազմի ելլող մար-

12 դիկ էին։ Եւ Սուփիմ ու Ովիմ Իրիի որդիքն էին, Հուսիմ ալ Ահերի որդին էր։

13 Նեփթաղիմի որդիքը՝ Յասիէլ, Գունի, Յասեր ու Սեղղում՝ Բաղդայի որդիքն էին։

14 Մանասէի որդիքը՝ Ասրիէլ, որ զանիկա էր Բնէից ծնաւ. — անոր Ասորի հարճը Գաղաա-

3 Յեւս. իսս. 3։ 4 Յեւս. իսս. 7. 54։ 5 Հմր. 61։ 6 Եբր. տահմանին 55։ 7 Յեւս Յեւս. իսս. 23— 8 Յեւս. իսս. 21։ 9 Ծն. իսգ. 15. Թագ. իսգ. 25։ 10 Թագ. իսգ. 1, 2։ Գ.Ի. իե. 1։ 11 Ծն. իսգ. 21. Թագ. իսգ. 38։ Գ.Ի. ը. 1։ 12 Թագ. իսգ. 39 ½ Ղեռն. Սուփամ, 13 Թագ. իսգ. 38 ½ Ղեռն. Ա.Թ իսամ, Ծն. իսգ. 24 ½ Ղեռն. Սիմ.մ։

15 դին Հայրը Մաքիրը Ծնաւ։ Եւ Մաքիր իրեն կինիկ առաւ Ոփիմի ու Սուփիմի քոյրը՝ որուն անունը Մաաքա էր, ու երկրորդին անունը Զալպհաադ էր. և Զալպհաադին աղջիկներ

16 Ծնան։ Ու Մաքիրի կինիկը Մաաքա որդի մը Ծնաւ, և անոր անունը փարէս կոչեց. ու անոր եղբօրը անունը Սարէս էր, և անոր որ-

17 դիները Ուլամ ու Բահամ էին։ Եւ Ուլամի որդին Բեդանէր էր. Մանասէի որդւոցն Մաքիրի որդւոցմէ Գաղաադին որդիքը սոսոնք

18 էին։ Ու անոր քոյրը Մաղքեքի Ծնաւ Իսուհ

19 զը, Աբիեզերը ու Մահլան։ Եւ Սեմիդայի որդիքը Աքիան, Սիւքեմ, Ղակեի ու Անեամ էին։

20 Ու Եփրեմի որդիքը՝ Սուտալա, (և անոր որդին Բարադ, ու անոր որդին Թահաթ, ու

21 անոր որդին Եղիադա, և անոր որդին Թահաթ, ու անոր որդին Զաբադ, և անոր որդին Սուտալա,) նաև Եզեր ու Եղիադ էին. ու զանոնք այն երկրին մէջ Ծնած Գեթացիք մեռցուցին, քանզի անոնց անասուններըը տա-

22 նելու իջան։ Եւ անոնց Հայրը Եփրեմ շատ օրեր սուգ բռնեց, ու անոր եղբայրները զա-

23 նիկա մխիթարելու գացին։ Եւ անիկա իր կնիկանը մտաւ, ու անիկա յղանալով որդի մը Ծնաւ. և անոր անունը Բահիա կոչեց, վասն

24 զի իր տանը վրայ չարիք եկած էր։ Ու ա-

նոր ազջիկը Սէերա էր. սոքա վարի ու

25 վերի Բեթորոնը ու Ոզան-սէէրան չինեց։ Եւ անոր որդին Հուսիէ ու Հուսաէփ, ու անոր

26 որդին Թահէ, և անոր որդին Թաան, Անոր որդին Ղաադան, անոր որդին Ամիուդ, անոր

27 որդին Եղիսամա, Անոր որդին Նաւէ —

28 անոր որդին Յեսու էր։ Եւ անոնց կալուածքը ներն ու բնակութիւնները սոսոնք էին, Բեթէլ ու անոր գեղերը, ու արեւելեան կողմէն Նաարան, և արեւմտեան կողմէն Գազէր ու անոր գեղերը, և Սիւքեմ ու անոր գեղերը,

29 մինչև Գազա ու անոր գեղերը, Եւ Մանասէի որդւոցը սահմանները քովը Բեթսան ու անոր գեղերը, Թանաք ու անոր գեղերը, Մահեդդօ ու անոր գեղերը, Դովր ու անոր գեղերը. Իսրայէլի որդւոցն Յոսեփեան որդիքը սոսոնց մէջ կը բնակէին։

30 Ասերի որդիքը՝ Եիմնա, Եիսուա, Եիսուի ու Բարիա, և անոնց քոյրը Սարա էր։ Ու Բա-

31 րիային որդիքը Փաղեր ու Մելքիէլ էին. սոսիկա Բարսաւիթի հայրն էր. Ու Փաղեր Ծնաւ Յաֆլեթը, Սոմէրը և Քովթամը, ու

33 անոնց քոյրը Սովդան։ Ու Յաֆլեթին որդիքը փասաք, Բասիքել ու Ասուաթ էին.

34 Յաֆլեթի որդիքը սոսոնք էին։ Եւ Սոմէրի որդիքը Ասէր, Հասոգա, Ասրա ու Ասրամ

35 էին։ Ու անոր եղբօրը Հելեմին որդիքը Սոփ-

36 փա, Յամմնա, Սելէս և Ամմաղ էին։ Սոփ-

37 փային որդիքը՝ Սուա, Ասնափար, Սուաղ, Բա-

րի, Յեմրա, Բասար, Ոզզ, Սամմա, Սամ-

38 մա, Յեթրան և Բէէրա։ Ու Յեթերի որդի-

39 քը Յեփոնէ, Փասփա և Ասրա էին։ Ու Ոզզային որդիքը Արահ, Անիէլ ու Հասափա էին։

40 Սոսոնք ամէնը Ասերի որդիքն էին, ու նոյնց ազգատոհմերուն իշխաններն էին, ընտիր ու զօրաւոր կարիճներ և դլխաւոր իշխաններ էին. ու անոնց ազգաշամարին մէջ պատերազմի ելլոցց թիւը քսանուվեց հազար մարդ էր։

ԳԼ. Ը

1 Բենիամինի որդիքը, ու անոր գլխաւոր մարդիկը, 33 Սաուղեն ու Յովնաթանէն ազգաբանութիւնը։

1 Ու Բենիամին Ծնաւ իր անդրանիկը Բաղան,

2 երկրորդը Ասբէլը, երրորդը Ասրան, Զոր-

3 րորդը Նոհան, ու հինգերորդը Ռափան։ Եւ Բաղային որդիքը Ադդար, Գերա, Աբիուդ,

4 Աբիսուա, Նեհեման, Ախոէ, (5) Գերա,

6 Սուփան և Փիրամ էին։ Ու Ախոէի որդիքը սոսոնք էին, Գաբայի բնակիչացը իշխանները սոսոնք էին, ու գանոնք Մանահաթի

7 փոխադրեցին։ Եւ Նեհեման ու Ախիա ու Գերա՝ զանոնք փոխադրողը Գերա. սոսիկա Ոզան ու

8 Ախիհուդ Ծնաւ։ Եւ Սահարիմ գանոնք խըլեցին հետը Մոաբի երկրին մէջ — ետքը նաև։ — անոր կիներուն Հուսիմ ու Բահարա

9 էին։ Եւ իր կիներէն Յովաբ ու Սիբիա, Մեսա,

10 Մելքամ, Ամեղոն, Յեւուս ու Մարմման Ծնաւ. սոսոնք անոր որդիքը — տոհմերու

11 իշխաններ էին։ Եւ Հուսիմէն Աբիտոբն ու Եղ-

12 փաղը Ծնաւ։ Ու Եղփաղին որդիքը՝ Եբեր, Միսաամ ու Ովնոն, (սոսիկա Ովնոնը, Ղոդը

13 ու անոր գեղերը չինեց,) Եւ Բարիա ու Սեմա էին. սոսոնք Այիղոն բնակող տոհմերուն իշխաններն էին, — սոսոնք վռընտեցին Գե-

14 թի բնակիչները։ Եւ Ահիով, Սոմսեկ, Յե-

15 րեմոթ, Զաբադիա, Ասրէլ, Եղեր,

16 Միքայէլ, Յեսպա ու Յովքա Բերիայի որդիքն

17 էին։ Եւ Զաբադիա, Մեսուղամ, Ազակի,

18 Բարեր, Յեսամերի, Յեզղիա և Յոբաբ Եղպաա-

19 ալի որդիքն էին։ Եւ Յակիմ, Զիքրի, Զաբ-

20 դի, Եղիենայի, Սաղթի, Եղիել, (21) Ադայիա, Բերիա և Սամերաթ Սեմհիի որդիքն էին։

22 Ու Յեսպան, Եբեր, Եղիել, (23) Աբդոն,

24 Զիքրի, Անան, Անանիա, Եղամ, Անա-

25 թոթիա, Յեփդեա ու Փանուէլ Սաղեկի

26 որդիքն էին։ Եւ Սամսարի, Սահարիա, Գո-

27 թողիա, Յաարսիա, Եղիա և Զիքրի Յերո-

28 ամի որդիքն էին։ Սոսոնք իրենց տոհմերուն

3 Ծն. իսգ. 21։ Թագ. իսգ. 38 ։ Գ.Ի. ե. 6։ 7 Կամ Ա.Թ.ղ. Ծն. իսգ. 30 ½ Ղեռն. Սուփամ։ Տես գԼ. է. 12։ 8 Կամ անոր կնոջմէն Ները։ 9 Ծն. իսգ. 17։ Թագ. իսգ. 44։ 10 Գես. ժէ. 11։ 11 Գես. ժէ. 11։ 12 Ծն. իսգ. 24 ½ Ղեռն. Սիմ.մ։

Համեմատ նահապետներ -- իշխաններ էին,
ու երուսաղեմի մէջ կը բնակէին։
29 Եւ Գաբաւոնի մէջ Գաբաւոնի Հայրը կը
բնակէր. ու անոր կնկանը անունը Մաաքա
30 էր. եւ անոր անդրանիկ որդին Աբդօն էր.
31 Նադաբ, Գեդոր, Աքիով ու Զաքար էին։ Եւ Մակելոթի ծը-
նաւ Սամաան. ու սոքա ալ իրենց եղբայր-
ներուն դիմացը երուսաղեմի մէջ իրենց ե-
ղբայրներուն հետ բնակեցան։
33 Եւ Ներ ծնաւ կիսը, ու կիս ծնաւ Սա-
ուղը, և Սաուղ ծնաւ Յոնաթանը, Մել-
34 քիսուէն, Աբինադաբը ու Եսբաալը։ Եւ
Յոնաթանի որդին Մերիբաալ էր. ու Մե-
35 րիբաալ ծնաւ Միքան։ Եւ Միքայէլի որդի-
քը փիթօն, Մելէք, Թարէ ու Ահազ էին։
36 Եւ Ահազ ծնաւ Յոադան, ու Յոադա ծը-
նաւ Գաղեմմէթը, Ազմաթը ու Զամբրին. և
37 Զամբրի ծնաւ Մոսան, ու Մոսա ծնաւ Բա-
նատն. անոր որդին Ռափա, անոր որդին
38 Եղեասա -- անոր որդին Եսել էր։ Ու Եսել
վեց որդի ունէր, և անոնց անուններուն առնք
են. Եզրիկամ, Բոքերու, Իսմայէլ, Սաարիա,
Աբդիա ու Աման. սոսնք ամէնը Եսելի որ-
39 դիքն էին։ Եւ անոր եղբօրը Եսեկի որդիքը՝
անդրանիկը Ուլամ, երկրորդը Ցեուս, եր-
40 րորդը Եղիփաղէտ էր։ Եւ Ուլամի որդիքը
զօրաւոր կռիւճներ -- աղեղնաւորներ էին,
և անոնք շատ որդիներ ու թոռներ ունէին՝
հարիւր հիսունը։ Սոսնք ամէնը Բենիա-
մինի որդւոցմէ էին։

ԳԼ. Թ

1 Իսրայէլ ու Յուդայի արձանագրութիւնը։ 2 Իսրայէլացիք։
10 քահանաները։ 14 Ղեւտացիները ու նախնիացիները՝ որոնք
Երուսաղեմի մէջ բնակեցան։ 27 Ղեւտացւոց մէկ քանիներուն
պաշտօնը։ 35 Սաուղին ու Յոնաթանին ազգագրութիւնը։

1 Այսպէս բոլոր Իսրայէլացիք արձանագ-
րուած էին, և ահա Իսրայէլի ու Յուդայի
թագաւորաց գրքին մէջ գրուած էին. և
իրենց անօրէնութեանը համար Բաբելոն գերի
տարուեցան։
2 Եւ անոնց կալուածքներուն մէջ անոնց
քաղաքներուն մէջ առաջ բնակողները Իսրա-
էլացիներէն, քահանաներէն, Ղեւտացիներէն
3 և Նաթինայիմներէն սակս էին։ Ու Երուսա-
ղեմի մէջ Յուդայի որդւոցմէ, Բենիամինի
որդւոցմէ, Եփրեմի ու Մանասէի որդւոցմէ
4 բնակեցան. Յուդայի որդւոյն Փարեսի որդի-
ներէն՝ Բանիի որդւոյն Իմրիի որդւոյն Ամրիի
5 որդւոյն Ամիուդի որդին Ուտթայ։ Եւ Սի-
լոմեաններէն՝ անոր անդրանիկը Ասայիա ու
6 անոր որդիքը։ Եւ Զարայի որդւոցմէ՝ Եհիել

ա Գէդ. ի. 35։
բ Գէդ. ի. 37 Հ'էսոսի Զաքարիա։
գ Գէդ. ի. 38 Հ'էսոսի Սամաաթ։
դ ա Թագ. ժգ. 51։ բ Թագ. ի. 8 Հ'էսոսի Եհեսամէլ։ գ Թագ. գ. 4։ ի. 8։ 9. 10 Հ'էսոսի Մեմֆ
ֆիբոսթէ։
ե բ Թագ. ի. 12։
զ Գէդ. ի. 43 Հ'էսոսի Թոսփոյիա։

ու անոնց եղբայրները՝ վեց հարիւր ինսուն
7 մարդ։ Ու Բենիամինի որդւոցմէ՝ Աասուայի
որդւոյն Ովզուխայի որդւոյն Մեսուղամի որ-
8 դին Յալէա։ Եւ Ցերոամի որդին Ցերնիա,
ու Մաքրիի որդւոյն Ողիի որդին Լկա, ու
Ցերնիայի որդւոյն Ռագուելի որդւոյն Սա-
9 փատիային որդին Մեսուղամ, Եւ անոնց եղ-
բայրները իրենց յազգերուն համեմատ՝ ինը
հարիւր յիսունվեց մարդ. սա բոլոր մարդիկը
իրենց տոհմերուն նահապետներն էին։
10 Ու քահանաներէն՝ Ցեդայիա, Յոյարիբ
11 ու Յաքին, Եւ Ազարիա Հղկիայի որդին՝
Ամարիայի որդւոյն Ահիտուբի որդւոյն Սա-
դոկի որդւոյն Մարիովթի որդւոյն Սա-
12 դովկի որդւոյն Մեսուղամի որդւոյն Փեղկիա-
յին որդին Ազարիա, Ու Մեղբիայի որդւոյն
Փաշուրի որդւոյն Ցերոամին որդին Ադայիա,
ու Եմմերի որդւոյն Մեսեզամթի որդւոյն
Մեսուղամի որդւոյն Եզրիայի որդւոյն Ադիե-
13 լին որդին Մաազ, Եւ անոնց եղբայրները
իրենց տոհմերուն իշխանները՝ հազար եօթը
հարիւր վաթսուն զօրաւոր կարծենար Ասու-
ծոյ տանը գործքին ծառայութեանը մէջ էին։
14 Ու Ղեւտացիներէն՝ Մերարիի որդւոցմէն՝
Ասաբիայի որդւոյն Եզրիկամի որդւոյն Ասու-
15 բին որդին Սեմայիա, Եւ Բակբակար -- Արէս
և Գալազ՝ ու Ասաիի որդւոյն Զիքրիի որ-
16 դւոյն Միքայէլի որդին Մաթթանիա, Եւ Իդի-
թունի որդւոյն Գալազի որդւոյն Սեմայիային
որդին Աբդիա, ու Եղկանայի որդւոյն Ասա-
սին որդին Բարաքիա, որ Նետոփաթացւոց
17 գեղերուն մէջ կը բնակէր։ Ու դռնապաններ-
րը՝ Սելղում, Ակկուբ, Տալմոն և Ահիման ու
անոնց եղբայրները. Սելղում վերակացուն Սկզ-
18 զամ էր։ Մինչև հոս թագաւորին դուռը
կը նայէր՝ որ արեւելեան կողմն է. սոսնք Ղևիի
որդւոցը բանակներուն դռնապաններն էին։
19 Եւ Կորխի որդւոյն Աբիասափի որդւոյն Կո-
րէին որդին Սելղում, ու անոր եղբայրներէն
անոր հօրը տունէն եղող Կորխացիները ծա-
ռայութեան գործքին վրայ էին, ու խորանին
մերերուն պահապանութիւնը կ'ընէին. և անոնց
հայրերը Տէրոջը բանակին մէջ դրան պահ-
20 պանութիւնը կ'ընէին։ Ու Եղիազարի որդին
Փինեհէս առաջ անոնց վրայ իշխան էր, ու
21 Տէրը անոր հետ էր։ Մատեդամիայի որդին
Զաքարիա ժողովքի խորանին դրանը պահա-
22 պան էր։ Դռնեքրան մէջը պահպանելու ընդ-
համար բոլոր դռնապան ընտրուածներն երկու
հարիւր տասնուերկու հոգի էին. տոսնք իրենց
դեղերուն մէջ ազգահամարի մէջ գրուեցան.
Դաւիթ ու Սամուէլ Հեռատեսը զանոնք իրենց
23 պաշտօնին վրայ դրին։ Եւ անոնք ու անոնց
որդիքը Տէրոջը տանը՝ այսինքն խորանի տանը

ա Եզր. բ. 59։
բ Եզր. բ. 70։ Ղեմմ. ի. 73։
գ Ցես. ի. 27։ Եզր. բ. 43։ ը. 20։
դ Ղեմմ. ժա. 1։ Կամ Սկիզբնական։
ե Ղեմմ. ժա. 19, իե։
զ Կամ Հիմա
է Թագ. լա. 8։
ը ա Թագ. ի. 9։
թ Գէդ. իզ. 2, 3։

ժ գ Թագ. ժա. 5։
ի Եհ. լ. 23, իե։
ժա Ղե. բ. 8։ գ. 31։ իէ. 1։
ժբ Գէդ. գ. 31։ իէ. 1։
ժգ Գէդ. ը. 20։
ժդ Գէդ. ը. 35։

դռնեքրան քովը փոխանակ պահապանելու։
24 Կ'ընէին։ Դռնապանները չորս կողմերը կը կայ-
նէին՝ արեւելեան, արեւմտեան, հիւսիսային
25 ու հարաւային կողմերը։ Եւ գեղերու մէջ
եղող անոնց եղբայրները տասն տասն կու գա-
յին, -- Շաբաթական օր անոնց հետ կը կենային։
26 Քանի մը Ղեւտացիները՝ ան չորս գլխաւոր
դռնապանները միշտ էջերը պաշտօնին մէջ՝ ա-
նոնք եղբայրներուն վրայ ու Աստուծոյ տանը գան-
27 ձերուն վրայ էին։ Ու գիշերը Աստուծոյ տանը
բոլորտիքը կը կենային, քանզի պահպանու-
թիւնը անոնց վրայ էր. և առտուն առտու զա-
28 նիկա անոնք պիտի բանային։ Ու պաշտօնի
անօթներուն վերակացուները անոնցմէ էին,
քանզի զանոնք համրանքով ներս կը բերէին,
29 ու համրանքով դուրս կը հանէին։ Եւ -էէ-
առնիներուն ու սրբարանին բոլոր գործիքնե-
րուն, և նաշիհին ու գինիին ու եղին և կըն-
դակին ու հաճիներուն վերակացուները
30 անոնցմէ էին։ Եւ Հաճիներուն բաղադրու-
թիւնքը եղը չինողները քահանայից որդի-
31 ներէն էին։ Ու Ղեւտացիներէն՝ կորնթացի Սել-
զումին անդրանիկը Մատաթիա հոտագին
32 գործքին վերակացուն էր։ Եւ հաւաչաւորու-
թիւն հացին վերակացուները անոնց եղբայր-
ներէն՝ կահաթացւոց որդիներէն էին, որ զա-
33 նիկա չաբաթէ չաբաթ պատրաստեն։ Ու սոսնք՝
այսինքն Ղեւտացւոց տոհմերուն իշխանները
Երգիչներ էին. և անոնք սենեակներուն մէջ Ե
նստէին, և ուրիշ գործ մը չունէին, քանզի
ցորեկ ու գիշեր սա պաշտօնովս զբաղած էին։
34 Սոսնք Ղեւտացւոց տոհմերուն իշխանները իրենց
ցեղերուն համեմատ իշխաններ էին. անոնք
Երուսաղեմի մէջ կը բնակէին։
35 Եւ Գաբաւոնի մէջ Գաբաւոնի Հայրը Ցեհիէլ
կը բնակէր. ու անոր կնկանը անունը Մաա-
36 քա էր. Եւ անոր անդրանիկ որդին Աբդօն
էր. Եւ Ցուր, Կիս, Բաալ, Ներ, Նա-
37 դաբ, Գեդոր, Աքիով, Զաքարիա և Մա-
38 կելոթ էին։ Ու Մակելոթի ծնաւ Սամաամը.
ու սոսնք ալ իրենց եղբայրներուն դիմացը՝
երուսաղեմի մէջ իրենց եղբայրներուն հետ
բնակեցան։
39 Եւ Ներ ծնաւ Կիսը, ու Կիս ծնաւ Սա-
ուղը, և Սաուղ ծնաւ Յոնաթանը, Մել-
40 քիսուէն, Աբինադաբը ու Եսբաալը. Եւ
Յոնաթանի որդին Մերիբաալ էր. ու Մերի-
41 բաալ ծնաւ Միքան։ Եւ Միքայի որդիքը
42 փիթօն, Մելէք, Թարէ և Ահազ էին. Եւ
Ահազ ծնաւ Յոադան, ու Յոադա ծնաւ
Գաղեմմէթը, Ազմաթը ու Զամբրին. և Զամ-
43 բրի ծնաւ Մոսան. Ու Մոսա ծնաւ Բանատն.
անոր որդին Ռափայիա, անոր որդին Եղեա-
44 սա, -- անոր որդին Եսել էր։ Ու Եսել վեց

որդի ունէր, և անոնց անուններըը սոսնք են.
Եզրիկամ, Բոքերու, Իսմայէլ, Սաարիա,
Աբդիա ու Աման. Եսելին որդիքը սոսնք էին։

ԳԼ. Ժ

1 Սաուղին չարչարիքը ու մահը։ 8 Փղշտացիք Սաուղին
վրայ յաղթութեան հաճելով կը կտրատեն։ 11 Գերեզմանա-
Յաբեսի բնակիչները Սաուղին ու անոր որդւոցը յուղա-
յած ատեր։ 13 Սաուղին մեղքը որուն համար խոգաւորա-
խիրնը անկէ վերցաւ ու Դաւիթին գործեաւ։

1 Եւ Փղշտացիք Իսրայէլի հետ պատերազմ
բրին, ու Իսրայէլի մարդիկը փղշտացւոց առ-
ջեւէն փախան, ու Գեղբուէ լեռանը վրայ ըս-
2 պանուած ինկան։ Եւ Փղշտացիք Սաուղին
ու անոր որդւոցը հետեւէն հասան. ու Փղշ-
տացիք Սաուղին որդիքը՝ Յոնաթանը, Ա-
3 բինադաբը ու Մելքիսուէն զարկին։ Եւ պա-
տերազմը Սաուղին վրայ սաստկացաւ. ու ա-
զեղնաւորները զանիկա գտան, ու ազեղնաւոր-
4 ներէն վիրաւորուեցաւ։ Եւ Սաուղ իր կա-
պարճակիրին ըսաւ, Սուրդ քաշէ ու անով
զիս խոցէ, չըլլայ որ սա անթլփատները գան
ու զիս ծաղր ընեն. բայց կապարճակիրը չու-
զեց, քանզի շատ վախցաւ։ Եւ Սաուղ սու-
5 րը առաւ ու անոր վրայ ինկաւ։ Եւ անոր
կապարճակիրը Սաուղին մեռնիլը տեսնելով՝
ան ալ իր սուրին վրայ ինկաւ ու մեռաւ։
6 Այսպէս մեռաւ Սաուղ ու անոր երեք որ-
դիքը. անոր բոլոր տունն ալ միկտեղ մեռաւ։
7 Ու հովիտին մէջը եղող բոլոր Իսրայէլի մար-
դիկը՝ անոնց փախչիլը, և Սաուղին ու անոր
որդւոցը մեռնիլը տեսնելով՝ իրենց քաղաք-
ները թողուցին փախան. և փղշտացիք եկան
ու անոնց մէջը բնակեցան։
8 Եւ հետեւեալ օրը փղշտացիք եկան որ մե-
ռելները մերկացնեն, ու Սաուղը և անոր
որդիները Գեղբուէ լեռան վրայ ինկած գը-
9 տան. Ու զանիկա մերկացուցին, և անոր գը-
լուխը ու զէնքերը առին. ու փղշտացւոց երկ-
րին չորս կողմը իրենց կուռքերուն ու ժողո-
վուրդին՝ ա քանչած աւետիս տալու հա-
10 մար խրկեցին։ Եւ անոր զէնքերը իրենց
աստուծոյն տանը դրին, ու անոր գլուխը
Դագոնի տանը մէջ գամեցին։
11 Եւ Գաղաադ ու Յաբեսի բոլոր բնակիչները երբ-
որ լսեցին ան ամէնը՝ որ փղշտացիք Սաու-
12 ղին բրած էին, Բոլոր զօրաւոր մարդիկը ոտք
եցան, և Սաուղին մարմինը ու անոր որդւոցը
մարմինները վերցուցին, և զանոնք Բաբէս բե-
րին. և անոնց ոսկորները Բաբէսի մէջ բեւեկնիին
տակը թաղեցին, ու եօթը օր ծոմ պահեցին։
13 Այսպէս մեռաւ Սաուղ Տէրոջը դէմ բրած
ապստամբութեան մեղքին համար. որովհետև
Տէրոջը խօսքը չպահեց, ու նաև վհուկ փըն-

ա Թագ. ժ. 1։
բ Թագ. իա. 12։
գ Գէդ. ժ. 35։
դ Գէդ. ժ. 37 Հ'էսոսի Զաքարիա։
ե Գէդ. ժ. 38 Հ'էսոսի Սամաաթ։
զ ա Թագ. ժգ. 51։ բ Թագ. գ. 8 Հ'էսոսի Եհեսամէլ։ գ Թագ. գ. 4։ ի. 8։ 9. 10 Հ'էսոսի Մեմֆ
է ֆիբոսթէ։
ը բ Թագ. ի. 12։
թ Գէդ. ժ. 43 Հ'էսոսի Թոսփոյիա։

ժ ա Թագ. լա. 1։ 2։
ժա ա Թագ. ժգ. 49։
ժբ Հ'էսոսի Ցեուսի։
ժգ ա Թագ. լա. 10։
ժդ ա Թագ. ժգ. 13։ ժե. 23։

14 տրուեց Էբեան Հարպղնելու համար, ու Ցերոմը չհարցուց. ուստի Տէրը զանիկա մեռցուց, ու Հեթագաւորութիւնը Ցեսսէի որդւոյն Դաւիթին գարձուց։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Դաւիթ բոլոր Ժողովուրդին Հաճութիւնքը Քեբրոնի մէջ թագաւոր կ'ընտրէ. 4 Ցովաբին քաղաքութիւնքը Ցերուսաղէմ, բէն Սիոնին բերդը կ'առնէ. 10 Դաւիթին զօրաւոր մարդոցը անուններըը։

1 Եւ ահաղորդ ու քոյ մարմինդ ենք է եւ ասկէ առաջ ալ երբոր Սաուղ թագաւոր էր, իսրայէլը դուրս հանողը ու ներս բերողը դուն էիր. ու քոյ Տէր Աստուածդ քեզի ըսաւ, իմ Ժողովուրդս իսրայէլը դուն պիտի հնոլուսես, ու իմ Ժողովուրդիս իսրայէլին վրայ 3 դուն իշխան պիտի ըլլաս։ Եւ իսրայէլի բոլոր ծերերը Քեբրոն եկան թագաւորին, ու Դաւիթ Քեբրոնի մէջ Տէրոջը առջեւը անոնց հետ դաշնակցութիւն ըրաւ. ու անոնք Դաւիթը իսրայէլի վրայ թագաւոր օծեցին, ինչպէս որ Տէրը Սամուելին ձեռքովը խոսեր էր։

4 Եւ Դաւիթ բոլոր իսրայէլի հետ Երուսաղէմ այսինքն Ցեբուս գնաց. հոն ան երկրին բնակիչները՝ Ցեբուսացիք կը քաղէին։ 5 Եւ Ցեբուսի բնակիչները Դաւիթին ըսին, Հոս պիտի չմտնես. բայց Դաւիթ առաւ Սիոնին 6 բերդը, (որ Դաւիթին քաղաքը կ'ըսուի։) Ու Դաւիթ ըսաւ, Ով որ Ցեբուսացիները առաջ զարնէ, անիկա իշխան ու զօրավար պիտի ըլլայ. և առաջ Շարուհեայի որդին Ցովաբ ելաւ, ու անիկա զօրավար եղաւ։ Եւ Դաւիթ ան բերդին մէջ բնակեցաւ. անոր համար 8 Դաւիթ քաղաքը կոչեցաւ։ Ու Դաւիթ քաղաքը չշինեց չուրջանակի այսինքն Միլոնը ու անոր չրջակայ տեղերը. ու 9 Յովաբ քաղաքին մնացորդը նորոգեց։ Եւ Դաւիթ երթալով կը մեծնար, ու զօրաց Տէրը անոր հետ էր։

10 Եւ ասոնք են Դաւիթին գլխաւոր զօրաւորները, որոնք անոր թագաւորութեանը համար անոր օգնութիւն ըրին բոլոր իսրայէլի հետ, որ զանիկա թագաւոր հաստատեն Տէրոջը խոսքին պէս իսրայէլի վրայով։ 11 Համեմատ Եւ Դաւիթին զօրաւոր մարդոցը թիւը սակայն է. Հաքմոնիի որդին Ցեսբաամ զօրավարներուն գլուխը, ար իր նիզակը երեք հարիւր մարդոց վրայ վերցուց, ու մէկէն զանոնք մեռցուց։

12 Եւ անկէետքը Ադովքայի Դոդոյին որդին Եղիազար՝ որ երեք զօրաւորներէն էր։

13 Ասիկա երբոր Փղշտացիք Պասդոմմիմի մէջ Դաւիթին հետ էր, փղշտացիք հոն ժողովուեցան պատերազմելու համար, և արտ մը մկ մասր գարիով լեցուն էր. ու ժողովուրդը փղշտացւոց երեսէն փախաւ։ 14 Իսկ ասոնք արտին մէջտեղը կայնեցան, և զանիկա ազատեցին ու փղշտացիները զարկին. և Տէրը մեծ փրկութիւն ըրաւ։

15 Ու երեսուն զօրավարներուն երեքը Ոդոզամի քարայրը՝ Դաւիթին քով վէմը իջան. և փղշտացւոց բանակը Հռափայիմ հովիտին մէջ 16 բանակեր էր։ Եւ անառանը Դաւիթ բերդին մէջն էր. ու անառանը փղշտացիք բնակեցեր էր. 17 ու Դաւիթ բերդատակ զօրք ունենալն ու Եւ Դաւիթ փափաքելով բսաւ, Բեթղեհեմին դուռը 18 եղող ջրհորէն ո՞վ ինծի չուր կը խմցնէ։ Ան ատոնք ատ երեք մարդիկը փղշտացւոց բանակը ճեղքելուն անցան, ու Բեթղեհեմին դուռը եղող ջրհորէն չուր քաշելուն և առին Դաւիթին տարին. բայց Դաւիթ զանիկա խմել չուզեց, հապա զանիկա Թափելով Տէրոջը 19 Նէ՛, Ո՛ ըսաւ, իմ Աստուածս չքսլցնէ՝ որ ես ատ բանը ընեմ. միթէ ես ան մարդոց արիւնը երնոյ կեանքովը պիտի խմեմ. վասն զի երնոյ կեանքին չափովը ատ ջուրը բերին. ու անկէ խմել չուզեց։ Ասոնք են ան երեք զօրաւոր մարդոց բրածները։

20 Եւ Յովաբին եղբայրը Աբեսատ ան երեք մարդոց գլխաւորն էր. ու անիկա իր նիզակը երեք հարիւր մարդոց վրայ վերցընելով սպաննեց ընդ, ու անիկա երեքին մէջ 21 անուանի էր. Եւ Երեքին երկուքէն աւելի Համբաւ ունենալուն համար անոնց գլուխ եղաւ, բայց առջի երեքին ատենին չհասաւ։

22 Ու մեծ գործքեր գործող Կաբսեէլացի զօրաւոր մարդու մը որդւոյն Յովհադայի որդին Բանեա Մովաբին երկու զօրաւոր մարդիկը մեռցուց. նաև ձիւնի ժամանակ ինքը 23 ու գուբին մէջը ատիւծը մեռցուց։ Ասիկա եգիպտացի մարդը՝ ան հինգ կանդուն բարձր մարդը մեռցուց. ու եգիպտացիին ձեռքը ոստայնանկաց գլանին պէս նիզակ մը կար. բայց Բանեա գնաղով մը անոր վրայ իջաւ, ու եգիպտացիին ձեռքէն նիզակը յափշտակեց, և 24 զանիկա անոր նիզակովը մեռցուց։ Յովհադայի որդին Բանեա ատ բաներըը ըրաւ, ու երեք 25 զօրաւորներուն մէջը անուանի եղաւ։ Անիկա ան երեսունէն աւելի պատիւ ունէր, բայց առջի երեքին ատենին չհասաւ. ու Դաւիթ զանիկա իր առաջնոյն վերակացու դրաւ։

26 Եւ զօրքերուն զօրաւորներըը ասոնք էին. Յովաբին եղբայրը Ասայէլ, Բեթղեհեմացի Դովդոյին 27 Շամմոթ Յորացացի, Հելես Պելոնացի, 28 Թեկոացի Իկկեսի որդին Ցիրա, Աննաթովթացի Աբիեզեր, 29 Քսա Խուսաթացի, Մաքեբոնացի Սիբքեր, Ովսա 30 Նետոփաթացի Մաարայ, Նետոփաթացի Բանային որդին 31 Աբդ, Բենիամինի որդւոցը Գաբաայէն Ռիբայի որդին Եթթի, Փարաթոնացի Բանեա, 32 Գահաս ձորերէն Հուրայ, Արաբաթացի Աբիէլ 33 Եղ, Բահուրացի Ազմաթ, Շաղաբիացի Եղիաբա 34 Գեզոնացի Հասեմի որդիներէն՝ Աբսաղոմի որդին Եթթի, Մեբերաթացի Ովեր, Փելոնացի Աքիա 37 Քսա, Կարմելացի Ասարէ, Ագրիայի որդին 38 Նաարայ, Նաթանի եղբայրը Յոելէ, Ագսաբեհեան Յովարիին կապարճակիրը Բեղովմացի 40 Ցի Նաարա, Քեթերացի Իրաս, Քեթերացի 41 Գարեր, Քետացի Ուրիա, Ագլայի որդին 42 Զաբադ, Ռուբենեանց գլուխը՝ Ռուբենեան Սիզայի որդին Ադինա, ու անոր հետ երեսուն 43 ան մարդ կար. Մաաքայի որդին Ցնան, 44 Մաթանացի Յովսափատ, Աստարովթացի Ոզիա, Արոերացի Քովթամի որդիքը՝ Սամա 45 ու Յեղիէլ, Սամարիի որդին Յեդիէլ ու անոր 46 եղբայրը Թհոսացի Յովբա, Մահաւացի Եղիել, Եղնաամի որդիքը՝ Ցարիբայի և Ցոսաւիա, 47 Մովաբացի Եղիէնա, Եղիէլ, Ովիդ ու Մեսոբացի Յասիէլ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Սիկեղակի մէջ Դաւիթին քովը Ժողովուած մարդիկը։ 23 Քերոնի մէջ անոր քովը եկող զօրքերը։

1 Եւ ասոնք են որ Սիկեղակ եկան Դաւիթին քովը՝ երբոր անիկա դեռ կիսեան Սաուղին երեսէն պահուած էր, ու ասոնք զօրաւորներէն էին որ պատերազմի մէջ օգնութիւն 2 կ'ընէին, Քաղէ ազեղնաւոր էին, — պարսաւ քարերը ու ազեղով նետերը Ձախ-Աջ՝ Թէ մէ և Թէ Ձախ ձեռքերնին կը գործածէին. ասնանք Սաուղին եղբայրներէն Բենիամինեան. 3 Ներէն էին։ Ահեզ գլուխը Ասիեզեր էր, եաբ Յովաս՝ Գաբաացի Սամայեան որդիքը, և Յեզիէլ ու Փաղէտ՝ Ազմաթի որդիքը, և 4 Բարաքա ու Ասաթովթացի Եհու, Ու երեսունին մէջը զօրաւոր՝ ու երեսունին վերակացուն Գաբաւոնացի Իսմայիան, ու Երեմիա ու Յազիել և Յոհանան ու Գադերացի Յովզաբադ, 5 զարադ, Եղիոզայ ու Յերիմոթի և Բաալիա ու Սամարիա և Յարուփացի Սափատիա, 6 Եղկանա, Ցեսիա, Ազարիէլ, Յովեզեր ու 7 Ցեհաամ՝ Կորհացիք, Ու Գեդորացի Ցերոամին որդիքը Յովէլա ու Զաբադիա։

8 Եւ Գադեանցներէն ալ Դաւիթին քովը

28 Փելտնացի Փղդէս, Թեկոացի Իկկեսի որդի 29 Աբիա Իթա, Բենիամինի Աբիեզեր, Ովսա 30 ցի Սովրաք, Աբուբացի Եղէ, Նետոփաթացի Մաարայ, Նետոփաթացի Բանեայի որդին 31 Աթդ, Բենիամինի որդւոցը Գաբաայէն Ռիբայի որդին Եթթի, Փարաթոնացի Բանեա, 32 Գահասի ձորերէն Հուրայ, Արաբաթացի Աբիէլ 33 Եղ, Բահուրացի Ազմաթ, Շաղաբիացի Եղիաբա 34 Գեզոնացի Հասեմի որդիներէն՝ Աբսաղոմի որդին Եթթի, Մեբերաթացի Ովեր, Փելտնացի Աքիա 35 բացի Սագէէ որդին Ցոնաթան, Ուրարացի Սաքարի որդին Աքիամ, Ովրի որդին Եղիփաղ 36 Փաղ, Մեքերաթացի Ովեր, Փելտնացի Աքիա 37 Քսա, Կարմելացի Ասարէ, Ագրիայի որդին 38 Նաարայ, Նաթանի եղբայրը Յոելէ, Ագսաբեհեան Յովարիին կապարճակիրը Բեղովմացի 39 բայի որդին Մաբար, Ամմոնացի Սելեկ, Շաբուհեան Յովարիին կապարճակիրը Բերոթացի 40 ցի Նաարա, Քեթերացի Իրաս, Քեթերացի 41 Գարեր, Քետացի Ուրիա, Ագլայի որդին 42 Զաբադ, Ռուբենեանց գլուխը՝ Ռուբենեան Սիզայի որդին Ադինա, ու անոր հետ երեսուն 43 ան մարդ կար. Մաաքայի որդին Ցնան, 44 Մաթանացի Յովսափատ, Աստարովթացի Ոզիա, Արոերացի Քովթամի որդիքը՝ Սամա 45 ու Յեղիէլ, Սամարիի որդին Յեդիէլ ու անոր 46 եղբայրը Թհոսացի Յովբա, Մահաւացի Եղիել, Եղնաամի որդիքը՝ Ցարիբայի և Ցոսաւիա, 47 Մովաբացի Եղիէնա, Եղիէլ, Ովիդ ու Մեսոբացի Յասիէլ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Դաւիթ Կարասի Բահաղեհուդայէն Տապանակը Երուսաղէմ կը փոխադրէ. 9 Ցովսայի Աբինադաբայ տունը Տապանակին համար կը պատրաստուի։

1 Եւ Դաւիթ հազարապետներուն հարիւրապետներուն և ամէն իշխաններուն հետ խորհուրդ ըրաւ։ 2 Ու Դաւիթ Իսրայէլի ամբողջ ժողովին ըսաւ, Եթէ ձեզի հաճելի ըլլայ, և Տէր Աստուածնիս կամենայ, մեր եղբարց որ մնացեր են Իսրայէլի բոլոր երկիրներուն մէջ, և քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն որ իրենց արուարձանները և հոտերուն մէջ են, թող ժողովուին մեզի մօտ 3 և մեր Աստուածնիս տապանակը մեզի մօտ դարձնենք. որովհետև Սաուղի օրերուն մենք անոր չդիմեցինք։ 4 Ու ամբողջ ժողովը ըսաւ որ այսպէս ընեն, որովհետև բանը ամէն ժողովուրդի աչքին ուղիղ երեցաւ։

5 Ուստի Դաւիթ Եգիպտոսի Սիհորէն մինչեւ Եմաթի Մտնելու տեղը բոլոր Իսրայէլը ժողվեց, որ Կարիաթիարիմէն Տապանակը բերեն։ 6 Եւ Դաւիթ և բոլոր Իսրայէլը Բահաղեհուդայէն՝ որ Կարիաթիարիմին է, որ Յուդայի պատկանի, Տապանակը հոնկից վերցընելու համար որ անոր անունը կոչուած է՝ Անունը որ նստած է քերովբէներուն վրայ։ 7 Եւ Տապանակը Ցովսայի Աբինադաբայ տունէն նոր սայլի մը վրայ հանեցին, և Ոզա ու Եհիոն սայլը կը քշէին։ 8 Եւ Դաւիթ և բոլոր Իսրայէլ Աստուծոյ առջեւ ամէն զօրութեամբ կ'երգէին, և քնարներով, նաբղներով, թմբուկներով, ծնծղաներով և շչակներով։

9 Եւ երբոր Քիդոնի կալը հասան, Ոզա իր ձեռքը երկնցուց Տապանակը բռնելու համար, որովհետև եզները սայթաքեցուցին։ 10 Եւ Տէրոջը բարկութիւնը Ոզայի վրայ բորբոքեցաւ, և անիկա զանիկա զարկաւ, որովհետև ձեռքը Տապանակին վրայ երկնցուցեր էր. և անիկա հոնկից Աստուծոյ առջեւ մեռաւ։ 11 Ու Դաւիթ տրտմեցաւ, որովհետև Տէրը Ոզայի վրայ պատռեր էր. և անիկա այսօր այն տեղը Պերեսոզա կոչեց։ 12 Եւ Դաւիթ Աստուծմէ վախցաւ այն օրը, և ըսաւ, Ինչպէ՞ս կրնամ Աստուծոյ Տապանակը ինծի մօտ տանիլ։ 13 Ուստի Դաւիթ Տապանակը իրեն մօտ Դաւիթի քաղաքը չտարաւ, հապա զանիկա Գեթացի Աբեդեդոմի տունը դարձուց։ 14 Եւ Տապանակը Աբեդեդոմին տունը իր տանը հետ երեք ամիս մնաց. և Տէրը Աբեդեդոմին տունը և անոր ամէն ինչը օրհնեց։

ԳԼ. ԺԴ

1 Քիրամ Դաւիթին պալատ կը շինէ. 3 Դաւիթ Երուսաղէմի մէջ կիներ կ'առնէ. 8 Դաւիթ Փղշտացիները կը յաղթէ։

1 Եւ Քիրամ Տիւրոսի թագաւորը Դաւիթի մօտ պատգամաւորներ ղրկեց, և մայրի փայտ, և քարագործներ և հիւսներ որ Դաւիթին պալատ շինեն։ 2 Եւ Դաւիթ գիտցաւ որ Տէրը զինք Իսրայէլի վրայ թագաւոր հաստատեր է, որովհետև անոր թագաւորութիւնը իր ժողովուրդ Իսրայէլին համար վերցուցեր էր։

3 Եւ Դաւիթ Երուսաղէմի մէջ ուրիշ կիներ առաւ, և Դաւիթ ուրիշ որդիներ և դուստրեր ծնաւ։ 4 Ու անոր Երուսաղէմի մէջ ծնած զաւակներուն անունները ասոնք են. Սամուա, Սոբաբ, Նաթան, Սողոմոն, 5 Եբհար, Եղիսուա, Եղփաղետ, 6 Նովգա, Եփիա, Եղիփաղետ, 7 Եղիսամա, Բեեղիադա և Եղիփաղետ։

8 Եւ Փղշտացիք երբոր լսեցին որ Դաւիթ Իսրայէլի վրայ օծուեցաւ, բոլոր Փղշտացիները Դաւիթը փնտռելու համար ելան. և Դաւիթ լսելով անոնց առջեւը ելաւ ու պատասխան տուաւ՝ անոնց բսելով, Թէ որ խաղաղութեամբ ինծի օգնութիւն ընելու եկեր էք, իմ սիրտս ձեզի հետ պիտի ըլլայ. բայց թէ որ խաբէութեամբ գիս իմ թշնամւոցս ձեռքը մատնելու համար եկեր էք, (որ իմ ձեռքերս մէջ անօրէնութիւն մը չկայ,) մեր Հայրերուն Աստուածը նայի՛ էք ու յանդիմանէ։ 18 Ծը տեսնէ ու յանդիմանէ։ Եւ իշխաններուն գլուխը Ամասայի Հոգւով լեցուեցաւ, —

Մենք քուկդ ենք, ով Դաւիթ,
Ու քեզի հետ պիտի ըլլանք, ով Յեսսէի որդի.
Խաղաղութիւն, խաղաղութիւն քեզի,
Ու քու օգնականներուդ խաղաղութիւն ըլլայ.
Քանզի քու Աստուածդ քեզի օգնական է։

Աստուածը Դաւիթ զանազ ընդունեց, ու զանոնք իշխանութեան մէջ դրաւ։

19 Ասատկէն ալ Դաւիթին անցան, երբոր անիկա փղշտացւոց հետ Սաուղի վրայ պատերազմելու գնաց, բայց անոնց օգնութիւնը չըրին. քանզի փղշտացւոց նախաթաները խորհրդով զանիկա ետ խրկեցին՝ բսելով, Անիկա մեր գլուխներուն ջնասով իր տիրոջը 20 Սաուղին պիտի անցնի։ Երբոր անիկա Սիկեղակ կ'երթար՝ Ասատկէն Ասատկէն հազարապետները եղան, Յովզաբադ, Եհու, Յովզաբադ, Եղիհու ու Սաղ-
21 թի անոր անցան. Եւ ասոնք Դաւիթին օգնութիւն ըրին †սպառազինեալ էին զանոնք վրայ չշնչելով։ քանզի ամէնքն ալ զօրաւոր կորիճներ էին, ու զօրաց իշխաններ եղան։
22 Ինչու որ անատնը օրէ օր Դաւիթին կու գա-

յին՝ անոր օգնութիւն ընելու համար, մինչեւ որ Աստուծոյ բանակին պէս մէկ մեծ բանակ մը եղաւ։
23 Եւ առնք են անոնք պատրաստելով *զօրքերուն համար զանոնք՝ որոնք †Հերբրոն եկան Դաւիթին, որ †Տէրոջը խօսքին համեմատ էր նոր գործընկերն Սաւուղին թագաւորութիւնը։
24 Յուդայի որդւոցմէ վահան ու նիզակ կրող վեց հազար մարդ պատրաստելով զօրք։
25 Շմաւոնի որդւոցմէ եօթը հազար հարիւր պատերազմական զօրաւոր կարծրներ։ Դաւիթ որ-
26 տերազմական զօրաւոր կարծրներ։ Դաւիթ որ-
27 դւոցմէ չորս հազար վեց հարիւր։ Եւ Ահարոնեաններուն առաջնորդը Յովհոյադա, ու անոր հետ երեք հազար եօթը հարիւր մարդ։
28 Դիկ։ Եւ զօրաւոր կարծր †Սադոկ երիտասարդը, ու անոր հօրը տունէն քառասնեկու-
29 հրեայ։ Եւ Սաւուղին *եղբայրներէն՝ բենիամինի որդւոցմէ երեք հազար մարդիկ։ քանի մինչեւ անոնք †անոնց շատը Սաւուղին
30 տունը պահպանութիւնը կ'ընէին։ Ու եփրեմի որդւոցմէ անոնց ազգատոհմներուն անուանի մարդիկը, քսան հազար ութը հարիւր զօ-
31 րաւոր կարծրներ։ Եւ Մանասէի կէս ցեղէն տասնուերկու հազար մարդիկ, որոնք էբե-
32 նուններով որոշուեցան երթալու՝ ու Դաւիթը թագաւոր դնելու։ Եւ Իսաքարի որդւոցմէ երկու հարիւր խնամատուն իշխաններ, *զորանք ժամանակներուն համեմատ գիտէին թէ Իսրայէլը ինչ ընելու է։ ու անոնց բոլոր
33 եղբայրները անոնց բերանը կը նայէին։ Զաբուզոնէն պատերազմի ելլող և ամէն տեսակ պատերազմական գործիքներով պատերազմող հազար մարդիկ, որոնք †միկ սրտով՝
34 կարգաւ կը շարուէին։ Ու Նեփթաղիմէն հազար իշխան, և անոնց հետ երեսունհոգիը
35 հազար վահանաւոր ու նիզակաւոր մարդիկ։
36 Ու Դանեաններէն քառասունը հազար պատերազմական մարդիկ։ Եւ Ասեր-
37 էն՝ քառասուն հազար պատերազմի դացող
38 զօրք։ Ու Ռուբինեանու ազգի կողմէն՝ Ռուբինեաններէն ու Գադեանններէն և Մանասէի կէս ցեղէն ամէն տեսակ պատերազմական գործիքներով պատերազմող հարիւր քը-
39 սան հազար մարդիկ։ Բոլոր սա զօրականները շարուելով պատերազմական մարդիկը անկեղծ սրտով գիերբրոն եկան՝ Դաւիթը բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւոր դնելու համար։ ու Իսրայէլին բոլոր միւսորդն ալ միկ սրտով էր՝ Դաւիթ
40 թը թագաւոր ընելու։ Եւ հոն Դաւիթին հետ ուտելով ու խմելով երեք օր կեցան. քանզի անոնց եղբայրները անոնց համար պատրաս-

* Կամ զօրաց խնամատարներ. Եբր. զօրաց գլխներուն
† Բ Թագ. բ. 3, 4։ Ես. լ. 1։ ԳԼ. ժ. 1։
‡ Ես. լ. 1։
§ ա Թագ. ժգ. 1։
ա Թագ. ը. 1։ ԳԼ. ժ. 14։
բ Թագ. բ. 17։
Ես. լ. 23։
բ Թագ. բ. 8, 9։
Եսթ. ա. 13։
Եբր. ոչ սրտով.
որոշ. Սպաս. Ժբ. 2։
ա Թագ. ը. 1։
գ ա Թագ. ը. 1։ բ Թագ. գ. 1։
դ Գեո. ժգ. 5։
ե ա Թագ. գ. 21։ ը. 1։
զ Գեո. ժբ. 9։ 60։
է ա Թագ. գ. 4։ բ Թագ. գ. 2։
ը ա Թագ. ը. 1։ ԳԼ. ժ. 13։ ժբ. 13։
թ Գեո. ժբ. 15։ ԳԼ. ժբ. 13։
ժ Գեո. ժբ. 15։ ԳԼ. ժբ. 13։
ի Գ Ե. ժ. 2։
ձ Ոչպէս թարմ. առեթիներ։
ասած Նպատ։
լ Գեո. գ. 15։ ԳԼ. ժբ. 13։ ժբ. 15։

վախցաւ, ու ըսաւ, Աստուծոյ տապանակը
13 ի՞նչպէս քովս բերեմ։ Ու Դաւիթ տապանակը իր քովը Դաւիթին քաղաքը չբերաւ. հապա զանիկա Գեթացի Աբդեդոմին տունը խո-
14 տորցուց։ Եւ Աստուծոյ տապանակը Աբդեդոմին քովը անոր տանը մէջ երեք ամիս մնաց. ու Տէրը †Աբդեդոմին տունը ու անոր բոլոր ստացուածքը օրհնեց։

ԳԼ. ԺԴ

1 *Փիրամին՝ Դաւիթին ցուցուցած մեծապատիւթիւնը։ 2 Դաւիթին երջանկութիւնը, անոր կիներուը ու որդիները։ 8 Դաւիթ երկու անգամ Փղշտացիները կը յաղթէ։

1 Եւ Տիւրոսի †Փիրամ թագաւորը Դաւիթին դեսպաններ խրկեց, ու եղևնեփայտեր, որմնադիրներ ու հիւսեր, որ անոր տուն շինեն։
2 Այնտեղը Դաւիթ խնայաւ որ Տէրը զինքը Իսրայէլի վրայ թագաւոր հաստատեց, վասն զի իր ժողովուրդին Իսրայէլին համար անոր թագաւորութիւնը բարձրացաւ։
3 Եւ Դաւիթ Երուսաղէմի մէջ ուրիշ կիներ ալ առաւ, ու Դաւիթ ուրիշ աղջիկներ
4 ու աղջիկներ ալ ծնաւ։ Ու †Երուսաղէմի մէջ անոր ծնած որդիներուն անունները սոսկ են. Սա-
5 մուա, Սովբաբ, Նաթան, Սողոմոն, Բեհա-
6 ր, Եղիսուա, Եղիփաղէա, Նոգա, Նա-
7 փեկ, Յափիէ, Եղիսամա, †Բաղիադա ու Եղիփաղէա։
8 Եւ փղշտացիք երբոր լսեցին †Դաւիթին բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծուիլը, բոլոր փղշտացիք ոտք ելան որ Դաւիթը փնտռեն. երբոր Դաւիթ — բանը լսեց՝ անոնց դի-
9 մացը ելաւ։ Ու փղշտացիք եկան և †Ռափայիմ
10 նոյ հովիտին մէջը տարածուեցան։ Ու Դաւիթ Աստուծոյ հարցուց ու ըսաւ, Փղշտացւոց դէմ պիտի ելլե՞մ, ու զանոնք իմ ձեռքս պիտի մատնե՞ս։ Եւ Տէրը անոր ըսաւ, Ելլէ,
11 ու զանոնք քու ձեռքդ պիտի մատնեմ։ Եւ անոնք Բաղփարասին եկան, ու Դաւիթ զանոնք հոն զարկաւ. ու Դաւիթ ըսաւ, Աստուած իմ թշնամիներս իմ ձեռքովս պատառեց, ինչպէս որ ջուրերը ճեղքելէ կը պատառեն. անոր համար անուն այն տեղը Բաղփարասին կոչեցին։ Եւ փղշտացիք հոն իրենց
12 փառասին կոչեցին։ Եւ փղշտացիք հոն իրենց աստուածները թողուցին, ու զանոնք կրակով այրեցին։
13 †Եւ փղշտացիք նորէն մէյմին ալ հովիտին
14 մէջը տարածուեցան։ Ու Դաւիթ նորէն Աստուծոյ հարցուց. և Աստուած անոր ըսաւ, Անոնց հետևէն չելլես, հապա անոնց բոլորտիքը պալատելով †Թխենիներուն կողմէն անոնց վրայ

15 հրմտա. Ու երբոր Թթենիներուն գլուխը քալուածքի մը ձայն լսես, անատունը պատերազմելու ելլես, քանզի Աստուած քու առջեւդ պիտի ելլէ փղշտացւոց բանակը զարկնելու համար։ Եւ Դաւիթ այնպէս ըրաւ՝ ինչպէս որ Աստուած իրեն հրամայեց, ու †Գաբաւնէն մինչեւ Գազեր փղշտացւոց բանակը
17 զարկին։ Եւ †Դաւիթին անունը ամէն երկիրները մէջ տարածուեցաւ, և Տէրը †ամէն ազգերուն վրայ անոր վախը ձգեց։

ԳԼ. ԺԵ

1 Դաւիթ տապանակին համար տեղ մը պատրաստելով՝ քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն կը հրամայէ որ զանիկա Աբդեդոմին տունէն բերեն։ 25 ու գանիկա բերելուն համեմատ մեծ ուրախութեամբ կը կատարէ։ 29 Միկքոլ կ'անարգէ Դաւիթը։

1 Եւ անիկա իրեն համար Դաւիթի քաղաքին մէջ տուներ չինեց, ու Աստուծոյ տապանակին համար տեղ մը պատրաստեց, †և անոր
2 համար վրան մը կանգնեց։ Այնժամ Դաւիթ ըսաւ, †Աստուծոյ տապանակը վերցընելը *ուրիշ ոեւէ մը չրնաւոր չէ, բայց միայն Ղեւտացիները. քանզի Տէրը զանոնք ընտրեց որ Աստուծոյ տապանակը վերցընեն, ու յաւիտեան անոր ծառայութիւն ընեն։
3 Եւ Դաւիթ †բոլոր Իսրայէլը Երուսաղէմի
4 մէջ ժողվեց, որ Տէրոջը տապանակը անոր համար պատրաստուած տեղը հանէ։ Ու Դաւիթ Ահարոնի որդիները ու Ղեւտացիները
5 ժողվեց։ Կահաթի որդւոցմէ Ուրիէլ իշխանը ու անոր եղբայրները հարիւր քսան հոգի։
6 Մերարիի որդւոցմէ Ասայիա իշխանը ու անոր
7 եղբայրները երկու հարիւր քսան հոգի։ Գերսոնի որդւոցմէ Յոելի իշխանը ու անոր եղ-
8 բայրները հարիւր երեսուն հոգի։ †Եղիսափանի որդւոցմէ Սեմայիա իշխանը ու անոր
9 եղբայրները երկու հարիւր հոգի։ †Փերբոնի որդւոցմէ Եղիէլ իշխանը ու անոր եղբայրները,
10 րը ութսուն հոգի։ Ոզիելի որդւոցմէ Ամինադաբ իշխանը ու անոր եղբայրները հարիւր
11 տասուերկու հոգի։ Եւ Դաւիթ՝ Սադոկ ու Աբիաթար քահանաները, ու Ղեւտացիներէն Ուրիէլը, Ասայիան, Յոելը, Սեմայիան, եղիելը ու Ամի-
12 նադաբը կանչեց, եւ անոնց ըսաւ, Դուք Ղեւտացւոց տոհմերուն իշխաններն էք. †սրբացուցէք դուք ու ձեր եղբայրները որ բերեցէք, որ իսրայէլի Տէր Աստուծոյն տապանակը հանեք ան տեղը՝ որ ես անոր համար պատրաստեր եմ։
13 Վասն զի դուք առջի անգամին հոն չգտնուելնուդ համար, †մեր Տէր Աստուածը մեր

* Կամ զօրաց խնամատարներ. Եբր. զօրաց գլխներուն
† Բ Թագ. բ. 3, 4։ Ես. լ. 1։ ԳԼ. ժ. 14։
‡ Բ Թագ. բ. 8, 9։
Եսթ. ա. 13։
Եբր. ոչ սրտով.
§ ա Թագ. ժգ. 1։
ա Թագ. ը. 1։
բ Թագ. գ. 1։ ԳԼ. ժ. 14։
գ Գեո. ժգ. 5։
դ ա Թագ. գ. 21։ ը. 1։
ե Գեո. ժբ. 9։ 60։
զ ա Թագ. գ. 4։ բ Թագ. գ. 2։
է ա Թագ. ը. 1։ ԳԼ. ժ. 13։ ժբ. 13։
ը Գեո. ժբ. 15։ ԳԼ. ժբ. 13։
թ Գ Ե. ժ. 2։
ժ Ոչպէս թարմ. առեթիներ։
ի Նպատ։
լ Գեո. գ. 15։ ԳԼ. ժբ. 13։ ժբ. 15։
խ ԳԼ. գ. 3։
ձ Գեո. ժբ. 22։
ղ Գեո. ը. 17։
ԳԼ. ժ. 13։
ծ Գեո. ը. 22։
կ Բ Թագ. ը. 23։
հ Գեո. գ. 27։ բ Մն. խգ. 8։
մ Գեո. ժբ. 25։ ժա. 25։
յ ԳԼ. գ. 1։
ն Գեո. ժբ. 1։ ԳԼ. ժգ. 5։
շ ԳԼ. գ. 23։
ո Գեո. ժբ. 15։ ԳԼ. ժգ. 7։
չ ԳԼ. ժգ. 10։ 11։

մէջը հարուած ըլլաս , քանդի զանիկա կա-
14 ՝նոնաւոր կերպով չխնդրեցինք ։ Եւ խորհրդի
Տէր Աստուծոյն տապանակը հանելու համար
քահանաները ու Ղեւտացիները սրբուեցան ։
15 Ու Ղեւտացոց որդիքը Աստուծոյ տապանա-
կը ձողերովը իրենց ուսերուն վրայ վերցու-
ցին , ինչպէս որ Մովսէս Տէրոջը խօսքովը
պատուիրեր էր ։
16 Եւ Դաւիթ Ղեւտացւոց իշխաններուն պա-
տուիրեց որ իրենց եղբայրներէն՝ նուագարան-
ներով , տաւիղներով , քնարներով ու ծնծղա-
ներով երգեցողները կայնեցընեն , որ ուրա-
17 խութեան ձայներ վերցնելով հնչեցընեն ։ Ու-
տի Ղեւտացիները՝ Յովելի որդին Եմանը , և
անոր եղբայրներէն Բարաքիայի որդին Ասա-
փը , ու անոնց եղբայրներէն Մերարիի որ-
դւոցմէ Կուսեայի որդին Եթանը կայնեցուցին
18 Եւ անոնց հետ երկրորդ դասէն՝ անոնց եղ-
բայրները դռնապանները՝ Զաքարիան , Բէնը ,
Յազիէլը , Սեմիրամովթը , Յեհիէլը , Ուննին ,
Եղիաբը , Բանեան , Մաասիան , Մատտիթիան ,
Եղիփալէհն , Մաքենիան , Աբդեդոմը ու Յե-
19 հիէլ ։ Աբդեդոմն ու Եհիան երգի-
20 ցողները պղնձէ ծնծղաներ կը զարնէին ։ Եւ
Զաքարիա , Ազիել , Սեմիրամովթ , Յեհիէլ ,
Ուննի , Եղիաբ , Մաասիա ու Բանեա տաւիղ-
21 ներով Ալամոթի եղանակը վրայ էին ։ Եւ Մա-
տաթիա , Եղիփալէհ , Մաքենիա , Աբդեդոմ ,
Յեհիէլ ու Ազազիա քնարներով Շեմինիթի
22 եղանակը կ՚առաջնորդէին ։ Եւ Քանանիա Ղե-
ւտացիներէն երգեցողութեան առաջնորդը էր ,
որովհետեւ երգելու կը վարժէր , որովհետեւ
23 հանճարեղ էր ։ Ու Բարաքիա ու Եղկանա տա-
24 պանակին դռնապաններն էին ։ Եւ Սեբանիա
ու Յովսափատ և Նաթանայէլ ու Ամեսայի և
Զաքարիա ու Բանեա ու Եղիեզեր՝ քահա-
նաները Աստուծոյ տապանակին առջևը նո-
ւագեր կը հնչեցընէին ։ և Աբդեդոմ ու Յե-
հիա տապանակին դռնապաններն էին ։
25 Այսպէս Դաւիթ և Իսրայէլի Ծերերը ու
հազարապետները Տէրոջը ուխտին տապանա-
կը Աբդեդոմի տունէն ուրախութեամբ հանե-
26 լու գացին ։ Ու երբոր Աստուած Տէրոջը ուխ-
տին տապանակը վերցնող Ղեւտացիներուն
օգնութիւն ըրաւ , եօթը զառապակ ու եօթը
27 խոյ զոհ ըրին ։ Եւ Դաւիթ բեհեզէ պատմու-
ճան հագեր էր · նոյնպէս ալ տապանակը վեր-
ցնող բոլոր Ղեւտացիները ու երգեցողները
ու երգեցողներուն երգոյ իշխանը քնանիա ·
28 և Դաւիթին վրայ քմմանէ եփուտ կար ։ Ու-
րեմն բոլոր Իսրայէլ Տէրոջը ուխտին տապանակը
ուրախութեան ազաղակով , շեփորի ձայնով ,
փողերով ու ծնծղաներով , տաւիղներ ու քա-

29 նանիներ զարնելով վեր կը հանէին ։ Ու երբոր
Տէրոջը ուխտին տապանակը մինչև Դաւիթին
քաղաքը եկաւ , Սաւուղին աղջիկը Միքղոլ
պատուհանէն նայեցաւ , ու Դաւիթ թագա-
ւորին կաքաւելը ու խաղալը տեսնելով՝ դա-
նիկա իր սրտին մէջ անարգեց ։

ԳԼ · ԺԶ

Դաւիթի ուրախութեան գոհ կը մատուցանէ ։ 4 Երգեցողներ
րուն կը հրամայէ որ ընդհակառակութեան երգ երգեն ։ 7 Ընդ-
հակառակութեան սաղմոս ։ 37 Դաւիթի պաշտօնեաներ ։ դռնա-
պաններ , քահանաներ ու երգեցողներ կ՚ուղէ , որ շաբաթական
տապանակին քովը ծառայութիւն ընեն ։

1 Եւ Աստուծոյ տապանակը տարին , ու զա-
նիկա ան վրանին մէջը դրին , որն որ Դաւիթ
անոր համար կանգներ էր · և Աստուծոյ առ-
ջևը ողջակէզներ ու խաղաղութեան գոհեր
2 մատուցին ։ Եւ Դաւիթ երբոր ողջակէզները
ու խաղաղութեան գոհերը մատուցանելը լմնը-
ցուց , Տէրոջը անունով ժողովուրդը օրհնեց ։
3 Ու իսրայէլի բոլոր մարդոց՝ էրկի մարդէն
մինչև կնիկ մարդ՝ ամէն մէկուն մէկ նկանակ
հաց , կոտր մը մս ու կարկանդակ մը բաշ-
խեց ։
4 Եւ Տէրոջը տապանակին առջևը Ղեւտա-
ցիներէն պաշտօնեաներ դրաւ՝ Իսրայէլի Տէր
Աստուածը յիշելու , օրհնելու ու փառաւո-
5 րելու համար · Դլխաւորը Ասափ էր , ու անոր
երկրորդը Զաքարիա , Նաե Յեհիէլ , Սեմիրա-
մոթի , Յեհիել , Մատտիթիա , Եղիաբ , Բա-
նեա , Աբդեդոմ ու Յեհիել տաւիղներու ու
քնարներու նուագարաններ էը ըրնէին · բայց
6 Ասափ ծնծղաներ կը զարնէր ։ Եւ Բանեա ու
Յազիել քահանաները Աստուծոյ ուխտի տա-
պանակին առջևը միշտ փողեր կը հնչեցընէին ։
7 Եւ ան նոյն օրը Դաւիթ Ասջև անգամ
ա չեփաթ սաղմոս տուաւ Ասաֆին ու անոր
եղբայրներուն ձեռքը , որ Տէրոջը գոհու-
թիւն տան ։

8 Գոհացէք Տէրոջմէ , անոր անունը կանչե-
ցէք ,
Անոր գործքերը ժողովուրդներուն մէջը պատ-
մեցէք ։
9 Երգեցէք անոր , սաղմոս ըսէք անոր ,
Պատմեցէք անոր բոլոր հրաշքները ։
10 Անոր սուրբ անունովը պարծենցէք ։
Տէրը թող բողոքներուն սիրտը թող ուրախ ըլլայ ։
11 Տէրը ու անոր զօրութիւնը խնդրեցէք ,
Անմէն ժամանակ անոր երեսը փնտռեցէք ։
12 Յիշեցէք անոր ըրած հրաշքները ,
Անոր նշանները ու բերնին դատաստանները ·
13 Իմ անոր ծառային Իսրայէլի սերունդը ,

ա Ծն · ԻԶ · 2 · խլ · 3 : Ել · ԻԲ · 11 : ը Ծն · ԻԶ · 3 : Ել · Ե · 18 : թ Ծն · ԻՀ · 20 : ժ Ծն · ԻՀ · 17 : լ · 3 : Ել · Ե · 15—18 : ի Սաղ · ՃԺ · 15 : ծ Սաղ · ՃԺ · 1 : ԽԶ · 1 : ՃԿ · 1 : կ Սաղ · ՃԿ · 47 : 48 : հ գ Թագ · Ը · 15 : ձ ը Օր · ԻԿ · 15 : ղ Ծն · Ժ · 2 : 3 : Ել · Ե · 1 : Գ · 8 : 10 : Ղե · ԻԸ · 4 : ճ Սաղ · ՃԿ · 1 : ՃԼ · 1 : ՃԿ · 1 : մ Սաղ · ՃԿ · 1 : յ գ Թագ · Ը · 15 : ն Ը Օր · ԻԿ · 15 :

Որ ձակոբին որդիքը՝ անոր ընտրեալները ·
14 Եհովան ինքն է մեր Աստուածը ,
Անոր դատաստանները բոլոր երկրիս մէջն են ։
15 Անոր ուխտը յաւիտեան յիշեցէք ,
Անոր պատուիրած խօսքը մինչև հազար սերունդ ·
16 Ան Աբրահամին հետ ըրաւ ,
Ու իր երդումը ս Իսահակին ըրաւ ·
17 Ձակոբին ալ հաստատեց զանիկա՝ օրէնք մը
ընելու ,
Ու Իսրայէլին՝ էբեւ յաւիտենական ուխտ մը ,
18 Ըսելով , Քեզի պիտի տամ Քանանու երկիրը՝
Ձեր ժառանգութեան վիճակը ·
19 Երբոր դուք սակաւաթիւ էիք ,
Նէ՛ քիչուոր ու պանդուխտ անոր մէջը ։
20 Եւ անցաք մէկ ազգէ ուրիշ ազգի դացին ,
Ու մէկ թագաւորութենէ ուրիշ ժողովուրդի ·
21 Ան՝իկա մէկու մը թոզ չտուաւ որ զանոնք
նեղէ ·
Այլ թագաւորներ ալ յանդիմանեց անոնց համար ,
22 Ըսելով , Իմ օծեալներուս մի դպչիք ,
Ու իմ մարգարէներուս չարութիւն մի ընէք ։

23 Երգեցէք Տէրոջը , ով բոլոր երկիր ,
Օրէ օր անոր փրկութիւնը քարոզեցէք ։
24 Անոր փառքը ազգերու մէջ պատմեցէք ,
Ու անոր հրաշքները ամէն ժողովուրդներու
մէջ ·
25 Քանզի Տէրը մեծ է՝ ու խիստ գովելի ,
Ան՝իկա ամէն աստուածներուն վրայ ահա-
ւոր է ։
26 Ինչու որ Ազգերուն ամէն աստուածները
կուռքեր են ,
Բայց Եհովան երկինքը առեղծեց ։
27 Փառք ու վայելչութիւն կայ անոր առջևն ,
Զօրութիւն և ուրախութիւն անոր բնակու-
թեանը մէջ ·
28 Տէրոջը տուէք , ով ժողովրդոց տոհմերը ,
Տէրոջը տուէք փառք ու զօրութիւն ։
29 Տէրոջը տուէք իր անուանը փառքը ·
Ընծայ առէք ու անոր առջևը եկէք ·
Սուրբ հանդէսով Տէրոջը երկրպագութիւն
ըրէք ։
30 Ով բոլոր երկիր , անոր երեսէն վախցէք ·
Աշխարհքս ալ պիտի հաստատուի
Ու պիտի չսասանի ։
31 Երկինքը թող ուրախանայ , ու երկիրը ցնծայ ,
Եւ ազգերուն մէջ ըսեն թէ Տէրը կը թագա-
ւորէ ։
32 Ծովը իր լիութեամբը թող գոռայ ,
Դաշտը ու բոլոր անոր մէջը եղողները թող
ուրախանան ։
33 Անտառները անտառին ծառերը Տէրոջը առջևը
ցնծան ,

ա Ծն · ԻԶ · 2 · խլ · 3 : Ել · ԻԲ · 11 : ը Ծն · ԻԶ · 3 : Ել · Ե · 18 : թ Ծն · ԻՀ · 20 : ժ Ծն · ԻՀ · 17 : լ · 3 : Ել · Ե · 15—18 : ի Սաղ · ՃԺ · 15 : ծ Սաղ · ՃԺ · 1 : ԽԶ · 1 : ՃԿ · 1 : կ Սաղ · ՃԿ · 47 : 48 : հ գ Թագ · Ը · 15 : ձ ը Օր · ԻԿ · 15 : ղ Ծն · Ժ · 2 : 3 : Ել · Ե · 1 : Գ · 8 : 10 : Ղե · ԻԸ · 4 : ճ Սաղ · ՃԿ · 1 : ՃԼ · 1 : ՃԿ · 1 : մ Սաղ · ՃԿ · 1 : յ գ Թագ · Ը · 15 : ն Ը Օր · ԻԿ · 15 :

քանզի երկրին դատաստան ընելու կու գայ ։
34 Խոստացէք Տէրոջմէն , ինչու որ բարի է ,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։
35 Նաև ըսէք , Ով մեր փրկութեան Աս-
տուածը , մեզ փրկէ ,
Ու մեզ ժողովէ և մեզ աղգերէն ազատէ ,
Որ քու սուրբ անուանդ դոհութիւն մատու-
ցանենք ,
Ու քու օրհնութիւնովդ պարծենանք ։
36 Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլին Տէր Աստուածը
Յաւիտեանս յաւիտենից ։

Ու բոլոր Ժողովուրդը Ամէն ըսելով Տէրը
օրհնեցին ։
37 Եւ հոն Տէրոջը ուխտի տապանակին առ-
ջևը Ասափը ու անոր եղբայրները թողուց ,
որ շարունակ ամէն օրուան պաշտօնը կատա-
38 րեն տապանակին առջևը ։ Եւ Աբդեդոմը ու
անոր վեհսունուրեք եղբայրները՝ և Իդի-
թունի որդին Աբդեդոմն և Ուսան դռնա-
39 պաններ էը ըրնէ ։ Եւ Սադոկ քահանան ու ա-
նոր քահանայ եղբայրները Գաբաւոնի բար-
ձրը տեղւոյն վրայ Տէրոջը խորանին առջևը
40 ընծայ , Որ միշտ Աստուու ու իրիկուն ողջա-
կէզի սեղանին վրայ Տէրոջը ողջակէզներ մա-
տուցանեն , ու Տէրոջը Իսրայէլին պատուի-
րած օրէնքին մէջի ամէն գրուածք Ի էը-
41 ընէ ։ Եւ անոնց հետ Եմանը ու Իդիթու-
նը և ուրիշ ընտրուածները՝ որոնք անունով
յիշուեցան , որ Տէրոջը գոհութիւն մատու-
ցանեն , Քանզի անոր ողորմութիւնը յաւի-
42 տեան է · Եւ անոնց՝ սրսիկն Եմանին ու Իդի-
թունին հետ եղող նուագածուներուն փողը
ու ծնծղաներ էը , Նաև Աստուծոյ երգե-
րուն նուագարանները · ու Իդիթունի որդի-
43 քը դրանը դոնդոնիկն էը ։ Եւ բոլոր ժո-
ղովուրդը գնաց՝ ամէն մէկը իր տունը · Դա-
ւիթ ալ իր տունը օրհնելու դարձաւ ։

ԳԼ · ԺԷ

Նաթան նախ կը հաճի Դաւիթին առաջարկութենանը՝ որ Աս-
տուծոյ տուն մը չհիմնէ կ՚ուզէր , 3 բայց երբոր Աստուծոյ խօս-
քովը կ՚արգիլէ զանիկա , 11 Նաթան օրհնութիւններ ու բա-
րիքներ կը խոստանայ Դաւիթին սերունդին , 16 Դաւիթին
ազօթքը ու ընդհակառակութիւնը ։

1 Ու երբոր Դաւիթ իր տանը մէջ բնակեցաւ ,
Դաւիթ Նաթան մարգարէին ըսաւ , Ահա ես
եղեւնափայտէ շինուած տան մէջ կը բնակիմ ,
բայց Տէրոջը ուխտին տապանակը վրանի տակ
2 է ։ Եւ Նաթան Դաւիթին ըսաւ , Բոլոր սրտիդ
մէջ եղածը ըրէ , քանզի Աստուած քու
3 հետդ է ։ Ու նոյն գիշերը Աստուծոյ խօսքը
4 Նաթանին եղաւ՝ ըսելով , Գնա , իմ ծառայիս

ա գ Թագ · գ · 4 : գ Գէ · իա · 29 : բ Սաղ · ա · 3 : դ Ել · ԻԹ · 38 : Եւս : Ծնն · իբ · 3 : Եւս : ե Ձեր · 34 : բ Սաղ · Ե · 13 : Ե · 3 : Եզր · Գ · 11 : Երեմ · ԼԳ · 11 : զ Ե գ Թագ · ը · 19 : 20 : — ը Ե գ Թագ · ը · 1 : Եւս :

Դաւիթին ըսէ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Իմ երկրիս համար դուն պիտի չշինես քանզի
5 Նահկլու առնս դուն պիտի չշինես. քանզի իսրայէլը եգիպտոսէն հանած օրէս մինչև այս օրս ատեն մէջ չշնաւկեցայ, հապա վրանէ վրան ու խորանէ խորան պտրաեցայ։ Ետոր իսրայէլին հետ որչափ տեղ որ պտրաեցայ, միթէ բան մը խօսեցայ իսրայէլի դատաւորներուն
6 որոնց հետ իմ ժողովուրդս հովուելու կ'հրամայեի ատեր, ու ըսի. Ինչո՞ւ համար չէք շինած ինծի եղևնափայտէ տուն մը չշինեցիք։
7 Եւ հիմա իմ ծառային Դաւիթին ասանկ կ'ըսես, Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ես քեզ փարախէն ոչխարներուն հետէն առի, որ իմ
8 իսրայէլ ժողովուրդիս առաջնորդ ըլլաս. եւ ուր որ կ'երթայիր՝ քու հետդ էի, և քու առջևէդ բոլոր թշնամիներդ կտրեցի. ու քու անունդ երկրիս վրայ եղող մեծերուն անուա-
9 նը պէս ըրի։ Եւ իմ ժողովուրդիս իսրայէլին ալ մէկ տեղ մը պիտի որոշեմ, ու զանոնք պիտի տնկեմ. ու իր տեղը պիտի բնակի, ալ պիտի չշարժի. և անիրաւութեան որդիները առջինին պէս մէյմին ալ պիտի չնեղեն զանի-
10 կա, ինչպէս որ իմ ժողովուրդիս իսրայէլին վրայ դատաւորներ դրած օրէս ի վեր եղաւ. ու քու ամէն թշնամիներդ պիտի նուաճեմ. ու քեզի կ'իմացընեմ որ Տէրը քեզի տուն
11 պիտի չշինէ։ Ու երբոր քու օրերդ լեցուին՝ և քու հայրերուդ քովը քնանաս, քեզմէ ետքը քու սերունդդ՝ քու որդիներէդ մէկը պիտի բարձրացընեմ, ու անոր թագաւորութիւնը
12 պիտի հաստատեմ։ Անիկա ինծի տուն պիտի չշինէ. ու անոր աթոռը յաւիտեան պիտի
13 կանգնեմ. Ես անոր հայր պիտի ըլլամ, ու անիկա ինծի որդի պիտի ըլլայ. ու իմ ողորմութիւնս անկէ պիտի չվերցընեմ, ինչպէս որ
14 քեզմէ առաջ եղողէն վերցուցի։ Եւ զանիկա յաւիտեան իմ տանս մէջ ու իմ թագաւորութեանս մէջ պիտի հաստատեմ, ու անոր ա-
15 թոռը յաւիտեան հաստատ պիտի ըլլայ։ Եւ Նաթան ատ բոլոր խօսքերը ու ատ բոլոր տեսիլքը մի քատ միջէն Դաւիթին պատգեց։
16 Եւ Դաւիթ թագաւորը գնաց Տէրոջը առջևը նստաւ, ու ըսաւ. Ով Տէր Աստուած, ես ո՞վ եմ, ու իմ տունս ի՞նչ է, որ դուն մինչև
17 հոս բերիր. Սակայն ասիկա քու աչքերուդ պզտիկ երևցաւ, ով Աստուած, ու քու ծառային տանը վրայով հեռաւոր ժամանակի համար խօսեցար, ու ինծի, ով Տէր Աստուած,
18 բարձր աստիճանի մարդու պէս նայեցար։ Եւ քու ծառայիդ փառքին համար Դաւիթ ալ աւելի ի՞նչ խօսի. դուն քու ծառադ կը
19 ճանչնաս։ Ով Տէր, քու ծառայիդ սիրոյն համար ու քու սրտիդ ըստ կամաց պէս ատ բոլոր մեծ բաները բրիր, որ ատ բոլոր մեծ բաները դիտ-
20 ցընես։ Ով Տէր, քեզի պէս ուրիշ մէկը չկայ,

ու քեզմէ զատ Աստուած չկայ՝ մեր ականջ-
21 ներովը բոլոր լսածնիցդնաս համեմատ։ Եւ երկրիս վրայ ո՞ր ազգը քու ժողովուրդիդ իսրայէլին պէս է, որուն համար Նոյ ինծ Աստուած երթալ ընծանելով՝ Դաւիթը ազատելու համար։ 11 Դաւիթ ատ ընծաներդ իր առած աստիճանովը մեկնել Աստուծոյ կը նայիքե։ 12 Եգիպտի մէջ պահապաններ կը գնեն։ 14 Դաւիթին պատմութիւնները։

1 Աւնիկ հետ Դաւիթ փղշտացիները զարկաւ ու զանոնք նուաճեց, և Գէթը ու անոր գիւ-
2 ղերը փղշտացւոց ձեռքէն առաւ։ Եաբը Մովաբը զարկաւ, ու Մովաբացիք Դաւիթին
3 հարկատու ծառաներ եղան։ Եւ Դաւիթ Սուբային Ադրազար թագաւորը եփրատի կողմերը զարկաւ, երբոր երթալ դեպի Եփրատ
4 խանութիւնը հաստատելու կ'երթար։ Եւ Դաւիթ անկէ հազար կառք ու եօթը հազար ձիաւոր ու քսան հազար հետևակ զօրք բռնեց. և Դաւիթ բոլոր կառքի ձիերուն չի-
5 զերը կտրեց, ու անոնցմէ միայն հարիւր ձի ետեն կտրեց։ Եւ Դամասկոսի Ասորիներէն Սուբայի թագաւորին Ադրազարին օգնութեան ելնելու եկան. ու Դաւիթ Ասորիներէն քսան-
6 ուերկու հազար մարդ զարկաւ։ Եւ Դաւիթ Դամասկոսի Ասորւոց մէջ բերդապահ զօրքեր դրաւ, ու Ասորիները Դաւիթին հարկատու ծառայ եղան. ու Դաւիթ ուր որ կ'երթար՝
7 Տէրը անոր յաղթութիւն կու տար։ Եւ Դա-

† Եբր. ձեռքը. ‡ Տես ը թագ. Ը. 4։

ա թագ. ե. 14, 15։ † ը թագ. է. 18։ ‡ Կամ ակռեցիր։ | ա թագ. բ. 1։ ե. 5։ | ա թագ. բ. 3։ † Գաղ. ա. 33։ | ա թագ. բ. 1։ ե. 5։ | ա թագ. բ. 3։

ւիթ Ադրազարին ծառաներուն վրայ եղող ոսկի վահանները առաւ, ու զանոնք Երու-
8 սաղէմ բերաւ։ Եւ Ադրազարին քաղաքներէն՝ Տեբահէն ու Քունէն Դաւիթ խիստ շատ պղինձ առաւ. Սողոմոն պղինձէ ծովը ու սիւներն ու պղինձէ գործիքները։
9 Եւ Եմաթի թագաւորը Թոուս երբոր լսեց որ Դաւիթ Սուբային Ադրազար թագաւորին
10 բոլոր զօրքերը ջարդեր է, իր որդին Ադորամ Դաւիթ թագաւորին խրկեց, որ անոր բարև ընէ ու *զանիկա օրհնէ, վասն զի Ադրազարին դէմ պատերազմ ընելուն ու զանիկա գարնելուն համար. (քանզի Ադրազար Թոուսին հետ պատերազմներ կ'ընէր.) ու Ադորամ ամէն տեսակ ոսկիէ, արծաթէ ու պղինձէ անօթներ
11 ներաց։ Դաւիթ թագաւորը զանոնք ալ Տէրոջը նուիրեց՝ ան արծաթով ու ոսկիով միկտէ, որ ամէն ազգերէն եդոմիէն, Մովաբէն, Ամմոնի որդիներէն, փղշտացիներէն ու Ամաղեկացւոց առած էր։ Եւ Ջարայի որդի Աբեսա-
12 այ Աղի ձորին մէջ Եաննասունեւութը հազար եդոմացիներ զարկաւ։
13 Ու եղաւ մէջ բերդապահ զօրքեր դրաւ, և բոլոր եդոմացիները Դաւիթին ծառայ եղան. ու Դաւիթ ուր որ կ'երթար՝ Տէրը անոր յաղթութիւն կու տար։
14 Եւ Դաւիթ բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւորութիւն ըրաւ, ու իր բոլոր ժողովուրդին
15 իրաւունք ու արդարութիւն կ'ընէր։ Եւ Յոաբ Զարուհայի որդին զօրքերուն վրայ էր. ու Աքիլուդի որդին Յոսափատ յիշատակագիր էր։
16 Ադիր էր. Եւ Աբիատարի որդին Սադոկ ու Աբիմելեքի որդին †Աբիմելեք քահանաներ
17 էին. և †Սուսա ատենադպիր էր. Ու Յոյիադայի որդին †Բանեա քերեթհացիներուն ու փելեթհացիներուն վրայ էր. և Դաւիթին որդիքը թագաւորին քովը նախարարներ էին։

ԳԼ. ԺԹ

1 Դաւիթ գնագանները կը խրկէ Նահաշի որդին Անոնը մխիթարելու. բայց անոնք անարգանքով կը վտարեն անոնց հետ։ 6 Ամմոնացիք Թէ և Ասորիները օգնութիւն կը գտանեն, բայց Յոաբէն ու Աբիսայէն կը յաղթուին։ 16 Ասորւոց զօրաբազմութիւնը Սոփաքի նոր ձեռնասութիւն մը կ'ընէ Ամմոնացիներուն. Իսկ Դաւիթին կը պատմեն։

1 Եւ անկէ հետև Ամմոնի որդւոց թագաւորը նաաս մեռաւ, ու անոր տեղը անոր որդին
2 թագաւոր եղաւ։ Եւ Դաւիթ ըսաւ, Նաասի որդւոյն Անոնին մարդասիրութիւն ընեմ, քանզի անոր հայրը ինծի մարդասիրութիւն ըրաւ. ու Դաւիթ դեսպաններ խրկեց, որ զանիկա իր Հօրը վրայով մխիթարեն. ու Դաւիթին ծառաները Ամմոնի որդւոց երկիրը

† գ թագ. ե. 11, 23։ բ Մնա. գ. 12, 13։ 16։ ը բ թագ. ը. 9։ | ը բ թագ. բ. 10 ‡։ ասած Յովսեան։ • Կամ Հաքաղիա որդին Թիւն քեռի անոր։ | ե բ թագ. բ. 13։ ը բ թագ. բ. 14։ ե. 1 ‡։ ժ բ թագ. բ. 17 ‡։ ասած Աբիմելեքը։ | ե բ թագ. բ. 13։ — | ժ բ թագ. բ. 17 ‡։ ասած Սարայիա, Խ-ի գ թագ. գ. 3 Սխ. ասա։ | ժ բ թագ. բ. 18։ — | ի բ թագ. ժ. 1, ե։ ‡ Գէն. ժբ. 5։ 8։ † Եբր. քաղաքին քնելը։

Անոնին դացին՝ զանիկա մխիթարելու համար։
3 Եւ Ամմոնի որդւոց իշխանները Անոնին ըսին, Միթէ Դաւիթ քու հայրդ քու առջևդ պատուելու համար քեզի մխիթարիչներ խրկեց, միթէ անոր ծառաները աս երկիրը քննելու, տակնուվրայ ընելու ու լրտեսելու համար չե-
4 կա՞ն քեզի։ Եւ Անոն Դաւիթին ծառաները բռնեց, ու զանոնք ածիլեց, և անոնց հանդերձները մէջտեղէն ալ կէսը մինչև նստոց տեղը կտրեց, ու զանոնք խրկեց զանոնք։ Ու գացին եւ Դաւիթին պատմեցին ան մարդոց ընթացքը։ Եւ Դաւիթ պատեհ խրկեց անոնց հանդիպելու, քանզի այն մարդիկը շատ անարգուեր էին. ու թագաւորը ըսաւ, Երիքովի մէջ նստեք մինչև որ մօրուքնիդ աճի, ու նոյնէ դարձէք։
6 Եւ Ամմոնի որդիքը տեսնելով որ Դաւիթին հետ ատելացան, Անոն ու Ամմոնի որդիքը հազար տաղանդ արծաթ խրկեցին, որ Միջագետաց Ասորիներէն ու Մաաքայի Ասորիներէն ու *Սուբայէն վարձքով կառքեր
7 ու ձիաւորներ բռնեն։ Եւ անոնք իրենց վարձքով բռնեցին երեսուներկու հազար կառք, ու Մաաքայի թագաւորը և անոր զօրքը, որոնք գացին Մեդաբային առջևը բանակեցան. Ամմոնի որդիքն ալ իրենց քաղաքներէն ժողովուեցան, ու պատերազմելու գացին։
8 Ու երբոր Դաւիթ ա- լսեց, ճոխարը ու բո-
9 լոր զօրաւոր զօրքերը խրկեց։ Եւ Ամմոնի որդիքը ելան ու քաղաքին դրանը առջևը կարգ պատերազմի չափուեցան, ու *ընտրեալ եկող թագաւորներուն գաշտի մէջ զատ կայներ
10 էին։ Եւ ճոխարը երբոր տեսաւ որ պատերազմը առջևէն ու ետևէն իր վրայ կը հասնի, իսրայէլի բոլոր ընտրուած մարդոցմէ ընտրեց, ու Ասորւոց դէմ պատերազմի չարեց.
11 Եւ մնացած զօրքը իր եղբօրը Աբիսայեին յանձնեց, ու անոնք Ամմոնի որդւոցը դիմա-
12 ցը չարուեցան. Եւ ըսաւ, Թէ որ Ասորիները ինծի յաղթելու ըլլան, ինծի օգնութեան հասնիս. ու թէ որ Ամմոնի որդիքը քեզի յաղթելու ըլլան, ես քեզի օգնութեան պիտի
13 հասնիմ. քաջասիրտ եղիր, ու մեր Ժողովուրդին համար և մեր Աստուծոյ քաղաքներուն համար †ուժով պատերազմինք. և Տէրը իր
14 աչքին հաճոյ եւնցածը թող ընէ. Ու ճոխարը իր հետը եղող զօրքով Ասորիներուն մօտեցաւ, որ ան*դէմ պատերազմ ընէ. ու անոնք
15 անոր առջևէն փախան։ Եւ Ամմոնի որդիքը Ասորւոց փախչիլը տեսնելով՝ իրենք ալ անոր եղբօրը Աբիսայեին առջևէն փախան, ու քաղքը մտան։ Եւ ճոխար Երուսաղէմ եկաւ։
16 Երբոր Ասորիները տեսան որ իրենք իսրա-

ծ բ թագ. ը. 17 ‡։ ասած Սարայիա, Խ-ի գ թագ. գ. 3 Սխ. ասա։ | ի բ թագ. ը. 18։ — | ժ բ թագ. ժ. 1, ե։ ‡ Գէն. ժբ. 5։ 8։ † Եբր. քաղաքին քնելը։

յԵլեան առջևը կոտրուեցան , դեսպաններէ խըր-
կեցին , ու գետին անդիի կողմը եղաղ Աորև-
ները ուռք հանեցին . և անոնց առջևէն Ադ-
17 բազարին գօրագլուխը Սովրակ չ'երեր : Ու
երբոր Դաւիթին պատմեցին , անիկա բոլոր Իս-
րայէլը ժողվելով՝ Յորդանանէն անցաւ , ու
անոնց վրայ գնաց , և անոնց դէմ գունդերը
չարեց . ու երբոր Դաւիթ Աորմիներըը պատե-
րազմով դիմաւորելու համար գունդեր չա-
րեց , անոնք անոր հետ պատերազմ ըրին ,
18 եւ Աորմիները Իսրայէլին առջևէն փախան .
ու Դաւիթ Աորմիներէն եօթը հազար կաս-
քի գլուխ , ու քառասուն հազար հեծելակ գօրք
կոտրեց , ու Սովրակ գօրագլուխն ալ մեռ-
19 ցուց : Եւ Ադրազարէնն ծառաներըը երբոր տես-
ան որ Իսրայէլին առջևը յաղթուեցան , Դա-
ւիթին հետ հաշտութիւն ըրին , ու անոր
ծառայ եղան . և Աորմիները անկէ ետքը Ամ-
մոնի որդւոցը օգնել չուզեցին :

ԳԼ· Ի

1 Ձմեռը ետքըան կը պատահի , Դաւիթ աւազը կ'առնէ , ու
ան ամբի Յոզովրդը կը ռազմէ : 4 Փղշատաց երկը անգամ
յաղթուած ասնոր երկը հակառակ կը պատրաստեն :

1 Ո ւ ՝Հետևեալ տարին՝ թագաւորներուն դա-
տերազմի ելլելու ատենը՝ Յոաբ գօրքերուն ե-
ցոյց *դաշնակները հանեց , և Ամմոնի որդւոցը
երկիրը աւերեց , ու գնաց Ռաբբան պաշարեց ,
բայց Դաւիթ Երուսաղէմ կը նստէր . ու ՝Յո-
աբ Ռաբբան զարկաւ ու զանիկա կործանեց :
2 Եւ Դաւիթ ՝անոնց թագաւորին թագը անոր
գլխուն վրայէն առաւ , ու զանիկա դատ -ը
տաղանդ մը ոսկիի ծանրութիւն ունէր , և անոր
վրայ պատուական քարեր կար . ու Դաւիթին
գլուխը գրուեցաւ . և Դ-ին քաղաքէն խիստ
3 շատ աւար առաւ : Ու անոր միջը եղած Ժո-
ղովրդը հանեց , ու ՝ընդ- սղոցներով , եր-
կաթէ կաճառայներով ու տապալներով կըտ-
րեց . և Դաւիթ Ամմոնի որդւոցը բոլոր քա-
ղաքներուն այսպէս ըրաւ . ու Դաւիթ բոլոր
ժողովրդով Երուսաղէմ դարձաւ :
4 ՝Եւ ասկէ ետքը Գազերի մէջ փղշատացւոց
հետ պատերազմ եղաւ . անոնք ՝Ովսացի
Սովբաքը Ռափայի որդւոցմէ եղող Սեփհան
մեռցուց , ու անոնք նուաճեցան :
5 Եւ նորէն փղշատացւոց հետ պատերազմ
եղաւ . ու Ոգայիրի որդին Եղհանան Գէթացի
Գողիաթին եղբայրը Դչեմին զարկաւ , որուն
նիզակին բունը ասպետնակաց գլանին պէս էր :
6 Եւ նորէն Գէթի մէջ պատերազմ եղաւ .
ու մէկ երկայնահասակ մարդ մը կար , որուն
մատները վեց վեց ըլլալով՝ քառասուերս հա-
7 տնէը . անիկա ալ Ռափայի որդւոցմէ էր : Եւ

անիկա Իսրայէլը նախատեց . բայց Դաւիթին
եղբօրը Սամայային որդին Յովնաթան զանիկա
8 զարկաւ : Ասոնք Գէթի մէջ Ռափայէն ծներ
էին , և Դաւիթին ձեռքովը ու անոր ծառա-
ներուն ձեռքովը ինկան :

ԳԼ· ԻԱ

1 Դաւիթ Սատանային փոթռելով՝ կը տեսնէ Յովսէփ որ ժո-
ղովրդը համրէ : 5 Երբոր Ժողովրդին թիւը կը բերեն
Դաւիթի իր ըրածին համար կը գղջայ : 9 Գադ մարգարէին
ձեռքովը ասնոր պատիժը երեք տարուան սովն Դաւիթի ժամա-
նակը կ'ընտրէ : 14 Եօթնամսուան հազար Հոգի մեռնելէն
ետքը : Դաւիթի ապաշխարելով՝ Երուսաղէմին կործանմանը
առջևը կ'առնէ : 18 Դաւիթի Գադին ծանուցանելովը Ռաս-
նէին կողը ծախս կ'ուզէ , ու հոն սեզան մը կը շինէ . ասոր
վրայ Աստուած իր հանմանիութիւնը նշան մը կու տայ կրակով ,
ու Ժանտախտը կը դադրեցնէ : 28 Դաւիթի հոն պզտիկ կը
մնալը յայտնի , քանզի հրեշտակին վախնալուն համար չէր կրնար
մերձենալ Գաբաւոն երկրագ :

1 Եւ ՝Սատանան Իսրայէլին դէմ եղաւ , ու
2 Դաւիթը դրդեց որ Իսրայէլը համրէ : Եւ Դա-
ւիթ Յովաբին ու Ժողովրդին իշխանութեան
բաւ , Գացէք , Իսրայէլը համրեցէք Բեերսա-
բէէն մինչև Դան , ՝ու հաշիւը ինծի բերէք
3 որ գիտնամ : Եւ Յովաբ բաւ , Տէրը՝ իր Ժո-
ղովրդը որչափ որ է՝ հարիւրապատիկ աւել-
ցընէ . ով ա՛ռ իմ թագաւոր , միթէ անոնց
ամէնը իմ տիրոջս ծառաները չե՞ն . իմ տէրս
ինչո՞ւ սա բանը կը փնտռէ . ինչո՞ւ համար սա
բանը Իսրայէլին յանցանքի պատճառ ըլլայ :
4 Բայց երբոր թագաւորին խօսքը Յովաբին
վրայ ստոկացաւ , Յովաբ ելաւ ու բոլոր Իս-
րայէլի մէջ պտըտեցաւ , ու Երուսաղէմ եկաւ :
5 Եւ Յովաբ Ժողովրդին համրանքին ցուցակը
Դաւիթին տուաւ . ու Իսրայէլին ամէնը հա-
զար անգամ հազար ու հարիւր հազար սուր
քաշող մարդ էր , և Յուդան չորս հարիւր
եօթնասուն հազար սուր քաշող մարդ էր :
6 ՝Ակայն Ղեւտացիները ու Բենիամինեանները
անոնց մէջ չհամրեց , քանզի թագաւորին սա
հրամանը Յովաբին զզուելի էր :
7 Եւ սա բանը Աստուծոյ առջևը գեշ երե-
8 ևցաւ համար Իսրայէլը զարկաւ , Ու Դա-
ւիթ Աստուծոյ բաւ , Ա՛ս բանը ընելովս ՝մեծ
մեղք գործեցի . ՝ու հիմա ի՛ պաղատիմ՝ քու
ծառայիդ մեղքը ներէ , քանզի մեծ յիմա-
րութիւն ըրի :
9 Եւ Տէրը Դաւիթին տեսանողին՝ Գադին
10 խօսեցաւ ու բաւ , Գնա ու Դաւիթին խօսէ՝
ըսելով , Տէրը այսպէս կ'ըսէ , Ես քեզի երեք
բան կ'առաջարկեմ . անոնցմէ մէկը ընտրէ որ
11 քեզի ընեմ : Եւ Գադ Դաւիթին եկաւ ու
անոր բաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ , Ընտրէ քե-
12 զի՝ ՝եւթ տարուան սով , կամ երեք
ամիս քու թշնամիներուդ երեսէն փախիլ ,
ու քու թշնամիներուդ սուրը ՝երեք տանիլ , և

ա բ թագ · ժա · 1 ։
բ Եբբ · գրութիւնը
գ բ թագ · ժբ · 26 ։
դ բ թագ · ժբ · 30 ։
31 ։
է բ թագ · իա · 18 ։
ը բ թագ · իա · 20 ։
թ բ թագ · իբ · 20 ։
ժ բ թագ · իգ · 1, եւս ։
ի բ թագ · իգ · 1 ։
ձ Գ· իէ · 23 ։
ղ Գ· իէ · 24 ։
ճ բ թագ · իգ · 10 ։
մ բ թագ · իգ · 13 ։
յ Տես Ե· ժ· 6 ։
ն բ թագ · իգ · 24 ։
շ Տես Ե· թ· 21 ։
ո բ թագ · իգ · 33 ։

կամ երեք օր Տէրոջը սուրը՝ այսինքն ժանա-
ահաս ըլլայ երկրիս մէջը , ու Տէրոջը հրեշ-
տակը Իսրայէլի բոլոր սահմաններուն մէջը
կոտորած ընէ . և հիմա տես , զիս խրկողին
13 ի՞նչ պատասխան տանիմ : Ու Դաւիթ բաւ
Գադին , Խիստ մեծ նեղութեան մէջ եմ . հիմա
Տէրոջը ձեռքը ինկնամ , քանզի անոր գթու-
թիւնը խիստ չատ է . ու մարդու ձեռքը չինկ-
14 նամ : Եւ Տէրը Իսրայէլի վրայ ժանտախտ
խրկեց , ու Իսրայէլէն եօթանասուն հազար
15 մարդ ինկաւ : Եւ Աստուած հրեշտակ մը
Իսրկեց Երուսաղէմ , որ զանիկա կործանցընէ .
ու երբոր կը կործանցընէր Տէրը նայեցաւ ու
սա չարիքին վրայ ապաշխրեց , և կոտրած
ընող հրեշտակին բաւ , Հերիք է , ալ ձեռդ
քաշէ . ու Տէրոջը հրեշտակը Յեբուսացի Ոռ-
16 նային կալին քովը կայներ էր : Եւ Դաւիթ
իր աչքերը վերցուց ու ՝Տէրոջը հրեշտակը
տեսաւ , որ երկրի ու երկնից միջտեղը կայ-
ներ էր , ու ձեռքը մերկ սուր մը կար , որ
Երուսաղէմի վրայ երկընցուցեր էր . անոնքը
Դաւիթի ու Ծերերը քաւթեր հագած՝ երես-
17 նուն վրայ ինկան : Եւ Դաւիթ Աստուծոյ բաւ ,
Ահա ես պատուիրողն որ ժողովրդը համրեն ,
ու ես եմ որ մեղանչեցի ու մեծ չարութիւն
ըրի . բայց սա ոչխարներըը ի՞նչ ըրին . ով Տէր
Աստուած իմ , քու ձեռքդ իմ վրաս ու իմ
հօրս տանը վրայ ըլլայ . բայց քու ժողովուր-
դիդ վրայ չըլլայ *ցանիկա բնաջինջ ընելու
համար :
18 Եւ ՝Տէրոջը հրեշտակը Գադին բաւ , Դա-
ւիթին ըսես որ ելլէ , ու Յեբուսացի Ոռնա-
յին կալին մէջ Տէրոջը սեզան մը կանգնէ :
19 Եւ Դաւիթ վեր ելաւ՝ Գադին Տէրոջը անու-
20 նովը բաած խօսքին համեմատ : Ու Ոռնա
դարձաւ ու հրեշտակը տեսաւ , և իր չորս
որդիքըը իր հետը պահուեցան . (քանզի Ոռ-
21 նա ցորեն կը ծեծէր :) Ու Դաւիթ Ոռնային
եկաւ . և Ոռնա նայեցաւ , ու Դաւիթը տես-
նելով՝ կալէն ելաւ , ու երեսը մինչև գետինը
22 Դաւիթին խոնարհութիւն ըրաւ : Աստուած
Դաւիթ Ոռնային ըսաւ , Ա՛ս կալին տեղը ին-
ձի տուր , որ հոն Տէրոջը սեզան մը շինեմ ,
(զանիկա լրցուն գնով տուր ինծի ,) ու ժո-
23 ղովրդին վրայէն հարուածը վերնայ : Եւ
Ոռնա Դաւիթին բաւ , Քանիկա քեզի առ ,
ու իմ տէրս թագաւորը իր աչքին ապրկ երե-
ցածը թող ընէ . ահա եղիները ողջակէզի հա-
մար , ու կառնասայլներըը փայտի համար , ու
ցորենը հացի ընծայի համար կու տամ , ամէ-
24 նքն ալ կու տամ : Եւ Դաւիթ թագաւորը Ոռ-
նային բաւ , Չէ , հապա ջնդ անչուշտ լը-

ա բ Օր · ժբ · 5 ։ բ
թագ · իգ · 18 · Գէ·
իա · 18 , 19 , 26 , 28 ։
գ Մն · գ · 1 ։
դ բ թագ · իգ · 21 ։
ե Ելք · 14 · գ թագ ·
է · 17 ։
զ գ թագ · է · 6 ։
է Գէ· իէ · 1 ։
ը բ Օր · ժբ · 5 · բ
թագ · բ · 17 · Գէ·
ժէ · 1 · իբ · 2 ։
թ բ Օր · ժբ · 5 · 11 ։

ժ բ թագ · ա · 1 ։
ի Մն · գ · 1 ։
ձ բ թագ · իգ · 24 ։
ղ Գ· իէ · 24 ։ բ Մն·
գ · 1 · է · 1 ։
ճ Գէ· ժգ· 30 ։
մ գ թագ · գ · 4 · Գէ·
ժգ· 30 · բ Մն · ա ·
3 ։

8 անուանք տուն չինեմ · Բայց Ցերոջը խօսքը
ինձի եղաւ՝ ըսելով, Դուն շատ արիւն թա-
փեցիր ու մեծ պատերազմներ ըրիր · դուն
իմ անուանս տուն պիտի չշինես, քանզի իմ
առջեւս դեմքի վրայ շատ արիւն թափեցիր ·
9 Ահա քեզի որդի մը պիտի ծնանի, անիկա
հանգստաւէտեան մարդ պիտի ըլլայ · և դանի-
կա իւր ամէն չրջակայ թշնամիներէն պիտի
հանգչեցնեմ · քանզի անոր անունը Սողո-
մոն պիտի ըլլայ, ու անոր օրերուն մէջ ես
բաշխելին խաղաղութիւն ու հանգստութիւն
10 պիտի տամ · Անիկա իմ անուանս տուն պի-
տի չինէ · ու անիկա ինձի որդի պիտի ըլլայ,
ու ես անոր հայր պիտի ըլլամ · և անոր թա-
գաւորութեան աթոռը Իսրայէլի վրայ
11 տեան պիտի հաստատեմ · Ուրեմն, որդեակ
իմ, Ցերը քու հետդ ըլլայ, ու յաջողու-
թիւն գտնես և քու Ցեր Աստուծոյդ տուն
չինես, ինչպէս որ քեզի համար խօսեցաւ ·
12 Միայն թէ Ցերը քեզի խելաւորութիւն ու հաս-
ճար տայ, և քեզ Իսրայէլի վրայ հաստատէ,
13 որ քու Ցեր Աստուծոյդ օրէնքը պահես · Այն-
ատենը յաջողութիւն կը գտնես, երբոր ըզ-
գուշութեամբ ի գործ դնես այն կանոնները
ու դատաստանները, որոնք որ Ցերը Մով-
սէսին պատուիրեց Իսրայէլի համար · Զօրա-
ցիր ու քաջասիրտ եղիր, մի վախնար ու մի
14 զարհուրիր · Եւ ահաես իմ չնեղութիւնով-
քաս մէջ Ցերոջը տանը համար՝ հարիւր հա-
զար տաղանդ ոսկի ու հազար անգամ հազար
տաղանդ արծաթ պատրաստեցի · իսկ պղին-
ձը ու երկաթը չատութեանը համար չկշռա-
քի չգար · փայտեր ու քարեր ալ պատրաս-
տեցի, ու անոնց վրայ դուն ալ աւելցնես ·
15 Եւ գուն քու քովդ խիստ շատ արուեստա-
ւորներ, քարատաշներ, որմնադիրներ, հիւ-
սներ ու ամէն գործքի համար ամէն տեսակ
16 վարպետ մարդիկ ունես · Ոսկիին, արծաթին,
պղինձին ու երկաթին համրանքը չկայ · Ելիր
ու գործին ձեռք զարկ," ու Ցերը քու
հետդ ըլլայ ·

17 Եւ Դաւիթ Իսրայէլի բոլոր իշխաններուն
պատուիրեց, որ իր որդւոյն Սողոմոնին ձե-
18 ռքնտու ըլլան · Ո՞ չունի, Ահա Ցեր Աս-
տուածը ձեր հետն է, և անկիա ձեզ ամէն
կողմանէ հանգստացուց · որովհետև ան երկիրս
բնակիչները իմ ձեռքս տուաւ, ու երկիրը
Ցերոջը առջեւը ու անոր ժողովուրդին առջեւը
19 նուաճեցաւ · Եւ հիմա զձեր սիրտը ու ձեր

17 չինը Մարայէլ էր · Ու եկիազարին որդիքը՝
առաջինը Հոռաբիա էր · ու եղիազար ուրիշ
որդիներ չունէր · բայց Հոռաբիային որդիքը
18 խիստ շատցան · Իսահարին որդիքը՝ առջինը
19 Սաղոմիթ էր · Հերերդեին որդիքը՝ առջինը
Ցերիա, երկրորդը Ամարիա, երրորդը Ցա-
20 զիել, չորրորդը Ջեկամամ էր · Ոզիելին որ-
դիքը՝ առջինը Միքա, երկրորդը Ցեսիա էր ·
21 Մերարիի որդիքը Մոողի ու Մուսի էին ·
22 Մոողիին որդիքը եղիազար ու Կիս էին · Ու
եղիազար մեռաւ · Անիկա որդիներ չունէր,
հապա միայն աղջիկներ ունէր · ու Կիսին ք
իրենց եղբայրները կիսին որդիքը առին ·
23 Մուսիին որդիքը՝ Մոողի, Եդեր ու Ցերի-
մոթ՝ երեք էին ·

24 Ազանք Ղեւիի որդիքն էին իրենց ազգա-
տոհմիներուն համեմատ, ու անուններով մէկիկ
մէկիկ համրուած՝ քանի տասնեակին վերջ
Ցերոջը տանը պաշտաւորութիւնը կատարող
25 ներուն տոհմապետներն էին · քանզի Դաւիթ
ըսեր էր, Իսրայէլի Ցեր Աստուածը Իր ժո-
ղովուրդը հանգստացուց, ու յաւիտեան Երու-
26 սաղէմի մէջ պիտի բնակի · Ու Ղեւացիք ալ
Վարանը ու անոր պաշտօնին ամէն անօթնե-
27 րը՝ ալ պաստէհաւ պիտի չկրեն · քանզի Դա-
ւիթին վերջին խօսքերովը Ղեւիի որդւոցմէ
քսան տասնեակին վերջ եղողները համրուեցան ·
28 Որովհետև անոնց պաշտօնը Ցերոջը տանը
ծառայութեանը մէջ Ահարոնի որդւոցը օգ-
նութիւն ընել, դաւիթներու ու սենեակներու
վերակացու ըլլալ, բոլոր սուրբ բաներուը մաք-
րել, ու Աստուծոյ տանը ծառայութիւնը կա-
29 տարել էր · Դաև՝ տաւարատուութեան հացին,
ու հացի ընծայի նաշխինին, և հանխամար լա-
ւաշներուն, ու տապակի մէջ եփած և տապ-
կուած բաներուն, ու բոլոր չափերուն վե-
30 րաբերեալ բաներուն վերակացու էին · Ու
կանգնելու համար ամէն առտու ու
իրիկուն Ցերը օրհնելու ու գովելու համար
31 ամէն մրայ կայմիլ, Ու շաբաթ օրերը և ամ-
սագլուխներուը ու մեծ ատենները մէջ Ցերոջը
բոլոր պղնձակեռներէն իրենց թիւովը ու իրենց
օրէնքովը միշտ Ցերոջը առջեւը մատուցանել,
32 Ու Ցերոջը տանը ծառայութեանը համար Ժո-
ղովքի խորանին պահպանութիւնը, և սրբա-
րանին պահպանութիւնը, ու Իրենց եղբայր-
ներուն՝ Ահարոնի որդւոցը պահպանութիւնը
ընել էր ·

ԳԼ · ԻԳ

1 Ահարոնի որդւոցը վիճակով քաանաչորգութիւն-
ներու բաժնիքը · 20 Կահաթեանք · 27 ու Մերարեանք վի-
ճակով իրենց բաժնին ·

1 Եւ Ահարոնի որդւոցը դասակարգութիւն-
ները սոսկ են · Ահարոնի որդիքը՝ Նադաբ,
2 Աբիհու, եղիազար ու Իթամար էին · Եւ
Նադաբ ու Աբիհու իրենց հօրը առջեւը մե-
ռան, ու սոսկ որդիներ չունէին · ու եղի-
3 ազար ու Իթամար քահանայ եղան · Եւ Դա-
ւիթ ու եղիազարի որդիներէն Սադոկի ու
Իթամարի որդիներէն Աքիմելեքի զանոնք բաժ-
նելին անոնց հաշուեցեալ պաշտօնին
4 համար · Ու եղիազարի որդւոցը մէջ գտնը-
ւած իշխաններուը Իթամարի որդւոցը մէջ քան-
նասնեակէն շատ էին · ու զանոնք այսպէս բաժ-
նելին · եղիազարի որդւոցը համար տասնու-
վեց իշխան՝ իրենց ազգատոհմիներուն համե-
մատ, ու Իթամարի որդւոցը համար ուրիշ
5 էջեր՝ իրենց ազգատոհմիներուն համեմատ · Եւ
սոսկ ու սոսկ վիճակով բաժնեցան, քանզի
դի սրբարանին իշխանները ու Աստուծոյ տանը
իշխանները եղիազարի որդիներէն ու Իթա-
6 մարի որդիներէն էին · Ու Ղեւտացիներէն՝
Նաթանայէլի որդին Սեմայիա դպիրը՝ թա-
գաւորին ու իշխաններուն և Սադոկ քահա-
նային ու Աբիաթարի որդւոյն Աքիմելեքին
և քահանայից ու Ղեւտացւոց նահապետնե-
րուն առջեւը մէկ ազգատոհմ մը եղիազա-
րէն առնելով՝ ու մէկ ազգատոհմ մը Իթամա-
րէն առնելով՝ զանոնք գրեց ·

7 Եւ առաջին վիճակը Յովարիբին ելաւ, երկ-
8 րորդը Ցեդայիային, երրորդը Խարիմին, չոր-
9 րորդը Սէորիմին, Հինգերորդը Մեղքիային,
10 վեցերորդը Միամինին, եօթներորդը Ակկո-
11 սին, ութերորդը Աբիային, իններորդը Ցե-
12 սուին, տասներորդը Սեքենիային, Մեա-
սներորդը եղիաշիբին, երկտասաներորդը
13 Յակիմին, երեքտասաներորդը Ոփփային, չո-
14 րեքտասաներորդը Ցեսբէաբին, Հինգետաս-
ներորդը Բեղգային, վեչտասաներորդը Իմմե-
15 րին, եօթնետասաներորդը եզիրին, ութ-
16 ուտասներորդը Ափեսսէսին, Իննետասաներ-
րորդը փեթհայիային, քսաներորդը եզեկիե-
17 լին, քսանմէկերորդը Յաքինին, քսան-
18 երկուերորդը Գամուլին, քսաներեքերոր-
դը Դաղայիային, քսանչորսերորդը Մաա-
19 զիային · Այս է անոնց կարգադրութիւնը իրենց
պաշտաման համար՝ Ցերոջը տունը մտա-
նելու համար՝ իրենց հօրը Ահարոնին ձեռքո-
վը իրենց Ցերոջը օրէնքին համեմատ, ինչպէս
որ Իսրայէլին Ցեր Աստուածը անոր պատուի-
րեր էր ·

20 Ու Ղեւիի որդւոցը միւսորդիները սոսկ
էին · Ամրամի որդիներէն՝ Սուբայէլ · Սու-

21 բայելին որդիներէն՝ Ցագոփիա · Հէռաբիայէն՝
պսակներ Հէռաբիային որդիներէն առջինը
22 Ցեհա · Իսահառ որդիներէն՝ Պաղօսթի ·
23 Պաղօսթիի որդիներէն՝ Ցեհի · Ու Բիւբբէի որ-
դիներէն՝ Ըզբը Ցեհա, երկրորդը Աթարիա,
24 երրորդը Ցագիել, չորրորդը Ցեկամամ· Ոզնի
էլի որդիներէն՝ Միքա · Միքայէն որդին
25 բէն՝ Սամը · Միքիայէն եղբայրը՝ Ցեհա · Ցե-
26 սայէն որդիներէն՝ Զաքարիա · Իմերարիի
որդիքը Մոզղ ու Մուսի էին · Ցագիայի որ-
27 դին Բենով· Մերարիի որդիքը Ցագիայէն՝
28 Բենով, Ցօհամ, Զաքքուր ու Երբի էին · Մոս-
պիէն եղիազար Շամ՝, Իսու անկիա որդիները
29 չունէր · կնէն՝ պսակն կհան որդիներէն
30 Ցեհաձել էր · Իմուսիի որդիքը Մոզղի, Եդեր
ու Ցերիմոթ էին · Ղևտացւոց որդիները ի-
31 րենց տոհմերուն համեմատ առնք էին · Եւ
առնց համար ալ իրենց եղբարցը Ահարոնի
որդւոցը պէս Գաւիթ Թագաւորին ու Սա-
դոքին ու Աբիմելէքին և քահանայից ու
Ղևտացւոց տոհմապետներուն առջեւը վիճակ
ձգէցին, Թէ տոհմապետներուն և Թէ անոնց
պզտիկ եղբայրներուն համար ։

ԳԼ· ԻԵ

1 Երգեցողներուն Թիւը ու պաշտօնը · 8 անոնց վիճակով քառա-
ւոր գաւակարգութիւններու բաժնուիլը ։

1 Եւ Գաւիթ ու զօրքին իշխանները Ասա-
փին, Եմանին ու Իդիթունին որդիներէն՝
քնարներով, տաւիղներով ու Ծնծղաներով
մարգարէութիւն ընողները որոշեցին աս պաշ-
տօնիս համար · ու իրենց պաշտօնին համեմատ
ասոնք Ծառայութիւնը ընող մարդոց համրանքը
2 տալիս էր · Ասափի որդիներէն՝ Թագաւորին
քովը մարգարէութիւն ընող Ասափին ձեռ-
քին տակը Ասափի որդիքը՝ Զաքուր, Ցով-
3 սէփ, Նաթանիա և Իսարէլա էին · Իդիթու-
նէն՝ Իդիթունի որդիքը՝ Գոդոլիա, Եդրի,
Եսայի, Իսուէ, Ասարիա ու Մատաթիա՝ վեց
էին, ու ասոնք իրենց հօրը Իդիթունին ձեռ-
քին տակն էին, որ քնարով Տէրոջը գոհու-
թիւն ու օրհնութիւն երգելով մարգարէ-
4 թիւն կ՚ընէր · Եմանէն՝ Եմանին որդիքը՝ Բակ-
քիա, Մատթանիա, Ոզիել, Սուբայէլ, Ցե-
րիմոթ, Ղնանիա, Ասանի, Եղիաթա, Գի-
դոդաթի, Ցօսամաթիեզեր, Ցեսբակասա, Մա-
5 զիթի, Ցօթիր ու Մահազիթ էին · Ասոնք ամէնը
Եմանին որդիքն էին, որ Թագաւորին տեսա-
նողն էր՝ Աստուծոյ խօսքերուն մէջ եղջիւրը
վերցնելու · ու Աստուած Եմանին տասնե-
6 չորս տղայ ու երեք աղջիկ տուեր էր · Ասոնք
ամէնը Աստուծոյ տանը պաշտօնին համար
Ծնծղաներով, տաւիղներով ու քնարներով

ա Գլ· իգ · 17 ։
բ Գլ· իգ · 18 ։
գ Գլ· իգ · 19 · իգ·

31 ։
Եղ· գ · 19 · Գլ·
իգ · 21 ։

Իրենց հօրը ձեռքին տակը Տէրոջը տանը եր-
գեցողներուն համար Ցեղբօրը նայելով
7 Թագաւորին ձեռքին տակն էին · Եւ անոնց
Թիւը՝ Տէրոջը երգելը սորված իրենց եղբայր-
ներուն հետ, որոնք Հանճարեղներուն
Ընդ երկու հարիւր ութսունհատ էր ։
8 Եւ իրենց յաջորդական պաշտօնին համար՝
պզտիկ ու մեծ, Վարպետը ու աշակերտը
9 միասին վիճակ ձգեցին · Եւ առաջին վիճակը
Ասափի Ցովսեփին եկաւ · երկրորդը
Գոդոլիային, որ ինքը ու իր եղբայրները ու
10 որդիքը ասասէրկու մարդ էին · Երրորդը
Զաքքուրին, որ իր որդիներով ու եղբայր-
11 ներով ասասէրկու մարդ էր · Չորրորդը Եզ-
րիին, որ իր որդիներով ու եղբայրներով
12 ասասէրկու մարդ էր · Հինգերորդը Նաթա-
նէային, որ իր որդիներով ու եղբայրներով
13 ասասէրկու մարդ էր · Վեցերորդը Բոկքիա-
յին, որ իր որդիներով ու եղբայրներով
14 ասասէրկու մարդ էր · Եօթներորդը Ցեսա-
րէլային, որ իր որդիներով ու եղբայրներով
15 ասասէրկու մարդ էր · Ութերորդը Եսայիին,
որ իր որդիներով ու եղբայրներով ասաս-
16 էրկու մարդ էր · Իններորդը Մատթանիային,
որ իր որդիներով ու եղբայրներով ասաս-
17 էրկու մարդ էր · Տասներորդը Սեմէիին,
որ իր որդիներով ու եղբայրներով ասաս-
18 էրկու մարդ էր · Մեհասանեներորդը Ազա-
րիելին, որ իր որդիներով ու եղբայրներով
19 ասասէրկու մարդ էր · Երկոտասաներորդը
Ասաբիային, որ իր որդիներով ու եղբայր-
20 ներով ասասէրկու մարդ էր · Երեքտասա-
ներորդը Ցոբայելին, որ իր որդիներով ու
21 եղբայրներով ասասէրկու մարդ էր · Զորե-
ասասներորդը Մատաթիային, որ իր որդի-
ներով ու եղբայրներով ասասէրկու մարդ
22 էր · Հնգետասաներորդը Երեմոթին, որ իր
որդիներով ու եղբայրներով ասասէրկու
23 մարդ էր · Վեշասաներորդը Անանիային, որ
իր որդիներով ու եղբայրներով ասասէրկու
24 մարդ էր · Եօթնասասներորդը Ցեսբակասային, որ իր որդիներով ու եղբայրնե-
25 րով ասասէրկու մարդ էր · Ութասասներ-
որդը Անանիին, որ իր որդիներով ու եղ-
26 բայրներով ասասէրկու մարդ էր · Իննա-
սասներորդը Մեղղիթին, որ իր որդիներով
27 ու եղբայրներով ասասէրկու մարդ էր · Քա-
սասներորդը Եղիաթային, որ իր որդիներով
28 ու եղբայրներով ասասէրկու մարդ էր · Քա-
սներորդ մէկ հոգին Ցովքերին, որ իր որդիներով
ու եղբայրներով ասասէրկու մարդ էր ·
29 Քսանուերկուերորդը Գեդալթիին, որ իր
որդիներով ու եղբայրներով ասասէրկու
30 մարդ էր · Քսանուերեքերորդը Մահազիթին,

ա Գլ· գ · 33 · 39 · 44 ։
բ Հմր · 14 Իշմաէլ
Ցեսպեկեր ։

գ Տես Հմր · 17 ։
դ Կամ Ազարիել · ասկ
Հմր · 18 ։

ե Հմր · 14 Իշմաէլ Սե-
զեփիա ։
զ Իբր Նբգեդօմի · ասկս
գլ· իգ · 14 ։
է Կամ անոր եղբայր.

Ներք զօրաւոր մարդ-
կին ։
ը Գլ· իգ · 38 ։
թ Հմր · Իշմաէլ Ա-
զազիա ։

ժ Տես գ Թագ · ժ ·
5 · բ Մն · իմ · 4 ։
ի Գլ· իզ · 12 · Մատ-
գ · 10 ։
լ Գլ· գ · 17 ։

որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասե-
31 ւերկու մարդ էր · Քսաներորդմէկը Յո-
համմիթեզերին, որ իր որդիներովը ու եղ-
բայրներովը տասներկու մարդ էր ։

ԳԼ· ԻԶ

1 Դռնապաններուն դասակարգութիւնները · 13 Դռներուն պահ-
պանութիւնը վիճակով անոնց կը յանձնուի · 20 Տէրոջը գանձ-
ձերուն վերակացու ընտրուած Ղևտացիները · 29 Ոստիկան-
ներ ու դատաւորներ ։

1 Դռնապաններուն դասակարգութիւնները· Կո-
հատներէն Ասափի որդիներէն Կաւրեին որ-
2 դին Մատեղամիան էր · Ու Մատեղամիայի
որդիքը՝ անդրանիկը Զաքարիա, երկրորդը
Եդիել, երրորդը Զարեդիա, չորրորդը Քաթ-
3 նիէլ, Հինգերորդը Եղամ, վեցերորդը Յո-
4 հանան, եօթներորդը Եղիհոենայի էին · Եւ
Աբդեդոմի որդիքը՝ անդրանիկը Սեմայիա,
երկրորդը Յովզաբատ, երրորդը Յոահ, չոր-
րորդը Սաքար, հինգերորդը Նաթանայէլ,
5 վեցերորդը Ամիէլ, եօթներորդը Իսաքար,
ութերորդը Փեզաղիէ· քանզի Աստուած *զա-
6 նիկ օրհներ էր · Ու անոր որդւոյն Սեմայիա-
յին որդիներ ծնան, որոնք իրենց հօրը տանը
իշխաններ եղան, քանզի անանց զօրաւոր
7 կորիճներ էին · Սեմայիային որդիքը Ոթնի,
Ռափայէլ, Ովէդ, եղզաբադ, †Աքիով,
8 Բնհնայիլ,՝ եղիւսա ու Սամաքիա էին · Ասոնք
ամէնը Աբդեդոմի որդիներէն էին, — իրենք
ու իրենց որդիքը և իրենց եղբայրները՝ ծա-
ռայութեան համար զօրաւոր ու կտրիճ մար-
դիկ՝ Աբդեդոմէն վեհասունհատ էին ։
9 Եւ Մատեղամիա տասնուվեց զօրաւոր որ-
10 դիներ ու եղբայրներ ունէր · Ու Մերարիի
որդւոցմէ †Ոսա որդիներ ունէր · գլխաւորը
Սամարի էր · քանզի թէպէտ և անդրա անդ-
րանիկ չէր, բայց անոր հայրը զանիկա գը-
11 լուխ ըրաւ · երկրորդը Քեղկիա, երրորդը
Տաբաղիա, չորրորդը Զաքարիա էր · Ոսային
բոլոր որդիները ու եղբայրները տասներկու
12 էին · Դռնապաններուն դասակարգութիւն-
ները առնց պահ ունենալու մարդոց,
13 որ իրենց եղբայրներուն հետ պահպանութիւն
ընելով՝ Տէրոջը տանը մէջ ծառայեն · Եւ
պզտիկը ու մեծը հաւասարապէս վիճակ ձգե-
ցին իրենց ազգատոհմներուն համեմատ՝ ամէն
14 մէկ դռան համար · Եւ արեւելեան կողմին վի-
ճակը †Սելեմիային եկաւ · Եւ իր խելացի մարդ Զաքարիային համար
վիճակ ձգեցին, ու անոր վիճակը հիւսիսային
15 կողմը եկաւ · Աբդեդոմին՝ հարաւային կողմը,
16 ու անոր որդւոցը՝ Ասիփիմ· Սուփիմին

ա Հմր · 14 Իշմաէլ Սե-
զեփիա ։
բ Իբր Նբգեդօմի · ասկս
գլ· իգ · 14 ։
գ Կամ անոր եղբայր.

Ներք զօրաւոր մարդ-
կին ։
դ Գլ· իգ · 38 ։
ե Հմր · Իշմաէլ Ա-
զազիա ։

զ Տես գ Թագ · ժ ·
5 · բ Մն · իմ · 4 ։
է Գլ· իզ · 12 · Մատ-
գ · 10 ։
ը Գլ· գ · 17 ։

թ Գլ· իգ · 8 · իմ ·
8 ։
ժ Գլ· իգ · 16 ։
ի Գլ· իգ · 18 ։

ժ Եբր · ասոնը հա-
մաձայն
ի Գլ· իգ · 19 ։
լ Տես Ցես · իս · 20 ։

— տհմերու իշխաններ էին. և Դաւիթ թա-
գաւորը զանոնք ի բաց վռնտեցնից, Գազէնից
ու Մանասեից կէս ցեղին վրայ դրաւ՝ Ա-
ռաջնոյ և Հնագաւորին ամէն գործքին հա-
մար։

ԳԼ· ԻԷ

1 Տաճարին գործակիցները տաճարին ամենեքեան համար։ 16 Տաճարին ցեղերուն տաճարին իշխանները։ 23 Ծա-
զախօսքը համրելը կը խափանէ։ 25 Դաւիթին մտածած գործակիցները։

1 Եւ Իսրայէլի որդւոցմէ իրենց հարիւրքովը՝
ազգատոհմի նահապետներէն ու հազարա-
պետներէն և հարիւրապետներէն ու անոնց
ռամիկաններէն՝ գաւառակարգութեանց ամէն
գործքին մէջ թագաւորին ծառայութիւնն ը-
նողներուն, և տարւոյն ամէն ամիսներուն մէջ
ամեն ամիս մտնողներուն ու ելլողներուն ամէն
մէկ գաղ քառասուն հազար մարդ էր։
2 Առաջինն ամսուն համար առաջին գասին վրայ
Զաբդիէլի որդին Յաշաբաամն էր, ու անոր
3 գասը քառասուն հազար մարդ էր։ Առա-
ջինն ամսուն ամէն զօրավարներուն իշխանը
4 Փարեսին որդիներէն էր։ Ու երկրորդ ամ-
սուն գասին վրայ Հ.Ա.ւոքայի Դոդան էր.
ու Մահլոթի անոր գասին իշխանն էր, ասոր
5 գասն ալ քառասուն հազար մարդ էր։ Եր-
րորդ ամսուն համար երրորդ զօրավարը Յո-
վիադա քահանային որդին Բանեա գլխա-
ւորն էր, ու անոր գասը քառասուն հազար
6 մարդ էր։ Ա՛ս Բանեան երեսունին Հզօրաւոր
էր ու երեսունին վրայ էր, և անոր որդին
7 Ամիզաբադ անոր գասին մէջն էր։ Չորրորդ
ամսուն համար չորրորդ զէօռաէլ Յովաբին եղ-
բայրը Ասայէլ, ու անկէ ետքը անոր որդին
Զաբադիան էր, և անոր գասը քառասուն
8 հազար մարդ էր։ Հինգերորդ ամսուն հա-
մար Հինգերորդ զօրավարը Յեզրայի Սամա-
ւուիթ էր, ու անոր գասը քառասուն հա-
9 զար մարդ էր։ Վեցերորդ ամսուն համար
վեցերորդ զէօռաէլ Թեկուացի Իկկեսի որդին
Իրաս էր, ու անոր գասը քառասուն հա-
10 զար մարդ էր։ Եօթներորդ ամսուն համար
եօթներորդ զէօռաէլ Եփրեմի որդւոցմէ Փե-
լօնացի Հեզեկիա էր, ու անոր գասը քառա-
11 սուն հազար մարդ էր։ Ութերորդ ամսուն
համար ութերորդ զէօռաէլ Զարայեանց Հու-
սացի Սիբքայի էր, ու անոր գասը քառա-
12 սուն հազար մարդ էր։ Իններորդ ամսուն
համար իններորդ զէօռաէլ Բենիամինեանն-
երէն Հնաթովթացի Աբիեզեր էր, և անոր
13 գասը քառասուն հազար մարդ էր։ Տասնե-

բորդ ամսուն համար տասներորդ զէօռաէլ Զա-
բայեանց Հնետոփաթացի Մահրա էր, ու անոր
14 գասը քառասուն հազար մարդ էր։ Տասն-
ներորդ ամսուն համար մէնաամներորդ զ-
էօռաէլ Եփրեմի որդւոցմէ Փարաթոնացի Բա-
նեա էր, և անոր գասը քառասուն հազար
15 մարդ էր։ Երկոտասաներորդ ամսուն համար
երկոտասաներորդ զէօռաէլ Գոթոնիէլի Հե-
թոն Հնետոփաթացի Ալաթ էր, ու անոր գա-
սը քառասուն հազար մարդ էր։
16 Եւ Իսրայէլի ցեղերուն վրայ սոնք էին.
Ռուբենի ցեղը Իշխան՝ Զիքրիի որդին Եղիա-
զար, Շմաւոնի ցեղը՝ Մահքայի որդին Ա-
17 փաթիա, Ղեւիի ցեղը՝ Կամուէլի որդին Ա-
18 սաբիա, Ահարոնի հզօրներէն՝ Սադոկ, Յուդա-
յի ցեղէն՝ Դաւիթին եղբայրներէն՝ Եղիհու,
19 Իսաքարի ցեղը՝ Միքայէլի որդին Ամրի, Զա-
բուղոնի ցեղը՝ Աբդիայի որդին Իսմայիա, Նեփ-
թաղիմի ցեղը՝ Եզրիէլի որդին Երիմոթի,
20 Եփրեմի որդւոցը՝ Ազազիայի որդին Ոմեհէ,
Մանասէի կէս ցեղին՝ Փադայիայի որդին
21 Յովէլ, Գաղաադ եղող Մանասէի կէս ցեղը՝
Զաքարիայի որդին Իդդով, Բենիամինի
22 ցեղը՝ Աբենների որդին Յասիէլ, Դանի ցեղը՝
Յերոամի որդին Ազարէլ։ Իսրայէլի ցեղերուն
իշխանները սոնք էին։
23 Եւ Դաւիթ զսոսկականէն վար եղող-
ները չհամրեց, վասն զի Տէրը ըսեր էր որ
Իսրայէլը երկինից աստղերուն չափ պիտի չաս-
24 ցնէ։ Յոաբ Շարուհեայի որդին Յովաբ սկսաւ համ-
րել, բայց չվերջացուց. ու անոր համար Իսրա-
էլի վրայ բարկութիւն եկաւ. և ան համ-
րածքը Դաւիթ թագաւորին յիշատակաց գրք-
քին մէջ չմտաւ։
25 Ու թագաւորին գանձերուն վրայ Ադիէլի
որդին Ազմաւթ էր. և դաշտը — քաղաքնե-
րը և գեղերը ու աշտարակներէը եղող չուժա-
րներուն վրայ Ոզիայի որդին Յովնաթան
26 էր։ Եւ զարք բանող երկրագործներուն վր-
27 րայ Քելուբի որդին Եզրի էր։ Ու այդհան-
րուն վրայ Ռաման[ա]թացի Սեմէին էր. ու այդի-
ներուն Երբեքերուն — գինիի չուժարաննե-
28 րուն վրայ Սեփամացի Զաբդի էր։ Եւ դաշ-
տը եղող ձիմենիներուն ու մոլաթզենիներուն
վրայ Գադերացի Բաաղանան էր. ու եղի չուն-
29 միացաններուն վրայ Յոաս էր։ Ու Սարոնի
մէջ եղող արօտական արջառներուն վրայ Տ-
թրնացի Սհտրա էր. ու Հովխաներու մէջ ե-
ղող արջառներուն վրայ Ադղէի որդին Տա-
30 փատ էր։ Եւ ուղտերուն վրայ Իսմայէլացի
Ովբիլ էր. ու էշերուն վրայ Մերոնոթացի Յա-
31 դայիա էր։ Եւ հօտերուն վրայ Հագարացի

Յազիզ էր. ասոնք ամէնը Դաւիթ թագաւո-
րին առացուածոյը վերակացուներն էին։
32 Ու Դաւիթին հօրեղբայրը Յովնաթան խոր-
հրդական էր. անիկա խելացի ու գիտուն
մարդ էր. և Հաքմոնիի որդին Յեհիէլ թա-
33 գաւորին որդւոցը հետ էր. Ու Աքիտոփէլ
թագաւորին խորհրդականը, և Արաքացի
34 Հուսայ թագաւորին բարեկամն էր. Ու Ա.բիա-
թոփէլին հետքը Բանեայի որդին Յովհադա
ու Աբիաթար էին. ու թագաւորին զօրաղը-
լուխը Յովաբ էր։

ԳԼ· ԻԸ

1 Դաւիթ հանգիստաւոր ժողովք մը մէջ ծանուցանելով իր վը-
րայով Աստուծոյ ունեցած հաճութիւնը, ու իր որդւոյն Սո-
ղոմոնին համար ըրած խոստումները, ցանկալը կը յորդորէ ու
Աստուծմէ վախնալ։ 9։ 20 կը յորդորէ նաեւ իր որդին Սող-
ոմոնը որ տաճարը շինէ։ 11 ու անոր ինչ ձեւով բլուրէն օրի-
նակը հաս ասոց։

1 Եւ Դաւիթ՝ Իսրայէլին բոլոր իշխանները,
Ցեղերուն իշխանները ու թագաւորին ծա-
ռայութիւն ընող Դասերուն իշխանները, և
հազարապետները ու հարիւրապետները, և
թագաւորին ու անոր որդւոյը բոլոր սուս-
յուածոյ ու ընչից Վերակացուները, ներ.քի-
նիները, Հզօրաւորները ու զօրքին բոլոր
2 կորճեցները Երուսաղէմ մէջ ժողվեց։ Եւ Դա-
ւիթ թագաւորը ոտքի վրայ կայնեցաւ, ու
ըսաւ, Ով իմ եղբայրներս ու իմ ժողովուրդս,
լսեցէք ինծի. Ի իմ սրտիս մէջը ունեցայ
որ Տէրոջը ուխտի տապանակին, ու մեր Ա-
ստուծոյն ոտիցը հպատակութեան համար մէկ
հանգստեան տուն մը չունէի, ու չունելու պատ-
3 րաստութիւն տեսայ. Բայց Աստուած ինծի
ըսաւ, Դուն իմ անունիս տուն պիտի չշի-
նես, քանզի դուն պատերազմի մարդ ես ու
4 Հ.ոս արիւն թափեցիր։ Եւ Իսրայէլին Տէր
Աստուածը իմ հօրս բոլոր տունէն Ցիս ընտ-
րեց, որ յաւիտեան Իսրայէլին վրայ թագա-
ւոր ըլլամ. քանզի առաջնորդը Յուդայէն,
ու Յուդայի տունէն Իմ հօրս տունը ընտրեց.
ու Իմ հօրս որդւոցը մէջէն ինծի հաճեցաւ,
որ զիս բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւոր ընէ.
5 Եւ իմ բոլոր որդիներէս (որովհետեւ Տէրը
ինծի շատ որդիներ տուաւ.) Իմ որդիս Սո-
ղոմոնը ընտրեց, որ Իսրայէլի վրայ Տէրոջը
6 թագաւորութեան աթոռը նստի. Ու ինծի
ըսաւ, Քու որդիդ Սողոմոն՝ ինքը պիտի չի-
նէ իմ տունս ու իմ սրահներս, քանզի զանի-
կա ինծի որդի ընտրեցի, ու ես անոր Հայր

[a] Եբէր. գոթի։ [b] Ա թագ. ԺԱ. 12։ [c] Ա թագ. ԺԱ. 37։ ԺԶ. 16։ [d] գ թագ. ա. 7։ [e] Գէն. ԺԴ. 6։ [f] Գէն. ԺԵ. 18։ [g] Գէն. ԺԶ. 1, 2։ [h] Ա թագ. ԺԶ. 11։ [i] Ա մն. ԺԶ. 11։ [j] Ա թագ. ԺԶ. 8։ [k] Գէն. ԺԱ. 31։ [l] Ա թագ. ԺԶ. 9։ [m] Ա թագ. ԺԶ. 20։ [n] Գէն. ԺԱ. 28։ [o] Գէն. ԺԱ. 28։ [p] Գէն. ԺԱ. 29։ [q] Գէն. ԺԱ. 30։ [r] Գէն. ԺԱ. 31։ [s] Գէն. ԺԱ. 32։ [t] Գէն. ԺԲ. 1։ [u] Գէն. ԺԲ. 2։ [v] Գէն. ԺԲ. 3։ [w] Գէն. ԺԲ. 4։ [x] Գէն. ԺԲ. 5։ [y] Գէն. ԺԲ. 6։ [z] Ա թագ. ԺԲ. 7։ [aa] Ա մն. ԺԲ. 7—13։ [bb] Դն. խմ. 8։ Գէն. ԺԲ. 9։ Սող. Ա. 8։ [cc] Ա թագ. ԺԲ. 1։ [dd] Ա թագ. ԺԲ. 12։ [ee] Գէն. Գ. 1, ԺԱ։ [ff] Ա թագ. ԺԲ. 13։ [gg] Եբէր. պրեզնեք։ [hh] Ա թագ. Ժ. 1։ [ii] Ա մն. Ժ. 2։ [jj] Ա թագ. Ժ. 7։ [kk] Ա թագ. Ը. 39։ Գէն. ԽԹ. 17։ Սող. Ե. 3։ [ll] Ա Ճռ. 2։ [mm] Ա թագ. Ժ. 1։ [nn] Ա թագ. Ժ. 3։ [oo] Ա թագ. Ժ. 4։ [pp] Ա թագ. Ժ. 5։ [qq] Ա մն. Ժ. 9։ [rr] Եբէր. պիտի գանաք գիկի։ [ss] Հմր. 6։ [tt] Տնս Եզ. ԽԱ. 40։ Հմր. 19։ [uu] Կամ իր մեղքին մէջ գտնուած։ [vv] Գէն. ԽԶ. 20։

18 տաշտին կշիռը չորս՝ Ու խունկի սեզանին համար կշիռ քով մաքուր ոսկի, և չորս բնիերը տարածող ու ցէրոջը ուխտին տապանակը ծածկող ՝բերովբէից կառքին գազաթարին
19 համար ոսկի ՝՚՚՚

10 ըրեր ։ Հէնա լեռնէ խնասուէթիւն ու գիտու-
թիւն տուր, որ աս ժողովուրդս առջեր Հե-
ղեմ ու մնանեմ. վասն զի աս քու մեծ ժող-
11 ովուդդ ո՞վ կրնայ դատել ։ Եւ Աստուած Ո-
զոմանին ըսաւ, Որովհետեւ քու պատիղ մէջը
ասիկա եղաւ, ու հարստութիւն, առացուածք,
փառք և քու թշնամիներուդ հոգին չխնդրե-
ցիր, ու երկար կեանք ալ չխնդրեցիր, հապա
քեզի խնասուէթիւն ու գիտութիւն խնդրե-
ցիր, որ դատես իմ ժողովուրդս որուն վրայ
12 քեզ թագաւոր ըրի, Ո-ւրեմն խնասուէթիւն ու
գիտութիւն սրսւի քեզի, և հարստութիւն,
առացուածք ու փառք ալ պիտի տամ քեզի.
անանկ որ ՚քեզմէ առաջ եղող թագաւորնե-
րուն այնպէս եղած չէ, ու քեզմէ ետքը էլ-
13 Նէ-ւ այնպէս պիտի չըլլայ ։ Եւ Սողոմոն
գարաւոնի բարձր տեղէն Ժողովքի խորանին
առջեէն երուսաղէմ դարձաւ, ու Իսրայէլի
վրայ թագաւորութիւն ըրաւ ։
14 Եւ Սողոմոն կառքեր ու ձիաւորներ ժող-
վեց, ու անիկա հազար չորս հարիւր կառք
ու տասներկու հազար ձիաւոր ունեցաւ, և
զանոնք կառքի քաղաքներուն մէջը ու Թա-
գաւորին քովը երուսաղէմի մէջը տեղաւորեց ։
15 Նէ-ւ թագաւորը երուսաղէմի մէջ արծաթը ու
ոսկին քարերու պէս ըրաւ, ու եղեւնափայտը
չատութենէն՝ դաշտի մէջ եղող մոմէթենիե-
16 ներուն պէս ըրաւ ։ Եւ Սողոմոնին ձիերը
եգիպտոսէն կու գային. ու թագաւորին վա-
ճառականներուն կարաւանը մէկ որոշուած
գնով մը Ո՛ետ-ետ կ՚առնէին.
17 Ո՛ւ եգիպտոսէն մէկ կառք մը գուրս կելլե-
լուն՝ վեց հարիւր արծաթով վեր կը հանէին,
ու մէկ ձին՝ հարիւր յիսուն ։ Ու փա-
տացուց բոլոր թագաւորներուն համար, և
Ասորւոց բոլոր թագաւորներուն համար ալ՝
անոնց ձեռքովը այնպէս կը հանէին ։

ԳԼ· Բ

1 ։ 17 Սողոմոնին գործուածները առաջը չեհնալու համար ։ 3 Սողոմոն Բիբոսին վարպետները ու շինութիւնն համար նեմի կ՚ուզէ ։ 11 Բիբոսէ ալ բարեկամներէ պատասխան կը խնդրէ ։

1 Եւ Սողոմոն ։՚միտքը դրաւ՚՚ որ Տէրոջը ա-
նունովը տաճար մը՝ ու իր թագաւորութիւնը տուն
2 չինէ ։ Ու ՚Սողոմոն եօթանասուն հազար բեռ-
նակիր՝ ու լերան Ո՚ետ կարող ութսուն հազար
մարդ Ո՚ընտրեց, և անոնց վրայ երեք հազար
վեց հարիւր վերակացու կացու ։
3 Ո՛ւ Սողոմոն ՚Տիւրոսի թագաւորին Քիրա-
մին հետ խրկեց, ու ըսաւ, ՚Ինչպէս որ իմ

ա գ Թագ. գ. 9 ։
բ Թագ. իե. 17. բՕր-
կա. 2 ։
գ գ Թագ. գ. 11. 12.
13 ։
դ ա Մն. իմ. 25 ։
Գէ. իմ. 22. ժող-
կ. 9 ։
ե գ Թագ. գ. 26. 28 ։
Գէ. իմ. 25 ։
զ գ Թագ. ժ. 27 ։
Գէ. իմ. 27. Ցար-
իմ. 24 ։
է գ Թագ. ժ. 28 ։
29 ։ Գէ. իմ. 28 ։
ը գ Թագ. է. 5 ։
թ Եզ. իե. 17. բՕր-
կա. 2 ։
ժ գ Թագ. է. 6 ։
ի գ Թագ. է. 7 ։
ժ Եզ. իե. 30 ։ Գէ-
իդ. 3 ։
լ Թագ. իե. 3. 9. 11 ։
խ Պատ. Ղէ. 2 ։
ծ գ Թագ. ը. 27 ։
Գէ. կ. 18 ։ Ես-
կզ. 7 ։
կ ա Մն. իե. 15 ։
հ գ Թագ. է. 6 ։
ձ գ Թագ. ժ. 11 ։
ղ գ Թագ. է. 11 ։
Ես. իե. 9 ։ Գէ-
ղ. 6 ։
մ Եզ. ժ. 7. Ամ-
ժ. 14 ։ Յով-
նա. ա. 3 ։
յ գ Թագ. է. 1 ։
ն Եզր. Հայրս ։
շ գ Թագ. է. 13. 14 ։
ո գ Թագ. է. 5 ։
պ Եզր. ըսաւ ։
ջ գ Թագ. է. 1 ։
ռ ա Մն. ժգ. 1 ։
ս Եզր. 1 ։

հօրս Դաւիթին ըրիր, ու անոր եղէնափայ-
տեր խրկեցիր որ իրեն շինակերտ համար տուն
4 չինէ, Ա՛հա ես իմ Տէր Աստուծոյս անունը
տուն կը չինեմ, որ անոր նուիրուի, Անոր
առջեւը անուշահոտ խունկ ծխեմ, ու Ա՛միւռ
առաջաւորութեան հացը դնեմ, և Առաւո-
ու իրիկուն, շաբաթները և անոգ լուսիները
ու մեր Տէր Աստուծոյն ժողովուրդին վրայ
հաստատեալ հաստատութիւնը ասիկա Իսրայէլին յա-
5 Հիանալի պատրաստութիւնն է, Եւ տա-
տունը որ ես կը չինեմ, մեծ ըլլալու է. քան-
զի Ա՛ստուածը ամէն աստուածներէն մեծ
6 է. Ո՛ւ անոր տուն չինելու ո՞վ կարող է.
քանզի երկինքը ու երկինից երկինքը չեն կրնար
նոր պատուհակել զանիկա. ուրեմն ես ո՞վ եմ,
որ անոր տուն չինեմ. միայն թէ անոր առ-
ջեւը խունկ ծխելու համար տեղ պատրաստեմ.
7 Եւ հիմա լեռնէ մէկ խնասուն մարդ ինծի խրկէ
կէ, որ ոսկին, արծաթը, պղինձը, երկաթը,
ծիրանեգոյնը, կարմիրը և կապուտակը բա-
նիլ գիտնայ, ու քանդակագործութիւն ալ գիտ-
նայ, որ իմ քովս Ցուդայի ու Երուսաղէմի
8 մէջ եղող՝ Իմ հօրս Դաւիթին պատրաստած
խնասուններուն հետ ըլլայ, Ինծի լիբ-
անոնէն եղէնափայտեր, մայր փայտեր ու
Ա՛ալմուկ փայտեր խրկէ. քանզի ես գիտեմ
որ քու ծառաներդ Լիբանոնէն փայտ կտրելը
գիտեն. և ահա իմ ծառաներս քու ծառա-
9 ներուդ հետ ըլլան, Ու ինծի խիստ շատ
փայտեր պատրաստեն. քանզի իմ չինելու
10 տունս մեծ ու փառաւոր ըլլալու է ։ Ու-
ահա ես քու ծառաներուդ՝ փայտ կտրող
բանուորներուն քսան հազար քոր ցորեն,
ու քսան հազար քոր գարի, ու քսան
հազար մար գինի ու քսան հազար մար ձէթ
կու տամ՚։
11 Եւ Տիւրոսի Քիրամ թագաւորը Սողոմոնին
նամակ խրկեց ու ըսաւ, ՚Տէրը իր ժողովուրդը
սիրելուն համար քեզ անոնց վրայ թագա-
12 ւոր դրաւ ։ Եւ Քիրամ ըսաւ, ՚Երկինքը ու
երկիրը առնդծող Իսրայէլին Տէր Աստուածը
Ո՚օրհնեալ ըլլայ, որ Դաւիթ թագաւորին խո-
հեմութիւն ու գիտութիւն ունեցող խնասուն
որդի մը տուաւ, որ անիկա Տէրոջը տուն
ու իր թագաւորութիւնը տուն պիտի չինէ ։
13 Եւ հիմա իմ ‡վարպետս Քիրամը կը խրկեմ,
14 որ հանճարեղ ու խնասուն մարդ մին է ։ Ա՛նի-
կա Դանի աղջիկներէն եղող կնկան մը որդի
է, ու անոր հայրը Տիւրացի է. անիկա ոսկի,
արծաթի, պղինձ, երկաթի, քարեր ու փայ-
տեր, նաև ծիրանեգոյնի, կապուտակի, բի-

ԳԼ· Գ

1 ։ Տաճարին տեղը ու շինութեան սկզբնաւորութիւնը ։ 3 Անոր չափերը ու զարդերը ։ 11 Վերակացները ։ 14 Վարագոյրը ու սիւները ։

1 Եւ ՚Սողոմոն սկսաւ Տէրոջը տունը չինել ՚Ե-
րուսաղէմի մէջ՝ Մօրիա լեռանը վրայ՝ ուր
որ Տէրը անոր հօրը Դաւիթին երեւցեր էր, ան
տեղը՝ որն որ Դաւիթ ՚Յեբուսացի Ո՚ռնա-
2 յին կալին մէջը պատրաստեր էր ։ Եւ իր
թագաւորութեանը չորրորդ տարին՝ երկրորդ
3 ամսուն երկրորդ օրը սկսաւ շինել ։ Ու
՚Աստուծոյ տունը չինելու համար Սողոմոնին
դրած հիմը սահկա էր. առջի չափով վաթ-
սուն կանգուն երկայն, ու քսան կանգուն
4 լայն էր ։ Եւ Դիմացը եղող պատհին երկայ-
նութիւնը՝ տանը լայնութեամբը քսան կան-
գուն, ու բարձրութիւնը հարիւր քսան ։
՚՚՚ էր. ու զանիկա ներսէն մաքուր ոսկիով
5 պատեց ։ Եւ Մեծ տունը մայր փայտով ծած-
կեց, ու զանիկա մաքուր ոսկիով պատեց, ու
անոր վրայ արմաւենիներ ու չղթաներ ՚՚՚վո-
6 րագրեց ։ Եւ չքնաղութեան համար տունը պա-
տուական քարերով զարդարեց. ու ոսկին
7 փարուէմի ոսկի էր ։ Եւ տանը գերաններուը,
սեմերը, պատերը ու դռներուը ոսկիով պա-
տեց. ու պատերուն վրայ քերովբէներ քան-
դակեց ։
8 Եւ սրբութեանց սրբութիւնին տունը չի-
նեց. անոր երկայնութիւնը տանը լայնութեա-
նը պէս՝ քսան կանգուն, ու լայնութիւնը

ա Ել. իե. 1. 2. գ
Թագ. ժ. 14. Եզ-
կիէ. խգ. 13. 16 ։
բ գ Թագ. է. 13. 14 ։
գ Եզր. Կամնէց ։
դ գ Թագ. է. 23. Ես ։
ե Կամ Նեբո ։
զ Եզ. իգ. 31 ։ Ա՛ստա-
իե. 51 ։ Եբր. թ.
3 ։
է Ել. իե. 1. 2. գ
Թագ. ժ. 14. Եզ-
կիէ. խգ. 13. 16 ։
ը գ Թագ. է. 15—21 ։
Երեմ. ծբ. 21 ։
թ գ Թագ. է. 29 ։
ժ գ Թագ. է. 21 ։
ի գ Թագ. է. 23. 24.
25. 26 ։

քսան կանգուն էր. և զանիկա վից հարիւր
9 տաղանդի չափ մաքուր ոսկիով պատեց ։ Ու
բևեռներուն կշիռը յիսուն սիկղ ոս-
կի էր. ու վերնատուներուը ոսկիով պատեց ։
10 Եւ սրբութեանց սրբութիւնին տանը մէջ եր-
կու քանդակագործ քերովբէներ չինեց, ու
11 զանոնք ոսկիով պատեց ։ Եւ քերովբէներուն
թեւերը քսան կանգուն երկայնութիւն ունէին.
մէկ թեւը հինգ կանգուն էր ու տանը պա-
տին կը դպչէր, և միւս թեւը հինգ կանգուն
էր ու միւս քերովբէին թեւին կը դպչէր.
12 Մ՚ւս քերովբէին ալ մէկ թեւը հինգ կանգուն
էր ու տանը պատին կը դպչէր, ու միւս
թեւը հինգ կանգուն էր ու միւս քերովբէին
13 թեւին կցուած էր ։ Ա՛յս քերովբէներուն տա-
րածուած թեւերուն Է՚յ՚՚՚

կը կենար, որմէ երեքը դէպ՚ի հիւսիս, երեքը դէպ՚ի արեւմուտք, երեքը դէպ՚ի հարաւ, ու երեքը դէպ՚ի արեւելք կը նայէին, ու ծովը անոնց վրայ էր ; և ամենուն ետեւի կողմը
5 դէպ՚ի ներս դարձած էր։ Ու անոր թանձրութիւնը չորս մատնաչափ էր, և շրթունքը գաւաթի շրթունքի պէս էր, ու էրան շուշանի ծաղիկներ էին։ Երկու հազար մեր կ՚առնէր։
6 Եւ տասը ափսեան չինեց, ու հինգը աջ կողմը ու հինգն ալ ձախ կողմը դրաւ լուացմանն համար. *ողջակէզները անոնց մէջը կը լուային. բայց ծովը քահանայից համար էր, որ հոն լուացուին։
7 Եւ տասը ոսկեղէն աշտանակները չինեց Իրենց օրինակին համեմատ, ու զանոնք տաճարին մէջը դրաւ, հինգը աջ կողմը ու հինգը ձախ կողմը։
8 Եւ տասը սեղան չինեց, ու զանոնք տաճարին մէջը դրաւ, հինգը աջ կողմը ու հինգը ձախ կողմը. ու հարիւր ոսկեղէն կանդիլ չինեց։
9 Եւ քահանայից գաւիթը ու մեծ գաւիթը և գաւիթին դռները չինեց, ու անոնց փեղկերը պղինձով պատեց։ Եւ ծովը աջ կողմը
10 կերը պղինձով պատեց։ Եւ Քիրամ կաթսաները, խրկիները ու կանդիլները չինեց. և Քիրամ կատարեց այն բոլոր գործքերը՝ որ Աստուծոյ տանը համար Սողոմոն
12 դաման թագաւորին կը չինէր. Երկու սիւներուն վրայի գնդակները ու գործուածքը երկու սիւներուն գլուխը եղող խոյակները, և սիւներուն գլուխը եղող խոյակներուն երկու ցանցերը ծածկելու համար երկու ցանցակերպ զարդերը,
13 ու երկու ցանցակերպ զարդերուն Էջրու հարիւր նռաները, այսինքն սիւներուն վրայի խոյակներուն երկու գունաները ծածկելու համար՝ ամէն մէկ ցանցակերպ զարդին վրայ երկու կարգ նռաներ. Եւ Քէբենովիմները չինեց, ու մէքենովիմներուն վրայի աւազանները
15 չինեց. Մէկ ծովը ու անոր տակի տասներկու կով եզները. Եւ կաթսաները ու թիակները ու մսհաւանները և անոնց բոլոր գործիքները՝ Իէրոմը տանը համար Սողոմոն Թագաւորին՝ փայլուն պղինձէ չինեց համար վարպետը Քիրամ։
17 Հնթագաւորը զանոնք Յորդանան գաւառին մէջ Թանձր Հողի մը վրայ ձուլել տուաւ Սոկովթի ու Սարեդայի միջտեղը։ Եւ Սողոմոն
18 քաղցի ու Սարեդայի միջտեղը։ Եւ Սողոմոն այս բոլոր կարասիները խիստ շատ չինեց, քանզի պղինձը կշռելի չէր գար։ Ու Սողոմոն Աստուծոյ տանը բոլոր կարասիները չինեց. նաև խոտնի ոսկի սեղանը. ու այն սեղանները՝ որոնց վրայ Առաջաւորութեան հացը
20 էր դրուէր, եւ մաքուր ոսկիէ աշտանակները ու անոնց Ճրագները՝ զարթնելու կարգաւ Ճրագները՝ դարբերին առջեւը վառելու
21 համար ըստ ասորութեան, եւ ոսկւոյ ոսկիէ ծաղիկները, ու Ճրագները, և աւնելները,
22 Ու մաքուր ոսկիէ բազմակաքները, սաչակները, խնկամանները, ու բուրվառները. և տանը դռները՝ այսինքն սրբութեանց սրբութիւնին ներսի դրանը փեղկերը, և տանը՝ այսինքն տաճարին դրանը փեղկերը ոսկիէ էին։

ԳԼ. Ե

1 Ե Սողոմոնին Տէրոջը տանը համար չինած բոլոր գործը լմննցաւ. ու Սողոմոն իր Հօրը Դաւիթին նուիրած բաները, և արծաթը ու ոսկին ու բոլոր անօթները տարաւ, և Աստուծոյ տանը գանձերուն մէջ դրաւ։
2 Հնաժողովեց Սողոմոն Իսրայէլի Ծերերը, ու ցեղերուն բոլոր իշխանները, Իսրայէլի որդւոց նահապետները Երուսաղէմի մէջ ժողվուիլ, որ Տէրոջը ուխտին տապանակը Դաւիթին քաղաքէն՝ այսինքն Սիոնէն հանեն։
3 Եւ Իսրայէլի բոլոր մարդիկը Եօթներորդ ամսուն տօնին առթիւ թագաւորին քովը ժողովուեցան։
4 Հուեցան։ Ու Իսրայէլի բոլոր Ծերերը եկան.
5 ու Ղեւտացիները տապանակը վերցուցին։ Եւ տապանակը ու ժողովքի խորանը և խորանին մէջը եղած բոլոր սուրբ անօթները հանեցին. զանոնք քահանաները ու Ղեւտացիները
6 հերը հանեցին։ Եւ Սողոմոն թագաւորը ու անոր քովը ժողվուած Իսրայէլին բոլոր ժողովքը տապանակին առջեւը ըլլալով՝ ոչխարներ ու արջառներ կը զոհէին, այնչափ շատ որ անթիւ ու անհամար կին։ Եւ քահանայները Տէրոջը ուխտին տապանակը հերոս տարին իր տեղը՝ տանը դարբերը՝ սրբութիւնն սրբութեանցը, ու քերովբէներուն թեւերուն տակ
8 կը դնէին։ Ու քերովբէները տապանակին տեղը վրայ կը բանային թեւերը, և քերովբէները տապանակը ու անոր ձողերը
9 վերէն կը ծածկէին։ Եւ ձողերը երկնցուցին, և ձողերուն ծայրերը տապանակէն դարբերին առջեւը կ՚երեւնային, բայց դուրսէն չէին երեւնար. ու հոն մինչեւ այս օրս հոն է։ Տապանակին մէջը ուրիշ բան չկար, բայց միայն երկու տախտակները, որ Մովսէս Խորեբի մէջ հոն դրաւ, որոնցմով Տէրը Իսրայէլի որդւոցը

† Կամ Սարեդանի։ ‡ Թագ. է. 46։ § Թագ. է. 47։ ‖ Թագ. է. 48, 49, 50։ ¶ Ել. ի. 30։ ** Ել. ի. 31։ 40։ †† Ել. ի. 31։ 40։ ‡‡ Մն. իե. 12։ 19։ §§ Թագ. է. 48։ ‖‖ Թագ. ը. 50։ ¶¶ Թագ. է. 59։ *** Ել. ի. 31։ 40։ ††† Թագ. է. 41։ ‡‡‡ Թագ. է. 20։ §§§ Թագ. է. 27։ 45։ ‖‖‖ Թագ. է. 14։ 45։ ¶¶¶ Թագ. է. 46։

հետ ուխտ ըրաւ՝ անոնց Եգիպտոսէն ելած առնը։
11 Ու երբոր քահանաները սուրբ տեղէն ելան, (վասն զի բոլոր հոն գտնուող քահանաները սրբուեր էին, չէ թէ իրենց յաջորդական կարգը պահելով։ Ու Ղեւտացի Ղեւտացիներուն բոլորը Ասափին, Եմանին — Իդիթունին և անոնց որդիներուն ու եղբայրներուն հետ բեհեզներ հագած, ծնծղաներով, տաւիղներով ու քնարներով սեղանին արեւելեան կողմը կայնեցան. Ե անոնց հետ հարիւր քսան
13 քահանայ փող կը հնչեցընէին.) Ու երբոր փող հնչեցընողները ու երգեցողները միաբերան մէկ ձայնով Տէրը կ՚օրհնէին ու կը գովէին, և փողերով, ծնծղաներով ու երգոց նուագարաններով ձայներնին վերցընելով՝ Տէրը կ՚օրհնէին, ըսելով,

Գոհացէք Տէրոջմէն, ինչու որ բարի է,
ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.

անատնեղը Տէրոջը տունը ամպով լեցուեցաւ։
14 Եւ ամպէն պատճառաւ քահանաները չէին կրնար հոն կենալ, որ էջմեն պաշտօնը կատարեն. Քանզի Տէրոջը փառքը Աստուծոյ տունը լեցուցեր էր։

ԳԼ. Զ

1 Սողոմոն ժողովուրդը օրհնելէն ետեւ, զԱստուած կ՚օրհնէ, 12 Տաճարին նուիրակատարց օրը պղինձէ կայարանին վրայ Սողոմոն մատուցած աղօթքը։

1 Ա Նատեղը Սողոմոն ըսաւ, Տէրը ըսաւ որ
2 ինքը Մուտախաւպի մէջ կը բնակի։ Բայց ես քեզի բնակութեան համար տուն՝ ու յարմար
3 տեղ քու նստելուդ համար տեղ չինեցի։ Եւ թագաւորը իր երեսը դարձուց, ու Իսրայէլի բոլոր ժողովքը օրհնեց. ու Իսրայէլի բոլոր
4 ժողովքը ոտքի վրայ կայներ էին։ Եւ անիկա ըսաւ, Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլի Տէր Աստուածը, որ իր բերնովը իմ Հօրս Դաւիթին խօսաւ տուաւ, ու իր ձեռքովը կատարեց. քանզի
5 ըսաւ, Իմ ժողովուրդս եգիպտոսի երկրէն հանած օրէս ի վեր՝ Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն քնաւ մէկ քաղաք մը չընտրեցի տուն չինելու համար, որ իմ անունս հոն ըլլայ, ու մարդ մը չընտրեցի, որ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին
6 վրայ իշխան ըլլայ։ Հնայց Երուսաղէմը ընտրեցի, որ իմ անունս հոն ըլլայ. ու Դաւիթը ընտրեցի, որ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ
7 Թագաւոր ըլլայ. Եւ Իմ Հայրս Դաւիթի միտքն էր որ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն անունը
8 տուն մը չինի. Բայց Տէրը իմ Հօրս Դաւիթին ըսաւ, Որովհետեւ դուն միտքդ դրիր որ իմ անունս տուն չինես, ազէկ ըրիր որ սա բանը

ա Մն. իե. 1։ բ Մն. իե. 34։ գ Սպ. Ձկգ. Տես ա Մն. իե. 34, 41։ դ Ել. ի. 35։ Գկ. ե. 1։ — ե Թագ. ը. 12, ևս։ զ. 2։ է Գկ. իե. 13։ ը Թագ. է. 2։ ա Մն. իե. 4։ թ Մն. իե. 1։ իբ. 1։ ժ Ել. իե. 11։ ը Օր. Գկ. ե. 10։ ժա Գկ. է. 22։ ժբ Կամ լաւ։ ժգ Թագ. ը. 4։ 13։ Գկ. է. 16։ ժդ Ել. իե. 9։ ժե Մն. իբ. 9։ ժզ Բ Թագ. է. 12, 16։ ժէ Սպ. Ձկը. 12։ ժը Գկ. ը. 6։ Ես. կգ. 1։ Գպ. է. 49։

երկինքէն լսես, ու լսած ասենդ ներես։
22 Թէ որ մէկը իր ընկերին դէմ մեղանչէ, ու
անկ երդում ընել տալու համար անոր եր-
դում առաջարկէ, ու երդումը աս տունը քա-
23 ռեզանիդ առջեւը գայ, Ա՛նատենը դուն եր-
կինքէն լսես ու կատարես, ու քու ծառա-
ներդ դատես, և յանցաւորը դատապարտես,
ու անոր ըրածը անոր գլխուը բերես. և ար-
դարը արդարացընես, ու անոր արդարու-
թեանը չափովը անոր հատուցում ընես։
24 Եւ թէ որ քու ժողովուրդդ Իսրայէլը՝ քե-
զի դէմ մեղանչելնուն համար՝ իրենց թշնամի-
ներուն առջեւը յաղթուին, ու էլ դառնան
և քու անուանդ փառք տան, ու աս տանս
մէջ քու առջեւդ աղօթք ու ազաչանք ընեն,
25 Ա՛նատենը դուն երկինքէն լսես, և քու ժո-
ղովուրդիդ Իսրայէլին մեղքը ներես. ու անոնց
և անոնց հայրերուն տուած երկիրդ դարձը-
նես զանոնք։
26 Թէ որ անոնց քեզի դէմ մեղք գործելուն
համար երկինքը գոցուի ու անձրեւ չգայ. ու
անոնք աս տեղը քեզի աղօթք ընեն և քու
անուանդ փառք տան, ու զանոնք նեղելուդ
27 համար իրենց մեղքերէն դառնան, Ա՛նատենը
դուն երկինքէն լսես, և քու ծառաներուդ
ու քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին մեղքը ներես,
որ անոնց ուղիղ ընթացքնես ան ազեկ ճամբան՝ որուն
մէջը պիտի քալեն. ու քու ժողովուրդիդ
ժառանգութիւն տուած երկիրդ վրայ անձրեւ
տաս։
28 Թէ որ երկրի վրայ սով, կամ ժանտախտ,
կամ բռնչակահարութիւն, կամ ցորեանի ա-
ւեր, կամ մլեխ, կամ թրթուր ըլլայ, կամ
անոնց թշնամիները զանոնք իրենց *քնակած
29 երկրին մէջը նեղուին, կամ որ և իցէ հարուած
կամ հիւանդութիւն ըլլայ, քու բոլոր ժողո-
վուրդդ Իսրայէլին որ և իցէ մարդ աղօթք
մը ու ինդրուածք մը ընելու ըլլայ, ու իւրա-
քանչիւր մարդ իր ախոռ ու ցաւը ճանչնալով՝
30 ձեռքերը դէպ ի աս տունը երկինքէն՝ քու բնակութեանդ տե-
ղէն լսես ու ներես. և ամէն մարդու իր
բոլոր ճամբաներուն համեմատ հատուցում
ընես, անոր սիրտը գիտնալուդ համար. վասն
զի մնարդոց որդիներուն սիրտը միայն դուն
31 գիտես. Որպէս զի քեզմէ վախնան ու քու
ճամբաներուդ մէջը քալեն բոլոր կենդանի օրերուն
մէջը, որուն ժամանակ որ մեր հայրերուն
տուած երկիրդ վրայ պիտիապրին։
32 Ու՛ր քու ժողովուրդդ Իսրայէլէն չըլլայ՝ և
հեռուանր երկրէ մը քու մեծ անուանդ համար
և զօրաւոր ձեռքիդ համար ու բարձր բազու-
կիդ համար եկող օտարականն ալ թէ որ գայ
33 ու աս տանս մէջ աղօթք ընէ, Դուն երկին-

քէն՝ քու բնակութեանդ տեղէն լսես, և օտա-
րականին քեզի ըրած ամէն խնդրուածքը կա-
տարես, որ երկրիս ամէն ժողովուրդները քու
անունդ ճանչնան, ու քու ժողովուրդիդ Ի-
սրայէլին պէս քեզմէ վախնան, և գիտնան
թէ աս իմ չինած տանս վրայ քու անունդ
կոչուած է։
34 Երբոր քու ժողովուրդդ իր թշնամիին դէմ
պատերազմի երթայ ան ճամբով որ դուն ղ-
ան իրենց զրկես, և քեզի աղօթք ընեն դէպ
ի այս քաղաքիդ՝ որ դուն ընտրած ես, ու քու անուանդ
համար աս շինուած տանս կողմը դարձած՝
35 երկինքէն անոնց աղօթքը ու ինդ-
րուածքը լսես, և անոնց իրաւունքը ընես։
36 Երբոր քեզի դէմ մեղք գործեն, (քանզի
մեղք չգործող մարդ չկայ,) ու անոնց բար-
կանալով զանոնք թշնամիին ձեռքը մատնես,
ու անոնց դերեվարները հեռու կամ մօտ եր-
37 կիր մը դերի տանին զանոնք, Թէ որ ան իրենց
գերեվարութեան երկրին մէջ զղջայ դան ու գա-
նան, և իրենց դերեվարութեան երկրին մէջ քե-
զի ազաչեն ու ըսեն, Մեղք գործեցինք. ա-
38 նօրէնութիւն ու անիրաւութիւն ըրինք. Եւ
*ե- անոնք իրենց գերեվարութեան երկրին մէջ
ուր որ գերի տարուած են, իրենց բոլոր սրբ-
տովը ու իրենց բոլոր հոգւովը քեզի դա-
նան, ու իրենց երկրին՝ որ իրենց հայրերուն
տուիր, և քու ընտրած քաղաքիդ, ու քու
անուանդ համար իմ չինած տանս կողմը նայե-
39 լով աղօթք ընեն, Դուն երկինքէն քու բնա-
կութեանդ տեղէն անոնց աղօթքը ու ինդ-
րուածքը լսես, ու անոնց իրաւունք ընես, և
քու ժողովուրդիդ քեզի դէմ ըրած մեղքը
40 ներես. Հիմա, ով Աստուած իմ, աս տեղը
հոգացած աղօթքին Թող քու աչքերդ բաց
41 ըլլան, ու քու ականջներդ մտիկ ընեն. Եւ
հիմա, ով Տէր Աստուած, *քու հանգստու-
թեանդ տեղը ելիր դուն ու քու զօրու-
թեանդ տապանակը. ով Տէր Աստուած, քու
քահանաներդ փրկութիւն հագնին, և քու
42 սուրբերդ *բարութիւնով ուրախանան։ Ով
Տէր Աստուած, քու օծեալիդ երեսը մի ա-
նարգեր. հոգա *քու ծառայիդ Դաւիթին ըրած
ողորմութիւնները դիւրէ։

ԳԼ. Է

1 Աստուած երկինքէն կրակ իջեցուց՝ Սողոմոնին աղօթքին քե-
զանելի ըլլալը կը յայտնէ, ու ժամերը փառքով կը լեցնէ. Ժո-
ղովուրդն ալ Տէրոջը երկրպագութիւն կ'ընէ։ 4 Սողոմոնին
հանգիստը զոհ։ 8 Սողոմոն՝ տասներորդ ամիսը ու
ութերորդ տարի՝ Ա՛նատենը տասներորդ ամիսը ու
13 Աստուած Սողոմոնին կ'երեւնայ, ու պայմա-
նով անոր խոստումները կ'ընէ։

1 Ու՛ր երբոր Սողոմոն իր աղօթքը լմընցուց,

5 ։
2 Մատ. Ա՛ղբ. 8։ 9։ 10։ 18։

ե գ Թագ. Ժե. 1։
զ Գվ. ի. 9։
է Բէր. գ անգամն

ա ու Մ՚ն. իբ. 9։
ը Ցամք. Ժբ. 20։ Գօր. ը. 27։

թ Ա՛մակ. ի. 9։
ժ Ամպ. կ. 20։ Ցամք. գ. 24։ ու Ցամք. ս։

ա ու Մ՚ն. իբ. 2։
բ Ղևէ. մ. 21։
գ Մատ. Ա՛ղբ. 1։
դ ու Մ՚ն. Ժբ. 16։

Ժե. 3։
—
ու գ Թագ. ը. 54։

Էրկինքէն կրակ իջաւ, ու ողջակէզները և
զոհերը ուռկեց. ու Տէրոջը փառքը տունը
2 լեցուց։ Եւ քահանաները չկրնար Տէ-
րոջը տունը մտնել, քանզի Տէրոջը փառքը
3 Տէրոջը տունը լեցուցեր էր։ Ու բոլոր Իսրա-
էլի որդիքը կրակին իջնելը և տանը վրայ
Տէրոջը փառքին հոսիլը կը տեսնէին. ու ե-
րեսի վրայ գետնին խճանալով՝ քարայատակին
վրայ երկրպագութիւն ըրին, ու Տէրը օրհ-
նեցին, Ո՛ր բարի է, Ո՛ր անոր ողորմութիւնը
4 յաւիտեան է։ Եւ թագաւորը ու բոլոր ժո-
ղովուրդը Տէրոջը առջեւ զոհեր կը մատուցա-
5 նէին։ Եւ Սողոմոն թագաւորը քառասունհինգ
հազար արջառ ու հարիւր քսան հազար ոչխար
զոհ ըրաւ. այսպէս թագաւորը ու բոլոր ժո-
ղովուրդը Աստուծոյ տանը նաւակատիքը ըրին։
6 Եւ քահանաները իրենց պահպանութիւնը
համեմատ կը կայնէին, ու Ղեւտացիները՝ Տէ-
րոջը երգոյ նուագարանովը՝ որոնք Դաւիթ
թագաւորը չխներ էր Տէրը գովելու համար,
որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է, *երբոր
Դաւիթ անոնց ձեռքովը Տէրը օրհնեց։ ու
Քահանաները անոնց դիմացը փողերը կը հնչե-
ցնէին, ու բոլոր Իսրայէլը առջի վրայ
կայներ էր։
7 Եւ Սողոմոն Տէրոջը տանը առջեւը եղող
դաւիթին մէջ տեղը սրբեց, քանզի ողջակէզ-
ները ու խաղաղութեան զոհերուն ճարպերը
հոն մատուց. որովհետեւ Սողոմոնին չխնած
պղինձէ սեղանը՝ ողջակէզները ու հացի ընծա-
ները ու ճարպերը չէր կրնար պարունակել։
8 Եւ անառնենը Սողոմոն ու անոր հետ բոլոր
Իսրայէլ՝ խիստ մեծ ժողով մը՝ Եմաթի մուտ-
քէն մինչեւ Եգիպտոսի հեղեղատը՝ եօթը օր
9 ատեն ըրին։ Եւ ութերորդ օրը մեծ ժողով
ըրին. քանզի եօթը օր սեղանին նաւակատի-
10 քը՝ ու եօթը օր ատեն կատարեցին։ Ու ութե-
րորդ ամսուն քսանուրեքերորդ օրը ժո-
ղովուրդը արձակեց, որպէս իրենց վրանները
գնալու, գոհանալով սրտով մը ուրախանալով ան
բարիքներուն համար՝ որ Տէրը Դաւիթին,
Սողոմոնին ու իր Իսրայէլ ժողովուրդին ըրեր
էր։
11 Եւ Սողոմոն Տէրոջը տունը ու թագաւո-
րական տունը լմընցուց. ու Տէրոջը տանը
մէջ և իր տանը մէջ Սողոմոնին սիրտը ինչ
որ չնեղել ուզեց, ամէնուն ալ յաջողեցաւ։
12 Ու Տէրը գիշերով Սողոմոնին երեւցաւ, և
անոր ըսաւ, Քու աղօթքդ լսեցի, ու աս
տեղը ընտրեցի, որ ինծի զոհի տուն ըլլայ։
13 Թէ որ երկինքը գոցեմ որ անձրեւ չըլլայ,

ե գ Թագ. ը. 66։
զ Գվ. է. 1։
է Բ Օր. իբ. 9։
ը Գվ. ժ. 41։
թ Գվ. ի. 31։
ժ գ Թագ. ը. 62. 63։
ի ու Մ՚ն. Ժբ. 16։

ա Կամ Դաւթին օրհ-
նութիւնը. Իրենց
ձեռքը առնելով։
բ Գվ. է. 12։
գ գ Թագ. ը. 64։
դ գ Թագ. ը. 63։
ե Ցեւ. Ժգ. 3։

զ գ Թագ. ը. 37. Գվ.
է. 6։
է Եզր. զանգը
ը Բ Օր. իմ. 24։ Եր.
լմ. իբ. 8. 9։
թ Եզր. զանգը
ժ Բ Օր. իմ. 24։ Եր.
լմ. իբ. 8. 9։

3 Նեերը բնակեցաւ։ Եւ Սողոմն Սուբայի Եմա-
4 թը դնաց, ու անոր տերեց։ Եւ անապատին
մէջ Թադմորը շինեց, ու ան բոլոր շտեմա-
րանի քաղաքները՝ որոնք Եմաթի Եղբէն մէջ
5 շինեց։ Ու վերի Բեթորոնը և վարի Բեթո-
րոնը պարիսպներով, դռներով ու նիգերով
6 ամրացած քաղաքներ շինեց։ Նաև Բաալա-
թը, ու Սողոմնին բոլոր շտեմարանի քաղաք-
ները, ու կառքերուն բոլոր քաղաքները,
ու ձիաւորներուն քաղաքները, և ան բոլոր
*շէնքերը՝ որ Սողոմն ուզեց շինել Երուսա-
ղեմի մէջ, Լիբանանի մէջ ու իր տէրութեանը
բոլոր երկրին մէջ։
7 Ան բոլոր ժողովուրդները՝ որ Քետացինե-
րէն, Ամորհայեցիներէն, Փերեզացիներէն, Խե-
ւացիներէն ու Յեբուսացիներէն մնացեր էին,
8 և Իսրայէլի որդիքը չէին, Այրմէնէն անոնց
զաւակները՝ որ անոնցմէ ետքը ան երկրին
մէջ մնացեր էին, ու Իսրայէլի որդիքը զա-
նոնք բոլորովին կոտրտացած չէին, Սողոմն
9 գանոնք հարկատու ըրաւ մինչև յայսօր։ Եւ
Սողոմն իր գործքին համար Իսրայէլի որ-
դիներէն ծառաներ չըրաւ. հապա անոնք
պատերազմական մարդիկ, ու իր զօրավար-
ներուն իշխանները, և իր կառքերուն ու
10 ձիաւորներուն վերակացուներն էին։ Եւ Սո-
զոմնին թագաւորին դլխաւոր իշխանները *երե-
կու հարիւր յիսուն մարդիկ էին, որոնք ժո-
ղովուրդին վրայ կ'իշխէին։
11 Ու Սողոմն *փարաւոնին աղջիկը Դաւիթի
քաղաքէն անոր համար չշինած տունը հա-
նեց. վասն զի ըսաւ, իմ կինիկս Իսրայէլի թա-
գաւորին՝ Դաւիթին տունը չնստի, ինչու որ
Տէրոջը տապանակին մուտք տեղ ամուր
են։
12 Անոնք Սողոմն որ Տէրոջը սեղանին վրայ ողջակէզներ մատուց
13 Տէրոջը, Եւ Մովսէսին պատուիրածին համե-
մատ շաբաթին օրերուն՝ շաբաթներու,
անապտղաբերներու ու հանդիսաւոր ժողովներուն
մէջ՝ *տարին երեք անդամ՝ այսինքն բաղար-
ջակներուց ժողովին, շաբաթներու ժողովին ու ամ-
14 պատարագաց ժողովին կը մատուցանէր։ Եւ
իր հօրը Դաւիթին կանոնովը՝ *քահանաներուն
դասերը իրենց պաշտամնեայը վրայ, ու Ղե-
ւացիները իրենց պահպանութիւնները վրայ՝
անշի օրերուն պրպտութեան պէս՝ քահանանե-
րուն առջևը օրհնելու ու ապասարկութիւնն
ընելու համար, և դռնապաններն ալ իրենց
դասերուն կարգովը՝ ամէն մէկ դուռը դրան.
քանզի այսպէս էր Աստուծոյ մարդուն Դաւի-
15 թին հրամանը։ Ու քահանաներուն ու Ղե-

ւացիներուն համար, և դանձարաններուն
համար՝ ամէն բանի մէջ թագաւորին հրամա-
16 նէն դուրս չելան։ Ու Սողոմնին ամէն գործ-
քը՝ Տէրոջը տունը հիմը դրուած օրէն մինչև
անոր լրիւնալը՝ †պատրաստուած էր։ Այսպէս
կատարեցաւ Տէրոջը տունը։
17 Անոնք Սողոմն Եզոնեվի երկրին մէջ՝
ծովեզերքը Եզոց *Գաբաթագարերը ու Ելաթը
18 գնաց։ Եւ Քիրամ իր ծառաներուն ձեռ-
քովը նաւեր ու ծովու ծանօթ *Քրթուրիան հմուտ
եզոց ծառաները խրկեց անոր։ Ու Սողոմնին
ծառաներուն հետ Ոփիր գացին, և անկէ
չորս հարիւր յիսուն տաղանդ ոսկի առին, ու
Սողոմն թագաւորին բերին։

ԳԼ· Թ

1 Սաբայի թագուհին Սողոմնին խնամութիւնը վրայ կը գնայ։ 12 Սողոմնին ոսկին, 15 անոր վահանները։ 17 անոր գահը, կրկնայ ոտքաթոռը։ 20 անոր առիւծները։ 25 անոր բերուած ընծաները։ 31 անոր կառքերը ու ձիերը։ 29 անոր թագաւորութիւնը որերը ու մահը։

1 Եւ Սաբայի թագուհին Սողոմնին համբաւը
լսեց, ու Սողոմնը խրթին հարցմունքներով
փորձելու համար երուսաղէմ եկաւ խոտոր շատ
հանդէսով, և իշուներ ու շատ ոսկի և պա-
տուական քարեր բեռցած ուղտերով. և Սո-
2 զոմնին գուն դնաց, ու բոլոր իր սրտին մէջը
եղածին վրայով անոր հետ խօսեցաւ։ Եւ Սո-
զոմն անոր բոլոր հարցմունքները բացատրեց.
ու բնաւ անանկ մէկ խօսք մը չկար, որ Սո-
3 զոմն չհասկընայ ու չբացատրէ անոր։ Եւ Սա-
բայի թագուհին՝ Սողոմնին իմաստութիւնը,
4 ու անոր շինած տունը, Եւ անոր սեղանին
կերակուրները, ու անոր ծառաներուն *բնա-
կարանները, և սպասաւորներուն կայնուած-
քը, ու անոնց հագուստները, և անոր մատ-
ռուաւիները, ու անոնց հագուստները, ու
Տէրոջը տունը ելլելու ատենները՝ անդադար
5 խելքը գլխէն գնաց։ Եւ թագաւորին ըսաւ,
Քու վիճակիդ ու իմաստութեանդ վրայով իմ
երկրիս մէջ լսած խօսքերս ճշմարիտ են եղեր.
6 Բայց ես ան խօսքերուն չհաւատացի, մինչև
որ *անոնք ինչ որ ու իմ աչքերովս տեսայ. և
ահա քու իմաստութեանդ չափովը կէսը
ինձի չպատմուեցաւ. դուն գերազանց ես *—
7 Համբաւէդ՝ որ ես լսեցի։ Երանի քու մար-
դոցդ, ու երանի ատ քու ծառաներուդ՝ ո-
րոնք միշտ քու առջևդ կայնելով քու իմաս-
8 տութիւնդ կը լսեն։ Քու Իհովայ Աստուածդ
օրհնեալ ըլլայ, որ քեզի հաճեցաւ, ու քեզ
իր աթոռին վրայ դրաւ, որ քու Տէր Աս-
տուածդ համար թագաւոր ըլլաս. քու Աս-

տուածդ՝ Իսրայէլը սիրելուն համար ու զա-
նիկա յաւիտեան հաստատելու համար, քեզ
անոնց վրայ թագաւոր դրաւ, որ իրաւունք
9 ու արդարութիւն ընես։ Եւ թագաւորին
հարիւր քսան տաղանդ ոսկի ու խոտոր շատ
խունկեր և պատուական քարեր տուաւ. ու
Սաբայի թագուհին՝ Սողոմն թագաւորին
տուած խունկերուն պէս չկար։
10 Եւ Քիրամին ծառաները ու Սողոմնին ծա-
ռաները՝ †որոնք Ոփիրէն ոսկի կը բերէին,
հալմուկ փայտեր ու պատուական քարեր ալ
11 բերին։ Եւ թագաւորը արմուկ փայտէն՝ Տէ-
րոջը տունը ու թագաւորական տունը աստի-
ճաններ, ու երգեցողներուն համար քնա-
նելու ու տաւիղներ չինեց. և անոնց պէս ան-
կէ առաջ Ցուդայի երկրին մէջը չէր երևցած։
12 Ու Սողոմն թագաւորը Սաբայի թագու-
հիին բոլոր ուզած ու խնդրած բաները որ-
ւաւ, ան բաներէն *ի զատ՝ որ անիկա թա-
գաւորին բերաւ. և անիկա իր ծառաներուն
հետ դարձաւ իր երկիրը դնաց։
13 Ու մէկ տարուան մէջ Սողոմնին եկած ա-
կիին կշռոքը վեց հարիւր վաթսունվեց
14 տաղանդ ոսկի էր, Աստուածը ընողներուն,
ու վաճառականներուն, և Արաբացոց բոլոր
թագաւորներուն, ու երկրին նախապարետ-
ներն՝ Սողոմնին բերած ոսկիէն ու արծաթէն
*ի զատ։
15 Եւ Սողոմն թագաւորը կռածոյ ոսկիէ եր-
կու հարիւր վահան շինեց. — ամէն մէկ վա-
հանին համար վեց հարիւր *կռած ոսկի
16 գնաց։ Կռածոյ ոսկիէ երեք հարիւր տապար
ալ շինեց, — ամէն մէկ տապարին երեք հա-
րիւր *ոսկի գնաց. ու թագաւորը Լիբա-
նանի անտառին տունը դրաւ զանոնք։
17 Եւ թագաւորը փղոսկրէ մեծ աթոռ մը շի-
նեց, ու զանիկա մաքուր ոսկիով պատեց։
18 Եւ աթոռը վեց աստիճան ու ոսկիէ պատ-
ուանդան մը ունէր, որոնք աթոռին կից էին.
և նստելու տեղը մէկ կողմին ու միւս կող-
մէն յենարաններ ունէր, ու յենարաններուն
19 քովը երկու առիւծներ կը կայնէին։ Եւ հոն
վեց աստիճաններուն վրայ՝ մէկ կողմէն ու
միւս կողմէն տասներկու առիւծներ կը կայ-
նէին. ընտ մէկ թագաւորութեան մէջ ա-
նանկ բան մը չշինուած չէր։
20 Ու Սողոմն թագաւորին բոլոր խմելիքի
անոթները ոսկի էին. և Լիբանանի անտառին
տունը բոլոր անոթները զուտ ոսկի էին, ար-
ծաթէ չկար. Քանի անիկա Սողոմնին օրե-
21 րը բանի մը տեղ չէր սեպուեր։ Քանզի թա-
գաւորին նաւերը Քիրամին ծառաներուն հետ
Թարսիս կ'երթային. Թարսիսի նաւերը երեք

տարին անգամ մը ոսկիով, արծաթով, փղ-
ոսկրով, կապիկներով ու սիրամարգերով
բեռնաւորուած կու դային։
22 Եւ Սողոմն թագաւորը հարստութեան ու
իմաստութեան կողմանէ երկրիս բոլոր թա-
23 գաւորներէն մեծ եղաւ։ Ու երկրի բոլոր թա-
գաւորները կը փափաքէին Սողոմնին երեսը
պաղատիլ, և անոր իմաստութիւնը լսելու, որն
24 ան Աստուած անոր սրտին մէջ դրեր էր։ Ու
անոնց ամէնը տարին տարի իրենց ընծանե-
րը կը բերէին, այսինքն արծաթեայ անօթներ,
ոսկիէ անօթներ, Հանդերձներ, զէնքեր,
խունկեր, ձիեր ու ջորիներ։
25 Եւ Սողոմն *ձիերու ու կառքերու հա-
մար չորս հազար սեռուց ունէր, ու տասներե-
կու հազար ձիաւոր, ու զանոնք կառքերու
քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի մէջ թա-
26 գաւորին քովը ուզարկեց։ Ու *Եփրատ գե-
տէն մինչև փղշտացւոց երկիրը ու մինչև Ե-
գիպտոսի սահմանը՝ Հզոր թագաւորներուն
27 վրայ կ'իշխէր։ Եւ թագաւորը Երուսաղէմի
մէջ արծաթը քարերու պէս *առատ
ըրաւ, ու եղևնափայտը շատութենէն զա-
մի մէջ եղող մոլաթիլենիներուն պէս ըրաւ։
28 Եւ Սողոմնին համար եգիպտոսէն ու ամէն
երկիրներէն ձիեր կը հանէին։
29 Եւ Սողոմնին առաջին ու վերջին պատ-
մութիւնը մարգարէ Նաթան մարգարէին
դրքին մէջ ու *Աքիայի Աբիայեն մարգա-
րէութեանը մէջ, և *Ադդովի տեսութեան Ե-
րաբաամ Նաբաթեանին վրայով *—ի տեսիլք-
30 ներուն մէջ դրուած են։ Ու Սողոմն բոլոր
Իսրայէլին վրայ Երուսաղէմի մէջ քառասուն
31 տարի թագաւորութիւն ըրաւ։ Եւ Սողոմն
իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու զանիկա իր
հօրը Դաւիթին քաղաքին մէջ թաղեցին. և
անոր տեղը անոր որդին Ռոբովամ թագաւոր
եղաւ։

ԳԼ· Ժ

1 Իսրայէլացիք Ռոբովամը թագաւոր ընելու համար Սիքեմի մէջ ժողովուելով՝ Երոբովամին միջոցաւ անկէ կը խնդրեն որ իրենց վրայ դրած լուծը թեթևցնէ։ 6 Ռոբովամ Ծերերուն խորհուրդին համեմատ խոտոր կը պատասխանէ անոնց։ 16 Տասը ցեղերը կ'ապստամբին ու Ադովամը կը մեռցնեն. սակայն վերջապէս Ռոբովամ կը փախչի։

1 Եւ Ռոբովամ Սիքեմ գնաց. վասն զի բոլոր
Իսրայէլ զանիկա թագաւոր ընելու համար
2 Սիքեմ գացեր էր։ Ու Նաբաթեան Երոբո-
վամ՝ որ †Սողոմն թագաւորին երեսէն փա-
խած՝ Եգիպտոս կը բնակէր, — *Քանզի անկից
3 Եգիպտոսէն դարձած։ Եւ *ղրկեցին կանչել զա-
նիկա։ Ու Երոբովամ և բոլոր Իս-

բայել եկան, ու Ռոբոամին հետ խոսեցան
4 ու ըսին, Քու հայրդ մեր վրայ ծանր լուծ մը դրաւ. ու հիմա քու հօրդ խիստ ծառայութիւնը ու մեր վրայ գրած ծանր լուծը թե-
5 թևցուր, ու քեզի ծառայութիւն ընենք։ Եւ անիկա բաւ անոնց, երեք օրէն եկաք ինծի դարձէք. ու ժողովուրդը գնաց։
6 Եւ Ռոբոամ թագաւորը խորհուրդ հարցուց ան ծերերուն՝ որ իր հօրը Սողոմոնին առջևը կը կայնէին երբոր անիկա ողջ էր, ու ըսաւ, Դուք ինծի ի՞նչ խորհուրդ կու տաք,
7 որ աս ժողովուրդին պատասխան տամ։ Եւ անոր խոսեցան ու ըսին, Թէ որ աս ժողովուրդին հետ բաղցրութիւնով վարուիս, ու անոնց հաճելի ըլլաս, ու անոնց բարի խօսքեր զրուցես, անասունը անոնք միշտ քեզի ծառայ
8 կ'ըլլան։ Բայց անիկա ծերերուն իրենց տուած խորհուրդը մերժեց, ու իր տարիքը կոխնոտ-իր հետ մեծցած երիտասարդներուն խորհուրդ հարցուց. Եւ անոնց ըսաւ, Դուք ի՞նչ
9 խորհուրդ կու տաք, որ աս ժողովուրդին պատասխան տամ. քանզի անոնք ինծի խոսեցան ու ըսին, Քու հօրդ մեր վրայ գրած
10 լուծը թեթևցուր։ Ու անոր հետ մեծցած երիտասարդները անոր խոսեցան ու ըսին, Քու հայրդ մեր լուծը ծանրացուց, ու դուն մեր վրայէն թեթևցուր՝ ըսող ժողովուրդին այսպէս խոսա, ու անոնց այսպէս ըսէ. Իմ
11 պզտիկ մատս իմ հօրս մէջքէն հաստ է. Եւ հիմա իմ հայրս ձեր վրայ ծանր լուծ դրեր է, բայց ես ձեր լուծը աւելի պիտի ծանրացնեմ. իմ հայրս ձեզ խարազաններով խրատեր է, բայց ես չէ՛ կարիճներով պիտի խրատեմ։
12 Եւ Յերոբոամ ու բոլոր ժողովուրդը երրորդ օրը Ռոբոամին եկան, ինչպէս որ թագաւորը ըսեր էր թէ երրորդ օրը ինծի դարձէք։
13 Ու թագաւորը անոնց խստութեամբ պատասխան տուաւ, և Ռոբոամ թագաւորը ծերե-
14 րուն խորհուրդը մերժելով, երիտասարդներուն խորհուրդին պէս անոնց հետ խոսեցաւ ու ըսաւ, Իմ հայրս ձեր լուծը ծանրացուցեր է, բայց ես զանիկա աւելի պիտի ծանրացնեմ. իմ հայրս ձեզ խարազաններով խրատեր
15 է, բայց ես չէ՛ կարիճներով պիտի խրատեմ։ Եւ թագաւորը ժողովուրդին խօսքը մտիկ չըրաւ. վասն զի աս բանը Աստուծմէ եղաւ, որ Տէրը Սիլովնացի Աքիայիին ձեռքով Նաբատեան Յերոբոամին ըսած խօսքը հաստատէ։
16 Ու երբոր բոլոր Իսրայէլ տեսաւ որ թագաւորը իրենց մտիկ չըրաւ, ժողովուրդն ալ թագաւորին պատասխան տալին ու ըսին, Մենք Դաւիթին քովը ի՞նչ բաժին ունինք. ու Յեսսէի որդւոյն քովը ժառանգութիւն չունինք. ով Իսրայէլ, թող ամէն մարդ իր վրանը գնայ. ով Դաւիթ, հիմա դուն քու տունդ հո-
դ. ու բոլոր Իսրայէլ իրենց վրաններուն գա-
17 յին։ Բայց Յուդայի քաղաքներուն մէջ բնակող Իսրայէլի որդւոցը վրայ Ռոբոամ թա-
18 գաւոր եղաւ։ Եւ Ռոբոամ թագաւորը երբոր Հարիվրոնն վրայ եղող Ադոռամը խրկեց, Իսրայէլի որդիքը զանիկա քարերով քարկոծեցին, ու մեռաւ։ Եւ Ռոբոամ թագաւորը արագապով կառքը հեծաւ, որ Երուսաղէմ
19 փախչի։ Ւսկայես Իսրայէլ Դաւիթի տունէն ապստամբեցաւ մինչև այս օրս։

ԳԼ. ԺՍ.

1 Ռոբոամ զօրք կը ժողվէ Իսրայէլը հնազանդեցնելու համար, բայց Սեմայիայէն կ'արգիլուի։ 5 Իր թագաւորութիւնը կը զօրացնէ պարիսպներ շինելով ու պաշարներ ժողվելով։ 13 Քահանաները ու Ղեւտացիները, և անոնք որ Աստուծմէ կը վախնային Յերոբոամին մերժելով, կ'երթան Յուդայի թագաւորութիւնը կը զօրացնեն։ 18 Ռոբոամին ընտիրները ու տղաները։

1 Եւ Ռոբոամ երուսաղէմ եկաւ, ու Յուդայի ու Բենիամինի տունէն հարիւր ութսուն հազար ընտիր պատերազմողներ ժողվեց, որ Իսրայէլի հետ պատերազմ ընեն, ու թագա-
2 ւորութիւնը Ռոբոամին դարձընեն։ Բայց Աստուծոյ մարդուն Սեմայիային Տէրոջը խօս-
3 քը եղաւ՝ ըսելով, Սողոմոնի որդւոյն Յուդայի Ռոբոամ թագաւորին, ու Յուդայի ու Բենիամինի մէջ եղող բոլոր Իսրայէլացիներուն
4 խօսա ու ըսա, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Մի ելլէք ու ձեր եղբայրներուն հետ մի պատերազմիք. ամէն մարդ թող իր տունը դառնայ, վասն զի աս բանը ինծմէ եղաւ։ Եւ Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրին, ու Յերոբոամին վրայ երթալէն ետ կեցան։
5 Եւ Ռոբոամ երուսաղէմ բնակեցաւ, ու Յուդայի մէջ պարսպաւոր քաղաքներ շինեց։
6 Բեթլեհեմը, Ետամը, Թեկուէն, (7) Բեթ-
8 սուրը, Սոքովը, Ոդոլամը, Գէթը, Մարե-
9 ան, Զիփը, Ադորայիմը, Լաքիսը, Ազե-
10 կան, Սարաան, Այեղոնը ու Քերրոնը չինեց, որոնք Յուդայի ու Բենիամինի մէջ պարսպաւոր քաղաքներ էին։ Եւ պարիսպները ամրացուց, ու անոնց մէջ գօրապետներ, և կերակուրի ու եղի ու դինիի շտեմարաններ,
12 Ու ամէն մէկ քաղաքին մէջ վահաններ ու նիզակներ դրաւ. և զանոնք խիստ շատ ամրացուց, ու Յուդա ու Բենիամին անոր հո-
գ. ու էին։

13 Եւ բոլոր Իսրայէլի մէջ եղող քահանաները ու Ղեւտացիները իրենց բոլոր սահմաններէն
14 անոր քովը ժողվուեցան. (Քանզի Ղեւտացիք իրենց արուարձանները ու կալուած քիները թողուցին, և Յուդայի երկիրը ու Երուսաղէմ գային. վասն զի Յերոբոամ ու անոր որդիքը զանոնք Տէրոջը քահանայութենէն մեր-
15 ժեցին. Եւ անիկա բարձր տեղերուն համար

ու Ղդիւայ համար ու իր չինած նոր թզթերուն
16 համար Ելրեն քուրմեր դրաւ։) Եւ անոնց եւաէն՝ Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն Իսրայէլի Տէր Աստուածը *սրտանց փնտռողները* իրենց Հայրերուն Տէր Աստուծոյն զոհ ընելու համար
17 Երուսաղէմ կ'երթային։ Ու Յուդայի թագաւորութիւնը զօրացուցին, և Սողոմոնի որդին Ռոբոամ երեք տարուան մէջ ուժովցուցին. քանզի երեք տարի Դաւիթին ու Սողոմոնին ճամբովը քալեցին։
18 Եւ Ռոբոամ Դաւիթի որդւոյն Յերիմոթի ազջիկը Մահելեթը իրեն կնիկ առաւ. Նաև Յեսսէի որդւոյն Եղիաբին աղջիկը Աբիքեյը։
19 Ու անկից տղաներ ծնաւ անոր, Յեուսը,
20 Սամարիան ու Զահամը։ Եւ անկէ ետքը Աբիսողոմին աղջիկը *Մաաքան առաւ, որ անոր Ասա Աբիան, Եթթին, Զիզան ու Սադոմիա-
21 թը։ Եւ Ռոբոամ Աբիսողոմին աղջիկը Մաաքան իր բոլոր կնիկներէն ու հարճերէն աւելի կը սիրէր։ (վասն զի տասնուութը կնիկ ու վաթսուն հարճ առեր էր. և քսանուութը
22 որդի ու վաթսուն աղջիկ ծնաւ.) Եւ Ռոբոամ Մաաքան որդին Աբիան գլուխ դրաւ, որպէսզի իր եղբայրներուն վրայ իշխան. քանի-
23 գի զանիկա թագաւոր ընելու վրայ ածեր։ Ու խելացութիւն ընելով՝ իր բոլոր տղաքները բոլոր Յուդայի ու Բենիամինի դաւառներուն մէջ՝ բոլոր պարսպաւոր քաղաքներուն մէջ †տեղաւորեց, և անոնց առատ ապրուստ կուտար. ու շատ կնիկներ փնտռեց։

ԳԼ. ԺԲ

1 Ռոբոամ Տէրը թող տալուն համար՝ Սիսակին միջոցով կը պատժուի։ 2 Ռոբոամ ու իշխանները Սեմայիային քարոզութիւնովը գոթէի գալով կ'ապաշխարեն. ազատ կը մնան, բայց կը կոզոպաստին։ 13 Ռոբոամին թագաւորութիւնը օրէրը ու մահը։

1 Ու երբոր Ռոբոամին թագաւորութիւնը հաստատուեցաւ, ու ինքը զօրացաւ, *Տէրոջը օրէնքը թողուց, ու անոր հետ բոլոր Իսրայէլն ալ։
2 Եւ Ռոբոամ թագաւորին հինգերորդ տարին եգիպտոսի Սիսակ թագաւորը երուսաղէմի վրայ եկաւ. (քանզի Տէրոջը դէմ մեղա-
3 նութիւն ըրեր էին.) Ալեա՝ հազար երկու հարիւր կառքով ու վաթսուն հազար ձիաւորով էր. ու անոր հետ եգիպտոսէն եկած ժողովուրդը անթիւ էր, որովհետև Լիբիացիք,
4 ‡Սաքիացիք ու Եթովպացիք։ Եւ Յուդայի

անոր տեղը Հանոր որդին Աբիա թագաւոր եղաւ։

ԳԼ· ԺԳ

1 Աբիա Ներոբոամին տասնուութերորդ տարին Յուդայի վրայ Աբիա թագաւորեց։
2 Երուսաղէմի մէջ երեք տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Միքայիա էր, — Գաբաայի Ուրիէլին աղջիկն էր. և Աբիային ու Ներոբոամին միջեւ պատերազմ կար։ 3 Եւ Աբիա զօրաւոր ու պատերազմող մարդոցմով չորս հարիւր հազար ընտիր մարդոցմով պատերազմելու պատրաստուեցաւ. Ներոբոամ ալ անոր դիմացը *եղաւ ութ հարիւր հազար ընտիր, զօրաւոր ու պատերազմող մարդոցմով։
4 Եւ Աբիա Եփրեմի լեռնակողմը Սեմարիմ լեռանը վրայ կայնեցաւ ու ըսաւ, Ով Ներոբոամ ու բոլոր Իսրայէլ, լսեցէք։
5 Դուք գիտնալու չէ՞ք որ Իսրայէլի Տէրը Աստուածը Իսրայէլի վրայ թագաւորութիւնը յաւիտեան Դաւիթին ու անոր որդոցը տուած է Հաղի ուխտով։ 6 Եւ Դաւիթի որդւոյն Սողոմոնին ծառան Նաբատեան Ներոբոամ ոտք 7 եղաւ, ու չար ախորժակներ ապտամբեցաւ. Եւ անոր քովը դատարկակեաց ու անօրէն մարդիկ ժողվուեցան, ու Սողոմոնի որդւոյն Ռոբոամին դէմ կեցան, քանզի Ռոբոամ մանկահասակ ու վախկոտ սրտով անոնց դէմ չդրաւ։ 8 Եւ հիմա դուք չառաւղ ըլլալու համար, ու Ներոբոամին *ձեզի չընծայած ոսկեայ հորթերը՝ ան ոսկի որթերը ձեր քովը ըլլալուն համար, Դաւիթին որդւոյը ձեռքը եղող Տէրոջը թագաւորութիւնը դէմ կ՚ունիք։ 9 Կը մնաք եք *Միխէ դուք Տէրոջը քահանաները՝ Ահարոնի որդիները ու Ղեւտացիները դուրս չըրի՞ք, և ուրիշ երկիրներուն ժողովրդոյը պէս ձեզի քահանաներ չըրի՞ք ան րոպտիկը, *որմէ հետ ուխտով եղ ամէն մարդիկը, *որմէ հետ ուխտով եղ ամէն մարդիկը, *որմէ հետ ուխտով եղ ամէն մարդ

12 խար · եւ ՚ուխտ ըրին որ իրենց հայրերուն
Ցէր Աստուածը բոլոր սրտով ու բոլոր հոգի-
13 ով խնդրեն · ¹եւ ով որ խորհրդէին Ցէր Աս-
տուածը չփնտռէ , թէ պզտիկ և թէ մեծ ,
թէ էրկն մարդ և թէ կնիկ ըլլայ՝ ²մեռցուի :
14 Ու մեծ ձայնով և ցնծութիւնեան ազազակով
ու փողերով ու չէփորներով Ցէրոջը երդում
15 ըրին : եւ բոլոր Յուդա ան երդումին վրայ
ուրախացան · քանզի իրենց բոլոր սրտովը եր-
դում ըրին , ու Ներկնց բոլոր կամքովը նըս-
դրեցի՝ գտան զանիկա · ու Ցէրը ամէն կող-
մանէ հանդստացուց զանոնք :
16 Եւ Ասա թագաւորը իր *մայրը ²Մաաքան
ալ սիկնութենէ հանեց · վասն զի անիկա Աս-
տարովթին կուռք չիներ էր , իսկ Ասա անոր
կուռքը կտրեց ու փշրեց , ու Կեդրոն հե-
17 զեստին մէջ այրեց : Բայց ³բարձր սեղանան-
քը իսրայէլէն չվերցան · սակայն Ասային սիր-
տը իր *ամբողջ բոլոր օրերուն մէջ ուղիղ էր :
18 Եւ իր Տօրը նուիրած ու իր նուիրած բանե-
րը՝ արծաթը ու ոսկին ու անօթներըը Ասաս-
19 ծոյ տաճարը տարաւ : Ու մինչև Ասային թա-
գաւորութեանը երեսունհինգերորդ տարին
պատերազմ չեղաւ :

ԳԼ · ԺԶ

1 Ասա՝ Ասարիներուն ոգեներկումբը Ռաման չհնկնին կը գա-
լոցնէ Բասային : 2 Ան բանիր վրայով Ասանին յանդիմ-
նութիւն կ'ընէ Տասոյ բանաւ կը գնէ զանիկա : 12 Ասա
իր հետազարձեան ատենը Աստուծմէ ոգեներկումն չփնտռէ :
Տապա բժիշկներէն : 15 Անոր մահը ու թաղումը :

1 Ասային թագաւորութեանը երեսունվեցե-
րորդ տարին ²Իսրայէլի Բասա թագաւորը
Յուդայի դէմ եկաւ , ու Ռաման չհնկնց , ³որ
2 Յուդայի Ասա թագաւորին երկրը մնայ հաշտ
մը չթողու : Եւ Ասա Ցէրոջը տանը ու թա-
գաւորին տանը գանձերէն արծաթ ու ոսկի
հանեց , ու Դամասկոս բնակող Ասորւոց Թա-
3 գաւորին՝ Բինհադադին խրկեց՝ ըսելով , Իմ
ու քու միջ , և իմ հօրս ու քու հօրդ միջը
դաշնակցութիւն կայ · ահա քեզի արծաթ ու
ոսկի կը խրկեմ · եկուր , իսրայէլի Բասաս
թագաւորին հետ ունեցած դաշնակցութիւնդ
4 ատէ , որ անիկա իմ վրայէս ետ քաշուի : Ու
Բինհադադ Ասա թագաւորին խօսքը մտիկ ըրաւ ,
և իր զօրագլուխները Իսրայէլի քաղաքներուն
վրայ խրկեց · ու Իյոնը , Դանը , Աբէլմայիմը
ու Նեփթաղիմի բոլոր շտեմարանի քաղաք-
5 ները գարկին : Եւ Բասաս ա՚ բանը լսելով
Ռաման չհնկնելէն ետ կեցաւ , ու գործը դադ-

ա գ Թագ · խգ · 3 : Գլ · ւգ · 31 : Գնէ-
ման · ժ · 29 :
բ Նյ · խբ · 20 :
գ բ Օր · ժգ · 5 · 9 ·
15 :
դ Հմր · 2 :
ե ՚ի մեծ մարդը · անա-

զ գ Թագ · ժե · 2 ·
10 :
է գ Թագ · ժե · 13 ·
ը Գլ · ժգ · 3 · 5 : գ
Թագ · ժե · 14 · ետ ·

—

թ գ Թագ · ժե · 17 ·
ետ ·
ժ Գլ · ժե · 2 ·
ի գ Թագ · ժգ · 1 :
Գլ · ժմ · 2 ·
ժա Եզր · լա · 1 : Եզեմ ·
ժե · 5 :
ժբ Գլ · ժգ · 2 ·

ժգ Գլ · ժգ · 5 :
ժդ Քաս · ժ · 2 : Ա-
սահ · ի · 21 · Ա-
ղեմ · ժ · 32 :
ժե Գլ · ժգ · 26 : Ե-
զեմ · ժգ · 17 : յգ ·
19 : Ջաբ · գ · 10 :
ժզ Եզր · ՚ին պատմեն
ժէ գ Թագ · ժե · 25 :
ժը Եզեմ · ժե · 5 :
ի գ Թագ · ժե · 24 :
ժթ Ծնն · ծ · 2 : Մատ ·
ժգ · 1 : Ջամ · ժմ ·

ի Գլ · ժգ · 5 :
ի Ցաս · լգ · 21 : Ա-
սահ · ի · 21 · ժե · 32 :
Եզեմ · ժգ · 17 : յգ ·
19 : Ջաբ · գ · 10 :
ի Եզր · ՚ին պատմեն
ի գ Թագ · ժե · 32 :

20 · 40 :
ի Գլ · խա · 11 : Եզեմ ·
ժե · լգ · 5 ·

Գ Ա Ս Ա

ման ատաւ , ու անոր հետ հարիւր ութսուն հա-
19 զար սպառազինեալ մարդիկ : Ասան էին թա-
գաւորին ծառայութիւն ընծայները , բայց ի՚ նա
մարգարէին՝ որուն որ Յազաւոր բոլոր Յուդա-
յին պարսպաւոր քաղաքներուն մէջը դրաւ :

ԳԼ · ԺԶ

1 Յոխոսափատ Աբսաբին հետ խնամութիւն անհնազով , անոր
հետ Ռամոթ-գաղաադ վաճառականի երթալու կը հա-
մաձայնի : 2 Ասան տուած մարգարէներին խարազիով պա-
տերազմին մէջ կը պատնեշի Մեքեային բանտին համեմատ :

1 Եւ Յոխոսափատ ²խիստ չատ հարստութիւն
ու փառք ունեցաւ · և ³Ախաբին հետ խնա-
2 մութիւն ըրաւ : ⁴Ու մէկ քանի տարիէն ետ-
քը Սամարիա Ջնաւ Ախաբին · և Ախաբ
անոր ու անոր հետ եղող ժողովուրդին խիստ
չատ ոչխարներ ու արջառներ մորթեց , ու
զանիկա հանգեց որ Ռամոթ-գաղաադ ելլէ :
3 Եւ Իսրայէլի Ախաբ թագաւորը Յուդայի
Յոխոսափատ թագաւորին ըսաւ , Կնաջ հետ
Ռամոթ-գաղաադ կ'երթաս · ու անկիկ անոր
ըսաւ , Ես քեզի պէս եմ , ու իմ ժողովուրդս
քու ժողովուրդիդ պէս է · ու քեզի հետ պա-
տերազմի կ'ելլեմ :
4 Եւ Յոխոսափատ Իսրայէլի թագաւորին ը-
5 սաւ , Հիմա ²Ցէրոջը խօսքը փնտռէ : Ու Իս-
րայէլի թագաւորը մարգարէները ժողվեց ,
արուք չորս հարիւր հոգի էին , ու անոնց ը-
սաւ , Ռամոթ-գաղաադ վրայ պատերազմ
մղու երթամ՞նք , թէ ետ կենամ · ու անոնք
ըսին , Գնա · վասն զի Աստուած ²Ան-
6 դրէն ձեռքը պիտի տայ : Եւ Յոխոսափատ
ըսաւ , Ա՚ն անդր Ցէրոջը ուրիշ մարգարէ մըն
7 ալ չկայ , որ անոր հարցընենք · ու Իսրայէլի
թագաւորը Յոխոսափատին ըսաւ , կայ մէկ ու-
րիշ մարդ մըն ալ , որուն միջոցովը կրնանք Ցէ-
րոջը հարցընել , բայց ես զանիկա կ'ատեմ ·
քանզի ինձի համար ախկ մարգարէութիւն
չըներ , հապա միշտ գէշ · անիկա Յեմայի
որդին Միքիան է : Եւ Յոխոսափատ ըսաւ ,
Թագաւորը այդպէս չխրատէ :
8 Ու Իսրայէլի թագաւորը ներքինի մը կան-
չեց , ու ըսաւ , Յեմայի որդին Միքիան շու-
9 տով հոս բեր : Եւ Իսրայէլի թագաւորը ու
Յուդայի Յոխոսափատ թագաւորը՝ Սամարիա-
յի դրանը առջեւի հրապարակին մէջ՝ ամէն
մէկը ²թագաւորի զգեստները հագած՝ իր աթոռին
վրայ նստեր էր · ու բոլոր մարգարէները ա-
10 նոնց առջեւը մարգարէութիւն կ'ընէին : Եւ
Քանաանայի որդին Սեդեկիա իրեն երկաթէ
եղջիւրներ չինեց , ու ըսաւ , Ցէրը այսպէս
կ'ըսէ · Ասորւոցները առնցմով պիտի զարնես ,
11 մինչև որ զանոնք բնաջինջ ընես : Բոլոր մար-

բ Ծն · լբ · 5 :
գ գ Թագ · բ · 2 :
դ Դատ · ե · 9 :
ե ՚ի մեծ մարդը · անա-

զ բառածն
է Ելմ · 2 :

—

ը գ Թագ · յբ · 18 :
թ գ Թագ · իգ · 9 · 4 ·
ժ ա Թագ · իգ · 3 · 4 ·
9 · բ Թագ · բ · 1 ·

դարբիններն ալ այնպէս կը մարդաբէանային ու
կ'ըսէին, Ռամովթ-գաղաադ ելիր, ու յա-
ջողութիւն պիտի ունենաս, և Տէրը ընկե-
թագաւորին ձեռքը պիտի տայ։
12 Ու Միքիայի կանչելու գացող սուրհանդակը խօ-
սեցաւ անոր՝ ըսելով, Ահա՛ մարգարէնե-
րը մէկ բերնով թագաւորին հանար բարու-
թիւն խօսեցան. թող քու խօսքդ ալ անոնց
մէկուն նմանի պէս ըլլայ, ու բարութիւն խո-
13 սէ։ Իսկ Միքիա ըսաւ, Տէրը կենդանի է որ
ինչ Աստուածս ինձ ինչ որ ըսէ, ան պիտի
խօսիմ։
14 Ու երբոր անոր եկաւ, թա-
գաւորը անոր ըսաւ, Ռամովթ-գաղաադ պատերազմելու երթա՞նք, թէ ետ
կենամ։ Եւ անոր ըսաւ, ելլէք, ու յա-
ջողութիւն պիտի ունենաք. ու ձեր ձեռքը
15 պիտի տրուին։ Եւ թագաւորը անոր ըսաւ,
Մինչև քանի՞ անգամ երդմնցընեմ քեզ, որ
Տէրոջը անունովը ճշմարտութիւն խօսես ինձին
16 Ու անոր ըսաւ, Բոլոր Իսրայէլը հովիւ չու-
նեցող ոչխարներու պէս լեռներու վրայ ցը-
րուած տեսայ. և Տէրը ըսաւ, Աստ՚ք տէր
չունին. ամէն մարդ խաղաղութեամբ թող իր
17 տունը դառնայ։ Եւ Իսրայէլի թագաւորը Յո-
սափատին ըսաւ, Քեզի չըսի՞ որ անիկա ինձի
համար ապէկ մարգարէութիւն չընէր, հապա
18 դէշ։ Ու Միքիա ըսաւ, Ուրեմն Տէրոջը խօս-
քը մտիկ ըրէք. Տէրը իր աթոռին վրայ նըս-
տած տեսայ, ու երկինքի բոլոր զօրքերը ա-
19 նոր աջ կողմը ու ձախ կողմը կայներ էին. Ե-
Տէրը ըսաւ, Իսրայէլի Աքհաբ թագաւորը
ո՞վ կրնայ խաբել, որ Ռամովթ-գաղաադ
ելլէ, ու կորսուի. և մէկը այսպէս՝ ու միւսը
20 այնպէս ըսաւ։ Ու մէկ հոգի մը ելաւ և
Տէրոջը առջևը կայնեցաւ, ու ըսաւ, Ջանի-
կա ես կը խաբեմ։ Եւ Տէրը անոր ըսաւ, Ի՞նչ
21 միջոցով։ Ու անիկա ըսաւ, Ելլեմ, ու ա-
նոր բոլոր մարգարէներուն բերանը սուտ ոգի
ըլլամ. և Տէրը ըսաւ, Դուն պիտի խա-
բես ու պիտի յաջողիս. ելիր ու այնպէս ըրէ։
22 Եւ հիմա ահա Տէրը սա քու մարգարէնե-
րուդ բերանը սուտ ոգի դրեր է. բայց Տէ-
րը քեզի համար չարիք խօսեցաւ։
23 Ասոնք քանանայի որդին Սեդեկիա մե-
տեցաւ, ու Միքիայուն ծնօտին զարկաւ, ու
ըսաւ, Տէրոջը Հոգին ի՞նչպէս ինձմէ հեռաւ՝
24 քեզի հետ խօսելու համար։ Եւ Միքիա ը-
սաւ, Դուն ալ պիտի տեսնես այն օրը որ ա-
հաւելու համար անունակէ անունակ մտնես։
25 Ու Իսրայէլի թագաւորը ըսաւ, Միքիան
առէք, ու զանիկա Ամմոն քաղաքապետին և
26 Թագաւորի որդւոյն Յովաշին տարէք, Ու

ըսէք՝ Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ. Բանտը դրէք ու միմիայն ինչ որ ես խաղաղութեամբ դառնամ, զանիկա նեղութեան հացով ու
27 ջրով կերակրեցէք։ Եւ Միքիա ըսաւ, Եթէ դուն խաղաղութեամբ դառնաս, Տէրը ինծմով խօսած չըլլայ. ու ըսաւ, Ով ժողովուրդներ, ամէնդդ ալ լսեցէք։
28 Եւ Իսրայէլի թագաւորը ու Յուդայի Յովսափատ թագաւորը Ռամովթ-գաղաադ ելան։
29 Ու Իսրայէլի թագաւորը Յովսափատին ըսաւ, Կերպարանքս պիտի փոխեմ, ու պատերազմին պիտի մտնեմ. բայց դուն քու հագուստդ հագիր. և Իսրայէլի թագաւորը իր կերպարանքը փոխեց, ու պատերազմին մէջ
30 մտան։ Եւ Ասորւոց թագաւորը իր կառապետներուն պատուիրեց ու ըսաւ, Զլսիէլի կամ մեծի հետ մի պատերազմիք, բայց միայն
31 Իսրայէլի թագաւորին հետ։ Ու երբոր կառապետները Յովսափատը տեսան, Իսրայէլի թագաւորը ասիկա է՝ ըսելով, անոր վրայ պատերազմելու դարձան. և Յովսափատ աղաղակեց, ու Տէրը անոր օգնութիւն ըրաւ, և
32 Աստուած զանոնք անկէ դարձուց։ Ու երբոր կառապետները տեսան որ անիկա Իսրայէլի
33 թագաւորը չէ, անկէ ետ դարձան։ Եւ մարդ մը կը Ասանց գիտելու իր աղեղը քաշեց, ու Իսրայէլի թագաւորը †պրանչին օղակներուն մէջէն զարկաւ. անսաւնոր անիկա իր կառապետին ըսաւ, Ձեռքդ դարձուր ու դիս
34 բանակէն հանի, քանզի վիրաւորուեցայ։ Եւ այն օրը պատերազմը առաւկացաւ. ու Իսրայէլի թագաւորը մինչև իրիկուն Ասորւոց դիմացը իր կառքին մէջ կեցաւ, ու արևուն մտած ատենը մեռաւ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Յովսափատ Ցեհու մարգարէին կը յանդիմանուի. իր թագաւորութեանը մէջ կը պատմի ու առաջադրանքները կը յորդորի ժողովրդը. 5 դատաւորները. 8 քահանաները ու Վերատեսիչները պատուիրէ կատարելու։

1 Եւ Յուդայի Յովսափատ թագաւորը խաղաղութեամբ Երուսաղէմ իր տունը դարձաւ։
2 Ու Անանիի որդին Ցեհու ելաւ առաջը անոր ըսաւ, ու Յովսափատ թագաւորին ըսաւ, Պէտք էր որ ամբարիշտը օգնէիր, ու Տէրոջ սասպանները սիրէիր. ահա սաստ Տէրոջը
3 կողմէն քու վրադ բարկութիւն կայ։ Բայց քու վրադ բարի բաներ գտնուեցան. քանզի Աստարովթի կուռքերը երկրէն բնաջինջ ըրիր, ու քու սիրտդ Աստուած խնդրելու պատրաստեցիր։
4 Եւ Յովսափատ Երուսաղէմի մէջ կը բնակէր. ու նորէն ելաւ ժողովուրդին մէջէը

* Կամ ատաղ մը
† Բառ. յօդուածնե. րուն ու գրչահիշ մէջտեղէն

ե Օր. ա. 17։
ը Սպա. ձբ. 1։ Փսղ. ի. 8։
ը Օր. լբ. 4։ Դեւտ. իժ. 14։
ի Օր. ժ. 17։ Ցոբ. լդ. 19։ Գատ. ժ. 34։ Դատ. բ. 11։ Գատ. բ. 6։ Եփես. ե. 9։ Կող. գ. 25։
ա Թագ. իժ. 9։
բ Սպա. ձլի. 21։
գ Գլ. լբ. 23։
դ Գլ. ժէ. 4, 6։ Ցեհ.
ե Գլ. ժբ. 12։
զ Գլ. ժ. 10։ Եզր. է. 10։
է Թագ. իբ. 28, 30։ Սղ. ի. 35։ իգ. 13։ Ես. լբ. 14։
ը Ցոբ. ա. 6։
թ Ցոբ. ժբ. 10։ Նաե. ժի. 14։ Յով. ժգ. 9։
ժ Եզեկ. ե. 2։ Մտթ. ժգ. 65։ Գատ. իգ. 2։
ի Գլ. ժգ. 10։
ա Թագ. իգ. 9։
բ Սպա. ձլի. 21։
գ Գլ. լբ. 23։
դ Գլ. ժէ. 4, 6։ Ցեհ.
ե Գլ. ժբ. 12։
զ Գլ. ժ. 10։ Եզր. է. 10։
է Թագ. ժգ. 46։
ը Սպա. ա. 17։
թ Մտթ. իգ. 30։
ժ Գլ. ժէ. 2։
ի Կամ Մատնացոյցին. բէն. տես Հմր. 10։ և Գլ. իգ. 7։
ա Ցոբ. ժգ. 7։
բ Ցեհ. ժէ. 62։
գ Գլ. ժգ. 3։
ե Օր. բ. 4, 9, 18։
զ Թագ. ի. 21։
է Սպա. ձգ. 12։
ը ա Թագ. գ. 13։
թ Սպա. իե. 15։ Ծննդ. 1, 2։ Ծննդ. 2։
ժ Սպա. իե. 25, 26։ Իգ. 2։ Գլ. իբ. 20։

ա Ասանիթամարի (այսինքն Ինն-
3 գաղդիի) մէջ են։ Ու Յովսափատ վախցաւ,
ու Տէրը փնտռելու դէմ եղաւ, ու բոլոր
4 Յուդայի մէջ Ժողովուրդ ժողվեցաւ որ Տէրոջմէ օգնութիւն խնդրեն. ու Յուդայի բոլոր քաղաքներէն ալ եկան որ Տէրոջմէ խնդրեն։
5 Ու երբ ալ Տէրը խնդրելու եկան։ Եւ Յովսափատ
Տէրոջը տաճարի մէջ նոր դաւիթին առջևը Յու-
դայի ու Երուսաղէմի ժողովրդին մէջ կայնե-
6 ցաւ ու ըսաւ, Ով մեր հայրերուն Տէր Աս-
տուածը, դուն Ան Աստուածը չե՞ս որ եր-
կինքը կը բնակիս, ու Հրոյոր ազգաց թագա-
ւորութիւններուն վրայ կը տիրես, և Քրս
ձեռքիդ մէջ անդնդի մէկ զօրութիւն և ոյժ մը
կայ, որ բնաւ մէկը կրնար քեզի դէմ դնել։
7 Ձե՞ որ դուն, Հով մեր Աստուածը, Հաս ներ-
կիս բնակիչները քու Իսրայէլ ժողովուրդիդ
առջևէն վռնտեցիր, ու զանիկա յաւիտեան
Աբրահամին սիրելոյդ տուիր։
8 Եւ անոնք հոն բնակեցան, ու հոն քու անուա-
նդ համար քեզի սրբարան մը շինեցին, ու
9 ըսին, Եթէ որ մեր վրայ չարիք՝ սուր, դա-
տաստան, ժանտախտ կամ սով գայ, մենք ա-
տանո առջևը ու քու առջևդ կայնինք, (վասն
զի Հաս տանս մէջ քու անունդ կայ,) ու մեր
նեղութեան ատենը քեզի աղաղակինք, անա-
10 տենը լսես ու ձե՞ ազատես։ Եւ հիմա ահա
Ամմոնի ու Մոաբի որդիքը, ու Սէիր լեռանը
Բ-կէ՞ՏԵ՞ որոնց մէջը մտնելու Հրաման չտուիր
Իսրայէլի Հրոյոր երկրէն ելած
ատենը, հապա Հանդերձ խոտորեցան, ու
11 զանոնք չկործանուցին, Ահա անոնք մեզի
Հատուցում ընելու համար՝ կու գան մեզ վռնդե-
ու քու ժառանգութենդ, որն որ մեզի
12 տուիր։ Ով մեր Աստուածը, Հանոնց դատաս-
ան չե՞ս ըներ. քանզի մեր վրայ եկող սա մեծ
բազմութեանը դէմ դնելու զօրութիւն չու-
նինք, ու չենք գիտեր ինչ ընելու ենք. Հա-
13 պա մեր աչքերը քու վրադ են։ Եւ բոլոր
Յուդայեանք երկնց ընտանեքներովը, կիներ-
ներովը ու սաղ քնեքովը Տէրոջը առջևը կայ-
ներ էին։
14 Ասատնը Ասափի որդիներէն Գերսոնի
Մահմանեալի որդւոյն Եհիելի որդւոյն Բանիա-
յի որդւոյն Զաքարիայի որդւոյն Յազիելին
վրայ Տէրոջը Հոգին եկաւ ժողովքին մէջը.
15 Ու անիկա ըսաւ, Ով բոլոր Յուդա ու Երու-
սաղէմի բնակիչներ, ու դուն, Յովսափատ
թագաւոր, մտիկ ըրէք. Տէրը ձեզի այսպէս

ա Ես. ի. 1։
բ Օր. ժ. 17։
գ Ես. ի. 1։
դ Օր. ժ. 18։ Գատ. իժ. 8։
ե Ըստ սեպհ. թարգ. Երուսաղէմի բնակիչները գոռացան Համար։
զ Թագ. իգ. 9։ Եզր. է. 10։
է Կամ Ամենակալ։
ը Ծննդ. իե. 7։
թ Ելից. իե. 8։ Ցեհ. բ. 23։
ժ Թագ. բ. 53։ 37։ Գլ. գ. 28, 29, 30։
ի Գլ. գ. 20։

ի՛ըսկ , Դաւիթ մի վախնար , ու աս մեծ բաղմութեանը երեսէն մի զարհուրիր . քանզի պատերազմը ձերը չէ , հապա Աստուծոյ է ։
16 վաղը անոնց վրայ իջէք . ահա անոնք Ասիսի ճառ ի վերը պիտի ելլեն . ու դանոնք հեղուզառին ծայրը՝ ձերուելի անապատին առջեր
17 պիտի գտնէք ։ Ձեր պատերազմի մէջ դուք պիտի չպատերազմիք . դուք երեցէք ու կայնեցէք , որ Տէրոջը ձեզի բրած փրկութիւնը տեսնէք , ով Յուդա ու Երուսաղէմ . մի վախնար ու մի զարհուրիր . վաղը անոնց դիմացը
18 ելէք , Աստ Տէրը ձեզի հետ պիտի ըլլայ ։ Ասանոնք Յովսափատ Երեսը դեսմնը ծռեց . ու բոլոր Յուդան ու Երուսաղէմի բնակիչները Տէրոջը առջեր երեսի վրայ իյնան , ու Տէրոջ
19 չը երկրպագութիւն ըրին ։ Եւ կահաթհացոց որդիներէն ու կորհացոց որդիներէն եղող Ղեւտացիները՝ Իսրայէլին Տէր Աստուածը խիստ բարձր ձայնով օրհնելու եղան ։
20 Եւ առաւօտուն կանուխ եղան , ու Թեկուէ էն անապատը դացին . ու անոնց երթալու առենը Յովսափատ կայնեցաւ , ու ըսաւ , Ով Յուդա ու Երուսաղէմի բնակիչներ , լսեցէ մէկ ըրէք . Հաստատ պիտի ըլլաք . անոր մարգարէներուն հաւատացէք , ու յաջողութիւն
21 պիտի ունենաք ։ Եւ ժողովուրդին հետ խորհուրդ ըրաւ , ու Տէրոջը երգեցողներ որոշեց , որ զօրքին առջեն ելլեն , ու Տէրոջը սուրբ փառքը օրհնեն ու ըսեն , Գոհացէք Տէրոջմէն , Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։
22 Ու երբոր անոնք ցնծութեան երգը ու օրհնութիւնը սկսան , Յուդայի վրայ եկող Ամմոնի -- Մովաբի որդիներուն ու Սէիր լեռանը բնակիչներուն դէմ Տէրը դարանակալներ հանեց .
23 և անոնք կատղեցան . քանզի Ամմոնի ու Մովաբի որդիքը Սէիր լեռանը բնակիչներուն վրայ ելան , որ ջնջեն ու բնաջինջ ընեն , ու երբոր Սէիրի բնակիչները հատցուցին ,
24 ցին , մէկզմէկ կատղեցուցեր ելան ։ Եւ Յուդայեանք անապատին մէջ եղող դիտանոցը հասնելով , ան բազմութեանը նայեցան , և ահա անոնց դիերը դետնի վրայ փռուած էին , ու
25 ազատուած մը չկար ։ Ասոնք Յովսափատ ու անոր ժողովուրդը անոնց աւարը ժողվելու դացին . ու դիերուն մէջը շատ ապրանք ու պատուական անօթներ գտան , ու իրենց համար կոզապտեցին , մինչև որ ալ չէին կրնար տանիլ . ու աւարը երեք օր ժողվեցին , վասն զի խիստ շատ էր ։
26 Եւ չորրորդ օրը Օրհնութեան հովիտը ժողվուեցան , քանզի հոն Տէրը օրհնեցին . անոր համար անոր անունը Օրհնութեան հովիտ կոչեցին մինչև այս օրս ։
27 Ասոնք ետ դարձան Երուսաղէմի մարդիկը ու անոնց առաջնորդը Յովսափատ ուրախութեամբ Երուսաղէմ դարձան . քանզի Տէրը թշնամիներէն ալերկրպագութեան ուրախացուցեր
28 էր ։ Եւ տաւիղներով , քնարներով ու փող-
29 երով Երուսաղէմ Տէրոջը տունը դացին ։ Ու աշխարհներուն թագաւորութիւնը վրայ Իսրայէլի վախը եկաւ , երբոր լսեցին որ Տէրը Իսրայէլի թշնամիներուն հետ պատերազմեցաւ ։
30 Եւ Յովսափատին թագաւորութիւնը խաղաղ էր . ու անոր Աստուածը զանիկա ամէն կողմանէ հանգստացուց ։
31 Եւ Յովսափատ Յուդայի վրայ թագաւորութիւն ըրաւ . երեսունհինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու քսանհինգ տարի Երուսաղէմի մէջ թագաւորեց . և անոր մօրը անունը Ազուբա էր , ու Սադիին աղջիկն
32 էր ։ Եւ անիկա իր հօրը Ասային ճամբուն մէջ քալեց , ու անկէ չխոտորեցաւ՝ Տէրոջը աչքին
33 ուղղութիւն ընելով ։ Բայց բարձր անդամները չվերցան . ու ժողովուրդը տակաւին սիրտերնին չէին չիսկած իրենց հարցը Աստուածն ։
34 Եւ Յովսափատին մնացորդ պատմութիւնը՝ առաջինը ու վերջինը՝ ահա Իսրայէլի թագաւորներուն գրքին մէջը գրուած Անանիի որդւոյն Եհուին պատմութեանը մէջ դրուած է ։
35 Եւ ասկէ ետքը Յուդայի Յովսափատ թագաւորը՝ չարութիւն ընող Իսրայէլի Ախազիա
36 թագաւորին հետ միաբանեցաւ , Ու անոր հետ ընկերութիւն ըրաւ , որ Թարսիս երթալու նաւեր չինեն . ու Եսիոնգաբերի մէջ նաւեր
37 չինեցին ։ Եւ Մարեսացի Դոդիայի որդին Եղիազար Յովսափատին վրայ մարգարէութիւն ըրաւ , ու ըսաւ , Որովհետև դուն Ախազիային հետ ընկերացար , Տէրը քու գործդ աւերից ։ Ու նաւերը խորտակեցան , ու չկրցան Թարսիս երթալ ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Յովսափատ Յովսափատին անոք յաջորդելով՝ իր եղբայրներէն կը մեծցնէ ։ 5 Անոր չար վարմունքը ։ 8 Եդոմի ու Լիբնա ի՛ւ պատառումին ։ 12 Եղիայէն անոր գէմ գրած մեղադրական գիրը ։ 16 Փղշտացիք ու Արաբացիք կը նեղեն զանիկա ։ 18 Անոր անբժշկելի ախտ , անպատիւ մահը ու թաղումը ։

1 Եւ Յովսափատ իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու իր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղուեցաւ . և անոր տեղը անոր
2 որդին Յովսափատ թագաւոր եղաւ ։ Ու անոր եղբայրները՝ Յովսափատի որդիքը՝ Ազարիա,

Յեհիէլ , Զաքարիա , Ազարիա , Միքայէլ ու Սափատիա էին . ասոնք ամէնը Իսրայէլի Թագաւորին Յովսափատին որդիքն էին ։ Եւ անոնց հայրը արծաթի ու ոսկի ու թանկագին բաներ՝ շատ պարգևներ տուաւ անոնց , նաև Յուդայի մէջ պարսպաւոր քաղաքներ . բայց Թագաւորութիւնը Յովսափատին տուաւ , քանզի անդրանիկը ան էր ։ Ու երբոր Յովսափատ իր հօրը Թագաւորութեանը աթոռը նստաւ ու զօրացաւ , իր բոլոր եղբայրները ու Իսրայէլի իշխաններէն մէկ քանիները սրով մեռցուց ։
5 Յովսափատ երեսունհինգ տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ
6 ութը տարի Թագաւորութիւն ըրաւ ։ Եւ անիկա Աքաաբին տանը ըրածին պէս Իսրայէլի Թագաւորներուն ճամբուն մէջ քալեց , (քանզի Աքաաբին աղջիկը անոր կինին էր ,) ու Տէրոջը
7 բոլոր աչքի չարութիւն ըրաւ ։ Բայց Տէրը Դաւիթին հետ ըրած ուխտին համար , և անոր ու անոր որդւոցը միշտ մէկ ճրագ մը տալու խոստմունքին համար՝ Դաւիթին տունը կորսընցնել չուզեց ։
8 Անոր օրերը եդոմացիք Յուդային ձեռքին տակէն ապստամբեցան , ու իրենց վրայ
9 Թագաւոր մը դրին ։ Եւ Յովսափատ իր իշխանութիւնը ու բոլոր կառքերովը դնաց , ու գիշերով եղաւ , և իր չորս կողմն առնող եդոմացիները ու կառքերու իշխանները զարկաւ ։
10 Բայց եդոմացիք Յուդայի ձեռքին տակէն ապստամբեցան մինչև այս օրս . անառնէր Լիբնա ալ անոր ձեռքին տակէն ապստամբեցաւ , քանզի անիկա իր Տէրը Աստուածը
11 Թողուցեր էր ։ Անիկա Յուդայի լեռներուն վրայ բարձր տեղեր ալ չինեց . ու Երուսաղէմի բնակիչներուն Պոռնկութիւն ընել տարաւ , և Յուդան դիւրի հանեց ։
12 Ու եղիա մարգարէէն անոր Թուղթ եկաւ , որ կ՛ըսէր , Քու Հօրդ Դաւիթին Տէր Աստուածը այսպէս կ՛ըսէ . Որովհետև քու Հօրդ Յովսափատին ճամբաներուն , ու Յուդայի Ասա
13 Թագաւորին ճամբաներուն չգնացիր , Հապա Իսրայէլի Թագաւորներուն ճամբաներուն գնացիր , և Յուդան ու Երուսաղէմի բնակիչները՝ Աքաաբին տանը պոռնկութիւնին պէս Պոռնկութիւն ընել տարիր , ու նաև քու եղբօրդ՝ քու Հօրդ
14 տունէն աղէկ եղող եղբայրներդ՝ քու Հօրդ վրայ չարութիւն ընելու տարիր ,
15 Ահա Տէրը քու ժողովուրդդ , քու որդիներդ ու կիներդ , և քու բոլոր ստացուածդ մեծ հարուածով պիտի զարնէ . Ու դուն չարաչար պիտի հիւանդանաս փորի հիւանդութիւնով , մինչև որ փորիքդ դուրս պիտի թափի ան հիւանդութեանը պատճառուելը , ու օրէ օր պիտի ուժասպառ ըլլայ ։
16 Եւ Տէրը Եհովիամին դէմ դրդռեց փղշտացիները , ու Եթիովացւոց մօտերը բնակող
17 Արաբացիները ։ Եւ անոնք Յուդայի վրայ եկան ու զանիկա †կոզապտեցին . և Թագաւորին տանը մէջ գտնուած բոլոր ստացուածքը , ու Տանոր որդիները ու կիներն ալ քշեցին տարին . ու անոր որդիներէն միմիայն անոր պզտիկ որդին Յովաքազ մնաց ։
18 Եւ ասոր բոլոր բանէրէն յետքը՝ Տէրը զանիկա անբուժելի ախտով փորոքի հիւանդութեամբ մը
19 զարկաւ , որ անբժշկելի էր ։ Ու չատ մը օրէրէն յետքը՝ այսինքն երկու տարիի չափ ժամանակ անցնելէն յետքը իր հիւանդութենէն փորոքիքը դուրս թափեցաւ , ու չարաչար հիւանդութիւնով մեռաւ ։ Եւ ժողովուրդը անոր վրայ խունկ չթխեցին , ինչպէս որ Տանոր
20 հայրերուն վրայ ծխեր էին ։ Անիկա Թագաւոր եղած տասներկու տարեկան էր . և ութը տարի Երուսաղէմի մէջ Թագաւորութիւն ըրաւ ։ և անիկա Հեռաս՝ առանց մէկու մը անոր վրայ ցաւելուն , ու զանիկա Դաւիթի քաղաքին մէջ Թագեցին , բայց չէ թէ Թագաւորաց գերեզմաններուն մէջ ։

ԳԼ · ԻԲ

1 Ազարիա իր հօրը տեղը կը յաջորդէ , ու չար կերպով կը Թագաւորէ ։ 3 Աքաաբի որդւոյն Յովրամին հետ դաշնակցութիւն ունենալով՝ Ցեհուէն կը սպանուածէ ։ 10 Գոմոդիա բոլոր Թագաւորական սերունդը կոտորելով ։ բայց Ի Յովսաբէն որ ան անոր Յոսաբէթ հօրաքրոջը պահէր էր , ինքը կը յաքսափեզ Թագաւորութիւնը ։

1 Ու Երուսաղէմի բնակիչները անոր տեղը անոր պզտիկ որդին Ազարիան Թագաւոր ըրին , քանզի Արաբացւոց հետ բանակ եկող գունդերը բոլոր Մեծերը մեռցուցեր էին . այսպէս Յուդայի Յովրամ Թագաւորին որդին Ազարիա
2 Թագաւորեց ։ Ազարիա ‖ քսաներկու տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ մէկ տարի Թագաւորութիւն ըրաւ ։ և անոր մօրը անունը Գոմոդիա էր ,
3 ու Ամրիին աղջիկն էր ։ Անիկա ալ Աքաաբին տանը ճամբաներուն մէջ քալեց . քանզի անոր մայրը չարութիւն ընելու խորհուրդ կու տար
4 անոր ։ Ու անիկա Տէրոջը աչքին չարութիւն ըրաւ Աքաաբին տանը պէս . վասն զի իր Հօրը մեռնելէն յետքը անոնք էին իր խորհրդականները
5 նեերը՝ իր կործանմանը համար ։ Եւ անիկա անոնց խորհրդովը գնաց , տաւ Աքաաբին

զավրամին՝ իսրայէլի թագաւորին հետ Ասա-
բոց Ադադէզ թագաւորին վրայ Ռամովթ-գա-
դաադ պատերազմելու դնաց · ու Ադորիք
6 զավրամը զարկին · Եւ անկա զարձաւ որ
զնգրայելի մէջ բժշկուի ան վէրքերէն՝ որ
Ասորեստ անոր տուեր էին ՊՌամովթի մէջ,
Ասորոց Ադադէզ թագաւորին հետ պատերազմ
ըրած ատենը · ու Յուդայի թագաւորը Յով-
րամ որդին †Ազարիա զնգրայել ՚ի՛նչ՝ Ա.քաա-
բի որդին զավրամը տեսնելու, վասն զի անի-
7 կա հիւանդ էր · Եւ Ա.զովխային կործանումը
ՂԱստուծմէ եղաւ՝ զավրամին քովը երթա-
լովը · վասն զի երբոր անկա հոն գնաց, Ղզով-
բամին հետ Ղամասիան զէհուն դխնաւորելու
եղաւ, Ղորն որ Ցէհու օծեր էր՝ Ա.քաաբին տու-
8 նը բնաջինջ ընելու համար · Ու երբոր զէհու
՚Ա.քաաբին տանը վրայ Ա՛՛՛՛ծոյ վճիռը ՚ի գործ
կը դնէր, ՚Յուդայի իշխանները և Ա.զովխա-
յին ծառայութիւն ընող Ա.զովխային եղբօր-
9 որդիները գտաւ, ու զանոնք մեռցուց · Եւ
Ա.զովիան ալ փնտռեց, որ Սամարիայի մէջ
պահուած էր · ու զանիկա բռնեցին և ձէուին
բերելով մեռցուցին, ու զանիկա թաղեցին,
քանզի ըսին, Ասիկա ՚Ցէհու բոլոր սրտով
խնդրող զավրամին որդին է · Ու Ա.զովխա-
յին տունէն Ղնէ չկար՝ որ թագաւորութիւնը
պահելու կարող ըլլայ ·
10 ՚Իսկ Ա.զովխային մայրը Գոթողիա իր որ-
դւոյն մեռնելը տեսնելով՝ եղաւ, ու Յուդայի
տանը բոլոր թագաւորական սերունդը բնա-
11 ջինջ ըրաւ · Բայց †թագաւորին աղջիկը Յո-
սաբէէ Ա.զովխային որդին զավասը առաւ, ու
թագաւորին սպասուցը մէջէն գող-
ցաւ զանիկա, և անոր գայեակին հետ անկո-
ղինները սենեակին մէջ դրաւ զանիկա · ու
այսպէս զավրամ թագաւորին աղջիկը Զովխա-
գա քահանային կնիկը Յօսաբէէ Ա.զովխային
քոյրը ըլլալով՝ Գոթողիային երեսէն պահեց,
12 որ զանիկա չմեռցուց · Եւ Յոաս անոնց հետ
վեց տարի Աստուծոյ տանը մէջ պահուեցաւ ·
ու երկրին վրայ Գոթողիա թագաւորութիւնը
կ՚ընէր ·

ԳԼ · ԻԳ

1 Յովհաղ սակի կերթայ գնելով՝ Յովաս թագաւոր կը
նահանջեն · 12 Գոթողիա կը սպանուի · 16 Յովհոյդա Ա.աս-
ծոյ երկպագութիւն ընելը կ՚ետգտէ ·

1 Ու †եօթներորդ տարին Յովհոյդա ուժով
ցաւ, դաշնագրութիւնամբ իր հետ առնելով
հարիւրապետները, Յերոհամի որդին Ազարիան,
և Յօհանանի որդին Իսմայէլը, ու Ողեդի
որդին Ազարիան, և Ադայիայի որդին Մաա-

2 սիան, ու Զիքրիի որդին Եղիսափատը · Եւ
անոնք Յուդայի մէջ պտըռտցան, ու Յուդայի
ամէն քաղաքներէն Ղևտացիները ու Իսրա-
յէլի տոհմերուն իշխանները ժողվեցին, ու
3 երուսաղէմ եկան · Եւ բոլոր ժողովը Աստու-
ծոյ տանը մէջ թագաւորին հետ դաշնակցու-
թիւն ըրին · ու Յովհոյդա անոնց ըսաւ, Ահա
թագաւորին որդին թագաւոր պիտի ըլլայ,
ինչպէս որ Տէրը †Դաւիթին որդւոցը համար
4 ըսաւ · Ձեր ընելու բանը սա է · Ձեր երրորդ
մասը՝ թէ քահանաներէն և թէ Ղևտացինե-
րէն ՚չպահէք օրը մտնողները դռներուն պահ-
5 պանելիները ընեն · Ու Ա.ի երրորդ մասը՝ թա-
գաւորին տունը, ու երրորդ մասը՝ Իսա-
դաւորին դուռը ըլլան · բայց բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը
6 տանը գաւլիներուն մէջը ՚կ՚ըն · իսկ Տէրոջը
տունը՝ քահանաներէն ու †ծառայութիւն ընող
Ղևտացիներէն ՚ի զատ ոչինչ մարդ չմտնէ ·
անոնք թող մտնեն, քանզի անոնք սուրբ
են · և բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը պահպանու-
7 թիւնը պահեն · Ու Ղևտացիք ամէն մարդ
իր զէնքը ձեռքը բռնած՝ թագաւորին բոլոր-
ակը կայնին, ու տունը մտնողը մեռցուի ·
և թագաւորին հետը ըլլաք անոր մտած ու
8 ելած ատենը · Ու Ղևտացիք ու բոլոր Ցու-
դա Յովհոյդա քահանային բոլոր պատու-
իրածին պէս ըրին · և ամէն մէկը իր մարդի-
կը առաւ, թէ շաբաթի †† մտնողները և թէ
շաբաթի †† ելլողները · քանզի Յովհոյդա քա-
հանան †դասակարգութիւնները չարձակեց ·
9 Եւ Յովհոյդա քահանան Դաւիթ թագաւո-
րին նիզակները ապարներն ու վահանները՝
որ Աստուծոյ տանը մէջ էին, հարիւրա-
10 պետներուն տուաւ · Եւ բոլոր ժողովուրդը
ամէն մարդ իր զէնքը ձեռքը՝ տանը մէ կող-
մէն մինչև ձախ կողմը՝ սեղանին ու տանը քո-
11 վը թագաւորին բոլորտիքը կայնեցուց · Եւ
թագաւորին որդին հանեցին, ու հանոր վրայ
դրին թագը ու վկայութիւնը, ու զանիկա
թագաւոր ըրին · և Յովհոյդա ու անոր որդի-
քը զանիկա օծեցին, ու ըսին, կեցցէ արքայ ·
12 Իսկ Գոթողիա՝ լսելով ժողովուրդին ձայ-
նը որ կը վազէին ու թագաւորը կ՚օրհնէին,
13 Տէրոջը տունը ժողովուրդին եկաւ · Ու տեսաւ
որ ահա թագաւորը իր սիւնին քովը զՏէ-
մուտքը կայներ էր, և զօրապետները ու փո-
ղերը թագաւորին քովն էին, ու երկրին բոլոր
ժողովուրդը ուրախանալով՝ փողեր կը հնչե-
ցնէին ու երգեցողները երգի նուագարան-
ներով ու †††երաժշտականները օրհնութիւն
ներ կ՚երգէին · անատնը Գոթողիա իր հան-
դերձները պատռեց, ու ըսաւ, Դաւաճանու-

14 թիւն է, դաւաճանութիւն · Եւ Յովհոյդա
քահանան զօրքին վրայ եղող հարիւրապետ-
ները հանեց, ու անոնց ըսաւ, Ասիկա կար-
գերուն մէջէն հանեցէք, ու ասոր հետևէն
գայողը սրով մեռցուի · (քանզի քահանան
ըսեր էր, Զանիկա Տէրոջը տանը մէջ մի մեռ-
15 ցնէք ·) Եւ անոր վրայ ձեռք բերին երկըն-
ցուցին · ու երբոր անիկա թագաւորական տա-
նը †հերու դռնէն ներս կը մտնէր, զանիկա
հոն մեռցուցին ·
16 Եւ Յովհոյդա երդն ու բոլոր ժողովուրդին
ու թագաւորին մէջ ուխտը դաշնակցութիւն
17 ըրաւ, որ Տէրոջը ժողովուրդը ըլլան · Եւ
բոլոր ժողովուրդը Բահաղին տունը մտան,
ու զանիկա կործանեցին, և անոր սեղանները
ու կուռքերը կոտոր կոտոր ըրին, ու †Բահաղին
քուրմը Մատթանը սեղաններուն առջևը սպա-
18 նեցին · Եւ Յովհոյդա Ղևտացի քահա-
նաներուն ձեռքովը Դաւիթին Տէրոջը տանը
վրայ †որոշած Տէրոջը տանը պաշտօնեաները
դրաւ, որ †Մովսէսին օրինացը մէջ գրուածին
պէս՝ Տէրոջը ողջակէզներ մատուցանեն ուրա-
խութեամբ ու երգով, ինչպէս որ †Դաւիթ
19 սահմաներ էր · Եւ †դռնապաններուն Տէրոջը
տանը դուռները կայնեցուց, որպէս զի ինչ և
իցէ կերպով անմաքուր եղող †† մը չմտնէ ·
20 †Ու անիկա հարիւրապետները ու ազնուա-
կանները և ժողովուրդին իշխանները ու
երկրին բոլոր ժողովուրդը առաւ, ու թագա-
ւորը Տէրոջը տանէն իջեցուց · և բարձր դըռ-
նէն թագաւորին տունը մտան, ու թագաւո-
րը նստեցուցին թագաւորութեան աթոռին
21 վրայ · Ու երկրին բոլոր ժողովուրդը ուրա-
խացաւ, և քաղաքը հանդարտութեան մէջ
էր · ու Գոթողիան սրով մեռցուցին ·

ԳԼ · ԻԴ

1 Յովաս Տաճարը նորոգելու կ՚երթայ · 4 Քահանաներուն
հրաման կ՚ընէ հարկերը ժողվելու · 8 Տապանակ կը շինեն ·
15 Յովհոյդա մեռնելով՝ Յովաս կ՚ապստամբի · 17 Յովհո-
յդայի մահէն ետքը Յովաս Աստուծմէ կը հեռանայ · 20 Զա-
քարիան կը մեռցնեն · 23 Ասորիք կը հարձակին Յովասի վրայ,
և անոր ծառաները Յովասը կը մեռցնեն · 27 Անոր որդիները
Ամասիա անոր տեղը կը թագաւորէ ·

1 Յովաս †եօթը տարեկան էր երբոր թագա-
ւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ քառասուն
տարի թագաւորութիւն ըրաւ · ու անոր մօ-
րը անունը Սարիա էր՝ Բէերսաբէէ ՚ից ·
2 Եւ Յովաս Յովհոյդա քահանային բոլոր օրե-
րուն մէջ †Տէրոջը աչքին ուղղութիւնը ըրաւ ·
3 Ու Յովհոյդա անոր երկու կնիկ առնել տը-
ւաւ, ու աղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ ·
4 Եւ ասկէ յետքը Յովաս Տէրոջը

ե գ թագ · ք · 38 ·
* Ես՚ր · Ասամյան
ղ կամ Ա.զարիա · հմր ·
ւ · Ե կամ Յովա-
խազ · գԼ · իտա · 17 ·
Դաւտ · ժգ · 4 · գ

թագ · ժբ · 15 ·
գԼ · ժ · 15 ·
ե գ թագ · ք · 21 ·
ը գ թագ · ք · 6 · 7 ·
թ գ թագ · ժ · 10 · 11 ·
ի գ թագ · ժ · 35 ·

14 ·
Տես գ թագ · ք · 27 ·
գԼ · ժԼ · 4 ·
ի գ թագ · ժա · 1 ·
Եւ ·

ե գ թագ · ժա · 2 ·
—
ա գ թագ · ժա · 4 ·
Եւ ·
ճ գ թագ · է · 12 · գ

թագ · բ · 4 · ք ·
5 · գԼ · ջ · 16 · է ·
18 · իտ · 7 ·
ա ՄՆ · ք · 35 ·
ա ՄՆ · իգ · 28 · 29 ·
Տես ա ՄՆ · իգ · Եւ

իե ·
ղ ք Օր · ժԼ · 18 ·
ի ա ՄՆ · իե · 8 ·
Եփր · ուսուցիչ-
ք ք ·

Նեհեմ · գ · 28 ·
ք ր Օր · ժգ · 9 ·
ձ ա ՄՆ · իգ · 6 (30 ·
31 · իգ · 1 ·

ի թաւ · իք · 2 ·
լ ա ՄՆ · իե · 2 · 6 ·
ի ա ՄՆ · իզ · 1 · Եւ ·
ե գ թագ · ժա · 19 ·

ա գ թագ · ժա · 21 ·
ժբ · 1 · Եւ ·
Տես գԼ · իգ · 5 ·
գ թագ · ժբ · 4 ·

ջ գ թագ · ժբ · 7 ·
ե Եզ · է · 12 · 13 · 14 ·
16 ·
ղ Թաւ · ա · 30 · գա-

է · 44 ·
գԼ · իտա · 17 ·
գ թագ · ժբ · 4 ·
ի գ թագ · ժբ · 3 ·

Ա.մր · 6 ·
ի գ թագ · ժբ · 20 ·
լ Տես գ թագ · ժբ ·
33 ·

քաղաքին մէջ թագաւորաց հետ թաղեցին · քանզի անկիկ խրախճէլի մէջ Աստուծոյ ու անոր տանը համար ազկութիւն ըրեր էր ։
17 Եւ ծովիագային մեռնելէն ետքը Ցոդա- յի իշխանները եկան , ու թագաւորին խո- նարհութիւն ըրին · անոնք թագաւորը ա-
18 նոնց մտիկ ըրաւ · որ իրենց հայրը Տէր Աս- տուծոյն տունը թողուցին , և Աստարովթի կուռքերուն ու չաստուածներուն ծառայու- թիւն ըրին և ցոդայի ու Երուսաղէմի վը- րայ Աբրկութիւն եկաւ իրենց այն յանցան-
19 քին համար · ինկան դի անոնց մէջդ առքիկ խրկէց , որ զանոնք Տէրոջը դարձընեն · ու անոնց վկայութիւն ըրին , բայց անոնք մտիկ չըրին ։
20 Եւ ծովիագա քահանային որդուոյն Զաքա- րիային վրայ Աստուծոյ Հոգին եկաւ , ու անկիկ ժողովրդին մէջէը բարձր տեղ մը կայնեցաւ , ու անոնց ըսաւ , Աստուած այս- պէս կ'ըսէ · Դուք ինչո՞ համար Տէրոջը պա- տուիրանքներէն կը խոտորիք · դուք չեք յաջողութիւն պիտի չգտնէք , և քանզի դուք Տէրը մերժեցիք , ան ալ ձեզ պիտի մերժէ ։
21 Եւ անոնք անոր դէմ մտածութիւն , ու զա- նիկա թագաւորին հրամանովը Տէրոջը տանը
22 գաւիթին մէջ քարերով քարկոծեցին ։ Եւ ցոդա թագաւորը անոր հօրը ծովիագային ներին ըրած բարերարութիւնը չյիշելով անոր որդին մեռցուց · ու անկիկ մեռած ատենը ըսաւ , Տէրը տեսնէ ու դատէ ։
23 Եւ հետևեալ տարին Աղուց զօրքը անոր դէմ ելլելով ցոդայի ու Երուսաղէմի վրայ եկան , ու ժողովրդին բոլոր իշխանները մեռցուցին , ու անոնց բոլոր աւարը Դամաս-
24 կոսի թագաւորին խրկեցին ։ Աղուց զօրքը քիչ մարդոցմով եկաւ , բայց Տէրը խիստ շա- տաւոր եղող զօրքը նանոնց ձեռքը մատնեց · քանզի անոնք իրենց հայրերուն Տէր Աստուա- ծը թողուցեր էին · Այսպէս Աղուց Ցոդայի
25 պատասխանը ի դուռ դրին ծովիասին վրայ · Ու երբոր անոնք դարձի անկէ , մեծ հիւանդու- թիւններու մէջ ձգելով զանիկա , նանոր ծա- ռաները անոր դէմ դաւաճանութիւն ըրին Յծովիագա քահանային որդուոյը սրերուն համար , ու զանիկա իր անկողնին մէջ սպան- նեցին , ու մեռաւ · ու զանիկա Դաւիթի քա- ղաքին մէջ թաղեցին , բայց թագաւորաց դե-
26 րեզմաններուն մէջ չթաղեցին · Եւ անոր դէմ դաւաճանութիւն ընողները սոսնք էին · Ամ- մոնացի կնկանը Սամէթին որդին Զաբատ , ու Մովաբացի կնկանը Սամոթիթին որդին
27 Յովզաբատ · Եւ անոր որդուոյը համար , ու իր քովը նշխ- տուբքին չատութիւնը համար ; ու Աստուծոյ տանը վերոգութիւնը համար ահա թագաւորաց գրքին յիշատակարանին մէջ գրուած է · Ու անոր տեղը անոր որդին Ամասիա թագաւոր եղաւ ։

ԳԼ · ԻԵ

1 Ամասիա իր թագաւորութեանը սկիզբը ապեկ վարմունք կ'ու- նենայ · 3 գաւազանութիւն ընծայութեան սրտով գաւառասի կ'ընէ · 5 Եղովմացւոց վրայ երթալու համար՝ խրախյեցին նորէն զօրաց գունդ մը վարձքով կը բռնէ , ասկայն մէկ մարդ գալէն մը խոտոր իր առած հարիւր տալանդը կորսընցնե- լով , ան զօրքերը նա կը խրկէ · 11 Եղովմացիները կը յաղ- թէ · 10 · 12 Խրախյեցիք իրենց նա խրկուելուն վրայ նեղա- նալով իրենց առնները գաւթած առներին ցոդայի քաղաք- ները կը նորացանեն · 14 Ամասիա Եդովմի աստուածներուն կը ծառայէ , ու մարգարէին խրատը կ'անարգէ · 17 Յուսաց գը- գուելով ինք իր կործանմանը պատճառ կ'լլայ · 25 Ամասիա- յին թագաւորութեանը օրերը · 27 Անոր գաւազանութեամբ պատահածը ։

1 Ամասիա քառասունհինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու երուսաղէմի մէջ քսան- ուինը տարի թագաւորութիւն ըրաւ · և ա- նոր մօրը անունը Յոադան էր , ու երու-
2 սաղէմացի էր · Եւ Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ , բայց ոչ կատարեալ սրտով ։
3 Ու երբոր թագաւորութիւնը անոր վրայ հաստատուեցաւ՝ իր ծառաները մեռցուց , որոնք իր հայրը թագաւորը սպաններ էին ·
4 Բայց անոնց որդիքը չմեռցուց , ինչպէս որ Մովսէսին օրինաց գրքին մէջ գրուած է · որ Տէրը պատուիրեց՝ ըսելով , Հոգոց չպանդիս- համար հայրերը չմեռցուին , ու հայրերուն չպանդիս- համար տղաքը չմեռցուին , հապա մէկն մարդ իր յանցանքին համար պիտի մեռ- ցուի ։
5 Եւ Ամասիա ցուդան ժողվեց , ու անոնց տոհմերուն վրայ հազարապետներ ու հարիւ- րապետներ դրաւ բոլոր ցուդայի ու Բենիամինի մէջ , և զանոնք Հքսան տարեկանէն վեր համրեց , ու պատերազմի ելլող և նիզակ ու վահան կրող երիք հարիւր հազար ընտիր
6 զօր գտաւ · Ու անկիկ հարիւր տալանդ ար- ծաթով Իսրայէլէն հարիւր հազար զօրաւոր
7 կռիւճ վարձքով բռնեց · Եւ Աստուծոյ մարդ- մը եկաւ անոր ու ըսաւ , Ով թագաւոր , Իս- րայէլի զօրքը քեզի հետ չերթայ · քանզի Տէրը Իսրայէլի հետ՝ այսինքն բոլոր Եփրեմի
8 որդուոյը հետ չէ · Բայց թէ որ դուն երթալ կ'ուզես՝ անոնք երթ , ու պատերազմի համար ուժովցիր , Հայց Աստուած թշնամիին առջևը պիտի կործանէ քեզ · քանզի օգնելու ու
9 գի Աստուած ունի զօրութիւն և ի- նկելու ու փախցնելու ։ Եւ Ամասիա Աստուծոյ մարդուն ըսաւ , Հապա ի՞նչպէս ընենք է այն հարիւր տալանդը որ ես Իսրայէլի զօրքին տուի · ու Աստուծոյ մարդը ըսաւ , Տէրը քեզի անկէ աւելին կրնայ
10 նայ տալ · Եւ Ամասիա եփրեմէն իրեն եկող գունդերը զատեց , որ իրենց տեղը երթան · ու անոնք ցուդայի վրայ խիստ սրդուելցան , ու տասիկ բարկութեամբ իրենց տեղը դար- ձան ։
11 Եւ Ամասիա ուժովցաւ ու իր զօրքը հա- նեց , ու Աղի ձորը գնաց , և Սէիրի որդւոց-
12 մէ տասը հազարը գերի առ , ու տասը հազարն ալ ցուդայի որդիքը ժայռ գերի առին , և քա- րաժայռին գլուխը տարին , ու զանոնք քա- րաժայռին գլխէն վար ձգեցին , ու ամէնքն ալ կտոր կտոր եղան ։
13 Եւ ան զօրքերը՝ որոնք Ամասիա նա խրը- կեց , որ իրենն հետ պատերազմի չերթան , ցուդայի քաղաքներուն վրայ յարձակեցան՝ Սամարիայէն մինչև Բեթհորոն , ու անոնցմէ երեք հազար մարդ մեռցուցին , և շատ աւար առին ։
14 Ու երբոր Ամասիա եդովմայեցիներէը չար- դեցին գարձաւ , Սէիրի որդւոցը աստուած-ները բերաւ · ու զանոնք կանգնեց , որ իրենն աստուածներ ըլլան · և անոնց առջևը եր- կրպագութիւն կ'ընէր , ու անոնց խունկ կը
15 ծխեր · Ու Տէրոջը բարկութիւնը Ամասիային վրայ բորբոքեցաւ , և անոր մէկ մարգարէ մը խրկեց՝ ըսելով , Դուն ինչո՞ւ փնտռեցիր հան ժողովրդին աստուածները՝ որոնք չէր- կրցան իրենց ժողովրդը քու ձեռքէդ ազա-
16 կցուն իրենց ժողովրդը քու ձեռքէդ ազա- տել · Ու երբոր անոր հետ կը խօսէր , Խոհե- մութիւն ըսաւ անոր , Մէկէ քեզ թագաւորի խոր- հրդակա՞ն դրին · լուռ կեցիր , Հչըլլայ որ քեզ զարնեն ։ Եւ մարգարէն լուռ , ու ըսաւ , Աչքն գիտեմ որ Աստուած Հորոշէր է քեզ կոր- ծանցընելու , պատճառս իմ խրատս մտիկ չը- նելով՝ ատ բանը ըրիր ։
17 Եւ Հցուդայի Ամասիա թագաւորը խոր- հուրդ ըրաւ , ու իսրայէլի թագաւորին՝ Յե- ուի որդւոյն ցոախազի որդւոյն ցոախային մօտ խրկեց՝ ըսելով , Եկուր , երես երեսի տես-
18 նունք ։ Եւ Իսրայէլի ցոախ թագաւորը ցուդայի Ամասիա թագաւորին մօտ խրկեց ու ըսաւ , Լիբանանի փուշը Լիբանանի եղե- նափայտին պատգամ խրկեց՝ ըսելով , Քու ա- ղջիկդ իմ տղուս կնկան տար · բայց Լիբանանի մէջ եղող գազանն գացին , ու փուշը
19 կոխկռտեց ։ Դուն՝ Ահա եդովմը գարկի՛ ը- սիր , ու քու սիրտդ քեզ բարձրացընելով հպարտացուց · հիմա քու տունդ նստէ · քանի

5 Հօրը Ամասիային բոլոր ըրածին պէս։ Ու [a]Ա-
ռուծոյ տեսիլքներուն հմուտ եղող Զաքարիա-
յին օրերը [b]զԱստուած կը խնդրէր. և Տէրը
խնդրած օրերը Աստուած անոր յաջողեցուց։
6 Կռւ պատ։ Ու ելաւ [c]փղշտացւոց պատե-
րազմ ըրաւ. և Գէթի պարիսպը, Յաբնէի
պարիսպը ու Ազովտոսի պարիսպը վկլցաւ.
և Ազովտոսի [d]շուրջը մէջ ու փղշտացւոց ու-
7 [e]ղեր երկիրներուն մէջ քաղաքներ շինեց։ Եւ Ա-
ստուած անոր օգնութիւն բրաւ [f]փղշտացւոց
դէմ, ու Գուր-բահաղ բնակող Արաբացւոց
8 դէմ ու Մաոնացւոց դէմ։ Եւ Ամմոնացիք
Ոզիային [g]պնծաւներ կու տային. ու անոր անու-
նը մինչև Եգիպտոսի մուտքը սարսափելացաւ,
9 քանզի անիկա խիստ ուժգնացաւ։ Եւ Ոզիա
երուսաղէմի մէջ՝ [h]Անկիւն դրանը վրայ, ու
Ձորին դրանը վրայ, և դարձուած բլրին
վրայ աշտարակներ շինեց, ու զանոնք ամրա-
10 ցուց։ Եւ անապատին մէջ աշտարակներ շի-
նեց, ու շատ ջրհորներ փորեց. քանզի անաս-
կա դաշտի մէջ ու հովիտի մէջ շատ անասուն-
ներ, [i]ու լեռնակողմն ևս կարմելցոս [k]եր-
կրագործներ ու այգեգործներ ունէր. քան-
11 զի երկրագործութիւնը կը սիրէր։ Եւ Ոզիա՝
[l]Հէթլ գրագրապետին ու Մաասիա տասիկապետին
ձեռքովը համրուած [m]զօրքն համեմատ թուոյն
12 [n]ունէր։ Բոլոր զօրաւոր կարճեներուն տունա-
պետներուն թիւը երկու հազար վեց հարիւր
13 էր։ Եւ անոնց ձեռքին տակը երեք հարիւր
եօթը հազար հինգ հարիւր պատերազմող
մարդ կար, որոնք մեծ ուժով կը պատերազ-
մէին, ու թշնամիին դէմ թագաւորին օգնու-
14 թիւն կ'ընէին։ Եւ Ոզիա ան բոլոր զօրքին
համար վահաններ, նիզակներ, սպաւարա-
ներ, զրահներ, աղեղներ ու քարերու համար
15 պարաներ պատրաստեց։ Ու անիկա երուսա-
ղէմի մէջ արուեստաւորներուն հմտարուե-
ստի մէջ մեքենաներ չունէր, որ նետեր ու մեծ
քարեր նետելու համար՝ աշտարակներուն վրայ
և անկիւններուն վրայ կենան. ու անոր անու-
նը հեռու տեղեր սպրած ուսցաւ, վասն
զի անիկա զարմանալի օգնութիւններ դուաւ,
16 մինչև որ ուժգնացաւ։ Բայց երբոր ուժգնացաւ,
անոր [o]սիրտը հպարտանալով [p]չարութիւն
ըրաւ, և իր Տէր Աստուծոյն դէմ յանցանք
ըրաւ, ու [q]Տէրոջը տաճարը մտաւ, որ
17 դարձեց. ու [r]Տէրոջը տաճարը մտաւ, որ
հեռուն [s]Ազարիա քահանան մտաւ, ու անոր
հետ Տէրոջը ուխտուն քահանաները՝ որոնք
18 զօրաւոր մարդիկ էին. Եւ անոնք Ոզիա թա-
գաւորին դէմ կեցան, ու անոր ըսին, Ով Ոզիա
թագաւոր, չէ որ քեզի չի յանար որ Տէրոջը խունկ ծխես, հա-
պա [t]Ահարոնեան քահանաներուն՝ որոնք
խունկ ծխելու համար սրբուած են, սրբարա-
նէն դուրս ելլես, քանզի յանցանք գործեցիր,
ու Տէր Աստուծմէ պատիւ պիտի
19 չառնես։ Եւ Ոզիա բարկացաւ, ու անոր ձեռ-
քը խունկ ծխելու համար բռնկած կար. ու
երբոր քահանաներուն բարկացաւ, քահանա-
ներուն առջևը՝ Տէրոջը տանը մէջ խունկի
սեղանին քովը՝ անոր ճակատին վրայ [u]բորո-
20 տութիւն ելևցաւ։ Եւ Ազարիա քահանայա-
պետը ու բոլոր քահանաները անոր նայեցան,
և ահա անոր ճակատին վրայ բորոտութիւն
կար, ու զանիկա շուտով անկէ հանեցին. ու
անիկա ալ ելլելու արտօրաց, քանզի Տէրը
21 զանիկա զարկեր էր։ Եւ Ոզիա թագաւորը
մինչև իր մահուան օրը բորոտած էր, ու [v]բա-
ւան մը մէջ բորոտած կը նստէր, վասն զի
Տէրոջը տունէն արգիլուեցաւ, ու անոր որդին
Յոթամ՝ թագաւորին տանը վրայ ըլլալով՝
երկրին ժողովուրդը կը դատէր։
22 Եւ Ոզիային միւսորդ պատմութիւնը՝ ա-
ռաջինը ու վերջինը՝ Ամովսի որդին Եսայի
23 մարգարէն գրեց։ Եւ Ոզիա իր հայրերուն
հետ քնացաւ. ու զանիկա իր հայրերուն հետ
թագաւորոց դերեզմաններուն դաշտին մէջը
թաղեցին. վասն զի ըսին, Ան[w]եղ է։ Եւ անոր որդին Յոթամ անոր տեղը թա-
գաւորեց։

ԳԼ· ԻԷ

1 Յոթամ՝ [x]քառասնհինգ տարեկան էր երբոր
թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ տասնու-
վեց տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և
անոր մօրը անունը Ցերուսա էր, ու Սա-
2 դոկին աղջիկն էր։ Եւ իր հօրը Ոզիային
բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը աչքին ուղիու-
թիւն ըրաւ. բայց Տէրոջը տաճարը չմտաւ.
ու [y]ժողովուրդը տակաւին ապականած էր։
3 Ան[z]իկա Տէրոջը տանը ամենէն բարձր դուռը
չինեց, ու [a]Ոփայի պարսպին վրայ շատ բան[b]
4 չինեց։ Եւ Յուդայի լեռնակողմը քաղաքներ,
ու անտառներու մէջ բերդեր ու աշտարակ-
5 ներ չինեց։ Եւ անիկա Ամմոնի որդւոցը թա-
գաւորին հետ պատերազմ ըրաւ, ու զանոնք
յաղթեց. և նոյն տարին Ամմոնի որդիքը հա-

[a] Ծն. խոս. 13։ Դատ. տ. 17։ բ. 18։ Ժ. 1։
[b] Ցհ. Գվ. խգ. 2։
[c] Ցհս. Ժգ. 29։
[d] Գվ. խտ. 20։
[e] բ Թագ. Ը. 2։ Գվ. Ժէ. 11։
[f] գ Թագ. Ժգ. 13։ Նեհէմ. գ. 13, 19, 32։ Ջաք. Ժգ. 10։
[g] բ Օր. Ը. 14։ Գվ. խէ. 19։
[h] Ես. Ը. 12։
[i] ա Մն. գ. 10։
[k] Թագ. Ժգ. 40։ Ժբ. 7։
[l] Եզ. Լ. 7, 8։
[m] Թագ. Ժբ. 10։ գ Թագ. Ժ. 27։
[n] գ Թագ. Ժէ. 5։
[o] Ղ.Ք. Ժգ. 46։ Թագ. Ժ. 2։
[p] Ցհ. ա. 1։
[q] գ Թագ. Ժէ, 9։
[r] Եսթ. գ. 12։
[s] գ Թագ. Ժէ. 5։
[t] Ղ.Ք. Ժգ. 46։ Թագ. Ժ. 2։
[u] Ցհ. ա. 1։
[v] գ Թագ. Ժէ. 33, Ես. Ը. 1։
[w] գ Թագ. Ժէ. 35։
[x] Գվ. Լգ. 14։ Ղեկ. եմ. գ. 26։
Եա· ա· 1։
—
[y] գ Թագ. Ժէ. 38։
—
[z] գ Թագ. Ժգ. 2։
[a] Դատ. բ. 11։
[b] Եվ. Լգ. 17։ Գվ. խ. 1։
[c] Ցհս. Ժ. 38։
[d] Ես. Ը. 1։
[e] գ Թագ. Ժգ. 3։ Գվ. Լգ. 6։
[f] գ Թագ. Ժգ. 5, 6։
[g] գ Թագ. Ժէ. 27։
[h] Գվ. Ժա. 4։
[i] Ասղ. կթ. 26։ Եա. Ժ. 5։ խէ. 6։ Եզեկ. խէ. 12, 13։
[k] բ Օր. Լգ. 3։ Դատ. ա. 16։
[l] գ Թագ. Ժգ. 7։
[m] Եզեկ. Ժգ. 27, 29։
[n] Գվ. խա. 2։

մարդ մը թագաւորին որդին Մաասիան և
պալատին հազարապետը եղրիկամը ու թա-
գաւորութեան հարստութեան մեծամեծները
և երկրին ժողովուրդը տարին Երուսաղէմ.
և անոր մայրը անունը Յովադան էր։
2 Եւ ինքն ալ Ամասիայի որդիքը իրենց [a]եղբայրներէն՝ Ոզիա-
յի որդիքը իրենց [b]եղբայրներէն՝ հինգ-
հարիւր ու ապաքներ ու ապրելիներ՝ երկու հա-
րիւր հազար գերի առին. և անոնցմէ չատ
աւարներ առին, ու աւարը Սամարիա տա-
3 րին։ Եւ հոն Տէրոջը մէկ մարգարէն կար Ով-
դեդ անունով, որ Սամարիա եկող զօրքին
դիմացը ելաւ ու անոնց ըսաւ, Ահա [c]ձեր
հայրերուն Տէր Աստուածը Յուդայի վրայ
բարկանալուն համար՝ զանոնք ձեր ձեռքը
մատնեց. ու ուզուկի՛ք զանոնք [d]սպանել բար-
4 կութեամբ [e]որ [f]մինչև երկինքը հասաւ։ Եւ
հիմա կը մտածէք որ Յուդայի ու երուսաղէմի
որդիքը՝ ձեզի ծառաներ ու աղախիններ
ընէ. չ՚որ ձեր Տէր Աստուածոյն առջևը մեայն
[g]ձեզ մեղաւորներ չեք. [h]ինչո՞ւ համար
5 դուք ալ կ՚ուզէք [i]բերել [k]գերիները՝ որոնք
ձեր եղբայրներէն առիք. [l]քանզի Տէ-
րոջը բարկութիւնը ձեր վրայ է։ Ու
12 բոլոր աստիկ բարկութիւնը ձեր վրայ է։ Ու
եփրեմի որդւոցը իշխաններէն Յօհանանի որ-
դին Ազարիա, Մեսեղամովթի որդին Բարա-
քիա, Սեղղումի որդին Եղկիկիա ու Ադ-
դայի որդին Ամեսայի պատերազմին եկող-
13 ներուն դէմ կեցան, Եւ անոնց ըսին, Գերի-
ները հոս մի բերէք. քանզի մեզ Տէրոջը առ-
ջևը յանցաւոր ըլլալով՝ դուք կ՚ուզէք [m]մեր
մեղքերուն ու մեր յանցանքներուն վրայ
աւելցնել. [n]մեծ որ մեր յանցանքը շատ է,
ու Իսրայէլի վրայ սաստիկ բարկութիւն կայ։
14 Անասունը պատերազմականները իշխաններուն
ու բոլոր ժողովքին առջևը թողուցին գերի-
15 ները ու աւարը։ Եւ [o]իրենց անուններովը յի-
շուած մարդիկը եւան, ու գերիները առին,
ու բոլոր մերկ եղողները աւարէն հագցուցին.
անոնց հանգերձներ ու կօշիկներ հագցուցին,
[p]պտուղ կերցուցին՝ խմցուցին ու եղով օծե-
ցին, և բոլոր տկարները էշերու վրայ հնձ-
ցնելով [q]Երմաւենացոց քաղաքը երեքով
տարին անոնց եղբայրներուն քովը, ու իրենք
Սամարիա դարձան։
16 [r]Ան ատեն Ահազ թագաւորը Ասորեստանի
թագաւորներուն պատի՛ խրկեց, որ իրեն
17 օգնութիւն բնեն. վասն զի Եդոմացիք
նորէն եկեր էին, ու Յուդան գերնելով՝ գե-
18 րիներ առեր էին։ Փղշտացիք ալ գաշտի
մէջ ու Յուդայի հարաւային կողմը եղող քա-
քաքներուն վրայ յարձակելով՝ Բեթսամիսը,
Այիղոնը, Գադերովթը, Սոքովը ու անոր գե-
ղերը, և Թամնան ու անոր գեղերը, և Գամ-
զովը ու անոր գեղերը առեր ու հոն բնա-
19 կեր էին։ վասն զի Տէրը [s]խոստեայի թագա-

[a] Եզեկ. Ժ. 2։ Ներ. ո. 10։ Նե. Ջաք. ա. 15։
[b] Ելս. Թ. 6։ Ցայտ. Ժբ. 5։
[c] Գվ. խէ. 39, 42, 43։ 46։
[d] Ցհս. Ժ. 15։
[e] Հմր. 12։
[f] գ Թագ. Ը. 22։ Ասղ. կթ. 21, 22։ Գ.ա.կ. ը. 27։ Հբ. ասմ. Ժբ. 20։
[g] բ Օր. Լգ. 3։ Դատ. ա. 16։
[h] գ Թագ. Ժգ. 7։
[i] Եզեկ. Ժգ. 27, 29։
[k] Գվ. խա. 2։

ւորին Ա.քաղին պատճառաւը ցուգան նկուն
ըլլաւ · որովհետև անկա ցուգան °դլխ. հա-
20 նեց ,՝ ու Տէրոջմէ ապատամբեցաւ · եւ ՛Ա.ո-
բեստանի Թագաւորը Թագաւորը ա-
նոր եկաւ , ու զանկա նեղեց · բայց անոր
21 օգնութիւն չըրաւ · Քանդի Թէպետև Ա.քաղ
Տէրոջը տունէն ու Թագաւորին է լշխան-
ներուն տուներէն †բաժիններ առաւ , ու Ա.ո-
բեստանի Թագաւորին տուաւ , բայց անկա
օգնութիւն չըրաւ անոր ։

22 Եւ իր նեղութեանը մէջ ալ աւելի Տէրոջը
դէմ մեզք կը գործէր · ասանկ Ֆրէ ըլ էր
23 Ա.քաղ Թագաւորը ։ Ու ՛անկա զոհեր կը մա-
տուցանէր Դամասկոսի աստուածներուն՝ ո-
րոնք զինքը զարկեր էին · քանզի ըսաւ , Ա.ո-
րուց Թագաւորներուն աստուածները անոնց
օգնութիւն ընելուն համար՝ անոնց զոհ մա-
տուցանեմ, որ ՛ինծի օգնութիւն ընեն · բայց
անոնք իրեն ու բոլոր Իսրայէլին աւերմանը
24 պատճառ եղան ։ Եւ Ա.քաղ Ա.ստուածոյ տաճար
անօթները ժողվեց , ու զանոնք կոտրատեց , ևւ
Տէրոջը տանը դռները գոցեց , ու Երուսաղէ-
մին ամէն անկիւնները իրեն սեղաններ չընեց ։
25 Եւ ցուգայի ամէն քաղաքներուն մէջ բարձր
տեղեր չընեց , որ ուրիշ աստուածներու խունկ
ծխէ , ու իր Հայրերուն Տէր Ա.ստուածը սրդ-
դոզուց ։
26 ՛Եւ անոր մնացորդ պատմութիւնը ու բո-
լոր վարմունքը՝ առաջինը ու վերջինը՝ ահա
ցուգայի ու Իսրայէլի Թագաւորներուն դըր-
27 քին մէջ գրուած է ։ Եւ Ա.քաղ իր Հայրե-
րուն հետ քնացաւ · ու զանկա Երուսաղէմ
քաղաքին մէջ Թաղեցին , բայց Իսրայէլի Թա-
գաւորներուն գերեզմանոցը չտարին · և անոր
որդին Եզեկիա անոր տեղը Թագաւոր եղաւ ։

ԳԼ · ԻԹ

1 Եզեկիային բարի Թագաւորութիւնը ։ 3 Անկա բարեփոխ-
մունքը նորեն կը հաստատ ։ 5 Ղևտացիները կը յորդոր ։
12 Անոնք ալ իրենց անձը սրբելով՝ Տէրոջը տունը կը մաք-
րեն ։ 20 Եզեկիա հանդիսաւոր զոհեր կը մատուցանէ , ու ա-
գործ մէջ Ղևտացիները աւելի յաջողակ կը գտնուին
քան իրենք քահանաները ։

1 Եզեկիա ՛քառասնհինգ տարեկան էր երբոր
Թագաւոր եղաւ , ու երուսաղէմի մէջ քսան-
ուինը տարի Թագաւորութիւն ըրաւ · և անոր
մօրը անունը Աբիա էր , ու ՛Զաքարիային աղ-
2 ջիկն էր ։ Եւ Անկա իր հօրը Դաւիթին բոլոր
ըրածին պէս Տէրոջը առջեւը ուղղութիւն
ըրաւ ։
3 Անկա իր Թագաւորութեանը առաջին տա-
րուն առաջին ամիսը ՛Տէրոջը տանը դռները
4 բացաւ , ու զանոնք նորոգեց ։ Եւ քահանա-
ները ու Ղևտացիները բերել տուաւ , ու զա-
նոնք արեւելեան հրապարակին մէջ ժողվեց ,
5 Եւ անոնց ըսաւ , Լսեցէք ինծի մոկի ըրէք , ով Ղե-
ւտացիներ , ՛հիմա սրբուեցէք , ու ձեր հարցը
Տէր Ա.ստուածոյն տունը սրբեցէք , և պղծու-
6 թիւնը սրբարանէն դուրս հանեցէք · Քանզի
մեր հայրերը ապատամբեցան , ու մեր Տէր
Ա.ստուածոյն աչքը չարութիւն ըրին , ու զա-
նկա թողուցին · և ՛իրենց երեսը Տէրոջը
խորանէն դարձուցին , ու ‡արհամարհեցին
7 զ՚ն։ ՛Վրանին դռնակներն ալ դոցեցին , ճրագ-
ները մարեցին , խունկ չծխեցին ու սուրբ տե-
ղը Իսրայէլի Ա.ստուածոյն ողջակէզ չմատուցին ։
8 Անոր համար ցուգայի ու Երուսաղէմի վրայ
՛Տէրոջը բարկութիւնը եկաւ , ու զանոնք
՚խռովութեան , ուրմանն ու †խայտառակու-
թեան մէջ ձգեց , ինչպէս որ ՀԱ՚ձեր աչքե-
9 րով կը տեսնէք ։ Եւ ահա պատճառաւ անա
՝մեր հայրերը սրով ինկան , ու մեր տղաքնե-
րը և աղջիկները ու կիսիկները գերութեան
10 մէջ են ։ Հիմա իմ սրտիս մէջ ‡՚ուխտ անիմ , որ
Իսրայէլի Տէր Ա.ստուածոյն հետ ՚նախ ընեմ ,
որպէս զի իր սաստիկ բարկութիւնը մեզմէ
11 դառնայ ։ Ալդ , որդեակք իմ , անհոգութիւն
մի ընէք · վասն զի Տէրը ՚ձեզ ընտրեց , որ
իրեն ծառայութիւն ընելու համար իր առջեւը
կայնիք , իրեն սպասաւորներ ըլլաք ու խունկ
ծխէք ։
12 Ա՚նաստնը առաջ եկան Ղևտացիները՝ այսինքն
կահաթի որդւոցմէ Ամեսայիի որդին Մասի ,
ու Ազարեայի որդին Յովէլ · և Մերարիի
որդւոցմէ՝ Աբդիի որդին Կիս , ու Յահելելի
որդին Ազարիա · ու Գերսոնականներէն՝ Զամ-
մայի որդին Յովաք , և Յովաքի որդին Ե-
13 դէն · Ու Եղիսափանի որդիներէն՝ Սամրի ու
Յեհիել · և Ասափի որդիներէն՝ Զաքարիա ու
14 Մաթթանիա · Ու Եմանի որդիներէն՝ Եհիել
ու Սեմէի · և Իդիթունի որդիներէն՝ Սեմայիա
15 ու Ոզիել · Եւ իրենց եղբայրները ժողվեցին
ու Էսրբուեցան · և Թագաւորին հրամանովը
ու ՚Տէրոջը խօսքովը ՚Տէրոջը տունը մաքրելու
16 գացին ։ Եւ քահանաները՝ մաքրելու համար՝
Տէրոջը տանը ներսի կողմը մտան , ու Տէրոջը
տաճարին մէջ գտնուած բոլոր պղտորութիւնը
Տէրոջը տանը գաւիթը հանեցին · ու Ղևտա-
ցիները զանկա վերցուցին , որ գաւթը կհգ-
17 րան հեղեղատը տանին ։ Եւ առաջին ամսուն
առաջին օրը սկսան սրբել · ու ամսուն ութ-
րորդ օրը Տէրոջը սրահը եկան , ու Տէրոջը
տունը ութ օրուան մէջ սրբեցին · և առաջին
18 ամսուն տասնուվեցերորդ օրը լմնցուցին ։ Ու

եղեկիա Թագաւորին քովը գացին ու ըսին ,
Տէրոջը բոլոր տունը , ու ողջակէզի սեղանը
ու անոր բոլոր գործիքները , և աւազանատու-
Թեան Հացին սեղանը ու անոր բոլոր գործիք-
19 ները մաքրեցինք · Ու նաև պատրաստեցինք
ու սրբեցինք ան բոլոր անմաքուները , որոնք
Ա.քազ Թագաւորը իր Թագաւորութեանը ու-
հիր անօրէնութեանը աւունը պղծեց · և ահա
անոնք Տէրոջը սեղանին առջեւն են ։
20 Ու եղեկիա Թագաւորը կանուխ եղաւ , ու
քաղաքին իշխանները ժողվելով՝ Տէրոջը տու-
21 նը գնաց · Եւ ՚է Թագաւորութեանը ու սըր-
բարանին ու ցուգայի համար՝ եօթը զուա-
րակ , եօթը խոյ ու եօթը գառն , ու Մեղքի
պատարագ բլլալու համար եօթը նոխազ բե-
րին · և անկա Ա.հարոնի որդւոցը՝ քահանա-
ներուն հրամայեց որ ընծան Տէրոջը սեղանին
22 վրայ մատուցանեն ։ Ու զուարակները մոր-
թեցին , և քահանաները արիւնը առին ու
սեղանին վրայ սրսկեցին · և խոյերն ալ մորթե-
ցին , ու արիւնը սեղանին վրայ սրսկեցին · և
գառներն ալ մորթեցին , ու արիւնը սեղանին
23 վրայ սրսկեցին ։ Ու մեղքի պատարագի նո-
խազները Թագաւորին ու ժողովքին առջեւը
բերին · և անոնք ՚ձեռք բերինն անոնց վրայ
24 դրին ։ Ու քահանաները զանոնք մորթեցին ,
և անոնց արիւնը սեղանին վրայ °սրսկեցին
՛բոլոր Իսրայէլին քաւութիւն ընելու համար ·
վասն զի Թագաւորը ըսեր էր որ ողջակէզը
ու մեղքի պատարագը բոլոր Իսրայէլին հա-
25 մար ՀԱ՚ստատանի ։ ՚Ու Ղևտացիները ծնծղա-
ներով , տաւիղներով ու քնարներով Տէրոջը
տանը մէջ կայնեցուց , ՚ինչպես որ Դաւիթ ,
ու ՚Դ--էր Թագաւորին տեսանողը Գադ , և
Նաթան մարգարէն պատուիրեր էին · ՚վասն
զի Տէրը իր մարգարէներուն ձեռքովը այսպէս
26 հրամայեր էր ։ Ու Ղևտացիները ՚Դաւիթին
նուագարաններովը՝ և քահանաները °փող-
27 ով կայնեցան ։ Ու եղեկիա հրամայեց որ ող-
ջակէզը սեղանին վրայ մատուցանեն · ու ող-
ջակէզին սկսած տանը Տէրոջը օրհնութի-
նն ալ փողերով ու Իսրայէլի Թագաւորին
28 Դաւիթին նուագարաններովը սկսաւ ։ Ու մին-
չև ողջակէզին լմնցնելը բոլոր ժողովքը եր-
կրպագութիւն կ՚ընէր , երգիչները օրհնու-
Թիւն կ՚երգէին , և †հառանձինը փողերը կը հնչ-
29 եցնէին · Ու երբոր ողջակէզ մատուցանելը
լմնցուցին , ՚Թագաւորը և բոլոր քովը գըտ-
նուողները ծունկ եկով երկրպագութիւն ըրին ։
30 Ու եղեկիա Թագաւորը ու իշխանները Ղև-
տացւոց ըսին որ Տէրոջը օրհնութիւն երգեն
Դաւիթին ու Ասափ տեսանողին խօսքերով ·
անոնք ալ ուրախութեամբ երգեցին , ու խո-
նարհելով երկրպագութիւն ըրին ։
31 Ու եղեկիա պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
Հիմա ինքզինքիդ Տէրոջը նուիրեցիք · մո-
տեցէք , ու Տէրոջը տունը զոհեր ու ՛օրհ-
նութեան ընծաներ բերէք · Եւ ժողովքը զո-
հեր ու օրհնութեան ընծաներ բերաւ · և ա-
մէն յօժարութիւն ունեցողը ողջակէզներ ԲԷ--
32 Ու ժողվբին բերած ողջակէզներուն թիւը
ան էր · եօթանասուն արջառ , հարիւր խոյ
-- երկու հարիւր գառն · ասոնց ամէնը Տէ-
33 րոջը ողջակէզ բլլալու համար էր ։ Եւ նուի-
րուածները վեց հարիւր արջառ ու երեք հա-
34 զար ոչխար էին ։ Բայց քահանաները քիչ որ
բլլալնուն համար՝ բոլոր ողջակէզներուն մոր-
թելը հանելու կարող չեղան · ու մինչև ան
գործին բլլալը , ու մինչև գ-- քահանա-
ներուն սրբուելը , Կրնէց Ղևտացի եղբայր-
ները իրենց օգնութիւն ըրին · ՚քանի Ղև-
տացիք քահանաներէն աւելի յօժարութեամբ
35 սրբուեցան · Ու նաև ողջակէզները խառա-
զութեան ՚ճարպովը և ողջակէզ-
ներուն †թափելու նուէրներովը մէկտեղ չատ
էին ։ Այսպէս Տէրոջը տանը պաշտօնը կար-
36 գի դրուեցաւ ։ Ու եղեկիա և բոլոր ժողո-
վուրդը ուրախացան որ Ա.ստուած ժողովուր-
դը ՚--էն պատրաստեց · քանզի ան բանը
յանկարծ եղաւ ։

ԳԼ · Լ

1 Եզեկիա կը հրամցնէ որ Ցուգայէնէ ու Իսրայէլացիք Երկ-
րորդ անգամ մէկ հանդիսաւոր զատիկ բնեն ։ 13 Բազում ժո-
ղովք կը հաւաքուի Երուսաղէմ անգամները կը հրծանեն , ու տասն
ուրիշ օր ան կը պահեն ։ 27 Քահանայք ու Ղևտացիք ժո-
ղովուրդը կ՚օրհնեն ։

1 Ու եղեկիա բոլոր Իսրայէլին և Ցուդային
հրէշ խրկեց · ու Եփրեմին ու Մանասէին ալ
նամակներ գրեց , որ Երուսաղէմ Տէրոջը տու-
նը գան , ու Իսրայէլի Տէր Ա.ստուածոյն զատիկ
2 բնեն ։ Եւ Թագաւորը ու անոր իշխաններն ու
բոլոր ժողովքը Երուսաղէմի մէջ խորհուրդ
բրին , որ զատիկը °երկրորդ ամսուն մէջ բնեն ·
3 վասն զի ՚անառանց կարող չէին զանկա բնե-
լու , ՚ինչու որ բաւական քահանաներ սրբուած
չէին , ու ժողովուրդը Երուսաղէմ ժողովուած
4 չէր ։ Եւ սա բանը Թագաւորին առջեւը ու
5 բոլոր ժողովքին առջեւը հաճոյ երեւցաւ · Ու
այ՚սպէս որոշեցին , որ բոլոր Իսրայէլի մէջ
Բեր սարէէն մինչև Դան լուր խրկեն , որ դան
ու Երուսաղէմի մէջ Իսրայէլի Տէր Ա.ստուածոյն
զատիկ բնեն · քանզի շատ առնէք ՚ի վեր
դրուածին պէս բրած չէին ։

6 Եւ սուրհանդակները թափառորին ու իշ-
խաններուն նամակներովը բոլոր Իսրայէլին ու
Յուդային գացին, ու թագաւորին հրամանին
համեմատ ըսին, Ով Իսրայէլի որդիք, դար-
ձուցէք Աբրահամին, Իսահակին ու Իսրայէլին Տէր Աս-
տուծոյն դարձէք, ու ան ալ պիտի դառնայ
ձեզի, որ ազատեալ եք մնացեր ձեզմէ Ասորեստանի թագաւորներուն ձեռ-
7 քէն։ Ու մի ըլլաք ձեր հայրերուն պէս ու ձեր եղբայրներուն պէս
որոնք իրենց հայրերուն Տէր Աս-
տուծմէն ապստամբեցան. Նա ալ զանոնք
կոծանման մատնեց, ինչպէս որ դուք կը
8 տեսնէք։ Ուրեմն ձեր հայրերուն պէս ձեր
պարանոցը մի խստացնէք. Տիրոջ հնազանդեցէք
Տէրոջը, ու եկէք անոր սրբարանը՝ որն որ
ինքը յաւիտեան սրբած է. ու ձեր Տէր Աս-
տուծոյն ծառայութիւն ըրէք, Որ անոր սաս-
9 տիկ բարկութիւնը ձեզմէ դառնայ։ Քանզի
թէ որ դուք Տէրոջը դառնաք, ձեր եղբայր-
ները ու ձեր որդիքը գերիներ գերի տանող-
ներուն երեսին կը գթութիւն պիտի գտնեն, և
աս երկիրը պիտի դառնան. Ինչու որ ձեր Տէր
Աստուածը ողորմած ու գթած է. ու թէ որ
դառնաք, ձեզմէ երես պիտի չդարձնէ։

10 Եւ սուրհանդակները Եփրեմի ու Մանա-
սէի երկիրը քաղաք քաղաք պտըտելով,
մինչև Զաբուղոն հասան. բայց զանոնք ծաղր
11 կ՚ընէին ու կ՚արհամարհէին։ Սակայն Ասերին
ու Մանասէին ու Զաբուղոնին անձնք խոնար-
12 հեցան ու երուսաղէմ գացին։ Յուդայի վրայ ալ Աստուծոյ ձեռքը կար, որ անոնց մէկ
սիրտ տայ, որպէս զի թագաւորին ու իշխան-
ներուն՝ Տէրոջը խօսքին համեմատ պատուի-
րածը կատարեն։

13 Ու երուսաղէմի մէջ բազմաթիւ ժողովուրդ
հաւաքուեցաւ՝ երկրորդ ամսուն մէջ բազար-
14 ջակերաց ուրը կատարելու համար, ու խոտա-
մեծ ժողովք մը եղաւ։ Եւ ելան՝ երուսաղէ-
մի մէջ եղող Տիրոջ սեղաններըը ու բոլոր խունկ
սեղանները վերցուցին, ու Կեդրոն հեղե-
15 ղառը նետեցին։ Ու երկրորդ ամսուն չորեք-
տասներորդ օրը զառիւղը մորթեցին. և քա-
հանաները ու Ղեւացիները ամչցան ու սրբա-
րուեցան, ու Տէրոջը տունը ողջակէզներ բե-
16 րին։ Ու Աստուծոյ մարդուն Մովսէսին օրէն-
քին համեմատ՝ իրենց տեղերը պէս-
պէս կարգերով. քահանաները Ղե-
ւացւոց ձեռքէն արիւնը կ՚առնէին ու կը սրս-
17 կէին։ Քանզի ժողովքին մէջ չպրուատաձեռները
չատ էին. Ուստի բոլոր մնացորդները
Եբրա. գ. 1. Ճա-
ղէլ. բ. 13։
2 գ ճնագ. ձէ. 19։
29։
3 Եզեկ. ի. 18։
4 Գէ. իմի. 8։
5 բ Օր. ժ. 16։
6 Տճո ա Մն. իմի. 24. Եզր. ժ. 19։
Եշբ. ձեւք առեք
7 Գէ. իմի. 10։
8 Սաղ. ձգ. 36։
9 Նէ. ԼԳ. 6։
10 Եզ. ժ. 16։
11 Գէ. ժա. 16։ Ես. 18. 21։
12 Փիլ. բ. 13։
13 Գէ. իմի. 25։
14 Գէ. իզ. 21։
15 Գէ. իմի. 34։

մնոր զատկի գառը Ղեւացիները կը մորթէին,
18 որ ընդ- Տէրոջը սրբեն։ Վասն զի ժողովուր-
դին շատերը՝ այսինքն Եփրեմէն, Մանասէ-
էն, Իսաքարէն ու Զաբուղոնէն նշանակուած չա-
փերը մաքուր չէին. Այսու ամենայնիւ զա-
տիկը կերան՝ բայց չէ թէ գրուածին համեմատ.
Եզեկիա անոնց համար աղօթք ըրաւ ու
ըսաւ, Բարերար Տէրը քաւութիւն ընէ ան
19 բոլոր մարդոց՝ Որոնք սրտերնին ուղղեցին Տէր
Աստուածը՝ իրենց հայրերուն Աստուածը փըն-
տռելու, թէև անոնք սրբարանին մաքրութեա-
20 նը համեմատ չըլլան։ Եւ Տէրը եկե-
ղեցւոյն աղէտը լսեց, ու ժողովուրդին թո-
զութիւն տուաւ։
21 Ու երուսաղէմի մէջ գտնուող Իսրայէլի որ-
դիքը մեծ ուրախութեամբ եօթը օր բազար-
ջակերաց ուրը կատարեցին. ու Ղեւացիները
և քահանաները ամէն օր բարձրաձայն նուա-
գարանները Տէրոջը ընծայեցին Տէրը կ՚օրհ-
22 նէին։ Ու Եզեկիա Բաղդրութեամբ խօսե-
ցաւ՝ Տէրոջը բարի հանճարը ‡խնացող բոլոր
Ղեւացիներուն. և ուրիշ եօթը օրը խաղա-
զութեան զոհեր մատուցանելով՝ ու Հիւրնոց
Հայրերուն Տէր Աստուածին գոհութիւն տա-
լով կ՚ուտէին։
23 Եւ բոլոր ժողովքը խորհուրդ ըրին որ ևս-
րիշ եօթը օր ալ ցօն պահեն, ու եօթը օր ալ
24 մեծ ուրախութիւն ըրին։ Քանզի Իսրայէլի
Եզեկիա թագաւորը ժողովքին Հազար զուա-
րակ ու եօթը հազար ոչխար պարգեւեց. Իշ-
խաններն ալ ժողովքին հազար զուարակ ու
տասը հազար ոչխար պարգեւեցին. ու շատ
25 քահանաներ Սրբուեցան։ Եւ բոլոր Իսրայէլի
ժողովքը, ու քահանաները, ու Ղեւացիները,
և Իսրայէլէն եկողներուն բոլոր ժողովքը, ու
Իսրայէլի երկրէն եկող և Իսրայէլի մէջ բնա-
26 կող պանդուխտները ուրախացան։ Ու երու-
սաղէմի մէջ մեծ ուրախութիւն եղաւ. քանի
որ Իսրայէլի թագաւորին Դաւիթի որդւոյն
Սողոմոնէն օրերէն ի վեր երուսաղէմի մէջ
ասանկ բան մը եղած չէր։
27 Անկէ յետը Ղեւացի քահանաները ելան
ու ժողովուրդը Օրհնեցին. և անոնց ձայնը
լսուեցաւ, ու անոնց աղօթքը Սուրբ տեղը
բնակարանը՝ երկինքը հասաւ։

ԳԼ. ԼԱ.

1 Ժողովուրդը յաժար կամքը կատարելութիւնը կը կրծանէ։ 2 Եզեկիա կարգ կը դնէ քահանաներուն ու Ղեւացիներուն դասակարգութիւնները, ու անոնց գործքը ու պարտաւորը կը հոգայ։ 5 Ժողովուրդին յաժարութիւնը՝ զոհեր մատուցանելու ու առատաձեռնութիւնը։ 11 Եզեկիա վերա-

Գէ. իմի. 34։
Ես. 11։
Եզ. մբ. 45. Ես։
Գէ. մի. 3։
Եշբ. Ժողովուրդը
բաշխեց.
Նէ. մբ. 15. մգ.
Եշբ. մ. 11։
Տճո գ Թագ. ը.
6։
Եզե. խ. 2։
Կամ սարվիցենաց. բ
Օր. Լգ. 10։ Գէ.
մէ. 9։ լէ. 5։
Եշբ. մ. 11։
Տճո գ Թագ. ը.
65։
Գէ. լէ. 7. 8։
Գէ. իմի. 34։
Ես. 11. 18։
Թագ. գ. 23։
Սաղ. կը. 5։

կացնելը կը գնէ աստանդարդները բաժին ընելու համար։ 20 Եզեկիային ակնկալ բարեպաշտութիւնը։

1 Ո՛ երբոր ասոնք ամէնը լրնցան, հոն գտնուող
բոլոր Իսրայէլացիք Յուդայի քաղաքները ե-
լան, և բոլոր Յուդայի, Բենիամինի, Եփրե-
մի ու Մանասէի մէջ եղող արձանները կոտո-
րեցին, մինչև որ բոլորովին կատարեցին, և բարձր տեղերը ու սեղանները փըլ-
ցուցին, անանկ որ բան մը չմնացուցին. Եւ-
քը Իսրայէլի որդիքը՝ ամէն մարդ իր ժա-
ռանգութիւնը՝ իրենց քաղաքները դարձան։
2 Ու Եզեկիա քահանաներուն ու Ղեւացի-
ներուն դասերը հաստատեց իրենց կարգե-
րուն համեմատ, թէ քահանաներուն և թէ
Ղեւացիներուն, ամէն մէկուն գործքին հա-
մեմուտ, Հոդջակեզներու ու խաղաղութեան զո-
հերու համար, ու Տէրոջը Սպասներուն դրա-
նեռներուն մէջ պաշտելու, գովելու ու օրհնու-
3 թիւն երգելու համար։ Նաև իր ստացուած-
քէն ողջակէզներուն համար՝ այսինքն Տէ-
րոջը օրինաց գրքին մէջը գրուածին պէս ա-
ռաւօտեան ու երեկոյեան ողջակէզներուն հա-
մար, և չաբաթներուն ու ամսագլուխներուն
ու Հանդիսաւոր ժամերուն ողջակիզներուն հա-
4 մար՝ թագաւորին բաժինը Որ Երուսա-
ղէմի մէջ բնակող ժողովուրդին հրամայեց որ
Քահանաներուն ու Ղեւացիներուն բաժինը
տան, որպէս զի անոնք Տէրոջը օրէնքը հաս-
5 տատ պահեն։ Երբոր — հրամանը հրա-
տարակուեցաւ, Իսրայէլի որդիքը Ցորենին,
գինիին, Եղեւնի, մեղրին և բոլոր անա-
ռանց բեր-բերան երախայրիքները առատու-
թեամբ բերին, ու ամէն բանին տասնորդը
6 առատապէս բերին։ Եւ Յուդայի քաղաքնե-
րուն մէջը բնակող Իսրայէլի ու Յուդայի որ-
դիքը՝ անոնք ալ արջառներուն ու ոչխարնե-
րուն տասնորդները, և իրենց Տէր Աստու-
ծոյն նուիրած սուրբ բաներուն տասնորդը
7 Ները բերին ու դիզեցին։ Ինձնք երրորդ ամ-
սուն մէջ սկսան դիզել, և եօթնեւերորդ ամ-
8 սուն մէջ լմընցուցին։ Ու Եզեկիա ու իշխան-
ները եկան, ու երբոր ան դէզերը տեսան՝
Տէրը ու անոր Իսրայէլ ժողովուրդը օրհնեցին։
9 Ու Եզեկիա ան դէզերուն համար քահանա-
10 ներուն ու Ղեւացիներուն հարցուց։ Եւ Սա-
դովկի տունէն եղող մեծ քահանան Ազարիա
անոր պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Քանի
որ ընծաները Տէրոջը տունը բերելու սկսան
կերանք, կշտացանք ու խիստ շատ մնաց-
ցաւ, վասն զի Տէրը իր ժողովուրդը օրհնեց.
11 ու ասիկայն ան առատութիւնն է։ Ու Եզե-
կիա հրամայեց որ Տէրոջը տանը մէջ շտեմա-
րաններ պատրաստեն. ու պատրաստեցին։

ա գ Թագ. ը. 4։
Գէ. Լ. 14։
բ ա Մն. իգ. 1։
3։
ա Մն. իգ. 30. 31։
Եշբ. բառնակին
գ Թագ. իզ. 4. իգ.
Թագ. ժբ. 8. ևս։
Ղեւեմ. ժգ. 10։
դ Մագ. բ. 7։
ե Եզ. իզ. 29։ Ղեւեմ.
ժգ. 12։
զ Ղե. իմ. 30։ բ Օր.
ժգ. 28։
է Մագ. գ. 10։
ը Ղեւեմ. ժգ. 13։
թ Ցճո. իա. 9։
ժ ա Մն. իգ. 24. 27։
ի Ղե. իմ. 34։ Թագ.
Լ. 2։
ի Եզ. 12։ 13. 14։
15։
լ գ Թագ. ժ. 3։

12 Եւ ընծաները ու տասնորդները ու սուրբ
բաները հաւատարմութեամբ ներս տարին. և
անոնց վերակացուն Ղեւացի Քոնոնեայեան էր,
ու անոր եղբայրը Սեմէի մեծ վերակացուն
13 էր. Եւ Յեհիէլ, Ազազիա, Նահաթ, Ասա-
հէլ, Երեմոթ, Յովզաբադ, Եղիել, Ցես-
մաքիա, Մահաթ ու Բանիա՝ Քոնոնեայեան ու
անոր եղբայրը Սեմէիին ձեռքին տակը Եզե-
կիա Թագաւորին ու Տէրոջը տանը առաջ-
նորդին Ազարիային հրամանովը վերակացու-
14 Ներ էին։ Եւ ան Ղեւիան կողմին դռնապանը
Ղեւացի Յեհիմայէլ որդին Կորէ Տէրոջը բար-
ձրացրելու ընծաները ու ամենասուրբ բա-
ները կառնէր. Համար՝ Ասաուծոյ կամաւոր
15 ընծաներուն վրայ էր. Եւ անոր հրամանին
տակը Քահանայից քաղաքներուն մէջ՝ Եդե-
նին, Մինիամինին, Յեսուէն, Սեմայիային,
Ամարիային ու Սեքենիային յանձնուած էր,
իրենց եղբայրներուն՝ մեծին ու պզտիկին դա-
սակարգութեանը նայելով ընծաները բաժնելը.
16 Նաև ազգահամարին մէջ գրուած էակ ա-
րուներուն որոնք երեք տարեկանէ վեր եղող բոլոր արուներուն որոնք
օրէ օր Տէրոջը տունը կը մտնէին իրենց պահ-
պանութիւններուն մէջ իրենց դասակարգու-
թեանը համեմատ՝ իրենց ծառայութիւնը կա-
17 տարելու համար։ Եւ ազգահամարին մէջ
գրուած քահանաներուն՝ իրենց տոհմե-
րուն համեմատ. ու Ղեւան տարեկանէն վեր
եղող Ղեւացիներուն՝ իրենց պահպանու-
թեանը մէջ իրենց դասակարգու-
թեանը համեմատ՝ իրենց ծառայութիւնը կա-
18 տարելու համար։ Նաև ազգահամարին մէջ
գրուած բոլոր Ներուն համար՝ ամէն բնտանիքներուն՝ կիներուն, տղա-
ներուն ու աղջիկներուն, այսինքն ամբողջ
ժողովքին. քանզի Հաւատարմութեամբ կը
19 սրբուէին։ Եւ անոնց քահանայական արուեստ
ձանաց արտերուն մէջ եղող Ահարոնի որ-
դւոցը քահանաներուն հետևանքը՝ ամէն քաղա-
քի մէջ Իրենց անուններովը յիշուած մարդիկ
կային, որոնք քահանայից բոլոր արուներուն
ու Ղեւացւոց ազգահամարին մէջ բոլոր գր-
20 րուածներուն բաժիններ կու տային։ Ու Եզե-
կիա բոլոր Յուդայի մէջ այսպէս ըրաւ, և իր
Տէր Աստուծոյն առջևը Բարի, ուղիղ ու ճըշ-
մարիտ եղածը բրաւ։
21 Եւ իր ամէն ձեռք զարկած գործը՝ թէ
Աստուծոյ տանը ծառայութեանը համար և
թէ օրէնքին ու պատուիրանքին համար, իր
բոլոր սրտովը իր Աստուածը փնտռելով ըրաւ
ու յաջողեցաւ։

ԳԼ. ԼԲ.

1 Սենեքերիմ Յուդայի վրայ կը յարձակի. խոկ Եզեկիա սիրով ամաւթ բանելով իր ժողովուրդը կը քաջալերէ։ 9 Սենեքերիմ

մին՝ թէ պատգամաւորներու միջոցով և թէ գրաւոր կնքած հաղորդութիւնդր գէմ եգիպտա ու Եթովպ ազգին ։ 21 Դարձեալ մը Աստուածաշունչ բանաձը ըսաջինի կ՚ըսէ ։ 24 եգիպտա իր հնաձգութիւնը ասիներ ազգերով Աստուած անոր աւազանացան նշան մի կու տայ ։ 25 եգիպտա կը հայրասնայ, բայց Աստուծով կը իշխարհի ։ 27 Անոր հաղորդութիւնը ու գործերը ։ 31 անոր յանդարձը Բաբիլոնի դեղամանեղան եկած առանը ։ 32 եգիպտա միանալով Մանասէ անոր անգը կը յաղթող է ։

1 Ա֊ա *բանիերէն ու աս ձգմարտութենին» եա֊
քը Աստուածաշնչի Սենեքերիմ թագաւորը
եկաւ, ու ցուգայի էրիերը մնանելով՝ պարսպա֊
ւոր քաղաքներուն դէմը բանակեցաւ, ու
միտքը գրած էր որ զանոնք բռնութեամբ իրեն
2 առնէ ։ Ու եզեկիա աւետնալով որ Սենեքերիմ
եկեր է, ու երուսաղեմի դէմ պատերազմել
3 կ՚ուզէ, իր իշխաններուն ու զօրաստիներուն
հետ խորհուրդ բրաւ, որ քաղաքին դուրս
եզող ապրերնելուն չուրերը գոցէ ։ Ան֊
4 նոնք անոր օգնութիւն բրին ։ Ու շատ ժո֊
ղովուրդ ժողովեցաւ, ու բոլոր աղբիւրները
ու երկրին միջէն անցնող հեղեղատը գոցելով՝
ըսելով, ինչո՞ւ համար Ասորեստանի թագա֊
5 ւորները գան, ու առատ չուր գտնեն ։ Ու
*եզեկիա պինդը ուժովցուց, ու ամէն փլած
պարիսպները չինեց, ու աշտարակները բարձ֊
րացուց, ու դուրսէն մէկ ուրիշ պարիսպ մըն
ալ չինեց ։ Ու Դաւիթի քաղաքին մէջը եզող
*մշեղօրը նորոգեց, ու շատ †նետարձակներ ու
6 ասպարներ չինեց ։ Եւ ժողովուրդին վրայ
պատերազմի զօրագլուխներ դրաւ, ու զանոնք
քաղաքին դրանը հրապարակին մէջ իր քովը
ժողվեց, և անոնց հետ *բաղցրութեամբ խո֊
7 սեցաւ՝ ըսելով, ‹Զօրացէք ու քաջասիրտ
եղէք։ Ասորեստանի թագաւորին երեսէն,
ու անոր հետը եզող բոլոր բազմութեանը երե֊
սէն *մի վախնաք ու մի զարհուրիք։ Վասն զի
8 *մեզի հետ եզողները անոր հետ եզողներէն
չատաւոր են ։ Անոր հետ *մարմնիներէն բազուկ
կայ, բայց *մեզի հետ եզողը մեր Տէր Ա֊
ստուածն է, որ պիտի օգնէ մեզի, ու մեր
‡պատերազմներուն մէջ առաջնորդութիւն
պիտի բնէ։» Եւ ժողովուրդը Ցուդայի եզե֊
կիա թագաւորին *խօսքերէն պիտի առաւ ։*
9 *Ա֊ետկ ետև Ասորեստանի Սենեքերիմ թա֊
գաւորը, երբոր ինքը ու իր բոլոր *իշխան֊
ները Լաքիսի վրայ էին, իր ծառաները երու֊
սաղէմ խրկեց Ցուդայի եզեկիա թագաւորին
ու երուսաղէմ եզող բոլոր Ցուդային՝ ըսելով,
10 Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը այսպէս
կ՚ըսէ. Դուք որո՞ն ապաւինելով՝ երուսաղէմ
11 *պաշարման մէջ կը նստիք. Չ֊ որ եզեկիա
ձեզ դլխէ կը հանէ, որ ձեզ անօթութեամբ
ու ծարաւով մեռնելու մատնէ, ըսելով թէ
12 *Մեր Տէր Աստուածը մեզ Ասորեստանի թա֊
գաւորին ձեռքէն պիտի ազատէ ։ *Ոչինչ նայն
եզեկիան չէ՞, որ անոր բարձր ուխտերը ու ա֊
զանիները վերցուց, և Ցուդայի ու երուսաղե֊
մի բնակիչներուն ըսաւ, Մինակ մէկ սեղանի
առջև երկրպագութիւն բրէք, ու անոր վրայ
13 խունկ ծխեցէք ։ Չէ՞ք դիտեր թէ երկիրնե֊
րուն ամէն ժողովուրդացը ինչ բրի ես ու իմ
հայրերս ։ Միթէ ան երկիրներուն կաղապ աս֊
տուածները իրենց երկիրները կրցա՞ն իմ
14 ձեռքէս ազատել ։ Իմ հայրերուս բնաջինջ
բրած ազգերուն բոլոր աստուածներուն *ո՞րը
իր ժողովուրդը իմ ձեռքէս ազատելու կարող
եղաւ, որ ձեր Աստուածը ձեզ իմ ձեռքէս
15 ազատելու կարող ըլլայ ։ Եւ հիմա *եզեկիա
ձեզ չխաբէ, ու ձեզ այդպէս պլիսէ չհանէ,
անոր մի հաւատաք ։ վասն զի ամէն մէ կամ
թագաւորութեան մը բնաւ մէկ աստուածը իր
ժողովուրդը իմ ձեռքէս ու իմ հայրերուս
ձեռքէն չկրցաւ ազատել ։ ո՛ւր մնաց որ ձեր
16 Աստուածը ձեզ իմ ձեռքէս ազատէ։ Եւ անոր
ծառաները Տէր Աստուծոյ դէմ ու անոր
ծառային եզեկիայուն դէմ աւելի խօսքեր ալ
17 բան։ Եւ Սենեքերիմ Իսրայէլի Տէր Աստուածը
հայհոյելով ու անոր դէմ խօսելով *նամակ
դրեց ու ըսաւ, *Ինչպէս որ երկիրներուն ազ֊
գաց աստուածները իրենց ժողովուրդները իմ
ձեռքէս չկրցան ազատել, այնպէս ալ եզե֊
կիայուն Աստուածը իր ժողովուրդը իմ ձեռ֊
18 քէս պիտի չազատէ։ Եւ *պարապին վրայ եզող
երուսաղեմի ժողովուրդին՝ *բարձր ձայնով
երբայեցերէն պոռացին, զանոնք վախցընելու
ու չփոթութեան մէջ ձգելու համար, որ քա֊
19 ղաքը առնեն ։ Ու երուսաղեմի Աստուծոյն
դէմ խօսեցան՝ իրրև երկրի ժողովրդոց աս֊
տուածներու դէմ, որոնք *մարդու ձեռա֊
գործ են։

20 *Ու եզեկիա թագաւորը և *Ամոսի որդին
Եսայի մարգարէն սա բանիս համար դէպ *ի
21 երկինքը աղաղակելով աղօթք ըրին ։ *Եւ
Տէրը հրեշտակ մի խրկեց, ու Ասորեստանի
թագաւորին բանակին մէջ ամէն զօրաւոր կըտ֊
րիճը ու իշխանը ու զօրագլուխը զարկաւ ։ և
անիկա ամօթով իր երկիրը դարձաւ ։ ու իր
աստուծոյն տունը մտաւ, և իր ետանքէն եղած
22 *որդիէը զանիկա հոն սրով մեռցուցին ։ Այսպէս
Տէրը եզեկիան ու երուսաղեմի բնակիչները
Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորին ձեռ֊
քէն և ամէնուն ձեռքէն ազատեց, ու զա֊

ա գ թագ · ժբ · 13 ։ ևս ։ Եր֊ · լգ · 1 · ևս ։
բ Կամ հաւանաբար թիւամբ բնած գործ֊ քերքին
գ Եր֊ · իբ · 9 · 10 ։
դ Գլ· իե · 23 ։
ե Եբեմ· ժէ · 5 ։ ա Ցամէ · գ · 4 ։
զ Գլ· ժգ · 12 ։ Հբ֊ ատմ· բ · 31 ։
է Եբէ · պատերազմ֊ Նեբը պիտի պատե֊ բազմի ։
ը Գ թագ · լ · 9 ։ գ թագ · իմ · 24 ։
թ Կամ տաղբը
ժ Գլ· լ · 22։ Եր֊ իս·2֊
ի Բ Օր · յա · 6 ։
ի Գլ· բ · 15 ։
լ Գ թագ · ը · 16 ։
խ Գ թագ · ժբ · 22 ։
ծ Գ թագ · ժբ · 33 ։ 34 · 35 ։
կ Գ թագ · ժբ · 28 ։
հ Գ թագ · ժբ · 9 ։
ձ Գ թագ · ժբ · 12 ։
ղ Գ թագ · ժբ · 26 ։
27 · 28 ։
ճ Գ թագ · ժբ · 28 ։
մ Գ թագ · ժբ · 18 ։
յ Գ թագ · ժբ · 15 ։
ն Գ թագ · ժբ · 2 · 4 ։
շ Գ թագ · ժբ · 35 · ևս ։

23 նոնք ամէն կողմանէ պաշարանեց։ Եւ շատերը
Տէրոջը ընծաներ կը բերէին երուսաղէմ, ու
Ցուդայի եզեկիա թագաւորին ալ *պատուա֊
կան բաներ։ ու անկէ ետքը անիկա բոլոր
ազգերուն առջևը *բարձրացաւ ։
24 *Ան օրերը եզեկիա մահուան տարհան
հիւանդացաւ, ու Տէրոջը աղօթք ըրաւ. և
Տէրը խօսեցաւ անոր, ու *հրաշք մը ըրաւ։»
25 անոր։ Ու եզեկիա *իր ընդունած բարիքին
փոխարէն *ընդհակառակն չմատուց, վասն զի
*անոր սիրտը հպարտացաւ։ Հետևաբար անոր վրայ
և Ցուդայի ու երուսաղեմի վրայ բարկութիւն
26 եկաւ ։ *Բայց եզեկիա իր սրտին հպարտու֊
թեանը համար խոնարհեցաւ, թէ ինքը և թէ
երուսաղեմի բնակիչները։ անոր համար Տէ֊
րոջը բարկութիւնը *եզեկիային օրերը անոնց
վրայ չեկաւ ։
27 Ու եզեկիա խիստ շատ հարստութիւն ու
փառք ունեցաւ. և անիկա իրեն արծաթի,
ոսկիի, պատուական քարերու, խունկերու,
ասպարներու ու ամէն տեսակ ցանկալի անօթ֊
28 ներու համար գանձարաններ չինեց։ Եւ ցո֊
րեղի ու գինիի ու եղի բերքերուն համար
շտեմարաններ, և ամէն տեսակ անասուննե֊
րու համար ախոռներ, ու հօտերու համար
29 փարախներ չինեց։ Եւ քաղաքներ չինեց
իրեն, ու շատ ոչխարներ ու արջառներ ստա֊
ցաւ։ վասն զի *Աստուած խիստ շատ ստա֊
30 ցուածք տուաւ անոր ։ Եւ *ան եզեկիան Գի֊
հոնին վերի Ջրանցքը գոցեց, ու զանիկա
դէպ *ի վար Դաւիթի քաղաքին արեւմտեան
կողմը ուղղեց։ ու եզեկիա իր բոլոր գործ֊
քերուն մէջ յաջողութիւն դուաւ ։
31 Բայց երբոր Բաբիլոնի իշխանաց դեսպան֊
ները *անոր խրկուեցան՝ երկրին մէջը եղած
հրաշքը հարցընելու համար, Աստուած զա֊
նիկա թողուց *որ փորձէ, ու բոլոր անոր
սրտին մէջ եզածը դիտնայ ։
32 Ու եզեկիային մնացորդ պատմութիւնը ու
անոր բարեպաշտութիւնը՝ ահա Ամոսի որ֊
դուն Եսայի մարգարէին *մարգարէութեանը
մէջ՝ *Ցուդայի ու Իսրայէլի թագաւորնե֊
33 րուն դրքին մէջ գրուած է ։ Ու եզեկիա իր
հայրերուն հետ քնացաւ, ու դանիկա Դաւի֊
թի որդուոյը պիտոս բարձր գերեզմաններուն
մէջ թաղեցին. և բոլոր Ցուդա ու երու֊
սաղէմի բնակիչները *պատիւ ըրին անոր իր
մահուան առնէն. ու անոր տեղը անոր որ֊
դին Մանասէ թագաւոր եղաւ ։

ԳԼ· ԼԳ

1 Մանասէին չար վարմունքը ։ 3 Անկիա կռապաշտութիւնը կը
հաստատէ, ու իրաս ընդունել չուզեր ։ 11 Մանասէ Բաբի֊
լոն կը տարուի ։ 12 ու հոն Աստուծոյ *աղօթքով՝ գերու֊թիւ֊
նէ կ՚ազատուի ։ ու կը գտնոյ կռապաշտութիւնը կը կործա֊
նէ ։ 18 Անոր գործերը ։ 20 Մանասէ մեռնելով՝ Ամոն անոր
տեղը կ՚անցնի ։ 21 Ամոնին չար վարմունքը ու իր ծառաներէն
սպանուիլը ։ 25 ժողովուրդը ան սպաննող մարդիկը կը մե֊
ղրնէն ու Յոսիան թագաւոր կ՚ընեն ։

1 Մանասէ *տասներկու տարեկան էր երբոր
թագաւոր եղաւ, ու երուսաղեմի մէջ յիսուն֊
2 ևհինգ տարի թագաւորութիւն բրաւ ։ Եւ
անիկա Տէրոջը իսրայէլի որդւոցը առջևէն
վռնտած ազգերուն *գարշելի գործքերուն
3 պէս Տէրոջը առջևը չարութիւն բրաւ ։ Ու
անիկա իր հօրը եզեկիային *կործանած բարձր
տեղութիւնները նորէն չինեց, ու բահագիմին սե֊
զանիներ կանգնեց, և *Աստարովթի կուռ֊
քերը չինեց ։ ու *երկինքի բոլոր զօրութիւննե֊
րուն երկրպագութիւն բրաւ, և անոնց ծա֊
4 ռայութիւն բրաւ ։ Ու սեզանիներ չինեց Տէ֊
րոջը տանը մէջ, որուն համար Տէրը ըսած
էր թէ *Իմ անունս յաւիտեան երուսաղէմի
5 մէջ պիտի ըլլայ ։ Ու Տէրոջը տանը *երկու
գաւիթներուն մէջ երկինքի բոլոր զօրութիւն֊
6 ներուն սեզանիներ չինեց ։ Եւ անիկա ընովմի
որդւոյն ձորին մէջ *իր որդիները կրակէ անց֊
ուց, *ու գուշակութիւն, հմայութիւն և գի֊
թութիւն կ՚ընէր, և *փնտռիչներ ու հնաձա֊
գեաներ ունէր ։ Եւ Տէրոջը առջևը շատ չարու֊
7 թիւն ըրաւ, ու զանիկա բարկացուց ։ Եւ *իր
չինած քանդակեալ կուռքը Աստուծոյ աս֊
տեղը դրաւ, որուն համար Աստուած Դաւիթին
ու անոր որդւոյն Սողոմոնին ըսեր էր, Իմ ա֊
ռնաս տասս մէջ ու Իսրայէլի բոլոր ցե֊
ղերէն *իմ ընտրած երուսաղէմիս մէջ պիտի
8 դնեմ *յաւիտեան ։ Եւ Իսրայէլին ոտքը մէյ֊
մին ալ պիտի չպարժեմ աս երկրէն, որուն
մէջ ձեր հայրերը հաստատեցի. միայն թէ
անոնք զգուշութեամբ *ի գործ դնեն ան բո֊
լոր օրէնքը, կանոնները ու դատաստաններըը
որոնք Մովսէսին ձեռքովը անոնց պատուի֊
9 րեցի ։ Բայց Մանասէ Ցուդան ու երու֊
սաղէմի բնակիչները այնպէս մոլորցուց, որ Տէ֊
րոջը Իսրայէլի որդւոցը առջևէն կորսնցուս֊
10 ցած ազգերուն աւելի չարութիւն ըրին ։ Եւ
Տէրը Մանասէին ու անոր ժողովուրդին խօ֊
սեցաւ, բայց անոնք մտիկ չըրին ։
11 *Եւ Տէրը անոնց վրայ Ասորեստանի թա֊
գաւորին զօրագլուխները բերաւ, ու Մանա֊

ա գ թագ· խա · 1 · ևս ։
բ Բ Օր · ժբ · 9 · բ Մն֊ · իբ · 5 ։
գ գ թագ · ժբ · 4 · Գլ· լ · 16 · լա · 1 · լբ · 12 ։
դ Բ Օր · ժգ · 21 ։
ե Բ Օր · ժէ · 3 ։
զ Բ Օր · ժբ · 11 · գ թագ · ը · 29 · իմ · 3 · Գլ· գ · 6 · է · 16 ։
է Գլ· գ · 9 ։
ը Գ.է · ժբ · 21 · Բ Օր· ժբ · 10 · գ թագ · իգ · 10 · Գլ· իբ · 3 · Եզէկ · իգ · 37 · 39 ։
թ Բ Օր · ժբ · 10 · 11 ։
ժ Գ թագ · խա · 6 ։
ի Գ թագ · խա · 7 ։
լ Սադ · ձբ · 14 ։
խ Բ թագ · է · 10 ։
ծ Բ Օր · իբ · 36 · Ես֊ · լէ · 8 ։

սէն կարթերով բռնելոյն, և զանիկա առնա-
12 կապերով կապելոյն ու Բաբիլոն տարին։ Ու
անիկա իր նեղութեան տարին իր Տէր Ա-
ստուծոյն երեսը խնդրեց, և իր Հայրերուն Ա-
13 ստուծոյն առջևը մեծապէս խոնարհեցաւ, Ու
անոր աղօթք ըրաւ. և Տէրը անոր աղօթքը
ընդունեց ու աղաչանքը լսեց, ու զանիկա
երուսաղէմ իր թագաւորութեանը դարձուց։
Անասունը Մանասէ գիտցաւ որ Եհովան է
14 Աստուած։ Եւ ասկէ ետքը Դաւիթի քաղա-
քին դուրսը՝ Գիհոնին արեւմտեան կողմը հե-
զեզտոնի մէջ ու մինչև Ձկանց դրանը բերանը
մէկ պարիսպ մը չինեց, Ոփային ալ մէջը առ-
նելով, ու զանիկա շատ բարձրացուց, և զու-
դայի բոլոր պարսպաւոր քաղաքներուն մէջ
15 զօրքի իշխաններ դրաւ։ Ու օտար աստուած-
ները ու կուռքը Տէրոջը տունէն վերցուց, ու
Տէրոջը տունը լեռանը վրայ՝ ու Երուսաղէմի
մէջ իր չինած բոլոր սիսաններուը Քաղաքէն
16 քաղաքէն դուրս նետեց։ Ու Տէրոջը սեղանը
չինեց. և անոր վրայ խաղաղութեան ու Գնոր-
հակալութեան զոհեր մատուց. և զուդային
պատուիրեց որ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն ծա-
17 ռայութիւն ընեն։ Սակայն ժողովուրդը տա-
կաւին բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատու-
ցանէին, բայց միայն իրենց Տէր Աստուծոյն։
18 Եւ Մանասէին միւսորդ պատմութիւնը,
ու իր Աստուծոյն բրած աղօթքը, ու Իսրա-
յէլի Տէր Աստուծոյն անունովը անոր խօսող
տեսանողներուն խօսքերը ահա Իսրայէլի
թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած
19 է։ Ու անոր աղօթքը և ընդունելը ու անոր
բոլոր մեղքը ու յանցանքը, և ան տեղերը
որ ինքը բարձր տեղեր չինեց ու Աստարովթի կուռքերը ու
քանդակած կուռքեր կանգնեց, առաջ քան
որ խոնարհութեան մէջ գրուած է։
20 Եւ Մանասէ իր հայրերուն հետ քնացաւ.
ու զանիկա իր տանը մէջ թաղեցին. և անոր
տեղը անոր որդին Ամմոն թագաւոր եղաւ։
21 Ամմոն երկու տարեկան էր երբոր
թագաւոր եղաւ, ու երկու տարի թագաւորեց
22 Երուսաղէմի մէջ։ Ու Տէրոջը
աչքին չարութիւն ըրաւ իր հօրը Մանասէին
ըրածին պէս. և իր հօրը Մանասէին չինած
բոլոր կուռքերուն Ամմոն զոհ մատուց, ու
23 անոնց ծառայութիւն ըրաւ։ Բայց Տէրոջը
աչքին չխոնարհեցաւ, հինպէս որ իր Հայրը
Մանասէ խոնարհեր էր. մանաւանդ ան Ամմոն
24 աւելի յանցանք գործեց։ Եւ իր ծառաները
դաւաճանութիւն ըրին իրեն դէմ, ու զանիկա
25 իր տանը մէջ մեռցուցին։ Ու երկրին ժո-

ղովուրդը Ամմոն թագաւորին դէմ դաւաճանու-
թիւն ընողներուն ամէնը մեռցուցին, ու երկ-
րին ժողովուրդը անոր որդին Յովսիան անոր
տեղը թագաւոր դրին։

ԳԼ. ԼԴ

1 Յովսիային բարի թագաւորութիւնը։ 3 Անիկա կատարեալ
թիւնը բնութիւնը կ'ընէ։ 8 Տաճարին նորոգութիւնը ձեռք
պարնէ։ 14 Գիրքին գտնուիլը մէջ կը գործէ։ 19 Ան
Յովսիա մարգ կը իրեն Ողդային որ անոր վերայով Տէրոջը
հարցնեն։ 23 Ողդա կը մարգարեանայ թէ Երուսաղէմ պիտի
կործանի, բայց չէ թէ Յովսիային օրերը։ 29 Յովսիա ան
օրերուց գիրքը հանգիստուր Ժողովի մը կարդացնել տալով,
Աստուծոյ հետ նորէն ուխտ կ'ընէ։

1 Յովսիա ութը տարեկան էր երբոր թագա-
ւոր եղաւ, ու երեսունմէկ մէկ տարի Երու-
2 սաղէմի մէջ թագաւորեց։ Եւ անիկա Տէրոջը
աչքին ուղղութիւն ըրաւ, ու իր հօրը Դա-
ւիթին ճամբաներուն մէջ քալեց, ու աջ կամ
ձախ կողմը չխոտորեցաւ։
3 Եւ իր թագաւորութեանը ութերորդ տա-
րին երբոր դեռ լնդը պատանի էր, Իր հօ-
րը Դաւիթին Աստուածը խնդրել սկսաւ. ու
երկուտասաներորդ տարին՝ Ցուդան ու Երու-
սաղէմը բարձր տեղերէն, Աստարովթի կուռ-
քերէն և քանդակած ու ձուլածոյ կուռքե-
4 րէն մաքրել սկսաւ։ Եւ Բահաղիմի սեղան-
ները անոր առջևը կտրծանեցին. ու անոնց
վրայի արեգական կուռքերը կտրտեց, և Աս-
տարովթի կուռքերը ու քանդակած և ձու-
լածոյ կուռքերը մանրեց ու փշրեց, ու ա-
նոնց գոհ մատուցանողներուն դերեզմանները
5 րուն վրայ ցանեց։ Եւ Քահանաներուն ոսկորնե-
րը անոնց սեզանները վրայ այրեց, ու Ցու-
6 դան ու Երուսաղէմը մաքրեց։ Եւ Մանասէի
ու Եփրեմի ու Շմաւոնի քաղաքներուն մէջը
մինչև Նեփթաղիմ, իւնոնց բոլորովքը և-
7 ղած աւերակ տեղերը չորս կողմը։ Ու սեզան-
ները և Աստարովթի կուռքերը կտրծանեց, ու
Քանդակած կուռքերը մանրեց ու փշրեց, և
Իսրայէլի բոլոր երկրին մէջ եղող բոլոր արե-
գական կուռքերը կտրտեց, ու Երուսաղէմ
դարձաւ։
8 Եւ Իր թագաւորութեանը տասնուութե-
րորդ տարին երբոր երկիրը ու Տունը մաք-
րեց, Եսելիայի որդին Սափանը ու քաղա-
քին իշխանը Մաասիան ու Յովահազի որ-
դին Յովախը Իր Տէր Աստուծոյ Եհովայի տունը նորոգելու համար։
9 Իր Տէր Աստուծոյն տունը նորոգէն։ Եւ ա-
նոնք քեզկիա քահանայապետին կուտան. ու
Աստուծոյ տունը բերուած ոսկը Դռնա-
պանները Մանասէի ու Եփրեմի ձեռքէն և Իսրայէլի
մնացորդէն ու բոլոր Ցուդայէն ու
Բենիամինէն ու Երուսաղէմի բնակիչներէն
10 Ժողովը էին. Եւ Տէրոջը տանը գործ-
րայ դրուած բանուորներուն ձեռքը տուին.
անոնք ալ Տէրոջը տանը մէջ գործող բան-
ուորներուն տուին զանիկա տունը նորոգելու
11 ու չինելու համար, Այսինքն հիւսերուն ու
չինողներուն տուին, որ Ցուդայի թագաւոր-
ներուն աւրած տունները չինելու համար տա-
չուած քարեր, ու դերանները համար փայ-
12 տեր ծախու առնեն։ Եւ այն մարդիկը գոր-
ծը հաւատարմութեամբ կը բանեցին. ու նոցա
յառաջ առնելու համար անոնց վրայ կեցող-
ները Մերարիի որդիներէն՝ Ղևատացի Յեհ
ու Աբդիա, և Կահաթեանց որդիներէն
Զաքարիա ու Մեսուղամ էին. Նաև Ղև-
ատացիները՝ երգող Նուագարաններուն ապէկ
13 տեղեակ եղողներուն ամէնը. Նաև բեռնակիր-
ներուն ու ամէն տեսակ գործը բանողներուն
վերակացուներն էին, և գրիչները, ասո-
րեններն ու դռնապաններն Ղևատացիներէն
էին։
14 Ու երբոր Տէրոջը տունը բերուած ոսկը
կը հանեին, քեզկիա քահանան Մովսէսին
ձեռքովը պատ Տէրոջը օրինաց գիրքը գը-
15 տաւ. Ու քեզկիա պատասխան տուաւ ու
Սափան գրագրին ըսաւ, Տէրոջը տանը մէջ
օրինաց գիրք մը գտայ. ու քեզկիա ան գիր-
16 քը Սափանին տուաւ։ Եւ Սափան գիրքը
թագաւորին տարաւ, ու թագաւորին պա-
տասխան բերաւ ըսելով, Քու ծառաներդ
իրենց յանձնուած բոլոր պատ կը կատարեն.
17 Եւ Տէրոջը տանը մէջ գտնուած ոսկը հա-
նեցին, ու գրագրիչներուն ձեռքը ու գործը բանեցնողներուն ձեռքը տուին։
18 Եւ Սափան գրագրը թագաւորին պատմեց ու
բաւ, քեզկիա քահանան ինծի մէկ գիրք
մը տուաւ. ու Սափան անոր մէջէն թագա-
19 ւորին ասաւ։ Եւ թագաւորը օրէնքի
խօսքերը լսածին պէս իր հանդերձները
20 պատռեց։ Եւ թագաւորը քեզկիային, ու
Սափանի որդուն Աքիկամին, ու Միքայի
որդուն Աբդոնին, և Սափան գրագրին, ու
թագաւորի ծառային՝ Ասայիային պատուիրեց
21 ըսելով ու ըսաւ, Գացէք ինծի համար, և ի-
սրայէլի ու Ցուդայի մնացորդներուն համար
այս գտնուած գրքին խօսքերուն վրայով Տէ-
րոջը հարցուցէք. վասն զի մեր հայրերը Տէ-
րոջը խօսքը չպահեցնուն համար, և այս գրքի
քին մէջը բոլոր գրուածները չկատարելուն
համար մեր վրայ թափուած Տէրոջը բարկու-
22 թիւնը մեծ է։ Ու քեզկիա ու թագաւորին
մարդիկը Աբայի որդուն Թեկուայի որ-
դուն Սեղբատ հանդերձապահին կնկանը՝ Ող-

դա մարգարէին գացին. և անիկա Երուսա-
ղէմ Մասենայի մէջ կը բնակէր. ու անոր հետ
այնպէս խօսեցան։
23 Եւ անիկա բաւ անոնց, Իսրայէլին Տէր
Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Ձեզ ինծի ղրկող
24 մարդուն ըսէք. Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա
ես աս տեղին ու անոր բնակիչներուն վրայ
չարիք պիտի բերեմ, այսինքն ան բոլոր անէծ-
քները՝ որ Ցուդայի թագաւորին առջևը կար-
25 դացած գրքին մէջ գրուած է. Որովհե-
տև զիս թողուցին և ուրիշ աստուածներու
խունկ ծխեցին, որ իրենց ձեռքերուն բոլոր
գործքերովը զիս բարկացնեն. ուստի աս
տեղիս վրայ իմ բարկութիւնս պիտի թափի
26 ու պիտի չմարի։ Բայց Տէրոջը հարցնելու
համար ձեզ ղրկող Ցուդայի թագաւորին
ասանկ ըսէք. Իսրայէլի Տէր Աստուածը այս-
27 պէս կ'ըսէ յաճած խօսքերուդ համար. Որով-
հետև քու սիրտդ կակղացաւ, ու Աստուծոյ
առջևը խոնարհեցար, երբոր աս տեղիս վրայ
ու անոր բնակիչներ վրայ անոր ըսած խօսքերը
լսեցիր, և իմ առջևս խոնարհեցար, ու հան-
դերձներդ պատռեցիր ու իմ առջևս լացիր,
28 ես ալ լսեցի՝ կ'ըսէ Տէրը։ Ահա ես քեզ քու
հայրերուդ պիտի խառնեմ, ու խաղաղու-
թեամբ քու դերեզմանիդ մէջ պիտի ամփո-
փուիս. և աս տեղիս վրայ ու անոր բնակիչներ
վրայ իմ բերելու բոլոր չարիքներս քու աչ-
քերդ պիտի չտեսնեն։ Ու անոնք թագաւորին
պատասխան բերին։
29 Եւ թագաւորը դրկեց, ու Ցուդային
30 ու Երուսաղէմին բոլոր ծերերը ժողվեց։ Եւ
թագաւորը, ու Ցուդային բոլոր մարդիկը, ու
Երուսաղէմին բնակիչները, և քահանաները,
ու Ղևատացիները, ու բոլոր ժողովուրդը՝ մե-
ծէն մինչև պզտիկը Տէրոջը տունը գացին. և
Տէրոջը տանը մէջ գտնուած ուխտի գիրքին
31 բոլոր խօսքերը անոնց առջևը կարդաց։ Ու
թագաւորը իր տեղը սեղի վրայ կանգնեցաւ,
ու Տէրոջը առջևը ուխտ բրաւ, որ ան գրքին
մէջ գրուած ուխտին խօսքերը կատարելու
համար Տէրոջը ետևէն երթայ, և անոր պա-
տուիրանքները ու վկայութիւնները ու կանոն-
ները բոլոր սրտով ու բոլոր հոգիով պահէ։
32 Ու Երուսաղէմի և Բենիամինի մէջ բոլոր
գտնուողները կանգնեցուց. ու Երուսաղէմի
բնակիչները Աստուծոյ իրենց հարցր Աստու-
33 ծոյն ուխտին պէս ըրին։ Եւ Յովսիա իսրա-
յէլի պատուոյ ամէն երկիրներէն բոլոր գար-
շելութիւնները վերցուց, ու բոլոր Իսրայէլի մէջ
գտնուողներուն իրենց Տէր Աստուծոյն ծա-
ռայութիւն բնել տուաւ. Ամեն բոլոր
օրերուն մէջ իրենց Հայրերուն Տէր Աստուծ-
մէն չխոտորեցան։

ԳԼ· Լ.Ե

1 Ցոփեա խիա հանգիստաւոր գառիկ մը կ'ընծ։ ՚ցո Անիկա փա-
րաւան Նէքաւազ գերադրով՝ Մակեդոնի մէջ կը ապանուի։
22 Ցոփեային վրայ բառած ազգերը։

1 Եւ ՚ցոփեա երուսաղեմի մէջ Տէրոջը զա-
տիկ ըրաւ. ու գատիկը առաջին ամսուն ԻՀ-
2 ին քահանաներուդ ուղ մոլեցին։ Եւ քահա-
նաները լրնոյ ՚պահպանութեանը վրայ կայ-
նեցուց, ու ՚գանոնք Տէրոջը տանը ծառա-
3 յութիւնը ընելու՝ քաջալերեց։ Եւ բոլոր Իս-
րայէլին ՚ստրկացնող — Տէրոջը նուիրուած
Ղեւտացիներուն բաւ, ՚Պուրը տապանակը՝
Իսրայէլի Թագաւորին Դաւիթի որդւոյն Սո-
ղոմոնին չնած տունը գրէք, ՚ձեր ուսերուն
վրայ բնա չըլլայ. — հիմա ձեր Տէր Աստու-
ծոյն ու անոր ժողովուրդին Իսրայէլին ծա-
4 ռայութիւն ըրէք. Եւ ձեր ազգատոհմերու-
վը ու ձեր դասերով՝ ՚Իսրայէլի Թագաւո-
րին Դաւիթին գրածին պէս Հաւ ըստոր որ-
դւոյն Սողոմոնին գրածին պէս՝ պատրաստ ե-
5 ղէք։ Եւ ձեր եղբայրներուն՝ ժողովուրդին
որդւոյը տոհմերուն որոշմունքներուն համե-
մատ՝ ու Ղեւտացւոց ազգատոհմներուն բա-
ժանմունքներուն համեմատ ՚սրբարանին մէջը
6 կայնեցէք. Եւ գատիկը մորթեցէք ու ՚սրբը-
բուեցէք, ու ըրէք ձեր եղբայրներուն համար
պատրաստեցէք, որ անոնք Տէրոջը Մովսէ-
7 սին ձեռքովը ըսած խօսքին պէս ընեն։ Եւ
Ցոփեա Հոգոր Հոն գտնուող ժողովուրդին
որդւոյը՝ Հօտերէն երեսուն Հազար գառն ու
այծի ձագ պարգևեց, ամէնն ալ գատիկ հա-
մար, նաև երեք Հազար արջառ. ասոնք Թա-
8 գաւորին առացուածքէն էին։ Իր իշխաննե-
րըն ալ ժողովուրդին, քահանաներուն ու
Ղեւտացիներուն յօժարութեամբ պարգև տը-
ւին. Աստուծոյ տանը իշխանները՝ Քեզիկիա,
Զաքարիա ու Եհիէլ՝ գատիկ համար երկու
Հազար վեց Հարիւր ՚ոչ ու երեք Հարիւր
9 արջառ քահանաներուն տուին։ Եւ Փոռոնիա
ու անոր եղբայրները՝ Սեմայիա ու Նաթա-
նայէլ, ու Ղեւտացւոց իշխանները՝ Ասաբիա,
Եհիէլ և Յովզաբադ՝ գատիկ համար Ղեւտա-
ցիներուն հինգ Հազար ՚ոչ ու հինգ Հարիւր
արջառ պարգևեցին։

10 Եւ պաշտօնը պատրաստուեցաւ. ու Թա-
գաւորին հրամայածին պէս՝ քահանաները
իրենց կարգին համեմատ՝ ու Ղեւտացիները
11 իրենց գասերուն համեմատ կայնեցան. Եւ
գատիկը կը մորթէին, ու քահանաները անոնց
ձեռքէն արիւնը առնելով ՚կը սրսկէին. իսկ Ղե-
12 ւտացիները կմորթէր կը հանէին, Եւ ողջակէզ

ընծը՝ ՚Մովսէսի կը գատէին, ու գանոնք ժողո-
վուրդին որդւոցը՝ ազգատոհմներուն համե-
մատ կը բաժնէին, որ Տէրոջը մատուցանեն
ՀՄովսէսին գրքին մէջ գրուածին պէս. ար-
13 Ջառներուն ալ սոսկ Ի՚ընէին ։ Եւ ՚գատիկը
բան սովորութեան կրակով խորովեցին. բայց
նուիրուած բաները ՚կաթսաներով, աներով
ու տապակներով եփեցին, ու շուտով բաժ-
14 նեցին ընծան ։ բոլոր ժողովուրդին որդւոյը։ Եւ
իրենց ու քահանայից համար ետքը պատրաս-
տեցին. քանզի Ահարոնի որդիքը՝ քահանա-
ները մինչև գիշերը ողջակիզները ու ճարպե-
րը մատուցանելու զբաղած էին. ուստի Ղեւտա-
ցիները իրենց համար և Ահարոնի որդւոյը
15 քահանաներուն համար պատրաստեցին. իսկ
Ասափի որդիքը՝ երգեցողները ՚Դաւիթին ու
Ասափին ու Եմանին և Թագաւորական տե-
սանող Իդիթունին պատուիրածին համեմատ
իրենց տեղը՝ ու դռնապաններն ՚ամէն մէկ
դուռը կայնէր էին. պէտք չեղաւ որ իրենց
պաշտօնէն զատուին. վասն զի անոնց համար
անոնց եղբայրները Ղեւտացիները կը պատրաս-
16 տէին։ Եւ Յովսիա Թագաւորին հրամայածին
պէս՝ ան օրը Տէրոջը ամէն պաշտօնը կարգի
դրուեցաւ, զատիկը ընելու ու ողջակէզները
Տէրոջը սեղանին վրայ մատուցանելու համար։
17 Եւ անաստնը՝ հն գտնուող Իսրայէլի որդիքը
զատիկը ու ՚բաղարջակերաց տօնը եօթը օր
18 ըրին։ Եւ Յամուէլ մարգարէին օրերէն ի վեր
Իսրայէլի մէջ ՚ասոր պէս զատիկ մը չեղաւ.
ու Յոփեային, ու քահանաներուն ու Ղե-
ւտացիներուն, և բոլոր հն գտնուող Յուդային
ու Իսրայէլին ու Երուսաղեմի բնակչաց ըրած
զատիկն պէս Իսրայէլի բոլոր Թագաւորները
19 ըրած չէին։ Այս զատիկը Յոփեային Թագաւո-
րութեանը տասնուութերորդ տարին եղաւ։
20 ՚Այս ամէն բաներէն ետքը՝ ու Յոփեային
տաճարին կարգադրութենէն հաստատուէն ետքը,
Եգիպտոսի Նեքաւով Թագաւորը Եփրատին
քովը Քարքամիս ՚պատերազմելու ելաւ. ու Յոփեա զանիկա դիմադրելու
21 դնաց։ իսկ անիկա դեսպաններ ղրկեց անոր
ու բաւ, Ովի Յուդայի Թագաւոր, դուն ին-
ծի հետ ի՚նչ գործ ունիս. Ես այսօր քեզի
դէմ Ելած չեմ, հապա ինծի հետ պատերազմ
ընող տանը դէմ. ու Աստուած ինծի հրամա-
յեց որ չուտով ընեմ. խմ հետս եղող Աստուծ-
22 մէն Ես կեցիր, որ քեզ չկորսընցնէ ։ Բայց
Յոփեա իր երեսը անկէ չդարձուց, հապա
անոր հետ պատերազմելու ՚համար իր հա-
դուստը փոխեց,՚՚ ու մինչ չբրաւ Ներքաւո-
վին խօսքը՝ որ Աստուծոյ բերնէն էր, ու Մա-

ա գ Թագ · խգ · 21։
22։
բ Եհ · ժբ · 6 · Նգր ·
գ · 18 ·
գ Գվ · խԹ · 5 · 31 ։
դ բ Օր · լգ · 10 · Գվ ·
լ · 22 · Մաղ · բ · 7 ։
ե Գվ · ե · 7 ։
զ Գվ · խԹ · 5 · 31 ։
է Ա Պն · խգ · 26 ։
ը Ա Պն · խգ · խգ ·
խե · և խգ ։
թ Գվ · բ · 14 ։
ժ Ասգ · ՚ՆԼ գ · 1 ։
ի Գվ · խԹ · 5 · 15 · լ ·
5 · 15 · Նգր · գ · 20։
լ Գվ · լ · 24 ։

Նգր · գ · 18 ։
Գվ · խԹ · 22 ։
Տես գվ · խԹ · 34 ։
Գվ · ե · 5 ։
Եզ · ԺԸ · 8 · 9 · բ
Օր · ժգ · 7 ։
ը Ա Թագ · բ · 13 · 14 ·
15 ։
թ Ա Պն · խե · 1 · Եա ։
ժ Ա Պն · Թ · 17 · 18 ·
խԸ · 14 · Եա ։
ի Եզ · ԺԸ · 15 · ԺԸ ·
6 ։ Գվ · լ · 21 ։
լ գ Թագ · խգ · 22 · 23 ։
խ գ Թագ · խգ · 29 ։
ծ Երեմ · խգ · 2 ։
կ Կամ փնտուիր ։
հ Թագ · խբ · 30 ։

23 կէդդովի Հովիտը պատերազմելու դնաց։ Եւ
ազնիւաւորները Յոփեա Թագաւորը նետով
զարկին, ու Թագաւորը իր ծառաներուն ը-
սաւ, Ձիս վիրաւորեցէք ։՚՚, վասն զի սաստիկ
24 վիրաւորուեցայ ։ Ուստի իր ծառաները զանիկա
կառքէն հանեցին, ու իր երկրորդ կառքը
հեծցնելով՝ Երուսաղէմ տարին. և անիկա
մեռաւ, ու իր հարցը դերեզմաններուն մէ-
ջը Թագաւեցաւ ։ և Երոյր Յուդա ու Երու-
25 սաղէմ ամէն Յոփեային վրայ սուգ ըրին։ Ու Երե-
միա ՚Յոփեային վրայ ողբ ըսաւ. ու ՚երոյր
երգեցողները ալ և կանայք մինչև այս օրս
իրենց ողբերուն մէջ Յոփեան կը յիշեն, ու
դանոնք Իսրայէլ սովորութիւնը Իսրայէլի մէջ
մնացուցին։ Եւ ահա ողբերուն մէջ գրուած են։
26 Եւ Յոփեային մնացորդ պատմութիւնը,
ու անոր՝ Տէրոջը օրէնքին մէջ գրուածին հա-
27 մեմատ բարեգործութիւնը, Եւ անոր
առաջին ու վերջին պատմութիւնը ահա Իս-
րայէլի ու Յուդայի Թագաւորներուն գրքին
մէջ գրուած է։

ԳԼ· Լ.Զ

1 Ցոփազատ իր Հօրը տեղը կը յաջորդէ. իսկ Փարաւոն Նէքաւ-
զով զանիկա ամմանէն վար առնելով՝ Երուսաղեմ կը տանի իր
Հետը։ 5 Ցոփազիմ չաբաթեան կ'ընծ Տէրոջը առջեւ. ու կա-
պուած Բաբելոն կը տարուի։ 9 Ցոփազին անոր տեղը յաջոր-
դեալ՝ չոր վարմանք կ'ունենայ, ու Բաբելոն կը տարուի։
11 Սեդեկիա անոր տեղը կ'անցնի ու չոր վարմանք կ'ունե-
նայ։ մարգարէները կ'անարգէ ։ ու Երուսաղէմին ու Յոփա-
կ'ապտակուի։ 14 Երուսաղէմ՝ քահանաներուն ու Ժողովուրդ-
դին ազգայ պատճառով բաղդին կը կործանուի։ 22 Կիւ-
րոսին հրամայուելը։

1 Ու ՚երկրին ժողովուրդը Ցոփազային որդին
Ցովաքազը առին, և զանիկա իր Հօրը տե-
2 ղը Երուսաղէմի մէջ Թագաւոր դրին ։ Ցոփա-
քազ քսանուերկու տարեկան էր երբոր Թա-
գաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ երեք ա-
3 միս Թագաւորութիւն ըրաւ ։ Ու Եգիպտոսի
Թագաւորը զանիկա Երուսաղէմի մէջ ՚Երուն-
վար առաւ, ու երկիրին վրայ Հարիւր տա-
զանդ արծաթ ու մէկ տաղանդ ոսկի Հարկ
4 դրաւ ։ Ու Եգիպտոսի Թագաւորը անոր եղ-
բայրը Եղիակիմը Յուդային ու Երուսաղէմի
վրայ Թագաւոր դրաւ, և անոր անունը Յո-
ակիմի փոխեց. ու Նէքաւով անոր եղբայրը
Ցոփազաքը առաւ ու Եգիպտոս տարաւ ։
5 Ցոփակիմ ՚քսանուհինգ տարեկան էր երբ-
որ Թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ
տասնումէկ տարի Թագաւորութիւն ըրաւ.
և անիկա իր Տէր Աստուծոյն առջեւը չարու-

ա Դան · ա · 1 · 2 · ե ·
2 ։
բ գ Թագ · խգ · 17 ։
գ Երեմ · լէ · 1 ։
դ գ Թագ · խգ · 18 ։
ե Երեմ · ծգ · 1՝ · Եա ·
զ Երեմ · ծգ · 3 · Եզ-
կէկ · ԺԷ · 18 · 18 ։
է գ Թագ · ԺԷ · 14 ։
ը Երեմ · խէ · 5 · 4 ։
թ Եր · 15 · խգ · 4 ։
ժ Եզր · կատարեալ
լեզուով ա. խրկեալ ։
ի Երեմ · ե · 12 · 13 ։
լ Աստ · ա · 25 · 30 ։
խ Երեմ · լբ · 3 · լբ ·
6 ։ Պատ · խգ · 34 ։
ծ Ասգ · Հգ · 1 ։ ՀԹ ·
5 ։
կ բ Օր · խբ · 49 · գ
Թագ · խե · 1 · Եա ·
Եզր · ԹՀ · 1 ։
հ Ասգ · Հգ · 30 · ՀԹ ·
2 · 3 ։

18 ձեռքը մնաներ։ Եւ Աստուծոյ տանը բոլոր
մեծ ու զզուելի ւնօթերը, ու Տէրոջը տանը
գանձերը, և թագաւորին ու անոր իշխան-
ներուն գանձերը՝ ամէնն ալ Բաբելոն տարաւ։
19 Եւ Աստուծոյ տունը այրեցին, ու Երուսա-
ղէմին պարիսպը փլուցուցին, ու անոր ամէն
պալատները կրակով այրեցին, ու բոլոր գե-
20 զեցիկ բաները աւերեցին։ Եւ Նաւբէն փախած
ձեռադրուածները Բաբելոն գերի տարաւ. ու մին-
չեւ Պարսից թագաւորութեանը հաստատուիլը,
21 Հանոր և անոր որդւոցը ծառաները եղան, Որպէս
զի Երեմիային բերնովը Տէրոջը խօսքը
կատարուի, մինչև որ երկիրը իր շաբաթները
վայելէ։ Իր աւերմանը բոլոր օրերը շաբաթ
պահեց՝ մինչև եօթանասուն տարին լրցնելը։
22 Եւ Պարսից Կիւրոս թագաւորին առջի
տարին Երեմիային բերնեալը Տէրոջը
խօսքը կատարուելու համար, Տէրը Պարսից
Կիւրոս թագաւորին հոգին արթընցուց. ու
անիկա իր բոլոր թագաւորութեանը մէջ հրա-
տարակել տուաւ, ու նաև գրաւոր ալ ըսելով,
23 Այսպէս կ'ըսէ Կիւրոս՝ Պարսից թագաւո-
րը. Երկինից Եհովայ Աստուածը երկրիս բոլոր
թագաւորութիւնները ինծի տուաւ. ու ան-
կա ինծի պատուիրեց որ Յուդայի Երուսա-
ղէմին մէջ անոր տուն մը շինեմ. Ձեր մէջը
ով որ անոր բոլոր ժողովուրդէն է, իր Եհովայ
Աստուածը իր հետը ըլլայ, ու թող ելլէ։

ԳԻՐՔ ԵԶՐԱՍԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Կիւրոսին հրամանը տաճարին շինութեանը համար։ 5 Գերե-
վարուածը կը պատրաստուի Երուսաղէմ դառնալու։ 7 Կիւրոս
թագաւորը տաճարին անօթները Սանբասարին կը յանձնէ։

1 Եւ Պարսից Կիւրոս թագաւորին առջի տա-
րին՝ Երեմիային բերնովը Տէրոջը խօսքը
կատարուելու համար, Տէրը Պարսից Կի-
րոս թագաւորին հոգին արթընցուց. Ու ա-
նիկա իր բոլոր թագաւորութեանը մէջ հրա-
տարակել տուաւ, ու նաև գրաւոր ալ ըսելով,
2 Այսպէս կ'ըսէ Կիւրոս՝ Պարսից թագաւո-
րը. Երկինից Եհովայ Աստուածը երկրիս բոլոր
թագաւորութիւնները ինծի տուաւ. ու անկա
ինծի պատուիրեց որ Յուդայի Երուսա-
3 ղէմին մէջ անոր տուն մը շինեմ. Ձեր մէջը
ով որ անոր բոլոր ժողովուրդէն է, իր Աս-
տուածը իր հետը ըլլայ, ու Յուդայի Երու-
սաղէմը ելլէ, և Իսրայէլի Եհովայ Աստուածին՝
ան Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյն տունը
4 շինէ։ Ու անոր քաղաքացիները՝ այսինքն
բոլոր միացողները իրենց պանդխտութիւնը
անկէն արծաթով, ոսկիով, ստացուածքով
ու անասուններով անոր օգնութիւն բնեն,
երուսալէմի մէջ եղող Աստուծոյն տանը հա-
մար ջրսոյժ կամաւոր ընծաներէն ի զատ։
5 Այնուհետև Յուդայի ու Բենիամինի առնե-
րուն իշխանները, և քահանաները ու Ղե-
ւտացիները, ամէն որոնց Հոգին Աստուած արթընցուցեր էր,
որ ելլեն ու Երուսաղէմ եղող Տէրոջը տունը
6 շինեն։ Նե անոնց բոլորտիքը եղողներուն
ամէնը բոլոր կամաւոր ընծաներէն ի զատ
արծաթէ առաններով, ոսկիով, ստացուած-
քով ու անասուններով և պատուական պար-
գեներով անոնց օգնութիւն բրին։
7 Ը Կիւրոս թագաւորը Տէրոջը տանը ա-
նօթները հանեց, որոնք Նաբուգոդոնոսոր
երուսաղէմէն հանելով՝ իր աստուծոյն տունը
8 դրեր էր. Պարսից Կիւրոս թագաւորը զա-
նոնք Միթրիդատ դանձապետին ձեռքովը
հանել տուաւ, ու զանոնք համրանքով Շու-
9 դայի Սանբասար նախարարին յանձնեց։ Եւ
ասա էր անոնց թիւը. Ասեղան ոսկեզէն կանք,
հազար արծաթեզէն կանք, քառասնը դա-
10 նակ, Ասեղան ոսկեզէն տասը, չորս հա-
րիւր տասը արծաթէ տասը՝ երկրորդ կար-
11 գէն, Հազարաւոր ուրիշ անօթներ։ Բոլոր
ոսկիէ ու արծաթէ անոնները Տնից հազար
չորս հարիւր էին։ Աստ ամէնը Սանբասար
Բաբելոնի գերութենէն երուսաղէմ ելլողնե-
րուն հետը հանեց։

ԳԼ. Բ

1 Գերեվարենի գաւառէ ժողովուրդին, 36 քահանաներուն, 40
Ղեւտացիներուն, 43 Նաթինայիներուն, 55 և Սպասիմի ծա-
ռաներուն ցուցակը բերած։ 62 Նաեւ այն քահանաներուն՝ ո-

րոնք չկրցին կրնայ իրենց ազգահամարը գտնել։ 64 Բոլոր Ժո-
ղովին գումարը իրենց առանձնաներով։ 68 Աստուց ընծա-
նները։

1 Եւ Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին
Բաբելոն տարած գերիներէն եկողներ գա-
ւառաւ բնակիչները առանք էին, որոնք երուսաղէմ
ու Յուդա դարձան, ամէն մէկը իր քաղա-
2 քը։ Որ Զօրաբաբելին, Յեսուան, Նեհեմիային,
Սարայիային, Հռելէկիային, Մոռդեքէին,
Բաղասանին, Մասփարին, Բագաւէին, Հռե-
ումին — Բաանային հետ եկան։ Եւ — ահ
3 իսրայէլի ժողովուրդին մարդոցը թիւը. Փա-
րոսի որդիքը՝ երկու հազար հարիւր հեթա-
4 նասունհերկու. Սափատիայի որդիքը՝ երեք
5 հարիւր եօթանասունհուերկու. Արահի որդի-
քը՝ եօթը հարիւր եօթանասունհինգ.
6 Փահաթ-Մոաբի որդիքը՝ Յեսուի — Յոաբի
որդիներէն՝ երկու հազար ութը հարիւր
7 տասներկու. Եղամի որդիքը՝ հազար երկու-
8 հարիւր հիսունչորս. Զաթուի որդիքը՝ ինը
9 հարիւր քառասունհինգ. Զաքքայի որդիքը՝
10 եօթը հարիւր վաթսուն. Բանիի որդիքը՝ վեց
11 հարիւր քառասունհերկու. Բեբայիի որդի-
12 քը՝ վեց հարիւր քառասնըեօթ. Ազգադի որ-
դիքը՝ հազար երկու հարիւր քառասներկու.
13 Ադոնիկամի որդիքը՝ վեց հարիւր վաթսուն.
14 ուվեց. Բագուէի որդիքը՝ երկու հազար յի-
15 սունուվեց. Ադինի որդիքը՝ չորս հարիւր յի-
16 սունչորս. Աատէրի որդիքը՝ եզեկիայէն՝
17 իննսունութը. Բեսէյի որդիքը՝ երեք հա-
18 րիւր քառասներեք. Յօրայի որդիքը՝ հարիւր
19 տասներկու. Հասումի որդիքը՝ երկու հա-
20 րիւր քառասներեք. Գաբէրի որդիքը՝ ինը-
21 սունհինգ. Բեթլեհեմի որդիքը՝ հարիւր
22 քառասներեք. Նետոփայի մարդիկը՝ յիսուն-
23 ուվեց. Անաթոթի մարդիկը՝ հարիւր քսան-
24 ութը. Ազմաւթի որդիքը՝ քառասունհեր-
25 կու. Կարիաթարիմի, Քեփիրայի ու Բերով-
թի որդիքը՝ եօթը հարիւր քառասունհերեք.
26 Ռամայի ու Գաբայի որդիքը՝ վեց հարիւր
27 քսանմէկ. Մաքմասի մարդիկը՝ հարիւր
28 քսաներկու. Բեթէլի ու Գայէի մարդիկը՝
29 երկու հարիւր քսաներեք. Նաբաւէի որդի-
30 քը՝ հիսունհերկու. Մագբիսի որդիքը՝ հա-
31 րիւր հիսունվեց. Միւս Եղամին որդիքը՝
32 հազար երկու հարիւր հիսունչորս. Հարիմի
33 որդիքը՝ երեք հարիւր քսան. Ղոդի, Ադի-
դի ու Ովնոյի որդիքը՝ եօթը հարիւր քսան-
34 ուհինգ. Երիքովի որդիքը՝ երեք հարիւր
35 քառասունհինգ. Սենասայի որդիքը՝ երեք
հազար վեց հարիւր երեսուն։
36 Քահանաները՝ Յեսուէ տունէն Յեդայիա-
37 յին որդիքը՝ իննսունչորս. Իմերին որդիքը՝
38 հազար հիսուներկու. Փասուրի որդիքը՝ հազար երկու հարիւր քա-
39 ռասունեւեօթը. Հարիմի որդիքը՝ հազար
տասնեւեօթը։ Ղեւտացիները՝ Յեսուայ ու Կադմիէլի որդիքը՝ Ով-
40 սաբիայի որդիներէն՝ Յե-
սուի ու Կադմիելի որդիքը եօթանասունեւ-
չորս էին։
41 Երգեցողները՝ Ասափի որդիքը հարիւր քը-
սաներուերկու էին։
42 Դռնապաններուն որդիքը՝ Սելղումի որ-
դիքը, Ատերի որդիքը, Տելմոնի որդիքը,
Ակկուբի որդիքը, Ատիտայի որդիքը, Սու-
բայի որդիքը՝ ամէնը հարիւր երեսունվեց էին։
43 Նաթինայիները — Սիհայի որդի-
քը, Ասուփայի որդիքը, Տաբաւոթի որդի-
44 քը, Կերոսի որդիքը, Սիայի որդիքը, Փա-
45 դոնի որդիքը, Ղեբանայի որդիքը, Ագա-
46 բայի որդիքը, Ակկուբի որդիքը, Ագաբի
47 որդիքը, Սապաէլի որդիքը, Անանի որդի-
քը, Գեդդէլի որդիքը, Գաարի որդիքը,
48 Ռէայիայի որդիքը, Ռասինի որդիքը, Նե-
49 կոդայի որդիքը, Գազամի որդիքը, Ոզայի
որդիքը, Փասէի որդիքը, Բասլիի որդիքը,
50 Ասնայի որդիքը, Մոսնիմի որդիքը, Նե-
51 փուսիմի որդիքը, Բակբակի որդիքը, Ակու-
52 փայի որդիքը, Ասուրի որդիքը, Բասլու-
թի որդիքը, Մեխիդայի որդիքը, Արսայի որ-
53 դիքը, Բարկոսի որդիքը, Սիսարայի որդի-
54 քը, Թամայի որդիքը, Նեհոյի որդիքը,
55 Ասէփայի որդիքը։ Սողոմոնի ծառաներուն
որդիքը՝ Սոտէյի որդիքը, Սոփերեթի որդի-
56 քը, Փերեդայի որդիքը, Յեղայի որդիքը,
57 Դերկոնի որդիքը, Գեդդէլի որդիքը, Սա-
փատիայի որդիքը, Ատտիլի որդիքը, Փա-
քարեթ-Սեբայիմի որդիքը, Ամմի որդի-
58 քը։ Բոլոր Նաթինայիներուն ու Սողոմոնի
ծառաներուն որդիքը երեք հարիւր իննսուն-
ուերկու էին։
59 Ու Թելմելայէն, Թելհարսայէն, Քերու-
բէն, Ադդանէն — Եմմերէն ելլողները ասոնք
էին, և իրենց հայրերուն տունը ու իրենց
սերունդը՝ այսինքն Իսրայէլէն ըլլալնին ցու-
60 ցընելու կարող չեղան. Դաղայիայի որդիքը,
Տոբիայի որդիքը — Նեկոդայի որդիքը՝ վեց
61 հարիւր յիսունեւերկու մարդ։ Եւ քահանա-
յից որդիներէն՝ Աբայայի որդիքը, Ակկոսի
որդիքը, Բերզելլի որդիքը, որ ինքը Գաղաա-
դացի Բերզելլին աղջիկներէն կնիկ առնելով՝
62 անոնց անունովը կոչուեցաւ։ Ասոնք իրենց
ազգաբանութեան գիրքը փնտռելին, բայց
չգրցան գտնել. Ուստի անմաքուր սեպուելով՝

63 քահանայութենէ արդելուեցան։ Եւ ըստ Ա֊
մաթա անոնց ըսաւ, Մինչեւ որ Ուրիմով ու
Թումմիմով քահանայ մը չկայ, անոնք ամե֊
նասուրբ բաներէն չուտեն։
64 Հրոյդ Ժողովքը մի կանչ քառասունեակ֊
կու հազար երիք հարիւր վաթսուն հոգի
65 էր։ Բայ ի անոնց ծառաներէն ու աղախին֊
ներէն, որոնք եօթը հազար երիք հարիւր
66 քառասունեօթն էին. ու անոնց մէջը երիւ
67 հարիւր այր և կին երգեցողներ կային։ Անոնց
ձիերը եօթը հարիւր երեսունվեց, ջորինե֊
68 րը երկու հարիւր քառասունհինգ, ուղ֊
տերը չորս հարիւր երեսունհինգ — եչերը
վեց հազար եօթը հարիւր քսան էին։
69 Եւ տունէրու իշխաններէն մէ֊ երբոր
երեսաղէմ եզող Տէրոջը տունը գային, Ա֊
ստուծոյ տանը կանգուր ընծաներ տուին, որ
զանիկա իր տեղը հաստատեն։ Անոնք իրենց
կարողութենանը չափ վաթսունհատ հազար
դրամ ոսկի, ու հինգ հազար մնա պծախ,
ու հարիւր քահանայական պատմուճան տը֊
70 ւին։ Ըզ֊գործաւորութեան գանձին։ Եւ քահա֊
նաները ու Ղեւտացիները ու ժողովուրդէն ե֊
զողները, երգեցողները, դռնապաններն և
Նաթինայիմները՝ իրենց քաղաքներուն մէջ,
ու բոլոր Իսրայէլ իրենց քաղաքներուն մէջ
բնակեցան։

ԳԼ· Գ

1 Սեպտեմբեր կը կանգնած։ և Ժողովուրդը ամէն կը մասուցանին։ 7 Գործաւորները կը պատրաստուին։ 8 Տաճարին հիմնադրութիւնը մեծ ուրախութեամբ կը լսուի։

1 Ու երբոր եօթներորդ ամիսը հասաւ, իս֊
րայէլ որդիքը իրենց քաղաքներուն մէջն էին.
ու ժողովուրդը մէկ մարդու մը պէս Երու֊
2 սաղէմի մէջ ժողովեցան։ Եւ Յոսեդեկեան
Յեսուա ու անոր քահանայ եղբայրները, և
Սաղաթիէլեան Զօրաբաբէլ ու անոր եղբայր֊
ները եկան, ու Իսրայէլի Աստուծոյն սեղանը
շինեցին, որ անոր վրայ ողջակէզներ մատու֊
ցանեն, ինչպէս որ Աստուծոյ մարդուն Մով֊
3 սէսին օրէնքը գրուած է։ Ու սե֊
զանը իր տեղը շինեցին. վասն զի ան երկ֊
կիրներուն ժողովուրդներէն կը վախնային. և
անոր վրայ Տէրոջը ողջակէզներ մատուցին՝
առաւօտեան ու երեկոյեան ողջակէզները։
4 Եւ տաղաւարաց տօնը ղրուածին պէս
կատարեցին. ու հաճի օրուան ողջակէզները
եղած թիւովը օրէ օր հրամայուածին պէս ե֊
5 ղած։ Եւ անկէ ետքը ընդհանրապէս ողջա֊
կէզը, ու ամսագլուխներու ու Տէրոջը ամէն
սուրբ ժամերուն ողջակէզները։ Նաև ան
կամաւոր ընծաները՝ որ ամէն մարդ յօժար
6 սրտով Տէրոջը կը մատուցանէր։ Եօթներորդ
ամսուն սուաղին օրէն Տէրոջը ողջակէզներ
մատուցանելու սկսան. բայց Տէրոջը տաճա֊
7 րին հիմը դեռ դրուած չէր։ Եւ քարա֊
հատներուն ու հիւսներուն տասկ, ու Սիդո֊
նացոց և Տիւրացոց ուտելիք ու խմելիք
ու եղ տուին, որ Լիբանանէն ծովով եղևնա֊
փայտեր Յոպպէ բերեն, ինչպէս որ Պար֊
սից կիւրոս թագաւորը անոնց արտօնեցիւն
տուեր էր։
8 Եւ անոնց երուսաղէմ Աստուծոյ տունը
գալուն երկրորդ տարին երկրորդ ամսուն մէջ,
Սաղաթիէլեան Զօրաբաբէլ, ու Յեսուա֊
կեան Յեսուա, և անոնց միւս եղբայրները քա֊
հանաները ու Ղեւտացիները, ու գերութենի֊
էն բոլոր երուսաղէմ դարձողները սկսան,
և քանի տարեկանէն վեր եղող Ղե֊
ւտացիները Տէրոջը տանը գործքին վրայ վե֊
9 րակացու դրին։ Ու Յեսուա և անոր որդիքը
ու եղբայրները, և Կադմիէլ ու անոր որդի֊
քը, Յուդային որդիքը, — Ենադադի որ֊
դիքը — անոնց որդիքը ու եղբայրները Ղե֊
ւտացիները գործաւորներուն վրայ վերակա֊
ցութիւն ընելու եղան մէկ մարդու պէս։
10 Ու երբոր շինարարները Տէրոջը տա֊
ճարին հիմը դրին, քահանաները իրենց
պգեստները հագած՝ փողերով, ու Ղեւտացի֊
ները Ասափի որդիքը ծնծղաներով, Տէրը օրհ֊
նելու համար կայնեցուցին՝ Իսրայէլի Դաւիթ
թագաւորին կարգադրութեանը համեմատ.
11 Եւ փոխանակի կ'երգէին՝ Տէրոջմէ գոհանա֊
լով ու ձայն շնորհակալութիւն մատուցանելով,
Ինչու որ բարի է, Ինչու որ անոր ողորմու֊
թիւնը Իսրայէլի վրայ յաւիտեան է. ու բոլոր
ժողովուրդը մեծաձայն աղաղակելով Տէրը օրհ֊
նեցին Տէրոջը տանը հիմը դրուելուն համար։
12 Եւ քահանաներէն ու Ղեւտացիներէն ու
առնմերու իշխաններէն շատերը՝ որոնք ծեր
ըլլալով Տէրոջ առջի տունը տեսած էին,
երբոր իրենց աչքին առջեւ սա տանը հիմը
դրուեցաւ, մեծ ձայնով լացին, ու շատերը
էրեց ուրախութենէն ձայներնին վերցնելով
13 աղաղակեցին. Ու ժողովուրդը ուրախութեան
աղաղակին ձայնը ու բազմութեանը լալուն
ձայնը իրարմէ չէր կրնար որոշել. վասն զի

բազմութիւնը մեծ ցնծութեան ձայնով կ'աղա֊
ղակէր, ու ձայներնին մինչեւ հեռու տեղեր կը լսուէր։

ԳԼ· Գ

1 Թշնամիները՝ տաճարին շինութեանը մէջ Հրեից հետ մասնակից ըլլալու շրջագայելնուն համար։ կը յանդուգն ար ան շինութենը խափանեն։ 7 Արտաշէսեան նամակ կը գրեն։ 11 Արտաշէսեան նամակ կը գրեն։ 23 Շինութենը կը խափանեն։

1 Եւ Յուդային ու Բենիամինի թշնամիները
երբոր լսեցին որ գերութենէ եկողները Իս֊
րայէլի Տէր Աստուծոյն տաճարը կը շինեն,
2 Զօրաբաբէլին ու նահապետներուն մօտեցան,
ու անոնց ըսին, Մենք ալ ձեզի հետ շինենք.
քանզի մենք ալ ձեզի պէս ձեր Աստուածը կը
խնդրենք, ու մեզ հոս բերող Եսարհադոնի
Ասորեստանի Ասդրդան թագաւորին օրերէն ի վեր անոր
3 զոհ կը մատուցանենք։ Բայց Զօրաբաբէլ ու
Յեսուա ու Իսրայէլի միւս նահապետները անոնց
ըսին, Ձեզի ու մեզի որ Ղ֊Աստուածոյն տուն շինենք.
Հապա Իսրայէլի Տէր Աստուածոյն տունը մենք պիտի
շինենք, ինչպէս որ Պարսից թագաւորը՝ Կիւ֊
4 րոս մեզի հրամայեց։ Եւ հան երկ֊
րին ժողովուրդը Յուդայի ժողովուրդին ձեռ֊
քերը կը թուլցնէին, ու զանոնք՝ շինելէն կը
5 խոչընդոտէին։ Եւ անոնց խորհուրդը խափանե֊
լու համար՝ վարձքով անոնց դէմ խորհրդա֊
կաններ բռնեցին՝ Պարսից կիւրոս թագաւո֊
րին բոլոր օրերը, ու մինչեւ Պարսից Դարեհ
թագաւորին թագաւորութեանը ժամանակը։
6 Եւ Աստերոսին թագաւորութեան առեջը՝
անոր թագաւորութեանը սկիզբը՝ Յուդայի
ու երուսաղէմի բնակիչներուն դէմ ամբաստանու֊
թեան դիր դրին։
7 Եւ Արտաշէսին օրերը՝ Բեսլեամ, Միթրի֊
դատ, Տաբէել ու անոնց ուրիշ ընկերները
Պարսից Արտաշէս թագաւորին գրին. ու
նամակին գիրը †Ասորերէն գրուած էր, ու
8 մեկնութիւնը †Ասորերէն էր։ Հռէում հրա֊
մանատարը ու Սամսայ դպիրը երուսաղէմի
դէմ սա կերպով նամակ մը գրեցին Արտաշէս
թագաւորին.
9 Ես Հռէում հրամանատարը ու
Սամսայ դպիրը և անոնց ուրիշ ընկերները՝
Դինայեցիք, Ափարսաթաքայեցիք, Տարփալե֊
ցիք, Ափերսայեցիք, Արքուեցիք, Բաբիլոնա֊
ցիք, Շուշանայեցիք, Դաւեցիք, Եղամացիք,
10 և միւսած ազգերը՝ որոնք մեծ ու պատուա֊
կան Ասնապարը փոխադրեց ու Սամարիայի
քաղաքներուն մէջ բնակեցուց, ու միւսները՝
որ Գետին սահմի կողմը կը գտնուին, և այլն։
11 Ա֊ հ ան նամակին օրինակը՝ որ Արտաշէս
թագաւորին խրկեցին։
Գետին սահմի կողմը բնակող քու ծառա֊
12 ներդ, և այլն։ Թագաւորիդ յայտնի ըլլայ
որ ձեր կողմանէ մեզի վեր եկող Հրէաները
երուսաղէմ եկան, ու պարբանիներ կանգնելով
ու հիմերը ձգելով ան ապստամբ ու անիրաւ
13 քաղաքը կը շինեն։ Հիմա թագաւորիդ յայտ֊
նի ըլլայ, որ եթէ սա քաղաքը նորէն շինուի,
ու անոր պարիսպները կանգնուին, անոնք
Տարկ, տուրք ու մնքա պիտի չտան. և սա
պատճառով թագաւորներուն ձեռա տուած
14 պիտի ըլլաս։ Ու մեր †ռոճիկը պալատէն ըլ֊
լալուն համար՝ մեզի չվայելը որ թագաւորին
ձեռաը տեսնենք. անոր համար — նամակ խրը֊
15 կեցինք, ու թագաւորիդ խնացուցինք. Որ
քու Տայերուդ յիշատակաց գրքին մէջը
փնտռուի, որ ան յիշատակաց գրքին մէջը
գտնես ու իմանաս եթէ ան քաղաքը ապստամբ
և թագաւորներուն և գաւառներուն ձեռաս֊
կար քաղաք մը եղած է, և հին ատենը
անոր մէջ դաւաճանութիւն ըրած են, ու
անոր համար սա քաղաքը կործանուեր է։
16 Մենք թագաւորիդ կ'իմացնենք որ եթէ սա
քաղաքը շինուի ու անոր պարիսպները հաս֊
տատուին, սա պատճառով Գետին սահմի
կողմը բաժին պիտի չունենաս։
17 Ի֊ թագաւորը Հռէում հրամանատարին
և Սամսայ դպիրին ու Սամարիայի մէջ բնա֊
կող անոնց միացած ընկերներուն, ու Գետին
անդիի կողմը եղող միացածներուն հրամա֊
տակ խրկեց — Խոտեղ։
18 Ղղայն, և այլն. Մեզի խրկած նամակիդ
19 իմ առջեւս յայտնապէս կարդացուեցաւ. Ու
ես հրաման ըրի, ու փնտռեցին և գտան
որ ան քաղաքը հին ատենէն ի վեր թագա֊
ւորներու դէմ դրեր է, ու անոր մէջը ապըս֊
տամբութիւն ու դաւաճանութիւն եղեր է։
20 Ու երուսաղէմի մէջ զօրաւոր թագաւորներ
եղած են, որ բոլոր Գետին Տանդիի կողմե֊
ղներուն վրայ կը տիրէին. ու անոնց Տարկ,
21 տուրք ու մնքա կը տրուէր։ Հիմա պատուէր
տուէք որ ան մարդիկը արգիլուին. ու սա
քաղաքը չշինուի, մինչեւ որ իմ կողմանէս մէկ
22 հրամայուած մը տրուի։ Եւ զգոյշ եղէք որ
սա բանիս անհոգութիւն չընէք. չըլլայ որ
չարութիւնը չատնայ, ու թագաւորներուն
ձեռաս տան։
23 Ու երբոր Արտաշէս թագաւորին նամակին
օրինակը Հռէումին ու Սամսայ դպիրին և ա֊
նոնց ընկերներուն առջեւը կարդացուեցաւ,
արագութեամբ երուսաղէմ գացին Հրեաներուն,
և զանոնք բռնութեամբ ու զէնքի արգիլեցին։

24 Անասունը երուսաղէմ եղող Աստուծոյ տանը գործը արգիլուեցաւ. ու մինչև Փարսից Դարեհ թագաւորին թագաւորութեանը երկրորդ տարին արգիլուած մնաց։

ԳԼ. Ե

1 Զաքարիա մարգարէն ու Ադդովի որդին Զաքարիա մարգարէն Իսրայէլի Աստուծոյն անունովը մարգարէութիւն ըրին Յուդայի 2 ու երուսաղէմի մէջ եղող Հրեաներուն։ Անոնք Պաղտիէլեան Զօրաբաբէլ ու Յովսեդեկեան Յեսուա եպիսկոպոսը սկսան շինել երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյ տունը։ Եւ Աստուծոյ մարգարէները անոնց հետը ըլլալով՝ անոնց օգնութիւն կ՚ընէին։

3 Անատնեայ գետին տիզիի կողմի նշխանը Թաթնայի ու Սաթրաբուզան իրենց ընկերներովը անոնց եկան, և այսպէս ըսին. Ո՞վ ձեզի հրաման տուաւ որ սա տունը շինէք, ու սա պարիսպները կանգնէք։ 5 Անոնք անունները ինչ էին։ Բայց Հրեից ծերերուն վրայ Իրենց Աստուծոյն աչքը բացուած ըլլալով՝ չկրնացին, մինչև որ բանը Դարեհին հասնի, ու անկէ ետև բանիս համար հրովարտակ բերել տան։

6 Սա է անոնց նամակին օրինակը որ գետին տիզիի կողմի նշխանը Թաթնայի ու Սաթրաբուզան, ու գետին տիզիի կողմը եղող Հանունց ընկերները Ափարսաքայիք Դարեհ 7 թագաւորին իրկեցին։ Եւ իրենց անոր իրկած նամակին մէջը այսպէս գրուած էր։

8 Դարեհ թագաւորին չատ բարև։ Թագաւորիդ յայտնի ըլլայ որ Հրէաստանի գաւառը՝ մեծ Աստուծոյն տունը գացինք. ու անիկա մեծ քարերով կը շինուի, և անոր պատերուն մէջը փայտեր կը դրուին. ու գործը շուտով կը բանուի, ու անոնց ձեռքովը 9 կ՚յաջողուի։ Եւ ան ծերերուն հարցուցինք, ու անոնց այսպէս ըսինք. Ո՞վ ձեզի հրաման տուաւ որ սա տունը շինէք, ու սա պարիսպները կանգնէք։ 10 Ու քեզի իմացնելու համար անոնց անուններն ալ հարցուցինք, որ անոնց առաջնորդ եղող մարդոց անուններ 11 իր Ուղղ գրնենք։ Եւ անոնք մեզի այսպէս պատասխան տուին ու ըսին. Մենք երկնից ու երկրի Աստուծոյն ծառաներն ենք, ու շինած տաճարնիս առաջ շինուած տունը կը շինենք, որ զնիկա խոշոր իսրայէլին մէկ մեծ թագաւորը 12 շինեց ու լմընցուց։ Բայց մեր հայրերը երկնից Աստուածը բարկացնելնուն համար, զանոնք Բաբիլոնի թագաւորին՝ Քաղդէացի Նաբուգոդոնոսորին ձեռքը մատնեց. ան ալ սա տունը աւրեց, ու ժողովուրդը Բաբիլոն գերի 13 տարաւ։ Բայց Բաբիլոնի կիւրոս թագաւորին առջի տարին կիւրոս թագաւորը սա Աստու- 14 ծոյ տունը չշինելու հրաման տուաւ։ Եւ Աստուծոյ տանը ոսկեզին ու արծաթեզին անօթներն ալ՝ որոնք Նաբուգոդոնոսոր Երուսաղէմի տաճարէն հանելով՝ Բաբիլոնի տաճարը տարեր էր, կիւրոս թագաւորը Բաբիլոնի տաճարէն հանեց, ու Սասբասար անունով մէկու 15 մը յանձնեց, որն որ նախարար ըրաւ, Ու անոր ըսաւ, Այս անօթները առ, գնա զանոնք Երուսաղէմ եղող տաճարը տար. ու Աստու- 16 ծոյ տունը իր տեղը չշինուի։ Անատնեայ Սասբասար եկաւ, ու Երուսաղէմ եղող Աստուծոյ տանը հիմը ձգեց. և ան առնէն մինչև 17 հիմա կը շինուի, դեռ չ՚լմընցած։ Ու հիմա թէ որ թագաւորը կը հաճի, հոն Բաբիլոն եղող թագաւորին դանձատանը մէջ փնտրուի, թէ արդեօք կիւրոս թագաւորը Երուսաղէմի մէջ սա Աստուծոյ տունը շինուի. ու թագաւորը սա բանիս վրայով իր կամքը մեզի հասկըցնէ։

ԳԼ. Զ

1 Անատնեայ Դարեհ թագաւորը հրաման ըրաւ, ու հոն Բաբիլոնի գրանները փնտրուեցան, 2 որ Մարաց գաւառին մէջ եղող Եկբատանայի պալատին մէջ տոմս մը գտնուեցաւ, որուն մէջ սա կերպով գրուած յիշատակարան մը կար։

3 Կիւրոս թագաւորին առջի տարին, կիւրոս թագաւորը Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյ տանը համար հրաման տուաւ, որ սա տունը շինուի, ուր որ զոհ կը մատուցանեն. և անոր հիմերը ամուր ըլլան. անոր բարձրութիւնը վաթսուն կանգուն ու լայնութիւնը 4 վաթսուն կանգուն, Երեք կարգ մեծ քարերէ ու մէկ կարգ նոր փայտէ ըլլայ. ու անոր ծախքը թագաւորին տունէն տրուի. 5 Եւ Նաբուգոդոնոսորին Երուսաղէմի տաճարէն հանած ու Բաբիլոն բերած՝ Աստուծոյ տանը ոսկեզին ու արծաթեզին անօթներն ալ

հետ տարուին, ու Երուսաղէմ եղող տաճարը իրենց տեղը տարուին, ու Աստուծոյ տունը դրուին։

6 Եւ հիմա՝ Գետին անդիի կողմի իշխանը Թաթնայի, Սաթրաբուզան, ու Գետին անդիի կողմը եղող անոնց ընկերները Ափարսաքայիք 7 քացիք, անկէ հետ քաշուեցէք. Սա Աստուծոյ տանը գործքը թող տուէք. Հրէից նահապետը ու Հրէից ծերերը սա Աստուծոյ տունը 8 նը թող իր տեղը չշինեն։ Եւ ես հրամանը կուտամ, որ ընէք թէ Հրէից ծերերուն հետ պիտի ընէք սա Աստուծոյ տանը չշինուելնուն համար, այսինքն արքունի դանձէն՝ Գետին անդիի կողմէն ձգուած հարկէն ան մարդոցը ծախքը շուտով տրուի, որ արգիլք մը չ՚ունենան։ 9 Եւ անոնց ինչ որ պէտք ըլլայ, թէ զուարակներ, թէ խոյեր և թէ գառներ՝ երկնից Աստուծոյն ողջակիզներու համար, հաւ ցորեն, աղ, գինի ու եղ ամէն օր անոնց արուի անպակաս՝ Երուսաղէմի մէջ եղող քա- 10 հանաներուն խօսքովը, Որ երկնից Աստուծոյն անուշահոտ զոհեր մատուցանեն, և վթա- գաւորին ու անոր որդւոցը կենացը համար 11 աղօթք ընեն։ Ու ես կը հրամայեմ որ ով որ սա խօսքս դէմ կենայ, անոր տունէն փայտ մը քակելով անկեն, ու ան մարդը անոր վըրայ գամեն. Ու սա բանիս համար անոր տու- 12 նը ապրանոց ըլլայ։ Եւ ան Աստուածը՝ որ իր անունը հոն դրեր է, թող կործանէ ամէն թագաւորը ու ժողովուրդը, որ ձեռք կ՚երկնցնէ սա հրամանը դէմ կենալու, սա երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյ տունը աւրելու։ Ես Դարեհս սա հրամանը ըրի. թող շուտով ի գործ գրուի։

13 Անատնեայ Գետին անդիի կողմի նշխանը Թաթնայի, Սաթրաբուզան և անոնց ընկերները Դարեհ թագաւորին խրկած հրամանը 14 շուտով կատարեցին։ Եւ Հրէից ծերերը կը չ՚ենէին ու կը յաջողէին Ագգ մարգարէին ու Ադդովի որդւոյն Զաքարիային մարգարէութիւնովը. ու անոնք Իսրայէլի Աստուծոյն հրամանովը և Պարսից Կիւրոս ու Դարեհ ու Արտաշէս թագաւորին հրամանովը 15 չ՚ենեցին լմընցուցին։ Եւ սա տունը Ադար ամսուն երրորդ օրը՝ Դարեհ թագաւորին թագաւորութեանը վեցերորդ տարին լմընցաւ։

16 Ու Իսրայէլի որդիքը՝ քահանաները ու Ղեւտացիները ու միւս գերութենէ եկողները՝ ըը ուրախութեամբ Աստուծոյ տանը նաւա- 17 կատիքը ընին։ Եւ Աստուծոյ տանը նաւակատիքին համար՝ հարիւր զուարակ, երկու

8 [h]Նախանձախնդիրներէն սպա՛ռ երուսաղէմ եւ եւ անկա հնձեցէրդ ամուն մէջ՝ թագաւորին
9 եօթներորդ տարին երուսաղէմ եկաւ. գան՝ զի առաջին ամուն առաջին [zz] Բաբիլոնէն
10 էլլելու սկսաւ. ու [i]Ասուածոյ բարի ձեռքը անոր վրայ ըլլալով՝ հնձեցէրդ ամուն առա՝
[j]չին [zz] երուսաղէմ եկաւ. ու վասն զի եզրա
11 իր սիրտը պատրաստեց՝ որ [k]ցերծը օրէնքը փնտռէ ու կատարէ, ու Իսրայէլի մէջ [l]օրէնք ու դատաստան սորվեցընէ։

Եւ սահկա է ան նամակին օրինակը՝ որն որ Արտաշէս թագաւորը տուաւ Եզրա քահա՝
նային ու գրիչին, որ ցերծը Իսրայէլին [zz] պատուիրանաց և օրինաց խօսքերուն գրիչն էր։

12 [m]Թագաւորաց թագաւորը Արտաշէս՝ Եզրա քահանային՝ երկնից Աստուծոյ օրինացը կա՝
13 տարեալ գրչին, և այլն։ Հրաման կու տամ որ իմ թագաւորութեանս մէջ եղող Իսրայէլի ժողովրդին, ու անոր քահանայներէն ու
Ղեւտացիներէն՝ ամէն իրենց կամքով երու՝
14 սաղէմ երթալ ուզողները քեզի հետ երթան. վասն զի դուն թագաւորին ու անոր վեցթը
խորհրդականներուն կողմանէ կը խրկուիս, որ քու ձեռքդ եղող քու Աստուծոյդ օրէնքովը
15 ցուգան ու երուսաղէմը քննես, եւ տանիս ան արծաթը ու ոսկին, որն որ թագաւորը ու անոր խորհրդականները իրենց կամքովը
ընծայ տուին Իսրայէլի Աստուծոյն՝ [n]որուն
16 բնակութիւնը երուսաղէմի մէջ է. [o]նաև բա՝
բիլոնի բոլոր գաւառին մէջ գտած բոլոր արժաթդ ու ոսկիդ, որն որ ժողովուրդը ու քա՝
հանաները երուսաղէմի մէջ եղող իրենց Աստուծոյն տանը համար կամաւոր ընծայի պէս
17 պիտի մատուցանեն, որ ան առակով անպատ՝ պատարաները, խոյերը, գառները, ու անոնց
[p]հացի ընծաները ու թափելու նուէրները ծա՝
խու առնես, ու [q]զանոնք երուսաղէմ եղող
ձեր Աստուծոյն տանը սեզանին վրայ մատու՝
18 ցանես. Եւ մնացած արծաթով ու ոսկիով՝ քեզի ու քու եղբայրներուդ ինչ որ պատշաճ
կ՚երեւնայ բնել, ձեր Աստուծոյն կամացը նա՝
19 սեցուր բնէք. եւ ան անօթները, որ քու Աստուծոյդ տանը պաշտօնին համար քեզի
տրուեցան, ըն[r]դ երուսաղէմի Աստուծոյն
20 առջեւը տար յանձնէ. եւ ուրիշ ինչ որ քու Աստուծոյդ տանը համար պէտք ըլլայ, որ
քեզի կը վայլէ տալ, զանիկա թագաւորին
21 գանձատունէն տուս։ Ու ես Արտաշէս թա՝
գաւոր ձեզի՝ Գետին անդիի կողմը եղող բոլոր գանձապահներուդ հրաման կու տամ, որ եզ՝

բան քահանան՝ երկնից Աստուծոյն օրինացը դպիրը [s]ինչ որ ձեզմէ ուզէ, անմիջապէս
22 [t]տրուի. Մինչեւ հարիւր տալանդ արծաթի, մինչեւ հարիւր քոռ ցորեն, ու մինչեւ հարիւր
մար գինի ու հարիւր մար եղ, ու աղ առանց
23 [u]չափը որոշելու։ Երկնից Աստուածը [v]ինչ որ կը հրամայէ, չառաջ՝ [w]ի գործ դրուի երկնից Աստուծոյն տանը համար, որ չըլլայ թէ թա՝
գաւորին ու անոր որդւոցը թագաւորութեանը
24 վրայ բարկութիւն գայ։ Եւ ձեզի յայտնի ըլ՝
լայ որ բոլոր քահանաներէն, Ղեւտացիներէն, երգեցողներէն, դռնապաններէն, Նաթի՝
նայիմներէն, և աս Աստուծոյ տանը պատա՝
ւոներէն հարկ, տուրք ու մաքս առնելու
25 հրաման չկայ։ Եւ դուն, ով եզրա, քու Աստուծոյդ [x]մեծատութեամբը որ դուն ունիս՝
դատաւորներ ու իշխաններ դիր, որ Գետին անդիի կողմը եղող բոլոր ժողովուրդը՝ այսինքն քու Աստուծոյդ օրէնքը ամէն գիտցողները
գատեն. ու [y]չգիտցողներուն սորվեցուցէք։
26 Եւ ով որ քու Աստուծոյդ օրէնքին հաճեմատ՝ ու թագաւորին օրէնքին հաճեմատ չընէ,
անյապաղ անոր դատաստանը [z]ի գործ դրուի՝
կամ մահուամբ, կամ աքսորով, կամ տու՝
գանքով և կամ բանտարկութեամբ։

27 [a]Ամէն Տէրութեան Տէր Աստուածը օրհնեալ ըլլայ, որ երուսաղէմի մէջ եղող Տէրոջը տու՝
նը փառաւորելու համար՝ [b]սա բանը թագա՝
28 ւորին սրտին մէջ դրաւ, եւ [c]թագաւորին ու անոր խորհրդականներուն ու թագաւորին բոլոր զօրաւոր իշխաններուն առջեւը ինձ
[d]հոգին գանել տուաւ. և [e]ես Տէր Աստուծոյս ձեռքը իմ վրաս ըլլալուն համար զօրացայ, ու Իսրայէլէն իշխաններ ժողվեցի,
որ ինծի հետ ելլեն։

Գլ. Ը

1 Եզրասին ընկերներուդ՝ որոնք Բաբիլոնէն ես գաթեան։ 15 Եզ՝
բաս Աղգովին մարդ կը խրկէ. անկէ տասնորդն համար պաշ՝
տօնեաները ուզելով։ 21 ծոմ կը պահէ. 24 գանձերը քահանա՝
յից պահպանելէնքը կը յանձնէ։ 31 Երուսաղէմ կ՚երթան։ 33
Գանձերը տաճարին մէջ կը կշռուին։ 36 Թագաւորին հրամանները իշխաններուն կը յանձնուին։

1 Եւ Արտաշէս թագաւորին թագաւորութեան տասներորդ տարին՝ ինծի հետ Բաբիլոնէն ելլողներուն
տոհմապետները ու տոհմանքը ասոնք են.
2 փենհէսի որդիներէն՝ Գերսոն, Իթամարի որդիներէն՝ Դանիէլ, Դաւիթի որդիներէն՝
3 [f]Հատուս, Սեքենիայի որդիներէն՝ [g]Փարոսի որդիներէն՝ Զաքարիա, ու անոր հետ հա՝
4 րիւր յիսուն էրկի մարդ. Յահազիայի որդիներէն՝ Եղիոենէ որդի Զարհիայի հետ երկու հարիւր էրկի մարդ.
5 Սեթենիայի որդիներէն՝ Յահիէլի որդին, ու անոր հետ երկու հարիւր էրկի մարդ.
6 Եւ Ադինի որդիներէն՝ Յովնաթանի որդին Ափեդ, ու անոր հետ յիսուն էրկի մարդ.
7 Ու Եղամի որդիներէն՝ Դոհոդիայի որդին Եսայի, ու անոր հետ եօթանասուն էրկի
8 մարդ. Եւ Սափատիայի որդիներէն՝ Միքայէլի որդին Զաբադիա, ու անոր հետ ութ՝
9 սուն էրկի մարդ. Յոաբի որդիներէն՝ Ցեհիէլի որդին Աբդի, ու անոր հետ երկու
10 հարիւր տասնուութը էրկի մարդ. Եւ Շաղոմիթի որդիներէն՝ Յոսեփիայի որդին, ու ա՝
11 նոր հետ հարիւր վաթսուն էրկի մարդ. Եւ Բեբայիի որդիներէն՝ Բեբայիի որդին Զաքարիա, ու անոր հետ քառասուն էրկի մարդ.
12 Եւ Ազգադի որդիներէն՝ Ակատանի որդին Յօհանան, ու անոր հետ հարիւր տասը էրկի
13 մարդ. Եւ Ադոնիկամի որդիներէն վերջիններ՝ որոնց անունները ասոնք էին. Եղիփաղէտ,
Յեհիել ու Սեմայիա, և անոնց հետ վաթսուն
14 էրկի մարդ. Եւ Բագոսէի որդիներէն՝ Ութ՝
թայի ու Զաբուդ, ու անոնց հետ եօթանասուն էրկի մարդ։

15 Եւ ասոնք Ահավա վտղոց գետին եկերքը ժողվեցի, ու հոն երեք օր իջեւան բրինք. և
ժողովուրդը ու քահանաները աչքէ անցուցի, ու հոն [h]Ղեւտացւոց որդիներէն հոգ չընդ՝
16 տայ։ Ինծառնեը եղիազար, Արիէլ, Սեմայիա, եղնաթան, Յարիբ, եղնաթան, Նաթան,
Զաքարիա ու Մեսուզամ իշխաններէն, ու Յո՝
վարիբ ու եղնաթան իմաստուններէն կանչել
17 տուի. եւ զանոնք գտանիքս [i]ատեղ եղող Ադդովի իշխանին պատուիրեցի որ իջեւ՝
կեցի, ու գտանիքս [j]ատեղը եղող Ադ՝
դովին, ու անոր եղբայրը՝ Նաթինայիմներուն զրուցելու խօսքերը [k]անոնց բերեր
դնի, որ մեր Աստուծոյն տանը համար մեզի
18 պաշտօնեաներ բերեն։ Ու մեր Աստուծոյն բարի ձեռքը մեր վրայ ըլլալուն համար՝ իմ՝
բայեղեան Դանիէլն որդւոյն Մոսղիին որդիներէն [l]մէկ հանճարեղ մարդ մը, այսինքն Շա՝
բաթան ու անոր որդիները ու եղբայրները՝
19 տասնուութը մարդ բերին մեզի. Նաև Աս՝
բիան, ու անոր հետ Մերարիի որդիներէն՝
եսային ու անոր եղբայրները, ու անոնց որ՝
20 դիները՝ քսան մարդ. Ու Նաթինայիմներէն, որ Դաւիթ ու իշխանները Ղեւտացւոց ծառայութեանը տուեր էին, ամէնը իրենց անուն՝
ներովը յիշուած՝ երկու հարիւր քսան Նաթինայիմներ։

21 Եւ հոն Ահավայի գետին քովը [m]ծոմապահութիւն քարոզեցի, որ [n]խոնարհինք մեր
Տէր Աստուծոյն առջեւը, ու անկէ [o]յաջող ճամ՝
բորդութիւն խնդրինք մեզի ու մեր բնակ՝
նեալը և մեր բոլոր առացառածքին համար.
22 վասն զի ճամբուն մէջ մեզ թշնամիներէն պաշտպանելու համար թագաւորէն զօրք ու
ձիաւորներ ուզելու [p]առիթ չունէինք. որովհետեւ թա՝
գաւորին ըսեր էինք թէ [q]Մեր Աստուծոյն
ձեռքը բոլոր գթութիւն փնտռողներուն վրայ է
հարթութեամբ, ու անոր զօրութիւնը ու բար՝
կութիւնը հակառակ անոնց վրայ՝ որ [r]զանիկա
23 կը թողուն։ Ուստի ծոմ բռնեցինք, ու աս բանիս համար մեր Աստուծմէն [s]խնդրեցինք, ու
գտնեցինք. ու անիկա մեր [t]կնդրուածքը ընդունեց։

24 Եւ քահանայից իշխաններէն տասներկուքին՝ Շերեբիան զասեցի, այսինքն Սարաբիան — Ասա՝
բիան ու անոնց հետ իրենց եղբայրներէն տա՝
25 սը մարդ, եւ [u]արծաթը ու ոսկին ու անօթները, նաև թագաւորին ու անոր խորհրդա՝
կիներուն ու իշխաններուն, և հոն գտնուող
բոլոր Իսրայէլին մեր Աստուծոյն տանը համար
տուած ընծաները կշռեցի ու անոնց յանձնեցի։
26 Ու վեց հարիւր յիսուն տալանդ արծաթի, և հարիւր տալանդ արծաթի անօթներ, — հա՝
27 րիւր տալանդ ոսկի, եւ քսան ոսկի տաչա՝
հարաւական դրամի, ու մի քուր ը՝ փայլուն
և ոսկիի պէս պատուական պղինձէ երկու անօթ՝
28 կշռուած անոնց յանձնեցի, Ու անոնց ըսի, Դուք [v]Տէրոջը նուիրուած էք, սա անօթներն ալ նուիրուած են, և արծաթը ու ոսկին ձեր
հարցը Տէր Աստուծոյն կամաւոր ընծայ մըն է։
29 Արթուն կացէք ու պահեցէք, մինչեւ որ [w]քահանայից Տէրոջը տանը սենեակներուն մէջ՝
քահանայից ու Ղեւտացւոց իշխաններուն ու
Իսրայէլի տոհմապետներուն առջեւը կշռեք։
30 Եւ քահանաները ու Ղեւտացիները արծաթը
ու ոսկին ու անօթները կշռած առին, որ
երուսաղէմ մեր Աստուծոյն տունը տանին։

31 Եւ առաջին ամսուն երկուտասներորդ [x]օրը Ահավայի գետէն չուեցինք երուսաղէմ երթալու համար, ու [y]մեր Աստուծոյն ձեռքը
մեր վրայ էր, ու մեզ ճամբան թշնամիին ու
32 դարանակալին ձեռքէն ազատեց. Ու [z]հասանք
33 ատեմ երկանք և հոն երեք օր նստանք։ Ու [a]չորրորդ օրը արծաթը ու ոսկին ու անօթները՝ մեր Աստուծոյն տանը մէջ՝ Ուրիա քահանային որդւոյն Մերամոթին ձեռքովը [b]կշռուեցաւ, որուն հետ էր փենհէսի որդին
Եղիազար. ու անոնց հետ Յեսուէ որդին Յովզաբադ ու Բանուիի որդին Նոադիա Ղեւ՝

34 տացինները՝ կային։ Ամէնը թուով ու կշռով՝ յայտնուեցաւ, ու անոնց բոլոր կշիռը գրուեցաւ։
35 Գերութեան որդիքը՝ որոնք գերութենէ դարձած էին, Իսրայէլի Աստուծոյն ողջակէզ՝ ներ մատուցին. բոլոր Իսրայէլին համար տասներկու զատարակ, իննսունհինգ խոյ, եօթանասունեօթը գառն, — մեղքի պատարագի համար տասներկու նոխազ. ամէնը ողջակէզ Տէրոջ։
36 Ու Տէրոջը ողջակէզ տացին։ Եւ անոնք թագաւորին հրովարտակը գեհոն ուղղիկ կողմը եղող՝ թագաւորին փոխանորդներուն ու իշխաններուն տուին. անոնք ալ ժողովուրդին ու Աստուծոյ տանը ձեռնտու եղան։

ԳԼ. Թ

1 Ժողովուրդը օսար ազգաց հետ խառնութիւն ընելուն համար եզրա սուգ կ'ընէ. 5 ու գործադատ մեղքերը խոստովանելով Աստուծոյ ազօթք կ'ընէ։

1 Ու երբոր ասոնք բանները կատարուեցան, իշխանները ինծի մօտեցան ու ըսին, Իսրայէլի ժողովուրդը ու քահանաները ու Ղեւտացիները՝ երկիրներուն ժողովուրդներէն չզատուեցան, Քանանացւոց, Քետացւոց, Փերեզացւոց, Յեբուսացւոց, Ամմոնացւոց, Մոաբացւոց, Եգիպտացւոց ու Ամորհացւոց
2 պղծութիւններուն պէս կ'ընեն. վասն զի իրենց համար ու իրենց որդւոցը համար հանուց ազգերէն քոյրեր առին. և Տառը սերտնդը Աստուծոյ երկիրներուն ժողովրդոյը հետ խառնեցաւ. ու իշխաններն ու ասոնիկներն ամէնէն մեղքը դուխ
3 ծելու մէջ առաջինները եղան։ Եւ ասոր բանը լսածիս պէս հանդերձս ու վերարկուս պատռեցի, և գլխուս ու մօրուքիս մազերը փետուռ
4 ցի, ու խաղաղ նստայ։ Անոնք դերութենէն դարձողներուն յանցանքին պատճառաւը հաւաքուեցան Աստուծոյն խօսքերէն բոլոր վախցողները իմ քովս ժողովեցան. ու ես մինչև իրիկուան կոանն զոհին ատենը ապշած նստայ։ Եւ իրիկուան զոհին ատենը ես ոտքս ապշած նստայ
6 աստծոյս առջեւը ապառնեցի, Ու ըսի, Ովհ Աստուած իմ, ինծի՝ամչնամ, ու իմ երեսս քեզի վերցնելու չեմ համարձակիր, ով Աստուած իմ. վասն զի մեր անօրէնութիւնները մեր գլխէն վեր բարձրացան, ու մեր յանցանքը
7 մինչև երկինքը եղաւ։ Մեր հայրերուն օրերէն

մինք, թէպէտև ասոնց պատճառաւ ես, քու ազգիս չենք կրնար կայնել։

ԳԼ. Ժ

1 Սկզբնիա կը յորդորէ Եզրասը՝ որ օսար ազգաց հետ եղած ամուսնութիւնները խափանէ։ 6 Եզրաս սուգ բռնելով՝ ժողովրդը կը ժողվէ։ 9 ժողովրդը Եզրասին յորդորածովը կ'ընդունի։ ու կը խոստանան որ այնհետև ան մեղքին հետ չգործեն։ 15 Ասոր դէմ միայն կ'երեւան Յովնաթանն ու Յազդիա։ 18 Օտարազգի կիներնին ունեցողներուն անունները։

1 Ու երբոր Եզրաս լալով, ու Աստուծոյ տունը առջեւը դեմելով խոստովանութիւնը կ'ընէր, Իսրայէլին խիստ շատ բազմութիւն՝ երկիւղ ու կիսկի մարդիկ ու տղաքներ անոր քովը ժողվուեցան. և ժողովուրդը խիստ շատ լացաւ։ Ու Եղամի որդիներէն՝ Յեհիէլի որդին Սեքենիա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Մենք մեր Աստուածոյն դէմ մեզ դործեցինք, ու երկրին ժողովրդներէն օսար կիներ առինք. բայց հիմա սա բանիս մէջն ալ Իսրայէլ
3 յեւի համար յոյս կայ։ Եւ հիմա մեր Աստուածոյն առջեւը ուխտ բնենք, որ բոլոր կիներնիները ու անոնցմէ ծնածնիները իմ սիրոյս ու մեր Աստուածոյն Հրամանին վախցողներուն խրատովը հանենք, և՝ Տէրոջ օրէնքին
4 բին համեմատ թող ըլլայ։ Ելիր, վասն զի սա գործը քեզի կ'ըլլայ. մենք ալ քեզի հետ կ'ըլլանք. Հզօրացիր ու ըրէ։
5 Ու Եզրաս եղաւ, և քահանայից իշխաններուն, Ղեւտացիներուն ու բոլոր Իսրայէլին երդում ընել տուաւ որ սա խօսքիս պէս ը-
6 նեն. և անոնք երդում ըրին։ Ու Եզրաս Աստուծոյ տանը առջեւէն եղաւ, ու Եղիասիբի որդւոյն Յօհանանին սենեակը դնաց. և հոն մնալով՝ հաց չկերաւ ու ջուր չխմեց, վասն զի գերութենէն եղածներուն յանցան-
7 քին համար սուգ կը բռնէր։ Եւ Յուդայի ու Երուսաղէմի մէջ մնացեալներուն տուին, որ բոլոր գերութենէն եղածները Երուսաղէմ
8 ժողվեն. Ու մինչև երեք օր ով որ չգար՝ իշխաններուն ու ծերերուն հրամանին համեմատ, անոր բոլոր ստացուածքը պիտի բռնուի, ու ինքը գերութենէն դարձողներուն
9 ժողովէն պիտի զատուէր։ Եւ Յուդայի ու Բենիամինի բոլոր մարդիկը ան երեք օրուանը մէջ՝ այսինքն իններորդ ամսուն քսաներորդ օրը Երուսաղէմի մէջ ժողվուեցան. և՝ բոլոր ժողովուրդը սա գործիս համար՝ ու ասասկի անձրեւներուն համար՝ դողալով նըս-
10 տան Աստուծոյ տանը հրապարակին մէջ։ Ու եզրաս քահանան եղաւ ու անոնց ըսաւ, Դուք մեզ դործեցիք, և օսար կիներ առնե-
11 լով՝ Իսրայէլին յանցանքը աւելցուցիք։ Ու հիմա ձեր հայրերուն Տէր Աստուածոյն —ըլլե՛ նիր փեսէ խոստովանեցէք, և անոր հաճոյ ե-
12 զածը ըրէք, ու ձերկրիս ժողովուրդներէն ու օսար կիներներէն զատուեցէք։
Անտանը բոլոր ժողովքը պատասխան տուին ու բարձր ձայնով ըսին, Մեր †պատրանք է որ անանկ ըռա ըսած պէս ընենք.
13 Բայց ժողովուրդը չատուոր ու ժամանակը անձրեւատ է, ու դուրս տեղ չենք կրնար կայնել. և ասիկա մէկ օրուան կամ երկու օրուան դործ չէ, քանզի չատերնիս սա բանիս մէջ
14 յանցաւոր ենք։ Հիմա մեր իշխանները բոլոր ժողովքին համար կայնին, ու մեր քաղքներուն մէջը բոլոր օսար կիսկի առնողներըը որոշուած ժամանակներու մէջ դան. և ամէն մէկ քաղքին ծերերը ու դատաւորները անոնց հետը ըլլան, մինչև որ աս բանիս համար մեր Աստուածոյն սաստիկ բարկութիւնը մեզմէ դառնայ։
15 ‡Ասահէլի Յոնաթանն ու Թեկուայի որդին Յազիա սա դործիս վրայ կայնեցան, ու Մեսուլամ ու Ղեւտացի Սաբեթա
16 թա անոնց օդնութիւն ըրին։ Եւ գերութենէն եղածները այնպէս ըրին. ու Եզրաս քահանան, ու քանի մը առնմանականներ իրենց առնմերուն համեմատ՝ (ամէնն ալ իրենց անուններով) ընտրուեցան. ու տասներորդ ամսուն
17 առաջին օրը սա գործը քննելու նստան. Եւ բոլոր օսար կիսկի առնող մարդոց գործը առաջին օրը լմնցուցին։
18 Ու քահանայից որդիներէն օսար կիսկի առնողներ տանը դտնուեցան. Յոսեդեկեան Յեսուէին որդիներէն՝ եղբայրներէն՝ Մասեա, Եղիազար, Յարիբ ու Գոդողիա.
19 սիա, Եղիազար, Յարիբ ու Գոդողիա. Եւ իրենց կիսկիները արձակելու խօսք տուին. ու իրենց յանցաւոր ըլլալով՝ իրենց յանցանքին
20 համար հօտերէն մէկմէկ խոյ զոհ։ Ու Եմ-
21 մերի որդիներէն՝ Անանի ու Զաբադիա. Ու Հարիմի որդիներէն՝ Մասէիա, Եղիա, Սեմայիա, Յիէլ ու Ոզիա. Եւ Փասուրի որ-
22 դիներէն՝ Եղիոէնէայ, Մասէիա, Իսմայէլ, Նաթանայէլ, Յովզաբադ ու Եղեասա. Ու
23 Ղեւտացիներէն՝ Յովզաբադ, Սեմէի, Կողայիա՝ այսինքն Կալիտա, Փեթայիա, Յուդա ու
24 Եղիազար. Ու երգեցողներէն՝ Եղիասիբ. ու դռնապաններէն՝ Սեղղում, Տկբէմ և Ուրի.
25 Ու Իսրայէլին փառոյն որդիներէն՝ Ռամիա, Յեզիա, Մեղքիա, Միամին, Եղիազար, Մեզ-
26 քիա ու Բանէա. Ու Եղամի որդիներէն՝ Մաթթանիա, Զաքարիա, Յեհիէլ, Աբդի, Յերիմոթ ու Եղիա. Ու Զաթուի որդիներէն՝
27 Եղիոէնէայ, Եղիասիբ, Մաթթանիա, Յերիմոթ ու Զաբադ, Ասիզա. Ու Բեբայի որդիներէն՝

ն Գէմ. գ. 17։
ո Գէմ. ե. 21։
—
ա Գէմ. գ. 21։ Ղեւեմ. ի. 2։
բ Բ Օր. ժգ. 30, 31։
գ Եմ. լդ. 16։ Բ Օր. է. 3։ Ղեւեմ. ժգ. 25։
դ Եմ. ժ. 6։ Ել. 31։ Բ Օր. է. 6։ ժգ. 2։
ե Բ Կոր. գ. 14։
զ Յաբ. ա. 20։
է Սապ. ձ. 4։
ը Գէմ. ժ. 3։ Եմ. կդ. 2։
թ Եմ. իխ. 30։
ժ Եմ. ի. 29, 33։
ի Դան. ի. 7, 8։
լ Սապ. ιε. 4։
խ Բ Պտ. իզ. 9։ Յայտ. ժբ. 3։
ծ Սապ. ձգ. 6։ Դան. ի. 5, 6, 8։
կ Բ Օր. իզ. 36, 64։ Ղեւեմ. իմ. 30։
հ Դան. ի. 7, 8։
ձ Եզր. Ամի բեհեմ. մբ. ասդ. Եմ. իբ. 23։
ղ Սապ. ժգ. 3։ Լդ. 5։
ճ Ղեւեմ. իմ. 36։
մ Սապ. ձգ. 23։
յ Եմ. ե. 2։
ն Գէմ. է. 38։
շ Գէմ. գ. 21։
ո Գ Թագ. իա. 16։ Եմ. իգ. 32։ Լդ. 16։ Բ Օր. է. 3։
չ Բ Օր. իգ. 6։
պ Ասակ. ժգ. 22։ Բ. 7։
ջ Սապ. ձգ. 10։
ռ Գէմ. է. 14։ բ Պետ. բ. 20։ գ. 21։
ս Ելիշ. ժ. 27։
վ Բ Մն. է. 31։
տ Բ Օր. է. 8, 3։
ր Գէմ. իմ. 4։
ց Ելիշ. ժ. 10։
ւ Ղեւեմ. է. 12։
փ Բ Օր. ի. 18։
ք Կամ գրաւոր։
օ Ելիշ. ժգ. 18։ Եսայ. իբ. 13։
ֆ Տես ա Թագ. ժգ. 18։
և Եզր. ժ. 3։
ու Եզր. վերայ։
ա Բ Մն. է. 8։
բ Գամ. ի. 12։ Եսայ. իբ. 13։
գ Գամ. ի. 12։
դ Եզր. Ասպարէզին։
ե Գէմ. գ. 4. 6։
—

28 մովթ, Զարադ. ու Ազիզա. եւ Բերայիմ որ-
դիներքն՝ Յօհանան, Աշանիա, Զարբայ ևս
29 Աթդայէլ. եւ Բանիի որդիներքն՝ Մեսուղամ,
Սաւթ, Ադայիա, Յասոբ, Սասդ ու Ռա-
30 մովթ. եւ Փասէհ-մովաբի որդիներքն՝ Եղնա,
Քաղէլ, Բանեա, Մասսիա, Մաքիանիա, Բե-
31 սելիէլ, Բանուի ու Մանասէ. Ու Նաբիմի
որդիներքն՝ Եղիազար, Զեսիա, Մելգիա,
32 Սեմայիա, Շմաւոն, Բենիամին, Մալուք ևս
33 Սամարիա. Հասումի որդիներքն՝ Մաթանայ,
Մասսիթա, Զաբադ, Եղիփաղէտ, Յերեմի,
34 Մանասէ ևս Սեմէի. Բանիի որդիներքն՝ Մա-
35 ադայ, Ամիսամ, Ոսէլ, Բանեա, Բազայիա,
36 Քեզասհայ, Ուանիա, Մերամոթ, Եղիասիբ,
37 Մաթթանիա, Մաթթանայ, Զասասու, (38) Բա-
39 նի, Բանուի, Սեմէի, Սելոմիա, Նաթան,
40 Ադայիա, Մաքնադբայ, Սասայ, Սարայ,
41 Ազարիէլ, Սելոմիա, Սամարիա, (42) Սել-
43 զամ, Ամարիա ևս Զոփէի. Նաբաւի որդիներ-
քեն՝ Զեբիէլ, Մասսաթիա, Զաբադ, Զերբինա,
44 Զադայի, Զոպէլ ևս Բանեա: Ամէն ամէնը
ասաք կնիկիներ առեր էին. ու անոնցմէ ոմանք
զաւակ ծնած կնիկիներ ունէին:

ԳԻՐՔ ՆԷՇՄԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Նէեմիա Աքանիէն լսելով Երուսաղէմի գժբաղդա-
թիւնը, ասոր կ'լսէ, ծոմ կը պահէ, ու կ'ապտեհէ: 5 Աստ ապտեհը:

1 Ասքադիայի որդւոյն Նէեմիայէն խօսքերը:
Ու եղաւ որ Քասղև ամսուն մէջ՝ Արտաշէս
թագաւորութեան տասներորդ տարին էրթայր ես Շու-
2 շան մայրաքաղաքն էի, Անանի անուանէ եղ-
բայրներէս մէկը, ու քանի մը Յուդայի մար-
դիկ ինծի եկան. և անոնց՝ գերութենէն ապա-
տաւած ու հոն գտնուած Հրէաներուն վրայով ու
3 Երուսաղէմին վրայով հարցուցի: Եւ ինծի
ըսին, Գերութենէն ապատաւած հոն գտնուածները
հոն գաւառին մէջ մեծ նեղութեան ու անար-
գութեան մէջ են, ու Երուսաղէմին պարիսպը
փլած՝ և անոր դռնները կրակով պրտաած են:
4 Ու երբոր ես այս խօսքերը լսեցի, նստայ
լացի ու քանի մը օր սուգ բռնեցի, և ծոմ
պահելով երկնից Աստուծոյն առջեւը ապօթք
5 ըրի, Ու ըսի, Ո՜ Տէր Աստուած երկնից,
որ մեծ ու ահեղ Աստուած ես, ու քեզ սի-
րողներուն և քու պատուիրանքներդ պահող-
ներուն՝ ուխտ ու ողորմութիւն կը պահես.
6 կ'ապտեհ քու ականջներդ թող ունկն ընծն,
ու հաչքերդ բաց ըլլան, որ լսես քու ծառա-
յիդ աղօթքը, որն որ քու ծառաներուդ Իս-
րայէլի որդւոցը համար հիմա ցորեկ ու գիշեր
քեզի կը մատուցանեմ, Խոստովանելով Իս-
րայէլի որդւոցը մեղքը, որով քեզի գէմ մե-
ղանչեցինք. քանի մ'ես և ես իմ հօրս
7 տունը մեղք գործեցինք: Քիրաւի Մենք քու
առջեւդ անօրէնութիւններ ըրինք, ու քու
ծառայիդ Մովսէսին տուած պատուիրանք-
8 ներդ, կանոններդ ու դատաստաններդ չպա-
հեցինք: Յիշեայ կ'ապտեհ յիշէ ան խօսքը,
որ քու ծառայիդ Մովսէսին պատուիրեցիր
ըսելով, Թէ դուք յանցանք ընէք, ես ձեզ ազ-
9 գերու մէջ պիտի ցրուեմ. Իսկ Եթէ դուք դիմէք
դառնաք, ու իմ պատուիրանքներս պահէք
ու գործեք կատարէք, Հակառակ ցրուածները
թէ և երկրիս ծայրը ըլլան, զանոնք անկէ
պիտի ժողվեմ, ու ան տեղը պիտի տանիմ
որն որ ընտրեցի իմ անունս հոն դնելու հա-
10 մար: Եւ հիմա անոնք քու մեծ ուժովդ ու
զօրաւոր ձեռքովդ ապատաւ ծառաներդ ու
11 ժողովուրդդ են: Ո՜ Տէր, հիմա քու ծա-
ռայիդ աղօթքը, ու՝ քու անունէդ վախնա-
լու փափաք ունեցող ծառաներուդ աղօթքը
կ'քու ականջդ թող լսէ. և այսօր քու ծառա-
յիդ յաջողութիւն տուր, ու ան մարդուն
առջեւը ինծի ընդունելի դարձուր: Վասն զի
ես թագաւորին գինուսուան էի:

ԳԼ. Բ

1 Արտաշէս Նէեմիային արտաքինն պատճառը կ'իմանայ, ու նամակներ ու պատուէրներ առած՝ զանիկա Երուսաղէմ կը
խրկէ: 9 Նէեմիա Երուսաղէմ կու գայ, իսկ Հրէից ծիծաղե-
նելը անոր գալուն վրայ կը սոսկին: 12 Անիկա գիշերով կ'երթայ պարսպին փլած տեղերուքը տեսնելու: 17 Նէեմիա կը յորդորէ Հրէաները որ պարսպին շինութիւնը սկսին, Բայց նամանաց խօսքերուն անսնդ չդնելով:

1 Ու եղաւ որ Նիսան ամսուն մէջ՝ Արտաշէս
թագաւորին քսաներորդ տարին՝ անոր տա-
ղնիքը դիմի կար, և ես դինին առի ու թագա-
ւորին տուի. ու անոր առջեւը քաղ տրտում
2 չէի երեւցած: Եւ թագաւորը ինծի ըսաւ,
Ինչո՞ւ երեսդ տրտում է, որովհետեւ հիւանդ

ա Գէ. ժ. 1:
բ Գէ. բ. 17:
գ Թագ. բ. 28 • 29:
դ Նե. ա. 4:
ե Եզ. ի. 6:
զ Թագ. բ. 28 • 29 • բՄն. գ. 40 • Դան. ի. 17 • 18:
է Դան. ի. 20:
ը Սագ. ԺԹ. 6 • Դան. ի. 5:
թ Գէ. ե. 1:
ժ Գէ. ե. 13:
ի Գէ. ե. 14 • Ելք. ի. 6:
ժա Գէ. ե. 15:
ժբ Գէ. ե. 16:
ժգ Գէ. ե. 17:
ժդ Գէ. ե. 18:
ժե Գէ. ե. 19:
ժզ Գէ. ե. 20:
ժէ Գէ. ե. 21:
ժը Գէ. ե. 22:
ժթ Գէ. ե. 23:
ի Գէ. ե. 24:
իա Գէ. ե. 25:
իբ Գէ. ե. 26:
իգ Գէ. ե. 27:
իդ Գէ. ե. 28:
իե Գէ. ե. 29:
իզ Գէ. ե. 30:
իէ Գէ. ե. 31:
իը Գէ. ե. 32:
իթ Գէ. ե. 33:
լ Գէ. ե. 34:
լա Գէ. ե. 35:
լբ Գէ. ե. 36:
լգ Գէ. ե. 37:
լդ Գէ. ե. 38:
լե Գէ. ե. 39:
լզ Գէ. ե. 40:
լէ Գէ. ե. 41:
լը Գէ. ե. 42:
լթ Գէ. ե. 43:
խ Գէ. ե. 44:
խա Գէ. ե. 45:
խբ Գէ. ե. 46:
խգ Գէ. ե. 47:
խդ Գէ. ե. 48:
խե Գէ. ե. 49:
խզ Գէ. ե. 50:
խէ Գէ. ե. 51:
խը Գէ. ե. 52:
խթ Գէ. ե. 53:
ծ Գէ. ե. 54:
ծա Գէ. ե. 55:
ծբ Գէ. ե. 56:
ծգ Գէ. ե. 57:
ծդ Գէ. ե. 58:
ծե Գէ. ե. 59:
ծզ Գէ. ե. 60:
ծէ Գէ. ե. 61:
ծը Գէ. ե. 62:
ծթ Գէ. ե. 63:
կ Գէ. ե. 64:
կա Գէ. ե. 65:
կբ Գէ. ե. 66:
կգ Գէ. ե. 67:
կդ Գէ. ե. 68:
կե Գէ. ե. 69:
կզ Գէ. ե. 70:

չես. աւելիս ուրիշ բան չէ, բայց եթէ Էսքը-
ան սրտմտութիւն. ու ես խիստ շատ վախ-
3 ցայ: Անատնը թագաւորին ըսի, Թագա-
ւորը յաւիտեան ողջ կենայ. Ինչպէս իմ երե-
սս տրտում չըլլայ, որ իմ հարցս գերեզ-
մանները տեղ Էքաղաքը աւերակ՝ ու
4 անոր դռնները կրակով այրած են: Եւ թա-
գաւորը ինծի ըսաւ, Դուն ինչ կ'ուզես
դրնս սա բանին վրայով: Անատնը երկնից
5 Աստուծոյն աղօթք ըրի. Ու թագաւորին ը-
սի, Թէ որ թագաւորին հաճոյ կ'երեւնայ, ու
թէ որ քու ծառադ քու առջեդ շնորհք դը-
տաւ, դիս Հրէաստան խրկես իմ հարցս դե-
րեզմաններուն քաղաքը, որ զանիկա չինեմ:
6 Եւ թագաւորը ինծի ըսաւ, (ու թագուհին
անոր քովը նստեր էր,) Քու ճամբորդու-
թիւնդ որչափ ատեն պիտի քշէ, ու ինչ
պիտի դառնաս. և թագաւորին հաճոյ երե-
ցաւ որ զիս խրկէ. Ես ալ անոր ժամանակ
7 որոշեցի. Ու թագաւորին ըսի, Թէ որ թա-
գաւորին հաճոյ կ'երեւնայ, ինծի նամակներ
արուի գետին մէս կողմի եղող իշխաններուն,
որ զիս անցընեն, մինչեւ որ Հրէաստան ը-
8 թամ, Ու մէկ նամակ ալ Ասափին՝ որ թա-
գաւորական անտառին պահապանն է, որ-
պէս զի ինծի փայտ տայ, Աւրուանդ տանը աշ-
տարակին դռներուը և քաղաքին պարիսպը ու
մնեակու Տունս չինելու համար: Եւ թագա-
ւորը ընծի տուաւ, վասն զի ինծի Աս-
տուծոյս բարի ձեռքը իմ վրաս էր:
9 Ու գետին միւս կողմը եղող իշխաններուն
գացի, ու թագաւորին նամակները անոնց
տուի. և թագաւորը իմ հետս զօրապետներ
10 ու ձիաւորներ խրկեց: Ու երբոր Սանբալ-
ատ Որոնացին ու Ամմոնացի ծառան Տուբիա
լսեցին, չատ նեղացան, որ Իսրայէլի որդւո-
ցը ապէկութիւնը փնտռելու համար մարդ մը
11 եկաւ: Ու Երուսաղէմ եկայ, և հոն երեք
օր մնացի:
12 Ու ես քանի մը մարդով հետ գիշերով
ելայ. ու ինչ որ իմ Աստուած սրտիս մէջը
դրեր էր Երուսաղէմին համար ընելու, զանի-
կա մարդու մը չգրուցեցի, և ինծի հետ իմ
հեծած անասունէս Ի զատ ուրիշ անասուն մը
13 չկար: Եւ գիշերով Ձորի դռնէն վիշապի
աղբիւրին առջեւէն Աղբիւրի դռուրը ելայ, ու
Երուսաղէմին Էփած պարիսպները ու կրակէն
14 այրած դռնները զննեցի: Եւ Աղբիւրի դռուրը
ու թագաւորին աւազանը անցայ, ու տակս
15 եղող անասունին անցնելու տեղ չկար: Եւ
դիշերով Էհեղեզաւէն վեր ելայ ու պարիսպը

ա Ասակ. ԺԱ. 13:
բ Գէ. գ. 7:
գ Թագ. ա. 31:
դ Նե. բ. 8 • 28 • Էսթ. ը. 8:
ե Եզր. բ. 32:
զ Բ Մն. իգ. 9 • Գէ. կ. 13:
է Գէ. ա. 5:
ը Եզր. ե. 3 • է. 6:
թ Գէ. ա. 17:
ժ Գէ. ե. 23:
ի Եզր. բ. 34:
ժա Բ Մն. իգ. 14 • Գէ. ժբ. 39 • Նեհ. ա. 10:
ժբ Տես գէ. ը. 1 • է. 1:
ժգ Դատ. է. 25:
ժդ Գէ. ժբ. 39:

1—32 Պարիսպը շինող մարդոց անուններն ու անոնց կարգը:

1 Ու մեծ քահանան Եղիասիբ և անոր քա-
հանայ եղբայրները ելան Էու Ոչխարաց դու-
ռը չինեցին. անոնք զանիկա նուիրեցին և
անոր փեղկերը կանգնեցին. ու զանիկա Էմին-
չեւ Մէային աշտարակը, մինչեւ Ղանանէլի
2 աշտարակը նուիրեցին: Եւ անոր քովը Երի-
քովի մարդիկը չինեցին, ու անոնց քովը Իմ-
3 րիի որդի Զաքուր չինեց: Ձիներ դուռը Սենասայի որդիքը չինեցին. անոնք զա-
նիկա չինեցին, ու Էանոր փեղկերը, փականք-
4 ը ու նիգերը անցուցին: Եւ անոնց քովը Ակկոսի որդւոյն Ուրիայէն որդին Մերամոթ նորոգեց. ու անոնց քովը Մասիզերելի որ-
դւոյն Բարաքիայի որդին Մեսուզամ նորո-
5 գեց. և անոնց քովը Բանայի որդին Սադոկ նորոգեց: Ու անոնց քովը Թեկուացիք նո-
րոգեցին. բայց անոնց մեծերը Էրենց Տէրո-
6 ջը գործքին իրենց վիզը չծռեցին: Եւ Յէհո-
յադային որդին Փասէհ և Բեսոդեհ-

ա Գէ. ե. 14 • 15:
բ Նե. ա.
գ Էզր. ը. 7:
դ Գէ. ե. 14:
ե Գէ. ժ. 3:
զ Գէ. ժբ. 10:
է Ցիփ. ի. 2:
ը Գէ. ժբ. 38:
թ Երեմ. լա. 38 • Զաք. ժգ. 10:
ժ Գէ. ժբ. 39:
ի Գէ. ժբ. 38:
ժա Գէ. ժբ. 39 • Ցիփ. ա. 10:
ժբ Գէ. ժբ. 39:

այն որդին Քեսեդամ նորոգեցին. անոնք գտնիկա չինեցին, ու անոր փեղկերը, փա-
7 կանքը ու նիգերը անցուցին։ Եւ անոնց քո-
վը Գաբաւոնացի Մելատիա ու Մերոնոթի-
ացի Յադոն և Գաբաւոնի ու Մասփայի մար-
դիկը չինեցին՝ մինչև Գետոն աս կողմը եղող
8 իշխանին Հաֆոռը։ Անոր քովը ոսկերչին-
ներն Հարհայիայի որդին Ոզիել նորոգեց. ու
անոր քովը գեղագործներուն որդին Անանիա
նորոգեց. ու երուսաղէմը մինչև Լայն պա-
9 րսպը ետ մնաին իշխանը՝ Ովրի որդին Հուա-
10 փայիա նորոգեց։ Եւ անոնց քովը ու իր աս-
նը դիմացը Հարումափի որդին Յեդայիա նո-
րոգեց. ու անոր քովը Ասաբանեայի որդին
11 Քեռասուս նորոգեց։ Մէս բաժինը՝ ու փու-
ռերու աշտարակը Հարիմի որդին Մեղքիա
ու Փահաթ-Մոաբի որդին Ասուբ նորոգեցին։
12 Եւ անոր քովը երուսաղէմի կէս մասին իշ-
խանը՝ Ղղօհոլ որդին Սեղղում ինքը ու իր
13 աղջիկները նորոգեցին. Հանոռ Զանոյի որդին
ու Զանոահի բնակիչները նորոգեցին. անոնք
գտնիկա չինեցին, ու անոր փեղկերը, փա-
կանքը ու նիգերը անցուցին. ու պարիսպէն
հազար կանգուն չափ մինչև Աղբից դու-
14 ռը։ Եւ Աղբից դուռը Բեթ-Քարմայի կոզ-
մանց իշխանը՝ Ռեքաբի որդին Մեղքիա նո-
րոգեց. գտնիկա ան չինեց, ու անոր փեղ-
15 կերը, փականքը ու նիգերը անցուց։ Եւ
Աղբիւրի դուռը Մասփայի կոզմանց իշխանը
Քոլոզէի որդին Սեղղում նորոգեց. գտնիկա
ան չինեց ու ծածկեց, և անոր փեղկերը,
փականքը ու նիգերը անցուց. ու Թագաւո-
րի պարտէզին մօտ եղող Սիլոեայի աւազա-
նին պարիսպը մինչև Դաւիթի քաղաքէն իջ-
16 նող սանդիմանները չափեց։ Անկէ ետքը Բեթ-
սուրի կէս մասին իշխանը՝ Ազբուքի որդին
Նէեմիա նորոգեց մինչև Դաւիթին գերեզ-
մանները դիմացը, ու մինչև չինծաու աւա-
17 զանը, ու մինչև Բեթհագարաբին։ Անկէ ետ-
քը Ղեւացիք նորոգեցին. Բանիի որդին Հը-
ռէհամ. անոր քովը կէիլայի կէս մասին իշ-
18 խանը Հաբիա իր ազգակիցներովը նորոգեց։ Ան-
կէ ետքը անոնց եղբայրները՝ կէիլայի կէս մա-
սին իշխանը՝ Հինադադի որդին Բաւայի նո-
19 րոգեց։ Եւ անոր քովը Մասփայի իշխանը՝
Յեսուայի որդին Եզեր մէկ մասը, Պէթ-Հակ-
քերեմի դիմացի սանդիմանին քով մինչև
20 Զոյերքայի պարիսպին անկիւնը. անոր քովը
մէս բաժինը՝ պարսպին դարձուածքէն մինչև
մեծ քահանայապետ Եղիասիբին տունը մեծ
Զաբբայի որդին Բարուք վառեռով նորոգեց։
21 Անկէ ետքը մէս բաժինը՝ Եղիասիբին տանը
դռնէն մինչև Եղիասիբին տանը ծայրը՝ Հա-
կուսի որդւոյն Ուրիայեն որդին Մերեմո-
22 թ նորոգեց։ Եւ անկէ ետքը քահանաները՝ դա-
23 շտին ան բնակիչները նորոգեցին։ Ու անկէ ետ-
քը Բենիամին ու Ասուբ իրենց տուներուն ան-
կիւնը նորոգեցին. անկէ ետքը Անանիայի որ-
դւոյն Մասեայեն որդին Ազարիա իր տանը
24 դիմացը նորոգեց։ Անկէ ետքը մէս բաժինը՝
Ազարիայի տունէն մինչև պարսպին դարձուած-
քը՝ մինչև անկիւնը, Հինադադի որդին Բանուի
25 նորոգեց։ Ու Ուզայի որդին Փաղաղ պարսպին
դարձուածքին դիմացը ու բանակի գաւիթ-
ին քովը եղող թագաւորին վերի պալատէն
դուրսի աշտարակը չինեց. ան անոր հետևէն
26 Փարոսի որդին Փադայիա չինեց։ Եւ Նաթի-
նայիմները՝ Ոփել կը բնակէին, մինչև
արևելեան կողմը եղող Ջուրի դրանը դիմա-
27 ց։ Եւ ան դուրսի աշտարակը Նորոքեցին։ Անկէ
ետքը մէս բաժինը՝ դուրսի մեծ աշտարա-
կին դիմացէն մինչև Ոփելի պարիսպը՝ Թե-
28 կուացիք նորոգեցին։ Քահանաներէն վեր
քահանաները նորոգեցին՝ ամէն մարդ իր տա-
29 նը դիմացը։ Անկէ ետքը Իմմերի որդին Սա-
դոկ իր տանը դիմացը նորոգեց. ու անկէ
ետքը արևելեան դրանը պահապանը՝ Սեքի-
30 նիայի որդին Սեմայիա նորոգեց։ Անկէ ետ-
քը մէս բաժինը Սելեմիայի որդին Անա-
նիա ու Սելեմի վերջերորդ որդին Անան նո-
րոգեցին. անկէ ետքը Բարաքիայի որդին
Մեսուզամ իր անմեսակին դիմացը նորոգեց։
31 Անկէ ետքը Մալքիայի որդին Մեղքիա՝ մին-
չև Նաթինայիմներուն ու վաճառականաց տու-
նը Մափկադի դրանը դիմացը՝ ու մինչև անկ-
32 կիւնը վերի սենեակը Հասկացող դուռը ան-
կէիլու սենեկին մինչև Ոչխարաց դուռը ան-
կերիչները ու վաճառականները նորոգեցին։

ԳԼ. Դ

1 Եղբօր Թշնամիները ծաղր կ'ընէն. դնէմոս ապօթք կ'ընէ. ու գործը կը շարունակէ։ 7 ու Թշնամիներուն բարկութիւնը... գազանի խարհատրը խնամարով՝ պահապաններ կը դնէ։ 13 գործը բանակներուն կը հրամայէ որ վրանին գիշեր ատնեն, ու անոնց պատուիրներ կու տայ։

1 Ու երբոր Սանաբաղատ լսեց որ մենք պա-
րիսպը կը շինենք, սիրտը նեղացաւ, ու շատ
2 զրպռելով Հրէաները ծաղր ըրաւ։ Եւ ան
եղբարցը ու Սամարիայի զօրքին առջեւը խօ-
սեցաւ ու ըսաւ, Ա՛ս տկար Հրէաները ին-
կը չինեն. միթէ թոյլատուութիւն կ'ընծայի
նոնց. միթէ գոն պիտի զոհեն, ու այսօր
լմնցընեն. միթէ այրած քարերը փոշիի դէ-
3 ղերէն պիտի կենդանացնեն։ Եւ Ամմոնացի
Տուբիան անոր քովը էր, ու ըսաւ, Թէ որ
ագռաւ մին ալ ելլէ անոնց չինածին վրայ,
անոնց քարէ պարիսպը պիտի փլցընէ։
4 Ովի մեր Աստուածը, լսէ, վասն զի նախա-
տաւեցանք. ու անոնց նախատինքը իրենց
գլխով դարձուր, ու զանոնք գերութեան
5 երկրի մէջ աւար ըլլալու մատնէ. Եւ անոնց
անօրէնութիւնը մի ծածկեր, ու քու առջեւդ
անոնց մեղքը չջնջուի. քանզի չինողներուն
առջեւը եղ բարկացուցին։
6 Եւ պարիսպը չինեցինք, ու բոլոր պարիս-
պը մինչև կէսը հասաւ. վասն զի ժողովուր-
դը զործելու սիրտ ունէր։
7 Ու երբոր Սանաբաղատ ու Տուբիա և
Արաբացիք ու Ամմոնացիք ու Ազոտացիք
լսեցին, որ երուսաղէմին պարիսպներուն նո-
րոգութիւնը յառաջ կ'երթայ, ու փլած տե-
ղերը զգալ սկսեր են չինուիլ, շատ սրդոզեցան.
8 եւ Ամէնքը միասին խօսք ըրին, որ գան
երուսաղէմին դէմ պատերազմ ընեն, ու անոր
9 վնաս տան։ Բայց մենք մեր Աստուծոյն ա-
ղօթք ըրինք, ու անոնցմէ պահապաններ
հաստատեցինք ցորեկ ու գիշեր անոնց դէմ պահապան-
10 ներ դրինք։ Եւ Յուդան ըսաւ, Բեռնակիր-
ներուն ոյժը հասաւ, ու հողը չատ է. մենք
11 պիտի չկրնանք պարիսպը չինել։ Ու մեր թըշ-
նամիները կ'ըսէին, Չգիտնան ու չտեսնուին,
մինչև որ մենք անոնց մէջը մտնենք ու զանոնք
12 սպաննենք, և ասոնք գործը խափանենք։ Ու
եղաւ որ անոնց քովը բնակող Հրէաները մե-
զի եկան, և տասը անգամ մեզի ըսին թէ,
Ամէն կողմանէ ուր որ դառնաք, մեր վրայ
13 պիտի յարձակին։ Ուստի ցած տեղուանքը՝ պարսպին հետևը,
և բարձր տեղուանքը՝ ժողովուրդը իրենց
ազգատոհմիներուն համեմատ քաշեցի կայնե-
ցուցի, ու իրենց սուրերովը, նիզակներովը
14 ու աղեղներովը կայնեցուցի։ Եւ նայեցայ ու
ելայ, և իշխաններուն ու ասիկանոներուն ու
մնացած ժողովուրդին ըսի, Անոնց երեսին
մի վախնաք. յիշեցէք Տէրը որ մեծ ու ահեղ
է, և Հայր եղբայրներուն, տղաքներուն,
աղջիկներուն, կիներուն ու տուներուն հա-
մար պատերազմ ըրէք։
15 Ու երբոր մեր թշնամիները լսեցին որ մենք
իմացեր ենք, և Աստուած անոնց խորհուրդը
ցրուեց, մենք ամէնքս պարիսպը չդարձ-
16 ուցինք, ամէն մէկը իր գործին։ Եւ ան
օրէն ի վեր իմ մարդոցս կէսը կ'աշխատէին,
ու կէսն ալ նիզակներ, ասպարներ, աղեղներ
ու զրահներ կը բռնէին. ու իշխաններըը ետ-
17 րև պահապան Յուդայի բոլոր Հազաւռէներուն հետևը էին։
Պարիսպը չինողները ու բեռնակիրները
— բեռնողները՝ — ձեռ մէկ ձեռ քովը
կը բանէր, ու միւս ձեռքը զէնքը կը բռնէր։
18 Եւ չինողներուն ամէն մէկը իր սուրը մէջքը
կապած՝ կը գործէր. ու փողահարը իմ քովս
19 էր։ Եւ ազնուականներուն ու ասիկանոնե-
րուն ու միացած ժողովուրդին ըսի, Ա՛ գործը
մեծ ու ընդարձակ է, ու մենք պարսպին վրայ
20 ցրուած ենք, և իրարմէ հեռու ենք։ Ո՛ւր
փողին ձայնը ան տեղ որ լսէք, հոն մեր
քովը ժողովուրդ. Ա՛մեզի համար մեր Աստուա-
21 ծը պատերազմ պիտի ընէ։ Ու մենք ձեռ
գործը կ'ընէինք. և ձեռքերէն կէսը՝ արշա-
լոյսին ծագած ատենէն մինչև աստղերուն երե-
ցած ատենը՝ նիզակներ բռնած կը կենային։
22 Եւ անատենը ժողովուրդին ըսի, Ամէն մարդ
իր ծառային հետ գիշերները երուսաղէմի
մէջ մնայ, որ գիշերը մեզի համար պահապա-
23 նութիւն ընէ, ու ցորեկը գործէ։ Ու ես ու
իմ եղբայրներս և իմ ծառաներս ու իմ հետևէս
եկող պահապան մարդիկը՝ ամենևին մեր հան-
դերձները չէինք հաներ՝ լուացուելու առ-
նէն ի զատ։"

ԳԼ. Ե

1 Հրէայք իրենց պարագրկան, պատնեշուն ու ծառայութեանը համար կը գանգատին։ 6 Նէեմիա փարիսեացները կը յանդիմանէ, և ան իսկ կու տայ անոնց որ էս գործընկեն իրենց առած գրաւները։ 14 կը խնդրէ իր ոռճիկը, ու հիւրասիրութիւն կ'ընէ։

1 Եւ ժողովուրդը ու անոնց կիներները իրենց
Հրէայ եղբայրներուն դէմ մեծ գանգատ
2 բերին։ Եւ ոմանք կ'ըսէին, Մենք մեր տը-
գաներովը ու աղջիկներովը շատ ենք.
և ուտելիք ծախու առնենք, որ ուտենք ու
3 ապրինք։ Ոմանք ալ կ'ըսէին, Մենք մեր
արտերը, այգիները ու տուները գրաւի կը
դնենք, որ սովի համար ուտելիք ծախու
4 առնենք։ Եւ ոմանք կ'ըսէին, Թագաւորին
հարկ տալու համար մեր արտերուն ու այգի-
5 ներուն վրայ առակ փոխ առինք։ Ու հիմա
մեր մարմինը մեր եղբայրներուն մարմի-
նին պէս է, ու մեր որդիքը՝ անոնց որդի-
ներուն պէս է. և ահա մենք ստիպեր ենք մեր
աղջիկները ծառայութեան դնել ծախենք. և
արդէն մեր աղջիկներէն ազատին ըլլալու
†† ծախուածներ կան, ու մեր ձեռքը կարո-
ղութիւն չկայ. որովհետև մեր արտերը ու
այգիները ուրիշներուն չեն։

ա Գլ. բ. 8։
բ Գլ. ժբ. 38։
գ Գլ. ժբ. 38։
դ Գլ. բ. 15։
ե Գլ. բ. 15։
զ Գլ. բ. 14։
է Ցոհ. ի. 7։
ը գ Թագ. թ. 20։ Եսթ. ե. 11։
թ բ Մն. ի. 9։
ժ Ձմր. 19։
ի Եբիմ. կբ. 2։ Լգ. 1, լե. 21։
ժա Եզր. բ. 43։ Գլ. ժա. 21։
ժբ Մն. իգ. 15։ Եբրմ. կա. 40։
ժգ Կամ ամէնքն մեր-
ժդ Կամ անհետան մեր-
ժե Դատաւորք — Գլ. բ. 10, 19։

ա Գլ. բ. 10, 19։
բ Սապ. ձիգ. 5, 4։
գ Սապ. հի. 12։ Ամակ. գ. 34։
դ Սապ. կհ. 22, 23։ Ձի. 14, 15։ Եբրմ. ժբ. 25։
ե Եզր. կապուտացաս-
զ Ձմր. 3։
է Սապ. ձգ. 3, 4։ Ե. 3։
ը Սապ. դ. 13։
թ Եզր. անոնց հետևէն
ժ Ոմանք ալ ըսին թէ
ժա Ել. իա. 7։
ժբ Ել. իա. 7, 8։ Բ Օր. ժ. 17։
ժգ Թագ. ժ. 12։

ա Ցաք. ի. 12։
բ Եզր. ասոնք
գ Ել. ժգ. 14, 22։ Բ Օր. ա. 30։ գ. 22։ ի. 4։ Ցեր. իգ. 10։
դ Եզր. ամէն մեկը

Ցաքր. կը խրկէր։
—
ե Ել. ի. 7։
զ Գ Թ. իե. 35, 36։ Ե. 37։ Բ Օր. ժե. 7։

է Ել. ժբ. 7։
ը Ել. իա. 7։ Գ Թ. իե. 39։
թ Եզր. կը հրամայէ հիմնարկ
ժ Եզր. հետևողները

6 Ու երբոր ես անոնց աղաղակը ու աս խօս-
7 քերը լսեցի, խիստ դժուարեցայ։ Եւ մտքիս
մէջ խորհրդեցի եւեւ՝ ազնուականները ու ա-
րիականները յանդիմանեցի, ու անոնց ըսի,
Դուք ամէնքդ ալ ձեր եղբայրներէն վճարս
կ՚առնէք. ու անոնց դէմ մեծ ժողովք ըրի։
8 Անոնց անոնց ըսի, Մենք հեթանոսներու
ծախուած մեր Հրէայ եղբայրները մեր կա-
րողութեանը չափ ազատ առինք, ու հիմա
դուք ձեր եղբայրները կը ծախէք, կամ ա-
նոնք մեզի ծախուին։ Ու անոնք լռեցին ու
9 չկրցան պատասխան տալ։ Ու ըսի, Աս ձեր
ըրածը աղէկ բան չէ. պէտք չէ՞ որ Իմեր Ա-
ստուծոյն վախովը քալէք, որ մեզի թշնամի
10 եղող ազգերուն նախատինք չըլլանք։ Ես ալ
— իմ եղբայրներս ու ծառաներս ալ տակ
ու ցորեն փոխ տուած ենք անոնց։ Բայց հիմա
11 աս պարտքը ազատ ընորհենք։ Ե- ձեզի կ՚ա-
դաչեմ, որ այսօր անոնց հետ դարձընէք ա-
նոնց արտերը, այգիները, ձիթենիները ու
տուները. նաեւ տակին, ցորենին, դինիին
ու եղին հարիւրին մէկը՝ որ անոնցմէ կը պա-
12 հանջէք։ Ե- անոնք ըսին, Աս պիտի դարձը-
նենք, ու անոնցմէ բան մը պիտի չպահանջենք.
ինչպէս որ ըսիր՝ այնպէս պիտի ընենք։ Ա-
պա քահանաները կանչեցի, ու անոնց
13 երդում ընել տուի որ տակին ըսին։ Նաեւ
*հանդերձս թօթվեցի ու ըսի, Ով որ աս
բանը չկատարէ, իր տունէն ու իր վաստա-
կէն Աստուած այսպէս թօթվէ, ու այսպէս
թօթվուած ու դատարկ ըլլայ։ Եւ բոլոր ժո-
ղովքը Ամէն ըսին, ու Տէրը օրհնեցին. նաեւ
ժողովուրդը աս բանը կատարեց։
14 Եւ Յուդայի երկրին մէջ անոնց իշխանը
եղած օրէն՝ Արտաչէս թագաւորին քսաներորդ
տարին մինչեւ երեսունեւերկուերորդ տա-
րին՝ տասներկու տարի՝ Թէ ես ու Թէ իմ եղ-
բայրներս Իւիշխանութեան ռոճիկը չհանեցինք։
15 Բայց ինծմէ առաջ եղող նախորդ իշխաննե-
րը ժողովուրդին բեռ կ՚ըլլային, ու անոնցմէ
հաց ու գինի կ՚առնէին՝ քառասուն սիկղ ար-
ծաթէն՝ ի զատ. անոնց ծառաներն ալ ժողո-
վուրդին բռնութիւն կ՚ընէին. բայց ես Աս-
16 տուծմէ վախնալով այնպէս չըրի։ Ու նաեւ
աս պարսպին գործին մէջ աշխատեցայ, ու
մենք արտ ծառու չառինք. ու իմ բոլոր ծա-
ռաներս հոն ժողովուած էին ան գործին հա-
17 մար։ Ու Հրէաներէն ու ազգականներէն հա-
րիւր հիսուն մարդ, ու շրջակայ ազգերէն
18 մեզի եկողները՝ մեր սեղանէս կ՚ուտէին։ Եւ ամէն
օրուան ծախքս աս էր. արջառ մը ու վեց
ընտիր ոչխար, և հնձի համար թռչուններ
ալ կը պատրաստուէր, ու տասը օրը անգամ
մը առատութեամբ ամէն տեսակ գինիէն կ՚ել-
լէր. այսու ամենայնիւ հիշխանութեան ռո-
ճիկը չպահանջեցի, վասն զի աս ժողովուրդ-
դին վրայ եղած ծառայութիւնը ծանր էր։
19 Ով Աստուած իմ, աս ժողովուրդին բոլորը ը-
րածներուս համեմատ ինծի բարին յիշէ։

ԳԼ. Զ

1 Սանաբատայ խորամանկութեամբ, երկիւղալի լուրերով ու վարձքով բռնատէր մարգարէներու միջոցով կը չանայ որ Նէեմիան վախցնէ։ 15 Ան գործը բերնացուն վրայ թշնամիներ կը վախնան։ 17 Թշնամիներուն ու Յուդայի ազնուական-ներուն միջեւ գաղտնի հաղորդակցութիւն կ՚ըլլայ։

1 Ու երբոր Սանաբատայ, Տուբիա ու Արա-
բացի Գեսամ ու մեր միւս թշնամիները լսե-
ցին որ ես պարիսպը չվնեցի, ու հոն փլած
անդ մը չմնաց, (բայց մինչեւ ան ատենը
2 դռներուն փեղկերը դրած չէի,) Սանաբա-
զատ ու Գեսամ ինծի հետք խրկեցին ու ըսին,
Եկուր, Ովիսովի դաշտին գիւղերուն մէջ իրա-
րու հետ տեսնուինք. բայց անոնք ինծի չա-
3 րած մտածին։ Ես անոնց պատ-
գամաւորներ խրկեցի ու ըսի, Ես մեծ գործով
մը զբաղած եմ, ու չեմ կրնար իջնել. ինչո՞ւ
Համար գործը դադրի, երբոր զայն թո-
4 զում ու ձեզի իջնեմ։ Ես անոնք ինծի չորս
անգամ ասանկ խօսքեր խրկեցին, ես ալ անոնց
5 նոյն պատասխանը տուի։ Ու հինգերորդ ան-
գամին Սանաբատա նոյն խօսքերով իր մանչ-
չը ինծի խրկեց՝ ձեռքը մէկ բաց թուղթով
6 մը, Որուն մէջը այսպէս գրուած էր. Ազգաց
մէջը լսուեցաւ, ու Գեսամ կ՚ըսէ որ դուն
ու Հրէաները ապստամբիլ կը խորհիք. դուն
անոր համար կը չինեսս պարիսպը, որ անոնց
7 թագաւոր ըլլաս, ‡ինչպէս որ կ՚լսուի։ Ու
նաեւ Երուսաղէմի մէջ մարգարէներ հաստա-
տեցիր, որ քարոզեն ու քեզի համար ըսեն,
Թէ Աներկա Հրէաստանի թագաւոր է. ու հիմա
աս խօսքերը թագաւորին պիտի հաս-
նին. ուրեմն եկուր որ միասին խորհուրդ ը-
8 նենք։ Բայց ես անոր չտուի խրկեցի ու ըսի,
Բանը քու ըսած խօսքերուդ պէս չէ, հապ-
9 ասոնք դուն քու սրտիդ հնարեցիր։ (Վասն
զի անոնց ամէնը մեզ կը վախցնէին՝ ըսելով,
Թող անոնց ձեռքը ան գործէն թուլնայ, որ
չկատարուի։ Ու հիմա, ով Յէ, իմ ձեռքերս
ուժովցուր։)
10 Ու ես Մեհետաբէելի որդւոյն Դալայիայի որ-
դւոյն Սեմայիային տունը մտայ. և անիկա
ամբը ծածկուած էր, ու ըսաւ, Եկո՛ր մեզ
տեղ Աստուծոյ տունը՝ տաճարին մէջը եր-

թանք, ու տաճարին դռնակը դոցենք, վասն
զի քեզ մեռցընելու կու գան. ու անոնք գի-
11 շերով պիտի գան քեզ մեռցընելու։ Ու ես
ըսի, Մարդ ինծի պէս մարդը կը փախչի՞. և
ո՞վ կայ ինծի պէս՝ որ տաճարը մտնէ ապրելու
12 համար. չեմ մտներ։ Ու ահաւկ հասկցայ որ
զանիկա Աստուած խրկած չէր, հապա իմ
վրաս աս մարգարէութիւնը բերաբեր խօսեցաւ.
վասն զի Տոբիա ու Սանաբատայ զանիկա
13 վարձքով բռնած էին։ Ես- ասոր համար վարձ-
քով բռնած էին զանիկա, որ ես վախնամ, ու
ասանկ ընելով մեղանչեմ, որ դիս բամբասա-
լու ու իմ անունս աւրելու պատճառ մը ու-
14 նենան։ Ով Աստուած իմ, Տոբիան ու Սա-
նաբատայը աս իրենց գործոցը համեմատ, ու
Նոադիա Մարգարէուհին, ու միւս մարգարէները չկրցան
15 Եւ պարիսպը հատ- Ասան քառասունհինգ-
րորդ օրը Ելուլ ամսուան վրայ
16 Ու երբոր մեր ամէն թշնամիները լսեցին,
ու բոլոր ազգերը եղող ամէն ազգերը վախցան
ու շատ ամչցան, ու հասկցան որ աս գործը
մեր Աստուծոյն բերանէն եղաւ։
17 Եւ ան օրերը Յուդայի ազնուականներէն
Տոբիային շատ նամակներ կ՚երթար, Տո-
18 բիայէն ալ անոնց կու գար. վասն զի Յու-
դայի շատ մարդիկը անոր հետ երդումով
միաբաներ էին. քանզի անիկա Արահեան Մե-
քենիային փեսան էր, ու անոր որդին Յօհա-
նան Բարաքիայի որդւոյն Մեսուղամին աղ-
19 ջիկը առեր էր։ Նաեւ իմ առջեւս անոր ազէ-
կութիւնները կը պատմէին, ու իմ խօսքերս
անոր կը հասցընէին. Ե Տոբիա ընդ նամակ-
ներ կը խրկէր վրս վախցընելու համար։

ԳԼ. Է

1 Դռներուն երաժշտներուն պահպանութիւնը Անանիին ու Անա-
նիային կը յանձնէ։ 5 Աչքի անցած Հրէաները գրուածք։ 9
Ժողովուրդին։ 39 քահանաներուն։ 43 Ղեւտացիներուն։ 46
Նաթինացիներուն։ 57 Սղոմանի ծառաներուն։ 63 և իրենց
ազգականները կորսընցուցած քահանաներուն ցուցակը։ 66 Ա-
նոնց ամէնուն թիւը։ իրենց ստացուածներուն։ 70 Անոնց մա-
սունցած ընծաները։

1 Ու երբոր պարիսպը բնինցաւ, և ես դռներուն
փեղկերը անցուցի, ու դռնապաններ, եր-
2 գեցողներ ու Ղեւտացիներ դրուեցան, իմ
եղբայրս Անանին, ու այնտեղուկին իշխանը Ա-
նանիան՝ (որ հաւատարիմ ու չատերէն աւելի
Աստուծմէ վախցող մարդ մըն էր,)
3 ասոնցմէ վրայ դրի, Ու անոնց ըսի, Մինչեւ
որ արեւը չտաքնայ՝ երուսաղէմին դռնները
չբացուին. և երբոր ներկայութեամբը դրա-
նները դոցեն ու նիգերը դնեն, ու երուսա-
ղէմի բնակիչներէն պահապաններ կարգեն,
ամէն մէկը իր պահպանութեանը մէջ, ու ա-
մէն մէկը իր տանը դիմացը։
4 Քաղաքը ընդարձակ ու մեծ էր, բայց մէ-
ջը ժողովուրդը քիչ էր, ու տուներ չշինուած
5 էր։ Եւ իմ Աստուածս իմ սրտիս մէջը դրաւ,
որ ազնուականները, տարիքսնները ու ժողո-
վուրդը ժողովի որ արձանագրուին. ու ես
գտայ անգամ գիրքը՝ եղելներուն մէկ ազգա-
բանութեան գիրքը գտայ, ու անոր մէջը
գրուած գտայ.
6 Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին
տարած գերիներէն եկողը՝ գաւառի բնակիչ-
ները տան էին, որոնք Երուսաղէմ ու Յու-
7 դա դարձան, ամէն մէկը իր քաղաքը. Ու
Զօրաբաբելին, Յեսուին, Նէեմիային, Ազա-
րիային, Ռաամիային, Նաեմանիին, Մուրդ-
քէին, Բազասանին, Մասփարաթին, Բագա-
էին, Նաեումին — Բաանային հետ եկան։ Ե-
— էր իսրայէլի ժողովուրդին մարդոց թիւը.
8 Փարոսի որդիքը՝ երկու հազար հարիւր եօ-
9 թանասունհինգ. Սափատիայի որդիքը՝ ե-
10 րեք հարիւր եօթանասունհինգ. Արահի
11 որդիքը վեց հարիւր յիսունեւերկու. Փահաթ-
մոաբի որդիքը՝ Յեսուի ու Յոաբի որդիննե-
րէն երկու հազար ութը հարիւր տասնուու-
12 թը. Եղամի որդիքը՝ հազար երկու հարիւր
13 յիսունհարիւր. Զաթուի որդիքը՝ ութը հա-
14 րիւր քառասունհինգ. Զաքքայի որդիքը՝
15 եօթը հարիւր վաթսուն. Բանուիի որդիքը՝
16 վեց հարիւր քառասունհուրը. Բեբայիի որ-
17 դիքը՝ վեց հարիւր քսանուութը. Ազգադի
որդիքը՝ երկու հազար երեք հարիւր քսան-
18 ութը. Ադոնիկամի որդիքը՝ վեց հարիւր
19 վաթսունեօթը. Բագուէի որդիքը՝ երկու
20 հազար վաթսունեօթը. Ադինի որդիքը՝ վեց
21 հարիւր յիսունհինգ. Ատերի որդիքը՝ նեզ-
22 կիային՝ ինիսունուութը. Հասումի որդիքը՝
23 երեք հարիւր քսանուութը. Բեսէյի որդի-
24 քը՝ երեք հարիւր քսանուչորս. Արիփի որ-
25 դիքը՝ հարիւր տասներկու. Գաբաւոնի որ-
26 դիքը՝ ինիսունհինգ. Բեթղեհէմի ու Նե-
տոփայի մարդիկը՝ հարիւր ութսունուութը.
27 Անաթովթի մարդիկը՝ հարիւր քսանուութը.
28 Ազմաւթի տանը մարդիկը՝ քառասունուերը.
29 կու. Կարիաթարիմի, Քեփիրայի ու Բեերո-
թի մարդիկը՝ եօթը հարիւր քառասունուի-
30 րիք. Ռամայի ու Գաբայի մարդիկը՝ վեց
31 հարիւր քսանուվեց. Մաքմասի մարդիկը՝
32 հարիւր քսանուերկու. Բեթելի ու Գայիի
33 մարդիկը՝ հարիւր քսանուերեք. Մեւս Նա-
34 բաւեի մարդիկը՝ հիսունուերկու. Մեւս Եղա-
մին որդիքը՝ հազար երկու հարիւր հիսուն-
35 ուչորս. Հարիմի որդիքը՝ երեք հարիւր քը-
36 սան. Երիքովի որդիքը՝ երեք հարիւր քա-

37 ռասուհնուհինգ · Ղովդի, Ադիդի ու Ոիմովի
38 որդիքը՝ եօթը հարիւր քառասունհինգ · Սենա-
այի որդիքը՝ երեք հազար ինը հարիւր երե-
սուն ։
39 Քահանաները՝ Յեդայիա-
յի որդիքը՝ ինը հարիւր եօթանասունուհի-
40 րիք · Իմմերի որդիքը՝ հազար յիսունուեր-
41 կու · Փասհուրի որդիքը՝ հազար երկու հարիւր
42 քառասունուեօթը · Հարիմի որդիքը հազար
տասնուեօթն էին ։
43 Ղևտացիները՝ Ոդդուիայի որդիներէն Յե-
սուի՝ — Կադմիելի որդիքը եօթանասունու-
չորս էին ։
44 Երգեցողները՝ Ասափի որդիքը հարիւր
քառասունուութ էին ։
45 Դռնապաններըը՝ Սեղղումի որդիքը, Ատե-
րի որդիքը, Յեղմոնի որդիքը, Ակկուբի որ-
դիքը, Ամիտայի որդիքը, Սուբայի որդիքը՝
հարիւր երեսունուութ էին ։
46 Նաթինայիմները տասնք էին · Սիայի որ-
դիքը, Ասուփայի որդիքը, Յարաոդիի որ-
47 դիքը, Կերոսի որդիքը, Սիայի որդիքը, փա-
48 դոնի որդիքը, Ղարանայի որդիքը, Ագարայի
49 որդիքը, Սազամէի որդիքը, Անանի որդիքը,
50 Գեդդելի որդիքը, Գահարի որդիքը, Ռէա-
յիայի որդիքը, Ռասինի որդիքը, Նեկոդայի
51 որդիքը, Գազամի որդիքը, Ոզայի որդիքը,
52 Փասեկի որդիքը, Բասլի որդիքը, Մոսանիմի
53 որդիքը, Նեփուսիմի որդիքը, Բակբակի որ-
դիքը, Ակուփայի որդիքը, Ասրուի որդիքը,
54 Բասաղոթի որդիքը, Մէհիդայի որդիքը, Ար-
55 սայի որդիքը, Բարկոսի որդիքը, Սիսարայի
56 որդիքը, Թամայի որդիքը, Նեսիայի որդիքը,
57 Ասափայի որդիքը· Սողոմոնի ծառաներուն
որդիքը՝ Սոտէի որդիքը, Սոպերաթի որդի-
58 քը, Փարիդայի որդիքը, Յեղայի որդիքը,
59 Դերկոնի որդիքը, Գեդդելի որդիքը, Սա-
փատիայի որդիքը, Ատտիլի որդիքը, Փա-
քարաթ-ասեբայիմի որդիքը, Ամոնի որդիքը ·
60 Բոլոր Նաթինայիմները ու Սողոմոնի ծառա-
ներուն որդիքը երեք հարիւր ինսունուերկու էին ։
61 Ասու Թելմելայէն, Թելհարսայէն, Քերու-
բէն, Ադդոնէն ու Եմմերէն եկողները ասոնք
էին, և իրենց Հայրերուն տունը ու իրենց
սերունդը՝ այսինքն Իսրայէլէն ըլլալնին յու-
62 ցնելու կարող չէզան · Դալայիայի որդիքը,
Տուբիայի որդիքը, Նեկոդայի որդիքը՝ վեց
63 հարիւր քառասունուերկու մարդ ։ Եւ քա-
հանաներէն՝ Ափայայի որդիքը, Ակկոսի որ-
դիքը, Բերզելիի որդիքը՝ որ ինքը Գաղաա-
դացի Բերզելիին աղջիկներէն կինի առնելով՝
64 անունը անուանուած կոչուեցաւ ։ Ասոնք իրենց
ազգաբանութեան գիրքը փնտռեցին, բայց
չկրցան գտնել · ու անմաքուր սեղուելով՝
65 քահանայութենէ արգիլուեցան · Եւ Աթար-
սաթան անոնց ըսաւ , Մինչև որ Ուրիմով ու
Թումիմով քահանայ մը չելլէ , անոնք ամե-
նասուրբ բաներէն չուտեն ։
66 Բոլոր ժողովքը միկտեղ քառասունուեր-
կու հազար երեք հարիւր վաթսուն հոգի էր ,
67 բայ՛ի անոնց ծառաներէն ու աղախիններէն ,
որոնք եօթը հազար երեք հարիւր եօթսուն-
ուեօթն էին · ու անոնց մէջը երկու հարիւր
քառասունուհինգ այր և կին երգեցողներ
68 կային ։ Անոնց ձիերը եօթը հարիւր երեսուն-
ուվեց , Ջորիները երկու հարիւր քառասուն-
69 ուհինգ , Ուղտերը չորս հարիւր երեսունու-
հինգ , — էշերը վեց հազար եօթը հարիւր
քսան էին ։
70 Ու առհասարակ իշխաններէն ոմանք գործին
համար ընծայ տուին · Աթարսաթան հազար
դրամ ոսկի , յիսուն սկաւառակ — հինգ
հարիւր երեսուն քահանայական պատմուճան
71 տուաւ դանձին ։ Եւ առհասարակ իշխաններէն
ոմանք գործատուութեան դանձին համար
դրամ ոսկի , ու երկու հազար երկու
72 հարիւր մնաս արծաթ տուին ։ Եւ մնացած
ժողովուրդին տուածները քսան հազար դրամ
ոսկի , ու երկու հազար մնաս արծաթ , ու
վաթսունուեօթը քահանայական պատմուճան
73 էր ։ Եւ քահանաները , ու Ղևտացիները , և
դռնապանները , ու երգեցողները , և ժողո-
վուրդէն եղողները , ու Նաթինայիմները , և
բոլոր Իսրայէլ իրենց քաղաքներուն մէջ ,
բնակեցան · Եւ երբոր եօթներորդ ամիսը
հասաւ , Իսրայէլ որդիքը իրենց քաղաք-
ներուն մէջ էին ։

ԳԼ · Ը

1 Իսրայէլացւոց ջնջամոռացութիւնը օրէնքը կարգալու ու մե-
ծաւ ընծաս մէջ։ 9 Ղևիներ , Եզրասս ու Ղևտացիք կը միւ-
թարեն ժողովուրդը։ 13 օրէնք լսելու ու տօնելու յօժարու-
մնաթիւն ունենին։ 16 Տաղաւարահաղոյց ամրը կը պահուի ։

1 Եւ բոլոր ժողովուրդը մէկ մարդու մը պէս՝
Ջուրի դրանը առջևը եղող հրապարակին
մէջ ժողովեցան , ու եզրաս դպիրին բսին ,
որ Մովսէսին օրինաց գիրքը բերէ , որն որ
2 Տէրը Իսրայէլին պատուիրած էր ։ Ու Երօթ-
ներորդ ամսուն առջի օրը եզրաս քահանան
օրինաց գիրքը ժողովքին առջևը բերաւ , ու
երիկ ու կնիկ մարդոցմէ , ու ամէն լսելու
ու հասկընալու կարողութիւն ունեցողներէ
3 ըստ պատեհ էր · Եւ զանիկա Ջուրի դրանը առ-
ջևը եղող հրապարակին մէջ առաւօտուեն մին-
չև կէս օր երիկ ու կնիկ մարդոց ու հաս-

Ե Գ։ Ը։ 9։
Լ Եզր · ը · 69 ։
Ի Եզր · գ · 1 ։

ա Եզր · գ · 1 ։
բ ԳԼ · գ · 26 ։
գ Եզր · է · 6 ։

ե Գ։ Ժ։ 24 ։
զ Ը Օր · լա · 11 , 38 ։

Ե Դատ · գ · 20 ։
Ը Ո Ա՛ · գ · 41 ։ ա Տիմ·
բ · 3 ։
Թ ա Կոր · ժգ · 16 ։
Ժ Ես՛ · գ · 31 ։ Ժբ ·
27 · բ Մն · ի · 18 ։
ի ԳԼ · ժ · 31 ։ բ Օր ·
լգ · 16 · բ Մն · ԺՀ ·
7 · 8 · 9 · Մազ · բ ·
7 ։
ժ Եզր · բ · 63 · Գէ ·
է · 65 · ժ · 1 ։
ժա · բ Մն · լե · 5 · Էմ·
8 ։
ժբ ԳԼ · ի · 24 · Թաս ·
ԺԹ · 1 ։

ժգ Ը Օր · ժգ · 14 , 15 ։
ժդ · 4 ։
ժե Եսի՛ · ԺԹ · 19 , 22 ·
Յեսա · ժա · 10 ։
ժզ Էմ՛ · 7 · 8 ։
ժէ ԳԼ · ԺԹ · 34 , 42 ·
Ը Օր · ԺԶ · 13 ։

ժը Ը Օր · ժգ · 16 ։
ի Գ Ա · ի · 4 ։
ի Գ Ա · ի · 40 ։
ի Ը Օր · ի · 8 ։
ի ԳԼ · ԺԸ · 37 ։
ի Թ · ԺԸ · 13 ։
Գէ · ԺԸ · 39 ։
ի Ը Մն · Լ · 21 ։

ի Ը Օր · ի · 36 · Թաս ·
ԺԹ · 25 ։
—
ի Գէ · ը · 2 ։
ի Ես · է · 6 · ամ·
Թ · 12 · Ը Թ · 2 ·
ա · 3 · Ցաք · ը · 13 ։
ի Եզր · Ժ · 11 · Գէ ·
ԺԶ · 3 · 30 ։
ի ԳԼ · ը · 7 · 8 ։
* Կամ՝ ասորերէնէն
բառն
ի ա Մն · ԺԸ · 33 ։

կըցողներուն առջևը կարդաց · և բոլոր ժո-
ղովուրդը ներկայ ականջները օրինաց դիրքին
4 դարձուցին ։ Ու եզրաս դպիրը յատուկ ասոր
համար չինուած փայտեզէն բեմին վրայ կայ-
նեցաւ · ու անոր քովը աջ կողմը՝ Մատա-
թիա , Սեմա , Անանիա , Ուրիա , Քեղկիա ու
Մասսիա , և ձախ կողմը փադայիա , Միսա-
իէլ , Մելքիա , Հասում , Ասբադանա , Զա-
5 քարիա — Մեսուզամ կայնեցան ։ Ու եզրաս
դիրքը բացաւ բոլոր ժողովուրդին աչքերուն
առջևը · վասն զի ինքը բոլոր ժողովուրդէն
բարձր էր · ու գանիկա բացածին պէս բոլոր
6 ժողովուրդը հոգալի վրայ եղաւ ։ Աստուածը
եզրաս Եհովայ մեծ Աստուածը օրհնեց · ու
բոլոր ժողովուրդը Ամէն Ամէն ըսին , ու
ձեռները վերցուցին , ու գլուխ կեցան , և
Աստուածը երեսին վերցուցին , ու Ամէն
7 թիւն ըրին · ու Յեսու , Բանի , Յարաբիա ,
Ոդդիա , Ասիդդ , Սարեթիա , Ոդդիա , Փաա-
սիա , Կոլիտա , Ազարիա , Յովզաբադ , Ասան ,
փադայիա ու Ղևտացիք Երօրէնքը ժողովուրդ-
դին կը հասկըցնէին · և ժողովուրդը իրենց
8 կարգովը կայներ էին ։ Անոնք Աստուծոյ օրի-
նաց դիրքը յստակ կերպով կարդացին , ու
միտքնուիքիւնը տալով կարդացածնին հասկը-
ցուցին ։
9 Ու Նէեմիա Աթարսաթան , ու եզրաս քա-
հանան — դպիրը , ու ժողովուրդին հասկը-
ցընող Ղևտացիները բոլոր ժողովուրդին ըսին ,
Այս օրս ձեր Տէր Աստուծոյն սուրբ օր մըն է ·
Սուգ մի ընէք ու մի լաք · վասն զի բոլոր
10 ժողովուրդը կու լային՝ երբոր օրէնքին խօս-
քերը կը լսէին ։ Եւ անոնց ըսաւ , Գացէք պա-
րարտ բաներ կերէք ու անոյշ բաներ խմե-
ցէք , ու պատրաստութիւն չունեցողներուն
բաժիններ խրկեցէք , քանզի ան օրս մեր
Տէրոջը սուրբ օր մըն է , ու մի տրտմիք · վասն
զի Տէրոջը ուրախութիւնը ձեր զօրութիւնն
11 է ։ Ա՛նատնը Ղևտացիք բոլոր ժողովուրդը
լռեցուցին՝ ըսելով , Լռուա կեցէք , քանզի
12 սրիկա սուրբ օր է , ու մի տրտմիք · Եւ բո-
լոր ժողովուրդը ուտելու ու խմելու , ու բա-
ժիններ խրկելու , և մեծ ուրախութիւն ընե-
լու գացին · վասն զի իրենց բացատրուած
խօսքերը հասկըցան ։
13 Ու երկրորդ օրը՝ բոլոր ժողովուրդին տոհ-
մապետները , քահանաները ու Ղևտացիները
եզրաս դպիրին քովը ժողովեցան , որ օրէն-
14 քին խօսքերը հասկնան ։ Եւ օրինաց գիրքը
մէջ գրուած գտան որ Տէրը Մովսէսին ձեռ-

ՔՈՎԸ հրամայեր է , որ եօթներորդ ամսուն
տօնին տանը իսրայէլի որդիքը հատաւոր-
15 ներու մէջ բնակին , Նաև իրենց ամէն քա-
ղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի մէջ ։ Տրա-
տարակեն ու քարոզեն բսելով , Լեռը ելէք ,
ու ձիթենիի ոստեր , իւղի ծառի ոստեր , ու
մրտենիի ոստեր , և արմաւենիի ոստեր , ու տե-
ւեւախիտ ծառերու ոստեր բերէք , որ տա-
16 ղաւարներ չինէք , ինչպէս որ գրուած է ։ Եւ
ժողովուրդը ելաւ ու բերաւ , ու ամէն մէկը
իր տանիքին վրայ , ու իր գաւիթին մէջ ,
և Աստուծոյ տանը գաւիթներուն մէջ , ու
Ջուրի դրանը հրապարակին մէջ , ու Եփրա-
իմի դրանը հրապարակին մէջ՝ իրենց տաղա-
17 ւարներ չինեցին ։ Ու գերութենէ դարձողնե-
րուն բոլոր ժողովքը տաղաւարներ չինեցին ,
ու տաղաւարներու մէջ նստան · վասն զի Ի-
սրայէլի որդիքը Նաւեան Յեսուին օրերէն մին-
չև ան օրը՝ այնպէս ըրած չէին · ու խիստ մեծ
18 ուրախութիւն եղաւ ։ Եւ Ղևտացիներն օրէն մինչև
վերջին օրը ամէն օր Աստուծոյ օրինաց գիրքը
կարդացուեցաւ · ու եօթը օր տօն ըրին ։ Եւ
ութներորդ օրը Հանդիսաւոր ժողով եղաւ ,
կինչպէս որ հրամայուած էր ։

ԳԼ · Թ

1 Ժողովրդին հանդիսաւոր ծոմապահութիւնը ու ապաշխա-
րութիւնը։ 4 Ղևտացիք բարեպաշտութեամբ կը խոստովա-
նին Թէ Աստուծոյ բարութիւնը և Թէ իրենց չարութիւնը ։

1 Եւ յայս ամսուն քառասունչորսերորդ օրը Իս-
րայէլի որդիքը ծոմով , քուրձերով ու վրա-
2 նին հող չաքած միկտեղ ժողովեցան ։ Եւ Իս-
րայէլի որդիքը բոլոր օտարազգիներէն զա-
տուեցան , ու Աստուծոյ առջև կայնելով՝ իրենց
մեղքերը ու իրենց Հայրերուն անօրէնութիւն-
3 ները խոստովանեցան ։ Եւ իրենց տեղը կայ-
նելով՝ օրուան չորրորդ մասը Երիենց Տէր
Աստուծոյն օրինաց գիրքին կարդային , ու
չորրորդ մասը իրենց Տէր Աստուծոյն խոստո-
վանութիւն ու երկրպագութիւն ըրին ։
4 Եւ Յեսու , Բանի , Կադմիել , Սաբաննիա ,
Բունի , Սարաբիա , Բանի — Քենանի Ղևտա-
ցիները Երեմին վրայ ելան , ու իրենց Տէր
5 Աստուծոյն բարձր ձայնով ազաղակեցին ։ Եւ
Յեսու , Կադմիել , Բանի , Ասաբանիա , Սա-
բաբիա , Ոդդիա , Սաբաննիա — Փեթայիա
Ղևտացիները բսին , Ելէք , Ձեր Տէր Աստուա-
ծը յաւիտեան յաւիտենից օրհնեցէք ։
Օրհնեալ ըլլայ Երփառաւորեալ անուա-

նդր , ու ամէն օրհնութիւնէ ու գոհութիւնէ
6 բարձր ըլլայ : Դուն՝ միայն դուն Տէր ես . երկինքը , երկինից երկինքը և ամեր բոլոր զօրքերը , երկիրը ու բոլոր անոր վրայ եղածը , ծովերը ու բոլոր անոնց մէջ եղածը Դուն առեղծեցիր , և ամենուն դուն կենդանութիւն կու տաս . ու երկնից զօրքերը քեզի
7 երկրպագութիւն կ'ընեն : Դուն ես ան Տէր Աստուածը՝ որ Աբրամը ընտրեցիր , և զանիկա քաղդէացւոց Ուր հանեցիր , ու
8 անոր անունը Աբրահամ դրիր . եւ անոր սիրտը քու առջեդ հաւատարիմ գտար , ու անոր հետ ուխտ ըրիր որ քանանացւոց , քեւտացւոց , Ամորհացւոց , փերեզացւոց , Յեբուսացւոց ու Գերգեսացւոց երկիրը անոր սերունդին տաս . ու կրնք քու խօսքդ հաստատեցիր , վասն զի արդար ես .
9 Ու Եգիպտոսի մէջ հայրերուն նեղութիւնը նայեցար , ու կարմիր ծովուն վրայ
10 անոնց աղաղակը լսեցիր . եւ Փարաւոնին ու անոր բոլոր ծառաներուն , ու անոր երկրին բոլոր ժողովուրդին նշաններ ու հրաշքներ ցուցուցիր , վասն զի գիտցար որ անոնց վրայ
11 հպարտացան . ու ան օրուան պէս քեզի անուն վաստկեցար . Ու ծովը անոնց առջեը պատռեցիր , անանկ որ ծովուն մէջէն ցամաքով անցան , և զանոնք հալածողները խորունկ
12 ջուրերու մէջ նետեցիր քարի պէս անդունդը : Եւ ցորեկը ամպի սիւնով , ու գիշերը անոնց գացած ճամբան լուսաւորելու համար՝ կրակի սիւնով առաջնորդեցիր անոնց :
13 Եւ Սինայ լեռանը վրայ էջար , ու անոնց հետ երկինքէն խօսեցար . և անոնց ուղիղ դատաստաններ , ճշմարիտ օրէնքներ — բա-
14 րի կանոններ ու պատուիրանքներ տուիր . Եւ քու Սաբբաթ անոնց գիտցուցիր , ու քու ծառային Մովսէսին ձեռքովը անոնց պատուիրանքներ , կանոններ ու օրէնքներ
15 հրամայեցիր . Ու երբոր անօթեցան՝ անոնց Երկինքէն հաց տուիր , ու երբոր ծարաւեցան՝ անոնց Ապառաժէն ջուր հանեցիր . և անոնց ըսիր որ մտնեն ու ժառանգեն այն երկիրը՝ որուն որ անոնց տալու համար Ձեռքդ վերցուցիր :
16 Բայց անոնք՝ այնքան մեր հայրերը հպարտացան , ու Իրենց պարանոցը խստա-
գուցին , և քու պատուիրանքներուդ հնա-
17 զանդութիւն չըրին , Ու չուզեցին մտիկ ընել , և անոնց մէջը ըրած հրաշքներուդ չյիշեցին . հապա իրենց պարանոցը խստացուցին , ու իրենց ապստամբութեամբը Իրենց ծառայութեանը դառնալու †գլուխ դրին . բայց դուն ներող , Ողորմած , դթած , երկայնամիտ և բազումողորմ Աստուած ըլլալով՝ զանոնք
18 երեսէ չձգեցիր . Մանաւանդ Երբոր անոնք իրենց Ձուլածոյ որթ չինեցին , ու Քեզ եղիպտոսէն Հանող Աստուածդ ասիկա է ըսելով՝
19 Եւ մեծապէս անարգեցին , Դուն քու մեծ ողորմութեամբդ զանոնք անապատին մէջ երեսէ չձգեցիր . ճամբան անոնց առաջնորդութիւն ընելու համար՝ ցորեկը ամպի սիւնը , ու գիշերը անոնց գացած ճամբան լուսաւորելու համար կրակի սիւնը անոնց վրայէն
20 չվերցուցիր : Նաև զանոնք խնամատուն ընելու համար քու Բարի Հոգիդ տուիր , ու անոնց բերնէն քու Մանանադ չպակսեցուցիր , ու
21 ծարաւած ատենին անոնց Ջուր տուիր : Եւ Զանոնք քառասուն տարի անապատին մէջը կերակրեցիր . անոնց բան մը չպակսեցաւ , անոնց Հանդերձները չմաշեցան ու անոնց
22 ոտքերը չուռեցան : Եւ անոնց թագաւորութիւններ ու ժողովուրդներ տուիր , ու անոնց սահմաններ որոշեցիր . ու Սեհոնին երկիրը՝ այսինքն Եսբոնին թագաւորին երկիրը , ու Բասանի Ովգ թագաւորին երկիրը
23 ժառանգեցին : Եւ անոնց որդիները երկնից աստղերուն չափ չատցուցիր . ու տարիր զանոնք ան երկիրը՝ որուն որ անոնց Հայրերուն խոստացեր էիր , թէ անոնք հոն պիտի մտնեն
24 ու ժառանգեն : Եւ Քանանի որդիքը մատն ան երկիրը ժառանգեցին . և հոն երկրին մէջ բնակող Քանանացիները անոնց առջեը նուաճեցուցիր , ու զանոնք ու անոնց թագաւորները ու երկրին ժողովուրդը անոնց ձեռքը տուիր , որ ուզածնուն պէս վարուին անոնց
25 հետ : Եւ պարսպաւոր քաղաքներ ու Բարի երկիր մը առին . ու Համէն բարիքով լեցուն տուներ , փորուած Ջրհորներ , այգիներ , Ձիթենիներ ու պտղաբեր ծառեր առատօրէն ժառանգեցին . ու կերան , կշտացան ու Գիրցան , և քու մեծամեծ Բարիքներովդ ուրախացան :

26 Սակայն քեզի Անհնազանդութիւն ու ապստամբութիւն ըրին , և քու օրէնքդ Ետևնին ձգեցին , ու քու Մարգարէներդ ալ մեռուցին , որ զանոնք քեզի դարձնելու Համար *անոնց վկայութիւն կու տային . " և
27 †Ե մեծապէս անարգեցին : Եւ զանոնք իրենց Թշնամիներուն ձեռքը մատնեցիր , որ զանոնք նեղեցին . ու երբոր իրենց Նեղութեան ատենը քեզի աղաղակեցին , դուն Երկինքէն լսեցիր , և քու առատ ողորմութեանդ Համեմատ Զանոնց ազատիչներ տուիր . ու ազատեցին զա-
28 նոնք իրենց Թշնամիներուն ձեռքէն : Բայց երբոր Հանգստութիւն գտան , Նորէն քու առջեդ չարութիւն ըրին . ու զանոնք իրենց Թշնամիներուն ձեռքը Թողուցիր , որ անոնց վրայ տիրեցին . ու երբոր նորէն քեզի աղաղակեցին , դուն Երկինքէն լսեցիր , և քու ողորմութեանդ Համեմատ չատ անգամ զա-
29 նոնք ազատեցիր . Ու քու օրէնքիդ դարձնելու Համար անոնց վկայութիւն ըրիր . բայց անոնք Հպարտացան , ու քու Պատուիրանքդ Հնազանդութիւն չըրին , և քու պատուիրանքդ Ներուդ դէմ մեղք գործեցին , (Որ զանոնք պահող մարդը անոնցմով կ'ապրի ,) ու իրենց Ուսերը չխոնարհեցուցին , Հապա իրենց պարանոցը խստացուցին ու Հնազանդութիւն չըրին .
30 Եւ չատ տարիներ անոնց երկայնամտութիւն ըրիր , ու քու Հոգիովդ , քու մարգարէներուդ Ձեռքովը Նանոնց վկայութիւն ըրիր . բայց անոնք մտիկ չըրին . Ուստի զանոնք երկիրներուն ժողովուրդը Ձեռքը մատնեցիր :
31 Սակայն քու ատատ ողորմութեանդ Նըման Նանոնք բոլորովին չկորսնցուցիր ու չմերժեցիր , վասն զի դուն Ողորմած ու դթած Աստուած ես :

32 Եւ Հիմա , ով Աստուած մեր , որ Ուխտ ու ողորմութիւն պահող , մեծ , զօրաւոր ու ահեղ Աստուած ես , Ասորեստանի թագաւորներուն օրերէն մինչև ատ օրս մեզի , մեր թագաւորներուն , մեր իշխաններուն , մեր քահանաներուն , մեր մարգարէներուն , մեր Հայրերուն և քու բոլոր ժողովուրդիդ ամէն պատահած նեղութիւնները քու առջեդ քիչ
33 չերևնան : Սակայն բոլոր մեզի պատահած բաներուն մէջ դուն արդար ես . քանզի դուն ճշմարտութեամբ ըրիր , բայց Մենք
34 անօրէնութիւն ըրինք : Ու մեր թագաւորները , իշխանները , քահանաները ու Հայրե-
րը քու օրէնքդ չպահեցին , ու քու պատուիրանքներդ ու անոնց ըրած վկայութիւններդ
35 մտիկ չըրին : Եւ անոնք իրենց թագաւորութեան ատենը , ու անոնց Չատ բարիքներ տուած ատենդ , և ան ընդարձակ ու Պարարտ երկրին մէջ որ անոնց տուիր , Քեզի ծառայութիւն չըրին , ու իրենց չար գործ-
36 քերէն չդարձան : Ահա Մենք այսօր ծառայ ենք . մանաւանդ ան երկրին մէջ որն որ Մեր Հայրերուն տուիր , որ անոր պտուղները ու բարիքները ուտեն , ահա Մենք հոն ծառայ
37 ենք : Եւ Ան երեսը շատ պտուղ կու տայ ան թագաւորներուն , որոնք Մեր մեղքերը Համար Մեր վրայ դրիր , ու անոնք Մեր մարմիններն վրայ իրենց ուզածին պէս կը տիրեն . ու մենք մեծ նե-
38 ղութեան մէջ ենք : Եւ ատ ամենուն Համար մենք Հաստատ ուխտ մը կ'ընենք ու կը գրենք , ու մեր իշխանները , մեր Ղեւտացիները — մեր քահանաները Զանիկա կը կնքեն :

Գլ . Ժ

1 Ա-խտը կնքողներուն անուններն են , 28 Ա-խտին բովանդակութիւնը :

1 Եւ Անոնք որոնք կնքեցին են . Նեհեմիա Հաքաղիայի որդին Նէհեմիա Աթերսաթան , Սեդեկիա ,
2 Սայիա , Ազարիա , Երեմիա , (3) Փաշուր ,
4 Ամարիա , Մեղքիա , Հատուս , Սաբանիա ,
5 Մաղուբ , Հարիմ , Մերեմոթ , Աբդիա ,
6 Դանիէլ , Գանաթոն , Բարուք , (7) Մեսուզամ ,
8 Աբիա , Միամին , Մաազիա , Բելգա ու Սեմայիա . ասոնք քահանաներն էին : Ու Ղեւտացիները՝ Ազանիայի որդին Յեսուա , Բանուի
10 — Եղուգէլի որդիներէն կադմիէլ , Եւ անոնց եղբայրները՝ Սաբանիա , Ովդիա , Կողիտա ,
11 Փաղայիա , Հանան , Միքիա , Բոռը , Ասաբիա ,
12 Զաքուր , Սարաբիա , Սաբանիա , (13) Ովդ-
14 դիա , Բանի — Բանիւնու : Ժողովուրդին իշխանները՝ Փարոս , Փահաթ-Մովաբ , Եղամ ,
15 Զաթու , Բանի , Բունի , Ազգատ , Բեբայի ,
16 Ադոնիա , Բագուէ , Ադին , (17) Ատեր , Եզեկիա ,
18 Հոդիա , Ազզուր , Ովդիա , Հասում , Բեսէի , (19) Ա-
20 րիփ , Անաթովթի , Նոբայ , Մագպիաս , Մեսուլամ ,
21 Սուզամ , Եզիր , Մասիվբէլ , Սադոկ ,
22 Գատա , Փալտիա , Հանան , Անայա , (23) Ովդ-
24 սէլ , Հանանիա , Հասուբ , Հալոհէս , Պիլա , Սովբէկ ,
25 Հոհէսմ , Ասաբանա , Մաասէիա , (26) Ահիա ,

27 Աման, Օնան, Մալուք, Հարիմ — բաց-
նա։
28 Եւ մնացած ժողովուրդը՝ քահանաները,
Ղեւտացիները, դռնապանները, երգեցողնե-
րը, Նաթինայիմները, ու երկիրներու ժողո-
վուրդներէն Աստուծոյ օրէնքը ճեղքելու հա-
մար իրենց զատուողները, իրենց կիներուն,
տղաքներուն ու աղջիկներուն՝ այսինքն ամէն անոնք
29 որ կրնային հասկնալ, իրենց երեւելի եղբայր-
ներուն հետ միաբանեցան, ու անէծքով եր-
դում բրին, որ Աստուծոյ ծառային Մովսէ-
սին ձեռքովը տրուած Աստուծոյ օրէնքին
մէջը քալեն, ու մեր Եհովայ Տէրոջը բոլոր
պատուիրանքները ու դատաստանները և կա-
նոնները պահեն ու կատարեն։ Եւ խոստո-
վանեցան մեր աղջիկները երկրին ժողովուրդներուն
տանք, և անոնց աղջիկները մեր տղոցը չառ-
31 նենք։ Ու երկրին ժողովուրդներուն շաբաթ
օրը ծախելու համար բերած ապրանքները և
ամէն տեսակ ուտելիքը՝ շաբաթ օրը կամ սուրբ
օրերը՝ անոնցմէ չառնենք, ու վեցհինգերորդ
տարին ու հասին պարտքի պահանջմունքը
32 թողունք։ Ու մեզի կանոն դրինք, որ մեր
Աստուծոյն տանը ծառայութեանը համար ամէն
33 տարի մէկ սիկղին երրորդ մասը տանք, հաւ-
ատարմութեան հացին համար, մշտնջենաւոր ող-
ջակիզին համար, շաբաթներուն համար, ամ-
սագլուխներուն համար, ժողովներու համար,
սուրբ բաներու համար, ու Իսրայէլին քա-
ւութիւն ըլլալու մեղքի պատարագներուն
համար, ու մեր Աստուծոյն տանը ամէն գործ-
34 քին համար։ (Եւ փայի ընծային համար՝
քահանաներուն, Ղեւտացիներուն ու ժողո-
վուրդին վիճակ ձգեցինք, որ ընծան մեր Տէր
Աստուծոյն սեղանին վրայ վառելու համար,
տարեւէ տարի՝ որոշուած ատիներէն բան ալ-
գատահմոյ մեր Աստուծոյն տունը բերենք,
35 ինչպէս որ օրէնքին մէջ գրուած է։) Ու մեր
երկրին առաջին պտուղները, և ամէն ծառին
ամէն առաջին պտուղները տարեւէ տարի Տէ-
36 րոջը տունը տանինք։ Ու մեր որդիներուն ու
մեր անասուններուն առջինեւները՝ ինչպէս որ
Աօրէնքին մէջ գրուած է, ու մեր արջառ-
ներուն ու ոչխարներուն առջինեւները մեր
Աստուծոյն տունը տանինք՝ մեր Աստուծոյն
տանը մէջ պաշտօն կատարող քահանաներուն։
37 Ու մեր խմորներուն երախայրիները, և մեր
ընծաները՝ պտուղներէն ամէն ծառի պտուղը,
գինի ու եղ տանինք քահանաներուն՝ մեր
Աստուծոյն տանը սենեակները, ու մեր հերկ-
րին տասանորդը Ղեւտացիներուն։ Եւ
Ղեւտացիները մեր բոլոր երկրագործութեան
քաղաքներուն մէջ տասանորդները առնեն։
38 Ու Ահարոնի որդին քահանան՝ Ղեւտացւոց
տասանորդին մէջը՝ Ղեւտացւոց մատակից
ըլլայ, ու Ղեւտացիք տասանորդին տասա-
նորդը մեր Աստուծոյն տունը՝ գանձատունը
39 հանենահներուն տանին։ Վասն զի Իսրայէլի որ-
դիքը ու Ղեւիի որդիքը՝ ցորենին ու գինիին
ու եղին ընծան ան սենեակները պիտի տանին,
ուր որ սրբատեղին անօթները ու պաշտօն կա-
տարող քահանաները ու դռնապանները ու
երգեցողները կը կենան։ Նաւ մեր Աստուծոյն
տանը վրայով անհոգ պիտի չըլլանք։

ԳԼ· ԺԱ.

1 Իշխաններըը յԵրուսաղէմ մնացին, ու ժողովրդին վիճակով
բնակուած տասներորդ մասը Երուսաղէմ կը բնակին։ 3 Ա-
նոնց անուններուն ցուցակը։ 20 Ժողովրդին մնացորդը ու-
րիշ քաղաքներու մէջ կը բնակին։

1 Եւ ժողովրդին իշխանները Երուսաղէմի
մէջ բնակեցան. ու մնացած ժողովուրդը վի-
ճակ ձգեցին, որ տասնէն մէկը բերեն Երու-
սաղէմ՝ սուրբ քաղաքը բնակելու, ու մնա-
ցեալ բաժինը՝ ուրիշ քաղաքներու մէջ բնակին։
2 Եւ ժողովուրդը օրհնեց այն ամէն մարդիկը՝
որոնք յօժար կամքով իրենց անձը ընծայելին
3 Երուսաղէմի մէջ բնակելու։ Ու Երուսաղէ-
մի մէջ բնակող գաւառին իշխանները ասոնք
էին. (սակայն Յուդայի քաղաքներուն մէջ՝
Իսրայէլը, քահանաները, Ղեւտացիները, Նե-
թինայիմները ու Սողոմոնին ծառաներուն
որդիքը՝ ամէն մարդ իրենց կալուածքին մէջ՝
4 իրենց քաղաքներուն մէջը բնակեցան։) Ու
Երուսաղէմի մէջ Յուդայի որդիներէն ու Բե-
նիամինի որդիներէն բնակեցան։

Յուդայի որդիներէն՝ Մաղաղիելի որդւոյն
Սահատիայի որդւոյն Ամարիայի որդւոյն Զա-
քարիայի որդւոյն Ոզիայեան որդին Ափտալեան,
5 որ Փարեսի որդիներէն էր, Ու Սիլոնիի որ-
դւոյն Զաքարիայի որդւոյն Յովարիբի որդւոյն
Ադայիայի որդւոյն Ադայիայի որդւոյն Քոլո-
զէի որդւոյն Բարուքին որդին Մաասիա։
6 Երուսաղէմի մէջ բնակող Փարեսի որդիներուն
ամէնը չորս հարիւր վեցտասնուուրքը զօրա-
ւոր մարդիկ էին։
7 Ու Բենիամինի որդիքը ասոնք էին. Եհա-
ւեի որդւոյն Իսիելի որդւոյն Մաասիայի որ-
դւոյն Կովոխայի որդւոյն Փադայիայի որդւոյն

Թան· ժբ· 12· բ Օր· իգ· 2	Դ՚Ե· իկ· 30· Թան· ժբ· 21, Եա·	—
ա Եէ· ժգ· 2, 12, 13· Ղՙե· իէ· 26, 27· Թան· ժբ· 25, 26· Ղՙե· իգ· 17· Թան· ժբ· 19· ժբ· 12· Եա· բ Օր· ժբ· 4·	Թան· ժբ· 26· ա Մ՚ն· բ· 26· բ Օր· ժբ· 6, 31· Մ՚ն· լ՚ա· 21· բ Օր· ժբ· 6, 31· Մ՚ն· լ՚ա· 12· ԳԼ՚· ժգ· 12· ԳԼ՚· ժգ· 10, 11·	ա Հմր· 18· Մաա· գ· 5· իկ· 53· բ Դաաս· է· 9· ա Մ՚ն· բ· 2· 3· գ Եզր· բ· 43· դ Եզր· բ· 55· ե Մ՚ն· բ· 3, Եա· զ Ծն· լը· 28·
ը Եզր· բ· 56—43· է Եզր· բ· 1· ժ· 11· 12· 13· ԳԼ· ժգ· 3· ը Բ Օր· իբ՚· 13· 14· ԳԼ· է· 12· 13· Աազ· ՚ժբ· 106· թ գ Թագ· իգ· 3· Մ՚ն· լգ· 31· ժ Եէ· լգ· 16· բ Օր·	է· 5· Եզր· բ· 12· 13· 14· ը Եէ· բ· 20· Ղՙե· իգ· 3· բ Օր· բ· ԳԼ· ժգ· 15· Եա· ի Եէ· իգ· 20· 21· Ղՙե· իբ· 4· ժ Օր· ժբ· 1, 2·	Գէ· է· 12· ի Ղՙե· իգ· 5, Եա· բ Մ՚ն· բ· 4· ժ ՑԼա· Թան· իբ· իթ· 1 ՑԼա· Թան· իբ· իթ· Գէ· ժգ· 31· Եա· իբ· 10· ի Ղՙե· գ· 12· ժ Եէ· իգ· 19· լգ· 26· Ղՙե· ժբ· 25·

Յոիարիբի որդւոյն Մեսուղամին որդին Սալու։
8 Եւ անոկ Գաբբէ, Սելլէ, Ը՚ղէ, բոլը
9 հարիւր քսանուութը հոգի. Ու անոնց վրայ
իշխան՝ Զեքրիի որդին Յովէլ էր. ու Սենու-
այի որդին Յուդա քաղաքին վրայ տեղակալ
10 էր։ Քահանաներէն՝ Յոիարիբի որդին Յեդա-
11 յիա, Յաքին, Ասարիա ծագին՝ Ա-
քիտովբի որդւոյն Մարիոթի որդւոյն Սա-
դոկի որդւոյն Մեսուղամի որդւոյն Փեղիա-
12 յին որդին Սարայիա, Եւ անոնց եղբայրները՝
որ Ա-ոոոծոյ տանը գործը կը բանեին, ութը
հարիւր քսանուերկու էին. ու Մելքիայի
որդւոյն Փաշուրի որդւոյն Զաքարիայի որ-
դւոյն Պմաղեի որդւոյն Փաշուղիայի որդւոյն
13 Յերոամին որդին Ադայիա, Ու անոր եղբայր-
ները՝ տունհայրապետները երկու հարիւր քառա-
սունուերկու էին. ու Եմմերի որդւոյն Մե-
սեղամոթի որդւոյն Ահզայի որդւոյն Ազար-
14 եղին որդին Պմաշսի, Եւ անոնց եղբայրնե-
րը հարիւր քսանուութը զօրաւոր կարիճներ
էին. ու անոնց վրայ իշխան Ագեդոլիմի որ-
դին Զաբդիէլ էր։
15 Ու Ղեւտացիներէն՝ Բունիի որդւոյն Սամ-
բրայի որդւոյն Եզրիկամի որդւոյն Պսաբիի
16 որդին Սեմայիա, Նաև Սաբեթա ու Յոզաբ-
բատ՝ որոնք Ղեւտացւոց իշխաններէն էին,
Աստուծոյ տանը արտաքին գործին վրայ
17 էին։ Եւ Ասափի որդւոյն Զաբդի որդւոյն
Միքայէլի որդին Մաթթանիա երգեցողներուն գլխա-
ւորն էր, ու աղօթքներուն օրհնութիւն-
ները նախ անիկա կը սկսէր երգել. և անոր
եղբայրներէն բակբուկիա երկրորդն էր, ու
անկէ ետքը Իդդմոնի որդւոյն Գալաղի որ-
18 դւոյն Սամմուայի որդին Աբդա էր։ Սուրբ
քաղաքին մէջ բոլոր Ղեւտացիները եր-
կու հարիւր ութսունուչորս էին։
19 Եւ դռնապանները՝ Ակկուբ — Տկղմին, ու
անոնց եղբայրները՝ դռներուն պահապանները
հարիւր եօթանասունուերկու էին։
20 Եւ Իսրայէլին, քահանաներուն — Ղեւտա-
ցիներուն մնացորդը՝ Յուդայի բոլոր քաղաք-
ներուն մէջ՝ ամէն մարդ իր ժառանգութեանը
21 մէջ էր։ Բայց Նեթինայիմները Ոփլայ մէջ
կը բնակէին. և Սիա ու Գիսպա Նեթինա-
22 յիմներուն վրայ էին։ Ու Երուսաղէմի մէջ
Ղեւտացւոց վերակացուն՝ Միքայէլ որդւոյն
Մաթթանիայի որդւոյն Ասաբիայի որդւոյն Բա-
նիի որդին Ոզի էր, Ասափի որդիներէն եր-
գեցողներէն, որոնք Աստուծոյ տանը գործ-
23 քին վրայ էին. Վասն զի հանուն Համան իս-
գաւորը հրաման տուեր էր, որ երգեցողնե-
24 րուն օրէ օր առճիկ տրուի։ Եւ Յուդայեան

ա Մ՚ն· գ· 14·	—	—
բ Եզր· բ· 1· 2·	գ Ցէս գԼ· ժ· 2—8· դ Դ՚սիկ· ա· 5· ե Եզր· գ· 2· Ան գ·	ա· 1· Ծագ· է· 1· զ ԳԼ· ժա· 17·

Զարայեան որդիներէն Մասիզեբելի որդին Փե-
թայիա ժողովուրդին ամէն գործերուն մէջ
25 թագաւորին գործակիցն էր։
Ու Գիւղայի որդիներէն գեղերու ու ար-
տերու մէջ բնակելոցն, այսինքն Կարիաթ-
արբային ու անոր գեղերուն մէջ, Դիբոնին
ու անոր գեղերուն մէջ, Կաբսէելին ու անոր
26 գեղերուն մէջ, Ու Յեսուային, ու Մոլադա,
27 Բէթփաղեթին, Եւ Ասէր-սուալին
ու Բերսաբէէին ու անոր գեղերուն մէջ,
28 Եւ Սիկղականին, ու Մեքոնային և անոր գե-
29 ղերուն մէջ, Ու Էնոնոմնին, Սարայիան, Յե-
30 րմութին, Զանոային, Ողոզոմին ու անոնց
գեղերուն մէջ, Լաքիսին ու անոր արտերուն
մէջ, Ազեկային ու անոր գեղերուն մէջ, ու
Բերսաբէէին մինչև Հնոմին ձորը բնակեցան։
31 Ու Բենիամինի որդիքը՝ Գաբայէն մինչև
Մաքմաս, Այիա, ու Բեթէլ ու անոր գե-
32 ղերուն մէջ, Անաթովթ, Նոբ, Անանիա,
33 Հասոր, Ռամա, Գեթթայիմ, (34) Հադիդ, Սե-
35 բոյիմ, Նեբալատ, Ղոդ, Ովնոմ — Գե-
բասիմ բնակեցան։
36 Ու Ղեւտացիներէն մնացած Յուդայի ու Բե-
նիամինի մէջ բաժնուած էին։

ԳԼ· ԺԲ

1 Զօրաբաբելին հետ եկող քահանաները, 8 ու Ղեւտացիները։
10 Քահանայապետներուն յաջորդութիւնը։ 22 Քանի մը էջե-
ւելի Ղեւտացիներ։ 27 Պարիսպներուն նուագահատոյց հանդէ-
սը։ 44 Տաճարին մէջ քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն
համար որոշուած պաշտօնները։

1 Եւ Շաալթիէլեան Զօրաբաբելին ու Յե-
սուան հետ ելլող քահանաները ու Ղեւտացի-
ները ասոնք են. Սարայիա, Երմիա, Եզ-
2 րա, Ամարիա, Մալուք, Փետուսա, (3) Սե-
4 քենիա, Հոհադա, Մերամոթ, Ադդոա,
5 Կանաթոն, Պվրիա, Միամին, Մոատիա,
6 Բելգա, Սեմայիա, Յոյարիբ, Յեդայիա,
7 Սալլու, Ամոկ, Փեղիա, Յեդայիա. Յե-
սուան օրերը ասոնք էին քահանաներուն իշ-
խաններըը իրենց եղբայրներովը։
8 Ու Ղեւտացիք՝ Յեսու, Բանուի, Կադմի-
էլ, Սարաբիա, Յուդա — Մաթթանիա, Հասի-
կա իր եղբայրներուն հետ օրհնութիւնից վը-
9 րայ էր. Եւ անոնց եղբայրները՝ Բակբուկիա
և Ունոն անոնց դիմացը իրենց կարգին մէջ
կը կայնէին։
10 Ու Յեսու Յոնա Յոյակիմը, և Յոյակիմ
Եղիասիբը, ու Եղիասիբ Յոյադա Յոյիա-
11 դան, Եւ Յոյիադա Յոնաթանը, ու
Յոնաթանն Յադդուան։
12 Եւ Յոյակիմին օրերը առնմապետ քահա-
նաները ասոնք էին. Սարայիային՝ Մարայիա,

ա Մ՚ն· գ· 14·	—	—
բ Եզր· բ· 1· 2·	գ Ցէս գԼ· ժ· 2—8· դ Դ՚սիկ· ա· 5· ե Եզր· գ· 2· Ան գ·	ա· 1· Ծագ· է· 1· զ ԳԼ· ժա· 17·

13 Եբեմայէն՝ Անանիա, Եզրասէն՝ Մեսուղամ,
14 Ամոթիայէն՝ Յօհանան, Մալուքէն՝ Յոնաթա-
15 ղան, Սաբանիայէն՝ Յովսէփ, Հարիմէն՝ Եզ-
16 նա, Մարեմոթէն՝ Ուրիա, Ադդովէն՝ Զա-
17 քարիա, Կանաֆեօնէն՝ Մեսուղամ, Աբիայէն՝
Զիքրի, Մինեամինէն՝ Մովադիայէն՝ Փալտի,
18 Բեղգայէն՝ Սամուա, Սեմայիայէն՝ Յովնա-
19 թան, Յովարիբէն՝ Մաթթանայ, Յեդայիայէն՝
20 Ոզի, Սալլուէն՝ Կալլայ, Ամոկէն՝ Եբեր,
21 Քեզկիայէն՝ Ասաբիա, Յեդայիայէն՝ Նաթա-
նայէլ։

22 Եղիասիբէն, Յովիադայէն, Յօհանանէն
ու Յադդուայէն օրերը Ղեւտացի՛ այոմէնէն
ընդ առնմանակաները դրուեցան. նաև քա-
հանաներըդ՝ մինչև Պարսից Դարեհին թագա-
23 ւորութիւնը։ Ղեւիի որդւոցը առնմանակաները
մինչև Եղիասիբեան Յօհանանին օրերը ժամա-
24 նակագրութեան գրքին մէջ գրուեցան։ Ու
Ղեւտացւոց իշխանները Ասաբիա, Սարաբիա,
ու Կադմիելի որդին Յեսու էին. և անոնց
եղբայրները անոնց առջեւը կ՚երթեին գովա-
նի գիմ, որ Աստուծոյ մարդուն Դաւիթին
հրամայածին պէս օրհնութիւն ու գոհութիւն
25 մատուցանեն։ Մաթթանիա, Բակբակիա, Աբ-
դիա, Մեսուղամ, Տէղմէն -- Ակկուբ գրան
շտեմարաններուն մէջ պահապանութիւն ընող
26 դռնապաններ էին։ Յովսէդեկեան Յեսուին
որդւոյն Յովակիմին օրերը՝ ու Ներեմիա Հա-
ռաւարիչին ու Եզրաս քահանային -- Դպրի-
ին օրերը առնք էին։

27 Ու երուսաղէմի պարսպին Նուաիրատեաց
առնելը Ղեւտացիները փնտռելին իրենց բոլոր
տեղերէն, որ զանոնք երուսաղէմ բերեն, ու
նուագարանքը ուրախութեամբ, Գոհու-
թեամբ, օրհնութիւններով, Ծնծղաներով,
28 տաւիղներով ու քնարներով կատարեն։ Ու
երգեցողներուն որդիքը երուսաղէմին չրջա-
կայ տեղերէն, ու Նետոփաթացւոց գեղերէն,
29 Եւ °Գաղգալայի առնէն՝ ու Գաբայի ու
Ազմաւեթի դաշտերէն ժողվուեցան. վասն զի
երգեցողները երուսաղէմին բոլորտիքը իրենց
30 գիղեր չիներ էին։ Եւ քահանաները ու Ղե-
ւտացիները սրբուեցան, ու ժողովուրդը ու
դռները ու պարիսպը սրբեցին։

31 Եւ Յուդայի իշխանները պարսպին վրայ
հանեցի, ու գոհութիւն երգող երկու մեծ
դաս կարգեցի. Հին պարսպին վրայ աջ կող-
32 մը Հոսէա գնաց, և անոր հետեւէն Ոմէիա ու Յուդայի իշխանութեան
33 կէսը գացին. Նաև Ազարիա, Եզրաս, Մե-
34 սուղամ, Յուդա, Բենիամին, Սեմայիա ու
35 Երեմիա. Եւ Հոդերով քահանայից որդինե-
րէն՝ Զաքարիա Յովնաթանայ որդւոյն Մի-
քիայի որդւոյն Մաթթանիայի որդւոյն Սեմա-
յիայի որդւոյն Յոնաթանին որդին Զաքա-
36 րիա. Ու անոր եղբայրները՝ Սեմայիա, Ազա-
րիէլ, Միլալայ, Գիլալայ, Մայ, Նաթա-
նայէլ, Յուդա -- Անանի Աստուծոյ մար-
դուն Դաւիթին Երգոց նուագարաններովը
Ի՛նդ՚ի՛ն, ու անոնց առջեւէն եզրաս դպիրը.
37 Եւ իրենց աղբիւրի դուռը Եւ,
ու Դաւիթի քաղաքին աստիճաններէն զարիս-
պին աստիճանը երան, Դաւիթի տունը վրայէն
դէպ՚ի արեւելք մինչև Ջուրի դուռը։

38 Եւ °գոհութիւն երգողներուն միւս դասը
դիմացէն կ՚երթային. ու ես՝ ժողովուրդին
կէսին հետ պարսպին վրայ՝ փուռերուն աչ-
39 տակէն մինչև Լայն պարիսպը, Ու Եփրե-
մի դրանը վրայէն, և Հինի դրանը վրայ,
ու °Ձկանց դրանը, և Անանէլի աշտարա-
կին ու Մէայի աշտարակին վրայ, մինչև
°Ոչխարաց դուռը անոնց հասնէին Ի՛նդ՚ի՛ն. ու
40 Բանտի դուռը կայնեցան. Եւ գոհութիւն
երգողներուն երկու դասը Աստուծոյ տունը
մէջ կայնեցան. Նոյնպէս ալ ես ու տասիկանին-
41 քոյն կէսը՝ որոնք իմ հետս էին. Նաև քա-
հանաները Եղիակիմ, Մասէա, Մինիա-
մին, Միքիա, Եղիոէնայի, Զաքարիա --
42 Անանիա՝ փողերով. Եւ Մասէա, Սեմայիա,
Եղիազար, Ոզի, Յօհանան, Մելգիա, Եղամ
ու Եզեր. Աստուծոյ երգեցողները իրենց վե-
րակացուին Յեզրիայեան հետ ձայներնին վեր-
43 ցուցին։ Եւ այն օրը մեծ զոհեր մատուցին ու
ուրախութիւն ըրին, վասն զի Աստուած մեծ
ուրախութիւնով ուրախացուց զանոնք. ու
կիներն ալ ու տղաքներն ալ ուրախութիւն ը-
րին, ու Երուսաղէմին ուրախութիւնը մինչև
հեռու տեղացանք լսուեցաւ։

44 Եւ այն օրը անոնք անձնական վրայ դանձ-
րան համար, ընծաներուն համար, երախայրի
պատուիրանքուն համար ու տասանորդներուն
համար մարդիկ որոշուեցան, որ քաղաքներ-
ուն արտաքինները քահանայից ու Ղեւտա-
ցւոց օրինաւոր բաժինները հոն ժողվեն. քան-
զի Յուդան կայնող քահանայից ու Ղեւտա-
45 ցւոց վրայ ուրախացաւ. Ինչու որ անոնք իւ-
րենց Աստուծոյն հրամանը ու սրբութեան
հրամանը կը պահէին, Նոյնպէս ալ երգեցողները
և դռնապանները՝ Դաւիթին -- անոր որդւոյն
46 Սողոմոնին պատուիրածին համեմատ. Վասն
զի առաջ Դաւիթին ու Ասափին օրերը եր-
գեցողներու գլխաւորները կար, և գովասանի
47 օրհնելու ու գոհանալու երգեր։ Ու բոլոր Իս-
րայէլ Զօրաբաբէլին օրերը ու Նէհեմիային
օրերը երգեցողներուն ու դռնապաններուն
օրէ օր ուռճիկ կու տային. Ու սուրբ բաներըդ
Ղեւտացւոց կու տային, Ղեւտացիք ալ Ահա-
րոնի որդւոյը կու տային։

ԳԼ. ԺԳ

1 Օրինքը կարգացուեցաւ ժողովրդեան կը գտնուին։ 2 Ղեհեմիա երբոր Եգուպտացիմ կը դառնայ՝ անոնցմէ մարդիկ կու տայ։ 10 ու Տէրջը տաճարէ մէջ ամէն մեկուն պաշտօնը կարգի կը գնէ։ 15 Շաբաթ պղծութիւնը 23 ու օտար կիներ։

1 Ան օրը Մովսէսի գրքին °կարդացուեցաւ
ու ժողովուրդը լսեց, ու հոն գրուած գըտ-
նուեցաւ Որ Ամմոնացիք ու Մովաբացիք Ա-
ստուծոյ ժողովքին մէջը յաւիտեան չմտնեն.
2 Որովհետեւ անոնք Իսրայէլի որդիները հացով
ու ջրով չդիմաւորեցին, Հապա Բաղաամը
անոնց դէմ վարձքով բռնեցուին, որ զանոնք
անիծէ. Բայց մեր Աստուածը անիծքը օրհ-
3 նութիւն եղաւ. Ու եղաւ մեր Աստուածը անիծքը օրհ-
լսեցին, Իրենց խառնուած մարդկութիւնը
եղան զատուցին։

4 Բայց ասկէ առաջ Եմեր Աստուծոյն տանը
սենեակներուն վերակացուն՝ Եղիասիբ քահա-
5 նան Տուբիային հետ ազգական եղեր էր, Ու
անոր մէկ մեծ սենեակ մը չիներ էր ան ատեն՝
Երբ որ առաջ հացի ընծաները, Կնդրուկը ու
անօթները, Եւս Ղեւտացիներուն, Երգեցող-
ներուն և դռնապաններուն համար որոշուած
ցորենին, Գինիին ու Եղեւն տասանորդները,
ու քահանաներուն պատուհաս ընծաները կը գը-
6 նէին։ Եւ ասոնց ամէնն ալ Երու-
սաղէմի մէջ չէի. Վասն զի Բաբելոնի Արտա-
շէս Թագաւորին երեսունհարիւրերկուորդ տա-
րին Թագաւորին գացի։ Ու ժամանակէ մը
7 ետքը թագաւորէն հրաման առի, Ու Երու-
սաղէմ գալով՝ Եղիասիբին ըրած չարութիւնը
իմացայ, որ Աստուծոյ տանը գաւիթին մէջ
8 Տուբիային համար սենեակ մը չիներ էր։ Եւ
շատ դժուարեցայ, ու Տուբիային բոլոր կա-
9 հասները սենեակէն դուրս նետեցի. Եւ հրա-
ման ըրի, ու Սենեակները մաքրեցին, և Ա-
ստուծոյ տանը անօթները ու հացի ընծան և
10 կնդրուկը ետքէն հոն տարի. Ու նաև իմացայ
որ Ղեւտացւոց չտաժինները տրուած չէին,
վասն զի պատասխանատուները ու երգեցողները
ու երգեցողները ամէնքն ալ Իրենց արտերէն
11 նեղը փախեր էին։ Անոր համար ոստիկաններ-
ուն հետ Վէճեցայ ու ըսի, Աստուծոյ տունը
ինչ պատճառաւ ետքէ թողուած է. ու Ղե-
12 ւտացիները ժողվեցի, ու զանոնք իրենց պաշ-
տօնները Յուդայի ամէն Հասատացի։ Եւ բոլոր Յու-
դան ցորենին, գինիին ու եղեւն տասանորդ-
13 ները գանձատուներուն տարին։ Եւ գանձա-
պահներուն վրայ Սելեմիա քահանան ու Սա-
դոկ դպիրը ու Ղեւտացիներէն փեդայիան
գանձապետ կարգեցի. ու անոնց գործը Մա-
թթանիայի որդւոյն Զաքարի որդին Հանան
էր. Վասն զի անոնք Հաստատարիմ կը սե-
պուէին, ու անոնց գործը իրենց եղբայրնե-
14 րուն բաժին տալ էր։ Ով Աստուած իմ, ասոր
համար պիտ յիշէ, ու իմ Աստուծոյս տանը
մէջ ու անոր ծառայութիւնը մէջ իմ ըրած
բարեգործութիւնները մի ջնջեր։

15 Այն օրերը Հրէաստանի մէջ տեսայ որ Հաս-
րաթի օրը խաղող կը կոխեին, ու դիզուն որա-
ներ կը բերեին, ու էշերու վրայ բեռ կը բեռ-
ցընէին. Նաև գինի, խաղող, Թուզ ու ամէն
տեսակ բեռ Հաւրաթի օրը Երուսաղէմ կը բերէին. ու ես ուսերէնք ծա-
16 նօթ օրերուն Տիւրացի ձուկ ու ամէն տե-
սակ ապրանք կը տանէին, ու Հաբաթի օրը Յու-
դայի որդիներուն ու Երուսաղէմի Հասատացի
17 ծախէին։ Եւ Յուդայի ազնուականներուն
հետ վիճեցայ, ու անոնց ըսի, Այ Ի՞նչ գէշ
բան է որ դուք կ՚ընէք, ու Հաբաթի օրը կը
18 պղծէք։ Այս ձեր Հայրերն ալ այսպէս ըրին,
ու մեր Աստուածը մեր վրայ ու այս քաղա-
քին վրայ այս բոլոր Հարիքները բերաւ. և
դուք Հաբաթը պղծելով՝ Իսրայէլին վրայ
19 բարկութիւն կ՚աւելցնէք։ Ուստի Հաբա-
թին առաջ Երուսաղէմին դռները Սկսաք
քաղաքածին պէս, Հրամայեցի որ դռները
գոցուին. Նաև Հրամայեցի որ Հաբաթը չան-
ցած չբացուին. Ու դռները իմ մանչերէս
կայնեցուցի, որ Հաբաթ օրը Ներսը բեռ չը-
20 մտնէ։ Եւ ծաճառականները ու ամէն տե-
սակ ապրանք ծախողները մէկ երկու անգամ Երու-
21 սաղէմին գուրսը անցուցին գիշերը։ Ու ես
զանոնք յանդիմանեցի՝ ըսելով, Դուք ինչո՞ւ
Համար պարսպին քովը գիշերը կ՚անցընէք.
Թէ որ մէյ մըն ալ այդպէս ընէք, ձեռքս վը-
րանիդ կը դնեմ։ Անատնէն Ի վեր մէյ մըն
22 ալ Հաբաթ չէկան։ Ու Ղեւտացիներուն
ըսի որ Դիմընէք սրբեն, ու Հաբաթ օրը սրբ-
բելու Համար՝ երթան դռները պահպանու-
թիւն ընեն։ Ով Աստուած իմ, ասոր Համար

ա Նեհ. ժը. 21, 24։
բ Նեհ. ժը. 26։

—

ա Բ Օր. լ. 11, 15։
գ Թագ. իգ. 8։
ԳԼ. ը. 5, 8, 13։
Ե՛ս. 10։

ե Եբր. ժողովրդին ակնկռներուն կար. գացուեցաւ,
բ Բ Օր. իգ. 3, 4։
Թագ. իը. 3։ Ցնս. իգ. 9, 10։
գ Թագ. իգ. 11։ Նեհ. ժ. 10։ Բ Օր. իգ. 2։
դ ԳԼ. ի. 2։ ժ. 28։

ե ԳԼ. ժը. 44։
զ ԳԼ. ժը. 44։
է Թագ. իա. 21, 24։
ը ԳԼ. ի. 14։
թ Ե՛զր. 1, 5։
ժ Բ Մն. իի. 5, 12, 16, 18։
ի Մտթ. գ. 5։
լ Թագ. կ. 3։

Գ. 16։
մ Ցնս. հ՚զր. 31։
յ ԳԼ. գ. 11։
ն ԳԼ. գ. 8։
շ Գ Թագ. ժգ. 13։
ԳԼ. ը. 16։

ո ԳԼ. գ. 6։
պ ԳԼ. գ. 3։
ջ ԳԼ. գ. 1։
ռ ԳԼ. գ. 32։
ս Նեհ. ը. 2։
վ Բ Մն. լ. 11, 12։

ԳԼ. ժգ. 5, 12, 13։
տ Ա Մն. իե. 1, 4։
բ Մն. իի. 30։

ր Թագ. ի. 2։ ժ. 28։

ս Ե՛զր. 17, 25։ Ա. ում. իբ. 4։
ւ ԳԼ. ժ. 38։
փ ԳԼ. ժ. 38, 39։ ժը. 44։
ք ԳԼ. ժը. 44։ Բ Մն. լ. 12։
օ ԳԼ. ի. 3։ Ա Կոր. ը. 2։

ֆ Ե՛զր. 22, 31։ ԳԼ. ի. 19։
ա Նեհ. ի. 10։
բ Նեհ. ժ. 21, 22։
գ ԳԼ. ժ. 31։
դ Եբր. անդր գրքի վկայաբերման ըստ։
ե Ե՛զր. 11։
զ Նեհ. ժ. 21, 22։

23։
է Եբր. գործերուն վրայ չտաք եղածին պես։
ը ԳԼ. իգ. 38։
թ Նեհ. ժ. 31։
ժ ԳԼ. ժ. 28։
ի ԳԼ. ժ. 29։
լ Ե՛զր. 14, 21։

ալ գիս յիշէ, ու քու մեծ ողորմութեանդ համեմատ ինծի ողորմէ։
23 Եւ ան օրերը Հրէաները տեսայ, որ Ագողատոյի, Ամմոնացի եւ Մովաբացի կիներ
24 առեր էին. Ու անոնց տղաքը Հրէարէն խօսիլը տզեղ չգիտնալով կէս մը Ազովտացւոց լեզուն կը խօսէին, նմանապէս ուրիշ ազգ-
25 րուն լեզուները։ Ես պատճառաւ անոնց հետ վէճ ըրի ու զանոնք նզովեցի, և անոնցմէ մէկ քանին ծեծեցի ու մազերնին փետռեցի, և Աստուծոյ անունէն երդմնցուցի, ըսելով, Ձեր աղջիկները անոնց տղոցը չառած, ու անոնց աղջիկները ձեր տղոցը կամ ձեզի
26 ալ չառնէք։ Սողոմոնը չէ՞ր, որ Իսրայէլի Աղգին թագաւորը մեզանից. ու Թէպհաս Էլեա ազգերու մէջ անոր պէս թագաւոր չկար, ու իր Աստուծոյն սիրելի էր, ու Աստուած զանիկա բոլոր Իսրայէլի վրայ
թագաւոր դրաւ, Եւ նա օտարազգի կիներ
27 Նէրը անոր ալ մեզանից տուին։ Եւ ձեզ Թզգենք, որ ասա բոլոր մեծ չարութիւնը բնէք, ու Օտարազգի կիներ առնելով մեր
28 Աստուծոյն դէմ մեզ գործէք։ Եւ մեծ քահանայն Եղիասիբին որդւոյն Յոյիադային որդիներէն Ռէնը Երոնացի Սանաբազատին փեսան էր. անոր համար զանիկա քովէս վռնտեցի։
29 տեղն։ Ով Աստուած իմ, զանոնք յիշէ՝ քահանայութիւնը և Քահանայից ու Ղեւտացւոց
30 ուխտը պղծելնուն համար։ Այսպէս զանոնք բոլոր օտարազգիներէն մնքրեցի, ու քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն դասերը հաստատեցի, Անոնց ամէն մէկը իր պաշտօնին վը-
31 րայ Եւ Եղբայր։ Նաև որոշած ժամանակներուն Երուսաղէմ Փայտի ընծային համար՝ ու երկայրի պատուղներուն համար հոգ տար։ Ով Աստուած իմ, զիս Ի բարին յիշէ։

ԳԻՐՔ ԵՍԹԵՐԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ընաւերոս թագաւորական կոչուածները կ'ընծայ։ 10 Վաշթի թագուհին կանչել կու տայ։ բայց անկնա չերթայր։ 13 Աստուած Մեմուքանին առած խորհուրդին համեմատ կը հրամայէ որ երեսները իրենց կիներուն վրայ խմաղ ըլլան։

1 Ու եղաւ որ Ասուերոսին օրերը՝ (այսինքն այն Ասուերոսին՝ որ Հնդկաստանէն մինչև Եթովպիա Հարիւր քառասուերկու գաւառի
2 վրայ թագաւորութիւն կ'ընէր։) Ան օրերը, երբոր Ասուերոս թագաւորը Շուշան մայրաքաղաքին մէջ Իր թագաւորութեանը աթո-
3 ռին վրայ կը նստէր, իր թագաւորութեանը երրորդ տարին իր բոլոր իշխաններուն ու ծառաներուն Կոչունք բրաւ. Պարսից ու Մարաց Զօրքը, նախարարները ու գաւառայ
4 իշխանները անոր առջևն էին։ Անաստնը շատ օրեր՝ այսինքն հարիւր ութսուն օր իր թագաւորութեանը փառաւոր հարստութիւնը ու իր մեծութեանը պատուական շքեղութիւնը ցուցուց։
5 Ու երբոր ան օրերը լմնցան, թագաւորը Շուշան մայրաքաղաքին մէջ գտնուող բոլոր ժողովուրդին՝ մեծէն մինչև պզտիկին՝ թագաւորական պալատին պարտէզին դաւթին

6 մէջ եօթը օր կոչունք ըրաւ։ Ճերմակ բեհեզ, կեղտասէ ու կապուտակէ վարագոյրներ՝ բամբակ քթանէ և ծիրանեդոյնի չուաններով ու արծաթէ օղակներով՝ մարմարիոնի սիւներէ վար կախուած էին, և պորփիւրէ, ճերմակ մարմարիոնէ, ալաբաստրէ ու սև մարմարիոնէ յատակի վրայ Նակիւ ու արծաթէ նստարան-
7 ներ էին։ Եւ խմիլիքները ոսկիէ ամաններով ու տեսակ տեսակ ամանիներով կու տային. ու թագաւորական գինին առատ էր,
8 †ինչպէս որ թագաւորին կը վայլէր։" Ու խմիլիքը կանոնաւոր էր, բռնադատող չկար. վասն զի թագաւորը այսպէս հրամայեր էր իր տան բոլոր վերակացուներուն, որ ամէն մէկ-
9 կուն ուզածին պէս ընեն։ Եւ Վաշթի թագուհին ալ Ասուերոս թագաւորին պալատին մէջ կիներուն կոչունք բրաւ։

10 Եօթներորդ օրը՝ երբոր †թագաւորին սիրտը գինիէն զուարթացեր էր, ‡իր առջևը ծառայութիւն ընող եօթը ներքինիներուն՝ Մեհուման, Բիզթային, §Աբդոնային, Բիզթային, Աբագթային, Զեթարին ու Քարքասին
11 տուն բաւ, Որ Վաշթի թագուհին իր գեղական թագովը թագաւորին առջևը բերուն, որ ժողովուրդներուն ու իշխաններուն անոր գե-

ա Եզր. թ. 3։
ա Հմր. 11։ Աստեր. իբ. 4։
գ Եզր. ժ. 1։ Գէն. ժ. 29։ 30։
դ գ Թագ. ժա. 1։ Ել. 34։
ե գ Թագ. ի. 15։ բ Մն. ա. 12։
զ բ Թագ. ժբ. 26։
է գ Թագ. ժա. 4։ Ել. 34։
ը Եզր. ժ. 2։
թ Գէն. ժբ. 10։ 22։
ի գ Թագ. ժբ. 4։ 11։ 12։
ժ Գէն. ժ. 20։
ի Գէն. ժ. 34։
լ Հմր. 14։ 22։

—

ա Եզր. գ. 6։ Գան. թ. 1։
բ Գէն. ը. 9։
գ Գան. ղ. 1։
դ Նէհ. ա. 1։
ե գ Թագ. ա. 46։
զ Ծն. իբ. 20։ Գէն. 21։
է Եբր. թագաւորին ձեռքին համեմատ։
ը Գէն. ժգ. 28։
թ Եբր. Ասուերոս թագաւորին
ժ Գէն. ե. 9։

ղեցկութիւնը տեսնեն. վասն զի անիկա տես-
12 քով դեղեցիկ էր։ Բայց վաշթի թագուհին ներքինիներուն ձեռքով եղած թագաւորին հրամանին համեմատ երթալ չուզեց, ու թագաւորը խիստ սրդողեցաւ ու իր բարկութիւնը բորբոքեցաւ։
13 Անաստնը թագաւորը †ժամանակները գիտցող †իմաստուններուն ըսաւ, (վասն զի թագաւորը ամէն օրէնք ու իրաւունք գիտցող-
14 ներուն այսպէս խորհուրդ կը տարցընէր. Եւ Պարսից ու Մարաց †օրէնքը իշխաններէն կարմնա, Սեթար, Ադմաթա, Թարսիս, Մելիս, Մարսենա — Մեմուքան՝ որ անոր մօտն էին, ու †թագաւորին երեսը կը տեսնէին, թագաւորութեան առաջին *խորհրդականները էին.)
15 Նէրն էին.) Օրէնքին համեմատ ի՞նչ պէտք է ընել վաշթի թագուհիին. որովհետև Ասուերոս թագաւորին ներքինիներուն ձեռքով խրտամանը չկատարեց։
16 Անաստնը Մեմուքան՝ թագաւորին ու իշխաններուն առջևը ըսաւ, Վաշթի թագուհին ոչ միայն թագաւորին դէմ, հապա բոլոր իշխաններուն դէմ, ու Ասուերոս թագաւորին բոլոր գաւառներուն մէջ եղող բոլոր ժողո-
17 վուրդներուն դէմ յանցանք ըրաւ. Վասն զի թագուհիին ըրածը բոլոր կանանց մէջը տարածուելով, անոնք †իրենց էրկիներէն պիտի անարգեն, ըսելով թէ Ասուերոս թագաւորը հրամայեց որ վաշթի թագուհին իր առջևը
18 բերեն, բայց անիկա չեկաւ։ Եւ սա օրուան օրս՝ թագուհիին ըրածը լսող Պարսից ու Մարաց տիկիններէն թագաւորին բոլոր իշխաններուն այսպէս պիտի խօսին. ու խիստ շատ անարգանք ու հակառակութիւն պիտի ըլ-
19 լայ։ Աբ թէ որ թագաւորին հաճոյ կ'երևի, նայ, իր կողմանէ հրովարտակ տարածուի, և Պարսից ու Մարաց օրէնքներուն մէջ գրուի՝ Որպէս զի ետ չդառնայ, որ վաշթին Ազգէն — Ասուերոս թագաւորին առջևը չգայ. ու թագաւորը անոր տիկնութիւնը անկէ ազգի
20 եղող մէկ ուրիշ կինոջ մը տայ։ Ու երբոր թագաւորին ըրած հրամանը լսուի իր բոլոր թագաւորութեանը մէջ որ շատ ընդարձակ է, բոլոր կիներն ալ՝ մեծէն մինչև պզտիկը՝ իրենց էրկիները պիտի պատուեն։
21 Եւ սա խօսքը թագաւորին ու իշխաններուն հաճոյ երևցաւ, ու թագաւորը Մեմու-
22 քանին ըսածին պէս ըրաւ։ Եւ թագաւորին բոլոր գաւառներուն՝ նամակներ գրկեց, ամէն մէկ գաւառին իր գրովը, ու ամէն մէկ ժողովուրդին իր լեզուովը՝ նամակներ խրկեց, որ ամէն մարդ իր տանը մէջ տէր ըլլայ, ու իր ժողովուրդին լեզուովը խօսի։

ԳԼ. Բ

1 Ընտրուած կոյս աղջիկներուն մէջէն թագուհի մը պիտի ընտրեն։ 5 Մարդքէ Եսթերին անունէն հայրը։ 8 Եսթեր միւս աղջիկներուն առնչի ընթերցք կը գտնի Հեգեին առջևը։ 12 Պարտէզը։ ու թագաւորին մեծնալու կանոնը։ 15 Եւ թէ երբ բոլոր աղջիկներն առնի հետով թագաւորին անոր թագուհին կ'ըլլայ։ 21 Մարդքէ թագաւորին գեմ բրած գաւանանութիւնը յայտնելովը անոր անունը ժամանակագրութեան մէջ կը գտնի։

1 Ասա բաներէն ետքը՝ երբոր Ասուերոս թագաւորին բարկութիւնը լմնաւ, վաշթին ու անոր ըրածը ու †անոր դէմ եղած վճիռը չյի-
2 շեց։ Ես թագաւորին ծառայութիւն ընդող տղաստաւորները ըսին, Թագաւորին համար
3 դեղեցիկ կոյս աղջիկներ փնտռեն. Ու թագաւորը իր թագաւորութեանը բոլոր գաւառներուն մէջ վերակացուներ դնէ, որ ամէն դեղեցիկ կոյս աղջիկը Շուշան մայրաքաղաքը կանանց տունը՝ թագաւորին ներքինին Հեգեին ձեռքին տակը ժողվեն, ու անոնց մնքրութիւնը համար պէտք եղած բաները արուին.
4 Եւ թագաւորին աչքին հաճոյ երևցած աղջիկը վաշթիին տեղը թագուհի ըլլայ։ Ու սա խօսքը թագաւորին առջևը հաճելի եղաւ, ու այնպէս ըրաւ։
5 Շուշան մայրաքաղաքին մէջ Հրէայ մարդ մը կար, որուն անունը Մարդքէ էր, ու Բենհամիտեան կիսի որդւոյն Յայիրի որդւոյն Ցա-
6 կիրին որդին էր։ †Այսիկա Երուսաղէմէն գերի տարուած էր ան գերիներուն հետ՝ որոնք Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին գերի տարած Յուդայի †Յեքոնիա թագաւորին
7 հետ տարուեցան։ Եւ անիկա †իր Հօրեղբօրը աղջիկը Ադասան՝ այսինքն Եսթերը †կը մեծցնէր, վասն զի անիկա Հայր ու մայր չունէր. ու սա աղջիկը դեղեցիկ դէմքով ու վայելուչ կերպարանքի մէ ուներ, և անոր Հօրը ու մօրը մեռնելէն ետքը՝ Մարդքէ զանիկա իբրև աղջիկ առեր էր իրեն։
8 Ու երբոր թագաւորին հրամանը ու հրովարտակը լսուեցաւ, և Շուշան մայրաքաղաքին մէջ Հեգեին ձեռքին տակը շատ աղջիկներ †ժողվուեցան, Եսթեր ալ թագաւորին պալատը՝ կանանց պահապան եղող Հեգեին
9 պահպանութեանը յանձնուեցաւ։ Եւ աղջիկը անոր հաճելի եղաւ ու անոր առջևը ընդունելի գտաւ, և չուռաւ †անոր մնքրութեան հարմար պէտք եղած բաները ու անոր ուտելիքը

ա Եսթ. ա. 19. 20։
բ գ Թագ. իգ. 14։ 15։ բ Մն. լգ. 10։ 20։ Եբեմ. իգ. 1։
գ գ Թագ. իգ. 8։
դ Եփես. ա. 9։
ե Գէն. ե. 22. 23. 24։ ա Տիմ. բ. 12։

—

զ Գէն. ա. 26։
է Եփես. գ. 4։
ը Հմր. 5։
թ Հմր. 3. 12։
ժ Գէն. ա. 19. 20։
ի գ Թագ. իգ. 8։ Սոդ. Ցոփութիւն։
լ Հմր. 15։
խ Եփես. գ. 4։
ծ Հմր. 3։
կ Հմր. 3. 12։

ու թագաւորին պալատէն անոր տրուելու հա-
մար պատրաստուած էսթը ազախինները տուաւ
անոր , և զանոնկա իր ազախիններուն հետ
կանանց տանը ամենէն ագիկ տեղը փոխադրեց ։
10 Եսթեր իր ազգը ու ծնունդը չյայտնեց ։
վասն զի Մուրթ.քէ անոր պատուիրեր էր որ
11 չյայտնէ ։ Եւ Մուրթ.քէ ամէն օր կանանց տա-
նէր դուրսինն առջևը կը պտըտէր , որ Եսթե-
րին առողջութիւնը ու անոր ինչ բնալիքը
իմանայ ։
12 Ու երբոր ամէն մէկ աղջկան կարգը կու-
գար Ասուերոս թագաւորին քովը երթալու՝
կանանց սովորութեանը պէս տասներկու
ամիսը լրցնելէն ետքը , (որովհետև անոնց
մաքրութեան օրերը ասանկ կ'երթային՝ այսինքն
վեց ամիս զմուռսի եղով , ու վեց ամիս անու-
շահոտ խունկերով , ու կանանց մաքրութեանը
13 վերաբերեալ բաներովը կը լրնուար ,) Այնա-
ւանդ աղջիկը թագաւորին քովը այսպէս կու-
գար . անոնկա ինչ որ ուզէր՝ անոր կը տրուէր ,
որ իր հետը կանանց տանէն թագաւորին պա-
14 լատը երթայ ։ Առիկա իրիկունը կ'երթար , ու
առաւօտուն կանանց միւս տունը՝ Շաաշգազին
պահապանը եղող թագաւորին նեբրբինեին
Սառագազին ձեռքին տակը կը դառնար . անե-
կա մէյմին ալ թագաւորին քովը չէր երթար ,
բայց միայն՝ թէ որ թագաւորը անոր հաւնէր ,
ու անիկա անունով կանչուէր ։
15 Եւ թագաւորին քովը երթալու կարգը
Մուրթ.քէին Հօրեղբօրը Աբիհէլին աղջիկը՝
Եսթերին գալով , (որն որ Մ---ին իրեն ազ-
ջիկ ըներ էր ,) անիկա կանանց պահապանը
եղող թագաւորին Հեգէ նեբրբինեին բաժէն
չի դառ ուրիշ բան չխնդրեց . ու Եսթեր բոլոր
գինքը տեսնողներուն առջևը շնորհք գտաւ ։
16 Ու Եսթեր Ասուերոս թագաւորին քովը՝ ա-
նոր թագաւորական պալատը առնուելուա-
տասներորդ ամիսը՝ այսինքն Թեբեթ ամսուն
մէջ , անոր թագաւորութեանը եօթներորդ
17 տարին ։ Եւ թագաւորը Եսթերը ամէն կիներ-
նեբէն աւելի սիրեց , ու անիկա անոր առջևը
ամէն աղջիկներէն աւելի սէր ու շնորհք գտաւ .
և թագաւորական թագը անոր գլխուր դրաւ ,
ու զանիկա Վաշթիին տեղը թագուհի ըրաւ ։
18 Եւ թագաւորը իր բոլոր իշխաններուն ու
ծառաներուն մեծ կոչունք ըրաւ , այսինքն
Եսթերի կոչունք . ու գաւառներուն հանգըս-
տութիւն շնորհեց , և թագաւորի վայելուչ
պարգևներ տուաւ ։
19 Ու երբոր երկրորդ անգամ աղջիկներ ժո-
ղովեցին , Մուրթ.քէ Թագաւորին գուռը կը
20 նստէր ։ Եսթեր իր ծնունդը ու իր ազգը
չյայտնած չէր , ինչպէս որ Մուրթ.քէ անոր
պատուիրեր էր . վասն զի Եսթեր Մուրթ.քէին
ըսածը կ'ընէր՝ անոր քովը մեծցած ատենին
պէս ։
21 Ան օրերը՝ երբոր Մուրթ.քէ թագաւորին
դուռը կը նստէր , դրան պահապաններէն
Բիգթանա ու Թարէս անուն՝ թագաւորին
երկու ներքինիները արգելով , Ասուերոս
թագաւորին վրայ ձեռք երկընցընել խորհե-
22 ցան ։ Եւ Մուրթ.քէ ասը բանը իմանալով՝
Եսթեր թագուհիին յայտնեց . ու Եսթեր
Մուրթ.քէին անունովը թագաւորին պատմեց ։
23 Եւ ասը բանը քննուելով ճշմարիտ գտնուեցաւ .
ու անոնց երկուքն ալ ծառի վրայ կախուե-
ցան . ու թագաւորին առջևը Ժամանակա-
գրութեան գրքին մէջ դրուեցաւ ։

ԳԼ · Գ

1 Ասէն թագաւորէն պատիւ կը առնայ ։ ու Մուրթ.քէին ա-
ղագութեան համար՝ բոլոր Հրեաներէն վրէժ առնել կ'ուզէ ։
7 վիճակ կը ձգէ ։ 8 Համան զրպարտութեան խօսքերով
թագաւորէն Հրեաներէն կը առանձնացնէ Հրեաները ։

1 Եւ ասը բաներէն ետքը՝ Ասուերոս թագա-
ւորը Ագագացի Ամադաթային որդին Հա-
մանը մեծցուց ու զանիկա բարձրացուց , ու
անոր աթոռը իր հետը եղող բոլոր իշխաննե-
2 րուն վերի կողմը դրաւ ։ Եւ թագաւորին
դուռը եղող թագաւորին բոլոր ծառաները
Ծնրադրութեամբ երկրպագութիւն կ'ընէին
Համանին ։ վասն զի թագաւորը անոր համար
այսպէս հրամայեր էր ։ բայց Մուրթ.քէ ծնր-
3 չադրութիւն ու երկրպագութիւն չընար ։
Եւ թագաւորին դուռը եղող թագաւորին
ծառաները Մուրթ.քէին ըսին , Ինչո՞ւ համար
դուն թագաւորին հրամանէն դուրս կ'ելլես ։
4 Ու անոնք ամէն օր անոր կը զրուցէին . ու
երբոր անոնց մտիկ չընար , անոնք Հա-
մանին իմացուցին , որ տեսնեն թէ Մուրթ-
քէին բաներ ուր պիտի կայանայ .» վասն զի անի-
5 կա իր Հրեայ ըլլալը անոնց դրուցեր էր ։ Ու
երբոր Համան տեսաւ որ Մուրթ.քէ իրեն ծնր-
չադրութիւն ու երկրպագութիւն չընէր ,
6 Համան խիստ դարկացաւ ։ Ու միայնակ Մուրթ-
քէին ձեռք դպրնելը անոր աչքին ցած բան
մը երևցաւ ։ և որովհետև Մուրթ.քէին ազգը
անոր իմացուցեր էին , Համան Մուրթ.քէին
ազգը՝ այսինքն Ասուերոսին բոլոր թագաւո-
րութեանը մէջ եղող բոլոր Հրեաները կոր-
7 սընցընել խորհեցաւ ։
Առաջին ամսուն՝ այսինքն Նիսան ամսուն
մէջ , Ասուերոս թագաւորին երկոտասաներորդ-
տարին միևնէ երկոտասաներորդ ամիսը՝ այսինքն
Ադար ամիսը , օրէ օր ու ամսէ ամիս Համա-
նին առջևը փուռ՝ այսինքն վիճակ ձգեցին ։
8 Եւ Համան Ասուերոս թագաւորին բսաւ ,
Քու թագաւորութեանդ բոլոր գաւառներուն
մէջ՝ ժողովուրդներուն մէջը ցրուած ու տա-
րբածուած ազգ մը կայ . ու Հանոնց օրէնքնե-
րը ամէն ժողովուրդներուն օրէնքներէն տարբեր
են , ու թագաւորին օրէնքները չեն կատարեր .
ուստի չվայելեր որ թագաւորը անոնց թոյլ-
9 տուութիւն ընէ . Թէ որ թագաւորին հաճոյ
կ'երևնայ , Հրաման տրուի՝ որ գանոնք կոր-
սընցընեն , ու ես պաշտօնատուներուն ձեռ-
քը՝ թագաւորին գանձը բերելու համար՝ տա-
սը հազար տաղանդ արծաթ կը կշռեմ կու տամ ։
10 Անատնը թագաւորը իր ձեռքէն Հին մատա-
նին Հանեց , ու զանիկա Հրեից Հիմնադիրին՝
Ադագացի Ամադաթային որդուն Համանին
11 տուաւ ։ Եւ թագաւորը Համանին բսաւ , Ան
արծաթը քեզի կու տամ , ու ան ազգն ալ ,
որ քու աչքերուդ հաճոյ երևցածը ընես ա-
նոնց ։
12 Եւ առաջին ամսուն երեքտասաներորդ
օրը՝ Թագաւորին գրագիրները կանչուեցան ,
ու թագաւորին նախարարներուն , ու ամէն
գաւառներուն վրայ եղող կուսակալներուն ,
և ամէն գաւառին ամէն մէկ ժողովուրդին
իշխաններուն Հրեղեց գրովը , ու ամէն ժող-
վուրդին իր լեզուովը Համանին բոլոր հրա-
մայածին պէս գրուեցաւ . Ասուերոս թագա-
ւորին անունովը գրուեցաւ , ու թագաւորին
13 մատանիովը կնքուեցաւ ։ Եւ Հուբհանդակներ-
ու ձեռքով թագաւորին ամէն գաւառները
Հրամարակները խրկուեցան , որ Համի օրուան
մէջ՝ երկոտասաներորդ ամսուն՝ այսինքն Ադար
ամսուն երեքտասաներորդ օրը՝ բոլոր Հրեա-
ները երիտասարդներէն մինչև ծերերը նա-
ագքներն ու կիներուն ոչնչացընեն ու կորսընցընեն , մեռցընեն
ու կորսընցընեն . և Հանոնց ստացուածը Հրեայ
14 յափշտակեն ։ Որ Հրամարակին պատճէնը
աս էր՝ որ Հրամանը ամէն մէկ գաւառին մէ-
ջը Հրատարակուի , ու ամէն ժողովուրդնե-
րուն բացատրուի , որ ան օրուան Համար
15 պատրաստ գտնուին ։ Սուրհանդակները թա-
գաւորին Հրամանովը՝ ճամբայ
ելան , ու Հրամարակը Շուշան մայրաքա-
քին մէջ ալ Հրատարակուեցաւ . և թագա-
ւորը ու Համան խմելու նստան , սակայն Շու-
շան քաղաքը չփոթութեան մէջ էր ։

ԳԼ · Դ

1 Մուրթ.քէ ու Հրեաները մեծ ապգի մէջ կը մտնեն ։ 4 Եսթեր
աս բանը լսելով Մուրթ.քէին մտրդ կը խրկէ ։ ան ալ պատաս-
խան կ'իմացնէ ։ ու զանիկա կը խրատէ որ թագաւորէն ազա-
տութիւն խնդրէ իր ազգին Համար ։ 10 Եսթեր իր անկարող

ըլլալը յառաջ բերելուն Համար՝ Մուրթ.քէն կը յանդիմա-
նէ ։ 15 Ասոր ժամ կը պահէ . ու ան գործը իր վրայ կ'առնէ ։

1 Ու երբոր Մուրթ.քէ բոլոր եղածները իմա-
ցաւ , Մուրթ.քէ իր հանդերձները պատռեց
և քուրձ հագաւ , ու էրն Հնխիր ցանեց , ու
քաղաքին հրապարակը ելլելով՝ մեծ ու ցող-
2 բալի ձայնով ազազակեց . Ու մինչև թագա-
ւորին դրանը առջևը եկաւ Հոն եղաւ . վասն զի
քուրձ հագած մէյմը մը չէր կրնար թագաւո-
3 րին դռնէն ներս մտնել ։ Եւ ամէն գաւառնե-
րուն մէջ՝ ուր որ թագաւորին հրամանը ու
հրովարտակը կը հասնէր , Հրէաները մեծ սուգ
կ'ունենային , ծոմ կը կենային , կու լային ու
կ'ողբային . և շատերը քուրձի ու մոխրի
վրայ կը պառկէին ։
4 Ու Եսթերին ազախինները ու ներքինիները
եկան անոր պատմեցին ։ և թագուհին մեծա-
պէս խռովեցաւ , ու Հանդերձներ խրկեց որ
Մուրթ.քէին հագցընեն , ու անոր վրայէն
5 քուրձը Հանեն . բայց անիկա չընդունեց ։ Ու
Եսթեր Հաթաքը կանչեց , որ թագաւորին
ներքինիներուն մէկն էր , (որն որ Խ---ը ա-
նոր ապառաւոր տուեր էր ,) ու անոր Հրամայեց
որ Մուրթ.քէն Հակընայ թէ աս ի՛նչ պիտի
6 ըլլայ ու ինչո՞ւ Համար է ։ Եւ Հաթաք Մուրթ-
քէին գնաց , որ թագաւորին դրանը առջևն
7 եղող քաղաքի Հրապարակին մէջ էր ։ Ու
Մուրթ.քէ բոլոր իրեն պատահած բաները
անոր յայտնեց , նաև Համանին Հակարկու-
թիւնը՝ որով թագաւորին գանձին արծաթ
տալ խոստացեր էր Հրէաներուն Համար , որ
8 զանոնք կորսընցընէ ։ Եւ զանոնք կորսընցընե-
լու Համար՝ Շուշանի մէջ Հրատարակուած
Հրովարտակին օրինակը անոր տուաւ , որ Ես-
թերին ցուցընէ ու Հակընցնէ , և անոր պա-
տուիրէ որ թագաւորին քովը երթայ , և
անոր աղաչէ , ու անոր առջևը իր ազգին
9 Համար աղաչանք խնդրէ ։ Եւ Հաթաք գնաց
ու Մուրթ.քէին խօսքերը Եսթերին պատմեց ։
10 Ու Եսթեր Հաթաքին Հետ խօսեցաւ , ու
Հրամայեց որ Մուրթ.քէին ասպէս պատասխան տայ .
11 թագաւորին բոլոր ծառաները , ու թագա-
ւորին գաւառներուն ժողովուրդները գի-
տեն , որ մէկ էրկի կամ կնիկ մտրդ մը թէ որ
չկանչուած՝ թագաւորին ներքին գաւիթը
մտնէ , զանիկա մեռցընելու Համար մէկ օրէնք
մը կայ . ու անիկա միայն կ'ապրի՝ որուն որ
թագաւորը իր ոսկի գաւազանը կ'երկընցընէ .
և Հիմա երեսուն օր է որ ես թագաւորին
12 քովը մտնելու կանչուած չեմ ։ Ու Եսթերին
13 խօսքերը Մուրթ.քէին պատմեցին ։ Եւ Մուրթ-

քէ ըսաւ որ եսթէրին պատասխան տա-
նին. Դուն մի կարծեր որ թագաւորին տունը
ըլլալովգ՝ բոլոր Հրէաներէն դուն միայն պի-
14 տի ազատիս։ Վասն զի ա՛ս ժամանակիս մէջ
թէ որ դուն լռես, Հրէաներուն մէկ ուրիշ
տեղէն օգնութիւնն ու ազատութիւնն կու գայ.
բայց դուն ու քու հօրդ տունը կը կորսուիք.
և ո՞վ գիտէ, գուցէ դուն ասանկ մէկ ատե-
նի մը համար թագուհի եղար։
15 Ու Եսթեր ըսաւ որ Մուրթքէին պա-
16 պատասխան տանին. Գնա դուն Շուշանի մէջ
եղող բոլոր Հրէաները ժողվէ, ու ինծի հա-
մար ծոմ պահեցէք, գիշեր ցորեկ երեք օր
մի ուտէք ու մի խմէք. Նոյնպէս ալ ես իմ
աղախիններովս ծոմ կը պահեմ, ու այնպէս
թագաւորին առջևը կ՚ելլեմ, թէպէտև օրէն-
քի դէմ է. Ու թէ որ մեռնիմ՝ թող մեռնիմ։
17 Ա՛սատներ Մուրթքէ գնաց, ու ըրաւ ան ա-
մէնուն Եսթերէ որ ըսեր էր։

ԳԼ. Ե

1 Եսթեր իր անձը վտանգի մէջ գնելով՝ թագաւորին առջևը
շնորհք կը գտնէ. և թագաւորը ու Համանը կոչումի կը
հրաւիրէ։ 6 Թագաւորը կը քաջալերէ Եսթերը որ իր ա՛ռ-
ածքը գրաւոցէ. բայց անիկա հետաձգել ուրիշ կոչում
մի կը հրաւիրէ զանոնք։ 9 Համան իր յաւակնոտութեան
վրայ կը հպարտանայ. բայց երբոր Մուրթքէ զանիկա չուշ-
ադրեր, խնամ կը դժուարի. 14 Ջերեսին առած խրատին
համեմատ Մուրթքէին համար կախաղան մը շինել կու տայ։

1 Ու եղաւ որ ՚երրորդ օրը Եսթեր իր թա-
գաւորական զգեստները հագաւ, ու թագա-
ւորին տանը ՚ներքին դատիճին մէջը՝ թա-
գաւորին տանը դիմացը կայնեցաւ. և թա-
գաւորը թագաւորական պալատին մէջը՝ պա-
2 լատին դրանը դիմացը իր թագաւորական
աթոռին վրայ նստեր էր։ Ու երբոր թագա-
ւորը Եսթեր թագուհին տեսաւ որ դատիճին
մէջը կը կայնէր, ՚ե՛ր՚էնդ շնորհք գտաւ անոր
աչքը, և ՚թագաւորը իր ձեռքը եղած ո-
կի գաւազանը Եսթերին երկինցուց. ու Ես-
թեր մտեցաւ ու գաւազանին ծայրին դպաւ։
3 Եւ թագաւորը անոր ըսաւ, Ովվ Եսթեր թա-
գուհի, քեզի ի՞նչ եղաւ, և ուզածդ ի՞նչ
է. Մինչև թագաւորութեանը կէսը քեզի
4 արուի։ Ու Եսթեր ըսաւ, Թէ որ թագաւորը
կը հաճի, այսօր թագաւորը Համանին հետ
5 իրեն ըրած կոչումնիս գայ։ Եւ թագաւորը
ըսաւ, Շուտով Համանը կանչեցէք, որ Ես-
թերին ըսածը կատարէ. ու թագաւորը Հա-
մանին հետ Եսթերին ըրած կոչումնին գնաց։
6 Ու երբոր գինի կը խմէին՝ թագաւորը Ես-
թերին ըսաւ, Ի՞նչ է քու խնդիրքդ. ՚տ՚ո՚ւ՚ա՚ծ՚ի՚ք,
ու քեզի պիտի արուի. և ի՞նչ է քու ազա՚չան-

ք Տես գԼ. Ե. 1։
ի Տես Ծն. խգ. 14։
—
ա Տես գԼ. գ. 16։

բ Տես գԼ. գ. 11։ դ. 4։
գ Աստ. խա. 1։
դ ԳԼ. գ. 11։ ը. 4։

ե Մար. գ. 23։
զ ԳԼ. է. 2։
է ԳԼ. Ի. 12։
ը ԳԼ. գ. 5։

քը. մինչև թագաւորութեանը կէսը՝ պիտի
7 կատարուի։ Ու Եսթեր պատասխան տուա-
ու ըսաւ, Իմ ազա՚չանքս ու խնդի՚րքս ա՚ս է.
8 Թէ որ թագաւորին առջևը շնորհք գտայ,
ու թէ որ թագաւորը կը հաճի իմ խնդիրքս
տալու ու իմ ազա՚չանքս կատարելու, Թող
թագաւորը ու Համանը նորեն իրենց համար
ընելու կո՚չո՚ւ՚ն՚քիս գան, ու վաղը թագաւո-
րին խօսքին պէս կ՚ընեմ։
9 Եւ Համան ան օրը զուարթ և ուրախ սրտով դուրս եկաւ. բայց երբոր Համան թա-
գաւորին դրանը մէջ Մուրթքէին տեսաւ, ո՚ր
իրեն ոտք չէր ելլեր ու իր տեղէն չէր շարժեր,
Համանին սիրտը չատ նեղացաւ Մուրթքէին
10 վրայ։ Բայց Համան ՚ի՚ն՚ք՚նի՚ն՚քը զսպելով իր
տունը գնաց. ու ՚մ՚ա՚րդ իրկից՝ իր բարեկամ-
ները ու իր կնիկը Զերեշ կանչել տուաւ.
11 Եւ Համան պատմեց անոնց իր հարստութեանը
փառքը ու ՚իր որդւոցը չատութիւնը, և ան
ամէն բաներըգ որովհետև թագաւորը զինքը
մեծցուցեր էր, և թէ ինչպէս իշխաններէն ու
12 թագաւորին ծառաներէն աւելի ՚բարձ՚ր
բացուցեր էր։ Ու Համան ըսաւ, Նաև Ես-
թեր թագուհին թագաւորին հետ ինծմէ զատ
մէկը *չհրաւիրեց իր ըրած կոչումնին. ու
վաղուան համար ալ ինծի թագաւորին հետ
13 հրաւիրեց։ Բայց սա ամէնն ինծի դո՚հ չեմ,
քանի որ Հրէայ Մուրթքէն թագաւորին դու-
14 ռը նստած կը տեսնեմ։ Եւ անոր կինիկը Զե-
րեշ ու անոր բոլոր բարեկամները անոր ըսին,
՚Ձիսուն կանգուն բարձրութեամբ փայտ մը
թող շինուի, ու վաղը առտու ՚թագաւորին
ըսէ, որ Մուրթքէն անոր վրայ կախուի. և
դուն թագաւորին հետ ուրախ սրտով կոչումը
գնա։ Ու ա՛ս խօսքը Համանին հաճոյ ե-
ղաւ, ու ՚փայտը պատրաստեց։

ԳԼ. Զ

1 Աստուած յիշատակագիր գրքին մէջ Մուրթքէին հաւատարիմ
ծառայութիւնը կարդալով՝ կը մտածէ որ անոր փոխարէն մը
ընէ։ 4 Համան կ՚երթայ Մուրթքէին կախելու համար թագա-
ւորէն հրաման խնդրելու. սակայն անգիտանալեամբ թագա-
ւորին խօսքը կը տայ որ անոր պատիւ ընէ։ 12 Համան իր
անբաղդութեանը համար կը գանգատի, իսկ անոր բարեկամ-
ները անոր վերջին կործանումը կը գուշակեն։

1 Ա՛ն գիշերը թագաւորին քունը փախաւ, ու
հրամայեց որ ՚դիւղատածներըգ որ պատմագիր
տակաց գիրքը բերին. ու թագաւորին առ-
2 ջևը կարդացուեցաւ։ Ու գրուած գտնուե-
ցաւ որ Մուրթքէ՝ դրանը պահապանութեան
ընոյ՝ թագաւորին երկու ներքինիներուն
Բիկթանային ու Թարեսին համար խմցուցեր
էր, թէ անոնք Ասուերոս թագաւորին վրայ
3 ձեռք երկնցընելու ուզեր էին։ Եւ թագաւորը

բ Բ Թագ. ժգ. 22։
գ ԳԼ. Թ. 7. Ես.
դ ԳԼ. գ. 1։
ե Եսր. չմեցաց

է ԳԼ. է. 9։
ը ԳԼ. զ. 4։
թ ԳԼ. Ի. 10։

ժ ԳԼ. բ. 23։
ի ԳԼ. բ. 21։

ըսաւ, Ասոր փոխարէն ի՞նչ պատիւ կամ մե-
ծութիւն տրուեցաւ Մուրթքէին. ու թագա-
ւորին ծառայութիւն ընող պատանիները ըսին,
4 Անոր բան մը չեղաւ։ Եւ թագաւորը ըսաւ,
Գաւիթը ո՞վ կայ. (ու Համան թագաւորին
պալատին գաւիթը եկեր էր *թա-
գաւորին խօսելու, որ Մուրթքէն կախէ ան
փայտին վրայ, որ ինքը անոր համար պատ-
5 րաստեր էր.) Եւ թագաւորին պատանիները
անոր ըսին, Ա՛հա Համան գաւիթը կը սպասէ.
ու թագաւորը ըսաւ, Թող ներս գայ։
6 Ու երբոր Համան ներս մտաւ, թագաւո-
րը անոր ըսաւ, Ի՞նչ ընել պիտք է ան մար-
դուն, որուն որ թագաւորը պատիւ ընել
կ՚ուզէ։ Եւ Համան իր սրտին մէջ ըսաւ,
Թագաւորը ինծմէ ուրիշ որո՞ւն պատիւ ընել
7 պիտի ուզէ։ Ու Համան ըսաւ թագաւորին,
Ա՛ն մարդուն համար՝ որուն որ թագաւորը
8 պատիւ ընել կ՚ուզէ, թագաւորին հագած
թագաւորական զգեստը, ու *թագաւորին
հեծած ձին, ու անոր գլխուը դրուած թա-
9 գաւորական թագը բերեն. Եւ զգեստը ու
ձին թագաւորին խիստ պատուական իշխան-
ներէն մէկուն ձեռքը տրուի. ու հագցընեն
ան մարդուն՝ որուն որ թագաւորը պատիւ
ընել կ՚ուզէ. ու ձիուն վրայ հեծցընեն և քա-
ղաքին փողոցին մէջէն անցընեն, ու առջևէն
կանչեն ո՛ւ՚ր՚ա՚խ, Այսպէս պիտի ըլլայ ան մար-
դուն, որուն որ թագաւորը պատիւ տալ
10 կ՚ուզէ։ Անատնը թագաւորը Համանին ըսաւ,
Շուտով բանածիդ պէս գիտեար ու ձին ա-
ռ, ու թագաւորին դուռը նստող Հրէայ Մուրթ-
քէին այնպէս ըրէ. քու բանածէդ բնաւ մէկ
բան մը պակաս չըլլայ։
11 Եւ Համան գիտեար ու ձին առաւ, ու
*Մուրթքէին հագցընելով՝ զանիկա ՚ձ՚ի՚ո՚ւ՚ն՚ ել-
ցուց հնծցուց, և քաղաքին փողոցին անցաւ,
ու առջևէն *կը կանչէր, Այսպէս պիտի ըլլայ
12 ան մարդուն, որուն որ թագաւորը պատիւ տալ
կ՚ուզէ։ Եւ Մուրթքէ թագաւորին դու-
ռը դարձաւ. բայց Համան արտասո՛ւ *դլու-
խը ծածկած՝ շտապով իր տունը քաշուեցաւ։
13 Եւ Համան իր կնկանը Զերեշին ու բոլոր բա-
րեկամներուն պատմեց ամէն ինչ որ իր դէպ-
քը եկած էր. և անոր խնամատուներն ու անոր
կինիկը Զերեշ անոր ըսին, Թէ որ Մուրթքէն՝
(որուն առջևը դուն իյնալու սկսար,) Հրէից
ազգէն է, դուն անոր պիտի չյաղթես, հա-
14 պա անոր առջևը անչո՛ւշ պիտի իյնաս։ Երբ-
որ անոնք տակաւին անոր հետ կը խօսէին,
թագաւորին ներքինիները հասան, որ Հա-
մանը չուտով *Եսթերին պատրաստած կոչում-
քին տանին։

ք Տես գԼ. է. 1։
ո ԳԼ. է. 11։
օ Թագ. ա. 33։
պ Ծն. խա. 43։

* կամ մեկը կը կան-
չէր։
ր Բ Թագ. ժէ. 30։
Երեմ. ժգ. 3. 4։

ս Բ Մն. խ. 20։
տ ԳԼ. է. 8։
—
ւ Եսթ. խ. 1։

ա ԳԼ. է. 6։
բ ԳԼ. գ. 9։ գ. 7։
գ ԳԼ. ա. 8։
դ Ծագ. Թ. 24։

ե ԳԼ. ա. 10։
զ ԳԼ. է. 14։ Սաղ.
է. 10։ Աստ. ժա.
5. 6։

ը Եսթ. խ. 1։
թ Դան. գ. 24։ Սաղ.
լէ. 35. 36։
—

ԳԼ· Ը

1 Մուրթքէ կը յաւաքէնայ։ 3 Համիկը կը խնդրի որ Համանին գրած նամակները խափանուին։ 7 Աստերա Թագուհուին կը շնորհէ Հրէաներուն որ իրենց անձերը պաշտպանեն։ 15 Մուրթքէին պատիւը, ու Հրէից ուրախութիւնը։

1 Ա՚ն օրը Աստերա Թագուհոյը Հրէից Թշնամին Համանին տունը Եսթեր Թագուհիին պարգեւեց. ու Մուրթքէ Թագաւորին առջեւը եկաւ, վասն զի Եսթեր ի՛նչ ըլլալը յայտնեց։
2 Ինքը էր թէ՝ անիկա իրեն ինչ ազգական էր։ Եւ Թագաւորը առաւ իր մատանին՝ որ Համանէն հաներ էր, ու զանիկա Մուրթքէին տուաւ, ու Եսթեր Համանին տունը վրայ դրաւ Մուրթքէն։
3 Ու Եսթեր նորէն Թագաւորին առջեւը խօսեցաւ, ու անոր ոտքերը լինկաւ, և լալով անոր աղաչեց որ Ագագացի Համանին չարութիւնը՝ ու Հրէից դէմ անոր հնարած հնարքը խափանէ։ 4 Եւ Թագաւորը ոսկի գաւազանը Եսթերին երկնցուց. ու Եսթեր եղաւ
5 ու Թագաւորին առջեւը կայնեցաւ, Ու ըսաւ, թէ որ Թագաւորին հաճոյ կ՚երեւնայ, ու ես քու առջեւդ շնորհք գտայ, ու թէ որ ա՛ս բանը Թագաւորին առջեւը ուղիղ կ՚երեւնայ, ու ես քու աչքերուդ հաճոյ եմ՝ թող գրուի որ Ագագացի Ամադաթային որդւոյն Համանին հնարքը՝ այսինքն Թագաւորին բոլոր գաւառներուն մէջը եղող Հրէաները կոտրնջելու համար անոր գրած հրամանները
6 խափանուին։ վասն զի՝ ինչ՞ ժողովուրդի վրայ որ չարիքը ի՛նչպէս կրնամ տեսնել. իմ ազգականներուս կոտորածը ի՛նչպէս կրնամ տեսնել։
7 Եւ Աստերա Թագուհոյը Եսթեր Թագուհիին ու Հրէից Մուրթքէին ըսաւ, Ահա՛ Համանին տունը Եսթերին պարգեւեցի. ու զանիկա փայտի վրայ կախեցին՝ Հրէից վրայ
8 ձեռք երկնցընելուն համար։ Եւ դուք Հրէից համար ձեզի հաճոյ երեւցածը Թագաւորին անունովը գրեցէք, ու Թագաւորին մատանիովը կնքեցէք. վասն զի Թագաւորին անունովը գրուած՝ ու Թագաւորին մատանիովը կնքուած հրամանը չխափանուիր։
9 Եւ անատունը երրորդ ամսուն այսինքն Սիւան ամսուն քսանուերկուերորդ՝ ըէը Մեգաւորին գրագիրները կանչուեցան, ու Հրէից նէրաուն, ու Հնդկաստանէն մինչեւ Եթէոպիա եղող գաւառներուն՝ հարիւր քսանուեօթը գաւառաց նահապարներուն և կառավարներուն ու իշխաններուն, Համկն գաւառին իր գրովը, ու ամէն ազգին իր լեզուովը, ու Հրէաներուն իրենց գրովը ու լեզուովը գրուեցաւ՝ Մուրթքէին բոլոր հրամայածին պէս։
10 Եւ Աստերա Թագուհոյին անունովը գրեց ու Թագաւորին մատանիովը կնքեց, և ձիերու, նժդեհներու, ու մատակ ձիերու քուռակ ընտրելու վրայ հեծած սուրհանդակներով հրամայեց։
11 Թագաւորը խրկեց, Որմէհետեւ Թագաւորը ամէն քաղաքներու Հրէաներուն հրամայեց որ ժողովուին, ու իրենց կեանքը պաշտպանեն, և իրենց վրայ յարձակող ազգին ու գաւառին բոլոր մարդիկը, տղաքները ու կիներն կոտորեն, մեռցընեն ու կորսընցընեն,
12 և Համանց ունեցածը յափշտակեն Մէկ օրուան մէջ՝ Աստերա Թագուհոյին բոլոր գաւառներուն մէջը, երկոտասաներորդ ամսուն՝ այսինքն Ադար ամսուն երեքտասաներորդ։
13 Հրամարակին պատուէրը սա էր՝ որ հրամանը ամէն մէկ գաւառին մէջը հրատարակուի, ու ամէն ժողովուրդներուն յայտնի ըլլայ, որ Հրէաները այդ օրը վրէժ առնեն իրենց թշնամիներէն։
14 Սուրհանդակները նժդեհներու՝ Ջորիներու վրայ հեծան, ու Թագաւորին հրամանէն սաստկացուելով՝ արագացին ճամբայ ելլելու. ու հրամարակը Շուշան մայրաքաղաքին մէջը հրատարակուեցաւ։
15 Եւ Մուրթքէ ելաւ Թագաւորին առջեւէն՝ կապուտակէ ու ճերմակ բեհեզի թագաւորական պսակով և ոսկիէ մեծ թագով, ու բիւսինոսէ ու ծիրանի պատմուճանով։ և Շուշան քաղաքը ուրախացաւ ու ցնծութիւն
16 բրաւ։ Հրէաները լոյս, ուրախութիւն, յըն-
17 ծութիւն ու պատիւ ունեցան։ Եւ ամէն գաւառներու մէջ ու ամէն քաղաքներու մէջ՝ ուր որ Թագաւորին հրամանը ու հրովարտակը կը կը հասնէր, Հրէաները ուրախութիւն ու ցնծութիւն ունեցան, և կոչունքի ու ուրախութեան օր ըէը։ ու երկրին ժողովուրդներէն շատերը Հրէայ եղան, վասն զի Հանոյ վրայ Հրէաներուն վախը ինկաւ։

ԳԼ· Թ

1 Կառավարիչները Մուրթքէին վախճանուն համար՝ Հրէաներուն ձեռնասէ կ՚ըլլան։ անոնք ալ իրենց թշնամիները, նաև Համանին տասը տղաքները կը մեռցընեն։ 12 Աստերա Եսթերին ազդարարելով հրաման կը շնորհէ՝ որ մէկ օր մըն ալ կոտորած ընեն։ ու Համանին տղաքները կախեն։ 20 Փուրիմին երկու օրերը ամն կը սահմանուին։

1 Ա՚ւ երկրորդ ամսուն՝ այսինքն Ադար ամսուն երեքտասաներորդ օրը Թագաւորին խօսքը ու հրամանը կատարուելու ժամանակը հասնելով՝ ան օրը որ Հրէից Թշնամիները յուսալին անոնց վրայ տիրել, Հակառակ պատահեցաւ. վասն զի Հրէաները հինգ
2 րոպէ Թշնամիներուն վրայ տիրեցին. Աստերա Թագաւորին բոլոր գաւառներուն մէջ Հրէաները իրենց քաղաքներուն մէջը ժողովուեցան, որ Հրէից չարիք ուզողներուն վրայ ձեռք երկնցընեն. ու ամենեքին մէկը կեցող անոնց դէմ կենալ, վասն զի Հանոյ վախը ամէն ժողովուրդներուն վրայ ինկեր
3 էր։ Եւ գաւառներուն բոլոր իշխանները ու նահապարները և կառավարները ու Թագաւորին գործակալները Հրէաներուն ձեռնտու էին. ինչու որ անոնց վրայ Մուրթքէին վա-
4 խը ինկեր էր։ Քանզի Մուրթքէ Թագաւորին պալատին մէջը մեծ էր, ու անոր համբաւը բոլոր գաւառները տարածուեր էր.
5 վասն զի Մուրթքէ երթալով կը մեծնար։ Եւ Հրէաները իրենց բոլոր թշնամիները սրով մեռցուցին, ու խիստ մեծ կոտորած ըրին,
6 ու գիրենք ատոնցմէ իրենց ուզածին պէս
7 ըրին։ Եւ Հրէաները Շուշան մայրաքաղաքին մէջ հինգ հարիւր մարդ մեռցընելով կոտրնջեցին.
8 Ափաթան, փորաթան, Ադալիան, Արիդաթան,
9 Թան, փարմաշթան, Արիսայիւ, Արիդայիւ,
10 ու վայեզաթան, Հրէից Թշնամիին՝ Ամադաթային որդւոյն Համանին տասը տղաքները մեռցուցին. բայց աւարին ձեռք չերկնցուցին։
11 Այն օրը Շուշան մայրաքաղաքին մէջ մեռցուածներուն հաշիւը Թագաւորին առջեւը եկաւ։
12 Եւ Թագաւորը Եսթեր Թագուհիին ըսաւ, Հրէաները Շուշան մայրաքաղաքին մէջ հինգ հարիւր մարդ, ու Համանին տասը տղաքը մեռցընելով կոտրնջեցուցին. Թագաւորին միւս գաւառներուն մէջը ինչեր ըրած պիտի ըլլան. հիմա ի՞նչ է խնդիրքդ. պիտի տրուի քեզի. ալ ի՞նչ ազգանք ունիս. պիտի կատարուի։
13 Ու Եսթեր ըսաւ, Թէ որ Թագաւորը կը հաճի, Շուշանի մէջ եղող Հրէաներուն հրամանը, որ վաղն ալ Հոս օրուան հրովարտակին համեմատ ընեն, ու Համանին տասը տղաքին մեռցընեն։
14 Քը հրամայի վրայ կախուին։ Եւ Թագաւորը ըսաւ որ այնպէս ըլլայ. ու Շուշանի մէջ հրամանը հրատարակուեցաւ, ու Համանին
15 տասը տղաքը կախուեցան։ Եւ Շուշանի մէջ եղող Հրէաները Ադար ամսուն չորեքտասաներորդ օրն ալ ժողովուեցան, ու Շուշանի մէջ երեք հարիւր մարդ մեռցուցին. բայց
16 աւարին ձեռք չերկնցուցին։ Եւ Թագաւորին գաւառներուն մէջը եղող միւս Հրէանե-

ա Գէ· բ· 7։
բ Գէ· գ· 10։
գ Գէ· գ· 11· է· 3։
դ Գէ· է· 4։ Նեհեմ· բ· 3։
ե Հմր· 1· Աստ· Ժգ· 22։
զ Տ՚ես գէ· ա· 18։ Դան· գ· 8· 12· 15։
է Գէ· գ· 12։
ը Գէ· ա· 1։
թ Գէ· ա· 23· գ· 12։
ժ գ Թագ· խա· 8։
ի Գէ· գ· 12· 13։
լ Տ՚ես գէ· թ· 10։

ւե 16։
խ Գէ· փ· 13· Եսթ· 1։
ծ Գէ· գ· 14· 15։
կ Գէ· գ· 12։
հ Տ՚ես գէ· գ· 13։ Աստ· ԺԲ· 8։
ձ Սաղ· զբ· 11։
ղ ա Թագ· իբ· 8։ Գէ· իթ· 19· 22։
ճ Սաղ· ԺԲ· 45։
մ Ծն· լբ· 5։ Եր· ԺԵ· 16։ 18։ Բ Օր· բ· 25։ Ժաո 23։ Գէ· իթ· 2։
յ Գէ· ը· 12։
ն Գէ· գ· 13։

ո Գէ· ա· 18։
շ Գէ· է· 11։ Ելս· ԺԲ· 14· 15։ Եսթ· 10։
ո Սաղ· ղ· 11։ Ելս· ԺԲ· 29։ Եսթ· 1։
չ Գէ· ը· 11։
պ Բ Թագ· խա· 6· 9։
ջ Հմր· 2։ Գէ· ը· 11։
ռ Հմր· 10։
ս Հմր· 3։ Գէ· ը· 11։
վ Տ՚ես գէ· ը· 11։
տ Հմր· 11· 12։
ր Բ Օր· ԺԶ· 11· 14։
ց Գէ· ը· 17։
ւ Հմր· 22։ Ղեւտ· բ· 10· 12։
փ Սաղ· ը· 11։
ք Հմր· 10։ Ղեւտ· ը· 10։
օ Գէ· գ· 8· 7։
ֆ Հմր· 13· 14։ Գէ· է· 5։ Ես· 1։ ը· 3։ Ես·
և Գէ· է· 10։ Սաղ·
ֆ՚ վիճակ։
ֆ՝ Հմր· 20։
ֆ՞ Գէ· ը· 17։ Եսթ· Դ՚ղ· 5։ 6։ Ջոպ· ը· 32։

ները կը յուսային անոնց վրայ տիրել, Նեհ-
Հակառակ պատահեցաւ. վասն զի Հրէաները հի-
2 րինց Թշնամիներուն վրայ տիրեցին. Աստե-
րա Թագաւորին բոլոր գաւառներուն մէջ Հրէաները իրենց քաղաքներուն մէջը ժողովուեցան, որ Հրէից չարիք ուզողներուն վրայ ձեռք երկնցընեն. ու ամենեքին մէկը կեցող անոնց դէմ կենալ, վասն զի Հանոյ վախը ամէն ժողովուրդներուն վրայ ինկեր
3 էր։ Եւ գաւառներուն բոլոր իշխանները ու նահապարները և կառավարները ու Թագաւորին գործակալները Հրէաներուն ձեռնտու էին. ինչու որ անոնց վրայ Մուրթքէին վա-
4 խը ինկեր էր։ Քանզի Մուրթքէ Թագաւորին պալատին մէջը մեծ էր, ու անոր համբաւը բոլոր գաւառները տարածուեր էր.
5 վասն զի Մուրթքէ երթալով կը մեծնար։ Եւ Հրէաները իրենց բոլոր թշնամիները սրով մեռցուցին, ու խիստ մեծ կոտորած ըրին,
6 ու գիրենք ատոնցմէ իրենց ուզածին պէս
7 ըրին։ Եւ Հրէաները Շուշան մայրաքաղաքին մէջ հինգ հարիւր մարդ մեռցընելով կոտրնջեցուցին. Նաև փարսանդաթան, Դալփոնը,
8 Ասփաթան, փոզաթան, Ադալիան, Արիդա-
9 թան, փարմաշթան, Արիսայիւ, Արիդայիւ,
10 ու վայեզաթան, Հրէից Թշնամիին՝ Ամադաթային որդւոյն Համանին տասը տղաքները մեռցուցին. Բայց աւարին ձեռք չերկնցուցին։
11 Այն օրը Շուշան մայրաքաղաքին մէջ մեռցուածներուն հաշիւը Թագաւորին առջեւը եկաւ։
12 Եւ Թագաւորը Եսթեր Թագուհիին ըսաւ, Հրէաները Շուշան մայրաքաղաքին մէջ հինգ հարիւր մարդ, ու Համանին տասը տղաքը մեռցընելով կոտրնջեցուցին. Թագաւորին միւս գաւառներուն մէջը ինչեր ըրած պիտի ըլլան. հիմա ի՞նչ է խնդիրքդ. պիտի տրուի քեզի. ալ ի՞նչ ազգանք ունիս. պիտի կատարուի։
13 Ու Եսթեր ըսաւ, Թէ որ Թագաւորը կը հաճի, Շուշանի մէջ եղող Հրէաներուն հրամանը, որ վաղն ալ Հոս օրուան հրովարտակին համեմատ ընեն, ու Համանին տասը տղաքին մեռցընեն։
14 Քը հրամայի վրայ կախուին։ Եւ Թագաւորը ըսաւ որ այնպէս ըլլայ. ու Շուշանի մէջ հրամանը հրատարակուեցաւ, ու Համանին
15 տասը տղաքը կախուեցան։ Եւ Շուշանի մէջ եղող Հրէաները Ադար ամսուն չորեքտասաներորդ օրն ալ ժողովուեցան, ու Շուշանի մէջ երեք հարիւր մարդ մեռցուցին. Բայց
16 աւարին ձեռք չերկնցուցին։ Եւ Թագաւորին գաւառներուն մէջը եղող միւս Հրէանե-
17 րը ժողովուեցան, ու իրենց կեանքը պաշտպանեցին, և իրենց Թշնամիներէն հանգստացան, ու վրէժխնդիրներուն տասնհինգերորդ օրը սպանեցին։ Բայց աւարին ձեռք չերկնցուցին։
17 Այդ ամսուն երեքտասաներորդ օրը եղաւ, և անոր չորեքտասաներորդ օրը Հանգստացան, ու զանիկա տօնական ուրախութեան օր ըրին։
18 Բայց Շուշանի մէջ եղող Հրէաները ան ամսուն երեքտասաներորդ եւ չորեքտասաներորդ օրերը ժողովեցան. ու անոր տասնհինգերորդ Հանգստացան, և զանիկա կոչունքի և ուրախութեան օր ըրին։ Ան պատճառով գիւղական Հրէաները անպարիսպ գիւղաքաղաքներու մէջ բնակողները Ադար ամսուն չորեքտասաներորդ օրը Պուրիմ ուրախութեան, կոչունքի ու օգտակարութեան օր կ՚ընեն, ու մէ-
մէկն մեռդ իր բարեկամին ընծաներ կը խրկէ։
20 Եւ Մուրթքէ սա բաները գրեց, ու Աստերա Թագաւորին ամէն գաւառներուն մէջը մօտ ու հեռու եղող բոլոր Հրէաներուն թուղ-
21 թեր խրկեց, Պատուիրելով անոնց՝ որ ամէն տարի Ադար ամսուն չորեքտասաներորդ օրը ու անոր հետեւեալ եղող
22 բին, (Այն օրերուն հանգիստ որ Հրէաները իրենց Թշնամիներէն հանգստացան, և ան ամսուն հառնեցաւ որ տխուր ուրախութիւնը ուրախութեան՝ ու անոնց սգալը բարի օրուան դարձաւ,) զանոնք կոչունքի և ուրախութեան օրեր ընեն, որոնց մէջ մէկմէկու բարեկամին ընծաներ՝ ու ազգականներուն
23 պարգեւներ խրկեն։ Եւ Հրէաները խօսք արին որ իրենց սկսածին պէս՝ ու Մուրթքէին
24 իրենց գրածին պէս ընեն։ վասն զի բոլոր Հրէաներուն Թշնամին Ագագացի Ամադաթային որդին Համան Հրէաները կորսընցընել խորհեցաւ, ու զանոնք բնաջինջ ընելու ու կորսընցընելու համար փուր՝ այսինքն վիճակ ձը-
25 գեց։ Բայց երբոր Եսթեր Թագաւորին առջեւը գնաց, Խօսքը հրովարտակով հրամայեց՝ որ Հրէից դէմ հնարած չար հնարքը անոր գլխուն դառնայ, և զանիկա ու անոր
26 տղաքը փայտի վրայ կախեն։ Ասոր համար սա օրերը Փուրիմ անունէն Փուրիմ բառէն կոչուեցան. ԵՒ սա պատճառաւ՝ սա Թուղթին խօսքերուն համար՝ ու անոնց տեսած ու անոնց պատա-
27 հած բաներուն համար՝ Հրէաները որոշեցին, ու իրենց և իրենց սերունդին ու բոլոր Հրէից հետ միացողներուն կանոն դրին, որ ամէն տարի ան երկու օրը՝ իրենց գրուածին ու տառնին համեմատ անպատճառ ըն պահեն.

ա Տ՚ես գէ· ը· 11։
բ Հմր· 11· 12։
գ Բ Օր· ժգ· 11· 14։
դ Գէ· ը· 17։
ե Հմր· 22։ Ղեւտ· ը· 10· 12։
զ Սաղ· ը· 11։
է Հմր· 10։
ը Գէ· գ· 8· 7։
թ Հմր· 13· 14։ Գէ· է· 5։ Ես· 1։ ը· 3։ Ես·
ժ Գէ· է· 10։ Սաղ·
ժ՚ վիճակ։
ի Հմր· 20։
լ Գէ· ը· 17։ Եսթ· Դ՚ղ· 5։ 6։ Ջոպ· ը· 32։

28 եւ առ օրերը ամէն գործելու մէջ, ամէն ազ-
դառնմի մէջ, ամէն գաւառի մէջ ու ամէն
քաղաքի մէջ յիշուին ու պահուին. և առ
փուրիմի օրերը չէրեկոյ մէջէն պակաս չըլլան,
ու անոնց յիշատակը իրենց սերունդէն չվեր-
նայ։
29 Եւ Աբիքեվլին աղջիկը Եսթեր թագուհին
ու Հրէայ Մուրթքէն՝ փուրիմը հաստատելու
համար առ Երկրորդ նամակը կատարեալ ի-
30 խանութեամբ գրեցին. եւ Ասուերոսին թա-
գաւորութեանը Հարիւր քսանեւեօթը գա-
ւառներուն մէջ եղող բոլոր Հրէաներուն խա-
զաղութեան ու հաւատարմութեան խօսքե-
31 րով Մուրթքէ Հրէան Ասուերոս թագաւորին
հետ ու Եսթեր թագուհին հաստատեցին, ինչպէս
որ Մուրթքէ Հրէան ու Եսթեր թա-
գուհին անոնց պատուիրեցին, ու ինչպէս որ
Հրէաները իրենց համար ու իրենց սերունդին
համար Ծոմապահութեան ու իրենց ազաղա-
32 կին վերաբերեալ բաները հաստատեցին։ Այս-

պէս Եսթերին հրամանը առ փուրիմին պահ-
պանութիւնը հաստատեց, ու գրքի մէջ գրը-
ուեցաւ։

ԳԼ. Ժ

1 Ասուերոսին մեծութիւնը։ 2 Մուրթքէին յատկութիւնը։

1 Եւ Ասուերոս թագաւորը ցամաք երկրին ե-
րու վրայ ու ծովու կղզիներուն վրայ հարկ
2 դրեց։ Եւ անոր քաջութեանը բոլոր գործ-
քերը ու զօրութիւնը, և Մուրթքէին մեծու-
թեանը փառքը՝ որով թագաւորը զանիկա
մեծցուց, ահա Մարաց ու Պարսից թագա-
ւորներուն ժամանակագրութեանը գրքին մէջ
3 գրուած է։ Վասն զի Մուրթքէ Հրէան Ասուե-
րոս թագաւորին երկրորդն էր, ու Հրէա-
ներուն մէջը մեծ՝ ու իր եղբայրներուն բազ-
մութեանը հաճոյ էր. Երը ազգին ազէկու-
թիւնը կը փնտռէր, և իր բոլոր սերունդին
խաղաղութեանը ճշդութիւնը կը խօսէր։

անոր ամէն ունեցածին գոչէ, — պէտ պետե-
12 թէ ինչպէս Երզիվ դէմ պիտի հայհոյէ։ Եւ
Երը բաւ Սառանայէն, Ահա անոր ամէն
ունեցածը քու ձեռքդ է. միայն թէ
իրեն վրայ ձեռք չերկնցընես։ Այն ժամանա-
կը Սառանան Եհովայէն ելաւ։
13 Ու եղաւ որ օր մը Յանոր ազաքը ու ազ-
չիներըը իրենց մեծ եղբօրը տանը մէջ կ'ու-
14 տէին ու գինի կը խմէին։ Ու մէկ պատգա-
մաւոր մը ևսաւ Յորին ու բաւ, Երբոր ևզ-
ները կը հերկէին ու մնատակ էշերը անոնց քո-
15 վը կ'արածէին, Սարայեցիք յարձակեցան
ու զանոնք առին, ու ծառաներըը սուրի բեր-
նէ անցուցին. և միայն ես ազատեցայ — ևյ-
16 որ քեզի պատմեմ։ Երբոր անիկա տակաւին
կը խօսէր, — ահա մէկն ալ ևկաւ ու բաւ, Եր-
կինքէն Աստուծոյ կրակը իջաւ, ու հօտերը
ու ծառաները այրեց ու զանոնք ապառնց.
և միայն ես ազատեցայ — ևյ որ քեզի պատ-
17 մեմ։ Դեռ Երբոր անիկա տակաւին կը խօսէր, — ահա
մէկն ալ ևկաւ ու բաւ, Քաղդէացիք երեք
գունդ բաժնուած՝ ուղտերուն վրայ յարձա-
կեցան և զանոնք առին, ու ծառաները սուրի
բերնէ անցուցին. և միայն ես ազատեցայ —
18 ևյ որ քեզի պատմեմ։ Երբոր անիկա տա-
կաւին կը խօսէր, — ահա մէկն ալ ևկաւ ու բաւ,
Որ տուն Հազբդ ու ազջիկներդ իրենց մեծ
եղբօրը տանը մէջ կ'ուտէին ու գինի կը խը-
19 մէին, Ահա անապատէն անդիի կողմէն մեծ
հով մը եկաւ, ու տունը չորս կողմը ցնդե-
ցուց, որ ոտղոցը վրան փլաւ, ու անոնք
մեռան. և միայն ես ազատեցայ — ևյ որ
քեզի պատմեմ։
20 Աստուածը Յոր ելաւ, Իր պատմուճանը
պատռեց և գլխուն մազերը կտրեց, ու Իգե-
21 տնին մաղերը կոտրեց, ու Իգետ-
նին մէջ ևկաւ ու ըսաւ, Մօրս արգանդէն մերկ ելայ, ու հոն
մերկ պիտի դառնամ. Տէրը Տուաւ ու Տէ-
րը Տուաւ, Օրհնեալ ըլլայ Տէրոջը անունը։
22 Այս ամենուն մէջ Յոր չմեղանչեց, ու Աստու-
ծոյ անպատշաճութիւն չտուաւ։

ԳԼ. Բ

1 Սատանան նորէն Աստուծոյ առջևը ներկայանալով՝ երկրորդ անգամ հրաման կ'առնէ որ Յորը փորձէ։ 3 Զորացաւ պա-
տերազմով զանիկա կը գայթել։ 9 Յոր իր հին կը յանգիմանէ, երբոր կը տեսնէ որ անիկա ևկը է վիշտը գոգաւորելու որ կա-
ռաւած անիծէ։ 11 Յորին երեք բարեկամները լսելիութեամբ ցաւակից կ'ըլլան անոր։

1 Եւ — ըսէ՛ր օր մը Աստուծոյ որդիքը գային
Տէրոջը առջևը կայնելու, ու Սատանան ալ

ի Եհ. ը. 21։ Մտ. գ. 15։ 14։ ե Դն. ժգ. 6։ զ Յով. ի. 12։ է Դն. ը. 29։ Եզր. ի. 3։ ը ա Պետ. ե. 6։ թ Դն. ժ. 1։ ժ Յով. ի. 12։ ժա Դն. ժ. 21։ Մտ. ժ. 32։ ժբ Ես. ի. 1։ ժգ Ելից. ի. 3։ ժդ Ելից. ի. 2։ Մտ. ժ. 40։ ժե Ելից. ի. 1։ ժզ Ելից. ի. 26։ ժէ Ելից. ի. 28։ ժը Ելից. ի. 22։ Ես. ի. 10։ ի Ելից. ի. 1։ ժ Ելից. ի. 2։ Մտ. ժ. 45։ ժա Պետ. ե. 8։ ժբ Ելից. ի. 3։ ժգ Հռ. ը. 20։ Գղ. ժ. 1։ ժդ Ելից. ի. 3։ Ես. ի. 1

թիւնը։ 29 Որ իր ներքինիները պատճառավ իր կեանքին կը գոհեցաւ։

1 Անկէ հետև Յոբ իր բերանը բացաւ ու իր
2 օրը անիծեց։ Եւ Յոբ խօսեցաւ ու ըսաւ,
3 Կորսուի՛ ան օրը որ ես ծնայ,
Ու ան գիշերը՝ որ ըսին թէ Արու զաւակ մը ծնաւ։
4 Ան օրը խաւար ըլլայ,
Ու Աստուած չփնտռէ զանիկա վերէն,
Ու երբէք լոյս չծագի անոր վրայ։
5 Խաւարը ու մահուան շուքը ձերնից առնեն՝ զանիկա.
Ամպը ծածկէ զանիկա.
Օրուան մթութիւնը վախցնէ զանիկա։
6 Ան գիշերը մնառախուղը պաշարէ.
Անիկա տարուան օրերուն հետ չհաշուուի,
Ու ամիսներուն մէջ չհամրուի։
7 Ահա ան գիշերը թող ամայի մնայ,
Ու անոր մէջ ուրախութեան ձայն չմտնէ։
8 Թող անիծեն զանիկա օրը անիծողները
Որոնք պատրաստեն վիշապը արթընցնելու։
9 Անոր գիշերուան աստղերը աղօտանան.
Լոյսին սպասէ ու չունենայ.
Ու տարտղնուին Ճառագայթները չտեսնէ.
10 Վասն զի իմ ծոցս արգանդին դռները չգոցեց,
Ու տառապանքը աչքերէս չծածկեց։
11 Ինչո՞ւ համար ծոց արգանդէն չմեռայ,
Ու որովայնէն ելածիս պէս չկորսուեցայ։
12 Ինչո՞ւ ծնունկերը ընդունեցին զիս,
Ու ինչո՞ւ ծունկեր որ ես ծծեմ։
13 Ինչու որ հիմա պառկած կը հանգչէի ու կը քնանայի.
Ան ժամանակը հանգստացած կ'ըլլայի՝
14 Երկնից համար թագաւորներէ շինող
Երկրի թագաւորներուն ու խորհրդականներուն հետ,
15 Կամ ոսկի ունեցող իշխաններուն հետ՝
Որոնք տուներնին արծաթով կը լեցնէին.
16 Կամ թէ գաղտուկ վիժածի մը պէս կ'ոչնչանայի
Ան երեսանեղուն պէս՝ որոնք երբէք լոյս չտեսան։
17 Հոն չարերը դադր տանջելէն կը դադարին,
Եւ հոն ուժէ լինկածները կը հանգստանան։
18 Նմնապէս բանտարկեալները հոն կը հանգչին,
Ու չեն լսեր բնարկապահանջին ձայնը։
19 Պզտիկը ու մեծը հոն են.
Ծառան ալ իր տիրոջմէն ազատ է։
20 Ինչո՞ւ համար թշուառութեան մէջ եղողին լոյս՝
Ու դառնասոգիներուն կեանք տրուի,
21 Որոնք մահուան կը սպասեն, ու անիկա չգայ,
Ու գանձերէն աւելի զանիկա կը փնտռեն.
22 Գերեզմանը գտած ժամանակնին
Խիստ ուրախ կ'ըլլան ու կը ցնծան.
23 Ումանկ մարդու մը որուն ճամբան դոցուած է,
Ու Աստուած արգիլելը է զանիկա ամէն կողմէն։
24 Որովհետև կերակուր ուտելէս առաջ իմ հեծծումներս կուգայ,
Ու իմ ազազակներս ջուրերու պէս կը հոսին։
25 Վասն զի ի՛նչ բանէ որ շատ կը վախնայի, ան ինծի հանդիպեցաւ,
Եւ ի՛նչ բանէ որ երկիւղ ունէի, ան ինծի հասաւ։
26 Ոչ խաղաղութիւն ունիմ, ոչ հանգստութիւն
Եւ ոչ հանդարտութիւն. բայց թշուառութիւնը կուգայ։

ԳԼ. Դ

1 Եղիփազ կը պատգամէ Յոբը խրթև ամբարիշտ մէկ մը, 7 Կ'իմացնէ թէ Աստուծոյ դատաստանները արդարներուն հակառակ չեն, հապա չարերուն համար։ 12 Կը պատմէ իր գաղտնի տեսիլքը։ որով առնչուածներուն հպարտութիւնը կը չտեսնեմնաբէր։

1 Ասոնց վրայ Եղիփազ Թեմանացին պատասխանի առաւ ու ըսաւ,
2 Պիտի դժուարին արդեօք՝ թէ որևէնիք քեզի խօսիլ.
Բայց ո՞վ կրնայ դիմեալը զսպել որ չխօսի։
3 Ահա դուն շատերուն խրատ տուիր,
Ու տկար ձեռքերը զօրացուցիր։
4 Քու խօսքերդ սահելու վրայ եղողը հաստատեցին,
Ու դուն ծոկատացած ծունկերը կազդուրեցիր։
5 Բայց հիմա որ քեզի պատահեցաւ ու դժուարեցար.
Քեզի դպաւ ու բղոտիմին չփոթեցար։
6 Միթէ աստուածապաշտութիւնդ քու յոյսդ չէ՞,
Ու ճամբաներուդ ուղղութիւնը՝ քու ակնկալութիւնդ։
7 Ագէ, մտածէ՛ բնր, Ո՞վ անմեղը կորսուեցաւ,
Եւ ո՞ր տեղ արդարները բնաջինջ եղան։
8 Ինչպէս որ տեսայ, Ամօրէնութիւն հերկողները

Ու նախանձը անմիսոը կը մեռցնէ։
3 Ես յիմարին արմատանալը տեսայ,
Բայց շուտ մը անոր բնակութիւնը անիծեցի։
4 Անոր զաւակները ապահովութենէ հեռու են.
Անոնք դրանը մէջ կը կոխկրտուին,
Եւ ազատող մը չկայ անոր։
5 Անոնի հոտը կ'ուտէ անոր հունձքը,
Ու գանկա փուշերու շուքէն մէկէն կը յափըշտակէ.
Ու անոնց ստացուածքը ծարաւուն կը կլլէ։
6 Որովհետև հողէն չելլեր,
Ու թշուառութիւնը գետնէն չբուսանիր.
7 Թէպէտ մարդը թշուառութեան համար կը ծնանի,
Ինչպէս որ կայծակի վերը կը թռչին։
8 Իսկ ես Աստուծոյ պիտի դիմէի,
Ու իմ գործս Աստուծոյ պիտի յանձնէի,
9 Որ մեծ մեծ բաներ կ'ընէ, որ հնար չէ քննել,
Ու հրաշալիքներ կ'ընէ, որ հնար չէ համրել զանոնք։
10 Անիկա երկրի վրայ անձրև կուտայ,
Ու դաշտերուն վրայ ջուրեր կը խրկէ.
11 Ցած ցածերը կը բարձրացնէ,
Ու սգաւորները ապահովութեան կ'հասցնէ։
12 Անիկա խորամանկներուն խորհուրդները կը ցրուէ,
Որ ձեռքերնին կարող չըլլայ իրենց դործքերը գլուխ առնելու.
13 Իմաստունները իրենց խորամանկութեանը մէջ կը բռնէ,
Ու նենգաւորներուն խորհուրդը շուտով կը խափանուի։
14 Ցորեկը մութի կը բախտին,
Ու կէս օրին գիշերուան պէս խարխափելով կ'երթան։
15 Բայց դադրատը սուրէն, անոնց բերնէն
Ու հզօրին ձեռքէն կ'ազատէ։
16 Աչքերու ապրատը յոյս կ'ունենայ,
Իսկ անօրէնութիւնը իր բերանը կը գոցէ։
17 Ահա երանելի է ան մարդը՝ որն որ Աստուած կը խրատէ.
Ուրեմն Ամենակարողին յանդիմանութիւնը մի անարգեր։
18 Վասն զի նա որ կը վիրաւորէ ու կը փաթթէ.
Կը զարնէ ու իր ձեռքերը կը բժշկեն։
19 Վեց նեղութիւններէ քեզ պիտի ազատէ,

Ու հօմներորդին՝ Նքեզի չարիք պիտի չգտնէ։
20 Նայի ժամանակ քեզ մահուանէ պիտի ազա-
ատէ,
Ու պատերազմի մէջ սուրին ձեռքէն։
21 Նլեզուի խարազանէ ապահով պիտի ըլլաս,
Ու կործանումն ալ երբ առնեը անկէ չվախնաս։
22 կործանումն ու սովի վրայ պիտի ծիծաղիս,
Ու երկրի գազաններէն պիտի չվախնաս։
23 Նքանզի դաշտի քարերուն հետ դաշինք պիտի
ունենաս,
Ու դաշտի գազաններըը քու հետդ խաղաղու-
թեամբ պիտի վարուին։
24 Ու պիտի գիտնաս որ վրանիդ մէջ յաջողու-
թիւն կայ։
Եւ քու բնակարանիդ այցելութիւն պիտի ը-
նես ու Nբան մը պակաս պիտի չգտնես։"
25 Եւ պիտի գիտնաս որ Նքու զաւակներդ չա-
տուոր,
Ու քու սերունդդ երկրի խոտերուն պէս
պիտի ըլլան։
26 "Ադէկ մը ծերացած՝ գերեզմանը պիտի մտնես,
Ցորենի խուրձերուն դէպին պէս՝ որ իր ժա-
մանակին կը դիզուի։

27 Ահա մենք նաս բանը քննեցինք, ասանկ է։
Մտիկ ըրէ անոր ու Nքու օգուտ հասնալ դիտ-
ցիր զանիկա։

ԳԼ։ Զ

1 Ցաբ իր գանգատները խրատի ըլլալ կը ցուցնէ։ 8 Մեռնե-
լու կը ցանկայ։ յանդիմ. որ իր մեծիմաստութիւնը հան պիտի
գանէ։ 14 Կը յանդիմանէ իր բարեկամները իրենց անապատ
մտքերնէ։

1 Եւ Ցոբ պատասխան առաւ ու ըսաւ,
2 Երանի թէ իմ արտասուքներս ապէկ կշռուէր,
Ու իմ իշուառութիւնս միասին կշռուի դրուէր։
3 Քանզի հիմա անիկա Nծովուն աւազէն ծանր
կ'ըլլար։
Ասոր համար Nիմ խօսքերս Tկը հասնին։
4 Nորովհետև Ամենակարողին նետերը իմ ներ-
սիդս են,
Որոնց թոյնը իմ հոգիս կը ծծէ։
Nաստուծոյ արհաւիրքները ինծի դէմ պատե-
րաշարքը շարուած են։
5 Մթիթէ վայրենի էշը խոտին քովը կը գոնչէ՞։
Կամ եզը իր մսուրին քովը կը բառաչէ՞։
6 Անհամ բանը առանց աղի կ'ուտուի՞։
Հաւկիթին ճերմկուցին մէջը համ կայ ար-
դեօք։
7 Ան բաները՝ որոնց մերսս չէր ուզեր դպչիլ,
Իմ պղտիկ կերակուրս եղան։
8 Երանի թէ ուզածս կատարուէր,
Ու ասր Աստուած ան բանը՝ որուն կը ապա-
սեմ.
9 Աչսինքն թէ Nաստուած դիս ճնշելու հաւա-
նէր,
Ու ձեռքը երկրընցրելով դիս կործանէր։
10 Բայց տակաւին աս մխիթարութիւնը պիտի
ունենամ,
Եւ անողորմ ցաւին մէջը պիտի ուրախանամ,
Որ ես Nսրբին խօսքերը Tչուրցայ։
11 Ա,ժմ ի՞նչ է՝ որ գիմնամ,
Ու վախնամս ի՞նչ է՝ որ կեանքս երկրընցնեմ։
12 Մթիթէ իմ ոյժս քարերո՞ւ ոյժ է,
Կամ թէ մարմինս պղնձեզէ՞ն է։
13 Զէ՞ որ օգնութենէ զուրկ եմ,
Ու ձեռնտուութիւնը հեռացած է ինծմէ։
14 Tթշուառութեան մէջ եղողին իր բարեկամէն
կարեկցութիւնը պէտ է։
Բայց անիկա Ամենակարողին վախը մէկդի
թողուց։
15 Nիմ եղբայրներս հեզեզուկ պէս խաբէու-
թիւն ըրին Tհեղ,
NՁորերու հեզեզանքերու պէս՝ որ կ'անցնին.
16 Որոնք սառոյէն պղտորած են,
Երբ Tձանոց մէջ ձիւնը կը ծածկուի։"
17 Ցաքը տեսածնուն պէս կը ցամքին,
Խոտ տաք տեղը երթոց տեղէն անհետանայ
կ'ըլլան։
18 Կարաւաններըը իրենց ճամբան կը դարձընեն,
Բայց ||պատարկ երթալով կը կորսուին.
19 Nթեմայի կարաւանները նայեցան,
Nսապայի ճամբորդները անոնց յուսացան.
20 Nյուսախնուն համար ամչցան,
Հոն գացած ատեննին կարմրեցան։
21 Ցիրաւի Tնէ Nանօգուտ եղաք,
Թշուառութիւն տեսաք ու Tսոսկացիք։
22 Եա՞ ձեզի ըսի՞ որ ինծի բերէք,
Ու ձեր սեպհական ընծայ տուէք ինծի.
23 Կամ թէ դիս Թշնամիին ձեռքէն ազատեցէք,
Ու բռնաւորներուն ձեռքէն զիս փրկեցէք.
24 Սորվեցուցէք ինծի՝ ու լուռ պիտի կենամ.
Ու հասկցուցէք ինծի՝ թէ ինչ բանի մէջ ը-
խալեր եմ։
25 Ուղիղ խօսքերը որչափ զօրաւոր են.
Բայց ձեր յանդիմանութիւնը ի՞նչ կը նշա-
նակէ։
26 Արդեօք խօսքե՞ր յանդիմանել կը մտածէք.
Թուահատին խօսքերը հով են։
27 Մանաւանդ որբին համար չարչարի կը լարէք,
Ու Tձեր բարեկամին համար հոս կը փորէք.
28 Հիմա հաճեցէք ինծի նայիլու.
Թէ որ սուտ կը խօսիմ, յայտնի է ձեզի։
29 Nդարձէք՝ կ'աղաչեմ, ու անիրաւութիւն չըլ-
լայ.
Այո՝ դարձէք. քանզի ասով իմ արդարու-
թիւնս կը յայտնուի։
30 Մթիթէ իմ լեզուիս վրայ անիրաւութիւն կա՞յ.
Մթիթէ Nիմ քիմքս չար բաները չը՞կրնար զա-
նազանել։

ԳԼ։ Է

1 Ցոբ իր մեռնելու փափաքը կ'արտայայտէ։ 12 Իր անհան-
գստութեանը համար։ 17 ու Աստուծոյ քննասիրութեանը հա-
մար գանգատ կ'ընէ։

1 Մթիթէ մարդս երկրի վրայ Tպատերազմի
ասպարէզ մը չունի՞.
Եւ անոր օրերը վարձկանի մը օրերուն պէս
չե՞ն։
2 Ինչպէս որ ծառան երեկոան չուքին կը փա-
փաքի,
Ու վարձկանը իր վարձքին կը սպասէ,
3 Ասանկ ալ ունայնութեան Nամիսներ ինծի բա-
ժին տրուած են,
Ու թշուառութեան գիշերներ ինծի համար
որոշուած են։
4 Nպառկած ատենս կ'ըսեմ, ե՞րբ պիտի ելլեմ,
Ու գիշերը ե՞րբ պիտի անցնի.
Ու մինչև արշալոյսը անհանգստութիւնով լե-
ցուած եմ։
5 Մարմինս Tորդեներով ու հողի կաշեներով ծած-
կուած է.
Մորթս կը ճեղքուի ու կը հալի։
6 Nօրերս ոտայնանկին կկոցէն արագ կ'անցնին,
Ու կը սպառին առանց յոյս մը ճա՞նչ։
7 Ցիշէ որ Tկեանքս հովի պէ՞ս է.
Աչքս այսուհետև բարիք պիտի չտեսնէ։
8 NՉիս տեսողին աչքերը Nդէն պիտի չը-
տեսնեն.
Քու աչքերդ իմ վրաս կը Nդնէ, ու ես ընա-
չինչ կ'ըլլամ։
9 NՆշէս ոչ ամպը կը ցրուի կ'երթայ,
Ատանկ ալ Tգերեզմանը իջնողը պիտի չելլէ.
10 Ալ անիկա իր տունը պիտի չդառնայ,
NԱ՛ւ իր բնակարանը ալ զանիկա պիտի չճանչ-
նայ։
11 Ասոր ես Tիմ բերանս պիտի չզսպեմ.
Հոգիիս նեղութեամբը պիտի խօսիմ,
NՍրտիս դառնութեամբը պիտի գանգատիմ։
12 Մթիթէ ես ծո՞վ եմ, կամ կէտ,
Որ իմ վրաս պահապաններ կը դնես։
13 Nերբոր ես կ'ըսեմ թէ անկողինս զիս պիտի
մխիթարէ,
Մահիճս իմ դանգատներս պիտի պակսեցընէ,
14 Ցիս երազներով կը վախցընես,
Ու ցնորքներով կը զարհուրեցընես։
15 Nսան որպ աւելի կ'ընտրեմ խեղդուիլ ու
մեռնիլ,
Քան թէ իմ ոսկորներուս պահպանուիլը։
16 Tես ձանձրացած եմ, ու չեմ ուզեր որ յաւի-
տեան ապրիմ.
Nինծմէ հեռ կեցիր, ինչու որ Կամ օրերս ու-
նայնութիւն է։
17 TՄարդը ո՞վ է՝ որ զուն անոր մեծ բան մը
համարիս,
Ու անոր համար հոգ տանիս,
18 Եւ առտու առտու դայնիկա դիտես,
Ու ամէն վայրկեանի մէջ փորձես։
19 Մինչև ե՞րբ ինծմէ հեռ չես կենար.
Թուքս կլկլա՞ր չափ ալ թող չես տար։
20 Մեղանչելի՝ քեզի ի՞նչ ընեմ, ով մարդիկը
հսկող.
Ինչո՞ւ համար Nզիս քեզի նշան առիր, ու ես
ինծի բեռ եղայ։
21 Եւ ինչո՞ւ իմ մեղքս չես ներեր,
Ու իմ անօրէնութիւնս չես վերցըներ.
Որովհետև հիմա հողին մէջ պիտի պառկիմ,
Ու առաւօտուն Թէ որ զիս փնտռես՝ պիտի
չգտնուիմ։

ԳԼ։ Ը

1 Բազդատ կը ցուցնէ Աստուծոյ արդարութիւնը՝ որով կը
վարուի մարդոց հետ իրենց գործերուն համեմատ։ 8 Անե-
ղականերէն ազգայնացնէր առաջ բերելով կ'ցնծացու-
ցին անխոչընդոտ կը հաստատէ։ 20 Աստուծոյ արդա-
րութիւնը յիշելէն ետև՝ զանոնք Ցոբին վերադարձընէ։

1 NԱնատն Բազդատ Սօքեցին պատասխան
առաւ ու ըսաւ,
2 Մինչև ե՞րբ այդպէս պիտի խօսիս,
Ու բերնիդ խօսքերը սաստիկ հովի պէս պիտի
ըլլան։
3 Tմիթէ Աստուած դատաստանը կը խափանէ՞,
Կամ Nամենակարողը իրաւունքը կը խափանէ՞։
4 Եթէ քու Tորդիդ անոր դէմ մեղանչեր են,
Եւ ան ալ իրենց յանցանքին մատնած է զա-
նոնք,
5 Tեթէ դուն առաւոտները կանուխ պNաստած
փնտռես,
Ու Ամենակարողին ընդդիմդ խնդրես,
6 Եթէ դուն անարատ ու ուղիղ ըլլաս,
Անշուշտ հիմա կ'արթննայ քեզի համար,
Ու քու արդար բնակարանդ կը յաջողեցնէ։
7 Ցոլովայնը թէպէտ սկիզբը սակաւ բան մը
ըլլայ,
Բայց վերջը շատ կը բազմանայ։
8 Ցի՛ հարցուր հիմի առաջուան սերունդին,
Ու ուշադրութիւն ըրէ անոնց հարցերուն
որոնք իրենց հարցերուն որոնք իրենց հարցերուն
որոնք իրենց հարցերուն որոնք իրենց հարցերուն
որոնք իրենց հարցերուն որոնք իրեն

6 եթէ դուն մաքուր ու շիտակ ըլլաս ,
Հիմա անշուշտ անոնք քեզի համար պիտի արթննայ ,
Ու քու արդարութենդ բնակարանին յա-
ջողութիւն պիտի տայ .
7 թէ և քու սկիզբդ փոքր ըլլայ ,
Բայց քու վերջդ խիստ պիտի մեծնայ ։

8 Հիմա հարցուր առջի ազգերուն ,
Ու անոնց հայրերը քննելու ուշադրութիւն
ըրէ .
9 (ինչու որ մենք երէկուանները ենք , ու բա-
հ չենք գիտեր .
քանզի մեր կեանքը երկրի վրայ սուտոր
մըն է .)
10 Ահա անոնք քեզի պիտի սորվեցընեն , քեզի
պիտի խօսին ,
Ու իրենց սրտէն խօսքեր պիտի հանեն ։
11 Մէկէն պարուրն առանց ոլորի կը բուսանի՞.
Կնիւնը առանց ջուրի կ'աճի՞.
12 Անոնք դեռ իր գալարութիւնը մէջ — չը-
կարուած՝
Ամէն խոտէն առաջ կը չորնայ ։
13 Ասանկ պիտի ըլլայ ամէն անոնց համբաւներըՙ
որ կ'ասուած կը մոռնան .
Ու ան կեղծաւորին յոյսը պիտի կորսուի .
14 ինչու որ անոր յոյսը պիտի կորսուի ,
Ու անոր վստահութիւնը սարդի †ոստայնին
պէս պիտի ըլլայ ։
15 Անիկա իր տանը պիտի կռթնի ,
Բայց ան հաստատութիւն պիտի չունենայ .
Իր յուսը զանիկա պիտի բռնէ ,
Բայց ան կանգնած պիտի չմնայ ։
16 ‡Արեւը չծագածՙ գալար է ,
Ու անոր ճիւղերը իր եղած պարտէզին վրը
կ'երկնին ։
17 Անոր արմատները քարակոյտին կը փաթթ-
ռուին ,
Ու քարերուն տեղը կը տեսնէ ։
18 Թէ որ մէկը զանիկա իր տեղէն խլէ ,
Ցեղը պիտի ուրանայ զանիկա՝ ըսելով Թէ ես
քեզ չտեսայ ։
19 Ահա անոր ճամբուն ուրախութիւնը սա է ,
Ու հողէն ուրիշներ պիտի երթեն ։
20 Ահա Աստուած արդար մարդը չմերժեր ,
Ոչ ալ չարերուն ձեռնտու կ'ըլլայ ,
21 Մինչեւ որ քու բերանդ ծիծաղով լեցնէ ,
Ու շրթունքներդ ուրախութեան ձայնով ։
22 Քեզ ատողները ամօթով պիտի ըլլան .
Ու ամբարիշտներուն վրանը բնակիլը պիտի
ըլլայ ։

ԳԼ· Թ

1 Յոբ Աստուծոյ արդարութիւնը խոստովանելով կը ցուցնէ
թէ սրտի անկաշկանդ բան է անոր հետ վիճաբանիլը ։ 22 Կը
հաստատէ թէ անմեղ մարդը պէտք չէ դատապարտել իր կը-
բան նեղութիւններուն համար ։

1 Եւ Յոբ պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
2 Իրաւցընէ անանկ ըլլալը գիտեմ .
Ու ՙմարդը ի՞նչպէս պիտի արդարանայ Աս-
տուծոյ առջեւը ։
3 եթէ անոր հետ վիճաբանիլ ուզէ ,
Հազարէն մէկուն չկրնար անոր պատասխան
տալ ։
4 Անիկա սրտով խելօսուն՝ և ուժով կարող է .
Ո՞վ անոր դէմ էր ելեր խաղաղութեամբ՝ ու յա-
ջողութիւն գտեր է ։
5 Անիկա լեռները կը տեղափոխէ , ու անոնք չեն
գիտեր .
Իր բարկութեամբը զանոնք կը տապալէ ։
6 Երկիրը իր տեղէն կը չարժէ ,
Ու սիւները կը դողան ։
7 Արեւին հրաման կ'ընէ , ու անիկա չծագիր .
Ու աստղերը կը կնքէ ։
8 Ինքը միայնակ երկինքը կը տարածէ ,
Ու ծովուն ալիքներուն վրայ կը քալէ ։
9 Անիկա ըրաւ Արջը , Հայկը ու Բազմաստեղը
Ու Հարաւին շտեմարանները ։
10 Անիկա անքննելի մեծագործութիւններ
Ու անթիւ սքանչելիքներ կ'ընէ ։
11 Ահա անիկա քովէս կ'անցնի , ու ես չեմ
տեսներ .
Առաջ կ'անցնի , ու չեմ իմանար ։
12 Թէ որ յափշտակէ , ո՞վ կրնայ զանիկա ար-
գիլել .
Ո՞վ կարող է ըսել անոր Թէ ի՞նչ կ'ընես ։
13 Աստուած իր բարկութիւնը ետ չդարձընէր .
Ռահաբայ օգնականները անոր տակը կը խո-
նարհին ։
14 Ո՞ւր մնայ որ ես անոր պատասխան տամ ,
Ու անոր դէմ խօսքերս ընտրեմ .
15 Որովհետեւ արդար ալ ըլլամՙ պատասխան
պիտի չտամ .
Իմ դատաւորիս չնորհք պիտի խնդրեմ ։
16 Թէ որ ես զանիկա կանչէի , ու ինծի պա-
տասխան ալ տար ,
Պիտի չհաւատայի Թէ անիկա իմ ձայնս լսած է .
17 Որովհետեւ փոթորիկով պիտ ճնշէր ,

ա Սաղ· ճխգ· 2։ Հբ-
ռամ· գ· 20։
բ ԳԼ· ԼՁ· 5։
գ Ես· բ· 19· 21։
Ընգ· բ· 6· 21։
Երբ· ժբ· 26։
դ ԳԼ· իգ· 11։
ե Ծն· ա· 6։ Սաղ·
ճգ· 2· 3։
զ Երբ· բարձրաբերձ
է· Ծն· ա· 16։ ԳԼ·
լբ· 31։ Ես· Ամաս·
է· 8։
է ԳԼ· է· 9։ Սաղ·
հա· 13։
ը ԳԼ· իգ· 8· 9· լբ·
14։
թ Ես· խե· 9։ Երեմ·
ժբ· 6։ Հռոմ·
ի· 20։
ժ ԳԼ· իզ· 12։ Ես·
լ· 7։
ի ԳԼ· ժ· 13։

ժգ· 4։
ա ԳԼ· է· 6, 7։
բ Կամ Ցանկապէն,
կամ Աստղամարգէն
գ Ամբ· ա· 8։
դ ԳԼ· է· 13։
ե Սաղ· ճխե· 129։
զ Եր· է· 7։
է ԳԼ· ժգ· 20—22·
ԼԳ· 7։ Սաղ· լԺ·
10։
ը Կամ օձաձուկ
թ Ժող· գ· 10։ Ես·
խե· 9։ Երեմ·
խի· 19։ Հռոմ·
ի· 20։
ժ Ամբ· ա· 8։
ի ԳԼ· ժ· 10։ Ես·
խե· 9։ Երեմ·
խի· 19։ Հռոմ·
ի· 20։
ա ԳԼ· ժգ· 10։ Ես·
խե· 9։ Երեմ·
խի· 19։ Հռոմ·
ի· 20։
բ ԳԼ· ժգ· 9։
գ ԳԼ· ժգ· 9։
դ ԳԼ· ժգ· 9։
ե ԳԼ· ժգ· 9։
զ ԳԼ· ժգ· 9։
է ԳԼ· ժգ· 9։
ը ԳԼ· ժգ· 9։
թ ԳԼ· ժգ· 9։
ժ ԳԼ· ժգ· 9։
ի ԳԼ· ժգ· 9։
ա ԳԼ· ժգ· 9։
բ ԳԼ· ժգ· 9։
գ ԳԼ· ժգ· 9։
դ ԳԼ· ժգ· 9։
ե ԳԼ· ժգ· 9։
զ ԳԼ· ժգ· 9։
է ԳԼ· ժգ· 9։
ը ԳԼ· ժգ· 9։
թ ԳԼ· ժգ· 9։
ժ ԳԼ· ժգ· 9։
ի ԳԼ· ժգ· 9։

Ու հառաջ պատճառի իմ վէրքերս առանց ։
18 Զիս չթողուր որ շունչ առնեմ ,
Հապա դառնութիւններ կը լեցընէ ։
19 Թէ որ զօրութիւն փնտռէ , ահա անիկա զօ-
րաւոր է ,
Իսկ թէ որ դատաստան՝ ո՞վ կրնայ զիս առեւանը
պիտի կանչէ ։
20 Թէ որ անձս արդարացընեմ , իմ բերանս զիս
կը դատապարտէ .
Թէ որ կատարեալ եղնեմ , զիս յանցա-
ւոր կը հանէ ։
21 Թէ որ կատարեալ եղնեմ , իմ անձս չեմ
ճանչնար ,
Իմ կեանքս կ'արհամարհեմ ։
22 Այնէ մէկ է . անոր համար ըսի Թէ
Անիկա արդարը ու ամբարիշտը կը-
նաչինՙ կ'ըսէ ։
23 Թէ որ հարուածը յանկարծ մեռցընէ ,
Անիկա անմեղին պատահած փորձութեանը վրայ
կը ծիծաղի ։
24 Երկիրը ամբարշտին ձեռքը տրուեցաւ .
Անոր դատաւորներուն երեսը կը
ծածկէ .
եթէ ոչՙ ո՞վ է անիկա ։
25 Արդ իմ օրերս սուրհանդակէն արագ են ,
Փախան ու բարութիւն չտեսան ։
26 Արագագնաց նաւերու պէսՙ
Որսի վրայ յարձակող արծիւի պէս կ'անցնին ։
27 Թէ որ ըսեմՙ Գանգատս մոռնամ ,
Տրտմութիւնս ձգեմ ու զուարթ ըլլամ ,
28 Բոլոր թշուառութիւններէս կը վախնամ .
Գիտեմ որ զիս անմեղ պիտի չհամարիս ։
29 Ամբարիշտ պիտի սեպուիմ .
Ինչո՞ւ համար զուր տեղը աշխատիմ ։
30 Թէ որ ձիւնի ջրով լուացուիմ ,
Ու ձեռքերս մաքրութիւնով սրբեմ ,
31 Ան ժամանակը զիս փոսը կ'ընկղմես ,
Ու հանդերձս պիտի զզուի ինծմէ ։
32 Ինչու որ ինծի պէս մարդ չէ որ անոր պա-
տասխան տամ ,
Որ միասին դատաստանի երթանք ։
33 Մէկնորդ դատաւոր մը չկայ մեր մէջը ,
Որ կարենայ իր ձեռքը մեր երկուքին վրայ
դնել ։
34 Գուլ իր գաւազանը վրայէս վերցընէ ,
Ու անոր երկիւղը ալ զիս չզարհուրեցընէ ,
35 Ապա ինչ պիտի խօսիմ , ու անկէ պիտի չվախ-
նամ .
Բայց եղած վիճակիս մէջ ես իմ անձիս պէտք չեմ ։

ԳԼ· Ժ

1 Յոբ գանգատելու համարձակութիւնՙ Աստուծոյ կը բացցէ իր
նեղութիւնը համար ։ 18 Իր կեանքին համար կը գանգատի ,
ու կը խնդրէ որ իր մնացեալն առանՙ քիչ մը հանգստութիւն
առնէնայ ։

1 Հոգիս կեանքէս ձանձրացաւ .
Համարձակ պիտի դանդառիմ ,
Հոգիս դառնութեամբը պիտի խօսիմ .
2 Պիտի ըսեմ Աստուծոյ , Մի դատապարտեր զիս ,
Յայտնէ ինծի Թէ ի՛նչ բանի համար հետս
կը վիճիս ։
3 Քեզի ազի՞կ կ'երեւնայ որ զիս հարստահարես ,
Ու ձեռքիդ գործը արհամարհես ,
Եւ ամբարիշտներուն խորհուրդին լոյս տաս ։
4 Մի՞թէ դուն մարմնաւո՞ր աչքեր ունիս .
Մարդուն տեսածի՞ն պէս կը տեսնես ։
5 Մի՞թէ քու օրերդ մարդո՞ն օրերուն պէս են ,
Քու տարիներդ մարդո՞ն օրերուն պէս են ,
6 Որ դուն իմ յանցանքս փնտռես ,
Ու մեղքս քննես ։
7 Գիտես որ յանցաւոր չեմ ,
Բայց չկայ մէկը որ քու ձեռքէդ ազատէ զիս ։

8 Քու ձեռքերդ զիս առիծեցին ,
Ու իմ բոլոր անդամներս՚ կազմեցին ,
Ու զիս բնաւին՞ կ'ընես ։
9 Կ'աղաչեմՙ յիշէ որ իբրեւ պէս չինեցիր ,
Ու զիս հո՞ղ պիտի դարձընես ։
10 Զիս՚ որ դիս կաթի պէս թափեցիր ,
Ու պանիրի պէս թանձրացուցիր .
11 Ոսկրներով ու մսով հագուեցուցիր ,
Ու զիս ոսկրներով ու ջիլերով հիւսեցիր .
12 Ինծի կեանք ու ողորմութիւն շնորհեցիր ,
Եւ քու խնամքդ իմ հոգիս պահեց ։
13 Ու ասոնք սրտիդ մէջը պահեցիր .
Գիտեմ որ ասոնք միտքդ են ։
14 Եթէ մեղք գործեմ , իմ զիս դիտես ,
Ու իմ անօրէնութենէս անմեղ չես համարիր
զիս ։
15 Եթէ ամբարշտութիւն ընեմ , ւայ ինծի ,
Ու արդար ալ ըլլամ՚ գլուխս չեմ կրնար
վերցընել .
Ամօթահար լցուած եմ .
Հիմա իմ թշուառութեանս նայէ ,
16 Որ առիւծի պէս զիս կ'որսաս ,
Եւ դարձեալ իմ վրաս †† յաղթող կ'ըլլաս ։
17 Ինծի դէմ վկաներդ կը նորոգես ,
Ու քու սրամտութիւնդ իմ վրաս կը շատցընես .

10։
ա Գ Թագ· ժբ· 4։
ԳԼ· է· 10։ Ցոբ·
գ· 3· 8։
բ ԳԼ· է· 11։
գ Սաղ· ճլը· 8։ Ես·
կգ· 8։
դ Ա Թագ· ժգ· 7։
ե Սաղ· ճլժ· 1· 2։
զ Սաղ· ճմժ· 73։
է Երբ· գիս չտեսքս·
Նախ
ը Ծն· բ· 7։ գ· 19։
Ես· կգ· 8։
թ Սաղ· ճլժ· 14—16։
ժ Երբ· գործ
ի Սաղ· ճլժ· 1։
ա Ես· ը· 11։
բ ԳԼ· ժ· 12։ 20։
գ Սաղ· իե· 13։
դ Կամ իմ ինչ ընչ որ ցնա-
ծս վերցընեմՙ
ե Ես· լբ· 12։ Յոբ·
գ· 10։
զ Երբ· գաղանագիծ

փոփոխութիւններ ու պատերազմ ունիմ։
18 Արդ՝ ինչո՞ւ համար զիս արդանդէն հանեցիր։
Երանի թէ հոն մեռնէի, ու աչք չտեսնէր զիս,
19 Որ չեղած պէս ըլլայի,
Ու դէպ արդանդէն գերեզմանը տարուէի։
20 Իմ օրերս սակաւաթիւ չէ՞ն։
Դադրէ կեցիր ինծմէ, ու թող առնեմ որ քիչ մը հանգչիմ
21 Ա՛ռաջ երթալէս առաջ, ուսկից որ դառ պիտի չդառնամ,
Մահուան երկիրը ու մահուան չուքը,
22 Ան *խոնաւ մութ երկիրը, մահուան չուքին խառարը,
Ուր տեղ կարգ չկայ, ու լոյսը խաւարի պէս է։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Սոփար կը յանդիմանէ Յոբը իր անձը արդարացընելուն համար, 5 Աստուծոյ խնամատարութիւնը անքննելի ըլլալը։ 13 Անպատրաստին համար պատրաստած օրհնութիւնը։

1 Անտաւնը Սոփար Նաամացին պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
2 Շատ խօսքերուն պատասխան պիտի չտրուի՞,
Ու լեզուանի մարդը կրնա՞յ իրաւացնել։
3 Քու պարապ խօսքերդ մարդիկը պիտի լռեցընե՞ն,
Ու երբոր դուն ծաղր կ'ընես, պիտի չըլլա՞յ մէկը որ քեզ ամչցընէ։
4 Ինչո՞ւ որ ըսիր թէ իմ խօսքս մաքուր է,
Ու քու աչքիդ առջեւը անարատ եմ։
5 Սակայն երանի թէ Աստուած խօսէր,
Ու քեզի դէմ իր շրթունքը բանար,
6 Ու քեզի յայտնէր իմաստութեան գաղտնիքը,
Որ հարիւրապատիկ կրկին է։
Հիմա գիտցիր որ Աստուած
Քու անօրէնութենդ չի հասը *անտես կ'ընէ։"
7 Աստուծոյ գաղտնիքը կրնա՞ս դանել,
Կամ Ամենակարողը կատարելապէս կրնա՞ս իմանալ։
8 Անիկա երկինքէ պէս բարձր է, ի՞նչ կրնաս ընել,
Դժոխքէն խորունկ է, ի՞նչ կրնաս գիտնալ։
9 Անոր չափը երկրէն երկա՛ն
Ու ծովէն լայն է։
10 Եթէ անիկա բռնէ՛ և դոցի կամ ժողվէ,
Ո՞վ Աստուծ արգիլէ պիտի ըլլայ։
11 Քանզի նենգը ունայն մարդիկը կը ճանչնայ,
Անտես ալ չ'ընդունիր անոնց անօրէնութիւնը։
12 Բայց հանճարեղ մարդը կը հոդուարտնայ,
Ու մարդը վայրենի իշու ձագի պէս կը ծնանի։
13 Եթէ որ դուն խնդրագ. պատրաստես,
Ու ձեռքերդ անոր երկնցընես.
14 Թէ որ քու ձեռքդ. անօրէնութիւն կայ, ա՛նկիա հեռացուր,
Ու չարի թողուր որ վրաններուդ մէջ անզգամութիւն բնակի։
15 Անառնեը անշուշտ կրնաս պարզերես ծնիլ.
Հաստատ կ'ըլլաս ու բնաւ չես վախնար։
16 Քու թշուառութիւնդ պիտի մոռնաս.
Անցած չուերու պէս պիտի յիշես զանիկա։
17 Ու կեանքդ *կէսօրուան լոյսէն պայծառ պիտի ըլլայ.
Թէ և խաւարի մէջ ես, առտուան պէս պիտի ըլլաս.
18 Ես ապահով պիտի ըլլաս, ինչու որ յոյս կայ հեռուն։
Պիտի փորես — նապահովութեամբ քնանաս։
19 Ես պիտի պառկիս, ու վախցընող պիտի չըլլայ.
Ու շատերը հրու երեսդ պիտի փնտռեն։
20 Բայց նամբարիշտներուն աչքերը պիտի հնաւանին,
Ու անոնց ապաստանարան պիտի չգտնուի,
Ու յոյսերնին հոգեվարութիւն պիտի ըլլայ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Յոբ իր անձին Աստուածային կ'ընծայ իր բարեկամներուն դէմ՝ որոնք կ'ըսէր կը յանդիմանին։ 7 Աստուծոյ ամենագիտութիւնը կը խոստանայ։

1 Ես Յոբ պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
2 Անշուշտ ժողովուրդը դուք էք,
Ու իմաստութիւնը ձեզի հետ պիտի մեռնի։
3 Ես ալ ձեզի պէս խելք ունիմ՝ ես ձեզմէ նուազ չեմ.
Ու ասանկ բաներ ո՞վ չգիտեր։
4 Իր բարեկամին ծաղր եղայ *ես եմ.
Բայց ով որ Աստուծոյ աղաչակ,
Ա՛ստուած պատասխան կու տայ անոր.
Արդար — կատարեալ մարդը ծաղր կ'ըլլայ։
5 Ոտքը սահելու վրայ եղողը՝ հանդիսաց կ'ենթ էապէս կարծեցեր հոմեռնաս՝
Պողխան չահ մըն է։
6 Գողերուն վրանները յաջողութեան մէջ են,
Ու զԱստուած բարկացընողները ապահով են,

Ամէն ինչ ի ձեռն Աստուծոյ։
3 Եհ. կէ. 16։
4 Սապ. լէ. 6։ Ամէն. 4։ Եհ. ԺԸ. 8։ 10։
5 Եհ. կէտ օրէն պիտի բարձրանայ։
6 Ղէ. կգ. 5։ 6։ Սոփ. գ. 5։ գ. 8։ Առակ. գ. 24։
Սապ. խէ. 12։
Ղէ. իզ. 16։ ր Օր. իբ. 65։
Եհ. կոթառի։
Գէ. ը. 14։ Ժբ. 14։ Առակ. ժա. 7։
—
Գէ. Ժգ. 8։
Սապ. կգ. 8։
Սապ. իբ. 9։ Ամբ. 6։
Սապ. Ճա. 3։
Տես Ծն. գ. 5։ 6։
Գէ. իբ. 26։ Սապ. գ. 10։ Ժ. 7։
Եհ. իթ. 13։
Եհ. *բնկի կը մատնցնեն։
Ժա. գ. 31։ Հբ. առմ. Ժա. 33։
Գէ. իէ. 12։ Ժբ. 14։ Ցայտ. գ. 7։
Գէ. իէ. 12։
Սապ. Ժ. 11։ 14։ լը. 23։ գգ. 11։
Գէ. գ. 11։
Գէ. զ. 10։ Ժ. 7։
Եհ. իթ. 13։
Եհ. *բնկի կը մատնցնեն։
Ժա. գ. 31։ Հբ. առմ. Ժա. 33։
Գէ. իէ. 12։ Ժբ. 14։ Ցայտ. գ. 7։
Գէ. իէ. 12։
Սապ. Ժ. 11։ 14։ լը. 23։ գգ. 11։
Սապ. Հգ. 29։ պբ. 6։ Ժապ. գ. 18։ Հառմ. ա. 22։
Գէ. ը. 8։ իբ. 21։
ա Թագ. է. 3։
Սապ. Հբ. 8։
Սապ. Ժբ. 9։ Ամգ. 6։
Սապ. Ճա. 3։
Տես Ծն. գ. 5։ 6։
Գէ. իբ. 26։ Սապ. գ. 10։ Ժ. 7։
Եհ. իթ. 13։
Եհ. *բնկի կը մատնցնեն։
Ժա. գ. 31։ Հբ. առմ. Ժա. 33։
Գէ. իէ. 12։ Ժբ. 14։ Ցայտ. գ. 7։
Գէ. իէ. 12։
Սապ. Ժ. 11։ 14։ լը. 23։ գգ. 11։

Որոնց Ձեռքը Աստուած —— ընծա՞յ կը լեցընէ։
7 Բայց ա՛ղէ, անասուններուն հարցուր՝ որ քեզի սորվեցընեն,
Ու երկնից թռչուններուն՝ որ քեզի խնայընեն։
8 Կամ թէ երկրին պրուզէ, ու անիկա քեզի պիտի սորվեցընէ.
Ծովուն ձուկերը անդամ քեզի պիտի պատմեն։
9 Ա՛ս ամէն բաներով ո՞վ չգիտեր
Թէ ասիկա ընծը ՅԷՈՎԷՆ ձեռքն է։
10 Որ ամէն մարդկային մարմնոյ հոգին անոր ձեռքն է։
11 Միթէ ականջը խօսքերը չ'ընտրեր,
Ինչպէս որ *քմուքը կերակուրին համը կ'առնէ։
12 Իմաստութիւնը ծերերուն քովն է,
Ու հանճարը՝ օրերուն շատութեանը մէջ։
13 Անոր քովն է խնամատարութիւնը ու զօրութիւնը.
Հանճարը ու խնամատարութիւնը Անոնն է։
14 Ահա *Ան կը փլցընէ, ու —ը չշինուիր.
*Թէ *որ մէկուն վրայ դոցէ, ալ չբացուիր։
15 Ահա Ան*նիկա Ջուրերը կ'արգիլէ, ու կը չորնան,
Ու *զանոնք թող կու տայ, ու երկիրը տակնուվրայ կ'ընեն։
16 *Զօրութիւնը ու հանճարը անոր հետն են.
Խաբուողը ու խաբուղը անոնն են։
17 Խորհրդականները կողոպտուած կը պարտցընէ,
Ու դատաւորները կը յիմարեցընէ։
18 Թագաւորներուն կապանութիւնը կը քակէ,
Ու մէջքերնին չղան կը կապէ։
19 †Նախարարները կողոպտուած կը պարտցընէ,
Ու զօրաւորները կը կործանէ։
20 *Հաւատարիմներուն շրթունքը կը պապանձէ,
Ու ծերերուն խելքը կ'առնէ։
21 Անէնտականներուն վրայ անարգութիւն կը թափէ,
Ու հզօրներուն գօտին կը թուլցընէ։
22 Խորունկ բաները խաւարէն հանելէ կը յայտնէ,
Ու մահուան սուրբը *ի լոյս կը հանէ։
23 Ազգերը կը չատցընէ, ու զանոնք կը կորսընցընէ.
Ազգերը —ը ընդ կը տարածէ, ու զանոնք էտ կը գաղթընէ։
24 Երկրի ժողովրդոյը առաջնորդներուն խելքը կ'առնէ,

Որոնց ձեռքը Աստուած —ընծա՞յ *կը լեցընէ։
7 Բայց ա՛ղէ, անասուններուն հարցուր՝ որ քեզի սորվեցընեն,
Ու երկնից թռչուններուն՝ որ քեզի խնայընեն։
8 Կամ թէ երկրին պրուզէ, ու անիկա քեզի պիտի սորվեցընէ.
Ծովուն ձուկերը անդամ քեզի պիտի պատմեն։
9 Ա՛ս ամէն բաներով ո՞վ չգիտեր
Թէ ասիկա ընծը ՅԷՈՎԷՆ ձեռքն է։
10 Որ ամէն մարդկային մարմնոյ հոգին անոր ձեռքն է։
11 Միթէ ականջը խօսքերը չ'ընտրեր,
Ինչպէս որ *քմուքը կերակուրին համը կ'առնէ։
12 Իմաստութիւնը ծերերուն քովն է,
Ու հանճարը՝ օրերուն շատութեանը մէջ։
13 *Անոր քովն է խնամատարութիւնը ու զօրութիւնը.
Հանճարը ու խնամատարութիւնը Անոնն է։
14 Ահա *Ան կը փլցընէ, ու —ը չշինուիր.
*Թէ *որ մէկուն վրայ դոցէ, ալ չբացուիր։
15 Ահա Ան*նիկա Ջուրերը կ'արգիլէ, ու կը չորնան,
Ու *զանոնք թող կու տայ, ու երկիրը տակնուվրայ կ'ընեն։
16 *Զօրութիւնը ու հանճարը անոր հետն են.
Խաբուողը ու խաբուղը անոնն են։
17 Խորհրդականները կողոպտուած կը պարտցընէ,
Ու դատաւորները կը յիմարեցընէ։
18 Թագաւորներուն կապանութիւնը կը քակէ,
Ու մէջքերնին չղան կը կապէ։
19 †Նախարարները կողոպտուած կը պարտցընէ,
Ու զօրաւորները կը կործանէ։
20 *Հաւատարիմներուն շրթունքը կը պապանձէ,
Ու ծերերուն խելքը կ'առնէ։
21 Անէնտականներուն վրայ անարգութիւն կը թափէ,
Ու հզօրներուն գօտին կը թուլցընէ։
22 Խորունկ բաները խաւարէն հանելէ կը յայտնէ,
Ու մահուան սուրբը *ի լոյս կը հանէ։
23 Ազգերը կը չատցընէ, ու զանոնք կը կորսընցընէ.
Ազգերը —ը ընդ կը տարածէ, ու զանոնք էտ կը գաղթընէ։
24 Երկրի ժողովրդոյը առաջնորդներուն խելքը կ'առնէ,

Ու ճամբայ չունեցող անապատներու մէջ կը մոլորեցընէ զանոնք։
25 Անոնք առանց լոյսի մութին մէջ խաբխաբին,
Ու գինովներու պէս կը մոլորեցընէ զանոնք։

ԳԼ. ԺԳ

1 Յոբ իր բարեկամները կը յանդիմանէ աչառութեան համար։ 14 Կը խոստովանի թէ իր յոյսը Աստուծոյ վրայ է։ 20 Կը փափագի գիտնալ թէ ինչ են իր մեղքերը, և թէ Աստուած ինչ դատաստութեամբ զանիկա Դէզաթեան մէջ ձգած է։

1 Ահա աս ամէնը իմ աչքս տեսաւ,
Ականջս լսեց զանիկա ու իմացաւ։
2 Ձեր գիտցածը ես ալ գիտեմ.
Իմ ձեզմէ նուազ չեմ։
3 Բայց ես Ամենակարողին խօսելու՝
Ու իմ իրաւունքներս Աստուծոյ ներկայացընելու կը փափագիմ.
4 Սակայն դուք սուտ խօսքէ կը հնարէք.
Ամէնդդ ալ ունայնութեան բժիշկներ էք։
5 Երանի թէ բոլորովին լուռ կեցնայիք.
Եւ ա՛ս ձեզի իմաստութիւն պիտի սեպուէր։
6 Հիմա իմ վիճաբանութիւնս մտիկ ըրէք,
Ու շրթունքներուս փաստերուն ականջ դրէք։
7 Աստուծոյ համար անիրաւութիւն կը զրուցէք,
Ու անոր համար նենգութիւն կը խօսիք։
8 Միթէ աչառութիւն կ'ընէք անոր,
Կամ Աստուծոյ փաստը կը պաշտպանէք։
9 Աղէ՞կ է որ անիկա ձեզ քննէ.
Պիտի խաբէ՞ք զանիկա մարդ խաբելու պէս։
10 Եթէ ծածուկ աչառութիւն ալ ընէք,
Անշուշտ անիկա պիտի յանդիմանէ ձեզ։
11 Միթէ անոր փառքը ձեզ չ'ահաբեկեցներ,
Ու անոր ահը ձեր վրայ չ'իյնար։
12 Ձեր յիշատակութիւնները մոխիրի առակներ են,
Ձեր *պատնէշները կաւէ պատնէշներու պէս են։
13 Լռեցէք իմ առջեւս, ու ես խօսիմ.
Եւ ինչ որ ըլլայ՝ թող պատահի ինծի։
14 Ինչո՞ւ համար *մարմինս ակռաներուս մէջը կ'առնեմ,
Ու հոգիս ափիս մէջը կը դնեմ։
15 *Թէ և անիկա զիս սպաննէ, ես անոր պիտի յուսամ.
*Միայն անդ իմ ճամբաներս անոր առջեւը պիտի պաշտպանեմ։
16 Նաև իմ փրկութիւնս անիկա է.
Բայց կեղծաւորը բնաւ անոր առջեւը պիտի չգայ։

Ամէն ինչ ի ձեռն Աստուծոյ։
3 Եհ. կէ. 16։
4 Սապ. լէ. 6։ Ամէն. 4։ Եհ. ԺԸ. 8։ 10։
5 Եհ. կէտ օրէն պիտի բարձրանայ։
6 Ղէ. կգ. 5։ 6։ Սոփ. գ. 5։ գ. 8։ Առակ. գ. 24։
Սապ. խէ. 12։
Ղէ. իզ. 16։ ր Օր. իբ. 65։
Եհ. կոթառի։
Գէ. ը. 14։ Ժբ. 14։ Ցայտ. գ. 7։
—
Գէ. Ժգ. 8։
Սապ. Հբ. 8։
Սապ. Ժբ. 9։ Ամգ. 6։
Սապ. Ճա. 3։
Տես Ծն. գ. 5։ 6։
Գէ. իբ. 26։ Սապ. գ. 10։ Ժ. 7։
Եհ. իթ. 13։
Եհ. *բնկի կը մատնցնեն։
Ժա. գ. 31։ Հբ. առմ. Ժա. 33։
Գէ. իէ. 12։ Ժբ. 14։ Ցայտ. գ. 7։
Գէ. իէ. 12։
Սապ. Ժ. 11։ 14։ լը. 23։ գգ. 11։
Սապ. Հգ. 29։ պբ. 6։ Ժապ. գ. 18։ Հառմ. ա. 22։
Գէ. ը. 8։ իբ. 21։
ա Թագ. է. 3

17 Ազէկ մնիկ ըրէք իմ խօսքս ,
Ու իմ բանէներս ձեր ականջներուն հասնի ։
18 Ահա հինա չի գաստ կարգի դրած իմ.
Գիտեմ որ պիտի արդարանամ։
19 [f]Ո՞վ ինծի հետ պիտի վիճի .
Քանդի թէ որ հիմա լռելու ըլլամ, պիտի մեռնիմ։
20 [g]Միայն թէ աս երկու բանը մի ըներ ինծի ,
Ո՝ւ անառանը քու երեսէդ պիտի չզահուրը-
տիմ ։
21 [h]Չեռդ վրայէս վերցուր ,
Ու քու երկիւդդ զիս չզարհուրեցնէ ։
22 Եաքը դուն կանչէ , ու ես պատասխան տամ.
կամ թէ ես խօսիմ, ու դուն ինծի պատաս-
խան տուր ։
23 Ո՞չափ ունի իմ անօրէնութիւններս ու մեղքերս.
իմ յանցանքս ու մեղքս ինծի իմացուր ։
24 Ինչո՞ւ հանուր երեսդ կը պահես ,
Ու [i]զիս քեզի թշնամի կը սեպես ։
25 [j]Հո՞ւին քշուած տերեվի՞ մը դէմ ահաւոր պի-
տի ըլլաս ,
կամ թէ չոր մնիղ մը պիտի հալածես ։
26 Որովհետև [k]դառնութիւնս վէրս կու տա՞
ինծի ,
Ու իմ երիտասարդութեանս անօրէնութիւն-
ները ինծի կը ժառանգեցնես .
27 [l]Ոտքերս կոճղի մէջ կը դնես ,
Ու բոլոր ճամբաներս կը գիտես ,
եւ իմ հետքերուս չափերուն նայան կը դնես ։
28 Ու ան ծերթա փտած բանի պէս՝
Ու ցեցէն կերուած լաթի պէս կը մնամ ։

ԳԼ· ԺԴ

1 Ըոբ [a]պատասխանեց ու ըսաւ .
2 Կնիկէ ծնած մարդը կարճ կեանք ունի .
Ու [b]յուզառատութիւնով լեցուն է .
3 [c]Ծաղիկի պէս կ'ելլէ ու կը կոտրուի ,
Ու չուքի պէս կը փախչի ու չկենար ։
4 Բայց [d]անոր վրայ ալ աչքերդ կը բանաս ,
Ու [e]զիս քու հետդ դատաստանի[1] կը բերես ։
5 [f]Անոնց թուրէն ո՞վ կրնայ մաքուր հանել .
Բնաւ մէկը չէ՞ ։
6 [g]Որովհետև անոր օրերը որոշուած են .
Անոր ամիսներուն թիւը քու քովդ է .
Դուն անոր սահման գրիր ,
Ու անիկա չկրնայ անդին անցնիլ .
6 [h]Երեսդ մէկդի դարձուր անկէ , որ անիկա
հանգչի ,
[i]Մինչև որ վարձկանի պէս իր օրը լմընցնէ ։
7 Վասն զի թէ որ ծառը կտրուի , դեռ յոյս կայ
[j]Որ վերստին ծլի ու շառաւիղը պակաս չըլ-
լայ ։
8 Թէ և անոր արմատը երկրին մէջը ծերացած
ըլլայ ,
Ու անոր բունը հողին մէջը մեռած ,
9 Անիկա ջուրին հոտէն կը ծաղկի ,
Ու նոր անկուած ծառի պէս ճիւղեր կ'ար-
ձակէ ։
10 Բայց մարդը կը մեռնի ու [k]կ'երթայ .
Մարդը իր հոգին կ'աւանդէ , ու ետը ո՞ւր
անցաւ է ։
11 Ինչպէս որ ջուրերը ծովին կը պակսին ,
Ու գետը կը չորնայ ու կը ցամքի ,
12 Այնպէս ալ մարդը [l]անկողիս կը պառկի ու չկրկեր .
[m]Մինչև որ ալ երկինքը չըլլայ՝ պիտի չկրկնի ,
Ու իրենց քունէն պիտի չարթընծանուի ։
13 Երանի թէ մինչև քու բարկութիւնդ անցնիլը՝
Գերեզմանին մէջը ծածկէիր ու պահէիր զիս .
Ինծի ժամնամակ մը որոշէիր , ու ետքը զիս
միտքդ բերէիր ։
14 Թէ որ մարդը մեռնի , պիտի կենդանանա՞յ աս-
գիօք .
Պատերազմիս բոլոր օրերը [n]պիտի սպասէի ,
Մինչև որ իմ փոխուելու կոչս գայ ։
15 [o]Պիտի կանչես , ու ես քեզի պատասխան պի-
տի տամ .
Դուն ձեռքերուդ գործքին պիտի փափաքիս ։
16 [p]Որովհետև հիմա քայլերս կը համրես ,
Մեղքս չես դներ ։
17 Իմ յանցանքս քսակի մէջ կնքուած է ,
Ու իմ անօրէնութեանս վրայ [q]կարեցիր ։
18 Իրաւ որ լերան լիյնալով կը կործանի ,
Ու ապառաժը իր տեղէն կը փոխադրուի ։
19 Ջուրերը կը մաշեցընեն քարերը .
Ցորգած ժամնամակներն դեռևին հողերը կը քան-
չեն կը տանին .
Դուն ալ մարդուն յոյսը ածանչ կը կորսընցնես ։
20 Դուն բոլորովին յաղթող կ'ըլլաս անոր վրայ ,
ու անիկա կ'երթայ .
Անոր դէմքը փոխելով՝ զանիկա կը վռնտես ։
21 Անոր ազատը պատիւ կ'ունենան , ու չիմ քը
չդիտնար .
Անոնք անորդ կ'ըլլան , ու ինքը անոնց ձե-
ռակը չխնամար ։

[a] Գլ· լգ· 6· Եսա· ն· 8։
[b] Գլ· թ· 34· լգ· 7։
[c] Սապ· լթ· 10։
[d] Օր· լբ· 20· Սապ· ժգ· 1· խգ· 24· մբ· 14· Եսա· ը· 17։
[e] Օր· լբ· 42· Հաւտ· ա· 21· Գլ· ժգ· 9· մթ· 11։ լգ· 10· Ովս· բ· 5։
[f] Եսա· խբ· 3։
[g] Նշդր· գաստառ· թիւնները կը գրեմ ։ Գլ· ի· 11։ խե· 7։
[h] Գլ· լգ· 11։
[i] Գլ· ի· 7· ժապ· ա· 23։
[j] Գլ· ը· 9։ Սապ· զ· 5· 6· 9· նբ· 11· 12· նգ· 15· նթպ· 4։ Եսա· խս· 6։ Ցակ· ա· 10· 11։ գ· 14։ ա պետ· ա· 24։
[k] Սապ· նթպ· 3։
[l] Սապ· նթպ· 2։
[m] Գլ· ի· 7։ ժապ· բ· 23։
[n] Գլ· ը· 9։ Սապ· ժգ· 1։ խգ· 24։ նբ· 14։ Եսա· ը· 17։
[o] Գլ· ի· 1։
[p] Գլ· ի· 16· 19։ ժ· 20։ Սապ· լթ· 13։
[q] Գլ· ի· 1։
[r] Հմի· 14։
[s] կամ ապականու-
[t] Ցան· ի· 3։ Սապ· ծա· 5։ Ցոմ· գ· 6։ Հաւմ· ի· 12։ Նթեռ· բ· 5։
[u] Գլ· ի· 1։
[v] Գլ· ի· 16· 19։ ժ· 20։ Սապ· լթ· 13։
[w] Գլ· ի· 1։
[x] Հմի· 14։
[y] Գլ· ժգ· 23։
[z] Սապ· նբ· 26։ Եսա· ծա· 6։ ի· 17։ կզ· 22։ Գաղ· գ· 21։ Հաւմ· բ· 20։ Գ Պետ· գ· 7։ 10· 11։ Յայտ· ի· 11։ խա· 1։
[a] Գլ· ժգ· 15։
[b] Հմի· 7։
[c] Գլ· ժգ· 23։
[d] Գլ· ժ· 6· 14։ ժգ· 27։ լը· 4։ լգ· 21։ Սապ· ծգ· 8։ Հմի· 1· 2· 3։ Աւտ· ե· 21։ Երեմ· լբ· 10։
[e] Օր· լբ· 34։ Ովս· ժգ· 32։
[f] կամ ուրիշներ։
[g] Ժող· ք· 5։ Եսա· կգ· 16։
[h] Գլ· ժ· 6։ ժգ· 27։ լը· 4։ լգ· 21։ Սապ· ծգ· 8։ Հմի· 1· 2· 3։ Աւտ· ե· 21։ Երեմ· լբ· 10։
[i] Օր· լբ· 34։ Ովս· ժգ· 32։
[j] կամ ուրիշներ։
[k] Ժող· ք· 5։ Եսա· կգ· 16։

22 Միայն թէ իր վրայէ մարմինը ցաւ պիտի կրէ ,
Ու իր հոգին պիտի սգայ իր ներսէ դին ։

ԳԼ· ԺԵ

1 [a]Եղիփազ կը յանդիմանէ Ցոբը , անոր իր անձը արդարացընելը
ամբարշտութեան սեպելով։ 17 Աւանդութիւններով կ'ապա-
ցուցանէ չար մարդոց անհանգստութիւնը ։

1 Ասոնքը եղիփազ Թեմանացին պատասխան
տուաւ ու ըսաւ ,
2 Միթէ իմաստուն մարդը հովի [b]խօսքերով
պատասխան պիտի տա՞յ ,
Ու իր փորը արեւելեան հովով պիտի լեցնէ՞ .
3 Պարապ խօսքերով պիտի վիճաբանի՞ ,
Ու անոնկ ըզրոյցներով՝ որոնք օգտակար մը չու-
նին ։
4 Մանաւանդ դուն երկիւղը կը խափանես ,
Ու Աստուծոյ մասուցելու աղօթքը կ'պա-
կասես ։
5 Որովհետև բերանդ քու անօրէնութիւնդ կը
ցուցնէ ,
Ու նենգաւորաց լեզուն ընտրեցիր ։
6 Քու բերանդ քեզի պիտի դատապարտէ , ու
չէ թէ ես ,
Եւ քու շրթունքներդ քեզի դէմ պիտի վը-
կայեն ։
7 Առջի մարդը դուն ես ,
[c]Կամ բլուրներէն առաջ ստեղծուեցար ։
8 Աստուծոյ գաղտնեացը մտնիդ կը լսա՞ր .
Եւ իմաստութիւնը ձեզի՞ պահնցիր ։
9 Ի՞նչ գիտես դուն՝ որ մենք չենք գիտեր .
Ի՞նչ [d]ուսումնասիրութիւն ունիս , որ մենք չու-
նինք ։
10 [e]Մէջերնիս ճերմակ մազերով
Ու խիստ ծեր մարդիկ ալ կան ,
Որոնք տարիքով քու հօրմէդ աւելի մեծ են ։
11 Միթէ քիչ կը թուին քեզի Աստուծոյ մխի-
թարութիւնները ,
†Ու քեզի [f]——ած մեղմ խօսքերը ։[2]
12 Քու սիրտդ ո՞ւր կը տանի քեզ ,
Ու աչքերդ ի՞նչ բանի կ'ակնարկեն ,
13 Որ հոգիդ Աստուծոյ դէմ դարձընելով՝
Բերնէդ ասանկ խօսքեր կը հանես ։
14 Մարդը ի՞նչ է՝ որ մաքուր ըլլայ ,
Ու կնկէ ծնածը՝ որ արդարանայ ։
15 [g]Ահա Աստուած իր սուրբերուն չհաւատար ,
Ու երկինքը անոր աչքերուն առջեւ մաքուր
չէ .
16 [h]Ո՞ւր կը մնայ դարչելի ու պիղծ մարդը՝
[i]Որ անօրէնութիւնը ջուրի պէս կը խմէ ։
17 Քեզի խնայընելէ , մանկիկ ըրէ ինծի ,
Ու տեսածս պատմեմ հեղ ։
18 Ինչ որ իմաստունները յայտնեցին ,
Ու բնաւ չծածկեցին [j]իրենց հայրերէն ստացածը ։
19 (Երկիրը անոնց միայն արուեցաւ ,
Ու [k]անոնց մէջէն օտարական մը չանցաւ ։)
20 Ջարը իր բոլոր օրերուն մէջ տանջանք կը կրէ ,
Ու բռնաւորին քիչ տարիները պահուած են ։
21 Վախերու ձայնը անոր ականջն է .
[l]Խաղաղութեան մէջ անոր վրայ կործանիչը
պիտի գայ ։
22 Չհաւատար որ մութէն պիտի ելլէ ,
Ու անիկա սուրի պահուած է ։
23 [m]Հացը ո՞ւր է ըսելով թափառական կը պտրտի .
Գիտէ որ մութի օրը պատրաստ է Ե իր
ձեռքն է ։
24 Նեղութիւնը ու տառապանքը զանիկա կը
վախցընեն ,
Ու պատերազմի պատրաստուած թագաւորի
պէս անոր վրայ յարձակ կ'ըլլան ։
25 Ինչու որ Աստուծոյ դէմ ձեռք վերցուց ,
Ու Ամենակարողին դէմ հպարտացաւ ։
26 Անոր վրայ կը յարձակի [n]գոտեզօրութեամբ ,
Ու իր ասպարներուն խտացեր գմբեթներովը ։
27 Որովհետև իր երեսը ճարպով ծածկեց ,
Ու երիկամունքները պարարտութիւնով գո-
ցեց ։
28 Եւ անիկա աւերակ քաղաքներու մէջ բնա-
կեցաւ ,
Ու կործանելու մօտեցած անջէն տուներու մէջ ։
29 Անիկա պիտի չհարստանայ ,
Անոր առացուածքները հաստատ պիտի չըլլան ,
Ու անոնց չաստութիւնը երկրին վրայ պիտի
չտարածուի ։
30 Մութէն պիտի չդառնայ .
Բոցը պիտի չորցընէ անոր ճիւղերը ,
Ու Աստուծոյ բերնին շունչովը պիտի ոչընչա-
նայ ։
31 Խարուելով [o]ունայնութեան չվստահի ,
Վասն զի անոր փոխարէնը ունայնութիւն պի-
տի ըլլայ ։
32 [p]Օրերը չլմընցած պիտի կատուի ,
Ու ճիւղերը նորէն պիտի չհանանչին .
33 Որթի պէս իր ողորը պիտի թափէ ,
Ու ձիթենիի պէս իր ծաղիկները պիտի թո-
թափէ ։
34 Ինչու որ կեղծաւորներուն ժողովը ամլի պի-
տի ըլլայ ,
Ու կաչառք առնողներուն վրաններըը կրակը
պիտի պրծէ ։
35 [q]Անոնք չարչարանքին կը յղանան , անօրէ-
նութիւն կը ծնանին ,
Ու պատրաստեն խարէութիւն կը պատրաստէ ։

[a] Գլ· ը· 10։ Սապ· ծգ· 3։ ծգ· 5։
[b] Գլ· լգ· 7։ Աւտ· ի· 28։
[c] Գլ· ը· 8։
[d] Ցաղ· գ· 17։
[e] Ցոմ· ծի· 4։
[f] Սապ· գ· 12։
[g] ա Թես· ե· 3։
[h] Սապ· ծի· 15· նի· 10։
[i] Գլ· ժ· 12։
[j] Երե· պատանեաց·
[k] Գլ· գ· 8։
[l] Ցոմ· ծի· 4։
[m] Գլ· ի· 16։ Սապ· նե· 25։
[n] Սապ· է· 14։ Եսա· ծի· 4։ Ովս· ժ· 13։
[o] Գլ· ի· 1։
[p] Գլ· ժգ· 23։
[q] Գլ· ժ· 6։ ժգ· 27։ լը· 4։ լգ· 21։ Սապ· ծգ· 8։ Հմի· 1· 2· 3։ Աւտ· ե· 21։ Երեմ· լբ· 10։

ԳԼ· ԺԶ

1 Ցոր իր բարեկամները կը յանդիմանէ՝ զանոնք անգութ ա-
նուանելով. 7 իր վհատին թշուառութիւնը կը ցուցնէ. 17
իր անմեղութիւնը կը հաստատէ։

1 Եւ Ցոր պատասխանեց ու ըսաւ,
2 Ես ասոնց պէս շատ բաներ լսած եմ.
Ամէնդդ ալ ձանձրութիւն տուող մխիթարիչ-
ներ էք։
3 Դատարկ խօսքերը ծայր ունի՞ն.
եթէ ոչ ի՞նչ բանէ դրդուած պատասխան
կու տաս։
4 Ես ալ ձեզի պէս կրնայի խօսիլ.
թէ որ ձեր անձը իմ անձիս տեղը ըլլար,
կրնայի ձեզի դէմ խօսքերը դիզել,
Ու [a]ձեզի դէմ գլուխս երերցնել։
5 Ա՛խ իմ բերնովս ձեզ կը զօրացնէի,
Ու շրմունքներուս շարժումը ձեր ցաւերուն
կը փարատէր։

6 Թէ որ խօսիմ ցաւս չի փարատիր,
Եւ թէ որ լռեմ՝ ի՞նչ կը պակսի ինծի։
7 Բայց հիմա զիս յոգնեցուց.
Բոլոր [b]աունս ամայի ըրիր.
8 Նաեւ զիս [c]բռնեցիր, ու ան՝ի՛ր ընդ դէմ վկա-
յութիւն մըն է.
Ու իմ նիհարութիւնս ինծի դէմ ելլելով՝ ե-
րեսիս վրայ վկայութիւն կ'ընէ։
9 [d]Անոր բարկութիւնը զիս պատռեց, ու ինծի
թշնամի եղաւ,
Ակռաները իմ վրաս կրճտեց.
[e]Թշնամիս սուր աչքերով ինծի նայեցաւ։
10 [f]Բերանները վրաս բացին,
Ու զիս նախատելու համար [g]ծնօտներուս ապ-
տակ զարկին.
[h]Միկտեղ վրաս ժողովեցան։
11 Աստուած [i]զիս ամբարշտին յանձնեց,
Ու անօրէններուն ձեռքը ձգեց։
12 Հանգիստ էի, ու զիս ճնշեց,
Ու վիզէս բռնելով՝ զիս ջախջախեց,
Ու [j]զիս իրեն նշան դրաւ։
13 Անոր ազեղնաւորները իմ բոլորտիքս տան.
Երիկամունքներս կը խոցէ, ու ինծի չխնայեր.
Լեղիս գետինը կը թափէ։
14 Կատարածիէ վրայ կատարած բննելով զիս կա-
րեց,
Իմ վրաս զօրաւորի մը պէս յարձակեցաւ։
15 Մարմինս վրայ քուրձ կարկեցի,
Ու [k]եղջիւրս [l]Հողով ապտակեցի։
16 Երեսս լալէն ||ուռեցաւ,
Ու աչքիս թաւթիւներուն վրայ մահուան չուք
կայ.

17 Թէ և ձեռքերուս մէջը անօրէնութիւն չկայ,
Ու աղօթքս մաքուր է։
18 Ով երկիր, իմ արիւնս մի ծածկեր,
Ու [m]աղաղակիս տեղ չըլլայ։
19 Հիմա ալ ահա վկաս երկնից մէջ է,
Ու փաստաբանս բարձր տեղուանքն է։
20 Ջիս ծաղր ընողները իմ բարեկամներս են.
Աչքերս Աստուծոյ առջեւը արցունք կը թա-
փեն։
21 [n]Երանի թէ մարդս կարենար Աստուծոյ հետ
վիճաբանիլ,
Ինչպէս մարդ իր ընկերին հետ։
22 Ինչու որ քիչ տարիներ անցնելէն ետքը՝
[o]Ուրանիկ ճամբայ մը պիտի երթամ, ուսկից որ
ալ պիտի չդառնամ։

ԳԼ· ԺԷ

1 Ցոր մարդոց ձեռքէն Աստուծոյ կը բողոքէ։ 6 Մարդոց՝ առ-
ածախներուն հետ անգթութեամբ վարուիլը Թէն և սրգա-
րը կ'ապշեցնէ, բայց չյաւատացնէր։ 11 Ցոր կ'ըսէ նաեւ՝
Թէ իր յոյսը կեանքի վրայ չէ։ Հապա մահուան վրայ։

1 Շունչս կը նուազի, օրերս կը մարին,
Գերեզմանը [a]ինծի կը պատրաստ։
2 Չէ՞ որ ծաղր ընողներ կան իմ քովս,
Ու աչքս անոնց [b]վիճասունքովը դիշերը կ'ան-
ցընէ։
3 Աղէ՛ քու քովդ ինծի երաշխաւոր մը դիր.
[c]Ո՞վ կայ որ իմ ձեռքս բռնէ։
4 Ինչու որ դուն խելամտութիւնը անոնց սրտին
ծածկեցիր,
Անոր համար պիտի չբարձրացնես զանոնք։
5 Ով որ էդ [d]բարեկամները կողոպտուելու կը
մատնէ,
Անոր ազգը աչքերը պիտի նուազին։
6 Ջիս ժողովուրդներուն [e]առակ ըրաւ.
Անոնց առջեւը դղրտելի եղայ։
7 Նաեւ [f]աչքերս տրտմութենէն չլացան,
Ու [g]անդամներս բոլոր անդամները շուքի պէս ե-
ղան։
8 Ուղիղները սա բանիս վրայ պիտի զարմանան,
Եւ անմեղները պիտի արթընուան կեղծաւորին
դէմ։
9 Ու արդարը հաստատ պիտի կենայ իր ճամ-
բան մէջ,
Եւ [h]մաքուր ձեռք ունեցողը երթալով պիտի
զօրանայ։
10 Բայց դուք ամէնդդ ալ [i]դարձէ՛ք ու եկէ՛ք,
Ինչու որ ձեր մէջը իմաստուն չեմ գտներ։
11 [j]Իմ օրերս անցան,
Իմ դիտաւորութիւններս — սրտիս խորհուրդ-
ները խափանեցան։
12 Գիշերը ցորեկի փոխուեցաւ,

[a] Յոբ· ԺԳ· 4։
[b] Սաղ· իբ· 7։ Յհ-
ես· 25։ Ողբ· բ· 11։
[c] Նեղ· Ժողովո-
[d] Կամ խորշանալիքին.
Ներքև Ծնօտկիցիր։
[e] ԳԼ· Ժ· 16։ 17։
[f] ԳԼ· Ժգ· 24։
[g] Սաղ· իբ· 13։
[h] Ողբ· գ· 30։ Միք·
ե· 1։
[i] Սաղ· լե· 12։
[j] ԳԼ· ա· 15։ 17։
[k] ԳԼ· ե· 20։
[l] ԳԼ· Լ·19։ Սաղ·կ·5։
[m] Կամ Հողի մէջ
[n] Կամ կաթիլցաւ.
[o] ԳԼ· իե· 9։ Սաղ·

կգ· 18։ 19։
[a] Հռոմ· ա· 9։
[b] ԳԼ· լա· 35։ ժ-ող·
գ· 10։ Եր· խե·
9։ Հռոմ· ի· 20։
[c] ժող· ժբ· 5։
[d] Սաղ· ժբ· 3։ 4։
[e] ա թագ· ա· 6։ 7։
[f] Առակ· գ· 1։ ժբ·
18։ իբ· 26։
[g] Կամ բարեկամնե-
րուն Հոգեպարծա-

Թիւն կ'ընէ,
[h] ԳԼ· Լ· 9։
[i] Սաղ· գ· 7։ լա· 9։
[j] Սաղ· իգ· 4։
[k] ԳԼ· գ· 23։
[l] ԳԼ· ե· 6։ ի· 25։

Ո՞ լսողը *խաւարին մօտեցաւ։"
13 Մէկայն դերեզմանին կը սպասեմ, որ իմ տունս
պիտի ըլլայ.
Անկողինս մթութեան մէջ փռեցի։
14 Ապականութեանը աղաղակեցի՝ Դուն
իմ հայրս ես,
Եւ որդերուն՝ Դուք իմ մայրս ու քոյրս էք։
15 Ուստի հիմա ո՞ւր է իմ յոյսս.
Իմ յոյսս ո՞վ պիտի տեսնէ։
16 [a]Դերեզմանին առանձնութեանը մէջ պիտի
իջնէ,
Երբոր [b]միկտեղ հողին մէջը հանդստանանք։

ԳԼ· ԺԸ

1 Բաղդատ կը յանդիմանէ Ցոբը՝ զանիկա խրճանաութեան ու ան-
համբեր անուանելով. 5 Չարքերուն թշուառութիւնները։

1 Անատեանը Բաղդատ Շուքեցին պատասխան
տուաւ ու ըսաւ,
2 Ե՞րբ սա խօսքերը պիտի հատցընէք.
Հասկըցէ՛ք, ու անկէ ետքը խօսինք։
3 Ինչո՞ւ համար [a]անասնոց պէս համարուինք,
Ու աչքերնուդ առջեւն անմաքուր տեղուինք։
4 ([b]Իր բարկութիւնովը ինքզինք կը պատառէ.)
Մթիէ երկիրը քեզի համար երեսի վրայ պիտի
ձգուի*,
Ու ապառաժը իր տեղէն պիտի փոխադրուի*։
5 Այնուհետեւ [c]ամբարշտին լոյսը պիտի մարի,
Ու անոր կրակին բոցը լոյս պիտի չտայ.
6 Անոր վրանին մէջ լոյսը պիտի խաւարի,
[d]Ու անոր ճրագը անոր վրայ պիտի մարի։
7 Անոր զօրութեանը քայլերը նեղութիւն պիտի
կրեն,
Ու [e]անոր խորհուրդը զանիկա գետինը պիտի
գարնի։
8 Ինչու որ [f]իր ոտքերովը ուռկանի մէջ պիտի
բռնուի,
Ու ցանցի վրայ պիտի քալէ։
9 Վարսը [g]ծուռ դարշապարը պիտի բռնէ,
Ու [h]աւարառուն անոր պիտի յաղթէ։
10 Անոր համար գետնին մէջը թակարդ պա-
հուած է,
Ու ծուռ ճամբուն վրայ որոգայթ։
11 [i]Արհաւիրքը զանիկա ամէն կողմէն պիտի պա-
շարէ,
Ու զանիկա իր ոտքերովը ետեւէն անդին պի-
տի վազցընէ։
12 Անոր զօրութիւնը պիտի անօթենայ,
Ու [j]կորուստը անոր քովը պատրաստ է,

* կամ խաւարին ան-
ձնէն կարձ եղաւ։
[a] ԳԼ· ժբ· 13։
[b] ԳԼ· գ· 17։ 18։ 19։
[c] Սաղ· հգ· 22։
[d] ԳԼ· ժգ· 14։
[e] ԳԼ· իգ· 11։ Սաղ·
ժբ· 23։
[f] Առակ· ժ· 9։ ի·
20։ իգ· 20։
[g] ԳԼ· խա· 17։ Սաղ·
ժբ· 23։
[h] ԳԼ· ե· 13։
[i] ԳԼ· իբ· 10։ Սաղ·
ի· 15։ լե· 8։
[j] ԳԼ· ե· 5։
[k] Առակ· ժգ· 9։ ի·
20։ իգ· 20։
[l] ԳԼ· խա· 17։ Սաղ·
ժբ· 23։
[m] ԳԼ· ժե· 21։ իբ·
23։ Երեմ· գ· 25։
ի· 5։ իգ· 5։ Խոհ·
29։
[n] ԳԼ· ժե· 23։
[o] ԳԼ· ը· 14։ ժա·
20։ Սաղ· ճժբ·
10։ Առակ· ժ· 28։

[a] ԳԼ· իճ· 19։ Ես·
ե· 24։ Ամաս· բ·
9։ Մատ· գ· 1։
[b] Սաղ· լգ· 16։ Ճի·
15։ Առակ· բ· 22։
ժ· 7։
[c] Ես· ժգ· 22։ Եր-
բեմ· իբ· 30։
[d] Կամ Աբեմելեք բը-
նակիչները
[e] Սաղ· լէ· 15։
[f] Կամ սրբեցէք բնա-
կիչները
[g] Երեմ· իճ· 3։ ժ·
25։ ա Թես· գ· 5։
բ Թես· ա· 8։ Տիտ·

ա· 26։
[h] Ծն· լա· 2։ գՀ·
իգ· 26։
[i] Սաղ· լբ· 16։
[j] ԳԼ· գ· 23։ Սաղ·
ժբ· 3։

իմ չաւիղներուս վրայ խաւար դրաւ։
9 ᵗՁիս իմ փառքէս մերկացուց,
Ու գլխէս թագը վերցուց։
10 Զիս ամէն կողմէն աւրնց, ու ես գացի,
Ու իմ յոյսս ծառի մը պէս արմատէն խլեց։
11 Անոր բարկութիւնը իմ վրաս բորբոքեցաւ,
Ու ᵘզիս իր թշնամիներուն կարգը դրաւ։
12 Անոր գունդերը միկտեղ եկան,
Ու ճամբանին ինծի դէմ պատրաստեցին,
Ու վրանիս բոլորտիքը բանակեցան։
13 ᵛԱնիկա իմ եղբայրներս ինծմէ հեռացուց,
Ու յիրաւի ծանօթներս օտարացան ինծմէ։
14 Աղգականներս չ՚ը թողուցին,
Ու իմ ճանչուածներս զիս մոռցան։
15 իմ տունս բնակողները ու աղախիններս զիս
անծանօթ մէկ մը սեպհցին,
Ո– անոնց աչքին առջևը օտարական եղայ։
16 Ծառան կանչեցի, ու անիկա պատասխան
չտուաւ,
Թէև բերնովս անոր աղաչեցի։
17 իմ չունչս ʷառելի եղաւ կնոջս,
Ու իմ աղաչանքներս՝ իմ ˣորովայնին որ-
դւոցը։
18 ʸփոքր ոգաքն ալ զիս կ՚անարգեն,
Ու երբոր կ՚ելլեմ, ինծի դէմ կը խօսին։
19 ᶻԲոլոր մտերիմ բարեկամներս ինծմէ զզուեցան,
Ու իմ սիրականներս ինծի դէմ դարձան։
20 ᵃՈսկորներս մորթիս ու մսերուս փական.
Մ֊ի՛ ակռաներուս կաշիով ազատեցայ։
21 Ով իմ բարեկամներս, դուք ողորմեցէք ինծի,
Ողորմեցէք ինծի. ᵇքանզի Աստուծոյ ձեռքը
ինծի դպաւ։
22 ինչո՞ւ Աստուծոյ պէս զիս կը հալածէք,
Ու մսերմէս չէք կշտանար։

23 Երանի թէ հիմա խօսքերս գրուէին.
Երանի թէ դիրքի մը մէջ քանդակուէին.
24 երկաթէ գրիչով կապարի վրայ
Ո– քարի վրայ յաւիտեան փորագրուէին։
25 վասն զի գիտեմ որ իմ ᵈփրկիչս ողջ է,
Ու անիկա վերջին ժամանակը պիտի կանգնի
ᵉերկրի վրայ։
26 Ու թէ և մորթիս եւոքը աս ալ ջնջուին,
Բայց Էմմ մարմնովս պիտի տեսնեմ,
27 Որն որ ես ինծի համար պիտի տեսնեմ,
Ու իմ աչքերս պիտի գիտեն զանիկա, և ոչ
թէ ուրիշինը.
Երիկամունքներս իմ ներսի գիս կը հալին։
28 Պէտք էր ըսէիք, ʰինչո՞ւ կը հալածենք զա-
նիկա.

Որովհետև բանին արմատը իմ վրաս դանուեցաւ։
29 Սուրէն վախցէք. ինչու որ բարկութեան պա-
տիժը սուրն է,
ⁱՈր դիտնաք թէ դատաստան կայ։

ԳԼ. Ի

1–29 Սոփար չարերուն վճռակը ու բաժինը կը ցուցընէ։

1 Ա նաանունը Սոփար Նաամացին պատասխան
տուաւ ու ըսաւ,
2 Ասոր համար իմ խորհուրդներս ինծի պա-
տասխանել կուտան,
Ու ասոր համար կ՚արտարամ։
3 Զիս խայտառակող յանդիմանութիւնը լը-
սեցի,
Բայց էմ հոգիս ʲանէնց խնամատութենէս պա-
տասխան տալ կը տանիլ դիս։
4 Դուն ասկա գիտե՞ս որ ի յաւիտենից
Մարդս երկրի վրայ դրուելէն ի վեր,
5 ᵏՆզդամին յաղթանակը քիչ ժամանակ կը
տևէ,
Ու հեզձաւորին ուրախութիւնը մէկ վայր-
կեանի համար է.
6 ˡԹէև անոր փառաւորութիւնը մինչև եր-
կինքը հասնի,
Ու գլուխը ամպերուն հասնի,
7 ᵐԻր ապրին պէս յաւիտեան պիտի ոչնչանայ,
Ու զինքը տեսնողները պիտի ըսեն, Ո՞ւր է
անիկա։
8 ⁿԵրազի պէս պիտի թռչի ու պիտի չգտնուի
Ու գիշերուան ցնորքի պէս պիտի փախչի։
9 ᵒՋանիկա տեսնող աչքը ալ պիտի չտեսնէ.
Ու անոր բնակած տեղը ալ պիտի չնայի անոր։
10 Անոր զաւակները ||աղքատներէն չնորհք պի-
տի խնդրեն,"
Ու անոր ձեռքերը իր ᵖյափշտակածը վերս
պիտի տան.
11 Անոր ոսկորները կրկ ᵍերիտասարդութեան
ներքեւցն պառկիլովը լցուն է.
ʳՈւ անոր հետ հողին մէջ պիտի պառկի։

12 Թէ որ անզգամութիւնը անոր բերնին մէջ քաղ-
ցրը է,
Եւ թէ որ իր լեզուին տակը կը պահէ զա-
նիկա,
13 Թէ որ զանիկա խնայէ ու չձգէ,
Ու իր քմային մէջ պահէ զանիկա,
14 Կերակուրը անոր աղիքներուն մէջ պիտի փո-
խուի,
Անոր ներսի դէին քարերի լեզի պիտի ըլլայ։
15 Անիկա հարստութիւններ կուլ տուաւ, բայց
պիտի փսխէ զանոնք.
Ո– Աստուած անոր փորէն դուրս պիտի հա-
նէ զանոնք։
16 Անիկա քարերին թոյնը պիտի ծծէ,
Ո– զանիկա իժի լեզուն պիտի մեռցընէ։
17 ˢԱնիկա պիտի չտեսնէ վտակները,
Մեղրի ու կոգիի հեղեղներուն գետերը։
18 Իր աշխատանքով վաստակածը ᵗետ պիտի
տայ ու պիտի չկրնէ,
Ու ետ տուածը ˡɛ հարստութենէն չափ պի-
տի ըլլայ,
Ու ᵘոչ էշ պիտի չուրախանայ։
19 Որովհետև ապգատները ճնշեց ու երեսի վը-
րայ թողուց,
Ու իր չշինած տունը յափշտակեց.
20 ᵛԱնշուշտ իր ներսի դին խաղաղութիւն պիտի
չգտայ,
Ու ցանկացածը պիտի չկրնայ ազատել։
21 Անոր ուտելու բան մը պիտի չմնայ,
Անոր համար անոր յաջողութիւնը հաստատ
պիտի չըլլայ։
22 Առատութեանը լեցուն եղած ժամանակն ալ
նեղութեան մէջ պիտի ըլլայ.
Թշուառութեան մէջ եղողներուն ամէն ʷհա-
րուածը անոր վրայ պիտի գայ։
23 Երբոր փորը կշտացընելու վրայ կ՚ըլլայ,
Աստուած իր սաստիկ բարկութիւնը անոր վրայ
պիտի խրկէ,
Ու անձրևի պէս անոր վրայ պիտի թափէ՝
Վկերակուր ուտելու ատենը։
24 ˣԵրկաթէ զէնքին առջևէն փախած ատենը՝
Պղնձէ աղեղը զանիկա պիտի խոցէ։
25 Աւր ʸէմ արձակուածը մեջտեղը պիտի թա-
փանցէ,
Ու ᶻփայլուն ահեղը անոր մեղքէն դուխ եւլէ.
Անոր վրայ ᵃարհաւիրք պիտի գայ։
26 Բոլոր խաւարը անոր գաղտուկ տեղուանքը
պիտի պահուի.
ᵇՉփչուած կրակը զանիկա պիտի լափէ.
Անոր վրանը մնացողը ᶜապերջանիկ պիտի
ըլլայ։"
27 Երկինքը անոր յանցանքը պիտի յայտնէ,
Երկիրն ալ անոր դէմ պիտի ելլէ։
28 Անոր տունը եկամուտը պիտի յափշտակուի,
Աչքն բան պիտի անցնի Աստուծոյ բարկութեան օրը։
29 ᵈԱսիկա է ամբարիշտ մարդուն բաժինը՝ ᵉէ
Աստուծմէ պէտ առնէ,
Եւ ասիկա է ան ժառանգութիւնը՝ որ Աս-
տուած անոր համար սահմաներ է։

ԳԼ. ԻԱ

1 Ցոր կը հաստատէ թէ ինքը խաւարը ունի տրամախոս։ 7 Երբեմն չարերը այնքան յաջողութեան մէջ կ՚ըլլան, մինչև որ գԱստուած կ՚արհամարհեն։ 16 Երբեմն անոնց կեղծաւորը կոչուելով կ՚ըլլայ։ 22 Երկնաիմաստը ամբիծ ատենին հաստատ չեն։ 27 Չարերուն դատաստանը գալ-ը աշխարհին մէջ պիտի տեսնուի։

1 Ե ւ Ցոր պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
2 Խօսքս ադէկ մտիկ բրէք,
Ու աս ըլլայ ձեր մխիթարութիւնը։
3 Ինծի համբերեցէք ու ես խօսիմ,
Ու խօսելէս ետքը ˣծաղր բրէք։
4 Միթէ ես մարդո՞ւ հետ կը վիճիմ.
Եւ ինչո՞ւ համար հոգիս չտրամի։
5 Ինծի նայեցէք ու սպշեցէք,
ʸՈւ բերաննուդ վրայ ձեռք դրէք։

6 Ա֊ֆէրը մտածելով կը զարհուրիմ,
Ու մարմինս կը սկսի դողալ։
7 ᶻԱմբարիշտները ինչո՞ւ կ՚ապրին.
Կը ծերանան ու խիստ կ՚ուժոգնան։
8 Անոնց սերունդը հետերնին կը հաստատուի
իրենց առջևը,
Եւ անոնց զաւակները աչքերնուն առջևն։
9 Ցուներնին խաղաղութեան մէջ է՝ ᵃ֊ վախէն
ազատ,
ᵇԵւ Աստուծոյ գաւազանը անոնց վրայ չէ։
10 Անոնց ցուլը կը զուգաւորուի ու դատարկը
չելլեր.
Կովը եր ᶜէրէ կը ծնանի ու ᵈչվիժեր։
11 Իրենց պզտիկները ոչխարի հօտի պէս կը հանեն.
Ու անոնց տղաքը ᵉ֊ֆ֊ֆ֊ֆ֊ֆ կը ցատկտեն.
12 Թմբուկով ու քնարով յոյն կը վերցընեն,
Ու սրինգին ձայնովը ուրախ կ՚ըլլան։
13 Անոնք ᶠօրերնին զուարճութիւնով կ՚անցընեն,
Ու մէկ վայրկեանի մէջ դերեզմանը կ՚իջնեն։
14 ᵍԵւ Աստուծոյ կ՚ըսեն,
Գաշուէ մեզմէ,
Ինչու որ քու ճամբաներդ գիտնալ չենք
ուզեր.
15 ʰՄենակարծը ո՞վ է՝ որ անոր ծառայենք.
Ու թէ որ անոր աղօթք ընենք՝ ի՞նչ օ֊
գուտ պիտի ունենանք։
16 Ահա անոնց բարիքը ձեռքերնին չէ.
ⁱԱմբարիշտին խորհուրդը ինծմէ հեռու ըլլայ։
17 ʲԱմբարիշտներուն ճրագը քանի՞ անգամ կը
մարի,
Ու տառապանքը անոնց վրայ կու գայ.
Աստուած վիր բարկութեամբը անոնց ցաւեր կը
բաժնէ։
18 ᵏՀովին առջևը եղած յարդին պէս՝

ա Սաղ. ձԹ. 44։
բ ԳԼ. ժգ. 34։ Ռագ. բ. 5։
գ ԳԼ. ժ. 12։
դ Սաղ. ղ. 11։ ղա. 11։ ղգ. 8։ ձգ. 3։ 18։
ե Թ֊ագ. բ. 23։
զ Եբբ. օսար
է Սաղ. խա. 9։ ծԼ. 13, 14, 20։
ը ԳԼ. Լ. 30։ Սաղ. ծԲ. 5։ Ռագ. գ. 8։
թ ԳԼ. ա. 11։ Սաղ.
ժ Սաղ. ձԹ. 44։
ի Եբբ. հոգի
լ Սաղ. ծԼ. 15։ ա
Կար. ծգ. 12։ ա
Ըսող. գ. 8։
խ Ջմր. 22։
ծ Սաղ. ծբ. 10, 11։
կ Սաղ. լԺ. 33, 36։
հ Էս. ժգ. 13։ 14։
Ներգի. 5։ 4։
ձ Սաղ. ձգ. 10։
ղ Սաղ. հգ. 20։ գ. 3։
ճ ԳԼ. Լ. 8։ 10։ բ. 18։ Սաղ. լԺ. 36։ ձգ. 16։
մ Եբբ. ապգատները պիտի հաճեցընեն
յ Կամ հարստութիւնը
ն Ջմր. 18։
շ ԳԼ. ժգ. 26։ Սաղ. ԼԺ. 7։
ո Կամ ծածան կ
չ ԳԼ. խա. 26։
պ ԳԼ. ժ. 19։
ջ Կամ պիտի ապահովէ։
ռ ԳԼ. ԼԿ. 13։ լա. 2։ 3։
ս ԳԼ. ժգ. 10։ ժԼ. 2։
վ ԳԼ. ժբ. 11։
տ Սաղ. խա. 9։
ր Կամ ոչխարի ապահովէ։
ց ԳԼ. ԼԿ. 13։ լա. 2։ 3։
ւ ԳԼ. ժգ. 10։ ժԼ. 2։
փ ԳԼ. ԼԹ. 9։ Ժ. 4։ Սաղ. ԼԹ. 9։
ք ԳԼ. ժբ. 6։ Սաղ. ժԼ. 10։ 14։ Հգ. 3։ 12։ Եբեմ. ԺԸ. 1։ Ամբ. ա. 16։
օ Սաղ. Հգ. 5։
ֆ Եւ. ԼԳ. 26։
ա ԳԼ. ԼԳ. 11։
բ ԳԼ. ԼԲ. 17։
գ ԳԼ. Լ. 3։ Մտթ. գ. 14։
դ ԳԼ. ԼԲ. 18։ Սաղ. ա. 1։ Առակ. ա. 10։
ե ԳԼ. ժբ. 6։
զ Գ֊ակ. ժ. 42։
է Սաղ. ա. 4։ Լ. 5։
ը Սաղ. ա. 12։ ԼԲ. 5։ Եբ. ժԲ. 3։
թ Ռմկ. ժբ. 5։
ժ ԳԼ. ժբ. 6։
ի ԳԼ. ԺԹ. 25։
լ ԳԼ. ԺԹ. 25։
խ ԳԼ. ԺԹ. 25։
ծ ԳԼ. ԺԹ. 25։
կ ԳԼ. ԺԹ. 25։
հ ԳԼ. ԺԹ. 25։
ձ ԳԼ. ԺԹ. 25։
ղ ԳԼ. ԺԹ. 25։
ճ ԳԼ. ԺԹ. 25։
մ ԳԼ. ԺԹ. 25։
յ ԳԼ. ԺԹ. 25։
ն ԳԼ. ԺԹ. 25։
շ ԳԼ. ԺԹ. 25։
ո ԳԼ. ԺԹ. 25։
չ ԳԼ. ԺԹ. 25։
պ ԳԼ. ԺԹ. 25։
ջ ԳԼ. ԺԹ. 25։
ռ ԳԼ. ԺԹ. 25։
ս ԳԼ. ԺԹ. 25։
վ ԳԼ. ԺԹ. 25։
տ ԳԼ. ԺԹ. 25։
ր ԳԼ. ԺԹ. 25։
ց ԳԼ. ԺԹ. 25։
ւ ԳԼ. ԺԹ. 25։
փ ԳԼ. ԺԹ. 25։
ք ԳԼ. ԺԹ. 25։
օ ԳԼ. ԺԹ. 25։
ֆ ԳԼ. ԺԹ. 25։

Ու մերկին յափշտակած չհագնին պէս կ'ըլլան։
19 Աստուած անոր անիրաւութիւնը *անոր որ-
դւոցը կը պահէ.
Անոր փոխարէն պիտի հատուցանէ, ու ան
ալ պիտի գիտնայ։
20 Անոր աչքերը իր կորուստը պիտի տեսնեն,
Ու †Ամենակարողին բարկութենէն պիտի խմէ։
21 Անիկա ի՞նչ զուարճութիւն պիտի ունենայ
իրմէ ետքը ծնացած տունին,
Որուն‡հետ իր ամիսներուն թիւը կիսուած է։

22 ²Միթէ Աստուծոյ դիտութիւն սորվեցընել
հնար է,
Անոր՝ որ բարձրերը կը դատէ։
23 Մէկը կը մեռնի իր առուգութեանը մէջ
Բոլորովին հանգարտ և հանգիստ.
24 Անոր °քովերը ճարպով՚ լեցուն են,
Ու ոսկորներուն ծուծը թմրած է.
25 Ու մէկ ուրիշը կը մեռնի հոգիի ցաւով
Ու առանց բարիքով կչտանալու.
26 Ա-ե-ր էրկուքն ալ հողին մէջը կը պառ-
կին,
Ու որդերը կը ծածկեն զանոնք։

27 Ահա գիտեմ ձեր խորհուրդները,
Ու ինծի դէմ հնարած անիրաւութիւնները։
28 Ինչու որ կ'ըսէք, †Ո՞ւր է նախարարին տունը,
Եւ ո՞ր է ամբարիշտներուն բնակած վրանը։
29 Ճամբորդներուն չհարցուցի՞ք,
Ու անոնց նշանները չէ՞ք հասկընար։
30 *Ինչու որ չարը կորստեան օրուան կը պա-
հուի,
Որ բարկութեան օրուան կը տարուի։
31 ²Անոր երեսին դէմ ո՞վ պիտի յանդիմանէ ա-
նոր ճամբան.
Եւ անոր ըրածին փոխարէնը ո՞վ անոր պիտի
հատուցանէ։
32 Բայց ան ալ դերեզմանը պիտի տարուի,
Ու տապանին մէջը պիտի մնայ։
33 Ձորին հողի կոշտերը անոր անոյշ պիտի գան,
Ու †ամէն մարդ անոր ետևէն պիտի երթայ.
իսկ անոր առջևէն *չ-ո-ըե-ո հաշիւ չկայ։
34 Ուրեմն ի՞նչպէս փուճ մխիթարութիւններ
կու տաք ինծի.
Որովհետև ձեր պատասխաններուն մէջ սը-
տութիւն կայ։

ԳԼ· ԻԲ

1 Եղիփազ կը յանդգնի թէ մարդուն ազնուութիւնը Աստուծոյ
պատա մը չունի։ 2 Ջանասէր մեղքերու համար Յոբը կը

յանդիմանէ. 21 զանիկա կը յորդորէ որ զղջայ, ու Աստուծոյ
ողորմութիւնը անոր կը խոստանայ։

1 Ա Նատոնը եղկեփազ Թեմանացին պատաս-
խան տալով ըսաւ,
2 ²Միթէ մարդը կրնայ Աստուծոյ օգտակար
ըլլալ.
Խելացին մարդը միայն իրեն օգուտ կ'ընէ։
3 Ամենակարողին հաճութիւն մը կ'ըլլա՞յ թէ որ
արդար ըլլաս,
կամ մէկ շահ մը՝ թէ որ քու ճամբանդդ
չիակես։
4 Միթէ քեզմէ վախնալով քեզի հետ վիճա-
բանութիւն կ'ընէ՞.
Քեզի հետ դատաստանի կը մտնէ՞։
5 Չէ՞ որ քու անպդամութիւնդ մեծ է,
Ու անօրէնութիւններդ անհատնելի են։
6 Որովհետև եղբայրներէդ առանց պատճառի
*գրաւ առիր,
Ու մերկերուն հանդերձները յափշտակեցիր.
7 Ծարաւածին ջուր չխմցուցիր,
Ու †հացը անօթիին խնայեցիր.
8 Բայց երկիրը զօրաւորինն էր,
Ու անոր մէջ պատուաւորը կը բնակէր։
9 Որբևայրի կիներէն դատարկ խրկեցիր,
Ու †որբերուն թևերը կոտրեցան։
10 Անոր համար քու բոլորտիքդ *որոգայթներ
լ-ր-ո-ե են,
Ու յանկարծական վախը քեզ կը զարհուրե-
ցընէ։
11 Կամ †նո՞ւէ խաւար մը ես դուն որ չես կըր-
նար տեսնել.
Ու ‡ջուրերուն չաւուխիկը քեզ կը ծածկէ։

12 Աստուած երկինքէ խիստ բարձր տեղը չէ՞.
Հիմա աստղերուն †բարձրութեանը նայէ, որ-
չափ բարձր են։
13 Ու դուն ըսիր,
²Ի՞նչ գիտէ Աստուած.
Մառախուղին միջէն դատաստա՞ն պիտի
ընէ.
14 ²Ամպերը անոր առջևը ծածկոյթ են, ու
չտեսներ.
Եւ անիկա երկինքի կամարին վրայ կը պըտ-
տըտի։
15 ‡Ուշագրութիւն ըրի՞ր՚ ան ‖հին ճամբային,՚
Որ անօրէն մարդիկը պարտեցան.
16 Որոնք *չժամկարծակի յափշտակուեցան,
Որ անոնց հիմերը հեղեղը ընկզմեց։
17 ²Անոնք կ'ըսէին Աստուծոյ, Հեռացիր մեզմէ.

* Եբր· ի· 3։ † Սաղ· հե· 8։ Եսա· ներ· 17։ Եբրեմ· ին· 10։ Յայտ· ժգ· 15։ ‡ Ելս· ի· 3։ § Սաղ· ծ· 4։ Ես· ի· 2։ ‖ Գաղ· ե· 11։ * Կամ անօթիները կը-
թիով։ † Գաղ· ի· 11։ ժող· ին· 3։ ‡ Գաղ· ի· 7։ § Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ¶ Գաղ· ի· 7։ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ # Գաղ· ի· 7։ Ղեւտ· ժե· 10։ ** Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ †† Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ‡‡ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ §§ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ¶¶ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ## Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ *** Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ††† Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ‡‡‡ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ §§§ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ¶¶¶ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ### Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ **** Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ †††† Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ‡‡‡‡ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ §§§§ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ¶¶¶¶ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ### Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ***** Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ††††† Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ‡‡‡‡‡ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ §§§§§ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ¶¶¶¶¶ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ###### Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ******* Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ††††††† Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ‡‡‡‡‡‡‡ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ §§§§§§§ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ¶¶¶¶¶¶¶ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ######## Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ********* Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ††††††††† Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ‡‡‡‡‡‡‡‡‡ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ §§§§§§§§§ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ¶¶¶¶¶¶¶¶¶ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ########## Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ *********** Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ††††††††††† Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ §§§§§§§§§§§ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ############ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ************* Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ †††††††††††† Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ §§§§§§§§§§§§§ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶ Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ############## Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ *************** Ելս· իե· 20։ Ղեւտ· ժե· 10։ ††††††††††††††

Ու *Ամենակարողը °մեզի ի՞նչ պիտի ընէ.
18 Թէև անոնց տունը բարութիւնով լեցուցեր
էր։
†Անդամներուն խորհուրդը ինծմէ հեռու
ըլլայ։
19 ²Արդարները պիտի տեսնեն և ուրախ ըլլան,
Եւ անմեղները պիտի ծաղր պիտի ընեն,
20 Մեր թշնամիները կորսուած չ՞ըն,
Ու անոնց մնացորդը կրակը չկերա՞ծ։
21 Ագէ՛ Անոր հետ բարեկամ եղիր, ու †խաղա-
ղութիւն ունենալու.
Ու ասկէ քեզի օգուտ կ'ըլլայ։
22 Անոր բերնին օրէնքը ընդունէ,
Ու ‡անոր խօսքերը սիրտդ դիր։
23 ²Թէ որ Ամենակարողին դառնաս, դուն պիտի
†հաստատուիս.
Անօրէնութիւնը քու վրաններէդ հեռացուր։
24 Ու §հովին հողին ‡վրայ պիտի դնես,
Ու Ոփիրի ոսկին՝ հեղեղատներու քարերուն
‡վրայ.
25 Եւ Ամենակարողը քու ոսկիդ ըլլալով
Քու զօրութեանդ արծաթը պիտի ըլլայ։
26 Ինչու որ անառնէր ‖Ամենակարողին ուրա-
խութիւն պիտի ունենաս,
Ու †երեսդ դէպ ի Աստուած պիտի վերցընես.
27 ²Անոր պիտի աղաչես, ու քեզի պիտի լսէ.
Եւ քու ուխտերդ պիտի կատարես։
28 Թէ որ դիտաւորութիւն մը ունենաս՝ քեզի
պիտի յաջողի,
Ու ճամբաներուդ վրայ լոյս պիտի ճառա-
գայթէ։
29 Երբոր †նը ցածնայ, ու դուն ըսես, ‖Թող
բարձրանայ,՚
Անառնէրը ²պիտի ազատէ զանիկա՝ որ աչքե-
րով խոնարհած էր։
30 ²Անմեղ չէզողն ալ պիտի ազատէ,
Ու քու ձեռքերուդ մաքրութիւնովը պիտի
ազատուի։

ԳԼ· ԻԳ

1 Յոբ կը փափաքի Աստուծոյ առջևը երևնալու՝ 6 անոր ազգու-
մեծութեանը ապաւինելով։ 8 Աստուած թէև անտեսանելի է,
սակայն մեր ճամբաները կը դիտէ։ 11 Յոբին անմեղութիւնը։
13 Աստուծոյ վճիռը անփոփոխելի է։

1 Ե Յոբ պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
2 Այսօր ալ իմ դանգատս դառն է,
§Հարուածս հառաչանքէս ծանր է։
3 ²Երանի թէ կարող ըլլայի գտնել զԱնիկա,
Մինչև անոր աթոռը կ'երթայի.

* Սաղ· գ· 6։ ° Եբր· անունդ։ † Գաղ· խա· 16։ ‡ Սաղ· ծբ· 10։ Ակ· 43։ § Եսա· խե· 2։ ‖ Սաղ· ճմԹ· 11։ # Գաղ· ը· 5։ Ե· 5։ ** Գաղ· ի· 7։ †† Սաղ· ծ· 11։ ‡‡ Գաղ· ի· 7։ §§ Գաղ· ի· 7։ ¶¶ Գաղ· ի· 7։ ## Գաղ· ի· 7։ *** Գաղ· ի· 7։ ††† Գաղ· ի· 7։ ‡‡‡ Գաղ· ի· 7։ §§§ Գաղ· ի· 7։ ¶¶¶ Գաղ· ի· 7։ ### Գաղ· ի· 7։ **** Գաղ· ի· 7։ †††† Գաղ· ի· 7։ ‡‡‡‡ Գաղ· ի· 7։ §§§§ Գաղ· ի· 7։ ¶¶¶¶ Գաղ· ի· 7։ ### Գաղ· ի· 7։ ***** Գաղ· ի· 7։ ††††† Գաղ· ի· 7։ ‡‡‡‡‡ Գաղ· ի· 7։ §§§§§ Գաղ· ի· 7։ ¶¶¶¶¶ Գաղ· ի· 7։ ###### Գաղ· ի· 7։ ******* Գաղ· ի· 7։ ††††††† Գաղ· ի· 7։ ‡‡‡‡‡‡‡ Գաղ· ի· 7։ §§§§§§§ Գաղ· ի· 7։ ¶¶¶¶¶¶¶ Գաղ· ի· 7։ ######## Գաղ· ի· 7։ ********* Գաղ· ի· 7։ ††††††††† Գաղ· ի· 7։ ‡‡‡‡‡‡‡‡‡ Գաղ· ի· 7։ §§§§§§§§§ Գաղ· ի· 7։ ¶¶¶¶¶¶¶¶¶ Գաղ· ի· 7։ ########## Գաղ· ի· 7։ *********** Գաղ· ի· 7։ ††††††††††† Գաղ· ի· 7։ ‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡ Գաղ· ի· 7։ §§§§§§§§§§§ Գաղ· ի· 7։ ¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶ Գաղ· ի· 7։ ############ Գաղ· ի· 7։ ************* Գաղ· ի· 7։ †††††††††††† Գաղ· ի· 7։ ‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡ Գաղ· ի· 7։ §§§§§§§§§§§§§ Գաղ· ի· 7։ ¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶ Գաղ· ի· 7։ ############## Գաղ· ի· 7։ *************** Գաղ· ի· 7։ ††††††††††††††

4 Իմ դատս անոր առջևը կը տարածէի,
Ու բերանս փաստերով կը լեցնէի։
5 Կը գիտնայի թէ ինծի ինչ պատասխան կու-
տար,
Ու կը լսէի ինչ որ ինծի կ'ըսէր։
6 Միթէ †ուժին չատութիւնովը ինծի հետ պե-
տի վիճէի՞. ոչ.
Հապա ինքը գիս պիտի զօրացընէր։
7 Ուղիղ մարդը հոն կրնայ վիճաբանիլ անոր
հետ.
Ու ես յաւիտեան իմ դատաւորէս կ'ազատէի։
8 Բայց †հա դէպ ի արևելք կ'երթամ, ու
անիկա չերևնար,
Եւ դէպ ի արևմուտք, ու զանիկա չեմ նըշ-
մարեր.
9 Դէպ ի հիւսիս կ'երթա՞ն, ուր որ ինքը կը գործէ,
Բայց զանիկա չեմ կրնար դիտել.
Հարաւային կողմի կը պահուի,
Ու չեմ կրնար տեսնել ը-ե-ո։
10 Իսկ անիկա †դիտէ իմ ճամբաս.
Երբ †դիս փորձէ, ոսկիի պէս պիտի ելլեմ։
11 ²Ոտքս անոր քայլերուն վրայ հաստատուե-
ցաւ,
Անոր ճամբան պահելով՝ չմոլորեցայ։
12 Անոր շրթունքներուն պատուիրանքներէն
չզատուեցայ.
†Անոր բերնին խօսքերը իմ պիտոյքէս աւելի
պահեցի։
13 Բայց անիկա մէկ դծի վրայ է,
Եւ ո՞վ կրնայ զանիկա դարձընել.
Ու †օրտին ուզածը կ'ընէ։
14 Ուրեմն †ինծի համար սահմանուածը պիտի
կատարէ.
Ու ասոր պէս շատ բաներ կան անոր քովը։
15 Անոր համար անոր ներկայութենէն կը վհա-
թիմ,
Ո- երբոր կը մտածեմ՞ անկէ կը վախնամ։
16 Ինչու որ Աստուած †սիրտս կը կակուղցընէ,
Ու Ամենակարողը զիս կը շփոթէ։
17 Որովհետև ես †խաւարէն առաջ
չմեռայ,
Ու մութը առջևէս չծածկեց։

ԳԼ· ԻԴ

1 Ջարդիչները շատ անգամ անպատիժ կը ձգայ։ 22 Ջարդուն
համար գալանի գտնուողն մը կայ։

1 Ք անի որ Ամենակարողէն պահուած չեն †ժա-
մանակները,
Ի՞նչպէս զանիկա ճանչցողները անոր օրերը
չեն տեսներ։

§ Եբր· Ձեռքս։ ¤ Գաղ· ժգ· 3· ժգ· 21։ † Եա· իե· 4։ 8· ձե· 16։ ‡ Գաղ· ի· 11։ § Սաղ· ժե· 3· կգ· 10։ Ցակ· ա· 12։ ‖ Սաղ· խգ· 18։ # Ցաղ· գ· 32· 36։ ** Գաղ· ի· 12· 13։ ժգ· 14։ Հռոմ· ի· 19։ †† Սաղ· ճմԹ· 5։ ‡‡ ա Թես· գ· 3։ §§ Սաղ· խգ· 14։ ¶¶ —
ա Գոր· ա· 7։

2 Զ–ուրէը [a]սահմանները կը փոխեն,
Հօտերը կը յափշտակեն ու ընդե՛ր պարածեն.
3 Որբերուան էշերը կ՚առնեն կը տանին,
[b]Որբևարիներն եզը գրաւ կ՚առնեն.
4 Ազքատները ճամբայէն կը մղտցընեն,
Ո– [c]երկրին անտնկները միասին կը պահուին։
5 Ահա անոնք անապատի վայրենի էշերուան պէս
Իրենց գործքին կ՚ելլեն,
կանուխ որս փնտռելու կ՚երթան.
Անապատը անոնց ոտքը հաց կ՚ընծայ։
6 Իրենցը չեզած արտը կը հնձեն,
Ու անիրաւութեամբ պղտի կ՚աւրեն։
7 Գիշերը [d]առանց հանգերձի կը պառկեցընեն
մերկը,
Ու ցուրտ ժամանակին առանց ծածկոցի կը
թողուն։
8 Անոնք լերանց հեղեղներուն կը թրջուին,
Ու ապաստարանարան մը չունենալուն համար
ժայռերը կը գրկեն։
9 Որբը ծիծէն կը փրցընեն,
Ու ազքատէն գրաւ կ՚առնեն։
10 Մերկերը առանց հանգերձի կը պտրտցընեն,
Ու անօթիները անոնց դիւրէն խուրձերը կը կրեն։
11 Իրենց պատերուն մէջը եզ հանդնները
Ու հնձաններուն մէջ [e]ծծկ կոխոտները ծարաւ
կը մնան։
12 Բաղաքին մէջէն մարդիկ կը հեծծեն,
Ու վիրաւորուածներուն հոգին կ՚ազազակէ,
Բայց Աստուած [f]անոնց ըսուածը անպատասխան
չհամարիր։
13 Անոնք լոյսին դէմ կեցողներէն են,
Անոր ճամբաները չեն գիտեր,
Ու անոր չաւիղներուն մէջը չեն կենար։
14 [g]Մարդասպանը լուսնալուն պէս կ՚ելլէ,
Աղքատը ու անանկը կը սպաննէ,
Ու գիշերը գողի պէս կ՚ըլլայ։
15 [h]Շնացողին աչքն ալ իրիկուան մռայլը կը սպասէ՝ [i]ըսելով,
Ջիս աչք չտեսնէ, ու երեսին ծածկոց կը դնէ։
16 Մութ տուներն կը ծակուին ան տուներէն՝
Որոնց վրայ ցորեկուընչ նշան դրած են.
[k]Անոնք լոյսը չեն ճանչնար.
17 Ինչու որ առաւտեան լոյսը մահուան չուքի պէս
է անոնց,
Որովհետև մահուան չուքին երկիւղներուն
սորված են։
18 Անդիտ չարին երեսին վրայ թեթեւ է.
Անոնց բաժինը երկրի վրայ անիծեալ է,
Ու այգիներուն ճամբան չդառնար։
19 Ջորութիւնը ու ապտութիւնը ձիւնին ջուրը
կը հատցընեն,
Ո– գերեզմանը՝ մեզք գործողները։
20 Որովայնը զանիկա պիտի մոռնայ.
Որդերը պիտի ուտեն զանիկա անոյշ բանի
պէս.
[l]Ալ անիկա պիտի չյիշուի.
Անիրաւութիւնը ծառի մը պէս պիտի կոտրուի։
21 Անիկա զաւակ չծնանող ամուլը կը չարչարէ,
Ու որբևարիին ազեկութիւն չընէր։
22 Անիկա իր ուժովը զօրաւորներն ալ հոս կը
քաշէ.
Ելլէ երբոր ելլէ, մէկուն կեանքը ապահով չէ։
23 Աստուած անոր ապահովութիւն կու տայ, որ
անոր վստահի,
Բայց Վեր աչքերը անոնց ճամբաներուն վրայ
են։
24 Բիչ մը բարձրացան ու ոչինչ եղան,
Ամէնուն պէս կորսուելով ընկղմեցան,
Ու հասկի գլխու պէս կտրուեցան։
25 Թէ որ սանկ չէ՝ ո՞վ կրնայ զիս սուտ կը հանել,
Եւ իմ խօսքս ոչինչ ըլլալ կը ցուցնել։

ԳԼ· ԻԵ

1–6 Բաղդատ կը հաստատէ թէ մարդս չկրնար Աստուծոյ առջեւ արդարանալ։

1 Եւ Բաղդատ Սոփեղին պատասխան առաւ ու ըսաւ,
2 Խլրտութիւնը ու վախը Անոր քովն են,
Իր բարձր տեղերուն մէջ խաղաղութիւն կ՚ընէ։
3 Անոր գունդերուն համրանքը կա՞յ արդեօք,
Ու [a]անոր լոյսը որո՞ն վրայ չծագիր։
4 [b]Ուրեմն մարդը ի՞նչպէս պիտի արդարանայ
Աստուծոյ առջեւը,
Ու հնիկէ ծնածը ի՞նչպէս կրնայ մաքուր ըլլալ։
5 Ահա լուսինն ալ լոյս չտար,
Ու Անոր աչքերուն առջեւն աստղերն ալ մաքուր չեն.
6 Ալ որ՝ ո՞ր կը մնայ մարդը՝ որ [c]մէկ որդ մըն է,
Ու մարդու որդին՝ որ մէկ ճճի մըն է։

ԳԼ· ԻԶ

1 Ցոր Բաղդատին անգամ պին յանդիմանելով Աստուծոյ կատարելութիւնը անհուն ու անչափելի ըլլալ կը խոստովանի,

1 Անատնէը Ցոր պատասխան առաւ ու ըսաւ,
2 Ցկարին ի՞նչ շատ օգնութիւն ըրիր,
Եւ ոյժ չունեցող բազուկը ի՞նչպէս զօրացուցիր։
3 Անխելքին ի՞նչ խրատ առիր,
Ու ի՞նչ չատ խնաստութիւն ցուցուցիր։
4 Դուն որո՞ւն խոր որ խօսքերը,
Ու որո՞ւն չունչը եկաւ քեզմէ։

[a] Ամ· ժա· 4։ Ա· ա· 17։
[b] Ամ· ժա· 11։
[c] Ծագ· գ· 20։
[d] Առակ· ժ· 7։
[e] Առակ· է· 9։
[f] Ամ· ժա· 11։
[g] Ամ· ժա· 4։ Ա· ա· 17։
[h] Ամ· ժա· 3։
[i] Ծագ· ա· 17։
[k] Առակ· է· 9։
[l] Ամ· ժա· 4։ Ա· ա· 17։
[a] Ա· ա· 17։
[b] Ամ· ժա· 14։ Ա· ա· 17։
[c] Ամ· ժա· 3։ Ամ· ժգ· 2։
[d] Ամ· ժգ· 6։
[e] Ա· ա· 17։
[f] Ամ· ժգ· 6։
[g] Ամ· ժգ· 14։ Ա· ա· 17։
[h] Ամ· ժգ· 15։
[i] Ամ· ժգ· 20։
[k] Ամ· ժգ· 20։
[l] Ամ· ժգ· 20։
[a] Ամ· ժգ· 20։
[b] Ամ· ժգ· 20։
[c] Ամ· ժգ· 20։
[d] Ամ· ժգ· 20։
[e] Ամ· ժգ· 20։
[f] Ամ· ժգ· 20։
[g] Ամ· ժգ· 20։
[h] Ամ· ժգ· 20։
[i] Ամ· ժգ· 20։
[k] Ամ· ժգ· 20։
[l] Ամ· ժգ· 20։

5 Ոգիները վարէն կը դողան,
Նո՛ւ չուրերը ու անոնց բնակիչները։
6 [a]Դժոխքը բաց է Անոր առջեւն,
Ու կորուստը անծածկելի է։
7 [b]Անիկա հիւսիսը պարապ տեղն վրայ կը տարածէ,
Ու երկիրը ոչնչին վրայ կը կախէ։
8 [c]Ջուրերը իր մուխի ամպերուն մէջը կը ծրարէ.
Ու անոնց տակէն ամպը չպատռիր։
9 Իր աթոռին երեսը կը պահէ,
Անոր վրայ իր ամպը կը տարածէ։
10 [d]Ջուրերուն երեսին վրայ ամէն կոզմէն սահմանները դրաւ՝
Մինչեւ լոյսին ու խաւարին ծայրը։
11 Երկնից սիւներըը կը սարսին,
Ու անոր յանդիմանութենէն կ՚ապշին։
12 [e]Իր զօրութեամբը ծովը [f]կը խաղաղեցընէ,
Ու իր գիտութեամբը հպարտութիւնը կը զարնէ։
13 Իր հոգիովը երկինքը զարդարեց.
Անոր ձեռքը [g]փախչող վիշապը ատեղծեց։
14 Ահաասոնք են անոր ճամբաներուն ծայրերը,
Բայց անոր վրայով լսածնիս ո՞րչափ քիչ է.
Եւ ո՞վ կրնայ իմանալ անոր զօրութեանը ո–
րոտումը։

ԳԼ· ԻԷ

1 Ցոր իր անկեզծութիւնը կը հաստատէ. 8 ու կեզծաւորին առանց յուսոյ ըլլալը կը ցուցնէ. 11 Զարերուն ունեցած բարիքները չարչարներուն կը գառնան։

1 Եւ Ցոր դարձեալ իր առակը սկսելով՝ ըսաւ,
2 [a]Իմ [b]հրաւանքս մէկդի դնող Աստուածը՝
Ու [c]հոգիս գառնութեամբ լեցընող Ամենակարողը կենդանի է.
3 Քանի որ շունչս վրաս է,
Ու աղոցս մէջ [d]Աստուծոյ հոգին կայ,
4 Երթեւեկներս անիրաւ բան մը պիտի չպրուցեն,
Ու լեզուս նենգութիւն պիտի չխօսի։
5 Քաւ լիցի ինձ՝ որ ձեզ արդարացընեմ.
Մինչեւ մեռնիս [e]իմ ուղղութիւնս ձեռքէ պիտի չդնեմ։
6 Իմ արդարութիւնս [f]հաստատ բռներ եմ, ու
զանիկա պիտի չթողում,
Ո– կեանքս [g]ինչ որ ալ ըլլայ դիմանալ պիտի չյանդգնի։
7 Իմ թշնամիս ամբարշտի պէս ըլլայ,

[a] Սապ· ձէ· 8։ 21։
Առակ· ժէ· 11։
Երե· գ· 15։
[b] Գէ· թ· 8։ Սապ· իգ· 2։ Ա· ա· 4։
[c] Առակ· է· 4։
[d] Գէ· ը· 8։ Սապ· իգ· 2։ Ա· ա· 4։
[e] Առակ· է· 9։
[f] Սապ· ժա· 11։
[g] Ծագ· գ· 20։
[h] Առակ· ժ· 7։
[i] Ամ· ժգ· 6։
[k] Ամ· ժգ· 6։
[l] Գէ· ը· 8։
[a] Գէ· ը· 22։
[b] Եզ· ժգ· 21։ Սապ· իգ· 13։ Եսա· ձա· 13։ Երեմ· լա· 35։
[c] Կամ կը յառաջխանէ
[d] Սապ· իգ· 6։
[e] Եսա· իե· 1։
[f] Գէ· գ· 17, եւ· ժէ· 14։ եւ։ Սապ· ձէ· 3։ ձկգ· 2։
[g] Սապ· իե· 6։
[a] Կամ երբոր ամենի։
[b] Գէ· է· 12։ Սապ· ժը· 41։ ձկ· 7։ Առակ· ա· 28։ իգ· 2։ Եսա· ա· 15։ Եր· ըէմ· ժգ· 12։ Եր· գէկ· ը· 18։ Միք· գ· 4։ Ծագ· թ· 31։ Ծագ· գ· 3։
[c] Տես գէ· իբ· 26։ 27։
[d] Գէ· ի· 29։
[e] Ա Օր· իը· 41։ Եսթ· թ· 10։ Ամո· թ· 15։
[f] Սապ· հը· 64։
[g] Առակ· իգ· 8։
ժ·ղ· բ· 26։
[h] Ես· ա· 8։ Ամբ· բ· 6։
[i] Կամ Ամենակարողի մէջ
[k] Գէ· ժը· 11։

2 Երկաթը հողէն կ՚առնուի,
Հանքը կը հալի ու պղինձ կ՚ելլէ։
3 Մարդը խաւարին վախճան կը դնէ,
Ու ամէն բան կատարելապէս կը քննէ,
Գինա ծածուկ պահուած քարերը՝ որ մնհուան
աւազներն մէջն են։
4 Իր բնակած տեղէն գոմէշն վոս կը բանայ.
Ոտք չկոխած կը կախուին,
Ու մարդոցմէ հեռու կ՚երերան։
5 Երկրէն հաց կ՚ելլէ,
Ու անոր տակը կրակի նման բանէր կը գըտնուին.
6 Անոր քարերը շափիւզանեղու տեղ են,
Ու հոն ոսկիի աւազ կայ։
7 Քաիչտակոզ թռչունը անոր շաւիղը չճանչցաւ,
Ու անդղին աչքը զանիկա չտեսաւ։
8 Վայրենի գազաններըն հոն ոտք կոխած չեն.
Աւետիքը անկէ անցած չէ։
9 Մարդը իր ձեռքը կ՚երկրագնէ ապառաժներուն,
Ու լեռները հիմէն կը տապալէ.
10 Ապառաժներըը ձեղքելով՝ անոր գլխէն վտակներ կ՚անցընէ.
Ու ամէն թանկագին բաներըը անոր աչքը կը տեսնէ.
11 Գետերը վազելէն կ՚արգիլէ,
Ու գաղտուկ հզածը երեսն կը հանէ։
12 Բայց իմաստութիւնը ո՞ր կը գտնուի,
Ու հանճարին տեղը ո՞ր է։
13 Մարդը անոր չարգը չգիտեր.
Ու կենդանեաց երկրին մէջ չգտնուիր։
14 Անդունդը կ՚ըսէ, Անիկա իմ մէջս չէ.
Ու ծովը կ՚ըսէ, իմ քովս չէ։
15 Ոսկւոյ հոգիով ծախու չառնուիր,
Ու անոր արժէքին համար արծաթ չկշռուիր։
16 Ոչ Ոփերի ոսկիով կը փոխուի,
Ոչ ալ պատուական եղինձ քարով ու շափիւզայով։
17 Ոսկին ու ակնվանին չեն կրնար անոր հաւասարիլ.
Ու զուտ ոսկէ առանիները անոր փոխանակ չեն ըլլար։
18 Բուսան ու բիւրնզը անոր դէմ չունի յիշուիր,
Ու իմաստութեան գինը չափնիմներու չքնաւէլի բարձր է։
19 Եթէոպիայի ազգին գինը անոր հաւասար չդարձ,
Ու զուտ ոսկիով չփոխուիր։
20 Ուրեմն իմաստութիւնը ուսկի՞ կու գայ,
Ու հանճարին տեղը ո՞ր է.
21 Որովհետև բոլոր ապրողներուն աչքերէն ծածկուած

22 Կորուստը ու մահը կ՚ըսեն,
Մենք անոր համբաւը մեր ականջներովը լըսեր ենք։
23 Անոր ճամբան Աստուած կը հասկընայ,
Ու անոր տեղը ինքը դիտէ.
24 Քանզի մինչև երկրին ծայրերը կը նայի,
Ու երկրի ամբ կը տեսնէ։
25 Երբոր հովին կշիռ կը դնէր
Ու ջուրերը չափով կը չափէր,
26 Երբոր անձրեւին օրէնք՝
Ու որոտումներուն փայլակին ճամբայ կ՚որոշէր,
27 Անոնք տեսաւ զանիկա ու յայտնեց,
Պատրաստեց զանիկա ու նաև քննեց.
28 Ու մարդուն ըսաւ, Ահա Տէրոջը վախն է իմաստութիւնը,
Ու չարութենէ հեռ քաշուիլը հանճարն է։

ԳԼ. ԻԹ

1—25 Յոբ իր առջի յաջողութեանը ու պատուոյն վրայ կ՚ողբայ։

1 Ես Յոբ նորէն իր առակը սկսելով ըսաւ,
2 Երանի թէ առջի ամիսներուն պէս՝
Աստուծոյ դիս պահած օրերուն պէս ըլլայի.
3 Երբոր անոր ճրագը իմ գլխուս վրայ լոյս կու տար,
Ու ես խաւարի մէջ անոր լուսովը կը քալէի.
4 Երիտասարդութեանս օրերը եղածիս պէս՝
Երբոր Աստուծոյ մեհեմութիւնը իմ վրանիս մէջն էր.
5 Երբոր Ամենակարողը տակաւին ինծի հետ էր,
Ու աղաքս իմ բոլորտիքս էին։
6 Երբոր իմ ճամբաներս կաթիլով կը թրջէի.
Ու ապառաժէն ինծի համար ձէթի հեղեղներ կը վազէին։
7 Երբոր դռնէն քաղաքը կ՚ելլէի,
Ու ամեռս հրապարակին մէջ կը դնէի,
8 Երիտասարդները զիս տեսնելով կը պահուէին,
Ու ծերերը ոտք կ՚ելլէին կը կայնէին.
9 Իշխանները խօսելէն կը դադրեցնէին,
Ու ձեռնքերնին իրենց բերնին վրայ կը դնէին.
10 Ազնուականները ձայներնին կը կոբէին,
Անոնց լեզուն իրենց քմացը կը փակչէր։
11 Ինչ մտիկ ընող ականջը երանի կ՚ըսէր ինծի,
Ու չէր տեսնող աչքը վկայութիւն կու տար ինծի.
12 Ինչու որ ես ազատակող ազքատը
Եւ որբը ու օգնութիւն չունեցողը կ՚ազատէի,
13 Կորուստէրը վրայ եղողին օրհնութիւնը վրաս կու գար,

ժբ · 13։

—

ա Տես գլ. է · 3։
բ Գլ. ժբ · 6 · Սապ.

ժբ · 23։
գ Սապ. իե · 14։
դ Ծն. խթ · 11 · բ Օր · լբ · 13 · լգ · 24։ Գլ. թ · 17։
ե Սապ. ձու · 16։

զ Գլ. իա · 5։
է Սապ. ղէ · 6։
ը Սապ. հբ · 13։ Առակ. իա · 13 · իգ · 11։

Ու սրբևարիւն սիրտը կ՚ուրախացընէի։
14 Արդարութիւն կը հագնէի, անիկա էր իմ հանդերձս.
Ու դատաստանը ինծի պատմուճանի ու խոյրի պէս էր։
15 Կոյրին աչքեր էի
Ու կաղին ոտքեր.
16 Աղքատին հայր էի,
Ու չգիտցած դատաստանս կը քննէի։
17 Անկարան ժանիքը կը կոտրէի,
Ու անոր ակռաներէն որսը կը խլէի.
18 Ու կ՚ըսէի, Բոյնիս մէջը պիտի մեռնիմ,
Եւ օրերս աւազի պէս պիտի շատցընեմ։
19 Արմատս դէպ ի ջուրերը կը տարածուէր,
Ու ցօղը բոլոր գիշերը ոստերուս վրայ էր։
20 Փառքս իմ վրաս կը նորոգուէր,
Ու հաղեղս ձեռքիս մէջը կ՚ուժգնացար։
21 Մարդիկ ինծի մտիկ կ՚ընէին ու կը սպասէին,
Ու երբոր իմ խորհուրդս կ՚ըսէի՝ լուռ կը կեցնային։
22 Իմ գրուցելէս ետքը անոնք չէին կրկներ,
Ու իմ խօսքս անոնց վրայ կը կաթիլը։
23 Ինձմէ «ուէ» պէս ինծի կը սպասէին,
Ու հետքի անձրեւին պէս բերաննին կը բանային։
24 Թէ որ անոնց վրայ խնդայի՝ չէին հաւատար,
Ու երեսիս լոյսը չէին կրնար արհամարհել։
25 Ինծի ճամբաները ընտրելով իշխան կը նստէի
Եւ էր զօրքին մէջը եղող թագաւորի մը պէս՝
Ու սգաւորներուն մխիթարիչ մը պէս կը բնակէի։

ԳԼ. Լ

1 Ծար կը գանգատի թէ իր առջի պատիւը յետին ամբիծների անպզաբութեան փոխուեր է, 15 ու իր յաջողութիւնը թըշնամանութեան։

1 Բայց հիմա տարիքով ինծմէ պզտիկ եղողները զիս ծաղր կ՚ընեն,
Որոնց հայրերը հօտերուս շուներուն հետ դընելու չէի համձար.
2 Նաև անոնց ձեռքերուն ոյժը ինծի ի՞նչ օգուտ ունէր.
Անոնց առուգրութիւնը կորսուած էր։
3 Չքաւորութենէ ու անօթութենէ նիհարացեր էին,
Ու անապատը՝ մթին, աւերակ ու վայրի տեղերը կը փախչէին։
4 Իրենց կերակուրին համար մացառներուն քովի *մոլշնները կը քաղէին,
Ու գիհիի արմատ էը ծոլքէր։
5 Մարդոց մէջէն կը վռնտուէին.

Յբ · 2։
թ Օր · իգ · 13։ Սապ. ձէ · 9։ Իս. ծթ · 17։ կա · 10։ Երեմ. գ · 14։ ես։ ա Թես. ե · 8։
ժ Թես. ժ · 31։
ի Առակ. իթ · 7։

Սապ. ծբ · 6։ Առակ. լ · 14։
ա Սապ. լ · 6։
բ Գլ. ժբ · 18։
գ Սապ. ա · 3։ Երեմ. ժե · 8։
դ Ծն. խթ · 24։

ե Ջաք. ժ · 1։

—

* Կամ փրփրելիքները

Ոգ · գ · 34 · 63։
զ Թես. ժբ · 14։ բ Օր · իե · 9։ Իս. ծ · 6։ Մատ. իգ · 67։ իե · 30։
է Գլ. ժե · 13։
ը Կամ Արդարև ազատ չունքը ալեղ։ Յ՚ովբ։

թ Սապ. իբ · 4։
ժ Կամ կ՚ընեն։
ի Ելք. իթ · 27։
լ Կամ Աստուծ մեկնած մը։

պէս էրերու Անիծեն ձեռքը երկրիդցնեն, ոչ ալ անոնց ապրելու կոխ կրցան ընել։
խ Սապ. լբ · 14։ Հաւաքո. ժբ · 32։

Աղբ առին համար հոգիս չէիր նեզանար ։
26 Բայց երբոր ես բարիք կը յուսայի՝ չարիքը հասաւ ։
Ու երբոր լոյսին կը սպասէի՝ խաւարը եկաւ ։
27 Փորոտիքս եռաց ու չդադրեցաւ ։
Թշուառութեան օրերը ինծի հասան ։
28 Մեգացած պտըտեցայ , բայց ոչ արեւէն ։
Ելայ ի ժողովքին մէջը ազաղակեցի ։
29 Զագաւներուն եղբայր
Ու չղլայնիներուն ընկեր եղայ ։
30 Մորթիս վրան սեւցաւ ,
Ու ոսկորներս տաքութենէն այրեցան ։
31 Վասն որոյ իմ քնարս սուգի վոխուեցաւ ,
Ու իմ սրինգս՝ լալկաններու ձայնի ։

ԳԼ · ԼԱ.

1—40 Ցոր հանգիստաւոր կեցողի կը հասանակ իր անարատ վարմունքը մէկ քանի պարտաւորութիւններու մէջ ։

1 Աչքերուս հետ ուխտ եղի ։
Ուրկէն ի՞նչպէս կոյսի վրայ մտածեմ ։
2 Քանզի վերէն՝ Աստուծմէ ի՞նչ բաժին կ'ըլլայ ինձի ,
Ու բարձր տեղւոյն՝ Ամենակարողէն ի՞նչ ժառանգութիւն ։
3 Կորստեան ամբարշտին համար ահմառաջ չէ՞ ,
Ու սոսկալի դատաստան անօրէնութիւն գործողներուն համար ։
4 Մի՞թէ Ինկիկ իմ ճամբաներս չըտեսներ ,
Ու ամէն քայլերս չը՞համրեր ։
5 Թէ որ առութեան մէջ քալեցի ,
Կամ իմ ոտքս նենգութեան արագաց ,
6 Թող կշռէ զիս արդարութեան կշռքով ,
Ու Աստուած իմ անմեղութիւնս գիտնայ ։
7 Թէ որ ոտքս ճամբայէն խոտորեցաւ ,
Ու տեսքս աչքերուս ետեւէն գնաց ,
Ու ձեռքերուս արատ մը փակաւ ,
8 Թող ես սերմանեմ, և ուրիշը ուտէ ·
Ու բուսուցածս արմատէն փրցուի ։
9 Թէ որ սիրտս կնկան մը ետեւէ մոլորեցաւ ,
Կամ թէ դրացիս դուռը դարանամուտ եղայ ,
10 Իմ կինս հուրիչի մը համար աղօրիքի քար դարձընէ ,
Եւ ուրիշները անոր վրայ ծռնին ։
11 Ինչու որ սա պղծագործութիւն է ,
Ու դատաւորներէն պատուհասելու անօրէնութիւն ։
12 Որովհետեւ մինչև գերեզման կրծոտիչը լափող կըրակ մըն է ,
Ու բոլոր արդիւնքս արմատէն կը խլէ ։
13 Թէ որ ծառայիս կամ աղախինիս իրաւունք ընել չուզեցի ,

Եբրայեցի · ը · 15 ։
Սաղ · լը · 6 · խը · 2 ։
Սաղ · ղբ · 6 · Մխը · 8 ։
Սաղ · ճժթ · 55 ։
Ածր · գ · 8 · է · 10 ։
Սաղ · ղբ · 3 ։
Առա · է · 28 ։
Գէ · ի · 29 · իե · 13 ։
ը Մ՚ն · ժգ · 9 · Գէ · լգ · 21 · Առակ · է · 21 · ժէ · 3 · Երեմ · լբ · 19 ։
Տէս Ծառ · ԺԷ · 39 · Ծաղ · ժա · 9 · Եզեկ · գ · 9 · Առա · է · 29 ։
Ղէ · իգ · 16 · ը Օր · իը · 30 · 38 · Ես ։
ը Ծագ · ժբ · 11 · Երեմ · ը · 10 ։
Ծն · լը · 24 · Ղէ · ի · 10 · ը Օր · իը · 22 · Տէս Հմբ · 38 ։

Երբոր ինծի հետ վէճ ունենայն ·
14 Ես ի՞նչ պիտի ընեմ , երբոր Աստուած ելլէ ·
Ու երբոր քննէ , ի՞նչ պատասխան պիտի տամ անոր ։
15 Զէ՞ որ զիս որովայնի մէջ առեղծողը զանոնք ալ առեղծեց ·
Ու մեզ մէկ արգանդին մէջ ձեւակերպողը մէկ չէ՞ ։
16 Թէ սը ագքաառին ցանկացածը չտուի ,
Ու որկնաբերին աչքերը մարեցուցի ·
17 Թէ որ պատառս մինակ կերայ ,
Ու անկէ որբն ալ չկերաւ ·
18 (Ինչու որ երիտասարդութենէս ի վեր հօր պէս մեծցուցի զանիկա ,
Ու մօրս արգանդէն տանոր խնամք տարի ·)
19 Թէ որ հանդերձ չունեցող մը կորսուելու վրայ ,
Կամ ծածկոց չունեցող չքաւոր մը տեսայ ,
20 Ո՞ր թէ որ անոր երկիամանքը չօրհնեցին զիս ,
Ու իմ ոչխարներուս բուրդէն չտաքցաւ ·
21 Թէ որ ձեռքս որբին դէմ վերցուցի ,
Երբոր տեսայ որ դրանը մէջ ինծի օգնական ներ կան ,
22 Թող իմ թեւս ուսէն իյնայ ,
Ու բազուկս արմունկէն կոտրուի ։
23 Ինչու որ Աստուծոյ ‡դատաստանէն կը վախնայի ,
Ու անոր մեծափառութեանը առջեւը չեմ կրնար դիմանալ ։
24 Թէ որ յոյս ոսկիի վրայ դնելով ,
Ըսած ըլլայի ոսկիին՝ Դուն իմ վստահութիւնս ըլլաս ·
25 Թէ որ առատուածքս շատ ըլլալէն՝
Ու ձեռքս շատ գտնէէն ուրախացայ ·
26 Թէ որ արեւին նայեցայ՝ անոր խիտ փայլուն եղած ատենը ,
Կամ պայծառութեամբ քալող լուսինին ,
27 Ու սիրտս գաղտնի խաբուելով
Բերանս ձեռքս պագաւ ,
28 (Որ ատ ալ դատաւորու անօրէնութիւն մըն է ,
Որովհետեւ վերը բնակող Աստուածը ուրացած կ'ըլլայի ·)
29 Թէ որ զիս ատողին թշուառութեանը վրայ ուրախացայ ,
Կամ անոր վորձանքի հանդիպելուն համար խնդացի ·
30 (Նաեւ ես մեղք գործելու թող չտուի ,
Անէծքով անոր մեռնիլը ուզելով ·)
31 Թէ որ վրանիս մարդիկը չըսին ,
Ո՞վ որ անոր միսէն չէինք կշտանար ·

Սաղ · խգ · 21 ։
Գէ · լգ · 19 · Առակ · Ժգ · 31 · իբ · 2 · Մտ · բ · 20 ։
՝ Յ՚որբը ,
† Յ՚աբբեւարիին
Տէս ը Օր · իգ · 13 ։
Գէ · իբ · 8 ։
Ես · Ժգ · 6 · Ցը · գէ · ա · 15 ։
Եբէ · կորստեանն
Մա · ժ · 24 · ա Տիմ · գ · 17 ։
Սաղ · կբ · 10 · Առակ · ժա · 28 ։
Ես · ը · 44 · Հբ · ռոմ · Ժբ · 14 ։
Եբէ · Քմեցը
Ես · Ժէ · 3 · Եզեկ · ը · 16 ։
Ղէ · ժբ · 15 · ը Մարդ ։
Ծն · գ · 18 ։
Գէ · լգ · 9 ։
Եբէ · Ռասի

Ամէն համար ես կեցայ , ու դիտացածս ձեզի յայտնելու վախցայ ·
7 Ըսի թէ ‡երկար կեանքը՝ թող խօսի ,
Ու տարիներուն շատութիւնը թող խնաստութիւնը դիտցնէ ·
8 Բայց մարդուն ներսի դին հոգի կայ ,
Ու *Ամենակարողին շունչը անոնց հանճար կու տայ ։
9 Երէցները մեծերը խնաստուն չեն ,
Ու ծերերը դատաստան չեն հասկընար ։
10 Ինծի համար ըսի , ինծի մտիկ ըրէ ,
Որ ես ալ իմ դիտցածս զրուցեմ ։
11 Ահա ես ձեր խօսքերուն սպասեցի ,
Ձեր փաստերուն ականջ դրի ,
Մինչև որ դուք խօսքերը քննեցիք ։
12 Ես ձեզի ուշադրութիւն ըրի ,
Եւ ահա ձեզմէ մէկը չկայ , որ Ցորը յանդիմանէ ,
Ու անոր խօսքերուն պատասխան տայ ·
13 Զըլլայ որ ըսէք Թէ խնաստութիւն գտանք ·
Աստուած է որ զանիկա կը յաղթէ , և չէ թէ մարդ ։
14 Անիկա իր խօսքերը ինծի դէմ չպատրաստեց ,
Ես ալ ձեր խօսքերուն համեմատ անոր պատասխան պիտի չտամ ։
15 Անոնք ապշեցան , ալ պատասխան չտուին ,
Անոնց խօսքերը հատան ։
16 Ու ես սպասեցի , մինչև որ ալ բան մը չըսին ,
Մնացին ու ալ չկրկնեցին ։
17 Ես ալ իմ կարգիս պատասխան տամ ,
Ես ալ իմ դիտցածս զրուցեմ ·
18 Ինչու որ խօսքերով լեցուն եմ ,
Իմ ներսի դիս եղած հոգին զիս կը տոնէէ ։
19 Ահա որովայնս չբացուած գինիի պէս է ·
Նոր սիւեղբու պէս պատուելու վրայ է ·
20 Զրուցեմ որ չունչ առնեմ ,
Շրթունքներս բանամ ու պատասխան տամ ։
21 Ազէ՛ *մէկու մը աչառութիւն չընեմ ,
Ու մարդու մը չողոքորթութիւն չընեմ ·
22 Քանզի չեմ գիտեր չողոքորթութիւն ընելը ·
Զիս Ստեղծողը շուտով կը տանի վերջընէը ։

ԳԼ · ԼԲ

1 Եղիուս Ցոբին ու անոր երկք բարեկամներուն կը բարկանայ ։
6 Իր երիտասարդական հասնոյ ձախութիւնը կ'ապացուցնէ ։ բանալով Թէ խնաստութիւնը ասկէին չընչէ ։ 11 ու գանոնք կը յանդիմանէ՝ որ չկրցան Ցորը հաճոյել ։ 16 Եղիուսին փափաքը խօսելու համար ։

1 Ասոնք ատ երէք մարդիկը Ցոբին պատասխան տալէն դադարեցան , ինչու որ անիկա ի՛ր աչքերուն առջեւը արդար էր ։
2 Եւ †Ամի ազգատոհմէն *Բուզացի Բարաքիէլի որդւոյն Եղիուսին բարկութիւնը բորբոքեցաւ · անոր բարկութիւնը Ցոբին դէմ բորբոքեցաւ , ինչու որ Աստուծմէ առելի ինքզինքը
3 դներքը կ'արդարացնէր ։ Նաեւ իր բարկութիւնը բորբոքեցաւ անոր երէք բարեկամներուն դէմ , որովհետեւ պատասխան չգտան , և դիտաւ Ցոբին խօսքերուն վրայ առած ։
4 Ու Եղիուս Ցոբը յանցաւոր հանեցին ։ Ու եղիաւ Ցոբին խօսքերուն վրայ սպասած
5 էր , որովհետեւ անոնք իրմէ ծեր էին ։ Բայց երբոր եղիուս տեսաւ որ ան երէք մարդոց բերանը՝ ալ պատասխան չկար , իր բարկութիւնը բորբոքեցաւ ։ Աստուծոյ Բուզացի Բարաքիէլի որդին Եղիուս պատասխան տալով ըսաւ ։
6 Ես տարիքով փոքր եմ , դուք չատ ծեր էք ,

Դան · ԺԲ · 2 · 3 ։
Դատ · ԺԲ · 20 · 21 · Հատ · Ժբ · 13 · 15 ։ Երբ · Ժգ · 2 · ա Պետ · գ · 9 ։
Ծն · գ · 8 · 18 · Ես · ռակ · իը · 13 · Ռմ · գ · 7 ։
Կամ մարդս
Եմ · իգ · 2 ։
Գէ · լգ · 6 ։
Գէ · Ժգ · 23 ։
Ցակ · է · 4 ։
Ա Թագ · իա · 19 ։
Ծն · գ · 18 ։
Գէ · լգ · 9 ։
Եբէ · Ռասի

Աստուածոյ տեղը կը կենայ , ու դուք չատ ծեր էք ։
7 Ըսի թէ ‡երկար կեանքը՝ թող խօսի ,
Ու տարիներուն չատութիւնը թող խնաստութիւնը դիտցնէ ·
8 Բայց մարդուն ներսի դին հոգի կայ ,
Ու *Ամենակարողին շունչը անոնց հանճար կու տայ ։
9 Երէցները մեծերը խնաստուն չեն ,
Ու ծերերը դատաստան չեն հասկընար ։
10 Ինծի համար ըսի , ինծի մտիկ ըրէ ,
Որ ես ալ իմ դիտցածս զրուցեմ ։
11 Ահա ես ձեր խօսքերուն սպասեցի ,
Ձեր փաստերուն ականջ դրի ,
Մինչև որ դուք խօսքերը քննեցիք ։
12 Ես ձեզի ուշադրութիւն ըրի ,
Եւ ահա ձեզմէ մէկը չկայ , որ Ցորը յանդիմանէ ,
Ու անոր խօսքերուն պատասխան տայ ·
13 Զըլլայ որ ըսէք Թէ խնաստութիւն գտանք ·
Աստուած է որ զանիկա կը յաղթէ , և չէ թէ մարդ ։
14 Անիկա իր խօսքերը ինծի դէմ չպատրաստեց ,
Ես ալ ձեր խօսքերուն համեմատ անոր պատասխան պիտի չտամ ։
15 Անոնք ապշեցան , ալ պատասխան չտուին ,
Անոնց խօսքերը հատան ։
16 Ու ես սպասեցի , մինչև որ ալ բան մը չըսին ,
Մնացին ու ալ չկրկնեցին ։
17 Ես ալ իմ կարգիս պատասխան տամ ,
Ես ալ իմ դիտցածս զրուցեմ ·
18 Ինչու որ խօսքերով լեցուն եմ ,
Իմ ներսի դիս եղած հոգին զիս կը տոնէէ ։
19 Ահա որովայնս չբացուած գինիի պէս է ·
Նոր սիւեղբու պէս պատուելու վրայ է ·
20 Զրուցեմ որ չունչ առնեմ ,
Շրթունքներս բանամ ու պատասխան տամ ։
21 Ազէ՛ *մէկու մը աչառութիւն չընեմ ,
Ու մարդու մը չողոքորթութիւն չընեմ ·
22 Քանզի չեմ գիտեր չողոքորթութիւն ընելը ·
Զիս Ստեղծողը շուտով զիս պիտի վերցընէր ։

ԳԼ · ԼԳ

1 Եղիուս հեզութեամբ իր ածը Աստուծոյ անոր կը գնէ , Ցոբին հետ վիճաբանելու համար ։ 8 զԱստուած ի՛ր արդարացընէ , ըսելով Թէ Անիկա մեծ բաներով իր գործերը մարդուն խնամելու պատասխանատու չընէր ։ 14 կը հասատատէ Թէ Աստուած ապաշխարելու կը կանչէ մարդը տեսիլքներով ։ 19 Ցոբ զբաղեցնելով ։ 23 և իր պատգամաւորներով ։ 31 Եղիուս կը յորդորէ Ցոբը որ ականջ դնէ ։

1 Բայց ազէ , ով Ցոր , իմ խօսքս մտիկ ըրէ ,

Ծն · իբ · 21 ։
Գէ · ժէ · 10 ։
Եբէ · Օրէրը
Թագ · ֆ · 12 · գ · 29 · Գէ · լե · 11 · իբ · 36 · Առակ · բ · 8 ։
Ցակ · ա · 5 ։
Ա Կոր · ա · 26 ։
Ես · 17 · բ · 21 ։
Պատ · ժա · 25 ։
Ցակ · ա · 5 ։
Ա Կոր · ա · 26 ։
Եբեմ · իբ · 23 · ա Կոր · ա · 29 ։
Գէ · ի · 29 · Առակ · իգ · 23 · Պատ · իբ · 16 ։

Ու ամէն լսածներուս ականջ դիր ։
2 Ահա հիմա բերանս կը բանամ,
Ո՛ւ լեզուս քովս հետ կը խօսի.
3 խօսքերս արտա ուղղութեանը չե՞ պիտի ըլ-
լան,
Ու չթիւնքներս զուտ խնամութիւն պիտի
խօսին ։
4 ՙՉիս Աստուծոյ Հոգին ստեղծեց,
Ո՛ւ Ամենակարողին շունչը ինծի կեանք տը-
ւաւ ։
5 Թէ որ կրնաս պատասխան տուր ինծի,
Պատրաստուելով դիմացս կայնէ ։
6 ՙԱհա ես քու ըսածիդ համեմատ Աստուծոյ
համար իւր կ՚ունիմ.
Ես ալ հողէն ստեղծուեցայ ։
7 ՙԱհա իմ երկիւղս քեզ պիտի չպարհաւեցընէ,
Ո՛ւ իմ ⁰ձեռքս քու վրադ պիտի չծանրանայ ։

8 Աբդաւև ականջիս ըսիր,
Ո՛ւ խօսքերուդ ձայնը լսեցի, ըսելէ ,
9 ՙԵս մաքուր եմ՝ առանց յանցանքի.
Ես անարատ եմ, ու իմ վրաս անօրէնու-
թիւն չկայ.
10 Ահա Ան֊իկ վրաս պատճառներ կը գտնէ,
Ւ֊Ձիս իրեն թշնամի կը սեպէ.
11 ՙՔարերս կաճղերու մէջ կը դնէ,
Իմ բոլոր շաւիղներս կը դիտէ ։
12 Ահա քեզի պատասխան կու տամ որ ա՛ս բա-
նիս մէջ իրաւունք չունիս,
Ինչու որ Աստուած մարդէն մեծ է ։
13 Անոր հետ ինչո՞ւ կը վիճիս .
Որովհետև անիկա բնաւ իր բրածներուն հա-
մար պատասխան չտար ։
14 ՙԵրեսուն Աստուած մէկ անգամ կամ երկու
անգամ կը խօսի,
(Թէև ՚՚՚

Ինչու որ ամբարիշտ մարդոց *պէս պատասխաններ տուաւ ։
37 Քանզի իր մեղքին վրայ ապաստամբութիւն կ'աւելցընէ ։
Մէջերնիս ծափ կը զարնէ ,
Ու Աստուծոյ դէմ իր խօսքերը կը շատցընէ ։

ԳԼ · ԼԵ

1 Եղիհու կը ցուցընէ թէ պէտք չէ որ մարդը Աստուծոյ հետ բազդատուի ։ արժէհան մը ազէկութիւնը ու գէշութիւնը չդնոտ անոր համեմատ ։ 9 Մարդիկ իրենց նեղութեանը մէջ շատ անգամ կ'ապաքինին ։ բայց անոնց հնծութիւնները լսուելէ ։ քանզի աստուծոյ է ։

1 Դարձեալ Եղիհու իր խօսքերը շարունակելով ըսաւ ,
2 Արդեօք իրաւունքո՞վ ըլլալ կը կարծես ասկա ,
Որ ըսեր թէ դա Աստուծմէ աւելի արդար եմ ։
3 Քանզի ՚դուն ըսեր , Ինչ օգուտ կ'ըլլայ ։
Մեղքէս աւելի ի՞նչ կը վաստկիմ ։
4 Ա՛ն ես քեզի պատասխան կու տամ ,
Նաև *քեզի հետ քու բարեկամներուդ ։
5 ՚Երկինքը նայէ ու տես ։
Ամպերը դիտէ , որ անոնք քեզմէ աւելի բարձր են ։
6 Թէ որ դուն մեղք գործես , ՚Անոր դէմ ի՞նչ բան կ'ընես ,
Ու երբոր քու անօրէնութիւններդ չատնան ,
Անոր ի՞նչ կ'ընես ։
7 ՚Թէ որ արդար ես , Անոր ի՞նչ կու տաս ,
Կամ անկա քու ձեռքէդ ի՞նչ կ'առնէ ։
8 Քու ամբարշտութիւնդ քեզի պէս մարդուն՝
Ու արդարութիւնդ մարդու որդիին կը դիպի ։
9 ՚Ընկերութիւններուն չատութենէն կը բողոքին ,
Բռնաւորներուն բազուկին համար կ'աղաղակեն ։
10 Բայց Ա՛ն չըսեր որ *Ձկա առեղծող Աստուածը ո՛ւր է ,
՚Ան որ գիշերուան մէջ երգեր կու տայ ,
11 Ան որ մեզ երկրի անասուններէն աւելի *գիտառուն կ'ընէ ,
Ու երկնից թռչուններէն աւելի խելառուն կ'ընէ ։
12 ‡Հոն չարերուն հպարտութեանը համար *կ'աղաղակին ,
Բայց Աստուած պատասխան չտայ ։"
13 ՚Արդարև Աստուած ունայնութիւն մտիկ չընէր ,
Ու Ամենակարողը անոր չնայիր ։
14 ՚Ու թէև կ'ըսես թէ Ձանիկա չես տեսներ ,
Բայց դատաստան կայ անոր առջևը , ու համբերէ անոր յաւա ։
15 Եւ հիմա *իր բարկութեանը ըրածը բան մը չէ ,
Ու անօրէնութիւնը սաստիկ քննած չէ ։
16 ՚Ուստի Յոբ իր բերանը զուր տեղը բանալով՝
Անգիտութեամբ խօսքեր կը շատցընէ ։

ԳԼ · ԼՋ

1 Եղիհու կը ցուցընէ թէ Աստուած արդար է իր ճամբաներն ըրած մէջ ։ 16 և թէ Յոբին մեղքերը Աստուծոյ արհնութիւններուն արգելք կ'ըլլան ։ 24 Աստուծոյ գործերը մեծ ծածկեալ են ։

1 Ու եղիհու չարունակելով ըսաւ ,
2 Բնչ մը համբերէ ինծի , ու ես քեզի յայտնեմ ,
Որ Աստուծոյ համար ուրիշ խօսելիք ալ ունիմ ։
3 Գիտութիւնս հեռուէն պիտի առնեմ ,
Ու արդարութիւնը Ստեղծողիս ընծայեմ ։
4 Իրաւցնէ իմ խօսքերս սուտ չեն ։
Գիտութեամբ կատարեալ մէկ մը քու քովդ է ։
5 Ահա Աստուած հզօր է , բայց ոչնչ չարհամարհեր ,
՚Անկէ հզօր է իր սրտին զօրութեամբը ։
6 Անկէ ամբարիշտը չապրեցըներ ,
Ու նեղեալներուն իրաւունք կ'ընէ ։
7 ՚Արդարներուն վրայէն աչքերը չկիրցըներ ,
Ու *ընտ՝ *թագաւորներուն հետ աթոռին վրայ կը դնէ ։
Զանոնք յաւիտեան կը նստեցընէ , ու կը բարձրանան ։
8 Ու անոնք *թէ որ չղթաներով կապուած՝
Թշուառութեան կապերուն մէջ բռնուին ,
9 Ինատնոր անոնց կը յայտնէ իրենց դործքերը ,
Ու իրենց յանցանքներուն չատնալը ։
10 Նաև *անոնց ականջը կը բանայ , որ խրատ ընդունին ,
Եւ *ինչ կը պատուիրէ որ անօրէնութենէ դառնան ։
11 Թէ որ անոնք հնազանդելով՝ *ինչ ծառայութիւն ընեն ,
*Օրերնին բարութիւնով , ու տարիներնին ուրախութիւնով կ'անցընեն ։
12 Բայց թէ որ անոնք հնազանդութիւն չընեն ,
սուրէ պիտի անցնին ,
Ու առանց դիտութեան պիտի մեռնին ։
13 Եւ անոնք որ սրտով կեղծաւոր են , *ինչ վշտ
Բարկութիւն կը դիզեն .
Երբոր զանոնք կապէ , անոր չեն աղաղակեր ։

14 *Անոնց անձը երիտասարդութեան մէջ պիտի մեռնի ,
Ու անոնց կեանքը պիղծերուն մէջը *չէ *ընտ ։
15 Աղքատը կ'ազատէ իր թշուառութեան ատենը ,
Ու նեղութեան մէջ անոր ականջը կը բանայ ։
16 Քեզ ալ նեղութենէ պիտի ազատէր ,
Ու *ընդարձակութեան բերէր , ուր որ նեղութիւն չկայ ։
Ու *քու սեղանդ դրուածը *պարարտութեամբ լեցուն պիտի ըլլար ։
17 Բայց *դուն ու դատաստանը *չեղ պիտի բռնեն ։
Իրաւունքն ու դատաստանը *չեղ պիտի բռնեն ։
18 Որովհետև բարկութիւն կայ , չըլլայ որ հարուածով մը քեզ վերցընէ ,
Ու ետեւէդ *մեծ փրկանքը քեզ չկրնար ազատել ։
19 ՚Միթէ անիկա քու հարստութիւնդ բանի տեղ կը դնէ ?
Ո՛չ ոսկին ու ո՛չ մեծ դանձերը *քեզ չեն հատուցանեն ։
20 Մի փափաքիր այն դիշերին՝
Որուն մէջ ժողովուրդները իրենց տեղէն *անհետ կ'ըլլան ։"
21 Զգուշացիր *անօրէնութեան դառնալէն .
Ինչու որ դուն ասկից թշուառութենէն աւելի ընտրեցիր ։
22 Ահա Աստուած իր զօրութիւնովը *բարձր կացեալ է ։"
*Ով կրնայ անոր պէս սորվեցընել ։
23 ՚Անոր *ճամբան ո՞վ որոշեց անոր ,
Եւ *ո՞վ ըսաւ *ես թէ Դուն անիրաւութիւն գործեցիր ։
24 Մի՛ մոռնար որ *մեծարես անոր գործերը՝
Որոն որ մարդիկ ‖կը տեսնեն ։
25 Ամէն մարդ կը տեսնէ զանոնք ,
Հեռուէն կը դիտէ ։
26 Ահա Աստուած մեծ է , ու մենք *չենք գիտեր .
Եւ *անոր տարիներուն համրանքը անքննելի է ։
27 Ինչու որ *ջուրերուն կաթիլները կը քաշէ .
Անոնք իր գոլորշիէն անձրև կը թափեն ,
28 *Որն որ ամպերը վար գըցնելով՝
Մարդոց վրայ առատօրէն կը կաթեցընեն ։
29 Բայց բնաւ մէկը ամպերուն տարածուիլը՝
Ո՛ր *անոր վրանին գոչումը կրնայ հասկընալ ։
30 Ահա *անոր վրայ իր լոյսը կը տարածէ ,
Ու ծովուն խորութիւնը կը ծածկէ ։
31 ՚Ժողովուրդները ասո բաներով *կը դատէ ,
Ու *առատօրէն կերակուր կու տայ ։
32 Ափովը *կայծակը կը ծածկէ ,
Ու անոր հրաման կու տայ , թէ *ո՛ւր պիտի զարնէ ։
33 ՚††Անոր կը ցուցընէ իր բարեկամը .
Անօրէնութեան դէմ բարկութիւն կը դիպուի ։

ԳԼ · ԼԷ

1 Եղիհու իր խօսքը չարունակելով կը հատատէ թէ պէտք է Աստուածմէ վախնալ անոր մեծ գործքերուն համար ։ 15 և թէ անոր խնամատարութիւնը անքննելի է իր գործքերուն մէջ ։

1 Ասոր համար ալ սիրտս կը դողայ ,
Ու իր տեղէն կ'երերայ ։
2 Անոր ձայնին որոտումը
Ու անոր բերնէն ելած չատաչիւնը մտիկ ըրէք ։
3 Բոլոր երկինքի տակը կը խրկէ զանիկա ,
Ու անոր լոյսը՝ մինչև երկրին ծայրերը ։
4 Անոր ետեւէն *մէկ մեծ ձայն մը կ'ելլէ ,
Իր վեհափառութեան ձայնովը կ'որոտայ ,
Ու իր ձայնը լսուելէն ետև չուշացըներ զանոնք ։
5 Աստուած իր ձայնովը սքանչելի կերպով կ'որոտայ ,
Ու *հանճար մեծ բաներ կ'ընէ՝ որ մենք չենք կրնար հասկընալ ։
6 Ինչու որ *անիկա կ'ըսէ ձիւնին , Երկրի վրայ եղիր ,
Նաև սաստիկ անձրևին ու իր զօրութեանը սաստիկ անձրևներուն ։
7 Անիկա ամէն մարդուն ձեռքը կը կնքէ ,
*Որ իր ստեղծած բոլոր մարդիկը հասկընան ։
8 Գազանները *որջերնին կը մտնեն ,
Ու այրերուն մէջ կը բնակին ։
9 Հարաւէն փոթորիկ կու գայ ,
Ու հիւսիսէն ցուրտ ։
10 ՚Աստուծոյ չունչէն սառնամանիք կը տրուի ,
Ու չուրերուն լայնութիւնը կը նեղցայ ։
11 Նաև պարզութիւնը մէգը կը փարատէ .
Անոր լոյսը ամպը կը ցրուէ ։
12 Անոր խորհրդովը տեղէ տեղ կը փոխադրուին ,
Որ աշխարհքին երեսը՝ երկրի վրայ անոր բոլոր *հրաման բրածը կատարեն ։
13 ՚Ջանոնք կը բերէ՝ թէ խրատի համար ,
*Թէ իր երկրին համար եւ *թէ չնորհքի համար ։
14 Ով Ցոբ , առ ըսածս մտիկ ըրէ ։

կայնէ ու Աստուծոյ սքանչելիքներուն վրայ մտածէ։
15 Գիտե՞ս թէ Աստուած ինչպէս կը կարգաւորէ զանոնք,
եւ իր ամպէն լոյս կը փայլեցնէ։
16 Գիտե՞ս ամպերուն հաւասարակշռութիւնը,
ու Իմաստութեամբ կատարեալ եղողին սքանչելիքները։
17 Երկիրը հարաւային հովէն հանգստացուցած ժամանակը,
Դէ՞թ թէ ինչու համար քու հանդերձներդ կը տաքնան։
18 Անոր հետ ամպերը՝ ձուլածեղիր երկինքը,
որ ամուր է թափօնու հայելիի պէս։
19 Սորվեցուր մեզի թէ ի՛նչ պիտի ըսենք անոր։
Ինքս ոչ մթութեան պատճառովը չենք կրնար
դէպ ի՛նք կարգաւորել։
20 Թէ որ ես խօսելու ըլլամ, պիտի պատմո՞ւի
Անոր,
եթէ մեկը ըրուցէ, անշուշտ պիտի կլլուի։
21 Ու հիմա ալ չեն կրնար նայիլ, երբոր երկինքը կը փայլատակէ,
բայց հովը կանցնի, ու զանիկա կը սրբէ։
22 Ան՝ հիւսիսէն ոսկիի պէս լոյս կու գայ։
Աստուծոյ քովը ահաւոր փառաւորութիւն կայ։
23 Անիկա Ամենակարող է, չենք կրնար հասկընալ զանիկա,
մեծ է զօրութեամբ, դատաստանով ու շատ արդարութեամբ,
ու հե՛ն զրկանք չրներ։
24 Անոր համար մարդիկ ի՛նր վախնան անկէ։
Ամէն խոհեմութիւններուն չի նայիր։

ԳԼ· ԼՐ

1 Աստուած կը կանչէ Յոբը որ իր հարցմունքներուն պատասխան տայ։ 4 Աստուած իր մեծամեծ գործերը ցնկելով կը յանգիմանէ Յոբին ագահութիւնը ու ակաթամուածութիւնը։

1 Ա՛նձամբեր եհովայ փոթորկին միջէն պատասխան տալով Յոբին՝ ըսաւ,
2 Ո՞վ է ասիկա՝ որ տանիմաստ խօսքերով
խորհուրդը կը նսեմացնէ։
3 Հիմա կորնչի պէս մէջդ պնդէ։
ինձմէ հարցընեմ, և դուն դիացածդ ինծի իմացընես։
4 Ո՞ւր էիր դուն երբոր ես երկրին հիմերը կը դնէի։
Ըսէ ինծի թէ որ խիտաութեան տեղեկութիւն ունիս։
5 Թէ որ գիտես՝ ըսէ, ո՞վ դրաւ անոր չափերը,
կամ թէ անոր վրայ լարը ո՞վ քաշեց։
6 Անոր հիմերը ինչի՞ վրայ հաստատուած են,
կամ թէ անոր անկիւնին քարը ո՞վ դրաւ,
7 երբոր առաւօտեան աստղերը մեկտեղ փառաբանութիւն կ'ընէին,
ու երբոր Աստուծոյ բոլոր որդիները ցնծութեամբ կ'աղաղակէին։
8 Նաև ծովը որովայնէն յարձակելով էլած ժամանակը՝
ո՞վ դոցեց դանիկա դռնիերով,
9 երբոր ամպը անոր հանդերձ դրի,
ու մէգը խանձարուրը,
10 եւ անոր վրայ իմ հրամանս հաստատելով՝
Անոր փականք ու դռներ դրի,
11 ու ըսի Ասդ, Մինչև հոս դաս ու անդին չանցնես,
եւ քու ալիքներուդ հպարտութիւնը հոս դադրի։
12 Կեանքիդ մէջ երբէք առաւօտուն հրամայեցի՞ր,
Արշալոյսին իր տեղը ցուցուցի՞ր,
13 Որ երկրին ծայրերը բռնէ,
ու չարագործները անկէ թօթվուին։
14 Երկիրը նոր ձև մը կ'առնէ կնքուած կաւի պէս,
եւ անդ բան հանդերձով զարդարուածի՝ պէս կ'երեւնայ։
15 Մակայն ամբարիշտներէն կ'արգիլուի իրենց լոյսը,
ու բարձր բազուկը կը խորտակի։
16 Ովուան աղբիւրները մտե՞ր ես,
ու անդունդին ծածուկ տեղւանքը պտրտե՞ր ես։
17 Մահուան դռները յայտնուեցա՞ն քեզի,
ու մահուան շուքին դռները տեսա՞ր։
18 Երկրին լայնութիւնը խելքդ հասա՞։
Թէ որ ամէնը գիտես՝ դրուցէ։

19 Լոյսին բնակարանը ո՞ւր է,
ու խաւարին տեղը ո՞ւր է,
20 Որ զանիկա առնես իր սահմանը տանի,
ու անոր տանը ճամբաները խնամես։
21 Գուն անասնոյն ծնած ըլլալո՞ւդ համար,
ու քու օրերուդ համրանքը շատ ըլլալո՞ւն համար դիտես։
22 Ձիւնին շտեմարանները մտե՞ր ես,
ու կարկտաին գանձերը տեսե՞ր ես,
23 Որ ես կը պահեմ նեղութեան ժամանակին,
ու կռիւի ու պատերազմի օրուան համար։
24 Ի՞նչ ճամբով լոյսը կը բաժնուի,
եւ արեւելեան հովը երկրի վրայ կը տարածուի։

25 Հեղեղներուն համար անցք՝
ու որոտաձիներուն փայլակին համար ճամբայ ո՞վ բացաւ,
26 Որ անձրեւ տայ անբնակ երկրին վրայ՝ ուր որ մարդ չկայ,
Անապատին վրայ՝ ուր տեղ մեկը չբնակիր,
27 Որ անապատները ու անչէն տեղերը կշտացընէ,
ու կանանչ խոտին ընձիւղը բուսցընէ։
28 Անձրեւը հայր ունի՞,
կամ թէ ցօղին կաթիլները ո՞վ ծնաւ։
29 Սառը որո՞ւն արգանդէն կ'ելլէ,
ու երկնից հեղեամը ո՞վ ծնաւ։
30 Ջուրերը քարի պէս կ'ըլլան կը պահուին,
ու անդունդին երեսը կապկը տառի։
31 Արտմաստեղին կապերը կրնա՞ս կապել,
կամ թէ Հայկին կապերը կրնա՞ս քակել։
32 Մազաթօթը ժամանակին կրնա՞ս հանել,
ու Արջին և իր զաւակացը առաջնորդել։
33 Երկնից կանոնները գիտե՞ս,
Անոր իշխանութիւնը երկրի վրայ կրնա՞ս դնել։
34 Ձայնդ ամպերուն կրնա՞ս վերցընել,
Որ ջուրերուն չատութիւնը քեզ ծածկէ։
35 կայծակները կրնա՞ս խրկել որ երթան,
ու քեզի Ահա պատրաստ ենք՝ ըսեն։
36 Երիկամունքներուն մէջ ո՞վ իմաստութիւն դրաւ,
կամ սրտին ո՞վ հանճար տուաւ։
37 Ո՞վ կրնայ իմաստութիւնով ամպերը համրել,
ու երկնից տիկերը պառկեցընել,
38 Երբոր փոշին էրջ-էրջ զանդուած մը կ'ըլլայ,
ու հողին կոշտերը իրարու կը փակչին։

39 Առիւծին համար որս կրնա՞ս որսալ,
ու կորիւններուն ախորժակը կրնա՞ս կշտացընել,
40 Երբոր անոնք էրներուն մէջ կը կծկտին,
ու դարանի համար որջերնուն մէջ կը կենան։
41 Ո՞վ կը պատրաստէ ագռաւին իր որսը,
երբոր անոր ձագերը Աստուծոյ կ'աղաղակեն,
եւ ուտելիք չտեսնելնուն համար կը թափառին։

ԳԼ· ԼԹ

1 Ածխահաներուն ու եղջերուներուն վրայով։ 5 վայրերի էշուն։ 9 միակղբուին։ 13 Խոյտաճին։ 19 ձիուն։ 26 բազէին։ 27 ու արծիւին վրայով։

1 Ա՞յծի ապձեաձիներուն ծնանելու ժամանակը դիտե՞ս.
Եղնիկներուն ծնանիլը դիտեցի՞ր։

2 Անոնց կատարելու ամիսները կրնա՞ս համրել,
ու ծնանելու ժամանակին դիտե՞ս։
3 Անոնք ծռելով ձագերնին կը ծնանին,
ու ցաւերնին կ'անցընեն։
4 Անոնց ձագերը կը զօրանան, դաշտի մէջ կը մեծնան.
կ'երթան ու նորէն անոնց չեն դառնար։

5 Ցիւրը ո՞վ համարձակ թող տուաւ,
ու վայրենի իշուն կապերը ո՞վ քակեց,
6 Որուն՝ դաշտը տուի տունն համար,
ու անապատը անոր բնակութեանը համար։
7 Անիկա քաղաքին ազաղակը ծաղր կ'ընէ,
ու բանեցընողին պոռալը չլսեր.
8 Ուր պտրտած լեռները իր արօտն է,
ու ամէն թեւակ խոտերը կը փնտռէ։

9 Միեղջերուն քեզի ծառայելու կը հաճի՞,
կամ քու մսուրիդ քովը դիշերը կը ճնա՞յ։
10 Արտ վարելու համար՝ միեղջերուն կրնա՞ս չուանով կապել,
կամ թէ քու հետեւդ հովիտները կը տափանէ՞։
11 Անոր ոյժը չատ ըլլալուն համար անոր կը վստահի՞ս,
ու գործդ անոր կը յանձնե՞ս։
12 Կը հաւատա՞ս անոր թէ քու արմտիքդ պիտի բերէ,
եւ քու կալդ ժողվէ։

13 Ջայլամին թեւը ցնծութեամբ կը շարժէ.
Արդեօք արագիլին թեւերուն ու փետուրնե՞րուն կը նմանի՞։
14 Անիկա իր հաւկիթները գետինը կը ձգէ,
ու զանոնք հողին վրայ կը տաքցընէ,
15 Ու միտքը չդիտար որ ոտքը կը կոտրի զանոնք,
կամ դաշտի դազանները ոտնակոխ կ'ընեն։
16 Անիկա դանդուխ է իր ձագերուն՝ իրենը չեն զգածներու պէս.
Իր աշխատութիւնը դատարկ եղելուն վախ չունի։
17 Ինչու որ Աստուած խնամութենէն զրկեց ըսաւ զանիկա,
ու հանճարէն անոր բաժին չտուաւ։
18 Անիկա բարձրը երած ժամանակը՝
Ձին ու անոր վրայ հեծնողը ծաղր կ'ընէ։
19 Ձիուն զո՞ն այժ տուիր,
Անոր պարանոցին բաշը զո՞ն հագցուցիր։
20 Զանիկա մարախի պէս կրնա՞ ցնկկեցընել.
Անոր վրնդելուն ահաւոր ձայնը՞ահաւոր է։
21 Հովիտի մէջ գետինը կը փորէ, ու իր ղօրութեամբը կը զուարճանայ.
Զէնքերուն կը զուարճանայ։
22 Պատուազէնը գիմաւորելու կ'ելլէ.

22 երկիւղը Յահոի կ'ընէ, բան չէ չվախնար,
Ու սուրին երեսէն ետ չդառնար։
23 °Նետերը անոր վրայ կը սուլեն,՝
Նահ փայլուն նիզակը ու դեղարդը։
24 կատաղութեամբ ու բարկութեամբ գետինը
կը կլլէ,
Ու փողին ձայնը լսելուն՝ †չկրնար ինքզինքը
զսպել։՝
25 Քանի որ փողը կը հնչուի, Աղէ՛ կ'ըսէ։
Հեռուէն կ'առնէ պատերազմին հոտը,
Զօրագլուխներուն որոտումը ու ազդարարու-
թիւնը կը լսէ։
26 Բազէն քո՞ւ խմաստութիւնովդ կը թռչի,
Ու թևերը դէպ ՚ի հարաւ կը բանայ։
27 Արծիւը քո՞ւ հրամանովդ կը բարձրանայ,
Ու բոյնը բարձրը կը հաստատէ։
28 Անիկա ժայռի վրայ՝ ժայռի գագաթներու
վրայ՝
Ու ապառաժներու մէջ բնակելով կը կենայ։
29 Կերակուրը անկէ կը փնտռէ։
Անոր աչքերը հեռուէն կը տեսնեն։
30 Անոր ձագերն ալ արիւն կը ծծեն։
Ու հուր որ դիեր ըլլան, անիկա հոն է։

ԳԼ. Խ

1 Ցոր Աստուծոյ աւջևը կը խոնարհի։ 6 Աստուած զանիկա կը հրաւիրէ որ իր զգուռութիւնը, կարգաւորութիւնը եւ խնամատարութիւնը իմանի։ 12 Բհեհեմոթին վրայով։

1 Ես Յոբը ցօրէն խօսելով բաւ,
2 Ու ըսաւ՝ °Ամենակարողին հետ վիճողը բան մը
պիտի սորվեցնէ՞։
Աստուծոյ հետ վիճաբանողը թող պատաս-
խան տայ։
3 Անառները ցոր Յերոջը պատասխան տալով
բաւ,
4 ըսաւ՝ Ահա ես նուաստ եմ. քեզի ի՞նչ պատաս-
խան տամ։
†Ձեռքս բերնիս վրայ կը դնեմ։
5 Մէկ անգամ խօսեցայ, ալ պատասխան պի-
տի չտամ։
Երկու անգամ ալ, բայց պիտի չկրկնեմ։
6 ՚Աշն ժամանակը Յերը մրրիկէն ցոբին
պատասխան տալով բաւ,
7 ՚Հիմա կորիզի պէս մէջքդ գնդէ,
Քեզի հարցընեմ՝ ու զիս ետ ընդոստդ բնաւի
խնացոբ։
8 ՚Իմ գատաստանս պիտի խափանեի՞ս,
Քեզ արդարացընելու համար զիս յանցաւոր
պիտի հանես։

9 Աստուծոյ պէս բազուկ ունի՞ս,
Եւ որո՞ձայնով կրնա՞ս անոր պէս որոտալ։
10 ՚Հիմա փառաւորութիւնով ու մեծութիւնով
զարդարուէ,
Եւ պատիւով ու փառքով հագուէ։
11 Բարկութեանդ եռանդը տարածէ,
Եւ ամէն հպարտին նայէ ու զանիկա խո-
նարհեցու։
12 Ամէն °հպարտին նայէ ու զանիկա նուաճէ,
Ու անօրէնները իրենց տեղը կոխկրտէ։
13 Անոնց ամէնն ալ հողին մէջը աներևոյթ ըրէ,
Երեսնին դազտուկ տեղ պահէ։
14 Անառնէր ես ալ քեզի կը խոստովանիմ,
Որ ազ ձեռքդ քեզ կրնայ ազատել։

15 Ահա ‡Բեհեմոթը որ քեզի հետ ստեղ-
ծեցի,
Անիկա արջառի պէս խոտ կ'ուտէ։
16 Ահա հիմա անոր զօրութիւնը իր մէջքին է,
Եւ ոյժը փորին ||միաններուն մէջ։
17 Պոչը կ'երերցընէ եղեւնի պէս.
Ազդրերուն ջիղերը հիւսուած են։
18 Անոր ոսկորները °պղինձէ խողովակներ՚ են,
Անոր ոսկորները երկաթէ նիգերու պէս են։
19 Աստուծոյ ճարտար գործը անիկա է.
Զանիկա ստեղծողը †իր սուրը կրնայ մօ-
տեցընել։՝
20 Արդարև անոր †պաշար կը բերուին լեռները,
Ուր որ դաշտի բոլոր գազանները կը խաղան։
21 Անիկա հովանաւոր ծառերուն տակը,
Եղէգներուն շուքը ու ճահիճներուն մէջը
կը պառկի։
22 Հովանաւոր ծառերը իրենց շուքովը կը ծած-
կեն զանիկա,
Հեղեղատներուն ուռիները անոր բոլորտիքն
են։
23 Թէ որ գետը առատանայ, անիկա չվախնար.
Թէև Յորդանանը անոր բերանին վրայ դիմե-
լու ըլլայ, հանդարտ կը կենայ։
24 Մէ՞ծ անիկա յայտնի ‡կը բռնուի՞.
††Որոգայթի մէջ անոր քիմը ո՞վ կրնայ ծա-
կել։՝

ԳԼ. ԽԱ

1—34 Լևխեմանին վրայ երկրած Աստուծոյ մեծ զօրութիւնը։

1 °‡‡Լևխեմանը կարթով կրնա՞ս վերցընել,
Ու անոր լեզուն լարով կրնա՞ս քաշել։
2 ՚Անոր քիմին չուան անցընելով՝
Ծնօտը կրնա՞ս փուշով ծակել։
3 Մէ՞ծ անիկա քեզի շատ ազաչանքներ կ'ընէ՞,

* Եբր. կապարձը ա-
նոր վրայ կը սուլէ։ † Կամ չէ՞ստ-ատոր։ ‡ Երեմ. խիմ։ 26։ Նէգ. 4։ ¶ Ատտ. խգ. 28։ Դատ. ժէ. 37։

= Գէն. լգ. 13։ § Եզր. իբ. 6։ Գէն. իբ. 6։ Սապ. Դտ. 4։ ‖ Գէն. լ. 3։ ¶ Գէն. իբ. 4։ # Սապ. Դտ. 4։ Հբ-
ամմ. գ. 4։ ** Գէն. լ. 4։ Սապ. իմ. 5. 4։ †† Գէն. լբ. 1։ ‡‡ Սապ. Զգ. 1։ Ես.

1։ ¶ Եզ. բ. 12։ Գատ. գ. 37։ ‡ Կամ Հիպոքամոն։ § Կամ գոլորշին։ ‖ Կամ պզնձի ամանը։ ¶ Կամ անոր առաջը իրէն կու տայ։ # Սապ. Ձգ. 14։ ** Գէն. խա. 1. 2։ †† Կամ Քիմովը արա-
գաշխներէդ կը հան։ ‡‡ Կամ Կոկորդիլոսը։ §§ Ես. ևբ. 22։

= Սապ. Ձգ. 26։ Ես. խէ. 1։ ¶ Ատտ. իգ. 28։ Ես. ժէ. 37։ # Գատ. ժգ. 35։ ** Եզ. ժիմ. 5։ բ Օր. ժ. 14։ Սապ. իգ. 1։ ժ. 12։ †† Կամ վայրենի գա-
ղաններուն։ ‡‡ Ծն. ժբ. 14։ Ատտ. ժիմ. 26։ Ատ. ժ. 21։ ժգ. 36։ Գատ. ժբ. 27։

քեզի մեղմ խօսքեր կ'ընէ՞։
4 Անիկա քեզի հետ ուխտ կ'ընէ՞,
Զանիկա միանգամայն ծառայի պէս կրնա՞ս
առնել։
5 Թռչունի հետ խաղաս պէս՝ անոր հետ կրնա՞ս
խաղալ,
Կամ թէ քու աղախիններուդ համար զանի-
կա կրնա՞ս կապել։
6 Ընկերներուը անոր մասը հայկերոյթի կրնա՞ս բա-
նել։
Անիկա վաճառականներուն մէջը կը բաժնուի՞։
7 Անոր մորթը սլաքներով՝
Ու անոր գլուխը ձկնորսի սէդերով կրնա՞ս
լեցընել։
8 Ձեռքդ անոր վրայ դիր, պատերազմը յիշէ.
Ո՛ր նորէն պիտի չընես ըսե՛։
9 Ահա անոր յոյսը պարապ է.
Զանիկա տեսնելով ալ °ոչ չը՚զարհուրիր։
10 Զկայ քաջասիրտ մէկը որ զանիկա արթըն-
ցընէ.
Հապա իմ առջևս ո՞վ կրնայ կայնիլ։
11 ՚Ո՞վ լինծի առաջուց տուաւ, որ ես ետ հա-
տուցանեմ.
†Բոլոր երկինքի տակը եղածը իմն է։

12 Անոր անդամներուն ու զօրութեանը,
Նաև դեղեցիկ կարգաւորութեանը վրայով
խօսելու պիտի չլռեմ։
13 Անոր հանդերձին երեսը ո՞վ կրնայ բանալ.
Անոր երկու կզակներուն մէջը ո՞վ կրնայ մըտ-
նել.
14 Անոր երեսին դռնները ո՞վ կրնայ բանալ.
Անոր ակռաներուն բոլորտիքն է։
15 Անոր ամուր վահաններէը էր հպարտութիւնն են,
Պինդ կնքուած իբ գոց են.
16 Իրարու կպած են,
Որ անոնց մէջը քամի չկրնար մտնել.
17 Իրարու կցուած են,
Միակտիկ կը բռնեն ու բնաւ չեն զատուիր։
18 Անոր փռնգատլէն լոյս կը փայլի,
Ու աչքերը արշալոյսին արտեւանունքներուն
կը նմանին։
19 Անոր բերնէն վառած ջահեր կ'ելլեն,
Ո՛ր կրակի կայծեր կը ցայտեն։
20 Քիթէն ծակերէն շոգի կ'ելլէ՝
Եռացող սանի կամ կաթսայի պէս։
21 Անոր շունչէն կրակի կայծեր կը բորբոքին,
Ու բերնէն բոց կ'ելլէ։
22 Անոր պարանոցին վրայ ոյժ կը բնակի.
Ու երկիւղը անոր առջևէն կը խաղայ։
23 Անոր միսին ծալուածքները փակած են,
Անոր վրան հաստատուելով չեն երերար։
24 Անոր սիրտը քարի պէս պինդ է,
Ու աղօրիքին վարի քարին պէս ամուր է։
25 Անոր ելած ժամանակը զօրաւորները կը վախ-
նան,
Ո՛ր երկիւղէն կը չփոթին։
26 Անոր վրայ յարձակողին սուրը չդիմանար,
Ո՛չ նիզակը, դեղարդը ու ղրանը։
27 Երկաթը յարդի պէս է անոր առջևը,
Ո՛ պղինձը փտած փայտի պէս։
28 Աղեղին նետը զանիկա չփախցըներ,
Գարաքարերը անոր գէմ մղեղի կը դառնան։
29 Մահակները չիւղերու տեղ կը սեպէ,
Ցեղին ճօճալը ծաղր կ'ընէ։
30 Անոր տակը սրածայր խեցիի կտորտանք կան,
Ցեխին վրայ սուր բաներ կը տարածէ։
31 Անդունդը ամանի մը պէս կ'եռացընէ,
Ո՛ր ծովը ապեզանիի կաթսային նման կ'ընէ։
32 Իր հետևէն ճամբան պայծառ կ'երևցընէ,
Անդունդը ճերմկած մազերու կը նմանի։
33 Երկրի վրայ անոր նմանը չկայ,
Որ ահ անվախ ստեղծուած բլլայ։
34 Ամէն բարձր բաներու վրայ կը նայի,
Բոլոր °հպարտութեան որդւոցը՚ թագաւորն
է։

ԳԼ. ԽԲ

1 Ցոր Աստուծոյ կը հնազանդի։ 7 Աստուած Ցորը կ'ապտակե-
ցընէ, անոր բարեկամները կը խնդրէ հետը, ու Ցոբին ա-
ղերսը կ'ընդունի։ 10 Աստուած կը մեծցընէ ու կ'օրհնէ Ցո-
բը։ 16 Ցոբին մահը ու մահը։

1 Ցոբ Տէրոջը պատասխան տալով
բաւ,
2 Գիտեմ որ °ամէն բանի կարող ես,
Ու քու դիտաւորութիւնդ բնաւ չպրպիւսիր։
3 ՚Ո՞վ է ասիկա որ տգիտութեամբ խորհուրդը
կը նսեմացընէ.
Ցիրաւի կը գրուցէի, բայց չէի հասկընար.
††Ինծի սքանչելի բաներ ըլլալով չէի խմնար։
4 Կ'աղաչեմ մտիկ ըրէ որ ես գրուցեմ,
†Քեզի հարցընեմ ու ինծի սորվեցուր։
5 Ես քու վրայով ականջի լրով լսեր էի,
Բայց հիմա աչքս կը տեսնէ քեզ։
6 Անոր համար °ինծ ՚ինձ կ'արհամարհեմ,
Հողի ու մոխրի վրայ կը զղջամ։

7 Արդ Տէրը սա խօսքերը Ցոբին գրուցելէն
ետքը Տէրը եղիփազ Թեմանացիին բսաւ,
Քու վրադ ու երկու բնկերներուդ վրայ իմ
բարկութիւնս բորբոքեցաւ, ինչու որ ինծի հա-
մար իմ Ցոր ծառայիս պէս չխոսեցաք։
8 Ուստի հիմա ձեզի ՚եօթը զուարակ ու եօթը
խոյ առէք, ու †Ցոր ծառայիս երթալով՝ ձե-
զի համար ողջակէզ մատուցէք, և իմ Ցոր
ծառաս ‡ձեզի համար աղօթք ընէ, որ ես

* Եբր. կապարձը ա-
նոր վրայ կը սուլէ։ † Կամ չէ՞ստ-ատոր։ ‡ Երեմ. խիմ։ 26։ Նէգ. 4։ ¶ Ատտ. իգ. 28։ Դատ. ժէ. 37։

= Գէն. լգ. 13։ § Եզր. իբ. 6։ Գէն. իբ. 6։ Սապ. Դտ. 4։ ‖ Գէն. լ. 3։ ¶ Գէն. իբ. 4։ # Սապ. Դտ. 4։ Հբ-
ամմ. գ. 4։ ** Գէն. լ. 4։ Սապ. իմ. 5. 4։ †† Գէն. լբ. 1։ ‡‡ Սապ. Զգ. 1։ Ես.

1։ ¶ Եզ. բ. 12։ Գատ. գ. 37։ ‡ Կամ Հիպոքամոն։ § Կամ պզնձի ամանը։ ¶ Կամ անոր առաջը իրէն կու տայ։ # Սապ. Ձգ. 14։ ** Գէն. խա. 1. 2։ †† Կամ Քիմովը արա-
գաշխներէդ կը հան։ ‡‡ Կամ Կոկորդիլոսը։ §§ Ես. ևբ. 22։

= Սապ. Ձգ. 26։ Ես. խէ. 1։ ¶ Ատտ. իգ. 28։ Ես. ժէ. 37։ # Գատ. ժգ. 35։ ** Եզ. ժիմ. 5։ բ Օր. ժ. 14։ Սապ. իգ. 1։ ժ. 12։ †† Կամ վայրենի գա-
ղաններուն։ ‡‡ Ծն. ժբ. 14։ Ատտ. ժիմ. 26։ Ատ. ժ. 21։ ժգ. 36։ Գատ. ժբ. 27։

= Գէն. լգ. 13։ § Եզր. իբ. 6։ Գէն. իբ. 6։ Սապ. Դտ. 4։ ‖ Գէն. լ. 3։ ¶ Գէն. իբ. 4։ # Սապ. Դտ. 4։ Հբ-
ամմ. գ. 4։ ** Գէն. լ. 4։ Սապ. իմ. 5. 4։ †† Գէն. լբ. 1։ ‡‡ Սապ. Զգ. 1։ Ես.

1։ ¶ Եզ. բ. 12։ Գատ. գ. 37։ ‡ Կամ Հիպոքամոն։ § Կամ պզնձի ամանը։ ¶ Կամ անոր առաջը իրէն կու տայ։ # Սապ. Ձգ. 14։ ** Գէն. խա. 1. 2։ †† Կամ Քիմովը արա-
գաշխներէդ կը հան։ ‡‡ Կամ Կոկորդիլոսը։ §§ Ես. ևբ. 22։

= Սապ. Ձգ. 26։ Ես. խէ. 1։ ¶ Ատտ. իգ. 28։ Ես. ժէ. 37։ # Գատ. ժգ. 35։ ** Եզ. ժիմ. 5։ բ Օր. ժ. 14։ Սապ. իգ. 1։ ժ. 12։ †† Կամ վայրենի գա-
ղաններուն։ ‡‡ Ծն. ժբ. 14։ Ատտ. ժիմ. 26։ Ատ. ժ. 21։ ժգ. 36։ Գատ. ժբ. 27։

ել անոր *աղօթքը ընդունելով՝ չէ անմուռ-
թեանը պէս չընեմ ձեզի. ինչու որ իմ առջև
ցոր ծառային պէս չիտակ վիսօսեցաք։
9 Աշատեները եղիփազ Թեմանացին ու բազ-
դատ Սօքեացին և Սոփար Նաամացին երթա-
լով՝ ցէրոջը իրենց ըսածին պէս ըրին. և ցէ-
րը ցոբին *աղօթքը ընդունեց։
10 †Եւ ցէրը դէրեւթենէ ազատեց ցոբը՝ իր
բարեկամներուն համար աղօթք ըրած ատենը.
նաև ցէրը ցոբին բոլոր ստացուածոցը †կրկնա-
11 պատիկը տուաւ։ Եւ անոր †բոլոր եղբայրնե-
րը ու բոլոր քոյրերը և զանիկա առաջուց
ճանչցողներուն բոլորն ալ անոր գալով՝ անոր
տանը մէջ հաց կերան անոր հետ, ու անոր
համար ցաւելով՝ ցէրոջը անոր իրկած բոլոր
փորձանքին համար անոր մէկիմէկուն տը-
ւին. և ամէն մէկերնին մէկ յմէկ կտոր ատակ ու
12 մէկ յմէկ ոսկի օղ տուին անոր։ Եւ ցէրը ցոբին
վերջը աւելիէն աւելի օրհնեց. անոնք որ
†տասնուչորս հազար ոչխար, ու վեց հազար
ուղտ, և հազար զոյգ եզ ու հազար մատակ
13 էշ ունեցաւ։ †Եւ անոր եօթը տղայ ու երեք
14 աղջիկ եղաւ. Ու մէկ աղջկան անունը †եմի-
մա՝ ու երկրորդին անունը կասիա՝ ու երրոր-
15 դին անունը ‡կերէն-հապուք դրաւ։ Եւ բո-
լոր երկրին վրայ ցոբին աղջիկներուն պէս գե-
ղեցիկ կիներ չէր գտնուեր. ու հայրերնին
անոնց ժառանգութիւն տուաւ իրենց եղբայր-
ներուն մէջը։
16 Եւ ասկէ ետքը †ցոբ հարիւր քառասուն
տարի ապրելով՝ տեսաւ իր որդիները ու իր
որդւոցը որդիները չորս սերունդ ազգը։
17 Ու ցոբ ծերացած ու †օրերը լեցուած մե-
ռաւ։

‖ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՑ

ՍԱՂՄՈՍ Ա.

1 Բարեպաշտ մարդուն երջանկութիւնը. 4 ամբարշտին ապիր-
ջանկութիւնը։

1 Երանելի է †ան մարդը՝
Որ ամբարիշտներուն խորհուրդին մէջ չքալեր,
Ու մեղաւորներուն ճամբուն մէջ չկենար,
Եւ †ծաղր ընողներուն նստած տեղը չնստիր.
2 Հապա †անոր հաճութիւնը Աստուծոյ օրէնքին
մէջ է,
Եւ *ցորեկ ու գիշեր անոր օրէնքին վրայ կը
մտածէ։
3 Ու անիկա †ջուրի ճամբաները անկուած ծա-
ռի պէս պիտի ըլլայ,
Որ իր ժամանակին իր պտուղը կուտայ.
Ու անոր տերեւը պիտի չթափի.
Եւ ինչ բան որ ընէ՝ *պիտի յաջղայի։
4 Ադանկ չեն ամբարիշտները,
Հապա †մղեղի պէս՝ որ հովը կը ցրուէ։
5 Ասոր համար ամբարիշտները դատաստանին
մէջ պիտի չկրնան կենալ,
Ոչ ալ մեղաւորները արդարոց ժողովքին մէջ։
6 Վասն զի †ցէրը կը ճանչնայ արդարներուն
ճամբան.
Բայց ամբարիշտներուն ճամբան պիտի կորսուի։

* Եբր. աղօթք. ա Թագ. խե. 35. Մտթ. ա. 8.
† Ցհ. գլ. ա. 3.
† Գլ. ա. 2.
† ՚ի՛ աթս.
† ՚ի՛ կպղիւբ ծարրայ։
† Գլ. ե. 26։ Աւտ. գ. 16.
† Ծն. խե. 8։
Ա
‖ Դաւիթ. խ. 42։ Գործ. ա. 20։
ա Աւտ. գ. 14, 15։
բ Սաղ. խգ. 4։ Եբ. ժե. 17։
գ Սաղ. ՀՀԶ. 35, 47, 22։

ՍԱՂՄ. Բ

1 Քրիստոսի Թագաւորութիւնը։ 10 Թագաւորներուն յորդո-
րանք մը որ անոր հնազանդին։

1 Ինչո՞ւ †հեթանոսները խռովութիւն կ'ընեն,
Ու ժողովուրդները պարապ բան կը մտա-
ծեն։
2 Երկրի թագաւորները ինքզինքնին կը հաս-
տատեն,
Ու իշխանները միկտեղ խորհուրդ կ'ընեն
Տէրոջը դէմ ու անոր †Օծեալին դէմ,
3 Ըսելով, †Կոտրենք անոնց կապերը,
Ու մեզմէ ձգենք անոնց †լուծը։
4 †Երկինքը բնակողը անոնց *ծիծաղի պիտի
ծագի,
Տէրը ծաղր պիտի ընէ զանոնք։
5 Անոնց իր բարկութիւնովը պիտի խօսի ա-
նոնց,
Ու իր սրտմտութիւնովը պիտի խռովեցնէ
զանոնք, ըսելով,
6 Ես օծեցի իմ թագաւորս
Իմ սուրբ լեռանս՝ †Սիօնին վրայ։
7 Հրամանը պիտի պատմեմ.
Տէրը ինծի ըսաւ,

† Ճեռ. ա. 8։ Սաղ. ՀՀԶ. 1, 97։
† Երեմ. մե. 8։ Եզեկ. խե. 12։
† Ծն. լԶ. 5, 23։ Սաղ. ՀՀԶ. 2։ Ես. գ. 10։ Յհ. ա. 11։ Ցաքոբ. ե. 16։ Յայտ. ժե. 3։
† Ցաքոբ. խա. 18։ Սաղ. ե. 5։ Ես. մե. 23։ Յհ. ժե. 17։
† Գլ. ե. 7։ Ցակ. ե. 11։
† Ցէր. գլ. ա. 5։
† Գլ. ա. 2։
† ցի՛ եպս.
† Գլ. ե. 26։ Աւտ. գ. 16։
† Ծն. խե. 8։
—
բԶ. 5։ Ովս. ժգ. 3։
† Սաղ. լԶ. 18։ Նաա. ա. 7։ Ցաքոբ. ժ. 14։ բ Տիմ. բ. 19։
Բ
= Սաղ. խգ. 6։ Գործ. գ. 25, 26։
† Սաղ. խե. 7։ Ցակ. ե. 5։
ա. 41։
† Երեմ. ե. 5։ Դանիէլ ժԲ. 14։
§ Եբր. չսանդրը։
† Սաղ. ժա. 4։
† Սաղ. լԶ. 13։ ՅԲ. 8։ Աւտ. ա. 26։
† բ Թագ. է. 7։

ՍԱՂՄ. Գ

1—8 Աստուծոյ պաշտպանութիւնը ապահովութիւնը։

Սաղմոս Դաւիթի, †իր որդւոյն Աբիսողոմին երե-
սէն փախած ժամանակը։

1 Ով Տէր, †իմ թշնամիներս ո՜րչափ շատցան.
Իմ վրաս եղողները չատուոր են։
2 Շատերը իմ անձիս համար կ'ըսեն թէ
†Անոր փրկութիւն չկայ Աստուածմէն։ (‡Սէլայ։)
3 Բայց, ով Տէր, դուն ես †իմ ապարս,
Իմ փառքս ու †իմ գլուխս բարձրացնողը։
4 Իմ ձայնովս Տէրոջը կանչեցի,
Ու †ինք սուրբ լեռնէն †ինծի պատասխանեց։
(Սէլայ։)
5 †Ես պառկեցայ ու քնացայ.
Արթնցայ, վասն զի Տէրը զիս պաշտպանեց։
6 †Ես պիտի չվախնամ բիւրաւոր ժողովուրդնե-
րէն՝
Որոնք իմ չորս կողմս պատեցին։
7 Ելիր, ով Տէր, զիս փրկէ, ով իմ Աստուածս,
†Վասն զի դուն զարկիր իմ բոլոր թշնամինե-
րուս ծնօտը.
Ամբարիշտներուն ակռաները փշրեցիր։
8 †Փրկութիւնը Տէրոջն է.
Քու օրհնութիւնդ քու ժողովուրդիդ վրայ
‖է։ (Սէլայ։)

գ. 8։ Աւտ. գ. 24։
† Սաղ. խէ. 3։
† Ցոբ. ժգ. 10, խԲ. 17։ Սաղ. ծգ. 6։ Ռղբ. գ. 30։
† Աւտ. խա. 31։ Ես. խգ. 11։ Եր. բէտ. գ. 23։ Ովս. ժգ. 4։ Ցաքոբ. բ. 9։ Ցայտ. է. 10։ ԺԲ. 1։
‖ Կամ ընայ։
Դ
= Ամբ. գ. 19։
§ Աղէս հառաչախօսութեան տարերքով ոտանաւորներուն առաջին է։
† Թուա. գ. 26։ Սաղ. Ճ. 3, 7։ 19։ ՃԺԲ. 135։
† Ցոբ. բ. 3։
† Ցոբ. ժա. 38, 19։ Սաղ. գ. 5։
† Դ. Թ. խէ. 18, 19։ խգ. 5։ բ Օր. ժբ. 10։
Ե
†† Աղէս հառաչախօսութեան տեսակով ոտանաւորներուն ա-
ռաջին է։

†Դուն իմ Որդիս ես,
Ես այսօր քեզ ծնայ.
8 †Խնդրէ ինծմէ, ու հեթանոսները քեզի ժա-
ռանգութիւն պիտի տամ,
Ու երկրին ծայրերը՝ քեզի տացուածք.
9 †Զանոնք երկաթէ գաւազանով պիտի *կոտրես.
Բրուտի անօթի պէս պիտի փշրես զանոնք։
10 Ուստի հիմա, ով թագաւորներ, միտքերնիդ
ուղղեցէք,
երկրի դատաւորներ, խրատուեցէք։
11 †Երկիւղով ցէրոջը ծառայեցէք,
Ու †դողալով †ուրախ վախցէք։
12 Որդին համբուրեցէք՝ որ չբարկանայ,
Ու ճամբուն մէջ չկորսուիք,
երբոր †անոր բարկութիւնը քիչ մը բորբոքի։
†Երանի անոնց որ անոր կը յուսան։

ՍԱՂՄ. Գ

1 Դաւիթ ազօթք ընելով իր ջերմեռանդութիւնը կը յայտնէ։
4 Աստուած չպատասխանէ։ 7 Դաւիթ իր հաւատքը յայտ-
նելով՝ Աստուծոյ կ'ազօթէ որ իրեն առաջնորդէ։ 10 իր թըշ-
նամիները կործանէ։ 11 ու օրհնութիւն պահպանէ։

Դիմաւոր երաժշտին, ††Նհիլոթի վրայ. Սաղ-
մոս Դաւիթի։

1 Ով Տէր, ականջ դիր իմ խօսքերուս,
Մտածէ ու իմ ազաղակս։
2 †Իմ կանչելուս ձայնը մտիկ ըրէ, ով իմ թա-

† Եբր. ժգ. 33։ Եբր. ա. 5։ է. 5։
† Սաղ. իբ. 27։ Հր. 8։ ՃԺ. 27։ Դան. է. 13, 14։ Ցէս Ցաքոբ. ժէ. 4. 5։
† Սաղ. ՃԺ. 23։ Ցայտ. բ. 27։ ժբ. 5։ ԺԲ. 15։
† Կամ հոսանուս։
† Երեմ. ժէ. 8։ Եզեկ. խե. 12։
† Ծն. լԲ. 5, 23։ Սաղ. ՃԺբ. 2։ Եսթ. գ. 10։
† Ցաքոբ. խա. 18։ Սաղ. լե. 5։ Ես. ժէ. 23։
† Ցէր. ա. 3։
† Գլ. ա. 2։
† ցի՛ եպս.
† Գլ. ե. 26։ Աւտ. գ. 16։
† Ծն. խե. 8։
—
բԶ. 5։ Ովս. ժգ. 3։
† Սաղ. լԶ. 18։ Նաա. ա. 7։ Ցաքոբ. ժ. 14։ բ Տիմ. բ. 19։
Բ
= Սաղ. խգ. 6։ Գործ. գ. 25, 26։
† Սաղ. խե. 7։ Ցակ. ե. 5։
ա. 41։
† Երեմ. ե. 5։ Դանիէլ ժԲ. 14։
§ Եբր. չսանդրը։
† Սաղ. ժա. 4։
† Սաղ. լԶ. 13։ ՅԲ. 8։ Աւտ. ա. 26։
† բ Թագ. է. 7։
29։ Ես. լ. 18։ Երեմ. ժէ. 7։ Հեզեկ. ժ. 33։ ժ. 11։ ա Պետ. բ. 6։
Գ
= բ Թագ. ժէ. ժգ. ժէ. է. ժբ.
† բ Թագ. ժէ. 12։ ժգ. 13։
† բ Թագ. ժէ. 8։ Սաղ. հա. 11։
† Աս բառիս պարզ նը-շանակութիւնը ըն-կալուած չէ. տես յատկ. էջ։ Ուրիշներ կ'ը-նեն «ոսկեղէն» կամ «ոսկեզօծ»։
† Ցհ. ա. 1։ Սաղ. խէ. 6։
† Սաղ. բ. 6։ խգ. 3։ գԶ. 9։
† Սաղ. լԲ. 4։
† Դ. խգ. 6։ Սաղ. գ. 8։ Աւտ. գ. 24։
† Սաղ. խէ. 3։
† Ցոբ. ժգ. 10։ իԲ. 17։ Սաղ. ծբ. 6։ Ռղբ. գ. 30։
† Աւտ. խա. 31։ Ես. խգ. 11։ Եր. բէտ. գ. 23։ Ովս. ժգ. 4։ Ցաքոբ. բ. 9։ Ցայտ. է. 10։ ԺԲ. 1։
‖ Կամ ըսայ։
Դ
= Ամբ. գ. 19։
§ Աղէս հառաչախօսութեան տարերքով ոտանաւորներուն առաջին է։
† Թուա. գ. 26։ Սաղ. Ճ. 3, 7։ 19։ ՃԺԲ. 135։
† Ցոբ. իԲ. 3։
† Ցոբ. ժա. 38, 19։ Սաղ. գ. 5։
† Դ. Թ. խէ. 18, 19։ խգ. 5։ բ Օր. ժբ. 10։
Ե
†† Աղէս հառաչախօսութեան տեսակով ոտանաւորներուն ա-
ռաջին է։

գաւառս ու Աստուածս ,
վասն զի Էս քեզի կ'ապաչեմ։
3 Ով Տէր , Էառաւուանց պիտի լսես իմ ձայնս .
Առաւուանց *պատրաստ պիտի ըլլամ՝ քեզի
ու սպասեմ։
4 վասն զի դուն անօրէնութիւն ուզող Աստուած
չես .
Զարը քու քովդ պիտի չբնակի ։
5 Էպարտները քու աչքերուդ առջեւն պիտի
չկենան .
Բոլոր անօրէնութիւն գործողները կ'ատես .
6 ԷՍուտ խօսողները կը կորսընցնես .
Էարիւնահեղ ու նենգաւոր մարդէն կը
զզուի ։
7 Բայց ես քու առատ ողորմութեանդ շատութիւնովը
քու տունդ պիտի մտնեմ .
Քու վախովդ երկրպագութիւն պիտի ընեմ
Էքու սուրբ տաճարիդ մէջը ։
8 Էով Տէր , քու արդարութեամբդ զիս մի յան-
դիմանար ,
Անոնց ներկայիդին շտութիւն է .
Էանոնց կոկորդը բաց դերեզման է .
Էիրենց լեզուովը նենգաւոր եղան ։
10 Ով Աստուած , յանցաւոր հանէ զանոնք .
Էիրենց խորհուրդներովը թող իյնան .
Անոնց շատ ամբարշտութիւններուն համար
հալածէ զանոնք .
վասն զի քեզի դէմ ապստամբեցան ։
11 Բայց ամէն քեզի յուսացողները Էթող ու-
րախ ըլլան .
Յաւիտեան թող ցնծան , ինչու որ դուն զա-
նոնք կը պաշպանես .
Եւ քու անունդ սիրողները թող քեզմով
զուարճանան ։
12 վասն զի դուն Էպիտի օրհնես արդարը , ով Տէր ,
քաջի կամեցողութիւնով անոր չորս կողմը պի-
տի պատես՝ որպէս թէ վահանով մը ։

ՍԱՂՄ· Զ

1 Դաւթին գանգատները իր հեծանգութիւնը առնը։ 8 Ա-
նիկա հաւատալով իր թշնամիներուն վրայ յաղթող ըլալ կը
յուսայ ։

Գլխաւոր երաժշտին , Նկինօթի վրայ , –†Շե-
միներիթի վրայ · Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ով Էտէր , քու արդարութեամբդ զիս մի յան-
դիմանար ,
Էգ · կի · 2 ։
Սպ · Հզ · 15 · Ձր · 6։
Կամ՝ ութերորդ պիտի
նուիրեցուցիրեմ
Լմր · ա · 13 ։
Ցայտ · խա · 8 ։
Սպ · ծե · 23 ։
գ Թագ · ը · 29 · 30 ։
35 · 38 ։ Սպ · իը · 1 ։
2 · Ձը · 7 · Ձը · 2 ։
Սպ · իե · 5 ։
Սպ · իե · 4 · իե · 11 ։
Հաւտմ · գ · 13 ։
Սպ · կը · 4 ։
ը Թագ · ժե · 31 ։
ժե · 14 · 25 ։
Նշա · կե · 13 ։
Սպ · Ամե · 13 ։
Ջ
= Տե · ա Մ՚Ն · ժե · 21 ։
Սպ · ժը · Վերնագիրը
յ՚ ու Թերագիր ։
Սպ · լը · 1 · Երեմ·

Եւ քու բարկութեամբդ վրս մի խրատեր ։
2 Էով Տէր , ողորմէ ինծի , վասն զի ոսկոր եմ ես .
ԷՋէս բժշկէ , ով Տէր , վասն զի ոսկորներս
կը սարսափին ։
3 Իմ անձս ալ խիստ սարսափեցաւ .
Եւ դուն , ով Տէր , Էմինչեւ ե՞րբ ։
4 Դարձիր , ով Տէր , փրկէ իմ անձս ,
Քու ողորմութեանդ համար զիս ազատէ ։
5 Էվասն զի մահուան մէջ քեզ յիշատակել չը-
կայ .
Գերեզմանին մէջ ո՞վ քեզի շնորհակալութիւն
պիտի ընէ ։
6 Հառաչանք ընելէն յոգնեցայ .
Ամէն գիշեր առատութեամբ կը լուսամ իմ մահիճս ,
Արցունքներովս կը թրջեմ իմ մահիճս ։
7 Էիմ աչքս մնչեցաւ սգոմութենէն ,
Իմ ամէն թշնամիներուս համար հինցաւ ։
8 Էինծմէ հեռ կեցէք ամէնդ ալ որ անօրէ-
նութիւն կը գործէք .
վասն զի Տէրը իմ լալուս ձայնը Էլսեց .
9 Տէրը իմ աղօթքս լսեց .
Տէրը իմ խնդրուածքս պիտի ընդունի ։
10 Թող ամէնան ու խիստ զարհուրին իմ ամէն
թշնամիներս ,
Եւ դառնան -- չուռով թող ամչնան ։

ՍԱՂՄ· Է

1 Դաւթի իր անմեղութիւնը յայտնելով՝ իր թշնամիներուն
չարութիւնը գէմ կ'ապտիի ։ 10 Անիկա հաւատալով կը սպա-
սէ իր պաշպանութիւնը , ու իր թշնամիներուն կործանումը ։

‡Շիկայօն Դաւթի , որ երգեց Տէրոջը –Բե-
նիամինեան Քուշին խօսքերուն համար ։

1 Ով իմ Տէր Աստուածս , քեզի կը յուսամ ,
Էփրկէ զիս իմ ամէն հալածիչներէս ու ազա-
տէ զիս .
2 Էզի՛ւյայ որ առիւծի պէս իմ անձս դիշատէ ,
Ու Էպատառէ և ազատող մը չըլլայ ։
3 Ով իմ Տէր Աստուածս , Էթէ որ սա բանը
ըրի ,
կամ թէ՝ իմ ձեռքերուս մէջը անօրէնութիւն
կայ ,
4 թէ որ բարեկամիս չարութիւն ըրի ,
Ու Էյաւիշտակեցի ընկի՛ որ առանց պատճա-
ռի իմ թշնամիս էր ,
5 թող թշնամին հալածէ իմ անձս ու հասնի
անոր ,
Ու երկրի վրայ կոխկրտուի իմ կեանքս ,
Եւ իմ փառքս հողի վրայ բնակեցնէ ։ (Սելայ։)

ժ · 24 · խգ · 28 ։
Սպ · խա · 4 ։
Ամբ · գ · 1 ։
Սպ · գ · 13 ։
Սպ · է · 9 · ձը · 11 ։
Ամե · 17 · Ամը ·
17 · Նշա · լը · 18 ։
Ցար · ժե · 7 · Սպ ·
լա · 9 · լը · 10 · ձը ·
9 · Ոգը · է · 13 ։
Սպ · Ամթ · 115 ·
Մաա · է · 23 · խե ·
41 · Դաւ · ժգ · 27 ։
Սպ · գ · 4 ։
Կամ Մ՚ելգե · աես ։
Ամբ · գ · 1 ։
– բ Թագ · ժգ ։
Սպ · Լա · 35 ։
բ Թագ · ժգ · 7 · 8 ։
ղ ու Թագ · իգ · 11 ։
ու Թագ · իգ · 7 · իգ · 8 ։

6 Երկը , ով Տէր , քու բարկութեամբդ ,
Էիմ թշնամացս կատաղութիւններուն դէմ
բարձր եղիր ,
Եւ քու հրամայած դատաստանիդ Էվնծի հա-
մար արթնցիր ։
7 Եւ ժողովուրդներուն ժողովը քու չորս կողմդ
պիտի պատեն .
Անոնց վերայ դէպ ի բարձրը դարձիր ։
8 Տէրը պիտի դատէ ժողովուրդները .
Ով Տէր , իմ դատաստանիս տես՝
Էիմ ունեցած արդարութեանս ու անմեղու-
թեանս նայելով ։
9 Ամբարիշտներուն չարութիւնը թող հասնի ,
Բայց դուն արդարը հաստատէ .
Էվասն զի դուն , ով արդար Աստուած , կը
քննես սիրտերը ու երիկամունքները ։
10 Իմ պաշտպանութիւնս Աստուծմէ է ,
Ան որ կ'ապրեցընէ նրտով ուղիղները ։
11 Աստուած արդար դատաւոր է ,
Ու Աստուած ԹշՏՏէն ամէն օր բարկացած է .
12 Թէ որ անիկա չդառնայ , Էիր սուրը պիտի
սրէ .
Աղեղը լարեր ու պատրաստեր է ,
13 Ու մահու դործիքները անոր համար պատ-
րաստեր է ,
Էիր նետերը *հալածիչներուն համար՝ չիներ է ։
14 ‡Ահա անօրէնութեան երկունքը բռնեց զա-
նիկա .
Զարութիւն յղացաւ ու սուտութիւն ծնաւ ։
15 Հոր փորեց ու խորունկցուց ,
Էբայց իր չինած փոսին մէջը ինքը պիտի էյ-
նայ .
16 ԷԱնոր չարութիւնը իր գլուխը պիտի դառնայ ,
Ու անոր բռնութիւնը իր գագաթին վրայ
պիտի իջնէ ։
17 Գոհութիւն պիտի մատուցանեմ Տէրոջը իր
արդարութեանը համար ,
Ու սաղմոս պիտի երգեմ Բարձրեալ Տէրոջը
անուանը ։

ՍԱՂՄ· Ը

1–9 Աստուծոյ փառքը յայտնի կ'ընծայ իր գործքերէն՝ ու մար-
դոց վերայ իր ունեցած սիրէն ։

Գլխաւոր երաժշտին , –†Կիթթիթիի վրայ ·
Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ով Տէր՝ մեր Տէրը ,
Ի՞նչ Էփառաւոր է քու անունդ բոլոր երկրի
վրայ ,
23 ։
Սպ · Ամե · 4 ։
բ Օր · լը · 41 ։
բ Օր · լը · 23 · 42 ։
Սպ · կգ · 7 ։
Կամ կրկնակ
Ցար · ժե · 35 · Նա ·
լգ · 11 · Ծր · 4 ։
Ցաք · ա · 15 ։
Եսթ · գ · 1 ։
Ամբ · գ · 1 ։
Սպ · Նհե · 4 ։
բ Օր · լը · 23 · 42 ։
Սպ · կգ · 7 ։
Կամ կրկնակ
Ցար · ժե · 35 · Նա ·
լգ · 11 · Ծր · 4 ։
Ցաք · ա · 15 ։
Եսթ · գ · 1 ։
Ամբ · գ · 1 ։
Սպ · Լա · 35 ։
բ Թագ · ժգ · 7 · 8 ։
ղ ու Թագ · իգ · 11 ։
ու Թագ · իգ · 7 · իգ · 8 ։

Որ Էքու փառքդ երկինքներէն վեր դրիր ։
2 Էմանկանց ու կաթնակերներէն
‡Գովաբանութիւն կատարեցիր՝ քու թշնամիներուդ
համար ,
Որ Էթշնամին ու վրէժխնդիրը լռեցընես ։
3 Երբոր դանեմ երկինքդ՝ քու մատներուդ
գործքը ,
Լուսինը ու աստղերը՝ որոնք դուն հաս-
տատեցիր ,
4 ԷՄարդը ի՞նչ է՝ որ զանիկա կը յիշես ,
Կամ մարդու որդին , որ անոր այցելութիւն
կ'ընես ։
5 Փիչ մը վար բրիր զանիկա հրեշտակներէն ,
փառքով ու պատուով պսակեցիր զանիկա .
6 Էքու ձեռացդ գործքերուն վրայ իշխան դը-
րիր զանիկա .
Էամէն բան անոր ոտքին տակը դրիր .
7 Բոլոր ոչխարները ու արջառները ,
Նաև վայրենի անասունները ,
8 Երկնից թռչունները ու ծովուն ձուկերը
Ե՞ ինչ որ ծովու ճամբաներուն միջը կը պը-
տրտի ։
9 Էով Տէր՝ մեր Տէրը ,
Ի՞նչ փառաւոր է քու անունդ բոլոր երկրի
վրայ ։

ՍԱՂՄ· Թ

1 Դաւթի գԱստուած կը գովաբանէ անոր գատաստաններուն
համար ։ 11 Երգիչներն ալ կը յորդորէ որ զանիկա գովաբա-
նեն ։ 13 Աղերսելով կը խնդրէ որ զանիկա գովաբանելու ատիթ
առնոյ ։

Գլխաւոր երաժշտին , Մութլապպէնի վրայ ·
Սաղմոս Դաւթի ։

1 Գոհութիւն պիտի մատուցանեմ Տէրոջը իմ
բոլոր սրտովս .
Քու ամէն սքանչելիքներդ պիտի պատմեմ ։
2 –Քեզմով ուրախ պիտի ըլլամ ու ցնծամ .
Քու անուանդ սաղմոս պիտի երգեմ , ով
Էբարձրեալ ։
3 Թշնամիներս ետ դառնալու առնենին
Քու երեսդ պիտի իյնան ու կորսուին .
4 վասն զի դատաստանս և իրաւունքս դուն
տեսար .
Աթոռին վրայ նստար Էորպէս արդարութեան
դատաւոր ։
5 Հեթանոսները յանդիմանեցիր ,
Ամբարիշտը կորսընցուցիր ,
Էանոնց անունները Էնջնցիր յաւիտեան յա-
ւիտենից ։

Ը
= Սպ · ծա · և · ձգ ·
վերնագիրը ։
Կը Էոչնչանան իրենց ան-
առէ Էը Նոսէպարան
անուն Է ։
Սպ · Նհե · 13 ։
Սպ · Նմգ · 4 ։
Ցհա Մաա · ժա ·
25 · ժ · 9 · լե · 8 ։
գգ · 23 · Նհա · 10 ։
Առակ · ե · 22 · իգ ·
27 · Ժող · ժ · 8 ։
գ Թագ · բ · 32 ։
Նամ · բ · 25 ։
25 · իա · 16 · ա Կոր ·
ա · 27 ։
Կամ Ջ օրութիւն
Սպ · խգ · 16 ։
Սպ · Ամա · 2 ։
Ցար · է · 17 · Սպ ·
Նիգ · 3 · Երբ · բ ·
8 ։
Ծն · ա · 26 · 28 ։
ա Կոր · ժե · 22 ։
Երբ · բ · 8 ։
Հմբ · 1 ։
Ի
Սպ · է · 11 ։
Սպ · Հգ · 18 ։
բ Օր · ի · 18 · Աս ·
ատ · ժ · 7 ։

6 Թշնամիին աւերմունքները՝ բոլորովին վերջացան.
քաղաքները աւերեցիր.
Անոնց յիշատակը իրենց հետ կորսուեցաւ.
7 Բայց Տէրը յաւիտեան կը մնայ.
Անիկա իր աթոռը պատրաստեց դատաստանի համար.
8 Ինքը պիտի դատէ աշխարհը արդարութիւնով,
ժողովուրդներուն դատաստան պիտի ընէ ուղղութիւնով.
9 Տնանկին ալ ապաւէն պիտի ըլլայ Տէրը,
Ապաւէն նեղութեան ժամանակները.
10 Եւ անոնք որ կը ճանչնան քու անունդ՝ քեզի պիտի յուսան.
Վասն զի քեզ փնտռողները, ով Տէր, երբեք չձգեցիր.

11 Սաղմոս երգեցէք Տէրոջը որ Սիոն կը բնակի,
Ժողովուրդոց մէջ պատմեցէք անոր ըրածները.
12 Վասն զի արեան վրէժխնդիրը յիշեց զանոնք,
Չմոռցաւ նեղեալներուն ազաղակը.

13 Ով Տէր, ողորմէ ինծի,
Տես իմ թշնամիներէս ունեցած նեղութիւնս,
Դուն որ զիս մահուան դռներէն կը վերցնես.
14 Որպէս զի քու ամէն գովեստներդ պատմեմ
Սիոնի աղջիկանը դռներուն մէջ.
Պիտի ցնծամ քու փրկութիւնովդ:

15 Հեթանոսները իրենց չինած փոսին մէջ ընկղմեցան.
Իրենց դաղտուկ լարած որոգայթին մէջը իրենց ոտքը բռնուեցաւ:
16 Տէրը ճանչցուած է, ընդ որ դատաստան ըրաւ.
Ամբարիշտը իր ձեռքին գործերովը որոգայթը կ'իյնայ: (Հիկգայոն. Սելայ:)
17 Ամբարիշտները դժոխքը պիտի դառնան,
Եւ ամէն ազգերը որ կ'մոռնան կը մոռնան:
18 Քանի ազքատը պիտի չմոռցուի մինչև վերջը.
Տնանկներուն յոյսը յաւիտեան պիտի չկորսուի:
19 Ելիր, ով Տէր, մարդը չզօրանայ.
Թող հեթանոսները դատուին քու առջեւդ.
20 Ով Տէր, †զանոնք վախցուր.
Թող հեթանոսները ճանչնան թէ իրենք մարդիկ են: (Սելայ:)

‡ՍԱՂՄ. Ժ

1 Դաւիթ Աստուծոյ կը գանգատի չարերուն ամբարտաւանութեանը համար. 12 ապաւինութիւն կը խնդրէ. 16 իր վստահութիւնը կը խոստովանի:

1 Ով Տէր, ինչո՞ւ հեռու կը կենաս.
Նեղութեան ժամանակները անտես կ'ընես:
2 Ամբարշտին ամբարտաւանութիւնը պատճառով ազքատը կը տառջրի.
Իրենց խորհած հնարքներուն մէջը թող բռնուին:
3 Վասն զի ամբարիշտը իր անձին ցանկութիւնովը կը պարծենայ,
Եւ ագահը Տէրը կ'անարգէ.
4 Ամբարիշտը իր երեսին ամբարտաւանութեանը համար Աստուած չփնտռեր.
Բոլորովին չունը մտքին մէջը Աստուած չկայ:
5 Անոնց ժամնակ անոր ճամբանները պիտնա են,
Քու դատաստաններդ անոր աչքէն բարձր են.
Անոնց կը փչէ իր թշնամիներուն վրայ
6 Իր սրտին մէջ ըսաւ թէ Պիտի չսասանիմ.
Վասն զի ազգէ մինչև ազգ նեղութեան մէջ պիտի չըլլամ:
7 Անոր բերանը անէծքով ու նենգութիւններով լեցուն է.
Անիրաւութիւնը ու անօրէնութիւնը անոր լեզուին տակն են:
8 Գիւղերուն դարանի տեղւանքը կը նստի,
Գաղտուկ տեղերու մէջ անմեղը կը սպաննէ.
Անոր աչքերը ծածկաբար անանկներուն կը նային:
9 Գաղտուկ տեղեր դարանամուտ կ'ըլլայ, ինչպէս որ առիւծը իր որջին մէջ.
Դարանակալ կը նստի՝ ազքատը յափշտակելու համար.
Ազքատը կը յափշտակէ՝ իր որոգայթը ձգելով զանոնք.
10 Ու կծկուած կը պառկի,
Եւ անանկները անոր ճանկերուն տակը կ'իյնան:
11 Իր սրտին մէջ ըսաւ թէ Աստուած մոռցեր է,
Ան- իր երեսը ծածկեր է որ բնաւ չտեսնէ:
12 Ելիր, ով Տէր. ով Աստուած, վեր վերցուր.
Մի մոռնար նեղեալները:
13 Ինչո՞ւ համար ամբարիշտը կ'անարգէ զԱստուած.
Իր սրտին մէջ ըսաւ թէ Պիտի չքննես:
14 Դուն տեսար, ընչու որ ցաւին ու նեղութիւնը կը նայիս՝
Քու ձեռքովդ հատուցանելու համար:
Ազքատը ինքզինքը քեզի կը յանձնէ.
Որբին օգնականը դուն ես:
15 Ամբարշտին բազուկը կոտրէ,
Ու չարին անօրէնութիւնը փնտռէ՝ գտնես չգտնես:
16 Տէրը յաւիտեան յաւիտենից թագաւոր է.
Հեթանոսները կորսուած են անոր երկրէն:
17 Տնանկներուն ցանկութիւնը լսեցիր, ով Տէր.
Անոնց սիրտերը պիտի հաստատես, ու քու ականջդ պիտի ասի՝
18 Որբին ու անանկին դատաստանը տեսնելու,
Որ երկրին մարդը՝ ալ ըսնոր չվախցընէ:

ՍԱՂՄ. ԺԱ

1 Դաւիթ Աստուծով կը պարծենայ իր թշնամիներուն դէմ: 4 Աստուծոյ նախանձառութիւնը ու արդարութիւնը:

Գլխաւոր երաժշտին. Ս-ը- Դաւիթի:

1 Տէրոջը ապաւինեցայ,
Ի՞նչպէս իմ անձիս կ'ըսէք թէ
Թռչունի պէս դէպ ի ձեր լեռը թռչէ.
2 Վասն զի ահա ամբարիշտները աղեղ լարեցին,
Իրենց նետերը լարին վրայ պատրաստեցին,
Որ մութ տեղ սիրտը չիատակ եղողներուն նետեն:
3 Թէ որ հիմերը կործանին,
Արդարը ի՞նչ պիտի ընէ:
4 Տէրը իր սուրբ տաճարին մէջն է.
Տէրոջը աթոռը երկինքն է.
Անոր աչքերը կը տեսնեն,
Անոր թարթիչները կը քննեն մարդոց որդիները:
5 Տէրը կը քննէ արդարը.
Բայց անոր անձը կ'ատէ ամբարիշտը ու բռնութիւն սիրողը:
6 Ամբարիշտներուն վրայ պիտի տեղայ որոգայթներ,
Հուր և ծծումբ ու խորշակ.

ՍԱՂՄ. ԺԲ

1 Դաւիթ մարգկային վիճակութենէ զրկի ձեռքով Աստուծմէ օգնութիւն կը խնդրէ: 2 Աստուծոյ չարերուն ըրած դատաստաններովը ու Աստուծոյ հաստատութիւնովը խոստովանի. վերջիվերջը կը գոչէ:

Գլխաւոր երաժշտին, Շէմինիթի վրայ. Սաղմոս Դաւիթի:

1 Ով Տէր, փրկէ, վասն զի սուրբը չմնաց.
վասն զի հաւատարիմները մարդոց որդիներուն մէջէն պակսեցան:
2 Ամէն մարդ սուտ կը խօսի իր ընկերին հետ.
Շողոքորթով շրթունքներով ու կրկին սրտով կը խօսին:
3 Տէրը պիտի կտրէ ամէն շողոքորթող շրթունքները
Ու մեծախօս լեզուն,
4 Որ ըսին թէ Լեզուներովնիս պիտի յաղթենք,
Շրթունքներնիս մեր են, ո՞վ պիտի ըլլայ տէր մեզի:
5 Աղքատներուն գրկանքին ու տնանկներուն հեծութեանը համար
Հիմա պիտի ելլամ՝ կ'ըսէ Տէրը,
Ազատութեան մէջ պիտի դնեմ զանիկա որ կը փչուի:
6 Տէրոջը խօսքերը մաքուր խօսքեր են.
Հողի բովի մէջ զտուած
Ու եօթը անգամ մաքրուած արծաթի պէս են:
7 Ով Տէր, դուն պիտի պահես անոնք,
Ու պիտի պաշտպանես սա ազգէն մինչև յաւիտեան:
8 Ամբարիշտները ամէն կողմ կը պտրտին,
Երբոր մարդոց որդիներուն մէջը անարգները բարձրանան:

ՍԱՂՄ. ԺԳ

1 Դաւիթ օգնութեանը ուշանալուն համար կը գանգատի. 3 կամեստոտ ընթացքի համար ազօթք կ'ընէ. 5 աստուածային պաշտպանութեամբ կը պարծի:

Գլխաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւիթի:

1 Ով Տէր, մինչև ե՞րբ բոլորովին զիս պիտի մոռնաս,

Ով պիտի ըլլայ անոնց բաժակին բաժինը:
7 Քանզի արդար Տէրը արդարութիւնը կը սիրէ,
Անոր երեսը ուղիղին կը նայի:

ՍԱՂՄ. ԺԴ

1 Դաւիթ մարգկային վիճակութենէ զրկի ձեռքով Աստուծմէ օգնութիւն կը խնդրէ: 2 Աստուծոյ չարերուն ըրած դատաստաններովը ու Աստուծոյ հաստատութիւնովը խոստովանի. վերջիվերջը կը գոչէ:

Գլխաւոր երաժշտին, Շէմինիթի վրայ. Սաղմոս Դաւիթի:

1 Ով Տէր, փրկէ, վասն զի սուրբը չմնաց.
վասն զի հաւատարիմները մարդոց որդիներուն մէջէն պակսեցան:
2 Ամէն մարդ սուտ կը խօսի իր ընկերին հետ.
Շողոքորթով շրթունքներով ու կրկին սրտով կը խօսին:
3 Տէրը պիտի կտրէ ամէն շողոքորթող շրթունքները
Ու մեծախօս լեզուն,
4 Որ ըսին թէ Լեզուներովնիս պիտի յաղթենք,
Շրթունքներնիս մեր են, ո՞վ պիտի ըլլայ տէր մեզի:
5 Աղքատներուն գրկանքին ու տնանկներուն հեծութեանը համար
Հիմա պիտի ելլամ՝ կ'ըսէ Տէրը,
Ազատութեան մէջ պիտի դնեմ զանիկա որ կը փչուի:
6 Տէրոջը խօսքերը մաքուր խօսքեր են.
Հողի բովի մէջ զտուած
Ու եօթը անգամ մաքրուած արծաթի պէս են:
7 Ով Տէր, դուն պիտի պահես անոնք,
Ու պիտի պաշտպանես սա ազգէն մինչև յաւիտեան:
8 Ամբարիշտները ամէն կողմ կը պտրտին,
Երբոր մարդոց որդիներուն մէջը անարգները բարձրանան:

ՍԱՂՄ. ԺԳ

1 Դաւիթ օգնութեանը ուշանալուն համար կը գանգատի. 3 կամեստոտ ընթացքի համար ազօթք կ'ընէ. 5 աստուածային պաշտպանութեամբ կը պարծի:

Գլխաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւիթի:

1 Ով Տէր, մինչև ե՞րբ բոլորովին զիս պիտի մոռնաս,

ՄԻՆՉԻ Ե՞ՐԲ ՔՈՒ ԼԻԱԿԱՏ ԼԻՆԱՄ ՊԼՈՒԽ ԾԱԾԿԱՆ։
2 ՄԻՆՉԻ Ե՞ՐԲ ՄԱՐԴԸ ՀՈԳԻԸ ՊԼՈՒԽ ԴՆԵՄ,
ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԱԽ ՄԷՋԸ ԱՐԱՄՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՈՒՆԵՄ։
ՄԻՆՉԻ Ե՞ՐԲ ԹՇՆԱՄԻԱ ԻՄ ՎՐԱՑ ՊԼՈՒԽ ԲԱՐՁ-
ՐԱՆԱՅ ։
3 ՆԱՅԷ, ՈՎ ԻՄ ՏԷՐ ԱՅՍՈՒԱԾՆ, ՈՐ ՊԱՏԱՍ-
ԽԱՆ ՄԱՐԴ ԼԻՆԻ ։
ԻԼԱՍԱՐԵՔ ԻՄ ԱՉՔԵՐՆ,
ԻՆՔ ՄԻԱՇԱՒԱՆ ԻՐԸՆ ՉՔՆԱՄԱՐ։
4 ՁՈՒԼԱՅ ՈՐ ԹՇՆԱՄԻԱ ԶԱՔ ԹԷ ՅԱՂԹԵՑԻ ԱՆՈՐ։
ԿԱՐ ԸՆ ԼԻՆԻՔ ԴԷՄ ԿԵՑՈՂԸՐԴԸ ԽՆԴԱՆ ԻՄ ՍԱ-
ՍԱՆԵԼՈՒ ԱՒԱՆԻ ։

5 ԵՒ ՔՈՒ ՈՂՈՐՄԱԹԻՒՆԴ ԻՅԱՍԱՅԱՅ,
ԻՄ ԱԽՐԱՏ ՔՈՒ ՓՐԿԱՒԹԻՒՆԴՈՎ ՊԼՈՒԽ ՅՆԾԱՅ ։
6 ՊԼՈՒԽ ԼՐԱԳԻՄ ՏԷՐՈՅԸ,
ԻՆՉՈՒ ՈՐ ԼԻՆԻՔ ՀԱԼԱԾԱՐԱՒԹԻՒՆ ԸՐԱՒ ։

ՍԱՂՄ· ԺԹ

1 ԴԱՒԻԹ ՄԱՐԳԱՐԱՒՈՐ ՄԱՐԴԱՆՑ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆԱԹԻՒՆԸՆ ԿԸ ՍԱՓԱ-
ԳԵՐ · ԱՆՁԻՆՔԸ ԿԸ ՅԱՆԳԻՍՆԱՆՔ ԱՆՑՆՑ ԽՈՀԱՆԱՆՔԻՆ ԸՐԱՒՈՐ · 7 ԱՍ-
ՏԱՑՈՅ ՓԱՌԱՒԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՊԱՏԻՒ ։

ԴԱՒԱՒՈՐ ԷՐԱԺՇՏԻՆ · ՄԱՀՈՒ ԴԱՒԻԹ ։

1 ԱՆՊԱՏԱՄԸ ԻՐ ՍՊԱՆԻՆ ՄԷՋ ԸՍԱՒ ԹԷ ԱՍՏՈՒԱԾ
ՉԿԱՅ ·
2 ԱՊԱԿԱՆԵԱՑԱՆ — ՊԼՈՂ ԴԱՏԱՒՈՐԸՆ ԸՐԲԻՆ ·
ՄԵԿ ՄԻ ՉԿԱՅ ՈՐ ԱՓԷԿԱԼԻՒՆ ԸՆԷ ։
2 ՏԷՐԸ ԵՐԿԻՆՔԷՆ ՆԱԿԱՑԱՒ ՄԱՐԴՈՑ ՊՂՊԻՆԷ-
ԼԱՆ ՎՐԱՅ ,
ՈՐ ՍԻՏԱՆԷ ԹԷ ԿԱՅ ՊՂՏՈՒՕՔ ԼՍԱՒԱՆԱՆ ՄԻԿԸ
ՈՐ ՉԼԱՒԱՒԱԾ ՓԵՒԱՒ ։
3 ԱՄԷՆՔԸ ԽԱՒԱՐՑԱՆ, ՄԻԿԱՒԷՂ ԱՆԱՊԱՏԱՆ Է-
ԶԱՆ ·
ԱԳԷԿԱԼԻՒՆ ՐՆԱՂ ՄԸ ՉԿԱՅ, ՄԻԿ ՄԻՆ ԱԼ ՉԿԱՅ ։
4 ՄԻԹԷ ՉԷ՞Ն ՃԱՆՉՆԱՒ ԱՄԷՆ ԱՆՕՐԷՆԱԼԻՒՆ ԸՆ-
ՆՈՂՆԵՐԸ,
ՈՐՈՆՔ ՀԱՑ ՈՒԱՐԵԼ ՀԵ ԻՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՍ
Կ'ՈՒԱՐԵՆ,
Ո— ՀՏԷՐՈՂԸ ՉԷՆ ԿԱՆՉԵՐ ։
5 ԱՆԱՐԵՆԸ ՀՉԱՐ ՎԱԽՑԱՆ ·
ՔԱՆԶԻ ԱՍՏՈՒԱԾ ԱՐԴԱՐԱՐԵՐՈՒՆ ԱՊՂԻՆ ՄԷՋՆ Է ,
6 ԱՂԲԱՒԱՆ ԽՈՀՈՒՐԴԸ ԱՒՕՐՈՎ ԸՐԲԸՔ ,
ՕԱԿԱՅՆ ԱՆՈՐ ՀՅՈՂԸ ՏՂԻՆ Է ։
7 ԲԵԱՆԶ ԹԷ ԱԼԻՈՆՆԷՆ ԴԱՐ ԽՈՐԱՅԵԼԻՆ ՓՐԿՈՒ-
ԹԻՒՆԸ ·
ՏՂԻՆ ԵՆ ԻՄ ԺԱՌԱՆԴՈՒԹԻՒՆՈՒ ՈՒ ՀԱԺԱԿԻՒ
ԲԱԺԻՆԸ ·
ԻՄ ՎԻՃԱԿ ԴՈՒՆ ՊԼՈՒԽ ՊԱՀԵՑ ։
6 ՎԻՃԱԿՆԵՐ ԼԱՆ ԻՆԾԻ ԳԱՒԱՌՃԱԼԻ ՓԵՂԲՈՒ ՄԷՋ ·
ԻՐԱՒ ԻՄ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ ԻՆԾԻ ԴԵՂԵՑԻԿ ԵՒ
ՂԱՒ ։

ՁԱԿՈՐ ՊԼՈՒԽ ՅՆԾԱՅ, — ԻՍՐԱՅԷԼ ՈՒՐԱԽ ՊԼՈ-
ՒԻ ԸԼԼԱՅ ։

ՍԱՂՄ· ԺԵ

1—8 ԴԱՒԻԹ ՍԻՏԻՆ ԸՆԿԷՆ ՄԸ ԿԸ ՍՈՍԹԱՓԵՐ ։

ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՒԻԹԻ ։

1 ՏԷՐ, — ՈՎ՞Վ ՊԼՈՒԽ ԿԵՆԱՅ ՔՈՒ ՎՐԱՆԹԻԴ ՄԷՋԸ,
ՈՎ՞Վ ՊԼՈՒԽ ԸՆԱԿԻ ՔՈՒ ՍՈՒՐԲ ԼԵՌԱՆԴ ՎՐԱՅ ։
2 ՄԱՆ ՈՐ ԱՆՄԵԿՍԱԲԱՐՈՒԹԻԱՄԲ ԿԸ ՔԱԼԷ, ՈՒ ՍՐ-
ԳԱՍՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԴՈՐԾԷ,
ԼՒ ՀՃՇԱՐԱՍՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԽՈՍԻ ԻՐ ՊԱՏԱՆԻ ՄԷՋԸ·
3 ՄԱՆ ՈՐ ԼԵԶՈՒՈՎԸ ՉՂԱՓԱՐԱԿԸ Է,
ՐՆԿԵՐՆԻՆ ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ՉԸՆԵՐ ,
ՀԻՒ ԻՐ ԴԱՏԱՒՐԻՆ ՎՐԱՅ ՆԱԽԱՏՈՒՆՔ ՉՂՆԵՐ ·
4 ՄԻՐՈՒՆ ՄԱՂՁԻՆ ԱՆԱՊՐԱՍԱԾ Է ՀԱՏԱՐԱԳՈՐԾՔ,
ԲԱՅՑ ՍՏՈՒԱԾԱՎԱԽՏԵՐԸ ԿԸ ՊԱՏՍՒԷ ·
ՀԵՂԱՒԱՐ Կ'ԸՆԷ ԶՐ ՊԱՏՄՈՒՆ՝ ՈՒ ՉՂԱՒՆԱՒ ·
5 ԻՐ ԱՓԹԱՄԸՐ ՎԱՐԴԱՊԱՏ ՀՈՍԱՒ ,
ՈՒ ԱՆԱՒՆԻՆ ԴԷՄ ԿԱՅԱՔ ՀԱՒՆԵՐ ·
ՈՎ ՈՐ ԱՍՏՆՔ Կ'ԸՆԷ՝ ՅԱՒԻՏԱՆ ՊԼՈՒԽ ՀԱՍ-
ՍԱՆԻ ։

ՍԱՂՄ· ԺԶ

1 ԴԱՒԻԹ ԻՐ ԲԱՐԻ ԳՈՐԾԵՐՆԻՆ ՎԱՅ ՀՂՈՐԱՀԱՒԱՏԱՑԵՒ՝ ՈՒ ԿԱՏ-
ԱՐԱՇԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ՍԱՒԵՑԻ · ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ ԿԸ ԳԻՏԷ ՊԱՏՇԱՒՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՄԱՐ · 5 ԻՐ ԿՅՍՈՒՆՔ · ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ՅԱՒԻՏԵՆԱԿԱՆ ԿԵՆԱՑ
ՅՈՒՐԸ ԿԸ ՅԱՅՏՆԵՑ ։

ԵՐԳ ԴԱՒԻԹԻ ։

1 ՈՎ ԱՍՏՈՒԱԾ, ՊԼՈՒԽ ՊԱՀԵ,
— ԻՆՉՈՒ ՈՐ ՔԵԶԻ ՅՈՒՍԱՑԱՅ ։
2 ՏՂԵՐՈՑԸ ԸՍԻ, ԻՄ ՏԷՐՈՒ ԴՈՒՆ ԵՍ,
ԱՍԱՑԻ ՔԵԶԻ ԲԱՐԻՔ ՄԸ ՉՈՒՆԻՄ ։
3 ԵՐԿՐԻՍ ՄԷՋ ԼՂԱՑ ՍՈՒՐԲՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ՊԱՏԱՍՈՒ-
ԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՆՈՑ ՎՐԱՅ Է ԻՄ ԲՈԼՈՐ ՀԱՃՈՒԹԻՒՆԱ ։
4 ԱՆՈՑ ՅԱՒԵՐՔ ՊԼՈՒԽ ՉԱՒԱՆԱՆ, ՈՐՈՆՔ ՈՐ
ՈՒՐԻՇԸ ՄԸ Կ'ԱՐԱՐՈՒՐԱՆ ·
ԱՆՈՑ ԱՐԻՒՆԻ ՆՈՒԷՐՆԵՐՔԸ ՊԼՈՒԽ ՀՆԱՐԻՒԻՄ,
Ո— ԱՆՈՑ ԱՆՈՒՆՆԵՐՔԸ ՀՐԹՈՒՆՔՆԵՐՈՒԱ ՎՐԱՅ
ՊԼՈՒԽ ՉԱՒԱՆԻՄ ։
5 ՏՂԷՆ Է ԻՄ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԵԱՆԱ ՈՒ ԲԱԺԱԿԻՒ
ԲԱԺԻՆԸ ·
ԻՄ ՎԻՃԱԿ ԴՈՒՆ ՊԼՈՒԽ ՊԱՀԵԱ ։
6 ՎԻՃԱԿՆԵՐ ԼԱՆ ԻՆԾԻ ԳԱՒԱՌՃԱԼԻ ՓԵՂԲՈՒ ՄԷՋ ·
ԻՐԱՒ ԻՄ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ ԻՆԾԻ ԴԵՂԵՑԻԿ ԵՒ
ՂԱՒ ։

7 ՊԼՈՒԽ ՕՐՆՈՒԱԾ ՏԷՐԸ ՈՐ ՉԻՆ ԽՓԱՒԵՑ ·
ՆԱԵ ԻՄ ԵՐԻԿԱՄՈՒՆՔԻՆԵՐՈՒ ԳԻՆԷԼՈՒԱՆ ՄԷՋ
ԼԻՆԻՔ ԿԸ ՍՈՐՎԵՑՐՆԻՆ ։
8 ՀԱՄԷՆ ԱՍՏՆ ՏՂԸՐ ԻՄ ԱՌՋԻՍ ԴՐԻ ·
ՈՐՈՎՀԵՒԱԷ ԻՄ ԱՉ ԿԱՐՆ Է, ՀՊԼՈՒԽ ՉՍԱՍՆ-
ԴԻՄ ։
9 ՈՂՈՐ ՀԱՄԱՐ ՍԻՐԱՍ ՈՒՐԱԽ ԷՂԱՒ ԻՈՒ ՓԱՍ-
ՔԻՍ ԸՆԿՂԵՑԱՒ ,
Ո— ՄԱՐՄԻՆԻՍ ԱԼ ՅՈՒՍԱՎ ՊԼՈՒԽ ՀԱՆԴՍՏԱՆԱՅ ։
10 ԻՎԱՆ ԴԻ ԻՄ ԱՆՁԱՒ ԴԵՐԵԶՄԱՆԻՆ ՄԷՋԸ ՊԼՈՒԽ
ՉԹՈՂԱՒ ,
ՈՒ ՔՈՒ ՍՈՒՐԲԻԴ ԱԼ ՍՊԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՍԵՒՆԵԼ
ՊԼՈՒԽ ՉՍԱՍ ։
11 ԿԵՆԱՑ ՃԱՄԲԱՆ ԼԻՆԻՆ ՊԼՈՒԽ ՅՈՒՐՆԱՒ ·
ԵՐԵՍԻԴ ՍԱՀԻՆ ԼԵՑՈՒՆ ՈՒՓԱԽՈՒԹԻՒՆ ԿԱՅ ,
ԻՐԱՒ ԱՉ ԿՈՂՔ ՄԻՉՍ ՀԱՃՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԱՆ ։

ՍԱՂՄ· ԺԷ

1 ԴԱՒԻԹ ԻՐ ԱՆԿԵՂԾՈՒԹԻԱՆՔ ՎԱՅ ՎԱՍԱՀԵՑԱՒ՝ ԱՍՏՈՒԱԾՄԱ-
ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԻՆԴՐԷ ԻՐ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐՍՆ ԳԼՈՒ, 10 ԱՆ-
ՆՈՑ ՍՊԱՌԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԽՈՐԱՄԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ՈՒ ԶԱՆԱ-
ԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՅՏՆԵՑ · 13 ԻՐ ԱՆԵՑԱԾ ՅՈՒՄՆ ՎՍԱՀՈՒԹԻՒՆՈՎ
ԱՆՑՆՑ ԳԷՄ ԱՂԵՐՔԸ Կ'ԸՆԷ ։

ԱՂՕԹՔ ԴԱՒԻԹ ։

1 ՈՎ ՏԷՐ, ԼՍԷ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ՄԱՀԿ ԸՐԷ ԻՄ ԱՂԱՂԱԿԻ ,
ԱԿԱՆՋ ԴԻՐ ԱՂՕԹՔԻՍ ,
ՈՐ ԽԱՐԵՒԱՅ ՉԹՈՒՆՔՆԵՐՈՎ ՉԷ ։
2 ԻՄ ԴԱՏԱՍՏԱՆԱ ՔՈՒ ԵՐԵՍԴԴ ԹՈՂ ԵԼԼԷ ·
ՔՈՒ ԱՉՔԵՐԴ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆԸ ԹՈՂ ՍԵՒՆԵՆ ։
3 ԻՄ ՍԻՐԱՍ ՓՈՐՁԵՑԻՐ, — ԴԻՇԵՐ ԱԱՆԵՑ ՔՆՆԵՑԻՐ,
ԶԻՍ ԿՍՒՍԷՑ ՓՈՐՁԵՑԻՐ ՈՒ ԲԱՆ ՄԸ ՉԳՏԱՐ ·
ՄԻԱՆՔ ԺԱՐ ՏՍՏ ԱՍՏՈՒԱԾ ՓՈՐՁԵՑԻՐ ՈՒ ԱՆՈՐ
ՉԵՍ ԳՏԱՐ ։
4 ՄԱՐԴԱԳ ԴՈՐԾՔԵՐՈՒՆ ՆԱՅԼՈՎ
ՔՈՒ ՀՐԹՈՒՆՔՆԵՐՈՒԴ ԽՕՍՔԵՐՈՎԸ ԼԻՍ ԲԱՆԱ-
ԼՈՐԻՆ ՃԱՄԲԱՆԵՐԷՆ ԴԺՈՒՇՏԱՅ ։
5 ԻՄ ՔԱՅԼԵՐՍ ՔՈՒ ՃԱՄԲԱՆԵՐՈՒԴ ՄԷՋԸ ՊԱՀԷ,
ՈՐ ԻՄ ԴՆԱՑՔՆԵՐՍ ՀՍԱՍԱՆԻՆ ։
6 ԵՍ ՔԵԶԻ ԿԱՆՉԵՑԻ , ՆԱՒՈՒ ՈՐ ԼԻՆԻՔ ՊԱՏԱՍ-
ԽԱՆ ՊԼՈՒԽ ՄԱՍ , ՈՎ ԱՍՏՈՒԱԾ ·
ԼՍԱՐՆԵՑՈՒԱ ԼԻՆԻՔ ՔՈՒ ԱԿԱՆՋԴ , ԼՍԷ ԻՄ
ԽՕՍՔՍ ։
7 ՆՇԱՆԱԿԵԼԻ ԿԷՐՊՈՎ ՔՈՒ ՈՂՈՐՄԱԹԻՒՆՆԵՐԴ
ՅՈՒՅՈՒՐ ,
ԴԱՒՆ ՈՐ ԵՆՔ ՅՈՒՍԱՑՈՂՆԵՐԸ ԱՂ ՁԵՌՔՈՎԴ Կ'ԱՂ-
ՊԱՏԵՍ
ՀԱԿԱՌԱԿ ԿԵՑՈՂՆԵՐԵՆ ։

ԴԱՒ· ԺԱ
ա ԲՕՐ· ԼՈ· 17 · ՁՈՐ· ԺԳ· 24 · ՅԱՂ· ԽԳ· 24 · ՀՐ· 14 · ՀԲ· 46 · ԼՈ· ՅԲ· 2 ·
բ ԽՁՐ· ԲՈ· 8 ·
գ ԽՁՐ· ԲՈ· 39 ·
դ ԱԱՂ· ԲՆ· 2 · ԼԲ· 19 · ԼԲ· 16 ·
ե ՍԱՂ· ԼԺ· 21 ·
զ ՍԱՂ· ՀԲՁ· 7 · ՀԲՀԲ· 17 ·
ԴԱՒ
է ՍԱՂ· Ժ· 4 · ՅՁ· 1 · ԼՈ ·
ը ԾՆ· Ը· 11 · 12 · ՀՐ· ՈՍԲ· Գ · 10 · ԼՈ ·
թ ՍԱՂ· ԼԳ· 15 · ՀՐ· 19 · ՀԱՍԲ· Գ · 10 · 11 · 12 ·
ժ ԼԲՒԲ· Ծ · 25 · ԱՍՓ· ՍՓՈՒ· 25 · ՍՓՈՒ· Գ · 4 · ՄԻՔ· Գ · 3 ·
ի ՍԱՂ· ՀՀ · 6 · ԼՈ· ԽԳ · 7 ·
լ ՍԱՂ· ՅԳ · 5 ·
խ ԿՈՀ ՔԱՆԶԻ
ծ ՍԱՂ· ԲՅ· 9 · ՀԲՈ· ՀՐ· ՍՓՈՒ· ՀՐ· ՍՓՈՒ· Գ · 6 · ՏԼՈ· ՀԱՍԲ· ԺՈ· 26 ·
կ ՍԱՂ· ՅԲ· 6 · ՏԼՈ· ՀԱՍԲ· ԺՈ· 26 ·
հ ՅՈՐ· ԽԲ· 10 · ՍԱՂ· ՄԱՂ· Բ · 1 ·

ԱՂ· ԺԲ
ա ՍԱՂ· ԽԲ· 3 · ԼՈ· 8 ·
բ ՍԱՂ· Բ · 6 · Գ · 4 · 5 ·
գ ԼՕ· ԼԳ · 13 ·
դ ՕՎ· ԼԲ · 15 · ԱՂՕ· Բ · 8 · ՀՈՐ· Ը · 27 · 31 ·
ե ՍԱՂ· ԽԲ · 13 ·
զ ԵՐ· ԽԳ · 1 ·
է ԵՒԹ· Գ · 2 ·
ը ԴՈՐ· Ժ· 35 ·
թ ԿՈՀ ԳՐԱՖԻՔՆ
ժ ԵՂ· ԻԲ · 25 · ԴԼ· ԽԲ · 36 · Բ ՕՐ· ԽԳ · 18 · ԵԳԿ· ԺԸ· 8 · ԻՔ · 19 ·
ի ԵՂ· ԽԳ · 8 · Բ ՕՐ· ԺԳ · 19 ·
լ ԵՂ· ԽԳ · 8 · Բ ՕՐ· ԺԳ · 19 ·
խ ՍԱՂ· ԺԶ · 8 ·

ԺԳ
ա ՍԱՂ· ԽԲ · 20 ·
բ ԵՂ· ԽԳ · 13 · ՅԼՈ· ԽԳ · 7 · ՈՎԼ· Բ · 16 · 17 ·
գ Բ ՕՐ· ԼԲ · 9 · ՍԱՂ· ՀԳ · 26 · ՁԽԲ · 37 · ՀԲՔ · 3 · ԵԲԼՈ· Ժ · 16 · ՈՁԲ · Գ · 24 ·
դ ՍԱՂ· ԺՈ · 8 ·

3 [1]Օր հնձել ցէրը կը կանչեմ՝
Ու իմ թշնամիներէս կ՚ազատիմ։
4 [2]Մահուան լարերը իմ բոլորտիքս առին,
Ու անօրէնութեան հեղեղները զիս վախցուցին։
5 Դերեզմանին լարերը զիս պաշարեցին,
Ո՛ւ մահուան որոգայթները իմ առջեւս առին։
6 Իմ նեղութեանս մէջ ցէրոջը կանչեցի,
Ու իմ Աստուծոյս ազաղակեցի,
Անկից իր տաճարէն իմ ձայնս լսեց,
Ու իմ աղաղակս անոր առջեւը՝ անոր ականջը հասաւ։
7 [3]Անառնը երկիրը սասանեցաւ ու դողաց,
Ու լեռներուն հիմերը շարժեցան ու սասանեցան,
Քանզի անկից բարկացաւ։
8 Անոր քիթէն ծուխ ելաւ,
Ու բերնէն մաշող կրակ.
Անկէ կայծակներ բռնկեցան։
9 [4]Եւ անկից երկինքը խոնարհեցուց ու ջջաւ,
Եւ անոր ոտքերուն տակը մռայլաւոր կար։
10 [5]Ու քերովբէի մը վրայ ելաւ ու թռաւ,
Ու [6]հովին թեւերուն վրայ սլացաւ։
11 Խաւարը իրեն ծածկոյթ դրաւ,
Ո՛ւ [7]իր բոլորտիքը իրեն բնակարան
Թանձր ջուրերը ու երկինքց ամպերը ըլլա։
12 [8]Անոր առջեւը եղող պայծառութենէն անոր
ամպերը անցան
Կարկտաւազ ու կրակի կայծակներով։
13 Ու ցէրը երկինքց մէջ որոտաց,
Եւ Բարձրեալը իր ձայնը լսել տուաւ
Կարկտաւազ ու կրակի կայծակներով։
14 [9]Եւ իր նետերը խրկեց ու զանոնք ցրուեց,
Եւ շատ կայծակներ խրկեց ու զանոնք խառնուեցուց։
15 Եւ քու յանդիմանութենովդ, ով ցէր,
Քու բարկութեանդ հովին փչելովը
[10]Ջուրերուն յատակները երեցան,
Ու աշխարհիս հիմերը յայտնուեցան։
16 [11]Բարձրէն խրկեց ու զիս բռնեց,
Եւ շատ ջուրերէն զիս հանեց։
17 Իմ զօրեղ թշնամիէս ու զիս առողներէն ազատեց զիս.
վասն զի ինծմէ զօրաւոր էին։
18 Իմ նեղութեանս օրը իմ առջեւս առին,
Բայց ցէրը ինծի հոգեպահնեան դառնալն եղաւ։
19 [12]Եւ զիս լայնարձակ տեղ մը հանեց,
Ո՛ւ զիս ազատեց, ինչու որ ինծի հաճելացաւ։
20 [13]Ցէրը իմ արդարութենաս պէս ինծի փոխարէն կու տայ,

39 Ու պատերազմի համար ինծի զօրութիւն հագցուցիր,
Իմ վրաս ելլողները տակս ձգեցիր։
40 Ու իմ թշնամիներուս [14]կռնակը ինծի դարձնել տուիր,
Որ զիս ատողները չարդեմ։
41 Աղաղակեցին, բայց ազատող չկար.
[15]Ցէրոջը՝ ըսելէն, բայց անոնց պատասխան չտուաւ։
42 Ու զանոնք հովին առջեւէն [16]փոշիի պէս մանրեցի,
Եւ փողոցներուն ցեխին պէս [17]մէկդի ձգեցի զանոնք։
43 [18]Ժողովուրդին կռիւներէն զիս ազատեցիր,
Ու [19]զիս ազգերու գլուխ ըրիր.
[20]Իմ չգիտցած ժողովուրդս ինծի ծառայեց։
44 Իրենց ականջներովը լսածնուն պէս՝ ինծի հնազանդեցան.
Օտարները [21]ինծի խոնարհութիւն ըրին։
45 [22]Օտարները թակարդեցան,
Եւ իրենց պահուըտած տեղերէն դողացին։
46 Ցէրը կենդանի է, ու իմ վէմս օրհնեալ ըլլայ,
Եւ իմ փրկութեանս Աստուածը բարձր ըլլայ։
47 Աստուած է որ իմ վրէժս կը խնդրէ,
[23]Ու ժողովուրդները ինծի կը հնազանդեցնէ։
48 Իմ թշնամիներէս զիս կը փրկէ.
Նաև [24]զիս իմ վրաս ելլողներէն աւելի բարձրացուցիր,
Ո՛ւ բռնաւոր մարդէն զիս ազատեցիր։
49 [25]Ազգաց համար, ով Ցէր, ազդերուն մէջը քեզ պիտի գովեմ,
Եւ քու անուանդ սաղմոս պիտի երգեմ։
50 [26]Իր թագաւորին փրկութիւնները մեծցնողը,
Ու իր օծեալին՝ Դաւիթին ու անոր սերունդին
[27]Յաւիտեան ողորմութիւն ընողը Ա՛ստ է։

ՍԱՂՄ· ԺԹ

[1] Սանգիմաձեռնարկը Աստուծոյ փառքը կը ցուցընէն։ [7] իսկ անոր խոստքը իր շնորհքը կը յայտնէ։ [12] Դաւիթի շնորհք կը խնդրէ։

Դիմաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւթի։

1 [1]Երկինքը Աստուծոյ փառքը կը պատմէ,
Ու էջերէն հռատարարութիւնը անոր ձեռագործ գործքերը կը ցուցընէ։
2 Օրը օրին կը յայտնէ խօսքը,
Ու գիշերը գիշերին կը ցուցընէ գիտութիւնը։

3 Զկոյ գրոյց ու չկան խօսքեր.
Անոնց ձայնը չլսուիր։
4 [2]Բոլոր երկիրը եւաւ անոնց հնչիւնը,
Ու մինչեւ աշխարհի ծայրը՝ անոնց խօսքը։
Անոնց մէջը արեւին համար վրան մը կանգնեց.
5 Ու [3]անիկա իր առագաստէն ելած փեսայի պէս է,
Հզօր մարդու պէս [4]է ճամբան վազելով կ՚ուրախանայ։
6 Անոր ելքը երկնից ծայրէն է,
Ու անոր շրջանը մինչեւ անոնց ծայրերը,
Եւ անոր ատքութենէն բան մը չծածկուիր։
7 [5]Ցէրոջը օրէնքը կատարեալ է, հոգին կը նորոգէ.
Ցէրոջը վկայութիւնը ճշմարիտ է, տգէտը իմաստուն կ՚ընէ։
8 Ցէրոջը կանոնները շիտակ են, սիրտը կ՚ուրախացնեն.
[6]Ցէրոջը պատուիրանքները պայծառ են, աչքերուն լոյս կու տան։
9 Ցէրոջը վախը սուրբ է, յաւիտեան կը ճնայ.
Ցէրոջը դատաստանները ճշմարիտ ու բոլորովին արդար են։
10 Ճանկալի են անոնք ոսկիէն ու շատ փորձուած ոսկիէն.
[7]Մեղրէն անոյշ են, ու խորիսխէ կաթած մեղրէն։
11 Նաև քու ծառադ անոնցմով կը խրատուի,
Ու [8]զանոնք պահելուն վարձքը շատ է։
12 [9]Ո՞վ կրնայ միտք առնել իր յանցանքները,
[10]Ծածուկ գտչերէն զիս մաքրէ.
13 [11]Մխրատուան գտչերէն ալ պահէ քու ծառադ.
[12]Թող անոնք իմիջէն չիրենն.
Անառներ անմեղ կ՚ըլլամ,
Ու կը մնաքրամ մեծ անօրէնութենէ։
14 [13]Բերնիս խօսքերը ու սրտիս խորհուրդը
Քու առջեդ ընդունելի ըլլան,
Ով Ցէր՝ իմ վէմս ու [14]փրկիչս։

ՍԱՂՄ· Ի

[1] Ժողովրդը կ՚օրհնէ Թագաւորը ու անոր ամէն ձեռք զարնելու գործքերը։ [7] Ժողովրդին ունեցած յոյսը՝ Աստուծոյ օգնական ըլլալուն վրայ։

Դիմաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւթի։

1 Նեղութեան օրը Ցէրը պատասխանէ քեզի,
[2]Յակոբին Աստուծոյն անունը քեզ պաշտպանէ.

ա Սաղ· հգ· 4։
բ Սաղ· ձգ· 3։
գ Գոյ· գ· 31։
դ Սաղ· ձկդ· 5։
ե Սաղ· դխ· 1։
զ Սաղ· ձկդ· 3։
է Սաղ· ղխ· 2։
ը Սաղ· ղխ· 3։

թ Սաղ· իխ· 5։
ժ Ելս· ժ· 10։ Սաղ· ձկդ· 6։ Եր· Լ· 30։
ի Եր· ժե· 8։ Սաղ· ձգ· 8։
լ Սաղ· ձկդ· 7։
խ Սաղ· լա· 3։ ձմբ· 5։

ծ ա Թագ· իգ· 20։
կ ա Թագ· իզ· 23։
հ գ Թագ· ը· 32։ Դն· իգ· 23, 24։ 27։ 28։ Աւակ· գ· 34։
ձ Սաղ· ձա· 8։ Ա-

ական· գ· 17։
ղ Ցեր· մը· 6։
ճ բ Օր· լբ· 4։ Դան· գ· 37։ Ցայտ· ժե· 3։
յ Սաղ· ժբ· 6։ ձմբ· 140։ Աւակ· լ· 5։
ն Սաղ· ժե· 7։

շ բ Օր· լբ· 31, 39։ ա Թագ· բ· 2։ Սաղ· ձղ· 8։ Եր· խի· 5։
ո Սաղ· գա· 2։
չ բ Թագ· բ· 18։ Ամբ· գ· 19։

պ բ Թագ· բ· 9, 10։ գ· 1։
ջ բ Թագ· բ·։
ռ Եր· ծբ· 13։ ծե· 5։
ս բ Օր· լգ· 20։ Սաղ· կգ· 3։ ձա· 15։
վ Եզբ· ասեղքին։
տ Մխք· է· 17։

ր Սաղ· խկ· 3։
ց Սաղ· ծխ· 1։
ւ Հառմ· ժէ· 9։
փ Սաղ· ձխգ· 1։
ք Հառմ· ժե· 9։
օ Սաղ· ձխգ· 19։
ֆ ը Թագ· է· 13։

ժԹ

ա Ծն· ա· 6։ Եր·

խ· 22։ Հառմ· ա· 19, 20։
բ Հառմ· ժ· 18։
գ Յր· արձ·։
դ Ժող· ա· 3։
ե Սաղ· ձժա· 7։
զ Սաղ· ժբ· 6։
է Սաղ· ժգ· 3։
ը Սաղ· ձխէ· 72։

127։ Աւակ· բ· 10։ 11, 19։
թ Սաղ· ձմէ· 103։
ժ Աւակ· իխ· 18։
ի Սաղ· խ· 12։
լ Սաղ· գ· 8։
խ Սաղ· ժբ· 2, ևս։
ծ Ծն· ի· 6։ ա-ծ-ա-կ· իե· 32, 33, 34, 39։

ձ Սաղ· ձմէ· 135։ Հառմ· գ· 13, 14։
ղ Սաղ· ձա· 15։
ճ Եր· իգ· 14։ իգ· 6։ իխ· 4։ ա-ծ-ա· ա· 10։

Ի
ա Աւակ· ժբ· 10։

2 Օգնութիւն խրկէ քեզի Տէրը սեղէն,
Ու Սիոնէն զօրացընէ քեզ.
3 Քու ամէն ընծաներդ յիշէ,
Եւ քու ողջակէզներդ ընդունի. (Սելայ.)
4 Քու սրտիդ համեմատ քեզի տայ,
Եւ քու ամէն խորհուրդներդ կատարէ:
5 Քու փրկութիւնովդ պիտի ուրախանանք,
Ու մեր Աստուծոյն անունովը գրօշակ վերցընենք:
Տէրը կատարէ քու ամէն խնդրուածքներդ:
6 Հիմա գիտցայ որ Տէրը կը պահէ իր Օծեալը,
Անոր պատասխան կու տայ իր սուրբ երկինքէն
իր աջ ձեռքին փրկութեան ուժովը:
7 Ոմանք կառքերու, և ոմանք ալ ձիերու կ'ապաւինին,
Բայց մենք մեր Տէր Աստուծոյն անունը պիտի յիշենք:
8 Անոնք կորացան ու ինկան,
Բայց մենք ելանք ու չհառակ կացնեցանք:
9 Ով Տէր, փրկէ թագաւորը.
Պատասխան տուր մեզի մեր կանչելու օրը:

ՍԱՂՄ· ԻԱ

1 Թագաւորին համար ընթակայութիւն: 7 Ուրիշ յայտնութիւններու յայտ:

Դալխատար երաժշտին. Սաղմոս Դաւթի:

1 Ով Տէր, քու զօրութիւնովդ թագաւորը ուրախ պիտի ըլլայ,
Ու քու փրկութիւնովդ որչափ չատ պիտի ցնծայ:
2 Անոր սրտին փափաքը իրեն տուիր.
Ու անոր չրմտունքներուն խնդիրքը երբէք չարգիլեցիր: (Սելայ.)
3 Վասն զի բարութեան օրհնութիւններով անոր հասար.
Անոր գլուխը մաքուր ոսկէ պսակ դրիր:
4 Քեզմէ կեանք խնդրեց,
Ո՛ անոր երկայն օրեր տուիր յաւիտեան յաւիտենից:
5 Անոր փառքը մեծ է քու փրկութենովդ.
Փառք ու վայելչութիւն գրիր անոր վրայ:
6 Վասն զի օրհնութիւններդ անոր վրայ հաստատեցիր յաւիտեան.
Ուրախութեամբ ուրախ ըրիր զանիկա քու երեսիդ առջեւն:
7 Ինչու որ թագաւորը Տէրոջը կը յուսայ,
Ու Բարձրելոյն ողորմութեամբը չպիտի չսասանի:
8 Քու ձեռքդ պիտի գտնէ քու ամէն թշնամիներդ.
Քու աջ ձեռքդ պիտի գտնէ քեզ ատողները:
9 Զանոնք իրկաւի հնոցի պէս պիտի ընես քու բարկութեանդ ժամանակը.
Տէրը իր բարկութիւնովը †րոլորովին պիտի կորսընցնէ՝ զանոնք,
Ու կրակը պիտի ուտէ զանոնք:
10 Անոնց պտուղը երկրէն պիտի կորսընցընես,
Ու անոնց սերունդը մարդոց որդիներէն:
11 Ինչու որ քեզի դէմ չարութիւն պատրաստեցին.
Նկենգութեան խորհուրդ ըրին, բայց կարող չեղան կատարելու:
12 Վասն զի դուն անոնց կռնակը ես պիտի դարձնես.
Քու լարերդ անոնց երեսին դէմ լարելու վրայ պիտի պատրաստես:
13 Ով Տէր, քու ուժովդ բարձր եղիր.
Պիտի երգենք ու սաղմոս ըսենք քու զօրութեանդ:

ՍԱՂՄ· ԻԲ

1 Դաւթի իր պատուհասման առնչութեամբ կը գանգատի: 9 Մեծ ապգնական մը ըլլալով ապրելէ կ'ընէ: 23 գԱստուած կը փառաւորէ:

Դալխատար երաժշտին, Ալեկեց-Շահարի վրայ. Սաղմոս Դաւթի:

1 Աստուած իմ՝ Աստուած իմ, դիս ինչո՞ւ թողուցիր.
Ձիս փրկելէն ու †պոռալուս խօսքերէն հեռու եղար:
2 Ով իմ Աստուածս, ցորեկը ես կը կանչեմ, ու չես պատասխաներ.
Եւ գիշերը կը լռե՛մ ու չեմ դադարիր:
3 Բայց դուն սուրբ ես,
Ով †իսրայէլի գովաբանութեանց մէջ բնակող:
4 Մեր հայրերը քեզի յուսացան.
Յուսացան, ու փրկեցիր անոնք:
5 Քեզի ապաւակեցին ու ապաւեցան.
Քեզի յուսացան ու չամչցան:
6 Բայց ես †որդ եմ ու մարդ չեմ.
Մարդոց մէջը բանահրտուած, ու ժողովրդոց մէջը անարգուած:
7 Ինչու որ թագաւորը Տէրոջը կը յուսայ,
Ու Բարձրելոյն ողորմութեամբը †պիտի չսասանի:
8 †Ինչու ձեռքդ պիտի գտնէ քու ամէն թշնամիներդ.
Քու աջ ձեռքդ պիտի գտնէ քեզ ատողները:
9 Զանոնք †կրակի հնոցի պէս պիտի ընես քու բարկութեանդ ժամանակը.
Տէրը իր բարկութիւնովը †րոլորովին պիտի կորսընցնէ՝ զանոնք,
Ու կրակը պիտի ուտէ զանոնք:
10 Անոնց պտուղը երկրէն պիտի կորսընցընես,
Ու անոնց սերունդը մարդոց որդիներէն:
11 Ինչու որ քեզի դէմ չարութիւն պատրաստեցին.
Նկենգութեան խորհուրդ ըրին, բայց կարող չեղան կատարելու:
12 Վասն զի դուն անոնց կռնակը ես պիտի դարձնես.
Քու լարերդ անոնց երեսին դէմ լարելու վրայ պիտի պատրաստես:
13 Ով Տէր, քու ուժովդ բարձր եղիր.
Պիտի երգենք ու սաղմոս ըսենք քու զօրութեանդ:

ՍԱՂՄ· ԻԳ

1 Աստուած իմ՝ Աստուած իմ, դիս ինչո՞ւ թողուցիր.
Ձիս փրկելէն ու †պոռալուս խօսքերէն հեռու եղար:
2 Ով իմ Աստուածս, ցորեկը †ես կը կանչեմ, ու չես պատասխաներ.
Եւ գիշերը կը լռե՛մ ու չեմ դադարիր:
3 Բայց դուն սուրբ ես,
Ով †իսրայէլի գովաբանութեանց մէջ բնակող:
4 Մեր հայրերը քեզի յուսացան.
Յուսացան, ու փրկեցիր անոնք:
5 Քեզի ապաւակեցին ու ապաւեցան.
Քեզի յուսացան ու չամչցան:
6 Բայց ես †որդ եմ ու մարդ չեմ.
Մարդոց մէջը բանահրտուած, ու ժողովրդոց մէջը անարգուած:

† գ Ծագ. ը. 16: բ Մն. ի. 8: Սապ. Հգ. 17:
‡ Սապ. իա. 2:
† Լէմ. ժէ. 15: Սապ. ի. 4:
† Սապ. բ. 2:
† Սապ. լգ. 16, 17: Աւետ. ի՛. 31:
† Սապ. ի. 4, 5:
† Սապ. ի. 2:
† Սապ. կա. 5, 6:
† բ Ծագ. է. 19:
Սապ. գա. 16:
† Ծն. ժբ. 2: Սապ. Հր. 17:
† Սապ. ժգ. 11: ի՛ա. 1:
† Սապ. ի. 3, 6:
† Սապ. ի. 4, 5:
† բ Ծագ. ժբ. 30:
ա Մն. ի. 2:
† Սապ. կա. 5, 6:
† բ Ծագ. է. 19:
Սապ. գա. 16:
† Ծն. ժբ. 2: Սապ. Հր. 17:
† Սապ. ժգ. 11: ի՛ա. 1:
† գ Ծագ. բ. 28:
† Սապ. ժգ. 8:
† ա Ծագ. լա. 3:
† Մապ. գ. 1:
† Եբր. ը. պիտի կրնէ
† Սապ. ժբ. 8: Ես. խգ. 11:
† գ Ծագ. ժգ. 36:
Ծագ. ժբ. 13, 17:
† Սապ. ի. 4, 5:
† բ Ծագ. ժբ. 30:
ա Մն. ի. 2:
† Սապ. կա. 5, 6:
† բ Ծագ. է. 19:
Սապ. գա. 16:
† Ծն. ժբ. 2: Սապ. Հր. 17:
† Սապ. ժգ. 11: ի՛ա. 1:
19: Սապ. լե. 28:
Ղեւ. 13: Ես. ժգ. 20:
† Մատ. իե. 46:
Մատ. ժե. 34:
† Եբր. է. 7:
† բ Օր. ժ. 21:
† Սապ. ի. 2, 3:
ես. 3: Հա. 1: Ես. իե. 23: Հռոմ. ի՛. 33:
† Ծագ. իե. 6: Ես. իգ. 16:
† Սապ. ի. 2:
† Սապ. ի. 17:
† Եբր. Ա՛ամօթս
† Հմր. 16:
† բ Տիմ. գ. 17:
† Ես. լէ. 7:
† Կամ վտրտի ցուրեան:

7 †Ամէն զիս տեսնողները զիս ծաղր կ'ընեն.
Շրթունք կը բանան, †գլուխ կ'երերցընեն,
8 Ըսելով. †Տէրոջը յուսացաւ, — թող փրկէ զանիկա.
†Թող ազատէ զանիկա, ինչու որ անոր հաճեցաւ:
9 †Բայց դուն ես՝ որ զիս արգանդէն հանողը դուն ես.
Մօրս ծիծը եղած առնս դուն ինծի յոյս տուիր:
10 Արգանդէն ես քեզի յանձնուեցայ.
†Իմ մօրս որովայնէն դուն ես իմ Աստուածս:
11 Մի հեռանար ինծմէ, վասն զի նեղութիւնը մօտ է,
վասն զի օգնող մը չկայ:
12 †Շատ ցուլեր չորս կողմս առին,
Բասանի զուլերը զիս պաշարեցին.
13 †Իրենց բերանը իմ վրաս բացին՝
Յափշտակող ու մռնչող առիւծի պէս:
14 Ջուրի պէս թափուեցայ,
†Ու ամէն ոսկորներս քակուեցան.
†Սիրտս մոմի պէս եղաւ,
Հալեցաւ փորիս մէջը:
15 †Զօրացաւ իմ պժգալ հողէ ամանի մը պէս,
Ու լեզուս քմացս փակաւ.
Եւ դիս մահուան հողը դրիր:
16 †Վասն զի չունէրը չորս կողմս առին,
Չարերուն ժողովքը զիս պատեցին,
†Ձեռքերս ու ոտքերս ծակեցին:
17 Իմ ամէն ոսկորներս կրնամ համրել.
†Անոնք կը նային, կը սեւանին զիս:
18 †Իմ հանդերձներս իրենց մէջը կը բաժնեն,
Ու պատմուճանիս վրայ վիճակ կը ձգեն:
19 Բայց դուն, ով Տէր, մի հեռանար ինծմէ.
Ով իմ զօրութիւնս, շուտով ինծի օգնութեան հասիր:
20 Իմ անձս սուրէն ազատէ,
Ու †կեանքս չարէն ձեռքէն:
21 †Փրկէ զիս առիւծին բերնէն,
Ու ինծի պատասխան տուր †վիհզիլներուն եղջիւրներուն:
22 †Քու անունդ †եղբայրներուս պիտի պատմեմ,
Ժողովքին մէջ քեզ պիտի գովեմ:
23 †Ով Տէրոջմէ վախցողներ, գովեցէք զանիկա.
Ով Յակոբին բոլոր զաւակները, փառաւորեցէք անիկա,
Ու վախցէք անկէ, Իսրայէլին բոլոր զաւակները:
24 Վասն զի չանարգեց ու չքամնհրեց տառապեալին †տառապանքը,
Ու երեսը անկէ չդարձուց.
Հապա †իրեն կանչած ատենը լսեց:
25 †Քեզմով պիտի բլլայ իմ գովեստիս մեծ ժողովքին մէջ.
†Իմ ուխտերս անկէ վախցողներուն առջեւն պիտի կատարեմ:
26 †Խեղճերը պիտի ուտեն ու կշտանան.
Տէրը պիտի գովին՝ զանիկա փնտռողները.
Ձեր սիրտը †յաւիտեան պիտի ապրի:
27 Պիտի յիշեն †ու Տէրոջը դառնան երկրի ամէն ծայրերը,
†Ու քու առջեդ երկրպագութիւն պիտի ընեն ազգերուն ամէն տոհմերը:
28 †Վասն զի թագաւորութիւնը Տէրոջն է,
Ու ան կը տիրէ ազգերուն վրայ:
29 †Երկրի ամէն պարարտները պիտի ուտեն ու երկրպագութիւն պիտի ընեն.
†Ամէն հողը իջնողները ծունկ պիտի կրկնեն անոր առջեւ,
Ու ան †ը՛ր իր անձը չապրեցըներ:
30 Զաւակը պիտի ծառայէ անոր.
Ո՛ Տէրոջը վրայով պիտի պատմուի †ապագային դարերուն մէջ:
31 †Պիտի գան ու անոր արդարութիւնը պիտի պատմեն
Ան ժողովուրդին, որ պիտի ծնանի.
վասն զի †ը՛նչ ան կատարեց:

ՍԱՂՄ· ԻԴ

1—6 Դաւթին վստահութիւնը Աստուծոյ հովտացը վրայ:

Սաղմոս Դաւթի:

1 Տէրը իմ †հովիւս է.
†Ես չե՛մ իյնար կարօտութիւն պիտի չունենամ:
2 †Զիս խոտաւէտ արօտներու մէջ կը պառկեցընէ.
†Հանգստարար ջուրերուն քովը ինծի կ'առաջնորդէ.
3 Հոգիս կը նորոգէ.
Իր անուանը համար †արդարութեան ճամբաներուն մէջէը կ'առաջնորդէ ինծի:

† Ամօ. իե. 39, 41:
Մատ. ժէ. 29:
Ղեւ. իգ. 33:
† Ծագ. ժգ. 4: Սապ. ի. 23:
† Մատ. իե. 43:
† Սապ. գա. 14:
† Սապ. հա. 6:
† Ես. խգ. 3: իգ. 1:
† Սապ. կը. 30: Եզեկ. լի. 18: Մաղ. գ. 1:
† Ծագ. ժգ. 10:
Սապ. լե. 21: Ռզր. բ. 16: գ. 46:
† Դան. է. 6:
† Ցնո. է. 5: Ծագ. իգ. 16:
† Աւետ. ժէ. 29:
† Ծագ. իգ. 10: Ռզր. գ. 4: Ցաքոփ. 25:
† Ցայտ. իբ. 15:
† Մատ. իէ. 38:
Մատ. ժէ. 24:
† Ղեւ. իգ. 33:
Ցաքոփ. ժի. 23: 37: ի. 25:
† Ղեւ. իգ. 33:
† Ղեւ. իգ. 34:
Ցաքոփ. ժի. 23, 24:
† Հմր. 11: Սապ. ժ. 11:
† Սապ. լե. 17:
† Եբր. Աիսանցա
† Հմր. 16:
† Սապ. լե. 17:
† Սապ. լե. 18: իե. 9, 10: Ձմա. 1:
† Սապ. կգ. 13: Ձմգ. 14: ժ. 4: Ես. կե. 13:
† Ցաքոփ. գ. 51, 52:
† Սապ. բ. 8: Հբ. 11: Ձգ. 9: պր. 3:
Ես. խի. 6:
† Սապ. գգ. 7:
† Սապ. իե. 8: Աբգ. 21: Ջոզ. ժգ. 9:
Մատ. իե. 12:
† Սապ. իե. 12:
† Ես. իգ. 19: Փիլ. բ. 10:
† Սապ. Հբ. 6: Ձգ. 9: Ձր. 18: Ես. կ.
† Ծն. Ֆաամր. գ. 21, 22:
† Ես. ի. 11: Եբեմ. իգ. 4: Եզեկ. լգ. 11, 12, 23: Ցաքոփ. է. 11: ա Պետ. բ. 25: Ցայտ. է. 17:
† Փիլ. գ. 18:
† Եզեկ. լգ. 14:
† Ցայտ. է. 17:
† Սապ. ի. 6: բ. 3:
Աւետ. բ. 20:

4 Թէ և ամենայն չար ճանապարհէ մէջ ալ պըտըտիմ,
Զարէն պահես զիս կենդանի.
Վասն զի դուն իմ հեծեծս ես,
Քու ցուպդ ու գաւազանդ՝ անոնք կը մխիթարեն զիս։
5 Սեղան կը պատրաստես իմ առջեւս իմ թշնամիներուս դիմացը.
Իմ գլուխս իւղով կ'օծես,
Իմ բաժակս խնամ լեցուն է։
6 Ճիրաւ բարերարութիւնը ու ողորմութիւնը
Իմ հետս պիտի գան
Կենացս բոլոր օրերուն մէջը,
Ու տան օրեր Տէրոջը տունը պիտի բնակիմ։

ՍԱՂՄ· ԻԴ

1 Աստուծոյ սէրութիւնը երկիրս վայ։ 3 Անոր հոգեւոր թա- գաւորութեանը հպատակները, 7 Զանիկա ընդունելու յոր- դորանք մը։

Յաղմոս Դաւթի։

1 Տէրոջն է երկիրը ու անոր լիութիւնը,
Աշխարհքը ու անոր բնակիչները։
2 Ինչու որ ինքը անոր հիմերը ծովերուն վրայ
Ձգեց,
Ու զանիկա գետերուն վրայ հաստատեց։
3 Ո՞վ պիտի երթայ Տէրոջը լեռը,
Կամ ո՞վ պիտի կենայ անոր սուրբ տեղը։
4 Զեռքերով սուրբը ու սրտով մաքուրը,
Որ սուտին անձնասուր չըլաւ,
Ու նենգութեամբ երդում չըրաւ.
5 Անիկա Տէրոջմէն օրհնութիւն պիտի առնայ,
Ու իր փրկութեանը Աստուծմէն՝ արդարութիւն։
6 Զանիկա փնտռողներուն ցեղը սա է.
Քու Երեսդ ինդրողները Յակոբն է։" (Սէլա։)
7 Ով դռնները, գլուխնիդ վեր վերցուցէք.
Ու վերցուեցէք, ով յաւիտենական դռներ,
Որ փառաց Թագաւորը մտնէ։
8 Ո՞վ է սա փառաց Թագաւորը.
Կարող ու հզօր Տէրը,
Պատերազմի մէջ հզօր Տէրը։
9 Ով դռնները, գլուխնիդ վեր վերցուցէք.
Ու վերցուեցէք, ով յաւիտենական դռներ,
Որ փառաց Թագաւորը մտնէ։
10 Ո՞վ է սա փառաց Թագաւորը.

Զօրքերուն Տէրը,
Ինքն է փառաց Թագաւորը։ (Սէլա։)

ՍԱՂՄ· ԻԵ

1 Դաւթին վստահութիւնը աղօթքի մէջ։ 7 Սէրոքրա- թիւնի համար, 16 ու նեղութենէ ազատութեան համար ու գթութիւն կ'ընէ։

Սաղմոս Դաւթի։

1 Ով Տէր, հիմ անձս քեզի վերցուցի։
2 Ով իմ Աստուածս, քեզի յուսացայ. թող չամչնամ,
Ու թշնամիներս իմ վրաս չյաղթեն։
3 Նաև ամէն քեզի սպասողները թող չամչնան.
Ուշացութեամբ անօրէնութիւն ընողները թող ամչնան։
4 Ով Տէր, ճամբաներդ ցուցուր ինծի,
Քու շաւիղներդ սորվեցուր ինծի։
5 Քու ճշմարտութեանդ մէջ ինծի առաջնորդէ ու սորվեցուր ինծի,
Քանզի դուն ես իմ փրկութեանս Աստուածը.
Ես քեզի կը սպասեմ ամէն օր։
6 Ով Տէր, քու գթութիւններդ ու ողորմութիւններդ յիշէ,
Ինչու որ յաւիտենական են։
7 Երիտութեան մեղքերս ու յանցանքներս մի յիշեր,
Ըստ ողորմութեանդ հիմա՛ր ինծի համար, ով Տէր,
Քու բարութեանդ համար։
8 Տէրը բարի և ուղիղ է.
Ասոր համար մեղաւորներուն կը սորվեցնէ ճամբան։
9 Դատաստանի մէջ պիտի առաջնորդէ հեզերուն,
Ու իր ճամբան հեզերուն պիտի սորվեցնէ։
10 Տէրոջը բոլոր ճամբաները ողորմութիւն ու ճըշմարտութիւն են
Իր ուխտը ու վկայութիւնները պահողներուն։
11 Ով Տէր, քու անուանդ համար
Ներէ իմ անօրէնութիւնս, վասն զի մեծ է։
12 Ո՞վ է այն մարդը որ Տէրոջմէն կը վախնայ.
Ասոր պիտի սորվեցնէ իր ընտրած ճամբան։
13 Անոր անձը բարութեան մէջ պիտի բնակի,
Ու անոր սերունդը երկիրը պիտի ժառանգէ։
14 Տէրոջը ընտանութիւնը երկչոտներուն հետն է,
Ու իր ուխտը անոնց կը սորվեցնէ։

15 Իմ աչքերս ամէնատեն Տէրոջը կը նային,
Ինչու որ իմ ոտքերս որոգայթէն ան պիտի հանէ։
16 Ինծի դարձիր ու ողորմէ ինծի,
Վասն զի մինակ ու վշտացած եմ։
17 Սրտիս նեղութիւնները չատցան.
Իմ վիշտերէս կը հանէ։
18 Իմ նեղութեանս ու տառապանքս նայէ,
Ու բոլոր մեղքերս ներէ։
19 Տես իմ թշնամիներս, ինչու որ չատցան,
Ու անիրաւատելութիւնով զիս ատեցին։
20 Պահէ իմ անձս ու փրկէ զիս.
Թող չամչնամ, վասն զի քեզի յուսացայ։
21 Կատարելութիւնը և ուղղութիւնը կը թող պահեն,
Ինչու որ քեզի սպասեցի։
22 Ով Աստուած, Իսրայէլը
Իր ամէն նեղութիւններէն։

ՍԱՂՄ· ԻԶ

Դաւիթ Աստուծոյ կը դիմէ իր անարատութեանը վրայ վստահանալով։

Սաղմոս Դաւթի։

1 Ով Տէր, իմ դատէ,
Վասն զի իմ անարատութիւնովս քալեցի.
Տէրոջը յուսացայ, պիտի չսասանիմ։
2 Ով Տէր, զիս փորձէ ու քննէ,
Փորձէ իմ երիկամունքներս ու սիրտս։
3 Վասն զի քու ողորմութիւնդ իմ աչքերուս առջեւն է,
Ու քու ճշմարտութեանդ մէջ քալեցի։
4 Ունայն մարդոց հետ չնստայ,
Ու կեղծաւորներուն հետ պիտի չխառնուիմ։
5 Չարերուն ժողովը ատեցի,
Ու ամբարիշտներուն հետ պիտի չնստիմ։
6 Անմեղութիւնով ձեռքերս պիտի լուամ,
Եւ քու սեղանիդ չորս կողմը պիտի պտըտիմ,
Ով Տէր,
7 Որ չնորհակալութեան ձայնը լսել տամ,
Ու քու ամէն սքանչելիքներդ պատմեմ։
8 Ով Տէր, սիրեցի քու տանդ բնակութիւնը,
Եւ քու փառքիդ կեցած տեղը։
9 Մի կորնչցներ իմ անձս մեղաւորներուն հետ,
Ու իմ կեանքս՝ արիւնահեղ մարդոց հետ,
10 Որ անոնց ձեռքերուն մէջը անօրէնութիւն կայ,
Ու անոնց աջ ձեռքը կաշառքով լեցուն է։
11 Բայց ես իմ անարատութիւնովս պիտի քալեմ.
Ազատէ զիս ու ինծի ողորմէ։
12 Իմ ոտքս հաստատութեան մէջ կը կենայ.
Ժողովքներուն մէջ Տէրը պիտի օրհնեմ։

ՍԱՂՄ· Իէ

1 Դաւիթ Աստուծոյ կարողութեանը, և Աստուծոյ ծառա- յութեանը համար իր ունեցած պիտոյքը, 3 ու ապըթով իր հաւատքը կը պահպանէ։

Սաղմոս Դաւթի։

1 Տէրը իմ լոյս ու իմ փրկութիւնս է,
Ես ուսկից պիտի վախնամ.
Տէրը իմ կեանքիս ապաւէնն է,
Ես ուսկից պիտի դողամ։
2 Չարերը իմ մարմինս ուտելու համար ինծի մօտեցած ատենները
Իմ նեղիչներս ու թշնամիներս սահեցան ու ինկան։
3 Թէ որ վրաս զօրքի բանակ ելլէ,
Սիրտս պիտի չվախնայ.
Թէ որ վրաս պատերազմի պատրաստութիւն ըլլայ,
Ասով ալ ես վստահ պիտի ըլլամ։
4 Բան մը կը խնդրեմ Տէրոջմէն,
Ան ալ կը խնդրեմ.
Որ կեանքիս բոլոր օրերը
Տէրոջը տանը մէջ բնակիմ,
Տէրոջը վայելչութիւնը տեսնելու,
Ու անոր տաճարին մէջ հարցնելու համար։
5 Վասն զի չար օրուան մէջ
Իր բնակարանին մէջ ինծի պիտի պահէ,
Իր վրանին ծածկութիւնովը զիս պիտի ծածկէ.
Վէմի վրայ պիտի վերցնէ զիս։
6 Ու հիմա իմ գլուխս պիտի բարձրանայ
Իմ բոլորտիքս եղող թշնամիներուս վրայ.
Ու անոր վրանին մէջ ուրախութեան ձայնով զոհեր պիտի մատուցանեմ.
Պիտի երգեմ ու սաղմոս պիտի ըսեմ Տէրոջը։
7 Ով Տէր, ձայնս լսէ կանչելու ատենս,
Ու ողորմէ ինծի ալ պատասխան տուր ինծի։
8 Իմ սիրտս քեզի ըսաւ, քու երեսդ պիտի փնտռեմ, ով Տէր։
9 Քու երեսդ ինծմէ մի ծածկեր,
Բարկութիւնով ծառադ մի հեռացներ.

ինձի օգնական եղար , դիս մի մերժեր ,
եւ զիս մի թողուր , ով իմ փրկութեանս Աստուածը ։
10 Թէեւ հայրս ու մայրս զիս թողուն ,
բայց Տէրը իս պիտի ընդունի ։
11 Ով Տէր , ինծի ճամբադ ինծի ցոյց եղուր ,
ու հիւսակ ճամբուն մէջ ինծի առաջնորդէ թշնամիներուս համար ։
12 Զիս իմ թշնամիներուս կամացը մի մատներ ,
ինչու որ ինծի վրաս սուտ վկաներ
ու անիրաւութիւն փչողներ եղան ։
13 Հաւատացի Տէրոջը բարութիւնը տեսնելու
կենդանիներուն երկրին մէջ ։
14 Տէրոջը սպասէ ,
զօրացիր ու սիրտդ թող զօրանայ ,
Ա՛ Տէրոջը սպասէ ։

ՍԱՂՄ · ԻԸ

1 Դաւիթ ջերմեռանդութեամբ ազօթք կ'ընէ իր թշնամիներուն դէմ. 6 գԱստուած կ'օրհնէ . 9 Աղաչէ որ ազօթք կ'ընէ ։

Յուդա Դաւիթ ։

1 Ով Տէր , քեզի կը կանչեմ .
Ով իմ վէմս , մի լռեր ինծի .
որ Զուլաց որ ինծի լուռ ըլլաս
գերեզմանը կ'նմանիմ ։
2 Լսէ իմ խնդրուածքիս ձայնը՝
երբոր քեզի կ'աղաչեմ ,
երբոր իմ ձեռքերս կը վերցնեմ
դէպ ի քու սուրբ տաճարդ ։
3 Զիս մի քաշեր մեղաւորներուն հետ ,
ու անօրէնութիւն գործողներուն հետ ,
որ որոնք իրենց ընկերներուն հետ խաղաղութիւն կը խօսին ,
բայց պատերնուն մէջը չարութիւն կայ ։
4 Տո՛ւր անոնց իրենց գործքերուն պէս ,
ու իրենց բրածներուն չարութեանը պէս .
իրենց ձեռացը գործքերուն պէս տուր անոնց ,
հատուցում բրէ անոնց ։
5 Որովհետեւ չանգիտ Տէրոջը բրածներուն
ու անոր ձեռացը գործքերուն մտադրութիւն չեն ըներ ,
պիտի կործանէ զանոնք , ու ալ պիտի չշինէ ։
6 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը ,
որ լսեց իմ աղօթքիս ձայնը ։
7 Տէրը իմ զօրութիւնս ու իմ ասպարս է .
իմ սիրտս անոր յուսացաւ , ու ես օգնութիւն գտայ .
Ուստի սիրտս ուրախացաւ ,
եւ ես իմ երգովս զանիկա պիտի գովեմ ։
8 Տէրը անոնց ոյժն է ,
ու իր օծեալին փրկութիւնը պարիսպն է ,
9 փրկէ քու ժողովուրդդ ,
ու օրհնէ քու ժառանգութիւնդ .
Նաեւ հովուէ զանոնք ու յաւիտեան բարձրացուր ։

ՍԱՂՄ · ԻԹ

1 Աստուծոյ փառաբանութիւն կը վայլէ ։ իր կարողութեանը համար , 11 ու իր ժողովուրդը պաշտպանելուն համար ։

Յաղմոս Դաւիթ ։

1 Տէրոջը տուէք , ով Հզօրաց որդիք ,
Տէրոջը տուէք փառք ու զօրութիւն ։
2 Տէրոջը տուէք իր անուանը փառքը ,
Տէրոջը երկրպագութիւն ըրէք սրբութեան զարդարանքով ։
3 Տէրոջը ձայնը ջուրերուն վրայ է .
Փառաց Աստուածը կ'որոտայ .
Տէրը շատ ջուրերուն վրայ է ։
4 Տէրոջը ձայնը ուժով է ,
Տէրոջը ձայնը վեհափառութիւնով է ։
5 Տէրոջը ձայնը եղեւինները կը կոտրէ ,
ու Տէրը կը կտրատէ Լիբանանի եղեւինները .
6 Զանոնք կը ցատկեցնէ որթու պէս ,
Լիբանանը ու Սարիոնը միեղջերուներուն ձագի պէս ։
7 Տէրոջը ձայնը կրակին բոցերը կը ճեղքէ ։
8 Տէրոջը ձայնը կը դողացընէ անապատը ,
Տէրը Կադեսի անապատը կը դողացընէ ։
9 Տէրոջը ձայնը եղնիկները կը ծնեցընէ ,
ու անտառները կը մերկացընէ .
Անոր տաճարին մէջը ամէնքն ալ կը խօսին փառք կը տան ։
10 Տէրը ջրհեղեղին վրայ կը նստի ,
Տէրը յաւիտեան թագաւոր կը նստի ։
11 Տէրը իր ժողովուրդին զօրութիւն պիտի տայ ,
Տէրը իր ժողովուրդը խաղաղութիւնով պիտի օրհնէ ։

ՍԱՂՄ · Լ

1 Դաւիթ իր փրկութեանը համար գԱստուած կը գովաբանէ . 4 կը յորդորէ ուրիշներն ալ որ զանիկա գովաբանեն , մինչեւներվ անոնց իրենց Աստուած ընդունի վերաւէյսը իրենց հետ ։

Յաղմոս Դաւիթ . ՝տանը նուիրատեսից երգը ։

1 Ով Տէր , կը բարձրացընեմ քեզ , վասն զի իս ապատեցիր ,
ու թշնամիներս իմ վրաս չուրախացուցիր ։
2 Ով իմ Տէր Աստուածս , քեզի կանչեցի ,
ու իս բժշկեցիր ։
3 Ով Տէր , իմ անձս դերեզմանէն հանեցիր ,
կեանքը ինծմէ պահեցիր որ չիյնամ գուբը ։
4 Սաղմոս երգեցէք Տէրոջը , ով անոր սուրբերը ,
ու անոր սրբութիւնը յիշելով շնորհակալ եղէք ։
5 Վասն զի մէկ րոպէ մը իր բարկութեանը մէջ է ,
բայց կեանքի համար միայն մէկ կեանք է .
իրիկունը լայ կայ ,
բայց առաւօտն ուրախութիւն ։
6 Ես իմ յաջողութեանս մէջ ըսի թէ
Յաւիտեան պիտի չսասանիմ ։
7 Ով Տէր , քու հաճութեանդով իմ լեռս հաստատուն կացուր .
երեսդ ծածկեցիր , ու ես խռովեցայ ։
8 Ով Տէր , քեզի կը կանչեմ ,
ու Տէրոջը ողորմութիւն կ'ընեմ .
9 իմ արիւնիս ինչ օգուտ կ'ըլլայ ,
թէ որ ես գուբը իջնեմ .
Մի՞թէ հողը քեզ պիտի գովէ ,
կամ անիկա պիտի պատմէ քու ճշմարտութիւնդ ։
10 Լսէ , ով Տէր , ու ողորմէ ինծի .
Ով Տէր , ինծի օգնական եղիր ։
11 Իմ սուգս պարի փոխեցիր ,
հանեցիր ինծմէ տրտմութեան հագուստս ,
եւ ինծի ուրախութիւն հագցուցիր .
12 Որպէսզի սիրտս քեզի երգէ ու լռութիւն չունենայ .
Ով իմ Տէր Աստուածս , յաւիտեան քեզ պիտի գովեմ ։

ՍԱՂՄ · ԼԱ

1 Դաւիթ Աստուծոյ վրայ իր ունեցած վստահութիւնը ցուցնելով՝ անկէ օգնութիւն կը խնդրէ ։ 7 Անոր ազգութիւնը ներոյեք կ'ուրախանայ ։ 9 Իր նեղութեանը մէջ կ'ազօթէ ։ 19 Աստուծոյ բարութիւնները յիշելով՝ զանիկա կ'օրհնէ ։

Դիմաւոր երաժշտին . Յաղմոս Դաւիթի ։

1 Ով Տէր , ՝քեզի յուսացայ ,
Յաւիտեան չամչուիմ .
Փրկու արդարութեանդով զիս ազատէ ։
2 Ինձ ականջդ ինծի խոնարհեցուր ,
Շուտով զիս ազատէ .

ինծի ամրութեան վէմ մը եղիր ,
եւ զիս ապրեցընելու համար ապատանի տուն մը .
3 Վասն զի իմ վէմս ու բերդս դուն ես .
եւ քու անուանդ համար ինծի առաջնորդէ ու զիս կառավարէ ։
4 Որոգայթէն զիս հանէ , որ ինծի համար պատրաստուկ լարեր են ,
ինչու որ իմ զօրութիւնս դուն ես ։
5 Իմ հոգիս քու ձեռքդ կը յանձնեմ .
Ով եհովայ Աստուած ճշմարտութեան , դուն իս փրկեցիր ։
6 Սնոտի ունայնութիւններ պահողները ատեցիր .
Բայց ես Տէրոջը յուսացայ ։
7 Քու ողորմութիւնովդ պիտի ցնծամ և ուրախ ըլլամ .
ինչու որ իմ թշուառութիւնս տեսար ,
ու իմ անձս տառապանքներուն մէջ գիտցար .
8 եւ զիս թշնամիին ձեռքը չմատնեցիր ,
հոգս իմ առքերս լայնարձակ տեղ մը կանգնեցուցիր ։
9 Ով Տէր , ողորմէ ինծի , վասն զի նեղութեան մէջ եմ .
Սրտնեղութենէն նմաչեցաւ իմ աչքս , իմ անձս ու իմ փորս ։
10 Վասն զի իմ կեանքս տրտմութենէն՝
ու տարիներս հառաչանք ընելէն ապառեցան .
Իմ ոյժս թշուառութենէս ակաթացաւ ,
ոսկորներս ալ մնշեցան ։
11 Իմ բոլոր թշնամիներուս՝ մանաւանդ գրացիներուս առջեւը նախատինք եղայ ,
ու իմ ծանօթներուս երկիւղ եղայ .
Ով դուրսը տեսնողները ինծմէ կը փախչէին ։
12 Մեռածի պէս սրտէ մոռցուած եղայ ,
կոտրուած անօթի նմանեցայ ։
13 Վասն զի շատերուն բամբասանքը լսեցի .
Զօրս կողմն վախ կար .
երբոր անոնք ինծի հանար միկտեղ խորհուրդ կ'ընէին որ հոգիս առնեն ։
14 Բայց ես քեզի յուսացայ , ով Տէր .
Ըսի թէ Դուն ես իմ Աստուածս .
15 իմ ժամանակներս քու ձեռքդ են .
փրկէ զիս թշնամիներուս ձեռքէն ու զիս հալածողներէն ։
16 Քու ծառայիդ վրայ երեսդ փայլեցուր ,
քու ողորմութեամբդ զիս փրկէ ։

17 Ով Տէր, չհամշեամ,
վասն զի քեզի կանչեցի.
Ամբարիշտները թող ամչնան,
Ո՛ւ դերեզմանին մէջ թող լուռ կենան։
18 Թող պատանձին առածոց շրթունքները,
Որոնք ընդդարուածութեամբ և նախատանօք
Ամբարտաւանութիւն կը խօսին արդարին դէմ։

19 Որչափ մեծ է քու բարութիւնդ՝
Որ քեզմէ վախցողներուն համար պահեցիր,
Ո՛ւ քեզի յուսացողներուն համար ըրիր
Մարդոց որդիներուն առջեւը։
20 Զանոնք քու երեսիդ ծածկոյթովը պիտի ծածկես
Մարդոց դաւաճանութիւններէն.
Խորանի մէջ պիտի ծածկես զանոնք
Լեզուներուն հակառակութիւնէն։

21 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը,
վասն զի հիր ողորմութիւնը զարմանալի ըրաւ ինծի
Պարսպաւոր քաղաքի մէջ։
22 Իմ չփոթութեանս մէջ ըսի թէ
Կտրուեցայ ես քու աչքերուդ առջեւէն.
Սակայն դուն իմ աղօթքիս ձայնը լսեցիր՝
երբոր քեզի աղաղակեցի։
23 Տէրը սիրեցէք, ով անոր բոլոր սուրբերը,
Վասն զի Տէրը հաւատացեալները կը պահէ,
Ու ամբարտաւանութիւն ընողներուն առատօրէն հատուցում կ'ընէ։
24 Կարիճ եղէք ու ձեր սիրտը թող զօրանայ,
Դուք ամէնքդ որ Տէրոջմէ կը յուսաք։

ՍԱՂՄ· ԼԹ

1 Երբոր անոր մեղքերուն թողութիւնը մէջ կը կոչուայ։
2 Մարդոյ խոստովանութիւնը խղճմտանքը կը հանգստացնէ։
3 Կատաղ խոստովանութիւնը ապարդիւն կ'ըլլայ։

Դաւիթին ՚Երգը։

1 Երանի անոր՝ որուն յանցանացը թողութիւն եղաւ,
Ո՛ւ անոր մեղքերը ծածկուեցան։
2 Երանի այն մարդուն՝ որ Տէրը հանօրէնութիւն չհաշուեր անոր,
Ու հանոր հոգիին մէջը նենգութիւն չկայ։

3 Երբոր լուռ կեցայ՝ ոսկորներս մաշեցան
իմ ամէն օր աղաղակելովս։

4 Վասն զի ցորեկ ու գիշեր ձեռքդ իմ վրաս ծանրացաւ.
Իմ թացութիւնս ամառուան չորութեան դարձաւ։ (Սէլայ։)
5 Իմ մեղքս քեզի յայտնեցի,
Ու իմ անօրէնութիւնս չծածկեցի.
Ըսի թէ Տէրոջը պիտի խոստովանիմ յանցանքներս.
Ու դուն թողուցիր իմ մեղքիս անօրէնութիւնը։ (Սէլայ։)

6 Ասոր համար ամէն սուրբ ժամանակ աղօթք պիտի ընէ քեզի
Քու գտնուելու ժամանակդ.
Ցկրաւ չար ջուրերուն հեղեղներուն առնեը
Անոր պիտի չմօտենան։
7 Դուն ես իմ ապաստանարանս.
Նեղութենէն պիտի պահես.
Դուն իս պիտի պատես ազատութեան երգերով։ (Սէլայ։)

8 Քեզի պիտի սորվեցընեմ, ու երթալու ճամբադ պիտի ցուցընեմ քեզի.
†Քեզ պիտի խրատեմ,՚ իմ աչքս քու վրադ պիտի ըլլայ։
9 Ձիու պէս ու Ջորիի պէս մի ըլլաք, ու Ոմանք չունին,
Որոնք սանձով ու պատեանով կապելու է, որ քեզի չմօտենան։
10 Ամբարշտին տանջանքները շատ պիտի ըլլան,
Սակայն Տէրոջը յուսացողին չորս կողմը ողորմութիւնը պիտի պատէ։
11 Ով արդարներ, Տէրոջմով ուրախ եղէք ու ցնծացէք,
Ցնծութեամբ երգեցէք դուք ամէնքդ՝ որ սրտով ուղիղ էք։

ՍԱՂՄ· ԼԳ

1 Աստուած գովաբանութեան արժանի է իր բարեբեմութեանը համար։ 6 Իր կոթողութեանը համար։ 12 ԵՒ իր նախախնամութեանը համար։ 20 Պիտք է որ միշ վստահութիւնը Աստուծոյ վրայ գնենք։

1 Ով արդարներ, Տէրոջմով ցնծացէք.
Ուղիղներուն կը վայլէ Օրհնութիւն էրէլը։
2 Գովեցէք Տէրը քնարով,
Տասը լար ունեցող տաւիղով սազմոս երգեցէք անոր։

3 Նոր երգ մը երգեցէք անոր,
Ուրախութեամբ նուագեցէք զարկէք ցընծութեան ձայնով։
4 Վասն զի Տէրոջը խօսքը շիտակ է,
Ու անոր բոլոր գործերը ճշմարտութեամբ են։
5 Անիկա արդարութիւնը ու իրաւունքը կը սիրէ.
Տէրոջը ողորմութիւնովը երկիրը լեցուն է։
6 Տէրոջը խօսքովը երկինքը ստեղծուեցաւ,
Ու անոր բերնին հոգիովը անոր բոլոր զօրքը։
7 Ովսանն ջուրերը ՚գիկի մը պէս՚ կը ժողվի,
Անդունդները չտեսնելութեան մէջը կը դնէ։
8 Բոլոր երկիրը Թող Տէրոջմէն վախնայ,
Ո՛ւ անկէ գոյան աշխարհին բոլոր բնակիչները։
9 Վասն զի անիկա բաւ, ու եղաւ.
Ինքը հրամայեց, ու հաստատուեցաւ։

10 Տէրը կը ցրուէ հեթանոսաց խորհուրդները,
Փուճը կը հանէ ժողովրդոց դիտաւորութիւնները։
11 Տէրոջը խորհուրդը յաւիտեան կը մնայ,
Ո՛ւ անոր սրտին դիտաւորութիւնները՝ ազգէ մինչեւ ազգ։

12 Երանի այն ազգին՝ որուն Աստուածը Տէրն է,
Ո՛ւ այն ժողովուրդին՝ որ Երեն ժառանգութեան համար ընտրեց։
13 Տէրը երկինքէն կը նայի,
Բոլոր մարդոց որդիները կը տեսնէ։
14 Իր բնակութեանը տեղէն
Աշխարհի բոլոր բնակիչները կը դիտէ։
15 Անոնց սիրտերը հաւասարապէս ինքը ստեղծեց,
Անոնց բոլոր ըրածները կ'իմանայ։
16 Թագաւոր մը զօրքի շատութիւնով չազատուիր.
Ո՛չ ահագին մարդ մը ուժի շատութիւնով կը փրկուի։
17 Ձին ազատութեան համար պարապ բան է,
Ո՛ւ իր ուժին շատութիւնովը չկրնար ազատել։

18 Ահա Տէրոջը աչքը երկնչողներուն վրայ է,
Որ իր ողորմութեանը յուսացողներուն վրայ է,
19 Անոնց անձը մահուանէ փրկելու,
Ո՛ւ Նոսրի ժամանակ զանոնք ապրեցընելու համար։
20 Մեր անձը Տէրոջը կը սպասէ.
Մեր օգնութիւնը ու մեր վահանը անիկա է։
21 Վասն զի անոր սիրտերը անով կ'ուրախանան.
Ինչու որ անոր սուրբ անունը յուսացանք։
22 Ով Տէր, քու ողորմութիւնդ մեր վրայ ըլլայ,
Ինչպէս որ քեզի կը յուսանք։

ՍԱՂՄ· ԼԴ

1 Դաւիթ զԱստուած կը գովաբանէ, ու իր փրկութեամբը ուրիշներն ալ կը յորդորէ նոյն բանը ընելու։ 8 Աստուծոյ յուսացողին երջանկութիւնը։ 11 Աստուծմէ վախնալու յորդորանք մը։ 15 Աչքերուն տեսողութիւնները։

Ա՚ղ՚ղ՚ Դաւթի՝ անտուներ որ †Աբիմելեքին առջեւն իսնայ ձեւացաւ, ան ալ դուրս ըրաւ զանիկա որ գնաց։

1 Ամէն ժամանակ Տէրը պիտի գովեմ.
Անոր գովութիւնը միշտ իմ բերանս պիտի ըլլայ։
2 Իմ անձս Տէրոջմով պիտի պարծի.
Խոնարհները պիտի լսեն և ուրախ ըլլան։
3 Ինծի հետ Տէրը մեծցուցէք,
Ու միասին բարձրացընենք անոր անունը։

4 Տէրը խնդրեցի, ու ինծի պատասխան տուաւ,
Եւ իմ ամէն երկիւղներէս իս փրկեց։
5 Անոր նայեցան ու լոյս առին,
Եւ անոնց երեսները չամչցան։
6 Ասա ազքատը աղաղակեց, ու Տէրը լսեց անոր,
Եւ զանիկա իր բոլոր նեղութիւններէն փրկեց։
7 Տէրոջը հրեշտակը իր բանակը անկէ վախցողներուն չորս կողմը կը դնէ,
Ու զանոնք կ'ազատէ։
8 Ճաշակեցէք ու տեսէք որ Տէրը բարի է.
Երանի այն մարդուն որ անոր կը յուսայ։
9 Տէրոջմէ վախցէք, ով անոր սուրբերը,
Վասն զի անկէ վախցողներուն բան մը պակաս չըլլար։
10 Առիւծի կորիւնները չքաւորութիւն ու սովութիւն կը կրեն.
Սակայն Տէրը փնտռողներուն բարութիւն մը պակաս պիտի չըլլայ։

11 Եկէք, որդիք, մտիկ ըրէք ինծի,
Տէրոջը վախը ձեզի սորվեցընեմ։
12 Ո՞վ է այն մարդը որ ապրիլ կ'ուզէ,
Ու շատ օրեր կը սիրէ՝ բարութիւն տեսնելու համար։

3 Ընդ երզ մի երգեցէք անոր,
Վարպետութեամբ նուագեցէք զարկէք ցընծութեան ձայնով։
4 Վասն զի Տէրոջը խօսքը շիտակ է,
Ու անոր բոլոր գործերը ճշմարտութեամբ են։
5 Անիկա արդարութիւնը ու իրաւունքը կը սիրէ.
Տէրոջը ողորմութիւնովը երկիրը լեցուն է։
6 Տէրոջը խօսքովը երկինքը ստեղծուեցաւ,
Ու անոր բերնին հոգիովը անոր բոլոր զօրքը։
7 Ովսանն ջուրերը ՚գիկի մը պէս՚ կը ժողվի,
Անդունդները չտեսնելութեան մէջը կը դնէ։
8 Բոլոր երկիրը Թող Տէրոջմէն վախնայ,
Ո՛ւ անկէ գոյան աշխարհին բոլոր բնակիչները։
9 Վասն զի անիկա բաւ, ու եղաւ.
Ինքը հրամայեց, ու հաստատուեցաւ։

10 Տէրը կը ցրուէ հեթանոսաց խորհուրդները,
Փուճը կը հանէ ժողովրդոց դիտաւորութիւնները։
11 Տէրոջը խորհուրդը յաւիտեան կը մնայ,
Ո՛ւ անոր սրտին դիտաւորութիւնները՝ ազգէ մինչեւ ազգ։

12 Երանի այն ազգին՝ որուն Աստուածը Տէրն է,
Ո՛ւ այն ժողովուրդին՝ որ Երեն ժառանգութեան համար ընտրեց։
13 Տէրը երկինքէն կը նայի,
Բոլոր մարդոց որդիները կը տեսնէ։
14 Իր բնակութեանը տեղէն
Աշխարհի բոլոր բնակիչները կը դիտէ։
15 Անոնց սիրտերը հաւասարապէս ինքը ստեղծեց,
Անոնց բոլոր ըրածները կ'իմանայ։
16 Թագաւոր մը զօրքի շատութիւնով չազատուիր.
Ո՛չ ահագին մարդ մը ուժի շատութիւնով կը փրկուի։
17 Ձին ազատութեան համար պարապ բան է,
Ո՛ւ իր ուժին շատութիւնովը չկրնար ազատել։

18 Ահա Տէրոջը աչքը երկնչողներուն վրայ է,
Որ իր ողորմութեանը յուսացողներուն վրայ է,
19 Անոնց անձը մահուանէ փրկելու,
Ո՛ւ Նոսրի ժամանակ զանոնք ապրեցընելու համար։
20 Մեր անձը Տէրոջը կը սպասէ.
Մեր օգնութիւնը ու մեր վահանը անիկա է։
21 Վասն զի անոր սիրտերը անով կ'ուրախանան.
Ինչու որ անոր սուրբ անունը յուսացանք։
22 Ով Տէր, քու ողորմութիւնդ մեր վրայ ըլլայ,
Ինչպէս որ քեզի կը յուսանք։

ՍԱՂՄ· ԼԴ

1 Դաւիթ զԱստուած կը գովաբանէ, ու իր փրկութեամբը ուրիշներն ալ կը յորդորէ նոյն բանը ընելու։ 8 Աստուծոյ յուսացողին երջանկութիւնը։ 11 Աստուծմէ վախնալու յորդորանք մը։ 15 Աչքերուն տեսողութիւնները։

Ա՚ղ՚ղ՚ Դաւթի՝ անտուներ որ †Աբիմելեքին առջեւն իսնայ ձեւացաւ, ան ալ դուրս ըրաւ զանիկա որ գնաց։

1 Ամէն ժամանակ Տէրը պիտի գովեմ.
Անոր գովութիւնը միշտ իմ բերանս պիտի ըլլայ։
2 Իմ անձս Տէրոջմով պիտի պարծի.
Խոնարհները պիտի լսեն և ուրախ ըլլան։
3 Ինծի հետ Տէրը մեծցուցէք,
Ու միասին բարձրացընենք անոր անունը։

4 Տէրը խնդրեցի, ու ինծի պատասխան տուաւ,
Եւ իմ ամէն երկիւղներէս իս փրկեց։
5 Անոր նայեցան ու լոյս առին,
Եւ անոնց երեսները չամչցան։
6 Ասա ազքատը աղաղակեց, ու Տէրը լսեց անոր,
Եւ զանիկա իր բոլոր նեղութիւններէն փրկեց։
7 Տէրոջը հրեշտակը իր բանակը անկէ վախցողներուն չորս կողմը կը դնէ,
Ու զանոնք կ'ազատէ։
8 Ճաշակեցէք ու տեսէք որ Տէրը բարի է.
Երանի այն մարդուն որ անոր կը յուսայ։
9 Տէրոջմէ վախցէք, ով անոր սուրբերը,
Վասն զի անկէ վախցողներուն բան մը պակաս չըլլար։
10 Առիւծի կորիւնները չքաւորութիւն ու սովութիւն կը կրեն.
Սակայն Տէրը փնտռողներուն բարութիւն մը պակաս պիտի չըլլայ։

11 Եկէք, որդիք, մտիկ ըրէք ինծի,
Տէրոջը վախը ձեզի սորվեցընեմ։
12 Ո՞վ է այն մարդը որ ապրիլ կ'ուզէ,
Ու շատ օրեր կը սիրէ՝ բարութիւն տեսնելու համար։

13 Քու լեզուդ չարութենէ պահէ,
Ու շրթունքներդ՝ նենգութիւն խօսելէն։
14 Չարութենէ հեռացիր ու բարութիւն ըրէ,
Խաղաղութիւն փնտռէ ու անոր ետևէն դնա։
15 Տէրոջը աչքերը արդարներուն վրայ են,
Ու անոր ականջները անոնց աղաղակին։
16 Տէրոջը երեսը չարագործներուն դէմ է՝
Անոնց յիշատակը երկրէն բնաջինջ ընելու համար։
17 Անոնք կ'աղաղակեն, ու Տէրը կը լսէ,
Ու իրենց բոլոր նեղութիւններէն կը փրկէ զանոնք։
18 Տէրը մօտ է անոնց՝ որոնց սիրտը կոտրած է,
Ու հոգիով խոնարհածները կ'ապրեցընէ։
19 Արդարին նեղութիւնները շատ են,
Բայց Տէրը ամէնէն կը փրկէ զանիկա։
20 Անոր բոլոր ոսկորները կը պահէ,
Անոնցմէ մէկը չկոտրուիր։
21 Չարութիւնը ամբարիշտը պիտի մեռցընէ,
Ու արդարը առոյգները պիտի դատապարտուին։
22 Տէրը Իր ծառաներուն անձը կը փրկէ,
Եւ իրեն յուսացողներէն բնաւ մէկը պիտի չդատապարտուի։

ՍԱՂՄՈՍ ԼԶ

1 Դաւիթի իր անձին ապաւութենէը համար։ ու իր թշնամիները նաւամէտ համար կ'ապթէ։ 11 անոնց անիրաւութենէը համար կը գանգատի։ 22 ու կ'աղաւաղ անոնց գլխու կը դրգռէ։

Սաղմոս Դաւթի։

1 Ով Տէր, ինծի հետ հակառակողներուն հետ հակառակէ.
Ինծի հետ պատերազմողներուն հետը պատերազմէ։
2 Վահանը ու վահանը առ,
Ու ելիր ինծի օգնութիւն ընելու։
3 Նաև նիզակը քաշէ, ու հանդէա դացէ իմ հալածողներուն դէմ.
Քեզ անձիս թէ՝ Ես փրկութիւնդ եմ ըսէ։
4 Իմ անձս փնտռողները ամչնան ու խայտառակ ըլլան.
Ետ դառնան ու ամչնան
Անոնք որ ինծի համար չարութիւն կը խորհին։
5 Հովին առջեւը եղած մնդկին պէս ըլլան անոնք,
Եւ Տէրոջը հրեշտակը փախցընէ զանոնք։
6 Անոնց ճամբան խաւար ու սկզբնացրնող ըլլայ,
Եւ Տէրոջը հրեշտակը հալածէ զանոնք.
7 Վասն զի զուր տեղը ինծի որոգայթը փոսի մէջ թաղեցին,
Զուր տեղը փորեցին անձիս համար։
8 Թող անոր վրայ դայնկարծ աւերում դայ,
Եւ իր ծածկած որոգայթը զինքը բռնէ.
Ընդ՝ աւերման մէջը ինկայ։
9 Սակայն իմ անձս Տէրոջմով պիտի ցնծայ,
Անոր փրկութիւնովը ուրախ պիտի ըլլայ։
10 Իմ բոլոր ոսկորներս պիտի ըսեն,
Տէր, Քու քեզի նման է,
Որ աղքատը կ'ազատես անկէ որ կը զօրանայ անոր վրայ,
Ու աղքատը և անհնդէ՝ իր յափշտակողէն։
11 Սուտ վկաներ եկան,
Զգիտցածներուս կը հարցընէին ինծի։
12 Աղէկութեան փոխարէն ինծի դէշութիւն ըրին՝
Կողոպտելով իմ անձս։
13 Բայց ես հանուց հիւանդութեան ատենը քուրձ կը հագնէի,
Իմ անձս ծոմով կը չարչարէի,
Ու իմ աղօթքս իմ ծոցս պիտի դառնայ։
14 Ինչպէս իմ բնկերիս կամ եղբօրս հետ՝ այնպէս անոնց հետ կը վարուէի,
Իր մօրը համար սուգ ունեցողի մը պէս ալբատութեամբ կը ցածնայի։
15 Բայց անոնք իմ դիպուածիս առենը խընդացին ու ժողվուեցան.
Զարնողները իմ վրաս ժողվուեցան, ու ես բան չէ չեմ դիտեր.
Կը ճեղքէին չէ ու չէին դադարեր.
16 Խնճոյքի կեղծաւոր խնդակատակներուն հետ
Ակռանէրնին իմ վրաս կը կրճտէին։
17 Ով Տէր, մինչև ե՞րբ պիտի նայիս.
Ազատէ իմ անձս անոնց աւերումներէն,
Իմ միակինակ՝ առիւծի կորիւններէն։
18 Մեծ ժողովի մէջ քեզ պիտի դոհեմ,
Շատ ժողովուրդի մէջ քեզ պիտի օրհնեմ։
19 Զուր տեղը չինծի թշնամի եղողները թող իմ վրաս չխնդան,
Առանց պատճառի գիս առողները հաչքով նշան թող չտան։
20 Ինչու որ խաղաղութիւն չեն խօսիր,

Հապա երկրի մէջ հանդարտներուն դէմ նենգաւորութիւն կը խորհին,
21 Ու բերնով բերանը ինծի դէմ կը լայնցընեն՝
Ըսելով,
Վաշ վաշ, մեր աչքերը տեսան։
22 Ով Տէր, դուն տեսար, լուռ մի կենար.
Ով Տէր, ինծմէ մի հեռանար։
23 Արթնցիր, ոտ իմ Աստուածս ու Տէրս,
Ու իմ դատաստանիս՝ դատիս երթիր։
24 Քու արդարութեանդ համեմատ Իրաւունք ըրէ ինծի, ով իմ Տէր Աստուածս,
Եւ իմ վրաս թող չխնդան.
25 Իրենց սրտին մէջը թող չըսեն թէ Ահա մեր կամքը եղաւ,
Ու թող չըսեն թէ Կլլեցինք անիկա։
26 Թող ամչնան ու միասին խայտառակ ըլլան
Անոնք որ իմ չարիքիս վրայ կը խնդան.
Իմ վրաս հպարտացողները
Ամօթ ու խայտառակութիւն հագնին։
27 Թող ցնծան և ուրախանան
Անոնք որ իմ արդարութիւնս կ'ուզեն,
Ու միշտ թող ըսեն թէ Աստուած մեծցնայ,
Որ իր ծառային խաղաղութիւնը կ'ուզէ։
28 Ու իմ լեզուս քու արդարութիւնդ պիտի խօսի,
Ամէն օր քու գովեստիդ։

ՍԱՂՄՈՍ ԼԶ

1 Ջաղերան գլխ վերնագիր։ 5 Աստուծոյ ողորմութենէը գերազանցութենը, 10 Դաւիթի Աստուծոյ որդացոյ համար շնորհք կը խնդրէ։

Գլխաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւթի Տէրոջ ԸՐ ծառային։

1 Ամբարշտին չարութեանը վրայով սրտիս մէջ խօսքը — է.
Աստուծոյ վախը չկայ անոր աչքերուն առջեւ։
2 Ինչու որ իրեն գովելը կը շողոքորթէ իր աչքերուն առջեւ՝
Իր անօրէնութեանը դտնուելուն ու ատելի ըլլալուն վրայով։
3 Անոր բերնին խօսքերը անօրէնութիւն ու նենգութիւն են.
Բարին ընելու համար խնամատարն ըլլալը մէկդի ձգեց։
4 Իր անկողնին մէջը անօրէնութիւն կը մտածէ,
Կը կենայ չանանչ ճամբու մէջ որ ապկի չէ,
Չարէն չզզուիր։
5 Ով Տէր, Քու ողորմութիւնդ մինչև երկինքը կը հասնի,
Ու քու ճշմարտութիւնդ՝ մինչև ամպերը։
6 Քու արդարութիւնդ հզոր լեռներու պէս է,
Քու իրաւունքդ մեծ անդունդ մըն է.
Մարդիկը ու անասունները դուն կ'ապրեցընես, ով Տէր։
7 Ով Աստուած, ինչ գեղեցիկ է քու ողորմութիւնդ,
Որ մարդոց որդիքը Քու թեւերուդ հովանաւորութեանը կ'ապաւինին։
8 Անոնք քու տանդ պարարտութենէն պիտի կշտանան,
Ու Քու հաճութիւններուդ գետէն պիտի խմցընես անոնց։
9 Ինչու որ կենաց աղբիւրը քու քովդ է.
Քու լուսովդ լոյս պիտի տեսնենք։
10 Քու ողորմութիւնդ նրեզ ճանչցողներուն շարունակէ,
Ու քու արդարութիւնդ սրտամաքուր ուղիղներուն։
11 Ամբարտաւանութեան ոտքը թող իմ վրաս չգայ,
Ու չարերուն ձեռքը զիս չշարժէ։
12 Հոն ինկան անօրէնութեան դործողները.
Գետնին զարնուեցան ու չկրցան վեր ելլել։

ՍԱՂՄՈՍ ԼԷ

1—40 Դաւիթի բարեպաշտ ու չար մարդոց տարբեր վիճակները տարազեալ համեմատելու. ու Աստուծոյ ապառնելու կը հասնի մարդ մարդկ։

Սաղմոս Դաւթի։

1 Չարերուն համար մի նեղնար,
Անօրէնութիւն դործողներուն մի նախանձիր.
2 Վասն զի անոնք խոտի պէս շուտով պիտի կտրուին,
Ու կանանչ խոտի պէս պիտի չորնան։
3 Տէրոջը յուսա ու բարութիւն ըրէ,
Երկրին վրայ բնակէ ու ճշմարտութեան մէջ արածուէ,
4 Ու Տէրոջմով ուրախացիր.
Եւ անիկա կու տայ քեզի քու սրտիդ խընդրածքները։
5 Տէրոջը յանձնէ քու ճամբադ,
Ու անոր յուսա, և անիկա պիտի կատարէ.
6 Ու դուրս պիտի հանէ քու արդարութիւնդ լոյսի պէս,

Ու քու իրաւունքդ կէս օրուան պէս ։
7 Տէրոջը համբերէ՛ հու անոր սպասէ ,
Ե- մի նեղանար իր ճամբան յաջողութեամբ
գացողին համար ,
Ո- խարէութիւն ընող մարդուն համար ։
8 Դադարէ բարկութենէն, ու զրդոխիլը վերջ բրէ.
Մի նեղանար , որ չարութիւն ընես ։
9 Վասն զի չարագործները պիտի կորսուին ,
Սակայն Տէրոջը համբերողները երկիրը պիտի
ժառանգեն ։
10 Վասն զի Քիչ ժամանակէ ետև ամբարիշտը
պիտի չըլլայ ,
Եւ անոր տեղը պիտի փնտռես, ու ինքը պի-
տի չգտնուի ։
11 Սակայն Հեզերը պիտի ժառանգեն երկիրը ,
Ու խաղաղութեան առատութիւնովը ուրախ
պիտի ըլլան ։
12 Մեղաւորը արդարին դէմ չար կը խորհի ,
Ու անոր վրայ ակռանները կը կրճտէ ։
13 Տէրը ծաղր պիտի ընէ զանիկա ,
վասն զի Անոր օրը հասնելու վրայ կը տեսնէ ։
14 Մեղաւորները Թոյր քաշեցին ,
Ե- աղեղնին լարեցին՝
Աղքատը ու անանկը վար ձգելու համար ,
Շիտակ ճամբու մէջ քայլողները՝ սպանելու
համար ։
15 Անոնց Թոյրը իրենց սիրտը պիտի մտնէ ,
Ու անոնց աղեղները պիտի Կոտրտին ։
16 Արդարին քիչ բանը
Շատ ամբարիշտներու առատ ստացուածքէն
աղէկ է ։
17 Ինչու որ ամբարիշտներուն բազուկները պի-
տի կոտրուին ,
Բայց արդարները Տէրն է ։
18 Արդարներուն օրերը գիտէ Տէրը ,
Եւ անոնց ժառանգութիւնը յաւիտենական
պիտի ըլլայ ։
19 Փորձանքի ժամանակ պիտի չամչնան ,
Ու սովի օրերը պիտի կշտանան ։
20 Բայց ամբարիշտները պիտի կորսուին ,
Ու Տէրոջը թշնամիները Գառնուկներու ճար-
պին պէս պիտի սպառին ,
Մուխի պէս պիտի սպառին ։
21 Ամբարիշտը փոս կ'առնէ ու չվճարեր ,
Սակայն արդարը կ'ողորմի ու կու տայ ։
22 Ինչու որ անոր օրհնածները պիտի ժառան-
գեն երկիրը ,
Բայց անկէ անիծուածները պիտի կորսուին ։
23 Բուէ մարդուն քայլերը Տէրոջմէ կը հաստա-
տուին ,
Ու Անկից անոր ճամբուն կը հաճնէ ։
24 Թէեւ լմնայ , պիտի չկործանի .
վասն զի Տէրը անոր ձեռքը կը բռնէ ։
25 Տղայ էի ու ծերացայ ,
Բայց արդարը անտես եղած չտեսայ ,
Կամ անոր զաւակը Հաց մուրացող ։
26 Ամէն օր կ'ողորմի ու փոխ կու տայ .
Եւ անոր սերունդը օրհնուած է ։
27 Չարութենէ ետ կեցիր ու բարութիւն ըրէ ,
Եւ յաւիտեան պիտի Ճոյս .
28 Ինչու որ Տէրը Կը սիրէ իրաւունքը ,
Եւ իր սուրբերը երեսէ չձգեր .
Յաւիտեան կը պահուին անանք .
Բայց ամբարիշտներուն սերունդը պիտի կոր-
սուի ։
29 Արդարները պիտի ժառանգեն երկիրը ,
Ու յաւիտեան անոր վրայ պիտի բնակին ։
30 Արդարին բերանը իմաստութիւն կը խօսի ,
Ու անոր լեզուն իրաւունք կը դրուցէ ։
31 Իր Աստուծոյն օրէնքը իր սրտին մէջ է .
Ե- անոր քայլերը պիտի չսահին ։
32 Մեղաւորը Արդարը կը դիտէ ,
Եւ զանիկա մեռցնելու եռանդ կ'ըլլայ ։
33 Տէրը անոր ձեռքը պիտի չձգէ զանիկա ,
Եւ անոր Գատաստանը տեսնուած ատենը
պիտի չդատապարտէ զանիկա ։
34 Տէրոջը համբերէ ու անոր ճամբան պահէ ,
Եւ անիկա քեզ կը բարձրացնէ որ երկիրը
ժառանգես .
Ամբարիշտներուն ատակուելը պիտի տեսնես ։
35 Ամբարիշտը զօրացած տեսայ ,
Ու իր տեղը կեցող կանանչ ծառի մը պէս
տարածուած .
36 Բայց հան անցաւ , ու ահա չկար .
Եւ զանիկա փնտռեցի , բայց չգտնուեցաւ ։
37 Արդարը նկատէ և ուղիղին նայէ .
Վասն զի Խաղաղասէր մարդը Յաջ վախ-
ճան պիտի ունենայ ։
38 Իսկ անօրէնները միկտեղ պիտի կորսուին .
Ամբարիշտներուն վախճանը կորսուած պիտի
ըլլայ ։
39 Բայց արդարներուն փրկութիւնը Տէրոջմէն է ,

Նեղութեան ժամանակ ինքը անոնց ապա-
ւէնն է ։
40 Ու Տէրը պիտի օգնէ անոնց և պիտի ազատէ
զանոնք .
Ամբարիշտներէն պիտի ազատէ ,
Ու պիտի փրկէ զանոնք , Վասն զի անոր կը
յուսան ։

ԱՂՄ· ԼԸ

1—22 Դաւիթ իր ապրելի վիճակին համար դիմադրելուն կը ենթդրվ Աստուծմէ ։

Սաղմոս Դաւիթի , յիշատակի համար ։

1 Ով Տէր , քու սրտմտութեամբդ վրս մի
յանդիմաներ ,
Ու բարկութեամբդ վրս մի խրատեր ։
2 Վասն զի Քու նետերդ իմ վրաս կ'իջնեն ,
Եւ Քու ձեռքդ իմ վրաս կ'իջնէ ։
3 Իմ մարմնոյս մէջ առողջութիւն չկայ քու բար-
կութեանդ համար ,
Ո- ոսկորներուս մէջ Հանգստութիւն չկայ
իմ մեղքս համար ։
4 Ինչու որ Անօրէնութիւններս գլխուս վրէն բարձ-
րացան .
Ծանր բեռի պէս Իմ վրաս ծանրացած են ։
5 Վէրքերս Հոտեցան Ու փտեցան
Իմ յիմարութեանս պատճառաւը ։
6 Նուաստացայ Ու խիստ ցածցայ .
Ամէն օր սրտմտ կը պտըտիմ .
7 Վասն զի ապրիլքներս Ջերմութիւնով լեցուե-
ցաւ ,
Ու Մարմնոյս մէջ առողջութիւն չկայ ։
8 Տկարացայ ու խիստ ճնշուեցայ .
Սրտիս Հեծութենէն մռնչեցի ։
9 Ով Տէր , իմ ամէն բաղձանքս քու առ-
ջեդ է ,
Ու իմ հեծութիւնս քեզմէ չծածկուեցաւ ։
10 Սիրտս կը բաբախէ , ոյժս զիս Թող տուաւ ,
Ու Աչքերուս լոյսը՝ ան ալ իմ հետս չէ ։
11 Սիրականներս ու բնկերներս Իմ չարչարան-
քէս հեռու կը կենան ,
Ազգականներս ալ Հեռու կը կենան .
12 Ու անձս փնտռողները Ծուղակ կը լա-
բեն ,
Ու ինծի չարիք ուզողները Անօրէնութիւն
կը խօսին ,
Եւ ամէն օր Նենգութիւն կը մտածեն ։
13 Սակայն Ես խուլի պէս չեմ լսեր ,
Ու բերանը չբացող Համրի մը պէս եմ ։
14 Եւ ես Ականջ մարդու մը պէս եմ որ չլսեր ,
Ու Հակառակ խօսք չկայ իր բերանը ։
15 Վասն զի , ով Տէր , Ես քեզի կը յուսամ ,
Դուն պիտի պատասխանես , ով Իմ Տէր Աս-
տուածս ։
16 Ինչու որ ըսի , Թող չխնդան իմ վրաս .
Անոնք սահած ժամանակը Ինծի դէմ կը
մեծցընեն ։
17 Վասն զի ես կաց բլլալու պատրաստ եմ ,
Ու իմ ցաւս ամէն առեն առջեւս է ։
18 Ինչու որ Անօրէնութիւնս պիտի պատմեմ ,
Ու Մեղքիս Համար Հոգ պիտի ընեմ ։
19 Բայց Թշնամիներս ողջ են , ուժովցան .
Անիրաւ կերպով ատողները շատցան .
20 Ու Աղէկութեան փոխարէն դէշութիւն ընող-
ները
Ինծի դէմ կը կենան , Վասն զի ես աղէկու-
թեան ետևէ կ'երթամ ։
21 Իս մի Թողուր , ով Տէր ,
Ով իմ Աստուածս , Կենցաղէ մի հեռանար ։
22 Ինծի օգնութիւն ընելու արագցիր ,
Ով Տէր՝ Իմ փրկութիւնս ։

ԱՂՄ· ԼԹ

1 Դաւիթին գգուշութիւնը իր խոչընդոտներուն վերաբեր ։ 4 Կենաց կարճութիւնը և անցաւորութիւնը վրայ եկած խորհուրդ. գաղտնիքը ։ 7 Աստուծոյ գաստառումներուն երկիւղը 10 ու ապրիլը անհամեմատութեան առնելը են ։

Գլխաւոր երաժշտին՝ Իդիթունին . Սաղմոս Դաւիթի ։

1 Ըսի Թէ Ճամբաներուս զգուշութիւն ընեմ,
Որ լեզուովս մեղք չգործեմ.
Բերանս սանձով պահեմ
Ամբարիշտը իմ առջեւս եղած ատենը ։
2 Մունջ Եղայ լռութիւնով,
Զգեհութեան վրայով Ա լռեցի ,
Ու ցաւս չարժեցաւ ։
3 Սիրտս բորբոքեցաւ Ներսիդիս ,
Ջերմութեան մէջ Հրդեհ վառեցաւ .
Ասոնցմէ լեզուովս խօսեցայ ։
4 Ցուցուր ինծի , ով Տէր , իմ վերջս ,
Եւ օրերուս չափը ո՛րքան է ,
Որ գիտնամ Թէ ինչպէս անցաւոր եմ ։
5 Ահա իմ օրերս Թիկերու չափ դրիր ,
Ու Իմ կեանքս ոչինչի պէս է քու առջեւդ .
Իրաւ ամէն մարդ Ինչ Հաստատուած ըլլայ ,

Ամէն մարդ Ինչ Հաստատուած ըլլայ ,
Սելա ։
6 Իրաւ մարդ Ստուերի պէս կ'երթայ ,
Իրաւ ամէն մարդ Ինչ Հաստատուած ըլլայ ,
Իրաւ ամէն մարդ Ինչ Հաստատուած ըլլայ ,
Ինչ Հաստատուած ըլլայ ,
Ինչ Հաստատուած ըլլայ ,

Բայց բոլորովին ունայնութիւն է։ (Սէլայ։)
6 Ցերեկուն մարդը [1]առուերի մէջ պէս կը պտրտի.
Աղբարև փուճ տեղը անհանգիստ կ'ըլլայ.
[2]Կը դիզէ, բայց չգիտեր թէ ով պիտի առնէ զանոնք։

7 Ու հիմա ի՞նչ բանի սպասեմ, ով Տէր.
Իմ յոյս քեզի է.
8 փրկէ զիս իմ բոլոր յանցանքներէս;
իս [1]յիմարներուն նախատինք ըլլալու մի դներ։
9 [1]Մունջ եղայ ու բերանս չբացի,
վասն զի [2]դուն ըրիր։
10 [1]Քու հարուածդ հեռացուր ինձմէ.
Ձեռքիդ զարնելովը ես կորսուեցայ։
11 Անօրէնութեան համար յանդիմանութիւններ-
բով կը խրատես մարդը,
[1]ցեցի մը պէս կը հալեցնես անոր ցանկալի
բաները.
[2]Իրաւ ամէն մարդ ունայնութիւն է։ (Սէ-
լայ։)
12 Ով Տէր, լսէ իմ ազօթքս, ու ականջ դիր ա-
զաղակիս.
Ըրցունքներուս մի լռեր.
[1]Ինչու որ քու առջեւդ պանդուխտ մըն եմ ես,
Հիւր մը [2]իմ բոլոր նախնիքներուս պէս։
13 [1]Թոյլատուութիւն ըրէ ինծի որ զուարճանամ,
քանի որ չեմ գացեր ու [2]չէ՛ որ հոն պիտի
չգտնուիմ։

ՍԱՂՄ· Խ

1 Առաւածդ ապահենալուն սպասը։ 6 Հնագոյն տեքստը խոտ բնագրելի կոչ է։ 11 Դաւիթ իր նեղութիւններուն պատճառը կ'ազդէ։

Գլխաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւթի։

1 [1]Սպասելով սպասեցի Տէրոջը,
Ու ծռեցաւ ինծի ու լսեց իմ ազաղակս.
2 Եւ զիս կորստեան փոսէն՝ [1]ոտքիս ելից կաւէն
Հանեց,
Ու [2]ոտքերս վէմի վրայ ամրապնդեց -- [3]քա-
լուածքս հաստատեց.
3 Ու բերանս դրաւ [1]մեկ նոր երգ մը
Մեր Աստուծոյն գովութիւնը։
Շատերը պիտի տեսնեն ու պիտի վախնան,
Ու Տէրոջը պիտի յուսան։
4 [1]Երանի՜ այն մարդուն՝ որ իր յոյսը Տէրոջը
վրայ կը դնէ,

Ու [2]հպարտներուն ու սուտին դարձողներուն
Ձողմներուն։

5 [1]Շատ են սքանչելիքներդ որ դուն ըրիր հս,
Ով իմ Տէր Աստուածս,
[2]Ու մեր վրայ ունեցած խորհուրդներդ.
Մէկ կը չկրնար կարգաւ պատմել քու առջիդ.
Գիտի պատմէի ու խօսէի,
Բայց համրանքէն աւելի շատ են։
6 [1]Զոհի ու ընծայի չհաճեցար,
Հո՛ս իմ ականջներս բացիր.
Ողջակէզ ու մեղքի պատարագ չպահանջեցիր։
7 Այն ժամանակը ըսի [1]Ահա կու գամ հս.
Գրքի սոսկի մէջ վրձիի համար գրուած է,
8 Ով իմ Աստուածս, [1]քու կամքդ կատարելու
փափաքեցայ,
Ու քու օրէնքդ [2]իմ ներսի դիս է։
9 Աղքատութիւն քարոզեցի չատուռ ժողովքի
մէջ.
Ահա [1]շրթունքներս չարգիլեցի.
Ով Տէր, [2]դուն գիտես։
10 [1]Սրտիս մէջը գաղտուկ չպահեցի քու արդա-
րութիւնդ,
Հաւատարմութիւնդ ու փրկութիւնդ պատ-
մեցի.
Քու ողորմութիւնդ ու ճշմարտութիւնդ չա-
տուռ ժողովքէն չծածկեցի։
11 Դուն, ով Տէր, քու գթութիւնդ հս մի պա-
հեր ինծմէ.
[1]Քու ողորմութիւնդ ու ճշմարտութիւնդ ա-
մէն ժամանակ պահապանեն զիս։
12 Վասն զի անթիւ չարիքներ իս պատեցին.
[1]Անօրէնութիւններս բռներ հասան, ու ես չեմ
կրնար տեսնել.
Գլուխս մազերէն շատ են, ու [2]սիրտս իս թող-
ուց։
13 Ով Տէր, [1]հս փրկելու կամք ըրէ.
Ով Տէր, ինծի օգնելու արագրիկը։
14 [1]Թող ամչնան ու միկտեղ խայտառակ ըլլան
իմ անձս փնտռողները՝ անիկա կորսընցնելու
համար.
Ետ դառնան ու ամօթով ըլլան
Ինծի չարութիւն ուզողները։
15 [1]Թող [2]ամչնալով վերծանին
Անոնք որ ինծի վայ վայ կ'ըսեն։
16 Ամէն քեզ փնտռողները
Քեզմով ցնծան ու ուրախանան.

Եւթը. ժ. 5։
1 Սապ. լգ. 8։ Ե-
րեմ. ժէ. 7։
2 Սապ. Ա՛ա. 2. 7։
Եզ. ԺԶ. 11։ Ցաղ.
Լ. 9։ ՃԱ. 10։ Սապ.
Հա. 15։ ղբ. 3։
Ձէմ. 6. 17։
3 Եզ. ԺԶ. 8։
4 Ա՛ամաց. ԺԶ. 22։
Սապ. Ժ. 8. 9. Ծա.
16։ Երա. ա. 11։ Կղ.
3։ Ովս. գ. 6։ Մաս.
ՃԱ. 13։ ՃԲ. 7։
Երբ. Ժ. 5։
1 Դատ. իդ. 41։
2 Սապ. ՃՃԱ. 16. 24.
47։ 52։ Ցաղ. գ.
34։ Հռոմ. Ե.
22։
3 Սապ. լՀ. 31։ Ե-
րեմ. լա. 33։ Բ Կոր.
գ. 3։
4 Սապ. խբ. 22. 23։
լԸ. 18։
5 Սապ. ՃՃԱ. 13։
Ղեւտ. իդ. 11։
6 Սապ. ՃՃԱ. 16. 24.
47։ 52։ Ցաղ. գ.
34։ Հռոմ. Ե.
22։
7 Սապ. լՀ. 31։ Ե-
րեմ. լա. 33։ Բ Կոր.
գ. 3։
8 Սապ. խբ. 22. 23։
լԸ. 18։
9 Սապ. ՃՃԱ. 13։
Սղ. ԽՇ. 2։
Գոբ. ի. 20. 21։
Սապ. խգ. 3։ Ծէ.
3. 4։ Հա. 7։
Սապ. Հգ. 36։
Սապ. Կ. 1։ Եա.
Սապ. լԷ. 4. 26։
Հ. 3. 3։ Հա. 13։
Սապ. Հ. 3։
Կամ իբրեւց ամենին
պատասխանի
Սապ. Հգ. 19։
Սապ. Հ. 4։

քու փրկութիւնդ սիրողները
Միշտն ժամանակ թող ըսեն, Տէրը մեծցնայ։
17 Բայց ես աղքատ ու տնանկ եմ,
Ա՛յդ [1]Տէրը հոգ կը տանի ինծի.
Իմ օգնականս ու փրկիչս դուն ես,
Ով իմ Աստուածս, մի ուշանար։

ՍԱՂՄ· ԽԱ

1 Աստուած ապրանքին հոգ կը տանի։ 4 Դաւիթ իր թշնամիներուն նենգութիւնը համար կը գանգատի։ 10 Օգնութեան համար Աստուծոյ կը դիմէ։

Գլխաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւթի։

1 [1]Երանի՜ անոր որ աղքատին հոգ կը տանի.
Նեղութեան օրը Տէրը պիտի փրկէ զանիկա։
2 Տէրը պիտի պահէ ու ապրեցրնէ զանիկա,
Երանելի պիտի ըլլայ երկրի վրայ.
[1]Ու թշնամիներուն կամայը պիտի չմատնես
զանիկա։
3 Տէրը անոր դժ պիտի ապ տակտութեան ան-
կողնին մէջը.
Անոր ամէն անկողինը պիտի դարձնես անոր
հիւանդութեան առնը։

4 Ես ըսի, Ով Տէր, ողորմի ինծի,
[1]Բժշկէ իմ անձս, [2]ինչու որ ես քեզի դէմ մե-
ղանչեցի։
5 Թշնամիներս դէշ կը խօսին իմ վրայս.
Ըսելով [1]Ե՞րբ պիտի մեռնի ու անունը կոր-
սուի։
6 Թէ որ գալու ըլլայ տեսնելու հա-
մար, [2]սնոտիութիւն կը խօսի.
Իր սիրտը անօրէնութիւն կը ժողվէ իրեն հա-
մար,
Ու դուրս ելլելով գրուցէ։
7 Ինծի դէմ միկտեղ կը փսփսան ամէն իս ա-
տողները,
Իմ վրայիս չարութիւն կը խորհին.
8 Կ'ըսեն [1]Զարհուրելի բան մը անոր վրայ թա-
փեցաւ.
Ու հիմա որ պառկած է, ալ պիտի չելլէ։
9 [1]Մինչեւ անգամ իմ բարեկամս՝ որուն ապա-
ւինեցի էի,
Իմ հացս ուտողը ինծի դէմ կրունկի վերցուց։
10 Սակայն, ով Տէր, դուն ողորմի ինծի ու
կանգնեցուր զիս,
Ու ես փոխարէնը սատ անենց։
11 Ասկէ գիտեմ որ ինծի կը հաւնիս,
Որ թշնամիս իմ վրաս չպարծենար։
12 Ու զիս իմ անմեղութեանս մէջ կը պահես,

Ա՛ա. 3։
1 Սապ. լէ. 27։
Սապ. Ե. 5։
Ա՛ա. գ. 7։
ԽԱ
Աւտ. ժգ. 21։
Սապ. իե. 12։
Սապ. Հ. 3։
Սապ. գ. 2։ Ա՛ա.
Ա՛ա. իգ. 24. 25.
20։
2 Ցոբ. ժէ. 12։
Ցոբ. ժԹ. 19։
Սապ. Նէ. 12. 13.
20։ Երեմ. ի. 10։
Աղբ. 7։ Ցաղ.
ԺԶ. 15։
Սապ. Ռգ. 48։
ԽԲ
Սապ. կգ. 1։ Ծգ.
2։ Ցաղ. ի. 37։
Ա՛մր. գ. 9։
Ցաղ. ԺԶ. 24։
Երեմ. գ. 20։ Ե-
զեկ. ի. 26։
Ծէր. Մխսար.
Սապ. ծբ. 7։ Ցաղ.
ը. 3։
Ա՛մր. ե. 9։
Սապ. ի. 5։
Ցաղ. գ. 24։
Ցաղ. ԺԶ. 7։ Սապ.
ԺԶ. 15։
Ա՛մր. ե. 27։
Սապ. ի. 5։
Ցաղ. ի. 37։
Սապ. ի. 11։ Սապ.
խգ. 5։
Ցաղ. գ. 24։
Երեմ. գ. 20։ Ե-
զեկ. ի. 26։
Ծէր. Մխսար.
Սապ. ծբ. 7։ Ցաղ.
ը. 3։
Գէ. խե. 21։ Բ Օր.
իգ. 8։
Ցաղ. լի. 10։ Սապ.
լբ. 7։ կգ. 6։ Նեմ.
3։
Սապ. լբ. 6։ խբ.
8։

Ու յաւիտեան Իմ քու առջիդ կը կայնեցընես։
13 Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլին Տէր Աստուածը
Յաւիտենից յաւիտենից։ Ամէն ու ամէն։

ՍԱՂՄ· ԽԲ

1 Դաւիթ կը փափագի Աստուծոյ ծառայելու խրախճին մէջ։ 5 Իր անձը կը քաջալերէ որ Աստուծոյ սպասի։

Գլխաւոր երաժշտին. Կորխի որդւոցը երգը։

1 Ինչպէս որ եղջերուն չուրի վտակներուն կը
փափաքի,
Անոնկ ալ իմ անձս քեզի կը փափաքի, ով
Աստուած։
2 Հոգիս ծարաւի է Աստուծոյ՝ [1]կենդանի Աս-
տուծոյն.
Ե՞րբ պիտի դամ ու երեւնամ Աստուծոյ առջեւն։
3 Ցորեկ ու գիշեր [1]արցունքներս ինծի հաց
եղան.
Որովհետեւ [2]ամէն օր ինծի կ'ըսեն Թէ Ո՞ր
է քու Աստուածդ։
4 Ա՛ս բաները վհատս կը բերեմ,
Ու [1]հոգիս կը թափեմ իմ ներսի դիս,
Փ[2]առելով որ բազմութեան հետ երթայի,
[3]Անոնց հետ հանդէսով Աստուծոյ տաճարը մըտ-
նեմ
Ուրախութեան ու օրհնութեան ձայնով,
Տօնախմբող բազմութեան հետ։

5 [1]Ինչո՞ւ կը ցածնաս, ով իմ հոգիս,
Եւ [2]ինծի՞ խռովիս դիս անհանգիստ ես։
[3]Աստուծոյ յուսա. ինչու որ անդամ մըն ալ
զանիկա պիտի գովեմ
Իր երեսին փրկութիւնը համար։

6 Ով իմ Աստուածս, հոգիս իմ ներսի դիս կը
ցածնայ.
Անոր համար քեզ կը յիշեմ Յորդանանու եր-
կրէն
Ու Հերմոնիներէն -- [1]փոքր լեռնէն։
7 [1]Ալեկոծդ անդունդին կը կանչէ քու յոր-
ձանքներուդ ձայնովը.
[2]Քու ամէն կոհակներդ ու ալիքներդ իմ վը-
րայէս անցան։
8 Ցորեկը Տէրը պիտի [1]պատուիրէ իր ողորմու-
թիւնը,
Ու գիշերը իր երգը ինծի հետ պիտի ըլլայ,
Ա՛ղօթք իմ կենացս Աստուծոյն ըլլայ։
9 Պիտի ըսեմ Աստուծոյ՝ իմ վէմիս,
Ինչո՞ւ իս մոռցեր ես,
[1]Ինչո՞ւ սրտում պարտիմ
Թշնամիին հարատահարութենէն։

Ա՛մր. ե. 27։
Սապ. ի. 5։
Ցաղ. ի. 37։
Ա՛մր. ե. 9։
Սապ. ի. 11։ Սապ.
խգ. 5։
Ցաղ. գ. 24։
Երեմ. գ. 20։ Ե-
զեկ. ի. 26։
Ծէր. Մխսար.
Սապ. ծբ. 7։ Ցաղ.
ը. 3։
Գէ. խե. 21։ Բ Օր.
իգ. 8։
Ցաղ. լի. 10։ Սապ.
լբ. 7։ կգ. 6։ Նեմ.
3։
Սապ. լբ. 6։ խբ.
8։

10 Ոսկորներս կոտրտելու չափ թշնամիներս դիս
կը նախատեն՝
Ամէն օր ինծի ըսելով թէ Ո՞ւր է քու Ա-
ստուածդ։
11 Ինչո՞ւ կը ցածնաս, ով իմ հոգիս,
եւ ինչո՞ւ իմ ներսի դիս անհանգիստ ես։
Աստուծոյ յուսա. ինչու որ անգամ մըն ալ
գանիկա պիտի դովեմ,
Ընծ իմ երեսիս փրկութիւնը ու իմ Աստուածս։

ՍԱՂՄ· ԽԳ

1 Դաւիթ աջիք կ'ընէ Աստուծոյ որ զինքը խորանը գործընկ,
ու կը խոստանայ ուրախութեամբ անոր գոհացիլու։ 5 Իր
անձը կը քաջալերէ որ Աստուծոյ ապաւինի։

Գլխաւոր երաժշտին. Կորխի որդւոցը սղոգը։

1 Ով Աստուած, մեր ականջներով լսեցինք,
Հայրերնիս մեզի պատմեցին
Ձեր գործը ա՛յ անոնց օրերը դործեցիր
Առջի ժամանակը։
2 Դուն քու ձեռքովդ հեթանոսները քշեցիր,
Ու զանոնք անկեցիր.
Ազգերը չեզոդ ապրէն.
Կենդաւոր ու անօրէն մարդէն խա ազատէ։
2 Քանզի դուն ես իմ ամրութեանս Աստուածը.
Ինչո՞ւ խա կը մերժես,
Ինչո՞ւ տրտում պարտիմ
Թշնամիին հարստահարութենէն։
3 Ղրու լոյսդ ու ճշմարտութիւնդ խրկէ.
Անոնք առաջնորդեն ինծի, ու իս հանեն
Քու սուրբ լեռդ ու քու բնակարաններդ։
4 Ու Աստուծոյ սեղանին քովը պիտի երթամ,
Իմ ուրախութեանս ու ցնծութեանս Աստու-
ծոյն առջեւն.
Ու քեզ քնարով պիտի գովեմ,
Ով Աստուած՝ իմ Աստուածս։
5 Ինչո՞ւ կը ցածնաս, ով իմ հոգիս,
եւ ինչո՞ւ իմ ներսի դիս անհանգիստ ես.
Աստուծոյ յուսա. ինչու որ անգամ մըն ալ
գանիկա պիտի գովեմ,
Ընծ իմ երեսիս փրկութիւնը ու իմ Աստուածս։

ՍԱՂՄ· ԽԴ

1 Եկեղեցին իր առջի ընդունած չնորհքները յիշելով՝ ներկայ
ժամանակի չարչարանքին համար կը գանգատի։ 17 Իր անկե-
ղծութիւնը խոստովանելով՝ 24 յիշեցնութեամբ կ'աղաչէ
օգնութեան համար։

Գլխաւոր երաժշտին. Կորխի որդւոցը Լեգը։

1 Ով Աստուած, մեր ականջներով լսեցինք,
Հայրերնիս մեզի պատմեցին
Ձեր գործը ա՛յ անոնց օրերը դործեցիր
Առջի ժամանակը։
2 Դուն քու ձեռքովդ հեթանոսները քշեցիր,
Ու զանոնք անկեցիր.
Ազգերը չեզոդ ապրէն.
Կենդաւոր ու անօրէն մարդէն խա ազատէ։
3 Քանզի դուն ես իմ ամրութեանս Աստուածը.
Ինչո՞ւ խա կը մերժես,
Ինչո՞ւ տրտում պարտիմ
Թշնամիին հարստահարութենէն։
4 Ղրու լոյսդ ու ճշմարտութիւնդ խրկէ.
Անոնք առաջնորդեն ինծի, ու խա հանեն
Քու սուրբ լեռդ ու քու բնակարաններդ։
5 Ու Աստուծոյ սեղանին քովը պիտի երթամ,
Իմ ուրախութեանս ու ցնծութեանս Աստու-
ծոյն առջեւն.
Ու քեզ քնարով պիտի գովեմ,
Ով Աստուած՝ իմ Աստուածս։
6

ᵉՆեղութիւնները մէջը խիստ օդնական կը գտնուի ։
2 Անոր համար պիտի չվախնանք, թէև երկիրը փոխուի,
Ու լեռները ծովուն սիրտերը ձգուին .
3 ᵛԹէև անոր ջուրերը գոռան ու պղտորին,
Լեռները դողան անոր ուռնալովը ։ (Սելայ ։)
4 ᶜԴետի վտակները պիտի ուրախացնեն ᵛԱստուծոյ քաղաքը՝
Բարձրելոյն սուրբ բնակարանները ։
5 Աստուած ᵉանոր մէջն է, անիկա պիտի չսասանի .
Աստուած անոր պիտի օգնէ առտուանոց կանուխ ։
6 ᵃՀեթանոսները կը խռովին, թագաւորութիւնները կը շարժին .
Բ–ՅԷ–ՈՒ իր ձայնը կու տայ, ᵇերկիրը կը հալի ։
7 ᶜՋօրաց ՏԷրը մեզի հետ է .
Յակոբին Աստուածը մեզի ապաւէն է ։ (Սելայ ։)
8 ᵇԵկէք ու տեսէք Տէրոջը գործքերը,
Որ աւերումներ ըրաւ երկրի մէջ ։
9 ᶜՊատերազմները կը դադրեցնէ մինչև երկրի ծայրը .
ᵇԱղեղը կը կոտրէ ու նիզակը կը չարդէ,
ᶜկառքերը կրակով կ'այրէ ։
10 Հանդարտ կեցէք ու ճանչցէք որ ես եմ Աստուած .
Հեթանոսներուն մէջը պիտի բարձրանամ,
Երկրի վրայ պիտի բարձրանամ ։
11 ᶜՋօրաց ՏԷրը մեզի հետ է,
Յակոբին Աստուածը մեզի ապաւէն է ։ (Սելայ ։)

ՍԱՂՄ· ԽԷ

1–9 Ազգերուն յորդորանք մը որ ուրախութեամբ Քրիստոսի թագաւորութիւնը ընդունին ։

Գլխաւոր երաժշտին . կորխի որդւոցը Սաղմոս ։

1 ᵉՕ՜ ամէն ցեղեր, ամէն ժողովուրդներ,
Ջնծութեան ձայնով Աստուծոյ ազատակեցէք ։
2 վասն զի ՏԷրը բարձրեալ ᵉէ Ահարկու է .
Բոլոր երկրի վրայ ᵇմեծ թագաւոր է ։
3 ᵉԺողովուրդները մեզի կը հնազանդեցընէ,
Ու ազգերը մեր ոտքերուն տակը ։
4 Ընտրեց մեզի ᵉմեր ժառանգութիւնը,

Յակոբին փառաւորութիւնը՝ որ ինքը սիրեց ։ (Սելայ ։)
5 ᵉԱստուած ցնծութիւնով վեր ելաւ,
ՏԷրը փողի ձայնով ։
6 Սաղմոս երգեցէք Աստուծոյ, սաղմոս երգեցէք .
Սաղմոս երգեցէք մեր թագաւորին, սաղմոս երգեցէք .
7 ᵇՎասն զի բոլոր երկրի վրայ թագաւոր Աստուած է .
ᵉԵրգ երգեցէք ։ ։
8 ᵇԱստուած ազգերուն վրայ կը թագաւորէ,
Աստուած կը նստի իր սուրբ աթոռին վրայ ։
9 Ժողովրդոց իշխանները ժողովուեցան
ᵇԱբրահամի Աստուծոյն ժողովուրդին հետ .
ᵇվասն զի երկրի ասպարները Աստուծոյն են .
Ինքը խիստ բարձրացած է ։

ՍԱՂՄ· ԽԸ

1–14 Եկեղեցիին վեհութիւնը ու արտաքսութիւնները ։

Կորխի որդւոցը երգը — Սաղմոս ։

1 Տէրը մեծ է ու խիստ օրհնեալ է
ᵉՄեր Աստուծոյն քաղաքին մէջ՝
ᵇԻր սուրբ լեռանը վրայ ։
2 ᵇԳեղեցիկ բարձրութիւնով,
ᵉԲոլոր երկրի ուրախութիւնը՝
ᵇՀիւսիսային կողմերը նոզոզ Սիոն լեռն է,
ᵉՄեծ թագաւորին քաղաքը ։
3 Աստուած անոր պալատներուն մէջ
Ապաւէն դիտցուած է ։
4 վասն զի ᵉՀոս թագաւորները ժողովուեցան,
Ո– միասին անցան ։
5 Անոնք տեսածնուն պէս զարմացան .
Զարհուրեցան — շուտով փախան ։
6 Հոն ᵉդողմամբ բռնեց զանոնք,
ᵇՈ– ցաւը՝ պատակ ծնանողի ցաւէ պէս ։
7 ᵇԱրեւելեան հովով
ᵇԹարսիսի նաւերը կը խորտակես ։
8 Ինչպէս որ լսեցինք, անանկ ալ տեսանք
ᵉՋօրութեանց ՏԷրոջը քաղաքին մէջ,
Մեր Աստուծոյն քաղաքին մէջը .
Աստուած ᵉանիկա պիտի հաստատէ յաւիտեան ։ (Սելայ ։)
9 Ով Աստուած, ᵇքու ողորմութեանդ վրայ կը մտածենք
Քու տաճարիդ մէջ ։
10 Քու գովութիւնդ, ով Աստուած,

Քակորին փառաւորութիւնը՝ որ ինքը սիրեց ։ (Սելայ ։)
5 ᵉԱստուած ցնծութիւնով վեր ելաւ,
ՏԷրը փողի ձայնով ։
6 Սաղմոս երգեցէք Աստուծոյ, սաղմոս երգեցէք .
Սաղմոս երգեցէք մեր թագաւորին, սաղմոս երգեցէք .
7 ᵇՎասն զի բոլոր երկրի վրայ թագաւոր Աստուած է .
ᵉԵրգ երգեցէք ։ ։
8 ᵇԱստուած ազգերուն վրայ կը թագաւորէ,
Աստուած կը նստի իր սուրբ աթոռին վրայ ։
9 Ժողովրդոց իշխանները ժողովուեցան
ᵇԱբրահամի Աստուծոյն ժողովուրդին հետ .
ᵇվասն զի երկրի ասպարները Աստուծոյն են .
Ինքը խիստ բարձրացած է ։

ՍԱՂՄ· ԽԸ

1–14 Եկեղեցիին վեհութիւնը ու արտաքսութիւնները ։

Կորխի որդւոցը երգը — Սաղմոս ։

1 Տէրը մեծ է ու խիստ օրհնեալ է
ᵉՄեր Աստուծոյն քաղաքին մէջ՝
ᵇԻր սուրբ լեռանը վրայ ։
2 ᵇԳեղեցիկ բարձրութիւնով,
ᵉԲոլոր երկրի ուրախութիւնը՝
ᵇՀիւսիսային կողմերը նոզոզ Սիոն լեռն է,
ᵉՄեծ թագաւորին քաղաքը ։
3 Աստուած անոր պալատներուն մէջ
Ապաւէն դիտցուած է ։
4 վասն զի ᵉՀոս թագաւորները ժողովուեցան,
Ո– միասին անցան ։
5 Անոնք տեսածնուն պէս զարմացան .
Զարհուրեցան — շուտով փախան ։
6 Հոն ᵉդողմամբ բռնեց զանոնք,
ᵇՈ– ցաւը՝ պատակ ծնանողի ցաւէ պէս ։
7 ᵇԱրեւելեան հովով
ᵇԹարսիսի նաւերը կը խորտակես ։
8 Ինչպէս որ լսեցինք, անանկ ալ տեսանք
ᵉՋօրութեանց ՏԷրոջը քաղաքին մէջ,
Մեր Աստուծոյն քաղաքին մէջը .
Աստուած ᵉանիկա պիտի հաստատէ յաւիտեան ։ (Սելայ ։)
9 Ով Աստուած, ᵇքու ողորմութեանդ վրայ կը մտածենք
Քու տաճարիդ մէջ ։
10 Քու գովութիւնդ, ով Աստուած,

Հիւս. անտառնդ պէս մինչև երկրին ծայրերն է .
Աջդ արդարութեամբ լեցուն է քու ազ ձեռքդ ։
11 Սիօն լեռը թող ուրախանայ,
Ո– Յուդայի աղջիկները թող ցնծան
Քու դատաստաններուդ համար ։
12 Սիօնին չորս կողմը պտտեցէք,
Ու անոր բոլորակը չորցուեցէք
Ո– աշտարակները համրեցէք .
13 Ուշադրութեամբ դիտեցէք անոր պարիսպները .
Անոր պալատները ջննեցէք,
Որ գալու ազգին պատմէք ։
14 վասն զի աս Աստուածը մեր Աստուածն է յաւիտեան յաւիտենից .
Անիկա ᵉպիտի առաջնորդէ մեզ մինչև ի մահ ։

ՍԱՂՄ· ԽԹ

1 Յորդորանք մը՝ որ մտքերնիս երկյուղը Աստուծոյ վրայ հաստատէ, և չեզ թէ աշխարհային միջոցներուն վրայ ։ 10 Աշխարհային յաջողութիւններուն վրայ պարծանալ պէտք չէ ։

Գլխաւոր երաժշտին . կորխի որդւոցը Սաղմոս ։

1 Լսեցէք ասիկա, ով բոլոր ազգեր,
Ականջ դրէք, աշխարհի բոլոր բնակիչներ,
2 ᵉԱմէնքներ ու ազնուականներ,
Հարուստներ ու աղքատներ միասին ։
3 Բերանս իմաստութիւն պիտի խօսի,
Ու սրտիս խորհուրդները հանճար ։
4 ᵉԻմ ականջս առակի պիտի ծռեմ,
Երգնագարանութիւնս քնարով պիտի բանամ ։
5 Ինչո՞ւ վախնամ չար օրերուն մէջը,
Երբոր *դաւանակալներուն անօրէնութիւնը չորս կողմս կը պատէ ։
6 ᵇԻրենց զօրութեանը յուսացողներուն
Ու իրենց հարստութեանը չատութիւնովը պարծողներուն
7 Մէկը բնաւ չկրնար փրկել իր եղբայրը,
Ոչ — ᵉանոր փրկանքը Աստուծոյ հատուցանել .
8 (Քանզի ᵇսուղ է անոնց անձին փրկութեան գինը,
Ու յաւիտեան պիտի դադարի .)
9 Որ ալ ապրի յաւիտեան,
Ո– չապականութիւն չտեսնէ ։
10 Ինչու որ կը տեսնէ Թէ իմաստուները կը մեռնին,
Յիմարը ու անխելքը միասին կը կորսուին,
ᵉՈւ իրենց ստացուածքները ուրիշներուն կը թողուն ։

4 ՚Երկինքը պիտի կանչէ վերէն,
Ու երկիրը՝ իր ժողովուրդը դատելու համար։
5 Ինծի ժողվեցէք իմ սուրբերս,
Որ ինծի հետ զոհով ուխտ ընողները։
6 Ու երկինքները անոր արդարութիւնը պիտի պատմեն,
Վասն զի Աստուած ինքը դատաւոր է։ (Սէլա։)
7 Լաւ, ով իմ ժողովուրդս, ու խօսիմ.
Ով Իսրայէլ, ու քեզի վկայութիւն ընեմ,
Որ Ես եմ Աստուած՝ քու Աստուածդ։
8 Զէ թէ քու զոհերուդ համար քեզ կը յանդիմանեմ,
Ու քու ողջակէզներուդ համար՝ որոնք միշտ իմ առջեւս են։
9 Քու տունէդ զուարակ չեմ առներ,
Ո՛չ քու գոմերէդ նոխազներ։
10 Ինչու որ իմն են անտառին բոլոր գազանները,
Հազարաւոր լեռներուն անասունները։
11 Ես գիտեմ լեռներուն բոլոր թռչունները,
Ու դաշտի գազանները իմ քովս են։"
12 Թէ որ անօթենայի՝ քեզի պիտի չըսեմ.
Վասն զի աշխարհը ու անոր լիութիւնը իմն է։
13 Միթէ ես ցուլերու միս կ'ուտեմ,
Կամ նոխազներու արիւն կը խմեմ։
14 Շնորհակալութիւն զոհէ Աստուծոյ,
Ու քու ուխտերդ կատարէ Բարձրեալին.
15 Ու նեղութեան օրը ինծի կանչէ.
Ես քեզ պիտի ազատեմ, ու դուն ինծ պիտի փառաւորես։

16 Սակայն Աստուած ամբարշտին կ'ըսէ,
Քեզի ի՞նչ որ դուն իմ օրէնքներս կը պատմես,
Ու իմ ուխտս բերանդ կ'առնես։
17 Վասն զի դուն խրատը ատեցիր,
Ու իմ խօսքերս ետիդ ձգեցիր.
18 Գողը տեսնելով՝ անոր հետ միաբանեցար,
Ու շնացողներուն հետ բաժին ունեցար.
19 Քու բերանդ չարութեան տուիր,
Ու քու լեզուդ նենգութիւն կը հնարէ.
20 Կը նստիս եղբօրդ դէմ կը խօսիս,
Քու որդւոյդ դէմ չարախօսութիւն կ'ընես։
21 Ես բաները ըրիր ու ես լռեցի,
Կարծեցիր թէ ես բոլորովին քեզի կը նմանիմ.
Բայց քեզ պիտի յանդիմանեմ,

Ու աչքերուդ առջեւը պիտի չարեմ զանոնք։
22 Արդ խնայեցէք ասիկա, Դուք որ Աստուած մոռցողներ,
Զըլլայ որ չքնաղ պատռեմ, և ազատող մըն ալ չգտնուի։
23 Շնորհակալութիւն մատուցանողը ինծ կը փառաւորէ.
Ու ճամբան ղոչ ցոյց պիտի տամ
Որ Աստուծոյ փրկութիւնը տեսնէ։

ՍԱՂՄ· ԾԱ

1 Դաւիթ խնամքութեամբ իր մեղքերը խոստովանելով՝ անոնց համար թողութիւն կը խնդրէ։ 6 արգութեան համար ապրելիք կ'ընէ։ 16 Աստուած զոհերու չհաճիր, հապա անկեղծութիւնն։ 18 Դաւիթ եկեղեցիին համար կ'աղօթէ։

Դպետաւոր երաժշտին. Պաղմոս Դաւիթի, անոր Բերսաբէին քովը մտնելէն ետքը, Նաթան Մարգարէին անոր եկած ժամանակը։

1 Ողորմէ ինծի, ով Աստուած, քու ողորմութեանդ համեմատ,
Քու առատ գթութեանդ համեմատ ինջնէ իմ յանցանքներս։
2 Լիովին լուա զիս իմ անօրէնութենէս,
Ու իմ մեղքէս զիս սրբէ։
3 Վասն զի ես կը ճանչնամ իմ յանցանքներս,
Ու իմ մեղքս միշտ իմ առջեւս է։
4 Քեզի՛ միայն քեզի դէմ մեղանչեցի,
Ես քու աչքերուդ առջեւը չարութիւն ըրի.
Որ արդար ըլլաս խօսքերուդ մէջ,
Ու անարատ ըլլաս դատաստանիդ մէջ։
5 Ահա ես անօրէնութեամբ ծնայ,
Ու իմ մայրս մեղքով յղացաւ զիս։
6 Ահա դուն ճշմարտութիւն կ'ուզես ներկանիքներու մէջ.
Ու ծածուկ տեղը իմաստութիւն պիտի դիտցընես ինծի։
7 Զոպային հնոիկով մաքրէ զիս, ու մաքուր ըլլամ.
Զիս լուա, ու ձիւնէն աւելի ճերմակ ըլլամ։
8 Ցնծութիւն և ուրախութիւն լսել տուր ինծի,
Որ ոսկորները որ կոտրեցիր ցնծան։
9 Իմ մեղքերէս երեսդ ծածկէ,
Ու իմ անօրէնութիւններս ջնջէ։
10 Ով Աստուած, իմ մէջս մաքուր սիրտ ստեղծէ,
Ու իմ ներսիս դիս ուղիղ հոգի նորոգէ։

11 Իս ներկայդ մի ձգեր,
Ու քու Սուրբ Հոգիդ ինծմէ մի հաներ։
12 Քու փրկութեանդ ցնծութիւնը ինծի նս դարձուր,
Ու կամաւոր հոգի մը թող հաստատէ զիս։
13 Անօրէնները պիտի սորվեցընեմ քու ճամբաներդ,
Ու մեղաւորները քեզի պիտի դառնան։
14 Ով Աստուած՝ իմ փրկութեանս Աստուածը,
Փրկէ զիս արնահեղութենէն.
Ու լեզուս ցնծութեամբ պիտի խօսի քու արդարութեանդ վրայով։
15 Ով Տէր, իմ շրթունքներս բաց,
Ու բերանս պիտի պատմէ քու գովութիւնդ։
16 Վասն զի զոհի չես հաճիր որ անկ՛ը մատուցանէի.
Դուն ողջակէզի ալ չես հաւնիր։
17 Աստուծոյ զոհը կոտրած հոգին է.
Կոտրած ու խոնարհ սիրտը, ով Աստուած, դուն չես անարգեր։
18 Քու բարեհաճութեամբդ Սիովնին բարիք ըրէ,
Երուսաղէմին պարիսպները չինէ։
19 Այնատենը պիտի հաճիս արդարութեան զոհերուն՝
Ողջակէզներուն ու բոլորովին այրուած զոհերուն.
Այնատենը քու սեղանիդ վրայ զուարակներ պիտի մատուցանեն։

ՍԱՂՄ· ԾԲ

1 Դաւիթ Դոէկին չարաբաստիկ գաղտագործութիւնը, անոր կոծանումը կը գուշակէ։ 6 պատի վերայ արգասիք պիտի ուտեստնայ։ 8 Դաւիթ Աստուծոյ վերայ ունեցած վստահութեամբը ընդհակառակին կը մատնացոյցէ։

Դպետաւոր երաժշտին. Դաւիթին երգը, երբոր Դոէկ Եդոմացին եկաւ ու պատմեց Սաուղին, ու անոր ըսաւ թէ Դաւիթ Աքիմելեքին տունը մտեր է։

1 Ինչո՞ւ անօրէնութիւնով կը պարծիս, ով բռնաւոր.
Աստուծոյ գթութիւնը ամէն օր կայ։
2 Լեզուդ չարութիւններ կը հնարէ,
Սուր ածելիի պէս նենգութիւն կը գործէ.
3 Չարութիւնը բարութենէն աւելի կը սիրես,
Ու նասութիւնը արդարութիւն խօսելէն աւելի։ (Սէլա։)
4 Ամէն կործանման խօսքերը
Ու նենգաւոր լեզուն կը սիրես։
5 Աստուած ալ յաւիտեան քեզ պիտի կործանէ,
Քեզ պիտի բռնէ ու քեզ հանէ ի բնակարանէդ,
Ու քեզ արմատէդ պիտի խլէ կենդանեաց երկրին։ (Սէլա։)
6 Արդարները պիտի տեսնեն ու վախնան,
Ու անոր վրայ պիտի ծիծաղին ըսելով,
7 Ահա այն մարդը՝ որ զԱստուած իրեն ամրութիւն չըրաւ,
Հապա իր շատ հարստութիւնը վստահացաւ,
Ու իր անօրէնութիւնովը զօրացաւ։
8 Սակայն ես Աստուծոյ տանը մէջ ձիթենիի պէս եմ.
Աստուծոյ ողորմութիւնը կը յուսամ յաւիտեան յաւիտենից։
9 Քեզ պիտի գոհանամ յաւիտեան,
Որ ես ըրածը կատարեցիր.
Ու քու անունդ պիտի յուսամ,
Վասն զի բարի է սուրբերուդ առջեւ։

ՍԱՂՄ· ԾԳ

1 Դաւիթ մարդասէր մարգուն ապականութիւնը կը տարտղնէ։ 4 չարերը կը յանդիմանէ անտեղի ներմուծուելուն համար։ 6 Աստուծոյ փրկութեամբը կը պարծի։

Դպետաւոր երաժշտին, Մահաղաթին վրայ. Դաւիթին երգը։

1 Անզգամը իր սրտին մէջ ըսաւ թէ Աստուած չկայ.
Ապականեցան ու պիղծ անօրէնութիւն ըրին.
Մէկ մը չկայ որ աղէկութիւն ընէ։
2 Աստուած երկինքէն նայեցաւ մարդոց որդիներուն վրայ,
Որ տեսնէ թէ կայ արդեօք խելառն մէկը
Որ զԱստուած փնտռէ։
3 Ամէնքը խոտորեցան, միկտեղ անպիտան եղան.
Աղէկութիւն ընող մը չկայ, մէկ մին ալ չկայ։
4 Միթէ չգի՞տեն ճանչնար անօրէնութիւն ընողները,
Որոնք հաց ուտելու պէս իմ ժողովուրդս կ'ուտեն,
Ու Աստուծոյ չեն կանչեր։
5 Անոնք այն տեղը շատ վախցան՝ ուր ոչ վախ չկար.
Ինչու որ քեզ պաշարողներուն ոսկորները ցրուեց Աստուած.
Ամչցուցիր զանո՛ւ, վասն զի Աստուած անարգեց զանոնք։
6 Երանի՛ թէ Սիովնէն գար Իսրայէլին փրկութիւնը.

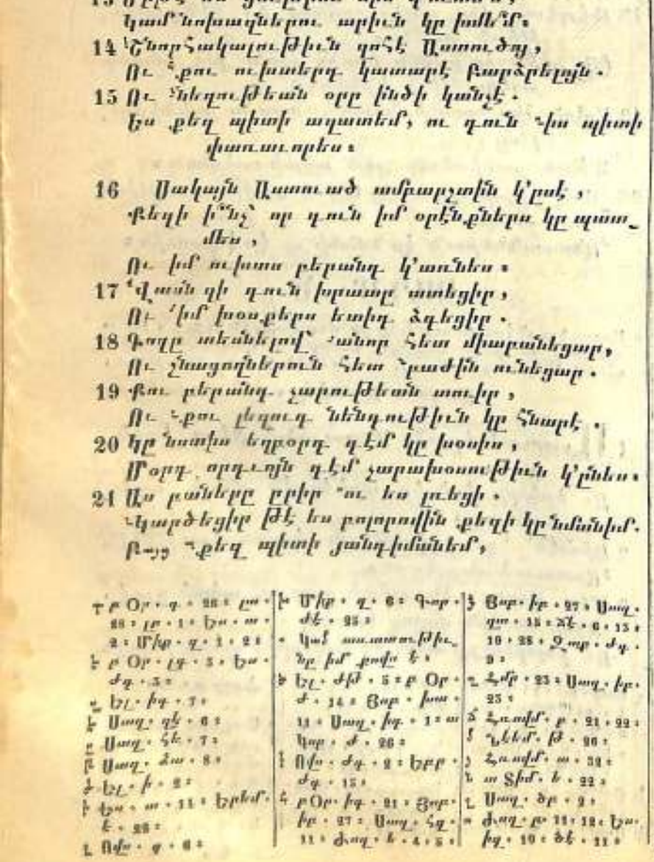

Աստուած իր ժողովուրդը գերութենէն դարձուցած առենը՝
Ցակոբ պիտի ցնծայ — Իսրայէլ ուրախ պիտի ըլլայ։

ՍԱՂՄ· ԾԴ

1 Դաւիթ Ջիխացիներէն գանգատելով՝ իր փրկութեանը համար աղօթք կ'ընէ։ 4 Աստուծոյ օգնականութիւնը վոյ ըսուած ապահովով ազգակիցներ մատնացոյց կը խոստանայ։

Դպիրապետ երաժշտին, Նկինոթի վրայ. Դաւիթին երգը, անատենը որ Զիփացիք եկան ու ըսին Սաուղին, Ահա Դաւիթ մեր քովը պահուած է։

1 Ով Աստուած, քու անունովդ զիս ազատէ,
Ու քու զօրութիւնովդ իրաւունքը ըրէ ինծի։
2 Ով Աստուած, լսէ իմ աղօթքս,
Ականջս խօսքերուն ակունքը դիր։
3 Վասն զի օտարները իմ վրաս ելան,
Ու բռնաւորները կը փնտռեն իմ անձս,
Ու զԱստուած իրենց առջեւը չդրին։ (Սէլայ։)
4 Ահա Աստուած ինծի օգնական է.
Տէրը իմ հոգիս պաշտպաններուն հետն է։
5 Չարութիւնը թշնամիներուս վրայ պիտի դարձնէ.
Ճշմարտութեանդ կորնչացուր զանոնք։
6 Ես իմ կամքովս քեզի զոհ պիտի մատուցանեմ.
Ով Տէր, քու անունդ պիտի գովեմ, վասնզի որ բարի է։
7 Վասն զի ամէն նեղութենէ ինծի փրկեց,
Ու իմ աչքս թշնամիներուս նշուածը տեսաւ։

ՍԱՂՄ· ԾԵ

1 Դաւիթ իր աղօթքին մէջ իր երկիւղալի վիճակին համար կը գանգատի։ 3 Իր թշնամիներուն գէմ կ'աղօթէ։ 11 ու անոնց չարութեանը ու նենգութեանը համար կը գանգատի։ 16 Ինքզինքը կը մխիթարէ յուսալով որ Աստուած պիտի պահպանի։ ու իր թշնամիները ամօթով պիտի բնէ։

Դպիրապետ երաժշտին, Նկինոթի վրայ. Դաւիթին երգը։

1 Ով Աստուած, ականջ դիր իմ աղօթքիս,
Ու իմ խնդրուածքս քու երեսէդ մի ծածկեր։
2 Մտիկ ըրէ ու պատասխանէ ինծի.
Իմ գանգատումս ⁰կը մղոլիմ ու կը խռովիմ,
3 Թշնամիին ձայնէն ու ամբարշտին ներգործութենէն
ողջին.
Ինչու որ իմ վրաս անկարուածութիւն կը բերեն,
Ու բարկութիւնով զիս կը հալածեն։

4 Իմ սիրտս դողայ իմ ներսիս դիս,
Ու մահուան արհաւիրքները իմ վրաս ինկան։
5 Վախ ու դող եկաւ իմ վրաս,
Ու սոսկումը իս ծածկեց։
6 Ու ըսի, Երանի թէ ազաւնիի նման թեւեր ունենայի,
Որ թռչէի ու հանգիստ ըլլայի։
7 Ահա հեռուն կը փախչէի,
Անապատին մէջ կը բնակէի։ (Սէլայ։)
8 Ողջախոհ հովէն — փոթորիկէն
Իմ փախչիլս կ'արտորդրնէի։
9 Ով Տէր, կորսնցուր, անոնց լեզուները բաժնէ,
Վասն զի քաղաքին մէջը ²բռնութիւն ու կռիւ տեսայ։
10 Ցորեկ ու գիշեր անոր չորս կողմէ՝ անոր պարիսպներուն վրայ կը պտրտին.
Աւերումներուն ու չարիք կայ անոր մէջը։
11 Անոր մէջը եղեռնագործութիւն կայ.
Եւ բռնութիւնը ու նենգութիւնը անոր հրապարակներէն չեն զատուիր։
12 ³Ինչու որ թշնամին չէր իս նախատողը, որ համբերէի.
Կամ ատոդը չէր ²իմ վրաս հպարտացողը, որ անկէ պահուէի.
13 Հապա դուն, ով մարդ, իմ հաւասարս,
³Իմ ընկերս ու ճանչցուրս,
14 Որ իրարու հետ անոյշ խօսակցութիւն կ'ընէինք,
Ու ²տպատճառնան հետ Աստուծոյ տունը կ'երթայինք։
15 Մահը յանկարծ անոնց վրայ պիտի հասնի,
Ու ³ողջ ողջ գերեզմանը պիտի իջնեն,
Վասն զի իրենց բնակարաններուն — իրենց մէջը չարութիւն կայ։
16 Ինչ ես Աստուծոյ պիտի կանչեմ,
Ու Տէրը իս պիտի փրկէ։
17 ³Իրիկունը, առաւօտն ու կէս օրը պիտի բողոքեմ ու հառաչեմ,
Ու անկա պիտի լսէ իմ ձայնս։
18 Խաղաղութիւնով կը փրկէ իմ անձս ինծի դէմ եղած պատերազմէն,
Ինչու որ ³շատերը կան իմ քովս։
19 Աստուած պիտի լսէ,
Ու ⁴յաւիտենականութենէն մէջ բնակողը պիտի ցածցնէ դանոնք. (Սէլայ.)
Որովհետեւ չեն փոխուիր անոնք,
Ու Աստուծմէ չեն վախնար։
20 ²Ձեռքը ³իրեն հետ հաշտուածներուն վրայ երկննցուց,
Իր ուխտը աւրեց։
21 ³Անոր բերնին խոտիէդ կոգիլէն կակուղ են,

Բայց անոր սրտին մէջը պատերազմ կայ.
Անոր խօսքերը ձէթէն կակուղ են,
Բայց մերկ սուրեր են։
22 ⁴Դուս հոգդ Տէրոջը վրայ ձգէ,
Ու ան քեզ պիտի խնամէ.
⁵Անիկա յաւիտեան սասանութիւն չտար արդարին։
23 Բայց դուն, ով Աստուած, անոնք ապականութեան դուրսը մէջը պիտի իջեցնես.
⁶Արիւնահեղ ու նենգաւոր մարդիկ ⁷օրերնուն կէսին պիտի չգտանին,
Սակայնես քեզի պիտի յուսամ։

ՍԱՂՄ· ԾԶ

1 Դաւիթ Աստուծոյ խօսքին վրայ վստահանալով՝ իր աղօթքին մէջ իր թշնամիներուն համար կը գանգատի։ 9 Կը խոստանայ վանի Աստուծոյ խօսքին վրայ է, ու կը խոստանայ որ զԱստուած գովէ։

Դպիրապետ երաժշտին, ‡Ալ-թաշհէթ, Դաւիթին երգը, ²Պատուղին երեսէն դէպ ի քարայրը փախած առենը։

1 ³Ողորմէ ինծի, ով Աստուած, ողորմէ ինծի,
Վասն զի իմ անձս քեզի կը յուսայ.
Ու ⁴քու թեւերուդ հովանաւորութեանը պիտի ապաւինիմ,
⁵Մինչեւ որ թշուառութիւնները անցնին։
2 Բարձրեալ Աստուծոյն պիտի աղաղակեմ,
⁶Ինծի համար գործող Աստուծոյն։
3 ²Երկինքէն պիտի խրկէ ու փրկէ զիս,
Թէ ²կս կլլել ուզողը ⁷ետ նախատէ. (Սէլայ.)
Աստուած ²պիտի խրկէ իր ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը։
4 Իմ անձս առիւծներու մէջ է.
Բոց փչող մարդոց որդիներուն ⁸մէջ կը պառկիմ,
⁹Որոնց ակռաները նիզակներ ու նետեր են,
Եւ ³անոնց լեզուները սրած թուրեր են։
5 Ով Աստուած, ²երկինքի վրայ բարձրացիր.
Քու փառքդ բոլոր երկրի վրայ ըլլայ։
6 Իմ քայլերուս որոգայթ պատրաստեցին,
Անձս վար ծռեցաւ.
Փոս փորեցին առջեւս,
Ու՝ երենք ինկան անոր մէջը։ (Սէլայ։)
7 ³Սիրտս պատրաստ է, ով Աստուած, սիրտս պատրաստ է.
Պիտի երգեմ ու սաղմոս պիտի բերեմ.
8 Արթնցիր, ³ով իմ փառքս.
Արթնցիր, ով տաւիղ ու քնար.
Ես կանուխ պիտի արթննամ։

10 ²Աստուծով պիտի գովեմ ²ⁱ խօսքը,
Տէրոջմով պիտի գովեմ ²ⁱ խօսքը։
11 Աստուծոյ կը յուսամ, պիտի չվախնամ.
Մարդը ինծի ի՞նչ կրնայ ընել։
12 Ով Աստուած, քու ուխտերդ իմ վրաս են.
Քեզի շնորհակալութիւնները պիտի հատուցանեմ։
13 Որովհետեւ իմ անձս մահուանէ ազատեցիր,
Ոտքերս ալ դայթակղելէն չեն ⁻ազատիր,
Որ Աստուծոյ առջեւը քալեմ ⁴կենդանիներուն լոյսին մէջ։

ՍԱՂՄ· ԾԷ

1 Դաւիթ ազգքի մէջ Աստուծոյ դիմելով՝ իր վտանգաւոր վիճակին համար կը գանգատի։ 7 Ինքզինքը կը քաջալերէ որ զԱստուած գովէ։

Դպիրապետ երաժշտին. ‡Ալ-թաշհէթ, Դաւիթին երգը, ²Սաուղին երեսէն դէպ ի քարայրը փախած առենը։

1 ³Ողորմէ ինծի, ով Աստուած, ողորմէ ինծի,
Վասն զի իմ անձս քեզի կը յուսայ.
Ու ⁴քու թեւերուդ հովանաւորութեանը պիտի ապաւինիմ,
⁵Մինչեւ որ թշուառութիւնները անցնին։
2 Բարձրեալ Աստուծոյն պիտի աղաղակեմ,
³Ինծի համար գործող Աստուծոյն։
3 ²Երկինքէն պիտի խրկէ ու փրկէ զիս,
Թէ ²կս կլլել ուզողը ⁷ետ նախատէ. (Սէլայ.)
Աստուած ²պիտի խրկէ իր ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը։
4 Իմ անձս առիւծներու մէջ է.
Բոց փչող մարդոց որդիներուն ⁸մէջ կը պառկիմ,
⁹Որոնց ակռաները նիզակներ ու նետեր են,
Եւ ³անոնց լեզուները սրած թուրեր են։
5 Ով Աստուած, ²երկինքի վրայ բարձրացիր.
Քու փառքդ բոլոր երկրի վրայ ըլլայ։
6 Իմ քայլերուս որոգայթ պատրաստեցին,
Անձս վար ծռեցաւ.
Փոս փորեցին առջեւս,
Ու՝ երենք ինկան անոր մէջը։ (Սէլայ։)
7 ³Սիրտս պատրաստ է, ով Աստուած, սիրտս պատրաստ է.
Պիտի երգեմ ու սաղմոս պիտի բերեմ.
8 Արթնցիր, ³ով իմ փառքս.
Արթնցիր, ով տաւիղ ու քնար.
Ես կանուխ պիտի արթննամ։

9 Ով ՏԷՐ, Ժողովրդոց միջը քեզ պիտի դովեմ։
Պաղծնս պիտի երգեմ քեզի ազգերուն մէջ.
10 Վասն զի մեծ է քու ողորմութիւնդ մինչև երկինքը,
Ու քու ճշմարտութիւնդ մինչև ամպերը։
11 Երկինքից վրայ բարձրացիր, ով Աստուած,
Քու փառքդ բոլոր երկրի վրայ ըլլայ։

ՍԱՂՄ· ԾԸ

1 Դաւիթ կը յանդիմանէ անխրատ գաւառականները. 3 չարերուն բնաւորութիւնը կը տառապի. 6 գանգատ Աստուծոյ գաւառասուն ներս կը յանձնէ, 10 որուն վրայ արգարը պիտի ուրախանայ։

Գլխաւոր երաժշտին. «Ալ-Թաշհէթ, Դաւիթին երգը։

1 Ի բաւղքէ՛ *անբարբառ արդարութիւն կը խօսի՞ք,
Ուղղութեամբ դատաստա՞ն կը տեսնի՞ք, ով մարդոց որդիներ։
2 Ձերբաւ սրտով անօրէնութիւններ կը գործէ՛ք.
Երկրի վրայ †ձեռքերնուդ բռնութիւնը կը կշռե՛ք։
3 †Ամբարիշտները էնէն դէպ արգանդէն խոտորեցան.
Որովայնէն կը մոլորին սուտ խօսելով։
4 ՚Անոնց թոյները օձի թոյնի պէս է,
Խուլ իժի պէս՝ որ կը դոցէ իր ականջները,
5 Որ չլսեր թովիչներուն ձայնը,
Թէև վարպետութեամբ կախարդութիւն կ'ընեն։
6 Ով Աստուած, ՚անոնց ակռաները իրենց բերաններուն մէջը փշրէ.
Ով Տէր, առիւծի կորիւններուն ժանիքները կատրէ։
7 †Թող անոնք հալին ջուրերու պէս ու կը վազեն.
Երբ՚ որ իրենց ազեղները կը լարեն, թող կոտրտին.
8 Խուռնչի պէս՝ ու քալած ատենը կը հալի,
Էգնկան մը վիժած զաւակին պէս արևը չտեսնեն։
9 Ձեր կաթսաները փուշերուն կո՞ւռ դպալէն առաջ,
Թէ թարմ և թէ այրուող †՚փոթորիկ կալ պիտի ցրուէ։
10 †Արդարը պիտի ուրախանայ, երբոր վրէժխնդրութիւնը տեսնէ.
†Իր ոտքերը ամբարշտին արեանը մէջ պիտի լուայ։
11 †Ու մարդը պիտի ըսէ թէ Իրաւցնէ արդարին համար վարձք կայ.
Իրաւցնէ Աստուած կայ, որ Էրկրի վրայ դատաւոր է։

ՍԱՂՄ· ԾԹ

1 Դաւիթ իր թշնամիներէն ազատ ծնալու համար աղօթք կ'ընէ. 6 անոնց անգթութիւնը համար կը գանգատի. 8 Աստուծոյ կ'ապաւինի. 11 անոնց դէմ կ'աղաչէ. 16 զԱստուած կը գո. վաբանէ։

Գլխաւոր երաժշտին. «Ալ-Թաշհէթ, Դաւիթին երգը։

1 †Ինծմիներէս իս փրկէ, ով իմ Աստուածս.
Իմ վրաս հզղղներէն իս վեր վերցուր։
2 Անօրէնութիւն գործողներէն իս ազատէ,
Ու արիւնահեղ մարդոցմէն իս փրկէ։
3 Ինչու որ ահա իմ անձիս համար դարանը մըտան.
†Զօրաւոր մարդիկ իմ վրաս ժողվուեցան,
†Ոչ թէ մեղքիս ու յանցանքիս համա՛ր, ով Տէր։
4 Մեղք չունեցած տունիս վազելն ու պատրաստուելուն.
՚Արթնցիր զիս դիմաւորելու ու նայէ։
5 Ով Տէր Աստուած զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայէլի,
Արթնցիր բոլոր հեթանոսները քննելու.
Չար անօրէններուն ընաւ մի ողորմիր։ (Սէլա։)
6 Անոնք իրիկուան ետ կը դառնան,
Շուն պէս կ'ոռնան,
Ու քաղաքին չորս կողմը կը պտրտին։
7 Ահա իրենց բերնին էրս-ռիւն դուրս կը թափեն.
՚Անոնց շրթունքներուն վրայ սուրեր կան.
Ինչու որ †՚ըսեն թէ ՚Ո՞վ պիտի լսէ։
8 Բայց †դուն, ով Տէր, անոնց վրայ պիտի ծիծաղես։
Բոլոր հեթանոսները ծաղր պիտի ընես։
9 Ով †իմ զօրութիւնս,՝ քեզի պիտի սպասեմ.
†՚Վասն զի Աստուած է իմ ապաւէնս։
10 Ողորմութեամբ Աստուածը †ինծի պիտի հասնի.
Աստուած †պիտի ցուցնէ ինծի թշնամիներուս կորուստը։
11 †Մի մեռցներ անոնք, որ ժողովուրդս չմոռնայ.
Զանոնք ցիրուցան ըրէ քու զօրութեամբդ,

Ու վար ձգէ զանոնք, ով Տէր՝ մեր վահանը։
12 Անոնք †իրենց բերանները մեղքին — չըբացուն քունքերուն խօսքին համա՛ր՝
Իրենց ամբարտաւանութեանը մէջ թող բռնուին,
Նաև անէծքին ու սուտին համար որ կը խօսին։
13 Կործանեցուր բարկութիւնով, կործանեցուր զանո՛ր՝ որ ոչնչանան,
Ու †գիտնան թէ Աստուած կը տիրէ ցակոբին վրայ
Մինչև երկրի ծայրերը։ (Սէլա։)
14 †Անոնք իրիկուան ետ պիտի դառնան,
Շուն պէս պիտի ոռնան,
Ու քաղաքին չորս կողմը պտրտին.
15 †Ուտելիքի համար պիտի թափառին,
Թէ որ չկշտանան՝ գիշերը ՚անոյշ անցընեն։

16 Բայց ես քու զօրութիւնդ պիտի երգեմ,
Ու առտուընց քու ողորմութիւնդով պիտի ցնծամ.
Վասն զի դուն ինծի պահապան եղար,
Ու ապաւէն՝ իմ նեղութեանս օրը։
17 †Ով իմ զօրութիւնս, քեզի պիտի երգեմ,
՚Ինչու որ իմ պաշտպանս Աստուած է՝
Իմ ողորմութեան Աստուածը։

ՍԱՂՄ· Կ

1 Դաւիթ ապրի պահպանները կը յիշատակէ. 4 երբ բարի յաջողութիւն մը ապառնութեան համար կ'աղօթէ. 6 Աստուծոյ խոստումները վկայութիւնով վերհիշելով՝ անկէ օգնութիւն կը խնդրէ։

Գլխաւոր երաժշտին, Նկինօթի վրայ. Սաղմոս Դաւիթի։

1 Ով Աստուած, լսէ իմ աղաղակս,
Ու մնիկ ըրէ իմ աղօթքս։
2 Երկրին ծայրէն քեզի պիտի կանչեմ՝ սրտիս մնրկելու ատենը.
Ինծմէ բարձր եղած վէմին առաջնորդէ զիս։
3 Ինչու որ դուն ինծի ապաւէն մը եղար,
՚Ամուր աշտարակ մը՝ թշնամիին երեսէն։
4 †Քու խորանիդ մէջը պիտի բնակիմ ես յաւիտեան.
†Քու թևերուդ հովանաւորութեանը տակը պիտի ապաւինիմ։ (Սէլա։)
5 Ինչու որ դուն, ով Աստուած, լսեցիր իմ ուխտերս.
Քու անունդէդ վախցողներուն ժառանգութիւնը տուիր ինծի։
6 †Թագաւորին օրերուն վրայ օրեր պիտի աւելցնես.

*ձշմարտութեան համար վերցնելու.՝՝ (Սէլա։)
5 †Որ քու սիրելիներդ փրկուին՝
Ձեռքովդ ապրեցուր ու պատասխան տուր ինծի։
6 Աստուած †՚իր սրբութիւնովը՝՝ խօսեցաւ,
Ես պիտի ցնծամ, †Սիւքէմը պիտի բաժնեմ,
Ու †Սոկքովթի հովիտը պիտի չափեմ։
7 Իմս է Գաղաադը ու իմն է Մանասէն,
†Եփրեմը գլխուս զօրութիւնն է.
†Ցուդան իմ օրէնադիրս է.
8 †Մովաբը իմ լուացուելու ամանս է.
†Եդոմի վրայ պիտի ձգեմ իմ մուճակս.
†Ով փղշտացիք, ինծի համար ձայնով ցնծացէ՛ք։
9 Ո՞վ պիտի տանի զիս պարսպաւոր քաղաքը.
Ո՞վ պիտի առաջնորդէ ինծի մինչև Եդոմ։
10 Չէ՞ որ դուն, ով Աստուած, †երեսնէ ձգեցիր մեզ,
Ու †մեր զօրքերուն հետը չելար, ով Աստուած։
11 Նեղութեան մէջէն մեզի օգնութիւն տուր,
Վասն զի †փուճ է մարդուն փրկութիւնը։
12 Աստուծով †՚քաջութիւն պիտի ընենք.
Ու ան †պիտի կոխէ մեր թշնամիները։

ՍԱՂՄ· ԿԱ.

1 Դաւիթ իր փորձառութիւնէն քաջալերութիւն Աստուծոյ կը պիտի. 4 յանկեան անոր ծառայելու ոխա կ'ընէ անոր հաստատութիւնը խնդրելով։

Գլխաւոր երաժշտին, Նկինօթի վրայ. Սաղմոս Դաւիթի։

1 Ով Աստուած, լսէ իմ աղաղակս,
Ու մնիկ ըրէ իմ աղօթքս։
2 Երկրին ծայրէն քեզի պիտի կանչեմ՝ սրտիս մնրկելու ատենը.
Ինծմէ բարձր եղած վէմին առաջնորդէ զիս։
3 Ինչու որ դուն ինծի ապաւէն մը եղար,
՚Ամուր աշտարակ մը՝ թշնամիին երեսէն։
4 †Քու խորանիդ մէջը պիտի բնակիմ ես յաւիտեան.
†Քու թևերուդ հովանաւորութեանը տակը պիտի ապաւինիմ։ (Սէլա։)
5 Ինչու որ դուն, ով Աստուած, լսեցիր իմ ուխտերս.
Քու անունդէդ վախցողներուն ժառանգութիւնը տուիր ինծի։
6 †Թագաւորին օրերուն վրայ օրեր պիտի աւելցնես.

Անոր սաբիներըը իրրև ապուի մինչև ապր պիտի ըլլան։
7 Ինկիա յաւիտեան Աստուծոյ առջին պիտի նստի։
Ի՛ղորմութիւն ու ճշմարտութիւն պատրաստէ որ զանիկա պահպանեն։
8 Այսպէս սաղմոս պիտի երգեմ քու անուանդ յաւիտեան,
Որ ամէն օր ուխտերս կատարեմ։

ՍԱՂՄ· ԿԲ

1 Դաւիթ իր յայտ Աստուծոյ վրայ գնդովվ իր թշնամիները յաղթական կ'ընէ։ 3 Նոյն յաղով բարեպաշտները կը քաջալերէ։ 9 կը հաստատէ թէ աշխարհն բանէրուն վրա՛ռիլ պէտք չէ։ 11 և թէ կարգաւորիչը ու պարծանքը Աստուծոյ կը վերագրէ։

Գլխաւոր երաժշտին, ՚Իդիթունին վրայ։ Սաղմոս Դաւիթի։

1 Յերաւի ՚իմ յոյսս քովիկ կը պահե Աստուծոյ։
Անկէ է իմ փրկութիւնս։
2 Յերաւի ՚ան է իմ վէմն ու փրկութիւնս։
Իմ ապաւէնս է, ՚չատ պիտի չսասանիմ։
3 Մինչև ե՞րբ մարդու վրայ կը յարձակիք։
Դուք ամէնդդ պիտի կարուիք իբրև
՚Կրած պատի ու խախտած ցանկի պէս։
4 Անոնք իր պատուէն ձգելու խորհուրդ կ'ընեն։
Սուտքիւն կը սիրեն։
՚Իրենց բերնովը կ'օրհնեն,
Բայց իրենց սրտովը կ'անիծեն։ (Սէլայ։)
5 ՚Ով իմ անձս, միայն Աստուծոյ ապաւէ,
Վասն զի անկէ է իմ յոյսս։
6 Յերաւի ան է իմ վէմն ու փրկութիւնս։
Իմ ապաւէնս է, պիտի չսասանիմ։
7 ՚Աստուծմէ է իմ փրկութիւնս ու փառքս։
Իմ զօրութեանս վէմը ու իմ ապաւէնս Աստուած է։
8 Ամէն ժամանակ անոր յուսացէք, ով ժողովուրդ։
՚Ձեր առջին սիրտերնիդ թափեցէք։
՚Աստուած ապաւէն է մեզի։ (Սէլայ։)
9 ՚Այրական մարդիկը փուճ են,
Պինուականն մարդիկը սուտ են։
Թէ որ կշիռքի մէջ դրուելու ըլլան,
Ամէնքն ալ ունայնութենէն ՚նըւաճ են։
10 Հարստահարութեան մի յուսար,
Ու յափշտակութեան վրայ փուճ յոյս մի դնէք։
՚Հարստութիւնը թէ որ շատնայ,
Սիրտ մի դնէք։
11 ՚Մէկ անգամ խօսեցաւ Աստուած։
Երկու անգամ լսեցի ասիկա,
Թէ ՚զօրութիւնը Աստուծոյ է։
12 ՚Ողորմութիւնն ալ քուկդ է, ով Տէր,
Ինչու որ ՚ամէն մէկուն իր գործքին համեմատ հատուցում կ'ընես։

ՍԱՂՄ· ԿԳ

1 Դաւիթին փոխոքը Աստուծոյ համար։ 2 անոր Աստուած օրհնելուն կերպը։ 9 իր թշնամիներուն կործանմանը ու իր ազատվութիւնը վերագրել իր վստահութիւնը։

Սաղմոս Դաւիթի, ՚երբոր ինքը Յորդանան անապատին մէջ էր։

1 Ով Աստուած, դուն ես իմ Աստուածս,
Ես առտուանց քեզ կը փնտռեմ.
՚Հոգիս կը ծարաւի քեզի, ու մարմինս քեզի կը փափաքի
Ջոր ու ծարաւ տեղը, ուր որ ջուր չկայ,
2 ՚Քու զօրութիւնդ ու փառքդ տեսնելու համար,
Ինչպէս որ քեզ տեսած եմ սրբարանին մէջ։
3 ՚Որովհետև քու ողորմութիւնդ կեանքէն աղեկ է,
Իմ շրթունքներս քեզ պիտի գովեն։
4 Ասանկ պիտի օրհնեմ քեզ ՚իմ կենացս մէջ.
Քու անունովդ ձեռքերս վեր պիտի վերցնեմ։
5 Իբր թէ ՚ճարպով ու պարարտութիւնով պիտի կշտանայ իմ անձս,
Ու ցնծութեան շրթունքներով պիտի գովէ ՚իմ բերանս,
6 Երբոր ՚անկողինիս վրայ քեզ կը յիշեմ,
Գիշերապահներուն մէջ քու վրայովդ կը մտածեմ.
7 Վասն զի ինծի օգնական եղար.
Ու ՚քու թևերուդ հովանաւորութեանը տակ կը պիտի ցնծամ։
8 Իմ անձս քեզի հետևելով կը յարի.
Քու աջ ձեռքդ իս կը պահէ։
9 Բայց անոնք որ իմ անձս կը փնտռեն ՚ոչնչութեան կորստեան ենթարկելու համար,
Գետնին խորունկ տեղերը պիտի մտնեն.
10 ՚Սուրի պիտի մատնուին,
՚Գազանների բաժին պիտի ըլլան։
11 Բայց թագաւորը Աստուծով պիտի ուրախանայ,

՚Անով երդում ընողներուն բոլորը պիտի պարծին.
Իսկ սուտախօսներուն բերանը պիտի պապանձի։

ՍԱՂՄ· ԿԴ

1 Դաւիթ իր թշնամիներէն դանդատ ընելով՝ փրկութեան համար կ'աղօթէ. 7 կը մարգարեանայ թէ իր թշնամիներուն յաղթելով կործանումը Իսրայէլ անուանի պիտի ընէ, անանկ որ ազգերը անոր վրայ ուրախանան։

Գլխաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւիթի։

1 Ով Աստուած, լսէ՛ իմ ձայնս իմ դանդատութիւս.
Թշնամիին վախէն իմ կեանքս պահպանէ։
2 Ծածկէ զիս չարերուն ժողովքէն,
Անօրէնութիւն գործողներուն բազմութենէն,
3 ՚Որոնք իրենց լեզուները թուրի պէս կը սրեն,
՚Իրենց նետերը կը քաշեն, որ լեզի խօսքեր ևն,
4 Գաղտուկ տեղէն անմեղին նետելու համար.
Յանկարծակի անոր կը նետեն ու չեն վախնար։
5 ՚Իրենց մէջը չար խօսքեր կը հաստատեն.
Գաղտնի որոգայթներ դնելու համար կը խօսին,
՚Կ'ըսեն թէ Ո՞նանք ո՞վ պիտի տեսնէ։
6 Անօրէնութիւն կը փնտռեն,
՚Կ'ըսեն Իր կատարելիքնիս մեծ խորհուրդը։՚
Մարդուն ներքին և սիրտը խորունկ է։
7 ՚Բայց Աստուած անոնք պիտի զարնէ նետով,
Անոնք յանկարծ պիտի վիրաւորին։
8 Ու ՚իրենց լեզուն իրենց վրայ պիտի հանգըստացնեն.
՚Ամէն դանդաղ տեսնողները պիտի փախչին։
9 ՚Եւ բոլոր մարդիկ պիտի վախնան,
Ու ՚Աստուծոյ գործքը պատմեն,
Ու անոր ըրածին ուշադրութեամբ պիտի նային։
10 ՚Արդարը Տէրոջմով պիտի ուրախանայ, և անոր պիտի յուսայ.
Եւ ամէն ուղիղ սրտով եղողները պիտի պարծին։

ՍԱՂՄ· ԿԵ

1 Դաւիթի վԱստուած կը գովաբանէ անոր հնարհաջող Համար։ 4 Աստուծոյ գործողութեան երջանկութիւնը ու անոնց վերջնական բարիքները։

Գլխաւոր երաժշտին. Դաւիթին Սաղմոսը — երգը։

1 Վեզի ՚կը սպասէ օրհնութիւնը, ով Աստուած, Սիոնի մէջ,
Ու քեզի ուխտը պիտի կատարուի։
2 Ով ազօթք լսող,
՚Քեզի պիտի գայ ամէն մարմին։
3 ՚‡Անօրէնութիւնները իմ վրաս զօրացան.
՚Մեր մեղքերը դուն պիտի քաւես։
4 ՚Երանի անոր որ ՚կ'ընտրես ու ՚ձեզի կը մօտեցնես,
Որ բնակի քու սրահներուդ մէջ.
՚Պիտի յագենք քու տանդ
Քու սուրբ տաճարիդ բարութենէն։
5 Ա՛քանչելի բաներով՝ արդ արուեստնով պիտի պատասխանես մեզի,
Ով մեր փրկութեանը Աստուածը,
Որ ՚երկրի ամէն ծայրերուն ու ծովուն մէջը հեռուն եղողներուն յոյսն ես.
6 Որ քու զօրութիւնովդ լեռները հաստատեցիր,
՚Կարողութիւնով գօտի կապուելով։
7 ՚Որ կը յանգըստնես ծովուն ձայնը՝
Անոր ալիքներուն ձայնը,
՚Ու ազգերուն խռովութիւնը։
8 Ու երկն ծայրերը բնակողները պիտի վախնան քու նշաններէդ.
Առտուան ու իրիկուան ելքը դուն կ'ուրախացնես։
9 ՚Երկրին այցելութիւն կ'ընես ու ՚զանիկա կը ջրես,
Շատ կը հարստացընես անիկա.
՚Աստուծոյ գետը ջուր լեցուն է.
Անոնց ցորեն կը պատրաստես,
Վասն զի սանկ պատրաստեցիր անիկա։
10 Անոր ակօսները կը խմցընես,
Ու անոր փոսերը կը շտկես.
Անձրևներով կը կակուղցընես անիկա,
Ի՛ օրհնես անոր բոյսը։
11 Կը պսակես տարին քու բարութիւնովդ,
Ու քու շաւիղներդ պարարտութիւն կը կաթեցընեն,
12 Անապատի արօտներուն ՚ալ կը կաթեցընեն.
Ու բլուրները ուրախութիւնով պատած են։
13 Արօտները ՚ոտիրով հագուած են,
Ու ՚հովիտները ցորենով ծածկուած են.
Ցնծութեամբ ի՛ազաղակեն ու ի՛երգեն։

ՍԱՂՄ· ԿԶ

1 Դաւիթ կը յորդորէ մարդիկ որ գԱստուած գովեն, 5 անոր մեծ գործերը գովաշխարհեսցէ զնեն, 8 և զանիկա օրհնեն իր բարեբեխութեանցն համար։ 12 իսկ ինքը ան՛նկ կ՛ընէ՝ որ Աստուծոյ հոգւոյս ծառայութիւն մատուցանէ։ 16 և Աստուծոյ խօսքն քան մանաւանդ բարեբեխութիւնները կը պատմէ։

Գլխաւոր երաժշտին. Աղմոս -- երգ։

1 Ով բոլոր երկիր, ցնծութիւնով ՚Աստուծոյ ազազակեցէք։
2 Աղմոս երգեցէք անոր անուանը փառքին, փառաւոր ըրէք անոր օրհնութիւնը։
3 Աստուծոյ ըսէք Ո՛ւ ի՛նչպէս ՚ահաւոր են քու գործքերդ. ՚քու մեծ զօրութեանդ համար թշնամիներդ քեզի ՚խոնարհութիւն պիտի ընեն։"
4 ՚Բոլոր երկիրը երկրպագութիւն պիտի ընէն քեզի. ՚Աղմոս պիտի երգեն քեզի, Աղմոս պիտի երգեն քու անուանդ։ (Սէլայ։)
5 ՚Եկէք ու տեսէք Աստուծոյ ըրածները. Անիկա է գործքովը մարդոց †որդիներուն վրայ" ահաւոր է։
6 ՚Ծովը ցամքի դարձուց, ՚Գետին ոտքով անցան. Ան տեղը խրմով ուրախացանք։
7 Իր ուժովը յաւիտեան կը տիրէ։ ՚Անոր աչքերը ազգերը կը դիտեն. Ապստամբները թող չբարձրանան։ (Սէլայ։)
8 Ով ժողովուրդներ, օրհնեցէք մեր Աստուածը, Ու լսել տուէք անոր գովութեան ձայնը։
9 Անիկա մեր հոգին կենդանի կը պահէ, Ու ՚ոտքերնուս սասանիլ չտար։
10 Ինչպէս որ ՚դուն քննեցիր մեզ, ով Աստուած. ՚Փորձեցիր մեզ, ինչպէս որ արծաթը կը փորձուի։
11 ՚Մեզ որոգայթի մէջ մտցուցիր, Ղրանք բեռ դրիր մեր ‡կռնակին վրայ։
12 ՚Մեր գլուխներուն վրայ մարդիկ հեծցուցիր. ՚Կրակը ու ջուրը մտանք, Սակայն մեզ առատութեան փեղը հանեցիր։
13 ՚Ողջակէզներով պիտի մտնեմ քու տունդ, ՚Քեզի պիտի հատուցանեմ իմ ուխտերս,
14 Որ շրթունքներս խոստացան, Ու ես զուլալութեան մէջ բերանս խօսեցաւ։

կզ

ա Սաղ· ձ· 1։
բ Սաղ· կե· 5։
գ Սաղ· ժբ· 44։
դ Երէ· պիտի տանեմ Սաղ· ժբ· 44· ձա· 15։
ե Սաղ· ղգ· 1· 2։
զ Սաղ· խգ· 8։
է Կամ որպիներէն ա· էնլի
ը Եզ· ժգ· 21։
թ Ելթ· գ· 14· 16։
ժ Սաղ· ժա· 4։
ի Սաղ· ձխա· 5։
լ Սաղ· ժէ· 3· Եա·
խ Սաղ· ղգ· 1· 2։
ծ Զաք· ժգ· 9· ա պէտ· ա· 6· 7։
կ Որ· ա· 13։
հ Երէ· երկրանեաց ներուն
ձ Եա· ծա· 23։
ղ Եա· խգ· 2։
ճ Սաղ· ձ· 4· ձժգ· 14· 17· 18· 19։
մ Ժող· ե· 4։
յ Սաղ· ղգ· 11։
ն Երէ· բարձրացաւ· Ծոր· խէ· 9· Ա ամո· ժե· 29· իր· 9· Եա· ա· 15· Ցոել· թ· 31· Ցաք· գ· 3։
շ Սաղ· ձժգ· 1· 2։

կԸ

ա Թես· գ· 25· Սաղ· գ· 6· լա· 16· ճ· 5· 7· 19· ձժթ· 133։
բ Գաղ· ժբ· 25։
գ Դ.մա· բ· 30· 31։ Տիտ· բ· 11։
դ Սաղ· կգ· 4։
ե Սաղ· ղգ· 10· 13։
զ Դ.ե· իգ· 4· Սաղ· ձե· 12· Եզեկ· լէ· 27։
է Սաղ· իբ· 27։

Եչ·

ը Սաղ· ժ· 14· 18· ձկգ· 9։
թ Սաղ· ձժգ· ր· 5։
ժ Սաղ· ձէ· 10· 14· 6· Եա։
ի Սաղ· ձէ· 34· 40։
լ Եզ· ժգ· 21· Դատա· գ· 14· Ամբ· գ· 13։
խ Եզ· ժթ· 16· 18։ Դատ· ե· 4· Եա· կգ· 1· 3։
ծ Ող· ժթ· 11· 12։ Եզեկ· լգ· 26։
կ Ող· իգ· 5· 9։ Սաղ· հգ· 19։
հ Ելթ· լա· 8· Եա· Ցեր· ժ· 16· ժբ· 8։
ձ Սաղ· ձէ· 37։
ղ Ելթ· բա· 3· Ցեր· ժ· 10· ժբ· 1· Եա·
մ Սաղ· ձխ· 6· Ամբ· գ· 13։
յ Սաղ· ձխ· 23։
ն Ելթ· ժգ· 22։
շ Սաղ· ձբ· 10։
ո Ես Ա՚Ն· ժգ· 8· ժթ· 16· Սաղ· խե· 9· իբ· 1։
չ Ող· ա· 9· Եփես· գ· 8։
պ Սաղ· ձխ· 6· Ամբ· գ· 13։
ջ Սաղ· ձէ· 23։
ռ Ելթ· ժգ· 22։
ս Սաղ· ձբ· 10։
վ Ես Ա՚Ն· ժգ· 8· ժթ· 16· Սաղ· խե· 9· իբ· 1։
տ Ող· իգ· 33· Եա· իբ· 1։

Գլխաւոր երաժշտին. Դաւիթին Սաղմոս -- երգը։

1 ՚Թող ելլէ Աստուած, անոր թշնամիները թող ցրուին, Ու զանիկա ատողները իր երեսէն թող փախչին։
2 ՚Մուխին ցրուելուն պէս ցրուէ զանոնք. ՚Ինչպէս որ մոմը կրակին առջեւն կը հալի, Աստիճ թող կորսուին ամբարիշտները Աստուծոյ երեսէն։
3 Բայց †արդարները թող ուրախանան, Աստուծոյ առջեւն թող ցնծան, Եւ ուրախութիւնով զուարճանան։
4 ՚Երգեցէք Աստուծոյ, սաղմոս երգեցէք անոր անուանը. Ճամբայ պատրաստեցէք անապատներուն մէջէն հեծնողին, ՚Որուն անունը ‡Եհո է, Ու ցնծացէք անոր առջեւն։
5 ՚Որբերուն հայրը ու որբևարիներուն դատաւորը Աստուած իր սուրբ բնակարանին մէջ է։
6 ՚Աստուած միութեամբ եղողները տան մէջ կը բնակեցնէ, ՚Կապանաւորները յաջողութեան կը հանէ. Բայց †ապստամբները չոր տեղ կը բնակին։
7 Ով Աստուած, ՚քու ժողովուրդիդ առջեւէն գացած ատենդ, Անապատէն անցած ատենդ, (Սէլայ։)
8 ՚Երկիրը շարժեցաւ, երկինքն ալ ՚ըստ կաթիլ ցօղ Աստուծոյ երեսէն. Սինայ ՚ըստ ՚Աստուծոյ՝ Իսրայէլի Աստուծոյն առջեւն։
9 Ով Աստուած, ՚քու ժառանգութեանդ առատօրէն անձրեւ տալով, Երբոր յոգնած էր՝ դուն հաստատեցիր անիկա։
10 ՚Քու ժողովուրդդ անոր մէջը բնակեցաւ. ՚Քու քաղցրութեամբդ աղքատին համար պատրաստեցիր, ով Աստուած։
11 Տէրը պատգամ տուաւ. Աւետիս տուողները մեծ բազմութիւն են։
12 ՚Զօրքերուն թագաւորները կը փախչին. Կը փախչին, ու տան մէջ բնակող կիները աւարը կը բաժնեն։
13 Թէկ դուք մնայիք պատկած ըլլաք,

կը

ա Թես· ժ· 35· Եա· լգ· 3։
բ Եա· իթ· 18· Ովս· ժգ· 3։
գ Սաղ· ղե· 5· Միք· ա· 4։
դ Սաղ· լբ· 11· ծը· 10· կգ· 10։
ե Սաղ· կչ· 4։
զ Եւ· գ· 3։
է Կամ Եհովայ, քո ՈՐ

Ե՚Ն·

ը Սաղ· ժ· 14· 18· ձկգ· 9։
թ Սաղ· ձժգ· ր· 5։
ժ Սաղ· ձէ· 10· 14· 6· Եա։
ի Սաղ· ձէ· 34· 40։
լ Եզ· ժգ· 21· Դատա· գ· 14· Ամբ· գ· 13։
խ Եզ· ժթ· 16· 18։ Դատ· ե· 4· Եա· կգ· 1· 3։
ծ Ող· ժթ· 11· 12։ Եզեկ· լգ· 26։
կ Ող· իգ· 5· 9։ Սաղ· հգ· 19։
հ Ելթ· լա· 8· Եա· Ցեր· ժ· 16· ժբ· 8։
ձ Սաղ· ձէ· 37։
ղ Թես· բա· 3· Ցեր· ժ· 10· ժբ· 1· Եա·
մ Սաղ· ձխ· 6· Ամբ· գ· 13։
յ Սաղ· ձխ· 23։
ն Ելթ· ժգ· 22։
շ Սաղ· ձբ· 10։
ո Ես Ա՚Ն· ժգ· 8· ժթ· 16· Սաղ· խե· 9· իբ· 1։
չ Գաղ· ա· 9· Եփես· գ· 8։
պ Սաղ· ձխ· 6· Ամբ· գ· 13։
ջ Սաղ· ձէ· 23։
ռ Ելթ· ժգ· 22։
ս Սաղ· ձբ· 10։
վ Ես Ա՚Ն· ժգ· 8· ժթ· 16· Սաղ· խե· 9· իբ· 1։
տ Ող· իգ· 33· Եա· իբ· 1։
ր Սաղ· ձխ· 6· Ամբ· գ· 13։
ց Սաղ· ձէ· 23։
ւ Ելթ· ժգ· 22։
փ Սաղ· ձբ· 10։
ք Ես Ա՚Ն· ժգ· 8· ժթ· 16· Սաղ· խե· 9· իբ· 1։
օ Ող· իգ· 33· Եա· իբ· 1։
ֆ Սաղ· ձխ· 6· Ամբ· գ· 13։
ա Սաղ· ձէ· 23։
բ Ելթ· ժգ· 22։
գ Սաղ· ձբ· 10։
դ Ես Ա՚Ն· ժգ· 8· ժթ· 16· Սաղ· խե· 9· իբ· 1։
ե Ող· իգ· 33· Եա· իբ· 1։
զ Սաղ· ձխ· 6· Ամբ· գ· 13։
է Սաղ· ձէ· 23։
ը Ելթ· ժգ· 22։
թ Սաղ· ձբ· 10։
ժ Ես Ա՚Ն· ժգ· 8· ժթ· 16· Սաղ· խե· 9· իբ· 1։
ի Ող· իգ· 33· Եա· իբ· 1։
լ Սաղ· ձխ· 6· Ամբ· գ· 13։
խ Սաղ· ձէ· 23։
ծ Ելթ· ժգ· 22։
կ Սաղ· ձբ· 10։
հ Ես Ա՚Ն· ժգ· 8· ժթ· 16· Սաղ· խե· 9· իբ· 1։
ձ Ող· իգ· 33· Եա· իբ· 1։

ցուդալի իշխանները իրենց բազմութեամբը ,
Զաւուրցն իշխանները -- Նեփթաղիմի իշխանները ։

28 Քո Աստուածդ քու զօրութիւնդ հաստատեց ։
Զօրացուր , ով Աստուած , ան բանը որ մեզի համար ըրիր ։
29 Երուսաղէմ եղող տաճարիդ համար
թագաւորները քեզի ընծաներ պիտի բերեն ։
30 եղէգներու մէջ գազանները , ու ցուլերուն ժողովը
ժողովրդոց գաւարներուն հետը ասաէ ,
Որ խոնարհին՝ արծաթի կտորաւանդ բերելէ։
Պատերազմի սիրոյ ժողովուրդները ցրուէ ։
31 Եգիպտոսէն ազնուականներ պիտի գան .
Եթովպիա իր ձեռքերը շուտով Աստուծոյ պիտի երկնցընէ ։
32 Ով երկրի թագաւորութիւններ , երգեցէք Աստուծոյ ,
Քաջքեա ընէք Տէրոջը , (Սելայ,)
33 Անոր՝ որ՝ ի յաւիտենից երկինքներուն երկնից վրայ կը նստի .
Ահա անիկա իր ձայնովը զօրաւոր ձայն կ՚ունայ ։
34 Զօրութիւն տուէք Աստուծոյ .
Անոր մեծավայելչութիւնը Իսրայէլին վրայ է ,
Ու անոր զօրութիւնը ամպերուն մէջն է ։
35 Ահաւոր ես , ով Աստուած , քու սուրբ տեղերուդ մէջ .
Իսրայէլին Աստուածը
ինքը կու տայ ժողովուրդին այժ ու կարողութիւն .
Աստուած օրհնեալ ըլլայ ։

ՍԱՂՄ· ԿԹ

1 Դաւթի իր նկարագիրանը համար կը գանգատի . 13 ապրիլը կ՚ընէ իր ազատութիւնը համար , 22 ու իր թշնամիներուն կործանումնը համար . 30 գԱստուած կը փառաւորէ շնորհակալութեամբ .

Գլխաւոր երաժշտին , Շօշանիմի վրայ . Սոհա Դաւթի ։

1 Ազատեցուր զիս , ով Աստուած ,
վասն զի ջուրերը մինչև անձիս հասան ։
2 Խորունկ ցեխի մէջ կ՚ընկղմիմ ,
ուր որ կայնելու տեղ չկայ .
Ջուրերուն խորունկ տեղերը մտայ ,
Ու յորձանքները իս ընկղմեցին ։
3 Յոգնեցայ ես կանչելէս , կոկորդս ցամքեցաւ ,
Աչքերս նուազեցան իմ Աստուծոյս սպասելէն ։
4 Առանց պատճառի իս ատողները գլուխս միզերէն շատ են .
Իս փուճ տեղը կորսընցնող թշնամիներս զօրացան .
Այն բանը՝ որ չէի յափշտակեր , անասունը վճարեցի ։
5 Ով Աստուած , իմ յիմարութիւնս դուն գիտես ,
Ու յանցանքներս քեզմէ ծածկուած չեն ։
6 Քեզի հաւատացողները իմ պատճառովս չամչնան ,
Ով Տէր՝ զօրաց Տէրը .
Քեզ փնտռողները իմ պատճառովս ամօթով չըլլան ,
Ով Իսրայէլին Աստուածը ։
7 Վասն զի քեզի համար նախատինքի համբերեցի ,
Ամօթը ծածկեց իմ երեսս .
8 Եղբայրներուս օտար՝
Ու մօրս որդւոցը անծանօթ եղայ ։
9 Զինչու որ քու տանդ նախանձը իս կերաւ ,
Ու քեզ նախատողներուն նախատինքները իմ վրաս իյնան ։
10 Իմ անձս ծոմ պահելովը լացի ,
Ու սա ինծի նախատինք սեպուեցաւ ։
11 Եւ իմ հանդերձս քուրձ ըրի ,
Ու անոնց առակ եղայ ։
12 Դուռը նստողները իմ վրաովս կը խօսին ,
Ու արբեցողներուն խաղը եղայ ։
13 Բայց ես իմ աղօթքս կ՚ընեմ քեզի ,
Ով Տէր , ընդունելի ժամանակին .
Ով Աստուած , քու մեծ ողորմութիւնովդ ,
Քու փրկութեանդ ճշմարտութիւնովը լսէ զիս .
14 Հանէ զիս ցեխէն , ու չընկղմիմ .
Ազա ատողներէն ու խորունկ ջուրերէն ազատուիմ ։
15 Ջուրերուն յորձանքը ծով իս չընկղմէ ,
Ու անդունդը իս չկլլէ ,
Ու հորը կը բերանը վրաս չգոցէ ։
16 Գթասիրտ տուր ինծի , ով Տէր ,
վասն զի քու ողորմութիւնդ քաղցր է .
Քու առատ գթութեանդ համեմատ նայէ ինծի .
17 Ու երեսդ մի ծածկեր քու ծառայէդ ,
վասն զի ես նեղութեան մէջ եմ .
Շուտով պատասխան տուր ինծի ։
18 Իմ անձիս մօտեցիր -- գանիկա փրկէ .
Իմ թշնամիներուս համար իս ազատէ ։
19 Դուն դիտես ամօթս իմ նախատինքս

Եւ իմ ամօթս ու իմ խայտառակութիւնս .
Քու առջեւդ են բոլոր իս նեղողները ։
20 Նախատինքը սիրտս կոտրեց ու հիւանդ եղայ .
Վշտակից եղողի մը նայեցայ , բայց չկար ,
Ու մխիթարութիւն առողներուն՝ բայց չգտայ ։
21 Հապա կերակուրի տեղ թոյն առին ինծի ,
Ու ծարաւած առենս քացախ խմցուցին ինծի ։
22 Անոնց սեղանը իրենց առջեւին որոգայթ ,
Ու յաղողութեան տեղ վարմ ըլլայ ։
23 Անոնց աչքերը մթնանան որ չտեսնեն .
Ու անոնց մէջքերը միշտ դողացուր ։
24 Քու սրտմտութիւնդ անոնց վրայ թափէ ,
Ու սաստիկ բարկութիւնդ անոնց վրայ հասնի ։
25 Անոնց բնակարանը աւերակ ըլլայ ,
Ու անոնց վրաններուն մէջը բնակող չգտնուի ։
26 Վասն զի նան որ զուն զարկիր , անոնք կը հալածեն ,
Եւ քու վիրաւորածիդ ցաւին վրայով կը խօսին ։
27 Անոնց անօրէնութեանը վրայ անօրէնութիւն դիր ,
Ու քու արդարութեանդ չհասնին ։
28 Կենդանց դիրքէն թող ջնջուին ,
Ու արդարներուն հետ չգրուին ։
29 Բայց ես ազքատ ու վշտացած եմ .
Ով Աստուած , քու փրկութիւնդ իմ պաշտպանէ ։
30 Աստուծոյ անունը պիտի գովեմ երգով ,
Ու պիտի բարձրացնեմ անիկա գոհութիւնով ։
31 Ու ասիկա հաճելիացուր -- կճղակաւոր եզնէն -- զուարակէն
Ունկի ընդունելի պիտի ըլլայ Տէրոջը ։
32 Հեզերը պիտի տեսնեն և ուրախանան .
Ով Աստուած փնտռողներ , ձեր սիրտը ալ պիտի ապրի ։
33 Վասն զի Տէրը անապնեներուն կը լսէ ,
Ու իր կապուածները չանարգեր ։
34 Թող գովեն գանիկա երկինքը ու երկիրը ,
Ծովը -ու բոլոր անոր մէջը շարժողները ։
35 Զինչու որ Աստուած Սիոնը պիտի փրկէ ,
Ու Յուդայի քաղաքները պիտի շինէ .
Եւ հոն պիտի բնակին ու ժառանգեն անիկա ։
36 Եւ իր ծառաներուն սերունդը պիտի ժառանգէ անիկա ,
Ու իր անունը սիրողները անոր մէջը պիտի բնակին ։

ՍԱՂՄ· Հ

1--5 Դաւթի կը խնդրէ Աստուծմէ որ շուտով հարերը կործանէ , ու բարեպաշտները պահպանէ ։

Գլխաւոր երաժշտին . Սը-ջո- Դաւթի Յիշատակի համար ։

1 Ով Աստուած , խոստովանիմ քեզ ,
Ով Տէր , ինծի օգնելու պատրաստիր ։
2 Թող ամչնան ու խայտառակ ըլլան
իմ անձս փնտռողները .
Եւ դառնան ու ամօթով ըլլան
Ինծի չարիք ուզողները ։
3 Թող ամչնալով ետ դառնան
Անոնք որ ինծի վաշ վաշ կ՚ըսեն ։
4 Ամէն քեզ փնտռողները
Քեզմով ինծան և ուրախանան .
Եւ քու փրկութիւնդ սիրողները
Ամէն ժամանակ թող ըսեն , Աստուած մեծացնայ ։
5 Բայց ես աղքատ ու անանկ եմ ,
Ով Աստուած , դէպ ինծի հասիր ինծի .
Իմ օգնականս ու փրկիչս դուն ես ,
Ով Տէր , մի ուշանար ։

ՍԱՂՄ· ՀԱ

1 Դաւթի հաւատքի վստահութիւնով ու Աստուծոյ շնորհքին փաթաթութիւնովը պարծանք կ՚ընէ իրեն համար , և իր անձին թշնամիներուն դէմ . 11 հաւատարմութիւնն կը խոստանայ . 18 գԱստուած կը փառաւորէ , ու կը խոստանայ յաջող արարքներ ընել ։

1 Ով Տէր , քեզի յուսացայ ,
Ջամբեմ յաւիտեան ։
2 Քու արդարութեամդ զիս ազատեցուր ու ազատէ զիս .
Ականջդ ծռէ ինծի ու փրկէ զիս ։
3 Ինծի ապաստարան վէմ եղիր ,
Որ միշտ հոն երթամ .
Դուն հրամայեր տուր իս փրկելու ,
Զինչու որ իմ վէմս ու բերդս դուն ես ։
4 Ով իմ Աստուածս , ամբարշտին ձեռքէն ,
Անօրէնին ու բռնաւորին ձեռքէն իս փրկէ ։
5 Վասն զի իմ ակնկալութիւնս դուն ես , ով Տէր Եհովայ .
Մանկութենէս ի վեր իմ յոյս դուն ես ։
6 Քեզի հաստատուելոյ արգանդէն ,
Մօրս որովայնէն իմ պաշտպանս դուն ես .
Իմ գովութիւնս միշտ քու վրադ է ։

† Գ Թագ. ժ. 10 , 24 , 25 = բ Մն. լբ. 23 = Առակ. հբ. 10 , հգ. 11 = Իսա. կ. 16 , 17 ։
ո Առակ. իբ. 12 ։
Ֆ բ Թագ. բ. 2 , 9 ։
ա Իսա. ժխ. 10 , 21 ։
Բ Առակ. հբ. 9 ։ Իսա. խբ. 14 ։ Սոփ. գ. 10 , 24 , 25 ։
գ Առակ. իբ. 27 ։
դ Առակ. իգ. 20 ։
ե Առակ. ժը. 10 ։ Ածխ. 3 ։
զ Ելք. ։ կը Հնծնէ ։
է Առակ. իխ. 3 ։ Ա Առակ. իխ. 4 ։
թ Առակ. խա. 6 ։ Ա Առակ. հգ. 22 ։
ժ Առակ. իբ. 27 ։
ի Առակ. իգ. 20 ։
լ Առակ. ժը. 10 ։ Ածխ. 3 ։
խ Ելք. ։ կը Հնծնէ ։
ծ Առակ. իխ. 3 ։ Ա Առակ. իխ. 4 ։
կ Առակ. ժգ. 6 ։
հ Առակ. ածխ. 4 ։ Ելք. ե. 5 ։ Ա Առակ. հգ. 22 ։
Կն.
ղ Առակ. խե. վերնագիրը ։
ճ Ելմ. ։ Յով. բ. 3 ։
Յով. բ. 3 ։
մ Առակ. խե. 1 ։
յ Առակ. բ. 16 ։ Ա Առակ. հգ. 22 ։
ն Առակ. խե. 1 ։
շ Առակ. ածխ. 4 ։ Ելք. ե. 5 ։ Ա Առակ. հգ. 22 ։
ո Առակ. խե. 1 ։
չ Առակ. ածխ. 4 ։ Ելք. ե. 5 ։ Ա Առակ. հգ. 22 ։
պ Առակ. խե. 1 ։
ջ Առակ. ածխ. 4 ։ Ելք. ե. 5 ։ Ա Առակ. հգ. 22 ։
ռ Առակ. խե. 1 ։
ս Առակ. ածխ. 4 ։ Ելք. ե. 5 ։ Ա Առակ. հգ. 22 ։
վ Առակ. խե. 1 ։
տ Առակ. ածխ. 4 ։ Ելք. ե. 5 ։ Ա Առակ. հգ. 22 ։
ր Առակ. խե. 1 ։
ց Առակ. ածխ. 4 ։ Ելք. ե. 5 ։ Ա Առակ. հգ. 22 ։
ու Առակ. խե. 1 ։
փ Առակ. ածխ. 4 ։ Ելք. ե. 5 ։ Ա Առակ. հգ. 22 ։
ք Առակ. խե. 1 ։
օ Առակ. ածխ. 4 ։ Ելք. ե. 5 ։ Ա Առակ. հգ. 22 ։
ֆ Առակ. խե. 1 ։
Կոչ. գ. 1 ։
Ա Առակ. խե. 1 ։
Յով. ժգ. 2 ։
Ա Առակ. խե. 1 ։
Ա Առակ. ածխ. 4 ։ Ելք. ե. 5 ։ Ա Առակ. հգ. 22

7 [ե]Զարմանալի բանի մը պէս եղայ չառեղուն,
Բայց իմ զօրաւոր ապաւէնս դուն ես։
8 [զ]Բերանս քու գովաբանութիւնովդ լցուի,
Ամէն օր քու փառաբանութիւնովդ։
9 [է]Երեսէս առներես իս մի ձգեր.
Ալիւր պակասած առներ իս մի թողուր։
10 Ինչու որ թշնամիներս ինծի համար կը խօսին,
Ու իմ անձս պահարողները միասին խորհուրդ կ'ընեն,
11 Բսելով, Աստուած թողուց անիկա.
Հալածեցէք ու բռնեցէք անիկա,
Վասն զի ազատող մը չկայ։
12 [ը]Ով Աստուած, ինծմէ մի հեռանար.
Ով իմ Աստուածս, [թ]ինծի օգնելու արագցիր։
13 [ժ]Թող ամչնան ու կորսուին իմ անձիս հակառակորդները.
Նախատինքով ու ամօթով թող ծածկուին
ինծի չարութիւն ուզողները։

14 Բայց ես ամէն առեն պիտի յուսամ,
Ես քու ամէն գովաբանութիւններուդ վրայ
պիտի աւելցնեմ։
15 [ի]Բերանս պիտի պատմէ քու արդարութիւնդ,
Ամէն օր քու փրկութիւնդ.
Ինչու որ ես չեմ գիտեր անոնց համրանքը չեմ գիտեր։
16 Պիտի քալեմ Տէր Եհովային զօրութիւնովը.
Քու արդարութիւնդ՝ միայն քուկինդ պիտի
յիշեմ։
17 Ով Աստուած, մանկութենէս ի վեր սորվեցուցիր ինծի.
Ու մինչև հիմա քու հրաշալի գործերդ պատմեցի։
18 Ու հիմա մինչև ծերութեան ու ալեւորութեան առնես
իս մի ձգեր, ով Աստուած,
Մինչև որ պատմեմ քու [ի]կարողութիւնդ ազգին,
եւ քու զօրութիւնդ ան ամենուն որ պիտի գան։
19 [ի]Քու արդարութիւնդ ալ չատ բարձր է, ով
Աստուած,
Որ գործեր մեծամեծ բաներ ըրիր.
[ո]Քեզի պէս ո՛վ կայ, ով Աստուած։

20 [ո]Դուն որ չատ ու ծանր նեղութիւններ ցուցուցիր ինծի,
[դ]Դարձեալ իս պիտի կենդանացնես,
Ու երկրին անդունդներէն նորէն իս պիտի
հանես։
21 Իմ մեծութիւնս պիտի չատցնես,

Ու դառնալով իս պիտի մխիթարես։
22 Ես ալ պիտի գովեմ քեզ նուագիով
Քու ճշմարտութիւնդ, Աստուած իմ.
Քեզի նուագ պիտի երգեմ քնարով,
Ով [ի]սրայէլին Սուրբը։
23 Քեզի ազմա երգած առնես իմ շրթունքներս
երբ պիտի ցնծամ,
Ու իմ հոգիս՝ որ դուն փրկեցիր։
24 Իմ լեզուս ալ ամէն օր քու արդարութիւնդ
պիտի խօսի,
Ինչու որ ինծի չարիք ուզողները նախատուած եղան։

ՍԱՂՄ· ՀԲ

1 Սաղմոսերգուն ազօթք ընելով Սողոմոնին համար, անոր թագաւորութեանը օրհնութիւն կ'ընծայէ։ 18 ու կ'Աստուած կ'օրհնէ, [ե]Սողոմոնին համար։

1 Ով Աստուած, քու դատաստաններդ թագաւորին տուր,
Ու արդարութիւնդ՝ թագաւորին որդւոյն։
2 [ն]Անիկա արդարութիւնով պիտի դատէ քու
ժողովուրդդ,
Ու աղքատներդ իրաւունքով։
3 [լ]Լեռները խաղաղութիւն պիտի բուսցնեն ժողովուրդին,
Ու բլուրներն ալ՝ արդարութիւնով։
4 [ժ]Ժողովուրդին աղքատներուն իրաւունք պիտի
ընէ,
Տնանկին զաւակներէն պիտի ազատէ,
Ու բռնաւորը պիտի ջարդէ։
5 Քեզմէ պիտի վախնան [ք]քանի որ արեգակը ու
լուսինը կը մնան՝
Ազգէ մինչև ազգ։
6 [ՀՆ]Ձաւած խոտի վրայ իջած անձրեւի պէս պիտի իջնէ,
Տարափներու պէս որ երկիրը կը թրջեն։
7 Անոր օրերուն մէջ արդարը պիտի ծաղկի.
[ու] շատ խաղաղութիւն պիտի ըլլայ,
Մինչև որ ալ լուսին չըլլայ։
8 Ու [ծ]ովէն մինչև ծովը պիտի տիրէ անիկա,
Ու գետէն մինչև երկրի ծայրերը։
9 [ե]Անոր առջեւն անապատին բնակիչները ծունկ
պիտի կրկնեն,
[ու] անոր թշնամիները փոշի պիտի լզեն։
10 [թ]Թարսիսի ու կղզիներուն թագաւորները ընծայ պիտի մատուցանեն.

Շեբայի ու Սեբայի թագաւորները պարգեւ
պիտի բերեն։
11 Ու բոլոր թագաւորները անոր երկրպագութիւն պիտի ընեն.
Բոլոր ազգերը անոր պիտի ծառայեն։
12 Վասն զի [ա]ազգատը պիտի փրկէ ազաղակելուն առեներ,
Թեզճն ալ, ու անիկա ալ որ օգնութիւն չունի։
13 Պիտի խղճայ աղքատին ու անճկնին,
Ու անճկնիներուն անձերը պիտի ազատէ։
14 Հարատահարութենէ ու բռնութենէ պիտի
փրկէ անոնց անձը,
Ու [ա]անոնց արիւնը պատուական պիտի ըլլայ
անոր աչքին։
15 Ու պիտի ապրի, և Շեբայի ոսկիէն անոր պիտի տրուի.
Ու ամէն առեն ազօթք պիտի մատուցուի անոր
համար.
Ամէն օր պիտի օրհնեն զանիկա։
16 Ցորենի առատութիւն պիտի ըլլայ երկրին մէջ
Լեռներուն գլուխը.
Անոր պտուղը Լիբանանին պէս պիտի շարժի.
Ու [գ]գետի խոտին պէս պիտի ծաղկին [*]քաղաքները։
17 [ա]Անոր անունը յաւիտեան պիտի մնայ.
Քանի որ արեգակը կը տայ, անոր անունն ալ
պիտի մնայ.
Ու [մ]մարդիկ անով պիտի օրհնուին.
[ա]Ամէն ազգերը երանութիւն պիտի տան անոր։

18 Օրհնեալ ըլլայ Տէր Աստուած՝ [ի]սրայէլին
Աստուածը.
[ո]Միայնակ ինքն է հրաշքներ ընողը։
19 Ու [ա]օրհնեալ ըլլայ յաւիտեան անոր փառաւոր անունը,
[ու] բոլոր երկիրը թող լցուի անոր փառքովը։
Ամէն ու ամէն։
20 Յեսսէի որդւոյն Դաւիթին ազօթքները լմնցան։

ՍԱՂՄ· ՀԳ

1 Մարգարէն փորձութեան մէջ ինկած ատենը, 2 կը ցուցնէ թէ փորձութիւնը պատճառը այնքան չարչրանք չէ, յամրոգութիւնը. 13 անոր տուած վճռով՝ այնինչ ենթահատ. 15 անոր վերջ յաղթող կ'ելլայ այնինչ խնդութով. Աստուծոյ խորհուրդը թէ անիկա չորը պիտի կործանի ու արդարը պիտի պաշտպանի։

Սաղմոս [Ա]սափայ։

1 Իսրաէլի Աստուած բարի է իրապէս,
Անոնց որոնք սրտով մաքուր եղողներուն։
2 Բայց քիչ մնաց որ իմ ոտքերս պիտի ծռէին,

Ու մազ մնաց որ իմ քայլերս գայթակղէին։
3 [ե]Վասն զի նախանձեցայ հպարտներուն,
Երբ ամբարիշտներուն յաջողութիւնը տեսայ։
4 Ինչու որ իրենց մահուան ժամանակին ալ ցաւեր չունին.
Մարմինն ալ պարարտ է։
5 [ի]Անոնք մարդոց նեղութեանը մէջ չեն,
Ես [ո]մարդոց հետ չեն տանջուիր։
6 Անոր համար վիզնոցի պէս ամբարտաւանութիւնը անոնք կը շրջապատէ.
Բռնութիւնը [հ]հանդերձի պէս անոնք կը ծածկէ։
7 [ի]Անոնց աչքերը պարարտութենէն դուրս կ'ելլեն.
Անոնք սրտի խորհուրդներէն անդին կ'անցնին։
8 Ծաղր կ'ընեն ու չարութիւնով կը խօսին բռնութեան համար,
[է]Պարտութիւնով կը խօսին։
9 Բերաննին [ե]երկնից դէմ կը դնեն,
Ու իրենց լեզուն երկրին մէջը կը պտրտի։
10 (Անոր համար իր ժողովուրդը հոս պիտի դառնայ,
[ու] առատութիւնով ջուր պիտի քամեն անոնց։)
11 Ու կ'ըսեն, [Ա]Աստուած ինտո՞ր գիտէ.
Ու Բարձրեալն գոյը գիտութիւն կա՞յ։
12 Ահա ասոնք են ամբարիշտները
Որ միշտ [յ]յաջողութիւն ունին, ու հարստութիւն կ'աւելցնեն։
13 Ճիրաւի զուր տեղը իմ սիրտս մաքրեցի,
Ու իմ ձեռքերս անմեղութիւնով լուացի.
14 Որովհետեւ ամէն օր կը տանջուիմ,
Ու ամէն առտու կը խրատուիմ։
15 Թէ որ ըսէի Թէ ես ասանկ խօսիմ,
Ահա քու որդւոցդ ազգին նենգութիւն ըրած պիտի ըլլայի։
16 [է]Երբոր խորհեցայ ասիկա իմանալու,
Դժուար եկաւ իմ աչքերուս.
17 Մինչև որ Աստուծոյ սրբարանը մտայ,
Ու [ա]անոնց վերջը իմացայ։
18 Իրաւ որ [դ]դուն անոնք սահելու տեղերը դրած կը ես.
Կործանման մէջ իջեցուցիր անոնք։
19 Ի՜նչպէս յանկարծակի աւերմունքի մէջ կ'ինկան.
Հասան ու վախերով կորսուեցան։
20 [ի]Ինչպէս երազ մը հաշուած արթննալէն ետքը,
Ով Տէր, [ք]քաղաքին մէջը անոնց պատկերը պիտի անարգես։

21 Բայց իմ սիրտս դժուեցաւ,
Ու իմ երիկամունքներէս խոցուեցայ։

22 ՝Ու ես յամար էի ու չէի խնամար ,
Քու առջիդ անասուններու պէս էի ։
23 Սակայն ես միշտ քեզի հետ եմ՝
Դուն իմ աջ ձեռքէս կը բռնես ։
24 ՝Դուն պիտի առաջնորդես ինծի քու խորհրդովդ ,
Ու վերջը փառքով կա պիտի ընդունիս ։
25 ՝Ո՞վ ունիմ ես երկինդ մէջ ։
Երկրի վրայ ալ քեզմէ ուրիշը չեմ ուզեր ։
26 Նիմ մարմինս ու սիրտս կը մնչեն ,
Բայց Աստուած իմ սրտիս զօրութիւնը ու իմ բաժինս է յաւիտեան ։
27 Վասն զի ահա ՝անոնք որ քեզմէ կը հեռանան՝ կը կորսուին ։
Դուն կը ասակեցընես ամէնը՝ որ ՚ընութիւն կ՚ընեն՝ քեզմէ հեռանալ ։
28 Բայց ՝Աստուծոյ մօտենալս բարի է ինծի ։
Յոյս դրեր եմ Տէր Եհովային վրայ ,
Որ ՚քու բոլոր գործքերդ պատմեմ ։

ՍԱՂՄ · ՀԴ

1 Սրբազանին ուխտակ գովասանքն համար մարգարէին կը գանգատի ։ 10 Աստուած օգնութիւնն կը կանչէ յիշելով անոր կարգագրութիւնը ։ 18 գանիկա նախատող իշխանները , անոր ժողովուրդը , ու քաջ ուխտը ։

Երգ Ասաֆայ ։

1 ՈՎ Աստուած , ինչո՞ւ ՝Դո՛ւ բոլորովին մերժեցիր ,
Ո՞ ՚բարկութիւնդ կը մխայ ՚քու արօտիդ ոչխարներուն վրայ ։
2 Յիշէ քու ժողովուրդդ ՝որ սկիզբէն առացիր ես ,
՚Քու ժառանգութեանդ վիճակը որ փրկեր ես ,
Ո՞ս Սիօն լեռը ուր որ բնակեր ես ։
3 Բարձրացուր քու քայլերդ դէպ՚ի բոլորովին ապուծնելուն ,
Ո՞ս ամբը տեղին մէջ իշխանին ըրած բոլոր գէշ գործքերուն ։
4 ՝Քու իշխանիներդ կը գոռան քու ժողովքիդ մէջը ։
՚Իրենց նշանները նշանի պէս կը դնեն ։
5 Անիկա անտառի ծառերուն վրայ
կացիններ վերցնողի մը պէս դիտցաւեցաւ ։
6 Ու հիմա ՚անոր քանդակագործ գործերը՝
Ամէնը մէկէն կացիններով ու մուրճերով կը կոտրտեն ։
7 ՚Կրակով այրեցին քու սրբարանդ ։

Ա Սազ · զբ · 6 · Աս-
ասակ · լ · 2 ։
Բ Սազ · լբ · 8 · Նա-
ծբ · 8 ։
Գ փիլ · գ · 6 ։
Դ Սազ · ժգ · 2 · Ամխ.
81 · 89 ։
Ե Սազ · ժգ · 3 · Ամխ.
87 ։
Զ Սազ · Ամխ · 188 ։
Է Նէ · լգ · 16 · Թա-
ժե · 39 · Ցակ · գ ·
4 ։
Ը Եբր · ժ · 23 ։
Թ Սազ · Ամ · 22 · Ամբ ·
17 ։
ՀԴ.
ա Սազ · խգ · 9 · 23 ։
Հ · 1 · 10 · Հէ · 7 ։
Նշխար. յա · 37 · Լգ ·
24 ։
բ Օր · խի · 20 ։
գ Սազ · գլ · 7 · Ա · 3 ։
դ Նէ · ժէ · 16 · բ Օր ·
խի · 20 ։
ե Ը Օր · լբ · 9 · Ե-
բմ · ժ · 16 ։
զ Ոզբ · բ · 7 ։
է Դան · գ · 27 ։
ը գ Թագ · գ · 18 · 20 ·
32 · 35 ։
թ գ Թագ · բէ · 9 ։
ժ Սազ · Ամխ · 39 ։

՝Մինչև դեռմինը կործանեցին քու անուանդ պնակարանը ։
8 ՝Իրենց սրտերուն մէջ ըսին թէ կոտրընցընենք ամէնք ամէնը մէկտեղ ։
Երկրին մէջ Աստուծոյ բոլոր ժողովարանները այրեցին ։
9 Մեր նշանները չենք տեսներ ։
Ալ մարգարէ չկայ ։
Ո՞ քովերնիս մէկին ալ չկայ ,
Որ դիտնայ թէ ՚ե՞րբ մինչև երբ պիտի դեռ ։
10 ՈՎ Աստուած , մինչև ե՞րբ նախատինք պիտի ընէ նեղիչը ։
Թշնամին մինչև յաւիտեան քու անունդ պիտի անարգէ՞ ։
11 ՝Ինչո՞ւ ետ կը քաշես քու ձեռքդ՝ ու ալ ձեռքդ ։
Ջանկ՚ծոցէդ հան ու կորսընցուր ամէն ։
12 Բայց սակայն ՝իմ թագաւորս Աստուած է ,
Որ փրկութիւններ կ՚ընէ երկրին մէջ ։
13 ՝Դուն քու զօրութեամբդ ծովը պատառեցիր ,
՚Վիշապներուն գլուխները ջուրերուն մէջ փըշրեցիր ։
14 Դուն Լևիաթանին գլուխները ։
Անիկա ՝կերակուր ըլլալու տուիր Անապատին մէջի ժողովուրդին ։
15 ՝Դուն ճեղքեցիր ապրիւրը ու վտակը ,
՚Դուն չորցուցիր միանձնեաւոր գետերը ։
16 Քուկդ է ցորեկը , և քուկդ է գիշերը ։
Լոյսը ու արեւը դուն պատրաստեցիր ։
17 ՝Դուն հաստատեցիր երկրին ամէն սահմանները ։
՚Ամառը ու ձմեռը դուն ստեղծեցիր ։
18 ՝Յիշէ սակայն՝ որ թշնամին նախատինք տըւաւ Տէրոջը ,
Ու նիսիար ժողովուրդը քու անունդ անարգեց ։
19 Մի մատներ գազանին ՝քու տատրակիդ անձը ։
՚Մի մոռնար յաւիտեան քու ազքատներուդ ՚կեանքը ։
20 ՝Նայէ ՚ուխտիդ , ինչու որ երկրին խաւար տեղերը անոր բռնութեան բնակարաններով լցուած են ։
21 Թող խեղճը ետ չդառնայ ամօթով ։
Թող ազքատը ու տնանկը օրհնեն քու անունդ ։
22 Եւիր , ով Աստուած , քու դատդ պաշտպանէ ։
՝Յիշէ այն նախատինքը՝ որ անզդամը ամէն օր քեզի կ՚ընէ ։

Ա Սազ · ձգ · 4 ։
Բ ա Թագ · գ · 1 · Ա-
մոս · բ · 11 ։
Գ Ոզբ · բ · 5 ։
Դ Սազ · խգ · 4 ։
Ե Նէ · ժգ · 21 ։
Զ Նա · Դա · 9 · 10 ·
Եզեկ · իխ · 5 · լբ ·
2 ։
Է Ես · ժ · 9 ։
Ը Սազ · հբ · 9 ։
Թ Սազ · ձգ · 4 ։
Ժ Նէ · ժէ · 3 · 6 ·
Ես · բ · 11 · Սազ ·
Ճն · 41 · Նա · խբ ·
21 ։
ժա Ելս · գ · 13 · Նա ։
ժբ Դան · ա · 14 · Նա ։
ժգ Գաղ · ժէ · 26 ։
ժդ Դն · բ · 22 ։
ժե Էմ · 22 · Ցեփա ·
ժգ · 19 ։
ժզ Սազ · լճ · 2 ։
ժէ · 3 · Եբեր. խե ·
15 · Ցեփա · ժգ · 10 ·
ժգ · 19 ։
ժը Ածաք · խգ · 30 ։
ի Սազ · հգ · 10 ։
իա Սազ · Ամ · 8 · Ե-
բեր. խզ · 25 ։
իբ Սազ · ձի · 17 ·
Ամբ · 14 ։
իգ · 3 · Եբեր. խե ·
15 · Ցեփա · ժգ · 10 ·
ժգ · 19 ։
իդ Սազ · հգ · 10 ։
իե Սազ · Ամ · 8 · Ե-
բեր. խզ · 25 ։
իզ Սազ · ձի · 17 ·
Ամբ · 14 ։
իէ · 3 · Եբեր. խե ·
15 · Ցեփա · ժգ · 10 ·
ժգ · 19 ։
իը Ածաք · խգ · 30 ։
իթ Սազ · հգ · 10 ։
իժ Սազ · Ամ · 8 · Ե-
բեր. խզ · 25 ։
իի Սազ · ձի · 17 ·
Ամբ · 14 ։

23 Մի մոռնար քու թշնամիներուդ ձայնը ։
Քեզի դէմ ոտք եկողներուն խռովութիւնը
ամէն ժամանակ կը բարձրանայ ։

ՍԱՂՄ · ՀԵ

1 Մարգարէն գԱստուած կը գովաբանէ ։ 2 կը խոստանայ որ գործերնիս գատաստան անենք ։ 4 հպարտը կը յանդիմանէ ։ Աստուծոյ նախախնամութիւնը յիշեցընելով ։ 9 գԱստուած կը գովէ ։ ու կը խոստանայ որ արդարութիւն ի գործ դնէ ։

Գլխաւոր երաժշտին ։ ՚Ալ-թաշխէթ , Ասափին Սաղմոսը ։ երգը ։

1 Կը գովենք քեզ , ով Աստուած ,
կը գովենք , և քու անունդ մօտ է ։
Քու հրաշքներդ կը պատմուին ։
2 Երբոր որոշեալ ժամանակ ունենամ՝
Ուղիղ դատաստան պիտի տեսնեմ՝
3 Երկիրը ու անոր բոլոր բնակիչները մտչեցան ։
Անոր սիւները ես կը հաստատեմ ։ (Սէլայ ։)
4 Ըսի հպարտներուն թէ հպարտութիւն մի ընէք ։
Ու ամբարիշտներուն թէ ՚եղջիւր մի վերցընէք ։
5 Ձեր եղջիւրները վեր մի վերցընէք ։
Ամբարտաւան պարանոցով մի խօսիք ։
6 Ինչու որ բարձրանալը ոչ արեւելքէն է
Եւ ոչ արեւմուտքէն՝ ոչ ալ անապատէն ,
7 Հապա ՚դատաւորը Աստուած է ։
՚Մէկը կը ցածցընէ , ու միւսը կը բարձրացընէ ։
8 Ինչու որ ՝Տէրոջը ձեռքը բաժակ կայ , ու դինեն կարմիր է ։
Անիկա խառնուած քով լեցուն է , ու անկէ կը թափէ ։
Եւ իրաւ երկրին բոլոր ամբարիշտները
՝Անոր մրուրները քամելով պիտի խմեն ։
9 Բայց ես յաւիտեան պիտի պատմեմ ։
Յակոբին Աստուծոյն սաղմոս պիտի երգեմ ։
10 Ու համբարիշտներուն բոլոր եղջիւրները պիտի փշրեմ ,
՝Արդարին եղջիւրները պիտի բարձրանան ։

ՍԱՂՄ · ՀԶ

1 Աստուծոյ վճռափառութիւնը եկեղեցւոյ մէջ ։ 11 Անոր յոյսը գանոր ծառայելու համար յորդորանք մը ։

Գլխաւոր երաժշտին , Նկինօթի վրայ · Ասափին Սաղմոսը ։ երգը ։

1 ՝Աստուած Յուդայի մէջ ճանչցուած է ։
Անոր անունը Իսրայէլի մէջ մեծ է ։

Հե
ա Սազ · ծե · վերնագ
րերը ։
բ Ջամ · ա · 21 ։
գ Սազ · ծ · 6 · Ծը ·
11 ։
դ ա Թագ · բ · 7 ։
Դան · բ · 21 ։
ե Ցակ · իա · 20 · Սազ ·

2 Ու անոր խորանը Սալեմի մէջ է ,
Եւ անոր բնակարանը Սիօնի մէջ է ։
3 ՝Ան տեղը Նարդէց սպեղին նետերը ,
վահանը , սուրը ու պատերազմը ։ (Սէլայ ։)
4 Դուն լուսափայլ ես ,
՚Յափշտակութիւնեան լեռներէն աւելի գեղեցկազոյն ես ։
5 Սրտով զօրաւորները յափշտակուեցան ,
Քունէն թռնելու ձեռքերնին չգտան ։
Ու բոլոր զօրեղ մարդիկը ձեռքերնին չգտան ։
6 Ով Յակոբին Աստուածը , ՚քու յանդիմանելէդ
կառքը ու ձին անդադար պառկեցան ։
7 Դուն , ո՛վ Տէր , դուն ահաւոր ես ,
Եւ ո՞վ կրնայ կայնիլ քու առջիդ՝ քու բարկութեանդ առեներ ։
8 ՝Դուն երկինքէն լսել տուիր դատաստանը ։
՚Երկիրը վախցաւ ու լռեց ,
9 Երբոր Աստուած ՝դատաստան բնելու ելաւ՝
Որ երկրին բոլոր °հեզերը փրկէ ։ (Սէլայ ։)
10 ՝Իրաւ ցասնկ մարդուն բարկութիւնը քեզ պիտի գովէ ։
Ո՞ մնացած բարկութիւնը գոն պիտի զգեսես ։
11 ՝Ուխտ ըրէք ու կատարեցէք Ձեր Տէր Աստուծոյն ։
Ո՞ անոր բոլորտիքը եղողներուն ամէնը
Պողջ ընծաներ բերեն Ահաւորին ։
12 Ինքը իշխաններուն հոգին պիտի կտրէ ։
՝Աշխարհ է երկրի թագաւորներուն ։

ՍԱՂՄ · ՀԷ

1 Սպասեցեցուն կը յայտնէ թէ պէտք աստուկ պատերազմ ունենալ թերահաւատութեան գէմ։ 10 և թէ Աստուծոյ ամեն ու շնորհքի գործքերուն վրայ մտածելով՝ ինչպես յոյսիդ գանենալ ։

Գլխաւոր երաժշտին , ՚Իդիթունին վրայ · Ասափին Սաղմոսը ։

1 ՝Իմ ձայնս Աստուծոյ է , ու ես կ՚աղաղակեմ ։
Իմ ձայնս Աստուծոյ է , ու ան ինծի պիտի լսէ ։
2 ՝Իմ նեղութեանս օրը ՚Տէրը փնտռեցի ։
Գիշերը ապառաժած էր իմ ձեռքս ու չէր թմրեր ։
Իմ անձս միխիթարուիլ չէր ուզեր ։
3 Աստուած յիշեցի ու անհանգիստ եղայ ։
Խորհեցայ ու ՚իմ հոգիս մաքնցաւ ։ (Սէլայ ։)
4 Իմ աչքերս արթուն պահեցիր ։
Խռովեցայ ու չկրցայ խօսիլ ։
5 ՝Իմ առքս բերի առջի օրերը ,

զեկ · լճ · 20 · Գաւ ·
բ · 13 · Ջ առ · ժբ · 4 ։
ը Գաւ · ա · 6 ։
թ Եզեկ · լբ · 20 ։
ժ բ Մն · բ · 29 · 30 ։
ժա Սազ · խե · 7 · 8 · 9 ·
հբ · 4 ։
ժբ Կամ խնդնդրկ
ժգ Ցհս Եզ · ի · 18 ·
զեկ · լճ · 20 · Գաւ ·
բ · 13 · Ջ առ · ժբ · 4 ։
ժդ Գաւ · ա · 6 ։
ժե Եզեկ · լբ · 20 ։
ժզ բ Մն · բ · 29 · 30 ։
ժէ Սազ · ձի · 7 · 8 · 9 ·
ի · 4 ։
իա Սազ · կբ · 33 ։
Հե
ա Սազ · լճ · և կբ ·
7 ։
բ Ժամ · ե · 4 · 5 · 6 ։
գ բ Մն · լբ · 22 · 23 ։
Սազ · կբ · 29 · Ձի ·
7 ։
դ Սազ · կբ · 33 ։
մերնագիրները ,
ե Սազ · գ · 4 ։
զ Սազ · ծ · 15 ։
է Նա · իգ · 3 · 16 ։
ը Սազ · Ամբ · 3 ·
Ամբ · 3 ։
թ բ Օր · լբ · 7 · Սազ ·
Ամբ · 3 · Նա · Դա ·
9 ։

Հին ժամանակներուն տարին։
6 Գիշերուան մէջ կը յիշեմ իմ երգս.
Իմ սրտս հետ կը խօսիմ,
Ու իմ հոգիս ալ քննութիւն կ'ընէ։
7 Ընդհ֊օր Տէրը յաւիտեան պիտի մերժէ՞,
Ու ալ բնաւ պիտի չհաճի՞։
8 Մինչ անոր ողորմութիւնը բոլորովին պակսած է,
Ո֊ր խոստումնքը վերջացա՞ ազգէ մինչև ազգ։
9 Մինչ Աստուած գթութիւն ընելը մոռցա՞ւ,
Մինչ բարկութիւնով ազդրնե՞ր իր ողորմութիւնը։ (Սելա։)
10 Ու ասի ըսի, Ա՛ս է իմ ակարութիւնս,
Բարձրեալին աջ ձեռքին փոփոխութիւնը։
11 Տէրոջը գործ֊երը պիտի յիշեմ.
Ցերեկուէ քու առջի հրաշքներդ պիտի յիշեմ։
12 Բոլոր գործ֊երուդ վրայ պիտի խորհիմ,
Ու քու ըրած֊ներուդ վրայ պիտի մտածեմ։
13 Ով Աստուած, քու ճամբադ սրբութեան մէջ է.
Աստուծոյ պէս մեծ Աստուած ո՞վ կայ։
14 Հրաշքներ ընող Աստուածը դուն ես.
Քու զօրութիւնդ ժողովուրդներուն մէջը յայտնեցիր։
15 Ձ֊ր֊ բազուկովդ փրկեցիր քու ժողովուրդդ՝
Յակոբին ու Յովսեփին որդիները։ (Սելա։)
16 Ջուրերը քեզ տեսան, ով Աստուած,
Ջուրերը քեզ տեսան — դողացին.
Անդունդներն ալ սարսափեցան։
17 Ամպերը լուր թափեցին.
Երկինքները ձայն հանեցին.
Նետերդ ալ գացին։
18 Քու որոտմանդ ձայնը †երկինքի էր.
Փայլակները լոյս տուին աշխարհին.
Երկիրը սասանեցաւ ու դողաց։
19 Ճամբադ ծովուն մէջ է,
Ու քու ճամբադ մեծ ջուրերուն մէջ է.
Ո՛ր քու հետքերդ չեն գիտցուիր։
20 Հօտի պէս քու ժողովուրդդ առաջնորդեցիր՝
Մովսէսին ու Ահարոնին ձեռքով։

ՍԱՂՄ· ՀԷ

1 Աստուծոյ օրհնութ ասփիւռ ու քարոզիչ յորդորանք մը։ 9 Աստուծոյ բարկութիւնը անհնազանդներուն ու անհնազանդներուն գէմ։ 67 Աստուած խորհուրդներէ մերժելով կ'ընտրէ զՅուդան։ Սիոնը ու Դաւիթը։

Ա Սաղ· խբ· 8։
Բ Սաղ· գ· 4։
Գ Սաղ· հգ· 1։
Դ Սաղ· ձե· 1։
Ե Հազիւ· ի· 6։
Զ Նա· խի· 15։
Է Սաղ· քա· 22։
Ը Կամ Սահան ի՛նձ քեզնէ մի՛ զատներ զքեզ ի՛ձեռն ամբարիշտներուդ ոչ՛ ինչ։ Ա֊Կնի։
Թ Սաղ· ձխգ· 8։

Ա Նէ· ժե· 11։
Բ Նէ· գ· 6։ բ Օր· ի· 29։
Գ Նէ· ժգ· 21։ Ցեր· գ· 15։ 16։ Սաղ· ձժգ· 3։ Ամբ· գ· 8։ Եր· 8։
Դ բ Թագ· իբ· 15։ Ամբ· գ· 11։
Ե Կամ մերկիկ մէջ
Զ Սաղ· գէ· 4։
Է բ Թագ· իբ· 8։

Ը Ամբ· գ· 12։
Թ Նէ· ժգ· 28։
Ժ Նէ· ժգ· 21։ ժգ· 16։ Սաղ· կը· 52։ Ա· 3։ Նա· կգ· 31։ 32։ Ովբ· ժբ· 14։

ՀԸ
ա Սաղ· հգ· վերնագիրը։
բ Նա· ժա· 4։
գ Կամ վարժուհիներուն։

Դ Սաղ· խի· 4։ Աստ· ժգ· 35։
Ե Սաղ· իգ· 1։
Զ բ Օր· գ· 9։ գ· 7։ Յեսէ· ա· 3։
Է Նէ· ժբ· 26։ 27։ ժգ· 8։ 14։ Ցեր· գ· 6։ 7։
Ը Սաղ· ձխէ· 19։
Թ բ Օր· գ· 9։ գ· 7։ ժա· 19։
Ժ Սաղ· ձի· 18։

ԺԱ գ Թագ· ժէ· 14։ Եզեկ· ի· 18։
ԺԲ Նէ· ը· 9։ լգ· 3։ լգ· 9։ բ Օր· ի· 6։ 15։ լա· 27։
ԺԳ Սաղ· կը· 6։
ԺԴ Հմր· 37։ բ Պտ· ի· 33։
ԺԵ գ Թագ· ժէ· 13։
ԺԶ Սաղ· ձգ· 13։
ԺԷ Նէ· է· ը· ի· ժ· ժա· է· ժբ·

ԺԸ Դն· լբ· 3։ Թա· ժգ· 25։ Հմր· 43։ Նա· ժի· 11։ 13։ Եզեկ· է· 14։
ԺԹ Նէ· ժե· 8։ Սաղ· լգ· 7։
Ի Նէ· ժգ· 21։ ժգ· 23։ Սաղ· ձ· 39։
ԻԱ Նէ· ժէ· 6։ Թա· ի· 11։ Սաղ· ձե· 11։ ա Կոր· ժ· 4։

Ու խմցուց ա֊նոնց իբր թէ մեծ անդունդէ մը։
16 Եւ հառուներէ հանեց վէմէն,
Ու ջուրերը դետերու պէս բղխեցուց։
17 Բայց անոնք նորէն մեղքերնին աւելցուցին
անոր դէմ,
Ո֊ր բարկացուցին Բարձրեալը անապատին մէջ։
18 Եւ իրենց սրտերուն մէջ Աստուած փորձեցին,
Կերակուր ուզելով իրենց անձերուն համար.
19 Եւ Աստուծոյ դէմ խօսեցան — ըսին,
Մինէ կարո՞ղ է Աստուած
Անապատին մէջ սեղան պատրաստել.
20 Ահա վէմին զարկաւ, ու ջուրերը դուրս բղխեցին,
Ու առուներ վազեցին.
Արդեօք հաց ալ կրնա՞յ տալ.
Արդեօք միս կը պատրաստէ՞ իր ժողովուրդին համար։
21 Ուստի Տէրը լսեց ու դարկացաւ.
Եւ կրակ բորբոքեցաւ Յակոբին մէջ,
Ու նաեւ բարկութիւն ելաւ Իսրայէլին վրայ.
22 Վասն զի Աստուծոյ չհաւատացին,
Ու յոյսերնին անոր փրկութեանը վրայ չդրին.
23 Թէպէտ ինքը վերէն հրամայեց ըսեր էր ամպերուն,
Ու երկինից դռնեները բացեր էր,
24 Ու կերակուր իր համար անոնց վրայ մանանայ տեղացեր էր,
Ու երկնից ցորենը տուեր էր անոնց,
25 Մարդիկ հրեշտակներուն հացը կերան.
Կշտանալու չափ պաշար խրկեց անոնց։
26 Երկնից մէջ արեւելեան հովը հանեց,
Եւ իր զօրութեամբը հարաւային հովը բերաւ.
27 Եւ անոնց վրայ փոշիի պէս միս տեղաց,
Ու ծովու աւազին չափ թեւաւոր թռչուններ,
28 Եւ անոնց բանակին մէջը՝
Անոնց վրաններուն չորս կողմը իջեցուց։
29 Ու կերան և ամէնք կշտացան.
Ու իրենց ցանկութիւնը իրենց տուաւ.
30 Իրենց ցանկութենէն դուրս չեղան.
Ե֊թէպէտ որ իրենց կերակուրը իրենց բերանն էր,
31 Աստուծոյ բարկութիւնը անոնց վրայ բորբոքեցաւ,
Ու սպաննեց անոնց պատրաստներէն,
Ու դեռնիը ղարկաւ Իսրայէլին ընտիրներէն։
32 Ա՛ս բոլոր բաներուն վրայ †նորէն մեղանչեցին,

Ա Բ֊Օր· իգ· 21։ Սաղ· ձե· 41։
Բ բ֊Օր· իգ· 22։ Սաղ· գէ· 8։ Երէ· գ· 10։
Գ Նէ· ժգ· 2։
Դ Թագ· ժա· 4։
Ե Նէ· ժէ· 6։ Թա· ի· 11։
Զ Երէ· գ· 18։ Ցեր· գ· 5։
Է Նէ· ժէ· 11։ Ա֊գծ· է· 11։ ա Կոր· ժ· 4։

Ը Դն· է· 11։ Ա֊գծ· գ· 10։
Թ Նէ· ժգ· 4։ 14։ Սաղ· ձե· 40։ Ցեր· գ· 31։ ա Կոր· ժ· 5։
Ժ Կամ Անոնց ամէն մէկը ոգեաւորական նեռուան հացը կը ճաշակեն։
ԺԱ Թագ· ժա· 35։
ԺԲ Թագ· ժգ· ժգ· ժէ· 25։ Հմր· 33։ իգ· 64· 65։
ԺԳ Ցեր· ժգ· 20· 33։ Ա֊գծ· է· 15։
ԺԴ բ Օր· ի· 4· 15։ 31։
ԺԵ Նէ· ժէ· 13։ բ Օր· է· 8։ Նա· ի· 14։ խգ· 6։ կգ· 9։

ԺԶ Թագ· ժա· 35։
ԺԷ Թագ· ժգ· ժգ· ժէ· 25։ Հմր· 22։
ԺԸ Հմր· ժգ· 20· 33։ իգ· 64· 65։
ԺԹ Ցեր· ի· 15։
Ի բ Օր· ի· 4· 15։
ԻԱ Նէ· ժէ· 13։ բ Օր· է· 8։ Նա· ի· 14։ խգ· 6։ կգ· 9։

ԻԲ Նէմ· է· 31։
ԻԳ Հմր· 8։
ԻԴ Թագ· ժգ· 18· 20։ Նա· ի· 9։
ԻԵ Նա· իբ· 9։
ԻԶ Դն· գ· 3։ Ցեր· գ· 6։
ԻԷ Ցեր· է· 7։ 16։ Ցեր· գ· 14։
ԻԸ Հմր· 17։ Սաղ· գէ· 9։ 10։ Նա· է· 13։ կգ· 4։ 17։
ԻԹ Նէ· ը· 24։ Սաղ· ձե· 31։
Լ Նէ· ը· 6։ Սաղ· ձե· 30։
ԼԱ Նէ· ժ· 13։ 15։ Սաղ· ձե· 34· 35։
ԼԲ Նէ· թ· 23։ Սաղ· ձե· 33։
ԼԳ Նէ· իբ· 23· 24· 29։ Սաղ· ձե· 32։
ԼԴ Կամ Շարիկներուս։

50 իր բարկութեանը ճամբայ բացաւ ։
Անոնց անձը մահուանէ չխնայեց ,
Հապա անոնց *կեանքը ժանտախտի մատնեց ։
51 ¶Ու ամէն անդրանիկը սպաննեց Եգիպտոսի
մէջ ,
Ե- †առաջնեկները ²զաւակ վրաններուն մէջ ։
52 Ու ³իր ժողովուրդը ոչխարներու պէս հանեց ,
Ու զանոնք հօտի պէս վարեց անապատին
մէջը ։
53 Եւ ⁴անոնց ապահովութեամբ առաջնորդեց ,
ու չվախցան ։
Հակ ⁵անոնց թշնամիները ծովը ծածկեց ։
54 Ու զանոնք տարաւ իր ⁶սրբութեան սահմանը ,
Ան լեռը *որն որ իր աջ ձեռքը ստացեր էր ։
55 Ու ⁷անոնց առջեէն ազգեր վռնտեց ,
Եւ Նշփով ժառանգութիւն բաժնեց անոնց ,
Ու իսրայէլին ցեղերը անոնց վրաններուն մէ-
ջը բնակեցուց ։
56 ⁸Բայց անոնք փորձեցին ու սրդողցուցին
Բարձրեալ Աստուածը ,
Ու չպահեցին անոր վկայութիւնները ։
57 Եւ ⁹իրենց հայրերուն պէս ետ դարձան ու
նենգութիւն ըրին ։
Խաբերայ ազեղի պէս խոտորեցան ։
58 ¹⁰Ինչու որ զանիկա սրդողցուցին իրենց ¹¹բարձր
տեղերովը ,
Ու նախանձել չարժեցին զանիկա իրենց կուռ-
քերովը ։
59 Աստուած լսեց ու բարկացաւ ,
Եւ շատ անարգեց Իսրայէլը ։
60 Ու ¹²Շիլովի խորանը մերժեց ,
Ան վրանը որ մարդոց մէջը կանգներ էր ։
61 ¹³Եւ †իր զօրութիւնը գերութեան մատնեց ,
Ու իր փառքը թշնամիներուն ձեռքը ։
62 Եւ ¹⁴իր ժողովուրդը սուրի մատնեց ,
Ու իր ժառանգութեանը վրայ բարկացաւ ։
63 Անոր երիտասարդները կրակը կերաւ ,
Ու անոր ||աղջիկները սուգ չըրին ։
64 ¹⁵Անոր քահանաները սրով ինկան ,
Ու ¹⁶անոր արբւարբնները չլացին ։
65 Բայց Տէրը ¹⁷արթընցաւ որպես թէ քունէն՝
¹⁸Գինիէն սթափած զօրաւոր մարդու մը պէս ,
66 Ու ¹⁹իր թշնամիները հետևնուն զարկաւ .
Յաւիտենական †նախատինք տուաւ անոնց ։

67 Եւ Յովսեփին վրանը մերժեց ,
Ու Եփրեմին ցեղը չընտրեց ։

68 Հապա Յուդային ցեղը ընտրեց ,
Ո- Սիօն լեռը *որն որ սիրեց ։
69 Եւ †իր որբարանը չինեց բարձր էջ-ընչ- պէս ,
Երկրին պէս որ յաւիտեան հաստատեց ։
70 ¹Ու իր Դաւիթ ծառան ընտրեց ,
Եւ զանիկա ոչխարի փարախներէն առաւ ։
71 ²Ծիծ առուղ ոչ-ընչ- եւուէն բերաւ զա-
նիկա ,
³Որ իր ⁴ժողովուրդը Յակոբ հովուէ ։
Ու իր ⁵ժառանգութիւնը Իսրայէլ ։
72 Անիկա ալ Հովուեց զանոնք իր սրտին անմե-
ղութեամբը ,
Ու իր ձեռքերուն յաջողակութեամբը առաջ-
նորդեց անոնց ։

ՍԱՂՄ· ՀԹ

1 Սպաննեցուած երուսաղէմին աւերմանը վրայով կը գանգատի· 8 ազատութեան համար աղօթք կ'ընէ, 13 ու կը խոստանայ գոհութիւն մատուցանել ։

Սաղմոս Ասափայ ։

1 Ով Աստուած , հեթանոսները *քու ժառան-
գութեանդ մէջը մտան ,
³Քու սուրբ տաճարդ պղծեցին ,
⁴Երուսաղէմը աւերակներու դարձուցին ։
2 ⁵Քու ծառաներուդ դիերը
Երկնից թռչուններուն կերակուր տուին ,
Քու սուրբերուդ մարմինը՝ երկրի գազաններ-
ուն ։
3 Անոնց արիւնը ջուրի պէս թափեցին երուսա-
ղէմին բոլորտիքը ,
⁶Ու մէկը չկար որ ընդ- թաղէր ։
4 Մենք դրացիներուն նախատինք եղանք ,
Ծաղր ու կատակ՝ մեր բոլորտիքը եղողներուն ։
5 ¹Մինչև ե՞րբ , ով Տէր· միշտ պիտի բարկանա՞ս·
²Քու նախանձդ կրակի պէս պիտի բորբոքի՞ ։
6 ³Թափէ քու բարկութիւնդ ան ազգերուն
վրայ՝
Որ ⁴քեզ չեն ճանչնար ,
Ու ան թագաւորութիւններուն վրայ՝
Որ ⁵քու անունդ չեն կանչեր ։
7 Ինչու որ Յակոբը կերան ,
Ու անոր բնակութիւնը աւերակ դարձուցին ։
8 ⁶Մի յիշեր մեզի դէմ առջի անօրէնութիւն-
ները ,
Թող չուտով հասնի մեզի քու ողորմութիւն-
ները ,

Ինչու որ ⁷խիստ թշուառացանք ։
9 Քու անուանդ փառքին համար
⁸Օգնէ մեզի , ով մեր փրկութեան Աստուածը ·
Եւ ⁹քու անուանդ համար փրկէ մեզ ,
Ու մեր մեղքերը քաւէ ։
10 ¹⁰Ինչո՞ւ ըսեն հեթանոսները Թէ Ո՞ւր է անոնց
Աստուածը ·
Թող յայտնուի հեթանոսաց մէջ մեր աչքե-
րուն առջևը
Քու ծառաներուդ թափուած արիւնին վրէժը ։
11 ¹¹Կապուածին հառաչանքը քու առջիդ թող
հասնի ·
Քու զօրութեանդ մեծութիւնովը՝
Մահուան մատնուածները ապրեցուր ·
12 Ու ¹²եօթնապատիկ հատուցում ըրէ մեր դրա-
ցիներուն իրենց ծոցին մէջ
Անոնց ¹³նախատինքին համար , որով քեզ
անարգեցին , ով Տէր ։
13 Բայց ¹⁴մենք քու ժողովուրդդ ու քու արօ-
տիդ ոչխարները
Յաւիտեան քեզ պիտի գոհանք ,
Ո- ¹⁵քու փառքդ պիտի պատմենք ազգէ մին-
չև ազգ ։

ՍԱՂՄ· Զ

1 Սպասեցուցած իր ազգին մէջը՝ եկեղեցին գոհացութիւն ներսեն վրայով· 8 և Աստուծոյ առջի շնորհքները գոհաց-մանեկու փափաքելուն վրայով կը գանգատի· 14 ազատութեան համար աղօթք կ'ընէ ։

Դպետութ երաժշտին , ¹⁵Շօշանիմ-Եդութեին վը-
րայ · Ասափին Սաղմոս ։

1 Ականջ դիր , ով Իսրայէլին Հովիւը ,
Որ ¹⁶Յովսեփին՝ ²Հօտի պէս կ'առաջնորդես ·
³Դուն որ քերովբէից ²ոյ կը նստիս՝ ³պայծա-
ռացիր ։
2 ⁴Եփրեմին ու Բենիամինին և Մանասէին առջին
Արթընցուր քու զօրութիւնդ ,
Ու եկուր մեզ փրկելու ։
3 Ով Աստուած , ⁵մեզ դարձուր ,
Եւ ⁶քու երեսդ փայլեցուր , ու պիտի փըր-
կուինք ։
4 Ով Տէր՝ զօրաց Աստուած ,
Մինչև ե՞րբ կը բարկանաս քու ժողովուրդիդ
աղօթքին դէմ ,
5 ⁷Արտասուքի հաց կը կերցընես անոնց ,
Ու մեծ չափով արտասուք կը խմցընես անոնց ·
6 ⁸Մեզ կռիւի պատճառ կ'ընես մեր դրացի-
ներուն ,

Ու մեր թշնամիները դէ- ծաղր կ'ընեն իրենց
մէջը ։
7 Ով զօրաց Աստուած , ⁹մեզ դարձուր ,
Եւ քու երեսդ փայլեցուր , ու պիտի փըր-
կուինք ։
8 Եգիպտոսէն ¹⁰մէկ որթ մը փոխադրեցիր ,
¹¹Հեթանոսները վռնտեցիր ու զանիկա աըն-
կեցիր ։
9 ¹²Անոր առջևէն փէ- պատրաստեցիր ,
Ու անոր արմատները հաստատեցիր ·
Եւ անիկա երկիրը լեցուց ։
10 Լեռները ծածկուեցան անոր հովանիովը ,
Ու անոր ճիւղերը Աստուծոյ եղևիններուն էք-
եդան ։
11 Իր ճիւղերը երկինքնուց մինչև ծովը ,
Ու իր բողբոջները ¹³մինչև գետը ։
12 Ինչո՞ւ պիւցուցիր անոր ցանկերը ,
Որ ճամբայէն բոլոր անցնողները անիկա փըր-
ցընեն ։
13 Անտառին խոզը ապականեց զանիկա ,
Ու դաշտի դազաններէը կերան զանիկա ։
14 Ով զօրաց Աստուած , կ'աղաչեմ՝ դարձիր ·
¹⁴Նայէ երկինքէն ու տես ,
Ու այցելու եղիր աս որթին ,
15 Եւ աս տունկին՝ որ քու աջ ձեռքովդ տնկեցիր ,
Ու որդիին՝ որ ¹⁵քեզի համար հաստատեցիր ։
16 Կրակով այրուած -- կտրուած է ·
¹⁶Քու երեսիդ սատկելէն կը կորնչին ։
17 ¹Թող քու ձեռքդ- քու աջ ձեռքիդ մարդուն
վրայ ըլլայ ,
Ո- մարդու որդիին վրայ՝ որն որ քեզի հա-
մար հաստատեցիր ։
18 Մենք ալ եւս պիտի չդառնանք քեզմէ ·
կենդանացուր մեզ , ու քու անունդ պիտի
կանչենք ։
19 Ով Տէր՝ զօրաց Աստուած , ²մեզ դարձուր ,
Եւ- քու երեսդ փայլեցուր , ու պիտի փըր-
կուինք ։

ՍԱՂՄ· ՁՍ.

1 Հանդիսաւոր կերգով գԱստուած գովաբանելու յորդորանք
մը· 4 Աստուած կը պահանջէ սա պարտաւորեալները իր ը-
նտրած բարիքներուն համար· 8 Աստուած հնազանդութեան
յորդորելով Ժողովուրդը, կը գանգատի անոնց անհնազանդու-
թիւնին որ իրենց վիճակն պատճառ կ'ըլլայ ։

Դպետութ երաժշտին , ²Կիթթիթի վրայ · Ա-
սափին Սաղմոս ։

1 Ցնծագէ՛ք Աստուծոյ առջևին , որ մեր զօրու-
թիւնն է ,
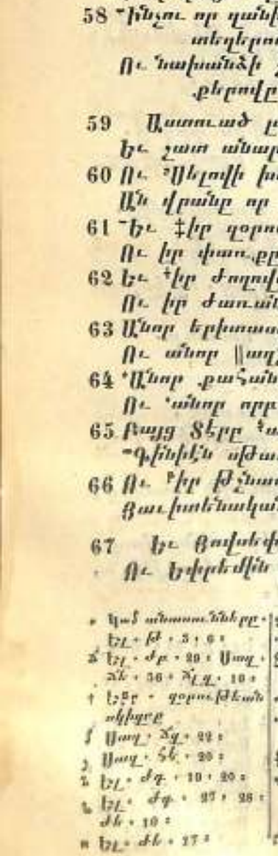
Ուրախութեամբ ազազակեցէք Յակոբին Աստուծոյն։
2 Սաղմոս առէք ու թմբուկը բերէք,
Նո՛ւագարանը տաւիղին հետ։
3 փող հնչեցուցէք ամսոյ դիւրուն,
*Նո՛ւագարանը լրման առնելիք մեր տօնին օրը։
4 վասն զի †ասիկա իսրայէլին կանոն մըն է,
Յակոբին Աստուծոյն հրամանն է։
5 ինքը վկայութիւն դրաւ ասիկա Յովսէփին մէջ,
Եգիպտոսի երկրին վրայ ելած առենը.
‡Ո՛ւ ծեր լեզու մը լսեցի որ չէի գիտեր։
6 *Անոր թիկունքը հեռացուցի բեռէն.
Անոր ձեռքերը հանգչեցան †կողովէն։
7 Նեղութեան մէջ կանչեցիր, ու քեզ փրկեցի.
†Պատասխան տուի քեզի որոտման ծածկոյնին մէջէն.
‡փորձեցի քեզ Մերիպայի ջուրին քովը։ (Սէլայ։)
8 Լա՛ւ, ով իմ ժողովուրդս, ու վկայեմ քեզի.
Ով Իսրայէլ, թէ որ ինծի մտիկ ընես,
9 †Օտար աստուած չըլլայ քու մէջդ,
Ու օտար աստուծոյ երկրպագութիւն չընես։
10 †Ես եմ քու Տէրը Աստուածդ,
Որ հանեցի քեզ եգիպտացի երկրէն.
Լայն բաց քու բերանդ,
Ու զանիկա ես պիտի լեցնեմ։
11 Բայց իմ ժողովուրդս մտիկ չըրաւ իմ ձայնս,
Ու Իսրայէլ ինձ չուզեց։
12 †Ուստի զանոնք իրենց սրտին կամակորութեանը թողուցի,
Որ իրենց խորհուրդներուն համեմատ քալեն։
13 †Երանի թէ իմ ժողովուրդս ինծի մտիկ ընէր,
Ու Իսրայէլը իմ ճամբաներուս մէջ քալէր.
14 Շուտով պիտի խոնարհեցնէի անոնց թշնամիները,
Ու ձեռքս պիտի դարձընէի անոնց նեղիչներուն վրայ։
15 †Տէրը աստղերը †խոնարհութիւն պիտի ընէ՝ ինծի՝
Ու անոնց ժամանակը յաւիտեան պիտի ըլլար։
16 Ան †պիտի կերակրէր զանոնք պարապա ցորենով.
Ու †մեղրով քեզ պիտի կշտացնէի։

ՍԱՂՄ· ՀԶ

1 Սաղմոսերգուն գաւազանահարութեամբ համբաւ կ'առնէ Աստուծմէ կը խնդրէ որ ինքը գաւազանան ընէ։

Սաղմոս Ասափայ։

1 Աստուած †կայնած է Աստուծոյ ժողովքին մէջը,
‡Աստուածներուն մէջը դատաստան կը տեսնէ։
2 Մինչև ե՞րբ անիրաւութեամբ պիտի դատիք,
Ու ամբարիշտներուն †աչառութիւն պիտի ընէք։ (Սէլայ։)
3 Դատաստան ըրէք աղքատին ու որբին.
†Թշդճին ու չքաւորին իրաւունք ըրէք։
4 †Փրկեցէք աղքատը ու անանկը,
Ամբարիշտներուն ձեռքէն ազատեցէք զանոնք։
5 †Չեն խնամար ու միաք չեն առներ,
Խաւարի մէջ կը պտրտին.
†Երկրին բոլոր սիւները չարժուեցան։
6 †Ես ըսի Թէ Դուք աստուածներ էք,
Ու դուք ամէնդդ Բարձրեալին որդիներն էք.
7 Բայց †մարդոց պէս պիտի մեռնիք,
Ու իշխաններէն մէկուն պէս պիտի իյնաք։

8 Ելլէ՛, ով Աստուած, դատէ երկիրը,
†Ինչու որ բոլոր ազգերը դուն պիտի ժառանգես։

ՍԱՂՄ· ՀԳ

1 Թշնամիներուն գաւազանահարութեանը համար գանգատ մը։ 9 ու նկուղչին նեղութիւն աստղներուն դէմ ազօթք մը։

Ասափին երգը — Սաղմոս։

1 Ով Աստուած, †լուռ մի կենար.
Անձայն մի ըլլար, ու հանդարտ մի կենար,
ով Աստուած։
2 Ինչու որ ահա †քու թշնամիներդ կը գոռան,
Ու †քեզ ատողները գլուխ կը վերցընեն.
3 խորամանկութեան հնարք կը դանեն քու ժողովուրդդ դէմ,
Ու խորհուրդ կ'ընեն †քու պահապանածներուդ դէմ։
4 Կ'ըսեն Թէ եկէք, †կորսընցընենք անոնք որ ազգ չըլլան,
Ու ալ չյիշուի Իսրայէլին անունը։
5 Ինչու որ միաբան սրտով խորհուրդ ըրին,
Ո՛ր քեզի դէմ դաշնակցութիւն ըրին
6 †Եդոմին վրաններըը ու Իսմայէլացիք,
Մոաբ ու Հագարացիք,
7 Գեբաղ ու Ամմոն և Ամաղէկ,
Փղշտացիք՝ Տիւրոսի բնակիչներ հետ։

8 Նաև Ասուր անոնց հետ միաբանեցաւ.
Ղովտին որդւոցը ձեռնտու եղան։ (Սէլայ։)
9 Ըրէ անոնց ինչպէս †Մադիամին,
Ինչպէս †Սիսարային ու Յաբինին ետ կիսոն Հերիսաման գետը.
10 Անոնք Ենդորի մէջ սատակեցան,
†Պղրի պէս եղան երկրի վրայ։
11 Անոնց իշխաններըը †Օրեբին ու Զեբէին պէս,
Ու անոնց բոլոր երեւելիները †Զեբեէին ու Սալմունային պէս ընէ.
12 Որովհետև թէ Աստուծոյ բնակարաններըը Մենք ժառանգենք մեզի համար։
13 †Ով իմ Աստուածս, անանք *մրրկի պէս,
†Հովի առջև եղող չիւղի պէս ըլէ։
14 Ինչպէս որ կրակը անտառը կ'այրէ,
Ու բոցը †լեռները կը բռնկեցընէ,
15 Անանկ ալ հալածէ զանոնք †քու մրրիկովդ,
Ու խռովութեան մէջ ձգէ զանոնք քու վտարորիկովդ։
16 †Լեցուր անոնց երեսները անարգանքով,
Որ քու անունդ խնդրեն, ով Տէր։
17 Թող ամչնան ու խռովին յաւիտեան,
Եւ ամօթալից ըլլան ու կորսուին.
18 †Որ դիտնան Թէ միայն դուն՝ †ո՛ր քու Անունդ Եհովայ է,
†Բարձրեալ ես բոլոր երկրի վրայ։

ՍԱՂՄ· ՀԴ

1 Մարգարէն որթատունին հաղորդակցութեանը փափաքով՝ կը յուշընէ Թէ որքան երանելի են անոր մէջ բնակողները։ 8 իր հոն գտնուելուն համար ազօթք կ'ընէ։

Դիվանաւոր երաժշտին, †Կիթիթիի վրայ.
Կորխի որդւոցը Սաղմոսը։

1 Ի՜նչպէս †սիրելի են քու բնակարանները,
Ով զօրաց Տէր։
2 †Իմ անձս կը փափաքի ու նաև կը մաշի
Տիրոջը սրահները համար.
Իմ սիրտս ու մարմինս ցնծութեամբ կ'աղաղակեն
Կենդանի Աստուծոյն։
3 Ճնճղուկն ալ տուն գտաւ,
Ու ծիծեռնիկը իրեն բոյն՝ իր ձագերը դնելու համար,
Քու սեղաններուդ քովը, ով զօրաց Տէր,
Իմ Թագաւորս ու Աստուածս։
4 †Երանի անոնց որ քու տանդ մէջ կը բնակին.
Անոնք անդադար քեզ պիտի օրհնեն։ (Սէլայ։)

5 Երանի՜ այն մարդուն որուն զօրութիւնը քեզմէ է,
Ու իրենց սրտին մէջ †ճամբաները կան։
6 †Արտասուաց հովիտէն անցնելով աղբիւրի †կ'ընեն անիկա.
Առջի անձրևն ալ †օրհնութիւնով պիտի ծածկէ զայն։
7 Անոնք †զօրութենէ զօրութիւն կ'երթան,
Մինչև որ Սիովնի մէջ †Աստուծոյ առջևն երևնան։
8 Ով Տէր՝ զօրաց Աստուած, լսէ իմ աղօթքս.
Ականջ դիր, ով Յակոբին Աստուածը։ (Սէլայ։)
9 Ով †մեր վահանը Աստուած, տես,
Ու քու օծեալիդ երեսը նայէ։
10 Ինչու որ քու սրահներուդ մէկը
Հազարէն աղէկ է.
Աւելի ընտրեցի իմ Աստուածոյս տանը չեմին վրայ կենալ,
Քան թէ ամբարշտաց վրաններուն մէջը բնակիլ։
11 Քանզի Տէր Աստուած †արև ու †վահան է.
Տէրը շնորհք ու փառք պիտի տայ.
†Բարութիւն մը պիտի չպակսեցնէ
Ուղղութեամբ քալողներէն։
12 Ով զօրաց Տէր,
Երանելի է քեզի յուսացող մարդը։

ՍԱՂՄ· ՀԵ

1 Սաղմոսերգուն Աստուծոյ ամբի շնորհքները յիշելով՝ կը խնդրէ որ ան շնորհքները շարունակուին։ 8 կը խոստանայ անոնց ապաշխարել Աստուծոյ բարութիւնը յուսալով։

Դիվանաւոր երաժշտին. †Կորխի որդւոցը Սաղմոսը։

1 Ով Տէր, դուն հաճեցար քու երկրիդ,
†Յակոբին դերութիւնը դարձուցիր.
2 †Քու ժողովուրդիդ անօրէնութիւնը ներեցիր,
Անոնց բոլոր մեղքերը ծածկեցիր։ (Սէլայ։)
3 Հեռացուցիր քու բոլոր սրտմտութիւնդ,
†Դուն դարձար քու սաստիկ բարկութենէդ։
4 ‡Մեզ դարձուր,՚ ով մեր փրկութեան Աստուածը,
Եւ քու բարկութիւնդ որ մեր վրայ է՝ դադրեցուր։
5 †Մինչ՞ երբ յաւիտեան պիտի բարկանաս մեզի.
Քու բարկութիւնդ ազգէ մինչև ազգ պիտի երկընցընե՞ս։
6 Մի՞թէ նո՛ պիտի չդառնաս ու մեզ կենդանացընես,

Որպէսզի քու ժողովուրդդ քեզմով ուրախանայ։
7 Տէր, ցո՛յց տուր մեզի քու ողորմութիւնդ,
Ու քու փրկութիւնդ մեզի տուր։
8 Լսեմ՝ թէ ինչ պիտի խօսի Աստուած Տէրը.
Ինչու որ խաղաղութիւն պիտի խօսի իր ժողովուրդին ու իր սուրբերուն,
Որպէսզի անդարձ յիմարութեան չդառնան։
9 Անշուշտ անոր փրկութիւնը մերձ է անոնց որ կը վախնան իրմէ,
Որպէսզի փառք բնակի մեր երկրին մէջ։
10 Ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն իրարու հանդիպեցան,
Արդարութիւն ու խաղաղութիւն իրարու համբուրեցին։
11 Ճշմարտութիւն երկրէն պիտի բուսանի,
Ու արդարութիւն երկինքէն պիտի նայի։
12 Ու Տէրն ալ պիտի տայ բարութիւն,
Ու մեր երկիրը պիտի տայ իր բերքը։
13 Արդարութիւն անոր առջևէն պիտի երթայ,
Ու իր ոտքերուն ճամբան պիտի շինէ։

ՍԱՂՄ· ՀԶ

1 Աղաչանք մը՝ նեղութեան ատեն։

Աղաչանք Դաւիթին։

Ականջ դիր, Տէր, ինծի լսէ ու պատասխան տուր,
Վասն զի տնանկ ու աղքատ եմ ես։
2 Պահէ՛ իմ հոգիս, վասն զի սուրբ եմ ես.
Ո՛վ իմ Աստուածս, ապրեցո՛ քու ծառադ
Որ քեզի վստահ է։
3 Ողորմէ՛ ինծի, Տէր,
Վասն զի ամէն օր քեզի կը գոչեմ։
4 Ուրախացո՛ քու ծառադ հոգին,
Վասն զի քեզի, Տէր, կը վերցընեմ իմ հոգիս։
5 Վասն զի դուն, Տէր, բարի ես ու ներող,
Ու առատ ողորմութիւն ունիս բոլոր անոնց համար որ քեզ կը կանչեն։
6 Ականջ դիր, Տէր, իմ աղօթքիս,
Ու ուշադրութիւն ըրէ իմ աղաչանքներուս ձայնին։
7 Նեղութեան օրը քեզի կը կանչեմ,
Վասն զի դուն պիտի լսես զիս։
8 Տէր, աստուածներուն մէջ քեզի նման չկայ,
Ու քու գործերուդ նման գործեր չկան։
9 Տէր, բոլոր ազգերը որ ստեղծեցիր պիտի գան ու քու առջևդ պիտի երկրպագեն,
Ու քու անունդ պիտի փառաւորեն։
10 Վասն զի դուն մեծ ես ու հրաշքներ կ'ընես,
Դուն միայն Աստուած ես։
11 Ցո՛յց տուր ինծի, Տէր, քու ճամբադ,
Որ քու ճշմարտութեանդ մէջ քալեմ.
Միաբանեցո՛ սիրտս որ քու անունդ վախնայ։
12 Քու բոլոր սրտով պիտի գոհանամ քեզմէ, Տէր, ո՛վ իմ Աստուածս,
Ու քու անունդ պիտի փառաւորեմ յաւիտեան։
13 Վասն զի քու ողորմութիւնդ մեծ է իմ վրաս,
Ու ազատեցուցիր զիս գերեզմանի խորէն։
14 Ո՛վ Աստուած, ամբարտաւաններ ելան իմ դէմս,
Ու դաժան մարդոց ժողովը կը փնտռէ իմ հոգիս,
Ու քեզ իրենց առջև չեն դներ։
15 Բայց դուն, Տէր, ողորմած ու գթած Աստուած ես,
Երկայնամիտ, շատ ողորմութեամբ ու ճշմարտութեամբ։
16 Դարձի՛ր ինծի ու ողորմէ՛ ինծի,
Ուժդ տո՛ւր քու ծառադ,
Ու փրկէ՛ քու աղախնիդ որդին։
17 Նշան մը ըրէ ինծի բարութեան համար,
Որ տեսնեն զայն անոնք որ ատեցին զիս,
Ու ամչնան,
Վասն զի դուն, Տէր, օգնեցիր ինծի ու մխիթարեցիր զիս։

ՍԱՂՄ· ՀԷ

1 Սիոնի փառքը։

Կորխի որդւոցը Սաղմոսը։ Երգ։

Անոր հիմերը սուրբ լերան վրայ են։
2 Տէրը կը սիրէ Սիոնի դռները
Աւելի քան Յակոբի բոլոր բնակարանները։
3 Փառաւոր բաներ կը խօսուին քու մասիդ,
Ո՛վ Աստուծոյ քաղաք։ (Սէլայ։)
4 Ես կը յիշեմ Եգիպտոսն ու Բաբելոնը
Անոնց որ զիս կը ճանչնան.
Ահա՛ Փղշտացին, Տիւրոսն ալ Եթովպիան,
Ասոնք հոն ծնած են։
5 Ու Սիոնի համար պիտի ըսուի թէ այս ու այն մարդը հոն ծնաւ,
Ու Բարձրեալն ինքը պիտի հաստատէ զայն։
6 Տէրը պիտի հաշուի ազգերուն գրուածքին մէջ,
Թէ այս մարդը հոն ծնաւ։ (Սէլայ։)
7 Ու երգիչներն ալ պարողներուն պէս պիտի ըսեն.
Իմ բոլոր աղբիւրներս քեզի մէջ են։

ՍԱՂՄ· ՀԸ

1 Տառապանքի մը մէջ գտնուող մարդուն աղաղակը։

Երգ, սաղմոս Կորխի որդւոցը։ Դիվանաւոր երաժշտին։ Մահղաղաթ Լեաննոթ։ Հեմանին Եզրահացիին մասքիլը։

Ո՛վ Տէր, իմ փրկութեանս Աստուածը,
Ցորեկը ու գիշերը քու առջևդ կ'աղաղակեմ։
2 Թող իմ աղօթքս առջևդ հասնի,
Ականջ դիր իմ աղաղակիս։
3 Վասն զի իմ հոգիս չարչարանքներով լեցուն է,
Ու կեանքս գերեզմանին մօտեցաւ։
4 Ինծի համարուեցայ անոնց որ փոսը կ'իջնեն,
Ուժ չունեցող մարդու մը պէս եղայ։
5 Մեռելներուն մէջ ազատ ձգուած,
Գերեզմանին մէջ սպաննուածներուն պէս որոնց այլևս չյիշես,
Ու որոնք քու ձեռքէդ կտրուեցան։
6 Զիս դրիր փոսին խորը,
Խաւարին ու խորունկ տեղերուն մէջ։
7 Քու բարկութիւնդ ծանրացաւ վրաս,
Ու բոլոր ալիքներովդ զիս տանջեցիր։ (Սէլայ։)
8 Հեռացուցիր ինծմէ ծանօթներս,
Զիս անոնց համար գարշելի ըրիր.
Փակուած եմ ու դուրս չեմ կրնար ելլել։
9 Աչքերս տառապանքէն կը տկարանան,
Ամէն օր քեզի կը կանչեմ, Տէր,
Ձեռքերս քեզի կը պարզեմ։
10 Մեռելներուն համար հրաշքներ պիտի ընե՞ս,
Կամ մեռելները պիտի յարնա՞ն ու քեզ պիտի գոհանա՞ն։ (Սէլայ։)
11 Գերեզմանին մէջ պիտի պատմուի՞ քու ողորմութիւնդ,
Կամ կորստեան տեղը քու ճշմարտութիւնդ։
12 Խաւարին մէջ պիտի գիտցուի՞ քու հրաշքներդ,
Կամ մոռացութեան երկրին մէջ քու արդարութիւնդ։
13 Բայց ես քեզի կը կանչեմ, Տէր,
Ու առտուընէ պիտի աղօթեմ քեզի։
14 Ո՛վ Տէր, ինչու կ'ամբարտաւանաս զիս,
Ինչու կը դարձնես երեսդ ինծմէ։
15 Տառապեալ եմ ու մահամերձ եղած՝ մանկութենէս,
Քու սարսափներդ կը տանջեն զիս, ես կը տատանիմ։
16 Քու բարկութիւնդ ինծի վրայ անցաւ,
Քու սարսափներդ զիս կտրեցին։
17 Ամբողջ օրը ջուրի պէս զիս պատեցին,
Միասին ինծի վրայ հասան։
18 Սիրելին ու բարեկամը հեռացուցիր ինծմէ,
Ու ծանօթներս խաւարի մէջ ձգեցիր։

ՍԱՂՄ· ՀԹ

1 Աստուծոյ ուխտին վրայ։

Եթանացի Եզրահացիին մասքիլը։

Տէրոջ ողորմութիւնները յաւիտեան պիտի երգեմ,
Ազգէ մինչև ազգ քու ճշմարտութիւնդ պիտի հռչակեմ իմ բերանովս։
2 Վասն զի ըսի թէ ողորմութիւնը յաւիտեան պիտի շինուի,
Երկինքին մէջ հաստատեցիր քու ճշմարտութիւնդ։
3 Ընտրեալիս հետ ուխտ մը կապեցի,
Երդում ըրի իմ ծառայիս Դաւիթին.
4 Քու սերունդդ յաւիտեան պիտի հաստատեմ,
Ու քու գահդ ազգէ մինչև ազգ պիտի շինեմ։ (Սէլայ։)
5 Երանի՜ այն մարդուն որուն զօրութիւնը քեզմէ է,
Ու իրենց սրտին մէջ †ճամբաները կան։
6 †Արտասուաց հովիտէն անցնելով աղբիւրի †կ'ընեն անիկա.
Առջի անձրևն ալ †օրհնութիւնով պիտի ծածկէ զայն։
7 Անոնք †զօրութենէ զօրութիւն կ'երթան,
Մինչև որ Սիովնի մէջ †Աստուծոյ առջևն երևնան։
8 Ով Տէր՝ զօրաց Աստուած, լսէ իմ աղօթքս.
Ականջ դիր, ով Յակոբին Աստուածը։ (Սէլայ։)
9 Ով †մեր վահանը Աստուած, տես,
Ու քու օծեալիդ երեսը նայէ։
10 Ինչու որ քու սրահներուդ մէկը
Հազարէն աղէկ է.
Աւելի ընտրեցի իմ Աստուածոյս տանը չեմին վրայ կենալ,
Քան թէ ամբարշտաց վրաններուն մէջը բնակիլ։
11 Քանզի Տէր Աստուած †արև ու †վահան է.
Տէրը շնորհք ու փառք պիտի տայ.
†Բարութիւն մը պիտի չպակսեցնէ
Ուղղութեամբ քալողներէն։
12 Ով զօրաց Տէր,
Երանելի է քեզի յուսացող մարդը։

ՍԱՂՄ· Ճ

1 Սաղմոսերգուն Աստուծոյ ամբի շնորհքները յիշելով՝ կը խնդրէ որ ան շնորհքները շարունակուին։ 8 կը խոստանայ անոնց ապաշխարել Աստուծոյ բարութիւնը յուսալով։

Դիվանաւոր երաժշտին. †Կորխի որդւոցը Սաղմոսը։

1 Ով Տէր, դուն հաճեցար քու երկրիդ,
†Յակոբին դերութիւնը դարձուցիր.
2 †Քու ժողովուրդիդ անօրէնութիւնը ներեցիր,
Անոնց բոլոր մեղքերը ծածկեցիր։ (Սէլայ։)
3 Հեռացուցիր քու բոլոր սրտմտութիւնդ,
†Դուն դարձար քու սաստիկ բարկութենէդ։
4 ‡Մեզ դարձուր,՚ ով մեր փրկութեան Աստուածը,
Եւ քու բարկութիւնդ որ մեր վրայ է՝ դադրեցուր։
5 †Մինչ՞ երբ յաւիտեան պիտի բարկանաս մեզի.
Քու բարկութիւնդ ազգէ մինչև ազգ պիտի երկընցընե՞ս։
6 Մի՞թէ նո՛ պիտի չդառնաս ու մեզ կենդանացընես,

Որ քու ժողովուրդդ քեզմով ուրախ ըլլայ։
7 Ցուցուր մեզի, ով Տէր, քու ողորմութիւնդ,
եւ քու փրկութիւնդ մեզի տուր։
8 Պիտի լսեմ ինչ որ կը խօսի Տէր Աստուած.
ինչու որ խաղաղութիւն պիտի խօսի իր ժողովուրդին ու իր սուրբերուն.
Որ չդառնան անոնք։
9 Անշուշտ իր փրկութիւնը մօտ է իրմէն վախցողներուն,
Որ մեր երկրին մէջը փառք բնակի։
10 Ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը իրարու պատահեցան,
Արդարութիւնը ու խաղաղութիւնը էրոյ համբուրեցին։
11 Ճշմարտութիւնը երկրէն պիտի բուսնի,
Ու արդարութիւնը երկինքէն վար պիտի նայի։
12 Նաեւ Տէրը բարութիւն պիտի տայ,
Ու մեր երկիրը իր պտուղը պիտի տայ։
13 Արդարութիւնը անոր առջեւէն պիտի երթայ,
Ու իր գնացքները ճամբու պիտի դնէ։

ՍԱՂՄ· ՁԶ

1 Դաւիթ իր հաւատքին վառահութենովը, 3 և Աստուծոյ բարեբեդութիւնը ու կարգադրութիւնը յիշելով իր աղօթքը կը զօրացընէ. 11 ապա կ'ընդգիմանայ հպարտներուն համար գանգատ ընելով Աստուծոյ բարեբեդութենը ամէն հեթանոսներ կը ճանչցող։ 14 Հպարտներուն համար գանգատ ընելով Աստուծոյ բարեբեդութենը ամէն հեթանոսներ կը ճանչցող։

Աղօթք Դաւթի։

1 Ով Տէր, խոնարհեցուր քու ականջդ.
Պատասխան տուր ինծի, ինչու որ աղքատ ու անանկ եմ։
2 Պահէ իմ անձս, ինչու որ ես սուրբ եմ.
Ով իմ Աստուածս, քեզի յուսացող ծառադ դուն փրկէ։
3 Ողորմի ինծի, ով Տէր,
ինչու որ քեզի կը կանչեմ ամէն օր։
4 Ուրախացուր քու ծառայիդ անձը,
ինչու որ դէպ ի քեզի կը վերցընեմ իմանձս, ով Տէր։
5 Վասն զի դուն, ով Տէր, բարի ու ներող ես.
Եւ խիստ ողորմած ան ամէնուն որ քեզի կը կանչեն։
6 Ականջ դիր իմ աղօթքիս, ով Տէր,
Ու մտիկ ըրի իմ ազաչանքներուս ձայնը։
7 Նեղութեանս օրը քեզի կ'աղաղակեմ,
ինչու որ դուն ինծի կը պատասխաննես։
8 Աստուածներուն մէջը քեզի նման մի կը չկայ, ով Տէր,
եւ քու գործքերուդ պէս չկայ։
9 Բոլոր ազգերը որ դուն ստեղծեցիր՝ պիտի գան
Ու երկրպագութիւն ընեն քու առջեւդ, ով Տէր,
եւ քու անուանդ փառք պիտի տան։
10 Վասն զի դուն մեծ ու հրաշքներ գործող ես,
Աստուած մինակ դուն ես։
11 Ով Տէր, ազդեցուր ինծի քու ճամբադ,
Ու քու ճշմարտութենովդ մէջ քալեմ.
Միացուր իմ սիրտս, որ քու անունիդ վախնայ։
12 Իմ բոլոր սրտովս քեզ պիտի գովեմ, ով Տէր՝ իմ Աստուածս,
Ու յաւիտեան պիտի փառաւորեմ քու անունդ։
13 Ինչու որ քու ողորմութիւնդ մեծ եղաւ իմ վրաս.
Ու դուն ինծի կենդանի դժոխքէն։
14 Ով Աստուած, համբարտաւանները ինծի դէմ եղան,
Ու բռնաւորներուն ժողովքը իմ անձս փընտռեցին,
Եւ քեզ իրենց առջեւը չդրին։
15 Բայց դուն, ով Տէր, դթած ու ողորմած Աստուած ես,
Երկայնամիտ՝ ու ողորմութիւնով և ճշմարտութիւնով առատ ես։
16 Դարձի բեր ինծի ու ողորմի ինծի,
Քու զօրութիւնդ տուր քու ծառայիդ,
Ու փրկէ որդին քու աղախնիդ։
17 Բարութեան նշան մը ըրէ ինծի,
Որ իմ ատելիքս տեսնեն ու ամչնան.
Ինչու որ դուն, ով Տէր, ինծի օգնեցիր ու իմ մխիթարեցիր։

ՍԱՂՄ· ՁԹ

1 Նկարագիրն բնութիւնը ու փառքը. 2 անոր անգամներուն ու հնչեալ. պարիսը ու մխիթարութիւնը։

Կորխի որդւոցը Սաղմոս — երգը։

1 Աստո հիմերը սուրբ լերանները վրայ են։
2 Տէրը Սիոնին դռները
Յակոբին բոլոր բնակարաններէն աւելի կը սիրէ։
3 Փառաւոր բաներ կը պատմուին քեզի համար,
Ով Աստուծոյ քաղաքը։ (Սէլայ։)
4 Բաբելոնն ու Բարիմոնը պիտի յիշեմ իմ ճանչցողներուն մէջ.
Ահա փղշտացւոց երկիրը ու Տիւրոսը Քուշին հետ.
Ասոնք անոր ծնան։
5 Ու Սիոնին համար պիտի ըսուի թէ
Այս մարդը ու այն մարդը հոն ծնաւ.
Եւ Բարձրեալը ինքը պիտի հաստատէ զանիկա։
6 Տէրը պիտի հաշուի երբ ազգերը գրէ՝
Թէ ասիկա հոն ծնաւ։ (Սէլայ։)
7 Ու երգեցողները, նոյնպէս նուագահարները
Ամէն իմ բոլոր աղբիւրներս քեզմէ են։

ՍԱՂՄ· ՁԱ

1—8 Ծանր գանգատ պատահական ազօթք մը։

Կորխի որդւոցը երգը — Պաղմոնը. Գլխաւոր երաժշտին, Մահալաթ-Լէաննօթի վրայ
Եզրայի եղբայրներին երգը։

1 Ով Տէր՝ իմ փրկութեանս Աստուածը,
Ցորւնկը կ'աղաղակեմ — դիշերը քու առջեւդ եմ։
2 Իմ աղօթքս քու առջեւդ թող հլլէ.
Խոնարհեցուր քու ականջդ իմ աղաղակիս։
3 Ինչու որ իմ անձս չարիքներով լեցուեցաւ,
Ու իմ կեանքս դերեզմանին մօտեցաւ։
4 Գուբը ինծի ներգործներուն հետ սեպուեցայ.
Ոյժ չունեցող մարդու մը պէս եղայ։
5 Մեռելներուն մէջը ինկած եմ՝
Գերեզմանի մէջ պառկող մեռցուածներուն պէս,
Որոնք ալ չես յիշեր,
Ու քու ձեռքէդ մերժուած են։
6 Դուն զիս ամէնէն խորունկ գուբին մէջը գրեր՝
Խաւարային անդունդներուն մէջ։
7 Քու սրտմտութիւնդ ծանրացաւ իմ վրաս,
Եւ քու բոլոր ալիքներովդ ինծի չարչարեցիր։ (Սէլայ։)
8 Իմ ճանչցուորներս ինծմէ հեռացուցիր,
Ինծ գարշելի բրիր անոնց առջեւն.
Գոցուեցայ ու դուրս չեմ կրնար։
9 Տառապանքէն աչքերս վատցան.
Ամէն օր քեզի աղաղակեցի, ով Տէր,
Ձեռքերս քեզի երկնցուցի։
10 Մխիթ մեռելներուն հրաշք պիտի ընես.
Մխիթ մեռածներէրը պիտի հլլեն ու քեզ դոհան։ (Սէլայ։)
11 Մխիթ կը պատմուի՞ քու ողորմութիւնդ գերեզմանին մէջ,
Ու քու ճշմարտութիւնդ՝ կորստեան մէջ։
12 Մխիթ կը ճանչցուի՞ն քու հրաշքներդ խաւարին մէջ,
Ու քու արդարութիւնդ՝ մոռացման երկրին մէջ։
13 Բայց ես, ով Տէր, քեզի աղաղակեցի,
Ու իմ աղօթքս առտուանց քու առջեւդ պիտի հլլէ։
14 Ով Տէր, ինչո՞ւ իմ անձս կը մերժես,
Ու քու երեսդ կը ծածկես ինծմէ։
15 Ես խեղճ եմ ու մանկութենէս ի վեր մեռնելու վրայ եմ.
Քու սոսկումներդ եղան — խռովեցայ։
16 Քու սրտմտութիւնդ իմ վրաս հլլաւ,
Ու քու զարհուրանքներդ իս կտրեցուցին։
17 Ամէն օր ջուրի պէս իս պատեցին,
Միասին չորս կողմն առին։
18 Հեռացուցիր ինծմէ սիրելին ու բարեկամը,
Իմ ճանչցուորներս խաւարի մէջ են։

ՍԱՂՄ· ՁԹ

1 Սաղմոսերգուն գԱստուած կը գովէ իր ուխտին համար, 3 իր հաստատի կարգադրութենանը համար։ 15 իր ակնկալութեան հազ ասնելուն համար։ 19 ու Դաւիթին թագաւորութենը բուած ընտրեալին համար։ 38 Եայց ձեռնդ դիտաւանձնելու վրայով կը գանգատի։ 46 կը բողոքէ։ կ'ազօթէ ու գԱստուած կ'օրհնէ։

Եթան եզրահայեցին երգը։

1 Տէրոջը ողորմութիւնները յաւիտեան պիտի երգեմ.
Քու հաւատարմութիւնդ իմ բերնովս ազգէ ազգ պիտի պատմեմ։
2 Վասն զի ըսի թէ Ողորմութիւնը յաւիտեան պիտի չինուի.
Երկինքը մէջ պիտի հաստատես քու հաւատարմութիւնդ։
3 Ես իմ ընտրեալիս հետ ուխտ ըրի,
Իմ Դաւիթ ծառայիս երդում ըրի, ըսելով,
4 Քու սերունդդ յաւիտեան պիտի հաստատեմ,
Եւ քու գահդ ազգ պիտի չինեմ քու աթոռդ։ (Սէլայ։)
5 Երկինքն ալ կը փառաւորէ քու հրաշքներդ, ով Տէր,
Եւ քու հաւատարմութիւնդ սուրբերուն ժողովքին մէջ։
6 Վասն զի ո՞վ կրնայ հաւասարիլ Տէրոջ երկնքին մէջ,
Տէրոջ նման որդիներուն մէջ կրնայ նմանիլ Աստուծոյ։
7 Աստուած մեծ խորհուրդներու մէջ պէտք է վախցուի,
Ու իր շուրջերը եղողներուն համար ահարկու է։
8 Տէր Աստուած, զօրութեանց Աստուած, ո՞վ քեզի նման հզօր է, Տէր,
Ու քու հաւատարմութիւնդ քեզ կը պատէ։
9 Դուն կը տիրես ծովուն ամբարտաւանութեան,
Անոնց ալիքները երբ բարձրանան՝ դուն զանոնք կը հանդարտեցնես։
10 Դուն Ռահաբը ջախջախեալի պէս ջախջախեցիր,
Քու զօրաւոր բազուկովդ ցրուեցիր քու թշնամիներդ։
11 Քուկինն է երկինքը, քուկինն է նաեւ երկիրը,
Աշխարհն ու անոր մէջ եղողները դուն հաստատեցիր։
12 Հիւսիսն ու հարաւը դուն ստեղծեցիր,
Թաբոր ու Հերմոն քու անունովդ կ'ուրախանան։
13 Զօրաւոր է քու բազուկդ,
Հզօր է քու ձեռքդ, բարձր է քու աջդ։
14 Արդարութիւն ու դատաստան քու գահիդ հիմերն են,
Ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն քու երեսիդ առջեւ կ'երթան։
15 Երանի՜ անոնց որ ուրախութեան աղաղակը գիտեն,
Տէր, քու երեսիդ լոյսին մէջ պիտի գնան։
16 Քու անունովդ ամէն օր պիտի ուրախանան,
Ու քու արդարութենովդ պիտի բարձրանան։
17 Վասն զի անոնց զօրութեանը փառքը դուն ես,
Ու մեր եղջիւրը քու հաճութենովդ պիտի բարձրանայ։
18 Վասն զի մեր վահանը Տէրոջն է,
Ու մեր թագաւորը Իսրայէլի Սրբոյն։
19 Այն ատեն տեսիլքով խօսեցար քու սրբերուդ ու ըսիր.
Զօրաւորի մը վրայ օգնութիւն դրի,
Ժողովրդէն ընտրեալ մը բարձրացուցի։
20 Գտայ իմ ծառայ Դաւիթը,
Սուրբ իւղովս օծեցի զանիկա։
21 Որ ձեռքս հաստատուն մնայ անոր հետ,
Ու բազուկս զօրացընէ զանիկա։
22 Թշնամին չի կրնար անոր վրայ յաղթել,
Ու անիրաւ մարդը չի կրնար նեղել զանիկա։
23 Ու անոր առջեւէն պիտի ջախջախեմ անոր հակառակորդները,
Ու անոր ատելիները պիտի հարուածեմ։
24 Ու անոր հաւատարմութիւնս ու ողորմութիւնս անոր հետ պիտի ըլլան,
Ու անոր եղջիւրը իմ անունովս պիտի բարձրանայ։
25 Ու անոր ձեռքը ծովուն վրայ պիտի դնեմ,
Ու անոր աջը գետերուն վրայ։
26 Ինծի պիտի կանչէ ու ըսէ՝ Դուն հայրս ես,
Իմ Աստուածս ու իմ փրկութեանս վէմը։
27 Ես ալ զանիկա անդրանիկ պիտի ընեմ,
Երկրի թագաւորներուն վերի պիտի դնեմ։
28 Անոր համար իմ ողորմութիւնս յաւիտեան պիտի պահեմ,
Ու անոր հետ իմ ուխտս հաստատ պիտի մնայ։
29 Անոր սերունդն ալ յաւիտեան պիտի կենայ,
Ու անոր գահը երկնքի օրերուն պէս։
30 Եթէ անոր որդիները իմ օրէնքս թողուն,
Ու իմ դատաստաններուս մէջ չգնան,
31 Եթէ իմ կանոններս պղծեն,
Ու իմ պատուիրանքներս չպահեն,
32 Ես ալ գաւազանով պիտի պատժեմ անոնց յանցանքը,
Ու հարուածներով անոնց անօրէնութիւնը։
33 Բայց իմ ողորմութիւնս անկէ պիտի չխլեմ,
Ու իմ ճշմարտութենէս պիտի չսխալիմ։
34 Իմ ուխտս պիտի չպղծեմ,
Ու իմ շրթներուս ելածը պիտի չփոխեմ։
35 Մէկ անգամ իմ սրբութենովս երդում ըրի,
Որ Դաւիթի պիտի չստեմ։
36 Անոր սերունդը յաւիտեան պիտի կենայ,
Ու անոր գահը արեւուն պէս իմ առջեւս։
37 Լուսնի պէս յաւիտեան պիտի հաստատուի,
Ու երկինքի վկան հաւատարիմ է։ (Սէլայ։)
38 Բայց դուն ատեցիր ու անարգեցիր,
Օծեալիդ վրայ բարկացար։
39 Ուխտ ըրիր քու ծառայիդ հետ,
Անարգեցիր անոր պսակը՝ գետին նետելով։
40 Անոր բոլոր պարիսպները քակեցիր,
Անոր ամրոցները աւերակ դարձուցիր։
41 Անոր բոլոր անցորդները կողոպտեցին,
Դրացիներուն նախատինք եղաւ։
42 Անոր հակառակորդներուն աջը բարձրացուցիր,
Անոր բոլոր թշնամիները ուրախացուցիր։
43 Անոր սուրին սրութիւնը դարձուցիր,
Ու անոր չկեցուցիր պատերազմին մէջ։
44 Անոր փայլը վերցուցիր,
Ու անոր գահը գետին գարկիր։
45 Անոր երիտասարդութեան օրերը կրճատեցիր,
Ամչով ծածկեցիր զանիկա։ (Սէլայ։)
46 Մինչեւ ե՞րբ, Տէր, միշտ պիտի պահես քեզ,
Մինչեւ ե՞րբ պիտի վառի քու բարկութիւնդ իբրեւ հուր։
47 Յիշէ թէ որչափ կարճ է իմ կեանքս,
Ինչու համար ունայնութեան համար ստեղծեցիր բոլոր մարդիկը։
48 Ո՞ր մարդն է որ կրնայ կենալ ու չտեսնել մահը,
Կամ իր անձը գերեզմանի ձեռքէն ազատել։ (Սէլայ։)
49 Տէր, ո՞ւր են քու առաջուան ողորմութիւնները,
Որոնք երդում ըրիր Դաւթի քու հաւատարմութենովդ։
50 Յիշէ, Տէր, քու ծառայիդ նախատինքը,
Որ կը կրեմ բոլոր ազգերուն մէջ,
51 Որով քու թշնամիներդ նախատեցին, Տէր,
Որով նախատեցին քու օծեալիդ քայլերը։
52 Օրհնեալ է Տէրը յաւիտեան։ Ամէն, ամէն։

6 վասն զի ոչ կայ երկնից մէջ Տէրոջը հաւասար։
Ո– ո՞հզօրաց որդւոցն մէջ ոչ կը նմանի Տէրոջը։
7 Աստուած խիստ զարհուրելի է առաքելոցն ժողովքին մէջ,
եւ ահաւոր է ամէն իր բոլորտիքը եղողներուն։
8 Ով Տէր՝ զօրաց Աստուած, ո՞վ է քեզի պէս հզօր Տէր.
Որ քու հաւատարմութիւնդ քու բոլորտիդ է։
9 Դուն կը տիրես ծովուն հպարտութեանը վրայ.
երբոր անոր ալիքները կը բարձրանան, դուն կը հանդարտեցնես անոնք։
10 Դուն ճնշեցիր Ռահաբը խոցուածի պէս.
քու զօրութեանդ բազուկովը ցրուեցիր քու թշնամիներդ։
11 Քուկդ է երկինքը ու քուկդ է երկիրը.
Դուն հիմնեցիր աշխարհը ու անոր լիութիւնը։
12 Հիւսիսը ու Հարաւը դուն ստեղծեցիր.
Թաբոր ու Հերմոն քու անուանովդ կը ցնծան։
13 Դուն զօրաւոր բազուկ ունիս.
քու ձեռքդ ուժով է, քու աջ ձեռքդ բարձրացած է։
14 Ուղղութիւնը ու իրաւունքը քու աթոռիդ հիմն է,
ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը քու երեսիդ առջեւէն կ'երթան։
15 Երանի՜ այն ժողովուրդին որ գիտէ տաղաւարութեան ձայնը.
Ով Տէր, անոնք քու երեսիդ լուսովը պիտի քալեն։
16 Քու անունովդ ամէն օր պիտի ցնծան,
Ու քու արդարութիւնովդ պիտի բարձրանան։
17 Վասն զի դուն ես անոնց զօրութեանը փառքը,
Ու քու հաճութեամբդ պիտի բարձրանայ մեր եղջիւրը։
18 Ինչու որ մեր վահանը Տէրոջն է,
Ու մեր թագաւորը Իսրայէլին Սուրբին է։
19 Ան ժամանակը տեսիլքով խօսեցար քու սուրբիդ հետ,
Ու ըսիր, Օգնութիւն դրի զօրաւորին վրայ,
Ժողովուրդէն ընտրուածը բարձրացուցի.
20 Իմ ծառաս Դաւիթը գտայ,
իմ սուրբ եղուկս օծեցի անոր.
21 Որուն հետ իմ ձեռքս պիտի հաստատուի,
Ու իմ բազուկս պիտի զօրացնէ զանիկա։
22 Թշնամին պիտի չհարստահարէ զանիկա,
Ու անօրէնութեան որդին պիտի չմերձենայ զանիկա։
23 Եւ անոր թշնամիները իր առջեւէն պիտի կոտրեմ,
Ու զանիկա ատողները պիտի զարնեմ։
24 Եւ իմ հաւատարմութիւնս ու ողորմութիւնս անոր հետ պիտի ըլլայ.
Ու անոր եղջիւրը իմ անունովս պիտի բարձրանայ։
25 Անոր ձեռքը ծովուն մէջ պիտի դնեմ,
Ու անոր աջ ձեռքը գետերուն մէջ։
26 Անիկա ինծի պիտի կանչէ թէ Դուն ես իմ Հայրս,
Իմ Աստուածս ու իմ փրկութեանս վէմը.
27 Ու ես զանիկա անդրանիկ պիտի ընեմ՝
Երկրի թագաւորներէն աւելի բարձր։
28 Իմ ողորմութիւնս յաւիտեան պիտի պահեմ անոր համար,
Ու իմ ուխտս անոր հետ հաւատարիմ պիտի ըլլայ։
29 Եւ անոր սերունդը յաւիտեան,
Ու անոր աթոռը երկինքից օրհրուան չափ պիտի բնեմ։
30 Թէ որ անոր որդիքը իմ օրէնքս թողուն,
Ու իմ իրաւունքներուս չքալեն,
31 Թէ որ իմ կանոններս անարգեն,
Ու իմ պատուիրանքներս չպահեն,
32 Ես ալ գաւազանով պիտի պատժեմ անոնց յանցանքը,
Ու հարուածներով՝ անոնց անօրէնութիւնը։
33 Բայց իմ ողորմութիւնս պիտի վերցնեմ անկէ,
Ու իմ հաւատարմութիւնս սուտ պիտի չհանեմ,
34 Իմ ուխտս պիտի չանարգեմ,
Ու չրմռնքներէս ելածը պիտի չփոխեմ։
35 Անգամ մը երդուար իմ սրբութիւնովս,
Որ սուտ պիտի չըսեմ Դաւիթին.
36 Անոր սերունդը յաւիտեան պիտի մնայ,
Ու անոր աթոռը իմ առջեւս արեգակին չափ.
37 Լուսնին պէս յաւիտեան պիտի հաստատուի,
Ու երկնից մէջ հաւատարիմ վկայի պէս։ (Սէլա։)
38 Բայց դուն հերեսիր ձգեցիր ու հանարգեցիր,
Քու օծեալիդ բարկացար,
39 Քու ծառայիդ ուխտը մերժեցիր,
Անոր թագը գետնին հաւասար պղծեցիր,
40 Անոր բոլոր պարիսպները փլցուցիր,
Անոր բերդերը աւերակ ըրիր։
41 Բոլոր ճամբայէն անցողները կողոպտեցին զանիկա.
Դրացիներուն նախատինք եղաւ իր դրացիներուն։
42 Անոր նեղիչներուն աջ ձեռքը բարձրացուցիր,
Անոր բոլոր թշնամիները ուրախացուցիր։
43 Անոր սուրին բերանն ալ դարձուցիր,
Ու պինդը պատերազմին մէջ չկայնեցուցիր։
44 Անոր փառքը դադրեցուցիր,
Ու հանոր աթոռը գետնին զարկիր։
45 Անոր երիտասարդութեան օրերը կարճեցուցիր.
Ձանիկա ամօթով ծածկեցիր։ (Սէլա։)
46 Մինչեւ ե՞րբ, ով Տէր. քու անձդ միշտ պահե՞ս.
Քու սրտմտութիւնդ կրակի պէս պիտի բորբոքի՞։
47 Յիշէ իմ կեանքս ինչ ըլլալը.
Ի՞նչ ունայնութեան համար ստեղծեցիր մարդոց բոլոր որդիները։
48 Ո՞վ է այն մարդը որ ապրի ու մահ չտեսնէ,
Ե՞ր իր անձը գերեզմանի ձեռքէն փրկէ։ (Սէլա։)
49 Ով Տէր, ո՞ւր են քու առջի ողորմութիւններդ,
Ուր երդում ըրիր Դաւիթին քու հաւատարմութիւնովդ։
50 Ով Տէր, յիշէ քու ծառաներուդ նախատինքը,
Ուր իմ ծոցիս մէջը կը կրեմ բոլոր մեծ ազգերուն.
51 Ուր անով քու թշնամիներդ անարգեցին, ով Տէր,
Ուր անով քու օծեալիդ քայլերը անարգեցին։
52 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը յաւիտեան։
Ամէն ու ամէն։

ՍԱՂՄ· Գ

1 Մովսես Աստուծոյ նախախնամութիւնը խոստովանելով 3 մարգոց ակարութիւնը համար, 7 Աստուծոյ պատիժներուն, 10 և մարգկային կենաց կարճութեանը համար կը գանգատի։ 12 Անիկա Աստուծոյ բարի նախախնամութեան գիտութեանը ու յայտնի երեւնալուն համար կ'աղօթէ։

Աստուծոյ մարդուն Մովսէսին աղօթքը։

1 Ով Տէր, դուն մեզի ապաւէն եղար ազգ ազգ մինչեւ ազգ։
2 Լեռներուն ծնանելէն առաջ
եւ երկրի և աշխարհի ստեղծուելէն առաջ՝
Յաւիտենից մինչեւ յաւիտեան դուն Աստուած։
3 Դուն մարդը փոշի կը դարձընես,
Ու կ'ըսես, Եղէ դարձէք, մարդոց որդիներ։
4 Վասն զի հազար տարին քու առջիդ երէկուան օրին պէս է որ անցաւ,
կամ դիշերուան պահու մը պէս։
5 Կ'ընկղմես անոնք, տերապի՛ն կ'ըլլան.
Առտուանց կանանչացած խոտի պէս կ'ըլլան.
6 Առտուանց կը ծաղկի ու կը կանանչանայ,
Իրիկունը կը կտրուի ու կը չորնայ։
7 Ինչու որ քու բարկութենէդ կը մաշինք,
Եւ քու սրտմտութենէդ կը խռովինք։
8 Մեր անօրէնութիւնները քու առջիդ,
Ո– մեր գաղտուկ գէշերը քու երեսիդ լուսին մէջը դրիր։
9 Ինչու որ մեր բոլոր օրերը քու բարկութենդ նոսով կ'անցնին.
Մեր տարիները ցնորքի մը պէս կ'անցընենք։
10 Մեր տարիներուն օրերը եօթանասուն տարի են.
Ու թէ որ զօրութիւնով ութսուն տարի ըլլան,
Ցաւալին անոնց փառքը աչխատանք ու ցաւ է,
Ինչու որ անոնք չուտով կ'անցնին, ու մենք կը թռչինք։
11 Ո՞վ գիտէ քու բարկութեանդ զօրութիւնը,
Եւ քու սրտմտութիւնդ՝ քու վախիդ համեմատ։
12 Ինանկ տալիցես մեզի մեր օրերը համրել,
Որ սրտի իմաստութիւն առնանք։
13 Դարձիր, ով Տէր, մինչեւ ե՞րբ.
Ու զղջութիւն բերէ քու ծառաներուդ։
14 Կշտացուր մեզ կանուխ քու ողորմութիւնովդ,
Որ ցնծանք և ուրախ ըլլանք մեր բոլոր օրերուն մէջ։
15 Ուրախացուր մեզ ան օրերուն չափովը որ տպաւորեցուցիր.
Այն տարիներուն չարչարանքը որ չարիք աներանք։
16 Թող երեւնայ քու գործդ քու ծառաներուդ,
Եւ քու փառքդ անոնց որդիներուն։
17 Ու մեր Տէր Աստուածդին վայելչութիւնը մեր վրայ ըլլայ.
Եւ ձեռքերնուս գործքը հաստատէ մեր վրայ.
Մեր ձեռքերուն գործքը հաստատէ։

ՍԱՂՄ· ՂԱ

1 Բարեպաշտ մարդոց վճռակը։ 3 անոնց ապահովութիւնը. 9 անոնց ապաստանարանը։

1 ¹Բաշխելոյն ծածկոցին տակը բնակողը
²Ամենակալողին հովանաւորութեանը տակը
պիտի հանդչի։
2 ³Տէրոջը համար պիտի ըսեմ թէ իմ ապաւէնս
ու իմ ամրոցս է.
Իմ Աստուածս՝ որուն կը յուսամ։
3 Ազատեւ ⁴ան պիտի փրկէ քեզ որսորդին որո-
գայթէն,
Ապականիչ ժանտամահէն։
4 Քեզ ⁵իր փետուրներովը պիտի ծածկէ,
Ու իր թեւերուն տակը պիտի ապաստանիս.
Անոր ճշմարտութիւնը վահան մը ու ասպար
մը պիտի ըլլայ քեզի։
5 ⁶Գիտի չվախնաս գիշերուան զարհուրանքէն,
Ո՛ ցորկը թռչող նետէն,
6 Ո՛չ ⁷ու մութ տեղը պտրտող ժանտամահէն,
Ո՛ կէս օրուան ատենը աւասկեցնող հա-
րուածէն։
7 Հազար հոգի՝ քու քովիդ,
Ու տասը հազար քու աջ կողմիդ պիտի ինկան,
Բայց քեզի հասնիլը չ պիտի չմօտենայ։
8 Միայն ⁸քու աչքերովդ պիտի նայիս,
Ու ամբարիշտներուն հատուցումը պիտի տես-
նես։

9 Որովհետեւ դուն Տէրը՝ ⁹իմ Ապաւէնս՝
Բարձրեալը ¹⁰քեզի ապաստանարան ըրիր,
10 ¹¹Քեզի չարիք պիտի չհասնի,
Ու քու բնակարանիդ հարուած մը պիտի չմո-
տենայ։
11 ¹²Ինչու որ իր հրեշտակներուն պիտի ապսպրէ
քեզի համար,
Որ քու բոլոր ճամբաներուդ մէջը քեզ պա-
հեն։
12 Անոնք ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցնեն
քեզ,
¹³Որ չըլլայ թէ ոտքդ քարի զարնես։
13 Առիւծի ու իժի վրայ պիտի քալես.
Առիւծի կորիւնը ու վիշապը պիտի կոխկռտես։

14 Որովհետեւ ինծի կը ցանկայ,
Անոր համար ես պիտի փրկեմ անիկա.
Անոր ամրութիւն պիտի ըլլամ,
Ինչու որ անիկա ¹⁴իմ անունս գիտցաւ։
15 ¹⁵Ինծի պիտի կանչէ, ու ես անոր պատասխան
պիտի տամ.
¹⁶Նեղութեան մէջ անոր հետ պիտի ըլլամ.
Պիտի ազատեցնեմ ու փառաւորեմ անիկա.
16 ¹⁷Երկայն օրերով պիտի կշտացնեմ անիկա,
Ու իմ փրկութիւնս անոր պիտի ցուցնեմ։

ՍԱՂՄ. ՂԲ

1 Մարգարէն կը յորդորէ մարգիկ որ գՅաւուած գովեն, 4 ու
դալ մեծ գործքերուն համար, 6 նաեւ անոր գաւառասանութեն
համար, որ չարերուն կ'ընէ. 10 ու անոր բարութեանը հա-
մար որ բարեպաշտներուն կ'ընէ։

Շաբաթ օրուան համար Սաղմոս — Երգ։

1 ¹Բարի է գոհանալ Տէրոջմէն,
Ու սաղմոս ըսել քու անուանդ, ով Բարձ-
րեալ,
2 Առտուանց ²քու ողորմութիւնդ,
Ու գիշերները քու հաւատարմութիւնդ պատ-
մել,
3 ³Տասը լար ունեցող նուագարանով ու տաւիղով
Ե՛ք քնարի ձայնով։
4 Վասն զի դուն, ով Տէր, քու գործքովդ կը
ուրախացուցիր.
Քու ձեռքերուդ գործքերովը պիտի ցնծամ,
5 ⁴Ով Տէր, ի՜նչ մեծ են քու գործքերդ.
⁵Շատ խորունկ են քու խորհուրդներդ։
6 ⁶Անմիտ մարդը տեսնա չիմանար,
Ու յիմարը չհասկընար։
7 ⁷Ամբարիշտներուն խոտի պէս բուսնիլը՝
Ու բոլոր անօրէնութիւն գործողներուն ծաղ-
կիլը
Իրենց յաւիտենական կորստեանը կ՚երթայ։
8 ⁸Բայց դուն, ով Տէր, յաւիտեան բարձր ես,
9 Վասն զի ահա քու թշնամիներդ, ով Տէր,
Վասն զի ահա քու թշնամիներդ պիտի կոր-
սուին.
Բոլոր անօրէնութիւն գործողները ⁹պիտի ցը-
րուին։
10 Բայց ¹⁰իմ եղջիւրս միեղջերուինն պէս պիտի
բարձրացնես.
Ես նոր իւղով օծուելոց եմ.
11 ¹¹Ու իմ աչքերս թշնամիներուս երթալուդ պիտի
տեսնեն.
Իմ ականջներս ինծի դէմ ելլող չարագործ-
ներուն կրծ պատէրը պիտի լսեն։

12 ¹²Արդարը արմաւենիի պէս պիտի ծաղկի,
Լիբանանի եղեւնին պէս պիտի մեծնայ։
13 Տէրոջը տանը մէջ անկուածներըը
¹³Մեր Աստուծոյն սրահներուն մէջը պիտի ծաղ-
կին.
14 Ծերութեան ատենն ալ պտուղ պիտի տան,
Գարեհաս ու կանանչ պիտի մնան,
15 Որ պատմեն թէ Տէրը ուղիղ է.
Անիկա Վէմ վէմն է, ու հանկերաւութիւն չկայ
անոր քովը։

ՍԱՂՄ. ՂԳ

1—3 Գրեթէ ամէն Թագաւորութեանը վերափառութիւնը, զօրու-
թիւնը ու արքութիւնը։

1 ¹Տէրը կը թագաւորէ, ²մեծափառութիւն
հագած է.
Տէրը զօրութիւն հագած — ³գօտեւորած է.
⁴Աշխարհն ալ հաստատուած է որ չսասանի։
2 ⁵Քու աթոռդ հին ժամանակէն հաստատ է.
Ի յաւիտենից ես դուն։
3 Ով Տէր, գետերը բարձրացուցին,
Գետերը բարձրացուցին իրենց ձայնը.
Գետերը կը բարձրացընեն իրենց հառաչիւնը։
4 ⁶Շատ ջուրերուն ձայնէն — ծովուն զօրաւոր
ալիքներէն
Աւելի զօրաւոր է Տէրը բարձրութեան մէջ։
5 Քու վկայութիւններդ շատ հաւատարիմ են.
Ով Տէր, սրբութիւնը քու տանդ կը վայլէ
⁷յաւիտեան։

ՍԱՂՄ. ՂԴ

1 Մարգարէն արդարութիւն խնդրելով՝ բանադրութիւնն ու
ամբարշտութեան համար կը գանգատի. 8 Աստուծոյ նախա-
խնամութիւնը կ'իմացնէ. 12 վերացած մարդուն երջանկու-
թիւնը կը ցուցնէ. 16 կը հաստատէ թէ Աստուած նեղեալը
կը պաշտպանէ։

1 Ով Տէր, ¹վրէժխնդրութեանց Աստուած,
Ով վրէժխնդրութեանց Աստուած, յայտ-
նուէ։
2 ²Երկրի, ով դատաւորը,
Ամբարտաւանութեան հատուցում բրէ։
3 Ով Տէր, ³մինչեւ ե՞րբ ամբարիշտները,
Մինչեւ ե՞րբ ամբարիշտները պարծենան.
4 ⁴Դառնագութեամբ բարբառելով խօսին,
Ու բոլոր անօրէնութիւն գործողները պարծե-
նան։
5 Ով Տէր, անոնք քու ժողովուրդդ կը հարցա-
տահարեն,
Ու քու ժառանգութիւնդ կը չարչարեն.
6 Որբևարքին ու պանդուխտը կը սպաննեն,
Ու որբերը կը մեռցընեն.
7 ⁵Ու կ'ըսեն, Տէրը չտեսնէր,
Ու Յակոբին Աստուածը չխմանար։
8 ⁶Խելացէք, ով ժողովուրդին անասնականները,
Ու դուք, ով յիմարներ, ե՞րբ միտք պիտի
առնէք։
9 ⁷Մխիթ ականջը անկոզը չը՞ներ,
Կամ թէ աչքը ստեղծողը չը՞տեսներ։
10 Մխիթ ազգերը խրատողը չը՞պատիժ տայիր.

ՂԳ
ա Սաղ. ղգ. 19։ գ՚։ 1։ գ՚ի. 1։ Ես. ծր։ 7։ Ցայտ. ժի. 6։
բ Սաղ. Ծգ։ 1։
գ Սաղ. կի. 6։
դ Սաղ. գ՚գ. 10։
ե Սաղ. խե. 6։ Ա-

ասակ. ը. 22։ Եւս։
զ Սաղ. կէ. 7։ ձի.
9։
է Եր՚. Լբ.կաս օրէնք։

ՂԴ
ա ր Օր. լբ. 35։ Դեւս. ա. 2։
բ Սաղ. է. 6։
գ Դն. ժբ. 25։
դ Ցոբ. ի. 5։
ե Սաղ. լա. 18։ Ցաւ. գ. 15։
զ Սաղ. ժ. 11։ 13։ ծի. 7։
է Սաղ. հգ. 22։ գբ. 6։

Մխիթ ¹մարդու դիտութիւն սորվեցընողը չը՞
տեսներ։
11 ²Տէրը մարդոց խորհուրդները գիտէ՝
Որ ունայնութիւն են։
12 ³Երանի ան մարդուն որ դուն կը խրա-
տես, ով Տէր,
Ու քու օրէնքէդ ան կը սորվեցընես,
13 Որ չարութեան օրերուն մէջը անդիկա հանդ-
չեցընես,
Մինչեւ որ ամբարիշտին համար հոր փորուի։
14 ⁴Վասն զի Տէրը իր ժողովուրդը երեսէ պիտի
չձգէ,
Ու իր ժառանգութիւնը պիտի չմերժէ.
15 Հապա դատաստանը իրաւունքի պիտի դար-
նայ,
Ու ամէն սրտով ուղիղները անոր եւսէն պի-
տի երթան։
16 ⁵Ո՞վ ինծի համար չարերուն դէմ պիտի ել-
լէ,
Ո՞վ ինծի համար անօրէնութիւն գործողնե-
րուն դէմ պիտի կայնի։
17 ⁶Թէ որ Տէրը ինծի օգնական չըլլար,
Փիչ պիտի մնար որ իմ անձս լռութեան տե՛ղը
բնակէր։
18 Երբոր կ'ըսէի թէ ⁷իմ ոտքս կը սասանի,
Ով Տէր, քու ողորմութիւնդ իս կը հաստա-
տէր։
19 Իմ ներսի դիս հոգերս չատցած ատենը՝
Քու մխիթարութիւններդ իմ անձս կ'ուրա-
խացընէին։

20 Մխիթ քեզի հետ հաղորդակցութիւն ու-
նի՞ ⁸անօրէնութեան աթոռը,
Որ ⁹«օրէնքին դէմ» չարիք կը պատրաս-
տէ։
21 ¹⁰Արդարին անձին դէմ կը ժողովուին,
Ու հանճար արիւնը կը դատապարտեն։
22 Բայց Տէրը ¹¹իմ ամրութիւնս է,
Ու իմ Աստուածս՝ իմ ապաւինութեանս վէ-
մը.
23 Եւ ¹²անոնց անօրէնութիւնը իրենց վրայ պիտի
դարձնէ,
Ու չարութեանդ համար պիտի չկորչէ.
Մեր Տէր Աստուածը պիտի չկորչէ զանոնք։

ՍԱՂՄ. ՂԵ

1 Աստուած գովաբանելու յորդորանք մը, 3 իր մեծութեանը,
6 ու իր բարեբեութեանը համար։ 8 Աստուած չխոցձելու յոր-
դորանք մը։

ը Եղ. գ. 11։ Աստ. ի. 12։
թ Ցոբ. լբ. 11։ Եւս. իբ. 20։
ժ ա Կար. գ. 20։
ի Ցոբ. ե. 17։ Աստ. գ. 11։ ասկր. ժա. 32։ Եբեր. ժբ. 5։ Եւս։
ղ Սաղ. ղբ. 16։
ռ Ամաս. գ. 3։
ն Սաղ. ծբ. 2։ Եւս. ժ. 1։
շ Կամ՝ իր սահմանած օրինքովը

ղ ա Թագ. ժբ. 22։ Հառմ. ժա. 1։ 2։
ի Սաղ. ղիգ. 1։ 2։
ռ Սաղ. ղ. 1։ 2։
ն Ելս. գ. 11։ Աստ. ի. 12։
շ Ելս. իգ. 7։ Աստ. ժէ. 15։
ո Սաղ. ծի. 9։ կբ. 2։ 6։
չ Սաղ. է. 16։ Աստ. բ. 22։ է. 20։

1 Եկէք ցնծութիւն ընենք Տէրոջը առջեւը,
Աղաղակենք [b]մեր փրկութեան վէմին։
2 Գոհութիւնով անոր երեսին առջեւը դանք,
Սաղմոսներով աղաղակենք անոր։
3 Ինչու որ [b]Տէրը մեծ Աստուած է,
Ու բոլոր աստուածներուն վրայ մեծ թագաւոր է։
4 Անոր ձեռքին մէջ են երկրի խորութիւնք տեղերը,
Ու լեռներուն [c]բարձրութիւնները անոն են։
5 [d]Իրն է ծովը, ու ինքը չինեց զանիկա.
Եւ իր ձեռքերը առէջներին ցամաքը։
6 Եկէք երկրպագութիւն ընենք ու ծռինք.
[e]Ծունկ կրկնենք մեզ առնղող Տէրոջը առջեւն։
7 Ինչու որ ան է մեր Աստուածը,
Ու մենք անոր արօտին ժողովուրդը և անոր ձեռքին ոչխարներն ենք.
[f]Այսօր թէ որ անոր ձայնին պիտի լսէք,
8 Զեր սիրտերը մի խստացնէք [g]ինչպէս Մերիպայի մէջ՝
Անապատին մէջ փորձութեան օրուանը պէս,
9 Ուր որ [h]ձեր հայրերը զիս փորձեցին,
Քննեցին զիս ու [i]իմ գործերս տեսան։
10 [k]Քառասուն տարի զղուեցայ ես ազգէն,
Ու ըսի, Անոնք սրտով մոլորած ժողովուրդ մըն են,
Իմ ճամբաներս չճանչցան։
11 Ուստի իմ բարկութեանս մէջ վերջապէս երդուայ,
Թէ անոնք իմ հանգիստս պիտի չմտնեն։

ՍԱՂՄ· ՂԶ

1 Աստուած գովեզարդ յորդորանք մը 4 իր մեծութեանը, 8 իր թագաւորութեանը 11 և իր ահեղական գոռոզանքին համար։

1 Նոր երգ [a]երգեցէք Տէրոջը.
Ով բոլոր երկիր, երգեցէք Տէրոջը։
2 Երգեցէք Տէրոջը, օրհնեցէք անոր անունը.
Օրէ օր անոր փրկութիւնը քարոզեցէք։
3 Անոր փառքը ազգերուն մէջ պատմեցէք,
Ո՛ր անոր հրաշքները՝ բոլոր ժողովուրդներուն մէջ.
4 Քանի [b]Տէրը մեծ է ու [c]խիստ գովելի.
[d]Անիկա բոլոր աստուածներուն վրայ ահաւոր է։
5 Ինչու որ [e]ազգերուն բոլոր աստուածները [f]կուռքեր են.
[g]Բայց Եհովան երկինքը ստեղծեց։
6 Փառք ու վայելչութիւն կայ անոր առջեւն,
Զօրութիւն ու գեղեցկութիւն անոր սրբարանին մէջ։
7 [h]Տէրոջը տուէք, ով ժողովրդոց տոհմերը,
Տէրոջը տուէք փառք ու զօրութիւն։
8 Տէրոջը տուէք իր անուանը փառքը.
Ընծայ առէք ու անոր սրահներուն մէջը մտէք.
9 [i]Սուրբ հանդէսով՝ Տէրոջը երկրպագութիւն ըրէք.
Վախցէք անոր երեսէն, ով բոլոր երկիր։
10 Հեթանոսներուն մէջ ըսէք Թէ [k]Տէրը կը թագաւորէ.
Աշխարհն ալ հաստատուած է որ չսասանի.
[l]Ազգերը պիտի դատէ ժողովուրդները ուղղութիւնով։
11 [m]Երկինքը թող ուրախանայ ու երկիրը ցնծայ.
[n]Ծովը իր լիութեամբը թող դոռայ.
12 Դաշտը ու բոլոր անոր մէջը եղողները թող ուրախանան.
Անտառները անոնք բոլոր ծառերը թող ցնծան
13 Տէրոջը առջեւը, ինչու որ կու գայ,
Ինչու որ կու գայ երկիրը դատելու.
[o]Պիտի դատէ աշխարհը արդարութիւնով,
Ու ժողովուրդները՝ իր ճշմարտութիւնովը։

ՍԱՂՄ· ՂԷ

1 Աստուծոյ թագաւորութիւնը վերհաստատութիւնը, 7 եկեղեցին կատարելութեան վրայ Աստուծոյ բերած դատաստանին, որը կ'ուրախացնէ, 10 Քրիստոսաբեմեան և ուրախութեան յորդորանք մը։

1 Տէրը կը թագաւորէ, երկիրը թող ցնծայ.
Շատ [a]կղզիներ թող ուրախանան։
2 [b]Անոր բոլորտիքը ամպ ու մառախուղ կայ,
[c]Արդարութիւնը ու իրաւունքը անոր աթոռին հիմերն են։
3 [d]Անոր առջեւէն կրակ կ'երթայ,
Ու անոր բոլորտիքը հնոց կ'այրէ։
4 Անոր փայլակները աշխարհը կը լուսաւորեն.
Երկիրը կը տեսնէ ու կը դողայ։
5 Լեռները մոմի պէս կը հալին Եհովային երեսէն՝
Բոլոր երկրին Տէրոջը երեսէն։
6 [e]Երկինքը կը պատմէ անոր արդարութիւնը,
Ու բոլոր ժողովուրդները կը տեսնեն անոր փառքը։

7 [f]Թող ամչնան ան ամէնը որ կուռքերուն կը ծառայեն,
Որ ունայնութիւններով կը պարծենան.
Ով բոլոր աստուածները, [g]անոր երկրպագութիւն ըրէք։
8 Սիօնը լսեց և ուրախացաւ,
Եւ Ցուդայի աղջիկները ցնծացին
Քու իրաւունքներուդ համար, ով Տէր։
9 Վասն զի դուն, ով Տէր, [h]բարձրեալ ես բոլոր երկրի վրայ.
[i]Շատ բարձրացար բոլոր աստուածներուն վրայ։
10 Ով Տէրը սիրողներ, [k]չարութիւնը ատեցէք.
[l]Անիկա իր սուրբերուն անձերը կը պահէ,
[m]Ամբարիշտներուն ձեռքէն կը փրկէ զանոնք։
11 [n]Արդարին համար լոյս ցանուեցաւ,
Ու սրտով ուղիղներուն համար ուրախութիւն։
12 [o]Էրոջմով ուրախացէք, ով արդարներ,
Ու անոր սրբութիւնը յիշելով շնորհակալ եղէք։

ՍԱՂՄ· ՂԸ

1 Մաղմոսերգուն կը յորդորէ Հրեաները, 2 Հեթանոսները, 7 ու բոլոր ստեղծուածները որ զԱստուած գովեն։

Սաղմոս։

1 Նոր երգ երգեցէք Տէրոջը,
Ինչու որ [a]հրաշքներ ըրաւ.
[b]Իր աջ ձեռքը ու իր սուրբ բազուկը
Իրեն [c]փրկութիւն տուաւ։
2 [d]Տէրը ցուցուց իր փրկութիւնը,
Ազգերուն առջեւն [e]յայտնեց իր արդարութիւնը։
3 Յիշեց իր ողորմութիւնը ու իր հաւատարմութիւնը
Իսրայէլին տանը համար.
[f]Երկրին ամէն ծայրերը
Մեր Աստուծոյն փրկութիւնը տեսան։
4 Ցնծացէք Տէրոջը առջեւը, ով բոլոր երկիր.
Ուրախութեան ձայնով աղաղակեցէք ու սաղմոս ըսէք։
5 Սաղմոս երգեցէք Տէրոջը քնարով
Քնարով ու սաղմոսի ձայնով.
6 [g]Փողերով ու շեփորի ձայնով
Աղաղակեցէք Տէր թագաւորին առջեւը։
7 [h]Թող գոռայ ծովը ու անոր լիութիւնը,
Աշխարհն ու անոր բնակիչները։
8 Գետերը [i]թող ծափ զարնեն,

Նէեր
[a] Սապ· Ա՛ժե· 15։ Եսա· խբ· 3։
[b] Սապ· խԲ· 1։ 2։
[c] Սապ· խԲ· 2։ Ա՛ժե· 3։
[d] Կամ Արբաւեան գագաթանդամ
[e] Սապ· ղգ· 1։ զէ· 1։ Յայտ· ժա· 15։ ԺԲ· 6։

ա Սապ· Ա՛· 1։
[b] բ Օր· լբ· 15։ բ Թագ· խբ· 47։
[c] Սապ· ղգ· 4։ զէ· 6։ Ե՛ժ· 5։
[d] Կամ գործերիննե՛րը
ե Ծն՛· ա· 9։ 10։
[f] ա Կոր· գ· 20։
[g] Սապ· հԲ· 13։ ձ· 1։ Ա՛· 3։
[h] Երբ· գ· 7։ 35։ գ· 7։
[i] Եբ՛· ժե· 2։ 7։ Թուա· ի· 13։ բ Օր· գ· 16։
[k] Սապ· հը· 18։ 40։ 56։ ա Կոր· ժ· 9։
[l] Թուա· ժգ· 22։
[m] Երբ· գ· 10։ 17։
[n] Թուա· ժգ· 25։ 28։ 30։ Երբ· գ· 11։
[o] 18։ գ· 3։ 5։

Դաշ
ա ա Մն՛· ժգ· 25—35։ Սապ· լգ· 3։
[b] Սապ· Ա՛ֆե· 3։
[c] Սապ· ժբ· 3։
[d] Տե՛ս Երեմ՛· ժ· 11։ 32։
[e] Աստուածայնութիւն

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Ել· ժե· 9։ 10։
[c] Սապ· ղգ· 2։ Ա՛ժե· 6։
[d] Ել· ժե· 11։ Սապ· ղգ· 3։
[e] Սապ· ղգ· 4։ Յայտ· ժա· 15։
[f] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 6։
[g] Սապ· ղգ· 6։ Ա՛ժե· 9։
[h] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 10։
[i] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 11։
[k] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 12։
[l] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 13։
[m] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 14։
[n] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 15։
[o] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 16։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 17։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 18։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 19։
[e] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 21։
[f] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 22։
[g] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 23։
[h] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 24։
[i] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 25։
[k] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 26։
[l] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 27։
[m] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 28։ Սապ· ղգ· 14։
[n] Սապ· ղգ· 15։ Ե՛ժ· 29։ Սապ· ղգ· 16։
[o] Սապ· ղգ· 17։ Ե՛ժ· 30։ Սապ· ղգ· 18։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 31։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 32։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 33։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 34։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 35։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 36։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 37։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 38։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 39։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 40։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 41։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 42։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 43։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 44։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 45։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 46։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 47։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 48։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 49։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 50։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 51։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 52։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 53։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 54։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 55։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 56։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 57։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 58։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 59։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 60։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 61։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 62։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 63։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 64։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 65։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 66։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 67։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 68։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 69։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 70։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 71։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 72։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 73։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 74։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 75։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 76։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 77։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 78։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 79։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 80։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 81։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 82։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 83։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 84։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 85։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 86։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 87։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 88։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 89։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 90։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 91։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 92։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 93։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 94։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 95։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 96։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 97։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 98։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 99։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 100։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 101։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 102։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 103։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 104։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 105։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 106։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 107։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 108։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 109։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 110։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 111։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 112։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 113։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 114։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 115։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 116։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 117։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 118։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 119։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 120։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 121։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 122։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 123։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 124։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 125։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 126։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 127։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 128։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 129։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 130։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 131։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 132։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 133։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 134։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 135։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 136։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 137։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 138։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 139։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 140։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 141։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 142։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 143։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 144։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 145։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 146։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 147։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 148։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 149։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 150։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 151։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 152։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 153։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 154։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 155։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 156։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 157։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 158։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 159։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 160։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 161։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 162։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 163։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 164։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 165։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 166։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 167։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 168։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 169։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 170։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 171։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 172։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 173։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 174։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 175։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 176։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 177։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 178։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 179։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 180։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 181։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 182։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 183։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 184։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 185։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 186։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 187։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 188։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 189։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 190։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 191։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 192։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 193։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 194։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 195։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 196։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 197։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 198։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 199։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 200։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 201։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 202։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 203։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 204։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 205։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 206։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 207։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 208։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 209։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 210։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 211։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 212։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 213։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 214։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 215։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 216։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 217։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 218։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 219։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 220։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 221։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 222։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 223։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 224։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 225։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 226։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 227։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 228։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 229։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 230։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 231։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 232։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 233։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 234։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 235։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 236։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 237։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 238։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 239։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 240։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 241։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 242։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 243։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 244։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 245։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 246։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 247։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 248։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 249։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 250։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 251։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 252։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 253։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 254։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 255։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 256։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 257։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 258։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 259։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 260։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 261։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 262։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 263։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 264։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 265։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 266։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 267։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 268։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 269։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 270։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 271։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 272։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 273։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 274։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 275։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 276։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 277։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 278։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 279։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 280։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 281։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 282։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 283։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 284։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 285։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 286։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 287։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 288։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 289։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 290։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 291։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 292։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 293։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 294։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 295։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 296։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 297։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 298։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 299։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 300։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 301։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 302։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 303։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 304։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 305։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 306։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 307։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 308։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 309։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 310։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 311։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 312։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 313։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 314։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 315։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 316։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 317։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 318։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 319։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 320։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 321։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 322։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 323։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 324։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 325։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 326։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 327։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 328։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 329։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 330։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 331։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 332։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 333։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 334։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 335։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 336։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 337։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 338։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 339։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 340։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 341։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 342։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 343։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 344։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 345։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 346։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 347։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 348։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 349։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 350։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 351։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 352։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 353։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 354։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 355։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 356։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 357։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 358։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 359։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 360։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 361։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 362։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 363։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 364։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 365։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 366։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 367։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 368։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 369։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 370։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 371։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 372։
[f] Սապ· ղգ· 6։ Ե՛ժ· 373։
[g] Սապ· ղգ· 7։ Ե՛ժ· 374։
[h] Սապ· ղգ· 8։ Ե՛ժ· 375։
[i] Սապ· ղգ· 9։ Ե՛ժ· 376։
[k] Սապ· ղգ· 10։ Ե՛ժ· 377։
[l] Սապ· ղգ· 11։ Ե՛ժ· 378։
[m] Սապ· ղգ· 12։ Ե՛ժ· 379։
[n] Սապ· ղգ· 13։ Ե՛ժ· 380։
[o] Սապ· ղգ· 14։ Ե՛ժ· 381։

ա Սապ· ղգ· 1։
[b] Սապ· ղգ· 2։ Ե՛ժ· 382։
[c] Սապ· ղգ· 3։ Ե՛ժ· 383։
[d] Սապ· ղգ· 4։ Ե՛ժ· 384։
[e] Սապ· ղգ· 5։ Ե՛ժ· 385։
[f] Սապ

ՍԱՂՄ· Ճ

1 Ուբախութիւնեամբ զԱստուած գովելոյ յորդորանք մը՝ 3 անոր մեծութեանը ։ ու կարգաւորութեանը համար ։

Դահուիեան Սաղմոս ։

1 Աղաղակեցէ՛ք Տէրոջը, ով բոլոր երկիր,
2 Ծառայեցէ՛ք Տէրոջը ուրախութեամբ.
Անոր առջեւն եկէ՛ք ցնծութեամբ ։
3 Գիտցէ՛ք որ Եհովան է Աստուած.
Ինք մեզի ստեղծեց մեզ, ու չէ թէ մենք.
Մենք անոր ժողովուրդը ու անոր արօտին
ոչխարներն ենք ։
4 Մտէ՛ք անոր դուներըն գոհութեամբ,
Ու անոր գաւիթները գոհաբանութեամբ.
Գոհացէ՛ք անկէ ու օրհնեցէ՛ք անոր անունը ։
5 Վասն զի Տէրը բարի է.
Անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է,
Ու անոր հաւատարմութիւնը ազգէ մինչեւ ազգ ։

ՍԱՂՄ· ՃԱ

1—8 Դաւիթ բարեպաշտութեան ուխտ ու խոստումնք կ՚ընէ ։

Պաշտօն Դաւթի ։

1 Ողորմութիւն ու իրաւունք պիտի երգեմ.
Ով Տէր, քեզի պատմօն պիտի բանամ ։
2 Խոհեմութիւնով պիտի քալեմ կատարելութեան ճամբուն մէջ.
Երբ ինծի պիտի դաս.
Իմ տանս մէջ պատրաստութիւնով պիտի վարուիմ ։
3 Աչքերուս առջեւն չար բան մը պիտի չդնեմ.
Մոլորածներուն գործը ատելի՛ է,
Թող անիկա ինծի չկպչի ։
4 Ծուռ սիրտը թող հեռանայ ինծմէ.
Չարը պիտի ճանչնամ ։
5 Ան որ ծածուկ կը խօսի իր ընկերին դէմ, պիտի ջնջեմ.
Ան որ աչքերով բարձր է ու սրտով ամբարտաւան,
Անոր պիտի չհամբերեմ ։
6 Իմ աչքերս երկրի հաւատարիմներուն վրայ պիտի բլլան,
Որ ինծի հետ բնակին.
Կատարելութեան ճամբուն մէջ քալողը
Ինծի ծառայութեան պիտի բնէ ։
7 Նենգաւորը պիտի չբնակի իմ տանս մէջ.
Սուտ խօսողը աչքերուս առջեւն պիտի չհաստատուի ։
8 Առտուանց կանուխ պիտի ջնջեմ երկրին բոլոր ամբարիշտները,
Որ Տէրոջը քաղաքին բոլոր անօրէնութիւն գործածները կտրատիցեմ։

ՍԱՂՄ· ՃԲ

1 Մարգարէն իր ապերջին մէջ ձայը գանգատ մը կ՚ընէ. 12 բայց Աստուծոյ յաւիտենականութիւնը ու ազգութիւնը յիշելով կը մխիթարուի. 18 հետիոտ որ Աստուծոյ ազգութիւնները անյիշատակ մնան. 25 իր անգութիւնը կը գրաստքնի Աստուծոյ անփոփոխ բնաւորութեամբ ։

Վշտալիին աղօթք՝ երբոր ուժը կը մարի ու իր դանդատը Տէրոջը առջեւն կը թափէ ։

1 Ով Տէր, լսէ իմ աղօթքս.
Ու իմ ազաղակս թող քեզի հասնի ։
2 Դու երեսդ ինծի պատսպարած մի ըներ իմ նեղութեան օրը.
Ականջդ ինծի դարձուր.
Որովհետեւ ես կանչեմ՝ շուտով պատասխան տուր ինծի այն օրը որ կանչեմ։
3 Որովհետեւ իմ օրերս մուխի պէս փճացան,
Ու իմ ոսկորներս խոխի պէս այրեցան ։
4 Սիրտս զարնուեցաւ ու խոտի պէս չորցաւ,
Այնպէս որ իմ հացս ուտելու մոռցայ ։
5 Հառաչանքիս ձայնէն
Ոսկորներս մարմինիս փական ։
6 Անապատին մէջի Հնահաւոյին նմանեցայ,
Աւերակներուն բուին պէս եղայ ։
7 Ինծի թոյլ տուած, ու նման եղայ
Տանիքին վրայ միայնակ եղող ճնճղուկին ։
8 Ամէն օր իմ թշնամիներս ինծի կը նախատեն,
Իմ վրաս սաստիկ բարկացողները ինծի դէմ երդում կ՚ընեն ։
9 Ինչու որ մոխիրը հացի պէս կերայ,
Ու կամքիս արցունքով խառնեցի
10 Քու բարկութեանդ ու սրտմտութեանդ հասնելուս համար,
Ինչու որ իս վերցուցիր ու նետեցիր ։
11 Իմ օրերս երկրընցած ստուերի պէս եղան,
Ու ես խոտի պէս չորցայ ։
12 Բայց դուն, ով Տէր, յաւիտեան կը կենաս,
Ու քու յիշատակդ ազգէ մինչեւ ազգ ։
13 Դուն պիտի երկնս — Սիովնին ողորմիս.
Ինչու որ ժամանակ է անոր ողորմելու,
Որովհետեւ որոշուած ժամանակը հասաւ ։
14 Վասն զի քու ծառաներդ անոր քարերուն կը հաւնին,
Ու անոր հողին կը դթան ։
15 Եւ հեթանոսները պիտի վախնան Տէրոջը անունէն,
Ու երկրի բոլոր թագաւորները քու փառքէդ ։
16 Ինչու որ Տէրը պիտի շինէ Սիոնը.
Իր փառքովը պիտի երեւնայ ։
17 Տնանկներուն աղօթքը մուրկ պիտի ընէ,
Ու անոնց աղօթքը պիտի չանարգէ ։
18 Ան պիտի գրուի գալու ազգին համար.
Ու ստեղծուելու ժողովուրդը Տէրոջը գոհութիւն պիտի տայ ։
19 Վասն զի ինք սրբութեանը բարձրութենէն հայեցաւ.
Տէրը երկինքէն երկրի վրայ նայեցաւ.
20 Որ կապուածին հառաչանքը լսէ,
Ու մահու որդիները արձակէ,
21 Որ Սիոնի մէջ Տէրոջը անունը պատմեն,
Ու անոր գովութիւնը Երուսաղէմի մէջ,
22 Երբոր ժողովուրդները միկտեղ ժողվուին,
Ու թագաւորութիւնները Տէրոջը ծառայելու համար ։
23 Անիկա զօրութիւնս ուժասպառ ճամբուն մէջ.
Ու իմ օրերս կարճցուց ։
24 Ես ըսի, Ով իմ Աստուածս,
Իմ օրերուս կէսին մէջը իս մի վերցներ.
Քու տարիներդ ազգէ մինչեւ ազգ են ։
25 Սկիզբէն երկրին հիմերը դրիր,
Ու երկինքը քու ձեռքերուդ գործքն է ։
26 Անոնք պիտի կորսուին, բայց դուն պիտի կենաս.
Ու անոնց ամէնը լաթի պէս պիտի մաշին.
Հանդերձի պէս պիտի փոխես անոնք,
Ու պիտի փոխուին ։
27 Բայց դուն նոյն ինքն ես,
Եւ քու տարիներդ պիտի չվերջանան ։
28 Քու ծառաներուդ որդիքը պիտի բնակին,
Ու անոնց սերունդը հաստատ պիտի մնայ քու առջեւդ ։

Ու ան ամէնը որ իմ ներսի դիս է անոր սուրբ անունը ։
2 Ով իմ անձս, օրհնէ Տէրը,
Ու անոր բոլոր բարերարութիւնները մի մոռնար.
3 Որ կը քաւէ բոլոր անօրէնութիւններդ,
Ու կը բժշկէ քու բոլոր հիւանդութիւններդ.
4 Որ կը փրկէ քու կեանքդ ապականութենէն,
Ու կը պսակէ քեզ ողորմութիւնով ու գթութիւնով.
5 Որ կը լեցնէ քու ծերութիւնդ բարութիւնով,
Ու քու մանկութիւնդ արծիւին պէս կը նորոգուի ։
6 Տէրը արդարութիւններ ու իրաւունքներ կ՚ընէ
Բոլոր ղրկուածներուն ։
7 Անիկա իր ճամբաները Մովսէսին ճանչցուց,
Ու իր գործքերը՝ Իսրայէլի որդիներուն ։
8 Բարեգութ ու ողորմած է Տէրը,
Երկայնամիտ ու առատ ողորմութիւնով ։
9 Անիկա միշտ վիճը չհատաւակիր,
Ու յաւիտեան ոխ չպահեր ։
10 Անիկա մեր մեղքերուն համեմատ չվարուեցաւ մեզի,
Ու մեր անօրէնութիւններուն համեմատ հատուցում չըրաւ մեզի ։
11 Հապա որչափ որ երկինքը երկրէն բարձր է,
Անոնք իր ողորմութիւնը իրմէն վախցողներուն վրայ զօրաւոր է ։
12 Որչափ որ արեւելքը արեւմուտքէն հեռու է,
Անոնք Հեռացուց մեզմէ մեր յանցանքները։
13 Ինչպէս որ հայր մը կը գթայ իր որդւոյը վրայ,
Անոնք Տէրը կը գթայ իրմէն վախցողներուն վրայ ։
14 Վասն զի ան գիտէ մեր կազմուածքը,
Կը յիշէ որ մենք հող ենք ։
15 Մարդուն օրերը խոտի պէս են.
Ինչպէս դաշտի ծաղիկը, անանկ կը ծաղկի ։
16 Վասն զի հովը անոր վրայէն կ՚անցնի ու ան կ՚ոչնչանայ,
Եւ տալ անոր տեղը չճանչնար զանիկա ։
17 Բայց Տէրոջը ողորմութիւնը յաւիտեան յաւիտենից իրմէն վախցողներուն վրայ է,
Ու անոր արդարութիւնը որդւոյ որդիներուն վրայ.
18 Անոնց որ կը պահեն անոր ուխտը,
Եւ կը յիշեն անոր պատուիրանքները ու կը կատարեն ։

ՍԱՂՄ· ՃԳ

1 Աստուած օրհնելու յորդորանք մը՝ անոր ողորմութեանը համար ։ 15 ու անոր գթութեանը, ան ոգեկան բնաւորան համար ։

Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ով իմ անձս, օրհնէ՛ Տէրը,

19 Տէրը իր ՙաթոռը երկնից մէջ հաստատեց·
Ու ՙանոր թագաւորութիւնը ամենուն վրայ
կը տիրէ։
20 ՙՕրհնեցէք Տէրը, ով անոր հրեշտակները, որ
ուժով զօրաւոր էք,
Որ անոր խօսքին ձայնը լսելով՝ ՙին հրամանը
կը կատարէք։
21 Օրհնեցէք Տէրը, ով ՙանոր բոլոր զօրքերը՝
ՙԱնոր կամքը կատարող պաշտօնեաներ։
22 ՙՕրհնեցէք Տէրը, ով անոր բոլոր գործ.քերը,
Անոր տէրութեանը ամէն տեղերուն մէջ·
ՙՕրհնէ Տէրը, ով իմ անձս։

ՍԱՂՄ· ՃԴ

1 Առաւօտեայ մեծ զօրութիւնը 7 և պարզելի նախախնամութիւնը վրայով խորհրդածութիւն մը։ 33 Առաւօտային փառաց յաւիտենականութիւնը։ 33 Մարգարէն ուխտ կ'ընէ որ միշտ պ.Աստուած գովէ։

1 ՙՕրհնէ Տէրը, ով իմ անձս·
Ով Տէր՝ իմ Աստուածս, դուն խիստ մեծ ես·
ՙՓառք ու վայելչութիւն հագած ես·
2 ՙԼոյսը հանգերձի պէս կը հագնիս,
ՙԵրկինքը վարագուրի պէս կը տարածես։
3 ՙԱնիկա իր վերնաստուններուը ջուրերուն վրայ
կը չինէ,
ՙՄպարերը իրեն կառք կ'ընէ,
ՙՀովին թևերուն վրայ կը պտրտի։
4 ՙԻր հրեշտակները հոդիներ կ'ընէ,
Ո– ՙիր պաշտօնեաները՝ կրակի բոց։
5 ՙԱնիկա հաստատեց երկիրը իր հիմերուն վրայ,
Որ յաւիտեան յաւիտենից չխախտի։
6 ՙՋանիկա անդունդով ծածկեցիր իբր թէ հան.
դերձով·
Ջուրերը լեռներուն վրայ կայնեցան·
7 ՙԲու սաստիդ փախան·
Ձու որոտմունքիդ ձայնէն արտորալով վա.
խան·
8 ՙԼեռներուն վրայ ելան — հովիտներուն մէջ
իջան,
ՙԱն տեղը որ դուն հաստատեցիր անոնց հա.
մար։
9 ՙՅահման դրիր որ չանցնին,
ՙՈւ նորէն երկիրը չծածկեն։
10 Ջուրերուն մէջը աղբիւրներ կը խրկէ·
Ջուրերը լեռներուն մէջէն կ'երթան։
11 Անոնք բոլոր դաշտի գազաններուն կը խմցնեն·

ղ Սալ· ժա· 4։
ը Սալ· խե· 2 ։ Դան· գ· 25 ։ 34· 35։
ո Սալ· ՀԽը· 2։
ի Մաս· գ· 10 ։ Երբ· ա· 14։
ա Սալ· ՀԽե· 10։
ռ Ելր· ա· 1։
ՃԴ
ո Սալ· ՀՃ· 1 ։ Ելմ· ։ 33։
ղ Սալ· գգ· 1։
փ Դան· է· 9։
ր Նա· խ· 22 ։ Խե· 12։
ս Ամո· ի· 6։
տ Նա· ժի· 1։
ք Սալ· ժը· 10։
օ Երբ· ա· 7։
ֆ գ Թագ· բ· 21 ։ գ· 17։
ֆ Ցար· խգ· 7 ։ լը· 4 ։ 6 ։ Սալ· խգ· 2։
ա Սալ· ՀԽե· 8։
ռ Երեմ· ժ· 13 ։ ժգ· 22։
ն Սալ· կե· 9 · 10։
շ Դն· ա· 29· 30 ։ գ· 18 ։ ի· 3 ։ Սալ· ՀԽե· 8։
չ Սալ· ՀԼգ· 25 ։ ՀԽե· 9 ։ Ցար· խը· 5։
ռ Դատ· ի· 13 ։ Սալ· խգ· 5 ։ Ա.ակ· լա· 6· 7։
ո Երէր· խ.գէն· ։ ի.գէն ասէն։
ն Ռու· խգ· 6։
ո Ա.ակ· լ· 26։
ն Դն· ա· 14։

Ո– վայրի էշերը իրենց ծարաւութիւնը կ'անց.
ցընեն։
12 Անոնց քովը երկնից թռչունները կը բնակին,
Ոատերուն միջէն ձայն կու տան։
13 ՙԱնիկա իր վերնաստուններէն լեռները կը ջրէ·
Քու ՙգործ.ներուդ պտուղէն ՙերկիրը կը կըշ.
մանայ։
14 ՙԱնիկա անասուններուն համար խոտ կը բուս.
ցընէ,
Ու մարդուն ծառայութեան համար բոյս,
Որ ՙկերակուր հանէ երկրէն,
15 Ու ՙգինի՝ ՙր կ'ուրախացընէ մարդուն սիրտը,
Եւ ՙլոյս՝ որ՝՝ անոր երեսը կը փայլեցընէ,
Ու հաց՝ ՙր կը հաստատէ մարդուն սիրտը։
16 Տէրոջը ծառերը կուշտ են,
Լիբանանի եղեւիններըՙ ՙոր ինքը տնկեց։
17 Հոն թռչունները բոյներնին կը չինեն,
Ո– արագիլին բնակարանը մայրերուն վրայ է։
18 Բարձր լեռները այծեամներուն ապաւէն են,
Ո– վէմերը՝ ՙճագարներուն։
19 ՙԺամանակներու համար լուսինը ստեղծեց·
Արեգակը ՙին մայրը մտնելը կը ճանչնայ։
20 ՙԽաւարը կը դնես ու գիշեր կ'ըլլայ,
Որուն մէջ անտառին բոլոր գազանները կը
պտրտին։
21 ՙՈռնչիներուն կորմնները կը մռնչեն յափշտա.
կութեան համար,
Ու Աստուծմէ իրենց կերակուրը կը խնդրեն·
22 Արեգակը ծագելուն պէս կը ժողվուին,
Եւ իրենց որջերուն մէջը կը պառկին։
23 Մարդը ելլէ իրիկուն ՙիր դործ.քին
Ու իր ծառայութեանը կ'երթայ։
24 ՙՈվ Տէր, ՙրշաւ չատ են քու դործ.քերդ·
Անոնց բոլորը խելառութիւնով ըրիր·
երկիրը լցուած է քու ՙտեղծածներովդ·
25 Ա՛ծով մեծ ու խիստ լայն է,
Հոն անթիւ սողացողներ՝
Պզտիկ ու մեծ կենդանիներ կան։
26 Հոն նաւերը կը քալեն,
Ո– ՙԼևիաթանը՝ որ անոր միջը խաղալու հա.
մար ստեղծեցիր։
27 ՙԱնոնց ամէնը քեզմէ կը սպասեն,
Որ իրենց կերակուրը ժամանակին տաս։
28 Դուն անոնց կու տաս — անոնք կը ժողվեն·
Ջեռդ կը բանաս — բարութիւնով կը կըշ.
մանան։
29 Երբՙոր քու երեսդ կը ծածկես՝ կը խռովին·

ղ Ցար· խգ· 10 ։ Սալ· լգ· 7 ։ Երեմ· ե· 22։
հ Դն· բ· 11 ։ 15։
ի Սալ· ՀԽե· 8։
ղ Երեմ· ժ· 13 ։ ժգ· 22։
ճ Սալ· կե· 9 · 10։
ճ Դն· ա· 29· 30 ։ գ· 18 ։ ի· 3 ։ Սալ· ՀԽե· 8։
ղ Սալ· ՀԼգ· 25 ։ ՀԽե· 9 ։ Ցար· խը· 5։
ռ Դատ· իգ· 6։
ո Ա.ակ· լ· 26։
ն Դն· ա· 14։
ղ Ցար· լը· 12։
ղ Նա· խե· 7։
– Ցար· լը· 39 · Ցա.մէլ· ա· 20։
ռ Դն· գ· 19։
ն Ա.ակ· գ· 19։
ո Կամ առաջատածնե.
բով։
ռ Ցար· խա· 1։
ր Սալ· ՀԼգ· 25 ։ ՀԽե· 15 ։ ՀԽե· 9։

Երբՙոր ՙանոնց հոգին կ'առնես՝ կը մեռնին
Եւ իրենց հողը կը դառնան։
30 ՙՀոգիդ կը խրկես — անոնք կը ստեղծուին,
Ու երկրին երեսը կը նորոգես։
31 Տէրոջը փառքը յաւիտեան ըլլայ·
Տէրը ՙիր դործ.քերուն վրայ ուրախանայ։
32 Երկրին վրայ կը նայի ու ան ՙկը դողայ·
ՙԼեռներուն կը դպչի և անոնք կը մխան։
33 ՙՏէրոջը պիտի երդեմ իմ կենացս մէջ·
Սաղմոս պիտի ըսեմ իմ Աստուծոյս՝ քանի որ
ՙդէ եմ։
34 Անոր վրայով իմ մտածութիւնս քաղցր պիտի
ըլլայ·
Ես Տէրոջմով պիտի ուրախանամ։
35 ՙՄեղաւորները աշխարհքէն թող պակսին,
Ու ամբարիշտները ոչնչանան։
ՙՕրհնէ Տէրը, ով իմ անձս։ ՙԱլէլուիա։

ՍԱՂՄ· ՃԵ

1 Աստուած գովաբանելու ու անոր գործ.քերը քննելու յորդորանք մը։ 7 Աստուծոյ նախախնամական գործը որ ցուցուցեր էր Աբրահամին։ 16 Յովսեփին։ 23 Եգիպտոսի մէջ Յակոբին։ 26 Իսրայէլացիները ազատող Մովսէսին։ 37 ու Իսրայէլացիներուն արձք Եգիպտոսէն դուրս հանելը, անապատին մէջը կերակրելը ու Քանանու մէջ բնակեցուցը։

1 Գոհացէք Տէրոջմէն, անոր անունը կանչե.
ցէք,
ՙԱնոր դործ.քերը ժողովուրդներուն մէջը
պատմեցէք։
2 Երգեցէք անոր, սաղմոս ըսէք անոր,
ՙՊատմեցէք անոր բոլոր հրաշքները։
3 Անոր սուրբ անունովը պարծենցէք·
Տէրը խնդրողներուն սիրտը թող ուրախ ըլլայ։
4 Տէրը ու անոր զօրութիւնը խնդրեցէք,
Անկէ ժամանակ ՙանոր երեսը փնտռեցէք։
5 ՙՅիշեցէք անոր ըրած հրաշքները,
Անոր նշանները ու բերնին դատաստանները,
6 Ով անոր ծառային Աբրահամին սերունդը,
Ով Յակոբին որդիները՝ անոր ընտրեալները·
7 Եհովան ինքն է մեր Աստուածը·
ՙԱնոր դատաստանները բոլոր երկրի մէջ են։

8 Անիկա Իր ուխտը յաւիտեան կը յիշէ,
Ո– իր պատուիրած խօսքը մինչև հազար ազգ·
9 ՙԱն ՙՈՒՐ որ Աբրահամին հետ ըրաւ,
Ու իր երդումը ՙր Իսահակին ըրաւ·
10 Յակոբին ալ հաստատեց զանիկա՝ օրէնք մը
ըլլալու,

բ Ցար· լգ· 14 · 15 ։ Սալ· ՀԽե· 4 · Ժող· ժը· 7։
ե Նա· լը· 15 · Եզեկ· լե· 9։
ի Դն· ա· 31։
ի Ամբ· գ· 10։
ո Սալ· ՀԽգ· 5։
ղ Սալ· կգ· 4 · ՀԽե· 2։
ո Սալ· լե· 38 · Ա.ակ· բ· 22։
ռ Հմ· ։ 2։
ո Ի՛ Տէրը օրհնեցէք՝
ՃԵ
ո ՈՒ՚ն· ժգ· 8—22։
Նա· ժը· 4։
ղ Սալ· ՀԽե· 4 · 5 · 11։
ճ Սալ· ՀԺԹ· 27։
ղ Սալ· իե· 8։
ի Սալ· հե· 11։
ա.ակ· բ· 22։
ռ Հմ· ։ 2։
ն Ա.ակ· ա· 72։
շ Նա· ժե· 2 · իբ· 16 · Նե· 15 · լե· 11 · Ա.ակ· ա· 73 · Երբ· գ· 17։
ո Դն· ժգ· 15 · ժե· 18։
ն Դն· ՀԳ· 50 · բՕր· է· 7 · իգ· 8։
ի Երբ· ժա· 9։

ղ Դն· լե· 5։
ի Դն· ժբ· 17 · ի· 5 · 7։
ի Դն· իա· 54։
ղ Գե· իգ· 26 · Նա· գ· 1 · Եզեկ· գ· 16։
ճ Դն· իե· 5 · ժ· 20։
ղ Դն· լճ· 28 · 36։
շ Դն· լճ· 20 · ի· 15։
ճ Դն· իա· 25։
ղ Դն· իա· 14։
ի Դն· իա· 20։
ղ Դն· իգ· 6։
ղ Սալ· ՀԸ· 51 · ՀՃ· 22։
ո Եզ· ա· 7։
ն Եզ· ա· 8 · Ես։
† Կամ գաթձա.
ռ Եզ· գ· 10 · գ· 12 · 14։
ղ Ցաս· ժգ· 5։ ժե· 5։
ի Եզ· է· ը· ի· ժ· ժա· ժբ· Սալ· ՀԸ· 22։
ո Եզ· ժ· 22։
ո Սալ· գԺ· 7։
ր Եզ· է· 20· Սալ· ՀԸ· 44։
ղ Եզ· ը· 8· Սալ· ՀԸ· 23։

31 ՙԲաւ , ու չանճանճեը Ե մնացեալը
Ամենց բոլոր սահմանիներուն մէջը եկան ։
32 ⁴Ազնիւի տեղ կարկուտ տուաւ անոնց ,
Ո– կրակին բոցեր անոնց երկրին մէջ ։
33 ⁴Ամենց որթերը ու թզենիները զարկաւ ,
Եւ անոնց սահմանիներուն ծառերը կոտրտեց ։
34 ⁴Ըսաւ , ու եկաւ մարախը ,
Եւ ջրեակը՝ առանց համրանքի ։
35 Ո՛ւ անոնց երկրին մէջի բոլոր խոտը կերան ,
Եւ անոնց արտերուն պտուղը կերան ։
36 ⁴Ամենց երկրին մէջի բոլոր անդրանիկները ,
Ո– ՚անոնց բոլոր զօրութեանը սկիզբը զարկաւ ։
37 Եւ ⁴զանոնք արծաթով ու ոսկիով հանեց ։
Ու անոնց ցեղերուն մէջ ակար մարդ չկար ։
38 ⁴Եգիպտոս ուրախացաւ անոնց դուրս ելլելուն ,
Ինչու որ անոնց ահը իրենց վրայ ինկած էր ։

39 ՚Ցո-ւթնէ Հովանի ըլլալու համար՝ ամպը ,
Ու գիշերը լոյս տալու համար կրակը տա-
րածեց ։
40 ⁴Խնդրեցին , ու լորամարգիները բերաւ ,
Ու ՚երկինէ հացով կշտացուց զանոնք ։
41 ⁴Վէմը պատռեց , ու ջուրերը վազեցին .
Գետի պէս՝ քալեցին չոր տեղերուն մէջ ։
42 Ինչու որ ՚իր սուրբ խօսքը յիշեց ,
Ոբ՝ ՚ր իր Աբրահամ ծառային հետ ըրեր էր ։
43 Ու իր ժողովուրդը ցնծութիւնով հանեց ,
Ե– իր ընտրածները՝ ուրախութիւնով ։
44 ⁴Ու հեթանոսաց երկիրները անոնց տուաւ ։
Եւ ժողովրդոց վաստակները ժառանգեցին
անոնք ։
45 ⁴Որպէս զի անոր պատուիրանքները պահեն ,
Ու անոր օրէնքները կատարեն ։ Ալէլուիա ։

ՍԱՂՄ · ՃԶ

1 Սաղմոսերգուն կը յորդորէ մարդիկ գԱստուած գովաբանել ։ 4 Մինչեւ Իսրայէլեան համար ազատիչ կ՚ըսէ , յիշելով թէ ինչպէս Աստուած իրենց հայրերուն միշտ կերը նեցը ։ 7 Ժողովուրդին ապստամբութիւնը ու Աստուծոյ պատժելը կը պատմէ ։ 47 Աղաչիքով ու գոհաբանութեամբ կը վերջացնէ սաղմոսը ։

1 Ա՛լէլուիա ։ ՙԳոհացէք Տէրոջմէն , ինչու որ բարի է ,
ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։
2 ⁴Ո՞վ պիտի պատմէ Տէրոջը մեծ գործ-ները .
Ո՞ղ պիտի լսցնէ անոր ամէն գովութիւնը ։
3 Երանի անոնց որ իրաւունքը կը պահեն ,
Ո– ⁴ամէն ժամանակ ՚արդարութիւն կ՚ընեն ։

4 ⁴Յիշէ զիս , ով Տէր , քու ժողովուրդիդ հա-
մար կրնչած հաճութեանդ համեմատ ,
Ինծի այցելութիւն ըրէ քու փրկութիւնովդ .
5 Որ քու ընտրեալներուդ բարութիւնը տեսնեմ ,
Քու ազգիդ ուրախութիւնովը ուրախանամ ,
Քու ժառանգութիւնովդ պարծենամ ։
6 ՚Մենք մեր հայրերուն հետ մեղանչեցինք .
Անօրէնութիւն ըրինք , ամբարշտութիւն գոր-
ծեցինք ։
7 Մեր հայրերը Եգիպտոսի մէջ չհմացան քու
հրաշքներդ ,
Չյիշեցին քու ողորմութեանդ շատութիւնը .
⁴Հապա ապստամբեցան ծովուն քովը՝
Կարմիր ծովուն քովը ։
8 Բայց զանոնք ՚իր անուանը համար փրկեց ,
⁴Որ իր մեծ զօրութիւնը ճանչցընէ ։
9 ⁴Եւ կարմիր ծովուն սաստեց , ու ցամքեցաւ .
Ու նահանգներուն միջէն քալել տուաւ ա-
նոնց իբր թէ անապատին միջէն ։
10 Եւ ՙզանոնք փրկեց ատոնին ձեռքէն ,
Ու ազատեց զանոնք թշնամիին ձեռքէն ։
11 ⁴Եւ ջուրերը անոնց թշնամիները ծածկեցին .
Անոնցմէ մէկը չմնաց ։
12 ⁴Ա՛նոնք հաւատացին անոր խօսքին ,
Ե– անոր օրհնութիւն երգեցին ։

13 ՚Շուտով մոռցան անոր գործ-ները ,
Ո– անոր խրատին չսպասեցին ։
14 ՚Եւ անապատին միջ խիստ ցանկացան ,
Ու զԱստուած փորձեցին անդուր տեղին մէջ ։
15 ⁴Եւ անոնց տուաւ իրենց ուզածը ,
Թէպէտեւ վատութիւնն իրենց անոնց ան-
ձերուն վրայ ։

16 ⁴Եւ Մովսէսին նախանձեցան բանակին մէջ ,
Ո– Տէրոջը սուրբին՝ Ահարոնին ։
17 ՙԵրկիրը բացուեցաւ ու կլլեց Դաթանը ,
Ու Աբիրոնին ժողովը ծածկեց ։
18 ⁴Եւ կրակ բորբոքեցաւ անոնց ժողովքին մէջ ,
Բոցը այրեց ամբարիշտները ։
19 ՚Որեմ չընեցին գոռեզի մէջ ,
Ու երկրապագութիւն ըրին ձուլածոյ պատկե-
րին ։
20 Եւ ՚փոխեցին իրենց փառքը
Խոտակեր արջառի նմանութեանը փոխեցին ։
21 ՚Մոռցան իրենց փրկիչ Աստուածը՝
Որ մեծամեծ գործ-ներ ըրաւ Եգիպտոսի մէջ ,
22 Ո– հրաշքներ՝ ՚Քամի երկրին մէջ ,

Ե– ահաւոր բաներ՝ կարմիր ծովուն մէջ ։
23 ՚Ուստի ըսաւ որ զանոնք կորսընցնէ ,
Թէ որ անոր ընտրեալը Մովսէս
⁴Մէջտեղը՚՚ անոր առջին կայնած չըլլար ,
Անոր բարկութիւնը նա դարձընելու համ ը՝
որ չսատկեցընէ ։
24 Նաև ՙՃ ցանկալի երկիրը անարգեցին ,
Ո– ՚անոր խօսքին չհաւատացին ։
25 Եւ ՙիրենց վրանները մէջ տրտնջեցին ,
Տէրոջը ձայնը չլսեցին ։
26 ⁴Ուստի անոնց համար †երդում ըրաւ՚՚
Որ զանոնք անապատին մէջ ձգէ ,
27 Եւ ՚անոնց սերունդը ազգերու մէջ ձգէ ,
Ու զանոնք երկիրներու մէջ ցրուէ ։

28 Եւ ⁴անոնք Բէելփեգորին յարեցան ,
Ու մեռածներուն զոհերը կերան ։
29 Եւ իրենց գործ-ներովը Տէրը բարկացուցին .
Ու անոնց վրայ ժանտամահ հասաւ ։
30 ⁴Եւ քը փենհէս ելաւ ու դատաստան ըրաւ ,
Եւ ժանտամահը դադրեցաւ ։
31 Ու ասիը անոր ՙարդարութիւն սեպուեցաւ՝
Ազգէ մինչեւ ազգ յաւիտեան ։

32 ⁴Նաև բարկացուցին ՚՚Ա՛ստ– Մերիպայի ջու-
րերուն վրայ ,
Ու ⁴անոնց համար Մովսէսին դէշ եղաւ ։
33 ՙԻնչու որ դառնացուցին անոր Հոգին ,
Ան ալ անխորհրդաբար խօսեցաւ իր շրթունք-
ներովը ։
34 ⁴Չկոտրնցուցին ան ազգերը
՚Որ Տէրը բսեր էր անոնց ։
35 ⁴Հապա հեթանոսներուն հետ խառնուեցան ,
Ու անոնց գործ-ները սորվեցան ։
36 Եւ ⁴անոնց կուռ-քերուն ծառայեցին ,
Ու ⁴անոնք իրենց որոգայթ եղան ։
37 Եւ ⁴իրենց որդ-ոքները ու աղջիկները
ՙԴ՚եւրուն զոհեցին ։
38 Ու անմեղ արիւն թափեցին ,
Իրենց որդ-ոքներուն ու աղջիկներուն արիւնը ,
Որոնք որ զոհեցին քանանու կուռ-քերուն ։
Ու ⁴երկիրը պղծուեցաւ արիւնով ։
39 Եւ իրենց գործ-ք-երովը ՙպղծուեցան ,
Ու իրենց ըրածներովը ⁴պոռնկութիւն ըրին ։
40 Ուստի ⁴Տէրոջը բարկութիւնը բորբոքեցաւ
իր ժողովուրդին վրայ ,

ե· Եև· ը· 10· 11· 34·
բ Օր· ի· 19· 25·
ժ· 10· Եզեկ· ի·
13·
ի Եր· խրամատին
մէջը· Եզեկ· ժգ·
5· իբ· 50·
ձ բ Օր· ը· 7· Եր.մ·
գ· 10· Եզեկ· ի· 6·
ա Երբ· գ· 18·
ե Թագ· ժգ· 9· 27·
ձ Թագ· ժգ· 28·
Սաղ· ղբ· 11· Եր·
զեկ· ի· 15· Երբ·
գ· 11· 38·

ի Եր· ժգ· 30·
ի Եր· ժգ· 27· 28·
ժե· 5·
ի Եր· ժգ· 31· ժե·
1·
ձ Եր· ժգ· 24· ժգ·
2· ժե· 2· Սաղ·
հը· 31·
ձ Թագ· ժա· 4· 35·
Սաղ· հը· 18· ա·
Կոր· ժ· 6·
ղ Թագ· ժա· 51·

Սաղ· հը· 29·
ա Էս· ժ· 16·
բ Թագ· ժգ· 1· եե·
գ Թագ· ժգ· 31· 32·
բ Օր· ժա· 6·
դ Թագ· ժգ· 35· 46·
ե Եր· ղբ· 4·
զ Երեմ· բ· 11· Հբ·
ակումբ· ա· 23·
է Սաղ· հը· 11· 12·
ը Սաղ· հը· 81· ձէ·
23· 27·

ի Թագ· ի· 12· բՕր·
ա· 37· գ· 26·
ա Դատ· ա· 21· 27·
28· 29· եե·
ի բ Օր· է· 2· 16·
Դատ· բ· 2·
ի Դատ· բ· 2· գ· 5·
6· Էս· բ· 6· ակոբ·
ի· 6·
ձ Դատ· բ· 12· 15·
17· 19· գ· 6· 7·
ղ Եր· ին· 33· բ Օր·
է· 16· Դատ· բ·
3· 14· 15·

ի Սաղ· խա· 13·

ձԶ

ա Սաղ· ձղ· 1· ձմբ·
1· ձկգ· 1·
բ Սաղ· ձմբ· 68·
Մատ· ժԲ· 17·
գ Սաղ· ձգ· 10·
դ Սաղ· ձգ· 47· Էս·
ին· 5· 6· Երեմ·
իե· 14· կա· 8· 10·
Եզեկ· լԲ· 27· 28·
ե Կամ Հայրաւմէն ·
զ ձԸ· 48·
է բ Օր· լԲ· 20·

ձ գ Թագ· ժգ· 3·
Էս· ձե· 5· Եզեկ·
ժգ· 20· ի· 26·
է Դ՚ե· ժե· 7· բՕր·
լե· 17· բ Մն· ժա·
13· ա Կոր· ժ· 20·
ը Թագ· իբ· 33·
թ Եզեկ· ի· 18· 30·
31·
ժ Դ՚ե· ին· 41· 42·
ի Սաղ· ծա· 1· կխ·
16· Էս· կգ· 7·
ՈՁբ· գ· 32·
ձ Դատ· բ· 13·
ա Եզբ· իբ· 9· Երեմ·
կա· իբ· 27· եե·
իբ· 13·
ձ ա Մն· ժգ· 35· 36·

ձ Սաղ· խա· 13·

ձԲ

ա Սաղ· ձկ· 1· ձմբ·
1· ձկգ· 1·
բ Սաղ· ձմբ· 68·
Մատ· ժԲ· 17·
գ Սաղ· ձկ· 47· Էս·
ին· 5· 6· Երեմ·
իե· 14· կա· 8· 10·
Եզեկ· լԲ· 27· 28·
ե Կամ Հայրաւմէն ·
զ ձԸ· 48·
է բ Օր· լԲ· 20·

Հոգինին իրենց ներսի դին կը մարբէր ։
6 ՚Ու Տէրոջը աղաղակեցին իրենց նեղութեանը
մէջ,
ե՛ անկից փրկեց զանոնք իրենց տառապանք-
ներէն ։
7 Ու անոնց ուղիղ ճամբու մէջ առաջնորդեց,
Որ բնակելու քաղաք երթան ։
8 ՚Թող գոհանան Տէրոջմէն իր ողորմութեա-
նը համար,
Ու մարդոց որդիներուն իր ըրած հրաշքնե-
րուն համար ։
9 Ինչու որ ՚անկիա ծարաւած հոգին կը յագե-
ցնէ,
Ու անօթեցածը բարութիւնով կը լեցնէ ։
10 Անոնք կ'բնակէին ու մնհուան չուքի մէջ
կը նստէին,
՚Տառապանքով ու երկաթով կապուած կ'էին ։
11 Ինչու որ ՚Աստուծոյ խօսքերուն հակառակ
կեցան,
Ու ՚Բարձրելոյն խորհուրդը անարգեցին ։
12 Ուստի անկիա ՚նեղութիւնով խոնարհեցուց
անոնց սիրտը ։
Ինկան ու ՚օգնական մը չկար ։
13 Եւ ՚Տէրոջը աղաղակեցին իրենց նեղութեանը
մէջ,
Ու՛ զանոնք փրկեց իրենց տառապանքներէն ։
14 ՚Ջանոնք խաւարէն ու մնհուան չուքէն հանեց,
Ու անոնց կապանքները կոտրատեց ։
15 ՚Թող գոհանան Տէրոջմէն իր ողորմութեանը
համար,
Ու մարդոց որդիներուն իր ըրած հրաշքնե-
րուն համար ։
16 Ինչու որ ՚պղինձէ դռնները փշրեց,
Ու երկաթէ նիգերը կոտրեց ։
17 Ցնծութիները ՚իրենց չար ճամբուն համար
Ու իրենց անօրէնութիւններուն համար նե-
ղութիւն կը կրեն ։
18 ՚Անոնց անձը ամէն կերակուրէ կը զզուի,
Ու մինչև ՚մահուան դռնները կը մօտենան ։
19 Եւ ՚Տէրոջը կ'աղաղակեն իրենց նեղութեանը
մէջ,
Ու՛ կը փրկէ զանոնք իրենց տառապանքներէն ։
20 ՚Իր խօսքը կը խրկէ ու ՚նը բժշկէ զանոնք,
Ու ՚կ'ազատէ ՚նոնք՝ իրենց կործանումէն ։
21 ՚Թող գոհանան Տէրոջմէն իր ողորմութեանը
համար,
Ու մարդոց որդիներուն իր ըրած հրաշքնե-
րուն համար ։
22 Եւ ՚գոհութեան պատարագներ մատուցանեն,
Ու ՚անոր գործքերը ցնծութեամբ պատմեն ։
23 Նաւերով ծովը կ'իջնողները
Ու՝ մեծ ջուրերու մէջ գործ գործողները,
24 Անոնք Տէրոջը գործքերը
Ու անոր հրաշքները կը տեսնեն անդունդին մէջ։
25 Վասն զի ան կ'ըսէ ու ՚մրրիկով հովը կը հանէ,
Որ անոր ալիքները կը բարձրացնէ ։
26 Երկինքը կ'ելլեն, ՚՝ անդունդը կ'իջնեն ։
՚Անոնց անձերը նեղութենէ կը հալին ։
27 Գինով մարդու պէս կը դողդոջեն ու կ'երերան,
Եւ անոնց բոլոր իմաստութիւնը կը հասնի ։
28 ՚Անոնք Տէրոջը կ'աղաղակեն իրենց նեղու-
թեանը մէջ,
Ու կը փրկէ զանոնք իրենց տառապանքներէն։
29 ՚Մրրիկը հանդարտութեան կը դարձնէ,
Ու ալիքները կը դադրին ։
30 Իրենք ալ կ'ուրախանան որ դադրեցան ։
Եւ կ'առաջնորդէ անոնց իրենց ուզած նաւա-
հանգիստը ։
31 ՚Թող գոհանան Տէրոջմէն իր ողորմութեա-
նը համար,
Ու մարդոց որդիներուն իր ըրած հրաշքնե-
րուն համար ։
32 Եւ ՚թող բարձրացընեն զանիկա ՚ժողովուրդին
ժողովքին մէջը,
Ու ծերոց առեանին մէջը գովեն զանիկա ։
33 ՚Գետերը անապատ կը դարձընէ,
Ու ՚ջուրերուն դնացքները չոր երկիր,
34 Ու՝ ՚պտղաբեր երկիրը ագի երկիր
Անոր բնակիչներուն չարութեանը համար ։
35 ՚Անապատը ջուրերու լիճի կը փոխէ,
Ու չոր երկիրը ջուրերու դնացքի ։
36 Եւ անօթիները հոն կը բնակեցընէ,
Որ բնակելու քաղաք հաստատեն,
37 Ու արտեր ցանեն և այգիներ տնկեն,
Որ պտղոյ պտուղ բերեն ։
38 ՚Ջանոնք կ'օրհնէ, և անոնք ՚խիստ կը բազ-
մանան,
Ու անոնց անասուններէն չպակսեցընէր ։
39 Նորէն ՚կը պակսին ու կը ցածնան
Բռնութենէ, նեղութենէ ու տրտմութենէ,
40 ՚Անարգանք կը թափէ իշխաններուն վրայ,
Ու զանոնք ճամբայ չունեցող անապատի մէջ
կը մոլորցնէ ։
41 ՚Բայց աղքատը խնդութենէն կը բարձրացընէ,

ղ Ցաք · լգ · 28 · 30 ։ Սաղ · լբ · 14 · ՃԺԹ. 23 · Դաւ · բ · 10 ։ Սաղ · Ե · 3 · խԹ · 15 · Ծգ · 13 · Ճգ · 4 ։ ը Հմր · 8 · 15 · 31 ։ ժ Դև · է · 12 · Սաղ · ծ · 14 · ՃԺգ · 17 · Նբր · Ժգ · 15 ։ ի Սաղ · ԹԺ · 11 · Հգ · 28 · ՃԺբ · 17 ։ ա Ելի · ա · 4 ։ ի Հմր · ի · 27 ։ ա Սաղ · Հգ · 24 · ՃԺԹ. 24 · Դ.ես · է · 30 ։ ի Սաղ · Ե · 3 · խԹ · 15 · Ծգ · 13 · Ճգ · 4 ։ ա Հմր · 6 · 15 · 19 ։ ի Սաղ · ԽԹ · 9 · Մտա · ը · 26 ։ ա Հմր · 8 · 13 · 21 ։ ի Սաղ · լբ · 22 · 23 · ՃԺա · 1 ։ ա Թագ · Ժէ · 2 · 7 ։ ի Դն · Ժգ · 10 · Ժգ · 3 · ԺԹ · 25 ։ ա Սաղ · ՃԺգ · 8 · Եսա · խա · 25 ։ ի Դն · Ժբ · 2 · Ժէ · 16 · 20 ։ ա Եզ · ա · 7 ։ ի Սաղ · ՃԺ · 1 · Ես · 9 · Ե. Թագ · Ժ · 32 ։ ա Ցաք · Ժբ · 21 · 24 ։ ի Թագ · բ · 8 · Սաղ · ՃԺգ · 7 · 8 ։

Եւ հօտ տոհմերը ոչխարներու հօտի պէս կ'ընէ։
42 ՚Ուղիղները պիտի տեսնեն և ուրախանան ։
Ու ամէն ՚անօրէնութիւն իր բերանը պիտի
դոցէ ։
43 ՚Ո՞վ է իմաստուն՝ որ ասոնք պահէ ։
Անոնք Տէրոջը ողորմութիւնները պիտի հաս-
կընայ ։

ՍԱՂՄ · ՃԸ

1 Դաւիթ ինքզինքը կը քաջալերէ որ գԱստուած գոյչ · 5 ա. զօրքով օգնութիւն կը խնդրէ Աստուծմէ՝ անոր խոստումնը
համեմատ · 11 իր վստահութիւնը Աստուծոյ օգնականութեա-
նը վրայ ։

Դաւիթին երգը -- Սաղմոս ։

1 Ի՛մ ՚սիրտս պատրաստ է, ով Աստուած ։
Պիտի երգեմ ու սաղմոս պիտի ըսեմ իմ փառ-
քովս ալ ։
2 ՚Արթընցիր, ով տաւիղ ու քնար ։
Ես կանուխ պիտի արթընամ ։
3 Ով Տէր, ժողովուրդոց մէջը քեզ պիտի գովեմ,
Ու սաղմոս պիտի երգեմ քեզի ազգերուն մէջը ։
4 Վասն զի քու ողորմութիւնդ մեծ է -- եր-
կինքէն վեր ,
Եւ քու ճշմարտութիւնդ մինչև ամպերը ։
5 ՚Երկինքց վրայ բարձրացիր , ով Աստուած ,
Ու քու փառքդ բոլոր երկրի վրայ ըլլայ ։
6 ՚Որ քու սիրելիներդ փրկուին՝
Աջ ձեռքովդ ապրեցուր ու պատասխան տուր
ինծի ։
7 Աստուած ՚իր սրբութիւնովը՝ խօսեցաւ ,
Ես պիտի ցնծամ, Սիւքեմը պիտի բաժնեմ,
Ու Սոկքովթի հովիտը պիտի չափեմ ։
8 Իմն է Գաղաադը -- իմն է Մանասէն ·
Եւ Եփրեմը գլխուս զօրութիւնն է ·
՚Յուդան իմ օրէնադիրս է ·
9 Մովաբը իմ լուացարանս է ·
Եդոմի վրայ պիտի ձգեմ իմ մուճակս ·
Փղշտացիներուն վրայ ձայնով պիտի ցնծամ ։
10 ՚Ո՞վ պիտի տանի զիս պարսպաւոր քաղաքը ·
Ո՞վ պիտի առաջնորդէ ինծի մինչև Եդոմ ·
11 Չէ՞ որ դուն, ով Աստուած, -- դ երեսէ ձգե-
ցիր մեզ,
Ու մեր զօրքերուն հետը չելար, ով Աստուած ։
12 Նեղութեան մէջէն մեզի օգնութիւն տուր ,
Վասն զի փուճ է մարդուն փրկութիւնը ։
13 ՚Աստուծով քաջութիւն պիտի բնենք ·
Ու ան պիտի կոխէ մեր թշնամիները ։

ՍԱՂՄ · ՃԹ

1 Դաւիթ իր չարաչար թշնամիներուն համար գանգատելով ·
5 անոնց չանցանքը կը պատմէ · 21 իր Թր. շատ.ութիւնը համար գանգատելով՝ օգնութիւն կը խնդրէ ·
29 և Աստուծոյ շնորհակալութիւն կը խոստանայ ։

Գլխաւոր երաժշտին · Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ով իմ օրհնութեանս Աստուածը, ՚լուռ մի
կենար ·
2 Ինչու որ ամբարշտին բերանը
Ու նենգաւորին բերանը բացուեցաւ իմ վրաս ·
Ինծի դէմ սուտ լեզուով խօսեցան ։
3 Ատելութեան խօսքերով իս պատեցին,
Եւ ինծի հետ ՚անիրաւ տեղը կռուեցան ։
4 Իմ սիրոյս փոխարէն հակառակութիւն ըրին
ինծի,
Բայց ես աղօթք կ'ընէի ։
5 Նաև ՚բարիին տեղը չար հատուցին,
Ու իմ սիրոյս տեղը՝ ատելութիւն ։
6 Անոր վրայ ամբարիշտ մը վերակացու դիր,
Եւ ՚†Սատանան թող կայնի անոր աջ կողմը ·
7 Երբոր դատուի՝ յանցաւոր ելլէ,
Ու ՚անոր աղօթքը մեղք ըլլայ ։
8 Անոր օրերը պակսին,
Ե՛ ՚անոր պաշտօնը ուրիշը առնէ ·
9 ՚Անոր որդիները որբ ըլլան,
Ու անոր կնիկը՝ որբևայրի ։
10 Եւ անոր որդիները թափառական ըլլան ու
մուրան,
Եւ իրենց աւերակներէն ելլելով հոգ փընտռեն ։
11 ՚Փոխ առողը առնէ անոր բոլոր ունեցածը,
Ու օտարները յափշտակեն անոր վաստկածը ։
12 Բնաւ մէկը դթութիւն չընէ անոր,
Ու մէկը չողորմի անոր որբերուն ։
13 ՚Անոր զաւակները կորստեան մատնուին,
Անոնց ՚անունը գալու ազգին մէջ չնշուի ։
14 ՚Անոր հայրերուն անօրէնութիւնը Տէրոջը առ-
ջին յիշուի,
Եւ անոր մօրը մեղքը չչնջուի ։
15 Անոնք ամէն ժամանակ Տէրոջը առջին ըլլան,
Որ ՚անունց յիշատակը երկրէն վերցընէ ։
16 Ինչու որ անկիա ողորմութիւն ընելը չյիշեց ,
Հապա խեղճը ու աղքատը հալածեց ,
Որ ՚սիրտը կոտրածը սպաննէ ։
17 Նաև նախիծ քը սիրեց, ու թող անոր վրայ գայ,
Եւ օրհնութիւնը չուզեց , ու թող անկէ հե-
ռու ըլլայ ։
18 Նախիծ քը իր հանդերձին պէս հագաւ ,
Եւ անկիա ՚ջուրի պէս անոր փորին մէջը մտնէ,
Ու ձէթի պէս՝ անոր ոսկորներուն մէջ ։
19 Հագնելու հանդերձի պէս
Ու միշտ մէջքը կապելու գօտիի պէս ըլլայ
անոր ։

ք Սաղ · լե · 7 · կԹ · 4 · Ցաք · Ժբ · 25 ։ ի Ցաք · Ե · 5 · Ժբ · 9 · Սաղ · լե · 12 · լը · 20 · Ե.ար · գ · 1 · ի Կ՚ես հակառակ ոսկորգը ։ ք Ատկ · Ժ · 7 · Ես · ի · 5 · ա Նհմ · գ · 8 · Ե. Ելի · ի · 24 · ի Ցաք · Ե · 5 · Ժբ · 9 · ի Ցաք · Ժբ · 10 · Սաղ · լե · 28 · ք Ատկ · Ժ · 7 · ի Ես · ի · 5 · ա Նհմ · գ · 8 · Ե. Ցաք · Ժբ · 25 ։ ի Ցաք · Ժբ · 17 · Սաղ · լգ · 18 · ի Սաղ · լգ · 18 · ք Ատկ · Ժգ · 14 · Եկկ · լե · 6 · ա Թաս · Ե · 28 ։

20 Ինձի հակառակ կեցողներուն
Ու իմ անձիս համար չար խօսողներուն վարձ-
քը աս ըլլայ Տէրոջմէն։
21 Բայց դուն, ով Տէր Եհովայ, *օգնէ ինծի՛
քու անուանդ համար.
փրկէ զիս քու ողորմութեանդ բարի ըլլալուն
համար։
22 Ինչու որ ես խեղճ ու աղքատ եմ,
Ու իմ սիրտս ներսի դիս խոցոտած է։
23 Ես †երկննցող ստուերի պէս անցայ,
Մարախի պէս թօթվուեցայ։
24 Ծոմապահութենէն տկարացան,
Ու մարմինս չէ պարարտութենէն մաշեցաւ։
25 Ու ես *անոնց նախատինք եղայ.
երբոր զիս կը տեսնեն՝ †գլուխնին կը շարժեն։
26 Օգնէ ինծի, ով Տէր՝ իմ Աստուածս.
փրկէ զիս քու ողորմութեանդ համեմատ.
27 Ու գիտնան թէ քու ձեռքդ ատ է,
Ե՛ս դուն ըրիր ատիկա, ով Տէր։
28 *Թող անոնք անիծեն, բայց դուն օրհնէ.
երբոր կ՚ելլեն՝ թող ամչնան,
Բայց †քու ծառադ թող ուրախ ըլլայ։
29 *Իմ թշնամիներս թող նախատինք հագնին,
Ու իրենց ամօթը պատմուճանի պէս վրանին
առնեն։
30 Շատ պիտի գոհանամ Տէրոջմէն իմ բերնովս,
Ու շատերուն մէջը պիտի օրհնեմ անոնք։
31 Ինչու որ Ան‑ը ազքատին աջ կողմը կը կայնի,
Որ անոր անձը դատապարտողներէն փրկէ։

ՍԱՂՄ· ՃԺ

1 *Երգահանի թագաւորութեանը, † քահանայութեանը ՝ ա՛ւ յաղ-
թութեանը։

Սաղմոս Դաւթի։

1 Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմս,
Մինչև որ քու թշնամիներդ ատքերուդ պա-
տուանդան ընեմ։
2 Տէրը քու զօրութեանդ գաւազանը Սիօնէն
պիտի խրկէ.
Քու թշնամիներուդ մէջտեղը դուն տիրէ։
3 †Ժողովուրդդ քու զօրութեանդ օրը
Ցօժարակամ *ի խոի ըլլայ †սրբութեան գար-
դարանքներով.
Քու †երիտասարդներդ արշալոյսին արգանդ-
դի ցօղին պէս
Ա՛ւելի պիտի ըլլան քեզի։

4 Տէրը երդում ըրաւ ու †պիտի չզղջայ,
*Դուն յաւիտեան Մելքիսեդեկի կարգին պէս
քահանայ ես։
5 Տէրը †քու աջ կողմդ է,
Անիկա Իր բարկութեան օրը թագաւորներ
պիտի ջարդէ։
6 Անիկա հեթանոսներուն մէջ դատաստան պի-
տի ընէ,
Մեռելներով պիտի լեցնէ,
Շատ երկիրներու վրայ †գլուխ եղեր պիտի
ջարդէ։
7 *Ճամբուն մէջ գետէն պիտի խմէ.
*Անոր համար գլուխ պիտի վերցնէ։

ՍԱՂՄ· ՃԺԱ.

1 Սաղմոսերգուն իր օրինակով ուրիշները կը յորդորէ ջԱս-
տուած գովքը՝ անոր փառաւոր գործքերուն է ու հնազանդին
համար։ 10 Աստուծոյ երկիւղը Հնչակեան խնդութիւն կը
պատճառէ։

1 Ա՛լէլուիա։ Բոլոր սրտով †Տէրը պիտի գովեմ
Ուղիղներուն ժողովքին ու ժողովուրդին մէջ
տ։
2 *Տէրոջը գործքերը մեծ են,
Անոնք սիրողներուն բոլորին †կը քննուին։
3 Անոր գործքը †փառաւոր ու վայելուչ է,
Եւ անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը մնայ։
4 Ցիշել տուաւ իր հրաշքները.
*Տէրը ողորմած ու գթած է։
5 †Կերակուր տուաւ իրմէն վախցողներուն.
Իր ուխտը յաւիտեան կը յիշէ։
6 Իր գործքերուն զօրութիւնը յայտնեց իր ժո-
ղովուրդին,
Անոնց տալով ազգերուն ժառանգութիւնը։
7 Անոր ձեռքերուն գործքերը *ճշմարտութիւն
ու իրաւունք են.
†Անոր բոլոր պատուիրանքները հաւատարիմ
են.
8 *Յաւիտեան յաւիտենից հաստատուած են,
*Ճշմարտութեամբ և ուղղութեամբ եղած են։
9 †Փրկութիւն խրկեց իր ժողովուրդին,
Իր ուխտը յաւիտեան պատուիրեց.
Սուրբ ու ահաւոր է անոր անունը։
10 *Իմաստութեան սկիզբը Տէրոջմէ վախն է.
Բաւի խոհեմութիւն ունին ան ամէնը որ ա-
նոնք կ՚ընեն.
Անոր օրհնութիւնը յաւիտեան կը մնայ։

ՍԱՂՄ· ՃԺԲ

1 Աստուածապաշտութիւնը ՝ի՛ւ կեանքս ։ և ՝ի՛ւ հանգէս-
ներն իստուածներուն մէջ։ 10 Իմաստութեան սկզբնաւն յայտ-
նութիւնը չարերուն պատմութիւն պիտի պատճառէ։

1 Ա՛լէլուիա։ *Երանի ան մարդուն որ Տէրոջ-
մէն կը վախնայ,
Որ †անոր պատուիրանքներուն շատ կը հաճի։
2 *Անոր սերունդը զօրաւոր պիտի ըլլայ երկրի
վրայ.
†Ուղիղներուն ցեղը պիտի օրհնուի։
3 Առատութիւն ու հարստութիւն պիտի ըլլայ
անոր տաները մէջ,
Ու անոր արդարութիւնը յաւիտեան պիտի
մնայ։
4 *Խաւարի մէջ լոյս կը ծագի ուղիղներուն.
Ողորմած ու գթած և արդար է։
5 Բարի մարդը ի՛նդութի ու փոխ կու տայ.
Իր բաները †իրաւունքով կը կառավարէ։
6 Յիրաւի *անիկա յաւիտեան պիտի շատանայ.
*Արդարին յիշատակը յաւիտեան պիտի մնայ.
7 *Անիկա գէշ լուրէն չվախնար.
Անոր սիրտը հաստատուն է, — *Տէրոջմէ կը յուսայ։
8 Անոր սիրտը հաստատուած է, չվախնար,
Մինչև որ †իր թշնամիներուն նպատակը տեսնէ։
9 *Ցանած է, աղքատներուն տուաւ.
Անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը մնայ.
*Անոր եղջիւրը փառքով պիտի բարձրանայ։
10 *Ամբարիշտը պիտի տեսնէ ու բարկանայ,
Իր ակռաները պիտի կրճտէ ու *պիտի հալի.
†Ամբարիշտներուն ցանկութիւնը պիտի կոր-
սուի։

ՍԱՂՄ· ՃԺԳ

1 Աստուած գովելու յորդորանք մը իր գերազանցութիւնը ց
ու իր ազգութիւնը համար։

1 Ա՛լէլուիա։ *Օրհնեցէք, ով Տէրոջը ծառա-
նները,
Օրհնեցէք Տէրոջը անունը։
2 *Օրհնեալ ըլլայ Տէրոջը անունը
Ա՛կիզ եւս մինչև յաւիտեան։
3 *Արեւելքէն մինչև արեւմուտք
Օրհնեալ ըլլայ Տէրոջը անունը։
4 Տէրը †բարձր է բոլոր ազգերուն վրայ.
*Անոր փառքը երկինքէն վեր է։
5 *Ո՞վ Տէր Աստուածոյն պէս ո՛չ կայ,

ՃԺԴ

ա Սաղ. ճԺը. 1։
բ Սաղ. ՃՄԲ. 10։ 35. 47. 70. 143։
գ Սաղ. իե. 15. լԸ. 26. 28. 93։
դ Առած. գ. 33։
ե Սաղ. ՃՀԱ. 10։
զ Սաղ. ՃՀԲ. 4. 5. 8։
է Սաղ. ՃԽԵ. 4. 5. 10։
ը Սաղ. ՃԽԶ. 5. ՃԿ. 8։
թ Սաղ. ՃԽԸ. 5։
ժ Սաղ. ՃԾԱ. 14։ Ցայտ. ԺԸ. 3։
ի Սաղ. ՃԾԲ. 5։
լ Սաղ. ՃԾԳ. 4. 5. 10։
խ Սաղ. ՃԾԶ. 5. ՃԿ. 8։
ծ Ցայտ. Ա. 18։
կ Սաղ. ԺԸ. 18։ Ցայտ. Ա. 18։
հ Սաղ. ԺԹ. 9։
ձ Սաղ. ՃԻԸ. 10։
ղ Սաղ. ԻԵ. 19։ ՃԺԱ. 1։
ճ Սաղ. ԻԶ. 8։ ՃԺԲ. 1։
մ Սաղ. ԻԷ. 9։
յ Սաղ. ԻԸ. 7։ 23։ ՃԺ. 5։ ՃԽԵ. 5։

ՃԺԵ

ն Սաղ. ԻԹ. 12։ ՃԺԱ. 5։
շ Սաղ. ԻԹ. 13։ ՃԺԲ. 1։
ո Սաղ. ԻԹ. 14։
չ Սաղ. Լ. 20։ ՃԼԲ. 18։
պ Սաղ. ԼԱ. 21։ ՃՀԳ. 4։
ջ Սաղ. ԼԲ. 6։ 7։
ռ Սաղ. ԼԳ. 21։ ՃԺԲ. 5։
ս Սաղ. ԼԵ. 39։
վ Սաղ. ԼԶ. 11։ 13։
տ Եսա. ԿԼ. 14։
ր Սաղ. ՀԱ. 20։ ՃԼԲ. 18։
ց Սաղ. ՀԲ. 6։ 7։
ւ Սաղ. ՀԳ. 9։
փ Սաղ. ՀԴ. 9։
ք Եբր. Ե. 7։ Հրեայական գրականութեան ցոյզ արշալոյսին սր. գանգէն
և Թագ. Ի. 3։
օ Սաղ. ՀԶ. 10։
ֆ Եսա. Խ. 8։ Մատ. Ե. 18։
Ա Սաղ. ՀԸ. 12։
Բ Սաղ. ԺԲ. 7։ 8։
Գ Առած. Ժ. 28։ Ժամ. 7։
Դ Սաղ. ՃԺԳ. 9։
Ե Սաղ. ՃԺԴ. 8։
Զ Սաղ. ՃԺԵ. 1։
Է Սաղ. ՃԺԶ. 4։ Ա՛ղբ. 6։ Եսա. ՃԷ. 15։
Ը Սաղ. ՃԺԸ. 4։ Ա՛ղբ. ՃԷ. 11։
Թ Սաղ. ՃԺԹ. 8։ ՃԽԲ. 43. 46։ Ը Օր. ԻԸ. 9։
Ժ Եզ. Ժգ. 21։ Սաղ. ՀՆ. 16։
Ի Ելք. Ը. 19։ 16։
Լ Սաղ. ՃԽԲ. 6։ Ա՛ղբ. գ. 6։
Խ Ա՛ղբ. գ. 8։
Ծ Եզ. Ա՛Ժ. 6։ Ցաղ. ի. 11։ Սաղ. ՃՀ. 35։

ՃԺԶ

գ. 5։
Սաղ. ԺԼ. 5։
Առած. Ճ. 7։
Առած. ա. 33։
Սաղ. կգ. 10։
Սաղ. գ. 25։
ՃԺբ. 7։
Ը Կոր. ԻԲ. 9։
Ը Օր. իգ. 13։
Ելք. 5։
Սաղ. ՀՆ. 10։
Տես Դատ. Ժգ. 28։
Սաղ. լԷ. 12։
Սաղ. ՃԺ. 7. 8։
Առած. Ժ. 28. Ժամ. 7։

ՃԺԹ

Սաղ. ՃԼԲ. 6։
Սաղ. Ժա. 4. ՃԼԲ. 6. Եսա. ՃԷ. 15։
Ա՛ղբ. ե. 8։ Սաղ. ՃՀ. 41։
Ցաղ. լգ. 7։
ա Թագ. գ. 5։
Սաղ. կը. 6։ Եսա. Ժգ. 1։ Գաղ. գ. 27։

ՃԾ

Սաղ. Ճա. 5։
Ել. գ. 7։ ԺԲ. 6։ իե. 8։ իԹ. 43. 46։ Ը Օր. իե. 9։
Ել. Ժգ. 21։ Սաղ. ՀՆ. 16։
Ելք. գ. 13. 16։
Սաղ. իԹ. 6։ Ա՛ղբ. գ. 6։
Ա՛ղբ. գ. 8։
Ել. Ա՛Ժ. 6։ Ցաղ. ի. 11։ Սաղ. ՃՀ. 35։

ՃԾԲ

Տես Եսա. իգ. 11։
Ցակ. լգ. 32։
Սաղ. իա. 5. 10։ ՀՆ. 10։ Ցաղ. ի. 17։
Ը Օր. գ. 22։ Սաղ. Ճ. 33։
Ը Ա՛ն. Ժգ. 20։ Սաղ. Ճ՛Լ. 6։ Գաղ. գ. 33։
Ը Օր. գ. 22։ Սաղ. Ճ՛Լ. 33. 36. 17։ Եբր. Ժ. 5։ Ես.

Որ բարձրութեան մէջ կը բնակի.
6 *Որ երկնից ու երկրի մէջ եղած բաները
Տեսնելու համար կը խոնարհի.
7 *Որ ապթասը փոշիէն վեր կը վերցնէ,
Ու †մանկիկ աղբահոցէն կը բարձրացնէ,
8 Որ *իշխաններուն հետ՝
Իր ժողովուրդին իշխաններուն հետը.
9 Որ *ամուլ կիսկը տուներ կը բնակեցնէ,
Ու †որդիներու ուրախ մայր կ՚ընէ։ Ա՛լէլուիա։

ՍԱՂՄ· ՃԺԴ

1—8 Ամբոխ հաներուն օրինակով Աստուծմէ փոխնորու յոր-
դորանք մը։

1 *Երբոր Իսրայէլ Եգիպտոսէն դուրս եկաւ,
Ու Յակոբին տունը †օտարազգի ժողովուր-
դին միջէն,
2 *Յուդա անոր սրբարանը՝
Ու Իսրայէլ անոր իշխանութիւնը եղաւ։
3 †Ծովը տեսաւ ու փախաւ.
*Յորդանանետ դարձաւ։
4 Վէրները խոյերու պէս ցատկրտեցին,
Ու բլուրները գառնուկներու պէս։
5 *Քեզի ի՞նչ եղաւ, ով ծով, որ փախար,
Եւ դուն, Յորդանան, որետ դարձար։
6 Ով լեռներ, †որ՝ խոյերու պէս ցատկրտե-
ցիք,
Ու դուք, բլուրներ, գառնուկներու պէս։
7 Սարսափէ, ով երկիր, Տէրոջը երեսէն՝
Յակոբին Աստուծոյն երեսէն,
8 *Որ ապառաժը ջուրերու աղբիւրի
Ու †քարը ջուրերու աղբիւրի։

ՍԱՂՄ· ՃԺԵ

1 Սաղմոսերգուն Աստուծոյ Հշմարիտ փառքը, և ու կատա-
րեան անհոգութիւնը ցայտնելով, 9 կը յորդորի Աստուծոյ
վստահիլու, 12 և անոր գոհութիւն մատուցանելու՝ իր բարե-
բաստութեանն համար։

1 *Զե՛ր թէ մեզի, ով Տէր, չե՛ր թէ մեզի,
Հապա քու անուանդ փառք տուր՝
Քու ողորմութեանդ — Հշմարտութեանդ հա-
մար։
2 Ինչո՞ւ համար հեթանոսները բսեն թէ
*Ա՞ր է Հիմա անոնց Աստուածը։
3 *Բայց մեր Աստուածը երկինքն է.
Անիկա իր բոլոր ուզածը բրաւ։
4 †Անոնց կուռքերը արծաթ ու ոսկի են,

ա Սաղ. ՃԼ. 6։
բ Սաղ. ՃՀ. 4. ՃԼԲ. 6։ Եսա. ՃԷ. 15։
գ Ա՛ղբ. ե. 8։ Սաղ. ՃՀ. 41։
դ Ցաղ. լգ. 7։
ե Ա՛ն թագ. գ. 5։ Սաղ. Ճ. 33։
զ Սաղ. կը. 6։ Եսա. Ժգ. 1։ Գաղ. գ. 27։

ՃԾԳ

Սաղ. ՃԼԲ. 1։
Դան. բ. 20։
Եսա. ՃԽ. 19։ Մատ. ա. 11։
Սաղ. գԼ. 9։ գԽ. 9։

ՃԾԴ

Եբ. ժգ. 3։

Որ մարդկանց ձեռքի գործ են։
5 Բերան ունին, բայց չեն խօսիր.
Աչքեր ունին, բայց չեն տեսներ։
6 Ականջներ ունին, բայց չեն լսեր.
Քիթեր ունին, բայց չեն հոտոտեր։
7 Ձեռքեր ունին, բայց չեն շօշափեր.
Ոտքեր ունին, բայց չեն քալեր.
Կոկորդով մը չեն խօսիր։
8 Անոնց պէս պիտի ըլլան անոնք որ զանոնք
կ՚ընեն,
Ամէն ոք որ անոնց կը վստահի։
9 Իսրայէլ, յուսա՛ Տէրոջ.
Անիկա է անոնց օգնականն ու վահանը։
10 Ահարոնի տուն, յուսա՛ Տէրոջ.
Անիկա է անոնց օգնականն ու վահանը։
11 Տէրոջմէ վախցողներ, յուսա՛ Տէրոջ.
Անիկա է անոնց օգնականն ու վահանը։
12 Տէրը մեզ յիշեց, պիտի օրհնէ.
Իսրայէլի տունը պիտի օրհնէ.
Ահարոնի տունը պիտի օրհնէ։
13 Տէրոջմէ վախցողները պիտի օրհնէ,
Ե՛ւ մեծ ե՛ւ փոքր։
14 Տէրը թող աւելցնէ ձեզի,
Ձեզի ու ձեր զաւակներուն։
15 Դուք օրհնեալ էք Տէրոջմէ,
Որ երկինքն ու երկիրը ստեղծեց։
16 Երկինքը երկինքներն է Տէրոջը.
Բայց երկիրը մարդոց տուաւ։
17 Մեռեալները չեն գովեր Տէրը,
Ո՛չ ալ անոնք որ լռութեան մէջ կ՚իջնան։
18 Բայց մենք պիտի օրհնենք Տէրը
Հիմա ու յաւիտեան։ Ա՛լէլուիա։

ՍԱՂՄ· ՃԺԶ

1 Սաղմոսերգուն իր սէրը Աստուծոյ հանդէպ կը յայտնէ, 5 և
անոր բարիքները կը համրէ։ 10 Ան կը պատմէ իր տառապանքը
և իր ուխտը կատարելու իր որոշումը։

1 Ես կը սիրեմ Տէրը,
Որովհետև Անիկա իմ ձայնս ու աղաչանքս
լսեց։
2 Որովհետև Իր ականջը ինծի դարձուց,
Ուստի ես պիտի կանչեմ իմ օրերուս մէջ։
3 Մահուան պարաններ զիս պատեցին,
Ու գերեզմանի նեղութիւնները զիս գտան.
Տագնապ ու վիշտ գտայ։
4 Տէրոջ անունը պիտի կանչեմ.
Ա՛հ, Տէր, իմ անձս ազատէ։
5 Տէրը †ողորմած ու արդար է,
Ու մեր Աստուածը գթած է։
6 Տէրը միամիտները կը պահպանէ.
Ես տկարացայ, ու զիս փրկեց։
7 Ո՛վ հոգիս, դարձի՛ր դարձեալ քու հանգիստդ,
Որովհետև Տէրը քեզի բարիք ըրաւ։
8 Որովհետև †մահէն ազատեց զիս,
Աչքերս արցունքէ,
Ոտքերս սայթաքումէ։
9 Տէրոջ առջև պիտի քալեմ
Կենդանիներու երկրին մէջ։
10 Հաւատացի, ուստի խօսեցայ.
Ես շատ տառապեցայ։
11 Ես իմ շտապիս մէջ ըսի.
Ամէն մարդ սուտ է։
12 Տէրոջ հանդէպ ինչո՞վ հատուցանեմ
Անոր բոլոր բարիքներուն համար որ ինծի
ըրաւ։
13 Փրկութեան բաժակը պիտի վերցնեմ,
Ու Տէրոջ անունը պիտի կանչեմ։
14 Տէրոջ ժողովուրդին առջև
Իմ ուխտերս պիտի կատարեմ։
15 Տէրոջ աչքին †սուրբերուն մահը
Թանկագին է։
16 Ո՛վ Տէր, ես ծառադ եմ,
Ծառադ եմ, աղախնիդ որդին եմ.
Կապերս արձակեցիր։
17 Քեզի գոհութեան զոհ պիտի մատուցանեմ,
Ու Տէրոջ անունը պիտի կանչեմ։
18 Իմ ուխտերս պիտի կատարեմ Տէրոջ
Անոր բոլոր ժողովուրդին առջև,
19 Տէրոջ տան գաւիթներուն մէջ,
Քու մէջտեղդ, Երուսաղէմ։ Ա՛լէլուիա։

ՍԱՂՄ· ՃԺԷ

1 Ամբողջ աշխարհը կը հրաւիրուի Տէրոջ գովելու։ 2 Անոր
ողորմութիւնը և ճշմարտութիւնը յաւիտենական են։

1 Ամբողջ ազգեր, Տէրոջ գովեցէ՛ք.
Ամբողջ ժողովուրդներ, Անոր փառաբանեցէ՛ք։
2 Որովհետև Անոր †ողորմութիւնը մեզի հան-
դէպ զօրաւոր է,
Ու Տէրոջ ճշմարտութիւնը յաւիտեան կը մնայ։
Ա՛լէլուիա։

ա Սաղ. ՃԺԵ. 1։
բ Սաղ. ՃԺԶ. 4։
գ Սաղ. ՃԺԸ. 18։ Ճ՛ԽԱ. 1։
դ Սաղ. ՃԺԹ. 5։ Ցոզ. 23։ Ճ՛Ժ. 5։ Ճ՛Խ. 5։

ՃԺ

ե Սաղ. ՃԺԹ. 18։ Ճ՛ԽԱ. 1։
զ Սաղ. ՃԺԹ. 9։
է Եբր. Ե. 7։ Հրեայական գրականութեան ցոյզ արշալոյսին սր. գանգէն
ը Սաղ. ՃԺԹ. 12։
թ Սաղ. ՃԺԹ. 13։
ժ Սաղ. ՃԺԹ. 14։
ի Սաղ. ՃԺԹ. 20։ ՃԼԲ. 18։
լ Սաղ. ՃԺԹ. 21։ ՃՀԳ. 4։
խ Սաղ. ՃԺԹ. 39։
ծ Թագ. Ժ. 12։ 13։
կ Եսա. ԿԼ. 14։
հ Սաղ. ՃԺԹ. 49։ Գաղ. բ. 24։ ա Կոր. Ժ. 5։ Եբր. ա. 13։ ՍԳԼա. գ. 22։ Տես ձ Սաղ. ՃԺԹ. 8։

ՃԺԱ

ղ Սաղ. ՃԺԹ. 50։
ճ Սաղ. ՃԺԹ. 93։
մ Սաղ. ՃԺԹ. 141։
յ Սաղ. ՃԺԹ. 142։
ն Սաղ. ՃԺԹ. 151։
շ Սաղ. ՃԺԹ. 160։
ո Սաղ. ՃԺԹ. 161։
չ Սաղ. ՃԺԹ. 162։
պ Սաղ. ՃԺԹ. 163։
ջ Սաղ. ՃԺԹ. 164։
ռ Սաղ. ՃԺԹ. 165։
ս Սաղ. ՃԺԹ. 166։
վ Սաղ. ՃԺԹ. 167։
տ Սաղ. ՃԺԹ. 168։
ր Սաղ. ՃԺԹ. 169։
ց Սաղ. ՃԺԹ. 170։
ւ Սաղ. ՃԺԹ. 171։
փ Սաղ. ՃԺԹ. 172։
ք Սաղ. ՃԺԹ. 173։
օ Սաղ. ՃԺԹ. 174։
ֆ Սաղ. ՃԺԹ. 175։
Ա Սաղ. ՃԺԹ. 176։

ՃԺԲ

Բ Սաղ. ՃԺԹ. 1։
Գ Սաղ. ՃԺԹ. 2։
Դ Սաղ. ՃԺԹ. 3։
Ե Սաղ. ՃԺԹ. 4։
Զ Սաղ. ՃԺԹ. 5։
Է Սաղ. ՃԺԹ. 6։
Ը Սաղ. ՃԺԹ. 7։
Թ Սաղ. ՃԺԹ. 8։
Ժ Սաղ. ՃԺԹ. 9։
Ի Սաղ. ՃԺԹ. 10։
Լ Սաղ. ՃԺԹ. 11։
Խ Սաղ. ՃԺԹ. 12։
Ծ Սաղ. ՃԺԹ. 13։
Կ Սաղ. ՃԺԹ. 14։
Հ Սաղ. ՃԺԹ. 15։
Ձ Սաղ. ՃԺԹ. 16։
Ղ Սաղ. ՃԺԹ. 17։
Ճ Սաղ. ՃԺԹ. 18։
Մ Սաղ. ՃԺԹ. 19։
Յ Սաղ. ՃԺԹ. 20։
Ն Սաղ. ՃԺԹ. 21։
Շ Սաղ. ՃԺԹ. 22։
Ո Սաղ. ՃԺԹ. 23։
Չ Սաղ. ՃԺԹ. 24։
Պ Սաղ. ՃԺԹ. 25։
Ջ Սաղ. ՃԺԹ. 26։
Ռ Սաղ. ՃԺԹ. 27։
Ս Սաղ. ՃԺԹ. 28։
Վ Սաղ. ՃԺԹ. 29։
Տ Սաղ. ՃԺԹ. 30։
Ր Սաղ. ՃԺԹ. 31։
Ց Սաղ. ՃԺԹ. 32։
Ւ Սաղ. ՃԺԹ. 33։
Փ Սաղ. ՃԺԹ. 34։
Ք Սաղ. ՃԺԹ. 35։
Օ Սաղ. ՃԺԹ. 36։
Ֆ Սաղ. ՃԺԹ. 37։
Ա Սաղ. ՃԺԹ. 38։
Բ Սաղ. ՃԺԹ. 39։
Գ Սաղ. ՃԺԹ. 40։
Դ Սաղ. ՃԺԹ. 41։
Ե Սաղ. ՃԺԹ. 42։
Զ Սաղ. ՃԺԹ. 43։
Է Սաղ. ՃԺԹ. 44։
Ը Սաղ. ՃԺԹ. 45։
Թ Սաղ. ՃԺԹ. 46։
Ժ Սաղ. ՃԺԹ. 47։
Ի Սաղ. ՃԺԹ. 48։
Լ Սաղ. ՃԺԹ. 49։
Խ Սաղ. ՃԺԹ. 50։
Ծ Սաղ. ՃԺԹ. 51։
Կ Սաղ. ՃԺԹ. 52։
Հ Սաղ. ՃԺԹ. 53։
Ձ Սաղ. ՃԺԹ. 54։
Ղ Սաղ. ՃԺԹ. 55։
Ճ Սաղ. ՃԺԹ. 56։
Մ Սաղ. ՃԺԹ. 57։
Յ Սաղ. ՃԺԹ. 58։
Ն Սաղ. ՃԺԹ. 59։
Շ Սաղ. ՃԺԹ. 60։
Ո Սաղ. ՃԺԹ. 61։
Չ Սաղ. ՃԺԹ. 62։
Պ Սաղ. ՃԺԹ. 63։
Ջ Սաղ. ՃԺԹ. 64։
Ռ Սաղ. ՃԺԹ. 65։
Ս Սաղ. ՃԺԹ. 66։
Վ Սաղ. ՃԺԹ. 67։
Տ Սաղ. ՃԺԹ. 68։
Ր Սաղ. ՃԺԹ. 69։
Ց Սաղ. ՃԺԹ. 70։
Ւ Սաղ. ՃԺԹ. 71։
Փ Սաղ. ՃԺԹ. 72։
Ք Սաղ. ՃԺԹ. 73։
Օ Սաղ. ՃԺԹ. 74։
Ֆ Սաղ. ՃԺԹ. 75։
Ա Սաղ. ՃԺԹ. 76։
Բ Սաղ. ՃԺԹ. 77։
Գ Սաղ. ՃԺԹ. 78։
Դ Սաղ. ՃԺԹ. 79։
Ե Սաղ. ՃԺԹ. 80։
Զ Սաղ. ՃԺԹ. 81։
Է Սաղ. ՃԺԹ. 82։
Ը Սաղ. ՃԺԹ. 83։
Թ Սաղ. ՃԺԹ. 84։
Ժ Սաղ. ՃԺԹ. 85։
Ի Սաղ. ՃԺԹ. 86։
Լ Սաղ. ՃԺԹ. 87։
Խ Սաղ. ՃԺԹ. 88։
Ծ Սաղ. ՃԺԹ. 89։
Կ Սաղ. ՃԺԹ. 90։
Հ Սաղ. ՃԺԹ. 91։
Ձ Սաղ. ՃԺԹ. 92։
Ղ Սաղ. ՃԺԹ. 93։
Ճ Սաղ. ՃԺԹ. 94։
Մ Սաղ. ՃԺԹ. 95։
Յ Սաղ. ՃԺԹ. 96։
Ն Սաղ. ՃԺԹ. 97։
Շ Սաղ. ՃԺԹ. 98։
Ո Սաղ. ՃԺԹ. 99։
Չ Սաղ. ՃԺԹ. 100։
Պ Սաղ. ՃԺԹ. 101։
Ջ Սաղ. ՃԺԹ. 102։
Ռ Սաղ. ՃԺԹ. 103։
Ս Սաղ. ՃԺԹ. 104։
Վ Սաղ. ՃԺԹ. 105։
Տ Սաղ. ՃԺԹ. 106։
Ր Սաղ. ՃԺԹ. 107։
Ց Սաղ. ՃԺԹ. 108։
Ւ Սաղ. ՃԺԹ. 109։
Փ Սաղ. ՃԺԹ. 110։
Ք Սաղ. ՃԺԹ. 111։
Օ Սաղ. ՃԺԹ. 112։
Ֆ Սաղ. ՃԺԹ. 113։
Ա Սաղ. ՃԺԹ. 114։
Բ Սաղ. ՃԺԹ. 115։
Գ Սաղ. ՃԺԹ. 116։
Դ Սաղ. ՃԺԹ. 117։
Ե Սաղ. ՃԺԹ. 118։
Զ Սաղ. ՃԺԹ. 119։
Է Սաղ. ՃԺԹ. 120։
Ը Սաղ. ՃԺԹ. 121։
Թ Սաղ. ՃԺԹ. 122։
Ժ Սաղ. ՃԺԹ. 123։
Ի Սաղ. ՃԺԹ. 124։
Լ Սաղ. ՃԺԹ. 125։
Խ Սաղ. ՃԺԹ. 126։
Ծ Սաղ. ՃԺԹ. 127։
Կ Սաղ. ՃԺԹ. 128։
Հ Սաղ. ՃԺԹ. 129։
Ձ Սաղ. ՃԺԹ. 130։
Ղ Սաղ. ՃԺԹ. 131։
Ճ Սաղ. ՃԺԹ. 132։
Մ Սաղ. ՃԺԹ. 133։
Յ Սաղ. ՃԺԹ. 134։
Ն Սաղ. ՃԺԹ. 135։
Շ Սաղ. ՃԺԹ. 136։
Ո Սաղ. ՃԺԹ. 137։
Չ Սաղ. ՃԺԹ. 138։
Պ Սաղ. ՃԺԹ. 139։
Ջ Սաղ. ՃԺԹ. 140։
Ռ Սաղ. ՃԺԹ. 141։
Ս Սաղ. ՃԺԹ. 142։
Վ Սաղ. ՃԺԹ. 143։
Տ Սաղ. ՃԺԹ. 144։
Ր Սաղ. ՃԺԹ. 145։
Ց Սաղ. ՃԺԹ. 146։
Ւ Սաղ. ՃԺԹ. 147։
Փ Սաղ. ՃԺԹ. 148։
Ք Սաղ. ՃԺԹ. 149։
Օ Սաղ. ՃԺԹ. 150։
Ֆ Սաղ. ՃԺԹ. 151։
Ա Սաղ. ՃԺԹ. 152։
Բ Սաղ. ՃԺԹ. 153։
Գ Սաղ. ՃԺԹ. 154։
Դ Սաղ. ՃԺԹ. 155։
Ե Սաղ. ՃԺԹ. 156։
Զ Սաղ. ՃԺԹ. 157։
Է Սաղ. ՃԺԹ. 158։
Ը Սաղ. ՃԺԹ. 159։
Թ Սաղ. ՃԺԹ. 160։
Ժ Սաղ. ՃԺԹ. 161։
Ի Սաղ. ՃԺԹ. 162։
Լ Սաղ. ՃԺԹ. 163։
Խ Սաղ. ՃԺԹ. 164։
Ծ Սաղ. ՃԺԹ. 165։
Կ Սաղ. ՃԺԹ. 166։
Հ Սաղ. ՃԺԹ. 167։
Ձ Սաղ. ՃԺԹ. 168։
Ղ Սաղ. ՃԺԹ. 169։
Ճ Սաղ. ՃԺԹ. 170։
Մ Սաղ. ՃԺԹ. 171։
Յ Սաղ. ՃԺԹ. 172։
Ն Սաղ. ՃԺԹ. 173։
Շ Սաղ. ՃԺԹ. 174։
Ո Սաղ. ՃԺԹ. 175։
Չ Սաղ. ՃԺԹ. 176։
Պ Սաղ. ՃԺԹ. 177։
Ջ Սաղ. ՃԺԹ. 178։
Ռ Սաղ. ՃԺԹ. 179։
Ս Սաղ. ՃԺԹ. 180։
Վ Սաղ. ՃԺԹ. 181։
Տ Սաղ. ՃԺԹ. 182։
Ր Սաղ. ՃԺԹ. 183։
Ց Սաղ. ՃԺԹ. 184։
Ւ Սաղ. ՃԺԹ. 185։
Փ Սաղ. ՃԺԹ. 186։
Ք Սաղ. ՃԺԹ. 187։
Օ Սաղ. ՃԺԹ. 188։
Ֆ Սաղ. ՃԺԹ. 189։
Ա Սաղ. ՃԺԹ. 190։
Բ Սաղ. ՃԺԹ. 191։
Գ Սաղ. ՃԺԹ. 192։
Դ Սաղ. ՃԺԹ. 193։
Ե Սաղ. ՃԺԹ. 194։
Զ Սաղ. ՃԺԹ. 195։
Է Սաղ. ՃԺԹ. 196։
Ը Սաղ. ՃԺԹ. 197։
Թ Սաղ. ՃԺԹ. 198։
Ժ Սաղ. ՃԺԹ. 199։
Ի Սաղ. ՃԺԹ. 200։
Լ Սաղ. ՃԺԹ. 201։
Խ Սաղ. ՃԺԹ. 202։
Ծ Սաղ. ՃԺԹ. 203։
Կ Սաղ. ՃԺԹ. 204։
Հ Սաղ. ՃԺԹ. 205։
Ձ Սաղ. ՃԺԹ. 206։
Ղ Սաղ. ՃԺԹ. 207։
Ճ Սաղ. ՃԺԹ. 208։
Մ Սաղ. ՃԺԹ. 209։
Յ Սաղ. ՃԺԹ. 210։
Ն Սաղ. ՃԺԹ. 211։
Շ Սաղ. ՃԺԹ. 212։
Ո Սաղ. ՃԺԹ. 213։
Չ Սաղ. ՃԺԹ. 214։
Պ Սաղ. ՃԺԹ. 215։
Ջ Սաղ. ՃԺԹ. 216։
Ռ Սաղ. ՃԺԹ. 217։
Ս Սաղ. ՃԺԹ. 218։
Վ Սաղ. ՃԺԹ. 219։
Տ Սաղ. ՃԺԹ. 220։
Ր Սաղ. ՃԺԹ. 221։
Ց Սաղ. ՃԺԹ. 222։
Ւ Սաղ. ՃԺԹ. 223։
Փ Սաղ. ՃԺԹ. 224։
Ք Սաղ. ՃԺԹ. 225։
Օ Սաղ. ՃԺԹ. 226։
Ֆ Սաղ. ՃԺԹ. 227։
Ա Սաղ. ՃԺԹ. 228։
Բ Սաղ. ՃԺԹ. 229։
Գ Սաղ. ՃԺԹ. 230։
Դ Սաղ. ՃԺԹ. 231։
Ե Սաղ. ՃԺԹ. 232։
Զ Սաղ. ՃԺԹ. 233։
Է Սաղ. ՃԺԹ. 234։
Ը Սաղ. ՃԺԹ. 235։
Թ Սաղ. ՃԺԹ. 236։
Ժ Սաղ. ՃԺԹ. 237։
Ի Սաղ. ՃԺԹ. 238։
Լ Սաղ. ՃԺԹ. 239։
Խ Սաղ. ՃԺԹ. 240։
Ծ Սաղ. ՃԺԹ. 241։
Կ Սաղ. ՃԺԹ. 242։
Հ Սաղ. ՃԺԹ. 243։
Ձ Սաղ. ՃԺԹ. 244։
Ղ Սաղ. ՃԺԹ. 245։
Ճ Սաղ. ՃԺԹ. 246։
Մ Սաղ. ՃԺԹ. 247։
Յ Սաղ. ՃԺԹ. 248։
Ն Սաղ. ՃԺԹ. 249։
Շ Սաղ. ՃԺԹ. 250։
Ո Սաղ.

Մարգու ձեռքի դործքեր են.
5 Բերան ունին՝ բայց չեն խօսիր.
Աչքեր ունին՝ բայց չեն տեսներ.
6 Ականջներ ունին՝ բայց չեն լսեր.
Քիթ ունին՝ բայց հոտ չեն առներ.
7 Ձեռքեր ունին՝ բայց չեն շօշափեր.
Ոտքեր ունին՝ բայց չեն քալեր,
Ո՛ր երկնոյ կոկորդովը ձայն չեն հաներ։
8 Ասոնց նման կ՚ըլլան անոնք որ կ՚ինծիներդը
Ո՛ր բոլոր անոնց յուսացողներդը։

9 Ո՛վ Իսրայէլ, Տէրոջը յուսա։
Ան է անոնց օգնութիւնը ու սպառը։
10 Ո՛վ Ահարոնի տունը, Տէրոջը յուսացէք։
Ան է անոնց օգնութիւնը ու սպառը։
11 Ո՛վ Տէրոջմէ վախցողներ, Տէրոջը յուսացէք։
Ան է անոնց օգնութիւնը ու սպառը։

12 Տէրը մեզ կը յիշէ — պիտի օրհնէ,
Իսրայէլի տունը պիտի օրհնէ,
Ահարոնի տունը պիտի օրհնէ.
13 Տէրոջմէ վախցողները պիտի օրհնէ՝
Պզտիկները մեծերուն հետ։
14 Տէրը ձեզի բազմութիւն պիտի աւելցնէ,
Ձեզի ու ձեր որդիներուն։
15 Օրհնեալ էք դուք Տէրոջմէն,
Որ երկինքն ու երկիրը առնծեց։
16 Երկնից երկինքը Տէրոջն է,
Բայց երկիրը մարդոց որդիներուն տուաւ։
17 Մեռելները Տէրը չեն օրհներ,
Ոչ ալ անոնք որ լռութիւնը կ՚ընծայեն։
18 Բայց մենք Տէրը պիտի օրհնենք
Ա՛յսէ հետև մինչև յաւիտեան։ Ալէլուիա։

ՍԱՂՄ· ՃԺԹ

1 Սաղմոսերգուն կը խոստովանի իր սէրը ու իր պարտաւորութիւնը առ Աստուած՝ անոր փրկութիւնը համար։ 12 Անոր կ՚ընծայէ որ շնորհակալութիւն մատուցանէ Աստուծոյ։

1 Ալելուիա եմ ես,» ինչու որ Տէրը
Իմ ձայնս ու աղաչանքս լսեց.
2 Ինչու որ անիկա իր ականջը ինծի խոնարհեցուց,
Ու իմ օրերուս մէջ անոր պիտի կանչեմ։
3 Մահուան լարերը իս պատնցին,
Ու գերեզմանին վիշտերը իս գտան.
Նեղութիւն ու տրտմութիւն գտայ։
4 Բայց ես Տէրոջը անունը կանչեցի,
Կ՚աղաչեմ, ով Տէր, փրկէ իմ անձս։
5 Ողորմած ու արդար է Տէրը,
Եւ մեր Աստուածը դթած է։
6 Տէրը միամիտները կը պահէ.
Ես խեղճ եղայ, ու անիկա ինծի ազատեց։
7 Ով իմ անձս, դարձիր քու հանգստութեանդ,
Ինչու որ Տէրը քեզի բարիք ըրաւ։
8 Վասն զի դուն իմ անձս մահուանէ փրկեցիր,
Իմ աչքերս արցունքէն, ու իմ ոտքերս գայթակղելէն։
9 Տէրոջը առջևը պիտի քալեմ
Կենդանիներուն երկրին մէջը։
10 Հաւատացի՝ անոր համար խօսեցայ.
Ես խիստ թշուառացայ։
11 Իմ շփոթութեանս մէջ ըսի թէ
Ամէն մարդ սուտ է։

12 Ի՞նչ հատուցանեմ Տէրոջը՝
Անոր բոլոր ինծի ըրած բարութեանը փոխարէն։
13 Փրկութեան բաժակը պիտի առնեմ,
Ու Տէրոջը անունը պիտի կանչեմ։
14 Իմ ուխտերս Տէրոջը պիտի հատուցանեմ
Իր բոլոր ժողովուրդին առջևին։
15 Պատուական է Տէրոջը աչքին
Իր սուրբերուն մահը։
16 Ի՛նչ, Տէր, Իմ որ ես քու ծառադ եմ,
Ես քու ծառադ եմ ու քու աղախնիդ որդին.
Դուն իմ կապերս արձկեցիր։
17 Գոհութեան պատարագ պիտի մատուցանեմ քեզի,
Ու Տէրոջը անունը պիտի կանչեմ։
18 Իմ ուխտերս Տէրոջը պիտի հատուցանեմ
Իր բոլոր ժողովուրդին առջևին,
19 Տէրոջը տանը սրահներուն մէջը,
Քու մէջդ, ով Երուսաղէմ։ Ալէլուիա։

ՍԱՂՄ· ՃԺԿ

1, 2 Աստուած փառաւորելու յորդորանք մը իր ազգութեանը ու ճշմարտութեանը համար։

1 Օրհնեցէք Տէրը, ով բոլոր ազգեր,
Գովեցէք անիկա, ով բոլոր ժողովուրդներ.
2 Վասն զի անոր ողորմութիւնը մեր վրայ մեծ է,
Ու Տէրոջը ճշմարտութիւնը յաւիտեան է։
Ալէլուիա։

ՍԱՂՄ· ՃԺԼ

1 Աստուծոյ ազգութիւնը համար գինքը փառաւորելու յորդորանք մը։ 5 Սաղմոսերգուն իր փորձառութիւնը կը ցուցնէ թէ արշաւի ամէն բան է Աստուծոյ ապահովութիւնը։ 10 Սաղ-

է Սաղ· ճիե· 18։ Եսթեր· 9· 10· 11։ Ցովել· բ· 8։ Ամբ· բ· 18· 19։
ը Տես Սաղ· ճիբ· 2· 3· 4· ճիե· 19· 20։
թ Կամ Իսրայէլ Տէրոջը կը յուսայ։
ժ Սաղ· լգ· 20։ Ասակ· է· 5։
ի Կամ Ահարոնի տունը Տէրոջը կը յուսայ։
ի Կամ Տէրոջմէ վախցողները Տէրոջը կը յուսան։
ի Սաղ· ճիբ· 1։ 4։
ի Ծն· ժգ· 19։
ի Ծն· ա· 1։ Սաղ· զգ· 5։
ի Սաղ· գ· 5։ ժբ· 10։ 11։ 12։ Եսթ· բ· 18։
ի Եսթ· բ· տասնեվեցը։
ի Սաղ· ճիգ· 2։
Դատ· բ· 20։

ՃԺԶ

ի Կամ Տէրը կը սիրեմ, Սաղ· ժբ· 1։
ի Սաղ· ժբ· 4։ 5։ 6։ Եւ ես քու ծառադ եմ։ Ես մեր Քահանայապետիդ որդին եմ։ Դուն իմ կապերս արձկեցիր։
17 Գոհութեան պատարագ պիտի մատուցանեմ քեզի,
Ու Տէրոջը անունը պիտի կանչեմ։
18 Իմ ուխտերս Տէրոջը պիտի հատուցանեմ
Իր բոլոր ժողովուրդին առջևին,
19 Տէրոջը տանը սրահներուն մէջը,
Քու մէջդ, ով Երուսաղէմ։ Ալէլուիա։

ՍԱՂՄ· ՃԺԿ

1, 2 Աստուած փառաւորելու յորդորանք մը իր ազգութեանը ու ճշմարտութեանը համար։

1 Օրհնեցէք Տէրը, ով բոլոր ազգեր,
Գովեցէք անիկա, ով բոլոր ժողովուրդներ.
2 Վասն զի անոր ողորմութիւնը մեր վրայ մեծ է,
Ու Տէրոջը ճշմարտութիւնը յաւիտեան է։
Ալէլուիա։

ՍԱՂՄ· ՃԺԼ

1 Աստուծոյ ազգութիւնը համար գինքը փառաւորելու յորդորանք մը։ 5 Սաղմոսերգուն իր փորձառութիւնը կը ցուցնէ թէ արշաւի ամէն բան է Աստուծոյ ապահովութիւնը։ 10 Սաղ-

է Սաղ· ճիե· 18։ Եսթ· 9· 10· 11։ Ցովել· բ· 8։ Ամբ· բ· 18· 19։
ը Տես Սաղ· ճիբ· 2· 3· 4· ճիե· 19· 20։
թ Կամ Իսրայէլ Տէրոջը կը յուսայ։
ժ Սաղ· լգ· 20։ Ասակ· է· 5։
ի Կամ Ահարոնի տունը Տէրոջը կը յուսան։
ի Կամ Տէրոջմէ վախցողները Տէրոջը կը յուսան։
ի Սաղ· ճիբ· 1։ 4։
ի Ծն· ժգ· 19։
ի Ծն· ա· 1։ Սաղ· զգ· 5։
ի Սաղ· գ· 5։ ժբ· 10։ 11։ 12։ Եսթ· բ· 18։
ի Եսթ· բ· տասնեվեցը։
ի Սաղ· ճիգ· 2։
Դատ· բ· 20։

ՃԺԶ

ի Կամ Տէրը կը սիրեմ, Սաղ· ժբ· 1։
ի Սաղ· ժբ· 4։ 5։ 6։ Եւ ես քու ծառադ եմ։ Ես մեր Քահանայապետիդ որդին եմ։ Դուն իմ կապերս արձկեցիր։

մատերգուն օրհնակով Քրիստոսի եր Թագաւորութիւնը գալը կը յայտնի։

1 Գոհացէք Տէրոջմէն, ինչու որ բարի է.
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է։
2 Իսրայէլը թող ըսէ թէ
Անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է։
3 Ահարոնին տունը թող ըսէ թէ
Անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է։
4 Տէրոջմէ վախցողները թող ըսեն թէ
Անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է։
5 Նեղութեան մէջ Տէրոջը կանչեցի,
Ես Տէրը պատասխան տուաւ ինծի, ընդարձակ տեղ մը հանելով։
6 Տէրը իմ հետս է, չեմ վախնար.
Մարդը ինծի ի՞նչ կրնայ ընել։
7 Տէրը իմ օգնականներուս հետ ինծի համար է,
Ու ես իմ թշնամիներուս վրայ պիտի տեսնեմ։
8 Վաւ է Տէրոջը յուսալ,
Քան թէ մարդուս ապաւինիլ։
9 Լաւ է Տէրոջը յուսալ,
Քան թէ իշխաններուն ապաւինիլ։
10 Բոլոր ազգերը ինծի պաշարեցին.
Բայց Տէրոջը անունովը պիտի չարդեմ անոնք։
11 Իմ բոլորտիքս առին, և ինծի պաշարեցին.
Բայց Տէրոջը անունովը պիտի չարդեմ անոնք։
12 Մեղուներու պէս իմ բոլորտիքս առին,
Փուշերու կրակի պէս մարեցան.
Քանի Տէրոջը անունովը պիտի չարդեմ անոնք։
13 Սաստիկ հրելով ինծի, որ վար իյնամ.
Բայց Տէրը օգնեց ինծի։
14 Տէրը իմ զօրութիւնս ու սաղմոս է,
Ու իմ փրկութիւնս եղաւ։
15 Ուրախութեան բնակարանները ցնծութեան ու փրկութեան ձայն կայ.
Տէրոջը աջ ձեռքը զօրութիւն կը գործէ։
16 Տէրոջը աջ ձեռքը բարձր է.
Տէրոջը աջ ձեռքը զօրութիւն կը գործէ։
17 Պիտի չմեռնիմ, հապա պիտի ապրիմ,
Ու Տէրոջը գործքերը պատմեմ։
18 Տէրը պիտի չատ խրատեց,
Բայց մահուան չմատնեց զիս։

19 Բացէք ինծի արդարութեան դռնները.
Անոնց միջէն պիտի մտնեմ, ու Տէրոջը գոհութիւն մատուցանեմ։
20 Ա՛ս է Տէրոջը դուռը,
Արդարները ասկէ պիտի մտնեն։
21 Կը գոհանամ քեզմէ որ ինծի պատասխան տուիր,

ՃԺԲ

ա Մ Ա՛ն· ժգ· 8· 34։ Սաղ· ճգ· 1։ ճէ։ 1։ ճէգ· 1։
բ Տես Սաղ· ճմե· 9· Եւ։
գ Սաղ· ճիե· 1։
դ Սաղ· ճէ· 1։
ե Սաղ· ճէգ· 19։
զ Սաղ· ճիե· 4։ 31։ ճիգ· 5։ Եսա· ծա· 12։ Երբ· ժգ· 6։
է Սաղ· ծգ· 4։
ը Սաղ· ծճ· 10։
թ Սաղ· խ· 4։ կբ· 8։ 9։ Երեմ· ժէ· 3։ 7։
ժ Սաղ· ճիգ· 3։
ի Սաղ· ճէ· 17։
ի Բ Օր· ա· 44։
լ Ժող· է· 6։ Նաա· ա· 10։
խ Եւ· ժէ· 2։ Եսա· ժբ· 2։
ծ Եւ· ժէ· 6։
կ Սաղ· գ· 5։ Ամբ· ա· 12։
հ Սաղ· նգ· 28։
ղ Սաղ· գ· 11։ Եփես· բ· 20։ ա Պետ· բ· 4· 7։
ճ Մատ· խա· 9։ իգ։ 29։ Մարկ· ժա· 9։ 10։ Գործ· ժճ· 28։ Տես Ջաղ· գ· 7։
մ Եսթ· է· 10։ ա Պետ· բ· 9։
յ Եւ· ժէ· 2։ Եսա· իե· 1։
ն Ա Թես· ե· 23։ Եբր· ժգ· 20։ ա Պետ· բ· 4· 7։
շ Մատ· խա· 9։ իգ։ 29։ Մարկ· ժա· 9։ 10։ Գործ· ժճ· 28։ Տես Ջաղ· գ· 7։
ո Սաղ· ճկբ· 1։
չ Ա Թես· ե· 23։ Եբր· ժգ· 20։ ա Պետ· բ· 4· 7։
պ Ա Թես· ե· 23։
ջ Ա Պետ· բ· 9։
ռ Ա Կոր· ի· 9։
ս Եսա· խգ· 2։
վ Սաղ· խգ· 7։
տ Եւ· լէ· 8։ Ցոյս· իա· 27։ իբ։ 14։ 15։
ր Ես· ժգ· 14։
ց Մատ· խա· 42։ Մարկ· ժբ· 19։ Գործ· ժ· 38։
ւ Եսթ· է· 10։ ա Պետ· բ· 9։
փ Եւ· ժէ· 2։ Եսա· ժբ· 2։
ք Ա Կոր· ի· 9։
օ Սաղ· ճկբ· 1։
ֆ Ա Թես· ե· 23։ Եբր· ժգ· 20։ ա Պետ· բ· 4· 7։

ՃԺԳ

ա Մատ· խգ· 42։ Մարկ· ժբ· 19։ Գործ· ժ· 38։
բ Ա Թես· ե· 23։ Եբր· ժգ· 20։ ա Պետ· բ· 4· 7։
գ Սաղ· ճկբ· 1։
դ Ա Պետ· բ· 9։
ե Ա Կոր· ի· 9։
զ Սաղ· ճկբ· 1։
է Ա Թես· ե· 23։
ը Եբր· ժգ· 20։ ա Պետ· բ· 4· 7։
թ Սաղ· ճկբ· 1։
ժ Ա Թես· ե· 23։
ի Ա Պետ· բ· 9։
լ Ա Կոր· ի· 9։
խ Սաղ· ճկբ· 1։
ծ Ա Թես· ե· 23։
կ Եբր· ժգ· 20։ ա Պետ· բ· 4· 7։
հ Սաղ· ճկբ· 1։
ղ Ա Թես· ե· 23։
ճ Սաղ· ճկբ· 1։
մ Ա Պետ· բ· 9։
յ Ա Կոր· ի· 9։
ն Սաղ· ճկբ· 1։
շ Ա Թես· ե· 23։
ո Եբր· ժգ· 20։ ա Պետ· բ· 4· 7։
չ Սաղ· ճկբ· 1։
պ Ա Պետ· բ· 9։
ջ Ա Կոր· ի· 9։
ռ Սաղ· ճկբ· 1։
ս Ա Թես· ե· 23։
վ Եբր· ժգ· 20։ ա Պետ· բ· 4· 7։
տ Ա Կոր· ի· 9։
ր Սաղ· ճկբ· 1։
ց Ա Թես· ե· 23։
ւ Եբր· ժգ· 20։ ա Պետ· բ· 4· 7։
փ Սաղ· ճկբ· 1։
ք Ա Պետ· բ· 9։
օ Ա Կոր· ի· 9։
ֆ Սաղ· ճկբ· 1։

Մի թողար զիս որ [a]քու պատուիրանքներէդ մոլորիմ։
11 [b]Ի՛մ սրտիս մէջը պահեցի քու խօսքերդ ,
Որ չմեղանչեմ քեզի դէմ։
12 Օրհնեալ ես դուն , ով Տէր ։
[c]Սորվեցուր ինծի քու կանոններդ ։
13 Իմ շրթունքներովս [d]պատմեցի
Քու բերնիդ բոլոր դատաստանները ։
14 Քու վկայութիւններուդ ճամբովը ուրախացայ,
Որպէս թէ ամէն կերպ հարստութիւնով ։
15 [e]Քու հրամաններուդ վրայով պիտի մուածեմ,
Եւ քու ճամբաներդ պիտի դիտեմ ։
16 [f]Քու կանոններովդ պիտի ուրախանամ,
Ո՛ր քու խօսքդ պիտի չմոռնամ ։

ԿԻՄԷԼ

17 [g]Բարութիւն ըրէ քու ծառայիդ ,
Որ ապրիմ ու քու խօսքդ պահեմ ։
18 Բաց իմ աչքերս ,
Որ քու օրէնքիդ հրաշքներ տեսնեմ ։
19 [h]Պանդուխտ եմ ես երկրի վրայ ։
Մի ծածկեր ինծի՛ քու պատուիրանքներդ ։
20 [i]Իմ անձս կը նեղուի
Ամէն ժամնակ քու դատաստաններուդ ցան-կանալէն ։
21 Դուն սաստկեր անիծած ամբարտաւանները ,
[j]Քու պատուիրանքներէդ մոլորողները ։
22 [k]Նախատինքը ու անարգանքը վրէժուր ինծի՛,
Ինչու որ քու վկայութիւններդ պահեցի ։
23 Իշխանները ալ կը նստին ու ինծի դէմ կը խօսկին ,
Բայց քու ծառադ [l]քու կանոններուդ վրայով կը մուածէր ։
24 [m]Քու վկայութիւններդ ալ իմ ուրախութիւնս ե՛ւ իմ խորհրդականներս են ։

ՏԱԼԵԹ

25 [n]Իմ անձս հողին կը փակչի ։
[o]Կենդանացուր զիս քու խօսքիդ համեմատ ։
26 Իմ ճամբաներս պատմեցի , ու դուն ինծի պատասխան տուիր ։
[p]Սորվեցուր ինծի քու կանոններդ ։
27 Քու հրամաններուդ ճամբան ինծի իմացուր ,
Եւ քու սքանչելիքներուդ վրայով պիտի [q]մըտածեմ ։
28 [r]Իմ անձս տրտմութենէն կը հալի ։
Հաստատէ զիս քու խօսքիդ համեմատ ։
29 Սուտութեան ճամբան հեռացուր ինծի՛,
Ու քու օրէնքդ շնորհէ ինծի ։
30 Ճշմարտութեան ճամբան ընտրեցի ,
Ե՛ւ քու դատաստանները իմ առջեւս դրի ։
31 Քու վկայութիւններուդ յարեցայ ,
Ով Տէր , իս մի ամչցներ ։
32 Քու պատուիրանքներուդ ճամբուն մէջ պիտի վազեմ ,
Ինչու որ դուն [s]իմ սիրտս պիտի լայնցընես ։

Հ Ե

33 Ով Տէր , [t]սորվեցուր ինծի քու կանոններուդ ճամբան ,
Ու [u]մինչև վերջը պիտի պահեմ անիկա ։
34 [v]Իմաստուն ըրէ զիս , որ քու օրէնքդ պահեմ,
Ու բոլոր սրտով անիկա [w]ի գործ դնեմ ։
35 Առաջնորդէ ինծի քու պատուիրանքներուդ շաւիղին մէջ ,
Ինչու որ անոր հաւնեցայ ։
36 Իմ սիրտս քու վկայութիւններուդ յօժարեցուր ,
Ու չէ թէ շահագնութեան ։
37 Եւ դարձուր իմ աչքերս , որ [x]սնոտի բան չտեսնեն ։
Եւ [y]զիս քու ճամբադ մէջ կենդանացուր ։
38 [z]Հաստատէ քու խօսքդ
Քեզմէ վախցող ծառայիդ վրայ ։
39 Եւ դարձուր ինծի՛ իմ նախատինքս , ուսկից որ կը վախնամ,
Ինչու որ քու դատաստաններդ բարի են ։
40 Ա՛նա [aa]ցանկացայ քու հրամաններուդ ,
Քու արդարութեանդ մէջ [ab]կենդանացուր զիս ։

Վ Ա Վ

41 Ով Տէր , [ac]թող իմ վրաս դայ քու ողորմութիւնդ ,
Եւ քու փրկութիւնդ քու խօսքիդ համեմատ ։
42 Ու ես խօսքով պատասխան պիտի տամ [ad]նախատողին ,
Վասն զի քու խօսքիդ յուսացած եմ ։
43 Եւ ճշմարտութեան խօսքը բնաւ մի հեռացընես [ae]իմ բերնէս ,
Ինչու որ քու դատաստաններուդ յուսացած եմ ։
44 Ու քու օրէնքդ միշտ պիտի պահեմ
Յաւիտեանս յաւիտենից ։
45 Եւ լայնարձակ տեղ մէջ պիտի քալեմ,
Քանզի քու հրամաններդ խնդրեցի ։
46 Ու [af]քու վկայութիւններդ թագաւորներուն առջեւ պիտի խօսիմ,
Եւ պիտի չամչնամ ։
47 Ու հպարտ ուրախանամ քու պատուիրանքներովդ՝

Որոնք սիրեցի ։
48 Եւ ձեռքերս դէպ'ի քու պատուիրանքներուդ պիտի վերցընեմ՝ որոնք սիրեցի ,
Ու [ag]քու կանոններուդ վրայով պիտի մուածեմ։

Զ Ա Ց Ի Ն

49 Յիշէ քու ծառայիդ եղած խօսքը ,
Որուն վրայ ինծի՛ յուսալ տուիր ։
50 Իմ նեղութեանս մէջ [ah]միխիթարութիւնս սա է ,
Ո՛ր զիս քու խօսքդ պիս կենդանացուց ։
51 Ամբարտաւանները խիստ չար [ai]ծաղր ըրին զիս ,
Բայց ես [aj]քու օրէնքէդ չխոտորեցայ ։
52 Ով Տէր , քու առջի դատաստաններդ յիշեցի ,
Ու միխիթարուեցայ ։
53 [ak]Սոսկումը իս բռնեց ան ամբարիշտներուն համար՝
Որ քու օրէնքդ կը թողուն ։
54 Քու կանոններդ ինծի երգեր եղան
Իմ պանդխտութեանս տանը մէջ ։
55 Ով Տէր , գիշերը [al]քու անունդ յիշեցի ,
Ու քու օրէնքդ պահեցի ։
56 Ա՛ս եղաւ ինծի ,
Ինչու որ քու հրամաններդ կը պահեմ։

Խ Ե Թ

57 [am]Դուն իմ բաժինս ես , ով Տէր ,
Ըսի որ քու խօսքերդ պահեմ։
58 Քեզի սրտով քու երեսդ խնդրեցի ։
Ողորմէ ինծի [an]քու խօսքիդ համեմատ ։
59 [ao]Իմ ճամբաներուս վրայով մուածեցի ,
Եւ իմ ոտքերս քու վկայութիւններուդ դարձուցի ։
60 Քու պատուիրանքներդ պահելու
Պատրաստեցի ու չուշացայ ։
61 Ամբարիշտներուն [ap]խումբերը իս պատեցին ,
Բայց ես քու օրէնքդ չմոռցայ ։
62 [aq]Կէս գիշերին կ'ելլեմ քեզի դոհութիւն մատուցանելու
Քու արդար դատաստաններուդ համար ։
63 Իս ընկեր եղայ ան ամէնուն որ քեզմէ կը վախնան ,
Ու քու հրամաններդ կը պահեն ։
64 Ով Տէր , [ar]երկիրը լեցուն է քու ողորմութեամբդ ։
[as]Սորվեցուր ինծի քու կանոններդ ։

Դ Ե Թ

65 Բարութիւն ըրիր քու ծառայիդ , ով Տէր ,
Քու խօսքիդ համեմատ ։
66 Բարի խնամութիւն ու գիտութիւն սորվեցուր ինծի ,
Ինչու որ քու պատուիրանքներուդ հաւատացի ։
67 [at]Քանի որ վշտացած չէի կը սխալէի ,
Բայց հիմա քու խօսքդ կը պահեմ ։
68 [au]Բարի ես դուն ու բարերար ։
Սորվեցուր ինծի՛ քու կանոններդ ։
69 Ամբարտաւանները [av]սուտութիւն հնարեցին ինծի դէմ,
Բայց ես բոլոր սրտով քու հրամաններդ պահեմ ։
70 Անոնց սիրտը ճարպի պէս պարարտացաւ ,
Բայց ես քու օրէնքովդ ուրախացայ ։
71 [aw]Ազէկ եղաւ ինծի որ վշտացայ ,
Որպէս զի քու կանոններդ սորվիմ ։
72 [ax]Ինծի հազարաւոր ոսկիէ ու արծաթէ
Աւելի աղէկ է քու բերնիդ օրէնքը ։

Ե Օ Տ

73 [ay]Ձիս քու ձեռքերդ ըրին ու առիւծեցուցին ։
[az]Իմաստուն ըրէ զիս , որ քու պատուիրանքներդ սորվիմ ։
74 [ba]Քեզմէ վախցողները իս զիս տեսնեն և ուրախանան ,
Ինչու որ քու խօսքիդ յուսացայ ։
75 Գիտեմ , ով Տէր , որ քու դատաստաններդ արդարութիւնով են ,
Ու վշտացուն քով զիս վշտացուցիր ։
76 Հիմա թող քու ողորմութիւնդ ինծի մխիթարութիւն ըլլայ՝
Քու ծառայիդ [bb]խօսքիդ համեմատ ։
77 [bc]Թող քու գթութիւնդ իմ վրաս գան որ ապրիմ ,
Վասն զի [bd]քու օրէնքդ իմ ուրախութիւնս է ։
78 Ամբարտաւանները [be]պիտի ամչնան ,
Ինչու որ [bf]առանց պատճառի անիրաւութիւն ըրին ինծի դէմ.
Բայց ես [bg]քու հրամաններուդ վրայ պիտի մըտածեմ ։
79 Թող ինծի դառնան քեզմէ վախցողները
Եւ քու վկայութիւններդ ճանչցողները ։
80 Թող իմ սիրտս կատարեալ ըլլայ քու կանոններուդ մէջը ,
Անանկ որ չամչնամ ։

Փ Ա Փ

81 [bh]Իմ անձս քու փրկութեանդ [bi]կը կարօտի ,
Ո՛ր [bj]ես քու խօսքիդ կը յուսամ ։
82 [bk]Իմ աչքերս քու խօսքիդ համար կը նուաղին ,
Բանալով [bl]թէ ե՞րբ պիտի մխիթարես զիս ։
83 Ինչու որ [bm]ես ծուխի մէջ [bn]տրոտած ափկի պէս եղայ ,

[a] Ամր · 21 · 113 ։
[b] Սաղ · լէ · 31 · Առակ · բ · 10 · 51 ։
[c] Ամր · 26 · 33 · 64 · 68 · 108 · 124 · 135 · Սաղ · ի · 4 ։
[d] Սաղ · լԹ · 11 ։
[e] Սաղ · ա · 2 · Ամր · 23 · 48 · 78 ։
[f] Սաղ · ա · 2 · Ամր · 35 · 47 · 70 · 77 ։
[g] Սաղ · ճԺ · 7 ։
[h] Ծն · խե · 9 · ամՓ · իԹ · 13 · Սաղ · լԹ · 12 · բ Կար · ե · 6 · Երբ · Ժա · 13 ։
[i] Սաղ · խբ · 1 · 2 · կգ · 1 · ձգ · 2 · Ամր · 40 · 151 ։
[j] Ամր · 10 · 110 · 118 ։
[k] Սաղ · լԹ · 8 ։
[l] Ամր · 15 ։
[m] Ամր · 77 · 92 ։
[n] Սաղ · իգ · 25 ։
[o] Ամր · 40 · Սաղ · ճԺգ · 11 ։
[p] Ամր · 12 · Սաղ · իե · 4 · իե · 11 · ձԼ · 11 ։
[q] Ամր · 20 ։
[r] Ամր · 28 · 37 · 88 · 107 · 149 · 156 · 159 ։
[s] Սաղ · ճԼ · 4 · Ամր · 77 ։
[t] Սաղ · ճԼը · 1 · Առաջ · Ժ · 18 · 19 · Գար · իգ · 1 · 2 ։
[u] Ամր · 16 ։

[v] Ամր · 15 ։
[w] Ամր · 71 · 81 · 147 ։
[x] Հռոմ · Ժե · 4 ։
[y] Երեմ · ի · 7 ։
[z] Ջար · իգ · 11 · Սաղ · իգ · 18 · Ամր · 157 ։
[aa] Եզր · ի · 3 ։
[ab] Սաղ · կգ · 6 ։
[ac] Ամր · 75 · Ա՛նաւակ · բ · 6 · Ջակ · ա · 5 ։
[ad] Եզեկ · լգ · 31 · Առաջ · ի · 21 · 22 · Դան · Ժբ · 15 · ա Տիմ · չ · 10 · Երբ · Ժգ · 5 ։
[ae] Նա · լգ · 13 ։
[af] Առակ · իգ · 5 ։
[ag] Ամր · 40 ։
[ah] Ես · իգ · 50 ։
[ai] Եզեկ · Ժ · 16 · Ոզը · գ · 24 ։
[aj] Ամր · 41 ։
[ak] Դան · Ժե · 17 · 18 · ա Կամ լսելը
[al] Գար · Ժգ · 23 ։
[am] Սաղ · լԹ · 5 ։
[an] Ամր · 12 · 26 ։
[ao] Ամր · 71 · Երեմ · Ժբ · 11 ։
[ap] Սաղ · ճԺ · 3 · ճԺ · 1 · Մաս · ի · 19 · Սաղ · ճԺ · 10 · Գար · իգ · 10 · Ամր · 18 · 19 · Երբ · Ժբ · 11 ։
[aq] Սաղ · ճԺ · 62 · Դան · Զ · 10 ։
[ar] Ամր · 64 ։
[as] Ամր · 27 ։
[at] Ամր · 35 ։
[au] Ամր · 67 · Երբ · Ժբ · 10 · 11 ։
[av] Ամր · 127 · Սաղ · ճԺ · 10 · Առակ · ը · 10 · 11 · 19 ։
[aw] Ամր · 34 · 144 ։
[ax] Սաղ · լգ · 2 ։
[ay] Ամր · 10 · 147 ։
[az] Երբ · Ժբ · 10 ։
[ba] Ամր · 41 ։
[bb] Ամր · 24 · 43 · 174 ։
[bc] Սաղ · իե · 3 ։
[bd] Ամր · 86 ։
[be] Ամր · 23 ։
[bf] Սաղ · հգ · 96 · Ժգ · 2 ։
[bg] Երբ · կը մտածէ ։
[bh] Ամր · 74 · 114 ։
[bi] Ամր · 123 · Սաղ · կճ · 3 ։
[bj] Ծար · լ · 30 ։

Բայց քու կանոններդ չմոռցայ։
84 Ո՞րչափ են քու ծառայիդ օրերը.
Ի՞ս հալածողներուն երբ դատաստան պիտի ընես։
85 Ամբարտաւանները փոսեր փորեցին ինձի համար,
Որ քու օրէնքիդ պէս չեն։
86 Քու բոլոր պատուիրանքներդ ճշմարիտ են.
Զուր տեղը ինծի կը հալածեն, օգնէ ինծի։
87 Քիչ մնաց որ գրեթէ կորսընկնէին երկրին մէջ,
Բայց ես քու հրամանները չլքողացի։
88 Քու ողորմութեանդ համեմատ կենդանացուր զիս,
Եւ քու բերնիդ վկայութիւնը պիտի պահեմ։

ԼԱՄԵՏ

89 Ով Տէր, քու խօսքդ
Յաւիտեան հաստատ է երկինքի մէջ։
90 Քու հաւատարմութիւնդ ազգէ մինչև ազգ կը մնայ.
Դուն հաստատեցիր երկիրը ու կը կենայ։
91 Քու հրամաններուդ պէս կը կենան հիւ՚ այսօր,
Ինչու որ բոլորը քու ծառաներդ են։
92 Թէ որ քու օրէնքդ իմ ուրախութիւնս չըլլար,
Ատենները կորսուած պիտի ըլլայի իմ ալրատութեանս մէջ։
93 Յաւիտեան պիտի չմոռնամ քու հրամաններդ,
Քանզի անոնցմով կենդանացուցիր զիս։
94 Ես քուկդ եմ, փրկէ զիս.
Ինչու որ քու հրամաններդ փնտռեցի։
95 Ամբարիշտները ինծի սպասեցին, որ խա կորսընկնին,
Բայց ես քու վկայութիւններդ միտքս պիտի բերեմ։
96 Ամէն կատարելութեան վերջը տեսայ.
Քու պատուիրանդ շատ ընդարձակ է։

ՄԷՄ

97 Որչափ կը սիրեմ քու օրէնքդ.
Ամէն է ամէն օր իմ մտածութիւնս։
98 Քու պատուիրանքներդ զիս իմ թշնամիներէս իմաստուն ըրին,
Քանզի անոնք միշտ իմ քովս են։
99 Իմ բոլոր ուսուցիչներէս աւելի հանճարեղ եղայ,
Ինչու որ քու վկայութիւններդ իմ մտածութիւնս են։
100 Երէցներէն աւելի խոհուն եղայ,
Վասն զի քու հրամաններդ պահեցի։
101 Ամէն չէշ ճամբայէն իմ ոտքերս հա քաշեցի,
Որ քու խօսքդ պահեմ։
102 Քու դատաստաններէդ չխոտորեցայ,
Ինչու որ դուն ուսուցիչս կ՚ընծայիր։
103 Որչափ քաղցր է քու խօսքդ իմ բմբացս.
Մեղրէն աւելի անոյշ է իմ բերնիս։
104 Քու հրամաններովդ խելամտուն եղայ,
Ամէն ճամբայ ստութեան ատեցի։

ՆՈՒՆ

105 Քու խօսքդ իմ ոտքերուս ճրագ է,
Եւ իմ շաւիղներուս լոյս։
106 Երդում ըրի ու պիտի կատարեմ,
Որ քու արդար դատաստաններդ պահեմ։
107 Շատ նեղացայ.
Ով Տէր, կենդանացուր զիս քու խօսքիդ համեմատ։
108 Հաճա՛ իմ բերնիս կամաւոր գոհերը ընդունէ, ով Տէր,
Եւ քու դատաստաններդ սորվեցուր ինծի։
109 Իմ հոգիս ամէն ժամանակ ափիս մէջն է,
Բայց քու օրէնքդ չեմ մոռնար։
110 Ամբարիշտները որոգայթ լարեցին ինծի համար,
Բայց ես քու հրամաններէդ չմոլորեցայ։
111 Քու վկայութիւններդ յաւիտեան ինծի ժառանգութիւն առի,
Ինչու որ անոնք իմ սրտիս ցնծութիւնն են։
112 Խոնարհեցուցի իմ սիրտս, որ քու կանոններդ կատարեմ
Յաւիտեան մինչև վերջը։

ՍԱՄԷԽ

113 Երկմիտ մարդիկը ատեցի,
Բայց քու օրէնքդ սիրեցի։
114 Իմ ապաւէնս ու ասպարս դուն ես.
Քու խօսքիդ յուսացայ։
115 Եկա՛ քաշուեցէք ինծմէ, ով չարագործներ,
Ինչու որ ես իմ Աստուծոյս պատուիրանքները պիտի պահեմ։
116 Պահպանէ զիս քու խօսքիդ համեմատ, որ ապրիմ.
Եւ զիս՝ իմ յոյսէս մի ամչցներ։
117 Զօրացուր զիս որ ապրիմ,
Ու միշտ քու կանոններուդ ուշադրութիւն ընեմ։
118 Անարգեցիր ան ամէնը որ՝ քու կանոններէդ խոտորեցան,
Քանզի անոնց նենգութիւնը սուտ է։
119 Դուն երկրի բոլոր ամբարիշտները՝ կիկզան կը համարիս՝ երկրի բոլոր ամբարիշտները.

Անոր համար ես քու վկայութիւններդ կը սիրեմ։
120 Իմ մարմինս քու ահէդ դողաց,
Ու ես քու դատաստաններէդ վախցայ։

ԱՅԻՆ

121 Իրաւունք ու արդարութիւն ըրի.
Զիս իմ նեղիչներուս մի մնռներ։
122 Քու ծառայիդ բարութիւնդ հսկայ եղիր.
Ամբարտաւանները չհարստահարեն զիս։
123 Իմ աչքերս նաւաղեցան քու փրկութեանդ համար
Ու քու արդարութեանդ խօսքին համար։
124 Ըրէ քու ծառայիդ քու ողորմութեանդ համեմատ,
Եւ քու կանոններդ սորվեցուր ինծի։
125 Ես քու ծառադ եմ, խելամտուն ըրէ զիս,
Որ քու վկայութիւններդ ճանչնամ։
126 Ատենը բան ունենալու ժամանակն է.
Ինչու՝ ջ քու օրէնքդ խափանեցին։
127 Անոր համար քու պատուիրանքներդ
Ոսկիէն ու ազնիւ ոսկիէն աւելի սիրեցի։
128 Ուստի ամէն բանի վրայով պատուիրեցի քու բոլոր հրամաններդ ուղիղ կը համարիմ,
Ու՝ ստութեան ամէն ճամբան կ՚ատեմ։

ՓԷ

129 Քու վկայութիւններդ զարմանալի են.
Անոր համար իմ անձս անոնք կը պահէ։
130 Քու խօսքերուդ յայտնութիւնը լոյս կու տայ,
Ու՝ միամիտները խելամտուն կ՚ընէ։
131 Իմ բերանս բացի ու հեւացի,
Վասն զի՝ քու պատուիրանքներուդ ցանկացայ.
132 Ինծի նայէ ու ողորմէ ինծի,
Ինչպէս որ հաւէրժապէս կ՚ընես՝ քու անուանդ սիրողներուն։
133 Իմ դնացքներս հաստատէ քու խօսքիդ մէջ,
Ու՝ բնաւ անօրէնութիւն մը չտիրէ ինծի։
134 Փրկէ զիս մարդոց բռնութենէն,
Եւ քու հրամաններդ պիտի պահեմ։
135 Երեսդ փայլեցուր քու ծառայիդ վրայ,
Ու՝ սորվեցուր ինծի քու կանոններդ։
136 Ջուրերու առուներ կ՚իջնեն իմ աչքերէս,
Ինչու որ՝ չէին քու օրէնքդ չպահեցին։

ՑԱԴԻ

137 Արդար ես դուն, ով Տէր,
Եւ քու դատաստաններդ ուղիղ են։
138 Քու պատուիրած վկայութիւնները

Բ–յց ես քու վկայութիւններէդ չխոտորեցայ։
158 Անօրէնները տեսայ ու հզղզեցայ,
ինչու որ անոնք քու խօսքդ չէին պահեր։
159 Նայէ որ քու հրամաններդ կը սիրեմ.
ով Տէր, քու ողորմութեանդ համեմատ կենդանացուր զիս։
160 Քու խօսքիդ սկիզբը ճշմարտութիւն է,
ու քու բոլոր արդար դատաստաններդ յաւիտեան են։

Շ Ի Ն

161 Իշխանները զուր տեղը հա հալածեցին,
բայց իմ սիրտս քու խօսքէդ վախցաւ։
162 Ես կը ցնծամ քու խօսքերովդ
շատ ուրախ գտնողի պէս։
163 Սուտութիւնը ատեցի ու անարգեցի,
բայց քու օրէնքդ սիրեցի։
164 Օրը եօթը անդամ կ'օրհնեմ քեզ՝
քու արդար դատաստաններուդ համար։
165 Քու օրէնքդ սիրողներուն շատ խաղաղութիւն կայ,
ու անոնց դայթակղութիւն չըլլար։
166 Ով Տէր, քու փրկութեանդ սպասեցի,
ես քու պատուիրանքներդ կատարեցի։
167 Իմ անձս քու վկայութիւններդ պահեց,
ու ես անոնք շատ կը սիրեմ։
168 Քու հրամաններդ և քու վկայութիւններդ պահեցի,
ինչու որ իմ բոլոր ճամբաներս քու առջիդ են։

Թ Ա Վ

169 Ով Տէր, թող իմ ազաղակս քու առջիդ մօտենայ.
քու խօսքիդ համեմատ հասկացուր զիս։
170 Թող իմ աղաչանքս քու առջիդ հլլէ.
քու խօսքիդ համեմատ փրկէ զիս։
171 Իմ շրթունքներս օրհնութիւն պիտի բղխեն,
վասն զի քու կանոններդ սորվեցուցիր ինծի։
172 Իմ լեզուս քու խօսքդ պիտի պատմէ,
ինչու որ քու բոլոր պատուիրանքներդ արդար են։
173 Թող քու ձեռքդ ինծի օգնական ըլլայ,
ինչու որ քու հրամանները բնտրեցի։
174 Ով Տէր, քու փրկութեանդ ցանկացայ,
ու քու օրէնքդ իմ ուրախութիւնս է։
175 Թող իմ անձս ապրի ու քեզ օրհնէ,
եւ քու դատաստաններդ օգնեն ինծի։
176 Կորսուած ոչխարի պէս մոլորեցայ.
փնտռէ քու ծառադ, ինչու որ քու պատուիրանքներդ չմոռցայ։

ՍԱՂՄ· ՃԻ

1 Դասիթ ազօթք ի՛րեն նենգաւորեան գէմ. ե ինքը չսիրուած հէտ կենակցութիւն ընէլու առիթ ուզածուն համար գանգատ կ'ընէ։

Ա ս տ ի ճ ա ն ա ւ ո ր ո ւ մ ն ե ր ո ւ ն է ր դ ը։

1 Իմ հեզութեանս մէջ Տէրոջը ազազակեցի,
ու անիկա ինծի պատասխան տուաւ։
2 Ով Տէր, փրկէ իմ անձս սուտ շրթունքներէն
ու նենգաւոր լեզուէն։
3 †Ով նենգաւոր լեզու, քեզի ի՞նչ տալու է,
եւ քեզի ի՞նչ աւելցնէ։
4 Զօրաւոր մարդուն սուր նետերը
ու դիւինին կայծերը։
5 վա՛յ ինծի որ †Մոսքի մէջ պանդխտա եղայ,
եւ՝ †Կեդարի վրաններուն քովերը բնակեցայ։
6 Շատ ժամանակ իմ անձս բնակեցաւ
խաղաղութիւնը ատողներուն հետ։
7 Ես խաղաղասէր էի.
բայց երբոր կը խօսէի, անոնք կռիւ կ'ընէին։

ՍԱՂՄ· ՃԻԱ.

1—8 Բաբելացւոց մարդոց ապահովութիւնը, որմէ Աստուծոյ պաշտպանութեամբ վասն կը դնէն իրենց յոյսը։

Ա ս տ ի ճ ա ն ա ւ ո ր ո ւ մ ն ե ր ո ւ ն է ր դ ը։

1 Աչքերս դէպ՚ի լեռները պիտի վերցընեմ,
ուրկից որ իմ օգնութիւնս պիտի գայ։
2 †Իմ օգնութիւնս Տէրոջմէն է,
Ան որ երկինքը ու երկիրը ստեղծեց։
3 †Ան[ի]կա քու ոտքդ չդողացընէ,
ու †քու պահապանդ չքնանայ։
4 Ահա Իսրայէլի պահապանը
պիտի չմրափէ ու պիտի չքնանայ։
5 Տէրը քու պահապանդ է.
Տէրը †քու ալ ձեռքիդ քովը †քու հովանիդ է։
6 †Ցորեկը արեգակը քեզ պիտի չվառնէ,
ոչ ալ գիշերը լուսինը։
7 Տէրը քեզ ամէն չարէն պիտի պահպանէ,
†քու անձդ պիտի պահպանէ։
8 Տէրը †քու եկիդդ ու մտնելդ պիտի պահպանէ
Ասկէ հետ մինչև յաւիտեան։

ՍԱՂՄ· ՃԻԲ

1 Դասիթ հեզութիւն համար իր ունեցած ուրախութիւնը կը յայտնէ. 6 անոր խաղաղութեանը համար կ'աղաթէ։

Դ ա ւ ի թ ի ա ս տ ի ճ ա ն ո ւ մ ն ե ր ո ւ ն է ր դ ը։

1 Կ'ուրախանայի երբոր ինծի կ'ըսէին,
–Տէրոջը տունը երթանք։
2 Մեր ոտքերը քու դռներուդ մէջը կայնեցան,
Ով Երուսաղէմ։
3 Երուսաղէմ շինած քաղաքի մը պէս չենուած է,
Ուր †իրարու հետ միաւորուած է.
4 †Ուր ցեղերը՝ Տէրոջը ցեղերը հոն կ'երթան
†Իսրայէլին պատուիրուածին պէս,
Տէրոջը անուանը դոհութիւն մատուցանելու համար։
5 †Ինչու որ հոն դրուած են դատաստանի աթոռները,
Դաւիթին տանը աթոռները։
6 Երուսաղէմի խաղաղութիւնը խնդրեցէք.
Թող յաջողութիւն անոնք որ քեզ կը սիրեն։
7 խաղաղութիւն թող ըլլայ քու պարիսպներուդ մէջը,
ու յաջողութիւն քու պալատներուդ մէջը։
8 Իմ եղբայրներուս ու ընկերներուս համար
Հիմա պիտի ըսեմ, խաղաղութիւն ըլլայ քու մէջդ։
9 Մեր Տէր Աստուծոյն տանը համար՝
†քեզի բարութիւն պիտի ուզեմ։

ՍԱՂՄ· ՃԻԳ

1 Բաբելացիները իրենց վատահութիւնը Աստուծոյ վրայ կը դնեն. 3 ու կ'ապրիին որ մարդոց նախատինքներուն ազատ ըլլան։

Ա ս տ ի ճ ա ն ա ւ ո ր ո ւ մ ն ե ր ո ւ ն է ր դ ը։

1 Քեզի՛ կը բարձրացընեմ իմ աչքերս,
†Ով երկինքը մէջ բնակող։
2 Ահա ինչպէս որ ծառաներուն աչքերը իրենց տիրոջը ձեռքին կը նայի,
Ու ինչպէս որ աղախնին աչքերը իր տիկնոջ ձեռքին,
Անանկ ալ մեր աչքերը Տէրոջը մեր Աստուծոյն դէմ կը նային,
Մինչև որ մեզի ողորմի։
3 Ողորմէ մեզի, ով Տէր, ողորմէ մեզի,
ինչու որ խիստ լեցուեցանք անարգանքով։
4 Խիստ լեցուած է մեր անձը հանգիստ վայելողներուն նախատինքովը
Ու ամբարտաւաններուն անարգանքովը։

ՍԱՂՄ· ՃԻԴ

1—8 Եկեղեցին կ'Աստուած կ'օրհնէ հրաշալի ազատութեան մը համար։

Դ ա ւ ի թ ի ա ս տ ի ճ ա ն ո ւ մ ն ե ր ո ւ ն է ր դ ը։

1 Թէ որ Տէրը մեր հետը չըլլար,
–Հիմա Իսրայէլ թող ըսէ,
2 Թէ որ Տէրը մեր հետը չըլլար,
երբոր մարդիկ մեր վրայ հրան,
3 Անատնիը †ողջ ողջ պիտի կլլէին մեզ,

† Կամ ղևնգաւոր լեզուն քեզի՛ կոտրեցաւ ու. քեզի՛ կոտրեցաւ ու. քեզի՛ կ'ուլլցնեմ։
‡ Ձեռ. իմ կ'ուլլցնեմ։
ա Սաղ. իզ. 18։ Հմմտ. 51։
բ Հմմտ. 136։ Եզեկ. իճ. 4։
գ Հմմտ. 65։
դ Կամ բռնութեամբ։
ե Ձեռ. իմ. 18։ Հմմտ. 18։ իզ. 18։ Հմմտ.
23։
զ Նա։ լբ. 17։
է Ձն. իմ. 18։ Հմմտ. 174։
ը Աստ. կ. 21։
թ Հմմտ. իզ. 144։
ժ Ցես. իզ. 32։ Աստ. ա. 20։ Դատ. կ. ժ. 42։
ի Հմմտ. 166։
ա Հմմտ. 16։ 24։ 47։ 77։ 111։
բ Ելս. ձգ. 6։ Դատ. ժ. 4։ Եր. ա. 25։

ՃԻԱ

ա Սաղ. ճիգ. 2։ Ցաքուց. ք. 2։
գ Թագ. բ. 9։ Աստ. գ. 25։ 28։
դ Սաղ. ճիգ. 1։ Ելս. իե. 3։
ե Սաղ. ժգ. 8։ ճԺ. 31։
զ Ելս. իե. 4։
է Սաղ. զս. 3։ Ելս.
խԺ. 10։ Ցայտ. է. 16։
ը Սաղ. իսա. 9։ զէ. 10։ ՃԻԲ. 96։
թ Օր. իբ. 6։ Աստ. բ. 8։ գ. 8։

ՃԻԲ

ա Սաղ. ճԺ. 1։
բ Սաղ. ձգ. 1։ 2։ ձէ. 3։

ՃԻԳ

ա Սաղ. ճԺ. 1։
բ Սաղ. ձգ. 1։ 2։ ձէ. 3։ Աստ. ա.

երբոր անոնց բարկութիւնը մեր վրայ բորբոքած էր.
4 Անատնիը ջուրերը մեզ պիտի ընկղմէին,
Հեղեղը մեր անձերուն վրայէն պիտի անցնէր.
5 Անատնիը հպարտացած ջուրերը
Մեր անձերուն վրայէն պիտի անցնէին։
6 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը,
Որ մեզ անոնց ակռաներուն որս չտուաւ։
7 Մեր անձերը †ճնճղուկի պէս որսորդներուն որոգայթէն ազատեցան.
Որոգայթը կոտրեցաւ ու մենք ազատեցանք։
8 †Մեր օգնութիւնը Տէրոջը անունովն է,
Ան որ երկինքն ու երկիրը ստեղծեց։

ՍԱՂՄ· ՃԻԵ

1 Իրենց յոյսը Աստուծոյ վրայ դնողներուն ապահովութիւնը։ 4 Բաբելացւոց մարգոց համար ու չարերուն գէմ ազթք։

Ա ս տ ի ճ ա ն ա ւ ո ր ո ւ մ ն ե ր ո ւ ն է ր դ ը։

1 Տէրոջը յուսացողները Սիօն լեռանը պէս են,
Որ չսասանիր, հապա յաւիտեան կը մնայ։
2 Ինչպէս որ երուսաղէմ լեռներով պատած է,
Անանկ ալ Տէրը իր ժողովուրդին չորս կողմն է
Ասկէ հետ մինչև յաւիտեան։
3 Ինչու որ †ամբարշտին գաւազանը արդարներուն վիճակին վրայ պիտի չմնայ,
Որ արդարները ձեռք չերկնցընեն անօրէնութեան չերկրնցընեն։
4 Ով Տէր, բարիք ըրէ բարիներուն
Ու սրտով ուղիղներուն։
5 Սակայն անոնք որ իրենց †ծուռ ճամբաներուն մէջը կը մոլորին,
Տէրը պիտի °կորսընցընէ անօրէնութիւն գործողներուն հետ։
†Խաղաղութիւն ըլլայ Իսրայէլին վրայ։

ՍԱՂՄ· ՃԻԶ

1 Եկեղեցին իր անմխիթարելի գերեզմանութիւնը հրաժարակելով. 4 ազթք կ'ընէ. ու անոր բարի յաջողութեանը վրայ կը մարգարէանայ։

Ա ս տ ի ճ ա ն ա ւ ո ր ո ւ մ ն ե ր ո ւ ն է ր դ ը։

1 Եթէ Տէրը Սիոնին դերեզմանը դարձուց,
–†Երազ տեսնողներու պէս եղանք։
2 Այն ժամանակը †մեր բերանը խնդութիւնով լեցուեցաւ,
Ու մեր լեզուն ցնծութիւնով.
Այն ժամանակը հեթանոսաց մէջ ըսին Թէ
Տէրը մեծ գործեր մեծ բաներ ըրաւ։
3 Տէրը մեզի համար մեծ բաներ ըրաւ,
Ու մենք ուրախացանք։
4 Ով Տէր, դարձուր մեր դերեզմանները

ա Սաղ. զս. 3։ Աստ. գ. 5։
բ Սաղ. ճԲա. 2։
գ Ծն. ա. 1։ Սաղ. ձՂ. 3։

ՃԻԵ

ա Աստ. իբ. 8։ Եսա. ժգ. 5։
բ Աստ. բ. 15։
գ Եբր. ասելի
դ Սաղ. ճԲբ. 6։ Դատ. բ. 21։

Հարուածն առնելուն պէս ։
5 [1]Ոնանք որ արցունքով կը ցանեն
Ցնծութիւնով կը հնձեն ։
6 Ան որ լալով կ'երթայ՝
Ցանելու սերմը տանելով,
Անշուշտ ցնծութեամբ եւ պիտի դառնայ՝
Իր ցորենի խուրձերը բերելով ։

ՍԱՂՄ· ՃԻԷ

1 Առաւօտ օրհնութեանը գօրաթիւնը ։ 3 Բարի ազգը անոր պարգեւն են ։

Սոզոմանի առաւճաննէրուն երգը ։

1 Թէ որ Տէրը չշինէ տունը,
Զուր տեղը կ'աշխատին անոր շինողները ։
Թէ որ Տէրը չպահպանէ քաղաքը,
Զուր տեղը կը հակին պահապանները ։
2 Պարապ բան է ձեզի համար կանուխ կանգնիլը
Եւ ուշ հանգչիլը
Ո– [1]ցաւով հաց ուտիլը ։
Ցերեկուան Անկա իր սիրելիին քուն կու տայ ։
3 Ահա [1]տղաքը Տէրոջը ժառանգութիւնն են ։
[2]Որովայնի պտուղը [3]պարգեւն է ։
4 Ինչպէս են նետերը զօրաւորին ձեռքին մէջը,
Այնպէս են երիտասարդներուն տղաքը ։
5 Երանի անոնց
Որ իր կապարճը անոնցմով լեցուց ։
Երբոր դրանը մէջ թշնամեաց հետ խօսելու
[1]պիտի չամչուին ։

ՍԱՂՄ· ՃԻԸ

1–6 Ջանագան օրհնութիւնը՝ զանք առաւաձախմբութեան կը տրուի ։

Առաւճաննէրուն երգը ։

1 [1]Երանի ան ամէնուն՝ որ Տէրոջմէն կը վախնայ,
Ո– անոր ճամբաներուն մէջը կը քալէ ։
2 [1]Վասն զի քու ձեռքիդ աշխատութիւնը պիտի ուտես ։
Երանի է քեզի, ու քեզի բարի պիտի ըլլայ ։
3 Քու կնիկդ [1]պտղաբեր որթի մը պէս պիտի ըլլայ
Քու տանդ նեղքի դիմերը,
Ո– քու որդիներդ [2]ձիթենիի տունկերու պէս
Քու սեղանիդ չորս կողմը ։
4 Ահա Տէրոջմէն վախցող մարդը
Ադանկ պիտի օրհնուի ։
5 [1]Տէրը քեզ Սիոնէն օրհնէ,
Ու երուսաղէմին բարութիւնը տեսնես
Քու կենացդ բոլոր օրերուն մէջ ։
6 Եւ [1]քու որդւոցդ որդիները տեսնես ։
[1]Խաղաղութիւն ըլլայ Իսրայէլին վրայ ։

ՍԱՂՄ· ՃԻԹ

1 Առաւած գովելու յորդորածը մէ՛ Իսրայէլը իր ամբ նեղութիւններէն փրկելուն համար ։ 3 Նիւելգլին առաջներուն վրայ գալա չորիքներէ ։

Ալաւիճաննէրուն երգը ։

1 Հլմա [1]Իսրայէլ թող ըսէ,
[2]Իմ մանկութենէս ի վեր շատ անգամ իս նեղ-
ղեցին ։
2 Իմ մանկութենէս ի վեր շատ անգամ իս նեղ-
ղեցին,
Բայց ինծի չյաղթեցին ։
3 Հերկողները իմ կռնակիս վրայ հերկեցին,
Ո– իրենց ակօսները երկարցուցին ։
4 Տէրը արդար է ։
Անիկա ամբարիշտներուն չուանները կտրտեց ։
5 Սիոնը ատողներուն ամէնը
Պիտի ամչնան ու ետ դառնան ։
6 Տանիքի վրայի [1]խոտին պէս պիտի ըլլան,
Որ դեռ չփրցուած կը չորնայ ։
7 Որ հնձողը չկրնար անով իր ձեռքը լեցընել,
Ո՛չ ալ խոբձ կապողը իր դոգը ։
8 Եւ անցնողները չեն ըսեր թէ
[1]Տէրոջը օրհնութիւնը ձեր վրայ ըլլայ,
Ո– ձեզ Տէրոջը անունովը կ'օրհնենք ։

ՍԱՂՄ· ՃԼ

1 Սոզմանէրգաւն ազգերի մէջ իր ունեցած յոյսը ։ և իր յուսոյն յարատեւութիւնը կը յայտնէ ։ 7 կը յորդորէ Իսրայէլացիները որ իրենց յոյսը Աստուծոյ վրայ դնեն ։

Ալաւիճաննէրուն երգը ։

1 [1]Վսրուկ սեզբերէն քեզի կանչեցի, ով Տէր ։
2 Ով Տէր, իմ ձայնս լսէ ։
Քու ականջներդ թող միտիկ ընեն իմ ազօթքիս ձայնը ։
3 Ով Տէր, [1]եթէ որ անօրէնութիւնները յիշելու ըլլաս,
Տէր, ո՞վ կրնայ կենալ ։
4 Բայց [1]քու քովդ է թողութիւնը,
Որ [2]քեզմէ վախնան ։
5 [1]Ես Տէրոջը կը սպասեմ, իմ անձս կը սպասէ,
Ու [2]անոր խօսքին կը յուսամ ։
6 [1]Պատանի սպասողներէն՝ առաւտեան սպասողներէն աւելի
Իմ անձս Տէրոջը կը սպասէ ։
7 [1]Իսրայէլ թող Տէրոջը յուսայ,

[1] Տէս Եզեկ· իգ· 3 ։ Ովս· բ· 15 · Ժա· 1 ։
[2] Ելս· Ժգ· 5 ։ Ես· ը· 23 · Ցաբ· իբ· 16 ։
[3] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[4] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[5] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[6] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[7] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[8] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[9] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[10] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[11] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[12] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[13] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[14] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[15] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[16] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[17] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[18] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[19] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[20] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[21] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[22] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[23] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[24] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[25] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[26] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[27] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[28] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[29] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[30] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[31] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[32] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[33] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[34] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[35] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[36] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[37] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[38] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[39] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[40] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[41] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[42] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[43] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[44] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[45] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[46] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[47] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[48] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[49] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[50] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[51] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[52] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[53] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[54] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[55] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[56] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[57] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[58] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[59] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[60] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[61] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[62] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[63] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[64] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[65] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[66] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[67] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[68] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[69] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[70] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[71] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[72] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[73] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[74] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[75] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[76] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[77] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[78] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[79] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[80] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[81] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[82] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[83] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[84] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[85] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[86] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[87] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[88] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[89] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[90] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[91] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[92] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[93] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[94] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[95] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[96] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[97] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[98] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[99] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[100] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։

Ինչու որ [1]Տէրոջը քովը ողորմութիւն կայ ·
Ու անոր քովը շատ փրկութիւն կայ ·
8 Եւ [1]անիկա պիտի փրկէ Իսրայէլը
Իր բոլոր անօրէնութիւններէն ։

ՍԱՂՄ· ՃԼԱ

1 Դաւիթ իր խոնարհութիւնը յայտնելով ։ 3 կը յորդորէ Իսրայէլը որ Աստուծոյ յուսայ ։

Դաւիթի առաւճաննէրուն երգը ·

1 Ով Տէր, իմ սիրտս չդոռոզացաւ,
Եւ իմ աչքերս չպարձրացան ·
Ո՛ւ ես մեծամեծ բաներու մէջ՝
Եւ ինծի բարձր բաներու մէջ չքալեցի ։
2 Ցիտաւ իմ անձս հանդարտեցուցի ու հանդարտացուցի
[1]Իր մօրը կաթէն կտրուած տղու մը պէս ·
Իմ անձս կաթէն կտրուած տղու մը պէս է ։
3 [1]Իսրայէլ թող Տէրոջը յուսայ
Ցսկէ եւեւ մինչեւ յաւիտեան ։

ՍԱՂՄ· ՃԼԲ

1 Դաւիթի իր ապրելին մէջ՝ տապանակին համար իր ունեցած հոգը կը յիշէ Աստուծոյ առջեւը ։ 8 Իր ապրելը տապանակը մէկտեղած տաճարը ։ 11 Աստուծոյ խոստումներուն յիշատակումները ։

Ալաւիճաննէրուն երգը ։

1 Դաւիթի համար յիշէ, ով Տէր,
Անոր բոլոր նեղութիւնը ·
2 Որ ան երդուաւ Ցակոբի Տէրոջը,
Եւ ուխտ դրաւ [1]Ցակոբին Զօրաւորին ,
3 Ըսելէ թէ իմ տանս բնակարանը չմտնեմ,
Ու իմ փռած անկողնիս վրայ չպառկիմ,
4 Թէ [1]իմ աչքերուս քունը
Եւ արտեւանունքներուս նիրհառ չտամ,
5 Մինչեւ որ [2]Տէրոջը համար տեղ մը գտնեմ,
Ո– Ցակոբին Զօրաւորին համար բնակարան ։
6 Ահա անոր վրայով լսեցինք [1]Եփրաթայի մէջ,
Եւ [2]զանիկա գտանք [3]Անտառի դաշտերուն մէջը ։
7 Մտնենք անոր բնակարանները ,
Ո– [1]երկրպագութիւն ընենք անոր պատուանդանին քովը ։
8 [1]Քու հանգստութեանդ տեղը ելիր , ով Տէր ,
Դուն ու [2]քու զօրութեանդ տապանակը ։
9 Քահանաներդ [1]թող արդարութիւն հագնին ,
Եւ քու սուրբերդ ցնծան ։
10 Քու Դաւիթի ծառային համար
Անդին մի դարձընես քու օծեալիդ երեսը ։

11 [1]Տէրը երդում ըրաւ Դաւիթին ճշմարտութեամբ ,
Ո– ետ չդառնար անկէ ,
Թէ [2]Քու որովայնիդ պտուղէն
Քու աթոռիդ վրայ պիտի նստեցընեմ ։
12 Թէ որ քու որդիներդ պահեն իմ ուխտս ու վկայութիւններս
Որ անոնց պիտի սորվեցընեմ,
Անոնց որդիներն ալ
Քու աթոռիդ վրայ պիտի նստին յաւիտեան ։
13 [1]Ինչու որ Տէրը Սիոնը ընտրեց ,
Ե– զանիկա իբրեւ բնակութեան համար ուզեց ,
14 Ըսելով , Ասա է յաւիտեան իմ հանգիստս .
Ասոր մէջը պիտի բնակիմ , ինչու որ ասիկա ուզեցի ։
15 [1]Անոր պաշարը առատապար պիտի օրհնեմ,
Ո– անոր աղքատները հացով պիտի կշտացընեմ ։
16 [1]Եւ անոր քահանաներուն փրկութիւն պիտի հագցընեմ .
[2]Ո՛ւ անոր սուրբերը ուրախութեամբ պիտի ցնծան ։
17 [1]Ան տեղը Դաւիթին եղջիւր պիտի բուսցընեմ,
Ո– [2]ճրագ պիտի պատրաստեմ իմ օծեալիս համար ։
18 [1]Անոր թշնամիներուն ամօթ պիտի հագցընեմ,
Բայց անոր վրայ իր թագը պիտի ծագկի ։

ՍԱՂՄ· ՃԼԳ

1–3 Սուրբերուն միաբանութեանը օգուտը ։

Դաւիթի առաւճաննէրուն երգը ։

1 Ահա որչափ բարի ու որչափ վայելուչ է
Որ [1]եղբայրները իրարու հետ միաբանութեամբ բնակին ։
2 Ան [1]ազնիւ իւղին պէս է ,
Որ գլուխէն վրայէն մօրուքին վրայ՝
Ահարոնին մօրուքին վրայ վազեց ,
Ո– մինչեւ անոր զգեստներուն ծայրը իջաւ ։
3 Սիոնի լեռներուն վրայ իջած
[1]Հերմոնին չաղին պէս է ·
Ինչու որ Տէրը հոն հաստատեց օրհնութիւնը
Ո– կեանքը մինչեւ յաւիտեան ։

ՍԱՂՄ· ՃԼԴ

1–3 Աստուած օրհնելու յորդորանք մը ։

Ալաւիճաննէրուն երգը ։

1 Ահա օրհնեցէք Տէրը, [1]ով Տէրոջը բոլոր ծառաները ,

[1] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[2] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[3] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[4] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[5] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[6] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[7] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[8] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[9] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[10] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[11] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[12] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[13] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[14] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[15] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[16] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[17] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[18] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[19] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[20] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[21] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[22] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[23] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[24] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[25] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[26] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[27] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[28] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[29] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[30] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[31] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[32] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[33] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[34] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[35] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[36] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[37] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[38] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[39] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[40] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[41] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[42] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[43] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[44] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[45] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[46] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[47] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[48] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[49] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[50] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[51] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[52] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[53] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[54] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[55] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[56] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[57] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[58] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[59] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[60] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[61] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[62] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[63] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[64] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[65] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[66] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[67] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[68] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[69] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[70] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[71] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[72] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[73] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[74] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[75] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[76] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[77] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[78] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[79] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[80] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[81] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[82] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[83] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[84] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[85] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[86] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[87] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[88] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[89] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[90] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[91] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[92] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[93] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[94] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[95] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[96] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[97] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[98] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[99] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։
[100] Ելս· իգ· 6 ։ Ես· ի· 13 ։ Եզեկ· իգ· 4 ։

ՈՐ ՏԷՐՈՋԸ տունը կը կենաք գիշերները։
2 Ամբր տեղը ձեռքերնիդ վերցուցէք,
Ու օրհնեցէք Տէրը։
3 Երկինքը ու երկիրը ստեղծող Տէրը
Թող օրհնէ քեզ Սիոնէն։

ՍԱՂՄ· ՃԼԵ

1 Առաւած գովքիս յորդորանք մը իր պատմութեանը համար։ 5 Իր կարողութեանը համար։ 8 Իր գաւառաստեղծութեան համար։ 13 Կոչեցեալներն ունայնութիւնը։ 19 Առաւած օրհնելու յորդորանք մը։

1 Ալէլուիա։ Օրհնեցէք Տէրոջը անունը,
Օրհնեցէք, ով Տէրոջը ծառաները,
2 Որ Տէրոջը տունը կը կենաք,
Մեր Առաւածոյն տանը սրահներուն մէջ։
3 Օրհնեցէք Տէրը, ինչու որ Տէրը բարի է.
Սաղմոս բանք անոր անուանը, ինչու որ քաղցրը է։
4 Վասն զի Տէրը Իւրեն համար ընտրեց Յակոբը,
Ու Իսրայէլը Իւրեն սեպհական Ժողովուրդ Ըլլալու։
5 Վասն զի ես եմ ծանցայ, որ Տէրոջմէ մեծ է,
Ու մեր Տէրը բոլոր աստուածներէն։
6 Տէրը ամէն ինչ որ ուզեց՝ ըրաւ,
Երկինց ու երկրի մէջ,
Ծովերուն ու բոլոր անդունդներուն մէջ։
7 Երկրի ծայրերէն չոգիներ կը հանէ,
Անձրեւի համար փայլակներ կը շինէ,
Ու հով կը հանէ իր Գանձանոցներէն։
8 Անիկա եգիպտացին առջինեկները զարկաւ
Մարդէ մինչև անասուն.
9 Նշաններ ու հրաշքներ իրենց քու մէջդ, ով Եգիպտոս,
Փարաւոնին ու անոր բոլոր ծառաներուն վրայ։
10 Շատ ազգեր զարկաւ,
Ու զօրեղ թագաւորներ սպաննեց,
11 Ամորհացւոց Սիհոն թագաւորը,
Բասանի Ովգ թագաւորը,
Եւ Քանանու բոլոր թագաւորութիւններըը.
12 Ու անոնց երկիրը ժառանգութիւն տուաւ,
Իր Իսրայէլ ժողովուրդին ժառանգութիւն։
13 Ով Տէր, քու անունդ մինչև յաւիտեան կը հաւ։
Ով Տէր, քու յիշատակդ ազգէ մինչև ազգ։
14 Ինչու որ Տէրը իր ժողովուրդը կը դատէ,
Եւ իր ծառաներուն կ'ողորմի։
15 Հեթանոսաց կուռքերը արծաթ ու ոսկի են,
Մարդու ձեռքի գործ քեր են.
16 Բերան ունին, բայց չեն խօսիր.
Աչքեր ունին, բայց չեն տեսներ.
17 Ականջներ ունին, բայց չեն լսեր,
Ու չունի չկայ անոնց բերնին մէջ.
18 Անոնց նման կ'ըլլան անոնք չինողները
Ու բոլոր անոնց յուսացողները։
19 Ով Իսրայէլի տունը, օրհնեցէք Տէրը.
Ով Ահարոնի տունը, օրհնեցէք Տէրը.
20 Ով Ղևիի տունը, օրհնեցէք Տէրը.
Ով Տէրոջմէն վախցողներ, օրհնեցէք Տէրը։
21 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը Սիոնէն,
Ան որ երուսաղէմի մէջ կը բնակի։ Ալէլուիա։

ՍԱՂՄ· ՃԼԶ

1–26 Առաւածոյ մեծասքանչ ազգութիւններուն համար իրեն ընծայակատարութիւն մատուցանելու յորդորանք մը։

1 Գոհացէք Տէրոջմէն, ինչու որ բարի է.
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
2 Գոհացէք Աստուածներուն Աստուածէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
3 Գոհացէք տէրերուն Տէրոջմէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
4 Միայնակ մեծ հրաշքներ ընողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
5 Երկինքը խելամտութեամբ ստեղծողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
6 Երկիրը ջուրերուն վրայ տարածողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
7 Մեծամեծ լուսատուներ ստեղծողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
8 Արեգակը՝ որ ցորեկին իշխէ,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
9 Լուսինը ու աստղերը՝ որ գիշերին իշխեն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
10 Եգիպտացւոց անդրանիկները զարնողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
11 Ու Իսրայէլը անոնց մէջէն հանողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
12 Հզօր ձեռքով ու տարածուած բազուկով,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
13 Կարմիր ծովը երկու բաժնողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
14 Ու Իսրայէլը անոր միջէն անցընողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
15 Եւ փարաւոնը ու անոր զօրքը կարմիր ծովուն մէջը թօթվողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
16 Իր ժողովուրդը անապատին մէջը պտըտցընողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
17 Մեծ թագաւորներ զարնողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
18 Ու զօրեղ թագաւորներ սպաննողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
19 Ամորհացւոց Սիհոն թագաւորը,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
20 Ու Բասանի Ովգ թագաւորը,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
21 Եւ անոնց երկիրը ժառանգութիւն տուողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
22 Իր Իսրայէլ ծառային ժառանգութիւն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
23 Մեր խոնարհութեանը մէջ մեզ յիշողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
24 Ու մեր թշնամիներէն մեզ փրկողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
25 Բոլոր մարմինի հաց տուողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
26 Գոհացէք երկինից Աստուածէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է։

ՍԱՂՄ· ՃԼԷ

1 Կրօնքի կապակից Հրէից ազատութեան բնաբերութիւնը գերութեան մէջ։ 7 Մարգարէն կ'անիծէ Եդոմը ու Բաբելացը։

1 Բաբելոնի գետերուն քովը՝ հոն կը նստէինք,
Ու Սիոնը միտքերնիս բերելով կու լայինք։
2 Անոր մէջը ուռիներուն վրայ
Կախեցինք մեր քնարները։
3 Ինչու որ մեզ գերի բռնողները
Հոն մեզմէ երգ մը խնդրեցին,
Ու մեր հալածողները ուրախութիւն,
Ըսելով, երգեցէք մեզի Սիոնի երգերէն։
4 Տէրոջը երգը ի՞նչպէս երգենք
Օտար երկրի մէջ։
5 Ով Երուսաղէմ, թէ որ քեզ մոռնամ,
Թող իմ աջ ձեռքս չդարձը մոռնայ.
6 Թող իմ լեզուս իմ բմնցս փակչի,
Թէ որ քեզ չյիշեմ,
Թէ որ Երուսաղէմը իմ գլխաւոր ուրախութիւնս
Աւելի մեծ չհամարիմ։
7 Յիշէ, ով Տէր, Եդոմին որդիները

Երուսաղէմի օրուանը մէջ,
Որ կ'ըսէին, փլցուցէք՝ փլցուցէք
Մինչև անոր հիմը։
8 Ով Բաբելոնի դաւերով ազլիկը,
Երանի անոր՝ որ քեզի կը հատուցանէ
Մեզի ըրած գործքերուդ փոխարէնը.
9 Երանի անոր՝ որ կ'քու զաւակներդ կը բռնէ
Ու քարի կը զարնէ։

ՍԱՂՄ· ՃԼԸ

1 Դատբի կը գովաբանէ զԱստուած անոր խօսքին Հշմարտութեան համար։ 4 Կը մեղադրանաց ինի երկրի թագաւորները զԱստուած պիտի գովաբանեն։ 7 Իր վճռարութիւնը Աստուծոյ վերայ ընալ կը յայտնէ։

Սաղմոս Դաւթի։

1 Քեզի գոհութիւն պիտի մատուցանեմ իմ բոլոր սրտովս.
Աստուածներուն առջեւն քեզի սաղմոս պիտի երգեմ։
2 Երկրպագութիւն պիտի բնեմ դէպ ի քու սուրբ տաճարդ,
Եւ քու անուանդ գոհութիւն պիտի մատուցանեմ
Քու ողորմութեանդ ու ճշմարտութեանդ համար.
Ինչու որ քու բոլոր անունդէդ վեր մեծցուցիր քու խօսքդ։
3 Կանչած օրս պատասխան առիր ինծի,
Իմ անձիս մէջ զօրութիւնով դիս ուժովցուցիր։
4 Ով Տէր, երկրին բոլոր թագաւորները քեզի գոհութիւն պիտի մատուցանեն,
Երբոր քու բերնիդ խօսքերը լսեն.
5 Ու Տէրոջը ճամբաներուն մէջը պիտի երգեն.
Ինչու որ Տէրոջը փառքը մեծ է։
6 Թէպէտ Տէրը բարձր է, բայց ցածը եղողը կը տեսնէ,
Ու բարձրամիտը հեռուէն կը ճանչնայ։
7 Թէ որ նեղութեան մէջ ալ քալեմ,
Դուն պիտի կենդանացնես.
Իմ թշնամիներուս բարկութեանը դէմ
Քու ձեռքդ պիտի երկնցնես,
Եւ քու աջ ձեռքդ իս պիտի փրկէ։
8 Տէրը պիտի գործէ հինձի համար.
Ով Տէր, քու ողորմութիւնդ յաւիտեան է.
Քու ձեռացդ գործքերը երեսէ մի ձգեր։

ՍԱՂՄ· ՃԼԹ

1 Դատբի կը գովաբանէ զԱստուած իր ամենատես նախախնամութեանը, 17 ու իր անհուն ողորմութիւններուն համար։

1 Տէր, դուն քննեցիր զիս ու ճանչցար։
2 Դուն գիտցար իմ նստիլս ու իմ ելլելս,
Իմ խորհուրդներս հեռուէն հասկցար։
3 Դուն տեսար իմ շրջիլս ու իմ պառկելս,
Ու իմ բոլոր ճամբաներս քեզի յայտնի են։
4 Որովհետև խօսքս դեռ լեզուիս վրայ չէ,
Ահա, Տէր, դուն բոլորովին գիտես զայն։
5 Ետևէս ու առջեւէս զիս պատեցիր,
Ու քու ձեռքդ վրաս դրիր։
6 Այդ գիտութիւնը ինծի համար զարմանալի է,
Բարձր է, չեմ կրնար հասնիլ անոր։
7 Ուր երթամ քու Հոգիէդդ,
Կամ ուր փախչիմ քու երեսէդ։
8 Եթէ երկինք ելլեմ, հոն դուն կաս,
Եթէ դժոխք իջնեմ, հոն ալ դուն կաս։
9 Եթէ առաւօտուն թեւերը առնեմ,
Ու ծովուն ծայրը բնակիմ,
10 Հոն ալ քու ձեռքդ զիս պիտի առաջնորդէ,
Ու քու աջ ձեռքդ զիս պիտի բռնէ։
11 Եթէ ըսեմ, թէ խաւարը թող զիս ծածկէ,
Ու լոյսը թող գիշեր ըլլայ իմ շուրջս,
12 Խաւարը քեզի համար խաւար չէ,
Գիշերը ցերեկի պէս կը լուսաւորի,
Խաւարն ու լոյսը քեզի համար նոյն են։
13 Դուն ստեղծեցիր իմ երիկամներս,
Ինծի ձևացուցիր մօրս փորին մէջ։
14 Քեզ կը գոհանամ, որովհետև սքանչելի կերպով ստեղծուեցայ,
Սքանչելի են քու գործերդ,
Ու իմ անձս լաւ կը ճանչնայ։
15 Ոսկորներս քեզմէ չծածկուեցան,
Երբ գաղտնի տեղ մը կազմուեցայ,
Ու երկրի խորերուն մէջ ձևացուցի։
16 Աչքերդ իմ անկազմ մարմինս տեսան,
Ու քու գրքիդ մէջ գրուեցան բոլոր անդամներս,
Որոնք ինծի համար կազմուեցան,
Երբ դեռ անոնցմէ ոչ մէկը կար։
17 Ո՜հ, Աստուած, քու խորհուրդներդ ինչպէս պատուական են ինծի համար,
Ինչպէս անոնց գումարը մեծ է։
18 Եթէ զանոնք համրեմ, աւազէն աւելի շատ են,
Զարթնած ատենս դեռ քեզի հետ եմ։
19 Ո՜հ, Աստուած, թէ որ մեղաւորները սպաննես,
Ու արիւնարբու մարդիկ հեռու կենան ինծմէ,
20 Որոնք չարութեամբ կը խօսին քեզի դէմ,
Ու քու թշնամիներդ ունայնութեան մէջ կ'առնուին քու անունդ։
21 Տէր, չե՞մ ատեր քեզ սիրողները,
Ու քեզի դէմ ելլողներուն չե՞մ զզուիր։
22 Կատարեալ ատելութեամբ կ'ատեմ զանոնք,
Թշնամիներ եղան ինծի։
23 Քննէ զիս, Աստուած, ու ճանչցիր իմ սիրտս,
Փորձէ զիս ու ճանչցիր իմ խորհուրդներս,
24 Ու տես թէ ինծմէ չարութեան ճամբայ մը կայ,
Ու զիս յաւիտենական ճամբայով առաջնորդէ։

19 չարերը կը նախատէ. 22 իր հաւատարիմ ըլլալուն համար կ'աղօթէ։

Դիմաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւթի։

1 Ով Տէր, ՚ինս քննեցիր ու ճանչցար։
2 ՚Դուն գիտես իմ նստիլս ու ելլելս,
՚իմ խորհուրդս հեռուանց կ'իմանաս։
3 ՚Իմ շաւիղս ու պառկիլս կը քննես,
Ու իմ բոլոր ճամբաներս գիտես։
4 Ինչու որ բնաւ խօսք չկայ իմ լեզուիս վրայ,
Ահա, ով Տէր, ՚դուն ամէնը գիտես։
5 Իմ ետեւէս ու առջեւէս զիս պաշարեցիր,
Եւ քու ձեռքդ իմ վրաս դրիր։
6 ՚Ինծ գիտութիւնը ինծի խիստ զարմանալի է,
Բարձր է — չեմ կրնար հասկընալ անիկա։

7 ՚Ո՞ւր երթամ քու Հոգիէդ,
Եւ քու երեսէդ ո՞ւր փախչիմ։
8 ՚Թէ որ երկինքը ելլեմ, դուն հոն ես.
՚Թէ որ դժոխքը անկողինս ընեմ, ահա դուն հոն ես.
9 Թէ որ արշալոյսին թեւերը առնեմ,
Եւ ծովուն վերջին ծայրերը բնակիմ,
10 Հոն ալ քու ձեռքդ ինծի զիս առաջնորդէ,
Ու քու աջ ձեռքդ զիս զիս բռնէ։
11 Թէ որ ըսեմ, Խաւարը վրս զիս ծածկէ,
Ես-ոլիս գիշերն ալ լոյս կ'ըլլայ իմ բոլոր
տիքս։
12 ՚Մութն ալ քեզի խաւար չէ.
Հապա գիշերը ցորեկի պէս լուսաւոր կ'ըլլայ.
Խաւարը և լոյսը մի և նոյն բան է։
13 Ինչու որ դուն *առեղծեցիր իմ երիկամունքս,
Ներս,
Ու իմ մօրս որովայնին մէջը դուն իս ծածկեցիր։
14 Կը գոհանամ քեզմէ,
Որ ահաւոր — զարմանալի կերպով առեղծուեցայ.
Քու գործերդ զարմանալի են,
Ու իմ անձս աղէկ գիտէ։
15 ՚Իմ գոյութիւնս չծածկուեցաւ քեզմէ,
Երբոր գաղտուկ տեղը չինուեցայ,
Երկրի խորութեանցը մէջ †ճարտարութեամբ կազմուեցայ։
16 Քու աչքերդ իմ անկատար կազմուածքս տեսան.
Ու անդամներս բոլորը քու գրքիդ մէջ գրուած էին,
Որ ժամանակին պիտի կազմուէին,
Երբոր դեռ անոնցմէ մէկը չկար։

17 ՚Ո՜րչափ պատուական են ինծի քու խոհուրդներդ, ով Աստուած.
Ո՜րչափ մեծ է անոնց թիւը։
18 Թէ որ համրեմ անոնք՝ աւազէն շատ են.
Երբոր արթննամ դեռ քեզի հետ եմ։

19 Իսպառ կոտորես ՚ամբարիշտը Աստուած,
ով Աստուած.
՚Ուրեմն, ով արիւնահեղ մարդիկ, հեռացէք ինծմէ։
20 Անոնք ՚քեզի դէմ նենգութեամբ կը խօսին.
Ե՛ քու †թշնամիներդ ՚՚ունայն պարապ տեղը կ'առնեն։՚՚
21 ՚Քեզ ատողները չի՞մ ատեր, ով Տէր,
Ու քեզի դէմ ելլողներէն չի՞մ զզուիր։
22 Զանոնք կատարեալ ատելութեամբ կ'ատեմ,
Եւ ինծի թշնամի կը համարիմ։
23 ՚Փորձէ զիս, ով Աստուած, ու գիտցիր իմ սիրտս.
Իս քննէ ու գիտցիր իմ մտածմունքներս,
24 Եւ նայէ թէ արդեօք չար ճամբու մէջ եմ,
Եւ ՚զիս դէպ ՚ի յաւիտենական ճամբան առաջնորդէ։

ՍԱՂՄ· ՃԽ

1 Դաւիթ իր թշնամիներուն ձեռքէն ազատութիւն կը խնդրէ. 8 անոնց դէմ կ'աղօթէ. 12 Աստուծոյ վրայ իր անեղծ վստահութեամբը վերջը կը քաջալերէ։

Դիմաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւթի։

1 Ով Տէր, չար մարդէն իս փրկէ,
Ու ՚բռնաւոր մարդէն իս պահէ,
2 Որ անոնք սրտերնուն մէջ չար բաներ կը մտածեն,
Ու ՚ամէն օր կռիւներու համար կը ժողովուին։
3 Իրենց լեզուները օձի պէս սրեցին.
՚Իժի թոյն կայ անոնց շրթունքներուն տակը։
(Սէլա։)
4 Ով Տէր, ՚պահ ամբարիշտին ձեռքէն պահէ.
՚Զիս բռնաւոր մարդէն պահպանէ,
Որոնք իմ դիտցքներս խափանելու խորհուրդ ըրին։
5 ՚Ամբարտաւանները ինծի համար գաղանի ո՛րոգայթ ու լուանները լարեցին.
Ուռկան մը փռեցին չէ ճամբուս վրայ.
Վարմեր դրին ինծի համար։ (Սէլա։)

6 Ըսի Տէրոջը, Դուն ես իմ Աստուածս.
Ով Տէր, լսէ իմ ազաչանքիս ձայնը։
7 Ով Տէր Եհովայ, իմ փրկութեանս զօրութիւնը,

Դուն իմ գլխուս հովանի եղար պատերազմին օրը։
8 Ով Տէր, ամբարիշտին ցանկութիւնները մի տար.
Անոր չար խորհուրդը մի յաջողցներ,
՚Ո՛ւ ուռչան իր բարձրանան։ (Սէլա։)
9 Իս պաշարողներուս գլուխը
՚Իրենց չրթունքներուն աշխատութիւնը պիտի ծածկէ։
10 ՚Վառած ածուխներ պիտի իյնան անոնց վրայ.
Կրակի մէջ պիտի ձգէ զանոնք,
Ո՛ խորունկ չուրերու մէջ, որ բնաւ վեր չելլեն։
11 Զարախօս մարդը երկրի վրայ պիտի չհաստատուի.
Թշուառութիւնը պիտի որսայ բռնաւոր մարդը
Որ ՚չնչին կործանի։
12 Գիտեմ որ Տէրը ՚դատաստան պիտի ընէ խեղճին,
Ո՛ իրաւունք՝ աղքատներուն։
13 Ձիրաւի արդարները քու անունդ պիտի գովեն.
Ուղիղները քու առջեւդ պիտի բնակին։

ՍԱՂՄ· ՃԽԱ

1 Դաւիթ կ'ապաւէ որ իր ապօթքը ընդունելի ըլլայ, 3 իր խոցքմատնքը մաքուր, 7 ու իր կեանքը որոգայթներէն ազատ։

Սաղմոս Դաւթի։

1 Ով Տէր, քեզի կը կանչեմ, ՚չուտուղ հասիր ինծի.
Ականջ դիր իմ ձայնիս երբոր քեզի կը կանչեմ։
2 ՚Թող իմ ազօթքս խունկի դէմ քեզի չխակուի,
Եւ ՚իմ ձեռքերուս վեր վերցնելը ՚երեկուան պատարագին դէմ։
3 Ով Տէր, պահապան դիր իմ բերնիս,
Ո՛ իմ շրթունքներուս դուռը պահպանէ։
4 Իմ սիրտս չար բանի հակէ խոտորելու մի թողուր,
Որ անօրէնութիւն գործող մարդոց հետ դէշ գործքեր չընեմ,
՚Ու անոնց համադամ կերակուրներէն չուտեմ։
5 ՚Արդարը թող զիս զարնէ, ան ողորմութիւն է.
Եւ զիս յանդիմանէ, ան գլուխ իւղ է,
Իմ գլուխս չմերժէ ըսելիս.
Ինչու որ անոնց նեղութիւններուն մէջն ալ պիտի ապօթեմ։
6 Եւ ՚՚անոնց դատաւորները ապառաժներու մէջ ձգուին,
Ականները իմ խօսքերս պիտի լսեն, ինչու որ քաղցր են։
7 Ինչպէս որ ՚՚հերկողը ու ճեղքողը կ՚երթեւեկի երկրի վրայ,

Ականջ դիր իմ ազաչանքիս ։
ՙՁաւտահան տուր ինծի քու ճշմարտութիւնդ
Ո֊ քու արդարութիւնովդ ։
2 Եւ ֏քու ծառայիդ հետ դատաստանի մի մըտներ ,
Ինչու որ ֏ընաւ կենդանի մը պիտի չարդարացնայ քու առջիդ ։
3 Վասն զի թշնամին իմ անձս հալածեց ,
Իմ կեանքս գետնին զարկաւ ,
Զիս չաստնցուբնի մեռածներուն պէս
Մութը նստեցուց ։
4 ՙԵւ իմ հոգիս ներսի դիս մաըեցաւ ,
Իմ սիրտս ներսի դիս խռովեցաւ ։
5 ֏Առջի օրերը կը յիշեմ ,
Քու բոլոր գործերուդ վրայ կը մտածեմ .
Քու ձեռացդ բրածներուն վրայ կը խորհիմ ։
6 ՙՁեռքերս դէպ ի քեզի կ՚երկնցընեմ .
֏Իմ անձս չոր երկրի պէս քեզի կը ծարաւի ։
(Սելա ։)
7 Շուտով պատասխան տուր ինծի , ով Տէր .
Իմ հոգիս մաըեցաւ ,
Քու երեսդ մի ծածկեր ինծմէ ,
ՙՈր գուբը կ՚նմանուիս պէս չըլլամ ։
8 ֏Առաւանց քու ողորմութիւնդ ինծի լսել տուր ,
Ինչու որ քեզի յուսացայ .
֏Իմ երթալու ճամբան ցուցուր ,
Վասն զի ես իմ անձս դէպ ի քեզի վերցուցի ։
9 Ով Տէր , փրկէ զիս իմ թշնամիներէս ,
Ինչ֊ ու քեզ իմ ապաւէնս ըրի ։
10 ՙՈրովհետեւ ինծի որ քու կամքդ ընեմ ,
֏Քանզի դուն ես իմ Աստուածս .
Թող ֏քու բարի Հոգիդ զիս ֏ուղիղ երկիրը առաջնորդէ ։
11 Ով Տէր , ֏քու անուանդ համար Կենդանացուր զիս .
Քու արդարութիւնդ համար իմ անձս նեղութենէ հանէ .
12 Եւ քու ողորմութիւնդ համակեցուր իմ թըշնամիներս ,
Ու կորսընցուր բոլոր իմ անձս վշտացընողները ,
Ինչու որ ես քու ծառադ եմ ։

ՍԱՂՄ · ՃԽԳ

1 Դաւթի Թէ իրեն և Թէ մարգոց եղած պարծանքները համար գԱստուած կ՚օրհնէ . 5 կը խնդրէ Աստուծմէ որ նշանաւոր կերպով ազատի զինքը իր թշնամիներէն . 9 կը խոստանայ գԱստուած գովել . 11 իր Թագաւորութիւնը երջանիկ վիճակին համար կ՚աղաչէ ։

Ճխգ

ա Սաղ · լա · 1 ։
բ Ցար · ժգ · 3 ։
գ Եչ · լգ · 7 ։ Ցար · գ · 17 ։ Թ · 2 ։ Ժէ · 14 ։ Թէ · 4 ։ Սաղ · ճէ · 1 ։ Ժող · է · 29 ։ Հ ւռմ · գ · 20 ։ Գաղ · ք · 16 ։

դ Սաղ · հէ · 3 ։ Ճխգ · 3 ։
ե Սաղ · հէ · 5 · 11 ։
զ Սաղ · ձը · 9 ։
է Սաղ · կգ · 1 ։
ը Սաղ · իը · 1 ։
թ Սաղ · իբ · 5 ։ Տհս Սաղ · իգ · 5 ։
ժ Սաղ · է · 8 ։
ի Սաղ · իե · 1 ։
լ Սաղ · իե · 4 · 5 ։

խ Սաղ · կէ · 24 ։
ծ ՚Ղեւտ. ժ · 20 ։
կ Եւս · իգ · 10 ։
հ Սաղ · ճժԹ · 25 · 37 · 43 · Եւս ։
ձ Սաղ · ծգ · 5 ։
ղ Սաղ · ճժգ · 16 ։

Ճխդ

ա Սաղ · ժը · 2 · 31 ։

Ա֊ԸԴ Դաւթի ։

1 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը՝ ֏իմ վէմս ,
֏Որ իմ ձեռքերս մարանչելու կը վարժէ ,
Ո֊ իմ մատերս պատերազմելու ։
2 ֏Ողորմութիւնս ու պարիսպս ,
Իմ ապաւէնս ու իմ փրկիչս ,
Իմ վահանս , և ես անոր կը յուսամ ,
Որ իմ ժողովուրդս ինծի կը հնազանդեցընէ ։
3 ՙՈվ Տէր , մարդը ի՞նչ է որ զանիկա կը ճանչնաս ,
Ո֊ մարդու որդին՝ որ զանիկա կը յարգես ։
4 ֏Մարդը ունայնութեան պէս է ,
ՙԱնոր օրերը անցնող շուքի պէս են ։
5 ֏Ով Տէր , խոնարհեցուր քու երկինքդ ու վար իջիր .
ՙԼեռներուն դպչէ ու պիտի ծխան ։
6 ֏Փայլակը նետէ ու ցրուէ զանոնք .
Քու նետերդ խրկէ ու զանոնք խռովեցուր ։
7 ֏Քու ձեռքդ վերէն խրկէ և ֏ազատէ զիս .
Փրկէ զիս մեծ ջուրերէն — ֏օտարներուն ձեռքէն ,
8 ֏Որոնց բերանը ունայնութիւն կը խօսի ,
Եւ անոնց աջ ձեռքը սուտին աջ ձեռք է ։
9 Ով Աստուած , ֏քեզի նոր երգ պիտի երգեմ ,
Տասը լար ունեցող տաւիղով սաղմոս պիտի ըսեմ քեզի ։
10 ֏Թագաւորներուն փրկութիւն տուողը ,
Ո֊ իր Դաւիթ ծառան չար սուրէն ազատողը ան է ։
11 ֏Ինծ ազատ ու օտարներուն ձեռքէն փրկէ ,
Որոնց բերանը ունայնութիւն կը խօսի ,
Եւ անոնց աջ ձեռքը սուտին աջ ձեռք է .
12 Որ մեր որդիքը իրենց երիտասարդութեանը մէջ տունկերու պէս մեծնան ,
Ո֊ մեր աղջիկները պալատի չէնքին համար փորագրուած անկիւնի քարերու պէս ըլլան ,
13 Որ մեր ամբարները լեցուին ,
Եւ՝ ամէն տեսակ ֏բե֊նե֊բէր բղխեն .
Ո֊ մեր ոչխարները հազարաւոր և բիւրաւոր ծնանին մեր արտերուն մէջը .
14 Որ մեր արջառները *բազմածին ըլլան ,
Ո֊ ամենևին բռնութեամբ մտնել ու ելլել չըլլայ ,
Ոչ ալ աղաղակ մեր հրապարակներուն մէջ ։
15 ՙԵրանի՛ ան ժողովուրդին որուն Աստուածը եհովան է ։

Ա֊ԸԴ Դաւթի ։

1 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը՝ ֏իմ վէմս ,
֏Որ իմ ձեռքերս մարանչելու կը վարժէ ,
Ո֊ իմ մատերս պատերազմելու ։
2 ֏Ողորմութիւնս ու պարիսպս ,
Իմ ապաւէնս ու իմ փրկիչս ,
Իմ վահանս , և ես անոր կը յուսամ ,
Որ իմ ժողովուրդս ինծի կը հնազանդեցընէ ։
3 ՙՈվ Տէր , մարդը ի՞նչ է որ զանիկա կը ճանչնաս ,
Ո֊ մարդու որդին՝ որ զանիկա կը յարգես ։
4 ֏Մարդը ունայնութեան պէս է ,
ՙԱնոր օրերը անցնող շուքի պէս են ։
5 ֏Ով Տէր , խոնարհեցուր քու երկինքդ ու վար իջիր .
ՙԼեռներուն դպչէ ու պիտի ծխան ։
6 ֏Փայլակը նետէ ու ցրուէ զանոնք .
Քու նետերդ խրկէ ու զանոնք խռովեցուր ։
7 ֏Քու ձեռքդ վերէն խրկէ և ֏ազատէ զիս .
Փրկէ զիս մեծ ջուրերէն — ֏օտարներուն ձեռքէն ,
8 ֏Որոնց բերանը ունայնութիւն կը խօսի ,
Եւ անոնց աջ ձեռքը սուտին աջ ձեռք է ։
9 Ով Աստուած , ֏քեզի նոր երգ պիտի երգեմ ,
Տասը լար ունեցող տաւիղով սաղմոս պիտի ըսեմ քեզի ։
10 ֏Թագաւորներուն փրկութիւն տուողը ,
Ո֊ իր Դաւիթ ծառան չար սուրէն ազատողը ան է ։
11 ֏Ինծ ազատ ու օտարներուն ձեռքէն փրկէ ,
Որոնց բերանը ունայնութիւն կը խօսի ,
Եւ անոնց աջ ձեռքը սուտին աջ ձեռք է .
12 Որ մեր որդիքը իրենց երիտասարդութեանը մէջ տունկերու պէս մեծնան ,
Ո֊ մեր աղջիկները պալատի չէնքին համար փորագրուած անկիւնի քարերու պէս ըլլան ,
13 Որ մեր ամբարները լեցուին ,
Եւ՝ ամէն տեսակ ֏բե֊նե֊բէր բղխեն .
Ո֊ մեր ոչխարները հազարաւոր և բիւրաւոր ծնանին մեր արտերուն մէջը .
14 Որ մեր արջառները *բազմածին ըլլան ,
Ո֊ ամենևին բռնութեամբ մտնել ու ելլել չըլլայ ,
Ոչ ալ աղաղակ մեր հրապարակներուն մէջ ։
15 ՙԵրանի՛ ան ժողովուրդին որուն Աստուածը եհովան է ։

բ Թագ · իբ · 33 ։ Սաղ · ժը · 34 ։
գ Թագ · իբ · 2 · 3 · 49 · 48 ։
դ Ցար · է · 17 ։ Սաղ · ը · 4 ։ Երբ · ը · 6 ։
ե Ցար · գ · 19 ։ Ժգ · 2 ։ Սաղ · լթ · 5 ։
զ Սաղ · ծգ · 11 ։

է Սաղ · ժը · 9 ։ Ես · կգ · 1 ։
ը Սաղ · ձգ · 32 ։
թ Սաղ · ժը · 13 · 14 ։
ժ Սաղ · ժը · 16 ։
ի Հմք · 11 ։ Սաղ · կթ · 1 · 2 · 14 ։
լ Սաղ · ծգ · 5 ։ Մտ · ը · 11 ։
խ Սաղ · ժը · 2 ։

ծ Սաղ · լգ · 2 · 3 · խ · 5 ։
կ Սաղ · ժը · 30 ։
հ Հմք · է · 8 ։
ձ Սաղ · ճէ · 3 ։
ղ Կող պատառ
ճ Ր Օր · լգ · 39 ։ Սաղ · լգ · 12 ։ կթ · 4 · ճկգ · 5 ։

Ու ողորմած է իր բոլոր գործերուն մէջ ։
18 ՙՏէրը մօտ է ան ամենուն որ զինքը կը կանչեն ,
Ան ամենուն որ ֏ճշմարտութեամբ զինքը կը կանչեն ։
19 Անիկա իրմէն վախցողներուն փափաքը կը լեցընէ ,
Եւ անոնց աղաղակը կը լսէ ու կը փրկէ զանոնք ։
20 ֏Տէրը բոլոր զինքը սիրողները կը պահէ ,
Սակայն բոլոր ամբարիշտները կը կորընչնցընէ ։
21 Իմ բերանս Տէրոջը գովութիւնը պիտի խօսի ,
Ու ամէն մարմին անոր սուրբ անունը օրհնէ յաւիտեան յաւիտենից ։

ՍԱՂՄ · ՃԽԶ

1 Սաքարեցիներուն Աստուծոյ միջնորդներուն գովութիւնները մատնանշելու ատեն կ՚ըսէ . 3 մարդոց յաւատը կ՚ապտէլէ . 5 ու Աստուծոյ կարողութիւնը , ողորմութիւնը , ազգերու թագաւորութիւնը յիշելով միայն անոր ազատիչը ար֊ժանաւոր ըլլալ կը հաստատէ ։

1 Ալէլուիա ։ ՙՕրհնէ Տէրը , ով իմ անձս ։
2 ֏Տէրը պիտի օրհնեմ իմ կենդանի մէջ ,
Քանի որ ֏ես եմ իմ Աստուծոյս սաղմոս պիտի ըսեմ ։
3 ֏Մի յուսաք իշխաններուն ,
Մարդու որդիին՝ որուն քովը փրկութիւն չկայ ։
4 ՙԱնոր հոգին կ՚ելլէ , անիկա իր հողը կը դառնայ .
Նոյն օրը ֏անոր խորհուրդները կը կորսուին ։
5 ՙԵրանի՛ անոր՝ օրան օգնականը Յակոբին Աստուածն է ,
Ո֊ անոր յոյսը իր Տէր Աստուծոյն վրայ է ,
6 ՙԱն որ երկինքը ու երկիրը ,
Ծովը ու բոլոր անոնց մէջ եղածը ստեղծեց ,
Ճշմարտութիւն կը պահէ յաւիտեան ,
7 ֏Իրաւունք կ՚ընէ զրկուածներուն ,
Ո֊ ֏Հաց կուտայ անօթիներուն .
֏Տէրը կ՚արձակէ կապուածները ։
8 ֏Տէրը կը բանայ կոյրերուն աչքերը .
ՙՏէրը կը կանգնեցընէ վար ծռածները .
Տէրը կը սիրէ արդարները .
9 ֏Տէրը կը պահէ պանդուխտները ,
Կը հաստատէ որբը ու այրեւարին ,
֏Բայց ամբարիշտներուն ճամբան կը ծռէ ։
10 ՙՏէրը պիտի թագաւորէ յաւիտեան ,
Քու Աստուածդ , ով Սիօն , ազգէ մինչև ազգ ։
Ալէլուիա ։

ՃԽԶ

ա Սաղ · ղգ · 4 · Ճխէ · 3 ։
բ Ցար · է · 9 · Բ · 10 · Հ ւռմ · է · 33 ։
գ Եւ · լը · 19 ։
դ Եչ · լգ · 6 · 7 · Թագ · ժգ · 18 · Սաղ · ձգ ·

5 · 15 · Ճգ · 8 ։
ե Սաղ · ճ · 5 · Դաս · ա · 7 ։
զ Սաղ · ժԲ · 1 ։
է Սաղ · ճԲգ · 10 · Տխմ · ա · 17 ։
ը Սաղ · ճԲգ · 8 ։
թ Սաղ · ճգ · 27 ։
ժ Սաղ · ճԼգ · 35 ։

ի Սաղ · ճգ · 21 · ճԲէ · 9 ։
լ Ր Օր · է · 7 ։
խ Ցաքս · գ · 24 ։
ծ Սաղ · լա · 23 · ղէ · 10 ։

ՃԽԶ

ա Սաղ · ճգ · 1 ։

բ Սաղ · ճգ · 33 ։
գ Սաղ · ճԽգ · 8 · 9 · Ես · բ · 22 ։
դ Սաղ · ճգ · 29 · Ժող · ժբ · 7 · Ես · բ · 22 ։
ե Տհս ա Կոր · բ · 6 ։
զ Սաղ · ճԲգ · 15 · Բ֊բեմ · ժԼ · 7 ։
է Ծն · ա · 1 · Ցայտ ·

ժգ · 7 ։
ը Սաղ · ճգ · 6 ։
թ Սաղ · ճԼ · 9 ։
ժ Սաղ · կբ · 6 · ճԼ · 10 · 14 ։
ի Մտաս · իմ · 30 · Ցաքս · իբ · 7—32 ։
լ Սաղ · ճԲսի · 14 · ճԲէ · 6 ։

ժգ · 13 ։
խ Ր Օր · ժ · 18 · Սաղ · կբ · 5 ։
ծ Սաղ · ճԲսի · 6 ։
կ Եչ · ժե · 18 · Սաղ · ժ · 18 · ճԲսի · 12 · Ցայտ · ժա · 13 ։

ՍԱՂՄ· ՃԽԵ

1 Մարգարէն կը յորդորէ մարգիկ զԱստուած գովելու՝ իր խնամքին համար։ որ ունի եկեղեցիին վրայ։ 4 իր կարգաւթեանը համար։ 6 իր ազգութեանը համար։ 7 իր հոգեւթեանը համար։ 12 Իսրայէլի թագաւորութեանը վրայ իր բերած բարիքներուն համար։ 18 մեռելոցին վրայ իր ունեցած իշխանութեանը համար։ 19 ու եկեղեցւոյ մէջ իր գործած կարգադրութիւններուն համար։

1 Գովեցէք Տէրը, [ինչու՝ որ] բարի է մեր Աստուծոյն սաղմոս ըսելը.
Ինչու որ քաղցր — [վայելուչ է օրհնութիւնը։
2 Տէրը [կը չինէ երուսաղէմը,
Իսրայէլին ցրուածները կը ժողվէ.
3 Սիրտով կատրածները կը բժշկէ,
Ու անոնց խոցերը կը փաթթէ.
4 Աստղերուն թիւը կը համրէ,
Անոնց ամէնն ալ [անուններով կը կանչէ։
5 Մեծ է մեր Տէրը, ու [իր զօրութիւնը չատ է.
[Անոր իմաստութիւնը անհուն է։
6 [Տէրը կը հաստատէ խեղճերը,
Ու՝ ամբարիշտները մինչև հողը կը խոնարհեցնէ։
7 Երգեցէք Տէրոջը գոհութիւնով.
Մեր Աստուծոյն սաղմոս ըսէք քնարով.
8 Անի որ երկինքը ամպերով կը ծածկէ,
Անձրեւ կը պատրաստէ երկրին համար,
Խոտ կը բուսցնէ լեռներուն վրայ.
9 [Որ անասուններուն իրենց կերակուրը կուտայ,
Ու՝ ագռաւին ձագերուն՝ որ կ'աղաղակեն։
10 [Ձիուն ձիուն զօրութեանը չհաճիր,
Պարզուն սրունքներուն չհաւնիր։
11 Տէրը կը հաւնի իրմէն վախցողներուն
Ու՝ իր ողորմութեանը յուսացողներուն։

12 — [Ով Երուսաղէմ, գովէ Տէրը.
Օրհնէ քու Աստուածդ, ով Սիօն։
13 Ինչու որ ամրցուց քու դռներուդ նիգերը ամիրցուց,
Ես- քու որդիներդ քու մէջդ օրհնեց։
14 [Ձիուն քու սահմաններուդ խաղաղութիւն կու տայ,
Ու՝ ցորեաթաղ ցորենով քեզ կը կշտացնէ։
15 [Ձիուն իր խօսքը երկրին մէջ կը խրկէ.
Իր խօսքը շատով կը վազէ։
16 [Ձիուն բուրդի պէս ձիւն կու տայ,
Ու՝ եղեամը մոխրի պէս կը ցանէ։
17 Իր սառը պատառներու պէս կը նետէ.
Անոր ցուրտին դէմ ո՞վ կրնայ կենալ։
18 [Ձիուն իր խօսքը կը խրկէ ու կը հալեցնէ զանոնք.
Իր հովը փչել կու տայ, — Ջուրեր կը վազեն։
19 [Ձիուն իր խօսքը կը պատմէ Յակոբին,
Ես- [իր կանոնները ու դատաստանները՝ Իսրայէլին։
20 [Ընաւ մէկ ազգի մը ասանկ չըրաւ.
Ու անոնք [դատաստանները չճանչցան։
Ալէլուիա։

ՍԱՂՄ· ՃԽԸ

1 Սաղմոսերգուն զԱստուած գովելու կը յորդորէ երկնաւորները, 7 երկրաւորները, 11 ու թանական առեղծուածները։

1 Ալէլուիա։ Օրհնեցէք Տէրը երկինքէն.
Օրհնեցէք անիկա բարձր տեղերուն մէջ։
2 [Օրհնեցէք անիկա, ով անոր բոլոր հրեշտակները.
Օրհնեցէք անիկա, ով անոր բոլոր զօրքերը։
3 Օրհնեցէք անիկա, ով արեգակ ու լուսին.
Օրհնեցէք անիկա, ով բոլոր փայլուն աստղեր։
4 Օրհնեցէք անիկա, [ով երկինից երկինքը
Ու [երկինքէն վեր եղող ջուրերը։
5 Թող Տէրոջը անունը օրհնեն.
Ինչու որ [ինքը հրամայեց, ու անոնք ստեղծուեցան։
6 [Եւ զանոնք յաւիտեան յաւիտենից հաստատեց.
Կանոն դրաւ որ չխափանուի։
7 Օրհնեցէք Տէրը երկրէն,
[Ովկ վիշապներ ու բոլոր անդունդներ.
8 Կրակ և կարկուտ, ձիւն ու շոգի,
Ես- [անոր խօսքը կատարող մրրկալից հով,
9 [Լեռներ ու բոլոր բլուրներ,
Պտղատու ծառեր ու եղեւիններ,
10 Գազաններ ու բոլոր անասուններ,
Սողացողներ ու թեւաւոր թռչուններ,
11 Երկրի թագաւորներ և բոլոր ազգեր,
Իշխաններ ու երկրի բոլոր դատաւորներ,
12 Երիտասարդներ և կոյս աղջիկներ,
Ծերեր ու տղաքներ.
13 Թող Տէրոջը անունը օրհնեն,
Ինչու որ [անոնի անոր անունը բարձր է,
[Անոր փառքը երկրէն ու երկինքէն վեր է։
14 [Անիկա բարձրացուց իր ժողովուրդին եղջիւրը,
Իր բոլոր սուրբերուն,
[Իրեն մօտ եղող ժողովուրդին.
Իսրայէլի որդւոցը օրհնութիւնը։ Ալէլուիա։

ՍԱՂՄ· ՃԽԹ

1 Մարգարէն կը յորդորէ մարգիկ որ զԱստուած գովեն՝ եկեղեցիին վրայ իր ունեցած սիրոյն համար, 3 և ան իշխանութեանը համար՝ որ որ [ինքը եկեղեցիին տուաւ։

1 Ալէլուիա։ [Տէրոջը նոր երգ երգեցէք,
Ու՝ անոր օրհնութիւնը սուրբերուն ժողովքին մէջը։
2 Իսրայէլ [թող ուրախանայ [իր Յաղթողին վրայ.
Սիօնի որդիները [թող ցնծան իրենց [թագաւորին վրայ։
3 [Թող անոր անունը պարով օրհնեն,
Թմբուկով ու քնարով սաղմոս [թող ըսեն անոր։
4 Ինչու որ [Տէրը իր ժողովուրդին կը հաւնի,
Խոնարհները փրկութիւնով պիտի փառաւորէ։
5 Թող սուրբերը ուրախանան փառքով,
Ու՝ [իրենց անկողիններուն մէջը ցնծան։
6 Աստուծոյ գովութիւնները անոնց բերնին մէջը [թող ըլլայ,
Ու [երկու բերնով սուր՝ անոնց ձեռքին մէջը,
7 Որ հեթանոսներէն վրէժ առնեն,
Ու՝ ժողովուրդները պատժեն,
8 Որ անոնց [թագաւորները չղթաներով կապեն,
Ու անոնց ազնուականները երկաթէ կապանքներով,
9 [Որ գրուած դատաստանը անոնց վրայ կատարեն.
[Ա՛ս անոր բոլոր սուրբերուն փառքն է։ Ալէլուիա։

ՍԱՂՄ· ՃԾ

1 Երգարարակ զԱստուած գովելու՝ 3 ամէն տեսակ նուագարանով։

1 Ալէլուիա։ Օրհնեցէք զԱստուած իր սրբութեանին մէջ.
Օրհնեցէք անիկա իր զօրութեանը հաստատութեանը մէջ։
2 [Օրհնեցէք անիկա իր զօրաւոր գործքերուն համար.
Օրհնեցէք անիկա իր [մեծափառութեանը համեմատ։
3 Օրհնեցէք անիկա փողի ձայնով.
[Օրհնեցէք անիկա տաւիղով ու քնարով։
4 Օրհնեցէք անիկա [թմբուկով ու պարով.
Օրհնեցէք անիկա [լար ունեցող նուագարաններով ու սրինգով։
5 Օրհնեցէք անիկա [մեծաձայն ծնծղաներով.
Օրհնեցէք անիկա ցնծութեան ծնծղաներով։
6 Ամէն չունչ ունեցողը [թող Տէրը օրհնէ։
Ալէլուիա։

ԳԻՐՔ ԱՌԱԿԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Աստուած օգնութ. 7 Աստուծմէ վախնալը և իր խօսքին հաւատալը համար յորդորանք մը։ 10 Մեղաւորներուն հրապուրանքներէն փախչելու պատուէր։ 20 Իմաստութիւնը իր քաջութեանն համար կը գանգատի։ 24 Զինքը քամահրողներուն սպառնալիքներ կ'ընէ։

1 Իսրայէլի [թագաւորին Դաւթի որդւոյն՝ Սողոմոնին առակները։
2 Իմաստութիւնը ու խրատը գիտնալու համար,
Հանճարին խօսքերը հասկրնալու համար.
3 [Իմաստութեան կրթութիւնը ընդունելու համար,
Արդիւնքին արդարութիւնը, դատաստանը և ուղղութիւնը.
4 [Միամիտներուն օրատուութիւն տալու համար,
Ու՝ երիտասարդներուն գիտութիւն և հանճար։
5 [Իմաստունը [թող լսէ ու իր իմաստութիւնը աւելցնէ,
Ու հանճարեղ մարդը խորհուրդներ առնայ,
6 Առակը ու [մեկնութիւնը հասկրնալու համար,
Ես- իմաստուններուն խօսքերը ու անոնց [խրթնաբանութիւնները։
7 [Իմաստութեան սկիզբը Տէրոջը վախն է,
Բայց յիմարները իմաստութիւնը ու կրթութիւնը կ'անարգեն։
8 Որդեակ իմ, [քու հօրդ խրատը մտիկ ըրէ,
Ու քու մօրդ [օրէնքը մի մերժեր.
9 Քանզի շռնանդ քու գլուխդ՝ շնորհաց պսակ,
Ես- քու պարանոցդ մանեակներ պիտի ըլլան։
10 Որդեակ իմ, [թէ որ մեղաւորները քեզ գերեմ իմ, հանել ուզեն,
Դուն [չհաճիս հաւանութիւն մի տար։

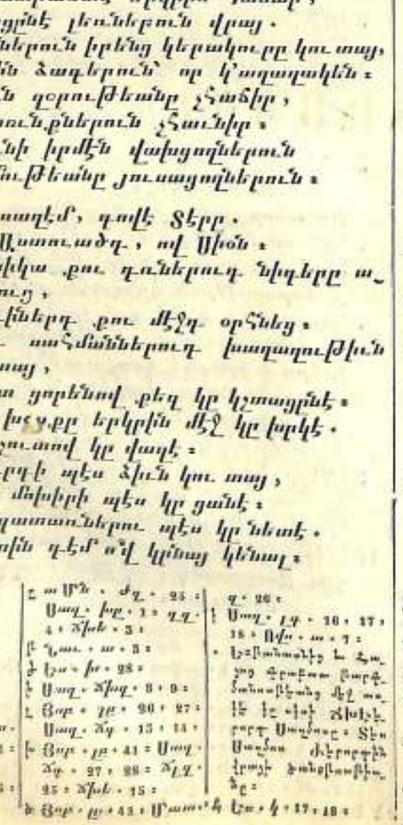

11 Թէ որ ըսէն , Մեզի հետ եկօր ,
Արիւնո համար դարանամուտ ըլլանք ,
Անմեղ մարդուն համար առանց պատճա-
ռի ծածուկ տեղ սպասենք .
12 Զանոնք գերեզմանի պէս ողջ ողջ՝
Եւ դժոխք ինկողներուն պէս ամբողջ կլլենք .
13 Ամէն տեսակ պատուական ստացուածք դըտ-
նենք ,
Ու մեր տուները աւարով լեցընենք .
14 Քու վիճակդ մեր մէջը ձգէ ,
Ամէնքս մէկ քսակ ունենանք .
15 Որդեակ իմ, անոնց հետ ճամբայ մի երթար ,
Անոնց չաւիղէն քու ոտքերդ հետ պահէ .
16 Քանզի անոնց ոտքերը չարութեան կը վազեն ,
Եւ արիւն թափելու կ'արագանան :
17 Քիրաւի ամէն թռչունին աչքերուն առջեւը
Փռած տեղը վարմեր կը լարուի .
18 Բայց անոնք իրենց արեանը համար դարան
կը գործեն ,
Ու իրենց կենացը համար ծածուկ տեղ կը
ապատեն :
19 Ամէն ագահին ճամբաները սասկ են .
Անօթութիւնը իրեն անձնասաւ եղողները կը
մեռցընէ :
20 Իմաստութիւնը դուրսը երգէ կ'ազա-
ղակէ ,
Ու հրապարակներու մէջ իր ձայնը կու տայ :
21 Անկիա բազմութիւն եղած տեղերուն գլուխը՝
Ու դրանց մուտքերուն մէջ կ'ազազակէ ,
Ու քաղքին մէջ իր խօսքերը կը խօսի ըսելով ,
22 Ով անմիտներ , մինչեւ ե՞րբ անմտութիւնը սի-
րել սիրէք .
Ու ե՞րբ ծաղր ընողները ծաղր ընելով սիրել
զաւրանան ,
Ու յիմարները գիտութիւնը ատեն :
23 Իմ յանդիմանութեանս դարձէք .
Ահա իմ հոգիս ձեր վրայ պիտի թափեմ ,
Իմ խօսքերս ձեզի պիտի հայտնեմ :
24 Որովհետեւ ես կանչեցի , ու դուք չուզեցիք
ընել .
Ձեւքս երկարեցի , ու մարդ չդժաւ .
25 Հապա իմ բոլոր խրատներս մերժեցիք ,
Եւ իմ յանդիմանութիւնս չուզեցիք .
26 Ես ալ ձեր թշուառութեանը վրայ պիտի ծի-
ծաղիմ ,
Ու ձեր վախը հասնելուն՝ ծաղր պիտի ընեմ .
27 Երբոր ձեր վախը հեղեղի պէս հասնի ,
Ձեր թշուառութիւնը մրրիկի պէս պատահի ,
Եւ ձեր վրայ նեղութիւն ու տառապանք գայ ,
28 Անոնք ինծի պիտի աղաղակեն , ու պա-
տասխան պիտի չտամ .
Զիս պիտի փնտռեն ու պիտի չգտնան զանիկ .
29 Որովհետեւ գիտութիւնը ատեցին ,
Ու Տէրոջը վախը չընտրեցին .
30 Իմ խրատներս չուզեցին ,
Ու բոլոր յանդիմանութիւնս անարգեցին .
31 Ուրեմն անոնք իրենց ճամբուն պտուղէն պի-
տի ուտեն ,
Ու իրենց խորհուրդներէն պիտի կշտանան :
32 Վասն զի անմիտներուն խոտորիլը զիրենք պի-
տի սպանէ ,
Եւ յիմարներուն ապահովութիւնը զիրենք
պիտի կորընչցընէ :
33 Բայց ինծի մտիկ ընողը ապահովութեամբ պի-
տի բնակի ,
Ու չարիքներու վախէն հանգարտ պիտի ըլլայ :

ԳԼ · Բ

1 Իմաստութիւնը կը խոսացնայ իր ուղղողը բարեպաշտութեան. 10 և գէշ ընկերներէ ազատելութեան, 20 ու չնաշխարհներու մէջ առաքինութեան :

1 Որդեակ իմ, թէ որ իմ խօսքերս ընդունիս ,
Ու՝ իմ պատուիրանքներս քովդ պահես ,
2 Ականջդ որ ակնածով իմաստութեան տաս ,
Ու սիրտդ հանճարին բանաս ,
3 Թէ որ դուն իմաստութիւնը ձեղ կանչես ,
Եւ քու ձայնդ հանճարին ուղղես ,
4 Թէ որ զանիկա արծաթի պէս փնտռես ,
Ու ծածուկ գանձերու պէս փորձես ,
5 Անատնը Տէրոջը վախը պիտի հասկընաս ,
Եւ Աստուծոյ գիտութիւնը պիտի գտնես .
6 Վասն զի իմաստութիւնը Տէրը կու տայ .
Գիտութիւնը ու հանճարը անոր բերնէն է :
7 Անկիա ուղղութեան համար փրկութիւն կը
պահէ .
Անկիա ուղղութեամբ քալողներուն վահան է ,
8 Որ արդարութեան ճամբաները պաշտպանէ ,
Ու Իր սուրբերուն ճամբան պահէ :
9 Անատնը արդարութիւնը , դատաստանը և
ուղղութիւնը ,
Ամէն ալէկ ճամբան պիտի հասկընաս :
10 Երբոր իմաստութիւնը քու սրտիդ մէջը
մտնէ ,
Եւ գիտութիւնը քու հոգւոյդ ախորժելի ըլ-
լայ ,
11 Խոհեմութիւնը քեզ պիտի պահէ ,
Ու հանճարը քեզ պիտի պաշտպանէ ,
12 Որ քեզ չար ճամբայէն ,
22 :
ա Սապ · Ամթ · 275 ։
բ Հմր · 25։ Սապ · Առա-
ջ · 11 ։
գ Ցաբ · գ · 8 ։ ԳԼ · ժգ · 14 ։ իբ · 8 ։ Ես · գ · 21 ։ Երեմ. գ · 19 ։
դ Սապ · Ամթ · 7 ։
ե ԳԼ · ժ · 24 ։
զ Ցաբ · իե · 9 ։ լ · 12 ։ Ես · ա · 15 ։ Երեմ. ժա · 11 ։ ժգ · 12 ։ Եզկ · ը · 18 ։ ՄԿբ · գ · 4 ։ Հմր · ժ · 13 ։ Ցաբ · իա · 14 ։ Հմր · գ · 10 ։
է Ցաբ · ժը · 17 ։ Սապ · լԷ · 28 ։ Ամ · 8 ։
ը ԳԼ · ժ · 25 ։ Երեմ. ժա · 15 ։
թ Հառ. ա · 32 ։
ժ Սապ · Ամե · 5 ։
ի ԳԼ · է · 20 ։
լ ԳԼ · է · 3 ։ գ · 24 ։ է · 5 ։
խ Տես Մառ · բ · 14 ։ 15 ։
ծ ԳԼ · է · 27 ։
կ Սապ · լԷ · 29 ։
ա Ցաբ · ժը · 17 ։ Սապ · լԷ · 28 ։ Ամ · 8 ։
բ Օր · ը · 1 ։ Է · 16 ։ 20 ։
գ Սապ · Ամթ · 165 ։
դ Եւ · ժգ · 9 ։ բ Օր · գ · 8 ։ ԳԼ · գ · 21 ։ է · 3 ։
ե Երեմ. ժե · 1 ։ բ Կոր · գ · 3 ։
զ ա Թագ · ը · 26 ։
է Գ Թագ · գ · 9 ։ 12 ։ Ցակ · ա · 5 ։
ը Կամ իմաստութիւն
թ Սապ · զգ · 9 ։ Սապ · կգ · 9 ։
ժ ԳԼ · գ · 22 ։
Դատ · բ · 32 ։ Գօր · բ · 47 ։ Հառմ. ժգ · 18 ։
ի Եւ · իբ · 20 ։ իգ · 19 ։ Էս · 26 ։ իգ · գ · 10 ։ Ես · գ · 15 ։
ժ Սապ · ժԲ · 10 ։
ի ԳԼ · բ · 4 ։ բ · 11 ։ 19 ։ ժգ · 16 ։
լ Կամ բառաւէրն
խ Մառ · ժգ · 44 ։
ծ ԳԼ · ը · 18 ։ ա Տիմ. գ · 8 ։
կ Մառ · ժա · 29 · 30 ։
հ Ծն · բ · 9 ։ գ · 22 ։
ձ Սապ · Ամ · 24 · Ամկ · 5 ։ ԳԼ · ը · 27 ։ Երեմ. ժ · 12 ։ Ես ։
ղ Ես · բ · 2 ։ գ · 9 ։ 11 ։ 18 ։ ԳԼ · ժ · 9 ։
ճ ԳԼ · իդ · 6 ։ Սապ · գ · 5 ։ գ · 8 ։
մ Սապ · գա · 5 · Ամթ · 7 ։
յ Կամ ապրատիկ

Ընդդէմ խօսող մարդէն ազատէ .
13 Ասոնք որ ուղիղ ճամբան թողուցեր են ,
Որ խաւար ճամբաներու մէջ քալեն .
14 Չարութիւն ընելով կ'ուրախանան ,
Ու չարին նենդութիւններով կը ցնծան .
15 Անոնց ճամբաները ծուռ են ,
Ու անոնց ընթացքը խոտոր կ :
16 Որ զքեզ ազատէ օտար կնիկէն ,
Շողոքորթութիւն խօսող օտար կնիկէն .
17 Որ իր երիտասարդութեան բարեկամը կը
թողու ,
Ու իր Աստուծոյն ուխտը կը մոռնայ .
18 Քանզի անոր տունը մահուան կը տանի ,
Ու անոր շաւիղները մեռելներուն :
19 Անոր գացողները բնաւ չեն դառնար ,
Ու կենաց ճամբաները չեն հասներ :
20 Որպէս զի բարի մարդոց ճամբան երթաս ,
Ու արդարներուն շաւիղները պահես :
21 Քանզի ուղիղները երկրի վրայ պիտի բնակին ,
Ու կատարեալները անոր մէջը պիտի մնան .
22 Բայց ամբարիշտները երկրէն պիտի կորսուին ,
Ու անօրէնները անկէ պիտի փրցուին :

ԳԼ · Գ

1 Հնազանդութեան , 2 հաւատքի , 7 խոնարհութեան , 9 բարեպաշտութեան 11 և համբերութեան յորդորանք մը : 13 Իմաստութեան երջանիկ ազատը : 19 Իմաստութեան գործերը 21 ու չարը : 27 Ապրուստ : 30 խաղաղարար 31 և գոհ ըլլալու յորդորանք մը : 33 Ընարեալն անիծեալ վիճակը :

1 Որդեակ իմ, մի մոռնար իմ օրէնքս ,
Հապա քու սիրտդ թող իմ պատուիրանքս
ներս պահէ .
2 Ինչու որ քեզի երկայն օրեր ու կենդանու-
թեան տարիներ
Եւ հաշտութիւն պիտի աւելցընեն :
3 Ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը քեզ չթո-
ղուն .
Զանոնք քու պարանոցիդ վրայ կապէ ,
Քու սրտիդ տախտակին վրայ գրէ զանոնք :
4 Այսպէս Աստուծոյ և մարդոց առջեւը
Շնորհք ու բարի հանճարութիւն պիտի գտնես :
5 Քու երբոլոր սրտովդ Տէրոջը ապաւինէ ,
Ու քու հանճարութեանդ մի վստահիր :
6 Քու բոլոր ճանապարհներուդ մէջ զանիկա ճանչ-
ցիր ,
Ու անիկա քու շաւիղներդ պիտի ուղղէ :
7 Քու աչքիդ առջեւը իմաստուն մի ըլլար .
Տէրոջմէ վախցիր ու չարութենէ հետ քաշուէ :
8 Անիկա քու մկանդ առողջութիւն ,
Ու քու ոսկորներուդ պարարտութիւն կ'ըլլայ :
9 Տէրոջը պատիւ ըրէ քու ստացուածքէդ
Ու քու բոլոր բերքերուդ երախայրիներէն .
10 Ու քու չաւիղարաններդ առատութեամբ պի-
տի լեցուին ,
Ու հնձաններէդ նոր գինին քուրս պիտի թափի :
11 Որդեակ իմ, Տէրոջը խրատը մի անարգեր ,
Ու անոր յանդիմանութենէն մի թուխնար .
12 Վասն զի Տէրը իր սիրածը կը խրատէ ,
Հայրս որ Տղան մը իր սիրական զաւակին կ'ընէ :
13 Երանի անոր մարդուն որ իմաստութիւն կը
գտնէ ,
Ու այն մարդուն՝ որ հանճար կը ստանայ .
14 Վասն զի անոր չարը արծաթի չահէն աղէկ է ,
Ու անոր արդիւնքը մաքուր ոսկիէն :
15 Անկիա գոհարներէն պատուական է .
Եւ քու բոլոր ցանկալի բաներդ չեն կրնար
անոր հաւասարիլ :
16 Անոր աջ ձեռքին մէջ օրերու երկայնութիւն ,
Ու ձախ ձեռքին մէջ հարստութիւն ու փառք
կայ :
17 Անոր ճամբաները հաճոյական ճամբաներ են ,
Ու անոր բոլոր շաւիղները խաղաղութիւն են :
18 Անկիա իրեն յարոյներուն կենաց ծառ է .
Ու զինքը բռնողները երջանիկ կ'ըլլան :
19 Տէրը իմաստութեամբ հիմնեց երկիրը ,
Ու հանճարով հաստատեց երկինքը :
20 Անոր գիտութեամբը անդունդները կը պատռ-
ուին ,
Ու ամպերը ցօղ կը կաթեցընեն :
21 Որդեակ իմ, ասոնք քու աչքերուդ առջեւէն
չերթան .
Իմաստութիւնը ու խոհեմութիւնը պահէ :
22 Ու քու հոգւոյդ կեանք՝
Ու քու պարանոցիդ զարդ ըլլան :
23 Անատնը ճամբադ ապահովութեամբ պիտի
քալես ,
Ու քու ոտքդ պիտի չահի :
24 Երբ որ պառկիս՝ պիտի չվախնաս ,
Ու երբ որ քնանաս՝ քունդ անոյշ պիտի ըլլայ :
25 Պիտի չվախնաս յանկարծական վախէն ,
Ոչ ալ ամբարիշտներուն կորուստէն՝ երբոր
գայ .
26 Վասն զի քու յոյսդ Տէրը պիտի ըլլայ ,
25 :
ա Օր · լգ · 28 ։ Ցաբ · լԷ · 28 ։
բ ԳԼ · ա · 9 ։
գ Եբեր · շնորհք
դ Սապ · լԷ · 24 ։ գա · 11 ։ 18 ։ ԳԼ · ժ · 9 ։
ե ԳԼ · իդ · 6 ։ Սապ · գ · 5 ։ գ · 8 ։
զ Սապ · գա · 5 · Ամթ · 7 ։
է Կամ ապրատիկն՝

և քու ոտքդ պիտի պահէ, որ չբռնուի։
27 Երբոր ձեռքդ աղկութիւն ընել կու դայ,
Կարօտ եղոզէն՝ մի արգիլեր զանիկա։
28 Քու դրացիիդ բնաւ մի ըսեր, Գնա ու դարձեալ եկուր,
Եթէ վաղը կու տամ, երբոր քու քովդ կայ։
29 Քու դրացիիդ դէմ չարութիւն մի մտածեր,
Քանի որ անիկա վստահութեամբ քեզի հետ կը բնակի։
30 Առանց պատճառի մարդու հետ մի վիճիր,
Երբոր անիկա քեզի չարութիւն մը ըրած չէ։
31 Բռնաւոր մարդուն մի նախանձիր,
Ու անոր ճամբաներէը բնաւ մի ընտրեր.
32 Վասն զի ծուռ մարդը Տէրոջը տալիքը պիղծ է.
Բայց Անոր բնտանութիւնը արդարոց հետ է։
33 Անբարիշտ մարդուն տանը մէջ Տէրոջը անէծքը կայ.
Բայց հարգարներուն բնակարանը Անիկա կ'օրհնէ։
34 Ծեփաւ Անիկա ծաղր բնդներէը ծաղր կ'ընէ,
Բայց խոնարհներուն շնորհք կու տայ։
35 Իմաստուններէը փառք պիտի ժառանգեն,
Բայց յիմարներուն բարձրանալը անարգանք պիտի ըլլայ։

ԳԼ. Դ

1 Սպանն մարդիկ հնազանդութեան համար կու տայ՝ 3 կը յուշցնէ թէ ինչ կրթութիւն առած է ինքը իր ծնողքին, 5 խմաստութիւն որդիքու համար, 14 ու չարքերուն ձամբայէն փախչելու համար։ 20 Հաստատի 23 և արդարութեան յարդարանք մը։

1 Որդիք, ունկ հօրը խրատը լսեցէք,
Ու մտիկ ըրէք որ խնամատարութիւնը ճանչնաք։
2 Վասն զի ձեզի ազնիւ կրթութիւն կու տամ.
Իմ օրէնքս մի թողուք։
3 Քանզի ես իմ հօրս տգան էի,
Փափուկ ու սիրելի՝ իմ մօրս առջևը։
4 Անիկա ինծի կը սովրեցնէր ու կ'ըսէր,
Քու սիրտդ իմ խօսքերս թող բռնէ.
Իմ պատուիրանքներս պահէ ու ապրէ։
5 Իմաստութիւն առացիր, խոհեմութիւն առացիր.
Մի մոռնար, ու իմ բերնիս խօսքերէն մի խոտորիր.
6 Զանիկա մի թողուր, ու անիկա քեզ պիտի պահէ.
Զանիկա սիրէ, ու անիկա քեզ պիտի պատսպարէ։
7 Գլխի քանէն դլուխը իմաստութիւնն է, իմաստութիւն ստացիր.
Ու ամէն ստացած բանիդ հետ խոհեմութիւն ստացիր։
8 Զանիկա մեծարէ, ու անիկա քեզ պիտի բարձրացնէ.
Թէ որ զանիկա դրկես՝ քեզ պիտի պատուէ,
9 Անիկա քու դլխուդ շնորհաց զարդ պիտի տայ.
Քեզի փառաց պսակ պիտի պարգևէ։
10 Մտիկ ըրէ, որդեակ իմ, ու իմ խօսքերս ընդունէ.
Եւ քու կենացդ տարիները պիտի շատնան։
11 Քեզի իմաստութեան ճամբուն մէջ ցուցուցի.
Քեզ ուղղութեան շաւիղներուն մէջ պտըտցուցի.
12 Ու քալելու ատենդ նեղքդ չնեղուին,
Ու վազելու ատենդ չսայթաս։
13 Ամուր բռնէ խրատը՝ չթող որ մի թողուր.
Զանիկա պահէ, վասն զի քու կեանքդ անիկա է։
14 Անբարիշտներուն ճամբան մի երթար,
Ու չարերուն ճամբուն մէջ մի քալեր։
15 Անկէ դդուշացիր, անոր քովէն մի անցնիր,
Անկէ խոտորէ ու անցիր։
16 Վասն զի անոնք մինչև որ չարութիւն չընեն՝ չեն քնանար.
Ու թէ որ հոնէ չկործանեն՝ քուներնին կը փախչի։
17 Քանզի անոնք ամբարշտութեան հացը կ'ուտեն,
Ու անիրաւութեան դինին կը խմեն։
18 Բայց արդարներուն ճամբան ծագած լոյսին պէս է,
Որ կատարեալ կը լուսաւորուի, մինչև որ կատարեալ օր ըլլայ։
19 Անբարիշտներուն ճամբան խաւարի պէս է,
Ու չեն դիտեր թէ ինչ բանով երթնց ոտքը պիտի սահի։
20 Որդեակ իմ, մտիկ ըրէ իմ խօսքերս,
Քու ականջներդ իմ խօսքերուս տուր։
21 Անոնք քու աչքերուդ առջևէն չերթան,
Զանոնք քու սրտիդ մէջը պահէ.
22 Վասն զի զանոնք գտնողներուն անոնք կեանք են,
Եւ անոնց բոլոր մարմնոյն բժշկութիւն։
23 Ամէն զգուշութիւնով քու սիրտդ պահէ,
Քանզի կենաց աղբիւրները անկէ են։
24 Ծուռ բերանը քեզմէ մէկդի ընէ,
Ու անիրաւ շրթունքները քեզմէ հեռացուր։
25 Քու աչքերդ ուղիղ նային,
Ու ապահանութիւնդ չիտակ դէպ'ի առջևդ ըլլան։
26 Ոտքերուդ շաւիղները չխոհէ,

ԳԼ. Ե

1 Սպանն կը յորդորէ մարդիկ խնամատարութիւն տրվելու։ 3 պատճառները, 15 կը կոչնկան ու անառակութեան վնասը կը ցուցնէ. 22 կ'իմացնէ թէ չարը իր մեղքերովը պիտի բռնուի։

1 Որդեակ իմ, մտիկ ըրէ իմ իմաստութեանս,
Ու քու ականջդ իմ հանճարիս տուր,
2 Որ խոհեմութիւն պահես,
Ու քու չրթունքներդ դիտութիւն պահեն։
3 Վասն զի օտար կնկան չրթունքներէն խորխորատ մեղր կը կաթի,
Ու անոր քիմքը ձեղէն կակուղ է.
4 Բայց անոր վախճանը դաւլնդրի պէս դառն՝
Ու երկսայրի սուրի պէս սրած է։
5 Անոր ոտքերը մահուան կ'իջնեն,
Ու անոր քայլերը դժոխքը կը հասնին։
6 Անոր ճամբաներէը վռվռոխական են, ու չես կրնար ճանաչել դիտնալ,
Որ չըլլայ թէ կենաց ճամբան մոռնաս։
7 Եւ հիմա, ով որդիք, լսեցէք ինծի մտիկ ըրէք,
Ու իմ բերնիս խօսքերէն մի խոտորիք։
8 Ան կնկէն ճամբադ հեռացուր,
Ու անոր տանը դրան մի մօտենար.
9 Զըլլայ որ քու փառքդ ուրիշներու,
Ու տարիներդ անողորմ մարդու տան.
10 Զըլլայ որ օտարները քու զօրութենէդ կշտանան,
Ու քու վաստակդ օտարներուն տունը մնայ.
11 Եւ քու վերջին ատենդ չհառաչես,
Երբոր քու մարմինդ ու անդամներդ մաշին,
12 Ու չըսես, Ես ինչպէս խրատը ատեցի,
Ու իմ սիրտս յանդիմանութիւնը անարդեց.
13 Եւ իմ ուսուցիչներուս խօսքը մտիկ չըրի,
Ու իմ ականջս դիս վարժողներուն չսուի.
14 Ժողովքի ու ժողովարդի մէջ
Գրեթէ ամէն չեռակ թշուառութեան հանդիպեցայ։
15 Դուն քու ջրակոյտէդ ջուր խմէ,
Եւ քու ջրհորդիդ մէջը վազող ջուրէն։
16 Քու աղբիւրներդ դուրսը սփռուին,
Ինչպէս ջուրերու վտակները հրապարակներուն մէջ։
17 Անոնք միայնակ քուկդ ըլլան,
Ու չի թէ քու կողդ և օտարներուն։
18 Քու աղբիւրդ օրհնեալ ըլլայ.
Եւ քու երիտասարդութեանդ կնկանը հետ ուրախ եղիր։
19 Անիկա սիրելի եղնիկի պէս,
Եւ շնորհալի այծեման պէս ըլլայ.
Անկէ առնն անոր տանքները քեզ կշտացնեն,
Ու միշտ անոր սիրովը գմայլես։
20 Եւ ինչո՞ւ, որդեակ իմ, գուն օտար կնկան մը պէս գմայլիս,
Ու օտար կնկան ծոցը դրկես։
21 Վասն զի մարդուն ճամբաները Տէրոջը աչքերուն առջևն են,
Ու անոր ամէն քայլերը Ան կը կշռէ։
22 Զարագործը իր անօրէնութիւններն պիտի բռնեն.
Ու անիկա իր մեղքին չուաններովը պիտի բռնուի։
23 Անիկա առանց խրատի պիտի մեռնի,
Ու իր մեծ յիմարութեամբը պիտի մոլորի։

ԳԼ. Զ

1 Երաշխաւորութեան, 6 ծուլութեան 12 և անզգամութեան դէմ պատուիրանք։ 16 Աստուծոյ ատելի եօթը բաներ։ 20 Հնազանդութեան օրհնութիւնները։ 23 Ընութեան վնասները։

1 Որդեակ իմ, թէ որ քու բարեկամիդ համար երաշխաւոր եղար,
Կամ օտար մարդու համար քու ձեռքդ տուիր,
2 Քու բերնիդ խօսքերովը որոգայթը ինկար,
Բերնիդ խօսքերովը բռնուեցար.
3 Որդեակ իմ, չուտով ատանկ ըրէ որ ազատիս.
Որովհետև դուն քու բարեկամիդ ձեռքը մտար,
Գնա քու բարեկամիդ խոնարհէ
Ու զանիկա խանդաղէ։
4 Աչքերուդ քուն՝
Ու արտեւանունքներուդ նիրհում մի տար.
5 Քեզ ազատէ ինչպէս որ այծեամը որսորդին ձեռքէն,
Կամ թռչունը հաւորսին ձեռքէն կ'ազատէ։
6 Ով ծոյլ, երկրքնդին դնա,
Անոր ճամբաները տես ու իմաստուն եղիր.
7 Վասն զի անիկա ընչ իշխան,
Վարիան կամ տիրող չունի,
8 Իր կերակուրը ամառուընկ կը պատրաստէ,
Իր ուտելիքը հունձքի ատեն կը ժողվէ։
9 Ով ծոյլ, մինչև ե՞րբ կը պառկիս,
Քունիդ ե՞րբ պիտի արթննաս։
10 Քիչ մը քնանաս, քիչ մը նիրհես,
Ու քիչ մը ձեռք ձեռքի վրայ դնես ննջելու համար,
11 Անառնը քու աղքատութիւնդ ճամբորդի պէս պիտի դայ,

Ու կարօտութիւնդ՝ սպառազինեալ մարդու պէս։

12 Անօրէն ու չար մարդը
Ծուռ բերնով կը շարժի.
13 Անիկա իր աչքերովը անհարկութիւն կ'ընէ,
Ոտքերովը կը խօսի,
Ու մատներովը բան կը սորվեցընէ.
14 Անոր սրտին մէջը ծուռութիւն կայ,
Միշտ չարութիւն կը հնարէ — հրիւներ կը հանէ։
15 Ասոր համար անոր կորուստը յանկարծ պիտի գայ.
Անիկա յանկարծ պիտի կոտրուի, ու անոր դարման պիտի չգտնուի։

16 Ցերը աս վեց բանէն կը ղզուի,
Ու անոր հոգւոյն աւելը եօթը բան պիղծ է.
17 Ամբարտաւան աչքեր, նամսաօս լեզու
Եւ անմեղ արիւն թափող ձեռքեր,
18 Չար խորհուրդներ հնարող սիրտ,
Չարութիւն ընելու համար շուտ վազող ոտքեր,
19 Սուտութիւն խօսող անիրաւ վկայ,
Ու հեղբարց մէջ կռիւներ ցանող մարդ։
20 Որդեակ իմ, քու հօրդ պատուիրանքը պահէ,
Ու քու մօրդ օրէնքը մի մերժեր։
21 Զանոնք միշտ քու սրտիդ վրայ կապէ,
Զանոնք քու պարանոցդ կախէ։
22 Քալած ատենդ անոնք քեզի առաջնորդութիւն ընեն,
Քնացած ատենդ քեզ պահպանեն,
Ու արթնցած ատենդ քեզի հետ խօսակցին։
23 Պատուիրանքը ճրագ՝ ու օրէնքը լոյս է,
Ու խրատին յանդիմանութիւնները կենաց ճամբայ են.
24 Որ քեզ դէշ կնիկէն
Օտար կնկան չոզքորթիզ լեզուէն պահէ։
25 Սրտիդ մէջ անոր գեղեցկութեանը մի ցանկար.
Ու քեզ իր արտեւանունքներովը չբռնէ։
26 Վասն զի պոռնիկ կնկան պատճառուր
Մարդ մինչև պատառ մը հացի կ'ըլայ.
Ու շնացող առնականը հպատուական հոգին կ'որսայ։
27 Հնար է որ մկկը իր ծոցը կրակ դնէ,
Ու հանդերձները չայրին.
28 Հնար է որ մկկը կրակի կայծերու վրայ քալէ,
Ու անոր ոտքերը չայրին։
29 Ասոր պէս է իր դրացիին կնկանը քով գացողն ալ.

Ով որ անոր դպչի՝ անմեղ չըլլար։
30 Գողը թէ որ անօթութեան համար ու իր փորը կշտացընելու համար դողութիւն ընէ,
Զեն քամահրեր ըսեն։
31 Սակայն թէ որ գտնուի՝ եօթնապատիկ կը հատուցանէ,
Իր տանը բոլոր ինչքը կու տայ։
32 Կնկան հետ շնութիւն ընողին խելքը պակաս է.
Ան բանը ընողը իր հոգին կը կորսընցընէ։
33 Անիկա վէրք ու անարգանք կը դտնի,
Եւ անոր նախատինքը անջնջելի է։
34 Քանզի նախանձը էրկանը կատաղութիւնն է,
Ու անիկա վրէժխնդրութեան օրը չխնայեր.
35 Անիկա բնաւ մէկ փրկանքի մը չհայիր,
Կաշառք ալ չատցընելու բլլաս անիկա չհաճիր։

ԳԼ. Է

1 Սորմանն կը յորդորէ մարդիկ որ խնամատարեան հետ հաստատուն ու քաջագոր ընտանութիւն ունենան։ 6 օրինակով մը կը ցուցընէ։ 10 պոռնիկին խորամանկութիւնը։ 22 և անպարկեշտ երիտասարդին անմտութիւնը։ 24 Ան ամեակ չարութիւններ կը զգուշացընէ մարգիկ։

1 Որդեակ իմ, պահէ իմ խօսքերս,
Ու իմ պատուիրանքներս քու քովդ ծածկէ։
2 Իմ պատուիրանքներս պահէ որ ապրիս,
Ու իմ օրէնքիս քու աչքերուդ բիբին պէս նայէ։
3 Զանոնք մատներուդ վրայ կապէ,
Զանոնք սրտիդ տախտակին վրայ գրէ։
4 Իմաստութեան ըսէ, Դուն իմ քոյրս ես.
Ու խոհեմութեան՝ Ծանօթ կանչէ,
5 Որ քեզ օտար կնիկէն
Շողոքորթութեամբ խօսող օտար կնիկէն պահէ։
6 Վասն զի իմ տանս պատուհանէն
Իմ վանդակիս նայեցայ.
7 Եւ անմիտներուն մէջը տեսայ,
Երիտասարդներուն մէջը հպակատամիտ պատանի մը գտայ,
8 Որ փողոցին մէջ ան կնոջը դռնէ անկիւնին քովէն կ'անցնէր,
Ու անոր տանը ճամբան բռնեց,
9 Երբոր իրիկուն եղաւ, օրը տապաժամեցաւ
Ու գիշերուան մութը տիրեց.
10 Եւ ահա անոր առջևը կնիկ մը ելաւ,
Անիկա պոռնիկի կերպարանք ու նենգաւոր սիրտ ունէր.
11 Անիկա ազդակող ու անզգամ էր,
Որ տանը ոտքերը իր տանը մէջ չէր կենար.
12 Երբեմն դուրսը, երբեմն հրապարակները,

Ե։ 5։
Մտա։ Ե։ 28։
Է։ Գէն։ ԻԹ։ 3։
Դն։ ԻԹ։ 12։
Ը։ Եզեկ։ Ժգ։ 18։
Ես։ Ժ։ 1։ 4։
Գէ։ Ե։ 7։
—
Գէ։ Բ։ 1։
Գէ։ Ժբ։ 3։ Գէ։ Գ։ 4։ Ես։ Ծէ։ 3։
Օբ։ Լբ։ 19։
Օբ։ Զ։ 8։ Ժ։ 18։ Գէ։ Զ։ 3։ Զ։ 21։
Գէ։ Ժ։ 2։ Ես։ Ծ։ 3։ Ես։ Ծ։ 7։ Ես։ Ծ։ 8։ Ես։ Ծ։ 9։ Ես։ Ծ։ 10։ Ես։ Ծ։ 11։ Ես։ Ծ։ 12։ Գէ։ Ժ։ 5։ Ժ։ 9։
Գէ։ Ժ։ 16։ Ե։ 3։
Գէ։ Ա։ 8։ Եփես։ Գ։ 1։
Գէ։ Ա։ 15։
Գէ։ Գ։ 3։ Է։ 3։
Գէ։ Գ։ 23։ 24։
Գէ։ Բ։ 11։
Սաղ։ ԺԹ։ 8։ ՃԺԹ։ 105։
Գէ։ Բ։ 16։ Ե։ 3։

Եւ ամէն անկիւնի քով դարանամուտ կ'ըլլար.
13 Զանիկա բռնեց համբուրեց,
Ու լիրբ երեսով անոր բաւ,
14 Իմ քովս խաղաղութեան զոհեր կան.
Ես այսօր իմ ուխտերս կատարեցի.
15 Անոր համար ելայ քեզ դիմաւորելու,
Քու երեսդ փնտռելու, ու քեզ գտայ,
16 Իմ անկողինս ծածկոյներով զարդարեր եմ՝
Եգիպտոսի ծաղկանկար բեհեզով.
17 Անկողինս վրայ գմռնա,
Հալուճ ու կինամոն ցաներ եմ.
18 Եկուր մինչև առտու սիրով զուարճանանք,
Ու ցանկութիւններով զբօսանունք.
19 Վասն զի էրիկս տունը չէ,
Անիկա հեռաւ ճամբայ գնաց.
20 Ոսկեայ քսակը իր հետը առաւ,
Եւ լուսնի լրման՝ օրը իր տունը պիտի դառնայ։
21 Այսպէս ինք շատ խօսքերովը զանիկա հրապուրեց,
Ու իր շրթունքներուն չաղոքրթութիւնովը զանիկա տանկեց։
22 Ան՝ շուտակ կնկանը հետևեցաւ՝
Սպանդանոցը գացող արջառի պէս՝
Պատժուելու ծոծրակ կապուած յիմարի մը պէս կ'երթայ,
23 Մինչև որ նետը անոր լեարդը ծակէ.
Ինչպէս որ թռչուն մը արագարագ դէպ ի ծուղակը կ'երթայ,
Ու չգիտեր որ անիկա իր հոգւոյն համար ըսոյ է։
24 Եւ հիմա, ով որդիք, լսեցէք ինծի քրէք,
Ու իմ բերնիս խօսքերուն ականջ դրէք։
25 Քու սիրտդ անոր ճամբաներուն չխոտորի,
Եւ անոր շաւիղներուն մէջը չմոլորիս.
26 Վասն զի անիկա շատերը խոցոտեց ու կործանեց,
Ու անոր բոլոր սպանցած մարդիկը զօրաւոր էրին։
27 Անոր տունը դժոխքին ճամբաներն է,
Անոնք մահուան չտեսնողներուն կ'իջնեն։

ԳԼ. Ը

1 Իմաստութեան հմտութիւնը։ 6 բարեպաշտութիւնը։ 10 գերազանցութիւնը։ 12 բնաւթիւնը։ 15 զօրութիւնը։ 18 Հոգեհոգիները։ 22 ու յաւիտենականութիւնը։ 32 Իմաստութիւնը փափաքելի բան մըն է։ քանզի անոր հետևանքը երջանկութիւն է։

1 Ա՞հա իմաստութիւնը կը կանչէ,
Ու խոհեմութիւնը իր ձայնը կու տայ։
2 Անիկա բարձր տեղերու գլուխ, ճամբու վրայ

Ես։ Ժ։ 8։
Կամ ուշադրութեան արժանի
Գէ։ Է։ 6։
Գէ։ Ժ։ 1։ Է։ 3։
—
Գէ։ ու։ 20։ Բ։ 3։
Ես գէ։ իբ։ 20։
Գէ։ բ։ 16։ է։ 3։ ը։ 24։
Պռ։ Ժ։ 10։
Ամ։ 127։ Գէ։ գ։ 14։ 15։ գ։ 8։ 7։ Ժգ։ 16։
Գէ։ Ժգ։ 6։
Գէ։ ժ։ 17։
Գէ։ գ։ 24։
Ժող։ է։ 19։
Տես Դան։ բ։ 21։ Հռ։ Ժ։ Ժգ։ 1։
Գէ։ գ։ 14։ Հմր։ 10։
Կամ Ջրհ սիրոյն
Գէ։ գ։ 17։ Ժ։ 8։
Սաղ։ զ։ 14։
Ամ։ գ։ 33։
Ես։ 21։
Ես։ Ծ։ 5։
Գէ։ գ։ 19։ Ես։ Ծ։ 8։
Սաղ։ բ։ 6։
բառն Ժառանգութիւն նշանակ. նոյնն է.
Գէ։ գ։ 19։ Ես։ Ծ։ 8։
Սաղ։ բ։ 6։

երկրիս սկիզբէն առաջ *օծուեցայ։
24 Անդունդները չեղած՝
առատ չուբերուն աղբիւրները չեղած ես ծը-
նած էի։
25 Լեռները չտեղաւորուած՝
բլուրներէն առաջ ես ծնած էի։
26 Ցամաքին երկիրը ու բաց տեղատանքը
եւ աշխարհիս հողերուն †առջինը չսաւեղծած,
27 երբոր երկինքները կը պատրաստէր,
ո՛ւ անդնդոց երեսին վրայ կամար կը ձգէր,
ես հոն էի։
28 երբոր վերի ամպերը կ՚ուժովցնէր,
եւ անդնդոց աղբիւրները կը հաստատէր,
29 ՚երբոր ծովուն կանոն կը դնէր,
որ չուբերը իր հրամանէն դուրս չելլեն,
ո՛ր երբոր ՚երկրիս հիմերը կը ձգէր,
30 ՚Վնտռտնոցը ես անոր քովը ճարտարապետ էի,
՚եւ ամէն օր ՚ուրախութիւնն էի,
ո՛ր միշտ անոր առջեւը կ՚ուրախանայի։
31 Ես աշխարհիս մէջ — անոր երկրին վրայ կ՚ու-
րախանայի,
ո՛ւ ՚իմ զուարճութիւնս մարդոց որդիներուն
հետ էր։
32 Եւ հիմա, ով որդիք, լսեցէք ինծի մտիկ ըրէք.
վասն որ ՚իմ ճամբաներս պահողները երջա-
նիկ կ՚ըլլան։
33 Խրատ մտիկ ըրէք ու խնդութիւն եղէք,
ո՛ւ ընդ- մի մերժէք։
34 ՚Երանի այն մարդուն՝ որ ինծի մտիկ կ՚ընէ,
Ամէն օր իմ դուռներուս քովը կը սպասէ,
եւ իմ դրանդիմներս կը դիտէ։
35 Ինչու որ ով գտնողը կեանք կը գտնէ,
ո՛ւ ՚Տէրոջմէ շնորհք կը առնայ։
36 Բայց ինծի դէմ մեղանչողը ՚իր հոգւոյն անէ-
ծասութիւն կ՚ընէ.
Բոլոր ով սիրողները մահը կը սիրեն։

ԳԼ. Թ

1 Իմաստութեան գաւառխրատութիւնը եւ ու վարդապետութիւ-
նը։ 13 Յիմարութեան պատիրութիւնը 16 ու մոլորութիւնը։

1 Իմաստութիւնը ՚իր տունը շինեց,
ո՛ր իր եօթը սիւները ‡կանգնեց։
2 ՚Իր անասուններըը մորթեց, ՚իր գինին ‖խառնեց
ո՛ւ իր սեղանը պատրաստեց։
3 Անիկա ՚իր աղախիններըը խրկեց,
ո՛ր ՚քաղաքին բարձր տեղերուն վրայ ՚կը
կանչէ.

4 ՚Ով որ պարզամիտ է՝ թող հոս դայ.
ո՛ւ պակասամիտ եղողին կ՚ըսէ,
5 ՚Եկէք իմ հացէս կերէք,
ո՛ւ ‖խառնած գինիէս խմեցէք.
6 Յիմարութիւնը թողուցէք՝ որ ապրիք,
ո՛ւ խոհեմութեան ճամբուն մէջ քալեցէք։
7 Ծաղր ընողը յանդիմանողը կրնն անար-
գանք՝
ո՛ւ ամբարիշտը խրատողը կրնն արատ կը վաս-
տկի։
8 ՚Ծաղր ընողը մի յանդիմաներ, որ չըլլայ թէ
քեզի թշնամի ըլլայ.
՚Իմաստունը յանդիմանէ, ու քեզ պիտի սիրէ։
9 Իմաստունին երթա տուր, և աւելի իմաստուն
պիտի ըլլայ.
Արդար մարդուն սորվեցուր, ՚ու էր իմաստու-
թիւնը պիտի աւելցնէ։
10 ՚Իմաստութեան սկիզբը Տէրոջը վախն է,
ո՛ւ Նմանութեան գիտութիւնը հանճար է։
11 ՚Վասն զի քու օրերդ ինծմով պիտի չատնան,
եւ քեզի կենաց տարիներ պիտի աւելցան։
12 ՚Թէ որ իմաստուն ես, քեզի իմաստուն ես,
ո՛ւ թէ որ ծաղր ընող ես, ՚ընդ պատէդ մինակ
դուն պիտի կրես։
13 ՚Անզգամ կնիկը ազապակող կ՚ըլլայ.
Անիկա անմիտ է ու բան մը չգիտեր։
14 Եւ ՚քաղաքին բարձր տեղերուն՝
իր տունը դուռը սպասի վրայ կ՚նստի,
15 Որ երթնց ճամբան չխոտակ գացող
Անցաւորները կանչէ,
16 ՚Ով որ պարզամիտ է՝ թող հոս դայ.
Եւ պակասամիտ եղողին կ՚ըսէ,
17 ՚Գողցուած ջուրերը անոյշ են,
Եւ գաղտուկ հացը հաճոյ կ՚ըլլայ։
18 Բայց անիկա չգիտեր որ ՚անոր տեղը մեռելներ
կան,
ո՛ր անոր հրաւիրած մարդիկը դժոխքին ան-
դունդներուն մէջն են։

ԳԼ. Ժ

Առ գլխոց միտք քառատհինգ երեք տող կը պարունակուին
զանազան առակութիւններու, ու անոնց հակառակ եղող
մոլութիւններուն վրայով ծանօթութիւններ։

Սողոմոնին առակները։

1 Իմաստուն որդի իր հայրը կ՚ուրախացնէ.
Բայց անմիտ որդի իր մօրը արհամարհութիւն է։
2 ՚Անօրէնութեան գանձերը օգուտ չեն ընծեր.

՚Բայց արդարութիւնը մահուանէ կ՚ազատէ։
3 ՚Տէրը արդարին հոգին անօթի չթողուր,
Բայց ամբարիշտներուն ցանկութիւնը կը խա-
փանէ։
4 ՚Ծոյլ ձեռքով բանողը ազքատ կ՚ըլլայ,
Բայց ՚ժիր մարդոց ձեռքը հարստութիւն կը
բերէ։
5 Ան որ ամառը կը ժողվէ՝ խոհեմ որդի է.
Հունձքի ատեն քնացողը ՚ամօթով պատճառ
եղող որդի է։
6 Արդարին գլխուն վրայ օրհնութիւններ կան.
Բայց ՚բռնութիւնը ամբարիշտներուն բերանը
կը գոցէ։
7 ՚Արդարներուն յիշատակը օրհնեալ կ՚ըլլայ.
Բայց ամբարիշտներուն անունը կը փտի։
8 Իմաստուն սիրտ ունեցողը պատուիրանքները
կը բռնէ.
՚Բայց յիմար շրթունք ունեցողը կը կործանի։
9 ՚Կատարելութեամբ քալողը ապահովութեամբ
կը քալէ.
Բայց իր ճամբաները ծռողը պիտի ճանչցուի։
10 ՚Աչքով ակնարկութիւն ընողը նեղութիւն կու-
տայ.
՚Ու յիմար շրթունք ունեցողը կը կործանի։
11 ՚Արդարին բերանը կենաց աղբիւր է.
Բայց ՚բռնութիւնը ամբարիշտներուն բերանը
կը գոցէ։
12 Ատելութիւնը կռիւներ կը հանէ.
Բայց ՚սէրը ամէն յանցանքները կը ծածկէ։
13 Իմաստունին շրթունքը վրայ իմաստութիւն կը
գտնուի.
Բայց ՚գլխատութիւնը անմիտ մարդուն մեծ
գաւազան դէպ է։
14 Իմաստունները գիտութիւն կը գանձեն.
Բայց ՚յիմարին բերանը կործանումն մօտ է։
15 ՚Հարուստին ճոխութիւնը իր ամուր քաղաքն է.
Բայց տնանկներուն ազքատութիւնը իրենց
կործանումն է։
16 Արդարին գործը կենաց համար է.
Ի՛նչ ամբարիշտին արդիւնքը մեղքոյ համար է։
17 Խրատ պահողը կենաց ճամբուն մէջ է.
Բայց յանդիմանութիւնը մերժողը կը մոլորի։
18 Ատելութիւնը ծածկողը սուտ շրթունք ունի,
ո՛ւ ՚բամբասանք հանողը անմիտ է։
19 ՚Շատ խօսքերու մէջ յանցանք պակաս չէ.
Բայց ՚իր շրթունքները զսպողը խելացի է։
20 Արդարին լեզուն ընտիր արծաթ է.
Ամբարիշտներուն սիրտը քիչ արժէք ունի։

21 Արդարին շրթունքները շատերուն առաջնոր-
դութիւն կ՚ընեն,
Բայց յիմարները խելքի պակասութենէն կը
մեռնին։
22 ՚Տէրոջը օրհնութիւնն է որ հարստութիւն կու-
տայ,
ո՛ւ անոր հետ արտմութիւն չխառներ։
23 ՚Զարմութիւն ընելը յիմարին պէսսանքն է.
Բայց խոհեմ մարդուն՝ խնամասութիւնը։
24 ՚Զար մարդուն վախցած բանը իր վրայ կու գայ.
Բայց ՚արդարներուն փափագը կը լեցուի։
25 Մրրիկը անցնելուն պէս ամբարիշտը բնաջինջ
կ՚ըլլայ.
Բայց ՚արդարը յաւիտենական հիմ ունի։
26 Ինչպէս է քացախը ակռաներուն, և ծուխը
աչքերուն,
Ծոյլն ալ՝ ինքը իրկողներուն այնպէս է։
27 ՚Տէրոջը վախը օրերը կ՚աւելցնէ.
Բայց ամբարիշտներուն տարիները պիտի կար-
ճնան։
28 Արդարներուն յոյսը ուրախութիւն է.
Բայց ՚ամբարիշտներուն ակնկալութիւնը պի-
տի կորսուի։
29 Տէրոջը ճամբան արդարին զօրութիւն է.
՚Բայց անօրէնութիւն գործողներուն կործա-
նում է։
30 ՚Արդարը պիտի չսասանի յաւիտեան.
Բայց ամբարիշտները երկրի վրայ պիտի չբնա-
կին։
31 ՚Արդարին բերանը իմաստութիւն կը բղխէ.
Բայց նենգաւոր լեզուն պիտի կտրուի։
32 Արդարին շրթունքները հաճոյ բանը գիտեն,
Բայց ամբարիշտներուն բերանը՝ դէպ նենգու-
թիւն։

ԳԼ. ԺԱ

1 ՚Նենգութեան կշռոքը Տէրոջը առջեւը
պիղծ է.
Բայց ուղիղ կշռո՛ւմ քարը անոր հաճոյ է։
2 ՚Երբոր հպարտութիւնը գայ, անարգութիւնն
ալ կու գայ։
Բայց խոնարհներուն հետ է։
3 ՚Ուղիղներուն չիտակութիւնը անոնց առաջ-
նորդութիւն կ՚ընէ.
Բայց անօրէններուն ծռութիւնը զանոնք բըս-
նաջինջ կ՚ընէ։
4 ՚Բարկութեան օրը հարստութիւնը օգուտ մը
չըներ.

* Կամ հաստատուե-
ցայ։
† Ջուր. ժէ. 7։ Յհ. 1։ 2։
‡ Կամ բարձր տեղերը
Ջուն. ա. 9։ 10։
Ջուր. լբ. 10։ 11։
Սաղ. լգ. 7։ Ճգ. 2։
9։ Երեմ. ե. 22։
‖ Ջուր. լբ. 5։
Ջուն. ա. 9։ 10։
Սաղ. լգ. 7։ Ճգ. 2։
Ա Կոր. ժ. 4։
Ա Պետ. բ. 5։
Յհ. ա. 1։ 2։ 18։

Ա Թես. ե. 12։ 13։
Սաղ. ժգ. 3։
Սաղ. ճմբ. 1։ 2։
Ճխբ. 1։ 2։ Դ. Թագ.
ժա. 28։
Գ Կր. գ. 13։ 18։
Գ Կր. ժբ. 2։
Գէտ. ե. 2։

Ա Թես. ե. 12։ 13։
Ա Կոր. ա. 18։ 23։
Ա Կոր. ժգ. 12

Բայց ՝արդարութիւնը մահուանէ կ՚ազատէ ։
5 Կատարեալներուն արդարութիւնը անոնց ճամ-
բան կը չիսկէ ։
Բայց անիրաւը իր անիրաւութեամբը կ՚ինկնայ ։
6 Ուղիղներուն արդարութիւնը զանոնք կ՚ա-
զատէ ։
Բայց †անօրէններուն իրենց *չարութեանը մէջ
կը բռնուին ։
7 ՝Երբոր չար մարդը մեռնի , անոր ակնկալու-
թիւնը կը կորսուի ։
Եւ անօրէններուն յոյսը կը կորսուի ։
8 ՝Արդարը նեղութենէ կ՚ազատի ,
Ու անոր տեղը ամբարիշտը կ՚երթայ ։
9 ՝Կեղծաւորը բերնովը իր դրացին կը կործանցնէ,
Բայց արդարները գիտութեամբ կ՚ազատին ։
10 ՝Արդարներուն յաջողութեանը վրայ քաղաքը
կ՚ուրախանայ ։
Ու երբոր չարերը կորսուին , ցնծութեան ձայն
կը լսուի ։
11 ՝Ուղիղներուն օրհնութիւնովը քաղաքը կը
բարձրանայ ,
Բայց ամբարիշտներուն բերնովը կը կործանի ։
12 Պակասամիտ եղողը իր դրացին կ՚արհամարհէ ։
Բայց խոհեմ մարդը կը լռէ ։
13 ՝Բանսարկութեան պտըտողը դաղտնիքը կը
յայտնէ ,
Բայց հաւատարիմ հոգի ունեցողը բանը կը
ծածկէ ։
14 Ժողովուրդը †առանց խոհականութեան կը
կործանի ,
Բայց խորհրդականներու բազմութեամբ փըր-
կութիւն կ՚ըլլայ ։
15 ՝Օտարականին երաշխաւոր եղողը անչուշտ չա-
րիքի կը հանդիպի ,
Բայց երաշխաւորութենէը ատողը ապահով է ։
16 ՝Շնորհալի կնիկը պատիւ կը առնայ ,
Եւ ‡զօրաւոր մարդիկ հարստութիւն կը առ-
նան ։
17 ՝Ողորմած մարդը իր անձին ազէկութիւն կ՚ընէ ,
Բայց անողորմ մարդը իր մարմնոյն նեղու-
թիւն կու տայ ։
18 Չար մարդը անոսի գործ կը գործէ ,
Բայց ՝արդարութիւն ցանողը ապահով վարձք
կ՚ունենայ ։
19 ինչպէս որ արդարութիւնը կենաց կ՚առաջնորդէ ,
Նոյնպէս ալ չարութեան հետեւողը իր մա-
հուանը կ՚երթայ ։
20 Ինուա սիրտ ունեցողները Տէրոջը աւելը պիղծ
են ,
Բայց ուղիղ ճամբայ քալողները անոր հաճոյ են։
21 ՝Անօրէնները ||ձեռք ձեռքի տալով պա-
նդ , անպատիժ պիտի չմնան ։
Բայց ՝արդարներուն սերունդը պիտի ազատի ։
22 Գեղեցիկ կնիկը՝ որ խոհեմութիւն չունի ,
Խոզին քիթը ոսկի օղակին կը նմանի ։
23 Արդարներուն ցանկութիւնը միայն բարու-
թիւն է ,
Բայց անօրէններուն ակնկալութիւնը ՛բար-
կութիւն պիտի ըլլայ ։
24 Մ-ուդ կայ որ ՛չէր ապացուածէը ցրուելով կ՚ա-
ւելցընէ ,
Ու ՛ուդ կայ որ չափէ դուրս կը խնայէ , բայց
կարօտութեան կը հասնի ։
25 ՝Բարեբար անձը պիտի գիրնայ ,
Եւ ան որ կ՚ուռցնէ ինքն ալ պիտի ուռցուի ։
26 ՝Ցորնը պահողին՝ ժողովուրդը անէծք կու-
տայ ,
Բայց Կանիկա ծախողին դլխուն վրայ օրհ-
նութիւն կ՚ըլլայ ։
27 Աղէկութեան համար փոյթ ունեցողը չնորհք
կը առնայ ,
՝Բայց ով որ դէշութիւն կը փնտռէ , անիկա
իրեն պիտի հանդիպի ։
28 Կիր հարստութեանը վրայ յոյսը դնողը պիտի
իյնայ ,
Բայց արդարները ՝կանանչ տերեւի պէս պի-
տի ծաղկին ։
29 Իր տանը նեղութիւն տուողը ՝հով պիտի ժա-
ռանգէ ,
Ու յիմարը խնամուն սիրտ ունեցողին ծա-
ռայ պիտի ըլլայ ։
30 Արդարին պտուղը կենաց ծառ է ,
Եւ հոգիներ վաստկողը խնամուն է ։
31 ՝Ահա արդարը երկրի վրայ պատիժ կը կրէ ,
Ո՛ր միաց ամբարիշտը ու մեղաւորը ։

ԳԼ · ԺԲ

1 Ով որ սիրողը դիտութիւնը կը սիրէ ,
Ու յանդիմանութիւնը ատողը անմիտ է ։
2 ՝Բարի մարդը Տէրոջմէ չնորհք կը առնայ ,
Բայց Ասոնց նենգաւոր մարդը պիտի դա-
տապարտէ ։
3 Մարդը անիրաւութեամբ հաստատութիւն
չունենար ,
Բայց ՝արդարներուն արմատը չշարժիր ։
4 ՝Կնութեան կնիկը իր էրկանը պսակ է ,
Բայց նախատինք բերողը ՝ոսկորներուն
մէջի փտութիւնը պէս է ։

Բայց ուղիղ ճամբայ քալողները անոր հաճոյ են։
21 ՝Անօրէնները ||ձեռք ձեռքի տալով պա-
նդ , անպատիժ պիտի չմնան ։
Բայց ՝արդարներուն սերունդը պիտի ազատի ։
22 Գեղեցիկ կնիկը՝ որ խոհեմութիւն չունի ,
Խոզին քիթը ոսկի օղակին կը նմանի ։
23 Արդարներուն ցանկութիւնը միայն բարու-
թիւն է ,
Բայց անօրէններուն ակնկալութիւնը ՛բար-
կութիւն պիտի ըլլայ ։
24 Մ-ուդ կայ որ ՛չէր ապացուածէը ցրուելով կ՚ա-
ւելցընէ ,
Ու ՛ուդ կայ որ չափէ դուրս կը խնայէ , բայց
կարօտութեան կը հասնի ։
25 ՝Բարեբար անձը պիտի գիրնայ ,
Եւ ան որ կ՚ուռցնէ ինքն ալ պիտի ուռցուի ։
26 ՝Ցորնը պահողին՝ ժողովուրդը անէծք կու-
տայ ,
Բայց Կանիկա ծախողին դլխուն վրայ օրհ-
նութիւն կ՚ըլլայ ։
27 Աղէկութեան համար փոյթ ունեցողը չնորհք
կը առնայ ,
՝Բայց ով որ դէշութիւն կը փնտռէ , անիկա
իրեն պիտի հանդիպի ։
28 Կիր հարստութեանը վրայ յոյսը դնողը պիտի
իյնայ ,
Բայց արդարները ՝կանանչ տերեւի պէս պի-
տի ծաղկին ։
29 Իր տանը նեղութիւն տուողը ՝հով պիտի ժա-
ռանգէ ,
Ու յիմարը խնամուն սիրտ ունեցողին ծա-
ռայ պիտի ըլլայ ։
30 Արդարին պտուղը կենաց ծառ է ,
Եւ հոգիներ վաստկողը խնամուն է ։
31 ՝Ահա արդարը երկրի վրայ պատիժ կը կրէ ,
Ո՛ր միաց ամբարիշտը ու մեղաւորը ։

ԳԼ · ԺԲ

1 Ով որ սիրողը դիտութիւնը կը սիրէ ,
Ու յանդիմանութիւնը ատողը անմիտ է ։
2 ՝Բարի մարդը Տէրոջմէ չնորհք կը առնայ ,
Բայց Ասոնց նենգաւոր մարդը պիտի դա-
տապարտէ ։
3 Մարդը անիրաւութեամբ հաստատութիւն
չունենար ,
Բայց ՝արդարներուն արմատը չշարժիր ։
4 ՝Կնութեան կնիկը իր էրկանը պսակ է ,
Բայց նախատինք բերողը ՝ոսկորներուն
մէջի փտութիւնը պէս է ։

Բայց հաւատարիմ ընողները անոր հա-
ճոյ են ։
23 ՝Խոհեմ մարդը կը գիտցածը կը ծածկէ ,
Բայց յիմարներուն սիրտը յիմարութիւն կը
հրատարակէ ։
24 ՝Ձիր մարդոյ ձեռքը կ՚իշխէ ,
Ու ծոյլը հարկատու կ՚ըլլայ ։
25 ՝Մարդուն սրտին մէջ եղող վիշտը զանիկա
կը ճնշէ ,
Բայց ՝աղէկ խօսքը կ՚ուրախացընէ զանիկա ։
26 Արդարը *իր ընկերին ճամբայ կը ցուցընէ ,՚
Բայց ամբարիշտներուն ճամբան զիրենք կը
մոլորցընէ ։
27 Ծոյլը իր որսը չեփեր ,
Բայց Ժիր մարդուն առացուածքը պատուա-
կան է ։
28 Արդարութեան ճամբուն մէջ կեանք կայ ,
†Եւ անոր շաւիղներուն ճամբուն մէջ մահ
չկայ ։՚

ԳԼ · ԺԳ

1 Իմաստուն տատն իր հօրը խրատը հպնդ կ՚ընէ ։
՝Բայց ծաղր ընողը յանդիմանութիւնը մտիկ
չընիներ ։
2 ՝Մարդը իր բերնին պտուղէն բարութիւն
կ՚ուտէ ,
Բայց անօրէններուն հոգին՝ բռնութիւն ։
3 ՝Իր բերանը զգպղը իր անձը կը պահէ ,
Բայց չրթունքները լայն բացողը պիտի կոր-
սուի ։
4 ՝Ծոյլին հոգին կը ցանկայ ու բան մը չունի ,
Բայց ժրաջան մարդոյ հոգին կը դիրնայ ։
5 Սուտ խօսքը արդարին աւելի է ,
Բայց ամբարիշտը ամօթալիից ու խայտառակ
վարք ունի ։
6 ՝Արդարութիւնը կատարելութեամբ քալող-
ները կը պահպանէ ,
Բայց չարութիւնը մեղաւորները կը կործանէ ։
7 ՝Կան որ կիրնք հարուստ կը ցուցընեն ու
բան մը չունին ,
Եւ կան որ կիրնք աղքատ կը ցուցընեն ու չատ
հարստութիւն ունին ։
8 Մարդուն կենացը փրկանքը իր հարստու-
թիւնն է ,
Բայց աղքատը յանդիմանութիւն չլսեր ։
9 Արդարներուն լոյսը գուարթ պիտի ըլլայ ,
՝Բայց ամբարիշտներուն ճրագը պիտի մարի ։
10 Ցիրաւի հպարտութենէ կռիւ կը ծագի ,
Բայց խրատ մտիկ ընողներուն քովը խնամու-
թիւն կայ ։

Բայց հաւատարիմ ընողները անոր հա-
ճոյ են ։
23 ՝Խոհեմ մարդը կը գիտցածը կը ծածկէ ,
Բայց յիմարներուն սիրտը յիմարութիւն կը
հրատարակէ ։
24 ՝Ձիր մարդոյ ձեռքը կ՚իշխէ ,
Ու ծոյլը հարկատու կ՚ըլլայ ։
25 ՝Մարդուն սրտին մէջ եղող վիշտը զանիկա
կը ճնշէ ,
Բայց ՝աղէկ խօսքը կ՚ուրախացընէ զանիկա ։
26 Արդարը *իր ընկերին ճամբայ կը ցուցընէ ,՚
Բայց ամբարիշտներուն ճամբան զիրենք կը
մոլորցընէ ։
27 Ծոյլը իր որսը չեփեր ,
Բայց Ժիր մարդուն առացուածքը պատուա-
կան է ։
28 Արդարութեան ճամբուն մէջ կեանք կայ ,
†Եւ անոր շաւիղներուն ճամբուն մէջ մահ
չկայ ։՚

ԳԼ · ԺԳ

1 Իմաստուն տատն իր հօրը խրատը հպնդ կ՚ընէ ։
՝Բայց ծաղր ընողը յանդիմանութիւնը մտիկ
չընիներ ։
2 ՝Մարդը իր բերնին պտուղէն բարութիւն
կ՚ուտէ ,
Բայց անօրէններուն հոգին՝ բռնութիւն ։
3 ՝Իր բերանը զգպղը իր անձը կը պահէ ,
Բայց չրթունքները լայն բացողը պիտի կոր-
սուի ։
4 ՝Ծոյլին հոգին կը ցանկայ ու բան մը չունի ,
Բայց ժրաջան մարդոյ հոգին կը դիրնայ ։
5 Սուտ խօսքը արդարին աւելի է ,
Բայց ամբարիշտը ամօթալիից ու խայտառակ
վարք ունի ։
6 ՝Արդարութիւնը կատարելութեամբ քալող-
ները կը պահպանէ ,
Բայց չարութիւնը մեղաւորները կը կործանէ ։
7 ՝Կան որ կիրնք հարուստ կը ցուցընեն ու
բան մը չունին ,
Եւ կան որ կիրնք աղքատ կը ցուցընեն ու չատ
հարստութիւն ունին ։
8 Մարդուն կենացը փրկանքը իր հարստու-
թիւնն է ,
Բայց աղքատը յանդիմանութիւն չլսեր ։
9 Արդարներուն լոյսը գուարթ պիտի ըլլայ ,
՝Բայց ամբարիշտներուն ճրագը պիտի մարի ։
10 Ցիրաւի հպարտութենէ կռիւ կը ծագի ,
Բայց խրատ մտիկ ընողներուն քովը խնամու-
թիւն կայ ։

5 Արդարներուն ատածութիւնները իրաւունք են,
Բայց ամբարիշտներուն խորհուրդները նեն-
գութիւն են ։
6 ՝Ամբարիշտներուն խօսքերը արիւնի համար
դարան են ,
՝Բայց ուղիղներուն բերանը զիրենք կ՚ազատէ ։
7 ՝Ամբարիշտները կը կործանին ու բնաջինջ
կ՚ըլլան ,
Բայց արդարներուն տունը կը հաստատուի ։
8 Մարդը իր խոհեմութեանը չափ կը գովուի ,
՝Բայց ծուռ սիրտ ունեցողը կ՚անարգուի ։
9 ՝Աննշան մարդը՝ որ ծառայ ունի ,
Ձինքը մեծցընող ու հացի կարօտ եղողէն ա-
ղէկ է ։
10 ՝Արդարը իր անասուններուն կենացը համար
հոգ կը տանի ,
Բայց ամբարիշտներուն ողիքները անողորմ են ։
11 ՝Իր երկիրը գործողը հացով կը կշտանայ ,
Բայց գաւարկ մարդոյ հետեւողը պակասա-
միտ է ։
12 Ամբարիշտը չարերուն աւարին կը փափաքի ,
Բայց արդարներուն արմատը պտուղ կու տայ ։
13 ՝Զարը է չրթունքներուն յանցանքովը որս-
դպիրը կ՚ինկնայ ,
՝Բայց արդարը նեղութենէն կ՚ելլէ ։
14 ՝Մարդը իր բերնին պտուղէն բարիքներով կը
լեցուի ,
Ու մարդուն ձեռաց հատուցումը իրեն պիտի
դառնայ ։
15 ՝Ցիմարին ճամբան իր աչքերուն չիտակ է ,
Բայց խրատ մտիկ ընողը իմաստուն է ։
16 ՝Ցիմարը նոյն օրը կը յայտնէ իր բարկութիւնը ,
Բայց անարգանքը ծածկողը խելացի է ։
17 ՝Ճշմարտութիւն խօսողը արդարութիւն կը
յայտնէ ,
Իսկ սուտ վկան՝ նենգութիւն ։
18 ՝Մ-ուդ կան որ իրենց չատախօսութեամբը
սուրի պէս կը խոցոտեն ,
Բայց խնամուններուն լեզուն բժշկութիւն է ։
19 Ճշմարտախօս շրթունքը միշտ հաստատ կը
մնայ ,
՝Բայց սուտախօս լեզուն վայրկենական է ։
20 Զարութիւն մտածողին սրտին մէջը նենգու-
թիւն կ՚ըլլայ ,
Բայց խաղաղութեան համար խորհուրդ ընող-
ները ուրախութիւն կ՚ունենան ։
21 Արդարին բնաւ չարիք չհանիր ,
Բայց ամբարիշտները թշուառութիւններով կը
լեցուին ։
22 ՝Սուտ շրթունքը Տէրոջը զզուելի է ,

Բայց հաւատարիմ ընողները անոր հա-
ճոյ են ։
23 ՝Խոհեմ մարդը կը գիտցածը կը ծածկէ ,
Բայց յիմարներուն սիրտը յիմարութիւն կը
հրատարակէ ։
24 ՝Ձիր մարդոյ ձեռքը կ՚իշխէ ,
Ու ծոյլը հարկատու կ՚ըլլայ ։
25 ՝Մարդուն սրտին մէջ եղող վիշտը զանիկա
կը ճնշէ ,
Բայց ՝աղէկ խօսքը կ՚ուրախացընէ զանիկա ։
26 Արդարը *իր ընկերին ճամբայ կը ցուցընէ ,՚
Բայց ամբարիշտներուն ճամբան զիրենք կը
մոլորցընէ ։
27 Ծոյլը իր որսը չեփեր ,
Բայց Ժիր մարդուն առացուածքը պատուա-
կան է ։
28 Արդարութեան ճամբուն մէջ կեանք կայ ,
†Եւ անոր շաւիղներուն ճամբուն մէջ մահ
չկայ ։՚

ԳԼ · ԺԴ

1 Իմաստուն տատն իր հօրը խրատը հպնդ կ՚ընէ ։
՝Բայց ծաղր ընողը յանդիմանութիւնը մտիկ
չընիներ ։
2 ՝Մարդը իր բերնին պտուղէն բարութիւն
կ՚ուտէ ,
Բայց անօրէններուն հոգին՝ բռնութիւն ։
3 ՝Իր բերանը զգպղը իր անձը կը պահէ ,
Բայց չրթունքները լայն բացողը պիտի կոր-
սուի ։
4 ՝Ծոյլին հոգին կը ցանկայ ու բան մը չունի ,
Բայց ժրաջան մարդոյ հոգին կը դիրնայ ։
5 Սուտ խօսքը արդարին աւելի է ,
Բայց ամբարիշտը ամօթալիից ու խայտառակ
վարք ունի ։
6 ՝Արդարութիւնը կատարելութեամբ քալող-
ները կը պահպանէ ,
Բայց չարութիւնը մեղաւորները կը կործանէ ։
7 ՝Կան որ կիրնք հարուստ կը ցուցընեն ու
բան մը չունին ,
Եւ կան որ կիրնք աղքատ կը ցուցընեն ու չատ
հարստութիւն ունին ։
8 Մարդուն կենացը փրկանքը իր հարստու-
թիւնն է ,
Բայց աղքատը յանդիմանութիւն չլսեր ։
9 Արդարներուն լոյսը գուարթ պիտի ըլլայ ,
՝Բայց ամբարիշտներուն ճրագը պիտի մարի ։
10 Ցիրաւի հպարտութենէ կռիւ կը ծագի ,
Բայց խրատ մտիկ ընողներուն քովը խնամու-
թիւն կայ ։

11 ⁼*Անիրաւութեամբ ծուխոտ հարստութիւնը
պիտի պակսի.
Բայց ո՛վ աշխատութեամբը ժողվողը պիտի
շատցընէ։
12 Ուշացած յոյսը սիրտը կը հիւանդացընէ.
Բայց ᵇփափագին կատարիլը կենաց ծառ մըն է։
13 ᶜԽօսքը արհամարհողը պիտի կորսուի.
Բայց պատուիրանքէն վախցողը վարձք պի-
տի առնէ։
14 ᵈԻմաստուն օրէնքը կենաց աղբիւր է՝
ᵉՄահուան որոգայթներէն ազատ ընելու հա-
մար։
15 Բարի խոհեմութիւնը շնորհք կու տայ.
Բայց անօրէններուն ճամբան դժուարին է։
16 ᵇԱմէն խելացի խնայողութեամբ կը գործէ.
Բայց անմիտը յիմարութիւն կը տարածէ։
17 Չար պատգամաւորը թշուառութեան մէջ
կ'ընկնայ.
Բայց ᵇհաւատարիմ դեսպանը բժշկութիւն է։
18 Խրատ անարգողը ազքատութիւն ու անար-
գութիւն կը կրէ.
Բայց ᵍյանդիմանութիւն մտիկ ընողը պատիւ
կը գտնէ։
19 ᶜփափագին կատարումը հոգիին անոյշ է.
Ու չարագործութենէ հեռ կենալը յիմարնե-
րուն զզուելի է։
20 Խնայողներուն հետ քալողը խնայողն կ'ըլ-
լայ.
Բայց անմիտներուն հետ ընկերացողը †չար
կ'ըլլայ։"
21 ᵇՄեղաւորներուն հետևէն ձախորդութիւն կ'եր-
թայ.
Բայց արդարներուն բարիք կը հատուցանի։
22 Բարի մարդը իր որդւոյը որդիներուն ժա-
ռանգութիւն կը թողու.
Բայց ՚մեղաւորին ստացուածքը արդարին
համար կը պահուի։
23 ᵈԱզքատներուն մշակած երկրին մէջը շատ ու-
տելիք կայ.
Բայց ՚չար կայ որ անիրաւութենէ կը կորսուի։
24 ᶠԳաւազանին խնայողը իր որդին կ'ատէ.
Բայց զանիկա սիրողը կանուխէկէ կը խրատէ։
25 ᶜԱրդարը մինչև իր անձին կշտանալը կ'ուտէ.
Բայց ամբարիշտներուն փորը կարօտութիւն
պիտի քաշէ։

ԳԼ. ԺԳ

1 ¯Ի՛մաստուն կնիկները †իրենց տունը կը շինեն.
Բայց յիմար կնիկը զանիկա իր ձեռքովը կը
փլցընէ։
2 Իր ուղղութեանը մէջ քալողը Տէրոջմէ կը
վախնայ.
ᵇԲայց ծուռ ճամբայ ունեցողը զանիկա կ'ա-
նարդէ։
3 Ցիմարին բերանը հպարտութեան գաւազան
կայ.
ᵇԲայց խնայողներուն չրթունքները զիրենք
կը պահեն։
4 Ուր որ արջառ չկայ, մսուրը մաքուր կը մնայ.
Իսկ արդիւնքին առատութիւնը եզին զօրու-
թենէն առաջ կու գայ։
5 ᵇՃշմարտութեան վկան սուտ չխօսիր.
Բայց անիրաւ վկան ստութիւններ ‡կը թափէ
բերանէն։
6 Ծաղր ընողը խնայողութիւն կը փնտռէ ու
||չգտնէր.
Բայց †խնայողներուն համար դիւրութիւնը
դիւրին է։
7 Ցիմար մարդէն հեռացիր,
երբոր կ'իմանաս որ խնայողութեան չրթունքներ
չունի։
8 Խելացի մարդուն խնայողութիւնը իր ճամբան
հասկնալն է.
Բայց յիմարներուն անմտութիւնը նենգու-
թիւն է։
9 ᵇՑիմարները յանցանքը ծաղր կ'ընեն.
Բայց ուղիղներուն մէջը ներողամտութիւն կայ։
10 Մ-ᵗᵗ-ն սիրտը իր հոգիին ցաւը կը ճանչնայ.
Ու անոր ուրախութեանը ուրիշը մասնակից
չըլլար։
11 ᵉԱմբարիշտներուն տունը պիտի կործանի.
Բայց ուղիղներուն վրանը պիտի ծաղկի։
12 ᵇՃամբայ կայ որ մարդուն շիտակ կ'երեւնայ,
Բայց ᵇանոր վախճանը մահուան ճամբաներն է։
13 Ծիծաղելու առենն ալ ᵗᵗ-ն սիրտը ցաւագ-
մութիւն կը զգայ,
Ու հաւանութեան վախճանը սուգ կ'ըլլայ։
14 Ագահութեամբ սիրտը †իր ճամբաներէն՝
Ու բարի մարդը ինքզինքէն պիտի կշտանայ։
15 Միամիտ մարդը ամէն խօսքի կը հաւատայ.
Բայց խելացին իր քայլերը կը քննէ։
16 ᵇԽնայողը կը վախնայ ու չարութենէ կը
փախչի.
Բայց անմիտը կը հպարտանայ ու յանձնա-
պատուի կ'ըլլայ։
17 Շուտ բարկացողը յիմարութիւն կ'ընէ.
Ու նենգամիտ մարդըատելի է։
18 Ագիտներուն ժառանգութիւն կը ժառանգէ.
Բայց խելացիները գիտութեամբ կը պսակուին։
19 Չարերը բարիներուն առջեւը կը խոնարհին,
եւ ամբարիշտները՝ արդարներուն դրանը քո-
ղը։
20 ᵇԱղքատը մինչև անգամ իր ընկերին ատելի է.
Բայց հարուստին բարեկամները շատ են։
21 Իր ընկերը անարգողը մեղք կը գործէ.
ᵇԲայց ազքատին ողորմութիւն ընողը երանելի
կ'ըլլայ։
22 Ա՛հա չարութիւն մտածողները կը մոլորին.
Բայց բարութիւն մտածողներուն ողորմութիւն
ու ճշմարտութիւն կ'ըլլայ։
23 Ամէն աշխատանքի մէջ օգուտ մը կայ.
Բայց °գաւառկաբանութիւնը՝ միայն կարօ-
տութեան կը տանի մարդը։
24 Խնայողներուն հարստութիւնը իրենց պը-
ատկն է.
Բայց անմիտներուն †բարձրութիւնը յիմա-
րութիւն է։
25 ᵇՀաւատարիմ վկան հոգիները կ'ազատէ.
Բայց խաբդախը սուտութիւններ դուրս կու տայ։
26 Տէրոջը վախին մէջ հաստատ վստահութիւն կայ.
Ու անոր որդիքը ապաւէն պիտի ունենան։
27 ᵇՏէրոջը վախը կենաց աղբիւր է՝
Մահուան որոգայթներէն ազատ ընելու համար։
28 Ժողովուրդին բազմութիւնը թագաւորին պա-
տիւն է.
Բայց ժողովուրդին նուազութիւնը իշխանին
կործանումն է։
29 Երկայնամիտ մարդը շատ խոհեմ է.
Իսկ կարճամիտը շատ յիմարութիւն կ'ընէ։
30 ‡Հանդարտ սիրտը մարմնոյն կեանք է.
Բայց ᵇնախանձը †ոսկորներուն փտութիւն է։
31 ᵇԱղքատին զրկանք ընողը ᵇանոր Ստեղծիչը
կ'անարգէ.
Բայց անհնին ողորմութիւն ընողը զԱնիկա
կը պատուէ։
32 Ամբարիշտը իր չարութեանը համար կը վռըն-
տուի.
Բայց ᵇարդարը իր մահուան առենը ապաւէն
կ'ունենայ։
33 Խելացի մարդուն սրտին մէջ իմաստութիւն
կը հանգչի.
Իսկ յիմարներուն ներսը եղածը կը ճանչցուի։
34 Արդարութիւնը ազգը կը բարձրացընէ.
Բայց մեղքը ժողովուրդներուն անարդանք է։
35 ᵇԽոհեմ ծառային՝ թագաւորը կը հաճի.
Բայց նախատինք բերող ծառային կը բարկանայ։

ԳԼ. ԺԴ

1 ¯Ի՛մաստուն կինը իր տունը կը շինէ.
Բայց յիմար կինը իր ձեռքովը կը քանդէ։
2 Իր ուղղութեանը մէջ քալողը Տէրոջմէ կը
վախնայ.
ᵇԲայց ծուռ ճամբայ ունեցողը զանիկա կ'ա-
նարդէ։
3 Ցիմարին բերանը հպարտութեան գաւազան
կայ.
ᵇԲայց խնայողներուն չրթունքները զիրենք
կը պահեն։
4 Ուր որ արջառ չկայ, մսուրը մաքուր կը մնայ.
Իսկ արդիւնքին առատութիւնը եզին զօրու-
թենէն առաջ կու գայ։
5 ᵇՃշմարտութեան վկան սուտ չխօսիր.
Բայց անիրաւ վկան ստութիւններ ‡կը թափէ
բերանէն։
6 Ծաղր ընողը խնայողութիւն կը փնտռէ ու
||չգտնէր.
Բայց †խնայողներուն համար դիւրութիւնը
դիւրին է։
7 Ցիմար մարդէն հեռացիր,
երբոր կ'իմանաս որ խնայողութեան չրթունքներ
չունի։
8 Խելացի մարդուն խնայողութիւնը իր ճամբան
հասկնալն է.
Բայց յիմարներուն անմտութիւնը նենգու-
թիւն է։
9 ᵇՑիմարները յանցանքը ծաղր կ'ընեն.
Բայց ուղիղներուն մէջը ներողամտութիւն կայ։
10 Մ-ᵗᵗ-ն սիրտը իր հոգիին ցաւը կը ճանչնայ.
Ու անոր ուրախութեանը ուրիշը մասնակից
չըլլար։
11 ᵉԱմբարիշտներուն տունը պիտի կործանի.
Բայց ուղիղներուն վրանը պիտի ծաղկի։
12 ᵇՃամբայ կայ որ մարդուն շիտակ կ'երեւնայ,
Բայց ᵇանոր վախճանը մահուան ճամբաներն է։
13 Ծիծաղելու առենն ալ ᵗᵗ-ն սիրտը ցաւագ-
մութիւն կը զգայ,
Ու հաւանութեան վախճանը սուգ կ'ըլլայ։
14 Ագահութեամբ սիրտը †իր ճամբաներէն՝
Ու բարի մարդը ինքզինքէն պիտի կշտանայ։
15 Միամիտ մարդը ամէն խօսքի կը հաւատայ.
Բայց խելացին իր քայլերը կը քննէ։
16 ᵇԽնայողը կը վախնայ ու չարութենէ կը
փախչի.
Բայց անմիտը կը հպարտանայ ու յանձնա-
պատուի կ'ըլլայ։
17 Շուտ բարկացողը յիմարութիւն կ'ընէ.
Ու նենգամիտ մարդը ատելի է։
18 Ագիտներուն ժառանգութիւն կը ժառանգէ.
Բայց խելացիները գիտութեամբ կը պսակուին։
19 Չարերը բարիներուն առջեւը կը խոնարհին,
եւ ամբարիշտները՝ արդարներուն դրանը քո-
ղը։
20 ᵇԱղքատը մինչև անգամ իր ընկերին ատելի է.
Բայց հարուստին բարեկամները շատ են։
21 Իր ընկերը անարգողը մեղք կը գործէ.
ᵇԲայց ազքատին ողորմութիւն ընողը երանելի
կ'ըլլայ։
22 Ա՛հա չարութիւն մտածողները կը մոլորին.
Բայց բարութիւն մտածողներուն ողորմութիւն
ու ճշմարտութիւն կ'ըլլայ։
23 Ամէն աշխատանքի մէջ օգուտ մը կայ.
Բայց °գաւառկաբանութիւնը՝ միայն կարօ-
տութեան կը տանի մարդը։
24 Խնայողներուն հարստութիւնը իրենց պը-
ատկն է.
Բայց անմիտներուն †բարձրութիւնը յիմա-
րութիւն է։
25 ᵇՀաւատարիմ վկան հոգիները կ'ազատէ.
Բայց խաբդախը սուտութիւններ դուրս կու տայ։
26 Տէրոջը վախին մէջ հաստատ վստահութիւն կայ.
Ու անոր որդիքը ապաւէն պիտի ունենան։
27 ᵇՏէրոջը վախը կենաց աղբիւր է՝
Մահուան որոգայթներէն ազատ ընելու համար։
28 Ժողովուրդին բազմութիւնը թագաւորին պա-
տիւն է.
Բայց ժողովուրդին նուազութիւնը իշխանին
կործանումն է։
29 Երկայնամիտ մարդը շատ խոհեմ է.
Իսկ կարճամիտը շատ յիմարութիւն կ'ընէ։
30 ‡Հանդարտ սիրտը մարմնոյն կեանք է.
Բայց ᵇնախանձը †ոսկորներուն փտութիւն է։
31 ᵇԱղքատին զրկանք ընողը ᵇանոր Ստեղծիչը
կ'անարգէ.
Բայց անհնին ողորմութիւն ընողը զԱնիկա
կը պատուէ։
32 Ամբարիշտը իր չարութեանը համար կը վռըն-
տուի.
Բայց ᵇարդարը իր մահուան առենը ապաւէն
կ'ունենայ։
33 Խելացի մարդուն սրտին մէջ իմաստութիւն
կը հանգչի.
Իսկ յիմարներուն ներսը եղածը կը ճանչցուի։
34 Արդարութիւնը ազգը կը բարձրացընէ.
Բայց մեղքը ժողովուրդներուն անարդանք է։
35 ᵇԽոհեմ ծառային՝ թագաւորը կը հաճի.
Բայց նախատինք բերող ծառային կը բարկանայ։

ᵉ ԳԼ. ժ. 3. ի. 21.
* ԵՔԲ. Ունայնամիտ, նե
ր Հմ. 19.
ᵇ ր Մ՚ն. ԼԶ. 10.
ᵗ ԳԼ. ժ. 11. ԺԹ. 27. ԺԶ. 22.
ᵈ ք Ծագ. իբ. 6.
ᵉ ԳԼ. ժ. 23. ԺԵ. 2.
ᵇ ԳԼ. իե. 13.
ᵗ ԳԼ. ԺԵ. 5. 31.
ᵍ Հմ. 19.
ᵗ Կամ չարիքի կը հանձ
նական։
ᵈ Սաղ. ը. 10.
ᵉ ԳԼ. ԺԹ. 18. իբ. 15. իգ. 13. 15. 17.
ᵍ Սաղ. ԼԲ. 20. լե.
ᵍ Ցաւ. իե. 16. 17. ԳԼ. իէ. 8. ժազ. բ. 20.
ᵃ ԳԼ. ժբ. 11.
ᵇ ԳԼ. ժԲ

19 'Ծոյլին ճամբան փշեղէն ցանկի պէս է.
Բայց ուղիղներուն ճամբան բանուկ է։
20 'Իմաստուն տգան իր հայրը կ'ուրախացընէ.
Բայց անմիտ մարդը իր մայրը կ'անարգէ։
21 'Պակասամիտ մարդուն՝ յիմարութիւնը զբօսանք է.
'Բայց խոհական մարդը կ'ուղղէ իր ընթացքը։
22 'Ուռանց խորհուրդի՝ դիտաւորութիւնները կը ցրուին.
Բայց խորհրդականներուն շատութիւնովը կը հաստատուին։
23 Մարդ իր բերնին պատասխանովը կ'ուրախանայ.
Ու 'առտնովը ըսուած խօսքը որչափ դեղեցիկ է։
24 'Կենաց ճամբան խոհեմ մարդը դէպ'ի վեր կ'երթայ,
Որ վարի դժոխքէն հեռանայ։
25 'Տէրը հպարտներուն տունը կը կործանէ,
Բայց 'որբևարթին սահմանը կը հաստատէ։
26 Զար մարդուն խորհուրդները Տէրոջը առջևը պիղծ են.
'Բայց պարկեշտներուն խօսքերը հաճելի են։
27 'Ագահութեան անձնատուր եղողը իր տունը խռովութեան մէջ կը ձգէ.
Բայց կաշառքներէ զզուողը պիտի ապրի։
28 Արդարին սիրտը 'տալու պատասխանը կը մտածէ.
Բայց ամբարիշտներուն բերանը չարիք կը բղխէ։
29 'Տէրը ամբարիշտներէն հեռու է,
Բայց 'արդարներուն ալօթքը կը լսէ։
30 Աչաց լոյսը սիրտը կ'ուրախացընէ.
Բարի լուրը ոսկորները կը գիրցնէ։
31 'Կենաց յանդիմանութիւնը լսող ականջը
Իմաստուններուն մէջը կը բնակի։
32 Խրատ մերժողը իր հոգին կ'անարգէ.
Բայց յանդիմանութիւն մտիկ ընողը խելք կը ձեռնարկի։
33 'Տէրոջը վախը խրատուութեան խրատն է,
Ու 'փառաց առջևէն խոնարհութիւնը կ'երթայ։

ԳԼ· ԺԶ

1 'Սրտին պատրաստութիւնները մարդուն կը ընտրեն.
'Բայց լեզուին պատասխանը Տէրոջմէն է։
2 'Մարդուն ամէն ճամբաները իրեն մաքուր կ'երևնան.
Բայց 'Տէրը հոգիները կը կշռէ։
3 'Իւր գործերդ Տէրոջը յանձնէ,
Եւ քու խորհուրդներդ պիտի հաստատուին։
4 'Տէրը ամէն բան 'իր նպատակին համար ստեղծեց,
'Ու ամբարիշտն ալ՝ ձախորդ օրուան համար։
5 'Ամէն սրտով հպարտները Տէրոջը առջևը պիղծ են,
Ու 'իրարու ձեռք ձեռքի տալով 'պատիժ պիտի չմնան։
6 'Ողորմութեամբ և ճշմարտութեամբ անօրէնութիւնը կը քաւուի,
Ու 'Տէրոջը վախովը մարդ չարութենէ կը հեռանայ։
7 Երբոր Տէրը մարդուն ճամբաներուն կը հաճի,
Թշնամիները կը հաշտեցընէ անոր հետ։
8 'Աղէկ է քիչ բան արդարութեամբ,
Քան մեծ եկամուտներ՝ անիրաւութեամբ։
9 'Մարդուն սիրտը իր ճամբան կը հնարէ.
'Բայց անոր քայլերը Տէրը կ'ուղղէ։
10 Թագաւորին շրթունքներուն վրայ աստուածային ազդեցութիւն կայ.
Անոր բերանը դատաստանի մէջ չսխալիր։
11 'Ուղիղ կշռոյը և կշիռքը Տէրոջն է.
Քսակին ամէն 'կշռոյքարերը անոր գործքն են։
12 Չարագործութիւնը թագաւորներուն զզուելի է.
Վասն զի 'աթոռը արդարութեամբ կը հաստատուի։
13 'Արդար շրթունքները թագաւորներուն հաճելի են,
Ու չխոսակ խօսողը կը սիրեն։
14 'Թագաւորին բարկութիւնը մահուան դեսպաններու պէս է.
Բայց խնաստուն մարդը զանիկա կ'իջեցընէ։
15 Թագաւորին երեսին լոյսը կեանք է,
Ու 'անոր հաճութիւնը 'վերջի անձրևին ամպին պէս է։
16 'Իմաստութիւն ստանալը ոսկիէն որչափ աղէկ է,
Եւ հանճար վաստկիլը արծաթէն աւելի ընտիր է։
17 Ուղիղներուն մեծ ճամբան չարութենէ հեռու ժպրիլն է.
Իր ճամբուն զգուշութիւն ընողը իր հոգին կը պահէ։
18 'Կառոյածին առջևէն՝ հպարտութիւն,

Ու կործանման առջևէն ամբարտաւանութեան ոգին խոնարհ։
19 Թշնամիներուն հետ խնամարհ բլլալը
Հպարտներուն հետ աւար բաժնելէն աղէկ է։
20 Գործքի մէջ խելացութեամբ վարուողը բարիք կը գտնէ.
Ու 'Տէրոջը ապաւինողը երանելի է։
21 Իմաստուն սիրտ ունեցողը խոհեմ կ'ըսուի.
Եւ շրթանց քաղցրութիւնը գիտութիւն կ'աւելցընէ։
22 'Խոհեմութիւնը՝ ունեցողին կենաց աղբիւր է.
Բայց յիմարներուն խրատը յիմարութիւն է։
23 'Իմաստունին սիրտը իր բերնին խնաստութիւն կու տայ,
Ու իր շրթունքներուն գիտութիւն կ'աւելցընէ։
24 Ախորժելի խօսքերը մեղրի խորիսխին պէս է.
Հոգիին քաղցրութիւն եւ ոսկորներուն բժշկութիւն է։
25 'Ճամբայ կայ որ մարդուն չիստակ կ'երևնայ,
Բայց անոր վախճանը մահուան ճամբաներն է։
26 'Աշխատող անձը իրեն համար կ'աշխատի.
Քանզի իր բերանը կը պահանջէ իրմէ։
27 Անօրէն մարդը չարութիւն կը փորէ,
Ու անոր շրթունքներուն վրայ երբ մէկ այրող կրակ մը կայ։
28 'Խուռն մարդը կռիւ կը հանէ,
Եւ 'բամն մտերիմ բարեկամները կը զատէ։
29 Անօրէն մարդը Վեր ընկերը կը խաբէ,
Ու զանիկա դէշ ճամբաներ կը տանի.
30 Նենգութիւններ մտածելու համար աչքերը կը գոցէ,
Եւ շրթունքները խածնելով չարութիւնը կը կատարէ։
31 'Մազի ճերմկութիւնը փառաց պսակ է,
Թէ 'որ անիկա արդարութեան ճամբուն մէջ գտնուի։
32 'Երկայնամիտ մարդը հզօր մարդէն աղէկ է,
Ու իր ոգին զսպողը՝ քաղաք առնողէն։
33 Վիճակը ծոցը կը ձգուի,
Բայց անոր ամէն կարգադրութիւնը Տէրոջմէ է։

ԳԼ· ԺԷ

1 Աղէկ է 'պատառ մը չոր հաց խաղաղութիւնով,
Քան թէ տուն մը լեցուն զոհերէ՝ կռիւով։
2 Խոհեմ ծառան 'նախատինք բերող որդիին կ'իշխէ,
Ու եղբարց մէջ ժառանգութեան բաժին կ'առնէ։
3 'Ազնխմի համար հալոյ՝ և ոսկիի համար քուրայ կայ.
Բայց սիրտերը փորձող Տէրն է։
4 Զար մարդը անիրաւին շրթանցը մտիկ կ'ընէ,
Ու սուտաւորը վնասակար լեզուին ականջ կը դնէ։
5 'Աղքատը ծաղր ընողը անոր Ստեղծիչը կ'անարգէ,
Եւ 'ձախորդութեան վրայ ուրախացողը անպատիժ պիտի չմնայ։
6 'Որդւոց որդիները ծերերուն պսակն է,
Եւ որդւոց պարծանքը իրենց հայրերն են։
7 Լման 'խօսքը անպատշաճ չվայելեր.
Որչափ աւելի սուտաւոր շրթունքը ազնուականին։
8 'Պարգեւը՝ 'գործածողին առջևը պատուական գոհարի պէս է,
Ուր որ դառնայ՝ յաջողութիւն կը գտնէ։
9 'Ցանցանքը ծածկողը բարեկամութիւն կը փընտռէ.
Բայց 'գանիկա պատմողը մտերիմ բարեկամները կը զատէ։
10 Խոհեմ մարդուն աւելի կ'ազդէ Ա յանդիմանութիւնը,
Քան թէ հարիւր 'հարուած՝ յիմարին։
11 Զար մարդը միշտ ապստամբութիւն կը փընտռէ,
Ու անոր խիստ պատգամաւոր կը խրկուի։
12 Աւ 'աղէկ է ձագերը զոցուած արջուն առջևը երթալ,
Քան թէ յիմարի մը՝ անոր յիմարութեան առջևը։
13 Ով որ 'աղէկութեան փոխարէն չարիք կը հատուցանէ,
Չարիքը անոր տունէն պակաս պիտի չըլլայ։
14 Կռիւին սկզբնաւորութիւնը Ջուրին արձակմունք կը նմանի.
Ուրեմն վիճքը չրնկճած՝ նահ քաշուէ։
15 'Ամբարիշտ արդարացընողը և արդարը ամբարիշտ հանողը
Երկուքն ալ Տէրոջը առջևը պիղծ են։
16 Իմաստութիւնը ծախու առնելու դինը ի՞նչ օգուտ ունի յիմարին ձեռքը,
Որովհետև 'խելք չունի։
17 'Բարեկամը ամէն առեն կը սիրէ,
Ու եղբայրը նեղութեան օրերուն համար ծընած է։
18 'Պակասամիտ մարդը ձեռք կու տայ,
Ու իր բարեկամին 'համար երաշխաւոր կ'ըլլայ։
19 Կռիւ սիրողը յանցանք կը սիրէ.
'Իր դուռը բարձրացընողը ետ կործանուելու կը փնտռէ։

20 Որուն սիրա ուրախացողը ապրեցուիլ չգտներ ,
Ու նեղութեամբ լեզուով մարդը չարիքի մէջ կ'իյնայ ։
21 ⁽Ցիմարը ծիանողը տրտմութիւն կը կրէ ,
Եւ անզգամին հայրը չուրախանար ։
22 ⁽Ութիա սիրտը դէղի պէս օգտակար է .
⁽Բայց կոտրած սիրտը ոսկորները կը չորցընէ ։
23 Անօրէն մարդը ⁽նէյ ծոցէն կաշառք կ'առնէ ,
⁽Որ արդարութեան ճամբաները ծռէ ։
24 ⁽Իմաստութիւնը խոհեմ մարդուն առջևն է .
Բայց յիմարին աչքերը երկրին ծայրերն են ։
25 ⁽Ցիմար տղան՝ իր հօրը տրտմութիւն
Ու զինքը ծնանողին դառնութիւն կ'ըլլայ ։
26 ⁽Ազէկ չէ արդարին տուգանք առնելը ,
*Ոչ ու իշխանները ծեծելը՝ իրաւունք ընելուն համար ։"
27 ⁽Իր խօսքերը զսպողը խմաստուն է ,
Ու երկայնամիտ մարդը հանճարեղ է .
28 ⁽Ցիմարը անգամ մը որ լուռ կենայ , իմաստուն՝
Ո՞ր իր չրթունքները գոցողը հանճարեղ կը սեպուի ։

ԳԼ · ԺԸ

1 †Ինքնահաճոյ մարդը է՛ ցանկութիւնը կը փնտռէ
Եւ ⁽ամէն խորհուրդի դէմ կը կենայ ։"
2 Ցիմարը խոհեմութենէն չախորժիր ,
Հապա իր սրտին մէջ ներքին յայտնել կ'ուզէ ։
3 Երբոր ամբարիշտը գայ , անարգութիւն ալ կու գայ ,
Ու նախատինքի հետ խայտառակութիւն ։
4 ⁽Մարդուն բերնին խօսքերը խորունկ ջուրեր են .
⁽Իմաստութեան աղբիւրը առատաբուղխ գետ է ։
5 ⁽Դատաստանի մէջ արդարը սուտ հանելու համար՝
Ամբարշտին աչառութիւն ընելը ազէկ չէ ։
6 Անմիտ մարդուն չրթունքները կռիւ մէջ կը մտնեն ,
Ու անոր բերանը ծեծը կը կանչէ ։
7 ⁽Անմիտ մարդուն բերանը իրեն կործանումն է ,
Եւ անոր շրթունքները իր անձին որոգայթ է ։
8 ⁽Քաւ մարդուն խօսքերը քաղցր պատառներ են ,
Ու անոնք միտքի փորին չափերուն կ'իջնեն ։
9 Ան որ իր գործքին մէջ թալ է ,

3 Ցակ · գ · 8 ։
4 ԳԼ · ժ · 1 ։ ԺԸ · 20 ։ ԺԹ · 13 ։ Հմր · 25 ։
5 ԳԼ · ժբ · 25 ։ ԺԸ · 15 · 15 ։
6 Ված · խբ · 15 ։
7 Եղ · իգ · 8 ։
8 ԳԼ · ժգ · 6 ։ Ժող · բ · 24 · 2 · 1 ։
10 ⁽Ցէրը · Զ տառով ԺԹ · 13 · Հմր · 21 ։
11 Կամ ամէն բանի կը խաղնախ ։
12 Հմր · 15 · ԳԼ · ժբ · 5 ։
13 ԳԼ · ժ · 11 · ի · 5 ։
14 Ված · հբ · 22 ։
15 Ես · ժգ · 18 ։ իգ · 22 ։
16 Ված · հբ · 5 · 31 ։
17 Ես · ժբ · 2 · իե · 1 · կա · 3 · 4 · զա · 2 · Ճխ · 2 ։
18 ԳԼ · ժբ · 18 · իգ · 22 ։
19 ԳԼ · իբ · 24 ։
20 Ես · ժգ · 3 · Ժող · ժ · 12 ։
21 ԳԼ · ժբ · 18 · իգ · 22 ։
22 ԳԼ · ժ · 15 ։
23 ԳԼ · ժա · 2 · ԺԸ · 33 · 2 · Ցակ · ե · 1 · 18 · իե · 27 · ԳԼ · ԺՀ · 8 · իա · 14 ։
24 Ցակ · ե · 3 ։
ԳԼ · ԺԸ · 14 · ժբ · 4 · ժգ · 24 · իգ · 17 ։
Ես · ը ընկերը
ԳԼ · ժբ · 14 · ժգ · 24 · Տես Առա · ժբ · 37 ։
ԳԼ · ԺԲ · 14 · բա · 10 ։
Ցակ · բ · 3 ։
ԳԼ · ԺՀ · 17 ։
—
ԳԼ · իբ · 6 ։

10 Ցիմարին անունը ամուր աշտարակ է .
Ազդարը անոր կը դիմէ , ու ապահով ապաստանարան կ'ունենայ ։
11 ⁽Հարստութեան ստացուածքը իր ամուր քաղաքն է ,
Ու անոր երեւակայութեանը մէջ բարձր բերդի պէս է ։
12 ⁽Կոտրածէն առաջ մարդուն սիրտը կը հպարտանայ .
Բայց փառաց առջևէն խոնարհութիւնը կ'երթայ ։
13 Ով որ ⁽բան չլսած պատասխան կու տայ ,
Ցիմարութիւն ու նախատինք է անոր ։
14 Մարդուն հոգին իր հիւանդութեանը կը համբերէ .
Բայց վհրատուած հոգին ո՞վ կրնայ ⟨⟨մխիթարել ։
15 Խոհեմին սիրտը գիտութիւն կը վաստկի .
Եւ իմաստուններուն ականջը գիտութիւն կը փնտռէ ։
16 ⁽Մարդուն ընծան անոր ճամբայ կը բանայ ,
Ու զանիկա մեծերուն առջևը կը տանի ։
17 Իր գաղը առաջ սկսողը իրաւունք ունեցող կը թուի .
Բայց երբոր իր ⁽ոսոխը գայ՝ զանիկա կը քննէ ,
18 Վիճակը վէճերը կը դադրեցընէ ,
Ու զօրաւորներուն միջեւները որոշում կ'ընէ ,
19 Վշացած եղբայր մը ամուր քաղաքէն ⟨⟨աւելի է ,
Եւ ⟨⟨նէ վէճերը բերդի մը նիգերուն կը նմանին ։
20 ⁽Մարդ իր բերնին պատուղէն իր փորը կը կշտացընէ ,
Ու իր շրթունքներուն արդիւնքէն կը կշտանայ ։
21 ⁽Մահը ու կեանքը լեզուին ձեռքն է ,
Եւ զանիկա սիրողները անոր պտուղը կ'ուտեն ։
22 ⁽Ո⟨⟨նէյ կնիկ գտնողը բարիք կը գտնէ ,
Ու Տէրոջմէն շնորհք մը կը առնայ ։
23 Աղքատը ազաչելով կը խօսի ,
Բայց հարուստը կոփտա պատասխան կու տայ ։
24 Բարեկամներ ունեցող մարդը բարեկամութիւն ընելու է .
⁽Ու եղբօրմէ աւելի հաստատ բարեկամ կայ ։

ԳԼ · ԺԹ

1 ⁽Որ կատարելութեանը մէջ քալող աղքատը
Նենգաւոր շրթունք ունեցող յիմարէն ազէկ է ։
2 Հոգիին ախորժութիւնը ազէկ չէ ,

1 Ես · ի · 7 ։
2 ԳԼ · ժգ · 20 ։
3 Ֆմր · 9 · Եր · իգ · 1 · բ Օր · ԺԹ · 16 · 19 · ԳԼ · գ · 19 · իա · 28 ։
4 ԳԼ · իԲ · 28 ։
5 Կամ Ու ու իշխանները պարծին ինէր ծեծել իրաւունքին առնէր ։
6 Սաղ · կբ · 12 ։
7 Ես · ժգ · 20 ։
8 Ֆմր · 5 ։
9 ԳԼ · ժբ · 28 · իգ · 22 · Ժող · ժ · 6 · 7 ։
10 Եր · ի գեղեց
11 ԳԼ · ժբ · 29 · Ցակ · ա · 19 ։
12 ԳԼ · ժգ · 32 ։
13 ԳԼ · ժգ · 14 · 18 · ի · 2 · իգ · 15 ։
14 Կամ անոնց հետևեն ինչնայ խօսքերով , ընչից անոնք չինին գիտնալիքը ։
15 ԳԼ · ժգ · 20 ։
16 Ֆմր · 5 ։
17 ԳԼ · ե · 22 · Ժող · ժ · 6 · 7 ։
18 ԳԼ · ժբ · 22 ։
19 ԳԼ · գ · 9 ։
20 ԳԼ · ժ · 4 · ի · 13 · իգ · 21 ։
21 Գ⟨⟨ուկ · ժ · 28 · ժա · 38 ։
22 ԳԼ · իբ · 27 · Ժող · ժա · 1 · Ա⟨⟨ա · ժ · 42 · իե · 40 · բ Կոր · Ա · 6 · 7 · 8 · Եբր · գ · 10 ։
23 ԳԼ · ԺԵ · 19 · իգ · 15 · 15 ։
24 ԳԼ · իա · 21 ։
Կամ անոր ապաստանին կին ախորժանք մի գներ ։
25 Սաղ · լԵ · 37 ։
26 Ցոր · իգ · 13 · Սաղ · լԳ · 10 · 11 · ԳԼ · ժգ · 1 · 9 · Էս · ժգ · 36 · 27 · իգ · 10 ։
27 Գոր · ե · 39 · Երբ · գ · 17 ։
28 ⁽Տիմ · գ · 8 ։
ԳԼ · ԺԵ · 19 · իգ · 15 · 15 ։
ԳԼ · իա · 21 ։
Ես Օր · ժգ · 11 ։
ԳԼ · իՅ · 8 ։
ԳԼ · ԺԵ · 8 ։
Ցոր · ԺԵ · 16 · ի · 12 · 13 · ԼԳ · 7 ։
ԳԼ · ժ · 13 · իգ · 3 ։
—
Ես · Ա · 21 ։ ԳԼ · իգ · 22 · 30 · Եփ · իբ · 7 ։ Ովս · գ · 11 ։
ԳԼ · ժգ · 14 · ժԹ · 12 ։
ԳԼ · ը · 36 ։
ԳԼ · ԺԵ · 14 ։
ԳԼ · ժ · 4 · ԺԹ · 24 ։
ԳԼ · ԺՅ · 19 ։
ԳԼ · ԺԸ · 4 ։

Ու ոտքերով արագացողը կը սահի ։
3 Մարդուն յիմարութիւնը անոր ճամբան կ'աւրէ ,
⁽Եւ անոր սիրտը Տէրոջը դէմ արտունչ կ'ընէ ։
4 ⁽Հարստութիւնը շատ բարեկամներ կ'աւելցընէ .
Բայց աղքատը իր բարեկամէն կը զատուի ։
5 ⁽Սուտ վկան անպատիժ պիտի չմնայ ,
Ու սուտութիւններ խօսողը պիտի չազատուի ։
6 ⁽Շատերը *առատաձեռն մարդուն" †հաճութիւնը կը փնտռեն ,
Ու ամէն մէկը պարգևատու մարդուն բարեկամ կ'ըլլայ ։
7 ⁽Աղքատին բոլոր եղբայրները անկէ կը զզուին .
Անոր բարեկամները՝ ալ աւելի ⟨⟨անկէ կը հեռանան .
Անիկա ‡ոչինչ խօսքերու ետևէ կ'իյնայ ։"
8 Խելք վաստկողը իր հոգին կը սիրէ .
Իմաստութիւնը պահողը ⁽բարիք պիտի գտնէ ։
9 ⁽Սուտ վկան անպատիժ պիտի չմնայ ,
Ու սուտութիւններ խօսողը պիտի կորսուի ։
10 Ցիմարին փափկութիւն չվայելէր .
Որչափ աւելի ⁽ծառայի մը իշխաններու վրայ իշխել ։
11 ⁽Մարդուն խոհեմութիւնը անոր բարկութիւնը կը զսպէ ,
⁽Եւ յանցանք ներելը անոր պարծանք է ։
12 ⁽Թագաւորին բարկութիւնը առտպ առիւծի մռնչիւնին կը նմանի ,
Իսկ անոր հաճութիւնը խոտի վրայի ցօղին պէս է ։
13 ⁽Անմիտ տղան իր հօրը թշուառութիւնն է ,
⁽Ու կնկան կռիւները շարունակ կաթիլներու պէս են ։
14 ⁽Տունը ու առատաձեռնը հայրերէն ⁽⁽ժառանգութիւն են .
Բայց ⁽կոհեմ կնիկը Տէրոջմէ է ։
15 ⁽Ծուլութիւնը խորունկ քուն կը բերէ ,
Եւ թոյլ մարդը ⁽սովի կը մնայ ։
16 ⁽Պատուիրանքը պահողը իր հոգին կը պահէ .
Իր ճամբաները անարգողը պիտի մեռնի ։
17 ⁽Աղքատին ողորմութիւն ընողը Տէրոջը փոխ կու տայ ,
Ու Անիկա անոր հատուցում պիտի ընէ ։
18 ⁽Քանի որ յոյս կայ՝ ազատ խրատէ ,
Եւ ⟨⟨անոր մահուանը կամակից մի ըլլար ։"
19 Թիա բարկացող մարդը ջնաս կը կրէ .

3 Սաղ · կբ · 7 ։
4 ԳԼ · ժգ · 20 ։
5 Ես · 9 · Եւ · իգ · 1 · բ Օր · ԺԹ · 16 · 19 · ԳԼ · գ · 19 · իա · 28 ։
6 ԳԼ · իԲ · 28 ։
7 Ես · ժգ · 20 ։
8 Ֆմր · 5 ։
9 ԳԼ · ե · 22 · Ժող · ժ · 6 · 7 ։
10 Եր · ի գեղեց
11 ԳԼ · ժբ · 29 · Ցակ · ա · 19 ։
12 ԳԼ · ժգ · 32 ։
13 ԳԼ · ժգ · 14 · 18 · ի · 2 · իգ · 15 ։
14 Կամ անոնց հետևեն ինչնայ խօսքերով , ընչից անոնք չինին գիտնալիքը ։
15 ԳԼ · ժգ · 20 ։
16 Ֆմր · 5 ։
17 ԳԼ · ե · 22 · Ժող · ժ · 6 · 7 ։
18 ԳԼ · իբ · 28 ։
19 ԳԼ · գ · 9 ։
20 ԳԼ · ժ · 4 · ի · 13 · իգ · 21 ։
21 Գ⟨⟨ուկ · ժ · 28 · ժա · 38 ։
22 ԳԼ · իբ · 27 · Ժող · ժա · 1 · Ա⟨⟨ա · ժ · 42 · իե · 40 · բ Կոր · Ա · 6 · 7 · 8 · Եբր · գ · 10 ։
23 ԳԼ · ԺԵ · 19 · իգ · 15 · 15 ։
24 ԳԼ · իա · 21 ։
Կամ անոր ապաստանին կին ախորժանք մի գներ ։
25 Սաղ · լԵ · 37 ։
26 Ցոր · իգ · 13 · Սաղ · լԳ · 10 · 11 · ԳԼ · ժգ · 1 · 9 · Էս · ժգ · 36 · 27 · իգ · 10 ։
27 Գոր · ե · 39 · Երբ · գ · 17 ։
28 ⁽Տիմ · գ · 8 ։
ԳԼ · ԺԵ · 19 · իգ · 15 · 15 ։
ԳԼ · իա · 21 ։
Ես Օր · ժգ · 11 ։
ԳԼ · իՅ · 8 ։
ԳԼ · ԺԵ · 8 ։
Ցոր · ԺԵ · 16 · ի · 12 · 13 · ԼԳ · 7 ։
ԳԼ · ժ · 13 · իգ · 3 ։
—
Ես · Ա · 21 ։ ԳԼ · իգ · 22 · 30 · Եփ · իբ · 7 ։ Ովս · գ · 11 ։
ԳԼ · ժգ · 14 · ժԹ · 12 ։
ԳԼ · ը · 36 ։
ԳԼ · ԺԵ · 14 ։
ԳԼ · ժ · 4 · ԺԹ · 24 ։
ԳԼ · ԺՅ · 19 ։
ԳԼ · ԺԸ · 4 ։

Վան դի թէ որ ⟨⟨նէյ ⟨⟨ը ազատես՝ նորէն ընելու ես ։
20 Խրատը լսէ և կրթութիւնը ընդունէ ,
Որ ⟨⟨քու ետևդի առնող իմաստուն ըլլաս ։
21 ⁽Մարդուն սրտին մէջը շատ դիտաւորութիւններ կան ,
Բայց Տէրոջը խորհուրդը հաստատուն պիտի մնայ ։
22 Մարդուն ողորմածութիւնը իր փառքն է .
Ու աղքատը առանձնէն ազէկ է ։
23 ⁽Տէրոջը երկիւղը կենաց ⁽⁽նէյ է ,
Եւ ըն⟨⟨նէ ⟨⟨նէյը կուշտ կը պառկի , ⟨⟨ձա խորտութեան չհանդիպիր ։
24 ⁽Ծոյլը իր ձեռքը ամանին մէջը կը խոթէ ,
Ո՛ զանիկա իր բերանը անգամ չդարձընէր ։
25 ⁽Ծաղր ընողը ծեծէ , ու միամիտը ⁽խելացի կ'ըլլայ ,
Եւ թէ որ ⁽իմաստունը յանդիմանես՝ հանճարը կը հասկընայ ։
26 Իր հայրը կործանողը ⟨⟨ր մայրը վռնտողը ⁽Անէծք ու նախատինքը բերող տղայ մըն է ։
27 Որդեակ իմ , եա կեցիր ան խրատը մտիկ ընելէն ,
Որ ⁽⁽ր խմաստութեան խօսքերէն կը խոտորցընէ ։
28 Զար վկան արդարութիւնը ծաղր կ'ընէ ,
Ու ⁽ամբարիշտներուն բերանը անիրաւութիւն կը կլլէ ։
29 Ծաղր ընողներուն համար դատաստաններ՝
Եւ ⁽անմիտներուն կռնակին համար ծեծեր պատրաստուած են ։

ԳԼ · Ի

1 Գինին ⁽ծաղր ընող է , ⟨⟨ր ցբթին կռիւ հանող ,
Եւ ով որ ասոնց անձնաւորւր կ'ըլլայ՝ իմաստուն չըլլար ։
2 ⁽Թագաւորին ահը առտպ առիւծի մռնչիւնին պէս է ,
Ու զանիկա բարկացընողը ⁽իր անձին ջնաս կ'ընէ ։
3 ⁽Կռիւէն ետ կենալը մարդուն փառք է .
Բայց ամէն յիմար կռուասէր է ։
4 ⁽Ծոյլը՝ Ձմեռ է ը⟨⟨նէ , ⁽⁽ն⟨⟨ը չհնկիր .
Հնձասի հունձքի ատենը պիտի մուրայ , ու բան մը պիտի չգտնէնայ ։
5 ⁽Մարդու մը սրտին մէջի խորհուրդը խորունկ ջուրերու պէս է ։

3 Ես · ժգ · 20 ։
4 Ես · 9 · Եւ · իգ · 1 · բ Օր · ԺԹ · 16 · 19 · ԳԼ · գ · 19 · իա · 28 ։
5 ԳԼ · իԲ · 28 ։
6 Ես · ժգ · 20 ։
7 Ֆմր · 5 ։
8 ԳԼ · ե · 22 · Ժող · ժ · 6 · 7 ։
9 Եր · ի գեղեց
10 ԳԼ · ժբ · 29 · Ցակ · ա · 19 ։
11 ԳԼ · ժգ · 32 ։
12 ԳԼ · ժգ · 14 · 18 · ի · 2 · իգ · 15 ։
13 Կամ անոնց հետևեն ինչնայ խօսքերով , ընչից անոնք չինին գիտնալիքը ։
14 ԳԼ · ժգ · 20 ։
15 Ֆմր · 5 ։
16 ԳԼ · ե · 22 · Ժող · ժ · 6 · 7 ։
17 ԳԼ · իբ · 28 ։
18 ԳԼ · գ · 9 ։
19 ԳԼ · ժ · 4 · ի · 13 · իգ · 21 ։
20 Գ⟨⟨ուկ · ժ · 28 · ժա · 38 ։
21 ԳԼ · իբ · 27 · Ժող · ժա · 1 · Ա⟨⟨ա · ժ · 42 · իե · 40 · բ Կոր · Ա · 6 · 7 · 8 · Եբր · գ · 10 ։
22 ԳԼ · ԺԵ · 19 · իգ · 15 · 15 ։
23 ԳԼ · իա · 21 ։
Կամ անոր ապաստանին կին ախորժանք մի գներ ։
24 Սաղ · լԵ · 37 ։
25 Ցոր · իգ · 13 · Սաղ · լԳ · 10 · 11 · ԳԼ · ժգ · 1 · 9 · Էս · ժգ · 36 · 27 · իգ · 10 ։
26 Գոր · ե · 39 · Երբ · գ · 17 ։
27 ⁽Տիմ · գ · 8 ։
ԳԼ · ԺԵ · 19 · իգ · 15 · 15 ։
ԳԼ · իա · 21 ։
Ես Օր · ժգ · 11 ։
ԳԼ · իՅ · 8 ։
ԳԼ · ԺԵ · 8 ։
Ցոր · ԺԵ · 16 · ի · 12 · 13 · ԼԳ · 7 ։
ԳԼ · ժ · 13 · իգ · 3 ։
—
Ես · Ա · 21 ։ ԳԼ · իգ · 22 · 30 · Եփ · իբ · 7 ։ Ովս · գ · 11 ։
ԳԼ · ժգ · 14 · ժԹ · 12 ։
ԳԼ · ը · 36 ։
ԳԼ · ԺԵ · 14 ։
ԳԼ · ժ · 4 · ԺԹ · 24 ։
ԳԼ · ԺՅ · 19 ։
ԳԼ · ԺԸ · 4 ։

Բայց խելացի մարդը զանիկա կը հանէ ։
6 ։Մարդոցմէ չատերը իրենց բարեբարութիւնը
կը հրատարակեն ։
Բայց ։հաւատարիմ մարդ մը ո՞վ կրնայ գտնել։
7 ։Իր անարատութեանը մէջ քալողը արդար է ։
։Անոր զաւակները իր ետեւէն երջանիկ պիտի
ըլլան ։
8 ։Գատաստանի աթոռը նստող թագաւորը
իր աչքերովը ամէն չարիքը կը ցրուէ ։
9 ։Ո՞վ կրնայ ըսել թէ իմ սիրտս սրբեցի ,
իմ մեղքէս մաքրուեցայ ։
10 ։Երկու տեսակ ։ի՞ քար , երկու տեսակ
°չափ
Հաւասարապէս Տէրոջը առջեւը պիղծ են ։
11 Մինչեւ անգամ տղու մը վարքին մաքրութիւնը
եւ ուղղութիւնը
։Անոր գործերէն կը հասկըցուի ։
12 ։Լսող ականջը ու տեսնող աչքը՝
Երկուքն ալ Տէրը ստեղծեր է ։
13 ։Քունը մի սիրեր որ չըլլայ թէ աղքատանաս ։
Աչքերդ բաց որ հացով կշտանաս ։
14 Ծախու առնողը Գէշ է , գէշ է՝ կ՚ըսէ ։
Բայց երբոր երթայ՝ անառանը կը պարծենայ ։
15 Ոսկի ու շատ գոհար կը գտնուի ։
Բայց ։գիտութեան շրթունքները մեծագին
զարդեր են ։
16 ։Օտարականի մը երաշխաւոր եղողին զգեստը
առ ,
Եւ օտար կնկան համար երաշխաւոր եղածէն գրաւ
առ ։
17 ։Պատեհան հացը մարդուն անորժելի է ,
Բայց ետքը անոր բերանը խիճով պիտի լեցուի ։
18 ։Դիտաւորութիւնը խորհրդով կը հաստատուի ։
Ուսում խոհեմութեամբ պատերազմ ըրէ ։
19 ։Բանսարկութեան պատգաղը գաղանիքը կը
յայտնէ ։
Ուրծին շրթունքներով չպտըտիր ընդ նոյն հետ
հաղորդակցութիւն մի ընէր ։
20 ։Ով որ իր հայրը ու մայրը կ՚անիծէ ,
։Անոր ճրագը մութ խաւարի մէջ պիտի մարի ։
21 ։Կայ ժառանգութիւն՝ որ սկիզբը արագնօք
կ՚առնուի ,
։Բայց անոր վերջը պիտի չօրհնուի ։
22 ։Չարութեան փոխարէնը հատուցանեմ՝ մի ը-
սեր ։
։Տէրոջը սպասէ , ու անիկա քեզ պիտի ազատէ։

23 ։Երկու տեսակ քարը Տէրոջը աւելը
պիղծ է ,
Ու նենգաւոր կշիռքը ապեկ չէ ։
24 ։Մարդուն քայլերը Տէրոջմէն է ։
Ուսած մարդը իր ճամբան ի՞նչպէս հասկընայ ։
25 †Անխորհրդաբար բան մը նուիրելը ,՚ և ։ուխտ
ընելէն ետքը քննութիւն ընելը
Մարդուն որոգայթ մըն է ։
26 ։Իմաստուն թագաւորը ամբարիշտները կը ցը-
րուէ ,
Ու անիւը անոնց վրայ կը դարձընէ ։
27 ։Մարդուն հոգին Տէրոջը լոյսն է ,
Որուն բոլոր ներքինութիւնը կը քննէ ։
28 ։Ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը թագաւո-
րը կը պահեն ։
Անիկա ալ իր աթոռը ողորմութեամբ կը հաս-
տատէ ։
29 Երիտասարդներուն զարդը անոնց ոյժն է ,
Եւ ։ծերոց փառքը ալեւորութիւնն է ։
30 Վէրքի նշանները ու փորի ներսի մաքրութիւնը
Տանեղ հարուածները
‡Զարմարդուն՚ մարգոտական դեղ են ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Թագաւորին սիրտը Տէրոջ վտակներու պէս
է Տէրոջը ձեռքին մէջ ,
Զանիկա որ կողմն ուզէ կը դարձընէ ։
2 ։Մարդուն ամէն ճամբան իրեն ուղիղ կ՚ե-
րեւնայ ,
։Բայց Տէրը սիրտերը կը կշռէ ։
3 ։Արդարութիւն և իրաւունք գործելը
Զոհէն աւելի ընդունելի է Տէրոջը ։
4 ։Աչաց ամբարտաւանութիւնը և սրտի հպարտ-
ութիւնը
Եւ ամբարշտաց ։լոյսը մեղք է ։
5 ։Աշխատասէր մարդուն խորհուրդներէն՝ միայն
առատութիւն կ՚երթեւեկ ։
Բայց ամէն արտորայեղ՝ միայն կարօտութիւն
կ՚երթէ ։
6 ։Սուտ լեզուով գանձեր վաստկիլը
Մահը փնտռողներուն հալածած ուռկանն-
թիւնն է ։
7 Ամբարիշտներուն բռնութիւնը զանոնք պիտի
կորսընցընէ ,
Վասն զի իրաւունք ընել չեն ուզեր ։

8 Եր՚ը մարդուն ճամբան ծուռ է , կը խոտորի ։
Բայց մաքուր եղողին գործքը ուղիղ է ։
9 ։Աղէկ է տանի՛ք մը անկիւնը բնակիլ՝
Քան թէ կռուասէր կնկան հետ ։ի՛ծ տան մէջ ։
10 ։Ամբարիշտ մարդուն հոգին չարութիւնն կը
ցանկայ ,
Ո՛ր անոր ընկերը անոր աչքին չնորհք չգտնէր ։
11 ։Թէ որ ծաղր ընողը տուգանքի հանդիպի ,
Միամիտը խելամտուն կ՚ըլլայ ,
Եւ թէ որ իմաստունը խրատուի , դիտութիւն
կը ստանայ ։
12 Արդարը խոհեմութեամբ ամբարշտին տունը
կը դիտէ ,
Եր՚ը ամբարիշտները չարութեան համար կը
կործանին ։
13 ։Ով որ աղքատին ազաղակը չլսելու համար
իր ականջը կը դոցէ ,
Ինքն ալ պիտի ազաղակէ , ու իրեն լսող պի-
տի չըլլայ ։
14 ։Գաղանի պարգեւը բարկութիւնը կ՚իջեցընէ ,
Եւ ծոցը ։ի՞ր ընծան սաստիկ կատաղու-
թիւնը կ՚ը՞ր՚ջ՚ն՚ի ։
15 Իրաւունք ընելը արդարին ուրախութիւն է ,
։Բայց անիրաւութիւն ընողներուն ապընդնք է ։
16 Խոհեմութեան ճամբայէն մոլորած մարդը
Մեռելներուն ժողովքին մէջը կ՚իջնէ ։
17 Ուրախութիւն սիրողը կարօտութեան մէջ
կ՚իյնայ ,
Գինին ու եղը սիրողը չհարստանար ։
18 ։Ամբարիշտը արդարին համար ,
Ու անօրէնը ուղիղներուն համար փրկանք
կ՚ըլլայ ։
19 ։Աղէկ է անապատ տեղ մը բնակիլ՝
Քան թէ կռուասէր ու բարկացող կնկան հետ ։
20 Իմաստունին բնակարանին մէջ ցանկալի գանձ
ու եղ կը գտնուի ,
Բայց անմիտ մարդը ։իր ունեցածը՚ կը կլլէ ։
21 ։Արդարութեան ու ողորմածութեան հետեւողը
կեանք , արդարութիւն և փառք պիտի գտնէ ։
22 ։Իմաստունը զօրաւորներուն քաղաքը կ՚ելլէ ,
Եւ ։ո՞ր ապաւինած ամրութիւնը կը փըլ-
ցընէ ։
23 ։Իր բերանը ու լեզուն պահողը
Իր հոգին նեղութիւններէն կը պահէ ։
24 Հպարտութեամբ և բարկութեամբ վարուող
մարդուն անունը
Հպարտ և յանդուգն ծաղր ընող կ՚ը՞ր՚ջ՚ն՚ի ։
25 ։Ծոյլին ցանկութիւնը զանիկա կը մեռցընէ ,

Վասն զի անոր ձեռքերը աշխատիլ չեն ուզեր ։
26 Ամբողջ ամէն օր ագահութեամբ կը ցանկայ ,
Իսկ ։արդարը կու տայ ու չխնայեր ։
27 ։Ամբարիշտներուն գոհը պիղծ է ,
Մանաւանդ երբոր զանիկա չար դիտաւորու-
թեամբ կը մատուցանեն ։
28 ։Սուտ վկան պիտի կորսուի ,
Բայց լսող մարդը ‡հաւատարմութեամբ պի-
տի խօսի ։
29 Ամբարիշտ մարդը իր երեսը կը պինդացընէ ,
Բայց ուղիղը իր ճամբաները կը չիտկէ ։
30 ։Իմաստութիւն , հանճար կամ խորհուրդ մը
չկայ ,
Ո՛ր Տէրոջը դէմ կ՚ը՞ր՚ջ՚ն՚ի ։
31 ։Պատերազմի օրուան համար ձին կը պատ-
րաստուի ,
Բայց ։փրկութիւնը Տէրոջմէ է ։

ԳԼ · ԻԲ

1 Բ՚ը՞ր՚ջ՚ն՚ի անունը շատ հարստութենէն աւելի
ընտիր է ,
Ու չնորհքը արծաթէն ու ոսկիէն աղէկ է ։
2 ։Հարուստ ու աղքատ իրարու կը հանդիպին ,
։Անոնց ամէնը ստեղծողը Տէրն է ։
3 ։Խորագէտը չարիքը կը տեսնէ ու կը զգու-
շանայ ,
Բայց միամիտները յառաջ կ՚անցնեն ու ցնաս
կը կրեն ։
4 ։Խոնարհութեան և Տէրոջը երկիւղին վար-
ձանը
Հարստութիւն , փառք ու կեանք է ։
5 ։Ծուռ մարդուն ճամբուն մէջ փուշեր ։։ ո-
րոգայթներ կան ։
։Իր հոգին պահողը անոնցմէ հեռու կ՚ըլլայ ։
6 ։Կրթէ մանուկը ։Իր ճամբան սկսած տանը ,՚
Որ իր ծերութեան տանին ալ անկէ չխոտորի ։
7 ։Հարուստը աղքատներուն վրայ կը տիրէ ,
Ու փոխ առնողը փոխ տուողին ծառայ կ՚ըլլայ ։
8 ։Չարութիւն ցանողը ունայնութիւն կը հնձէ ,
Եւ անոր բարկութեանը գաւազանը պիտի
կոտրուի ։
9 ։Աղէկ աչք ունեցողը օրհնած կ՚ըլլայ ,
Վասն զի իր հացէն աղքատին կու տայ ։
10 ։Ծաղր ընողը թէ որ վռնտուի , կռիւը կ՚անցնի ,
Ու վէճը և անարգանքը կը դադարի ։
11 ։Սրտի մաքրութիւն սիրողին չրթունքներուն
վրայ շնորհք կայ ,
Ո՛ր թագաւորը անոր բարեկամ կ՚ըլլայ ։

ը Գլ· իե· 14· Առած· գ· 2· Դ.ես. ժբ· 11։
բ Ցաղ· ժբ· 1։
գ բ Կոր· ա· 12։
դ Ցաղ· լե· 20· Ածբ· գ։
ե Էմր· 26։
զ բ թնաղ· բ· 46· բ Առն· գ· 36· Ցոբ· ժգ· 4· Ցաղ· ծա
է· Ժող· է· 20· ա· Կոր· գ· 4· ա Ցամ·
ը ա· 8։
թ բ Օր· իե· 15· Ես· Էմր· 23· Գլ· ժա· 1· ժգ· 11· Առ·
գ· 10· 11։
ժ Նշ·ր· արգա·
ի Առա· է· 16։
ի Նլ· գ· 11· Ցաղ· գգ· 9։
լ Գլ· գ· 9· ժբ· 11· ժճ· 15· Էս.ես· ժբ· 11։
խ Գ.ես. ժգ· 31։
ծ Գլ· ժե· 22։
կ Գլ· ժե· 23։
հ Գ.ես. ժգ· 31։
ձ Գլ· իբ· 26· 27· իե· 13։
ղ Գլ· իթ· 17։
ճ Գլ· ժե· 22։ իգ· 6։
մ Գլ· իգ· 20։
յ Ամս· բ· 6։
ն բ Օր· կբ· 35։ Գլ· ժե· 13։ իգ· 22։ Հառաջ· ժբ· 17· 19։ ա Թես. ե· 15։ ա Պետ· գ· 9։
շ Էմր· 10։
ո Ցաղ· լե· 25։ Գլ· ժգ· 9։ Երեմ· ժ· 23։
չ Գլ· իգ· 20։
պ Ամս· բ· 6։
ջ բ Օր· կբ· 35։ Գլ· ժե· 13։ իգ· 22։ Հառաջ· ժբ· 17· 19։ ա Թես. ե· 15։ ա Պետ· գ· 9։
ռ Էմր· 10։
ս Ցաղ· լե· 25։ Գլ· ժգ· 9։ Երեմ· ժ· 23։
վ Կամ Սուբը բան մը կընէր ,
տ Ժող· է· 4· 5։
ր Ցաղ· ճա· 5· Ես· Էմր· 8։
ց ա Կոր· բ· 11։
ւ Ցաղ· ճա· 1· Գլ· իթ· 14։
փ Գլ· ժգ· 31։
ք Կամ Ձարութեան գեմ՝
օ Գլ· ժգ· 8։
ֆ Գլ· իգ· 18· Դ.ես. ժգ· 15։
և ա Թագ· ժե· 22։ Ցաղ· ծ· 8· Գլ· ժե· 8· Նա· ա· 11· Ես· Ածբ· գ· 7· 8։
ֆ Գլ· գ· 17։
ֆ Կամ մշակութիւնը
ը Գլ· ժ· 4· ժգ· 4։
ղ Գլ· ժ· 2· ժգ· 11· ի· 21· բ Պետ· ե· 5։
ը Էմր· 19· Գլ· ժե· 13· իե· 24· իթ· 13։
թ Նշ·ր· ընկերութիւն
ժ Տես Ցաղ· գ· 5։
ի Գլ· ժե· 25։
լ Առա· է· 8· 25։
խ Գլ· ժ· 20։
ծ Գլ· ժա· 8· Նա· իգ· 3· 4։
կ Ցաղ· Նժբ· 3· Առա· իե· 6։
հ Նշ·ր· գանկա
ձ Գլ· ժե· 9· Առա· ե· 6։
ղ Ժող· իթ· 14· Ես·
մ Գլ· ժբ· 13· ժգ·
յ Կամ Ձարութեան գեմ՝
ն Գլ· ժ· 4· ժգ· 4։
շ Գլ· ժ· 2· ժգ· 11· ի· 21· բ Պետ· ե· 5։
ո Ցաղ· ճա· 1· Գլ· իթ· 14։
չ Գլ· ժգ· 31։
պ Կամ Ձարութեան գեմ՝
ջ Գլ· ժգ· 8։
ռ Գլ· ժ· 4· ժգ· 4։
ս Գլ· ժ· 2· ժգ· 11· ի· 21· բ Պետ· ե· 5։
վ Կամ յաւիտեան
տ Նա· բ· 9· 10· Եբ·ր՚ծ՚ր՚· իթ· 23· Գաղ· է· 39։
ր Ցաղ· լե· 7· ԼՋ· 17։ Նա· լա· 1։
ց Ցաղ· գ· 8։
ւ Ժող· է· 1։
փ Գլ· իթ· 15· Ցես·
ք Ցոբ· լա· 15· Գլ· ժգ· 31։
օ Գլ· ժգ· 16· իե· 12։
ֆ Ցաղ· Նժբ· 3· Առա· գ· 33։
և Գլ· ժե· 19։
ֆ ա Ցամ· է· 18։
ը Եբ·ր՚ծ՚ր՚· 4· բ Տի·ր՚· գ· 16։
ա Կոր· ժբ· 21։
բ Ցոբ· լա· 15· Գլ· ժգ· 31։
գ Գլ· ժգ· 16· իե· 12։
դ Ցաղ· Նժբ· 3· Առա· գ· 33։
ե Գլ· ժե· 19։
զ ա Ցամ· է· 18։
է Եբ·ր՚ծ՚ր՚· 4· բ Տի·ր՚· գ· 16։
ը Կամ իբ Ամենայն ,
թ Ցոբ· գ· 6։
ժ Ցոբ· գ· 8· Ածբ· ժ· 13։
ի Ցաղ· բ· 6։
լ Դ.ես. իա· 9· 10։
խ Ցաղ· Նա· 8։ Գլ· ժգ· 13։

12 Տէրոջը աչքերը դիտութիւնը կը պահպանեն,
եւ ինքը անօրէնին խօսքերը կ'ապրէ։
13 [ա]Ժողը կ'ըսէ, Դուրսը առիւծ կայ,
Հրապարակին մէջը պիտի մեռցուիմ։
14 [բ]Օտար կնիկներուն բերանը խորունկ փոս է,
[գ]Տէրոջը առելի եղողը հոն կ'իյնայ։
15 Մանուկին սրտին մէջ յիմարութիւնը կապուած է.
[դ]Զանիկա խրատի գաւազանը կը հեռացընէ անկէ։
16 Իր [ե]ոգեւորելը չսացընելու համար աղքատին զրկանք ընողը
Ու հարուստին առողը անշուշտ կատարութեան կը հասնի։

17 Անկնդգ ծուխ ու խնամատուներուն խօսքերը միեւնոյն բերէ,
եւ քու սրտագ իմ գիտութեանս առաբ.
18 վասն զի մէկ որ անունք քու սրտիդ մէջը պահես, հաճելի բան է.
Անունք քու շրթունքներուդ վրայ ալ պիտի հաստատուին։
19 Ահա քեզի — [զ]ուներէ այսօր խնացուցի,
Որպէս զի քու ապաւինութիւնդ Տէրոջը վրայ ըլլայ։
20 Մինչ ես քեզի [է]չատ անգամ[ը] խրատներով
Ու գիտութեամբ չգրեցի՞,
21 [ը]Որ քեզի ճշմարիտ խօսքերուն առուգութիւնը սորվեցընեմ,
[թ]Որ քեզի [ի]ղարցընողներուն ճշմարիտ խօսքերով պատասխան տաս։

22 [ժ]Աղքատը մի կողոպտեր իր աղքատութեանը համար,
[ի]Ու տնանկը [լ]դատաստանի մէջ մի կոխեր.
23 [խ]Վասն զի Տէրը անոնց իրաւունքը պիտի պաշպանէ,
Եւ զանոնք կողոպտողներուն հոգին պիտի կողոպտէ։

24 Բարկացող մարդուն հետ ընկերութիւն մի ըներ,
Ու ցասկոտ մարդուն հետ մի երթար.
25 Որ չըլլայ թէ անոր ճամբաները սորվիս,
Եւ քու հոգւոյդ որոգայթ վճռարկիս։

26 [կ]Հեռք տուողներէն մի ըլլար,
Ու [ղ]պարտքի համար երաշխաւոր եղողներէն.
27 Թէ որ վճարելու կարողութիւն չունիս,
Ինչո՞ համար [մ]ահկէդ քու անկողինդ առնեն։
28 [ն]Զրլլայ որ տեղէն վերցնես ան վաղեմի սահմանին նշանը,
Որ քու հայրերդ դրեր են։

29 Իր գործքին մէջ ժիր մարդ մը կը տեսնէն,
Անիկա թագաւորներուն առջեւը պիտի կայնի.
Աննշան մարդոց առջեւը պիտի չկայնի։

ԳԼ. ԻԳ

1 [ե]Երբոր իշխանի հետ սեղան նստիս,
Առջեւդ դրուածը ուշիկ նայէ.
2 Ու թէ որ դուն անօրժակի տէր ես եւ,
կոկորդիդ վրայ դանակ դիր։
3 Անոր ապիւս կերակուրներուն մի ցանկար.
վասն զի անունք խարէութեան հաց են։

4 [զ]Հարուստ ըլլալու մի աշխատիր.
[է]Քու [ը]խորհուրդդ եա կեցիր։
5 Աչք պիտի անկնի ան բանին որ ոչինչ է.
Անիկա անշուշտ իրեն թեւեր կը չինէ,
Ու արծիւի պէս օդը կը թռչի։
6 [թ]Չար աչք ունեցողին [ժ]հացը մի ուտեր,
եւ անոր ապիւս կերակուրներուն մի ցանկար.
7 վասն զի անիկա իր սրտին մէջը [ի]ինչպէս որ կը մտածէ, այնպէս է.
[լ]Եր ու [խ]մէ՝ կ'ըսէ քեզի,
Բայց անոր սիրտը քեզի հետ չէ։
8 Կերած պատառդ պիտի փսխես,
Ու հաճելի խօսքերդ պիտի կորսնցընես։

9 [ծ]Ցիմարին ականջներուն մի խօսիր,
Քանզի քու [կ]խօսքերուդ իմաստութիւնը կ'անարգէ։
10 [հ]Վաղեմի սահմանին նշանը տեղէն մի վերցներ,
Ու որբերուն արտերը մի մտներ.
11 [ձ]Քանզի անոնց [ղ]Ընդիւնդ զօրաւոր է,
Եւ քեզի դէմ անոնց իրաւունքը անիկա պիտի պաշտպանէ։

12 [ճ]Սիրտդ խրատի տուր,
Ու ականջներդ [ի]գիտութեան խօսքերուն։

13 Տղային խրատը մի կտրեր,
վասն զի թէ որ զանիկա գաւազանով ծեծես, չմեռնիր։
14 Դուն անիկա գաւազանով կը ծեծես,
Բայց [ա]անոր հոգին դժոխքէն կ'ազատես։

15 Որդեակ իմ, [յ]թէ որ քու սիրտդ խնամատուն ըլլայ,
Իմ սիրտս ալ պիտի ուրախանայ։
16 Ու երբոր քու շրթունքներդ ուղիղ բաներ խօսին,
Իմ երիկամունքներս պիտի ցնծան։

[ե] ըՕր · ԺԹ · 14 · ԽԷ · 17 · ԳԼ· իգ · 10։
[զ] ԳԼ· իը · 20 · ա՞Տխմ· գ · 9 · 10։
[է] ԳԼ· գ · 5 · Հառմ· ԺԸ · 16։
[ը] Կամ խնամատեմ։
[թ] Նեղ
[ժ] ը Օր · ԺԹ · 9։
[ի] Սպ· Հխա · 6։
[լ] Սպ· ԺԸ · 8։
[խ] ը Օր · ԺԹ · 14 · ԽԷ · 17։ ԳԼ· իը · 28։
[ծ] Ցոբ · լա · 21 · Եա · ԳԼ· իը · 23։
[կ] ԳԼ· Ժգ · 24 · ԺԸ · 18 · 59 · Սպ· Ժը · 5 · լէ · 1 · 10 · կը · 5 · Հմ· 12 · ԳԼ· իգ · 11 · Երեմ· Դա · 38։
[հ] ԳԼ· գ · 1 · Ժա · 25։
[ձ] Եբէ · գրան
[ղ] ա Ժամ· իգ · 13 · ԽԷ · 16 · Է · 3 · իգ · 27։
[ճ] Տես ա Պետ · գ · 15։
[ի] Եբէ· խորհուրդներուն
[յ] Եղ· իգ · 6։ Ցոբ · լա · 16 · 21։
[ա] Ջ ար · է · 10։ Սպ· Է · 5։

[ա] Սպ· լէ · 1 · Հգ · 3 · ԳԼ· գ · 31 · իգ · 1։
[բ] Երէ· իը · 14։
[գ] Սպ· լէ · 37 · ԳԼ· իգ · 14 · Գ.ա.կ · Ժգ · 25։
[դ] ԳԼ· գ · 23։
[ե] Էա · է · 32 · Սաա· իգ · 49 · Գ.ա.կ · իա · 34 · Հառմ· Ժգ ·
[զ] 13 · Եփես · է · 18 · Կ՚ն զկիսն թեամբ մեա ապրելոյն
[է] ԳԼ· ԺԹ · 13։
[ը] Էա · է · 11 · 32 · Դն · իգ · 12։
[թ] ԳԼ· է · 1 · Եփես · է · 18։
[ժ] Սպ· Հէ · 8 · ԳԼ· իմ · 2։
[ի] Եբէ· սիրտը
[լ] ԳԼ· Հգ · 12 · ԺԸ · 26։
[խ] Էա · է · 11 · 32 · Դն · իգ · 12։
[ծ] ԳԼ· է · 1 · Եփես · է · 18։
[կ] Սպ· Հէ · 8 · ԳԼ· իմ · 2։
[հ] Եբէ· իմ · 22 · ԳԼ· իգ · 26։
[ձ] Գ.ա.կ · իա · 34 · Հառմ· Ժգ ·
[ղ] ԳԼ· Ժգ · 24 · ԺԸ · 18 · 59 · Սպ· Ժը · 5 · լէ · 1 · 10 · կը · 5 · Հմ· 12 · ԳԼ· իգ · 11 · Երեմ· Դա · 38։
[ճ] ԳԼ· գ · 1 · Ժա · 25։
[ի] Եբէ· խորհուրդներուն
[յ] Եղ· իգ · 6։ Ցոբ · լա · 16 · 21։
[ա] Ջ ար · է · 10։ Սպ· Է · 5։

17 Քու սիրտդ մեղաւորներուն չնախանձի,
Հապա Տէրոջմէն օր Տէրոջը վախին մէջ եղիր.
18 [ա]Վասն զի իրաւցընէ վախճան մը կայ,
Ու քու յոյսդ պիտի չկտրի։

19 Որդեակ իմ, լսէ ու խնամատուն եղիր,
եւ [բ]քու սիրտդ ուղիղ ճամբուն մէջ չխոկէ։
20 [գ]Մի ընկերանար գինեմոլներուն հետ,
Ու [դ]իրենց մսալմները մսաղողներուն[ե] հետ.
21 վասն զի գինեմոլը ու չափազանց ագբատ կ'ըլլայ.
եւ [զ]քունը պատռուտած հանդերձներ կը հագցընէ։
22 [է]Հնազանդութիւն ըրէ հօրդ որ քեզ ծներ է,
Ու մի անարգեր քու մայրդ երբոր կը պառաւի։
23 [ը]Ճշմարտութիւնը ծախու առ ու [թ]ծախու մի ծախեր.
Նմանապէս խնամատուութիւնը, խրատը ու հանճարը։
24 [ժ]Արդարին հայրը չատ պիտի ցնծայ,
եւ խնամատուն զաւակ ծնանողը անոր վրայ պիտի ուրախանայ։
25 Թող քու հայրդ ու մայրդ [ի]ուրախանան,
Ու քեզ ծնանողը թող ցնծայ։

26 Որդեակ իմ, քու սիրտդ ինծի տուր,
եւ քու աչքերդ իմ ճամբաներս դիտեն.
27 [լ]վասն զի պոռնիկը խորունկ փոս է,
Ու օտար կնիկը նեղ ղրնդր է.
28 [խ]Ան անկնա գողի պէս դարանը կը մտնէ,
Ու մարդոց մէջ անհաւատարմութիւնները կ'աւելցընէ։

29 [ծ]Որո՞նն է վայը, որո՞նն է ոհը.
Որո՞նն են կռիւները. որո՞նն են տրտունջները.
Որո՞նն են առանց պատճառի վէրքերը.
[կ]Որո՞նն է աչաց կարմրութիւնը։
30 [հ]Գինիին քովը մնացողներուն,
[ձ]Խառնուած գինին փնտռելու գացողներուն։
31 Մի նայիր գինիին կարմրութեանը,
Գաւաթին մէջ իր գոյնը ցուցընելուն — չիտակ վազելուն.
32 Անիկա հաքը օձի պէս կը խածնէ,
Ու քարերի պէս կը խայթէ։
33 Աչք նայիր քու աչքերդ օտար կնիկներու պիտի նային,
եւ քու սիրտդ ծուռ բաներ պիտի խօսի.
34 եւ ծովուն [ղ]մէջը պառկողի պէս՝
Ու կայմի վրայ պառկողի պէս պիտի ըլլաս։

35 Եւ դուն ըսես,
[ճ]Զիս ծեծեցին, ու ես ցաւ մը չզգացի,
[ի]Ծեծի զարկին, ու ես բան մը չիմացայ.
Ե՞րբ պիտի արթննամ,
Որ զանիկա նորէն փնտռեմ։

ԳԼ. ԻԴ

1 [զ]Չար մարդոց մի նախանձիր,
[է]Ու անոնց հետ կենալու մի ցանկար.
2 [ը]Վասն զի անոնց սիրտը բռնութիւն կը խորհի,
եւ անոնց շրթունքները չարանենու վրայով կը խօսին։
3 Տունը իմաստութեամբ կը չինուի,
Ու հանճարով կը հաստատուի։
4 Եւ շտեմարանները գիտութեամբ՝
Ամէն թանկագին ու վայելուչ գանձերով կը լեցուին։
5 [թ]Իմաստուն մարդը զօրաւոր կ'ըլլայ,
Ու գիտութիւն ունեցողը զօրը կ'աւելցընէ։
6 [ժ]Վասն զի պատերազմի խորհուրդներու համեմատութեամբ կ'ընես.
եւ [ի]ազատութիւնը խորհրդականներու շատութիւնով կ'ըլլայ։
7 [լ]Իմաստութիւնը յիմարին համար շատ բարձր է.
Անիկա դրանը մէջ իր բերանը չբանար։
8 Ով որ [խ]չարութիւն ընել կը մտածէ,
Անիկա նենգամիտ պիտի կոչուի։
9 Ցիմարութեան խորհուրդը մեղք է,
եւ ծաղր ընողը մարդոց գզուելի է։
10 Թէ [ծ]նեղութեան օրը թուլնաս,
Ոյժդ քիչ է։

11 [կ]Զգաստ զանուք որ մեռցուելու կը տարուին,
Ու սպանուելու վրայ եղողները աղաչելէ հետ մի կենար։
12 Թէ որ բանս թէ Մենք ասիկա չգիտցանք,
Անա [հ]սիրտերը կշռողը ինքը կը հասկընայ.
Ու քու հոգիդ պահպանողը ինքը գիտէ,
եւ [ձ]մարդուն իր գործքին չափովը պիտի հատուցանէ։

13 Որդեակ իմ, [ղ]մեղր կեր, որ ազէկ է,
եւ մեղրախորիսխ կէր, որ քիմդդ քաղցր է։
14 [ճ]Իմաստութեան ճանաչութիւն ալ քու հոգիդ այնպէս հասար գիտէ ըլլայ,
Թէ որ գտնիկա գտնես.
եւ [ի]վախճան մը կայ,
Ու քու յոյսդ պիտի չկտրի։

[ա] Սպ· լէ · 1 · Հգ · 3 · ԳԼ· գ · 31 · իգ · 1։
[բ] Երէ· իը · 14։
[գ] Սպ· լէ · 37 · ԳԼ· իգ · 14 · Գ.ա.կ · Ժգ · 25։
[դ] ԳԼ· գ · 23։
[ե] Էա · է · 32 · Սաա· իգ · 49 · Գ.ա.կ · իա · 34 · Հառմ· Ժգ ·
[զ] Եփես · գ · 19։
[է] Տես ը Օր · ԺԹ · 19։ Հա · Ծգ · 12։
[ը] ԳԼ· ա · 15։
[թ] Սպ· լէ · 1 · Հա · Հգ · 3 · ԳԼ· գ · 31 · իգ · 17 · Էմ· 19։
[ժ] Սպ· Ժ · 7։
[ի] ԳԼ· Հա · 22 · Ժա · իմ · 16։
[լ] Գ.ա.կ · Ժա · 14 · Ժէ · 22 · է · 18 · Գ.ա.կ · Ժգ · 31։
[խ] Կամ յաջողութիւնով
[ծ] Սպ· Ժ · 5 · ԳԼ· Ժգ · 6։
[կ] Հառմ· ա · 30։
[հ] Սպ· Ձբ · 4 · Հա · Ծգ · 8 · 7 · ա Ցոհ·
[ձ] Գ.ա.կ · Ժգ · 16՝
[ղ] ԳԼ· Հա · 2։
[ճ] Ցոբ · Լգ · 11 · Սպ· կը · 10 · Հառմ· բ · 9։ Ցայտ · բ · 23 · իը · 18։
[ի] Երգ · է · 1։
[լ] Սպ· Ժբ · 10 · Ննխ · 10։
[խ] ԳԼ· իգ · 18։

15 Ով չար, [a]արդարին տանը գազանակալ մի
ըլլար,
Անոր [*]բնակարանը մի աւերեր։
16 [b]Վասն զի արդարը թէև եօթը անգամ ալ
իյնայ՝ պիտի կանգնի.
[c]Բայց չարերը ձախորդութեան մէջ պիտի
իյնան։
17 [d]Երբոր քու թշնամիդ իյնայ՝ մի ուրախանար,
Ու երբոր անոր ոտքը սայլի՝ քու սիրտդ ԹՈՂ
չցնծայ։
18 Զըլլայ որ Տէրը աւետ ու իրեն անհաճոյ ե-
րևնայ,
Եւ իր բարկութիւնը անոր վրայէն դարձընէ։
19 [e]Զարադրծներուն համար մի սրտմտիր,
Ո՛ւ ամբարիշտներուն մի նախանձիր.
20 վասն զի [f]չար մարդը բ՚ոչ վախճան չունենար.
[g]Ամբարիշտներուն ճրագը պիտի մարի։
21 Որդեակ իմ, [h]Տէրոջմէ ու Թագաւորէն
վախցիր,
Եւ [i]խռովարար մարդոց հետ մի խառնուիր։
22 Քանզի անոնց կործանումը յանկարծ կ՚ըլլայ,
Ու երկուքին ալ պատուհասը ո՞վ գիտէ։
23 Ա՛ս բաներէն ալ իմաստուններուն չ՚ոյշ է
[k]Դատաստանի մէջ աչառութիւն ընելը ազէկ
չէ։
24 [l]Ով որ ամբարշտին կ՚ըսէ Թէ Դուն արդար ես,
Ազգերը անոր անէծք պիտի տան,
Ո՛ժողովուրդները զանիկա պիտի անարգեն,
25 Բայց յանգիմանողներուն շնորհք
կ՚ըլլայ,
Եւ անոնց վրայ բարի օրհնութիւն կու գայ։
26 Շիտակ պատասխան տուողը
Շրթունքներ կը հարթուբէ։
27 [m]Դուրսի գործդ կանոնաւորէ,
Եւ զանիկա [n]քու արտդ մէ՚ կարգի դիր,
Ու տունդ հաստ չինէ։
28 [o]Քու դրացիդ դէմ զուր տեղը վկայու-
թիւն մի ըներ,
Եւ քու չրթունքներովդ մի խաբեր։
29 [p]Մի ըսեր Թէ Ինծի ինչպէս որ ըրաւ,
Ես ալ անոր այնպէս պիտի ընեմ,
Ան մարդուն իր գործքին համեմատ հատու-
ցում պիտի ընեմ։
30 Ծոյլ մարդուն արտին քովէն
Ու պակասամիտ մարդուն այգիին քովէն ան-
ցայ.
31 Եւ ահա Համենուն մէջը փուշեր բուսեր էին,

[a] Սաղ. ժ. 3։ 15։
[b] Սաղ. ժ. 3։ 15։ Առակ. իդ. 16։
[c] Յոբ. լա. 29։ Սաղ. լե. 15։ 19։ Առակ. ժէ. 5։ Աբդ. 12։
[d] Սաղ. լե. 1։ Հգ. 3։ Գաղ. իգ. 17։ Եզր. 1։
[e] Սաղ. ժա. 6։
[f] Սաղ. ժա. 5։ 6։ Յոբ. ժը. 5։ 6։ Իս. 17։ Գաղ. ժգ. 9։ Ի. 20։
[g] Առակ. ժգ. 7։ ա Պետ. բ. 17։
[h] Եզր. փոփոխական Գաղ. ժԹ. 15։ բ Օր. ա. 17։ Ժգ. 19։ Գաղ. ժբ. 5։ Ի. 21։ Յովհ. է. 24։
[i] Առակ. ի. 10։ Ա Կորնթ. է. 9։ 10։ Եփես. ե. 11։ Յայտ. ժբ. 21։
[k] Դատ. ժէ. 15։ Եսա. ե. 23։
[l] գ Թագ. է. 17։ 18։ գ Մնաց. ժգ. 25։
[m] Եբէր. սրահին մէջ քովի հասնիր
[n] Եփես. գ. 25։
[o] Գաղ. ի. 22։ Մատ. ե. 39։ 44։ Հռոմ. ժգ. 10։
[p] Ժբ. 17։ 19։
[q] Դան. գ. 18։
— Գաղ. գ. 9։ եւ —
[r] գ Թագ. գ. 32։
[s] բ Օր. իԹ. 29։ Հռոմ. ժ. 25։
[t] Յոբ. իԹ. 18։
[u] Ցիմ. բ. 21։
[v] Ցէս գաղ. ի. 8։
[x] Գաղ. ժգ. 12։ իԹ. 14։
[y] Գաղ. ժ. 8։ 9։ 10։
[z] Գաղ. ժէ. 14։ Մատ. ե. 25։
[aa] Կամ Դատաւ
[bb] Մատ. ե. 25։ ժբ. 13։
[cc] Գաղ. ժէ. 25։ Եփես. ե. 4։

Ողկոյզ օղ ու մաքուր ակիւ մինակ է։
13 [a]Հաւատարիմ դեսպանը՝ զինքը խրկողներուն
Հունձքի առեւտի ձիւնին զովութեանը պէս է,
Եւ իր տիրոջը հոգին կը զուարճացընէ։
14 [b]Պատ *առատաձեռնութեան վրայ պարծեն-
ցողը
[c]Ինանձրև ամպերու ու հովի պէս է։
15 [d]Համբերութեամբ իշխանին սիրտը կը չինուի,
Եւ անոյշ լեզուն ոսկորներ կը կոտրէ։
16 [e]Թէ որ մեղր գտնես՝ քեզի բաւական եղածին
չափ կեր,
Զըլլայ որ անով կշտանաս ու զանիկա փսխես։
17 Քու ոտքդ դրացիդ տունը յաճախ չկոխէ,
Զըլլայ որ քեզմէ ձանձրանայ ու քեզ ատէ։
18 [f]Իր դրացիին համար սուտ վկայութիւն ընողը
Ուռի, սուր և սլաց նետի պէս է։
19 Նեղութեան օրը անհաւատարիմ մարդու ա-
պաւինելը
Փչրուող ակռայի և դիւրագլոր ոտքի ապաւի-
նելու պէս է։
20 [g]Ցրտամբ մարդուն առջևը երգեր երգողը
Ձուրտ օրը էդ գգեստը հանողին,
Կամ բորակի վրայ [*]քացախին նը նմանի,
21 [h]Թէ որ թշնամիդ անօթի է, անոր հաց կերցուր,
Ու թէ որ ծարաւ է, անոր ջուր խմցուր.
22 Քանզի [i]ընելով անոր դլխուն վրայ կրակի
կայծեր կը դիզես,
[k]Եւ Տէրը քեզի հատուցում պիտի ընէ։
23 [l]Հիւսիսային հովը անձրևը [*]կը ցրուէ,
Ու խժդժագլխի [m]չարախօս լեզուն։
24 [n]Աղէկ է տանիքի մը անկիւնը բնակիլ,
Քան Թէ կռուասէր կնկան հետ մեծ տան մէջ։
25 Ինչպէս է պաղ ջուրը ծարաւած մարդուն,
Ասանկ ալ է հեռու երկրէ եկած բարի լուրը։
26 Չար մարդուն առջևը իյնող արդարը
Պղտորուած ապիւրի ու աւերուած ակի կ՚նմանի։
27 [o]Շատ մեղր ուտելը ազէկ չէ,
Եւ հպարտ [p]իր փառքը փնտռելը փառք չէ։
28 [q]Իր ոգին չզսպող մարդը
Փլած ու անպարիսպ քաղաքի պէս է։

ԳԼ. ԻԶ

1 Ցիմաստներու. 13 ծոյլերու 17 ու հակառակաբար բանաբերու. Նեղու. վեցտ.

1 [r]Ինչպէս որ ամառուան մէջ ձիւն, ու հունձքի
ատեն անձրև,
Այնպէս ալ յիմարին պատիւ չվայելէր։
2 Ինչպէս որ ճնճղուկը կը պտըտի, ու ծիծեռ-
նիկը կը թռչի,

[a] Առակ. ժգ. 17։
[b] Առակ. ի. 6։
[c] Եբէր. պատգեմի
[d] Ցոբ. ժ. 22։
[e] Դան. ժ. 8։ 9։ 10։ Մատ. ժբ. 4։ եւ ա Թագ. իե. 24։ եւ Գաղ. ժէ. 1։ ժգ. 14։
[f] Դան. գ. 18։ Հռոմ. ժգ. 18։
[g] Առակ. ի. 9։ 10։
[h] Հռոմ. ժբ. 20։
[i] Եսա. 27։
[k] Մատ. ե. 3։ 4։ Գաղ. ժբ. 18։ Դան. գ. 18։ Հռոմ. ժբ. 15։
[l] Եբէր. խգ. 4։ 5։ Մատ. ի. 44։ Հռոմ. ժբ. 20։
[m] Յոբ. ե. 21։ Սաղ. ծ. 20։
[n] Գաղ. ի. 9։ Առակ. իԹ. 13։ Եկ. է. 16։
[o] Առակ. իե. 27։
[p] Սաղ. ծէ. 1։ 2։ 3։ 4։ Գաղ. ժբ. 18։ Հռոմ. ժբ. 15։
[q] Գաղ. իԶ. 22։
[r] Կամ կը յարուցանէ.
[s] Սաղ. ճա. 5։
[t] Գաղ. ժԹ. 13։ Եսա. 9։ 10։
[u] Հռոմ. ժգ. 19։
[x] Առակ. իե. 27։
[y] Գաղ. ժգ. 32։
[z] Մատ. ժբ. 17։
[aa] Ցիմ. գ. 8։ բ Օր. իգ. 8։
[bb] Եբէր. կը խօսի։
[cc] Գաղ. ժբ. 22։
[dd] Կամ Պատասխանի մէջ քաջ կացարին
[ee] Եզր. բ. 23։
[ff] Եբէր. կը խօսի։
[gg] Գաղ. ժբ. 16։ Յայտ. գ. 17։
[hh] Գաղ. իգ. 9։
[ii] Գաղ. ժբ. 19։
[kk] Գաղ. ժբ. 22։
[ll] Գաղ. ժբ. 16։ Յայտ. գ. 17։
[mm] Գաղ. իգ. 9։
[nn] Գաղ. ժբ. 16։ Յայտ. գ. 17։

Ահնպէս է կուսաւոր մարդը վէճ բռընկոցը
նելու ։
22 Քաւս մարդուն խօսքերը քաղցր պատառներ
բան պէս են ,
Ու անոնք մինչև փորին շաւմպաններըը կ'իջ-
նեն ։
23 Եռանդուն չրթունքները և չար սիրտը
Արծաթի կրկլանքով ապիկած հողէ անօթի
նը նմանին ։
24 Աստեղը իր չրթունքներովը կը կեղծէ ,
Ու սրտին մէջը նենգութիւն կը պահէ ։
25 Ինոր գեղցիկ խօսուածքին չհաւատաս ։
Վասն զի անոր սրտին մէջը եօթը զզուելի
բան կայ ։
26 Ան որ իր ատելութիւնը նենգութեամբ կը
ծածկէ ,
Անոր չարութիւնը ժողովքի մէջ պիտի յայտ-
նուի ։
27 Ինոս փորոդը ինքը մէջը պիտի իյնայ ,
Եւ ան որ քար կը դլորէ իրեն պիտի դառնայ ։
28 Պատախօս լեզուն *իր ծեծածներըը՞ կ'ատէ ։
Ու շողոքորթող բերանը կորուստ կ'ընէ ։

ԳԼ · ԻԷ

1 Ընձեռաբութիւն ։ 2 Ձմեռնա սիրոյ ։ 11 զանազան յանցանք-
ներէ զգուշանալու ։ 22 և բնաւորեկան խնամքի վայրով խրատներ ։

1 Վ աղուան համար մի պարծիր ,
վասն դի չես դիտեր թէ օրը ինչ պիտի ծնանի ։
2 Քեզ ուրիշը դովէ և չէ թէ քու բերանդ ,
Օտարը՝ և չէ թէ քու շրթունքներդ ։
3 Քարը ծանրութիւն՝ ու աւազը բեռ. ան է ։
Բայց յիմարին բարկութիւնը երկուքէն ալ
ծանր է ։
4 Բարկութիւնը անողորմ է , ու սրտմտութիւնը
խիստ է ։
Բայց Նախանձին առջևը ո՞վ կրնայ կենալ ։
5 Ցայտնի յանդիմանութիւնը
Ծածուկ սիրէն աղէկ է ։
6 Բարեկամին վէրքերը հաւատարիմ են ։
Բայց թշնամիին համբոյրները առատ են ։
7 Կուշտ մարդը խորիսխը կ'արհամարհէ ։
Բայց սովածին մարդուն ամէն լեղի բան անոյշ
կու գայ ։
8 Իր տեղէն թափառական եղող մարդը՝
Իր բոյնէն թափառական եղող թռչունին
պէս է ։
9 Եղը ու խունկը սիրտը կը զուարճացընեն ։
Նմանապէս բարեկամին քաղցրութիւնը՝ մտե-
րիմ խորհրդով ։
10 Քու բարեկամդ ու քու հօրդ բարեկամը մի
թողուր ,

Ի Գէ · ժգ · 8 ։
Ի Սպ · իգ · 3 ։ Երեմ ·
իձ · 8 ։
Ի Սպ · ի · 18 · 16 ·
իճ · 15 ։ ժ · 2 · ծէ ·
6 ։ Գէ · իէ · 10 ։

ժ Հագ · ժ · 8 ։
ի Կամ զինքը նեղող
նեղը
—
ա Դ.առկ · ժբ · 19 · 20 ։
Ցառկ · գ · 13 · եա ։

ի Գէ · իե · 27 ։
ի ա Ցառկ · գ · 13 ։
ի Գէ · իէ · 23 · Գաղ ·
բ · 14 ։
ի Սպ · ռխա · 5 ։
ի Ցոբ · ջ · 7 ։

Եւ քու նեղուիլեանդ առանը քու եղբօրդ
առունը մի երթար .
Աւելի լաւ է հեռու եղող եղբօրմէ ապիկ է ։
11 Ուղղակաց իմ , իմաստուն եղիր ու սիրտս ու-
րախացուր ,
Որ զիս անարդողին պատասխան տամ ։
12 Խորագէտը չարիքը կը տեսնէ — կը զգու-
շանայ .
Բայց միամիտները առաջ կ'անցնին — ցաւս կը
կրեն ։
13 Օտարականի մը երաշխաւոր եղողին դգեստը
առ ,
Եւ օտար կնկան համար երաշխաւոր եղողին դրաւ
առ ։
14 Թէ որ մէկը առաւօտուն կանուխ ելլէ , ու
իր դրացին բարձր ձայնով օրհնէ ,
Անիկա անոր անէծք կը սեպուի ։
15 Անձրևաոտ օրուան չարունակ կաթիլը
Ու կռուասէր կնիկը իրարու կը նմանին ։
16 Զանիկա ծածուկ պահողը հովը կը պահէ ,
Եւ աջ ձեռքին դէմ դնողը ձէթէ կը յայտնէ ։
17 Երկաթը երկաթով կը սրուի ,
Ու մարդը իր բարեկամին երեսը կը սրէ ։
18 Թզենիին հոգ տանողը անոր պտուղը կ'ուտէ ,
Եւ իր տէրը պահպանողը պատիւ կը դանէ ։
19 Ինչպէս ջուրը՝ երեսը երեսին ,
Նոյնպէս ալ սիրտը մարդը մարդուն կը ցուցնէ ։
20 Դժոխքը ու կորուստը չեն կշտանար ։
Մարդուն աչքերն ալ չեն կշտանար ։
21 Ինչպէս հալոցը արծաթը՝ և քուրան ոսկին կը
ջրէ ,
Ահնպէս ալ մարդը գինքը դովող բերանը ըն-
է ։
22 Թիմարը ցորենի հետ անկանի մէջ տանդիստ-
ուով ծեծես ալ ,
Անոր յիմարութիւնը անկէ չերթար ։
23 Քու ոչխարներուդ վրճակը աղէկ դիտցիր ,
Եւ հօտերուդ աղէկ նայէ .
24 Վասն զի հարստութիւնը միշտ չմնար ,
Ու թագը դարէ ի դար չտևեր ։
25 Կանանչը կը բռնուի , խոտը կ'երևնայ ,
Եւ լեռներուն խոտերը կը ժողվուին ։
26 Գառներըը քու հագուստիդ համար են ,
Ու նոխազներըը դաշտերուն դինն են ։
27 Քու կերակուրիդ համար և քու տանդ կե-
րակուրին համար
Ու քու աղախիններուդ ապրուստին համար
Բաւական այծի կաթ պիտի տանիես ։

ԳԼ · ԻԸ

1—23 Ամբարիշտութեան և հոգևոր անկեղծութեան վրայով ընդ-
հանուր ծանոթութիւններ ։

Ի Գէ · ժէ · 17 · ժբ ·
24։ Ցէս գէ · ժԲ · 7։
ի Գէ · ժ · 4 · իգ · 15 ·
24 ։
ի Սպ · ռխէ · 5 ։
ի Գէ · իբ · 3 ։

Ի Ցէս Եէ · իբ · 26 ·
Գէ · բ · 16 ։
Ի Գէ · ժԲ · 13 ։
Ի ա Կոր · Բ · 7 · 15 ։
Ի Գէ · է · 16 · Ամբ ·
բ · 5 ։

Ի Ժող · ա · 8 · գ · 7 ։
Ի Գէ · ժէ · 3 ։
Ի Ես · ա · 3 · Երեմ ·
է · 3 ։ Գէ · իգ · 38 ։
Ի Սպ · ռգ · 14 ։

Բայց իր սիրտը խաւացընողը չարիքի մէջ պի-
տի իյնայ ։
15 Աղքատ ժողովուրդի վրայ իշխող ամբարիշտը
Մռնչող առիւծի ու անյագ արջու կը նմանի ։
16 Խոհեմութիւն չունեցող իշխանը շատ գրկո-
ղութիւններ կ'ընէ .
Բայց ագահութենէ զզուողը իր կեանքը կ'ա-
ւելցընէ ։
17 Արիւնապարտ մարդը մինչև գուբը կը փախ-
չի .
Թող մէկը չպաշտպանէ զանիկա ։
18 Կատարելութեամբ քալողը փրկութիւն կը
դտնէ .
Բայց ծուռ մարդը՝ երկու ճամբով կ'իյնայ ,
Անոնց մէկուն մէջը կ'իյնայ ։
19 Իր երկիրը դործածողը հացով պիտի կշտանայ ,
Ու դատարկ մարդոց հետևողը աղքատու-
թիւնեամբ պիտի լեցուի ։
20 Հաւատարիմ մարդը շատ օրհնութիւններ կ'ունե-
նայ .
Բայց հարուստ ըլլալու արտորացողը պիտի
չարդարանայ ։
21 Աչառութիւն ընելը աղէկ չէ ,
Վասն զի պատառ մը հացի համար մարդ
յանցանք կը դործէ ։
22 Չար աչք ունեցող մարդը հարուստ ըլլալու
կ'արտորայ ,
Ու չդիտեր որ իր վրան աղքատութիւն պի-
տի դայ ։
23 Ինոր յանդիմանողը վերջապէս շնորհք կը
դտնէ՝
Լեզուով շողոքորթութիւն ընողէն աւելի ։
24 Ան որ իր հայրը կամ իր մայրը կը կողոպտէ ,
Ըսելով թէ ցանցանք չէ ,
Անիկա *ապականարար մարդուն ընկերն է ։
25 Հպարտ սիրտ ունեցող մարդը կռիւ կը հանէ .
Բայց Տէրոջը ապաւինողը պիտի դիրնայ ։
26 Իր սրտին ապաւինողը անմիտ է .
Բայց իմաստութեամբ քալողը պիտի ազատի ։
27 Աղքատին տուողը կարօտ չըլլար .
Բայց անկե երես դարձընողը շատ անէծքներ
կ'ունենայ ։
28 Թէ որ ամբարիշտները բարձրանան , մարդ-
կէկ կը պահուին .
Բայց թէ որ անոնք կորսուին , արդարներըը
կը շատնան ։

ԳԼ · ԻԹ

1 Ընդհանուր 15 և մասնաւոր կատարութեան վրայով խր-

Ի Սպ · ժգ · 8 ։ Գէ ·
իգ · 17 ։
Ի Հռ.առմ · բ · 5 ։ ժա ·
20 ։
Ի Եր · ա · 14 · 16 · 22 ։
Մատ · բ · 16 ։
Ի ա գնտ · է · 8 ։
Ի Ծն · ի · 6 · Եր ·
իա · 14 ։
Ի Երէ · Ընձէ մը ա

Ի Ցիւմ · է · 17 · ոհոր ·
բ · 15 ։ ա Ցիւմ · բ ·
20 · 27 ։
Ի Գէ · ԺԲ · 1 · Հմր ·
18 ։
Ի Գէ · ԻԲ · 5 ։
Ի Ցոբ · իե · 16 · 17 ·
Գէ · ժգ · 32 · ժող ·
բ · 26 ։
Ի Ջագ · է · 11 ։

Ի Սպ · կգ · 18 · ՀԲ ·
7 · Գէ · ԺԸ · 8 ։
Ի Գէ · իգ · 27 ։
Ի Մատ · գ · 33 ։
Ի Հմր · 28 · Գէ · ժա ·
10 · ԻԲ · 2 · Ցէս
ժող · ժ · 6 ։
Կամ կը պահնապետի ։
Ի Սպ · ԼՐ · 3 · 5 · ա
Ցիւմ · ա · 8 · 9 · 10 ։

Ի Գէ · ԻԲ · 9 · 25 ։
Ի Հմր · 6 ։
Ի Գէ · ժբ · 11 ։
Ի Գէ · ժգ · 11 · ի ·
21 · իգ · 4 · Հմր ·
28 · ա Ցիւմ · գ · 9 ։
Ի Գէ · ժբ · 5 · իգ · 23 ։
Ի Եզեկ · ժգ · 19 ։
Ի Հմր · 20 ։

Ի Գէ · ԻԲ · 5 · 6 ։
Ի Գէ · ժբ · 9 ։
Ի Գէ · ժգ · 10 ։
Ի ա Ցիւմ · գ · 6 ։
Ի Օբ · ժէ · 7 · Նա ·
Գէ · ժԸ · 17 · իբ · 24 ·
Հմր · 12 · Գէ · ԻԲ ·
2 ։
Ի Ցոբ · իգ · 4 ։

քաներէ։ 22 Բարկութեան, ամբարտաւանութեան, գողութեան, երկչոտութեան և երեսպաշտութեան վասին։

1 Ա Ե՛ս անդամ յանդիմանուած՝ մարդը՝ որ
իր պարանոցը կը խստացընէ,
Յանկարծ պիտի կոտրուի ու բժշկութիւն պիտի չգտնէ։
2 Երբ որ արդարները զօրանան, ժողովուրդը
կ'ուրախանայ.
Բայց երբոր ամբարիշտը իշխանութիւն կ'ունենայ, ժողովուրդը կը հեծէ։
3 Իմաստութիւն սիրող մարդը իր հայրը կ'ուրախացընէ.
Բայց պոռնիկներուն ընկերը եղողը ստացուածքը կը ցրուէ։
4 Թագաւորը արդարութեամբ կը հաստատէ երկիրը.
Բայց կաշառք առնողը զանիկա կը կործանէ։
5 Իր ընկերին չոզոքորթութիւն ընող մարդը
Անոր քայլերուն որոգայթ կը լարէ։
6 Չար մարդուն ամբարշտութեանը մէջ որոգայթ կայ.
Բայց արդարը ցնծութեան և ուրախութեան մէջ պիտի ըլլայ։
7 Աղքատը ազգատներուն գաղը դիտէ.
Բայց չար մարդը անգիտակ չըլլալը։
8 Ծաղր ընող մարդիկ քաղաքը կը բռնկեցընեն.
Բայց իմաստունները բարկութիւնը կը դադրեցընեն։
9 Իմաստուն մարդը երբոր յիմարին հետ վիճաբանութիւն կ'ընէ,
Թէ զրոյցի և թէ ծիծաղի՝ հանգիստ չըլլար։
10 Արիւնահեղ մարդիկ արդարը կ'ատեն.
Բայց ուղիները անոր օրպիսութիւնը կը հարցընեն։
11 Ցիմարը իր միտքը բոլորովին կը յայտնէ.
Բայց իմաստունը զանիկա ուրիշ առնելի կը պահէ։
12 Ուսա խօսքերու ականջ դնող իշխանին
Բոլոր ծառաները չար կ'ըլլան։
13 Աղքատը ու բռնաւորը Իրարու հանդիպեցան,
Երկուքին ալ աչքերուն լոյս տուողը Տէրն է։
14 Աղքատները ճշմարտութեամբ դատող թագաւորին աթոռը
Յաւիտեան հաստատ կ'ըլլայ։
15 Գաւազանը ու յանդիմանութիւնը իմաստութիւն կուտայ.
Բայց Ինչ կ'ամօթացընէ ձգուած ազան իր մայրը կ'ամչցընէ։
16 Երբոր ամբարիշտները շատնան, յանցանքը կը շատնայ.
Բայց արդարները անոնց կխնալը պիտի տեսնեն։
17 Խրատէ քու որդիդ, որ քեզ հանգստացընէ,
Եւ քու հոգիդ զուարճացընէ։
18 Առանց մարգարէութեան ժողովուրդը կը խառնուի,
Բայց օրէնքը պահողը երջանիկ կ'ըլլայ։
19 Հակառակող ու պատասխան չտուող ծառան
Խօսքերով չխրատուիր։
20 Իր խօսքերուն մէջ պատրաստող մարդ մը տեսա՞ր.
Աւելի յոյս կայ յիմարին քան թէ անկէ։
21 Թէ որ մէկը իր ծառան ազայութենէն փափկութեամբ կը մեծցընէ,
Վերջապէս անիկա իր ազան կ'ըլլայ։
22 Բարկասիրտ մարդը կռիւ կը հանէ,
Եւ յաճախ մարդը շատ յանցանքներ կը գործէ։
23 Մարդուն հպարտութիւնը զինքը կը կործանէ.
Բայց հեզահոգի մարդը փառք կը վաստկի։
24 Գողին ընկերը եղողը իր հոգին կ'ատէ,
Անիկա երդումը կը լսէ, ու կը յիշացնէր չյայտներ։
25 Մարդու վախը որոգայթի մէջ կը ձգէ.
Բայց Տէրոջմէ ապահովողը ամուր ապաստանարան կ'ունենայ։
26 Շատերը իշխանին երեսը կը փնտռեն.
Բայց մարդուն իրաւունքը Տէրոջմէն է։
27 Անօրէն մարդը արդարներուն զզուելի է,
Եւ ուղղութեամբ քալողը ամբարշտին զզուելի է։

ԳԼ. Լ

1 Ագուրին հաւատոյ խոստովանութիւնը. 7 անոր երկու խնդիրքը. 10 Ծառայի մը անիրաւութիւն չընելու վասին։ 11 Զօրս չոր ցեղէր։ 15 Զօրս տեսակ չկշտացող բաներ։ 17 Ծնողքը նողքը չանարգելու վասին։ 18 Զօրս բան՝ գիտնալու գժուար։ 21 Զօրս անասնելի բան։ 24 Զօրս տեսակ խելացի կենդանիներ։ 29 Զօրս կարգ գեղեցիկ քալուածք ունեցողներ։ 32 Բարկութիւնը պէտք է արգիլել։

1 Յակէեան Ագուրին խօսքերը՝
Ազանին՝ պատգամը՝ որ անիկա Իթիէլին խօսեցաւ,
Իթիէլին և Ուքալին։
2 Ես ինչպէս մարդկէն անասնամոլ եմ,
Ու ես մարդկային խոհեմութիւն չունիմ.
3 Եւ իմաստութիւն չսորվեցայ,
Ոչ ալ Սրբոյն գիտութիւնը ունիմ։
4 Ո՞վ երկինքը ելաւ ու իջաւ.
Ո՞վ հովը իր ձեռքերուն մէջը ժողվեց.
Ո՞վ ջուրերը հանդերձին մէջ կապեց.
Ո՞վ երկրի բոլոր ծայրերը հաստատեց.
Անոր անունը ի՞նչ է, ու անոր որդւոյն անունը ի՞նչ է.
Թէ որ գիտես։
5 Աստուծոյ ամէն խօսքերը մաքրած են.
Անիկա իրեն ապաւինողներուն ասպար է։
6 Դուն անոր խօսքերուն վրայ բան մի աւելցըներ,
Որ չըլլայ թէ քեզ յանդիմանէ, ու դուն սուտ խօս երեւնաս։
7 Քեզմէ երկու բան կը խնդրեմ,
Մեռնելէս առաջ չզրկես ինծմէ մի արդիլեր.
8 Ունայնութիւնը և սուտ խօսքը ինծմէ հեռացուր.
Ինծի աղքատութիւն կամ հարստութիւն մի տար.
Հիմ սովորական հացովս զիս կերակրէ.
9 Զըլլայ որ կշտանամ և քեզ ուրանամ,
Ու Տէրը ո՞վ է, ըսեմ.
Եւ չըլլայ որ աղքատանամ ու գողնալով
Եւ իմ Աստուծոյս անունը պարապ տեղը բռնեմ։
10 Ծառայի մը համար իր տիրոջը ամբաստանութիւն մի ըներ,
Զըլլայ որ քեզի անէծք ասէ, ու դուն յանցաւոր դառնաս։
11 Ցեղ կայ որ իր հայրը կ'անիծէ,
Եւ իր մայրը չօրհներ։
12 Ցեղ կայ որ իր աչքին առջևը մաքուր է,
Սակայն իր աղտեղութենէն լուացուած չէ։
13 Ցեղ կայ որ անոր աչքերը խիստ ամբարտաւան են,
Ու անոր արտեւանունքները բարձրացած են։
14 Ցեղ կայ որ անոր ակռաները սուր են,
Եւ անոր ժանիքները դանակներու պէս են,
Աղքատները երկրին վրայէն
Ու անանկներնիը մարդոց միջէն ուտելու համար։
15 Տզրուկը երկու աղջիկ ունի.
Տուր, տուր՝ կ'ըսեն։
Ա՛ս երեքը չեն կշտանար,
Ո՛ չորս բան կայ՝ որ չեն կրնար ըսել.
16 Դերեզմանը, ամուլ արգանդը,
Երկիրը որ չկրաւ չկշտանար
Ու կրակը որ չերբեք ես չեմ ըսեր։
17 Աչքը որ իր հայրը ծաղր կ'ընէ,
Եւ իր մօրը հնազանդելը կ'անարգէ,
Զորեքուն ագռաւները պիտի փորեն,
Ու զանիկա արծիւներուն ձագերը պիտի ուտեն։
18 Ա՛ս երեք բանը ինծի զարմանալի կ'երեւնայ,
Եւ չորս բան կայ որ չեմ գիտեր.
19 Օդին մէջը արծիւին ճամբան,
Ապառաժի վրայ օձին ճամբան,
Ծովուն մէջը նաւուն ճամբան
Ու աղջկան քով երիկ մարդուն ճամբան։
20 Շնացող կնկան ճամբան ալ այնպէս է.
Կ'ուտէ ու բերանը կը սրբէ,
Եւ Ջարութիւն չըրի՛ կ'ըսէ։
21 Երեք բանի համար երկիրը կը դողայ,
Ու չորս բան կայ, որոնք չկրնար տանիլ.
22 Ծառան երբոր թագաւորէ,
Յիմարը երբոր հացով կշտանայ,
23 Ատելի կնիկը երբոր կարգուի
Եւ աղախինը երբոր իր տիկնոջը ժառանգ ըլլայ։
24 Երկրիս վրայ չորս բան կայ որ պզտիկ են,
Բայց անոնք շատ խելացի են.
25 Մրջիւնները զօրաւոր ժողովուրդ մը չեն,
Բայց երնոց կերակուրը ամառուընէ կը պատրաստեն.
26 Ճագարները տկար ժողովուրդ մըն են,
Բայց երնոց տուները վէմերու մէջ կը շինեն.
27 Մարախները թագաւոր չունին,
Սակայն ամէնը գունդ գունդ դուրս կ'ելլեն.
28 Մողէսը ձեռքերովը բռնուելու կը փակչի,
Ու թագաւորաց պալատներուն մէջ կը գտնուի։
29 Աղէկ քալող երեք բան կայ.
Եւ չորս բան կայ որ գեղեցիկ քալուածք ունի.
30 Առիւծը՝ որ ամէն անասուններէն զօրաւոր է,
Ու բնաւ մէկուն երեսէն հետ չդառնայր.
31 Մէջքը կապած նր՝ ու նոխազը,
Եւ թագաւորը՝ որուն ժողովուրդը իր հետն է։
32 Թէ որ բարձրանալով յիմարութիւն ըրիր,
Կամ մէկ չարութիւն մը մտածեցիր,
Ձեռքդ բերնիդ վրայ դիր.
33 Վասն զի թէ որ կաթը ծնծղան կոգի կ'ելլէ,
Թէ որ քիմը ճմլեն արիւն կ'ելլէ.
Նոյնպէս թէ որ բարկութիւնը գրգռեն կռիւ կ'ելլէ։

ԳԼ· Լ.Ա

1 Պարկեշտաբեմեան ու բարեխառնութեան վթայավ Լեմուէլին խրատները։ 6 Վշտացած մարդը մխիթարելու ու պաշտպանելու վրայով։ 10 Առաքինի կնոջ գովեստները ու արդիւնքները։

1 Լեմուէլ թագաւորին խօսքերը՝
Աֆոմնէքն *պատգամն՝ որ անոր մայրը անոր սորվեցուց։

2 Ի՞նչ ըսեմ, ով որդեակ իմ,
Ի՞նչ ըսեմ, †ով իմ որովայնիս որդին,
Ի՞նչ ըսեմ, ով իմ ուխտերուս որդին։
3 ‡Քու զօրութիւնդ կիներուն մի տար,
Ոչ ալ քու ճամբաներդ †թագաւորներ բնաջինջ ընողներուն։

4 Ով Լեմուէլ, †թագաւորներուն չվայելէր,
Գինի խմելը թագաւորներուն չվայելէր
Եւ օղի խմելը իշխաններուն չվայլէր։
5 ‡Զբլլայ որ խմեն ու օրէնքը մոռնան,
Եւ տառապեալներէն մէկուն դատաստանը ծռեն։
6 †Օղին՝ կորսուելու վրայ եղողին,
Ու գինին դառնահոգիներուն տուէք,
7 Որ անոնք խմեն ու իրենց աղքատութիւնը մոռնան,
Եւ իրենց նեղութիւնը մէլմին ալ չյիշեն։
8 ‡Բայց քու բերանդ համր մարդուն համար,
†Ո՛ր բոլոր անխնամ մնացածներուն դատին համար։
9 Բայց քու բերանդ †արդարութեամբ դատէ,
Եւ †աղքատին ու անանկին գատաստանը տես։

10 ‡Առաքինի կնիկը ո՞վ կրնայ գտնել։
Անոր գինը գոհարներէն չատ աւելի է։
11 Անոր էրիկանը սիրտը անոր վրայ վստահ է,
Ու աւարի կարօտ չըլլար։
12 Անիկա իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ
Անոր բարիք կը բերէ և ոչ թէ չարիք։
13 Բուրգ ու քմահ կը փնտռէ,
Եւ *ուզածը ձեռքովը կը գործէ։
14 Անիկա վաճառականի նաւերուն կը նմանի.
Իր հացը հեռուս տեղէն կը բերէ։
15 Եւ †անիկա գիշերով կ'ելլէ, ու †տանը *տուրքը կերակուրը՝
Եւ իր աղախիններուն բաժին կու տայ։
16 Արտ մը վրայ կը խորհի ու զանիկա ծախու կ'առնէ,
Եւ իր ձեռքերուն պտուղէն այդի կը տնկէ։
17 Իր մէջքը զօրութեամբ կը պնդէ,
Ու իր բազուկները կը զօրացնէ։
18 Իր վաճառականին աղէկ ըլլալը կը հասկընայ.
Անոր ճրագը գիշերը չմարիր։
19 Իր ձեռքերը լերկին կ'երկընցընէ,
Ու ափովը լոքը կը բռնէ։
20 ‡Ձեռքը ազքատին կը բանայ,
Ու ձեռքերը կարօտներուն կ'երկընցընէ։
21 Իր տանը *տուրքը †համար ձիւնէն չվախնար,
Քանզի բոլոր ընտանիքը կրկին հանդերձ հագած են։
22 Իրեն ծածկոցներ կը չինէ.
Իր հանդերձը բեհեզ ու ծիրանի է։
23 ‡Անոր էրիկը կը ճանչցուի դռներուն մէջ՝
Երբոր երկրին ծերերուն հետ կը նստի։
24 Կտաւ կը գործէ ու կը ծախէ,
Եւ վաճառականներուն գօտիներ կու տայ։
25 Զօրութիւն ու փառք կը հագնի.
Ու եառքին օրերը պիտի ուրախանայ։
26 Իր բերանը իմաստութեամբ կը բանայ,
Եւ իր լեզուին վրայ †քաղցրութեան օրէնք կայ։
27 Իր տանը ճամբաները կը քննէ,
Եւ ծուլութեան հացը չուտեր։
28 Անոր ազաքը կ'ելլեն ու զանիկա երանելի կ'անուանեն.
Անոր էրիկն ալ զանիկա կը գովէ, ըսելով,
29 Շատ աղջիկներ առաքինի եղան,
Բայց դուն ամենէն գերազանց եղար։
30 ‡Այլ չյուտութիւնը սուտ է, ու գեղեցկութիւնը ունայն է.
Ա՛ն-կէն Տէրոջմէ վախցող կնիկը պիտի գովուի։
31 Ցուէք անոր իր ձեռքին պտուղէն.
Ու անոր գործքերը դռներու մէջ գովեն զանիկա։

= ԳԼ· լ· 1։
: Եա· խթ· 15։
֊ ԳԼ· ե· 9։
† Բ Օր· ժե· 17։ Նէ. եմ· ժգ· 26։ ԳԼ·
‡ Ե· 26։ Ոմա· գ· 11։
: Ժող· ժ· 17։
։ Ոմա· գ· 11։
֊ Սաղ· ճգ· 15։
† ԳԼ· ժբ· 4։ ժբ։
‡ Ցճա Ցագ· խթ· 15։
։ Ե· 26։ Ոմա· գ· 11։
֊ Ժող· ժ· 17։
† Ոմա· գ· 11։
‡

Որ տեսեմ թէ լինչ է մարդոց որդիներուն բաբին՝
Որ կրնան ընել երկնից տակը
իրենց կենացը բոլոր օրերուն մէջ։
4 Մեծ գործքեր ըրի.
! Ինծի տուներ չշինեցի, — ինծի այգիներ տնկեցի.
5 Ինծի պարտէզներ և դրախտներ չշինեցի,
Ու անոնց մէջը ամէն տեսակ պտուղ բերող ծառեր տնկեցի.
6 Ինծի ջուրի աւազաններ չշինեցի,
Որ անոնցմէ ծառ բուսցընող անտառը ոռոգեմ.
7 Ծառաներ ու աղախիններ առայ,
Եւ իմ տանս մէջ ծնած ծառաներ ունեցայ.
Ու շատ արջառներ և հօտեր ունեցայ՝
Ինծմէ առաջ Երուսաղէմի մէջ եղողներուն ամենէն աւելի։
8 Նաև ինծի արծաթ ու ոսկի
Եւ թագաւորներու ու գաւառներու գանձեր դիզեցի.
Ինծի այր և կին երգեցողներ առայ,
Ու մարդոց որդիներուն զուարճութիւնները՝ տաճիկ ամէն տեսակ շքեղութիւն։
9 Եւ ինծմէ առաջ Երուսաղէմի մէջ եղողներուն
Ամենէն մեծ եղայ ու բարգաւաճեցայ.
Իմաստութիւնս ալ իմ քովս կը կենար։
10 Եւ իմ աչքերուս ամէն ցանկութիւնը անոնցմէ չպահպանեցի,
Ո՛չ իմ սիրտս ամէն ուրախութենէ զուրկ չթողուցի.
Հապա իմ սիրտս իմ բոլոր աշխատութիւններէս բաժին առիկա էր։
11 Ու ես՝ իմ ձեռքերուս ըրած ամէն գործքերուն,
Ու ընելու համար իմ քրտնած ամէն աշխատանքիս նայեցայ,
Եւ ահա ամէնը ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք էր,
Ու արեւուն տակը օգուտ չկար։

12 Եւ ես դարձայ իմաստութիւնը տեսնելու,
Նաև յիմարութիւնը ու անմտութիւնը.
վասն որ թագաւորին հետէն եկող մարդը ի՞նչ կրնայ ընել.
Ինչ որ արդէն բրած են։
13 Ու տեսայ որ իմաստութիւնը անմտութենէն օգտակար է,
Ինչպէս որ լոյսը խաւարէն օգտակար է։
14 Իմաստունին աչքերը իր գլխուն վրայ են,
Իսկ անմիտը խաւարի մէջ կը քալէ.
Բայց ես հասկցայ որ
Ամոնց ամենուն պատահած դիպուածը մէկ է։
15 Անատոնը իմ սրտիս մէջ ըսի,
Որովհետև անմիտին պատահածը ինծի ալ պիտի պատահի,
Ուրեմն ես ինչո՞ւ համար աւելի իմաստուն եղայ.
Ա՛ս պատճառաւ իմ սրտիս մէջ ըսի որ սա ալ ունայնութիւն է.
16 վասն զի ինչպէս անմիտին՝ նմանապէս իմաստունին ալ
Յաւիտեան յիշատակը չկայ.
Ինչու որ հիմա եղած բաներուն ամէնը
Ապագայ ժամանակին մէջ պիտի մոռցուի.
Ու իմաստունը ի՞նչպէս կը մեռնի.
Ամիտին պէս։
17 Անոր համար աս կեանքէս զզուեցայ,
վասն զի արեւուն տակը եղած գործքերը ինծի դէշ երեցան,
Քանզի ամէնը ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք է։
18 Եւ ես արեւուն տակը քրտնած բոլոր աշխատութենէս զզուեցայ,
Քանզի ինծմէ ետքը գալու մարդուն պիտի թողում զանիկա.
19 Եւ ո՞վ գիտէ թէ անիկա իմաստուն պիտի ըլլայ թէ անմիտ.
Բայց պիտի տիրէ իմ բոլոր աշխատութիւններուս վրայ,
Որ արեւուն տակը աշխատեցայ,
Ու անոնց մէջը իմաստութիւն ցուցուցի.
Ասիկա ալ ունայնութիւն է։
20 Եւ ես դարձայ, որ արեւուն տակը քրտնած բոլոր աշխատանքիս վրայով
Իմ սրտիս յոյս կտրեմ։
21 վասն զի մարդ կայ որուն աշխատութիւնը իմաստութեամբ, գիտութեամբ և յաջողութեամբ կ'ըլլայ,
Բայց անոր մէջ չաշխատող մարդուն բաժին կու տայ.
Ասիկա ալ ունայնութիւն ու մեծ չարիք մըն է.
22 Վասն զի մարդը՝ արեւուն տակը քրտնած իր բոլոր աշխատանքէն
Ու սրտին տանջանքէն ի՞նչ օգուտ կ'ունենայ.
23 Քանզի անոր բոլոր օրերը ցաւերով՝
Ու գործքը տրտմութեամբ լեցուն են.
Անոր սիրտը գիշերը անգամ հանգստութիւն չգտնէր.
Ասիկա ալ ունայնութիւն է։
24 Մարդս ուտելէն ու խմելէն
Եւ իր աշխատանքովը իր հոգին զուարճացընելէն՝ աղեկութիւն մը չունի.
Ես ասիկա ալ տեսայ որ Աստուծոյ ձեռքովը կ'ըլլայ։

ե գ Թագ. ի. 28։ | Թիւեռ.
ժ. 10։ 14։ 21։ Ես։
ո Կամ մեծ առատու- | ը Գէ. ա. 18։
թ Գէ. գ. 22։ է. 18։ | ի. 9։
ժ Գէ. ա. 5։ 14։
ի Գէ. ա. 17։ է. 25։

ի Ասակ. ժէ. 24։ | ի. 9։ 5։ 11։
Գէ. բ. 1։
ի Սապ. խի. 10։ Գէ. | լ Սապ. խի. 10։
ի Գէ. ա. 3։ գ. 3։

ի Ցոզ. է. 7։ ժգ. 1։
ի Գէ. գ. 12։ 13։ 22։
է. 18։ ը. 15։

25 Վասն զի *ինծմէ զատ՝ ո՞վ կրնայ ուտել,
Եւ ո՞վ կրնայ զուարճանալ։
26 Քանզի Աստուած իր առջևը հաճելի եղող մարդուն
Իմաստութիւն, գիտութիւն և ուրախութիւն կու տայ.
Բայց մեղաւորին զբաղմունք կու տայ,
Որ անիկա ժողվէ ու դիզէ,
Որ Աստուծոյ առջևը հաճելի եղողին տայ.
Ասիկա ալ ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք է։

ԳԼ. Գ

1 Ժամանակին փոխխութիւններով մարդոց աշխատութեանցը վրայ ունայնութիւն կ'ուսուցնայ։ 11 Աստուծոյ գործքերուն մէջ գերազանցութիւն մը կայ. 16 սակայն վերջին օրը Աստուած պիտի դատէ մարդոց գործքերը, թէև հիմա անոնք անատուն պես են։

1 Ամէն բանին ատենը կայ,
Ու երկնից տակը եղող ամէն †գործին ժամանակը.
2 Ծնանելու ժամանակ և մեռնելու ժամանակ,
Տնկելու ժամանակ ու անկուածը խլելու ժամանակ,
3 Մեռցընելու ժամանակ և բժշկելու ժամանակ,
Փլցընելու ժամանակ ու չինելու ժամանակ,
4 Լալու ժամանակ և ծիծաղելու ժամանակ,
Սուգ ընելու ժամանակ ու կաքաւելու ժամանակ,
5 Քարեր գետս նետելու ժամանակ և քարեր ժողվելու ժամանակ,
Գրկելու ժամանակ ու †գրկելէն հեռանալու ժամանակ,
6 Փնտռելու ժամանակ և կորսընցընելու ժամանակ,
Պահելու ժամանակ ու դուրս ձգելու ժամանակ,
7 Պատռելու ժամանակ և կարելու ժամանակ,
†Լռելու ժամանակ ու խօսելու ժամանակ,
8 Սիրելու ժամանակ և †ատելու ժամանակ,
Պատերազմի ժամանակ ու խաղաղութեան ժամանակ։

9 †Աշխատողին՝ իր քրտնած աշխատանքէն
Ի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ։
10 †Տեսայ ան զբաղմունքը որ Աստուած մարդոց որդիներուն տուաւ,
Որ անով զբաղին։
11 Ամէն բան իր ժամանակին վայելուչ բրաւ,
Եւ աշխարհս ալ անոնց սրտին մէջը դրաւ.
Բայց †Աստուծոյ ըրած գործքը

* Կամ առանց Անոր
† Ցոզ. է. 16։ 17։
Ասակ. ին. 8։
ա Հմմտ. 17։ Գէ. ը. 6։
† Կամ գիտաւորու-

Թէսա.
բ Եբր. թ. 27։
† Յայտ. բ. 10։ Կոր. է. 5։
† Ելմպս. է. 13։
† Դ. ուկ. ժգ. 36։

ը Գէ. ա. 3։
թ Գէ. ա. 13։
ժ Գէ. ը. 17։ Հռոմ. ժ. 33։
† Հմմտ. 22։
† Գէ. բ. 24։

† Ցակ. ա. 17։
† Գէ. ա. 9։
† Գէ. է. 8։
† Հռոմ. բ. 6։ 7։
ե. Ես. ը Կոր. է.
10։ ը Թես. ա. 6։

է։
† Հմմտ. 1։
† Սապ. խի. 12։ 20։
Հգ. 22։ Գէ. բ. 10։
† Ծն. գ. 19։
† Գէ. ժբ. 7։

† Հմմտ. 12։ Գէ. բ. 24։ է. 18։ Ժ. 9։
† Գէ. բ. 10։
† Գէ. գ. 12։ ը. 7։ Ժ. 14։

4 Նախանձով՝ 5 Ցաւալութեամբ՝ 7 ապահովութեամբ՝ 9 ատանձ՝ Նախշատութեամբ՝ 13 կամակորութեամբ։

1 Եւ ես դարձայ ու տեսայ
Արեւուն տակը եղած բոլոր ²ըրկանքները.
եւ ահա ըրկուածներուն ⁻արցունք կար,
բայց անոնց մխիթարող չունէին.
Ու անոնց ըրկանք ընողներուն ձեռքը ոյժ կար,
բայց անոնց մխիթարութիւն տուող չկար։
2 ²Եւ ես մեռածները՝ արդէն մեռածները
Մինչև հիմա ապրող կենդանիներէն աւելի
գովեցի։
3 ²Բայց ան որ մինչև հիմա եղած չէ՝ երկուքէն
ալ աղէկ է,
վասն զի անիկա արեւուն տակը եղած չա-
րութիւնը չտեսաւ։
4 Ու ես ամէն աշխատութիւնը
Եւ ամէն յաջող գործքը տեսայ,
Որ անոնց համար մարդ իր ընկերին կը նա-
խանձի.
Ասիկա ալ ունայնութիւն ու հոգիի տան-
ջանք է։
5 ²Անհիսը իր ձեռքերը կը ծալէ,
Ու իր միսը կ'ուտէ։
6 ²Աւելի աղէկ է մէկ լեցուն ձեռքը հանգըս-
տութեամբ,
քան թէ երկու լեցուն ձեռքը՝ որ աշխատան-
քով ու հոգիի տանջանքով է։

7 Եւ ես դարձայ ու արեւուն տակը ունայ-
նութիւն տեսայ։
8 Մէկ մարդ՝ մը կայ որ երկրորդ չունի,
Ոչ ալ ունի և ոչ եղբայր.
բայց անոր ամէն աշխատութիւնը վախճան
չունի,
Ու անոր ²աչքերը հարստութեամբ չեն կշա-
նար,
²Եւ ըսէր Թէ ես որո՞ւն համար կ'աշխատիմ,
Ու իմ հոգիս բարիքէ կը զրկեմ.
Ասիկա ալ ունայնութիւն ու չար գրաղմունք է։
9 Երկուքը մէկէն աղէկ է,
վասն զի անոնց աշխատանքը աղէկ վարձք
ունի.
10 Քանզի թէ որ իյնան՝ մէկզմէկ կը վերցընեն.
Բայց վա՛յ իյնող մէկուն՝
Որ չունի վերցընող երկրորդ մը չունի։
11 Ու երկու մարդ՝ ²միասին պառկելով կը տաքնան.
Բայց մինակը ի՞նչպէս կրնայ տաքնալ։
12 Եւ թէ որ մէկը անոնց բռնութիւն ընէ,
Երկուքը կրնան անոր դէմ դնել.
Ու երեքպատիկ դերձանը դիւրաւ չկտրուիր։

13 Աղէկ է աղքատ ու խելառն տղան,

ա ԳԼ. գ. 16. ե. 8. | բ Ցոբ. գ. 17. ԼԸ. 21. | գ Ցոբ. գ. 11. 16. 21. | դ ԳԼ. Զ. 3. | ե Առակ. ԺԸ. 24. | զ Առակ. Լ. 10. | է Ես. ԽԶ. 3. | ը Առակ. ԺԸ. 16. 17. ԺԹ. 2. | թ Առակ. ԻԸ. 20. | ժ Ցոբ. բ. 16. | ի Սաղ. ԼԺԸ. 6. | ժա Կամ իր հպատա-
կութ. | բառերանք մէջ Կամ Անոնցմէ ա-
ռաջ եղող — | † Կամ Անոնցմէ ա-
ռաջ եղող —

Քան թէ ծեր ու անմիտ թագաւորը՝
Որ ալ չգիտեր խրատուիլ։
14 Քանզի ²նա բանտէն կ'ելլէ՝ որ թագաւորէ,
Բայց ²ուրիշ մը որ †թագաւոր ծնած է, աղքատ
կ'ըլլայ։
15 Տեսայ արեւուն տակը քալող ամէն կենդանի-
ները
Որ կ'երթան երկրորդ տղուն կողմը՝
Որ ²անոր յետոյ պիտի անցնէր։
16 †Անոնց առջևը կեցող՝ բոլոր ժողովուրդը ան-
թիւ էր.
Սակայն ետքը եկողները անկէ պիտի չուրա-
խանան.
Անիկա ալ ունայնութիւն ու հոգիի տան-
ջանք է։

ԳԼ. Ե

1 Աստուածային պաշտամունքը կատարելուն մէջ, 2 հարստահարու-
թեան դէմ տարնջկելու մէջ, 9 և հարստութեան մէջ ունայ-
նութիւններ։ 18 Հարստութեան մէջ երջանկութիւնը Աստու-
ծոյ պարգեւն է։

1 Երբոր Աստուծոյ տունը կ'երթաս, ⁻ոտքիդ
զգուշութիւն ըրէ.
Եւ աւելի մոտիկ բնելու մօտեցիր,
²Քան թէ անմիտներու պահ մատուցանելու.
Վասն զի անոնք չեն գիտեր թէ չարութիւն
կ'ընեն։
2 Բերնովդ մի՛ աճապարեր,
Եւ քու սիրտդ Աստուծոյ առջևը խօսք հա-
նելու չարտօրայ.
Քանզի Աստուած երկինքն է, ու դուն երկ-
րի վրայ ես,
Անոր համար ²քու խօսքերդ քիչ ըլլան։
3 Վասն զի երազը շատ զբաղմունքէն յառաջ կու
գայ,
Ու հիմարին ձայնը՝ շատ խօսքերէն։

4 ²Երբոր Աստուծոյ ուխտ կ'ընես,
Չանկիկա կատարելը մի ուշացըներ.
Քանզի Աստուած անհաւատներուն չհաճիր.
Ըրածդ ուխտդ կատարէ։
5 ²Աղէկ է որ ուխտ չընես,
Քան թէ ուխտ ընես ու չկատարես։
6 Թող մի տար որ քու բերանդ մարմնոյդ մեղք
գործել տայ,
²Եւ հրեշտակին առջևը մի ըսեր թէ Սխա-
լանք եղաւ.
Ինչո՞ւ Աստուած քու խօսքիդ համար բար-
կանայ,
Ու ձեռքերուդ գործքը ապրէ։
7 Վասն զի երազներուն շատութեանը մէջ
Եւ խօսքերուն շատութեանը մէջ
Ունայնութիւններ ալ կայ.

Բայց ²դուն Աստուածմէ վախցիր։
8 Թէ որ գաւառի մէջ ²աղքատին եղած զբօ-
կանքը
Ու իրաւանց և արդարութեան ³ծռութիւը
տեսնես,
Այս բանիս վրայ մի զարմանար.
Վասն զի ²բարձրերուն վրայ բարձր եղողը կը
դիտէ.
Եւ ասոնցմէ բարձրը կայ։
9 Երկիրը ամէնուն ալ օգտակար է.
Թագաւորին ²դաշտ արտէն ծառայութիւն կ'ըլ-
լայ։

10 Ադծաթի սիրողը արծաթէն չկշտանար,
Ոչ ալ հարստութիւն սիրողը՝ եկամո՛ւտ։
Ասիկա ալ ունայնութիւն է։
11 Երբոր բարիքը կը շատնայ,
Ուտողներն ալ կը շատնան.
Ուրեմն գանիկա ունեցողներուն՝
Աչքով տեսնելէն ի զատ ի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ։
12 Քաղցր է աշխատող մարդուն քունը՝
Թէ շատ և թէ քիչ ուտէ.
Բայց հարուստին †կուշտ ըլլալը՝
Զթողուր որ անկիկա հանդիստ քնանայ։
13 ²Ասկից ան հարստութիւնը որ իր տիրոջը
Ձախորդութեանը համար պահուած է.
14 Եւ ան հարստութիւնը մէկ ձախորդ ³դի-
պուածով մը կը կորսուի.
Ու ինքը տղայ կը ծնանի, և անոր ձեռքը բան
մը չկայ։
15 ²Ինչպէս որ իր մօրը որովայնէն ելաւ,
Այնպէս մերկ կը դառնայ.
Ինչպէս որ եկաւ, այնպէս կ'երթայ,
Ու իր աշխատութենէն բան մը չառնէր որ իր
հետը տանի։
16 Ա՛ս ալ դէշ չար մըն է,
Որ ինչպէս եկաւ, ճիշդ այնպէս կ'երթայ.
Եւ ի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ անոր՝
²Որ հովի համար կ'աշխատի։
17 Անիկա իր բոլոր օրերը †խաւարի մէջ կ'ուտէ
Մեծ տրտմութեամբ, հիւանդութեամբ և
բարկութեամբ։
18 Ահա ես ապրելութիւնը տեսայ,
²Որ վայելուչ է ուտել ու խմել,
Եւ Աստուծոյ մէկու մը տուած կենացը բո-
լոր օրերուն մէջ՝
Արեւուն տակը իր քաշած բոլոր աշխատանքին
բարիքը վայելել,
²Վասն զի անոր բաժինը ասիկա է։
19 Եւ ²որ մարդուն որ Աստուած հարստութիւն
ու ստացուածք կու տայ,

ե ԳԼ. ԺԲ. 13։ | զ Կամ տուտութիւ-
նը | է ԳԼ. Ը. 1։ | ը Կամ գործով | թ Ցոբ. ա. 21։ Սաղ.
ԼԹ. 17։ ա Տիմ. | ժ Գ. 7։ | ի Գ. ա. 3։ | ժա Առակ. ԺԱ. 29։ | ժբ Սաղ. ՀԺԹ. 2։ | ժգ ԳԼ. բ. 24։ գ. 12։ 13. 22։ ԼԲ. 7։ ԺԱ.

Ու անկէ ուտելու և բաժինը առնելու
Ու իր աշխատանքին ուրախանալու իշխանու-
թիւն կու տայ,
Ասիկա Աստուծոյ պարգեւն է։
20 Քանզի անիկա իր կենացը օրերը շատ չյիշեր.
Վասն զի Աստուած անոր սրտին ուրախու-
թիւնովը ²նոր պատասխան կու տայ։

ԳԼ. Զ

1 Հպարծամտած հարստութեան, 3 ատանց հարստութեան գո-
ւանիլը ունենալու, 6 և հարստութենէ զրկուած ծերութեան
ունայնութիւնը, 9 փափաքական բաշխանքներուն ունայնու-
թիւնը։

1 ⁻Աշխարհս ատոր տեսայ որ չարիք մը կայ,
Ու անիկա մարդոց մէջը շատ կը ²ծանուի։
2 Մարդ մը՝ որուն Աստուած հարստութիւն ու
ստացուածք և փառք կու տայ,
²Անդին ոչ որ իր հոգիին ցանկացած բաներէն
պակսութիւն մը չունենար.
²Բայց Աստուած անոր իշխանութիւն չտար
անկէ ուտելու,
Հապա պանիկա օտար մարդ կ'ուտէ.
Ասիկա ալ ունայնութիւն ու դէշ չար մըն է։
3 Թէ որ մարդ հարիւր ²տղայ ծնանի,
Ու շատ տարիներ ապրի,
Եւ անոր տարիներուն օրերը շատ ըլլայ,
Ու անոր հոգին բարութենէն չկշտանայ,
Եւ ²անիկա թաղում ալ չունենայ,
Կ'ըսեմ որ ³վիժածը անկէ աղէկ է.
4 Վասն զի ասիկա ունայնութեամբ կու գայ, ու
խաւարով կ'երթայ,
Եւ անունը խաւարի մէջ կը ծածկուի.
5 Արեւն ալ չտեսաւ ու բան մը չգիտցաւ.
Ասիկա միւսէն աւելի հանգիստ է։
6 Իսկ անիկա թէև երկու հազար տարի ապրի,
Ու աղէկութիւն չտեսնէ,
Մէկ տեղ ամէնքը մէկ տեղ չե՞ն երթար։

7 ²Մարդուն բոլոր աշխատութիւնը իր բեր-
նին համար է,
Սակայն ²անոր հոգին չկշտանար։
8 Քանզի իմաստունը անմիտէն աւելի ի՞նչ բան
ունի.
Կենդանիներուն մէջը քալել գիտցող աղքա-
տը ի՞նչ չ²ունենայ։
9 Աչքերով տեսնելը հոգիով ||փափաքելէն ա-
ղէկ է.
Ասիկա ալ ունայնութիւն ու հոգիի տան-
ջանք է։

10 Ինչ որ եղաւ, արդէն անոր անունն դրուած է,
Եւ յայտնի է թէ մարդն է.

ա ԳԼ. է. 13։ | բ Ցոբ. իս. 10. Ես. Ը. 19. 20։ | գ Սաղ. ԺԷ. 14. Հգ. 7։ | դ Ղ.ող. ԺԲ. 20։ | ե Ցոբ. գ. 16. Սաղ. ԾԸ. 5։ ԳԼ. Ը. 3։ | զ Առակ. Ա. 12։ | է Ես. ԽԶ. 3. | ը ԳԼ. Ը. 3։ | թ Ես. ԽԹ. 18. | ժ Ցոբ. ԺԴ. 19. 20։ Երեմ. իբ. 19։ | ի Ցոբ. գ. 16։ Սաղ. ԾԷ. 5։ ԳԼ. Ը. 3։ | ժա Առակ. ՃԿ. 30։ | ժբ Երէմ. ՄԸ. 15։ | ժգ Կամ Ինչ-
պէսկեն

ի՛Ու անիկա լրմէ Զօրաւորին հետ վիճելու կարող չէ ։
11 Որովհետեւ ունայնութիւն չատցընող չատ բաներ կան ,
Մարդուն ի՞նչ կը մնայ ։
12 Քանզի ո՞վ գիտէ թէ օ՛ր բանը աղէկ է կեանքի մարդուն՝
ըԱտուածի պէս անցուցած իր ունայն կեանքը բոլոր օրերուն մէջ ։
Վասն զի ՚ինկարգուն ո՞վ պիտի յայտնէ ,
Թէ լրմէ ետքը արեւուն տակը ի՞նչ պիտի ըլլայ ։

ԳԼ · Է

1 Ա՛նունէ անունը՝ հոտաւէտ եղէն ,
Ու մահուան օրը ծննդեան օրէն աղէկ է ։

2 Սուգի տունը երթալը
կ՚ուզուի քեզ տունէ երթալէն աղէկ է ·
Վասն զի ամէն մարդուն վախճանը ան է ,
Ու կենդանի եղողը ընդ՚ի՛ր իր սրտին մէջ կը դնէ ։

3 ՊԼրտութիւնը ծիծաղելէն աղէկ է ,
ըՎասն զի երեսին տխրութեամբը սիրտը †կը ղեւրաճանայ ։
4 Իմաստուններուն սիրտը՝ սուգի տունը ,
Իսկ յիմարներուն սիրտը ուրախութեան տունը կ՚ըլլայ ։

5 ՚Իմաստունին յանդիմանութիւնը լսելը
Յիմարներուն երգը լսելէն աղէկ է ։
6 ՚Վասն զի ինչպէս է փուշերուն ձայնը կաթսային տակը ,
Յիմարներուն ծիծաղն ալ այնպէս է ·
Ասիկա ալ ունայնութիւն է ։
7 Իրաւ որ բռնութիւնը իմաստունը յիմար կ՚ընէ ,
՚Ու պարգեւը խորտո՛ւբ սիրտը կ՚ապականէ ։
8 Մէկ բանին վախճանը սկիզբէն աղէկ է ·
Ո՛ւ հեզկայնամիտ ոգին հպարտ ոգիէն աղէկ է ։
9 ՚Մի արտորար հոգիդ բարկանալու ·
Քանզի բարկութիւնը յիմարներուն ծոցին մէջ կը հանգչի ։
10 Մի ըսեր թէ ինչո՞ւ համար առջի օրերը աս օրերէն աղէկ էին ,
Վասն զի աս բանիս համար իրաւ հարցմունքդ իմաստութեամբ չէ ։

11 Իմաստութիւնը ժառանգութեան պէս աղէկ է ։
Ու հարկը աչուընե՛րուն օգտակար է ։
12 Վասն զի իմաստութիւնը հովանաւորութիւն կ՚ընէ ,
Եւ արծաթը հովանաւորութիւն կ՚ընէ ·
Բայց գիտութեան օգուտը — է
Որ իմաստութիւնը պինդը առացողները կ՚ապրեցընէ ։

13 Աստուծոյ գործքին նայէ ,
Վասն զի ՚անոր ծռածը ո՞վ կրնայ շիտակել ։
14 ՚Աղէկ օրը աղէկութեամբ անցուր ,
Ու դէշ օրը դժուարութիւն ըրէ ·
Եւ Աստուած իրարու դիմացը դրաւ ասոնք ,
Որ մարդ իրմէ ետքը բան մը չգտնէ ։

15 Իմ ունայնութեան օրերուս մէջ ամէնը տեսայ ·
՚Արդար կայ որ իր արդարութեանը մէջ կը կորսուի ,
Եւ ամբարիշտ կայ որ իր ամբարշտութեանը մէջ երկարութիւն կ՚երկընցընէ ։

16 Չափա՛ւ չատ արդար մի ըլլար ,
՚Ու ինքզինքդ չատիէ դուրս իմաստուն մի կարծեր ·
Ինչո՞ւ համար քեզ կորսընցընես ։
17 Չափա՛ւ չատ ամբարիշտ մի ըլլար ու յիմար մի ըլլար ·
՚Ինչո՞ւ համար ատենդ չեկած մեռնիս ։
18 Աղէկ է որ մէկը բռնես , ու միւսէն ալ ձեռքդ չքաշես ·
Վասն զի Աստուծմէ վախցողը ամենէն ազատ կ՚ելլէ ։

19 ՚Իմաստութիւնը աւելի զօ՛ր կու տայ իմաստունին ,
Քան թէ քաղաքի մը մէջ եղող տասը իշխանները՝ ան խօսքին ։
20 ՚Իրաւ որ երկրի վրայ արդար մարդ չկայ
Որ աղէկութիւն ընէ , ու մեղք չգործէ ։
21 Արդ քու սիրտդ ամէն խօսուած խօսքերուն մի տար ,
Որ քու ծառայիդ քեզի անէծք տալը չլսես ·
22 Վասն զի քու սիրտդ գիտէ
Որ դուն ալ շատ անգամ ուրիշներուն անէծք տուած ես ։

23 Աստոյ ամէնը իմաստութեամբ փորձեցի ·
՚Ըսի թէ ես իմաստուն ըլլամ ·
Բայց անիկա ինծմէ հեռու էր ։
24 ՚Հեռուն ինչ ըլլալը ,
Ու ՚խիստ խորունկ եղածը ո՞վ կը գտնէ ։
25 ՚Ես իմ սրտովս պտըտեցայ՝ որ դիտնամ և քննեմ
Ու փնտռեմ իմաստութիւնը ու հանճարը ·

ՆՒ յիմարութեան չարութիւնը
Ու անմտութիւնը Է խենթութիւնը դիտնամ ·
26 ՚Ու ես մահուանէ դառն դտայ ան կինիկը՝
Որուն սրտին մէջ ցանցերը և ուռկանները
Ո՛ձեռքերուն մէջ կապան քներ կան ·
Աստուծոյ սուլելը հաճելի եղողը անկէ կ՚ազատի ,
Բայց մեղաւորը անկէ կը բռնուի ։
27 Ա՛հա ասիկա գտայ , կ՚ըսէ ՚Ժողովողը ,
Մէկիկ մէկիկ հաշիւը գտնելու համար ·
28 (Որ հոգիս տակաւին կը փնտռէ ,
Բայց չեմ կրնար գտնել ·)
Հազարէն մէկ մարդ՝ հաղարէն մէկ գտայ ,
Բայց բոլոր ատոնց մէջը մէկ կնիկ մը չգտայ ։
29 Ա՛հա միայն ասիկա գտայ՝
՚Որ Աստուած մարդը ուղիղ ստեղծեց ,
Բայց հանճարք չատ հնարքներ փնտռեցին ։

ԳԼ · Ը

1 Իմաստունին պէս ո՞վ կայ ·
Ու խօսքի մեկնութիւնը ո՞վ գիտէ ·
՚Մարդուն իմաստութիւնը անոր երեսը կը փայլեցընէ ,
Ու ՚երեսին պնդութիւնը կը փոխուի ։
2 Ես կ՚ըսեմ ։ Թագաւորին հրամանը պահէ ·
՚Մանաւանդ Աստուծոյ երդումին պատճառովը ։
3 ՚Անոր առջևէն երթալու մի արտորար ·
Չար գործքի մէջ մի կենար ,
Վասն զի անիկա ինչ որ ուզէ՝ կ՚ընէ ։
4 Որ որ թագաւորին խօսքը կայ , հոն իշխանութիւն կայ ,
Ու ՚ո՞վ կրնայ անոր ըսել թէ ի՞նչ կ՚ընես ։
5 Պատուիրանքը պահողը չարիքի չհանդիպիր ·
Եւ իմաստունին սիրտը ժամանակը ու յարմարութիւնը կը ճանչնայ ։
6 Վասն զի ամէն գործառնութիւն իր ժամանակը ու յարմարութիւնը ունի ,
Քանզի մարդուն վրայ չատ նեղութիւն կու գայ ։
7 ՚Վասն զի անիկա ըլլալու բանը չգիտեր ·
Եւ ո՞վ պիտի յայտնէ անոր թէ ինչպէս պիտի ըլլայ ։

8 ՚Հոգիին վրայ իշխող մարդ չկայ , որ հոգին արգիլէ ,
Ու մահուան օրուանը վրայ տիրող չկայ ·

Եւ ան պատերազմին մէջ ՊարձակուՄ չկայ ·
Ու ամբարշտութիւնը իրեն հետևողները չազատեր ։
9 Ա՛մէնը տեսայ ,
Ու արեւուն տակը եղող ամէն գործքին իմ սիրտս տուի ։
Ատեն կայ որ մէկ մարդ մը ուրիշ մարդու վրայ կ՚իշխէ
Իրեն թշուառութեանը համար ։
10 Եւ ասոր հետ տեսայ ամբարիշտները
Որ թաղուեցան գացին ու տուր տեղէն եկան ,
Եւ մեղաւորներն ան քաղաքին մէջը՝ ուր որ ասանկ ըրին ·
Ա՛ս ալ ունայնութիւն է ։

11 ՚Որովհետեւ դէշ գործքին վրայ վճիռը չուտով չկատարուիր ,
Ա՛ս պատճառաւ մարդոց որդիներուն սիրտը
Չարութիւն ընելու ՚ի՛ն՚ի՛ն լեցուած է ։
12 ՚Թէ և մեղաւորը հարիւր անգամ չարութիւն ընէ ,
Ու անոր կեանքը երկննայ ալ ,
Ա՛յսու ամենայնիւ ատոյդ գիտեմ որ ՚բարութիւնը՝
Աստուծմէ վախցողներուն , անոր երեսէն վախցողներուն պիտի ըլլայ ։
13 Բայց ամբարշտին բարութիւն պիտի չըլլայ ·
Ու անիկա իր օրերը պիտի չերկընցընէ , հապա ատուերի պէս պիտի ըլլայ ·
Վասն զի Աստուծոյ երեսէն չվախնար ։
14 Ունայնութիւն մը կայ , որ աշխարհիս վրայ կ՚ըլլայ ·
Այսինքն արդարներ կան , որոնց համբարիշտներուն գործքին պէս կը պատահի ·
Ու ամբարիշտներ ալ կան , որոնց արդարներուն գործքին պէս կը պատահի ·
Ըսի որ Ա՛ս ալ ունայնութիւն է ։
15 Ու ես ուրախութիւնը գովեցի ,
Վասն զի մարդը արեւուն տակը՝
Ուտելէն , խմելէն և ուրախութիւն ընելէն
Ի զատ
Աղէկ բան մը չունի ·
Վասն զի արեւուն տակը Աստուծոյ անոր տուած կենացը օրերուն մէջ՝
Իր աշխատանքէն ասիկա կը մնայ անոր ։

16 Երբոր ես իմ սիրտս տուի իմաստութիւնը գիտնալու ,
Ու երկրի վրայ եղած գործառնութիւնը տեսնելու ,
(Վասն զի թէ ցորեկ և թէ գիշեր
Իր աչքը քունն չտեսնող մարդ կայ ·)

Ա՛. Ա՛ռակ · ե · 3 , 4 · խբ · 14 ·
Բ Գէ · ա · 3 , 8 ·
Գ Ցոր · ա · 93 · Սապ · ժբ · 1 ·
դ Ծն · ա · 27 ·
ե Ծն · գ · 6 , 7 ·
զ Ա՛ռակ · գ · 8 , 9 · ԺԷ · 24 · Տես Գաղ · գ · 15 ·
է Ը Օր · իբ · 30 ·
ը Եզեկ · ԺԷ · 18 · Տես ամէն · իմ · 24 · Էսթ · առաք · ժգ · 5 ·
թ Գէ · ժ · 4 ·
ժ Ցոր · լգ · 18 ·
ի Գէ · գ · 1 ·
ա Ա՛ռակ · իգ · 22 · Գէ · զ · 12 · իմ · 12 · ժ · 14 ·
բ Ցոր · ժգ · 5 · Սապ · իմ · 6 , 7 ·
գ Կամ կինադուծա բառ ·
դ Սապ · ժ · 6 · ե · 21 · Նա · իգ · 10 ·
ե Նա · կե · 20 ·
զ Սապ · կէ · 21 · 18 · 19 · Ա՛ռակ · ա · 52 · 53 · Նա · գ · 10 · 11 · Մաս · իե · 54 · 41 ·
է Սապ · Կգ · 14 · Գէ · ք · 14 , է · 15 · Ը · 3 · 1 · 2 · 3 ·
ը Գէ · ք · 24 · գ · 12 · 22 · է · 18 · իմ · 7 ·

ա Ա՛ռակ · ե · 1 ·
բ Կամ Սրտամտութիւնը ·
գ Ը կգր · է · 10 ·
դ Կամ բարի կ՚ըլլայ ·
ե Տես Սապ · Ա՛նա · 5 · Ա՛ռակ · ժգ · 18 · ԺԼ · 31 · 53 ·
զ Սապ · ՃԺը · 32 · Գէ · ը · 2 ·
է Ը Օր · ժգ · 19 ·
ը Ա՛ռակ · ժգ · 29 ·
թ Ա՛ռակ · ժգ · 17 · ժգ · 32 · Ցակ · ա · 19 ·
ժ Ա՛ռակ · իբ · 1 ·
ի Հռոմ · ժբ · 3 ·
ա Ցոր · ԺԼ · 3 · Սապ · ծէ · 23 · Ա՛ռակ · ժ · 27 ·
բ Ա՛ռակ · իա · 32 · իգ · 3 · Գէ · իմ · 18 ·
գ Հռոմ · ժբ · 32 · Գէ · ժ · 7 ·
դ Տես Ցոր · ժբ · 14 · Գէ · ա · 15 · Նէ · իգ · 8 · ը Օր · ժգ · 27 ·
ե Գէ · գ · 4 · ը Օր · իբ · 47 ·
զ Գէ · ը · 14 ·
է Ա՛ռակ · իմ · 16 ·
ը Գէ · ժ · 7 ·
թ Տես Ցոր · ժբ · 14 · Գէ · ա · 15 · Նէ · իգ · 8 · ը Օր · ժգ · 19 ·
ժ Ա՛ռակ · ժգ · 29 ·
ի Ա՛ռակ · ժգ · 17 · ժգ · 32 · Ցակ · ա · 19 ·
ա Սապ · ՃԺը · 32 · Գէ · ը · 2 ·
բ Նէ · իգ · 8 · ը Օր · ժգ · 19 ·
գ Ա՛ռակ · ժգ · 29 ·
դ Ա՛ռակ · ժգ · 17 · ժգ · 32 · Ցակ · ա · 19 ·
ե Ա՛ռակ · իբ · 1 ·
զ Կամ Սրտամտութիւնը ·
է ը կգր · է · 10 ·
ը Կամ բարի կ՚ըլլայ ·
թ Տես Սապ · Ա՛նա · 5 · Ա՛ռակ · ժգ · 18 · ԺԼ · 31 · 53 ·
ժ Սապ · ՃԺը · 32 · Գէ · ը · 2 ·
ի Նէ · իգ · 8 · ը Օր · ժգ · 19 ·
ա Ա՛ռակ · ժգ · 29 ·
բ Ա՛ռակ · ժգ · 17 · ժգ · 32 · Ցակ · ա · 19 ·
գ Ա՛ռակ · իբ · 1 ·
դ Կամ Սրտամտութիւնը ·
ե ը կգր · է · 10 ·
զ Կամ բարի կ՚ըլլայ ·
է Տես Սապ · Ա՛նա · 5 · Ա՛ռակ · ժգ · 18 · ԺԼ · 31 · 53 ·
ը Սապ · ՃԺը · 32 · Գէ · ը · 2 ·
թ Նէ · իգ · 8 · ը Օր · ժգ · 19 ·
ժ Ա՛ռակ · ժգ · 29 ·
ի Ա՛ռակ · ժգ · 17 · ժգ · 32 · Ցակ · ա · 19 ·
ա Ա՛ռակ · իբ · 1 ·
բ Կամ Սրտամտութիւնը ·
գ ը կգր · է · 10 ·
դ Կամ բարի կ՚ըլլայ ·
ե Տես Սապ · Ա՛նա · 5 · Ա՛ռակ · ժգ · 18 · ԺԼ · 31 · 53 ·
զ Սապ · ՃԺը · 32 · Գէ · ը · 2 ·
է Նէ · իգ · 8 · ը Օր · ժգ · 19 ·
ը Ա՛ռակ · ժգ · 29 ·
թ Ա՛ռակ · ժգ · 17 · ժգ · 32 · Ցակ · ա · 19 ·
ժ Ա՛ռակ · իբ · 1 ·
ի Կամ Սրտամտութիւնը ·
ա ը կգր · է · 10 ·
բ Կամ բարի կ՚ըլլայ ·
գ Տես Սապ · Ա՛նա · 5 · Ա՛ռակ · ժգ · 18 · ԺԼ · 31 · 53 ·
դ Սապ · ՃԺը · 32 · Գէ · ը · 2 ·
ե Նէ · իգ · 8 · ը Օր · ժգ · 19 ·
զ Ա՛ռակ · ժգ · 29 ·
է Ա՛ռակ · ժգ · 17 · ժգ · 32 · Ցակ · ա · 19 ·
ը Ա՛ռակ · իբ · 1 ·
թ Կամ Սրտամտութիւնը ·
ժ ը կգր · է · 10 ·
ի Կամ բարի կ՚ըլլայ ·
ա Տես Սապ · Ա՛նա · 5 · Ա՛ռակ · ժգ · 18 · ԺԼ · 31 · 53 ·
բ Սապ · ՃԺը · 32 · Գէ · ը · 2 ·
գ Նէ · իգ · 8 · ը Օր · ժգ · 19 ·
դ Ա՛ռակ · ժգ · 29 ·
ե Ա՛ռակ · ժգ · 17 · ժգ · 32 · Ցակ · ա · 19 ·
զ Ա՛ռակ · իբ · 1 ·
է Կամ Սրտամտութիւնը ·
ը ը կգր · է · 10 ·
թ Կամ բարի կ՚ըլլայ ·
ժ Տես Սապ · Ա՛նա · 5 · Ա՛ռակ · ժգ · 18 · ԺԼ · 31 · 53 ·
ի Սապ · ՃԺը · 32 · Գէ · ը · 2 ·
ա Նէ · իգ · 8 · ը Օր · ժգ · 19 ·
բ Ա՛ռակ · ժգ · 29 ·
գ Ա՛ռակ · ժգ · 17 · ժգ · 32 · Ցակ · ա · 19 ·
դ Ա՛ռակ · իբ · 1 ·
ե Կամ Սրտամտութիւնը ·
զ ը կգր · է · 10 ·
է Կամ բարի կ՚ըլլայ ·
ը Տես Սապ · Ա՛նա · 5 · Ա՛ռակ · ժգ · 18 · ԺԼ · 31 · 53 ·
թ Սապ · ՃԺը · 32 · Գէ · ը · 2 ·
ժ Նէ · իգ · 8 · ը Օր · ժգ · 19 ·
ի Ա՛ռակ · ժգ · 29 ·
ա Ա՛ռակ · ժգ · 17 · ժգ · 32 · Ցակ · ա · 19 ·
բ Ա՛ռակ · իբ · 1 ·
գ Կամ Սրտամտութիւնը ·
դ ը կգր · է · 10 ·
ե Կամ բարի կ՚ըլլայ ·
զ Տես Սապ · Ա՛նա · 5 · Ա՛ռակ · ժգ · 18 · ԺԼ · 31 · 53 ·
է Սապ · ՃԺը · 32 · Գէ · ը · 2 ·
ը Նէ · իգ · 8 · ը Օր · ժգ · 19 ·
թ Ա՛ռակ · ժգ · 29 ·
ժ Ա՛ռակ · ժգ · 17 · ժգ · 32 · Ցակ · ա · 19 ·
ի Ա՛ռակ · իբ · 1 ·
ա Կամ Սրտամտութիւնը ·
բ ը կգր · է · 10 ·
գ Կամ բարի կ՚ըլլայ ·
դ Տես Սապ · Ա՛նա · 5 · Ա՛ռակ · ժգ · 18 · ԺԼ · 31 · 53 ·
ե Սապ · ՃԺը · 32 · Գէ · ը · 2 ·
զ Նէ · իգ · 8 · ը Օր · ժգ · 19 ·
է Ա՛ռակ · ժգ · 29 ·
ը Ա՛ռակ · ժգ · 17 · ժգ · 32 · Ցակ · ա · 19 ·
թ Ա՛ռակ · իբ · 1 ·
ժ Կամ Սրտամտութիւնը ·
ի ը կգր · է · 10 ·
ա Կամ բարի կ՚ըլլայ ·
բ Տես Սապ · Ա՛նա · 5 · Ա՛ռակ · ժգ · 18 · ԺԼ · 31 · 53 ·
գ Սապ · ՃԺը · 32 · Գէ · ը · 2 ·
դ Նէ · իգ · 8 · ը Օր · ժգ · 19 ·
ե Ա՛ռակ · ժգ · 29 ·
զ Ա՛ռակ · ժգ · 17 · ժգ · 32 · Ցակ · ա · 19 ·
է Ա՛ռակ · իբ · 1 ·
ը Կամ Սրտամտութիւնը ·
թ ը կգր · է · 10 ·
ժ Կամ բարի կ՚ըլլայ ·
ի Տես Սապ · Ա՛նա · 5 · Ա՛ռակ · ժգ · 18 · ԺԼ · 31 · 53

17 Ընաւենը Աստուծոյ բոլոր գործքերէն հաս-
կցայ,
Որ [a]մարդ չկրնար գտնել ան գործը՝ որ ա-
ռնուն տակը կ'ըլլայ.
վասն զի մարդը կ'աշխատի փնտռելու, բայց
չգտներ,
Ու թէև իմաստունն ալ գիտնամ ըսի՝ [b]դըտ-
նելու կարող չըլլար։

ԳԼ. Թ

1 Մի և նոյն բաներըը կը պատահին բարիներուն ու չարերուն։ 4 Մարդս անպատճառ պիտի մեռնի։ 7 անոր բաժինը ան կեանքս մէջ հանգիստ ապրելն է։ 11 Աստուծոյ նախախնամութիւնը ամէն բան կը կառավարէ։ 13 Իմաստութիւնը ուժէն ազէկ է։

1 Վասն զի ասս ամէնը իմ սրտիս մէջ դրի,
Որ ասս ամէնը քննեմ,
Ո՞ր արդարները և իմաստուններըը ու անոնց
գործքերը
Աստուծոյ ձեռքին մէջ են.
Մարդ չգիտեր թէ սէրը և թէատելութիւնը.
Ամէն բան անոնց առջևն է։
2 [c]Ամէն բան ամենուն հաւասարապէս կը պա-
տահի.
Արդարին ու ամբարշտին,
Բարի [d]սրտով, մաքուրին ու անմաքուրին,
Զոհ ընողին ու զոհ չընողին
Պատահած դիպուածը մէկ է.
Ինչպէս է բարի [e]հոգին, մեղաւորն ալ այնպէս է.
Երդումէ ընողը երդումէն վախցողին պէս է։
3 Ամէն տակը եղած բոլոր գործքերուն մէջ
գէշ բանը ասս է,
Որ ամենուն պատահած դիպուածը մէկ է.
Ու նաև մարդոց որդիներուն սիրտը
Չարութեամբ լեցուած ըլլալով
Իրենց կենդանութեանատենը իրենց սրտին
մէջ խելագարութիւն կայ,
Ու ետքը մեռելներուն [f]կ'երթան։
4 Քանի բոլոր կենդանիներուն ընկերացած
մարդէն յոյս կայ.
վասն զի ողջ շունը մեռած առիւծէն աղէկ է։
5 Որովհետև կենդանիները դիտեն որ պիտի
մեռնին.
Բայց [g]մեռելները բան մը չեն դիտեր,
Ու ալ [h]վարձք մը չեն առներ.
վասն զի [i]անոնց յիշատակը մոռցուեցաւ։
6 Թէ անոնց սէրը, թէ ատելութիւնը
Եւ թէ նախանձը արդէն կորսուեցաւ.
Ու անոնք արևուն տակը եղող բաներուն մէջ
Ալ յաւիտեան բաժին մը չունին։
7 Գնա [k]հացդ ուրախութեամբ կեր,
Ու գինիդ ուրախ սրտով խմէ,

[a] Ցոբ. ի. 9։ ԳԼ. գ. 11։ Հռոմ. ժա. 33։
[b] Սաղ. հգ. 16։
[c] ԳԼ. ը. 14։
[d] Ցոբ. իա. 7, և։ Սաղ. հգ. 5, 12։ 13։ Պաղ. գ. 15։
[e] Ցոբ. ժգ. 21։
[f] Կամ շարժ
[g] Ցոբ. ի. 8, 9, 10։ Եսա. իզ. 14։
[h] ԳԼ. ը. 15։
[i] ԳԼ. ը. 10, 26։ գ.
վասն զի արդէն Աստուած քու գործքերուդ
հաւնեցաւ։
8 Հանդերձներդ ամէն առեն ճերմակ ըլլան,
Ու գլխուդ վրայէն եղը պակաս չըլլայ։
9 Քու սիրած կինանդ հետ կեանք վայելէ
Քու ունայնութեան կենացդ բոլոր օրերուն
մէջ,
Որ [j]արեւուն տակը քեզի տուաւ արևուն տակը
Քու ունայնութեանդ բոլոր օրերուն մէջ.
Վասն զի ասս կեանքիս մէջ քու բաժինդ ա-
նիկա է՝
Արևուն տակը քրաշած աշխատանքիդ։
10 Ձեռքդ ինչ որ գտնէ ընելու,
Բուռդ ուժովդ ըրէ.
Քանզի ան քու երթալու դէրէզտնիդ մէջ
Գործք, խորհուրդ, գիտութիւն ու իմաս-
տութիւն չկայ։

11 Դարձայ [l]ու արևուն տակը տեսայ,
Որ ճարպան վազողներուն չէ,
Ու պատերազմը զօրաւորներուն չէ.
Ու նաև հացը իմաստուններուն չէ,
Եւ հարստութիւնն ալ հանճարեղներուն չէ,
Ու նաև շնորհքը գիտուններուն չէ.
Հապա ժամանակ ու դիպուած կը պատահի
ամենուն։
12 Վասն զի [m]մարդ իր ատենը անգամ չգիտեր.
Ինչպէս որ ձուկերը չար ուռկանով կը բռը-
նուին,
Եւ թռչունները ծուղակի մէջ կը բռնուին,
Նոյնպէս մարդոց որդիներն ալ [n]որոգայթի
մէջ կ'ինկնան,
Երբոր չար ժամանակ յանկարծ անոնց վրայ
կու գայ։

13 Արևուն տակը ասս իմաստութիւնն ալ տեսայ,
Ու անիկա [o]ինծի մեծ երևցաւ.
14 [p]Մէկ պզտիկ քաղաք մը՝ ու մէջն ալ քիչ
մարդ կար,
Եւ անոր վրայ մէկ մեծ թագաւոր մը եկաւ
ու զանիկա պաշարեց,
Եւ անոր դէմ մեծ պատնէշներ չինեց.
15 Ու անոր մէջը մէկ աղքատ իմաստուն մը գըտ-
նուեցաւ,
Եւ անիկա իր իմաստութեամբը քաղաքը ա-
զատեց.
Բայց ասս աղքատ մարդը բնաւ յիշող մը չեղաւ։
16 [q]Ես ըսի թէ
Իմաստութիւնը ուժէն ազէկ է,
Թէև աղքատին իմաստութիւնը կ'անարգեն,
Ու անոր խօսքերը մարկ չեն ըներ։

17 Իմաստուններուն մեղմ խօսքերը՝

13։ 22։ ի. 18։
[j] Ամոս. ը. 14, 15։ Երեմ. թ. 23։
[k] ԳԼ. ը. 7։
[l] Առակ. ժգ. 16։
Ղևտ. ժբ. 20, 39։ ժէ. 26, և. 5։
[m] Տես բ Թագ. ի. 16—22։
[n] Առակ. իա. 22։ իզ. 3. ԳԼ. է. 19։ Էմի. 18։
[o] Առակ. իա. 22։ Մատ. ը. 2, 5։

[p] Կամ Օձ մը՝ որ ա-
ւանց ձայն հանե-
լու կը խածնէ. բան-
սարկու մարդը ան-
կէ տարբերութիւն
մը չունի։
[q] Սաղ. ձգ. 15։
[r] Եկ. իբ. 22։ Գատ. իգ. 5։
[s] Տես Եր. ը. 20։ Առակ. ժի. 17։ Պատմ. ժ. 42։ բ Կոր. ժե. 8։ Գաղ. գ. 9։
[t] Սաղ. ձգ. 15։
[u] Եկ. իբ. 22։ գ. 7։
[v] Առակ. ժե. 9։
[w] ԳԼ. գ. 22։ ը. 12։
[x] Եսա. ը. 4, 5, 11։
[y] Առակ. ժե. 9։
[z] Սաղ. ձբ. 4, 5։ Բ-
ռեմ. ը. 17։
[a] Առակ. ժ. 32։ ժբ.

Ճիմաքներուն մէջ իշխան հոզոյին աղաղակէն
աղէկ կը լսուին։
18 [a]Իմաստութիւնը պատերազմական զէնքերէն
աղէկ է.
Բայց [b]մէկ մեղաւորը չատ բարութիւններու-
կորստեանը պատճառ կ'ըլլայ։

ԳԼ. Ժ

1 Խմաստութեան և յիմարութեան վրայով. 16 զեղութեան։ 18 Ծուլութեան 19 ու ստակի վրայով. 20 և թագաւորներուն վայելուչ պատասխանի վրայով խօսքեր։

1 Մեռած ճանճերը իւղագործին հոտը դարշա-
հոտ կ'ընեն.
Քիչ մը անմտութիւնն ալ [c]իմաստութեամբ և
պատուով հռչակուած մարդէն [d]աւելի
[e]կ'ընե։"
2 Իմաստունին սիրտը իր աջ կողմն է,
Ու անմտինն սիրտը իր ձախ կողմն է։
3 Եւ անմտութիւնը ճամբան քալելու ատենն ալ՝
Խելքը պակաս ըլլալուն համար՝ [f]իր յիմար
ըլլալը ամենուն կը յայտնէ։
4 Թէ որ իշխանին բարկութիւնը քեզի դէմ [g]ելլէ,
[h]Քու տեղդ մի ձգեր.
վասն զի [i]քաղցրութիւնը մեծ յանցանքները
կը դադրեցնէ։
5 Արևուն տակը մէկ չարութիւն մըն [j]ա-
սայ,
Որ իշխանին երեսէն ելած անխոհեմութիւն
մը ըլլալ կ'երևնայ։
6 [k]Անխոհեմութիւնը խիստ բարձր տեղերու վրայ
կը դրուի.
Ու հարուստները ցած տեղ մը կը նստուին։
7 Ծառայ ձիաւոր [l]ը ձիերու վրայ հեծեր էր,
Եւ իշխաններ՝ որ երկրի վրայ ծառաներու
պէս կը քալէին։
8 [m]Փոս փորողը ինքը մէջը կ'ինկնայ,
Ու ցանկ քակողը օձը կը խածնէ։
9 Քարեր կտրողը անոնցմէ կը ցաւուի,
Եւ փայտ ճեղքողը անկէ վտանգի մէջ կ'ըլլայ։
10 Թէ որ երկաթը բթացած է, ու [n]նոր բերանը
չսրէ,
Անատենը [o]ուժը էր պիտի [p]կրկնապատկելու է.
Բայց խմաստութիւնը յաջողելու օգուտը [q]անի։
11 [r]Թէ որ օձը կ'թովիչին առաջ խածնէ,
Անատենը թովիչին օգուտ մը չմնար։"
12 [s]Իմաստունին բերնին խօսքերը չնորհք է.
Բայց [t]անմտին շրթունքները զինքը կը կլլեն։
13 Անոր բերնին խօսքերուն սկզբնաւորութիւնը
անմտութիւն է,

[a] Ես. ի. 18։
[b] Կամ մէկ մեծ
[c] Ես. ի. 1, 11, 12։
[d] Կամ իմաստութեան
[e] պատիւն
[f] աւելի կ'նկ-
նայ։
[g] Ատեն. ժգ. 16։
[h] Ատեն. ժ. 14։
[i] ԳԼ. ը. 12։
[j] Ատեն. ժե. 9։
[k] ԳԼ. գ. 22։ ը. 12։
[l] Եսթ. զ. 8։ ը. 14։
[m] Ատեն. ժ. 12։
[n] Ատեն. ժե. 9։
[o] ԳԼ. ը. 7։
[p] Ատեն. ժե. 9։
[q] Ատեն. ժ. 14։
[r] Ատեն. ժ. 9։
[s] Ատեն. ժ. 12։
[t] ԳԼ. ը. 12։ ը. 3։
[u] Ատեն. ժ. 14։
[v] Ատեն. ժե. 9։
[w] ԳԼ. ը. 12։ ը. 7։
[x] Եսթ. ը. 3։ ը. 11։
[y] Ատեն. ժե. 9։
[z] Ատեն. ժ. 17։
[a] Ատեն. ժ. 32։ ժբ.
Ու անոր խօսքին վերջը դէշ խենթութիւն է։
14 Եւ յիմարը չէ խօսքերը կը շատցնէ.
Մարդս ինչ ըլլալիքը չգիտեր,
Ու [a]անոր ետ պիտի յայտնէ
Թէ անկէ ետքը ի՛նչ պիտի ըլլայ։
15 Ցիմարներուն աշխատանքը զերեզ կը ձանձ-
րացընէ
Քաղաքը երթալը չգիտցողին պէս։
16 Վա՜յ քեզի, երկիր, երբոր քու թագաւորդ
տղայ է,
Ու իշխաններդ առտուընց կերակուր կ'ուտեն։
17 Երանի քեզի, երկիր, երբոր քու թագաւորդ
ազնուազարմ է,
Եւ [b]քու իշխաններդ առնելով կ'ուտեն՝
Ուժի համար և ոչ թէ գինեսիրութեան համար։
18 Շատ ծուլութիւնով չէնքը կը փլչի,
Եւ ձեռաց թուլութիւնով տունը կը կաթի։
19 Կուշունքը ծիծաղելու համար կ'ընեն,
Ու [c]գինին կեանքը կ'ուրախացընէ.
Իսկ արծաթը ամէն բանի բաւական կ'ըլլայ։
20 Մտքիդ մէջ անգամ թագաւորին անէծք
մի տար,
Եւ քու պառկելու սենեակներուդ մէջ մեծա-
րան անէծք մի տար.
վասն զի երկնից թռչունը ան ձայնը կը տանի,
Ու թևաւորը խօսքը կը պատմէ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ողջմտած ընելու պատահերներ։ 7 կենաց մէջ մաքը։ 9 ու. մանկութեան առենը գատաստանի օրը միտք բերելու է։

1 Քու հացդ [d]ջուրերու երեսին վրայ ձգէ,
[e]Վասն զի շատ օրերէն ետքը զանիկա պիտի
գտնես։
2 [f]Եօթնին և ութին ալ [g]բաժին տուր.
[h]Վասն զի չես գիտեր թէ երկրի վրայ [i]ինչ
պատուհաս պիտի ըլլայ։
3 Թէ որ ամպերը լեցուն ըլլան,
Երկրիս վրայ անձրև կը թափին.
Ու երբոր ծառ մը դէպ [j]ի հարաւ կամ դէպ [k]ի
հիւսիս իյնայ,
Ան ծառը ինկած տեղը կը մնայ։
4 Հովը դիտողը չկրնար ցանել,
Եւ ամպերուն նայողը չկրնար հնձել։
5 Ինչպէս որ դուն ||հովին ճամբան որն ըլլալը,
Ու [l]յղիին որովայնին մէջ ոսկորներուն ինչպէս
կազմուիլը չես գիտեր,
Ամենայնի ալ ամենատեղէ Աստուծոյն գործը
չես գիտեր։

[a] Սաղ. ձգ. 15։
[b] Եկ. իբ. 22։ Գատ. իգ. 5։
[c] Տես Եր. ը. 20։ Ատեն. ժի. 17։ Պատմ. ժ. 42։ բ Կոր. ժե. 8։ Գաղ. գ. 9։
[d] Տես Եսա. ը. 20։ բ Օր. ժե. 10։ Ատեն. ժբ. 17։
[e] Եկ. իբ. 22։ գ. 7։
[f] Ատեն. ժե. 2։
[g] ԳԼ. գ. 22։ ը. 12։
[h] Եսթ. զ. 1։ է. 11։
[i] Ատեն. լա. 4։
[j] Սաղ. ձգ. 15։
[k] Եկ. իբ. 22։ Գատ. իգ. 5։
[l] Տես Եսթ. ը. 20։ Ատեն. ժբ. 17։ Պատմ. ժ. 42։ բ Կոր. ժե. 8։ Գաղ. գ. 9։
10։ Եբր. գ. 10։
[m] Մեք. ե. 5։
[n] Սաղ. ձմբ. 5։ Ղևտ. գ. 30։ Տիմ. գ. 18, 19։
[o] Եփես. ե. 16։
[p] Ցոհն. ե. 3։
[q] Կամ հոգիին
[r] Սաղ. ձգ. 15։

6 Աղաւաւաց քու սերմդ ցանէ,
եւ իրիկունը քու ձեռքդ պարապ մի թողուր.
վասն զի չես դիտեր թէ ո՛րը օգտակար պիտի ըլլայ, ա՛ն թէ ան,
կամ թէ երկուքը հաւասարապէս աղէկ պիտի ըլլան։
7 Իրաւ որ լոյսը քաղցր է,
Ու հարիւը տեսնելը աչքերու ախորժելի է.
8 բայց թէև մարդ մը շատ տարի ապրի,
Ո՝ անոնց ամենուն մէջ ուրախանայ,
խաւարի օրերն ալ յիշէլու է,
վասն զի անոնք շատ պիտի ըլլան.
բոլոր գալիքը ունայնութիւն է։
9 Ով երիտասարդ, քու մանկութեանդ մէջ ուրախ եղիր,
Ու երիտասարդութեանդ օրերուն մէջ սիրտդ թող քեզ զուարճացնէ.
Եւ քու սրտիդ ճամբաներովը
Ու աչքերուդ նայուածքովը քալէ.
բայց գիտցիր որ ասոնց ամենուն համար
Աստուած քեզ դատաստանի պիտի բերէ։
10 Եւ քու սրտէդ տրտմութիւնը վերցուր,
Ու մարմնիդ չարութիւնը հեռացուր,
վասն զի մանկութիւնը ու երիտասարդութիւնը ունայնութիւն է։

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ քու Յաւիժիդ երիտասարդութեանդ օրերուն մէջ յիշէ
Գնա՛ք խշտաւտութեան օրերը չհասած,
Ու ան տարիները չհասած,
որոնց մէջ պիտի ըսես թէ Անոնց չեմ հաւնիր.
2 Արեւը, լոյսը, լուսինը ու աստղերը չխաւարած,
Ու անձրեւին ետեւէն ամպերը չդարձած.
3 Ա՛ն օրը որ տանը պահապանները պիտի դողան,
Ու զօրաւոր մարդիկը պիտի ծռին,
եւ աղացողները քիչ մնալնուն համար պիտի դադարին,
Ու պատուհաններէն նայողները պիտի մթըննան.
4 Ու երբոր աղօրիքին ձայնը ցակարանայ,
փողոցներուն մէջ դռնները պիտի դոցուին.
եւ թռչունի ձայնով պիտի ելլեն,
Ու բոլոր երգեցող աղջիկները նկուն պիտի ըլլան.
5 եւ բարձրէն պիտի վախնան,
Ու ճամբուն մէջ վախկոտ պիտի ըլլան.
եւ նշենին պիտի ծաղկի,
Ու մնրախը ծանրութիւն պիտի սեպուի,
եւ *ախորժակը պիտի դադարի.
վասն զի մարդ իր յաւիտենական տունը կ'երթայ,
Ու խոցողները փողոցներուն մէջ պիտի չրջին.
6 Դեռ արծաթէ թելը չխրթիած,
Ու ոսկիէ բաժակը չկոտրած,
եւ սափորը աղբիւրին քովը չփշրած,
Ու չրհորին վրայի անիւը չկոտրած.
7 Անասունը հողը երկիրը պիտի դառնայ՝ ինչ եղած ին պէս.
Ու հոգին Աստուծոյ պիտի դառնայ՝ որ զանիկա տուաւ։
8 Ունայնութիւն ունայնութեանց, ըսաւ Ժողովողը,
Ամէն բան ունայնութիւն է։
9 Եւ որչափ որ Ժողովողը խմաստուն էր,
Աչքէ ալ ժողովուրդին դիտութիւն սորվեցուց.
եւ †խորհելով ու քննելով
Շատ առակներ չարադրեց։
10 Ժողովողը փնտռեց որ ախորժելի խօսքեր գտնէ.
Ու դրուածը ուղիղ ճշմարիտ խօսքեր են։
11 Իմաստուններուն խօսքերը խթաններու պէս են,
Ու ժողովներու տէրերուն դամուած բևեռներու պէս՝ մէկ հովիւէ տրուած։
12 Վերջապէս, որդեակ իմ, անոնցմէ խրատ առ.
Շատ գիրք չընելը ծայր չունի,
Ու *շատ կարդալը մարմինը կը յոգնեցնէ։
13 Ա՛ս բոլոր խօսքին վախճանը լսենք.
Աստուծմէ վախցիր ու անոր պատուիրանքները պահէ,
վասն զի մարդուս բոլոր պարտաւորինքը ա՛ս սիկա է։
14 Քանզի Աստուած ամէն գործքը՝
Ամէն ծածուկ բաներու հետ՝
Թէ բարին և թէ չարը դատաստանի պիտի բերէ։

Գլ. ե. 11։ թատ. ժե. 39։ Գլ. ժբ. 14։ Հբ. ամմ. բ. 8—11։ † բԿոր. ե. 1։ ‡ Ցհ. բ թագ. ժե. 35։ ¶ բ Ցհ. ժբ. 35։ Լ Սագ. լԲ. 5։ — ¤ Աստ. իբ. 6։ Ցհն Կոր. գ. 27։ ‖ Ցհ. բ թագ. ժե. 35։ ** կամ կապարը ա. Խորհրդ. Գրքէն։ †† Ցոբ. ժե. 13։ ‡‡ Երեմ. ի. 17։ §§ Ծն. գ. 19։ Ցոբ. լԳ. 15։ Սագ. գ. 3։ ‖‖ Գլ. գ. 21։ ¶¶ թատ. ժգ. 22։ իե. 16։ Ցոբ. լԳ. 16։ Ես. ծե. 16։ Հ.ագ. ժգ. 1։ *** Սագ. կբ. 9։ Գլ. ա. 2։ †††† կամ կընդելով ‡‡‡‡ գ թագ. գ. 32։ §§§§ Գլ. ա. 18։ ‖‖‖‖ բ Օր. ժ. 2։ ժ. 12։ ¶¶¶¶ Գլ. ժա. 9։ Մատ. ժբ. 36։ Գաղ. ժկ. 30, 31։ Հ.ագ. բ. 16։ ժգ. 10։ 12։ ա կոր. գ. 3։ բ կոր. ե. 10։

ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Եկեղեցին Քրիստոսի վրայ իր ունեցած սէրը կը յայտնէ. 5 կը խոստովանի իր ազգութիւնը. 7 ու կ'աղաչէ որ անոր հովիւն առաջնորդէ. 8 Քրիստոս հովիւներուն վրանները կը խրկէ գանիկա. 9 ու իր սէրը անոր յայտնելով. 11 հաստատուն խոստումներ կ'ընէ անոր։ 12 Եկեղեցին ու Քրիստոս իրարու կը յայտնեն իրենց բնդակցութիւնը։

1 Երգ երգոց Սողոմոնի։
2 Իր բերանին համբոյրներովը թող համբուրէ զիս.
Վասն զի քու սէրդ դինիէն աղէկ է։
3 Քու եղերուդ հոտը անուշ է,
Քու անունդ թափուած եղի պէս է,
Անոր համար օրիորդները քեզ կը սիրեն։
4 Ձիս քաշէ, քու հետդ.
Թագաւորը իր ներքին սենեակները տարաւ զիս.
Քեզի հետ ցնծանք և ուրախանանք,
Քու սէրդ դինիէն աւելի յիշենք.
Քեզ ուղղութեամբ կը սիրեն։
5 Ով երուսաղէմի աղջիկներ,
Ես սև եմ բայց գեղեցիկ,
Կեդարու վրաններուն պէս,
Սողոմոնին վարագոյրներուն պէս։
6 Իմ սեւցած ըլլալուս մի նայիք,
Վասն զի արևը զիս տեսաւ.
Իմ մօրս որդիքը բնդի սրդոզեցան,
Զիս այգիներու պահապան ըրին.
Բայց իմ այդիս պահպանութիւն չըրի։
7 Պատմէ ինձի, ով հոգիս սիրածը,
Քու հօտդ ո՞ւր կ'արածես.
Կէս օրին ո՞ւր կը պառկեցնես.
Քանզի քու ընկերներուդ հօտերուն քովը
Ինչո՞ւ թափառականի պէս ըլլամ։
8 Թէ որ դուն չես գիտեր, գով կնիկներուն գեղեցիկը,
Հօտերուն չաւիղներէն գնա,
Ու հովիւներուն վրաններուն քովը քու ուլերդ արածէ։
9 Փարաւոնի կառքերուն ընտրած ձիերուս
Նմանցուցի քեզ, գով իմ սիրուհի.
10 Քու այտերդ զարդերով գեղեցիկ է,
Եւ քու պարանոցդ՝ քառամանեակներով։
11 Քեզի ոսկիէն զարդեր պիտի չինենք
Արծաթէ կիսաւածներով։
12 Երբոր թագաւորը սեղանն էր,
Իմ նարդոս իր հոտը բուրեց։
13 Իմ սիրականս ինծի առաչիկ ծրարին պէս է,
Գիշերը իմ տուինքներուս մէջը պիտի հանդչի։
14 Իմ սիրականս Հինայի ողկոյզին պէս է ինծի
Ենգադիի այգիներուն մէջ։
15 Ահա գեղեցիկ ես, ով իմ սիրուհիս,
Ահա գեղեցիկ ես. քու աչքերդ աղաւնիներ բու պէս են։
16 Ով իմ սիրականս, ահա գեղեցիկ ես ու վայելուչ։
Եւ մեր անկողինը կանանչ է։
17 Մեր տուներուն գերանները եղևնափայտ են,
Ու մեր առիւծները մայր փայտէ են։

ԳԼ. Բ

1 Քրիստոսի ու իր եկեղեցիին փոխադարձ սէրը։ 8 Եկեղեցիին յայտը. 10 ու կոչումը։ 14 Քրիստոսի խնամքը իր եկեղեցիին վրայ։ 16 Եկեղեցիին խոստովանութիւնը, անոր հաւատքը ու յոյսը։

1 Ես Սարոնի ծաղիկն եմ,
Ու հովիտներուն շուշանը։
2 Ինչպէս շուշանը փուշերուն մէջ
Ա՛նպէս է իմ սիրուհիս աղջիկներուն մէջ։
3 Ինչպէս խնձորենին անտառի ծառերուն մէջ
Ա՛նպէս է իմ սիրականս երիտասարդաց մէջ.
Անոր հովանիին տակը ախորժելով նստայ,
Ու անոր պտուղը իմ քմացս քաղցր է։
4 Զիս խնձոյքին տունը բերաւ,
Եւ անոր դրօշը իմ վրաս սէր էր։
5 Զիս կարկանդակներով զօրացուցէք,
Զիս խնձորներով ուժովցուցէք,
Վասն զի ես սիրով կը նուաղիմ։
6 Անոր ձախ ձեռքը իմ գլխուս տակը ըլլայ,
Ու աջ ձեռքը զիս գրկէ։
7 Ով երուսաղէմի աղջիկներ,
Ձեզ այծեամներով կամ դաշտի եղնիկներով կ'երդնուցնեմ,
Որ սիրուհին չվերցնէք ու չարթնցնէք,
Մինչև որ ինքը չուզէ։
8 Իմ սիրականիս ձայնն է.
Ահա անիկա լեռներուն վրայէն ցատկելով՝
Ու բլուրներուն վրայէն ցատկրտելով կու գայ։
9 Իմ սիրականս այծեամի կամ եղնիկի ձագի կը նմանի.
Ահա հիմա մեր պատին ետեւը կայներ է,

Գլ. ե. 2, 10, 13։ Գ. 1, 7։ ե. 2։ զ. 2։ Ցոբ. ժգ. 14, 15։ † Եբր. գ.[illegible]։ ‡ Գլ. ը. 3։ § Գլ. գ. 3։ ե. 7։ ¶ Գլ. գ. 1։ ե. 12։ — ¤ Ցայտ. իբ. 1. 2։ ** Գլ. ե. 9։ զ. 1։ †† Փիլ. գ. 12, 13, 14։ ‡‡ Սագ. խե. 14։ 15։ Ցոբ. ժգ. 2։ §§ փիլ. բ. 8։ ‖‖ կամ ուզեցնէրը ¶¶ Գլ. ե. 9։ զ. 1։ *** բ Մն. ա. 16. 17։ ††† Գլ. ա. 15։ ‡‡‡ Եբր. գ.[illegible]։ §§§ Գլ. բ. 3։ ‖‖‖ Գլ. գ. 3։ բ. 4։ ¶¶¶ Հ.ագ. ժբ. 22։

Գառու հաններէն կը նայի,
Վանդակներէն կ'երևնայ։
10 Իմ սիրականս պատասխան տալով՝ ինծի ը-
սաւ,
Ելիր, ով սիրուհիս, ով գեղեցիկս, ու
եկուր։
11 Քանզի ահա ձմեռը անցաւ,
Անձրևները անցան գացին։
12 Գետնի վրայ ծաղիկներ կ'երևնան,
Ջոտերու ժամանակը հասաւ,
Ու մեր երկրին վրայ տատրակին ձայնը կը
լսուի։
13 Ան՝ թզենին իր թուզերը կը հասցընէ,
Ու որթերը ծաղկեցան և էրինդ հոտը կու-
տան։
Ելիր, ով սիրուհիս, ով գեղեցիկս, ու ե-
կուր։
14 Ով իմ ապաւինիս, վէմին խոռոչներուն մէջը՝
Պատառաժին հովանիին տակը նէրէ։
Ինծի երեսդ ցուցուր, ձայնդ ինծի լսել տուր։
Քանզի ձայնդ քաղցր՝ ու դէմքդ դեղեցիկ է։
15 Բռնեցէք մեզի համուէնները,
Այգիները աւրող պզտիկ աղուէնները։
Վասն զի մեր այգիները ծաղկեր են։
16 Իմ սիրականս իմն է, ու ես անոն եմ։
Ընիկա իր հոտը շուշաններու մէջ կ'արածէ։
17 Մինչև որ ցօղը չփչած՝ ու սոուերները չհե-
ռացած՝
Դարձիր, ով իմ սիրականս,
Ո- բլեթերի լեռներուն վրայէն հայծեման պէս
կամ եղնիկներու ձագին պէս եղիր։

ԳԼ· Գ

1 Եկեղեցին պատերազմը ու յաղթութիւնը փոքրութեան մէջ։ 6 Եկեղեցին Քրիստոսով կը պարծի։

1 Իմ հոգւոյս սիրածը
Գիշերը անկողինիս մէջ փնտռեցի։
Զանիկա փնտռեցի, բայց չգտայ։
2 Ելլեմ հիմա պտրտիմ քաղաքին մէջը,
Փողոցներուն ու հրապարակներուն մէջ։
Իմ հոգիիս սիրածը փնտռեմ։
Զանիկա փնտռեցի, բայց չգտայ։
3 Քաղաքին մէջ պտրտող պահապանները զիս
գտան։
Պրդտօք իմ հոգիիս սիրածը տեսա՞ք ըսի։
4 Մինուցմէ քիչ մը առաջ անցնելով՝
Իմ հոգիիս սիրածը գտայ։
Զանիկա բռնեցի ու չթողուցի,
Մինչև որ իմ մօրս տունը՝
Ու զիս ծնանողին սենեակը տարի։
5 Ով երուսաղեմի աղջիկներ,
Ջեզ այծեամներով կամ դաշտին եղնիկներով
կ'երդմնցնեմ,
Որ սիրուհին չվերցընէք ու չարթընցընէք՝
Մինչև որ ինքը չուզէ։
6 Ո՞վ է ասիկա՝ որ ծխոց պէս ելլող անապատէն
Ո- փերեզակներուն ամէն տեսակ փոշիով լսըն-
կուած՝
Անապատէն կ'ելլէ ծուխի սիւներու պէս։
7 Ահա Սողոմոնին *գահոյքը,
Որուն բոլորտիքը իսրայէլի զօրաւորներէն
վաթսուն զօրաւոր կայ։
8 Ամէնքն ալ սուսերաւոր են,
Ո- պատերազմի վարժուած են։
Գիշերուան վախին համար՝
Ամէն մէկուն սուրը իր ազդրին վրայ է։
9 Սողոմոն թագաւորը Լիբանանի ծառերէն
Մէկ գահաւորակ մը շինեց իրեն համար։
10 Սիւները արծաթէ՝ յենարանները ոսկիէ՝
Բազմոցը ծիրանիէ շինեց։
Ու մէջը երուսաղեմի աղջիկներէն
†Թխահ գեղեցիկ՝ նկարազարդուած էր։
11 Ով Սիոնի աղջիկներ, ելէք,
Եւ Սողոմոն թագաւորը տեսէք
Ան թագովը, որով իր մայրը անոր փեսայու-
թեան օրը
Ու սրտին ուրախութեան օրը պսակեց զա-
նիկա։

ԳԼ· Դ

1 Քրիստոս կը հրաժարակէ եկեղեցիին ընթերքները։ 8 անոր վը-
րայ իր առնչած սէրը կը յայտնէ։ 16 Եկեղեցին կը խնդրէ որ
անոր ներկայութեանը համար պատրաստութիւն տեսնեն։

1 Ա՜հա գուն գեղեցիկ ես, ով իմ սիրուհիս,
Ահա գուն գեղեցիկ ես.
Լայնակից մէջէն քու աչքերդ աղաւնիներու
աչքերուն կը նմանին.
Քու մազերդ Գաղատաց *լերուը պատկով՝ հայ-
ծերուն հօտին պէս են։
2 Ակռաներդ լուացարանէն ելլող խուզած հօ-
տի պէս են,
Որոնց ամէնը երկուորեակ կը ծնանին,
Ու անոնց մէջը ամուլ չկայ։
3 Քու շրթունքներդ կարմիր դերձանի պէս են,
Ու խօսուածդ գեղեցիկ է.
†Աչերդ լայնակից մէջէն՝
Նուռի կտորներու կը նմանին.
4 Քու պարանոցդ *դաւիթի հանար չինուած
Դաւիթի աշտարակին պէս է,
Որ հազար ասպար կախուած են.
Ամէնն ալ զօրաւորներուն վահաններն են։
5 Քու երկու ծունկդ նման է երկու ուլերու՝
Ու այծեամի մը երկուորեակ ձուռ են,

† Եբր· Սիրով

—

ա Գլ· ա· 12։ բ· 12։ ‡ Կամ լեռներէն երթ-
ցած
բ Գլ· գ· 5։
գ Գլ· գ· 6։
դ Գլ· գ· 7։
ե Գլ· գ· 8։
զ Գլ· գ· 9։
է Գլ· գ· 10։ զ· 1։
ը Գլ· գ· 11։
թ Գլ· դ· 1։ զ· 10։
ժ Գլ· դ· 2։
ի Գլ· դ· 3։ զ· 10։
լ Գլ· դ· 4։
խ Գլ· դ· 5։
ծ Գլ· դ· 6։
կ Գլ· դ· 7։
հ Գլ· դ· 8։
ձ Գլ· դ· 9։
ղ Գլ· դ· 10։
ճ Գլ· դ· 11։
մ Գլ· դ· 12։
յ Գլ· դ· 13։
ն Գլ· դ· 14։
շ Գլ· դ· 15։
ո Գլ· դ· 16։
չ Գլ· դ· 17։
պ Գլ· դ· 18։
ջ Գլ· դ· 19։
ռ Գլ· դ· 20։
ս Գլ· դ· 21։
վ Գլ· դ· 22։
տ Գլ· դ· 23։
ր Գլ· դ· 24։
ց Գլ· դ· 25։
ու Գլ· դ· 26։
փ Գլ· դ· 27։
ք Գլ· դ· 28։
և Գլ· դ· 29։
օ Գլ· դ· 30։
ֆ Գլ· դ· 31։
ա Գլ· դ· 32։
բ Գլ· դ· 33։
գ Գլ· դ· 34։
դ Գլ· դ· 35։
ե Գլ· դ· 36։
զ Գլ· դ· 37։
է Գլ· դ· 38։
ը Գլ· դ· 39։
թ Գլ· դ· 40։
ժ Գլ· դ· 41։
ի Գլ· դ· 42։
լ Գլ· դ· 43։
խ Գլ· դ· 44։
ծ Գլ· դ· 45։
կ Գլ· դ· 46։
հ Գլ· դ· 47։
ձ Գլ· դ· 48։
ղ Գլ· դ· 49։
ճ Գլ· դ· 50։
մ Գլ· դ· 51։
յ Գլ· դ· 52։
ն Գլ· դ· 53։
շ Գլ· դ· 54։
ո Գլ· դ· 55։
չ Գլ· դ· 56։
պ Գլ· դ· 57։
ջ Գլ· դ· 58։
ռ Գլ· դ· 59։
ս Գլ· դ· 60։
վ Գլ· դ· 61։
տ Գլ· դ· 62։
ր Գլ· դ· 63։
ց Գլ· դ· 64։
ու Գլ· դ· 65։
փ Գլ· դ· 66։
ք Գլ· դ· 67։
և Գլ· դ· 68։
օ Գլ· դ· 69։
ֆ Գլ· դ· 70։
ա Գլ· դ· 71։
բ Գլ· դ· 72։
գ Գլ· դ· 73։
դ Գլ· դ· 74։
ե Գլ· դ· 75։
զ Գլ· դ· 76։
է Գլ· դ· 77։
ը Գլ· դ· 78։
թ Գլ· դ· 79։
ժ Գլ· դ· 80։
ի Գլ· դ· 81։
լ Գլ· դ· 82։
խ Գլ· դ· 83։
ծ Գլ· դ· 84։
կ Գլ· դ· 85։
հ Գլ· դ· 86։
ձ Գլ· դ· 87։
ղ Գլ· դ· 88։
ճ Գլ· դ· 89։
մ Գլ· դ· 90։
յ Գլ· դ· 91։
ն Գլ· դ· 92։
շ Գլ· դ· 93։
ո Գլ· դ· 94։
չ Գլ· դ· 95։
պ Գլ· դ· 96։
ջ Գլ· դ· 97։
ռ Գլ· դ· 98։
ս Գլ· դ· 99։
վ Գլ· դ· 100։
տ Գլ· դ· 101։
ր Գլ· դ· 102։
ց Գլ· դ· 103։
ու Գլ· դ· 104։
փ Գլ· դ· 105։
ք Գլ· դ· 106։
և Գլ· դ· 107։
օ Գլ· դ· 108։
ֆ Գլ· դ· 109։
ա Գլ· դ· 110։
բ Գլ· դ· 111։
գ Գլ· դ· 112։
դ Գլ· դ· 113։
ե Գլ· դ· 114։
զ Գլ· դ· 115։
է Գլ· դ· 116։
ը Գլ· դ· 117։
թ Գլ· դ· 118։
ժ Գլ· դ· 119։
ի Գլ· դ· 120։
լ Գլ· դ· 121։
խ Գլ· դ· 122։
ծ Գլ· դ· 123։
կ Գլ· դ· 124։
հ Գլ· դ· 125։
ձ Գլ· դ· 126։
ղ Գլ· դ· 127։
ճ Գլ· դ· 128։
մ Գլ· դ· 129։
յ Գլ· դ· 130։
ն Գլ· դ· 131։
շ Գլ· դ· 132։
ո Գլ· դ· 133։
չ Գլ· դ· 134։
պ Գլ· դ· 135։
ջ Գլ· դ· 136։
ռ Գլ· դ· 137։
ս Գլ· դ· 138։
վ Գլ· դ· 139։
տ Գլ· դ· 140։
ր Գլ· դ· 141։
ց Գլ· դ· 142։
ու Գլ· դ· 143։
փ Գլ· դ· 144։
ք Գլ· դ· 145։
և Գլ· դ· 146։
օ Գլ· դ· 147։
ֆ Գլ· դ· 148։
ա Գլ· դ· 149։
բ Գլ· դ· 150։
գ Գլ· դ· 151։
դ Գլ· դ· 152։
ե Գլ· դ· 153։
զ Գլ· դ· 154։
է Գլ· դ· 155։
ը Գլ· դ· 156։
թ Գլ· դ· 157։
ժ Գլ· դ· 158։
ի Գլ· դ· 159։
լ Գլ· դ· 160։
խ Գլ· դ· 161։
ծ Գլ· դ· 162։
կ Գլ· դ· 163։
հ Գլ· դ· 164։
ձ Գլ· դ· 165։
ղ Գլ· դ· 166։
ճ Գլ· դ· 167։
մ Գլ· դ· 168։
յ Գլ· դ· 169։
ն Գլ· դ· 170։
շ Գլ· դ· 171։
ո Գլ· դ· 172։
չ Գլ· դ· 173։
պ Գլ· դ· 174։
ջ Գլ· դ· 175։
ռ Գլ· դ· 176։
ս Գլ· դ· 177։
վ Գլ· դ· 178։
տ Գլ· դ· 179։
ր Գլ· դ· 180։
ց Գլ· դ· 181։
ու Գլ· դ· 182։
փ Գլ· դ· 183։
ք Գլ· դ· 184։
և Գլ· դ· 185։
օ Գլ· դ· 186։
ֆ Գլ· դ· 187։
ա Գլ· դ· 188։
բ Գլ· դ· 189։
գ Գլ· դ· 190։
դ Գլ· դ· 191։
ե Գլ· դ· 192։
զ Գլ· դ· 193։
է Գլ· դ· 194։
ը Գլ· դ· 195։
թ Գլ· դ· 196։
ժ Գլ· դ· 197։
ի Գլ· դ· 198։
լ Գլ· դ· 199։
խ Գլ· դ· 200։
ծ Գլ· դ· 201։
կ Գլ· դ· 202։
հ Գլ· դ· 203։
ձ Գլ· դ· 204։
ղ Գլ· դ· 205։
ճ Գլ· դ· 206։
մ Գլ· դ· 207։
յ Գլ· դ· 208։
ն Գլ· դ· 209։
շ Գլ· դ· 210։
ո Գլ· դ· 211։
չ Գլ· դ· 212։
պ Գլ· դ· 213։
ջ Գլ· դ· 214։
ռ Գլ· դ· 215։
ս Գլ· դ· 216։
վ Գլ· դ· 217։
տ Գլ· դ· 218։
ր Գլ· դ· 219։
ց Գլ· դ· 220։
ու Գլ· դ· 221։
փ Գլ· դ· 222։
ք Գլ· դ· 223։
և Գլ· դ· 224։
օ Գլ· դ· 225։
ֆ Գլ· դ· 226։

Եւ չուշաններու մէջ կ'արածուին։
6 Մինչև որ ցօղը չփչած՝ ու սոուերները չհե-
ռացած՝
Ես զմուռսի լեռը ու կնդրուկի բլուրը պիտի
երթամ։
7 Բոլորովին գեղեցիկ ես, ով իմ սիրուհիս,
Եւ քու վրադ արատ չկայ։
8 Ով Հարան, ինծի հետ Լիբանանէն էկուր,
Ինծի հետ Լիբանանէն եկուր.
Ամանային գագաթէն՝ Սանիրին ու †Հերմոնին
գագաթէն,
Առիւծներուն մորներէն՝ ինձերուն լեռ-
ներէն նայէ։
9 Սիրտս առիր, ով իմ Հարս քոյրս,
Սիրտս առիր քու մէկ աչքովդ
Եւ պարանոյիդ մէկ քառամանեակովը։
10 Քու սէրդ ի՜նչ գեղեցիկ է, ով Հարս քոյրս.
Քու սէրդ դինիէն աղէկ է,
Ու քու եղերուդ անուշահոտութիւնը՝
Ամէն խառնկերէն։
11 Շրթունքներէդ խորիսխի մեղր կը կաթի, ով
Հարսն,
Լեզուիդ տակը մեղր ու կաթ կայ.
Եւ քու զդեստներուդ անուշահոտութիւնը
Լիբանանի հոտին պէս է։
12 Իմ Հարս քոյրս փակեալ պարտէզ մըն է,
Փակեալ աղբիւր — նշանաւած աղբերակ մըն է։
13 Քու առնկերդ քաղցրահամ պտուղներով,
Հինաներով ու նարդոսներով՝ նռնենեաց դը-
բախտ է.
14 Նարդոս և քրքում, եղէգն և կինամոն,
Ամէն կնդրուկի ծառով, զմուռսով ու հա-
լուէով
Եւ բոլոր գլխաւոր խառնկերով.
15 Պարտէզներու աղբիւր,
Կենդանի ջուրի ջրհոր
Ու Լիբանանէն վազած հեղեղներ։
16 Արթնցիր, ով հիւսիս, եկուր, ով հարաւ,
Իմ պարտէզիս վրէն փչէ, որ անոր խառնկերը
բուրեն.
Իմ սիրականս թող իր պարտէզը գայ,
Ու իրեն պտղաժէտ եղած պտուղները ուտէ։

ԳԼ· Ե

1 Քրիստոս իր կանչելովը եկեղեցին կ'արթընցընէ։ 2 Եկեղեցին
Քրիստոսի սիրոյն համար առնելով՝ կը նեղուի։ 9 Քրիստոսի
ընթերքները տարբերութիւնը։

1 Իմ պարտէզս եկայ, ով Հարս քոյրս,
Իմ զմուռսս խառնկերս հետ ժողվեցի,
Իմ խորիսխս մեղրս հետ կերայ,
Իմ գինիս կաթովս խմեցի.
Ընկերներ, կերէք, ով բարեկամներ,
Խմեցէք ու գինովցէք, ով սիրելիներ։
2 Ես կը քնանամ, բայց իմ սիրտս արթուն է.
Ահա իմ սիրականիս ձայնն է, որ կը զար-
նէ — կ'ըսէ,
Ով իմ քոյրս, իմ սիրուհիս,
Իմ աղաւնիս, իմ կատարեալս, բաց ինծի.
Քանզի իմ գլուխս ցօղով լեցուեցաւ,
Ու վարսերս գիշերուան չաղերով։
3 Իմ պատմուճանս հաներ եմ,
Զանիկա ի՞նչպէս հագնիմ.
Ոտքերս լուացեր եմ,
Զանանք ի՞նչպէս ապտեղեմ։
4 Իմ սիրականս իր ձեռքը ծակէն երկընցուց,
Ու անոր համար իմ աղիքս դալարեցաւ։
5 Ես ելայ որ իմ սիրականիս բանամ,
Ու ձեռքերէս զմուռս՝ ու իմ մատերէս ըն-
տիր զմուռս կաթեց
Փականակին բռնելու տեղին վրայ։
6 Ես իմ սիրականիս բացի,
Բայց իմ սիրականս քաշուեր գացեր էր.
Երբոր անկից կը խօսէր՝ իմ հոգիս նուաղեցաւ.
Զանիկա փնտռեցի, բայց չգտայ.
Զանիկա կանչեցի, բայց ինծի պատասխան
չտուաւ։
7 Քաղաքին մէջ պտրտող պահապանները զիս
գտան,
Զարկին վիրաւորեցին զիս.
Պարսպին պահապանները քօղս վրայէս վեր-
ցուցին։
8 Ով Երուսաղեմի աղջիկներ, ձեզ կ'երդմնցը-
նեմ,
Թէ որ իմ սիրականս գտնէք,
Անոր պատմէք որ ես սիրով կը նուաղիմ։
9 Ո՞վ կնիկներուն գեղեցիկը,
Քու սիրականդ ուրկէ սիրականէ ի՞նչ տար-
բերութիւն ունի.
Քու սիրականդ ուրկէ սիրականէ ի՞նչ տար-
բերութիւն ունի,
Որ մեզ այդպէս կ'երդմնցնես։
10 Իմ սիրականս ապխտակ ու կարմիր է,
Տասը հազարի մէջ երևելի է։
11 Անոր գլուխը զուտ ոսկի է,
Վարսերը ցրուած՝ — ագռաւի պէս սև են.
12 Աչքերը՝ վազող ջուրերուն քովը
Կաթով լուացուած աղաւնիներու աչքերան կը
նմանին,
Գամուած գոհարներու պէս են։
13 Անոր այտերը խնկալից տունկերու ածուին
Ե- անուշահոտ ծաղիկներու թաղարներուն
պէս են.

ա Գլ· գ· 16։
բ Գլ· դ· 11։
գ Գաղ· ժե· 7· 10։
Ցոհ· գ· 29· ժե·
դ Գլ· դ· 12։
ե Գլ· դ· 13։
զ Ած· իզ· 27։ Ովս·
ժգ· 6· 7։
է Գլ· ե· 1։
ը Գլ· ե· 2։
թ Ցայտ· գ· 10։ զ· 38։
ժ Գլ· ե· 3։
ի 14։
լ Ցայտ· գ· 20։
խ Գլ· գ· 1։
ծ Գլ· գ· 3։
կ Գլ· ա· 8։
հ Գլ· ա· 13։ գ· 1։

Շրթունքները բնակիր զմեռս կաթող չուչանները են.
14 Ձեռքերը ոսկի մատնիներ են՝
թարսիսի քարերով լեցուած.
Որովայնը բանուած փղոսկր է՝
շափիւզաններով ծածկուած.
15 Սրունքները մարմարիոն սիւներ են՝
բնակիր ոսկի խարխիններու վրայ հաստատուած.
Կերպարանքը Լիբանանին պէս՝
եղեւիններուն պէս ընտիր է.
16 Անոր քիմքը քաղցր՝
ու ինքը բոլորովին ցանկալի է.
Ա՛յս այսպէս է իմ սիրականս, այսպէս է իմ բարեկամս,
Ով Երուսաղէմի աղջիկներ.

ԳԼ. Զ

1 Եկեղեցին իր հաւատքը Քրիստոսի վրայ ըլալ կը խոստովանի. 4 Քրիստոս կը յայտնէ եկեղեցիին ընարհքները, 10 ու իր սէրը՝ որ ունի անոր վրայ.

1 Քու սիրականդ ո՞ւր գնաց,
Ով կնիկներուն դեղեցիկը.
Քու սիրականդ ո՞ւր դարձաւ,
Որ զանիկա քեզի հետ փնտռենք.
2 Իմ սիրականս իր պարտէզը՝
Խնկալից տունկերուն ածուները իջաւ,
Որ պարտէզներու մէջ արածէ,
Ու շուշաններ ժողվէ.
3 Ես իմ սիրականիս եմ,
Եւ իմ սիրականս իմ է.
Անիկա շուշաններու մէջ կ՚արածէ.

4 Թերսայի պէս դեղեցիկ ես, ով իմ սիրուհիս.
Երուսաղէմի պէս հաճելի ես,
Ո՛ր դրօշակիր ջուխտ պէս ահարկու ես.
5 Աչքերդ ինծմէ դարձուր,
վասն զի անոնք ինծի յաղթեցին.
Մազերդ՝ *գազաղը պառկող* այծերուն
հօտին պէս են.
6 Ակռաներդ լուացարանէն ելած մաքիներուն
հօտին կը նմանին,
Որոնց ամէնը երկուորեակ կը ծնանին,
Ու անոնց մէջը ամուլ չկայ.
7 Աչքերդ լայնկիդ մէջէն՝
նռան կտորներու կը նմանին.

8 Թագուհիները վաթսուն՝ ու հարճերը ութսուն՝
եւ օրիորդները անթիւ են.
9 Իմ աղաւնիս՝ իմ կատարեալս միակ է,
Իր մօրը միակ հատիկը,
Ջինքը ծնանողին ընտրեալն է.
Զանիկա աղջիկները տեսան,
Ու անոր՝ երանի ըսին.
Թագուհիները ու հարճերն ալ,
եւ գանիկա գովեցին.
10 Ո՞վ է ասիկա՝ որ արշալոյսի պէս կը նայի,
Որ լուսնի պէս դեղեցիկ, արեւու պէս մատղուր,
Ո՛ր *դրօշակիր ջուխտ* պէս ահարկու է.

11 Ընկոյզներու պարտէզը իջայ,
Որ ձորին †կանանչութիւնը տեսնեմ,
Ե՛ր ընայիմ թէ արդեօք որթը ծլե՛ց,
Ու նռնենիները ծաղկե՛ցան.
12 Ես չգիտցայ՝ իմ հոգիս Ամմինադաբին կառքերուն պէս ըրաւ զիս.

13 Դարձիր, դարձիր, ով Սողոմացիդ,
Դարձիր, դարձիր, որ քեզ տեսնենք.
Ի՞նչ պիտի տեսնէք Սողոմացիին վրայ.
Իբրեւ երկու բանակներու դունդը.

ԳԼ. Է

1 Եկեղեցին շնորհքներուն վրայով ուրիշ առարգրութիւն մը. 10 Եկեղեցին կը խոստովանի իր հաւատքը ու բաժնանքը.

1 Ի՞նչ դեղեցիկ են քու քայլերդ կօշիկներով,
Ով իշխանի աղջիկ.
Քու բարձերուդ կազմուածքը
Երեւելի արուեստաւորի մը ձեռքով չինուած
Մանեակներու կը նմանի.
2 Քու պորտդ ըմպելիքով լեցուն բոլորակ թաս մը կը նմանի.
Քու փորդ շուշանով պատած ցորենի չեղջին պէս է.
3 Քու երկու ստինքդ նման են երկու ուլերու,
Ու այծեամի մը երկուորեակ ձագերուն:
4 Պարանոցդ փղոսկրէ աշտարակի պէս է.
Աչքերդ Եսբոն՝ Բաթրաբիմի դրանը քովը
Եղող աւազաններուն կը նմանին.
Ռունդ դէպ՚ի Դամասկոս նայող Լիբանանին
աշտարակին պէս է.
5 Գլուխդ քու վրադ Կարմէղոսի պէս,
Եւ գլխուդ հիւսուածքը ծիրանիի պէս է.
Թագաւորը՝ խոպոպիքներուդ կապուած է.
6 Ո՜րչափ դեղեցիկ և ո՜րչափ քաղցր ես,
Ի՛մ փափկակից սիրուհիս.
7 Քու հասակդ արմաւենիի՝
Ու ստինքներդ ողկոյզներուն կը նմանին.
8 Ըսի, Արմաւենիին վրայ ելլեմ,
Անոր ճառերուն փակչիմ.
Եւ քու ստինքներդ՝ խաղողի ողկոյզներու պէս,
Ու հնդագդ հոտը խնձորներու հոտի պէս ըլլայ.
9 Եւ քու քիմքդ ազնիւ գինիի պէս է,
Որ հաճակ կը վազէ իմ սիրականիս,
Ու քնացողներուն ‡շրթունքները կը խօսցընէ.»

† Կամ պատուները. ‡ Կամ բառն վրայ կը կոթի.
ա ԳԼ. ա. 8։ բ ԳԼ. բ. 16։ է. 10։ գ Հմմ. 30։ դ ԳԼ. գ. 2։ ե Կամ Գազազէն է. բէ.ցած ը ԳԼ. գ. 3։ թ ԳԼ. գ. 5։ ժ Հմմ. 8։

10 Ես իմ սիրականիս եմ,
Եւ անոր բաղձանքը ինծի է։
11 Եկուր, իմ սիրականս, դաշտը ելլենք,
Գիւղերը գեղերու մէջ անցընենք.
12 Առտուանց կանուխ այգիները երթանք,
Ու տեսնենք թէ որթը ծլե՛ր է, ծաղիկը բացուե՛ր է,
Եւ նռնենիները ծաղկե՛ր են.
Հոն իմ սէրս քեզի տամ։
13 Մանդրագորները էջերը հոտը կու տան.
Ու մեր դռներուն մէջը՝
Ամէն ընտիր պտուղներէն՝ թէ նոր և թէ հին,
Քեզի համար պահեր եմ, ով իմ սիրականս։

ԳԼ. Ը

1 Եկեղեցին սէրը Քրիստոսի վրայ։ 6 Սիրոյ ուժգնութիւնը։ 8 Հեթանոսներուն կոչումը։ 14 Եկեղեցին Քրիստոսի գալուստն համար կ՚աղօթէ։

1 Երանի թէ իմ մօրս տունքը ծծած եղբօրս պէս ըլլայիր.
Երբ՝ քեզ դուրսը դտնէի՝ պիտի համբուրէի,
Եւ պիտի չանարգէին.
2 Քեզ առաջնորդելով իմ մօրս տունը կը տանէի,
Որ ինծի *սորվեցընես.
Քեզի *հոտաւէտ գինիէն՝ իմ նռնենիիս օշարակէն կը խմցընէի։
3 Ձախ ձեռքը գլխուս տակը,
Ու աջ ձեռքը գիս կը գրկէր։
4 Ով Երուսաղէմի աղջիկներ, ձեզ կ՚երդմնցընեմ,
Որ չյարուցնէք չարթընցընէք ու չվրդովցընէք,
Մինչև որ ինքը չուզէ։
5 Ո՞վ է ասիկա որ իր սիրականին կռթնած՝
Անապատէն կ՚ելլէ.
Քեզ խնձորենիին տակը արթնցուցի.
Քու մայրդ քեզ հոն ծնաւ,
Քու ծնողդ քեզ հոն ծնաւ։
6 Զիս քու սրտիդ վրայ կնիքի պէս՝
Քու բազուկիդ վրայ կնիքի պէս դիր.
Վասն զի սէրը մահուան պէս զօրաւոր՝
Ո՛ր նախանձը գերեզմանի պէս խիստ է.
Անոր կայծերը սաստիկ բոցավառ կրակի կայծեր են։
7 Շատ ջուրերը չեն կրնար սէրը մարել,
Ու գետերը զանիկա չեն կրնար ընկղմել.
Թէ որ մէկ մարդ մը սիրոյ փոխարէն իր տունը բոլոր առացուածքը տայ,
Զանիկա բոլորովին կ՚անարգեն։
8 Մէկ պզտիկ քոյր մը ունինք,
Ու անիկա տուիք չունի.
Մեր քրոջը ի՞նչ ընենք
Անոր համար խօսուած օրը։
9 Թէ որ անիկա պարիսպ է,
վրան մէկ արծաթէ աշտարակ մը չինենք.
Եւ թէ որ դուռ է,
Զանիկա եղեւնափայտի տախտակներով պատենք։
10 Ես պարիսպ եմ,
Ու իմ տուիքներս աշտարակներու պէս են.
Ա՛ս պատճառով անոր առջեւը
Խաղաղութիւն գտածի պէս եղայ։
11 Սողոմոն Բաալամոնի մէջ այգի ունէր,
Նաեւ այգին պահապաններու տուաւ.
Ամէն մէկը անոր պտուղին համար հազար
կտոր արծաթ կը բերէր։
12 Իմ այգիս իմ առջեւս է.
Ով Սողոմոն, հազարը քուկդ ըլլայ,
Ու երկու հարիւրը՝ անոր պտուղը պահպանողներուն։
13 Ով պարտէզներու մէջ նստող,
Ընկերներդ քու ձայնդ կը լսեն.
Ինծի ալ լսել տուր։
14 Շուտ ըրէ, ով իմ սիրականս,
Ու խնկաբեր լեռներուն վրայ
Այծեամի կամ եղնիկներու ձագի նման եղիր։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵՍԱՅԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Եսայի կը գանգատի Իւդայի որդւոցը ապստամբութեանը համար. 4 անոնց վրայ գալու գառապատիժներուն համար կ՚ապրայ. 10 անոնց բոլոր երկրպագութիւնը կը մերժէ. 16 խոստանդներով ապաշխարութեան կը յորդորէ զանոնք. 21 անոնց չարութիւնը վրայ կը գուշակէ։

1 Ամովսի որդւոյն Եսայիին տեսիլքը որ Իւդայի ու Երուսաղէմի վրայ տեսաւ՝ Իւդայի թագաւորներ Ոզիայի, Յոթամայ, Աքազայ ու Եզեկիայի օրերը։

ա ԳԼ. ա. 8։ բ ԳԼ. բ. 16։ է. 10։ գ Հմմ. 30։ դ ԳԼ. գ. 2։ ե Կամ Գազազէն է. բէ.ցած ը ԳԼ. գ. 3։ թ ԳԼ. գ. 5։ ժ Հմմ. 8։
ի Սպր. խե. 13։ լ ԳԼ. գ. 5։ խ ԳԼ. գ. 4։ ծ Կամ չքրթունքնե. րուն վրայ կը կո. թի.
ա ԳԼ. ը. 2։ բ Ես. խթ. 16։ ե. բէս. խբ. 24։ Ընդ. բ. 23։ գ Ես. Ասակ. գ. 33։ դ Մտա. խ. 33։ ե ԳԼ. բ. 14։ զ Ես. Յայտ. իբ. 17, 20։ է ԳԼ. բ. 17։ ը Թռ. ժբ. 6։

թագաւորներուն՝ Ոզիային, Յոթամին, Ա-
քազին -- եղեկիային օրերը։
2 Լա՛ւ, ով երկինք, և ականջ դիր, ով երկիր,
վասն զի Տէրը կը խօսի.
Զաւակներ մեծցուցի ու բարձրացուցի,
եւ անոնք ինծի դէմ ապստամբեցան։
3 Եզը իր տէրը կը ճանչնայ,
Ու էշը իր տիրոջը մսուրը,
Բայց Իսրայէլ ինծի չճանչնար,
Իմ ժողովուրդս չհմանար։
4 Վա՛յ մեղաւոր ազգին,
Անօրէնութիւնով ծանրացած ժողովուրդ,
Չարագործներու սերունդ, ապականիչ զա-
ւակներ.
Անոնք Տէրը թողուցին,
Իսրայէլին Սուրբը անարդեցին
Ու հետ քաշուեցան։
5 Ո՞ր տեղը վայ կրնաք զարնուիլ,
Եթէ ալ աւելի ապստամբիք։
Բոլոր գլուխը հիւանդ՝
Եւ բոլոր սիրտը մարած է։
6 Ոտքին թաթէն մինչև գլուխը
Ո՛չ անոր վրայ ողջ տեղ չմնաց.
Հարուածներ, վէրքեր ու չարաւալից խոցեր
կան.
Անոնք չգոցուեցան, չկապուեցան
Ու եղով ալ չկակզացան։
7 Ձեր երկիրը աւերակ դարձեր է,
Ե՛ձեր քաղաքները կրակով այրուած են.
Ձեր արտերը աչքերնուդ առջևը օտարները
կ'ուտեն,
Ու անոնք օտարներուն ըն՛ծ աւերակներուն
պէս խոպանացած են։
8 Եւ Սիոնին աղջիկը այգիի մէջ եղած խրճի-
թի պէս,
Վարունգի արտի մէջ եղած հիւղի պէս,
Պաշարուած քաղաքի պէս թողուած ճաչէր է։
9 Թէ որ զօրաց Տէրը մեզի քիչ մը մնացորդ
թողուցած չըլլար,
Մենք Սոդոմին պէս պիտի ըլլայինք,
Ո՛ր Գոմորին պիտի նմանէինք։
10 Լսեցէ՛ք Տէրոջը խօսքը, ով Սոդոմի իշխան-
ներ,
Ականջ դրէ՛ք մեր Աստուծոյն օրէնքին, ով
Գոմորի ժողովուրդ.
11 Ի՞նչ պէտք է ինծի ձեր զոհերուն շատու-
թիւնը, կ'ըսէ Տէրը,
Ես կշտացած եմ
Ու պարարտ անասուններուն ճարպին կշտա-
ցած եմ,
Եւ զուարակներուն ու գառներուն
Եւ նոխազներուն արիւնները չեմ ախորժեր։
12 Երբոր կու գաք ինծի առջևս երևնալու՝
Ո՞վ պահանջեց ձեզմէ, որ սասնկ իմ սրահ-
ներս կոխէք։
13 Ալ ընչի ունայն ընծաներ մի բերէք.
Ձեր խունկը ինծի պղծ է.
Ամսագլուխներուն ու շաբաթներուն
Ե՛ժողովներու գումարուելուն չեմ կրնար
տանիլ,
Ձեր ասոնախմբութիւնը անգամ անօրէնութիւն
է։
14 Ձեր ամսագլուխներէն ու տօներէն կը զզուի
իմ հոգիս.
Անոնք իմ վրաս ծանր բեռ եղան,
Ես վերցընելէն յոգնեցայ։
15 Ուստի երբոր ձեռքերնիդ կը տարածէք՝
Աչքերս ձեզմէ պիտի ծածկեմ.
Նաև երբոր աղօթքնիդ կը շատցընէք՝ պիտի
չլսեմ.
Ի՛նչ որ ձեռքերնիդ արիւնով լեցուն են։
16 Լուացուեցէ՛ք, մաքրուեցէ՛ք,
Իմ աչքերուս առջևէն ձեր չար գործքերը
մէկդի ըրէ՛ք,
Զարութիւն դադրեցէ՛ք.
17 Բարութիւն ընել սորվեցէ՛ք,
Իրաւունքը փնտռեցէ՛ք, զրկուածին ուղղու-
թիւն ըրէ՛ք,
Որբին գառասանը տեսէ՛ք ու որբևարիին
գործը պաշտպանեցէ՛ք։
18 Հիմա եկէ՛ք վիճաբանինք, կ'ըսէ Տէրը.
Թէ որ ձեր մեղքերը կրկնակի կարմիրի պէս են՝
Ձիւնի պէս պիտի ճերմկնան,
Ե՛թէ որ որդան կարմիրի նման են՝
Ասպի պէս ճերմակ պիտի ըլլան։
19 Թէ որ դուք յօժարիք ու հնազանդիք՝
Երկրին բարիքը պիտի ուտէք.
20 Բայց թէ որ չկ՛ուզէք ապստամբիք՝
Սուրը պիտի ուտէ ձեզ,
Ինչու որ Տէրոջը բերանը խօսեցաւ ա՛յս։
21 Ի՞նչպէս պոռնկեցաւ ատ հաւատարիմ քա-
ղաքը.
Անիկա իրաւունքով լեցուն էր,
Ու անոր մէջը արդարութիւն կը բնակէր.
Բայց հիմա մարդասպաններու քո՛ւդ է։
22 Քու արծաթիդ կղկղանք դարձաւ,
Գինիիդ մէջը ջուր խառնուած է։
23 Քու իշխաններդ ապստամբ՝ ու գողերու ըն-
կեր եղան.
Ամէնքն ալ կաշառք սիրելով՝ պարգևներ կը
փնտռեն.
Անոնք որբին դատաստանը չեն տեսներ,
Եւ որբևարիին դատը անոնց առջևը չ'գար։
24 Անոր համար զօրաց Եհովայ Տէրը՝
Իսրայէլին Հզօրը ա՛յսպէս կ'ըսէ.
Ա՛հաղ, իմ հակառակորդներուս համար
պիտի ընեմ,
Ու թշնամիներէս վրէժ պիտի առնեմ։
25 Եւ իմ ձեռքս քու վրադ պիտի դարձընեմ,
Եւ քու կղկղանքդ իբր թէ բորակով պիտի
մաքրեմ,
Ու բոլոր անագդ մէկդի պիտի զատեմ։
26 Եւ քու դատաւորներդ առաջինին պէս՝
Ու խորհրդականներդ սկիզբին եղածին պէս
նորէն պիտի հաստատեմ.
Անկէ ետքը դուն պիտի կոչուիս
Արդարութեան քաղաք Ե հաւատարիմ ա-
ւան։
27 Սիոնը դատաստանով պիտի վրկուի,
Եւ հոն դարձողները՝ արդարութեամբ։
28 Բայց հանցաւորներն ու մեղաւորները միասին
պիտի ջարդուին,
Եւ անոնք որ Տէրը կը թողուն՝ բնաջինջ պիտի
ըլլան։
29 Քանզի ձեր ցանկացած հրևկինիներէն պիտի
ամչնան,
Եւ ան ձեր ընտրած պարտէզներուն համար
ամօթով պիտի մնաք։
30 Վասն զի տերևները թառմած բևեկինի պէս՝
Եւ ջուր չունեցող պարտէզի պէս պիտի ըլլաք։
31 Ու զօրութիւն ունեցողը խծուծի պէս,
Եւ անոր գործը կայծի նման պիտի ըլլայ,
Ու երկուքն ալ միասին պիտի այրին,
Եւ մարող պիտի չգտնուի։

ԳԼ. Բ

1 Պարգաթէն Իրմիասի թագաւորութեանը հաստատուիլը կը
գուշակէ, և կը ցուցնէ թէ ժողովուրդին չարութիւնն է
պատճառը որ Աստուած զանիկա կը մերժէ. 10 Աստուծոյ
վերհասութեանը զօրաւոր գործքերը յիշելով՝ կը յորդորէ
մարդիկ որ անկէ վախնան։

1 Ամոսին որդւոյն Եսայիին՝ Յուդայի ու Երու-
սաղէմի վրայ տեսած տեսիլքին խօսքը։
2 Վե՛րջին օրերը պիտի ըլլայ որ Տէրոջը տանը
լեռը
Լեռներուն գլուխն վրայ պիտի հաստատուի,
Եւ բլուրներէն վեր պիտի բարձրանայ,
Ու բոլոր հեթանոսները հեղհեղ պէս պիտի
դիմեն անոր։
3 Եւ շատ ժողովուրդներ պիտի երթան ու ըսեն,
Եկէ՛ք, Եհովային լեռը՝
Յակոբին Աստուծոյն տունը երթանք,
Որ մեզի իր ճամբաները սորվեցնէ,
Ու անոր շաւիղներուն մէջը քալենք.
Քանզի որ օրէնքը Սիոնէն՝
Ու Տէրոջը խօսքը Երուսաղէմէն պիտի ելլէ.
4 Եւ անիկա հեթանոսներուն մէջ դատաստան
պիտի տեսնէ,
Եւ շատ ժողովուրդներ պիտի յանդիմանէ.
Ու հանոնք իրենց սուրերը խոփեր՝
Եւ իրենց նիզակները գոտեցներ պիտի չինեն.
Ազգ ազգի վրայ սուր պիտի չվերցընէ,
Եւ հալ պատերազմ պիտի չսորվին։
5 Ով Յակոբին տունը,
Եկէ՛ք Տէրոջը լուսովը քալենք։
6 Ինչու որ դուն քու ժողովուրդդ Յակոբին
տունը թողուցիր,
Վասն զի արևելքին նշոյլներէն լեցուեցան,
Եւ փղշտացւոց պէս հմայութիւն կ'ընեն,
Ու հօտարներու որդւոց հետ դաշնակիր եղան։
7 Եւ հանոնց երկիրը արծաթով ու ոսկիով լե-
ցուեցաւ,
Ու անոնց գանձերը անթիւ եղան.
Անոնց երկիրը ձիերով լեցուեցաւ,
Եւ անոնց կառքերը անթիւ են։
8 Հուռքերով ալ լեցուն է անոնց երկիրը.
Իրենց ձեռացը գործքերուն երկրպագութիւն
կ'ընեն,
Անոնց՝ որ իրենց մատերը շինեցին։
9 Եւ ռամիկ մարդը ծռեցաւ,
Ու ազնուականը խոնարհեցաւ,
Եւ անոնց պիտի չներես։
10 Տէրոջը վախին երեսէն
Եւ անոր վեհափառութեանը մեծութենէն
Վէմին մէջը մտիր, ու հողին մէջը պահուէ։
11 Մարդուն ամբարտաւան աչքերը պիտի խո-
նարհին,
Եւ մարդոց հպարտութիւնը պիտի ցածնայ,
Ու հան օրը միայն Տէրը պիտի բարձրանայ։
12 Ինչու որ զօրաց Տէրոջը օրը
Ամէն ամբարտաւաններուն ու բարձրահանե-
րուն վրայ

եւ ամէն հպարտացածներուն վրայ պիտի
ըլլայ,
Ու անոնք պիտի խոնարհին։
13 եւ Լիբանանու ամէն բարձրացած ու վերա-
ցած եղեւիններուն վրայ,
Ու Բասանի ամէն կաղնիներուն վրայ,
14 եւ ամէն բարձր լեռներուն վրայ,
Ու ամէն բարձրացած բլուրներուն վրայ,
15 եւ ամէն բարձր աշտարակներուն վրայ,
Ու ամէն ամուր պարիսպներուն վրայ,
16 եւ Թարսիսի ամէն նաւերուն վրայ,
Ու ամէն հաճելի երեւցած բաներուն վրայ
պիտի ըլլայ.
17 եւ մարդուն ամբարտաւանութիւնը պիտի
ցածնայ,
Ու մարդոց հպարտութիւնը պիտի խոնարհի,
եւ ան օրը միայն Տէրը պիտի բարձրանայ։
18 Ու կուռքերը բնաջինջ պիտի ըլլան։
19 եւ քարայրներու մէջ
Ու երկրին խոռոչները պիտի մտնեն
Տէրոջը վախին երեսէն
եւ անոր վեհափառութեանը մեծութենէն,
երբոր ինքը երկիրը սարսեցնու գայ։

20 Ան օրը մարդ խլուրդներուն ու չղջիկնե-
րուն պիտի նետէ
իր արծաթեղէն կուռքերը ու իր ոսկեղէն
կուռքերը,
Որոնք իրեն չնեղը են երկրպագութիւն ընե-
լու համար.
21 Որ Տէրոջը վախին երեսէն
Ու անոր վեհափառութեանը մեծութենէն՝
Ապառաժներուն ծակերը
Ու վէմերուն ծերպերը մտնէ,
երբոր Անիկա երկիրը սարսեցնու գայ։
22 Դուն կեցէ՛ք մարդէն, որուն շունչը իր ռնո-
գայը մէջն է,
Վասն զի ի՞նչ բանի մէջ հաշուած կը համա-
րուի ան։

ԳԼ. Գ

1 Մեղքէ յառաջ եկած չիմութիւնը։ 9 Ժողովուրդին անզգա-
մութիւնը։ 12 Իշխաններուն բռնաւորութիւնը ու արծաթա-
սիրութիւնը։ 16 Կնիկներուն ամբարտաւանութեան պատճա-
ռաւ գալիք գառասանութիւնները։

1 Ինչու որ ահա զօրաց Եհովայ Տէրը
Երուսաղէմէն ու Յուդայէն ջուրի պիտի վերցնէ
դաւազանը և գաւազանը,
Հացին բոլոր զօրութիւնը ու ջուրին բոլոր զո-
րութիւնը,
2 Կռիսիճը ու պատերազմիղ մարդը,
Դատաւորը ու մարգարէն, գուշակութիւն
ընողը ու ծերը,
3 Զինապետը ու պատուաւոր մարդը,
Խորհրդականը ու իմաստուն ճարտարապետը
և հանճարեղ կախարդը։
4 Եւ տանուց վրայ մանուկները իշխաններ պի-
տի կարգեմ,
Ու անոնց վրայ տղաքը պիտի իշխեն։
5 Եւ ժողովուրդը իրարմէ՝
Ու ընկերը իր ընկերէն հարստահարութիւն
պիտի կրեն.
Մանուկները ծերերուն դառնութիւն պիտի
ընեն,
Եւ անարգները՝ պատուականներուն։
6 Անատնը պիտի բռնէ մարդ իր հօրը տու-
նէն եղող իր եղբայրը, -- ըսե՛,
Դուն հանդերձ ունիս,
Մեր վրայ իշխան եղիր,
Ու աս աւերակը քու ձեռքիդ տակը ըլլայ։
7 Ան օրը անիկա պատասխան պիտի տայ ու
ըսէ,
Ես դառաջնորդ չեմ ըլլար,
Ինչու որ իմ տանս մէջ ոչ հաց կայ և ոչ
հանդերձ.
Զիս ժողովուրդին վրայ իշխան մի կարգէք։
8 Ինչու որ Երուսաղէմ սասանեցաւ և Յուդա
ինկաւ.
Վասն զի անոնց լեզուները ու գործքերը Տէ-
րոջմը դէմ են,
Որ բարկացընեն անոր փառաւոր աչքերը։
9 Անոնց երեսներուն տեսքը իրենց դէմ կը
վկայէ,
Եւ իրենց մեղքերը Սոդոմի պէս կը յայտնեն,
չեն ծածկեր.
Վա՛յ անոնց անձին, ինչու որ իրենց վրայ չա-
րիք բերին։
10 Արդարին ըսէք Որ երես ապրի պիտի ըլլայ.
Ինչու որ անոնք իրենց գործքերուն պտուղը
պիտի ուտեն։
11 Վա՛յ անօրէնին, Դժբե՛ղ պիտի ըլլայ անոր,
Ինչու որ անոր ձեռացը գործերուն վարձքը
իրեն պիտի տրուի։
12 Բայց իմ ժողովուրդիս վրայ մանկտի բռնա-
տութիւն կ'ընեն,
Ու անոր վրայ կնիկներ կը տիրեն.
Ով իմ ժողովուրդս, Երանի առաջնորդներդ ին-
դիմէ կը հանեն,
Եւ քու շաւիղներուդ ճամբան կը խանգարեն։

13 Տէրը դատաստան տեսնելու կելլէ է,
Ու ժողովուրդները դատելու կայներ է։

[1] Եբեմ. լե. 21 • լը. 9։ [2] Դ.Օ. խգ. 26։ [3] գ Ցեսի. ը. 16։ [4] ե Գ.Ե. ե. 32։ [5] զ Ցոր. իե. 3։ [6] է Ցոր. ի. 3։ [7] ը Ցոր. ի. 3։ [8] թ Ցոր. ի. 3։ [9] ժ Ցոր. ի. 3։ [10] ի Ցոր. ի. 3։ [11] լ Ցոր. ի. 3։ [12] խ Ցոր. ի. 3։ [13] ծ Ցոր. ի. 3։ [14] կ Ցոր. ի. 3։ [15] հ Ցոր. ի. 3։ [16] ձ Ցոր. ի. 3։ [17] ղ Ցոր. ի. 3։ [18] ճ Ցոր. ի. 3։ [19] մ Ցոր. ի. 3։ [20] յ Ցոր. ի. 3։ [21] ն Ցոր. ի. 3։ [22] շ Ցոր. ի. 3։ [23] ո Ցոր. ի. 3։ [24] չ Ցոր. ի. 3։ [25] պ Ցոր. ի. 3։ [26] ջ Ցոր. ի. 3։ [27] ռ Ցոր. ի. 3։ [28] ս Ցոր. ի. 3։ [29] վ Ցոր. ի. 3։ [30] տ Ցոր. ի. 3։ [31] ր Ցոր. ի. 3։ [32] ց Ցոր. ի. 3։ [33] ւ Ցոր. ի. 3։ [34] փ Ցոր. ի. 3։ [35] ք Ցոր. ի. 3։ [36] օ Ցոր. ի. 3։ [37] ֆ Ցոր. ի. 3։

14 Տէրը կը դատաստան ընէ
Իր ժողովուրդին ծերերուն ու իշխաններուն
հետ.
Ինչու որ դուք Այգին այրեցիք,
Ու աղքատին յափշտակուածը ձեր տուներն է։
15 Ձեզի ի՞նչ եղաւ որ իմ ժողովուրդս կը ջրկէք,
Ու աղքատներուն երեսը կը ճնշէք,
Կ'ըսէ Եհովայ՝ զօրաց Տէրը։

16 Եւ Տէրը ըսաւ.
Որովհետեւ Սիոնի աղջիկները հպարտացան,
Եւ բարձրացաւ պարանոց կը քալեն,
Անհամեստ ակնարկութիւններ կ'ընեն,
Մանր քայլ կ'երթան
Ու ոտքերով շաչիւն կը հանեն,
17 Տէրն ալ Սիոնի աղջիկներուն գագաթը պիտի
կեռացընէ,
Եւ Տէրը անոնց ամթոցքը պիտի մերկացընէ։
18 Եւ ան օրը Տէրը պիտի վերցընէ
Անոնց ոտքի մեհենադներուն փառքը
Ու ցանցակերպ ծամնակալները և մանիկները,
19 Վէնաները, ապարանջանները ու շղաշատեղ-
ները,
20 Ագարօշները, ոտքի շղթաները ու գօտիները,
Անուշահոտ սպիներուն տուփերը, հմայեակները,
21 Մատանիները և քիթերնուն օղերը,
22 Պատուճանները, վերարկուները,
Ծածկոցները ու քսակները,
23 Հայելիները ու բենհելները,
Խոյրերը ու քօղերը։
24 Եւ պիտի ըլլայ որ անուշահոտութեան տեղ՝
փտութիւն,
Ու գօտիի տեղ՝ չուան,
Եւ գանգուր մազերու տեղ՝ ինութիւն,
Եւ լանջապեղ կամարի տեղ՝ խորտեղէն գօտի,
Ո- գեղեցկութեան տեղ խարան պիտի ըլլայ։
25 Քու մարդիկդ սրով պիտի ինկան,
Ու կարիճներդ ալ պատերազմի մէջ։
26 Եւ Սիոնի դուռները պիտի ողբան ու սուգ բըռ-
նեն,
Եւ անիկա ամայի ըլլալով՝ գետնին պիտի
նստի։

ԳԼ. Դ

1–6 Երբոր չորեքնեքը խիստ չտանան՝ Քրիստոսի Թագաւորու-
թիւնը ապաստանարան մը պիտի ըլլայ։

1 Եւ ան օրը եօթը կիներ մէկ երկիմարդը պի-
տի բռնեն ու ըսեն,
Մեր հացը ուտենք ու մեր հանդերձը
հագնինք,
Բայց միայն քու անունդ կանչուի մեր վրայ՝
Մեր նախատինքը վերցընելու համար։

2 Ան օրը Տէրոջը ճառագիթը
Փառաւոր ու պատուական պիտի ըլլայ,
Եւ Իսրայէլի փրկուածներուն՝
Երկրին պտուղը պարծանաց և պատուոյ հա-
մար պիտի ըլլայ։
3 Եւ պիտի ըլլայ որ Սիոնի մէջ մնացածը
Ու Երուսաղէմի մնացորդը՝
Այսինքն Երուսաղէմի մէջ բոլոր սրբ[ա]կեցուածները
Սուրբ պիտի կոչուին,
Ամէն մէկը որ կեանքի համար գրուած
Երուսաղէմի մէջ կենդանի մնայ։
4 Երբոր Տէրը Սիոնի աղջիկներուն ազտը լուայ,
Ու դատաստանի հոգիով և այրող հոգիով
Երուսաղէմի արիւնները անոր մէջէն սրբէ։
5 Եւ Տէրը Սիոն լեռանը ամէն տեղերուն վրայ
Ու անոր ժողովներուն վրայ՝
Ցորեկը ամպ և մէգ՝
Ու գիշերը ճրագի բոց պիտի առեղծէ,
Ինչու որ բոլոր փառքին վրայ ծածկոյթ պիտի
ըլլայ։
6 Եւ յորեկը վրան պիտի ըլլայ
Տարբերութեան համար հովանի՝
Եւ մրրկի ու անձրեւի համար
Ապաստանարան և ծածկոց ըլլալու։

ԳԼ. Ե

1 Ուխտ պիտի մը առակով Աստուած իր անպատ գառասանը
կ'որդ պատմէ։ 8 Ազգահպարտութեան, 11 անառակութեան, 13
ամբարշտութեան 20 և անհնազանդութեան վրայով Աստուծոյ
բոյն գառասանները։ 26 Անոր գառասանները։ Ի գործ
գնացները։

1 Հիմա իմ սիրականիս երգը
Իմ սիրելիս երգեմ՝ իր այգիին վրայով.
Իմ սիրելիս այգի մը ունէր
Խիստ պտղաբեր բլուրի մը վրայ։
2 Ջանիկա ցանկով պատեց, քարերը հանեց
միջէն,
Եւ ընտիր որթեր տնկեց,
Ու անոր միջտեղը աշտարակ շինեց,
Եւ հոն հնձան մըն ալ փորեց.
Ու ինք սպասեր որ խաղող տար,
Բայց անիկա ազխ տուաւ։
3 Ուստի հիմա դուք, ով Երուսաղէմի բնա-
կիչներ ու Յուդայի մարդիկ,
Իմ ու այգիիս միջտեղը դատաստան ըրէք։
4 Իմ այգիիս՝ ալ ինչ պէտք էր ընել,
Որ ես անոր չըրի.
Ինչո՞ւ համար՝ երբոր ես խաղող տալուն կը
սպասէի՝
Անիկա ազխ տուաւ։
5 Եւ հիմա ես ձեզի պատմեմ
Թէ ինչ պիտի ընեմ իմ այգիիս.
Անոր ցանկը պիտի քակեմ, որ ածանոց ձա-
րակ ըլլայ,

[1] Ա Գէ. է. 7։ Մատ. իա. 33։ [2] Գ Դատ. ը. 21։ [3] Գէ. իը. 12։ Մրկ. ա. 16։ [4] Երեմ. ժգ. 2։ Ովս. ա. 4։ [5] Ովս. բ. 10։ [6] Գէ. ժ. 11։ [7] Մատ. գ. 2։ [8] Գէ. իե. 11։ [9] Գէ. իգ. 4։ [10] Մատ. գ. 2։ [11] Եւ. ժգ. 21։ [12] Ջաք. բ. 5։ [13] Գէ. բ. 14։ [14] Գէ. իգ. 4։ [15] Մատ. ի. 8։ Երեմ. բ. 13։ Գէ. իգ. 2։ Երեմ. բ. 21։ Մատ. իա. 33։ [16] Մատ. ի. 3։ [17] Գ.Ե. ի. 3։ [18] Ովս. ի. 2։ [19] Ովր. իբ. 8։ Գէ. ի. 3։ [20] Ե.Օ. ի. 3։

Անոր պատերը պիտի փլցընեմ, որ ամենակոխ ըլլայ։
6 Խոպանացած պիտի թողուին.
Անիկա պիտի չխօսուի ու չըրուի,
Հապա ցախ ու փուշ պիտի բուսցընէ.
Եւ ամպերուն պիտի պատուիրեմ
Որ անոր վրայ անձրեւ չտեղան։
7 Ինչու որ զօրաց Տէրոջը այգին Իսրայէլի տունն է,
Ու Յուդայի մարդիկը՝ անոր ախորժելի տունկը.
Եւ անիկա իրաւունքի կը սպասէր, և ահա արիւնհեղութիւն,
Արդարութեան՝ և ահա ազաղակ։
8 Վա՛յ անոնց՝ որոնք տուներ տան կը յարեն,
Ագարակը ագարակի վրայ կ'աւելցընեն,
Մինչեւ որ տեղ մը չմնայ,
Ու դուք միայնակ բնակիք երկրին մէջ։
9 Զօրաց Տէրը ինծի ականջիս խոնդ՝ ըսեցաւ,
Ցիրաւի շատ տուներ աւերակ պիտի ըլլան,
Մեծ ու գեղեցիկ դռներ, ու անոնց մէջը բնակող պիտի չգտնուի։
10 Վասն զի տասը լծամարդ այգին մէկ ՚մարդ պիտի տայ,
Ու մէկ քոռ սերմը մէկ արդու պիտի տայ։
11 ՚Վա՛յ անոնց՝ որ առաւօտուն կանուխ կ'ելլեն,
Ու ցքի խնդո՛ւ եւնէ կ'ըլլան,
Եւ իրիկունն ալ կ'ուշանան,
Մինչ՛ւ որ գինին իրենց ջե՛րմ տաքցընէ։
12 Եւ ՚անոնց խնջոյքներուն մէջ քնար ու տաւիղ,
Թմբուկ ու սրինգ և գինի կը դառնուի.
Բայց ՚Տէրոջը ըրածներուն ուշադրութիւն չեն ըներ,
Եւ անոր ձեռացը գործ քերուն չեն նայիր։
13 ՚Անոր համար իմ ժողովուրդս ՚՚Տէրը չճանչնալով՝ գերի կ'իյնայ,
Ու անոր մեծամեծ մարդիկը սով կը կրեն,
Եւ բազմութիւնը ծարաւէն կը ցամքին։
14 Անոր համար գերեզմանը ինքզինքը կը լայնցընէ,
Ու բերանը չափէ դուրս կը բանայ,
Եւ անոր պարծանքը ու բազմութիւնը
Եւ աղաղակը ու զուարճութիւնը ՚՚ներս դէպի անդ իջնէ։
15 Եւ Ադամիկ մարդը պիտի խոնարհի,
Ու ազնուականը պիտի խոնարհի,
Ամբարտաւաններուն աչքերն ալ պիտի խոնարհին։
16 Եւ զօրաց Տէրը իրաւունքով պիտի բարձրանայ,

Ու Սուրբն Աստուած արդարութիւնով պիտի †փառաւորի։
17 Եւ գառնուկները իրենց սովորութեանը պէս պիտի արածին,
Ու հարուստներուն աւերակները օտարները պիտի ուտեն։
18 Վա՛յ անոնց՝ որ անօրէնութիւնը ունայնութեան չուաններով կը քաշեն,
Ու մեղքը՝ սայլի փոկերով։
19 ՚Որոնք կ'ըսեն, Թող արտորայ,
Իր գործը շուտով կատարէ, որ տեսնենք.
Եւ Իսրայէլի Սուրբին խորհուրդը
Թող մօտենայ՝ դայ, որ տեսնի՛ք։
20 Վա՛յ անոնց՝ որ չարին բարի կ'ըսեն, ու բարիին՝ չար,
Որ խաւարը լոյսի տեղ՝ ու լոյսը խաւարի տեղ կը դնեն,
Որ դառնը քաղցրի տեղ՝ ու քաղցրը դառնի տեղ կը դնեն։
21 Վա՛յ անոնց՝ որ ՚իրենց աչքին խմաստուն՝
Եւ իրենց առջին խոհական են.
22 ՚Վա՛յ անոնց՝ որ զինի խմելու զօրաւոր՝
Ու ցքի խառնելու կարող են.
23 ՚Որոնք կաշառքի համար ամբարիշտը կ'արդարացընեն,
Եւ արդարը իր իրաւունքէն կը զրկեն։
24 Անոր համար ինչպէս որ կրակին բոցը չարդը կ'ուտէ,
Ու չոր խոտը բոցին մէջը կը հանգի,
Անոնց արմատը փտութեան պէս պիտի ըլլայ,
Ու անոնց ծաղիկը փոշիի պէս վեր պիտի ելլէ.
Ինչու որ զօրաց Տէրոջը օրէնքը մերժեցին,
Եւ Իսրայէլի Սուրբին խօսքը անարգեցին։
25 ՚Անոր համար Տէրոջը բարկութիւնը իր ժողովուրդին դէմ բորբոքեցաւ,
Ու անոնց վրայ ձեռքը երկնցուց ու զարկաւ անոնք,
Անտառ որ ՚լեռները դողացին,
Ու անոնց դիերը ճամբաներուն վրայ աղբի պէս ծնացին.
՚Այսու ամենայնիւ անոր բարկութիւնը չդարձաւ,
Հապա անոր ձեռքը տակաւին երկնցած է։
26 Եւ հեռաւոր ազգայ դրօշակ պիտի վերցընէ,
Ու զանոնք ՚երկրին ծայրէն սուլելով պիտի կանչէ,
Եւ ահա անոնք արագարագով արագութեամբ պիտի գան։

ե Միք · բ · 2։
զ Գլ · իբ · 14։
է Եզեկ · խե · 21։
ը Աքաք · իգ · 28 · 30։ Ժող · ժ · 16 · Հմր · 28։
թ Ամոս · գ · 5 · 6։
ժ Ցոր · լգ · 27։ Սաղ · իբ · 5։
ի Ռիմ · գ · 6։
լ Գլ · ա · 3 · Դ Սահ · ժգ · 44։
խ Եբր · սահմն գիտութեան
ծ Գլ · բ · 9 · 11 · 17։
կ Ելբր · տրտում։
հ Գլ · կգ · 5 · Երեմ · ժե · 15 · Ամոս · ե · 13 · ը Պետ · գ · 3 · 4։
ձ Աքաք · գ · 7։ Հբ · ռամ · ա · 22։ Ժբ · 16։
ղ Հմր · 11։
ճ Աքաք · ժե · 15։ իգ · 24։
մ Եր · ժե · 7։
յ Ցոր · ժբ · 16։ Ռիմ · թ · 16։ Ամոս · բ · 9։
ն գ Թագ · իբ · 15 · 17։
շ Երեմ · գ · 24։
ո Դ Սահ · իգ · 14։ Ես · Գլ · ե · 18 · Գլ · ք · 21 · 22։ Ժ · 4։
չ Գլ · ժա · 12։
պ ը Օր · իբ · 49։ Սաղ · հբ · 8։ Պաղ · ա · 6։
ջ Գլ · ե · 18։
ռ Ցոպ · ժբ · 41։
ս Ցայտ · գ · 2։
վ Եզեկ · ա · 11։
տ Ցայտ · գ · 8։
ր Սաղ · հբ · 19։
ց Եր · ի · 34 · գ Թագ · ը · 10։
ւ Գլ · ե · 10 · ը · 30։
փ Գլ · իգ · 8 · Պատ · ժգ · 14։ Պար · գ · 12։ Դ Սահ · ը · 10։
ք Ցոր · ժբ · 40։ Գար · իբ · 26։ Դ Ես · իգ · 2։ Ամոս · ժ · 8։
օ Սաղ · ձ · 70։ Գլ · կգ · 17։
ֆ Միք · գ · 12։
և գ Թագ · իե · 21։ Եզր · ի · 2։ Պատ · բ · 15։ Հռոմ · ժ · 5։
ա գ Թագ · ժգ · 5։ Մ · իբ · 5 · 6։
բ Կամ Եփեսի Եղէգն վրայ բանակցողան։
գ Յ՝ Յիսուսցոյը պիտի գտանայ։ Տես գլ · ժ · 21։
դ գ Թագ · ժ · 17։ Գլ · ե · 2։

27 Անոնց մէջը մէկը յոդնած պիտի չըլլայ, ու մէկը պիտի չսայլի.
Մէկը պիտի չմիափէ ու չքնանայ.
Մէկուն մէջքին գօտին պիտի չքակուի,
Ոչ ալ կօշիկին կապը պիտի կոտրուի։
28 Անոնց նետերը սուր են,
Ու բոլոր աղեղները լարուած.
Անոնց ձիերուն սմբակները գայլախազի կը նմանին,
Եւ կառքերն անիւները մրրիկի պէս են։
29 Անոնց մունչումնին առիւծին պէս է.
Կօրնեներուն պէս կը մունչեն,
Կը գոչեն ու կաղապատը կը յափշտակեն,
Եւ ՚ազատ կը վախցընեն, ու ազատող մը չկայ։
30 Եւ ան օրը անոնց վրայ պիտի գոչեն ծովուն գոչելուն պէս.
Ու երկրի մէկը ՚երկրին նայի, ահա խաւար ու տագնապ պիտի տեսնէ.
Եւ լոյսը անոր ՚ամպերուն մէջ պիտի խաւարի։

ԳԼ. Զ

1 Նապի ատենի մը ՚ես Տէրը իր փառքովը տեսնելով՝ ու կը զարհուրի, բայց Աստուած իր պատգամները առնելու կը խրկի զանիկա։ 9 Կը յանդիմանի ժողովուրդին կամակորութիւնը պատճառով իրենց երկիրը ամայի պիտի մնայ։ 13 ու կը մխիթարանայ թէ միայն մէկ մնացորդ մը պիտի ազատի։

1 ՚Ոլոր թագաւորին մեռած տարին ՚Տէրը տեսայ որ բարձր ու վերացած աթոռի վրայ նստեր էր, ու անոր քղանցքը տաճարը կը լեցընէր։ 2 Վերի կողմը սերովբէները կը կայնեին անոր առջեւը, որոնց ամէն մէկը վեց վեց թեւեր ունէին. երկու-քով երեսնին կը ծածկէին, ՚երկու-քով ոտքերնին կը ծածկէին, 3 ու երկու-քով կը թռչէին։ Եւ փոխանակին կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին,
՚Սուրբ՝ Սուրբ՝ Սուրբ է զօրաց Տէրը,
՚Բոլոր երկիրը անոր փառքովը լեցուն է։
4 Եւ ազազակողին ձայնէն սեմերուն հիմերը շարժեցան, ու տաունը ծխով լեցուեցաւ։
5 ՚Եւ ըսի,
Վա՛յ ինծի, ահա կը կորսուիմ.
Վասն զի ես ալ պիղծ շրթունք ունեցող մարդ մըն եմ,
Ու պղծաշրթին ժողովուրդի մէջ կը բնակիմ,
Եւ իմ աչքերս զօրաց Տէրը՝ թագաւորը տեսան։
6 Բայց սերովբէներուն մէկը դէպ ՚ի ինծի թռաւ, ու ձեռքը կրակի կայծ մը կար՝ որ †սեզանէն առեր էր.
7 ունելիքով առած էր, ՚եւ բերնիս դպցընելով՝ ըսաւ,

Ահա ասիկա քու շրթունքներուդ դպաւ,
Ու քու անօրէնութիւնդ վերցաւ,
Եւ մեղքիդ քաւութիւն եղաւ։
8 Եւ ես լսեցի Տէրոջը ձայնը, որ ըսաւ,
Ո՞վ խրկեմ, և ՚ո՞վ մեզի համար պիտի երթայ.
Ու ես ըսի, Ահաւասիկ ես, զիս խրկէ։
9 Ան ալ ըսաւ, Գնա, ըսէ այս ժողովուրդին,
՚Լսելով պիտի լսէք, բայց պիտի չիմանաք,
Ու տեսնելով պիտի տեսնէք, բայց պիտի չգիտնաք։
10 Այս ժողովուրդին սիրտը թանձրացուր,
Եւ ականջները ծանրացուր, ու անոր աչքերը գոցէ,
Որ ՚չըլլայ թէ աչքերովը տեսնէ, ու ականջներովը լսէ,
Եւ սրտովը իմանայ, և դարձի գայ ու բժշկուի։
11 Եւ ես ըսի, Մինչեւ ե՞րբ, ով Տէր իմ. ու ըսաւ,
՚Մինչեւ որ քաղաքները բնակիչ չմնանալով՝
Եւ տուները մարդ չդանուելով ամայի մնան,
Ու երկիրը բոլորովին աւերակ ըլլայ.
12 Ու ՚մինչեւ որ Տէրը հեռացընէ մարդիկը,
Ու երկրին մէջտեղը մեծ ամայութիւն ըլլայ։
13 Բայց անոր մէջը գեռ տասնեւհինգ մասը պիտի դառնայ,
Եւ ան ալ դարձեալ պիտի ապաուի.
Ինչպէս բեւեհինն ու կաղնին կտրուելով՝ անոնց բունը կը մնայ,
Այնպէս սրբազունդը ան հաստատուած բունը պիտի ըլլայ։

ԳԼ. Է

1 Աքազ Ռասինէն ու փակեհէն փախնալով կը գարնուի, ասկայն նոյն կը միխթարի զանիկա։ 10 Աքազին հրաման կը տրուի նշան մը ընդունիլ. բայց երբոր կը մերժէ ան հրամանդը, իրեն նշան կը տրուի խառնուածած Իմմանուէլ։ 17 Մարգարէն կը գուշակի թէ անոր գառնասանջը Ասորեստանին միջոցով պիտի կատարուի։

1 Եւ եղաւ որ ՚Ջուդայի թագաւորին՝ Ոզիասի որդուոյն Յոթամի որդուոյն Ազգաղին օրերը՝ Ասորւոց Ռասին թագաւորը ու Իսրայէլի թագաւորը Ռոմմելայի որդին փակէհ երուսաղէմի վրայ պատերազմելու ելան, բայց չկրցան զայն առնել։ 2 Եւ տան Դաւիթին ըսուեցաւ՝ Թէ Ասորիք †Եփրեմին հետ միաբանեցան,՚՚ անոր սիրտը և անոր ժողովուրդին սիրտը չարժեցաւ, ինչպէս ծառերը անտառին հովին կը չարժին։ 3 Բայց Տէրը Եսայիին ըսաւ, Հիմա դուն ու քու որդիդ ‡Սէար-յասուբ՝ ՚Թափիչի ագարակին վրայ՝ վերի աւազանին ջրմուղին ճամբուն վրայ՝ Ազահ ասիկա քու չրթունքներուդ դպաւ,
Ու քու անօրէնութիւնդ վերցաւ,
Եւ մեղքիդ քաւութիւն եղաւ։
8 Եւ ես լսեցի Տէրոջը ձայնը, որ ըսաւ,
Ո՞վ խրկեմ, և ՚ո՞վ պիտի երթայ.
Ու ես ըսի, Ահաւասիկ ես, զիս խրկէ։
9 Ան ալ ըսաւ, Գնա, ըսէ այս ժողովուրդին,
՚Լսելով պիտի լսէք, բայց պիտի չիմանաք,
Ու տեսնելով պիտի տեսնէք, բայց պիտի չգիտնաք։
10 Այս ժողովուրդին սիրտը թանձրացուր,
Եւ ականջները ծանրացուր, ու անոր աչքերը գոցէ,
Որ ՚չըլլայ թէ աչքերովը տեսնէ, ու ականջներովը լսէ,
Եւ սրտովը իմանայ, և դարձի գայ ու բժշկուի։
11 Եւ ես ըսի, Մինչեւ ե՞րբ, ով Տէր իմ. ու ըսաւ,
՚Մինչեւ որ քաղաքները բնակիչ չմնանալով՝
Եւ տուները մարդ չդանուելով ամայի մնան,
Ու երկրին բոլորովին աւերակ ըլլայ.
12 Ու ՚մինչեւ որ Տէրը հեռացընէ մարդիկը,
Ու երկրին մէջտեղը մեծ ամայութիւն ըլլայ։
13 Բայց անոր մէջը գեռ տասնեւհինգ մասը պիտի դառնայ,
Եւ ան ալ դարձեալ պիտի ապաուի.
Ինչպէս բեւեհինն ու կաղնին կտրուելով՝ անոնց բունը կը մնայ,
Այնպէս սրբազունդը ան հաստատուած բունը պիտի ըլլայ։

ԳԼ. Է

1 Աքազ Ռասինէն ու փակեհէն փախնալով կը գարնուի, ասկայն նոյն կը միխթարի զանիկա։ 10 Աքազին հրաման կը տրուի նշան մը ընդունիլ. բայց երբոր կը մերժէ ան հրամանդը, իրեն նշան կը տրուի խառնուածած Իմմանուէլ։ 17 Մարգարէն կը գուշակի թէ անոր գառնասանջը Ասորեստանին միջոցով պիտի կատարուի։

1 Եւ եղաւ որ ՚Ջուդայի թագաւորին՝ Ոզիասի որդուոյն Յոթամի որդուոյն Ազգաղին օրերը՝ Ասորւոց Ռասին թագաւորը ու Իսրայէլի թագաւորը Ռոմմելայի որդին փակէհ երուսաղէմի վրայ պատերազմելու ելան, բայց չկրցան զայն առնել։ 2 Եւ տան Դաւիթին ըսուեցաւ՝ Թէ Ասորիք †Եփրեմին հետ միաբանեցան,՚՚ անոր սիրտը և անոր ժողովուրդին սիրտը չարժեցաւ, ինչպէս ծառերը անտառին հովին կը չարժին։ 3 Բայց Տէրը Եսայիին ըսաւ, Հիմա դուն ու քու որդիդ ‡Սէար-յասուբ՝ ՚Թափիչի ագարակին վրայ՝ վերի աւազանին ջրմուղին ճամբուն վրայ՝

ե Դ Սահ · ժգ · 5։
զ Ելբ · ի · 2։ Ես · ը · 1։
է Գ Թագ · ժբ · 41։
ը Գ Թագ · ժբ · 2։
թ Եզեկ · ա · 11։
ժ Գ Թագ · ը · 8։
ի Ելբ · ժ · 34։ Ես · ժգ · 21։
լ Ես · ժ · 26։ Ամոս · ը · 9։
խ Գ Թագ · ժբ · 10։
ծ Ես · ժ · 7։
կ Գ Թագ · ժբ · 5։ Ես · ժ · 7։
հ Ես · ժ · 14։ Մատ · ե · 1։
ձ Ես · ը · 3։
ղ Ես · ը · 4։
ճ Ես · ը · 8։
մ Ես · ը · 10։
յ Ես · ը · 12։
ն Ես · ը · 13։
շ Ես · ը · 14։ Ղկ · բ · 34։ Հռ · թ · 33։ Ա Պտ · բ · 8։
ո Ես · ը · 18։
չ Ես · ը · 19։
պ Ես · ը · 21։
ջ Ես · ը · 22։
ռ Ես · ը · 23։
ս Ես · թ · 1։
վ Ես · թ · 2։
տ Ես · թ · 3։
ր Ես · թ · 4։
ց Ես · թ · 5։
ւ Ես · թ · 6։
փ Ես · թ · 7։
ք Ես · թ · 8։
օ Ես · թ · 9։
և Ես · թ · 10։
ֆ Ես · թ · 11։
ա Ես · թ · 12։
բ Ես · թ · 13։
գ Ես · թ · 14։
դ Ես · թ · 15։
ե Ես · թ · 16։
զ Ես · թ · 17։
է Ես · թ · 18։
ը Ես · թ · 19։
թ Ես · թ · 20։
ժ Ես · թ · 21։
ի Ես · թ · 22։
լ Ես · թ · 23։
խ Ես · թ · 24։
ծ Ես · թ · 25։
կ Ես · թ · 26։
հ Ես · թ · 27։
ձ Ես · թ · 28։
ղ Ես · թ · 29։
ճ Ես · թ · 30։
մ Ես · թ · 31։
յ Ես · թ · 32։
ն Ես · թ · 33։
շ Ես · թ · 34։
ո Ես · թ · 35։
չ Ես · թ · 36։
պ Ես · թ · 37։
ջ Ես · թ · 38։
ռ Ես · թ · 39։
ս Ես · թ · 40։
վ Ես · թ · 41։
տ Ես · թ · 42։
ր Ես · թ · 43։
ց Ես · թ · 44։
ւ Ես · թ · 45։
փ Ես · թ · 46։
ք Ես · թ · 47։
օ Ես · թ · 48։
և Ես · թ · 49։
ֆ Ես · թ · 50։
ա Ես · թ · 51։
բ Ես · թ · 52։
գ Ես · թ · 53։
դ Ես · թ · 54։
ե Ես · թ · 55։
զ Ես · թ · 56։
է Ես · թ · 57։
ը Ես · թ · 58։
թ Ես · թ · 59։
ժ Ես · թ · 60։
ի Ես · թ · 61։
լ Ես · թ · 62։
խ Ես · թ · 63։
ծ Ես · թ · 64։
կ Ես · թ · 65։
հ Ես · թ · 66։
ձ Ես · թ · 67։
ղ Ես · թ · 68։
ճ Ես · թ · 69։
մ Ես · թ · 70։
յ Ես · թ · 71։
ն Ես · թ · 72։
շ Ես · թ · 73։
ո Ես · թ · 74։
չ Ես · թ · 75։
պ Ես · թ · 76։
ջ Ես · թ · 77։
ռ Ես · թ · 78։
ս Ես · թ · 79։
վ Ես · թ · 80։
տ Ես · թ · 81։
ր Ես · թ · 82։
ց Ես · թ · 83։
ւ Ես · թ · 84։
փ Ես · թ · 85։
ք Ես · թ · 86։
օ Ես · թ · 87։
և Ես · թ · 88։
ֆ Ես · թ · 89։
ա Ես · թ · 90։
բ Ես · թ · 91։
գ Ես · թ · 92։
դ Ես · թ · 93։
ե Ես · թ · 94։
զ Ես · թ · 95։
է Ես · թ · 96։
ը Ես · թ · 97։
թ Ես · թ · 98։
ժ Ես · թ · 99։
ի Ես · թ · 100։
լ Ես · թ · 101։
խ Ես · թ · 102։
ծ Ես · թ · 103։
կ Ես · թ · 104։
հ Ես · թ · 105։
ձ Ես · թ · 106։
ղ Ես · թ · 107։
ճ Ես · թ · 108։
մ Ես · թ · 109։
յ Ես · թ · 110։
ն Ես · թ · 111։
շ Ես · թ · 112։
ո Ես · թ · 113։
չ Ես · թ · 114։
պ Ես · թ · 115։
ջ Ես · թ · 116։
ռ Ես · թ · 117։
ս Ես · թ · 118։
վ Ես · թ · 119։
տ Ես · թ · 120։
ր Ես · թ · 121։
ց Ես · թ · 122։
ւ Ես · թ · 123։
փ Ես · թ · 124։
ք Ես · թ · 125։
օ Ես · թ · 126։
և Ես · թ · 127։
ֆ Ես · թ · 128։
ա Ես · թ · 129։
բ Ես · թ · 130։
գ Ես · թ · 131։
դ Ես · թ · 132։
ե Ես · թ · 133։
զ Ես · թ · 134։
է Ես · թ · 135։
ը Ես · թ · 136։
թ Ես · թ · 137։
ժ Ես · թ · 138։
ի Ես · թ · 139։
լ Ես · թ · 140։
խ Ես · թ · 141։
ծ Ես · թ · 142։
կ Ես · թ · 143։
հ Ես · թ · 144։
ձ Ես · թ · 145։
ղ Ես · թ · 146։
ճ Ես · թ · 147։
մ Ես · թ · 148։
յ Ես · թ · 149։
ն Ես · թ · 150։

4 զերթքը եւ զիւր Աքազը դիմաւորելու. եւ ըսէ
անոր,
Զգոյշ եղիր որ հանդարտ ըլլաս,
Մի վախնար ու սիրտդ չմտրի
Ա՛ս ծուխ հանող երկու կիսայրեայ փայտի
ծայրերէն,
Այսինքն Ռասինի ու Ասորւոց
եւ Ռոմելեայի որդւոյն սաստիկ բարկութենէն։
5 Որովհետեւ Ասորիք, Եփրեմը ու Ռոմելեայի
որդին
քու վրադդ չար խորհուրդ ըրին ու ըսին,
6 Ցուդայի վրայ երթանք, ու զանիկա բըռ-
նադատենք
եւ մեզի հնազանդեցնենք,
եւ անոր միջ Տաբէէլի որդին թագա-
ւոր դնենք.
7 Եհովայ Տէրը ասանկ կ՚ըսէ.
Ա՛ն խորհուրդը պիտի չհաստատուի ու չիատա-
բուի.
8 վասն զի Ասորւոց երիցն գլուխը՝ Դամասկոս,
եւ Դամասկոսի գլուխը Ռասին է.
Ու վաթսունհնգ տարուան միջ Եփրեմ
ժողովուրդ ըլլալէն պիտի ջնջուի։
9 Ու Եփրեմին գլուխը՝ Սամարիա,
եւ Սամարիայի գլուխը Ռոմելեայի որդին է.
Եթէ որ չհաւատաք՝ հաստատուն պիտի չըլլաք։
10 Դարձեալ Տէրը խօսեցաւ Աքազին ու ըսաւ,
11 Քու Տէր Աստուածմէդ քեզի համար նշան
խնդրէ,
խորութեան մէջ կամ բարձրութեան մէջ
խնդրէ։
12 Բայց Աքազ ըսաւ, Զեմ խնդրեր եւ Տէրը
չեմ փորձեր։
13 Անասնիը անկից ըսաւ,
Լսեցէք հիմա, ով Դաւիթի տունը.
Ձզտի՞կ բան կ՚ընէնայ ձեզի մարդիկ աչքաս-
ցընելնիդ՝
Որ եմ Աստուածս ալ պիտի աչքաստցնէք։
14 Անոր համար Տէրը ինքը նշան պիտի տայ
ձեզի.
Ահա կոյսը պիտի յղանայ ու որդի պիտի
ծնանի,
եւ Էմանուէլ պիտի կոչէ։
15 Ա՛նիկա կորի ու մեղր պիտի ուտէ,
Մինչեւ որ գիտնայ չարը մերժել ու բարին
ընտրել։
16 վասն զի տղան չարը մերժելը ու բարին ըն-
դունիլը գիտնալէն առաջ՝
Պիտի ջոգուի այն երկիրը՝
Որուն երկու թագաւորներէն դուն կը վախ-
նաս։"
17 Տէրը քու վրադ, ու քու ժողովուրդիդ վրայ,
եւ քու հօրդ տանը վրայ այնպէս օրեր պիտի
բերէ,
Որ Եփրեմ ցուդայէն զատուած օրէն ի վեր
չեկան,
Այսինքն Ասորեստանի թագաւորը։
18 Եւ պիտի ըլլայ այն օրը՝ որ Տէրը պիտի խուլ
եղկլատոսի դեւսերուն ծայրը եղած ճանճե-
րուն,
Ու Ասորեստանի երկրին մէջ եղած մեղունե-
րուն.
19 եւ ամէնը պիտի գան ու պիտի հանգչին
Ամպի ձորերուն մէջ ու կիմերուն խոռոչնե-
րուն մէջ,
եւ ամէն թուփերուն ու ամէն արօտներուն մէջ։
20 Այն օրը՝ Տէրը՝ վարձքով առնուած ածելիով՝
Այսինքն Գետին անդիի կողմը եղող Ասորես-
տանի թագաւորով
Գլուխը ու ոտքերուն մազը պիտի ածիլէ
եւ մօրուքն ալ բոլորովին պիտի սափրէ.
21 Ու պիտի ըլլայ այն օրը՝ որ մարդ մը
Մկնի երինջ ու երկու ոչխար պահելով,
22 Անոնց տուած կաթին առատութենէն կագի
պիտի ուտէ.
վասն զի երկրին մէջ բոլոր մնացողները
կագի ու մեղր պիտի ուտեն։
23 Եւ պիտի ըլլայ այն օրը՝
Ուր որ հազար որթ տնկուած է հազար ար-
ծաթի սբեհով՝
Ցաղերով ու փուշերով պիտի լեցուի։
24 Նետերով ու աղեղներով հոն պիտի գան,
Ինչու որ բոլոր երկիրը ցաղերով ու փուշերով
պիտի լեցուի։
25 Եւ ան ամէն լեռները՝ որ բրիչով կը փորուէին,
Ցաղի ու փուշի երկիւղին պատճառուած հոն
պիտի չերթաք.
Անոնք արօտ ու խաշինքներուն կո-
խան պիտի ըլլան։

ԳԼ. Ը

1 Մահեր-շալալ-հաշ-պազին անունին նշանակութիւնը հասմնամ՝
Ենայինն կը մարգարէանայ թէ Ասորեստանեայք պիտի տիրեն
Ասորւոց և Իսրայէլի վրայ։ 5 Նոյնպէս ալ Յուդայանց վրայ
իրենց անհաւատութեանը համար։ 9 կը ցուցնի թէ անկա-
րելի է Աստուծոյ դատաստաններուն գէմ կենալ։ 11 և թէ
Աստուծմէ վախցողները պիտի միխիթարուին։ 19 ու կռապաշ-
նները մեծ նեղութեան պիտի կրեն։

1 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Դուն քեզի մեծ տոմս
մը առ, և անոր վրայ մարդու գրիչով գրէ
2 Մահեր-շալալ-հաշ-պազին վրայով։ Եւ ինծի
հաւատարիմ վկաներ բռնեցի Ուրիա քահա-

պիտի Թագաւ. Տէս
գ Թագ. ԺԶ. 30։
ը Բ Մն. իբ. 19։
թ գ Թագ. ԺԶ. 18։
ժ Գլ. ե. 26։

ի Գլ. բ. 19։ Երեմ.
ԺՉ. 16։
ղ գ Թագ. ԺՉ. 7,
8։ բ Մն. իբ. 20,
21։ Տէս Եզեկ. ե.
2։

ն Գլ. է. 8։
—
ո Գլ. Լ. 8։ Ամբ.
բ. 2։
շ գ Թագ. ԺՉ. 10։

ֆ Ա՛մաղ • իա • 30։
Գլ. ը. 10։
ք Տէս բ Թագ. բ. 6։
օ բ Մն. ի. 20։
ֆ Դատ. գ. 30։ Ես։
Մատ. ԺԲ. 38։

ր Մատ. ա. 23։ Դ՚ուհ.
ա. 31, 34։
ս Գլ. ին. 6։
տ Տէս Ծն. գ. 1, 23։
ԺՉ. 11։ իհ. 32։
Լ. 6, 8։ ա Թագ.
գ. 21։
ք Գլ. ը. 8։
օ Տէս գլ. ը. 4։
ֆ Կամ՝ Քոս. զգուած
երկիրգ՝ իր երկու
Թագաւորներէն

3 նան ու Բարաքիայի որդին Զաքարիան։ Եւ
մերձեցայ մարգարէուհիին, ու անիկա յղացաւ
ու որդի մը ծնաւ. և Տէրը ինծի ըսաւ, Ա՛ն
նոր անունը Մահեր-շալալ-հաշ-պազ դիր.
4 Ինչու որ գէթ տղան Հայրս և մայրս կանչելը
չսորված՝ Դամասկոսին հարստութիւնները ու
Սամարիային աւարը Ասորեստանի թագաւո-
րին առջեւը պիտի տարուի։

5 Եւ դարձեալ Տէրը ինծի խօսեցաւ ու ըսաւ,
6 Որովհետեւ այս ժողովուրդը Սիլոամի հան-
գարտ վազող ջուրերը կ՚արհամարհէ, և Ռա-
սինին ու Ռոմելեայի որդւոյն կը հանուի,
7 Ա՛նոր համար ահա Տէրը անոնց վրայ Գետին
զօրաւոր ու առատ ջուրերը՝
Այսինքն Ասորեստանի թագաւորը ու անոր
բոլոր զօրութիւնը պիտի հանէ.
Եւ անիկա իր ամէն յառաջիներէն վեր պիտի
ելլէ,
Ու իր բոլոր եզերքներուն վրայէն պիտի քալէ։
8 Եւ Ցուդայի մէջ յորդելով՝ պիտի անցնի եր-
թայ,
Ու մինչեւ վզերդ պարանոցը պիտի հասնի,
Եւ անոր թեւերուն տարածութիւնը
քու երկրիդ լայնութիւնը պիտի լեցնէ, ով
Էմմանուէլ։

9 ՈՎ ժողովուրդներ, դուք հաշտակից եղէք,"
բայց պիտի խորտակուիք.
Ով երկրին հեռաւոր տեղերը, ականջ դրէք.
Պատրաստուեցէք, բայց պիտի խորտակուիք.
Պատրաստուեցէք, բայց պիտի խորտակուիք.
10 Խորհուրդ ըրէք, բայց պիտի խափանուի.
Խօսք խօսեցէք, բայց պիտի չհաստատուի.
Քանզի Աստուած մեզի հետ է։
11 Քանզի Տէրը հզօր ձեռքով այսպէս խօսեցաւ
ինծի,
Ու խրատեց զիս՝ թէ պէտք չէ այս ժողովուր-
դին ճամբուն մէջը քալել, ըսելով,
12 Դաշնակցութիւն մի ըսէք,
ինչ բանի որ այս ժողովուրդը դաշնակցութիւն
կ՚ըսէ.
Եւ անոր վախովը մի վախնաք ու մի զարհու-
րիք.
13 Մէ՛ն զօրաց Տէրը զ՚զատուորեցէք,
Ա՛նիկա ըլլայ ձեր վախը և ձեր զարհուրանքը.
14 եւ Սանիկա ինչ սրբարան պիտի ըլլայ,
բայց Իսրայէլի երկու տուներուն
Գայթակղութեան քար և գլորելու վէմ,

ա Յ՚որոյորակ սա-
պատակ ու շատ-
ուած կապտագոյ
ժապաւէն։
գ Տէս գլ. ե. 16։
դ Ա՛ն Թագ. ԺԸ. 99։
ԺՉ. 9։ Գլ. ԺԸ.
3։
ե Ես Ա՛ն. իբ. 19։
զ Թագ. ԺԸ. 36։
ը Գլ. ժ. 22։
թ Տէս Թագ. ԺԸ.
16։
ժ Գլ. է. 26։

ի Ցար. է. 12։
ղ Գլ. է. 7։
ն Եբբ՝ փոսը
Գլ. է. 38։
շ Գլ. ի. 14։
ո Ցովել. գ. 9, 11։
պ Կամ ցնծութիւնն ը-
րիք։
ռ Եբբ՝ Գոսոմ կա-
պեցիք։

ս Գլ. է. 1, 2, 6։
տ Գլ. ժ. 12։
ք Եբբ՝ փոսը
Գլ. է. 38։
օ Գլ. ի. 14։
ֆ Ցովել. գ. 9, 11։
ր Կամ ցնծութիւնն ը-
րիք։
ս Թագ. ի. 12։
տ Եբբ՝ արբեցիք։
ք Սագ. ին. 7։ Դատ.
ե. 38, 39։ Հատոր.
բ. 31։
օ Գլ. ի. 2։
ֆ Գլ. է. 2։
ա Գէս. գ. 14, 15։
բ Թագ. ի. 12։
գ Եբբ՝ արբեցիք։
դ Սագ. ին. 7։ Դատ.

ժբ. 5։
ե Եզեկ. ժա. 16։
զ Գլ. իբ. 10։ Դատ.
բ. 34։ Հատոր. իհ.
33։ ա Գէս. բ. 8։
է Մատ. իա. 44։
Դատ. ի. 18։ Հատ.
ատ. իհ. 32։ ժա.
25։
ը Գլ. Ծգ. 8։

թ Ամ. բ. 3։ Դատ.
բ. 25։ 38։
ժ Եբբ՝ բ. 25։
ի Պատ. Հա. 7։ Ջար.
գ. 8։
ղ Գլ. իհ. 4։
ն ա Թագ. իբ. 8։
Գլ. ԺԲ. 3։
շ Սագ. ին. 25։
ո Դատ. ԺՉ. 38։

պ Մին. գ. 6։
ռ Յայտ. ԺՉ. 11։
ս Գլ. ե. 30։
տ Գլ. իհ. 4։
—
ո Գլ. բ. 28։
ֆ Ա՛մաղ. իբ. 29։

ՈՒ. երուսաղէմի բնակիչներուն Թակարդ ու
որդայրի պիտի ըլլայ։
15 Եւ անոնցմէ շատերը պիտի գլորուին,
Ու իյնալով պիտի խորտակուին,
Ու որդայրի մէջ իյնալով պիտի բռնուին.
16 Վկայութիւնը կապէ,
Աշակերտներուս մէջ օրէնքը կնքէ։

17 Ու սպասեմ Էս պիտի ապասեմ Տէրոջը՝
Որ Յակոբին տունէն իր երեսը ծածկեր է,
Ու Նմանը պիտի յուսամ։
18 Ա՛հաւասիկ Էս ու այն զաւակները որ Տէրը
ինծի տուաւ,
Նշաններու ու սքանչելիքներու ըլլալու Իսրա-
յէլի մէջ՝
Սիօն լեռը բնակող զօրաց Տէրոջը կողմանէ։
19 Ու երբոր ձեզի ըսեն թէ
Ն՚շնչող ու քրթմնջող հմուտներուն
Եւ նշանագէտներուն հարցուցէք,
Ա՞ժողովուրդը իր Աստուծոյն պիտի չհարցընէ՞
Կենդանիներուն համար մեռածներուն ու-
զէ հարցնէ։
20 Օրէնքին ու վկայութեանը դէմ խօսին.
Թէ որ ան խօսքիս համեմատ չզրուցին,
Անոնք առաւօնեան լոյս չտեսնին։
21 Եւ ծանրացած վիշտ ու սով կրելով պիտի անց-
նէ անկէ.
Ու երբոր անօթենայ՝ պիտի բարկանայ,
Ու իր թագաւորին և իր Աստուծոյն վրայի
հայհոյէ, ու վեր նայի,
22 Եւ դէպ՚ի երկիրը պիտի նայի,
Եւ ահա վիշտ ու խաւար, նեղութեան մէջ,
Ու դէպ՚ի մռայլասուղ պիտի քչտնի։

ԳԼ. Թ

1 Նեղութեան տեսիլները ինչ տեսութիւն պիտի պատճառէ
Քրիստոսի Թագաւորութիւնը ու Ծնունդը։ 8 Խոստացածը
վերջ գալու գառասանութիւնը իրենց ամբարտաւանութեանը
համար։ 13 իրենց կեղծաւորութեանը համար։ 18 ու իրենց
անիրաւ ծաղումն համար։

1 Բայց ահա՝ խաւար պիտի չըլլայ՝ ինչպէս
նեղութեան ժամանակը,
Երբոր Հայնի առնոր անարգեց Զաբուղոնի
երկիրը ու Նեփթաղիմի երկիրը.
Հապա վերջին առնոր պիտի պատուէ ծովուն
ճամբան,
Յորդանանու անդիի կողմը՝ Հեթանոսաց Գա-
լիլեան։

ժբ. 5։
ղ Եզեկ. ժա. 16։
ճ Գլ. իբ. 10։ Դատ.
բ. 34։ Հատոր. իհ.
33։ ա Գէս. բ. 8։
յ Մատ. իա. 44։
Դատ. ի. 18։ Հատ.
ատ. իհ. 32։ ժա.
25։
ն Գլ. Ծգ. 8։

ի Ամ. բ. 3։ Դատ.
բ. 25։ 38։
ղ Եբբ՝ բ. 25։
ն Պատ. Հա. 7։ Ջար.
գ. 8։
շ Գլ. իհ. 4։
ո ա Թագ. իբ. 8։
Գլ. ԺԲ. 3։
չ Սագ. ին. 25։
պ Դատ. ԺՉ. 38։

ռ Մին. գ. 6։
ս Յայտ. ժգ. 11։
տ Գլ. ե. 30։
ք Գլ. իհ. 4։
—
օ Գլ. բ. 28։
ֆ Ա՛մաղ. իբ. 29։

2 Խաւարի մէջ պտըտող ժողովուրդը մեծ լոյս տեսաւ,
Մահուան ստուերին երկիրը բնակիչներուն
լոյս ծագեցաւ։
3 Ազգը շատցուցիր, անոր ուրախութիւնը մեծ-
ցուցիր.
Ընծայք քու առջեւդ կ'ուրախանան՝ հունձքի
առնելի ուրախութեան պէս,
Ինչպէս կը ցնծան անոնք որ †աւար կը բաժ-
նեն։
4 Ինչու որ †Մադիամին օրուանքը պէս՝
Ինոր ծանր լուծը ու կռնակին դաւազանը,
Ե՛ անոր վրայ բռնութիւն ընողին ցուպը կո-
տրեցիր։
5 Քանզի շառաչիւնով պատերազմիկներուն ամէն
*զէնքերը
Եւ արիւնաթաթախ հանդերձները
Պիտի այրին և հրոյ ճարակ ըլլան։
6 Վասն զի *մեզի մանուկ մը ծնաւ,
Մեզի †որդի մը տրուեցաւ,
Եւ †իշխանութիւնը անոր ուսին վրայ պիտի
ըլլայ,
Ու անոր անունը պիտի կոչուի
†Ք.քանչելի, խորհրդակից, †Հզօր Աստուած,
Յաւիտենականութեան Հայր, †Խաղաղութեան
Իշխան։
7 Դաւիթին աթոռին վրայ ու անոր թագաւո-
րութեանը վրայ
Աճ։ իշխանութեանը մեծնալուն ու խաղաղու-
թեանը †սահման չկայ,
Որ հիմնաւորելու մինչև յաւիտեան
Իրաւունքով ու արդարութիւնով հաստատել
և զօրացնել զանիկա։
†Զօրաց Տէրոջը նախանձը պիտի ընէ ա-
սիկա։
8 Տէրը ցակոբին պատգամ խրկեց,
Ու անիկա Իսրայէլին վրայ լիաւ։
9 Եւ բոլոր ժողովուրդը պիտի իմանայ,
Ա.յրիմը եւ Սամարիայի բնակիչները,
Որոնք ամբարտաւանութեամբ և սրտի հպար-
տութեամբ կ'ըսեն,
10 Թէ՝ աղիւսները ինկան,
Բայց մենք առաւած քարերով պիտի չի-
նենք.
Մոլաթզենիները կտրուեցան,
Բայց մենք անոնց տեղը եղեւնափայտեր
պիտի դնենք։
11 Ռակային Տէրը անոր վրայ Ռասինին հակառա-
կորդները պիտի յարուցանէ,
Ու անոր թշնամիները պիտի †դրդռէ։
12 Ասորիները ‡արեւելքէն, փղշտացիները ||ա-
րեւմուտքէն.
Ու անոնք լեցուն բերանով Իսրայէլը պիտի
ուտեն։
Ա.յսու ամենայնիւ անոր բարկութիւնը չդ.ա,
Հապա անոր ձեռքը տակաւին երկընցած է։
13 Քանզի †ժողովուրդը դինքը զարնողին
չդարձաւ,
Ու զօրաց Տէրը չփնտռեր։
14 Եւ Տէրը Իսրայէլէն գլուխը ու պոչը,
Ալեւոտնիին ոստը ու կիսինը
†Մէկ օրուան մէջ պիտի կտրէ։
15 (Ծերը ու պատուաւոր մարդը գլուխն է.
Եւ սուտթիւն սորվեցնող մարգարէն պոչն է։)
16 Ու ան ժողովուրդին դաւաչորդները կը մո-
լորեցընեն *անոնք,
Եւ անոնցմէ առաչնորդուածները պիտի կըլ-
լուին։
17 Ան պատճառաւ Տէրը անոր երիտասարդնե-
րուն †պիտի չհաճի,
Եւ անոր որբերուն ու որբևարիներուն պիտի
չողորմի.
Վասն զի †ամէնքն ալ կեղծաւոր ու չարա-
գործ էղան,
Եւ ամէն բերան անզգամութիւն կը խօսի։
Ա.յսու ամենայնիւ անոր բարկութիւնը չդ.ա,
Հապա անոր ձեռքը տակաւին երկընցած է։
18 Քանզի †անօրէնութիւնը կրակի պէս կ'այրէ,
Ցախերը ու փուշերը կը ապառէ,
Անտառին թանձրախիտ ծառերը կ'այրէ.
Ու անոնք կը ցնդին վեր էլլող ծուխի
պէս։
19 Զօրաց Տէրոջը բարկութենէն երկիրը պիտի
†այրի,
Ու ժողովուրդը հրոյ ճարակ եղածի պէս պի-
տի ըլլայ.
†Մարդ իր եղբօրը պիտի չխնայէ։
20 Եւ աջ կողմն եղածը պիտի յափշտակէ ու անօ-
թի պիտի մնայ,
Եւ ձախ կողմինն ալ պիտի ուտէ †ու չկըշ-
տանայ.
Ա.մէն մարդ իր բազուկներուն միսը պիտի
ուտէ։
21 Մանասէ Եփրեմը պիտի †ոչնչացնէ,
Եւ Եփրեմ Մա-
նասէն,
Ի՛ անոնք մէկտեղ Յուդայի վրայ պիտի յարձակին։
Ա.յսու ամենայնիւ անոր բարկութիւնը չդ.ա,
Հապա անոր ձեռքը տակաւին երկընցած է։

ա Ես. ը. 4։ գ Ես. ժ. 8։ դ Ես. ը. 14։ ե Ես. ը. 30։ զ Ես. ը. 22։ է Ես. ժ. 8։ ը Ես. ը. 14։ թ Ես. ը. 30։ ժ Ես. ը. 22։ ի Ես. ը. 14։ լ Ես. ը. 11։ խ Ես. ը. 16։ ծ Ես. ը. 17։ կ Ես. ը. 18։ հ Ես. ը. 25։ ձ Ես. ը. 18։ ղ Ես. ը. 13։ ճ Ես. ը. 14։ մ Ես. ը. 25։ յ Ես. ը. 17։ շ Ես. ը. 12։ ո Ես. ը. 20։ չ Ես. ը. 21։ պ Ես. ը. 25։ ջ Ես. ը. 17։ ռ Ես. ը. 1։ ս Ես. ը. 2։ վ Ես. ը. 25։ տ Ես. ը. 12։ ր Ես. ը. 26։ ց Ես. ը. 28։ ու Ես. ը. 9։ փ Ես. ը. 25։ ք Ես. ը. 4։ օ Ես. ը. 17։ ֆ Ես. ը. 17։ և Ես. ը. 25։

ԳԼ. Ժ

1 Մտքերնին բռնաւորներուն համար վայ կը կարդայ։ 3 Առ-
բնաւն կեզծաւորներուն գառաղանը ըլլալով, իր ամբար-
տաւանութենէն համար պիտի կտրուի։ 20 Իսրայէլին մէկ
մնացորդը պիտի ազատուի։ 24 Իսրայէլ կը միխիթարուի Ա-
ռբնաւնին ազատութեամբ խոստանալով։

1 Վա՛յ անոնց՝ որ †անօրէնութեան կանոնները
կը սահմանեն,
Եւ ան դպիրներուն՝ որ անիրաւութիւն կը
դրէն,
2 Որ աղքատներուն գառաստանը խոտորեն,
Ու իմ ժողովուրդիս տնանկներուն իրաւունք-
քը յափշտակեն.
Որ որբևարիները իրենց աւար ըլլան,
Ու որբերը կողոպտեն։
3 Ուրեմն †ի՞նչ պիտի ընէք †այցելութեան օրը,
Եւ հեռուստց գալու կործանման առեղը.
Օգնութեան համար որո՞ն պիտի դիմէք,
Ու ձեր փառքը ո՞ւր պիտի թողուք։
4 Առանց ինծի դերիներուն *մէջ պիտի ծռին,
Ու սպանուածներուն *մէջ պիտի իյնան։
†Ա.յսու ամենայնիւ անոր բարկութիւնը չդ.ա,
Հապա անոր ձեռքը տակաւին երկընցած է։
5 Վա՛յ Ասորեստանի †սիւրեղը՝ ու †իմ բար-
կութեանս գառաղանը նէ.
Որուն ձեռքի ցուպը իմ սրտմտութիւնս է։
6 Ջանիկա հեզծաւոր ազգի մը վրայ պիտի
խրկեմ,
Ու իմ սրդռած ժողովուրդիս դէմ †հրամայեմ
պիտի տամ անոր,
Որ աւար ժողվէ ու յափշտակութիւն ընէ,
Եւ զանոնք փողոցներուն ցեխին պէս կոխ-
կրտէ։
7 Բայց †անիկա այնպէս չմտածեր,
Ու սրտովը այնպէս չխորհիր.
Հապա իր միտքը դրեր է որ կործանցընէ,
Եւ շատ ազգեր բնաջինջ ընէ։
8 †Վասն զի կ'ըսէ,
Մեմէ իմ իշխաններս ամէնքն ալ թագա-
ւորներ չե՞ն.
9 †Քաղանէ Քարքամիսի պէս չէ՞.
Եմաթ Ա.րփադի պէս չէ՞.
Սամարիա Դամասկոսի պէս չէ՞։
10 Ինչպէս որ իմ ձեռքս †տիրեց կռապաշտ
թագաւորութիւններուն,
Որոնց կուռքերը երուսաղէմի ու Սամա-
րիայի կոռաքերէն շատ էին։
11 Մեմէ Սամարիային ու անոր կուռքերուն
ըրածիս պէս՝
Երուսաղէմին ու անոր կուռքերուն ալ այն-
պէս պիտի չընեմ։
12 Ու երբոր Տէրը †Սիոն լեռանը վրայ
Ու Երուսաղէմի մէջ իր ամէն գործքը կատարէ,
†Ասորեստանի թագաւորին հպարտացած սըր-
տին պատուղը՝
Եւ անոր ամբարտաւան աչքերուն փառքը
պիտի քննեմ։
13 Քանզի †անիկա կ'ըսէ,
Ես իմ ձեռքիս ուժովը
Ու իմ խելառութեամբս ըրի ա՛յս,
Որովհետև ես խելացի եմ.
Եւ ազգերուն սահմանները վերցուցի,
Ու անոնց գանձերը յափշտակեցի,
Եւ զօրաւորի պէս բնակիչները նուաճեցի։
14 Ու †իմ ձեռքս ժողովրդոց ստացուածքը
բոյնի պէս գտաւ.
Եւ բոլոր երկիրը ժողվեցի,
Ինչպէս որ մէկը կը ժողվէ թողուած հաւ-
կիթները.
Ու թեւ չարժող կամ բերան բացող
կամ ճիկ հանող մը չեղաւ։
15 Մի՞թէ †տապարը իրմով կտրող հպարտ դէմ
կը դառնայ՝
կամ սղոցը ղինքը գործածողին դէմ կը հը-
պարտանայ.
Աճ։ ինչպէս է՝ որպէս թէ գաւազանը ղինքը
վերցընողը չարժէր,
Եւ ցուպը բարձրացընէր ա՛ճ։ փայտ չէ։
16 Անոր համար Տէրը՝ զօրաց Տէրը
Անոր դէր †ծիլ նիհարութիւն պիտի խրկէ,
Ու անոր փառքին տակը հրդեհ մը պիտի
վառէ
Բոցավառ հրդեհի պէս։
17 Եւ Իսրայէլին Լոյսը կըլայ
Ու անոր Սուրբը բոց պիտի ըլլայ.
Եւ մէկ օրուան մէջ †անոր փուշերը ու ցա-
խերը
Ա.յրելով պիտի ապառէ.
18 Եւ անոր անտառին ու †բարեբեր պտղաբակին
փառքը
Հոգին ու մարմինը պիտի հատցընէ.
Եւ ‡մարող հիւանդի պէս պիտի ըլլայ։
19 Ու անոր անտառին մնացած ծառերը քիչ
պիտի ըլլան,
Ա.յնպէս որ մէկ տղայ մը կարենայ զանոնք
դրել։
20 Եւ պիտի ըլլայ այն օրը՝ որ Իսրայէլին մը-
նացորդը
Ու Յակոբին տանը պատսուածները
Մէլյին ալ պիտի †չապաւինին դիրենք զար-
նողին,
Հապա ճշմարտութեամբ Տէրոջը՝ Իսրայէլի

ա Սագ. ծբ. 2։ զգ. 90։ բ Ցար. լա. 14։ գ Ոմս. իէ. 7։ Դ.ատ. ժԲ. 44։ ե Եբէր. տասը. ը Գլ. է. 14։ թ Գ.ատ. ժԲ. 31։ ժ Եբէր. ծ. 18։ ի Գլ. է. 24։ Եզեկ. իը. 4։ Ես. ը. 30։ լ Ցար. լա. 25։ խ Եբեմ. ծա. 20։ ծ Գլ. իԲ. 18։ իէ. 4։ կ Գ.ատ. ժԲ. 33։ հ Կամ դ.ռաչակիրն մեր բնութեան։ ձ Տես գ.ատ. ժգ. 7։ ղ Ա՛ճ. իը. 20։

Յուրբին պիտի ապաւինին։
21 Մնացորդք՝ Յակոբին մնացորդը
Հզօր Աստուծոյն պիտի դառնայ։
22 Վասն զի՝ ո՛ք ժողովուրդդ, ով Իսրայէլ,
Թէև ծովու աւազին չափ ըլլայ,
Անոնցմէ միայն մնացորդ մը դառնայ։
Նախասահմանեալ աւերումը արդարութեամբ
պիտի յարձակի։
23 Կրանդի զօրաց Եհովայ Տէրը բոլոր երկրին մէջ
Նախասահմանեալ աւերումը՝ ի գործ պիտի
դնէ։
24 Անոր համար զօրաց Եհովայ Տէրը այսպէս
կ՚ըսէ.
Ով Սիոնի մէջ բնակող ժողովուրդս,
Ասորեստանցիին մի վախնար.
Անիկա գիզ գաւազանով պիտի զարնէ,
Եւ իր ցուպը քու վրադ պիտի վերցնէ՝ ըստ
գիպուածոց կերպովը,
25 Բայց շատ քիչ ժամանակի մէջ իմ բարկութիւնս
պիտի դադրի,
Ու իմ սրտմտութիւնս անոնց կորստեանը պիտի
գառնայ։
26 Եւ զօրաց Տէրը անոր վրայ մէկ խարազան
մը պիտի վերցնէ՝
Օրէբի վէմին քովը Մադիամու հարուածին
պէս.
Ու իր գաւազանը ծովուն վրայ պիտի վերցնէ,
Ինչպէս որ ըրաւ Եգիպտոսի մէջ։
27 Եւ պիտի ըլլայ ան օրը որ անոր բեռը քու
կռնակէդ՝
Ու անոր լուծը քու պարանոցէդ պիտի վերնայ.
Եւ լուծը Գիրութեան պատճառով պիտի
կտրի։

28 Ադեմ հասաւ, Մագրոն անցաւ
Ո՛ր իր կահ կարասիքը Մաքմասի մէջ տե-
ղաւորեց։
29 Անցքէն անցան, Գաբայի մէջ հիւանդ ըրին.
Ռամա վախցաւ, Սաւուղի Գաբաան փախաւ։
30 Ով Գաղղիմի աղջիկը, ձայնդ վերցուր,
Լայիսին լսել տուր, Ով խեղճ Անաթովթ։
31 Մադմենա հեռացաւ,
Գեբիմի բնակիչները փախան.
32 Յառաջիկան այսօր Նոբի մէջ պիտի կենայ,
Գէպ ի Սիոնի աղջկանը լեռը՝ Երուսաղէմի
բլուրը
Ձեռքը պիտի շարժէ։
33 Ահա զօրաց Տէր Եհովան
Ահաւոր զօրութեամբ ճղեղների ոստերը պիտի
կտրէ.

ե Ցեւս գլ. է. 3։
զ Հատմ. ի. 27։
է Գէ. գ. 13։
ը Գէ. իբ. 22։
թ Գէ. իբ. 22։ Դատ. ի. 27։ Հատմ. ի. 28։
ժ Գէ. լբ. 6։
ի Գէ. ժգ.։
լ Կամ Եգիպտոսի։

Նահեմ.
ա Գէ. ձգ. 7։
բ Դատ. ժա. 36։
գ Դատ. ժա. 35։
դ Գ Թագ. ժի. 35։
ե Դատ. է. 25։ Գէ. ի. 4։
զ Դատ. ի. 27։ Հատմ. ի. 28։
է Եզ. ժգ. 26, 27։
ը Գէ. ժգ. 23։
թ Կամ օձերուն։
ժ ա Թագ. ժգ. 23։
ի ա Թագ. ժա. 4։
լ ա Թագ. իե. 44։
խ Դատ. ժբ. 7։
ծ Գէ. ժգ. 9։
կ Կամ պատասխան
ուղբ, ով Անաթովթի։
հ Ցեւս իա. 18։
ձ ա Թագ. իա. 1։
ղ ա Թագ. իբ. 19։ Ղեւիտ. ժա. 32։

Եւ դարձրահասակները պիտի կտրուին,
Ու բարձրերը պիտի ցածնան։
34 Եւ Անիկա անտառին խիտ ծառերը երկաթով
պիտի կտրէ.
Ու Լիբանան հզօրին ձեռքովը պիտի կրնայ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ցեսսէի արմատէն նշոյլ ընձիւղին Խոստ. Թագաւորութիւնը։ 10 Ցոգիմանակով Իսրայէլին դարձը, ու հեթանոսաց կոչումը։

1 Ու՝ Ցեսսէին բունէն շառաւիղ պիտի ելլէ,
Եւ անոր արմատէն ընձիւղ պիտի բուսնի.
2 Ու Անոր վրայ պիտի հանգչի Տէրոջը Հոգին,
Իմաստութեան ու հանճարի Հոգին,
Խորհուրդի ու զօրութեան Հոգին,
Գիտութեան և Աստուծոյ վախին Հոգին։
3 Ու անիկա Տէրոջը վախովը պիտի հեցուի.
Եւ իր աչքերուն տեսածին համեմատ պիտի
չդատի,
Ու իր ականջներուն լսածին համեմատ պիտի
չյանդիմանի.
4 Հապա աղքատին դատը արդարութեամբ
պիտի տեսնի,
Ու երկրին զրկուածներուն համար իրաւամբ
պիտի յանդիմանի.
Եւ Իր բերնին գաւազանովը երկիրը պիտի
զարնէ,
Ու իր շրթունքներուն Հոգիովը ամբարիշտը
պիտի սպաննի։
5 Եւ իր մէջքի գօտին արդարութիւն՝
Ու իր երկամունքներուն գօտին հաւատար-
մութիւն պիտի ըլլայ։
6 Եւ Գայլը գառին հետ պիտի բնակի,
Ու Ընձը ուղին հետ պիտի պառկի,
Եւ որթը ու առիւծ առիւծը և պարարտ ջո-
ջունք միասին պիտի ըլլայ։
Ու պանուկ մէկ պզտիկ տղայ մը պիտի քշէ։
7 Եւ կով արջին հետ պիտի ճարակի,
Անոնց ձագերը միասին պիտի պառկին,
Եւ առիւծը արջառի պէս յարդ պիտի ուտէ։
8 Ու կաթնակը տղան խժին ծակին վրայ պիտի
խաղայ,
Եւ կաթնէն կտրուածը ձեռքը թարբին բոյնին
վրայ պիտի դնէ։
9 Անոնք՝ սիտի չվնասեն ու չապականեն իմ բո-
լոր սուրբ լեռանս վրայ.
Քանզի Երկիրը Տէրոջը գիտութեամբը պիտի
լեցուի,
Ինչպէս որ ջուրերը ծովը կը ծածկեն։

ե Գէ. լե. 22։
զ Գէ. ժգ. 2։
է Ցեւս Ամոս. բ. 9։

Ջոպ. է. 12։ Ցոյս. ի. 6։
ը Գէ. կա. 1։ Մատ. գ. 16։ Ցոհ. ի. 32, 33։ գ. 34։
թ Կամ ապրեցնող։ Երէմ. Հաս առնի։
ժ Սապ. Հր. 2. 4։ Ցոյս. ժբ. 11։
ի Ցոբ. գ. 2։ Մատ. ի. 12։

գ. 6։ բ Թագ. բ. 8։ Ցոյս. ա. 16։ բ. 16. ժբ. 25։
ժա Ցեւս Եփես. գ. 14։
ժբ Գէ. կե. 25։ Եզեկ. լգ. 25։ Ամբ. բ. 14։
ժգ Եզ. ժգ. 28։ Գէ. դա. 10։ կգ. 12, 13։
ժդ Գէ. բ. 11։
ժե Եզ. ժգ. 2։ Սապ. ձժբ. 14։
ժզ Սապ. ձգ. 18։
ժէ Ցոմ. ի. 2։ Սապ. ձժբ. 14։
ժը Սապ. Հա. 22։ ձժ.

ԳԼ. ԺԲ

1–6 Գաւառացեալներուն ապրեցեալ Հնազհակալութիւնը՝ Աստուծոյ ողորմութիւններուն համար։

1 Եւ՝ ան օրը պիտի ըսես,
Ով Տէր, քեզ պիտի օրհնեմ,
Որ թէև բնաջինջ բարկացած էիր,
Սակայն բարկութիւնդ քեզմէ դարձաւ,
Եւ զիս մխիթարեցիր։
2 Ահա իմ փրկութիւնս Աստուած է,

ե Գէ. բ. 11։
զ Հաբ. ի. 1։ Հատմ. ժե. 12։
է Հատմ. ժե. 10։
ը Երբ. գ. 1, 4։
թ Օպատ. ժ. 10։
ժ Ցոմ. կ. 35։ Ցոհ. ա. 1։
ի Եբր. ա. 1։ Ե.

գիկ. լե. 36, 37, 38։ Կամ աշխարհներուն։
ի Դատ. ժա. 41։
լ Գէ. կ. 14։
խ Օպատ. ժ. 11։
ծ Կամ լորջքին։
կ Ցոյս. ժգ. 12։
հ Գէ. ժբ. 23։

ղ Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
ճ Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
մ Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
յ Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
ն Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
շ Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
ո Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
չ Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
պ Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
ջ Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
ռ Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
ս Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
վ Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
տ Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
ր Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
ց Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
ւ Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
փ Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
ք Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
օ Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։
ֆ Գէ. ի. 28։ Ցոյս. ի. 6։

Եւ պիտի յուսամ ու պիտի չվհատիմ.
Քանզի իմ ուժգնութիւնս ու օրհնութիւնս
Տէր Եհովան է,
Ու անիկա իմ փրկութիւնս եղաւ։
3 Եւ ուրախութեամբ ջուր պիտի քաշէք
Փրկութեան աղբիւրներէն։
4 Ու ան օրը պիտի ըսէք,
Գոհացէք Տէրոջմէ, անոր անունը կանչե-
ցէք,
Անոր գործերը ազգերուն մէջ պատմեցէք,
Յիշեցէք որ անոր անունը բարձր է։
5 Երգերով սաղմոս ըսէք,
Վասն զի անիկա մեծամեծ բաներ ըրաւ.
Ասիկա բոլոր երկրի մէջ գիտցուած է։
6 Ով Սիոնի բնակիչներ, աղաղակեցէք ու
ցնծացէք,
Քանզի ձեր մէջը Իսրայէլին Սուրբը մեծ է։

ԳԼ. ԺԳ

1 Աստուած իր բարկութենը՝ ի գործ դնող բանակները կը ժողվէ. 6 Մարդոց ձեռքովը Բաբիլոնը կործանելու կը սպառնայ, 19 Բաբիլոնի ամայութենը։

1 Բաբիլոնին պատգամը որ Ամովսի որդւոյն
Եսայիին յայտնուեցաւ։
2 Մերկ Լեռանը վրայ դրօշակ անկեցէք,
Անոնց ձայն վերցուցէք,
Ձեռքով նշան ըրէք, որ իշխաններուն դրու-
նները գան։
3 Իմ Որոշածներուս հրաման ըրի.
Իմ զօրաւորներս՝ Իմ փառքիս համար ու-
րախացողները
Իմ բարկութիւնս Ի գործ դնելու կանչեցի։
4 Լեռներուն վրայ բազմութեան մը ձայն կայ՝
Մեծ ժողովուրդի մը նման պէս,
Միակտուր ժողովուած ազգերուն թագաւորու-
թեանցը աղմուկին ձայնը կայ.
Զօրաց Տէրը պատերազմի համար իր զօրքերը
աչքէ կ՚անցընէ։
5 Հեռաւոր երկրէ՝ երկնից ծայրէն՝
Տէրը ու անոր բարկութեանը զործիքները
Բոլոր երկիրը աւերելու կու գան։
6 Ողբացէք, վասն զի Տէրոջը օրը մօտ է.
Ամենակարողէն Նման աւերման պէս
կու գայ։
7 Անոր համար ամէն ձեռքերը պիտի թուլնան,
Ու ամէն մարդուն սիրտը պիտի հալի։
8 Եւ անոնք պիտի ասկան.
Նեղութիւն ու անձկութիւն պիտի ուրէ անոնց,
Ինչպէսկան կնոջ պէս ցաւ պիտի քաշեն.

ե Ամո. ժգ. 8։ Սապ. ձե. 18։ Ցոյս. ի. 6։
զ Սապ. ձԼե. 4, 5, 6։
է Սապ. լգ. 3։
ը Եզ. ժե. 3։ Ցոյս. ի. 21։ Սապ. կբ. 32։ ղբ. 1։
թ Գէ. ի. 26։ ժբ. 3։ Երբմ. ծ. 2։
ժ Երբմ. ծ. 23։
ի Գէ. ժ. 32։
լ Երբ. արբածանել։

ժա Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ժբ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ժգ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ժդ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ժե Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ժզ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ժէ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ժը Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ի Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
լ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
խ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ծ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
կ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
հ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ձ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ղ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ճ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
մ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
յ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ն Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
շ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ո Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
չ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
պ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ջ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ռ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ս Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
վ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
տ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ր Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ց Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ւ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
փ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ք Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
օ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։
ֆ Գէ. ի. 1։ խե. 10։ Երբմ. ծ. 2։

Ամէն մարդ իր ընկերին վրայ պիտի նայէ — ապշի ,
Անոնց երեսները բոցագոյն պիտի ըլլան :
9 Ահա Տէրոջը օրը կու գայ
Անգթութեամբ , սրտմտութեամբ և սաստիկ բարկութեամբ ,
Որ երկիրը աւերակ դարձընէ ,
Ու անոր մեղաւորները անկէ բնաջինջ ընէ :
10 Վասն զի երկնից աստղերը ու անոնց համան-
տութիւնները
Իրենց լոյսը պիտի չտան .
Արեւը իր ելած ատենը պիտի խաւարի ,
Եւ լուսինը իր լոյսը պիտի չտայ :
11 Ու ես պիտի պատժեմ աշխարհը իր չարու-
թեանը համար ,
Եւ ամբարիշտները՝ իրենց անօրէնութեանը համար .
Ու Հպարտներուն ամբարտաւանութիւնը պի-
տի դադրեցնեմ ,
Եւ բռնաւորներուն գոռոզութիւնը պիտի ցածցընեմ :
12 Մարդը զուտ ոսկիէն՝
Ու Ոխերի ոսկիէն պատուական պիտի ընեմ :
13 Ուստի պիտի սարսեմ երկինքը ,
Ու երկիրը իր տեղէն պիտի սասանի
Զօրաց Տէրոջը սրտմտութեամբը՝
Անոր սաստիկ բարկութեանը օրը :
14 Եւ Բ-ԷՒԷՆ ԲՈՒՆԸԵՐԸ հալածուած այծեման
պէս պիտի ըլլան ,
Ու Հօտ-ի ոչխարներու պէս՝ որ ոչնոր ժողով
մը չկայ .
Անոնց ամէն մէկը իր ժողովուրդին պիտի
դառնայ ,
Եւ ամէն մարդ իր երկիրը պիտի փախչի :
15 Ով որ գտնուի՝ պիտի խոցուի ,
Եւ ով որ բռնուի՝ սրով պիտի լինայ :
16 Եւ անոնց տղաքը աչքերնուն առջեւն գետինը
պիտի զարնուին ,
Անոնց տուները պիտի կողոպտուին ,
Եւ անոնց կիներուները պիտի պղծուին :
17 Ահա անոնց վրայ Մարաց ՝ԷՐ պիտի յա-
րուցանեմ ,
Որ անոնք արծաթը բանի տեղ չեն դներ ,
Ու ոսկիէն չեն ախորժիր :
18 Անոնց աղեղները երիտասարդները պիտի խոցեն ,
Ու անոնք որովայնի պտուղին գթութիւն պի-
տի չընեն ,
Եր անոնց աչքը պիտի չխնայէ տղաքներուն :
19 Ու Թագաւորութիւններուն փառքը
Եւ Քաղդէացւոց փառաւորութեանը պար-
ծանքը եղող Բաբիլոնը
Տաճնաւէշ պիտի ըլլայ ,
Ինչպէս որ Աստուած Սոդոմն ու Գոմորը կոր-
ծանեց :
20 Հոն յաւիտեան բնակութիւն պիտի չըլլայ ,
Եւ ազգ ազգ մարդ պիտի չբնակի .
Ու Հոն Արաբացին վրան պիտի չխանդնեն ,
Եւ հովիւները երթալ հոգ հոն պիտի չպատկե-
ցընեն .
21 Հապա հոն *վայրենի կատուներ՝ պիտի պատ-
կին ,
Ու անոնց տուները ոռնացող անասուններով
պիտի լեցուին .
Եւ հոն չայլամներ պիտի բնակին ,
Ու հոն այծամորդներ պիտի կատաւին :
22 Եւ անոր պալատներուն մէջ բորենիներ՝
Ու զբօսանաց տուներուն մէջ ճագարներ պի-
տի կանչուրտուին .
Եւ անոր ժամանակը հասնելու վրայ է ,
Ու անոր օրերը ալ պիտի չերկարնան :

ԳԼ· ԺԴ

1 Աստուածային ողորմութեամբ Իսրայէլին գերեզմանութիւ-
նը . 4 անոնց Բաբիլոնի վրայ երգելու յաղթութեան երգը :
24 Աստուծոյ խորհուրդը Աստիւռացիի գէմ , 28 և անոր ամա-
նակը Փղշտացւոց գէմ :

1 Վասն զի Տէրը Ոպիտի ողորմի Յակոբին ,
Եւ Իսրայէլը նորէն Հպիտի ընտրէ ,
Ու զանոնք իրենց երկրին վրայ պիտի հան-
գըստացնէ .
Եւ Հօտարագիներ պիտի միանան անոնց ,
Ու Յակոբին տանը պիտի յարին .
2 Եւ ժողովուրդները զանոնք պիտի առնեն ու
Հրէից տեղը պիտի տանին .
Ու Իսրայէլ տունը պիտի ժառանգէ զանոնք
Տէրոջը երկրին վրայ՝
Իբրև ծառաներ ու աղախիններ .
Եւ անոնք իրենց գերեվարներուը գերի պիտի
առնեն ,
Ու Հիրենց բռնութիւն ընողներուն վրայ պի-
տի տիրեն :
3 Եւ պիտի ըլլայ որ երբոր Տէրը քեզ հան-
դստացընէ քու ալխատանքէդ , տանջան-
քէդ ու քու վրադ դրուած ծանր ծառայու-
4 թենէն , Բաբիլոնի թագաւորին համար առ
առակը գրուցես ու ըսես ,
Ի՞նչպէս դադրեցաւ բռնութիւն ընողը ,
Ի՞նչպէս դադրեցաւ Հարկապահանջ Հաղթը :

ե Մաղ· ջ· 1 :	Գ·սկ · բ· 22 :	բեմ· խթ · 18 · ծ· 40 :
ի Մաղ· ձգ · 35 · Ա·	ի ԳԼ· բ · 17 ·	ղ Երեմ· ծ · 5 · 39 ·
ա սկ · բ · 22 :	ծ Անգ · բ · 6 :	ծա · 29 · 62 :
լ ԳԼ · իգ · 21 · 25 ·	ի Մաղ· ձհ · 5 · Ոզը ·	ե ԳԼ · լԲ · 11—15 ·
Եզեկ · լբ · 7 · Ցո·	ա · 12 :	Ցայս · ժբ · 2 :
վԼ · բ · 31 · գ · 12 ·	ե Երեմ· ծ · 16 · ծա ·	* կամ անապատի գա-
Մաա · իգ · 22 ·	9 :	զանները
Մաբ · ժգ · 24 ·	ի Մաղ· ՆԼ · 9 · Ծաւ ·	

գ · 10 · Զաք · ժգ · 2 :	լ Երեմ· ծա · 33 :	Եզեկ · բ · 12 · 13 · Ամ ·
ղ ԳԼ · իա · 2 · Երեմ·	—	Ե ԳԼ · խԹ · 22 · կ ·
ծա · 11 · 23 · Դան ·	ա Մաղ · ՆԼ · 13 :	9 · կգ · 20 :
կ · 28 · 31 :	բ Զաք · ա · 17 · բ ·	ի ԳԼ · կ · 14 :
զ ԳԼ · ժգ · 4 · 22 :	12 :	ղ ԳԼ · ժգ · 19 · Ամբ ·
է Ծն · ԺԹ · 24 · 25 ·	գ ԳԼ · կ · 4 · 5 · 10 ·	բ · 6 · Ցայս · ժբ ·
բ Օբ · իԹ · 23 · Ե·		16 :

5 Տէրը Համբարիշտներուն գաւազանը
Ու Իշխողներուն ցեղը կոտրեց :
6 Որ մեծութեամբ և անդադար Հարուածով
ազգերը զարնողը՝
Եւ բարկութեամբ ժողովուրդներուն վրայ
Իշխողը
Հէտ կը հալածուի , ու արգիլող մը չկայ :
7 Բոլոր երկիրը Հանգստացաւ — Հանգստաց-
ցաւ ,
Եւ ցնծութեան ձայներ կը Հանեն :
8 Նաև Եմայրերը — Լիբանանի եղեւիններն
Քեզի Համար կ'ուրախանան — Կ'ըսեն ,
Քանի որ դուն պառկիր ես՝
Մեր վրայ Հոգ կարող չելաւ :
9 Դժոխքը վարէն քեզի Համար դղրդեցաւ ,
Որ քու գալուստդ դիմաւորէ .
Քեզի Համար արթընցուց մեռելները՝
Երկրիս բոլոր իշխանները ,
Բոլոր ազգերուն թագաւորները
Իրենց ախոռներէն վերցուց :
10 Անոնք ամէնը պատասխան կու տան ու
քեզի կ'ըսեն ,
Մինչ դուն ալ մեզի պէս տկարացար
Ո— մեզի նմանեցար :
11 Քու փառքդ և տաւիղներուդ ձայնը դե-
րեզմանը իջան .
Քու տակդ գետնատներ տարածուեցան ,
Ու որդերը քեզ կը ծածկեն :
12 Ով առաւուտուն ծագող Աստեղակ ,
Ի՞նչպէս երկինքէն ինկար
Ո— Ազգերը կոտրածնեցար ,
Դուն որ ազգերը նկուն կ'ընէիր :
13 Դուն սրտիդ մէջ ըսած էիր ,
Երկինքը ելլեմ
Ո— իմ աթոռս Աստուծոյ աստղերէն վեր
բարձրացընեմ .
Եւ ժողովքի լեռը՝ Հիւսիսի քովերը բը-
նակիմ .
14 Ամպերու բարձրութիւններուն վրայ ել-
լեմ ,
Բարձրելոյն նմանիմ :
15 Բայց ահա Դժոխքը կ'իջնես՝ դուրսն խո-
րունկ տեղատանքը :
16 Քեզ տեսնողները քու վրադ պիտի զար-
մանան ,
Ու քեզի նայելով պիտի ըսեն ,
Ա՛ս ան մարդն է որ երկիրը կը սարսէր ,
Թագաւորութիւնները կը դողացընէր .
17 Աշխարհն անապատ կը դարձընէր ,
Եւ անոր քաղաքները աւերակ կ'ընէր ,
Ո— իր գերիները տուներնին չէր խրկեր :
18 Ազգերուն բոլոր թագաւորները
Ամէն մէկը պատուով իր տանը մէջ կը
պառկին :
19 Բայց դուն գարշելի ընձիւղի մը պէս ,
Գունդ գունդ նիզակակոխներուն Հանդերձին
պէս ,
Որ քար տակ կոխուած դիակի պէս
Քու գերեզմանէդ դուրս նետուեցար :
20 Դուն թաղումով անոնց հետ չես միանար ,
Քանզի քու երկիրդ աւերեցիր
Ո— Ժողովուրդդ սպաննեցիր .
Չարերուն սերունդը յաւիտեան պիտի
չյիշուի :
21 Պատրաստեցէք անոր որդոց
Իրենց Հայրերուն անօրէնութեանը Հա-
մար ,
Որ չելլեն ու երկիրը չժառանգեն ,
Եւ աշխարհս երեսը *Թշնամիներով չլե-
ցընեն :
22 Քանզի զօրաց Տէրը կ'ըսէ որ
Անոնց վրայ պիտի ելլեմ ,
Եւ Բաբիլոնի Հանուանը ու *Ճնացորդը
Եւ Հզաւակը ու սերունդը պիտի կորեմ
կ'ըսէ Տէրը .
23 Եւ Հզանիկա ոզնիներուն ժառանգութիւն
Ու Ջուրի լճակներ պիտի ընեմ .
Եւ կորստեան աւելով պիտի աւլեմ զանիկա
կ'ըսէ զօրաց Տէրը :
24 Զօրաց Տէրը երդում ըրաւ ու ըսաւ ,
Ինչպէս որ խորհեցայ՝ անշուշտ անանկ պիտի
ըլլայ ,
Ու ինչ որ որոշեցի՝ ան պիտի կատարուի .
25 Որ Ասորեստանցին իմ երկրիս մէջ պիտի կոտ-
րեմ ,
Ու զանիկա լեռներուս վրայ պիտի կոխկրտ-
տեմ .
Եւ անոր լուծը անոնց վրայէն պիտի վերնայ ,
Ու անոր բեռը անոնց ուսէն պիտի վերնայ :
26 Բոլոր երկրիս համար որոշուած նախատաճ-
ծութիւնը ասիկա է .
Ու ամէն ազգերուն վրայ երկրնցած ձեռքը
ասիկա է :
27 Վասն զի զօրաց Տէրը նախատաճծեց ,
Եւ ո՞վ կրնայ զանիկա խափանել .
Ու անոր ձեռքը երկրնցած է ,
Եւ ո՞վ կրնայ զանիկա ետ դարձընել :
28 Ազքաղ Թագաւորին մեռած տարին ասս
պատգամը եղաւ .
29 Ով բոլոր փղշտացւոց երկիր ,

բեմ· ծա · 62 :	Ե Գ· ժ · 27 ·	ասակ · ԺԲ · 21 · խա ·
ե Գ Թագ · ժգ · 10 ·	ի Բ Մն · ի · 6 · Ցաբ ·	30 · ԳԼ · իգ · 12 ·
ի Ցաբ · ժբ · 19 ·	ԺԹ · 13 ·	Դան · գ · 31 · 32 ·
ղ ԳԼ · լԲ · 11 · Մաի ·	Մաղ · լԲ · 11 · Ա·	ա Գ Թագ · ժգ · 20 :
բ · 14 :		

Ւբեզ զարնողին գաւազանը կոտրելուն համար մի ուրախանար ,
քանզի օձին արմատէն քարբ պիտի ելլէ ,
Ու անոր պտուղը կիզող թևաւոր օձ պիտի ըլլայ ։
30 Եւ աղքատներուն անդրանիկները պիտի կերակրին ,
Ու չքաւորները ապահովութեամբ պիտի պառկին .
Եւ քու արմատդ սովալ պիտի կոտրտնցնեմ ,
Ու անիկա քու մնացորդդ պիտի սպաննէ ։
31 Ողբա , ով դուռն , ազազակէ , ով քաղաք .
Դուն , ով բոլոր փղշտացոց երկիրը , տակնուվրայ պիտի ըլլաս .
Քանզի հիւսիսէն մէկ ծուխ մը կու գայ ,
Ու անոր զօրքերէն պատառելական մը պիտի չըլլայ ։
32 Եւ ազգայ դեսպաններուն ի՞նչ պատասխան պիտի տրուի ։
Թէ Տէրը Սիոնին հիմնած է ,
Ու անոր ժողովուրդին աղքատները հոն պիտի ապաստանին ։

ԳԼ · ԺԵ

1–9 Մովաբին ողբալի վիճակը ։

1 Մովաբի պատգամը ։
Ցիրաւ Մովաբին Ար գիշերով կոխուեցաւ ու կործանեցաւ .
Ցիրաւ Մովաբին Կիր գիշերով կոխուեցաւ ու կործանեցաւ ։
2 Անիկա տաճարը ու Դիբոն
ելաւ բարձր տեղերը լալու համար .
Նաբաւի ու Մեդաբայի վրայ Մովաբ պիտի ողբայ .
Ամէն մօրուք պիտի կարուի ։
3 Անոր փողոցներուն մէջ քուրձ պիտի հագնին ,
Անոր տանիքներուն վրայ ու հրապարակներուն մէջ
Ամէնքը պիտի ողբան ու լան ։
4 Ու Եսբոն ու Եղեալէ պիտի ազազակեն ,
Անոնց ձայնը մինչև Յասա պիտի լսուի .
Անոր համար Մովաբին ազատազէնները պիտի կանչուրտնան ,
Իրենց հոգիէն պիտի ձանձրանան ։
5 Իմ սիրտս Մովաբի համար պիտի ազազակէ ,
Անոր փախստականները Սեղոր տարեկան և բինդի պէս մինչև Եղեմալիա պիտի հասնին .
Քանզի Ղուխիթի զառիվերը լալով պիտի ելլեն ,
Վասն զի Որոնայիմի ճամբան կոտրտած աղազակ պիտի հանեն ։
6 Քանզի Նեմերիմի ջուրերը կ'աւերուին .
Քանզի խոտը կը չորնայ , կանանչ խոտը կը հատնի
Ու կանանչեղէն չմնար ։
7 Անոր համար իրենց առացած հարստութիւնը ,
Ու բոլոր պահածնին ուռիներուն ձորը պիտի տանին ։
8 Քանզի Մովաբին սահմանը աղազակ չրջապատեց .
Անոր ողբը մինչև Եգլայիմ ,
Անոր ողբը մինչև Բերելիմ հասաւ ։
9 Քանզի Դեմոնի ջուրերը արիւնով պիտի լեցուին .
Քանզի Դեմոնի վրայ աւելի չարիք
Ու Մովաբէն ազատուածներուն վրայ
Ու երկրին մնացորդին վրայ Առիւծներ պիտի խրկեմ ։

ԳԼ · ԺԶ

1 Մաթգաբին կը յորդորի Մովաբացիները որ Սիոնի թագուհւոյ բռնակալութեանը հնազանդին . 6 անոնց ամբարտաւանութեանը համար . 9 անոնց վրայ կ'ողբայ . 11 անոնց վրայ Տէրոջ դատաստանը կ'իմացընէ ։

1 Ղրկեցէք գառը երկրի տէրոյն ,
Վէմէն անապատի ճամբայով Սիոնի աղջկան լեռը ։
2 Ու Մովաբին աղջիկները Առնոնի անցքերուն քովը
Բոյնէն վռընտուած թափառական թռչունի պէս պիտի ըլլան ։
3 Խորհուրդ տուր , դատաստան ըրէ .
Քու հովանիդ կէս օրուան տունը դիշերի պէս դիր ,
Ազտրուածները պահէ — փախստականները ձեռք մի տար ։
4 Իմ ազտրուածներս թող քու քովդ պանդուխտի պէս բնակին , ով Մովաբ .
Դուն անոնց ծածկոյթ եղիր կործանողին երեսէն .
Քանզի բռնաւոր չմնաց , աւերը պակասեցաւ ,
Ու կոխողները երկրէն վրայէն վերցան ։
5 Ու Թոռը աղթմութեամբ պիտի հաստատուի .
Եւ անոր վրայ՝ Դաւիթի խորանին մէջ
Անանկ դատաւոր մը պիտի նստի Ճշմարտութեամբ ,
Որ իրաւունքը պիտի փնտռէ ,
Ու արդարութիւնը չուտով՝ի գործ պիտի դնէ ։
6 Մովաբին ամբարտաւանութիւնը լսեցինք ,
Անիկա խիստ ամբարտաւան է .

Ամոր գոռոզութիւնը , ամբարտաւանութիւնը ու սրտմտութիւնը շատ ։
Անոր մտացածին խօսքերը պարապ են ։
7 Ա պատճառով Մովաբ Մովաբին համար
Պիտի ողբայ ,
Ամէն մէկը պիտի ողբայ .
Կիր Հարեսեթին հիմնացյը համար պիտի հեծէ .
Անոնք յիրաւի կործանուած են ։
8 Քանզի Եսբոնին դաշտերը նուաղեցան .
Ազդայ իշխանները Սիբամայի որթին պիտի պատուական ճիւղերը կոտրեցին ,
Որոնք մինչև Յազեր հասեր էին , անապատը չրջապատեր էին .
Անոր շառաւիղները երկընցալով՝ ծովէն անցեր էին ։
9 Անոր համար Սիբամայի որթին վրայ ցաղերուն լացովը պիտի լամ .
Քեզ աչքիս արցունքովս պիտի ոռոգեմ , Եսբո եսերան ու Եղեալէ ,
Վասն զի ամառնային պտուղիդ և հունձքիդ համար եղած աղաղակը դադրեցաւ ։
10 Եւ պտղաբեր արտերէն ուրախութիւնը ու ցնծութիւնը պիտի վերնայ ,
Ու պտղենեաց մէջ երգող և ցնծութեան ձայն պիտի չըլլայ .
Հնձանի մէջ՝ ալ գինի պիտի չհոխեն .
Ջնջոց ազազակը վերջացուցի ։
11 Ա պատճառաւ փմ ապիթա Մովաբի համար ,
Ու փռա Կիր Հարեսեթի համար քնարի պէս ձայն պիտի ասայ ։
12 Անատեղը պիտի երևնայ՝
Թէ ինչպէս Մովաբ իր բարձր տեղը երթալէն պիտի յոգնի ,
Ու իր սրբարանը պիտի մտնէ աղօթք ընելու համար ,
Բայց օգուտ մը պիտի չըլլայ ։
13 Ա է ան խօսքը որ Տէրը խոսեցաւ Մովաբին համար խօսելէ առաջ ։
14 Բայց հիմա Տէրը խօսեցաւ ու ըսաւ ,
Երեք տարուան մէջ՝ վարձկանի տարիներուն պէս
Մովաբին փառքը պիտի անարգուի
Ան բոլոր մեծ բազմութիւնովը ,
Ու մնացորդը խիստ քիչ ու տկար պիտի ըլլայ ։

ԳԼ · ԺԷ

1 Դամասկոսի պատգամը ։
Ահա Դամասկոս քաղաք ըլլալէն պիտի վերնայ ,
Ու աւերակի շեղջ մը պիտի ըլլայ ։
2 Արոերի քաղաքները պիտի թողուին ,
Հօտերու ննջեցեալ պիտի ըլլան ,
Որ անոնք պատկին , ու վախցընող չըլլայ ։
3 Ու եփրեմէն պարիսպը պիտի վերնայ ,
Եւ Դամասկոսէն ու Ասորւոց մնացորդէն՝ թագաւորութիւնը .
Անոնք Իսրայէլի որդւոցը փառքին պէս պիտի ըլլան՝
Կ'ըսէ զօրաց Տէրը ։
4 Եւ ան օրը Յակոբին փառքը պիտի պակսի ,
Ու անոր մարմնոյն գիրութիւնը պիտի նիհարանայ ։
5 Եւ այնպէս պիտի ըլլայ , ինչպէս որ հնձողը երբոր ցորեն կը հնձէ ,
Թևին վրայ հասկերը կը ժողվէ .
Ու Ռափայիմոց հովիտը հասկեր քաղողին պէս պիտի ըլլայ ։
6 Ու ինչպէս որ ձիթենին կը թօթվին ,
Ո— բարձր ոստին ծայրը երկու երեք հատ՝
Եւ խիստ պտղաբեր ոստին վրայ չորս հինգ հատ կը մնայ ,
Անոր վրայ ալ դէպ ճիւռեր պիտի մնան՝
Կ'ըսէ Իսրայէլին Տէրը Աստուածը ։
7 Ան օրը մարդ Իր Սեղծողին պիտի նայի ,
Ու իր աչքերը Իսրայէլի Սուրբը պիտի դիտեն ։
8 Եւ իր ձեռքերուն գործը եղող սեղաններուն պիտի չնայի ,
Ու իր մատերուն չհնածը ,
Թէ Աստարովթի կուռքերը
Եւ թէ արեգական կուռքերը պիտի չդիտէ ։
9 Ան օրը անոր ամուր քաղաքները՝
Իսրայէլի որդւոցը երեսէն ձգուած
Ամորհացիներու և բարձր ոստերու պիտի նմանին ,
Ու աւերակ պիտի ըլլան ։
10 Որովհետև դուն քու Փրկութեանդ Աստուածը մոռցար ,
Եւ քու զօրութեանդ վէմը չյիշեցիր ,
Անոր համար հաճելի տունկեր պիտի տնկես ,
Եւ օտար երկրէ բերուած տունկեր պիտի տնկես ։
11 Տնկածդ ցորեկը պիտի աճեցընես ,
Ու ցանածդ առաւօտուն պիտի բուսցընես .
Բայց բերքդին օրը հունձքը պիտի պակսի ,
Եւ սաստիկ տրտմութիւն պիտի ըլլայ ։
12 Վա՛յ շատ ժողովրդոց բազմութեանը՝
Որ ծովու ձայնին պէս կը գոռան ,
Ու ժողովուրդներուն ազմուկին՝

ա Ամոս · ա · 1 ։ բ Ամոս · ա · 2 ։ գ Ամոս · ա · 3 ։ դ Ամոս · ա · 4 ։ ե Ամոս · ա · 5 ։ զ Ամոս · ա · 6 ։ է Ամոս · ա · 7 ։ ը Ամոս · ա · 8 ։ թ Ամոս · ա · 9 ։ ժ Ամոս · ա · 10 ։ ի Ամոս · ա · 11 ։ լ Ամոս · ա · 12 ։ խ Ամոս · ա · 13 ։ ծ Ամոս · ա · 14 ։ կ Ամոս · ա · 15 ։ հ Ամոս · բ · 1 ։ ձ Ամոս · բ · 2 ։ ղ Ամոս · բ · 3 ։ ճ Ամոս · բ · 4 ։ մ Ամոս · բ · 5 ։ յ Ամոս · բ · 6 ։ ն Ամոս · բ · 7 ։ շ Ամոս · բ · 8 ։ ո Ամոս · բ · 9 ։ չ Ամոս · բ · 10 ։ պ Ամոս · բ · 11 ։ ջ Ամոս · բ · 12 ։ ռ Ամոս · բ · 13 ։ ս Ամոս · բ · 14 ։ վ Ամոս · բ · 15 ։ տ Ամոս · բ · 16 ։ ր Ամոս · գ · 1 ։ ց Ամոս · գ · 2 ։ ւ Ամոս · գ · 3 ։ փ Ամոս · գ · 4 ։ ք Ամոս · գ · 5 ։ օ Ամոս · գ · 6 ։ ֆ Ամոս · գ · 7 ։ ա Ամոս · գ · 8 ։ բ Ամոս · գ · 9 ։ գ Ամոս · գ · 10 ։ դ Ամոս · գ · 11 ։ ե Ամոս · գ · 12 ։ զ Ամոս · գ · 13 ։ է Ամոս · գ · 14 ։ ը Ամոս · գ · 15 ։ թ Ամոս · դ · 1 ։ ժ Ամոս · դ · 2 ։ ի Ամոս · դ · 3 ։ լ Ամոս · դ · 4 ։ խ Ամոս · դ · 5 ։ ծ Ամոս · դ · 6 ։ կ Ամոս · դ · 7 ։ հ Ամոս · դ · 8 ։ ձ Ամոս · դ · 9 ։ ղ Ամոս · դ · 10 ։ ճ Ամոս · դ · 11 ։ մ Ամոս · դ · 12 ։ յ Ամոս · դ · 13 ։ ն Ամոս · ե · 1 ։ շ Ամոս · ե · 2 ։ ո Ամոս · ե · 3 ։ չ Ամոս · ե · 4 ։ պ Ամոս · ե · 5 ։ ջ Ամոս · ե · 6 ։ ռ Ամոս · ե · 7 ։ ս Ամոս · ե · 8 ։ վ Ամոս · ե · 9 ։ տ Ամոս · ե · 10 ։ ր Ամոս · ե · 11 ։ ց Ամոս · ե · 12 ։ ւ Ամոս · ե · 13 ։ փ Ամոս · ե · 14 ։ ք Ամոս · ե · 15 ։ օ Ամոս · զ · 1 ։ ֆ Ամոս · զ · 2 ։ ա Ամոս · զ · 3 ։ բ Ամոս · զ · 4 ։ գ Ամոս · զ · 5 ։ դ Ամոս · զ · 6 ։ ե Ամոս · զ · 7 ։ զ Ամոս · զ · 8 ։ է Ամոս · զ · 9 ։ ը Ամոս · զ · 10 ։ թ Ամոս · զ · 11 ։ ժ Ամոս · զ · 12 ։ ի Ամոս · զ · 13 ։ լ Ամոս · զ · 14 ։ խ Ամոս · զ · 15 ։ ծ Ամոս · զ · 16 ։ կ Ամոս · զ · 17 ։ հ Ամոս · զ · 18 ։ ձ Ամոս · զ · 19 ։ ղ Ամոս · զ · 20 ։ ճ Ամոս · զ · 21 ։ մ Ամոս · զ · 22 ։ յ Ամոս · զ · 23 ։ ն Ամոս · զ · 24 ։ շ Ամոս · զ · 25 ։ ո Ամոս · զ · 26 ։ չ Ամոս · զ · 27 ։ պ Ամոս · զ · 28 ։ ջ Ամոս · զ · 29 ։ ռ Ամոս · զ · 30 ։ ս Ամոս · զ · 31 ։ վ Ամոս · զ · 32 ։ տ Ամոս · զ · 33 ։ ր Ամոս · զ · 34 ։ ց Ամոս · զ · 35 ։ ւ Ամոս · զ · 36 ։ փ Ամոս · զ · 37 ։ ք Ամոս · զ · 38 ։ օ Ամոս · զ · 39 ։ ֆ Ամոս · զ · 40 ։ ա Ամոս · զ · 41 ։ բ Ամոս · զ · 42 ։ գ Ամոս · զ · 43 ։ դ Ամոս · զ · 44 ։ ե Ամոս · զ · 45 ։ զ Ամոս · զ · 46 ։ է Ամոս · զ · 47 ։ ը Ամոս · զ · 48 ։ թ Ամոս · զ · 49 ։ ժ Ամոս · զ · 50 ։ ի Ամոս · զ · 51 ։ լ Ամոս · զ · 52 ։ խ Ամոս · զ · 53 ։ ծ Ամոս · զ · 54 ։ կ Ամոս · զ · 55 ։ հ Ամոս · զ · 56 ։ ձ Ամոս · զ · 57 ։ ղ Ամոս · զ · 58 ։ ճ Ամոս · զ · 59 ։ մ Ամոս · զ · 60 ։ յ Ամոս · զ · 61 ։ ն Ամոս · զ · 62 ։ շ Ամոս · զ · 63 ։ ո Ամոս · զ · 64 ։ չ Ամոս · զ · 65 ։ պ Ամոս · զ · 66 ։ ջ Ամոս · զ · 67 ։ ռ Ամոս · զ · 68 ։ ս Ամոս · զ · 69 ։ վ Ամոս · զ · 70 ։ տ Ամոս · զ · 71 ։ ր Ամոս · զ · 72 ։ ց Ամոս · զ · 73 ։ ւ Ամոս · զ · 74 ։ փ Ամոս · զ · 75 ։ ք Ամոս · զ · 76 ։ օ Ամոս · զ · 77 ։ ֆ Ամոս · զ · 78 ։ ա Ամոս · զ · 79 ։ բ Ամոս · զ · 80 ։ գ Ամոս · զ · 81 ։ դ Ամոս · զ · 82 ։ ե Ամոս · զ · 83 ։ զ Ամոս · զ · 84 ։ է Ամոս · զ · 85 ։ ը Ամոս · զ · 86 ։ թ Ամոս · զ · 87 ։ ժ Ամոս · զ · 88 ։ ի Ամոս · զ · 89 ։ լ Ամոս · զ · 90 ։ խ Ամոս · զ · 91 ։ ծ Ամոս · զ · 92 ։ կ Ամոս · զ · 93 ։ հ Ամոս · զ · 94 ։ ձ Ամոս · զ · 95 ։ ղ Ամոս · զ · 96 ։ ճ Ամոս · զ · 97 ։ մ Ամոս · զ · 98 ։ յ Ամոս · զ · 99 ։ ն Ամոս · զ · 100 ։ շ Ամոս · զ · 101 ։ ո Ամոս · զ · 102 ։ չ Ամոս · զ · 103 ։ պ Ամոս · զ · 104 ։ ջ Ամոս · զ · 105 ։ ռ Ամոս · զ · 106 ։ ս Ամոս · զ · 107 ։ վ Ամոս · զ · 108 ։ տ Ամոս · զ · 109 ։ ր Ամոս · զ · 110 ։ ց Ամոս · զ · 111 ։ ւ Ամոս · զ · 112 ։ փ Ամոս · զ · 113 ։ ք Ամոս · զ · 114 ։ օ Ամոս · զ · 115 ։ ֆ Ամոս · զ · 116 ։ ա Ամոս · զ · 117 ։ բ Ամոս · զ · 118 ։ գ Ամոս · զ · 119 ։ դ Ամոս · զ · 120 ։ ե Ամոս · զ · 121 ։ զ Ամոս · զ · 122 ։ է Ամոս · զ · 123 ։ ը Ամոս · զ · 124 ։ թ Ամոս · զ · 125 ։ ժ Ամոս · զ · 126 ։ ի Ամոս · զ · 127 ։ լ Ամոս · զ · 128 ։ խ Ամոս · զ · 129 ։ ծ Ամոս · զ · 130 ։ կ Ամոս · զ · 131 ։ հ Ամոս · զ · 132 ։ ձ Ամոս · զ · 133 ։ ղ Ամոս · զ · 134 ։ ճ Ամոս · զ · 135 ։ մ Ամոս · զ · 136 ։ յ Ամոս · զ · 137 ։ ն Ամոս · զ · 138 ։ շ Ամոս · զ · 139 ։ ո Ամոս · զ · 140 ։ չ Ամոս · զ · 141 ։ պ Ամոս · զ · 142 ։ ջ Ամոս · զ · 143 ։ ռ Ամոս · զ · 144 ։ ս Ամոս · զ · 145 ։ վ Ամոս · զ · 146 ։ տ Ամոս · զ · 147 ։ ր Ամոս · զ · 148 ։ ց Ամոս · զ · 149 ։ ւ Ամոս · զ · 150 ։ փ Ամոս · զ · 151 ։ ք Ամոս · զ · 152 ։ օ Ամոս · զ · 153 ։ ֆ Ամոս · զ · 154 ։ ա Ամոս · զ · 155 ։ բ Ամոս · զ · 156 ։ գ Ամոս · զ · 157 ։ դ Ամոս · զ · 158 ։ ե Ամոս · զ · 159 ։ զ Ամոս · զ · 160 ։ է Ամոս · զ · 161 ։ ը Ամոս · զ · 162 ։ թ Ամոս · զ · 163 ։ ժ Ամոս · զ · 164 ։ ի Ամոս · զ · 165 ։ լ Ամոս · զ · 166 ։ խ Ամոս · զ · 167 ։ ծ Ամոս · զ · 168 ։ կ Ամոս · զ · 169 ։ հ Ամոս · զ · 170 ։ ձ Ամոս · զ · 171 ։ ղ Ամոս · զ · 172 ։ ճ Ամոս · զ · 173 ։ մ Ամոս · զ · 174 ։ յ Ամոս · զ · 175 ։ ն Ամոս · զ · 176 ։ շ Ամոս · զ · 177 ։ ո Ամոս · զ · 178 ։ չ Ամոս · զ · 179 ։ պ Ամոս · զ · 180 ։ ջ Ամոս · զ · 181 ։ ռ Ամոս · զ · 182 ։ ս Ամոս · զ · 183 ։ վ Ամոս · զ · 184 ։ տ Ամոս · զ · 185 ։ ր Ամոս · զ · 186 ։ ց Ամոս · զ · 187 ։ ւ Ամոս · զ · 188 ։ փ Ամոս · զ · 189 ։ ք Ամոս · զ · 190 ։ օ Ամոս · զ · 191 ։ ֆ Ամոս · զ · 192 ։ ա Ամոս · զ · 193 ։ բ Ամոս · զ · 194 ։ գ Ամոս · զ · 195 ։ դ Ամոս · զ · 196 ։ ե Ամոս · զ · 197 ։ զ Ամոս · զ · 198 ։ է Ամոս · զ · 199 ։ ը Ամոս · զ · 200 ։ թ Ամոս · զ · 201 ։ ժ Ամոս · զ · 202 ։ ի Ամոս · զ · 203 ։ լ Ամոս · զ · 204 ։ խ Ամոս · զ · 205 ։ ծ Ամոս · զ · 206 ։ կ Ամոս · զ · 207 ։ հ Ամոս · զ · 208 ։ ձ Ամոս · զ · 209 ։ ղ Ամոս · զ · 210 ։ ճ Ամոս · զ · 211 ։ մ Ամոս · զ · 212 ։ յ Ամոս · զ · 213 ։ ն Ամոս · զ · 214 ։ շ Ամոս · զ · 215 ։ ո Ամոս · զ · 216 ։ չ Ամոս · զ · 217 ։ պ Ամոս · զ · 218 ։ ջ Ամոս · զ · 219 ։ ռ Ամոս · զ · 220 ։ ս Ամոս · զ · 221 ։ վ Ամոս · զ · 222 ։ տ Ամոս · զ · 223 ։ ր Ամոս · զ · 224 ։ ց Ամոս · զ · 225 ։ ւ Ամոս · զ · 226 ։ փ Ամոս · զ · 227 ։ ք Ամոս · զ · 228 ։ օ Ամոս · զ · 229 ։ ֆ Ամոս · զ · 230 ։ ա Ամոս · զ · 231 ։ բ Ամոս · զ · 232 ։ գ Ամոս · զ · 233 ։ դ Ամոս · զ · 234 ։ ե Ամոս · զ · 235 ։ զ Ամոս · զ · 236 ։ է Ամոս · զ · 237 ։ ը Ամոս · զ · 238 ։ թ Ամոս · զ · 239 ։ ժ Ամոս · զ · 240 ։ ի Ամոս · զ · 241 ։ լ Ամոս · զ · 242 ։ խ Ամոս · զ · 243 ։ ծ Ամոս · զ · 244 ։ կ Ամոս · զ · 245 ։ հ Ամոս · զ · 246 ։ ձ Ամոս · զ · 247 ։ ղ Ամոս · զ · 248 ։ ճ Ամոս · զ · 249 ։ մ Ամոս · զ · 250 ։ յ Ամոս · զ · 251 ։ ն Ամոս · զ · 252 ։ շ Ամոս · զ · 253 ։ ո Ամոս · զ · 254 ։ չ Ամոս · զ · 255 ։ պ Ամոս · զ · 256 ։ ջ Ամոս · զ · 257 ։ ռ Ամոս · զ · 258 ։ ս Ամոս · զ · 259 ։ վ Ամոս · զ · 260 ։ տ Ամոս · զ · 261 ։ ր Ամոս · զ · 262 ։ ց Ամոս · զ · 263 ։ ւ Ամոս · զ · 264 ։ փ Ամոս · զ · 265 ։ ք Ամոս · զ · 266 ։ օ Ամոս · զ · 267 ։ ֆ Ամոս · զ · 268 ։ ա Ամոս · զ · 269 ։ բ Ամոս · զ · 270 ։ գ Ամոս · զ · 271 ։ դ Ամոս · զ · 272 ։ ե Ամոս · զ · 273 ։ զ Ամոս · զ · 274 ։ է Ամոս · զ · 275 ։ ը Ամոս · զ · 276 ։ թ Ամոս · զ · 277 ։ ժ Ամոս · զ · 278 ։ ի Ամոս · զ · 279 ։ լ Ամոս · զ · 280 ։ խ Ամոս · զ · 281 ։ ծ Ամոս · զ · 282 ։ կ Ամոս · զ · 283 ։ հ Ամոս · զ · 284 ։ ձ Ամոս · զ · 285 ։ ղ Ամոս · զ · 286 ։ ճ Ամոս · զ · 287 ։ մ Ամոս · զ · 288 ։ յ Ամոս · զ · 289 ։ ն Ամոս · զ · 290 ։ շ Ամոս · զ · 291 ։ ո Ամոս · զ · 292 ։ չ Ամոս · զ · 293 ։ պ Ամոս · զ · 294 ։ ջ Ամոս · զ · 295 ։ ռ Ամոս · զ · 296 ։ ս Ամոս · զ · 297 ։ վ Ամոս · զ · 298 ։ տ Ամոս · զ · 299 ։ ր Ամոս · զ · 300 ։ ց Ամոս · զ · 301 ։ ւ Ամոս · զ · 302 ։ փ Ամոս · զ · 303 ։ ք Ամոս · զ · 304 ։ օ Ամոս · զ · 305 ։ ֆ Ամոս · զ · 306 ։ ա Ամոս · զ · 307 ։ բ Ամոս · զ · 308 ։ գ Ամոս · զ · 309 ։ դ Ամոս · զ · 310 ։ ե Ամոս · զ · 311 ։ զ Ամոս · զ · 312 ։ է Ամոս · զ · 313 ։ ը Ամոս · զ · 314 ։ թ Ամոս · զ · 315 ։ ժ Ամոս · զ · 316 ։ ի Ամոս · զ · 317 ։ լ Ամոս · զ · 318 ։ խ Ամոս · զ · 319 ։ ծ Ամոս · զ · 320 ։ կ Ամոս · զ · 321 ։ հ Ամոս · զ · 322 ։ ձ Ամոս · զ · 323 ։ ղ Ամոս · զ · 324 ։ ճ Ամոս · զ · 325 ։ մ Ամոս · զ · 326 ։ յ Ամոս · զ · 327 ։ ն Ամոս · զ · 328 ։ շ Ամոս · զ · 329 ։ ո Ամոս · զ · 330 ։ չ Ամոս · զ · 331 ։ պ Ամոս · զ · 332 ։ ջ Ամոս · զ · 333 ։ ռ Ամոս · զ · 334 ։ ս Ամոս · զ · 335 ։ վ Ամոս · զ · 336 ։ տ Ամոս · զ · 337 ։ ր Ամոս · զ · 338 ։ ց Ամոս · զ · 339 ։ ւ Ամոս · զ · 340 ։ փ Ամոս · զ · 341 ։ ք Ամոս · զ · 342 ։ օ Ամոս · զ · 343 ։ ֆ Ամոս · զ · 344 ։ ա Ամոս · զ · 345 ։ բ Ամոս · զ · 346 ։ գ Ամոս · զ · 347 ։ դ Ամոս · զ · 348 ։ ե Ամոս · զ · 349 ։ զ Ամոս · զ · 350 ։ է Ամոս · զ · 351 ։ ը Ամոս · զ · 352 ։ թ Ամոս · զ · 353 ։ ժ Ամոս · զ · 354 ։ ի Ամոս · զ · 355 ։ լ Ամոս · զ · 356 ։ խ Ամոս · զ · 357 ։ ծ Ամոս · զ · 358 ։ կ Ամոս · զ · 359 ։ հ Ամոս · զ · 360 ։ ձ Ամոս · զ · 361 ։ ղ Ամոս · զ · 362 ։ ճ Ամոս · զ · 363 ։ մ Ամոս · զ · 364 ։ յ Ամոս · զ · 365 ։ ն Ամոս · զ · 366 ։ շ Ամոս · զ · 367 ։ ո Ամոս · զ · 368 ։ չ Ամոս · զ · 369 ։ պ Ամոս · զ · 370 ։ ջ Ամոս · զ · 371 ։ ռ Ամոս · զ · 372 ։ ս Ամոս · զ · 373 ։ վ Ամոս · զ · 374 ։ տ Ամոս · զ · 375 ։ ր Ամոս · զ · 376 ։ ց Ամոս · զ · 377 ։ ւ Ամոս · զ · 378 ։ փ Ամոս · զ · 379 ։ ք Ամոս · զ · 380 ։ օ Ամոս · զ · 381 ։ ֆ Ամոս · զ · 382 ։ ա Ամոս · զ · 383 ։ բ Ամոս · զ · 384 ։ գ Ամոս · զ · 385 ։ դ Ամոս · զ · 386 ։ ե Ամոս · զ · 387 ։ զ Ամոս · զ · 388 ։ է Ամոս · զ · 389 ։ ը Ամոս · զ · 390 ։ թ Ամոս · զ · 391 ։ ժ Ամոս · զ · 392 ։ ի Ամոս · զ · 393 ։ լ Ամոս · զ · 394 ։ խ Ամոս · զ · 395 ։ ծ Ամոս · զ · 396 ։ կ Ամոս · զ · 397 ։ հ Ամոս · զ · 398 ։ ձ Ամոս · զ · 399 ։ ղ Ամոս · զ · 400 ։ ճ Ամոս · զ · 401 ։ մ Ամոս · զ · 402 ։ յ Ամոս · զ · 403 ։ ն Ամոս · զ · 404 ։ շ Ամոս · զ · 405 ։ ո Ամոս · զ · 406 ։ չ Ամոս · զ · 407 ։ պ Ամոս · զ · 408 ։ ջ Ամոս · զ · 409 ։ ռ Ամոս · զ · 410 ։ ս Ամոս · զ · 411 ։ վ Ամոս · զ · 412 ։ տ Ամոս · զ · 413 ։ ր Ամոս · զ · 414 ։ ց Ամոս · զ · 415 ։ ւ Ամոս · զ · 416 ։ փ Ամոս · զ · 417 ։ ք Ամոս · զ · 418 ։ օ Ամոս · զ · 419 ։ ֆ Ամոս · զ · 420 ։ ա Ամոս · զ · 421 ։ բ Ամոս · զ · 422 ։ գ Ամոս · զ · 423 ։ դ Ամոս · զ · 424 ։ ե Ամոս · զ · 425 ։ զ Ամոս · զ · 426 ։ է Ամոս · զ · 427 ։ ը Ամոս · զ · 428 ։ թ Ամոս · զ · 429 ։ ժ Ամոս · զ · 430 ։ ի Ամոս · զ · 431 ։ լ Ամոս · զ · 432 ։ խ Ամոս · զ · 433 ։ ծ Ամոս · զ · 434 ։ կ Ամոս · զ · 435 ։ հ Ամոս · զ · 436 ։ ձ Ամոս · զ · 437 ։ ղ Ամոս · զ · 438 ։ ճ Ամոս · զ · 439 ։ մ Ամոս · զ · 440 ։ յ Ամոս · զ · 441 ։ ն Ամոս · զ · 442 ։ շ Ամոս · զ · 443 ։ ո Ամոս · զ · 444 ։ չ Ամոս · զ · 445 ։ պ Ամոս · զ · 446 ։ ջ Ամոս · զ · 447 ։ ռ Ամոս · զ · 448 ։ ս Ամոս · զ · 449 ։ վ Ամոս · զ · 450 ։ տ Ամոս · զ · 451 ։ ր Ամոս · զ · 452 ։ ց Ամոս · զ · 453 ։ ւ Ամոս · զ · 454 ։ փ Ամոս · զ · 455 ։ ք Ամոս · զ · 456 ։ օ Ամոս · զ · 457 ։ ֆ Ամոս · զ · 458 ։ ա Ամոս · զ · 459 ։ բ Ամոս · զ · 460 ։ գ Ամոս · զ · 461 ։ դ Ամոս · զ · 462 ։ ե Ամոս · զ · 463 ։ զ Ամոս · զ · 464 ։ է Ամոս · զ · 465 ։ ը Ամոս · զ · 466 ։ թ Ամոս · զ · 467 ։ ժ Ամոս · զ · 468 ։ ի Ամոս · զ · 469 ։ լ Ամոս · զ · 470 ։ խ Ամոս · զ · 471 ։ ծ Ամոս · զ · 472 ։ կ Ամոս · զ · 473 ։ հ Ամոս · զ · 474 ։ ձ Ամոս · զ · 475 ։ ղ Ամոս · զ · 476 ։ ճ Ամոս · զ · 477 ։ մ Ամոս · զ · 478 ։ յ Ամոս · զ · 479 ։ ն Ամոս · զ · 480 ։ շ Ամոս · զ · 481 ։ ո Ամոս · զ · 482 ։ չ Ամոս · զ · 483 ։ պ Ամոս · զ · 484 ։ ջ Ամոս · զ · 485 ։ ռ Ամոս · զ · 486 ։ ս Ամոս · զ · 487 ։ վ Ամոս · զ · 488 ։ տ Ամոս · զ · 489 ։ ր Ամոս · զ · 490 ։ ց Ամոս · զ · 491 ։ ւ Ամոս · զ · 492 ։ փ Ամոս · զ · 493 ։ ք Ամոս · զ · 494 ։ օ Ամոս · զ · 495 ։ ֆ Ամոս · զ · 496 ։ ա Ամոս · զ · 497 ։ բ Ամոս · զ · 498 ։ գ Ամոս · զ · 499 ։ դ Ամոս · զ · 500 ։ ե Ամոս · զ · 501 ։ զ Ամոս · զ · 502 ։ է Ամոս · զ · 503 ։ ը Ամոս · զ · 504 ։ թ Ամոս · զ · 505 ։ ժ Ամոս · զ · 506 ։ ի Ամոս · զ · 507 ։ լ Ամոս · զ · 508 ։ խ Ամոս · զ · 509 ։ ծ Ամոս · զ · 510 ։ կ Ամոս · զ · 511 ։ հ Ամոս · զ · 512 ։ ձ Ամոս · զ · 513 ։ ղ Ամոս · զ · 514 ։ ճ Ամոս · զ · 515 ։ մ Ամոս · զ · 516 ։ յ Ամոս · զ · 517 ։ ն Ամոս · զ · 518 ։ շ Ամոս · զ · 519 ։ ո Ամոս · զ · 520 ։ չ Ամոս · զ · 521 ։ պ Ամոս · զ · 522 ։ ջ Ամոս · զ · 523 ։ ռ Ամոս · զ · 524 ։ ս Ամոս · զ · 525 ։ վ Ամոս · զ · 526 ։ տ Ամոս · զ · 527 ։ ր Ամոս · զ · 528 ։ ց Ամոս · զ · 529 ։ ւ Ամոս · զ · 530 ։ փ Ամոս · զ · 531 ։ ք Ամոս · զ · 532 ։ օ Ամոս · զ · 533 ։ ֆ Ամոս · զ · 534 ։ ա Ամոս · զ · 535 ։ բ Ամոս · զ · 536 ։ գ Ամոս · զ · 537 ։ դ Ամոս · զ · 538 ։ ե Ամոս · զ · 539 ։ զ Ամոս · զ · 540 ։ է Ամոս · զ · 541 ։ ը Ամոս · զ · 542 ։ թ Ամոս · զ · 543 ։ ժ Ամոս · զ · 544 ։ ի Ամոս · զ · 545 ։ լ Ամոս · զ · 546 ։ խ Ամոս · զ · 547 ։ ծ Ամոս · զ · 548 ։ կ Ամոս · զ · 549 ։ հ Ամոս · զ · 550 ։ ձ Ամոս · զ · 551 ։ ղ Ամոս · զ · 552 ։ ճ Ամոս · զ · 553 ։ մ Ամոս · զ · 554 ։ յ Ամոս · զ · 555 ։ ն Ամոս · զ · 556 ։ շ Ամոս · զ · 557 ։ ո Ամոս · զ · 558 ։ չ Ամոս · զ · 559 ։ պ Ամոս · զ · 560 ։ ջ Ամոս · զ · 561 ։ ռ Ամոս · զ · 562 ։ ս Ամոս · զ · 563 ։ վ Ամոս · զ · 564 ։ տ Ամոս · զ · 565 ։ ր Ամոս · զ · 566 ։ ց Ամոս · զ · 567 ։ ւ Ամոս · զ · 568 ։ փ Ամոս · զ · 569 ։ ք Ամոս · զ · 570 ։ օ Ամոս · զ · 571 ։ ֆ Ամոս · զ · 572 ։ ա Ամոս · զ · 573 ։ բ Ամոս · զ · 574 ։ գ Ամոս · զ · 575 ։ դ Ամոս · զ · 576 ։ ե Ամոս · զ · 577 ։ զ Ամոս · զ · 578 ։ է Ամոս · զ · 579 ։ ը Ամոս · զ · 580 ։ թ Ամոս · զ · 581 ։ ժ Ամոս · զ · 582 ։ ի Ամոս · զ · 583 ։ լ Ամոս · զ · 584 ։ խ Ամոս · զ · 585 ։ ծ Ամոս · զ · 586 ։ կ Ամոս · զ · 587 ։ հ Ամոս · զ · 588 ։ ձ Ամոս · զ · 589 ։ ղ Ամոս · զ · 590 ։ ճ Ամոս · զ · 591 ։ մ Ամոս · զ · 592 ։ յ Ամոս · զ · 593

Որ սասակի չուբերու ձայնին պէս կը գայնէ։
13 ժողովուրդները շատ չուբերու ձայնին պէս
կը գոչեն։
[1]Բայց Աստուած զանոնք պիտի յանդիմանէ,
եւ հեռու պիտի փախչին։
[1]Ու լեռներուն վրայի մղեղին պէս հովին ևբ
բեսէն՝
եւ մրրիկին առջեւէն դէրուած գոյնի պէս պիտի հալածուին։
14 Ու երեկոյան ատեն ահա խռովութիւն պիտի
ըլլայ։
եւ առաւօտ չեղած բնաջինջ պիտի ըլլան։
Մեր յափշտակիչներուն բաժինը
Ու մեր կողոպտիչներուն վիճակը ասիկա է։

ԳԼ։ ԺԵ

1 Մարգարէն կը ցուցնէ թէ Աստուած իր ժողովուրդին խնամք տանելով՝ Եմեհովացիները պիտի կորնչցնէ, 7 եւ թէ աս պատճառով եկեղեցին պիտի ազի։

1 Ով եմեհովացւոց դեռերուն անդիի կողմը եղող
թեւերով [2]հովանաւոր երկիրը,
2 Որ ծովին՝ պրուտեղէն նաւակներով
Ջուրի երեսին վրայէն դեսպաններ կը խրկէ։
Ով արագընթաց դեսպաններ, գացէք
[3]+երկայնահասակ ու լուրկ՝ ազգին,
Սկիզբէն մինչև հիմա ահեղ ժողովուրդին,
Խիստ զօրաւոր ու ամէնը կոխկրտուող ազգին,
Որուն երկիրը դետերը կը կտրեն,
3 Ով աշխարհիս բոլոր բնակիչներդ,
Ու երկրի վրայ բնակողներ,
[4]Երբոր լեռները դրօշակ կանգնուի՝ նայեցէք,
Ու երբոր փող հնչուի՝ լսեցէք։
4 Քանզի Տէրը ինծի այսպէս ըսաւ.
Ես հանգիստ պիտի ըլլամ, ու իմ բնակարանէս պիտի նայիմ՝
[5]խոտի վրայի՝ պայծառ տաքութենանը պէս,
Ու հնձոց տաքութենանը մէջ ցօղագին ամպի պէս։
5 Քանդի հունձքի ժամանակէն առաջ
Երբոր ընձիւղը կը մեծնայ,
Ու ծաղիկը ազդս ըլլալով հասնելու վրայ է,
Անիկա ճիւղերը յօտացով պիտի կորչի,
եւ ուռիները պիտի փրցընէ նետէ։
6 Անոնք մէկտեղ լերանց թռչուններուն
Ու երկրի գազաններուն պիտի թողուին.
Եւ թռչունները ամառը անոնց վրայ պիտի անցընեն,
Ու երկրի ամէն գազանները ձմեռը անոնց վրայ պիտի անցընեն։
7 Ան ժամանակը զօրաց Տէրոջը
Երկայնահասակ ու լուրկ ժողովուրդէն
Եւ սկիզբէն մինչև հիմա ահեղ ժողովուրդէն՝
Խիստ զօրաւոր ու ամէնը կոխկրտուող ազգէն՝
Որուն երկիրը դետերը կը կտրեն,
Զօրաց Տէրոջը անուանը տանք՝
Սիոն լեռը [6]ընծայ պիտի բերուի։

ԳԼ։ ԺԹ

1 Եգիպտոսի պատգամը։
Ահա Տէրը թեթեւընթաց [7]ամպի վրայ հեծած է,
Ու եգիպտոս պիտի մտնէ.
Եւ անոր երեսէն [8]եգիպտոսի կուռքերը պիտի շարժին,
Ու եգիպտոսի սիրտը իր ներսի դէն պիտի հալի։
2 [9]Ես եգիպտացիները պիտի ||դրդռեմ եգիպտացիներուն վրայ.
Ու ամէն մէկը իր եղբօրը հետ՝ և ամէն մէկը իր ընկերին հետ՝
Քաղաք քաղաքի հետ՝ — թագաւորութիւն թագաւորութեան հետ
Պատերազմ պիտի ընէ։
3 Ու եգիպտոսի ազգին իր ներսի դէն պիտի պակսի,
Եւ անոր խորհուրդը պիտի յուսեմ.
[10]Ու անոնք կուռքերուն, կախարդներուն,
Ուհուներուն ու նշանագէտներուն պիտի հարցընեն։
4 Ու եգիպտացիները վհատասիրտ ալրոջ մը ձեռքը պիտի մատնեմ,
Եւ անոնց վրայ մէկ անգութ թագաւոր մը պիտի տիրէ՝
Կ'ըսէ զօրաց Եհովայ Տէրը։
5 Եւ [11]ջուրերը ծովէն պիտի պակսին,
Ու գետը պիտի չամքի ու չորնայ։
6 Եւ [12]գետերուն ջուրերը պիտի քաշուին,[13]
Ու [14]ձախաբախաւոր [15]եղէգները[16] դեհերը պիտի պարպուին ու չորնան.
Եղէգը ու պրուտն պիտի թառամի։
7 Գետին քովը ու գետին եղերքին վրայ եղող մարգագետինները
Եւ գետին բոլոր վարուցանքը
Պիտի չորնայ, ցիրուցան ըլլայ ու կորսուի։
8 Ձկնորսներն ալ պիտի հեծծեն,
Ու գետին բոլոր կարթընկէցները պիտի ողբան,

[1] Սապ. իթ. 5։
[2] Սապ. ձգ. 13։ Ովս. ժգ. 5։
[3] Ես. 7։
[4] Կամ՝ Ջարածաւան ու խիտ
[5] ԳԼ. է. 4, 5։ Եզէկ. ա. 13։
[6] Սոփ. գ. 10։ Մաղ. ա. 11։
[7] Ես. ա. 25։
[8] Կամ կէս օրուան
[9] Սապ. կը. 31։ Երբ. 10։ ԳԼ. Ժգ. 1։ Սոփ. գ. 10։ Մաղ. ա. 11։
[10] ԳԼ. է. 4։ Եզէկ. իգ. 21։
[11] Ես. ժգ. 16։ Ամբ. է. 8։
[12] Կամ ապառազինեմ
[13] ԳԼ. ը. 19։ Ես. 12։
[14] ԳԼ. ի. 4։ Երեմ. իզ. 20։
[15] Եզէկ. իզ. 20։
[16] Ես. ժգ. 15։ Եզէկ. իզ. 19։
[17] Եբեմ. իգ. 13։ Եզէկ. իզ. 12։
[18] Կամ վարպետները
[19] ԳԼ. իզ. 14։
[20] Եբեմ. ծա. 30։ Դան. գ. 33։
[21] ԳԼ. ժա. 15։
[22] Ելս Աստ. գ. 6։
[23] Կամ կռապաշտները
[24] ԳԼ. իզ. 10։
[25] Եբեմ. ծա. 36։ Եզէկ. իգ. 12։
[26] Կամ գետերը պիտի հառին.
[27] Եբեմ. ծա. 36։ Եզէկ. իգ. 12։
[28] Կամ եգիպտոսի
[29] Ես. ժգ. 24։
[30] Ես. ժգ. 24։
[31] ԳԼ. ը. 18։ Եզէկ. իգ. 4։ Ելս Ը. 16, 26, 27։
[32] Ելս Ը. 18։ Եզէկ. իգ. 4։ Ելս Ը. 16, 26, 27։
[33] Ելս Ը. 18։ Եզէկ. գ. 20։ իգ. 27։
[34] Մաղ. ա. 11։

Եւ ջուրին վրայ ցանց նետողները պիտի սրբտմին։
9 Ու [17]բրաշէկ քարեր գործողները
Ու ճերմակ կտաւ հիւսողները պիտի ամչնան։
10 Անոր [18]սիւներուն պիտի կոտրտին,
Ու ամէն վարձքի առնողներուն հոգին պիտի տրտմի։
11 Իրաւ որ [19]Տայանիսի իշխաններդ յիմարներ են.
Փարաւոնի խնամտուն խորհրդականներուն
խորհուրդը անտանական է.
Ի՞նչպէս փարաւոնին կրնաք ըսել,
Թէ ես իմաստուններու որդի եմ։
Ես հին թագաւորներու որդի եմ։
12 Արդ, ո՞ւր են քու իմաստուններդ,
Որ հիմա քեզի պատմեն ու [20]իմացընեն
Թէ զօրաց Տէրը ինչ վճռեր է եգիպտոսի համար։
13 Տայանիսի իշխանները յիմարեցան.
[21]Մեմփիսի իշխանները խաբեուեցան.
Ու եգիպտոսը իր ցեղերուն գլխաւորները մոլորցուցին։
14 Տէրը անոր մէջը [22]մոլորութեան ոգի խառնեց.
Ու անոնք եգիպտոսը իր ամէն գործքին մէջ մոլորցուցին,
Ինչպէս որ փսխող գինովը կը մոլորի։
15 Ու եգիպտոսի մէջ գործք պիտի չըլլայ,
Որ [23]գլուխ կամ պոչ, եղջը
Արմաւենիի ոստ կամ ծիւնին գործէ։
16 Ան օրը եգիպտոս կիներուն պէս պիտի ըլլայ,
Ու պիտի դողայ և զարհուրի
Զօրաց Տէրոջը ձեռքին շարժմանքէն,
[24]Որ պիտի շարժէ անոր վրայ։
17 Եւ Յուդայի երկիրը եգիպտացւոց արհաւիրք պիտի ըլլայ.
Ով որ զանիկա յիշէ՝ պիտի վախնայ
Զօրաց Տէրոջը խորհուրդին պատճառովը՝
Որ անոր դէմ սահմաներ է։
18 Ան օրը եգիպտոսի երկրին մէջ
[25]Քանանու լեզուն խօսող
Եւ զօրաց Տէրոջը անուամբը երդում ընող
Հինգ քաղաք պիտի ըլլայ.
Մէկը [26]Արեգ քաղաք պիտի բսուի։
19 Ան օրը եգիպտոսի երկրին մէջ [27]Տէրոջը համար սեղան՝
Ու անոր սահմանին քովը Տէրոջը համար կոթող մը պիտի ըլլայ.
20 Եւ [28]անիկա եգիպտացւոց երկրին մէջ
Զօրաց Տէրոջը համար նշան ու վկայութիւն պիտի ըլլայ.
Ասանի որ բռնաւորներուն պատճառովը
Տէրոջը պիտի աղաղակեն.
Ու անոնց մէկ ազատիչ ու մեծ հրէշ մը խըլելով անոնց՝ պիտի ազատէ զանոնք։
21 Եւ Տէրը եգիպտոսի մէջ պիտի յայտնուի,
Ու ան օրը եգիպտացիք Տէրը պիտի ճանչնան,
Եւ [29]զոհեր ու պատարագներ պիտի մատուցանեն,
Եւ Տէրոջը ուխտ պիտի բնեն ու կատարեն։
22 Եւ Տէրը եգիպտացիները պիտի զարնէ.
Պիտի զարնէ, ու պիտի բժշկէ.
Եւ անոնք Տէրոջը պիտի դառնան,
Ու անիկա պիտի ընդունի զանոնք ու պիտի բժշկէ։
23 Ան օրը եգիպտոսէն դէպ [30]Ասորեստան [31]բանուկ ճամբայ պիտի ըլլայ,
Ու Ասորեստանցիք եգիպտոս՝ ու եգիպտացիք Ասորեստան պիտի երթան.
Ու եգիպտացիք ||Ասորեստանցւոց հետ Աստուծոյ պիտի ծառայեն։[32]
24 Ան օրը Իսրայէլ երրորդ պիտի ըլլայ
Եգիպտոսի ու Ասորեստանի հետ.
Ու երկրին մէջ օրհնութիւն պիտի ըլլայ։
25 Քանզի զօրաց Տէրը զանիկա պիտի օրհնէ,
Ու պիտի ըսէ, Օրհնեալ ըլլայ իմ ժողովուրդս [33]եգիպտոս,
Ու [34]իմ ձեռքերուս գործը՝ Ասորեստան,
Եւ իմ ժառանգութիւնս՝ Իսրայէլ։

ԳԼ։ Ի

1—6 Եգիպտոսի ու Եմեհովիայի ամբիծութեան գերութիւնը նշանակող օրինակ մը։

1 Ան տարին որ [1]Տարթան Ասորեստանի Սարգոն թագաւորէն խրկուեցաւ՝ Ազովտոս գընաց, ու Ազովտոսի հետ պատերազմ բռնեց,
2 ու ժամանակը Տէրը Ամովսի որդւոյն Եսայիին ձեռքովը խօսեցաւ՝ ըսելով, Գնա [2]մէջքէդ քուրձդ հանէ, ու ոտքէդ կօշիկներդ հանէ. ու անիկա այնպէս ըրաւ, և մերկ ու բոկոտն կը շրջէր։
3 Եւ Տէրը ըսաւ՝ Ինչպէս որ իմ ծառաս Եսայի երեք տարի մերկ ու բոկոտն շրջեցաւ, որ Եգիպտոսի համար ու Եթովպիայի համար [3]նշան ու հանար ըլլայ,
4 նոյնպէս պիտի տանի Ասորեստանի թագաւորը Եգիպտացիները գերի՝ ու Եթովպացիները աքսոր պիտի տանի, երիտասարդները ու ծերերը՝ մերկ, բոկոտն ու իրենց ամօթոյքը բաց, Եգիպտոսի նախատինք ըլլալու համար։
5 Ու անոնք պիտի սոսկան ու ամչնան Եթովպիայէն՝ որ իրենց ապաւէնն էր, ու Եգիպտոսէն՝ որ իրենց փառքն էր։ Եւ ան օրը աս

[1] ԳԼ. ժա. 16։
[2] Կամ Ասորեստանցւոց պիտի ծառայեն,
[3] Սապ. ա. 3։ ԳԼ. իզ. 23։ Ովս. ը. 25։ Եզեկ. ը. 10։
[4] գ Թագ. ժը. 17։
[5] Ջոբ. ժգ. 4։
[6] ա Թագ. ժգ. 24։ Միք. ա. 8, 11։
[7] ԳԼ. ը. 18։
[8] բ Թագ. ժ. 4։ ԳԼ. գ. 17։ Երեմ. ժգ. 22, 26։ Միք. ա. 11։
[9] ԳԼ. է. 3, 7։ ԼԿ. 6։

ծովեզերեայ երկրին բնակիչները պիտի ըսեն,
Ահա այսպէս եղաւ մեր ապաստանարանը՝ որ
մենք Ասորեստանի թագաւորին երեսէն ապա-
տելու համար, ու օգնութիւն դանելու հա-
մար հոն փախանք. ուրեմն մենք ի՞նչպէս
պիտի ազատուինք։

ԳԼ. ԻԱ

1 Մարգարէին տեսիլքով կը յայտնուի թէ Բաբելոն Պարսից և Պարթից ձեռքով պիտի ինյայ։ 11 Եդոմին վրայ պատգամ մը։ 13 Արաբացւոց թշուառութիւնը որչափան ծանուցանալը։

1 Ծովու անապատին պատգամը։

Հարաւէն յարձակող մրրիկներուն պէս
Անիկա անապատէն՝ սոսկալի երկրէն կու գայ։
2 Ինծի մէկ վշտալի տեսիլք մը յայտնուեցաւ.
Բաւիշտակողը կը յափշտակէ ու կործանողը
կը կործանի.
Ով Եղամացիք, վեր ելէք. ով Մարք, պա-
շարեցէք.
Անոր պատճառած բոլոր հառաչանքը դադա-
րեցուցի։
3 Ասոր համար հերիկամուներս ցաւով լեցուե-
ցաւ,
Ու ծննդական կիսոջ ցաւերուն պէս ցաւեր
բռնեց զիս.
Ականկ կծկուած եմ որ չեմ կրնար լսել,
Ականկ խռոված եմ որ չեմ կրնար տեսնել։
4 Սիրտս շփոթեցաւ, սարսափը զիս դողա-
ցուց.
Իմ ուրախութեանս գիշերը ինծի սրատագոյն
դողդոջ ըրաւ։
5 Սեղանը կը պատրաստուին, գետինը կը դնուին,
Ուտուին կը խմուի.
Ելէք, ով իշխաններ, վահաններդ օծեցէք։
6 Քանզի Տէրը ինծի այսպէս ըսաւ.
Գնա մէկ գէտ մը դիր, որ տեսածը զրուցէ։
7 Եւ անիկա հեծելազնեզ տեսաւ՝ երկու ձիաւոր,
Ո– էշերու վրայ հեծածներ և ուղտերու վրայ
հեծածներ,
Եւ ուշադրութեամբ՝ մեծ ուշադրութեամբ
մտիկ ըրաւ,
8 Ու առյաղակեց առիւծի պէս,
Ով տէր, ես ցորեկը միշտ իմ դիտանոցիս
մէջը կը կայնիմ,
Ու բոլոր գիշերը իմ պահպանութեանս տե-
ղը կը կենամ.
9 Եւ ահա հեծնոզ մարդիկ՝
երկու ձիաւոր կու գան,
Նաև պատասխան առաւ ու ըսաւ,
Ինկաւ Բաբելոն, ինկաւ,
Ու հանոր աստուածներուն բոլոր արձանները
կոտրտեցան գետինը նետուեցան։
10 Ով իմ կոխտածներս ու իմ կալիս ցորենը,
Ես ձեզի պատմեցի ինչ որ լսած եմ
Զօրաց Տէրոջմէն՝ Իսրայէլի Աստուծմէն։

11 Եդոմին պատգամը։

Սէիրէն ձայն մը կու գայ ինծի,
Ով պահապան, գիշերուան համար ի՞նչ,
Ով պահապան, գիշերուան համար ի՞նչ կա-
նչ։
12 Պահապանը կ'ըսէ,
Առաւօտը կու գայ ու նաև գիշերը.
Թէ որ կ'ուզէք հարցնել՝ հարցուցէք.
Դարձէք ու եկէք։

13 Արաբիայի պատգամը։

Արաբիայի անտառին մէջ գիշերը պիտի ան-
ցընէք,
Ով Դեդանացւոց կարաւանները։
14 Ով թեմայի երկրին բնակիչները,
Ծարաւին առջևը ջուր եղէք,
Փախստականին առջևը հացով եկէք։
15 Վասն դի անոնք կը փախչին սուրերուն առ-
ջևէն,
Քաշուած սուրին առջևէն
Ու լարուած աղեղին առջևէն
Եւ սաստիկ պատերազմին առջևէն։
16 Քանզի Տէրը ինծի այսպէս ըսաւ,
Մէկ տարուան մէջ՝ վարձկանի տարիներուն
պէս
Կեդարի բոլոր փառքը պիտի վերջանայ.
17 Ու աղեղնաւորներուն մնացած թիւը՝
Կեդարի որդւոց զօրաւորները պիտի քչիանան,
Քանզի Իսրայէլի Տէր Աստուածը խօսեցաւ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Գործից Հրեաստանի վրայ յարձակելուն համար՝ մարգարէն կ'ողջոյ. 8 իր հայրենակիցներուն մարգկային իմաստութիւնը և ուխտապահին ուրախութիւնը կը յանդիմանէ. 13 կը մարգարեանայ թէ Սենեքա իր պաշտօնեն պիտի զրկուի. 20 ու Եղիակիմ որ Բերքասաբ թագաւորութեանը օրինակ մըն է, անոր տեղը պիտի անցնի։

1 Տեսիլքի ձորին պատգամը։

Հիմա քեզի ի՞նչ եղաւ,
Որ ամէնքդ տանիքներու վրայ ելաք։
2 Ով խռովութեամբ լեցուած
Աղմկաձի քաղաք՝ պղօսասէր քաղաք,
Քու սպանուածներդ սրով սպանուած չեն,
Ու պատերազմի մէջ չմեռան։
3 Բոլոր իշխաններդ միկէն փախան,
Աղեղնաւորներէն կապուեցան.
Քու ձոլաբոյրդ հեռու փախչողներէն
Բոլոր գտնուածները միկտեղ կապուեցան։
4 Անոր համար ըսի,

ա Ջ. ոք · ի · 14։
բ Գլ· լգ · 1։
գ Գլ· ժգ · 17։ Ես. քսմ. խի · 34։
դ Գլ· ժե · 5։ ժգ · 11։
ե Գլ· ժգ · 8։
զ Կամ Լսելէն կքած. կուած եմ. անտեղ. լսէն խռոված եմ։
է Գլ· ժգ · 14։
ը Ես Օր · իը · 67։
թ Գլ· իգ · 3։
ժ Ելք· ի · 3։
ի Գլ· ժգ · 14։
լ Սաղ· ձի · 5։ Գլ· կ · 7։
խ Գլ· ժգ · 12։ ակոս. ժե · 32։
ծ Գլ· ե · 9։
կ Ա Թագ · ի · 20։ Ա Մն · լբ · 4, 5, 30։
հ Ղեւտ. գ · 16։
ձ Ելս գլ· լէ · 36։
ղ Ելս գլ· լէ · 36։
ճ Ելս Կզբ · իթ · 3։
մ Գլ· ժե · 2։ Մխբ · ա · 16։
յ Գլ· ժգ · 14։
ն Գլ· ե · 9։
շ Ա Թագ · գ · 14։ Նեղկ · իգ · 13։
ո Ա Թագ · գ · 6։
չ Ա Թագ · ժբ · 57։
պ Գլ· ՀՀ · 5։
ջ Ելս · ժբ · 14։ Ցաց · գ · 7։
ռ Ելք· իթ · 8։
ս Ելք· ժբ · 14։ Ցաց · գ · 7։
վ Կամ տափարները։
տ Կամ Նաւագործները։
ր Ելք· ժբ · 14։
ց Ելս Կզբ · ժբ · 18։ Մաս · իե · 60։
ւ Ելբ· կը քանգակեն։
փ Ելմ · է · 3։
ք Կամ Իբբէ։
և Կամ Նաւագործները։
օ Ելմ· իե · 22։ իե · 4։ Եզեկ · իգ · իե · իբ։ Ամոս · ա · 9։ Զաք · իե · 3։ 4։
ֆ Ելբ· մնաց։

Թող տուէք ինձ, որ դառնապէս լամ.
Իմ ժողովրդիս աղջկանը կործանումին հա-
մար։
Զիս մխիթարելու մի աշխատիք։
5 Քանզի սեպհական Տիրոջմէն՝ Զօրաց Եհովայ
Տէրոջմէն
Խռովութեան, կոխման ու շփոթութեան օր է.
Պարիսպը կը փլըլլին, և աղաղակը մինչև
լեռը կը հասնի։
6 Ու եղամ կը ձիաւոր մարդոյմովը կապարճը
վերցուց,
Եւ հեծեալ ունէր բացատ.
7 Եւ քու ընտիր հովիտներդ կառքերով լե-
ցուեցան,
Ու ձիաւորները գաւազդ կազմեցին դռներուն
քովը.
8 Եւ Յուդային ծածկոցը բացուեցաւ,
Ու անոր օրը Անասուած տանը զէնքերուն նա-
յեցաք.
9 Եւ Դաւիթի քաղաքին փլած տեղերուն շատ
ըլլալը տեսաք,
Ու վարի ջրափնին ջուրերը ժողվեցիք.
10 Ու Երուսաղէմի տուները համրեցիք,
Եւ պարիսպը ամրացնելու համար տուները
փլցուցիք.
11 Ու հին աւազանին ջուրերուն համար
Երկու պարսպին միջտեղը ջրակոյտ մը շինեցիք,
Բայց Ղանիկա չնայեցաք,
Ու շատոնցմէ դանիկա կազմողին ուշադրու-
թիւն չըրիք։
12 Եւ ան օրը զօրաց Եհովայ Տէրը Ինձ կանչեց
Լալու ու սգալու,
Գլուխ կնասայրելու և քուրձ հագնելու.
13 Եւ ահա ցնծութիւն և ուրախութիւն ըրիք,
Արջառներ կը սպաննիք և ոչխարներ կը մոր-
թիք,
Միս կ'ուտէիք ու գինի կը խմէիք՝ ըսելով,
Ուտենք ու խմենք,
Քանզի վաղը պիտի մեռնինք։
14 Բայց զօրաց Տէրոջը կոչմանէ իմ ականջներս
լսած յայտնուեցաւ որ
Անշուշտ ասոր անօրէնութիւնը ձեզմէ պիտի
չքաւորի,
Մինչև որ դուք մեռնիք,
Կ'ըսէ զօրաց Եհովայ Տէրը։
15 Զօրաց Եհովայ Տէրը այսպէս ըսաւ.
Գնա, ու պալատին հոգեմատարին՝
Շեբնայ պանծապետին քովը մտիր, ըսէ ըս,
16 Դուն հոս ի՞նչ ունիս և հոս ո՞վ ունիս
Որ հոս քեզի դերեզման փորեցիր,

Ասիկա [a]կիսատգոյ երկրէն յայտնուեցաւ ա-
նոնց։
2 Ով կղզիի բնակիչներ, լռեցէք.
Ծովէ անցնող Սիդոնացւոց վաճառականները
լեցուցեր էին քեզ։
3 Եւ շատ ջուրերու մէջ [b]հունդ, [c]Սիհորի հունձ-
քերը՝
Գետին հունձքը անոր եկամուտն էր,
Ու [d]ազգերուն վաճառանոցն էր։
4 Ով Սիդո՛ն, ամչցիր, քանզի ծովը կը խօսի.
Ծովուն զօրութիւնը կ՚ըսէ ու կ՚ըսէ,
Ես ծննդականի ցաւ չեմ քաշեր ու չեմ ծը-
նանիր.
Երիտասարդներ չեմ մեծցուցեր [e]ու կոյս աղ-
ջիկներ չեմ մեծցուցեր։
5 [f]Երբոր այս բանը եգիպտացւոց ականջը հասնի,
Տիւրոսի լուրին համար պիտի տագնապին։
6 Թարսիս անցէ՛ք,
Ով [g]ծովեզերքի բնակիչներ, ողբացէ՛ք։
7 Ձեր [h]ուրախութեան [i]ըղձէն ասիկա՞ է,
Որուն հնութիւնը չատնցնի՛ է.
Անոր ոտքերը հեռու տեղ պանդուխտ ըլլա-
լու պիտի տանին զանիկա։
8 Ո՞վ աս խորհուրդը ըրաւ Տիւրոսի դէմ,
Որ [j]թագեր կը պսակէր.
Անոր վաճառականները իշխաններ էին,
Ու՝ առուտուրը ընողները՝ երկրիս պատուաւոր
[k]դէմքեր։
9 Զօրաց Տէրը աս խորհուրդը ըրաւ,
Որ ամէն փառքին ամբարտաւանութիւնը խայ-
տառակէ,
Ու՝ երկրիս բոլոր պատուաւորները անարգէ։
10 Ով Թարսիսի աղջիկ,
Քու տեղդ դէմ պէս անցիր,
Ա՛լ եւս քեզ [l]զօրի չկայ։
11 Իր ձեռքը ծովուն վրայ երկընցուց,
Թագաւորութիւնները սարսեց.
Տէրը Քանանացւոց համար հրամայեց,
Որ անոր բերդերը աւրեն.
12 Ու ըսաւ, Դուն մէյմըն ալ պիտի չուրախա-
նաս,
Ով Սիդոնի անարգուած կոյս աղջիկը.
Եւ երբ, [m]հիմա անցիր,
Բայց հոն ալ հանգստութիւն պիտի չունենաս։
13 Ա՛հա Քաղդէացւոց երկիրը՝
Որ ա՛լ [n]ժողովուրդ չէր,
Ջանիկա Ասորեստանցիք հիմնեցին [o]անապա-
տի բնակիչներուն համար.
Անոր աշտարակները կանգնեցին, անոր պա-
լատները շինեցին,
Բայց անիկա հի՛մա աւերակ ըրաւ ասիկա։
14 [p]Ողբացէ՛ք, ով Թարսիսի նաւեր,
Վասն զի ձեր զօրութիւնը կորստեցաւ։

[a] Հմմ. 12։
[b] Կամ կղզիի
[c] Գէմ. իբ. 2։
[d] Տես Եզեկ. իբ. 2։ 12։
[e] Կամ ոչ երբեք
[f] Ցայս. ժբ. 22։
[g] Հմմ. 1։
[h] Սաղ. հգ. 9։

15 Եւ ան օրը Տիւրոս մոռցուած պիտի մնայ
եօթանասուն տարի՝
Մէկ թագաւորի օրերուն չափ.
Իսկ եօթանասուն տարիէն ետքը
Ետ հ[i]ղ[j]ի՛ Տիւրոսին՝ պոռնիկի երգին
պէս։
16 Ով մոռցուած պոռնիկ, քնարը առ
Ու քաղաքին մէջը պտըտէ.
Ազէկ զարկ, շատ խազ կանչէ,
Որ քեզ յիշեն։
17 Ու եօթանասուն տարիէն ետքը
Տէրը այցելութիւն պիտի ընէ Տիւրոսին,
Եւ անիկա իր շահին պիտի դառնայ,
Ու աշխարհիս երեսը եղող բոլոր երկրիս թա-
գաւորութիւններուն հետ
[k]Պոռնկութիւն պիտի ընէ։
18 Եւ անոր ||վաճառականութեան շահը՝ [l]Տէ-
րոջը պիտի նուիրուի.
Անիկա գանձատունը պիտի չդրուի,
Կամ չտեմպարան մէջ պիտի չպահուի.
Հապա անոր վաճառականութեան շահը
Տէրոջը առջեւը բնակողներուն պիտի ըլլայ,
Որ մինչեւ կշտանալնին ուտեն,
Ու պատուական զգեստներ հագնին։

ԳԼ. ԻԹ

1 Երկրին վրայ Աստուծոյ բերած յուզումին գաղտնաստանները։ 13 Խորհրդին մէկ ճոպարդը ուրախութեամբ պիտի գովի գՆերկա։ 16 Աստուած իր գաղտնաստանութեամբ պիտի բարձրացնի իր թագաւորութիւնը։

1 Ա՛հա Տէրը երկիրը կը պարպէ ու զանիկա կը
դատարկացընէ,
Եւ տակնուվրայ ընելով անոր բնակիչները կը
ցրուէ։
2 Ու [a]ինչպէս է ժողովուրդը՝ [b]քահանան ալ այն-
պէս,
Ինչպէս է ծառան՝ իր տէրն ալ այնպէս,
Ինչպէս է աղախինը՝ իր տիկինն ալ այնպէս,
[c]Ինչպէս է ծախու առնողը՝ ծախողն ալ այն-
պէս,
Ինչպէս է փոխ տուողը՝ փոխ առնողն ալ այն-
պէս,
Ինչպէս է տոկոսիք առնողը՝ տոկոսիք տուողն
ալ այնպէս պիտի ըլլայ։
3 Երկիրը բոլորովին պիտի պարպուի,
Ու բոլորովին պիտի կողոպտուի.
Քանզի աս խօսքը Տէրը խօսեցաւ։
4 Երկիրը սուգ կը բռնէ ու կը մաըի,
Աշխարհս կը նուազի ու կը մաըի,
Երկրիս ժողովուրդին մեծերը կը նուազին։
5 Ու [d]երկիրը իր բնակիչներուն տակը պղծուե-
ցաւ,
Քանզի անոնք օրէնքները զանց ըրին,

[a] Ձմր. 1։ Եզեկ. իե. 25, 30։
[b] Ցայս. ժկ. 2։
[c] Եբր. վաճառական։
Նաեմիա ու շտեր
[d] Ձմր. ժգ. 20։ 21։
—

11։ Ցայս. ժբ. 22։
[e] Գէ. ժկ. 3. 6։
• Եբր. լատերան մէջ
[f] Մաղ. ա. 11։
[g] Տես գ Թագ. ժթ. 17։ Երեմ. իե. 43։
14։ Ամմո. է. 19։
[h] Դան. է. 11։
[i] Կամ տահանները
[j] Սաղ. ժբ. 7։
[k] Երեմ. գ. 23։
[l] Գէ. ժթ. 14։

[m] Մաղ. գ. 6։
[n] Գէ. ժգ. 5, 9։ Ցե-
զեկ. ա. 10, 13։
[o] Երեմ. է. 34։ ժգ.
9։ իէ. 10։ Եզեկ.
իգ. 13։ Ձմր. բ.

Պատուիրանքը փոխեցին, յաւիտենական ուխ-
տը խափանեցին։
6 Ա՛ռ պատճառաւ [a]նզովքը կերաւ երկիրը,
Ու անոր մէջը բնակողները երեսնց յանցանքին
պատիժը կրեցին.
Ա՛ռ պատճառաւ երկրին բնակիչները այրեցան,
Ու քիչ մնացին մարդիկ մնացին։
7 [b]Նոր գինին սուգ կը բռնէ, որթը կը նուազի,
Ե՛ւ ամէն ուրախասիրտ եղողները կը հառաչեն։
8 [c]Թմբուկներուն ցնծութիւնը կը դադրի,
Ուրախութիւն ընողներուն աղաղակը կը կտրի,
Քնարին ցնծութիւնը կը դադրի։
9 Երգով գինի պիտի չխմեն.
Ցըրի՝ խմողներուն դառն պիտի ըլլայ։
10 Դատարկ քաղաքը կործանեցաւ,
Ամէն տուն դոցուեցաւ, որ մարդ չը կրնայ։
11 Փողոցներուն մէջ գինիի համար աղաղակ կայ.
Ամէն ուրախութիւն մթնցաւ,
Երկրին ցնծութիւնը վերցաւ։
12 Քաղաքին մէջը ամայութիւն մնաց,
Ու դուռը գարնուեցաւ ու աւերակ եղաւ։
13 Քանզի երկրին մէջ ժողովրդոց մէջը՝
[d]Թօմիւտած ձիթենիի պէս,
Ու այգեկութին ետքը ճաշ քաղելու պէս պի-
տի ըլլայ։
14 Անոնք ձայներնին վերցնելով ցնծութեամբ
պիտի երգեն,
Ծովու կողմէն Տէրոջը փառքին համար բարձ-
րաձայն պիտի աղաղակեն։
15 Անոր համար [e]արևելեան կողմե՛ր փառաւորե-
ցէ՛ք Տէրը,
Ծովու կղզիներուն մէջ [f]Իսրայէլի Տէր Աս-
տուծոյն անունը։
16 Երկրի ծայրերէն օրհնութիւններ լսեցինք,
Արդարին փառք [g]։։։

Ան՝ն՝ ը բանաւորներուն ցնծութեան ձայնը պիտի ցածնայ ։

6 եւ [a]զօրաց Տէրը հաս լեռանս վրայ
[b]Բոլոր ազգերուն կոչունք մը պիտի ընէ ,
Գարարա բանկերու եւ հին դիներուն ,
Յրուծով լեցուած գարարա բանկերու ,
Ո- զտուած հին դիներու կոչունք ։
7 Եւ աս լեռանս վրայ՝
Ամէն ժողովուրդներուն վրայ տարածուած ծածկոյը
Ու [c]ամէն ազգերուն վրայ փռուած վարագոյրը բնաջինջ պիտի ընէ ։
8 [d]Մահը [e]յաւիտեան բնաջինջ պիտի ընէ ,
Ու Տէր Եհովան սէրն [f]սրբութիւնը պիտի սրբէ ,
Եւ բոլոր երկրիս երեսէն իր ժողովուրդին նախատինքը պիտի վերցընէ .
վասն զի Տէրը խօսեցաւ ։
9 Ու ան օրը պիտի ըսեն ,
Ահա մեր Աստուածը սիրկա է .
Ան մեր յուսացանք ու անիկա մեզ ազատեց .
Տէրը սիրկա է . անոր յուսացանք ,
[g]Անոր փրկութիւնովը պիտի ցնծանք եւ ուրախանանք ։
10 Քանզի Տէրոջը ձեռքը աս լեռանս վրայ պիտի հանդչի ,
Ու Մովաբ անոր տակը պիտի կոխուի ,
Ինչպէս որ յարդը կը կոխուի աղբանոցին մէջը ։
11 Եւ իր ձեռքերը պիտի տարածէ անոր մէջը ,
Ինչպէս որ լողացողը կը տարածէ լողալու համար .
Ու անոր հպարտութիւնը անոր ձեռացը հետ պիտի խորտակուի ։
12 Եւ [h]քու բարձր պարիսպներուդ ամրութիւնը պիտի խանարհեցընէ ,
Ո- գետնին հետ հաւասարելով՝ փոշիի մէջ պիտի ձգէ ։

ԳԼ· ԻԶ

1 Աստուծոյ փառաբանութիւն երգ մը։ 2 Իր գործերուն համար 13 եւ իր ժողովուրդին իր ըրած ընդհանուր հսկման համար։ 20 Աստուծոյ ապահովութիւն մը։

1 [i]Ան օրը Յուդայի երկրին մէջ աս երգը պիտի երգուի .

Մենք զօրաւոր քաղաք ունինք .
[j]Փրկութիւնը պարիսպներու ու պատնէշներու տեղ կը դնուի ։
2 [k]Դուռները բացէք ,
Որ ճշմարտութիւն պահող արդար ազգը ներս մտնէ ։
3 Հաստատ միտքը կատարեալ խաղաղութեան մէջ կը պահես ,
Ինչու որ քեզի կը յուսայ ։
4 Յաւիտեան Տէրոջը յուսացէք ,
[l]Քանզի Տէր Եհովան յաւիտենական վէմ է ։
5 Քանզի անիկա բարձր տեղուանք բնակողները կը խոնարհեցընէ ,
[m]Բարձր քաղաքը կը ցածցընէ ,
Մինչեւ գետինը կը ցածցընէ ,
Զանիկա հողի հետ հաւասար կ'ընէ ։
6 Ոտքը զանիկա պիտի կոխէ՝
Աղքատին ոտքը ու չքաւորներուն գարշապարը ։
7 Արդարին ճամբան շիտակ է .
Ով Ուղղը , արդարին ճամբան դուն կ'ուղղես ։
8 Եւ [n]քու դատաստաններուդ ճամբուն մէջը քեզի կը սպասենք , ով Տէր ,
Մէր հոգիին փափաքը քու անուանդ և քու յիշատակիդ վրայ է ։
9 [o]Գիշերը փափաքեցայ քեզի հոգւովս ,
Ու առաւօտուն քեզ կը փնտռեմ [p]իրոլոր սրտովս .»
Քանզի երբոր քու դատաստաններդ երկրիս վրայ ըլլան ,
Աշխարհի բնակիչները արդարութիւն պիտի սորվին ։
10 [q]Ամբարշտին ողորմութիւն ալ ըլլայ՝ արդարութիւն չսորվիր .
Անիկա [r]ուղղութեան երկրին մէջ անօրինութիւն կը գործէ ,
Ու Տէրոջը մեծախառնութիւնը չտեսներ ։
11 Ով Տէր , ձեռ քու ձեռքիդ բարձրանալը չէնն տեսներ ,
Բայց ժողովուրդին վրայ [s]նախանձերդ պիտի տեսնեն ու ամչնան .
Եւ քու թշնամիներդ կրակը պիտի ապառէ ։
12 Ով Տէր , մեզի խաղաղութիւն պիտի տաս ,
Վասն զի մեր ամէն գործերն ալ դուն մեզի համար գործեցիր ։
13 Ով Տէր Աստուած մեր , [t]քեզմէ ուրիշ տէրեր մեր վրայ տիրեցին ,
Բայց քու անունդ՝ միայն քովդի կը յիշենք ։
14 Անոնք մեռած են , պիտի չողջունան .
Ուրուականներ են , չեն կրնար կանգնիլ .
Վասն զի դուն այցելութիւն ընելով՝ զանոնք բնաջինջ երբեր ,
Ու անոնց բոլոր յիշատակը կորսընցուցիր ։
15 Դուն աս ազգը աւելցուցիր , ով Տէր ,
Աս ազգը աւելցընելով՝ փառաւորեցար ,
Երկրին ամէն ծայրերը ընդարձակեցիր ։
16 Ով Տէր , [u]նեղութեան մէջ քեզ փնտռեցին ,

a Գլ· ը · 11 ։
b Գլ· կ · 18 ։
c Սապ· ՃԺը · 19 · 20 ։
d Գլ· խե · 17 ։
e Գլ· իե · 18 · լը · 19 ։
f Սապ· լե · 23 ։
g Գլ· կգ · 5 ։
h Սապ· կգ · 6 · Երգ· գ · 1 ։
i Երէ· իմ՝նեբաթ գիա Նգան Հոգիով ։
j Ժագ· ը · 18 · Հը Ա՝ն · ժը · 8 ։
k Ա՝ն · ժը · 2 ։
l Ես· գ · 18 ։
m Ես· ժգ · 14 · ա Կոր· ժ·ե· 54 · Յայտ· ի · 4 · իա · 4 ։
n Կամ յաղթութեան մէջ
o Գլ· ը · 11 ։
p Սապ· Ա՝ն · 3 ։
q Ես· իզ · 9 · Եզեկ· իթ՝ · 3 · լը · 3 ։
r Կամ ցանկալի
s Սապ· ժ · 8 · Երեմ· ը · 21 ։
t Գլ· ե · 1 ։
u Սապ· Ա՝ն · 4 · 5 ։
Ղ բ Ընդ · իգ · 6 ։

Քու պատիժդ անոնց վրայ եղած ատենը [a]ազգանք ըրին ։»
17 Ինչպէս որ [b]Ծնանելու մօտ եղող յղի կինիկը
Իր երկանցը մէջ ամչնալով կ'ազաղակէ ,
Մենք ալ քու ատիդ այնպէս եղանք , ով Տէր .
18 Յղացանք , յաւար քաշեցինք ,
Հով Ծնանողի պէս եղանք ,
Ու երկիրը չկրցանք ազատել ,
Եւ [c]աշխարհս բնակիչները չինկան ։
19 [d]Քու մեռելներդ պիտի ողջնանան ,
Իմ մեռելներուս մարմինները յարութիւն պիտի առնեն .
[e]Արթընցէք ու ցնծութեամբ երգեցէք , ով հողի մէջ բնակողներ .
Քանզի քու ցօղդ խոտերու ցօղ է ,
Ու երկիրը [f]իր մեռելները [g]պիտի ծնանէ ։
20 Գնա , ով իմ ժողովուրդս , [h]քու սենեակներուդ մէջը մտիր ,
Ու քու վրադ դռներդ գոցէ .
Պահուէ [i]քիչ մը մէկ վայրկեան մը ,
Մինչեւ որ բարկութիւնը անցնի ։
21 Քանզի ահա Տէրը [j]իր տեղէն կ'ելլէ ,
Որ երկրի բնակիչներուն այցելութիւն ընէ իրենց անօրէնութեանը համար .
Ու երկիրը իր արիւնները պիտի յայտնէ ,
Եւ սպանուածները՝ ալ պիտի չծածկէ ։

ԳԼ· ԻԷ

1 Աստուծոյ ունեցած խնամքը իր այգիին վրայ ։ 7 Անոր խրատները կը տարբերին գատաստաններէն ։ 12 Հրեաներէն ա. Հրեաններն բազմացում եկեղեցին ։

1 [k]Ան օրը Տէրը իր ամրակուռ , մեծ ու զօրաւոր սրովը
Պիտի պատժէ փախչող Լևիաթան օձը ,
[l]Այսինքն ան ծռմռած Լևիաթան օձը ,
Ու [m]ծովուն մէջ եղող վիշապը պիտի մեռցընէ ։
2 Ան օրը [n]դինիի [o]այգիին վրայ [p]երգեցէք ,
3 [q]Ես Տէրս կը պահեմ զանիկա ,
Ամէն վայրկեանի մէջ պիտի ուադիմ զանիկա ,
Գիշեր ու ցորեկ անոր պահպանութիւնն պիտի ընեմ ,
Որ չըլլայ թէ անոր վրայ [r]ոտք չարձակի ։
4 Ես բարկութիւն չունիմ .
Երանի թէ [s]ցօղոները — փուշերը ինծի գէմ պատերազմէին .
Ես անոնց վրայ պիտի քալէի ,
Ո- զանոնք միասին պիտի այրէի ։
5 Եթէ ոյ թող [t]ինծի հետ խաղաղութիւն ընէն .

a Կամ հաւաչանք թխտիկին ։
b Գլ· ժգ · 8 · Ցաւի · ժգ · 21 ։
c Սապ· ա · 3 ։
d Սապ· ժե · 14 ։
e Եզեկ· լե · 1 , 14 ։
f Դան· ժբ · 2 ։
g Ել· ժբ · 22 , 23 ։
h Ես· իզ · 7 · 8 · բ Կոր· գ · 17 ։
i Միք· ա · 3 · Ցաւ· գ · 14 ։
j Սապ· Հգ · 13 · 14 ։
k Գլ· իդ · 1 ։
l Յոբ· իգ · 8 ։
m Սապ· Ա՝ն · 4 · 5 ։
n Գլ· ծա · 2 · Եզեկ· ԺԷ · 3 · լը · 2 ։
o Կամ ցանկալի
p Սապ· ժ · 8 · Երեմ· ը · 21 ։
q Գլ· ե · 1 ։
r Սապ· Ա՝ն · 4 · 5 ։
Ղ բ Ընդ · իգ · 6 ։

ինծի հետ խաղաղութիւն ընեն ։
6 Ապագայ ժամանակին մէջ Յակոբ [a]պիտի արմատանայ ,
Իսրայէլ պիտի ծաղկի ու պիտի ընձիւղի ,
Եւ պտղով աշխարհս երեսը պիտի լեցընեն ։
7 Մէթէ զանիկա զարնողին Հարուածի՞ն պէս զարկաւ զանիկա ,
Կամ անիկ սպանուածներուն սպանմա՞նը պէս սպանուեցաւ ։
8 [b]Զափաւորութեամբ վիճեցար անոր հետ ,
Երբոր զանիկա խրկեցիր ,
Թէև հարևելեան հովին օրը սաստիկ հովով տարիր ։
9 Ուստի Յակոբին անօրէնութեանը տասն քաւութիւնն պիտի ըլլայ .
Եւ բոլոր [c]դիտութիւնը աս է որ անոր մեղքը վերցընէ ,
Երբոր զոհարաններուն բոլոր քարերը կրոց փշրուած քարերու պէս ընէ ,
Աստարովթի կուռքերը ու արեգական արձանները՝ ը պիտի չկանգնին ։
10 Քանզի պարսպաւոր քաղաքը ամլացի՝
Ո- չէն տեղը անապատի պէս թողուած ու մերժուած պիտի ըլլայ .
Հոն զուարակ պիտի արածի և հոն պիտի պառկի ,
Ու անոր ճիւղերը պիտի հատցընէ ։
11 Անոր ոստերը չորնալով պիտի կոտրին ,
Կիներները պիտի գան ու զանոնք պիտի բռնկցընեն ,
Քանզի [d]անիկա խնամատուն ժողովուրդ չէ .
Ուստի զանիկա ստեղծողը անոր վրայ պիտի չգթայ ,
Ու [e]զանիկա կազմողը անոր պիտի չողորմի ։
12 Եւ պիտի ըլլայ ան օրը՝
Որ Տէրը Գետին յորձանքէն մինչև Եգիպտոսի հեղեղատը պիտի թօթվէ .
Եւ դուք , ով Իսրայէլի որդիք ,
Մէկիկ մէկիկ պիտի ժողովուիք ։
13 [f]Ու ան օրը [g]մեծ փողը պիտի հնչուի ,
Եւ Ասորեստանի երկրին մէջ թափառական հզողները ,
Ու Եգիպտոսի երկրին մէջ ա.քսորուածները պիտի գան ,
Ու երուսաղէմ սուրբ լեռանը վրայ Տէրոջը երկրպագութիւն պիտի ընեն ։

ԳԼ· ԻԸ

1 Մարգարէն ապառնիքներ կ'ընէ Եփրեմի մարգոյզ իրենց ամբարտաւանութեանը ու գինեմոլութեանը համար ։ 5 կը

a Գլ· ի · 18 ։
b Գլ· իե · 4 ։
c Ցար · իթ · 21 ։
d Գլ· լ · 31 · Ովս· ժգ · 8 · 6 ։
e Ցար · իգ · 6 · Սապ· գ · 3 · Երեմ· ի · 4 ։
f Կամ յաղթութեան մէջ
g Ես· գլ · ԺԷ · 2 · լը · 13 ։
a Կոր· ժ · 13 ։
b Սապ· հը · 38 ։
c Երէ· պատգ
d Ես· գլ · ԺԷ · 2 · լը · 13 ։
e Ես· իզ · 28 · Գլ· ա · 3 · Երեմ· ը · 7 ։
f Օբ· լը · 18 · Գլ· 21 · 24 ։
g Գլ· բ · 11 ։
h Ամս· իգ · 7 ։
i Ես· ծա · 13 ։
Ղ բ Օբ· լը · 18 · Գլ· Ա՝ա · իգ · 31 · Յայտ· ժա · 15 ։

յաւելցնէ թէ ճաշգործը պիտի գործուածոյ, երբոր Փրիմասի թագաւորութիւնը գայ։ 7 կը յանդիմանէ անոնց մտքերուն նէրքը։ 9 անոնց բժիտաութիւնը 14 և անոնց անհագութիւնը։ 16 Փրիսաս կը խոստացուի իրեն։ Տասաստասն հիմ։ 18 Անոնց անհագութիւնը պիտի փոքանի։ 23 Մարգարէն կը յորդորէ զանոնք, որ Աստուծոյ նախախնամութեանը վերայ մտածեն։

1 Վայ՝ Եփրեմի գինովցնողուն հպարտութեան պսակին
Որուն փառաց գարդը թառամեալ ծաղիկ մըն է,
Որ գինեով թմրածներուն պարարտ հովիտին գլուխը կ՚ընդոյ։
2 Ահա Տէրոջը կողմանէ մէկ քաջ ու զօրաւոր ունի՝
Կարկուտի փոթորիկի պէս, աւերիչ մրրիկի պէս
Ու սաստիկ ջուրերուն յորդահոս հեղեղին պէս՝
Զեռքովը գետինը պիտի զարնէ զանիկա։
3 Եփրեմի գինովցնողուն հպարտութեան պսակը
Ոտքերով պիտի կոխուի։
4 Եւ պարարտ հովիտին գլուխը եղող անոր փառաց գարդը՝
Որ թառամեալ ծաղիկ մըն է,
Հունձքէն առաջ վաղահասուկ թուզի պէս պիտի ըլլայ,
Որ զանիկա տեսնողը ձեռքը առածին պէս կը կլլէ։
5 Ան օրը զօրաց Տէրը իր ժողովրդեանը միւս յոյսին
փառաց պսակ ու շքեղ թագ պիտի ըլլայ։
6 Եւ դատաստանի նստողին դատաստանի ոգի՝
Ու պատերազմը դէպ ի դուռը դարձընողին
զօրութիւն պիտի ըլլայ։
7 Բայց սոքա ալ գինիով կը մոլորին,
Ու ցբիով կը դանդաչին.
Քահանան ու մարգարէն ցբիով կը մոլորին.
Անոնք դինիէն կ՚ընկրկին, ցբիէն կը դանդաչին,
Տեսիլքի մէջ կը մոլորին — դատաստանի մէջ կը սխալին։
8 Վասն զի ամէն սեղանները փսխունքի պղծութիւնով լեցուած են,
Այնպէս որ տեղ մը չկայ։
9 Որո՞ն գիտութիւն պիտի ցցենք,
Որո՞ն կրթութիւն հասկցընենք.
Կաթէն կտրուածներո՞ն,
Ստինքէն վառուածներո՞ն։
10 Քանզի խրատ խրատի վերայ՝ խրատ խրատի վերայ,
Հրաման հրամանի վերայ՝ հրաման հրամանի վերայ,
Քիչ մը հոս՝ քիչ մը հոն։
11 Ծիծաղի աս ժողովրդեան հետ
Օտար լեզուով պիտի խօսի։
12 Քանզի անոնց ըսաւ,
Յոգնածը հանգստացընելու հանգստութիւն ասիկա է,
Ու մխիթարութիւնը սակայն է.
Բայց անոնք մտիկ ընել չուզեցին։
13 Ուստի Տէրոջը խօսքը պիտի ըլլայ անոնց՝
Խրատ խրատի վերայ՝ խրատ խրատի վերայ,
Հրաման հրամանի վերայ՝ հրաման հրամանի վերայ,
Քիչ մը հոս՝ քիչ մը հոն.
Որպէս զի երթան, կռնակի վրայ իյնան ու կտորտին,
Եւ որոգայթի մէջ իյնալով բռնուին։
14 Ուրեմն Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք,
Ով ծաղր ընող մարդիկ,
Որ երուսաղէմի մէջ իշխող այս ժողովրդին
վերայ կը տիրէք։
15 Որովհետև ըսիք,
Մենք մահուան հետ ուխտ ըրինք,
Ու գերեզմանին հետ դաշնակից եղանք,
Որ երբ յորդահոս հեղեղը անցնի՝ մեր վրայ պիտի չգայ.
Վասն զի սուտութիւնը մեզի պատսպարան ընինք,
Եւ ունայնութեան մէջ պահուեցանք.
16 Ասոր համար Տէրը եհովան այսպէս կ՚ըսէ.
Ահա ես Սիոնի մէջ հիմ մը կը դնեմ իբրև հիմ,
Քննուած վէմ, պատուական անկիւն, հաստատուն հիմ.
Ով որ հաւատայ՝ պիտի չարտորայ փախչելու։
17 Եւ դատաստանը լարին՝
Ու արդարութիւնը կշիռին համեմատ պիտի դնեմ.
Եւ հաստութեան պատսպարանը կարկտտը պիտի տանի,
Ու պահուելու տեղը ջուրերը պիտի կոխեն։
18 Եւ մահուան հետ ըրած ուխտերնիդ պիտի ապտուի,
Ու դերեզմանին հետ ըրած դաշնակցութիւնը պիտի չհաստատուի.
Երբոր յորդահոս հեղեղը անցնի,
Դուք անկէ պիտի կոխուիք։
19 Անցնելու ատենը ձեզ պիտի առնէ,
Քանզի ամէն առաւտ, ցորեկ ու գիշեր պիտի անցնի.
Ու ծանր լուրը առնելը անգամ սոսկալի պիտի ըլլայ։
20 Քանզի անկողինը երկրնաւոր համար կարճ է,
Ու ծածկոցը ծածկուելու համար նեղ է։
21 Քանզի Տէրը պիտի ելլէ՝ ինչպէս որ Փարասիմ լեռանը վրայ եղաւ,

ա Հմր • 3։
բ Հմր • 4։
գ ԴԼ՝ Լ • 30 • Եզեկ՝ Ժգ • 11։
դ Հմր • 1։
ե Հմր • 1։
զ Առակ՝ ի • 1։ Ելմս՝ գ • 11։
է ԴԼ՝ Ծգ • 10, 12։
ը Եզեկ՝ գ • 10։
թ ա Կոր • Ժգ • 21։
ժ Եբր • Թագաւորաց
ի • 42։ Գոր • գ • 11։ Հաւմ՝ Ի • 33։ Ժ • 11։ Եփես • բ • 20։ ա Պետ • բ • 6։ 7։ 8։
ժա Եբր • խոցագործ
ժբ Ամաս • բ • 4։
ժգ Ծն՝ Խի • 24 • Սապ՝ Ա՛ժբ • 22 • Մատ՝
ժդ Եբր • փոքանած
ժե Հմր • 13։
ժզ Սապ՝ գբ • 2։ Եզեկ՝ ի • 19։
ժէ Տես Եզեկ՝ Թ • 13, 16։ Յո՛ Առաւ՝ գ՝ կ՚ուզեմ՝ Նահ՝ գբ
Հանացին
ժը բ Թագ • Ե • 9։
ի Կա՛ զբՀանացի։
ի ԳԼ՝ բ • 19։
ի ԳԼ՝ Ի՛ե • 3։
ի Ծոր • Ի • 8։ ԳԼ՝ Ծ • 18։
ի Դան՝ Ժբ • 4, 9։
Ծպտ • Ե • 1—5, 9։
Գ • 1։
Եզեկ՝ Ի՛գ • 31։
Մատ՝ Ի՛ե • 3, 9։
Մտպ՝ Ե • 8։ 2։

Ու պիտի բարկանայ՝ ինչպէս որ Գաբաւոնի ձորին մէջ բարկացաւ։
Որ իր գործը՝ վիր օտար գործը գործէ,
Ու իր պաշտօնը՝ իր օտար պաշտօնը կատարէ։
22 Եւ հիմա ծաղր ընողները մի ըլլաք,
Որ չըլլայ թէ ձեր կապանքները ւ՚ի՛նէ աւելնան.
Քանզի զօրաց Տէրը եհովային կողմանէ
Բոլոր երկրին վերայ կատարեալ աւերում մը լսեցի։
23 Ականջ տուէք ու իմ ձայնս լսեցէք.
Մտիկ ըրէք ու իմ խօսքս լսեցէք.
24 Միթէ հերկողը յանկարծ հասնելու վրայ կը հերկէ՞
Մէջ իր երկիրը կը բանայ ու անոր կոշտերը կը տափանէ՞.
25 Անոր երեսը չհիակցընէն ետքը՝
Միթէ արջնդեղը ու չամանը չը՞ցաներ,
Եւ ցորենը կարգով՝ ու գարին որոշուած տեղը՝
Եւ հաճարը իր սահմանին մէջը չը՞դներ.
26 Վասն զի իր Աստուածը կրթութիւն կու տայ անոր,
Ո՞ կը սորվեցընէ թէ ինչ պէտք է ընել։
27 Քանզի արջնդեղը կամիտասղայով չծեծուիր,
Ու չամանին վրայ սայլին անիւը չպտտուիր.
Հապա արջնդեղը գաւազանով՝
Ու չամանը ցուպով կը թօթուուի։
28 Հացին շշինը կը կոխուի.
Բայց զանիկա միշտ չծեծեր,
Ու սայլին անիւը զանիկա չկոտրտեր,
Եւ ձիերը զանիկա չեն փշրեր։
29 Ասիկա ալ զօրաց Տէրոջմէն կ՚ելլէ,
Որուն խորհուրդը սքանչելի է,
Ու անոր իմաստութիւնը գերազանց է։

ԳԼ • ԻԹ

1 Աստուծոյ ծանր դատաստաններէն Երուսաղէմի վերայ։ 7 անոր թշնամիներուն անցագործութիւնը։ 9 Երկից պատճառութիւնը։ 13 և խորին կիզծատրութիւնը։ 18 Բարեփոխում մըզդոց երջանկութեան խոստանդ մը։

1 Վայ՝ *Արիելին՝
Դաւիթին բնակած Արիել քաղաքին.
Տարի տարիի վրայ աւելցուցէք.
Թող տօնէն ուօներդ դառնան։
2 Բայց ես Արիելը նեղը պիտի ձգեմ,
Ու անկից սգաւոր ու տխուր պիտի ըլլայ.
Եւ Ինծի †Արիելի պէս պիտի ըլլայ։
3 Ու քեզի դէմ շուրջանակի բանակ պիտի դնեմ,
Եւ քեզ պատնէշներով պիտի պաշարեմ,
Ու քեզի դէմ հողաբլուրներ պիտի կանգնեմ։
4 Եւ պիտի ցածնաս — դեռևին խօսիս,
Եւ քու խօսքերդ հողին տակէն պիտի ելլեն,
Ու քու ձայնդ *ի՛հուկի ոյնը պէս դեռևին պիտի ըլլայ,
Եւ քու խօսքդ հողէն պիտի փսխայ։
5 Ու քու *օտարականներուդ բազմութիւնը մանր փոշիի պէս՝
Եւ քու բռնաւորներուդ բազմութիւնը *անցնող մեղուի պէս պիտի ըլլայ.
Ու ասիկա յանկարծ մէկ վայրկեանի մէջ պիտի ըլլայ։
6 *Զօրաց Տէրոջմէ կողմանէ՝
Որոտումով, դեռևաշարժով, մեծ ձայնով,
Մրրիկով, փոթորիկով ու միշտ կրակի բոցով
Այցելութիւն պիտի ըլլայ։
7 *Ու Արիելի վրայ պատերազմի եկող բոլոր ազգերուն բազմութիւնը,
Եւ սա *աղէտին վրայ ու անոր պարիսպներուն վրայ բոլոր յարձակողները
Ու գոնիկա պաշարողները՝
*Գիշերը տեսնուած երազի պէս պիտի ըլլան։
8 *Եւ ինչպէս որ անօթի եղողը երազին մէջ կը տեսնէ թէ կերակուր կ՚ուտէ,
Ու արթննալէն ետքը փորը անօթի կը մնայ,
Եւ ինչպէս որ ծարաւ մնացողը երազին մէջ կը տեսնէ թէ ջո՛ւր կը խմէ,
Ու արթննալէն ետքը կը մնայ ու հոգին կը պապակի,
Այնպէս պիտի ըլլայ բոլոր ազգերուն բազմութիւնը
Որ Սիոն լեռանը դէմ պատերազմի կու գան։
9 Ապշեցէք ու զարմացէք,
Շլացէք ու թմրեցէք.
*Անոնք արբած են, բայց գինիեն չէ.
Անոնք կը դանդաչին, բայց ցբիեն չէ։
10 Քանզի *Տէրը ձեր վրայ թմրութեան ոգի թափեց,
Ու *ձեր աչքերը գոցեց.
Մարգարէները ու ձեր գլխաւորները՝
Որոնք տեսիլք կը տեսնէին, կուրցուց։
11 Եւ ամէնուն տեսիլքները կնքուած գրքի մը խօսքերուն պէս պիտի ըլլան ձեզի,
Որ կարդալ գիտցողին կու տան
Ու կ՚ըսեն, կ՚ապաչեմ՝ սակայն կարդա.
Ու անիկա կ՚ըսէ, Չեմ կրնար, վասն զի կնքուած է։
12 Եւ ան գիրքը կարդալ չգիտցողին կու տան
Ու կ՚ըսեն, կ՚ապաչեմ՝ սակայն կարդա.
Ու անիկա կ՚ըսէ, Կարդալ չեմ գիտեր։
13 Ասոր համար Տէրը կ՚ըսէ,
*Որովհետև աս ժողովուրդը ինծի բերնովը կը մօտենայ,

ժէ • 13։
ժը ԴԼ՝ Լ • 13։
ժթ ԴԼ՝ Իբ • 2 • Լ • 30։
ի ԴԼ՝ Լ՚ե • 36։
ի Ծոր • Ի • 8։
ի Տես գԼ՝ Իբ • 7 • 8։
ի ԴԼ՝ Ծա՛ • 21։
ի Հաւմ՝ Ժա • 8։
ի Ծպտ՝ Կգ • 23 • ԴԼ՝ գ • 10։
ի Դան՝ Ժբ • 4 • 9։
Ծպտ • Ե • 1—5 • 9։
Գ • 1։
Եզեկ՝ Ի՛գ • 31։
Մատ՝ Ի՛ե • 3, 9։
Մտպ՝ Ե • 8։ 2։

Եւ զիս չրհաւնեցնէրովը կը պատուէ,
Բայց անոնց սիրտը ինծմէ հեռու է,
Ու ինծմէ վախերնին
Վարդոյ սորվեցուցած պատուիրանք մըն է.
14 Ուստի համար ահա ես աս ժողովուրդին մէջը
Ապշութեամբ զարմանալի գործ քեր ու հրաշք
Ներ պիտի ընեմ.
Եւ անոնց իմաստուններուն իմաստութիւնը
պիտի կորսուի,
Ու հանճարեղներուն հանճարը բնաջինջ պիտի ըլլայ։
15 Վայ անոնց որ խորհուրդ ուզ կը վիճառեն՝
Իրենց խորհուրդը Տէրոջմէ պահելու համար.
Ու իրենց գործ քը մութի մէջ կ՚ընեն,
Ու կ՚ըսեն, Մեզ ո՞վ կը տեսնէ ու մեզ ո՞վ գիտէ։
16 Ո՜ւշ ձեր կամակորութեանը.
Մթիմէ բրուտը կաւին տեղը կը դրուի՞.
Գանդի կարելի՞ է որ գործը դինքը գործո-
ղին համար ըսէ
Թէ Անիկա զիս չգործեց.
Ու սեղծուածը՝ դինքը սեղծողին համար,
Թէ Անիկա չհասկընար։
17 Ահա չատ քիչ ժամանակէն Լեռքը
Վ.իբանան պտղաբեր արտի պիտի դառնայ,
Ու պտղաբեր արտը անտառ պիտի սեպուի։
18 Ու նոյն օրը խուլերը գրքին խօսքերը պիտի
լսեն,
Եւ կուրաց աչքերը մէգէն ու խաւարէն տե-
սնեն՝ պիտի տեսնեն։
19 Եւ չնեզները Տէրոջմով իրենց ուրախութիւ-
նը պիտի աւելցընեն,
Ու Կբաւոր մարդիկ Իսրայէլին Սուրբովը պի-
տի ցնծան։
20 Վասն զի բռնաւորը պիտի վերնայ,
Եւ ծաղր ընողը պիտի չմնայ.
Ու ամէն անոնք որ անօրէնութեան համար
կը հսկին՝ պիտի կորսուին.
21 Անոնք որ մարդը դատապարտի մէջ յանցա-
ւոր կը հանեն,
Ու դատաւորին դրանը մէջ Ըստապատուիրուն
ընողին համար օրոգայթ կը լարեն,
Եւ արդարին իրաւունքը կը խափանեն։
22 Անոր համար Աբրահամի փրկող Տէրը
Յակոբին տանը համար այսպէս կ՚ըսէ.
Յակոբ ալ չպիտի ամչնայ,
Ու անոր երեսը ալ պիտի չդեղնի.
23 Վասն զի երբոր †տեսնէ իր ազաքը՝ իմ ձե-
ռացս գործը իր մէջը,
Անառնեն իմ անունս պիտի ‡փառաւորեն.
Յակոբին Սուրբը պիտի ‡փառաւորեն,
Ու Իսրայէլի Աստուծմէն պիտի վախնան։
24 Եւ Հոգիով մոլորածները իմաստութիւնը պի-
տի ճանչնան,
Ու տրտնջողները խնամաութիւն պիտի տորմին։

ԳԼ. Լ

1 Մարգարէն ապառնագիրներ կ՚ընէ ժողովուրդին՝ իրենց յոյսը Եգիպտոսի վրայ դնելնուն համար։ 8 ու Աստուծոյ խոսքը անարգելնուն համար։ 18 կը նախատացնէ Աստուծոյ ազգօգուտ թիւնները որ իր ակնկալին պիտի ընէ։ 27 Նաեւ անոր բարկութիւնը ու ժողովուրդին ուրախութիւնը՝ Աորէաստանին կործանման առնչութ։

1 Վայ ապստամբ ազաքներուն, կ՚ըսէ Տէրը,
Որ Ընդգ մեզգ վրայ աւելցընելու համար
Խորհուրդ կ՚ընեն, բայց ինծմով չէ.
Ու դաշնագրութիւն կ՚ընեն, բայց իմ Հո-
գուս չէ.
2 Որ Կաւանց իմ բերնիս հարցընելու
Կ՚երթան Եգիպտոս կ՚իջնեն՝
փարաւոնի պաշտպանութեանը տակը ամուա-
նալու,
Ու Եգիպտոսի հովանիին ապաւինելու համար։
3 Բայց փարաւոնին պաշտպանութիւնը ձեզի
ամօթ՝
Ու Եգիպտոսի հովանիին ապաւինիլը յիւ նա-
խատինք պիտի ըլլայ։
4 Գանդի անոր իշխանները Ցոյանես գացին,
Ու դեսպանները Հանէս հասան։
5 Կ՚ամչնքը ամէնքը ան ժողովուրդին պատճա-
ռով՝
Որ իրենց օգուտ մը ընելու կարողութիւն չու-
նի.
Անիկա չկրնար օգնութիւն մը կամ օգուտ մը
ընել,
Հապա էնէց ամօթ ու նախատինք պիտի ըլլայ։
6 Ահա Կբեռ կրող անասուններուն դէպ՝ ի հարաւ՝
Նեղութեան ու վշտաց,
Մատակ առիւծի և առյդ առիւծի,
Իժի ու կկզող թեւաւոր օձի երկիրը յ՚երթան.
Իրենց առացուածքը էշերու կռնակին վրայ,
Ու իրենց գանձերը ուղտի սապատին վրայ
կը տանին
Անանկ ժողովուրդի մը՝ որ էնէց օգուտ չունի։
7 Վասն զի Եգիպտացիք պարապ ու դատ ան-
դր օգնութիւն կ՚ընեն.
Անոր համար անոր Պ-ջոպ Նստող պարծենկոտ
կանչեցի։
8 Ուրեմն դնա, անոնց առջեւը Նասիկա տախ-
տակի վրայ դրէ,
Եւ գրքի մէջ դրոշմէ,
Որ գալու ժամանակին Ճնայ
Յաւիտենական վկայութեան համար։
9 Գանդի Նասիկա ապստամբ ժողովուրդ մըն է.
Ստախօս տղաքներ են,
Որ Ընդգ տղաքներ են՝ որ Տէրոջը օրէնքը լը-
սել չեն ուզեր.
10 Որոնք տեսանողներուն կ՚ըսեն, Մի տեսնէք,
Ու մարգարէներուն՝ Մեզի համար ուղիղ քա-
ներ մի մարգարէանաք.
Խաղաղութիւններ խօսեցէք,
Խաբէութիւններ մարգարէացէք,
11 Ճամպային ես քաշուեցէք,
Շաւիղէն խոտորեցէք,
Իսրայէլին Սուրբը մեր առջեւէն վերցուցէք։
12 Ուստի Իսրայէլին Սուրբը այսպէս կ՚ըսէ.
Որովհետեւ դուք աս խօսքը անարգեցիք,
Եւ բռնութեան ու ծռութեան ապաւինեցաք,
Ու անոնց վրայ կռթնեցաք.
13 Անոր համար աս անօրէնութիւնը՝
Բարձր պատի մը Նիյնալու վրայ եղող
Ուռեցած ճեղքուածքին պէս պիտի ըլլայ
ձեզի,
Որուն կործանումը յանկարծակի մէկ վայր-
կեանի մէջ կու գայ։
14 Եւ զանիկա բրուտներու սափորին կոտրուած-
քին պէս պիտի կոտրէ.
Պիտի փշրէ ու պիտի չխնայէ.
Եւ անոր կոտրուանքներուն մէջը՝
Կրակարանէն կրակ առնելու
Կամ փոսէն ջուր հանելու կաղ մը պիտի
չգտնուի։
15 Վասն զի Եհովայ Տէրը՝ Իսրայէլին Սուրբը
այսպէս կ՚ըսէ.
Դուք դառնալով ու հանգստանալով փըր-
կութիւն կը գտնէք,
Ձեր զօրութիւնը հանդարտութեամբ ու ապա-
հովութեամբ կ՚ըլլայ.
Բայց դուք չուզեցիք,
16 Հապա ըսիք, Ոչ, ձի հեծնենք փախչինք.
Անոր համար պիտի փախչիք.
Արագընթաց Նիւս վրայ հեծնենք ըսիք,
Անոր համար ձեզ հալածողներն ալ արագըն-
թաց պիտի ըլլան։
17 Մէկուն սպառնալիքովը հազարնիդ՝
Հինգին սպառնալիքովը Նիյնէք պիտի փախ-
չիք.
Մինչեւ որ լեռան գլուխը սեան պէս՝
Ու բլուրի վրայ դրօշակի պէս թողուիք։
18 Բայց Տէրը պիտի սպասէ որ ձեզի ողորմի
ընէ,
Ու պիտի բարձրանայ որ ձեզի ողորմի.
Գանդի Տէրը արդար Աստուած մըն է.
Երանի անոնց՝ որ անոր կը սպասեն։
19 Գանդի Ժողովուրդը Սիոնի վրայ՝ Երուսա-
ղեմի մէջ պիտի բնակի.
Ալ բնաւ պիտի չլսես.
Քու աղաղակիդ ձայնը Լըսելէ՜ն չուտով քե-
զի պիտի ողորմի,
Ջանիկա լսածին պէս քեզի պատասխան պի-
տի տայ։
20 Թէեւ Տէրը ձեզի Նեղութեան հաց և տառա-
պանայ ջուր տայ,
Քու ուսուցիչներդ մէյմըն ալ պիտի չհեռա-
նան,
Հապա քու աչքերդ քու ուսուցիչներդ պիտի
տեսնեն։
21 Ու երբոր Նէ կողմը կամ ձախ կողմը խոտո-
րիս լսես,
Քու ականջներդ ետեւդէդ մէկ խօսք մը պիտի
լսեն, որ կ՚ըսէ,
Ասիկա է ճամբան,ասոր մէջը քալեցէք։
22 Արծաթներդ քու քանդակած արծաթի կուռ քե-
րուդ ծածկոցները՝
Ու ձուլածոյ ոսկի կուռքերուդ զարդերը պի-
տի պղծես,
Ջանիկը դաչտանի լերին պէս պիտի նետես,
Անոնց ամէն մէկուն պիտի բանս, Դուրսելիր։
23 Նէ Տէրը քու սերմանած երկրիդ Հունտերուն
վրայ անձրեւ,
Ու երկրին արդիւնքէն հաց պիտի տայ,
Եւ առատ ու պարարտ պիտի ըլլայ.
Ան օրը քու խաշինդ ընդարձակ արօտի մէջ
պիտի ճարակին։
24 Ու երկիրը գործող եզները ու էշերը
թիով ու հնձանոցով հոսած
Մաքուր Կերակուր պիտի ուտեն։
25 Եւ մեծ կոտորածին օրը
Ո՜ աշտարակներուն կործանման առնչը՝
Ամէն բարձր լեռան վրայ
Եւ ամէն բարձրացած բլուրի վրայ
Գետեր — Ջուրի առուներ պիտի ըլլան։
26 Եւ ան օրը որ Տէրը իր Ժողովուրդին վէրքը
պիտի պատէ,
Ու անոնց Հարուածքին խոցը պիտի բժշկէ,
Լուսինին լոյսը արեւին լոյսին պէս
Ու արեւին լոյսը եօթնապատիկ աւելի
Ու եօթը օրուան լոյսին չափ պիտի ըլլայ։

27 Ահա Տէրոջը անունը հեռուէն կու գայ,
Անոր բարկութիւնը կը վառի ու բոցը սաս-
տիկ է.
Շրթունքները սրտմտութեամբ լեցուած է,
Ու լեզուն մեշոց կրակի պէս է.
28 Եւ Նանոր հոգին յորդահոս գետի պէս
Մինչեւ պարանոցը պիտի հասնի,

19 Գանզի ժողովուրդը Սիոնի վրայ՝ Երուսա-
ղեմի մէջ պիտի բնակի.
Ալ բնաւ պիտի չլսես.
Քու աղաղակիդ ձայնը Լըսելէ՜ն չուտով քե-
զի պիտի ողորմի,
Ջանիկա լսածին պէս քեզի պատասխան պի-
տի տայ։
20 Թէեւ Տէրը ձեզի Նեղութեան հաց և տառա-
պանայ ջուր տայ,
Քու ուսուցիչներդ մէյմըն ալ պիտի չհեռա-
նան,
Հապա քու աչքերդ քու ուսուցիչներդ պիտի
տեսնեն։
21 Ու երբոր Նէ կողմը կամ ձախ կողմը խոտո-
րիս լսես,
Քու ականջներդ ետեւդէդ մէկ խօսք մը պիտի
լսեն, որ կ՚ըսէ,
Ասիկա է ճամբան, ասոր մէջը քալեցէք։
22 Արծաթներդ քու քանդակած արծաթի կուռքե-
րուդ ծածկոցները՝
Ու ձուլածոյ ոսկի կուռքերուդ զարդերը պի-
տի պղծես,
Ջանիկը դաչտանի լերին պէս պիտի նետես,
Անոնց ամէն մէկուն պիտի բանս, Դուրս ելիր։
23 Նէ Տէրը քու սերմանած երկրիդ Հունտերուն
վրայ անձրեւ,
Ու երկրին արդիւնքէն հաց պիտի տայ,
Եւ առատ ու պարարտ պիտի ըլլայ.
Ան օրը քու խաշինդ ընդարձակ արօտի մէջ
պիտի ճարակին։
24 Ու երկիրը գործող եզները ու էշերը
թիով ու հնձանոցով հոսած
Մաքուր Կերակուր պիտի ուտեն։
25 Եւ մեծ կոտորածին օրը
Ո՜ աշտարակներուն կործանման առնչը՝
Ամէն բարձր լեռան վրայ
Եւ ամէն բարձրացած բլուրի վրայ
Գետեր — Ջուրի առուներ պիտի ըլլան։
26 Եւ ան օրը որ Տէրը իր Ժողովուրդին վէրքը
պիտի պատէ,
Ու անոնց Հարուածքին խոցը պիտի բժշկէ,
Լուսինին լոյսը արեւին լոյսին պէս
Ու արեւին լոյսը եօթնապատիկ աւելի
Ու եօթը օրուան լոյսին չափ պիտի ըլլայ։

27 Ահա Տէրոջը անունը հեռուէն կու գայ,
Անոր բարկութիւնը կը վառի ու բոցը սաս-
տիկ է.
Շրթունքները սրտմտութեամբ լեցուած է,
Ու լեզուն մեշոց կրակի պէս է.
28 Եւ Նանոր հոգին յորդահոս գետի պէս
Մինչեւ պարանոցը պիտի հասնի,

Որ ապդեերը ունայնութեան մաղով մաղէ,
եւ ժողովուրդներուն կղակը սանձ դնէլ ըն-
նդ խառնուելդ։
29 Դուք տուրբ ոսկի մը դիչերուան պէս երդ
պիտի ունենաք,
Ու խորհրդի վէմին՝ Տէրոջը լեռը երթալու
համար՝
Երինգով գացողի պէս սրտի ուրախութիւն
պիտի ունենաք։
30 Եւ Տէրը իր փառաւոր ձայնը լսել պիտի տայ,
Ու իր սաստիկ բարկութեամբը եւ սպառող կա-
կին բոցովը,
Հեղեղով, փոթորիկով ու կարկուտի քարե-
րով
իր «երկընցած բազուկը» պիտի յուզդնէ։
31 Վասն դի Ասորեստանին
Տէրոջը ձայնէն պիտի ճնշուի։
32 Ու որոշուած գաւազանին ամէն հարուածը՝
Որ Տէրը անոր վրայ պիտի դնէ,
Թմբուկներով ու քնարներով պիտի ըլլայ.
եւ անոր հետ պատերազմներով
պիտի պատերազմի։
33 Քանզի Տոփեթ չատոնցմէ պատրաստուած է,
Անիկա ալ թագաւորին համար պատրաստուե-
ցաւ,
Զանիկա խորունկցուց եւ լայնցուց.
Անոր դէզը կրակ ու շատ փայտ է,
Զանիկա Տէրոջը չունչը ծծումբի հեղեղի պէս
պիտի բռնկցընէ։

ԳԼ. ԼԱ

1 Աւգ պատճառն կ'անձնէ ան յիմարութիւնը՝ որով Եգիպտոսին կ'ա-
պաւինէին. և գլխաւորած կը մերժէին. 6 կը յորդորէ ժողո-
վուրդը որ գայթի գան. 8 կը ցուցընէ Ասորեստանի կործա-
նումը։

1 Վա՛յ անոնց՝ որ օգնութեան համար եգիպ-
տոս կ'իջնեն,
Ու ձիերու կը վստահին և կառքերու կ'ա-
պաւինին, որովհետեւ շատ են,
Ու ձիաւորներուն, որովհետեւ խիստ զօրա-
ւոր են.
եւ Իսրայէլի Սուրբին չեն նայիր,
Ու Տէրը չեն փնտռեր։
2 Բայց անիկա ալ իմաստուն է, ու չարիք կը
բերէ,
եւ դիր խօսքերը ետ չդարձնէր.
Ու չարերուն տանը դէմ
ու անօրէնութիւն դործողներուն օգնութեա-
նը դէմ կ'ելլէ։
3 Ուրեմն եգիպտացիք մարդ են եւ չէ թէ Ա-
ստուած.

Ու անոնց ձիերը մարմին են և չէ թէ հոգի.
Ու երբոր Տէրը իր ձեռքը երկընցընէ,
թէ օգնութիւն ընողը պիտի սայի,
եւ թէ օգնութիւն ընդունողը պիտի լինայ.
Ու ամէնը միասին պիտի կորսուին։
4 Քանզի Տէրը ինծի այսպէս ըսաւ.
Զորօրինակ առիւծը կամ կորիւնը իր որսին
համար կը գոչէ,
Ու երբոր հովիւներուն դունդը անոր վրայ
կը ժողովուին,
Անոնց ձայնէն չվախնար,
Ու անոնց աղաղակէն չվհատիր,
Այնպէս ալ զօրաց Տէրը Սիօն լեռանը համար
Ու անոր բլուրին համար պատերազմելու պի-
տի իջնէ։
5 Ինչպէս որ թռչունները էնդ յոխերը կը ծած-
կեն,
Այնպէս ալ զօրաց Տէրը երուսաղէմին պաշտ-
պանութիւն պիտի ընէ.
Պիտի պաշտպանէ ու փրկէ զանիկա,
Պիտի անցնի ու պիտի ազատէ։
6 Դուք ան Ա՛ստուծոյ դարձէք,
Ուսկից որ իսրայէլի որդիքը չարաչար ապըս-
տամբեցան։
7 Քանզի ան օրը ամէն մարդ իմկիդի պիտի
նետէ
իր արծաթէ կուռքերը ու ոսկիէ կուռքերը,
Որոնք ձեռքերնիդ չինեցին ձեզի մեղքի հա-
մար։
8 Եւ Ասորեստանցին Իսրայէլ պիտի իյնայ, բայց
չէ թէ մարդու սրով.
Հապա զանիկա անձն մէկ սուր մը պիտի ու-
տէ, որ մարդու սուր չէ.
Ու անիկա սուրին երեսէն պիտի փախչի,
եւ անոր երիտասարդները հարկատու պիտի
ըլլան։
9 Ու Ժանիկա էր վախէն պատճառուած իր ժբեր-
դը պիտի անցնի.
եւ անոր իշխաններուը դրօշակէն պիտի զար-
հուրին,
Կ'ըսէ Տէրը, որուն կրակը Սիօնի մէջ է,
Ու փուռը Երուսաղէմի մէջ։

ԳԼ. ԼԲ

1 Քրիստոսի թագաւորութեանը բարիքները։ 9 Մարգարէն երկ-
րին ամայութիւնը կը նախատձայնէ. 15 ու կը խոստանայ Ժողո-
վուրդին գարձը ու բարեբազդութիւնը։

1 Ահա թագաւոր մը արդարութեամբ պիտի
թագաւորէ,
Ու իշխանները իրաւունքով պիտի իշխեն։

ր Գէն. լէ. 29։
ս Սայ. խզ. 4։
տ Գէն. իթ. 36։
ր Եբէր. անդ.դը՝
ի Գէն. ժա.15։ ժԹ.16։
ր Երեմ. կ. 31 ։ ժԹ.
6։ կա.
ա Գէն. է. 2։ լգ. 6։
Եզեկ. ժէ. 15։
բ Սապ. ի. 7։ Գէն.
լգ. 2։
գ Կամ բազմաթիւ.
դ Դան. ի. 13։ Ովս.
է. 7։

թ Ռաս. իգ. 29։
է Սապ. աիագ. 3. 5։
ը Ովս. ժա. 10։ Ա-
մովս. գ. 8։
ի Գէն. խգ. 15։
ձ Ծ Օր. լը. 11։ Սապ.
զա. 4։

ղ Սապ. լէ. 49։
ի Կամ խնդրէ
ե Ովս. ի. 3։
ի Գէն. բ. 39։ է. 22։
լ Գ Թագ. ժբ. 30։
խ Տես գ Թագ. ժԹ
35։ 36։ Գէն. լէ. 36։

ծ Գէն. լէ. 37։
կ Կամ բերդէն

մ Տես Սապ. խէ. 1,
եւ։ Եբէմ. իգ. 3։
Ովս. գ. 5։ Զ.պա-
թի. բ. 9։

2 Եւ *ասն մարդը՝ հովի դէմ դէպ պատապար-
նի պէս
Ու իփոթորիկի դէմ դէպ ծածկոցի պէս,
Ջոր տեղը եղող ջուրի վտակներու պէս
եւ ծարաւուտ երկրի մէջ
Մեծ ապառաժի մը հովանիին պէս պիտի ըլ-
լայ։
3 Ու տեսնողներուն աչքերը պիտի չչլանան,
եւ լսողներուն ականջները մտիկ պիտի ընեն։
4 Ու արտաքսողներուն սիրտը դիտութիւն պի-
տի հասկընայ,
եւ թոթովախօսներուն լեզուն
Յառակ խօսելու պատրաստ պիտի ըլլայ։
5 Անզդամին մեյ մըն ալ ազնուական պիտի
չըսուի,
Ու ագահին մեյ մըն ալ առատաձեռն պիտի
չըսուի.
6 Վասն դի անզդամը անզդամութիւն կը խօսի,
Ու անոր սիրտը անօրէնութիւն կը դործէ.
Դեղծատութիւն կ'ընէ, ու Տէրոջը վրայով
սխալանքութիւն կը խօսի.
Անօթիին հոգին կը դրկէ,
Ու ծարաւածին խմելիքը կը հատցընէ։
7 Եւ ագահին †հնարքները չար են.
Անիկա սուտ խօսքերով աղքատները կորսըն-
ցընելու համար
Նենգութիւններ կը խորհի,
Թէեւ տնանկը արդարութեամբ խօսի։
8 Բայց ազնուական մարդը ազնիւ բաներ կը
խորհի,
Ու ազնիւ բաներու վրայ հաստատ կը մնայ։
9 Ով †հանդիստ կնիկներ, ելէք,
Իմ ձայնս մտիկ ըրէք.
Ով անհոգ աղջիկներ,
Իմ խօսքիս ականջ տուէք։
10 Օրերով ու տարիներով խռովութեան մէջ
պիտի ըլլաք,
Ով անհոգ կնիկներ,
Քանզի այգեկութը կորսուեցաւ,
Հունձքի ժամանակ պիտի չգայ։
11 Ով հանդիստ կնիկներ, դողացէք.
Ով անհոգ կնիկներ, խռովութեան մէջ ին-
կէք.
Հանուեցէք ու մերկ եղէք,
Ու մէջքերնիդ †տոյժ կապեցէք։
12 Ճանկալի արտերուն — պտղաբեր որթին հա-
մար
‡կուրծքերնին պիտի ծեծեն։"
13 Իմ ժողովուրդիս երկրին վրայ
փուշ և ցախ պիտի բուսնի,
Նաև ամէն ուրախութեան տուներուն վրայ՝
Բներկրալի քաղաքին մէջ։

14 Քանզի պալատները երեսէ պիտի ձգուին,
Ամրակայդ քաղաքը պիտի թողուի,
Բերդերը ու պարիսպները յաւիտեան քա-
րայրներ պիտի ըլլան՝
Ցեւերուս գուարճութեան համար — խաչնիք-
ներու արօտ ըլլալու համար,
15 Մինչեւ որ վերէն մեր վրայ Հոգի թափուի,
Ու Քանապատը պտղաբեր պտի դառնայ,
եւ պտղաբեր պատը անտառ համարուի։
16 Ա՛նտառը անապատին մէջը իրաւունք պիտի
բնակի,
Ու պտղաբեր արտին մէջը արդարութիւն
պիտի հանդչի։
17 Եւ արդարութեան դործը խաղաղութիւն՝
Ու արդարութեան արդիւնքը հանդիստ ու
ապահովութիւն պիտի ըլլայ յաւիտեան։
18 Եւ իմ ժողովուրդս խաղաղական բնակութեան
մէջ
Ու ապահով վրաններու մէջ
եւ հանդարտ հանդստութեան մէջ պիտի
բնակի։
19 Բայց †կարկուտ պիտի իջնէ անտառին վրայ,
Ու քաղաքը բոլորովին պիտի խոնարհի։
20 Երանի ձեզի՝ որ ամէն ջուրերու քով կը ցանէք,
Ու Եզան և էշուն ոտքը հոն ||կոխել կու տաք։"

ԳԼ. ԼԳ

1 Եկիպտիին թշնամիներուն դէմ Ասորեստ կատարելու գա-
տաստանները։ 15 Խոստացանքներուն արձագանքները։

1 Վա՛յ քեզի, -ով կործանող, որ դուն չկոր-
ծանուեցար.
Ու էհ, ով, ով յափշտակող, որ քեզ չյա-
փշտակեցին.
†Երբոր դուն կործանելը լմընցընես՝ քեզ պի-
տի կործանեն.
երբոր յափշտակելէն դադարիս՝ քեզ պիտի
յափշտակեն։
2 Ով Տէր, մեզի ողորմէ, †քեզի կը յուսանք.
Ամէն առտու անոնց զօրութիւն եղիր,
Ու նեղութեան ժամանակը մեզի փրկութիւն
եղիր։
3 Աղմուկին ձայնէն ժողովուրդները կը փախչին,
Քու բարձրանալդ ազդերը կը ցրուին։
4 Եւ ձեր աւարը՝ թրթռուրին ժողվուելուն պէս
պիտի ժողվեն.
Անոր վրայ՝ մարախներուն ցաթիկելուն պէս
պիտի ցաթիկեն։
5 †Տէրը բարձրացած է, վասն զի բարձրերը կը
բնակի.
Սիօնը իրաւունքով ու արդարութիւնով լե-
ցուց։

6 եւ քու ժամանակներուդ հաստատութիւնը.
ո՛ փրկութեանդ զօրութիւնը խնամութիւն
ու գիտութիւն պիտի ըլլայ.
Ցէրոջը վախը անոր գանձն է։

7 Ահա անոնց զօրաւորները դուրսը կ՚աղաղակեն.
[a]խաղաղութեան դեսպանները դառնապէս կուլան։
8 [b]Բանուկ ճամբաները ամայի եղան,
ճամբայէն անցնող չմնաց.
[c]Ան[ի]կա ուխտը աւրեց, քաղաքները կ՚անարգէ,
Մարդը բանի տեղ չսեպեր։
9 [d]Երկիրը սուգ կը բռնէ ու կը նուաղի,
Լիբանան ամչցաւ ու թառամեցաւ,
Սարօն անապատի պէս եղաւ,
Եւ Բասան ու Կարմէղոս կը թօթվուին։
10 [e]Հիմա պիտի ելլեմ, կ՚ըսէ Ցէրը,
Հիմա պիտի փառաւորուիմ,
Հիմա պիտի բարձրանամ։
11 [f]Դուք յղիդով պիտի յղանաք ու մէղէղ պիտի ծնանիք.
Ու ձեր [g]չունչը կրակի պէս ձեզ պիտի ուտէ։
12 Եւ ժողովուրդները կերի պէսուելուն պէս պիտի ըլլան.
Անոնք կրակի մէջ [h]կտրուած փուշերու պէս պիտի այրին։
13 [i]Ով հեռու եղողներ, իմ զօրութիւնս գիտցէք.
Ու մօտ եղողներ, իմ զօրութիւնս դիտցէք։
14 Սիոնի մէջ մեղաւորները կը վախնան,
Կեղծաւորները դող կը բռնէ.
Մեզմէ ո՞վ պիտի բնակի մաշող կրակին մէջ.
Մեզմէ ո՞վ պիտի բնակի յաւիտենական բոցերուն մէջ։
15 [j]Ազդարութեամբ քայլողը և ուղղութիւն խօսողը,
Անիրաւութեան չահը մերժողը,
կաշառք առնելէն ձեռքերը թօթվողը,
Արիւնահեղութեան խորհէը չլսելու համար ականջները գոցողը,
ո՛ [k]չարութիւնը չտեսնելու համար աչքերը գոցողը,
16 Անոր բարձրերը պիտի բնակի,
Անոր բերդը ամուր վէմերու վրայ պիտի ըլլայ.
Անոր հաց պիտի տրուի,
ո՛ր անոր ջուրը անպակաս պիտի ըլլայ։
17 Քու աչքերդ թագաւորը իր վայելչութեամբը պիտի տեսնեն,
Անոնք հեռաւոր երկիր պիտի նային։
18 Քու սիրտդ վախերը պիտի մտածէ.
[l]Ո՞ւր է գաղիը, ո՞ւր է կշռողը,
Ո՞ւր է աշտարակները դրողը։

19 [m]Դուն պիտի չտեսնես ան խիստ ժողովուրդը,
[n]Դժուարիմաց ու անծանօթ լեզու ունեցող ժողովուրդը,
Թոթովախօս ու անիմանալի լեզուով խօսողները։
20 Մեր [o]տօնախմբութիւնից քաղաքին [p]Սիոնին նայէ.
Քու աչքերդ [q]Երուսաղէմը պիտի տեսնեն՝
[r]Հանգիստ բնակարան մը — չխախտուելու վրան մը,
[s]Որուն ցիցերը յաւիտեան պիտի չհարժին,
Ու չուանները բնաւ պիտի չկտրին։
21 Հապա հոն փառաւորեալ Ցէրը պիտի ըլլայ մեզի
Լայնատարած գետերու — վտակներու տեղ,
Ուր որ թիակաբաշ նաւ պիտի չմտնէ,
Եւ անկէ մեծ նաւ պիտի չանցնի։
22 Քանզի մեր դատաւորը Ցէրն է,
Մեր [t]օրէնադիրը Ցէրն է,
[u]Մեր թագաւորը Ցէրն է,
Ան[ի]կա մեզ պիտի ազատէ։

23 Քու չուանները քաշուցան,
Իրենց կայմին խարիսխը չկրցան հաստատ բռնել,
Առագաստը չկրցան բանալ.
Անոնունը մեծ աւար բաժնուելուն,
Մինչև անդամ կաղերը աւար առին։
24 Ու հոն բնակողը պիտի չըսէ թէ Հիւանդ եմ.
[v]Հոն բնակող ժողովուրդին անօրէնութիւնը պիտի թողուի։

ԳԼ. ԼԴ

1 Ան գառաստանները՝ պտղցմամ Աստուած իր եկեղեցիին համար վրէժխնդրութիւն պիտի բերէ։ 11 եկեղեցւոյն թշնամացը կործանումը։ 16 Աս մեղք սրբութիւնեղբայն առաքելութիւնը։

1 Ով ազգեր, [a]մօտեցէք որ լսէք,
Ով ժողովուրդներ, ականջ առէք.
[b]Երկիրը ու անոր լիութիւնը,
Աշխարհը ու անոր բոլոր [c]բնակիչները թող մտիկ ընեն։
2 Վասն զի Ցէրոջը բարկութիւնը ամէն ազգերուն վրայ
Ու պատուհասութիւնը անոնց բոլոր զօրքերուն վրայ է.
Անիկա զանոնք նզովեց, զանոնք սպանման մատնեց։
3 Եւ անոնց սպաննուածները պիտի նետուին,
Ու [d]անոնց դիակներէն գէշ հոտ պիտի ելլէ,
Եւ անոնց արիւնէն լեռները պիտի հալին։
4 Ու [e]երկինքը բոլոր զօրքերը պիտի հալին,
Ու երկինքը [f]մագաղաթի պէս պիտի գալարի,

[g]Եւ անոր բոլոր զօրքերը վար պիտի թափին,
Ինչպէս որ տերեւը որթէն կը թափի,
Ու [h]ինչպէս որ [i]թզենիէն կը թափի։
5 Քանզի իմ սուրս երկինքի մէջ արբեցած է.
Ահա անիկա [j]Եդովմին վրայ ու իմ նզոված ժողովուրդիս վրայ
Դատաստան [k]տեսնելու պիտի իջնէ։
6 Ցէրոջը սուրը արիւնով լեցուած է
Ու ճարպով եղռնած է.
Գառներուն և նոխազներուն արիւնովը
Ու խոյերուն երիկամնոց ճարպովը.
Քանզի [l]Ցէրը Բոսրայի մէջ զոհ ունի,
Ու Եդովմի երկրին մէջ մեծ սպանդ։
7 Եւ անոնց հետ պիտի իյնան [m]միեղջերուները,
Ու զաւակները՝ ցուլերուն հետ.
Եւ անոնց երկիրը արիւնով պիտի դիւթուի,
Ու անոնց հողը ճարպով պիտի պարարտանայ։
8 Քանզի Ցէրոջը [n]վրէժխնդրութեան օրը՝
Ու Սիոնի վէճին համար հատուցման տարին է։
9 [o]Եւ անոր գետերը ձիւթի
Ու հողը ծծումբի պիտի դառնայ.
Եւ անոր երկիրը վառած ձիւթի պիտի ըլլայ,
10 Գիշեր ու ցորեկ պիտի չմարի.
[p]Անոր ծուխը յաւիտեան պիտի ելլէ,
Եւ [q]դարէ՛ի դար աւերակ պիտի մնայ.
Յաւիտեան յաւիտենից անկէ անցնող պիտի չըլլայ։
11 [r]Հապա զանիկա հաւալուսնները ու ոզնիները պիտի ժառանգեն.
Եւ հոն քաջահաւը ու ագռաւը պիտի բնակի.
Ու [s]անոր վրայ դատարկութեան լարը
Եւ ունայնութեան կշիռը պիտի քաշուի։
12 Անոր ազնուականները թագաւորութեան պիտի կանչեն,
Բայց հոն [t]Ներ պիտի չգտնուի.
Ու անոր բոլոր իշխանները պիտի ոչնչանան։
13 Եւ [u]անոր պալատներուն մէջը փուշեր
Ու անոր պարիսպներուն վրայ եղինճ ու եկ-քան պիտի բուսնի.
Եւ [v]շնագայլներու բնակարան
Ու [w]ջայլամներու գաւիթ պիտի ըլլայ։
14 Եւ վայրենի կատուները բորենիներուն պիտի հանդիպին,
Ու այծեամարդիները իրարու ձայն պիտի տան,
Եւ յուշկապարիկները հոն պիտի հանգչին,
Ու հոն իրենց հանգիստ տեղ պիտի գտնեն։
15 Հոն նետ օձը իր բոյնը պիտի շինէ ու հաւկիթ պիտի ածէ,
Եւ իր ձագերը պիտի հանէ ու իր հովանիին տակը ժողովէ պիտի խնամէ.

Եւ ուրուականները հոն պիտի ժողովուին՝ ամէն մէկը իր ընկերին հետ։
16 [x]Ցէրոջը դրքին մէջը փնտռեցէք ու կարդացէք.
Անոնց մէկը պիտի չպակսի,
Մէկուն ընկերը պակաս պիտի չըլլայ.
Վասն զի իր բերանը հրամայեր է,
Ու իր Հոգին պիտի ժողվէ զանոնք։
17 Եւ [y]ինքը անոնց համար վիճակ ձգեր է,
Ու իր ձեռքը զանոնք լարով բաժներ է ա-նոնց.
Զանիկա յաւիտեան պիտի ժառանգեն,
Դարէ՛ի դար անոր մէջը պիտի բնակին։

ԳԼ. ԼԵ

1 Փրիսոսի թագաւորութեանը ատեանի կերպով ծագիլը։ 3 Տիրոջերը կը քաջալերուին աւետարանին արտաքին յաջողութեանը։

1 [a]Անապատը ու չոր երկիրը [b]պիտի ուրախանայ.
Եւ անբնակ երկիրը պիտի ցնծայ ու շուշանի պէս պիտի ծաղկի։
2 [c]Անիկա բոլորովին պիտի ծաղկի,
Եւ ցնծութեամբ ու երգերով պիտի ուրախանայ.
Անոր պիտի տրուի Լիբանանին փառքը,
Կարմէղոսին ու Սարօնին վայելչութիւնը.
Անոնք Ցէրոջը փառքը
Մեր Աստուծոյն վայելչութիւնը պիտի տեսնեն։
3 [d]Թուլցած ձեռքերը ուժովցուցէք,
Ու դողդոջուն ծունկերը զօրացուցէք.
4 Թուլասիրտներուն ըսէք,
Ուժովցէք, մի վախնաք.
Ահա ձեր Աստուածը վրէժխնդրութիւնով
Ո՛ Աստուծոյ հատուցումովը կու գայ.
Անիկա պիտի գայ ու ձեզ ազատէ։
5 Ապառներուն [e]կոյրերուն աչքերը պիտի բացուին,
Ու [f]խուլերուն ականջները պիտի բացուին։
6 Ապառները [g]կաղը եղջերուի պէս պիտի ցաթքի,
Ու [h]համրին լեզուն օրհնութիւն պիտի երգէ.
Քանզի անապատի մէջ [i]ջուրեր՝
Ու անբնակ երկրի մէջ հեղեղներ պիտի բղխին.
7 Եւ խորշակահար երկիրը լիճ պիտի դառնայ,
Ու ծարաւուտ երկիրը ջուրի աղբիւրներ պիտի բղխէ.
Ո՛ [j]չաքալներուն պառկած բնակարանը
Եղէգի ու կնիւնի գաւիթ պիտի ըլլայ։
8 Եւ հոն պզտիկ ու ճամբայ պիտի ըլլայ,
Որ անիկա սուրբը ճամբայ պիտի կոչի.

---

[a] գ թագ. ժբ. 18։ 37։
[b] Դատ. ե. 6։
[c] գ թագ. ժբ. 14—17։
[d] Գէ. իգ. 4։
[e] Սապ. ժբ. 5։
[f] Սապ. է. 14։ Գէ. ձիթ. 4։
• Կամ ճարչաքնեան ոգին
[g] Գէ. Ե. 18։
[h] Գէ. իթ. 1։
[i] Սապ. ժե. 2։ իգ. 4։
[j] Սապ. ժէ. 57։
[k] Սապ. ձիթ. 37։
[l] ա Կոր. ա. 20։
[m] գ թագ. ժիթ. 32։
[n] բ Օր. իգ. 43, 50։
Երեմ. ե. 18։

[a] Սապ. խգ. 12։
[b] Սապ. խգ. 5։ Ամէ. 1։ 2։
[c] Գէ. լէ. 33։ Ծգ. 2։
[d] Յով. գ. 12։
[e] Սապ. ձԹ. 18։

[f] Երեմ. ծ. 20։
—
[g] Սապ. խԹ. 1։
[h] բ Օր. լբ. 1։
[i] Եչէ. անբաւեզը
[j] Յովէլ. բ. 20։

[k] գ թագ. խա. 13։
Ընդ. բ. 8։
[l] Գէ. կգ. 4։
[m] Տես բ Օր. իԹ. 23։
[n] Յայտ. ժգ. 11։
ժբ. 18։ ժԹ. 3։
[o] Սապ. ա. 4։
[p] Գէ. ժգ. 23։ Սապ. բ. 14։ Յայտ. ժբ. 21։

[q] Գէ. ժգ. 21։ Եա. 6։
[r] Սապ. գ. 16։
—
[s] Գէ. ծե. 12։

[t] Կամ անանց հասնող պիտի
[u] Գէ. լբ. 18։
[v] Յայտ. գ. 3։ 4։
Երբ. ժբ. 12։
[w] Գէ. իԹ. 18։ լբ. 3։ 4։ խգ. 7։ Սապ. իԹ. 27։ Եա. 3։
[x] Կամ անանց Հասնող պիտի
[y] Գէ. լբ. 4։ Սապ. ե. 7։ Ժգ. 3։ Եա. 5։
ժբ. 22։ ի. 30։ Եա. 9։ իա. 14։ Յայտ. ի. 5։ 9։ Գործ. գ. 21։
գ։ Եա. 9։ ը. 7։ Ժգ. 3։ Եա. 5։
[a] Գէ. լբ. 4։ Սապ. իԹ. 32, 33։ ժբ. 22։ ժէ. 30։
[b] Գէ. խա. 18։ իգ. 8։ 32։ Ամո. 7։ Սապ. ժ. 14։ Յայտ. ի. 5։ 9։ Գործ. գ. 21։
[c] Գէ. խա. 18։ իգ. 8։ 32։ Ամո. 7։ Սապ. ժ. 14։ Յայտ. ի. 5։ 9։ Գործ. գ. 21։
[d] Յայտ. գ. 3։ Եբր. ժբ. 12։
[e] Գէ. իգ. 8։ Սապ. ժ. 14։ Յայտ. ի. 5։ 9։ Գործ. գ. 21։
[f] Գէ. իգ. 8։ Սապ. ժ. 14։ Յայտ. ի. 5։ 9։ Գործ. գ. 21։
[g] Գէ. իգ. 8։ Սապ. ժ. 14։ Յայտ. ի. 5։ 9։ Գործ. գ. 21։
[h] Գէ. իգ. 8։ Սապ. ժ. 14։ Յայտ. ի. 5։ 9։ Գործ. գ. 21։
[i] Գէ. իգ. 8։ Սապ. ժ. 14։ Յայտ. ի. 5։ 9։ Գործ. գ. 21։
[j] Գէ. իգ. 8։ Սապ. ժ. 14։ Յայտ. ի. 5։ 9։ Գործ. գ. 21։

ՙԱնկէ պիղծ մէկը պիտի չանցնի,
Հապա անիկա անոնց համար պիտի ըլլայ.
Ան ճամբուն մէջ քալողը՝ ու յիմարները անդամ
պիտի չմոլորին։
9 ՙՀոն առիւծ պիտի չըլլայ,
Ու անոր վրայ պատառոտուղ գազան պիտի չելլէ,
Ե՛ն հոն պիտի չգտնուի,
Հապա փրկուածները հոն պիտի քալեն։
10 Ու ՙՏէրոջը փրկածները պիտի դառնան,
Ու երգելով Սիոն պիտի գան,
Եւ անոնց գլխուն վրայ յաւիտենական ու-
րախութիւն պիտի ըլլայ.
Ցնծութիւն եւ ուրախութիւն պիտի
առնեն,
Եւ տարտմութիւնը ու հեծութիւնը անդդ
պիտի հեռանայ։

ԳԼ. ԼԶ

1 Սենեքերիմ թագաւորը Ցուդայի վրայ կը յարձակի։ 4 Ռապ-
սակ Սենեքերիմին խրկած՝ հայհոյութ յոգգարութեամբ
Ժողովուրդը ապատանգութեան կը գրգռէ։ 22 Անոր խօսք-
րը Եզեկիային կը պատմեն։

1 Ու ՙեղաւ որ Եզեկիա թագաւորին չորեքտա-
սանեւրդ տարին՝ Աստրեացոնի Սենեքերիմ
թագաւորը Ցուդայի բոլոր պարսպաւոր քա-
2 քաքներուն վրայ եկաւ, ու զանոնք առաւ։ Եւ
Աստրեացոնի թագաւորը Ռապսակը հոսո զօր-
քով Լաքիսէն Երուսաղէմ խրկեց Եզեկիա
թագաւորին. ու անիկա Թաւիլէի ագարակին
ճամբան եղող վերի աւազանին ջրմուղին վրայ
3 կայնեցաւ։ Եւ Քեղկիայի որդին Եղիակիմ՝
պալատին հազարապետը ու Սերնա առեն-
դապետը ու յիշատակաց դպիր Ասափի որդին
Յովահ անոր ելան։
4 ՙԵւ Ռապսակ անոնց ըսաւ, Եզեկիային ըսէք,
Մեծ թագաւորը՝ Աստրեացոնի թագաւորը
այսպէս կ'ըսէ. Ի՞նչ է աս յոյսը՝ որուն դուն
5 կ'ապաւինես. Դուն ըսիր, Պատերազմի համար
խորհուրդ ու զօրութիւն ունիմ. բայց չըր-
թունքի խօսքեր են. հիմա որո՞ւն ապաւինե-
6 լով՝ ինծմէ ապստամբեցար։ Ահա դուն դան
չամչամած եղեգի ցուպին՝ Եգիպտոսին ապա-
ւինեցար, որ եթէ անոր մէկ մարդ մը կռթնի՝
ձեռքը պիտի մտնէ ու զանիկա պիտի ծակէ.
եգիպտոսի փարաւոն թագաւորը բոլոր իրեն
7 ապաւինողներուն այնպէս է։ Բայց թէ որ ինծի
ըսես թէ Մենք մեր ՙԵհովայ Աստուծոյն կ'ա-
պաւինենք, ասիկա ան չէ՞ որուն բարձր
տեղատեղերը ու սեղանները Եզեկիա վերցուց,
և Ցուդային ու Երուսաղէմին ըսաւ, Ասոնց
առջեւը երկրպագութիւն ըրէք։
8 Ու հիմա իմ տիրոջս Աստրեացոնի թագաւորին
ՙհետ հազուէ,՚ ու քեզի երկու հազար ձի
տամ, թէ որ դուն քու կողմանէդ անոնց վրայ
9 հեծողներ դնելու կարող ես։ Եւ իմ տիրոջս
պիտի պզտիկ ծառաներէն մէկ կուսակալին
ի՞նչպէս կրնաս դէմ դնել, որ դուն կառքերու
ու ձիերու համար Եգիպտոսին կ'ապաւինես։
10 Եւ հիմա աս երկրին վրայ արդեօք առանց
ՙԵհովային հրամանի՞ եկանք եմ՝ զանիկա աւերե-
լու համար. ինծի ՙԵհովան ըսաւ, Ան երկրին վրայ
եղիր ու զանիկա աւրէ։
11 Ու Եղիակիմ և Սերնա ու Յովահ Ռապ-
սակին ըսին, Շնորհք ըրէ՝ քու ծառաներուդ
հետ †Ասորերէն խօսէ, քանզի մենք կը հաս-
կընանք, ու մեզի հետ երբայեցերէն մի խօսիր
որ պարսպին վրայ եղող ժողովուրդը լսէ։
12 Բայց Ռապսակ ըսաւ, Միթէ աս խօսքերը
իրեսէլու համար իմ տէրս ինծ քու տիրոջդ ու
քեզի՞ դաշ խրկեց. չէ՞ որ աս մարդոց՝ որոնք
պարսպին վրայ կը նստին ձեզի հետ իրենց
ապրը ուտելու ու իրենց մէզը խմելու։
13 Եւ Ռապսակ ոտք եղաւ, ու մեծ ձայնով
մը երբայեցերէն աղաղակեց ու ըսաւ, Մեծ
թագաւորին՝ Աստրեացոնի թագաւորին խօս-
14 քերը մտիկ ըրէք. Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ.
Եզեկիա ձեզ չխաբէ, քանզի անիկա չկրնար
15 ձեզ ազատել։ Ու Եզեկիա ձեզ ՙԵհովային
չյուսացնէ՝ ըսելով, ՙԵհովան մեզ անշուշտ
պիտի ազատէ, — աս քաղաքը Աստրեացոնի
16 թագաւորին ձեռքը պիտի չտրուի։ Եզեկիային
մտիկ մի ընէք, քանզի Աստրեացոնի թագաւո-
րը այսպէս կ'ըսէ. Ինծի հետ հաշտութիւն
ըրէք ու ինծի ելէք. ու ամէն մարդ իր որթէն՝
ու ամէն մարդ իր թզենիէն ուտէ, և ամէն
17 մարդ իր ջրհորին ջուրէն խմէ, Մինչև որ ես
գամ, ու ձեզ ձեր երկրին պէս մէկ երկիր մը՝
ցորենի ու դինիի երկիր մը՝ հացի ու այգիներու
18 երկիր մը տանիմ. Զրկայ որ Եզեկիա ձեզ
դլխէ հանէ՝ ըսելով, ՙՀովան մեզ պիտի ազա-
տէ. Միթէ ազգաց աստուածներէն Աստրեաս-
նի թագաւորին ձեռքէն ամէն մէկը իր երկիրը
19 ազատե՞ց. Եմաթի ու Արփադի աստուածները
ո՞ր են. Սեփարուէմի աստուածները ո՞ր են.
Միթէ անոնք Սամարիան իմ ձեռքէս ազատե-
20 ցի՞ն. Ա՛ս երկիրներուն ամէն աստուածներէն
ո՞ր իր երկիրը իմ ձեռքէս ազատեց, որ
ՙԵհովան Երուսաղէմը իմ ձեռքէս ազատէ։
21 Ու անոնք լուռ կեցան և անոր ամենևին պա-
տասխան մը չտուին. քանզի թագաւորը հրա-
մայեր էր՝ ըսելով, Անոր պատասխան մի տաք։
22 Ու Քեղկիայի որդին Եղիակիմ՝ պալատին
հազարապետը և Սերնա առենդապետը ու
յիշատակաց դպիր Ասափի որդին Յովահ
հանդերձները պատռած՝ Եզեկիային գացին, ու
Ռապսակին խօսքերը անոր պատմեցին։

ԳԼ. ԼԷ

1 Եզեկիա սուգ ընելով՝ Եսայիին մարգ կը խրկի որ իրենց հա-
մար ապրիք ընէ։ 6 Եսայի զանոնք կը մխիթարէ։ 8 Սենեք-
երիմ՝ թշնամիա թագաւորին գէմ պատերազմելու գացած ա-
նանց՝ նահատակից նամակ մը կը խրկէ Եզեկիային։ 14 Եզե-
կիային աղօթքը։ 21 Եսայիին մարգարէութիւնը Սենեքերիմին
հպարտութեանը ու կործանմանը։ Եւ Սիոնին ըղձալու բարե-
քին վրայով։ 36 Հրեշտակ մը Աստրեացոնի զօրքերը կը ջար-
դէ։ 37 Սենեքերիմ իր որդւոցմէն կը սպանուի՝ Նինուէի մէջ։

1 Ու ՙերբոր Եզեկիա թագաւորը լսեց՝ իր հան-
դերձները պատռեց ու քուրձ հագաւ, և
2 ՏԷրջը մտնելու մտաւ. Ու Եղիակիմ պալա-
տին հազարապետը և Սերնա առենդապետը
ու քահանաներուն ծերերը քուրձեր հագած՝
Ամոսի որդւոյն Եսայի մարգարէին խրկեց։
3 Եւ անոր ըսին, Եզեկիա այսպէս կ'ըսէ. Այ-
օր նեղութեան, կշտամբանաց ու նախատա-
նաց օր է. քանզի ծոցքը մինչև ծնանելու
վայրկեանը հասան, բայց ծնանելու այժ չկայ։
4 Գուցէ ե՛ր ՙԷրը Աստուածդ Ռապսա-
կին խօսքերը լսէ, որն որ իր տէրը Աստրե-
ացոնի թագաւորը խրկեց՝ կենդանի Աստուածը
նախատելու համար, ու ՙԷրը Աստուածդ
ան իր լսած խօսքերուն համար յանդիմանու-
թիւն տայ. ուրեմն դուն մնացորդին
5 համար աղօթք ըրէ։ Ու Եզեկիա թագաւորին
6 ծառաները Եսայիին գացին։ Ու Եսայի անոնց
ըսաւ, Ձեր տիրոջը ասանկ ըսէք. ՙԷրը այս-
պէս կ'ըսէ. Մի վախնար ան լսած խօսքերէդ,
որոնցմով Աստրեացոնի թագաւորին ծառաները
7 զիս հայհոյեցին։ Ահա ես անոր վրայ մէկ
ոգի մը կը խրկեմ, ու մէկ լուր մը լսելով՝ իր
երկիրը պիտի դառնայ, ու զանիկա իր երկրին
մէջ սրով պիտի կործանեմ։
8 Եւ Ռապսակ դարձաւ, ու Աստրեացոնի
թագաւորը գտաւ որ Լիբնայի հետ կը պա-
տերազմէր, վասն զի լսած էր որ Լաքիսէն
9 չուեր է։ Ու Սենեքերիմ եթէովպացւոց Թարա-
կա թագաւորին համար լսեց որ կ'ըսէին, Ա-
նանիկա քեզի հետ պատերազմելու ելեր է.
Ու երբոր ---ին լսեց՝ եղիկիային դեսպաններ
10 խրկեց՝ ըսելով, Ցուդայի Եզեկիա թագաւորին
այսպէս խօսէք ու ըսէք. Ան քու Աստուածդ՝
որուն դուն ապաւիներ ես, թող քեզ չխաբէ՝
ըսելով, Երուսաղէմ Աստրեացոնի թագաւորին
11 ձեռքը պիտի չտրուի. Ահա դուն լսեցիր ինչ
որ Աստրեացոնի թագաւորները բոլոր երկիր-
ներուն ըրին, ու ինչպէս զանոնք բոլորովին
կործանեցին, ու հո՞ն դուն պիտի ազատես.
12 Միթէ իմ հայրերուս կործանած ազգերուն՝
այսինքն Գոզանի, Խառանի, Ռեսեփի ու
Թէլասարի մէջ եղող Եդեմի որդւոցը աս-
13 տուածները զանոնք ազատեցի՞ն. Ո՞ր է
Եմաթի թագաւորը ու Արփադի թագաւորը,
ու Սեփարուէմ քաղաքին՝ Անայի և Աւայի
թագաւորը։

14 Ու եզեկիա նամակը դեսպաններուն ձեռ-
քէն առաւ ու զանիկա կարդաց, և ՏԷրջը
մտնելը ելաւ. ու եզեկիա ՏԷրջը առջեւը
15 *բացաւ անիկա։ Ու եզեկիա ՏԷրջը առջեւը
16 աղօթք ըրաւ, ու ըսաւ, Ով ՏԷր զօրու-
թեանց՝ Աստուած Իսրայէլի, որ քերովբէները-
ւն վրայ կը նստիս, երկրիս ամէն թագաւորու-
թիւններուն վրայ Աստուած մինակ դուն ես.
17 երկինքը ու երկիրը դունստեղծեցիր։ ՙՈվ
ՏԷր, ականջդ խոնարհեցուր ու լսէ. ով ՏԷր,
աչքերդ բաց ու նայէ, և լսէ Սենեքերիմին
բոլոր խօսքերը, որ խրկեց կենդանի Աստուա-
18 ծը նախատելու համար։ Ով ՏԷր, իրաւցնի
Ասորեստանի թագաւորները բոլոր †ազգերը
19 ու անոնց երկիրը աւերեցին, Եւ անոնց աս-
տուածները կրակի տուին. վասն զի անոնք
Աստուած չէին, հապա մարդու ձեռագործ՝
փայտ ու քար էին. անոր համար զանոնք
20 կորսընցուցին։ Եւ հիմա դուն, ով ՏԷր Աս-
տուած մեր, ազատէ մեզ անոր ձեռքէն, որ-
պէս զի երկրիս բոլոր թագաւորութիւնները
գիտնան որ ՏԷրը միայն դուն ես։
21 Ու Ամոսի որդւոյն Եսայիէն Եզեկիային
խրկեց՝ ըսելով, Իսրայէլին ՏԷր Աստուածը
այսպէս կ'ըսէ. Որովհետև Աստրեացոնի Սենե-
քերիմ թագաւորին համար աղօթք ըրիր ին-
22 ձի, Անոր վրայով ՏԷրոջը ըսած խօսքը ատ է.

Սիոնի կոյս աղջիկը քեզ անարգեց, քեզ
ծաղր ըրաւ,
Երուսաղէմի աղջիկը քու հաւէդդ գլուխ չար-
ժեց։
23 Դուն ո՞վ նախատեցիր ու հայհոյեցիր,
Ու որո՞ւն վրայ ձայնդ վերցուցիր,
Եւ աչքերդ Իսրայէլի Սուրբին դէմ վեր վեր-
ցուցիր։
24 Քու ծառաներուդ ձեռքովը ՏԷրը նախատե-
ցիր՝ ըսիր,
Իմ կառքերուս շատութիւնովը լեռներուն
բարձրութիւնը՝
Լիբանանու քովերը եկայ,
Ու անոր բարձր եղևինները
Ե՛ն ընտիր մայրիները ‡պիտի կտրեմ.»
Ու անոր խիտ բարձր ծայրը՝
Անոր Կարմելացին անտառը ||պիտի մնեմ։»
25 Ես փորեցի ու ջուր խմեցի,
Ու պաշարուած տեղերուն բոլոր գետերը
Ոտքերուս թաթովը ցամքեցուցի։
26 ՙՄիթէ լսած չե՞ս որ ասիկա շատոնգէ ես
չինեցի,
Ու առջի օրերէն ի վեր ձեւակերպեցի.
Հիմա հասուցի,
Որ դուն պարսպաւոր քաղաքները աւերակի
հոդակոյտներու դարձնես։
27 Ուստի անոնց բնակիչներուն ձեռքը կարճ
ըլլալուն համար

Զարհուրեցան ու ամչցան.
Անոնք դաշտի խոտի և կանանչ բանջարի դէմ՝
Ո՞ւ սանիկի խոտի պէս՝
Եւ գետ չհասած ու խորշակէն գարնուած հունձքի պէս եղան։
28 Բայց ես քու բնակութիւնդ, ելլելդ ու մտնելդ,
Եւ ինծի ունեցած սրտմտութիւնդ գիտեմ։
29 Որովհետեւ ինծի ունեցած սրտմտութիւնդ
Ու քու ամբարտաւանութիւնդ իմ ականջներուս եկաւ,
Ես ալ իմ կարթս քու քիթիդ՝ և իմ սանձս քու բերանդ պիտի դնեմ,
Ու քու եկած ճամբայդէդ քեզ ետ պիտի դարձնեմ։

30 Եւ ասիկա քեզի նշան ըլլայ.
Այս տարի ինքնիրմէ բուսածը՝
Ու երկրորդ տարին ինկած հասիլէն բուսածը պիտի ուտէք.
Ու երրորդ տարին ցանեցէք ու հնձեցէք,
Եւ այգիներ անկեցէք ու անոնց պտուղը կերէք։
31 Եւ Յուդայի տանը ազատուած մնացորդը
Վարէն արմատ պիտի արձակէ,
Ու վերէն պտուղ պիտի տայ։
32 Քանի որ Երուսաղէմէն մնացորդ՝
Ու Սիոն լեռնէն ազատուած պիտի ելլէ.
Սիկա Տէրոջը նախանձը պիտի ընէ։

33 Ասոր համար Ասորեստանի թագաւորին վերաբերեալ Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Անիկա աս քաղաքը պիտի չմտնէ,
Ու անոր նետ պիտի չձգէ,
Եւ անոր առջեւը վահանով պիտի չգայ,
Ու անոր դէմ պատնէշ պիտի չկանգնէ.
34 Իր եկած ճամբայէն ետ պիտի դառնայ,
Ու աս քաղաքը պիտի չմտնէ, կ'ըսէ Տէրը։
35 Եւ Աս քաղաքը պիտի պաշտպանեմ ու զայն ազատեմ
Ինծի համար ու իմ ծառայիս Դաւիթին համար։

36 Ու Տէրոջը հրեշտակը ելաւ, և Ասորեստանի բանակին մէջը հարիւր ութսունհինգ հազար մարդ զարկաւ. ու երբոր առաւօտուն կանուխ եղան, ահա անոնց ամէնը մեռած մարմիններ էին։
37 Սննեքերիմ Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը չուեց գնաց, ու դարձաւ Նինուէի մէջ նստաւ։ 38 Ու երբոր անիկա իր աստուածին Նեսրաքին տանը մէջ երկրպագութիւն կ'ընէր, անոր որդիքը Ադրամելէք ու Սարասար զանիկա սրով զարկին, ու Ararատի երկիրը փախան. և անոր տեղը անոր որդին Ասրդան թագաւոր եղաւ։

ԳԼ. ԼՐ

1 Եզեկիա երթալ կը լսէ թէ պիտի մեռնի, ապրիլի կ'ընէ, ու իր կեանքը կ'երկրնդրուի։ 8 Ան խաւարուելին նշան մը ըլլալս համար արեգը տասը աստիճան ետ կ'երթայ։ 9 Իր ընդհանուր կացութեան երգը։

1 Ան օրերը Եզեկիա մահուան ասպիսան հիւանդացաւ։ Ու Ամոսի որդին Եսայի մարգարէն անոր եկաւ, ու անոր ըսաւ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Տանդ համար պատուէր տուր, քանզի դուն պիտի մեռնիս ու պիտի չապրիս։
2 Ու Եզեկիա իր երեսը պատին դարձուց, ու
3 Տէրոջը աղօթք ըրաւ, Ու ըսաւ, Ով Տէր, կ'ազաչեմ՝ քու առջեւդ ճշմարտութեամբ ու կատարեալ սրտով քալելը՝ և քու աչքիդ առջեւը բարի եղածը ընելը յիշէ. ու Եզեկիա մեծ լացով մը լացաւ։
4 Ու Տէրոջը խօսքը եղաւ Եսայիին՝ ըսելով,
5 Գնա Եզեկիային ըսէ, Քու հօրդ Դաւիթին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Քու աղօթքդ լսեցի, քու արտասուքը տեսայ. ահա ես քու օրերուդ վրայ տասնհինգ տարի պիտի
6 աւելցնեմ. Ես քեզ ու աս քաղաքը Ասորեստանի թագաւորին ձեռքէն պիտի ազատեմ, և աս քաղաքին պաշտպանութիւն պիտի
7 ընեմ։ Եւ Սա պիտի քեզի Տէրոջմէն նշան ըլլայ, թէ Տէրը աս իր բանած խօսքը պիտի
8 կատարէ. Ահա աստիճանները արեւս ժամացոյցին վրայ իջած աստիճաններէն տասը աստիճան ետ պիտի դարձընեմ. ու արեգը իջած աստիճաններէն տասը աստիճան ետ դարձաւ։

9 Ա՛ Ե Յուդայի Եզեկիա թագաւորին գրած, ու իր հիւանդութենէն ու հիւանդութենէ նէ ելլելէն առնը։

10 Ես ըսի, Իմ օրերուս Հանդիստ ժամանակին՝ մէջ
Գերեզմանին դռները պիտի երթամ.
Մնացած տարիներէս զրկուեցայ։
11 Ըսի թէ Տէրը պիտի չտեսնեմ,
Տէրը պիտի չտեսնէ Կենդանութեան երկրին մէջ.
Եւ մարդու պիտի չնայիմ։
12 Իմ Հովիւներուն տաղաւարին պէս ինծմէ կը փոխադրուի,
Իմ կեանքս կարելի ոստայնանկի պէս.
Ան էն կը կտրէ.
Ցօղեւ առնէ մինչեւ գիշեր կը պիտի լմընցնես։
13 Մինչեւ առաւօտ ապառելի.
Առիւծի պէս բոլոր ոսկորներս կը կոտրէ.
Ցօղեւ առնէ մինչեւ գիշեր կը պիտի լմընցնես։
14 Կռունկի պէս կամ ծիծեռնակի պէս կը ճռլէի,

Աղաւնիի պէս կը մռնչէի.
Վեր նայելէն աչքերս ուժասցան.
Ով Տէր, ասդնասպի մէջ եմ, ինծի ձեռնտու եղիր։
15 Ի՞նչ ըսեմ. ինքը ինծի խօսեցաւ ու ինքը կատարեց.
Իմ բոլոր տարիներուս մէջ
Հոգւոյս ատ ցաւին համար կամաց պիտի քալեմ։
16 Ով Տէր, մարդիկ ասոնցմով կ'ապրին,
Ու իմ հոգւոյս կեանքը ասոնց ամենն է.
Եւ դուն բժշկեցիր ու ապրեցուցիր։
17 Ահա խաղաղութեան տեղ մեծ դառնութիւն էր ինծի.
Բայց դուն իմ հոգիս սիրեցիր, ապականութեան գուբէն հանեցիր.
Վասն զի բոլոր մեղքերս կռնակիդ տուիր ետեւդ։
18 Քանզի Դերեզմանը քեզ չկրնար օրհնել,
Մահը քեզի փառք չկրնար տալ.
Գուբը իջնողները քու ճշմարտութեանդ չեն կրնար յուսալ։
19 Ապրողը՝ ապրողը քեզ պիտի օրհնէ,
Ինչպէս որ ես այսօր կ'ընեմ.
Հայր ճշմարտութիւնդ հայրը որդւոյը պիտի գիտցնէ։
20 Տէրը իմ փրկութիւնս եղաւ.
Անոր համար մեր կենացը բոլոր օրերուն մէջ՝
Իմ օրհնութիւններս Տէրոջը տանը մէջ
Լար ունենալ նուագարաններով պիտի երգենք։
21 Ան ատեն Եսայի ըսեր էր, Զոր թուզիր առնեն, մանրեն ու վէրքին վրայ դնեն, և
22 պիտի առողջանայ։ Ու Եզեկիա ըսեր էր, Տէրոջը տունը ելլելուս նշանը ի՞նչ ըլլայ։

ԳԼ. ԼԹ

1 Մարովդաք-բաղադան եղած հրաշքին համար Եզեկիային պատգամներ խրկելով անոր հպարտութեանը վրայով անկը կռթնելն կը սաստկայ։ 3 Ան ըսելով Եսայի կը նախատանքի Բաբելոնեան գերութիւնը։

1 Ա՛ Նաեւ Բաղադանի թագաւորը՝ Բաղադանի որդին Մարովդաք-բաղադան Նամահներ ու ընծաներ խրկեց Եզեկիային, քանզի անոր
2 հիւանդ անալը և առողջանալը լսեր էր։ Ու Եզեկիա անոնց վրայ ուրախացաւ, և իր գանձատունը բանեցուցին տուներ, արծաթը ու ոսկին, ու խունկերը և պատուական եղը, ու իր զէնքերուն բոլոր տունը և իր գանձերուն մէջ բոլոր գտնուածը ցուցուց. ու իր տուներ մէջ և իր բոլոր տէրութեանը մէջ բան մը չմնաց, որ Եզեկիա անոնց չցուցընէ։

3 Ու Եսայի մարգարէն Եզեկիա թագաւորին եկաւ, ու անոր ըսաւ, Այս մարդիկը ի՞նչ ըսին, և ուսկի՞ց եկան քեզի. ու Եզեկիա ըսաւ,
4 Ինծի հեռու աշխ բաբիլոնէն եկան։ Եւ անիկա ըսաւ, Քու տանդ մէջ ի՞նչ տեսան. ու Եզեկիա ըսաւ, Տանս մէջ ինչ որ կայ՝ տեսան, ու գանձերուս մէջ անոնց չցուցուցած
5 բան չմնաց։ Անասնոր Եսայի Եզեկիային
6 ըսաւ, Զօրաց Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ. Ահա օրեր կու գան՝ Որ քու տանդ մէջ ինչ որ կայ, ու քու հայրերդ մինչեւ աս օրս ինչ որ ժողվեցին, Բաբիլոն պիտի տարուի, մէկ բան
7 մը պիտի չմնայ՝ կ'ըսէ Տէրը. Ու քեզմէ ելլելու՝ քու ծնանելու որդիներդէդ պիտի առնեն, և Սանոնք Բաբիլոնի թագաւորին պալատին մէջը
8 ներքինիներ պիտի ըլլան։ Ու Եզեկիա Եսայիին ըսաւ, Տէրոջը խօսքը որ դուն բերիր՝ բարի է. Նաեւ ըսաւ, Որովհետեւ իմ օրերուս մէջ խաղաղութիւն ու ապահովութիւն պիտի ըլլայ։

ԳԼ. Խ

1 Եւ Եսայիան հրամայական վրայով, 3 և Ցավհոննեա Մկրտչին 9 ու առաքելոց քարոզութեանը վրայով մարգարէութիւն մը։ 12 Մարգարէն Աստուծոյ ամենակարողութեամբ ըլլ 18 ու անզգայականութեամբը 26 Ժողովուրդը կը մեղադրէ։

1 Մխիթարեցէք, մխիթարեցէք իմ ժողովուրդս,
Կ'ըսէ ձեր Աստուածը.
2 Երուսաղէմին քաղցրութեամբ խօսեցէք,
Ու անոր կանչեցէք՝ որ անոր պատերազմելու ժամանակը լրացաւ,
Եւ անոր անօրէնութիւնը թողուեցաւ.
Քանզի իր բոլոր մեղքերուն համար Տէրոջը ձեռքէն կրկին հարուածած առաւ։
3 Անապատի մէջ կանչողին ձայնը,
Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէք,
Ու Տանայութեան մէջ մեր Աստուծոյն համար շաւիղ շիտակեցէք։
4 Ամէն ձոր պիտի բարձրանայ,
Եւ ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ,
Ու ծուռը պիտի շիտակուի,
Եւ խորտուբորտ տեղերը հաւասար պիտի ըլլան։
5 Ու Տէրոջը փառքը պիտի յայտնուի,
Եւ ամէն մարմին միասին պիտի տեսնէ.
Քանզի Տէրոջը բերանը խօսեցաւ։
6 Մէկ ձայն մը բաւ, կանչէ.
Ու Անիկա բաւ, Ի՞նչ կանչեմ.
Ամէն մարմին խոտ է,

Ու անոր բոլոր վայելչութիւնը դաշտի ծա-
պիկին պէս է։
7 Խոտը կը չորնայ, ծաղիկը կը թառամի՝
երբոր անոր վրայ ՝Տէրոջը հովը կը փչէ.
իրաւցընէ ժողովուրդը խոտ է։
8 Խոտը կը չորնայ, ծաղիկը կը թառամի,
բայց Աստուծոյն խօսքը յաւիտեան
պիտի մնայ։

9 Ելիր բարձր լեռան վրայ,
Ով դուն, որ Սիոնին աւետիս կը բերես,
գոռ ձայնդ ուժով բարձրացուր,
Ով դուն՝ որ Երուսաղէմին աւետիս կը բերես,
բարձրացուր, մի վախնար.
Ցուդայի քաղաքներուն ըսէ, Ահա ձեր Ա-
ստուածը։
10 Ահա Տէր Եհովան զօրութեամբ պիտի գայ,
Ու ՝անոր բազուկը իրեն համար պիտի իշխէ.
Ահա ՝իր վարձքը իր հետն է,
Ու գործոյց հատուցումը իր առջևն է։
11 Անիկա ՝հովուի պէս իր հօտը պիտի հովուէ.
Գառնուկները իր բազուկովը պիտի ժողվէ,
Ու՝ ընդ՝ իր գրկացը մէջ պիտի կրէ,
Եւ ծիծ տուողները կամաց պիտի քշէ։

12 ՝Ո՞վ իր ափովը չուրերը չափեց,
Ու թիզով երկինքը ծաղրեց,
Ու երկրիս հողը չափի մէջ ամփոփեց,
Եւ լեռները կշռադրամով՝
Ու բլուրները կշիռքով կշռեց։
13 ՝Ո՞վ քննեց Տէրոջը Հոգին,
Ու անոր խորհրդակից ըլլալով՝ խելամուտ
ըրաւ զանիկա։
14 Անիկա որո՞ւն խորհուրդ հարցուց,
Եւ ո՞վ անոր խնամատարութիւն տուաւ,
Ու դատաստանի ճամբան ցուցուց,
Ո՞վ անոր գիտութիւն սորվեցուց,
Ու խնամատարութեան ճամբան դիացուց։
15 Ահա ազգերը դոյլէն *ցրուած փոշիի պէս են,
Ու հաշուի մէջէն մանր փոշիին պէս կը սեպուին.
Ահա կղզիները *ցրուած փոշիի պէս են։
16 Եւ Լիբանան կրակի համար բաւական չէ,
Ու անոր անասուններէն ողջակէզի համար բա-
ւական չեն։
17 Ամէն ազգերը անոր առջևը *ոչինչի պէս՝
Ո՝ոչինչին պահաս և ունայնութիւն կը սե-
պուին։

18 Ուսո՞ւ գուք ՝զԱստուած որո՞ւ կը նմանց-
ընէք,
Ու զանիկա ի՞նչ նմանութեան հետ կը հա-
ւասարցընէք։

19 ՝Արուեստաւորը կը ձուլէ կուռքը,
Ու ոսկերիչը զանիկա ոսկիով կը պատէ,
Եւ ՚անոր արծաթէ շղթաներ կը շինէ։
20 Ան ապրատը՝ որ չկրնար դէպ-ի-ներ նուէրներ ընել,
Անփուտ փայտ կ՚ընտրէ,
Իրեն վարպետ արուեստաւոր մը կը փնտռէ,
՚Որ անշարժ կուռք մը չշինէ։
21 ՚Միթէ չգիտցա՞ք, չլսեցի՞ք,
Ձեզի առաջուց չպատմեցա՞ւ,
Երկրիս հիմնադրութենէն չհասկցա՞ք։
22 Ինք է երկրիս շրջանին վրայ նստողը,
Ու անոր բնակիչները մարախներու պէս են.
Ինք է ՚երկինքը վարագուրի պէս տարածողը,
Ու նատելու համար վրանի պէս կանգ-
նողը։
23 Ինք է ՝իշխանները բնաջինջ ընողը,
Ո՞ երկրիս դատաւորները ոչնչացնողը։
24 Անոնք դեռ չտնկուած, չցանուած,
Եւ անոնց բունը հողի մէջ չարմատացած,
Անիկա անոնց վրայ կը փչէ, ու անոնք կը
չորնան.
Եւ փոթորիկը զանոնք մզկռի պէս կը տանի։
25 ՝Ումդ որո՞ւն կը նմանցընէք զիս,
Որ ես անոր հաւասար ըլլամ՝ կ՚ըսէ Սուրբը։
26 Աչքերնիդ վեր վերցուցէք ու նայեցէք,
Ասանք ո՞վ ասեղծեց.
Անիկա անոնց զօրքը հաշուանքով կը հանէ,
՚Անոնց ամէնը էրնոյ անուամով կը կանչէ.
Իր մեծ իշխանութեամբը ու սաստիկ զօրու-
թեամբը
Ոչնչոյ բնաւ մէկը կամ չմնար։

27 Ով Յակոբ, ինչո՞ւ կ՚ըսես,
Ու, ով Իսրայէլ, ըսե՞ր կը պատճես թէ
Իմ ճամբաս Տէրոջմէ ծածկուեցաւ,
Եւ իմ իրաւունքս իմ Աստուծմէս դանդ եղաւ։
28 Միթէ չգիտցա՞ր կամ չլսեցի՞ր
Որ յաւիտենական Աստուածը Եհովան՝
Երկրիս ծայրերուն Արարիչը
Ձլյողնիր ու չհոգնիր։
՚Անոր խնամատարութիւնը չքննուիր։
29 Անիկա է յոգնածին զօր տուողը,
Ու կարողութիւն չունեցողին չատ զօրութիւն
հայցընողը։
30 Երիտասարդները անգամ պիտի յոգնին ու
հոգնին,
Եւ ընտիր կարճնները բոլորովին պիտի իյնան։
31 Բայց Տէրոջը ապաւինողներուն զօր նորա-
նալու է.
Անոնք արծիւներու պէս թեւերով վեր
պիտի բարձրանան՝
Պիտի վազեն ու չձանձրանան,
Պիտի քալեն ու չյոգնին։

ԳԼ. ԽԱ.

1 Աստուած իր ժողովուրդին հետ կը վիճի՝ յառաջ բերելով իր զօրութիւնները որ Եկեղեցին ըսեր է, 10 իր խոստումները, 21 ու կատարման ունայնութիւնը։

1 Ո՞վ կղզիներ, ՚իմ առջև լուռ կեցէք,
Ու ժողովուրդները նորէն զօր նորոգեն.
Մօտենան — անասունը խօսին.
Միասին դատաստանի մօտենանք։
2 Ո՞վ ոտք հանեց արդարը ՝արևելքէն,
Ու զանիկա իր հետևումներուն կանչեց,
՝Ազգերը անոր առջևը դրաւ,
Ու թագաւորներու վրայ անոր տիրել տուաւ.
Զանոնք փոշիի պէս դրաւ անոր սուրին առջևը,
Ու հողմավար մզկռի պէս՝ անոր աղեղին առ-
ջևը.
3 Զանոնք հալածեց ու խաղաղութեամբ անցաւ
Անոնկ ճամբայէ մը՝ ուր որ բնաւ իր ոտքը
կոխած չէր։
4 ՚Ո՞վ է այն գործողը ու բնողը,
Որ հիներէն ազգերը կանչողը.
Ես Տէրս ՝ի հաւաջնին եմ,
Ու հետքիններուն հետ եմ։
5 Կղզիները տեսան ու վախցան,
Երկրիս ծայրերը դողացին,
Անոնք մօտեցան ու եկան.
6 ՚Անոնց ամէն մէկը իր ընկերին օգնութիւն
բերաւ,
Ու ՚անոր իր եղբօրը Զօրացիր՝ ըսաւ։
7 ՝Եւ արուեստաւորը՝ ոսկերիչին,
Ուռով ծեծողը սալի վրայ զարնողին պիտի
կատ ասայ,
Ու կ՚ըսէ, Ասիկա կպցընելու համար ապէկ է.
Ու զանիկա դամերով կը դամէ, ՚որ չշարժի։

8 Բայց դուն, ով իմ ծառաս Իսրայէլ,
Իմ ՚ընտրեալս Յակոբ,
Իմ սիրելոցս Աբրահամին սերունդը,
9 Որ քեզ երկրիս ծայրերէն առի,
Ու քեզ անոր եղբայրներէն կանչեցի,
Եւ քեզի ըսի, Դուն իմ ծառաս ես,
Քեզ ընտրեցի ու քեզ չմերժեցի.
10 ՝Մի վախնար, ՚քանի ես քեզի հետ եմ.
Մի զարհուրիր, վասն զի ես քու Աստուածդ
եմ.
քեզ պիտի զօրացընեմ և քեզի օգնութիւն
պիտի ընեմ,
Ու իմ արդարութեանս աջովը քեզ պիտի
բռնեմ։
11 Ահա քեզի դէմ ամէն բարկացողները
= Ջաք • բ • 13 ։
Բ Գլ • խգ • 11 ։
Գ Տ՚ու Ծն • Ժգ • 14 • Ես • Հմր • 23 • Գլ՝ խէ • 1 ։
դ Հմր • 20 • Գլ • խգ •
7 • խգ • 10 ։
ե Գլ՝ խգ • 10 • խգ • 6 • խգ • 18 • Յաչա • ա • 17 • իր • 13 ։
զ Գլ՝ ի • 19 • խգ • 13 ։
է Գլ • ի • 19 ։
ը Գլ • ի • 20 ։
թ Օր • է • 6 • Ժ • 13 • Ժգ • 2 • Սապ՝ ձէ • 4 • Գլ՝ խգ • 1 • խգ • 1 ։

՝Պիտի ամչնան ու պիտի պատիասին.
Ու քեզի հետ վիճող մարդիկը
Ջեզածի պէս պիտի ըլլան ու պիտի կորսուին։
12 Քեզի հետ կռուազ մարդիկը
Պիտի փնտռես ու պիտի չգտնես.
Քեզի հետ պատերազմ ընող մարդիկը
Ջեզածի պէս ու ոչինչի պէս պիտի ըլլան։
13 Քանզի ես քու Տէր Աստուածդ եմ,
Որ քու աջ ձեռքէդ կը բռնեմ, — քեզի
կ՚ըսեմ,
՝Մի վախնար, ես քեզի օգնութիւն կ՚ընեմ։
14 Ով Յակոբին որդը, մի վախնար,
Ով Իսրայէլին մնացեալներդ,
Քեզի պիտի օգնեմ, կ՚ըսէ Տէրը
Ու Իսրայէլին Սուրբը՝ քու փրկիչդ։
15 Ահա նոր քեզ նոր, սուր և առասպելաւոր կամ
նատոյրի պէս պիտի ընեմ.
Լեռները պիտի մանրես ու փշրես,
Եւ բլուրները մզկռի պիտի դարձընես.
16 ՝Զանոնք պիտի հռածես, ու հովը զանոնք պի-
տի առնի,
Եւ փոթորիկը զանոնք պիտի ցրուէ.
Ու դուն Տէրոջմով պիտի ցնծաս,
՝Իսրայէլին Սուրբովը պիտի պարծենաս։

17 Ագռաւները ու անասնիները չուռ կը փըն-
տռեն, բայց չկայ.
Անոնց լեզուն ծարաւէն չորցեր է.
Ես Տէրս անոնց ՚ընդ-առ-ե պիտի լսեմ,
Ես Իսրայէլին Աստուածը զանոնք երեսէ պիտի
չձգեմ։
18 ՝Բարձր տեղերու վրայ գետեր,
Ու հովիտներու մէջ ապրիւրներ պիտի բանամ.
՝Անապատը ջուրի լիճի՝
Ու չոր երկիրը ջուրի ապրիւրներու պիտի
դարձընեմ։
19 Անապատին մէջ եղևին,
Սաղարթ, միրտենի և խոզի ծառ պիտի տնկեմ.
Անջուր երկրին մէջ մայր,
Սօսի ու տօտասի միասին պիտի դնեմ.
20 ՝Որպէս զի տեսնեն ու գիտնան,
Ու միտուզ մտածեն ու հասկնան,
Որ ասիկա Տէրոջը ձեռքը ըրաւ,
Ու Իսրայէլին Սուրբը ստեղծեց։

21 Ձեր գաղջ յառաջ բերէք, կ՚ըսէ Տէրը.
Ձեր զօրաւոր փաստերը մօտեցուցէք, կ՚ըսէ
Յակոբին Թագաւորը։
22 ՝Թող մօտեցընեն ու ինչ ըլլալիքը մեզի պատ-
մեն.
Առջինները մեզի յայտնեն թէ անոնք ինչ էին,
Որպէս զի միտքերնիս պահենք ու անոնց
վախճանը գիտնանք.

ձ բ Պն • ի • 7 • Յակ • բ • 23 ։
բ Հմր • 13 • 14 • Գլ՝ խգ • 5 ։
դ Օր • լա • 6 • 8 ։
ե Ես՝ խգ • 23 • Գլ՝ խէ • 24 • Ժ • 12 • Ջ ապ՝ • Ժգ • 3 ։
զ Հմր • 10 ։
է Մխ • 7 • 13 • բ Կօր • Ժ • 4 • 5 ։
ը Ներմ՝ ծա • 2 ։
թ Գլ՝ խէ • 25 ։
ժ Գլ՝ յէ • 6 • 7 • խգ • 10 • խգ • 3 ։
ի Սապ՝ ձէ • 20 ։
լ Յակ • Ժգ • 9 ։
խ Գլ՝ խէ • 25 ։
ծ Գլ՝ յէ • 6 • 7 • խգ • 10 • խգ • 3 ։
կ Յակ • Ժգ • 9 ։
հ Գլ՝ խէ • 21 ։

կամ ապադայ բաներըը մեզի դէպքնէն ։
23 Ձ֊Ա՛հ հատը ըլլալիքներըը պատմեցէք ,
Որ ձեր աստուած ըլլալը դիտանք ։
Կամ աղէկ կամ դէշ բան մը ըրէք ,
Որ զարմանանք ու միասին տեսնենք ։
24 Ա՛հա դուք ոչինչ էք , ու ձեր գործքն ալ ոչինչ է ։
Զեզ ընտրողը պզծութիւն է ։
25 Հիւսիսի կողմէն ծագ արթնցուցի ,
Եւ պիտի գայ — արեւելքէն կոմ անուանս պիտի կանչէ ։
Ան իշխանները տիզմի պէս պիտի կոխէ ,
Ինչպէս որ բրուտը կաւը կը կոխէ ։
26 Ո՞վ պատմեց սկիզբէն՝ որ դիտանք ։
Ու առջի գարերէն՝ որ ձշմարիտ է՝ ըսենք ։
Ոչ յայտնող մը կայ , ոչ գիտցնող մը
Եւ ոչ ձեր խօսքերը մտիկ ընող մը ։
27 Ա՛ռաջ ան Սիովնին , Ահա՛ ահա անոնք ։
Ու եղերապետին աւետիս բերող տուի ։
28 Եւ նայեցայ ու մարդ մը չկար ,
Եւ առնգիկ բնաւ մէկ խորհրդական մը չկար ,
Որուն հարցնէի ու պատասխան տայ ։
29 Ա՛հա ամէնքը սնոտի են , գործքերնին ոչինչ է ։
Անոնց ձուլածոյ կուռքերը հով և ունայնութիւն են ։

ԳԼ · ԽԲ

1 Քրիստոսի պաշտօնը , հէթանութիւնը և հաստատութիւնը ։ 8 Աստուծոյ անուր բրած խոստումները ։ 10 Աստուած դպիրս յորդորանք մը իր ուխտապահին համար ։ 12 Ժողովուրդը կը յանդիմանուի իր անհաւատութեանը համար ։

1 Ա՛հա ի՛մ ծառաս՝ որուն ձեռնտու պիտի ըլլամ ,
Ո՛ր իմ բնտրածս՝ որուն իմ սիրտս հաճեցաւ ։
Իմ Հոգիս անոր վրայ դրի ։
Ան իկա ազգերուն իրաւունք պիտի հանէ ։
2 Ան իկա պիտի չպոռայ ու պիտի չպոզակէ ,
Եւ իր ձայնը դուրսը լսել պիտի չտայ ։
3 Ջանձանած եղէգը պիտի չիշրէ ,
Ու պղպեղած պատրոյգը պիտի չմարէ ,
Իրաւունքը ճշմարտութեան պիտի հանէ ։
4 Ան իկա պիտի չհաւանայ ու պիտի չթուլնայ ,
Մինչեւ որ իրաւունքը երկրի վրայ հաստատէ ։
Եւ կղզիները անոր օրէնքին պիտի սպասեն ։

5 Երկինքը ստեղծող ու զանիկա կազմող ,
Երկիրը ու անոր միջ բուսածը տարածող ,
Անոր վրայ եղող ժողովրդեան չունչ՝
Եւ անոր միջը քայլողներուն ոգի տուող
Ցէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ ։

6 Ես Ցէրս քեզ արդարութեամբ կանչեցի ,
Եւ ձեռքէդ պիտի բռնեմ ու քեզ պիտի պահպանեմ ,
Եւ քեզ ժողովուրդին ուխտ՝
Ո՛ր հպդերուն լոյս պիտի տամ ։
7 Որ կոյրերուն աչքերը բանամ ,
Բանտարկեալները բանտէն հանեմ ։
Ո՛ր խաւարի մէջ նստողները՝ կապանքի տունէն ։
8 Ես Եհովայ եմ ։ իմ անունս սա է ։
Ու իմ փառքս ուրիշի մը չեմ տար ,
Ոչ ալ իմ պատիւս՝ կուռքերուն ։
9 Առջի բաները ահա եղան ,
Ու նորերը ես կը յայտնեմ ։
Անոնք դեռ չեզած ձեզի կ՚իմացընեմ ։

10 Նոր երգ երգեցէք Ցէրոջը ,
Ո՛ր անոր գովութիւնը երկրի ծայրերէն ,
Ովք ծովը կ՚իջնեք ու ամէնիկա լիցընողներ ,
Կղզիներ և անոնց բնակիչները ։
11 Անապատը ու անոր քաղաքները՝
Կեդրացու բնակած գեղերը չ֊ի վերցընեն ։
Սէլայի բնակիչները յորդիանակի երգով
Լեռներուն գլխէն ձայն տան ։
12 Ցէրոջը փառք տան ,
Եւ անոր գովութիւնը կղզիներուն մէջ պատմեն ։
13 Ցէրը հզօրի պէս պիտի ելլէ ,
Պատերազմոց մարդու պէս էր նախանձը պիտի արթնցընէ ։
Գիտի աղաղակէ ու Հարձրաձայն պիտի գոչէ ,
Եւ իր թշնամիներուն վրայ Յաղթող պիտի ըլլայ ։

14 Ես չսառնցայ լուռ կեցայ ,
Զայնս կարեցի ու վրս զապեցի ։
Հիմա ծնանող կնոջ պէս պիտի պոռամ ,
Պիտի աւրեմ ու միկէն պիտի կլլեմ ։
15 Լեռներըը ու բլուրները անապատ պիտի ընեմ ,
Եւ անոց բոլոր խոտը պիտի չորցընեմ ,
Ու գետերը կղզեաց պիտի չորցընեմ ,
Եւ լիճերը պիտի ցամքեցընեմ ։
16 Ու կոյրերը երկնց չգիտցած ճամբուն մէջ պիտի պտրցընեմ ,
Զանոնք երկնց չգիտցած շաւիղներուն մէջ պիտի քալեցընեմ ։
Անոնց առջեւը խաւարը լոյս , ու խորտուբորտ տեղերը հաւասար պիտի ընեմ ։
Անոնց ասոնք բաներըը պիտի ընեմ , ու զանոնք երեսէ պիտի չձդեմ ։

17 Քանդակած կուռքերու ապաւինողները ,

Եւ ձուլածոյ կուռքերուն՝ Դուք մեր աստուածներն էք՝ ըսողները
Չեն պիտի դառնան ու ամօթահարից ըլլան ։

18 Ով խուլեր , լսեցէք ,
Ու ով կոյրեր , նայեցէք որ տեսնէք ։
19 Ո՞վ է կոյր բաց ի՛ մի ծառայէս ,
Կամ խուլ իմ իրկած դեսպանիս պէս ։
Ո՞վ է կոյր՝ Ամենազոր նուիրեալին պէս ,
Եւ կոյր՝ Ցէրոջը ծառային պէս ։
20 Շատ բաներ կը տեսնես , բայց դիտցուքիւն չես ըներ ։
Ականջներդ բաց են , բայց չես լսեր ։
21 Ցէրը իր արդարութեանը համար հաճեցաւ ,
Իր օրէնքը մեծցուց ու փառաւորեց ։
22 Բայց անիկա յափշտակուած և կողոպտուած ժողովուրդ է ։
Ամէնքը քարայրներու մէջ որոգայթի բռնուեցան ,
Ու բանտերու մէջ պահուեցան ։
Անոնք յափշտակութեան մատնուեցան , և ազատող մը չկայ ։
Կողոպտուա եղան , ու մէկը չդանուիր որ ետ տուր՝ ըսէ ։
23 Ձեր մէջը ո՞վ կայ որ ասոր ականջ դնէ ,
Եւ մտիկ ընէ ու լսէ գալու ժամանակին համար ։
24 Ո՞վ մատնեց Յակոբը յափշտակութեան ,
Ու Իսրայէլը՝ կողոպտիչներուն ։
Չէ՞ որ Ցէրը՝ որուն դէմ մեզք գործեցինք ։
Զան ալ անոր ճամբաներուն մէջը քալել չուզեցին ,
Եւ անոր օրէնքին հնազանդութիւն չըրին ։
25 Ուստի իր սաստիկ բարկութիւնը
Ու պատերազմի ուժգնութիւնը անոր վրայ թափեց ,
Եւ զանիկա կոզմէն զանիկա բռնկեցուց , բայց անիկա չգիտցաւ ։
Զանիկա այրեց , բայց անիկա իր սրտին մէջ չդրաւ ։

ԳԼ · ԽԳ

1 Ցէրը իր խոստումներովը երկեցկին կը միխիթարէ ։ 8 Ժողովուրդը կը կանչէ որ իր ամենակարողութիւնը վկայութիւն տան ։ 12 Կը նախատինքի անոնց բարերարի կործանումը ։ 18 Եւ իր ժողովուրդին հրաշալի կերպով փրկութիւն ։ 22 Ժողովուրդը կը յանդիմանուի չտեսնելով Թէ կարող չէ ինքզինքին օգնելու ։

1 Եւ հիմա , ով Յակոբ , ստեղծողը ,
Ո՛վ Իսրայէլ , քեզ ձեւակերպողը Ցէրը այսպէս կ՚ըսէ ։

Ու չկայ մէկը որ իմ ձեռքէս ազատէ.
Երբոր ես բան մը կ'ընեմ, ո՞վ կրնայ զանիկա արգիլել։

14 Եւ յայտնէս կ'ըսէ Տէրը՝
Ձեր փրկիչը՝ Իսրայէլին Սուրբը.
Ձեր վրդ համար Բաբելոն կը խրկեմ,
եւ անոնց ամէն փախստականները
Ու նաւերու մէջ ազգազգով գաղդէացիները կ'իջեցնեմ։

15 Ես եմ Եհովայ՝ ձեր Սուրբը,
Իսրայէլին Ստեղծիչը՝ ձեր Թագաւորը։
16 Եւ յայտնէս կ'ըսէ Տէրը՝ որ ծովուն մէջ ճամբայ՝
Ու զօրաւոր ջուրերու մէջ շաւիղ կը դնէ,
17 Որ կառքը ու ձին, զօրքը և զօրութիւնը կը հանէ.
Անոնք միասին կը պառկին ու չեն կրնար.
Անոնք պատրոյգի պէս կը մարին և կ'անցնին.
18 Առջինները մի յիշէք,
Ու հին բաները մի մտաբերէք.
19 Ահա ես նոր բան պիտի ընեմ, որ հիմա պիտի յայտնուի.
Միթէ զանիկա պիտի չգիտնա՞ք.
Ես անապատի մէջ ալ ճամբայ՝
Ու անջրդի երկրի մէջ գետեր պիտի դնեմ։
20 Ձիս դաշտի գազանները,
Զագաձնները ու ջայլամները պիտի փառաւորեն.
Վասն զի իմ ժողովուրդիս՝ իմ ընտրեալներուս խմցնելու համար՝
Անապատի մէջ ջուրեր՝
Ու անջրդի երկրի մէջ գետեր պիտի տամ։
21 Այս ժողովուրդը ես ինծի համար առնծիցի,
Անոնք իմ գովութիւնս պիտի պատմեն։

22 Բայց դուն ինծի չկանչեցիր, ով Յակոբ.
Հապա ինծի՛ ձանձրացար, ով Իսրայէլ։
23 Ոչխարի ողջակէզներուդ ոչխարները ինծի չբերիր,
Ու քու պրէներովդ պիս չփառաւորեցիր.
Ընծայի համար քեզ չաշխատցուցի,
Ու խնդրուկի համար քեզ չյոգնեցուցի։
24 Ինծի համար սահակով խնկակղպէզն ծախու չառիր,
Ու քու պրէներուդ ճարպովը պիս չկշտացուցիր.
Հապա քու մեղքերովդ պիս աշխատցուցիր,
Ու քու անօրէնութիւններովդ պիս յոգնեցուցիր։
25 Ես եմ, ես եմ, որ քու յանցանքներդ ինծի համար կը ջնջեմ,
Ու քու մեղքերդ՝ ալ պիտի չյիշեմ։
26 Մխիթարէ զիս դուն, որպէս զի արդարանամ։
Դուն դուրգ, որպէս զի արդարանաս։
27 Քու նախահայրդ մեղք գործեց,
Ու քու ուսուցիչներդ ինծի ապստամբեցան։
28 Ուստի ես ալ սրբարանին իշխանները պղծեցի,
Եւ Յակոբը նզովքի՝
Ու Իսրայէլը նախատինքի մատնեցի։

ԳԼ. ԽԶ

1 Ասասած իր խոստումնածներուն կը միխիթարէ ևեկզեկին. 7 կը յայտնէ կատարեալ ազատութիւնը. 9 և կատարը չհոգնելը բան չհնազանդելնիդ։ 21 Ասասած գովքնա յորդորանք մը իր փրկագործութեանը ու ամենազօրութեանը համար։

1 Եւ հիմա մտիկ ըրէ, ով իմ ծառաս Յակոբ,
Ու դուն, ով իմ ընտրած Իսրայէլս։
2 Քեզ առեղծող և արդանդէ մէջ ձևակերպող,
Ո՞ր քեզի օգնութիւն ընող Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Ով իմ ծառաս Յակոբ,
Եւ դուն, ով իմ ընտրած Իսրայէլս, մի վախնար.
3 Քանզի ծարաւին վրայ ջուր պիտի թափեմ,
Ու անջուր երկրին վրայ՝ հեղեղներ.
Քու սերունդիդ վրայ իմ Հոգիս պիտի թափեմ,
Եւ քու որդւոցդ վրայ՝ իմ օրհնութիւնս։
4 Ու անոնք խէզ ին խոտերու մէջ,
Ջուրի վտակներու քով եղող ուռիներու պէս պիտի բուսնին։
5 Մէկը պիտի ըսէ Թէ Ես Տէրոջն եմ.
Մէկն ալ Յակոբին անունովը պիտի կանչուի,
Եւ միսն ալ իր ձեռքովը պիտի գրէ Թէ Ես Տէրոջն եմ,
Ու Իսրայէլին անունովը պիտի մականուանի։

6 Տէրը՝ Իսրայէլին Թագաւորը
Եւ Ազատ Տէրը՝ անոր փրկիչը այսպէս կ'ըսէ.
Ես եմ առաջինը ու ես եմ վերջինը,
Ու ինծմէ ուրիշ Աստուած չկայ։
7 Եւ հին ժողովուրդը հաստատելէս ի վեր՝
Ո՞վ կրցայ ինծի պէս ձայն տալ ու պատմել,
Եւ ասիկա ինծի համար կարգի դնել.
Թող գուշեն գալու և ըլլալու բաները։
8 Մի վախնաք ու մի զարհուրիք.
Միթէ ես ձեզի ան առենէն չգիտցուցի՛ ու չպրուցի՛.
Իմ վկաներս դուք էք.
Ինծմէ ուրիշ Աստուած կայ՝

ա Գլ. խգ. 23. բ. 9։ Երեմ. ծ. 20։ գ Ծն. գ. 13։ 16։ դ Գլ. ժգ. 4—9։ 25։ ե Երեմ. ժգ. 14։ խգ. 7։ զ Ել. կզ. 6։ Ծն. ը. 13։ է Ել. ժգ. 16։ 22։ Սող. հվ. 19։ Գլ. ծա. 10։ ը Ծն. գ. 15։ 16։ թ Գլ. ժգ. 4—9։ 25։ ժ Երեմ. ժգ. 14։ խգ. 7։ ի Ք Կար. է. 17։ ժա Ծն. խա. 5։ իա Ել. ժէ. 6։ Ծն. ո. 13։ Սող. հը. 16։ իբ Գլ. լէ. 6։ խա. 18։ իգ Գլ. լէ. 21։ իդ Սող. ձբ. 18։ Հմր. 1։ 7։ Գ Կհ. է. 74։ 75։ Երեմ. ա. 5։ 6։ իե Մտթ. ա. 13։ իզ Ա Հմր. է. 25։ իէ Գլ. ա. 14։ Մտթ. բ. 17։

ա Գլ. խգ. 23։ խը. 9։ Երեմ. ծ. 20։ Գար. գ. 19։ ի Եզեկ. լգ. 22. Ես։ լ Գլ. ա. 18։ Երեմ. լա. 54։ ղ Գլ. խէ. 6։ Ոզէ. բ. 2։ 6։ 7։ ճ Սող. հվ. 4։ Երեմ. խգ. 9։ Դան. թ. 11։ Զաք. բ. 12։ — ն Հմր. 21։ Գլ. խա. 8։ խգ. 1։ Երեմ. լ. 10։ խգ. 27. 28։ շ Գլ. խգ. 1. 7։ ո Ք Օր. լբ. 13։ չ Երէց Ցեսեբաներ պ Գլ. լէ. 7։ Ցաքէ. բ. 28։ Ցաքէ. ե. 38։ Գար. բ. 18։ Հմր. 24։ Գլ. խգ. 1։ 14։ ռ Գլ. խա. 4։ խը. 12։ Ցայտ. ա. 8։ 17։ իբ. 13։ ս Գլ. խա. 4։ 22։ խէ. 21։ վ Գլ. խա. 22։ տ Գլ. խգ. 10. 12։

Ծոր կէտովը կրակ վառեցի,
Եւ անոր կայծերուն վրայ հաց ալ եփեցի,
Միս խորովեցի ու կերայ.
Եւ մնացածը պղծութիւն չընեմ.
Ցառի կո՞ճղ պաշտեմ։
20 Անիկա մոխիրով կը սնանի,
Անդ խաբուած սիրտը զինքը կը մոլորցնէ,
Եւ իր հոգին չիմնար փրկել, ու չըսեր Թէ
Իմ աջ ձեռքիս մէջը սուտ չկա՞։
21 Ասոնք մխիթար բեր, ով Յակոբ,
Եւ դուն, ով Իսրայէլ, քանզի իմ ծառաս ես.
Ես առեղծեցի քեզ, դուն իմ ծառաս ես.
Ով Իսրայէլ, ինծմէ պիտի չմոռցուիս։
22 Քու յանցանքներդ մէկի պէս
Ու քու մեղքերդ ամպի պէս ջնջեցի.
Ինծի դարձիր, քանզի քեզ փրկեցի։

23 Ուրախ եղէք, ով երկինք, քանզի Տէրը ըրաւ զայն.
Ով երկրի վարի կողմերը, ցնծութեամբ աղաղակեցէք.
Լեռներ, անտառ ու անոր մէջը եղող բոլոր ծառեր,
Ուրախութեան ձայներ հանեցէք.
Քանզի Տէրը փրկեց Յակոբը,
Եւ Իսրայէլի մէջ փառաւորուեցաւ։

24 Այսպէս կ'ըսէ Տէրը՝ քու փրկիչդ,
Ու քեզ արգանդի մէջ Ստեղծողը.
Ես եմ Տէրը որ ամէն բանէ ըրի.
Երկինքը միայնակ ես տարածեցի,
Ո՞ր երկիրը իմ կարողութեամբս հաստատեցի.
25 Կասխօսներուն նշաններըը պարապը կը հանեմ,
Եւ դուշակողները կը յիմարեցնեմ.
Իմաստուններըը ետ կը դարձնեմ,
Ու անոնց գիտութիւնը յիմարութեան կը հանեմ.
26 Իմ ծառայիս խօսքը կը հաստատեմ,
Եւ իմ դեսպաններուս խորհուրդը կը կատարեմ։
Ես՝ որ Երուսաղէմին համար կ'ըսեմ Թէ պիտի բնակուի,
Ու Ցուդայի քաղաքներուն համար՝ Թէ պիտի չշինուին.
Ու անոր աւերակներըը պիտի կանդնեմ։
27 Ես՝ անդունդին կ'ըսեմ Թէ Զարկիը,
Ու քու գետերդ պիտի ցամքեցնեմ։
28 Եւ Կիւրոսին համար կ'ըսեմ, իմ հովիւս է,
Ու իմ ամէն կամքս պիտի կատարէ.
Ու Երուսաղէմին կ'ըսեմ Թէ Պիտի չշինուիս,

ա Ք Օր. գ. 35։ 39։ դ. 30։ ա Թագ. բ. 2։ ը Թագ. իբ. 32։ Գլ. խէ. 5։ թ Գլ. խա. 24։ 29։ ժ Սող. ՃԺԱ. 4։ Ես։ ի Երեմ. ծ. 5։ Ամբ. բ. 18։ լ Սող. ձէ. 7։ Գլ. ա. 29։ խբ. 17։ խէ. 16։ խ Գլ. խ. 19։ խա. 6։ Երեմ. ծ. 3։ Ես։ ծ Գլ. խէ. 20։ ճ Ք Մեռ. բ. 10։ ղ Գլ. խգ. 25։ ռ Գլ. խգ. 1։ խը. 8։ Ցայտ. ա. 21։ ը Թեռ. բ. 10։ ն Ես։ 1. 2։ շ Կամ գիս մի Ասուածդ։ ո Գլ. խգ. 25։ չ Գլ. խգ. 1։ խը. 8։ Ցայտ. խ. 5։ խէ. 12։ Ծա. 13։ ջ Երեմ. ծ. 36։ ռ Գլ. խէ. 13։

ա Ծն. ա. 20։ ը Ոզէ. ա. 6։ գ Ցաքէ. ե. 38։ դ Ծա. 33։ 36։ ե Ք Մն. 1. 22։ 25։ Երգ. ա. 1։ Գլ. խէ. 13։

եւ տաճարին՝ թէ քու հիմերդ պիտի ձը-
դուին ։

ԳԼ· ԽԵ

1 Առաւած իր եկեղեցին սիրոյն համար Կիւրոսը կը կանչէ · 8 իր ամենակարողութեանը իրաւունքովը հնազանդութիւն կը պահանջէ Ժողովուրդէն · 20 իր փրկարար զօրութիւնը յիշե-
ւով՝ կը յանդիմանէ կռապաշտութեան ունայնութիւնը ։

1 Ա՛յսպէս կ՚ըսէ Տէրը իր օծեալ Կիւրոսին ,
Որուն ՝աջ ձեռքը բռնեցի ,
ՐՈր ազգերը անոր առջեւը հնազանդեցընեմ,
Ու թագաւորներուն մէջքը թուլցընեմ՝
եւ անոր առջեւը դռներուն փեղկերը բացուին,
Ու դռները ըլլա չգոցուին ·
2 Ես քու առջեւդ պիտի երթամ,
ՏԵւ խոպոպուրտ տեղատնքը պիտի չհակեմ·
ՔՊղնձէ դռները պիտի փշրեմ,
Ու երկաթէ նետդերը պիտի կոտրտեմ·
3 Եւ քեզի խաւարի ՚ՀԸ ՚ՆՀՈՐ գանձերը,
Ու պահուած հարստութիւններուն պիտի տամ,
ՆՈրպէս զի գիտնաս թէ ես եմ Տէրը՝
Իսրայէլին Աստուածը , որ ՚ՀՔ ՚Ձրու անուանով
կը կանչեմ ։
4 Իմ Յակոբ ծառային համար
Եւ իմ ընտրած Իսրայէլիս համար՝
Քեզ քու անունովդ կանչեցի ,
Ո՚ քեզի մականուն դրի՝ թէև ՚զիս չէիր ճանչ-
նար ։
5 ՚Ես եմ Տէրը , և ՚ուրիշ մը չկայ ,
Չունիմ զատ Աստուած չկայ ·
՚Ես քեզի զօրն կապեցի՝ թէև զիս չէիր ճանչ-
նար ·
6 ՚Որպէս զի արեւելքէն ու արեւմուտքէն գիտ-
նան՝
Որ չունիմ զատ մէկը չկայ ·
Ես եմ Տէրը , և ուրիշ մը չկայ ։
7 Լոյսը հաստատողը և խաւարը ստեղծողը ,
Խաղաղութիւնը բնողը ու ՚չարիքը ստեղծողը ,
Ա՛ս ամէն բաներըը բնողը ես Տէրս եմ ։
8 ՚Ով երկինքնե՛ր , վերէն ցօղ կաթեցուցէ՛ք ,
Եւ ամպերը արդարութիւն տեղան ·
Երկիրը բացուի ու փրկութիւնն պտուղ ՚տայ ,
Ու մէկտեղ արդարութիւնն բուսնի ·
Ա՛նոնք ստեղծողը ես Տէրս եմ ։
9 Վա՛յ անոր որ ՚ինր Ստեղծիչին հետ կը վիճի ,
†Ո՚ր-ըն՚ը երկրիս խեցիներուն պէս խեցի մըն է ։՚՚
ՏՄիթէ կաւը գինքը ձեւացընողին կրնա՞յ ըսել
թէ ի՚՞նչ կը շինես ,

ա ԳԼ· խա· 13 ։
բ ԳԼ· խա· 2 ։ Դատ· է· 30 ։
գ ԳԼ· խ· 4 ։
դ Յապ· ձէ· 16 ։
ե ԳԼ· խա· 23 ։
զ ԵՂ· ԼԳ· 18· 17 ։ ԳԼ· խգ· 1 ։ Իմի· 1 ։
է ԳԼ· խգ· 2 ։

ը ա Թագ· գ· 5 ։
թ ր Օր· գ· 35 ։ 39 ։ ԼԸ· 39 ։ ԳԼ· խգ· 8 ։ խգ· 9 ։
ժ Հմր· 14· 18· 21· 22 ։
ի Ա՚ապ· ժր· 32· 39 ։
լ Ա՚ապ· ձբ· 13 ։ ԳԼ· լԷ· 20 ։ Մ՚ապ· ա· 11 ։
խ Ա՚ամս· գ· 6 ։

ծ Սապ· հբ· 3 ։ ձէ· 11 ։
կ Եսր· ասն ,
հ ԳԼ· կգ· 8 ։
ձ Կամ խնչին՝ երկրիս խեցիներուն հետ
ըսող ինչն ։
ղ ԳԼ· խճ· 16 ։ Եբեմ· ժբ· 8 ։ Հմր· ամս· իճ· 20 ։

Կամ՝ քու գործդ չունի՞ ձեռ ըն՚ը Թէ Ձեռք
չունիս ։
10 Վա՛յ անոր որ իր Հօրը կ՚ըսէ , ի՚՞նչ կը ծնանիս ,
Ո՚ւ իր մօրը՝ ի՚՞նչ ըսուն կը բերես ։
11 Ա՛յսպէս կ՚ըսէ Տէրը՝
Իսրայէլին Սուրբը ու անոր Ստեղծիչը ,
Գալու բաներուն վրայով ինծի հարցուցէ՛ք ,
Իմ որդւոցս համար ու իմ ձեռացս գործ-
քերուն համար
Ինծի պատուէր տուէ՛ք ։
12 ՏԵրկիրը ես չինեցի ,
Ու ՚անոր վրայ մարդը ստեղծեցի ·
Երկինքը իմ ձեռքերս տարածեցին ,
Եւ ՚անոր բոլոր զօրքին ես պատուէր տուի ։
13 ՚Ես զանիկա արդարութեամբ արթընցուցի ,
Ու անոր ամէն ճամբաները պիտի չհակեմ·
Անիկա Իմ քաղաքս պիտի չինէ ,
Եւ իմ աքսորուածներս ետ պիտի դարձընէ
՚Ա՛նանց գնոյ ու առանց կաշառքի՝
Ի՚մ Տէրը ։

14 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ·
Եգիպտոսին վաստակը ,
Ու եթովպացւոց և երկայնահասակ Սաբա-
յեցւոց վաճառականութիւնը
Քեզի պիտի անցնի , ու քուկդ պիտի ըլլայ ·
Անոնք քու եանէդ պիտի քալեն ,
Եւ ՚շղթաներով պիտի պաղտին ,
Ու քեզի երկրպագութիւն ընելով
Քեզի պիտի ազաչեն ՝՝ ըսե՛ն ,
ՏԻրապէս քու մէջդ Աստուած կայ ,
Ու ՚՚ան՚է ՚ի զատ ուրիշ Աստուած մը չկայ ։
15 Ճիրաւի ՚դուն քեզ ծածկող Աստուած մըն ես ,
Ով Իսրայէլին փրկիչ Աստուածը ։
16 Անոնք ամէնը պիտի ամչնան ու պատկառին ·
Հակառակ չինողները մէկտեղ ամօթով պիտի
երթան ։
17 ՚Իսրայէլ յաւիտենական փրկութիւնով Տէ-
րոջմէ պիտի փրկուի ·
Դուք յաւիտեան յաւիտենից պիտի չամչնաք
ու չպատկառիք ։
18 Քանզի այսպէս կ՚ըսէ ՚երկինքը ստեղծող
Տէրը՝
Ա՛ն Աստուածը որ երկիրը կազմեց ,
Զանիկա չինեց Ը հաստատեց ,
Զանիկա պարապ տեղը չստեղծեց ,
Հապա բնակութեան համար կազմեց ·
ՏՏէրը ես եմ՝ ու ըն՚ը ուրիշը չկայ ։
19 Ես ՚ծածկաբար երկրիս մութ տեղը չխօսեցայ ·

ե Եբեմ· լա· 9 ։
զ ԳԼ· իմ· 23 ։
է ԳԼ· խբ· 8 ։ Եբեմ· իէ· 8 ։
ը Դն՚ն· ա· 26· 27 ։
թ Դն՚ն· բ· 1 ։
ժ ԳԼ· խա· 2 ։
ի բ Մ՚ն· լԳ· 22· 23 ։ Եզր· ա· 1 ։ Ես ։ ԳԼ· խգ· 28 ։

ա ԳԼ· ծբ· 3 ։ Ցէն՚ Հաւմ՚· գ· 24 ։
լ Սապ· կբ· 31 ։ հբ· 10 ։ 11 ։ ԳԼ· իմ՚· 23 ։ կ՚· 9 ։ 10 ։ 14 ։ 16 ։ Ջ՚ար· բ· 22 ։ 23 ։
խ Սապ· ձիմ՚· 8 ։
ծ ա Կռր· ժգ· 25 ։
կ Հմր· 5 ։

ա Սապ· իբ· 27 ։ կէ· 5 ։
բ Դն՚ն· իբ· 16 ։ Եբեր· գ· 15 ։ 14 ։
դ Հաւմ՚· ժգ· 11 ։ Փիլ· բ· 10 ։
ե Դն՚ն· լա· 33 ։ բ Օր· գ· 15 ։ Սապ· կգ· 11 ։ ԳԼ· կէ· 16 ։
զ Եբեմ՚· իգ· 8 ։ Կռր· ա· 30 ։

է ԳԼ· խա· 11 ։
ը Հմր· 17 ։
թ ա Կռր· ա· 31 ։

—

ժ ԳԼ· խա· 9 ։ Եբեմ՚· ծ· 2 ։ Դա· 44 ։
ի Եբեմ՚· ժ· 5 ։
լ Եբեմ՚· խբ· 7 ։
խ Եբեմ՚· ժ· 3 ։

ա ԳԼ· խա· 13 ։
բ ԳԼ· խա· 2 ։ Դատ· է· 30 ։
գ ԳԼ· խ· 4 ։
դ Սապ· ձէ· 16 ։
ե ԳԼ· խա· 23 ։
զ ԵՂ· ԼԳ· 18· 17 ։ ԳԼ· խգ· 1 ։ Իմի· 1 ։
է ԳԼ· խգ· 2 ։

ը ա Թագ· գ· 5 ։
թ ր Օր· գ· 35 ։ 39 ։ ԼԸ· 39 ։ ԳԼ· խգ· 8 ։ խգ· 9 ։
ժ Հմր· 14· 18· 21· 22 ։
ի Ա՚ապ· ժր· 32· 39 ։
լ Ա՚ապ· ձբ· 13 ։ ԳԼ· լԷ· 20 ։ Մ՚ապ· ա· 11 ։
խ Ա՚ամս· գ· 6 ։

ծ Սապ· հբ· 3 ։ ձէ· 11 ։
կ Եսր· ասն ,
հ ԳԼ· կգ· 8 ։
ձ Կամ խնչին՝ երկրիս խեցիներուն հետ
ըսող ինչն ։
ղ ԳԼ· խճ· 16 ։ Եբեմ· ժբ· 8 ։ Հմր· ամս· իճ· 20 ։

Քակորին սերունդին չըսի թէ
Զուր տեղը զիս փնտռեցէ՛ք ·
ՏԵս Տէրս արդարութիւն կը խօսիմ
Ի՚- ճշմարիտ բաներ կը յայտնեմ ։
20 Ժողովուեցէ՛ք ու եկէ՛ք ,
Մէկտեղ մօտեցէ՛ք դո՛ւք , ով ազգերուն ազա-
տուածները ·
ՔԱնոնք գիտութիւն չունին , որ իրենց կուռ-
քին փայտը կը կանգնեն ,
Ու փրկելու կարողութիւն չունեցող աստու-
ծոյ աղօթք կ՚ընեն ։
21 Բարողեցէ՛ք ու ընծա՛ մօտեցուցէ՛ք ,
Իր անոնք միկտեղ խորհուրդ ընեն ·
՚Ա՛ւելկա ՚ի սկզբանէ ո՞վ դիտցուց ,
Ա՛ն ժամանակէն ՚ի վեր ո՞վ պատմեց ·
Չէ՞ որ ես Տէրս , ՚որ ինծմէ զատ ուրիշ Ա-
ստուած չկայ ,
Ու ինծմէ ուրիշ Ճշմարիտ Աստուած ու փըր-
կիչ չկայ ։
22 ՚Ով երկրիս բոլոր ծայրերը , ինծի նայեցէ՛ք
որ փրկուի՛ք ·
Քանզի ես եմ Աստուած , և ըն՚ը ուրիշը չկայ ։
23 ՏԻմ անձիս վրայ երդուա՛ ըրի ,
Իմ բերնէս արդարութեան խօսք ելաւ ու ետ
չդարձաւ ,
Որ ամէն ծունկ ինծի պիտի կրկնուի ,
Եւ ամէն լեզու երդուա՛ պիտի ընէ ։
24 Մէնք պիտի ըսէ ,
Միայն Տէրոջմով ՚արդարութիւն ու զօրու-
թիւն ունիմ՛.
Ա՛նոր դէմ անոր պիտի գայ ·
Եւ ՚բոլոր անոր դէմ բարկացողները պիտի
ամչնան ։
25 ՚Իսրայէլին բոլոր սերունդը
Տէրոջմով պիտի արդարանայ ու ՚պիտի պար-
ծենայ ։

ԳԼ· ԽԶ

1 Բաբելացիք կուռքերը չեն կրնար զերծնիք ազատել · 3 Աստուած միշտ մերձը կը փրկէ իր Ժողովուրդը · 8 Պէտք չէ զԱստուած կռապաշտել հետ բազդատել իր կարողութեանը 12 ու փրկու-
թեանը կազմանել ։

1 Բե՛լ ՚խոնարհեցաւ , Նաբաւ ծռեցաւ ,
Անոնց կուռքերը կենդանիներու ու անասուն-
ներու վրայ էին ·
Ձեր բեռցուած բեռները
ՏՁգնած ընտանիին ծանրութիւն եղան ։
2 Անոնք ծռեցան ու միկտեղ խոնարհեցան ,

ե Սապ· ժբ· 8· ձժբ· 137· 138 ։
զ ԳԼ· խգ· 17· 18· 19· խգ· 7· խգ· 7· Հաւմ՚· ա· 22· 23 ։
է ԳԼ· խա· 22· խգ· 9· խգ· 7· խգ· 19· խգ· 14 ։
ը Հմր· 5· 14· 18· ԳԼ· խգ· 8· խգ· 9· խգ· 3· ևս ։

ժ Սապ· իգ· 24 ։ ԳԼ· ը· 17 ։ ծէ· 17 ։
ի ԳԼ· խգ· 11 ։
լ ԳԼ· իզ· 4 ։ Հմր· 28 ։ Հաւմ՚· ժա· 28 ։
խ ԳԼ· խը· 5 ։
ծ Հմր· 5 ։
կ բ Օր· լ· 11 ։ ԳԼ· խը· 16 ։

ա ԳԼ· խա· 11 ։
բ Հմր· 17 ։
գ ա Կռր· ա· 31 ։

—

ե ԳԼ· խա· 9 ։ Եբեմ՚· ծ· 2 ։ Դա· 44 ։
զ Եբեմ՚· խբ· 7 ։
է Եբեմ՚· ժ· 5 ։
ը ԳԼ· խբ· 20 ։
թ ԳԼ· խգ· 19 ։ խէ· 7 ։
ժ Եբեմ՚· ժ· 5 ։
ի ԳԼ· խբ· 5· 21 ։
լ Սապ· լԳ· 11 ։ Ա-
ռակ· ժիճ· 21 ։ խա-
30 ։ Գաղ· է· 39 ։

ա· 31 ։ կբ· 11 ։
Սապ· հա· 6 ։ ԳԼ· խգ· 9 ։
բ Սապ· ձբ· 27 ։ Մապ· գ· 6 ։
գ Սապ· խբ· 14 ։ հա· 18 ։
դ ԳԼ· խ· 18 ։ 23 ։
ե ԳԼ· խ· 18 ։ խա· 6 ։ խգ· 12 ։ 19 ։ Եբեմ՚· ժ· 3 ։

Եբեմ՚· ժ· 5 ։
է ԳԼ· խգ· 28 ։ խէ· 15 ։
ը Թագ· խգ· 19 ։
թ Հաւմ՚· ժ· 3 ։
ժ ԳԼ· Դա· 2 ։ Հմր· ամս· ա· 17 ։ Ջ՚· 21 ։
ի Ա՚մս· ը· 8 ։

Ու իմ փառքս եղող Իսրայէլին Հանար
Սիօնի մէջ փրկութիւն պիտի դնեմ։

ԳԼ· ԽԷ

1 Աւետեաց գառասուանը Բաբիլոնի ու Քաղդեացւոց վրայ։ 6 Իրենց անգթութեանը։ 7 ամբարտաւանութեանը 10 և յանդգնութեանը Համար 11 անհրաժեշտ պիտի ըլլայ։

1 Ով Բաբիլոնի կոյս աղջիկ,
Իջիր ու հողի վրայ նստէ.
Ով Քաղդէացւոց աղջիկ,
Գահոյի վրայ առանց աթոռի նստէ,
Քանզի մէկ մը քնքուշ ու փափուկ պիտի
չկոչուիս։
2 Աղօրիքին քարերը առ, ալիւր աղա.
Լաչակդ հանի, քղանցքդ վերցուր,
Սրունքդ բաց, գետերէն անցիր։
3 Թող քու մերկութիւնդ բացուի
Եւ նախատինքդ ալ երեւնայ.
Վրէժ պիտի առնեմ,
Ու մարդու մը միջնորդութիւնը պիտի չընդունիմ։
4 (Մեր փրկիչին անունը Եհովայ Սաբաւովթ է. Ան նիւթ Իսրայէլին Սուրբն է։)
5 Լուռ նստէ, խաւարի մէջ մնիր, ով Քաղդէացւոց աղջիկ,
Քանզի ալ քեզի Թագաւորութեանց տիկին պիտի չկոչուիս։
6 Ես իմ ժողովուրդիս բարկացայ,
Ու իմ ժառանգութիւնս պղծեցի,
Ու զանոնք քու ձեռքդ տուի.
Դուն անոնց դիմութիւն չցուցուցիր,
Ծերերուն վրայ քու լուծդ խիստ ծանրացուցիր։
7 Եւ ըսիր, Ես յաւիտեան տիկին պիտի ըլլամ.
Այնպէս որ ասոնք մտքիդ մէջը չդրիր,
Ո՛չ ալ վախնալը անկից յիշեցիր։
8 Ու հիմա մտիկ ըրէ,
Ով անհոգ ուխտառիթ նստող հեչտաեր,
Որ սրտիդ մէջ կ'ըսես,
Ես եմ ու ինծի նմանը չկայ.
Այրեւարի պիտի չնստիմ,
Ու անպատակութիւն պիտի չգիտնամ։
9 Հիմա հասնիդ երկուքն այ՝
Թէ անպատակութիւնը և թէ պրկեւութիւնը
Քանկարծ մէկ օրուան մէջ քու վրադ պիտի գան.
Քու դիմութիւններուդ չատութեանը մէջ
Ու քու անթիւ կախարդութիւններուդ մէջ
Ամենը ամբողջ քու վրադ պիտի գան։
10 Ու դուն քու չարութեանդ ապաւինեցար,
Ու ըսիր, Զիս տեսնող չկայ։
Քու իմաստութիւնդ ու գիտութիւնդ քեզ դէպի հանդոյը քու խնամատարիւնդ ու դիտութիւնդ է.
Ես սրտիդ մէջ ըսիր, Ես եմ ու ինծմէ ուրիշը չկայ։
11 Անոր համար քու վրադ մէկ ձախորդութիւն մը պիտի գայ,
Ու անոր ուսկից ծագիլը պիտի չդիտնաս.
Ես քու վրադ կործանութիւն մը պիտի գայ,
Ու զանիկա ետ դարձընելու կարող պիտի չըլլաս.
Ու քու վրադ յանկարծ աւերումը պիտի գայ,
Ու դուն ըմբռնելու պիտի չդիտնաս։
12 Հիմա քու կախարդութիւններուդ և շատ դիմութիւններուդ մէջը կեցիր,
Որոնցմով քու մանկութենէդ ի վեր աշխատեր ես,
Գուցէ օգուտ մը դանելու կարող ըլլաս,
Գուցէ կարենաս յաղթել։
13 Խորհուրդներուդ շատութենէն ձանձրացար.
Հիմա երկինքը զննողները, աստղագէտները,
Նոր ամիսներով գուշակութիւն ընողները թող ելլեն,
Ու քու վրադ գալու բաներէն քեզ ազատեն։
14 Ահա անոնք նման պիտի ըլլան,
Որ ցանեք կրակը պիտի այրէ.
Իրենց հոգին բոցին զօրութենէն պիտի չկրնան ազատել.
Տաքնալու համար կայծ մը
Կամ դիմացը նստելու համար կրակ մը պիտի չմնայ։
15 Այսպէս պիտի ըլլան քեզի անոնք՝ որոնց հետ աշխատեցար,
Ու ծանկութենէդ ի վեր առուտուր ըրիր.
Ամէն մէկը իր ճամբան երթալով՝ ցկուցան պիտի ըլլան,
Ու քեզ ազատող մը պիտի չըլլայ։

ԳԼ· ԽԸ

1 Աւետած իր մարգարէութիւններէն կը յայտնէ, որ Ժողովուրդը յանդիմանէ իրենց կռտնակութեանը Համար։ 9 իր փառացը Համար զանոնք կը փրկէ։ 12 իր կարողութիւնը ու նախախնամութիւնը յատուկ բերկրով՝ զանոնք հնազանդութեան կը յորդորի։ 16 անոնց բնաջնջութիւնը վայ կ'ըսուի։ 20 իր Ժողովուրդը ետ դարձութեամբ կը փրկէ Բաբիլոնէն։

1 Լսեցէք ասիկա, ով Յակոբի տունը,
Որ Իսրայէլին անունովը կանչուած էք,
Ու Յուդային †ապրիլներէն եկեր էք,
Եւ Տէրոջը անունովը երդումի կ'ընէք,
Ու Իսրայէլին Աստուածը կը յիշէք,
Բայց ճշմարտութեամբ չէ, ու արդարութեամբ չէ։

2 (Քանզի անոնք Սուրբ քաղաքին անունովը
կը յիշեցնին,
Եւ Իսրայէլի Աստուծոյն կը կռթնին,
Որուն անունը Եհովայ Սաբաւովթ է։)
3 Առջի բաներըը հին ժամանակէն ի վեր պատմեցի,
Ու անոնք իմ բերնէս ելան, և զանոնք լսցուցի.
Յանկարծ բրի Ես ելայ։
4 Որովհետև դիտէի որ դուն խիստ ես,
Եւ քու պարանոցդ երկաթէ ջիլերը ունի,
Ու պղինձէ ճակատ մը ունիս։
5 Ուստի քեզի հին ժամանակէն ի վեր պատմեցի,
Ու դեռ չեղած քեզի լսցուցի,
Որ չըլլայ թէ ըսես, Զանոնք իմ արձանս բրաւ,
Եւ իմ քանդակած ու ձուլածոյ կուռքս հրամայեց։
6 Դուն անոնք լսեցիր, նայէ՝ անոնց ամէնը կատարուեցաւ.
Ու դուք չհրատարակէիք.
Ես քեզի ասկէ նոր բաներ պիտի զիտցնեմ,
Որ դուն անոնք չդիտցար։
7 Անոնք հիմա առեղծուածացան և չէ թէ առաջուց.
Ու առ օրէս առաջ զանոնք չլսեցիր,
Որ չըլլայ թէ ըսես, Ահա զանոնք դիտցայ։
8 Դուն ոչ լսեցիր, ոչ ալ դիտցար,
Եւ սկիզբէն քու ականջդ չբացուեցաւ.
Վասն զի դիտցայ որ դուն խիստ նենգաւոր ես,
Ու դուն †որովայնէ ապստամբ կոչուեցար։
9 Ես իմ անուանս համար երկարութիւնս պիտի ուշացնեմ,
Եւ իմ փառացս համար համբերող պիտի ըլլամ քեզի,
Որ քեզ չկորսընցնեմ։
10 Ահա քեզ մաքրեցի, բայց ոչ թէ Արծաթի պէս.
Ես քեզ նեղութեան հալոցին մէջը փորձեցի։
11 Անո՛ւն համար՝ անո՛ւն համար պիտի ընեմ.
Որպէսզի չմատնուի պղծուի.
Ու ուրիշի չտամ իմ փառքս։
12 Ով ցակոբ ու իմ կանչած Իսրայէլ, լսէ ինծի մտիկ ըրէ.
Ես նոյն եմ, Ես առաջինը ես եմ, վերջինն ալ ես եմ։
13 Ինկաս երկիրը իմ ձեռքս հիմնեց,
Ու երկինքը իմ աջ ձեռքս տարածեց.

Ես կանչեմ անոնք՝ անոնք միասին պիտի կենան։
14 Ժողովեցէք ու մտիկ ըրէք.
Անոնցմէ ո՞վ պատմեց այս բաները.
Եհովան որ սիրածը Բաբիլոնի մէջ անոր կամքը պիտի գործ պիտի դնէ,
Եւ իր բազուկը Քաղդէացւոց վրայ պիտի երկնցնէ։
15 Ես՝ ես խօսեցայ ու զանիկա կանչեցի,
Անիկա բերի, և անոր ճամբան յաջող պիտի ըլլայ։
16 Ինծի մօտեցէք, ասիկա լսեցէք.
Ես բաները եղած ժամանակէն ի վեր ես հոն եմ.
Ու հիմա պես Տէրը Եհովան ու անոր Հոգին խրկեց։
17 Այսպէս կ'ըսէ Տէրը՝
Քու փրկիչդ՝ Իսրայէլին Սուրբը.
Ես եմ քու Տէր Աստուածդ,
Որ քեզի օգտակար եղածը կը սորվեցնեմ,
Ու ճամբուդ մէջ քեզ կ'առաջնորդեմ,
18 Երանի թէ իմ պատուիրանքս մտիկ ընէիր.
Անատնը քու խաղաղութիւնդ գետի պէս՝
Ու արդարութիւնդ ծովուն ալիքներուն պէս պիտի ըլլար.
19 Եւ քու սերունդդ աւազի չափ՝
Ու որովայնիդ ծնունդը անոր խիճին չափ պիտի ըլլար,
Անոր անունը իմ առջևէս պիտի չկորսուէր ու չկորսուէր։
20 Բաբիլոնէն ելէք, Քաղդէացիներէն փախէք.
Ասիկա յաղթութեան երգով պատմեցէք ու հրատարակեցէք.
Ասիկա մինչև երկրին ծայրը տարածեցէք,
Ըսէք, Տէրը իր ծառան Յակոբ փրկեց։
21 Ու երբոր ջանկը անապատներու մէջ պտըտցուց՝ չծարաւեցան.
Անոնց համար վէմին ջուրը վազցուց,
Վէմը պատռեց ու անկէ ջուրը բղխեցան։
22 Ամբարիշտներուը խաղաղութիւն պիտի չունենան՝ կ'ըսէ Տէրը։

ԳԼ· ԽԹ

1 Քրիստոս Հրեաներուն խրկուած ըլլալով՝ անոնցմէ կը գտնգատի։ 3 Հեթանոսներուն կը խրկուի իր շաբաշոյը խոստանալով։ 13 Աստուծոյ գթանքներուն սէրը իր հնկերներին վրայ։ 18 Եկեղեցին գերեզմանութիւնը և գաղգանալը։

1 Ով կղզիներ, ինծի մտիկ ըրէք,
Ու հեռաւոր ազգեր, ուշադրութիւն ըրէք.
Եհովա երկրէն կանչեց զիս,
Մօրս որովայնէն անունս յիշեց։
2 Ու բերանս սուր նետի պէս ըրաւ,
Զիս իր ձեռքին ստուերին մէջ պահեց,
Ու զիս սրատիպ նետ մը ըրաւ,
Իր կապարկին մէջ պահեց զիս։
3 Ու ինծի ըսաւ, Դուն իմ ծառաս ես, Իսրայէլ,
Որ քու մէջդ պիտի փառաւորուիմ։
4 Ես ալ ըսի, Ես ունայնութեան համար աշխատեցայ,
Զօրութիւնս ունայնութեան և չէ թէ առաջուց.
Սակայն իրաւունքս Տիրոջը քով է,
Ու գործս իմ Աստուծոյս քով։
5 Ու հիմա Եհովա որ ինծի կը խօսի,
Որ ծառան ըլլամ իրեն համար՝ որպէսզի Յակոբը իրեն դարձնեմ,
Թէպէտ Իսրայէլ իրեն չհաւաքուի,
Սակայն Եհովայի աչքին մէջ պատուական եղայ,
Ու Աստուածս իմ զօրութիւնս եղաւ։
6 Ան ալ ըսաւ, Քանի որ ծառաս ըլլաս
Յակոբի ցեղերը հաստատելու
Ու Իսրայէլի փրկեալները դարձնելու համար՝
Քիչ բան է,
Հեթանոսներուն ալ լոյս ընելու համար
Զիս քեզ կը տամ,
Որ փրկութիւնս երկրի ծայրերը հասնի։
7 Այսպէս կ'ըսէ Եհովա՝
Իսրայէլին Փրկիչը ու անոր Սուրբը
Անարգուածին՝ ատելի եղածին՝
Ազգերուն զզուելի եղածին՝
Իշխանաց ծառային՝
Թագաւորները պիտի տեսնեն ու պիտի ելլեն,
Իշխանները ալ պիտի երկրպագեն
Հաւատարիմ Եհովային համար,
Որ Իսրայէլին Սուրբը ընտրեց զքեզ։
8 Այսպէս կ'ըսէ Եհովա՝
Ընդունելի ժամանակիս քեզ լսեցի,
Ու փրկութեան օրը քեզ օգնեցի.
Քեզ պահեցի ու քեզ ուխտի ժողովուրդ ընելու համար տուի,
Որ երկիրը հաստատես,
Ու աւերակ եղած ժառանգութիւնները բաժնես,
9 Գերիներուն՝ ըսելու համար, Ելէք,
Խաւարի մէջ եղողներուն՝ Երեւեցէք։
Ճամբաներուն վրայ պիտի արածեն,
Ու ամէն բլուրներու վրայ արօտ պիտի ունենան։
10 Պիտի չքաղցնան ու պիտի չծարաւնան,
Ոչ ալ հարան ու արեւը պիտի զարնէ զանոնք,
Վասն զի անոնց գթացողը անոնց առաջնորդ պիտի ըլլայ,
Ու ջուրերու աղբիւրներուն քով պիտի տանի զանոնք։
11 Ու իմ բոլոր լերանցս ճամբան պիտի շինեմ,
Ու իմ մայրուղիներս պիտի բարձրանան։
12 Ահա ասոնք հեռուէն պիտի գան,
Ահա ասոնք հիւսիսէն ու արեւմուտքէն,
Ու ասոնք Սինիմ երկրէն պիտի գան։
13 Ով երկինք, ցնծա՛ ու ուրախացի՛ երկիր,
Ու լեռնե՛ր, երգերով պոռացէ՛ք,
Վասն զի Եհովա իր ժողովուրդը մխիթարեց,
Ու իր տառապելիները գթաց։
14 Բայց Սիօն ըսաւ, Եհովա զիս թողուց,
Ու Տէրը զիս մոռցաւ։
15 Կրնա՞յ կինը իր ծծկեր մանուկը մոռնալ,
Որ իր որովայնի որդիին չգթայ.
Անոնք ալ մոռնան,
Բայց ես քեզ չեմ մոռնար։
16 Ահա քու անունդ ափերուս վրայ գրած եմ,
Քու պարիսպներդ միշտ առջևս են։
17 Քու շինողներդ շուտ պիտի գան,
Ու քեզ աւերողներդ ու քեզ աւերածները քեզմէ պիտի ելլեն։
18 Շուրջդ նայէ ու տես,
Ասոնք բոլորը ժողովեցան ու քու մօտդ եկան։
Ես կեանքիս երդում կ'ընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը,
Որ ասոնք բոլորը զարդի պէս պիտի հագնիս,
Ու հարսի պէս զանոնք պիտի կապես։
19 Վասն զի քու աւերակներդ ու քու աւերածներդ
Ու քու աւերուած երկիրդ հիմա ժողովուրդիդ համար պիտի նեղ ըլլան,
Ու քեզ կլափողները հեռու պիտի մնան։
20 Որբութեան ատենդ որոնց ծնար՝
Անոնք դեռ ականջներուդ պիտի ըսեն,
Այս տեղը մեզի համար նեղ է,
Մեզի տեղ ըրէ որ բնակինք։
21 Ու դուն քու սրտիդ մէջ պիտի ըսես,
Ասոնք ո՞վ ինծի ծնաւ,
Որովհետև ես որբութեան ու անպտղութեան մէջ էի,
Գերի տարուած ու մերժուած էի,
Ասոնք ո՞վ սնուցին.
Ահա ես միայնակ մնացած էի,
Ասոնք ո՞ւր էին։
22 Տէր Եհովա այսպէս կ'ըսէ՝
Ահա ազգերուն կողմը ձեռքս պիտի վերցնեմ,
Ու ժողովուրդներուն համար դրօշակս պիտի բարձրացնեմ,
Ու քու որդիներդ գրկին պիտի բերեն,
Ու քու դուստրերդ ուսերուն վրայ պիտի տարուին։
23 Ու թագաւորները քու խնամակալներդ պիտի ըլլան,
Ու անոնց իշխանուհիները քու դայեակներդ պիտի ըլլան.
Երեսերնին վար երկրի վրայ պիտի խոնարհին քեզի համար,
Ու քու ոտքերուդ փոշին պիտի լզեն,
Ու դուն պիտի գիտնաս որ ես եմ Եհովան,
Որ ինծմէ յուսացողները չեն ամչնար։
24 Կրնա՞յ զօրաւորէն որսը առնուլ,
Կամ գերին ազատուիլ որ արդարութեամբ գերի տարուած է։
25 Վասն զի Եհովա այսպէս կ'ըսէ՝
Գերին զօրաւորէն պիտի առնուի,
Ու որսը դաժանէն պիտի ազատուի,
Ու քեզ դատողին դատաստանը պիտի տամ,
Ու քու որդիներդ պիտի ազատեմ։
26 Ու քեզ ճնշողները իրենց միսը պիտի ուտեմ,
Ու նոր գինիի պէս իրենց արիւնովը պիտի արբենան,
Ու ամէն մարդ պիտի գիտնայ որ ես եմ Եհովան՝ քու Փրկիչդ,
Ու քու Փրկագնողդ՝ Յակոբի Հզօրը։

Ու ,ով ժողովուրդներ , հեռուէն ականջ ալէք .
Տէրը զիս արգանդէն կանչեց ,
իմ անունս մօրս որովայնէն յիշեց .
2 Եւ իմ բերանս պատ թուրի պէս ըրաւ ,
Ձիս իր ձեռքին հովանիին տակը ծածկեց ,
եւ զիս նետ պայուծն նետի պէս ըրաւ .
Իր կապարճին մէջը պահեց զիս .
3 Եւ ինծի ըսաւ , Դուն իմ ծառաս ես ,
Ով Իսրայէլ , որ քեզմով պիտի փառաւորուիմ։
4 Ու ես ըսի , Զարհապ տեղը աշխատեցայ ,
Եւ իմ զօրութիւնս ոչինչ ու դատարկ տեղը
գործածեցի .
Բայց իմ իրաւունքս Տէրոջը առջեւն է ,
եւ իմ գործս իմ Աստուծոյս քովն է ։
5 Ու հիմա Յաղէ կ՚ըսէ Տէրը՝
Որ զիս որովայնէ իրեն ծառայ ըլլալու հա-
մար առեղծեց ,
Որ Յակոբը անոր դարձնեմ ,
եւ Իսրայէլը անոր ժողովի ,
Որ Տէրոջը առջեւը փառաւորուիմ ,
եւ իմ Աստուածս ինծի զօրութիւն ըլլայ .
6 Այո՛ կ՚ըսէ . Քակորին ցեղերը ոտքէն հաստա-
տելու համար ,
Ու Իսրայէլին ազատուածները դարձնելու
համար ,
իմ ծառաս ըլլալդ քեզի քիչ է .
Ահա քեզ հաղթերուն լոյս պիտի դնեմ ,
Որ մինչեւ երկրին ծայրը իմ փրկութիւնս ըլ-
լայ ։

7 Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը՝ Իսրայէլին փրկիչը՝
անոր Սուրբը
Պնաթգուած անձին՝ ազգով ատելի եղողին՝
իշխանաց ծառային .
Թագաւորները պիտի տեսնեն ու ոտք պիտի
ելլեն .
Իշխաններն ալ երկրպագութիւն պիտի ընեն
Տէրոջը համար՝ որ հաւատարիմ է ,
Իսրայէլի Սուրբին համար՝ որ քեզ ընտրեր է ։
8 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Ընդունելի ժամանակի մը մէջ քեզի լսեցի ,
եւ փրկութեան օրը քեզի օգնութիւն ըրի ,
Ու քեզ պահեցի և ժողովուրդին ուխտ ըլ-
լալու տուի ,
Որ երկիրը հաստատես ,
Ու աւրուած ժառանգութիւնները ժառան-
գեցնես .
9 Եւ կապուածներուն ըսես , ելէք ,
Ու խաւարի մէջ եղողներուն՝ Յայտնուեցէք ։
Անոնք ճամբաներու վրայ պիտի արածին ,
Ու անոնց արօտը ամէն բլուրներու վրայ պի-
տի ըլլայ ։
10 Անոնք պիտի չանօթնան ու չծարաւին ,
Ու դանոնք խորշակը կամ արեւը պիտի չպարնէ .
Քանզի անոնց ողորմութիւն ընողը պիտի
առաջնորդէ անոնց ,
Ու ջուրի աղբերակներուն քովը պիտի տանի
զանոնք ։
11 Ու ամէն լեռներս ճամբաներ պիտի ընեմ ,
Ու իմ պողոտաներս պիտի բարձրանան ։
12 Ահա հանդէն հեռուէն ,
Ու ահա հանդէն հիւսիսէն ու արեւմուտքէն ,
Ու հանդէն Սինեայոյ երկրէն պիտի գան ։
13 Ով երկինք , ուրախ եղիր , ու ով երկիր ,
ցնծութիւն երգ ,
Ու ով լեռներ , ուրախութեան ձայնով ազա-
գակեցէք .
Քանզի Տէրը իր ժողովուրդին մխիթարութիւն
տուաւ ,
Ու իր տնանկներուն ողորմեցաւ ։

14 Բայց Սիօն ըսաւ , Եհովան զիս թողուց ,
Ու Տէրը զիս մոռցաւ ։
15 Միթէ կնիկը իր կաթնկեր մանուկը կրնայ
մոռնալ ,
Անանկ որ իր որովայնին ծննդեանը վրայ
չգթայ .
Թէև անոնք մոռնան ,
Բայց ես քեզ պիտի չմոռնամ ։
16 Ահա ձես քեզ իմ ձեռացս մէջ նկարագրեցի ,
Քու պարիսպներդ միշտ իմ առջեւս են ։
17 Քու ազգքներդ պիտի արագան ,
Ու քեզ վերցնողներդ և աւրողներդ քեզմէ
պիտի ելլեն ։
18 Աչքերդ վերցուր ու բոլորտիքդ նայէ .
Ամէնքը կը ժողովուին ու քեզի կու գան .
Տէրը կ՚ըսէ , որ ես կենդանի եմ ,
Անշուշտ անոնց ամէնը զարդերու պէս պիտի
հագնես ,
Եւ անոնցմով հարսի պէս պիտի զարդարուիս ։
19 Քանզի քու աւերակներդ՝ ամայի տեղերդ ,
Ու քու կործանումդ երկիրը
Հիմա նեղ բնակիչներուն նեղ պիտի գայ ,
Եւ քեզ կլլողները պիտի հեռանան ։
20 Քու սպզատակութենէդ հետե ծնանելու որ-
դիքդ
Քու ականջներուդ պիտի ըսեն ,
Ա տեղը ինծի նեղ է ,
Տեղ տուր ինծի որ բնակիմ ։

21 Ու դուս քու սրտիդ մէջը պիտի ըսես ,
Ասանք ինծի ո՞վ ծնաւ .
Ես ամլացած ու ամուլ էի .
Ես գերի ու ապստրուած էի ,
Ասանք ո՞վ մեծցուց .
Ահա ես մնացի միայնակ էի ,
Ասանք ո՞ւր էին ։

22 Տէրոջմէ կ՚ըսէ Տէրը Եհովան ,
Ահա իմ ձեռքս ազգերու վրայ պիտի վերցը-
նեմ ,
Ու իմ դրօշակս ժողովուրդներու մէջ պիտի
կանգնեմ .
Եւ անոնք քու տղաքներդ էջերդ ծոցին մէջը
պիտի բերեն ,
Ու քու աղջիկներդ ուսերուն վրայ պի-
տի վերցուին ։
23 Եւ թագաւորները քու մեծցիչներդ պիտի
ըլլան ,
Ու անոնց թագուհիները քու դայեակներդ .
Երեսնին գետինը ծռելով՝ քեզի երկրպագու-
թիւն պիտի ընեն ,
Ու հաքերուդ փոշին պիտի լզեն ,
Եւ պիտի գիտնաս որ ես եմ Տէրը .
Վասն զի ինծի ապաւինողները պիտի չամչե-
նան ։
24 Միթէ հզօրէն աւարը կ՚առնուի ,
Կամ հաճարկու մարդուն գերի առածը կ՚ա-
զատի ,
25 Բայց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Հզօրին գերի առածը անպատճառ պիտի առնուի ,
Ու բռնաւոր մարդուն աւարը պիտի ազատուի .
Ու քեզի հետ վիճողներուն դէմ ես պիտի
վիճիմ ,
Եւ քու տղաքներդ ես պիտի ազատեմ ։
26 Ու ձեզ հարստահարողներուն իրենց մար-
մինները պիտի կերցընեմ ,
Եւ իրենց արիւնը նոր գինիի պէս խմելէ՝ պի-
տի գինովնան .
Եւ ամէն մարմին պիտի գիտնայ
Թէ ես եմ Տէրը՝ որ քեզ ազատեցի ,
Ու քու փրկիչդ՝ Յակոբին Հզօրը ։

ԳԼ . Ծ

1 Քրիստոս կը յայտնէ թէ Հրեից մերժումը իրեն պիտի չխո-
չընտրէ , պատճառ ինչը փրկելու կոչով է , 5 և ան գործը
կատարելու յանձնառու եղեր է , 7 և Աստուծոյ օգնական-
ութեամբ է , 10 Աստուծոյ և չէ թէ մեր անձերուն
ապաւինելու յորդորանք մը ։

1 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .

Ո՞ւր է ձեր մօրը ապահարզանի թուղթը ,
Որով ես զանիկա արձակեցի .
Կամ ո՞վ է ան պարտատէրս՝
Որուն ես ձեզ ծախեցի .
Ահա դուք ձեր անօրէնութեանցը համար ծա-
խուեցաք ,
Ու ձեր մայրը ձեր յանցանացը համար ար-
ձակուեցաւ ։
2 Ինչո՞ւ համար իմ եկած ատենս մարդ մը չկար ,
Ու հանչած ատենս պատասխան առողջ մը
չկար .
Մխիթէ իմ ձեռքս քնաւ կարճցա՞ւ՝ որ փրը-
կելու կարող չըլլամ ,
Կամ թէ ազատելու զօրութիւն չունի՞մ .
Ահա վիմ սաստելովս ծովը կը ցամքեցընեմ ,
Գետերը անապատ կը դարձընեմ .
Անոնց ձուկերը ջուր չըլլալուն համար կը
հոտին
Ու ծարաւէն կը մեռնին ։
3 Երկինքները խաւար կը հագցընեմ ,
Ու ծածկոցի համար անոնց վրայ քուրձ կը
դնեմ ։

4 Տէր Եհովան ինծի խրատուներու լեզու
տուաւ ,
Որ յոգնածին խօսքով օգնել գիտնամ .
Ամէն առտու չէ՛ կ՚արթընցընէ ,
Ականջս կ՚արթընցընէ ,
Որ աշակերտներու պէս լսեմ ։
5 Տէր Եհովան իմ ականջս բացաւ ,
Ու ես անհնազանդ չեղայ , ետ չդարձայ ։
6 Իմ կռնակս զարնողներուն ,
Եւ մօրուքս փետռողներուն տուի .
Իմ երեսս նախատինքէն ու թքուքէն չծածկեցի ։
7 Բայց Տէր Եհովան ինծի կ՚օգնէ ,
Անոր համար ամօթահարած պիտի չըլլամ .
Անոր համար իմ երեսս գայլախադի պէս բրի ,
Ու գիտեմ որ պիտի չամչեցնամ ։
8 Ինձ արդարացընողը մօտ է .
Ո՞վ ինծի հետ պիտի վիճի , միասին դա-
տի կայնինք .
Իմ դատախազս ո՞վ է . թող ինծի մօտենայ ։
9 Ահա Տէր Եհովան ինծի պիտի օգնէ .
Ո՞վ է անիկա որ զիս յանցաւոր պիտի հանէ .
Ահա համիքը հանդերձի պէս պիտի մաշին ,
Ցիցը պիտի ուտէ զանոնք ։

10 Ձեր միջը Տէրոջմէ վախցող ,
Անոր ծառային ձայնը մտիկ ընող ո՞վ կայ ,
Որ խաւարի մէջ կը քալէ ու բնաւ լոյս չունի .

ՀԹող անիկա Տէրոջը անուանը ապաւինի ,
Ու իր Աստուծոյն կռթնի ։

11 Ահա դուք ամէնքդ՝ որ կրակ կը վառէք
Ու կայծերով կը շրջապատիք ,
Ձեր կրակին լոսովը
Ու ձեր վառած կայծերուն մէջը քալեցէք ։
ՀԱսիկա ձեղի իմ ձեռքէս պիտի ըլլայ ,
Դուք տրտմութեամբ պիտի պառկիք ։

ԳԼ · ԾԱ

1 Աստուծոյ ապաւինելու յորդորանք մը՝ 3 իր մխիթարական խոստմանձրիներուն , 4 և իր ազգապրութիւնը ու փրկութիւնը 7 և մարդոց մահկանացուներնը համար ։ 9 Բրիտաս իր որբ-բացան բազուկովը իրենները կը պաշտպանի մարդոց երկիւղն ։ 17 Երուսաղէմի թշուառութիւնը վերջ կ'ունենայ , 21 ու փրկութիւն կը խոստանայ ։

1 Ով դուք՝ ՀարդարութԱան հետեւողներ
Ու Տէրը փնտռողներ , Բինձի մտիկ ըրէք ,
Դուք ան վէմին նայեցէք՝ ուսկից որ կրտրուեցաք ,
Եւ ան գուբին փոսին՝ ուսկից որ փորուեցաք ։
2 ԲՁեր Հօրը Աբրահամին
Ու ձեզ ծնանող Սարրային նայեցէք ։
ԳՔանզի անիկա կանչեցի՝ ու մէկ հատ էր ,
Եւ Քպանիկա օրհնեցի ու բազմացուցի ։
3 Վասն զի Տէրը ՀՍիօնը պիտի մխիթարէ ,
Անոր բոլոր աւերակները պիտի մխիթարէ ,
Եւ անոր անապատը Եդեմի պէս՝
Ու անոր ամայութիւնը ԽՏէրոջը դրախտին
պէս պիտի ընէ ,
Ինոր մէջը ցնծութիւն և ուրախութիւն ,
Գոհութիւն և օրհնութեան ձայն պիտի գըտնուի ։
4 Ով իմ ժողովուրդս , ինձի մտիկ ըրէ ,
Ով իմ ազգս , ինձի ականջ տուր ,
ԽՔանզի ինձմէ օրէնք պիտի ելլէ ,
Եւ իմ իրաւունքս Խժողովուրդներուն լոյս ըլ-
լալու համար պիտի հաստատեմ ։
5 ԽԻմ արդարութիւնս մօտ է , իմ փրկութիւնս
եղած է ,
ԽՈւ իմ բազուկներս ժողովուրդները պիտի
դատեն ։
ԽԿղզիները ինձի պիտի յուսան
ԽԵւ իմ բազուկիս պիտի ապաւինին ։
6 ԽԱչքերնիդ վեր վերցուցէք դէպ ՚ի երկինքը ,
Ու վար նայեցէք դէպ ՚ի երկիրը ։
Քանզի երկինքը ծուխի պէս պիտի անցնի ,
ՀՈւ երկիրը հանդերձի պէս պիտի մաշի ,
ՔԱյն · ի · 20 ։ Սապ · ի · 7 ։
Ցամք · ի · 39 ։
Սապ · ժգ · 4 ։
—
Հաւամ · ի · 30—32 ։
Հմր · 7 ։
Հաւամ · գ · 1 · 16 ։
Երբ · ժա · 11 · 12 ։
ԽԾն · ժբ · 1 · 2 ։
ԽԾն · իգ · 1 · 35 ։
Սապ · ձբ · 13 ։ Գէ · ի · 1 ։ Ծբ · 2 ։ Հմր · 12 ։
Ծն · ժբ · 10 ։ Ցա · վէս · բ · 3 ։
Գէ · բ · 3 ։ իա · 6 ։
Գէ · իա · 5 ։ Սապ · կէ · 4 ։ ջբ · 9 ։
Գէ · կ · 9 ։
Հաւամ · ա · 16 ։
Գէ · ի · 36 ։
Սապ · ձբ · 26 ։
Սաա · իգ · 35 ։ բ Պէա · գ · 10 · 12 ։
Գէ · ծ · 9 ։
1 ։ Հաւամ · ա · 16 · 17 ։
Սապ · իգ · 1 ։
Ցօբ · իգ · 12 ։
Սապ · ձէ · 4 ։ ձԹ · 10 ։
Սաա · ժ · 28 ։ Գօր · է · 41 ։
Գէ · ծ · 9 ։
Սապ · իգ · 25 ։ Գէ · ծբ · 1 ։
Սապ · կգ · 1 ։ Ցայտ · ժա · 17 ։
Կամ Սժէմի պէս
Հմր · 1 ։
Սապ · լէ · 31 ։
Սաա · ժ · 28 ։ Գօր · է · 41 ։
Գէ · ծ · 9 ։
Սապ · իգ · 25 ։ Գէ · ծբ · 1 ։
Սապ · կգ · 1 ։ Ցայտ · ժա · 17 ։
Սապ · իգ · 1 ։
Ցօբ · իգ · 12 ։
Սապ · ձէ · 4 ։ ձԹ · 10 ։
Սաա · կ · 28 ։ Գէ · ի · 6 ։ ա Պէա · ա · 24 ։
Գէ · ի · 8 ։ Սապ · ձԺ · 6 ։
Ցօբ · իգ · 12 ։ Սապ · ձԺ · 6 ։
Գէ · ի · 8 ։ Սապ · ձԺ · 6 ։
Հմր · 3 ։ բ Կօր · ա · 3 ։
Սապ · ձԺ · 6 ։
Գէ · ի · 8 ։ Սապ · ձԺ · 6 ։
Ձ · 2 ։ Գէ · ի · 22 ։ իա · 5 ։ իգ · 24 ։
Ցօբ · ի · 7 ։
Զաք · ի · 31 ։

Եւ իր Հայրը պիտի չպակսի ։
15 Քանզի քա Տէր Աստուածդ ես եմ ,
Որ ԽԾովը կը յանդիմանեմ Երբոր անոր ալիք-
ները կը գոռան ·
Իմ անունս ԵՀովայ Սաբաւովթ է ։
16 Ու ՚իմ խօսքերս քա բերանդ դրի ,
Եւ ՚քեզ ձեռքիս հովանիովը ծածկեցի ,
ԽՈր երկինքը հաստատեմ ու երկրին հիմերը
դնեմ ,
Եւ Սիօնին ըսեմ , Դուն իմ ժողովուրդս ես ։
17 ՀԱրթընցիր , արթընցիր — ելիր , ով Երու-
սաղէմ ,
Որ ԽՏէրոջը ձեռքէն անոր բարկութեանը բա-
ժակը խմեցիր ·
ԽԹմբուքեան բաժակին մրուրը քամելով խը-
մեցիր ։
18 Անոր բոլոր ծնած որդիներէն՝ իրեն առաջնոր-
դող չկայ ,
Ու բոլոր մեծցուցած տղաքներէն՝ իրեն ձեռն-
տու չկայ ։
19 ԽԱս երկու բաները քեզի պատահեցան ,
Ո՞վ քեզի պիտի ցաւի ·
Կոտորած ու կոտրած , սով ու սուր ·
ՔԿեզ ինչո՞վ մխիթարեմ ։
20 ՀՔա տղաքդ մնացած՝
Ամէն փողոցներուն գլուխը կը պառկին՝
Որոգայթի մէջ բռնուած յանցրի պէս ·
Անոնք Տէրոջը բարկութեամբը
Քա Աստուածդ յանդիմանութեամբը լեցուած
են ։
21 Ուրեմն ասիկա մտիկ ըրէ , ով ողբալի ,
Որ արբած ես , Խբայց դինիէն չէ ։
22 Այսպէս կ'ըսէ քա ԵՀովայ Տէրդ ,
Եւ քա Աստուածդ՝ ՀՈր իր ժողովուրդին դա-
տը կը պաշտպանէ ·
Ահա քա ձեռքէդ թմրութեան բաժակը՝
Իմ բարկութեանս բաժակին մրուրը առի ·
Զանիկա ալ պիտի չխմես ։
23 Եւ ՚քանիկա քեզ Տարատահարողներուն ձեռ-
քը պիտի դնեմ ,
ԽՈրոնք քա անձիդ կ'ըսեին , Ծռէ որ անց-
նինք ·
Ու դուն կռնակդ՝ անցնողներուն համար
Գետնի պէս ու փողոցի պէս դրիր ։

ԳԼ · ԾԲ

1 Տէրը կը յորդորէ Հիկեցիներ որ իր ձրի փրկութեանը հաւա-
տայ , 7 և անոր պատգամաւորներուն ընդունելի , 9 անոր մեծա-
ւոք ։ 13 Բրիտաս Քաղաքապետներէ ապա-
ւէն ։ 15 Քրիստոսի Քաղաքապետութեանը փառքը ։

1 ՀԱրթընցիր , արթընցիր , քա զօրութիւնդ
հագիր , ով Սիօն ·
Քա փառաւոր հանդերձներդ հագիր , ով
Երուսաղէմ Խսուրբ քաղաք ·
Քանզի ԽԱչքին ալ անթլփատ ու պիղծ մէկը
քա մէջդ պիտի չմտնէ ։
2 ՀՓոշին քեզմէ թօթվէ ,
Ելի նստէ , ով Երուսաղէմ ·
ԽՔա պարանոցիդ կապերը քակէ ,
Ով Սիօնի դերի աղջիկը ։
3 Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ ·
ՀՁրի ծախուեցաք ,
Եւ առանց առակի պիտի փրկուիք ։
4 Քանզի Տէր ԵՀովան այսպէս կ'ըսէ ·
Իմ ժողովուրդս առաջ ՚Եգիպտոս իջաւ ,
Որ հոն պանդխտութիւն ընէ ·
Ու Ասորեացիք առանց պատճառի անոր
բռնութիւն ըրին ։
5 Եւ հիմա հոս ի՞նչ ունիմ , կ'ըսէ Տէրը ,
Որ իմ ժողովուրդս պարապ տեղը գերուեցաւ ·
Անոր վրայ իշխողները ՀՆԱՒՈ կը պոռային են ,
կ'ըսէ Տէրը ,
Ու միշտ ամէն օր իմ անունս ՀԿը հայհոյուի ։
6 Անոր համար իմ ժողովուրդս պիտի գիտնայ
իմ անունս ·
Անոր համար ան օրուան մէջ պիտի գիտնայ ,
թէ ես ան եմ՝ որ կը խօսէի · ահա ես եմ ։
7 ԽԻ՞նչ գեղեցիկ են լեռներուն վրայ անոր
ոտքերը՝
Որ աւետիս կը բերէ , խաղաղութիւն կը քա-
րոզէ ,
Բարութեան աւետիս կը բերէ , փրկութիւն
կը քարոզէ ,
Ու Սիօնին կ'ըսէ , ԽՔու Աստուածդ կը թա-
գաւորէ ։
8 Քա պահապաններդ ձայն պիտի վերցընեն ,
Ցնծութեան ձայնով միաբերան պիտի երգեն ·
Քանզի երբոր Տէրը Սիօնը կու դարձընէ ,
Անոնք ՊյայտնապԷս պիտի տեսնեն ։
9 Ով Երուսաղէմի աւերակներ ,
Ցնծութեան ձայնով միասին պիտի երգեք ·
ԽՔանզի Տէրը իր ժողովուրդը մխիթարեց ,
Ու ՀԵրուսաղէմը փրկեց ։
10 ԽՏէրը իր սուրբ բազուկը մերկացուց
Բոլոր ազգաց աչքերուն առջեւը ,
Ու ԽԵրկրիս ամէն ծայրերը
Մեր Աստուծոյն փրկութիւնը պիտի տես-
նեն ։
ՔԱմ · ի · 20 ։ Սապ · իգ · 12 ։ Սապ · Հգ · 13 ։ Երեմ · լա · 35 ։
Բ Օր · ժբ · 18 ։ Գէ · ձմ · 21 ։ Ցամ · գ · 34 ։
Գէ · իմ · 2 ։
Գէ · կն · 17 ։ կգ · 22 ։
Գէ · ձբ · 1 ։
Ցօբ · իա · 20 ։ Ե · բէմ · իգ · 4 ։ Տես Բ Օր · ի · 25 ։ 34 ։ Սապ · կ · 3 ։
Հն · 8 ։ Եզեկ · իգ · 32 · 33 · 34 ։ Զաք · ժբ · 2 ։ 10 ։
Գէ · իմ · 9 ։
Ամաբ · ի · 2 ։
Ոզը · բ · 11 · 12 ։
Տես Հմր · 17 ։ Ոզը · գ · 15 ։
Երեմ · ծ · 34 ։
Երեմ · իմ · 17 · 26 ։ 28 ։ Զաք · ժբ · 2 ։
Սապ · կգ · 11 · 12 ։
—
Գէ · ծա · 9 · 17 ։
ՂԵեմ · ժա · 1 ։ Գէ · իմ · 2 ։ Սաա · գ · 8 ։ Ցայտ · իա · 2 ։
Գէ · լբ · 8 ։ կ · 21 ։ Դատ · ա · 15 ։ Ցայտ · իա · 27 ։
Տես գէ · գ · 26 ։ ծա · 23 ։
Զաք · բ · 7 ։
Սապ · կգ · 18 ։ Գէ · իմ · 15 ։ Երեմ · ժա · 13 ։
Ծն · իգ · 6 ։ Օր · ժբ · 14 ։
Երգկ · լԶ · 20 · 25 ։
Հաւամ · բ · 24 ։
Դատ · ա · 13 ։ Հբ · ա · 11 ։
Սապ · կգ · 1 ։ կԶ · 10 · կբ · 1 ։
Կամ գԵմմանուէլ բ · 3 ։
ԷրաԲ · ԵԷր · ասք · 3 ։
Գէ · ծա · 1 ։
Տես գէ · իմ · 29 ։
Տես Սապ · գբ · 2 · 3 ։
Գէ · ի · 6 ։

11 Կ՚հաշուեցէք, քաշուեցէք, անկէ ելէք,
Պիղծ բանի մի դպչի՛ք,
Անոր մէջէն ելէք.
Ես Տէրոջը ապառնիները վերցընողներ։
12 Քանզի նէ թէ արտոյտով պիտի ելլէք,
եւ չէ թէ փախչելով պիտի երթաք.
Հապա Տէրը ձեր առջեւէն պիտի երթայ,
Եւ Իսրայէլին Աստուածը ձեզի թիկնապահ պիտի ըլլայ։

13 Ահա Իմ ծառաս յաջողութիւն պիտի դտնէ,
եւ պիտի մեծնայ ու պիտի բարձրանայ ու խիստ պիտի փառաւորի։
14 Ինչպէս որ շատերը անոր վրայ ապշեցան,
(Անոր երեսը մարդու չէր նայիր,
Ու կերպարանքը մարդոց որդւոցմէն աւելի աւրած ըլլալուն համար,)
15 Այնպէս ալ շատ ազգեր պիտի զարմացընէ,
Թագաւորները անոր առջեւը իրենց բերանը պիտի գոցեն.
Վասն զի իրենց չպատմուածը պիտի տեսնեն,
Եւ իրենց չլսածը պիտի խնաման։

ԳԼ. ԾԹ

1 Մարգարէն անհաւատութեան համար գանգատելով՝ խոչին գայթակղութիւնը կ՚ապտպատցընէ, 2 յիշելով Քրիստոսի չարչարանքին ազդալը 10 և բարի յաջողութիւնը։

1 Ո՞վ հաւատաց մեր պատճառ լուրին,
Ու Տէրոջը բազուկը որո՞ւ յայտնուեցաւ։
2 Քանզի Նանիկա անոր առջեւը մատաղատունկ կի պէս՝
Եւ ծառուտա երկրէ հնոցի պէս բուսաւ.
Անկեղծ ոչ տեսիլ ունէր եւ ոչ գեղեցկութիւն,
Որ ալ անանկ երեւցի մը՝ որ անկէ ախորժէինք։
3 Նանիկա մարդոցմէ անարգուեցաւ ու երեսէ ձգուեցաւ,
Վշտաց տէր ու ցաւոց ծանօթ եղաւ.
Եւ անկէ երես դարձընելու մարդու պէս եղաւ,
Անարգուեցաւ, ու Նդանիկա չյարգեցինք։
4 Իրաւցընէ Նանիկա մեր ցաւերը վերցուց,
Ու մեր վիշտերը իր վրան առաւ.
Եւ մենք զանիկա վիրաւորուած, Աստուծմէ զարնուած
Ու չարիքի հանգիլած սեպեցինք։
5 Բայց անիկա Նմեր մեղքերուն համար վիրաւորուեցաւ,
Եւ մեր անօրէնութիւններուն համար ծեծուեցաւ.
Մեր խաղաղութեան պատիժը անոր վրայ եղաւ,
Եւ անոր Նվերքերովը մենք բժշկուեցանք։
6 Նամենքս ոչխարներու պէս մոլորեցանք.
Ամէն մէկզնիս իր ճամբուն դարձաւ,
Եւ Տէրը մեր ամենուն անօրէնութիւնը անոր վրայ դրաւ։
7 Անիկա անիրաւութիւն կրեց ու չարչարուեցաւ,
Բայց Վէր բերանը չբացաւ.
Նմորթուելու տարուող ոչխարի պէս,
Ու իր խուզողներուն առջեւը մունճ կեցող մանչիի պէս՝
Անանկ իր բերանը չբացաւ։
8 ‡Նեղութեամբ և դատապարտութեամբ՝ վերցաւ.
Ու անոր ազգատոհմը ո՞վ կրնայ պատմել.
Քանզի Նանիկա կենդանեաց երկրէն կտրուեցաւ,
Անիկա իմ ժողովուրդիս յանցանքին համար պատնուեցաւ։
9 Նեւ անոր գերեզմանը ամբարիշտներու հետ դրուեցաւ.
Բայց երբոր մեռաւ՝ հարուստին հետ եղաւ.
Քանզի անիկա անօրէնութիւն մը չգործեց,
Ու անոր բերնին մէջ Նենգութիւն մը չգտնուեցաւ։
10 Բայց Տէրը հաճեցաւ որ զանիկա ծեծելով ցաւերու մատնէ.
Անոր անձը Նմեղայ համար զոհ Ցընծելէդ հետքը՝
Անիկա սերունդ պիտի տեսնի, Նէր օրերը պիտի երկընցընէ,
Ու Տէրոջը կամքը անոր ձեռքովը պիտի յաջողի։
11 Իր անձին աշխատութեանը պտուղը տեսնելով՝ պիտի կշտանայ.
Իմ արդար Ծառաս Նիր գիտութեամբը Նշատերը պիտի արդարացընէ,
Քանզի անոնց անօրէնութիւնները ինքը պիտի կրէ։
12 ՆԱնոր համար մեծերուն հետ բաժին պիտի տամ անոր,
Նեւ հզօրներուն հետ աւարէն բաժին պիտի առնէ.
Քանզի իր անձը մահուան Ոմատնեց,
Ու Նյանցաւորներու հետ սեպուեցաւ.
Եւ շատերուն մեղքը վերցուց,
Ու Նյանցաւորներուն համար միջնորդութիւն ըրաւ։

ԳԼ. ԾԹ

1 Մարգարէն հեթանոսներուն միսիթարութիւն ըլլալու համար՝ կը նախատգնէ անոնց կիսկեցիին ընդարձակութիւնը, 4 ու նոցա ապաշխարութիւնը, 6 նեղութենէ ազատութիւն, 11 յաւուա ջաց խնայութիւնը, 15 և անոնց ապահովութեամբ պահպանուիլը։

1 Ո՞վ չծնանող ամուլ, ցնծա.
Ով ծնողական ցաւ չքաշող, ցնծութեամբ դոչէ և ազաղակէ.
Քանզի երեսէ ձգուածին որդիները
Լրիւ ունեցողին որդիներէն շատ պիտի ըլլան՝ կ՚ըսէ Տէրը։
2 Նվրանիդ տեղը լայնցուր,
Ու քու բնակարանիդ վարագոյրները ատրաժուխ.
Մի խնայեր, չտանիներդ երկընցուր ու ցիցերդ ամրապնդ։
3 Քանզի ալ ու ձախ կողմ պիտի տարածուիս.
Նեւ քու սերունդդ ազգեր պիտի ժառանգէ,
Ու աւերած քաղաքները բնակիչներով պիտի լեցնէ։
4 Մի վախնար, վասն զի պիտի չամչուիս.
Ու մի պատկառեր, վասն զի պիտի չխայտառակուիս.
Քանզի քու մանկութեանդ ամօթը պիտի մոռնաս,
Եւ քու այրիութեանդ նախատինքը մէյմըն ալ պիտի չյիշես։
5 Քանզի քու էրկդ քու Ստեղծիդդ է,
Անոր անունը Եհովայ Պատուովի է.
Ու քու փրկիչդ Իսրայէլին Սուրբն է,
ՆԱնիկա բոլոր երկրին Աստուածը պիտի կոչուի։
6 Քանզի Տէրը քեզ Նէրեսէ ձգուած և հոգւով վշտացած կինկան պէս՝
Ու մերժուած նորահասակ հարսի պէս կանչեց, կ՚ըսէ քու Աստուածդ։
7 Նփոքր վայրկեան մը քեզ թողուցի,
Բայց մեծ ողորմութիւններով քեզ պիտի ժողվեմ.
8 †Բիչ մը պատճառութեամբ՝ մէկ վայրկեան մը երեսս քեզմէ ծածկեցի,
Նբայց յաւիտենական ողորմութիւնով քեզի պիտի ողորմիմ,
Կ՚ըսէ քու Փրկիչդ Եհովան։

9 Քանզի ասիկա ինծի Նոյի ջուրերուն պէս է.
Ինչպէս որ երդում ըրի, թէ Նոյի ջուրերը
Ալ երկրի վրայ չանցնին,
Այնպէս ալ երդում ըրի որ քեզի չբարկանամ ու քեզ չյանդիմանեմ։
10 Քանզի Նլեռները պիտի վերնան,
եւ բլուրները պիտի սասանին,
Նբայց իմ ողորմութիւնս քեզմէ պիտի չվերնայ,
Ու իմ խաղաղութեանս ուխտը պիտի չսասանի,
Կ՚ըսէ Տէրը՝ որ քեզի կ՚ողորմի։
11 Ով փոթորիկէ գաղնուած անմխիթար ողորմելի,
Ահա ես քու քարերդ Նդոյներդոյն պիտի դնեմ,
Ու քեզ շափիւզաններով պիտի հիմնեմ.
12 եւ քու մատռակոյներդ Նկարմիր յակինթեներով,
Ու դռներդ՝ կարկհանիներով,
Ու բոլոր Նպարսպատներդ թանկագին քարերով պիտի չինեմ։
13 Եւ քու բոլոր որդիքդ ՆՏէրոջմէ սորված պիտի ըլլան,
Ու Նքու որդւոցդ խաղաղութիւնը շատ պիտի ըլլայ։
14 Դուն արդարութեամբ պիտի հաստատուիս,
Բռնութենէ հեռու պիտի ըլլաս, որ չվախնաս,
Ու արհաւիրքէն՝ որ քեզի չմօտենայ։
15 Ահա անչուշտ Նժողով պիտի ընեն, Ես չեմ.
Ով որ քու վրադ ժողովուի,՝ քու կողմդ պիտի դառնայ։
16 Ահա կրակի մէջ ածուխները փչող
Եւ իր գործին համար դործիք հինող դարբինը ես ստեղծեցի,
Ու աւերելու համար՝ կործանողը ես ստեղծեցի։
17 Քեզի դէմ չհնուած դործիքը ամենևին պիտի չյաջողի,
Եւ քու վրադ դատաստանի ելլող ամէն լեզուն պիտի դատապարտուի.
Տէրոջը ծառաներուն ժառանգութիւնը ասիկա է,
Ու անոնց արդարութիւնը ինծմէ է, կ՚ըսէ Տէրը։

ԳԼ. ՀԵ

1 Մարգարէն Քրիստոսի խաղաղարերութեամբ հաստատի 6 և ս պաշտպանութեան կը յորդորի։ 8 Հաւատացեալներուն բարի յաջողութիւնը։

1 Ով Նբոլոր ծարաւածներ, չուրերուն եկէք.
Եւ ասոնք չունեցողներդ Նեկէք, ծախու առէք ու կերէք.

նկէք՝ առանց տակի և առանց գնոյ
գինի ու կաթ ծախու առէք ։
2 ինչո՞ւ ձեր տակը կը վատնէք՝ չէ թէ հացի համար ,
եւ ձեր վաստակը՝ անանկ բանի համար որ չկշտացնէր ։
Ուշադրութեամբ լսեցէք ինծի մտիկ ըրէք , որ բարիքները ուտէք ,
ու ձեր հոգին պարարտութեամբ զուարճանայ ։
3 Ձեր ականջը խոնարհեցուցէք ու էնծի եկէք ։
Մտիկ ըրէք , ու ձեր հոգին պիտի ապրի ։
Ես ձեզի հետ յաւիտենական ուխտ մը պիտի ընեմ ,
դաւիթին հնացած ողորմութիւնները չէ՞ որ ։
4 Ահա զանիկա ժողովուրդներուն վկայ՝
ազդեցուն առաջնորդ ու հրամանատար դրի ։
5 Ահա չգիտցած ազգ պիտի կանչես ,
եւ քեզ չճանչցող ազգերը քեզի պիտի դիմեն՝
հու Տէր Աստուծոյդ համար
ու իսրայէլի Սուրբին համար ,
քանզի անիկա քեզ փառաւորեց ։
6 Տէրը փնտռեցէք՝ քանի որ անիկա կը գտնուի ։
Զանիկա կանչեցէք՝ քանի որ անիկա մօտ է ։
7 Թող ամբարիշտը իր ճամբային
ու անօրէն մարդը իր խորհուրդներէն հրաժարի ,
եւ Տէրոջը դառնայ , ու անիկա պիտի ողորմի անոր ,
ու մեր Աստուծոյն , ինչու որ անիկա առատապէս կը ներէ ։
8 Քանզի իմ խորհուրդներս ձեր խորհուրդները չեն ,
ու ձեր ճամբաներդ իմ ճամբաներս չեն , կ՚ըսէ Տէրը ։
9 Հապա որչափ որ երկինքը երկրէս բարձր է ,
Այնչափ ալ իմ ճամբաներս ձեր ճամբաներէն բարձր են ,
եւ իմ խորհուրդներս ձեր խորհուրդներէն ։
10 Վասն զի ինչպէս որ անձրեւը ու ձիւնը երկինքէն կ՚իջնէ և հոն չդառնար ,
Հապա երկիրը կ՚ոռոգէ ու զանիկա պտղաբեր և արգասաւոր կ՚ընէ ,
ու ցանողին հունար և ուտողին հաց կու տայ ,
11 Իմ բերնէս ելած խօսքս ալ այնպէս պիտի ըլլայ ,
Ինծի պարապ պիտի չդառնայ ։
Հապա իմ կամքս պիտի կատարէ ,
ու յաջողութեամբ՝ ի դործ դնէ ան բանը՝ որուն համար զանիկա խրկեցի ։
12 Քանզի ուրախութեամբ պիտի ելլէք ,
ու խաղաղութեամբ պիտի առաջնորդուիք ։
Լեռներըը ու բլուրները՝ ձեր առջեւէն ցնծութեամբ պիտի ազաղակեն ,
եւ դաշտերուն բոլոր ծառերը ծափ պիտի զարնեն ։
13 Թուփին տեղը մայր՝
ու գիհիին տեղը մխոռնի պիտի բուսնի ։
Եւ ասիկա Տէրոջը Նանուանը ։ Ան է Համար
Անջինջ ու յաւիտենական նշան մը պիտի ըլլայ ։

ԳԼ ։ ԾԶ

1 Մարգարէն կը յորդորէ ժողովուրդը արդարութիւն գործելու ։ 3 կը խոստանայ Թէ Աստուծոյ ընորհքը հաւատացեալ ամենուն պիտի արուի առանց աչառութեան ։ 9 կոչ պահապաններըը կը յանդիմանէ ։

1 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։
Իրաւունքը պահեցէք ու արդարութիւն ըրէք ,
քանզի իմ փրկութիւնս դալու՝
ու արդարութիւնս յայտնուելու մօտ է ։
2 Երանի՝ ան մարդուն՝ որ ասիկայ կ՚ընէ ,
ու մարդու որդին՝ որ ասիկա ամուր կը բռնէ ,
Ան՝ որ շաբաթը կը պահէ ու զանիկա չպղծեր ,
եւ ամէն անիրաւութիւն ընելէն իր ձեռքը հեռ կը պահէ ։
3 Ու Տէրոջը յարող օտարականի որդին թող չսքսուի՝ ըսելով ,
Տէրը զիս իր ժողովուրդէն բոլորովին զատեց ։
Ու ներքինին ալ թող չըսէ ,
Ահա ես չոր ծառ մըն եմ ։
4 Քանզի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ան ներքինիներուն ,
Որոնք իմ շաբաթներս կը պահեն ,
եւ ինծի հաճոյ եղածը կ՚ընտրեն ,
ու իմ ուխտս մէջ հաստատ կը կենան ։
5 Անոնց՝ տիմ տանս մէջ և պարիսպներուս մէջ
Տղաքներէ ու աղջիկներէ աւելի աղէկ տեղ ու անուն պիտի տամ ,
Անոնց յաւիտենական անուն պիտի տամ ,
Որ պիտի չկտրի ։
6 Եւ ան օտարականի որդիքը որ Տէրոջը յաբեր են՝
Անոր ծառայութիւն ընելու ,
Տէրոջը անունը սիրելու
ու անոր ծառաներ ըլլալու համար ,

Ամէնքն ալ անանք որ շաբաթը կը պահեն
ու չեն պղծեր ,
եւ իմ ուխտիս մէջ հաստատ կը կենան ,
7 Զանոնք ալ տիմ սուրբ լեռս պիտի բերեմ ,
եւ իմ աղօթքի տանս մէջ զանոնք պիտի ուրախացնեմ ։
Անոնց ողջակէզներըը ու զոհերը իմ սեզանիս վրայ ընդունելի պիտի ըլլան ,
քանզի տիմ տունս բոլոր ազգերուն համար աղօթքի տուն պիտի կոչուի ։
8 Այոմէ կ՚ըսէ Տէր Եհովան ,
Որ Իսրայէլին ացքսորուածներըը կը ժողվէ ։
Անոր ժողվուածներուն վրայ ևոյնիսկ ալ պիտի ժողվեմ անոր ։
9 Ովք դաշտի բոլոր գազաններ ,
Ովք անտառի բոլոր գազաններ , ուտելու եկէք ։
10 Անոր բոլոր պահապաններըը կոյր են , բան չգիտեն չեն գիտեր ,
Անոնք ալ համր շուներ են , հաչելու կարող չեն ։
Անոնք կը ցնորին , կը պառկին , քունը կը սիրեն ։
11 Այո՛ նշաոակեր ու հանգած շուներ են ,
Ու անոնք իմացողութենէ զուրկ հովիւներ են ։
Ամէնքը իրենց ճամբաներուն դարձան՝
Ամէն մէկը իր կողմէն իր անկրաւ վաստակը փնտռելէ ։ ան ըսին ։
12 եկէք , գինի բերեմ ,
Ու ցքիով արբենանք ։
Վաղն ալ այս օրուան պէս՝
Ան մեծ ալ աւելի առատ պիտի ըլլայ ։

ԳԼ ։ ԾԷ

1 Ազգաբին բարի մահը ։ 3 Աստուած կը յանդիմանէ հեթանոսները իրենց կռապաշտական պատկոտութեանը համար ։ 13 ապաշխարողին՝ աստուածային խոստումներ կու տայ ։

1 Արդարը կը կորսուի , և ուշադրութիւն ընող մարդ չկայ ։
Ու՝ բարի մարդիկը ողբրհբ կը վերցուին՝
Առանց մէկու մը իմանալուն թէ արդարը չարութենն երեսէն կը վերցուի ։
2 Անիկա խաղաղութեան մէջ կը մտնէ ,
Ուղղութեամբ քալողները
Իրենց անկողիններուն վրայ հանգստութիւն կը գտնեն ։
3 Բայց դուք , ով էվհուկի որդիք ,
Շնացողի ու պոռնիկի սերունդ , հոս մօտեցէք ։
4 Դուք ո՞ի ծաղր կ՚ընէք ,
Ձեր բերանը որո՞ւ վրայ կը լայնցնէք ,

ը ԳԼ · բ · 2 ։
ի Հոռմ · ժբ · 1 · Եբր · ժգ · 15 · ա Պետ · բ · 5 ։
ռ Մատ · իա · 13 · Մրկ · ժա · 17 · Ղուկ · ժիե · 46 ։
ս Մտ · ա · 11 ։
վ Սաղ · ձիհ · 2 · Գլ · ժա · 12 ։
տ Գլ · իզ · 10 · Ես · 15 · 16 ։
ր Մտ · գ · 2 · Ղուկ · գ · 21 · Գործ · ժգ · 24 ։
ց Գլ · ի · 5 ։
ւ Գլ · կ · 9 · Գործ · գ · 13 ։
փ Սաղ · լբ · 6 · Մատ · ե · 25 · Ես · 11 ։
ք Ցոմ · ե · 34 · ը · 21 · բ Կոր · գ · 2 · 2 · Եբր · գ · 13 ։
օ Գլ · ա · 18 ։
ֆ Ջ Օր · ը · 2 ։
և Գլ · ծգ · 12 · Ես · 8 · 3 · Գլ · ժգ · 8 · լե · 1 · 2 · Ես · 11 ։
ու Մն · ժգ · 33 ։
ո Գլ · իա · 10 ։
ն Եբեմ · ժգ · 11 ։
շ Գլ · իբ · 10 · Ես · 15 · 16 ։
ո Գլ · իզ · 12 · Ես · 8 · 3 · Գլ · ժգ · 8 · լե · 1 · 2 · Ես · 11 ։
ջ Մ Օր · ը · 2 ։
չ Գլ · իգ · 11 · Մատ · գ · 2 · գ · 17 · Հբ · ա · 2 · Ժգ · 11 · 12 ։
ռ Գլ · ծբ · 13 ։
— Տես բ Օր · իգ · 1 · 2 · 5 · Գործ · ը · 27 · ժ · 1 · 2 · 54 · ժե · 4 · ժբ · 7 · ա Պետ · ա · 1 ։
ա Տիմ · գ · 15 ։
բ Ցոմ · ա · 12 · Ես · գ · 15 ։
գ Ցոմ · ժ · 16 · Ես · 14 · 15 · 16 ։
դ Եբեմ · ժբ · 9 · Մատ · ժե · 14 · իգ · 16 ։
ե Փիլ · գ · 2 ։
զ Կամ կը նիրհէն ,
է Միք · գ · 11 ։
ը Եզեկ · լդ · 2 · 3 ։
թ Սաղ · ժ · 6 · Առակ · իգ · 35 · Գլ · իբ · 13 · Դան · ժբ · 12 · ա Կոր · ժե · 32 ։
— Սաղ · ժբ · 1 · Միք · ը · 1 ։

ժ Ես · 12 ։
ի Ցոմ · ժ · 16 · Ես · 14 · 15 · 16 ։
լ Եբեմ · ժբ · 9 ։
խ Մատ · ժե · 14 · իգ · 16 ։
ծ Մրկ · գ · 11 ։
կ Եզեկ · լդ · 2 · 3 ։
հ Սաղ · ժ · 6 · Առակ · իգ · 35 · Գլ · իբ · 13 · Դան · ժբ · 12 · ա Կոր · ժե · 32 ։
— Սաղ · ժբ · 1 · Միք · ը · 1 ։
ձ Եզեկ · ժգ · 26 · 28 · իգ · 2—20 ։
ղ Գլ · լ · 6 · Եզեկ · ժգ · 33 · իգ · 10 · Ովս · լ · 11 · ժբ · 11 ։
ճ Եբեմ · բ · 21 ։
մ Գլ · ծ · 13 · 17 · Մատ · ե · 25 · Ես · 11 ։
յ Սաղ · ծ · 97 ։
ն Գլ · ի · 2 · իբ · 10 ։

ղ Մատ · ժա · 28 ։
տ Գլ · ձգ · 8 · կա · 8 · 1 · Եբեմ · լբ · 40 · 8 ։
ր Ք Ցոմ · է · 8 · լե · Սաղ · ձիհ · 28 · Գործ · ժգ · 34 ։
ց Ցոմ · ժբ · 37 · Ցայտ · ա · 5 ։
ւ Եբեմ · լ · 9 · Եզեկ · լգ · 25 · Ովս · գ · 5 · Դան · իճ · 25 ։
փ Գլ · ծբ · 15 · Եփես · բ · 11 · 12 ։
ք Գլ · կ · 5 ։
օ Գլ · կ · 9 · Գործ · գ · 13 ։
ֆ Սաղ · լբ · 6 · Մատ · է · 25 · ին · 11 ։

Խօչը իմ ժողովուրդիս ճամբայէն վերցուցէք։
15 Քանզի այսպէս կ'ըսէ Բարձրը ու Բարձրեալը՝
Որ յաւիտենականութեան մէջ կը բնակի ու անոր անունը Սուրբ է.
Ես բարձր ու սուրբ տեղը կը բնակիմ,
Թայց կոտրած ու խոնարհ հոգի ունեցողին հետ եմ,
Որ խոնարհներուն հոգին կենդանացնեմ,
Եւ կոտրած սիրտերը ապրեցնեմ։
16 Քանզի յաւիտեան պիտի չվիճիմ,
Ու միշտ պիտի չբարկանամ.
Վասն զի իմ առջեւս հոգիները պիտի մաշէին.
Եւ ան կեանքերը՝ որ ես ստեղծեցի։
17 Անոր ագահութեանը անօրէնութեանը համար բարկացայ
Ու զանիկա զարկի, Էֆ եղեալ ծածկեցի ու սրտոտեցայ.
Եւ ապստամբը իր կամացը ճամբուն հետեւեցաւ։
18 Անոր ճամբաները տեսայ, ու զանիկա պիտի բժշկեմ,
Եւ անոր առաջնորդութիւն պիտի ընեմ,
Ու զանիկա ու անոր սգաւորները պիտի մխիթարեմ։
19 Շրթունքներուն պտուղը ես կը ստեղծեմ.
Խաղաղութիւն՝ խաղաղութիւն ըլլայ հեռուն եղողին
Եւ մօտը եղողին, կ'ըսէ Տէրը,
Ու ես զանիկա պիտի բժշկեմ։
20 Բայց ամբարիշտները ալեծուփ ծովու պէս են, որ չկրնար հանդարտիլ,
Որ անոր ջուրերը ցեխ ու տիղմ կը նետեն։
21 Ամբարիշտները խաղաղութիւն պիտի չունենան՝ կ'ըսէ իմ Աստուածս։

ԳԼ· ԾԸ

1 Մարգարէն կեղծաւորութիւնը յանդիմանելէ խրկուած ըլլալով, 3 կեղծեալ ու ճշմարիտ ծոմապահութիւն մը կը նկարագրէ. 8 կը ցուցնէ թէ ինչ խոստումներ կը պատրաստ ապաշխարութեան, 13 և շաբաթը պահպանելուն։

1 Բարձրաձայն կանչէ ու մի խնայեր,
Ձայնդ փողի պէս բարձրացուր.
Եւ իմ ժողովուրդիս՝ իրենց յանցանքը,
Ու Յակոբին տանը իրենց մեղքերը պատմէ։
2 Բայց անոնք ամէն օր զիս կը փնտռեն.
Եւ իմ ճամբաներուս գիտնալու կը փափաքին,
Անոնք ազգ մը պէս՝ որ արդարութիւն կ'ընէ,

ա Ցօր· գ· 10· Գաւիթ· ա· 49։
բ Ջաք· բ· 13։
գ Սաղ· լգ· 18։ Դան· 27։ Ղեր· 6։ ԳԼ· կգ· 2։
դ Սաղ· ճխե· 3։ ԳԼ· կա· 1։
ե Սաղ· ձե· 5։ Ձգ· 9։ Մխ· է· 18։
զ Թես· ժգ· 22։ Ցօր· լգ· 14։ Երե· ժբ· 3։
է Ղեմ· գ· 13։
ը ԳԼ· բ· 17։ խե· 15։
թ ԳԼ· ի· 13։
ժ Երեմ· գ· 22։
ի ԳԼ· կա· 3։

Ու իր Աստուծոյն իրաւունքը զանց չըներ.
Ինծի արդարութեան կանոնները կը հարցնեն,
Աստուծոյ մօտենալու կը փափաքին.
3 Ո՞ւր կ'ըսեն,
Մենք ինչո՞ւ ծոմ պահեցինք, և դուն չընկատեցար,
Մեր անձերը չարչարեցինք, ու դուն չըգիտցար.
Ահա ձեր ծոմապահութեան օրը ձեր բազձանքը կը կատարէք,
Եւ ձեր ամէն պահանջմունքները խստութեամբ կը պահանջէք։
4 Ահա կռիւի ու վէճի համար
Եւ չարութեան բռունցով զարնելու համար ծոմ կը պահէք.
Ան օրուան պէս ծոմ մի պահէք,
Որ ձեր ձայնը բարձրերը լսել տաք։
5 Այս ընտրած ծոմապահութիւնս՝
Ո՞ր մարդու մը իր անձը խոնարհեցընելու օրը այսպէ՞ս կ'ըլլայ.
Իր գլուխը կեռնէի պէս ծռելով,
Եւ տակ պոկ քարտ ու մոխիր տարածելո՞վ կ'ըսես.
Արդեօք ծոմապահութիւն ու Տէրոջը ընդունելի՞ օր պիտի անուանես։
6 Ահա ան է իմ ընտրած ծոմապահութիւնս,
Որ անիրաւութեան կապերը քակես,
Եւ լուծին կապերը թուլցընես,
Ու հարատահարութիւն կրողները ազատ թողուս,
Եւ ամէն լուծը կոտրես,
7 Քու հացդ անօթիին բաժնես,
Եւ խեղճ ածականները տունդ ընդունիս,
Երբոր մերկ մը տեսնես՝ զանիկա հագուեցընես,
Ու քու մարմնեղէդ քեզ չպահես։
8 Առաւօտը քու լոյս առաւօտի պէս պիտի ծագի,
Ու բժշկութիւնդ չուտով պիտի բուսանի,
Եւ քու արդարութիւնդ քու առջեւդ պիտի երթայ,
Ու Տէրոջը փառքը քու հաւեղդ քեզ պիտի պաշտպանէ։
9 Այնաուհետեւ պիտի կանչես, և Տէրը պատասխան պիտի տայ.
Պիտի աղաղակես, ու անիկա պիտի ըսէ, Ահա ես։

Թէ որ քու մէջէդ լուծը,

ի Ցօր· գ· 9։
ժ Մտթ· գ· 14։
ի Ղեւ· ժգ· 29, 31։ թգ· 27։
ր Կամ ծառաները կը հարատահարեք։
ձ Գ Թագ· ի· 9։ 18, 13։
ղ Ջաք· է· 5։
ճ Եբր· կոկորդով։
ն Մտթ· գ· 14։
շ Ղեւ· ժգ· 29, 31։
ո Նեհ· գ· 3։ Ցօր· բ· 8։ Դան· ի· 3։ Ցակ· ե· 6։
չ Ղեմ· է· 10, 11։ 12։
պ Երեմ· լգ· 9։
ջ Եզեկ· ժբ· 7, 16։
ռ Մաս· իե· 35։
ս Ցօր· լա· 19։
վ Ծն· իթ· 14։ Ղեւ· ե· 3։
տ Ցօր· ժա· 17։
ր Եբր· բառանց։
ց Եւ· ժգ· 19։ ԳԼ· ծբ· 23։

Զեր չրթունքը սուտ խօսեցան,
Եւ ձեր լեզուները անիրաւութիւն արտասանեցին։
4 Ձեզմէ մէկը որ արդարութեան համար բողոքէ,
Ու չկայ մէկը որ ճշմարտութեամբ դատ վարէ.
Անոնք անոտի բաներու կը յուսան և ունայնութիւն կը խօսին.
Նեղութիւն կը յղանան ու անօրէնութիւն կը ծնանին.
5 Բարբի հաւկիթներ կը տապչընեն,
Ու սարդի ոստայն կը դործեն.
Անոնց հաւկիթներուն ուտողը կը մեռնի,
Ու բացուածէն իժ կ'ելլէ։
6 Անոնց ոստայններէն հանդերձ չըլլար,
Եւ իրենց դործքերովը չեն կրնար պիրկնք ծածկել.
Անոնց դործքերը անօրէնութեան դործքեր են,
Ու անոնց ձեռացը մէջ բռնութեան դործ կայ։
7 Անոնց ոտքերը չարութեան կը վազեն,
Ու անմեղ արիւն թափելու կ'արագրան.
Անոնց խորհուրդները անօրէնութեան խորհուրդներ են,
Անոնց ճամբաներուն մէջը կործանում ու կորուստ կայ։
8 Խաղաղութեան ճամբան չեն գիտեր,
Եւ անոնց ընթացքին մէջ արդարութիւն չկայ.
Իրենց շաւիղները խոտորցուցին.
Անոնց մէջ քալողներուն ամէնը խաղաղութիւն չեն գիտեր։
9 Անոր համար իրաւունքը մեզմէ հեռացաւ,
Ու արդարութիւնը մեզի չհասնիր.
Լոյսի կը սպասենք, և ահա խաւար կայ.
Պայծառութեան կը սպասէինք, և մութի մէջ կը չրջինք։
10 Կոյրերուն պէս պատերը կը չօշափենք,
Ու աչք չունեցողներուն պէս կը խարխափենք.
Կէս օրին գիշերուան պէս կը գլրտինք,
Պաղաքերը մեռելոց մէջ մեռելներու պէս ենք։
11 Ամէնքս արջերու պէս կը մռնչենք,
Ու աղաւնիներու պէս անդադար կը ճիչենք.
Դատաստանի կը սպասենք, բայց չկայ.
Փրկութեան համար կը նայինք, բայց անիկա մեզմէ հեռացած է։
12 Քանզի մեր յանցանքները քու առջեւդ շատցան,
Ու մեր մեղքերը մեզի դէմ վկայութիւն կուտան.
Ինչու որ մեր յանցանքները մեր քովն են,
Ու մեր անօրէնութիւնները դիտենք։
13 Յանցանք ըրինք, Տէրը ուրացանք
Եւ մեր Աստուծոյն հետեւելէն խոտորեցանք.
Անիրաւութիւն ու ապստամբութիւն խօսեցանք,

Մտածով յղացինք ու սրտէ խօսեցանք վերցնելու,
10 Թէ որ անօթին յօժարութեամբ կերակրես,
Եւ կարօտին հոգին կշտացնես,
Անտառը քու լոյսդ խաւարի մէջ պիտի ծագի,
Ու քու խաւարդ կէս օրուան պէս պիտի ըլլայ.
11 Եւ Տէրը միշտ քեզի առաջնորդութիւն պիտի ընէ,
Ու քու հոգիդ՝ Եդեմայ տունը պիտի կշտացնէ,
Եւ ոսկրոտիդ պիտի զօրացընէ.
Ու դուն ջրարբի պարտէզի պէս
Եւ ջուրը չպակսող ազբերակի պէս պիտի ըլլաս։
12 Ու քեզմէ Քաշնեղը Հին աւերակները պիտի չինեն.
Ազգ ազգի հիմերը պիտի վերականգնես,
Եւ դուն փլածները նորոգող
Ու բնակութեան համար ճամբաներ շինող պիտի կոչուիս։
13 Թէ որ Շաբաթը իմ սուրբ օրս
Քու ցանկութիւնդ կատարելէն ոտքդ դարձընես,
Ու շաբաթը Հաճոյ զուարճութիւնդ՝
Եւ Տէրոջը նուիրած Էջը պատուական անուանես,
Ու զանիկա պատուես՝ քու ճամբաներուդ չհետեւելով,
Քու ցանկութիւնդ չփառասիրելով ու պարապ խօսք չխօսելով,
14 Ընտաները Տէրոջմով պիտի ուրախանաս.
Եւ քեզ Երկրին բարձր տեղերուն քով պիտի հանեմ,
Ու քու Հօրդ Յակոբին ժառանգութիւնը քեզի պիտի կերցընեմ.
Քանզի Տէրոջը բերանը խօսեցաւ։

ԳԼ· ԾԹ

1 Մեղքը գտածտրութեան պատճառ կ'ըլլայ։ 3 Հրեից մեղքերը, Քրիստոսութիւնը մեզ քին հետեւանքն է։ 16 Փրկութիւնը միայն Աստուծմէ է։ 20 Փրկիչն ու խոստ։

1 Ահա Տէրոջը ձեռքը փրկելէն չկարճցաւ,
Ու անոր ականջը լսելէն չծանրացաւ։
2 Հապա ձեր ու ձեր Աստուծոյն միջտեղը բաժանում ձգողը
Ձեր անօրէնութիւններն եղան,
Եւ ձեր մեղքերը՝ ատոր երեսը ձեզմէ ծածկեցին, որ չլսէ։
3 Քանզի ձեր ձեռքերը արիւնով՝
Ու ձեր մատները անօրէնութիւնով պղծուեցան.

ա Ցակ· ժբ· 2։
բ Երէր· Քրս. հոգիք անօթիին ընծայեն։
† Կամ անջրդի տեղ։
գ ԳԼ· կա· 4։
դ ԳԼ· ծգ· 2։
ե Ցօր· իբ· 26։
զ Բ Օր· լբ· 13· լգ· 29։
է ԳԼ· ա· 20· խ· 2։
Մխբ· գ· 4։
—
ը Թես· ժ· 23։ ԳԼ· ծ· 2։
թ Գ Թագ· ի· 5։ Ընտ. բ· 15։
ժ Բ Օր· իբ· 29։ Ցօր· է· 14։ Աստղ· բ· 9։
ի Կամ Պղպատանին բան մէջը։ Եւ Լատ. Թանձր խաւարին մէջ
ր ԳԼ· լբ· 14։ Երեմ· է· 16։

ᵇՄԸ սրտին մէջ սուտ խօսքեր մտածելդ՝ն ու զրուցելդ՝ն ։
14 Եւ դատաստանը եղաւ դարձաւ ,
Ու արդարութիւնը հեռուն կայնեցաւ ։
Քանզի ճչմարտութիւնը հրապարակին մէջը ընկաւ ,
Եւ ուղղութիւնը չկրնար ներս մտնել ։
15 Ու ճչմարտութիւնը կը պակսի ,
Եւ չարութենէ դուշացողը կը կողոպտուի ։
Ու Տէրը տեսաւ , և ասիկա անոր առջևը դէշ երևցաւ ,
Քանզի իրաւունք չմնաց ։
16 ᵇՈւ տեսաւ որ մարդ մը չկար ,
Եւ զարմացաւ որ միջնորդ մը չէր դանուեր ։
ᵇՈւստի իր բազուկը իրեն օգնեց ,
Ու իր արդարութիւնը իրեն ձեռնտու եղաւ ։
17 ᵇԵւ արդարութիւնը զրահի պէս՝
Ու փրկութիւնը իր դլխուն սաղաւարտ պէս հագաւ ,
Եւ վրէժխնդրութեան զդեստը պատմուճանի պէս հագաւ ,
Զէ նախանձը վերարկուի պէս իր վրան առաւ ։
18 Ինչպէս վարմունքին համեմատ հատուցում պիտի բնէ ,
Բարկութիւն՝ իր հակառակորդներուն ,
Հատուցում՝ իր թշնամիներուն ·
ᵒկղզիներուն հատուցում պիտի ընէ ։
19 ᵇՈւ արևմուտքը՝ Տէրոջը անունէն ,
Եւ արևելքը անոր փառքէն պիտի վախնան ·
Երբոր թշնամին դգալի պէս գայ ,
Տէրոջը Հոգին ᵖանոր դէմ դրօշակ պիտի կանդնէ ։ᵐ
20 Ու ᵇփրկիչ պիտի դայ Սիոնին ,
Ու Յակոբի մէջ չարութենէ դարձողներուն ,
կ՚ըսէ Տէրը ։
21 ᵉԵւ անոնց հետ ընէը- ուխտս ասիկա է՝ կ՚ըսէ Տէրը ·
Իմ Հոգիս՝ որ քու վրադ է ,
Ու իմ խօսքերս՝ որ քու բերանդ դրած եմ,
Քեզ բերնէդ ու քու զաւակներուդ բերնէն
Եւ քու զաւակդ զաւակներուն բերնէն
Հիմակուընէ մինչև յաւիտեան պիտի չպակսին , կ՚ըսէ Տէրը ։

ԳԼ· Կ

ᵃ Եկեղեցիին փառքը՝ հեթանոսներուն գարձի գալուիւ · 15 և մեծ օրհնութիւնները՝ ապաշաւանօ նեղութենէ մը ետքը ։

1 Ելիր՝ լուսաւորուէ · քանզի քու լոյսդ եկաւ ,
Ու ᵇՏէրոջը փառքը քու վրադ ծագեցաւ ։

ᵇ Աստ · ժգ · 34 ։
ᵇ Եզեկ · իբ · 30 ։
ᶜ Աստ · ը · 6 ։
ᵈ Սապ · ըգ · 7 · ԳԼ· կգ · 5 ։
ᵉ Եփես · գ · 14 · 17 · ա՛ֆես · ե · 8 ։
ᵒ Կամ Հեսաւայ ևգ·։

կիրճերուն
ᶠ Սապ · Ա՛ժգ · 3 ։
Աստ · ա · 11 ։
ᶜ Յայտ · ժգ · 15 ։
ᵍ Կամ զանիկա պիտի հալածէ ։
ʰ Հատմ· ժա · 26 ։
ᶦ Եբր · ը · 10 ։ ժ ։

16 ։
—
ᵐ Եփես · ե · 14 ։
ᵖ Աստ · գ · 2 ։
ᵍ ԳԼ· խե · 6 · 25 ։
Յայտ · իա · 24 ։

2 Վասն դի ահա երկիրը խաւար՝
Ու ազգերը մանափուղ պիտի ծածկէ ·
Բայց քու վրադ Տէրը պիտի ծագի ,
Եւ անոր փառքը քու վրադ պիտի երևնայ ։
3 Ու ᵏքու լոյսիդ ազգեր պիտի գան ,
Եւ քու վրադ ծագած պայծառութեանդը՝ թագաւորներ ։
4 ᵗԱչքերդ վերցուր ու բոլորտիքդ նայէ ·
Ամէնքը կը ժողովուին -- ᵏքեզի կու գան ·
Քու տղաքներդ հեռուէն պիտի գան ,
Եւ քու աղջիկներդ դիրկի մէջ պիտի վերցուին ։
5 Ա՛նասնիներ պիտի տեսնես և ուրախանաս ,
Ու սիրտդ պիտի չարժի ու բացուի ·
Քանզի ծովուն առատութիւնը քեզի պիտի դառնայ ,
Ազգաց հարստութիւնը քեզի պիտի դայ ։
6 Բեզ ուղտերուն երամակը՝
Մադիամու ու Եփեփայի տաճիկ ուղտերը պիտի ծածկեն ·
Ամէնը ᵇՍաբայէն պիտի գան ,
ᵉՈսկի ու կնդրուկ պիտի բերեն ,
Եւ Տէրոջը դովութիւնները պիտի աւետեն ։
7 ᵇԿեդարին բոլոր հօտերը քու քովդ պիտի ժողովուին ,
Ու Նաբայեթին խոյերը քեզի պիտի ծառայեն ·
Ա՛նոնք իմ սեղանիս վրայ պիտի ելլեն՝ ընդունելի ըլլալու համար ,
Եւ Իմ փառաց տունը պիտի փառաւորեմ ։
8 Ո՞վ ենասոնք՝ որ կը թռչին ամպի պէս ,
Ու աղաւնի՝ներ իրենց վանդակը խնդութեամբ պատրաստած պէս ։
9 ᵏՔանզի կղզիները ու նաև Թարսիսի նաւերը
Ինծի համար պատրաստ պիտի ըլլան ,
Որ հեռուէն ᵏքու տղաքներդ
Ե՛ւ Ա՛նոնց հետ անոնց արծաթը ու ոսկին բերեն ,
ᵏՔու Տէր Աստուծոյդ անուանը համար՝
Ու Իսրայէլի Սուրբին համար , ᵏքանզի անիկա քեզ կը փառաւորէ ։
10 Եւ ᵒօտարաց որդիքը քու պարիսպներդ պիտի չինեն ,
ᵇՈւ անոնց թագաւորները քեզի ծառայութիւն պիտի բնեն ·
Քանզի վիմ բարկութեամբս քեզ զարկի ,
ᵖԲայց բարեհաճութեամբս քեզի պիտի ողորմիմ ։
11 Եւ քու դռներդ ᵗմիշտ բաց պիտի ըլլան ,
Գոլեկ ու գիշեր պիտի չդոցուին ,
Որ քեզի ազգերուն ստացուածքը կրնեն ,

ᵗ ԳԼ· խե · 18 ։
ᵏ ԳԼ· խե · 20 · 21 · 22 · կգ · 12 ։
ᵒ Ծն · իե · 4 ։
ᵖ Սապ· հբ · 10 ։
ᵍ Սապ· կբ · 30 · Յայտ · գ · 9 ։
ᵇ ԳԼ· կա · 6 · Մատ · բ · 11 ։
ᵖ Ծն · իե · 13 ։

ᵗ Ա՛նգ · բ · 7 · 9 ։
ᵏ Սապ· հբ · 10 · ԳԼ· խբ · 4 · Ծատ · 5 ։
ᵏ Գատ· գ · 28 ։
ᵏ Սապ· կբ · 30 · Ջաք· ժգ · 14 ։
ᵇ Եբեր· գ · 17 ։

ᵍ ԳԼ· ծե · 8 ։
ᵍ Ջաք · գ · 15 ։
ᵍ ԳԼ· խե · 23 · Յայտ· իա · 24 ։
ᵍ ԳԼ· ծե · 17 ։
ᵍ ԳԼ· ծդ · 7 · 8 ։
ᵍ Յայտ · իա · 25 ։

ե՛ւ տնանց թագաւորները ᵖծերուին ։
12 Քանզի ᵏազգը ծառայութիւն չընող ազգը ու թագաւորութիւնը պիտի կորսուի ,
Ու ազգերը բոլորովին պիտի կործանին ։
13 ᵏԼիբանանին փառքը քեզի պիտի գայ ,
Մայրը , սօսին ու տօսմսը միկտեղ
Իմ սրբարանիս տեղը զարդարելու համար ,
Եւ ինծի տաքերուս տեղը պիտի փառաւորեմ ։
14 Ու քեզի նեղողներուն տղաքները
Ծռելով քեզի պիտի դան ,
Եւ քեզ անարգողներուն ամէնը
ᵒՔու ոտքերուդ դարչապարներուն երկրպագութիւն պիտի ընեն ·
Ու քեզ Տէրոջը քաղաքը՝
Իսրայէլի Սուրբին Սիոնը պիտի անուանեն ։
15 Դուն որ երեսկ ձգուած ու ատելի եղար ,
Եւ ᵏեղբ անցնող չեղաւ ,
Քեզ յաւիտենական փառք՝
Ու ազգէ ազգ ᵖՀոգ ուրախութիւն պիտի ընեմ ։
16 Եւ ազգերուն կաթը պիտի ծծես ,
ᵒՈւ թագաւորներուն ստինքը պիտի ծծես ·
Եւ պիտի դիտնաս որ Ես Տէրս եմ քու Ազատիչդ ,
Ու քու փրկիչդ՝ Յակոբին Հզօրը ։
17 Պղինձի տեղ ոսկի պիտի բերեմ ,
Ու երկաթի տեղ՝ արծաթ ,
Եւ փայտերու տեղ՝ պղինձ ,
Ու քարերու տեղ երկաթ պիտի բերեմ ·
Եւ քու վերակացուներդ խաղաղութիւն ᵏբերեն
Ու քու իշխաններդ արդարութիւն ᵏբերեն պիտի ընեմ ։
18 Մէյմըն ալ քու երկրիդ մէջը բռնութիւն՝
Եւ քու սահմաններուդ մէջը յափշտակութիւն ու կոտորած պիտի չլսուի ·
Հապա ᵒքու պարիսպներդ փրկութիւն՝
Ու դռներդ Գովութիւն պիտի անուանես ։
19 ᵒՄէյմըն ալ յորմկը քու լոյս արևը պիտի չըլլայ ,
Ու ᵖերեքը լուսինը իր պայծառութեամբը քեզի լոյս պիտի չտայ ·
Հապա Եհովան քեզի յաւիտենական լոյս՝
Եւ ᵏքու Աստուածդ քու փառքդ պիտի ըլլայ ։
20 ᵒՔու արևդ մէյմըն ալ պիտի չմտնէ ,
Ու քու լուսինդ պիտի չնուազի ·
Հապա Եհովան քեզի յաւիտենական լոյս պիտի ըլլայ ,
Եւ սուգի օրերդ պիտի վերջանան ։

ᵏ Կամ հանգեսով գան ։
ᵏ Ջաք · ժգ · 17 · 19 ։
Մատ · իա · 44 ։
ᵏ ԳԼ· ւե · 2 · իա · 10 ։
ᵏ Տես ա Պտ · իբ · 2 ։ Սապ· Ա՛ժբ · 7 ։
ᵒ ԳԼ· խե · 23 · Յայտ · գ · 9 ։
ᵏ Եբր · ժբ · 22 ։

Յայտ · ժգ · 1 ։
ᵒ ԳԼ· խե · 23 · կա · 6 · կգ · 11 · 12 ։
ᵏ ԳԼ· խգ · 3 ։
ᵒ ԳԼ· խգ · 1 ։
ᵒ Յայտ · իա · 23 · իբ · 5 ։
ᵏ Ջաք · բ · 5 ։
ᵒ Տես Ամոս · ը · 6 ։
ᵖ ԳԼ· ծբ · 1 · Յայտ · իա · 23 ։

ᵖ Գատ· Ա՛ժ · 11 · 22 ։
Մատ · ե · 5 ։
ᵖ ԳԼ· կա · 5 · Մատ · ժե · 13 · Յայտ · ժե · 5 ։
ᵖ ԳԼ· խե · 23 · իե · 11 · Եփես · բ · 10 ։
ᵖ Մատ · ժգ · 31 · 32 ։

21 Ու ᵖքու ժողովուրդդ ամէնը արդար պիտի ըլլան ,
Ու երկիրը յաւիտեան պիտի ժառանգեն ·
Իմ անկած առունիս՝ Իմ ձեռքերուս դործքը
Իմ փառքիս համար պիտի ըլլայ ։
22 ᵖՊզտիկը հազարաւոր՝
Ու քիչուորը մեծ ազդ պիտի ըլլայ ·
Ես Տէրս չուտով պիտի կատարեմ ասիկա իր ժամանակին ։

ԳԼ· ԿԱ

ᵃ Քրիստոսի պաշտօնը , և Հաւատացեալներուն յաժառութիւնը , և օրհնութիւնները ։

1 Տէր Եհովային Հոգին իմ վրաս է ·
Վասն դի Տէրը ᵇիս օծեց ,
Ու զիս խրկեց ազգասիրութեան աւետիս տալու ,
ᵇԿոտրած սիրտ ունեցողները բժշկելու ,
ᵇԳերիներուն ազատութիւն՝
Եւ բանտարկելոց՝ բանտին բացուիլը հրատարակելու ·
2 ᵇՏէրոջը ընդունելի տարին
Ու Հերը Աստուծոյն վրէժխնդրութեան օրը հրատարակելու ,
ᵇՂմէն սգաւորները մխիթարելու ,
3 Սիոնի սգաւորներուն որոշելու ,
Ու տանուց մոխիրի տեղ՝ փառք ,
Սուգի տեղ՝ ուրախութեան իւղ ,
Կոտրած հոգիի տեղ դովութեան պատմուճան տալու ·
Եւ պիտի անուանուին զանոնք Արդարութեան բևեռներ ,
Որ ᵇՏէրը անկեր է ᵇիր փառքին համար ։
4 Եւ ᵇհին աւերակները պիտի չնեն ,
Ու առջի կործանուածները պիտի կանդնեն ,
Եւ աւրուած քաղաքները
Ու շատ դարերէն ի վեր աւերակ մնացած՝ նեը պիտի նորոգեն ։
5 Եւ ᵒօտարականները պիտի ելլեն ու ձեր հօտերը պիտի հովուեն ,
Ու օտարաց որդիքը ձեր երկրագործները և այգեգործները պիտի ըլլան ։
6 ᵇԲայց դուք Տէրոջը քահանաները պիտի կոչուիք ,
Մեր Աստուծոյն պաշտօնեաները պիտի բսուիք ·
ᵇԱզգաց հարստութիւնը պիտի ուտէք ,
Ու անոնց փառքովը պիտի փառաւորուիք ։
7 ᵇՁեր ամօթին տեղը կրկին առթնոլիւն ,

ᵖ ԳԼ· ժա · 9 · Գատ· գ · 18 · Յայտ · ա · 32 · գ · 34 ։
ᵇ Սապ· խե · 7 ։
ᵇ Սապ· Ա՛ծկ · 5 · ԳԼ· ծե · 15 ։
ᵀ ԳԼ· խբ · 7 · Տես Եբեր· ւգ · 8 ։
ᵇ Տես Գ՚Ե · խե · 9 ։
ᵏ ԳԼ· ծե · 28 · Մատ · ե · 4 ։
ᵇ Սապ· Լ· 21 ։
ᵇ ԳԼ· կ · 21 ։
ᵇ Յայտ · ժե · 3 ։
ᵇ ԳԼ· խթ · 8 · ծբ · 12 · Եզեկ· ւգ · 35 ։

կգ · 14 · Մատ · գ · 1 · 3 · բ Թես · ա · 7 · 8 · 9 ։
ᵏ ԳԼ· ծե · 28 · Մատ · ե · 4 ։
ᵇ Սապ· Լ· 21 ։
ᵇ ԳԼ· կ · 21 ։
ᵇ Յայտ · ժե · 3 ։
ᵇ ԳԼ· խթ · 8 · ծբ · 12 · Եզեկ· ւգ · 35 ։

36 ։
ᵏ Եփես · բ · 12 ։
ᵀ Եբ· ժթ · 6 · ԳԼ· կգ · 21 · ա Պետ · բ · 5 · 9 · Յայտ · ա · 6 · ե · 10 ։
ᵇ ԳԼ· կ · 5 · 11 · 16 ։
ᵏ ԳԼ· խ · 9 · Ջաք · իե · 12 ։

եւ անարգանաց փէշը իրենց ժառանգութեան
նը մէջ պիտի ցնծան.
Ասոր իրենց երկրին մէջը կրկին ժառան
գութիւն պիտի առնեն.
Անոնք յաւիտենական ուրախութիւն պիտի
ունենան։
8 Քանզի Տէրս արդարութիւնը կը սիրեմ.
Ափերաւութիւնը ու յափշտակութիւնը կ'ա
տեմ.
Իրաւցընէ անոնց գործերուն վարձքը պիտի
տամ,
Ու անոնց հետ յաւիտենական ուխտ պիտի
ընեմ։
9 Եւ անոնց սերունդը ազգերուն մէջ՝
Ու անոնց ծորքերը ժողովուրդներուն մէջ
պիտի գիտցուին.
Ջանոնք ամէն տեսողները պիտի ճանչնան
Թէ անոնք Տէրոջը օրհնած սերունդն են։
10 Ես Տէրոջմով մեծապէս պիտի ցնծամ,
Ու իմ հոգիս իմ Աստուծոմս պիտի ուրախա
նայ.
Քանզի զինծի փրկութեան հանդերձներ հագ
ցուց,
Ինձ արդարութեան պատմուճանով ծածկեց,
փեսային պէս՝ որ իրեն փառաւոր խոյր կը դնէ,
Ու հարսի պէս՝ որ իր զարդերովը կը զար
դարուի։
11 Քանզի ինչպէս որ երկիրը իր ծաղիկը կ'աճե
ցընէ,
Ու պարտէզը իր մէջը ցանուածները կը բուս
ցընէ,
Անդամայն Տէր Եհովան բոլոր ազգերուն առ
ջեւը
Արդարութիւն ու գովութիւն պիտի բուս
ցընէ։

Գլ. ԿԲ

1 Մարգարէին եւանգելն փափաքը՝ երկնչելին Աստուծոյ խոստ
մունքներուն մէջ հաստատուելու համար։ 3 Պաշտօնեաներուն
գործը ուրախանալ քարոզութեանը համար։ 10 ու ժողովուրդը
անոր պատրաստուելու համար։

1 Սիօնի սիրոյն համար պիտի չլռեմ,
Ու Երուսաղէմի սիրոյն համար պիտի չհան
գարտիմ,
Մինչեւ որ անոր արդարութիւնը լուսոյ պէս՝
եւ անոր փրկութիւնը բոցավառ Լապիդի պէս
ճառագայթէ։
2 Ու ազգերը քու արդարութիւնդ՝
եւ բոլոր թագաւորները քու փառքդ պիտի
տեսնեն.
Ու դուն նոր անունով պիտի կոչուիս,
Որն որ Տէրոջը բերանը պիտի անուանէ։
3 Եւ Տէրոջը ձեռքին մէջ Գեղեցկութեան պը
սակ՝
Ու քու Աստուծոյդ ձեռքին մէջ արքայական
թագ պիտի ըլլաս։
4 Դուն մէյմըն ալ Թողուած պիտի չկոչուիս,
Ու քու երկիրդ մէյմըն ալ Ամերակ պիտի
չըսուի.
Հապա դուն՝ Իմ Հաճոյս,
Ու քու երկիրդ Ամուսնացեալ պիտի ըսուի.
Քանզի Տէրը քեզմով պիտի հաճի,
Ու քու երկիրդ պիտի ամուսնանայ։
5 Ինչպէս որ երիտասարդ մը կոյսի հետ
կ'ամուսնանայ,
Անանկ ալ քու տղաքներդ քեզի հետ պիտի
ամուսնանան.
Եւ ինչպէս որ փեսան հարսին վրայ կ'ուրախանայ,
Անանկ ալ Աստուածդ քու վրադ պիտի
ուրախանայ։
6 Քու պարիսպներուդ վրայ, ով Երուսաղէմ,
պահապաններ դրի.
Անոնք բոլոր օրը ու բոլոր գիշերը բնաւ պի
տի չլռեն.
Դուք, ով Տէրը կ'յիշեցնեք, լուռ մի կենաք,
7 Ու անոր հանգստութիւն մի տաք,
Մինչեւ որ անիկա հաստատէ,
Ու մինչեւ որ երկրի վրայ երուսաղէմը Գո
վեստ ընէ։
8 Տէրը իր աջ ձեռքին վրայ ու իր զօրաւոր բա
զուկին վրայ Երդում ըրաւ,
Թէ Քու ցորենդ մէյմըն ալ քու թշնամիներ
դուդ կերակուր պիտի չտամ.
Եւ օտարազգիները պիտի չխմեն քու գինիդ,
Որուն համար դուն աշխատեցար.
9 Հապա զանիկա հնձողները պիտի ուտեն,
Ու Տէրոջը փառք պիտի տան.
Եւ զանիկա քաղողները Իմ սուրբ սրահնե
րուս մէջ պիտի խմեն։

10 Անցէք, անցէք դռներէն,
Ժողովուրդին ճամբայ պատրաստեցէք.
Շինեցէք, շինեցէք մայրուղիները,
Քարերը հանեցէք.
Ժողովուրդներուն դրօշակ վերցուցէք։
11 Ահա Տէրը մինչեւ երկրին ծայրը լսել տուաւ.
Սիօնի աղջկանը ըսէք,
Ահա քու Փրկիչդ կու գայ.
Ահա Անոր վարձքը Իր հետն է,
Ու գործոց հատուցումը Իր առջեւն է։
12 Եւ անոնք Սուրբ ժողովուրդ՝ Տէրոջը փրկած
նները պիտի կոչուին.

Ու դուն՝ փնտռուած -- Հրաժարուած քաղաք
պիտի կոչուիս։

Գլ. ԿԳ

1 Երիտասարդ կը ցուցնէ թէ ինչը ով է. 2 թէ ինչ է իր յատկութիւնը իր թշնամիներուն վրայ. 7 և թէ ինչ է իր զորմութիւնը որ պիտի ընէ իր ներկերին. 10 իր զօրաւոր բարկութիւնը մէջ իր ձրի ազատութիւնը կը յիշէ. 13 Եկեղեցին իր ազատելին 17 ու իր գանգատանքն մէջ իր հաւատքը կը խոստովանի։

1 Ո՞վ է ասիկա որ կու գայ Եդովմէն,
Կարմրագոյն զգեստով՝ Բոսորայէն,
Որ փառաւոր Հանդերձով զարդարուած է,
Եւ իր շատ զօրութեամբը պանծալով կը քալէ։
Ես եմ, որ արդարութիւն կը խօսիմ,
Ու փրկելու կարողութիւն ունիմ։
2 Ինչո՞ւ համար քու հանդերձդ կարմիր է,
Ու քու զգեստներդ հնձանի մէջ կոխողին
պէս է։
3 Հնձանին մէջ մինակ ես կոխեցի,
Եւ ժողովուրդներէն ինծի հետ մարդ մը չը
կար.
Ու զանոնք իմ բարկութեամբս կոխեցի,
Եւ իմ սրտմտութեամբս զանոնք ճմլեցի.
Ու անոնց արիւնը իմ զգեստներուս վրայ ցայթ
կեց,
Եւ բոլոր հանդերձներս ներկեցի.
4 Քանզի Իմ սրտիս մէջ վրէժխնդրութեան օր
կար.
Ու իմ փրկածներուս տարին հասած էր.
5 Եւ նայեցայ, բայց Օգնող չկար,
Եւ զարմացայ որ ձեռնտու եղող մը չկար.
Ուստի իմ թագուկս ինծի համար փրկութիւն
բրաւ,
Ու իմ բարկութիւնս ինծի ձեռնտու եղաւ։
6 Եւ իմ բարկութեամբս ժողովուրդներ կոխեցի,
Ու զանոնք իմ սրտմտութեամբս Գինով
ցուցի,
Եւ անոնց արիւնը գետինը իջեցուցի։
7 Տէրոջը ողորմութիւնները, Տէրոջը գովու
թիւնները պիտի յիշեմ
Տէրոջը բոլոր մեզի ըրածներուն համեմատ
Եւ անոր շատ բարիքներուն համեմատ,
Որ իր գթութեամբը եւ առատ ողորմութեամբը
Իսրայէլի տանը ըրած է։
8 Քանզի ըսաւ, Իրաւցընէ անոնք իմ ժողովուրդս
կը են,
Սուտ չվարուող որդիներ են.
Ուստի Փրկիչ եղաւ.
9 Անոնց ամէն նեղութիւններուն առիթը նեղու
թիւն քաշեց,
Եւ իր երեսին հրեշտակը զանոնք ազատեց.
Իր սիրովը ու գթութիւնովը զանոնք փրկեց,
Եւ զանոնք վերցուց ու հին ժամանակին բո
լոր օրերուն մէջ զանոնք կրեց։
10 Բայց անոնք ապստամբեցան ու Անոր Սուրբ
Հոգին բարկացուցին.
Անոր ալ դարձաւ անոնց թշնամի եղաւ,
Ու ինքը անոնց հետ պատերազմ ըրաւ։
11 Անատեղը առջի օրերը -- Մովսէսը և անոր
ժողովուրդը յիշեցին.
Ո՞ւր է անիկա՝ որ իր հօտին հովիւները
ցամաքը ծովէն հանեց.
Ո՞ւր է անիկա՝ որ անոնց մէջը իր Սուրբ
Հոգին դրաւ.
12 Իր փառաւոր բազուկը Մովսէսին աջ ձեռ
քին հետ պարզացուց.
Իրեն յաւիտենական անուն վաստակելու
համար՝
Անոնց առջեւէն ջուրերը պատռեց.
13 Ու զանոնք անդունդներէն առանց սահե
լու անցուց,
Ինչպէս որ ձի մը անապատէն կ'անցնի։
14 Տէրոջը Հոգին զանիկա հանգստացուց՝
Հովիտի մէջ իջնող անասուններու պէս
Դուն քու ժողովուրդդ այնպէս առաջնոր
դութիւն ըրիր,
Որ քեզի փառաւոր անուն վաստակես։
15 Երկինքէն նայէ,
Ու քու սուրբ ու փառաւոր բնակութենէդ
տես.
Ո՞ւր է քու նախանձդ ու զօրութիւնդ.
Քու ապիրքներուդ գալարիլը և ինծի ըլած
ողորմութիւններդ արդիլուեցա՞ն։
16 Քանզի մեր Հայրը դուն ես,
Թէև Աբրահամ մեզ չգիտեր
Ու Իսրայէլ մեզ չճանչնար.
Դուն, ով Տէր, մեր Հայրն ես,
Ու քու անունդ՝ Ի սկզբանէ մեր Փրկիչն է։
17 Ով Տէր, ինչո՞ւ համար մեզ քու ճամբաներ
դէդ կը մոլորցնես.
Ինչո՞ւ մեր սիրտը կը խստացընես, որ քեզմէ
չվախնանք.
Քու ծառաներուդ համար՝
Քու ժառանգութեանդ ցեղերուն համար
դարձիր։

18 "Քու սուրբ ժողովուրդդ իրենց ժառանգու-
թիւնը քիչ առնն վայելեցին.
Մեր թշնամիները քու սրբարանդ ոտնակոխ
ըրին։
19 °Մենք 'ի սկզբանէ էսկիր ենք.
Դուն անոնց վրայ չտիրեցիր,
Ո՞ր քու անունդ անոնց վրայ չկանչուեցաւ։"

ԳԼ· ԿԴ

1 Եհեզեկիա ազօթք կ'ընէ Աստուծոյ կարգադրութեանը յայտնուե-
լուն համար։ 5 Աստուծոյ ողորմութիւնը հրաշագործելով՝ իր
բնական ազգականութիւնը կը խոստովանի։ 9 Իր նեզութեանը
համար կը գանգատի։

1 Երգահան թէ "Երկինքը ճեղքելով վար իջնելիր,
Քու ներկայութենէդ լեռները †հալելին՝
2 Խոխրները բռնկեցնող կրակի պէս,
Ջուրերը եռացնող կրակի պէս,
Որ քու անունդ թշնամիներուդ յայտնելիր,
Ո՞ր ազգերը քու երեսէդ դողային։
3 Երբոր 'ահ ոսկալի բաները ըրիր, որոնց չենք
յուսար,
Իջար, քու երեսէդ լեռները ‡հալեցան։
4 Քանզի "սկիզբէն 'ի վեր չլսեցաւ ու ականջ
չկեց,
Եւ աչք չտեսաւ քեզմէ ուրիշ Աստուած մը,
Որ իրեն յուսացողներուն սահն ըներ ընէ։
5 Ուրախ եղողին ու "արդարութիւն գործողին
Եւ "քու ճամբաներուդ մէջը քեզ յիշողնե-
րուն հասար.
Ահա բարկացար, վասն զի մեղք գործեցինք.
'Անոնց մէջ տևողութիւն կայ, ու պիտի փրը-
կուինք։
6 Բայց ամէնքս պիղծ բանի պէս եղանք,
Ու "մեր բոլոր արդարութիւնները գաշտանի
լաթին պէս է.
Եւ ամէնքս 'տերևի պէս կը թառամինք,
Ու մեր անօրէնութիւնները հովի պէս մեզ կը
վերցընեն։
7 Եւ 'քու անունդ կանչող չկայ,
Որ արթննայ ու քեզմով պինդ դառնայ.
Քանզի քու երեսդ մեզմէ ծածկեցիր,
Ու մեր անօրէնութիւններուն պատճառովը
մեզ մաշեցիր։
8 'Բայց հիմա, ով Տէր, դուն մեր Հայրն ես.
Մենք կաւ ենք, 'ու դուն մեր Բրնաւն ես,
Եւ ամէնքս 'քու ձեռացդ գործքն ենք։
9 'Շատ մի բարկանար, ով Տէր,
Ու Դէ անօրէնութիւնը յաւիտեան մի յիշեր.
Ահա նայէ, կ'աղաչենք, 'ամէնքս քու ժողո-
վուրդդ ենք։
10 Սուրբ քաղաքներդ անապատ եղան.
Սիօն անապատ եղաւ.
'Երուսաղէմ աւերակ եղաւ։
11 'Մեր սուրբ ու փառաւոր տունը՝
Որուն մէջ մեր Հայրերը քեզ կ'օրհնէին,
Հրոյ ճարակ եղաւ,
Եւ "մեր ամէն ցանկալի բերքերը ամայի եղան։
12 "Ասոնց վրայ ինքզինքդ պիտի զսպե՞ս, ով Տէր.
'Տ-խո՞ւմ պիտի լռե՞ս ու մեզ խիստ շատ պիտի
նեղե՞ս։

ԳԼ· ԿԵ

1 Հեթանոսաց կոչումը։ 2 Հրեայք կը մերժուին իրենց անհա-
ւատութենէն, կամապաշտութենէն ու կիզծասրտութենէն հե-
մար։ 8 Մէկ մնացորդ մը պիտի փրկուի։ 11 Զաքեան վերջ
հանելու գառատառնութիւնը, ու առաքեալներուն ապաւէ-
նիլ բարիները։ 17 Նոր Երուսաղէմին երջանիկ վիճակը։

1 Ձե- "չհարցընողներուն փնտռուեցայ,
Ձիս չնդրողներուն գտնուեցայ.
Իմ ||անունս չկանչող" ազգին
Ահա ես, ահա ես՝ ըսի։
2 'Ամէն օր իմ ձեռքերս երկրպագուցի ապստամբ
ժողովուրդի մը՝
Որոնք անանկ ճամբու մէջ կը քալեն որ աղէկ
չէ,
Ե- իրենց խորհուրդներուն կը հետևին.
3 Անանկ ժողովուրդի մը՝ 'որ միշտ երեսիս դէմ
դիս կը սրդոդցընէն.
"Պարտէզներու մէջ կը զոհեն,
Ու աղիւսներու վրայ խունկ կը ծխեն.
4 'Գերեզմաններու մէջ կը նստին,
Եւ գիշերը առանձին տեղատեղ կ'անցընեն.
'Խոզի միս կ'ուտեն,
Ու իրենց ամաններուն մէջը գարշելի բաներ
րուն արգանակ կայ.
5 Որոնք կ'ըսեն,
'Մէկդի կեցիր, ինծի՞մի դպչիր,
Քանզի ես քեզմէ սուրբ եմ։
Ասոնք իմ ռնդացս մէջ ծուխ են,
Ու ամէն օր բորբոքած կրակ են։
6 Ահա 'իմ առջևս գրուած է.
"Պիտի չլեմ, 'հապա պիտի հատուցանեմ.
Այո, անոնց ծոցին մէջը պիտի հատուցանեմ
7 Ձեր անօրէնութիւնները՝ 'ձեր հայրերուն անօ-
րէնութեանցը հետ միկտեղ,
'Որոնք լեռներուն վրայ խունկ ծխեցին,

'Ու բլուրներուն վրայ դիս անարդեցին, ի'բսկ
Ցերը,
Ոստի անոնց առջի գործքերը իրենց ծոցե-
րուն մէջ պիտի լեցընեմ։
8 Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Ջոր օրինակ երբոր ողկոյզի մը վրայ քաղցու
գտնուի, կ'ըսեն թէ
Աւելիա մի կորսընցընէր,
'Դանզի աստր վրայ օրհնութիւն կայ.
Ես ալ իմ ծառաներուս համար այնպէս պէ-
տի ընեմ,
Որպէս զի ամէնը չկորսընցընեմ։
9 Ու Յակոբէն սերունդ՝
Եւ Յուդայէն իմ լեռներուս ժառանգորդ մը
պիտի հանեմ.
Ու իմ 'ընտրեալներս ան երկար պիտի ժա-
ռանգեն,
Եւ իմ ծառաներս հոն պիտի բնակին։
10 Ու գիս փնտռող ժողովուրդիս համար 'Սարօն
հօտերու վարակ՝
Եւ 'Աքովրի ձորը արջառներու մակաղատեղ
պիտի ըլլայ։
11 Բայց դուք Տէրը թողուցիք
Ու 'իմ սուրբ լեռս մոռցաք.
"Գադ 'սեղան պատրաստեցիք,
Ու †Մենեին ‡Թափելու նուէր" լեցուցիք։
12 Ես ալ ձեզ սուրի պիտի ||մատնեմ,
Եւ ամէնդդ պիտի ծունկ մոթքնուելու համար.
'Քանզի կանչեցի ու պատասխան չտուիք,
Խօսեցայ ու մնիկ չերկիք.
Հապա իմ առջևս չարութիւն ըրիք,
Եւ ինծի հաճելի չեղածը ընտրեցիք։
13 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ.
Ահա իմ ծառաներս պիտի ուտեն,
Բայց դուք անօթի պիտի մնաք.
Ահա իմ ծառաներս պիտի խմեն,
Բայց դուք ծարաւ պիտի մնաք.
Ահա իմ ծառաներս պիտի ուրախանան,
Բայց դուք ամօթալից պիտի ըլլաք.
14 Ահա իմ ծառաներս սրտի ուրախութեամբ
պիտի ցնծան,
Բայց դուք սրտի ցաւէն պիտի աղաղակէք,
Եւ 'հոգիի ճնշումէն պիտի ոռնաք։
15 Ու ձեր անունը 'իմ ընտրածներուս դանդ.քի
համար պիտի թողուք.
Եւ Տէր Եհովան քեզ պիտի մեռցընէ,
Ու 'իր ծառաները ուրիշ անունով պիտի կանչէ.
16 'Որ երկրի վրայ օրհնուողը
Ճշմարիտ Աստուծով օրհնուի,
Ու երկրի վրայ երդում ընողը
Ճշմարիտ Աստուծով երդում ընէ.
Քանզի առջի նեղութիւնները մոռցուեցան,
Ու անոնք իմ աչքերէս ծածկուեցան։
17 Քանզի ահա ես նոր երկինք ու նոր երկիր
կը ստեղծեմ.
Եւ առջինները պիտի չյիշուին, ու մտքե-
րուս պիտի չգան։
18 Բայց դուք իմ ստեղծագործութիւնովս
Յաւիտեան յաւիտենից ուրախացէք և ցըն-
ծացէք.
Վասն զի ահա ես Երուսաղէմը ցնծութեան
համար՝
Ու անոր ժողովուրդը ուրախութեան համար
կը ստեղծեմ։
19 Ու "Երուսաղէմի վրայ պիտի ցնծամ,
Եւ իմ ժողովուրդիս վրայ պիտի ուրախանամ.
Ու "հոն ալ լացի ձայն ու ողբի ձայն
պիտի չլսուի։
20 Հոն մէկ-յիշն ալ քիչ օր ապրող տղայ,
Կամ օրերը չլեցուած ծեր պիտի չըլլայ.
Քանզի երիտասարդը հարիւր տարեկան պի-
տի մեռնի,
Եւ հարիւր տարեկան մեղաւորը անէծք պի-
տի հանդիպի։
21 Ու "տուներ պիտի չշինեն ու պիտի բնակին,
Եւ այգիներ պիտի տնկեն ու անոնց պտուղը
պիտի ուտեն։
22 Անոնք պիտի չշինեն՝ որ ուրիշները բնակին,
Անոնք պիտի չտնկեն՝ որ ուրիշները ուտեն.
Վասն զի 'իմ ժողովուրդիս օրերը ծառի օ-
րերու չափ պիտի ըլլան,
Եւ 'իմ ընտրածներս իրենց ձեռացը գործ-
քերը պիտի հինցընեն։
23 Անոնք պարապ տեղը պիտի չաշխատին,
"Ու դժբաղդութեան համար պտղաբեր պիտի
չծնանին.
Քանզի 'անոնք Տէրոջը օրհնածներուն սե-
րունդն են,
Ու անոնց հետ անոնց զաւակներն ալ։
24 Եւ պիտի ըլլայ որ 'անոնք դեռ չկանչած՝ պա-
տասխան պիտի տամ,
Ու քանի որ դեռ կը խօսին՝ պիտի լսեմ։
25 "Գայլը ու "գառը միկտեղ պիտի արածին,
Եւ առիւծը արջառի պէս յարդ պիտի ու-
տի.
'Ու օձին կերակուրը հող պիտի ըլլայ.

ա Բ Օր· է· 6· իգ· 19· Գլ· կը· 12· Դատ· բ· 24։
բ Սաղ· ճիգ· 5։
գ Սաղ· հգ· 7։
դ Կամ Մենք այնպէս եղանք· որպէս Ի-
նէ գան մեր վրայ բա-
նաւ. չենք տիրեր· գ· 3· 6։
ե Կամ աստուածացան։
զ Սաղ· լա· 10։ ա Կար· բ· 9։
է Գոզ· ժ· 35։
ը Գլ· իզ· 8։
թ Սաղ· ոգ· 6։
ժ Փիլ· գ· 1։
ի Սաղ· ղ· 5· 6։
լ Ովս· է· 7։
խ Գլ· կգ· 16։
ծ Գլ· իհ· 16։ իխ· 9· Երեմ· ժգ· 6· Հաբամ· ի· 20· 21։
կ Գլ· իզ· 8։
հ Սաղ· հի· 23։
ձ Սաղ· հի· 1։
ղ գ Թագ· իե· 9։ Բ Մն· լգ· 19։ Սաղ· հգ· 7։
ճ Եզեկ· իգ· 21· 25։
մ Գլ· իզ· 14։
յ Սաղ· ձգ· 1։
—
ն Հաբամ· ի· 24։ 25։
շ Սաղ· հի· 8։
ո Սաղ· հի· 13։
չ Սաղ· հի· 1։
պ գ Թագ· իե· 9։ Բ Մն· լգ· 19։ Սաղ· հգ· 7։
ջ Եզեկ· իգ· 21· 25։
ռ Գլ· լգ· 14։
ս Սաղ· ձգ· 1։
վ 26· 30։ ժ· 20։ Եփես· բ· 12· 13։
տ Կամ անանուանդ չկան-
չուած։ Գլ· կգ· 19։
ր Հաբամ· ժ· 21։
ց Բ Օր· լը· 21։
ւ Գլ· ա· 28։ կգ· 17։ Տէս Դ. Թ· ժ· 5։
փ Բ Օր· ժը· 11։
ք Գլ· կգ· 17։ Տէս Դ. Թ· ժա· 7։
օ Տէս Մատ· իզ· 11։ Դ. Թ· ժ· 30։ Ժը· 11։ Ցաղ· ժ· 19։
ֆ Բ Օր· լը· 34։ Սաղ· գ· 16։
և Սաղ· ծ· 3։
ա Սաղ· հի· 12։ Երեմ· ժգ· 18։ Եզեկ· ժա· 21։
բ Եզ· է· 5։
գ Եզեկ· ժը· 6։
դ Տէս Մատ· իզ· 11։ Դ. Թ· ժ· 30։ Ժը· 11։ Ցաղ· ժ· 19։
ե Բ Օր· լը· 34։ Սաղ· գ· 16։
զ Սաղ· ծ· 3։
է Սաղ· հի· 12։ Երեմ· ժգ· 18։ Եզեկ· ժա· 21։
ը Եզ· է· 5։
թ Եզեկ· ժը· 6։
ժ Գլ· ի· 13։ Զաք· է· 7։ Մատ· իա· 34—43։
ի Պատ· ը· 12։ Դ. Թ· ժգ· 23։
լ Հեր· 9· 22։
խ Տէս Երեմ· իհ· 22։ Զաք· ը· 13։
ծ Գլ· կը· 2։ Գօր· ժա· 26։
կ Գլ· ի· 13։ Զաք· է· 7։ Մատ· իա· 34—43։
հ Պատ· ը· 12։ Դ. Թ· ժգ· 23։
ձ Եզեկ· իգ· 41։ ա Կար· ժ· 21։
ղ Կամ Ճակատագրին
ճ Եբր· Խառնաստիճ
մ Եբր· Ճակատագ-
րեմ,
յ Բ Մն· լգ· 15· 16։ Ա-
մակ· ա· 24· Եր. Գլ· կգ· 4։ Երեմ.
ն Ձմար Աստուծով օրհնուի,
շ Ու երկրի վրայ երդում ընողը
Ճշմարիտ Աստուծով երդում ընէ.
Քանզի առջի նեղութիւնները մոռցուեցան,
ո Ու անոնք իմ աչքերէս ծածկուեցան։
չ Քանզի ահա ես նոր երկինք ու նոր երկիր
կը ստեղծեմ.
Եւ առջինները պիտի չյիշուին, ու մտքե-
րուս պիտի չգան։
պ Բայց դուք իմ ստեղծագործութենովս
Յաւիտեան յաւիտենից ուրախացէք և ցըն-
ծացէք.
ջ Ու "Երուսաղէմի վրայ պիտի ցնծամ,
Եւ իմ ժողովուրդիս վրայ պիտի ուրախանամ.
ռ Ու "հոն ալ լացի ձայն ու ողբի ձայն
պիտի չլսուի։
ս Ես ալ քիչ օր ապրող տղայ,
Կամ օրերը չլեցուած ծեր պիտի չըլլայ.
վ Քանզի երիտասարդը հարիւր տարեկան պի-
տի մեռնի,
Եւ հարիւր տարեկան մեղաւորը անէծք պի-
տի հանդիպի։
տ Ու "տուներ պիտի չշինեն ու պիտի բնակին,
Եւ այգիներ պիտի տնկեն ու անոնց պտուղը
պիտի ուտեն։
ր Անոնք պիտի չշինեն՝ որ ուրիշները բնակին,
Անոնք պիտի չտնկեն՝ որ ուրիշները ուտեն.
ց Վասն զի 'իմ ժողովուրդիս օրերը ծառի օ-
րերու չափ պիտի ըլլան,
ւ Եւ 'իմ ընտրածներս իրենց ձեռացը գործ-
քերը պիտի հինցընեն։
փ Սաղ· ղբ· 12։
ք Եզ· է· 9· 15։
օ Տէս Բ Օր· իբ· 41։ Ովս· բ· 18։
ֆ Գլ· կա· 9։
և Սաղ· լբ· 5։ Դատ· բ· 24։
ա Գլ· ժա· 6· 7· 9։
բ Ծն· գ· 14։
—

Ձեռնք իմ բոլոր սուրբ լեռանս մէջ ինձա պէս
տի չհան
Ու պիտի չապականեն, ի՛բսէ Տէրը։

ԳԼ. ԿԶ

1 Փառաւոր Աստուծոյ ծառայութիւնը պէտք է որ ըլլայ խոնարհութեամբ եւ անկեղծութեամբ։ 3 Աստուած կը միխիթարէ խեղճերը՝ յիշելով եկեղեցիին զրկանացուները։ 10 ու անոր վերկլուա բարիքները։ 13 Աստուծոյ անաչառ դատաստանները չարերուն դէմ։ 19 Հեթանոսները սուրբ եկեղեցի մը պիտի ունենան։ 24 ու չարերուն դատապարտութիւնը պիտի տեսնեն։

1 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Երկինքը իմ աթոռս է,
Ու երկիրը իմ ոտքերուս պատուանդանն է.
Ա՛ի՞նչ տուն է որ ինծի համար կը չինէք,
Եւ ա՛ի՞նչ տեղ է իմ հանգստութեանս համար։
2 Քանզի ասոնց ամէնը իմ ձեռքս չինեց,
Ու ասոնց ամէնը եղան, ի՛բսէ Տէրը.
Բայց ես ասոր պիտի նայիմ,
Ան՛կնքին խոնարհին եւ կտրած հոգի ունեցողին
Ու դիմ խօսքէս դողացողին։

3 Ա՛րջառ մորթողը մարդ սպաննողի պէս է,
Գառնուկ զոհողը շուն մորթողի պէս,
Նուէր մատուցանողը խոզի արիւն ցօղացնողի պէս,
Կնդրուկ ծխողը *կուռք պաշտողի պէս.
Իրենց ընտրութիւնները ընտրեցին,
Ու անոնց հոգիները իրենց գարշելիներէն կ՚ախորժին։
4 Ես ալ անոնց խաբեպատիժները պիտի ընտրեմ,
Եւ իրենց վախցած բաները իրենց վրայ պիտի բերեմ.
Վասն զի կանչեցի ու պատասխան տուող չեղաւ,
Խօսեցայ ու մինչ չլսեին.
Հապա իմ աչքիս չարութիւն ըրին,
Եւ իմ չհաւնածս ընտրեցին։

5 Տէրոջը խօսքը մինչ ըրեք,
Դո՛ւք անոր խօսքէն դողացողներ.
Իմ անուանս համար ձեզ ատող,
Ու ձեզ անարգող ձեր եղբայրները ըսին,
Թող Տէրը փառաւորուի,
Ո՛ւ ձեր ուրախութիւնը տեսնենք.
Բայց անոնք պիտի ամչնան։

6 Քաղաքէն ազազակի ձայն՝ տաճարէն մէկ
ձայն մը կու գայ,
Տէրոջը ձայնը՝ որ իր թշնամիներուն պատիժ
կը հատուցանէ։
7 Ցաւ չքաշած ծնաւ,
Ցաւը չհասած արու զաւակ ծնաւ։
8 Ա՛նանկ բան մը ո՞վ լսեց, ասանկ բաներ ո՞վ
տեսաւ.
Մէյմէկ երկիրը մէկ օրուա՞ն մէջ կը ծնանի,
Կամ մէկ ազգ մը մէկ անգամի՞ն ծնաւ.
Քանի Սիօն ցաւ քաշածին պէս իր տղաքները ծնաւ։
9 Ես որ ծնանելու վայրկեանը կը բերեմ,
Ծնանիլ պիտի չտա՞մ, ի՛բսէ Տէրը.
Ես որ ծնանիլ կու տամ,
Ա՛րգելը պիտի գոցե՞մ, ի՛բսէ քու Աստուածդ։
10 Երուսաղէմին հետ ուրախացէ՛ք ու անոր հետ
ցնծացէ՛ք
Դուք ամէնդ որ զանիկա կը սիրէ՛ք.
Մեծապէս ուրախացէ՛ք անոր հետ
Դուք ամէնդ որ անոր համար սուգ կը բռնէ՛ք.
11 Վասն զի անոր միխիթարութեան տիւթքներէն
պիտի ծծէ՛ք ու կշտանա՛ք.
Վասն զի դուք պիտի դիէ՛ք,
Եւ անոր փառքին առատութիւնովը զուարճանա՛ք։

12 Քանզի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Ահա ես *անոր վրայ խաղաղութիւնը դետի պէս՝
Ու ազգերուն փառքը յորդահոս հեղեղի պէս
պիտի տարածեմ.
Եւ *պիտի դիէ՛ք, դիրկի վրայ պիտի վերցուի՛ք,
Ու ծունկերու վրայ պիտի դդուի՛ք։
13 Ինչպէս որ մէկ մայր մը *իր տղան՝ կը միխիթարէ,
Ա՛յնպէս ալ ես ձեզ պիտի միխիթարեմ.
Ու Երուսաղէմին միխիթարութիւն պիտի դրտնէ՛ք։
14 Եւ պիտի տեսնէ՛ք ու սրտերնիդ պիտի ուրախանայ,
Եւ *ձեր ոսկորները կանանչ խոտի պէս պիտի
ծաղկին.
Ու Տէրոջը ձեռքը իր ծառաներուն վրայ՝
Եւ անոր բարկութիւնը թշնամիներուն վրայ
պիտի յայտնուի։
15 *Քանզի ահա Տէրը կրակով կու գայ,
Ու անոր կառքերը մրրիկի պէս են,
Որ իր բարկութիւնը սրտմտութիւնով՝
Եւ իր սպառնալիքը կրակի բոցով *ի գործ
դնէ։
16 Քանզի Տէրը կրակով ու կը սրովը պիտի գա-
տէ ամէն մարմինը.

Ու Տէրոջմէ սպաննուածները շատ պիտի ըլլան։
17 *Ջերմեռնէք պրոշները, և պարտէզներու մէջ
տեղը իրարմէ ետև մնալքուռղները,
Ե՛ս խոզի միս ու պիղծ բաները և մուկ ուտողները
Միեղոյն բնաջինջ պիտի ըլլան, ի՛բսէ Տէրը։
18 Բայց ես անոնց գործքերը ու խորհուրդները
գիտեմ.
Ե՛ս պիտի ըլլայ որ բոլոր ազգերը ու լեզուները պիտի ժողվեմ,
Եւ անոնք պիտի գան ու իմ փառքս տեսնեն։
19 Եւ անոնց մէջը նշան պիտի դնեմ,
Ու անոնցմէ ազատուածները ազգերուն պիտի իրկեմ,
Աֆրիկէն դէպ *ի Թարսիս, դէպ *ի փուղ և
Ղուդ՝ (աղեղնաւորները,)
Դէպ *ի Թուբէլ ու Յաւան,
Ա՛ն հեռու կղզիները՝ որ իմ համբաւս չլսեցին
Եւ իմ փառքս չտեսան.
*Ու իմ փառքս ազգերու մէջ պիտի պատմեն։
20 Եւ անոնք՝ ձիերով ու կառքերով,
Գահաւորակներով, Ջորիներով ու տաճիկ ուղտերով՝
Ձեր բոլոր եղբայրները ամէն ազգերէն
իմ սուրբ լեռս Երուսաղէմ
*Ցերոջը ընծայ պիտի բերեն, ի՛բսէ Տէրը,
Ինչպէս որ Իսրայէլի որդիքը
Մաքուր ամանով Տէրոջը տունը ընծայ կը բերեն։
21 Եւ անոնցմէ ալ պիտի առնեմ
*Քահանաներ -- Ղեւտացիներ ըլլալու համար,
ի՛բսէ Տէրը։
22 Քանզի ինչպէս որ իմ ստեղծելու *նոր երկինքս
Ու նոր երկիրս իմ առջեւս պիտի կենայ, ի՛բսէ
Տէրը,
Ա՛յնպէս ալ ձեր սերունդը ու ձեր անունը
պիտի կենայ։
23 Եւ *պիտի ըլլայ որ նոր ամիսէ նոր ամիս
Ու շաբաթէ շաբաթ
Ա՛մէն մարմին իմ առջեւս երկրպագութիւն
ընելու պիտի գայ, ի՛բսէ Տէրը։
24 Եւ անոնք պիտի ելլեն
Ու *ինծի ապստամբ եղող մարդոց դիեերը պիտի տեսնեն.
Քանզի *անոնց որդը պիտի չմեռնի,
Եւ անոնց կրակը պիտի չմարի,
Ու անոնք ամէն մարմնոյ զզուանք պիտի ըլլան։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՄԻԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Երեմիային ժամանակը 3 ու կէսմը. 11 իր մարգարէական տեսիլքները՝ որոնց մէջ նշանի մը ու եռացող կաթսայ մը կը տեսնէ. 15 իր դէմ պատգամը Յուդայի դէմ. 17 Աստուած կը քաջալերէ զանիկա խոստանալով որ անոր օգնական պիտի ըլլայ։

1 Բենիամինի երկիրը՝ Անաթովթի մէջ եղող
քահանաներէն Քեղկիայի որդւոյն Երեմիային
2 խօսքերը. Որ անոր՝ Տէրոջը խօսքը եղաւ,
Յուդայի Թագաւորին Ամմոնի որդւոյն Յոսիայ-
այնի օրերը՝ *անոր Թագաւորութեանը տասն-
3 ուերեքերորդ տարին. Նաև Յուդայի Թագաւորին Յոսիայի որդւոյն Յոյակիմին օրերը՝
մինչև Յուդայի Թագաւորին Յոսիայի որդւոյն
*Սեդեկիայի մեռառանեւորդ տարւոյն վերջը՝
տմինչև Երուսաղէմի գերութիւնը՝ *որ հինգե-
րորդ ամսուն մէջ եղաւ։
4 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,

5 Քեզ որովայնի մէջ չստեղծած՝ *քեզ գիտցայ,
Ու դուն *ի՛ր ծնած պահդ չելած՝ *քեզ
սրբեցի.
Քեզ ազգերուն մարգարէ ըրի։
6 Ես ասիկա ըսի,
*Ո՛հ, Տէր Եհովայ, ահա ես խօսել չեմ գիտեր,
վասն զի ես մանուկ եմ.
7 Բայց Տէրը ինծի ըսաւ,
Մի ըսեր թէ ես մանուկ եմ.
վասն զի ուր որ քեզ իրկեմ՝ պիտի երթաս,
Ու *ինչ որ քեզի պատուիրեմ՝ պիտի խօսիս։
8 Անոնց երեսէն մի վախնար.
Քանզի ես քեզի հետ եմ
Քեզ ազատելու համար, ի՛բսէ Տէրը։
9 Եւ Տէրը իր ձեռքը երկնցուց ու *իմ բերանս դպաւ.
Եւ Տէրը ինծի ըսաւ,
Ահա *իմ խօսքերս քու բերանդ դրի։

10 Նայէ՛ եա այսօր քեզ ազգերուն վրայ
եւ թագաւորութիւններուն վրայ կայնեցուցի ,
որ հիւսէ ու փլցընես և կորսընցընես ու աւրես ,
նա՛ չինես ու տնկես ։

11 եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
Ով երեմիա , ի՞նչ կը տեսնես ։
Ու ես ըսի , Նշենիի գաւազան մը կը տեսնեմ։
12 Ինծառներ Տէրը ինծի ըսաւ , Ազէկ տեսար ։
վասն զի ես իմ խօսքիս համար զգնիկա կա-
տարելու պիտի արագամ։

13 եւ երկրորդ անգամ Տէրոջը խօսքը ինծի
եղաւ՝ ըսելով , Ի՞նչ կը տեսնես ։
Ու ես ըսի , Եռացող կաթսայ մը կը տեսնեմ
որ անոր երեսը դէպ ի հիւսիս է ։

14 եւ Տէրը ինծի ըսաւ ,
Չարիքը հիւսիսէն պիտի բորբոքի
երկրին բոլոր բնակիացը վրայ ։
15 Քանզի ահա ես հիւսիսի թագաւորութիւն-
ներուն
բոլոր ազգառոհմները պիտի կանչեմ , կ'ըսէ
Տէրը ,
Ու պիտի գան , և ամէն մէկը իր աթոռը
Երուսաղէմի դռներուն առջեւը՝
եւ անոր չրջակայ պարիսպներուն վրայ
Ու Յուդայի բոլոր քաղաքներուն վրայ պիտի
դնեն ։
16 եւ պիտի խօսիմ անոնց իմ դատաստաններս ,
Անոնց բոլոր չարութիւններուն համար ,
վասն զի անոնք զիս թողուցին ,
եւ ուրիշ աստուածներու խունկ ծխեցին ,
Ու իրենց ձեռացը գործքերուն երկրպագու-
թիւն ըրին ։

17 Ուրեմն գուն քու մէջքդ պնդէ ու ելլէ ,
եւ քեզի բոլոր հրամայածս անոնց ըսէ ,
Մի՛նայ երեսէն մի՛ վախնար ,
Զի՛նայ որ քեզ անոնց առջեւը ամօթով բնեմ ։
18 եւ ես ահա այսօր քեզ բոլոր երկրին դէմ՝
Այսինքն Յուդայի թագաւորներուն , անոր
իշխաններուն ,
Անոր քահանաներուն և երկրին ժողովրդին՝
Զմեր քաղաքի պէս ու երկաթէ սիւնի պէս
Ու պղնձէ պարիսպներու պէս դրի ։
19 եւ անոնք քեզի հետ պիտի պատերազմին ,
Բայց պիտի չկրնան քեզ յաղթել ։
Վասն զի ես քեզի հետ եմ՝
Քեզ ազատելու համար , կ'ըսէ Տէրը ։

ԳԼ · Ե

1 Աստուած իր ամբի քաղքացիները յիշելով կը մեծցնէ

Հրեից հետ իրենց անառակ ապստամբութիւնը համար ։ 9 ու-
րան նմանը չկար ։ 14 կը յանձնէ թէ իրենք են իրենց մը-
շտատեւ թշնամներուն պատճառը ։ 20 Յուդայի մեղքերը ։ 31
Անոր յոյսը պարապ կ'ելլէ ։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
2 Գնա ու Երուսաղէմին ականջներուն կանչէ ու
ըսէ ,
Տէրը այսպէս կ'ըսէ ։
Անապատին մէջ ան չցանուած երկիրը
իմ հետեւէս եկած առենդ՝
Քու Հարսնութեանդ քաղցրութիւնը ,
Քու Հարսնութեանդ սէրը քեզի համար յիշեցի։
3 Իսրայէլ Տէրոջը սուրբ էր ,
Անոր արմտեացը երախայրին էր ։
Ամէն անոնք որ զանիկա կ'ուտէին՝ յանցաւոր
կ'ըլլային ։
Անոնց վրայ չարիք կը հասնէր , կ'ըսէ Տէրը ։
4 Տէրոջը խօսքը մնիկ ըրէք , ով Յակոբի տունը ,
Ու Իսրայէլի տանը բոլոր ազգառոհմները ։
5 Տէրը այսպէս կ'ըսէ ։
Զմեր Հայրերը ի՞նչ անիրաւութիւն գտան իմ
վրաս ,
Որ ինծմէ հեռացան ,
Եւ ունայնութեան հետէ երթալով՝ ունայն
եղան ։

6 Ու չըսին թէ Ո՞ւր է Տէրը՝
Որ մեզ Եգիպտոսի երկրին հանեց ։
Որ մեզ Անապատին պարագուց ,
Անմայրելեան և փոսերու երկրէն ,
Չորութեան և մահուան սուսերի երկրէն ,
Անանկ երկրէ մը՝ ուսկից ոչ մարդ չէր անց-
ներ ,
Ու հոն մարդ չէր բնակեր ։
7 Եւ ձեզ Բարիքերը երկիր մը բերի ,
Որ անոր պտուղը ու բարիքը ուտէք ։
Եւ դուք մտաք ու իմ երկիրս անմաքուր
ըրիք ,
Եւ իմ ժառանգութիւնս պղծեցիք ։
8 Քահանաները չըսին թէ Տէրը ո՞ւր է ,
Ու Օրինաց վարդապետները զիս չճանչցան ,
Եւ Հովիւները ինծմէ ապստամբեցան ,
Ու մարգարէները Բահաղով մարգարէութիւն
ըրին ,
Եւ Անօգուտ բաներու ետեւէ գացին ։
9 Ասոր համար Ձեզի հետ տակաւին պիտի վի-
ճիմ , կ'ըսէ Տէրը ,
Ու Ձեր որդւոցը որդիներուն հետ պիտի վի-
ճիմ ։
10 Վասն զի կիտացուց կղզիները անցէք ու նա-
յեցէք ,

Ա Եւ · ժթ · 5 · 6 ։
Բ Ցաղ · ա · 18 · Ցայտ-
ժգ · 4 ։
Գ Գլ · ժբ · 14 · ծ · 7 ։
Դ Երե · ժբ · 14 · Ա-
մոս · ա · 2 ։
Ե Ցայտ · ժԼ · 15 ։
Զ Գլ · ԼԲ · 5 · խգ · 10 ։
Է Բ Օր · իբ · 20 · ԳԼ ·
ժէ · 13 ։
Ը գ Թագ · ժբ · 46 ·
գ Թագ · գ · 29 ·
ԲԹ · 1 · Ցոբ · լը ·
3 · Ղևտ · ժբ · 33 ·
ա Պետ · ա · 15 ։
Ժ Եզ · գ · 12 · Հմր ·
Ա Գլ · ԼԲ · 3 · խգ · 10 ։
Բ Բ Օր · իբ · 20 · ԳԼ ·
ժէ · 13 ։
Գ գ Թագ · ժբ · 46 ·
գ Թագ · գ · 29 ·
ԲԹ · 1 · Ցոբ · լը ·
3 · Ղևտ · ժբ · 33 ·
ա Պետ · ա · 15 ։
Դ Եզ · գ · 12 · Հմր ·
Ե Ա Թագ · ժ · 6 ։
Զ Ցաղ · ա · 18 · Ցայտ-
ժգ · 4 ։
Է Գլ · ժբ · 14 · ծ · 7 ։
Ը Եա · ե · 4 · Միք ·
գ · 3 ։
Թ գ Թագ · ժէ · 15 ։
Ցայտ · ը · 8 ։
Ժ Եա · կգ · 9 · 11 · 13 ·
Ա Ժո · ժգ · 4 ։
Բ Բ Օր · ը · 13 · լը · 10 ։
Գ Թագ · ժգ · 28 · ժգ ·
7 · 8 · բ Օր · ը · 7 ·
8 · 9 ։
Դ Ղևտ · ժբ · 25 · 27 ·
28 · Թագ · լե · 33 ·
34 · Ա Պետ · հը · 38 ·
59 · Ռմ · 38 · ԳԼ ·
գ · 1 · ժգ · 18 ։
Ե Մատ · բ · 6 · 7 ·
Հռոմ · բ · 20 ։
Զ Գլ · խգ · 13 ։
Է Բ Օր · լը · 10 ·
Եա · լ · 1 · 8 ։
Ը Ցես · ժգ · 3 ։
Թ Եա · գ · 9 · Ռմ ·
ե · 5 ։
Ժ Ես · Եա · գ · 33 ։
Ա Եբր · Ընդհանրն
7 ։
Բ Եա · ա · 7 · ԳԼ · գ ·
7 ։
Գ Գլ · խգ · 7 · 8 · 9 ·
Դ Գլ · գ · 18 ։
Ե Բ Օր · լը · 10 ·
Զ Եա · լ · 1 · 8 ։
Է Ցես · ժգ · 3 ։
Ը Եա · գ · 9 · Ռմ ·
ե · 5 ։
Թ Գամ կատարելը , քան
կապերդ փրցուցիր
ու ըսիր , Ծառա-
յութիւնդ չեմ ըներ ,
այնպէս որ
Ժ Բ Օր · ժբ · 9 · Եա ·
ծե · 5 · 7 · ԳԼ · գ ·
6 ։
Ա Եզ · լէ · 18 · 16 ։
Բ Եզ · ժէ · 17 · Մատ ·
խգ · 2 · ՃԼ · 8 · Եա ·

եւ կեդար Ճաշը խրկեցէք ու ազէկ հասկըցէք ,
եւ տեսէք թէ այսպէս բան մը եղե՞ր է ։
11 Մի՞թէ ազգ մը իր աստուածները փոխե՞ց ,
Թէեւ անոնք Աստուած չեն ։
Բայց իմ ժողովուրդս իր փառքը
Անօգուտ բանի հետ փոխեց ։
12 Ով երկինք , ասոր վրայ զարմացէք ։
Պչրեցէք ու խիստ սոսկացէք , կ'ըսէ Տէրը ։
13 Վասն զի իմ ժողովուրդս երկու չարութիւն
գործեց ,
Զիս կենդանի ջուրին աղբիւրը թողուցին ,
Եւ իրենց գուբեր փորեցին ,
Ջարուած գուբեր որ չեն կրնար ջուր պահել ։
14 Միթէ Իսրայէլ Ծառա՞յ է ,
Կամ Ծառայի՞ զաւակ է ։
Անիկա ինչո՞ւ համար յափշտակութեան մատ-
նուեցաւ ։
15 Անոր վրայ առիւծի կորիւնները դոչեցին
Ու ձայներնին հանեցին ,
Եւ անոր երկիրը աւերակ ըրին ։
Անոր քաղաքները այրեցան , անբնակ եղան ։
16 Մեմփեացւոց ու Տափնացւոց սալքները ան-
դամ
Քու գլխուդ գագաթը կոտրեցին ։
17 Չէ՞ որ ասիկա գուն քու վրադ բերիր
Քու Տէր Աստուածդ ձգելով ,
Երբոր Անիկա ճամբուն մէջ քեզի առաջնորդ-
ութիւն կ'ընէր ։
18 եւ հիմա գուն Եգիպտացւոց ճամբան ի՞նչ
բան ունիս ,
Որ Սիհորի Ջուրը խմելու երթաս ։
Կամ Ասորեստանի ճամբան ի՞նչ բան ունիս ,
Որ Գետին Ջուրը խմելու երթաս ։
19 Քու Չարութիւնդ քեզ պիտի խրատէ ,
Ու քու անհաւատարմութիւններդ քեզ պիտի
յանդիմանեն ։
Ալդ գիտցիր ու տես թէ դէշ ու դառն բան
մըն է ,
Որ քու Տէր Աստուածդ կը թողուս ,
Եւ քու վրադ իմ վախս չկայ ,
կ'ըսէ զօրաց Եհովայ Տէրը ։
20 Վասն զի քու լուծդ շատոնցմէ կոտրեցի ,
Քու կապանքներդ փրցուցի ,
Ու գուն ըսիր , Օրինազանց չեմ ըլլար ։
Սակայն բարձր բլուրի վրայ
Եւ ամէն կանանչ ծառի տակ
Պոռնկաբար պառկելութիւն ըրիր ։
21 Ու ես քեզ ընտիր որթ

Ա Միք · գ · 5 ։
Բ Սաղ · ԽԺԹ · 4 · Եա ·
լը · 19 · ԳԼ · ժգ · 20 ·
Գ Սաղ · ՃԿ · 20 · Հր-
ամ · ա · 23 ։
Դ Հմր · 8 ։
Ե Եա · ա · 2 · ԳԼ · գ ·
19 ։
Զ Սաղ · ԼՀ · 9 · ԳԼ ·
ԺԷ · 13 · ժբ · 14 ։
Է Ցես · ԼԲ · 5 · Ես ·
ծ · 1 · Եա · ե · 21 ։
Ը Մատ · խ · 35 ·
Մարկ · ժբ · 1 · Գաղ-
ե · 9 ։
Թ Բ Օր · լը · 32 · Եա ·
ա · 21 · ե · 4 ։
Ժ Ցոբ · ԲԹ · 30 ։
Ա Բ Օր · լը · 34 · Ցոբ ·
ժգ · 17 · ՌՀ · ժգ ·
12 ։
Բ Առակ · Լ · 19 ։
Գ Գլ · է · 31 ։
Դ Ցոբ · լԲ · 5 · Եա ·
Գլ · ժգ · 6 ·
Ե Գլ · ժբ · 12 ։
Զ Եբր · Ցայտ չկայ ·
գ · 13 ։
Է Բ Օր · լը · 16 · Գլ ·
գ · 13 ։
Ը Դատ · ժ · 10 ·
Սաղ · Հգ · 34 · Եա ·
խգ · 16 ։
Թ Բ Օր · լը · 37 · Դատ ·
ժ · 14 ։
Ժ Եա · խե · 20 ։
Ա Գլ · ժա · 15 ։
Բ Հմր · 33 ։
Գ Եա · ա · 2 · Բ · 13 ·
Գլ · է · 3 ։
Դ Բ Մն · լԳ · 16 · Նէե ·
եմ · Բ · 26 · Մատ ·
խգ · 38 · Եա · Գաղ ·
է · 32 · ա Թես · Բ ·
15 ։

Ձեր մարգարէները կերաւ ։
31 Ով ազգ , Տէրոջը խօսքին նայեցէք ։
Միթէ ես անապատ եղայ Իսրայէլին ,
կամ մութ երկիր մը ։
Իմ ժողովուրդս ինչո՞ւ կ՚ըսեն ,
Մենք ինքնագլուխ կը պտրտինք ,
Մէկ մըն ալ քեզի չենք դար ։
32 Միթէ կոյսը իր զարդերը՝
կ՚մոռնայ հարսը իր գօտին կը մոռնայ ։
Բայց իմ ժողովուրդս անթիւ օրեր իս մոռցաւ ։
33 Սէր վնռտելու համար՝ ինչո՞ւ քու ճամբադ
ազնկ կը յուշեես ,
Անանկ որ քու ճամբաներդ չար կնիկներուն
ալ սորվեցուցիր ։
34 Նաև քու քղանցքներուդ վրայ
Անմեղ աղքատաց հոգիներուն արիւնները
գտնուեցաւ ։
Զանոնք դաղտուկ տեղւանք չդտայ ,
Հապա աս ամէն բաներուն վրայ ։
35 Բայց դուն կ՚ըսես Թէ Անմեղ ըլլալուս համար՝
Անոր բարկութիւնը անշուշտ ինձմէ պիտի
դառնայ ։
Ահա ձես քեզի հետ դատ պիտի վարեմ՝
Երբ մեղք չգործեցի՝ ըսելուդ համար ։
36 Ինչո՞ւ ճամբադ փոխելով այսչափ կը թափա-
ռիս ։
Դուն եդիպտոսէն ալ պիտի ամչնաս ,
Ինչպէս որ Ասորեստանէն ամչցար ։
37 Դուն ասկէ ալ պիտի ելլես՝
Գլուխդդ ղլխուդ վրայ դրած ։
Քանզի Տէրը քու յոյսերդ մերժեց ,
Ու անոնցմով յաջողութիւն պիտի չունենաս ։

ԳԼ · Գ

1 Ասած ձեծ ազգութիւնէ Ցուդային գաղթելէ պատճառ
թիւնները եւ եւթ տարիներ : 6 Ցուդան Իսրայէլէն աւելի
չար կ՚ըլլայ : 12 Երեմիայէն խոստումներ ցնծալի
պատճառներուն : 20 Իսրայէլ յանդիմանելով ու Ասուած
ին կանչելով՝ իր մեղքերը կը խոստովանի ։

1 Կ՚ըսեն Թէ Մէկ մարդ մը Թէ որ իր կնիկը
արձակէ ,
Եւ անիկա անոր քովէն երթայ ու մէկ ուրիշ
երկիր մը աւնի ,
Միանիկա մէ՛յմին ալ ան կնկանը կը դառնայ՞ .
Ան երկիրը բոլորովին չի՛պղծուիր .
Բայց դուն Ինձ չատ հանգիստներու հետ չը-
նաութիւն ըրիր ,
Ընօրէն ինծի դարձիր , կ՚ըսէ Տէրը ։
2 Աչքերդ Երեւութներուն վերցուր ու նայէ ,

Ա Էմր · 3 ։
Լ Սապ · ժգ · 4 ։
Խ Բ Օր · լբ · 13 ։
Ի Սապ · ղգ · 21 · ԳԼ · ժգ · 25 · Ովս · բ · 14 ։
Կ Սապ · ղգ · 33 · ԳԼ · ժԹ · 4 ։
Հ Էմր · 23 · 28 ։
Ձ Էմր · 9 ։

Ղ Ածաղ · իբ · 13 · ա Ցամք · ա · 8 · 10 ։
Ճ Էմր · 18 · ԳԼ · լա · 22 · Ովս · է · 15 · Ժգ · 1 · 2 ։
Յ Խա · լ · 3 · ԳԼ · լԷ · 7 · 21 ։
Չ Բ Կռն · իբ · 16 · 20 ։
Ն Բ Ծնն · ժգ · 19 ։

— Բ Օր · իգ · 4 ։
Շ ԳԼ · բ · 7 ։
Ո ԳԼ · բ · 20 · Ժգ · 26 , 28 , 29 ։
Չ ԳԼ · գ · 1 · Ջաբ · ա · 3 ։
Պ Տիս Բ Օր · ժբ · 2 · ԳԼ · բ · 20 ։
Ջ Ծնն · լԷ · 14 · Ածաղ · իգ · 28 · Եզեկ · ժգ · 25 ։

Ռ Սապ · հէ · 7 · եա · Ռգ · 9 · Ես · ձէ · 16 · Էմր · 12 ։
Ս Էմր · 11 , 14 · ԳԼ · է · 24 ։
Վ ԳԼ · բ · 20 ։
Տ Գ Թագ · ժէ · 13 · Եզեկ · ժգ · 46 · իգ · 2 , 4 ։
Ր Եզեկ · իգ · 9 ։

Ց Գ Թագ · ժէ · 6 , 38 ։
Ւ Եզեկ · իգ · 11 , եա , ԳԼ · բ · 27 ։
Փ Բ Մն · լգ · 33 · Ովս · է · 14 ։
Ք Եզեկ · ժգ · 31 · իգ · 11 ։
Օ Գ Թագ · ժէ · 6 ։

Դարձիր , ով ապստամբ Իսրայէլ , կ՚ըսէ Տէրը ,
Իմ բարկութիւնս ձեր վրայ չեմ թափեր .
Քանզի ես ողորմած եմ , կ՚ըսէ Տէրը ,
Յաւիտեան ոխ չեմ պահեր .
13 Միայն թէ քու անօրէնութիւնդ ճանչցիր ,
Որ քու Տէր Աստուածդդ ապստամբեցար ,
Եւ դամէն կանանչ ծառի տակ
Դրու ճամբաներդ օտարներուն տարածեցիր .
Ու իմ խօսքիս հնազանդութիւն չըրիր , կ՚ըսէ
Տէրը ։
14 Դարձէք , ով ապստամբ որդիք , կ՚ըսէ Տէրը ,
Քանզի Ընձե ձեզ մերժեցի ,
Բայց մէկ մէկ ձեզ պիտի առնեմ՝ մէկ քաղաքէ մէկ
հոգի ,
Ու մէկ ազգատոհմէ երկու հոգի ,
Ու ձեզ Սիօն պիտի բերեմ .
15 Եւ ձեզի իմ սրտիս յարմար հովիւներ պիտի
տամ ,
Ու ձեզ գիտութեամբ և հանճարով պիտի
հովուեն ։
16 Ու երբոր դուք ան օրերը երկրի վրայ շատ-
նաք ու աճիք , կ՚ըսէ Տէրը ,
Մէյմըն ալ Տէրոջը ուխտին տապանակը՝ պի-
տի չըսեն .
Ան պիտի դնե՛ս միտքը պիտի չգայ ,
Ու զանիկա պիտի չյիշեն ,
Եւ անոր այցելութիւն պիտի չընեն .
Ու ա՛ն բանը՝ մէյմին ալ պիտի չըլլայ ։
17 Անատնիը Երուսաղէմը Տէրոջը աթոռը պիտի
անուանեն ,
Եւ ամէն ազգերը հոն՝ Տէրոջը անուանը հա-
մար Երուսաղէմ պիտի ժողովուին .
Եւ՝ մէյմին ալ իրենց չար սրտին կամակորու-
թեանը ետեւէն պիտի չերթան ։
18 Ան օրերը Ցուդային տունը
Իսրայէլի տանը հետ պիտի երթայ ,
Ու երկուքը միասին Հիւսիսի երկրէն
Անոնց Հայրերուն ժառանգութիւն տուած
երկիրս պիտի գան ։
19 Բայց ես ըսի , Քեզ ի՛նչպէս որդւոց մէջ դնեմ ,
Եւ քեզի՝ ցանկալի երկիրը՝
Ազգաց խոտա զեղեցիկ ժառանգութիւնը տամ :
Ու ըսի , Ինձ Հայր իմ՝ պիտի ազատակես ,
Եւ ինձմէ հետեւելէն ետ պիտի չդառնաս ։
20 Իրաւցնէ , ով Իսրայէլի տունը ,
Ինչպէս որ մէկ կնկի մը իր երկանը անհաւա-
տարիմ կ՚ըլլայ ,
Ալիպէս ալ Ցուդա ինձմէ անհաւատարիմ և-
ղաք , կ՚ըսէ Տէրը ։

Ա Սապ · ձգ · 15 · Ռգ · 8 · 9 · Էմր · 5 ։
Լ ԳԼ · իգ · 4 · Եզեկ · 13 · 23 · Եփես · գ · 11 ։
Խ Գ Թագ · ի · 28 ։
Ի Խ · կԹ · 17 ։
Կ Խ · կ · 5 ։
Հ ԳԼ · ժա · 8 ։
Ձ Տիս Խ · ժա · 13 ։

բոլոր եա Լմ , և Հռովմ · ժա · 3 ։
Ղ ԳԼ · իգ · 4 · Եզեկ · 13 · 23 · Եփես · գ · 11 ։
Ճ Գ Թագ · ի · 28 ։
Յ Խ · կ · 17 ։
Չ Խ · կ · 5 ։
Ն ԳԼ · ժա · 8 ։
Շ Տիս Խ · ժա · 13 ։

Եզեկ · լԷ · 16—22 · Ովս · ա · 11 ։
Ո Էմր · 12 · ԳԼ · լա · 5 · Ովս · է · 15 ։
Չ Սապ · ձգ · 24 · Եզեկ · ի · 6 · Դան · բ · 9 · ժա · 16 , 41 ։
Պ Խ · կգ · 16 ։
Ջ Խ · իզ · 8 · ԳԼ · ժ · 11 ։

Ռ ԳԼ · իբ · 21 ։
—
Ս ԳԼ · գ · 1 , 22 · Ճա · վԼ · բ · 12 ։
Վ Խ · իզ · 1 · Ջաբ · բ · 8 ։
Տ Բ Օր · ժ · 20 · Խա · իզ · 22 · կԷ · 16 · Տիս գլ · է · 2 ։
Ր Ծն · իբ · 18 · Սապ · ի · 2 ։

Տբ · 27 · Գապ · գ · 8 ։
Ց Խ · իզ · 28 · ակբ · ա · 31 ։
Ւ Ովս · ժ · 12 ։
Փ Ա՛սաս · ժգ · 7 · 21 ։
Ք Բ Օր · ժ · 10 · Լ · 6 · ԳԼ · իմ · 10 · Եզր · իմ · 7 ։

եւ ձեր պահին անթլփատութիւնը վերցուցէք,
Որ չըլլայ թէ իմ բարկութիւնս ձեր չար
գործքերուն համար
կրակի պէս բորբոքի ու այրէ, և մարող մը
չըլլայ։
5 Ցուգայի մէջ պատմեցէք,
Ու Երուսաղէմի մէջ քարոզեցէք ու ըսէք,
Երկրի վրայ փող հնչեցուցէք,
Բարձրաձայն աղաղակեցէք ու ըսէք,
Ժողովուեցէք ու պարսպաւոր քաղաքները
մտնենք։
6 Դէպ ի Սիօն դրօշ վերցուցէք,
Քաշուեցէք, մի կայնիք.
Վասն զի ես չարիք ու մեծ կործած պիտի
բերեմ հիւսիսէն։
7 Առիւծը իր որջէն ելաւ,
Ու ազգերը չարդողը իր տեղէն ելաւ՝ ճամ-
բայ ինկաւ,
Որ քու երկիրդ աւերակ ընէ.
Քաղաքներդ պիտի փլչին,
Ու անոնց մէջ բնակիչ պիտի չգտնուի։
8 Ասոր համար գուրգերը հագիր
եւ սուգ ընելով ողբացէք,
Վասն զի Ցերովը սաստիկ բարկութիւնը մեզ-
մէ չդարձաւ։
9 Ու պիտի ըլլայ ան օրը, կ'ըսէ Ցերը,
Որ թագաւորին սիրտը ու իշխաններուն սիր-
տը պիտի հատնի.
Ու քահանաները պիտի ապշին,
Ու մարգարէները պիտի հիանան։
10 Ես ասիկա ըսի,
Աւաղ, ով Ցէր Եհովայ,
Ձիրաւի դուն սա ժողովուրդը ու Երուսա-
ղէմը խաբելով խաբեցիր՝ ըսելով,
Ձեզի խաղաղութիւն պիտի ըլլայ.
Եւ սուրը մինչեւ անդր հոգին հասաւ։
11 Ատենը սա ժողովուրդին ու Երուսաղէ-
մին պիտի ըսուի,
Անապատի տակ բլուրներէն կը փչէ
իմ ժողովուրդիս աղջկանը ճամբուն մէջ՝
Չէ թէ հռսելու համար, ոչ ալ մաքրելու համար։
12 Աւելի սաստիկ հով մը պիտի գայ ինծի.
Հիմա ես ալ անոնց հետ դատաստաններով
պիտի խօսիմ։
13 Ահա ամպի պէս պիտի ելլէ,
Ու անոր կառքերը մրրկի պէս.
Անոր ձիերը արծիւներէն արագընթաց են.
Վա՛յ մեզի՝ որ կ'աւերուինք։
14 Ով Երուսաղէմ, սիրտդ չարութենէ լուա,
Որպէս զի փրկութիւն գտնես.
Քու չար խորհուրդներդ մինչեւ ե՞րբ պահիդ
մէջը պիտի մնան։
15 Վասն զի ձայն մը Դանէն լուր կը բերէ,
Ու եփրեմի լեռնէն թշուառութիւն լսել կու
տայ։
16 Ազգերուն յիշեցէք,
Ահա Երուսաղէմի վրայով պատմեցէք.
Որ հեռաւոր երկրէ պաշարողներ կու գան,
Ու Ցուդայի քաղաքներուն վրայ իրենց ձայ-
նը կ'արձակեն։
17 Անոր չորս կողմի ագարակի պահապաններու
պէս պիտի պաշարեն,
Վասն զի անիկա ինծմէ ապստամբեցաւ, կ'ըսէ
Ցէրը։
18 Ձա բաներդ քու ճամբաներդ ու դործքերդ
բերին քու վրադ.
Ասիկա քու չարութիւնդ է, վասն զի դառն է.
Որովհետեւ մինչեւ քու սիրտդ հասաւ։
19 Փո՛ր, փո՛ր. մինչեւ սրտիս ցաւերը
ներսը կը զգամ.
Սիրտս իմ ներսի դիս կը խռովի, չեմ կրնար
լռել,
Քանզի դուն, ով իմ անձս, փողին ձայնը,
Պատերազմին աղաղակը լսեցիր։
20 Կործած կործածի վրայ կը կանչուի,
Վասն զի բոլոր երկիրը կործանեցաւ.
Վրանները յանկարծակի՝
Ու խորաններս մէկէն կործանեցան.
21 Մինչեւ ե՞րբ դրօշը պիտի տեսնեմ,
Ու փողին ձայնը պիտի լսեմ։
22 Քանզի իմ ժողովուրդս յիմար է, զիս չճանչ-
ցան.
Անոնք անմիտ զաւակներ են,
Ու անոնց խելք հանճար չկայ.
Անոնք չարութիւն ընելու խելացուն են,
Բայց ապիկութիւն ընել չեն գիտեր։
23 Երկրի վրայ նայեցայ, և ահա անձև ու
պարապ էր.
Երկինքը նայեցայ, ու լոյս չունէր։
24 Լեռներուն նայեցայ, և ահա կը դողային,
Ու ամէն բլուրները կը սասկէին։
25 Նայեցայ, և ահա մարդ մը չկար,
Ու երկինքի բոլոր թռչունները փախած էին։
26 Նայեցայ, և ահա պտղաբեր երկիրը անապատ
եղած էր,
Ու ամէն քաղաքները Ցէրոջը երեսէն՝
Անոր սաստիկ բարկութեանը երեսէն փլած
էին։

ա Եբր. Հյնէ
բ Գլ. բ. 14։
գ Գլ. ա. 13, 14, 15։ գ. 1. 23։
դ գ Թագ. իգ. 1։ Գլ. է. 6։ Դան. է. 4։
ե Եբր. մեզամէն
զ Գլ. իե. 9։
է Ես. ա. 7։ Գլ. բ. 15։
ը Ես. իբ. 12։ Գլ. գ. 26։
թ Եզեկ. ժգ. 9։ բ Թես. բ. 11։
ժ Գլ. ե. 12։ ժգ. 13։
ի Գլ. ծա. 1։ Եզեկ. ժե. 10։ Ովս. ժգ. 15։
ժա Գլ. ա. 16։
ժբ Ես. ա. 8։
ժգ Ես. ա. 16։ Ճակ. գ. 8։
ժդ Գլ. է. 16։
ժե Գլ. է. 15։
ժզ գ Թագ. իե. 1, 4։
ժէ Սաղ. ձէ. 17։ Ես. ծ. 1։ Գլ. ը. 17, 19։
ժը Ես. ժե. 5։ ժգ. 11։ բ. 1։ Գլ. ի. 10։ Ովս. ը. 1։
ի Սաղ. իբ. 7։ Եզեկ. է. 26։
լ բ. Օր. իբ. 49։ Ովս. գ. 19։ Ովս. ը. 1։ Ամբ. ա. 8։
խ Գլ. ժա. 20։
ծ Հռովմ. ժգ. 19։
կ Ծն. ա. 2։
հ Ես. իգ. 9։
ձ Ես. է. 25։ Եզեկ. լը. 20։
ղ Սոփ. ա. 3։

27 Վասն զի Ցէրը այսպէս կ'ըսէ.
Բոլոր երկիրը պիտի աւերակ,
Բայց բոլորովին չվերջացնեմ։
28 Ասոր վրայ երկիրը սուգ պիտի բռնէ,
Ու վերէն երկինքը պիտի խաւարի.
Վասն զի խօսեցայ, որոշեցի,
Եւ պիտի չզղջամ ու անկէ ետ պիտի չդառ-
նամ։
29 Ձիաւորներուն և պէտիաւորներուն ձայնէն
Բոլոր քաղաքը պիտի փախչի.
Անոնք թանձրախիտ անտառներու մէջ պիտի
մտնեն,
Ու ապառաժներու վրայ պիտի ելլեն.
Ամէն քաղաքները պիտի թողուին,
Եւ անոնց մէջ մարդ պիտի չբնակի։
30 Ու դուն, ով աւերած, ի՞նչ պիտի ընես.
Թէև կարմիրներ հագնիս,
Թէզ ոսկի զարդերով զարդարես,
Ու աչքերուդ վրայ շատ ծարպիր ալ դնես,
Պարապ տեղը կը զարդարուիս.
Քու համակիրներդ քեզ մերժեցին և քու հո-
գիդ կը փնտռեն։
31 Քանզի ձայն մը լսեցի ծնողական կնոջ ցաւին
պէս՝
Ու սրտի ցաւ՝ որ կը հառաչէ, ու
Հեռքերը բանալով կ'ըսէ,
Հիմա վա՛յ ինծի,
Քանզի ապականողներուն պատճառաւ հոգիս
մաշեցաւ։

ԳԼ. Ե

1 Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ պտըտեցէք,
Ու հիմա նայեցէք և գիտցէք,
Ու անոր հրապարակներուն մէջ փնտռեցէք.
Թէ որ մարդ մը կրնաք գտնել,
Թէ որ իրաւունք ընող, ճշմարտութիւն փնտ-
ռող մը կայ,
Ես ան ոչնչի թողութիւն ընեմ։
2 Ու թէև Ցէրը կենդանի է կ'ըսեն,
Բայց սուտութեամբ երդում կ'ընեն։
3 Ով Ցէր, միթէ ճշմարտու-
թեան չե՞ն նայիր.
Զանոնք ծեծեցիր, բայց ցաւ մը չզգացին.

ա Գլ. է. 10, 18։ Լ. 11։ խգ. 28։
բ Ովս. գ. 5։
գ Ես. է. 30։ ծ. 3։
դ Թագ. իգ. 19։ Գլ. է. 16։
ե գ Թագ. իե. 1։ ժ. 1։ Գլ. ե. 17, 19։
զ Եբր. պատերը
է Սաղ. իբ. 7։ Ես. ծ. 1։ Գլ. ե. 26։
ը բառով պատառս։
թ Գլ. իբ. 20։ Ովս. ա. 2, 10։
ժ Ես. ա. 15։ Ովս. ա. 17։
ժա Եզեկ. իբ. 30։
ժբ Ծն. ժբ. 25։ Ես. Ովս. ժբ. 1։
ժգ Ես. ժ. 26։
ժդ Տխտ. ա. 16։
ժե Գլ. գ. 2։
ժզ Գլ. գ. 9։
ժէ Ես. իգ. 9։
ժը Ես. ա. 5։ իծ. 13։
ի Գլ. ը. 30։
ի ա Գլ. ժ. 20։
ի բ Ես. իգ. 11։
ի գ Ես. իգ. 23։ Ովս. գ. 1։

Զանոնք հատցուցիր, բայց խրատ ընդունել
չուզեցին.
Իրենց երեսը ապառաժէն աւելի կարծրացու-
ցին,
Ու դառնալ չուզեցին։
4 Ու ես ըսի, իսկապէս անոնք ապքատ են,
Անոնք անմիտ են, քանզի Ցէրոջը ճամբան՝
Իրենց Աստուծոյն դատաստանը չեն գիտեր։
5 Ես մեծերուն երթամ
Ու անոնց հետ խօսիմ,
Վասն զի անոնք Ցէրոջը ճամբան՝
Իրենց Աստուծոյն դատաստանը գիտեն.
Բայց անոնք ալ լուծը կոտրեցին,
Կապերը փրցուցին։
6 Անոր համար քանդակ անտառին առիւծը պի-
տի մեռցնէ,
Զանոնք անապատներուն գայլը պիտի սատ-
կեցնէ,
Անոնց քաղաքներուն վրայ հսկող պիտի հսկէ,
Անոնցմէ ամէն դուրս ելլողը պիտի գիշա-
տի.
Վասն զի անոնց յանցանքները չատցան,
Ու անոնց ապստամբութիւնները բազմացան։
7 Ես բանիս համար քեզի ի՞նչպէս ներեմ.
Քու որդիներդ ես թողուցին
Ու հաստատեցին երդումով բրին.
Ու երբոր զանոնք կշտացուցի՝ անոնք շնու-
թիւն բրին,
Եւ բազմութեամբ բազանոցը գացին։
8 Ալաւուանց գիրցած ձիերու պէս են,
Ամէն մարդ իր դրացիին կնկանը կը վրնջէ։
9 Միթէ ասոնց պիտի չվրէժխնդրեմ, կ'ըսէ Ցէրը,
Կամ ասանկ ազգէ մը իմ հոգիս վրէժ պիտի
չառնէ՞։
10 Անոր պարիսպներուն վրայ ելէք ու կոր-
ծանեցէք,
Բայց չէ թէ բոլորովին.
Անոր մարտկոցները վերցուցէք,
Վասն զի անոնք Ցէրոջը չեն։
11 Քանզի Իսրայէլի տունը և Ցուդայի տունը
ինծի խիստ անհաւատարիմ եղան, կ'ըսէ
Ցէրը.
12 Անոնք Ցէրը ուրացան ու ըսին, Անիկա չէ,
Ու մեր վրայ չարիք պիտի չգայ,
Էնք ու սով պիտի չտեսնենք.
13 Եւ մարգարէները հովի պէս են,
Ու անոնց բերանը Ցէրոջը խօսքը չկայ.
Անոնց այնպէս ըլլայ։

ա Գլ. բ. 7։
բ Մաթ. գ. 1։
գ Սաղ. բ. 3։
դ Գլ. գ. 7։
ե Կամ երեկոյեան գայլը. Սաղ. ծգ. 21։ Ամբ. ա. 8։
զ Ովս. գ. 7։
է Ովս. Ժգ. 7։
ը բՕր. լբ. 21։ Գաղ. գ. 8։
թ Ցես. իգ. 7։ Ովս. ա. 5։
ժ բ Օր. բ. 15։
ժա Եզեկ. իբ. 11։
ժբ Գլ. ժգ. 27։
ժգ Հմր. իգ. 9։ Գլ. իդ. 9։
ժդ Գլ. խգ. 22։
ժե Գլ. լհ. 8։
ժզ Գլ. գ. 27։ Հմր. 18։
ժէ Գլ. գ. 20։
ժը բ Մն. լհ. 16։ Գլ. գ. 19։
ի Ես. իբ. 13։
ի ա Գլ. խգ. 22։

14 Անոր համար զօրաց Տէրը Աստուածը այս-
պէս կ՚ըսէ ։
Դուք ասո խօսքը խօսեցնուդ համար՝
՚Ահա ես իմ խօսքերս քու բերնիդ մէջը կրակ՝
եւ ասո ժողովուրդը փայտ պիտի ընեմ,
Ու զանոնք պիտի սպառէ ։
15 Ահա ես ձեր վրայ ՚հեռաւէն մէկ հազգ մը
կը բերեմ,
Ով Իսրայէլի տունը, կ՚ըսէ Տէրը ։
Անիկա զօրաւոր ազգ է,
Անիկա հին ազգ է,
Եւ անանկ ազգ մըն է՝ որ դուն անոր լեզուն
չես գիտեր
Ու խօսածը չես հասկընար ։
16 Անոնց կապարճները բաց գերեզմանի պէս են.
Անոնք ալ զօրաւոր մարդիկ են ։
17 Եւ անիկա պիտի ուտէ քու ՚հունձդ,
Ու քու տղայքներուդ ու աղջիկներուդ ու-
տելու հացը ։
Քու հօտերդ և արջառներդ պիտի ուտէ,
Քու պտղենիներդ ու թզենիներդ պիտի ուտէ,
Քու ապաւինած պարսպաւոր քաղաքներդ
Սրով պիտի աւրէ ։
18 Բայց ան օրերն ալ, կ՚ըսէ Տէրը,
՚Ձեզ պիտի չկատարեմ ։
19 Եւ թէ որ ըսէք,
՚Ի՞նչ պատճառով մեր Տէր Աստուածը ասո ա-
մէնը մեզի ըրաւ ։
Դուն անոնց ըսես,
Ինչպէս որ դուք ՚ինծի թողուցիք,
Ու ձեր երկրին մէջ օտար աստուածներու
ծառայութիւն ըրիք,
Ա՛յնպէս ալ դուք ձերը չեղած երկրին մէջ
՚Օտարներու ծառայութիւն պիտի ընէք ։

20 Ահա՛կա Յակոբին տանը մէջ պատմեցէք,
Ու Յուդայի մէջ հրատարակելով ըսէք,
21 Հիմա մտիկ ըրէք ասիկա,
Ով ՚յիմար ու անմիտ ժողովուրդ,
Որ աչքեր ունիք, բայց չէք տեսներ ։
Ականջներ ունիք, բայց չէք լսեր ։
22 ՚Ինծմէ պիտի չվախնա՞ք, կ՚ըսէ Տէրը,
Իմ երեսէս պիտի չդողա՞ք,
Որ յաւիտենական հրամանով մը աւազը ծո-
վուն ՚սահման դրի,
Եւ անկէ չանցնիր ։
Թէեւ անոր ալիքները կը ծփին, բայց չեն կըր-
նար յաղթել,
Թէեւ անոնք կը գոչեն, բայց անկէ չեն կրնար
անցնիլ ։

23 Սակայն աս ժողովուրդը անհնազանդ ու ա-
պստամբ սիրտ մը ունի ։
Անոնք երթալով իրենց ճամբան ծուեցին,
24 Եւ իրենց սրտին մէջ չըսին,
Մեր Տէր Աստուածնէն վախնանք,
՚Որ որ անձրեւը, ՚առկի ու վերջի անձրեւը,
իր ատենին կու տայ,
Եւ ՚հունձքի համար որոշուած շաբաթները
մեզի կը պահէ ։
25 ՚Ձեր անօրէնութիւնները տանք հեռացուցին.
Ձեր մեղքերը բարիքը ձեզմէ արգիլեցին ։
26 Վասն զի իմ ժողովուրդիս մէջը ամրարիշտներ
գտնուեցան ։
Անոնք դարսորդներուն կծկտելուն պէս դա-
րանամուտ կ՚ըլլան,
Որոգայթ կը լարեն, մարդիկ կը բռնեն ։
27 Ինչպէս որ վանդակը թռչուններով լեցուն է,
Ա՛յնպէս ալ անոնց տուները նենգութեամբ
լեցուն են ։
Անոր համար անոնք մեծցան ու հարստացան ։
28 ՚Գիրցան, *պարարտացան,
Եւ չարերուն գործքերէն ալ գերազանցեցին ։
Անոնք ՚չհետաց գատաստան չեն ըներ,
Որբին իրաւունքը չեն պաշտպաներ,
(՚Այսու ամենայնիւ յաջողութիւն կը գտնեն,)
Եւ ազքատին դատը չեն տեսներ ։
29 ՚Միթէ աս բաներուն համար այցելութիւն
պիտի չընեմ, կ՚ըսէ Տէրը,
Կամ ասանկ ազգէ մը իմ հոգիս վրէժ պիտի
չառնէ՞ ։

30 Երկրի վրայ զարմանալի ու *սոսկալի գործ
կ՚ըլլայ ։
31 Մարգարէները *սուտ կերպարութեամբ մարգարէութիւն
կ՚ընեն,
Եւ քահանաները անոնց ձեռքովը կ՚իշխեն,
Ու իմ ժողովուրդս *այսպէս կ՚ախորժի ։
Բայց ի՞նչ պիտի ընէք, երբոր ասոնց վախճանը
հասնի ։

ԳԼ · Զ

1 Ցեղացի՛ք վոյ իսրաւած Բենիամինեանը, ի միջոցէ կը քաշուի-
բէն ։ 9 Մարգարէն անոնց մեղքին պատճառովը Աստուծոյ
բերքերս գատաստանները համար կ՚ազդայ ։ 18 Աստուծոյ
բարկութիւնը կը ծանուցանէ ։ 26 Ժողովուրդը կը յորդորի որ
իրենց մեղքերուն գատաստանին համար սուգ բնեն ։

1 Ով Բենիամինի որդիք, Երուսաղէմի միջէն
քաշուեցէք,
Ու Թեկուէի մէջ փող հնչեցուցէք
Եւ ՚Բեթհաքարմայի վրայ նշան վերցուցէք.

Վասն զի հիւսիսէն չարիք ու մեծ կոտորած
կ՚երեւնայ ։
2 Սիոնի աղջիկը գեղեցիկ ու փափուկ կինայ մը
նմանցուցի ։
3 Հովիւները և անոնց հօտերը անոր պիտի ե-
լթան,
՚Անոր դէմ շուրջանակի վրաններ պիտի կանգ-
նեն,
Ամէն մէկը իր սահմանին մէջը պիտի հովուէ ։
4 ՚Պատրաստեցէ՛ք պատերազմ անոր համար.
Ելէ՛ք, ու կէս օրին ելլենք ։
Վա՜յ մեզի, վասն զի օրը կ՚անցնի,
Եւ իրիկուան տուէրները կ՚երկննան ։
5 Ելէ՛ք, ու գիշերով ելլենք
Եւ անոր *բերդերը կործանենք ։
6 Վասն զի զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։
Ծառեր կտրեցէ՛ք ու Երուսաղէմի դէմ պատ-
նէշ կանգնեցէ՛ք ։
Ասիկա այցելութիւն ընելու քաղաք մըն է,
Բոլորովին հարստահարութեամբ լեցուած է ։
7 Ինչպէս որ ջրհորը իր ջուրերը կը բղխէ,
Անոնք ալ իր չարութիւնը այնպէս կը բղխէ ։
՚Անոր մէջը ղրկանք ու յափշտակութիւն կը
լսուի,
Իմ առջեւս միշտ ցաւեր ու հարուածներ կան ։
8 Ով երուսաղէմ, խրատուէ,
Գուցայ որ հոգիս քեզմէ զատուի,
Գուցայ որ քեզ աւերակ և անբնակ երկրի մը
դարձնեմ ։

9 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։
Իսրայէլի մնացորդները այգիի պէս
Բոլորովին ճռաքաղ պիտի ընեն ։
Դուն ձեռքդ՝ կիթոզի պէս կողովներուն դար-
ձուր ։

10 Որո՞ն խօսեմ ու վկայութիւն ընեմ՝ որ
լսեն ։
Ահա անոնց *ականջները անթլփատ են,
Եւ չեն կրնար մտիկ ընել ։
Ահա *Տէրոջը խօսքը անոնց առջեւը անար-
գանք եղաւ,
Անկէ չեն ախորժեր ։
11 Սակայն ես Տէրոջը բարկութեամբը լեցուած
եմ,
Ինքզինքս զգալէն յոգնեցայ ։
Զանիկա դուրսը պիտի թափեմ հոպատներուն
վրայ,
Ու նաև երիտասարդաց ժողովին վրայ ։
Քանզի երիկ ու կնիկ միասին,
Ծերը ու տարիքը առածը պիտի բռնուին ։

12 Եւ *անոնց տուները, ագարակները ու կնիկ-
ները միասին
Օտարաց ձեռքը պիտի անցնին ։
Վասն զի երկրին բնակիչը վրայ
Իմ ձեռքս պիտի երկննցընեմ, կ՚ըսէ Տէրը ։
13 Ինչու որ անոնց պզտիկէն մինչեւ մեծը
Ամէնքը *ագահութեան եռանդ եղան ։
Ու մարգարէէն մինչեւ քահանան
Ամէնքը սուտ կը վարուին ։
14 Եւ *իմ ժողովուրդիս աղջիկը վէրքը հա-
բուանքի բժշկելով՝
Խաղաղութիւն, խաղաղութիւն է՝ կ՚ըսեն,
Երբոր խաղաղութիւն չկայ ։
15 Միթէ *պղծութիւն ըրած ատեննին կ՚ամչնա՞ն,
Բնաւ չեն ամչնար,
Ու պատկառիլ չեն գիտեր ։
Անոր համար իյնողներուն մէջը պիտի իյնան,
Անոնց այցելութիւն ըրած ատենս պիտի դը-
րուին, կ՚ըսէ Տէրը ։

16 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։
Ճամբաներու վրայ կայնեցէ՛ք ու նայեցէ՛ք,
Եւ հինին շաւիղներուն համար հարցուցէ՛ք,
Թէ ո՛րն է բարի ճամբան ։
Ու անոր մէջը քալեցէ՛ք,
Որ *հոգիներուդ հանգիստ գտնէք ։
Բայց անոնք ըսին, Ո՛չ դէպ չենք քալեր ։
17 Եւ *ձեր վրայ դէտեր դրի, ըսելով,
Փողին ձայնը մտիկ ըրէ՛ք ։
Բայց անոնք ըսին, Մտիկ չենք ըներ ։
18 Ուրեմն, ով ազգեր, լսեցէ՛ք ։
Ով ժողովք, անոնց մէջը եղած բանը գիտցիր ։
19 Վա՛խ, ով երկիր,
Ահա ես աս ժողովուրդին վրայ չարիք՝
Անոնց խորհուրդներուն պտուղը պիտի բերեմ,
Վասն զի իմ խօսքերս մտիկ չըրին,
Եւ իմ օրէնքս ալ մէջտեղէն ։
20 Ինչո՞ւ ինծի այսպէս Սաբայէն կնդրուկ գայ,
Ու հեռաւոր երկրէ՝ անուշահոտ խոտնկեղէնն.
Ձեր ողջակէզները ընդունելի չեն,
Եւ ձեր պահերը ինծի հաճելի չեն ։
21 Անոր համար Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։
Ահա ես աս ժողովուրդին առջեւը խոչընդ
պիտի դնեմ,
Ու հայրերը որդւոցը հետ միասին անոնց
գարնուելով պիտի դլորին ։
Դրացին ու բարեկամը պիտի կորսուին ։

22 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։
Ահա հիւսիսի երկրէն ժողովուրդ մը կու գայ,
Ու երկրեա ծայրերէն մեծ ազգ մը կ՚ելլէ ։

23 Գիտեմ ադեղ և նիզակ կը կրեն ,
Անոնք անգութ ու անողորմ են .
Անոնց ձայնը նման ովկիանոսի կը գոռայ ,
եւ անոնք ձիերու վրայ կը հեծնեն ,
Ու պատերազմող մարդու պէս
Քեզի դէմ կը շարուին , ով դուստր Սիոնի :

24 Անոր լուրը լսեցինք .
Ձեռքերնիս թուլցան ,
Եւ ցաւերը մեզ պաշարեցին՝
Ծննդական կնոջ երկանցը պէս :
25 Արտերը մի ելլէք ու ճամբաները մի պտըտիք .
Վասն զի չորս կողմէն թշնամիին սուրը — վախ կայ :
26 Ով իմ ժողովուրդիս աղջիկը , զգեցիր հագիր
Եւ մոխիրի մէջ թաւալէ ,
Ու սգոյ եւ դառն ողբով լաց ,
Ինչպէս որ մէկ հատիկ տղու վրայ կու լան .
Վասն զի կործանողը յանկարծ մեր վրայ պիտի գայ :

27 Քեզ իմ ժողովուրդիս մէջ փորձիչ — տրերդ դրի ,
Որ անոնց ճամբան գիտնաս և փորձես :
28 Անոնք բոլորն ալ ամենէն ապստամբներ են ,
Բանսարկութեան կը պտըտին , պղինձ ու երկաթ են .
Անոնք ապականեալ են :
29 Փուքը այրեցաւ ,
Կապարը կրակէն հատաւ .
Զրնաքաղողը պարապ տեղը կ'աշխատի ,
Վասն զի չարերը չհրաշքուեցան :
30 Անոնց Անպիտան արծաթ՝ պիտի կանչեն ,
Վասն զի Տէրը զանոնք մերժեց :

ԳԼ . Է

1 Երեմիա կը խրատէ Հրէաները զգոյշ լինել ստախօսներէ , 8 որոնց պատիժ կը սպասէ : 12 Սեդեկիա պիտի գերուի : 17 Անոնց պատմութիւնը կ'ըսէ , երբոր կատարուեցան խօսքերը Տէրոջ : 21 Կը ցաւցնէ թէ անհնազանդ մարդոց գոհերը Աստուծոյ ընդունելի չեն : 29 Կը յորդորէ ժողովուրդը որ Տաճարին մէջ եղած գործերուն : 32 ու անոնց պատճառները իրենց վրայ եկած գառամանութեան համար տալ ընեն :

1 Տէրոջմէ եղած խօսքն է ,
որ բաւ ,
2 «Տէրոջ տաճարը գոռաը կայնէ ,
Ու հոն սա խօսքը կանչէ ու ըսէ ,
Տէրոջը խօսքը մոխրի ըրէք , ով բոլոր Յուդա ,
Որ սա դռներէն կը մտնէք՝
Տէրոջը երկրպագութիւն բնելու համար :
3 Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ .

Ձ Եւ · ի · 30 ·
ա ԳԼ · գ · 31 · ժգ · 21 · իզ · 24 · ն · 43 ·
ե ԳԼ · գ · 8 ·
Է ԳԼ · իե · 34 · ՄԻԿ · ա · 10 ·
ը Զ · ա · ԺԸ · 10 ·
թ ԳԼ · ե · 18 · ԺԹ · 12 ·

20 ·
ի ԳԼ · ե · 25 ·
ա ԳԼ · իզ · 4 ·
ի Եզկ · իթ · 18 ·
ժ Լ · ա · 22 ·

— ·
ա ԳԼ · իգ · 2 ·
ի ԳԼ · ԺԸ · 11 · իգ ·

13 ·
ի ՄԻԿ · գ · 11 ·
ժ ԳԼ · իբ · 3 ·
ի Եզկ · ե · 30 ·
ա ԳԼ · ի · 31 · ԺԳ · 13 · 14 ·
ի Հմր · 4 ·
ժ գ Թագ · ԺԸ · 21 ·
Ամս · գ · 1 · 2 · Սոփ. ա · 5 ·
ի Եր · ի · 3 · Հմր · 6 ·
Լ Եզկ · իգ · 30 ·

ը ԳԼ · ե · 31 · ԺԳ · 15 · 16 ·
թ Հմր · 4 ·
ի Հ · ԺԸ · 7 ·
ա Ի · ա · 15 ·
Ի · ա · 17 ·
Դ · ա · Հ · ԺԸ · 46 ·
ժ Ցեխ · ԺԸ · 1 · Դատ. ԺԸ · 31 ·

ի Հմր · 11 · 14 · 30 · ԳԼ · Լ · 34 · ԼԳ · 15 ·
ա Ես · ԺԳ · 7 ·
Ի · ա · 15 ·
Ի · ա · 17 ·
Դ · ա · Հ · ԺԸ · 46 ·
ժ Ցեխ · ԺԸ · 1 · Դատ. ԺԸ · 31 ·

ի Բ · ՕՐ · ԺԸ · 11 ·
ա ի Թագ · գ · 10 · 11 · Սամ. Հր · 60 · ԳԼ · իգ · 6 ·
ի ՐՄՆ · ԼԳ · 15 · Հմր 23 · ԳԼ · ԺԸ · 7 ·
ժ Աստ · ա · 24 · Եսա ԼԸ · 12 · ԿԳ · 4 ·

ԺԸ · 8 ·
ա Բ ՕՐ · իԲ · 19 · Յոել · Ձա · 13 ·
ի ԳԼ · Բ · 27 · իբ · 33 ·
ա ՐՄՆ · ԼԳ · 15 · ԳԼ · իԼ · 4 · իԲ · 19 ·
ժ Հմր · 13 ·
ի Ամ · 24 · ԳԼ · ԺՈ · 8 · ԺԸ · 23 · իԼ · 3 · 4 ·
ա Դ · ԼԻՄ · Բ · 17 · 29 · ԳԼ · ԺԲ · 15 ·

Ելելովին բրածիս պէս պիտի ընեմ .
15 Եւ ինչպէս որ ձեր բոլոր եղբայրները՝
Եփրեմի բոլոր սերունդը վռնտեցի ,
Ա՛նոնց ալ ձեզ իմ առջեւէս պիտի վռնտեմ :
16 Ուստի դուն սա ժողովուրդին համար ա՛ղօթք մի ըներ ,
Եւ անոնց համար ազաղակ ու աղաչանք մի մատուցաներ ,
Ու ինծի բարեխօսութիւն մի ըներ ,
Քանզի քեզի մոխիկ չեմ ըներ :
17 Դուն չե՞ս տեսներ թէ անոնք ինչ կը գործեն
Յուդայի քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղեմի փողոցներուն մէջ :
18 Տղաքները փայտ կը ժողվեն ,
Եւ հայրերը կրակ կը վառեն ,
Ու կիներները խմոր կը շաղեն՝
Երկնից թագուհիին բլիթներ չնեփելու համար ,
Եւ օտար աստուածներուն նուէրներ կը մատուցանեն ,
Որ զիս բարկացընեն :
19 Միթէ անոնք զի՞ն կը բարկացընեն , կ'ըսէ Տէրը ,
Չէ՞ որ իրենց անձը կ'ամօթին իրենց երեսին համար :

20 Ասոր համար այսպէս կ'ըսէ Տէրը Եհովան .
Ահա իմ բարկութիւնս ու սրտմտութիւնս
Ա՛ս տեղացս վրայ պիտի թափի՝
Մարդու վրայ և անասունի վրայ
Ու դաշտի ծառերուն վրայ ,
Ու երկրի պտուղներուն վրայ ,
Եւ պիտի բռնկի ու պիտի չմարի :

21 Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ .
«Ձեր ողջակէզները ձեր զոհերուն վրայ աւելցուցէք և միս կերէք :
22 Վասն զի ձեր հայրերը եգիպտոսի երկրէն հանած օրը՝
Կ'անոնց բան չ՛ըսեցայ ողջակէզի ու զոհի վրայով ,
Ո՛չ ալ անոնց հրամայեցի .
23 Հապա անոնց սա բանը հրամայեցի ու ըսի ,
«Իմ ձայնս մոխիկ ըրէք ,
Եւ ես ձեզի Աստուած ըլլամ ,
Ու դուք ինծի ժողովուրդ ըլլաք .
Եւ ձեզի ամէն հրամայած ճամբաներուս մէջը քալեցէք ,
Որ ձեզի աղէկ ըլլայ :

24 Բայց անոնք մտիկ չըրին ու ականջնին չդնեցին ,
Հապա՝ իրենց չար սրտին կամակորութեամբը
Իրենց խորհուրդներուն հետևցան ,
Ու ետ դացին՝ և չէ թէ յառաջ :
25 Ձեր հայրերը եգիպտոսի երկրէն ելած օրէն մինչև սա օրս՝
Իմ բոլոր ծառաներս մարգարէները ձեզի խրկեցի .
Ամէն օր կանուխ ելլելով կը խրկէի .
26 Ու ինծի մտիկ չըրին և ականջնին չդնեցին ,
Հապա՝ իրենց պարանոցը խստացուցին ,
Իրենց հայրերէն աւելի չար եղան :

27 Եւ դուն սա բոլոր խօսքերը անոնց պիտի պրուցես ,
Բայց քեզի մտիկ պիտի չընեն .
Զանոնք պիտի կանչես ,
Բայց քեզի պատասխան պիտի չտան :
28 Անոնց անոնց ըսես ,
Իր Տէր Աստուծոյն ձայնը մտիկ չընող
Ու խրատ չընդունող ազգը սա՛ է .
Ճշմարտութիւնը կորսուեցաւ ու անոնց բերնէն կտրեցաւ :

29 Մազերդ կորէ ու նետէ , ով Երուսաղէմ ,
Եւ բլուրներուն վրայ ողբա .
Քանզի Տէրը մերժեց ու երեսէ ձգեց ան աշգը՝
Որուն դէմ չտա սրդողեր էր :
30 Վասն զի Յուդայի որդիները իմ աչքիս չարութիւնն դործեցին , կ'ըսէ Տէրը ,
Իրենց գարշելի բաները իմ անունովս կոչուած տանը մէջ դրին
Որ զանիկա պղծեն .
31 Ու Ենոմի որդւոյն Ձորին մէջը եղող Տոփեթի բարձր տեղերը չշինեցին
Իրենց տղաքը ու աղջիկները կրակով այրելու համար .
Որ ես չհրամայեցի ու միտքս ալ անցած չէր :
32 Ուստի ահա օրեր կու դան , կ'ըսէ Տէրը ,
Որ ալ Տոփեթի կամ Ենոմի որդւոյն Ձորը պիտի չըսուի ,
Հապա Սպանութեան Ձոր .
Եւ Տոփեթի մէջ դերեզման պիտի թաղեն մինչև որ ալ տեղ չմնայ :
33 Ու սա ժողովուրդին դիակը երկինքի թռչուններուն ու երկրի գազաններուն կերակուր պիտի ըլլան ,

Բ ԳԼ · ժգ · 12 ·
գ Եզկ · բ · 7 ·
Դ ԳԼ · ե · 3 · լբ · 33 ·
ե ԳԼ · Բ · 3 ·
զ Ցոփ · ա · 20 · Եսա · ԺԸ · 2 · ԳԼ · ժգ · 6 · խը · 32 · ՄԻԿ · ա · 16 ·
է գ Թագ · իգ · 20 · ԳԼ · ԺԲ · 2 · ե · 35 ·
ը ԳԼ · ԺԲ · 6 ·
թ Տիս բ ՕՐ · ԺԸ · 3 · ԳԼ · ԺԲ · 11 · Եր · 34 : Եզկի · Է · 20 · ը · 5 · 6 · եւ · Դատ. Բ · 27 ·
ժ գ Թագ · իգ · 10 · ԳԼ · ԺԲ · 5 · ե · 35 ·
ի Սապ · Ն՛ · 38 ·
ա Տիս բ ՕՐ · ԺԸ · 3 ·
ի ԳԼ · ԺԲ · 6 ·
Լ գ Թագ · իգ · 10 · ԳԼ · ԺԲ · 11 · Եր · 34 : Եզկի · Է · 20 · ը · 5 · 6 · եւ · Դատ. Բ · 27 ·
ժ գ Թագ · իգ · 10 · ԳԼ · ԺԲ · 5 · ե · 35 ·
ի Սապ · Ն՛ · 38 ·
ա Տիս բ ՕՐ · ԺԸ · 3

Եւ ընդ՝ վերնատոզ մը պիտի չըլլայ ։
34 Ու ցուդային քաղաքներէն ու Երուսաղէմի փողոցներէն
՝ձնծուղեան ձայնը և ուրախութեան ձայնը,
փեսային ձայնը ու հարսին ձայնը պիտի դադարեցընեմ,
վասն զի երկիրը ամայի պիտի ըլլայ ։

ԳԼ· Ը

1 Թէ մեռած և թէ ազէ ձայած Հրէաներուն թաղուածութիւնը ։ 4 Մարգարէին կը յանդիմանէ անոնց յիմարական և ամբիծալից անգիտութիւնը ։ 13 կը ցուցնէ անոնց վրայ հասնելիք չար դատաստանը ։ 18 ու անոնց յուսահատական վիճակին վրայ կ՝ազայ ։

1 Ան ժամանակը, կ՝ըսէ Տէրը,
ցուդային թագաւորներուն ոսկորները,
ու անոր իշխաններուն ոսկորները,
եւ քահանաներուն ոսկորները,
ու մարգարէներուն ոսկորները,
ու երուսաղէմի բնակիչներուն ոսկորները՝
իրենց գերեզմաններէն պիտի հանեն,
2 եւ պիտի տարածեն զանոնք արեւուն առջեւը
ու լուսնին առջեւը,
եւ երկնից բոլոր զօրքին առջեւը,
որ զանոնք սիրեցին, ու անոնց ծառայեցին,
եւ անոնց ետեւէն գացին,
ու զանոնք փնտռեցին, և՝ անոնց երկրպագութիւն ըրին ։
Անոնք պիտի չժողովուին ՝ու պիտի չթաղուին,
երկրի երեսին վրայ ՝ապրի պէս պիտի ըլլան ։
3 Եւ ՝մնացեալ կեանքէն աւելի ցանկալի պիտի ըլլայ
Ա՛ս չար ազգին բոլոր մնացորդներուն՝
որոնք մնացեր են ան ամէն տեղ ալանդին,
ուր որ զանոնք վռնտեր եմ, կ՝ըսէ զօրաց Տէրը ։

4 Ու անոնց ըսես, Տէրը այսպէս կ՝ըսէ ·
Մէկը անոնք պիտի չյանուն ու պիտի չկրնա՞ն ·
կամ դէմ ՝ունգնողին կը խաղայ ու ետ չդառնար·
5 ինչո՞ւ ան երուսաղէմի ժողովուրդը ՝նշաւակ խաղաղութեամբ մը խաղարկեցաւ ·
՝Անոնք նենգութեան յարեցան, ՝դառնալ չուզեցին ։
6 ՝Ականջ դրի ու մտիկ ըրի,
Անոնք շիտակ չեն խօսեր ·
Մարդ մը չկայ որ իր չարութենէն զղջայ,
Ու ըսէ թէ Ա՛ս ի՞նչ գործեցի ·
Ամէնքը իրենց ընթացքին դարձան՝
պատերազմի վազող ձիու պէս ։
7 ՝Արագիլը անգամ օդին մէջ իր որոշ ժամանակը կը դիտէ,

Ու ՝տատրակը և կռունկը ու ծիծեռնիկը
իրենց գալուեան ժամանակը կը դիտեն,
Բայց ՝իմ ժողովուրդս Տէրոջը դատաստանը չդիտեր ։
8 Ի՞նչպէս կ՝ըսէք թէ Մենք խելառուն ենք,
՝Ու Տէրոջը օրէնքը մեր քովն է ·
Իրաւ գրիչը սուտ դրիչը սուտութիւն կը գործէ ։
9 ՝Իմաստունները ամչցան,
Անոնք զարհուրեցան ու բռնուեցան,
Ահա Տէրոջը խօսքը անարդեցին,
Ա՛ր անոնց քովը ի՞նչ խելառութիւն կը մնայ ։
10 Ուստի անոնց կիներէները օտարներուն՝
Անոնց ագարակները ՝անդ ալրողներուն պիտի տամ,
Ինչու որ պզտիկէն մինչև մեծը՝ ամէնքը ՝ագահութեան եռեւ եղան ·
Մարգարէէն մինչև քահանան՝ ամէնքը սուտ թեամբ կը վարուին ։
11 Եւ ՝իմ ժողովուրդիս ալղկանը վէրքը հապարկութեան, խաղաղութիւն, խաղաղութիւն է՝ կ՝ըսեն,
երբոր խաղաղութիւն չկայ ։
12 Մի՞թէ ՝պղծութիւն ըրած ատենին կ՝ամչնա՞ն ·
Բնաւ չեն ամչնար,
Ու պատկառիլ չեն գիտեր ·
Անոր համար իյնողներուն մէջը պիտի իյնան,
Անոնց այցելութիւն եղած ատենը պիտի գըլրեն, կ՝ըսէ Տէրը ։
13 Զանոնք բոլորովին ինձմէ՞ պիտի ընեմ, կ՝ըսէ Տէրը ·
՝Ողկոյն վրայ խաղող պիտի չըլլայ,
Եւ թզենիին վրայ թուզ պիտի չըլլայ ·
Ա՛նոնց տերեւն ալ պիտի թառամի,
Ու անոնց տուածս անոնցմէ պիտի անցնի ։

14 Մենք ինչո՞ւ կը նստինք ·
՝Ժողովեցէք զիրար, ու պարսպաւոր քաղաքները մտնենք
Եւ հոն լուռ կենանք ·
Վասն զի մեր Տէր Աստուածը մեզ լռեցուց,
Ու մեզի դառնութեան ջուր խմցուց,
Քանզի Տէրոջը դէմ մեղք գործեցինք ։
15 ՝Խաղաղութեան սպասեցինք, բայց բարութիւն չկար ·
Բժշկութեան ժամանակին սպասեցինք, բայց ահա խռովութիւն եկաւ ։
16 Անոր ձիերուն փռնչիւնը Դանէն լսուեցաւ ·
Անոր ՝ելեւէջներուն խրխնջանքը ձայնէն
Բոլոր երկիրը շարժեցաւ ·
Վասն զի պիտի գան, ու երկիրը և անոր լիութիւնը,

Քաղաքը ու անոր բնակիչները պիտի ուտեն ։
17 Քանզի ահա ես ձեր մէջը օձեր՝
Բասլիսկներ կը խրկեմ, որ հանոյ թովչութիւն չազդեր,
Եւ ձեզ պիտի խածնեն, կ՝ըսէ Տէրը ։

18 Իմ զուարթութիւնս տրտմութեան ՝խոր՝ դա՞ ,
Իմ սիրտս նեղսիր դիս կը մորմի ։
19 Ահա ՝հեռաւոր երկրէ եկողներուն պատճառուած՝
Իմ ժողովուրդիս աղջկանը ողջոյ ձայնը ·
Միթէ Տէրը Սիոնի մէջ չէ՞,
Անոր թագաւորը հոն չէ՞ ։
Ինչո՞ւ ՝իրենց քանդակած կուռքերովը
Ո՞ օտարոյ ունայնութիւններովը զիս բարկացուցին ։
20 Հունձքի առնելը անցաւ, ամառը վերջացաւ,
Բայց մենք չփրկուեցանք ։
21 Իմ ժողովուրդիս աղջկանը վէրքին համար վիրաւորեցայ,
խաւարեցայ ՝՝ ապշութիւնը իս պաչարեց ·
22 Միթէ ՝Գաղաադու մէջ բալասան չկա՞յ,
Հոն բժիշկ չկա՞յ ·
Հապա ինչո՞ւ համար իմ ժողովրդեանս աղջկանը բժշկութիւն չգտաւ ։

ԳԼ· Թ

1 Երեմիա կ՝ապաչ Հրէից վրայ իրենց զանազան մեղքերուն համար · 9 ու անոնց պատիժին համար · 12 անհնազանդութիւնը պատճառ կը գնէ իրենց անասնելի թշուառութեանը · 17 կը յորդորէ ժողովուրդը որ իրենց կարծանեանը համար սուգ բնեն · 23 և իրենց անձերուն չյուսանին, հապա միայն Տէրոջը · 25 Հրէաներուն և միանգամայն Հեթանոսներուն պատահելիքները կ՝ընէ ·

1 Երանի թէ ՝գլուխս ջուր՝
Ու աչքերս արցունքի աղբիւր ըլլային,
Որ ցորեկ ու գիշեր լայի
Իմ ժողովուրդիս աղջկանը սպաննուածներուն համար ։
2 Երանի թէ անապատի մէջ ճամբորդներու խըցիան մը ունենայի,
Որ իմ ժողովուրդս թողուի ու անոնցմէ երթայի ·
Վասն զի ՝համդերը չնացողներ են,
Ու նենգաւորներու ժողով են ·
3 Եւ ՝իրենց լեզուները իրենց սպիներուն պէս կը լարեն սուտութեան համար ·
Բայց ճշմարտութեան համար երկրի վրայ քաջութիւն չունին ·
Վասն զի չարութենէ ՝ի չարութիւն կ՝երթան,

Ու ՝զիս չեն ճանչնար, կ՝ըսէ Տէրը ։
4 ՝Ամէն մարդ թող իր ընկերէն զգուշանայ,
Ու բնաւ մէկ եղբօր մը մի ապաւինիք ·
Վասն զի ամէն եղբայր խարէութիւն կը հնարէ,
Եւ ամէն ընկեր ՝սրամտութեան կը պատրուի ·
5 Ու ամէն մարդ իր ընկերը կը խաբէ,
Եւ ճշմարտութիւն չեն խօսիր ·
Անոնք իրենց լեզուները սուտ խօսելու սորվեցուցած են,
Անօրէնութիւն ընելով կը յոգնին ։
6 Քու բնակարանդ նենգութեան մէջ է ·
Նենգութեան պատճառաւ զիս ճանչնալ չեն ուզեր, կ՝ըսէ Տէրը ։
7 Անոր համար զօրաց Տէրը այսպէս կ՝ըսէ ·
Ահա ՝զանոնք պիտի հալեցընեմ ու պիտի փորձեմ,
՝Վասն զի իմ ժողովուրդիս աղջկանը համար ի՞նչպէս ընեմ ։
8 Անոնց լեզուն մահաբեր նետ է,
՝Նենգութիւն կը խօսի ·
՝Բերնովը իր ընկերին հետ խաղաղութիւն կը խօսի,
Բայց սրտովը անոր դարան կը պատրաստէ ։
9 ՝Միթէ ասոր բաներուն համար անոնց այցելութիւն պիտի չընե՞մ, կ՝ըսէ Տէրը,
Կամ ասանկ ազգէ մը իմ հոգիս վրէժ պիտի չառնէ՞ ։

10 Լեռներուն համար լայ ու ողբ՝
Եւ անապատի արօտներուն համար կոծ պիտի ընեմ ·
Վասն զի այրեցան, ՚անկ մարդ չանցնիր,
Ու խաչընդհատ ձայն չլսուիր ·
՝Օդին թռչուններէն մինչև անասուննները փախան՝ գացին ։
11 Ու Երուսաղէմը ՝առիւծներու դէզերը
Եւ ՝շագալներու բնակարան պիտի ընեմ,
Ու Յուդային քաղաքները աւերակ առնելով՝ բնակիչ պիտի դարձընեմ ։
12 ՝Ո՞վ է ան իմաստուն մարդը, որ ասիկա հասկընայ ·
Եւ անոր՝ Աստուծոյ բերանը խօսած ըլլայ, որ ասիկա պատմէ,
Թէ երկիրը ինչո՞ւ համար աւերուեցաւ
Ու այրած անապատի պէս եղաւ,
Ուսկից որ մարդ չանցնիր ։
13 Եւ Տէրը բաւ,
Վասն զի անոնք իմ օրէնքս ձգեցին,
Որն որ իրենց առջեւը դրեր էի,
Ու իմ ձայնիս մտիկ չընելով՝ անոր համեմատ չքալեցին,

14 Հապա Իրենց սրտին կամակորութեանը՝
եւ Հայրերնուն իրենց սորվեցուցած Բահա-
ղիմին ետեւէն գացին։
15 Ա՛նոր համար զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Ա-
տուածը այսպէս կ՚ըսէ.
Ահա ես աս ժողովուրդին ՚օչինդը ՚պիտի
կերցընեմ,
Ու անոնց դառնութեան ջուր պիտի խմցընեմ։
16 Եւ ՚զանոնք պիտի ցրուեմ ան ազգերուն միջը,
Որոնք ոչ Իրենք գիտցան՝ ոչ ալ Իրենց Հայ-
րերը,
Ու անոնց վրայ սուր պիտի խրկեմ,
Մինչեւ որ զանոնք Հատցընեմ։
17 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Մտածեցէ՛ք, ու Ւողիան կնիկներ կանչեցէ՛ք՝
որ գան,
Եւ հանճարեղ կնիկներուն ՚ղրկեցէ՛ք՝ որ
գան,
18 Ու մեզի համար չուտով ողբի ձայն վերցընեն,
Որ ՚մեր աչքերը արցունքներ իջեցընեն,
Եւ մեր արտեւանունքը ջուրեր վազցընեն.
19 Քանզի Սիոնէն ողբի ձայն լսուեցաւ,
Ի՛նչպէս կործանեցանք, խիստ ամչցանք,
Վասն զի երկիրը թողուցինք,
Վասն զի Ւնշ-ՓԻՒԼԷ հիմնայատակ ըրին մեր
բնակարանները։
20 Ուրեմն, ով կնիկներ, Տէրոջը խօսքը մտիկ
ըրէ՛ք,
Եւ ձեր ականջները անոր բերնին խօսքը թող
ընդունին.
Ու ձեր աղջիկներուն ողբ սորվեցուցէ՛ք,
Եւ ամէն կնիկ իր դրացին եղերերգութիւն
՚ուսուցէ՛ք։
21 Վասն զի մահը մինչեւ մեր պատուհանները
եկաւ,
Մեր պալատները մտաւ,
Որ Ւփողոցներէն տղաքները՝
Ու հրապարակներէն երիտասարդները բնաջ
ջինջ ընէ։
22 Խօսէ որ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Մարդոց դիակունքը պիտի էյնան՝
Ո՛բաներու երեսին վրայ եղող աղբին պէս,
Եւ պիտի չըլլայ մէկը որ ետեւէ ժողվէ։
23 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Իմաստունը իր իմաստութեամբը չպարծի,
Ու զօրաւորը իր զօրութեամբը չպարծի.
Հարուստը իր հարստութեամբը չպարծի.
24 Հապա ՚ան որ կը պարծի՝ թող ասով պարծի,

Որ կը հասկընայ ու ինծ կը ճանչնայ,
Ե՛ս Եհովէ թէ ես եմ Տէրը՝
Որ երկրի վրայ ողորմութիւն, իրաւունք ու
արդարութիւն կ՚ընեմ.
՚Քանզի ես ասոնց կը հաճիմ, կ՚ըսէ Տէրը։
25 Ահա օրեր պիտի գան, կ՚ըսէ Տէրը,
Որ Ւամէն թլփատուածներուն ու անթլփատ-
ներուն,
26 Եգիպտոսին և Յուդային ու Եդոմին
Եւ Ամմոնի որդւոցը ու Մոաբին
Ու ՚՚էրեմոյ ծերութէն ծայրերը կտրող՚՚ անապատի
բոլոր բնակիչներուն
Ա՛յցելութիւն պիտի ընեմ.
Վասն զի ամէն ազգերը անթլփատ են,
Ու բոլոր Իսրայէլի տունը ՚սրտով անթլփատ է։

ԳԼ. Ժ

1 Աստուծոյ և կուռքերուն անմտանութիւնը։ 17 Մարգարէն գալու բարկութենէն փախչելու կը յորդորէ ժողովուրդը։ 19 անմիտ հաճիներուն չար գործերուն համար կ՚ապտոյ։ 23 ու խնամարկ ապաւանք մը կ՚ընէ։

1 Ով Իսրայէլի տունը,
Տէրոջը ձեզի համար բսած խօսքը մտիկ ըրէ՛ք։
2 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
՚Ազգերուն ճամբաները մի սորվիք,
Ու երկինքէն նշաններէն մի զարհուրիք,
Վասն զի անոնցմէ հեթանոսները կը զարհու-
րին։
3 Ինչու որ ժողովրդոց սովորութիւնները ունայ-
նութիւն են.
Քանզի անտառէն փայտ կը կտրեն,
Անիկա արուեստագէտին ձեռացը գործն է՝
տապարով ՚ոչնաւէ։
4 Ոսկիով և արծաթով կը զարդարեն,
Ու ՚դամեռով և ուռեռով կը դամեն զանիկա
ու չշարժիր։
5 Անոնք արմաւենիի պէս շիտակ են, բայց
չեն խօսիր.
Անոնք ՚՚ի հարկէ ՚պիտի վերցուին, վասն զի
չեն կրնար քալել.
Անոնցմէ մի վախնաք, վասն զի չարիք մը
չեն կրնար հասցընել,
Ոչ ալ բարիք ընելու կարող են։
6 Ով Տէր, ՚քեզի նման մէկը չկայ.
Դուն մեծ ես, ու քու անունդ զօրութեամբ
մեծ է։
7 ՚Քեզմէ ո՞վ պիտի չվախնայ, ով ազգաց թա-
գաւոր,
Քանզի քեզի կը վայլէ.
Վասն զի ՚՚ազգաց բոլոր իմաստուններուն մէջը՝

Եւ անոնց բոլոր թագաւորութիւններուն մէջը
Քեզի նման մէկը չկայ։
8 Բայց անոնք բոլորովին ՚անգան ու անմիտ են.
Ա՛ն՚ոց ՚ուսուցչութեանց վարդապետու-
թիւնն է, փայտ է։
9 Թարսիսէն ձեւածուած արծաթ՝
Եւ ՚՚ոփազէն ոսկի կը բերուի,
Անոնք վարպետի ու ոսկերչի ձեռացը գործքն
են.
Անոնց զգեստը կապուտակ ու ծիրանի է.
Ամէնը ՚՚հանճարեղներու գործքեր են։
10 Սակայն Եհովան է ճշմարիտ Աստուածը,
Ան՚նման է ՚՚կենդանի Աստուած և յաւիտեան-
կան թագաւոր.
Անոր բարկութենէն երկիրը կը դողայ,
Ու ազգերը անոր սրտմտութեանը չեն դիմա-
նար։
11 [՚Անոնց այսպէս ըսէք.
՚Ան աստուածները՝ որոնք երկինքը ու երկի-
րը չստեղծին,
՚Երկրէ ու աս երկինքներուն տակէն պիտի
կորսուին։]
12 ՚Երկիրը իր զօրութեամբը չստեղծ,
՚՚Աշխարհը իր խնամարկութեամբը հաստատուց,
Ու ՚երկինքը իր խորհրդովը տարածեց։
13 ՚Երբոր իր ձայնը կու տայ՝ երկնից մէջ ջու-
րերու բազմութիւն կ՚ըլլայ,
Եւ ՚երկրի ծայրերէն շոգիներ կը հանէ.
Անձրեւի համար փայլակներ կը շինէ,
Ու հով կը հանէ իր շտեմարաններէն։
14 ՚Ամէն մարդ ՚դիտութենէ զուրկ՝ անասուն
դարձաւ.
՚Ամէն ոսկերիչ իր քանդակած կուռքին պատ-
ճառաւ ամօթով եղաւ.
՚Վասն զի ձուլած կուռքը սուտութիւն է,
Ու անունք հոգի չունին։
15 Անոնք ունայնութեան և խաբէութեան գործ-
քեր են,
Անոնց այցելութիւն եղած ատենը ՚անոնք
պիտի կորսուին։
16 ՚Յակոբին բաժինը ասոնց պէս չէ,
Վասն զի անիկա ամէն բանը Ստեղծողն է,
Ու ՚Իսրայէլ անոր ժառանգութեանը վիճակն
է.
Ե՛ս անոր անունը ՚Եհովայ Սաբաւովթ է։
17 Ով բնակիչ ըլլալդ երկրէն
Հաւաքէ վաճառականդ երկրէն ժողվի։
18 Քանզի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.

Ահա ես աս անգամ ՚երկրին բնակիչները
†գուբս պիտի նետեմ,
Ու զանոնք նեղութեան մէջ պիտի ձգեմ, ՚որ
իրենց ըրէնք գտնեն։
19 ՚Վա՜յ ինծի իմ հարուածքիս համար,
Իմ վէրքս անդարմանելի է.
Բայց ես ըսի, ՚Իրաւցնէ ասիկա ցաւ է,
Ու ՚զանիկա կրելու եմ։
20 ՚Իմ վրանս կործանեցաւ և ամէն չուաններս
փրթան.
Տղաքներս ինծմէ ելան ու չկան.
Ա՛ևէ ետեւ վրանս կանգնող՝
Ու վարագոյրներս դնող չկայ։
21 Վասն զի հովիւները անասուն դարձան,
Եւ Տէրը չփնդրեցին.
Անոր համար յաջողութիւն չգտան,
Ու անոնց բոլոր հօտը ցրուեցաւ։
22 Ա՛հա ՚հնչիւնի երկրէն դուժի ձայն
Եւ մեծ խռովութիւն կու գայ,
Որ Յուդայի քաղաքները աւերակ՝
Ու ՚չագալներու բնակարան ընէ։
23 Գիտեմ, ով Տէր, որ ՚մարդուն ճամբան
իր ձեռքը չէ,
Քալող մարդը իր քալուածքը չկոկելու կա-
րող չէ։
24 Ով Տէր, ՚պնա խրատէ, բայց չափաւորու-
թեամբ,
Եւ ոչ թէ քու բարկութեամբդ, չըլլայ որ
զիս սպառես։
25 ՚Քու սրտմտութիւնդ ՚՚քեզ չճանչցող ազգե-
րուն վրայ
Եւ քու անունդ չկանչող ազգաւորնիերուն
վրայ թափէ.
Վասն զի Յակոբը կերան,
՚Զանիկա կերան ու հատցուցին,
Եւ անոր բնակութիւնը աւերակ դարձուցին։

ԳԼ. ԺԱ

1 Երեմիա կը հրապարակէ Աստուծոյ ուխտը։ 8 ու անոր անհնազանդութիւն ընող Հրեաներէն կը յանդիմանէ։ 11 կը մարգարեանայ թէ չարիք պիտի գայ անոնց վրայ։ 18 և Աստծոյմէ թի մարգոցը վրայ գինքը ապաններու խորհուրդ ընելնուն համար։

1 Ա՛ն խօսքը որ Տէրոջը կողմանէ Երեմիային
2 եկաւ՝ ըսելով, Ա՛ռ ուխտս խօսքերը մտիկ
ըրէ՛ք, և Յուդայի մարդոցը ու Երուսաղէմի
3 բնակիչացը խօսեցէ՛ք. Եւ դուն անոնց ըսես,
Իսրայէլի Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. ՚Ա-

Տ Գէն. գ. 17 ։ է. 24 ։ ը Գաղ. ա. 14 ։ թ Գէն. ը. 14 ։ իգ. 15 ։ Ել. գ. 15, 18 ։ ժ Ել. ձ. 5 ։ ի Գէն. իգ. 33 ։ Գէ. ա. 4 ։ իգ. 27 ։ Եզեկ. է. 9, 12 ։ լ Բ Մնաց. լէ. 25 ։ Յով. գ. 8 ։ ժ. 3 ։ Ա Մնաց. է. 16 ։ Սաղ. ճ. 23 ։ խ Գէ. ժգ. 17 ։ ծ Գէ. ը. 2 ։ իգ. 4 ։ Ել. ժ. 11 ։ ի Մնաց. ա. 31 ։ Ել. ժ. 17 ։ ա Մաղ. ի. 16 ։ Ել. ժ. 18 ։ Ա Գէ. ձ. 8 ։ է. 18 ։ Ա Գէ. ի. 11 ։ ա Գէ. ը. 2 ։ ժգ. 4 ։ ի Գաղ. ի. 11 ։ ա Կոր. ա. 31 ։ ը Կոր. ժ. 17 ։ ա Մաղ. ճ. 5 ։ ա Գէ. ի. 18 ։ Ա Գէ. ի. 9 ։ Ա Հաւմ. ը. 8, 9 ։ Գէ. ի. 23 ։ իգ. 32 ։ ա Կամ էբէրէ՝ Ծայրերը եղող ։ ը Ղէ. իգ. 41 ։ Եզեկ. իգ. 7 ։ Հբ. ռաքմ. բ. 28, 29 ։ ա Ղէ. ժբ. 3 ։ ի. 23 ։ ը Եր. ի. 19, 20 ։ իգ. 9, 10, եւ ի. 20 ։ Ա Եր. իա. 7 ։ իգ. 7 ։ Տաղ. ճժէ. 5 ։ Ղէ. 16 ։ Ամբ. բ. 19 ։ ա Կար. ժբ. 2 ։ Տաղ. ճժէ. 7 ։ Եր. իգ. 1, 7 ։ Եր. իա. 23 ։ Տաղ. ճ. 8 ։ Ա Մնաց. ի. 10 ։ Ա Գէ. ժէ. 11 ։ Տաղ. ճղ. 8, 10 ։ Ա Եր. ժբ. 1 ։ Ա Տաղ. ճ. 6 ։ Ա Գէ. ժ. 1 ։ Ա Տաղ. ճղ. 1 ։ Ա Գէ. ժ. 1 ։ Ա Տաղ. ճգ. 2 ։ Եր. իգ. 34 ։ Ա Տաղ. ճլ. 7 ։ Տէս Տաղ. ղգ. 5 ։ Հմմտ. ժ. 2 ։ Ա Տաղ. ճժէ. 8 ։ Եր. իգ. 29 ։ Ամբ. բ. 18 ։ Ծ ար. ժ. 2 ։ Դատ. ժ. 5 ։ Ա Տաղ. ճժէ. 4 ։ Տիմ. ղ. 17 ։ Ա Տաղ. ճ. 16 ։ Ա Ո՛ հմմտ. գործ. բ. 38 ։ Ա Տաղ. ճժէ. 5 ։ Ա Գէ. ժ. 1 ։ Ա Տաղ. ճգ. 1 ։ Ա Գէ. ժ. 1 ։ Ա Տաղ. ճգ. 2 ։ Եր. իգ. 34 ։ Ա Տաղ. ճլ. 7 ։ Գէ. ծա. 17, 18 ։ Ա Առակ. է. 2 ։ Ա Եր. իբ. 17 ։ իգ. 11 ։ իե. 16 ։ Ա Աբդ. բ. 18 ։ Ա Տաղ. ժգ. 3 ։ Հգ. 26 ։ Ա Ժամ. 37 ։ Գէ. ծա. 19 ։ Ռագ. գ. 24 ։ ա Օր. լբ. 9 ։ Տաղ. Հգ. 2 ։ Ա Եր. իե. 4 ։ ծա. 15 ։ ձգ. 3 ։ Գէ. լա. 35 ։ լբ. 18 ։ ծ. 34 ։ Ա Տէս գէ. ղ. 1 ։ Եզեկ. է. 3 ։ ի. 1 ։ Գէ. ժգ. 15 ։ Եզր. ա. պատառիկ. հով. ա Թագ. իե. 29 ։ Եզեկ. ղ. 10 ։ Գէ. գ. 19 ։ ը. 21 ։ Մաղ. հէ. 10 ։ Ա Մաթ. է. 9 ։ Գէ. ձ. 20 ։ Գէ. ա. 15 ։ գ. 6 ։ է. 15 ։ ղ. 22 ։ Գ Գէ. ի. 31 ։ Ա Առակ. ժգ. 1 ։ ի. 24 ։ Տաղ. ղ. 1 ։ լբ. 1 ։ Գէ. է. 31 ։ Մաղ. հի. 6 ։ Ջոր. ժբ. 21 ։ ա Թէսս. գ. 5 ։ բ Թէսս. ա. 8 ։ Գէ. ը. 16 ։ ա Ը Օր. իե. 26 ։ Մաղ. է. 10 ։

նիծեալ ըլլայ ան մարդը՝ որ մոխիկ չըներ առ
4 ուխտին խօսքերը, Որն որ ես ձեր Հայրերուն պատուիրեցի եգիպտոսի երկրէն՝ ե՛ան երկա-
թի հնոցէն զանոնք հանած օրս՝ ու ըսի, Լսէք ձայնս մոխիկ ըրէք, ու ձեզի բոլոր հրամայածիս համեմատ՝ ի գործ դրէք, որ դուք իմ ժողո-
վուրդս ըլլաք, ու ես ձեր Աստուածը ըլլամ։
5 Որպէս զի հաստատեմ ան երդումը որ ձեր Հայրերուն ըրի, անոնք երկիր մը տալու ա-
նոնց՝ որ կաթ ու մեղր կը բղխէ, ինչպէս որ այսօր կ՚երևի։ Եւ ես պատասխան տուի ու ը-
սի, Ամէն, ով Տէր։
6 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Ա՛ս բոլոր խօսքերը Յուդայի քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ կանչելով ըսէ, Ա՛ս ուխտին
7 խօսքերը մոխիկ ըրէք, ու ի՛գործ դրէք։ Վասն զի ձեր Հայրերը փութով խրա-
տեցի, զանոնք եգիպտոսի երկրէն հանած օրէս մինչև աս օրս, Վաղաղ ելլելով ու խրա-
8 տելով ըսի, Իմ ձայնս մոխիկ ըրէք։ Բայց անոնք մոխիկ չըրին ու իրենց ականջը չխո-
նարհեցուցին, հՀապա ամէն մարդ իր չար սրտին կամակորութեանը համեմատ քալեց։ ուստի ես անոնց վրայ կը բերեմ ան ուխտիս բոլոր խօսքերը, որն որ ես անոնց պատուի-
9 րեցի որ ընեն, ու անոնք չըրին։ Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Յուդայի մարդոցը մէջ ու Երու-
սաղէմի բնակչացը մէջ դաւաճանութիւն գըտա-
10 նուեցաւ։ Անոնք իմ խօսքերս մոխիկ ընել չու-
զող իրենց նախահայրերը անօրէնութիւններուն դարձան, և օտար աստուածներու ետեւէ գա-
ցին, որ անոնց ծառայութիւն ընեն։ Իսրայէլի տունը ու Յուդայի տունը իրենց Հայրերուն հետ բրած ուխտս ուբեկին։
11 Վնոր համար Տէրը այսպէս կ՚ըսէ։ Ահա ես անանկ չարիք կը բերեմ անոնց վրայ, Որ անկէ ելլելու կարող պիտի չըլլան։ Եւ ինծի պիտի աղաղակեն, ու անոնց մոխիկ պիտի չընեմ։
12 Եւ Յուդայի քաղաքները ու Երուսաղէմի բը-
նակիչները պիտի երթան, Ու պիտի աղաղակեն ան աստուածներուն՝ որոնց խունկ ծխեր էին։ Բայց անոնց ձախորդութեան ժամանակը
13 բնաւ պիտի չազատեն զանոնք։ Քանզի քու աստուածներդ, ով Յուդա, Քու իքաղաքներուդ թուովն չափ եղան։ Ու երուսաղէմի փողոցներուն թուովն չափ՝ Ամօթալից կռապաշտութեան համար անզգաններ՝
բահաղին խունկ ծխելու համար սեղաններ կանդնեցիք։
14 Ուստի ինդուն աս ժողովուրդին համար աղօթք մի ըներ, Ու անոնց համար խնդրուածքով ու պաղատանքով մի ազաչեր։ Քանզի երբոր իրենց չար հասած չարիքին համար ինծի աղաղակեն, Ես անոնց մոխիկ պիտի չընեմ։
15 Իմ սիրելիս ի՞նչ գործ ունի իմ տանս մէջ, Որովհետև ո՞չատերուն հետ անօրէնութիւն՝ գործեր է։ Պուբրդ միսն ալ քեզմէ անցա՞, Քանզի բուն քու չարութիւնովդ կ՚ուրախանաս։
16 Տէրը քու անունդ Կանանչ, գեղեցիկ — բարեպտուղ ձիթենի կոչեց, Բայց անոր վրայ մեծ ազմուկի ձայնով կրակ բռընկցուց, Եւ անոր ոստերը կոտրեցան։
17 Ու իքեզ անկող զօրաց Տէրը Քու վրայովդ չարիք խօսեցաւ, Իսրայէլի տանը ու Յուդայի տանը չարութեանը համար՝ Որ անոնք գործեցին, Եւ բահաղին խունկ ծխելով՝ զիս բարկացուցին։
18 Եւ Տէրը ինծի դիտցուց, ու ըսի՝ դիտեմ. Ապատնեը ինծի անոնց գործքերը ցուցուցիր,
19 Բայց ես մորթուելու տարեալ ընտանեցած գառի մը պէս էի, Ու չէի դիտեր որ ՚անոնք ինծի համար նեն-
դութիւններ կը հնարեն՝ ըսելով, Թառը իր պտղովը կոտծանենք, Եւ կանիկա կենդանեաց երկրէն բնաջինջ ընենք, Որ անոր անունը ալ չյիշուի։
20 Սակայն, ով Տէր զօրութեանց, արդար Դա-
տաւոր, Որ երիկամունքը ու սիրտը կը քննես, Անոնցմէ ՚առնեմ վրէժդ տեսնեմ. Քանզի իմ դատս քեզի յայտնեցի։
21 Ուստի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ Անաթոթի մար-
դոցը համար՝ Որոնք քու հոգիդ կը փնտռեն ու կ՚ըսեն, Տէրոջը անունովը մարգարէութիւն մի ըներ, Որ մեր ձեռքերովը չմեռնիս։
22 Վնոր համար զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.

ե Ը Օր · գ · 20 · գ Թագ · ը · 21 ·
գ Դ՚ե · իգ · 3 · 12 · Դ՚Լ · է · 23 ·
դ Ը Օր · է · 12 · 13 · Սաղ · ճե · 9 · 10 ·
ե Հռ.ամ՚ · բ · 15 · Ցակ · ա · 22 ·
զ Դ՚Լ · է · 15 · 23 · լե · 15 ·
է Դ՚Լ · է · 26 ·
ը Դ՚Լ · գ · 17 · է · 24 · Բ · 14 ·
թ Եզեկ · լբ · 28 · Ովս · գ · 9 ·
ժ Եզեկ · լ · 18 ·
ի Սաղ · ժբ · 41 · Ես.ա.ա.կ · ա · 38 · Լս.ա · ա · 15 · Գ՚Լ · ժգ · 12 · Եզեկ · ը · 18 · Մ՚Ք · գ · 4 · Զ.ար · է · 13 ·
լ Ը Օր՚ · լբ · 37 · 38 · Ի Գ՚Լ · ը · 28 ·
խ Գ՚Լ · է · 10 · Գ՚Լ · է · 16 · Ժգ · 11 · ա Ցամ՚ · է · 16 ·
ա · 15 · Գ՚Լ · ժգ · 12 · Եզեկ · ը · 18 · Մ՚Ք · գ · 4 · Զ.ար · է · 13 ·
ձ Ա՚Ա · ե · 16 · Եա · ա · 11 · Լս ·
հ Եզեկ · ժգ · 25 · Լս · Կամ հաստատութիւնները
յ Ա՚նգ · բ · 12 · 13 · 14 · Տիա · ա · 15 ·
ղ Ես.ա.կ · բ · 14 ·
ճ Սաղ · ձբ · 8 · Հրե.ա.մ՚ · ժա · 17 ·
ն Եա՚ · է · 2 · Գ՚Լ · բ · 21 ·
շ Գ՚Լ · ժբ · 18 ·
ո Սաղ · ձգ · 4 ·
ս Սաղ · իե · 13 · Ա՚ժգ · 9 · Ա՚Ք · ե ·
տ Թագ · ժգ · 7 · ա Ա՚Ա · իբ · 9 · Սաղ · է · 9 · Գ՚Լ · ժգ · 10 · բ · 12 · Ցայտ · բ · 23 ·
ր Գ՚Լ · ժգ · 5 · 6 ·
ց Եա՚ · է · 10 · Ա՚մա.մ · բ · 12 · է · 13 · 16 · Մ՚Ք · բ · 6 ·

Ահա ես անոնց այցելութիւն պիտի ընեմ. Կարիճները պռավ պիտի մեռնին, Անոնց տաքանները ու աղջիկները սովամահ պի-
տի ըլլան։
23 Եւ անանք միայորդ պիտի չունենան։ Վասն զի ես Անաթոթի մարդոցը վրայ՝ Անոնց այցելութեան տարին չարիք պիտի բերեմ։

ԳԼ։ ԺԲ

1 Երեմիա կը գանգատի չարեաց չայգացութեանը համար, բայց հաստատակամ անոնց կործանումը կը տեսնէ։ 5 Տէրոջմէ կը յայտնուի իրեն իր եղբայրներուն նենգաւորութիւնը որ իրեն գէմ կը հնարեն։ 7 Աստուած իր ժառանգութենէն վռայ կ՚ոլայ։ 14 ապստամբողներուն գերեզմանութիւն կը խոստանայ։

1 Ով Տէր, երբոր քեզի հետ վիճիմ՝ դուն արդար պիտի ըլլաս. Սակայն քեզի իարաւունքի վրայով պիտի խօսիմ. Ինչո՞ւ ամբարիշտներուն ճամբան յաջող է, Ո՞ր բոլոր նենգաւորները ընդհանրապէս կը վայելեն։
2 Դուն զանոնք տնկեցիր, և անոնք արմատացան։ Անոնք կ՚աճին ու պտուղ կու տան. Դուն անոնց բերնին մօտ ես, Բայց անոնց երիկամունքէն հեռու ես։
3 Եւ դուն, ով Տէր, տգիս գիտես, Զիս տեսար ու իմ սիրտս քու առջեդ քննեցիր. Ջատէ անոնք մորթուելու ոչխարներու պէս, Եւ հագանման օրուան համար պատրաստէ։
4 Մինչև ե՞րբ երկիրը սուգ պիտի բռնէ՝ Իր բնակչացը չարութեանը համար, Ու բոլոր դաշտին խոտը պիտի չրնայ. Իանասունները ու թռչունները կորսուեցան, Վասն զի ըսին, Անիկա մեր վախճանը պիտի չտեսնէ։
5 Թէ որ դուն հետեւակներուն հետ վազեցիր, ու քեզ յոգնեցուցին, Հապա ձիաւորներուն հետ ի՞նչպէս սպա-
րեզդը պիտի մրնես. Եւ դուն որ խաղաղութեան երկրին մէջ ա-
պահով ես, Ի՞նչ պիտի ընես Իերբոր Յորդանան ջրոյը բար-
ձրանայ։
6 Քանզի իքու եղբայրներդ ու քու հօրդ տունն ալ՝ Անոնք անդամ քեզի գէմ նենգութիւն ըրին, Եւ քու ետեւդ բարձրաձայն ազազակեցին. Մի հաւատար անոնց՝ Թէ և անոնք քեզի ապրելի բաներ ալ խօսին։
7 Իմ տունս թողուցի, իմ ժառանգութիւնս ձգեցի, Հոգիիս սիրածը իր թշնամիներուն ձեռքը տուի։
8 Իմ ժառանգութիւնս անտառի առիւծին պէս եղաւ ինծի, Ինիկա իր ձայնովը իմ վրաս պոռաց. Ա՛ս պատճառով զանիկաատեցի։
9 Իմ ժառանգութիւնս ՚գոյնզգոյն թռչունի մի պէս եղաւ ինծի, Թռչունները անոր չորս կողմն են. Եկէք՝ անապատին բոլոր գազանները ժողո-
վեցէք, Իբերէք որ ուտեն։
10 Շատ իՀովիւներ Իմ այգիս աւերեցին, Ի՛մ բաժինս ոտնակոխ ըրին, Ե՛ս իմ ցանկալի վիճակս անապատի ամայու-
թեան դարձուցին։
11 Զանիկա ամայութեան դարձուցին, Ո՛ս ամայի ըլլալով Ի՛մ առջեւս սուգ բռնեց. Բոլոր երկիրը ամայութեան դարձաւ, Քանզի Ոմպոգ մը չկայ որ ս՛ Իմնդր մտածէ։
12 Անապատին ամէն բլուրներուն վրայ աւարա-
ռուներ եկան. Վասն զի երկրին մէկ ծայրէն մինչև միւս ծայրը Տէրոջը սուրը կ՚ուտէ, Ե՛ս ամէն մարմնոյ խաղաղութիւն չկայ։
13 Ցորեն ցանեցին, բայց փուշեր պիտի հնձեն. Աշխատանք քաշեցին, Իայց օգուտ պիտի չը-
տեսնեն. Ու Տէրոջը սաստիկ բարկութեանը համար Ձեր արդիւնքներէն պիտի ամչնաք։
14 Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը իմ չար դրացիներուս համար, Որոնք իմ ժողովուրդիս խորհրդէն տուած ժառանգութեանս ՚կը դպչին. Ահա ես ՚զանոնք իրենց երկրին երեսէն պի-
տի խլեմ, Յուդայի տունն ալ անոնց մէջէն պիտի խլեմ։
15 Ու պիտի ըլլայ որ զանոնք խլելէս ետքը՝ Պիտի դառնամ անոնց ողորմիմ, Ու ամէն մէկը իր ժառանգութեանը՝ Ու ամէն մէկը իր երկիրը պիտի դարձընեմ։
16 Եւ թէ որ անոնք իմ ժողովրդեանս ճամբա-
ները սորվին, Ու ՚իմ անունովս երդում ընեն ըսելով, Կեն-
դանի է Տէր,

ա Սաղ · ձա · 4 ·
բ Կամ գոռ գառան մանեցուց
գ Ցար · ժբ · 6 · խա · 7 · Սաղ · իէ · 1 · 35 · Հգ · 3 · Ես. · Գ՚Լ · է · 28 · Ա՚մ · ս · 4 · Մտ · գ · 13 ·
դ Եա՚ · իե · 13 · Մտ.ա.ա · ժե · 8 · Մ՚ա.ր · է · 6 ·
ե Սաղ · ժէ · 3 · Ա՚Լ · իե · 1 ·
զ Գ՚Լ · ժո · 20 ·
է Ցակ · է · 8 ·
ը Եբր · արբ · Յակ · Նաւթիւղ ·
թ Գ՚Լ · իգ · 10 · Ովս · գ · 3 ·
ժ Ցէս · գ · 15 · ամՊես · ժբ · 15 · Գ՚Լ · իե · 19 · 20 · ժ · 44 ·
ի Գ՚Լ · ե · 4 · ժո · 19 · 21 ·
լ Ես.ա.կ · իգ · 25 ·
խ Կամ գիշատիչ
ծ · 10 · Ովս · գ · 3 ·
կ Եա՚ · ձգ · 9 · Գ՚Լ · է · 33 ·
ձ Գ՚Լ · գ · 3 ·
ղ Եա՚ · է · 1 · 5 ·
ճ Եա՚ · կգ · 18 ·
մ Հմր · 4 ·
յ Եա՚ · իբ · 23 ·
ն Գ՚Լ · իգ · 16 · Ը Օր · ե · 3 · Գ՚Լ · լբ · 37 ·
շ Եզեկ · իբ · 23 ·
ո Ա՚մա.մ · իե · 14 ·
ս Գ՚Լ · գ · 3 ·
տ Ես. · ը Օր · է · 3 · Գ՚Լ · լբ · 38 · Մ՚Ք · գ · 15 · Ա՚նգ · ա · 6 ·
ր Զ.ար · բ · 2 ·
ց Տիա · բ Օր · է · 3 · Գ՚Լ · լբ · 37 ·
փ Եզեկ · իբ · 23 ·
ք Ա՚մա.մ · իե · 14 ·
և Գ՚Լ · գ · 3 ·

(Ինչպէս որ անձնք իմ ժողովուրդիս՝ բահանային անուռնով երդում ընել սորվեցուցին,)
Անաստեղը իմ ժողովուրդիս մէջը պիտի ՚հաստատուին։
17 Դարպաս թէ որ մտիկ չընեն,
Անաստեղը ելեն ազգը արմատաքի պիտի խլեմ
Ու պիտի կորսընցընեմ, կ'ըսէ Տէրը։

ԳԼ· ԺԳ

1 Եփրատ գետին քովը պահուած կապէ գօտի մը օրինակիւ՝ Աստուած իր ժողովուրդին կոծանաստը կը ցուցընէ։ 12 Գէ. նեով լեցուն սափորու օրինակիւ՝ կը նախատանդէ անոնց վրայ գալու թշնամութիւնը։ 15 կը յորդորէ զանոնք որ գալու պատահանդներուն առջեւ աչեն։ 22 կը ցուցընէ թէ իրենց պղծութիւններուն է ատոնց պատճառը։

1 Տէրը ինծի այսպէս ըսաւ· Գնա՝ քեզի մէկ քթանէ գօտի մը ծախու առ, և զանիկա մէջքդ կապէ, ու զանիկա չերբը մի խոթեր։
2 Ուստի Տէրոջը խօսքին համեմատ գօտին ծա-
3 խու առի ու մէջքս կապեցի։ Եւ երկրորդ անգամ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
4 Ին ծախու առած գօտիդ՝ որ քու մէջքիդ վրայ է, առ ու երթ՝ Եփրատ գնա, և հոն
5 վէմին ծակին մէջը պահէ զանիկա։ Ու ես գացի և զանիկա Եփրատի ՚ետքերը պահեցի,
6 ինչպէս որ Տէրը ինծի պատուիրեց։ Եւ շատ օրերէն ետքը Տէրը ինծի ըսաւ, ելիր՝ Եփրատ գնա, ու անկէ առ ան գօտին, որ քեզի հրա-
7 մայեցի որ հոն պահես։ Ես ալ Եփրատ գացի, ու փորելով՝ գօտին ան պահած տեղէս առի. և ահա գօտին փտեր էր, ու բնաւ մէկ բանի մը չէր գար։
8 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
9 Տէրը այսպէս կ'ըսէ·
Յուդային հպարտութիւնը
Ու Երուսաղէմին մեծ հպարտութիւնը այդ-
պէս պիտի ապրեմ։
10 Ան չար ժողովուրդը՝
Որ իմ խօսքերս լսել չեն ուզեր,
Ու ՚Իրենց սրտին կամակորութեամբը կը քա-
լեն,
Եւ օտար աստուածներու ետեւէ կ'երթան՝
Անոնց ծառայութիւն ընելու և անոնց երկրը-
պագութիւն ընելու համար,
Ան անպիտան գօտիին պէս պիտի ըլլան։
11 Վասն զի ինչպէս որ գօտին մարդուն մէջքը կը փակչի,
Ըսաւ Տէրը Իսրայէլի տունը ու բոլոր Յուդայի տունը
Ինծի այնպէս փակցուցեր էի, կ'ըսէ Տէրը,
՚Որ ինծի ժողովուրդ ըլլան,
՚Նաև անուն և փառք ու պարծանք.
Բայց անոնք մտիկ չըրին։

12 Նաև ան խօսքը ըսես անոնց,
Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ.
Ամէն սիկ գինիով պիտի լեցուի.
Բայց անոնք քեզի պիտի ըսեն,
Միթէ մենք չե՞նք գիտեր որ ամէն սիկ գի-
նիով պիտի լեցուի։
13 Իսկ դուն անոնց ըսես,
Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Ահա ես սա երկրին բոլոր բնակիչները,
Ու Դաւիթի ախոռին վրայ նստող թագա-
ւորները,
Եւ քահանաները ու մարգարէները,
Ու Երուսաղէմի բոլոր բնակիչները ՚արբեցու-
թեամբ պիտի լեցընեմ.
14 Եւ զանոնք իրարու ընդդէմ պիտի կատարեմ,
Հայրերը որդոյը հետ միասին, կ'ըսէ Տէրը,
Եւ անդթ պիտի չդթամ ու պիտի չխնայեմ,
Եւ առանց ողորմելու զանոնք բնաջինջ պիտի ընեմ։

15 Մտիկ ըրէք, ականջ տուէք, մի հպար-
տանաք,
Վասն զի Տէրը խօսեցաւ։
16 ՚Ձեր Տէր Աստուծոյն փառք տուէք՝
Դեռ ՚խաւարը չբերէ չհասած,
Ու ձեր ոտքերը մութ լեռներու վրայ չսահած,
Եւ ձեր ՚լոյսի սպասած առտերը՝
Աստուած զանիկա ՚մահուան առտերի չվոխած,
Ու զանիկա թանձր մթի չդարձուցած։
17 Բայց թէ որ մտիկ չընէք,
Ձեր հպարտութիւնը համար իմ հոգիս ծա-
ծուկ տեղուանք պիտի լայ,
Եւ ՚իմ աչքս խիստ չատ լալով արցունք պի-
տի թափէ,
Վասն զի Տէրոջը հօտը գերի առնուեցաւ։
18 ՚Թագաւորին ու թագուհիին ըսէ,
Ձեր անձր խոնարհեցուցէք — ՚իջէք ՚նըս-
տեցէք,
Վասն զի ձեր գլուխէն ձեր փառաց թագը ին-
կաւ։
19 Հարաւային քաղաքները գոցուեցան,
Ու բացող մը չկայ.
Բոլոր Յուդա գերութեան դնաց.
Ամէնքը գերութեան գացին։
20 Աչքերնիդ վերցուցէք և ՚հիւսիսի կողմէն ե-
կողները նայեցէք.
Քեզի արուած հօտը՝ քու փառացդ խաչնը-
ը՞ր ն՞ր են։
21 Ի՞նչ պիտի ըսես՝ երբոր քեզի այցելութիւն
ընէ.
Վասն զի դուն անոնց սորվեցուցիր որ քու վը-
րադ իշխան և գլուխ ըլլան.
Միթէ քեզ ծննդական կնոջ պէս ՚ցաւեր պի-
տի չբռնե՞ն։

22 Ու Թէ որ սրտիդ մէջը ըսես,
ՙԱս բաները ինչո՞ւ հանդիպեցան ինծի.
Քու անօրէնութեանդ չատութենէն ՚քու քը-
ղանչքներդ բացուեցան,
Եւ դարչապարներդ բռնութեամբ մերկացան։
23 Միթէ կարելի՞ է որ եթովպացին իր մորթը՝
Կամ ինձը իր խայտաբղետները փոխէ,
Որ դուք ալ չարութիւն ընելու սորված ըլ-
լալով՝
Կարենաք ազէկութիւն ընել։
24 Ուստի անապատի հովէն վերցուած մղեղի
պէս
Պիտի ցրուիմ զանոնք։
25 ՙԱս է քու վիճակդ՝ Ե քու բաժինդ՝
Որն որ ես քեզի որոշեցի, կ'ըսէ Տէրը,
Քանզի իս մոռցար ու ՚սուտին ապաւինե-
ցար։
26 Ուստի ՚ես ալ քու քղանչքներդ քու երեսիդ
վրայ վերցուցի,
Ու քու անարգանքդ երեցաւ։
27 Ես քու շնութիւններդ, ու ՚վրնջիւններդ,
Ե՛ քու լիրբ պոռնկութիւնդ,
Ո՛ ՚Երուսաղէմ վրայ Ե դաշտի վրայ քու ըր-
պղծութիւններդ տեսայ.
Վա՛յ քեզի, ով երուսաղէմ.
Պիտի չմաքրուի՛ս. ալ մինչև ե՛րբ։

ԳԼ· ԺԴ

1 Մեծ սովին համար ՚ երեմիա կ'ազդէ։ 10 Տէրը չուզէր մտիկ ընել աս ազդին. Ժողովուրդին չարաբեմութը համար։ 13 կը ցուցընէ թէ իրենց մէջը սուտ մարգարէներ ըլլալովը իրենք չեն կրնար արդարանալ։ 17 Երեմիա անոնց վրայ կ'ողբայ։

1 Տէրոջը խօսքը որ երեմիային եղաւ երաշ-
տութեան վրայով։
2 Յուդա սուգ կը բռնէ,
Եւ ՚անոր դռնները կը նուաղին.
Անոնք գետնի վրայ սրսուռմ կը նստան,
Ու ՚Երուսաղէմի աղաղակը վեր ելաւ։
3 Եւ անոնց աղնուականները իրենց մանկուն-
քը
Ջուրի կը խրկեն.
Ան ալ չգան, ջուր չգտան,
Եւ դարձան իրենց անօթները պարապ ՚ԷէէԷ-
՚Ամչցան ու պատկառեցան ՚և գլուխնին ծած-
կեցին։
4 Երկրին վրայ անձրեւ չըլլալուն պատճառովը
Գետինը ճաքելուն համար՝
Երկրագործները ամչցան և գլուխնին ծած-
կեցին։
5 Քանզի նաև եղնիկը դաշտի մէջ ծնաւ,
Ու խոտ չըլլալուն համար էր յոռեր թողուց։
6 Ու ՚վայրենի էշերը բլուրներու վրայ կայ-
նեցան,
Եւ շատացներու պէս օդը ծծեցին,
Ու աչքերնին ակարացաւ, վասն զի խոտ չկար։
7 Թէև մեր անօրէնութիւնները մեզի դէմ
՚ելեր են,
Ո՛վ Տէր, ՚քու անուանդ համար ըրէ,
Քանզի մեր յանցանքները շատ են.
Քեզի դէմ մեղք գործեցինք։
8 ՚Ով Իսրայէլին ցոյսը,
Նեղութեանատենը անոր փրկիչը,
Ինչո՞ւ հանար երկրի վրայ հիւրի պէս
Ու դիշերը լչնան ընելու դարձող ճամբորդի
պէս ըլլաս.
9 Ինչո՞ւ համար ապշած մարդու պէս,
Կամ հաղատելու կարողութիւն չունեցող հզօրի
մի պէս ըլլաս.
Եւ դուն, ով Տէր, ՚մեր մէջն ես,
Ու ՚քու անունդ մեր վրայ կոչուած է.
Մեզ մի թողուր։
10 Ա՛յսպէս կ'ըսէ Տէրը աս ժողովուրդին համար.
՚Անոնք աստանդ ական չըրլլալը այսպէս սիրեցին
Ե՛ւ իրենց ոտքերը չզսպեցին,
Ուստի Տէրը անոնց չհաճեցաւ.
՚Հիմա անոնց անօրէնութիւնը պիտի յիշէ,
Ու անոնց մեղքերուն այցելութիւն պիտի ընէ։
11 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ,
՚Այս ժողովուրդին բարիք ըլլալու համար
աղօթք մի ըներ։
12 ՚Թէ որ անոնք ծոմ պահեն,
Անոնց աղաղակը մտիկ պիտի չընեմ.
Ու ՎԹէ որ ողջակէզ կամ ցոհ մատուցանեն,
Զանոնք պիտի չընդունիմ.
Հապա ՚սրով, սովով և ժանտախտով
Պիտի ապառնեմ զանոնք։
13 ՚Ու ես ըսի, Ա՛ւ՜ղ, ով Տէր Եհովայ,
Ահա մարգարէները անոնց կ'ըսեն,
Սուր պիտի չտեսնէք
Ու ձեր մէջը սով պիտի չըլլայ,
Հապա ձեզի աս տեղս ճշմարիտ խաղաղու-
թիւն պիտի տամ։
14 Անաստեղը Տէրը ինծի ըսաւ,
՚Մարգարէները իմ անունովս սուտ մարգա-
րեութիւն կ'ընեն.
՚Զանոնք ես չխրկեցի և անոնց չհրամայեցի
Ու անոնց չխօսեցայ.
Անոնք ձեզի սուտ տեսիլքներ, անոտի գու-
շակութիւններ
Եւ իրենց սրտին խաբէութիւնները կը մար-
գարէանան։

15 Ուսաւ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Ահա մարգարէներուն համար, որոնք իմ անուանս
մարգարէութիւն կ՚ընեն,
(Թէպէտեւ զանոնք ես չխրկեցի,)
Ու կ՚ըսեն թէ Ա՛ս երկրիս մէջը սուր ու սով
պիտի չըլլայ,
Ան մարգարէները սրով ու սովով պիտի կորսուին.
16 Եւ այն ժողովուրդը՝ որոնց անոնք մարգարէութիւն կ՚ընեն,
Սուրին ու սովին պատճառովը
Երուսաղէմի փողոցները պիտի ձգուին.
Եւ զանոնք, անոնց կիներուն, տղաքներուն ու
աղջիկներուն
Թաղող պիտի չգտնուի.
Ու անոնց վրայ իրենց չարութիւնը պիտի
թափեմ։
17 Ուսաւ անոնց սա խօսքը զրուցես,
Գիշեր ու ցորեկ աչքերս արցունք պիտի
թափեն
Ու բնաւ պիտի չդադարին,
Վասն զի իմ ժողովուրդիս կոյս աղջիկը մեծ
կատորածով,
Խիստ սաստիկ հարուածով կտորեցաւ։
18 Թէ որ դաշտը երթամ
Ահա սրով մեռցուածներ,
Եւ թէ որ քաղաքը մտնեմ
Ահա սովով ախտացածներ կան.
Վասն զի թէ մարգարէն և թէ քահանան
իրենց չգիացած երկիրը կը պտրտին։

19 Մի՞թէ ձուդան բոլորովին մերժեցի՞ր.
Թէ հոգիդ Սիոնէն զզուեցա՞ւ.
Մեզի ինչո՞ւ այնպէս զարկիր որ մեզի բժշկութիւն չկայ.
Մենք խաղաղութեան ապասեցինք, բայց բարութիւն չկար.
Բժշկութեան ժամանակին ապասեցինք, բայց ահա խռովութիւն եղաւ։
20 Մենք, ով Տէր, մեր ամբարշտութիւնը
Ու մեր հայրերուն անօրէնութիւնը դիտենք,
Վասն զի քեզի դէմ մեղք գործեցինք։
21 Քու անուանդ համար ինծի մի ցզուիր,
Քու փառացդ աթոռը մի անարգեր.
Մեզի հետ ըրած ուխտդ յիշէ և անիկա մի
ուրիր։
22 Մի՞թէ հեթանոսաց ունայնութիւններուն մէջ
անձրեւ տուող մը կայ,
Կամ թէ անձրևը երկինքնէրը կու տան.
Չէ՞ որ ասիկա քեզ գուն ես, ով մեր Տէր
Աստուածը.
Ուստի քեզի կը յուսանք,
Վասն զի ասոնց ամէնը դուն ըրիր։

ԳԼ. ԺԵ

1 Աբեմելեքն բոլորովին մերժուիլը ու անոնց վրայ գալը պատճառ գտնալուները։ 10 Երեմիա անոնց ատելութիւնը համար գանգատ ընելով՝ իրեն համար խաղաղութիւն մը կ՚ընդունի, 12 ու անոնց համար պատնաջիք մը։ 15 Ինքը ազատիլ կ՚ընէ։ 19 ու բարի խոստումներ մը ձեռք կը բերէ։

1 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ,
Թէև Մովսէս ու Սամուէլ իմ առջեւս կայնէին քիչայինի,
Ա՛ս ժողովուրդին վրայ հաճութիւն պիտի չունենայի.
Զանոնք առջեւէս վռնտէ, ու թող երթան։
2 Եւ թէ որ քեզի՝ Ո՞ւր երթանք ըսեն,
Անոնց ըսես, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Մահուան համար՝ մահուանը,
Ու սուրի համար՝ սուրը,
Եւ սովի համար՝ սովը,
Ու գերութեան համար՝ գերութիւնը։
3 Եւ անոնց վրայ չորս տեսակ պատիժ պիտի
իրկեմ՝ կ՚ըսէ Տէրը.
Մեռցընելու համար՝ սուրը,
Ու պատառելու համար՝ շուները,
Եւ ուտելու ու ոչնչանալու համար՝
Երկինքի թռչուններն ու երկրի գազաններն։
4 Եւ զանոնք Եզեկիայի որդւոյն Մանասէին պատճառաւ՝
Որ Երուսաղէմի մէջ ըրած բաներուն համար։
5 Վասն զի ո՞վ քեզի պիտի խնայէ, ով Երուսաղէմ,
Ու ո՞վ քեզի ցաւակից պիտի ըլլայ,
Եւ քու ողջոյնիդ հարցընելու համար
ո՞վ պիտի դառնայ։
6 Դուն իս թողուցիր, կ՚ըսէ Տէրը, — Հետ
դացիր.
Ես ալ իմ ձեռքս քու վրադ պիտի երկնցընեմ և քեզ պիտի կորսնցընեմ.
Զղջումիս բնեկն ձանձրացայ։
7 Ու զանոնք երկրին դուներուն մէջ պիտի հոսեմ նետ ընդ հեծանոցով.
Իմ ժողովուրդս անպատակ պիտի թողում և պիտի կորսընցնեմ,
Վասն զի չդարձան իրենց ճամբաներէն չդարձան։
8 Անոնց այրիանալները ծովուն աւազէն աւելի չատցան իմ առջեւս.
Ուստի ասոնց մայրերուն վրայ գայլ գազան
Ցոյան գաւաճաններ, 10 Երեմիա անոնց ատելութիւնը համար գանգատ ընելով՝ իրեն համար խաղաղութիւն մը կ՚ընդունի, 12 ու անոնց համար պատնաջիք մը։ 15 Ինքը ազատիլ կ՚ընէ։ 19 ու բարի խոստումներ մը ձեռք կը բերէ։

1 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ,
Թէև Մովսէս ու Սամուէլ իմ առջեւս կայնէին քիչայինի,
Ա՛ս ժողովուրդին վրայ հաճութիւն պիտի չունենայի.
Զանոնք առջեւէս վռնտէ, ու թող երթան։
2 Եւ թէ որ քեզի՝ Ո՞ւր երթանք ըսեն,
Անոնց ըսես, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Մահուան համար՝ մահուանը,
Ու սուրի համար՝ սուրը,
Եւ սովի համար՝ սովը,
Ու գերութեան համար՝ գերութիւնը։
3 Եւ անոնց վրայ չորս տեսակ պատիժ պիտի
իրկեմ՝ կ՚ըսէ Տէրը.
Մեռցընելու համար՝ սուրը,
Ու պատառելու համար՝ շուները,
Եւ ուտելու ու ոչնչանալու համար՝
Երկինքի թռչուններն ու երկրի գազաններն։
4 Եւ զանոնք Եզեկիայի որդւոյն Մանասէին պատճառաւ՝
Որ Երուսաղէմի մէջ ըրած բաներուն համար։
5 Վասն զի ո՞վ քեզի պիտի խնայէ, ով Երուսաղէմ,
Ու ո՞վ քեզի ցաւակից պիտի ըլլայ,
Եւ քու ողջոյնիդ հարցընելու համար
ո՞վ պիտի դառնայ։
6 Դուն իս թողուցիր, կ՚ըսէ Տէրը, — Հետ
դացիր.
Ես ալ իմ ձեռքս քու վրադ պիտի երկնցընեմ և քեզ պիտի կորսընցնեմ.
Զղջումիս բնեկն ձանձրացայ։
7 Ու զանոնք երկրին դուներուն մէջ պիտի հոսեմ նետ ընդ հեծանոցով.
Իմ ժողովուրդս անպատակ պիտի թողում և պիտի կորսընցնեմ,
Վասն զի չդարձան իրենց ճամբաներէն չդարձան։
8 Անոնց այրիանալները ծովուն աւազէն աւելի չատցան իմ առջեւս.

ե Ել. լբ. 11։ 12։ Սաղ. զ՟. 6։
զ ա Թագ. է. 9։
է Գլ. իգ. 11։ Ես. կեկ. է. 2։ 12։ Զ ոգ. ժա. 9։
ը Տես Գ.Ն. իզ. 18։ Եւ
թ Օր. իբ. 26։ Գլ. է. 33։
ժ Օր. իբ. 25։ Գլ. իգ. 9։ Եզեկ. իգ. 46։
ժա գ Թագ. է. 1։ 2։
ժբ Եր. ծա. 19։
ժգ Գլ. բ. 13։
ժդ Գլ. է. 24։
ժե Ովս. ժգ. 14։
ժզ Եր. իե. 13։ Գլ. է. 3։ Ամովս. գ. 10։ 11։

Ա՛նոնց վրայ — երեսատարձին՝ մորը վրայ
Կէս օրուան առնը աւարառու բերի.
Անոր վրայ յանկարծ արհաւիրք ու սոսկում
Ձգեցի։
9 Եօթը ծնանողը նուաղեցաւ,
Իր հոգին աւանդեց,
Ցերեկուան առնը անոր արեը մնաւ.
Աներկա ամչցաւ ու պատկառեցաւ,
Եւ անոնց մնացորդը իրենց թշնամիացը սուրը
Սաբի պիտի մատնեմ, կ՚ըսէ Տէրը։
10 Վայ ինծի, ով մայրս,
Որ զիս բոլոր երկրին Հանուր
Կռիւի մարդ ու վէճի մարդ ծնար.
Ոչ ես չահով առակ առի,
Ոչ ալ ինծի չահով առակ առին,
Ա՛ն ամէնը ինծի անէծք կու տան։
11 Տէրը կ՚ըսէ որ Ազնուշա քեզ պիտի ազատեմ,
Ու երջանիկ պիտի ըլլաս.
Եւ անշուշտ նեղութեան ու տառապանաց ժամանակը
Թշնամիդ քեզի ազաչել պիտի տամ։
12 Մի՞թէ երկաթը հիւսիսի երկաթը ու պղինձը
կը կտրէ՞։
13 Քու բոլոր մեղքերուդ համար՝ բոլոր սահմաններուդ մէջ
Քու առացուածքդ ու դանձերդ աւերիապէս
յափշտակութեան պիտի մատնեմ.
14 Եւ քեզ քու թշնամիներուդ հետ քու չգիտցած երկիրդ պիտի փոխադրեմ.
Վասն զի իմ բարկութենէս կրակ վառեցար,
Ան ձեր վրայ պիտի բորբոքի։
15 Ով Տէր, դուն կ՚ընդունիս դիտես.
Զիս յիշէ և ինծի այցելութիւն բրէ,
Ու իմ հալածիչներէս իմ վրէժս առ.
Քու երկայնմտութեանդ համար զիս մի վերցընէր.
Գիտցիր որ քեզի համար նախատինք կրեցի։
16 Եւ քու խօսքերդ գտանծիս պէս՝ զանոնք կերայ,
Եւ քու խօսքդ իմ սրտիս ցնծութիւն և ուրախութիւն եղաւ.
Վասն զի քու անունդ իմ վրաս կոչուած է,
Ով զօրաց Տէր Աստուած։
17 Ծաղր ընողներուն ժողովքին մէջ չնստայ ու չզուարճացայ.
Քու ձեռքիդ պատճառով առանձին նստայ,
Վասն զի դուն զիս բարկութիւնովդ զինք լեցուցիր։
18 Ինչո՞ւ վիրս ցաւս հնանդիմառար՝
Եւ իմ վէրքս անդարմանելի է,
Անիկա բժշկուիլ չուզեր.

ա Կամ Անոնց երեսատարդներուն
բ տ Թագ. է. 5։
գ Ամովս. է. 9։
դ Ցար. գ. 1, եւ։ Գլ. է. 14։
ե Գլ. լեթ. 31։ 32։ իե. 4։ 5։
զ Սաղ. խգ. 12։ Գլ. իե. 3։
է Կամ քու երկնամէզ ձորդ քու չգիտցած երկրիդ պիտի բերեմ։
ը Օր. լբ. 22։
թ Գլ. ժբ. 3։
ժ Գլ. ժա. 20։ իբ. 12։
ժա Սաղ. կթ. 7։
ժբ Եչէկ. գ. 1։ 3։ Ցոյան. ժ. 9։ 10։
ժգ Եչէկ. իբ. 26։ խգ. 4։
ժդ Գլ. իբ. 18։ 19։ իե. 33։
ժե Սաղ. ձգ. 10։ Գլ. է. 2։ թ. 22։
ժզ Սաղ. հթ. 2։ Գլ. է. 33։ լգ. 20։
ժէ Եչէկ. իբ. 17։ 22։ 23։

Դուն ինծի բոլորովին սուտ
Ու՞ անհաւատարիմ ջուրերու պէ՞ս պիտի ըլլաս։
19 Անոր համար Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Թէ որ դառնաս՝ ես քեզ ետ պիտի բերեմ,
Ու իմ առջեւս պիտի կայնիս.
Եւ թէ որ պատուականը անարգէն որոշես,
Իմ բերնիս պէս պիտի ըլլաս.
Անոնք քեզի դառնան,
Բայց դուն անոնց մի դառնար։
20 Ու քեզ սա ժողովուրդին՝ պղնձէ ամուր պարիսպի պէս պիտի ընեմ.
Եւ քեզի հետ պիտի պատերազմին,
Բայց պիտի չկրնան քեզ յաղթել.
Վասն զի ես քեզի հետ եմ
Քեզ փրկելու ու ազատելու համար, կ՚ըսէ Տէրը։
21 Եւ քեզ չարերուն ձեռքէն պիտի ազատեմ,
Ու բռնաւորներուն ձեռքէն պիտի փրկեմ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Մարգարէն իր ամուսնութենէն հրաժարելուն՝ և սուգի ու կոչնչքի տուներ չերթալուն օրինակովը Հրեից կործանումը կը նախատեսնի՝ 10 իրենց հայրերէն ուրիշ չարութիւն ընդունելու համար։ 14 Անոնց գերեզմանութենէն իրենց եգիպտացէն ու զաւակութիւն ուրիշ զարմանալի գործ մը պիտի ըլլար։ 16 Ուսուած կրկին հաւաքում պիտի ընէ իրենց կատաղութեանը համար։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Քեզի կնիկ մի առնես,
Ու սա տեղս ալաքներ ու աղջիկներ չունենաս.
3 Քանզի սա տեղս ծնած ալաքներուն ու աղջիկներուն համար,
Եւ սա երկրիս մէջ զանոնք ծնանող մայրերուն համար,
Ու զանոնք ծնանող հայրերուն համար՝
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
4 Անոնք մահաւոր հիւանդութիւններով պիտի մեռնին.
Անոնց համար ոսուգ պիտի չբռնուի, ու անոնք պիտի չթաղուին.
Երկրի երեսին վրայ աղբի պէս պիտի ըլլան,
Եւ սրով ու սովով պիտի հատնին.
Եւ անոնց դիակները երկինքի թռչուններուն
Ու երկրի գազաններուն կերակուր պիտի ըլլան։
5 Քանզի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Սուգի տուն մի մտներ ու լալու մի երթար,
Եւ անոնց համար մի ողբար,
Վասն զի իմ խաղաղութիւնս սա ժողովուրդէն վերցուցի, կ՚ըսէ Տէրը,
Ողորմութիւնը ու գթութիւնը։

ա Ցար. իգ. 12։ Սաղ. ճթ. 72։ 111։
գ Սաղ. ա. 1։ իգ. 4։ 5։
ը Գլ. է. 15։
ժ Ցար. գ. 15, եւ։ Ջ ոգ. գ. 7։
ժա Հմր. 1։
ժգ Գլ. ժե. 2։
ի Եչէկ. իբ. 26։ խգ. 23։
ի Գլ. ա. 18։ գ. 27։
ի Գլ. է. 11։
ի Գլ. ժե. 2։
ի Սաղ. հթ. 2։ Գլ. է. 33։ լգ. 20։
ի Եչէկ. իբ. 17։ 22։ 23։

6 Ու սա երկրիս մէջ մեծերը ու պզտիկները
Պիտի մեռնին և պիտի չթաղուին.
Ու հանոնց համար սուգ պիտի չընեն,
Եւ ինքնց մարմինները վրայ կտրածներ
պիտի չընեն,
Ու անոնց համար ինքնց մազերը պիտի չը-
փետտեն։
7 Եւ մեռելի մը վրայով մխիթարութիւն տա-
լու համար
Ուզի հաց պիտի չբաժնեն,
Ու անոնց հայրերուն ու մայրերուն համար
Մխիթարութեան բաժակը անոնց պիտի չը-
խմցընեն։
8 Նաև կռչունքի տուն մի մտներ,
Որ անոնց հետը նստիս ուտելու ու խմելու
համար.
9 Վասն զի Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը
այսպէս կ'ըսէ.
Ահա ես սա տեղէն՝ ձեր աչքին առջևէն ու
ձեր օրերուն մէջը
Ցնծութեան ձայնը և ուրախութեան ձայնը,
փեսային ձայնը ու հարսին ձայնը պիտի դա-
դարեցընեմ։
10 Ու երբոր սա բոլոր խօսքերը սա ժողովուրդին
պրծուցես, և անոնք քեզի ըսեն,
Ինչո՞ւ համար Տէրը բոլոր սա մեծ չարիքը
մեր վրայ խօսեցաւ,
Ու ի՞նչ է մեր անօրէնութիւնը ու մեր մեղքը՝
Որ մեր Տէր Աստուծոյն դէմ գործեր ենք,
11 Անոնց անոնց ըսես,
Վասն զի ձեր հայրերը զիս թողուցին, կ'ըսէ
Տէրը,
Եւ ուրիշ աստուածներու հետևէ գացին,
Ու անոնց ծառայութիւն ըրին և անոնց երկ-
րպագութիւն ըրին.
Զիս թողուցին ու իմ օրէնքս չպահեցին։
12 Եւ դուք ձեր հայրերէն աւելի չարութիւն
ըրիք.
Եւ ահա ինծի մտիկ չընելով
Զեզմէ ամէն մէկը իր չար սրտին կամակորու-
թեանը հետևէն գնաց.
13 Ես ալ ձեզ երկրիս երեսէն ձեզ պիտի նետեմ
Անանկ երկիրը մը, որ չէք ճանչնար
Ոչ դուք ոչ ալ ձեր հայրերը.
Ու հոն ցորեկ ու գիշեր օտար աստուածնե-
րու ծառայութիւն պիտի ընէք,
Ինչու որ ձեզի ողորմութիւն պիտի չընեմ։
14 Ասոր համար ահա օրերը կուգան, կ'ըսէ
Տէրը,
Որ ալ պիտի չըսուի թէ կենդանի է Տէրը՝
Որ Իսրայէլի որդիքը եգիպտոսի երկրէն հա-
նեց.
15 Հապա՝ կենդանի է Տէրը՝
Որ Իսրայէլի որդիքը հանեց հիւսիսի երկրէն
Եւ ան բոլոր երկիրներէն՝ ուր որ ցանուց ըրը-
ւեր էր.
Ու դանոնք պիտի դարձընեմ իրենց երկիրը
Որն որ իրենց հայրերուն տուի։
16 Ահա ես շատ ձկնորսներ բերել պիտի տամ,
կ'ըսէ Տէրը,
Ու դանոնք պիտի որսան.
Եւ անկէ ետքը շատ որսորդներ բերել պիտի
տամ,
Ու զանոնք ամէն լեռան վրայէն
Եւ ամէն բլուրի վրայէն
Ու վէմերուն ծակերէն պիտի որսան։
17 Վասն զի իմ աչքերս անոնց ամէն ճամբաներ-
րուն վրայ են.
Իմ երեսէս ծածկուած չեն,
Ու անոնց անօրէնութիւնը իմ աչքերուս առ-
ջևէն պահուած չէ։
18 Եւ նախ անոնց անօրէնութեանը ու մեղքին
Կրկնապատիկ հատուցում պիտի ընեմ,
Որովհետև իմ երկիրս պղծեցին,
Ու իրենց գարշելութիւններուն ու պղծու-
թիւններուն դիւրովը
Իմ ժառանգութիւնս լեցուցին։
19 Ով Տէր՝ իմ զօրութիւնս և իմ բերդս
Ու իմ ապաստանարանս նեղութեան օրը,
Երկրին ծայրերէն ազգերը քեզի պիտի գան
Ու պիտի ըսեն,
Իրաւցընէ մեր հայրերը սուտութիւն,
Ունայնութիւն ու դանօգուտ բաներ ժա-
ռանգեցին։
20 Մի՞թէ մարդ իրեն աստուածներ պիտի ընէ.
Ու դանոնք աստուածներ չեն։
21 Անոր համար ահա ես անոնց սա անգամ պի-
տի գիտցընեմ,
Իմ ձեռքս ու իմ զօրութիւնս պիտի գիտցը-
նեմ անոնց.
Եւ պիտի գիտնան որ Իմ անունս Եհովայ է։

ԳԼ. ԺԷ

1 Յուդային մեղքը Երկաթի գրիչով

1 Յուդային մեղքը իր մեղքին համար է Մարգս. ապա-
րէնիը կ'անիծուի. 7 Իսկ Աստուծոյ ապաւինիը կ'օրհնուի.
9 Խաբէայ սիրտը չիմնայ գանգատ կ'ընէ իր մարգարէու-
թիւնը. 13 Մարգարէն գանգատ կ'ընէ իր մարգարէու-
թիւնը ծաղր ընդունելուն համար. 19 ու կը խրկուի որ շա-
բաթը սուրբ պահելուն ուխտը նորոգէ։

1 Յուդային մեղքը Երկաթի գրիչով

Ա ԳԼ. ԺԸ. 14։
Բ ԳԼ. ԺԹ. 28։ Բ Օր. ԺԳ. 28։ Բ Օր. Ժգ. 1։ ԳԼ. Ես. 5։ Լեւ. 5։
Գ Եր. Իբ. 12։ ԳԼ. Ե. 29։
Դ Ովս. Ը. 4։ Յհ. Բ Օր. Իզ. 14։ Ցոբ.
Իբ. 8։
Ե ԳԼ. Իբ. 18։
Զ Եր. Իբ. 11։ Աստ. Լա. 6։ 7։
Է Եր. Իգ. 7, 8։ ԳԼ. Է. 34։ Իե. 10։ Եր. Ա. 11։ Ցեփ. Ժբ. 23։ Բ Օր. ԻԲ. 24։ ԳԼ. Ե. 19։ Ժգ. 22։
Ը ԳԼ. Ժե. 14։
Թ Եր. Իգ. 18։ ԳԼ. Իգ. 7, 8։
Ժ ԳԼ. Իգ. 6։ Լ. 3։ Ա. 37։
ԺԱ Ելհ Ամմո. գ. 2։ Ամմ. ա. 15։
ԺԲ Ցոբ. ԼԲ. 21։ Աստ. Ե. 21։ Ժե. 3։ ԳԼ. Ա. 19։
ԺԳ Եր. Իգ. 19։ ԳԼ. Ե. 2։ ԳԼ. Ժե. 17։
ԺԴ Եր. Իգ. 10։ ԳԼ. Ա. 11։ Ժ. 5։ Ա. 11։ Գաղ. գ. 5։ Եզէկ. Ժգ. 7։ Ա Մնաց. Ե. 8։
ԺԵ Ցոբ. ԺԲ. 24։

Ու անդամանդի ծայրով դրուած է.
Անոնց սրտին տախտակին վրայ
Եւ անոնց սեղաններուն եղջիւրներուն վրայ
փորուած է.
2 Որպէս որ անոնց տղաքը միտքերնին բերեն
Անոնց սեղանները ու անոնց Աստարովթի
կուռքերը,
Ո- կանանչ ծառերուն քովը բարձր բլուր-
ներուն վրայ չքնաղած եղ։
3 Ով իմ լեռնս՝ ու դաշտի մէջ եմ,
Քու առագաստդ, քու բոլոր գանձերդ,
Ո- բոլոր սահմաններուդ մէջ մեղքի համար
չքնաղած բարձր տեղերդ
Քաւչարակութեան պիտի մատնեմ։
4 Եւ դուն ալ պիտի զրկուիս քու ժառանգու-
թենէդ՝ որ քեզի տուի.
Եւ քու չգիտցած երկրին մէջ
Քու թշնամիներուդ ծառայ պիտի ընեմ քեզ.
Վասն զի իմ բարկութեանս մէջ կրակ վա-
ռեցիք,
Ու յաւիտեան պիտի բորբոքի։
5 Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Անիծեալ ըլլայ ան մարդը՝ որ մարդու կ'ա-
պաւինի,
Ու մարմինը իրեն բազուկ կ'ընէ,
Եւ իր սիրտը Տէրոջմէ կը խոտորի։
6 Անիկա անապատի մէջ մնչայի պէս պիտի
ըլլայ.
Ու երբոր աղէկութիւն գայ՝ պիտի չտեսնէ,
Եւ անապատին այրուած տեղատանքը՝
Աղի ու անբնակ երկրի մէջ պիտի բնակի։
7 Օրհնեալ ըլլայ ան մարդը՝ որ Տէրոջը կ'ապա-
ւինի,
Ու անոր յոյսը Տէրն է։
8 Անիկա ջուրերու քով անկաւած ծառի պէս
պիտի ըլլայ,
Որ իր արմատները գետի քով երկնցընելով՝
Տաքութեան գալը չտեսնէր.
Հապա անոր տերեւը կանանչ կ'ըլլայ,
Ու երաշտութեան տարին նեղութիւն չքա-
շէր,
Ու պտուղ տալէն ետ չմնար։
9 Սիրտը ամէն բանէն աւելի խաբէայ ու
խիստ չար է.
Ջանիկա ով կրնայ գիտնալ։
10 Ես Տէրս՝ սիրտը կը քննեմ,
Երիկամունքները կը փորձեմ,
Որ մարդուն՝ իր ճամբաներուն համեմատ

Ա Աստ. գ. 3։ Բ Կոր. գ. 3։
Գ Դատ. գ. 7։ Բ Պետ. Իգ. 18։ ԼԳ. 3։ 19։ Եր. ա. 29։ Ժե. 8։ ԳԼ. Բ. 20։ Կամ Լեռնագործակ
Դ ԳԼ. Ժե. 13։
Ե ԳԼ. Ժգ. 13։
Զ ԳԼ. Ժե. 14։
Է Եր. Լ. 1, 2, Լա. 1։
Ը Տես Եր. Լ. 3։
Թ ԳԼ. Իբ. 6։
Ժ Բ Օր. ԻԲ. 23։
ԺԱ Սաղ. Բ. 12։ ԼԳ. 8։ Ձխ. 1։ Ձխ. 5։ Աստ. Ժգ. 20։ Եր. Լ. 18։
ԺԲ Սաղ. ա. 3։
ԺԳ Ա Թագ. Ժգ. 7։ Ա Պետ. Իբ. 9։ Սաղ. Կ. 9։ Ձխ. 23, 24։ Աստ. Ժե. 3։ ԳԼ. Ժա. 20։ Ի. 12։ Հեսէմ. Բ. 27։ Ցայտ. Բ. 23։
ԺԴ Սաղ. Կբ. 12։ ԳԼ. Լբ. 19։ Հեսէմ. Բ.
ԺԵ Ես. Ժ. 33։
ԺԶ Ա Պետ. Ե. 4։ Ես. ԺԴ. 2։
ԺԷ Սաղ. Իե. 1։ Ձխ. 14։
ԺԸ Եր. Ա. 19։ Եզեկ. Ժբ. 22։ Ամմո. Ե. 15։ Բ Պետ. Գ. 9։
ԺԹ Եր. Ժէ. 21։ Ժե. 4։ Ես. Ժ. 32։ Եր. Ա. 15։ Եզեկ. Ժգ. 10։
Ի ԳԼ. Ժբ. 3։ Իբ. 2։
ԻԱ Եր. Ժէ. 10։ ԳԼ. Ժբ. 23։
ԻԲ ԳԼ. Ժբ. 4։ Ես. Ժ. 32։ Եզեկ. Ժգ. 10։
ԻԳ ԳԼ. Ժբ. 21։ Ժգ. 10։ ԳԼ. Ժբ. 3։ Իբ. 2։

Ես Տէրս՝ սիրտը կը քննեմ,
Երիկամունքները կը փորձեմ,
Որ ամէն մարդու իր ճամբաներուն համեմատ
Ու իր գործերուն պտուղին համեմատ հա-
տուցում ընեմ։
11 Անիրաւութեամբ հարստութիւն դիզողը՝
Իր չածած հաւկիթներէն թռչնի նստող կա-
քաւի պէս է.
Զանիկա իր օրերուն կէսին պիտի թողու,
Ու վերջը յանմահ պիտի ըլլայ։
12 Մեր սրբարանին տեղը
Ի սկզբանէ փառաւոր աթոռ բարձր ալեաւոր է։
13 Ով Տէր՝ Իսրայէլին յոյսը,
Ամէն անոնք որ քեզ կը թողուն՝ պիտի ամըչ-
նան,
Քեզմէ հեռացողները երկրի հողի վրայ պի-
տի գրուին,
Վասն զի Տէրը՝ հնենայ ջուրին աղբիւրը թո-
ղուցին։
14 Ով Տէր, զիս բժշկէ ու պիտի բժշկուիմ,
Զիս փրկէ ու պիտի փրկուիմ.
Վասն զի Իմ պարծանքս դուն ես։
15 Ահա անոնք ինծի կ'ըսեն,
Տէրոջը խօսքը ո՞ւր է. հիմա թող գայ։
16 Բայց ես քու հետևէդ՝ հովիւ բլլալէն չփախայ,
Ու չարիքի օրուան չցանկացայ, ինքնիս ու դուն
գիտես.
Իմ շրթունքներէս ելածը քու առջևդ էր։
17 Ինծի սարսափիլք մի ըլլար.
Նեղութեան օրը իմ ապաւէնս դուն ես։
18 Ջիս հալածողները թող ամչնան, ու ես չա-
մչնամ.
Թող անոնք զարհուրին, ու ես չզարհուրիմ.
Անոնց վրայ թշուառութեան օրը բեր,
Եւ զանոնք կրկին կոտրածով կոտրէ։
19 Տէրը այսպէս ըսաւ ինծի. Գնա, ու ժո-
ղովուրդին որդւոցը դուռը՝ ուսկից որ Յու-
դայի թագաւորները կը մտնեն ու կ'ելլեն, ու
Երուսաղէմին ամէն դուռները կայնէ. 20 եւ անոնց
ըսէ, Ով Յուդայի թագաւորներ, ու բոլոր
Յուդա, ու Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներ որ
սա դուռներէն կը մտնէք, Տէրոջը խօսքը մտիկ
րրէք. 21 Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Զձեր անձերուն
զգուշութիւն ըրէք, և շաբաթ օրը բեռ մի
վերցընէք, ու Երուսաղէմի դուռներէն ներս մի
բերէք. 22 բնակ. Եւ շաբաթ օրը ձեր առներէն դուրս
բեռ մի հանէք, ու բնաւ գործ մի չընէք.
Հապա շաբաթ օրը սուրբ պահեցէք, ինչպէս
23 որ Ձեր հայրերուն պատուիրեցի. Բայց անոնք
մտիկ չըրին ու ականջնին չդնեցին, հապա
իրենց պարանոցը խստացուցին որ մտիկ չընեն

Ա Սաղ. Ժէ. 23։
Բ Գաղ. Ժբ. 20։
Գ ԳԼ. Ժգ. 8։
Դ Սաղ. Հգ. 27։ Եր. Ա. 23։
Ե Կամ Ինձմէ
Զ Տես Գաղ. Ժ. 20։
Է ԳԼ. Բ. 13։
Ը Բ Օր. ԻԲ. 21։ Սաղ. ԺԸ. 19։ Հեսէմ. Բ.
Թ Սաղ. Ժբ. 19։
Ժ Սաղ. Լ. 4։ Ես. 14։ Ե. 2։
ԺԱ Սաղ. Իե. 2։
ԺԲ Ա. 1։ Ձխ. 14։
ԺԳ Եր. Ա. 19։ Եզեկ. Ժբ. 22։ Ամմո. Ե. 15։ Բ Պետ. Գ. 9։
ԺԴ ԳԼ. Ժբ. 3։ Իբ. 2։
ԺԵ ԳԼ. Ժբ. 4։ Իբ. 2։
ԺԶ ԳԼ. Ժ. 20։
ԺԷ ԳԼ. ԺԲ. 3։ Իբ. 2։
ԺԸ Ես. Ժ. 32։ Եզեկ. Ժգ. 10։
ԺԹ Եր. Ա. 19։ Եզեկ. Ժգ. 10։
Ի ԳԼ. Ժ. 21։ Ժբ. 4։ Ես. 13։ Եզեկ. Ի. 12։
ԻԱ ԳԼ. Ե. 21։ Ժբ. 3։

24 ու խրատ չընդունին։ Իակ թէ որ ուշադրու-
թեամբ ինծի մտիկ ընէք, կ'ըսէ Տէրը, որ
չարաթի օրը աս քաղաքին դռներէն ներս բեռ
չբերէք, ու չարաթի օրը սուրբ պահէք՝ ընաւ
25 անոր մէջ գործ մը չընելով, ՚Ապա թէ որ
ուշիմ ըլլիք ու ինծի մտիկ ընէք, կ'ըսէ Տէրը,
որ չարաթի օրը աս քաղաքին դռներէն ներս
բեռ չբերէք, ու չարաթի օրը սուրբ պահէք՝ ընաւ
անոր մէջ գործ մը չընելով, ՚Ապա թէ որ
25 անոր մէջ գործ մը չընելով, ՚Ապա թէ որ
ուշիմ ըլլիք ինծի մտիկ ընէք, կ'ըսէ Տէրը, որ
չարաթի օրը աս քաղաքին դռներէն ներս բեռ

ԳԼ· Ի

1 Փաստաբ Երեմիային կը գտնէ և նոր անօն մը կ'ընդունի, ու տանգամ գնաստպատաւելիներուն մէջ։ 7 Երեմիա կը գանգատի իր անարգանքին համար, 10 իրեն գէմ եղած նենգաւելութեանը համար։ 14 և իր ծննդեանը համար։

1 Եւ ՅԷրոջը տանը դլխաւոր վերակացուն Պաշ-
2 քէրը՝ որ Երեմիա կը մարդարէանար։ Ու փաստաբ Երեմիա մարդարէին զարկաւ, և զանիկա ՅԷրոջը տանը մէջ եղող բենիամինի վերին
3 դրանը կոճղը դրաւ։ Ու հետեւեալ օրը փաստաբ Երեմիան կոճղէն հանեց. ու Երեմիա անոր ըսաւ, ՅԷրը քու անունդ փաստաբ չէ-
4 կոչեց, հապա *Մակոր-միսաապիպ. վասն զի ՅԷրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես քեզ արհաւիրք պիտի բնեմ քու անձիդ ու քու բոլոր բարեկամներուդ. և անոնք իրենց թշնամիներուն սրովը պիտի կրնան, ու քու աչքերդ պիտի տեսնեն. և բոլոր Յուդան Բաբիլոնի թագաւորին ձեռքը պիտի մատնեմ. ու զանոնք Բաբիլոն պիտի տանի, ու զանոնք սրով
5 պիտի զարնէ։ Եւ *սա քաղաքին բոլոր հարստութիւնը ու անոր բոլոր վաստակը ու անոր բոլոր պատուական բաները պիտի տամ. և Յուդայի թագաւորներուն բոլոր դանձերը իրենց թշնամիներուն ձեռքը պիտի տամ. և զանոնք պիտի յափշտակեն ու առնեն և Բա-
6 բիլոն տանին։ Եւ դուն, ով փաստաբ, ու քու տանդ բոլոր բնակիչները գերութեան պիտի երթաք. և Բաբիլոն պիտի երթաս, ու հոն պիտի մեռնիս, և հոն պիտի թաղուիս քէ դուն և քէ քու բոլոր բարեկամներդ, որոնց *սուտ մարդարէութիւն ըրիր։

7 Զիս համոզեցիր, ով ՅԷր, ու ես համո-
զուեցայ.
*Դուն ինծի զօրաւոր ես ու յաղթեցիր.
Ամէն օր խնդոք եղայ,
Ամէնը ինծ ծաղր կ'ընեն։
8 Քանի քանի որ կը խօսիմ՝ կ'աղաղակեմ
Ես՝ Դրնուելեան ու ղրկանաց համար կը բո-
ղոքեմ.
Վասն զի ՅԷրոջը խօսքը ամէն օր նախատինք
ու անարգանք եղաւ ինծի։
9 Ու ես ըսի, Զանիկա չյիշեմ,
Եւ ան յայնմ ալ անոր անունովը չխօսիմ.
Բայց սրտիս մէջը *վառած կրակի պէս եղաւ՝
ոսկորներուս մէջ դոցուած.
Եւ յոգնեցայ ընկնիլ ու ես չեմ կրնար։
10 *Վասն զի շատերէն չարախօսութիւն լսեցի,
Ամէն կողմանէ վախ եղաւ։

13. Ես։ Գլ· գ· 24։
գ *Ամէն կողմանէ վախ։ Սապ· լա· 13։ Երե· ը· 10։ Գլ· գ· 25։ խզ· 5։ խթ· 20։
դ Գլ· ժգ· 13։ 14։ խը· 15։ խթ· 21։
ե Գլ· ա· 6։ 7։
զ Ղգե· գ· 14։
է Գլ· գ· 7։
ը Ցօր· լը· 18։ 20։ Սապ· լթ· 5։

ԲԱՐԻ ԱՐԱՐԱԾՈՑ ԵՒ ՄԵՐ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ ԱՍՈՒԱԾՈՅ

Բամբասեցէք, ու բամբասենք՝ ըսի։
*Իմ բոլոր բարեկամներս †իմ սխալիս կը դի-
տէին՝ ըսելով՝
Գուցէ անկիկա խաբուի, ու անոր յաղթենք
եւ անկէ մեր վրէժը առնենք։
11 Բայց *ՅԷրը ինծի հետ է զօրաւոր ահոյեանի
պէս.
Անոր համար դիս հալածողները պիտի դլորին
ու չպիտի չյաղթեն.
Անոնք խիստ պիտի ամչնան, քանզի անխել-
քութեամբ կը վարուին,
Անոնց կրկնապատիկ անարգանքը յաւիտեան պիտի
չմոռցուի։
12 Բայց դուն, ով զօրաց ՅԷր՝ որ *արդարը կը
փորձես,
երիկամունքը ու սիրտը կը տեսնես,
Անոնց վրայ *քու վրէժխնդրութիւնդ տեսնեմ.
Քանզի իմ դատս քեզի յայտնեցի։
13 ՅԷրոջը երդեցէք, ՅԷրը գովեցէք.
Քանզի *տնանկին հոգին չարադործներուն
ձեռքէն ազատեց։

14 *Անիծեալ ըլլայ ան օրը որ ես ծնայ.
Իմ մօրս ինս ծնած օրը օրհնեալ չըլլայ։
15 Անիծեալ ըլլայ ան մարդը որ իմ հօրս աւե-
տիս բերաւ,
Ու զանիկա խիստ չատ ուրախացուց՝ ըսելով,
Քեզի արու զաւակ մը ծնաւ։
16 Եւ ան մարդը ան քաղաքներուն պէս ըլլայ՝
Որոնք ՅԷրը Հկործանեց ու չխնայեց.
Անիկա առաւօտուն *ողբ լսէ,
Ու կէսօրուան աղաղակ։
17 *Վասն զի ինծ արդանդէն դիս չմեռցուց,
Որ մայրս ինծի դերեզման ըլլար,
Եւ անոր արդանդը յաւիտեան յղի մնար։
18 *Ինչո՞ւ այսպէս ինծ արդանդէն եկայ
Որ աչխատանք ու ցաւ տեսնեմ,
Եւ իմ օրերս ամօթով ապառնին։

ԳԼ· ԻԱ.

1 Սեդեկիա մարդ կը խրկէ որ Երեմիային հարցընէն թէ Նաբուգոդոնոսորին պատերազմը Իւդէ վախճան պիտի առնէնայ։ 3 Երեմիա կը նախատանքն մեկ տասակի պաշտպան մը ու վերատալի գերութիւն մը։ 8 կը խրատէ ժողովուրդը որ քաղաքէն ազատ խնայեն։ 11 ու Թագաւորին տունը կը մեղադրէ։

1 ՏԷրոջը կողմանէ Երեմիային եղած խօսքն է,
երբոր Սեդեկիա թագաւորը Մելքիայի որ-
դին *Փաստբը ու Մասսիայի որդին Սո-
2 փոնիա քահանան անոր խրկեց՝ ըսելով, *Ե-
նոքդ ըրէ՝ մեզի համար ՅԷրոջը հարցուր,
վասն զի Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագա-

ըը Իշխէն։
ի Գլ· ա· 8։ 19։
լ Գլ· ժե· 20· ժէ· 18։
խ Գլ· խգ· 40։
ծ Գլ· ժա· 20· ժէ· 10։
կ Սապ· ծգ· 7· ծթ·
10։
հ Սապ· լէ· 9· 10։
ձՂ· 30· 31։
ղ Ցօր· գ· 5· ՅԷր·
գԼ· ժե· 10։
ճ Ջն· ժթ· 25։
մ Գլ· ժը· 22։
յ Ցօր· գ· 10· 11։
ն Ցօր· գ· 20։
շ Ոգր· գ· 1։
—
ո Գլ· լը· 1։
չ գ Թագ· խե· 18։ Գլ· խթ· 25· լէ· 3։
փ Գլ· լէ· 3· 7։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻԻՆ ԵՐԵՄԻԱՅ 727

ւորը մեզի հետ պատերազմ կ'ընէ. դուցէ ՅԷրը մեզի համար իր բոլոր սքանչելիքներուն համեմատ ընէ. և անկիկա *մեզմէ դառնայ։
3 Ու Երեմիա անոնց ըսաւ, Սեդեկիային
4 պատգամ ըսէք. Իսրայէլին ՅԷր Աստուածը պատգամ կ'ըսէ. Ահա ես ձեր ձեռքերուն մէջ եղող պատերազմական զէնքերը պիտի դարձընեմ, որոնցմով դուք պարսպին դուրսէն ձեզ պաշարող Բաբիլոնի թագաւորին ու Քաղդէացիներուն հետ կը պատերազմիք. և *զանոնք ժողվելու եմ քաղաքիս մէջ պիտի ժողվեմ։ Ու ես
5 ալ *երկնցած ձեռքով և զօրաւոր բազուկով, սրտմտութեամբ, բարկութեամբ ու մեծ ցա-
6 սումով ձեզի հետ պիտի պատերազմիմ։ Եւ ես քաղաքիս բնակիչները՝ թէ մարդ և թէ անասուն պիտի զարնեմ. անոնք մեծ ժանտ-
7 ախտով պիտի մեռնին։ Ու անկէ ետքը, կ'ըսէ ՅԷրը, Յուդայի թագաւորը Սեդեկիան, և անոր ծառաները ու ժողովուրդը, և ան քաղաքիս մէջ ժանտախտէն, սուրէն ու սովէն մնացածները՝ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ձեռքը, և անոնց թշնամիներուն ձեռքը, ու անոնց հոգիները փնտռողներուն ձեռքը պիտի մատնեմ. և զանոնք սուրի բերնէ պիտի անցընէ, *անոնց պիտի չխնայէ, պիտի չդթայ ու ողորմութիւն պիտի չընէ։
8 Եւ ան ժողովուրդին ըսես, ՅԷրը այսպէս
9 կ'ըսէ. Ահա ձեր առջեւը կը դնեմ կենաց ճամբան ու մահուան ճամբան. *Ան քաղաքիս մէջ կեցողը սրով, սովով ու ժանտախտով պիտի մեռնի. իսկ ելլողը ու ձեզ պաշարող Քաղդէացիներուն կիյնայը ողջ պիտի մնայ, ու *անոր կեանքը իրեն աւարի մը պէս պիտի
16 ըլլայ։ Քանզի *իմ երեսս ան քաղաքիս վրայ հաստատեցի չարիք ընելու համար և ոչ թէ բարիք, կ'ըսէ ՅԷրը. Անիկա Բաբիլոնի թագաւորին ձեռքը պիտի արուի, ու *զանիկա կրակով պիտի այրէ։
11 Եւ Յուդայի թագաւորին տունը ըսես, ՅԷ-
12 րոջը խօսքը լսեցէք. Ով Դաւիթի տուն, ՅԷրը այսպէս կ'ըսէ. *առտուանց կրաւունքով դատաստան տեսէք, ու ղրկուածը հարստահարողին ձեռքէն ազատեցէք. չըլլայ որ ձեր չար գործքերուն համար իմ բարկութիւնս կրակի պէս ելլելով բռնկի, ու մարի
13 ոչ ոք չըլլայ։ Ահա *ես ձեզի դէմ եմ, ով հովիտին՝ դաշտական վէմին բնակիչները, որ կ'ըսէք թէ *Մեզի դէմ ո՞վ պիտի իջնէ, կամ մեր բնակարաններուն մէջ ո՞վ պիտի մտնէ.
14 Բայց ես ձեզի *ձեր գործքերուն պատուղին համեմատ պցկնութիւն պիտի ընեմ, կ'ըսէ

* Եբէ· մեր վրայեն հանէ։
դ Ես· ժգ· 4։
ե Եզ· գ· 6։
զ Գլ· լէ· 17· լԹ· 3։ ծր· 9։
է ը Օր· իը· 50· ը

Պն· լԶ· 17։
ը Օր· լ· 19։
թ Գլ· լը· 2· 17· 18։
ի Գլ· լԹ· 18։ խե· 5։
ժ Գէ· ժէ· 10։ Գլ· խգ· 11։ Աննվե· Թ· 4։

ժ Գլ· լէ· 3։
ի Գլ· լԷ· 2· 22։ լէ· 10։ լը· 18· 23։ ծր· 13։
ղ Սապ· ձա· 8։
ճ Գլ· խը· 3։ Ջ·ապ· է· 9։

ե Եզեկ· ժգ· 8։
ի Գլ· իթ· 4· 7։
ղ Առակ· ա· 31։ Եսա· գ· 10· 11։
ճ ը Պն· լԶ· 10։ Գլ· ծր· 13։

ա Գլ· ժէ· 20։
բ Գլ· իա· 12։
գ Տես Հմր· 17։
դ Գլ· ժէ· 23։
ե Երբ· Զ· 13· 14· 17։
զ Եր· սբեմ.

է Ես· լէ· 21։
ը Գլ· իա· 14։
թ ը Օր· իթ· 24· 25։ գ Թագ· իթ· 8· 9։
ժ գ Թագ· իը· 27։ ը Պն· լՀ· 23։

Եւ ուրիշ ասուածներու երկրպագութիւն բրին ու անոնց ծառայեցին։

10 Իմ եղնոգին համար մի լաք,
Ու անոր համար մի ողբաք.
Հապա ես գայողին համար գառնասէս լացէք,
Որովհետեւ ձեզմէն ալ պիտի չգառնայ,
Ու իր հայրենիքը պիտի չտեսնէ։
11 Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ
Յուդայի Թագաւորին Յոսիայի որդւոյն Պեզուտիին համար,
Որ իր հօրը Յոսիային տեղը Թագաւոր նասաւ,
Իրմէ ան տեղէս ելաւ.
Անիկա ձեզմէն ալ հոս պիտի չդառնայ.
12 Հապա անիկա իր գերի քշուած տեղը պիտի մեռնի,
Ու ձեզմէն ալ աս երկիրը պիտի չտեսնէ։
13 Վայ անոր՝ որ իր տունը զրկանքով
Ու իր վերնասունները անիրաւութեամբ կը շինէ.
Իր դրացին ձրի կը բանեցնէ,
Եւ անոր աշխատութիւնը վարձքը չվճարէ.
14 Ինծի ընդարձակ տուն
Ու հովասուն վերնասուններ չինեմ՝ ըսելով,
Իրեն պատուհաններ կը բանայ,
Ու գանձով եղնափայտով կը պատէ,
Ու նոթով կը ներկէ։
15 Միթէ դուն Եղնափայտիդ ժողվելովդ՝
Թագաւո՞ր պիտի ըլլաս։
Չէ՞ որ քու հայրդ կերաւ ու խմեց,
Դատ իրաւունք ու արդարութիւն ըրաւ,
Անոնցմէ յետոյ ամէն բան լաւ եղաւ.
16 Աղքատին ու անանկին դատը տեսաւ,
Անոնցմէ յետոյ ամէն բան լաւ եղաւ.
Միթէ ինծի գիտնալը ասիկա չէ՞, կ'ըսէ Տէրը։
17 Սակայն քու աչքերդ ու սիրտդ ուրիշ բանի վրայ չէ,
Բայց միայն քու ագահութեանդ.
Եւ անմեղ արիւն թափելու.
Եւ անիրաւութեան ու բռնաւորութեան վրայ է, որ անոնք ընես։

18 Անոր համար Յուդայի Թագաւորին
Յոսիային որդւոյն Յովակիմին վրայով
Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Անոր վրայ պիտի չողբան՝ ըսելով,
Վա՛յ, եղբայրս, կամ վա՛յ, քոյրս.
Անոր վրայ պիտի չողբան՝ ըսելով,
Վա՛յ, տէր իմ, կամ վա՛յ անոր փառաւորը։
19 Անիկա խրտ Թագաւորի պիտի թաղուի,
Ու քաշելով պիտի տարուի,
Ու Երուսաղէմի դռներէն դուրս պիտի նետուի։

20 Լիբանան ելիր ու աղաղակէ,
Եւ Բասանի վրայ ձայնդ ձգէ
Ու Աբարիմէն աղաղակէ.
Վասն զի քու բոլոր համբուրողդ կոտրուեցան։
21 Երբոր դուն յաջողութեան մէջ էիր՝ քեզի զրուցեցի,
Ու դուն ըսիր, Պտիկ չեմ ըներ.
Քու մանկութենէդ՝ ի վեր ճամբադ աս է՝
Որ իմ խօսքս մտիկ չընես։
22 Քու բոլոր հովիւներդ հովը պիտի կոթծանէ,
Ու համբուրողդ դերութեան պիտի երթան.
Ճիրաւ անասունը բոլոր չարութեանդ համար
Պիտի ամչնաս ու պիտի պատկառես։
23 Ով Լիբանանի մէջ բնակող,
Ու եղեւիններու մէջ բոյն ունեցող,
Երբոր քեզի ծննդական կնոջ երկանցը պէս ցաւեր գան,
Ո՜րչափ ողորմելի պիտի ըլլաս։
24 Ես կենդանի եմ, կ'ըսէ Տէրը,
Ով Յուդայի Թագաւոր՝ Յովակիմի որդին Եկեքոնիա,
Թէկուզ իմ աջ ձեռքիս վրայ կնիք ալ ըլլաս,
Անկէ ալ քեզ պիտի փրցընեմ.
25 Եւ քեզ՝ քու հոգիդ փնտռողներուն ձեռքը
Ու ան մարդոց ձեռքը՝ որոնց երեսէն դուն կը վախնաս,
Եւ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորին ձեռքը
Ու Քաղդէացւոց ձեռքը պիտի մատնեմ.
26 Եւ քեզ ու քու մայրդ որ քեզ ծնաւ,
Օտար երկիր պիտի նետեմ՝
Ուր որ ծնած չէք,
Եւ հոն պիտի մեռնիք։
27 Ու պիտի չդառնան ան երկիրը,
Ուր որ դառնալու կը յուսան։
28 Միթէ աս Եկեքոնիա ըսուած մարդը անպիտան
Կոտրած սափո՞ր մըն է,
Կամ թէ հանանկ առա՞ծ մըն է՝ որուն մէկը չհաճիր.
Ինչո՞ւ համար ինքը ու իր սերունդը նետուեցան,
Ու երկնց չգիտցած երկիրը քշուեցան։
29 Ո՛վ երկիր, երկիր, երկիր,
Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ.
30 Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Աս մարդը տանզաւակ դրէթէ քր,
Աս մարդը իր օրերուն մէջը յաջողութիւն պիտի չգտնէ.

Քանզի անոր սերունդէն բնաւ մէկը յաջողութիւն պիտի չգտնէ,
Որ Դաւիթի աթոռին վրայ նստի,
Եւ այսուհետեւ Յուդայի վրայ Թագաւորութիւն ընէ։

ԳԼ. ԻԳ

1 Մարգարէն կը նախաձայնէ թէ ցրուած հօտը Նոքէն պիտի ժողովուի։ 5 Բրխասու գանոնք պիտի կատարէ ու փրկէ։ 9 Սուտ մարգարէներուն դէմ։ 33 ու Յովհարիա մարգարէութիւնները Յօտը ընդհանրապէս դէմ խօսք։

1 Վա՜յ՝ ան հովիւներուն՝
Որ իմ արօտիս ոչխարները կը կորսընցընեն ու կը ցրուեն, կ'ըսէ Տէրը։
2 Անոր համար այսպէս կ'ըսէ Իսրայէլին Տէր Աստուածը
Ան հովիւներուն վրայով որ իմ ժողովուրդս կը հովուեն.
Դուք իմ ոչխարներս ցրուեցիք ու զանոնք վռնտեցիք,
Եւ անոնց այցելութիւն չընիք.
Ահա ես ձեր գործոցը չարութեանը համար՝
Ձեզի այցելութիւն պիտի ընեմ, կ'ըսէ Տէրը.
3 Ու ես իմ ոչխարներուս մնացորդը պիտի ժողվեմ
Ան բոլոր երկիրներէն՝ ուր որ զանոնք քշեր եմ,
Եւ զանոնք իրենց վարականները պիտի դարձընեմ,
Եւ պիտի աճին ու շատնան։
4 Ու անոնց վրայ հովիւներ պիտի դնեմ, որ զանոնք հովուեն.
Եւ անոնք ալ պիտի չվախնան ու պիտի չզարհուրին
Ու պիտի չպակսին, կ'ըսէ Տէրը։
5 Ահա օրեր կու գան, կ'ըսէ Տէրը,
Որ Դաւիթին արդարութեան Շառաւիղ մը պիտի հանեմ,
Որ թագաւորի պես թագաւորութիւն պիտի ընէ,
Իմաստութեամբ պիտի վարուի,
Ու երկրի վրայ իրաւունք ու արդարութիւն պիտի ընէ։
6 Անոր օրերը Յուդա պիտի ազատի,
Եւ Իսրայէլ հանգստութեամբ պիտի բնակի.
Ու հաս է անոր անունը՝ որով պիտի կոչուի,
ՏԻՐՈՋ ՄԵՐ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ։
7 Անոր համար ահա օրեր կու գան, կ'ըսէ Տէրը,
Որ ալ պիտի չըսուի թէ կենդանի է Տէրը՝
Որ Իսրայէլի որդիները եգիպտացի երկրէն հանեց,
8 Հապա՝ կենդանի է Տէրը՝
Որ Իսրայէլի տանը սերունդը հանեց ու բերաւ հիւսիսի երկրէն,
Եւ նաև բոլոր երկիրներէն՝ ուր որ զանոնք քշեր էի.
Ու անոնք իրենց երկրին մէջ պիտի բնակին։

9 Մարգարէներուն համար սիրտս ներսի դիս կը կոտրի,
Բոլոր ոսկորներս կը դողան.
Տէրոջը երեսէն ու անոր սուրբ խօսքերուն երեսէն
Գինով մարդու պէս՝
Եւ գինեն դրուխը զարկած մարդու պէս եղայ։
10 Քանզի երկիրը շնացողներով լեցուած է.
Քանզի նահեձի պատճառով երկիրը սուգ կը բռնէ.
Անապատին արօտները չորցան,
Որովհետեւ անոնց ճամբան չար եղաւ,
Եւ անոնց ոյժը ուղղութեան համար չէ։
11 Վասն զի թէ մարգարէն և թէ քահանան պղծուեցան,
Անոնց չարութիւնը իմ տանս մէջն ալ գտայ,
Կ'ըսէ Տէրը։
12 Անոր համար անոնց ճամբաները
Խաւարի մէջ սահեցնող տեղերու պէս պիտի ըլլան անոնց,
Անոնք պիտի մղուին ու հոն պիտի իյնան.
Վասն զի ես անոնց այցելութեան տարին
Անոնց վրայ չարիք պիտի բերեմ, կ'ըսէ Տէրը։
13 Եւ Սամարիայի մարգարէներուն մէջը
Ամպամածութիւն տեսայ.
Բաղաղին մոռնալէ մարգարէութիւն կ'ընեն,
Եւ իմ ժողովուրդս Իսրայէլը կը մոլորցընեն։
14 Ու Երուսաղէմի մարգարէներուն մէջը սոսկալի բան տեսայ.
Անոնք շնութիւն կ'ընեն, ու նաութեան մէջ կը քալեն,
Եւ չարագործներուն ձեռքերը կ'ուժովցընեն,
Որ չդառնան ամէն մէկը իր չարութենէն.
Անոնց ամէնը ինծի Սոդոմի պէս
Ու անոր բնակիչները Գոմորի պէս եղան։
15 Ասոր համար զօրաց Տէրը մարգարէներուն վրայով այսպէս կ'ըսէ.
Ահա ես անոնց հաչնդը պիտի կերցընեմ,
Եւ անոնց դառնութեան ջուր պիտի խմցընեմ.
Վասն զի Երուսաղէմի մարգարէներէն ամբարբաշտութիւն ելաւ
Ու բոլոր երկրին մէջ աւազակութիւն։
16 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Ձեզի մարգարէութիւն ընող մարգարէից խօսքերուն մտիկ մի ընէք.
Անոնք ունայնութեան կը տանին ձեզ,
Իրենց սրտին տեսիլքը կը խօսին,

Ո՞ չէ թէ Տէրոջը բերնէն։
17 Ինձնէք խնամարգովներուն կը խօսին ու կ՚ըսեն,
Տէրը ըսաւ, ՚Ձեզի խաղաղութիւն պիտի ըլ-
լայ։
Եւ իրենց սրտին կամակորութեանը մէջ բոլոր
քալողներուն կ՚ըսեն,
՚Ձեր վրայ չարիք պիտի չգայ։
18 Վասն զի Տէրոջը խորհուրդին մէջ ո՞վ կայ-
նեցաւ։
Ո՞ւշ տեսաւ ու անոր խօսքը լսեց։
Անոր խօսքին ո՞վ ականջ առաւ ու մտիկ
բրաւ։
19 Ահա ՚Տէրոջը մրրիկը սրտմտութեամբ ելաւ։
Ինկիկ սաստիկ մրրիկ է,
Անիկա ամբարիշտներուն գլխուն վրայ պիտի յար-
ձակի։
20 ՚Տէրոջը բարկութիւնը դադրած պիտի չդառնայ,
Մինչև որ իր սրտին խորհուրդները չկատա-
րէ ու չհաստատէ։
՚Ետքի օրերը ասիկա պիտի հասկնանաք։
21 ՚Ես մարգարէները չեմ չխրկեցի, բայց անոնք
կը վազեն։
Ես անոնց չխօսեցայ, բայց անոնք կը մար-
գարէանան։
22 Իսկ ՚թէ որ անոնք իմ խորհուրդիս մէջ կե-
ցած ըլլային,
Անսանոնք իմ խօսքս իմ ժողովուրդիս լսել
պիտի տային։
Եւ զանոնք ՚իրենց չար ճամբաներէն
Ու իրենց չար գործքերէն պիտի դարձընէին։

23 Մթթէ ես մօտաւոր Աստուած եմ,
Ու հեռուանոց Աստուած չեմ, կ՚ըսէ Տէրը։
24 Կամ թէ մէկը ՚ծածուկ տեղեանք կրնայ
պահուիլ,
Որ ես զանիկա չտեսնեմ, կ՚ըսէ Տէրը։
՚Միթէ երկինքը ու երկիրը լեցնողը ես չեմ,
կ՚ըսէ Տէրը։
25 Իմ անունովս սուտ մարգարէութիւն ընող
մարգարէներուն բսածները լսեցի,
Որ կ՚ըսեն, Երազ տեսայ, երազ տեսայ։
26 Մինչև ե՞րբ ասիկա սուտ մարգարէութիւն
ընող մարգարէներուն սրտին մէջ պիտի
ըլլայ,
Որ իրենց սրտին նենգութիւնները կը մար-
գարէանան։
27 Անոնք իրենց երազներով՝ որ իրարու կը
պատմեն,
Իմ անունս իմ ժողովուրդիս մոռցընել կը խոր-
հին։
՚Ինչպէս որ անոնց հայրերը Բահաղին պատ-
ճառովը իմ անունս մոռցան։
28 Երազ ունեցող մարգարէն թող երազ պատմէ,

Իսկ իմ խօսքս ունեցողը ճշմարտութեամբ
Թող իմ խօսքս խօսի։
Ցարդը ցորենին գոլը ի՞նչ է, կ՚ըսէ Տէրը։
29 Միթէ իմ խօսքս կրակի պէս չէ՞, կ՚ըսէ Տէ-
րը,
Ու ապառաժը կտրատող մուրճի պէս չ՞։
30 Ինձնէք հասար ահա ՚ես ան մարգարէներուն
դէմ եմ, կ՚ըսէ Տէրը,
Որոնք ամէն մէկը իր ընկերէն իմ խօսքերս
կը գողնան։
31 Ահա ես ան մարգարէներուն դէմ եմ, կ՚ըսէ
Տէրը,
Որ իրենց լեզուներով կը գործածեն ու կ՚ըսեն,
Ինկիկ ըսաւ։
32 Ահա ես ան սուտ երազներ մարգարէացողնե-
րուն դէմ եմ, կ՚ըսէ Տէրը,
Որ զանոնք պատմելով՝ իմ ժողովուրդս կը
մոլորցընեն
Իրենց սուտութիւններովը ու անպատճութիւ-
նովը։
Ու ես զանոնք չխրկեցի և անոնց չպատուի-
րեցի։
Ու անոնք ասոր ժողովուրդին ամենևին օգուտ
մը պիտի չընեն, կ՚ըսէ Տէրը։

33 Ուստի երբոր աս ժողովուրդը
Կամ մարգարէ մը կամ քահանայ մը
՚Քեզի հարցընէ ու ըսէ Թէ Տէրոջը *բեռը ի՞նչ
է,
Անատենը անոնց ըսես, Ի՞նչպէս բեռ։
՚Ես ձեզ անչուշտ պիտի թողում, կ՚ըսէ Տէրը։
34 Եւ ան մարգարէն կամ քահանան կամ ժո-
ղովուրդը
Որ Տէրոջը բեռը կ՚ըսէ,
Ան մարդուն ու անոր տունը այցելութիւն պի-
տի ընեմ։
35 Ինչն մարդ իր ընկերին՝
Ու ամէն մարդ իր եղբօրը այսպէս ըսէք։
Տէրը ի՞նչ պատասխան տուաւ,
Եւ Տէրը ի՞նչ խօսեցաւ։
36 Ու Տէրոջը բեռը չյիշէք։
Վասն զի ամէն մարդուն բեռը իր խօսքը պի-
տի ըլլայ։
Բայց դուք կենդանի Աստուծոյն՝
Զօրաց Տէրոջը՝ մեր Աստուծոյն խօսքը փո-
խեցիք։
37 Մարգարէին այսպէս ըսես,
Տէրը քեզի ի՞նչ պատասխան տուաւ,
Եւ Տէրը ի՞նչ խօսեցաւ։
38 Բայց որովհետև Տէրոջը բեռը կ՚ըսէք,
Անոր համար Տէրը այսպէս կ՚ըսէ։
Որովհետև աս խօսքը՝ այսինքն Տէրոջը բեռը
կ՚ըսէք,

թէև ես ձեզի ը՛ղ խրկեցի, ու Տէրոջը բեռը
մի ըսէք՝ ըսի,
39 Ինչ համար ահա ես ՚ձեզ բոլորովին պիտի
մոռնամ,
Ու ՚ձեզմէս պիտի ձգեմ ձեզ
Եւ ան քաղաքը՝ որ ձեզի ու ձեր հայրերուն
տուի։
40 Եւ ձեր վրայ ՚յաւիտենական նախատինք
Ու յաւիտենական անարգանք պիտի դնեմ,
Որ պիտի չմոռցուի։

ԳԼ· ԻԴ

1 Ազէկ ու գէշ թուզերուն օրինակովը։ մարգարէն կը ծանուցանէ գերութեան մէջ եղողներուն գառնացը, 8 և Սեդեկիասին և ուրիշներուն կործանումը։

1 ՚Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը՝
Յուդայի թագաւորը ՚Յոյակիմի որդին Յե-
քոնիան և Յուդայի իշխանները և հիւսերը
ու դարբիններն Երուսաղեմէն գերի առնե-
լէն ու Բաբելոն տանելէն ետքը՝ ՚Տէրը ինծի
գոնէ ցուցուց, որ ահա Տէրոջը տաճարին
2 առջևը դրուած երկու կողով թուզ կար։ Մէկ
կողովին մէջ խիստ ազէկ թուզեր կային՝ կան-
հասնա թուզերու պէս, ու միւս կողովին մէջ
խիստ գէշ թուզեր կային, այնպէս որ գէշու-
3 թենէն անոնց ուտուիլը անկարելի էր։ Եւ
Տէրը ինծի ըսաւ, Ովե՞ երեմիա, ի՞նչ կը տես-
նես։ ու ես ըսի, Թուզեր. ազէկ թուզերը
խիստ ազէկ են, ու գէշերը չատ գէշ են, այն-
պէս որ գէշութենէն անոնց ուտուիլը անկա-
րելի է։
4 Ա՛նատենը Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե-
5 լով, Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ը-
սէ. Այս աղէկ թուզերուն պէս պիտի բռնեմ
Յուդայէն գերի գչուածները՝ որոնք աս տե-
ղէն Քաղդէացւոց երկիրը խրկեցի ՚ի բա-
րի։
6 Ընդդէմ Հասարակ. Եւ իմ աչքերս անոնց վրայ
պիտի հաստատեմ բարութեան համար, ու
՚զանոնք աս երկիրը պիտի դարձընեմ, և ՚զա-
նոնք պիտի չքանդեմ ու պիտի չփլցընեմ, և զա-
7 նոնք պիտի տնկեմ ու պիտի չխլեմ։ Եւ անոնց
՚սիրտ մը պիտի տամ, որ զիս ճանչնան
թէ ես եմ Տէրը. ու անոնք ՚իմ ժողովուրդս
պիտի ըլլան, ու ես անոնց Աստուածը պիտի
ըլլամ. վասն զի ՚երինց բոլոր սրտովը ինծի
8 պիտի դառնան։ Եւ ինչպէս են աս ՚գէշ թու-
զերը որ գէշութենէն չեն ուտուիր, Տէրը այս-
պէս կ՚ըսէ. Յուդայի թագաւորը Սեդեկիան
ու անոր իշխանները ու Երուսաղեմի մնացորդը՝
որ աս երկրիս մէջ մնացեր են, նաև ՚Եգիպ-

տոսի երկրին մէջ բնակողները այնպէս պիտի
9 ընեմ. Եւ զանոնք ՚երկրիս բոլոր թագաւո-
րութիւններուն մէջ նեղութեան ու թշուա-
ռութեան պիտի մատնեմ, որպէս զի անոնք
նախատինք, առակ, անարգանք ու ՚անէծք
ըլլան ան բոլոր տեղուանքը՝ ուր որ զանոնք
10 պիտի քշեմ. Եւ անոնց վրայ սուրը, սովը
ու ժանտախտը պիտի խրկեմ, մինչև որ հատ-
նին ան երկրին վրայէն՝ որն որ իրենց ու իրենց
հայրերուն տուի։

ԳԼ· ԻԵ

1 Երեմիա կը յանդիմանէ Հրէաները՝ մարգարէներուն չհնազանդելնուն համար, 8 ու կը նախատացնէ Հոմանաստան առաքեալ գերութիւնը, 12 և պահանջեալ Բաբելոնի կործանումը, 15 գինիի գաւաթի մէջ օրինակով շատ ազգերու կործանումը կը յայտնէ, 34 Հովիւներուն ոգեզակը։

1 ՚Յուդայի թագաւորին Յոսիայի որդուն
Յոյակիմին չորրորդ տարին՝ որ Բաբելոնի Նա-
բուգոդոնոսոր թագաւորին առաջին տարին
էր, բոլոր Յուդայի ժողովուրդին վրայով Երե-
2 միայն եղած խօսքն է, որն որ Երեմիա մար-
գարէն բոլոր Յուդայի ժողովուրդին ու բոլոր
Երուսաղեմի բնակիչներուն խօսեցաւ ու ըսաւ,
3 ՚Յուդայի թագաւորին Ամոնի որդուն Յոսի-
ային տասներեքերորդ տարին մինչև աս
օրս՝ որ քսանուերեք տարի է, Տէրոջը խօսքը
ինծի եղաւ, ու ես ձեզի խօսեցայ կանուխ
4 ել լլալով ու խօսելով, ՚բայց մտիկ չըրիք։ Եւ
Տէրը ձեզի խրկեց իր բոլոր ծառաներըն՝ մար-
գարէները՝ ՚կանուխ ելլելով ու խրկելով, բայց
մտիկ չըրիք, ու մտիկ բնելու համար ականջ-
5 նիդ չծռեցիք, Որոնք կ՚ըսէին, ՚Ամէն մէկը-
նիդ ձեր չար ճամբայէն ու ձեր չար գործ-
քերէն դարձէք, որ բնակիք յաւիտեանս յա-
ւիտենից ան երկրին մէջ՝ որ Տէրը ձեզի ու
6 ձեր հայրերուն տուաւ. Եւ օտար աստուած-
ներուն եանեէն մի երթաք՝ անոնց ծառայելու
ու երկրպագութիւն ընելու համար. և գիս
ձեր ձեռացը գործքերովը մի բարկացընէք,
7 որ ձեզի չարիք չընեմ. Բայց դուք ինծի մտ-
տիկ չըրիք, կ՚ըսէ Տէրը, որ ՚զիս ձեր ձե-
ռացը գործքերովը բարկացընէք, ու ձեզի
դէշ ըլլայ։
8 Ա՛սոր համար զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
9 Որովհետև իմ խօսքերս մտիկ չըրիք, Ահա ես
պիտի խրկեմ, ՚ու բոլոր հիւսիսի ազգատոհմ-
ները և իմ ծառաս Բաբելոնի Նաբուգոդոնո-
սորը թագաւորը պիտի առնեմ, կ՚ըսէ Տէրը,
ասոր երկրին վրայ և անոր բնակչացը
վրայ ու բոլոր աս չրջակայ ազգերուն վրայ

պիտի բերեմ, ու զանոնք նզովածի պէս բնա-
չինչ պիտի ընեմ, և զանոնք զարմանքի ու
սուլելու ենթակայ պիտի ընեմ, ու յաւիտենական
10 աւերակի պիտի դարձնեմ։ Եւ անոնցմէ
զինուածեան ձայնը և արտաւեան ձայնը,
փեսային ձայնը ու հարսին ձայնը, երգողին
ձայնը ու ճրագին լոյսը պիտի կորսընցնեմ.
11 Եւ աս բոլոր երկիրը անապատ ու աւերակ
պիտի ըլլայ. և աս ազգերը հօրմանասուն տա-
րի Բաբիլոնի թագաւորին պիտի ծառայեն։
12 Ու երբոր եօթանասուն տարին լրիւնալին ետքը
Բաբիլոնի թագաւորին ու ան ազգին այդ եղե-
ռին պիտի բնեմ իրենց անօրէնութեանը հա-
մար. նաև Քաղդէացւոց երկրին պղծու-
պիտի ընեմ, կ'ըսէ Տէրը, Ես զանիկա յաւիտե-
13 նական աւերակներ պիտի դարձնեմ. Ու ան
երկրին վրայ պիտի բերեմ ան բոլոր խօսքերը
որ ես անոր դէմ խօսեցայ, այսինքն երե-
միայն բոլոր ազգերուն վրայով ըրած մար-
գարէութեանը աս գրքին մէջ գրուած բոլոր
14 բաներըն։ Քանզի զանոնք ալ շատ ազգեր ու
մեծ թագաւորներ ինքնոյն ծառայ պիտի բնեն.
Ու ես անոնց հատուցում պիտի բնեմ իրենց
գործերուն ու իրենց ձեռացը գործերուն
համեմատ։
15 Քանզի Իսրայէլին Տէր Աստուածը ինծի
այսպէս ըսաւ. Ա՛ս գարկութեան գինիին գա-
ւաթը ձեռքէս առ, ու զանիկա խմցուր ան
բոլոր ազգերուն՝ որոնց որ ես քեզ կը խրկեմ.
16 Եւ խմեն ու խռովին ու անոնց միջը խրկած
17 սուրէս երեսէն յիմնալին։ Ուստի Տէրոջը ձեռ-
քէն գաւաթը առի ու խմցուցի ան բոլոր ազ-
18 գերուն, որոնց որ Տէրը զիս խրկեց. Երուսա-
զեմին ու Յուդայի քաղաքներուն և անոր
թագաւորներուն ու անոր իշխաններուն՝ որ
զանոնք աւերակ, ապշութիւն, անարգանք
ու հանդիմանք ընէ, ինչպէս որ այսօր կ'երեւայ.
19 Եղիպտոսի փարաւոն թագաւորին, և անոր
ծառաներուն ու իշխաններուն, ու անոր բոլոր
20 ժողովուրդին. Եւ բոլոր հաւաքեցեալ ժո-
ղովուրդներուն, ու Հուս երկրին բոլոր թա-
գաւորներուն, Ասկաղոնի երկրին բոլոր
թագաւորներուն, Գազայ փշոտուց երկրին բոլոր
քաղաքներուն, Աշդոդայ երկրին մնացորդ-
21 ներուն, Եդոմին, ու Մոաբին, ու Ամմոնի որ-
22 դւոցը. Եւ Տիւրոսի բոլոր թագաւորներուն,
ու Սիդոնի բոլոր թագաւորներուն, և ծովուն
անդիի կողմը եղող կղզիներու թագաւորնե-
23 րուն. Դեդանին, ու Թեմային, և Բուզին, ու
ամէն Հնդիոց մօրուքին ծայրերը կտրողներուն.
24 Եւ Արաբացւոց բոլոր թագաւորներուն, ու
անապատը բնակող խառնիճաղանճ ժո-
25 ղովուրդին թագաւորներուն. Եւ Զամ-
բրիի բոլոր թագաւորներուն. Եւ Ելամի բո-
լոր թագաւորներուն, ու Մարաց բոլոր թա-
26 գաւորներուն. Եւ հիւսիս մօտ կամ հեռու
եղող հինսիի բոլոր թագաւորներուն, ու
երկրի երեսին վրայ եղող երկրիս բոլոր թա-
գաւորութիւններուն իրարու ետեւ. Ու անոնց
27 ետեւ Սիսակի թագաւորը պիտի խմէ։ Ու անոնց
ըսես, Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը
այսպէս կ'ըսէ. Խմեցէք, ու գինովցէք ու
փսխեցէք, և ձեր միջը իյնալու սուրիս երե-
28 սէն մի ելլէք։ Ու թէ որ գաւաթը
քու ձեռքիդ առնել չուզեն խմելու համար,
անոնց ըսես, Զօրաց Տէրը այսպէս
29 կ'ըսէ. Ահաւասիկ պիտի խմիք. քանզի ահա
ես իմ անունովս կոչուած քաղաքին վրայ
չարիք բերելու սկսայ. միթէ դուք ան-
պատիժ պիտի մնաք. անպատիժ պիտի չմը-
նաք, քանզի երկրիս բոլոր բնակիչներուն
վրայ սուր պիտի կանչեմ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը։
30 Ուստի դուն աս բոլոր խօսքերը անոնց
մարգարէանալով՝ անոնց ըսես,
Տէրը իարձրէն պիտի գոռայ,
Ու իր սուրբ բնակութենէն իր ձայնը պիտի
տայ.
Իր բնակարանին վրայ ահաւոր ձայնով պի-
տի գոռայ,
Խաղող կոխողներուն պէս՝
Երկրիս բոլոր բնակիչներուն պատասխան պի-
տի տայ։
31 Ա՛ռ բարձր ձայնը մինչև երկրիս ծայրերը պի-
տի հասնի,
Վասն զի Տէրը հեթանոսներուն հետ դատաստան
ունի.
Ամենիկա ամէն մարմնոյ հետ դատ պիտի վարէ,
Ու ամբարիշտները սուրի պիտի տայ, կ'ըսէ
Տէրը։
32 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Ահա չարիք պիտի ելլէ, մէկ ազգէ ուրիշ ազ-
գի պէտ անցնի,
Ու երկրիս ծայրերէն մեծ մրրիկ պիտի ելլէ։
33 Եւ ան օրը Տէրոջմէ սպանեալները
երկրիս մէկ ծայրէն մինչև երկրիս միւս ծայ-
րը պիտի ըլլան.

ք ԳԼ· ժը· 16։
ր Ես· խգ· 7։ ԳԼ· կ· 34։ ժգ· 9։ Եր· գԼԿ· խգ· 15։ Ովս· բ· 11։ Յայտ· ժը· 23։
ս Ժող· ժբ· 4։
տ Ա՛ն· ԼԳ· 21, 22։
ու Եզը· ա· 1։ ԳԼ· խմ· 10։ Դան· ի՛· 21։
փ Ես· ժգ· 18։ ժգ· 23։ խե· 2, ևս։ խմ· 26։ ԳԼ· ծա· 7։ Եզեկ·

1։ ԳԼ· ծ· 5։ 13։ 23։ 39։ 40։ 45։ ծա· 25։ 26։
ց ԳԼ· ծ· 8։ ծա· 27։ 28։
ւ ԳԼ· ծ· 41։ ծա· 27։
ք ԳԼ· իե· 7։
օ ԳԼ· ծ·29։ ծա· ե· 24։
ֆ Ցեփ· իա· 20։ Սապ· հե· 8։ Ես· ծա· 17։ Ցայտ· ժգ· 16։
և ԳԼ· խմ· 34։
ա ԳԼ· խմ· 7։ Եզեկ·

Եր· գԼ· 8։ 9։ 11։
բ ԳԼ· խմ· 23։
գ Կամ Ծովեզերեայ երկիներու
դ ԳԼ· խմ· 8։
ե Բ Մն· ԼԶ· 14։
զ Ցեփ· իա· 20։ ԳԼ· խմ· 31։ ծ· 37։ Եզեկ· Լ· 6։
է Կամ Օ՛ն Ամմոնացւոց
ը ԳԼ· խմ· 34։
թ ԳԼ· ծ· 9։
ժ ԳԼ· ծա· 41։

ի Ամբ· բ· 16։
լ Ես· ծա· 21։ կգ· 6։
խ Դան· ի՛· 18, 19։
ծ Աստ· ժա· 31։ ԳԼ· խմ· 12։ Եր· գԼԿ· խգ· 6։ Ամբ· 16։ Դան· ի՛· 31։ ա Պետ· գ· 17։
կ Եզեկ· լբ· 21։
հ Ես· խբ· 13։ Ցեփ· գ· 16։ Ամմաս· ա· 2։

ղ Սապ· ժա· 4։ ԳԼ· ժէ· 12։
ճ գ Թագ· ի՛· 3։ Սապ· ձԼ· 14։
ն Ես· ժգ· 2։ ԳԼ· խբ· 33։
շ Ովս· գ· 1։ Միք· գ· 2։
ո Ես· կգ· 16։ Ցեփ· գԼ· գ· 2։
չ ԳԼ· իգ· 19։ Լ· 23։
պ Ես· կգ· 10։

Ա՛նոնց համար աւգ պիտի չբռնուի,
Ա՛նոնք պիտի չժողովուին ու պիտի չթաղուին,
Երկրի երեսին վրայ ապրի պէս պիտի ըլլան։
34 Ողբացէք, ով հովիւներ, ու աղաղակեցէք,
Եւ հոխէք ա՛զ թաւալեցէք, ով հօտին ընտիր-
ներ.
Վասն զի ձեր սպրդուելու և ցիրուցան ըլլա-
լու օրերը լրացած է,
Ու պատուական անօթի պէս պիտի իյնաք։
35 Եւ հովիւներուն փախչելու ճամբան՝
Ու հօտին ընտիրներուն ազատուելու միջոցը
պիտի կորսուի։
36 Հովիւներուն ազաղակին ձայնը
Եւ հօտին ընտիրներուն ուռնալուն յուչը կայ,
Վասն զի Տէրը անոնց արօտները կործանեցաւ.
37 Ու Տէրոջը սաստիկ բարկութեանը երեսէն
խաղաղութեան բնակարանները ամայութեան
դարձան։
38 Առիւծի պէս իր բնակարանը թողուց,
Քանզի երկիրնին բարկութեանը երեսէն
Ու անոր սաստիկ սրտմտութեանը երեսէն
Անոնց երկիրը ամայի եղաւ։

ԳԼ· ԻԶ

1 Երեմիա խոսանձնդեմով ու ապաշնորհքներով ապաշխարու-
թեան կը յորդորէ ժողովուրդը. 3 աս պատճառով կը բառնայ
10 ու կ'ամպատանի. 12 իր անձին ընտրոգովութիւնը. 16
Դատաստանին մէջ կ'ապրպատնչ Փիշխուրն 20 և Ուրիայն
օրինաճնիները յիշատակել. 21 և Ա՛ր իկամին խնամքով։

1 Յուդայի թագաւորին՝ Յոսիայի որդւոյն
Յոակիմին թագաւորութեանը սկիզբը Տէ-
րոջը կողմանէ աս խօսքը եղաւ ըսելով, Տէ-
2 րը այսպէս կ'ըսէ. Տէրոջը տանը դուռ-
թին մէջը կայնէ, ու Տէրոջը տունը երկըր-
պագութիւն ընելու եկող Յուդայի բոլոր քա-
ղաքներուն խօսէ ան ամէն խօսքերը՝ որ քե-
զի պատուիրեցի անոնց խօսելու համար. Ամէն
3 խօսք մը եւս մի ձգեր. Գուցէ մտիկ ընեն,
ու ամէն մարդ իր չար ճամբայէն դառնայ.
Եւ ալ ես զղջամ անոնց չարիքին համար՝ որ անոնց
չար գործերուն պատճառով երեսիս վրայ
4 բերելու կը խորհիմ։ Եւ անոնց ըսես, Տէրը
այսպէս կ'ըսէ. Թէ որ չմտիք մտիկ չընելով՝
5 ձեր առջեւը դրած օրէնքիս մէջ չքալէք, Ու
խօսքերը մտիկ չընելով՝ մարգարէներուն
ծառաներուս՝ մարգարէներուն
6 ըղձալի կը խրկեի, ու դուք մտիկ չըրիք. Ան-
առնը ես տունը Սիլովի պէս պիտի ընեմ,
և աս քաղաքը երկրիս բոլոր ազգերուն նախէձ
պիտի ընեմ։
7 Ու քահանաները և մարգարէները ու բո-
լոր ժողովուրդը լսեցին, երբոր Երեմիա Տէ-

ր ԳԼ· ժգ· 4, 6։
ս Սապ· հմ· 3։ ԳԼ· ը· 2։ Ցայտ· ժա· 9։
տ ԳԼ· գ· 8։ գ· 26։
ւ Սապ· հգ· 2։

Կամ բանաստեղծ ասա-
ղին
Մատ· խը· 20։
ք Գաղ· ի՛· 27։
օ ԳԼ· ԼԳ· 3։
ֆ ԳԼ· ժը· 8։ Ցայտ· գ· 8, 9։
և Դ՚ա· խգ· 14, ևս։

Օր· խը· 15։
ա ԳԼ· է՛· 13։ 23։ ժա· 7։ խե· 3, 4։
բ ա Թագ· գ· 10, 11։ Սապ· հբ· 60։ ԳԼ· է· 12, 14։
գ Եր· ևխ· 15։ ԳԼ· խգ· 9։
դ ԳԼ· լը· 4։
ե ԳԼ· է· 3։
զ Ես· ի՛· 19։

ը ԳԼ· լը· 5։
թ Գաղ· է· 34, ևս։
ժ Միք· ա· 1։
ի Միք· գ· 12։
լ Մ Ն· ը· 22։

վախնալով՝ Տէրոջը առջևը աղօթք ըրաւ, և Տէրը անոնց վրայով ըսած չարիքին համար զղջաց. ուրեմն Մենք մեծ չարիք մը ըրած կ'ըլլանք մեր անձերուն։

20 Ու Նաև Կարիաթարիմէն Սեմայիայի որդի Ուրիա մարգարէ մը կար, որ Տէրոջը անուն նովը մարգարէութիւն կ'ընէր. և անիկա աս քաղաքին վրայ ու աս երկրին վրայ եբեմիա-
21 յին բոլոր խօսքերուն պէս մարգարէացաւ։ Ու երբոր Յովակիմ թագաւորը ու անոր բոլոր զօրաւոր մարդիկը ու բոլոր իշխանները անոր խօսքերը լսեցին, թագաւորը ուզեց որ զա-
նիկա մեռցընեն. բայց Ուրիա աս Բանը լսելով՝
22 վախցաւ ու փախաւ եգիպտոս գնաց։ Եւ Յովակիմ թագաւորը մարդիկ խրկեց եգիպ-
տոս. Ելնաթանը որդին եղնաթանը ու անոր
23 հետ քանի մը մարդիկ Եգիպտոս եգիպտոս. Եւ անոնք Ուրիան եգիպտոսէն հանեցուին, ու զա-
նիկա Յովակիմ թագաւորին բերին. ան ալ զանիկա սրով զարկաւ, ու անոր մարմինը ժողովուրդին որդւոցը գերեզմաններուն նետեց։
24 Բայց Սափանի որդւոյն Ահիկամի ձեռքը եբեմիային հետ էր, որ չըլլայ թէ անիկա ժողովուրդին ձեռքը մատնուելով՝ մեռցուի։

ԳԼ. ԻԷ

1 Եբեմիա կապերտ և լուծերու օրինակով կը մարգարէանայ թէ Յերքամեայ թագաւորները Բաբելոնի պիտի յօդ-
2 թեն. 8 կը յորդորէ զանոնք որ անոր հնազանդին և աս-
տուածներուն չհաւատան. 12 նոյնպէս ալ Սեդեկիան կը
յորդորէ. 19 կը նախատանքի թէ ետացած անօթները Բաբէ-
լոն պիտի տարուին, ու հոն պիտի մնան մինչև այցելութեան
օրը։

1 Յուդայի Սեդեկիա թագաւորին ալ աս
*Սե-
դեկիային թագաւորութեանը սկիզբը՝ Տէրոջը
կողմանէ եբեմիային աս խօսքը եղաւ՝ ըսե-
2 լով, Տէրը Իսրայէլի Աստուածը ինծի այսպէս բաւ. Քեզի կապեր
ու լուծեր շինէ, ու զանոնք պարանոցդ
3 վրայ դիր. Եւ զանոնք Երուսաղէմ Յուդայի Սեդեկիա թագաւորին եկող դեսպաններուն ձեռքովը եգովմի թագաւորին, ու Մովաբի թագաւորին, ու Ամմոնի որդւոցը թագաւորին, և Տիւրոսի թագաւորին ու Սիդոնի թագա-
4 ւորին խրկէ. Եւ անոնց պատուէր տուս իրենց տէրերուն համար ու ըսես, Զօրաց Տէրը Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Ձեր տէրե-
5 րուն ասանկ ըսէք, Ես իմ մեծ զօրութեամբս ու երկնցած բազուկովս երկիրը, մարդը ու երկրի երեսին վրայ եղող անասունները ստեղ-
ծեցի, և որուն կու տամ արուն որ իմ աչ-
6 քիս առջևը հաճոյ կ'երևնայ պատը։ Եւ հիմա աս բոլոր երկիրները ես իմ ծառայիս՝ Բա-

ա Եր. լբ. 14։ բ Թագ. իգ. 16։
գ Գար. ե. 39։
դ Թագ. իբ. 12, 14։ Գր. լ. 14։

ե Երբայեան օրինակ. Ներուան ինչ ըսաը ատ
պէտք Յեհոնիային
ուռնին. Բայց պէտ
հմմ. 3։ 12, 10։ 20։
Գր. իբ. 1։
զ Գր. իբ. 10, 12։

Տես. Եզեկ. գ. 1։
մբ. 3։ իգ. 3, 4։
է Սագ. 2ժե. 16։
2Սագ. 6։ Ես. խե.
12։
ը Սագ. 2ժե. 16։
Դան. գ. 17, 25։

31։
թ Գր. իբ. 14։
ժ Գր. իե. 9։ իգ.
10։ Եզեկ. իհ. 18։
20։
ի Գր. իե. 14։ Դան.
բ. 38։

ա Բ Մն. լգ. 20։
գ Գր. իե. 12։ Ե.
27։ Դան. ե. 26։
դ Գր. իե. 24։
ե Հմմ. 14։
զ Գր. իբ. 1։ լբ. 17։

է Եզեկ. ժբ. 31։
ը Գր. ժգ. 14։ իգ.
21։ իհ. 8։ 9։
թ Բ Մն. լգ. 7, 10։
Գր. իբ. 3։ Դան.
ա. 2։

տերս Բաբիլոնէն ետ պիտի բերուին, քանզի անոնք սուտ մարգարէութիւն կ'ընեն ձեզի.
17 Անոնց մտիկ մի ընէք. Բաբիլոնի թագաւորին ծառայեցէք, որ ապրիք. ինչո՞ւ սա քաղաքը
18 աւերակ ըլլայ։ Բայց թէ որ անոնք մարգարէները են ու թէ որ անոնց քովը Տէրոջը խօսքը կայ, թող հիմա զօրաց Տէրոջը աղօթք ընեն, որ Տէրոջը տանը մէջ և Յուդայի թագաւորին տանը մէջ ու Երուսաղէմի մէջ մնացած
19 անօթները Բաբիլոն չերթան։ Վասն զի զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ Սիւնեերուն ու ծովին և մեքենայքներուն ու աս քաղաքիս մէջ մնա-
20 ցած անօթներուն վրայով, Որոնք Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը չառաւ, երբոր Յուդայի թագաւորը Յովակիմի որդին Յեքոնիան, և Յուդայի ու Երուսաղէմի բոլոր ազնուականները Երուսաղէմէն Բաբիլոն գերի
21 տարաւ. Իսրաէլի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ Տէրոջը տանը մէջ և Յուդայի թագաւորին տանը մէջ ու Երուսա-
22 ղէմի մէջ մնացած անօթներուն համար. Անոնք Բաբիլոն պիտի տարուին, և հոն պիտի մնան մինչև այցելութեան օրը՝ որ անոնց այցելութիւն ընեմ, կ'ըսէ Տէրը, և քեզ ետ պիտի բերեմ, ու աս տեղը պիտի դարձընեմ։

ԳԼ. ԻԸ

1 Անանիա սուտ մարգարէութիւնով կ'խնդրէ թէ ամէնքին անօթները ու Յեքոնիա պիտի դառնան։ 5 Եբեմիա բացէ-
լով որ անոնց մարգարէութիւնը ձշմարիտ ըլլայ, կը ցուցնէ թէ
դիմացածը պիտի յայտնի թէ ձշմարիտ մարգարէները օրանք
էն։ 10 Անանիա կը կոտրէ Եբեմիային լուծը։ 12 Եբեմիա էլ
կոտրէ լուծի վրայով կը խօսի, 13 ու կը նախատանքի Անա-
նիային մասը։

1 Ու եղաւ որ հոն տարին Յուդայի թագա-
ւորին Սեդեկիային թագաւորութեանը սկիզ-
բը՝ չորրորդ տարւոյն հինգերորդ ամսոյը՝ Գա-
բաւոնէն եղող Ազուրի որդին Անանիա մար-
գարէն Տէրոջը տանը մէջ քահանաներուն ու
բոլոր ժողովուրդին առջևը ինծի խօսեցաւ ու
2 բաւ, Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կը խօսի ու կ'ըսէ, Բաբիլոնի թագա-
3 ւորին լուծը կոտրեցի. Մինչև երկու տարի՝ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին աս տեղէն առած ու Բաբիլոն տարած Տէրոջը տանը բոլոր անօթները աս տեղս պիտի դար-
4 ձընեմ. Եւ Յուդայի թագաւորը Յովակիմի որդին Յեքոնիան, ու Բաբիլոն գացած Յու-
դայի բոլոր գերիները աս տեղս պիտի դար-
ձընեմ, կ'ըսէ Տէրը, վասն զի Բաբիլոնի թա-
գաւորին լուծը պիտի կոտրեմ։
5 Ու եբեմիա մարգարէն Տէրոջը տանը մէջ

ա Թագ. իե. 13։
Ես. ձբ. 17։
20։ 21։
դ Թագ. իգ. 14։
15։ Գր. իգ. 2։

ե Թագ. իե. 13։
բ Մն. լգ. 18։
զ Բ Մն. լգ. 21։ Գր.
իհ. 10։ լբ. 5։

է Եզբ. ա. 7։ ե. 18։

—
ը Գր. իե. 1։

բ Գր. իե. 12։
գ Գր. իե. 16։
դ Թագ. ա. 36։
ե Բ Օբ. ժբ. 22։
զ Գր. իե. 2։

է Գր. իե. 7։
ը Բ Օբ. իբ. 48։ Գր.
իե. 4-7։
թ Գր. իե. 6։
ժ Գր. իհ. 31։ Ե.

ակ Եզեկ. ժբ. 22։
ի Բ Օբ. ժբ. 5։ Գր.
իհ. 32։

Նաւուն սարիկն եւս Աստուծոյ խնամքովը պիտի գտնուին։
15 կը նախաձայնեմ ճառագործին կարծանաւովը իրենց անհնազանդութեանը համար։ 20 կը յուշընէ երկու առաջնորդներուն Աքաաբին ու Սեդեկիային երկիւղալի վախճանը։ 24 Սեմայիա նամակ մը կը գրկ Նբեհլային գէմ։ 30 Երեմիա անոր ապագայ վախճանը կը սաստագրէ։

1 Ա՛ստանք են այն նամակին խօսքերը, որ Երեմիա մարգարէն Երուսաղէմէն խրկեց գերիներուն մնացած ծերերուն, քահանաներուն եւ մարգարէներուն ու բոլոր ժողովուրդին, որոնք
2 էր, ՚Ձեզ թնիա Թագաւորը եւ Թագուհին ու պարահականները, Յուդայի ու Երուսաղէմի իշխանները ու հնաւանը եւ դարբիններուն երու-
3 սաղէմէն էլլերէն ետքը, Սափանի որդւոյն Եղեասային ու Քեզեկիայի որդւոյն Գամարիա-յին ձեռքովը, (որ զանոնք Յուդայի Թագաւորը Սեդեկիա Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորին Բաբիլոն խրկեր էր,) ըսելով,
4 Այսպէս կ՚ըսէ զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը բոլոր գերիներուդ՝ որոնք երուսաղէ-
5 մէն Բաբիլոն քշել տուեր եմ. ՚Տուներ շինեցէք ու բնակեցէք, պարտէզներ անկեցէք ու
6 անոնց պտուղը կերէք, կիներ առէք և տղաքներ ու աղջիկներ ունեցէք, ու ձեր տղոցը կիներ առէք, և ձեր աղջիկները երիներուս առէք՝ որ տղաքներ ու աղջիկներ ծնանին, և հոդ բազմացէք ու չքշնաք։
7 Ու ան քաղաքին խաղաղութիւնը փնտռեցէք, ուր որ ձեզ քշել տուեր եմ, և ՚անոր համար Տէրոջը աղօթք ըրէք, վասն զի անոր խաղա-ղութիւնովը ձեզի խաղաղութիւն կ՚ըլլայ։
8 Քանզի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ձեր մէջը եղող ձեր մարգա-րէները ու ձեր բաղդ ՚ասացողները ՚ձեզ չխաբեն, և ձեր երազները տեսած երազներուն մտիկ մի
9 ընէք։ ՚Վասն զի անոնք իմ անունովս սուտ մարգարէութիւններ կ՚ընեն ձեզի. զանոնք ես
10 չխրկեցի՝ կ՚ըսէ Տէրը։ Քանզի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. երբոր Բաբիլոնին հնօթանասուն տա-րին լրանայ՝ ձեզի այցելութիւն պիտի ընեմ, և ձեզ ես ատեն դարձընելով՝ իմ բարի խոսո-
11 մնաս ձեր վրայ պիտի կատարեմ՝ Քանզի ես ձեր վրայով խորհած խորհուրդներս գիտեմ, կ՚ըսէ Տէրը, ՚խաղաղութեան և ոչ թէ չարիքի, Ու գուք ՚ինծի պիտի կանչէք, և պիտի երթաք ու ինծի աղօթք
13 պիտի ընէք, և ձեզի՝ պիտի լսեմ։ Ու ՚զիս պիտի փնտռէք և պիտի գտնէք, վասն զի ՚ձեր
14 բոլոր սրտովը պիտի խնդրէք զիս. Ու ՚ես ձեզի

Հանանելուն քոս անուշնոզ Թագաւորը խրը-
26 կեցիր՝ ըսելով, Տէրը քեզ Բաբիլացւոց քահա-նային տեղը քահանայ դրաւ, որ ՚Տէրոջը տանը վերակացու ըլլաս, ու ամէն ՚խելացնոր մարգը՝ որ կ՚ինքը մարգարէ կը ձևացընէ, Հոճա-
27 ղը ու երիամէը դնես։ Եւ հիմա ինչո՞ւ չա-մար ձեզի ՚մարգարէութիւն ընող Անաթոթ-
28 թայի երեմիան չյանդիմանեցիր. Վասն զի անիկա մեզի այսպէս Հաւ խրկեց Բաբիլոն ու ըսաւ, Այս էերնիկը պիտի երկնցնայ. ՚տուներ չշինեցէք ու բնակեցէք, պարտէզներ անկե-
29 ցէք և անոնց պտուղը կերէք։ Ու Սոփոնիա քահանան աս Թուղթը երեմիա մարգարէին
30 ականջներուն կարդաց։ Եւ Տէրոջը խօսքը
31 երեմիային եղաւ՝ ըսելով, Բոլոր գերիներուն ՚ղրկէ ու ըսէ, Ներհմատացի Սեմայիային համար Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Որովհետև Սեմա-յիա ձեզի մարգարէութիւն ըրաւ, մինչդեռ ես զանիկա ես չխրկեցի, ու ձեզ սուտին
32 յուսացուց, Անոր համար Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես Ներհմատացի Սեմայիային ու անոր սերունդին այցելութիւն պիտի ընեմ. ան ժո-ղովուրդին մէջը բնակող անոր մէկ մարդը պի-տի չմնայ, և իմ ժողովուրդիս ընելու բարիքս անիկա պիտի չտեսնէ, կ՚ըսէ Տէրը, ՚վասն զի Տէրոջը դէմ ապստամբութիւն խօսեցաւ։

ԳԼ. Լ

1 Աստուած կը յուշընէ երեմիային թէ Հրեայք պիտի գա-նան, 4 և. մէ խրնդ Թշնամութենէն եւս պիտի ազատին։ 10 Ցակոբը կը մխիթարէ։ 18 Անոնց ուրախալի գերեզմանա-թիւնը։ 23 Չարքերուն վերջ հասնելու բարեմաղթութիւնը։

1 Տէրոջը կողմանէ երեմիային եղած խօսքն է՝
2 որ ըսաւ, Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ ու կ՚ըսէ, Բոլոր քեզի գրած խօս-
3 քերս գիրքի մը մէջ գրէ. Քանզի ահա օրեր կուգան, կ՚ըսէ Տէրը, որ ՚իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին և Յուդային գերութիւնը պիտի դարձընեմ, կ՚ըսէ Տէրը, ու ՚զանոնք իրենց հայրերուն տուած երկիրը պիտի դարձընեմ, ու զանիկա պիտի ժառանգեն։
4 Եւ Իսրայէլին համար ու Յուդային համար Տէրոջը խօսած խօսքերը ասոնք են.
5 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Սոսկալի ձայն լսեցինք,
վախ կայ ու խաղաղութիւն չկայ.
6 Հիմա հարցուցէք ու տեսէք,
թէ արդեօք էրիկ մարդը զաւակ կը ծնանի՞.
ինչո՞ւ համար ամէն կորիճը
՚ցնծագական ինձ պէս ձեռքերը մէջերը դրած,
Ու բոլոր երեսները դեղնած կը տեսնեմ։
7 ՚Վա՜յ, քանզի անիկա մեծ օր է, Նմանը պէս չկայ.
Ու անիկա Յակոբին նեղութեան ժամանակ պիտի ըլլայ,
Բայց անկէ պիտի ազատի.
8 Վասն զի ան օրը, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը,
Անոր լուծը քու պարանոցէդ պիտի կոտրեմ,
Եւ քու կապերդ պիտի փըցընեմ,
Ու զանիկա ալ օտարները պիտի չծա-ռայեցընեն.
9 Հապա անոնք իրենց Տէր Աստուծոյն
Ու իրենց Դաւիթ Թագաւորին ծառայութիւն պիտի ընեն,
Որն որ ես ՚պիտի հանեմ անոնց։
10 Բայց դուն, ով իմ ծառաս Յակոբ, ՚մի վախ-նար, կ՚ըսէ Տէրը,
Ու, ով Իսրայէլ, մի զարհուրիր.
Քանզի ահա ես քեզ հեռուէն՝
Եւ քու սերունդդ ՚իրենց գերութեանը երկ-րէն պիտի ազատեմ.
Ու Յակոբ պիտի դառնայ և հանգստա ու հանգիստ պիտի ըլլայ,
Եւ ՚ընդ-վախցընող պիտի չըլլայ։
11 Վասն զի ես քեզ ապառնալու համար քեզի հետ եմ, կ՚ըսէ Տէրը.
՚Քանզի պիտի ապառնամ ան բոլոր ազգերը՝
Որոնց մէջը քեզ ցրուեցի.
՚Բայց քեզ պիտի չապառնամ,
Հապա քեզ ՚չափաւորութեամբ պիտի խրա-տեմ,
Ու քեզ բոլորովին անմեղ պիտի չհանեմ.
12 Վասն զի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
՚Քու հարուածդ անբժշկելի է ու վէրքդ անդ արմանելի է.
13 Զանիկա պատելու համար քու դատաստանդ տեսնող մը չկայ.
՚Քեզի համար դեղ — ապեզանի չկայ։
14 Քու բոլոր հոմանիներդ քեզ մոռցան.
Քեզ չեն փնտռեր.
Վասն զի քեզ ՚թշնամիի հարուածքով՝
՚Անգութի մէկու մը պատիժովը զարկի
Քու անօրէնութիւններուդ չատութեանը հա-մար,
՚Քանզի քու մեղքերդ չատցան։
15 ՚Քու բեկմանդ համար ինչո՞ւ կ՚ազազակես.
Քու ցաւդ անբժշկելի է.
Ա՛ս բաները քու անօրէնութիւններուդ չա-տութեանը համար քեզի ըրի,
Քանզի քու մեղքերդ չատցան։
16 Անոր համար ամէն անոնք, որ քեզ կը կլլեն ՚պիտի կլլուին,

եւ քու բոլոր թշնամիներդ գերութեան պիտի երթան ,
Ու քեզ յափշտակողները պիտի յափշտակուին.
Ու քեզ կողոպտողներուն ամէնը կողոպտուե-
ցու պիտի մատնեմ.
17 Վասն զի քու վէրքերդ պիտի պատեմ,
եւ քեզ քու վէրքերդէդ պիտի բժշկեմ, կ'ըսէ
Տէրը ,
Քանզի քեզի Ազքսորուած կանչեցին ,
Ա՛ն ան Սիօնն է , որ զանիկա փնտռող չկայ՝
ըսե՛ս :

18 Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Ահա ես Դարձերին վրաններուն գերութիւնը
պիտի դարձընեմ,
եւ անոր բնակարաններուն ողորմութիւն պի-
տի ընեմ.
Ու քաղաքը իր աւերակներուն վրայ պիտի
չինուի ,
եւ պալատը Աւերկնին պէս՝ պիտի կանգնուի:
19 Ու Անոնցմէ պիտի ելլէ գովութիւն՝
եւ ուրախութիւնն ընդհոներու ձայն .
Ու զանոնք պիտի շատցնեմ ու պիտի չքչի-
նան ,
եւ զանոնք պիտի փառաւորեմ, ու պզտիկ
պիտի չինան :
20 եւ անոնց ազգքնները Հաստատուի
պէս պիտի
ըլլան ,
Անոնց ժողովքը իմ առջեւս պիտի հաստատուի ,
Ու բոլոր անոնց նեղութիւն տուողներուն
այցելութիւն պիտի ընեմ :
21 եւ անոնց իշխանը իրենցմէ պիտի ըլլայ ,
Ու անոնց վրայ տէրտղը իրենց մէջէն պիտի
ելլէ ,
եւ Զանիկա պիտի մօտեցընեմ, ու ինծի մօտ
պիտի ըլլայ .
Վասն զի ո՞վ է անիկա որ իր սիրտը պատրաս-
տուց ինծի մօտենալու , կ'ըսէ Տէրը .
22 եւ դուք Ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլաք ,
Ես ալ Ձեզի Աստուած պիտի ըլլամ:

23 Ահա Տէրոջը մրրիկը սրտմտութեամբ ելաւ .
Անիկա սաստիկ մրրիկ է ,
Ամբարիշտներուն գլխուն վրայ պիտի յար-
ձակի :
24 Տէրոջը սաստիկ բարկութիւնը Ետ պիտի չդառ-
նայ ,
Մինչեւ որ իր սրտին խորհուրդները չկատարէ
ու չի գործ չդնի .
Ետքին օրերը անոնք պիտի հասկընաք :

ԳԼ· ԼԱ.

1 Իսրայէլին գերեզմանութիւնը . 10 անոր հրաժարականը : 15 Թաքել որ սուգ կ'ընէր : կը մխիթարուի : 18 Եփրեմ ապաշխարելով Աստուծոյ կը գանայ : 23 Բրիտասի վրայով խոսքեր մը : 27 Իր ինամքը նկատելին վրայ : 31 Իր նոր ուխտը : 35 Նկատելին հաստատութիւնը 38 և ընդարձակութիւնը :

1 Ա՛նաւանդ , կ'ըսէ Տէրը ,
Իսրայէլին բոլոր ազգատոհմիներուն Աստուած
պիտի ըլլամ ,
Ու անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան :
2 Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Ժողովուրդը որ սուրէն ազատուեցաւ
Անապատին մէջ
Շնորհք գտաւ ,
Երբոր Իսրայէլ հանգստութիւն
գտնելու .»
3 Տէրը հայտնապէս երեցաւ ինծի ,
Քեզ Յաւիտենական սիրով Սիրեցի .
Անոր համար Ողորմութեամբ քեզ Քաշեցի :»
4 Քեզ նորէն պիտի չինեմ, ու պիտի չինուիս ,
ով Իսրայէլի կոյսը ,
Նորէն Քու թմբուկներովդ պիտի զարդա-
րուիս ,
եւ ցնծութեամբ պար բռնողներուն խումբին
հետ պիտի ելլես :
5 Նորէն Սամարիայի լեռներուն վրայ այգիներ
պիտի տնկես .
Տնկողները պիտի տնկեն ու անոնց պտուղը
պիտի ուտեն :
6 Վասն զի օր պիտի գայ որ
Եփրեմի լեռանը վրայ պահապանները պիտի
կանչեն ,
Ելէք՝ ու մեր Տէր Աստուծոյն դէմ՝ի Սիօն
ելլենք :

7 Քանզի Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Ցնծութեամբ Յակոբին համար երգեցէք ,
եւ ազգաց գլուխին Համար ցնծացէք .
Ձայն առէք , օրհնեցէք ու բսէք ,
Ով Տէր , քու ժողովուրդդ
Իսրայէլին մնացորդը փրկէ :
8 Ահա ես Զանոնք հիւսիսի երկրէն պիտի բերեմ.
եւ Զանոնք երկրի ծայրերէն՝
Ո՛ր անոնց հետ կոյրը ու կաղը ,
Յղին ու ծնած կնիկը միասին պիտի ժողվեմ.
Մեծ ժողով մը հոս պիտի դառնայ :
9 Լալով պիտի գան , ու աղաչանքներով զո-
հանք պիտի բերեմ.
Զանոնք Ջուրերու վտակներուն քովէն պիտի
պտղացընեմ,

1 Կամ կ'երթայի Իս-
րայէլին հանգըս-
տութիւն տայու :
2 Հեռվէն. ժա· 23·
29 :
3 Մաղ· ա· 2 :
4 Կամ քեզի ազգովս-
թիւն երկընցուցի :
5 Ելմ· ժա· 4 :
6 Ելմ· ժա· 28 :
7 Ելմ· լգ· 7 :
8 Ելմ· ժե· 20 : Գատա-
ժա· 34 : Սաղ·
ճխե· 5 :
9 Ես· կե· 21 : Առմա-
թ· 14 :
10 Ես· ե· 3 : Մխ·
գ· 2 :
11 Կամ մէջ
12 Գէ· գ· 18 : 18 : խգ·
8 :
13 Եզեկ· ի· 34 : 41 :
լգ· 15 :
14 Սաղ· ճխգ· 5 : 6 :
Գէ· ծ· 4 :
15 Ես· լե· 8 : խգ·
29 : խհ· 10 : 11 :

1 Գէ· լգ· 6 :
2 Հմր· 5 : Գէ· լգ·
7 : 11 :
3 Սաղ· ճիբ· 12 :
4 Երէ· իր ամբաս-
ջնեանը պես
5 Ես· լե· 10 : Ծա·
31 : Գէ· լա· 4 : 13 :
15 : լգ· 10 : 11 :
6 Ջաք· ժ· 8 :
7 Ես· ա· 26 :
8 Ծն· խհ· 10 :
9 Ամո· ժգ· 8 :
10 Գէ· խգ· 7 : լա· 1 :
33 : լբ· 38 : Եզեկ·
ժա· 20 : լգ· 28 :
11 Գէ· խգ· 10 : 20 :
խե· 32 :
12 Ծն· խհ· 2 :
—
13 Գէ· լ· 24 :
14 Գէ· լ· 22 :
15 Ամո· ժ· 33 : ԹՕր·
ա· 33 : Սաղ· գե·
11 : Ես· կգ· 14 :

Շեղաւակ ճամբայէն՝ որ անոր մէջը չդայթակղին .
Վասն զի Իսրայէլին Հայրը եղայ ,
Ու Եփրեմ Իմ անդրանիկս է :
10 Ով ազգեր , Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք ,
Ու հեռաւոր կղզիներուն պատմեցէք ու ըսէք ,
Իսրայէլը ցրուողը Զանիկա պիտի ժողվէ ,
եւ զանիկա պիտի պահպանէ , Հնչպէս որ
Հովիւը իր հօտը կը պահպանէ :
11 Քանզի Տէրը փրկեց Ցակոբը ,
Ու զանիկա Անկէ զօրաւորին ձեռքէն ազա-
տեց :
12 եւ պիտի գան , ու Սիօնին բարձրութեանը
վրայ ուրախութեան ձայն պիտի վիրցընեն ,
եւ պիտի գիմեն Տէրոջը բարիքներուն
Ցորենին գինիին ու ձիթին ու Հովերուն
եւ Հօտերուն ու արջառներուն ,
եւ անոնց անձերը Ջրուած պարտէզի պէս
պիտի ըլլան ,
Ու ժէյլին ալ պիտի չնուաղին :
13 Աղաւնին կոյսը պար բռնելով պիտի ուրա-
խանայ ,
Նաեւ երիտասարդները եւ ծերերը միասին .
Վասն զի անոնց սուգը ուրախութեան պիտի
դարձընեմ,
եւ անոնց սրտմտութենէն զանոնք մխիթարե-
լով՝ պիտի ուրախացընեմ :
14 Ու քահանաներուն Հոգիները պարարտու-
թիւնով պիտի լեցընեմ,
եւ Իմ ժողովուրդս Իմ բարիքներովս պիտի
կշտանայ , կ'ըսէ Տէրը :

15 Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Հառաչի մէջ Ձայն մը լսուեցաւ՝
Ողբի եւ դառնապէն լացի Ձայն .
Ռաքէլ իր ազգին Համար կու լար ,
եւ Իր ազգին Համար մխիթարուիլ չէր ուզեր ,
Վասն զի Ներուած չկայնեն :
16 Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Քու Ձայնդ լալէն
եւ աչքերդ արցունքէն դադրեցուր ,
Վասն զի քու գործիդդ Համար վարձք կայ ,
կ'ըսէ Տէրը ,
Ու Թշնամիին երկրէն պիտի դառնան :
17 եւ քու ապագայ ժամանակիդ Համար յոյս
կայ , կ'ըսէ Տէրը ,
Որ Ազգքներդ իրենց սահմանը դառնան :
18 Ճիրաւի Եփրեմին ասածն լսեցի .
Զիս խրատեցիր , ու խրատուեցայ
Լուծի չսորված զուարակի պէս .
Զիս դարձուր որ դառնամ,
Վասն զի Իմ Տէր Աստուածս դուն Ես :
19 Իրաւցնէ Դառնալէս Ետքը զղջացի ,

1 Ես· գ· 22 :
2 Ես· խ· 11 : Եզեկ·
լգ· 12 : 13 : 14 :
3 Ես· խգ· 25 : խբ·
20 :
4 Ես· խե· 24 : 25 :
5 Ես· գ· 1 :
6 Ես· ժգ· 8 : Ամո·
ե· 4 :
7 Ես· ժգ· 10 : 11 :
Յայտ· ես· 4 :
8 Ես· լե· 10 : կե·
19 : Յայտ· ես· 4 :
9 Ելս· ժբ· 25 :
10 Ամո· բ· 17 : 18 :
11 Ծն· խբ· 13 :
12 Հմր· 4· 5 : Եզե·
ա· 5 : Ելմ· ա· 11 :
13 Ելբ· ե· 21 :
14 Ր Օր· Լ· 2 :
15 Օր· լ· 36 : Ես·
կգ· 15 : Ելմ· ժա·
ժգ· 4 :
16 Ես· ծ· 5 :
17 Գէ· գ· 6 : 8 : 11 :
18 Ես· ծկ· 18 : Ելմ·
ժգ· 4 :
19 Ցե· ժգ· 25 : 26 :
Ես· ծ· 5 :
20 Ես· ծ· 8 : 9 :
21 Ես· ծ· 8 :
22 Ես· ծ· 8 : 9 :
23 Ես· ծ· 8 :
24 Ես· ծ· 8 :
25 Ես· ծ· 8 :
26 Ես· ծ· 8 :
27 Ես· ծ· 8 :
28 Ես· ծ· 8 :
29 Ես· ծ· 8 :
30 Ես· ծ· 8 :

30 [1]Հապա ամէն մարդ իր անօրէնութեանը հա-
մար պիտի մեռնի.
Ամէն մարդ որ ապխտ կ'ուտէ,
Անոր ակռաները պիտի առնեն։
31 Ահա օրեր կու գան, կ'ըսէ Տէրը,
Որ իսրայէլի տանը հետ ու Յուդայի տանը
հետ
Նոր ուխտ պիտի ընեմ,
32 Ձէ թէ ան ուխտին պէս՝ որ անոնց հայրերուն
հետ ըրի
Ան օրը որ [2]անոնց ձեռքէն բռնեցի՝
Զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանելու համար.
Ինչու որ անոնք իմ ուխտս զանց ըրին,
[3]Ես ալ անոնք մերժեցի, [4]՚ կ'ըսէ Տէրը.
33 Հապա ան օրերէն ետքը
Իսրայէլի տանը հետ ընելու ուխտս ասիկա
է, կ'ըսէ Տէրը.
[5]Իմ օրէնքս անոնց ներսի դին պիտի դնեմ,
Ու զանիկա անոնց սրտին վրայ պիտի գրեմ,
[6]Ու ես անոնց Աստուած պիտի ըլլամ,
Եւ անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան։
34 Ու անկէ ետքը մէկ մարդ մը իր ընկերին՝
Ու մէկ մարդ մը իր եղբօրը պիտի չսորվեցնէ՝
Ըսելով թէ Տէրը ճանչցիր.
Հապա անոնց պզտիկէն մինչև մեծը
[7]Ամէնը զիս պիտի ճանչնան, կ'ըսէ Տէրը.
Վասն զի անոնց անօրէնութիւնը պիտի ներեմ,
Ու անոնց մեղքը մէյմըն ալ պիտի չյիշեմ։
35 Ա՛յսպէս կ'ըսէ Տէրը՝
Որ [8]արեւը հաստատեց օրուան լոյսին համար,
Եւ գիշերուան լոյսին համար լուսինին ու
աստղերուն կանոնները տուաւ,
Որ [9]ծովը կը յանդիմանէ՝ երբոր անոր ալիք-
ները կը գոռան.
[10]Անոր անունը Եհովայ Սաբաւովթ է.
36 [11]Թէ որ աս կանոնները իմ առջևէս դադրին,
կ'ըսէ Տէրը,
Իսրայէլին սերունդն ալ իմ առջևս միշտ ազգ
ըլլալէն պիտի դադրի։
37 Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
[12]Թէ որ երկինքները կրնան վերէն չափուիլ,
Ու երկրին հիմերը վարէն քննուիլ,
Ես ալ բոլոր Իսրայէլին սերունդը՝
Իրենց բոլոր գործերուն համար պիտի մեր-
ժեմ, կ'ըսէ Տէրը։

38 Ահա օրեր կու գան, կ'ըսէ Տէրը,
Որ Հնամայելի աշտարակէն մինչև Անկեան
դուռը
Քաղաքը Տէրոջը համար պիտի շինուի.

39 Եւ անոր գիծ[13]չափին լարը
Մինչև Գարեբի բլուրը պիտի ելլէ,
Ու դէպ ի Գոատի պիտի դառնայ։
40 Եւ դիակուն ու մոխրոց բոլոր ձորը,
Ու բոլոր արտերը մինչև կեդրոն հեղհեղաալ,
Մինչև [14]Ձիերուն դռանը անկիւնը դէպ ի ա-
րեւելք՝
Սուրբ պիտի ըլլայ Տէրոջը.
Մէյմըն ալ պիտի չքակուի ու չկործ-
ուանայ։

ԳԼ. ԼԲ

1 Երեմիա իր մտքգործութիւնը համար Սեդեկիայէն բանտարգ-
կուած՝ 6 Ընտանեկան պարտ ծախու կ'առնէ. 13 ու անոր
մերձականները Բարուքին յանձնելով՝ կը պատուիրէ որ զանոնք
պահէ իրեն նշան ժողովուրդին գառնալուն։ 16 Երեմիա իր
աղօթքին մէջ Աստուծոյ գանգատ կ'ընէ։ 26 Աստուած դէ-
պատութեան պատճառները կը յայտնէ Երեմիայի համար։ 36 և կը խոստանայ բերկրալի դերեզմանութիւնն մը։

1 [15]Յուդայի [16]Սեդեկիա թագաւորին տասնեւրոր-
դում տարին՝ այսինքն Նաբուգոդոնոսորին տասնու-
ութերորդ տարին՝ Տէրոջը կողմանէ Երեմիա-
2 այն ատեն [17]բանակները Բաբելոնի թագաւորին զօրքը
Երուսաղէմը կը պաշարէին, ու Երեմիա մարգարէն կը պա-
հուէր [18]սուրին բակը՝ որ Յուդայի թագաւորին տունը
[19]կը պահուէր։
3 Որովհետև Սեդեկիա Յուդայի թագաւորը զանիկա այդ[20]պէս
բանտին մէջ պահած էր։ Ուստի ըսի. Ինչու կ'ար-
դարացնես ու կ'ըսես. Ահա Տէրը կ'ըսէ.
Ահա ես կու տամ այս քաղաքը Բաբելոնի թագաւորին ձեռքը՝ պիտի
առնէ զայն։
4 Եւ Սեդեկիա Յուդայի թագաւորը [21]Քաղդէացւոց ձեռքէն
պիտի չազատի. հապա անշուշտ Բաբելոնի
թագաւորին ձեռքը պիտի տրուի, ու անոր
հետ բերան առ բերան պիտի խօսի, և անոր
հետ աչք աչքի պիտի տեսնուի։ Ու անիկա
Սեդեկիան Բաբելոն պիտի տանի. ու անկիա
հոն պիտի մնայ՝ [22]մինչև որ ես անոր այցելու-
թիւն ընեմ, կ'ըսէ Տէրը. [23]Թէ որ Քաղդէացւոց
հետ պատերազմ ընէք, յաջողութիւն պիտի
չգտնէք։

6 Աստուծոյ խօսքը եղաւ Երեմիա-
7 ին ըսելով, Ահա քու հօրեղբօրդ
Սեդեղամին որդին Հնամայել քեզի պիտի գայ
ու պիտի ըսէ, Գնէթմոթի մէջ եղող ագարակս
քեզի ծախու առ, վասն զի [24]ազգականութեան
իրաւունքով քեզի կ'իյնայ որ ծախու առնես։
8 Եւ Տէրոջը խօսքին հոհեման իմ հօրեղբօրս
որդին Հնամայել ինծի բանտին դաւիթը և-

---

[1] Գալ. գ. 5։ 8։
[2] Գլ. լբ. 40։ լգ. 14։ Եզեկ. լե. 26։ Եբր. բ. 8–12։ ժ. 16, 17։
[3] բ Օր. ա. 31։
[4] Կամ թէև անոնց վրայ սիրալը եմ եղեր
[5] Գլ. լբ. 40։
[6] Սաղ. խ. 8։ Եզեկ. ժա. 19, 20։ լգ. 26, 27։ բ Կոր. գ. 3։
[7] Գլ. իգ. 7։ լ. 22։ լբ. 38։
[8] Ես. ծգ. 13։ Ցաքս. գ. 45։ ա Կոր. բ. 10։ [25]Ցաքս. բ. 20։
[9] Սաղ. ղե. 8։ Եզեկ. ժա. 19, 20։ լգ. 26, 27։ բ Կոր. գ. 3։
[10] Գլ. խգ. 7։ լ. 22։
[11] Ես. ծգ. 15։ Ցաքս. գ. 45։ ա Կոր. բ. 10։ [26]Ցաքս. բ. 20։
[12] Գլ. լգ. 8։ ծ. 20։ Միք. է. 18։ Գոր. ժ. 45։ ժգ. 30։ Հռովմ. ժա. 27։
[13] Ես. ա. 16։ Սաղ. հբ. 5։ 17։ ՃԹ. 2, 36, 37։ ՃԻԹ. 89։
[14] Ես. ծա. 15։
[15] Գլ. ժ. 16։
[16] Գլ. լգ. 8։ ծ. 20։ Միք. է. 18։ Գոր. ժ. 45։ ժգ. 30։ Հռովմ. ժա. 27։
[17] Գլ. լգ. 22։
[18] Գլ. լգ. 2։
[19] Գլ. լգ. 3։ լը. 18, 23։ լԹ. 5։ ծբ. 9։
[20] Գլ. խե. 22։
[21] Գլ. իա. 4։ լգ. 5։
[22] Գլ. խե. 24, 25։ 32։ Հռովմ. գ. 4։
[23] Գլ. լգ. 2։
[24] Եր. խ. 6։ լգ. 7։ բ Օր. է. 9, 10։
[25] Ես. բ. 6։
[26] Գլ. ժ. 16։
[27] Գլ. խբ. 29։
[28] Գլ. ժէ. 10։
[29] Ցաք. լգ. 21։ Սոպ. լգ. 13։ Հռոմ. է. 8։ 8։ լԹ. 14։
[30] Գլ. լգ. 2։
[31] Գլ. լգ. 3։ լը. 18, 23։ լԹ. 5։ ծբ. 9։
[32] Գլ. խե. 22։
[33] Գլ. իա. 4։ լգ. 5։
[34] Գլ. խե. 24, 25։ 32։ Հռոմ. գ. 4։

կաւ, ու ինծի ըսաւ, Շնորհք ըրէ՛ գնէթմոթի մէջ
եղող երկիրը Անաթովթի մէջ ունեցած ագա-
րակս ծախու առ, վասն զի ժառանգութեան
իրաւունքը քուկդ է ու քեզի կ'իյնայ որ փրկե-
կես, քեզի ծախու առ. անաստնոր գիտցայ
9 որ ասիկա Տէրոջը խօսքն էր։ Եւ հօրեղբօրս
որդիէն՝ Հնամայելէն Գնէթմոթի մէջ եղող
ագարակը ծախու առի, ու հասակը տասնու-
10 հինգ մէկ դրէցի ու կնքեցի ու վկաներ բռնե-
11 ցի և արծաթը կշռելով կշռեցի։ Ու առ-
ցուած թղթի մերձակը՝ թէ հրամանին ու կա-
նոններուն համեմատ կնքուածը, և թէ բաց
12 եղածը առի։ Ու առացուած թղթի մերձակը՝
հօրեղբօրս որդի Հնամայելին աչքերուն առ-
ջևը ու առացուած թղթի մերձակին մէջը գրուող
էվկայից աչքերուն առջևը՝ բանտի դաւիթին
մէջը նստող բոլոր Հրէից աչքերուն առջևը՝
13 Առասիայի որդւոյն Ներիայի որդւոյն Բարու-
քին տուի։ Եւ անոնց աչքերուն առջևը բա-
14 րուքին պատուիրեցի ու ըսի, Զօրաց Տէրը՝
Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Ա՛ս մեր-
հանելիները՝ ա՛ս կնքուած առացուածքի մեր-
հակը ա՛ս բաց մերձակը առ, և զանոնք
հողի անօթի մէջ դիր, որ շատ օրեր մնան։
15 Քանզի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը
այսպէս կ'ըսէ. Ա՛ս երկրիս մէջ նորէն տուներ
ու ագարակներ և այգիներ ծախու
առնուին։
16 Ու առացուածքի մերձակը Ներիայի որ-
դւոյն Բարուքին տալէն ետքը՝ Տէրոջը ազօթք
17 ըրի ու ըսի, Ո՜հ, Տէր Եհովայ, ահա դուն
քու մեծ զօրութեամբդ ու երկրնցած բազու-
կովդ երկինքը ու երկիրը առեղծեցիր. Ինձմէ
18 մէկ բան մը քեզի դժուարին չէ, Դուն [30]հա-
զարներուն ողորմութիւն կ'ընես, ու Հայրե-
րուն անօրէնութիւնը պատիժը անոնցմէ ետ-
քը անոնց որդիներուն ծոցը կու տաս. դուն
մեծ ու [31]հզօր Աստուած ես, Հ՚զօրս անունդ
19 Զօրաց Տէրը է։ Դուն [32]խորհրդով մեծ՝ ու
գործքով զօրաւոր ես, այնպէս որ [33]աչքդ մէ-
կուն իր ճամբաներուն համեմատ ու անոր
գործքերուն պատուղին համեմատ տալու
20 բուն բոլոր ճամբաներուն վրայ բաց են։ Դուն
որ մինչև աս օր՝ եգիպտոսի երկրին մէջ ու
Իսրայէլի մէջ և [34]ուրիշ մարդոց մէջ նշաններ
ու հրաշքներ ընելով՝ քեզի [35]անուն վաստակե-
21 ցար, ինչպէս որ այսօր կ'երեւայ. Եւ [36]քու ժո-
ղովուրդդ Իսրայէլը՝ նշաններով ու հրաշք-

---

[30] Ես. ա. 4։ 6։ Գոր. ժ. 45։ ժգ. 30։ Հռովմ. ժա. 27։
[31] Գլ. խգ. 7։ լ. 22։
[32] Ես. ծգ. 15։ Ցաքս. գ. 45։ ա Կոր. բ. 10։ [37]Ցաքս. բ. 20։
[33] Գլ. լբ. 40։
[34] Ես. ծ. 20։ Միք. է. 18։ Գոր. ժ. 45։ ժգ. 30։ Հռովմ. ժա. 27։
[35] Գլ. իգ. 7։ լ. 22։
[36] Ես. ծ. 16։ Սաղ. հբ. 5։ 17։ ՃԻԹ. 2, 36, 37։ ՃԻԹ. 89։
[37] Ես. ծա. 15։
[38] Գլ. ժ. 16։
[39] Գլ. ժ. 16։
[40] Գլ. իգ. 7։ լ. 22։
[41] Գլ. ժ. 16։
[42] Գլ. խգ. 7։ լ. 22։
[43] Գլ. խգ. 7։ լ. 22։
[44] Գլ. խգ. 7։ լ. 22։
[45] Գլ. խգ. 7։ լ. 22։
[46] Գլ. խգ. 7։ լ. 22։
[47] Գլ. խգ. 7։ լ. 22։

ԳԼ· ԼԳ

34 Նոյնք մնիկ չըրին, որ խրատ ընդունին· Հա-
պա Իմ անուանովս կոչուած տանը մէջ իրենց
պղծութիւնները դրին՝ զանիկա պղծելու հա-
35 մար։ Ու են՝ովի ովգւոյն ձորին մէջ եզող
Բահաղին բարձր տեղերը չինեցին՝ իրենց
տղայքները ու աղջիկները Մոզքին հանար
էնել անցընելու, ոյն որ ես անոնց հրամայած
չէի ու մտքէս ալ անցած չէր, որ անոնք սա
պղծութիւնը ընեն՝ Յուդային մեղանչել սա-
36 րու համար։
Ուստի հիմա Իսրայէլին Տէր Աստուածը
այսպէս կ՚ըսէ սա քաղաքիս համար՝ որ դուք
կ՚ըսէք թէ սրով, սովով ու ժանտախտով տր-
37 րիլոնի թագաւորին ձեռքը կը մատնուի. Ահա
ես զանոնք պիտի ժողվեմ ան բոլոր երկիր-
ներէն, ուր որ զանոնք իմ բարկութեանիս,
սրտմտութեանիս ու մեծ ցասումովս վռնտե-
ցի, և զանոնք սա տեղս պիտի դարձընեմ ու
38 ապահովութեամբ պիտի բնակեցընեմ։ Եւ
անոնք Ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան, ես
39 ալ անոնց Աստուած պիտի ըլլամ. Ու տանոնց
մէկ սիրտ ու մէկ ճամբայ պիտի տամ, որ
միշտ ինծմէ վախնան, և իրենց ու իրենցմէ
40 ետքը իրենց զաւակներուն աղէկ ըլլայ։ Եւ
տանոնց հետ յաւիտենական ուխտ մը պիտի
ընեմ, որ անոնց բարիք ընելէն անոնցմէ ետ
չդառնամ. ու Իմ վախս անոնց սրտին մէջ
41 պիտի դնեմ, որ ինծմէ չհեռանան։ Եւ տանոնց
բարիք ընելով՝ անոնց վրայ պիտի ուրախա-
նամ, ու զանոնք բուրիք ընելէն անոնցմէ ետ
չդառնամ. ու Իմ վախս անոնց սրտին մէջ
42 պիտի դնեմ, որ ինծմէ հեռանան։ Եւ տինչ-
պէս որ սա ժողովուրդին վրայ սա բոլոր մեծ
չարիքը բերի, այնպէս ալ անոնց վրայ պիտի
բերեմ ան բոլոր բարիքը՝ որ անոնց համար
43 խոստացայ։ Ու տնոյն ագարակներ ծախու պի-
տի առնուին սա երկրին մէջ, նորուն համար
դուք կ՚ըսէք թէ Աւերակացած է, ու մարդ է
և անասուն զերկ է, — Քաղդէացւոց ձեռ-
44 քը տրուած է։ Բենիամինի երկրին մէջ, ու
երուսաղէմին չրջակայ տեղերուն, և Յու-
դայի քաղաքներուն մէջ, ու լեռնային քա-
ղաքներուն մէջ, և դաշտային քաղաքներուն
մէջ, ու Հարաւային քաղաքներուն մէջ տա-
կով ագարակներ ծախու պիտի առնուին, և
մուրհակներ պիտի գրեն ու պիտի կնքեն ու
վկաներ պիտի բռնեն, վասն զի տանոնց դե-
րութիւնը դառ պիտի դարձընեմ, ի՚ըսէ Տէրը։

1 Ասուած կը խօսուէր Երեմիայ մրգ· 2 ուրբաթի
վիճակ մը· 12 և Հաստատուն կառավարութիւն մը· 15 Քրիս-
տոս՝ որպարութեան Հաստատիչը· 17 Ծագ ուղղութեան և
քահանայութեան անվարութիւնը· 20 և Հաստատուն տուր
ուրուանգ մը։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը երկրորդ անգամ Երեմի-
այն եղաւ երբոր անիկա տակաւին բան-
տին դատխին մէջը արգիլուած էր՝ ըսելով,
2 Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը որ սա ուղեղը չինեց, Տէ-
րը՝ որ զանիկա հաստատելու համար զանիկա
3 ստեղծեց, Հրաւէր անուանը Եհովայ է. Դիմէ
կանչէ, ու քեզի պատասխան տամ, և քեզի
մեծ ու խորին բաներ պատմեմ, որ դուն չես
4 գիտեր։ Վասն զի սա քաղաքին տուներուն
համար, ու Յուդայի թագաւորներուն տու-
ներուն համար՝ որոնք պատնէշներէն ու սու-
րէն վրած են, Իսրայէլին Տէր Աստուածը
5 այսպէս կ՚ըսէ. Քաղդէացւոց դէմ պատե-
րազմ ընելու կու գան. և ան պատերը մեռած
մարդոց դիերովը պիտի լեցուին, որոնք իմ
բարկութեանիս ու սրտմտութեանիս պիտի
զարնեմ. վասն զի ես սա քաղաքէն իմ երեսս
ծածկեցի՝ անոնց բոլոր չարութեանը համար։
6 Ահա Տանոր առողջութիւն ու բժշկութիւն պի-
տի բերեմ ու զանոնք պիտի բժշկեմ, և խա-
ղաղութեան ու ճշմարտութեան առատութիւ-
7 նը անոնց պիտի յայտնեմ։ Եւ Յուդային գե-
րութիւնը ու Իսրայէլին գերութիւնը պիտի
դարձընեմ, ու զանոնք Տաղիներն պէս պիտի
8 †հաստատեմ։ Եւ անոնց ինծի դէմ գործած
բոլոր անօրէնութենէն Զանոնք պիտի սրբեմ,
ու անոնց ինծի դէմ ըրած Բոլոր անօրէնու-
9 թիւններէն ու յանցանքներէն պիտի ներեմ։ Եւ
տիկա ինծի ուրախութեան անուն, փառք
ու պարծանք պիտի ըլլայ երկրիս բոլոր ազ-
գերուն մէջը՝ որոնք պիտի լսեն ան ամէն բա-
րիքը՝ որ ես անոնց պիտի ընեմ. և Խպիտի
վախնան ու դողան ան ամէն բարիքին ու ամէն
յաջողութեանը համար՝ որ ես սա Տաղին պի-
տի ընեմ։
10 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ա՛ս տեղս որ՝ Ո-
րուն համար դուք կ՚ըսէք թէ Ամայի ու անա-
սուն զերկ ըլլալով՝ անապատ դարձած է,
և Յուդայի քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէ-
մի փողոցներուն մէջ, որոնք անմարդ ու ան-
բնակ ու անասուն զերկ ըլլալով՝ ամայա-
11 ցած են, Նորէն պիտի լսուի Ցնծութեան ձայն,
և ուրախութեան ձայն, փեսայի ձայն, ու

հարսի ձայն, նաև անոնց ձայնը՝ որոնք Տէրոջը
տունը Գոհութեան ընծաներ բերելով՝ կ՚ըսեն,
Գոհացէք զօրաց Տէրոջմէն, վասն զի Տէրը
բարի է, վասն զի անոր ողորմութիւնը յաւի-
տեան է. Քանզի սա երկրիս դերիներէն ետ
պիտի վիճակին պիտի դարձընեմ, կ՚ըսէ Տէրը։
12 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ա՛ս տեղս մէջ՝
որ մարդէ ու անասուն զուրկ ըլլալով՝ անա-
պատ դարձած է, և անոր ամէն քաղաքնե-
րուն մէջ՝ նորէն հօտեր պառկեցընող հովիւ-
13 ներու բնակարաններ պիտի ըլլան. Լեռնա-
յին քաղաքներուն մէջ, դաշտային քաղաքնե-
րուն մէջ և Հարաւային քաղաքներուն մէջ
և Բենիամինի երկրին մէջ, ու երուսաղէմի
չրջակայ տեղուանքը և Յուդայի քաղաքնե-
րուն մէջ հօտերը Հաշուողին ձեռքէն համրոյնն
ձեռքէն պիտի անցնին, կ՚ըսէ Տէրը։
14 Ահա օրեր կու գան՝ կ՚ըսէ Տէրը, որ ես
բարի խօսքը կատարեմ՝ Որ Իսրայէլի տանը
15 և Յուդայի տանը համար։ Յայն օրերուն
և յայն ժամանակը Դաւիթին Արդարու-
թեան ճիւղ մը պիտի բուսցընեմ. և անիկա
երկրի վրայ իրաւունք ու արդարութիւն
16 պիտի ընէ։ Ան օրերը Յուդա պիտի ազատի,
ու Երուսաղէմ ապահովութեամբ պիտի բնա-
կի. և սա է անոր անունը որով պիտի կոչուի,
17 Տէրը մեր արդարութիւնն է։ Վասն զի Տէրը
այսպէս կ՚ըսէ. Դաւիթէն Իսրայէլի տանը
աթոռին վրայ նստող մարդ պակաս պիտի
18 չըլլայ. Ու Ղեւտացի քահանաներէն Ող-
ջակէզ, հացի ընծայ ու զոհ մատուցանող
մարդ յաւիտեան պակաս պիտի չըլլայ իմ առ-
ջեւս։
19 Եւ Տէրոջը խօսքը Երեմիային եղաւ՝ ըսե-
20 լով, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Թէ որ ցորեկուան
ուխտս ու գիշերուան ուխտս կրնաք ապրել,
որ ցորեկը ու գիշերը իրենց ժամանակովը
21 չըլլան, Իմ ծառայիս Դաւիթին հետ ունե-
ցած ուխտս ալ պիտի ապրուի, որ իր ախոռին
վրայ թագաւորութիւն ընելու որդի չունենայ.
անանկ ալ ինծի ծառայող Ղեւտացի
22 քահանաներուն հետ ուխտս։ Ինչպէս
որ Երկնից զօրքերը չեն համրուիր ու ծովուն
աւազը չչափուիր, իմ ծառայիս Դաւիթին
սերունդը և ինծի ծառայող Ղե-
ւտացիները այնպէս պիտի չատցընեմ։
23 Եւ Տէրոջը խօսքը Երեմիային եղաւ՝ ըսե-
24 լով, Չէ՞ տեսներ որ սա ժողովուրդը ինչ կը
խօսի ու կ՚ըսէ, Տէրը իր ընտրած երկու ազ-
գատոհմերը երեսէ ձգեց. ու անոնք իմ ժո-

ԳԼ· ԼԴ

1 Երեմիա կը նախատգոյն Սեդեկիային ու Երուսաղէմին գերու-
թիւնը։ 8 Իշխանները ու ժողովուրդը իրենց ծառաները ազ-
ատկընէն ետև՝ Աստուծոյ ուխտին դէմ գանոնք նորէն կը ծո-
ռայեցընեն։ 12 Երեմիա Հրէից անհնազանդութեանը համար
կը մարգարեանայ թէ անոնք ու Սեդեկիա իրենց թշնամիներուն
ձեռքը պիտի մատնուին։

1 Երբոր Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագա-
ւորը իր բոլոր զօրքովը, ու իր իշխանու թեան
տակը եզող Երկրին բոլոր թագաւորութիւն-
ներովը, և բոլոր ժողովուրդներով երուսա-
ղէմի վրայ ու անոր բոլոր քաղաքներուն վրայ
պատերազմ կ՚ընէր, Տէրոջը կողմանէ Երե-
միային սա խօսքը եղաւ՝ ըսելով,
2 Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ.
Գնա՝ Յուդայի Սեդեկիա թագաւորին խօսէ
ու անոր ըսէ, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա Ես
քաղաքը Բաբելոնի թագաւորին ձեռքը պիտի
3 տամ, ու Հրդեհկ պիտի այրէ. Եւ
Հրդուն անոր ձեռքէն պիտի չազատիս, Հապա
անշուշտ պիտի բռնուիս ու անոր ձեռքը պի-
տի տրուիս. և քու աչքերդ Բաբելոնի թա-
գաւորին աչքերը պիտի տեսնեն, ու անոր
բերանը քու բերնիդ հետ պիտի խօսակցի, ու
4 Բաբելոն պիտի երթաս. Բայց Տէրոջը խօսքը
մնիկ ըրէ, ով Սեդեկիա Յուդայի թագաւոր,
Տէրը քեզի հասկը այսպէս կ՚ըսէ. Դուն սրով
5 պիտի չմեռնիս, Դուն խաղաղու թեամբ պիտի
մեռնիս. և ինչպէս որ Հրեզմի առաջ եղող
քու հայրերուդ առջի թագաւորներուն հա-
մար խունկ ծխեցին, Հնոյնպէս ալ քեզի հա-
մար պիտի ծխեն, ու վայ, տէր չի, ըսելով՝
Հրաւ վրադ պիտի ողբան, վասն զի սա խօսքը
ես խօսեցայ, ի՚ըսէ Տէրը։
6 Ու Երեմիա մարգարէն սա բոլոր խօսքերը
Յուդայի Սեդեկիա թագաւորին խօսեցաւ ե-
7 րուսաղէմի մէջ։ Եւ Բաբելոնի թագաւորին
զօրքը Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսորի թագա-
ւորը իր բոլոր զօրքովը, ու իր իշխանու թեան
տակը եզող Երկրին բոլոր թագաւորութիւն-
ներովը, և բոլոր ժողովուրդներով երուսա-
ղէմի վրայ ու անոր բոլոր քաղաքներուն վրայ
պատերազմ կ՚ընէր, Տէրոջը կողմանէ Երե-
միային սա խօսքը եղաւ՝ ըսելով,
2 Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ.
Գնա՝ Յուդայի Սեդեկիա թագաւորին խօսէ
ու անոր ըսէ, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա Ես
քաղաքը Բաբելոնի թագաւորին ձեռքը պիտի
3 տամ, ու Հրդեհկ պիտի այրէ. Եւ
Հրդուն անոր ձեռքէն պիտի չազատիս, Հապա
անշուշտ պիտի բռնուիս ու անոր ձեռքը պի-
տի տրուիս. և քու աչքերդ Բաբելոնի թա-
գաւորին աչքերը պիտի տեսնեն, ու անոր
բերանը քու բերնիդ հետ պիտի խօսակցի, ու
4 Բաբելոն պիտի երթաս. Բայց Տէրոջը խօսքը
մնիկ ըրէ, ով Սեդեկիա Յուդայի թագաւոր,
Տէրը քեզի հասկը այսպէս կ՚ըսէ. Դուն սրով
5 պիտի չմեռնիս, Դուն խաղաղու թեամբ պիտի
մեռնիս. և ինչպէս որ Հրեզմի առաջ եղող
քու հայրերուդ առջի թագաւորներուն հա-
մար խունկ ծխեցին, Հնոյնպէս ալ քեզի հա-
մար պիտի ծխեն, ու վայ, տէր չի, ըսելով՝
Հրաւ վրադ պիտի ողբան, վասն զի սա խօսքը
ես խօսեցայ, ի՚ըսէ Տէրը։
6 Ու Երեմիա մարգարէն սա բոլոր խօսքերը
Յուդայի Սեդեկիա թագաւորին խօսեցաւ ե-
7 րուսաղէմի մէջ։ Եւ Բաբելոնի թագաւորին
զօրքը Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսորի թագա-

ֆ Գէ· է· 30· 31· իգ· 31· Եզեկ· ը· 5· 6·
ա Գէ· է· 31· ԺԲ· 5·
բ Գէ· ժը· 21· գ Թագ· ժա· 33·
գ Գէ· է· 31·
դ Ելս· 24·
ե Ա Օր· է· 3· Գէ· իգ· 3· իԲ· 14· լա· 10· Եզեկ· լէ· 21·
զ Գէ· իգ· 6· լգ· 8· Ելս· 28· Ամաս· Բ· 15·
է Գէ· իգ· 7· է· 22· լա· 33·
ը Գէ· իգ· 7· Եզեկ· ժա· 19· 20·
թ Եր· ծԺ· 3· Գէ· լա· 31·
ժ Գէ· լգ· 7· 11· 26· —
ի Ա Օր· է· 9· Ասփ· գ· 17·
լ Գէ· իգ· 6· լգ· Ամաս· Բ· 15·
խ Գէ· իգ· 7· է· 22· լա· 33·
ծ Գէ· իգ· 8· Ամաս· Բ· 15·
կ Գէ· լա· 28·
հ Ասգ· գա· 15· Գէ· իԲ· 12·
ձ Գէ· լա· 24·
ղ Գէ· լա· 5· • Կամ Քագդեացիք
ճ Գէ· է· 17·
մ Գէ· լը· 2· 3·
յ Եր· լէ· 26·
ն Եր· ԺԷ· 3· Ամաս· Է· 8· Բ· 6·
շ Ասգ· գա· 15· Գէ· իԲ· 12·
ո Գէ· լա· 24·
չ Գէ· լա· 5·
պ Գէ· է· 32· Ելս· ա· 26· Գէ· իգ· 6· է· 20· լա· 4· 28· իԲ· 10·
ջ Եչ· 26·
ռ Եզեկ· է· 25· Ղ՚ազ· ԺԳ· 1· Եբր· Բ· 13· 14·
ս Գէ· է· 3· լը· 44· Հմի· 11·
վ Եր· ա· 26· Գէ· իգ· 6· է· 20· լա· 4· 28· իԲ· 10·
տ Եչբ· 26·
ր Եզեկ· է· 25· Ղ՚ազ· ԺԳ· 1· Եբր· Բ· 13· 14·
ց Գէ· է· 3· լը· 44· Հմի· 11·
ւ Եր· ա· 26· Գէ· իգ· 6· է· 20· լա· 4· 28· իԲ· 10·
փ Եչբ· 26·
ք Գէ· լա· 34· ՄԱ· է· 38·
օ Եր· կբ· 7· Գէ· ԺԳ· 11·
ֆ Տիս Եա· է· 3·
ա Գէ· լը· 45·
բ Գէ· է· 34· ԺԶ· 9· իէ· 10· Ցոել· ԺԸ· 23·
գ Եր· կբ· 7· Գէ· ԺԳ· 11·
դ Տիս Եա· է· 3·
ե Գէ· լը· 45·
զ Գէ· է· 34· ԺԶ· 9· իէ· 10· Ցոել· ԺԸ· 23·
է Եր· կբ· 7· Գէ· ԺԳ· 11·
ը Տիս Եա· է· 3·
թ Գէ· լը· 45·
ժ Գէ· է· 34· ԺԶ· 9· իէ· 10· Ցոել· ԺԸ· 23·
ի Գէ· է· 12· Սոփ· Ա՛ն· 22· Ա՛ԺԳ· 17·
լ Ա՛ն· ԺԳ· 8· 34·
խ Ա՛ն· է· 13· է· 3· Եզեկ· գ· 11· Սոփ· Ա՛ԼԶ· 1· Եա· ԺԸ· 2·
ծ Հմի· 7·
կ Եա· կէ· 10· Գէ· լա· 24· Ե· 10·
հ Եա· է· 10· Գէ· իգ· 5·
ձ Գէ· իգ· 6·
ղ Գէ· է· 30· Ղ՚ազ· ԺԳ· 17·
ճ Ա՛ն· ԺԳ· 8· 34·
մ Ա՛ն· է· 13· է· 3· Եզեկ· գ· 11· Սոփ· Ա՛ԼԶ· 1· Եա· ԺԸ· 2·
յ Գէ· է· 30· Ղ՚ազ· ԺԳ· 17·
ն Ա՛ն· ԺԳ· 8· 34·
շ Ա՛ն· է· 13· է· 3· Եզեկ· գ· 11· Սոփ· Ա՛ԼԶ· 1· Եա· ԺԸ· 2·
ո Գէ· է· 30· Ղ՚ազ· ԺԳ· 17·
չ Ա՛ն· ԺԳ· 8· 34·
պ Ա՛ն· է· 13· է· 3· Եզեկ· գ· 11· Սոփ· Ա՛ԼԶ· 1· Եա· ԺԸ· 2·
ջ Գէ· է· 30· Ղ՚ազ· ԺԳ· 17·
ռ Ա՛ն· ԺԳ· 8· 34·
ս Ա՛ն· է· 13· է· 3· Եզեկ· գ· 11· Սոփ· Ա՛ԼԶ· 1· Եա· ԺԸ· 2·
վ Գէ· է· 30· Ղ՚ազ· ԺԳ· 17·
տ Ա՛ն· ԺԳ· 8· 34·
ր Ա՛ն· է· 13· է· 3· Եզեկ· գ· 11· Սոփ· Ա՛ԼԶ· 1· Եա· ԺԸ· 2·
ց Գէ· է· 30· Ղ՚ազ· ԺԳ· 17·
ւ Ա՛ն· ԺԳ· 8· 34·
փ Ա՛ն· է· 13· է· 3· Եզեկ· գ· 11· Սոփ· Ա՛ԼԶ· 1· Եա· ԺԸ· 2·
ք Գէ· է· 30· Ղ՚ազ· ԺԳ· 17·
օ Ա՛ն· ԺԳ· 8· 34·
ֆ Ա՛ն· է· 13· է· 3· Եզեկ· գ· 11· Սոփ· Ա՛ԼԶ· 1· Եա· ԺԸ· 2·

բոլոր քաղաքներուն դէմ՝ Լաքիսին ու Ազեկային դէմ պատերազմ կ՚ընէր, վասն զի Ս՚ոչ մի քաղաք մնացեր էին պարսպաւոր քաղաքներ ասոնք միայեր էին։

8 Տէրոջը կողմանէ երեմիային եղած խօսքն է՝ երբոր Սեդեկիա թագաւորը երուսաղէմի մէջ եղող բոլոր ժողովուրդին հետ ուխտ ըրաւ 9 որ Հպատառութիւն քարոզեն, Որ ամէն մարդ իր ծառան ու ամէն մարդ իր աղախինը՝ Եբրայեցի մարդը ու եբրայեցի կինիկը ազատ արձակէ, Ուս մէկզմէն ալ մէկ մարդ մը իր 10 Հրեայ եղբայրը չծառայեցնէ։ Ու Հնազանդեցան բոլոր իշխանները ու բոլոր ժողովուրդը որոնք ան ուխտին մէջ մտան, որ ամէն մարդ իր ծառան ու ամէն մարդ իր աղախինը ազատ արձակէ, և ալ զանոնք չծառայեցնէ. Հնազանդեցան և ազատ արձակեցին. 11 Բայց Հանկէ ետքը դարձան, ու իրենց ազատ թող առած ծառաները ու աղախինները նորէն դարձուցին, և զանոնք բռնադատեցին որ ծառաներ ու աղախիններ ըլլան։

12 Ու Տէրոջը խօսքը երեմիային եղաւ Տէրոջմէն 13 մին՝ ըսելով, Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ես ձեր Հայրերուն հետ ուխտ ըրի՝ զանոնք եդիպտոսի երկրէն ծառայութեան տունէն Հանած օրս, ու ըսի, Ե՚օթը տարիէն եղբօրդ ձեզմէ ամէն մէկը ազատ ալի՝ որ ձեզի եբրայեցի եղբայրը՝ որ քեզի ծախուած է, ու վեց տարի քեզի ծառայեր է, զանիկա քովէդ ազատ արձակես. բայց ձեր Հայրերը ինձի մտիկ չըրին ու ականջնին չդրին 15 ծռեցուին։ Եւ դուք այսօր դարձաք, ու ամէն մարդ իր ընկերին ազատութիւն քարոզելով՝ իմ առջեւս ուղիղ եղածը ըրիք, և Ես՝ որուն ուխտ ըրիք Հան տան մէջ՝ որուն վրայ իմ անունս դրուեցաւ, 16 անուշա կացուցած է. Բայց Նորէ դառնալով Ես՝ զատ արձակած — իրենց կամացը Նոր ստրուժ ծառաները ու աղախինները նորէ դարձուցիք, ու զանոնք բռնադատեցիք որ ձեզի ծառաներ ու աղախիններ ըլլան։

17 Ասոր համար Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Դուք ինձի մտիկ չըրիք, որ Ձ՚ազատութիւն քարոզէք ամէն մէկը իր եղբօրը համար ու ամէն մէկը իր ընկերին համար ազատութիւն քարոզէ. ահա ես ձեզի համար, կ՚ըսէ Տէրը, դանրին՝ ժանտախտին ու սովին ազատութիւն կը քարոզեմ. ու ձեզ Երկրիս բոլոր թագաւորութիւններուն մէջ 18 Նետդիմեան պիտի մատնեմ։ Եւ Զգուարակը երկու-քի կտրելով ու անոր կտրուածքներուն մէջէն անցնելով՝ իմ առջեւս ըրած ուխտերը՝ Նաեւ խօսքերը չկատարող, Ե իմ ուխտս զանց

19 ընող մարդիկը պիտի մատնեմ, Ազգին քու-գային իշխանները ու Երուսաղէմի իշխանները, պալատականները և քահանաները ու երկրին բոլոր ժողովուրդը՝ որոնք զուարակին

20 կտորներուն մէջէն անցան, Զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքը ու իրենց հոգին փընտրողներուն ձեռքը պիտի մատնեմ, և անոնց դիակները երկինքի թռչուններուն ու երկրի գազաններուն կերակուր պիտի ըլլան։ 21 Եւ Քու-գային Սեդեկիա թագաւորը ու անոր իշխանները՝ իրենց թշնամիներուն ձեռքը ու իրենց հոգին փնտռողներուն ձեռքը և Ձեզմէ գաղթող Բաբիլոնի թագաւորին զօրքերուն ձեռքը պիտի մատնեմ։ 22 Ահա ես հրամայեցի, կ՚ըսէ Տէրը, ու զանոնք ետ քաղաքը կը պիտի բերեմ, և անոր դէմ պատերազմ պիտի ընեն ու զանիկա պիտի առնեն ու կրակով պրեն. և Ձ՚ուդայի քաղաքները անբնակ ամայութեան պիտի դարձնեմ։

ԳԼ· ԼԵ

1 Երեմիա Ռեքաբեանց հնազանդութիւնը յիշելով, 12 կը գովաբանէ Հրէից անհնազանդութիւնը։ 18 Աստուած կ՚օրհնէ Ռեքաբեանները իրենց հնազանդութեանը համար։

1 Յուդայի թագաւորին Յովսիայի որդւոյն Յոյակիմին օրերը Տէրոջը կողմանէ Երեմիային 2 եղած խօսքն է, որ ըսաւ, Ռեքաբեանց տունը դնա ու անոնց հետ խօսէ, և զանոնք Տէրոջը տունը մէկ Սենեակ մը տար, ու անոնց 3 դինի խմցուր։ Եւ Քաբասնիայի որդւոյն Երեմիայի որդին Ցեզոնիան ու անոր եղբայրները և բոլոր որդիները ու Ռեքաբեանց բո-

4 լոր տունը առի. Եւ զանոնք Տէրոջը տունը տարի Ասդամի որդւոյն Մ՚անսիա Դռնապանին սենեակին վրայ եղող Իշխաններուն սենեակին քովի Մաասէոյ մարդուն Շեդոդոլիայի

5 որդւոյն Անանի որդւոյոր սենեակը. Ու Ռեքաբեանց տանը որդւոյոր առջեր գինիով լեցուն ամաններ ու գաւաթներ դրի, և անոնց ըսի, 6 Գինի խմեցէք։ Ու անոնք ըսին, Գինի չենք խմեր. քանզի մեր Հայրը՝ Ռեքաբի որդին Յովնադաբ մեզի պատուիրեց ու ըսաւ, Դուք ու ձեր որդիքը յաւիտեան գինի չխմիք. Եւ տուն չշինէք ու սերմ չցանէք և այդի չտնկէք ու չառնաք, հապա ձեր բոլոր օրերը վրաններու մէջ բնակիք. Որպէս դի ձեր պանդխտեան եղած երկրին վրայ շատ օրեր ապրիք։ 8 Ու մեր Հօրը Ռեքաբի որդւոյն Յովնադաբին բոլոր ձեզի Հրամայածին պէս անոր խօսքը մտիկ ընելով՝ մեր բոլոր օրերուն մէնք, 9 մեր կիներնիքը, մեր որդիքնիքը ու մեր աղջիկներնիքը մտիկ չենք ըներ. Եւ բնակուելու համար տուներ չենք շիներ, ու այգի և արտ 10 կամ ուսերմ չենք ունիներ. Հապա վրաններու մէջ կը բնակինք, ու հնազանդութիւն ընելով՝ մեր Հօրը Յովնադաբին բոլոր մեղ 11 Հրամայածը Ի զործ կը դնենք. Բայց երբոր Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը ասելը կերը եկաւ, ըսինք, եկէք՝ Քաղդէացւոց զօրքին երեսէն ու Ասորւոց զօրքին երեսէն երուսաղէմ երթանք. այսպէս երուսաղէմի մէջ կը բնակինք։

12 Եւ Տէրոջը խօսքը երեմիային եղաւ՝ ըսելով, 13 Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Գնա, Ձ՚ուդայի մարդոց ու Երուսաղէմի բնակիչներուն ըսէ, Իմ խօսքերս մտիկ ընելու համար Վթաս չէք ընդունիր, կ՚ըսէ 14 Տէրը։ Ռեքաբի որդւոյն Յովնադաբին իր որդւոյը դինի չխմելու համար պատուիրած խօսքերը Հաստատ պահուեցան. վասն զի Ես մինչև առ օրս չեն խմեր. Բայց Թէ և Ես ձեզի խօսեցայ՝ կանուխ կելլելով ու խօսելով, սա-

15 կայն ինծի մտիկ չըրիք։ Եւ իմ բոլոր ծառաները մարգարէները ձեզի խրկեցի՝ կանուխ կելլելով ու խրկելով, ու ըսի, Ս՚ամէն մարդ իր չար ճամբայէն դառնայ, և բարի գործերը ըրէք, ու օտար աստուածներու ետեւէ մի երթայք՝ որ անոնց ծառայութիւն ընէք, որպէս դի ձեզի ու ձեր Հայրերուն տուած երկրիս մէջը բնակիք. բայց ձեր ականջը չծռեցիք ու

16 ինծի մտիկ չըրիք։ Եւ Ռեքաբի որդւոյն Յովնադաբին որդիքը՝ իրենց Հօրը պատուիրած Հրամանը Հաստատ պահեցին, բայց աս

17 ժողովուրդը ինծի մտիկ չըրաւ։ Ասոր համար ՏԷր Աստուածը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես Ձ՚ուդային՝ ու Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներուն վրայ պիտի բերեմ ան բոլոր չարիքը՝ որ անոնց համար խօսեր եմ. Ս՚ասն զի անոնց խօսեցայ, բայց մտիկ չըրին, ու անոնց կանչեցի, բայց պատասխան չտուին։

18 Ու Երեմիա Ռեքաբեանց տանը ըսաւ, Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Որովհետեւ ձեր Հօրը Յովնադաբին պատուէրը մտիկ ըրիք, ու անոր բոլոր Հրամանները պահեցիք, և ձեզի ամէն պատուիրածին

19 պէս ըրիք, Ասոր համար զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ռեքաբեան Յովնադաբէն միշտ Հմտ առջեւս կայնող մարդ պակաս պիտի չըլլայ։

ԳԼ· ԼԶ

1 Երեմիա իր մարգարէութիւնը գրել կու տայ Բարուքին. 5 և հրամայական կարգով կու տայ։ 11 Իշնամներէն միջոցով կ՚իմանան այս բանը. և Ցուդին կը խրկեն որ բերեն գրուածը, ու զանիկա կը կարդան։ 19 Կ՚ուղեն որ Բարուք ու Երեմիա պահուին։ 20 Ցեհոնիմ թագաւորը այս մարգարէութիւնը մէկ մասը մէկ կ՚ընէ։ ու տանը այրել կու տայ։ 27 Երեմիա անոր գաղտնաւորը կը յանդիմանէ։ 32 Բարուք մէկ նոր օրինակ մը կը գրէ։

1 Ու եղաւ որ Ցուդայի թագաւորին Ցոսիայի որդւոյն Ցոյակիմին չորրորդ տարին Տէրոջը կողմանէ այս խօսքը Երեմիային՝ ըսելով,

2 Քեզի Համ դիրքի առ առ, ու Ս՚անոր վրայ դիր ան բոլոր խօսքերը՝ որ քեզի հետ խօսելու եղած օրէս՝ Ս՚ոսիայի օրերէն մինչև այս օրս Իսրայէլի վրայով ու Ցուդայի վրայով և Ս՚բոլոր ազգերուն վրայով խօսեցայ։

3 Ի՚կարելի է որ Ցուդայի տունը լսէ ան բոլոր չարիքը՝ որ ես կը մտածեմ անոնց ընելու, որպէս զի դառնայ մարդ իր չար ճամբայէն դառնայ, և ես անոնց անօրէնութիւնը ու մեղքը ներեմ։

4 Ու Երեմիա Ն՚Երիայի որդին Բարուքը կանչեց. և Բարուք Երեմիային բերնէն Տէրոջը անոր ըսած բոլոր խօսքերը ան դիրքի առ՝

5 սին վրայ դրեց։ Ու Երեմիա Բարուքին պատուիրեց ու ըսաւ, Ես — Ինձ արգիլուած եմ, Տէրոջը տունը երթալու կարող չեմ. Ուստի դուն երթաս, ու Ս՚ոսիպահութեան օրը Տէրոջը տանը մէջ ժողովուրդին ականջներուն իմ բերեցած գրած առնիդ Տէրոջը խօսքերը կարդաս, ու նաև իրենց քաղաքներէն եկող բոլոր Ցուդային ականջներուն զանոնք կարդաս։

7 գուսն Ս՚գուցէ Տէրոջը առջեւը լիտալով աղօթք ընեն," և ամէն մարդ իր չար ճամբայէն դառնայ. քանզի մեծ է ան բարկութիւնը ու սրբութիւնը որ Տէրը սա ժողովուրդին համար

8 խօսեցաւ։ Ու Նէրիայի որդին Բարուք երեւոյ մարգարէին բոլոր իրեն հրամայածին պէս ըրաւ, և ան գիրքէն Տէրոջը խօսքերը կարդաց Տէրոջը տանը մէջ։

9 Ու եղաւ որ Ցուդայի թագաւորին Ցոսիայի որդւոյն Ցոյակիմին հինգերորդ տարին՝ իննեերորդ ամիսը՝ բոլոր երուսաղէմի ժողովուրդին, ու Ցուդայի քաղաքներէն երուսաղէմ եկող բոլոր ժողովուրդին Տէրոջը առջեւը

10 Ծոմապահութիւն քարոզեցին։ Եւ Բարուք Սափան գրագիրին որդւոյն Գամարիային սենեակէ՝ Տէրոջը տանը Նոր դրանը մուտքը՝ վերի դատիճին մէջ բոլոր ժողովուրդին ականջնին բան ան գիրքէն Երեմիային խօսքերը կարդաց։

11 Եւ Սափանի որդւոյն Գամարիային որդին

Մի՛քիա երբոր դիրքէն Տէրոջը բոլոր խօսքե-
12 րը լսեց, թագաւորին առնը գալիրին անհնա-
կը լլալ. և ահա բոլոր իշխանները՝ եղեսա-
մա դպիրը, ու Սեմայիայի որդին Դալայիա,
ու Ա֊քբորի որդին Եղնաթան, և Յափանի
որդին Գամարիա, ու Անանիայի որդին Սե-
դեկիա, և բոլոր իշխանները հան նաեր էին։
13 Ու Մի՛քիա անոնց պատմեց ան բոլոր խօս-
քերը որ լսեր էր՝ երբոր Բարուք ժողովուր-
դին ականջներուն ան դիրքէն կը կարդար։
14 Եւ բոլոր իշխանները Քուսիի որդւոյն Սելե-
միայի որդւոյն Նաթանիայինը որդին Ցուդին
Բարուքին խրկեցին՝ ըսելով, Ժողովուրդին
ականջներուն կարդացած առնդ ձեռքդ առ
ու հա եկուր. ուստի Ներիայի որդին Բարուք
15 առնը ձեռքը առաւ ու անոնց գնաց։ Եւ
անոնք ըսին անոր, Ի՛ աղաչենք՝ նստէ ու մեր
ականջներուն կարդա զանիկա։ Եւ Բարուք
16 անոնց ականջներուն կարդաց։ Ու երբոր ան
բոլոր խօսքերը լսեցին՝ վախով լռեցին կը նա-
յէին. ու Բարուքին ըսին, Անշուշտ առ բո-
լոր խօսքերը թագաւորին պիտի պատմենք։
17 Եւ Բարուքին հարցուցին ու ըսին, Շնորհ՛ք
ըրէ՝ պատմէ մեզի թէ ինչպէս գրեցիր առ
18 խօսքերը անոր բերանէն։ Եւ Բարուք անոնց
ըսաւ, Ա՛ն խօսքերուն ամէնը անոնք բերնով
արտասանեց, ու ես գանգ մելանով
19 առ գրքին մէջ գրեցի։ Անասները իշխանները
Բարուքին ըսին, Գնա պահուըտի՛ թէ դուն
և թէ Երեմիան, և ուր ըլլալնիդ մարդ չը-
գիտնայ։
20 Ու անոնք պատը թագաւորին մուտ, բայց
առնը Եղիսամա դպիրին սենեակին մէջ պա-
հեր էին, և առ բոլոր խօսքերը թագաւորին
21 ականջներուն պատմեցին։ Եւ թագաւորը խրբ-
կեց Ցուդին որ առ առնը առնէ, ու զանի-
կա Եղիսամա դպիրին սենեակէն առաւ. և
Ցուդի զանիկա թագաւորին ականջներուն ու
թագաւորին քովը կայնող բոլոր իշխանները-
22 ուն կարդաց։ Եւ ինեներորդ ամիսը
ըլլալով թագաւորը ձմերառանը մէջ նստած
23 էր, ու առջևը վառած կրակարան կար։ Ու
երբոր Ցուդի երեք կամ չորս երես կարդայ,
զանիկա զմեխով կտրեց ու կրակարանի կա-
կինի մէջ նետեց, մինչև որ բոլոր առնը կրակ-
24 ին մէջը հատաւ։ Եւ թագաւորը ու
անոր բոլոր ծառաները՝ որոնք առ բոլոր խօս-
քերը կը լսէին, չվախցան, ոչ ալ հանգերձ-
25 նին պատռեցին. թէպետև Եղնաթան, Դա-
զայիա ու Գամարիա թագաւորին ապչեցնին
որ առնը չայրէ, բայց անոնց մուտ չը բաւ։
26 Եւ թագաւորը՝ թագաւորի որդւոյն Յարայիային ու
Ազրիէլի որդւոյն Սելեմիային հրամայեց, որ

բարուք դպիրը ու Երեմիա մարգարէն բըռ-
նեն. բայց Տէրը զանոնք պահեց։
27 Եւ թագաւորը ան առնը ու Երեմիայի
բերնէն Բարուքին գրած խօսքերը այրելէն
ետքը՝ Տէրոջը խօսքը եղաւ Երեմիային՝ ըսե-
28 լով, Դարձեալ դուն, քեզի մէկ ուրիշ առն մը
առ, ու անոր վրայ գրէ ան բոլոր առջի խօս-
քերը՝ որ Ցուդայի Յովակիմ թագաւորին այ-
29 րած առջի առնին մէջը կային։ Եւ Ցուդայի
Յովակիմ թագաւորին ըսա, Տէրը այսպէս
կ՚ըսէ. Դուն ատ առնը այրեցիր, ըսելով Թէ
Ինչո՞ւ համար անոր վրայ գրեցիր Թէ Բաբի-
լոնի թագաւորը անպատճառ պիտի գայ, ու
ատ երկիրը պիտի աւրէ, և անկէ մարդը ու
անասունը պիտի վերցընէ։
30 Ա՛նոր համար Տէրը Ցուդայի Յովակիմ թա-
գաւորին վրայով այսպէս կ՚ըսէ. Ի՛նկիա Գա-
ւիթի աթոռին վրայ նստող մարդ պիտի չու-
նենայ. և անոր մեռելը ցորեկը ատրի մէջ՝
31 ու գիշերը ցուրտի մէջ պիտի ձգուի։ Ու անոր
և անոր սերունդին ու անոր ծառաներուն հայ-
ցելութիւն պիտի ընեմ իրենց անօրէնութիւնը
համար. և անոնց վրայ ու Երուսաղէմի բնակ-
չայը վրայ ու Ցուդայի մարդոցը վրայ պիտի
բերեմ ան ամէն չարիքը որ անոնց խոստցայ,
և անոնք մնիկ չլրին։
32 Ու Երեմիա մէկ ուրիշ առն մը առաւ, ու
զանիկա Ներիայի որդւոյն Բարուք դպիրին
տուաւ. և անիկա անոր վրայ Երեմիային բեր-
նէն՝ Ցուդայի Յովակիմ թագաւորին կրակով
այրած գիրքին բոլոր խօսքերը գրեց. ու ա-
նոնց վրայ անոնց պէս ուրիշ շատ խօսքեր
աւելցաւ։

ԳԼ· ԼԸ

1 Երբոր Քաղդեացիք Եգիպտացւոց պատճառով Երուսաղէմէն
պաշարելէն ետ կը քաշուին, Սեդեկիա թագաւորը լուր կը
խրկէ Երեմիային որ Յովսաբադին համար աղօթք ընէ։ 6
Երեմիա կը մարգարեանայ Թէ Քաղդեացիք անպատճառ պիտի
դառնան և Յորդանանէն ընեն։ 11 Երբոր Երբեմ փախտական
կը բռնուի, կը ծեծուի ու բանտը կը դրուի։ 16 կը հաստատուի
Թէ Սեդեկիա գերի պիտի առնուի։ 18 Իր ազատութեանը
համար ազաչանք կ՚ընէ, ու փէշ մը հանգստութիւն կը շնոր-
հուի իրեն։

1 Եւ Յովսիայի որդին Սեդեկիա թագաւորը
Յովակիմի որդւոյն Ճեքոնիային տեղը թա-
գաւորեց, որն որ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր
2 թագաւորը Ցուդայի վրայ թագաւոր դրաւ։
Բայց անիկա ու անոր ծառաները ու երկրին
ժողովուրդը Տէրոջը երեմիա մարգարէին ձեռ-
քովը խօսած խօսքերը մնիկ չլրին։
3 Ու Սեդեկիա թագաւորը Սելեմիայի որդին
Ցուքաղը ու Մաասիայի որդին Սոփոնիա
քահանան Երեմիա մարգարէին խրկեց՝ ըսե-
լով, Շնորհ՛ք ըրէ՛ մեզի համար մեր Տէր Աս-
4 տուծոյն աղօթք ըրէ։ Այն ժամանակը Երեմիա

ժողովուրդին մէջ կը մտնէր կ՚ելլէր. ու զանի-
5 կա փակ բանտը դրած չէին։ Ու Եգիպտացին
փարաւոնին զօրքը ելաւ. Ու երուսաղէմը
պաշարող Քաղդեացիները երբոր անոնց լուրը
լսեցին, երուսաղէմին վրայէն քաշուեցան։
6 Եւ Տէրոջը խօսքը երեմիա մարգարէին ե-
7 զաւ՝ ըսելով, Իսրայէլին Տէր Աստուածը այս-
պէս կ՚ըսէ. Ինծի հարցնելու համար Հզէզ
ինծի խրկող Ցուդայի թագաւորին այսպէս
ըսէք. Ա՛նա Հզէզի օգնութեան համար ելլող
փարաւոնի զօրքը իր երկիրը Եգիպտոս պիտի
8 դառնայ. Ու Քաղդեացիք պիտի դառնան և
ատ քաղաքիս դէմ պատերազմ պիտի ընեն,
ու զանիկա պիտի առնեն և զանիկա կրակով
9 այրեն։ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Մի խաբէք ձեր
անձերը՝ ըսելով Թէ Քաղդեացիք անշուշտ
մեզմէ պիտի երթան, վասն զի պիտի չերթան.
10 Քանզի թէև ձեզի հետ պատերազմ ընող
Քաղդեացւոց բոլոր զօրքը զարնէք, ու անոնց-
մէ Դէն մէկ քանի վիրաւորուած մարդիկ մը-
նան, անոնց ամէն մէկը իր վրանէն ելլելով՝
ատ քաղաքը կրակով պիտի այրեն։
11 Ու երբոր Քաղդեացւոց զօրքը փարաւոնի
զօրքին պատճառաւ երուսաղէմի վրայէն
12 քաշուեցան, երեմիա երուսաղէմէն ելաւ որ
Բենիամինի երկիրը երթայ, ու անկէ ժո-
13 ղովուրդին մէջ կը մտնէր կ՚ելլէր. ու զանի-
կա փակ բանտը դրած չէին։ Ու եգիպտացին
փարաւոնին զօրքը ելաւ. Ու երուսաղէմը
պաշարող Քաղդեացիները երբոր անոնց լուրը
լսեցին, երուսաղէմին վրայէն քաշուեցան։
6 Եւ Տէրոջը խօսքը երեմիա մարգարէին ե-
7 զաւ՝ ըսելով, Իսրայէլին Տէր Աստուածը այս-
պէս կ՚ըսէ. Ինծի հարցնելու համար Հզէզ
ինծի խրկող Ցուդայի թագաւորին այսպէս
ըսէք. Ա՛նա Հզէզի օգնութեան համար ելլող
փարաւոնի զօրքը իր երկիրը Եգիպտոս պիտի
8 դառնայ. Ու Քաղդեացիք պիտի դառնան և
ատ քաղաքիս դէմ պատերազմ պիտի ընեն,
ու զանիկա պիտի առնեն և զանիկա կրակով
9 այրեն։ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Մի խաբէք ձեր
անձերը՝ ըսելով Թէ Քաղդեացիք անշուշտ
մեզմէ պիտի երթան, վասն զի պիտի չերթան.
10 Քանզի թէև ձեզի հետ պատերազմ ընող
Քաղդեացւոց բոլոր զօրքը զարնէք, ու անոնց-
մէ Դէն մէկ քանի վիրաւորուած մարդիկ մը-
նան, անոնց ամէն մէկը իր վրանէն ելլելով՝
ատ քաղաքը կրակով պիտի այրեն։
11 Ու երբոր Քաղդեացւոց զօրքը փարաւոնի
զօրքին պատճառաւ երուսաղէմի վրայէն
12 քաշուեցան, երեմիա երուսաղէմէն ելաւ որ
Բենիամինի երկիրը երթայ, ու անկէ ժո-
13 ղովուրդին մէջ կը մտնէր կ՚ելլէր. ու զանի-
կա փակ բանտը դրած չէին։ Ու եգիպտացին
փարաւոնին զօրքը ելաւ. Ու երուսաղէմը
պաշարող Քաղդեացւոց զօրքը երբոր անոնց լուրը
լսեցին, երուսաղէմին վրայէն քաշուեցան։
6 Եւ Տէրոջը խօսքը երեմիա մարգարէին ե-
7 զաւ՝ ըսելով, Իսրայէլին Տէր Աստուածը այս-
պէս կ՚ըսէ. Ինծի հարցնելու համար Հզէզ
ինծի խրկող Ցուդայի թագաւորին այսպէս
ըսէք. Ա՛նա Հզէզի օգնութեան համար ելլող
փարաւոնի զօրքը իր երկիրը Եգիպտոս պիտի
8 դառնայ. Ու Քաղդեացիք պիտի դառնան և
ատ քաղաքիս դէմ պատերազմ պիտի ընեն,
ու զանիկա պիտի առնեն և զանիկա կրակով
9 այրեն։ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Մի խաբէք ձեր
անձերը՝ ըսելով Թէ Քաղդեացիք անշուշտ
մեզմէ պիտի երթան, վասն զի պիտի չերթան.
10 Քանզի թէև ձեզի հետ պատերազմ ընող
Քաղդեացւոց բոլոր զօրքը զարնէք, ու անոնց-
մէ Դէն մէկ քանի վիրաւորուած մարդիկ մը-
նան, անոնց ամէն մէկը իր վրանէն ելլելով՝
ատ քաղաքը կրակով պիտի այրեն։
11 Ու երբոր Քաղդեացւոց զօրքը փարաւոնի
զօրքին պատճառաւ երուսաղէմի վրայէն
12 քաշուեցան, երեմիա երուսաղէմէն ելաւ որ
Բենիամինի երկիրը երթայ, ու անկէ ժո-
13 ղովուրդին մէջ կը մտնէր կ՚ելլէր. ու զանի-
կա փակ բանտը դրած չէին։ Ու եգիպտացին
փարաւոնին զօրքը ելաւ. Ու երուսաղէմը
պաշարող Քաղդեացւոց զօրքը երբոր անոնց լուրը
լսեցին, երուսաղէմին վրայէն քաշուեցան։

ա Տես Ա՛նդր. գ· 15։ | բ ԳԼ· իբ· 30։ | գ Թագ· իբ· 11։ | դ ԳԼ· իբ· 19։ | ե Ա՛ր· ԼԶ· 22։ լբ· 1։ | զ ԳԼ· իգ· 34։ | է Կամ անոնց համար — | ը ԳԼ· լբ· 3։ | թ ԳԼ· իբ· 2։ | ժ ԳԼ· լԶ· 22։ | ի ԳԼ· իա· 4։ 5։ | ժա Ա՛ր· 5։ | ժբ ԳԼ· լբ· 26։ | ժգ ԳԼ· լբ· 6։ | ժդ ԳԼ· լբ· 2։ լբ· 13։ 28։ | ժե ԳԼ· իա· 3։ | ժզ ԳԼ· իա· 8։ | ժէ ԳԼ· իա· 9։ | ժը ԳԼ· իա· 10։ լբ· 9։ ծբ· 6։ | ժթ ԳԼ· իա· 3։ | ի Տես գԼ· իգ· 11։ | ի ԳԼ· լբ· 21։ | իա ԳԼ· ԼԲ· 16։ | իբ ԳԼ· լբ· 3։

չեմ, ով ասէր իմ թագաւոր, մնիկ ըրէ՛ թող
իմ աղաչանքս քու առջեդ ընդունելի լլլայ.
ու զիս Յոնաթանի դպիրին տունը եւ մի
21 խրկեր, որ հոն չմեռնիմ։ Եւ Սեդեկիա թա-
գաւորը հրամայեց, ու Երեմիան բանտին
դաւիթը դրին, ու ամէն օր հացադործնե-
րուն փողոցէն մէկ մկնի հաց կու տային
անոր, մինչև որ քաղաքին հացը բոլորովին
հատաւ. ու Երեմիա բանտին դաւիթին մէջ
կը նստէր։

ԳԼ· ԼԸ

1 Երեմիա մէկ առն բարբառովը մը Մեղքիային գուբը կը
ձգուի. 7 Աբդեմելէք ազաչանքով մը ազատութիւն կը առ-
նայ անոր համար։ 14 Երեմիա գաղտնի խօսակցութիւն ընե-
լով Թագաւորին հետ կը յորդորէ զանիկա որ հնազանդի Քաղ-
դեացւոց, ու իր կեանքը ազատ։ 24 Թագաւորին պատուէ-
րին համեմատ իշխաններուն կը պատճէ իրենց բռնած գաղտնի
խօսակցութիւնը։

1 Եւ Մատթանի որդին Սափատիա ու Փա-
շուրի որդին Գոդոդիա և Սեղեմիայի որդին
Քուքալ ու Մեղքիայի որդին Փաշուր Երե-
միային բոլոր ժողովուրդեան հետ խօսած խօս-
2 քերը լսեցին, որ ըսաւ, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Ա՛ն քաղաքիս մէջ կեցողը սրով, սովով ու
ժանտախտով պիտի մեռնի. իսկ Քաղդէա-
ցւոց ելլողը ողջ պիտի մնայ, և անոր կեանքը
իրեն աւարի մը պէս պիտի ըլլայ ու պիտի
3 ապրի։ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ա՛ն քաղաքը
անպատճառ Բաբիլոնի թագաւորին զօրքին
ձեռքը պիտի տրուի, ու զանիկա պիտի առ-
4 նէ։ Եւ իշխանները թագաւորին ըսին, Ի՛ա-
զաչնք՝ Հիմա առ մարդը մեռցուի, ինչու որ
առ քաղաքիս մէջ մնացած պատերազմական
մարդոց ձեռքերը ու բոլոր ժողովուրդին
ձեռքերը կը թուլցընէ՝ անոնց առանկ խօսքեր
խօսելով. վասն զի առ մարդը առ ժողովուր-
դին խաղաղութիւնը չփնտռեր, հապա անոր
5 չարիքը։ Եւ Սեդեկիա թագաւորը ըսաւ,
Ա՛նա անիկա ձեր ձեռքն է. որովհետև թա-
գաւորը ձեր քովը կարողութիւն մը չունի։
6 Ու երեմիան առին, և զանիկա թագաւորի
որդւոյն Մեղքիային գուբը նետեցին, որ բան-
տին գաւիթին մէջ էր, ու երեմիան չուան-
ներով իջնցուցին. և ան գուբին մէջ ջուր
չկար, հապա մինակ տիղմ. ու երեմիա տիղ-
մին մէջը կ՚ընկղմէր։
7 Եւ թագաւորին տունը եղող Եթէովպացի
Ներքեհեին Աբդեմելէք լսեց որ երեմիան գուբը
ձգեցին. ու թագաւորը Բենիամինի դուռը կը
8 նստէր. Եւ Աբդեմելէք թագաւորին տունէն
9 ելաւ, ու թագաւորին խօսեցաւ ու ըսաւ, Ով
ո՛ւր իմ թագաւոր, առ մարդիկը գէշ ըրին՝
ամէն բան որ երեմիա մարգարէին ըրին՝ զա-

ժ ԳԼ· լբ· 9։ ծբ· 6։ | — | ա ԳԼ· լԶ· 3։ | բ ԳԼ· իա· 2։ | գ ԳԼ· իա· 8։ | դ ԳԼ· իա· 9։ | ե ԳԼ· իա· 10։ լբ· 3։ | զ Տես գԼ· իգ· 11։ | է ԳԼ· լբ· 21։ | ը ԳԼ· ԼԲ· 16։

նիկա դաւըը նեառելով. քանզի քաղաքիս մէջ
ալ հայ չգտնուելուն համար՝ անիկա իր ան-
10 ղը անօթմոքենէն *պիտի մեռնի։" Եւ Թա-
գաւորը եթէոփպացի Աբդեմելեքին հրամայեց
ու ըսաւ, Ակէ քեզի հետ երեսուն մարդ
առ, ու երեմիա մարգարէն դուքին հանէ՝
11 քանի որ մեռած չէ։ Եւ Աբդեմելեք իր հե-
րը առաւ մարդիկը, ու Թագաւորին առանը
չուխաներուն տակը գնաց, և անկէ պատառած
լաթեր ու հին լաթեր առաւ, և զանոնք չը-
12 ւանելով դաւըը երեմիային ըլլեցուց։ Ու Ե-
թէոփպացի Աբդեմելեք երեմիային ըսաւ,
Ա՛ս պատառած ու հին լաթերը թևերուդ տակը
չուանիներուն տակէն դիր. ու երեմիա այնպէս
13 ըրաւ։ Ու երեմիան չուանիներով քաշեցին,
և զանիկա դաւըէն դուրս հանեցին. ու երե-
միա †բանտին դաւիթին մէջ նստաւ։
14 Եւ Սեդեկիա Թագաւորը իր կողմէ ղրկեց՝ ու
երեմիա մարգարէն իր քովը առաւ. Տէրոջը
տունը եղող երրորդ մուտքը. և Թագաւորը
երեմիային ըսաւ, Քեզի մէկ բան մը պիտի
15 հարցընեմ, ինծմէ բան մի պահեր։ Ու երե-
միա ըսաւ Սեդեկիային, Թէ որ քեզի պատ-
մեմ, չէ՞ որ դիս անչուշտ պիտի մեռցնես.
և թէ որ քեզի խրատ տամ, ինծի մսիկ պիտի
16 չընես։ Բայց Սեդեկիա Թագաւորը երեմիա-
յին գաղտուկ երդում ըրաւ ու ըսաւ, †Ին-
դի աս հոգին ստեղծող Տէրը կենդանի է՝ որ
քեզ պիտի չմեռցընեմ, և քեզ պիտի չմատ-
նեմ աս մարդոց ձեռքը՝ որոնք քու հոգիդ
17 կը փնտռեն։ Ա՛նառանը երեմիա Սեդեկիային
ըսաւ, Զօրաց Տէր Աստուածը՝ Իսրայէլին Աս-
տուածը այսպէս կ՚ըսէ. Թէ որ †Բաբիլոնի թա-
գաւորին իշխաններուն ելլես, քու հոգիդ
ազատ պիտի մնայ, և աս քաղաքը կրակով պի-
տի չայրի. հապա դուն ու քու տունդ ազ
18 պիտի մնաք. Բայց թէ որ Բաբիլոնի թագա-
ւորին իշխաններուն չելլես, անոնոնք աս
քաղաքը Քաղդէացւոց ձեռքը պիտի տրուի,
ու զանիկա կրակով պիտի այրեն. և †դուն
19 անոնց ձեռքէն պիտի չազատիս։ Ու Սեդե-
կիա թագաւորը երեմիային ըսաւ, Քաղդէա-
ցւոց դիմէն անցած Հրէաներէն կը վախնամ.
չըլլայ որ գիս անոնց ձեռքը տան, ու ինծի
20 հեգնանօք վարուին։ Ու երեմիա ըսաւ,
Պիտի չտան. ի՛մացիր Տէրոջը խօսքը որ
ըսի քեզի պիտի բանայ, որպէս զի քեզի
21 ազէկ ըլլայ ու քու անձդ ապրի։ Բայց թէ
որ ելլել չուզես, Տէրոջը ինծի ցուցուցած
22 բանը աս է. Ահա Ցուդայի թագաւորին տու-
նը մնացած բոլոր կիներէրը Բաբիլոնի թագա-
ւորին իշխաններուն պիտի տարուին. ու ան
կիներէրը պիտի ըսեն, Քու բարեկամներդ քեզ
նենգեցին ու քեզ յաղթեցին. ոտքերդ
տիղմի մէջ ընկղմելուն պէս՝ անոնք ետ քա-
23 շեցան։ Եւ քու բոլոր կիներդ ու †աղա-
ներդ Քաղդէացիներուն պիտի հանուին. դուն
ալ անոնց ձեռքէն պիտի չազատիս, հապա
Բաբիլոնի թագաւորին ձեռքովը պիտի բռը-
նուիս. և դուն †պատճառ պիտի բլլաս որ
24 աս քաղաքը կրակով այրի։" Ու Սեդեկիա
ըսաւ երեմիային, Ա՛ս խօսքերը մարդ մի չի-
25 մանայ, ու դուն պիտի չմեռնիս։ Եւ թէ որ
իշխանները քեզի հետ խօսիլս լսեն ու քեզի
դան ու քեզի ըսեն, Հիմա Թագաւորին հետ
ի՞նչ խօսեցար՝ մեզի պատմէ. մեզմէ մի պա-
հեր, ու քեզ չենք մեռցըներ. և Թագաւո-
26 րը քեզի հետ ի՞նչ խօսեցաւ. Ինաւնէր ա-
նոնց ըսես, Ես Թագաւորին առջևը ապա-
չանք ըրի, որ գիս †Յոնաթանին տունը հա-
27 րկաւոր ըլլի, որ գիս մեռնիմ։ Եւ բոլոր իշխաննե-
րը երեմիային եկան ու անոր հարցուցին. և
անոնց պատմեց ա՛ս ամէն խօսքերուն համե-
մատ՝ որ Թագաւորը պատուիրեր էր. ու ա-
նոր խօսքէն դադրեցան. վասն զի բանը
28 չլսուեցաւ։ Ու †երեմիա բանտին դաւիթին մէջ կը նստէր՝ մինչև երուսաղէմին առ-
նուած օրը. ու երբոր երուսաղէմ առնուե-
ցաւ՝ անիկա հոն էր։

ԳԼ. ԼԹ

1 Երբոր ազամ կ՚առնուէր։ 4 Սեդեկիային աչքերը կը կուրցընէին, ու Բաբիլոն կը տանին։ 8 Քաղցրը կը կրծանի։ 9 Ժողովրդը գերի կը տարուի։ 11 Դարպասպետը պատուիրէ իրեն ազատ որ երեմիային ազէկ խնամք ընեն։ 15 Աստուծոյ խօսքը Աբդեմելեքին։

1 Յուդայի Սեդեկիա Թագաւորին իննեերորդ-
տարին տասներորդ ամիսը՝ Բաբիլոնի Նաբու-
դոզոնոսոր Թագաւորը իր բոլոր զօրքովը ե-
2 րուսաղէմ եկաւ, ու զանիկա պաշարեցին։ Մի-
դեկիային մեհառասներորդ տարին չորրորդ-
ամիսը՝ տունուն քաղքին պարիսպը ճեղ-
3 քուեցաւ։ Եւ Բաբիլոնի Թագաւորին բոլոր
†իշխանները՝ այսինքն Նէրգեղսարասար, Սա-
մեգարնաբաս, ‡Սարսեքիմ Նէրքելեռագեր,
Նէրգեղսարասար մոգպետը," ու Բաբիլոնի
Թագաւորին բոլոր մնացած իշխանները Նկան
մէջտեղ դաւուը նստան։
4 Ու երբոր Ցուդայի Սեդեկիա Թագաւորը
ու բոլոր պատերազմական մարդիկը զանոնք
տեսան՝ փախան ու քաղաքէն դիշերով Թա-
գաւորի պարտէզին ճամբայովը երկու պարիս-
պին մէջէն գացին Նրան. ու ինքը դաշտի
5 ճամբան եղաւ։ Եւ քաղդէացւոց զօրքը անոնց
ետևէն ինկան, ու երիքովի դաշտերուն մէջ
†Սեդեկիային Նասան և զանիկա բռնեցին, ու

Հրապարակին ու քեզ յաղթեցին. ոտքերդ
տիղմի մէջ ընկղմելուն պէս՝ անոնք ետ քա-
23 շեցան։ Եւ քու բոլոր կիներդ ու †աղա-
ներդ Քաղդէացիներուն պիտի հանուին. դուն
ալ անոնց ձեռքէն պիտի չազատիս, հապա
Բաբիլոնի թագաւորին ձեռքովը պիտի բռը-
նուիս. և դուն †պատճառ պիտի բլլաս որ
24 աս քաղաքը կրակով այրի։" Ու Սեդեկիա
ըսաւ երեմիային, Ա՛ս խօսքերը մարդ մի չի-
25 մանայ, ու դուն պիտի չմեռնիս։ Եւ թէ որ
իշխանները քեզի հետ խօսիլս լսեն ու քեզի
դան ու քեզի ըսեն, Հիմա Թագաւորին հետ
ի՞նչ խօսեցար՝ մեզի պատմէ. մեզմէ մի պա-
հեր, ու քեզ չենք մեռցըներ. և Թագաւո-
26 րը քեզի հետ ի՞նչ խօսեցաւ. Ինաւնէր ա-
նոնց ըսես, Ես Թագաւորին առջևը ապա-
չանք ըրի, որ գիս †Յոնաթանին տունը հա-
27 րկաւոր ըլլի, որ գիս մեռնիմ։ Եւ բոլոր իշխաննե-
րը երեմիային եկան ու անոր հարցուցին. և
անոնց պատմեց ա՛ս ամէն խօսքերուն համե-
մատ՝ որ Թագաւորը պատուիրեր էր. ու ա-
նոր խօսքէն դադրեցան. վասն զի բանը
28 չլսուեցաւ։ Ու †երեմիա բանտին դաւի-
թին մէջ կը նստէր՝ մինչև երուսաղէմին առ-
նուած օրը. ու երբոր երուսաղէմ առնուե-
ցաւ՝ անիկա հոն էր։

ԳԼ. Լ

1 Երուսաղէմ կ՚առնուի։ 4 Սեդեկիային աչքերը կը կուրցընեն, ու Բաբիլոն կը տանին։ 8 Քաղցրը կը կրծանի։ 9 Ժողովրդը գերի կը տարուի։ 11 Դարպասպետը պատուիրէ իրեն ազատ որ երեմիային ազէկ խնամք ընեն։ 15 Աստուծոյ խօսքը Աբդեմելեքին։

1 Յուդայի Սեդեկիա Թագաւորին իննեերորդ-
տարին տասներորդ ամիսը՝ Բաբիլոնի Նաբու-
դոզոնոսոր Թագաւորը իր բոլոր զօրքովը ե-
2 րուսաղէմ եկաւ, ու զանիկա պաշարեցին։ Մի-
դեկիային մեհառասներորդ տարին չորրորդ-
ամիսը՝ տունուն քաղքին պարիսպը ճեղ-
3 քուեցաւ։ Եւ Բաբիլոնի Թագաւորին բոլոր
†իշխանները՝ այսինքն Նէրգեղսարասար, Սա-
մեգարնաբաս, ‡Սարսեքիմ Նէրքելեռագեր,
Նէրգեղսարասար մոգպետը," ու Բաբիլոնի
Թագաւորին բոլոր մնացած իշխանները Նկան
մէջտեղ դաւուը նստան։
4 Ու երբոր Ցուդայի Սեդեկիա Թագաւորը
ու բոլոր պատերազմական մարդիկը զանոնք
տեսան՝ փախան ու քաղաքէն դիշերով Թա-
գաւորի պարտէզին ճամբայովը երկու պարիս-
պին մէջէն գացին Նրան. ու ինքը դաշտի
5 ճամբան եղաւ։ Եւ քաղդէացւոց զօրքը անոնց
ետևէն ինկան, ու երիքովի դաշտերուն մէջ
†Սեդեկիային Նասան և զանիկա բռնեցին, ու

* Կամ՝ ազգէն կը մեռ-
նի։
† Տես հմմ. 6։
‡ Գլ. լթ. 21։
† Գլ. լթ. 3։
† գ Թագ. իգ. 12։
† Գլ. լբ. 4։ լգ. 3։
Հմմ. 33։
† ա Թագ. լա. 4։
† Գլ. լթ. 6։ խտ. 10։
† Հմմ. 18։
† Եբր. աս քաղաքը
կրակով պիտի այ-
րեն։

† Գլ. լե. 20։
† Գլ. լե. 15։
† Գլ. լե. 21։ լթ. 14։
—
* գ Թագ. իե. 1—4։

Գլ. ձբ. 4—7։
† Գլ. լբ. 17։
Կամ Մարսեքիմ՝
Նաբասարիս՝ Նէր-
գեղսարասար։

Նաբամոն,
† գ Թագ. իե. 4՝
եւ։ Գլ. ձբ. 7, եւ։
† Գլ. լբ. 4։ լբ. 18՝
23։

† Գլ. իգ. 3։
† գ Թագ. իգ. 12։
† Գլ. լբ. 4։ լգ. 3։
Հմմ. 33։
† ա Թագ. լբ. 4։

† Գլ. լթ. 6։ խտ. 10։
† Հմմ. 18։
† Եբր. աս քաղաքը
կրակով պիտի այ-
րեն։

† գ Թագ. իե. 1։
† Գլ. իթ. 4—7։
† Գլ. լբ. 17։
Կամ Մարսեքիմ՝
Նաբասարիս՝ Նէր-
գեղսարասար։

† գ Թագ. իե. 4՝
եւ։ Գլ. ձբ. 7, եւ։
† Գլ. լբ. 4։ լբ. 18՝
23։

Եմաթի Երկիրը †Ռեբղայի մէջ՝ Բաբիլոնի Նա-
բուզոզոնոսոր Թագաւորին առջևը Հանեցին,
6 որ անոր դատաստանը տեսաւ։ Եւ Բաբիլոնի
Թագաւորը Ռեբղայի մէջ՝ Սեդեկիային տես-
քը անոր աչքերուն առջևը մորթեց. ու Բա-
բիլոնի Թագաւորը Ցուդայի բոլոր ազնուա-
7 կանները մորթեց։ Եւ †Սեդեկիային աչքերը
կուրցուց, ու զանիկա չղթաներով կապեց
8 որ Բաբիլոն տանի։ Եւ Քաղդէացիք †կրակով
այրեցին Թագաւորին տունը ու ժողովրդին
տուները, ու Երուսաղէմին պարիսպները փըլ-
9 ցուցին։ Եւ Նաբուզարդան †գահճապետը
քաղաքին մէջ մնացած ժողովուրդին մնացոր-
դը, ու իրեն ինկած փախստականները, և ժո-
ղովուրդին ուրիշ մնացորդները Բաբիլոն դերի
10 տարաւ։ Ու Նաբուզարդան գահճապետը Ցու-
դայի երկրին մէջ Թողուց ժողովուրդին աղ-
քատներէն՝ որոնք բան մը չունէին, և նոյն
օրը անոնց այգիներ ու արտեր տուաւ։
11 Ու Բաբիլոնի Նաբուզոզոնոսոր Թագաւորը
Երեմիային համար Նաբուզարդան գահճապե-
12 տին պատուիրեց ու ըսաւ, Զանիկա առ և
աչքդ անոր վրայ բլլայ, ու անոր ամենևին
չարիք մի հասցըներ, հապա ինչ որ քեզի ըսէ՝
13 անոր այնպէս ըրէ։ Եւ Նաբուզարդան գահ-
ճապետը ու Նաբուսազբան ներքինապետը
ու Նէրգեղսարասար մոգպետը և Բաբիլոնի
Թագաւորին բոլոր նախարարները ղրկե-
14 ցին, Ու երեմիան †բանտին դաւիթէն առին,
ու զանիկա Սափանի որդւոյն †Աքիկամի որ-
դւոյն †Գոդոլիային տուին, որ զանիկա տունը
տանի. ու անիկա ժողովուրդին մէջը բնակե-
ցաւ։

15 Եւ Տէրոջը խօսքը եղաւ երեմիային, երբոր
անիկա բանտին դաւիթին մէջը արգիլուած
16 էր, բսելով, Գնա †Եթէոփպացի Աբդեմելեքին
խօսէ ու ըսէ, Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Ա-
ստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես ու քաղաքիս
վրայով †ըսած խօսքերս †դարձ պիտի դնեմ՝
չարիքի և չէ թէ բարիքի համար. ու ան օրը
17 քու †ներկայիդ առջևը պիտի կատարուին։ Եւ
ան օրը քեզ պիտի ազատեմ, կ՚ըսէ Տէրը, ու
պիտի չմատնես ան մարդոց ձեռքը՝ որոնց երե-
18 սէն դուն կը վախնաս։ վասն զի անչուշտ
պիտի ազատեմ, ու սրով պիտի չկիյնաս. և
†քու կեանքդ քեզի աւարի մը պէս պիտի բլ-
լայ, քանզի †ինծի ապաւինեցար, կ՚ըսէ Տէրը։

ԳԼ. Լ

1 Երեմիա Նաբուզարդանէն ազատ թող տրուելով Գոդոլիային քովը կ՚երթայ։ 7 Յրուած Հրէաները ալ անոր քովը կը Ժողնէ։ 13 Յոհանան Իսմայէլին դաւաճանութիւնը կը յայտնէ։ բայց Գոդոլիա անոր չհաւատար։

† գ Թագ. իգ. 33։
† Եզեկ. ժբ. 13
բազմ. ԻԸ. լբ. 4 բն
Տես,
† գ Թագ. իե. 9։
Գլ. լբ. 18։ ձբ. 13։

† գ Թագ. իե. 11։
եւ։ Գլ. ձբ. 15։
եւ։
† Հմմ. 10։ 11։ եւ։
Տես Ծն. իբ. 36։
† Գլ. լբ. 28։

† Գլ. իգ. 24։
† Գլ. իե. 5։
† Գլ. լբ. 7։ 12։
† Դան. թ. 12։
† Գլ. իա. 9։ խե. 5։
† ԱՊն. ե. 29։ Ասղ.
Գլ. իե. 4։

† Գլ. լթ. 3։
† Գլ. լթ. 14։
† Դան. թ. 11։
† Գլ. լթ. 12։
† Ծն. ե. 15։
† գ Թագ. իե. 22։
եւ։
† Գլ. լթ. 10։
† Գլ. ԽԱ. 2։

11 Ներսն մէջ բնակեցէք. ու Մոլարի մէջ և Ամմոնի որդւոցը մէջ ու Եդոմի մէջ և ամէն երկիրներու մէջ եղող բոլոր Հրէաներն ալ երբոր լսեցին, որ Բաբելոնի թագաւորը Հրէաստանի մէջ մնացորդ Թողացեր է, ու անոնց վրայ Սափանի որդւոյն Աքիկամի որդին Գոդոլիան
12 դոլիան դրեր է, բոլոր Հրէաները ամէն իրենց ցրուած տեղերէն դարձան, ու Յուդայի երկիրը՝ Մասիա Գոդոլիային եկան, և խիստ շատ գինի ու ամառնային պտուղներ ժողվեցին։

13 Եւ կարէի որդին Յոհանան ու դաշտը եղող բոլոր զօրավարները Մասիա եկան Գո-
14 դոլիային, Ու անոր ըսին, Գիտե՞ս որ Ամմոնի որդւոցը թագաւորը Բաալիս՝ Նաթանեայի որդին խրկեց քեզ մեռցնելու Համար. բայց Աքիկամի որդին Գոդոլիա ա-
15 նոնց չհաւատաց։ Եւ կարէի որդին Յոհանան Մասիայի մէջ Գոդոլիային հետ գաղտուկ խօսեցաւ ու ըսաւ, Հիմա երթամ ու Նաթանեայի որդին խմայէլը գարնեմ, ու մարդ չիմանայ. ինչո՞ւ անիկա քեզ մեռցնէ, ու քովդ ժողված բոլոր Հրէաները ցրուին, և
16 Յուդայի մնացորդը կորսուի։ Ու Աքիկամի որդին Գոդոլիա կարէի որդւոյն Յոհանանին ըսաւ, Այս բանը մի ըներ, վասն զի դուն խմայէլին վրայով սուտ կը խօսիս։

ԳԼ. ԽԱ.

1 Խմայէլ Նէթոփաթեցւոյ Գոդոլիան և արքունիքը պատնէշով կը խորտի մնացորդին հետ Աքիմեզրաց երկիրը երթալու։ 11 Յոհանան գերիներէն կ'ազատի ու միտքը կը դնէ որ Եգիպտոս փախչի։

1 Ու եղաւ որ եօթներորդ ամսուն մէջ Թագաւորական սերունդէն եղող Եղիսամայի որդւոյն Նաթանեային որդին Խմայէլ Թագաւորին նախարարներովը ու իր հետը տասը մարդով Մասիա եկաւ Աքիկամի որդւոյն Գոդոլիային, ու հոն միասին հաց կերան
2 Մասիայի մէջ։ Եւ Նաթանեայի որդին Խմայէլ ու իր հետը եղող տասը մարդըելան, և Սափանի որդւոյն Աքիկամին որդին Գոդոլիան սրով զարկին, ու մեռցուցին զանիկա՝ որն որ Բաբելոնի թագաւորը երկրին վրայ
3 դրեր էր։ Նաև Գոդոլիային հետ Մասիայի մէջ եղող բոլոր Հրէաները և հոն գտնուած քաղդէացի պատերազմականները Խմայէլ կոտրեց։

4 Ու եղաւ որ Գոդոլիան մեռցնելէն հետը՝
5 հետեւեալ օրը դեռ մարդ չիմացած, Սիւքեմէն, Սիլովնէն ու Սամարիայէն՝ ութսուն մարդ ածիլած և հանդերձները պատռած ու իրենց մարմինները վրայ կտրածներ բերած ուխտուն մարդ-

եկան, և անոնց ձեռքը ընծաներ ու կնդրուկ
6 կար՝ Տէրոջը տունը տանելու Համար։ Եւ Նաթանեայի որդին Խմայէլ Մասիայէն ելաւ դանդնք դիմաւորելու. անիկա գացած ատեները լալով կ'երթար, ու երբոր անոնց հասաւ անոնց ըսաւ, Աքիկամի որդւոյն Գոդոլիային
7 եկէք։ Ու եղաւ որ երբ անոնք քաղաքին մէջտեղը եկան, Նաթանեայի որդին Խմայէլ՝ ինքը իր հետը եղող մարդոցմով զանոնք մեռ-
8 ցուց — փոսին մէջը Նետեց։ Եւ անոնց մէջը տասը մարդ գտնուեցաւ որ Խմայէլին ըսին, Մեզ մի մեռցըներ, վասն զի մենք դաշտը գտրնելի, դարիի, եղի ու մեղրի ծածուկ շտեմարաններ ունինք. ուստի անիկա դանց ըրաւ, և զանոնք իրենց եղբարցը մէջ չմեռցուց։

9 Ու ան փոսը՝ որուն մէջ Խմայէլ Գոդոլիային *պատճառաւը բոլոր մեռցուցած մարդոցը դիները նետեց, նոյնն էր Ասա Թագաւորը չիներ էր՝ Իսրայէլի Բաասա Թագաւորին երեսէն վախնալուն Համար. Նաթանեայի որդին Խմայէլ զանոնք մեռցընելով լեցուց։

10 Եւ Խմայէլ Մասիայի մէջ եղող ժողովուրդին բոլոր մնացորդը գերի բըռաւ՝ Թագաւորին աղջիկները ու Մասիայի մէջ մնացած բոլոր ժողովուրդը, որոնց վրայ Նաբուզարդան դահճապետը Աքիկամի որդին Գոդոլիան վերակացու դրեր էր. և Նաթանեայի որդին Խմայէլ զանոնք գերի առնելով՝ գնաց Ամմոնի որդւոցը անցնելու։

11 Եւ կարէի որդին Յոհանան ու անոր հետ եղող Բոլոր զօրավարները երբոր Նաթանեայի որդւոյն Խմայէլին ըրած բոլոր չարութիւնը
12 լսեցին, Իրենց բոլոր մարդիկը առին, ու Նաթանեայի որդւոյն Խմայէլին հետ պատերազմելու գացին, և զանիկա Գաբաւնի չոր
13 Ջուրերուն քովը գտան։ Ու Խմայէլին հետը եղող բոլոր ժողովուրդը երբոր կարէի որդին Յոհանանը ու անոր հետը եղող բոլոր զօրա-
14 վարները տեսան՝ ուրախացան։ Եւ Խմայէլին Մասիայէն գերի քշած բոլոր ժողովուրդը երեսին դարձուցին, ու հոս դառնալով՝ կա-
15 րէի որդւոյն Յոհանանին գացին։ Բայց Նաթանեայի որդին Խմայէլ ութը մարդով Յոհանանին երեսէն փախաւ, ու Ամմոնի որդւոցը դնաց։

16 Եւ կարէի որդին Յոհանան ու անոր հետ եղող բոլոր զօրավարները Նաթանեայի որդին Խմայէլին հետ բերած ժողովուրդին բոլոր մնացորդը Մասիայէն առին՝ Աքիկամի որդւոյն բաւանէն հետ բերած պատերազմով կործճաներ ու Ինիներն և ազաքները ու Ներքինի-
17 ները, Ու գացին Բեթղեհեմին քովը եղող

Եգիպտոսի պատերակին մէջ նստան, որ երթան
18 Եգիպտոս մնանեն քաղդէացւոց երեսէն, վասն զի անոնցմէ վախցան. քանզի Նաթանեայի որդին Խմայէլ Բաբելոնի թագաւորին՝ երկրին վրայ դրած Աքիկամի որդին Գոդոլիան մեռցուցեր էր։

ԳԼ. ԽԲ

1 Յովհանան կը խնդրէ Երեմիային, որ Տէրոջը հարցընէ, ու կը խոստանայ թէ պիտի հնազանդի անոր կամացը։ 7 Երեմիա կ'իմացընէ անոր որ երթէ Հրէաստանի մէջ մնայ, ապահով պիտի ըլլայ։ 13 Իսկ թէ որ Եգիպտոս երթայ, պիտի կորսուի։ 19 Կը յանդիմանէ անոնց կեղծաւորութիւնը, որ Տէրոջը բան կը հարցընեն ու միտք չունին կատարելու։

1 Եւ բոլոր զօրավարները ու Կարէի որդին Յոհանան և Ովսէիայի որդին Յեզոնիա ու բոլոր ժողովուրդը պզտիկէն մինչև մեծը մօտեցան։
2 ցան։ Ու Երեմիա մարգարէին ըսին, Մեր խընդիրքը քու առջեդ ընդունելի ըլլայ, ու Մեզի Համար՝ այսինքն ասոր բոլոր մնացորդնեբուն Համար քու Տէր Աստուծոդ աղօթք ըրէ. վասն զի Հազիւն քիչ մնացինք, ինչպես
3 որ աչքերդ մեզ կը տեսնեն. Եւ քու Տէր Աստուածդ ցոյց երթալու ճամբան ու մեր ընելիքը
4 լու բանը մեզի խնայընի։ Ու Երեմիա մարգարէն անոնց ըսաւ, Լսեցի. ահա ձեր Տէր Աստուածդին ըսածիդ պէս կ'ընեմ ձեր խօսքերուն Համեմատ, և Տէրը ձեզի Համար ինչ պատասխան որ տալու ըլլայ՝ ձեզի կ'իմացընեմ.
5 Հեռզմէ բան մը չեմ պահեր։ Ու անոնք Երեմիային ըսին, Տէրը մեր մէջը ճշմարիտ ու Հաւատարիմ վկայ ըլլայ՝ թէ որ չընենք ան ամէն բաներուն Համեմատ՝ որոնց Համար քու
6 Տէր Աստուածդ քեզ մեզի պիտի խրկէ։ Թէ բարի և թէ չար՝ մեր Տէր Աստուածդին ձայնին պիտի հնազանդինք, որուն որ քեզ կը խրկենք, որպէս զի մեր Տէր Աստուածդին ձայնին հնազանդելով՝ Հաւկի ապրէի ըլլայ։

7 Եւ տասը օրէն Հասքը Տէրոջը խօսքը եղաւ
8 Երեմիային. Ու կարէի որդին Յոհանան և անոր հետ եղող բոլոր զօրավարները ու պզտիկէն մինչև մեծը բոլոր ժողովուրդը կանչեց
9 Հեց, Ու անոնց ըսաւ, Իսրայէլին Տէր Աստուածը՝ որուն որ դուք զիս խրկեցիք ձեր աղաչանքը մեստուցանելու Համար, այսպէս
10 կ'ըսէ. Թէ որ չարաձայնիք աս երկրիս մէջ բնակելու, Հիմ ալ ձեզ պիտի չհնեմ ու պիտի չկործանեմ, և ձեզ պիտի անկեմ ու պիտի չքակեմ. վասն զի Հաւկի պիտի ընեմ Հասած
11 դղջացի. Մի վախնաք Բաբելոնի թագաւորին երեսէն՝ ուսկից որ կը վախնաք. անկէ մի վախ-

ԳԼ· ԽԳ

1 Յօհանան նախատեսով Երեմիային մարգարէութիւնը՝ Եգիպտոս կը տանի զանիկա և ուրիշները։ 8 Երեմիա մէկ օրինակով մը կը նախատեսէ Եգիպտոսի նուաճիչը Բաբելացւոց ձեռքով։

1 Բերոր Երեմիա բոլոր ժողովուրդին՝ անոնց
ՏԷր Աստուածոյն բոլոր խօսքերը խօսիլը լմնցուց, որոնց համար անոնց Տէր Աստուածը
2 զանիկա անոնց խրկեր էր, այսինքն ամբողջ
բոլոր ժողովուրդին՝ ըսելով. Այսպէս կ՚ըսէ
Տէր Զաւակներ Ողմէիայի որդին Ազարիա ու կարէի որդին Յօհանան և բոլոր ամբարտաւան մարդիկը երեմիային խօսեցան ու
3 ըսին, Դուն սուտ կը խօսիս. մեր Տէր Աստուածը քեզ չխրկեց որ ըսես թէ Եգիպտոս
մի մտնէք Հոն պանդխտանալու համար.
4 Բարիւքն դէրն տանին։ Եւ կարէի որդին Յօհանան ու բոլոր զօրավարները և բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը ձայնը մնիկ չըրին, որ Յու-
5 դայի երկրին մէջ բնակին. Հապա կարէի որդին Յօհանան ու բոլոր զօրավարները Յուդայի բոլոր մնացորդները առին, որոնք Յուդայի երկրին մէջ բնակելու համար ետ դարձեր էին ան բոլոր ազգերէն՝ ուր որ ցրուած
6 էին. Այսինքն երիկ մարդիկ ու կիներն, և աղաքները, Նաբուզարդան զօհաձախտին՝ Սափանի որդւոյն Աքիկամի որդւոյն Գոդոլիային քովը
թողուցած բոլոր մարդիկը, ու Երեմիա մար-
7 գարէն, և Եգիպտոսի որդին Բարուքը, Ու Եգիպտոսի երկիրը գացին. վասն զի Տէրոջը
ձայնը մնիկ չըրին, ու մտնա Տաֆնես եկան։
8 Եւ Տաֆնեսի մէջ Տէրոջը խօսքը եղաւ ե-
9 րեմիային՝ ըսելով, Ձեռքդ մեծ քարեր առ, ու զանոնք Յուդայի մարդոցը աչքերուն առջեւ՝ Տաֆնես եղող փարաւոնի տանը դրանը
10 առչեւի աղիւսաստուերը կաւին մէջը թաղ, Եւ անոնց ըսէ, Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես պիտի խրկեմ, ու
վիմ Ծառաս Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը պիտի առնեմ, և անոր աթոռը աս իմ
թաղած քարերուս վրայ պիտի դնեմ. ու ա-
11 նիկա իր արքայական խորանը անոնց վրայ պիտի տարածէ. Եւ պիտի գայ՝ Եգիպտոսի երկիրը պիտի զարնէ. Մահուան համար եղողները՝ մահուան, գերութեան համար եղողները՝ գերութեան, և սուրի համար եղողները
12 սուրի պիտի հարկանէ։ Ու Եգիպտոսի աստուածներուն տուներուն մէջը կրակ պիտի բռնկեցնեմ. և անիկա զանոնք պիտի այրէ ու գերի պիտի տանի. և անիկա եգիպտոսի երկիրը պիտի հագնի, լինչպէս որ հովիւը իր հանդերձը կը հագնի. ու անկէ խա-
13 զաղութեամբ պիտի ելլէ։ Ու Եգիպտոսի երկրին մէջ եղող արեւու տանը արձանները պիտի կոտրտէ, ու Եգիպտոսի աստուածներուն տուները կրակով պիտի այրէ։

ԳԼ· ԽԴ

1 Երեմիա կը նկատագրէ Յուդայի ամբողջ իրենց կատարած մեղքերուն համար. 11 Եգիպտոսի մէջ կատարուելիան մեղքը գործողներուն կործանումը կը նախատեսէ. 15 Հրկից կամակորութիւնը. 29 որուն համար Երեմիա ապառնագիր կ՚ընէ անոնց. 29 և ան ապառնագիրին կատարուելուն նշան Եգիպտոսի կործանումը կը դնէ։

1 Եգիպտոսի երկրին մէջ բնակող բոլոր Հրէաներուն համար, այսինքն՝ Մագդոլ, Տափնես,
Մեմփիս ու Պաթրոսի երկրին մէջ բնակողներուն համար Երեմիային եղած խօսքն է,
2 որ բաւ, Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Դուք տեսաք ան ամէն չարիքը որ Երուսաղէմի վրայ ու բոլոր Յուդայի քաղաքներուն վրայ բերի. և ահա անոնք այսօր
3 ասւերակ են, ու անոնց մէջը բնակող չկայ, Իրենց արարքներուն համար որ չարութիւն
ներնին պատճառուբը, որ զայրոյթ, Իրենց ծխելն ու ծառայութիւն ընելն ուրիշ աստուածներու, որոնք ոչ իրենք ճանչցեր էին՝
4 ու դուք՝ ուրեք ձեր հայրերը։ Եւ Ես ձեզի խրկեցի իմ բոլոր ծառաներս մարգարէները՝
կանուխ ելլելով ու խրկելով, և ըսի, Ա
պիզծ գործը մի ընէք, որն ես կ՚ատեմ։
5 Բայց մնիկ չըրին ու ականջնին չդարձուցին՝ որ իրենց չարութիւններէն դառնան, և ուրիշ
6 աստուածներու խունկ չծխեն։ Ուստի իմ սրտմտութիւնս ու բարկութիւնս թափեցաւ, և Յուդայի քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ բորբոքեցաւ. ու ա-
7 նոնք աս օրուան նըման պէս անապատ ու ամայի եղան։ Եւ հիմա զօրաց Տէր Աստուածը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ինչո՞ւ համար դուք ձեր հոգւոյն դէմ աս մեծ չարութիւնը կը գործէք, որ Յուդայի մէջէն երիկ մարդը ու կիները, տղան ու կաթնկեր մանուկը կոտրտցընէք, այնպէս որ ձեզի մնա-
8 ցորդ մը չմնայ. Ձեր ձեռացը գործքերովը պիտ սրդոդցընելով, և ուրիշ աստուածներու խունկ ծխելով Եգիպտոսի երկրին մէջ, ուր որ դուք մտաք հոն պանդխտանալու համար, որպէս զի ձեր անձը կոտրտցընէք, ու երկրիս բոլոր ազգերուն մէջը նանէծք ու նախատինք

9 ըլլաք։ Մինչ Յուդայի երկրին մէջ ու Ե-
րուսաղէմի փողոցներուն մէջ ձեր Հայրերուն
ըրած չարութիւնները և Յուդայի թագաւորներուն չարութիւնները, ու անոնց կիներուն չարութիւնները, և ձեր չարութիւնները ու ձեր կիներուն չարութիւնները
10 մոռցա՞ք։ Մինչև աս օրս իրենց անձերը չխոնարհեցուցին ու չվախցան, և ձեր առջեւը ու ձեր Հայրերուն առջեւը դրած օրէնքիս ու
11 պատուիրանքներուս մէջ չգացին։ Ասոր համար զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես ձեր վրայ կը հառաչեմ իմ երեսս չարիքի համար, ու բոլոր Յու-
12 դան կորսընցընելու համար. Եւ պիտի առնեմ Յուդայի մնացորդը՝ որոնք երեսնին հաստատեցին եգիպտոսի երկիրը մտնելու՝ հոն պան-
դխտանալու համար. ու Համին եգիպտոսի երկրին մէջ պիտի հատնին. սրով, սովով պիտի իյնան՝ հատնին. պզտիկէն մինչև մեծը սրով ու սովով պիտի մեռնին, և անէծքի, զարմանքի, նզովքի ու նախատինքի ենթա-
13 պիտի ըլլան։ Ու եգիպտոսի երկիրը բնակողներուն այցելութիւն պիտի ընեմ, լինչպէս որ Երուսաղէմին՝ սրով, սովով ու ժանտախ-
14 տով այցելութիւն ըրի։ Եւ Յուդայի մնացորդէն՝ որոնք Եգիպտոսի երկիրը պանդխտանալու գացողներէն մնացորդ ու ազատուած պիտի չմնայ, որ Յուդայի երկիրը դառնան, ուր որ անոնք կը յուսան դառնալու Համ հոն բնակելու. վասն զի Նէ՚ի-դոռեն փախչողները միայն պիտի դառնան։
15 Եւ ան բոլոր մարդիկը՝ որ դիտէին թէ ի-
րենց կիներները օտար աստուածներու խունկ կը ծխեն, և բոլոր ներկայ եղող կիներնե՛ր՝ մեծ ժողով մը, ու եգիպտոսի երկիրը՝ Պա-
թրուսի մէջ բնակող բոլոր ժողովուրդը Երե-
16 միային պատասխան տուին ըսելով, Տէրոջը անունովը մեզի խօսած խօսքիդ վրայով Համ-
17 ձայն մնիկ չենք ըներ. Հապա անշուշտ մեր բերնէն ելած ամէն խօսքը պիտի ընենք, Երկինքի թագուհիին խունկ ծխելով և անոր թա-
փելու նուէրներ մատուցանելով, լինչպէս որ ըրինք մենք ու մեր Հայրերը, մեր թագաւորները ու մեր իշխանները՝ Յուդայի քա-
ղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ, ուր որ Հացով կշտացանք և Հանգիստ
18 էինք ու չարիք մը չտեսանք։ Սակայն ան ատենէն՝ի վեր՝ որ երկինքի թագուհիին խունկ ծխելէն ու անոր թափելու նուէրներ մատուցանելէն Համ կեցանք, ամէն բանի կարօտ է-
19 ղանք, և սրով ու սովով հատանք։ Ու երբոր երկինքի թագուհիին խունկ կը ծխէինք և անոր թափելու նուէրներ կը մատուցանէինք,

պիտի ընեմ, որպէս զի դիտնաք որ իմ խօսքս
ձեր վրայ *անչուշտ պիտի հաստատուի չարի-
30 քի համար։ Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա ՚ես
եգիպտոսի փարաւոն Վափռա Թագաւորը
իր Թշնամիներուն ձեռքը՝ ու իր հոգին փնտ-
տռողներուն ձեռքը պիտի մատնեմ. ինչպէս
որ ՚Ցուդայի Սեդեկիա Թագաւորը՝ իր Թշ-
նամիին ու իր հոգին փնտռտող Բաբելոնի Նա-
բուդոդոնոսոր Թագաւորին ձեռքը մատնեցի։

ԳԼ. ԽԶ

1 Բարուք խիստ արտաքս ըլլալով, 4 Երեմիա խրատ ու մխի-
թարութիւն կառ ասց անոր։

1 Երեմիա մարգարէին ՚խօսքը, որ Ներիա-
յի որդւոյն Բարուքին խօսեցաւ, երբոր անի-
կա սա խօսքերը Երեմիայեն բերնէն գիրքի
մէջ գրեց՝ Յուդայի Թագաւորին Յովսիայի
որդւոյն Յովակիմին չորրորդ տարին. ու ըսաւ,
2 Ով Բարուք, Իսրայէլի Տէր Աստուածը քե-
3 զի համար այսպէս կ'ըսէ. Դուն ըսիր, Ձե-
մա վա՛յ ինծի, վասն զի Տէրը իմ ցաւիս վը-
րայ սրտմտութիւն աւելցուց. իմ հեծութեանս
յոգնեցայ ու հանգստութիւն չեմ դտներ։
4 Ինծի ասանկ ըսես, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա
՚ես իմ չինածս պիտի փլցընեմ, ու իմ տնկա-
ծս պիտի խլեմ՝ այսինքն սա բոլոր երկիրը։
5 Եւ դուն քեզի մեծ բաներ կը փնտռտս. մի
փնտռեր, քանզի ահա ՚ես ամէն մարմնոց վրայ
չարիք պիտի բերեմ, կ'ըսէ Տէրը, բայց քու-
կեանքդ քեզի *աւարի մը պէս պիտի տամ
քու ամէն երթալու տեղուանքդ։

ԳԼ. ԽԶ

1 Երեմիա կը մարգարեանայ թէ Փարաւոնին զօրքը Եփրատին
քովը պիտի կոտրուի, 13 և թէ Նաբուգոդոնոսոր Եգիպտա-
ցին պիտի տիրէ։ 27 Իսրայէլացիները կը մխիթարի երկոց վրայ
հառնելու պատճառին վրայով։

1 Տէրոջը խօսքը որ եղաւ Երեմիա մարգարէին
՚ազգերուն վրայով։
2 Եգիպտոսի համար, Եգիպտացւոց Թագաւո-
րին ՚Փարաւոն Նեքաւովին Քարքամիսի մէջ
Եփրատ գետին քովը եղող զօրքին վրայ, որն
որ Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորը
զարկաւ՝ Յուդայի Թագաւորին Յովսիայի որ-
դւոյն Յովակիմին չորրորդ տարին։
3 ՚Ձապար ու վահան պատրաստեցէք
եւ պատերազմի մօտեցէք.
4 Ձիերը լծեցէք, ու դո՛ւք, ով ձիաւորներ,
հնձէք.
Սաղաւարտներով կայնեցէք,
Նիզակները փայլեցուցէք, զրահները հագէք։
5 Զանոնք ինչո՞ւ համար զարհուրած ՚՚ Եւ
դարձած կը տեսնեմ.
Անոնց զօրաւորները անդամ զարնուեցան,
Ու արագութ փախչելով հոնտեղ չդայեցան.
՚՚Ամէն կողմէն վախ կայ՝ կ'ըսէ Տէրը։
6 Շուտ վազողը թող չփախչի,
Ու զօրաւորը չազատի.
Անոնք հիւսիսային կողմը՝ Եփրատ գետին քովը
՚Գլորելով պիտի իյնան։
7 Ո՞վ է ասիկա՝ որ ելլեմի պէս վեր կ'ելլէ,
Որուն ջուրերը գետերուն պէս կը ծփին։
8 Եգիպտոս գետի պէս վեր կ'ելլէ,
Եւ անոր ջուրերը գետերուն պէս կը ծփին.
Ու կ'ըսէ, վեր ելլեմ, երկիրը ծածկեմ,
Քաղաքը ու անոր բնակիչները բնաջինջ ընեմ։
9 Ով ձիեր, ելէք, և ով կառքեր, կատղեցէք.
Եւ զօրաւորները թող ելլեն,
Վասն բռնող Եթէոպացիք ու Փութացիք,
Ու *աղեղ բռնող ՚՚ լարող Ղուդացիք.
10 Վասն զի ՚այսօր զօրաց Տէր Եհովային վրէժ-
խնդրութեան օրն է,
Որ իր Թշնամիներէն վրէժ առնէ.
՚Նէ սուրը պիտի ուտէ ու կշտանայ,
Եւ անոնց արիւնովը պիտի գինովնայ,
Վասն զի հիւսիսի երկրին մէջ Եփրատ գե-
տին քովը
Զօրաց Տէր Եհովան ՚զոհ ունի։
11 ՚Գաղաադ ելիր ու բալասան առ,
՚Ով եգիպտոսի կոյս աղջիկը.
Դեղերը պարապ տեղը կը շատցընես,
՚Բեզի բժշկութիւն չկայ։
12 Ազգերը քու անարգանքդ լսեցին,
Ու քու ազաղակդ երկիրը լեցուց.
Վասն զի զօրաւորը զօրաւորին վրայ գլորե-
ցաւ,
Երկուքը միասին։
13 Ա՛՚՚ է ան խօսքը՝ որ Տէրը Երեմիա մար-
գարէին խօսեցաւ, Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր
Թագաւորին գալուն ՚՚ ՚Եգիպտոսի երկիրը
զարնելուն վրայով։
14 Եգիպտոսի մէջ պատմեցէք, Մագդոլի մէջ
հրատարակեցէք,
Եւ Մեմփիսի ու Տափնոսի մէջ հրատարակեցէք
Ո՛՚ ըսէք, կայնեցէ՛ ու պատրաստ եղիր,
Վասն զի *քու բոլորտիքդ սուրը պիտի ուտէ։
15 Քու զօրաւորներդ ինչո՞ւ կործանեցան.
Անոնք չկրցան կենալ, վասն զի Տէրը զանոնք
վար ձգեց։
16 Գլորուածները շատցուց, ու ՚իրարու վրայ
իյնան.

Ու ըսին, ելիր, ու բռնաւոր սուրին երեսէն
Մեր ժողովուրդին ու մեր ծնած երկիրը դառ-
նանք։
17 Հոն կը կանչեն,
Եգիպտոսի փարաւոն Թագաւորը պարապ ա-
զազակ է.
Անիկա *է որոշուած ժամանակը անցուց։
18 Ես կենդանի եմ, կ'ըսէ *ան Թագաւորը՝
՚Որուն անունը Զօրաց Տէր է,
Ինչպէս որ Թաբոր լեռներուն մէջ է,
Ու ինչպէս որ Կարմէղոսը մինչև ծովը կ*ուգէ,
Այնպէ՛՚ ալ անիկա պիտի գայ։
19 ՚Ով եգիպտոս բնակող աղջիկ,
՚Գերութեան կարասիներ պատրաստէ քեզի.
Վասն զի Մեմփիս ամայի պիտի ըլլայ,
Ու աւերակ՝ առանց բնակիչի։
20 Եգիպտոս խիստ գեղեցիկ *երինջ մըն է,
Բայց կոտորած կու գայ. *հիւսիսէն կու գայ։
21 Եւ անոր միջը վարձքով բռնուած ՚՚երէսը դիր-
ցած զուարակներու պէս են.
Քանզի անոնք ալ դարձան, միկտեղ փախան,
չկայնեցան.
Վասն զի անոնց վրայ՝ *անոնց կորստեան օրը
Ո՛՚ անոնց այցելութեան ժամանակը հասաւ։
22 ՚Անոր ձայնը օձի *յն պէս պիտի ըլլայ,
Վասն զի զօրքով պիտի հասնին,
Եւ անոր վրայ փայտահարներու պէս տա-
պարներով պիտի գան.
23 ՚Անոր անտառը պիտի կորհին, կ'ըսէ Տէրը,
Թէպէտև *ան *՚՚ եղերէ անմխիթ են.
Քանզի անոնք *մարախէն շատ են,
Անպէս որ չեն հաշրուիր։
24 Եգիպտոսի աղջիկը ամօթով պիտի ըլլայ,
՚Հիւսիսային ժողովուրդին ձեռքը պիտի մատ-
նուի։
25 Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը կ'ըսէ,
Ահա ես *՚՚Նոյնի Ամմոնին՝ և Փարաւոնին
Ու եգիպտոսին՝ և անոր աստուածներուն ու
թագաւորներուն,
Այոհնքն փարաւոնին ու անոր ապաւինող-
ներուն այցելութիւն պիտի ընեմ.
26 Ու *զանոնք՝ անոնց հոգին փնտռողներուն
ձեռքը,
Ու Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորին
ձեռքը,
Ու անոր ծառաներուն ձեռքը պիտի մատ-
նեմ.
Եւ *անկէ ետքը առջի օրերուն պէս պիտի
բնակուի՝ կ'ըսէ Տէրը։

27 ՚Բայց դուն, ով իմ ծառայ Յակոբ, մի վախ-
նար,
Եւ, ով Իսրայէլ, մի զարհուրիր.
Քանզի ահա ես քեզ հեռուէն՝
Եւ քու սերունդդ երկնց դերութեանը եր-
կրէն պիտի ազատեմ.
Ու Յակոբ պիտի դառնայ, և հանդարտ ու
հանգիստ պիտի ըլլայ,
Եւ ընդդիմադրող պիտի չըլլայ։
28 Դուն մի վախնար, ով իմ ծառայ Յակոբ,
՚կ'ըսէ Տէրը,
Վասն զի ես քեզի հետ եմ.
Քանզի պիտի ապառնեմ *ան բոլոր ազգերը՝
Որոնց մէջը քեզ ցրուեցի,
Բայց *քեզ պիտի չապառնեմ,
Հապա քեզ չափաւորութեամբ պիտի խրա-
տեմ,
Ու քեզ բոլորովին անմեղ պիտի չհանեմ։

ԳԼ. ԽՀ

1–3 Փղշտացւոց կործանումը։

1 Տէրոջը խօսքը՝ որ Երեմիա մարգարէին եղաւ
՚փղշտացւոց վրայով՝ *դեռ փարաւոն Գա-
զան չզարկած։
2 Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Ահա *հիւսիսէն *ջուրեր կ'ելլեն,
Որ յորդած հեղղլի պէս պիտի ըլլան,
Ու երկիրը և անոր լիութիւնը,
Քաղաքը ու անոր բնակիչները պիտի կոխեն.
Եւ մարդիկ պիտի աղաղակեն,
Ու երկրին բոլոր բնակիչները պիտի ոռնան։
3 Ձիոր *երլվարներուն ամբակներուն ձայնէն,
Ձիոր կառքերուն շաչիւնէն
Ու անիւներուն չառաչիւնէն՝
Հայրերը *իրենց որդոց պիտի չնային՝
Իրենց ձեռքերը թուլնալուն համար,
4 Բոլոր փղշտացիները կորսընցընելու,
Եւ *Տիւրոսին ու Սիդոնին
Բոլոր մնացած օդնականները կոտրելու եկող
օրուանը պատճառաւ.
Քանզի Տէրը փղշտացիները՝
*Կափթորի կղզիին *մնացորդները պիտի կոր-
սընցնէ։
5 *Գազային վրայ կնաւելիւն եկաւ,
*Ասկազոն իր հովիտին մնացորդովը աւերակ
եղաւ.
Մինչև ե՞րբ *քու մարմինդ վրայ կտրածները
պիտի ընես։

6 Ով Աստէղը առաջ,
Մինչեւ ի՛րը հանդարտ չես կենալ.
քու պատեանդ դարձիր,
Հանդչէ ու լռէ։
7 Ի՞նչպէս կրնայ հանդարտ կենալ.
վասն զի Տէրը հանար հրաման տուեր է
Ասկաղոնի ու ծովեզերքի դէմ,
Հոն նշանակեր է զանիկա։

ԳԼ. ԽԸ

1 Մովաբի վրայով զօրաց Տէրը՝
Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ.
Վա՜յ Նաբաւէին, վասն զի աւերուեցաւ.
Կարիաթէմ ամչցաւ ու առնուեցաւ.
Մատղաշ ամչցաւ ու զարհուրեցաւ։
2 Մովաբ այլեւս պիտի չգարծի Եսեբոնի մէջ.
Անոր վրայ չարիք խորհեցան՝ ըսելէ,
Եկէք ու զանիկա ազգ ըլլալէն կորնչենք։
Դուն ալ, ով Մադմէն, պիտի կարուիս.
քու հետեւդ սուր կու գայ։
3 Հորոնայիմէն աղաղակի ձայն կու գայ.
Աւերում ու մեծ կոտրած կայ։
4 Մովաբ կոտրեցաւ.
Անոր պզտիկ ազաքները աղաղակ վերցուցին։
5 Լուանդի Ղուխիթի զառ՝ի վերին վրայ
Մշտ լացով պիտի ելլեն.
Քանզի Որոնայիմի զառ՝ի վայրին վրայ
Թշնամիները կոտրածէ աղաղակ լսեցին։
6 Փախէ՛ք, ձեր անձը ազատեցէ՛ք,
Եւ Նահապատի մէջին մնացեալին պէս եղէ՛ք։
7 Քանզի քու գործերուդ ու գանձերուդ ապաւինելուդ համար՝
Դուն ալ պիտի առնուիս.
Եւ Քամոս դերեւթեան պիտի երթայ
Իր քուրմերովը ու իր իշխաններովը միասին։
8 Եւ հաւէն քաղաքի վրայ կործանողը պիտի գայ,
Ու քաղաք մը պիտի չազատի.
Հովիտը պիտի կորսուի ու դաշտը պիտի աւերուի,
Ինչպէս որ Տէրը բսաւ։
9 Մովաբին թեւեր տուէ՛ք որ թռչելով փախչի.
Ու անոր քաղաքները ամայի պիտի ըլլան՝
բնակիչ չունենալով։
10 Տէրոջը գործը պնդութեամբ կատարողը անիծեալ ըլլայ,
Ու իր սուրը արիւնէն խնայողը անիծեալ ըլլայ։
11 Մովաբ իր տղայութենէն ի վեր հանդըստութեան մէջ եր,
Ու նստեր է իր մրուրին վրայ կընաստէր,
Եւ ամանէ աման չթափուեցաւ,
Ու գերութեան չգնաց.
Անոր համար իր համը իր մէջը մնաց
Ու հոտը չփոխուեցաւ։
12 Ուստի ահա օրեր կու գան, կ՚ըսէ Տէրը,
Որ անոր փոխադրողներ պիտի խրկեմ,
Ու զանիկա պիտի փոխադրեն.
Եւ անոր ամանները պիտի պարպեն,
Ու տիկերը կոտր կոտր պիտի ընեն։
13 Եւ Մովաբ Քամոսէն պիտի ամչնայ,
Ինչպէս որ Իսրայէլի տունը իր ապաւինած Բեթէլէն ամչցաւ։
14 Ի՞նչպէս կ՚ըսէք թէ Մենք կռիճներ ենք,
Ու պատերազմի համար զօրաւոր մարդիկ ենք։
15 Մովաբ աւերուեցաւ և անոր քաղաքները թշնամին բարձան,
Ու անոր ընտիր երիտասարդները մորթուելու լճին՝
կ՚ըսէ Անն Թագաւորը՝ որուն անունը Զօրաց Տէրը է։
16 Մովաբին կորուստը դալու մօտ է,
Եւ անոր պատուհասը խիստ կ՚արտորայ։
17 Ով անոր բոլորտիքը եղողներ, ամէնքդ զանիկա ողբացէ՛ք,
Ու ըսէ՛ք դուք ամէնդ որ անոր անունը գիտէ՛ք,
Զօրութեան դաւազանը՝ պարծանաց յուպը
Ի՞նչպէս կոտրեցաւ։
18 Ով Դիբոնի մէջ բնակող ազջիկ,
Փառքէն իջիր ու ծարաւութեան մէջ նստէ.
Վասն զի Մովաբը կործանողը քու վրադ պիտի ելլէ,
Եւ քու պարիսպներդ պիտի աւրէ։
19 Ճամբու վրայ կայնէ ու դիտէ,
Ով Արոերի բնակիչ,
Փախչողին ու ազատողին հարցուր
Ու ըսէ թէ Ի՞նչ եղաւ։
20 Մովաբ ամչցաւ, վասն զի կոտրեցաւ.
Հեծէծէ ու աղաղակէ.
Մովաբին աւերուիլը Առնոնի մէջ պատմեցէ՛ք։
21 Եւ դաշտային երկրին վրայ՝
Քօղոնի, Յասայի ու Մեփայաթի վրայ դատաստան եկաւ,
22 Նաեւ Դիբոնի վրայ, Նաբաւի վրայ, Բեթդիբղաթեմի վրայ,
Կրիաթեմի վրայ, Բեթգամուղի վրայ,
Ու Բեթմաւոնի վրայ,
24 Եւ Կարիովթի վրայ, ու Բոսրայի վրայ,
Ու Մովաբի երկրին բոլոր քաղաքներուն վրայ՝
Թէ հեռաւոր և թէ մօտաւոր։
25 Մովաբին եղջիւրը կորուեցաւ,
Ու բազուկը կոտրեցաւ՝ կ՚ըսէ Տէրը։
26 Զանիկա գինովցուցէ՛ք,
Վասն զի Տէրոջը դէմ հպարտացաւ,
Ու Մովաբ թող իր փսխուքին մէջը թաւալի,
Եւ ինքն ալ ծաղր ըլլայ։
27 Մի՞թէ Իսրայէլ քեզի ծաղր չեղաւ.
Անիկա գողերո՞ւ մէջ դտնուեցաւ,
Որ դուն քանի որ անոր վրայով կը խօսէիր՝
Գլուխ կը շարժէիր։
28 Ով Մովաբի բնակիչներ,
Քաղաքները թողուցէ՛ք, վէմերու մէջ բնակեցէ՛ք,
Ու փոսի բերնին քովերը իր բոյնը չինող աղաւնիին պէս եղէ՛ք։
29 Մովաբին ամբարտաւանութիւնը լսեցինք.
Անիկա խիստ ամբարտաւան է.
Անոր հպարտութիւնը, ամբարտաւանութիւնը,
Գոռոզութիւնը
Ու սրտին բարձրութիւնը լսեցինք։
30 Ես անոր սրտմտութիւնը գիտեմ, կ՚ըսէ Տէրը,
Բայց պարապ է.
Անոր մնապարծ խօսքերը պարապ պիտի ելլեն։
31 Ուստի Մովաբին համար պիտի ողբամ,
Ու բոլոր Մովաբին համար պիտի ազաղակեմ.
Կիրհարեսի մարդոցը համար սուգ պիտի բընեմ։
32 Ով Սիբամայի որթ, քու վրադ ցաղերի լացովը պիտի լամ.
Քու շառաւիղներդ ծովէն անցնելով՝
Մինչեւ ցազերի ծովը հասեր էին.
Քու աւերդ պտուղիդ վրայ և այգեհունթիդ վրայ աւարառու ինկաւ։
33 Ու ուրախութիւնը և ցնծութիւնը պիտի վերնայ.
Ես հնձաններէն գինին դադրեցուցի.
Ցնծութեամբ ընդ պիտի չկոխուի,
Ու ցնծութեան ձայն պիտի չլսուի։
34 Եսեբոնին աղաղակէն մինչեւ Եղեաղէ,
Մինչեւ Յասա իրենց ձայնը տուին,
Երեք տարեկան երինջէն պէս՝ Սեղովրէն մինչեւ Ովրոնայիմ.
Քանզի Նեմերիմի ջուրերը անգամ կ՚աւրուին։
35 Եւ Մովաբէն՝ բարձր տեղը ողջակէզ մատուցանողը,
Ու իր աստուածներուն խունկ ծխողը
Պիտի վերցնեմ կ՚ըսէ Տէրը։
36 Ես պատճառաւ իմ սիրտս Մովաբի համար սրինդներու պէս պիտի հնչէ,
Ու Կիրհարեսի մարդոցը համար իմ սիրտս սրինդներու պէս պիտի հնչէ.
Վասն զի հանոնց առացած հարստութիւնը կորսուեցաւ։
37 Քանզի համէն գլուխ կնատակ պիտի ըլլայ,
Եւ ամէն մօրուք պիտի կտրուի.
Ու ամէն ձեռքերու վրայ կտրածներ պիտի ըլլայ,
Եւ ուրկէ մէջքերու վրայ քուրձ պիտի ըլլայ։
38 Մովաբին բոլոր տանիքներուն վրայ
Ու անոր փողոցներուն մէջը բոլորովին կոծ պիտի ըլլայ,
Վասն զի Մովաբը կոտրեցի հանանկ ամանի մը պէս
Որուն մէկը չհաճիր՝ կ՚ըսէ Տէրը։
39 Ի՞նչպէս կոտրեցաւ Մովաբ,
Ու ի՞նչպէս ամօթով կռնակ դարձուց՝ ըսելէ պիտի ողբան.
Ու Մովաբ ամէն իր բոլորտիքը եղողներուն՝
Խայտառակութեան ու սոսկումի դարձած պիտի ըլլայ։
40 Վասն զի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Ահա Իւրաքանչիւր արծիւի պէս պիտի թռչի,
Ու իր թեւերը Մովաբի վրայ պիտի տարածէ։
41 Քաղաքները կ՚առնուին,
Եւ բերդերը կը նուաճուին,
Ու այն օրը Մովաբի զօրաւորներուն սիրտը
Իր երկանցը մէջ եղող կնկան սրտին պէս պիտի ըլլայ։
42 Եւ Մովաբ ժողովուրդ ըլլալէն պիտի կորսուի,
Վասն զի Տէրոջը դէմ հպարտացաւ։
43 Ով Մովաբի բնակիչ,
Քու վրադ վախ, դուբ ու որոգայթ պիտի ըլլայ՝ կ՚ըսէ Տէրը։
44 Վախէն փախչողը դուբը պիտի իյնայ,
Եւ դուբէն ելլողը որոգայթի մէջ պիտի բռնուի.
Քանզի դանոր վրայ՝ Մովաբին վրայ
Անոնց այցելութեան տարին պիտի բերեմ՝ կ՚ըսէ Տէրը։
45 Ուժէն փախչողները՝ Եսեբոնի հովանիին տակը կայնեցան.

Բայց Իսերենէն կրակ՝
Ու Սհեռնին մէջէն բոց ելաւ,
Եւ Մովաբին Ծայրը
Ու ազաղակողներուն գագաթը կերաւ։
46 *Վա՛յ քեզ, Մովաբ,*
Քամոսի ժողովուրդը կորսուեցաւ.
Քանզի քու տղաքներդ գերի առնուեցան
Ու աղջիկներդ գերութեան ։ՅՊԸ։
47 *Բայց Ետքի օրերը*
Մովաբին գերութիւնը պիտի դարձընեմ, կ'ըսէ Տէրը։

Մովաբին դատաստանը մինչև հոս է։

ԳԼ· ԽԹ

1 ԶԱմմոնացւոց դատաստանը· 6 անոնց գերեզաբձութիւնը։ 7 Եդոմի, 23 Դամասկոսի, 28 Կեդարի, 30 Հասորի, 34 ու Եղամի դատաստանները։ 50 Եղամի գերեզաբձութիւնը։

1 ՈՒ Ամմոնի որդւոցը վրայով Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Միթէ Իսրայէլ տղաքներ չունի՞.
Միթէ անոնց ժառանգ չունի՞.
Ինչո՞ւ Մելգոմ ։Գադին ժառանգ եղաւ,
Ու իր ժողովուրդը անոր քաղաքներուն մէջ բնակեցաւ։
2 *Ասոր համար ահա օրերը կու գան, կ'ըսէ Տէրը,*
Որ Ամմոնի որդւոցը ։Ռաբբային մէջ
Պատերազմի աղաղակ լսել պիտի տամ.
Ու անոնք աւերակներու դէզ պիտի ըլլայ,
Եւ անոր ։գեղերը կրակով պիտի այրեն.
Ու Իսրայէլ իրեն տիրողներուն վրայ պիտի տիրէ՝ կ'ըսէ Տէրը։

3 *Ողբա, ով Եսբոն, վասն զի Գայն կորսուեցաւ.*
Աղաղակեցէք, ով Ռաբբայի աղջիկներ,
։Քուրձեր հագէք, լացէք
Ու ցանգ ցանգ վազեցէք.
Վասն զի ։Մելգոմ գերութեան կ'երթայ
Իր ։քուրմերովը ու իշխաններովը միասին։
4 *Ինչո՞ւ ։ո Հովիտներովդ կը պարծիս.*
Քու Հովիտդ աւրեցաւ, ով ։ապստամբ աղջիկ,
Որ քու գանձերուդ ապաւիներ էիր,
։Ո՝ կ'ըսէիր Թէ իմ վրաս ո՞վ կրնայ գալ։
5 *Ահա ես՝ կ'ըսէ զօրաց Տէր Եհովան,*
Քու վրադ վախ պիտի բերեմ
Ամէն բոլորտիքդ եղողներէն,
Եւ ամէն մէկը իր առջեւի ճամբան երկոցէ՝ պիտի ցրուիք,
Ու փախստականները ժողվող պիտի չըլլայ։
6 *Եւ ետքին եաքը Ամմոնի որդւոցը գերութիւնը*
Պիտի դարձընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը։

7 ։Եդոմի վրայով զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
։Աբդեօք թեմանի մէջ՝ ալ խնամատարութիւն չը՞կայ.
Ո՞։ Հանճարեղներէն խորհուրդը կորսուեցա՞ւ.
Անոնց խնամատարութիւնը հատա՞ւ։
8 *։Փախէք, դարձէք, խորունկ տեղուանք բնակեցէք,*
Ով ։Դեդանի բնակիչներ,
Վասն զի Եսաւին կորուստը՝
Անոր այցելութիւն ըրած ժամանակս անոր վրայ կը բերեմ։
9 *Թէ որ ։բեղի կթողներ գային՝*
Միթէ ճիւեր պիտի չթողուի՞ն.
Թէ որ գիշերով գողեր ։ՅՊԸ՝
Իրենց բաւական եղածին չափ պիտի յափշտակէին։
10 *։Բայց ես Եսաւը մերկացուցի,*
Անոր ծածուկ տեղերը բացի,
Ու անկից պահուըտելու կարող չէ.
Անոր զաւակները, անոր եղբայրները ու անոր դրացիները կորսուեցան,
Եւ ։ինքը չկայ։
11 *Որբերդ թող տուր, ես զանոնք ողջ կը պահեմ.*
Ու քու որբևարիներդ թող ինծի ապաւինին։
12 *Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ.*
Ահա ։անոնք որ բաժակը խմելու պարտաւոր չէին, անշուշտ պիտի խմեն.
Իսկ դուն բոլորովին անպատիժ պիտի մնաս.
Անպատիժ պիտի չմնաս,
Հապա անպատճառ պիտի խմես։
13 *Վասն զի ։իմ անձիս վրայ երդումով կ'ընեմ, կ'ըսէ Տէրը,*
Որ ։Բոսրա ամայութիւն, նախատինք, աւերակ ու անէծք պիտի ըլլայ,
Եւ անոր ամէն քաղաքները յաւիտենական աւերակներ պիտի ըլլան։
14 *։Տէրոջը կազմնակ լուր լսեցի,*
Ու ազգերուն դեսպան խրկուած է՝ ։ը՝ կ'ըսէ՝
Ժողովուեցէք և անոր վրայ գացէք
Ու պատերազմի ելէք.
15 *Քանզի ահա քեզ ազգերու մէջ պզտիկ՝*
Ո՛։ մարդոց մէջ անարգ ըլլի։
16 *Քու ահաւորութիւնդ՝ քու սրտիդ հպարտութիւնը քեզ խաբեցին,*
Ով վէմին խոռոչներուն մէջը բնակող
Ու բարձր բլուրները փակչող.
։Թէև քու ։ըղոյնդ արծիւի պէս բարձրերը չինես,
։Քեզ անկից պիտի իջեցընեմ, կ'ըսէ Տէրը։

17 *Ու Եդոմ ամայի պիտի ըլլայ.*
։Ամէն ումն անցնողը պիտի հիանայ,
Եւ անոր բոլոր հարուածներուն համար պիտի սուլէ։
18 *։Սոդոմի ու Գոմորի և անոր չրջակայ ։ըն՝ ներուն կործանմանը պէս, կ'ըսէ Տէրը,*
Հոն ։ը մարդ մը պիտի չնստի,
Ու անոր մէջ մարդու զաւակ պիտի չբնակի։
19 *։Ահա առիւծի պէս ամուր բնակարանին վրայ պիտի ելլէ՝*
։Յորդանանու ։ը՝ եբուն յորդելէն.
Բայց անոր վրայէն չուտով պիտի փախցընեմ զանիկա.
Եւ ո՞վ է ան ընտրեալը՝ որ անոր վրայ դնեմ.
Վասն զի ։ինծի նման ո՞վ կայ.
Ու ։ինծի հետ ո՞վ պիտի վիճաբանի.՝՝
Եւ ո՞վ է ան հովիւը որ իմ առջեւս պիտի կենայ։
20 *։Անոր համար Եդոմի վրայով Տէրոջը խորհած խորհուրդը՝*
Ու Թեմանի բնակիչացը վրայով մտածած մտածումները ։ը՝ մի՞ւսկ ըրէք.
Հօտին պիտիս պզտիկը անպատճառ պիտի քշէ զանոնք,
Անշուշտ անոնց բնակարանները անոնց հետ պիտի աւրէ։
21 *։Անոնց ։իյնալուն ձայնէն երկիրը կը չարժի.*
Աղաղակին ձայնը մինչև Կարմիր ծովը կը լսուի։
22 *Ահա ։ընթռչի արծիւի պէս բարձրանալով պիտի թռչի,*
Ու իր թևերը Բոսրայի վրայ պիտի տարածէ.
Եւ ան օրը Եդոմի զօրաւորներուն սիրտը
Իր երկանցը մէջ եղող կնկան սրտին պէս պիտի ըլլայ։

23 ։Դամասկոսի վրայով։
Եմաթ ու Արփադ ամչցան,
Քանզի դէշ լուր լսեցին՝՝ մաշեցան.
։Ովկեան մէջը տատապանք կայ,
Ու՝ անիկա չկրնար հանգարտիլ։
24 *Դամասկոս տկարացաւ,*
Փախչելու դարձաւ,
Արհաւիրքը անոր վրայ հասաւ.
Ցանկիկա ծննդական կնոջ պէս ։նեղութիւն ու ցաւեր բռնեցին։
25 *։Ի՞նչպէս չթողուեցաւ երևելի քաղաքը՝*
Իմ ուրախութեանս քաղաքը։
26 *։Ասոր անոր կոփիճները իր հրապարակներուն մէջ պիտի իյնան,*

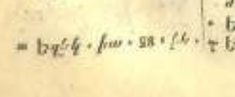

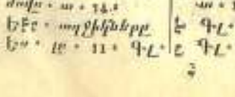

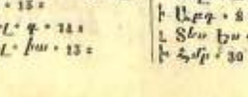

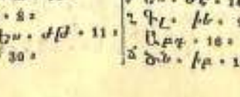

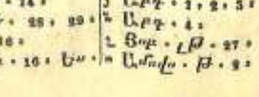

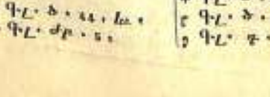

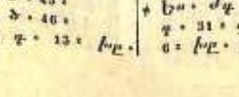

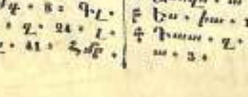

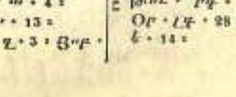

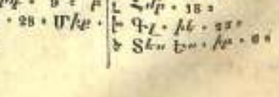

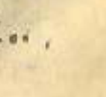

Եւ ՙզանոնք առ բոլոր հովիւերուն պիտի ցրուեմ.
Ու պիտի չըլլայ մէկ ազգ մը, որուն եղամի
փախստականները չերթան։
37 Ու եղամացիք իրենց թշնամիներուն առջեւը
Եւ իրենց հոգին փնտռողներուն առջեւը պի-
տի վախցընեմ,
Ու անոնց վրայ պատուհաս պիտի բերեմ,
Այսինքն իմ սաստիկ բարկութիւնս, կ՚ըսէ
Տէրը,
ՙԵւ անոնց եռանէն առաւ պիտի խրկեմ,
Մինչեւ որ զանոնք հատցընեմ։
38 Ու ՙիմ աթոռս եղամի մէջ պիտի դնեմ,
Եւ անկէ թագաւոր ու իշխաններ պիտի կոր-
սընցնեմ՝ կ՚ըսէ Տէրը։
39 Բայց վերջի օրերը
Եղամի դերութիւնը պիտի դարձնեմ՝ կ՚ըսէ
Տէրը։

ԳԼ. Ծ

1։ 8։ 21։ 33 Բաբիլոնի գաւառաանունք։ 2։ 17։ 33 Իսրայէլի փոխ-
կոչիչը։

1 ՙԲաբիլոնի վրայով՝ հազդէացւոց երկրին
վրայով երեմիա մարգարէին ձեռքով Տէ-
րոջը խօսած խօսքը։
2 Ազգերուն մէջ պատմեցէք.
Հրատարակեցէք ու դրօշ վերցուցէք.
Հրատարակեցէք ու մի ծածկէք, ու ըսէք,
Բաբիլոն առնուեցաւ, ՙԲէլ ամչցաւ,
Մարդուկ կատրեցաւ,
ՙՆոր արձանները ամչցան,
Անոր կուռքերը կոտրտեցան։
3 ՙՎասն զի անոր վրայ հիւսիսէն ՙազգ մը ելաւ,
Անիկա անոր երկիրը աւերակ պիտի ընէ,
Ու հոն բնակիչ պիտի չմնայ.
Մարդ ու մինչեւ անասուն պիտի փախչին երթան։
4 Այն օրերը ու այն ժամանակը, կ՚ըսէ Տէրը,
Իսրայէլի որդիքը՝ Ներսէհ ու Յուդայի որ-
դիքը միասին պիտի գան,
ՙԼալելով ու լալով պիտի երթան,
ՙԵւ իրենց Տէր Աստուածը պիտի փնտռեն։
5 Սիոնի համար պիտի հարցընեն՝
Իրենց երեսը դէպ ՚ի հոն դարձընելով.
Եկէք ու Տէրոջը յարինք
ՙՅաւիտենական ուխտով մը
Զոր չմոռցուի։
6 Իմ ժողովուրդս ՙկորսուած ոչխարներու պէս
եղաւ,
Զանոնք իրենց հովիւները մոլորցուցին,
Զանոնք ՚լեռներու վրայ պատրաստցուցին.
Անոնք ՚լերան ՚ի վրայ գացին,
Ու իրենց մահաբատեղը մոռցան։
7 Ամէն գտնողները ՙզանոնք կերան.
Ու ՙանոնց թշնամիները ըսին,
ՙՄենք յանցանք չունինք,
Վասն զի անոնք ՙարդարութեան բնակարան
եղող Տէրոջը դէմ՝
Ու ՚իրենց հայրերուն յոյսը եղող Տէրոջը
դէմ մեղք գործեցին։
8 ՙԲաբիլոնի միջէն փախէք,
Ու Քաղդէացւոց երկրէն ելէք,
Եւ հօտերուն առջեւէն ՙերթալ նոխազներուն
պէս եղէք։
9 ՙՔանզի ահա ես Բաբիլոնի վրայ
Հիւսիսի երկրէն մեծ ազգերու ժողովք
Պիտի արթընցնեմ ու հանեմ,
Եւ ՙանոր առջեւը դունդերով պիտի շարուին,
Անկէ պիտի առնուի.
Անոնց նետերը՝ յաջողակ պատերազմողի ՚ե-
րեսն պիտի
ՙԴարձ պիտի չդառնան։
10 Եւ Քաղդէացւոց երկիրը աւար պիտի ըլլայ,
Ո՞ր ՙզանիկա բոլոր թալլողները պիտի կշտա-
նան՝ կ՚ըսէ Տէրը։
11 ՎՈրովհետեւ դուք ուրախացաք ու ծնդացիք,
Ով իմ ժառանգութեան կողոպտիչները,
Որովհետեւ դուք մեծցաք ինչպէս ՙկանանչ
խոտերու մէջ արածուող՝ ՎերնիՀի
պէս ցոփիկեցիք,
Ու երիվարներու պէս վրնջեցիք.
12 Ձեր մայրը խիստ ամչցաւ.
Ձեզ ծնանողը ամօթով եղաւ.
Ահա անիկա ազգերուն յետինը,
Անապատ, անջուր ու ամայի պիտի ըլլայ։
13 Տէրոջը բարկութեանը պատճառաւ հոն մարդ
պիտի չբնակի,
ՙՀապա բոլորովին ամայի պիտի ըլլայ.
ՎԲաբիլոնէն ամէն անցնողը
Անոր բոլոր հարուածներուն վրայ
Պիտի հիանայ ու պիտի սուլէ։
14 ՎԲաբիլոնին դէմ շուրջնանակի շարուեցէք,
Ով բոլոր Հաղեղ լարողներ,
Անոր նետեցէք, նետին մի խնայէք,
Քանզի անիկա Տէրոջը դէմ մեղք գործեց։
15 Անոր դէմ շուրջնանակի ազաղակ վերցուցէք.
Անիկա ՙիր ձեռքը տուաւ.
Անոր հիմերը կործանեցան,
ՙԱնոր պարիսպները աւերեցան,
Վասն զի Տէրոջը վրէժխնդրութիւնն է.
Անկէ վրէժ առէք,
Անոր ՙլերանէ ՙի՞նչ որ ըրաւ ըրէք։
16 Բաբիլոնէն սերմնացողը ու հնձոց ժամանակը
մանգաղ բռնողը կատրեցէք.
Բռնաւոր սուրին երեսէն
ՎԱմէն մարդ իր ժողովուրդին պիտի դառնայ,
Ու ամէն մարդ իր երկիրը պիտի փախչի։
17 Իսրայէլ ՙմոլորեալ ոչխար մըն է,
ՙԱրիւծները զանիկա հալածեցին.
Ջանիկա նախ ՙԱսորեստանի թագաւորը կե-
րաւ,
Ու ետքը աս ՙԲաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորը անոր ոսկորները կրծեց։
18 Ասոր համար զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Ա-
ստուածը այսպէս կ՚ըսէ.
Ահա ես Բաբիլոնի թագաւորին ու անոր երկ-
րին այցելութիւն պիտի ընեմ,
Ինչպէս որ Ասորեստանի թագաւորին այցելու-
թիւն ըրի։
19 Եւ իսրայէլը իր բնակարանը պիտի դարձընեմ,
Ու կարմելոսի և Բասանի մէջ պիտի արածի,
Ու անոր հոգին Եփրեմի լեռանը վրայ
Ու Գաղաադու վրայ պիտի կշտանայ։
20 Այն օրերը ու այն ժամանակը, կ՚ըսէ Տէրը,
ՙԻսրայէլին անօրէնութիւնը պիտի փնտռուի,
Բայց անիկա ՙոչինչ պիտի չունենայ.
Եւ Յուդային մեղքերը՝ ՚ես ներողն եմ,
Բայց պիտի չգտնուին.
Վասն զի ՙիմ պահած մնացորդներուս ներում
պիտի ներեմ։
21 ՙՄերաթայիմի երկրին վրայ
Եւ ՚†Փակուդի բնակիչներուն վրայ ելիր.
Անոնց ետեւէն սուր,
Ու նզովածի պէս բնաջինջ ըրէ, կ՚ըսէ Տէրը,
Եւ ՚ըեզի ամէն պատուիրածիս պէս ըրէ։
22 ՙԵրկրին մէջը պատերազմի ձայն
Ու մեծ կոտորած կայ։
23 Բոլոր ՙերկրին մուրճը ի՞նչպէս կտրեցաւ ու
մանրեցաւ,
Բաբիլոն ազգերուն մէջ ի՞նչպէս աւերակ ե-
ղաւ.
24 Քեզի որոգայթ լարեցի ու բռնուեցար, ով
Բաբիլոն,
Բայց դուն չգիտցար.
Գտնուեցար ու ձեռք անցար,
Վասն զի Տէրոջը դէմ հակառակեցար։
25 Տէրը իր զինասանը բացաւ
Ու ՙիր բարկութեան զէնքերը հանեց,
Քանզի Քաղդէացւոց երկրին մէջ
Զօրաց Տէր Եհովան գործ ունի։
26 Երեւե- ծայրէն անոր վրայ եկէք,

* Սալ. Ն̈է. 8։ Հմմ. 29։ Յայտ. Ժբ. 6։
† Եր. Ժգ. 18։ ԳԼ. Ծ. 45։ Զ. ապ. բ. 7։ Յայտ. Ժբ. 4։
‡ Եր. Ժգ. 1։ Ամո. Ա. 1։ Սոփ. Ա. 1։ Եր. Խ. 1։
§ Եր. խզ. 1։ ԳԼ. Ծ. 41։
¶ Ես. ԼԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
# Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
** Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
†† Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
‡‡ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
§§ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
¶¶ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
*** Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
††† Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
‡‡‡ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
§§§ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
¶¶¶ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։

ՙԱնոր իր ըրածին համեմատ ըրէք։
16 Բաբիլոնէն սերմնացողը ու հնձոց ժամանակը
մանգաղ բռնողը կատրեցէք.
Բռնաւոր սուրին երեսէն
ՎԱմէն մարդ իր ժողովուրդին պիտի դառնայ,
Ու ամէն մարդ իր երկիրը պիտի փախչի։
17 Իսրայէլ ՙմոլորեալ ոչխար մըն է,
ՙԱրիւծները զանիկա հալածեցին.
Ջանիկա նախ ՙԱսորեստանի թագաւորը կե-
րաւ,
Ու ետքը աս ՙԲաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորը անոր ոսկորները կրծեց։
18 Ասոր համար զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Ա-
ստուածը այսպէս կ՚ըսէ.
Ահա ես Բաբիլոնի թագաւորին ու անոր երկ-
րին այցելութիւն պիտի ընեմ,
Ինչպէս որ Ասորեստանի թագաւորին այցելու-
թիւն ըրի։
19 Եւ իսրայէլը իր բնակարանը պիտի դարձընեմ,
Ու կարմելոսի և Բասանի մէջ պիտի արածի,
Ու անոր հոգին Եփրեմի լեռանը վրայ
Ու Գաղաադու վրայ պիտի կշտանայ։
20 Այն օրերը ու այն ժամանակը, կ՚ըսէ Տէրը,
ՙԻսրայէլին անօրէնութիւնը պիտի փնտռուի,
Բայց անիկա ՙոչինչ պիտի չունենայ.
Եւ Յուդային մեղքերը՝ ՚ես ներողն եմ,
Բայց պիտի չգտնուին.
Վասն զի ՙիմ պահած մնացորդներուս ներում
պիտի ներեմ։
21 ՙՄերաթայիմի երկրին վրայ
Եւ ՚†Փակուդի բնակիչներուն վրայ ելիր.
Անոնց ետեւէն սուր,
Ու նզովածի պէս բնաջինջ ըրէ, կ՚ըսէ Տէրը,
Եւ ՚ըեզի ամէն պատուիրածիս պէս ըրէ։
22 ՙԵրկրին մէջը պատերազմի ձայն
Ու մեծ կոտորած կայ։
23 Բոլոր ՙերկրին մուրճը ի՞նչպէս կտրեցաւ ու
մանրեցաւ,
Բաբիլոն ազգերուն մէջ ի՞նչպէս աւերակ ե-
ղաւ.
24 Քեզի որոգայթ լարեցի ու բռնուեցար, ով
Բաբիլոն,
Բայց դուն չգիտցար.
Գտնուեցար ու ձեռք անցար,
Վասն զի Տէրոջը դէմ հակառակեցար։
25 Տէրը իր զինասանը բացաւ
Ու ՙիր բարկութեան զէնքերը հանեց,
Քանզի Քաղդէացւոց երկրին մէջ
Զօրաց Տէր Եհովան գործ ունի։
26 Երեւե- ծայրէն անոր վրայ եկէք,

* Սալ. Ն̈է. 8։ Հմմ. 29։ Յայտ. Ժբ. 6։
† Եր. Ժգ. 18։ ԳԼ. Ծ. 45։ Զ. ապ. բ. 7։ Յայտ. Ժբ. 4։
‡ Եր. Ժգ. 1։ Ամո. Ա. 1։ Սոփ. Ա. 1։ Եր. Խ. 1։
§ Եր. խզ. 1։ ԳԼ. Ծ. 41։
¶ Ես. ԼԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
# Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
** Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
†† Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
‡‡ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
§§ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
¶¶ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
*** Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
††† Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
‡‡‡ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
§§§ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
¶¶¶ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։

Ջանիկա չեղջերու պէս դիզեցէք,
Զանիկա չեղջերու պէս զանիկա բնաջինջ ըրէք.
Ու նզովածի պէս զանիկա բնաջինջ ըրէք.
Անոր մնացորդ մը չմնայ։
27 Անոր բոլոր ՙզուարահներուն կոտորածցուցէք,
Թող անոնք սպանդանոցը իջնեն.
Վա՛յ անոնց, քանզի անոնց օրը՝
ՙԱնոնց այցելութեան ժամանակը հասած է։
28 Բաբիլոնի երկրէն փախչողներուն ու ազա-
տուածներուն ձայնը ՙե՜ն ՙե՜ն,
Որ մեր Տէր Աստուծոյն վրէժխնդրութիւն՝
Անոր տաճարին վրէժխնդրութիւնը ՙՍիոնի
մէջ պատմէ։
29 Բաբիլոնի վրայ ‡ազեղնաւորները կանչեցէք.
ՙՈվ բոլոր ազեղ լարողներ,
Անոր բոլորտիքը անոր դէմ բանակեցէք.
Ջըլլայ որ մարդ մը ազատի,
ՎԱնոր իր գործոցը համեմատ հատուցում ը-
րէք,
Անոր իր ամէն ըրածին համեմատ ըրէք.
ՙՎասն զի անիկա Տէրոջը դէմ՝
Իսրայէլի Սուրբին դէմ հպարտութիւն ըրաւ։
30 ՙՈւստի անոր կարճենները իր հրապարակնե-
րուն մէջը պիտի իյնան,
Եւ անոր բոլոր պատերազմական մարդիկը
Այն օրը բնաջինջ պիտի ըլլան, կ՚ըսէ Տէրը։
31 Ահա ես քեզի դէմ եմ, ով հպարտ,
կ՚ըսէ զօրաց Տէրը Եհովան.
Քանզի ՙքու օրդ՝ քեզի այցելութիւն ընելու
ժամանակս հասած է։
32 Եւ հպարտը գլորելով պիտի իյնայ,
Ու մէկը պիտի չըլլայ որ զանիկա վերցընէ.
Եւ ՙանոր քաղաքներուն մէջը կրակ պիտի
բռընկցընեմ,
Որ անոր բոլոր չրջակայ տեղուանքը պիտի
ուտէ։
33 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Իսրայէլի որդիքը ու Յուդայի որդիքը միա-
տեղ ղրկանք կրեցին.
Ու անոնց բոլոր գերեվարները զանոնք բռնե-
նցին,
Ո՛ չէն ուզեր զանոնք արձակել։
34 ՙԱնոնց փրկիչը զօրաւոր է,
ՎԱնոր անունը Զօրաց Տէր է.
Անիկա անշուշտ անոնց դատին չատադով պի-
տի ըլլայ,
Որպէս զի երկրին հանդստութիւն տայ,
Ու Բաբիլոնի բնակիչները խռովէցընէ։
35 Տէրը կ՚ըսէ որ Քաղդէացւոց վրայ
Ու Բաբիլոնի բնակիչներուն վրայ

† ԳԼ. Ծ. 54։
‡ Ես. Ժգ. 6։ ԳԼ. Ծ. 20։
§ ԳԼ. Ծ. 8։ 31։ 39։ 57։ Դան. Ե. 30։ 31։
¶ Ես. Ժգ. 8։
# Սալ. Ն̈է. 12։ Ես. ԼԶ. 1։ Եր. Խ. 1։

† Եր. Ծ. 41։
‡ Ես. ԽԶ. 14։ Եր. Խ. 1։
§ Եր. խզ. 1։ ԳԼ. Ծ. 41։
¶ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
# Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
** Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
†† Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
‡‡ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
§§ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
¶¶ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
*** Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
††† Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
‡‡‡ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
§§§ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։
¶¶¶ Ես. ԽԶ. 1։ Եր. Խ. 1։

եւ ՙանոր իշխաններուն ու ՚հմայտաւններուն
վրայ սուր կ՚ելլայ ։
36 Ծառայօններուն վրայ սուր կ՚ելլայ, ու պիտի
խենթենան ։
Անոր կռիճներուն վրայ սուր կ՚ելլայ, ու
պիտի զարհուրին ։
37 Անոր ձիերուն ու կառքերուն վրայ
եւ անոր մէջը եղող Ժողովր խառնիճաղանճ
բազմութեանը վրայ սուր կ՚ելլայ,
Ու Վնիկներու պէս պիտի ըլլան ։
Անոր գանձերուն վրայ սուր կ՚ելլայ, ու պիտի
յափշտակուին ։
38 ՚Անոր ջուրերուն վրայ չորութիւն կ՚ելլայ, ու
պիտի ցամքին ։
Քանզի անիկա Դրօշակներու երկիր է,
Ու էշին կուռքերով կը յիմարին ։
39 ՚Անոր համար հոն վայրենի կատուներ ու բո-
րենիներ պիտի բնակին,
Ու հոն չայլամներ պիտի բնակին ։
Եւ անիկա մէյմըն ալ մարդաբնակ պիտի
չըլլայ,
Ու ազգ ազգ հոն բնակիչ պիտի չըլլայ ։
40 ՚Աստուծոյ կործանած Սոդոմին ու Գոմորին
եւ անոր չրջակայ Ժողովներուն պէս, կ՚ըսէ
Տէրը,
Հոն ՚ը մարդ մը պիտի չնստի,
Եւ անոր մէջ մարդու զաւակ պիտի չբնակի ։
41 ՚Ահա հիւսիսէն ժողովուրդ կու գայ,
Ու մեծ ազգ ևւ շատ թագաւորներ
երկրիս ծայրերէն պիտի արթննան ։
42 Նետ ու նիզակ կը կրեն,
՚Անոնք անգութ ու անողորմ են ։
՚Անոնց ձայնը ծովու պէս կը գոռայ,
Եւ անոնք ձիերու վրայ կը հեծնեն,
Ու պատերազմող մարդու պէս
Քեզի դէմ կը շարուին, օվ Բաբելոնի աղ-
ջիկ ։
43 Երբոր Բաբելոնի թագաւորը անոնց լուրը լը-
սեց,
Անոր ձեռքերը թուլցան ։
՚Նեղութիւնը չրջապատեց զանիկա
Ինչպական կնոջ երկանցը պէս ։
44 ՚Ահա անիկա առիւծի պէս ամուր բնակարա-
նին վրայ պիտի ելլէ
Յորդանանու ջուրերուն յորդելէն ։
Բայց անոր վրայէն չուռով պիտի փախցնեմ
զանոնք ։
Եւ ո՞վ է ան ընտրեալը՝ որ անոր վրայ դնեմ։
վասն զի ինծի նման ո՞վ կայ,
Ու ինծի հետ ո՞վ պիտի վիճաբանի ։
45 Անոր համար ազգերը ՚Բաբելոնի վրայով Տէրոջը խոր-
հած խորհուրդը՝
Ու ՚Քաղդէացւոց երկրին վրայ մտածած մի-
տածմունքը մոխիկ ըրէք ։
Հօտին պիտի ոլորիկը անպատճառ պիտի քշէ
զանոնք ։
Անշուշտ անոնց բնակարանները անոնց հետ
պիտի աւրէ ։
46 ՚Բաբելոնին առնուելուն ձայնէն երկիրը կը
շարժի,
Ու ազգերուն մէջ աղաղակ կը լսուի ։

ԳԼ · ԾԱ.

1 Աստուծոյ անպատ գաւառաւանը Բաբելոնի դէմ։ 59 Երեմիա
ա մարգարէութեանն առանը Սարայիային կու տայ որ Եփ-
րատ գետը նետէ ՚ի նշան Բաբելոնի յաւիտենական կործան-
մանը ։

1 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ·
Ահա ես Բաբելոնի վրայ
Ու իմ Թշնամիներուս մէջտեղը բնակողներուն
վրայ
՚Ապականիչ հով մը պիտի հանեմ ։
2 Եւ Բաբելոնի վրայ ՚հողացներ պիտի խրկեմ,
Ու զանիկա պիտի հողն ևւ անոր երկիրը պի-
տի պարպեն ·
՚Վասն զի պատուհասին օրը՝ անոր վրայ ամէն
կողմէն պիտի դան ։
3 ՚Աղեղնաւորը պիտի լարէ իր աղեղը աղեղնա-
ւորին դէմ
Ու իր զրահովը հպարտացողին դէմ ·
Եւ անոր երիտասարդներուն մի խնայէք,
՚Անոր բոլոր զօրքը նզովածի պէս բնաջինջ
ըրէք ։
4 Ու Քաղդէացւոց երկրին մէջ սպաննուածներ՝
Եւ ՚անոր հրապարակներուն մէջը խոց-
ոտուածներ պիտի լինան ։
5 ՔանզիԻսրայէլ ու Ցուդա իր Աստուծմէն՝
Զօրաց Տէրոջմէն չէրժռուեցաւ,
Թէպէտև անոնց երկիրը Իսրայէլի Սրբոյն դէմ
Յանցանքով լեցուեցաւ ։
6 ՚Բաբելոնի մէջէն փախէք,
Ու ամէն մարդ Թող իր անձը ազատէ,
Որ անոր անօրէնութեամբը չկործանիք ·
Քանզի ՚ատիկա Տէրոջը վրէժխնդրութեան
ժամանակն է,
՚Ինքը անոր հատուցում պիտի ընէ ։
7 ՚Բաբիլոն Տէրոջը ձեռքին մէջ
Բոլոր երկիրը գինովցնող ոսկի գաւաթ եղաւ ·
՚Անոր գինիէն ազգերը խմեցին,

Անոր համար ազգերը ՚յիմարեցան ։
8 Բաբելոն յանկարծ ՚ինկաւ կտրեցաւ,
՚Անոր վրայ ողբացէք ·
՚Անոր վէրքին համար բալասան առէք,
Գուցէ բժշկութիւն դտնէ ։
9 Բաբելոնին դեղ ըրինք, բայց բժշկութիւն
չդտաւ ·
Զանիկա թողէք, ու ՚ամէն մէկիդնիս իր եր-
կիրը երթայ ·
՚Վասն զի անոր դատաստանը մինչև երկինքը
հասաւ,
Ու մինչև ամպերը ելաւ ։
10 Տէրը ՚մեր արդարութիւնը երեան հանեց ·
Եկէք՝ ու Սիովնի մէջ
՚Մեր Տէր Աստուծոյն գործը պատմենք ։
11 ՚Նետերը փայլեցուցէք, վահանները առէք ·
՚Տէրը Մարաց թագաւորներուն հոգին ար-
թնցուց,
՚Քանզի Բաբելոնի վրայով խորհեցաւ որ զա-
նիկա բնաջինջ ընէ ·
՚Վասն զի ասիկա ՚Տէրոջը վրէժխնդրութիւնը՝
Իր տաճարին վրէժխնդրութիւնն է ։
12 ՚Բաբելոնի պարիսպներուն դէմ դրօշ վերցու-
ցէք,
Պահապան զօրքը ուժովցուցէք,
Դէտեր կարգեցէք, դարաններ պատրաստե-
ցէք ·
Քանզի Տէրը որոշեց,
Եւ Բաբելոնի բնակչացը վրայով ըսած խօսքը
Ի գործ դրաւ ։
13 ՚Ով չատ չուրերու քով բնակող ՝՝ չատ գան-
ձեր ունեցող,
Քու վախճանդ ՝՝ քու ագահութեանդ չափը
եկաւ ։
14 ՚Զօրաց Տէրը իր անձին վրայ երդուաւ ըրաւ՝
ըսելով,
Անշուշտ քեզ Մարախի քաշ-ընեմ չափ մար-
դոցմով պիտի լեցընեմ ·
Ու ՚քու վրադ բարձր ձայնով պիտի պոռան ։
15 ՚Երկիրը իր զօրութեամբը շինեց,
Աշխարհը իր իմաստութեամբը հաստատեց,
Ու Երկինքը իր խորհրդովը տարածեց ։
16 ՚Երբոր իր ձայնը կու տայ՝ երկնից մէջ ջու-
րերու բազմութիւն կ՚ելլայ,
Եւ ՚երկրի ծայրերէն չոգիներ կը հանէ ·
Անձրևի համար փայլակներ կը շինէ,
Ու հով կը հանէ իր չտեմարաններէն ։
17 ՚Ամէն մարդ դիտութենէ ՚զուրկ՝ անասուն
դարձաւ,

Ամէն ոսկերիչ ՚ը քանդակած կուռքին պատ-
ճառաւ ամօթով եղաւ ·
՚Վասն զի իր ձուլածոյ կուռքը ստութիւն է,
Ու անոնք հոգի չունին ։
18 ՚Անոնք ունայնութեան ևւ խաբէութեան գործ-
քեր են ·
Անոնց պատկերութիւն եղած ատենը անոնք պի-
տի կորսուին ։
19 ՚Յակոբին Բաժինը ասոնց պէս չէ,
՚Վասն զի անիկա ամէն բաներ Ստեղծողն է,
Ու Իսրայէլ անոր ժառանգութեանը վիճակն է ·
Եւ անոր անունը ԵՀովայ Սաբաւոթի է ։
20 ՚Դուն իմ կռանս՝ պատերազմական գործիքս
ես ·
Եւ քեզմով ազգեր պիտի կոտրեմ,
Ու քեզմով թագաւորութիւններ պիտի աւ-
բեմ,
21 Եւ ձին ու անոր հեծեալը քեզմով պիտի կոտ-
բեմ,
Ու կառքը և անոր վրայ հեծնողը քեզմով
պիտի կոտրեմ,
22 Ու քեզմով մարդը ու կինիկը պիտի կոտրեմ,
Եւ քեզմով ՚ծերը ու երիտասարդը պիտի
կոտրեմ,
Ու կարիճը և կոյսը քեզմով պիտի կոտրեմ,
23 Ու հովիւը և անոր հօտը քեզմով պիտի կոտ-
բեմ,
Երկրագործը ու անոր եզնեւոն զոյգը քեզմով
պիտի կոտրեմ,
Եւ կուսակալները ու նախարարները քեզմով
պիտի կոտրեմ ։
24 ՚Եւ Բաբելոնին՝ ու Քաղդէացւոց երկրին բո-
լոր բնակիչներուն
Պիտի հատուցանեմ իրենց բոլոր չարութիւնը,
Որ ձեր աչքերուն առջեւը Սիովնին բրին, կ՚ըսէ
Տէրը ։
25 Ով բոլոր երկիրը աւրող ՚ապականիչ լեռ,
Ահա ես քեզի դէմ եմ, կ՚ըսէ Տէրը,
Եւ իմ ձեռքս քու վրադ պիտի երկընցընեմ,
Ու քեզ վէմերէն վար պիտի դլորցընեմ,
՚Եւ քեզ սպաժ լեռ պիտի ընեմ.
26 Ու քեզմէ անկեան քար և հիման քար պի-
տի չառնեն,
՚Քանզի յաւիտենական աւերակ պիտի ըլլաս՝
կ՚ըսէ Տէրը ։
27 ՚Երկրին մէջ դրօշ վերցուցէք,
Ազգերուն մէջ փող հնչեցուցէք,
՚Անոր դէմ ազգեր պատրաստեցէք,
Անոր վրայ ՚Արարատ, Մինիի ու Աշքանա-
զի թագաւորութիւնները կանչեցէք ։

ե Դան · ե · 30 ։
ը Նա · խզ · 13 ։
թ Նա · խզ · 25 ։ ԳԼ · խզ · 30 ։
ժ ԳԼ · ին · 20 ։ 21 · Եզեկ · Լ · 5 ։
ի ԳԼ · Ծա · 30 ։ Նաւմ · գ · 13 ։
ժա Նա · խզ · 27 ։ ԳԼ · Ծա · 32 · 36 ։ Ցայս · ժգ · 12 ։
ժբ Հմր · 2 ։ ԳԼ · Ծա · 44 · 47 · 52 ։
ժգ Նա · ժգ · 21 · 22 ։ ԼԺ · 14 ։ ԳԼ · Ծա · 37 ։ Ցայս · ժը · 2 ։
ժդ Նա · ժգ · 18 ։
ժե Նա · Լ · 30 ։
ժզ ԳԼ · խժ · 24 ։
ժէ ԳԼ · խթ · 19 · Նա · ե ։
ժը Ցայս · Ծա · 16 ։ ԳԼ · խթ · 19 ։
ի Նա · ժգ · 24 · Նա · ԳԼ · Ծա · 11 ։
ի Ցայս · ժը · 9 ։
—
ի ԳԼ · գ · 11 ։
ի ԳԼ · ին · 7 ։
ի ԳԼ · Ծ · 14 ։
ի ԳԼ · Ծ · 14 ։
ի ԳԼ · Ծ · 21 ։
ի ԳԼ · խժ · 26 ։ Ծ · 30 · 37 ։
ի ԳԼ · Ծ · 8 ։ Ցայս · ժը · 4 ։
ի ԳԼ · Ծ · 15 · 28 ։
ի ԳԼ · ին · 14 ։
ի Ցայս · ժկ · 4 ։
ի Ցայս · ժկ · 8 ։

ի ԳԼ · ին · 16 ։
ի Նա · խա · 9 ։ Ցայս · ժգ · 8 ։ ժը · 2 ։
ի ԳԼ · խը · 20 ։ Ցայս · ժը · 9 · 11 · 10 ։
ի ԳԼ · խգ · 11 ։
ի Նա · ժգ · 14 ։ ԳԼ · Ծ · 16 ։
ի Ցայս · ժը · 5 ։
ի ԳԼ · Ծ · 28 ։
ի Նաւ · ը · 1 · գ · 14 ։
ի Ցայս · ժկ · 1 · 15 ։
ի ԳԼ · խժ · 13 ։ Ամմա · գ · 8 ։
ի Դաւ · գ · 15 ։
ի ԳԼ · Ծ · 13 ։
ի Ծն · ա · 1 · 6 ։ ԳԼ · ժ · 12 · Նա · ։
ի Ցար · ի · 8 · Սոփ · Ձէ · 2 ։ Նա · խ · 22 ։
ի ԳԼ · ժ · 13 ։
ի Սոփ · Ձէ · 7 ։
ի ԳԼ · ժ · 14 ։
ի ԳԼ · Ծ · 2 ։
ի ԳԼ · ժ · 15 ։
ի ԳԼ · ժ · 16 ։
ի Նա · ժ · 5 · 15 ։ ԳԼ · Ծ · 23 ։
ի Ա Մն · ԼԳ · 17 ։
ի ԳԼ · Ծ · 15 · 29 ։
ի Նա · ժգ · 2 ։ Ջար · գ · 7 ։
ի Ցայս · ը · 8 ։
ի ԳԼ · Ծ · 40 ։
ի Նա · ժգ · 8 ։
ի ԳԼ · խ · 32 ։
ի ԳԼ · Ծ · 41 ։

Ասոր վրայ զօրապետները դրէք ,
Մագոգ մօրախներուն պէս ձիեր հանեցէք .
28 Ասոր վրայ ազգերը՝ Մարաց թագաւորները ,
Անոնց կուսակալները ու բոլոր նահապետները
Եւ անոնց իշխանութեանը բոլոր երկիրը պատրաստեցէք :
29 Ու երկիրը պիտի դողայ ու նեղութիւն կրէ ,
Վասն զի Բաբիլոնի վրայով Տէրոջը ունեցած
Խորհուրդները պիտի հաստատուին՝
Բաբիլոնի երկիրը անբնակ ամայութիւն ընելու համար :
30 Բաբիլոնի զօրաւոր մարդիկը պատերազմելէն դադրեցան ,
Բերդերու մէջ բնակեցան .
Ուժերնին կորնցան , հնդնիներու պէս եղան .
Անոր բնակարանները այրեցին , հանոր նիգերը կոտրեցան :
31 Վազրհանգակը սուրհանդակի հանդիպելու՝
Ու լուրերը լուրերի հանդիպելու պիտի վազէ՝
Բաբիլոնի թագաւորին պատմելու համար
Թէ անոր քաղաքը մէկ ծայրէն առնուեցաւ ,
32 Ու թէ հանգիները բռնուեցան ,
Ու եղէգները կրակով այրեցան ,
Եւ պատերազմական մարդիկը զարհուրեցան :
33 Քանզի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ .
Բաբիլոնի աղջիկը հնձի պէս է ,
Անոր ծեծուելու առենն է .
Քիչ առենէն հասքը հանոր հունձքին ժամանակը պիտի գայ :

34 Բաբիլոնի Նաբուդոդոնոսոր թագաւորը
Զիս կերաւ , զիս բնաջինջ ըրաւ ,
Զիս պարապ անօթի պէս ըրաւ ,
Վիշապի պէս զիս կլլեց ,
Իմ փափկութիւններէս իր փորը կշտացուց ,
Զիս դուրս նետեց :
35 Սիոնի բնակիչը պիտի ըսէ ,
Ինծի ու իմ մարմնոյս եղած զրկանքը Բաբիլոնին վրայ ըլլայ .
Ու Երուսաղէմ պիտի ըսէ ,
Իմ արիւնս Քաղդէացւոց երկրին բնակիչները վրայ ըլլայ :
36 Ասոր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Ահա դէս քու դատդ պաշտպան պիտի կայնիմ ,
Ու քեզի համար վրէժխնդիր պիտի ըլլամ ,
Եւ անոր ծովը ցամաք պիտի ընեմ ,
Ու անոր աղբիւրը պիտի չորցնեմ :
37 Եւ Բաբիլոն առիւծի դիզերը ,
Վիշապներու բնակարան ,
Ոնոր վրայ զարմանք եւ սուլելու ենթակայ պիտի ըլլայ ,
Ու հոն մարդ պիտի չբնակի :
38 Անոնք առոյգ առիւծներու պէս մէկտեղ պիտի մռնչեն ,
Եւ կորիւններու պէս պիտի կանչուրտուն :
39 Երբոր անոնք ջերմ տաքնան՝ անոնց կոչունք պիտի ընեմ ,
Ու գանոնք պիտի գինովցնեմ , որպէս զի զուարթանան ,
Եւ յաւիտենական քունով քնանան
Ու չարթննան , կ'ըսէ Տէրը :
40 Զանոնք սպանդանոցը պիտի իջնցնեմ դառնուներու պէս
Եւ խոյերու պէս՝ նոխազներու հետ :
41 Ի՜նչպէս առնուեցաւ Սիսակ .
Ու բոլոր երկրին պարծանքը բռնուեցաւ .
Բաբիլոն ի՜նչպէս աւերակ եղաւ ազգերուն մէջ :
42 Ովկիանոսը Բաբիլոնին վրայ եկաւ ,
Անոր ալիքներուն շառաչիւնէն ծածկուեցաւ :
43 Անոր քաղաքները աւերակ՝
Անջուր երկիր ու անապատ եղաւ .
Եւ անոնց երկիրը մէկ եղաւ որ հոն մարդ մը չբնակիր ,
Ու անկէ մարդու զաւակ չանցնիր :
44 Նաեւ Բաբիլոնի մէջ Բէլին պատիժը պիտի ընեմ ,
Ու անոր բերնէն՝ անոր կլլածը պիտի հանեմ .
Ու ազգերը ալ ատկէ անոր պիտի չհաւաքուին .
Բաբիլոնի պարիսպն ալ պիտի փլչի :
45 Անոր միջէն ելէք , ով իմ ժողովուրդս ,
Եւ ամէն մարդ իր անձը ազատէ
Տէրոջը սաստիկ բարկութենէն :
46 Ու չըլլայ որ երկրին մէջ լսուելու լուրէն
Ձեր սիրտը թուլնայ ու վախնաք ,
Երբոր մէկ տարւոյն մէջ մէկ լուր մը՝
Եւ հետեւեալ տարւոյն մէջ մէկ ուրիշ լուր մը գայ ,
Ու երկրին մէջ բռնութիւն ըլլայ ,
Եւ իշխան իշխանի դէմ ոտք ելլէ :
47 Անոր համար ահա օրեր կու գան
Որ Բաբիլոնի կուռքերուն պատիժը պիտի ընեմ .
Ու անոր բոլոր երկիրը ամօթով պիտի ըլլայ ,
Եւ անոր բոլոր սպանուածները անոր միջը պիտի կքնան :
48 Եւ երկինքը ու երկիրը և բոլոր անոնց միջը եղածը
Բաբիլոնին վրայ պիտի ցնծան ,

Վասն զի աւերողները հիւսիսէն պիտի գան անոր՝ կ'ըսէ Տէրը :
49 Ինչպէս որ Բաբիլոն Իսրայէլին սպանուածները վար ձգեց ,
Ահաւասիկ ալ Բաբիլոնի մէջ բոլոր երկրին սպանուածները պիտի իյնան :
50 Ով սուրէ ազատուածներ , դայէք , մի կայնիք .
Հեռուէն Տէրը յիշեցէք ,
Ու Երուսաղէմ ձեր միտքը թող գայ :
51 Ամօթէ մեր երեսը ծածկեց ,
Քանզի Տէրոջը տանը սրբարաններուն մէջ օտարազգիներ մտան :
52 Անոր համար ահա օրեր կու գան , կ'ըսէ Տէրը ,
Որ անոր կուռքերուն այցելութիւն պիտի ընեմ ,
Եւ անոր բոլոր երկրին մէջ վիրաւորներ պիտի հեծեծեն :
53 Թէև Բաբիլոն մինչև երկինքը ելլէ ,
Ու իր զօրութիւնը բարձրութեան մէջ հաստատէ ,
Իմ կողմանէս աւերողներ պիտի դան անոր՝ կ'ըսէ Տէրը :
54 Բաբիլոնէն աղաղակի ձայն՝
Ու քաղդէացւոց երկրէն մեծ կոտորածի ձայն :
55 Քանզի Տէրը Բաբիլոնը կ'աւրէ ,
Ու անոր մէջէն մեծ ձայնը կը խափանէ .
Որովհետեւ անոնց ալիքները շառաչել պէս կը դնէն ,
Եւ անոնց ձայնը աղմկալից կ'ելլէ :
56 Քանզի անոր վրայ՝ Բաբիլոնին վրայ աւերող մը եկաւ ,
Ու անոր զօրաւորները առնուեցան ,
Անոնց աղեղները կոտրեցան .
Քանզի Տէրը հատուցիչ Աստուած է .
Անշուշտ հատուցում պիտի ընէ :
57 Եւ անոր իշխանները ու լմնաստուանները ,
Կուսակալները ու նահապետները
Եւ զօրաւոր մարդիկը պիտի գինովցնեմ .
Ու անոնք յաւիտենական քունով պիտի քնանան ,
Ու պիտի չարթննան , կ'ըսէ Հան Թագաւորը՝
Որուն անունը Զօրաց Տէր է :
58 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Բաբիլոնին լայն պարիսպները բոլորովին պիտի փլչին ,
Ու անոր բարձր դռները կրակով պիտի այրին .
Եւ ժողովուրդները պարապ տեղը՝
Ու ազգերը կրակի համար պիտի աշխատին
ու յոգնին :

59 Ասոր խօսքն է որ Երեմիա մարգարէն պատուիրեց Սարայիայի որդւոյն Ներիայի որդւոյն Մաասիայի որդւոյն , երբոր անոնիա Յուդայի Սեդեկիա Թագաւորին հետքնանէ՝ անոր Թագաւորութեանը չորրորդ տարին՝ Բաբիլոն գնաց . ու Սարայիա դվխաւոր սենեկապան էր :
60 Վասն զի Երեմիա Բաբիլոնի վրայ դալու ամէն չարիքները մէկ գրքի մը մէջ գրեց , այսինքն ասոր բոլոր խօսքերը որ Բաբիլոնի դէմ գրուած են :
61 Ու Երեմիա Սարայիային ըսաւ , երբոր Բաբիլոն երթաս , ‡նայէ որ կարդաս՝
62 ասոր բոլոր խօսքերը , Ու ըսես , Ով Տէր , դուն ասոր տեղւոյս համար ըսիր որ զանիկա պիտի աւերես , ու հոն մարդ մինչև անասուն անոր մէջ բնակիչ պիտի չըլլայ , հապա յաւիտենական
63 ամայութիւն պիտի ըլլայ : Ու երբոր ասոր գիրքը կարդալը կընդացընես , հանոր վրայ քար մը
64 կապես ու զանիկա Եփրատի մէջ նետես . Ու ըսես , Այսպէս պիտի ընկղմի Բաբիլոն , ու հետը չհանգիստ իմ անոր վրայ բերելու չարիքներուս պատճառաւը , ու անոնք պիտի յոգնին :
Երեմիային խօսքերը մինչև հոս են :

ԳԼ . ԾԲ

1 Սեդեկիա քսանումէկ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ տասնումէկ տարի թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը Ամիտաղ էր — Լիբնացի Երեմիայի աղջիկն էր : 2 Եւ անիկա Յեհովային բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը աչքին չարութիւն
3 ըրաւ : Քանզի Տէրոջը բարկութիւնը Երուսաղէմի ու Յուդայի վրայ էր , մինչև որ զանոնք իր երեսէն ձգէ . անոր համար Սեդեկիա Բաբիլոնի թագաւորէն ապստամբեցաւ :
4 Ու եղաւ որ հանոր թագաւորութեանը իններորդ տարին հասնելորդ ամիսը՝ ամսուն տասնելորդ օրը Բաբիլոնի Նաբուդոդոնոսոր թագաւորը իր բոլոր զօրքովը Երուսաղէմի վրայ եկաւ , ու անոր դիմացը բանակեցաւ , և անոր դէմ չուրջանակի պատնէշներ չինեցին :
5 Ու մինչև Սեդեկիա թագաւորին տասնումէկերորդ տարին քաղաքը պաշարման մէջ էր :
6 Եւ չորրորդ ամսուն մէջ՝ ամսուն իններորդ քաղաքին մէջ սաստիկ սով կար , ու երկրին ժողովուրդը հաց չունէր . Եւ քաղաքին դիրքը ճեղքուեցաւ , ու բոլոր պատերազմողները փախան , և դիշերով թագաւորի պարտէզին

ե Եզր . ա . 11 :
ը Գլ . ծ . 13 ; 39 . 40 : Եզր . ա . 65 :
թ Իսա . ժխ . 16 : Գլ . խը . 41 : ծ . 37 :
ժ Ողբ . բ . 9 : Ամոս . ա . 5 : Նաա . գ . 13 :
ի Գլ . ծ . 24 :
լ Գլ . ծ . 38 :
խ Իսա . խա . 20 : Ամոս . ա . 3 : Միք . գ . 12 :
ծ Գլ . ծ . 17 :
կ Իսա . խա . 25 : Ամբ . գ . 12 :
հ Իսա . ժէ . 5 , 6 : Ովս . գ . 11 : Ցաց . գլ . 13 : Ցայտ . ժգ . 15 : 18 :
ձ Գլ . ծ . 34 :
ղ Գլ . ծ . 38 :
ճ Իսա . ժգ . 22 : Գլ . ծ . 38 : Ցայտ . ժբ . 2 :
մ Գլ . խե . 9 : 18 :
յ Եզր . 57 :
ն Գլ . խե . 26 :
շ Իսա . ժգ . 19 : Գլ . խթ . 25 : Դան . գ . 30 :
ո Տիտ Իսա . ը . 7 : 8 :
չ Գլ . ծ . 59 . 40 : Եզր . 39 :
պ Իսա . խգ . 1 : Գլ . ծ . 2 :
ջ Եզր . 58 :
ռ Եզր . 6 : Գլ . ծ . 8 : Ցայտ . ժբ . 4 :
ս Գ Թագ . ժե . 7 :
վ Գլ . ծ . 9 : Եզր . 59 :
տ Գլ . ծ . 23 : Եզր . խե . 13 : Ցայտ . ժբ . 20 :
ր Եզր . 58 :
ց Եզր . 6 : Գլ . ծ . 8 : Ցայտ . ժբ . 4 :
ւ Գ Թագ . ժե . 7 :
փ Գլ . ծ . 9 : Եզր . 59 :
ք Գլ . խթ . 16 : Ամոս . ե . 2 : Աբդ . 4 :
և Եզր . զօրութիւնը բարձրութիւնը :
֊ Գլ . ծ . 22 :
֋ Գլ . ծ . 39 :
֍ Գլ . խգ . 13 : Ովս . ը . 7 : 8 :
֏ Գլ . ծ . 59 . 40 : Եզր . 39 :
א Գլ . խգ . 23 : Ովս . ը . 7 :
ב Գլ . ծ . 23 : Եզր . խե . 13 : Ցայտ . ժբ . 20 :
ג Եզր . 58 :
ד Գլ . ծ . 3 . 41 :
ה Գլ . խգ . 28 :
ו Սոգ . խգ . 12 . 16 : Հբ . 4 :
ז Եզր . 47 :
ח Գլ . ծ . 3 . 39 : Եզր . 28 :
ט Գ Թագ . ժբ . 21 :
י Եզր . 58 :
כ Գլ . խգ . 18 : խը . 15 :
ל Եզր . 44 :
מ Ամբ . բ . 13 :
נ Կամ Հեռը՝
ס Կամ ուռ և կարգս
ע Գ Թագ . խգ . 12 :
פ Գ Թագ . խե . 1—27 :
צ Գլ . լբ . 1 :
ק Ջ ար . ը . 19 :

քովը եղող երկու պարսպին մէջի դրանը ճամբայով քաղաքէն ելան. ու Բաղդէացիք քաղաքին բոլորտիքը կեցեր էին. ու անոնք դաշ-
8 ին ճամբային գացին։ Եւ Քաղդէացւոց զօրքը Թագաւորին եռեւէն հնան ու Երիքովի դաշտերուն մէջը Սեդեկիային հասան, և ա-
9 նոր բոլոր զօրքը անոր քովէն ցրուեցաւ. Ու Թագաւորը բռնեցին, ու գանիկա Բաբիլոնի Թագաւորին՝ Ռեբղա տարին Եմաթի երկրին
10 մէջ, և անոր դատաստանը տեսաւ։ Ու բաբիլոնի Թագաւորը Սեդեկիային տղաքները անոր աչքերուն առջեւը մորթեց. Ցուդայի բո-
11 լոր իշխաններն ալ Ռեբղայի մէջ մորթեց. Եւ Սեդեկիային աչքերը կուրացուց ու զանիկա շղթաներով կապեց, և Բաբիլոնի Թագաւորը գանիկա Բաբիլոն տարաւ, ու գանիկա մինչև իր մահուան օրը բանտի մէջ պահեց։

12 Եւ Բաբիլոնի Թագաւորին՝ Նաբուզարդանոր Թագաւորին տասնուհիներորդ տարին Հինգերորդ ամիսը՝ ամսուն տասնին Բաբիլոնի Թագաւորին առջեւը կայնող Նաբուզարդան դահճապետը Երուսաղեմի մէջ մնաւ.
13 Ու Տէրոջը տունը և Թագաւորին տունը այրեց, ու Երուսաղեմին բոլոր տուները ու ամէն
14 մեծ տուները կրակով այրեց. Եւ դահճապետին հետը եղող Քաղդէացւոց բոլոր զօրքերը Երուսաղեմին բոլոր շրջակայ պարիսպները
15 փլցուցին. Ու ժողովուրդին աղքատներէն, և քաղաքին մէջը մնացած ժողովուրդին մնացորդը, ու Բաբիլոնի Թագաւորին կրնող փախստականները, ու մնացած բազմութիւնը՝ Նաբուզարդան դահճապետը գերի տարաւ։
16 Եւ Նաբուզարդան դահճապետը երկրին աղքատներէն թողուց այգեգործներ ու երկրագործներ ըլլալու համար։
17 Եւ Քաղդէացիք Տէրոջը տանը մէջ եղող պղինձէ սիւները ու սկեննիները՝ ու Տէրոջը տանը մէջ եղող պղինձէ ծովը կոտոր կոտոր ըրին, ու անոնց բոլոր պղինձը Բաբիլոն տա-
18 րին։ Եւ Ճաշարանները ու թիակները և բազմակաները ու կոնքերը և խնկամանները ու պաշտօնի համար գործածուած բոլոր պղինձէ
19 անօթները առին։ Եւ գաւաթները ու բուրվառները և կոնքերը ու Թագարանները ու աշտանակները և խնկամանները ու բաժակները առաւ դահճապետը, ինչ որ ոսկիէ էր՝ ոսկի, ու ինչ որ արծաթէ էր՝ արծաթ.
20 Նո՛ Սողոմոն Թագաւորին Տէրոջը տանը հանած չինած երկու սիւները, մէկ ծովը ու *սկեննիներու տակ եղած տասներկու պղինձէ եզները։ Բոլոր ասոնց գործիքներուն
21 պղինձը կշռելի չէր գար։ Եւ Սիւներուն

մէկուն բարձրութիւնը տասնուութը կանգուն էր, ու անոր շրջապատը տասներկու կանգուն էր, և անոր թանձրութիւնը չորս մատ։
22 Նաչափ էր — մէջը պարապ էր. Եւ անոր վրայ պղնձէ խոյակ կար. ու մէկ խոյակին բարձրութիւնը հինգ կանգուն էր, և խոյակին վրայ շուրջանակի ցանցակերպ գործ ու նռներ կային, ամէնն ալ պղնձէ էին. միւս սիւնն ալ
23 նմանապէս էր։ Ու նռները ամէն կողմէն քսանուհինգ էին, ու ցանցակերպ գործին վրայ շուրջանակի բոլոր նռները հարիւր էին։
24 Եւ Դահճապետը առաջին քահանան Սարայիան ու երկրորդ քահանան Սոփոնիան ու
25 դրան երեք պահապանները առաւ. Եւ քաղաքէն մէկ ներքինի մը առաւ, որ անիկա պատերազմող մարդոց զօրագլուխն էր. ու քաղաքին մէջ գտնուած՝ Թագաւորին †առջեւը կայնողներէն* եօթը մարդ՝ ու երկրին ժողովուրդը զինուորութեան դրող՝ զօրքին մեծ գրագիրը՝ և քաղաքին մէջը գտնուած երկրին ժողովուրդէն վաթսուն մարդ
26 —— ։ Ու Նաբուզարդան դահճապետը զանիկ առաւ ու Բաբիլոնի Թագաւորին Ռեբ-
27 ղա տարաւ։ Եւ Բաբիլոնի Թագաւորը զանիկ զարկաւ, ու Եմաթի երկրին Ռեբղային մէջ զանիկ մեռցուց։ Այսպէս Ցուդա իր երկրէն գերի տարուեցաւ։
28 Նաբուզոդոնոսորին գերի քշած ժողովուրդը ասիկա է. Եօթներորդ տարին՝ Երեք
29 հազար քսանուերեք Հրէայ. Նաբուզոդոնոսորին տասնուութերորդ տարին՝ Երուսաղեմէն ութը հարիւր երեսունուերկու հոգի.
30 Նաբուզոդոնոսորին քսանուերեքերորդ տարին Նաբուզարդան դահճապետը Հրէաներէն եօթը հարիւր քառասունուհինգ հոգի գերի քշեց. ամէնը չորս հազար վեց հարիւր հոգի էր։
31 Ու եղաւ որ Ցուդայի Յովաքին Թագաւորին գերութեանը երեսունուեօթներորդ տարին երկոտասաներորդ ամիսը՝ ամսուն քսանուհինգերորդ օրը՝ Բաբիլոնի Եվմարովդաք Թագաւորը իր Թագաւոր եղած տարին՝ Ցուդայի Յովաքին Թագաւորին դլուխը բարձ-
32 բացուց, ու զանիկա բանտէն հանեց. Եւ անոր հետ քաղցրութեամբ խօսեցաւ, ու անոր աթոռը Բաբիլոնի մէջ իր հետը եղող Թագաւորներուն աթոռէն վեր դրաւ. Եւ անոր
33 բանտի հագուստները փոխեց. Ու անիկա իր կեանքը բոլոր օրերուն մէջ միշտ անոր առջեւը
34 հաց կ'ուտէր. Եւ անոր ուռճիկը միշտ ուռճիկ ըլլալով, անոր կենացը բոլոր օրերուն մէջ մինչև անոր մահուան օրը Բաբիլոնի Թագաւորին կողմէն օրէ օր անոր կը տրուէր։

ա ԳԼ · լբ · 4։
բ Եզկ · ժբ · 13։
գ Տես հմր · 29։
դ Զաք · է · 5 · ը · 19։
ե ԳԼ · լԹ · 9։
զ ԳԼ · լԹ · 8 ; 9։

է ԳԼ · իե · 19, նա։
ը Տես գԹագ · է · 15 ; 25 · 27 · 50։
թ Եզկ · իե · 3 ; գԹագ · իե · 14 · 15 · 16։
ժ Կամ անոր տակը և.

ի գամ տասներկու եզներուն որ մէջն նոպիներուն։
ժա ԳԼ · լբ · 17։
ժբ ԳԼ · իԹ · 15։
ժգ ԳԼ · իԹ · 8։
ժդ ԳԼ · իԹ · 22։
ժե ԳԼ · իԹ · 7։
ժզ ԳԼ · իԹ · 1։
ժէ ԳԼ · իԹ · 2։
ժը ԳԼ · իԹ · 3։
ժթ ԳԼ · իԹ · 4։
ի ԳԼ · իԹ · 5։
իա ԳԼ · իԹ · 6։
իբ ԳԼ · իԹ · 10։
իգ ԳԼ · իԹ · 11։
իդ ԳԼ · իԹ · 12։
իե ԳԼ · իԹ · 13։
իզ ԳԼ · իԹ · 14։
իէ ԳԼ · իԹ · 16։
իը ԳԼ · իԹ · 18։
իթ ԳԼ · իԹ · 19։
իժ ԳԼ · իԹ · 20։
իի ԳԼ · իԹ · 21։
իժա ԳԼ · իԹ · 23։
իժբ ԳԼ · իԹ · 24։
իժգ ԳԼ · իԹ · 25։
իժդ ԳԼ · իԹ · 26։
իժե ԳԼ · իԹ · 27։
իժզ ԳԼ · իԹ · 28։
իժէ ԳԼ · իԹ · 29։
իժը ԳԼ · իԹ · 30։
իժթ ԳԼ · իԹ · 31։
իի ԳԼ · իԹ · 32։
իիա ԳԼ · իԹ · 33։
իիբ ԳԼ · իԹ · 34։

ա Տես գ Թագ · իգ · 12։
բ Տես գ Թագ · իգ · 14։
գ Տես Հմր · 32։ ԳԼ · լԲ · 9։
դ գ Թագ · իե · 27 ; 28 · 29 · 30։
ե Տես Ծած · ի · 13 ; 20։
զ ք Թագ · ը · 46։
է Կամ Թագաւորական նկատ։
ը Երեմ · ժգ · 22 · 26։
թ Դան · Թ · 7 · 16։
ժ Հմր · 30։
ժա գ Թագ · ը · 48։
ժբ Կամ Թագաւորական նկատ։
ժգ Երեմ · ժգ · 22 · 26։
ժդ Դան · Թ · 12։
ժե Եզկ · ժգ · 13 ; ժե · 20։
ժզ ք Օր · իգ · 15։
ժէ Եզր · հնաոտկան, ‡ Եզր · տար Եզէկ։

ՈՂԲՔ ԵՐԵՄԻԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Երուսաղէմի Թշուառ վիճակը իր մեղքին պատճառովը։ 12 Անիկա իր տառապանացը համար կը գանգատի։ 18 ու կը խոստովանի Թէ Աստուծոյ դատաստանը արդար է։

1 Ի՞նչպէս առանձին կը նստի բազմահարդ քաղաքը.
Ազգերուն մէջ մեծ եղողը *որբևարիի պէս եղաւ,
Գաւառներուն մէջ †իշխանուհի եղողը հարկատու եղաւ։
2 Գիշերը անդադար *կու լայ, ու իր արցունքը նե՛րը իր այտերուն վրայ են.
Անոր բոլոր †սիրեցիներէն անոր մխիթարու-Թիւն տուող չկայ.
Անոր բոլոր բարեկամները անոր նենգութիւն ըրին, անոր թշնամի եղան։
3 †Ցուդա տառապանաց և խիստ ծառայու-Թեան համար գերի քշուեցաւ.
*Հեթանոսներուն մէջը կը բնակի, հանգստու-Թիւն չգտներ.
Անոր բոլոր հալածիչները ան-ը նեղութեանցը մէջ անոր վրայ հասան։
4 Սիովնին ճամբաները սուգ կը բունեն՝ հանդէս-ասոր ոտներուն եկողները չըլլալուն համար.
Անոր բոլոր դուռները ամայացած են, անոր քահանաները կը հեծծեն.
Անոր կոյսերը կը տրտմին, ու ինքը դառնու-Թեան մէջ է։
5 Անոր նեղիչները †իշխան եղան, անոր Թըշնամիները յաջողութիւն գտան,
Վասն զի Տէրը զանիկա տրտմութեան մատնեց *անոր չատ յանցանքներուն համար.
Անոր պզտիկ տղաքը Թշնամիին առջեւէն գերի գացին։
6 Եւ Սիովնի ալ ՚ղկիկէն իր բոլոր վայելչութիւնը գնաց.
Անոր իշխանները ճարակ չգտնող եղջերուներ-ու պէս եղան,
Ու հալածողին առջեւէն առանց ուժի կ'երթան։
7 Երուսաղէմ իր տառապանաց ու Թշուառու-Թեան օրերը՝
Իր առաջուց ունեցած բոլոր †ցանկալի բաները յիշեց,

ա Ես · խե · 7 · 8։
բ Եզր · գ · 20։
գ Ցոբ · է · 3 · Սաղ · ձ · 6։
դ Երեմ · ժգ · 17։
ե Հմր · 19։

զ Հմր · 9 · 16 ; 17 · 21։
է Երեմ · ծբ · 27։
ը բ Օր · իբ · 64 ; 65։ ԳԼ · բ · 9։
թ բ Օր · իբ · 43 ; 44։
ժ Երեմ · Լ · 14 ; 15։

ժա Դան · Թ · 7 · 16։
ժբ Հմր · 10։
ժգ գ Թագ · ը · 46։
ժդ Կամ Թագաւորական նկատ։
ժե Երեմ · ժգ · 22 · 26։

Եզկ · ժձ · 37 · իգ · 29 · Ովս · բ · 10։
բ բ Օր · լբ · 29 · Ես · խե · 7։
գ Հմր · 2 ; 17 · 21։
դ Հմր · 2։
ե Երեմ · ծա · 51։
զ բ Օր · իգ · 3 · Նէհ · ա · 7։
է Երեմ · ժգ · 1։
ը Երեմ · լբ · 9 · ծբ · 6 · ԳԼ · բ · 12 · գ · 4։
թ Դան · Թ · 12։
ժ Եզկ · ժգ · 13 ; ժե · 20։
ժա բ Օր · իբ · 45։
ժբ Եզր · հնաոտկան, ‡ Եզր · տար Եզէկ։

15 Տէրը իմ մէջս իմ բոլոր զօրաւորներս անարդեց.
իմ երիտասարդներս կոտրելու համար իմ վրաս ժողովք կանչեց.
Տէրը ճզուշայի կոյս աղջիկը հնձանի մէջ կոխեց։
16 Ասոնց համար կու լամ, աչքերս աչքերս արցունք կ՚իջեցընեն.
վասն զի ինծմէ հեռացաւ մխիթարիչը՝ որ իմ հոգիս պիտի նորոգէր.
իմ տղաքս նուաղեցան, վասն զի թշնամին զօրացաւ։
17 Սիոն իր ձեռքերը տարածեց, և անոր մխիթարութիւն տուող չկայ.
Տէրը Յակոբին համար հրամայեց՝ որ անոր թշնամիները զանիկա շրջապատեն.
Երուսաղէմ անոնց մէջ դաշտանաւոր կնկան պէս եղաւ։
18 Տէրը արդար է, վասն զի անոր հրամանին ապստամբ եղայ.
Լսեմա, ով բոլոր ժողովուրդներ, մտիկ ըրէք ու իմ ցաւս տեսէք.
իմ կոյսերս ու երիտասարդներս գերութեան գացին։
19 Իմ սիրականներս կանչեցի, և անոնք զիս խաբեցին.
իմ քահանաներս ու ծերերս քաղաքին մէջ հոգիները աւանդեցին,
երբոր իրենց համար կերակուր կը փնտռէին՝ որ հոգիները ուժովցնելու համար։
20 Ով Տէր, նայէ, վասն զի նեղեցայ, ղալիքներս խառնեցան,
Սիրտս նեղի դիս տակնուվրայ է, վասն զի խիստ շատ ապստամբեցայ.
դուրսէն սուրը չո՛ կը ղրկէ, ներսը մահ կայ։
21 Իմ հառաչանքս լսեցին, բայց ինծի՝ մխիթարութիւն տուող չկայ.
իմ բոլոր թշնամիներս իմ թշուառութիւնս լսելով ուրախացան, վասն զի դուն ըրիր։
Կանչած օրդ պիտի բերես, ու անոնք ինծի պէս պիտի ըլլան։
22 Անոնց բոլոր չարութիւնը երեսէդ առջևդ հասնի.
և անոնց այնպէս ըրէ, ինչպէս որ ինծի ըրիր իմ բոլոր յանցանքներուս համար.
վասն զի իմ հեծութիւններս շատ են ու իմ սիրտս նուաղած է։

ԳԼ. Բ

1 Երեմիա կ՚ազդայ Երուսաղէմի թշուառութիւնը վրայ, 20 ու Աստուծոյ գանգատ կ՚ընէ անոր համար։

1 Ո՜հ, Տէրը իր բարկութեամբը խաւարով ծածկեց Սիոնին աղջիկը.
Իսրայէլին փառքը երկինքէն վար նետեց,
Ու իր բարկութեան օրը իր պատգերուն պատուանդանը չյիշեց։
2 Տէրը առանց խնայելու բակորին բոլոր բնակարանները կլլեց,
Ցուզայի աղջկանը ամրոցները իր բարկութեամբը փլցուց — հիմնայատակ ըրաւ,
Թագաւորութիւնը ու անոր իշխանները պղծեց։
3 Սաստիկ բարկութեամբ Իսրայէլին բոլոր եղջիւրը փշրեց.
Անոր աջ ձեռքը թշնամիին երեսէն ետ դարձուց,
Ու Յակոբին մէջ կրակի բոցի պէս բռնկեցաւ, որ շուրջը բոլորովքը կերաւ։
4 Իր աղեղը թշնամիի պէս լարեց, իր աջ ձեռքովը հակառակորդի պէս կեցաւ,
Ու բոլոր աչքի հաճոյ եղողները սրեցուց,
Իր բարկութիւնը կրակի պէս թափեց Սիոնի աղջկանը խորանին մէջ։
5 Տէրը թշնամիի պէս եղաւ, Իսրայէլը կլլեց,
Անոր բոլոր պալատները կլլեց, անոր ամրոցները կործանեց,
Ու Ցուդայի աղջկանը մէջ ողբը ու կոծը շատցուց։
6 Անոր հիւղը պարտէզի հետ պէս՝ բռնութեամբ կործանեց, անոր ժողովատեղին աւերեց.
Տէրը Սիոնի մէջ հանդիսաւոր ասնը ու շաբաթը մոռցուց,
Ու իր սաստիկ բարկութեամբը թագաւորը ու քահանան անարգեց։
7 Տէրը իր սեղանը մերժեց — իր սրբարանէն զզուեցաւ,
Անոր պալատներուն պարիսպները թշնամիին ձեռքը մատնեց.
Անոնք Տէրոջը տանը մէջ հանդիսաւոր ասնի օրուան պէս ձայն տուին։
8 Տէրը խորհեցաւ Սիոնի աղջկանը պարիսպը աւրել.
Կլարը քաշեց, իր ձեռքը կործանելէն ետ չդարձուց.
Պատնէշն ու պարսպին սուգ բռնել տուաւ, անոնք միկտեղ տրտմութեան մէջ են։
9 Անոր դռնները գետինը անցան, անոր նիգերը աւրեց ու կոտրեց.

Անոր Թագաւորը ու իշխանները ազգաց մէջ են. Օրէնք չկայ,
Անոր մարգարէներն ալ Տէրոջմէ տեսիլք չեն դաներ։
10 Սիոնի աղջկանը ծերերը դետնի վրայ նստած՝ լուռ կը կենան.
Իրենց գլուխն վրայ հող ղրկեցին, քուրձեր հագան,
Երուսաղէմի կոյսերը գլուխնին գետինը իջեցուցին։
11 Իմ ժողովուրդիս աղջկանը բեկմանը համար աչքերս արցունք թափելէն աւրեցան,
Աղիքներս խառնեցան, լեարդս գետինը թափեցաւ,
Վասն զի տղաքն ու կաթնկերները քաղաքին հրապարակներուն մէջ կը մաքին։
12 Անոնք իրենց մայրերուն կ՚ըսեն, Ո՞ւր է ցորեն ու գինի,
Երբոր վիրաւորուածներու պէս կը մաքին քաղաքին հրապարակներուն մէջ,
Ո՞ր երբոր իրենց հոգին կ՚աւանդեն իրենց մայրերուն գրկացը մէջ։
13 Քեզի ի՞նչ բան վկայութիւն բերեմ. Քեզի ի՞նչ օրինակ բերեմ, ով Երուսաղէմի աղջիկ.
Քեզ մխիթարելու համար քեզի ի՞նչ նմանութիւն բերեմ, ով Սիոնի կոյս աղջիկ.
Քանզի քու խորամանութիւնդ ծովու չափ մեծ է. ո՞վ կրնայ քեզ բժշկել։
14 Քու մարգարէներդ քեզի համար սնոտի ու յիմարական տեսիլքներ տեսան,
Ու քու անօրէնութիւնդ երես չբացանեցին, որ քու գերութիւնդ հետ դարձնեն.
Հապա քեզի համար սնոտի տեսիլքներ ու մոլորութիւններ տեսան։
15 Բոլոր ճամբայէն անցնողները քեզի համար ծափ զարկին,
Ու սուլելով ու գլուխնին շարժելով Երուսաղէմին աղջկանը համար,
Ո՞ր է ան քաղաքը որ գեղեցկութեան կատարելութիւն՝ երկրին բոլորին ուրախութիւնը կ՚ըսուէր։
16 Քու բոլոր թշնամիներդ բերանց բերանը քու վրադ բացին.
Ու սուլելով ակռաները կրճտեցին ու ըսին, Զոհեցինք կլլեցինք.
Ահա ան է մեր սպասած օրը, գտանք, տեսանք ընդի՜ր։

1 Ե՜ս ան մարդն եմ, որ տառապանք տեսայ անոր բարկութեանը գաւազանովը։
2 Զիս տարաւ խաւարի մէջ պտըտցուց՝ և ոչ թէ լոյսի մէջ։
3 Այո՛, ինծի դէմ դարձաւ, ամէն օր իր ձեռքը նո՛ւ դարձուց։
4 Իմ մարմինս ու մորթս մաշեց, ոսկորներս կոտրտեց։

17 Տէրը իր խորհածը կատարեց, առջի օրերէն պատուիրած խօսքը ի գործ դրաւ.
Փցուց ու չխնայեց, և թշնամին քու վրադ ուրախացուց,
Քու թշնամիներուդ եղջիւրը բարձրացուց։
18 Անոնց սիրտը Տէրոջը աղաղակեց.
Ով Սիոնի աղջկանը պարիսպը, ցորեկ ու գիշեր հեղեղի պէս արցունք թափէ.
Քեզի հանգիստ մի տար, աչքիդ բիբը չդադրի։
19 Ելիր, գիշերով աղաղակէ սկսելուն պահերուն սկիզբը.
Քու սիրտդ ջուրի պէս թափէ Տէրոջը երեսին առջևը.
Ձեռքերդ դէպ ի անոր վերցուր քու տղոցդ հոգիներուն համար,
Որոնք համէն փողոցներուն գլուխը հանօթութենէ կը մաքին։
20 Տես, ով Տէր, ու նայէ, որո՞ն այսպէս ըրիր.
Միթէ կանայք իրենց պտուղը՝ երեց զրկած տղաքները ուտե՞ն.
Քահանան ու մարգարէն Տէրոջը սրբարանին մէջը սպանուի՞ն։
21 Տղան ու ծերը փողոցներու մէջ գետնի վրայ պառկեցան,
Իմ կոյսերս ու երիտասարդներս սուրէն ինկան.
Քու բարկութեանդ օրը ջնջեր սպանեցիր,
Մորթեցիր ու չխնայեցիր։
22 Ամէն կողմէն իմ վախերս հանդիսաւոր ասնի օրուան պէս կանչեցիր,
Որ Տէրոջը բարկութեան օրը մնացորդ կամ ազատուած չմնաց։
Իմ գրկածներս ու մեծցուցածներս իմ թշնամիս հատցուց։

ԳԼ. Գ

1 Աղքատաց ողբը իրենց թշուառութիւնները համար. 22 ապ նոնց յոյսը Աստուծոյ ողորմութիւններովը կ՚ապրի. 37 անոնք Աստուծոյ արդարութիւնը կը ճանչնան. 55 ազատութեան համար 64 ու իրենց թշնամիներուն հատուցում ընելու համար կ՚աղօթեն։

1 Ես ան մարդն եմ, որ տառապանք տեսայ անոր բարկութեանը գաւազանովը։
2 Զիս տարաւ խաւարի մէջ պտըտցուց՝ և ոչ թէ լոյսի մէջ։
3 Այո՛, ինծի դէմ դարձաւ, ամէն օր իր ձեռքը նո՛ւ դարձուց։
4 Իմ մարմինս ու մորթս մաշեց, ոսկորներս կոտրտեց։

5 Ինձի դէմ պոռնկեցիր չինեց, և զիս գառնու-
թեամբ ու նեղութեամբ չրջապատեց։
6 ՙՁիս մութ տեղուանք նստեցուց չառոյգմէ
մեռածներուն պէս։
7 ՚Իմ բոլորտիքս ցանդ քաշեց, ու չեմ կրնար
դուրս ելլել. իմ չղթաներս ծանրացուց։
8 ՚Մինչև անդամ ազաղակած ու կանչած ատե-
նըս՝ անիկա իմ աղօթքս ՚մերժեց։
9 Իմ ճամբաներս աշուած քարերով չրջապա-
տեց, իմ շաւիղներս ծռեց։
10 ՚Անիկա ինձի դարանակալ արջու պէս՝ — ծա-
ծուկ տեղուանք պոռնոգոած առիւծի պէս
եղաւ։
11 Իմ ճամբաներս խոտորցուց և զիս ՚պատառեց,
զիս ամայի բրաւ։
12 Իր աղեղը բարեց ու զիս ՚նետի նպատակի
պէս կայնեցուց։
13 ՚Իր նետերը երիկամունքներուս մէջը խոթեց։
14 Իմ բոլոր ժողովուրդիս ՚ծաղր եղայ՝ ու բոլոր
օրը ՚նմանց երգը։
15 Զիս դառնութիւններով կշտացուց, զիս օ-
շինդրով գինովցուց։
16 Նաև ականներս ՚խիճերով կոտրտեց, զիս
մոխիրով ծածկեց։
17 Աչքերս իմ հոգիս խաղաղութենէ հեռացու-
ցին, բարիքը մոռցայ։
18 ՚Ու ըսի, կորաւեցաւ իմ զօրութիւնս և իմ
ակնկալութիւնս Տէրոջմէ։
19 Ցիշէ իմ տառապանքս ու թշուառութիւնս,
՚օշինդրը ու դառնութիւնը։
20 Իմ հոգիս միշտ կը յիշէ զանոնք ու իմ ներսի
դիս կը նուաստանայ։
21 Ասիկա միտքս կը բերեմ, անոր համար յոյս
կ'ունենամ։
22 ՚Տէրոջը ողորմութիւններէն է որ չհատանք,
վասն զի անոր գթութիւնը չպակսեցաւ։
23 ՚Անոնք առ առու կը նորոգուին, քու ճըշ-
մարտութիւնդ մեծ է։
24 Իմ հոգիս բաւ, Տէրը իմ ՚բաժինս է, ասոր
պատճառով անոր պիտի յուսամ։
25 Տէրը բարի է ՚իրեն ապաւինողներուն — ոգի-
քը փնտռող հոգիին։
26 Տէրոջը փրկութեանը ՚սպասելը ու լռութեամբ
յուսալը ազնիւ է։
27 ՚Ազնիւ է մարդուս որ իր երիտասարդութեան
առնը լուծը կրէ։
28 ՚Առանձին կը նստի ու լուռ կը կենայ, քանի
զի ը՚նէր վրան դրուեցաւ։
29 ՚Իր բերանը հողին կոխ տայ՝ ըմբռէ թե գուցէ
յոյս կայ։
30 ՚Իր ծնօտը զանիկա զարնողին կոխ տայ, —
նախատինքով կը կշտանայ։
31 Բայց ՚Տէրը յաւիտեան չմերժեր.
32 վասն զի թէև ցաւ կուտայ, իր ողորմութեանը
շատութիւնովը դթութիւն ալ կ'ընէ։
33 Քանզի Ինք կամքովը նեղութիւն չտար, ու
մարդու որդիները չտրտմեցնէր։
34 Երկրիս բոլոր բանտարկեալներուը ոտից տակ
ճզմելը,
35 Բարձրելոյն առջևը մարդու մը իրաւունքը
ծռելը,
36 Մարդու մը իր դատին մէջ անիրաւութիւն
ընելը ՚Տէրոջը հաճելի չէ։
37 Ո՞վ է անիկա որ ՚կը խօսի ու ՚նոր խոսք կը
կատարուի, ՚նէ ՚որ Տէրը հրամայած
չէ։
38 Մէկ ՚բարիքը ու չարիքը Բարձրելոյն բեր-
նէն չ'ելլեր։
39 Ապրող մարդը ինչո՞ւ հառաչէ ընէ՝ ՚մարդը
Ինր մեղքերուն պատիժը համար։"
40 Մենք ճամբաները քննենք ու փորձենք և Տէ-
րոջը դառնանք։
41 ՚Մեր սիրտերը ձեռքերուն հետ երկինքը
եղող Աստուծոյն վերցընենք։
42 ՚Մենք յանցանք ըրինք ու ապստամբեցանք,
դուն թողութիւն չտուիր։
43 Բարկութեամբ ծածկեցիր ՚— հալածեցիր ու մեզ
հալածեցիր, ՚մեռցուցիր — չխնայեցիր։
44 Քեզ ամպով ծածկեցիր, ՚որ ՚նէ աղօթքը
չանցնի։
45 ՚Մեզ ժողովուրդներուն մէջտեղը խոտան ու
անարդ ըրիր։
46 Մեր բոլոր թշնամիները մեզի դէմ ՚բերաննին
բացեր են։
47 Մեր վրայ ՚վախ ու գուբ, ՚աւերում ու կո-
տրած եկաւ։
48 Իմ ժողովուրդիս աղջկանը բնկճանը համար
՚աչքերս ջուրի հեղեղներ կ'իջնեն։
49 ՚Իմ աչքս անդադար ՚արցունք կը թափէ, ու բը-
նաւ հանգստութիւն պիտի չտնենայ,
50 Մինչև որ Տէրը ՚երկինքէն նայի ու տեսնէ։
51 Իմ քաղաքիս բոլոր աղջիկներուն համար աչքս
հոգւոյս նեղութիւն կու տայ։
52 Իմ թշնամիներս ՚դուը սեղը անգադար զիս
ճնճղուկի պէս կ'որսան։
53 Իմ կեանքս ՚գուբի մէջ կտրեցին, ՚վրաս քար
նետեցին։
54 ՚Ջուրերը գլխէս վեր բարձրացան. ՚ըսի թէ
կ'ես կտրեցայ.
55 ՚Խորունկ գուբէն քու անունդ կանչեցի, ով
Տէր։
56 ՚Իմ ձայնս լսեցիր. իմ հառաչանքիս — ազա-
զակիս քու ականջդ մի դոցեր։
57 Քեզի կանչած օրս մօտեցար, ըսիր թէ Մի
վախնար։
58 ՚Իմ հոգւոյս դատը վարեցիր, ով Տէր, ՚իմ
կեանքս ազատեցիր։
59 Ով Տէր, ինձի եղած զրկանքը տեսար. Իմ
իրաւունքս պաշտպանէ։
60 Անոնց բոլոր վրէժխնդրութիւնը, Հանոնց ինձի
դէմ ՚ունեցած բոլոր դիտաւորութիւնները
տեսար։
61 Անոնց նախատինքը լսեցիր, ով Տէր, անոնց
ինձի դէմ ՚ունեցած բոլոր դիտաւորու-
թիւնները,
62 Իմ վրաս ելլողներուն շրթունքները ու ամէն
օր ինձի դէմ անոնց խորհած հնարքները։
63 ՚Անոնց նստելուն ու ելլելուն նայէ. ՚նոս ա-
նոնց երգն եմ։
64 Ով Տէր, ՚անոնց հատուցում պիտի ընես՝ ի-
րենց ձեռացը գործքերուն համեմատ։
65 Անոնց սրտի ՚թմրութիւն պիտի տաս, քու
անէծքդ պիտի ՚ըս անոնց։
66 Բարկութեամբ պիտի հալածես զանոնք, ու
՚Տէրոջը ՚երկինքներուն տակէն ըն-
ջնչիլ պիտի ընես։

Գլ. Դ

1 Սիօն իր ոսկիին վիճակին վրայ կ'ողբայ. 13 իր մեղքերը կը խոստովանի։ 21 Եդոմին պատուհաս կ'ըլլայ։ 22 Սիօն կը վերհիմնուի։

1 Ոսկին ի՜նչպէս իր գոյնը կորսընցուց, —
մաքուր ոսկին փոխուեցաւ.
Սրբատաշին քարերը ՚ամէն փողոցներուն գը-
լուխը թափուեցան։
2 Սիօնի պատուական ազատքները՝ որոնք ընտիր
ոսկիի հատասար էին,
Ի՜նչպէս բրուտի ձեռքով չինուած ՚խեցեղէն
ամաններու պէս սեպուեցան։
3 †Վիշապներէն անգամ ծիծերնին կը հանեն —
իրենց լակոտներուն կաթ կու տան.
Իմ ժողովուրդիս աղջիկը անապատի ՚Կայլե-
մնոց պէս անգութ եղաւ։
4 Կաթնակերին լեզուն ծարաւութենէն ՚իր քմա-
ցը վրան.
՚Տղաքները հաց ուզեցին, ՚բայ անոնց Ջար-
դող չկար։
5 Ազնիւ կերակուրներ ուտողները փողոցներուն
մէջը յուսահատութ մնացին.
Կարմիր հաբուռներով մեծցողները աղբանոցներ
գրկեցին։
6 Եւ իմ ժողովուրդիս աղջկանը անօրէնութիւնը
Սոդոմին մեղքէն մեծ եղաւ.
՚Որ ան մէկ վայրկեանի մէջ ատկնոտվեցաւ և-
ղաւ՝ առանց ՚ձեռ մը ձեռքերը անոր
դպչելու։
7 Անոր ազնուականները ձիւնէն մաքուր, կա-
թէն ճերմակ էին.
Անոնց մարմինը ՚յակինթներէն կարմիր էր,
անոնց կերպարանքը շափիւզայի նը-
ման էր։
8 ՚Անոնց դէմքը ածուխէն աւելի սև եղաւ, ու
փողոցներուն մէջը չեն ճանչցուիր.
՚Անոնց մորթը իրենց ոսկորներուն փակաւ,
չորցաւ — փայտի պէս եղաւ։
9 Սուրէ մեռածները անօթութենէ մեռածներէն
երջանիկ էին,
Վասն զի ասոնք ապրակին արդեանցը պակ-
սութենէն մնչեցան ու մեռան։
10 ՚Ողորմած կիներուն ձեռքերը ՚իրենց տղա-
քը եփեցին,
Իմ ժողովուրդիս աղջկանը կոտրածին ատե-
նը ՚անոնց կերակուր եղան։
11 Տէրը իր սրտմտութիւնը կատարեց, ՚իր սաս-
տիկ բարկութիւնը թափեց.
Եւ Սիօնի մէջ ՚կրակ բռնկեցուց, որ անոր
հիմերը կերաւ։
12 Երկրի թագաւորները ու աշխարհի բոլոր բը-
նակիչները չհաւատացին
Թէ հակառակորդը ու թշնամին Երուսաղէմի
դռներէն պիտի մտնէ։
13 Անոր մարգարէներուն մեղքերէն, անոր քա-
հանաներուն անօրէնութիւններէն՝
՚Որոնք անոր մէջտեղը արդարներուն արիւնը
թափեցին,
14 Փողոցներուն մէջը կոյրերու պէս աստանդական
պտրտեցան, ՚արիւնով պղծուեցան.
Անկնաչս որ մարդ մը կարող չէր անոնց զգեստ-
ներուն դպչելու։
15 ‖Անոնց կը կանչէին, Եւ քաշուեցէք, ով
՚պիղծեր, Հա քաշուեցէք, հա քա-
շուեցէք, մի դպչիք.

ա Սաղ. ձբ. 5։ զ Յոբ. է. 20։ ժգ. 12։ Սաղ. լը. 2։ ը Յոբ. գ. 23։ ժ. 8։ Եր. ը. 6։ թ Յոբ. ի. 20։ Սաղ. իբ. 2։ ժ Եբեմ. ի. 7։ ժա Յոբ. ի. 9։ Սաղ. կի. 12։ Հմր. 63։ ժբ Եբեմ. ի. 13։ ժգ Ողբ. ե. 17։ ժդ Յոբ. ժ. 16։ Ես. լը. 15։ Ող. ե. 14։ ժե Յոբ. ի. 7։ ժզ Սաղ. ղա. 22։ ժէ Եբեմ. ի. 13։ ժը Մաղ. գ. 6։ ժթ Ես. լգ. 2։ ի Սաղ. ժգ. 5։ Հգ. 26։ Հմմ. 57։ Ես. իա. 7։ իբ Սաղ. ճլ. 6։ Ես. լ. 18։ Միք. է. 7։ իգ Սաղ. լէ. 7։ իդ Սաղ. զգ. 12։ Հմմ. 71։ իե Եբեմ. ժե. 17։ իզ Սաղ. ը. 1։ իէ Ոմա. գ. 1։ իը Յոբ. է. 20։ Սաղ. կի. 12։ Ես. ի. 6։ իթ Եբեմ. ի. 16։ Սաղ. ղգ. 14։ κ Եզեկ. լգ. 11։ Եբեմ. ժբ. 19։ λ Ամբ. ա. 13։ μ Սաղ. լգ. 9։ ν Յոբ. բ. 10։ Ես. խե. 7։ ξ Յոբ. խբ. 6։ ο Ես. ծ. 8։ Մտաս. ի. 39։ π Սաղ. ղգ. 14։ ρ Եզեկ. լգ. 11։ Եբեմ. ժբ. 19։ σ Ամբ. ա. 13։ τ Սաղ. լգ. 9։ υ Յոբ. բ. 10։ Ես. խե. 7։ φ Ամմէ. Գլ. բ. 10։ χ Յոբ. խբ. 6։ ψ Ես. ծ. 8։ Մտաս. ի. 39։ ω Սաղ. ղգ. 14։ ա Եզեկ. լգ. 11։ Եբեմ. ժբ. 19։ բ Ամբ. ա. 13։ գ Սաղ. լգ. 9։ դ Յոբ. բ. 10։ Ես. խե. 7։ ե Ամմէ. գ. 6։ զ Աստ. ժբ. 3։ է Միք. է. 9։ ը Կաղ իր մեղքերուն վրայ խոշ փրփի։ թ Սաղ. ձգ. 4։ ժ Դան. ի. 5։ ժա Գլ. բ. 2։ 17։ 21։ ժբ Հմմ. 8։ ժգ Կող. գ. 13։ ժդ Գլ. բ. 19։ ժե Ես. խգ. 17։ Եբեմ. խը. 43։ ժզ Ես. ծա. 19։ ժէ Եբեմ. գ. 19։ թ։ ժգ. 17։ Գլ. բ. 11։ ժը Սաղ. հէ. 2։ Գլ. ա. 16։ ի Ես. կգ. 15։ ժթ Սաղ. լե. 7։ 19։ կթ. 4. 5. ձժ. 3։ ձժթ. 161։ κ Եբեմ. լե. 16։ լը. 9. 10։ κա Դան. գ. 17։ κբ Սաղ. կթ. 2։ ձկ. 4. 8։ κգ Սաղ. ղա. 4. ը. 8։ κդ Սաղ. ժբ. 6։ կգ. 19։ κե Ամբ. ա. 1։ κզ Յոբ. գ. 8։ κէ Սաղ. լե. 1։ Եբեմ. ծա. 36։ κը Սաղ. հա. 23։ κթ Սաղ. բմ. 4։ լե. 23։ λ Եբեմ. ժա. 19։ λա Սաղ. ղկթ. 2։ λբ Հմմ. 14։ λգ Սաղ. իա. 3։ λդ Ո Որ. իե. 19։ Եբեմ. ժ. 11։ λե Սաղ. իբ. 4։ Տես Եբեմ. ժա. 20։ Տիմ. գ. 14։ λզ Եչէ. ծաձկց λէ Սաղ. ը. 3։ λը Ո Որ. իե. 19։ Եբեմ. ժ. 11։ λթ Գլ. բ. 19։ μ Ես. լ. 14։ Եբեմ. ժա. 11։ բ Սաղ. ձբ. 5։ բա Ես. խե. 16։ բբ Գլ. բ. 20։ բգ Ո Որ. իբ. 57։ Թագ. գ. 29։ բդ Ո Որ. լբ. 22։ Եբեմ. խա. 14։ բե Եբեմ. ի. 31։ գ։ 13։ ժգ. 14։ իգ։ բզ Սաղ. ճբ. 5։ բէ Ես. խե. 16։ բը Գլ. բ. 20։ բթ Ո Որ. իբ. 57։ գ Թագ. գ. 29։ գա Եբեմ. ի. 30։ գբ Եբեմ. բ. 34։ գգ Թուա. ժբ. 10։ գդ Կամ Անոնց համար կը կանչէին. Ես քաշուեցէք. պիղծ են։ գե Գլ. ժգ. 45։

Ամոնք փախան ու ապրին անդին պատսեղան ·
ազգերուն մէջ բնաւեցաւ , Ամոնք մէյ-
մըն ալ հոն չընակին ։
16 Յէրովը բարկութիւնը ցրուեց զանոնք , անոնց
մէյմըն ալ հնայիր ·
քահանայից երեսին պատիւ չբերին , ²ծերե-
րուն գթութիւն չերուին ։
17 ³Մեզի ըլլալու օգնութիւնը հասնար պարապ
տեղը մինչև հիմա այրերնիս մնաչեցան ·
Դիտելով սպասեցինք ահաւ ազգի մը՝ ու չեր
կրնար ձեզ ազատել ։
18 ⁴Մեր քայլերը կ'որսան , որ մեր փողոցներուն
մէջը չպտրտինք ·
⁵Մեր վախճանը մօտեցաւ , մեր օրերը լեցուե-
ցան , յիրաւի մեր վախճանը հասաւ ։
19 Մեզ հալածողները ⁶երկինց արծիւներէն ալա-
գընթաց եղան ,
Մեզ լեռներու վրայ սաստիկ հալածեցին , ա-
նապատի մէջ մեզի հանար գաղտնա-
մուտ եղան ։
20 Մեր ⁷նեղացը չունչը՝ ⁸Յէրովը օծեալը՝ նանոնց
որոգայթներուն մէջը բռնուեցաւ ,
Որուն համար մենք կ'ըսէինք , Ազգերուն մէջ
անոր հովանիին տակը պիտի ապրինք ։
21 ⁹Ցնծա և ուրախ եղիր , ով եդոմի աղիկի ,
որ Հուս երկրին մէջ կը բնակիս ·
¹⁰Քեզի ալ պիտի անցնի բաժակը · պիտի գի-
նովցաս ու ինքզինքդ պիտի մերկա-
ցընես ։
22 ¹¹Քու անօրէնութիւնդ վերջացաւ , ով Սիոնի
աղջիկ , քեզ մէյմըն ալ գերի պիտի
չքշէ ·
¹²Քու անօրէնութիւնդ այցելութիւն պիտի ը-
նէ , ով եդոմի աղջիկ , քու մեղքերդ
պիտի յայտնէ ։

ԳԼ · Ե

1—22 Աղօթքի մէջ Սիոնին քաւալք գանգատը առ Աստուած ։

1 Ա նգի եղածը ¹յիչէ , ով Տէր ,
Նայէ ու ²մեր նախատինքը տես ։
2 ³Մեր ժառանգութիւնը օտարներուն անցաւ ,
Մեր տուները՝ օտարազգիներուն ։
3 Հայր չունեցող որբեր եղանք ,
Մեր մայրերը որբևարիներու պէս ենն ։
4 Մեր ջուրը առակով խմեցինք ,
Մեր փայտը գնով կու դայ ։
5 ⁴Լ֊ծէ մեր պարանոցին վրայ ըլլալով հալա-
ծուեցանք ,
կ'աշխատինք ու հանգստութիւն չունինք ։
6 Հայոց կշտանալու համար
Դէպ ի ⁵Եգիպտոս ու Ասորեստան ձեռք ⁶եր-
կընցուցինք ։
7 ⁷Մեր հայրերը մեզք գործեցին և չկան ,
Ու անոնց անօրէնութիւններուն պատիժը մենք
կը կրենք ։
8 ⁸Ծառաներ տիրեցին մեր վրայ ,
Անոնց ձեռքէն ձգ ազատող չկայ ։
9 Անապատի սուրին երեսէն՝
Մեր հացը մեր կեանքին վտանգովը ձեռք
բերինք ։
10 Սովին սաստկութեանը պատճառաւ
⁹Մեր մորթը փուռի պէս սեւցաւ ։
11 ¹⁰Կիներները Սիոնի մէջ խայտառակեցին ,
Ու- կոյսերը՝ Ցուդայի քաղաքներուն մէջ ։
12 Իշխանները ¹¹անոնց ձեռքովը՝ կախուեցան ·
¹²Ծերոց երեսին պատիւ չբերին ։
13 ¹³Երիտասարդները երկանաքարեր վերցուցին ,
Ու տղաքը փայտի տակ ինկան ։
14 Ծերերը դադրեցան դուռը նստելէ ,
Ու- երիտասարդները՝ իրենց երաժշտութի-
նէն ։
15 Մեր պսակն ուրախութիւնը դադրեցաւ ,
Մեր կաքաւիլը սուգի փոխուեցաւ ։
16 Մեր գլխուն ¹⁴մագը ինկաւ ·
Վա՛յ մեզի , վասն զի մեզք գործե-
ցինք ։
17 Ասոր համար ¹⁵մեր սիրտը նուաղած է ,
Ասոնց պատճառաւը ¹⁶աչքերնիս խաւարե-
ցան ·
18 Սիոն լեռանը պատճառաւ՝ որ ամայի եղաւ ·
Անոր վրայ աղուէսներ կը պտրտին ։
19 ¹⁷Դուն , ով Տէր , յաւիտեան կը մնաս ·
¹⁸Քու աթոռդ գարէ՛ ի գար կը տեւէ ։
20 ¹⁹Ինչո՞ւ համար յաւիտեան մեզ կը մոռնաս ,
Ու- երկար ժամանակ մեզ կը թողուս ։
21 ²⁰Դէպի դարձուր մեզ , ով Տէր , ու դառնանք ·
Մեր օրերը առջինին պէս նորոգէ ։
22 Սակայն դուն բոլորովին մեզ մերժեցիր ,
Մեր վրայ խիստ շատ բարկացար ։

---

1 ¹Եղ. ե · 12 ։
3 ²Ղեւտ. ի · 7 · 9 · 13 · Ես. ը · 7 ։
4 ³Ղեւտ. ի · 7 · 9 · 13 · Ես. ը · 7 ։
5 ⁴Ղեւտ. ի · 7 · 9 · 13 · Ես. ը · 7 ։
6 ⁵Եղ. ե · 12 · Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
7 ⁶Եղ. ե · 12 · Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
8 ⁷Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
9 ⁸Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
10 ⁹Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
11 ¹⁰Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
12 ¹¹Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
13 ¹²Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
14 ¹³Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
15 ¹⁴Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
16 ¹⁵Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
17 ¹⁶Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
18 ¹⁷Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
19 ¹⁸Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
20 ¹⁹Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
21 ²⁰Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
22 ²¹Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։

---

1 ¹Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
2 ²Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
3 ³Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
4 ⁴Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
5 ⁵Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
6 ⁶Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
7 ⁷Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
8 ⁸Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
9 ⁹Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
10 ¹⁰Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
11 ¹¹Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
12 ¹²Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
13 ¹³Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
14 ¹⁴Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
15 ¹⁵Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
16 ¹⁶Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
17 ¹⁷Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
18 ¹⁸Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
19 ¹⁹Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
20 ²⁰Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
21 ²¹Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։
22 ²²Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵԶԵԿԻԵԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Եզեկիէլին մարգարէութեան ժամանակը. Քոբար գետին քո-
վը. 4 անոր տեսիլքը՝ որուն մէջ չորս քերովբէները. 15 չորս
անիւները. 26 ու Աստուծոյ փառքը տեսաւ ։

1 Ո ւ եղաւ որ երեսուներորդ տարին չորրորդ ա-
մսուն , ամուսն հինգին երբոր ես գերիներուն մէջը
¹Քոբար գետին քովը էի , ²երկինքը բացուե-
2 ցաւ , ու ³Աստուծոյ տեսիլքները տեսայ ։ Ա մ-
սուն հինգերորդ օրը՝ այսինքն ⁴Ցովակիմին
թագաւորին գերութեանը հինգերորդ տարին ,
3 Բաղդէացւոց երկրին մէջ՝ Քոբար գետին
քովը Բուզիի որդւոյն Եզեկիէլ քահանային
յայտնապէս Տէրոջը խօսքը եղաւ , և հոն անոր
վրայ ⁵Տէրոջը ձեռքը եղաւ ։
4 Ո ւ տեսայ որ ահա հիւսիսային կողմէն
⁶մրրկալից հով , մեծ ամպ ու բռնկած կրակ
կու գար , որուն բոլորտիքը պայծառութիւն
կար , ու մէջտեղէն՝ կրակին մէջէն ոսկեպոյնձի
5 նմանութիւն մը կ'ելնէր ։ Եւ անոր մէջը ⁷չորս
կենդանիի կերպարանք կար , ու ⁸անոնց երե-
ւոյթը այս էր . ⁹անոնք մարդու կերպարանք
6 ունէին ։ Եւ ¹⁰ամէն մէկը չորս երես ունէր , ու
7 անոնց ամէն մէկը չորս թեւ ունէր ։ Եւ անոնց
ոտքերը չիտակ ոտքեր էին , ու անոնց ոտքե-
րուն թաթը զուարակի ոտքին թաթին պէս էր ,
8 ու ¹¹պայլուն պղինձի պէս կը փայլէին ։ Եւ ¹²ա-
նոնց չորս կողմերը անոնց թեւերուն տակը մարդ-
կու ձեռքեր կար , ու չորսն ալ երեսներ ու
9 թեւեր ունէին ։ ¹³Անոնց թեւերը իրարու կպած
էին . ¹⁴անոնք երթալու ատեննին չէին դառ-
նար , ամէն մէկը չիտակ յառաջ կ'երթար ։
10 Եւ անոնց ¹⁵երեսներուն ձեւը առիւծ էր . չորսն ալ
մարդու երես ունէին՝ ու աջ կողմէն առիւծի
երես . նաև չորսն ալ ձախ կողմէն եզի երես՝
11 ու չորսն ալ արծիւի երես ունէին ։ Ու անոնց
երեսները այսչափ էին . և անոնց թեւերը վերէն
կը տարածուէին , երկուքը իրարու կպած
էին , ¹⁶ու երկուքը անոնց մարմինը կը ծածկէին ։
12 Եւ ամէն մէկը ¹⁷չիտակ յառաջ կ'երթար . ¹⁸ո-
²⁰գին ուր որ երթալու ըլլար՝ անոնք հոն
կ'երթային , ²¹գացած ատեննին չէին դառնար ։
13 Եւ կենդանիներուն կերպարանքը՝ անոնց երե-
ւոյթը՝ կրակի վառած կայծերու պէս՝ ²²ջահերու

---

1 ¹Եզ. գ · 15 · 23 · ի · 15 · 20 · 22 · իգ · 3 ։
2 ²Մտ. գ · 16 · Գործ · 7 · 55 · Հռ · ժ · 11 · Յայտ · ԺԲ · 11 ։
3 ³Գէ · ե · 3 ։
4 ⁴Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 ։
5 ⁵Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
6 ⁶Ծն · ը · 13 · Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
7 ⁷Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
8 ⁸Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
9 ⁹Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
10 ¹⁰Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
11 ¹¹Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
12 ¹²Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
13 ¹³Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
14 ¹⁴Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
15 ¹⁵Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
16 ¹⁶Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
17 ¹⁷Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
18 ¹⁸Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
19 ¹⁹Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
20 ²⁰Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
21 ²¹Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։
22 ²²Ես. ի · 5 · Լ · 6 · 7 · Եզեկ · ը · 2 · 3 · 6 · Ամոս · ը · 2 ։

պլխուն վրայ եղող հասատատութիւնին ձայն մը կ'ելլէր ։
26 Եւ անոնց գլխուն վրայ եղող հաստատութեանն վերի ՙչափիւղայ քարի երեւոյթով աթոռի նմանութիւն մը կար, ու ան աթոռի նմանութեանը վրայ մարդու կերպարանքով
27 նմանութիւն մը կար վերէն ։ Եւ անոր երիս կամանցը երեւութէն վեր ոսկեզօծինձի նման՝ բոլորտիքը — նէրսը կրակի նմանութեան պէս տեսայ ։ ու երիկամանցը երեւութէն վար կրակի նմանութեան պէս տեսայ ։ ու պայծառութեամբ
28 շրջապատած էր ։ ՙԻնչպէս է անձրեւի օրը ամպի մէջ եղող ծիածանին երեւոյթը, այնպէս էր ան շրջապատած պայծառութեանը երեւոյթը ։ ՙԱյնիկա Տէրոջը փառացը նմանութեանը երեւոյթին էր ։ ու երբոր տեսայ՝ ՙերեսիս վրայ ինկայ, ու մէկ խօսողի մը ձայնը լսեցի ։

ԳԼ ։ Բ

1 Եզեկիէլին յանձնուած պատճառը ։ 6 Իրեն տրուած պատասխանը ։ 9 Իր ծնող մարգարէութեանը տանը ։

1 Եւ ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ , ՙոտքերուդ վրայ կայնէ ու քեզի հետ խօսիմ ։ Ու ինծի հետ խօսածին պէս ՙՀոգին իմ վրաս եկաւ , և զիս ոտքերուս վրայ վերցուց ։ ու ինծի
3 հետ խօսողին ձայնը լսեցի ։ Եւ ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ , ես քեզ Իսրայէլի որդւոցը՝ ինծի դէմ ապստամբող ապստամբներու ազգին կը խրկեմ , որ ՙԹէ իրենք և թէ իրենց հայրերը մինչև այս օրս ինծի դէմ յանցաւոր
4 դառնացան ։ ՙՈւ անոնք պինտերես և խըստասիրտ որդիներ են ։ ես քեզ անոնց կը խրկեմ , ու անոնց ըսես , Տէր Եհովան այսպէս
5 կ'ըսէ ։ ՙԵւ անոնք թէ լսեն և թէ զանց ընեն , (քանզի անոնք ապստամբներու տուն են ,) սակայն ՙպիտի գիտան թէ մէջերնին մարգարէ կայ ։
6 Ու դուն , որդի մարդոյ , ՙանոնցմէ մի վախնար , և անոնց խօսքերէն մի վախնար ։ Թէև քու քովդ ՙ՚կանկոր ու ծուռ մարդիկ՚ կան , և կարիճներու քով կը բնակիս ։ ՙԱնոնց խօսքերէն մի վախնար և անոնց երեսէն մի զարհուրիր , ՙթէև անոնք ապստամբներու տուն
7 են ։ ՙՈւ անոնց իմ խօսքերս խօսես , Վթէ լսեն և թէ զանց ընեն , քանզի անոնք ապստամբ են ։
8 Ու դուն , որդի մարդոյ , քեզի ըսածս մըտիկ ըրէ , ան ապստամբ տանը պէս ապստամբ մի ըլլար , բերանդ բաց ու ՙքեզի տուածս

9 կեր ։ Ու նայեցայ , և ահա ՙինծի երկընցած ձեռք մը , և ահա անոր մէջը դիրքի տոմս
10 մը կար ։ Ու զանիկա իմ առջեւս բացաւ ։ և անիկա ներսէն ու դուրսէն գրուած էր ։ ու անոր վրայ ողբեր , հառաչանք ու վայ գըրուած կար ։

ԳԼ ։ Գ

1 Եզեկիէլ ան տանը կ'ուսուցանէ ։ 4 Զասուած կը քաջալերի զանիկա ։ 15 Կը ապրիլցիներ անոր մարգարէութեան կանոնը ։ 22 Կը յայտնէ Թէ ինչը կը գոյ ու կը բանայ մարգարէին բերանը ։

1 Եւ ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ , ատ գտածդ կեր ։ ՙատ տոմսը կեր ու գնա Իսրայէլի տանը
2 նը խօսէ ։ Եւ իմ բերանս բացի , ու ան տոմ-
3 սը ինծի կերցուց ։ Եւ ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ , ատ իմ քեզի տուած տոմսս փորիդ կերցուր ու աղիքներդ լեցուր ։ ու ես ՙանիկա կերայ , ու բերնիս մէջը ՙմեղրի պէս անոյշ
4 եղաւ ։ Ետոասոնը ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ , աղէ Իսրայէլի տանը գնա ու իմ խօսքերուս
5 անոնց խօսէ ։ Վասն զի դուն դժուարիմաց խօսք և ծանր լեզու ունեցող ազգի մը չէիր ,
6 կուգեայ , հապա Իսրայէլի տանը ։ Դժուարիմաց խօսք ու ծանր լեզու ունեցող չատ ազգերուն չէ , որոնց խօսքերը դուն չես հասկընար ։ Յիրաւի ՙթէ որ քեզ անոնց խրկէի ,
7 անոնք քեզի մտիկ պիտի ընէին ։ Բայց Իսրայէլի տունը քեզի մտիկ ընել պիտի չուզեն , Վվասն զի չեն ուզեր ինծի մտիկ ընել ։ Ղորովհետեւ բոլոր Իսրայէլի տունը պինտերես ու
8 խստասիրտ է ։ Ետ անոնց երեսին դէմ քու երեսդ պինա , ու անոնց ճակատին դէմ քու
9 ճակատդ պինա ըրի ։ ՙՔու ճակատդ վէմին ա-մուր՝ անդամանդի պէս ըրի ։ ՙանոնցմէ չվախնաս ու անոնց երեսէն չզարհուրիս , թէև ա-նոնք ապստամբներու տուն են ։
10 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ , իմ բոլոր խօսքերս որ քեզի պիտի խօսիմ , սրտիդ-
11 մէջը ընդունէ ու ականջներովդ լսէ ։ Եւ գնա գերիներուն մէջը մտիր՝ քու ժողովուրդիդ որդւոցը մէջ , ու անոնց խօսէ և անոնց ըսէ , ՙՏէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ ։ Թէ մտիկ ընեն և թէ զանց ընեն ։
12 Ետասոնը ՙՀոգին զիս վերցուց , ու հետս մեծ շարժումի ձայն մը լսեցի ՙը ՚ԷՒԵ , Տէրոջը
13 փառքը օրհնեալ ըլլայ իր տեղէն ։ Եւ կենդանիներուն թեւոցը իրարու դարձնելուն ձայնը , ու անոնց քովի անիւներուն ձայնը , ու մեծ
14 շարժումի ձայն ըսիցէ ։ Եւ ՙՀոգին զիս վերցուց

ա ԳԼ ։ ժ ։ 1 ։
բ Եմ ։ իզ ։ 10 ։
գ ԳԼ ։ Ը ։ 3 ։
դ Ցայտ ։ գ ։ 3 ։ ժ ։ 1 ։
ե ԳԼ ։ գ ։ 23 ։ Ը ։ 4 ։
զ ԳԼ ։ գ ։ 23 ։ Դան ։ Ը ։ 17 ։ Գոր ։ իե ։ 4 ։ Ցայտ ։ ա ։ 17 ։
է Դան ։ ժ ։ 11 ։
ը ԳԼ ։ գ ։ 24 ։
թ Եբեմ ։ գ ։ 25 ։ ԳԼ ։ ի ։ 18 ։ 21 ։ 30 ։
ժ ԳԼ ։ գ ։ 7 ։
ի ԳԼ ։ գ ։ 11 ։ 26 ։ 27 ։
լ ԳԼ ։ ԼԳ ։ 35 ։
խ Եբեմ ։ ա ։ 8 ։ 17 ։ Ովսէ ։ ժը ։ 4 ։
ծ ԳԼ ։ գ ։ 9 ։ 20 ։ 27 ։
կ Եբեմ ։ ա ։ 7 ։ 17 ։
հ Եբեմ ։ գ ։ 28 ։ Ցեխ ։ իա ։ 18 ։ Միք ։ Ը ։ 4 ։
ղ Կամ ։ փոչիէր ու աստանդները
ճ ԳԼ ։ գ ։ 9 ։ ա պետ ։ գ ։ 14 ։
մ ԳԼ ։ գ ։ 9 ։ 20 ։ 27 ։
յ Եբեմ ։ ա ։ 7 ։ 17 ։
ն Եբեմ ։ ժե ։ 16 ։
շ Կող ։ ժԲ ։ 10 ։ ՃժԲ ։ 103 ։
ո Ա՚ած ։ ժա ։ 21 ։ 23 ։
չ Ցոփ ։ ժե ։ 20 ։
պ ԳԼ ։ Բ ։ 4 ։
ջ Ես ։ ծ ։ 7 ։ Եբեմ ։ ա ։ 18 ։ ժե ։ 20 ։ Ցես Միք ։ գ ։ 8 ։
ռ Եբեմ ։ ա ։ 8 ։ 27 ։ ԳԼ ։ Բ ։ 6 ։
ս Եբեմ ։ ա ։ 8 ։ 27 ։ ԳԼ ։ Բ ։ 5 ։ 7 ։ Հմր ։ 27 ։
վ ԳԼ ։ Բ ։ 5 ։ 7 ։ Հմր ։ 14 ։ ԳԼ ։ Բ ։ 3 ։ Ցես գ Թագ ։ ժը ։ 12 ։ գ Թագ ։ Բ ։ 16 ։ Գոր ։ Բ ։ 30 ։
տ Հմր ։ 12 ։ ԳԼ ։ Բ ։ 3 ։
ր Թագ ։ գ ։ 15 ։
ց ԳԼ ։ ա ։ 3 ։ Բ ։ 1 ։ ԼԸ ։ 1 ։
ւ Ես ։ ծԲ ։ 8 ։ Նգ ։ 10 ։ կբ ։ 6 ։ Եբեմ ։ գ ։ 17 ։
փ ԳԼ ։ ԼԳ ։ 6 ։ Ցոփ ։ Բ ։ 21 ։ 24 ։
ք Ես ։ խԹ ։ 4 ։ 8 ։
օ Գոր ։ ի ։ 26 ։
ֆ ԳԼ ։ ժԸ ։ 24 ։ ԼԳ ։ 12 ։ 13 ։
և Հմր ։ 14 ։ ԳԼ ։ ա ։ 3 ։
ա ԳԼ ։ Բ ։ 4 ։
բ ԳԼ ։ ա ։ 28 ։
գ ԳԼ ։ Բ ։ 2 ։
դ ԳԼ ։ գ ։ 8 ։
ե ԳԼ ։ իգ ։ 27 ։ ԼԳ ։ 22 ։ Ովսէ ։ 11 ։
զ Հմր ։ 9 ։ 26 ։ ԳԼ ։ ժբ ։ 2 ։ 3 ։
է ԳԼ ։ Բ ։ 5 ։ 6 ։ 7 ։
ը ԳԼ ։ իա ։ 22 ։
թ Եչ ։ խոյեր
ժ ԳԼ ։ ժբ ։ 6 ։ 22 ։ իգ ։ 24 ։ 27 ։
ի ԳԼ ։ ա ։ 34 ։
լ ԳԼ ։ գ ։ 25 ։

տարաւ , ու ես իմ հոգիիս տագնապութեանէն դառնութեամբ գացի ։ ու ՙՏէրոջը ձեռքը իմ վրաս
15 եղաւ զօրութեամբ ։ Եւ Թէլաբիպի գերիներուն եկայ , ու ՙանոնց նստած տեղը նստայ , և հոն եօթը օր անոնց մէջը ապշած նստայ ։
16 Ու եօթը օրէն ետքը Տէրոջը խօսքը ինծի
17 եղաւ՝ ըսելով , ՚Որդի մարդոյ , քեզ Իսրայէլի տանը ՚գէտ դրի ։ ու իմ բերնէս խօսք լսես ,
18 ու իմ կողմանէս զանոնք զգուշացնես ։ Երբոր ամբարիշտին ըսեմ Թէ Անշուշտ պիտի մեռնիս , ու դուն զանիկա չզգուշացնես , ու չզրուցես որ ամբարիշտը ապրեցնելուս համար՝ իր չար ճանբայէն զգուշացնես , ան ամբարիշտը ՚իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի , բայց անոր
19 արիւնը քու ձեռքէդ պիտի փնտռեմ ։ Իսկ Թէ որ դուն ամբարիշտը զգուշացնես , ու անիկա իր ամբարշտութենէն ու չար ճամբայէն չդառնայ , անիկա իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի , ՙբայց դուն քու հոգիդ ազա-
20 տած կ'ըլլաս ։ Ու երբոր արդարը իր արդարութենէն դառնայ ու չարութիւն ընէ , ու ես անոր առջեւը դայթակղութիւն դնեմ որ անիկա մեռնի , զանիկա չզգուշացնելուդ համար՝ անիկա իր մեղքին մէջը պիտի մեռնի , և անոր ըրած արդարութիւնը պիտի չյիշուի , բայց
21 անոր արիւնը քու ձեռքէդ պիտի փնտռեմ ։ Իսկ Թէ որ դուն ան արդարը զգուշացնես որ արդարը մեղք չգործէ , ու Թէ որ անիկա մեղք չգործէ , անիկա անշուշտ պիտի ապրի Թուրան նուաճած տեղը նստած , և հոն եօթը օր անոնց մէջը ապշած նստայ ։
16 Ու եօթը օրէն ետքը Տէրոջը խօսքը ինծի
17 եղաւ՝ ըսելով , ՚Որդի մարդոյ , քեզ Իսրայէլի տանը ՚գէտ դրի ։ ու իմ բերնէս խօսք լսես ,
18 ու իմ կողմանէս զանոնք զգուշացնես ։ Երբոր ամբարիշտին ըսեմ Թէ Անշուշտ պիտի մեռնիս , ու դուն զանիկա չզգուշացնես , ու չզրուցես որ ամբարիշտը ապրեցնելուս համար՝ իր չար ճանբայէն զգուշացնես , ան ամբարիշտը ՚իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի , բայց անոր
19 արիւնը քու ձեռքէդ պիտի փնտռեմ ։ Իսկ Թէ որ դուն ամբարիշտը զգուշացնես , ու անիկա իր ամբարշտութենէն ու չար ճամբայէն չդառնայ , անիկա իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի , ՙբայց դուն քու հոգիդ ազա-
20 տած կ'ըլլաս ։ Ու երբոր արդարը իր արդարութենէն դառնայ ու չարութիւն ընէ , ու ես անոր առջեւը դայթակղութիւն դնեմ որ անիկա մեռնի , զանիկա չզգուշացնելուդ համար՝ անիկա իր մեղքին մէջը պիտի մեռնի , և անոր ըրած արդարութիւնը պիտի չյիշուի , բայց անոր արիւնը քու ձեռքէդ պիտի փնտռեմ ։
21 Իսկ Թէ որ դուն ան արդարը զգուշացնես որ արդարը մեղք չգործէ , ու Թէ որ անիկա մեղք չգործէ , անիկա անշուշտ պիտի ապրի Թուրան նուաճած տեղը նստած , և հոն եօթը օր անոնց մէջը ապշած նստայ ։

Վասն զի անոնք ապստամբներու տուն են ։

ԳԼ ։ Դ

1 Պաշարման օրինակով մը կը ցուցնի Ցերօթաւամին կատարած ապստամբութեան հաստատութիւնն մինչև գերութեան ժամանակին մէջտեղը ։ 9 Պաշարման տանեւ պաշարին միջոցով ապրելու ուտելիքնը կը ցուցնի ։

1 Եւ դուն , որդի մարդոյ , քեզի մէկ պիտակ մը առ ու զանիկա առջեւդ դիր , և անոր վրան քաղաք մը՝ այսինքն Երուսաղէմը գծա-
2 դրէ ։ Ու անոր բոլորտիքը պաշարում դիր , և անոր դէմ մարտկոց չինէ , ու անոր դէմ պատնէշ կանգնէ , և անոր դէմ բանակ կազմէ , ու անոր բոլորտիքը ՙ՚պատերազմական
3 մեքենաներ՚՚ դիր ։ Եւ դուն քեզի երկաթէ տապակ մը առ , ու զանիկա քու կին ու քաղքին մէջտեղը երկաթէ պարիսպ դիր , ու քու երեսդ անոր դէմ շուռկէ որ անիկա պաշարուի , ու զանիկա պաշարէ ։ ՙԱսիկա Իսրայէլի տանը նշան ըլլայ ։
4 Եւ դուն քու ձախ կողմիդ վրայ պառկէ , ու անոր վրայ դիր Իսրայէլի տանը անօրէնութիւնը ։ անոր վրայ պառկած օրերուդ
5 թիւովը անոնց անօրէնութիւնը կրես ։ Քանզի ես անոնց անօրէնութեանը տարիները օրերու թիւով քու վրադ դրի՝ երեք հարիւր իննսուն օր , որ ՙԻսրայէլի տանը անօրէնու-
6 թիւնը կրես ։ Ու երբոր ան ետքերը լրացընես , նորէն պառկիս քու աջ կողմիդ վրայ , ու քառասուն օր Ցուդայի տանը անօրէնութիւնը կրես ։ քեզի ամէն մէկ տարիին տեղը մէկմէկ օր տուի ։
7 Եւ քու երեսդ դէպ ՚ի Երուսաղէմի պաշարումը չկակուղես , ու քու բազուկդ մերկացընես , ու անոր վրայ մարգարէութիւն ընես ։
8 ՙԵւ ես ահա քու վրադ կապանքներ պիտի դնեմ , որ մէկ կողմէդ միւս կողմդ չդառնաս , մինչև որ քու պաշարման օրերդ լրացընես ։
9 Ու դուն քեզի ցորեն , գարի , բակլայ , ոսպ , կորեակ ու հաճար առ , և զանոնք ամանի մը մէջ դիր , ու անոնցմէ քեզի հաց չինէ ։ զանիկա՝ քու չոխ կողմիդ վրայ պառկած օրերուդ համրանքովը՝ երեք հարիւր
10 իննսուն օր ուտես ։ Եւ ուտելու կերակուրդ կշռով՝ քսան սիկղ ։ զանիկա ժամանակ ժամանակ ուտես ։
11 Ջուրն ալ ժամանակ ուտես ։ Եւ չորրորդ մասը խմես ։ զանիկա հինգին մի վեցերորդ մասը խմես ։
12 ժամանակ ժամանակ խմես ։ Եւ ան ՙ՚՚ՒՒՒ՚՚՚ գարեղէն չօմէրու պէս չնչելով ուտես ։ ու զանիկա՝ անոնց աչքին առջեւը մարդուս

ա ԳԼ ։ ա ։ 1 ։
բ ԳԼ ։ ա ։ 28 ։
գ ԳԼ ։ Բ ։ 2 ։
դ ԳԼ ։ գ ։ 8 ։
ե ԳԼ ։ իգ ։ 27 ։ ԼԳ ։ 22 ։
զ Հմր ։ 11 ։
է Հմր ։ 9 ։ 26 ։ ԳԼ ։ ժբ ։ 2 ։ 3 ։
ը ԳԼ ։ Բ ։ 5 ։ 6 ։ 7 ։
թ ԳԼ ։ իա ։ 22 ։
ժ Եչ ։ խոյեր
ի ԳԼ ։ ժբ ։ 6 ։ 22 ։ իգ ։ 24 ։ 27 ։
լ Ելս ։ ժբ ։ 34 ։
խ ԳԼ ։ գ ։ 25 ։

13 աղբի վրայ եփես ։ Եւ Տէրը ըսաւ, Իսրա-
յէլի որդիքը այսպէս պղծուելոցին պիտի ու-
տեն իրենց հացը ան ազգերուն մէջ, ուր որ
14 զանոնք պիտի քշեմ ։ Ու ես ըսի, Ահա, Տէր
Եհովայ, ահա իմ անձս չպղծուեցաւ, և իմ
մանկութենէս մինչև հիմա Մեռելոտի կամ
գազանաբեկ չկերայ, ու իմ բերանս պղծի
15 մխա չմտաւ ։ Եւ ինծի ըսաւ, Նայէ՝ քեզի
մարդու ազրին տեղը կովի քակոր տուի,
ու քու հացդ անոր վրայ եփես ։
16 Կամ ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, ահա ես
երուսաղէմի մէջ Հացին ցուպը պիտի կոտ-
րեմ, ու Հացը կշռութով և անձկութեամբ
պիտի ուտեն, ու Ջուրը չափով և ապշու-
17 թեամբ պիտի խմեն ։ Վասն զի Հացի ու Ջուրի
կարօտութիւն պիտի քաշեն, ու իրարու նա-
յած պիտի մնան, և Անոնց անօրէնութեա-
նովը պիտի հալին ։

ԳԼ· Ե

1 Պազ Կորնելու օրինակով ՝ կը ցուցուի Երուսաղէմի գաւառա-
մասնը իր ապստամբութեանը համար, 12 սովով, սրով ու
ցիրուցան ըլլալով ։

1 Եւ դուն, որդի մարդոյ, քեզի սուր դանակ
մը առ, քեզի սափրիչի ածելի մը առ, ու
ընկոյզ դլխուդ վրայէն ու մօրուքիդ վրայէն
անցուր ։ և քեզի կշռոյք մը առ, ու հաւերը բա-
2 ժին բաժնէ ։ Երրորդ մասը Քաղաքին
մէջը կրակով այրես, երրոր Պաշարման օրե-
րը լմննան ։ ու երրորդ մասը առնես և դա-
նակով զարնես անոր բոլորտիքը ։ ու երրորդ
մասը հովին ցրուես, ու ես անոնց հետևէն
3 սուր պիտի քաշեմ ։ Եւ անոնցմէ քիչ թիւով
առնես, ու զանոնք քղանցքներուդ մէջը ծը-
4 րուես ։ Եւ դարձեալ անոնցմէ առնես ու
զանոնք կրակը նետես և զանոնք կրակով
այրես ։ անկէ բոլոր Իսրայէլի տունը կրակ
պիտի ելլէ ։
5 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ ։ Այսիկա Երու-
սաղէմն է ։ զանիկա ազգերուն մէջը ու իր բո-
6 լորտիքը եղող երկիրներուն մէջը դրի ։ Եւ
անիկա իմ Դատաստաններս՝ ազգերէն, ու
իմ կանոններս իր բոլորտիքը եղող երկիրներէն
աւելի ամբարշտութեան փոխեց ։ Վասն զի իմ
դատաստաններս մերժեցին և իմ կանոննե-

ե Ցմա · Թ · 3 ։
ը Գար · ժ · 14 ։
թ Եզ · իբ · 31 · Ղե · ժա · 40 · ժէ · 15 ։
ժ Բ Օր · ժգ · 3 ։ Եզ · կե · 4 ։
ի Ղե · իզ · 26 · Սապ · 3Ե · 16 · Եզ · գ · 1 · Գէ · Ե · 16 · ժգ · 15 ։
ձ Հմր · 10 · Գէ · ժբ · 19 ։
ղ Հմր · 17 ։
ճ Ղե · իզ · 30 · Գէ · իզ · 23 ։
— ։
ն Տես Ղե · իա · 5 ։ Եզ · է · 20 · Գէ · իզ · 20 ։
շ Հմր · 12 ։
պ Գէ · գ · 1 ։
ջ Գէ · գ · 8 · 9 ։
ռ Երեմ · իա · 6 · Ծբ · 16 ։
ս Երեմ · իա · 1 · 2 · Ես · իզ · 14 ։
տ Կամ գետաստան ։
ր Ներքև՝ ազգերէն, ու իմ կանոններս բառը իր բոլորտիքը եղող երկիրներէն աւելի ամբարշտութեամբ գէմ կը-
ցուցուի ։
ւ Կամ Եհովայդ ։
փ Երեմ · բ · 10 · 11 ։ Գէ · ժգ · 47 ։
ք Ոզբ · գ · 6 ։ Դան · իՀ · 12 ։ Ամմա. գ · 8 ։
և Ղե · իզ · 29 · բ Օր · իբ · 53 · գ Թագ · գ · 29 ։ Երեմ · ԺՀ · 8 ։
օ Ոզբ · բ · 20 · գ · 10 ։
ֆ Հմր · 12 ։ Ղե · իզ · 35 · բ Օր · իը · 64 ։ Գէ · ժբ · 14 ։ Զ · ոբ · բ · 6 ։
ա Գէ · ժա · 21 ։
բ Բ Կին · ԼԶ · 14 ։ Գէ · բ · 5 · Ես · իզ · 38 ։ Գէ · է · 4 · 9 · բ · 18 · ԺՀ · 10 ։
գ Տես Հմր · 2 ։ Երեմ · ժէ · 2 ։ Գէ · Զ · 12 ։
դ Երեմ · ԺՀ · 8 ։ Ոզբ · բ · 20 · գ · 10 ։ Հմր · 2 · 10 ։ Գէ · գ · 8 ։
ե Ղե · իզ · 33 ։ Հմր · 2 · Գէ · ժբ · 14 ։
զ Ոզբ · գ · 11 ։ Գէ · Զ · 12 · է · 8 ։
է Գէ · իա · 17 ։
ը Եզ · ժ · 24 ։
թ Գէ · ԼԶ · 6 · իբ · 19 · Ղե · իզ · 31 · 32 ։
ժ Ա · 2 ։ իա · 5 ։ Գէ · Զ · 12 ։
ի Երեմ · Ի , 16 · Հմր · 2 · 10 ։ Գէ · գ · 8 ։
ձ Ղե · իզ · 33 ։ Հմր · 2 · Գէ · ժբ · 14 ։
ղ Ոզբ · գ · 11 ։ Գէ · Զ · 12 · է · 8 ։
ճ Գէ · իա · 17 ։
ն Եզ · ժ · 24 ։
շ Կամ երբոր կոպիտ իրենց շնացող ու ինծմէ խոտորած
պիտի խլեմ, ու քեզ անպատակ պիտի թո-
ղուն ։ և քու մէջդ Չժանտախտ ու արիւն
պիտի անցնի, ու քու վրադ սուր պիտի բե-
րեմ ։ Ես Տէրս խոսեցայ ։

ԳԼ· Զ

1 Իսրայէլի գաւառամասը իրենց կռապաշտութեանը համար ։ 8 Մնկ մնացորդ մը պիտի պահուի ։ 11 Ազգ արձերը յորդո-
րուած են անոնց թշնամութիւններուն վրայ զգուշա-
նալու ։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, երեսդ Իսրայէլի լեռներուն
դարձուր, ու անոնց մարգարէութիւն ըրէ,
3 Ու ըսէ, Ով Իսրայէլի լեռներ, Տէր Եհով-
վայ Տէրը լեռներուն, բլուրներուն, ձորերուն
ու հովիտներուն ։ Ահա ես ձեր վրայ սուր
պիտի բերեմ, ու ձեր բարձր տեղութիւնը
4 պիտի կործանեմ ։ Եւ ձեր սեղանները աւերակ
պիտի մնան, ու ձեր արեգական կուռքերը
պիտի կոտրուին ։ և ձեր մեռելները ձեր կուռքերուն առջևը ինկած պիտի
5 ձգեմ ։ Ու Իսրայէլի որդւոցը դիակունքը ի-
րենց կուռքերուն առջևը պիտի դնեմ, և ձեր
ոսկորները ձեր սեղաններուն բոլորտիքը պի-
6 տի ցրուեմ ։ Ձեր ամէն բնակած տեղերուն
մէջ քաղաքները աւերակ պիտի ըլլան, ու
բարձր տեղութիւնը ամայի պիտի ըլլան ։
որպէս զի ձեր սեղանները աւերակ ու ամայի
ըլլան, և ձեր կուռքերը կոտրտին ու խա-
փանուին, և ձեր արեգական կուռքերը կոր-
7 ծանին, ու ձեր գործքերը չկենան ։ Ու ձեր
մէջը սպանուածներ պիտի իյնան, և Պիտի
դիտնաք թէ ես եմ Տէրը ։
8 Բայց երբոր դուք երկիրներու մէջ ցրուիք,
Սէղմէ սուրէն ազատուածները ազգերուն
9 մէջ միացղոյց պիտի թողում ։ Եւ ձեր ազա-
տուածները զիս պիտի յիշեն ան ազգերուն
մէջը՝ ուր որ գերի պիտի քշուին, Վասն զի
Իրենց շնացող ու լինծմէ խոտորած սրտովը՝
ու իրենց կուռքերուն հետևէն պոռնկութիւն
ընող աչքերովը անոնց ուեցայ ։ Եւ Ինծի ը-
ն

եւ աչ թէ լերանց ցնծութիւնը։
8 Հիմա մօտերս ի՛մ սրտմտութիւնս քու վրադ պիտի թափեմ,
ու իմ բարկութիւնս քու վրադ պիտի կատարեմ,
ու քու ճամբաներուդ համեմատ քեզի դատաստան պիտի ընեմ,
եւ քու բոլոր պղծութիւններդ քու վրադ պիտի բերեմ։
9 Ու իմ աչքս պիտի չխնայէ, ու պիտի չողորմիմ։
Քու ճամբաներուդ համեմատ քեզի հատուցում պիտի ընեմ,
եւ քու պղծութիւններդ քու մէջդ պիտի ըլլան,
ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը՝ որ կը զարնեմ։
10 Ահա օրը՝ ահա կու գայ.
Կարգը ելէ հասաւ,
գաւազանը ծաղկեցաւ, ամբարտաւանութիւնը ընձիւղեցաւ։
11 Բռնաւորութիւնը եղաւ, ամբարշտութեան գաւազան եղաւ.
Անոնցմէ մարդ պիտի չմնայ.
Ու անոնց բազմութենէն ու ստացուածքէն բան մը պիտի չմնայ,
եւ անոնց մէջը ողկոյզութիւն պիտի չըլլայ։
12 Ժամանակը եկաւ, օրը մօտեցաւ.
Գնողը չուրախանայ ու ծախողը չզբայ,
քանզի անոր բոլոր բազմութեանը վրայ բարկութիւն կու գայ։
13 Ինչու որ ծախողը ծախուածին պիտի չդառնայ,
թէեւ ողջ ըլլան.
Վասն զի անոր բոլոր բազմութեանը համար եղած տեսիլքը ետ պիտի չդառնայ,
Ու մարդ մը իր կենացը անօրէնութեամբը պիտի չուժեղցնայ։
14 Փողը հնչեցուցին, ամէն բան պատրաստեցին,
Բայց պատերազմի գացող չկայ.
Վասն զի իմ բարկութիւնս անոր բոլոր բազմութեանը վրայ է։
15 Դուրսէն սուր՝ ու ներսէն ժանտախտ ու սով պիտի ըլլայ.
Դաշտը եղողը սրով պիտի մեռնի,
Ու քաղաքին մէջ եղողը սովը ու ժանտախտը պիտի ուտէ։
16 Եւ անոնց ազատուածները որ պիտի ազատին,
Լեռներուն վրայ ձորերու ազաւնիներուն պէս պիտի ըլլան.
Ամէնքը պիտի հեծծեն՝ ամէն մէկը իր անօրէնութեանը համար։
17 Ամէն ձեռքերը պիտի թուլնան,
Ու ամէն ծունկերը ջուրի պէս պիտի հալին։
18 Եւ անոնք տգուխնէր պիտի հագնին,
Ու զզանոնք սոսկումը պիտի ծածկէ.
Ու ամէն երեսի վրայ ամօթ՝
եւ անոնց ամէն գլուխն վրայ կնատութիւն պիտի ըլլայ։
19 Իրենց արծաթը փողոցներուն մէջ պիտի նետուին,
Ու անոնց ոսկին անարդ բան մը պիտի սեպուի.
Անոնց արծաթը ու ոսկին Տէրոջը բարկութեան օրը
կարող պիտի չըլլայ զանոնք ազատելու.
Անոնք պիտի չկրնան իրենց անձը կշտացնել,
Ոչ ալ իրենց փորը լեցնել,
վասն զի անիկա իրենց անօրէնութեանը գայթակղութիւնը եղաւ։
20 Իրենց զարդերուն փառքը հպարտութեան դարձուցին,
Եւ անով իրենց գարշելութիւնները՝ իրենց պղծութիւններուն պատկերները չինեցին.
Ա՛ս պատճառաւ անոնց առջեւը անարդ բան մը կ'ընեմ զանոնք.
21 եւ զանոնք օտարներուն ձեռքը պիտի տամ՝ որ յափշտակեն,
Ու երկրի ամբարիշտներուն՝ որ զանոնք կողոպտեն,
Ու զանոնք պիտի պղծեն։
22 Եւ իմ երեսս անոնցմէ պիտի դարձընեմ,
Ու իմ գաղտնի տեղս պիտի պղծեն.
Եւ հոն բռնաւորներ պիտի մտնեն,
Ու զանոնք պիտի պղծեն։
23 Մէկ շղթայ մը չինէ,
վասն զի երկիրը արեան դատաստանով լեցուցաւ,
Ու քաղաքը բռնութիւնով լեցուեցաւ։
24 Եւ ազգերուն խիստ չարերը պիտի բերեմ,
Ու անոնց տուները պիտի ժառանգեն.
Եւ բռնաւորներուն ամբարտաւանութիւնը պիտի դադրեցընեմ,
Ու անոնց սուրբ տեղերը պիտի պղծուին։
25 Կործանումը կու գայ.
Ու խաղաղութիւն պիտի փնտռեն, բայց պիտի չգտնեն։
26 Պատուհասի վրայ պատուհաս պիտի գայ,
Եւ գուժի վրայ գոյժ պիտի ըլլայ.
Ու մարգարէին տեսիլք պիտի ուզեն,
Եւ քահանային օրէնքը՝ ու ծերերուն խորհուրդը պիտի կորսուի։
27 Թագաւորը սուգ պիտի բռնէ,
Ու իշխանը սոսկում պիտի հագնի,
Ու երկրին ժողովուրդին ձեռքերը վախով պիտի թուլնան.

ե · Գբ · ի · 8 · 21 ։
ը Եր. ղ · 7 ։
թ Ամ. ե · 7 ։
ժ Եր. ժգ · 7 ։
ի Գբ · ա · 8 ։
լ Եր. ղ · 7 ։
խ Ամ. ա · 14 ։
ծ Ես. ժգ · 7 ։
կ Ես. ժգ · 7 ։
հ Օբ · լբ · 25 ։ Ողբ. ա · 20 ։ Գբ · ե · 12 ։
ձ Գբ · գ · 8 ։
ղ Ես. ժգ · 7 ։ Եր. գ · 24 ։ Գբ · իա · 7 ։
մ Ես. ժգ · 7 ։ Եր. գ · 24 ։ Ժե · ա · 18 ։
ն 2 · 3 ։ Եր. իբ · 37 ։ Ամ. բ · 10 ։
շ Սոպ. ծե · 5 ։
ո Ածաք · ժա · 4 ։ Սոփ. ա · 18 ։
չ Գբ · ժգ · 3 · 4 · իգ · 12 ։
պ Եր. է · 30 ։ Գբ · իբ · 9 · ժա · 6 ։
ջ Թագ · իա · 16 ։
ռ Գբ · ա · 28 · 32 · 93 ։
ս Գբ · իբ · 9 ։
վ Ամ. ե · 17 ։
տ Գբ · ժա · 1 ։
ր Եր. է · 30 · լբ · 34 · Գբ · է · 11 ։
ց Ը Օբ · լբ · 25 · Եր. իբ. գ · 20 ։ Սոպ. ծգ · 9 · Ողբ · բ · 9 · Գբ · ի · 12 · 3 ։

Անոնց ճամբաներուն համեմատ անոնց հատուցում պիտի ընեմ,
եւ անոնց դատաստաններուն համեմատ զանոնք պիտի դատեմ,
Ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։

ԳԼ. Ը

1 Երուսաղէմի մէջ առաւածային տեսիլքով կը ցուցուի Եզեկիելին։ 5 Դախտածոռ կուռքը։ 7 պատկերները առնը։ 13 Թամուզին համար սուգ ընողները։ 15 արեգակին երկրպագութիւն ընողները։ 18 Աստուծոյ բարկութիւնը անոնց կատարուելիքը համար։

1 Ու եղաւ որ վեցերորդ տարին՝ վեցերորդ ամսուն հինգերորդ օրը ես իմ տանս մէջ կը նստէի, եւ Յուդայի ծերերը իմ առջեւս կը նստէին, ու հոն Տէր Եհովային ձեռքը իմ վրաս
2 ինկաւ. Եւ նայեցայ, ու ահա նմանութիւն մը կար՝ կրակի երեւութով. անոր երկմանութենէն վեր կրակ էր, ու անոր երկմանութենէն վեր ոսկեզօծութեան նման
3 փայլուն երեւոյթ մը կար։ Եւ անիկա ձեռքի նմանութիւն մը երկնցուց, ու իմ գլուխս վարսքէն բռնեց. ու Հոգին զիս երկրի ու երկինքց միջտեղը վերցուց, և Աստուծոյ տեսիլքով Երուսաղէմ՝ դէպ ի հիւսիս նայող ներքին դրանը մուտքը բերաւ, հոն որ նախանձ գրգռող նախանձու կուռքը կը կենար։
4 Եւ ահա հոն՝ դաշտի մէջ Իսրայէլի Աստուծոյն փառքը կար։
5 Ու ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, հիմա քու աչքերդ դէպ ի հիւսիս վերցուր. ու երբոր աչքերս դէպ ի հիւսիս վերցուցի, ահա սեղանին դրանը մուտքին հիւսիսային կողմը սա
6 նախանձու կուռքը կար։ Ան ըսաւ ինծի՝ Որդի մարդոյ, կը տեսնե՞ս անոնց ըրածը՝ այն մեծ պղծութիւնները որ հոս իսրայէլի տունը հոս կ'ընէ, որպէս զի ես իմ սրբարանէս հեռանամ. բայց նորէն դարձիր՝ ու աւելի մեծ պղծութիւններ պիտի տեսնես։
7 Եւ զիս դաշտին դուռը տարաւ. ու տեսայ, և ահա պատին վրայ մէկ ծակ մը կար։
8 Ու ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, հիմա սա պատը փորէ. ու երբոր պատը փորեցի՝ ահա
9 մէկ դուռ մը կար։ Եւ ինծի ըսաւ, Մտիր ու տես ան չար պղծութիւնները՝ որ անոնք հոս
10 կ'ընեն։ Ու ես մտայ ու տեսայ, և ահա ամէն տեսակ սողուններու ու գարշելի անասուններու պատկերներ՝ և Իսրայէլի տանը բոլոր կուռքերը պատին վրայ չուրջանակի փորուած էր։
11 Ու անոնց առջեւը կայնած էին Իսրայէլի տանը ծերերէն եօթանասուն մարդ, և Սափանի որ-

ե Ելմ · 4 ։
ը Գան · ե · 5 ։
թ Գբ · ջ · 14 ։
ժ Գբ · ժգ · 1 · ի · 1 · իգ · 31 ։
ի Գբ · ա · 3 · գ · 22 ։
լ Գբ · ա · 26 · 27 ։
խ Գբ · ա · 4 ։
ծ Եր. ե · 11 ։
կ Ես. ի · 8 ։
հ Ես. ժգ · 1 · ի · 2 · իգ · 31 ։
ձ Գբ · ա · 3 · գ · 22 · 37 · Ամ. բ · 10 ։
ղ Գբ · ա · 26 · 27 ։
մ Գբ · ժգ · 1 · ի · 2 · իգ · 31 ։
ն Գբ · ա · 3 · գ · 22 · 37 · Ամ. բ · 10 ։
շ Սոպ. ծե · 5 ։
ո Ածաք · ժա · 4 ։ Սոփ. ա · 18 ։
չ Գբ · ժգ · 3 · 4 · իգ · 12 ։
պ Եր. է · 30 · 34 · Գբ · է · 11 ։
ջ Ը Օբ · լբ · 16 · 31 ։
ռ Գբ · ա · 28 · գ · 32 · 93 ։
ս Գբ · ի · 9 ։
վ Ամ. ե · 17 ։
տ Գբ · ժա · 1 ։
ր Եր. է · 30 · լբ · 34 · Գբ · է · 11 ։
ց Ը Օբ · գ · 19 · գ · դին ձեռնիա ալ անոնց մէջը կայնած էր. ամէն մէկը ձեռքը բուրվառ մը բռնէր, ու խունկին
12 ծուխը ամպի պէս վեր կ'ելլէր։ Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, կը տեսնե՞ս թէ ինչեր կ'ընեն Իսրայէլի տանը ծերերը մութ տեղը՝ ամէն մարդ իր ծածուկ պատկերասրահը մէջ. վասն զի անոնք կ'ըսեն թէ Տէրը մեզ չտեսներ,
13 Տէրը երկիրը թողուց։ Ու ինծի ըսաւ, Նորէն դարձիր, և անոնց բրած ուրիշ մեծ պղծութիւնները պիտի տեսնես։
14 Ու զիս Տէրոջը տանը դիմացի հիւսիս կողմի դրանը մուտքը բերաւ. և ահա հոն թամուզի
15 կին համար լացող կիներները կը նստէին։ Ու ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, կը տեսնե՞ս. նորէն դարձիր, ու աստիճան աւելի մեծ պղծութիւններ պիտի տեսնես։
16 Եւ զիս Տէրոջը տանը ներքին գաւիթը բերաւ. և ահա Տէրոջը տաճարին դուռը՝ սրահին ու սեղանին միջտեղը՝ քսան հինգ մարդու չափ կային. անոնք հետերնին Տէրոջը տաճարին դարձուցեր էին՝ ու երեսնին արեւելքին, ու դէպ ի արեւելք՝ արեւուն երկրպագութիւն կ'ընէին։
17 Եւ ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, տեսա՞ր. միթէ Յուդայի տունը պարզ բան կ'երեւնայ իրենց հոս ըրած պղծութիւնները ընելը, որ երկիրն ալ բռնութեամբ լեցուցին, ու զիս բարկացնելու դարձան. և ահա ճիւղը իրենց քիթին կ'երթան։
18 Ուրեմն ես ալ սրտմտութեամբ պիտի վարուիմ. անոնց հետ. աչքս պիտի չխնայէ, ու պիտի չողորմիմ. և անոնք իմ ականջներուս մեծ ձայնով պիտի կանչեն, սակայն ես անոնց մտիկ պիտի չընեմ։

ԳԼ. Թ

1 Մէկ տեսիլքի մէջ կիջոցով կը ցուցուի թէ անոնք պիտի փրկուին։ 5 և. Ջնջողները պիտի կոխուին։ 8 և թէ Եզեկիել աղաչեց անոնց համար ազատութիւն պիտի չընդունէր։

1 Եւ մեծ ձայնով կանչեց իմ ականջներուս ու ըսաւ, Քաղաքին վրայ որոշուածները մտերցուցէք, ու ամէն մէկը իր ապականիչ գործ-
2 ձիքը իր ձեռքը առնէ։ Եւ ահա գէպ ի հիւսիս նայող վերի դրանը ճամբայէն վեց մարդ կու գար, ու ամէն մէկուն կոտորիչ գործիքը իր ձեռքին էր. և անոնց միջը կտաւէ զգեստ հագած մարդ մը կար, ու մէջքը գրադիրի կապտաքար ունէր. և անոնք գացին սղնձէ սեղանին քովը կայնեցան։ Ու Իսրայէլի Աստուծոյն փառքը՝ որ քերովբէներուն վրան էր, անոնց վրայէն տանը սեմը եկաւ։

թ Ածաք · իգ · 5 · 11 ։
ժ Ես. լա · 26 · Եր. իա · իգ · 17 ։
ի Գբ · ի · 9 ։
լ Գբ · ե · 13 · ժգ · 42 · իգ · 13 ։
խ Գբ · ե · 11 · է · 4 ։
ծ Ածաք · ա · 28 · Ես · ա · 15 · Եր. իա · ժա · 11 · ժգ · 12 · Միք · գ · 4 · Զաք · է · 13 ։
կ Գբ · ժգ · 4 · Գբ · ժ · 2 · 6 · 7 · Ես. ա · 6 ։
հ Ես գբ · գ · 25 · է · 4 · ժ · 4 · 28 · ժա · 22 · 23 ։

Եւ ան կուաւէ զդեստ հագած ու մէջքը
դրադիլի կաղամար ունեցող մարդը կանչեց ·
4 եւ Տէրը անոր ըսաւ , քաղաքին մէջէն՝ Ե-
րուսաղեմին մէջէն անցիր , ու անոր մէջը կ-
ըսուածովն ալեծուխներուն համար հա-
ճած էրոյը պզծութիւններուն համար հա-
ւաչող ու ողբացող մարդոցը ճակատներուն
5 վրայ գնչան գիր : Ու քանի որ ես կը լսէի՝
միւսներուն ըսաւ , Անոր հետեւէն քաղաքէն
անցէք ու զարկէք · Ձեր աչքերնիդ չխնայէ ու
6 մի ողորմիք · Ծերը , երիտասարդը ու կոյսը ,
պզտիկ տղաքը ու կիներուն սպաննեցէք ու
կոտորածուցէք , բայց էվրան նշան ունեցող
մարդու մը մի մօտենաք · ու էմի սրբարանէս սկսեցէք : Ետոնք տանը առջևը
7 եղող ծերը մարդոցմէն սկսան : Եւ անոնց ըսաւ ,
Տունը պղծեցէք , ու դաւթիները մեռելնե-
րով լեցուցէք — ելէք : Եւ անոնք ելան ու
քաղաքին մէջը զարկին :
8 Ու երբոր զանոնք զարկին , ու ես մնացի ,
անատեղը էերեսս վրայ ինկայ և աղաղա-
կելով ըսի , Ո՛հ , Տէր Եհովայ , դուն երուսա-
ղեմի վրայ քու բարկութիւնդ թափելով՝ Իս-
րայէլի բոլոր մնացորդը բնաջի՞նջ պիտի ընես :
9 Ու ինծի ըսաւ , Իսրայէլի և Ցուդայի տանը
անօրէնութիւնը խիստ չատ մեծ է , ու ա-
կիրը արիւնով լեցուեցաւ և քաղաքը անի-
րաւութեամբ լեցուեցաւ · վասն զի ըսին , Տէ-
10 րը երկիրը թողուց , ու Տէրը չտեսնէր : Եւ
հիմա իմ աչքս ալ պիտի չխնայէ ու պիտի
չողորմիմ · հիրնց ճամբաները իրենց գլուխը
պիտի բերեմ :
11 Եւ ահա կուաւէ զդեստ հագած ու մէջքը
կազամար ունեցող մարդը լուր բերաւ՝ ու ը-
սաւ , Ինծի հրամայածիդ պէս ըրի :

ԳԼ · Ժ

1 Մարգարէն անփակ մէջ կը տեսնէ քաղաքին վրայ ցանուելու կրակի կացները · 8 Քերովբէներուն անիւերը ·

1 Եւ տեսայ որ ահա քերովբէներուն գլխուն
վրայի էհաստատութեանը մէջ՝ շափիւղայ քա-
րի պէս աթոռի ձեւով նմանութիւն մը կ՚երև-
2 նար անոնց վրայ : Ետու կուաւէ զդեստ հա-
գած մարդուն խօսեցաւ ու ըսաւ , քերով-
բէներուն տակը եղող անիւներուն մէջտեղը
մտիր , և ձեռքերդ քերովբէներուն մէջտեղը
եղող էկրակի կայծերէն լեցուր , ու էքաղա-
քին վրայ ցանէ · և անիկա իմ աչքերուս առ-
3 ջև՝ մտաւ : Ու երբոր ան մարդը մտաւ՝ քե-
րովբէները տանը աջ կողմը կայներ էին , և

4 ամպը ներքին գաւիթը լեցուցեր էր : Ետու
Տէրոջը փառքը քերովբէներուն վրայէն տա-
նը ուժը վերացաւ , և տունը ամպով լեցուե-
ցաւ , ու գաւիթը Տէրոջը փառքին պայծա-
5 ռութիւնովը լեցուեցաւ : Եւ էքերովբէից թե-
ւերուն ձայնը՝ մինչև արտաքին գաւիթը կը
լսուէր՝ էՄեծնակարող Աստուծոյ ձայնին պէս ,
6 երբոր կը խօսի : Ու երբոր կուաւէ զդեստ
հագած մարդուն հրամայեց , ու ըսաւ թէ
քերովբէներուն մէջտեղը եղող անիւներուն
մէջէն կրակ առ , անիկա դնաց անիւներուն
7 քովը կայնեցաւ : Ու քերովբէներուն մէջէն
քերովբէն մէկը՝ իր ձեռքը քերովբէներուն
մէջտեղը եղող կրակին երկրնցուց ու առաւ ,
և կուաւէ զդեստ հագնողին ձեռքը տուաւ ·
8 անիկա ալ առաւ ու ելաւ : (Ու քերովբէից
թեւերուն տակը մարդու ձեռքի նմանութիւն
կ՚երեւնար ·)
9 Եւ տեսայ որ ահա քերովբէներուն քովը
չորս անիւ կար , ամէն մէկ քերովբէին քովը
մէկմէկ անիւ · ու անիւներուն երևոյթը էոս-
10 կեքարի կը նմանէր : Եւ անոնց երևոյթը՝ չոր-
սին ալ ձևը մէկ էր , որպէս թէ անիւի
11 մէջ եղած ըլլար : Գացած ատեննին իրենց
չորս կողմերուն վրայ կ՚երթային . գացած ա-
տեննին էրնց աջ նմ յոե նոմէ չէին դառնար ,
վասն զի որ կողմը որ գլուխը կը նայէր , անոր
եռանդն կ՚երթային , գացած ատեննին չէին
12 դառնար : Եւ անոնց բոլոր մարմինը , կռնակնե-
րը ու ձեռքերը ու թևերը , և էանիւները՝ այս-
ինքն ան չորսին անիւները ամէն կողմէն աչ-
13 քերով լեցուն էին : Անիւներուն համար ըս-
14 ցի որ անոնց անուն դրուեցաւ . *Մրրիկ : Ետու-
ան մէկը չորս երես ունէր . առջի երեսը
քերովբէի երես էր , երկրորդ երեսը մարդու
երես էր , ու երրորդը առիւծի երես էր , և
15 չորրորդը արծիւի երես էր : Ու քերովբէնե-
րը վերացան : Քորար դետին քովը նստած
16 կենդանիները ատոնք էին : Ու երբոր քերով-
բէները կ՚երթային , անիւներն ալ անոնց քո-
վին կ՚երթային , ու երբոր քերովբէները երկ-
րէն բարձրանալու համար թևերնին կը վեր-
17 ցնէին , ատ անիւներն ալ անոնց քովէն չէին
դառնար : Երբոր անոնք կայնէին , ատոնք ալ
կը կայնէին , երբոր անոնք վերանային , ատոնք
ալ կը վերանային անոնց հետ . վասն զի անոնց
մէջը կենդանիներուն ոգին կար :
18 Եւ Տէրոջը փառքը տանը սեմին վրայէն
եղաւ , ու քերովբէներուն վրայ կայնեցաւ :
19 Եւ իմ աչքերուս առջևը էքերովբէները եղե-

լով՝ թևերնին վերցուցին ու երկրէն բարձրա-
ցան · անիւներն ալ անոնց հետեւ էին , ու Տէ-
րոջը տանը արևելեան դրանը մուտքը կայ-
նեցան , ու Իսրայէլի Աստուծոյն փառքը վե-
20 րէն անոնց վրայ էր : Քորար դետին քովը
Իսրայէլի Աստուծոյն տակը տեսած կենդանի-
ներս ատոնք էին , ու գիտցայ որ անոնք քե-
21 րովբէներ են : Ետմէն մէկը չորս երես՝ ու մէ-
կը չորս թև ունէր , և անոնց թևերուն
տակը մարդու ձեռքերու նմանութիւն կար :
22 Ու էանոնց երեսներուն երևոյթը նոյն երես-
ներուն էը Նմռեչ՝ որ քորար դետին քովը տե-
սայ , թէ անոնց կերպարանքը և թէ իրենք ·
Ամէն մէկը չխոսակ յառաջ կ՚երթար :

ԳԼ · ԺԱ

1 Իշխաններուն անապատութիւնը · 4 անոնց մեղքը ու գատաստանը · 13 Երբոր Եզեկիել կը գանգատի · Աստուած անոր կ՚յայտնէ իր գթառատութիւնը թէ պիտի ապատէ մեկ մնացորդ մը · 21 և պիտի պատժէ չարերը · 22 Աստուծոյ փառքը քաղաքին կը վերնայ · 24 Եզեկիել գերիներուն կը գաղթայ :

1 Եւ էՀոգին զիս վերցուց , ու Տէրոջը տանը
դէպ ի էարևելք նայող արևելեան դուռը բե-
րաւ , և ահա էդրանը մուտքը քսանուհինգ
մարդ կար , ու անոնց մէջը Ժողովրդին իշ-
խանները՝ Ազուրի որդին Ցեզոնիան ու Բա-
նեայի որդին փղատիան տեսայ :
2 Եւ անիկա ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ ,
Ասոնք են ան մարդիկը որ անօրէնութիւն
կը մտածեն ,
Ու չար խորհուրդ կու տան աս քաղաքիս մէջ ,
3 Ու կ՚ըսեն , էՄօտ չէ ժամանակը , տուներ չինենք ·
Ետա խոշոր կաթսայ է , ու մենք միս ենք :
4 Ուստի մարգարէացիր անոնց վրայ ,
Մարգարէացիր , որդի մարդոյ :
5 Ետնաւենը էՏէրոջը Հոգին իմ վրաս ինկաւ
Ու ինծի ըսաւ , Ըսէ որ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ·
Դուք այսպէս ըսիք , ով Իսրայէլի տուներ ,
Բայց ես ձեր միտքին անցածը գիտեմ :
6 Եդուք աս քաղաքիս մէջ ձեր սպաննուածները
չատցուցիք ,
Ու անոր փողոցները սպաննուածներով լեցու-
ցիք :
7 Ետոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ ·
էՁեր սպաննուածները որ անոր մէջը դրիք ,
Ետնոքը միսն են , ու անիկա կաթսան է ·
էԲայց ձեզ անոր մէջէն պիտի հանեմ :
8 Դուք սուրէն վախցաք ,
Ու ես սուրը ձեր վրայ պիտի բերեմ՝

ֆ ԳԼ · ա · 1 ։
ձ ԳԼ · ա · 22 · Եմ · 13 ։
ղ ԳԼ · ա · 6 · Եմ · 14 ։
ճ ԳԼ · ա · 8 · Եմ · 10 ։
մ ԳԼ · ա · 10 ։
յ ԳԼ · ա · 12 ։
—
ն ԳԼ · ջ · 13 , 14 · ը · 3 ։
շ ԳԼ · ժա · 21 ։
—
ո ԳԼ · ա · 22 · 26 ։
չ ԳԼ · ի · 2 · 3 ։
պ ԳԼ · ա · 13 ։
ջ Տես Ցայտ · ը · 5 ։
ռ Տես Եմ · 18 · ԳԼ · ա · 28 · ի · 3 ։
ս գնաց · ը · 19 · 11 ։
վ ԳԼ · խգ · 5 ։
տ ԳԼ · ա · 24 ։
ր Սապ · իի · 5 · Ես ։
ց ԳԼ · ա · 8 · Եմ · 21 ։
ւ ԳԼ · ա · 15 ։
փ ԳԼ · ա · 10 ։
ք ԳԼ · ա · 17 ։
և ԳԼ · ա · 18 ։
֊ Կամ Դիւթամա-
ւալ Եչէր · Գաղղ
գաղղ ։
֍ ԳԼ · ա · 6 · 10 ։
։ ԳԼ · ա · 3 ։
՝ ԳԼ · ա · 19 ։
՞ ԳԼ · ա · 12 · 20 · 21 ։
՟ Եմ · 4 ։
ՠ ԳԼ · ժա · 22 ։

3 · Եմ · 24 ։
ԳԼ · ժ · 10 ։
Տես ԳԼ · ը · 16 ։
ԳԼ · ժը · 22 · 27 · բ
գնաց · գ · 4 ։
Տես Եզեմ · ա · 13 ։
ԳԼ · խգ · 3 · Եա ։
ԳԼ · ը · 2 · գ · 24 ։
ԳԼ · ե · 23 · իը · 3 ։

4 ։
ԳԼ · խգ · 3 · 6 · 10 · 11 · Մ՚իք · գ · 3 ։
Եմ · իի · 9 ։
ԳԼ · ե · 8 ։
գ Թագ · իե · 19 , 20 , 21 · Եզեմ · ԼԹ · 6 · Եր · 10 ։
գ Թագ · ը · 65 · գ

Թագ · ժգ · 25 ։
Սապ · իի · 16 · ԳԼ · գ · 7 · ժգ · 9 · 14 · 31 · 23 ։
Տես Հմր · 3 ։
Եմր · 19 ։
Գ՚Ել · ժը · 3 , 24 · Եա · բ Օը · ժը · 30 · 31 · ԳԼ · ը · 10 · 14 ։
16 ։
Եմր · 1 · Տես Գաղ · Ե · 5 ։
ԳԼ · իի · 8 ։
Սապ · գ · 1 · գա · 9 · Եա · ը · 14 ։
Եզեմ · իգ · 5 · ԳԼ · իը · 23 · ԼԳ · 24 ։

ԳԼ · լե · 23 ։
Եզեմ · լը · 30 · ԳԼ · լԳ · 26 · 27 · Տես Սաք · գ · 9 ։
Սապ · ծա · 16 · Եզեմ · ը · 33 · լը · 30 · ԳԼ · ժը · 31 ։
Ջ · ա · 18 ։
Սապ · ոգ · ԱՖ ։

Ու իմ իրաւունքներս պահեն ու զանոնք ի գործ դնեն։
Դէ անոնք լինին ժողովուրդ ըլլան,
Ես ալ անոնց Աստուած ըլլամ։
21 Բայց ան՝ որոնց սիրտը իրենց կամացը դարձուցիչ է
Ու պղծութիւններուն ետևէն կ'երթայ,
Ինչոնց ճամբան իրենց գլուխը պիտի բերեմ,
Կ'ըսէ Տէր Եհովան։

22 Ու քերովբէները իրենց թևերը վերցուցին, ու անիւները անոնց քովն էին, և Իսրայէլի Աստուծոյն փառքը վերէն անոնց վրան
23 էր։ Ու Տէրոջը փառքը քաղաքին մէջտեղին վրայէն ելաւ, և քաղաքին արևելեան կողմը եղող լեռանը վրայ կայնեցաւ։
24 Ու Հոգին զիս վերցուց ու Քաղդէացւոց երկիրը եղող գերիներուն քովը բերաւ։ Եւ տեսիլքը որ տեսած էի՝ Աստուծոյ Հոգւովը տեսիլքի մէջ.
25 ու ան տեսած տեսիլքս իմ վրայէս ելաւ։ Ու ես գերիներուն խօսեցայ Տէրոջը բոլոր խօսքերը որ ինծի յայտներ էր։

ԳԼ· ԺԲ

1 Եզեկիելին չուելուն օրինակովը։ 8 Սեղկային գերութիւնը կը ցուցնէ։ 17 Եզեկիելին գոյութիւնը կը նշանակէ։ 21 Հրէից անապատ առակը կը յայտնեցնէ։ 26 Տեսիլքին չուտով կատարելիք։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, դուն հակառակորդներու տան մէջ բնակած ես, որ անոնք հասկնալու աչքեր ունին ու չեն տեսներ, և լսելու ականջներ ունին ու չեն լսեր. վասն զի անոնք ապստամբներու տուն են։
3 Ասոնիկներու տուն են։ Ու դուն, որդի մարդոյ, քեզի չուելու կարասիներ պատրաստէ, ու անոնց աչքերուն առջևը ցորեկով չուէ, և անոնց աչքերուն առջևը քու եղած տեղէդ ուրիշ տեղ մը չուէ, գուցէ անոնք ապստամբներու տուն ըլլան, թէև անոնք ապստամբներու տուն են։
4 Եւ անոնց աչքերուն առջևը քու կարասիներդ ցորեկով հանես՝ չուելու կարասիներու պէս. բայց դուն անոնց աչքերուն առջևը իրիկունը ելլես՝ գերութեան դացողներուն
5 պէս։ Անոնց աչքերուն առջևը պատը ծակես
6 ու անկէ հանես. Անոնց աչքերուն առջևը ուսիդ վրայ վերցնես, ու մթնցած ատենը հանես. երեսդ ծածկէ որ երկիրը չտեսնես. վասն զի քեզ Իսրայէլի տանը նշան տուի։
7 Եւ այնպէս ըրի՝ ինչպէս որ ինծի հրամայուեցաւ. իմ կարասիներս՝ չուելու կարա-

սիներու պէս ցորեկով հանեցի, ու իրիկունը ձեռքովս պատը ծակեցի, ու մթնցած ատենը հանեցի. անոնց աչքերուն առջևը ուսիս
8 վրայ վերցուցի։ Եւ առտուանց Տէրոջը խօսքը
9 ինծի եղաւ՝ ըսելով, Որդի մարդոյ, Իսրայէլի տունը՝ Նան ապստամբներու տունը քեզի չըսա-
10 սի՞ն թէ Ինչ ի՞նչ կ'ընես։ Անոնց ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Այս Երուսաղէմը՝ Երուսաղէմի մէջ եղող իշխանին, ու Նոն ըն-
11 դհանուր ամբողջ Իսրայէլի բոլոր տանը նման է։ Ըսէ, Ես ձեզի նմանը նշան եմ. Ինչպէս ես ըրի՝ անոնց այնպէս պիտի ըլլայ. Գերութեան երթան։
12 Եւ անոնց մէջը եղող իշխանը Իր ուսին վրայ քե- պիտի վերցնէ, Ու մթնցած ատենը պիտի ելլէ. Պատը պիտի ծակեն՝ որ անկէ հանեն. Անիկա իր երեսը պիտի ծածկէ, Որ երկիրը աչքով չտեսնէ։
13 Եւ Նաեւ իմ վրայ իմ ցանցս պիտի տարածեմ, Ու անիկա իմ որոգայթիս մէջ պիտի բռնուի. Եւ Զանիկա Բաբիլոն՝ Քաղդէացւոց երկիրը պիտի տանիմ, Ու անիկա ան տեղը պիտի չտեսնէ, Թէև հոն պիտի մեռնի։
14 Եւ Նանոր բոլորտիքը եղող բոլոր օգնականները Ու անոր բոլոր գունդերը Ամէն հովերու պիտի ցրուեմ, Եւ Նանոց ետևէն սուր պիտի քաշեմ։
15 Ու երբոր զանոնք ազգերու մէջ ցրուեմ, Ու զանոնք երկիրներու մէջ ցանեմ, Պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։
16 Եւ անոնցմէ սուրէն, սովէն ու ժանտախտէն Քիչ մարդ մնացորդ պիտի թողում, Որպէս զի իրենց բոլոր պղծութիւնները պատմեն Ան ազգերուն մէջ՝ ուր որ պիտի մնանեն. Ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։

17 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
18 Որդի մարդոյ, Հաց դողալով ուտես, Ու Ջուրդ տագնապով և անձկութեամբ խմես.
19 Ու երկրին ժողովրդեանը ըսես, Իսրայէլի երկրին մէջ եղող Երուսաղէմի բնակիչներուն վրայով Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Անոնք իրենց հացը անձկութեամբ պիտի ուտեն, Ու իրենց Ջուրը ապշութեամբ պիտի խմեն, Որպէս զի իրենց երկիրը †բոլորովին Նամայի մնայ՝

ա Երեմ. իգ· 7։ ԳԼ· ԺԷ· 11։ ԼԿ· 28։ Լե· 27։
բ ԳԼ· իթ· 10։ իբ· 31։
գ ԳԼ· ա· 19։ Ժ· 19։
դ ԳԼ· Ը· 4։ իթ· 3։ Ժ· 5։ 38։ իգ· 4։
ե ԳԼ· իգ· 2։
զ Տես Ջ ոտ· Ժգ· 4։
է ԳԼ· Ը· 3։
— ԳԼ· Ը· 3։ 6։ 7։ 8։ գ· 26։ 27։
Ը Եռ· գ· 9։ իա· 20։ Երեմ. Ե· 21։ Պատ. Ժգ· 15։ 14։
թ ԳԼ· Ը· 5։
ժ Կամ տեսնեն թէ իրենք
ի Նո· Ը· 18։ ԳԼ· գ· 3։ իգ· 24։ Ամո· 11։
լ ԳԼ· Ը· 6։

ա ԳԼ· Ժէ· 12։ իգ· 19։
բ Պատ. ա· 1։
գ Եզր. 6։
դ Գ Թագ. իե· 4։ 5։ 7։
ե Երեմ. լԲ· 4։
զ Ցոբ. Ժթ· 4։ Ես. Ժգ· 14։ 15։
է Գ Թագ. իե· 4։ 5։ ԳԼ· Ե· 10։
Ը ԳԼ· Ե· 8։ 12։
թ Երեմ. Ծբ· 9։ Ողբ. ա· 13։ ԳԼ· Ժէ· 20։
ժ Գ Թագ. իե· 7։ Երեմ. Ծբ· 11։ ԳԼ· Ժէ· 16։
ի Գ Թագ. իե· 4։ 5։ ԳԼ· Ե· 10։
լ Սապ· Բ· 16։ ԳԼ· գ· 7։ 14։ Ժա· 10։ Եզր. 16։ 20։
խ ԳԼ· գ· 8։ 9։ 10։
ծ ԳԼ· գ· 16։
կ Եբէր. իբ լնուքենէն
հ Ջոպ. ի· 16։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, դուն հակառակորդ տունին մէջ կը բնակիս, որ աչքեր ունին որ չտեսնեն, ականջներ ունին որ չլսեն, վասն զի հակառակորդ տուն են։
3 Ուրեմն դուն, որդի մարդոյ, գերութեան կարասիներ պատրաստէ, ու ցորեկով անոնց աչքերուն առջևը չուէ, և անոնց աչքերուն առջևը քու եղած տեղէդ ուրիշ տեղ մը չուէ, գուցէ անոնք հակառակորդ տուն ըլլան։
4 Ու քու կարասիներդ՝ գերութեան կարասիներու պէս ցորեկով անոնց աչքերուն առջևը հանէ, ու դուն անոնց աչքերուն առջևը իրիկունը ելլէ՝ գերութեան ելնողներու պէս։
5 Անոնց աչքերուն առջևը պատը ծակէ ու անկէ հանէ։
6 Անոնց աչքերուն առջևը ուսիդ վրայ վերցնես, ու դէմքդ ծածկէ որ երկիրը չտեսնես. վասն զի քեզ Իսրայէլի տանը նշան ըրի։
7 Ու ես այնպէս ըրի՝ ինչպէս որ հրամայուեցաւ. իմ կարասիներս՝ գերութեան կարասիներու պէս ցորեկով հանեցի, ու իրիկունը ձեռքովս պատը ծակեցի, մթնցած ատենը հանեցի, ուսիս վրայ վերցուցի, անոնց աչքերուն առջևը բարձուցի։
8 Եւ առտուանց Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
9 Որդի մարդոյ, Իսրայէլի տունը՝ հակառակորդ տունը, չըսա՞ն ինծի թէ Ինչ կ'ընես դուն։
10 Ըսէ անոնց, Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Այս բեռը Երուսաղէմի իշխանին ու Իսրայէլի բոլոր տանը վրայ է որ անոնց մէջ կայ։
11 Ըսէ, Ես ձեզի նմանը նշան եմ. Ինչպէս ես ըրի՝ անոնց այնպէս պիտի ըլլայ. Գերութեան երթան։
12 Եւ անոնց մէջը եղող իշխանը Իր ուսին վրայ քե- պիտի վերցնէ, Ու մթնցած ատենը պիտի ելլէ. Պատը պիտի ծակեն՝ որ անկէ հանեն. Անիկա իր երեսը պիտի ծածկէ, Որ երկիրը աչքով չտեսնէ։
13 Նաեւ իմ վրայ իմ ցանցս պիտի տարածեմ, Ու անիկա իմ որոգայթիս մէջ պիտի բռնուի. Եւ Զանիկա Բաբիլոն՝ Քաղդէացւոց երկիրը պիտի տանիմ, Ու անիկա ան տեղը պիտի չտեսնէ, Թէև հոն պիտի մեռնի։
14 Եւ Նանոր բոլորտիքը եղող բոլոր օգնականները Ու անոր բոլոր գունդերը Ամէն հովերու պիտի ցրուեմ, Եւ Նանոց ետևէն սուր պիտի քաշեմ։
15 Ու երբոր զանոնք ազգերու մէջ ցրուեմ, Ու զանոնք երկիրներու մէջ ցանեմ, Պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։
16 Եւ անոնցմէ սուրէն, սովէն ու ժանտախտէն Քիչ մարդ մնացորդ պիտի թողում, Որպէս զի իրենց բոլոր պղծութիւնները պատմեն Ան ազգերուն մէջ՝ ուր որ պիտի մնանեն. Ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։

17 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
18 Որդի մարդոյ, Հաց դողալով ուտես, Ու Ջուրդ տագնապով և անձկութեամբ խմես.
19 Ու երկրին ժողովրդեանը ըսես, Իսրայէլի երկրին մէջ եղող Երուսաղէմի բնակիչներուն վրայով Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Անոնք իրենց հացը անձկութեամբ պիտի ուտեն, Ու իրենց Ջուրը ապշութեամբ պիտի խմեն, Որպէս զի իրենց երկիրը †բոլորովին Նամայի մնայ՝

ա Սապ· Ը· 16։ ԳԼ· գ· 7։ 14։ Ժա· 10։ Եզր. 16։ 20։
բ ԳԼ· Ժգ· 23։
գ Ռութ· բ· 14։
դ Կամ ես եմ Տէրը, ես կը խօսիմ։
ե Եռ· Ծէ· 11։ Հմր. 25։ Դան· Թ· 13։
զ Գաւիթ· խա· 33։
է Հմր. 23։
ը Պետ· գ· 4։
թ Հմր· 23։ 25։

ա Հմր. 17։
բ Երեմ. Ժգ· 14։ իգ· 16։ 20։
գ Երգ· բ· 15։
դ Սապ· Ձգ· 23։ 30։ ԳԼ· իբ· 30։
ե Հմր· 23։ ԳԼ· Ժբ· 24։ իբ· 25։ Նէեմ. ե· 5։ Սապ· կԲ· 28։
զ ԳԼ· իթ· 38։
է ԳԼ· Ժա· 10։ 12։
ը Երեմ. գ· 24։ Լ· 11։
թ ԳԼ· իբ· 30։
ժ ԳԼ· Լ· 22։

Իր բոլոր բնակչացը անվրաւութեանը պատճառաւ։
20 Եւ մարդաբնակ քաղաքները պիտի աւրուին, Ու երկիրը ամայի պիտի ըլլայ. Ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։

21 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
22 Որդի մարդոյ, ի՞նչ պիտի ըլլայ ձեզի ան առակը Որ Իսրայէլի երկրին մէջ կը գործածէք, Ու կ'ըսէք, Օրերը կ'երկննան, Ու ամէն տեսիլք պարապ կ'ելլէ։
23 Անոր համար անոնց ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Այս առակը պիտի խափանեմ, Եւ ան առակը Իսրայէլի մէջ պիտի չգործածեն. Բայց անոնց ըսէ, Օրերը մօտեցան, Նաև ամէն տեսիլքին կատարումը։
24 Վասն զի Իսրայէլի տանը մէջ Ոչ մէյմըն ալ Նուանդ տեսիլք Եւ շողոքորթութեան գուշակութիւն պիտի չըլլայ։
25 Քանզի Ես Տէրս կը խօսիմ, Ու խօսած խօսքս՝ ի գործ պիտի դրուի, Ալ պիտի չուշանայ. Վասն զի ձեր օրերուն մէջ, ով ապստամբնեբու տուն, Խօսք պիտի խօսիմ ու պիտի կատարեմ՝ Կ'ըսէ Տէր Եհովան։
26 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
27 Որդի մարդոյ, Ահա Իսրայէլի տունը կ'ըսեն թէ Ասոր տեսած տեսիլքը հեռու օրերու համար է, Ու ասիկա հեռաւոր ժամանակներու համար մարգարէութիւն կ'ընէ։
28 Ինչոր համար անոնց ըսէ, Այսպէս կ'ըսէ Տէր Եհովան. Այսուհետև բնաւ մէկ խօսքս պիտի չուշանայ, Հապա իմ խօսած խօսքս պիտի կատարուի՝ Կ'ըսէ Տէր Եհովան։

ԳԼ· ԺԳ

1 Սուտ մարգարէներուն յանդիմանութիւնը։ 10 և անոնց պատճառը։ 17 մարգարեուհիներուն ու անոնց բարձերուն վասին։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, մարգարէութիւն ըսող Իսրայէլի մարգարէներուն դէմ մարգարէացիր, Ու իրենց Հարսին մարգարէութիւն ըսողներուն ըսէ, Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք.

3 Ամէն հիմար մարգարէներուն վա՛յ որ իրենց հոգիէն կ'երթան, Ու բան մը տեսած չեն։
4 Իսրայէլ, մարգարէներդ՝ ովսիլներու մէջ եղող աղուէսներու պէս եղան։
5 Դուն հակառակորդներուն տեղը չելաք, Ու Տէրոջը օրը պատերազմի մէջ հաստատ կայնելու համար՝ Իսրայէլի տունը պարսպով չպատեցիք։
6 Անոնք ունայն տեսիլք և սուտ գուշակութիւն կը տեսնեն, Եւ կ'ըսեն Թէ Տէրը բսաւ, Թէև Տէրը զանոնք չէր խրկած. Եւ յոյս կու տան Թէ խօսքը պիտի կատարուի։
7 Մի՞թէ դուք ունայն տեսիլքներ չտեսաք, Եւ սուտ գուշակութիւններ չխօսեցաք, Ու չըսի՞ք Թէ Տէրը խօսեցաւ, Երբոր ես խօսած չէի։
8 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Ձեր խօսքը ունայն՝ Ու ձեր տեսիլքը սուտ ըլլալուն համար՝ Ահա ես ձեզի դէմ եմ, Կ'ըսէ Տէր Եհովան.
9 Եւ իմ ձեռքս՝ ունայն տեսիլք տեսնող Եւ սուտ գուշակութիւն ընող մարգարէներուն դէմ պիտի ըլլայ. Անոնք իմ ժողովրդեանս խորհուրդին մէջ պիտի չըլլան, Ու Իսրայէլի տանը ցուցակին մէջ պիտի չգրուին, Եւ Իսրայէլի երկիրը պիտի չմտնեն. Ու պիտի գիտնաք Թէ ես եմ Տէր Եհովան։
10 Որովհետև անոնք իմ ժողովուրդս կը մոլորցնեն, Եւ Խաղաղութիւն է՛ կ'ըսեն, երբոր խաղաղութիւն չկայ. Ու անիկա պատ կը չինէ, Եւ անոնք ակիրով կը ծեփեն զանիկա.
11 Ան կիրով ծեփողներուն ըսէ որ Անիկա պիտի փլչի. Յորդահոս անձրեւ պիտի ըլլայ, Եւ դուք, ով կարկուտի քարեր, պիտի իյնաք. Ու ըռնկոտ մրրկալից հովը պիտի ճեղքէ։
12 Եւ ահա երբոր պատը փլչի, Ձեզի պիտի չըսե՞ն Թէ Ո՞ր է ան ծեփը որ դուք ծեփեցիք։
13 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Իմ սրտմտութեամբս մրրկալից հով պիտի հանեմ,

ա Հմր· 17։
բ Երեմ. Ժգ· 14։ իգ· 16։ 20։
գ Երգ· բ· 15։
դ Սապ· Ձգ· 23։ 30։ ԳԼ· իբ· 30։
ե Հմր· 23։ ԳԼ· Ժբ· 24։ իբ· 25։ Նէեմ. ե· 5։ Սապ· կԲ· 28։
զ ԳԼ· իթ· 38։
է ԳԼ· Ժա· 10։ 12։
ը Երեմ. գ· 24։ Լ· 11։
թ ԳԼ· իբ· 30։
ժ ԳԼ· Լ· 22։

Եւ իմ բարկութեամբս յորդահոս անձրեւ՝
Եւ սրտմտութեամբս կարկտաւոր քարեր պիտի
ըլլան,
որ ընկնիս բնաջինջ ընեն։
14 Ու կիրով ծեփած պատերնիդ պիտի փլցընեմ,
եւ զանիկա գետնին հետ հաւասար պիտի
ընեմ.
Ու անոր հիմը պիտի երեւնայ, և անիկա պի-
տի իյնայ,
Ու դուք անոր մէջը բնաջինջ պիտի ըլլաք.
Ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։
15 Եւ ես իմ սրտմտութիւնս պատին վրայ՝
Ու զանիկա կիրով ծեփողներուն վրայ պիտի
կատարեմ,
Ու ձեզի պիտի ըսեմ,
Պատը ու զանիկա ծեփողները ոչինչ եղան,
16 Այսինքն Իսրայէլի մարգարէները՝
Որոնք Երուսաղէմի վրայ մարգարէութիւն
կ՚ընեն,
եւ անոր վրայով Խաղաղութեան տեսիլքներ
կը տեսնեն,
քանի որ խաղաղութիւն չկայ՝ կ՚ըսէ Տէրը Եհո-
վան։
17 Եւ դուն, որդի մարդոյ, երեսդ դիմէ քու
ժողովուրդիդ աղջիկներուն դէմ՝ որոնք իրենց
սրտէն մարգարէութիւն կ՚ընեն, ու անոնց վը-
18 րայ մարգարէացիր, Ու ըսէ, Տէր Եհովան
այսպէս կ՚ըսէ. Վա՜յ այն կիսկիներուն՝ որ ամէն
թեւերու տակ բարձ կը կարեն, և ամէն հասա-
կի համար գլուխներուն *լաչակներ կը չինեն,
որ հոգիներ որսան. միթէ դուք իմ ժողո-
վուրդիս հոգիները որսալով ձեր հոգիները
19 պիտի ապրեցընէ՞ք։ Եւ չարիք լեցուն գարիի
համար ու հացի պատառներու համար՝ իմ
ժողովուրդիս առջեւը դիս պիտի անարգէ՞ք,
որպէս զի ստութեան ականջ դնող ժողովուր-
դիս ստութիւն զրուցելով՝ չմեռնելու հոգի-
ները մեռցընէք, ու չապրելու հոգիները ապ-
20 րեցընէք։ Ասոր համար Տէր Եհովան այսպէս
կ՚ըսէ. Ահա ես ձեր բարձերուն դէմ եմ՝ ո-
րոնցմով դուք հոգիները կ՚որսաք՝ *թռչուն-
ներու պէս,՚՚ և զանոնք ձեր թեւերէն պիտի
պատռեմ, ու ան հոգիները պիտի արձակեմ,
այսինքն ան հոգիները որոնք դուք կ՚որսաք
21 *թռչուններու պէս։՚՚ Եւ ձեր լաչակները պի-
տի պատռեմ, ու իմ ժողովուրդս ձեր ձեռքէն
պիտի ազատեմ, ու ձեր ձեռքին
մէջը որս պիտի չըլլան. Ու պիտի գիտնաք
22 թէ ես եմ Տէրը։ Վասն զի դուք արդարին
սիրտը չէք տառապեցուցած ստութիւններով,
որ ես զանիկա չէի տրտմեցուցած. ու *ամբա-
րշտին ձեռքը ուժովցուցիք, որպէսզի իր չար
23 ճամբայէն չդառնայ ու ապրի։ Ասոր համար
*ձեզ այլեւս ունայն տեսիլք պիտի չտեսնէք, և
գուշակութիւն պիտի չընէք. ու իմ ժողովուր-
դս ձեր ձեռքէն պիտի ազատեմ. Ու պիտի
գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։

ԳԼ. ԺԳ

1 Աստուած կը պատասխանէ կռապաշտներուն իրենց սրտին համաձայն. 6 զանոնք կը յորդորէ որ ապաշխարեն, յատուկ բերելով մարգարէներուն պատճառաւ գալու դատաստանները. 12 Աստուծոյ անգթանալի վճռոց ամէն վրայ. 15 ապականիչ գազաններու. 17 սուրբ 19 և Յանասաների վրայով. 22 Մեկ ճշացողք մը պիտի ազատուէ՝ ուրիշներուն օրինակ ըլլալու համար։

1 Ու *Իսրայէլի ծերերէն քանի մը մարդիկ
2 ինծի եկան, ու իմ առջեւս նստան։ Եւ Տէ-
3 րոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, Որդի մար-
դոյ, սա մարդիկը իրենց կուռքերը իրենց
սրտերուն մէջը կանգնեցին, ու *իրենց անօ-
րէնութեանը դայթակղութիւնը իրենց երեսին
առջեւը դրին. *միթէ բնաւ *ձանոնց պա-
4 տասխան պիտի տամ։՚՚ Ասոր անոնց հետ
խօսէ ու անոնց ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս
կ՚ըսէ. Իսրայէլի տունէն ով որ իր կուռքերը
իր սրտին մէջը կանգնէ, ու իր անօրէնու-
թեանը դայթակղութիւնը իր երեսին առջեւը
դնէ, ու մարգարէին գայ, ան եկողին՝ ես
Տէրս անոր կուռքերուն չատութեանը համե-
5 մատ պատասխան պիտի տամ. Որպէս զի Ի-
սրայէլի տունը իրենց սիրտերէն բռնեմ, վասն
զի անոնց ամէնը իրենց կուռքերով ինծմէ
օտարացան։

6 Անոր համար Իսրայէլի տանը ըսէ, Տէր
Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Դարձէ՛ք, ու ձեր
կուռքերէն դարձուցէ՛ք, և ձեր ամէն պղծ-
7 ծութիւններէն երեսնիդ դարձուցէ՛ք։ Քանզի
Իսրայէլի տունէն կամ Իսրայէլի մէջ պան-
դխտող եղող օտարականներէն ով որ ինծմէ
պառակի, և իր կուռքերը իր սրտին մէջ կանգ-
նէ, ու իր անօրէնութեանը դայթակղութիւնը
իր երեսին առջեւը դնէ, և մարգարէին գայ՝
անոր միջոցով ինծի հարցընելու համար, ես
Տէրս ինծմէ պատասխան պիտի տամ անոր.
8 Ու իմ երեսս *ան մարդուն վրայ պիտի հա-
տատեմ, և զանիկա *նշան ու առակ պիտի ը-
նեմ, ու զանիկա իմ ժողովուրդիս մէջէն բնա-
չինջ պիտի ընեմ. Ու պիտի գիտնաք թէ ես
եմ Տէրը։
9 Եւ թէ որ մէկ մարգարէ մը սխալեցուով բան
մը խօսի, *ան մարգարէն ես Տէրս սխալեցուցի
ու իմ ձեռքս անոր վրայ պիտի երկրացընեմ, և

իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին մէջէն զանիկա
10 պիտի կտրեմընեմ. Ու անոնք իրենց պա-
տիժը պիտի կրեն. *Հարցընողին պատիժը
ու մարգարէին պատիժը մէկ պիտի ըլլայ.
11 Որպէս զի Իսրայէլի տունը *ինծմէ այլեւս չխոտորի, ու ինծմէ այլ իրենց բոլոր յան-
ցանքներովը չպղծուին, *հապա անոնք ինծի
ժողովուրդ ըլլան, ես ալ անոնց Աստուած
ըլլամ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան։
12 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
13 Որդի մարդոյ, թէ որ մէկ երկիր մը անհաւա-
տարմութիւն ընելով ինծի դէմ մեղանչէ, ու
ես անոր վրայ իմ ձեռքս երկնցընեմ, ու
*անոր հացին ցուպը կոտրեմ և անոր վրայ
սով խրկեմ, ու մարդը և անասունը անկէ
14 կտրեմ. *Ու թէ որ սա երեք մարդը՝ Նոյ,
Դանիէլ ու Յոբ անոր մէջը ըլլան, անոնք
Վրէնց արդարութեամբը *իրենց հոգին
պիտի ազատեն՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան։
15 Թէ որ երկրին վրայ *չար գազաններ բե-
րեմ, որ զանիկա անպատակ թողուն, ու ա-
նոյլ ըլլայ, այնպէս որ գազաններուն պատ-
16 ճառով անկէ անցնող չըլլայ. *Թէ որ ան
երեք մարդիկը անոր մէջը ըլլան, ես կեն-
դանի եմ, կ՚ըսէ Տէր Եհովան, որ *իրենց
ներսը ու աղջիկները պիտի չազատեն ազա-
տէ. միայն իրենք պիտի ազատին, ու երկիրը
աւերակ պիտի ըլլայ։
17 Կամ *թէ որ ան երկրին վրայ սուր *բերեմ,
և ըսեմ թէ, Որ սուր, երկրին մէջէն անցնէ.
18 ու *անկէ մարդը ու անասունը կտրեմ. *Ես
*ու որ ան երեք մարդիկը անոր մէջը ըլլան,
ես կենդանի եմ, կ՚ըսէ Տէր Եհովան, որ իրենց
ազաքները ու աղջիկները պիտի չազատեն ազա-
տէ. միայն իրենք պիտի ազատին։
19 Կամ *թէ որ ան երկրին վրայ ժանտախտ
խրկեմ, ու արիւնով *իմ բարկութիւնս անոր
վրայ թափեմ, այնպէս որ մարդը ու անա-
20 սունը անկէ կտրեմ. *Եւ Նոյ, Դանիէլ ու Յոբ
անոր մէջը ըլլան, ես կենդանի եմ, կ՚ըսէ Տէր
Եհովան, որ *իրենց մէկ տղան կամ աղջիկը պի-
տի չազատեն ազատէ. անոնք *իրենց ար-
դարութեամբը *իրենց անձը պիտի ազա-
տեն։
21 Սակայն Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Որ-
չափ աւելի երբոր *ես իմ չորս սաստիկ պա-
տիժներս՝ սուրը, սովը, չար գազաններ ու
ժանտախտը երուսաղէմի վրայ խրկեմ՝ մար-
22 դ ու անասունը անկէ կտրելու համար։ *Բայց
ահա հոն ազատուած միայոյզ մը պիտի ըլ-
լայ, այսինքն ազաքներու ու աղջիկներու՝

որոնք պիտի ելլեն. ահա անոնք ձեզի պիտի
ելլեն, և *անոնց ճամբան ու անոնց դործ-
քերը պիտի տեսնէք. ու ելուսաղէմի վրայ
բերած չարիքիս վրայով՝ անոր վրայ բերած
23 բոլոր *չարիքս վրայով պիտի մխիթարուիք։ Ու
երբոր անոնց ճամբան ու դործքերը տեսնէք,
անոնք ձեզ պիտի մխիթարեն. և պիտի գիտ-
նաք թէ ինչ որ ըրի անոր մէջը՝ *առանց
պատճառի չըրի, կ՚ըսէ Տէր Եհովան։

ԳԼ. ԺԵ

1 Որթին Ներոյ բանի մը օգտակար ըլլալուն օրինակով։ 6 Ե-
րուսաղէմի մերժուիլը կը յայտնի։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, որթին փայտը ի՞նչ *ուրիշ
ծառ ունի ամէն *փայտերէն,
Այսինքն անտակ չատաւիղ մը որ անտառի
ծառերուն մէջէն է։
3 Միթէ անկէ փայտ կ՚առնուի՞ բանի մը դործ-
ածելու համար.
կամ թէ անկէ ցից մը կ՚առնուի՞ անկէ աման
մը կախելու համար։
4 Ահա *կրակի մէջ կը նետուի՝ անոր կերակուր
ըլլալու համար.
կրակը անոր երկու ծայրերը կ՚ուտէ,
Ու մէջը կ՚այրի.
Միթէ անկիա բանի մը օգտակար է։
5 Ահա անկիա ամբողջ եղած ատենը բանի մը
չդար.
Ո՞ւր *ևս որ անկիա բանի մը օգտակար ըլլայ՝
կրակը զանկիա ուտելէն ու այրելէն ետքը։
6 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ.
Ատառաւիղ փայտերուն մէջէը ինչպէս է որթին
փայտը՝
Այն որ կրակին տուի կերակուրի համար,
Այնպէս *ես Երուսաղէմի բնակիչները տուի։
7 Եւ *իմ երեսս անոնց վրայ պիտի հատատեմ.
*Անոնք մէկ կրակէ պիտի ելլեն,
եւ ուրիշ կրակ մը զանոնք պիտի ուտէ.
Ու երբոր իմ երեսս անոնց վրայ հատատեմ,
*պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։
8 Եւ իրենց անհաւատարմութիւն ընելուն հա-
մար՝
երկիրը ամայի պիտի ընեմ,
կ՚ըսէ Տէր Եհովան։

ԳԼ. ԺԶ

1 Մարգարէն Իսրայէլ երախայի մը նմանութիւնով Երուսաղէ-
մի բնական վիճակը կը յայտարարէ։ 6 Աստուծոյ չափազանց
սէրը անոր վրայ։ 15 Երուսաղէմի պղծութեան պատկերները։
35 անոր դատը գատաստանները։ 44 Անոր մեծքը իր մօրը

մեզքին հետ հաւասար, և իր քոյրերուն՝ Սոգոմին ու Սոմորրայիին մեզքերէն աւելի բազում՝ սոսկալի պատիժներու կ'ենթանայ, 60 ինչպէս խոստացաւ անոր։

1 Պարձեալ Ցերոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, Երուսաղէմին իր պղծութիւնները դիտցուր.
3 Ու ըսէ, Ցեր Եհովան այսպէս կ'ըսէ Երուսաղէմին. Քու սկիզբդ ու ծնունդդ քանանացւոց երկրէն էր, Քու հայրդ Ամորհացի՝ ու մայրդ Քետացի էր։
4 Եւ քու ծնունդդ այսպէս էր. Քու ծնած օրդ պորտդ չկտրուեցաւ, Ու մաքրուելու համար ջրով չլուացուեցար, Եւ աղով չաղուեցար ու խանձարուրով չփաթթուեցար։
5 Աչք մը քեզի չխնայեց, որ քեզի ողորմի, Ու առ բաներուն մէկը քեզի ընէ. Բայց ծնած օրդ Քու անձիդ դարչութեամբը դաշտի երեսին վրայ նետուեցար.
6 Ու ես քու քովէդ անցայ, Եւ քեզ արեանդ մէջ կոխուած տեսայ. Ու երբոր արեանդ մէջն էիր, քեզի Ապրէ՛ ըսի. Այո երբոր արեանդ մէջն էիր, քեզի Ապրէ՛ ըսի.
7 Քեզ դաշտի բոյսերուն պէս բուրաւոր ըրի, Եւ շատցար ու մեծցար, Եւ կատարեալ գեղեցկութեան հասար. Ծոցքերդ դոյացան ու մազերդ աճեցան, Բայց դուն մերկ ու անծածկելի էիր։
8 Եւ քու քովէդ անցայ ու քեզի նայեցայ, Եւ ահա քու ժամանակդ սիրոյ ժամանակ էր, Ու ես իմ քղանցքս քու վրադ տարածեցի, Եւ քու մերկութիւնդ ծածկեցի. Ու քեզի երդում ընելով՝ քեզի հետ ուխտ ըրի, կ'ըսէ Ցէր Եհովան, Ու դուն իմ եղար։
9 Եւ քեզ ջրով լուացի, Ու քու վրադէդ քու արիւնդ սրբեցի, Ու քեզ եղով օծեցի.
10 Եւ քեզի նկարագործ հանդերձ հագցուցի, Ու քեզի թխհաչի մորթէ չքնաղ մուճակներ հագցուցի, Եւ քու մէջդ բհնկէզ դօսի կապեցի, Ու քեզ մեռաքանելով ծածկեցի.
11 Եւ քեզ զարդերով զարդարեցի, Ու ձեռքերուդ վրայ ապարանջաններ դրի, Ու պարանոցիդ վրայ մանեակ դրի.
12 Եւ քու քթիդ օղակ՝ Ու ականջներդ դինաեր՝ Ու դլուխդ պարծանաց պսակ դրի։
13 Եւ դուն ոսկիով ու արծաթով զարդարուեցար, Ու քու հանդերձներդ բեհեզ, մետաքս ու նկարագործ եղան. Ընաչիհ ու մեղր ու ձէթ կերար, Եւ խիստ շատ գեղեցկացար, Ու թագաւորութեան հասար։
14 Եւ քու գեղեցկութեանդ համար բքու անունդ ազգերուն մէջ տարածուեցաւ. վասն զի անիկա կատարեալ եղաւ ան վայելչութեանը պատճառաւ՝ Որն որ քու վրադ դրի, կ'ըսէ Ցէր Եհովան։
15 Բայց դուն քու անուանդ պատճառաւ, բՔու գեղեցկութեանդ տպաւիրելով՝ չնորհութիւն ըրիր, Եւ քու պոռնկութիւնդ ամէն անցնողին առջեւը թափեցիր. անորը կ'ըլլար։
16 Ու քու հանդերձներէդ առիր, Եւ քեզի դղնդղոյն զարդերով բարձր տեղեր չինեցիր, Ու անոնց վրայ չնութիւն ըրիր. Անոնց նմանը չեղաւ, ոչ ալ պիտի ըլլայ։
17 Եւ իմ քեզի տուած ոսկիէս ու արծաթէս Քու պարծանագդ զարդերը առիր, Ու քեզի արուական պատկերներ չինեցիր Եւ անոնցմով պոռնկեցար։
18 Ու քու նկարագործ հանդերձներդ առնելով՝ Զանոնք ծածկեցիր, Ու իմ եղս ու խունկս անոնց առջեւն դրիր.
19 Ու քեզի տուած հացս, Քեզի կերցուցած նաշիհս, եղս ու մեղրս ալ Անոնց առջեւն դրիր անոյշ հոտի համար. Ու ասիկա եղաւ՝ կ'ըսէ Ցէր Եհովան։
20 Եւ լինձի համար ծնած տղաքներդ ու աղջկներդ առիր, Ու զանոնք կերակուրի համար զոհ ըրիր ա՛նոնց։ Այս քու պոռնկութիւնդ քի՞չ բան է,
21 Որ իմ տղաքներս մորթեցիր, Ու զանոնք անոնց տուիր՝ կրակի անցընելով։
22 Եւ քու բոլոր պղծութիւններուդ ու պոռնկութիւններուդ մէջ՝ Քու մանկութեանդ օրերը չյիշեցիր, երբոր մերկ ու անծածկելի Եւ քու արեանդ մէջ կոխուած էիր։
23 Ու եղաւ որ բոլոր չարութիւններէդ ետքը (վա՜յ, վա՜յ քեզի՝ կ'ըսէ Ցէր Եհովան,)
24 Դուն քեզի բոզանոց ալ չինեցիր, Ու քեզի ամէն հրապարակի մէջ բարձր տեղ ըրիր։
25 Ամէն ճամբու գլուխ քու բարձր տեղերդ չինեցիր,

ա Գաղ. ի. 4։ իզ. 2։ Ղգ. 7, 8, 9։
բ Գաղ. իա. 30։
գ Հմր. 45։
դ Ոմր. բ. 3։
ե Եզ. ա. 7։
զ Հատ. գ. 9։
է Եզ. ժթ. 5։ Երեմ. բ. 2։
ը Ոմր. ա. 2։
թ Ծն. իգ. 22, 47։
ժ Առակ. ա. 9։
ի Ես. գ. 21։
լ Ը Օր. լբ. 13, 14։
խ Սապ. իբ. 2։
ծ Ոզ. բ. 13։
կ Ցես Օր. լբ. 15։ Երեմ. ե. 4։ Միք. գ. 11։
հ Ես. ա. 21։ Ծէ. 8։ Երեմ. բ. 20։ գ. 2։ 6։ 20։ Գաղ. իգ. 3, 8, 11, 12։
ղ Ոմր. ա. 2։
ճ Գ Թագ. իգ. 7։ Գաղ. ե. 20։ Ոմր. 8։
մ Ոմր. բ. 8։
յ Գ Թագ. ժգ. 3։
ն Սապ. ձգ. 37, 38։ Ես. Ծէ. 5։ Երեմ. է. 31։ իբ. 35։ Գաղ. ի. 26։ իգ. 37։
շ Երեմ. բ. 2։ Հմր. 43, 60։ Ոմր. ժա.
ո 1։
պ Հմր. 31։
ջ Ես. Ծ. 4, 5, 6։
ռ Հմր. 31։
ս Ես. Ծէ. 5, 7։ Երեմ. բ. 20։ գ. 2։
վ Առակ. ի. 14։

Ու քու գեղեցկութիւնդ զզուելի ըրիր, Եւ ամէն անցնողին քու ոտքերդ բացիր, Ու քու պոռնկութիւններդ չատցուցիր։
26 Եւ քու մեծանդամ սահմանակիցներուդ՝ Եգիպտասի որդւոցը հետ պոռնկութիւն ըրիր, Ու զիս սրդողցընելու համար քու պոռնկութիւններդ չատցուցիր։
27 Եւ ահա իմ ձեռքս քու վրադ երկընցուցի, Ու քու ռճիկդ պակսեցուցի, Ու քեզ քու թշնամիներուդ՝ փղշտացւոց աղջիկներուն կամայր յանձնեցի, Որոնք քու անհամեստ վարմունքիդ կ'ամչնան։
28 Եւ չկշտանալով՝ Ասորեստանի որդւոցը հետ պոռնկութիւն ըրիր, Եւ թէպէտ անոնց հետ պոռնկութիւն ըրիր, սակայն չկշտացար։
29 Ու քանանացւոց երկրէն մինչև քաղդէացւոց երկիրը Քու պոռնկութիւններդ չատցուցիր, Բայց ասով ալ չկշտացար։
30 Քու սիրտդ ո՛րչափ ակար է, կ'ըսէ Ցէր Եհովան, Որ ասա ամէն բաներըը ըրիր՝ Անամօթ պոռնիկ կնկան մը գործքը։
31 Ամէն ճամբու գլուխ՝ քու բողանոցներդ չինեցիր, Եւ քեզի ամէն հրապարակի մէջ բարձր տեղ ըրիր, Ու վարձքը անարդելով՝ պոռնիկ կնկան պէս չեղար,
32 Հապա ան չնութիւն ընող կնկանը դէմ եղար, Որ իր էրկանը տեղը օտարներ կ'առնէ։
33 Ամէն բողերուն վարձք կու տան, Բայց դուն ամէն հոմանիներուդ քու վարձքերդ կու տաս. Այո կաշառք կու տաս անոնց՝ որ ամէն կողմէն քեզի դան՝ Քեզի հետ պոռնկութիւն ընելու համար։
34 Եւ քու պոռնկութեանդդ մէջ՝ կիներուն ետեւէն եկող մարդ չկայ. Ու քու վարձք տալով և ուրիշէն վարձք չառնելով՝ Դուն հակառակը եղար։
35 Ասոր համար, ով պոռնիկ, Ցէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ,
36 Ցէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Որովհետև քու պղինձդ տարածուեցաւ, Եւ քու պոռնկութիւններով մերկութիւնդ

ա Գաղ. ի. 10։ իգ. 7, 8։ իգ. 19, 20։ Հմր. 21։
բ Ը Ամն. իզ. 18, 19։ Հմր. 57։
գ Գ Թագ. ժգ. 7, 10։ Ը Ամն. իզ. 23։
դ Երեմ. բ. 18, 36։ Գաղ. իգ. 18։
ե Գաղ. իգ. 14, Ես.։
զ Հմր. 24, 30։
է Ես. Ծ. 3։ Ոմր. ը. 9։
ը Ես. ա. 8։ Գաղ. իգ. 9, 10, 22, 29։ Ոմր. բ. 10։ ը. 10։ Դատ. գ. 5։
թ Գաղ. ի. 19։ բ Օր. բ. 34։
ժ Երեմ. ժգ. 22, 26։ Ոզ. ա. 8։ Գաղ. իգ. 9, 10, 22, 29։ Ոմր. բ. 10։ ը. 10։
ի Ես. գ. 5։
լ Ծն. ի. 6։ Եզ. իա. 12։ Ցես Հմր. 20, 36։
խ Հմր. 24, 31։
ծ Գաղ. իգ. 26։ Ոմր. իբ. 22։ Գաղ. իգ. 45։
կ Գաղ. իգ. 10, 47։
հ Ցոփ. ը. 5, 7։
ձ Ք Օր. ժգ. 16։ Գ Թագ. իե. 9։ Եր. Հմ. 8։ Ծր. 13։
ղ Գաղ. ե. 8։ իգ. 10։
ճ Գաղ. իգ. 27։
մ Գաղ. ե. 13։
յ Հմր. 22։ Սապ. ձը. 21։ Գաղ. իգ. 51։

45 Դուն քու մօրդ աղջիկն ես ,
Որ իր էրիկէն ու տղաքներէն զզուեցաւ .
Եւ քու քոյրերուդ քոյրն ես ,
Որ անոնք իրենց էրիկներէն ու տղաքներէն
զզուեցան .
Ձեր մայրը Փեւտացի՝ ու ձեր Հայրը Ամո-
հայի է :
46 Ու քու մեծ քոյրդ Սամարիան է ,
Որ իր աղջիկներովը քու ձախ կողմդ կը բը-
նակի ,
Եւ Բեզմ պզտիկ քոյրդ Սոդոմն է ,
Որ իր աղջիկներովը քու աջ կողմդ կը բնակի :
47 Ու դուն անոնց ճամբաներուն մէջը չքալեցիր ,
Եւ անոնց պղծութիւններուն պէս չըլլիր .
Հապա որպէս թէ անոնց քիչ մը չնչին էր ,
Դուն քու բոլոր ճամբաներուդ մէջ ւանոնցմէ
աւելի ապականեցար :
48 Ես կենդանի եմ , կ՚ըսէ Տէր Եհովան ,
Որ քու քոյրդ Սոդոմ՝ ինքը ու իր աղջիկ-
ները այնպէս չըրին ,
Ինչպէս որ դուն ու քու աղջիկներդ ըրիք :
49 Ահա քու քրոջդ Սոդոմին անօրէնութիւնը
ասա էր .
Անոնք իր աղջիկներովը
Հպարտութիւն , Հացի կուշտութիւն ու ան-
հոգ հանգստութիւն ունեցան ,
Եւ աղքատին ու անանկին ձեռքը չսեժռցուց :
50 Ու Հպարտացան և Իմ առջեւս պղծութիւն
ըրին .
Ու Նզանոնք տեսածիս պէս վերցուցի :
51 Եւ Սամարիա քու մեղքերուդ կէսին չափ
մեղք չգործեց .
Ու դուն քու պղծութիւններդ անոնցմէ ա-
ւելի շատցուցիր ,
Եւ քու բոլոր պղծութիւններովդ
Քու քոյրերդ արդարացուցիր :
52 Ու դուն որ քու քոյրերդ դատապարտեցիր ,
Քու անարգանքդ կրէ քու մեղքերուդ հա-
մար ,
Որ դուն անոնցմէ աւելի պղծութիւն ըրիր .
Անոնք քեզմէ արդար են ,
Իսկ դուն քոյրերդ արդարացնելուդ համար՝
Ամչցիր ու քու անարգանքդ կրէ :
53 Բու ես պիտի դարձնեմ անոնց դերութիւնը ,
Սոդոմին ու անոր աղջիկներուն դերութիւնը ,
Եւ Սամարիային ու անոր աղջիկներուն դե-
րութիւնը .
Անոնց միջը քու դերութիւնդ ալ եւ պիտի
բաժնեմ ,
54 Որպէս զի քու անարգանքդ կրես
Ու ամէն ըրածիդդ ամչնաս՝
Անոնց մխիթարութիւն ըլլալուդ համար :
55 Եւ քու քոյրերդ՝ Սոդոմ ու անոր աղջիկները
իրենց առջի վիճակին պիտի դառնան ,
Եւ Սամարիա ու անոր աղջիկներն ալ
իրենց առջի վիճակին պիտի դառնան ,
Ու դուն և քու աղջիկներդ ալ
Ձեր առջի վիճակին պիտի դառնաք :
56 Վասն զի քու հպարտութեանդ օրը
Քու քոյրդ Սոդոմ քու բերնէդ չլսուեցաւ ,
57 Բանի որ դեռ քու չարութիւնդ յայտնուած
չէր ,
Ինչպէս որ հիմա յայտնուեցաւ՝ երբոր Ասորւոց
աղջիկներուն առջեւը ,
Ու անոնց բոլորովքը եղող բոլոր Փղշտացւոց
աղջիկներուն առջեւը ամբողջ եղար ,
Որ անոնք ամէն կողմէն քեզ նախատեցին :
58 Քու եղեռնագործութիւնդ և քու պղծու-
թիւններդ
Դուն կրեցիր՝ կ՚ըսէ Տէրը :
59 Վասն զի Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ .
Քու երդումդ հանեմ պիտի բնեմ քեզի ,
Որ Երդումը անարգեցիր և ուխտը աւրեցիր :
60 Բայց ես քու մանկութեանդ օրերը Քեզի
հետ ըրած ուխտս պիտի յիշեմ ,
Ու քեզի հետ Յաւիտենական ուխտ պիտի
հաստատեմ .
61 Եւ Դուն քու ճամբաներդ պիտի յիշես ,
Ու պիտի ամչնաս՝ երբոր ընդունիս քեզմէ մեծ
և քեզմէ պզտիկ քոյրերդ ,
Ու Ետու զանոնք քեզի Աղջիկներու տեղ
տամ ,
Բայց չէ թէ քու ուխտովդ .
62 Հաստատ ես քեզի հետ իմ ուխտս պիտի հաս-
տատեմ ,
Եւ պիտի դիտնաս թէ ես եմ Տէրը .
63 Որպէս զի Յիշես ու ամչնաս ,
Եւ ամչնալուդ պատճառովը մէյ մըն ալ բե-
րանդ չբանաս ,
Երբոր քու բրած բոլոր գործքերուդ համար
Քեզի քաւութիւն ընեմ , կ՚ըսէ Տէր Եհովան :

Գլ . ԻԷ

1 Երկու պծիներոս ու մէկ սրթի սրինակով 11 կը ցուցնի Աստուծոյ դատաստանը Երուսաղէմի վրայ , որովհետեւ Բաբելոնէն ապստամբելով Եգիպտոսին ապաւինեցան , 22 Աստուած կը խոստանայ աւետարանին հզօրինը անելիք :

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
2 Որդի մարդոյ , Իսրայէլի տանը հանելուկ
3 պատմէ ու առակ խօսէ , Ու ըսէ , Տէր Եհո-
վան այսպէս կ՚ըսէ . Մէկ մեծ արծիւ մը՝ մեծ
թեւերով , երկայն փետուրներով ու գոյնզգոյն
բարակ փետուրներով լեցուն՝ Լիբանան եկաւ ,
4 ու Եղեւնին ամենաբարձր ճիւղը առաւ . Անոր
ընձիւղներուն ծայրը վերցուց , և զանիկա վա-
ճառականի երկիրը տարաւ , — զանիկա վա-
ճառականաց քաղաքը դրաւ : Եւ ան երկրին
հունտէն առաւ , ու զանիկա Բարեբեր արտի
մէջ դրաւ . ընդ՚ի՞ւր չափ չուրերու քով տարաւ ,
6 Ուռիի պէս դրաւ . (Եւ անիկա բուսաւ , ու
տարածուած՝ Բարձահասակ որթի մը եղաւ .)
անոնք որ անոր ոստերը դէպ իրեն նային ,
ու արմատները իր տակը ըլլան . և անիկա
որթի ըլլալով՝ ոստեր բուսցուց ու ընձիւղներ
արձակեց :
7 Եւ մէկ ուրիշ մեծաթեւ ու բազմափետուր
մեծ արծիւ մըն ալ կար . և ահա վան որթը
իր արմատները դէպ ի՛նոր ծռեց , ու իր
ոստերը դէպ ի՛նոր երկրէն ցուց , որպէս զի
8 իր անկուած ածուներովը զինքը ուռճացնէ : Անիկա
կար քարերէր արտի մէջ չատ չուրերու քով
տնկուեցաւ , որ ոստեր արձակէ և պտուղ բե-
9 րէ ու ազնիւ որթ ըլլայ : Ըսէ որ Տէր Եհո-
վան այսպէս կ՚ըսէ . Աղուհաց անիկա պիտի
յաջողի՞ . Խմիթէ ան զանի՞ անոր արմատ-
ները պիտի չխլէ՞ , ու անոր պտուղը պիտի
չփրցընէ՞ , որ չորնայ : Անոր ամէն բուսած
տերեւները պիտի չորնան . և առանց մեծ բա-
զուկի ու շատ ժողովուրդի զանիկա արմատէն
10 պիտի խլէ : Եւ ահա տնկուեցաւ , միթէ պիտի
յաջողի՞ . Հէ՞ որ արեւելեան հովը անոր դը-
պածին պէս բոլորովին պիտի չորնայ . անիկա
իր բուսած ածուներուն վրայ պիտի չորնայ :
11 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե-
12 լով , Հիմա ապստամբներու մասը ըսէ , Ա-
նոնց ինչ ըլլալը չէ՞ք գիտեր . ըսէ որ Ահա
Բաբելոնի թագաւորը Երուսաղէմ եկաւ , և
անոր թագաւորը ու իշխանները առաւ , ու
13 զանոնք իր քովը Բաբելոն տարաւ : Ինչ թա-
գաւորին սերունդէն ձէնը առնելով՝ անոր հետ
ուխտ բրաւ , Ու անոր երդում ընել տուաւ .
14 Նաև երկրին զօրաւորները առաւ . Որպէս զի
թագաւորութիւնը Ցած ըլլայ , ու չկրնայ
ղինքը բարձրացընել . և իր ուխտը պահելով
15 անոր վրայ հաստատ կենայ : Բայց Անիկա
անկէ ապստամբեցաւ , ու Եգիպտոս դեսպան-
ները խրկեց , Որ իրեն ձիեր ու չատ զօրքեր
տան . Միթէ անիկա յաջողութիւն պիտի դըս-
նէ՞ . ասա բաներըը ընողը պիտի ազատի՞ , կամ
16 թէ ուխտը աւրելով պիտի ազատի՞ : Ես կեն-
դանի եմ , կ՚ըսէ Տէր Եհովան , որ անիկա
անշուշտ Նան թագաւորին քնակած տեղը՝ որ
զինքը թագաւոր ըրեր էր , որուն երդումը
անարգեր էր , ու անոր ուխտը աւրեր էր ,
17 անոր քովը Բաբելոնի մէջ պիտի մեռնի : Ու
փարաւոն մեծ զօրքով ու չատ բազմութիւնով
պատերազմի մէջ անոր համար բան մը պիտի
չընէ , Երբոր պատնէշներ կանգնուի ու մար-
դոց կոյտեր չշինուի՝ չատ հոգիներ կտրելու հա-
18 մար : Վասն զի անիկա երդումը անարգեց և
ուխտը աւրեց , և ահա անիկա Իր ձեռքը
տալէն ետքը՝ ասա ամէն բաներըը ընելուն հա-
մար պիտի չազատի :
19 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ .
Ես կենդանի եմ՝ որ անշուշտ անոր դիտիքը
պիտի դարձընեմ իմ երդումն որ անիկա անար-
20 դեց , ու իմ ուխտս որ աւրեց . Եւ Անոր վը-
րայ իմ ցանցս պիտի տարածեմ , ու անիկա
իմ որոգայթիս մէջ պիտի բռնուի , և զանի-
կա Բաբելոն պիտի տանիմ , ու Հոն անոր հետ
դատ պիտի վարեմ , անոր ինծի գէմ ըրած
21 յանցանքին համար : Ու Անոր բոլոր փախըս-
տականներըը և անոր բոլոր զօրքերը սրով պի-
տի լինան , ու Ետու մնացորդներըը ամէն հովե-
րու պիտի ցրուին . ու պիտի դիտնաք թէ ես
Տէրս խօսեցայ :
22 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ես ալ բարձր
եղեւնին ամենաբարձր Ճիւղէն պիտի առնեմ ,
ու պիտի տնկեմ . ես անոր ընձիւղներուն ծայ-
րէն Նմանապէսը պիտի փրցընեմ , ու Նէկ բարձր
ու վերացած լերան մը վրայ պիտի տնկեմ .
23 Ցանկիա Իսրայէլի բարձր լերանը վրայ պի-
տի տնկեմ . և անիկա ոստեր պիտի արձակէ
ու պտուղ պիտի տայ , ու ազնիւ եղեւնի պի-
տի ըլլայ . և Ետու տակը ամէն տեսակ թռ-
չունցող բոլոր թռչունները պիտի նստին , ա-
նոր ոստերուն հովանիին տակը պիտի բնակին :
24 Եւ դաշտի բոլոր ծառերը պիտի դիտնան՝ Թէ
ես Տէրս Ետու բարձր ծառը ցածցուցի , Ետու ցած
ծառը բարձրացուցի , կանանչ ծառը չորցուցի ,
ու չոր ծառը կանանչցուցի . Ես Տէրս խօսե-
ցայ ու պիտի կատարեմ :

Գլ . ԻԸ

1 Աստուած կը յանդիմանէ պղծին անիրաւ առակը . 3 կը ցու-
ցընէ Թէ ինքը ինամք կը վարէ արդար հոգիներու , 10 ար-
դար հօր մը չար զաւակին հետ , 14 չար հոր մը արդար զա-
ւակին հետ , 19 չար մարդու մը հետ որ կ՚ապաշխարէ , 24
բարի մարդու մը հետ որ կ՚ապստամբի , 25 իր արդարու-
թիւնը կը պաշտպանի , 31 և մարդկ ապաշխարութեան կը
յորդորէ :

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
2 Ի՞նչ պիտի ըլլայ ձեզի ան առակը՝ որ դուք
Իսրայէլի երկրին մէջ կը խօսիք՝ ըսելով , Հայ-

ա Հմմ . 3 :
բ Օր . լը . 32 : Ես . ա . 10 :
գ Թագ . իա . 9 : Գլ . ե . 6 , 7 . Հմմ . 48 . 51 :
դ Մատ . ժ . 15 : Հմմ . 24 :
ե Ցն . ժգ . 10 :
զ Ցն . ժգ . 15 : ժբ . 20 : ժԲ . 5 :
է Ցն . ժԲ . 24 :
ը Երեմ . գ . 11 : Մատ . ժբ . 41 , 42 :
թ Տես Ես . ա . 9 : Հմմ . 60 , 61 :
ժ Երեմ . ի . 16 :
ժա Գլ . ժգ . 22 , 23 :
ժբ Գ Թագ . ժգ . 5 : բ Մն . իբ . 18 : Եսա . է . 1 :
գ Թագ . իգ . 12 :
դ Օր . լը . 7—9 :
ե Եսա . իգ . 4 :
զ Հմմ . 14 :
է Հմմ . 13 :
ը Գ Թագ . իե . 7 :
թ Գլ . ժԲ . 18 : Ովս . 3 :
ժ Հմմ . 15 :
ժա Գլ . բ . 5 : ժբ . 8 :
ժբ Հմմ . 3 : Գ Թագ . իգ . 11—16 :
ժգ Գ Թագ . իգ . 17 :
ժդ Բ Մն . լԶ . 13 :
ժե Օր . ժԿ . 16 : Եսա . լա . 1 , 3 : լԶ . 6 , 9 :
ժզ Հմմ . 9 :
ժէ Երեմ . լը . 5 : լԶ . 3 , 5 : ծբ . 11 : Գլ . ժգ . 13 :
ժը Երեմ . ծբ . 4 : Գլ . գ . 2 :
ժթ Ովս . ե . 6 : Տես ա Մն . իԲ . 24 :
ի Գլ . ժբ . 14 :
իա Եսա . ժա . 1 : Երեմ . իգ . 5 : Ովս . գ . 5 :
իբ Եսա . ծգ . 2 :
իգ Մատ . բ . 6 :
իդ Եսա . բ . 2 , 3 : Գլ . ժէ . 23 :
իե Գլ . ի . 36 :
իզ Գլ . ժբ . 14 :
իէ Եսա . ժա . 1 : Երեմ . իգ . 5 : Ովս . գ . 5 :
իը Գլ . ի . 40 : Մ Էսթ . գ . 1 : Տես գլ . լա . 6 : Դան . գ . 12 :
իթ Գ Եսդ . ա . 32 :
լ Գլ . իգ . 14 : 14 :

— Հմմ . 61 :
— Հռոմ . գ . 19 :
— Տես Հմմ . 18 , 20 :

բերը ՝ազոխ կերան ու որդւոցը ակռանները
3 առին ։ Եւ կենդանի եմ, կ՚ըսէ Տէր Եհովան,
որ Իսրայէլի մէջ աս առակը մէյմըն ալ պիտի
4 չըրուցէք ։ Անոնց բոլոր հոգիները ինծի են. ինչ-
պէս Հօրը հոգին՝ նոյնպէս ալ որդւոյն հոգին
ինծի է. ՚ան անձը որ մեղք կը գործէ՝ անիկա
5 պիտի մեռնի ։ Իսկ թէ որ մէկ մարդ մը արդար
ըլլայ, և իրաւունք ու արդարութիւն ընէ,
6 ՚ի լեռներու վրայ չուտէ, ու աչքերը դէպ ՚ի
Իսրայէլի տունը կառւբերուն չվերցընէ, ու
՚իր դրացինին կնիկը չպղծէ, և ՚իր դաշտանին
7 մէջ եղող կնկան մը չմօտենայ, Ու ՚ումարդու մը
զրկանք չընէ, -- պարտականին՝ ՚ի գրաւը ետ
տայ, բռնութեամբ բան մը չյափշտակէ, և
՚իր հացը քաղցածին տայ, ու մերկը հանդերը-
8 ով ծածկէ, Ժողո՛վ չտայ ու առկոսիք
չառնէ, իր ձեռքը անօրէնութենէ ետ պահէ,
՚ի ճիրկու մարդու մէջ ուղիղ դատաստան տեսնէ,
9 ձշմարտութիւն ընելով՝ իմ օրէնքներուս մէջը
քալէ, ու իմ իրաւունքներս պահէ. անիկա
արդար է, անշուշտ ՚ապրի ապրի, կ՚ըսէ Տէր
Եհովան ։

10 Բայց թէ որ անիկա անպիտան -- ՚արիւնահեղ
որդի մը ծնանի, որ ասոնց պէս բան մը ընէ.
11 Անոնք՝ թէ որ անիկա ան ամէն -- ՚ի բա-
ները չընէ, հապա միայն լեռներու վրայ ու-
12 տէ, ու իր դրացինին կնիկը պղծէ, Աղքատին
ու անանկին զրկանք ընէ, բռնութեամբ բան
մը յափշտակէ, գրաւը ետ չտայ, ու իր աչ-
քերը կառւբերուն վերցընելով՝ ՚պղծութիւն
13 գործէ, վաշխով -ով տայ ու առկոսիք առնէ.
անիկա պիտի ապրի՞. պիտի չապրի. անիկա
ատ բոլոր գարշելիութիւնները ընելուն համար՝
անշուշտ պիտի մեռնի, ՚անոր արիւնը իր վը-
րան պիտի ըլլայ ։

14 Եւ թէ որ անիկա որդի ծնանի, ու անիկա
իր հօրը բրած բոլոր մեղքերը տեսնելով՝ վախ-
15 նայ ու անոնց համեմատ չընէ. ՚ի լեռներու
վրայ չուտէ, ու իր աչքերը դէպ ՚ի Իսրայէլի
տունը կառւբերուն չվերցընէ, իր դրացինին
16 կնիկը չպղծէ, Եւ մարդու մը զրկանք չընէ,
գրաւը չպահէ, ու բռնութեամբ բան մը չը-
յափշտակէ, իր հացը քաղցածին տայ, ու
17 մերկը հանդերձով ծածկէ, Աղքատին ձեռ-
---ընէն ընկնել իր ձեռքը ետ քաշէ, վաշխ ու
առկոսիք չառնէ, իմ դատաստաններս ՚ի գործ
դնէ, -- իմ օրէնքներուս մէջը քալէ. անիկա
իր Հօրը անօրէնութեանը համար պիտի չմեռ-
18 նի, անիկա անշուշտ պիտի ապրի ։ Ե- անոր

= Եզեկ. լա. 29։ Ողբ. ե. 7։
բ Ելմ. ժդ. 19։ Ղեւտ. ա. 25։
գ Ղեւ. իբ. 9։
դ Ղեւ. ժբ. 20։ ի. 10։
ե Ղեւ. ժբ. 19։ ի. 18։
զ Ելմ. իբ. 21։ Ղեւ. ժբ. 15։ իե. 14։
է Ելմ. իբ. 26։ բ Օր. իգ. 12։ 15։
ը Ելս. ծբ. 7։ Մատ. իե. 35։ 36։ Տես բ Օր. ժե. 7։ 8։
թ Ելմ. իբ. 25։ Ղեւ. իե. 36։ 37։ բ Օր. իգ. 19։ Ղեհեմ. ե. 7։ Մազ. ժե. 5։
ժ Ելմ. իբ. 31։ Ղեւ. ժբ. 15։ իե. 14։
ի Ելմ. իբ. 26։ բ Օր. իգ. 12։ 15։
ձ Ելս. ծբ. 7։ Մատ. իե. 35։ 36։ Տես բ Օր. ժե. 7։ 8։
ղ Ելմ. իբ. 25։ Ղեւ. իե. 36։ 37։ բ Օր. իգ. 19։ Ղեհեմ. ե. 7։ Մազ. ժե. 5։
ճ բ Օր. ա. 16։ Ջազ. ը. 16։
մ Ղեւ. ե. 11։ Ամովս. ը. 4։
յ Ելս. ծբ. 7։ Մատ. իե. 35։ 36։ Տես բ Օր. ժե. 7։ 8։
ն Ելմ. իբ. 26։ բ Օր. իգ. 12։ 15։
շ Ելմ. իբ. 31։ Ղեւ. ժբ. 15։ իե. 14։
ո Ելմ. իբ. 31։ Ղեւ. ժբ. 15։ իե. 14։
չ Ելմ. իբ. 31։ Ղեւ. ժբ. 15։ իե. 14։

Հայրը՝ որովհետեւ զրկանք բրաւ, -- իր եղ-
բօրմէն բռնութեամբ բան յափշտակեց, և ա-
զէկ չգործեց բրաւ իր ժողովուրդին մէջ, ահա
հանկիա իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի ։
19 Եւ դուք կ՚ըսէք թէ ինչո՞ւ համար որդին
չ՚ի հօրը անօրէնութիւնը չկրեր ։ Որովհետեւ
որդին իրաւունք ու արդարութիւն բրաւ, և
իմ բոլոր օրէնքներս պահեց ու զանոնք ՚ի
20 գործ դրաւ, անշուշտ պիտի ապրի ։ Անձը
որ մեղք կը գործէ՝ անիկա պիտի մեռնի ։
՚որդին հօրը անօրէնութիւնը պիտի չկրէ, ու
հայրը որդւոյն անօրէնութիւնը պիտի չկրէ.
՚արդարին արդարութիւնը իր վրայ պիտի
ըլլայ, ու ամբարշտին ամբարշտութիւնը
21 իր վրայ պիտի ըլլայ ։ Եւ թէ որ ամբարիշ-
ը իր գործած բոլոր մեղքերէն դառնայ, ու
իմ բոլոր օրէնքներս պահէ, և իրաւունք ու
22 արդարութիւն ընէ, անիկա անշուշտ պիտի
ապրի, պիտի չմեռնի ։ Անոր բրած բոլոր
յանցանքները իրեն դէմ պիտի չյիշուին, հա-
պա անիկա իր բրած արդարութեամբը պիտի
23 ապրի ։ Միթէ ես բնաւ ամբարշտին մեռնի-
լը կ՚ուզե՞մ, կ՚ըսէ Տէր Եհովան. չէ՞ որ ե-
՚--է՞ որ անիկա իր ճամբայէն դառնայ ու
24 ապրի ։ Բայց թէ որ արդարը իր արդարու-
թենէն դառնայ, ու ամբարշտին բրած բոլոր
գարշութիւններուն պէս անօրէնութիւն ընէ,
պիտի ապրի՞. ՚անոր բրած բոլոր արդարու-
թիւնը պիտի չյիշուի. անիկա իր բրած յան-
ցանքովը ու գործած մեղքովը՝ անոնցմով պի-
տի մեռնի ։
25 Եւ դուք կ՚ըսէք թէ ՚Տէրոջը ճամբան ու-
ղիղ չէ. Հնձա մտիկ ըրէք, ով Իսրայէլի տու-
նը, միթէ ՚իմ ճամբաս ուղիղ չէ. չէ՞ որ ձեր
26 ճամբան ուղիղ չէ ։ Երբոր արդարը իր ար-
դարութենէն դառնայ ու անօրէնութիւն ընէ,
և անոր մէջը մեռնի, անիկա իր բրած անօրէ-
27 նութենէն համար կը մեռնի ։ Ու երբոր ՚ամ-
բարիշը իր բրած ամբարշտութենէն դառնայ
և իրաւունք ու արդարութիւն ընէ, անիկա
28 իր անձը պիտի ապրեցնէ ։ Որովհետեւ հա-
նիկա աչագրութիւն բրաւ ու իր բրած բոլոր
յանցանքներէն ետ դարձաւ, անշուշտ պիտի
ապրի, պիտի չմեռնի ։
29 ՚Բայց Իսրայէլի տունը կ՚ըսէ թէ Տէրոջը
ճամբան ուղիղ չէ. ով Իսրայէլի տուն, միթէ
իմ ճամբաներս ուղիղ չեն. չէ՞ որ ձեր ճամ-
30 բաներս ուղիղ չեն ։ ՚Անոր համար, ով Իսրա-
յէլի տունը, ձեզմէ ամէն մէկը իր ճամբա-

ներուն համեմատ պիտի դատեմ, կ՚ըսէ Տէր
Եհովան. ՚դարձի եկէք ու ձեր բոլոր յան-
ցանքներէն ետ դարձէք, որպէս զի անօրէ-
նութիւնը ՚ձեր կործանումը պատճառ՝՚ չըլլայ ։
31 ՚Ձեր բրած բոլոր յանցանքները ձեր վրայէն
նետեցէք, և ձեզի ՚նոր սիրտ ու նոր հոգի
՚տուացէք. քանզի ինչո՞ւ մեռնիք, ով Իսրա-
32 յէլի տունը ։ ՚Վասն զի մեռնողին մեռնիլը չեմ
ուզեր, կ՚ըսէ Տէր Եհովան. ուստի դարձէք
ու ապրեցէք ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Մարգարէն Իսրայէլի իշխաններուն վրայ կ՚ողբայ՝ նմանցընե-
լով զանոնք փոսի մէջ բռնուած առիւծի կորիւններու. 10
նաև Երուսաղէմի վրայ կ՚ողբայ՝ նմանցընելով զանիկա փճա-
ցած որթի մը։

1 Եւ դուն ՚Իսրայէլի իշխաններուն վրայ ողբ
2 ՏԸրէ, Ու ըսէ,
Քու մայրդ ի՞նչ է. մատակ առիւծ մըն է,
Որ առիւծներու մէջ կը պառկի,
Ու իր կորիւնները առյդ առիւծներու մէջ
կը մեծցընէ ։
3 Եւ անիկա իր կորիւններուն մէկը մեծցուց,
Ո- ՚առիկա առյդ առիւծ եղաւ,
Եւ յափշտակութիւն ընել սորվեցաւ -- մարդ
կ՚ուտէր ։
4 Եւ անոր վրայով ազգերը լսեցին.
Անիկա անոնց փոսին մէջը բռնուեցաւ.
Ու զանիկա կաթիլով ՚Եգիպտոսի երկիրը
տարին ։
5 Ու երբոր անիկա սեսաւ որ պտոյտ պիտը կը
սպասէ, յոյսը կտրեցաւ,
՚Եւ իր կորիւններէն մէկ ուրիշը առաւ,
Ու զանիկա առյդ առիւծ ըրաւ ։
6 ՚Եւ անիկա առիւծներու մէջ պտրտող ՚առյդ
առիւծ եղաւ,
Ու յափշտակութիւն ընել սորվեցաւ -- մարդ
կ՚ուտէր.
7 Եւ անոնց ՚պալատները գիտցաւ,
Ու անոնց քաղաքները կործանեց.
Եւ անոր մէնչէրուն ձայնէն
Երկիրը իր լիութեամբը ապրատիեցաւ ։
8 ՚Ու շրջակայ գաւառներէն անոր վրայ ազգեր
եկան,
Եւ անոր դէմ իրենց ցանցը տարածեցին.
Ո- ՚անոնց փոսին մէջը բռնուեցաւ ։
9 ՚Եւ զանիկա կաթիլով վանդակի մէջ դրին,
Ու զանիկա Բաբիղոնի թագաւորին տարին,
Ո- զանիկա բերդը դրին,

Որպէս զի անոր ձայնը մէյմըն ալ ՚Իսրայէլի
լեռներուն վրայ չլսուի ։
10 Քու մայրդ քու ՚նմանութիւնովդ՝ Ջուրե-
րու քով անկուած որթի պէս է,
Որ շատ ջուրերուն պատճառով՝՚ պտղատու
ոստերով լեցուն եղաւ ։
11 Եւ անիկա զօրաւոր չաւազիներ ունեցաւ՝
իշխանաց գաւազաններու համար,
Ու իր ՚հասակը խիտ ճիւղերուն մէջէն բարձ-
րացաւ,
Եւ իր բարձրութեամբը ու բազմաճիւղութեան
չաւազիներովը երեւցաւ ։
12 Բայց անիկա բարկութեամբ խլուեցաւ ու դէ-
ղինը ձգուեցաւ,
Եւ ՚արեւելեան հովը անոր պտուղը չորցուց.
Անոր զօրաւոր չաւազիները կոտրեցան ու
չորցան,
Ե- զանոնք կրակը կերաւ ։
13 Ու հիմա անապատի մէջ
Զոր ու անջուր տեղ մը անկուեցաւ ։
14 Եւ անոր ոստերուն մէկ չաւազիէն կրակ
եղաւ
Ո- անոր պտուղը կերաւ,
Եւ անոր վրայ իշխանի գաւազանի համար
զօրաւոր չաւազիլ մը չմնաց ։
՚Ասիկա ողբ է ու ողբի տեղ պիտի ըլլայ ։

ԳԼ. Ի

1 Աստուած չուգիր պատասխան տալ Իսրայէլի ծերերուն. 3 կը
տառապեցնէ անոնց ապստամբութիւնը որ ըրեր էին Եգիպտոսի
մէջ. 10 անապատին մէջ 27 ու իրենց երկրին մէջ. 33 կը խոստա-
նայ զանոնք մկրտել Ժողովրդ. ահեռացնելին միջոցով. 45 կը ցա-
ցեցնէ Երուսաղէմի կործանումէն զանիկա անսուտ անուանելով։

1 Ու եղաւ որ եօթներորդ տարին՝ հինգերորդ
ամսուն տասներորդ օրը՝ Տէրոջը հարցընելու
համար ՚Իսրայէլի ծերերէն մարդիկ եկան,
և իմ առջեւս նստան ։
2 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
3 Որդի մարդոյ, Իսրայէլի ծերերուն հետ խօ-
սէ ու անոնց ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ.
Միթէ դուք ինծի հարցընելո՞ եկաք. ես
կենդանի եմ՝ որ ՚ՏՀոգի պատասխան պիտի
4 չտամ,՚՚ կ՚ըսէ Տէր Եհովան ։ Միթէ ՚անոնց
դատաստան պիտի ընե՞ս, դատաստան պիտի
ընե՞ս, որդի մարդոյ. ՚անոնց հայրերուն պղծ-
5 ծութիւնները անոնց դիտցուր, Ու անոնց ըսէ,
Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Այն օրը որ ՚Իս-
րայէլը ընտրեցի, և Յակոբին տանը սերունդ-
դին ††իմ ձեռքս վերցուցի,՚՚ ու եղիպտոսի

ա Ելս. գ. 2։ Ցոյտ. բ. 5։
բ Եբր. ձեզի խոչընդոտ
դառն
գ Եփես. գ. 22, 25։
դ Եբեհեմ. լը. 30։ Գաղ. ժա. 19։ Լզ. 26։
ե Ողբ. գ. 33։ Հմր.
զ Ելս. ծբ. 7։ Մատ. իե. 35։ 36։ Տես բ Օր. ժե. 7։ 8։
է Ելմ. իբ. 25։ Ղեւ. իե. 36։ 37։ բ Օր. իգ. 19։ Ղեհեմ. ե. 7։ Մազ. ժե. 5։
ը Ելմ. իբ. 31։ Ղեւ. ժբ. 15։ իե. 14։
թ Ելմ. իբ. 26։ բ Օր. իգ. 12։ 15։
ժ Ելս. ծբ. 7։ Մատ. իե. 35։ 36։ Տես բ Օր. ժե. 7։ 8։
ի Ելմ. իբ. 25։ Ղեւ. իե. 36։ 37։ բ Օր. իգ. 19։ Ղեհեմ. ե. 7։ Մազ. ժե. 5։
ձ Ելմ. իբ. 31։ Ղեւ. ժբ. 15։ իե. 14։
ղ Ելմ. իբ. 26։ բ Օր. իգ. 12։ 15։
ճ Ելս. ծբ. 7։ Մատ. իե. 35։ 36։ Տես բ Օր. ժե. 7։ 8։
մ Ելմ. իբ. 25։ Ղեւ. իե. 36։ 37։ բ Օր. իգ. 19։ Ղեհեմ. ե. 7։ Մազ. ժե. 5։
յ Ելմ. իբ. 31։ Ղեւ. ժբ. 15։ իե. 14։
ն Ելմ. իբ. 26։ բ Օր. իգ. 12։ 15։
շ Ելս. ծբ. 7։ Մատ. իե. 35։ 36։ Տես բ Օր. ժե. 7։ 8։
ո Ելմ. իբ. 25։ Ղեւ. իե. 36։ 37։ բ Օր. իգ. 19։ Ղեհեմ. ե. 7։ Մազ. ժե. 5։
չ Ելմ. իբ. 31։ Ղեւ. ժբ. 15։ իե. 14։
պ Ելմ. իբ. 26։ բ Օր. իգ. 12։ 15։
ջ Ելս. ծբ. 7։ Մատ. իե. 35։ 36։ Տես բ Օր. ժե. 7։ 8։
ռ Ելմ. իբ. 25։ Ղեւ. իե. 36։ 37։ բ Օր. իգ. 19։ Ղեհեմ. ե. 7։ Մազ. ժե. 5։
ս Ելմ. իբ. 31։ Ղեւ. ժբ. 15։ իե. 14։
վ Ելմ. իբ. 26։ բ Օր. իգ. 12։ 15։
տ Ելս. ծբ. 7։ Մատ. իե. 35։ 36։ Տես բ Օր. ժե. 7։ 8։
ր Ելմ. իբ. 25։ Ղեւ. իե. 36։ 37։ բ Օր. իգ. 19։ Ղեհեմ. ե. 7։ Մազ. ժե. 5։
ց Ելմ. իբ. 31։ Ղեւ. ժբ. 15։ իե. 14։
ւ Ելմ. իբ. 26։ բ Օր. իգ. 12։ 15։
փ Ելս. ծբ. 7։ Մատ. իե. 35։ 36։ Տես բ Օր. ժե. 7։ 8։
ք Ելմ. իբ. 25։ Ղեւ. իե. 36։ 37։ բ Օր. իգ. 19։ Ղեհեմ. ե. 7։ Մազ. ժե. 5։
և Ելմ. իբ. 31։ Ղեւ. ժբ. 15։ իե. 14։
օ Ելմ. իբ. 26։ բ Օր. իգ. 12։ 15։
ֆ Ելս. ծբ. 7։ Մատ. իե. 35։ 36։ Տես բ Օր. ժե. 7։ 8։

18 = Լզ. 4։ Գաղ. ժբ. 6։
ա Ելմ. 6։ Նե։
բ Ելմ. ե. 5։ բ Օր. ե. 4։
գ Ղեւ. գ. 18։
դ Տես Ելմ. ե. 5։ բ Օր. ե. 9։ գ Թագ. իգ. 26։ Ելմ. 4։
ե Ելմ. 4։
զ բ Օր. իգ. 16։ գ Թագ. ժգ. 6։ բ
Պն. իե. 4։ Երեհեմ. լա. 29։ 30։
է Ես. գ. 10։ 11։
ը Ամովս. բ. 9։
թ Ելմ. 27։ Ղեւ. Լզ. 18։ 19։
ժ Ղեւ. Լզ. 16։
ի Ելմ. 32։ Ղեւ. Լզ. 11։ ա Տես. բ. 4։ բ Պնա. գ. 9։
ձ Ղեւ. գ. 20։ Լզ. 12։ 13։ 18։
ղ բ Պնա. բ. 20։
ճ Ելմ. 29։ Ղեւ. Լզ. 17։ 20։
մ Ելմ. 24։
յ Ելմ. 21։
ն Ելմ. 14։
շ Ելմ. 25։
ո Ղեւ. ե. 3։ Լզ. 23։

23։ Ղեւ. Լզ. 11։ բ Պնա. գ. 9։
—
ա Ղեւ. իգ. 17։ իե. 2։
բ Եբր. վերցուր.
գ Ելմ. 6։ գ Թագ. իգ. 31։ 32։
ե բ Պն. լզ. 6։ Եբեհեմ. իբ. 18։
զ Ղեւ. գ. 2։
է Կամ սրբեւսպրինկրը
ը գ Թագ. իգ. 34։
թ Երեհեմ. իբ. 13—17։
ժ Ելմ. 3։
ի Կամ սրբեւսպրինկրը
լ գ Թագ. իգ. 33։ բ Պն. լզ. 4։ Եբեհեմ. իբ. 11։ 12։
խ Ղեւ. ժգ. 15։
ծ Դատ. ի. 15։ Տես գ Թագ. իգ. 20։ Ղեւ. ժե. 13։
կ Ողբ. գ. 20։
—
ա Ղեւ. ը. 1։ ժգ. 1։
բ Ելմ. 31։ Ղեւ. ժգ. 5։
գ Ելմ. ձեզի պիտի չհարցուիմ.
դ Ղեւ. իբ. 2։ իե. 36։
ե Ղեւ. ժգ. 2։
զ Ղեւ. գ. 7։ բ Օր. ե. 6։
է †† Յի՛ երբ ես ընտրեցի զնոսա։ Ելս. ծբ. 6։

երկրին մէջ Տանուց յայտնուեցայ, և իմ ձեռ-
քս անոց վերցընելով՝ ըսի թէ Ես Ձեր Տէր
6 Աստուածը եմ եմ. Այն օրը իմ ձեռքս անոց
վերցուցի, Տար զանոնք եգիպտոսի երկրէն՝
ան կաթ ու մեղր բղխող ու Համէն երկիրներ-
ըուն պարծանքը եղող երկիրը Տանեմ, որն որ
7 անոց Տամար Պատասատեր էի.» Ու անոց
ըսի, Ամէն մարդ իր աչքերուն Գարշելիքնե-
ները Թող մէկդի ձգէ, ու Եգիպտոսի կուռ-
քերովը մի պղծուիք. Ես եմ ձեր Տէր Աս-
տուածը։
8 Բայց անոնք ինծմէ ապստամբեցան, և չու-
զեցին ինծի մնիկ ընել, -- մէկդի չձգեցին
ամէն մէկը իր աչքերուն գարշելիքները,
ու եգիպտոսի կուռքերը չթողուցին. անատե-
նը ըսի որ Իմ սրտմտութիւնս անոց վրայ
Թափեմ, ու եգիպտոսի երկրին մէջ իմ բար-
9 կութիւնս անոց վրայ կատարեմ։ Բայց ես
ըրի իմ անուանս Տամար, որ չըլլայ Թէ պըղ-
ծուի ան ազգերուն առջեւ՝ որոնց մէջը անոնք
կը գտնուէին, և որոնց առջեւը ես անոց յայտ-
նուեցայ, երբոր անոնք եգիպտոսի երկրէն
Տանելու։
10 Ես Հանեցի զանոնք եգիպտոսի երկրէն Տանեցի,
11 ու զանոնք անապատը բերի. Ես իմ օրէնք-
ներս անոց տուի, ու իմ դատաստաններս ա-
նոնց գիտցուցի, Որ մարդ անոնցմով կ'ապրի,
12 Թէ որ զանոնք կատարէ։ Ես իմ Շաբաթներս
ալ անոց տուի, որ իմ ու անոց միջտեղը
նչան ըլլան, որպէս զի գիտնան Թէ ես եմ
Ձեր՝ որ զանոնք կը սրբեմ։
13 Բայց Իսրայէլի տունը անապատին մէջ Ինծ-
մէ ապստամբեցաւ. իմ օրէնքներուս չքալ-
ցին, ու Իմ դատաստաններս մերժեցին, որ
մարդ անոնցմով կ'ապրի, Թէ որ զանոնք կա-
տարէ, և իմ Շաբաթներս մեծապէս Պղծե-
ցին. անոր Տամար ըսի որ իմ սրտմտութիւնս
անոց վրայ Թափեմ Անապատին մէջ, ու զա-
14 նոնք ապառնեմ։ Բայց ես ըրի իմ անուանս
Տամար, որ չըլլայ Թէ պղծուի ան ազգերուն
15 առջեւ՝ որոնց առջեւը զանոնք Հանեցի Եւս
Պատասատին մէջ իմ ձեռքս անոնց վերցուցի,
որ զանոնք չտանիմ ան կաթ ու մեղր բղխող՝
ու Համէն երկիրներուն պարծանքը եղող երկի-
16 րը, որ Տանց տուեր էի Պատճառ իմ դատաս-
տաններս մերժեցին, ու իմ օրէնքներուս չքա-
լեցին, և իմ Շաբաթներս պղծեցին. վասն զի
Տանց սիրտը իրենց կուռքերուն ետեւէն
17 կ'երթար։ Բայց իմ աչքս անոնց խնայեց, որ
զանոնք վհատութեան մէջ, որ
18 Եւ անապատին մէջ անոնց որդիներուն
ըսի, Ձեր հարցը կանոններով մի քալէք, ու
անոնց սովորութիւնները մի պահէք, և անոնց
19 կուռքերով մի պղծուիք. Ես եմ Տէրը ձեր
Աստուածը. Իմ օրէնքներս քալեցէք, ու
իմ դատաստանները պահեցէք, ու զանոնք
20 Ի գործ դրէք. Եւ իմ Շաբաթներս սուրբ
պահեցէք, ու անոնք իմ ու ձեր միջտեղը
նչան ըլլան. որպէս զի գիտնաք՝ Թէ ես եմ
Տէրը ձեր Աստուածը։
21 Բայց Անոնց որդիներն ալ ինծմէ ապստամ-
բեցան. իմ օրէնքներուս չքալեցին ու իմ
դատաստաններս կատարելու ուշադրութիւն
չըրին, Որ մարդ անոնցմով կ'ապրի, Թէ որ
զանոնք կատարէ, և իմ Շաբաթներս պղծե-
ցին. ուստի ըսի որ Իմ սրտմտութիւնս անոնց
վրայ Թափեմ, ու անապատին մէջ իմ բար-
22 կութիւնս անոնց վրայ կատարեմ։ Պակսին
իմ ձեռքս քաշեցի ու ընդի իմ անուանս Տա-
մար, որ չըլլայ Թէ պղծուի ան ազգերուն
առջեւ՝ որոնց առջեւը զանոնք Հանեցի։
23 Նաև անապատին մէջ իմ ձեռքս անոնց
վերցուցի, որ Զանոնք ազգերու մէջ ցրուեմ,
ու զանոնք երկիրներու մէջ ցիրուցան ընեմ։
24 Վասն զի իմ դատաստաններս Ի գործ չդրին,
ու իմ օրէնքներս մերժեցին, և իմ Շաբաթ-
ներս պղծեցին. ու Անոնց աչքերը իրենց
25 Տարցը կուռքերուն ետեւէն եղաւ։ Ուստի
Ես ալ անանկ օրէնքներ տուի անոնց՝ որ
բարի չըլլին, ու անանկ դատաստաններ՝ որ
26 անոնցմով չկրնար ապրիլ։ Եւ զանոնք
իրենց ընծաներովը պղծեցի, Ընդ որս որը
որ Համէն արգանդ բացողը Ետնէ անցընեն,
որպէս զի զանոնք կործանեցնեմ, որ Գիտնան
Թէ ես եմ Տէրը։
27 Անոր Տամար, որդի մարդոյ, Իսրայէլի
տունը խօսէ ու անոնց ըսէ, Ձեր Եհովան այս-
պէս կ'ըսէ. Ձեր Հայրերը ասով ալ ինծի դէմ
28 յանցանք ընելով՝ զիս նախատեցին։ Վասն զի
երբոր զանոնք տարի ան երկիրը, որն որ ա-
նոնց տալու Տամար ձեռքս վերցուցեր էի,

Համէն բարձր բլուրը ու ամէն տերեւախիտ
ծառը տեսնելով՝ Տան իրենց զոհերը մատու-
ցին, և իրենց բարկութիւն դրդռազ ըն-
ծաներըը Տան տարին, ու իրենց Անուշահոտ
խունկերը Տան ծխեցին, և իրենց Թափելու-
39 նաւերըը Տան մատուցին։ Ու անոնց ըսի,
Ի՞նչ է սա բարձր տեղը՝ որ գուք Տան կ'եր-
թաք. և անոր անունը մինչև սա օրս Բարձր
տեղ կ'ըսուի։
30 Անոր Տամար Իսրայէլի տունը ըսէ, Ձեր
Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Դուք որ ձեր Հայ-
րերուն ճամբուն մէջը կը պղծուիք, և անոնց
դարչութիւններուն Հետեւելով պոռնկութիւն
31 կ'ընէք, Եւ Ձեր ընծաները մատուցանելով
ու ձեր տղաքը կրակէ անցընելով՝ ձեր բոլոր
կուռքերովը կը պղծուիք մինչև սա օրս. Ուս-
Թէ ես ձեզի պատասխան պիտի տամ, օ
Իսրայէլի տունը. Ես կենդանի եմ, կ'ըսէ Տէր
Եհովան, որ ձեզի պատասխան պիտի չտամ։
32 Եւ Ձեր սրտին խորհուրդը ամենևին պիտի
Չհատարուի, որ կ'ըսէք Թէ Մենք փայտ ու
քար պաշտելով, Հեթանոսներուն պէս՝ եր-
կիրներուն ազգատոհմներուն պէս պիտի ըլ-
33 լինենք։ Կենդանի եմ, կ'ըսէ Տէր Եհովան,
որ անշուշտ Ձեր վրայ՝ զօրաւոր Ձեռքով Ու
երկնցած բազուկով ու Թափուած բարկու-
34 թիւնով պիտի Թագաւորեմ պիտի ընեմ։ Եւ
զօրաւոր Ձեռքով ու երկնցած բազուկով և
Թափուած բարկութիւնով Ձեզ ժողովուր-
ներէն պիտի Հանեմ, ու Ձեզ պիտի ժողվեմ
ան երկիրներէն՝ ուր որ դուք ցրուեցաք։
35 Եւ Ձեզ ժողովուրդոց անապատը պիտի տանիմ,
ու Հոն Ձեզի Հետ երես երեսի դատ պիտի
36 վարեմ։ Ինչպես որ եգիպտոսի երկրին անա-
պատին մէջ Ձեր Հայրերուն Հետ դատ վարե-
ցի, այնպես ալ Ձեզի Հետ դատ պիտի վարեմ,
37 կ'ըսէ Տէր Եհովան։ Եւ Ձեզ Գաւազանին
տակէն պիտի անցընեմ, ու Ձեզ ուխտին կա-
38 պին տակը պիտի մտցընեմ։ Եւ Խառատաս-
ները ու ինծի դէմ յանցաւոր եղողները Ձեզմէ
պիտի զատեմ. զանոնք երկրէն ձեզմէ
Թուան երկրէն պիտի Հանեմ, ու Զանոնք Իս-
րայէլի երկիրը պիտի չմտնեն. Ու պիտի գի-
նաք Թէ ես եմ Տէրը։
39 Եւ դուք, ով Իսրայէլի տունը, Տէր Ե-
հովան այսպէս կ'ըսէ. Գացէք, այսու Հետև
ալ ամէն մէկերնիդ Ձեր կուռքերուն ծառա-
յութիւն ըրէք, քանի որ դուք ինծի մնիկ
չէք ըներ. Բայց իմ սուրբ անունս Ձեր ընծ-
աներովը ու Ձեր կուռքերովը մի պղծէք։
40 Վասն զի Իմ սուրբ լեռանս վրայ՝ Իսրայէլին
բարձր լեռանը վրայ, կ'ըսէ Տէր Եհովան,
բոլոր Իսրայէլի տունը՝ ամէնը երկրին
մէջ ըլլալով՝ Հոն ինծի ծառայութիւն պիտի
ընեն. Հոն Անոնց պիտի Հաճիմ, և Ձեր պա-
տարագները ու Ձեր ընծաներուն երախայ-
րիները Ձեր բոլոր սուրբ բաներովը՝ Հոն պիտի
41 փնտռեմ։ Երբոր Ձեզ ազգերէն Հանեմ ու
Ձեզ ժողվեմ ան երկիրներէն, ուր որ դուք
ցրուած էք, Անուշահոտ Խունկ Ձեզի պիտի
Հաճիմ, և Ձեր մէջը ազգաց աչքերուն առջեւ
42 սուրբ պիտի ըլլամ։ Ու Երբոր Ձեզ Իսրայէլի
երկիրը տանիմ, այսինքն ան երկիրը որն որ
Ձեր Հայրերուն տալու Համար Ձեռքս վեր-
43 ցուցի, Անոր Համար Ձեռքս վեր-
Հոն պիտի յիշէք Ձեր ճամբաները ու Ձեր բո-
լոր գործքերը՝ որոնցմով պղծուեցաք. և
Ձեր ըրած բոլոր չարութիւններուն Համար
44 դուք Ձեզմէ պիտի զզուիք։ Ու պիտի գի-
նաք Թէ ես եմ Տէրը, Երբոր Ձեզի Ընեմ
Համար՝ և չէ Թէ Ձեր չար
ճամբաներուն ու Ձեր ապականած վարմունք-
քին Համեմատ, ով Իսրայէլի տունը, կ'ըսէ
Տէր Եհովան։
45 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
46 Որդի մարդոյ, երեսդ դէպ Ի Տարաւ չնիկէ
ու դէպ Ի Տարաւ խօսէ, ու Տարաւային դաշ-
տին անտառին վրայ մարգարէութիւն ըրէ.
47 Եւ Տարաւային անտառին ըսէ, Տէրոջը խօս-
քը մնիկ ըրէ. Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ.
Ահա Ես քու մէջդ կրակ պիտի բռնկցընեմ,
և քու մէջդ եղած Ամէն կանանչ ծառը ու
ամէն չոր ծառը պիտի ուտէ. բռնկած բոցը
պիտի չմարի, ու անով Հարաւէն մինչև Հիւ-
48 սիսը պիտի Ամէն Մարմին պիտի տեսնէ Թէ ես Տէրս զանիկա
49 բռնկցուցի. Ան անիկա պիտի չմարի։ Անա-
տանոր ես ըսի, Ոհ, Տէր Եհովայ, անոնք ին-
ձի Համար կ'ըսեն, Չէ՞ որ ասիկա առակներ
կը խօսի։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Եղեկիել Հատուածքի օրինակով Երուսաղէմի դէմ մարգարէ-
ութիւն կ'ընէ. 8 կը նախազգայնէ ան օրած ու փայտէն ու-
րը. 18 որ Երուսաղէմի դէմ. 25 Իսրայէլի Թագաւորութեանը
դէմ. 28 և Ամմոնացւոց դէմ պատասատած կը։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, երեսդ դէպ Ի Երուսաղէմ
չնիկէ, ու սուրբ տեղերուն խօսէ, ու Իս-
3 րայէլի երկրին մարգարէութիւն ըրէ, Եւ Ի-

բայէլի երկրին ըսէ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես քեզի դէմ եմ, ու իմ սուրս իր պատեանէն պիտի հանեմ, և հարդարը ու ամբարիշտը քեզմէ պիտի կտրեմ։ Որովհետև արդարը ու ամբարիշտը քեզմէ պիտի կտրեմ, անոր համար *հարաւէն մինչև հիւսիս ամէն մարմնոյ դէմ իմ սուրս իր պատեանէն պիտի քաշուի։ 5 Եւ ամէն մարմին պիտի գիտնայ՝ թէ ես Տէրս իմ սուրս իր պատեանէն հաներ եմ. անիկա 6 *մէկմէկ ալ ետ պիտի չդառնայ։ *Ու դուն, որդի մարդոյ, հեծծ. մէջերը կատրածի պէս դառնութեամբ անոնց աչքերուն առջեւը հեծ։ 7 Ծէ։ Ու երբոր քեզի ըսեն թէ ինչո՞ւ կը հեծծես, անոնց ըսես, Գուժին համար, վասն զի կու գայ. և ամէն սիրտ պիտի հալի, և ամէն ձեռք պիտի թուլնայ, ու ամէն հոգի պիտի մարի, և ամէն ծունկ ջուրի պէս պիտի երթայ. ահա կու գայ ու պիտի կատարուի՝ կ'ըսէ Տէրը Եհովան։

8 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, 9 Որդի մարդոյ, մարգարէացիր ու ըսէ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ըսէ որ *Սուրը, սուրը սրուեցաւ ու նաև սրբուեցաւ։ Մեծ կատրած ընելու համար սրուեցաւ, փայլելու համար սրբուեցաւ. Հիմա մենք ուրախանա՞նք. իմ որդւոյս գաւազանը ամէն փայտը կ'անարգէ։ 11 Գէ։ Բայց զինքը սրբուելու տուաւ զանիկա, որ ձեռքով բռնուի. ասիկա սուրը սրուած է ու սրբուած է, որ զանիկա սպաննողին ձեռքը 12 տայ։ Ազաղակէ ու ողբա, որդի մարդոյ, քանզի անիկա իմ ժողովուրդիս վրայ՝ իսրայէլի բոլոր իշխաններուն վրայ պիտի ըլլայ. իմ ժողովուրդիս վրայ սուրի պատճառաւ վախեր պիտի ըլլայ. անոր համար *ապդրիդ։ 13 զարկ։ Վասն զի *փորձը եղաւ. ու ի՞նչ պիտի ըսէ, թէ որ ան անարգող գաւազանը *չի 14 ըլլայ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան։ Եւ դուն, որդի մարդոյ, մարգարէութիւն ըրէ, ու *ձեռքը ըրդի իրարու զարկ. և սուրը՝ սպանուածներուն սուրը սուրը երկրէ անգամ պիտի կրկնուի. մեծամեծաց վիրաւորուելուն սուրը ասիկա է, 15 որ *անոնց բոլոր սրտերը պաշարուց։" Սիրտերը նուաղելու համար ու խոչերը շատնալու համար՝ անոնց բոլոր դռներուն վրայ սուրին վախը դրի. աւաղ, հանիկա փայլելու համար շինուեցաւ, մորթելու համար սրուեցաւ։ 16 Ի՛նչ քունքդ ժողովէ. քա՛ սո կամ ձախ կողմդ՝ 17 ուր որ երեսդ դարձած է, զարկ։ Ու ես ալ *ձեռքերս իրարու պիտի զարնեմ, և վհատութիւնս պիտի հասցնեմ. ես Տէրս խօսեցայ։

18 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, 19 Որդի մարդոյ, դուն քեզի երկու ճամբայ պատրաստէ, որ Բաբելոնի թագաւորին սուրը գայ. անոնց երկուքն ալ մէկ երկրէ պիտի ելլեն. ու մէկ անգ մը ընտրէ, քաղաքին ճամբան դրէ ընտրէ։ 20 բանն դրէ՝ ճամբայ պատրաստէ, որ Ամմոնի որդւոցը Ռաբբային վրայ և Ցուդայի մէջ եղող պարսպաւոր երուսաղէմին վրայ սուր գայ։

21 Վասն զի Բաբելոնի թագաւորը ճամբուն բաժանմանը վրայ՝ երկու ճամբուն դլուխը կայնեցաւ, որ հմայութիւնն ընէ. անիկա իր նետերը երերցուց, *թերափիմներուն հարցուց, 22 լերդին նայեցաւ։ Աջոր ալ ձեռքին մէջ հմայութիւն կար երուսաղէմի համար, որ *մեքենաներ դնեն, պատերազմի մէջ բերանները բանան ու *աղաղակով ձայն վերցնեն, դռներու դէմ *մեքենաներ դնեն, հողաբլուր 23 կանգնեն ու մարտկոց չնեն։ Բայց ասիկա անոնց աչքերուն առջին անարի հմայութեան մը պէս պիտի ըլլայ, *անոնց *երդումները բերեր էին. բայց անիկա *անօրէնութիւնը պիտի յիշեցնէ, որպէս զի բռնուին։

24 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Որովհետև դուք ձեր անօրէնութիւնը յիշեցուցիք, երբոր ձեր յանցանքները յայտնուեցան, ու բոլոր գործերնուդ մէջ ձեր մեղքերը երեցան, *ընդ՝ յիշեցընելնուդ համար 25 ձեռքով պիտի բռնուիք։ Եւ դուն, *ով պիղծ ու ամբարիշտ իշխան Իսրայէլի, *որ քու օրդ հասեր է՝ *ու անօրէնութեանդ ժամանակին 26 վախճանը, Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Խոյրը վերցուր ու թագը հանէ. ասիկա այսպէս չըլլար. *ցածը բարձրացուր ու բարձրը ցածցուր։ 27 Ջանիկա *ամէնուվրայ, *ամէնուվրայ, *ամէնուվրայ պիտի ընեմ. *ու ալ պիտի չըլլայ, մինչև որ գայ անիկա՝ որուն իրաւունքն է, ու անոր պիտի տամ։

28 Եւ դուն, որդի մարդոյ, մարգարէացիր ու ըսէ, *Ղևմմոնի որդւոցը համար ու անոնց նախատանացը համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. ու ըսէս, "Սուրը՝ սուրը քաշուած է, *մորթելու համար սրբուած է, *որ իր փայլմանը համար 29 մաքը հասցնէ," երբոր *քեզի համար ունայն տեսիլքներ կը տեսնեն, և սուտ հմայութիւններ կ'ընեն, որ քեզ սպանողներուն *պարիչաններուն պարանոցին վրայ բերեն, *որ

բանց օրը հասեր է՝ *ատոնց անօրէնութեանը ժամանակին վախճանը։ 30 *Ջո՛ւն։ իր պատեանը դարձընե՛ք. քեզ որ ստեղծուած տեղդ ու հայրենի ծննդեանդ երկրին մէջ *պիտի դատեմ. 31 Ձեր վրադ իմ բարկութիւնս պիտի թափեմ, *ձեր վրադ իմ սրտմտութեանս կրակովը պիտի փչեմ, ու քեզ բարբարոս մարդոց՝ ապականելու վարպետ եղողներուն ձեռքը պիտի տամ։ 32 Հրոյ ճարակ պիտի ըլլաս, քու արիւնդ երկրին մէջտեղը պիտի ըլլայ. *դուն պիտի չյիշուիս. վասն զի ես Տէրս խօսեցայ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Երուսաղէմի բնակչացը գործած մեղքերուն յանցանքը։ 18 Աղտած կ'ուզէ զանոնք այրել իրեն կրկնանք իր հալոցին մէջ։ 23 Մարգարէներուն, քահանաներուն, իշխաններուն ու ժողովրդին միօրինակ ապականութիւնը։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, 2 Ու դուն, որդի մարդոյ, *աս արիւնահեղ քաղաքին *պատասխան պիտի ընե՞ս, դատաստան պիտի ընե՞ս. ուրեմն անոր բոլոր 3 *պղծութիւնները իրեն դիտցուր, Ու ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Ով քաղաք, որ քու մէջդ արիւն կը թափես, որպէս զի քու ժամանակդ գայ, և քու անձդ պղծելու համար քեզի դէմ կաւ-քերը կը չինես, 4 մար քեզի դէմ կաւ-քերը կը չինես, Դուն քու *թափած արիւնովդ յանցաւոր եղար, ու չինած կաւ-քերովդ պղծուեցար, և քու օրերդ մօտեցուցիր ու քու տարիներուդ հասար. Հանոր համար քեզ ազգերուն նախատինք՝ ու ամէն երկիրներուն ծաղր ըլլալու 5 տուի։ Քիչ մնա եղոյնները ու քեզմէ հեռու եղոյնները քեզ ծաղր պիտի ընեն, *վ վատահամբաւ ու ապրկալից *ազգ։

6 Ա՛հա քու մէջդ *իսրայէլի իշխանները՝ ամէն մէկը իր բազկովը արիւն թափելու համար կայներ են։ 7 Քու մէջդ *հայրը ու մայրը անարդեցին, քու մէջդ *օտարականին բռնութիւն ըրին, քու մէջդ որբին ու *այրեւարին նեղութիւն ըրին։ 8 *իմ սուրբ բաներս արհամարհեցիր, և *իմ շաբաթներս պղծեցիր։ 9 Քու մէջդ *բանսարկու մարդիկ եղան արիւն թափելու համար, ու քու մէջդ լեռներու վրայ կերան, և քու մէջդ եղեռնագործութիւն ըրին։ 10 Քու մէջդ *ոջլած էր հօրը ամբոխութիւնը յայտնեց. քու մէջդ *դաչտանի պատճառով անմաքուր եղող կինիկը բռնադատեցին։ 11 Եւ մէկը *կեղտնագործութիւն ըրաւ՝ իր հարսը պղծելով, և քու մէկդ ուրիշ մին ալ *իր բոյրը՝ իր հօրը աղջիկը բռնադատեց։ 12 Քու մէջդ *արիւն թափելու համար կաշառք առին, *վաշխ ու տոկոսիք առիր, և բռնութիւն ընելով քու դրացիներէդ բան վաստըկեցար ադահութեամբ, ու *դիս մոռցար, 13 կ'ըսէ Տէր Եհովան։ Ուստի ահա քու ըրած ադահութեանդ ու քու մէջդ եղած արիւնահեղութեանը համար *ձեռքերս իրարու զարկի։ 14 կն։ *Միթէ քու սիրտդ կրնա՞յ դիմանալ, կամ թէ ձեռքերդ կրնա՞ն ուժովնալ ան օրերը՝ որ ես քեզի հաշուեյո՞ պիտի ընեմ. *Ես Տէրս խօսեցայ ու պիտի կատարեմ։ Եւ *քեզ ազգերու մէջ պիտի ցրուեմ, ու քեզ երկիրներու մէջ ցիրուցան պիտի ընեմ, և *քու 16 պղծութիւնդ քեզմէ պիտի հատցնեմ։ Ու դուն քեզմէ պիտի պղծուես աղգայ աչքերուն առջեւը, ու *պիտի գիտնաս թէ ես եմ Տէրը։

17 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, 18 Որդի մարդոյ, Իսրայէլի տունը ինծի կղկղանքի պէս եղաւ. ամէնը հալոցի մէջ պղինձի, անագի, երկաթի ու կապարի պէս արծաթին 19 կղկղանք եղան։ Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Որովհետև ամէնդդ կղկղանքի պէս եղաք, անոր համար ահա ես ձեզ երուսաղէմի մէջ պիտի ժողվեմ։ 20 Արծաթը ու պղինձը ու երկաթը և կապարը ու անագը հալոցի մէջ կը ժողվեն, ու անոր վրայ կրակը կը փչեն՝ *ընդ՝ հալեցընելու համար, այնպէս ալ ձեզ իմ բարկութեամբս ու սրտմտութեամբս պիտի ժողվեմ, և պիտի թողում ու պիտի հալեցընեմ։ 21 զուտ ու պիտի հալեցընեմ։ Եւ ձեզ մէկտեղ բերելով՝ *ձեր վրայ իմ բարկութեանս կրակովը պիտի փչեմ, և դուք անոր մէջը պիտի հալիք։ 22 Ինչպէս որ արծաթը հալոցին մէջը կը հալի, դուք ալ անոր մէջը այնպէս պիտի հալիք, ու պիտի գիտնաք որ ես Տէրս *իմ սրտմտութիւնս թափեցի ձեր վրայ։

23 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, 24 Որդի մարդոյ, անոր ըսէ, Դուն անանկ երկիր մին ես, որ ոչ մաքրուած է՝ ոչ ալ բարկութեան 25 ծեան օրը անձրևով թրջուած։ *Անոր մէջը իր մարգարէներուն դաւաճանութիւնը կայ, որոնք աւար յափշտակող ու մարդուս առիւծի պէս *հոգիներ կ'ուտեն. *անոնք գանձ ու պատուական բաներ առին, ու անոր մէջը

26 անոր որբևարիները չատցուցին։ ՚Անոր քա-
հանաները իմ օրէնքս աւրեցին, ու ՚իմ սուրբ
բաներս պղծեցին. ՚սուրբը պիղծին չտրչեցին,
և անմաքուրին ու մաքուրին տարբերութիւ-
նը չգիտցուցին, և իրենց աչքերը իմ շաբաթ-
ներէս ծածկեցին, ու ես անոնց մէջը պիղծ
27 սեպուեցայ։ Անոր ՚իշխանները անոր մէջը
յափշտակող գայլերու պէս՝ արիւն թափե-
լու -- հոգի կորսնցնելու համար եղան, որ-
28 պէս զի ագահութեամբ բան վաստկին։ Եւ
՚անոր մարգարէները ՚ումնայն անօրէնքը ան-
ներով՝ ու անոնց սուտ գուշակութիւն ընե-
լով՝ զանոնք կերով ծեփեցին, ու ըսին, Տէր
եհովան այսպէս կ'ըսէ, թէև Տէրը խօսած
29 չէր։ ՚Երկրին ժողովուրդը մեծ զրկանք ըրին
ու մեծ յափշտակութիւն ըրին, և աղքատը ու
անանկը բռնագաւազեցին, ու ՚օտարականին
30 անիրաւութեամբ զրկանք ըրին։ ՚Եւ անոնցմէ
մարդ մը փնտռեցի, որ ՚պարիսպ չհնէ, ու
՚խրամատին մէջ իմ առջևս կայնի երկրին հա-
31 մար, որ զանիկա չաւրեմ. բայց չգտայ։ Ուս-
ոլ ՚իմ բարկութիւնս անոնց վրայ թափեցի,
զանոնք իմ սրամտութեանս կրակովը ապա-
ռնեցի. ՚անոնց ճամբաները իրենց գլուխը տուի,
կ'ըսէ Տէր եհովան։

ԳԼ. ԻԳ

1 Պարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, ՚երկու կիներ կային մէկ մօր
3 աղջիկներ. Ու ՚անոնք եգիպտոսի մէջ պոռնը-
կութիւն ըրին, ՚իրենց մանկութեան առնր
պոռնկութիւն ըրին. անոնց ծիծերը հոն ճըն-
չուեցան, ու անոնց կուսութեանը առիւծները
4 հոն չօշափուեցան։ Եւ անոնց անուններէն՝ մե-
ծին Ոողա, ու անոր քրոջը՝ Ոողիբա էր. ու
՚անոնք իմս եղան, և ազաքներ ու աղջիկներ
ծնան. (ու անոնց անուններէն՝ Ոողա Սամա-
րիան է, ու Ոողիբա Երուսաղէմն է։)
5 Եւ Ոողա քանի որ իմս էր, պոռնկութիւն
ըրաւ ու իր հմայնչողներուն սիրահարեցաւ,
6 այսինքն ՚Ասորեստանցի զբայցներուն, կա-
պուտակ հագնող կուսակալներուն ու նախա-
րարներուն, ձի հնծնող ձիաւորներուն՝ որոնք
7 ամէնը շնորհալի երիտասարդներ էին։ Եւ ա-
նոնց պոռնկութիւն ըրաւ անոնց հետ՝ այս-

3 Մատ. բ. 8։
- Գն. իբ. 2, եւ։ ա թագ. բ. 29։
4 Գն. ժ. 10։ Երեմ. ժե. 19։ ԳԼ. խգ. 25։
* Ես. ա. 23։ ԳԼ. իբ. 6։ Միք. գ. 2, 3, 9, 10, 11։

Սոփ. գ. 3։
5 ԳԼ. ժգ. 10։
6 ԳԼ. ժգ. 6, 7։ Բաց. 29։
- Երեմ. ե. 26, 27։ 28։ ԳԼ. ժբ. 19։
7 Նե. իբ. 21։ իգ. 9։ Գն. ժե. 33։ ԳԼ. իբ. 7։

Ա Թագ. ժ. 1։
ԳԼ. ժգ. 5։
ԳԼ. ժգ. 23։
Մատ. ՆՂ. 23։
Ա Մակ. ե. 43։
—
Երեմ. գ. 7, 8, 10։ ԳԼ. ժգ. 46։

ինքն Ասորեստանի ամէն ընտիր որդւոցը հետ,
նաև ան ամէնուն հետ՝ որոնց սիրահարեցաւ
8 -- անոնց ամէն կուռքերովը պղծուեցաւ։ Ու
՚Եգիպտոսէն իջած պոռնկութիւնները չմո-
ռցաւ. վասն զի անոր մանկութեան առնրը ա-
նոր հետ պառկեր էին, և անոր կուսութիւնը
անոնք չօշափեր էին, ու իրենց պոռնկու-
9 թիւնը անոր վրայ թափեր էին։ Անոր համար
զանիկա իր հմայնչներուն ձեռքը տուի, ՚Ա-
սորեստանի որդւոցը ձեռքը՝ որոնց սիրահա-
10 րած էր։ Անոնք ՚անոր մերկութիւնը յայտ-
նեցին. անոր տղաքներն ու աղջիկները
առին, ու զանիկա սրով մեռցուցին. այսպէս անիկա
կիներուն մէջը անուանի եղաւ. և անոր
վրայ դատաստանները՝ ի դործ դրին։
11 Ու ՚երբոր անոր քոյրը Ոողիբա տեսաւ,
՚իր սիրահարելովը անկէ աւելի ապականե-
ցաւ. և իր պոռնկութիւնները իր քրոջը
12 պոռնկութիւններէն աւելի ՚-ՎՎ-Ը- Ո- էր
դրացիներուն սիրահարեցաւ, այսինքն ՚Ա-
սորեստանի որդիներուն, չքեղութեամբ հա-
գուած վրաստակալներուն ու նախարարներուն,
ձի հնծնող ձիաւորներուն՝ որոնք ամէնը շնոր-
13 հալի երիտասարդներ էին։ Եւ տեսայ որ պղծ-
ծեցաւ, -- երկուքին ալ ճամբան մէկ եղաւ։
14 Եւ իր պոռնկութիւնները աւելցուց, քանզի
երբոր պատի վրայ նկարուած մարդիկ՝ Քաղ-
դէացւոց պատկերները տեսաւ,
15 որոնք մէջքերնին գօտի կապած էին, և ի-
րենց գլուխներուն վրայ ՚ներկուած խայրեր՝
ունէին, ու ամէնքը իշխաններու կերպարան-
քով էին, իրենց ծննդեան երկրին՝ Բաբիլոնի
որդւոցը՝ Քաղդէացւոց նմանութեանը պէս,
16 ՚Ջ-ՆՆԺ իր աչքերովը տեսածին պէս անոնց
սիրահարեցաւ, և անոնց՝ Քաղդէացւոց եր-
17 կիրը գնացեալներ իրենց։ Ու Բաբիլոնի որ-
դիքը անոր հետ սիրոյ անկողինը մտան, և
զանիկա իրենց պոռնկութիւնովը պղծեցին,
ու անիկա անոնց հետ պղծուեցաւ, ու Է-ՈՒԼ
18 ՚անոր հոգին անոնցմէ դառուեցաւ։ Եւ իր
պոռնկութիւնները յայտնեց ու իր մերկու-
թիւնը բացաւ. ուստի ՚իմ հոգիս անկէ զա-
տուեցաւ, ինչպէս որ անոր քրոջմէն զա-
19 տուեր էր։ Անիկա իր պոռնկութիւնները
չատցուց, յիշելով իր մանկութեան օրերը՝
՚Եգիպտոսի երկրին մէջ չնութիւն ըրած ժա-
20 մանակը. Ու սիրահարեցաւ անոնց տարփա-
ծուներուն՝ որոնց մարմինը էշերու մարմնին է,
ու անոնց զօրութիւնը ձիերու զօրութիւն է։
21 Եւ դուն նորէն քու մանկութեանդ պղծա-

5 Գն. ժգ. 37։ Հմմ. 26։
- Երեմ. ծ. 21։
* Կամ՝ Իշխանները, Տարաստանները, ամբաստանները։
8 Հմմ. 12։
9 ԳԼ. ժգ. 30։

Գն. ժգ. 41։ իբ. 15։
Հմմ. 3, 19։
ԳԼ. ժգ. 37։
Հմմ. 12։
Գն. ժգ. 39։ Հմմ. 26։

Երեմ. իե. 15, եւ։
ԳԼ. իբ. 4, 5։
Սպաս. Հե. 8։ Եսա. ծա. 17։
Կամ կրծես,
Երեմ. բ. 32։ գ. 21։ ժգ. 25։ ԳԼ. իբ. 13։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵԶԵԿԻԵԼԻ 797

դործութիւնը ձեռք առիր, որ քու մանկու-
թեանդ ծիծերուն ՚Ջ-ԵՂԷ- սանիկները ե-
դիպատցիներէն չօշափուեցաւ։
22 Անոր համար, ով Ոողիբա, Տէր եհովան
այսպէս կ'ըսէ. ՚Ահա ես քու վրադ պիտի
արթնցնեմ քու հմայնչներդ՝ որոնցմէ քու
հոգիդ զատուեցաւ, ու զանոնք ամէն կող-
23 մէն քու վրադ պիտի բերեմ, Բաբիլոնի որ-
դիքը ու բոլոր Քաղդէացիները, ՚Փակադը,
Սուէն ու Կուէն՚՚ և անոնց հետ Ասորեստանի
բոլոր որդիքը՝ ՚ամէնը շնորհալի երիտասարդ-
ներ, կուսակալներ ու նախարարներ, ամէնը
ձի հնծնող գօրագլուխներ ու անուանի մար-
24 դիկ. Եւ անոնք զէնքերով, կառքերով ու
անիւներով ու ժողովուրդներու բազմութիւ-
նով քու վրադ պիտի գան, և ամէն կողմէն
քեզի դէմ վահան, ասպար ու սպառազարդ
պիտի դնեն. և դատաստանը անոնց ձեռքը
պիտի տամ, ու քեզ իրենց դատաստաններո-
25 վը պիտի դատեն։ Եւ իմ նախանձս քեզի
դէմ պիտի դնեմ. ու քեզի հետ բարկու-
թեամբ պիտի վարուին, քու քիթդ ու ականջ-
ներդ պիտի կտրեն, և քու մնացորդդ սրով
պիտի իյնայ. անոնք քու տղաքներդ ու աղ-
ջիկներդ պիտի առնեն, ու քու մնացորդդ
26 կրակով պիտի այրի։ ՚Եւ քու հանդերձներ-
րէդ քեզ պիտի մերկացնեն, ու քու պար-
27 ծանագոյն զարդերդ պիտի առնեն։ Ու ՚քեզմէ
պիտի դադրեցնեմ քու պղծագործութիւնդ
ու ՚Էքս պոռնկութիւններդ՝ ՚ր Եգիպտոսի
երկրէն Բեբէր. ու աչքերդ անոնց պիտի չվեր-
ցընես ու Մէյրէն ալ Եգիպտոսը պիտի չյիշես։
28 Քանզի Տէր եհովան այսպէս կ'ըսէ. Ահա
ես քեզ պիտի մատնեմ անոնց ձեռքը՝ որոնք
՚դուն ատեցիր, և անոնց ձեռքը՝ ՚որոնցմէ
29 քու հոգիդ զատուեցաւ։ Եւ անոնք քեզի
հետ ատելութեամբ պիտի վարուին, ու քու
բոլոր վաստակդ պիտի առնեն, և ՚քեզ մերկ
ու անծածկելի պիտի թողուն. ու քու պոռ-
նկութեանդ ու պոռնկութիւնդ պիտի յայտ-
30 նուին։ ՚Այդ եղան հետևելով պոռնկութիւն
ընելուդ համար և անոնց կուռքերովը պղծ-
31 ծուելուդ համար՝ սա բաները քեզի պիտի
լսեցնեն։ Դուն քու քրոջդ ճամբան գացիր. ես
ալ անոր ՚բաժակը քու ձեռքդ պիտի տամ։
32 Տէր եհովան այսպէս կ'ըսէ. Դուն քու քրո-
ջդ խորունկ ու լայն բաժակը պիտի խմես.
՚խազք ու խայտառակ պիտի ըլլաս, ան բո-
33 վանդակ շատ բան կ'առնէ. Դուն արբեցութեամբ

2 Գն. ժգ. 37։ Հմմ. 26։
3 Երեմ. ծ. 21։
* Կամ՝ Իշխանները, Տարաստանները, ամբաստանները։
5 Հմմ. 12։
6 Գն. ժգ. 30։

Գն. ժգ. 41։ իբ. 15։
Հմմ. 3, 19։
Գն. ժգ. 37։
Հմմ. 12։
Գն. ժգ. 39։ Հմմ. 26։

Երեմ. իե. 15, եւ։
Գն. իբ. 4, 5։
Սպաս. Հե. 8։ Եսա. ծա. 17։
Կամ կրծես,
Երեմ. բ. 32։ գ. 21։ ժգ. 25։ Գն. իբ. 13։

գ Թագ. ժգ. 9։ Նէեմ. ի. 26։
Գն. ի. 4։ իբ. 2։
Եսա. ծբ. 1։
Գն. ժգ. 38։ Հմմ. 45։
Գն. ժգ. 20, 21, 36, 43։ բ. 26, 31։

Գն. իբ. 8։
գ Թագ. իգ. 4։
Եսա. ծբ. 9։
Հռութ. գ. 3։
գ Թագ. իե. 30։ Երեմ. գ. 30։
Ծիսա. ա. 6։ Եսա. ծ. 7։
Ա Մակ. ե. 17։ Գն. ժգ. 13, 19։ Ամբ. բ. 8։
Գն. ժգ. 38։
Հմմ. 37։
Գն. ժգ. 46։

47 Ու ժողովքը զանոնք քարկոծեն, և զանոնք իրենց սուրերովը պիտի կոտրեն. Հանոնց տղաքներն ու աղիկներն պիտի մեռցընեն, ու անոնց տուները կրակով պիտի
48 պրեն։ Ու Իերկրէն պղծագործութիւնը պիտի վերցընեմ, Իոր ամէն կիներ խրատուին ու
49 ձեր պղծագործութիւնը պէս չընեն։ Եւ ձեր պղծագործութիւնը ձեր վրայ պիտի դնեն, ու գուք Ճեր կռապետներուն մեղքերը պիտի կրեք. Ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէր Եհովան։

ԳԼ· ԻԴ

1 Եռամեայ կաթնայի մը ՚օրինակով 6 կը ցուցնէ Երուսաղէմի անհրաժեշտ կործանումը։ 15 Եզեկիէլին իր կինոջը մահուանը համար սուգ չընելուն օրինակով։ 19 կը ցուցնէ թէ Հրէից թշուառութիւնը չափազանց սոսկալի պիտի ըլլայ։

1 Եւ իններորդ տարին տասներորդ ամիսը՝ ամսուն տասներորդ օրը Տէրոջը խօսքը ինծի
2 եղաւ՝ ըսելով, Որդի մարդոյ, գուն քեզի սա օրուան անունը՝ բուն սա օրը դրէ. Բաբելոնի թագաւորը Ըրուսաղէմին մօ-
3 տեցաւ։ Եւ ան ապստամբներուն տանը առակ խօսէ, ու անոնց ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Եկաթեան դիր, ջուր դիր ու ալ
4 ջուր լեցուր։ Անոր կտորները, ամէն ազնիկ կտորները, ազդրը և ուսը անոր մէջը ժողվէ. ոսկորներուն ընտրուները առ ու ոսկորներն ալ
5 անոր դիզէ. զանիկա խիստ շատ եռացուր՝ այնպէս որ ոսկորներն ալ անոր մէջը եռին։
6 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. վա՜յ Երուսաղէմին, արեան քաղաքին, ան կաթսային՝ որուն ժանգը իր մէջն է, ու ժանգը մէջէն ելած չէ. զանիկա իր բաժէն կտորներովը հանէ, 7 Հանոր վրայ վիճակ չձգուի. վասն զի անոր արիւնը իր մէջն է. զանիկա չոր ապառաժի վրայ դրաւ, գետնի վրայ չթափեց
8 որ զանիկա հողով ծածկէ։ Իմ սրտմտութիւնս հանելու՝ վրէժ առնելու համար՝ Հանոր արիւնը չոր ապառաժի վրայ դրի որ չծածկուի։
9 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. ՚վա՜յ արիւնահեղ քաղաքին, ես ալ կրակին
10 դէզը պիտի մեծցընեմ։ փայտերը շատցուր, կրակը բռնկցուր՝ որ միսը հալի, համեմներ ալ դիր, ու ոսկորները այրին։
11 ալ դիր, ու ոսկորները պրին։ Ետքը պարապ կաթսան կայծերուն վրայ դիր, որպէս զի պղինձը տաքնայ ու պրի, ու Իմէջի պղծու-
12 թիւնը հալի ու անոնց հոգւոյն սիրած տղաքները թիւնը ու անոնց հոգւոյն սիրած տղաքները
26 ու աղիկները, Ահա ՚ան օրը ազատուածը քեզի պիտի գայ, և ՚՚՚ ականջներուդ պի-
27 տի պատմէ։ ՚Ան օրը քու բերանդ պիտի բացուի ազատուածին, ու պիտի խօսիս և ալ համր չըլլաս. ու Ղազան անոնց նշան պիտի ըլլաս, ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։

ԳԼ· ԻԵ

1 Առաւօտ վրէժխնդրութիւնը Ամմոնացւոց գէմ. 8 նաև Մովաբին ու Սէիրին գէմ. 12 Եդոմին 15 ու Փղշտացւոց գէմ. որովհետև Հրէից հետ արհամարհանքով վարուեցան։

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, ՚երեսդ Ամմոնի որդիներուն դարձուր, ու անոնց վրայ մարգարէութիւն
3 ըրէ. Եւ Ամմոնի որդւոցը ըսէ, Տէր Եհովային խօսքը մտիկ ըրէք. Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. ՚Որովհետև դուն վա՜շ ըսիր իմ սրբարանիս վրայով՝ երբոր պղծուեցաւ, ու Իսրայէլի երկրին վրայով՝ երբոր աւերակ եղաւ, և Յուդայի տանը վրայով՝ երբոր գե-
4 րութեան գնաց. Ետքը ահա ես քեզ արեւելքի բնակիչներուն ժառանգութիւն կուտամ. ու քու մէջդ իրենց դիզերը պիտի հաստատեն, ու քու մէջդ իրենց վրանները պիտի դնեն. քու պտուղներդ պիտի ուտեն
5 և քու կաթդ պիտի խմեն։ Ու ՚Րաբբան Ամոնացւոց փարախ՝ և Ամմոնի որդւոցը Իսկզբան հօտերու մսկատեղ պիտի ընեմ, ու պիտի
6 գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։ Վասն զի Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Որովհետև դուն Ծափ զարկիր, ու ոտքդ գետինը զարկիր, ու Իսրայէլիերկրիովրայ ՚քու հոգւոյդ բոլոր
7 արհամարհանօքը ուրախացար, Ետքը ահա ես Իմ ձեռքս քու վրադ պիտի երկընցընեմ, ու քեզ ապերութեան յափշտակութիւն ըլլալու պիտի տամ, և քեզ ժողովուրդներէն պիտի կտրեմ, ու քեզ երկիրներուն մէջէն պիտի կորսնցընեմ. քեզ բնաջինջ պիտի ընեմ, ու պիտի գիտնաս թէ ես եմ Տէրը։
8 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Որովհետև ՚Մովաբ ու ՚՚Սէիր ըսին թէ Ահա Ցուդայի
9 տունը ամէն ազգերուն պէս է, Ետքը ահա ես Մովաբի սահմանը իր քաղաքներէն՝ իր ծայրը եղող քաղաքներէն, երկրին պարծանքը եղող Բեթեսիմոթի, Բեէլբէնի ու Կա-
10 րիաթեմի կողմէն պիտի բանամ Արեւելքի բնակիչներուն, որ Ամմոնի որդւոցը վրայ դան. ու ան Իրենէ ետնէն ժառանգութիւն պիտի տամ,

որպէս զի Ամմոնի որդիքը Հազգերուն մէջ
11 չյիշուին։ Մովաբի մէջ ալ դատաստաններ Ի գործ պիտի դնեմ, ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։
12 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. ՚Որովհետև Եդոմի ցուցքի տանը դէմ գործելով՝ վրէժ առաւ, և անկէ վրէժ առնելով մեծ յանցանք
13 ըրաւ, Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Եդոմի վրայ անչուշտ ձեռքս պիտի երկընցընեմ, և մարդը ու անասունը անկէ պիտի կտրեմ, և զանիկա անապատ պիտի ընեմ Թեմանէն, ու մինչև Դեդան սրով պի-
14 տի իյնան։ Եւ Իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին ձեռքովը իմ վրէժխնդրութիւնս Եդոմի վրայ պիտի կատարեմ. ու անոնք իմ սրտմտութեանս ու բարկութեանս համեմատ պիտի ընեն Եդոմի մէջ, և իմ վրէժխնդրութիւնս պիտի գիտնան, կ'ըսէ Տէր Եհովան։
15 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. ՚Որովհետև ՚՚փղշտացիք վրէժխնդրութեամբ վարուեցան, ու Հոգիի արհամարհանօք վրէժ առին՝ հին-
16 աւուրց աւերութեամբ աւերելով, Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. ՚Ահա ես իմ ձեռքս փղշտացւոց վրայ պիտի երկընցընեմ, և ՚՚Քերեթիները պիտի կտրեմ, ՚՚՚ ծովեզերքը եղողներուն մնացորդը բնաջինջ պիտի
17 ընեմ. Եւ անոնց վրայ Իմ ՚սքսմտութեանս յանդիմանութիւններովը մեծ վրէժխնդրութիւններ պիտի կատարեմ. ՚՚՚ երբոր իմ վրէժս անոնցմէ առնեմ, պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։

ԳԼ· ԻԶ

1 Տիւրոսին ապառնիօք կ'ըլլայ Երուսաղէմի գէմ խրոխտալուն համար։ 7 Նաբուգոդոնոսորին յարձակումը անոր վրայ։ 15 Ծովէ սուգ կը բանի ու կը զարմանայ անոր կործանմանը վրայ։

1 Ու եղաւ որ մեհտասաներորդ տարին՝ ամսուն առաջին օրը Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե-
2 լով, Որդի մարդոյ, ՚որովհետև Տիւրոս Երուսաղէմի վրայով ըսաւ, ՚՚Վա՜շ, ժողովրդոց դռնները կոտրեցաւ, ՚՚՚ ՚՚՚ ինծի փոխադրուեցաւ, անոր անապատ դառնալովը
3 ես պիտի լեցուիմ. Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես քեզի դէմ եմ, ով Տիւրոս, ու քու վրադ շատ ազգեր պիտի յարուցանեմ, ինչպէս որ ծովը իր ալիքները
4 կը յարուցանէ. Եւ անոնք Տիւրոսին պարիսպները պիտի աւերեն, ու անոր աշտարակները պիտի փլցընեն. ու ես անոր հողը անկէ պիտի

աւլեմ, և [a]զանիկա չոր ապառաժի պիտի գար-
5 ձընեմ։ Անիկա [b]ծովուն մէջը ուռկաններ փըռ-
ուելու տեղ պիտի ըլլայ, վասն զի ես խօսեցայ,
ի՛ըսե Տէր Եհովան, ու անիկա ազգերուն
6 աւար պիտի ըլլայ։ Եւ անոր աղջիկները որ
դաշտի մէջ են, սրով պիտի սպանուին, և
[c]գիտէն պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։
7 Վասն զի Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ահա
ես հիւսիսէն Տիւրոսի վրայ պիտի բերեմ
[d]թագաւորաց թագաւորը՝ Բաբիլոնի Նաբու-
դոնոսոր թագաւորը՝ ձիերով, կառքերով,
ձիաւորներով, բազմութիւնով ու շատ ժողո-
8 վուրդով։ Անիկա քու աղջիկներդ դաշտի
մէջ սրով պիտի մեռցընէ, և [e]քեզի դէմ մար-
կոց պիտի չընէ, ու քեզի դէմ հողաբլուր
պիտի կանգնէ, ու քեզի դէմ վահան պիտի
9 վերցընէ։ Եւ քու պարիսպներուդ դէմ իր
պատերազմական մեքենաները պիտի դնէ, ու
իր սապարներովը քու աշտարակներդ պիտի
10 փլցընէ։ Անոր ձիերուն բազմութիւնէն անոնց
փոշին քեզ պիտի ծածկէ. ձիաւորներուն ու
անիւներուն և կառքերուն ձայնէն քու պա-
րիսպներդ պիտի սասանին, երբոր ինքը քու
դուռներդ մտնէ՝ պարիսպը փսած քարգի մէջ
11 մտնողներուն պէս։ Քու ամէն փողոցներդ իր
ձիերուն սմբակներովը պիտի կոխէ, քու ժող-
ովուրդդ սրով պիտի սպանէ, և քու ամուր
բերդերդ գետին հետ հաւասար պիտի ըլլայ։
12 Ու քու հարստութիւնդ պիտի թալնեն, ու
ապրանքներդ աւար պիտի առնեն, և քու
պարիսպներդ պիտի փլցընեն, ու գեղեցիկ
տուներդ պիտի քակեն, և քու քարերդ,
փայտերդ ու հողդ ջուրերուն մէջը պիտի ձը-
13 գեն։ Եւ [f]քու երգերուդ աղաղակը [g]պիտի
դադրեցընեմ, ու քու քնարներուդ ձայնը
14 ալ չպիտի լսուի։ Եւ [h]քեզ չոր ապա-
ռաժի պիտի դարձընեմ. ուռկաններ փռերու
տեղ պիտի ըլլաս, ալ պիտի չշինուիս. վասն զի ես Տէրս խօսեցայ, ի՛ըսե Տէր Եհովան։
15 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ Տիւրոսին. Մի-թէ [i]քու կործանմանդ ձայնէն կղզիները պի-
տի չսասանի՞ն, երբոր քու մէջդ կոտորած
16 ըլլալով՝ վիրաւորները հեծծին։ Անատներ ծո-
վուն բոլոր իշխանները [j]իրենց աթոռներուն
վրայէն պիտի իջնեն, և իրենց պատմուճան-
ները պիտի հանեն, ու իրենց նկարագործ
հանդերձները պիտի մերկանան, սոսկալի պի-
տի հագնին, [k]գետնի վրայ պիտի նստին, և
միշտ վայրկեան պիտի սարսափին, ու [l]քու
17 վրայովդ պիտի ապշին։ Եւ [m]քու վրայովդ ողբ

[a] Հմր. 14։
[b] Գլ. ի՛բ. 32։
[c] Գլ. ի՛բ. 8։
[d] Եզր. ի՛. 2 ։ Դան. բ. 37։
[e] Գլ. ի՛ա. 22։
[f] Եա. ի՛գ. 11։ ի՛գ. 8։ Երեմ. է. 34։ ի՛գ. 9։ ի՛բ. 10։
[g] Հմր. 4։ 5։
[h] Երեմ. ի՛բ. 21։ Հմր. 18։ Գլ. ի՛բ. 28։ լա. 16։
[i] Եա. ի՛գ. 8։
[j] Եա. ի՛գ. 6։ Յոել. գ. 4։ Զաք. բ. 13։
[k] Գլ. լբ. 10։
[l] Գլ. ի՛բ. 35։
[m] Գլ. ի՛բ. 32։ Յայտ. ի՛բ. 9։
[n] Եզր. վերջաբանով։

[o] ընելով՝ քեզի պիտի ըսեն, ի՞նչպէս կործա-
նեցար, ով ծովերնակ անուանի քաղաք, որ
[p]ծովուն մէջը զօրաւոր էիր դուն ու քու բնա-
կիչներդ՝ որ ահարիւռ էիք [q]ձեր բոլոր
18 բնակիչներուն։ Հիմա քու կործանմանդ օրը
[r]կղզիները պիտի դողան, ու ծովու մէջ եղող
կղզիները քու բնաջինջ ըլլալուդ վրայով պի-
տի ապշին։
19 Քանզի Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Երբոր
քեզ աւերակ քաղաք մը ընեմ ան քաղաք-
ներուն պէս՝ որուն բնակիչ չունին, և քու
վրայդ անդունդը հանեմ, ու շատ ջուրերը
20 քեզ ծածկեն, եւ քեզ [s]դուրս իջնողներուն
հետ հին ժողովուրդին իջեցընեմ, ու քեզ
դուրս իջնողներուն հետ դնանին տակերը՝
յաւիտենական աւերակներուն մէջը նստեց-
նեմ, այնպէս որ [t]նշոյլ ալ չընակուիս. անատ-
նը ես [u]կենդանեաց երկրին մէջ փառք պիտի
21 դնեմ։ [v]Քեզ սոսկալի սոսկալիս պիտի ընեմ, ու
պիտի չգտնուիս. [w]դուն երբոր փնտրուիս՝ ալ
յաւիտեան պիտի չգտնուիս, ի՛ըսե Տէր Եհո-
վան։

ԳԼՈՒԽ

1 Տիւրոսին առնած ձախախտիւնը. 26 անոր մեծ ու անվերականգնելի կործանումը։

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե-
2 լով, Դուն, որդի մարդոյ, Տիւրոսի վրայ
3 [x]ողբ ըրէ. Եւ Տիւրոսին ըսէ, [y]Ով ծովուն
մուտքերը բնակող, շատ կղզիներու մէջ ժո-
ղովուրդներուն հետ [z]վաճառականութիւն ը-
նող, Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ով Տիւրոս,
4 դուն ըսիր թէ [a]ես գեղեցկութեան մէջ կա-
տարեալ եմ։ Քու սահմաններդ [b]ծովուն մէջ-
տեղն էն. քեզ շինողները քու գեղեցկու-
թիւնդ կատարեալ ըրին։
5 Ա՛նոնք քու ամէն [c]տախտակներդ
[d]Սանիրի փայրէն շինեցին. Լիբանանէն եղե-
6 րեներ առին, որ քեզի կայմեր շինեն։ Քու
թիակդ [e]Բասանի կաղնիներէն շինեցին, քու
[f]նստարանիդ [g]Կիտացւոց կղզիներէն էլե-
7 փաստով շինեցին փղոսկրով պատած։ Քու բա-
ցած առագաստդ Եգիպտոսի նկարագործ
բեհեզէն էր. քու ծածկոցդ Եղիսայի կղզինե-
րուն կապուտակ ու ծիրանագոյն էր։
8 Սիդոնի ու Արուադի բնակիչները քու թիա-
վարներդ էին. քու մէջդ եղող իմաստուն-
ներդ, ով Տիւրոս, անոնք քու նաւավար-
9 ներդ էին։ [h]Գեբալին ծերերը ու անոր իմաս-
տուններն քու մէջդ էին՝ քու ծակուած դռ-

[o] Եզեկ. խզ. 9։ Գլ. է. 3։ լբ. 3։
[p] կամ քաղաքացիները։
[q] Հմր. 5։
[r] Դան. ժ. 4։ բ Մն. ի. 36։
[s] Դան. ժ. 2։
[t] Ցայս. ժբ. 13։
[u] Եզեկ. խզ. 9։ Գլ. է. 3։ լբ. 3։
[v] Դան. ժ. 3։ Գլ. լբ. 6։
[w] Դան. ժ. 7։ Դատ. ժա. 33։
[x] գ Թագ. է. 9, 11։ եզր. գ. 7։ Դատ. ժբ. 20։
[y] Երեմ. բ. 32։
[z] կամ Եւ Դան
[a] Եզեկ. բ. 10։
[b] գ Թագ. է. 18։ Սապ. ձգ. 7։

[c] Դան. ի. 3։
[d] Դան. ի. 13։ Եա. ի. 7։
[e] Սապ. իզ. 7։ Բ. 16։ իգ. 14։
[f] Հմր. 4։
[g] Սապ. իզ. 7։
[h] Առակ. ժա. 4։ Հմր. 34։ Ցայս. ժբ. 9, եւ։

[i] Գլ. իգ. 15, 18։
[j] Ցայս. ժբ. 17, եւ։
[k] Ցայս. բ. 12։ Ցայս. ժբ. 19։
[l] Եզեկ. գ. 1, 3։ Եր. գ. 26։
[m] Երեմ. ժբ. 6։ իգ. 5։ Միք. ա. 16։

[n] Եզեկ. իգ. 27։
[o] Գլ. իգ. 12, 16։
[p] Երեմ. ժբ. 16։

նէրէ նորոգելու համար. ծովուն բոլոր նաւե-
րը ու անոնց նաւաստիները քու առուտուրդ
10 ընելու համար քու մէջդ էին։ Քու զօրքե-
րուդ մէջ պատերազմական մարդիկդ Պարսք,
Ղուդացիք ու [a]Փութացիք էին. քու մէջդ
վահան ու սաղաւարտ կախող անոնք էին,
11 [b]— անոնք քեզ փառաւորցուին։ Աւրուագացիք
քու զօրքիդ հետ՝ շուրջանակի քու պարիսպ-
ներուդ վրայ, ու [c]Գամադացիք քու աշ-
տարակներուդ մէջն էին. անոնք իրենց վա-
հաններըը շուրջանակի քու պարիսպներուդ
վրայ կը կախէին, անոնք [d]քու դեղեցկու-
թիւնդ կատարեալ ըրին։
12 Ա՛մէն պ—ապրանք շատ ըլլալուն հա-
մար՝ [e]Թարսիսէ [f]վաճառականներդ քու վաճառականու-
ներդ էին. անոնք քու վաճառականութեան
մէջ արծաթի, երկաթի, անագի ու կապարի
13 առուտուր կ՚ընէին։ [g]Յաւան, Թոբէլ ու Մո-
սոք քու վաճառականներդ էին. անոնք քեզի
հետ մարդոց հոգիներու ու պղնձէ առնելե-
14 րու առուտուր կ՚ընէին։ [h]Թորգոմայի տունէն
քու վաճառականներդ կը բերէին ձիեր ու
15 ձիաւորներ և ջորիներ։ [i]Դեդանի որդիները քու
վաճառականներդ էին. շատ կղզիներու վա-
ճառականութիւնը քու ձեռքդ էր. անոնք
քեզի հետ փղոսկրի ժանիքներով ու ապնիա-
16 գով վճարուիլին կ՚ընէին։ Ձեռագործ-
ներուդ շատութեանը համար Ասորիք քու
վաճառականներդ էին. [j]— քու վաճառանոց-
դուդ մէջ կարկհանի, ծիրանեգոյնի, նկա-
րագործ կերպասի, բհեզի, բուսաներու ու
17 կարմիր յակինթի առուտուր կ՚ընէին։ Ցուդա
ու Իսրայէլի երկիրը քու վաճառականներդ
էին. անոնք քեզի հետ [k]Մինիթի ցորենի,
խմորեղէնի, մեղրի, եղի ու [l]բալասանի առ-
18 [m]Թինէին՝ ամէն պ—ապրանք շատ ըլլալուն
համար՝ Դամասկոս քու վաճառականդ էր՝
19 բեղմնի գինիով ու ճերմակ բուրդով։ [n]Վէ-
դան ու Ցաւան քու վաճառանոցդ մէ-
նած կը բերէին. քու վաճառանոցդ մէջը
բանուած երկաթ, կասիա ու խունկեղէգ՝ն
20 կար։ Կաս-քերու համար պատրաստակալներ
21 բերող վաճառականդ [o]Զիկան էր։ Արաբա-
ցիք ու [p]Կիդարի բոլոր իշխանները քու պատ-
ուական վաճառականներդ էին. անոնք քեզի
հետ գառներու, խոյերու ու նոխազներ-
22 ու առուտուր կ՚ընէին։ [q]Սաբայի ու Ռեգ-
մայի վաճառականները քու վաճառականներդ

[a] Գլ. ի՛ը. 5։
[b] Եզեկ. խզ. 9։ Գլ. է. 3։ լբ. 3։
[c] Դան. ժ. 6։
[d] Դան. ժ. 7։
[e] Դատ. ժա. 33։
[f] գ Թագ. է. 9, 11։ եզր. գ. 7։ Դատ. ժբ. 20։
[g] Երեմ. բ. 32։
[h] կամ Եւ Դան
[i] Եզեկ. խզ. 9։ Գլ. է. 3։ լբ. 3։
[j] կամ քաղաքացիները։
[k] Հմր. 5։
[l] Դան. ժ. 4։ բ Մն. ի. 36։
[m] Դան. ժ. 2։
[n] Ցայս. ժբ. 13։

[o] Եզեկ. խզ. 9։ Գլ. է. 3։ լբ. 3։
[p] կամ քաղաքացիները։
[q] Հմր. 5։
[r] Դան. ժ. 4։ բ Մն. ի. 36։
[s] Դան. ժ. 2։
[t] Ցայս. ժբ. 13։

[u] Եզեկ. խզ. 9։ Գլ. է. 3։ լբ. 3։
[v] կամ քաղաքացիները։
[w] Հմր. 5։
[x] Դան. ժ. 4։ բ Մն. ի. 36։
[y] Դան. ժ. 2։
[z] Ցայս. ժբ. 13։

[a] Կամ Քալանէ։
[b] Դան. իե. 3։
[c] Սապ. իզ. 7։ Եա. ի. 16։ իզ. 14։
[d] Հմր. 4։
[e] Սապ. իզ. 7։
[f] Առակ. ժա. 4։ Հմր. 34։ Ցայս. ժբ. 9, եւ։

[g] Գլ. իզ. 15, 18։
[h] Ցայս. ժբ. 17, եւ։
[i] Ցայս. բ. 12։ Ցայս. ժբ. 19։
[j] Եզեկ. գ. 1, 3։ Եր. գ. 26։
[k] Երեմ. ժբ. 6։ իե. 5։ Միք. ա. 16։

[l] Գլ. իզ. 17։ Հմր. 2։
[m] Ցայս. ժբ. 18։
[n] Ցայս. ժբ. 19։
[o] Գլ. իզ. 19։
[p] Հմր. 27։
[q] Գլ. իզ. 12, 16։
[r] Երեմ. ժբ. 16։

սուրկին , ՚դուն սոսկումի պատճառ եղար և յաւիտեան աղնչացար ։

ԳԼ · ԻՀ

1 Առաւծոյ գառաապանը Տիրոջմէ իշխանին վրայ , անոր ամբարիշտ հպարտութեանը համար ։ 11 Մարգարէին կ'աղաչայ անոր մեծ փառաւորութեանը վրայ՝ որ մեզքով ապականեր էր , 20 Սիդոնին գառաապանը ։ 24 Իսրայէլին գերեզմանութիւնը ։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
2 Որդի մարդոյ , Տիւրոսի իշխանին ըսէ թէ Տէր ԵՀովան այսպէս կ'ըսէ · Որովհետեւ քու սիրտդ հպարտացաւ , ու ՚ըսիր թէ Ես աստուած մըն եմ , ես ՚ծովուն մէջտեղը Աստուծոյ աթոռը կը նստիմ . ՚սակայն դուն մարդ ես ու չէ թէ Աստուած , թէեւ քու սիրտդ Աստուծոյ
3 սրտին տեղը դրիր · Ահա ՚դուն Դանիէլէն խնդաուն ես , ընաւ մէկ գաղտնիք մը քեզմէ
4 չպահուեցաւ · քու խնդաութիւնովդ ու հանճարովդ քեզի հարստութիւն սուացար , և դանձերուդ մէջը ոսկի ու արծաթ ժողվեցիր ։
5 ՚Շատ խնդաութիւնովդ ՝՚ վաճառականութիւնովդ քու հարստութիւնդ շատցուցիր , և քու հարստութիւնդ պատճառովը սիրտդ հպարտացաւ ։
6 Անոր համար Տէր ԵՀովան այսպէս կ'ըսէ · Որովհետեւ դուն քու սիրտդ Աստուծոյ սրտին
7 պէս տեղը դրիր , Անոր համար ահա ես քու վրադ օտարներ՝ հպգոյ բռնաւորները պիտի բերեմ · և անոնք քու խնդաութիւնդ դէմդ կատիանը վրայ սուրերնին պիտի քաշեն , ու
8 քու վայելչութիւնդ պիտի ապականեն · գետ դուրը պիտի իջեցնեն , ու ծովուն մէջտեղը վիրաւորներուն մահուամբը պիտի մեռնիս ։
9 Միթէ քեզ սպաննողներուն առջեւը ՚պիտի կրնաս ըսել թէ ես Աստուած եմ · դուն քեզ մեռցնողներուն ձեռացը մէջ մարդ պիտի ըլ-
10 լաս ու չէ թէ Աստուած ։ Օտարոյ ձեռքովը՝ հանթրիատներուն մահուամբը պիտի մեռնիս , քանզի ես խօսեցայ՝ կ'ըսէ Տէր ԵՀովան ։
11 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
12 Որդի մարդոյ , ՚Տիւրոսի թագաւորին վրայով ողբ ըրէ , ու անոր ըսէ , Տէր ԵՀովան այսպէս կ'ըսէ · ՚Դուն որ կատարելութեան կնիքն ես , խնդաութեամբ լեցուած՝ ու գեղեցկութեան
13 մէջ կատարեալ ես , Դուն Աստուծոյ դրախտին՝ ՚Եդեմի մէջ էիր , քու ծածկոյդ ամէն պատուական քարերն էին , սարդիոն , տապազիոն ու անդամանդ , ոսկեբար , եղինձնաբար և յասպիս , շափիւզոյ , կարկեհան և զմրուխտ ու ոսկի · քու ՝թմբուկներուդ ու սրինգներդ

= ԳԼ · իգ · 21 ։

—

ա Հմր · 9 ։
բ ԳԼ · իե · 3 · 4 ։
գ Եմ · լա · 3 ։
դ Ջաք · իմ · 9 ։
ե Սաղ · կբ · 10 · Ջաք · իմ · 5 ։
զ ԳԼ · լ · 11 · լա · 12 · լբ · 12 ։
է Հմր · 9 ։
ը ԳԼ · լա · 18 · լբ · 19 · 21 · 25 · 27 ։
թ ԳԼ · իե · 2 ։
ժ ԳԼ · իե · 3 · Հմր · 3 ։
ի ԳԼ · լա · 8 · 9 ։
լ ԳԼ · իգ · 13 ։
խ Տես Եզ · իե · 20 · Հմր · 10 ։
ծ ԳԼ · ի · 40 ։

կ Հմր · 14 ։
հ Հմր · 2 · 5 ։
ձ ԳԼ · իգ · 21 · իե · 30 ։
ղ ԳԼ · զ · 2 · իե · 2 · իմ · 2 ։
ճ Եմ · իգ · 4 · 12 · Երեմ · իե · 22 · իմ · 3 · ԳԼ · լբ · 30 ։
մ Եզ · ժգ · 4 · 17 · ԳԼ · լմ · 13 ։
յ ԳԼ · ի · 41 · ԼԳ · 23 · Հմր · 25 ։
ն Սաղ · ի · 16 ։
շ ԳԼ · լբ · 22 ։
ո Ծամ · ԼԳ · 55 · Ցեռ · իգ · 13 ։
չ Եմ · ժա · 12 · ԳԼ · ժա · 17 · ի · 41 · ԼԳ · 13 · լե · 21 ։
պ Հմր · 22 ։
ջ Երեմ · իգ · 6 · ԳԼ · ԼԶ · 23 ։

նակին , ու ՚սուներ պիտի չլինին և ՚պղինձներ պիտի անկեն · ու երբոր գառաապաններդ ՚ի գործ դնեմ ամէն անոնց բոլորտիքը եղող ՚ներսէն վրայ՝ որ զանոնք նախատեցին , անոնք ապահովութեամբ պիտի բնակին , ու պիտի գիտնան թէ ես եմ իրենց Տէր Աստուածը ։

ԳԼ · ԻԹ

1 Փարաւոնին վրայ Հանդերձ գառաապանը՝ Իսրայէլին դէմ բրած անգառաորմութեանը համար ։ 8 Եգիպտոսի անկումը ։ 13 քառասուն տարիէն ետքը անոր վերականգնումը ։ 17 Եզիպտոս իբրև վարձք կը տրուի Նաբուգոդոնոսորին ։ 21 Իսրայէլին ծառայած երջանիկ վիճակը ։

1 Տասներորդ տարին՝ տասներորդ ամսուն երկրաշափներորդ օրը Տէրոջը խօսքը ինծի
2 եղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ , ՚երեսդ եգիպտոսի փարաւոնին դարձուր , ու անոր դէմ ու ՚բոլոր եգիպտոսին դէմ մարգարէացիր
3 ըրէ , խօսէ ու ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ · ՚Ահա ես քեզի դէմ եմ , ով եգիպտոսի փարաւոն թագաւոր՝ քու գետերուդ մէջը պառկող մեծ ՚վիշապ , ՚որ կ'ըսես թէ իմ գետս իմն է , ու ես՚՚ն՚ես ինծի
4 համար շինեցի ։ Բայց ՚՚ես քու կզակներուդ կարթեր պիտի անցնեմ , և քու գետերուդ ձուկերը քու թեփերուդ պիտի փակցնեմ , ու քեզ գետերուդ մէջէն պիտի հանեմ , ու գետերուդ բոլոր ձուկերը քու թեփերուդ
5 պիտի փակչին ։ Եւ քեզ ու գետերուդ բոլոր ձուկերը անապատը պիտի նետեմ · դուն դաշտի երեսին վրայ պիտի ինկնաս ՝՚՚ պիտի չժողվուիս և չամիսիսուիս · ՚քեզ երկրի գազաններուն ու երկնից թռչուններուն կերակուր
6 տուի ։ Ու եգիպտոսի բոլոր բնակիչները պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը , վասն զի Իսրա-
7 յէլի տանը ՚եղէգ ցուպ եղան ։ ՚Երբոր անոնք քեզ ձեռքով բռնեցին , դուն կատեցար ու անոնց բոլոր ՚՚բազկի ձեղքեցիր · ու երբոր քեզի կռթնեցան , փշրուեցար ու անոնց բոլոր մէջքը դողացուցիր ։
8 Ասոր համար Տէր ԵՀովան այսպէս կ'ըսէ · Ահա ես քու վրադ ՚սուր պիտի բերեմ և մարդը ու անասունը քեզմէ պիտի բնաթեմ և
9 Ու եգիպտոսի երկիրը աւերակ ու անապատ պիտի ըլլայ , ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը · որովհետեւ անիկա ըսաւ , Գետը իմն է , ու ՚՚ես չինեցի ,
10 ՚ , ու ես չինեցի , Անոր համար ահա ես քեզի և քու գետերուդ դէմ եմ , ու եգիպտոսի երկիրը ՚Մագդոլէն մինչեւ Սուհէնէ ու մինչեւ Եթովպացւոց սահմանը ՚աւերակ
11 — անկէնն անապատ պիտի ընեմ · ՚Ակնկ մարդ ոտ կամ գազան պիտի չանցնի՝ ոչ ալ անասուն ոտք անկէ պիտի անցնի , և քառասուն տա-
12 րի անբնակ պիտի մնայ ։ ՚Ու եգիպտոսի երկիրը ամայացած երկիրներու մէջ ամայի պիտի ընեմ , և անոր քաղաքները աւերուած քաղաքներու մէջ քառասուն տարի ամայի պիտի մնան , ու եգիպտացիները ազգերուն մէջ պիտի ցրուեմ , ու զանոնք երկիրներուն մէջ ցիրուցան պիտի ընեմ ։
13 Սակայն Տէր ԵՀովան այսպէս կ'ըսէ · ՚Քառասուն տարիէն ետքը եգիպտացիները պիտի ժողվեմ ան ազգերէն՝ որոնց մէջը որ ցրուած
14 ըլան · Ու եգիպտացւոց դերութիւնը ետ պիտի դարձնեմ , և զանոնք Պաթուրեայ երկիրը՝ իրենց հայրենի երկիրը պիտի դարձնեմ , ու հոն նցած թագաւորութիւն մը պիտի ըլլան ։
15 Թագաւորութիւններուն խոտան ցածը պիտի ըլլայ , ու ան ալ ազգերուն վրայ պիտի չբարձրանայ · զանոնք պիտի զգուխ-
16 ցընեմ , որ ազգերուն վրայ չտիրեն ։ Եւ ան նորանք ան ալ ՚Իսրայէլի տանը ապաւինութիւն պիտի չըլլան , որ իրենց ետեւէն երթալնուն անօրէնութիւնը յիշուի · ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէր ԵՀովան ։
17 Ու եղաւ որ քսանեւօթներորդ տարին՝ առաջին ամսուն առաջին ՚՚ը Տէրոջը խօսքը
18 ինծի եղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ , ՚Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը իր զօրքը մեծ ծառայութեան գործածեց Տիւրոսի դէմ · ամէն գլուխ կնատցաւ ու ամէն ուսին մորթը եղաւ · սակայն իրեն ու իր զօրքին ան ծառայութեանը համար որ անոր դէմ ըրաւ ։ Անոր համար Տէր ԵՀովան այսպէս կ'ըսէ · Ահա ես եգիպտոսի երկիրը Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին պիտի տամ · ու անոր բազմութիւնը պիտի առնէ , և անոր կողոպուտը պիտի կողոպտէ , ու անոր աւարը պիտի յափշտակէ , և ասիկա անոր զօրքին վարձք մը
20 պիտի ըլլայ ։ ՚Հան ըրած գործքին համար եգիպտոսի երկիրը անոր տուի , վասն զի ինծի
21 համար աշխատեցան՝ կ'ըսէ Տէր ԵՀովան ։ Ան օրը ՚Իսրայէլի տանը եղջիւրը պիտի բուսցնեմ , ու անոնց մէջը քեզի ՚բերանի բացութիւն պիտի տամ , ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը ։

ԳԼ · Լ

1 Եգիպտոսին ու անոր օգնականներուն կործանումը ։ 20 Բաբելոնին բազուկը պիտի զօրանայ որ եգիպտոսը բազուկը կոտրէ ։

1 Գարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,

= Երեմ · կե · 21 · Ա · մնա · իթ · 14 ։
՚՚ Երեմ · ըա · 5 ։
—
՚՚՚ ԳԼ · իզ · 1 · Եր · իմ · իե · 19 · խգ · 2 · 3 ։
ա Երեմ · լե · 5 · 7 · 11 · ԳԼ · ժէ · 17 ։
բ Եբր · ուսք ։
գ ԳԼ · ժգ · 17 · լբ · 13 · 12 · 13 ։
դ Եզ · ժգ · 2 · Երեմ · խգ · 3 · ԳԼ · Հ · 6 ։
ե ԳԼ · Հ · 12 ։
զ ԳԼ · լբ · 13 ։
է ԳԼ · Հ · 7 · 26 ։
ը Եմ · ժե · 25 · Երեմ · խգ · 26 ։
թ ԳԼ · ժե · 6 · 14 ։
ժ Եմ · Լ · 2 · 3 · ԼԳ · 4 · 6 ։
ի Երեմ · իե · 6 · ԳԼ · խգ · 7 · 8 ։
լ Տես Երեմ · իե · 9 · Ծամ · Ամբ · 17 ։
խ ԳԼ · խգ · 27 ։

ծ Եբր · ե · 3 · 7 · 11 · ԳԼ · ժէ · 17 ։
կ ԳԼ · ժգ · 17 · լբ · 13 · 12 · 13 ։
հ Եզ · ժգ · 2 · Երեմ · խգ · 3 · ԳԼ · Հ · 6 ։
ձ ԳԼ · Հ · 12 ։
ղ ԳԼ · լբ · 13 ։
ճ ԳԼ · Հ · 7 · 26 ։
մ Եմ · ժե · 25 · Երեմ · խգ · 26 ։
յ ԳԼ · ժե · 6 · 14 ։
ն Եմ · Լ · 2 · 3 · ԼԳ · 4 · 6 ։
շ Երեմ · իե · 6 · ԳԼ · խգ · 7 · 8 ։
ո Տես Երեմ · իե · 9 · Ծամ · Ամբ · 17 ։
չ ԳԼ · խգ · 27 ։

2 Որդի մարդոյ, մարգարէութիւն ըրէ ու ը-
ա՛ռ, Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ողբացէք
3 զ-ե՛ր, Աւա՜ղ, զ-ե՛ր օր. վասն զի *օրը մեծ
է, Տէրոջը օրը մեծ է, անիկա անպտո՛ղ օր
4 է. ազգերուն ժամանակը պիտի ըլլայ։ Ու
Եգիպտոսի վրայ սուր պիտի գայ, ու Ե-
թէոպիայի մէջ սասիկ խռովութիւն պիտի
ըլլայ, երբոր Եգիպտոսի մէջ վիրաւորներ
կ՚իյնան. և *անոր բազմութիւնը պիտի առնեն,
5 ու *հիմերը պիտի կործանին։ Եթէոպա-
զացիք, *Փութիացիք և Ղուդացիք ու *երկրին
խառնիճաղանճ ժողովուրդը և *Քուբացիք և
ուխտի երկրին որդիքը անոնց հետ սկսեր
6 սրով պիտի իյնան։ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Եգիպ-
տոսի օգնականներն ալ պիտի կ՚իյնան, ու անոր
գօրութեանը հպարտութիւնը պիտի խռնաս-
հի. *Մագդոլէն մինչև Սուհէն սրով պիտի
7 կ՚իյնան անոր մէջ, կ՚ըսէ Տէր Եհովան. *Ու
ամայացած երկիրներու մէջ ամայի պիտի ըլ-
լան, և անոր քաղաքները կործանուած քա-
8 ղաքներու մէջ պիտի ըլլան։ Ու երբոր Եգիպ-
տոսի մէջ կրակ ձգեմ, ու անոր բոլոր օգնա-
կանները կտորին, պիտի գիտնան թէ ես եմ
9 Տէրը։ Ան օրը *իմ առջևէս նաւերով գնա-
պաններ պիտի ելլեն, որ ապահովութեան
մէջ եղող Եթէոպացիները վհատցնեն, և
անոնց վրայ սասիկ խռովութիւն պիտի ըլ-
լայ Եգիպտոսի օրուանը պէս. վասն զի ահա
կու գայ։
10 Տէրը Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. *Եգիպտոսի
բազմութիւնն ալ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորին ձեռքովը բնաջինջ պիտի ընեմ։
11 Անիկա ու անոր հետ իր ժողովուրդը՝ *ազ-
գերուն բռնաւորները երկիրը աւերելու պիտի
բերուին. անոնք իրենց սուրերը Եգիպտոսի
վրայ պիտի քաշեն, ու երկիրը սպանուած-
12 Նեղով պիտի լեցնեն։ Ես *նա գետերը պիտի
ցամքեցնեմ, *ու երկիրը չարերուն ձեռքը
պիտի մատնեմ, ու երկիրը և բոլոր անոր
մէջը եղածը օտարներուն ձեռքովը պիտի
կործանցնեմ. ես Տէրս խօսեցայ։
13 Տէրը Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. *Կուռքերն ալ
բնաջինջ պիտի ընեմ, ու Մեմփիսէն չա-
տուածները պիտի ոչնչացնեմ, *ու ևս մէյմըն ալ
Եգիպտոսի երկրէն իշխան պիտի չըլլայ. *ու
Եգիպտոսի երկրին մէջ վախ պիտի դնեմ։
14 *Ու Պաթոսրոսը աւերակ պիտի ընեմ, ու
*Տայանեսը կրակի պիտի տամ, *ու Նովի մէջ
15 դատաստաններ *ի գործ պիտի դնեմ։ Ու Ե-
գիպտոսին ամրութիւնը եղող Սինի վրայ իմ
սրտմտութիւնս պիտի թափեմ, ու *Նովին
16 բազմութիւնը պիտի կտրեմ։ Ու Եգիպտոսի
մէջ կրակ պիտի ձգեմ. Սին սաստիկ պիտի
ապշնայի, ու Նովի գործերուն պիտի ըլլայ, և Մեմփիսին ցորեկով հակ-
17 *ընդդէմները։ Աւենի և Փիպեսթոսի երիտասարդները սրով պիտի իյնան, ու
անոնց քաղաքները գերութեան պիտի երթան։
18 Նաև *Տափնեսի մէջ ցորեկը խաւար պիտի ըլ-
լայ՝ երբոր հոն Եգիպտոսի լուծերը կոտրեմ.
ու հոն անոր զօրութեանը հպարտութիւնը
պիտի մնասնայ. *նոյնիկ ամպ պիտի ծածկէ,
և անոր աղջիկները գերութեան պիտի եր-
19 թան։ Ա՛յսպէս Եգիպտոսի մէջ դատաստաններ
*ի գործ պիտի դնեմ, ու պիտի գիտնան թէ ես
եմ Տէրը։
20 Ու եղաւ որ միւսասնեղորդ տարին՝ առա-
ջին *ամսուն եօթներորդ Տէրոջը խօսքը ին-
21 ծի՝ ըսելով, Որդի մարդոյ, Եգիպտոսի
փարաւոն թագաւորին ու անոր բազմութեանը
ըսէ, *Քանի քու մեծութեամբդ որո՞ւ կը նը-
22 մանիս։ *Ահա Ասորեստանցին Լիբանանի մէջ
եղող եղևնիի մը պէս էր, անոր ոստերը գեղե-
ցիկ՝ ու տերևախիտ չատուխներով հովանաւոր
էին, ու հասակը բարձր էր, և անոր գլուխը
23 *խիտ ճիւղերու մէջ էր։ *Ջուրերը զանիկա
մեծցուցին, անդունդները զանիկա բարձրա-
ցուցին, իրենց գետերը անոր անկաւած տե-
ղին բոլորտիքը կը պտրտէին, ու իրենց վը-
տակները դաշտին բոլոր ծառերուն կը խրկէին։
24 Ան պատճառաւ *անոր հասակը դաշտին բոլոր
ծառերէն բարձր եղաւ, ու ոստաճուելով՝
Ջուրերուն չատութենէն անոր ոստերը չատ-
25 ցան և չատուխները երկնցան։ Անոր ոստե-
րուն վրայ *երկինքը բոլոր թռչունները բոյն կը
չունէին, ու չատուխներուն տակը դաշտի բո-
լոր գազանները կը ծնանէին, և անոր հով-
նին տակը բոլոր մեծ ազգերը կը բնակէին։
26 Ու իր մեծութեամբը ու իր ոստերուն երկայ-
նութեամբը գեղեցիկ էր, վասն զի անոր ար-
27 մատը շատ *ջուրերու քով էր։ *Աստուծոյ
դրախտին եղևիները զանիկա չէին ծածկեր,
մայրի ծառերը անոր ոստերուն չէին նմաներ,
ու սօսիները անոր չատուխներուն պէս չէին.
Աստուծոյ դրախտին մէջ բնաւ մէկ ծառ մը
գեղեցկութեան կողմանէ անոր նման չէր։
28 Զանիկա իր ոստերուն չատութիւնովը գեղե-
ցիկ չիներ էի, ու Աստուծոյ դրախտին մէջ
եղող եղեմի բոլոր ծառերը անոր կը նախանձ-
29 էին։
30 Ա՛ստ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Որովհետև հասակով *բարձրացար ու գլուխը
խիտ ճիւղերուն մէջը վերցուց, և *իր սիրտը
31 իր բարձրութեամբը հպարտացաւ, ես ալ
զանիկա ազգերուն զօրաւորին ձեռքը տուի,
որ անշուշտ անոր հետևցած պիտի ընէ. զանիկա
32 իր չարութեանը համար քշեցի։ Ու օտարները՝
*ազգերուն բռնաւորները զանիկա կտրեցին և
զանիկա թողուցին. *անոր ոստերը լեռներու
վրայ ու ամէն հովխանեբու մէջ ինկան, և ա-
նոր չատուխները երկրին ամէն ձորերուն մէջ
կոտրեցան, ու երկրիս ամէն ժողովուրդները
անոր հովանիէն իջան ու զանիկա թողուցին։
33 *Անոր ինկած տեղը վրայ երկինքը բոլոր
թռչուններն պիտի բնակին, և անոր չատու-
խներուն վրայ գաշտի բոլոր գազանները
34 պիտի ըլլան։ Որպէս զի չբարձրանան ծառերը
բնաւ իրենց հասակին վրայ չհպարտանան, և

ա Եսա. ժգ. 6։
բ Կղ. է. 7, 12։ Հես. վէլ. բ. 1։ Մափ. ա. 7։
գ Կղ. իթ. 10։
դ Կղ. իթ. 10։
ե Կղ. իթ. 12։
զ Եսա. ժբ. 1, 2։
է Կղ. իթ. 10։
ը Երեմ. իե. 20, 24։
թ Կամ՝ Նաս բիացիք։
ժ Կղ. իթ. 10։
ի Կղ. իթ. 12։
լ Եսա. ժգ. 1։ Երեմ. խգ. 12։ խզ. 25։
խ Կղ. իթ. 19։
ծ Կղ. իթ. 7։
կ Եսա. ժգ. 4։
հ Եսա. ժգ. 1։ Երեմ. խգ. 12։ խզ. 25։
ձ Ելից. ժգ. 2։
ղ Ելից. ժ. 11։
ճ Եսա. ժե. 16։
մ Կղ. իթ. 14։
յ Ածղ. հը. 12, 43։
ն Դատ. գ. 8, 9, 10։
շ Երեմ. խդ. 25։
ո Ես՝ր. 18։
չ Դան. գ. 10։
պ Կամ՝ ամիկներու.
ջ Ցեխ Երեմ. ծա. 36։
ռ Դան. գ. 31։
ս Կղ. ժե. 23։ Դան.
գ. 12։
տ Ծն. ը. 8։ ժգ. 10։ Կղ. իզ. 13։
ր Երէց. բարձրացար,
բնդ հպարտացիր
Երեմ. մէջ հպարտացար չկինաս.
ց Եսա. ժը. 6։ Կղ. լը. 4։
փ Կամ առագաստ ա-
նոնց կամ՝նիներէն բ-
րենց հպարտացիր
Երեմ. մէջ հպարտացար չկինաս.
ք Եսա. ժը. 6։ Կղ. լը. 4։
օ Կղ. լը. 18։
ֆ Ածղ. ձբ. 7։
և Եսա. ժգ. 15։
ա Կղ. իզ. 13։
բ Եսա. ժգ. 8։
գ Կղ. լը. 31։
դ Ածղ. ը. 20։
ե Կղ. լը. 18։
զ Ելից. գ. Կղ. լը. 19։
է Կղ. իզ. 10։ լը. 19։ 21։ 24։ եա։
ը Կղ. իե. 2։ Ես՝ր. 16։
թ Կղ. ժբ. 3։ 8։ լը. 13։
ժ Կղ. իթ. 3։
ի Կղ. լգ. 18։
լ Կղ. ժբ. 13։ ժէ. 20։ Մափ. ե. 22։
խ Կղ. իթ. 3։

ոչ-ը՝ ամսուն առաջին *Տէրոջը խօսքը ին-
2 ծի՝ ըսելով, Որդի մարդոյ, Եգիպտոսի
փարաւոն թագաւորին ու անոր բազմութեանը
ըսէ, *Դուն քու մեծութեամբդ որո՞ւ կը նը-
3 մանիս։ *Ահա Ասորեստանցին Լիբանանի մէջ
եղող եղևնիի մը պէս էր, անոր ոստերը գեղե-
ցիկ՝ ու տերևախիտ չատուխներով հովանաւոր
էին, ու հասակը բարձր էր, և անոր գլուխը
4 *խիտ ճիւղերու մէջ էր։ *Ջուրերը զանիկա
մեծցուցին, անդունդները զանիկա բարձրա-
ցուցին, իրենց գետերը անոր անկաւած տե-
ղին բոլորտիքը կը պտրտէին, ու իրենց վը-
տակները դաշտին բոլոր ծառերուն կը խրկէին։
5 Ան պատճառաւ *անոր հասակը դաշտին բոլոր
ծառերէն բարձր եղաւ, ու ոստաճուելով՝
Ջուրերուն չատութենէն անոր ոստերը չատ-
6 ցան և չատուխները երկնցան։ Անոր ոստե-
րուն վրայ *երկինքը բոլոր թռչունները բոյն կը
չունէին, ու չատուխներուն տակը դաշտի բո-
լոր գազանները կը ծնանէին, և անոր հով-
նին տակը բոլոր մեծ ազգերը կը բնակէին։
7 Ու իր մեծութեամբը ու իր ոստերուն երկայ-
նութեամբը գեղեցիկ էր, վասն զի անոր ար-
8 մատը շատ *ջուրերու քով էր։ *Աստուծոյ
դրախտին եղևիները զանիկա չէին ծածկեր,
մայրի ծառերը անոր ոստերուն չէին նմաներ,
ու սօսիները անոր չատուխներուն պէս չէին.
Աստուծոյ դրախտին մէջ բնաւ մէկ ծառ մը
գեղեցկութեան կողմանէ անոր նման չէր։
9 Զանիկա իր ոստերուն չատութիւնովը գեղե-
ցիկ չիներ էի, ու Աստուծոյ դրախտին մէջ
եղող եղեմի բոլոր ծառերը անոր կը նախանձ-
էին։
10 Ա՛ստ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Որովհետև հասակով *բարձրացար ու գլուխը
խիտ ճիւղերուն մէջը վերցուց, և *իր սիրտը
11 իր բարձրութեամբը հպարտացար, ես ալ
զանիկա ազգերուն զօրաւորին ձեռքը տուի,
որ անշուշտ անոր հետևցած պիտի ընէ. զանիկա
12 իր չարութեանը համար քշեցի։ Ու օտարները՝
*ազգերուն բռնաւորները զանիկա կտրեցին և
զանիկա թողուցին. *անոր ոստերը լեռներու
վրայ ու ամէն հովխանեբու մէջ ինկան, և ա-
նոր չատուխները երկրին ամէն ձորերուն մէջ
կոտրեցան, ու երկրիս ամէն ժողովուրդները
անոր հովանիէն իջան ու զանիկա թողուցին։
13 *Անոր ինկած տեղը վրայ երկինքը բոլոր
թռչուններն պիտի բնակին, և անոր չատու-
խներուն վրայ գաշտի բոլոր գազանները
14 պիտի ըլլան։ Որպէս զի չբարձրանան ծառերը
բնաւ իրենց հասակին վրայ չհպարտանան, և
իրենց գլուխը խիտ ճիւղերուն մէջը չվերցնեն,
ու բոլոր չորս *ոռոգուածները անոնց հպար-
տութեանը համար անոնց չդարնին։ *Վասն զի
ամէնը *գետնի տակերը մնայեալ ձեռքը
տրուած են գուրը իջնող մարդոց որդիներուն
15 մէջ։ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Գերեզ-
մանը իջած օրը սուգ բռնել տուի. անոր համար
անդունդը ծածկեցի ու անոր գետերը արգի-
լեցի, և չատ չուրեր արգիլուեցան. ու անոր
համար Լիբանանին սուգ հագուցի, և անոր
համար գաշտի բոլոր ծառերը թառամեցան։
16 Երբոր *զանիկա գուրը իջնողներուն հետ դե-
րեզմանը իջեցուցի, *անոր կործանմանը ձայ-
նէն ազգերը դողացուցի. ու *Եդեմին բոլոր
ծառերը՝ Լիբանանին ընտիր ու գեղեցիկ ծ-
ռերը՝ *ամէն չրով ոռոգուածները *գետնին տա-
17 կերը մխիթարուեցան։ Անոնք ալ անոր հետ՝
սրով սպանուածներուն քովը գերեզմանը
իջան, ու նաև անոր բազուկը եղողները, որ
*անոր հովանիին տակը ազգերուն մէջ կը
նստէին։
18 *Դուն տունակ փառքով ու մեծութեամբ
որո՞ւ կը նմանիս Եդեմի ծառերուն մէջ. դուն
Եդեմի ծառերուն հետ գետնին տակը պիտի
նետուիս, — *սրով սպանուածներուն հետ
անթլփատներուն մէջը պիտի պառկիս։ փա-
րաւոն ու անոր բոլոր բազմութիւնը այսպէս
պիտի ըլլայ, կ՚ըսէ Տէր Եհովան։

ԳԼ. ԼԲ

1 Մարգարէն կ՚սպաս Եգիպտոսի սասկի կործանմանը վրայ. 11 կը նախասացնէ թէ Բաբելոնի սուրը պիտի կործանցնէ զանիկա. 17 ու բոլոր անթլփատ ազգերուն մէջտեղը զիրենք պիտի իջնէ։

1 Ու եղաւ որ երկոտասաներորդ տարին՝ երկո-
տասաներորդ ամիսը՝ ամսուն առաջին *Տէ-
2 րոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, Որդի մար-
դոյ, Եգիպտոսի փարաւոն թագաւորին վրայ
*ողբ ըրէ ու անոր ըսէ,
*Դուն ազգաց մէջ առյոգ առիւծի կը նմա-
նիս,
*Եւ ծովերու մէջ վիշապի պէս ես.
Դուն գետերուդ վրայ կը յարձակիս,
Ու ոտքերովդ ջուրերը կը խառնես,
Եւ *անոնց գետերը կը պղտորես։
3 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ.
Ես չատ ազգերու ժողովուրդով
*Իմ ցանցս քու վրադ պիտի տարածեմ,
Եւ քեզ իմ ուռկանովս պիտի հանեն։
4 *Ու քեզ գետինը պիտի նետեմ,
Եւ քեզ գաշտի երեսին վրայ պիտի ձգեմ,

ա Եսա. ժգ. 6։
բ Կղ. է. 7, 12։ Հես. վէլ. բ. 1։ Մափ. ա. 7։
գ Կղ. իթ. 10։
դ Կղ. իթ. 10։
ե Կղ. իթ. 12։
զ Եսա. ժբ. 1, 2։
է Կղ. իթ. 10։
ը Երեմ. իե. 20, 24։
թ Կամ՝ Նաս բիացիք։
ժ Կղ. իթ. 10։
ի Կղ. իթ. 12։
լ Եսա. ժբ. 1։ Երեմ. խգ. 12։ խզ. 25։
խ Կղ. իթ. 19։
ծ Կղ. իթ. 7։
կ Եսա. ժգ. 4։
հ Եսա. ժգ. 1։ Երեմ. խգ. 12։ խզ. 25։
ձ Ելից. ժգ. 2։
ղ Ելից. ժ. 11։
ճ Եսա. ժե. 16։
մ Կղ. իթ. 14։
յ Ածղ. հը. 12, 43։
ն Դատ. գ. 8, 9, 10։
շ Երեմ. խգ. 25։
ո Ես՝ր. 18։
չ Դան. գ. 10։
պ Կամ՝ ամիկներու.
ջ Ցեխ Երեմ. ծա. 36։
ռ Դան. գ. 31։
ս Կղ. իզ. 23։ Դան. գ. 12։
տ Ծն. ը. 8։ ժգ. 10։ Կղ. իզ. 13։
ր Երէց. բարձրացար, բնդ հպարտացիր Երեմ. մէջ հպարտացար չկինաս.
ց Եսա. ժբ. 6։ Կղ. լը. 4։
փ Կամ առագաստ ա-
նոնց կամ՝նիներէն բ-
րենց հպարտացիր
Երեմ. մէջ հպարտացար չկինաս.
ք Եսա. ժբ. 6։ Կղ. լը. 4։
օ Կղ. լը. 18։
ֆ Ածղ. ձբ. 7։
և Եսա. ժգ. 15։
ա Կղ. իզ. 13։
բ Եսա. ժգ. 8։
գ Կղ. լը. 31։
դ Ածղ. ը. 20։
ե Կղ. լը. 18։
զ Ելից. գ. Կղ. լը. 19։
է Կղ. իզ. 10։ լը. 19։ 21։ 24։ եա։
ը Կղ. իե. 2։ Ես՝ր. 16։
թ Կղ. ժբ. 3։ 8։ լը. 13։
ժ Կղ. իթ. 3։
ի Կղ. լգ. 18։
լ Կղ. ժբ. 13։ ժէ. 20։ Մափ. ե. 22։
խ Կղ. իթ. 3։

Ու Էքոռ վրադ երկնից բոլոր թռչուններըը պիտի խլեցըննեմ,
Ու բոլոր երկրին գազաններըը քեզմէ պիտի կշտացըննեմ.
5 Եւ քոռ մարմինդ Էլեռներուն վրայ պիտի դնեմ,
Ու քոռ դէզերովդ ձորերը պիտի լեցըննեմ։
6 Եւ քոռ լողացած երկիրդ մինչև լեռներըը
Քոռ արիւնովդ պիտի ուռգեմ,
Ու հեղեղատներըը քեզմէ պիտի լեցուին։
7 Ու երբոր քեզ մարեմ՝ Էերկինքըը պիտի ծած-
կեմ,
Ու անոր աստղերըը պիտի խաւարեցըննեմ.
Արեւը ամպով պիտի ծածկեմ,
Ու լուսինը իր լոյսը պիտի չտայ։
8 Քոռ վրադ երկնից բոլոր լուսաւորներըը պի-
տի խաւարեցըննեմ,
Եւ քոռ երկրիդ վրայ մթութիւն պիտի բե-
րեմ,
Կ'ըսէ Տէր ԵՀովան։
9 Ու երբոր քոռ կործանմանդ լուրը
Ազգերուն ու քոռ չգիտցած երկիրներուդ
հասցընեմ,
Շատ ժողովուրդներուն սիրտը պիտի խռովե-
ցընեմ։
10 Եւ Էքոռ պատճառուդ շատ ժողովուրդներ
պիտի ապշեցընեմ,
Ու քոռ պատճառուդ անոնց թագաւորներըը
խիստ պիտի զարհուրին,
երբոր իմ սուրս անոնց երեսին առջեւը երեւ-
ցընեմ.
Ու քոռ կործանմանդ օրը
Անոնք մարդ իր հոգիին համար Համին վայր-
կեան պիտի սպասեն։

11 Որովհետեւ Տէր ԵՀովան այսպէս Կ'ըսէ.
Բաբիլոնի թագաւորին սուրը քոռ վրադ պի-
տի դայ։
12 Քոռ բազմութիւնդ զօրաւորներուն սուրերով
վար պիտի ձգեմ,
Անոնց ամէնը Հազգայ բռնաւորներն են.
Ու Էանոնք եգիպտոսի փառքը պիտի կորսը-
նուն,
Ու անոր բոլոր բազմութիւնը պիտի կորսուի։
13 Եւ անոր բոլոր անասուններըը
Շատ ջուրերուն քովէն պիտի կորսընցընեմ.
Ու Մարդու ոտքը զանոնք պիտի
չպղտորէ,
Անասունի կճղակներն ալ զանոնք պիտի չպըղ-
տորեն։
14 Անասունը անոնց ջուրերը ակամակիա պիտի
ընեմ,
Եւ անոնց գետերը եղի պէս պիտի քալեցընեմ,
Կ'ըսէ Տէր ԵՀովան,
15 երբոր եգիպտոսի երկիրը աւերակ դարձընեմ,
Ու երկիրը *բոլորովին ամայի մնայ,
Ու երբոր անոր բոլոր բնակիչները գարնեմ,
Էե պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։

16 Ա՛յս Էոդն է որ պիտի գրուցեն.
Ջանիկա ազգայ ազջիկներըը պիտի գրուցեն,
Եգիպտոսի վրայ ու անոր բոլոր բազմութիւա-
նը վրայ զանիկա պիտի գրուցեն,
Կ'ըսէ Տէր ԵՀովան։

17 Ու եղաւ որ երկուտասաներորդ տարին՝ ամ-
սուն տասնուհինգին Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
ըսելով,
18 Որդի մարդոյ, եգիպտոսի բազմութեանը
վրայ ողբա,
Եւ զանիկա ու երեւելի ազգերուն ազջիկները
Հաւորը լճնողներուն հետ գետնի տակերը ի-
ջեցուր։
19 Էդուն որմէ՞ գեղեցիկ ես.
Էիջիր ու անթլփատներուն հետ պառկէ։
20 Անոնք սրով սպաննուածներուն մէջը պիտի
կիյնան.
Անիկա սուրի սրուեցաւ.
Զանիկա ու անոր բոլոր բազմութիւնը քաշ-
կըռտեցէք։
21 Հզօրներուն մէջէն զօրաւոր կարիճները՝
Անոր օգնութիւն ընողներուն հետ՝ անոր պիտի
դրուցեն.
Նանոնք սրով սպաննուած անթլփատները հան-
իջած կը պառկին։

22 Ասուր ու իր բոլոր ժողովը հոն են.
Անոր գերեզմաններըը իր բոլորտիքն է.
Ամէնքը սպաննուած՝ սրով ինկած են.
23 Որուն գերեզմաններըը գուբին խորունկ տե-
ղըտնքը տեղաւորուած են,
Ու անոր ժողովըը իր գերեզմանին բոլորտիքն է.
Ամէնքը սպաննուած՝ սրով ինկած են,
Անոնք որ Հկենդանւոց երկրին մէջ վախ կու
տային։

24 Հեղամ ու իր բոլոր բազմութիւնը
Հոն անոր գերեզմանին բոլորտիքն են.
Ամէնքը սպաննուած՝ սրով ինկած են,
Ու Հգետնին տակերը անթլփատ իջան,
Որոնք իրենց պատերազմական դէնքերովը
դերեզմանը իջան,
Ու իրենց սուրերը իրենց դլուխներուն տակը
դրին.
Սակայն անոնց անօրէնութիւնները իրենց ա-
կռաներուն վրայ պիտի ըլլայ,
Թէև անոնք կենդանւոց երկրին մէջ զօրա-
ւորներուն ահարկութիւնն էին։
28 Եւ դուն անթլփատներուն մէջը պիտի կոտ-
րուիս,
Ու սրով սպաննուածներուն հետ պիտի պառ-
կիս։
29 Էդոմ, անոր թագաւորները ու բոլոր իշ-
խաններըը հոն են,
Որոնք իրենց զօրութեամբը սրով սպաննուած-
ներուն հետ դրուած են.
Անոնք անթլփատներուն հետ
Ու գուբը լճնողներուն հետ կը պառկին։
30 Հիւսիսի բոլոր իշխաններըը և բոլոր Սի-
դոնացիք հոն են,
Որոնք սպաննուածներուն հետ իջան.
Անոնք իրենց ահարկութեամբը իրենց զօրու-
թիւնէն կ'ամչնան,
Եւ անոնք սրով սպաննուածներուն հետ ան-
թլփատ կը պառկին,
Ու գուբը լճնողներուն հետ իրենց ամօթը կը
կրեն։

31 Փարաւոն զանոնք պիտի տեսնէ
Եւ իր բոլոր բազմութեանը համար Հպիտի
մխիթարուի,
Փարաւոն ու իր բոլոր զօրքը որ սրով սպան-
նուեցան,
Կ'ըսէ Տէր ԵՀովան։
32 *Քանզի կենդանւոց երկրին մէջ իմ վախս
դրի,
Եւ՝ անիկա անթլփատներուն մէջ սրով բա-
պանուածներուն հետ պիտի պառկի,
Ա՛յսինքն փարաւոն ու անոր բոլոր բազմու-
թիւնը,
Կ'ըսէ Տէր ԵՀովան։

ԳԼ. ԼԳ

1 Դէմի մը ժողովուրդը զգուշացընելու պարտաւորութեանը համարնամ՝ 7 եզեկիել կը խրատուի որ իր պարտքը կատարէ։ 10 Աստուած կ'արդարացընէ իր ըսածներըը թէ ապաշխարողներուն և թէ ապաստամբներուն։ 17 իր արդարութիւնը կը պաշտպանէ։ 21 եզեկիել երուսաղէմին առնուելուն լուրը խնամքով՝ կը նախազգուշէ երկրին սպասելիքը։ 30 Մարդ գործերը ծոյլ ընկերներուն վրայ գալու Աստուծոյ գաղտնաւանքը։

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով
2 Որդի մարդոյ, Էքոռ ժողովուրդեանդ որդւոցը
խօսէ ու անոնց ըսէ, Էթէ որ երկրի մը վրայ
սուր բերեմ, ու ան երկրին ժողովուրդը իրենց
միջէն մէկ մարդ մը ընտրեն ու զանիկա իրենց
3 հսկայ Էդնա դնեն, Ու անիկա ան երկրին
վրայ սուրին դալը տեսնէ, և փողը հնչեցընէ
4 ու ժողովուրդը զգուշացընէ. Ետեսնոր թէ
որ փողին ձայնը լսողը չզգուշանայ, և սուրը
դայ՝ զանիկա վերցընէ, Էանոր արիւնը իր
5 գլուխը պիտի ըլլայ։ Անիկա փողին ձայնը
լսեց ու չզգուշացաւ, անոր արիւնը իր վրայ
պիտի ըլլայ. բայց զգուշացողը իր հոգին կ'ա-
6 զատէ։ Իսկ թէ որ դէմը սուրին դալը տես-
նէ և փողը չհնչեցընէ, ու ժողովուրդը չզգու-
շանայ, և սուրը դայ ու անոնցմէ մէկ հոգի
մը վերցընէ, Էանիկա իր անօրէնութեանը հա-
մար վերցուեցաւ. բայց անոր արիւնը դէմին
ձեռքէն պիտի պահանջեմ։

7 Եւ դուն, որդի մարդոյ, քեզ Իսրայէլի
տանը դէտ դրի, ու իմ բերնէս խօսք լսես և
8 իմ կողմանէս զանոնք զգուշացընես։ Երբոր
ամբարշտին ըսեմ թէ Ով ամբարիշտ, անշուշտ
պիտի մեռնիս, ու դուն ամբարիշտը իր ճամ-
բայէն զգուշացընելու համար չխօսիս, ան ամ-
բարիշտը իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռ-
նի, բայց անոր արիւնը քոռ ձեռքէդ պիտի
9 փնտռեմ։ Իսկ թէ որ դուն ամբարիշտը իր
ճամբայէն զգուշացընես՝ որ անկէ դառնայ,
ու անիկա իր ճամբայէն չդառնայ, անիկա իր
անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի, բայց դուն
քոռ հոգիդ ազատած կ'ըլլաս։

10 Եւ դուն, որդի մարդոյ, Իսրայէլի տանը
ըսէ, Դուք այսպէս կը խօսիք ու կ'ըսէք,
Մեր յանցանքներըը ու մեղքերը մեր վրայ են,
ու մենք Էանոնց մէջը կը մաշինք, Էուրեմն
11 ի՞նչպէս պիտի ապրինք։ Անոնց ըսէ, Ես կեն-
դանի եմ, կ'ըսէ Տէր ԵՀովան, որ Էամբարիշ-
տին մեռնիլը չեմ ուզեր, հապա որ ամբարիշտը
իր ճամբայէն դառնայ ու ապրի. դարձէք

Ամէնքը սրով սպաննուած անթլփատներ են.
Թէպէտ և անոնք կենդանւոց երկրին մէջ
իրենց վախը կու տային,
Սակայն գուբը լճնողներուն հետ իրենց ամօ-
թը կը կրեն.
Անիկա սպաննուածներուն մէջը դրուած է։
26 Մոսոք ու Թոբէլ և անոր բոլոր բազմու-
թիւնը հոն է,
Անոր գերեզմաններըը իր բոլորտիքն է.
Ամէնքը սպաննուած՝ սրով ինկած են,
Անոնք Հսրով սպաննուած անթլփատներ են,
Ամէնքը Հսրով սպաննուած անթլփատներ են,
Թէպէտև անոնք կենդանւոց երկրին մէջ
իրենց վախը կու տային։
27 Եւ անոնք անթլփատներէն կիյնող զօրաւոր-
ներուն հետ պիտի չպառկին,
Որոնք իրենց պատերազմական դէնքերովը
դերեզմանը իջան,
Ու իրենց սուրերը իրենց դլուխներուն տակը
դրին.
Սակայն անոնց անօրէնութիւնները իրենց ա-
կռաներուն վրայ պիտի ըլլայ,
Թէև անոնք կենդանւոց երկրին մէջ զօրա-
ւորներուն ահարկութիւնն էին։
28 Եւ դուն անթլփատներուն մէջը պիտի կոտ-
րուիս,
Ու սրով սպաննուածներուն հետ պիտի պառ-
կիս։
29 Էդոմ, անոր թագաւորները ու բոլոր իշ-
խաններըը հոն են,
Որոնք իրենց զօրութեամբը սրով սպաննուած-
ներուն հետ դրուած են.
Անոնք անթլփատներուն հետ
Ու գուբը լճնողներուն հետ կը պառկին։
30 Հիւսիսի բոլոր իշխաններըը և բոլոր Սի-
դոնացիք հոն են,
Որոնք սպաննուածներուն հետ իջան.
Անոնք իրենց ահարկութեամբը իրենց զօրու-
թիւնէն կ'ամչնան,
Եւ անոնք սրով սպաննուածներուն հետ ան-
թլփատ կը պառկին,
Ու գուբը լճնողներուն հետ իրենց ամօթը կը
կրեն։

31 Փարաւոն զանոնք պիտի տեսնէ
Եւ իր բոլոր բազմութեանը համար Հպիտի
մխիթարուի,
Փարաւոն ու իր բոլոր զօրքը որ սրով սպան-
նուեցան,
Կ'ըսէ Տէր ԵՀովան։
32 *Քանզի կենդանւոց երկրին մէջ իմ վախս
դրի,
Եւ՝ անիկա անթլփատներուն մէջ սրով բա-
պանուածներուն հետ պիտի պառկի,

ե Գէն. ժ. 2։ Գէն. խ. 15։ լբ. 2։
զ Եսա. ժգ. 15։
է Գէն. ժ. 19։ Ես. ժգ. 4, 18։ Եսթ. ը. 3։ ժգ. 4, 18։ Ասղ. բ. 16։ Գէն. գ. 7։
ը Եսա. ժ. 31։ ժգ. 9։ 10։ Եսթ. ը. 3։
թ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
ժ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
ժա Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
ժբ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
ժգ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
ժդ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
ժե Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
ժզ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
ժէ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
ժը Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
ժթ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
ի Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
իա Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
իբ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
իգ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
իդ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
իե Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
իզ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
իէ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
իը Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
իթ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
լ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
լա Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
լբ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
լգ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
լդ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
լե Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
լզ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
լէ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
լը Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
լթ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
խ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
խա Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
խբ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
խգ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
խդ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
խե Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
խզ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
խէ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
խը Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
խթ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
կ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
կա Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
կբ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
կգ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
կդ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
կե Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
կզ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
կէ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
կը Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
կթ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
լ Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։
լա Գէն. ժ. 10։ ժգ. 2։

դարձէք ձեր չար ճամբաներէն, վասն զի ի՛նչ-
չո՞ւ մեռնիք, ալ Իսրայէլի տունը։
12 Եւ դուն, որդի մարդոյ, քու ժողովուր-
դիդ որդւոցը ըսէ, Արդարին արդարութիւ-
նը՝ անոր յանցանք ըրած օրը զանիկա պիտի
չազատէ. ու ամբարշտին ամբարշտութիւնը՝
ինք ամբարշտութենէն դարձած օրը իրեն
դժուարանք պիտի չըլլայ. ոչ ալ ար-
դարը մեղք գործած օրը իր արդարու-
13 թի կրնայ ապրիլ։ Երբոր ես արդարին ըսած
եմ անշուշտ պիտի ապրի. ու ի՛նքնիկա իր ար-
դարութեանը ապաւինելով անօրէնութիւն ը-
նէ, անոր բոլոր արդ արութիւնը պիտի չյիշուի,
հապա անիկա իր ըրած անօրէնութեանը մէջ
14 պիտի մեռնի։ Ու երբոր ամբարշտին ըսած եմ
թէ անշուշտ պիտի մեռնիս, ու անիկա իր
մեղքէն դառնայ և իրաւունք ու արդարու-
15 թիւն ընէ. Ան ամբարիշտը գրաւը կու տայ
— յափշտակածը հատուցանէ, և անօրէնու-
թիւն չընելով՝ կենդանի կանոններուն համեմատ
քալէ, անիկա անշուշտ պիտի ապրի, պիտի
16 չմեռնի. Անոր գործած բոլոր մեղքերը իրեն
դէմ պիտի չյիշուին. անիկա իրաւունք ու
արդարութիւն ըրաւ, անշուշտ պիտի ապրի։
17 Եւ քու ժողովուրդիդ որդիքը կ՚ըսեն թէ
Տէրոջը ճամբան ուղիղ չէ. սակայն իրենց ճամ-
18 բան է որ ուղիղ չէ։ Երբոր արդարը իր ար-
դարութենէն դառնայ ու անօրէնութիւն ընէ,
19 անիկա անոր մէջը պիտի մեռնի։ Ու երբոր
ամբարիշտը իր ամբարշտութենէն դառնայ և
իրաւունք ու արդարութիւն ընէ, անիկա ա-
20 նոնցմով պիտի ապրի։ Բայց դուք կ՚ըսէք թէ
Տէրոջը ճամբան ուղիղ չէ. ես ձեր ամէն մէ-
կուն դատաստանը իր ճամբաներուն համեմատ
պիտի տեսնեմ, ով Իսրայէլի տունը։
21 Ու եղաւ որ մեր գերութեանը երկոտա-
սաներորդ տարին՝ տասներորդ ամսուն հին-
գերորդ օրը Երուսաղէմէն ազատուածին մէկը
ինծի եկաւ ու ըսաւ, Քաղաքը զարնուեցաւ։
22 Եւ ան ազատուածը չեկած՝ երեկոնէն Տէ-
րոջը ձեռքը իմ վրաս եղաւ, ու իմ բերանս
բացաւ մինչև որ առաւօտուն անիկա ինծի
եկաւ, ու երբոր բերանս բացուեցաւ՝ ալ համր
չէի։
23 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
24 Որդի մարդոյ, այս Իսրայէլի երկրին հաւա-
քանվներուն բնակիչները կը խօսին ու կ՚ըսեն,
Աբրահամ մէկ հոգի մին էր, ու երկիրը ժա-
ռանգեց. մենք որ շատեր ենք՝ երկիրը

25 մեզի ժառանգութիւն տրուեցաւ։ Ասոր հա-
մար ըսէ անոնց, Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ.
Դուք արիւնով կ՚ուտէք, ու դէպ ի ձեր կուռքերուն կը վերցնէք, և արիւն կը
26 թափէք. ու երկիրը պիտի ժառանգէ՞ք։ Դուք
ձեր սուրերուն կ՚ապաւինիք, պղծութիւն կը-
նէք, ու ամէն մէկը իր ընկերին կինը
կը պղծէ. ու երկիրը պիտի ժառանգէ՞ք։
27 Անոնց այսպէս ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս
կ՚ըսէ. Ես կենդանի եմ՝ որ անապրանքներուն
մէջ եղողները սրով պիտի ինկնան, ու դաշտին
երեսը եղողները գազաններուն կերակուր
ըլլալու պիտի տամ, և բերդ երուն ու քա-
րայրներուն մէջ եղողները ժանտախտով պի-
28 տի մեռնին. Ու երկիրը բոլորովին ամայի
պիտի ընեմ, և անոր զօրութեանը հպար-
տութիւնը պիտի կոտրուի. Իսրայէլի լեռներն
ալ ամայի պիտի ըլլան, և անոնց միջնէն անցնող
29 պիտի չըլլայ։ Ու երբոր երկիրը բոլորովին
ամայի ընեմ իրենց ըրած բոլոր գարշութիւն-
ներուն համար, պիտի գիտնան թէ ես եմ
Տէրը։
30 Եւ դուն, որդի մարդոյ, քու ժողովուրդիդ
որդիքը պատերուն քովը ու տուներուն դուռ-
ները քու վրայդ խօսակցութիւն կ՚ընեն, և
իրարու՝ Եկէք մարդ իր եղբօրը կը դիմաց
ու կ՚ըսէ, Հիմա եկէք ու լսեցէք թէ ինչ է
31 Տէրոջմէ եկած խօսքը։ Անոնք ժողովուրդին
գալուն պէս քեզի կու գան, ու ժողու-
չեզ իմ ժողովուրդիս պէս կը նստին, և քու
խօսքերդ կը լսեն, բայց զանոնք չեն ըներ.
Վասն զի անոնք իրենց բերնովը հաճութիւն
կը ձևացընեն, Բայց Սրտերնին իրենց ագա-
32 հութեանը եանէն կ՚երթայ։ Եւ ահա դուն
անոնց՝ քաղցրաձայն ու հմուտ նուագածուի
մը պէսօրժելի երգին պէս ես, որ քու խօս-
քերդ կը լսեն, բայց զանոնք չի դործ չեն
33 դներ։ Ահակայն երբոր ասիկա ըլլայ, (ահա
պիտի ըլլայ,) անասունը Սպիտի դիտնան թէ
իրենց միջը մարգարէ կար։

ԳԼ. ԼԴ

1 Հովիներուն յանդիմանութիւն մը։ 7 Աստուծոյ գաւառա-
նը անոնց դէմ. 11 իր հօտին վրայ անկացած խնամքը. 20
Գրխատամի խոգաւորութիւնը։

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե-
2 լով, Որդի մարդոյ, Իսրայէլի հովիւներուն
դէմ մարգարէութիւն ըրէ, մարգարէութիւն

Մատ. գ. 9։ Ցովհ. ե. 39։
3 Ծն. ի. 4։ Դան. է. 10։ ժի. 26։ ԲՕր. ժբ. 16։
4 Ելեմ. ի. 6, 7։ Դատ. ժ. 8։
5 Դան. ժ. 5։ Ես. ժ. 22։
6 Ես. ժ. 20։ Գործ. է. 23։
7 Ես. ժ. 22։
8 Ես. ժ. 20։ Գործ. է. 23։
9 Ես. ժ. 22։
10 Ես. ժ. 17։ Ես. ժ. 22։
11 Ես. ժ. 20։ Գործ. է. 23։
12 Ես. ժ. 17։ Ես. ժ. 22։
13 Ես. ժ. 20։ Գործ. է. 23։
14 Ես. ժ. 20։ Գործ. է. 23։
15 Ես. ժ. 20։ Գործ. է. 23։
16 Ես. ժ. 20։ Գործ. է. 23։
17 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։
18 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։
19 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։
20 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։
21 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։
22 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։
23 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։
24 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։
25 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։
26 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։
27 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։
28 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։
29 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։
30 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։
31 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։
32 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։
33 Ես. ժ. 17։ Գործ. է. 23։

բրէ ու անոնց ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ
Հովիւներուն. Վայ Իսրայէլի հովիւներուն
որոնք ինքզինքնին կ՚արածեն. Հովիւները
3 հօտը արածելու չէ՞ն։ Դուք ճարպը կ՚ու-
տէք ու բուրդը կը հագնիք. Դեբը կը մոր-
4 թէք, բայց հօտը չէք արածեր։ Տկարները
չուժոյցուցիք, ու հիւանդները չբժշկեցիք,
և կոտրածը չփաթթեցիք, ու մոլորածը չդար-
ձուցիք, և կորսուածը չփնտուեցիք. Հապա
դրշնութեամբ ու խստութեամբ անոնց վրայ
5 տիրեցիք։ Եւ անոնք հովիւ չունենալուն
համար ցրուեցան, ու ցրուելով՝ դաշտի
6 բոլոր գազաններուն կերակուր եղան։ Իմ ո-
չխարներս ամէն լեռներու վրայ ու ամէն բար-
ձր բլուրներու վրայ մոլորեցան, և իմ ոչխար-
ներս բոլոր երկրի երեսին վրայ ցրուեցան,
ու խնդրող չկայ ու փնտռող չկայ։
7 Անոր համար, ով հովիւներ, Տէրոջը խօսքը
8 մտիկ ըրէք. Ես կենդանի եմ, կ՚ըսէ Տէր Ե-
հովան, որովհետև հովիւ չըլլալուն համար
իմ հօտս յափշտակուեցաւ, ու իմ ոչխարներս
դաշտի բոլոր գազաններուն կերակուր եղան.
և իմ հովիւներս իմ ոչխարներս չփնտռեցին,
ու հովիւները ինքզինքնին արածեցին ու իմ
9 հօտս չարածեցին. Անոր համար, ով հովիւներ,
10 Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք. Տէր Եհովան այս-
պէս կ՚ըսէ. Ահա ես հովիւներուն դէմ եմ,
ու իմ ոչխարներս անոնց ձեռքէն պիտի պա-
հանջեմ, և զանոնք ոչխար արածելէն պիտի
արգիլեմ. ու հովիւները էևս այլևս ալ ինքզինք
պիտի չարածեն. ու իմ ոչխարներս անոնց
բերնէն պիտի հանեմ, որպէս զի ևս այլևս ալ
անոնց կերակուր ըլլան։
11 Վասն զի Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ահա
ես ինքնին իմ ոչխարներս պիտի խնդրեմ ու
12 պիտի փնտռեմ։ Ինչպէս որ հովիւը՝ երբոր իր
ցրուած ոչխարներուն մէջը կը գտնուի, իր
հօտը կը փնտռէ, այնպէս ալ ես իմ ոչխարներս
պիտի փնտռեմ ու պիտի ազատեմ զանոնք
ամէն տեղերէն, ուր որ ամպի ու մառախուղի
13 օրը ցրուեցան. Եւ կանոնք ժողովուրդներէն
պիտի հանեմ, ու զանոնք երկիրներէն պիտի
ժողվեմ, ու զանոնք իրենց երկիրը պիտի բե-
րեմ, և զանոնք Իսրայէլի լեռներուն վրայ,
ձորերու մէջ ու երկրին ամէն բնակուելու
14 տեղերուն պիտի արածեմ. Զանոնք ազէկ
արօտի մէջ պիտի արածեմ, ու անոնց փա-

Ես. ի. 1։ Զաք. ժա. 17։
Ես. ծգ. 11։ Զաք. ժա. 16։
Կամ՝ կամքը
Ես. ծգ. 26։ Միք. գ. 1, 2, 3։ Զաք. ժա. 5։
Ես. ի. 23։ Զաք. ժա. 16։
Ես. ի. 6։ Ժէ. 8։
Ես. ժբ. 5։ Գաղ. ե. 11, 13, 21։
Ես. ժբ. 22։
Ես. ի. 20։ Գաղ. ժբ. 23, 29։
Գաղ. ժբ. 26, 27։
Ես. ի. 17։ Գաղ. ժբ. 29։
Գաղ. ի. 6։ Ես. ի. 6, 9։
Գաղ. ժբ. 6։ Ես. ի. 11։
Ես. ի. 24։
Գաղ. լի. 4։
Դատ. գ. 2։ Սաթագ. ի. 4։
Գաղ. ժգ. 6։
Ելեմ. ի. 2, 6։ Գաղ. լգ. 34։ 35։
Գաղ. է. 24։ Ես. ի. 21։ Ես. ի. 7։
Գաղ. գ. 2։ 3։ 6։
Ես. ի. 13։
Գաղ. ժգ. 1։ Ես. ի. 1։
Սաղ. ծի. 36։
Գաղ. լգ. 21, 28։
Ես. ծգ. 9։ Ելեմ. ժբ. 9։ Ես. ի. 8։
Ես. ի. 6։
Ես. ի. 10։
Գաղ. գ. 18։ Եբբ. ժգ. 17։
Ես. ի. 2, 8։
Գաղ. լ. 3։ Ճամփ. բ. 3։
Ես. կե. 9, 10։ Ելեմ. իգ. 3։ Գաղ. իբ. 25։ լգ. 21, 22։
Սաղ. իգ. 2։
Ելեմ. լգ. 12։
Տես Ես. ի. 4։ Ես. ի. 11։ Միք. գ. 6։ Մատ. ժբ. 11։ Մարբ. բ. 17։ Դատ. լ. 52։
Ես. ժ. 16։ Անմեղ. գ. 1։
Ելեմ. լ. 9։ Գաղ. լե. 24։ 25։ Ովս. գ. 5։
Ես. ի. 30։ Ելեմ. իբ. 45։ Գաղ. լե. 27։
Գաղ. լե. 23։ Դատ. ժ. 32։ 33։
Գաղ. լե. 26։
Դատ. իգ. 6։ Ես. ժ. 6—9։ լե. 9։ Ովս. բ. 18։
Ես. ի. 28։ Ելեմ. իգ. 8։
Ես. ծգ. 7։ Գաղ. ի. 40։
Դան. ժբ. 2։ Ես. ժի. 24։ Զաք. բ. 13։
Դատ. իգ. 4։
Սաղ. կբ. 9։ Մատ. գ. 10։
Դատ. իգ. 4։ Սաղ. ձե. 12։ Ես. գ. 3։

րը իրենց պատուղը պիտի տան, ու երկիրը իր բերքը պիտի տայ, և անոնք իրենց երկրին վրայ ապահովութեամբ պիտի բնակին. ու երբոր [a]անոնց լուծին կապերը կոտրեմ, ու [b]զանոնք իրենց ծառայեցնողներուն ձեռքէն ազատեմ, պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։
28 Եւ անոնք ալ [c]ազգերէն պիտի չյափշտակութիւն, ու երկրին գազանները զանոնք պիտի չուտեն. այլ [d]ապահովութեամբ պիտի բնակին, ու վախցընող մը պիտի չըլլայ։ Եւ
29 բնակին, ու վախցընող մը պիտի չըլլայ։ Եւ անոնց [e]մէկ անուանի տունկ մը պիտի բուսցընեմ, ու մէյմըն ալ երկրին վրայ սովով պիտի չտապառնին, [f]ու մէյմըն ալ ազգերէն նա-
30 խատինք պիտի չկրեն։ Եւ պիտի գիտնան թէ [g]ես անոնց Տէր Աստուածը անոնց հետ եմ, ու անոնք իսրայէլի տունը իմ ժողովուրդս են, կ'ըսէ Տէր եհովան։
31 Եւ դուք իմ [h]ոչխարներս՝ իմ արօտիս ոչխարները՝ մարդիկ էք, — ես ձեր Աստուածն եմ՝ կ'ըսէ Տէր եհովան։

ԳԼ· ԼԵ

1—15 Սկէր լեռանը բնակիչներուն դատաստանը՝ իսրայէլը ամբնուն համար։

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը [i]ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, [j]երեսդ [k]Սկէր լեռանը վրայ դարձուր ու [l]անոր դէմ մարգարէութիւն ըրէ,
3 եւ անոր ըսէ, Տէր եհովան այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես քեզի դէմ եմ, ով Սկէր լեռ, ու [m]իմ ձեռքս քու վրադ պիտի երկնցնեմ, ու
4 քեզ բոլորովին ամլոյ պիտի ընեմ. [n]քու քաղաքներդ աւերակ պիտի ըլլան, և դուն ամլոյ պիտի ըլլաս, ու պիտի գիտնաս թէ ես եմ Տէրը։
5 [o]Վասնզի դուն [p]հնութենէդ սաստկութիւն ունեցար, ու իսրայէլի որդիքը՝ անոնց պատահմանն ժամանակը, [q]անօրէնութեան ժամանակը լրանալուն՝ սուրին ձեռքը մատնեցիր,
6 Ասոր համար ես կենդանի եմ, կ'ըսէ Տէր Եհովան, որ քեզ արիւնի մէջ պիտի դնեմ, և արիւնը քեզ պիտի հալածէ. [r]դուն արիւներ չատնելուդ համար՝ արիւնը քեզ պիտի հալածէ։
7 Ծէ։ Ու Սկէր լեռը բոլորովին ամլոյ պիտի ընեմ, և [s]անկէ անցնողը ու դարձողը պիտի կտրեմ. [t]Ու անոր լեռները իր սպաննուածներովը պիտի լեցընեմ. քու բլուրներուդ վրայ, քու հովիտներուդ մէջ ու բոլոր ձորերուդ
9 մէջ սրով սպաննուածներ պիտի իյնան։ [u]Քեզ

[a] Ղեւ· իզ· 13· եմեմ· ը· 20։
[b] Ելեմ· իե· 14։
[c] Տես հմր· 8· Գէ· լզ· է։
[d] Հմր· 25։ Ելեմ· Լ· 10· իզ· 27։
[e] Ես· ժա· 1։ Ելեմ· իգ· 5։
[f] Գէ· լզ· 3, 6, 15։

[g] Ա՛մ· 24։ Գէ· լի· 27։
[h] Սպզ· Ա· 3։ Յովհ· ժ· 11։
[i] Գէ· ը· 14։
[j] Ը Օր· ը· 5։
[k] Ելեմ· իզ· 7, 8։ Գէ· իե· 12։ Ա՛մոս· ա· 11։ Աբդ· 10, ես։

[l] Գէ· ղ· 2։
[m] Գէ· ե· 14։
[n] Գէ· իե· 15։
[o] Սպզ· Ա՛ի· 7։ Գէ· իա· 25, 29։ Տես Դան· թ՛· 26։ Աբդ· 11։
[p] Սպզ· Ա՛ի· 17։

[q] Դան· է· 6։ Գէ· իթ՛· 11։
[r] Գէ· լա· 12։ լբ· 5։
[s] Ելեմ· իզ՛· 17, 18։ Հմր· 4։ Գէ· իե· 13։ Մ՛ած· ա· 3, 4։ Կամ չնորհազանի։
[t] Գէ· ղ· 7։ է· 4, 9։ լզ· 11։
[u] Սպզ· Ա՛ի· 4· 12։

[v] Գէ· լզ· 5։ Աբդ· 13։
[w] Սպզ· իա՛ը· 1· 3։ Ա՛ը· 13, 14։ Տես գէ· իա՛ը· 35։
[x] Մ՛ած· է· 2։ Յով՛· բ· 13։
[y] Ա՛ը՛ած· բ· 3։ Յայտ· ժգ· 6։
[z] Ես· կէ· 13, 14։

[a] Ա՛ը՛ած· 12· 15։
[b] Հմր· 3, 4։

[c] Գէ· ղ· 2· 3։
[d] Գէ· իե· 3։ իզ· 8։
[e] Գէ· լի· 10։
[f] Ը Օր· իբ· 37։ Գ թագ· իի· 7։ Ա՛ը՛ած· բ· 15։ Դան· ի՛· 38։

ու պղծեց Թագուած քաղաքներուն՝ որոնք չընկալաւ ազգերուն միացորդին [a]յափշտակութիւն
5 Թիւն ու հնախաոնէք եղած են, Ա՛նոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Մնացած ազգերուն համար ու բոլոր Եդովմին համար [b]անշուշտ իմ նախանձիս կրակովը խօսեր եմ, վասն զի անոնք բոլոր սրտի ուրախութեամբ ու հոգիի հպարտութեամբ իմ երկիրս իրենց ժառանգութիւն ըլլալու որոշեցին, որ զանիկա աւարի պէս յափշտակեն։
6 Ա՛նոր համար իսրայէլի երկրին վրայ մարգարէութիւն ըրէ, և լեռներուն ու բլուրներուն, ձորերուն ու հովիտներուն ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Դուք [c]ազգերէն նախատինք կրեցուդ համար՝ ահա ես իմ նախանձոս ու իմ բարկութեամբս խօսեցայ։
7 Ա՛նոր համար Տէր եհովան այսպէս կ'ըսէ. Ես [d]իմ ձեռքս վերցուցի՝ որ ձեր բոլորտիքը եղող ազգերը իրենց ամօթդ իրենք պիտի կրեն։
8 բեն։ Բայց դուք, ով իսրայէլի լեռներ, ձեր ոստերը պիտի երիցնցընէք, ու իմ ժողովուրդս իսրայէլին համար ձեր պտուղները պիտի բերէք, վասն զի անոնք մօտերս պիտի գան։
9 Քանզի ահա ես ձեր կողմէն եմ ու ձեզի պիտի դառնամ, և դուք պիտի մշակուիք ու պիտի
10 սերմանուիք. Ու ձեր վրայ մարդիկ՝ բոլոր իսրայէլի տունը՝ ամէնը պիտի չատցընեմ. ու քաղաքները պիտի բնակուին և [e]աւերակները
11 պիտի չշինուին։ Ու [f]ձեր վրայ մարդը ու անասունը պիտի չատցընեմ, և անոնք պիտի չատնան ու պտղաբեր պիտի ըլլան. և ձեր առջի կացութեանցը պէս ձեզ պիտի բնակեցընեմ, ու ձեր առջի վիճակէն աւելի ապէկ պիտի ընեմ ձեզ. [g]ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։
12 Եւ ձեր վրայ մարդիկ՝ իմ ժողովուրդս իսրայէլը պիտի պտըտցընեմ, [h]ու անոնք քեզ պիտի ժառանգեն, և դուն անոնց ժառանգութիւնը պիտի ըլլաս, ու ալ զանոնք [i]պիտի չպատառես։
13 Տէր եհովան այսպէս կ'ըսէ. Որովհետեւ ձեզի համար կ'ըսեն թէ [j]դուն մարդակեր
14 էիր ու ազգիդ ապատեցիր. Անոր համար ալ մարդ պիտի չուտես, ու ալ ազգիդ ալ քու ազգերդ պիտի չպատռես, կ'ը-
15 սէ Տէր Եհովան։ [k]Ես քու մէջդ ալ ազգերը նախատինքը լսել պիտի չտամ, ու ազգերուն նախատինքը ալ պիտի չկրես, և քու ազգերդ ալ պիտի չպատռես, կ'ըսէ Տէր Եհովան։
16 Եւ Տէրոջը խօսքը [l]ինծի եղաւ՝ ըսելով,

[a] Գէ· լէ· 28։
[b] Սպզ· հմ· 4։
[c] Ը Օր· գ· 24։ Գէ· իը· 19։
[d] Գէ· լե· 10, 12։
[e] Սպզ· ա՛ի· 3։ Գէ· լէ· 28։ Հմր· 13։
[f] Գէ· ղ· 7։ է· 4, 9։ լզ· 11։
[g] Սպզ· ժգ· 4· 12։

[h] Հմր· 33։ Ես· ծգ· 12։ կա· 4։ Ա՛մո· իմ· 14։
[i] Ելեմ· լա· 27։ լէ· 13։
[j] Գէ· լե· 3։ լէ· 6· 13։
[k] Աբդ· 17։ ևս։
[l] Երէ· անպատակ պիտ·

[a] Գէ· է· 3։ ժը· 30։ լճ՛· 24։
[b] Տես Ես· ծբ· 5։ Հաւմ՛· բ· 24։
[c] Գէ· ի· 9։ 14։
[d] Սպզ· ա՛ի· 8։
[e] Գէ· ի· 41։ իբ· 22։
[f] Գէ· լէ· 13։ լճ· 21։

[g] Ելբր· ժ· 22։
[h] Ելբր· լէ· 8։
[i] Ելեմ· լբ· 38։ Գէ· ժա· 19։
[j] Գէ· ժա· 19։ լճ· 14։
[k] Գէ· իբ· 23։ լճ· 25։

[l] Ելեմ· լ· 22։ Գէ· ժա· 20։ լճ· 27։
[m] Մ՛ած· ա· 21։ Հաւմ՛· ժա· 28։
[n] Տես Սպզ· ա՛ի· 16։
[o] Գէ· լէ· 22։
[p] Գէ· լէ· 27։

31 չկրէք ։ Ու ՙձեր դէշ ճամբաներըը և անբարի
գործքերը պիտի յիշէք , ու ՙձեր անօրէնու-
թեանցը համար և ձեր պղծութեանցը համար
32 դուք ձեր անձերէն պիտի զզուիք ։ ՙՁէ թէ
ձեզի համար կ՚ընեմ ՙ՚՚՚ , կ՚ըսէ Տէր ԵՀՈ-
ՎԱՆ , ձեզի յայտնի ըլլայ ։ ձեր ճամբաներէն
ամչցէք ու պատկառեցէք , ով իսրայէլի տուներ ։
33 Տէր ԵՀովան այսպէս կ՚ըսէ ։ Ան օրը որ ձեր
բոլոր անօրէնութիւններէն ձեզ մաքրեմ , քա-
ղաքները մարդաբնակ պիտի ընեմ , ՙու աւե-
րակները պիտի չմնան ։ 34 եւ ան ամայացած
երկիրը՝ ամէն անցնողին աչքերուն առջեւ
35 ամայի ըլլալուն տեղը՝ պիտի մշակուի ։ Ու պի-
տի ըսեն , Ա՛ս ամայացած երկիրը ՙեդեմի
դրախտին պէս եղաւ . և աւերակ , ամայի ու
փլած քաղաքները պարսպաւոր ու մարդա-
36 բնակ եղան ։ Ու ձեր բոլորտիքը մնացած
ազգերը պիտի գիտնան թէ ես Տէրս փլած-
ները կը չինեմ , -- ամայացած ՙէղէզը կը սրն-
կեմ . ՙես Տէրս խօսեցայ ու պիտի կատարեմ ։
37 Տէր ԵՀովան այսպէս կ՚ըսէ ։ Իսրայէլի *տա-
նը ինդրուած ալ պիտի ընդունիմ ,՚՚ որ
անոնց ասիկա ընեմ . անոնց մարդիկը ՙՀօտի
38 պէս պիտի չաւելցնեմ ։ Սուրբ Հօտին պէս՝
Երուսաղէմի հանդիսաւոր տօներուն Հօտին պէս՝
աւերած քաղաքները մարդոց Հօտերով այնպէս
լեցուն պիտի ըլլան . ու պիտի գիտնան թէ
ես եմ Տէրը ։

ԳԼ · ԼԲ

1 Զօրացած ոսկորներուն յարութիւնն առնելով՝ 11 Իսրայէլի
մեռած յոյսը կը կենդանանայ ։ 15 Երկու փայտերուն միանա-
լովը 18 կը յայտնուի Իսրայէլին միաձուլութիւնը Քրիստոսին
հետ ։ 20 Քրիստոսի Թագաւորութեանը վերաբերեալ խոստում-
ներ ։

1 ՙՏէրոջը ձեռքը իմ վրաս եղաւ , և ՙ՚Տէրը
զիս Հոգիով՚՚ հանեց ու զիս դաշտին մէջը
2 դրաւ , և անկիւս ոսկորներով լեցուն էր . Ու
զիս անոնց քովերէն պտըտցուց չորս կողմս .
և ահա անոնք դաշտին երեսին վրայ խիստ
չատ էին , և ահա անոնք խիստ չորցած էին ։
3 Ու ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ , ասո՞ոսկոր-
ները կրնա՞ն կենդանանալ . ու ըսի , Ով Տէր
4 ԵՀովայ , ՙդուն դիտես ։ Եւ ինծի ըսաւ , Ա՛ս
ոսկորներուն վրայ մարգարէութիւն ըրէ ու
անոնց ըսէ , Ով չորցած ոսկորներ , Տէրոջը
5 խօսքը մինակ ըրէք ։ Այսպէս կ՚ըսէ Տէր ԵՀո-
վան ասո՞ոսկորներուն ։ Ահա ես ՙձեր մէջը
հոգի պիտի դնեմ , ու պիտի կենդանանաք .
6 Եւ ձեր վրայ ջիղեր պիտի դնեմ , ու ձեզ մի-

ասով պիտի պատեմ , ու ձեզ մորթով պիտի
ծածկեմ , և ձեր մէջը չունչ պիտի դնեմ , ու
պիտի կենդանանաք . և ՙպիտի դիտնաք թէ
ես եմ Տէրը ։
7 Ու ես մարգարէութիւն ըրի՝ ինչպէս որ ին-
ծի հրամայուեցաւ . ու մարգարէութիւն ըրա-
ծիս պէս ձայն մը եղաւ . և ահա շարժում մը
եղաւ , ու ոսկորները չուխ-չուխ մօտեցան՝ ոսկորը
8 իր ոսկորին ։ Եւ տեսայ որ ահա անոնք ջի-
ղերով ու միսով պատեցան , ու վրանին մոր-
թով ծածկուեցան , բայց անոնց մէջը չունչ
9 չկար ։ Ան ատեն ինծի ըսաւ , Շունչին մար-
գարէութիւն ըրէ , մարգարէութիւն ըրէ , որ-
դի մարդոյ , ու չունչին ըսէ , Տէր ԵՀովան
այսպէս կ՚ըսէ ։ ՙՈվ չունչ , չորս հովերէն և-
կո՛ւր , ու սա սպանուածներուն վրայ փչէ որ
10 կենդանանան ։ Ես ես մարգարէութիւն ըրի՝
ինչպէս որ ինծի հրամայեց , ՙու չունչը անոնց
մէջը մտաւ , ու կենդանացան և իրենց ոտ-
քերուն վրայ կայնեցան , -- խիստ մեծ զօրք
մը եղ՚՚ ։
11 Եւ ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ , սա ոսկոր-
ները բոլոր Իսրայէլի տունն է . ահա անոնք
կ՚ըսեն , ՙՄեր ոսկորները չորցան ու մեր յոյսը
12 կորսուեցաւ . մենք կորսուած ենք ։ Անոր հա-
մար մարգարէութիւն ըրէ ու անոնց ըսէ ,
Տէր ԵՀովան այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես ՙձեր
գերեզմանները պիտի բանամ , ու ձեր գե-
րեզմաններէն ձեզ պիտի հանեմ , ով իմ ժո-
ղովուրդս , և ՙձեզ Իսրայէլի երկիրը պիտի
13 բերեմ ։ Ու երբոր ձեր գերեզմանները բա-
նամ , ու ձեզ ձեր գերեզմաններէն հանեմ ,
ով իմ ժողովուրդս , պիտի գիտնաք թէ ես
14 եմ Տէրը ։ Եւ իմ Հոգիս ձեր ներսի դին
պիտի դնեմ , ու պիտի կենդանանաք . ու ձեզ
երկրին մէջ ձեզ պիտի հանգստացնեմ , ու
պիտի գիտնաք ՙես ես Տէրս խօսեցայ ու ըս-
ի՚՚ , կ՚ըսէ Տէրը ։
15 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
16 Ու դուն , որդի մարդոյ , ՙքեզի մէկ փայտ մը
առ ու անոր վրայ գրէ , Յուդային համար ու
ՙանոր բնակընկերուն Իսրայէլի որդւոցը համար .
հապա մէկ ՙ՚՚ փայտ մը առ ու անոր վրայ
գրէ , Յովսեփի համար , Եփրեմին ու անոր
բնակընկերուն բոլոր Իսրայէլի տունը վրայով .
17 Եւ ՙզանոնք իրարու մօտեցուր , որ մէկ փայտ
18 ըլլան ու քու ձեռքիդ մէջը միանան ։ Ու
երբոր քու ժողովուրդիդ որդիքը քեզի խօսքն
ու ըսեն , ՙԻ՞նչ պիտի ըլլայ քեզի սա բաները
19 մեզի չե՞ս պատմեր ։ ՙԱնոնց ըսէ , Տէր ԵՀո-

ՎԱՆ այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես պիտի առնեմ
ՙՅովսեփին փայտը որ Եփրեմին ձեռքն է , ու
անոր բնակընկերները՝ Իսրայէլի ցեղերը , և զանոնք
անոր հետ Յուդային փայտին հետը
պիտի դնեմ , ու զանոնք մէկ փայտ պիտի ը-
նեմ , ու իմ ձեռքիս մէջը մէկ պիտի ըլլան ։
20 Եւ ան փայտերը՝ որոնց վրայ դուն պիտի գը-
րես , դանոնց աչքերուն առջեւ քու ձեռքիդ
21 մէջը ըլլան ։ Ու անոնց ըսէ , Տէր ԵՀովան այս-
պէս կ՚ըսէ . Ահա ես ՙԻսրայէլի որդիքը պիտի
առնեմ՝ ան ազգերուն մէջէն՝ ուր որ գացին , ու
զանոնք ամէն կողմէն պիտի ժողվեմ , ու զա-
22 նոնք իրենց երկիրը պիտի բերեմ . Եւ ՙզանոնք
երկրին մէջը Իսրայէլի լեռներուն վրայ մէկ
ազգ պիտի ընեմ , ու ՙանոնց ամենուն վրայ
մէկ Թագաւոր մը պիտի Թագաւորէ . ու մէյ-
մէնն ալ երկու ազգ պիտի չըլլան , ու մէյմէնն
ալ երկու Թագաւորութեան պիտի չբաժնուի
23 լի . ՙԵւ մէյմէն ալ իրենց կուռ քերպով ու
գարշելիներովը ու իրենց բոլոր յան-
ցանքներովը պիտի չպղծուին . ու ՙես անոնք
պիտի ազատեմ իրենց բոլոր բնակութիւննե-
րէն՝ որոնց մէջը որ իրենք մեզք գործեցին ,
և զանոնք պիտի սրբեմ . ու անոնք ինծի ժո-
ղովուրդ պիտի ըլլան , ես ալ անոնց Աստուած
24 պիտի ըլլամ ։ Եւ ՙանոնց վրայ իմ ծառաս
Դաւիթ Թագաւոր պիտի ըլլայ , ու համիքը
մէկ հովիւ պիտի ունենան . ՙնե իմ իրաւունք-
ներուս մէջ պիտի քալեն , ու իմ օրէնքներս
պիտի պահեն ու զանոնք պիտի կատարեն .
25 Եւ պիտի բնակին ան երկրին վրայ՝ որն որ իմ
Ծառայ Յակոբ տուի , որուն մէջ ձեր հայ-
րերը բնակեցան . ու անոր վրայ՝ իրենք ու
իրենց որդիքը և իրենց որդւոցը որդիքը հա-
ւիտեան պիտի բնակին . ու ՙիմ ծառաս Դա-
ւիթ յաւիտեան անոնց իշխան պիտի ըլլայ ։
26 Եւ անոնց հետ Խաղաղութիւն ուխտ պիտի
ընեմ , անիկա անոնց յաւիտենական ուխտ պի-
տի ըլլայ . և զանոնք պիտի տեղաւորեմ ու ՙպի-
տի չաւելցնեմ , և իմ ՙսրբարանս անոնց մէջը
27 պիտի դնեմ յաւիտեան ։ Ու ՙիմ խորանս ա-
նոնց քովը պիտի ըլլայ . և ես ՙանոնց Աս-
տուած պիտի ըլլամ , ու անոնք ինծի ժողո-
28 վուրդ պիտի ըլլան ։ Եւ իմ սրբարանս յա-
ւիտեան անոնց մէջը ըլլալով , ՙազգերը պիտի
գիտնան թէ ես եմ Տէրը որ ՙԻսրայէլը կը
սրբեմ ։

ԳԼ · ԼԸ

1 Գոգին քանակը ։ 8 ու անոր շուրջ գիտաւորութիւնը ։ 14 Ան-
ասնոց գաւառակը անոր գէմ ։

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
2 ՙՈրդի մարդոյ , ՙերեսդ Մագովգի երկիրը
եղող՝ Ռոսի , ՙՄոսոքի ու Թոբելի իշխանին՝
ՙԳոգին դարձուր , և անոր վրայով մարգա-
3 րէութիւն ըրէ , Ու ըսէ , Տէր ԵՀովան այս-
պէս կ՚ըսէ . Ահա ես քեզի դէմ եմ , ով Գոգ՝
4 Ռոսի , Մոսոքի ու Թոբելի իշխան ։ Ու ՙքեզ
պիտի դարձընեմ , և քու կզակներուդ կար-
ծր պիտի անցընեմ , ու քեզ -- քու բոլոր
զօրքդ պիտի հանեմ , ձիերը ու ձիաւորները՝
Համիքն ալ կատարեալ սպառազէն Հագուած . և վա-
հանաւորներուն ու ասպարաւորներուն մեծ
5 ժողովքը՝ ամէնն ալ սուր բռնող . Անոնց հետ
Պարսիկները , Եթովպացիները ու ՙՓութացի-
ները՝ ամէնն ալ ասպարաւոր ու սաղաւար-
6 տաւոր . Ն՚ե ՙԳոմէր ու անոր բոլոր գունդերը ,
՚Թորգոմայի տունը հիւսիսի ծայրերէն , ու անոր բոլոր գունդերը՝ շատ ժողո-
վուրդներ քեզի հետ պէտ հանէ ։
7 ՙՊատրաստ եղիր , և քեզ ու քու բովդ
ժողոված բոլոր ժողովներդ պատրաստէ , ու
8 դուն անոնց պահապան եղիր ։ ՙՇատ օրերէն
ետքը ՚՚քու զօրքերդ պիտի հանիւս ։՚՚ ետքի
տարիները պիտի գաս ան երկրին վրայ՝ որ
սաբէն ազատուած է , և ան ՙ՚՚ժողովուրդին վրայ՝
որ Հաս ազգերէն ժողովուած է ՙԻսրայէլի
լեռներուն վրայ՝ որոնք միանգամայն աւերակ
էին . բայց անիկա ազգերէն ելած ըլլալով ,
համիքը ապահովութեամբ պիտի բնակին ։
9 իսկ դուն Սիրբիկի պէս պիտի ելլես գաս ,
երկիրը ծածկելու համար համիքն պէս պիտի
ըլլաս , դուն և քու բոլոր գունդերդ ու շատ
ժողովուրդներ քեզի հետ ։
10 Տէր ԵՀովան այսպէս կ՚ըսէ ։ Ան օրը պիտի
ըլլայ որ քու միտքդ բաներ պիտի դան , ու
11 չար խորհուրդ մը պիտի մտածես ։ Ու պիտի
ըսես , Պարսպաւոր գեղերուն երկիրը ելլեմ ,
հանդարտութեան մէջ եղողներուն՝ հապահո-
վութեամբ բնակողներուն վրայ երթամ . անոնց
ամէնը անպարիսպ ՙեղ՚՚՚ կը բնակին , և նե-
12 ղեր ու դռներ չունին ։ Որ աւար յափշտա-
կես և կողոպուտ կողոպտես , և քու ձեռքդ
ՙբնակուած աւերակներուն վրայ՝ ՙու ազգե-
րէն ժողովուած և խաշինք ու ապրանք ստա-

ա ԳԼ · ԺԳ · 61 · 63 ։
բ ՂՀ · ԻԳ · 39 · ԳԼ · Զ · 9 · ԻՀ · 43 ։
գ Օր · ԻՀ · 5 · Հմր · 22 ։
դ Հմր · 10 ։
ե Ես · Ծտ · 3 · ԳԼ · ԻԲ · 13 · ՃՀԼ · Ր · 3 ։
զ ԳԼ · Ժէ · 24 · ԻԲ · 14 · ԼԸ · 25 ։
է Եզէ · ասելնին ալ պիտի փնտռտիս · Տէս գԼ · ԺԳ · 3 ։
ը Հմր · 10 ։
— թ ԳԼ · ա · 3 ։
ժ ԳԼ · գ · 14 · Ը · 3 · Ժ · 24 · Դ.ես · գ · 1 ։
ի Կամ Տէրոջը Հագիւ գիտ
ժա Ր Օր · Լ · 39 · ա թիւգ · Ր · 6 · ՃՀԼ · Է · 21 · Հռովմ · գ · 17 · Ր Կոր · ա · 9 ։
ժբ Ես · ԻԹ · 14 ։
ժգ Ես · Ղգ · 19 · ՈՀ · Ժ · 14 ։
ժդ ԳԼ · ԼՂ · 24 · Հմր · 23 ։
ժե ԳԼ · ԼՂ · 27 ։
ժզ Կամ ԻԿ ես եմ Տէրը · ես խօսեցայ ու պիտի կատա-
ժէ Ես ՓԹա · Ժէ · 9 · ԻԲ · 10 · Ժէ · 9 · Լ · 31 · 18 ։
ժը Տէս Հմր · 23 · 24 ։
ժթ Ր ՄՇ · Ժ · 9 ։
ի Ջաք · Ժ · 6 ։
ի Սապ · ՃԻ · 3 · Ես · Ծէ · 3 · ԵրԼՂ · Լ · 40 · 3 · ԳԼ · ԼՂ · 25 ։
ի ԳԼ · ԼՂ · 24 ։
ի ԳԼ · ԼՂ · 28 ։
ի Ես · Կ · 21 · Յովէլ · գ · 20 · Ամովս · Ի · 15 ։
ի Հմր · 24 · Յովէլ · Ժ · 34 ։
ի Սապ · ՃԻ · 3 · Ես · Ծէ · 3 · ԵրԼՂ · Լ · 40 · 3 · ԳԼ · ԼՂ · 25 ։
ի ԳԼ · ԼՂ · 10 · 37 ։
ի Կոր · Ա · 16 ։
ի ԳԼ · ԻՂ · 11 · 12 ։
ի ԳԼ · ԻՂ · 7 · Յովէլ · ա · 14 ։
ի ԳԼ · Ժա · 20 · Ժգ · 11 · ԼՂ · 28 ։
ի ԳԼ · ԼՂ · 1 · 4 · 8 ։
ի ԵրԼՂ · Իգ · 6 · ԳԼ · ԻԲ · 26 · ԼԳ · 25 · 28 · Հմր · 11 ։
ի Ես · ԻԸ · 8 ։
ի ԵրԼՂ · գ · 13 · Հմր · 16 ։
ի ԵրԼՂ · ԻԸ · 21 ։
ի Հմր · 8 ։
ի ԳԼ · ԼՂ · 34 · 35 ։
ի Հմր · 8 ։

յած -- երկրին չորքր անդաստանքը բնակած
13 ժողովուրդին վրայ դարձընես։ Այսպա՛ս ու
դիզան և թարախի վաճառականները ու
անոր բոլոր հաւատքդ առիծներդ քեզի պիտի
բանեն, Մինչեւ աւա՛ր յաւիտենից եկար. կո՛
զոպո՛ւտ կողոպտելու համար քու ժողովր-
ժողվեցիր, որ արծաթ ու ոսկի վերցընես,
խաչինք ու ապրանք առնես, մեծ աւար
յաւիտեան։
14 Անոր համար մարգարէութիւն ըրէ, որդի
մարդոյ, ու Գողին ըսէ, Տէր ԵՀովան այսպէս
կ՚ըսէ. Այն օրը որ իմ ժողովուրդս Իսրայէլ
նապահովութեամբ բնակի՝ ասա դուն պիտի
15 գիտնաս, Ու քու տեղէդ՝ հիւսիսի ծայրերէն
պիտի գաս, դուն ու քեզի հետ շատ ժող-
ովուրդներ՝ ամէնը ձիեր հեծած, մեծ բազմու-
16 թեամբ ու շատ զօրքով. Եւ պիտի ժողովուրդիս
Իսրայէլին վրայ ամպի պէս երկիրը ծածկելու
պիտի ելլես. ո՛վ երբ օրերը պիտի ըլ-
լայ, ու քեզ իմ երկրիս վրայ պիտի բերեմ,
որպէս զի ազգերը զիս ճանչնան երբոր ես
անոնց աչքերուն առջեւը՝ քու վրադ Տիա-
ռաւորութիւն, ով Գող։
17 Տէր ԵՀովան այսպէս կ՚ըսէ. Գուն անեկա՞
ես, որ քեզի համար առջի օրերը՝ ան օրերը
-- տարիները մարգարէութիւն ընող Իսրայէլի
մարգարէներուն՝ իմ ծառաներուս միջոցով
18 ըսի թէ քեզ անոնց վրայ պիտի բերեմ։ Եւ
ան օրը՝ Գողը Իսրայէլի երկրին վրայ եկած
օրը, կ՚ըսէ Տէր ԵՀովան, իմ սրամոլութիւնս
19 †երեսս պիտի ելլէ։ Եւ իմ նախանձովս՝ իմ
բարկութեանս կրակովս խօսեցայ, որ Հա՛ս-
անոր անշուշտ Իսրայէլի երկրին վրայ մեծ
20 խռովութիւն պիտի ըլլայ. Եւ Ծովու ձուկերը
ու երկնից թռչունները և դաշտի գազանները
ու գետնի վրայ սողացող բոլոր սողունները ու
երկրի երեսին վրայ եղող բոլոր մարդիկը իմ
երեսէս պիտի խռովին. ԵՒ լեռները պիտի փըլ-
չին, ու գահավէժ ժայռերը պիտի իյնան, ու
բոլոր պարիսպները գետինը պիտի իյնան։
21 Եւ անոր դէմ՝ իմ բոլոր լեռներուս վրայ Հասը
՝պիտի կանչեմ, կ՚ըսէ Տէր ԵՀովան. Հմար-
22 գուն սուրը իր եղբօրը վրայ պիտի ըլլայ։ Եւ
անոր հետ Ժանտախտով ու արիւնով *պիտի
վիճեմ, և անոր վրայ ու անոր զօրաց գունդե-
րուն վրայ ու անոր հետ եղող շատ ժողո-
վուրդներուն վրայ՝ յորդահոս անձրեւ ու
Հկարկտան քարեր, կրակ ու ծծումբ դպիտի
23 տեղամ։ Եւ շատ ազգերու առջեւ պիտի ցա-

ռաւորեմ ու Հարգուեմ և Հանչցուեմ, ու
պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։

ԳԼ. ԼԹ

1 Աաաւածոյ գառաառանքը Գոգին գէմ։ 8 Իսրայէլի յաղթու-
թիւնը։ 11 Գոգին թաղուելը Գոգի բազմութեան ձորին մէջ,
17 Թռչունները բնծայուելը։ 23 Իսրայէլ իր մեղաց համար
առանջառելէն ետքը, յաւիտենական ընծայական մը նորէն մէկ-
տեղ պիտի Հոդուածի։

1 Եւ դուն, որդի մարդոյ, Գոգին վրայով
մարգարէութիւն ըրէ ու ըսէ, Տէր ԵՀովան
այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես քեզի դէմ եմ, ով
Գոգ՝ Ռոսի, Մոսոքի ու Թոբելի իշխան.
2 Ու ես քեզ պիտի դարձընեմ, քեզ պիտի
առնեմ Հիւսիսի ծայրերէն քեզ պիտի հա-
նեմ, ու քեզ Իսրայէլի լեռներուն վրայ պի-
3 տի բերեմ։ Եւ քու աղեղդ քու ձախ ձեռ-
քէդ վար պիտի ձգեմ, ու քու նետերդ աջ
4 ձեռքէդ վար պիտի ձգեմ։ Դուն քու բո-
լոր գունդերովդ՝ ու քու հետդ եղող ժող-
ովուրդներով Իսրայէլի լեռներուն վրայ պիտի
ինկնաս. Քեզ ամէն տեսակ թռչ ունեցող ղի-
շատիչ թռչունին ու դաշտի գազաններուն
5 կերակուր պիտի տամ. Դաշտի երեսին վրայ
պիտի իյնաս, վասն զի ես խօսեցայ, կ՚ըսէ
6 Տէր ԵՀովան։ Եւ Մագոգի վրայ ու Հզգիւ-
ներուն մէջ ապահովութեամբ բնակողներուն
վրայ կրակ պիտի խրկեմ, ու պիտի գիտնան
7 թէ ես եմ Տէրը։ Եւ իմ սուրբ անունս իմ
ժողովուրդիս Իսրայէլին մէջը պիտի ճանչցը-
նեմ. ու պիտի չթողում որ ևս յետոյ
անունս պղծուի. Հու ազգերը պիտի
գիտնան թէ ես եմ Տէրը՝ Իսրայէլի մէջ եղող
8 Սուրբը։ Ահա կու գայ, ու պիտի կատարուի՝
կ՚ըսէ Տէր ԵՀովան. Իմ ըսած օրս ասիկա է։
9 Եւ Իսրայէլի քաղաքներուն բնակիչները պիտի
ելլեն, ու կրակ պիտի վառեն, ու զէնքերը
պիտի այրեն. և ասպարներով, վահաններով,
ազեղներով, նետերով, բիրերով ու նիզակ-
10 ներով եօթը տարի կրակ պիտի վառեն։ Եւ
դաշտէն փայտ պիտի չբերեն, ոչ ալ անտա-
ռներէն պիտի կտրեն, Հապա զէնքերով կրակ
պիտի վառեն. Հու զիրենք թալանողները պիտի
թալանեն, ու զիրենք կողոպտողները պիտի կո-
զոպտեն, կ՚ըսէ Տէր ԵՀովան։
11 Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը Հոն Իսրայէլի
մէջ Գոգին գերեզմանի տեղ պիտի տամ ան-
ցաւորայ ձորը՝ Ծովուն արեւելեան կողմէն. և
անիկա անցաւորները պիտի արգիլէ, ու Հոն

ֆ ԳԼ · ե · 17։
ր Եռ կգ · 16։ Երեմ. իե · 31։
ս ԳԼ · ժգ · 11։ Ցայտ. ժգ · 21։
տ Սապ. ժա · 6։ Տես Եռ · իհ · 6։ Լ · 30։
ր ԳԼ · ԼԳ · 25։
ց Սապ. իհ · 16։ ԳԼ · Լ · 28։ ԼԹ · 7։

Հմր · 16։
—
ա ԳԼ · Լ · 2։ 3։
բ ԳԼ · Լ · 15։
գ ԳԼ · Լ · 21։ Հմր · 17։
դ ԳԼ · ԼՋ · 27։
ե ԳԼ · Լ · 22։ Ամմոս · ա · 4։
զ Սապ. Հբ · 10։
է Հմր · 22։
ը Գ Հ · 2։
թ Գ Հ · ժԸ · 19։
ժ Երեմ. Լ · 3։ 18։ ԳԼ · ԼՉ · 13։ ԼՉ · 24։ Հե։
ի ԳԼ · ի · 40։ Ովս · ա · 11։
լ Կամ պիտի ըլլաս, Երբոր կրնն իրենց անտգութիւնը ու ի-

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵԶԵԿԻԵԼԻ 815

Գոգը ու անոր բոլոր բազմութիւնը պիտի թա-
ղեն, և կանչեն Գոգի բազմութեան ձորը պիտի
12 կոչուի։ Ու Իսրայէլի տունը Երկիրը մաք-
րելու համար եօթը ամիս զանոնք պիտի թա-
13 ղեն։ Ու երկրին բոլոր ժողովուրդը կանչ պի-
տի թաղեն. և ասիկա անոնց անուն մը պիտի
ըլլայ այն օրը՝ որ Հես փառաւորուիմ, կ՚ըսէ
14 Տէր ԵՀովան։ Ու մարդիկ պիտի որոշեն՝ որ
շարունակ երկրին մէջը պտըտին, ու անոնք-
ներուն հետ՝ երկրի երեսին վրայ մնացածները
թաղեն, Որպէս զի զանիկա մաքրեն. անոնք
15 եօթը ամիսէն ետքը պիտի փնտռեն։ Ու երկ-
րին մէջէն անցնողները անցած ատեննին՝ երբոր
մարդու ոսկոր տեսնեն, քովը նշան մը պիտի
կանգնեն մինչեւ որ թաղողները զանիկա Գոգի
16 բազմութեան ձորը թաղեն։ Ու քաղաքին ա-
նունն ալ Համոնա պիտի ըլլայ. այսպէս Հը-
կերը պիտի մաքրեն։
17 Եւ դուն, որդի մարդոյ, Տէր ԵՀովան
այսպէս կ՚ըսէ. Ամէն տեսակ թռչուններուն ու
դաշտի բոլոր գազաններուն ըսէ,
Ժողովուեցէք ու եկէք. իմ ձեզի համար զո-
հած զոհիս՝ Իսրայէլի լեռներուն վրայ խո-
շոր մեծ զոհին՝ ամէն կողմէն մտաբերէք, որ
18 միս ուտէք ու արիւն խմէք. Զօրաւորնե-
րուն միս ուտէք, ու երկրի իշխաններուն
արիւնը խմէք, խոյերու, գառներու, նո-
խաշներու -- զուարակներու՝ որոնց ամէնը
19 Բաշանի գէր անասուններ են։ Եւ ձեզի հա-
մար զոհած զոհէս՝ մինչեւ կշտանալնիդ ճարպ
ուտէք, ու մինչեւ գինովնալնիդ արիւն խմէք։
20 Եւ իմ սեղանիս վրայ ձիերէն ու †կառք-
ներէն, Զօրաւորներէն ու ամէն պատե-
րազմող մարդէն կշտանաք, կ՚ըսէ Տէր ԵՀո-
21 վան։ Եւ ազգերուն մէջ իմ փառքս պիտի
դնեմ, ու ամէն ազգերը իմ ըրած դատաս-
տանիներս ու Հանուց վրայ դրած ձեռքս պի-
22 տի տեսնեն։ Ու Իսրայէլի տունը այն օրէն
հետ՝ ալ պիտի գիտնան թէ իրենց Տէր Աս-
23 տուածը ես եմ։ Եւ ազգերը պիտի գիտնան
թէ Իսրայէլի տունը իրենց անօրէնութեանը
համար՝ ինծի ապստամբ ըլլալնուն համար
գերի եղան, ու Հես իմ երեսս անոնցմէ ծած-
կեցի, և զանոնք իրենց թշնամեացը ձեռքը
24 տուի, ու ամէնքը սրով ինկան։ Իրենց պղծ-
ծութեանը համեմատ ու իրենց յանցաւոր
Հանգամանք իրենց հետ վարուեցայ ու իմ երեսս
իրենցմէ ծածկեցի։

ր Օր · իա · 23։
Հմր · 14։ 16։
ԳԼ · իբ · 22։
Հմր · 12։
յ Կամ բազմութիւն։
Հմր · 12։
Ցայտ · ժԲ · 17։
Եռ · ժբ · 6։ ԼԳ · 6։ Երեմ. ժբ · 9։
Սափ · ա · 7։
Հմր · 4։
Ցայտ · ժԲ · 18։

ր Օր · լբ · 14։ Սապ. իբ · 12։
ղ Սապ. Հգ · 6։ ԳԼ · լբ · 4։
ր Կամ կառք հէնդռեզնէրէն։
Ցայտ · ժԲ · 18։
ԳԼ · լբ · 16։ 23։
Եէ · ե · 4։
Հմր · 7։ 28։
ԳԼ · ԼԳ · 18։ 19։ 20։ 23։

ր Օր · լա · 17։ Եռ · ձԲ · 2։
Դ Հ · իզ · 25։
ԳԼ · ԼՉ · 19։
Երեմ. Լ · 3։ 18։ ԳԼ · ԼՉ · 13։ ԼՉ · 24։ Հե։
ԳԼ · ի · 40։ Ովս · ա · 11։
Կամ պիտի ըլլաս, Երբոր կրնն իրենց անտգութիւնը ու ի-

25 Անոր համար Տէր ԵՀովան այսպէս կ՚ըսէ.
Հիմա Յակոբին գերութիւնը պիտի դարձը-
նեմ, ու Իսրայէլի տանը պիտի ողորմիմ,
և իմ սուրբ անունս համար նախանձաւար
26 ‡պիտի ըլլամ։ Ու երբոր անոնք †իրենց եր-
կրին մէջ ապահովութեամբ բնակին, ու վախ-
ցընող մը չըլլայ, անասունը †իրենց անար-
գանքը ու իրենց հանդի դէմ ըրած բոլոր յան-
27 ցաններդ պիտի կրեն։" Երբոր զանոնք ժո-
ղովուրդներէն դարձընեմ, ու զանոնք իրենց
թշնամեացը երկիրներէն ժողվեմ, անասնոր
անոնց միջէն՝ Հաս ազգաց աչքերուն առջեւը
28 պիտի սրբուիմ։ Եւ պիտի գիտնան թէ ես եմ
անոնց Տէր Աստուածը. որովհետեւ զանոնք
ազգերու մէջ գերի քշեցի, ու զանոնք Հոն
իրենց երկիրը ժողվեցի, և ալ անոնցմէ Հոն
29 Հ-էր Հ չմոռցայ։ Ու ևս մէյմըն ալ իմ երեսս
անոնցմէ պիտի չծածկեմ, քանզի †իմ Հոգիս
Իսրայէլի տանը վրայ թափեցի, կ՚ըսէ Տէր
ԵՀովան։

ԳԼ. Խ

1 Մարգարէին տեսիլքին ժամանակը, նպատակը ու նպատակը։
6 Արեւելեան գետը։ 20 Հիւսուածքին գրանը։ 24 Տաղաւարին
գրանը։ 32 Նէրսի գաւիթին արեւելեան գրանը։ 35 Եւ հիւսե-
ալին գրանը աստղագուբեթները։ 39 Ամէն սեղանները։ 44
Սինեական գրանը։ 48 Տանը սրահը։

1 Ետ երեսնմէկերորդ տա-
րին՝ ‖առջի ամիսը՞ տասներորդ Հը-
քառասնին գործուածքին չորեքտասներորդ
տարին՝ նոյն օրը Հէրոջը ձեռքը իմ վրաս եղաւ,
2 ու պես Հոն տարաւ. Հջիս Աստուծոյ տեսիլք-
ներով Իսրայէլի երկիրը տարաւ, Հև պես խիստ
բարձր լեռան մը վրայ դրաւ. ու անոր վրայ
հարաւային կողմը քաղաքի մը շինուածքի
3 պէս էբ-ոյ Հ կար։ Ու երբոր պես Հոն տա-
րաւ, ահա մէկ մարդ մը որուն երեսոյթը
Հպղնձի երեւումի պէս էր, և Հանոր ձեռքը
քմծանէ լար Հու չափի եղէգ կար, ու անիկա
4 գուռը կայներ էր։ Եւ ան մարդը ինծի ըսաւ,
ՀՈրդի մարդոյ, աչքերովդ տես ու ականջ-
ներովդ լսէ, ու քեզի ամէն ցուցցածներուս
ուշադրութիւն ըրէ. վասն զի զուն Հոս բեր-
ուեցար որ Հասէ քեզի ցուցընեմ. Համէն
տեսածդ Իսրայէլի տանը պատմէ։
5 Եւ ահա տանը դուրսէն շուրջանակի Հպա-
րիսպ կար, ու ան մարդուն ձեռքը վեց կան-
գուն երկայնութեամբ չափի եղէգ մը կար, Հան-

բունց բոլոր չան-
ցանքները որ ինծի
գէմ ըրին քանի որ
իրենց երկրին մէջ
ապահովութեամբ
կը բնակէին, ու
վախցընող մը չը-
կար։
ղ Դ Հ · իզ · 5։ 6։
Դան · իհ · 16։
‡ ԳԼ · իբ · 25։ 26։
† Գ Հ · ԼՉ · 25։ 24։

լբ · 16։
ԳԼ · ԼՋ · 50։ Հմր · 22։
Եռ · ԺՋ · 8։
Ցաքէլ · բ · 28 · 10։ Ջաբ · ժբ · 17։
—
Գ Հ · իգ · 21։
ԳԼ · ա · 3։
ԳԼ · բ · 3։
Ցայտ · իա · 10։
ԳԼ · ա · 7։ Դան · Ժ · 6։
ԳԼ · իհ · 3։
Ցայտ · ժա · 1 · իա · 15։
ԳԼ · իգ · 6։
ԳԼ · իգ · 10։
ԳԼ · իգ · 20։

ւ֊ը՝ մէկ կանգուն ու չորս մատնաչափ բարձրութիւն ունէր։ ու պարապին լայնութիւնը եղէգ մը՝ ու բարձրութիւնը եղէգ մը չափէց։
6 Եւ անիկա դէպ ի արեւելք նայող դուռը եկաւ, ու անոր ասոիճաններուն վրայ ելաւ, ու դրանը մէկ սեամը եղէգ մը լայն՝ ու միւս սեամը եղէգ մը լայն չափէց։ Եւ [1]ճեղքը եղէգ մը լայն էր, ու եղէգ մը երկայն ու եղէգ մը լայն էր, ու խուցերուն միջոցը հինգ կանգուն էր. և դրանը պահին քովը եղող դրանը սեամը նոյնպէս մէկ կանգուն էր։ Ու անիկա դրանը ըստ
9 բաւը նոյնպէս մէկ եղէգ չափէց։ Եւ դրանը պահը ութը կանգուն չափէց. ու անոր դրանդակը երկու կանգուն էր, ու դրանը ըստ
10 բաւը ներսի կողմէն էր։ Ու դէպ ի արեւելք եղող դրանը խուցերը մէկ կողմէն երեք ու միւս կողմէն երեք էին, ու երեքին չափը մէկ էր. և դրանդակացը չափը մէկ կողմէն ու միւս
11 կողմէն մէկ էր։ Ու դրանը մուտքին լայնութիւնը տասը կանգուն չափէց, ու դրանը երկայնութիւնը տասներկու կանգուն։
12 Եւ խուցերուն առջեւը՝ հին նշանի մէկ կանգունի սահման ու միւս կողմէն մէկ կանգունի սահման մը կար. ու խուցերը մէկ կողմէն վեց կանգուն էին։
13 Ուն ու միւս կողմէն վեց կանգուն էին։ Եւ դուռը չափէց մէկ խուցին ծայրէն մինչեւ միւսին ծայրը. անոր լայնութիւնը քսանհինգ կանգուն էր, ու մուտքերը դիմացի
14 դիմաց էին։ Եւ դրանդակացը ըստերեք վեց կանգուն բրաւ, մինչեւ դրանը բոլորտիքը
15 քը եղող դաւիթին դրանդիքը։ Եւ դուրսի դրանը երեսէն մինչեւ ներսի դրանը պահին
16 երեսը յիսուն կանգուն էր։ Ու խուցերուն և անոնց դրանդակացը քովը՝ դրանը ներսի կողմէն չուրջանակի [2]վանդակապատ պատուհաններ կային, պահներուն ալ այսպէս էին, ու ներսի կողմէն չուրջանակի պատուհաններ կային. և դրանդակացը վրայ արմաւենիներ կային։
17 Ու պիս դուրսի դաւիթը բերաւ, և ահա հան [3]աւեհարկներ՝ ու դաւիթին համար չինուած չուրջանակի քարայատակ կար. ու քարայատակին վրայ [4]երեսուն աւեհարկ կար։ Եւ դրանները քովի քարայատակը դռներուն երկայնութեամբ դիմացը եղող վարի քարայատակին էր։ Ու անիկա՝ վարի դրանը առջեւէն մինչեւ ներքին պահին առջեւը դուրսէն՝ դէպ ի արեւելք ու հիւսիս լայնութիւնը հարիւր կանգուն չափէց։
20 Եւ դուրսի դաւիթին դէպ ի հիւսիս նայող դրանը երկայնութիւնը ու լայնութիւնը չափ
21 փեց։ Ու անոր խուցերը երեք մէկ կողմէն էր, ու երեք միւս կողմէն, և անոր դրանդիքը ու պահները առջի դրանը չափովին էին. անոր երկայնութիւնը յիսուն կանգուն՝ ու լայնութիւնը քսանհինգ կանգուն էր։
22 Եւ պատուհանները ու պահները ու արմաւենները դէպ ի արեւելք նայող դրանը չափովին էին, ու եօթը ասոիճանով՝ անոնց [5]ընդունելութիւնը անոնց առջեւն էին։ և պահները անոնց առջեւն էին։
23 Ու ներսի դաւիթը դուռ մը ունէր՝ հիւսիսային դրանը ու արեւելեան [6]դրանը դիմացը, ու մէկ դարձէն մինչեւ միւս դուռը հարիւր կանգուն չափէց։
24 Եւ պիս հարաւային կողմը տարաւ, և ահա հարաւային կողմը դուռ մը կար. ու անոր դրանդիքը ու պահները չափէց, [7]ը նոյն չափերուն
25 փերուն համեմատ էր։ Եւ անիկա ու անոր պահները նոյն պատուհաններուն պէս պատուհաններ ունէին չուրջանակի. [8]երկայնութիւնը հարիւր կանգուն՝ ու լայնութիւնը քսանհինգ կանգուն էր։ Եւ անիկա ու անոր պահները չուրջանակի պատուհաններ ունէին. [9]ը նոյն չափերուն համեմատ էր։ Եւ անոր խուցերը ու դրանդիքը ու պահները նոյն չափերուն համեմատ էին. և անիկա ու անոր պահները չուրջանակի պատուհաններ ունէին. [10]երկայնութիւնը քսանհինգ կանգուն էր։ Եւ անոր պահները նոյն պատուհաններուն պէս պատուհաններ ունէին չուրջանակի. [11]երկայնութիւնը քսանհինգ կանգուն էր։ Եւ անոր պահները դէպ ի դուրսի դաւիթն էին, ու անոր դրանդիքը մէկ կողմէն ու միւս կողմէն արմաւենիներ ունէին. և անոն [12]ելլելու համար ութը աստիճան կար։
27 Ու ներսի դաւիթը դուռ մը ունէր դէպ ի հարաւ, ու մէկ դարձէն մինչեւ միւս դուռը
28 դէպ ի հարաւ հարիւր կանգուն չափէց։ Եւ պիս հարաւային դռնէն ներսի դաւիթը բերաւ, ու հարաւային դուռը չափէց, [13]ը նոյն չափերուն
29 բան համեմատ էր։ Եւ անոր խուցերը ու դրանդիքը ու պահները նոյն չափերուն համեմատ էին. և անիկա ու անոր պահները չուրջանակի պատուհաններ ունէին. [14]երկայնութիւնը հարիւր կանգուն՝ ու լայնութիւնը քսանհինգ կանգուն էր։
30 Թիւնը քսանհինգ կանգուն էր։ Եւ պահները չուրջանակի [15]քսանհինգ կանգուն էր։
31 կային՝ ու հինգ կանգուն լայն էին։ Եւ պահները դէպ ի ներսի դաւիթն էին, ու դրանդակացը վրայ արմաւենիներ կային. և անոն [16]ելլելու համար ութը աստիճան կար։
32 Եւ պիս ներսի դաւիթը տարաւ դէպ ի արեւելք, ու դուռը չափէց, [17]ը նոյն չափերուն
33 համեմատ էր։ Եւ անոր խուցերը ու դրանդիքը ու պահները նոյն չափերուն համեմատ էին. և անիկա ու անոր պահները չուրջանակի պատուհաններ ունէին. [18]երկայնութիւնը քսանհինգ կանգուն էր։ Եւ անիկա ու անոր պահները չուրջանակի պատուհաններ ունէին. [19]երկայնութիւնը հարիւր կանգուն՝ ու լայնութիւնը քսանհինգ կանգուն էր։
35 Ու պիս հիւսիսային դուռը բերաւ, ու նոյն
36 չափերուն համեմատ չափէց խուցերը, դրանդիքը ու պահները, և չուրջանակի պատուհաններ ունէր. [20]երկայնութիւնը հարիւր կանգուն՝ ու լայնութիւնը քսանհինգ կանգուն էր։
37 դուռն էր։ Եւ անոր դրանդիքը դէպ ի դուրսի

[1] Եբր. չէնքին
[2] գ Թագ. ը. 4։
[3] կամ նեղքէն լայն՝ դուրսէն նեղ
[4] Ցոյժ. ժա. 2։ | ի գ Թագ. ը. 5։
[5] Թիւ. ժը. 5։ Գէ. ը. 38։ Թիւ. գ. 27։ 28. 32։ 38։ ժը. 5։ ա Մն. թ. 23։ բ Մն. ժգ. 11։ Սաղ. ՃԼԲ. 1։ | [6] գ Թագ. ը. 35։ Գէ. խգ. 10։ խգ. 15։ 16։
[7] Գէ. խա. 8։ | [8] Տես հմր. 21։ 25։ | 33։ 36։
[9] գ Թագ. գ. 3։ | [10] գ Թագ. ը. 21։ | Մն. գ. 8։
[11] Կամ էր՝ ան առ աջնանկութեամբ մէկ առջի՝ որով հան կ՚ելլէին։ | — | [12] գ Թագ. գ. 3։ ե։ [13] գ Թագ. գ. 3։ ե։ [14] գ Թագ. գ. 3։ [15] գ Թագ. գ. 3։ [16] Գէ. խ. 3։ | ա գ Թագ. գ. 20։ բ

դաւիթն էր, ու դրանդիքը մէկ կողմէն ու միւս կողմէն արմաւենիներ ունէին. և անն [17]ելլելու համար ութը աստիճան կար։
38 Ու մէկ սենեակ մը կար՝ որ անոր մուտքը դռներուն քովի դրանդեացը մօտ էր. ողջակիզը
39 կէզը հոն կը լուային։ Եւ դրանը սրահին մէջ մէկ կողմէն երկու սեղան՝ ու միւս կողմէն երկու սեղան կար, որ անոնց վրայ ողջակիզը ու [18]մեղքի պատարագը ու [19]յանցանքի պա-
40 տարագը մորթին։ Եւ հիւսիսային դրանը մուտքը ելլելուն դուրսի կողմը երկու սեղան՝ ու միւս կողմը եղող դրանը սրահին մէջ երկու
41 սեղան կար։ Դրանը քովը մէկ կողմէն չորս սեղան՝ ու միւս կողմէն չորս սեղան կար, ութը
42 սեղան էր, — անոնց վրայ կը մորթէին։ Եւ չորս սեղաններըը՝ որոնք ողջակիզի համար էին, տաչառած քարէ մէկ ու կէս կանգուն երկայն՝ ու մէկ ու կէս կանգուն լայն՝ ու մէկ կանգուն բարձր էին. և ողջակիզը ու զոհը մորթելու գործիքները անոնց վրայ կը դնէին։
43 Ու ներսէն չուրջանակի չորս մատնաչափ [20]եզրք մը՝ չնուած էր. ու սեղաններուն վրայ զոհին միսը կը դրուէր։
44 Եւ ներսի դրանը դուրսի կողմը՝ հիւսիսային դրանը քովը եղող ներսի դաւիթին մէջ երգիցուհիներուն սենեակները կար, ու անոնց երեսը դէպ ի հարաւ էր. մէկը արեւելեան դրանը քովը էր, — երեսը դէպ ի հիւսիս էր։
45 Եւ ինծի ըսաւ, Այս սենեակը որ դէպ ի հարաւ կը նայի, [21]տանը պահապանութիւնը ընող
46 քահանաներուն համար է. Ու ան սենեակը որ դէպ ի հիւսիս կը նայի, [22]սեղանին պահապանութիւնը ընող քահանաներուն համար է. անոնք Սադոկի որդիքն են, որոնք Ղևիի որդւոցմէ Տէրոջը կը մօտենան՝ անոր ծառայութիւն ընելու համար։
47 Եւ դաւիթը չափէց, երկայնութիւնը հարիւր կանգուն՝ ու լայնութիւնը հարիւր կանգուն էր, անիկա քառակուսի էր. ու սեղանը տանը առջեւն էր։
48 Եւ պիս տանը սրահը տարաւ, ու սրահին դրանդիքը չափէց՝ հինգ կանգուն մէկ կողմէն ու հինգ կանգուն միւս կողմէն. և դրանը լայնութիւնը մէկ կողմէն երեք կանգուն՝
49 ու միւս կողմէն երեք կանգուն էր։ Սրահին երկայնութիւնը քսան կանգուն՝ ու լայնութիւնը տասնմէկ կանգուն † էր, և հոն [երեք] աստիճաններով կ՚ելլէին։" ու դրանդեացը քովը սիւներ կային, մէկը մէկ կողմէն՝ միւսն ալ միւս կողմէն։

ԳԼ. ԽԱ.

1—26 Տաճարին չափերը, բաժանումը, սենեակները ու գործերը։

1 Եւ պիս տաճարը տարաւ, ու անոր դրանդիքը չափէց՝ մէկ կողմէն վեց կանգուն լայն ու միւս կողմէն վեց կանգուն լայն էր՝ խորանին
2 լայնութեամբ համեմատ։ Եւ դրանը լայնութիւնը տասը կանգուն էր, ու դրանը քովերը մէկ կողմէն հինգ կանգուն՝ ու միւս կողմէն հինգ կանգուն էին. և անոր երկայնութիւնը քառասուն կանգուն՝ ու լայնութիւնը քսան կանգուն չափէց։
3 Ու ներս մտաւ, և դրանը դրանդիքը երկու կանգուն՝ ու դուռը վեց կանգուն չափէց, ու դրանը լայնութիւնը եօթը կանգուն էր։
4 Եւ [23]անոր երկայնութիւնը չափէց քսան կանգուն, ու լայնութիւնը քսան կանգուն՝ տաճարին [24]ետեւինէն համեմատ. ու ինծի ըսաւ, Ասիկա է սրբութիւն սրբութեանցը։
5 Եւ տանը պատը վեց կանգուն՝ ու տանը բոլորտիքը եղող սենեակներուն լայնութիւնը չորս կանգուն չափէց։
6 [25]Ու սենեակները իրարու վրայ էին երեք յարկանի՝ ու թիւով երեսուն. և անոնց [26]եզրերը կը մնային տաճարին ան պատին մէջ՝ որ սենեակներուն համար չէր շինուած էր, որ անոնք կռթնէին, բայց տանը պատին մէջը չէին
7 կռթներ։ Ու սենեակները ելլելու համար՝ [27]լայնցող ու չրջանակաւոր էր կար, որ տանը բոլորտիքը՝ վեր ելլելու համար տունը կը պարբերէր. անոր համար ելլելով տունը կը լայնար, և այսպէս վարի դասիկէն վերի
8 դասիկը միջին դասիկէն կ՚ելլէին։ Ու չուրջանակի տանը բարձրութիւնը տեսայ. սենեակներուն հիմերը [28]ամբողջ մէկ եղէգ՝ վեց մեծ կանգուն էր։ Սենեակներուն պատին լայնութիւնը դուրսէն հինգ կանգուն էր, ու մնացածը սենեակներուն ներսի միջոցն էր։
10 Եւ [29]սենեակներուն միջտեղը՝ տանը բոլորտիքը քսան կանգուն լայն միջոց մը կար։
11 Ու սենեակներուն մուտքերը մնացած տեղին կը նայէին, մուտքին մէկը դէպ ի հիւսիս և մուտքին մէկը դէպ ի հարաւ. ու մնացած տեղին լայնութիւնը չուրջանակի հինգ կանգուն էր։
12 Եւ զատուած տեղին առջեւը՝ դէպ ի արեւմտեան ծայրը եղող շէնքին լայնութիւնը եօթանասուն կանգուն էր. ու շէնքին պատը չուրջանակի հինգ կանգուն լայն ու երկայնութիւնը
13 թիւնը ինսունուն կանգուն էր։ Եւ տանը երկայնութիւնը հարիւր կանգուն չափէց. ու զատուած տեղը ու շէնքը իր պատերովը հա-

[17] Եբր. չէնքին
[18] գ Թագ. ը. 4։
[19] կամ նեղքէն լայն՝ դուրսէն նեղ
[20] Ցոյժ. ժա. 2։ | ի գ Թագ. ը. 5։
[21] Գէ. խա. 8։ | [22] Տես հմր. 21։ 25։ | 33։ 36։
[23] գ Թագ. գ. 3։ | [24] գ Թագ. ը. 21։ | Մն. գ. 8։
[25] Կամ էր՝ ան առ աջնանկութեամբ մէկ առջի՝ որով հան կ՚ելլէին։ | — | [26] գ Թագ. գ. 3։ ե։ [27] գ Թագ. գ. 3։ ե։ [28] գ Թագ. գ. 3։ [29] Գէ. խ. 3։ | ա գ Թագ. գ. 20։ բ

14 բիւր կանգուն երկայն էր։ Եւ տանը ու զա-
տուած սեղնին երեսը դէպ ’ի արեւելք հա-
րիւր կանգուն լայն էր։
15 Ու պատը եւս կողմին՝ զատուած սեղնին
դիմացը եղող չէնքին երկայնութիւնը և անոր
սիւնազարդ սրահները մէկ կողմէն ու միւս
կողմէն՝ ներքին տաճարին ու դատխին սրահ-
16 ներուն հետ հարիւր կանգուն չափեց։ Դրանց
սեմերը ու խմանգամասած պատուհանները՝
և շուրջանակի անոնց երեք կերպ սեմացը եղող սիւնազարդ սրահներուն ամէն կող-
մին տախտակամած չորս դիմացին մինչև
17 պատուհանները, ու պատուհանները ծած-
կուած էին։ Ներսի դրանը վրան ու մինչև ներ-
քին տունը, և դուրսին ու բոլոր պատը շուր-
ջանակի ներսին ու դուրսին չափերով։
18 Ու խոյակներ ու ընկոյզներ ու արմաւենիներ քանդակուած էին, ու երկու քե-
րովբէներուն մէջը արմաւենի մը, ու մէն
19 քերովբէն երկու երես ունէր, Ադամին մէկ
կողմէն դէպ ’ի արմաւենին մարդու երես՝ ու
միւս կողմէն դէպ ’ի արմաւենին առիւծ ա-
ռիւծի երես։ բոլոր տանը քանդակը շուրջ-
20 նակի պատին։ Յատակէն մինչև դրանը վրան
քերովբէներ ու արմաւենիներ քանդակուած
21 էին, նոյնպէս ալ տաճարին պատին էր։ Տա-
ճարին դրանդիքը քառակուսի էին, ու սրբա-
բարանին երեսը։ Ասկոս երեւոյթը դէմ երեւո-
22 թին պէս էր։ Փայտէ սեղանը երեք կանգուն բարձր էր,
ու երկայնութիւնը երկու կանգուն էր, և
անոր անկիւնները իրմէ էին, ու անոր եր-
կայնութիւնը ու քովերը փայտէ էին։ ու ա-
սկա ինծի բսաւ, Ասիկա է Տէրոջը առջեւը
23 եղող հացը։ Եւ տաճարը ու սրբարանը
24 երկու դուռ ունէին։ Ու դռները երկերկու
փեղկ ունէին, ու փեղկերը երկու-երկու կը ծալ-
լուէին, երկու փեղկ մէկը ունէր՝ ու երկու
25 փեղկ միւսը։ Եւ անոնց վրայ՝ տաճարին
դռներուն վրայ պատերուն վրայ քանդակին
պէս քերովբէներ ու արմաւենիներ քանդա-
կուած էին։ ու դուրսին սրահին երեսը փայ-
26 տէ *ամպուխ մը կար։ Եւ սրահին քովերը
ու տանը սենեակներուն մէջ և ամպուխնե-
րուն վրայ՝ մէկ կողմէն ու միւս կողմէն պատ-
դատպատ պատուհաններ ու արմաւենիներ
կային։

ԳԼ։ ԽԹ

1 Քահանայից սենեակները։ 13 անոնց գործածութիւնը։ 19 Ա-
տաքին գաւիթին չափերը։

1 Ապա հետը զիս դէպ ’ի հիւսիս եղող ճամ-
բով արտաքին դատխին հանեց, և զիս դա-
տուած տեղին դիմացը եղող՝ ու դէպ ’ի հիւ-
սիս նայող շէնքին դիմացի սենեակները բերաւ։
2 Որ սենեքներուն հիւսիսային մուտքին առջեւի
երկայնութիւնը հարիւր կանգուն՝ ու լայնու-
3 թիւնը հիսուն կանգուն էր։ Ներսի դատխին
քսան կանգունի դէմ ու դատխի դատխին
քառասնամեայ դէմ՝ իրարու դիմացը էրեք
4 դասիկոնով սիւնազարդ սրահներ կային։ Ու
սենեակներուն առջեւը՝ ներսէն տասը կանգուն
լայն ճամբայ մը — մէկ կանգուն ճամբայ մը
կար, և անոնց դռները դէպ ’ի հիւսիս էր։
5 Ու վերի սենեակները կարճ էին, վասն զի
սիւնազարդ սրահները անոնցմէ՝ այսինքն շէն-
քին վարի ու միջին սենեակներէն պէշ կ’առ-
6 նէին։ Քանզի անոնք երեք դասիկոն էին, ու
դատխիներուն սիւներուն պէս սիւներ չու-
նէին. անոր համար գետնէն՝ այսինքն վարի
7 ու միջին սենեակներէն կը նեղնային։ Ու սև-
նեակներուն դիմացը՝ դուրսի դատխին կող-
մը սենեակներուն առջեւի դուրսի պատին եր-
8 կայնութիւնը հարիւր կանգուն էր։ Վասն զի
դուրսի դատխիը նայող սենեակներուն երկայ-
նութիւնը հարիւր կանգուն էր։ Ու ա-
9 ռաջին դիմացը հարիւր կանգուն էր։ Ու ա-
տենակներուն տակէն՝ դուրսի դատխին ա-
10 նոնց երթալու համար արեւելեան կողմէն մուտք
մը կար։ Եւ դատխին պարսպին լայնութեա-
նը մէջ դէպ ’ի արեւելք՝ զատուած տեղին դի-
մացը ու չէնքին դիմացը՝ սենեակներ կային։
11 Եւ անոնց առջեւը ճամբայ մը կար դէպ ’ի հիւ-
սիս եղող սենեակներուն երեւութին պէս, թէ
անոնց երկայնութեանը՝ թէ անոնց լայնու-
թեանը և թէ անոնց բոլոր ելքերուն և ա-
12 նոնց ձեւերուն ու դռներուն կողմանէ։ Նոյն-
պէս ալ էին դէպ ’ի հարաւ եղող սենեակնե-
րուն մուտքերը։ Ճամբուն դլուխը մուտք մը
կար, այսինքն արեւելեան ճամբուն բերանը՝
պատին առջեւի շիտակ ճամբան։
13 Եւ ինծի բսաւ, Զատուած տեղին առջեւը
եղող հիւսիսային կողմի սենեակները — հա-
րաւային կողմի սենեակները սուրբ սենեակ-
ներն են, ուր որ Տէրոջը մօտեցող քահանա-
ները *ամենասուրբ բաները պիտի ուտեն. հոն
պիտի դնեն ամենասուրբ բաները ու Հացի
ընծան ու մեղքի պատարագը և յանցանքի
14 պատարագը, քանզի ան տեղը սուրբ է։ Երբ-
որ քահանաները հոն մտնեն, սուրբ տեղէն
դուրսի դատխին պիտի չելլեն, հապա իրենց
պաշտօնի զգեստները հոն պիտի թողուն,
վասն զի անոնք սուրբ են. և ուրիշ հան-
դերձներ հագնելով՝ ժողովուրդին վերաբե-
րեալ բաներուն պիտի մօտենան։

15 Ու երբոր անկիւնա ներքին տունը չափեց
չորսդաւ, գնաց դէպ ’ի արեւելք նայող դուռը
16 հանեց, ու զանկիւնա ամէն կողմէն չափեց։ Ա-
րեւելեան կողմը չափի եղեգով՝ հինգ հարիւր
հինգ հարիւր եղեգ չափեց չափի եղեգով։
17 Հիւսիսային կողմը չափի եղեգով՝
18 հինգ հարիւր եղեգ չափեց։ Հարաւային կող-
մը չափի եղեգով հինգ հարիւր եղեգ չափեց։
19 Արեւմտեան կողմը դարձաւ, — չափի եղեգով
20 հինգ հարիւր եղեգ չափեց։ Զանկիւնա չորս
կողմէն չափեց. անկիւնա Հինգ հարիւր երկայն՝ ու հինգ հարիւր լայն էր, — սրբարնաց մէջը զատելու համար։

ԳԼ։ ԽԳ

1 Առաւելագոյն փառքը նորին տաճարին մէջը կը գտանայ։ 7 Ա-
ռաւելագոյն նախապատիւնները հետանուան պատճառը Իսրայէլի
մեղքն էր։ 10 Մարգարէն ժողովուրդը կը յորդորէ որ ա-
պաշխարէն, ու տանը օրէնքը պահեն։ 13 Սեղանին չափերը։
18 և կանոնները։

1 Եւ զիս դարձաւ՝ դէպ ’ի արեւելք նայող դու-
2 ռը տարաւ։ Եւ ահա արեւելեան ճամբայէն
Իսրայէլի Աստուծոյն փառքը կու գար. ու
ձայնը ձայնը չատ ջուրերու ձայնին պէս էր,
ու երկիրը անոր փառքէն լուսաւորուեցաւ։
3 Եւ տեսած տեսիլքս ինծի էր ան տեսիլքին՝
որն որ տեսայ, երբոր Երքաստքը աւերու եկայ.
ու տեսիլքները Քեբոար գետին քովը տեսած
տեսիլքիս պէս էին, ու երեսիս վրայ ինկայ։
4 Եւ Տէրոջը փառքը դէպ ’ի արեւելք նայող
5 դրանը ճամբայէն տունը մտաւ։ Ու Հոգին
զիս վերցուց և զիս ներքին դատխին տարաւ,
և ահա Տէրոջը փառքը տունը լեցուցեր էր։
6 Եւ Յոյն ես լսեցի որ տաճարէն ինծի կը խօսէր.
7 (ու Իմ քովս մարդ մը կայներ էր.) Ու ինծի
ըսաւ, Որդի մարդոյ, Իսրայէլի որդւոցը մէջ
յատկեան բնակելու համառօտ տեղը, և Իմ
սրբերուս գարշապարներուն տեղը — է՝ —
ու Իսրայէլի տունը՝ իրենք ու իրենց թագա-
ւորները իրենց պոռնկութիւնովը ու իրենց
թագաւորներուն դիւերովը իրենց բարձր տե-
ղերուն մէջ՝ Հալ Իմ սուրբ անունս պիտի չբ-
8 պղծեն։ Վասն զի իրենց սեմերը Իմ սեմոցս՝
ու իրենց դռնդիքը Իմ դրանդ եացս մօտ
դրին, այնպէս որ Իմ ու անոնց մէջտեղը միայն
մէկ պատ մը կար, և իրենց ըրած գարշու-
թիւններովը Իմ սուրբ անունս պղծեցին. ես
ալ Իմ բարկութեամբս սպառեցի զանոնք։
9 Հիմա Թող իրենց պոռնկութիւնը ու իրենց

զանիկա պիտի սրբես և անոր համար քաւու-
21 թիւն ընես ։ Ու մեղքի պատարագին զուա-
րակը պիտի առնես, և Ղեբբատանէն դուրս
տաճարին որոշուած տեղը պիտի այրուի ։
22 Ու երկրորդ օրը մեղքի պատարագի համար
այծերէն անարատ նոխազ մը մատուցանես, ու
սեղանը պիտի սրբեն՝ ինչպէս որ զուարակով
23 սրբեցին ։ Երբոր սրբելը լմընցնես, արջառ-
ներէն անարատ զուարակ մը՝ ու ոչխարներէն
24 անարատ խոյ մը պիտի մատուցանես ։ Եւ զա-
նոնք Տէրոջը առջևը պիտի մօտեցնես, ու
քահանաները անոնց վրայ աղ պիտի ցանեն,
ու զանոնք Տէրոջը ողջակէզ պիտի մատուցա-
25 նեն ։ Նէեմ՝ Ելօթը օր մեղքի պատարագի համար՝
օրը մէյմէկ նոխազ պիտի մատուցանես. նաև
արջառներէն զուարակ մը՝ ու ոչխարներէն
խոյ մը պիտի մատուցանեն, ու անարատ դէպ
26 ըլլի ։ Եօթը օր սեղանին քաւութիւն պիտի
ընեն, և զանիկա պիտի սրբեն ու զանիկա
27 նուիրեն ։ Ու երբոր ան օրերը լմընցան, ու-
րիշերորդ օրը ու անկէ հետը քահանաները
սեղանին վրայ ձեր ողջակէզները ու ձեր խա-
զաղութեան զոհերը պիտի մատուցանեն, և
ես ձեզ պիտի ընդունիմ, կ՚ըսէ Տէրը Եհովան ։

ԳԼ· ԽԹ

1 Եւ ինչ որ սրբարանին դիպ՚ի արևելք նայող
դուրսի դրանը ճամբան դարձուց, ու անի-
2 կա գոց էր ։ Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Այս դու-
ռը գոց պիտի մնայ, պիտի չբացուի, ու անկէ
մարդ պիտի չմտնի. Իսրայէլին Տէր Աստուածը մտաւ, անոր համար գոց պի-
3 տի մնայ ։ Ան՝ իշխանին համար պիտի նստի
միայն իշխանը պիտի նստի Տէրոջը առջևը
հաց ուտելու համար. ան՝ նոյն դրանը սրահին
ճամբայէն պիտի մտնի, ու նոյն ճամբայէն
պիտի ելլէ ։
4 Եւ ինք հիւսիսային դրանը ճամբայէն տանը
առջևը բերաւ. ու տեսայ որ Տէրոջը փառքը Տէրոջը տունը լեցուցեր էր. ու ես
5 սիս վրայ ինկայ ։ Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Որ-
դի մարդոց, Տէրոջը տանը բոլոր կանոններուն
ու անոր բոլոր օրէնքներուն վրայով քեզի
ամէն բաները որոնց մէջը դիր, ու աչքերուդ
նայէ ևականջներուդ լսէ, ու տանը մուտքե-

ը Երբ· ժգ· 11։
ծ Նէ· իմ· 14։
ի Ղև· բ· 13։
ժ Նէ· իմ· 35· 36։
Ղև· բ· 53։
ա Տես Ղև· իմ· 1։
բ Ցաւ· խբ· 8։ Գէ·
ի· 40· 41։ Հուդմ·
ժբ· 1։ ա Պետ·
բ· 5։

—

ա Գէ· խգ· 1։
բ Գէ· խգ· 4։
գ Ծն· լա· 54։ ամար·
ժ· 18։
դ Գէ· խգ· 2· 8։
ե Գէ· գ· 23։ խգ·
3։

զ Գէ· ա· 28։
է Գէ· ի· 4։
ը Գէ· բ· 5։
թ Գէ· խե· 9։ ամա-
գ· 3։
ժ Ղև· իգ· 41։ բՕր·
ժ· 16։ Դատ· է· 51։
ի Ղև· իբ· 25։
լ Գէ· խգ· 8։ Հմն·

ը եւ ես տեսայ որ Տէրոջը փառքը Տէրոջը տունը լեցուցեր էր. ու ես
6 ինկայ երեսիս վրայ ։ Եւ ինծի ըսաւ Տէրը,
Որդի մարդոց, ասիկա տեղը իմ աթոռիս տե-
ղը ու ոտքերուս դրած տեղս է, ուր ես Իսրայէլի տանը մէջ յաւիտեան պիտի բնակիմ. ու Իսրայէլի տունը ան-
ոնց մեղանչումներովը ու անոնց հայրերուն
մեղանչումներովը՝ ինչպէս անոնք իրենց
պոռնկութեամբ զիս պղծեցին, ու անոնց
մեռելներովը՝ որ անոնց մէջ մեռան, ան-
ոնք ալ այլևս զիս պղծեն ։ Ու անոնք իրենց
պոռնկութիւնը ու անոնց մեռելները զիս
հեռացան՝ երբոր Իսրայէլի որդիները ինծի մի-
ջնորհան ու իրենց կուռքը հաւնին դացին, ի-
11 րենց անօրէնութիւնը պիտի կրեն. Եւ իմ
սրբարանիս մէջ տանը դռնները որոշուած
սպասաւորներ՝ ու տաճարին սպասաւորները
պիտի ըլլան. ժողովուրդին համար ողջակէզ-
ները ու զոհերը անոնք պիտի մորթեն, ու
անոնց ծառայութիւն ընելու համար անոնց
12 առջևը անոնք պիտի կայնին ։ Որովհետև ա-
նոնց համար անոնց կուռքերուն առջևը ծա-
ռայութիւն ըրին, ու Իսրայէլի տանը դայ-
թակղութիւն ու անօրէնութեան պատճառ եղան,
անոր համար անոնց վրայով իմ ձեռքս վեր-
յուցի, կ՚ըսէ Տէրը Եհովան, որ իրենց անօ-
13 րէնութիւնը պիտի կրեն. Եւ ինծի պիտի չըմ-
տնեան ինծի քահանայութիւն ընելու՝ ու-
իմ բոլոր սուրբ բաներուս և ամենասուրբ բա-
ներուս մօտենալու, հապա ինչնոց անարգան-
քը ու իրենց ըրած պղծութիւնները պիտի
14 կրեն ։ Սակայն զանոնք տանը պահապան-
թեանը վրայ պահապան պիտի դնեմ՝ անոր
ամէն ծառայութեանը համար, ու անոր մէջը
ըլլալու ամէն գործին համար ։
15 Բայց Ղևտացի քահանաները՝ Սադոկի
որդիքը, որոնք իմ սրբարանիս պահապան-
թիւնը պահեցին՝ երբոր Իսրայէլի որդիքը
ինծի մոլորեցան, անոնք ինծի ծառայութիւն
ընելու համար ինծի պիտի մօտենան, և ճար-
պը ու արիւնը ինծի մատուցանելու համար
անոնք իմ առջևս պիտի կայնին, կ՚ըսէ Տէր
16 Եհովան ։ Անոնք իմ սրբարանիս պիտի մտնեն,

9· Գատ· խա· 28։
ի Ղև· խա· 6։ 8· 17· 21։
ժ Ղև· գ· 16։ ժէ· 11։
ի Ղև· իբ· 2· ևս։
հ Հմր· 14· 10։ Գէ·
խ· 45։
ղ Հմր· 7։
ղ Տես գ Թագ· խգ·
8· ևս։ բ Մն· իմ·

4· 5։ Գէ· խբ· 11։
ճ ա Մն· իգ· 1։
ճ բ Մն· իմ· 34։
ն Թագ· ժգ· 8։
շ Կո· Բ· 10։ Գէ·
ժգ· 3· 4։ Մատ·
բ· 8։
ո Սադ· Ա՛ղ· 26։
պ գ Թագ· իգ· 9։

Թագ· ժբ· 3։
ռ Գէ· լբ· 30։ լգ· 7։
ս Թագ· ժբ· 4։
Մն· իգ· 28· 53։
տ Գէ· խ· 46։ իգ· 19։
ր ա Թագ· բ· 35։
ց Հմր· 10։
ւ Հմր· 7։
փ բ Օր· ժ· 8։

Մատ· իգ· 17· 19։
ք Ղև· իա· 5։
օ Ղև· ժ· 9։
ֆ Ղև· իա· 7· 13· 14։
ա Ղև· ժ· 10· 11։
Գէ· խբ· 26։ Մատ·
բ· 7։
բ Օր· ժէ· 8· ևս։
գ Մն· ժԲ· 8· 10։
դ Տես գԼ· խբ· 26։

Ղև· իա· 1· ևս։
ե Թագ· գ· 9· 10։ ժԲ·
11· ևս։
զ Հմր· 17։
է Ղև· գ· 3։
ը Թագ· ժբ· 20։ բ
Օր· ժ· 9։ ժբ· 1։
2։ Ցեխ· ժգ· 14·
33։
թ Ղև· գ· 18։ 28։

լոր ընծաներէն ամէն բանի ընծային բոլորը
քահանային պիտի ըլլայ. ու Էձեր խմորնե-
րուն երախայրին քահանային պիտի տաք,
որ քու տանդ վրայ օրհնութիւն դրբելս ։
31 Քահանաները բնաւ մեռած կամ գազանա-
բեկ ոչնչէ մը գոչ պիտի չուտեն, թէ թռչուն
չուն ըլլայ ան և թէ չորքոտանի ։

ԳԼ· ԽԵ

1 Սրբարանին համար, 6 քաղաքին համար, 7 և իշխանին հա-
մար երկրէն որոշուելու բաժինը, 9 Իշխանին համար պա-
տուէրներ ։

1 Ու երբոր երկիրը վիճակով ժառանգութիւն
բաժնէք, երկրէն քահանայական հատոր Եղբ
երկայնութեամբ՝ ու տասը հազար լայնու-
թեամբ Էսուրբ ընծայ մատուցանէք Տէրոջը,
ասիկա չորքնակի իր բոլոր սահմաններուն
2 մէջը սուրբ ըլլայ ։ Անկէ քառակուսի չա-
փուած՝ Էհինգ հարիւրով հինգ հարիւրը սուր-
բարանին համար ըլլայ, ու անոր չուրջը
նոյնչափ յիսուն կանդուն արուարձան ունենայ ։
3 Եւ սա Էչափով՝ երկայնութիւնը քսանուհինգ
հազար ու լայնութիւնը տասը հազար չափես,
ու անոր մէջը պիտի ըլլայ սրբարանը՝ ամե-
4 նասուրբ տեղը ։ Ասիկա Տէրոջը ծառայութիւն
ընելու մօտեցող սրբարանի պաշտօնեաներուն՝
քահանաներուն համար Էսուրբ ըլլայ երկրէն,
որ անոնց՝ տուներու համար տեղ մը՝ ու սրբա-
րանին համար սուրբ տեղ մը ըլլայ ։
5 Եւ տանը ծառայութիւնը ընող Ղևտացի-
ները Էքսանուհինգ հազար երկայնութեամբ
ու տասը հազար լայնութեամբ կալուածք
պիտի ունենան՝ Էսա Էքսան սենեակ ։
6 Էեւ հինգ հազար լայնութեամբ ու քսանու-
հինգ հազար երկայնութեամբ՝ քաղաքին կա-
լուածքը պիտի տաք սրբարանին ընծային
քովը. ասիկա բոլոր Իսրայէլի տանը ըլլայ ։
7 Էեւ իշխանին կողմանէ՝ սուրբ ընծային ու
քաղաքին կալուածքին մէկ կողմէն ու միւս
կողմէն, սուրբ ընծային և քաղաքին կալուած-
քին դիմացը արևմտեան ծայրէն դէպ՚ի արև-
մուտք՝ ու արևելեան ծայրէն դէպ՚ի արևելք
ըլլայ. ու երկայնութիւնը արևմտեան սահմա-
նէն մինչև արևելեան սահմանը Էնոյ բաժիններ-
8 բուն մէկուն հետ հաւասար ըլլայ ։ Իսրայէլի
մէջ երկրէն ասիկա անոր կալուածք ըլլայ, ու
Էիմ իշխաններս ալ իմ ժողովուրդս
չհարստահարեն. ու ճոխ երկիրը Իսրայէլի
տանը ցրուի իրենց ցեղերուն համեմատ ։

է· 6։
ի Ղև· իէ· 21· 28։
քաղդասեէ ճիտս·
ժբ· 14։ ին հետս։
լ Նէ· ժգ· 2։ իբ·
29· 30։
իգ· 19։ ճիտս· գ·
13։ ժբ· 12· 13։
խ ճիտս· ժէ· 20։ Ղև·
իմ· ժ· 37։

ա Առակ· գ· 9· 10։
Մատ· գ· 10
ի Կաղ բերբէ·
ա Նէ· իբ· 31։ Ղև·
իբ· 8։

—

ո Գէ· իէ· 22։
պ Գէ· իբ· 8։
ջ Գէ· իբ· 20։
ռ Ելհ· ժ· 37։
ս Գէ· իբ· 10։
տ Հմր· ժբ· 1։ Գէ· իբ·
10· ևս։
ր Գէ· իբ· 13։
ց Տես գէ· խ· 17։
Գէ· իբ· 15։
ւ Գէ· իբ· 21։
փ Գէ· իգ· 18։ Տես
Եզեկ· իբ· 17։ Գէ·
իբ· 27։

9 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Այլ հերիք է
ձեզի, ով Իսրայէլի իշխաններ. Զրկանքը ու
յափշտակութիւնը վերցուցէք, և իրաւունք
ու արդարութիւն ըրէք. իմ ժողովուրդիս
ձեր բռնի պահանջմունքները վերցուցէք,
10 կ՚ըսէ Տէր Եհովան։ Ձեր կշիռքները ար-
դար, ձեր արգուն արդար ու ձեր մարը ար-
11 դար ըլլայ։ Արգուն ու մարը մէկ չափ ըլլան,
որ մարը քառին տասներորդը պարունակէ՝
ու արգուն ալ քառին տասներորդը. քառին
12 նայելով պիտի ըլլայ անոնց չափը։ Եւ Իսկլը
քսան կերաս պիտի ըլլայ. ձեր մինաը քսան
սիկղ, քսանուհինգ սիկղ, տասնուհինգ սիկղ
պիտի ըլլայ։
13 Ձեր մատուցանելու ընծան ասիկա ըլլայ.
ցորենի քառէն արգուին վեցերորդ մասը՝ ու
14 գարիի քառէն արգուին վեցերորդ մասը. Ու-
ղղին կանոնը ամէն ըստ... ղղին մարէն՝ մարին
տասներորդը ամէն քառէն, այսինքն ամէն խո-
մէրէն, որ տասը մար կը պարունակէ, վասն դի
15 տասը մարը մէկ խոմէր մըն է. Եւ Իսրայէլին
ջրարբի արօտներուն հօտերէն՝ երկու հարիւ-
րէն մէկ ոչխար։ Ընծայ ու ողջակէզ և խաղաղութեան
հացի ընծայ ու ողջակէզ և խաղաղութեան
զոհ, որ վրանոյ համար քաւութիւն ըլլայ,
16 կ՚ըսէ Տէր Եհովան։ Երկրին բոլոր ժողովուր-
դը առ ընծան Իսրայէլի մէջ իշխան եղողին
17 համար պարտաւոր պիտի ըլլան։ Եւ առներու
ու ամսագլուխներու ու շաբաթներու մէջ՝ Իս-
րայէլի տանը ամէն հանդիսաւոր օրերուն մէջ՝
ողջակէզները ու հացի ընծան և թափելու
նուէրը իշխանին վրայ պիտի ըլլայ. մեղքի
պատարագը ու հացի ընծան ու ողջակէզը և
խաղաղութեան զոհը անոր պիտի մատու-
ցանէ՝ Իսրայէլի տանը քաւութիւն ընելու
համար։
18 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Առաջի ամսուն
առաջի օրը արջառներէն մէկ անարատ զուարակ
19 մը առնես, ու սրբարանը մնգքես։ Եւ քա-
հանան մեղքի պատարագին արիւնէն պիտի
առնէ, և տանը դրանդեացը վրայ՝ ու սեղանին
շրջանակին չորս անկիւններուն վրայ՝ և ներ-
քին դատիճին դրանը դրանդեացը վրայ դնէ։
20 Ամսուն եօթներորդ օրն ալ նմանապէս կամ ան-
միտ մարդու համար պիտի ընէս, և տանը
համար քաւութիւն պիտի ընէք։
21 Առաջի ամսուն չորեքտասաներորդ օրը ձեզի
զատիկ ըլլայ. եօթը օր ուսն պիտի պահուի։ Ան-
22 ղղէ ուտուի։ Եւ ան օրը իշխանը իրեն հա-
մար ու երկրին բոլոր ժողովուրդները համար
մէկ զուարակ մը պիտի մատուցանէ իբրև մեղ-
23 քի պատարագ։ Ու տօնին եօթը օրը Տէրոջը
ողջակէզ պիտի մատուցանէ, ան եօթը օրուան
մէջ՝ օրը եօթը զուարակ ու եօթը անարատ
խոյ, և ամէն օր այծերէն մէկ նոխազ մը՝
24 մեղքի պատարագ։ Ու ամէն մէկ զուա-
րակին համար՝ մէկ արգու մը, և ամէն մէկ
խոյին համար՝ մէկ արգու մը հացի ընծայ,
ու ամէն մէկ արգուին համար մէկ հիմէն
25 եղ մատուցանէ։ Նոյնպէս ալ եօթներորդ ամ-
սուն հնգետասաներորդ օրը՝ տօնին առները
եօթը օր առ մեղքի պատարագին, ողջակէ-
զին, հացի ընծային ու եղին պէս պիտի մա-
տուցանէ։

ԳԼ. ԽԶ

1 Իշխանին. 9 և ժողովուրդին երկրպագութեանը վերաբերեալ պատուիրներ։ 16 Իշխանին ժառանգութեանը վերյալ կանոն մը։ 19 Ձոհերը եռացընելու ու եփելու գաւիթները։

1 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ներքին գա-
ւիթին դէպ՚ի արեւելք նայող դուռը գործի
վեց օրերը դոց ըլլայ, ու շաբաթ օրը բացուի,
2 ու ամսագլուխն օրը բացուի։ Եւ իշխանը
անդրանկացը դրանը սրահէն ճամբայէն դուրսէն պիտի
մտնէ, ու դրանը գրանդեացը քովը կայնի. և
քահանաները անոր ողջակէզը ու խաղաղու-
թեան զոհերը պիտի մատուցանեն, ու անիկա
դրանը սեմին վրայ երկրպագութիւն պիտի ընէ
ու ելլէ. և ան դուռը մինչև իրիկուն պիտի
3 չդոցուի։ Ու երկրին ժողովուրդը շաբաթ օրերը
ու ամսագլուխներուն Տէրոջը առջևը ան դրանը
մուտքին մէջ երկրպագութիւն պիտի ընէն։
4 Եւ իշխանին շաբաթ օրը Տէրոջը մատու-
ցանելու ողջակէզը վեց անարատ գառն ու
5 մէկ անարատ խոյ ըլլայ։ Եւ խոյին համար
հացի ընծայ մէկ արգու մը՝ ու գառանց հա-
մար հացի ընծայ՝ ձեռքին եկածը՝ և ամէն
մէկ արգուին համար մէկ հիմէն եղ տալու։
6 Ու ամսագլուխն օրը՝ արջառներէն մէկ անա-
րատ զուարակ մը ու վեց գառն ու մէկ խոյ
7 մը, որոնք անարատ պիտի ըլլան։ Եւ զուա-
րակին համար մէկ արգու մը՝ ու խոյին հա-
մար մէկ արգու մը հացի ընծայ մատուցանէ,
ու գառանց համար՝ ինչ որ ձեռքին կու գայ,
և ամէն մէկ արգուի համար մէկ հիմէն եղ
ըլլայ։
8 Ու երբոր իշխանը գայ՝ դրանը սրահէն
9 ճամբայէն մտնէ, և նոյն ճամբայէն ելլէ։ Ու
երկրին ժողովուրդը՝ հանդիսաւոր օրերուն
մէջ երկրպագութիւն ընելու համար Տէրոջմէ
առջևը եկած ատեննին՝ հիւսիսային դրանը
ճամբայէն մտնողը հարաւային դրանը ճամ-
բայէն ելլէ, ու հարաւային դրանը ճամբայէն
մտնողը հիւսիսային դրանը ճամբայէն ելլէ.
մնած դրանը ճամբայէն չդառնայ, հապա ա-
10 նոր դիմացնէն ելլէ։ Եւ իշխանը անոնց մէ-
ջտեղ առնէը անոնց հետ մտնէ, ու անոնց
երթած ատենը անոնց հետ ելլէ։
11 Եւ առներու մէջ ու հանդիսաւոր օրերու
մէջ էհայի ընծան՝ ամէն զուարակի համար մէկ
արգու մը՝ և ամէն խոյի համար մէկ արգու մը
ըլլայ, ու գառանց համար՝ ձեռքին եկածը,
ու ամէն մէկ արգուի համար մէկ հիմէն եղ
12 ըլլայ։ Եւ երբ որ իշխանը մէկ կամաւոր ողջա-
կէզ մը՝ կամ մէկ կամաւոր խաղաղութեան
զոհ մը Տէրոջը մատուցանելու ըլլայ, դէպ՚ի
արեւելք նայող դուռը անոր բանան. ու ան-
կա իր ողջակէզը ու խաղաղութեան զոհը մա-
տուցանէ՝ ինչպէս որ շաբաթ օրը կը մատու-
ցանէ, ու ելլէ. և անոր ելլելէն ետքը դուռը
դոցեն։
13 Ու ամէն օր մէկ տարեկան անարատ գառ-
նուկ մը Տէրոջը ողջակէզ մատուցանես, զա-
14 նիկա ամէն առտու մատուցանես. Եւ անոր
հետ ամէն առտու արդուին վեցերորդ մասը
հացի ընծայ մատուցանես, ու հիմէնին եր-
րորդ մասը եղ՝ նաչիւնին հետ խառնելու հա-
մար. ...յաւիտենական կանոնով Տէրոջը
15 մշտնջենաւոր հացի ընծայ ըլայ։ Եւ գառնուկը
ու հացի ընծան ու եղը ամէն առտու մա-
տուցանեն. ...մշտնջենաւոր ողջակէզ ը-
ըլայ։
16 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Երբոր իշխանը
իր որդւոցը մէկուն պարգև տայ, անոր ժա-
ռանգութիւնը անոր որդւոցը ըլլայ. անիկա
ժառանգութեան կալուածք մը ըլլայ անոնց.
17 իսկ երբոր իր ժառանգութենէն իր ծառանե-
րուն մէկուն պարգև տայ, անառնէը անիկա
մինչև ազատութեան տարին անոր պիտի ը-
լայ, ետքը իշխանին պիտի դառնայ. վասն
զի անոր ժառանգութիւնը միայն իր որդւոցը
18 պիտի ըլլայ։ Եւ իշխանը ժողովուրդին ժա-
ռանգութենէն չառնէ՝ զանոնք իրենց կա-
լուածքէն զրկելով. իր որդւոցը իր կալուած-
քէն ժառանգութիւն տայ, որպէս զի իմ ժո-
ղովուրդս՝ ամէն մէկը իր կալուածքէն չցրուի։
19 Եւ ինձ դրանը քովը եղած մուտքէն քա-
հանաներուն դէպ՚ի հիւսիս նայող սուրբ սե-
նեակները տարաւ, և ահա հոն հեռւի կողմե-
20 րը դէպ՚ի արեւմուտք մէկ տեղ մը կար. Ու
ինձի ըսաւ, Ասիկա այն տեղն է՝ ուր որ քահա-
նաները յանցանքի պատարագին ու մեղքի
պատարագին միս հնոցին, որ հոն հացի
ընծան պիտի եփեն, որ չըլլայ թէ դուրսի
21 գաւիթը հանեն ու ժողովուրդը սրբեն։ Եւ
ինձ դուրսի գաւիթը հանեց, ու ինձ գաւիթին
չորս անկիւններէն անցուց, և ահա գաւիթ
մը՝ անկիւնը մէկ անկիւնը մէկ գաւիթ կար։
22 Գաւիթին չորս անկիւններուն մէջ քառասուն
կնճռոտ երկայնութեամբ ու երեսուն լայնու-
թեամբ՝ «չափածի» գաւիթներ
կային. չորսին չափը մէկ էր անկիւններուն
23 մէջ։ Եւ անոնց չորսերուն՝ չորսին ալ չորը-
սերը ջեռոցներ կար մը կար, ու ան կարգե-
րուն տակը չուրջանակի եփարաններ չնուած
24 էին։ Ու ինծի ըսաւ, Ասոնք եփողներուն տե-
ղերն են, ուր որ տանը պաշտօնեաները ժո-
ղովրդեան զոհը պիտի եփեն։

ԳԼ. ԽԷ

1 Սուրբ ջրբերան տեսիլքը։ 6 անոնց գործութիւնը։ 13 երկրին սահմանները. 22 անոր վիճակով բաժնուիլը։

1 Ու ինձ նորէն տանը դրանը առջևը բերաւ,
և ահա արեւելեան կողմէն տանը սեմին տա-
կէն ջուրեր կ՚ելլէին, քանզի տանը երեսը
դէպ՚ի արեւելք էր. ու ջուրերը տանը աջ կող-
մին տակէն՝ սեզանին հարաւային կողմէն կ՚ին-
2 ջէին։ Եւ ինձ հիւսիսային դրանը ճամբայէն
հանեց, ու ինձ դուրսի ճամբայ՝ դուրսի դը-
րանը արեւելք նայող ճամբան պտցուց. և
ահա աջ կողմէն ջուրեր կը վազէին։
3 Այն մարդը որ իր ձեռքը լար առնէր՝ դէպ՚ի
արեւելք ելաւ, ու հազար կանգուն չափեց, և
ինձ ջուրերէն անցուց, — ջուրերը մինչև գար-
4 չապարնէս կ՚երթէին. Հազար ևս չափեց, ու
ինձ ջուրերէն անցուց, — ջուրերը մինչև ծուն-
կերս կ՚երթէին. Հազար ևս չափեց, ու ինձ ջու-
րերէն անցուց, և ջուրերը մինչև մէջքս կ՚երթէին.
5 Նորէն հազար չափեց, — անոնք գետ մը
եղած էր, որ չէի կրնար անցնիլ. վասն զի
ջուրերը յորդեր էին, գետ մը եղեր
էին, ուակից որ մարդ չէր կրնար անցնիլ՝ բայց
միայն լողալով։
6 Անառնէը ինծի ըսաւ, Տեսա՞ր, որդի մարդ.
և ինձ տարաւ ու գետին եզերքը պը-
7 տցուցուց։ Եւ քանի որ ետ կը պտըտէի՝ տես-
այ որ գետին եզերքը մէկ կողմէն ու միւս
8 կողմէն խիստ շատ ծառեր կային։ Եւ ինծի
ըսաւ, Այս ջուրերը արեւելեան կողմը կ՚ելլեն
ու անապատը կ՚իջնեն ու ծովը կ՚երթան. և
ծովը ելլելով՝ ջուրերը բժշկութիւն կը
9 գտնեն։ Եւ գետին ամէն գացած տեղը
ամէն շարժուն կենդանիները պիտի ապրին,
ու ձուկերը խիստ շատ պիտի ըլլան. քանզի
ան ջուրերը հոն պիտի երթան, ու դետին
ամէն գացած տեղը բժշկութիւն պիտի ըլլայ,
10 ու պիտի ապրին։ Եւ անոր վրայ ենգադդիէն
մինչև Ենեգլայիմ ձկնորսներ պիտի կայնին,
հոն ուռկաններ փռելու տեղ պիտի ըլլայ. ձու-

կերը առնակ առնակ պիտի ըլլան, տմիծ ծո-
վուն ձուկերուն պէս խիստ շատ պիտի ըլլան։
11 Բայց անոր տրմալից տեղատուները ու ճահիճնե-
րը բժշկութիւն պիտի չգտնեն, անոնք ալի
12 հանար պիտի որոշուին։ Ու Իգիտեն եզերքը՝
մէկ կողմէն ու միւս կողմէն ամէն տեսակ պտու-
զաբեր ծառեր պիտի բուսնին, տորոնց տերեւը
պիտի չթառամի ու պտուղը չհատնի. ամէն
ամիս նորէն պտուղ պիտի տան, վասն զի ա-
նոր ջուրերը սրբարանէն կ'ելլեն. և անոնց
պտուղը կերակուրի համար՝ ու տերեւները
Էրժշկութեան համար պիտի ըլլան։
13 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Ա՛ս է երկրին
սահմանը՝ որ դուք պիտի ժառանգէք Իս-
րայէլի տասներկու ցեղերուն համեմատ.
14 (Յովսէփի երեք բաժին պիտի ունենայ.) Ու դա-
նիկա ամէն մարդ իր եղբօրը պէս պիտի ժա-
ռանգէ, վասն զի ես՛մ ձեռքս վերցուցի որ
տանիկա ձեր հայրերուն տամ. և սա երկիրը
15 Ձեզի ժառանգութիւն պիտի ըլլայ։ Ու երկ-
րին սահմանը սա է. Հիւսիսային կողմը՝ մեծ
16 ծովէն Եթղլոնի ճամբան մինչև Սադադ, Ե-
մաթ, Բերոթա, Սիբրայիմ՝ որ Դամասկոսի
սահմանին ու Եմաթի սահմանին մէջտեղն է,
— Գիւղ Ազբան սահմանը եղող Ազբ-ամթիւ-
17 քոնը։ Ու Երկրի սահմանը ծովէն մինչև Հա-
սար-Էնան՝ — Դամասկոսի սահմանին է դէպ՝ի
հիւսիս, նաև Եմաթի սահմանը պիտի ըլլայ.
18 և հիւսիսային կողմը — Ու արեւելեան
կողմը՝ Աբրանի միջէն ու Դամասկոսի միջէն
և Գաղաադի միջէն ու Ցորդանանու երկրէն
խրայէլի երկրին միջէն՝ սահմանէն մինչև ա-
րեւելեան ծովը չափելք. ու արեւելեան կողմը
19 — Եւ դէպ՝ի հարաւ հարաւային
կողմը՝ Թամարէն մինչև հվիճաբանութեան
ջուրերը կադէսի միջ — մինչև մեծ ծովը էջ-
նոց. Հեղեզատը պիտի ըլլայ. և դէպ՝ի հարաւ
20 հարաւային կողմը սահման ըլլայ։ Ու արևմ-
տեան կողմը մեծ ծովը պիտի ըլլայ՝ սահմա-
նէն մինչև եմաթի դիմացը. արեւմտեան կող-
մը սահման ըլլայ։
21 Եւ սա երկիրը ձեզի բաժնելք իսրայէլի ցե-
22 ղերուն համեմատ, Ու զանիկա ժառանգու-
թեան համար վիճակով բաժնելք՝ թէ ձեզի,
և թէ ձեր միջը բնակող ու ձեր միջը զաւակ-
ներ ծնանող օտարականներուն. Ու անոնք
ձեզի բնականեր պէս պիտի ըլլան իսրայէլի
որդւոցը միջ, — անոնք ձեզի հետ ժառան-
գութիւն պիտի առնեն իսրայէլի ցեղերուն
23 միջ։ Եւ որ ցեղին միջ որ օտարականը պան-
դխտացած է՝ հոն անոր ժառանգութիւնը
պիտի տաք, կ'ըսէ Տէր Եհովան։

ԳԼ. ԽԸ

1 • 23 Տասներկու ցեղերուն, 8 սրբարանին, 15 քաղաքին ու արուարձաններուն 21 ու իշխանին բաժիններուն, 30 Բոլորքին չափերը ու գաւիթը։

1 Եւ ցեղերուն անուններուն սոսկ են. Հիւ-
սիսի ծայրէն՝ Եթղլոնի ճամբուն քովը դէպ՝ի
Եմաթ երթալով՝ մինչև Հասար-Էնան՝ որ Դա-
մասկոսի սահմանին է դէպ՝ի հիւսիս մինչև Ե-
մաթին քովը, ու արևելեան կողմէն մինչև ա-
րեւելեան ծովը, Գադին մէկ բաժին ըլլայ.
2 րևմտեան Դանին մէկ բաժին ըլլայ. Եւ Դանի
սահմանին քովը՝ արևելեան կողմէն մինչև
արևմտեան կողմը՝ Ասերին մէկ բաժին.
3 Ու Ասերի սահմանին քովը՝ արևելեան կող-
մէն մինչև արևմտեան կողմը՝ Նեփթաղիմին
4 մէկ բաժին ըլլայ. Ու Նեփթաղիմի սահմանին
քովը՝ արևելեան կողմէն մինչև արևմտեան
5 կողմը՝ Մանասէին մէկ բաժին ըլլայ. Եւ Մանա-
սէի սահմանին քովը՝ արևելեան կողմէն մին-
չև արևմտեան կողմը՝ Եփրեմին մէկ բաժին
6 ըլլայ. Ու Եփրեմի սահմանին քովը՝ արևելեան
կողմէն մինչև արևմտեան կողմը՝ Ռուբինին մէկ
7 բաժին ըլլայ. Եւ Ռուբինի սահմանին քովը՝ ա-
րևելեան կողմէն մինչև արևմտեան կողմը՝
Գադին մէկ բաժին ըլլայ։
8 Եւ Գադի սահմանին քովը՝ արևելեան
կողմէն մինչև արևմտեան կողմը պիտի ըլլայ
Էան ընծան՝ որ պիտի նուիրեք, — Ձիթ-
ատնկուելիք հաղար նէֆ լայնութիւնն և միւս
բաժիններուն մէկուն չափ երկայնութիւն պի-
տի ըլլայ, արևելեան կողմէն մինչև արևմտեան
կողմը. և սրբարանը անոր մէջտեղը պիտի ը-
9 լայ։ Ձէրօջը նուիրելու ընծանիդ՝ քսանուհինգ
հազար երկայնութիւն՝ ու տասը հազար լայ-
10 նութիւն ունենայ։ Եւ սուրբ ընծան սոսկ
ըլլայ՝ այսինքն քահանաներուն. Հիւսիսին էր-
կայնութիւնը քսանուհինգ հազար, ու արևմտա-
քին՝ լայնութիւնը տասը հազար, ու արևելքին՝
լայնութիւնը քսանուհինգ հազար երկայն, ու
11 Ձէրօջի սրբարանը անոր միջտեղը ըլլայ։ Ա-
ւագովին որդւոցմէ սրբուած քահա-
նաներուն ըլլայ, որ անոնք իմ պահպանու-
թիւնս պահելին, ու երբոր իսրայէլի որդիքը
մոլորեցան՝ անոնք չմոլորեցան, ինչպէս ու
12 Ղեւտացիները մոլորեցան։ Ու երկրին ընծայէն՝
սա ընծան անոնց համար ամենասուրբ պիտի
13 ըլլայ Ղեւտացւոց սահմանին քովը։
Եւ քահանայից սահմանին քովը Ղեւտա-
ցւոց երկայնութիւնը քսանուհինգ հազար եր-
կայնութեամբ ու տասը հազար լայնութեամբ.
բոլոր երկայնութիւնը քսանուհինգ հազար

ד Թաս. լգ. 6։ Ցեսս. խգ. 4։ ԳԼ. խը. 28։
ה Հմր. 7։
ו Ելագ. ա. 5։ Երեմ. ժէ. 8։
ז Յայտ. խ. 9։
ח Ծն. խը. 5։ ա Պետ. է. 1։ ԳԼ. խը. 4. 5։
ט Ծն. ժբ. 7։ ժգ. 15։ ժէ. 7։ ժէ. 8։ խգ. 3։ խը. 13։
י ԳԼ. խը. 5. 6. 28. 42։
כ ԳԼ. խը. 29։
ל ԳԼ. խը. 1։
מ Թաս. լգ. 8։
נ Թաս. լգ. 8։
ס Թաս. լգ. 9։ ԳԼ. խը. 1։
ע Թաս. ի. 13։ ը Օր. լբ. 51։ Ելագ. ա. 7։ ԳԼ. խը. 28։
פ Ցես Եփես. գ. 6։
Յայտ. է. 9. 10։
ק Ցես Հռոմ. ժ. 12։ Գաղ. գ. 28։ Հայր. գ. 11։
ר ԳԼ. խէ. 15։ Եւս։
ש ԳԼ. խէ. 1—6։
ת ԳԼ. խգ. 15։
ך ԳԼ. խգ. 10։

14 ու լայնութիւնը տասը հազար ըլլայ։ Ինչ ան-
կէ պիտի չծախեն ու չփոխեն, ու երկրին
երախայրին — ինչէ վոր չդարձընեն, վասն զի
անիկա Տէրոջը նուիրուած է։
15 Եւ քսանուհինգ հազարին քովը լայնու-
թենէն մնացած հինգ հազարը Հանուր պի-
տի ըլլայ՝ քաղաքին համար, բնակութեան
համար ու արուարձաններուն համար, և քա-
16 ղաքը անոր միջտեղը ըլլայ. Ու անոր չափե-
րը սոսկ ըլլան. Հիւսիսային կողմը՝ չորս հա-
զար հինգ հարիւր, և հարաւային կողմը՝ չորս
հազար հինգ հարիւր, և արևելեան կողմը՝
չորս հազար հինգ հարիւր, ու արևմտեան
17 կողմը՝ չորս հազար հինգ հարիւր։ Եւ քա-
ղաքին արուարձանը դէպ՝ի հիւսիս երկու
հարիւր յիսուն՝ ու դէպ՝ի հարաւ երկու հա-
րիւր յիսուն՝ և դէպ՝ի արևելք երկու հա-
րիւր յիսուն՝ ու դէպ՝ի արևմուտք երկու
18 հարիւր յիսուն ըլլայ։ Եւ սուրբ ընծային
քովը երկայնութենէն մնացած դէպ՝ի արևելք
տասը հազարը, ու դէպ՝ի արևմուտք տասը
հազարը՝ (որ սուրբ ընծային քովը է,) անոր
բերքը քաղաքին ծառայութիւնը ընծայելուն
19 կերակուր ըլլայ։ Եւ քաղաքին ծառայու-
թիւնը ընծայելը Իսրայէլին ամէն ցեղերէն
պիտի ըլլան։
20 Բոլոր ընծան քառանուհինգ հազարով քսան
ու հինգ հազար ըլլայ. — սուրբ ընծան քա-
ղաքին կալուածքին հետ մեկտեղ քառակուսի
մնատուցանէք։
21 Եւ սուրբ ընծային ու քաղաքին կալուած-
քին մէկ կողմէն ու միւս կողմէն Իմնացածը
իշխանին համար ըլլայ. Նուիրուած քսանու-
հինգ հազարին դիմացը մինչև արևելեան սահ-
մանը՝ ու դէպ՝ի արևմուտք քսանուհինգ հա-
զարին դիմացը մինչև արևմտեան սահմանը
ցեղերուն բաժիններուն քովը իշխանին համար
ըլլայ։ Անկա պիտի ըլլայ սուրբ ընծան, Ու
տաճարին սրբարանը անոր միջտեղը պիտի ըլ-
22 լայ։ Իշխանին բաժինին միջտեղը եղող Ղե-
ւտացւոց կալուածքէն — քաղաքին կալուած-
քէն ջուրը՝ Ցուդայի սահմանին ու Բենիամինի
սահմանին միջտեղը իշխանին պիտի ըլլայ։
23 Եւ մնացած ցեղերուն՝ արևելեան կողմէն
մինչև արևմտեան կողմը Բենիամինին մէկ բա-
24 ժին ըլլայ. Ու Բենիամինի սահմանին քովը՝ ա-
րևելեան կողմէն մինչև արևմտեան կողմը
25 Շմաւոնին մէկ բաժին ըլլայ. Եւ Շմաւոնի սահ-
մանին քովը՝ արևելեան կողմէն մինչև արև-
26 մտեան կողմը Իսաքարին մէկ բաժին ըլլայ. Ու
Իսաքարի սահմանին քովը՝ արևելեան կողմէն
մինչև արևմտեան կողմը Զաբուղոնին մէկ բա-
27 ժին ըլլայ. Եւ Զաբուղոնի սահմանին քովը՝ ա-
րևելեան կողմէն մինչև արևմտեան կողմը
28 Գադին մէկ բաժին ըլլայ. Ու Գադի սահմանին
քովը՝ հարաւային կողմը դէպ՝ի հարաւ Թա-
մարէն՝ Մաթրեփա Իվիճաբանութեան
ջուրերը կադէսի միջ, — մինչև մեծ ծովը էջ-
29 նոց. Հեղեզատը պիտի ըլլայ։ Ա՛ս է այն երկիրը՝ որ
Իսրայէլի ցեղերուն վիճակով պիտի բաժնէք
ժառանգութեան համար, ու անոնց բաժին-
ները սոսկ են, կ'ըսէ Տէր Եհովան։
30 Եւ քաղաքին ելքերը սոսկ են. Հիւսի-
սային կողմէն չորս հազար հինգ հարիւր չափ
31 ըլլալով, (Ու քաղաքին դռները Իսրայէլի
ցեղերուն անուններուն համեմատ պիտի ըլ-
լայ.) երեք դուռ դէպ՝ի հիւսիս. մէկ դուռ
մը Ռուբինին՝ մէկ դուռ մը Ցուդային — մէկ
32 դուռ մը Ղեւիին. Եւ արևելեան կողմէն չորս
հազար հինգ հարիւր չափ երեք դուռ
պիտի ըլլայ. մէկ դուռ մը Յովսէփին՝ մէկ
դուռ մը Բենիամինին — մէկ դուռ մը Դանին.
33 Եւ հարաւային կողմէն չորս հազար հինգ հա-
րիւր չափ ըլլալով՝ երեք դուռ պիտի ըլլայ.
մէկ դուռ մը Շմաւոնին՝ մէկ դուռ մը Իսա-
34 քարին — մէկ դուռ մը Զաբուղոնին. Ար-
մտեան կողմէն ալ չորս հազար հինգ հարիւր
չափ երեք դուռ պիտի ըլլայ. մէկ դուռ
մը Գադին՝ մէկ դուռ մը Ասերին — մէկ դուռ
35 մը Նեփթաղիմին. Բոլոր չրջապատը տասնու-
հինգ հազար չափ պիտի ըլլայ. ու ան օրէն
քաղաքին անունը Եհովաշամա պիտի ըլլայ։

ך Եզ. խը. 29։ Ղեւ. խէ. 10. 26. 33։
ל ԳԼ. խը. 6։
ב ԳԼ. խը. 20։
ג ԳԼ. խէ. 6։
ד ԳԼ. խէ. 7։
ה Հմր. 8. 10։
ו ԳԼ. խէ. 19։
ז ԳԼ. խէ. 14. 21. 22։
ח Ցայտ. խա. 12. Եւս։
ט Եփես. լգ. 16։
י Ցես Եզ. ժէ. 15։
Գաղ. գ. 24։
כ՝ Ցէրը հան է. Եփես. գ. 17։ Ցես. վէր. գ. 21։ Ջաբ. բ. 10։ Ցայտ. խա. 3։ խբ. 3։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԴԱՆԻԵԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Յովակիմին գերութիւնը։ 3 Ասփենազ ներքինին կ՚առնէ Դանիէլը, Անանիան, Միսայէլը ու Ազարիան։ 8 Անոնք մեգաւորէն խրատած կ՚երթայ զբաղումի ընդհերձով ու ջրով քաղաղած և զաւրացած կ՚ըլլան։ 17 Անոնց գիտզանց իմաստութիւնը։

1 Յուդայի Թագաւորին՝ Յովակիմին թագաւորութեանը երրորդ տարին Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորը Երուսաղէմ եկաւ,
2 ու զանիկա պաշարեց։ Եւ Տէրը անոր ձեռքը տուաւ Յուդայի Յովակիմ Թագաւորը, ու Աստուծոյ տանը *անօթներուն մէկ մասը. և անիկա զանոնք *Շնաաար երկիրը՝ իր աստուծոյն տունը տարաւ, *ու անօթները իր աստուծոյն գանձատունը դրաւ։
3 Եւ Թագաւորը իր ներքինապետին Ասփենազին ըսաւ որ Իսրայէլի որդիներէն ու Թագաւորական սերունդէն և իշխաններէն՝
4 գաւորական սերունդէն և իշխաններէն՝ բնաւ արատ չունեցող, դեղեցիկ դէմքով, ու ամէն իմաստութեան հմուտ, ու գիտութեան տեղակ՝ հանճարեղ, և Թագաւորին պալատին մէջ կայնելու կարողութիւն ունեցող տղաքներ բերէ, և անոնց՝ Քաղդէացւոց դիրը ու լեզուն սորվեցընէ։ 5 Ու Թագաւորը անոնց օրական ռոճիկ սահմանեց՝ Թագաւորին ուտելիքէն ու իր խմած գինիէն, որ զանոնք երեք տարի այսպէս սնուցանէ, ու ետքը Թագաւորին առջևը կայնին։ Եւ անոնց մէջ էին
6 Յուդայի որդիներէն Դանիէլ, Անանիա, Միսայէլ ու Ազարիա։ 7 Ու ներքինապետը անոնց անուններ դրաւ. Դանիէլին՝ Բաղտասասար, Անանիային՝ Սեդրաք, Միսայէլին՝ Միսաք, ու Ազարիային Աբեդնագով դրաւ։
8 Եւ Դանիէլ միտքը դրաւ որ Թագաւորին ուտելիքէն ու անոր խմած գինիովը չպղծուի. և ներքինապետէն խնդրեց
9 որ ասոնց չպղծէ։ Ու Աստուած ներքինապետին առջևը շնորհք
10 ու գթութիւն դանել տուաւ Դանիէլին։ Եւ ներքինապետը Դանիէլին ըսաւ, Ես կը վախնամ իմ Թագաւոր տիրոջմէս որ ձեր ուտելիքը ու խմելիքը սահմանեց. վասն զի ինչո՞ւ համար անիկա ձեր երեսները ձեզի նման կակուղ եղող տղոցը Էբեռնէէն աւրած տեսնէ, ու ես Թագաւորին առջևը գլխատուր ընէք։
11 Եւ Դանիէլ ըսաւ Մանտեսին՝ որն որ ներքինապետը Դանիէլին, Անանիային, Միսայէլին ու Ազարիային պէս չգտնուեցաւ. ու
12 ու Ազարիային վրայ դրեր էր, Ծնորհք բրէ՝ քու ծառաներդ տասը օր փորձէ, ու մեզի ուտելու համար ընդեղէն՝ ու խմելու համար ջուր տուսի. Եւ քու առջևդ մեր դէմքը՝ ու
13 թագաւորին ուտելու կերակուրը ուտող տղոցը դէմքը երևնան, և ինչպէս որ տեսնես՝ անոր
14 համեմատ ըրէ քու ծառաներուդ։ Ու անիկա ան բանիս համար անոնց մտիկ ըրաւ, ու
15 զանոնք տասը օր փորձեց։ Եւ տասը օրէն հետքը անոնց դէմքը՝ Թագաւորին ուտելիքը ուտող ամէն տղոցը քան աւելի ազնիկ
16 ու գեր երևցաւ։ Ուստի անոնց ուտելիքը ու նեխ կերակուրը ու խմելու գինին կը վերցնէր, ու անոնց ընդեղէն կու տար։
17 Եւ Աստուած ան չորս տղոցը՝ ամէն գրականութեան ու իմաստութեան մէջ Գիտութիւն ու հանճար տուաւ. ու Դանիէլ *ամէն տեսիլներու ու երազներու վրայ իմաստուն եղաւ։
18 Ու երբ որ ըսած էր թագաւորը որ զանոնք բերեն, ներքինապետը զանոնք Նաբուգոդոնոսորին առջևը տարաւ։
19 Նաբուգոդոնոսորին առջևը տարաւ։ Ու Թագաւորը անոնց հետ խոսեցաւ, և անոնց ամենուն մէջը Դանիէլին, Անանիային, Միսայէլին ու Ազարիային պէս չգտնուեցաւ. ու
20 անոնք Թագաւորին առջևը կը կայնէին։ Եւ Թագաւորը անոնց հարցուցած *ամէն իմաստութեան ու գիտութեան վերաբերեալ բանին մէջ զանոնք իր բոլոր Թագաւորութեանը մէջ եղող բոլոր մոգերէն ու հմայողներէն
21 տասնապատիկ գերազանց գտաւ։ Ու Դանիէլ մինչև Կիւրոս Թագաւորին առաջին տարին մնաց։

ԳԼ. Բ.

1 Նաբուգոդոնոսոր իր առած երազը մոռնալով խռովութիւնով ու սպառնալիքներով կը պահանջէ Քաղդէացիներէն որ զանիկա իրեն պատմեն։ 10 որուն իրենց անյաջողակութիւնը խռովութիւնով մեծնալու կը գտնացարտուի։ 14 Դանիէլ քիչ մը պայմանաժամ ձեռք բերելով երազը կը գտնէ։ 19 գնաստած կ՚օրհնէ։ 24 Թագաւորին առջևը կը տարուի։ 31 Երազը։ 36 ու անոր մեկնութիւնը։ 46 Դանիէլին յաւելուածքը։

1 Ու Նաբուգոդոնոսորին Թագաւորութեանը երկրորդ տարին Նաբուգոդոնոսոր երազներ տեսաւ, *և անոր ոգին խռովեցաւ ու *քունը
2 փախաւ։ Եւ Թագաւորը հրամայեց որ մոգերը, հմայողները, կախարդները ու քաղդեացիները կանչեն, որպէս զի Թագաւորին իր

երազները պատմեն. և անոնք եկան ու թագաւորին առջևը կայնեցան։
3 Եւ Թագաւորը անոնց ըսաւ, Երազ տեսայ, ու իմ ոգիս կը խռովի որ ան երազը գիտնամ։
4 Ու Քաղդեացիները Թագաւորին *Այսուհետև ընէն, *Ով Թագաւոր, յաւիտեան ապրի կեցիր. ըսէ երազը քու ծառաներուդ, ու մենք *նոյն
5 մեկնութիւնը յայտնենք։ Թագաւորը պատասխան տուաւ ու Քաղդեացիներուն ըսաւ, †Բանը ինծմէ եղաւ. Թէ որ երազը ու անոր մեկնութիւնը ինծի չյայտնէք, դուք *կատոր կատոր պիտի ըլլաք, ու ձեր տուները պղտնոց
6 պիտի ըլլան։ Բայց թէ որ երազը ու անոր մեկնութիւնը ինծի յայտնէք, ինծմէ պարգևներ, *տուրքեր ու չատ պատիւ պիտի առնէք. ուրեմն երազը ու անոր մեկնութիւնը
7 ինծի յայտնեցէք։ Անոնք նորէն պատասխան տուին ու ըսին, Թագաւորը Թող ըսէ երազը իր ծառաներուն, ու անոր մեկնութիւնը յայտնենք։
8 Թագաւորը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ապէկ դիտեմ որ դուք *ժամանակը ծախու կ՚առնէք, վասն զի կը տեսնէք որ
9 ‡բանը ինծմէ ելած է։ Բայց թէ որ դուք երազը ինծի չյայտնէք, *ձեզի համար մէկ վճիռ կայ. վասն զի դուք մինչեւ որչեցնէք՝ որ իմ առջևս սուտ ու ապականեալ խօսք մը դրուցէք՝ մինչև որ ժամանակը փոխուի. ուստի ըսէք ինծի երազը, որ գիտնամ Թէ պիտի կարենաք անոր մեկնութիւնը յայտնել։
10 Քաղդեացիները Թագաւորին առջևը պատասխան տուին ու ըսին, Երկրի վրայ անանկ մարդ մը չկայ, որ կարող ըլլայ Թագաւորին պահանջած բանը յայտնելու. անոր համար բնաւ մէկ Թագաւոր մը, նախարար մը կամ իշխան մը ասանկ բան պահանջած չէ մէկ մոգ մը կամ հմայող մը կամ քաղդեայ մը.
11 Ու Թագաւորին պահանջած բանը դժուար է, և ուրիշ մէկը չկայ որ զանիկա Թագաւորին առջևը յայտնէ, *բայց եթէ աստուածները որ մարդկաց մէջ չեն բնակիր։
12 Ասոր վրայ Թագաւորը սրտմտեցաւ ու խիստ բարկացաւ, և հրամայեց որ Բաբելոնի բոլոր
13 իմաստունները կորուին։ Ու հրամանը ելաւ, և իմաստունները կը կոտրուէին. ու փնտուեցին Դանիէլը ու անոր ընկերները որ մեռցը-
14 նեն։ Անոնց Դանիէլ իմաստութեամբ ու խոհեմութեամբ խօսեցաւ Թագաւորին դահճապետին Արիովքին հետ՝ որ Բաբելոնի իմաստունները կոտրելու ելեր էր. Թագաւորին
15 իշխանին Արիովքին խօսեցաւ ու ըսաւ, Ինչո՞ւ համար աս հրամանը Թագաւորին երեսէն

ով թագաւոր, քու անկողինդ ինձը կը մտա-
ծէիը թէ ապէ ետքը ինչ պիտի ըլլայ. 'ու
դազանիքները յայտնողը ըլլալու բանը քեզի
30 գիտցուց։ Եւ ես դազանիքդ չէ թէ ամէն
ապրողներէն աւելի իմաստութիւն ունենալուս
համար ինծի յայտնուեցաւ, հապա միայն
թիւնը թագաւորին գիտցնելու համար, և
որ դուն քու սրտիդ խորհուրդները գիտնաս։
31 Դուն, ով թագաւոր, կը տեսնէիր որ ահա
մէկ մեծ արձան մը կար. ասա մեծ ու խիտ
պայծառ արձանը քու դիմացդ կայներ էր,
32 և անոր երեսոյթը ահաւոր էր։ Այս արձանին
գլուխը զուտ ոսկիէ՝ անոր կուրծքը ու թեւե-
33 րը արծաթէ՝ ինչքը ու ազդրները պղնձէ՝ սը-
րունքները երկաթէ՝ — ոտքերուն մէկ մասը
34 երկաթէ՝ ու մէկ մասը կաւէ էր։ Դուն կը
տեսնէիր, մինչև որ մէկ քար մը կտրուեցաւ
առանց ձեռքի, ու ան արձանին երկաթէ
ու կաւէ ոտքերուն զարկաւ, ու զանոնք փըշ-
35 րեց։ Անոնցմէ երկաթը, կաւը, պղինձը,
արծաթը ու ոսկին մէկտեղ փշրուեցան, և
ամառուան կալերուն մնդեղին պէս եղան. ու
հովը զանոնք տարաւ, ու ոեւէ տեղ մը չգտնուեցաւ. բայց արձանը զարնող
քարը մեծ լեռ մը եղաւ, ու բոլոր երկիրը
36 լեցուց։ Երազը ասա է, ու թագաւորին ա-
ջիւր անոր մեկնութիւնը ըսենք։
37 Ով թագաւոր, դուն թագաւորաց թա-
գաւոր ես, Որուն որ երկինքը քեզի
թագաւորութիւն, կարողութիւն, զօրութիւն
38 ու պատիւ տուեր է. Եւ մարդոց որդիները
դուն բոլոր բնակած տեղերուն մէջ՝ դաշտի
գազանները ու երկնից թռչուններն քու ձեռ-
քդ տուեր է, և անոնց ամէնուն վրայ քեզ
իշխան դրեր է. Ան ոսկի գլուխը դուն ես։
39 Ու քեզմէ ետքը Մէկ ուրիշ թագաւորու-
թիւն մը պիտի ելլէ քեզմէ ցած, ու պղնձէ
մէկ ուրիշ երրորդ թագաւորութիւն մը՝ որ
40 բոլոր երկրին պիտի տիրէ։ Եւ Չորրորդ թա-
գաւորութիւնը երկաթի պէս ամուր պիտի
ըլլայ. — ինչպէս որ երկաթը ամէն բանը կը
փշրէ ու կը մանրէ, ասոնք ալ՝ ան ամէն բա-
ները կտորող երկաթին պէս փշրելով պիտի
41 կտրէ։ Եւ որովհետև Ոտքերը ու մատները՝
մէկ մասը բրուտի կաւէ ու մէկ մասը երկա-
թէ տեսար, ան թագաւորութիւնը պիտի
բաժնուի, բայց երկաթին պնդութենէն բան
պիտի ունենայ, քանզի երկաթը տղմուտ կաւի
42 հետ խառնած տեսար։ Ու ոտքերուն մատները՝
մէկ մասը երկաթէ ու մէկ մասը կաւէ ըլլալը —
43 ու մէկ մասը գիւրաբեկ պիտի ըլլայ. Եւ
տղմուտ կաւին հետ երկաթը խառնած տես-
նելդ — է՝ անոնք մարդոց սերունդին հետ
պիտի խառնուին, բայց անոնք իրարու պի-
տի չփակչին, ինչպէս որ երկաթը կաւին հետ
չխառնուիր։
44 Ու ան թագաւորներուն օրերը Երկինքի
Աստուածը մէկ թագաւորութիւն մը պիտի
հանէ, Որ անիկա յաւիտեան պիտի չաւերի,
և ան թագաւորութիւնը ուրիշ ժողովուրդի
պիտի չթողուի. Հանիկա ան բոլոր թագաւո-
րութիւնները պիտի փշրէ ու պիտի հասցընէ,
45 ու ինքը յաւիտեան պիտի մնայ։ Որովհետև
դուն առանց ձեռքի լեռնէն կտրած քար մը
տեսար, և անիկա երկաթը, պղինձը, կաւը,
արծաթը ու ոսկին փշրեց, մեծ Աստուածը
ապագան ցուցուց թագաւորին. ու երազը
ճշմարիտ է, և անոր մեկնութիւնը՝ հաւատարիմ։
46 Աստուածը Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը իր
երեսին վրայ ինկաւ, ու Դանիելին երկրպա-
գութիւն ըրաւ, և հրամայեց որ ընծայ Ու
47 անոյշ հառեր մատուցանեն անոր։ Եւ թագա-
ւորը Դանիելին պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Իրաւցնէ ձեր Աստուածը ինքն է աստուած-
ներուն Աստուածը, և թագաւորաց Տէրը,
Ու գազանիքները յայտնողը, քանզի դուն
48 կարող եղար սա գազանիքը յայտնելու։ Ան-
ոնքը թագաւորը մեծցուց Դանիէլը, Ու անոր
շատ — մեծ պարգեւներ տուաւ, և զանիկա
Բաբիլոնի բոլոր գաւառին վրայ կառավարիչ՝
ու Բաբիլոնի բոլոր իմաստնոց գլխաւորներուն
49 վրայ իշխան դրաւ։ Եւ Դանիէլ թագաւորէն
խնդրեց, Ու Բաբիլոնի գաւառին գործոցը
վրայ Սեդրաքը, Միսաքը ու Աբեդնագովը
դրաւ. ու Դանիէլ թագաւորին դուռն էր։

ԳԼ. Գ

1 Նաբուգոդոնոսոր Դուրայի մէջ ոսկիէ արձան մը կանգնե-
ցուց, անոր նուագարաններ կ՚ընէ։ 8 Սեդրաքին, Միսաքին ու
Աբեդնագովին վրայով ամբաստանութիւն կ՚ընեն թագաւորին,
ըսելով թէ արձանին երկրպագութիւն չեն ըներ։ 13 Երրոր
անոնց պատասխանները կ՚ընէ, անոնք համարձակութեամբ կը
դատապին Ձշմարտութիւնը։ 19 Աստուած կը փրկէ զանոնք
հնոցին մէջէն։ 26 Նաբուգոդոնոսոր նորէն հրաշքը տեսնելով
զԱստուած կ՚օրհնէ։

1 Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը մէկ ոսկիէ
արձան մը չինեց՝ անոր բարձրութիւնը վեմ-
սուն կանգուն — լայնութիւնը վեց կանգուն.
զանիկա Բաբիլոնի գաւառը՝ Դուրա դաշտին

Ե Գլ. ե. 7. 23։
Զ Էմր. 33։
Է Էմր. 28։
Ը Գլ. գ. 3, 34. Ջ. 20։ է. 14. 27։ Միք. գ. 7։ Ղևւկ. ա. 32, 33։
Թ Սապ. բ. 9։ Ես. կ. 12։ Ա Կոր. ժե. 24։
Ի Էմր. 34։ Ես. խը. 16։
Ժ Տես Գոր. ժ. 25։ Ժգ. 12։ խը. 6։
ԺԱ Եզր. գ. 10։
ԺԲ Էմր. 28։
ԺԳ Էմր. 6։
ԺԴ Գլ. գ. 2. է. 11։
ԺԵ Գլ. գ. 12։
ԺԶ Եսթ. բ. 19, 21։ գ. 2։

2 մէջ կանգնեց։ Եւ Նաբուգոդոնոսոր թագա-
ւորը հրամայեց՝ կուսակալները, նախարար-
ները, կառավարիչները, դատաւորները, գան-
ձապետները, խորհրդականները, օրէնսգէտ-
ները ու դաւառներուն բոլոր իշխանները ժո-
ղովելու, որ Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին
3 կանգնած արձանին նաւակատիքին գան։ Ան-
ոնք կուսակալները, նախարարները, կա-
ռավարիչները, դատաւորները, գանձապետ-
ները, խորհրդականները, օրէնսգէտները ու
դաւառներուն բոլոր իշխանները Նաբուգո-
դոնոսոր թագաւորին կանգնած արձանին նա-
ւակատիքին ժողովեցան, ու Նաբուգոդոնո-
սորին կանգնած արձանին առջեւը կայնեցան։
4 Եւ մունետիկը ուժով կը կանչէր, Ով ժո-
ղովուրդներ, ազգեր ու լեզուներ, ձեզի կը
5 պատուիրեն. Երբոր փողին, սրինգին, քնարին,
չափակին, տաւիղին, տիկին ու ամէն տեսակ
նուագարաններուն ձայնը լսէք, Նաբուգոդո-
նոսոր թագաւորին կանգնած ոսկի արձանին
առջեւը իյնաք ու երկրպագութիւն ընէք.
6 Եւ ով որ չիյնայ ու երկրպագութիւն չընէ,
նոյն ժամուն Ճրագարան կրակի հնոցին մէջը
7 պիտի նետուի։ Ուստի երբոր բոլոր ժողո-
վուրդները փողին, սրինգին, քնարին, Ջա-
թակին, տաւիղին ու ամէն տեսակ նուագա-
րաններուն ձայնը լսեցին, բոլոր ժողովուրդ-
ները, ազգերը ու լեզուները կ՚իյնային, և
Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին կանգնած ոսկի
արձանին երկրպագութիւն կ՚ընէին։
8 Ուստի անատնները քանի մը Քաղդէացի մար-
դիկ Ճամբեցան, ու Հրէաներուն վրայով ամ-
9 բաստանութիւն բերին. Նաբուգոդոնոսոր թա-
գաւորին խօսեցան ու ըսին, Ով թագաւոր,
10 յաւիտեան ապրէ կեցիր. Դուն, ով թագաւոր,
հրաման բերիր որ ամէն մարդ որ փողին, սր-
ինգին, քնարին, Ջափակին, տաւիղին, տի-
կին և ամէն տեսակ նուագարաններուն ձայնը
լսէ, իյնայ ու ոսկի արձանին երկրպագութիւն
11 ընէ. Եւ ով որ չիյնայ ու երկրպագութիւն
չընէ, բորբոքած կրակի հնոցին մէջը նետուի։
12 Հրեայ մարդիկ կան, որոնք դուն Բաբիլոնի գաւառին գործոցը վրայ դրեր, այս-
ինքն Սեդրաք, Միսաք և Աբեդնագով, ան
մարդիկը քեզ բանի տեղ չեն սեպեր, ով Թա-
գաւոր. քու աստուածներդ չեն պաշտեր, և
քու կանգնած ոսկի արձանիդ երկրպագու-
թիւն չեն ըներ։
13 Անատնները Նաբուգոդոնոսոր զրահուու-
թեամբ և բարկութեամբ հրամայեց որ Սեդրա-
քը, Միսաքը ու Աբեդնագովը բերին. ուստի
14 ան մարդիկը թագաւորին առջեւը բերին։ Պա-
տասխան տուաւ Նաբուգոդոնոսոր ու անոնց
ըսաւ, Ով Սեդրաք, Միսաք ու Աբեդնագով,
խորհրդո՞վ է որ իմ աստուածներս չէք պաշ-
տեր, և իմ կանգնած ոսկի արձանիս երկրպա-
15 գութիւն չէք ըներ։ Հիմա թէ որ պատրաստ
էք՝ փողին, սրինգին, քնարին, Ջափակին,
տաւիղին, տիկին ու ամէն տեսակ նուագա-
րաններուն ձայնը լսած ատենիդ՝ իյնալու ու
իմ չինած արձանիս երկրպագութիւն ընելու,
— Եւ. բայց թէ որ երկրպագութիւն չընէք,
նոյն ժամուն՝ բորբոքած կրակի հնոցին մէջը
պիտի նետուիք. Ու ո՞վ է ան Աստուածը որ
ձեզ իմ ձեռքէս պիտի ազատէ։
16 Պատասխան տուին Սեդրաք, Միսաք ու
Աբեդնագով, ու Թագաւորին ըսին, Ով Նա-
բուգոդոնոսոր, Հաս բանիս վրայով քեզի պա-
տասխան տալու Հարկաւորութիւն մը չունինք։
17 Ահա մեր պաշտած Աստուածը մեզ բորբոքած
կրակի հնոցէն ազատելու կարող է, քու ձեռ-
քէդ ալ Ով՝ պիտի ազատէ, ով Թագաւոր։
18 Ապա թէ ոչ՝ քեզի յայտնի ըլլայ, ով Թագա-
ւոր, որ մենք քու աստուածներդ չենք պաշ-
տեր, և քու կանգնած ոսկի արձանիդ երկրպա-
գութիւն չենք ըներ։
19 Անատնները Նաբուգոդոնոսոր բարկութեամբ
լեցուեցաւ, ու անոր երեսին երեսոյթը փո-
խուեցաւ Սեդրաքին, Միսաքին ու Աբեդ-
նագովին վրայ, և պատասխան տալով՝ հրա-
մայեց որ հնոցը վառելու սովորութենէն եօ-
20 թնապատիկ աւելի վառեն. Ու իր զօրքին մէջը
եղող զօրաւոր մարդոցը հրամայեց որ Սեդ-
րաքը, Միսաքը ու Աբեդնագովը կապեն,
ու բորբոքած կրակի հնոցին մէջը նետեն։
21 Անատնները ան մարդիկը իրենց անդրավար-
ութիւններովը, բանկիներովը, վերարկուներովը
ու — Հանդերձներովը կապկպեցին, ու բոր-
22 բոքած կրակի հնոցին մէջը նետեցին։ Եւ Թա-
գաւորին հրամանը տոհպտպական ըլլալուն՝ ու
հնոցը շատ տաքցած ըլլալուն համար, Սեդ-
րաքը, Միսաքը ու Աբեդնագովը վերցնողը
23 մարդիկը կրակին բոցը սպաննեց։ Եւ ան ե-
րեք մարդիկը՝ Սեդրաք, Միսաք ու Աբեդ-
նագով կապուած ինկան բորբոքած կրակի
հնոցին մէջ։
24 Անատնը Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորը
ապշած՝ արտորնոց ոտք ելաւ, իր խորհրդա-
կաններուն խօսեցաւ ու ըսաւ, Մենք կրակին
մէջ երեք կապուած մարդ չնետեցի՞նք. Ա-
նոնք պատասխան տուին ու Թագաւորին ը-
25 սին, Ա՛յո, ով Թագաւոր։ Անիկա պատասխան
տուաւ ու ըսաւ, Ահա ես Կրակին մէջ չորս
արձկուած մարդ կը տեսնեմ որ կը քալեն,
անոնք ամենևին վնաս մը չեն քաշեր. ու չոր-
րորդին դէմքը Աստուածներու որդիի մը կը
26 նմանի։ Անատնը Նաբուգոդոնոսոր բորբո-
քած կրակի հնոցին դրանը մօտենալով՝ խո-

Ա Էմր. 22։ 28։
Գ Տես Ծն. խա. 16։ Գոր. գ. 12։
Դ Էմր. 47։
Ե Տես Էմր. 38. Ես. ա. 25։ Ջ. 6։ Կոր. է. 1։ Եբեր. ե. 4։ Թ Սապ. ա. 8։ Ոճբ. ժգ. 3։
ժ Սապ. ա. 10. 36։
ժԱ Եզե. ա. 2։
ժԲ Գլ. գ. 21, 22։ Եսթ. բ. 6։
ժԳ Էմր. 32։
ժԴ Գլ. է. 28, 31։
ժԵ Էմր. 32։
ժԶ Գլ. է. 1։ գ. 35։
ժԷ Տես Երեմ. իթ. 22։
ժԸ Ցայս. ժգ. 15։
ժԹ Գլ. գ. 12։
Ի Գլ. բ. 4։ է. 10։
Ի Գ. 6. 21։
ԻԱ Գլ. բ. 49։
ԻԲ Եզ. է. 2։ գ Թագ. ժգ. 35։
ԻԳ Տես Ա Սամ. ժ. 19։
ԻԴ Ես. խգ. 2։
ԻԵ Ցայս. ա. 6։ կը. 7։
ԻԶ Սապ. կդ. 7. Հռով. ը. 33։

սեցաւ ու ըսաւ , Ով Բարձրեալ Աստուծոյն ծառաները՝ Սիդրա՛ք , Միսա՛ք և Աբեդնագով , դուրս եկէ՛ք ու հո՛ս եկէ՛ք : Անոնք Սիդրա՛ք , Միսա՛ք ու Աբեդնագով կրակին
27 մէջէն ելան : Եւ կառավարիչները , նահապարները ու կառավարիչները ու թագաւորին խորհրդականները ժողովուեցան , և տեսան այս մարդիկը , †որ անոնց մարմիններուն վրայ կրակ մազերնին չխորշեց , ու անոնց գլխուն մէկ մազը չխանձեցաւ , ու անոնց անդրավարտիք-ները դժնեղներնին չեւաւեցին . անոնց վրայ կրակին հոտը անգամ չկար :
28 Պատասխան տուաւ Նաբուգոդոնոսոր ու ըսաւ , Օրհնեալ ըլլայ Սիդրա՛քին , Միսա՛քին ու Աբեդնագովին Աստուածը , որ իր հրեշտակը խրկեց , ու իր ծառաները ազատեց . վասն զի †անոր ապաւինելով՝ թագաւորին խօսքը անարգեցին , ու իրենց մարմինները էրան տուին , որպէս զի իրենց Աստուածէն զատ՝ ուրիշ աստուծոյ մը ծառայութիւն ու
29 երկրպագութիւն չընեն : Վրդ- ես հրաման կու տամ որ ամէն ժողովուրդ , ազգ ու լեզու՝ որ Սիդրա՛քին , Միսա՛քին ու Աբեդնագովին Աստուածոյն դէմ սխալ բան մը ըսէ , †հոտը կոտրըլայ , ու անոր տունը ապրանոց ըլլայ . †վասն զի ուրիշ աստուած չկայ , որ
30 կարող ըլլայ այսպէս ազատելու : Անատոնը թագաւորը աւելի մեծցուց Սիդրա՛քը , Միսա՛քը ու Աբեդնագովը Բաբիլոնի գաւառին մէջ :

ԳԼ· Դ

1 Նաբուգոդոնոսոր կը խաստանի Աստուծոյ թագաւորութիւնը . 4 կը խօսի իր երազին վրայով , որ մեկնիչը չկրնայ մեկնել : 8 Դանիէլ երազը կը լսէ . 19 զանիկա կը մեկնէ . 28 Երազին կատարումը պատմութիւնը :

1 Նաբուգոդոնոսոր թագաւոր՝ բոլոր երկրի վրայ բնակող †բոլոր ժողովուրդներուն , ազգերուն ու լեզուներուն . ձեր խաղաղութիւնը
2 չատնայ : Իմ առջեւս հաճոյ երեւցաւ որ †Բարձրեալ Աստուծոյն ինծի ըրած նշանները ու
3 հրաշքները յայտնեմ : †Անոր նշանները ի՜նչ մեծ՛ ու հրաշքները ի՜նչ զօրաւոր են . անոր թագաւորութիւնը †յաւիտենական թագաւորութիւն է , ու անոր իշխանութիւնը դարէ՛ ի դար կը մնայ :
4 Ես Նաբուգոդոնոսոր երբոր իմ տանս մէջ հանգիստ էի , ու պալատիս մէջ կը զուարճա-
5 նայի , երազ տեսայ՝ որ զիս վախցուց . †և ան-կողինիս վրայ իմ խորհուրդներս ու իմ գլխուս
6 տեսիլքները զիս †խռովեցուցին : Ուստի հա-

Ե Երբ· ժ· 54 :
Ը Սաղ· լդ· 7 , 8 : Ես-բեմ· ծե· 7 : Տես գԼ· գ· 22 , 25 :
Լ ԳԼ· գ· 26 :
Խ ԳԼ· բ· 5 :
Ծ ԳԼ· գ· 27 :
Կ ԳԼ· գ· 4 · զ· 23 :
Բ ԳԼ· գ· 26 :
Գ ԳԼ· գ· 27 :
Դ Ելս· ծե· 34 · ԳԼ· բ· 44 · զ· 20 :
Ե ԳԼ· բ· 28 , 29 :
Զ ԳԼ· բ· 1 :
Է ԳԼ· բ· 2 :
Ը ԳԼ· ա· 7 :
Թ Եր· կգ· 11 : Հռ-մեր 18 : ԳԼ· բ· 11 · է· 11 , 14 :
Ժ ԳԼ· բ· 48 · է· 11 :
Ի Եզեկ· լա· 3 , 4 :
Ձ Ելս· ժգ· 5 :
Ղ Ես· ոգ· 14 :
Մ Քրա· գ· 10 :
Յ Եզեկ· լա· 13 :
Ն ԳԼ· ժբ· 7 :
Շ Սաղ· Թ· 16 :
Ո ԳԼ· բ· 21 · է· 21 : Հռ-մեր 23 , 32 :
Չ Ծն· խա· 8 , 15 :
Պ ԳԼ· է· 8 , 15 :

րկրնին բոլոր խնամատուները իմ առջեւս բերել տրուան զրի , որ անոնք ինծի երազին
7 մեկնութիւնը դիւցընեն : Անատոնը մոգերը , հմայողները , քաղդեացիները ու բաղդատողները եկան , ու ես երազը անոնց առջեւը բի , բայց անոնք չկրցան մեկնութիւնը ինծի դի-
8 ցընել : Ու վերջապէս Դանիէլ առջեւս եկաւ , †որուն անունը իմ աստուածոյս անուան համեմատ Բաղտասասար է , †և որուն վրայ դին սուրբ աստուածներուն հոգին կայ , ու
9 անոր առջեւը երազը պատմեցի — ըսի , Ով †մեծ դերասն իշխանը Բաղտասասար , որովհետեւ դիտեմ որ քու վրադ սուրբ աստուածներուն հոգին կայ , ու քեզի ինաւ մէկ գաղտնիք մը նեղութիւն չտար . հա՛ տեսած երազիս տեսիլքները , ու դուն անոնց մեկնութիւնը բա-
10 իմ անկողնիս մէջ գլուս տեսիլքները տեսած էին . Ես կը տեսնէի որ ահա երկրին մէջ †ծառ մը կար , ու անոր բարձրութիւնը
11 մեծ էր : Այն ծառը մեծցաւ և ուժովցաւ , ու անոր բարձրութիւնը մինչեւ երկինքը հասաւ . ու անիկա բոլոր երկրիս ծայրերէն կը տես-
12 նուէր : Անոր տերեւները գեղեցիկ ու պտուղը առատ էր , և անոր վրայ ամենուն համար կերակուր կար . դաշտի անասունները անոր շուքին տակը կը նստէին , ու երկնից թռչուն-ները անոր ոտերուն վրայ կը բնակէին , և
13 ամէն մարմին անկէ կը կերակրուէր : Անկողնիս վրայ գլուս տեսիլքներուն մէջ կը տեսնէի որ ահա երկինքէն †սուրբ պահապան մը՝
14 իջաւ . Անիկա ուժով կանչեց ու ասանկ ըսաւ . †Ծառը կտրեցէ՛ք , ու ոստերը մէկդի հանեցէ՛ք . տերեւները թօթափեցէ՛ք , ու պտուղները ցրուեցէ՛ք . †անոր տակին անասունները
15 ու ոստերէն թռչունները փախչին . Բայց արմատներուն բունը երկրի մէջ թողուցէ՛ք , ու երկաթէ և պղնձէ կապանքով դաշտի խոտերուն մէջը ըլլայ , ու երկնից ցօղովը թրջուի , և անոր բաժինը անասուններու հետ երկրի
16 խոտին մէջ ըլլայ . Անոր սիրտը մարդու սիրտէ փոխուի , ու անոր՝ անասունի սիրտ տրուի , 17 և անոր վրայէն եօթը †ժամանակ անցնի : Այս բանը պահապաններուն վճիռովն է , ու այս խնդիրը սուրբերուն խօսքովն է . †որպէս զի ապրողները դիտնան †Բարձրեալը կը տիրէ մարդոց թագաւորութեանը վրայ , ու զանիկա իր ուզածին կու տայ , ու անոր վրայ
18 մարդոց անարգը կը դնէ : Ես Նաբուգոդոնոսոր թագաւորս այս երազը տեսայ , ու դուն , ով Բալտասասար , անոր մեկնութիւնը ըսէ՛ . †վասն զի իմ թագաւորութեանս բոլոր խնա-

Ե Ելս· ժ· 5 :
Զ Ես· ոգ· 14 :
Է Քրա· գ· 10 :
Ը Եզեկ· լա· 23 : Լատ· 6 : Տես Ոզե· գ· 20 :
Թ Բ Օբ· լդ· 2 : Սաղ· ձգ· 20 : Ելս· ժ· 17 , 23 : ԳԼ· Ը· 13 :
Ժ ԳԼ· ժբ· 7 :
Ի Սաղ· Թ· 16 :
Լ ԳԼ· բ· 21 · է· 21 : Հռ-մեր 23 , 32 :
Խ Ծն· խա· 8 , 15 :

տուններդ կարող չեղան †ինձ մեկնութիւնը ինծի դիւցընել . բայց դուն կարող ես , †քանզի քու †ներսիդ †սուրբ աստուածներուն հոգին կայ :
19 Անատոնը Դանիէլ †որուն անունը Բաղտասասար էր , †մէկ ժամու չափ՝ հիացած մնաց , ու անոր խորհրդները զանիկա խռովեցուցին : Պատասխան տուաւ թագաւորը ու ըսաւ , Ով Բալտասասար , երազը կամ անոր մեկնութիւնը քեզ չվռովեցնէ . պատասխան տուաւ Բալտասասար ու ըսաւ , Ով տէր իմ , †երազը քեզ ատողներուն՝ ու անոր մեկնու-
20 թիւնը քու թշնամիներուդ ըլլայ : Այն տեսած ծառդ որ մեծցաւ և ուժովցաւ , ու անոր բարձրութիւնը մինչեւ երկինքը հասաւ , ու
21 անիկա բոլոր երկրի մէջ կը տեսնուէր , Եւ անոր տերեւները գեղեցիկ ու պտուղը առատ էր , ու անոր վրայ ամենուն համար կերակուր կար , անոր տակը դաշտի անասուններն կը բնակէին , ու անոր ոտերուն վրայ երկնից
22 թռչունները կը կենային , Անիկա դուն ես , ով թագաւոր , որ մեծցար և ուժովցար . և քու մեծութիւնդ բարձրացաւ ու մինչեւ երկինքը հասաւ , †ու քու իշխանութիւնդ մինչեւ
23 երկրին ծայրերը հասաւ : †Ես որովհետեւ թագաւորը մէկ սուրբ պահապան մը տեսաւ որ երկինքէն իջաւ , ու ըսաւ , Ծառը կտրեցէ՛ք ու զանիկա աւերեցէ՛ք , բայց անոր արմատներուն բունը երկրի մէջ թողուցէ՛ք , ու երկաթէ և պղնձէ կապանքով դաշտի խոտերուն մէջը ըլլայ , ու երկնից ցօղովը թրջուի , և անոր բաժինը դաշտի անասուններուն հետ ըլլայ , մինչեւ որ անոր վրայէն եօթը ժամանակ անցնի .
24 Այս է մեկնութիւնը , ով թագաւոր , և ասիկա Բարձրելոյն վճիռը՝ որ իմ թագաւոր տիրոջս
25 վրայ հասած է . †Քեզ մարդոց մէջէն պիտի վռնտեն , և քու բնակութիւնդ դաշտի անասուններուն հետ պիտի ըլլայ , քեզ պիտի խոտն՝ որ արջառներու պէս խոտ ուտես , ու երկնից ցօղովը թրջուիս . և քու վրայէդ եօթը ժամանակ պիտի անցնի , մինչեւ որ դիտնաս թէ մարդոց թագաւորութեանը վրայ Բարձրեալը կը տիրէ , ու †զանիկա որուն կ՚ուզէ կու տայ :
26 Ու որ ըսուեցաւ թէ ան ծառին արմատներուն բունը թողուն , ա՛ն է՝ դուն երկնաւոր իշխանութիւնդ ճանչնալէդ ետքը՝ քու թագաւորութիւնդ քեզի պիտի հաստատուի :
27 Անոր համար , ով թագաւոր , թող իմ խրատս քեզի հաճոյ երեւնայ . քու մեղքերդ արդարութեամբ՝ ու քու անօրէնութիւններդ †ազքատներուն ողորմելով †մեկդի ձգէ՛ . դուցէ †հանդստութիւնդ երկարնայ :

1 Էմր· 8 :
2 Էմր· 8 :
3 Տես գԼ· Ը· 23 :
4 Կամ ժամանակ մը :
5 Էմր· 10 , 11 , 12 :
6 Եր-եմ· խե· 6 , 7 , 8 :
7 Էմր· 13 :
8 ԳԼ· ե· 21 :
9 Էմր· 32 : ԳԼ· ե· 21 , 22 :
10 Էմր· 17 , 32 : Սաղ· ձգ· 18 :
11 Եր-եմ· խե· 5 :
12 Կամ քաանչ :
13 Թագ· ժգ· 29 :
14 Ես· ե· 15 , 17 :
15 Սաղ· ձԺե· 3 : Ոզե· 6 :
16 Ելս· լդ· 29 :
17 Ելս· խե· 12 : Ես· խե· 3 : Դատ· թ· 20 :
18 Ելս· 26 :
19 Տես Ելս· խբ· 12 :
20 Սաղ· լդ· 4 : Ելս· ժե· 3 : ժգ· 7 :
21 Եզ· ժբ· 11 : ԳԼ· է· 20 :

1 Բնագրացին ամբարիշտ իմաստքը : 2 Հետքի մը գուշակ-

որ կախարդները չեն կրնար կարգալ, թագաւորին որոյն հասկնալիին կը պատմեսէ։ 10 Թագաւորին խրատեցին Դանիէլ կը բերեն։ 17 որ Թագաւորին ամբողջապատումին ու կռապաշտութիւնը յանդիմանելով, 25 կը կարգայ ու կը մեկնէ ան գրուածը։ 30 Թագաւորութիւնը Մարացոց ձեռքը կ'անցնի։

1 Բաղտասար թագաւորը իր մեծամեծներէն հազար հոգւոյ մեծ կոչունք բրաւ, ու հա-
2 զարին առջեւը դինի խմեց։ Ու երբոր բաղտասար դինիէն զուարճացաւ, հրամայեց որ իր Աստուածոցը եղուսազէմի տաճարէն հանած ոսկիէ ու արծաթէ անօթները բերեն, որպէս զի թագաւորը ու իր մեծամեծները, իր կիներն ու հարճերը անոնց
3 մով խմեն։ Ուստի երուսաղէմ եղող Աստուծոյ տան տաճարէն հանուած ոսկի անօթները բերին, և թագաւորը ու իր մեծամեծները, իր կիներն ու հարճերը անոնցմով
4 խմեցին։ Անոնք դինի խմեցին, ու ոսկիէ, արծաթէ, պղնձէ, երկաթէ, փայտէ ու քարէ աստուածները գովեցին։
5 Յայն ժամուն մէջ մարդու ձեռքի մատներ եկան, ու աշտանակին դիմացը՝ թագաւորական պալատին պատին ծեփին վրայ գրեցին. և թագաւորը ան գրող ձեռքին թաթը տե-
6 սաւ։ Անատնը թագաւորին դոյնը փոխուեցաւ, ու անոր խորհուրդները զանիկա խռովցուցին, այնպէս որ մէջքին յօդուածները կը քակուէին ու ծունկերը իրարու կը զար-
7 նէին։ Թագաւորը բարձրաձայն աղաղակեց որ Հմայողները, քաղդեացիները ու բազդ-նայողները բերեն. թագաւորը Բաբելոնի իմաստուններուն խօսեցաւ ու ըսաւ, Ով որ այս գիրը կարդայ ու մեկնութիւնը ինծի իմացընէ, ծիրանի պիտի հագնի ու անոր պարանոցը ոսկի մանեակ պիտի դրուի, ու թագաւորութեանը մէջ երրորդ իշխան պիտի
8 ըլլայ։ Ուստի թագաւորին բոլոր իմաստունները եկան, բայց գիրը կարդալու ու մեկնութիւնը
9 թագաւորին գիտցընելու կարող չեղան։ Անատնը Բաղտասար թագաւորը աւոսիկ Հիւսքացաւ ու երեսին գոյնը փոխուեցաւ, անոր մեծամեծներն ալ ապրապուեցան։
10 Եւ թագուհին թագաւորին ու անոր մեծամեծացը խօսքերուն պատճառաւ կոչունքին տունը եկաւ, — թագուհին խօսեցաւ ու ըսաւ, Ով թագաւոր, յաւիտեան ողջ կեցիր. քու խորհուրդներդ քեզ չխռովեն
11 ըլնեն, ու երեսիդ գոյնը չփոխուի. Քու թագաւորութեանդ մէջ մարդ մը կայ, ու անոր նեբոի դին աստուածներուն հոգին կայ, և քու հօրդ օրերը անոր վրայ լոյս, հանճար, ու աստուծոց իմաստութիւնը պէս իմաստութիւն դանուեցաւ, և քու Տիրդ Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը զանիկա Հմայողներուն, քաղդեացիներուն, բազդ-
12 նայողներուն վրայ իշխան դրաւ։ Քանի որ Դանիէլ՝ որուն անունը քոլը՝ այսինքն Դանիէլին՝ Արտեն անունը թագաւորը բաղտասար դրաւ, դիրքանց հոգի, դիտութիւն ու հանճար կայ երազները մեկնելու, առեղծուածները յայտնելու ու դժուարին խնդիրները լուծելու։ հիմա Դանիէլ թող կանչուի, ու անիկա մեկնութիւնը պիտի իմացընէ։
13 Անատնը Դանիէլ թագաւորին առջեւը տարուեցաւ։ թագաւորը խօսեցաւ ու Դանիէլին ըսաւ, Իմ թագաւոր հօրս Հրէաստանէն բերած Հրէաստանի գերիներէն եղող Դանիէլը
14 դո՞ւն ես. ուստի դի քեզի հանճար լսեցի որ Աստուծոյ ներսի դիդ աստուածներուն հոգին կայ, և քու քովդ լոյս, հանճար ու դիտութիւն
15 իմաստութիւն կը դանուի։ Ու հիմա իմ առջեւս իմաստուններ — հմայողներ բերուեցան, որ այս գրուածը կարդան ու անոր մեկնութիւնը ինծի գիտցընեն, բայց անոնք չկրցան
16 այս խօսքին մեկնութիւնը իմացընել. Ու ես քեզի հանճար լսեցի որ մեկնութիւններ տալու, ու դժուարին խնդիրները լուծելու կարող ես։ հիմա թէ որ դուն այն գրուածը կարդալու, և անոր մեկնութիւնը ինծի գիտցընելու կարող ըլլաս, ծիրանի պիտի հագնիս, և քու պարանոցդ ոսկի մանեակ պիտի դրուի, ու թագաւորութեանդ մէջ երրորդ իշխան պիտի ըլլաս։
17 Անատնը Դանիէլ պատասխան տուաւ ու թագաւորին առջեւը ըսաւ, Քու պարգեւներդ քեզի ըլլան, ու տուրքերդ ուրիշին տուր. բայց ես այն գրուածը թագաւորին պիտի կարդամ, ու մեկնութիւնը անոր գիտցընեմ։
18 Ով թագաւոր, Բարձրեալ Աստուածը քու հօրդ Նաբուգոդոնոսորին թագաւորութիւն ու մեծութիւն և պատիւ ու փառք տուաւ։
19 Եւ անոր տուած մեծութենէն՝ բոլոր ժողովուրդները, ազգերը ու լեզուները անոր կը բերէին կը դողային ու կը վախնային. անիկա ուզածը կը մեռցընէր և ուզածը ողջ կը թողուր. անիկա ուզածը կը բարձրացընէր և ու-
20 զածը կը ցածցընէր։ Բայց երբոր անոր սիրտը բարձրացաւ, ու անոր հոգին ամբարտաւանութեամբ կարծրացաւ, իր թագաւորութեանը աթոռէն ինկաւ, ու պատիւը անկէ առ-
21 նուեցաւ. Եւ անիկա մարդոց որդիներուն մէջէն վռնտուեցաւ, ու անոր սիրտը անասնոց պէս եղաւ, և անոր բնակութիւնը վայրենի էշերուն հետ եղաւ. արջառներու պէս

խոտ կը կերցընէին անոր, ու անոր մարմինը երկնից ցօղովը կը թրջուէր, մինչեւ որ գիտցաւ թէ մարդոց թագաւորութեանը վրայ
22 Բարձրեալ Աստուածը կը տիրէ, ու իր ուզած
23 մարդը անոր վրայ կը դնէ։ Ու դուն, ով Բաղտասար՝ անոր որդին, քրա սիրտդ չխոնարհեցնելով հակառակ երկնից Տէրոջը դէմ պատճառ մը գտնելու կը չանայիս, բայց անոնք բնաւ մէկ պատճառ մը կամ չարութիւն մը գտնելու կարող չեղան. վասն զի անիկա հաստատուած էր, ու անոր վրայ բնաւ մէկ յանցանք մը կամ չարութիւն մը չգտնուեցաւ,
5 Ուստի աս մարդիկը ըսին, Մենք աս Դանիէլին գէմ ամենևին մէկ պատճառ մը պիտի չգտնենք, բայց եթէ անոր գէմ անոր Աստուծոյն օրէնքին կողմանէ գտնենք։
6 Անատնը հրամանատարները ու կուսակալները թագաւորին քովը ժողվուեցան, ու անոր այսպէս ըսին. Ով Դարեհ թագաւոր, յաւիտեան ողջ կեցիր։ Թագաւորութեանը բոլոր հրամանատարները, նախարարները, կուսակալները, խորհրդականները ու կառավարիչները խորհուրդ ըրին, որ թագաւորական հրաման մը որոշուի, և արգելիչ օրէնք մը հաստատուի, թէ ով որ մինչև երեսուն օր ինդրուած մը ինդրէ մէկ աստուծմէ մը կամ մարդէ մը բայց ի քեզմէ, ով թագաւոր, ա-
8 նիկա ձրիացնեսուն գուրը նետուի։ Հիմա, ով թագաւոր, աս արգելիչ օրէնքը հաստատէ, ու հրովարտակը առորագրէ, որ Մարաց ու Պարսից անխափանելի օրէնքին համեմատ չփոխուի։
9 Ասոր համար Դարեհ թագաւորը հրովարտակը ու արգելիչ օրէնքը առորագրեց։
10 Ու երբոր Դանիէլ իմացաւ թէ հրովարտակը առորագրուեցաւ՝ իր տունը գնաց, ու իր սենեակին մէջը պատուհանները դէպ ի Երուսաղէմ բաց էին, և օրը երեք անգամ ծունկի վրայ գալով աղօթք կ'ընէր, ու իր Աստուծոյն գոհութիւն կը մատուցանէր իր
11 առջեւ սովորութեանը պէս։ Ուստի այս մարդիկը ժողվուեցան, ու Դանիէլը գտան՝ որ իր Աստուծոյն առջեւը աղօթք ու ազաչանք
12 կ'ընէր։ Անատնը մօտեցան, ու թագաւորին առջեւը թագաւորին արգելիչ օրէնքին վրայով ըսին, Դուն մէկ արգելիչ օրէնք մը չառորագրեցի՞ր, թէ ով որ մինչև երեսուն օր քեն մը ինդրէ մէկ աստուծմէ մը կամ մարդէ մը բայց ի քեզմէ, ով թագաւոր, անիկա ներսուն գուրը նետուի. թագաւորը պատասխան առաւ ու ըսաւ, Այս խօսքը ճշմարիտ է՝ Մարաց ու Պարսից անխափանելի օրէնքին
13 քին համեմատ։ Անատնը անոնք պատասխան առին ու թագաւորին առջեւը ըսին,

---

ա Եսթ. ա. 3։
բ Գլ. ա. 2։ Տես Եր. խմ. ծր. 10։
գ Ար. Նախահօրը հմմտ. 11. 15։ ր Թագ. ի. 2։
դ։ ք Սրա. ժե. 26։
ե Եսթ. խե. 7։
զ Ցայս. ի. 20։
է Գլ. գ. 31։
ը Դատ. բ. 10։
թ Գլ. բ. 2։ գ. 6։
ժ Ես. խե. 13։
ի Տես գլ. գ. 2։
լ Գլ. բ. 27։ գ. 7։
խ Գլ. բ. 1։
ծ Գլ. բ. 4։ գ. 9։
կ Գլ. բ. 48։ գ. 8։ 9. 18։
հ Գլ. գ. 9։
ձ Գլ. գ. 3։
ղ Գլ. ա. 7։
ճ Հմմտ. 11. 12։
մ Հմմտ. 7. 8։
յ Հմմտ. 7։
ն Գլ. բ. 6։
շ Գլ. բ. 37. 38. գ.։
ո 17. 22. 25։
չ Եբեմ. խե. 7. Գլ. գ. 4։
պ Գլ. գ. 30. 37։
ջ Եբեմ. ժա. 31. 39. 57։
ռ Գլ. գ. 28։
ս Հմմտ. 7։
վ Եբեմ. ժա. 31. 39։
տ Գլ. բ. 1։
ր Տես Եսթ. ա. 1։
ց Գլ. ե. 12։
ւ Ժող. գ. 4։
փ Նեեմ. բ. 3. Հմմտ. 21. Գլ. բ. 4։
ք Եսթ. ա. 19. բ. 8. Հմմտ. 12. 15։
և գ Թագ. բ. 44. 48։ Սապ. ե. 7։ Յայտ. բ. 4։
օ Սապ. ձե. 17։ Գաղ. ե. 1. 2. 15։ գ. 1. 2. 3. 9։
ֆ Գլ. գ. 8։
Հմմտ. 8։

Հրէաստանի գերութեանը որդիներէն եղող Դանիէլը՝ փլել և քու առարգրած արգելիչ օբէնքդ բանի տեղ չեսեր, ով Թագաւոր, հապա օրը երեք անգամ իր խնդրուածքը
14 կը մատուցանէ։ Անոնք Թագաւորը առ խօսքերը լսածին պէս՝ վրնդովուեցան մեծապէս, ու իր սիրտը Դանիէլին վրայ դրաւ որ զանիկա ազատէ, ու մինչև արեւուն մտնելը
15 նեղը կը ջանար որ զանիկա ազատցընէ։ Բայց անոնք մտիկ Թագաւորին գովը ժողվուեցան, ու Թագաւորին ըսին, Ով Թագաւոր, գիտցիր որ Մարաց ու Պարսից օրէնքը աս է, որ
16 Թագաւորին ամէն հաստատած արգելիչ օրէնքը ու հրամանը չփոխուիր։ Անոնք Թագաւորը հրամայեց, ու Դանիէլը բերին, և զանիկա առիւծներուն գուբը նետեցին։ Թագաւորը Դանիէլին խօսեցաւ ու ըսաւ, քու Աստուածդ՝ որ դուն անդադար կը պաշ-
17 տես, անիկա քեզ պիտի ազատէ։ Ու մէկ քար մը բերին ու գուբին բերանը դրին, և Թագաւորը զանիկա իր կնիքովը ու իր մեծամեծներուն կնիքովը կնքեց, որ Դանիէլին
18 վրայով բան մը չփոխուի։ Ետքը Թագաւորը իր տունը գնաց, ու գիշերը անօթի անցուց, և իր առջևը *նուագարաններ բերել չտուաւ, ու քունը իրմէ փախաւ։
19 Եւ Թագաւորը արշալուսին կանուխ երաւ, ու արագութեամբ առիւծներուն գուբը գնաց։
20 Ու երբոր գուբին մօտեցաւ, տխրութիւնով մը Դանիէլին պոռաց, և Թագաւորը խօսեցաւ ու Դանիէլին ըսաւ, Ով Դանիէլ՝ կենդանի Աստուծոյ ծառան, Քու Աստուածդ՝ որն որ
21 դուն անդադար կը պաշտես, կարող եղա՞ք քեզ առիւծներէն ազատելու։ Անոնք Դանիէլ Թագաւորին ըսաւ, Ով Թագաւոր,
22 յաւիտեան ողջ կեցիր. Իմ Աստուածս իր հրեշտակը խրկեց, ու առիւծներուն բերանը գոցեց, ու ինծի վնաս չտուին. վասն զի անոր առջևը իմ վրաս անմեղութիւն գտնուեցաւ, և քու առջևդ ալ, ով Թագաւոր, մէկ յան-
23 ցանք մը գործած չեմ։ Անոնը Թագաւորը շատ ուրախացաւ, ու հրամայեց որ Դանիէլը գուբէն հանեն. և Դանիէլը գուբէն հանեցին, ու անոր վրան ամենևին մէկ վնաս մը չգտնուեցաւ, վասն զի իր Աստուածին հաւա-
24 տաց։ Եւ Թագաւորը հրամայեց, ու Դանիէլին վրայով չարախօսութիւն ընող մարդիկը բերին, և զանոնք ու անոնց ազգքնները ու կնիկները առիւծներուն գուբը նետեցին. ու անոնք գէռ գուբին յատակը չհասած՝ առիւծ-

բախտները
ի ԳԼ· ա· 6։ ե· 13։
ժ ԳԼ· գ· 12։
լ Մաթ· Չ· 26։
խ Հմր· 8։
ծ Ովզ· փ· 53։
կ Մաթ· իզ· 66։
հ Կամ հանգամանք կը։

նները անոնց վրայ տիրեցին, ու անոնց բոլոր ոսկորները փշրեցին։
25 Ա Անոնք Դարեհ Թագաւորը բոլոր երկրի վրայ բնակող ժողովուրդներուն, ազգերուն ու լեզուներուն գրեց. Ձեր խա-
26 զաղութիւնը չատնայ. Ինծմէ հրաման եղաւ որ իմ Թագաւորութեանս բոլոր իշխանութեանը մէջ Դանիէլին Աստուծոյն երկնչին ու վախնան, վասն զի անիկա կենդանի Աստուած է ու յաւիտեան կը կենայ, և անոր Թագաւորութիւնը չաւրուիր, ու անոր իշ-
27 խանութիւնը մինչև վերջը կ՚երթայ։ Անիկա կ՚ազատէ ու կը փրկէ, և երկնից մէջ ու երկրի վրայ Նշաններ ու հրաշքներ կ՚ընէ, որ Դանիէլը առիւծներուն ներքինէն ազատեց։
28 Եւ աս Դանիէլը Դարեհին Թագաւորութեանը ու Պարսիկ Կիւրոսին Թագաւորութեանը առնքը յաջողութիւն գտաւ։

ԳԼ· Է

1 Դանիէլին տեսած տեսիլքը չորս կենդանիներու վրայով։ 9 Աստուծոյ Թագաւորութեանը վրայով։ 15 Անոնց մեկնութիւնը։

1 Բաբելոնի Բաղտասար Թագաւորին առջև տարին Դանիէլ երազ տեսաւ, ու իր անկողինին մէջ իր գլխուն տեսիլքները. և անիկա երազը գրեց — բաներուն համառօտութիւնը
2 ըսաւ։ Դանիէլ խօսեցաւ ու ըսաւ, Գիշերը տեսիլքիս մէջ տեսայ որ ահա երկինքի չորս հո-
3 վերը մեծ ծովուն վրայ կը յարձակէին։ Ու ծովէն չորս մեծ գազաններ ելան, որոնք իրարմէ տարբեր էին։
4 Առաջինը առիւծի պէս էր, ու արծիւի թևեր ունէր. ու կը տեսնէի մինչև որ անոր թևերը վրցուեցան, ու երկրէն վերացաւ և մարդու պէս ոտքերուն վրայ կայնեցաւ. ու անոր մարդու սիրտ տրուեցաւ։
5 Եւ ահա մէկ ուրիշ երկրորդ գազան մը արջու նման՝ որ մէկ քովին վրայ կայնեցաւ, ու բերանը՝ ակռաներուն մէջ երեք կողի ոսկոր կար. և անոր այսպէս ըսին. Ելիր, շատ մարմին կեր։
6 Ասկէ ետքը կը տեսնէի, և ահա ընձառ նման մէկ ուրիշ մը՝ որուն կռնակին վրայ չորս թըռչունի թևեր կային. և աս գազանը չորս գլուխ ունէր, ու անոր իշխանութիւն տրուեցաւ։
7 Ասկէ ետքը գիշերուան տեսիլքներու մէջ կը տեսնէի, և ահա մէկ չորրորդ գազան մը՝ անիկա ահեղ, սոսկալի ու խիստ զօրաւոր էր, և անիկա մեծ երկաթէ ակռաներ ունէր, անի-

ղ ԳԼ· բ· 44։ գ· 3։ 34։ է· 14։ 27։ Ղևտ· ա· 53։
ռ ԳԼ· գ· 3։
ր Ջրհեղեղ։ Ձեռքէն։
ս Եզր· ա· 1։ 2։
վ ԳԼ· ա· 31։

ք Թես· ժբ· 6։ Ցեխ Ադամ· գ· 7։
բ ԳԼ· բ· 28։
գ Ցայտ· ժգ· 2։
դ Օբ· իբ· 49։ բ Թագ· ա· 23։ Եքեմ· գ· 7։ 13։

իբ· 40։ Եզեկ· ժե· 3։ Ամբ· ա· 8։
ե ԳԼ· բ· 39։
զ ԳԼ· բ· 8։ 22։
է ԳԼ· բ· 40։ Հմր· 19։ 23։

ը Ցայտ· ժգ· 1։
թ Տես գԼ· բ· 41։
ժ Հմր· 20։ 21։ 24։
ի ԳԼ· ը· 9։
լ Ցայտ· ի· 7։
խ Սապ· ժբ· 3։ Հմր· 25։ Ցայտ· ժգ· 5։
ծ Ցայտ· ի· 4։
կ Սապ· Չ· 2։ Հմր· 13։ 22։
հ Նպ· Ռգ· 2։
ձ Ցայտ· ա· 14։
ղ Եզեկ· ա· 15։ 16։

ճ Սպ· ծ· 3։ ղէ· 3։
Ես· լ· 33։ կբ· 15։
գ Թագ· իբ· 19։
Սպ· կբ· 17։ Եբբ· ժբ· 22։ Ցայտ· ե· 11։
ղ Ցայտ· ի· 4։ 12։
ճ Ցայտ· ժի· 20։
ն Եզեկ· ա· 26։
Մաթ· իգ· 30։
իզ· 64։ Ցայտ· ա· 7։ 13։ ժգ· 14։
շ Հմր· 9։

ո Սպ· բ· 6։ 7։ 8։
ը· 6։ Ռմ· 1։ 2։
Մաթ· ժա· 27։
իբ· 18։ Ցաղ· գ· 35։ ա Կոր· ժե· 27։ Եփես· ա· 22։
ԳԼ· գ· 4։
Սպ· Ռեմ· 13։
ԳԼ· բ· 44։ Հմր· 27։ Մին· գ· 7։
Գ Ղևտ· ա· 33։
Ցաղ· ժբ· 6։ ժբ· 34։
Եբբ· ժբ· 28։

չ Հմր· 28։
պ Հմր· 3։
ջ Ել· ի· 12։ 13։ 14։ Հմր· 22։ 27։ բ Տիմ· բ· 11։ 12։ Ցայտ· բ· 26։ 27։ գ· 21։ ի· 4։
ռ Հմր· 7։
ս ԳԼ· բ· 12։ 24։ ժա· 31։ Ցայտ· ժա· 7։ ժգ· 7։ ժե· 14։ ժԸ· 19։
վ Հմր· 9։

տ Հմր· 18։ ա Կոր· գ· 2։ Ցայտ· ա· 6։ ե· 10։ ի· 4։
ր ԳԼ· բ· 40։
ց Հմր· 7։ 8։ 20։ Ցայտ· ժե· 12։
ւ Ել· լե· 23։ ԳԼ· բ· 24։ 25։ ժա· 28։ 30։ 31։ 36։ Ցայտ· ժգ· 5։ 6։
փ Ցայտ· ժե· 6։ ժբ· 24։
ք ԳԼ· բ· 44։ Ղևտ· ա· 33։ Ցաղ· ժբ· 34։ Ցայտ· ժա· 13։
օ Տես Ել· ի· 18։
ֆ Հմր· 15։ ԳԼ· բ· 27։ ժ· 14։
ա Ցայտ· ժգ· 7։
բ Հմր· 10։ 22։
գ Հմր· 14։ 18։ 22։
դ ԳԼ· բ· 44։ Ղևտ· ա· 33։ Ցաղ· ժբ· 34։ Ցայտ· ժա· 13։
ե Տես Ել· ի· 18։
զ Հմր· 15։ ԳԼ· բ· 27։ ժ· 14։
է Ղևտ· բ· 10։ 51։

կա կ՚ուտէր ու կը փշրէր ու մնացածը ոտքերովը կը կոխէր, ու իրմէ առաջ եղող ամէն գազաններէն տարբեր էր, և տասը եղջիւր
8 ունէր։ Երբոր ես ան եղջիւրները կը դիտէի, ահա Ներանց մէջը մէկ ուրիշ պզտիկ եղջիւր մը ելաւ, որ անոր առջևէն առջի եղջիւրներուն երեքը խլուեցաւ. և ահա աս եղջիւրին վրայ Մարդու աչքերու պէս աչքեր՝ ու մեծ բաներ խօսող բերան կար։
9 Ես կը տեսնէի մինչև որ ախոռներ դրուեցան, ու Հինաւուրցը նստաւ. Անոր զգեստը ձիւնի պէս ճերմակ՝ ու գլխուն մազը մանրաբուրգի պէս էր, անոր ախոռը կրակի բոցի պէս՝
10 անիւները վառած կրակի պէս էր. Անոր առջևէն կրակի գետ կ՚ելլէր ու կը վազէր. Հազարաց հազարներ ծառայութիւն կ՚ընէին անոր, և բիւրք բիւրուց անոր առջևը կը կայնէին. Դատաստանը բազմեցաւ, ու գիրքերը բացուեցան։
11 Ես նայեցայ մինչև որ այն գազանը սպանուեցաւ, և անոր մարմինը կորսուեցաւ ու կրակի բոցը
12 բռնուեցաւ։ Եւ միւս գազաններուն իշխանութիւնը վերցուեցաւ, բայց մինչև ժամանակ մը ու ատեն մը կենաց երկարութիւն տրուե-
13 ցաւ անոնց։ Գիշերուան տեսիլքներու մէջ կը տեսնէի, և ահա երկինքի ամպերով Մարդու Որդւոյն նման Ոմն կու գար, ու մինչև Հինաւուրցը հասաւ, և զանիկա անոր առջևը մօտեցուցին։
14 Ու անոր իշխանութիւն, պատիւ ու Թագաւորութիւն տրուեցաւ, որ ամէն Ժողովուրդները, ազգերը ու լեզուները անոր ծառայութիւն ընեն. անոր իշխանութիւնը Յաւիտենական իշխանութիւն է որ չանցնիր, ու Թագաւորութիւնը չաւրուիր։
15 Ես Դանիէլը Հոգւովս վշտացայ իմ ներսի դիս, և իմ գլխուս տեսիլքները զիս խռովե-
16 ցուցին։ Հն կայնողներէն մէկուն մօտեցայ, ու աս ամէն բաներուն ճշմարտութիւնը անոր Հարցուցի. և անիկա ինծի խօսեցաւ, ու աս
17 բաներուն մեկնութիւնը ինծի գիտցուց։ Ասոնք մեծ գազանները չորս Թագաւորներ են,
18 որոնք երկրէն պիտի ելլեն։ Եւ Թագաւորութիւնը Նբարձրելոյն սուրբերը պիտի առնեն, ու անոնք պիտի յաւիտեան Թագաւորութիւնը յաւիտեան յաւիտենից։

19 Ետքը Չորրորդ գազանին վրայով ճշմարիտը գիտնալ ուզեցի, որ անիկա բոլոր միւս-
ներէն տարբեր էր, — խիստ ահեղ էր. անոր ակռաները երկաթէ և ըռնդնները պղնձէ էին, անիկա կ՚ուտէր, կը փշրէր ու մնացածը
20 ոտքերովը կը կոխէր. Եւ անոր գլուխը եղող տասը եղջիւրներուն վրայով, ու միւս եղածին վրայով՝ որ անոր առջևէն երեքը ինկան, այսինքն այն եղջիւրին վրայով՝ որ աչքեր ու մեծ բաներ խօսող բերան ունէր, և անոր
21 դէմքը միւսներէն մեծ էր։ Ես կը տեսնէի որ Նան եղջիւրը սուրբերուն հետ պատերազմ
22 կ՚ընէր, ու անոնց յաղթեց, Մինչև որ Հինաւուրցը եկաւ, ու Նբարձրելոյն սուրբերուն իրաւունք արուեցաւ, ու ժամանակը հասաւ
23 որ սուրբերը Թագաւորութիւնը առնեն։ Անիկա այսպէս ըսաւ. Չորրորդ գազանը երկրի վրայ Չորրորդ Թագաւորութիւն պիտի ըլլայ, որ ամէն Թագաւորութիւններէն տարբեր պիտի ըլլայ, ու բոլոր երկիրը պիտի ուտէ, ու
24 զանիկա պիտի կոխէ ու փշրէ։ Եւ ան տասը եղջիւրները ան Թագաւորութենէն ելլելու տասը Թագաւորներ են, ու անոնցմէ ետքը մէկ ուրիշը պիտի ելլէ, ու անիկա առջիններէն տարբեր պիտի ըլլայ, և անիկա երեք
25 Թագաւոր պիտի կործանէ. Ու Նբարձրելոյն դէմ խօսքեր պիտի ըսէ, ու Նբարձրելոյն սուրբերը պիտի մաշէ, և Ժամերն ու Օրէնքները փոխելու. ու անոնք Նմինչև ժամանակ մը, ժամանակներ ու կէս
26 ժամանակ Նանոր ձեռքը պիտի տրուին։ Բայցատեանը պիտի բազմի, ու անոր իշխանութիւնը պիտի վերցընեն, Նընդ միշտ վերջը
27 բնաջինջ պիտի ընեն ու կորնչցընեն։ Եւ Թագաւորութիւնը ու իշխանութիւնը, ու բոլոր երկինքի տակը եղող Թագաւորութեանց մեծութիւնը Բարձրելոյն սուրբերուն ժողովուրդին պիտի տրուի. Անոր Թագաւորութիւնը յաւիտենական Թագաւորութիւն է, ու բոլոր իշխանները անոր պիտի ծառայեն ու պիտի հնազանդին։
28 Խօսքին վերջը մինչև հոս է։ Ջիս Դանիէլս իմ խորհուրդներս խիստ խռովեցուցին, ու երեսս գոյնը փոխուեցաւ. և Նաս խօսքը սրտիս մէջը պահեցի։

ԳԼ. Ը

1 Դանիէլին տեսիլքը խոյ ու գայլ վրայ: 15 Գաբրիէլ կը
բացատրէ Դանիէլը, ու տեսիլքը կը մեկնի:

1 Բաղտասար թագաւորին թագաւորութեանը
երրորդ տարին ինծի Դանիէլիս տեսիլք երե-
2 ցաւ՝ ան ՚ետքի տեսածէս առաջը: Եւ տեսիլ-
քի մէջ տեսայ. ու երբոր որ տեսած ատենս
ես եղամի գաւառին մէջը եղող Շուշան մայ-
րաքաղաքին էի, ու տեսիլքի մէջ տեսայ որ
Ուլայ գետին քովն էի:
3 Եւ իմ աչքերս վերցուցի ու տեսայ, և ա-
հա գետին *քովը խոյ մը կայնած էր, ու ա-
նիկա երկու եղջիւր ունէր, և ան եղջիւրները
բարձր էին, ու մէկը միւսէն բարձր էր, ու
4 ան բարձրը ետքէն էրաւ: Եւ տեսայ ան խոյը՝
որ իր եղջիւրներովը դէպ ՚ի արեւմուտք, դէպ ՚ի
հիւսիս ու դէպ ՚ի հարաւ կը զարնէր, ու բնաւ
մէկ գազան մը անոր առջեւը չէր կրնար կայ-
նել, և անոր ձեռքէն ազատող չկար. *հապա
անիկա իր ուզածին պէս բրաւ ու մեծցաւ:
5 Ու երբոր ես կը մտածէի, ահա արեւմուտ-
քէն բոլոր երկրի երեսին վրայ այծերու քոչ
մը եկաւ, ու գետնին չէր գպչեր. ու քոչը
իր աչքերուն մէջտեղը *մէկ նշանաւոր եղ-
6 ջիւրը ունէր: Եւ անիկա հասաւ մինչև եր-
կու եղջիւր ունեցող խոյը, որն որ տեսայ որ
գետին քովը կայնած էր, ու իր կատաղի զօ-
7 րութեամբը անոր վրայ յարձակեցաւ: Եւ տե-
սայ որ խոյին մօտեցաւ, ու անոր վրայ կա-
տաղելով՝ խոյը զարկաւ, և անոր երկու եղ-
ջիւրը կոտրեց. ու խոյը այժ չունէր որ անոր
առջեւը կայնի. ու զանիկա գետնին զարկաւ ու
զանիկա կոխկռտեց, և մէկը չկար որ խոյը
8 անոր ձեռքէն ազատէ: Ու այծերու քոչը
խիստ մեծցաւ. ու անիկա ուժովցածին պէս
ան մեծ եղջիւրը կոտրեցաւ, և անոր տեղը
դէպ ՚ի երկինքը չորս նշանաւոր
9 եղջիւրներ ելան: *Ու անոնց մէկէն պզտիկ եղ-
ջիւր մը ելաւ, և անիկա *դէպ ՚ի հարաւ,
դէպ ՚ի արեւելք ու դէպ ՚ի *փառաւոր երկիրը
10 խիստ մեծցաւ. Ու *մինչև երկինքը զօրքը
*մեծցաւ, և *զօրքէն ու աստղերէն գետինը
11 ձգեց ու զանոնք կոխկռտեց: Ու մինչև *զօ-
րքին իշխանը *գինը բարձրացուց, *ու անկէ
հնձանդիներուր ընծան վերցուեցաւ, և անոր սրբա-
12 բանին քանակարանը կործանեցաւ: Ու *զօրքը

մը ամբարշտութեամբ մանկնեաղ ընծան գետին ձգեց
գրաւ, ու յաջողութիւնը գործին գործեց,
13 ու *ըսաւ անոնց ա՛ն որ խօսողին մէկ ու-
րիշ սուրբ մը կը խօսէր, և ան խօսողին մէկ ու-
րիշ սուրբ մը ըսաւ, Մշանկնեաղ ընծան, ու աւերող
ամբարշտութեանը, ու սրբարանին և զօրքին
կոխտելու տրտնջանքն տեսիլքը մինչև ե՞րբ
14 *պիտի *տեւէ: Ու անոնիկա ինծի ըսաւ, Մինչև եր-
կու հազար երեք հարիւր ‡օր. ետքը սրբա-
բանը պիտի մաքրուի:
15 Ու երբոր ես Դանիէլս տեսիլքը տեսայ,
ու *ձգտելէն կը փնտռէի որ հասկընամ, ահա
իմ դիմացս *մարդու կերպարանքով մէկը կը
16 կայնէր: Եւ *Ուլայ *ձայն մէջէն մարդու ձայն
լսեցի՝ որ կը կանչէր ու կ՚ըսէր, *Ով Գաբրիէլ,
17 տեսիլքը ետքը հասկըցուր: Ու անիկա իմ
կեցած տեղս մօտ եկաւ. ու երբոր եկաւ՝
վախցայ ու *երեսիս վրայ ինկայ. և անիկա
ինծի ըսաւ, Հասկըցիր, որդի մարդոյ, որ տե-
18 տեսիլքը վերջին ժամանակին համար է: *Ու
երբոր անիկա ինծի հետ կը խօսէր, ես թմր-
ած՝ երեսիս վրայ դէմինը ինկած էի. *և
անիկա ինծի դպաւ, ու զիս իմ կեցած տեղս
19 կայնեցուց. Ու ըսաւ, Ահա քեզի կ՚ըսցնեմ
բարկութեան վերջը ինչ ըլլալիքը. *վասն զի
20 *** վերջին ժամանակին համար է: *Ան
քու տեսած խոյդ՝ որ երկու եղջիւր ու-
նէր, Մարաց ու Պարսից թագաւորներն է:
21 *Եւ այծերու քոչը Յունաց թագաւորն է. ու
անոր աչքերուն մէջտեղի մեծ եղջիւրը *առաջին
22 թագաւորն է: *Եւ ան որ կոտրեցաւ, ու անոր
տեղը չորս ելաւ, *** է որ ան ազգէն չորս թա-
գաւորութիւն պիտի ելլէ, բայց չէ թէ անոր
23 զօրութեամբը: Ու անոնց թագաւորութեանը
վերջը՝ երբոր ամբարիշտները կատար-
*նը *հասնին, մէկ *պիտեաբերես ու խորագէտ
24 թագաւոր մը *պիտի ելլէ. Եւ անոր իշխանու-
թիւնը պիտի զօրանայ, *բայց չէ թէ իր զո-
րութեամբը. ու անիկա սքանչելի կերպով
պիտի աւերէ, *և պիտի յաջողի ու բան պիտի
տեսնէ, *ու զօրաւորները և սրբոց ժողովուրդը
25 զը պիտի աւրէ. Ու *իր խելքին մէջ նենգ
իր ձեռքին մէջ նենգութիւնը պիտի յաջողի,
*և իր սրտին մէջ պիտի հպարտանայ, ու խա-
զաղութեան մէջ շատերը պիտի կործանէ,
և *իշխանաց իշխանին դէմ պիտի կենայ, բայց
26 *առանց ձեռքի պիտի կործի: *Եւ իրիկուան

1 Ասուերոսի որդւոյն *Դարեհին առջի տա-
րին՝ որ անիկա Մարաց սերունդէն էր, ու
2 Քազդէացւոց թագաւորութեանը վրայ թա-
գաւորեցաւ՝ Դանիէլս որ ես Դանիէլը գիրքերէն խնդայ
ան տարիներուն թիւը՝ որոնց համար Տէրոջը
խօսքը եղեր էր *Երեմիա մարգարէին, թէ
եօթանասուն տարիով պիտի վերջացըներ ե-
րուսաղէմի աւերումները:
3 *Ու ես իմ երեսս Տէր Աստուծոյ դարձուցի,
որ ծոմապահութեամբ, քուրձով ու մոխրով
4 աղօթք ու աղաչանք մատուցանեմ. Եւ իմ
Տէր Աստուծոյս աղօթք ըրի, խոստովանեցայ
ու ըսի, Ո՜հ, *Տէր՝ մեծ և ահաւոր Աստուած,
որ ուխտը ու *ողորմութիւնը կը
5 պահես, *Մենք մեղք գործեցինք, անօրէնու-
թիւն ըրինք, ու ամբարշտութիւն ըրինք, և
ապստամբ եղանք, ու քու պատուիրանքնե-
6 րէդ ու իրաւունքներէդ խոտորեցանք. *Ե-
րու ծառաներուդ՝ մարգարէներուն մտիկ չը-
րինք, որոնք մեր թագաւորներուն, մեր իշ-
խաններուն ու մեր հայրերուն ու երկրին բոլոր
7 ժողովրդեանը քու անունովդ խօսեցան: Ով
Տէր, *քեզի կը վայլէ արդարութիւն, ու մեզի՝
երեսի ամօթ, (ինչպէս որ այսօր եղաւ,)
Յուդայի մարդոց, երուսաղէմի բնակիչներուն
ու ամէն մերձաւոր ու հեռաւոր իսրայէլ-
ցիներուն՝ ան բոլոր երկիրներուն մէջ ուր
դուն զանոնք քշեցիր անոնց քեզի դէմ ըրած
8 յանցանքին համար: Ով Տէր, *երեսիս ամօթ
կը վայլէ մեզի, մեր թագաւորներուն, մեր իշ-
խաններուն ու մեր հայրերուն, վասն զի
մեր աղաչանքը չէ թէ մեր արդարութիւնն-
ներուն համար քու առջեւդ կը մատուցանենք,

ա ԳԼ. է. 1 ։
բ Նահ. ա. 2 ։
գ Երէ. ա. 2 ։
դ ԳԼ. է. 19 ։ Ժա. 3. 36 ։
ե Ժամ. 21 ։
զ ԳԼ. է. 6 ։ Ժա. 4 ։ Ժամ. 22 ։
է ԳԼ. է. 8 ։ Ժա. 21 ։ ԳԼ. Ժա. 25 ։
ը Սապ. խթ. 8 ։ Եր. ԼԶ. 3 ։ Եզեկ. ի. 6 ։ 15 ։ ԳԼ. Ժ. 13 ։
թ ԳԼ. Ժա. 28 ։
ժ Ելս. Ժգ. 4 ։
ժա Ելս. է. 14 ։
ժբ Երեմ. խզ. 26 ։ 42 ։ 26 ։
ժգ ԳԼ. Ժա. 36 ։ Ժամ. 31 ։ Ժգ. 11 ։
ժդ ԳԼ. Ժա. 31 ։ Ժգ. 11 ։
ժե Եզ. ԼԻ. 38 ։ Թագ. ի. 3 ։ Եզեկ. իզ. 6 ։ 13 ։
ժզ ԳԼ. Ժա. 31 ։
ժէ Կամ ամբարշտաբեմեան համար՝ մէշ արմիկնեաղ. գԼ. իշխանը գործ արտնեցաւ.
ժը Սապ. ԻԻԹ. 43 ։ 142 ։ Եռ. ՃԻ. 14 ։
ի Ամ. ի ։ ԳԼ. Ժա. 28 ։ 36 ։
ի ԳԼ. գ. 13 ։ Ժգ. 6 ։
ի Պետ. ա. 18 ։
ի Եզր. իրիկուան ա. տատ.
ի Ելս գԼ. Ժգ. 8 ։
ի Պետ. ա. 10 ։ 11 ։
ի Եզեկ. ա. 26 ։
ի ԳԼ. Ժգ. 6 ։ 7 ։
ի ԳԼ. Թ. 21 ։ Դ. ա. 19 ։ 26 ։
ի Եզեկ. ա. 28 ։ Ցայտ. ա. 17 ։
ի ԳԼ. Ժ. 9 ։ 10 ։
ի Գ. ա. 32 ։
ի Եզեկ. բ. 2 ։
ի ԳԼ. Թ. 27 ։ Ժա. 27 ։ 35 ։ 36 ։ Ժգ. 7 ։
Ամ. բ. 3 ։
ա Ամ. 5 ։
ա Ամ. 5 ։
ա Կամ մեծացաւ
ա ԳԼ. Ժա. 3 ։
ա Ամ. 8 ։ ԳԼ. Ժա. 4 ։
ա Ամ. 5 ։ Ժգ. 20 ։ Ամ. 9 ։ 11

19 Հապա քու մեծ ոչղմութեանդ համար՝ Ով
Տէր, լաւ, ով Տէր, ներէ, ով Տէր, մոլիկ ըլլ ու
կատարէ. մի ուշանար՝ ինքզի համար, ով Ա-
ստուած իմ, քանզի քու քաղաքիդ վրայ ու քու
ժողովրդեանդ վրայ քու անունդ կոչուած է։
20 Ու երբոր ես տակաւին կը խօսէի, կ'աղո-
թէի, և իմ մեղքս ու իմ ժողովուրդիս Իս-
րայէլին մեղքը կը խոստովանէի, և իմ Ա-
ստուծոյս սուրբ լեռանը համար իմ աղաչանքս
իմ Տէր Աստուծոյս առջեւը կը մատուցանէի.
21 երբոր ես տակաւին աղօթքին մէջ կը խօսէի,
ահա այն առջի տեսլեանին մէջը տեսած մարդս
Գաբրիէլ շուտ մը թռչելով՝ ինծի դպաւ
երկուքին ժամուն մօտ՝ ինծի հասկցնել տուաւ,
22 ու հրահանգ տուաւ, ու ըսաւ, Ով Դա-
նիէլ՝ հիմա ելայ՝ որ քեզի խելամտութիւն
տամ, հիմա ելայ՝ որ քեզի խելամտութիւն
23 տամ։ Քու աղաչանքիդ սկիզբը պատ-
գամ եղաւ, ու ես եկայ որ պատմեմ, վա-
սն որ դուն Աստուծոյ սիրելի ես. ուրեմն
իպատգամը մտիկ ըրէ ու տեսիլքը հասկցիր։
24 Քանզի քու ազգիդ ու քու սրբազան քաղաքիդ
համար՝ յանցանքը վերջացնելու, ու մեղքը կնքե-
լու, և անօրէնութիւնը քաւելու, ու յաւիտենական
արդարութիւնը բերելու, և տեսիլքը ու մարգարէ-
ութիւնը կնքելու, ու Սուրբ Սուրբը օծելու համար՝
քու ժողովուրդիդ վրայ ու սուրբ քաղաքիդ վրայ եօթա-
25 նասուն եօթնեակ որոշուած է։ Ու գիտցիր
ու հասկցիր, որ Երուսաղէմը նորէն չնորոգե-
լու հրամանը ելլելէն մինչև Օծեալ Իշխանը եօթը
եօթնեակ ու վաթսունեւերկու եօթնեակ կայ. Ե-
ղերէն հրապարակը ու իպարիսպը պիտի չինուի
նորէն ժամանակներու մէջ։ Ու վաթ-
26 նեւերկու եօթնեակէն ետքը Օծեալը պիտի
սպանուի, ու իրեն համար ոչինչ պիտի
կարող, իրայց չէ թէ իրմէն համար. ու Գա-
լու Իշխանին ժողովուրդը՝ քաղաքը ու սուրբ
բանը պիտի ապականէ, ու վերջը Հեղեղով
պիտի ըլլայ. ու մինչև պատերազմին վերջը
27 աւերումներ սահմանուած են։ Ու մէկ եօթ-
նեակ մը իշատերուն հետ ուխտ պիտի հաս-
տատէ, և եօթնեկին մէջտեղը զոհը ու պա-
տարագը պիտի դադրեցնէ, ու Թևրտոր
պղծութեանց աւտարակին վրայ պիտի ըլլայ,
մինչև որ աւերածին վրայ Նախասահմանեալ
կորուստը թափուի։

ԳԼ. Ժ

1 Դանիէլ իր անձը խոնարհեցնելէն հետև տեսիլք մը կը տես-
նէ. 10 Երբոր կը զարհուրի, հրեշտակը զանիկա կը մխիթարէ։

1 Պարսից Կիւրոս թագաւորին երրորդ տարին
խօսք մը յայտնուեցաւ Դանիէլին, որուն
անունը Բալտասսար կոչուած էր. Եւ ան
խօսքը ճշմարիտ էր, ու Մեծ տառապանագ
էրաւ էր։ ու Դանիէլ խօսքը հասկըցաւ ու
2 տեսիլքին տեղեակ եղաւ։ Ան օրերը ես Դա-
3 նիէլս լացի երկու շաբաթ տուդի մէջ կ'էի. Ա-
խորժելի կերակուր չկերայ ու բերանս միս
կամ գինի չմտաւ, Եւ ամենևին եղկ չօծուե-
ցայ՝ մինչև որ երկու շաբաթը լրացաւ։
4 Եւ առաջին ամսուն քսանուչորսերորդ օրը
ես Տիգրիս նըշ-ի մեծ գետին եզերքն էի.
5 Ու նայեցայ աչքերս վերցուցի ու նայեցայ, և ահա
կտաւ հագած՝ ու մէջքը Փուխազի ոսկիէ գօ-
6 տի կապած մարդ մը կար. Եւ անոր մարմի-
նը Խոսկեքարի պէս, ու երեսը փայլակի ե-
րեւոյթի պէս, ու աչքերը կրակի բոցերու
պէս, ու թևերը Եւ ոտքերը փայլուն պղինձի
գոյնին պէս, Ու իր խօսքերուն ձայնը բազ-
7 մութեան ձայնին պէս էր։ Ու ես տեսիլքը
Միայնակ ես Դանիէլս տեսայ, ու ինծի հետ
եղող մարդիկը տեսիլքը չտեսան, Հապա անոնց
վրայ մեծ վախ ինկաւ, ու փախան որ պա-
8 հուըտին։ Եւ ես միայնակ մնացի, ու աս մեծ
տեսիլքը տեսայ, Ու իմ վրաս այժ չմնաց,
և իմ Վայելչութիւնս ապականութեան դար-
9 ձաւ, ու այլ այժ չունեցայ։ Եւ անոր խօս-
քերուն ձայնը լսեցի, Ու երբ խօսքերուն
ձայնը լսածիս պէս, Քնացած երեսիս վրայ դէ-
մերս ինկայ։
10 Եւ ահա ինծի մէկ ձեռք մը դպաւ, ու զիս
ծունկերուս ու ձեռքերուս Թմբերուն վրայ
11 վերցուց։ Եւ ինծի ըսաւ, Ով Դանիէլ՝ սիրելի
մարդ, քեզի ըսելու խօսքերս հասկըցիր, ու
եղած տեղդ կայնիլ, քանզի հիմա քեզի խրկ-
ուեցայ. ու երբոր անկա այս խօսքը ինծի
12 ըսաւ, դողալով կայնեցայ։ Եւ ինծի ըսաւ,
Մի վախնար, ով Դանիէլ, քանզի այն առջի
օրէն ի վեր որ քու սիրտդ տուիր հասկնալու
և քու Աստուծոյդ առջեւը քու անձդ խոնար-

հեցնելու, Երբ խօսքերդ լսուեցան, ու ես
13 քու խօսքերուդ համար եկայ։ Բայց Պար-
սից Թագաւորութեանը իշխանը քսանումէկ
օր իմ երեսիս դէմ կեցաւ. սակայն ահա Մի-
քայէլ առաջին իշխաններէն մէկը ինծի օգ-
նութեան եկաւ, ու ես հոն Պարսից Թագա-
14 ւորութեան քովը մնացի. Ու հիմա եկայ որ Վեր-
քի օրերը քու ժողովուրդիդ լինչ ըլլալիքը
քեզի հասկըցնեմ, Վասն զի տեսիլքը դարու
15 օրերուն համար է։ Եւ անկա խօսք մտաւ
խօսքեր լսածին պէս՝ Վերնաս դէպ'ի գետինը
ծունկի ու համր մնացի։
16 Եւ ահա մարդու որդւոց կերպարանքով
մէկը Շրթունքներուս դպաւ, ու բերանս բացի
ու խօսեցայ, ու դիմացս կայնողին ըսի, Ով
տէր իմ, աս տեսիլքով Ցաւերս վրաս դար-
17 ձան, և այլ այժ չունեցայ։ Ու աս իմ տիրոջս
ծառան՝ աս իմ տիրոջս հետ ի՞նչպէս խօսելու
կարող ըլլայ, վասն զի հիմակուընէ վրաս այժ
18 չկայ, ու վրաս չմնաց չմնայ։ Եւ ան մարդու
կերպարանք ունեցողը նորէն ինծի դպաւ և
19 զիս ուժովցուց. Ու ըսաւ, Մի վախնար,
ով սիրելի մարդ, խաղաղութիւն ըլլայ քեզի,
ուժովցիր և քաջ եղիր. ու երբոր անկա ինծի
հետ խօսեցաւ՝ ուժովցայ ու ըսի, Թող խօսի
իմ տէրս, վասն զի ուժովցուցիր զիս։
20 Եւ անկա ըսաւ, Գիտես ի՞նչու համար
քեզի եկայ. ու հիմա Պարսից իշխանին
դէմ պատերազմելու պիտի դառնամ, ու ել-
լելուս պէս՝ ահա Յունաց իշխանը պիտի
21 գայ. Բայց ես ճշմարտութեան գիրքին մէջը
գրուածը քեզի պիտի պատմեմ. ու ասոնց Մէջ
մէկը չկայ որ ինծի օգնէ, Բայց միայն ձեր
իշխանը Միքայէլ։

ԳԼ. ԺԱ

1 Պարսից կործանումը Յունաց Թագաւորին ձեռքովը։ 5 Հա-
րաւի և հիւսիսի թագաւորներուն միջեւը եղած դաշնակցու-
թիւնները ու պատերազմները։ 30 Հռովմայեցւոց յարձակումը
ու բռնաւորութիւնը։

1 Ու Մարտյ Դարեհ Քաղդեացին հառնի տա-
րին ես կայնեցայ որ զանիկա ուժովցնեմ ու
2 զօրացնեմ։ Եւ հիմա քեզի ճշմարտութիւն
պիտի պատմեմ. Ահա Պարսից Երէքն մէջ երկ
թագաւոր ալ պիտի ելլէ. ու չորրորդը մեծ
Հարստութիւնով ամենէն հարուստ պիտի ըլ-
լայ, ու երբոր իր հարստութիւնովը ուժովցայ,
ամէնը ոտք պիտի հանէ Յունաց թագաւո-
րութիւնը դէմ։
3 Եւ զօրաւոր էմէկ զօրաւոր թագաւոր մը պիտի
ելլէ, ու մեծ իշխանութիւնով պիտի տիրէ,
4 և րէյր կամայը պէս պիտի ընէ. Ու երբոր
կանգնած պիտի ըլլայ, անոր թագաւորու-
թիւնը պիտի կոտրի, ու երկնից չորս հովերուն պիտի բաժնուի.
բայց իր յաջորդներուն չէ, Նաչ ալ իր վարած
իշխանութիւնը պէս. վասն զի անոր թագա-
ւորութիւնը պիտի քակուի, ու անոնցմէ ու-
րիշներուն պիտի ըլլայ։
5 Եւ Հարաւի թագաւորը պիտի ուժգնայ,
ու անոր իշխաններէն մէկը անոր վրայ պիտի
ուժգնայ ու պիտի տիրէ, անոր իշխանու-
6 թիւնը մեծ իշխանութիւն պիտի ըլլայ։ Եւ
մէկ քանի տարիէն ետքը իրարու հետ դաշ-
նակցութիւն պիտի ընեն, վասն զի Հարաւի
թագաւորին աղջիկը հիւսիսի թագաւորին
պիտի երթայ հաշտութիւն ընելու համար, բայց
բազուկն այժ պիտի չունենայ. և ան ինքն ու
ան անոր բազուկը պիտի չկարենայ դիմանալ,
հապա ան աղջիկը՝ ու զանիկա բերողները ու
զանիկա ծնանողը և զանիկա ժամանակներուն
հաստատ ուժովցնողը ձեռք պիտի տրուին։
7 Բայց անոր արմատներուն ընձիւղներէն մէկը
պիտի ելլէ անոր տեղը, ու անկա զօրքով
պիտի գայ, և հիւսիսի թագաւորին ամրոց-
ները պիտի մտնէ, ու անոնց մէջը բան պիտի
8 տեսնէ ու յաղթող պիտի ըլլայ. Եւ անոնց
աստուածները ալ՝ ձուլածոյ կուռքերուն ու
սակեղէն ու արծաթեղէն ընտիր անօթներուն
հետ եգիպտոս գերութեան պիտի տանի. ու
անկա հիւսիսի թագաւորէն աւելի չատ
9 տարիներ պիտի կայնի. Որ հարաւի թագա-
ւորին թագաւորութեանը մէջ պիտի մտնէ,
ու նորէն իր երկիրը պիտի դառնայ։
10 Եւ անոր որդիքը պատերազմի պիտի ել-
լեն, ու չատ զօրքերու բազմութիւն պիտի
ժողովեն. ինքն ալ անպատճառ պիտի դայ
ու հեղեղի պէս պիտի անցնի, և դարձեալ
11 եամենէն անոր ամրոցը պիտի պատերազմի։ Իսկ
հարաւի թագաւորը պիտի կատղի ու պիտի
ելլէ, և անոր հետ՝ այսինքն հիւսիսի թա-
գաւորին հետ պատերազմ պիտի բնէ. ան ալ
չատ բազմութիւն ոտք պիտի հանի, բայց
12 բազմութիւնը անոր ձեռքը պիտի տրուի։ Ու
երբոր ան բազմութիւնը առնէ՝ իր սիրտը պի-
տի բարձրանայ, ու բիւրաւորներ պիտի կոր-
13 ծանէ, բայց պիտի չուժգնայ. Քանզի հիւ-
սիսի թագաւորը պիտի դառնայ, ու առջի-
նէն աւելի բազմութիւն ոտք պիտի հանի,
ու մէկ քանի տարիէն ետքը մեծ զօրքով
ու մեծ պատրաստութեամբ անպատճառ պիտի
14 դայ։ Եւ ան ժամանակները հարաւի թագա-
ւորին վրայ շատերը պիտի ելլեն. ու քու
ժողովուրդիդ բռնաւորներուն որդիքը ոտք
պիտի ելլեն՝ տեսիլքը կատարելու համար,

15 բայց պիտի դլորին։ Եւ հինգերորդ թագաւորը
պիտի գայ, ու հողալուրներէն պիտի կանգնի,
ու պարսպաւոր քաղաքներ պիտի առնէ. և
հարաւի ԲՓՈՒՏԻՆ բազուկները ու անոր ընտ-
րեալները պիտի չդիմանան, ոչ ալ դիմանա-
16 լու ոյժ պիտի ունենան։ Եւ անոր վրայ եկողը
ՀԻՐ ուզածին պէս պիտի ընէ, ու ՚անոր ե-
րեսին դէմ դնող պիտի չըլլայ, և ՚փառա-
ւոր երկրին մէջը պիտի կենայ, որ անոր ձեռ-
17 քովը պիտի աւրի։ Ու երեսը պիտի չկռնկէ
իր բոլոր թագաւորութեանը ուժովը գալու,
և իր հետը ուղիղները պիտի ըլլան, ու բան
պիտի տեսնէ. և կանանց աղջիկը անոր պիտի
տայ, որ անոր ԲՓՈՒՏՐՈՒԹԻՒՆԸ աւրէ, բայց ա-
նիկա ՀԱՒ պիտի չկայնի ու անոր պիտի
18 չըլլայ։ Երեսը իր երեսը դէպ ՚ի կղզիները
պիտի դարձընէ, ու շատերը պիտի առնի.
և մէկ իշխան մը անոր նախատինքը պիտի
դադրեցընէ, ու ասկէ ՚ի գատ անոր նախա-
19 տինքը վրան պիտի դարձընէ։ Եւ իր երեսը
դէպ ՚ի իր երկրին ամրոցները պիտի դարձը-
նէ, բայց պիտի գլորի, պիտի կայնայ ու պի-
տի չգտնուի։
20 Եւ անոր տեղը մէկը պիտի հանի, որ հար-
կապահանջը պիտի իրկէ ԷՒ թագաւորութեանը
*փառքին համար։" բայց անիկա քիչ օրերու
մէջ պիտի կործի, ասկայն ոչ բարկութեամբ
և ոչ պատերազմով։
21 Ու անոր տեղը մէկ անարգ մը պիտի հա-
նէ, որ անոր թագաւորական պատիւ պիտի
չտան. բայց անիկա հանդարտութեամբ պիտի
գայ, և շողոքորթութիւններով թագաւորու-
22 թիւնը պիտի առնի։ Եւ անոր առջեէն ՚հե-
ղեղին բազուկները պիտի ընկզմին ու պիտի
23 կործին, ՚նաև ուխտին իշխանը։ Քանի անոր
հետ դաշնակցութիւն ընելէն ետքը ՀԱՆԻԿԱ
ՆԵՆԴՈՒԹԻՒՆ պիտի ընէ, և պիտի գայ ու սըղ-
24 ոխ ազգով պիտի յաղթէ։ Անիկա հանդար-
տութեամբ խնամ պարարտ գաւառին մէջը
պիտի մտնէ, ու իր հայրերուն ու հարցը հայ-
բերուն չըրածը ինքը պիտի ընէ, աւարից մէջը
ասար և կողոպուտ ու առացուածք պիտի
բաշխէ, ու մինչև մէկ ժամանակ մը պարիսպ-
ներուն դէմ իր խորհուրդները պիտի խորհի։
25 Ու մեծ զօրքով իր զօրութիւնը ու սիրտը
պիտի գրգռէ Հարաւի թագաւորին դէմ, Հա-
րաւը բաւ թագաւորն ալ խնամ մեծ ու զօրաւոր
զօրքով պատերազմի պիտի գայ, բայց պիտի
չկարենայ դիմանալ. վասն զի անոր դէմ խոր-
26 հուրդներ պիտի խորհին։ Անոր ապրիս կերա-
կուրները ուտողները անդամ զանիկա պիտի
կոտրեն. և անոր զօրքը պիտի թրերուն,
27 շատերը սպանուած պիտի իյնան։ Եւ ա-
թագաւորներուն երկուքին ալ սիրտը չարու-
թիւն ընելու հափշտակ պիտի ըլլայ, ու մէկ
սեղանի վրայ սուտ պիտի խօսին, բայց պիտի
չյաջողի. վասն զի ՚վախճանը որոշուած ժա-
28 մանակի մէջ պիտի ըլլայ։ Ու անիկա շատ
հարստութիւնով իր երկիրը պիտի դառնայ,
և ՀԻՐ սիրտը սուրբ ուխտին դէմ պիտի ըլ-
լայ, ու բան պիտի տեսնէ, ու իր երկիրը
պիտի դառնայ։
29 Որոշուած ժամանակին մէջ պիտի դառնայ,
ու հարաւի վրայ պիտի երթայ. բայց վեր-
30 ջինը ՚առջինին պէս պիտի չըլլայ։ ՚Քանի
կիտացուց նաւերը անոր վրայ պիտի երթան,
և անիկա պիտի թուլնայ, ու դառնալով ՚սուրբ
ուխտին դէմ պիտի բարկանայ, ու բան պի-
տի տեսնէ. և պիտի դառնայ, ու սուրբ ուխ-
տը թողողներուն ուշադրութիւն պիտի ընէ։
31 Ու անոր կողմէն բազուկներ պիտի կայնին,
՚և սրբարանը — ամրոցը պիտի պղծեն, ու
միանգամայն ՀԱՒ պիտի վերցընեն, ու աւ-
32 րող պղծութիւնը պիտի դնեն։ Եւ ուխտին
դէմ ամբարշտութիւն ընողները չողոքորթու-
թիւններով դէպի պիտի հանէ. բայց իրենց
Աստուածը ճանչցողներուն ժողովուրդը պի-
33 պիտի դանեն, ու բան պիտի տեսնեն։ Ու
ժողովուրդին խելացիները շատերուն պիտի
սորվեցընեն, ՚ու աստն մը սուրի, կրակի,
գերութեան և յափշտակութեան պիտի հան-
34 դիպին։ Ու երբոր սա քանդուն հանդիպին
քիչ մը օգնութիւն պիտի գտնեն, ու շատե-
րը չողոքորթութիւններով անոնց պիտի յա-
35 րին։ Եւ խելացիներէն ոմանք սա քանդուն պի-
տի հանդիպին, որպէս զի ՀԱՄԼԻ վերջին ժա-
մանակը ՚պահնք փորձ, մաքրի ու ճերմկի-
նայ. Հապա ՀԱՒԻՏ ատեանին որոշ ժամանակ
36 մը պիտի ըլլայ։ Եւ ան թագաւորը ՚իր ուզա-
ծը պիտի ընէ, ու ՚դլնի բոլոր աստուած-
ներէն վեր պիտի բարձրացնէ ու պիտի մեծ-
նայ, և Հաստուծոյ Աստուծոյն դէմ սոսկա-
լի բաներ պիտի խօսի, ու յաջողութիւն պի-
տի դանէ՝ ՀԱՄԼԻ որ բարկութիւնը կատա-
րուի. քանի նախասահմանուածը ՚ի գործ
37 պիտի դրուի։ Եւ անիկա իր հարցը աստուած-
ները բանի տեղ պիտի չնկատէ, ՀԵՒ կանանց
ցանկութիւնը՝ ՀՈՒ ԲՆԱՒ ՄԷԿ ԱՍՏՈՒԱԾ ՄԸ ՊԻՏԻ
ՉՆԿԱՏԷ, ՎԱՍՆ ԶԻ ԻՆՔԸ ԱՄԵՆՈՒՆ ՎՐԱՅ ՊԻՏԻ
38 ՄԵԾՑՆԻ. Հապա բերդերուն աստուածը իր
եղած տեղը պիտի պաշտէ, ու իր հայրե-
րուն չճանչցած աստուածը ոսկիով, արծա-

ք Գլ· ը· 4· 7 ։ Հմր ։ 5· 36 ։
ֆ Ցհո· ա· 5 ։
ֆ Գլ· ը· 9 ։ Հմր ։ 41· 45 ։
ֆ Ցար· ֆ· 8 ։ Սաղ· կե· 36 ։ Եզեկ· իվ· 36 ։
ֆ Գլ· ը· 25 ։
† Կամ կոխէ, Եբր· յոգիր ։
ֆ Հմր· 29, 35, 40 ։ Գլ· ը· 10 ։
ֆ Հմր· 22 ։
ֆ Հմր· 25 ։
21 ։
* Կամ փառաւոր մըն ։
ֆ Գլ· է· 8 ։ ը· 9· 23· 25 ։
ֆ Հմր· 10 ։
ֆ Գլ· ը· 10, 11, 25 ։
ֆ Թաս· իգ· 24 ։ Եսթ· բհմ· բ· 10 ։
ֆ Հմր· 28 ։
ֆ Գլ· ը· 11 ։ Ժբ· 11 ։
ֆ Սաղ· բ· 7 ։
ֆ Եզբ· ժա· 35 ։ Ես ։
ֆ Գլ· ը· 37, 38 ։ Հմր· 40 ։
ֆ Գլ· ժբ· 30 ։ Պետ· ա· 7 ։
ֆ Հմր· 20 ։
ֆ Հմր· 36 ։
ֆ Գլ· ը· 11, 24, 25 ։ Ցայտ· ժգ· 5, 6 ։
ֆ Գլ· ի· 27 ։
ֆ Տիմ· գ· 3 ։
ֆ Ես· ժգ· 13 ։ բհմ· բ· 4 ։

թով, պատուական քարերով ու ցանկալի բա-
39 ներով պիտի պատուէ։ Եւ ան օտար աստու-
ծոյն հետ զօրաւոր բերդերու մէջ բան պիտի
տեսնէ, — ՔԱՆԻ Ճանչցողներուն փառքը պի-
տի չատցընէ, և շատերուն վրայ տիրել պի-
տի տայ անոնց, ու երկիրը *իրրև վարձք"
պիտի բաժնէ։
40 Եւ վերջին ժամանակը հարաւի թագաւո-
րը անոր հետ պիտի ծեծկռտի. ու հիւսիսի
թագաւորը կառքերով, ՚ձիաւորներով ու
շատ նաւերով ՚մրրիկի պէս անոր դէմ պիտի
երթայ, ու երկիրները պիտի մտնէ ՚ու կոխե-
41 լով պիտի անցնի. Եւ փառաւոր երկիրը պիտի
մտնէ, ու շատ երկիրներ ասկնռւելոյ պիտի ըլ-
լան. բայց անոր ձեռքէն ասոնք պիտի ազա-
տին՝ ԵԴՈՄ, ՄՈԱԲ ու ԱՄՄՈՆի որդւոց գըլ-
42 խաւոր ՚մասը։ Եւ իր ձեռքը երկիրներուն
վրայ պիտի երկընցընէ, ու ԵԳԻՊՏՈՍի երկ-
43 րին չիարենայ ազատիլ։ Եւ ոսկիի ու
արծաթի գանձերուն ու ԵԳԻՊՏՈՍի բոլոր պա-
տուական բաներուն պիտի տիրէ, և Լիբեացիք
ու ԵԹԷովպացիք անոր †հետևող պիտի ըլ-
44 լան։ Բայց արևելքէն ու հիւսիսէն լուրեր ան-
ոի ֆան, և զանիկա պիտի խռովեցընեն. ու մեծ
բարկութեամբ պիտի ելլէ որ շատերը կործան-
45 ցընէ ու բնաջինջ ընէ։ Եւ պալատներու պէս
վրանները՝ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԷՋԸՆԿԱՆ ՓԱՌԱՒՈՐ
ՈՒ ՍՈՒՐԲ ԼԵՌԱՆ ՎՐԱՅ" պիտի կանգնէ. Բայց
անիկա պիտի վերջանի, ու անոր օգնութիւն ընող պիտի չըլլայ։

ԳԼ· ԺԲ

1 Միքայէլ պիտի ոտնակոխ իրենց ներողութիւնէն։ 3 Դա-
նիէլ ժամանակներուն վերջով տեղեկութիւն կը տանայ։

1 Եւ ան ժամանակը քու ժողովուրդիդ որ-
դւոցը վրայ կայտող *Միքայէլ մեծ իշխանը
պիտի ելլէ, ու անոնք ներողութեան ժամանակ
պիտի ըլլայ, որ ազգ ըլլալէն մինչև ան ատե-
նը անունը եղած չէ. և ան ժամանակը քու
ժողովուրդդ պիտի ազատի, այսինքն ով որ
2 ՚դրքին մէջը դրուած գտնուի։ Ու երկրին
հողին մէջը քնացողներուն շատերը պիտի ար-

ա Կամ գնով ։
ֆ Հմր· 35 ։
ֆ Եզկ· լը· 4, 15 ։
ֆ Ցայտ· ի· 16 ։
ֆ Ես· խա· 1 ։ Ջոբ· ի· 14 ։
ֆ Հմր· 10, 22 ։
ֆ Տես Ես· ժա· 14 ։
† Եբր· քոպերաուն ։
ֆ Կամ ծովեզրան ու փառաւոր աստղը մեջտեղը
ա Սաղ· խը· 2 ։ Հմր· 16, 41 ։ Տես բհմ· բ· 4 ։
բ Տես բ Թես· բ· 8 ։ Ցայտ· ժբ· 20 ։
գ Գլ· ժ· 13, 21 ։
դ Ես· լզ· 20 ։ Եբեմ· լ· 7 ։ Պատմ· իգ· 21 ։ Ցայտ· ժգ· 18 ։
ե Գլ· ը· 37 ։ Հմր· 40 ։
զ Գլ· ժբ· 30 ։ Պետ· ա· 7 ։
է Հմր· 20 ։
ը Հմր· 36 ։
թ Գլ· ը· 25 ։ Ցայտ· ժգ· 5, 6 ։
ժ Գլ· ը· 11, 24, 25 ։
ի Գլ· ի· 27 ։
լ Տիմ· գ· 3 ։
խ Ես· ժգ· 13 ։ բհմ· բ· 4 ։
ծ Հաւմ· ժա· 26 ։
կ Եւ· լը· 32 ։ Սաղ· ծգ· 8 ։ կի· 28 ։ Եւ· զեկ· ժգ· 9 ։ Դան· ժ· 20 ։ Փիլ· գ· 3 ։ Ցայտ· գ· 5 ։ ժգ· 8 ։
հ Պատ· իե· 46 ։ Ցահ· ե· 28, 29 ։ Գաղ· իգ· 15 ։
ձ Ես· կգ· 24 ։
ղ Գլ· ժա· 33, 35 ։
ճ Ցակ· ե· 20 ։
մ Աիար· ժե· 41, 42 ։
յ Ածաւ· գ· 18 ։ Պատ· ժգ· 43 ։
ն Գլ· ը· 26 ։ Հմր· 9 ։ Ցայտ· ժ· 4 ։ Տես Ցայտ· իբ· 10 ։
շ Հմր· 9 ։
ո Կամ հաս հան պիտի պատճառին ։
պ Գլ· ժ· 4 ։
ջ Գլ· ժ· 5 ։
ռ Գլ· ը· 13 ։
ս Բ Օր· լը· 40 ։
վ Ցայտ· ժ· 5, 6 ։
տ Գլ· գ· 34 ։
ր Գլ· է· 25 ։ ժա· 13 ։ Ցայտ· ժբ· 14 ։
ց Ղած· խա· 24 ։ Ցայտ· ժ· 7 ։
ւ Գլ· ը· 24 ։
փ Հմր· 4 ։
ք Գլ· ժա· 35 ։ Ջոբ· ժգ· 9 ։
և Ածաւ· ժգ· 9 ։ Ցայտ· ի· 20 ։ իբ· 11 ։
օ Գլ· ժա· 33, 35 ։
ֆ Ցահ· է· 37 ։ ը· 47 ։ ժբ· 37 ։
ֆ Գլ· ը· 11 ։ ժա· 31 ։
ֆ Կամ վերջացած ժամանակին մինչև ուրոյ պաշտպանելու նը դրան իրը
ֆ Հմր· 9 ։
ֆ Ես· ձի· 2 ։ Ցայտ· ժգ· 13 ։
ֆ Սաղ· ա· 5 ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՈՎՍԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ի վախէ հոգևոր պատնէշեանն գէմ Աստուծոյ գաղտասացը
ցաւ պատճառու համար՝ իբրեն կնիկ կ՚առնէ Գոմերը, և որ կը ծնա-
նի Ցեզրայելը։ 6 Լօռւհաման և ու Լասմին։ 10 Ցեզրայի
ու Իսրայէլ գերդաստանութիւնը։

1 Տէրոջը խօսքը՝ որ եղաւ Ովսէեայի որդւոյն Բէերիի
եղաւ՝ Ցուդայի թագաւորներուն՝ Ոզիայեան,
Յովաթամին, Աքազին -- Եզեկիայեան օրերը
և Իսրայէլի թագաւորին Յոաշայի որդւոյն Ես-
րոմամին օրերը։
2 Ովսէէին սկիզբով եղած Տէրոջը խօսքին
սկիզբը։ Եւ Տէրը ըսաւ Ովսէէին, -Գնա,
քեզի պոռնկութեան կնիկ մը ու պոռնկու-
թեան տղաքներ առ, քանզի Երկիրը Տէ-
րոջմէ խոտորելով՝ խիստ չար պոռնկեցաւ։
3 Եւ անիկա գնաց ու Դաբելայիմի աղջիկը
Գոմերը առաւ, և անիկա յղացաւ ու անոր
4 որդի մը ծնաւ։ Եւ Տէրը անոր ըսաւ, Անոր
անունը Ցեզրայէլ դիր, քանզի քիչ առնէն
հաքը Ցեզրայելի Ջէ խ---ծ արիւնները Ես-
ուին տունէն պիտի պահանջեմ, ու Իսրայէ-
լի տանը թագաւորութիւնը պիտի դադրե-
5 ցնեմ։ Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը Ցեզրա-
յէլի Հովիտին մէջ Իսրայէլին աղեղը պիտի
կոտրեմ։
6 Եւ Գոմէր դարձեալ յղացաւ ու աղջիկ մը
ծնաւ։ Եւ Տէրը ըսաւ Ովսէէին, Անոր անունը
Լօռւհամա դիր, -քանզի ալ պիտի չողոր-
միմ Իսրայէլի տանը, դհնաւ զանիկա բոլո-
7 րովին պիտի վերցընեմ։" Բայց Ցուդայի
տանը ողորմութիւն պիտի ընեմ, ու զանոնք
իրենց Տէր Աստուծովը պիտի փրկեմ, և զա-
նոնք աղեղով կամ սրով կամ պատերազմով,
ձիերով կամ ձիաւորներով պիտի չփրկեմ։
8 Ու երբոր Լօռւհաման կաթէն կտրեց,
9 նորէն յղացաւ ու որդի մը ծնաւ։ Անատնը
Տէրը ըսաւ, Անոր անունը Լօռւամմի դիր,
քանզի դուք իմ ժողովուրդս չէք, ու ես ձեզի
10 Աստուած պիտի չըլլամ։ Բայց Իսրայէլի որ-
դւոցը թիւը ծովու աւազին պէս պիտի ըլլայ,
որ անչափ ու անթիւ է. Ու ան տեղը որ անոնց
ըսուեցաւ թէ Դուք իմ ժողովուրդս չէք, հոն
անոնք Կենդանի Աստուծոյն որդիքը պիտի
11 ըսուին։ Եւ Յուդայի որդիքը ու Իսրայէլի

որդիքը միկտեղ պիտի ժողվուին, ու իրենց
վրայ իշխան մը պիտի դնեն, ու Երկրէն պիտի
ելլեն, քանզի Ցեզրայելին օրը մեծ պիտի
ըլլայ։

ԳԼ. Բ

1 Ժողովուրդին կատարեալ դարձը։ 6 Անոնց դէմ Աստուծոյ
դատաստանները։ 14 Անոց հետ հաշտութեան խոստումնք-
նեբը։

1 Ձեր եղբայրներուն Ամմի՝
Ու ձեր քոյրերուն Րուհամա ըսէք։
2 Վիճեցէք ձեր մօրը հետ, վիճեցէք,
Քանզի -անիկա իմ կինիկս չէ,
Ու ես անոր էրիկը չեմ։
Եւ անիկա իր երեսէն իր պոռնկութիւնները՝
Ու իր ծիծերուն մէջէն իր շնութիւնները թող
վերցընէ։
3 Որ չըլլայ թէ պանիկա մերկացընեմ,
Ու զանիկա իր ծնած օրուանը պէս թողում,
Եւ զանիկա անապատի դարձընեմ,
Ու զանիկա անջուր երկրի պէս ընեմ,
Ու զանիկա ծարաւով մեռցընեմ։
4 Եւ անոր որդւոցը ողորմութիւն պիտի չընեմ,
Քանզի անոնք պոռնկութեան որդիք են։
5 Քանզի անոնց մայրը պոռնկութիւն ըրաւ,
Ջանազ յղացողը խայտառակութիւն դործեց,
Ուսան պի ըսաւ, Իմ Համանիներուս եաւէն եր-
թամ,
Որոնք իմ հացս ու ջուրս, բուրդս ու քէթանս,
Եղս ու խանելիքներս իրենք կու տան։
6 Անոր համար ահա ես փուշերով ցանդ պի-
տի քաշեմ Ջանոր ճամբուն,
Ու անոր ճամբաները չկրնայ դանել։
7 Եւ անիկա իր Համանիներուն եաւէն պիտի
երթայ, բայց անոնց պիտի չհասնի,
Ու զանոնք պիտի փնտռէ, բայց պիտի չկրնայ
դանել։
Անատնը պիտի ըսէ, Երթամ իմ առաջի եր-
կանս դառնամ,
Քանզի անատնը հիմակուընէ աղէկ վիճակ էր։
8 Եւ անիկա չդիտցաւ որ Ցորենը ու գինին ու
եղը ես անոր կու տայի,

ես անոր արծաթը ու ոսկին ես կը չատցընէի,
Որոնք Բահաղի նուիրեր չընէին։
9 Անոր համար պիտի դառնամ, ու կամ ցորենս
իր եղանակին մէջ
Ու իմ գինիս իր որոշ ժամանակին մէջ պիտի
առնեմ,
Եւ անոր մերկութիւնը ծածկող բուրդս ու
քէթանս ես պիտի առնեմ։
10 Ու հիմա անոր Համանիներուն առջեւը
Անոր անպզտութիւնը պիտի յայտնեմ,
Ու մարդ մը պիտի չըլլայ որ զանիկա իմ
ձեռքէս ազատէ։
11 Ինչ անոր բոլոր ուրախութիւնը,
Անոր տօները, ամսագլուխներուն ու շաբաթ-
ները
Եւ բոլոր հանդիսաւոր օրերը պիտի խափանեմ։
12 Ու պիտի աւերեմ անոր որթերը ու թզենիները,
Որոնց համար կ՚ըսէր Թէ Ասոնք իմ Համանի-
ներուս ինծի տուած պարգեւներն են,
Եւ զանոնք անտառ պիտի դարձընեմ,
Ու գանոնք դաշտի գազանները պիտի ուտեն։
13 Եւ զանիկա պիտի պատժեմ ան օրերուն հա-
մար՝
Որոնց մէջ անիկա Բահաղիմներուն խունկ կը
ծխեր,
Իր օղերովը ու մանեակներովը կը զարդա-
րուէր,
Եւ իր Համանիներուն եաւէն կ՚երթար,
Ու զիս մոռցեր էր, կ՚ըսէ Տէրը։
14 Անոր համար ահա ես զանիկա պիտի հա-
մոզեմ,
Եւ զանիկա անապատը պիտի տանիմ,
Ու անոր սրտին պէս պիտի խօսիմ։
15 Եւ անկէ անոր այդիները
Ու Աքովրի ձորը յոյսի դրան համար անոր
պիտի տամ,
Եւ հոն իր մանկութեան օրերուն պէս՝
Ու Եգիպտոսի երկրէն ելած օրուանը պէս
երգեր պիտի երգէ։
16 Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը, կ՚ըսէ Տէրը,
Ձիս իմ Երկիս պիտի կոչես,
Ու ինծի ալ ոչս իմ Բահաղս պիտի չկոչես։
17 Ու զանոր բերնէն Բահաղիմին անունները
պիտի վերցընեմ,
Ու անոնք ինծի ալ իրենց անուններով
պիտի չյիշուին։
18 Եւ անոնց համար ան օրը
Դաշտի գազաններուն հետ ու երկնից թռչու-
նիներուն հետ

1 Հմր. 3։
2 Եզեկ. ժգ. 37։ Իգ. 29։
3 Ամավ. բ. 10։
4 Գ Թագ. ժբ. 32։ Ամավ. բ. 5։
5 Հմր. 3։
6 Սապ. 2. 12, 13։ Եսա. ե. 5։
7 Եզեկ. իգ. 40, 42։
8 Եզեկ. բ. 35։
9 Ճեռ. է. 26։ Եսա. կե. 10։
10 Երեմ. բ. 2։ Եզեկ. ժգ. 8։ 22. 60։
11 Եր. ժե. 1։
12 Եսա. ա. 3։
13 Եզեկ. ժգ. 17, 18, 19։
14 Ես. 7։ Սապ. ժգ. 4։ 8։ Ոսբ. գ. 7, 9։
15 Եբեր. Համբոյր։ Գե. է. 15։ Դատ. ժե. 18։
16 Եզեկ. ժգ. 8։
17 Եսա. ա. 3։
18 Եզեկ. ժգ. 17, 18, 19։

Ու երկրի սողուններուն հետ ուխտ պիտի ընեմ,
Ու երկրէն -ազեղը, սուրը ու պատերազմը
պիտի կոտրեմ,
Եւ զանոնք -ապահովութեամբ պիտի պառ-
կեցընեմ։
19 Ու քեզ յաւիտեան ինծի պիտի նշանեմ,
Եւ քեզ արդարութիւնով, իրաւունքով,
Ողորմութիւնով ու գթութիւնով ինծի պիտի
նշանեմ.
20 Այո քեզ ճշմարտութիւնով ինծի պիտի նը-
շանեմ,
Ու Տէրը պիտի ճանչնաս։
21 Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը, կ՚ըսէ Տէրը, -պա-
տասխան պիտի տամ.
Ես երկինքներուն պատասխան պիտի տամ,
Ու անոնք երկրին պատասխան պիտի տան,
22 Ու երկիրը ցորենին, գինիին ու եղին պա-
տասխան պիտի տայ,
Եւ անոնք †Ցեզրայելին պատասխան պիտի
տան։
23 Ու -պանիկա ինծի համար երկրի վրայ պիտի
սերմանեմ,
Ու -ողորմեալին պիտի ողորմիմ,
Եւ -իմ ժողովուրդս չէզոքին՝ Դուն իմ ժողո-
վուրդս ես՝ պիտի ըսեմ.
Ան ալ ըսէ՝ Իմ Աստուածս ես՝ պիտի ըսէ։

ԳԼ. Գ

1 Ընտրեալ կնոջ մը օրինակով ։ կը ցուցնէ Իսրայէլին ամա-
յտութիւնը իրենց գաղթի գալէն առաջ։

1 Անկէ ետքը Տէրը ինծի ըսաւ, -Նորէն դը-
նա, Ընկերակիցն սիրուած չարացող կնիկ
մը սիրէ, ինչպէս որ Տէրը Իսրայէլի որդիքը
կը սիրէ, թէեւ անոնք օտար աստուածներու
կը դառնան, ու չամիներէն կարկանդակներ կը
2 սիրեն։ Ուստի զանիկա տասնհինգ -ինչ ար-
ծաթով ու մէկ ու կէս քոռ գարիով ինծի
3 տէր։ Եւ անոր ըսի, -Ինծի համար շատ օրեր
նստիր, չպոռնկիս և ոչ մարդու մը
չտառնաս, ու ես ալ քեզի համար -ինչ-ու-
պէս ըլլամ։
4 -Քանզի Իսրայէլի որդիքը շատ օրեր տա-
ռանց թագաւորի, առանց իշխանի, առանց
զոհի, առանց կուռքի, առանց Եփոտի ու
5 Թերափիմի պիտի նստին։ Ետքը Իսրայէլի
որդիքը պիտի դառնան, ու իրենց Տէր Աս-
տուածը և իրենց -Դաւիթ թագաւորը պիտի
փնտռեն, ու -Վերջին օրերը Տէրոջը ու անոր
բարութեանը պիտի ապաստանին։

Եբեր. ե. 1։
Եբեր. լա. 33, 34։
Ցաղ. Ժէ. 3։
Ջ-ոք. բ. 12։
Աստուածդ ան-
ունտածին։
Եբեր. կա. 27։
Գէ. ա. 6։
Գէ. ա. 10։ Ջ-ոք.
Եբեր. գ. 20։
Տ-ուբ Օր. իա. 13։
Գէ. Ժ. 3։
Եր. իբ. 6։
Դատ. Ժէ. 5։
Եբեր. ծ. 4, 5։
Տ-ու գէ. է. 6։
Եբեր. է. 9։ Եզեկ. իգ. 23, 24։ իբ. 22, 24։
Ես. բ. 2։ Եբեր. է. 24։ Եզեկ. ա. 8։ 10։ Դատ. բ. 22։
Մաթ. է. 1։

ԳԼ· Դ

1 Աստուծոյ դատաստաններըն ժողովրդին ե ու քահանայից մեղքը համար։ 12 և անոնց կռապաշտութեանը համար։ 15 Յուդա կը յորդորուի որ Իսրայէլի վրայ եկած չարիքներէն խրատ առնէ։

1 Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք, ով Իսրայէլի որդիք,
քանզի Տէրը երկրի բնակիչներուն հետ վիճ ունի,
քանզի երկրի վրայ ճշմարտութիւն չկայ ու ողորմութիւն չկայ
ու Աստուծոյ գիտութիւնը չկայ։
2 երդումը, սուտ խօսիլը, մարդասպանութիւնը,
գողութիւնը ու շնութիւնը չարացեր են,
ու արիւնները արիւններուն կը հասնին։
3 Անոր համար երկիրը սուգ պիտի բռնէ,
ու անոր բոլոր բնակիչները
դաշտի գազաններուն ու երկինքի թռչուններուն հետ պիտի նուաղին,
ու ծովու ձուկերն ալ պիտի սպառին։
4 Սակայն մարդ մը թող չվիճի, ու մարդ մը թող չյանդիմանի,
քանզի քու ժողովուրդդ քահանային հետ վիճողներուս պէս է։
5 Ուստի դուն ցորեկով պիտի դլորիս,
ու մարգարէն ալ քեզի հետ գիշերով պիտի դլորի.
ես քու մայրդ բնաջինջ պիտի ընեմ։

6 Իմ ժողովուրդս գիտութիւն չունենալուն համար բնաջինջ եղաւ.
որովհետև դուն գիտութիւնը մերժեցիր,
ես ալ քեզ պիտի մերժեմ, որ ինծի քահանայ չըլլաս.
ես որովհետև քու Աստուծոյդ օրէնքը մոռցար,
ես ալ քու որդիներդ պիտի մոռնամ։
7 Անոնք որչափ որ բազմացան,
Այնչափ ալ ինծի դէմ մեզք գործեցին.
Ոսոխ անոնց փառքը անարգութեան պիտի փոխեմ։
8 Անոնք իմ ժողովուրդիս մեղքը կ'ուտեն,
ես իրենց սրտերը անոնց անօրէնութեանը կուսան։
9 Ուրեմն ինչպէս ժողովուրդին նոյնպէս ալ քահանային պիտի ըլլայ.
ես դանոնք իրենց ճամբաներուն համեմատ պիտի պատժեմ,
իրենց անօրէնութիւնը կը հատուցանեմ։
10 Ես ուտին ուտեն, բայց պիտի չկշտանան.
պոռնկութիւն պիտի ընեն, բայց պիտի չշատնան.
քանզի Տէրոջը ուշադրութիւն ընելը թողուցին։

11 Շնութիւնը, գինին ու քաղցուն
սիրտը կը խաբեն։
12 իմ ժողովուրդս իր փայտին կը հարցնէ,
ու իր ցուպը իրեն կ'իմացընէ.
քանզի պոռնկութեան ոգին զանոնք դիվի հանեց,
ու իրենց Աստուածը թող տալով պոռնկեցան։
13 Կռնատերոն գլուխները գոհ կը մնաստուցանեն,
ու բլուրներուն վրայ կաղնիի, կազամախի ու բևեղենի տակ՝
Անոնց հովանին հաճելի ըլլալուն համար խունկ կը ծխեն.
Անոր համար ձեր աղջիկները պոռնկութիւն պիտի ընեն,
ու ձեր հարսերը շնութիւն պիտի ընեն։
14 Ձեր աղջիկները պիտի չպատժեմ՝ երբոր պոռնկութիւն ընեն,
ոչ ալ ձեր հարսերը երբոր շնութիւն ընեն.
քանզի հոբերէ իրենք պոռնիկներուն հետը կը պատուին,
ու բոզերուն հետը կը զոհեն.
Ուստի չհանճանձար ժողովուրդը պիտի կործանի։

15 Թէ և դուն պոռնկութիւն կ'ընես, ով Իսրայէլ,
Յուդա թող յանցաւոր չըլլայ.
Ու Գաղգաղա մի մտնէք, ու Բեթաւան մի ելլէք,
Ես Տէրը կենդանի է ըսելէ երդում մի ընէք։
16 Քանզի Իսրայէլ համառոտ երինջի պէս ապստամբեր է,
Հիմա Տէրը լայնարձակ տեղ մը գառներու պէս պիտի արածէ զանոնք։
17 Եփրեմ կուռքերուն յարեր է.
Զանիկա թող տուր։
18 Անոնց ըմպելիքը ապականած է.
Շատ պոռնկութիւն ըրին.
Ցուէք ըսելու կը սիրեն,
Ամօթի անոնց իշխաններուն։
19 Հովը զանիկա իր թևերուն վրայ պիտի կապէ,
Ու անոնք իրենց զոհերէն պիտի ամչնան։

ա Ես ո · 38 · գ · 13 · 14 · Երեմ. իե · 31 · Գղ · ժբ · 3 · Միք · ջ · 2։
բ Երեմ. գ · 22 · ե · 4։
գ Երեմ. գ · 28 · ժբ · 4 · Ամավ · ե · 16 · ը · 8։
դ Սաք · ու · 3։
ե Ես · ո · 18 · գ · 13 · 14 · Երեմ. իե · 31 · Գղ · ժբ · 3 · Միք · ջ · 2։
զ Ես Երեմ. գ · 4 · 5։ ժե · 8։
է Ես · իե · 13։
ը Գղ · ժգ · 6։
թ ա Թագ · բ · 30 · Մող · բ · 9 · փիլ · գ · 19։
ժ Կամ անոնց պատկերը իրենց անօրէնութիւնը կը համբերեն։
ի Ես Երեմ · գ · 4 · 5։ ժե · 8։
լ Ես · իբ · 7 · Ցեռ ժող · ե · 7։

ա Ես Օր · ժե · 12։
բ Ցեռ Երեմ · գ · 4 · 5։ ժե · 8։
գ Ես · իե · 13։
դ Գղ · ժգ · 6։
ե ա Թագ · բ · 30։ Մող · բ · 9։ փիլ · գ · 19։
զ Ես · իբ · 7։ Ցեռ ժող · ե · 7։
է Եբէր · կ'ուտեն։
ը Երեմ · բ · 27։ Ամբ · բ · 19։
թ Ես · իգ · 20 · Գղ · ե · 4։
ժ Ես · ո · 29։ ծե · 5 · 7։ Եզեկ · գ · 13։ ի · 25։
ի Ամավ · է · 17։ Հաւմ · ո · 28։
լ Հոմ · 1 · 6։
խ Գղ · ի · 15։ ժբ · 12։ Ամավ · գ · 4։ ե · 5։
ծ գ Թագ · ժբ · 29։ Գղ · ժ · 5։
կ Ամավ · ը · 14։ Սոփ · ու · 5։
հ Երեմ · գ · 6։ է · 24։ ը · 5։ Զաք · է · 11։
ձ Ես · ժբ · 14։
ղ Կամ · ժե · 14։
ճ Մաս · ժե · 1։
մ Եբէր · ի · 10։
յ Ամավ · ե · 18։ Ես · ո · 15։ Երեմ. ժա · 11։ Եզեկ · ը · 18։ Միք · գ · 4։ Զաք. է · 34։
ն Ես · իե · 8։ Երեմ. գ · 20։ ե · 11։ Գղ · է · 7։ Մալ · բ · 11։
շ Զաք · ժա · 8։
ո Եբէր · կ'ուտեն։ Տպագրութիւնը ա. նոյն սեմոնն վրայ պատիժ պիտի բերէ։
չ Գղ · է · 10։
պ Առակ · ու · 28։ Ես · ո · 15։ Երեմ. ժա · 11։ Եզեկ · ը · 18։ Միք · գ · 4։ Զաք. է · 34։
ջ Ես · իե · 8։ Երեմ. գ · 20։ ե · 11։ Գղ · է · 7։ Մալ · բ · 11։
ռ Զաք · ժա · 8։
ս Եբէր · մէկ ամիսը զանոնք պիտի ուտէ։
վ Գղ · ը · 1։ Զաքէ · բ · 1։
տ Ես · է · 2։ Գղ · գ · 15։
ր Ես · ժ · 30։
ց Դաան · է · 14։
ւ Ես Օր · ժե · 14։ իե · 7։ Մալ · բ · 11։ Զաք · ժա · 8։
փ Եբէր · կ'ուտեն։
ք Ես · ու · 28։ Երեմ · ե · 26։

ԳԼ· Ե

1 Իսրայէլի քահանաներուն, ժողովրդին ու իշխաններուն զանազան մեղքերուն համար։ Աստուծոյ դատաստաններըն ա. նոնց վրայ պիտի ըլլար։ 15 Մինչև իրենց ապաշխարելը։

1 Լսեցէք ասիկա, ով քահանաներ,
Ու մտիկ ըրէք, ով Իսրայէլի տունը,
Ու ականջ տուէք, ով թագաւորին տունը,
Ինչու որ ձեզի համար դատաստան կայ,
Քանզի դուք Մասփայի մէջ որոգայթ
Ու թաբովր վրայ տարածուած վարմ եղաք։
2 Մոլորածները ապստամբութիւն ընելով դէպի դէպ
խորասոյզ եղան,
Թէ և ես անոնց ամէնուն խրատ կու տամ։
3 Ես Եփրեմը կը ճանչնամ,
Ու Իսրայէլ ինծմէ պահուած չէ.
Այո՝ հիմա, ով Եփրեմ, դուն շնութիւն կ'ընես,
Ո՛ Իսրայէլ պղծուած է։
4 Անոնք իրենց գործքերը չեն չիտակը,
Որ իրենց Աստուծոյն դառնան,
Քանզի անոնց մէջը պոռնկութեան ոգի կայ,
Ու Տէրը չեն ճանչնար։
5 Ուստի Իսրայէլին հպարտութիւնը իր երեսին առջևը պիտի խոնարհի.
Եւ Իսրայէլ ու Եփրեմ իրենց անօրէնութեամբը պիտի դլորին.
Յուդա ալ անոնց հետ պիտի դլորի։
6 Անոնք իրենց ոչխարներովը ու արջառներովը
Տէրը փնտռելու պիտի երթան, բայց պիտի չգտնեն.
Անիկա անոնցմէ քաշուեցաւ։
7 Անոնք Տէրոջը անհաւատարմութիւն ըրին,
Քանզի օտար տղաքներ ծնան.
Հիմա իրենց վիճակներովը մկուռէ
Մէկ ամսուան մէջ պիտի ապառնին։

8 Գաբաայի մէջ շեփոր հնչեցուցէք,
Ու Ռամայի մէջ աւազափող.
Բեթաւանի մէջ ճարակոչ կանչեցէք,
Ո՛ւ Բենիամին։
9 Յանդիմանութեան օրը Եփրեմ ամայի պիտի ըլլայ.
Իսրայէլի ցեղերուն մէջ ճշմարիտը դիտցուցի։
10 Յուդայի իշխանները Տեառնմիններ փոխողներու պէս եղան.
Անոնց վրայ ջուրի պէս պիտի թափեմ իմ բարկութիւնս։

11 Եփրեմ հարատահարուած՝ ու դատաստան
Նով կտրուած է,
Քանզի յօժար կամօք հրամանին եւուէն քալեց։
12 Ուստի ես Եփրեմին ցեղի պէս՝
Ու Յուդայի տանը՝ փայտի որդի պէս պիտի ըլլամ։
13 Երբոր Եփրեմ իր ախտը՝ և Յուդա իր վէրքը տեսաւ,
Եփրեմ Ասորեստան դնաց,
Ու Յարէբ թագաւորին դեսպաններ խրկեց.
Բայց անիկա ձեզ բժշկելու ու ձեր վէրքը առողջացընելու կարող չէ։
14 Քանզի ես Եփրեմին առիւծի պէս՝
Ու Յուդայի տանը առիւծի պէս պիտի ըլլամ.
Ես՝ ես պիտի պատառեմ ու պիտի երթամ,
Պիտի տանիմ, ու ազատող մը պիտի չըլլայ։
15 Ես պիտի երթամ ու իմ տեղս դառնամ,
Մինչև որ անոնք իրենց յանցաւոր ըլլալը խոստովանին, ու իմ երեսս փնտռեն.
Երբոր նեղութեան մէջ մնանեն՝ զիս կանուխ պիտի փնտռեն։

ԳԼ· Զ

1 Ապաշխարելու յորդորանք մը։ 4 Իսրայէլի կամակորութեանը և անօրէնութեանը վրայով գանգատ մը։

1 Եկէք, ու Տէրոջը դառնանք,
Քանզի անիկա պատառեց, ու անիկա մեզ պիտի բժշկէ.
Անիկա զարկաւ, ու անիկա մեզ պիտի պատէ.
2 Երկու օրէն հասքը մեզ պիտի կենդանացընէ.
Երրորդ օրը մեզ պիտի կանդնեցընէ,
Ու անոր առջևը պիտի ապրինք։
3 Եւ Տէրը պիտի ճանչնանք, ու ջանանք ճանչնալու հասնէ պիտի ըլլանք.
Անոր ելքը արշալոյսի պէս պատրաստուած է,
Ու անիկա մեզի պիտի գայ հանձրեւի պէս՝
Երկիրը ներկող վերջի անձրեւին պէս։
4 Քեզի ի՞նչ ընեմ, ով Եփրեմ,
Քեզի ի՞նչ ընեմ, ով Յուդա,
Վասն զի ձեր բարեպաշտութիւնը առաւօտեան ամպին պէս
Ու կանուխ իջած ցօղին պէս է՝ որ կ'անցնի։
5 Ասոր համար մարգարէներուս ձեռքովը զանոնք հատցուցի,
Բերնիս խօսքերովը զանոնք մեռցուցի,

17։
բ Օր · իբ · 33։
դ թագ · ժբ · 28։ Միք · ջ · 16։
զ Երեմ. ծ · 19 · Եզեկ · ջ · 9 · է · 43։ իգ · 31։
է Սող · ծ · 22։
ը Գղ. իգ · 40 · 41։ Երեմ. իե · 12 · 13։ Եզեկ · ջ · 9 · է · 43։ իգ · 31։
թ Սող · ծ · 34։
ժ Օր · իբ · 38 · ա Թագ · բ · 6։ Ցար · ե · 18։ Գղ · ե · 14։
ի Սող · ծ · 22։
լ Գղ. իգ · 40 · 41։ Երեմ. իե · 12 · 13։ Եզեկ · ջ · 9 · է · 43։ իգ · 31։
խ Սող · ծ · 34։
ծ Օր · իբ · 38 · ա Թագ · բ · 6։ Ցար · ե · 18։ Գղ · ե · 14։
կ Երեմ. ե · 17։
հ Ես · ծ · 32։
ձ Եբեմ. է · 17։
ղ Ես · ծգ · 13։
ճ Երեմ. ա · 10 · ե · 14։
մ Եբէր · ասացին։
յ Երեմ. իգ · 39։
ն Երեմ. գ · 12։

Ու *քու դաւանաւանութիւդ՝ լուսոյ դէմ պիտի
կ՚ելլէ։
6 Գանգի ես Էողորմութիւն կ՚ուզեմ՝ և ոչ թէ
զոհ,
Ու ոչ ակնկալելէն աւելի՝ Աստուծոյ գիտու-
թիւնը։
7 Իսկ անոնք †Ադամին պէս Ուխտազանց
եղան,
Հոն հինձի անհաւատարմութիւն ըրին։
8 Գաղտաղ անօրէնութիւն ընողներու քաղաք է,
Արեան չափիներով լեցուն է։
9 Ու ինչպէս որ աւազակաց գունդերը
Մարդու համար դարանամուտ կ՚ըլլան,
Այնպէս ալ Էքահանաներուն խումբը
Սիւքեմի ճամբուն մէջ սպանութիւն կ՚ընեն,
Գանգի անոնք եղելութիւնը կ՚ընեն։
10 Իսրայէլի տանը մէջ Էսոսկալի բան տեսայ։
Եփրեմին պոռնկութիւնները հոն է,
Իսրայէլ պղծուեցաւ։
11 Գեղի ալ հունձք մը պատրաստուած է, ով
ցուդա,
Երբոր իմ ժողովուրդիս գերութիւնը դարձը-
նեմ։

ԳԼ. Է

1 Ժողովուրդին զանազան մեղքերուն համար յանդիմանութիւն
մը։ 11 Անոնց կեղծաւորութեանը համար Աստուծոյ բարկու-
թիւնը անոնց դէմ կը բորբոքի։

1 Երբոր Իսրայէլը պիտի բժշկէի՝
Եփրեմին անօրէնութիւնը
Ու Սամարիայինն չարութիւնները յայտնուե-
ցան.
Գանգի *անոնք սուտութիւն կը գործեն.
Ու գողը ներս կը մտնէ,
Ու դուրսը աւազակներուն գունդը կը մեր-
կացընէ։
2 Եւ իրենց սրտին մէջը չեն մտածեր,
Թէ ես †անոնց բոլոր չարութիւնը կը յիշեմ.
Հիմա Էանոնց գործքերը դիրենք պաշարեցին,
Անոնք *իմ երեսիս առջեւն են։
3 Իրենց չարութիւնովը թագաւորը՝
Ու իրենց սուտութիւններովը իշխանները կ՚ու-
րախացընեն։
4 Էանոնց ամէնը շնացողներ են՝
Հոց եփոլէն վառուած թոնիրի պէս,
Որ անիկա զանգուածը չհղկէն հասքը՝
Մինչեւ անոր խմորիլը վառելէն կը դադրի։
5 Մեր թագաւորին օրը

Ցամք. ժէ. 3։
Ցար. լա. 53։
† Կամ մոգութ.
Գէդ. ը. 1։
Գէդ. է. 7։
Գէդ. ժբ. 11։
Երեմ. ժա. 9։ Ե-
զեկ. իբ. 25։ Գէդ.
է. 1, 2։
Երեմ. է. 30։
Գէդ. գ. 12, 13, 17։
Ցար. դ. 35։
Կամ մոգութ.
Գէդ. ը. 13։
Ցայտ. ժգ. 15։
Սապ. ձկ. 1։
—
Գէդ. է. 1։ Չ. 10։
Երեմ. ժա. 3։
Երեմ. է. 30։

ասակ. է. 23։
Սապ. չ. 8։
Երեմ. թ. 2։
Կամ՝ ըստ իւր հիւանդ
գացողին։
Գէդ. ը. 4։
Թագ. ժէ. 10,
14, 25, 30։
Ես. կգ. 7։
Սապ. ձչ. 35։
Գէդ. ը. 7։
Գէդ. է. 5։
Ես. թ. 13։
Ես. գ. 4։
Կամ՝ ըստ իւր հիւանդ
գացողին։
Ես. ժա. 11։
Թագ. ժէ.
10։ ժկ. 4։ Գէդ.
է. 13։ թ. 3։ ժբ.
2։
Եզեկ. ժբ. 13։
Գէդ. իզ. 14։ Ես.
Օր. իբ. 15։ Ես.
Թագ. ժէ. 13։ 18։
Միք. գ. 4։
Ցար. լէ. 9։ 10։
Սապ. ղբ. 36։ Ե-
րեմ. գ. 10։ Ջաք.
է. 5։
Կամ ինծի գէմ չա
րութիւն խորհե-
ցան։

16 Անոնք կը դառնան, Էոչ բարձրելոյն չէ.
Անոնք խարեբայ աղեղի պէս են,
Անոնց իշխանները իրենց լեզուին կատաղու-
թեանը համար սրով պիտի իյնան.
Ասիկա պիտի ըլլայ անոնց նախատինքը Ե-
գիպտոսի երկրին մէջ։

ԳԼ. Ը

1 Մարգարէն կործանում կը սպառնայ Իսրայէլացւոց՝ իրենց ամ-
բարշտութեանը և ու կառապաշտութեանը համար։

1 *Փողը բերանդ դիր.
Թշնամի Տէրոջը տանը վրայ Էարծիւի պէս պի-
տի գայ,
Գանգի Էիմ ուխտս զանց ըրին,
Ու իմ օրէնքիս դէմ յանցաւոր եղան։
2 †Իսրայէլ ինծի կ՚ազազակէ՝ Ե՛ըհ,
Ով իմ Աստուածս, Էմենք քեզ կը ճանչ-
նանք։
3 Իսրայէլ բարին մերժեց,
Ջանիկա թշնամին պիտի հալածէ։
4 Նոնք թագաւորներ դրին, բայց ինծմով չէ.
Իշխաններ ընտրեցին, բայց ես չդիտցայ.
Իրենց արծաթովը ու ոսկիովը իրենց կուռ-
քեր շինեցին,
Որպէս զի բնաջինջ ըլլան։
5 Քու որթդ, ով Սամարիա, մերժուեցաւ.
Իմ բարկութիւնս անոնց վրայ բորբոքեցաւ.
Մինչեւ ե՞րբ անմեղութիւնը ձեռք պիտի չբե-
րեն։
6 Գանգի ասիկա ալ Իսրայէլէն է.
Ջանիկա արուեստաւորը չինեց, ուրեմն Ա-
ստուած չէ.
Հապա կտոր կտոր պիտի ըլլայ Սամարիային
որթը։
7 Գանգի Էհով ցանեցին ու մրրիկ պիտի հնձեն.
Անիկա հասուն ցորեն պիտի չբերէ,
Ու Էնոր արդիւնքին ալիւր պիտի չըլլայ.
Ե՛ թէ որ ըլլայ ալ՝ Էօտարները պիտի կլլեն
զանիկա։
8 Իսրայէլ կլլուեցաւ,
Հիմա ազգերուն մէջ Էանպիտան առանի պէս
պիտի ըլլան։
9 Գանգի անոնք Էառանձնակեաց վայրենի էշ-
պէս ԷԱսորեստան գացին.
Եփրեմ Էվարձքով սիրականներ բռնեց։
10 Թէև ազգերէն ջնդանդէր վարձքով բռնեն ալ,
Հիմա Էզանոնք պիտի ժողվեմ.

Գէդ. ժա. 7։
Սապ. հբ. 57։
Սապ. հգ. 9։
Գէդ. թ. 5, 6։
—
Գէդ. է. 8։
Բ Օր. իբ. 49։ Ե-
րեմ. գ. 13։ Ամբ.
ա. 8։
Գէդ. չ. 7։
Սապ. հբ. 34։ Գէդ.
է. 15։
Տիտ. ա. 16։
Գ թագ. ժէ. 13։
17, 23։
Գէդ. բ. 8։ ժգ. 9։
Երեմ. ժգ. 27։
Ամաք. իբ. 8։ Գէդ.
ժ. 12, 13։
Գէդ. է. 9։
Գ թագ. ժէ. 6։
Երեմ. իբ. 28։ իգ.
38։
Երեմ. բ. 24։
Գ թագ. ժէ. 19։
Ես. լ. 6։ Եզեկ.
ժգ. 33, 34։
Եզեկ. ժգ. 37։ Գէդ.
ժ. 10։
Կամ թագաւորին
իշխանաց բնակն
չեն մը պիտի հան-
գըստանան։
Ես. ժ. 8։ Եզեկ.
իգ. 7։ Դան. բ. 37։
Գէդ. ժբ. 11։

Օր. գ. 6, 8։ Սապ.
ձժթ. 18։ Ձխէ.
19, 20։
Երեմ. է. 21։ Զաք.
է. 6։
Երեմ. ժգ. 10, 12։
Գէդ. է. 6։ թ. 4։
Ամաք. է. 22։
Գէդ. թ. 9։ Ամաք.
բ. 7։
Օր. իբ. 66։ Գէդ.
թ. 3, 6։ ժա. 5։
Օր. բբ. 18։
Թագ. ժբ. 31։
Կամ պատանեք
Երեմ. ժէ. 27։ Ա-
մաք. բ. 5։
—
Գէդ. գ. 12։ է. 4, 7։
Գէդ. բ. 12։
Գէդ. բ. 9։ 12։
Եչիր. ասակ.
Դան. իէ. 23։ Ես.
գէդ. ժա. 5։
Գէդ. գ. 4։
Երեմ. գ. 20։ Գէդ.
բ. 13։
Օր. իբ. 14։
Գէդ. է. 16։ Հմր. 2։

Եղկինեը պիտի ժառանգէ,
Անոնց վրանները մէջը փուչերը դէպ ըռնէ։
7 Այցելութեան օրերը հասան,
Հատուցման օրերը հասան,
Իսրայէլ պիտի դիտնայ.
Քու անօրէնութեանդ չատութեանը համար
Եւ մեծ հակառակութեանդ համար,
Մարգարէն անմիտ՝ ու հոգևոր մարդը խելագ
եղաւ։
8 Եփրեմ իմ Աստուծոյս կը դիտէ,
Մարգարէն իր ամէն ճամբաներուն մէջը որո
գայթ կը լարէ,
Ո՛ր Աստուծոյն տանը մէջ հակառակու
թեան գործ է։
9 Գաբաայի օրերուն պէս վխտա շատ ապակա
նեցան.
Անոնց անօրէնութիւնը պիտի յիշէ,
Ո՛ր անոնց մեղքերուն այցելութիւն պիտի ընէ։
10 Իսրայէլը անապատի մէջ եղող խաղողի պէս
գտայ,
Ձեր հայրերը վթզենիին առջի կանխահաս
պտուղին պէս տեսայ.
Ա՛խ անոնք Բեղփեգովր մնան,
Ու իրենց անձը ամօթալից էրժռնուս համար
պատեցին,
Եւ իրենց սիրած բանին պէս իրենք ալ պիղծ
եղան։
11 Եփրեմին փառքը
Թռչունի պէս պիտի թռչի.
Ծնունդէն և արգանդէն ու յղութենէն
Քաչունի պէս պիտի թռչի։
12 Թէ և իրենց տղաքները մեծցընեն,
Ձանոնք մարդէ զուրկ պիտի թողում.
Նաև վա՛յ անոնց՝ երբոր հանդիպմէ քաչում։
13 Եփրեմ՝ Կինչպէս որ Տիւրոսը տեսայ, գուար
ճալի տեղ մը անկաւած էր.
Բայց Եփրեմ իր տղաքները՝ մեծցընողին պի
տի հանէ։
14 Տուր անոնց, ով Տէր. ի՞նչ պիտի տաս.
Անոնց վիժած արգանդ ու չոր տունկերը տուր։
15 Անոնց բոլոր չարութիւնը Գաղգաղայի մէջ է,
Քանզի հոն անոնցմէ զզուեցայ.
Անոնց չար գործերուն պատճառաւը
Ձանոնք իմ տունէս պիտի վռընտեմ,
Ձանոնք մէլ չպիտի ալ պիտի չսիրեմ.
Անոնց բոլոր իշխանները ապստամբներ են։
16 Եփրեմ գարնուհացաւ,
Անոնց արմատը չորցաւ, պտուղ պիտի չտան.
Թէ որ անոնք ծնանին ալ,
Անոնց արգանդին ցանկալի պտուղները ալ
պիտի մեռցընեմ։
17 Իմ Աստուածս զանոնք պիտի մերժէ,
Քանզի անոր մտիկ չըրին.
Ու թափառական պիտի ըլլան։

ԳԼ. Ժ

1 Իսրայէլին չահագործութիւն ու պտուղներ կ'ըլլայ իր ամ
բարչաութիւնը ու կռապաշտութիւնը համար։

1 Իսրայէլ լայնատարած որթի մըն է,
Իրեն համար պտուղ կը բերէ.
Իր պտուղին չատութիւնը չափ սեղաններ
չատցուց,
Իր երկրին գեղեցկութիւնը պէս պէս եղեգիկ
կառքեր չինեցին։
2 Անոնց սիրտը խփոխոական է, հիմա չանցա
ւոր պիտի ելլեն.
Անիկա անոնց սեղանները պիտի փլցընէ,
Անոնց կուռքերը պիտի աւրէ։
3 Վա՛ան պի հիմա անոնք պիտի ըսեն,
Մենք թագաւոր չունինք,
Քանզի Տէրոջմէ չվախցանք.
Ու թագաւորը մեզի ի՞նչ պիտի ընէ։
4 Ուխտ բրած առներին՝ առատ երդում ընելով
խօսքեր խօսեցան.
Ու դատաստանը արտին ակօսներուն մէջ
խնդունաւոր խոտերու պէս պիտի բուսնի։
5 Սամարիայի բնակիչները Բեթաւանի հորթե
րուն պատճառաւը պիտի վախնան,
Քանզի անոր վրայ անոր ժողովուրդը սուգ
պիտի ընէ,
Ու անոր էքսրմերը հանոր վառայը համար
պիտի դողան,
Քանզի անկից իրմէ գերութեան կ'երթայ։
6 Անկից ալ Ասորեստան պիտի տարուի՝
Հարբէր թագաւորին պարգև ըլլալու.
Եփրեմ ամօթ պիտի կրէ,
Ու Իսրայէլ իր խորհուրդէն պիտի ամչնայ։
7 Սամարիայի թագաւորը՝ բնաջինջ պիտի ըլ
լայ՝
Ջուրի երեսին վրայ եղող փրփուրին պէս։
8 Եւ Աւենի բարձր տեղութիւնքը՝ Իսրայէլին
մեղքը աւերակ պիտի ըլլան.
Անոնց սեզաններուն վրայ փուշ ու տատասկ
պիտի բուսնի.
Եւ լեռներուն պիտի ըսեն, Մեզ ծածկեցէք.
Ու բլուրներուն՝ Մեր վրայ լնկէք։

9 Գաբաայի օրերէն ի վեր մեղք գործեցիր,
ով Իսրայէլ.
Հոն կայնեցան։
Գաբաայի մէջ չարութեան որդւոցը դէմ ե
զած պատերազմը անոնց չհասաւ։
10 Ձանոնք խրատելու կը ցանկամ.
Ու անոնց վրայ ժողովուրդներ պիտի ժող
վուին,
Երբոր իրենց երկու անօրէնութեանցը հա
մար կապուին։
11 Ու Եփրեմ սերնդէ մըն է, որ սորված է ու կը
սիրէ ցորեն ծեծել,
Բայց ես անոր պարանոցին գեղեցկութիւնը
վրայ ըն անցուցի.
Եփրեմը կառքի պիտի լծեմ,
Յուդա պիտի հերկէ,
Յակոբ անոր խոփերէ պիտի տափանէ։
12 Ձեզի արդարութիւնով ցանեցէք,
Ու ողորմութիւնով հնձեցէք.
Եւ չմխկաւած երկիրը հերկեցէք.
Քանզի ՅԷրը փնտռելու աման է,
Մինչև որ ինքը գայ ու ձեր վրայ արդարու
թիւն տեզայ։
13 Ամբարշտութեամբ հերկեցիք ու անօրէնու
թիւն հնձեցիք,
Սուտին պատուղը կերաք.
Քանզի դուն քու ճամբուդ՝ և քու զօրաւոր
ներուդ բազմութեանը ապաւինեցար։
14 Ոտառ քու ժողովուրդներուդ մէջը խռովու
թիւն պիտի ելլէ,
Եւ քու բոլոր բերդերդ պիտի կործանին,
Ինչպէս որ Սալման պատերազմին օրը Բեթ
արբէլը կործանեց,
Ու մայրը իր ազգովը վրայ գետինը զար
նուեցաւ։
15 Բեթէլ ձեզի սորս պէս պիտի ընէ՝
Ձեր չարագանց չարութեանը համար.
Արշալոյսին առնիը Իսրայէլի թագաւորը բո
լորովին բնաջինջ պիտի ըլլայ։

ԳԼ. ԺԱ

1 Աստուծոյ բարութիւններուն փոխարէն Իսրայէլին ապերախ
տութիւնը։ 5 Աստուծոյ գառաստանը։ 8 և Ժողովուրդին
վրայ ունեցած գութը։

1 Երբոր Իսրայէլ մանուկ էր՝ ես անիկա կը սի
րէի,
Ու իմ որդիս Եգիպտոսէն կանչեցի։
2 Որչափ ինչ որ զանոնք կանչեցին, այնչափ անոնց
երեսէն դացին.
Բաղաղիմներուն զոհ մատուցին,
Ու կուռքերուն խունկ ծխեցին։
3 Ու Եփրեմի ես քալեցուցի.
Ձանոնք իրենց թևերէն կը բռնէի,
Սակայն չգիտցան թէ ինչրեն բժշկողը ես եմ։
4 Ձանոնք մարդու չատութեամբ՝ սիրոյ կապե
րով քաշեցի,
Ու անոնց ծպատանոցին լուծը հանողներու
պէս եղայ իրենց,
Եւ անոնց հանդուստութեամբ կերցուցի։
5 Ընիկա եգիպտոսի երկիրը պիտի չդառնայ,
Հապա Ասորեստանցին պիտի ըլլայ անոր թա
գաւորը,
Քանզի դառնալ չուզեցին։
6 Եւ անոր քաղաքներուն վրայ սուրը պիտի
յարձակի,
Ու անոր ձիշխանները պիտի ուտէ հատցընէ
Անոնց խարհուրդներուն համար։
7 Եւ իմ ժողովուրդս վճռեր դէմ ապստամբելու
համակամեալ է.
Ու թէ և անոնք բարձրելոյն կը հրաւիրուին,
Սակայն բնաւ մէկը ընդդէմ չդրաբթացըներ։
8 Քեզ ի՞նչպէս տամ, ով Եփրեմ,
Քեզ ի՞նչպէս յանձնեմ, ով Իսրայէլ.
Քեզ Ադմայի պէս ընեմ,
Քեզ Բոռ Սեբոյիմի պէս դնեմ.
Իմ սիրտս ներսէն դիս կը խռովի,
Կարեկցութիւններս ալ միանդամայն կը բորբո
քին։
9 Իմ սաստիկ բարկութիւնս ի գործ պիտի չը
դնեմ,
Եփրեմը աւրելու պիտի չդառնամ,
Քանզի ես Աստուած եմ և չէ թէ մարդ.
Քու մէջդ եղող Սուրբը ես եմ,
Ու ցասկութեամբ պիտի չգամ։
10 Տէրոջը ետևէն պիտի երթան.
Անիկա առիւծի պէս պիտի գոչէ.
Երբոր անիկա գոչէ,
Արեւմուտքի կողմէն տագնապով պիտի դան։
11 Անոնք Եգիպտոսէն թռչունի պէս
Ու Ասորեստանի երկրէն մաղաւնիի պէս ար
տասնօք պիտի գան.
Ու զանոնք իրենց տուներուն մէջը պիտի
բնակեցընեմ, կ'ըսէ Տէրը։

ԳԼ· ԺԲ

1 Եփրեմի, Յուդային ու քաղբի խոսքին յանգիմանութիւն մը։ 4 Պարգեւին ազգի ընտրեալները յիշելով՝ ապաշխարել կը յորդորէ զանոնք։ 8 Եփրեմի մեղքերը բարկութեան կը գրգռեն զԱստուած։

1 Եփրեմ պիտ կը պաշարէ Աստուծմէ,
Ու խոյակէլի տունը՝ նենդութիւնմէ.
Բայց Յուդա տակաւին Աստուծով կը սիրէ,
Ու սուրբերուն մէջը հաւատարմէ է։
2 Եփրեմ Հովի կը ճարակէ, ու արեւելեան հովին հետէն կը վազէ.
Ղմէն օր առ օրէ սուտութիւնը ու յափշտակութիւնը կը չատցընէ։
Ասորեստանի հետ դաշնակցութիւն կ'ընեն,
Ու եգիպտոս եղ կը տանին։
3 Տէրը Յուդային հետ ալ վէճ ունի,
Ու Յակոբին անոր ճամբաներուն համեմատ այցելութիւն պիտի ընէ,
Ու անոր գործոցը համեմատ հատուցում պիտի ընէ անոր։
4 Անիկա արգանդի մէջ ղէր եղբօրը գարշապարէն բռնեց,
Եւ իր ուժովը Աստուծոյ հետ ըմբշամարտեցաւ։
5 Ու հրեշտակին հետ ըմբշամարտեցաւ և յաղթ հասաւ,
Լացաւ և անկէ չնորհք խնդրեց.
Ջանիկա Բեթէլի մէջ գտաւ,
Ու հոն մեզի հետ խօսեցաւ Ա՛ն—
6 Ա՛յսինքն զօրաց Տէր Աստուածը,
Որուն Յիշատակը Եհովայ է։
7 Ուրեմն դուն քու Աստուծոյդ դարձիր,
Ողորմութիւն ու իրաւունք պահէ,
Ու միշտ քու Աստուծոյդ յուսա։
8 Բայց վաճառական է, անոր ձեռքը նենգ գութեան կշիռ կայ,
Անիկա հարստահարելը կը սիրէ։
9 Ու Եփրեմ ըսաւ, Իրաւցընէ հարստացայ, ինծի ստացուածք գտայ.
Իմ ամէն վաստակներուս կողմէ՝
Անօրէնութիւն պիտի չգտնեն իմ վրաս, որ մեղք ըլլայ։
10 Իսկ ես եգիպտոսի երկրէն ի վեր քու Տէր Աստուածդ եմ.
Քեզ տակաւին վրաններու մէջ պիտի բնակեցընեմ՝ հանդիսաւոր ատեան օրերուն պէս։
11 Ես մարգարէներուն մէջոցով խօսեցայ,
Ու տեսիլքները չատցուցի,

ա Հմր. 2։
բ Գէ. բ. 7։
գ գ Թագ. ժէ. 4։ Գէ. է. 15։ է. 11։
դ Ես. է. 6։ Ծն. է. 9։
ե Ես. գ. 1։ Միք. գ. 2։
զ Ծն. իե. 20։
է Ծն. լբ. 24։ Ես։
ը Ծն. իբ. 12։ 19։ լբ. 9։ 10։ 15։
թ Ել. գ. 15։
ժ Գէ. ժգ. 1։ Միք. գ. 8։
ի Սապ. լգ. 7։
լ Առակ. ժա. 1։ Ամոս. բ. 5։
խ Յաք. ժա. 8։
ծ Ծն. իզ. 12։ 19։
կ Ել. ժբ. 50։ 51։ ժգ. 3։ Սապ. հէ. 30։ Ես. կգ. 11։ Միք. գ. 4։
հ Գէ. ժգ. 4։
ձ Դան. բ. 28։
ղ Ղեւէ. իգ. 42։ 43։ ժգ. 16։
ճ գ Թագ. ժէ. 15։
մ Գէ. է. 1։ գ. 8։
յ Գէ. գ. 15։ Ամոս. բ. 5։
ն Յաք. ժա. 8։

Ու մարգարէներուն ձեռքովը նմանութիւններ գործածեցի։
12 Ցիլաւէ Գաղաադ անօրէն է. յիրաւի ունայնութիւն եղան.
Գաղգաղայի մէջ արջառներ մորթեցին,
Անոնց սեղանները անդամ արտի ակօսներուն վրայ եղող քարակոյտերու պէս են։
13 Եւ Յակոբ Ասորւոց դաշտը փախաւ,
Ու Իսրայէլ կնկան համար ծառայութիւն ըրաւ,
Ու կնկան համար հովիւ եղաւ։
14 Եւ Տէրը մէկ մարգարէով եգիպտոսէն հանեց Իսրայէլը,
Ու անիկա մէկ մարգարէով պահպանուեցաւ։
15 Եփրեմ դառնապէս բարկացուց Աստուած.
Անոր համար անոր արիւնները անոր վրայ պիտի ձգէ,
Ու անոր Տէրը անոր նախատինքը անոր պիտի հատուցանէ։

ԳԼ· ԺԳ

1 Եփրեմին փառքը կռապաշտութեան պատճառով կ'աչնչանայ։ 5 Անոնց անզգամութեանը համար Աստուած կը բարկանայ։ 9 Աստուծոյ ողբութիւնները խոստումները։ 15 Ապստամբութեան պատիժը։

1 Եփրեմ երբոր դողալով կը խօսէր՝ Իսրայէլի մէջ բարձրացաւ,
Բայց երբոր Բահաղով յանցաւոր եղաւ՝ մեռաւ։
2 Ու հիմա նորէն մեղք կը գործեն,
Ու իրենց համար իրենց արծաթէն
Իրենց խելքովը ձուլածոյ կուռքեր — արձաններ կը չինեն,
Որոնց ամէնը արուեստաւորի գործ քեր են.
Իրենք անոնց համար կ'ըսեն,
Զոհ ընող մարդիկը հոգով որթերը համբուրեն։
3 Անոր համար անոնք առաւօտեան ամպին պէս,
Ու կանուխ չքացած վաղանցիկ ցօղին պէս,
Կալէն փոթորիկով վերցուած հոգիին պէս,
Ու ծխնելոյզին ելած ծուխին պէս պիտի ըլլան։
4 Սակայն ես եգիպտոսի երկրէն ի վեր քու Տէր Աստուածդ եմ.
Ու ինծի ուրիշ աստուած չգիտնաս,
Քանզի ինծմէ ուրիշ փրկիչ մը չկայ։
5 Ես քեզ անապատի մէջ՝
Խիստ անջուր երկրի մէջ ճանչցայ։
6 Անոնք իրենց արօտին համեմատ կշտացան,

ա Ես. ը. 14։
բ Ոսէ. գ. 10։ Գէ. է. 14։
գ Եփրեմ. է. 6։
դ Թագ. ժէ. 8։
ե Աստ. ժէ. 12։ Աստ. գ. 38։ Գէ. ժգ. 1։ Մատ. ա. 9։
զ Ֆմր. 4։
է գ Թագ. ժէ. 4։
ը Օբ. լբ. 38։ Ֆմր. 4։
թ Ես. ը. 5։
ժ Գէ. ը. 11։ ժ. 1։
ի Ծն. իբ. 5։ բ Օբ. իգ. 5։
լ Ծն. իթ. 20։ 28։
խ Ել. ժբ. 50։ 51։ ժգ. 3։ Սապ. հէ. 30։ Ես. կգ. 11։ Միք. գ. 4։
ծ գ Թագ. ժէ. 11—18։
կ Դան. ժա. 18։
հ բ Օբ. իբ. 37։
ձ գ Թագ. ժէ. 16։ 18։ Գէ. ժա. 2։
ղ Գէ. բ. 8։ բ. 4։
ճ գ Թագ. ժԲ. 18։
մ Գէ. գ. 4։
յ Դան. բ. 38։
ն Ես. ը. 11։ Գէ. ժբ. 10։
շ Ես. իթ. 11։ իբ. 21։
ո բ Օբ. բ. 7։ լբ. 10։
չ բ Օբ. բ. 15։ լբ. 10։ 14։
պ բ Օբ. ը. 12։ լբ. 15։
ջ ա Կոր. ժէ. 54։ 55։
ռ Եբեմ. ժէ. 6։ Ցեխ. Զաքար. ժա. 29։
ս Ես. Ծն. խա. 52։ իբ. 19։
վ Եբեմ. գ. 11։ Եզեկ. ժէ. 10։ ժԲ. 12։ Գէ. գ. 19։
տ Դատ. բ. 9։
ր գ Թագ. ժէ. 6։
ց գ Թագ. ժբ. 12։
ւ գ Թագ. ը. 12։ ժէ. 16։ Ես. ժգ. 1։
փ Եբեմ. ժէ. 6։ Ցեխ. Զաքար. ժա. 29։
ք Ես. Ծն. խա. 52։ իբ. 19։
օ Եբեմ. գ. 11։ Եզեկ. ժէ. 10։ ժԲ. 12։ Գէ. գ. 19։
ֆ Դատ. բ. 9։
և գ Թագ. ժէ. 6։
ա Ես. ժգ. 1։ Ամոս. ժա. 29։
բ Եբեմ. ժէ. 6։ Ցեխ. Ծն. խա. 52։ իբ. 19։
գ Եբեմ. գ. 11։ Եզեկ. ժէ. 10։ ժԲ. 12։ Գէ. գ. 19։
դ Դատ. բ. 9։
ե գ Թագ. ը. 12։
զ Ես. ժգ. 1։
է Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
ը Եբեմ. լա. 18։
թ Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
ժ Եբեմ. լա. 18։
ի Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
լ Եբեմ. լա. 18։
խ Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
ծ Եբեմ. լա. 18։
կ Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
հ Եբեմ. լա. 18։
ձ Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
ղ Եբեմ. լա. 18։
ճ Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
մ Եբեմ. լա. 18։
յ Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
ն Եբեմ. լա. 18։
շ Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
ո Եբեմ. լա. 18։
չ Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
պ Եբեմ. լա. 18։
ջ Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
ռ Եբեմ. լա. 18։
ս Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
վ Եբեմ. լա. 18։
տ Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
ր Եբեմ. լա. 18։
ց Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
ւ Եբեմ. լա. 18։
փ Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
ք Եբեմ. լա. 18։
օ Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
և Եբեմ. լա. 18։

Կշտացան ու անոնց սիրտը բարձրացաւ,
Անոր համար զիս մոռցան։
7 Ուստի անոնց առիւծի պէս պիտի ըլլամ,
Ճանրուն քովը ընձուղտի պէս դարանամուտ պիտի ըլլամ։
8 Իր ձագերը կորսնցուցած արջու պէս անոնց պիտի հանդիպիմ,
Ու անոնց սրտին վարագոյրը պիտի պատառեմ,
Եւ զանոնք հոն առիւծի պէս պիտի ուտեմ.
Ջանոնք դաշտի գազանը պիտի պատառէ։
9 Դուն կ'ըզկ կորսընցուցիր, ով Իսրայէլ,
Բայց քու օգնութիւնդ ինծմէ է։
10 Հիմա նո՞ր է քու թագաւորդ,
Որ քու բոլոր քաղաքներուդ մէջ քեզ ազատէ.
Եւ որ՞ է ան դատաւորները,
Որոնց համար ըսիր թէ Ինծի թագաւոր ու իշխաններ տուր։
11 Իմ բարկութեամբս քեզի թագաւոր տուի,
Ու իմ պատմութեամբս առի։
12 Եփրեմին անօրէնութիւնը կապուած՝
Անոր մեղքը պահուած է։
13 Անոր վրայ ծննդական կնոջ ցաւերը պիտի հասնին.
Անիկա վհմտաուն տղայ չէ.
Ապա թէ ոչ՝ արգանդին բերանը ժամէն առնէր կենար։
14 Զանոնք գերեզմանին ձեռքէն պիտի փրկեմ,
Զանոնք մահուանէ պիտի ազատեմ.
Ո՞ւր ժանտախտ, ո՞ր է, ով մահ,
Ո՞ւր աւերումդ, ո՞ր է, ով գերեզման.
Իմ աչքերէս զղջումը պիտի ծածկուի։
15 Թէև անիկա եղբայրներուն մէջը պտղաբեր ըլլայ,
Արեւելեան հովը պիտի գայ,
Ու անապատէն Տէրոջը հովը պիտի ելլէ.
Եւ անոր աղբիւրը պիտի ցամքի,
Ու անոր աղբերակը պիտի չորնայ.
Անիկա բոլոր ցանկալի անմանելիներուն գանձը պիտի կողոպտէ։
16 Սամարիա աւերակ պիտի ըլլայ,
Քանզի իր Աստուծմէն ապստամբեցաւ.
Անոնք պզտիկ տղաքը պիտի զարնուին,
Ու յղի կիներուն պիտի ճեղքուին։

ա Գէ. ը. 14։
բ Ոսէ. գ. 10։ Գէ. է. 14։
գ Եբեմ. է. 6։
դ Թագ. ժէ. 8։
ե Աստ. ժէ. 12։ Աստ. գ. 38։ Գէ. ժգ. 1։ Մատ. ա. 9։
զ Ֆմր. 4։
է գ Թագ. ժէ. 4։
ը Օբ. լբ. 38։ Ֆմր. 4։
թ Ես. ը. 5։
ժ Գէ. ը. 11։ ժ. 1։
ի Ծն. իբ. 5։ բ Օբ. իգ. 5։
լ Ծն. իթ. 20։ 28։
խ Ել. ժբ. 50։ 51։ ժգ. 3։ Սապ. հէ. 30։ Ես. կգ. 11։ Միք. գ. 4։
ծ գ Թագ. ժէ. 11—18։
կ Դան. ժա. 18։
հ բ Օբ. իբ. 37։
ձ գ Թագ. ժէ. 16։ 18։ Գէ. ժա. 2։
ղ Գէ. բ. 8։ բ. 4։
ճ գ Թագ. ժԲ. 18։
մ Գէ. գ. 4։
յ Դան. բ. 38։
ն Ես. ը. 11։ Եզեկ. ժԲ. 10։
շ Ես. իթ. 11։ իբ. 21։
ո բ Օբ. բ. 7։ լբ. 10։
չ բ Օբ. բ. 15։ լբ. 10։ 14։
պ բ Օբ. ը. 12։ լբ. 15։
ջ ա Կոր. ժէ. 54։ 55։
ռ Եբեմ. ժէ. 6։ Ցեխ. Զաքար. ժա. 29։
ս Ես. Ծն. խա. 52։ իբ. 19։
վ Եբեմ. գ. 11։ Եզեկ. ժէ. 10։ ժԲ. 12։ Գէ. գ. 19։
տ Դատ. բ. 9։
ր գ Թագ. ժէ. 6։
ց գ Թագ. ժբ. 12։
ւ գ Թագ. ը. 12։ ժէ. 16։ Ես. ժգ. 1։
փ Եբեմ. լա. 18։
ք Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։
օ Եբեմ. լա. 18։
և Ցեխ. Ես. ը. 11։ Եզեկ. իե. 16։ Ես. ժգ. 1։

ԳԼ· ԺԴ

1 Ապաշխարելու յորդորանք մը։ 4 Աստուծոյ ընտիրացը խոստմունքը։

1 Ով Իսրայէլ, քու Տէր Աստուածդ դարձիր,
Քանզի քու անօրէնութեանդ պատճառաւ դլորեցար։
2 Ձեր հետը խօսքեր առէք ու Տէրոջը դարձէք.
Անոր ըսէք, Ամէն անօրէնութիւնը վերցուր
Եւ ճշմարտութեամբ ընդունէ,
Ու մեր շրթունքներուն զոհերը պիտի մատուցանենք։
3 Ասորեստանցին մեզ պիտի չփրկէ.
Ձիերու վրայ պիտի չհեծնենք,
Ու մէյմըն ալ մեր ձեռացը գործքին՝
Մեր Աստուածն ես՝ պիտի չըսենք,
Քանզի որբը քեզմէ ողորմութիւն կը գտնէ։
4 Անոնց ապստամբութիւնը պիտի բժշկեմ,
Ջանոնք ձրիապէս պիտի սիրեմ,
Քանզի իմ բարկութիւնս անոնցմէ դարձաւ։
5 Իսրայէլին ցօղի պէս պիտի ըլլամ,
Անիկա շուշանի պէս պիտի ծաղկի,
Եւ իր արմատները Լիբանանի նշենիի պէս պիտի արձակէ։
6 Անոր ոստերը պիտի տարածուին,
Ու անոր վայելչութիւնը ձիթենիի պէս պիտի ըլլայ,
Եւ անոր անուշահոտութիւնը Լիբանանի պէս պիտի ըլլայ։
7 Անոր հովանիին տակը նստողները պիտի դառնան,
Ցորենի պէս պիտի կենդանանան,
Ու որթի պէս պիտի ծաղկին.
Անոր յիշատակը Լիբանանի գինիին պէս պիտի ըլլայ։
8 Եփրեմ պիտ ըսէ, Կուռքերու հետ՝ ալ ի՞նչ բան ունիմ։
Ես անոր խնդրուածքը լսեցի ու անոր խնամք տարի.
Ես կանաչ մայր ծառի պէս եմ,
Քու պտուղդ ինծմէ է։
9 Ո՞վ է խելառն՝ որ առնք հասկընայ,
Կամ խոհեմ՝ որ առնք գիտնայ.
Քանզի Տէրոջը ճամբաները չիտակ են,
Ու արդարները անոնց մէջը պիտի քալեն.
Բայց յանցաւորները անոնց մէջը պիտի գլորին։

16։ Գէ. ժ. 14։ 15։
Ամոս. ա. 13։
Նաւ. գ. 10։
—
ա Գէ. ժբ. 7։ Ցեխ. Ել. բ. 13։
բ Գէ. ժգ. 9։
գ Եբեր. ժգ. 15։
դ Եբեր. ժգ. 15։
ե Եբեր. զաւակներըը Տէրն Եբեմ. լա. 18։ Գէ. է. 15։ ժբ. 2։
զ Դան. իե. 27։ Եբեմ. գ. 11։
է Սապ. զա. 1։
ը Հմր. 3։

16։ Սապ. լգ. 17։
Ես. է. 2։ 16։ լա. 1։
ա Գէ. բ. 17։ Հմր. 8։
բ Սապ. ժ. 14։ կբ. 3։
գ Ցեխ. իթ. 10։ Աստ. ժԲ. 12։
դ Սապ. ծբ. 8։ Ծիր. 5։
ե Դան. իե. 27։ Եբեմ. գ. 11։
զ Սապ. զա. 1։
է Հմր. 3։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎԵԼԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ցերկրէն Հոսքը՝ որ եղաւ Փաթմուելի որդւոյն Յովելի՝
2 Լսեցէ՛ք ասիկա՝ ով Ծերեր՝
Ու ականջ տուէ՛ք՝ ով երկրիս բոլոր բնակիչները։
Միթէ ասանկ բան մը եղաւ ձեր օրերուն մէջ՝
կամ ձեր հարցը օրերուն մէջ։
3 Ասիկա ձեր որդւոցը պատմեցէ՛ք՝
Ու ձեր որդիքը իրենց որդւոցը՝
Ու անոնց որդիքը յետագայ սղղին գրուին։
4 Խառնիճաղի թողածը մարախը կերաւ՝
Ու մարախին թողածը չորեակը կերաւ՝
Ու չորեակին թողածը գրուխը կերաւ։
5 Արթնցէ՛ք՝ ով գինովներ՝ ու լացէ՛ք՝
Եւ դուք ամէնքդ՝ ով գինի խմողներ՝
Նորէն բունեցէ՛ք քաղցրեն հաճոը՝
Քանզի ձեր բերնէն կտրեցաւ։
6 Վասն զի իմ երկրիս վրայ
Ազգ մը ելաւ՝ զօրաւոր ու անթիւ՝
Անոնց ակռաները առիւծի ակռաներ են՝
Ու անոնց մտատակ առիւծի ժանիքներ ունի։
7 Անիկա իմ որթս աւրեց՝
Եւ իմ թզենիս կտրատեց՝
Զանիկա բոլորովին մերկացուց ու վար ձգեց՝
Անոր ուռերը ճերմկցան։
8 Ողբ ըրէ՛ կոյսի մը պէս՝
Որ իր մանկութեան էրկանը համար քուրձ հագած է։
9 Հացի ընծան ու թափելու նուէրը Տէրոջմէ
առնուն կտրեցաւ՝
Տէրոջը պաշտօնը կատարող քահանաները սուգ կը բռնեն։
10 Արտերը աւրեցան՝ երկիրը սուգ կը բռնէ՝
Քանզի ցորենը աւրեցաւ՝ եղը պակսեցաւ՝
Նոր գինին չորցաւ՝ եղը պակսեցաւ։
11 Ամչցէ՛ք՝ ով երկրագործներ՝
Ողբացէ՛ք՝ ով այգեպործներ՝
Թէ ցորենին համար և թէ գարիին համար՝
Քանզի արտերուն բերքը կորսուեցաւ։
12 Որմիը չորցաւ ու թզենին նուազեցաւ՝
Նռնենին՝ արմաւենին՝ խնձորենին՝
Անտառին բոլոր ծառերը չորցան՝
Ա՛յսպէս մարդոց որդիներէն ուրախութիւնը վերցաւ։
13 Փոյթ հագէ՛ք ու ողբացէ՛ք՝ ով քահանաներ՝
Հառաչեցէ՛ք՝ ով սեղանին պաշտօնեաներ՝
Եկէ՛ք՝ ով իմ Աստուծոյս ծառաներ՝
Գիշերը քուրձերու մէջ անցուցէ՛ք՝
Քանզի Հացի ընծան ու թափելու նուէրը
Ձեր Աստուծոյն տունէն վերցան։
14 Ժողովարան հրաւիրեցէ՛ք՝
Երէցները՝ երկրին բոլոր բնակիչները
Ձեր Տէր Աստուծոյն տունը ժողվեցէ՛ք՝
Ու Տէրոջմէ աղաղակեցէ՛ք։
15 Վա՜յ ան օրուան համար՝
Քանզի Տէրոջը օրը մօտ է՝
Ու Ամենակարողէն եկած աւերման պէս պիտի գայ։
16 Աչքին առջևէն կտրուկը՝
Մեր Աստուծոյն տունէն ուրախութիւնը ու ցնծութիւնը կտրեցաւ։
17 Սերմը չոր կոշտերուն տակ սերմերը փտեցան՝
Շտեմարանները ամայի մնացին՝ ամբարները աւերեցան՝
Քանզի ցորենը խորշակահար եղաւ։
18 Ի՜նչպէս կը հեծեծեն անասունները՝
Արջառներուն անդեհանները սաստանդական կը պտրտին՝
Քանզի անոնց համար արօտ չկայ՝
Ոչխարներուն հօտերն ալ կորսուեցան։
19 Քեզի պիտի աղաղակեմ՝ ով Տէր՝
Քանզի հրանպատին արօտները կրակը կերաւ՝
Ու դաշտին բոլոր ծառերը բոցը այրեց։
20 Դաշտին անասունները անդամ քեզի կը նային՝
Քանզի ջուրերուն վտակները չամքեր են՝
Ու անապատին արօտները կրակը կերեր է։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Սիոնի մէջ փող հնչեցուցէ՛ք՝
Իմ սուրբ լեռանս վրայ հրպղտպարուեցան
Ձայն վերցուցէ՛ք՝
Երկրին բոլոր բնակիչները դողան՝
Քանզի Տէրոջը օրը կու գայ՝ վասն զի մօտ է՝
2 Խաւարի ու մէգի օրը՝
Ամպի ու մռայլատի օրը՝
Ինչպէս որ արշալոյսը լեռներուն վրայ կը սփռուածուի՝
Ա՛յնպէս մեծ ու հզօր ժողով մը վերէն կու գայ՝
Անոր պէս հինէն ի վեր դար ի դար՝
Ոչ ալ յաջորդներէ անոր նմանը չէ եղած՝
Ու անկէ ետքը մէյմըն ալ պիտի չըլլայ՝
Ցեղատոհմ ժամանակներն մէջ՝ դարէ՛ ի դար։
3 Անոր առջևէն կրակը պիտի ոսկռէ՝
Ու հետևէն բոցը պիտի այրէ՝
Երկիրը անոր առջևը եդեմի դրախտին պէս՝
Եւ անոր հետևը ամայի անապատ պիտի ըլլայ՝
Ու անկէ բան մըն ալ պիտի չազատի։
4 Անոնց կերպարանքը ձիերու կերպարանքին պէս է՝
Ու անոնք ձիաւորներու պէս պիտի վազեն։
5 Լերանց գլուխներուն վրայ կառքերու ձայնին պէս՝
Բարդը ուռող կրակի բոցին ձայնին պէս՝
Պատերազմի շարուած զօրաւոր ժողովուրդի պէս պիտի ցամքին։
6 Անոնց երեսէն ժողովուրդները պիտի տագնապին՝
Ամէն երեսները դէմերնին պիտի նեանան։
7 Անոնք զօրաւորներու պէս պիտի վազեն՝
Պատերազմական մարդոց պէս պարիսպներու վրայ պիտի ելլեն՝
Եւ ամէն մէկերնին իրենց ճամբուն մէջ պիտի քալեն՝
Ու իրենց շաւիղները պիտի չփոխեն։
8 Ու մէկզմէկ պիտի չհրմտին՝
Ամէն մէկը իր ճամբուն մէջ պիտի քալէ։
Ու թէ որ սուրի վրայ ալ իյնան՝ պիտի չվիրաւորուին։
9 Քաղաքին մէջ պիտի պատրին՝
Ու պարսպին վրայ պիտի վազեն։
Տուները պիտի ելլեն՝
Գողի պէս պատուհաններէն պիտի մտնեն։
10 Անոնց երեսէն երկիրը պիտի դողայ՝
Երկինքը պիտի սասի՝
Արեգակ ու լուսինը պիտի խաւարին՝
Ու աստղերը իրենց պայծառութիւնը հատ պիտի քաշեն։
11 Ու Տէրը ձէր զօրացը առջևը իր ձայնը պիտի տայ՝
Քանզի անոր բանակը խիստ մեծ է՝
Քանզի անոր խօսքը՝ ի գործ դնողը զօրաւոր է։
Քանզի Տէրոջը օրը մեծ ու խիստ ահեղ է՝
Ու ո՞վ կրնայ անոր դիմանալ։
12 Սակայն հիմա ալ Տէրը կ՚ըսէ՝
Դիմի դարձէ՛ք ձեր բոլոր սրտովը
Ծոմապահութեամբ՝ լալով ու ազալով՝
13 Ու ձեր սիրտերը պատռեցէ՛ք՝ և չ՚ըլլ ձեր հանդերձները՝
Եւ ձեր Տէր Աստուծոյն դարձէ՛ք։
Քանզի անիկա ողորմած ու գթած՝
Երկայնամտու ու բազմողորմ է՝
Ու չարութեան համար կը զղջայ։
14 Ո՞վ գիտէ՝ դուցէ անիկա դառնայ ու զղջայ՝
Ու իր հետևէն օրհնութիւն թողու՝
Ու Տէր Աստուծոյն Հացի ընծայ ու թափելու նուէր մատուցանելը։
15 Սիոնի մէջ փող հնչեցուցէ՛ք՝
Ծոմապահութեան ժ որոշեցէ՛ք՝
Հանդիսաւոր ժողով քարոզեցէ՛ք։
16 Ժողովուրդը ժողվեցէ՛ք՝ Ժողովքը սրբեցէ՛ք՝
Ծերերը հաւաքեցէ՛ք։
Տղաքներն ու կաթնկեր մանուկները ժողվեցէ՛ք։
փեսան իր սենեակէն ելլէ՝
Ու հարսը՝ իր առագաստէն։
17 Տէրոջը պաշտօնը կատարող քահանաները
Սրահին ու սեղանին մէջտեղը թող լան՝
Ու ըսեն՝ Ով Տէր՝ քու ժողովուրդիդ խնայէ՝
Եւ քու ժառանգութիւնդ նախատինքի մի տար՝
Որ ազգերը անոնց վրայ տիրեն։
Ինչո՞ւ համար ժողովուրդներուն մէջ ըսեն
Թէ՝ Ո՞ւր է անոնց Աստուածը։
18 Անտառները Տէրը իր երկրին համար պիտի նախանձի՝
Ու իր ժողովուրդին պիտի ողորմի։
19 Եւ Տէրը պատասխան պիտի տայ՝ ու իր ժողովուրդին ըսէ՝
Ահա ես ձեզի ցորեն՝ գինի ու եղ պիտի խրկեմ՝
Ու անոնցմով պիտի կշտանաք՝
Եւ ձեզ ժլատին այլ ազգաց մէջ նախատինք պիտի չընեմ։

20 Ու Հրեսթայն զբե՛ր զձեր վրայէն պիտի հե-
ռացընեմ,
Ու անոր երեսը դէպ ի արեւելեան ծովը՝
Ու հաւը դէպ ի արեւմտեան ծովը ըլլալով,
Ջանիկա չոր ու ամայի երկիր մը պիտի ըլլայ.
Ու անոր գէշ հոտը պիտի ելլէ,
եւ անոր գարշահոտութիւնը պիտի բարձրա-
նայ,
քանզի մեծ բաներ ըրաւ։
21 Մի վախնար, ով երկիր, ցնծա՛ եւ ուրախացիր,
քանզի Տէրը մեծ բաներ պիտի ընէ։
22 Հով դաշտի անասուններ, մի վախնա՛ք,
քանզի հանապատին արօտները կը կանանչին,
քանզի ծառը իր պտուղը կու տայ,
թզենին ու որթը իրենց զօրութիւնը կու տան։
23 Եւ դո՛ւք, ով Սիօնի որդիք՛,
Ձեր Տէր Աստուծով ցնծացէ՛ք եւ ուրախ եղէ՛ք,
քանզի անիկա Հաւատարիմապէս առջի անձրեւը
ձեզի կու տայ,
Ձեզի անձրեւ կ՚իջեցընէ՝ առջի անձրեւը ու
վերջի անձրեւը առջի ամսուն մէջ։
24 Եւ կալերը ցորենով պիտի լեցուին,
Ու հնձանները գինիով ու եղով պիտի յորդին։
25 Ու ձեզի հաս պիտի տամ ան տարիներուն ու-
թեր,
Որ մարախը, Ջորեակը, դրուիճը ու խառ-
նիճը,
Ձեր մէջը խրկած Իմ մեծ զօրքս կերաւ.
26 Եւ Հաւատօքին պիտի ուտէ՛ք ու կշտանա՛ք,
Ու ձեր Տէր Աստուծոյն անունը պիտի օրհնէ՛ք,
Որ ձեզի համար հրաշքներ ըրաւ.
Եւ իմ ժողովուրդս յաւիտեան պիտի չամչուայ։
27 Ու պիտի գիտնա՛ք թէ ես Իսրայէլին մէջն
եմ,
Եւ թէ Ես ձեր Տէր Աստուածը ես եմ, և ուրիշ
մը չկայ.
Եւ իմ ժողովուրդս յաւիտեան պիտի չամչուայ։
28 Ու պիտի ըլլայ որ ասկէ ետեւ
Իմ Հոգիս ամէն մարմնոյ վրայ պիտի թափեմ,
Ու ձեր տղաքը և Ձեր աղջիկները պիտի
մարգարէանան,
Ձեր ծերերը երազներ պիտի տեսնեն,
Ու ձեր երիտասարդները տեսիլքներ պիտի
տեսնեն։
29 Եւ Ծառաներուն վրայ ու աղախիններուն
վրայ ալ
Ա՛ն օրերը իմ Հոգիս պիտի թափեմ։
30 Ու վերինէց մէջ ու երկրի վրայ նշաններ պի-
տի դնեմ՝
Արիւն ու կրակ և ծուխի սիւներ։
31 Արեւը խաւարի պիտի դառնայ՝ ու լուսինը
արիւնի՝
Մինչեւ Տէրոջը մեծ ու ահեղ օրը չհիանայ։
32 Եւ պիտի ըլլայ որ Տէրոջը անունը հա-
ռնողը կանչէ՝ պիտի ազատի.
Քանզի Տէրոջը ըսածին պէս՝
Սիօն լեռանը վրայ ու Երուսաղէմի մէջ փըր-
կութիւն պիտի ըլլայ,
Ու Տէրոջմէն ձեռնարկներուն մէջը՝ որոնք Տէ-
րը պիտի կանչէ։

ԳԼ. Գ

1 Աստուծոյ գաղտնաստանները իր ժողովուրդին Յայտնեացը գէմ։ 2 Աստուած իր գաղտնաստանիներուն պիտի Հատուցանէ։ 18 Աստուծոյ օրհնութիւնները իր հնազանդին վրայ։

1 Քանզի ահա՛ այն օրերը ու այն ժամանակը՝
Որ ես Յուդայի ու Երուսաղէմի դերութիւնը
եւս պիտի դարձընեմ,
2 Ազնաստները բոլոր ազգերը պիտի ժողվեմ,
Ու զանոնք Յովսափատայ Հովիտը պիտի
իջեցընեմ,
եւ Հոն անոնց հետ դատ պիտի վարեմ,
Իմ ժողովուրդիս ու իմ ժառանգութեանս
Իսրայէլին համար՝
Որն որ ազգերու մէջ ցրուեցին,
Ու իմ երկիրս բաժնեցին.
3 Եւ Իմ ժողովուրդիս համար վիճակ ձգեցին,
Ու տղան պոռնիկի էջդէ տուին,
Եւ աղջիկը գինիի համար ծախեցին, որ խըմ-
ին։
4 Ու Նաև դուք ինծի հետ ի՞նչ բան ունիք,
Ով Տիւրոս ու Սիդոն, և Փղշտացւոց բոլոր
սահմանները,
Արդեօ՞ք դուք ինծի Հատուցո՛ւմ պիտի ընէք.
Թէ որ դուք ինծի Հատուցում ընէք,
Շուտով — անյապաղ Ձեր Հատուցումը Ձեր
գլխուն պիտի դարձընեմ։
5 Քանզի իմ արծաթիս ու ոսկիս առիք,
Ու իմ ախորժելի բաներս Ձեր մե-
հեանները տարիք.
6 Եւ Յուդայի որդիքը ու Երուսաղէմի որդիքը
Հեռնոց որդւոցը ծախեցիք,
Որպէս զի զանոնք իրենց սահմանէն հեռացը-
նէք։
7 Ահա Ես զանոնք պիտի արթընցընեմ ան տե-
ղէն՝ ուր որ դուք զանոնք ծախեցիք,
Եւ Ձեր Հատուցումը Ձեր գլխուն վրայ պիտի
դարձընեմ.
8 Ու Ձեր տղաքները ու աղջիկները Յուդայի
որդւոյն ձեռքը պիտի ծախեմ,
Եւ անոնք Հեռաւոր ազգի՝ Սաբայեցւոց
պիտի ծախեն զանոնք,
Քանզի Տէրը խօսեցաւ։
9 Ազգերու մէջ հրատարակեցէ՛ք,
Պատերազմ քարոզեցէ՛ք,
Զօրաւորները արթընցուցէ՛ք,
Բոլոր պատերազմական մարդիկը մօտենան
ու ելլեն։
10 Ձեր խոփերը սուրեր շինեցէ՛ք,
Ու Ձեր յօտոյներէ՛ նիզակներ.
Տկար եղողը ես զօրաւոր եմ՝ թող ըսէ։
11 Շուտով եկէ՛ք, ով բոլոր չրջակայ ազգե՛ր, ու
ժողովուեցէ՛ք.
Հոն զօրաւորներդ, ով Տէր, հոն իջեցուր։
12 Ազգերը թող արթընցան ու Յովսափատայ
Հովիտը ելլեն,
Քանզի Բոլոր չրջակայ ազգերը դատելու հա-
մար Հոն պիտի նստիմ։
13 Մանդալը երկընցուցէ՛ք, քանզի Հունձքը
հասած է.
Եկէ՛ք, իջէ՛ք, քանզի Հնձանը լեցուեցաւ,
Աւազանները կը յորդին.
Քանզի անոնց չարութիւնը մեծ է։
14 Բազմութիւններ՝ բազմութիւններ Հ Որո-
շման Հովիտին մէջ,
Քանզի Տէրոջը օրը մօտ է Որոշման
Հովիտին մէջ։
15 Արեւը ու լուսինը պիտի խաւարի,
Եւ աստղերը իրենց պայծառութիւնը եւս պի-
տի քաշեն.
16 Տէրը Սիօնէն պիտի գոչէ,
Ու երուսաղէմէն իր ձայնը պիտի տայ,
Եւ Երկինքը ու երկիրը պիտի սասին.
Բայց Տէրը իր ժողովուրդին ապաւէն՝
Ու Իսրայէլի որդւոցը ամրութիւն պիտի ըլլայ։
17 Եւ Պիտի գիտնաք թէ ես եմ Ձեր Տէր Աս-
տուածը,
Որ Իմ սուրբ լեռանս Սիօնին մէջ կը բնակիմ.
Ու Երուսաղէմ սուրբ պիտի ըլլայ,
Եւ Անկէ մէյմըն ալ օտարներ պիտի չանց-
նեն։
18 Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը լեռները Քաղ-
ցու պիտի կաթեցընեն,
Ու բլուրները կաթ պիտի վազցընեն,
Եւ Յուդայի Բոլոր հորերը Ջուրեր պիտի
քաղեցընեն.
Ու Տէրոջը տունէն աղբիւր պիտի ելլէ,
Եւ Սատիմի ձորը պիտի ոռոգէ։
19 Յուդայի որդւոցը եղած անիրաւութեանը
համար
Եգիպտոս ամայութիւն պիտի ըլլայ,
Ու Եդոմ ամայի անապատ պիտի ըլլայ,
Քանզի անոնց երկրին մէջ անմեղ արիւն թա-
փեցին։
20 Բայց Յուդա մարդաբնակ պիտի ըլլայ Յա-
ւետեան,
Եւ Երուսաղէմ դարէ՛ դար։
21 Եւ Պիտի մաքրեմ անոնց արիւնը՝ որ մաք-
րած չէի.
Եւ Տէրը Սիօնի մէջ պիտի բնակի։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՄՈՎՍԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ամոս կը նախաձայնէ Աստուծոյ գաղտնաստանները Ասորւոց վրայ։ 6 Փղշտացւոց։ 9 Տիւրոսի։ 11 Եդոմայեցւոց։ 13 ու Ամմոնացւոց վրայ։

1 Թեկուզի Հովիւներուն մէջէն եղող Ամոսի
խօսքերն էին, որ Յուդայի Թագաւորին Ո-
զիայի օրերը ու Իսրայէլի Թագաւորին Յո-
վասի որդւոյն Երոբովամին օրերը՝ Գետա-
նաշարժէն երկու տարի առաջ տեսիլքով անոր
2 յայտնուեցաւ Իսրայէլի վրայով։ Ու ըսաւ,
Տէրը Սիօնէն պիտի գոչէ,
Ու երուսաղէմէն իր ձայնը պիտի տայ.
Եւ Հովիւներուն արօտները պիտի սգան,
Ու Կարմէլին գագաթը պիտի չորնայ։
3 Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը.
Դամասկոսի երեք յանցանքներուն համար,
Ու չորսին համար չեմ դարձընեմ զանի,
Վասն զի հունտ հնձանի տակ կոխեցին
Գաղաադայ երկաթեայ սայլերով։
4 Այլ Ազայէլի տունը պիտի կրակ ղրկեմ,
Որ Բենհադադի պալատները պիտի ուտէ։
5 Դամասկոսի նիգերը պիտի կոտրեմ,
Ու Աւենի դաշտէն բնակիչը պիտի կորսընցնեմ,
Եւ Բեթ Եդենէն գաւազանակիրը,
Ասորւոց ժողովուրդը գերութեան պիտի տա-
նին,
Ըսաւ Տէրը։
6 Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը.
Գազայի երեք յանցանքներուն համար,
Ու չորսին համար չեմ դարձընեմ զանի,
Վասն զի գերութիւն մը տարին
Որ Եդոմայ ամբողջ գերին յանձնեն։
7 Այլ Գազայի պարիսպին կրակ ղրկեմ,
Որ անոր պալատները պիտի ուտէ։
8 Ազովտոսի բնակիչը կորսընցնեմ,
Ու Աշկաղոնի գաւազանակիրը,
Եւ Եկրոնի վրայ ձեռքս դարձընեմ,
Որ Փղշտացւոց մնացեալը կորսուի,
Ըսաւ Տէրը Եհովա։
9 Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը.
Տիւրոսի երեք յանցանքներուն համար,
Ու չորսին համար չեմ դարձընեմ զանի,
Վասն զի գերութիւն մը տարին
Որ Եդոմայ ամբողջ գերին յանձնեն,
Եւ Եղբայրական ուխտը չյիշեցին։
10 Այլ Տիւրոսի պարիսպին կրակ ղրկեմ,
Որ անոր պալատները պիտի ուտէ։
11 Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը.
Եդոմայ երեք յանցանքներուն համար,
Ու չորսին համար չեմ դարձընեմ զանի,
Վասն զի սուրով հետապնդեց իր եղբայրը,
Ու իր խղճմտանքը մեռցուց,
Եւ իր բարկութիւնը յաւիտեան պատռեց,
Ու իր սրտմտութիւնը միշտ պահեց։
12 Այլ Թեմանի վրայ կրակ ղրկեմ,
Որ Բոսորայի պալատները պիտի ուտէ։
13 Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը.
Ամմոնացւոց երեք յանցանքներուն համար,
Ու չորսին համար չեմ դարձընեմ զանի,
Վասն զի Գաղաադայ յղի կիները պատռեցին,
Որ իրենց սահմանը ընդարձակեն,
14 Այլ Հռաբայի պարիսպին կրակ ղրկեմ,
Որ անոր պալատները պիտի ուտէ
Պատերազմի օրը՝ աղաղակով,
Ու Փոթորկի օրը՝ մրրիկով։
15 Եւ անոնց թագաւորը գերութեան պիտի
երթայ,
Ինք ու իշխանները միասին,
Ըսաւ Տէրը։

և հովիւներուն աթոռները սուգ պիտի բըռնեն,
ու կարմրազոսի գլուխը պիտի չծռնայ։
3 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Դամասկոսի երեք յանցանքին համար՝
ու չորսին համար անոր պոռնէը ետ պիտի չդարձընեմ,
քանզի անոնք Գաղաադը երկաթէ կամնասայլերով ծեծեցին.
4 Ակայն Ազայէլի տանը վրայ կրակ պիտի խրկեմ,
ու Բենադադի պալատները պիտի ուտէ։
5 Եւ Դամասկոսի ընդիկը պիտի կոտրեմ,
ու Աւենի գաշտէն բնակիչը՝
ու եդեմի տունէն գաւազան բռնողը պիտի կտրեմ.
և Ասորւոց ժողովուրդը կիր գերի պիտի քշուի, կ՚ըսէ Տէրը։
6 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Գազայի երեք յանցանքին համար՝
ու չորսին համար անոր պոռնէը ետ պիտի չդարձընեմ,
քանզի անոնք գերիները բոլորովին գերի քշեցին,
որ եդոմին ձեռքը մատնեն.
7 Ակայն Գազային պարսպին վրայ կրակ պիտի խրկեմ,
ու անոր պալատները պիտի ուտէ։
8 Եւ Ազովտոսէն բնակիչը՝
ու Ասկաղոնէն գաւազան բռնողը պիտի կտրեմ,
և իմ ձեռքս Ակկարոնի վրայ պիտի դարձընեմ,
ու փղշտացւոց մնացորդը պիտի կորսուի, կ՚ըսէ Տէրը Եհովան։
9 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Տիւրոսի երեք յանցանքին համար՝
ու չորսին համար անոր պոռնէը ետ պիտի չդարձընեմ,
քանզի գերիները բոլորովին եդոմին ձեռքը մատնեցին,
ու եղբայրական ուխտը չյիշեցին.
10 Ակայն Տիւրոսի պարսպին վրայ կրակ պիտի խրկեմ,
ու անոր պալատները պիտի ուտէ։
11 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Եդոմի երեք յանցանքին համար՝
ու չորսին համար անոր պոռնէը ետ պիտի չդարձընեմ,
քանզի սուրով հալածեց իր եղբայրը՝ թողուց ողորմութիւնը,
ու իր ոջորմութիւնը կտրեց,
և իր բարկութիւնը միշտ պատռեց,
ու իր կատաղութիւնը յաւիտեան պահեց.
12 Ակայն Թեմանի վրայ կրակ պիտի խրկեմ,
ու Բոսրայի պալատները պիտի ուտէ։
13 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Ղամմոնի որդւոցը երեք յանցանքին համար՝
ու չորսին համար անոնց պոռնէը ետ պիտի չդարձընեմ,
քանզի Գաղաադի իլիկները ճեղքեցին,
որպէս զի իրենց սահմանները լայնցընեն.
14 Ակայն Ռաբբայի պարսպին վրայ կրակ պիտի բռնկցընեմ,
ու անոր պալատները պիտի ուտէ
Աչխ պատերազմի օրը աղաղակով՝
ու փոթորիկի օրը խառնակութեամբ.
15 Եւ անոնց թագաւորը՝ նաեւ անոր իշխանները միասին գերութեան պիտի երթայ՝
Ինքը ու իր իշխանները, կ՚ըսէ Տէրը։

ԳԼ. Բ

1 Աստուծոյ բարկութիւնը Մովաբի դէմ, և Յուդայի ու Իսրայէլի դէմ։ 2 Աստուած կը գանգատի անոնց ապիրաստութեանը համար։

1 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Մովաբի երեք յանցանքին համար՝
ու չորսին համար անոր պոռնէը ետ պիտի չդարձընեմ,
քանզի եդոմի թագաւորին ոսկորները մինչև կիր դառնալը այրեց.
2 Ակայն Մովաբի վրայ կրակ պիտի խրկեմ,
ու Կարիովթի պալատները պիտի ուտէ,
ու Մովաբ խռովութեամբ, հաղաղակով՝ փողի ձայնով պիտի մեռնի.
3 և անոր միջէն դատաւորը բնաջինջ պիտի ընեմ,
ու անոր հետ անոր բոլոր իշխանները պիտի մեռցընեմ, կ՚ըսէ Տէրը։
4 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Յուդայի երեք յանցանքին համար՝
ու չորսին համար անոր պոռնէը ետ պիտի չդարձընեմ,
որովհետեւ Տէրոջ օրէնքը անարգեցին,
ու անոր պատուիրանքները չպահեցին.
Հապա վրիպոց սուտ ելիւնները պերճանք մոլորցուցին,
որոնց հետեւոզ եղեր էին իրենց հայրերը.
5 Ակայն Յուդայի վրայ կրակ պիտի խրկեմ,
ու Երուսաղէմի պալատները պիտի ուտէ։
6 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Իսրայէլի երեք յանցանքին համար՝
ու չորսին համար անոր պոռնէը ետ պիտի չդարձընեմ,
քանզի ծանօթ արդարը սակով՝
ու անանկը զոյգ մը կօշիկով ծախեցին.
7 Անոնք ատգաստներուն գլխուն վրայ հողին կը ցանկան,
ու հեղբօրներուն ճամբան կը ծռեն.
Եւ իմ սուրբ անունս պղծելու համար՝
Տգան ու հայրը մէ՛կ աղջկան կը մտնեն.
8 Ու համին սեղանի քով
Գրաւ առնուած հանդերձներու վրայ կը պառկին,
և իրենց աստուածներուն տանը մէջ
Զրկուածներուն գինին կը խմեն։
9 Բայց ես անոնց առջեւէն Ամորհացին բնաջինջ ըրի,
Որուն բարձրութիւնը եղեւինեներու բարձրութեանը պէս էր,
և անիկա կաղնիներու պէս առու էր.
Ու ես վերէն անոր պտուղը՝
և վարէն անոր արմատները բնաջինջ ըրի։
10 Ու ես ձեզ եդիպտոսի երկրէն հանեցի,
և ձեզ քառասուն տարի անապատին մէջը պտըտցուցի,
Որ Ամորհացիին երկիրը ժառանգէիք։
11 Ու ձեր տղաքներէն մարգարէներ՝
և ձեր երիտասարդներէն Նազովրեցիներ հանեցի.
Հիմա ասանկ չէ՞, ով Իսրայէլի որդիքը, կ՚ըսէ Տէրը։
12 Բայց դուք ուխտազանցներուն գինի խմցուցիք,
ու մարգարէներուն պատուիրեցիք՝ ըսելով,
Մարգարէութիւն մի ընէք։
13 Ահա ես †ձեր եղած տեղը չեղ պիտի կոխեմ,
Ինչպէս որ սայլը եղ ծղոտ կը կոխէ։
14 Ու արագընթացը պիտի չկրնայ փախչիլ,
և ուժով Նետը պիտի չկրնայ իր ոյժը գործածել,

ի քանզի Տէրոջը օրէնքը անարգեցին,
ու անոր պատուիրանքները չպահեցին.
Հապա վրիպոց սուտ ելիւնները պերճանքները մոլորցուցին,
որոնց հետեւոզ եղեր էին իրենց հայրերը.
5 Ակայն ես Յուդայի վրայ կրակ պիտի խրկեմ,
ու Երուսաղէմի պալատները պիտի ուտէ։
6 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Իսրայէլի երեք յանցանքին համար՝
ու չորսին համար անոր պոռնէը ետ պիտի չդարձընեմ,
քանզի ծանօթ արդարը սակով՝
ու անանկը զոյգ մը կօշիկով ծախեցին.
7 Ասոնք ատգաստներուն գլխուն վրայ հողին կը ցանկան,
և իմ սուրբ անունս պղծելու համար՝
Տգան ու հայրը մէ՛կ աղջկան կը մտնեն.
8 Ու համին սեղանի քով
Գրաւ առնուած հանդերձներու վրայ կը պառկին,
և իրենց աստուածներուն տանը մէջ
Զրկուածներուն գինին կը խմեն։
9 Բայց ես անոնց առջեւէն Ամորհացին բնաջինջ ըրի,
Որուն բարձրութիւնը եղեւինեներու բարձրութեանը պէս էր,
և անիկա կաղնիներու պէս առու էր.
Ու ես վերէն անոր պտուղը՝
և վարէն անոր արմատները բնաջինջ ըրի։
10 Ու ես ձեզ եդիպտոսի երկրէն հանեցի,
և ձեզ քառասուն տարի անապատին մէջը պտըտցուցի,
Որ Ամորհացիին երկիրը ժառանգէիք։
11 Ու ձեր տղաքներէն մարգարէներ՝
և ձեր երիտասարդներէն Նազովրեցիներ հանեցի.
Հիմա ասանկ չէ՞, ով Իսրայէլի որդիքը, կ՚ըսէ Տէրը։
12 Բայց դուք ուխտազանցներուն գինի խմցուցիք,
ու մարգարէներուն պատուիրեցիք՝ ըսելով,
Մարգարէութիւն մի ընէք։
13 Ահա ես †ձեր եղած տեղը չեղ պիտի կոխեմ,
Ինչպէս որ սայլը եղ ծղոտ կը կոխէ։
14 Ու արագընթացը պիտի չկրնայ փախչիլ,
և ուժով Նետը պիտի չկրնայ իր ոյժը գործածել,
և զօրաւորը պիտի չկրնայ իր անձը ազատել,
15 Ու աղեղ բռնողը պիտի չկրնայ կայնիլ,
և շուտ վազողը պիտի չկրնայ ոտքը ազատել,
Ու ձի հեծնողը պիտի չկրնայ իր անձը ազատել.
16 Եւ զօրաւորներուն մէջ քաջասիրտ եղողը
Ան օրը մերկ պիտի փախչի՝ կ՚ըսէ Տէրը։

ԳԼ. Գ

1 Աստուծոյ դատաստանին հարկաւորութիւնը, և ու անոր հրամարակութիւնը։

1 Լսեցէք ասա խօսքը, ով Իսրայէլի որդիք,
Որ Տէրը ձեր վրայ կը խօսի,
Ան բոլոր ազգատոհմին վրայ՝
Որ եգիպտոսի երկրէն հանեցի, ըսելով,
2 Երկրիս բոլոր ազգատոհմերէն միայն ձեզ ճանչցայ,
Ա պատճառով ձեր բոլոր անօրէնութիւններուն համար ձեզ պիտի պատժեմ։
3 Կարելի՞ է որ երկու հոգի միասին քալեն,
Թէ որ միաբանութիւն չունենան։
4 Մխիթ առիւծը անտառին մէջ կը մնռնչէ՞,
Թէ որ որս մը չունենայ.
Առիւծ առիւծը իր մորթէն իր ձայնը կուտայ,
Թէ որ բան մը առած չըլլայ։
5 Մխիթ թռչունը երկրի վրայ վարսի մէջ կ՚իյնայ,
Թէ որ անոր համար որոգայթ լարուած չըլլայ.
Ո՞ վարսը երկրէն կը վերցուի՞,
Երբոր բան մը բռնած չէ։
6 Թէ որ քաղաքին մէջ փող հնչուի,
Ժողովուրդը չը՞վախնայ.
Մխիթ քաղաքին մէջ չարիք մը կ՚ըլլա՞յ,
Թէ որ Տէրը գործած բրած չէ։
7 Ճիրաւ Տէր Եհովան բան մը չընէր,
Մինչև որ †իր գաղտնիքը իր ծառաներուն՝ մարգարէներուն չյայտնէ։
8 Առիւծը մռնչեց, ո՞վ պիտի չվախնայ.
Տէր Եհովան խօսեցաւ, ո՞վ պիտի չմարգարէանայ։
9 Ազովտոսի մէջ պալատներու վրայ՝
Ու եգիպտոսի երկրին մէջ պալատներու վրայ կանչեցէք ու ըսէք,
Սամարիայի լեռներուն վրայ ժողովեցէք,
և անոր մէջ չատ խռովութիւններ՝
Ու անոր մէջ բռնութիւններ տեսէք։
10 Քանզի †ուղղութիւն ընել չեն գիտեր, կ՚ըսէ Տէրը,

ի Ղև. իգ. 14՝ 15։ Նեհեմ. ա. 7։ Դան. թ. 11։
ն Հն. իղ. 15։ Երեմ. ժգ. 19։ Հոբ. ա. 25։
ծ Եզեկ. ի. 13։ 16։ 28։ 32։
ո Երեմ. ժէ. 27։
պ Ամո. ը. 14։
ր Նա. իին. 21։ Գէ. ը. 6։
ս Կամ ազգատոհմերուն գլուխը երկրի հնամենի վրայ ապտակ կը կոխեն։
վ Հն. ժ. 2։ Գէ. է. 12։
տ Գէ. է. 3։ Եզեկ. լգ. 20։ Հռոմ. բ. 24։
ք Եզեկ. իբ. 11։
օ Եզեկ. իգ. 41։ ա.
կօբ. ը. 10։ ժ. 21։
ֆ Եր. իբ. 26։
ա Թող. իա. 24։ բ Օր. բ. 31։ Ցեր. իգ. 8։
գ Ցող. ժգ. 29։ 33։ 34։
դ Հն. է. 24։ Մտ. գ. 1։
ե Եր. ժբ. 51։ Մխ. գ. 4։

ձ բ Օր. բ. 7։ ը. 2։
է Թող. գ. 2։ Դատ. ժգ. 5։
ը Հն. է. 10։ Երեմ. ժա. 21։ Գէ. է. 12։ 13։ Մխ. բ. 6։
թ Կամ ձեր առակը ձրդնշուած եմ, ինչպես որ պատկերով լեզուն ապրած կը ձրդնշուի։
ժ Գէ. իզ. 1։ ես։
ի Սպտ. լգ. 16։
լ Սպտ. լգ. 17։
խ բ Օր. է. 6։ ժ. 15։ Սպտ. ձխէ. 19։ 20։
ծ Ցեր Դան. իզ. 12։ Մտ. ժա. 22։ Գաղ. ժբ. 47։
կ Հռոմ. բ. 29։ ա Կոր. ի. 26։
հ Երեմ. գ. 23։

իրենց պալատներուն մէջը զրկանք ու յա-
վիտեանական մխիթարութիւն կը դիտէին։
11 Ասոր համար Տէր ԵՀովան այսպէս կ'ըսէ.
Ահա ես կը դարձնեմ Յակոբի վրանները
ու անոր բնակարանին վրայ կը գթամ,
Եւ քաղաքը իր աւերակին վրայ պիտի շինուի,
Ու պալատը իր տեղը պիտի նստի։
12 Անոնց մէջէն պիտի ելլէ գոհութիւն
Ու ուրախացողներու ձայն.
Եւ զանոնք պիտի շատցնեմ ու չպակսեցնեմ,
Պատիւ պիտի տամ անոնց ալ չեն արհամարհուիր։
13 Իսրայէլի որդիները նմանապէս պիտի ըլլան հինէն,
Անոնց ժողովը իմ առջեւս պիտի հաստատուի,
Ու բոլոր անոնց վրայ պիտի հարստահարեմ որ զիս կը նեղեն։
14 Անոնց իշխանը անոնցմէ պիտի ելլէ,
Ու անոնց տիրապետողը իմ միջիցս պիտի դուրս գայ,
Ու զայն պիտի մօտեցնեմ ու ան ինծի պիտի գայ,
Վասն զի ո՞վ է որ իր սիրտը գրաւ դնէ
Որ ինծի չմօտենայ, կ'ըսէ ՏԷՐԸ։
15 Դուք պիտի ըլլաք ինծի համար քահանայական թագաւորութիւն
Եւ սուրբ ազգ։
Ասոնք են խօսքերը որ պիտի խօսիս Իսրայէլի որդիներուն։
16 Ես ալ ձեզի ձեր առջի քաղաքներուն մէջ
Ցորենի, գինիի ու ձիթենիի պտուղ պիտի տամ,
Ու ձեր ամէն տեղուանքը հայրի կատարեալ թխուն տուի,
Պակսայ ինծի չդարձաք, կ'ըսէ ՏԷՐԸ։
17 Ու նաև հունձքին երկար ատեն առաջ անձրեւը ձեզմէ պիտի դիտեցի.
Ու մէկ քաղաքին վրայ անձրեւ իջեցուցի,
Եւ միւս քաղաքին վրայ անձրեւ չիջեցուցի.
Մէկ վիճակին վրայ անձրեւ եկաւ,
Ու միւս վիճակը որուն վրայ անձրեւ չեկաւ, չորցաւ։
18 Ու երկու երեք քաղաք ջուր խմելու համար
Մէկ քաղաքի մէջ ժողովուեցան,
Բայց բաւական չգտան.
Պակսայ ինծի չդարձաք, կ'ըսէ ՏԷՐԸ։
19 Զեզ խոշորահասութեամբ ու դալուկով զարկի.
Պարտէզները կերաւ ձեր բազմաթիւ պարակներն
Ու այգիները և թզենիները ու ձիթենիները,
Սակայն ինծի չդարձաք, կ'ըսէ ՏԷՐԸ։
20 Եգիպտոսի ճամբուն մէջ ձեր վրայ ժանտախտ խրկեցի,
Ձեր երիտասարդները սրով մեռցուցի,
Ու ձեր ձիերը գերի ըրի,
Եւ ձեր բանակներուն գարշահոտութիւնը մինչև ձեր քիթը հանեցի,
Պակսայ ինծի չդարձաք, կ'ըսէ ՏԷՐԸ։
21 Աստուծոյ կործանած Սոդոմին ու Գոմորին պէս ձեզ ալ կործանեցի,
Ու կրակէ հանուած խանձողի պէս եղաք,
Սակայն ինծի չդարձաք, կ'ըսէ ՏԷՐԸ։
22 Անոր համար քեզի այսպէս պիտի ընեմ, ով Իսրայէլ,
Եւ որովհետեւ քեզի ասիկա պիտի ընեմ,
Պատրաստուէ քու Աստուածդ դիմաւորելու, ով Իսրայէլ։
23 Քանզի ահա ան որ լեռները հաստատեց ու հովը առեղծեց,
Ու իր միտքը մարդուն՝ թէ ինչ է անոր խորհուրդը,
Առաջուան խաւար կ'ընէ,
Ու երկրին բարձր տեղերուն վրայ կը քալէ,
Անոր անունը ԵՀովայ՝ զօրաց Աստուած է։

---

1 Ա Աստուած կը յանգիմանէ Իսրայէլը հպարտասիրութեան համար, 2 հպատակութեան համար 6 և իրենց խրատ չընդունելուն համար։

1 Լսեցէք ասոր խօսքը, ով Սամարիայի լեռանը վրայ եղող Բասանի կովեր,
Որ աղքատներուն զրկանք կ'ընէք,
Ու անտանկնելը ատբի տակ կ'առնէք,
Եւ ձեր տէրերուն՝ Բեր որ խմենք՝ կ'ըսէք։
2 Տէր ԵՀովան իր սրբութեամբը երդում ըրաւ,
Թէ ահա ձեր վրայ օրեր կու գան,
Որ ձեզ կարթերով պիտի վերցնեն,
Ու ձեր սերունդը՝ ձուկի կարթերով։
3 Եւ փլած տեղերէն պիտի ելլէք ամէն մէկերնիդ իր երեսին դարձած կոզմէն,
Ու բերդը պիտի նետուիք, կ'ըսէ ՏԷՐԸ։
4 Բեթէլ եկէք ու յանցանք գործեցէք.
Գաղգաղայի մէջ յանցանք ընելը շատցուցէք.
Եւ առաւօտուն ձեր զոհերը
Ու երեք տարի ձեր տասանորդները բերէք։
5 Եւ շնորհակալութեան զոհը խմորեալ հաստատեցէք,
Ու կամաւոր ընծաները քարոզեցէք ու հրապարակեցէք,
Քանզի այսպէս սիրեցիք, ով Իսրայէլի որդիք,
Կ'ըսէ Տէր ԵՀովան։
6 Եւ ես ալ ձեզի ձեր ամէն քաղաքներուն մէջ ակռայի մաքրութիւն,
Ու ձեր ամէն տեղուանքը հայրի կարօտութիւն տուի,
Սակայն ինծի չդարձաք, կ'ըսէ Տէրը։
7 Ու նաև հունձքին երեք ամիս առաջ անձրեւը ձեզմէ արգիլեցի.
Ու մէկ քաղաքին վրայ անձրեւ իջեցուցի,
Եւ միւս քաղաքին վրայ անձրեւ չիջեցուցի.
Մէկ վիճակին վրայ անձրեւ եկաւ,
Ու միւս վիճակը որուն վրայ անձրեւ չեկաւ, չորցաւ։
8 Ու երկու երեք քաղաք ջուր խմելու համար
Մէկ քաղաքի մէջ ժողովուեցան,
Բայց բաւական չգտան.
Սակայն ինծի չդարձաք, կ'ըսէ Տէրը։
9 Զեզ խոշորահասութեամբ ու դալուկով զարկի.
Պարտէզները
Ու այգիները և թզենիները ու ձիթենիները,
Սակայն ինծի չդարձաք, կ'ըսէ Տէրը։
10 Եգիպտոսի ճամբուն մէջ ձեր վրայ ժանտախտ խրկեցի,
Ձեր երիտասարդները սրով մեռցուցի,
Ու ձեր ձիերը գերի ըրի,
Եւ ձեր բանակներուն գարշահոտութիւնը մինչև ձեր քիթը հանեցի,
Սակայն ինծի չդարձաք, կ'ըսէ Տէրը։
11 Աստուծոյ կործանած Սոդոմին ու Գոմորին պէս ձեզ ալ կործանեցի,
Ու կրակէ հանուած խանձողի պէս եղաք,
Սակայն ինծի չդարձաք, կ'ըսէ Տէրը։
12 Անոր համար քեզի այսպէս պիտի ընեմ, ով Իսրայէլ,
Եւ որովհետեւ քեզի ասիկա պիտի ընեմ,
Պատրաստուէ քու Աստուածդ դիմաւորելու, ով Իսրայէլ։
13 Քանզի ահա ան որ լեռները հաստատեց ու հովը առեղծեց,
Ու իր միտքը մարդուն՝ թէ ինչ է անոր խորհուրդը,
Առաջուան խաւար կ'ընէ,
Ու երկրին բարձր տեղերուն վրայ կը քալէ,
Անոր անունը ԵՀովայ՝ զօրաց Աստուած է։

ե գ Թագ. ժե. 3, 6; ժբ. 9, 10, 11։
* Կամ Դամասկոսի կերպասով զարդարած
բ Երեմ. ԼԲ. 22։
գ Դատ. գ. 26։
դ գ Թագ. իբ. 38։
ե գ Թագ. իբ. 12։ Եզեկ. Լժ. 16։
զ Սաղ. իբ. 12։ Եզեկ. Լժ. 18։
է Կամ Դամասկոսի
ի Սաղ. ՃԽ. 35։
թ Երեմ. ժԶ. 16։ Ամբ. ա. 15։
ժ Եզեկ. ժբ. 5։ 12։
ժա Եզեկ. ի. 39։
ժբ Ովս. գ. 15։ ժբ. 12։ ԳԼ. ե. 5։
ժգ Թուա. իբ. 3, 4։
ժդ Բ Օր. ժգ. 28։
ժե ԴԼ. է. 13։ իգ. 17։
ժզ ԴԼ. իբ. 18, 21։
Բ Օր. ժբ. 6։
ժէ Սաղ. ՃԽ. 12։
ժը Եփ. իզ. 11։ Եբեմ. ե. 3։ Ամգ. բ. 17։ Հմր. ե. 9։
ի Հմր. 6։ 10, 11։
ի բ Օր. իբ. 22։
Ամգ. բ. 17։
իա Ցամքել. ա. 4։ բ. 25։
իբ Նէ. թ. 3, 6։ ժբ. 29։ Բ Օր. իբ. 27, 60։ Սաղ. ՀԸ. 50։
իգ Կամ կեղծուեցաւ
իդ Հմր. 6։
իե Ծն. ժԲ. 24, 25։ Եփ. ժգ. 19։ Եբեմ. իզԲ. 18։
իզ Զաք. գ. 2։ Ցուդ. 23։
իէ Հմր. 6։
իը Տես Եզեկ. ժգ. 5։ իբ. 30։ Ղեւիտ. ժգ. 31, 32։
իթ Սաղ. ՃԼԲ. 8։
Դան. բ. 28։
κ ԳԼ. ե. 8։ ը. 9։ 15։
κա Բ Օր. ԼԲ. 1։ ԼԳ. 29։ Միք. ա. 3։
κբ Եփ. խե. 4։ Եբեմ. ժ. 16։ ԳԼ. ե. 8։ իբ. 6։

ԳԼ. Ե

1 Իսրայէլի վրայով ողբ մը։ 2 Եպաշխարհքու յորդորանք մը։ 21 Աստուած կը մերժէ անոնց կեղծաւորութեամբ ըրած ծառայութիւնը։

1 Լսեցէք ասոր խօսքը՝ ձեր վրայ ըրած ողբս,
Ով Իսրայէլի տունը։
2 Իսրայէլի կոյսը ինկած է, ալ պիտի չելլէ.
Իր երկրին վրայ ձգուած է, զանիկա վերցնող չկայ։
3 Քանզի Տէր ԵՀովան այսպէս կ'ըսէ.
Ան քաղաքին մէջէն՝ ուսկից որ հազար կ'ելլէր,
Հարիւր պիտի մնայ,
Եւ ուսկից որ հարիւր կ'ելլէր,
Տասը պիտի մնայ Իսրայէլի տանը։
4 Քանզի Տէրը Իսրայէլի տանը այսպէս կ'ըսէ.
Ինծի փնտռեցէք, ու ապրիք.
5 Բայց Բեթէլը մի փնտռէք,
Ու Գաղգաղա մի մտնէք,
Ու Բերսաբէէ մի անցնիք.
Քանզի Գաղգաղա անշուշտ գերութեան պիտի քշուի,
Ու Բեթէլ պիտի ոչնչանայ։
6 Տէրը փնտռեցէք, որ ապրիք.
Զրկայ որ Յովսէփին տանը մէջ կրակի պէս խշնայ,
Եւ ըլլայ ուտէ, ու Բեթէլի մէջ մարող չըլլայ։
7 Դուք որ հիրաւունքը օշինդրի կը դարձնէք,
Ու արդարութիւնը գետինը կը ձգէք,
8 Փնտռեցէք զանիկա՝ որ Բազմաստղը ու Հայկը շինեց,
Ու մահուան սոսկերը առաւօտեան լոյսի կը դարձընէ,
Եւ ցորեկը գիշերուան պէս կը մթընցընէ,
Ու Ծովուն ջուրերը կը կանչէ,
Ու զանոնք երկրի երեսին վրայ կը թափէ.
Անոր անունը ԵՀովայ է.
9 Որ զօրաւորին վրայ յանկարծ կորուստ կը բերէ,
Ու կորուստը մինչև ամրոցը կը հասնի։
10 Դրանը մէջ յանդիմանողը կ'ատեն,
Ու շիտակ խօսողէն կը զզուին։
11 Ուստի՝ որովհետեւ ադքատին վրայ կը կոխէք,
Ու անկէ ցորենի պարգեւներ կ'առնէք,
Թէեւ կառչուած քարէ տուներ չինէք,
Բայց անոնց մէջը պիտի չբնակիք.
Ու թէեւ ցանկալի այգիներ անկիք,
Բայց անոնց գինին պիտի չխմէք։

ա Երեմ. է. 29։ Եզեկ. ժԲ. 1։ իէ. 2։
բ Ա Պտ. ժե. 1։ իէ. 2։
գ Բ Պտ. ժե. 1։ իէ. 13։ Հմր. ե. 6։
դ Նա. ե. 3։
ե ԳԼ. Բ. 14։
զ Ովս. գ. 15։ ժ. 8։
է Հմր. 4։
ը ԳԼ. զ. 12։
թ Ցոր. Թ. 9։ ԼԸ. 31։
ժ Սաղ. Ճգ. 20։
ժա Ցար. ԼԲ. 34։ ԳԼ. ի. 6։
ժբ ԳԼ. է. 13։
ժգ Եփ. իխ. 21։
ժդ Գ Թագ. իբ. 8։
ժե Բ Օր. իբ. 30, 38։ 39։ Միք. գ. 12։ Սոփ. ա. 13։ Ամգ. ա. 6։
ժզ ԳԼ. բ. 6։
ժէ Եփ. իխ. 21։ ԳԼ. բ. 7։
ժը ԳԼ. զ. 10։
ի Եր. Ա. 19։ Եբեմ. ԺԼ. 13։ Եզեկ. ժբ. 22, 27։ բ Պետ. գ. 4։
իա Եբեմ. Լ. 7։ Ցովել. բ. 2։ Սոփ. ա. 15։
իբ Եբեմ. իխ. 44։
իգ Ա Պտ. գ. 11։
իդ Սաղ. ԼԳ. 14։ Ես. 10։ Հռոմ. ժբ. 9։
իե Եր. ԼԲ. 30։ գ Թագ. ժԲ. 4։ Ցովել. բ. 14։
իզ Եբեմ. իՀ. 17։
իէ Եր. ժբ. 12։ Դատ. ե. 4։
իը Եր. 12։
իթ Եփ. ա. 19։ Եբեմ. ԺԼ. 13։ Եզեկ. ժբ. 22, 27։ բ Պետ. գ. 4։
κ Եբեմ. խԸ. 44։
κա Ա Պտ. գ. 11։
κբ Ա Պտ. ա. 11—16։ Եբեմ. գ. 20։ Ովս. բ. 13։
κգ ԳԼ. խԸ. 31։
κդ Եփ. ա. 11։ Միք. գ. 6, 7։
κե Ովս. գ. 5։ Միք. գ. 8։

ßե արդարութիւնը՝ զօրաւոր գեամ պէս ։
25 ⁴Մինչեւ անապատին մէջ քաղաքաւան տարի
ինծի զոհեր ու ընծաներ մատուցիք , ով Իսրայէլի տունը ։
26 Հապա դուք ⁵ձեր Մոդոքի խորհուրդները
ու ձեր փիւնէն կուռքերը
եւ ձեզի համար չինած աստուածներնուդ
աստղը կրեցիք ։
27 Ուստի ձեզ ⁶Դամասկոսէն անդին գերի պիտի
քշեմ ,
Ի՛ըսէ Տէրը , ⁷որուն անունը Զօրաց Աստուած է ։

ԳԼ · Զ

1 Իսրայէլի հեշտասիրութիւնը 7 երկրին ամայութեամբը պիտի պատժուիլը ։ 12 Նայնպէս ալ անոնց կամակորութիւնը ։

1 ⁸Վա՜յ Սիոնի մէջ հանգիստ բնակողներուն ,
ու Սամարիայի լեռանը վրայ ապահովութեամբ
նստողներուն ,
⁹Ազգաց գլուխին երեւելիներուն՝
Որ Իսրայէլի տունը անոնց կը դիմէ ։
2 ¹⁰Քալանէ՛ Քանգէ ու տեսէ՛ք ,
ու անկէ ¹¹մեծ Եմաթը գացէ՛ք ,
ու ¹²Փղշտացւոց Գէթը իջէ՛ք ·
¹³Մինէ՞ անոնք աս թագաւորութիւններէն
աղէկ են ,
կամ անոնց սահմանը ձեր սահմանէն մե՞ծ է ։
3 Վա՜յ անոնց՝ որ չար օրը ¹⁴կը հեռացընեն ,
ու ¹⁵բռնութեան աթոռը կը մօտեցընեն ,
4 Փղոսկրեայ մահիճներու մէջ կը պառկին ,
ու երկնց անկողիններուն վրայ կ'երկննան ,
եւ հօտերէն գառնուկները՝
ու գամերու մէջէն պարարտ որթերը կ'ուտեն ,
5 ¹⁶Ձաւիղի ձայնով խաղ կը կանչեն ,
ու ¹⁷Դաւիթին պէս երգոց երաժշտական գործիքներ կը հնարեն ,
6 Գաւաթներով գինի կը խմեն ,
ու ծանրագին եղերով կ'օծուին ,
եւ Յովսեփին բեկմանը վրայ չեն ցաւիր ։
7 Անոր համար հիմա առջի գերիներուն հետ
գերի պիտի քշուին ,
ու անկումնէ՝ երկրացողներուն ուրախութիւնը ձայնը պիտի վերնայ ։

8 ¹⁸Տէր եհովան իր անձին վրայ երդում ըրաւ ,
Ի՛ըսէ զօրաց Տէր Աստուածը ,
Ես Յակոբին պարծանքէն կը զզուիմ ,
ու անոր պալատները կ'ատեմ ,
եւ քաղաքը ու բոլոր անոր մէջը եղողը Ընձայէն պիտի մատնեմ ։
9 Ու թէ որ մէկ տան մէջ տասը մարդ մնացու ըլլայ ,
Անոնք ալ պիտի մեռնին ։
10 Եւ մէկուն հօրեղբայրը , կամ գերեզմանապետը մարդը դանիկա պիտի վերցընէ՝
Ոսկորները տունէն դուրս հանելու համար ,
ու տանը մէջ եղողին պիտի ըսէ ,
Ա՛ւ ¹⁹ունիս գէթ կամ քովդ ·
եւ անիկա պիտի ըսէ , Ոչ ·
ու դարը պիտի ըսէ , Լուռ կեցիր ,
Որպէսզի Տէրոջը անունը յիշելու ատեն չ'ըլլայ ։
11 Վասն զի ահա Տէրը կը հրամայէ ,
ու մեծ տունը կործանումով՝
ու պզտիկ տունը պատառումով պիտի զարնէ ։

12 Միթէ ձիերը ապառաժի վրայ կը վազե՞ն ·
կամ անոնց եզներով կը հերկուի՞ ·
Քանզի դուք իրաւունքը դառնութեան՝
եւ արդարութեան պտուղը օշինդրի դարձուցիք ,
13 Ով ոչինչ բանով ուրախացողներ ,
Որ ըսիք Թէ Չէ՞ որ մեր ուժովը մեզի եղջիւրներ առինք ։
14 Անոր համար ահա ես , ով Իսրայէլի տունը ,
²⁰Ձեր վրայ մէկ ազգ մը ²¹ոտք պիտի հանեմ ,
Ի՛ըսէ զօրաց Տէր Աստուածը ,
Ու ձեզ ²²Եմաթի մուտքէն մինչեւ անապատի ձորը պիտի նեղեն ։

ԳԼ · Է

1 Պարաքներու 4 ն. կրակի դատաստանները Ամոսին ապրիքովը կ'արգիլուին ։ 7 Դնեակի լարով չնեռած պատի մը օրհնակովը կը ցուցնէ Իսրայէլին մերժուիլը ։ 10 Ամոսիա սրբատաղտութիւն կ'ընէ Ամոսին վրայով ։ 14 Ամոսը կը յայտնէ իր կոչումը ։ 16 ն. Ամոսիային վերջ գալը պատմիրը ։

1 Տէր եհովան ինծի այսպէս ցուցուց ,
Որ ահա վերջին խոտին բուծիներուն սկիզբը մատրանները տեղծեց ·
եւ ահա վերջին խոտը թագաւորին հունձքէն ետքն էր ։
2 Ու եղաւ որ անոնք երկրին խոտը բոլորովին ուտելէն ետքը՝
Ես ըսի , Ով Տէր եհովայ , կ'աղաչեմ՝ ներէ ·
²³Յակոբ ի՞նչպէս պիտի կանգնի , քանզի քիչուոր է ։
3 ²⁴Տէրը ասոր համար զղջաց ,
Անիկա չըլլայ՝ ըսաւ Տէրը ։
4 Տէր եհովան ինծի այսպէս ցուցուց ,
Որ ահա Տէրը եհովան կրակը կը կանչէր որ անով դատաստան ընէ ·
եւ անիկա մեծ անդունդը կերաւ ,
Ու արտերը պատեց ։
5 Ու ես ըսի , Ով Տէր եհովայ , կ'աղաչեմ՝ դադարէ ·

ԳԼ · ե · 12 : Հմմ · 12 :
ի Հա · է · 12 :
լ ա Մն · իգ · 5 :
խ Երեմ · ծա · 14 ։ Երբ · գ · 13 · 14 · 17 :
ծ ԳԼ · է · 13 ։

Երեմ · բ · 10 :
կ Գ Թագ · ժբ · 34 :
հ Մն · իգ · 6 :
ձ Հաւ · գ · 8 :
ղ ԳԼ · է · 18 : Ի. 10 :
ճ Եզեկ · ժբ · 27 :
մ Ծագ · ԿԳ · 20 :

Թագ · բ · 65 ։
—
ա Հա · ծա · 19 : Հմմ · 5 ·
բ Բ Օր · ԼԲ · 36 ·
Հմմ · 6 : Յեսու · գ · 10 : Յակ · է · 16 ։

Ելակոր ի՞նչպէս պիտի կանգնի , քանզի քիչուոր է ։
6 Տէրը ասոր համար զղջաց ,
Ասիկա ալ չըլլայ՝ ըսաւ Տէր եհովան ։
7 Ինծի այսպէս ցուցուց ,
Որ ահա Տէրը դնառակի չափով շինուած պարսպի մը վրայ կայներ էր ,
ու ձեռքը դնառակ մը կար ։
8 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ ,
Ի՞նչ կը տեսնես , ով Ամոս ·
ու ես ըսի , Դնառակ մը ·
Եւ Տէրը ըսաւ ,
Ահա ես իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին մէջը դնառակ մը կը դնեմ ·
²Ալ անոնց անցքին անտես պիտի չընեմ ։
9 Եւ Իսահակին ²⁵բարձր տեղերը աւերակ պիտի ըլլան ,
ու Իսրայէլին սրբարանները պիտի աւրուին ,
ու ²⁶Երոբովամին տանը վրայ սրով պիտի ելլեմ ։

10 Եւ ²⁷Բեթէլին քահանան Ամասիա Իսրայէլի ²⁸Երոբովամ Թագաւորին ըղ խրկեց՝ ըսելով ,
Իսրայէլի տանը մէջ Ամոս քեզի դէմ դաւաճանութիւն կ'ընէ ·
Երկիրը չկրնար անոր բոլոր խօսքերը տանիլ ·
11 Քանզի Ամոս այսպէս կ'ըսէ ·
Ելերոբովամ սրով պիտի մեռնի ,
Ու Իսրայէլ իր երկրին վրայէն անշուշտ գերութեան պիտի երթայ ։

12 Եւ Ամասիա ըսաւ Ամոսին ,
Ով տեսանող , դնա փախի՛ր Յուդայի երկիրը ,
Ու հոն հաց կեր , եւ հոն մարգարէութիւն ըրէ ,
13 Ու ²⁹Բեթէլին ալ մի՛ մարգարէութիւն ըներ ,
Ելանգի անիկա թագաւորին սրբարան է ,
Ու թագաւորութեանը տունն է ։
14 Եւ Ամոս պատասխան տուաւ ու Ամասիային ըսաւ ,
Ես ոչ մարգարէ էի՝ ոչ ալ մարգարէի որդի ,
³Հապա ես արջառներու հովիւ՝ ու մալաթուզ քաղող էի ·
15 Եւ Տէրը զիս հօտին ետեւէն առաւ ,
Եւ Տէրը ինծի ըսաւ ,
Գնա՝ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին մարգարէութիւն ըրէ ։
16 Եւ հիմա Տէրոջը խօսքը մինչ ըրէ ·
Դուն կ'ըսես որ Իսրայէլի համար մարգարէութիւն մի ըներ ,
Ու Իսահակի տանը վրայով խօսք մի խօսիր ։
17 ³⁰Անոր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ ·
Քու կինդ քաղաքին մէջը պոռնկութիւն պիտի ընէ ,
Եւ քու տղաքնեդ ու աղջիկներդ սրով պիտի իյնան ,
Ու քու երկիրդ լարով պիտի բաժնեն ,
Եւ դուն պիտի երկրի վրայ պիտի մեռնիս ·
Ու Իսրայէլ իր երկրին վրայէն անշուշտ գերութեան պիտի երթայ ։

ԳԼ · Ը

1 Կապով մը լեցուն ամառնային պտուղներու օրինակով կը ցուցուի Թէ Իսրայէլին պատուհասը մօտցած է ։ 4 Մարքարէն կը յանդիմանէ անիրաւները ։ 11 ն. կը պատանայ Աստուծոյ խօսքին սովը ։

1 Տէր եհովան ինծի այսպէս ցուցուց ,
Եւ ահա մէկ կողով մը ամառնային պտուղ ։
2 Ու ըսաւ , Ի՞նչ կը տեսնես , ով Ամոս ·
Ու ես ըսի , Կողով մը ամառնային պտուղ ·
Եւ Տէրը ինծի ըսաւ ,
³Իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ վախճանը հասած է ·
⁴Ալ անոնց անցքին անտես պիտի չընեմ ։
3 Ու ան օրը ⁵տաճարին ⁶երգերը ոռքեր պիտի ըլլան ,
Ի՛ըսէ Տէր եհովան ·
Շատ մեռելներ պիտի ըլլան ,
⁷Ու ընծան ամէն տեղ լռութեամբ պիտի նետուին ։
4 Ասիկա մտիկ ըրէք ,
Դուք որ ⁸տնանկը կլլուք՝
Ու երկրին աղքատները կորսընցընելու կը ցանկաք ։
5 Ու կ'ըսէք , Ամսագլուխը երբ պիտի անցնի՝ որ ընդեղէն ծախենք ,
Եւ շաբաթը՝ որ ցորենը ծախս հանենք ,
Ու ⁹արդուն պզտիկցընենք ու սիկղը մեծցընենք ,
Եւ նենգութեամբ խարդախ կշիռքները գործածենք ·
6 Որ աղքատները ¹⁰ասիկով՝
Ու անանկներները զոյգ մը կօշիկով ծախու առնենք ,
Ու ցորենին խառանը ծախենք ։
7 Տէրը Յակոբին մեծվայելչութեանը վրայ երդում ըրաւ՝ ըսելով ,
¹¹Անոնց բոլոր գործքերը յաւիտեան պիտի չմոռնամ ։
8 ¹²Չէ որ աս բանին համար երկիրը պիտի դողայ ,
Ու անոր անոր մէջ բնակողը սուգ պիտի բռնէ ,

Գ Էմ · 2 · 3 ։
Դ Տես գ Թագ · խա · 13 · Նա · իբ · 17 ։
Ե Գ · 11 · Ոզ · բ · 8 ։
զ ԳԼ · Ը · 2 · Միք · է · 18 ։
Է Տես Ծն · իգ · 23 ։

Խգ · 1 · ԳԼ · է · 5 : Ը · 14 ։
Թ Տես գ Թագ · ժէ · 10 ։
ժ Տես գ Թագ · ժբ · 32 ։
ժա Գ Թագ · ժբ · 32 ։
ժբ Գ Թագ · ժբ · 23 ։
ժգ ԳԼ · բ · 12 ։

ժդ գ Թագ · ժբ · 32 ։ ժգ · 1 ։
ժե գ Թագ · ի · 35 · գ Թագ · բ · 5 · գ · 38 · Ը · 1 ։
ժզ ԳԼ · ա · 1 · Ջաք · ժգ · 5 ։

Ա Միք · բ · 6 ։
Բ Տես Երեմ · իբ · 12 · ԼԹ · 21 · 25 · 31 · 32 ։
Գ Նա · ժգ · 16 · Ոզ · է · 11 · Ով · գ · 13 · Ջաք · ժգ · 8 ։

Եզեկ · է · 2 ։
Ե ԳԼ · է · 8 ։
զ Կամ պղպատի ։
է ԳԼ · Է · 23 ։
Ը ԳԼ · Ջ · 9 · 10 ։
Թ Ծագ · ժգ · 4 · Ա.

ատկ · Է · 14 ։
ժ Դեմ. ժգ · 15 · 16 ։
ժա Միք · Ը · 10 · 11 ։
ժբ Գ · բ · 6 ։
ժգ Ով · բ · 13 · Ի · 2 ։
ժդ Ով · գ · 3 ։

եւ բոլոր երէցք դեմ պէս վեր պիտի ելլէ,
Ու պիտի քշուի ու պիտի ընկղմի Եորպէս թէ եգիպտոսի գետով։
9 Եւ պիտի ըլլայ որ այն օրը, կ'ըսէ Տէրը եհովան,
Ղրկեր կէս օրուան առիները մարը պիտի մէջտեղնիմ,
Ու ցորեկուան լոյսին առիները երկիրը պիտի խաւարեցնեմ։
10 Եւ ձեր տօներդ սուգի՝
Ու ձեր բոլոր երգերը ողբի պիտի դարձնեմ։
Ու ամէն մէջքերու վրայ քուրձ՝
Եւ ամէն գլխու վրայ կնաւթիւն պիտի բերեմ։
Ու երէքի չոյ ուռի պիտի բերեմ՝ մէկ հատիկ
զաւակի համար եղած սուգին պէս,
Եւ անոր վախճանը՝ դառնութեան օրուան
պէս։
11 Ահա օրեր կու գան, կ'ըսէ Տէրը եհովան,
Որ երկրին վրայ սով մը պիտի խրկեմ,
Չէ թէ հացի սով և չէ թէ ջուրի ծարաւ,
Հապա Տէրոջը խօսքերը լսելուն սովը։
12 Ու մէկ ծովէն մինչ ու ծովը,
Եւ հիւսիսէն մինչև արեւելք պիտի թափառին.
Տէրոջը խօսքը փնտռելու համար հոս հոն
պիտի պտըտին,
Բայց պիտի չգտնեն։
13 Ան օրը գեղեցիկ կոյսերը
Ու երիտասարդները ծարաւով պիտի մարին,
14 Որոնք Սամարիայի յանցանքովը երդում
կ'ընեն ու կ'ըսեն,
Կենդանի է քու աստուածդ, ով Դան,
Ու կենդանի է Բերսաբէէնի ճամբան.
Անոնք պիտի իյնան ու մէյմն ալ պիտի չելլեն։

ԳԼ. Թ

1 Գալու կործանման առագուխիւը։ 11 Դաւիթին խորանին վերականգնումը։

1 Տէրը ասեաց որ սեղանին վրայ կայներ էր
ու ըսաւ,
Խոյակին գլուխ որ սիւները դողան,
Եւ գանոնք կոտոր կոտոր ըրէ անոնց ամէնուն
գլխուն վրայ,
Ու անոնց միացորդը սրով պիտի մեռցնեմ.
Անոնց փախստականը պիտի չկարենայ փախչիլ
Ու անոնց ազատուածը պիտի չկարենայ ազատիլ։
2 Թէև անոնք մինչև դժոխքը փորեն,
Իմ ձեռքս անկէ պիտի առնէ զանոնք,
Ու թէև երկինքը ելլեն,
Ջանոնք անկէ պիտի իջեցնեմ։
3 Ու թէև կարմելոսի գլուխը պահուըտին,
Ջանոնք պիտի փնտռեմ, անկէ պիտի առնեմ.
Ու թէև իմ աչքերուս առջեւէն ծովուն խորութեանը մէջ ծածկուին,
Հոն օձին պիտի հրամայեմ ու զանոնք պիտի խածնէ.
4 Ու թէև անոնք իրենց թշնամիներուն առջեւէն գերութեան երթան,
Հոն սուրին պիտի հրամայեմ ու զանոնք պիտի մեռցնէ.
Եւ իմ աչքս անոնց վրայ պիտի դնեմ չարիքի համար՝
Եւ ոչ թէ բարիքի համար։
5 Քանզի զօրաց Տէր եհովան ինքն է
Որ երկիրս կը դպչի, ու անիկա կը հալի,
Ու անոր բոլոր բնակիչները սուգ կը բռնեն,
Եւ բոլոր երէքը գետի պէս վեր կ'ելլէ,
Ու կ'ընկղմի որպէս թէ եգիպտոսի գետով։
6 Ինքն է որ երկինքը մէջ իր վերնատուններըը կը շինէ,
Ու անոր կամարը երկրիս վրայ կը հաստատէ,
Ծովուն ջուրերը կը կանչէ,
Ու զանոնք երկրի երեսին վրայ կը թափէ.
Անոր անունը եհովայ է։
7 Միթէ դուք ինծի եթէոպացւոց որդիներուն պէս չէ՞ք,
Ով իսրայէլի որդիք, կ'ըսէ Տէրը.
Չէ՞ որ իսրայէլը եգիպտոսի երկրէն՝
Ու փղշտացիները Կափթորէն՝
Եւ Ասորիները Կիրէն հանեցի։
8 Ահա Տէրը եհովային աչքերը սա մեղաւոր թագաւորութեանը վրայ են,
Ու զանոնք երկրիս երեսին վրայէն պիտի կորսընցնեմ.
Սակայն Յակոբին տունը բոլորովին պիտի չկորսընցնեմ, կ'ըսէ Տէրը։
9 Քանզի ահա ես կը հրամայեմ,
Ու իսրայէլի տունը բոլոր ազգաց մէջ պիտի խարբեմ,
Ինչպէս որ ցորեն մաղով կը խարբեն,
Բայց մէկ հատ մը գետինը պիտի չիյնայ։
10 Իմ ժողովուրդիս բոլոր մեղաւորները սրով պիտի մեռնին,
Որոնք կ'ըսեն թէ Չարիքը չի հասնիր պիտի չկանխէ,
Ու մեր առջեւը պիտի չառնէ։
11 Յն օրը Դաւիթին ինկած խորանը պիտի կանգնեմ,
Եւ անոր փլածները պիտի նորոգեմ,
Ու աւերածները պիտի կանգնեմ,

Ա Գլ. Թ. 2։
Բ Ցաբ. ե. 14։ Եր. ժգ. 9։ 10։ Երեմ. ժե. 9։ Միք. գ. 6։
Գ Ե. ժե. 2. 3։ Եր. երեմ. իբ. 37։ Ե.
Դ գէկ. է. 18։ իե. 31։
Ե Երեմ. գ. 20։ Զաք. ժբ. 10։
զ Ամոս. գ. 1։ Սոփ. հգ. 9։ Եզեկ. է. 26։
է Բ Օր. ի. 21։
Ը Ամ. գ. 13։
Թ Գլ. ե. 5։
—
ժ Գլ. բ. 14։
ժա Սոփ. Ա.իի. 8. եւ։ Ցաք. ի. 6։ Երեմ. ծա. 53։ Ագգ. 4։

Ա Գ. Գլ. 19։
Բ Ամ. իգ. 18։
Գ Ղե. իգ. 5։
Դ Ցոմ.Լ. գ. 18։
Ե Ես. կա. 4։ կե. 21։ Եզեկ. լգ. 33
—36։
զ Ես. կ. 21։ Երեմ. լբ. 41։ Եզեկ. լգ. 28։ Ցոմ.Լ. գ. 20։
—
է Ես. իա. 11։ լգ. 5։ Եզեկ. իե. 12. 13։ 14։ Ցոմ.Լ. գ. 19։ Մաղ. ա. 3։
Ը Երեմ. իե. 14. եւ։
թ գ Ամոս. ժգ. 7։
ժ Ես. ժգ. 13. 14. 15։ Ցայտ. ժբ. 7։
ժա Ցաք. ի. 6։ Երեմ. իե. 10։ Ամոս. ծ. 53։ Ա.մոս. բ. 2։
ժբ Գէ. գ. 3։
ժգ Ամ. բ. 9։

Եւ զանիկա հին օրերուն պէս պիտի չինեմ.
12 Որպէս զի անանք Եդոմին մնացորդը
Ու բոլոր ազգերը ժառանգեն,
Որոնց վրայ իմ անունս կոչուած է,
Կ'ըսէ Տէրը՝ որ սա բանը կ'ընէ։
13 Ահա օրեր կու գան, կ'ըսէ Տէրը,
Որ հերկողը հնձողին՝
Եւ խաղող կոխողը սերմնացանին պիտի հասնի.
Ու լեռները քաղցու պիտի կաթեցընեն,
Եւ ամէն բլուրները պիտի հալին։
14 Եւ իմ ժողովուրդիս իսրայէլին գերութիւնը
պիտի դարձընեմ,
Ու աւերած քաղաքները պիտի չինեն ու անոնց
մէջ բնակին,
Եւ այգիներ պիտի տնկեն ու անոնց գինին
խմեն,
Եւ պարտէզներ պիտի չինեն ու անոնց պտուղները ուտեն։
15 Եւ զանանք իրենց երկրին վրայ պիտի տնկեմ,
Ու անմի՛ն ալ պիտի չխլուին իրենց երկրէն՝
որ իրենց տուի,
Կ'ըսէ քու Տէր Աստուածդ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱԲԴԻՈՒ

1 Եդոմի կործանումը 3 իր հպարտութեանը համար 10 ու իր անխղճութեանը համար, որ Յակոբին ըրեր էր։ 11 Յարիրին փրկութիւնը ու յաղթութիւնը։

1 Աբդիու տեսիլքը։
Տէր եհովան Եդոմի վրայով այսպէս կ'ըսէ.
Տէրոջմէ լուր լսեցինք,
Ու ազգերուն դեսպան խրկուեցաւ, ըսելով,
Ելէք՝ ու անոր վրայ պատերազմի ելլենք։
2 Ահա քեզ ազգերու մէջ պզտիկ ըրի,
Դուն խիստ անարգուած ես։
3 Քու սրտիդ հպարտութիւնը քեզ խաբեց,
Ով վէմին խուռներուն մէջը բնակող,
Որ բարձր բնակարան ունեցող,
Որ սրտիդ մէջ կ'ըսես,
Ո՞վ զիս գետինը պիտի իջեցընէ։
4 Թէև արծիւի պէս բարձրանաս,
Եւ ջրու բոյնդ աստղերուն մէջը դնես,
Քեզ անկէ պիտի իջեցընեմ, կ'ըսէ Տէրը։
5 Թէ որ գիշեր գողեր կամ գիշերային աւազակներ գային,
(Ի՜նչպէս կործանեցար.)
Անոնք իրենց բաւական եղածին չափ պիտի չգողնայի՞ն.
Թէ որ քեզի կիմողներ գային,
Միխէ ճխտեր պիտի չմոզուի՞ն։
6 Եսաւ ի՜նչպէս քննուեցաւ.
Անոր ծածուկ տեղերը փնտռուեցան։
7 Քու բոլոր դաշնակիցներդ քեզ մինչև սահմանը խրկեցին,
Խրկեցին,
Քեզի հետ խաղաղութիւն ունեցող մարդիկը
քեզ խաբեցին
Ու քեզ յաղթեցին.
Քու հացդ ուտողները քու տակդ որոգայթ դրին.
Անոր քովը հանճար չկայ։
8 Ահա ան օրը, կ'ըսէ Տէրը,
Եդոմին իմաստունները՝
Ու Եսաւի լեռնէն հանճարը բնաջինջ պիտի ընեմ։
9 Եւ քու զօրաւորներդ, ով Թեման, պիտի զարհուրին,
Որպէս զի Եսաւի լեռնէն մարդ սպանդնուելով կտորուի։
10 Քու եղբօրդ Յակոբին եղած անիրաւութեանը համար
Ամօթը քեզ պիտի ծածկէ,
Ու յաւիտեան բնաջինջ պիտի ըլլաս։
11 Որ դիմացը կայնած օրդ՝
Երբոր օտարազգիները անոր զօրքը գերի առին,
Ու օտարները անոր դռները մտան,
Ու Երուսաղեմի վրայ վիճակ ձգեցին,
Դուն ալ անոնց մէկտեղ պէս էիր։
12 Ու պէտք չէր որ քու եղբօրդ օրը՝
Անոր օտարութեան օրը նայէիր,
Եւ Յուդայի որդւոցը վրայ
Անոնց կորստեան օրը խնդայիր,
Ու ծռնդ նեղութեան օրը
Քու բերանդ մեծցընէիր,

Ա Գ. Թ. 2։
Բ Ցաբ. ե. 14։ Եր. ժգ. 9։ 10։ Երեմ. ժե. 9։ Միք. գ. 6։
Գ Ե. ժե. 2. 3։ Եր. երեմ. իբ. 37։ Ե.
Դ գէկ. է. 18։ իե. 31։
Ե Երեմ. գ. 20։ Զաք. ժբ. 10։
զ Ամոս. գ. 1։ Սոփ. հգ. 9։ Եզեկ. է. 26։
է Բ Օր. ի. 21։
Ը Ամ. գ. 13։
Թ Գլ. ե. 5։
—
ժ Գլ. բ. 14։
ժա Սոփ. Ա.իի. 8. եւ։ Ցաք. ի. 6։ Երեմ. ծա. 53։ Ագգ. 4։

Ա Գ. Գլ. 19։
Բ Ամ. իգ. 18։
Գ Ղե. իգ. 5։
Դ Ցոմ.Լ. գ. 18։
Ե Ես. կա. 4։ կե. 21։ Եզեկ. լգ. 33
—36։
զ Ես. կ. 21։ Երեմ. լբ. 41։ Եզեկ. լգ. 28։ Ցոմ.Լ. գ. 20։
—
է Ես. իա. 11։ լգ. 5։ Եզեկ. իե. 12. 13։ 14։ Ցոմ.Լ. գ. 19։ Մաղ. ա. 3։
Ը Երեմ. իե. 14. եւ։
թ գ Ամոս. ժգ. 7։
ժ Ես. ժգ. 13. 14. 15։ Ցայտ. ժբ. 7։
ժա Ցաք. ի. 6։ Երեմ. իե. 10։ Ամոս. ծ. 53։ Ա.մոս. բ. 2։
ժբ Գէ. գ. 3։
ժգ Ամ. բ. 9։

13 Ոչ ալ իմ ժողովուրդիս դուռը
Անոնց թշուառութեան օրը մտնէիր,
Անոնց կործանման օրը
Դուն ալ անոնց չարիքին վրայ նայէիր,
եւ անոնց կործանման օրը
Անոնց ստացուածքին վրայ չերկարէիր ձեռքդ.
14 եւ ոչ անոր ազատուածներուը կտրելու համար
Ճամբուն բնթաքը կայնէիր,
Ու անոր նեղութեան օրը
Անոր մնացորդները մատնէիր։
15 Քանզի բոլոր ազգերուն վրայ Տէրոջը օրը մօտ է.
Քեզի քու ըրածիդ պէս պիտի ընեն.
Քու հատուցումդ գլխիդ պիտի դառնայ։
16 Քանզի ինչպէս որ դուք իմ սուրբ լեռանս
վրայ խմեցիք,
Բոլոր ազգերն ալ յարունակ պիտի խմեն.
Պիտի խմեն ու պիտի կլլեն,
Ու չեղածի պէս պիտի ըլլան։
17 Բայց Սիօն լեռանը վրայ փրկութիւն պիտի ըլլայ,
եւ սրբութիւն պիտի ըլլայ.
Ու Յակոբին տունը իրենց կալուածքներուն
պիտի տիրեն։
18 Եւ Յակոբին տունը կրակ՝
Ու Յովսեփին տունը բոց՝
Ու Եսաւին տունը չորդ պիտի ըլլայ.
եւ անոնց մէջը պիտի բռնկին,
Ու զանոնք պիտի ուտեն,
Ու Եսաւի տանը մնացորդ մը պիտի չըլլայ.
Քանզի Տէրը խօսեցաւ։
19 Եւ հարաւայիններըը Եսաւի լեռը պիտի ժառանգեն,
Ու դաշտայիններըը՝ փղշտացւոց երկիրը,
Նաև Եփրեմի դաշտը ու Սամարիայի դաշտը
պիտի ժառանգեն.
Ու Բենիամին Գաղաադը պիտի ժառանգէ։
20 Եւ Իսրայէլի որդւոցը աս զօրքին գերիներըը՝
Քանանացւոց եղածը պիտի ժառանգեն՝ մինչեւ
Սարեփթա,
Ու Երուսաղէմի գերիները որոնք Սեփարադի
մէջ են,
Հարաւային քաղաքներըը պիտի ժառանգեն։
21 Եւ ազատողներ պիտի ելլեն Սիօն լեռը՝
Եսաւի լեռը դատելու համար.
Ու Վհատութիւնը Տէրոջը պիտի ըլլայ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՆԱՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Յոնան Նինուէ քաղաքը խրկուելով դէպ ի Թարսիս կը փախչի։ 4 Ծովուն մէջ փոթորիկ ըլլալով՝ անոր յանցանքը կը յայտնուի։ 12 անիկա ծովը կը ձգուի, 17 ու ձուկէ մը կը կլլուի։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը Ամաթիի որդւոյն Յով-
2 նանին եղաւ՝ ըսելով, Ելիր՝ Նինուէ մեծ
քաղաքը գնա, ու անոր դէմ քարոզութիւն
ըրէ, քանզի անոնց չարութիւնը իմ առջեւս
3 եկաւ։ Բայց Յոնան ելաւ որ Տէրոջը երեսէն
Թարսիս փախչի. և Յոպպէ իջաւ ու մէկ նաւ
մը գտաւ որ Թարսիս կ՚երթար, և անոր վարձքը
տուաւ ու անոր մէջը մտաւ, որ անոնց
հետ Թարսիս երթայ Տէրոջը երեսէն։
4 Եւ Տէրը ծովուն մէջ մեծ հով մը հանեց,
ու ծովուն մէջ մեծ փոթորիկ մը եղաւ, այն-
պէս որ նաւը խորտակուելու վտանգի մէջ էր։
5 Ու նաւավարները վախցան և ամէն մէկը իր
աստուծոյն կ՚աղաղակէր, ու ինչուան մէջի
կարասիները ծովը նետեցին, որ ջահէ իրենցմէ
թեթեւցընեն. բայց Յոնան նաւուն խորը
իջնելով պառկեր էր ու խորունկ կը քնանար։
6 Եւ նաւապետը անոր մօտեցաւ ու անոր ըսաւ,
Քեզի ի՞նչ եղաւ, ով խորունկ քնացող. ելիր
Քու Աստուծոդ աղաղակէ, գուցէ Աստուած
մեզ յիշէ, որ չկորսուինք։
7 Եւ իրարու ըսին, եկէք՝ վիճակ ձգենք,
ու գիտնանք թէ աս չարիքը որո՞ւն պատճա-
ռովը մեր վրայ եկաւ։ Եւ վիճակ ձգեցին,
8 ու վիճակը Յոնանին եկաւ։ Եւ անոնք ըսին
անոր, Հիմա պատմէ մեզի՝ թէ աս չարիքը
որո՞ւն պատճառովը մեր վրայ եկաւ. քու
գործդ ի՞նչ է, և ուսկի՞ կու գաս. քու
երկիրդ ո՞րն է, ու դուն ո՞ր ժողովուրդէն ես։
9 Եւ անիկա բսաւ անոնց, Ես Եբրայեցի եմ,
և Տէրը ու ցամաքը առեղծող երկնից Ա-
10 ստուծմէն կ՚ակնածիմ։ Եւ այն մար-
դիկը խիստ չատ վախցան, ու անոր ըսին, Ա
րդեօք ինչո՞ւ ըրիր. քանզի այն մարդիկը գիտ-
ցան որ անիկա Տէրոջը երեսէն կը փախչէր,
11 ինչու որ անոնց պատմեր էր։ Եւ անոր ըսին,
Քեզի ի՞նչ ընենք, որ ծովը մեզմէ դադարի.
քանզի ծովը երթալով աւելի կը սաստկանար։
12 Ու անիկա բսաւ անոնց, Զիս վերցուցէք ու
ցամ ծովը նետեցէք, ու ծովը ձեզմէ պիտի
դադարի, քանզի ես գիտեմ որ աս մեծ փո-
թորիկը իմ պատճառովս ձեր վրայ եկաւ։
13 Եւ այն մարդիկը թիակ քաշելով կը ջանային
նաւը ցամաքը դարձընել, բայց չկրցան, քանզի
ծովը երթալով կը սաստկանար անոնց վրայ։
14 Ու եհովային աղաղակեցին ու ըսին, Ո՜հ,
եհովայ, կ՚աղաչենք՝ աս մարդուս հոգիին
համար չկորսուինք, ու մեր վրայ անմեղ ա-
րիւն մի դներ, քանզի դուն, ով եհովայ,
15 ինչպէս որ կ՚ուզես՝ այնպէս ըրիր։ Եւ Յոնանը վերցու-
ցին ու ծովը նետեցին, և ծովը իր սաստ-
16 կութենէն դադարեցաւ։ Ու այն մարդիկը
եհովային մեծ վախով վախցան, ու եհովա-
յին զոհ մատուցին և ուխտեր ըրին։
17 Եւ Տէրը մէկ մեծ ձուկ մը հրամայեց որ
Յոնանը կլլէ. ու Յոնան երեք օր ու երեք
գիշեր ձուկին փորը մնաց։

ԳԼ. Բ

1 Յոնանին աղօթքը։ 10 Անիկա ձուկին փորէն կ՚ազատի։

1 Եւ Յոնան ձուկին փորէն իր Տէր Աստ-
2 ծոյն աղօթք ըրաւ, Ու ըսաւ,
3 Իմ նեղութենէս Տէրոջը աղաղակեցի,
Եւ անիկա ինծի պատասխան տուաւ.
Գերեզմանին փորէն կանչեցի,
Ու իմ ձայնս լսեցիր։
4 Ու ես ըսի,
Քու աչքերուդ առջեւէն վռնտուեցայ,
Բայց տակաւին քու սուրբ տաճարիդ պիտի
նայիմ։
5 Ջիս մինչեւ հոգիս ջուրերը պաշարեցին,
Ամբոխը ամէն կողմէն զիս չրջապատեց,
Ինձնիններըը գլուխս փաթթուեցան։
6 Լեռներուն տակերը իջայ,
Երկիրը իր նիգերովը յաւիտեան իմ վրաս
ամբք էր,
Բայց դուն իմ կեանքս Տէր Աստուածս
Ով իմ Տէր Աստուածս։
7 Երբոր հոգիս իմ վրաս մաշեցաւ, Տէրը յի-
շեցի.
Ու իմ աղօթքս քեզի քու սուրբ տաճարդ
հասաւ։
8 Սուտ ունայնութիւններու նայողները
Իրենց ըլլալու ողորմութիւնը կը թողուն։
9 Բայց ես Գնորհակալութեան ձայնով քեզի
զոհ պիտի մատուցանեմ,
Ու ըրած ուխտս պիտի կատարեմ.
Փրկութիւնը Տէրոջն է։
10 Եւ Տէրը ձուկին հրաման ըրաւ. ան ալ ցա-
մանը ցամաքը փսխեց։

ԳԼ. Գ

1 Յոնան երկրորդ անգամ խրկուելով՝ Նինուէացիներուն կը քարոզէ։ 5 Անոնք կ՚ապաշխարեն, 10 և Աստուած անոնց կը խնայէ։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը երկրորդ անգամ Յոնա-
2 նին եղաւ՝ ըսելով, Ելիր՝ Նինուէ մեծ քա-
ղաքը գնա, ու քարոզէ անոր ան քարոզու-
3 թիւնը որ ես քեզի կը խօսիմ. Եւ Յոնան
Տէրոջը խօսքին համեմատ ելաւ Նինուէ գնաց։
Իսկ Նինուէ Գխիստ մեծ քաղաք մըն էր՝ և-
4 րեք օրուան ճամբու չափ։ Եւ Յոնան
սկսաւ քաղաքը մտնել, ու մէկ օրուան ճամ-
բայ չափ Ը՚ը քարոզէր ու կ՚ըսէր, Դեռ քա-
ռասուն օր կայ ու Նինուէ պիտի կործանի։
5 Եւ Նինուէի մարդիկը Աստուծոյ հաւա-
տացին ծոմապահութիւն քարոզեցին, ու ա-
նոնց մեծէն մինչեւ պզտիկը քուրձ հագան։
6 Եւ աս խօսքը Նինուէի թագաւորին հասաւ,
ու անիկա իր աթոռէն ելաւ ու վրայէն պատ-
մուճանը հանեց, և քուրձ հագաւ ու մո-
7 խրի վրայ նստաւ. Եւ Նինուէի մէջ մունա-
դիկ կանչել տուաւ, ու թագաւորին ու իր
մեծամեծներուն հրամանովը պատուիրեց ըսե-
լով, Մարդ ու անասուն, արջառ ու ոչխար
8 բան մը չուտեն, չարածին ու ջուր չխմեն. Եւ
մարդիկ ու անասուններ քուրձ հագնին,
ու Ը՚ը ուժով Աստուծոյ աղաղակեն. և Գամէն
մարդ իր չար ճամբայէն ու վիր ձեռքերուն
9 մէջ եղած անիրաւութենէն դառնայ. Գով
գիտէ՝ Ը՚ոյժ Աստուած գառնայ ու զղջայ, և
իր սաստիկ բարկութենէն դառնայ, ու չկոր-
10 սուինք։ Եւ Աստուած անոնց գործքերը տե-
սաւ՝ որ իրենց չար ճամբաներէն դարձան, ու
Աստուած զղջայ ան չարիքին համար որ ըսեր
էր թէ անոնց ընէ, ու չընծայ չըրաւ։

ԳԼ· Դ

1 Յոշեան Աստուծոյ ապրմանքները հանար նեղանալով՝ գերմանների մը օրինակով կը յանդիմանուի։

1 Եւ Յոշեան խիստ դժուարացաւ ու նեղա-
2 ցաւ. ու Տէրոջը աղօթք ըրաւ ու ըսաւ, Ո՜հ, Տէր, երբոր ես դեռ իմ երկիրս էի՝ իմ խօսքս ասոր չէի՞ ասոր համար Թարսիս փախ-չելու եղայ, քանզի գիտէի որ դուն *ողորմած, դիմած, երկայնամիտ եւ բազում*ողորմած Աստուած ես, ու չարիքի համար կը զղջաս։
3 Եւ հիմա, ով Տէր, կ՚աղաչեմ՝ իմ հոգիս ինձմէ առ, քանզի *մեռնելս ապրելէս աղէկ է։
4 Եւ Տէրը ըսաւ, *Միթէ շա՞տ նեղանալով աղէկ կ՚ընես։"
5 Եւ Յոշեան քաղաքէն դուրս ելաւ, ու քաղաքին արեւելեան կողմը նստաւ, եւ հոն իրեն տաղաւար մը չինեց, ու անոր հովանիին տակը նստաւ, մինչեւ որ տեսնէ թէ քա-
6 ղաքին ինչ պիտի ըլլայ։ Եւ Տէր Աստուած դդմենիի մը հրամայեց, ու Յոշեանին վրայ ելաւ, որ անոր գլխուն վրայ հովանի ըլլայ, որպէս զի զանիկա իր տառապանքէն ազատէ. Եւ Յոշեան դդմենիին համար մեծ ուրախու-
7 թիւնով ուրախացաւ։ Ու հետեւեալ օրը երբոր առտու կ՚ելլար, Աստուած հրամայեց որդի մը՝ որ դդմենին
8 զարկաւ, ու անիկա չորցաւ։ Ու եղաւ որ երբ արեւը կը ծագէր՝ Աստուած խորշակա-բեր արեւելեան հով մը հրամայեց, ու արեւը Յոշեանին գլխուն վրայ զարկաւ, այնպէս որ անիկա մաբեցաւ. ու անիկա ինքնիրեն մահը ուզելով ըսաւ, *Մեռնելս ապրելէս աղէկ է։
9 Եւ Աստուած Յոշեանին ըսաւ, Միթէ դդմենիին համար նեղանալով աղէկ կ՚ընես. ու անիկա ըսաւ, Մինչեւ ի մահ նեղանալով աղէկ կ՚ընեմ։
10 Աստուածն Տէրը ըսաւ, Դուն դդմենիին խնայեցիր, որ անոր համար աշխատութիւն չքաշեցիր ու զանիկա չմեծցուցիր, որ մէկ գիշերուան մէջ բուսաւ ու մէկ գիշերուան մէջ
11 կորսուեցաւ։ Ու ես պիտի չխնայե՞մ Նինուէին՝ նան մեծ քաղաքին, որուն մէջը հարիւր քսան հազարէն աւելի մարդիկ կան, *որոնք աջ ու ձախ ձեռքին տարբերութիւնը չեն գիտեր, ու նաեւ շատ *անասուններ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՄԻՔԻԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Միքիա կը յուշքնէ թէ Աստուծոյ բարկութիւնը բորբոքած է Յակոբին դէմ՝ անոր կռապաշտութեանը համար։ 10 կը յորդորէ որ ուշադրանեն։

1 Տէրոջը խօսքը որ Յուդային թագաւորնե-
ր ր ր

Ո֊ Ւթօսթայի ոչխարներուն պէս՝
իրենց փարախին մէջը եղող Հօտերուն պէս
մէկտեղ պիտի դնեմ.
Ասրդոց ը֊ը֊ր֊ը֊ը Համար աղմուկ պիտի
ըլլայ։
13 Թրամաատութիւն ընողը անոնց առջևը եկաւ.
Անոնք Թրամաատեցին ու դռնէն անցան և
անկէ եկան.
Ու Նանոնց Թագաւորը անոնց առջևը անցաւ,
Հե֊ Տէրը իրրև անոնց գլուխ ՀՀ֊ն Ի֊ը֊ր֊։

ԳԼ· Գ

1 Իշխանները անգթաբիւնը։ 3 Պարգևներուն սաստիկը։ 8 Առանց ամենուն ալ անհոգութիւնը։

1 Ո֊ ըսի, Հիմա մոլոկ ըրէք, ով ցակոբին
գլխաւորները,
Ու Իսրայէլի տանը իշխանները.
Պէտք չէ՞ որ դուք իրաւունքը ճանչնաք.
2 Դուք որ աղէկութիւնը կ'ատէք ու չարու֊
թիւնը կը սիրէք,
Մարդոց վրայէն մորթերը՝ ու անոնց ոսկոր֊
ներէն միսերը կը հանէք.
3 Ու անոնք որ Իմ ժողովուրդիս միսը կ'ուտեն,
Եւ անոնց վրայէն մորթերը կը հանեն,
Ու անոնց ոսկորները կը փշրեն,
Եւ զանոնք պատառի մէջ ու Կաթսայի մէջ
Էթը֊ միսի պէս կտոր կտոր կ'ընեն,
4 Անոնք Տէրոջը պիտի աղաղակեն,
Բայց անոնց պատասխան պիտի չտայ,
Ու ան ժամանակը իր երեսը անոնցմէ պիտի
ծածկէ,
վասն զի անոնք չար գործերը ըրին։
5 Այսպէս կ'ըսէ Տէրը Նան մարգարէներուն
Համար՝
Որոնք իմ ժողովուրդս կը մոլորցնեն,
Ու Ժրնոց ակռաներովը կը խածնեն,
Եւ խաղաղութիւն կը քարոզեն,
Ու Նով որ անոնց բերանը բան չդնեը,
Անոր գէմ պատերազմ կը հրատարակեն։
6 Անոր Համար ձեզի գիշերը պիտի ըլլայ,
Որ տեսիլք չտեսնէք.
Եւ ձեզի խաւար պիտի ըլլայ,
Որ գուշակութիւն չընէք.
Ու մարգարէներուն վրայ արևը պիտի մտնէ,
Եւ անոնց վրայ օրը պիտի խաւարի.
7 Ու տեսանողները պիտի ամչնան,
Եւ գուշակողները ամօթով պիտի ըլլան.
Այո՛նքան ալ իրենց չրթունքը պիտի ծածկեն,
Նվասն զի Աստուծմէ պատասխան մը պիտի
չըլլայ։

8 Սակայն ես Տէրոջը Հոգւովը՝
Զօրութեամբ, դատաստանով և արիութեամբ
լեցուած եմ,
Նոր ցակոբին իր յանցանքը՝
Ու Իսրայէլին իր մեղքը յայտնեմ։

9 Հիմա ասիկա մոլոկ ըրէք,
Ով ցակոբի տանը գլխաւորները
Ու Իսրայէլի տանը իշխանները,
Դուք որ իրաւունքին կը ղզուիք,
Ու ամէն ուղղութիւնը կը ծռէք,
10 Սիովնը Նարիւնեղով՝
Ու Երուսաղէմը անիրաւութեամբ կը չինէք։
11 Նանոր գլխաւորները կաշառքով կը դատեն,
Ու Նանոր քահանաները վարձքով կը սորվե֊
ցընեն,
Եւ անոր մարգարէները սակով գուշակու֊
թիւն կ'ընեն,
Նու Տէրոջը վրայ կը կռթընին ու կ'ըսեն,
Չէ՞ որ Տէրը մեր մէջն է.
Մեր վրայ չարիք պիտի չգայ։
12 Ո֊ըեմն ձեր պատճառաւ Սիօն Նագարակի
պէս պիտի հերկուի,
Ու Երուսաղէմ աւերակներու դեզը՝
Ու Նէրէսը տանը լեռը անտառի բարձր տե֊
ղերու պէս պիտի ըլլայ։

ԳԼ· Դ

1 Եկեղեցւոյ փառքը։ 3 խաղաղութիւնը։ 8 Թագաւորութիւնը։ 11 ու յայտնութիւնը։

1 Բայց Վերջի օրերը պիտի ըլլայ որ Տէրոջը
տանը լեռը
Լեռներուն գլուխն վրայ պիտի հաստատուի,
Եւ բլուրներէն վեր պիտի բարձրանայ,
Ու ժողովուրդները հեղեղի պէս անոր պիտի
դիմեն.
2 Եւ շատ ազգեր պիտի երթան ու ըսեն,
Եկէք՝ Եհովային լեռը՝
Ցակոբին Աստուծոյն տունը երթնք,
Որ մեզի իր ճամբաները սորվեցնէ,
Ու անոր շաւիղներուն մէջը քալենք.
Վնչու որ օրէնքը Սիօնէն՝
Ու Տէրոջը խօսքը Երուսաղէմէն պիտի ելլէ։
3 Եւ անիկա շատ ժողովուրդներու մէջ դատաս֊
տան պիտի ընէ,
Ու զօրաւոր ազգեր մինչև հեռաւոր տե֊
ղեաններ պիտի յանդիմանէ.
Ու Նանոնք իրենց սուրերը խոփեր՝
Եւ իրենց նիզակները յօտոցներ պիտի չընեն.
Ազգ ազգի վրայ սուր պիտի չվերցընէ,
Նեւ ալ պատերազմ պիտի չսորվին.

4 Նայ Նամ ամէն մարդ իր որթին տակը
Ու իր թզենիին տակը պիտի նստի,
Ու վախցընող պիտի չըլլայ.
Վնչու որ զօրաց Տէրոջը բերանը խօսեցաւ։
5 Զանգի Նրոլոր ժողովուրդներն
Ամէն մէկը իր աստուծոյն անունովը կը քալէ,
Բայց Նմենք յաւիտեանս յաւիտենից
Մեր Տէր Աստուծոյն անունովը պիտի քալենք։

6 Այն օրը, կ'ըսէ Տէրը, Նկաղը պիտի ժողվեմ,
Ու ափսորուածը պիտի Հաւաքեմ,
Եւ զանիկա ալ որ նեղեցի.
7 Եւ կաղը Նմնացորդ պիտի ընեմ,
Ու հեռուն վռընուածը՝ զօրաւոր ազգ.
Եւ Տէրը Սիօն լեռանը մէջ Նանոնց վրայ պի֊
տի թագաւորէ
Հիմակուընէ մինչև յաւիտեան։
8 Ո֊ դուն, ով Հօտի աշտարակ, Սիօնի աղջկա֊
նը բլուրը,
Մինչև քեզի պիտի գայ՝
Ինէչ պիտի Հասնի առջի իշխանութիւնը,
Ու թագաւորութիւնը՝ Երուսաղէմի աղջկանը։

9 Հիմա ինչո՞ բարձրաձայն կը պոռաս.
Նմէ՞ք քու մէջդ թագաւոր չկայ,
Կամ թէ քու խորհրդականդ կորսուեցա՞ւ,
Որ քեզ Նծնդականի կնոջ պէս ցաւ բռնեց։
10 Ցաւ քաշէ ու ծնդականի պէս երկանդ մէջ
եղիր, ով Սիօնի աղջիկ,
Զանգի հիմա քաղաքէն պիտի ելլես,
Ու դաշտի մէջ պիտի բնակիս,
Ու մինչև Բաբելոն պիտի երթաս,
Եւ Հոն պիտի ազատիս.
Հոն Տէրը պիտի ազատէ քեզ քու թշնամի֊
ներուդ ձեռքէն։
11 Ո֊ու հիմա քու վրադ շատ ազգեր ժողվուեցան,
որոնք կ'ըսեն,
Թող անիկա պղծուի,
Ու մեր աչքերը Սիօնը տեսնեն։
12 Բայց անոնք Տէրոջը խորհուրդները չեն գի֊
տեր,
Ու անոր դիտաւորութիւնը չեն հասկընար.
Զանգի ինքը զանոնք կը ժողվէ՝ հինգպէս որա֊
ները կալին մէջ Նը Հաւաքեմ։
13 Նելիր ու կալը ծեծէ, ով Սիօնի աղջիկ,
Զանգի քու եղջիւրդ երկաթէ պիտի ընեմ,
Եւ քու կճղակներդ պղնձէ պիտի ընեմ,
Ու Հնար ժողովուրդներ պիտի մանրես.
Ու անոնց վաստակը ԵՀովային՝
Եւ անոնց ստացուածքը Նրոլոր երկրին Տէ֊
րոջը պիտի նուիրեմ։

ԳԼ· Ե

1 Քրիստոսի ծնունդը։ 4 անոր Թագաւորութիւնը։ 8 անոր յաղթութիւնը։

1 Հիմա, ով գունդերդ աղջիկ, քեզի դունդ
կազմէ.
Մեր վրայ պաշարում դրեցաւ.
Նիսրայէլի դատաւորին ծնօտին գաւազանով
պիտի զարնեն։
2 Եւ դուն, ով Բեթլեհեմ Եփրաթա,
Թէև Յուդայի Հազարաւորներուն մէջը ըլ֊
լալու պզտիկ ես,
Բայց քեզմէ պիտի ելլէ ինծի այն որ Իսրայէլի
վրայ Նիշխան պիտի ըլլայ,
Նու անոր ելքը Նի հնուց՝ յաւիտենական օրե֊
րէն է։
3 Անոր Համար զանոնք Յ֊ պիտի տայ՝
Մինչև Նծնողին ծնանելու ժամանակը,
Եւ Նանոր եղբայրներուն մնացորդը
Իսրայէլի որդւոցը պիտի դառնայ։
4 Ու անիկա պիտի կենայ, ու Տէրոջը զօրու֊
թեամբը
Եւ իր Տէր Աստուծոյն անունը մեծվայելչու֊
թեամբը Նպիտի Հովուէ,
Ու անոնք պիտի բնակին.
Զանգի հիմա Նմինչև երկրին ծայրերը պիտի
մեծնայ։
5 Եւ անիկա Խաղաղութիւն պիտի ըլլայ.
Երբոր Ասորեստանցին մեր երկիրը մտնէ,
Ու մեր պալատներուն մէջը ոտք կոխէ,
Անոր դէմ հօթը Հովիւ
Եւ ութը իշխանաւոր մարդիկ պիտի Հանենք։
6 Ու անոնք Ասորեստանի երկիրը սրով
Ու Նեբրովթի երկիրը իր դռներուն մէջը
պիտի ազատեն.
Եւ անիկա Նմէ՞ պիտի ազատէ Ասորեստան֊
ցիներէն,
Երբոր անոնք մեր երկիրը մտնեն
Ու մեր սահմաններուն մէջը ոտք կոխեն։
7 Եւ Ցակոբին մնացորդը շատ ժողովուրդոց
մէջ
Նցօղի պէս պիտի ըլլայ՝ ՚ր Տէրոջմէ Ի֊ Է֊յ,
Ե֊ Հագի պէս՝ ՚ր կանանչ խոտի վրայ Ի֊ԸՆ֊,
Որ անիկա մարդէ չապասէր,
Ու մարդու որդի ներէն չյուսար։
8 Եւ Ցակոբին մնացորդը ազգաց մէջ

Ե֊ Թագ· գ· 25։
Զ֊ար· գ· 10։
Եբեմ· բ· 11։
Զ֊ար· Հ· 12։
Եզեկ· լգ· 10։
Սոփ· գ· 19։
Սոպ· Զեք· 3։ Ե֊
զեկ· լգ· 13։ լե֊
31։
Գէ֊ր· բ· 12։ է· 3։
7։ 8։ է· 18։
Ես· Թ· 6։ իգ· 23։ Դան· է· 14։ 27։ Դան֊ե· ա· 33։ Ցայտ· ժ· 15։
Եբեմ· բ· 19։
Ես· իա· 10։
Եբեմ· ժգ· 8։ իա· 3։ Եբեմ· լ· 6։ ծ· 43։
Ոմը· բ· 16։
Աբգ· 12։ Գէ֊ր· է· 10։
Ես· ծէ· 8։ Հաոմ· ժա· 33։
Ես· իա· 10։
Ես· իա· 15, 16։ Եբեմ· ծա· 33։
Դան· բ· 44։
Ես· ժը· 7։ իգ· 18։ կ· 6։ 9։
Զ֊ար· ե· 14։ ը· 5։
—
Ոմը· գ· 30։ Պատ· է· 39։ իէ· 30։
Պատ· բ· 6։ Ցաքմ· է· 42։
Եէ· ժբ· 25։ ա Թագ· իգ· 23։
Ծն· իմն· 10։ Ես· իմ· 6։
Ա֊ար· գ· 14։ ը· 5։
Ոմը· գ· 30։ Պատ· է· 39։ իէ· 30։
Պատ· բ· 6։ Ցաքմ· է· 42։
Գէ֊ր· գ· 10։
Գէ֊ր· գ· 7։
Ես· իա· 11։ իմն· 10։ Եզեկ· լգ· 23։
Գէ֊ր· է· 14։
Ես· իա· 8։ Ես· ժբ· 13։ Զ֊ար· իմ·
Մատ· գ· 2։ Աատ֊ը· 22։ 23։ Ցաքմ· ա· 1։
Գէ֊ր· գ· 7։
Ծն· իմ· 11։ իմն· 10։ Եզեկ· լգ· 23։
Գէ֊ր· է· 14։
Ես· իա· 8։ Ես· ժբ· 13։ Զ֊ար· իմ·
10։ Դան֊ա· 34։
Մատ· հբ· 7։ Ես· իմ· 6։ Զ֊ար· իմ· 10։ Դան֊ե· 14։
Եզեկ· բ· 14։
Ծն· է· 8։ 10։ 11։
Դան֊ե· ա· 21։
Հաբ· 3։
Օր· լբ· 3։ Մատ· հբ· 6։ 2ժ· 3։

Շատ ժողովրդոց մէջ ածուն պիտի ըլլայ ,
ինչպէս առուծ մը՝ անտառի գազաններուն մէջը ,
կամ առյդ առուծ մը՝ ոչխարաց հօտերուն մէջը ,
Որ եթէ անցնի՝ կը կոխկռտէ ու կը պատառէ ,
եւ ազատող մը չըլլար ։
9 Քու ձեռքդ քու հակառակորդներուդ վրայ պիտի վերնայ ,
Ու բոլոր թշնամիներդ պիտի կտրին ։
10 Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը , կ՚ըսէ Տէրը ,
Քու ձիերդ քու մէջէդ բնաջինջ պիտի ընեմ ,
եւ քու կառքերդ պիտի կորսընցնեմ ։
11 եւ քու երկրիդ քաղաքները բնաջինջ պիտի ընեմ ,
Ու բոլոր պարիսպներդ պիտի փլցնեմ ։
12 եւ քու ձեռքդ կախարդութիւնները բնաջինջ պիտի ընեմ ,
Ու ալ գուշակութիւն ընողներ պիտի չունենաս ։
13 Եւ քու մէջէդ քու դրօշեալներդ
Ու արձաններդ բնաջինջ պիտի ընեմ ,
Ու ալ չես երկրպագուիր պիտի գործածքերուն ձեռագործին ։
14 եւ քու մէջէդ Աստարովթի կուռքերդ պիտի կործանեմ ,
Ու քու քաղաքներդ պիտի աւերեմ ։
15 եւ ես սիրով չընող ազգերէն
Սրամիտութեամբ ու բարկութեամբ վրէժ պիտի առնեմ ։

ԳԼ · Զ

1 Ասած կը վճռէ իր ժողովուրդին հետ՝ անոր ապերախտութեանը , 6 ապխտութիւնը , 10 անօրէնութիւնը 16 ու կատարելութիւնը համար ։

1 Հիմա Տէրոջը ըսածը մտիկ ըրէք ։
Ելիր ու լեռներուն առջեւը դատ վարէ ,
եւ բլուրները քու ձայնդ թող լսեն ։
2 Ով լեռներ ու երկրին ամուր հիմերը ,
Տէրոջը դատը մտիկ ըրէք ,
Քանզի Տէրը իր ժողովուրդին հետ դատ ունի ,
Ու Իսրայէլին հետ պիտի վիճի ։
3 Ով իմ ժողովուրդս , ինչի՞ համար քեզի այդպէս ըրի ,
Ու ի՞նչ բանով քեզ յոգնեցուցի .
Ինձի դէմ պատասխան տուր ։
4 Վասն զի քեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեցի ,
Ու ծառայութեան տունէն քեզ փրկեցի ,
եւ քու առջեւդ Մովսէսը , Ահարոնը ու Մարիամը խրկեցի ։
5 Ով իմ ժողովուրդս , միտքդ բեր
Ինչ որ Մովաբացւոց Բաղակ թագաւորը խորհեցաւ ,
Ու ինչ որ Բէովրեան Բաղաամ անոր պատասխանեց ,
եւ Քաղգաղայէն մինչեւ Գաղգալա ,
Որպէս զի Տէրոջը արդարութիւնը գիտնաս ։
6 Տէրոջը առջեւը ինչո՞վ երթամ ,
Ու բարձրեալ Աստուծոյն առջեւը խնամ .
Ողջակէզներո՞վ ,
Մէկ տարեկան որթերո՞վ երթամ ։
7 Հազարաւոր խոյերո՞ւ
Կամ բիւրաւոր հեղի գետերու պիտի հաճի՞ .
Անդրանիկս իմ յանցանքիս համար ետնադրանիկս՝
Ո՞ հոգւոյս մեղքին համար որովայնիս պտո՞ղը տամ ։
8 Նըւեղի յայտնեց , ով մարդ , թէ ինչ է բարիկը .
Ու Տէրը քեզմէ ի՞նչ կը պահանջէ ,
Բայց միայն իրաւունք ընել , ողորմութիւն սիրել
Ու խոնարհութեամբ քու Աստուծոյդ հետը քալել ։
9 Տէրոջը ձայնը քաղաքին կը կանչէ ,
Ու խնաստունը քու անունդ պիտի տեսնէ .
Գաւազանը ու անոր հրամայողը լսեցէք ։
10 Անօրէնին տանը մէջ տակաւին անօրէնութեան գանձեր կա՞ն ,
Ու պակաս արգու՝ որ պիղծ է ։
11 Մի՞թէ նանօրէնութեան կշիռներ
Ու խորգամ քարերու քսակ մէջերդ մաքուր պիտի սեպեմ ։
12 Քանզի անոր հարուստները զրկանքով լեցուն են ,
Եւ անոր բնակիչները սուտ կը խօսին ,
Ու իրենց բերնին մէջ նենգաւոր լեզու ունին ։
13 Ուստի ես ալ քեզ զարնելով չհիւանդ պիտի ընեմ ,
եւ քու մեղքերուդ համար ես աւերակ պիտի ընեմ ։
14 Դուն պիտի ուտես ու պիտի չկշտանաս ,
Եւ քու անօթութիւնդ փորիդ մէջը պիտի ըլլայ .
Պիտի յափշտակես , բայց պիտի չկարենաս ազատել ,
Ու ազատածդ սուրի պիտի մատնեմ ։
15 Դուն պիտի սերմանես , բայց պիտի չհնձես .
Դուն ձիթապտուղ պիտի կոխես , բայց եղով պիտի չօծուիս .
Գաղջու պէտի դարձնես , բայց գինի պիտի չխմես ։

16 Քանզի Ամրիին հրամանները կը պահուին
Եւ Աքաաբին տանը բոլոր գործքերը .
Եւ դուք անոնց խորհուրդներովը կը քալէք ,
Որպէս զի քեզ տանայի ընեմ ,
Եւ քու բնակիչներդ սուլելու ենթակայ .
Ուստի իմ ժողովուրդիս նախատինքը պիտի կրէք ։

ԳԼ · Է

1 Եկեղեցին իր քէչութեանը 3 եւ ընդհանուր ապականութեանը համար գանգատ ընելով , 8 իր յոյսը Աստուծոյ վրայ կը դնէ եւ չի թէ մտգոհ վրայ . 8 իր թշնամիներուն վրայ յաղթական կը հանգիսանայ ։ 14 Աստուած զանիկա կը քաջալերէ բարի խոստումներովը ։ 16 Թշնամւոց խառնութիւնը 18 եւ իր աղաչանքին համար ։

1 Վա՜յ ինծի՛ որ ամառնային պտուղը քաղուածի պէս ,
Ողկոյզներուն ետքը՝ ճխտերու պէս եղայ .
Ուտելու ոզկոյզ չկայ .
Հոդիս կանխահաս պտուղներուն կը ցանկայ ։
2 Բարեպաշտը երկրէս կորսուեցաւ ,
Ու մարդոց մէջ ուղիղ մէկը չկայ .
Ամէնքը արիւններու համար դարան կը դործեն ,
Ղամին մարդ իր եղբայրը որոգայթով կ՚որսայ ։
3 Չարութիւնի ընելու համար՝
Իշխանը դրծե՛ կը պահանջէ ,
Դեւ գատաւորը կաշառքի կ՚ենայէ ,
Ու մեծ մարդը իր սրտին ցանկութիւնը համեմատ կը խօսի .
Ալյպէս զանիկա կը ծռեն ։
4 Անոնց ապէկը փուշի պէս՝
Շիտակը փշերէն ցանգէն ձեղ է .
Քու դէտերուդ օրը քու այցելութիւնդ եկաւ ,
Անոնց չփոթութիւնը հիմա պիտի ըլլայ ։
5 Բարեկամի մի հաւատաք ,
Մտերիմ բարեկամի մի ապաւինիք ,
Ծոցդ պատկողէն բերնիդ դռնները պահէ ։
6 Քանզի հաղան իր հայրը կ՚անարգէ ,
Աղջիկը իր մօրը վրայ՝ հարսը իր կեսուրին վրայ կ՚ելլէ .
Մարդուն թշնամիները իր ընտանիքն են ։
7 Բայց ես Տէրոջը պիտի սպասեմ ,
Իմ փրկութեանս Աստուծոյն պիտի յուսամ ,
Իմ Աստուածս ինծի պիտի լսէ ։
8 Ով իմ թշնամիս , չվրաս մի խնդար .
Թէեւ կիյնամ պիտի ելլեմ ,

թէեւ խաւարի մէջ նստիմ Տէրը ինծի լոյս պիտի ըլլայ ։
9 Տէրոջը բարկութիւնը պիտի կրեմ ,
(Քանզի անոր դէմ մեղք գործեցի ,)
Մինչեւ որ անիկա իմ դատս պաշտպանէ ու ինծի իրաւունք ընէ ,
Զիս լոյսը հանէ ու անոր արդարութիւնը տեսնեմ ։
10 Անանունը իմ թշնամիս պիտի տեսնէ .
Ամօթը պիտի ծածկէ զանիկա՝ որ ինծի կ՚ըսէր թէ
Որո՞ւր է քու Տէր Աստուածդ .
Իմ աչքերս զանիկա պիտի տեսնեն ։
Հիմա անիկա փողոցներուն ցեխին պէս ոտից կոխան պիտի ըլլայ ։
11 Այն օրը որ քու պարիսպներդ պիտի չինուին ,
Նոյն օրը պատուէրը հեռացած պիտի ըլլայ ։
12 Այն օրը Ասորեստանէն եւ Եգիպտոսի քաղաքներէն ,
Ու Եգիպտոսէն մինչեւ Գետը ,
եւ ծովէ ծով ու լեռնէ լեռ քեզի պիտի գան ։
13 Սակայն երկիրը ամայի պիտի ըլլայ իր բնակիչներուն պատճառաւ ,
Ու Նրանց գործքերուն պտուղին համար ։
14 Քու գաւազանովդ հովուէ քու ժողովուրդդ ,
Քու ժառանգութեանդ խաչնքը՝
Որ առանձին անտառ մը կը նստի կարմելոսի մէջ .
Անոնք առջի օրերուն պէս
Բասանի ու Գաղաադի մէջ թող արածին ։
15 Անոր հրաշքները պիտի ցուցընեմ ,
Ինչպէս այն օրերը որ եգիպտոսի երկրէն ելար ։
16 Ազգերը պիտի տեսնեն ,
Ու իրենց բոլոր քաջութենէն պիտի ամչնան .
Երբերնին վրայ ձեռք պիտի դնեն ,
Ու անոնց ականջները պիտի խլանայ ։
17 Օձի պէս հող պիտի լզեն ,
Երկրի սողուններուն պէս
Իրենց պահուրտած տեղերէն պիտի դողան ,
Մեր Տէր Աստուածէն պիտի զարհուրին ,
Ու քեզմէ պիտի վախնան ։
18 Քեզի պէս Աստուած ո՞վ կայ ,
Որ անօրէնութիւնը կրներէ ,
Ու իր ժառանգութեանը ճնացորդին յանցանքը անտես կ՚ընէ .

ա Ջոզ · ի · 10 ։ բ Եւս · բ · 6 ։ գ Ջոզ · ժգ · 2 ։ դ Եւս · բ · 8 ։ ե Սաղ · ձխի · 7 ։ զ Մի · 8 ։ է Ք Թես · ժ · 8 ։
ը Օբ · ը · 1 ։ Սաղ · ծ · 1 ։ Եւս · ա · 2 ։ թ Ովս · ժբ · 3 ։ ժ Եւս · ա · 18 ։ է · 3 ։ 4 ։ խգ · 26 ։ Ովս · գ · 1 ։ ի Երեմ · բ · 5 ։ 31 ։ լ Ել · ժբ · 51 ։ ժգ · 30 ։ ի · 2 ։ ք Օբ · գ · 20 ։ Ամովս · բ · 10 ։ ղ Թես · իբ · 5 ։ խգ · 7 ։ իգ · 10 · 11 ։ ք Օբ · իգ · 4 ։ 5 ։ Ցեփ · գ · 14 ։ Ց · 10 ։ ճ Թես · իե · 1 ։ ԼԳ · 49 ։ Ցեփ · գ · 19 ։ է · 10 ։
ը Դատ · է · 11 ։ թ Սաղ · ծ · 9 ։ Եւս · 16 ։ Եւս · ա · 11 ։ ի Ցոբ · իթ · 6 ։ լ Գ Թագ · ժգ · 5 ։ իա · 6 ։ իգ · 10 ։ Երեմ · է · 31 ։ ժբ · 5 ։ Եզեկ · իգ · 37 ։ ծ Ք Օբ · ժ · 12 ։ Թագ · ժէ · 22 ։ Ովս · գ · 6 ։ ժբ · 7 ։ ի Դան · ժբ · 18 ։ Եւս · ա · 17 ։ ձ Ք Օբ · իե · 13—16 ։ Առակ · ժա · 1 ։ ի · 10 · 23 ։ ղ Ովս · ժբ · 8 ։ ճ Երեմ · իթ · 3 ։ 6 ։ 8 ։ ի Դէս · իգ · 16 ։ Սաղ · ձխ · 17 · 18 ։ ն Դէս · իգ · 26 ։ Ովս · գ · 10 ։ շ Ք Օբ · իբ · 38 · 39 · 40 ։ Ամովս · է · 11 ։ Սոփ · ա · 13 ։ Ընդ · ա · 6 ։
ա Ջոզ · իե · 1 ։ Սաղ · է · 39 ։ բ Սաղ · լէ · 6 ։ գ Սաղ · լէ · 26 ։ դ Սաղ · խբ · 5 · 10 ։ հԲ · 10 · Ձխե · 2 ։ Ցաքէ · բ · 17 ։ ե Գէ · գ · 11 ։ զ Բ Թագ · իբ · 43 ։ Ջոզ · ժ · 8 ։ է Ամովս · իԲ · 11 · Եւս · ժա · 18 · ժԲ · ժբ · 45 ։ ը Երեմ · է · 11 ։ թ Ցոբ · իա · 5 · իԲ · 9 ։ ժ Սաղ · հը · 9 · Եւս · ժբ · 23 ։ ի Սաղ · ժբ · 45 ։ լ Երեմ · լգ · 9 ։ խ Երեմ · ժ · 11 ։ ծ Եզ · լգ · 6 · 7 · Եփես · ծ · 20 ։ կ Գէ · գ · 7 · է · 3 · 7 · 8 ։

իր բարկութիւնը յաւիտեան չպահեր,
քանզի ողորմութիւն կը սիրէ։
19 Անիկա պիտի դառնայ, մեզի ողորմութիւն
պիտի ընէ,
Մեր անօրէնութիւնները ոտքին տակը պիտի
առնէ։
Այո, անոնց բոլոր մեղքերը
Ծովուն խորութեանը մէջ պիտի նետես։
20 Յակոբին ճշմարտութիւն պիտի ընես,
Եւ Աբրահամին՝ ողորմութիւն,
Ինչպէս որ առջի օրերէն՝ի վեր
Մեր հայրերուն երդումով խոստացար։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻԻՆ ՆԱԻՈՒՄԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1—15 Աստուծոյ վհետաւորութիւնը կը յայտնէ, իր ժողովուրդին բարութիւն և իր թշնամիներուն խստութիւն ցուցընելով։

1 Նինուէի պատգամը. Ելկեսացի Նաւումին տեսիլքին գիրքը։
2 Եհովան նախանձոտ ու վրէժխնդիր Աստուած է.
Եհովան վրէժ առնող ու բարկութեան տէր է.
Եհովան իր հակառակորդներէն վրէժ կ'առնէ,
Ու իր թշնամիներուն համար կը պահէ։
3 Եհովան երկայնամիտ է, ու մեծ զօրութիւնը մեծ է,
Բայց չի պահեր ամենևին անպատիժ։
Եհովային ճամբան մրրիկի ու փոթորիկի մէջ է,
Ու ամպերը անոր ոտքերուն փոշին են։
4 Ծովուն կը սաստէ ու զանիկա կը ցամքեցընէ,
Եւ բոլոր գետերը կը չորցընէ.
Բասան ու Կարմեղոս կը թառամին,
Եւ Լիբանանին ծաղիկը կը թառամի։
5 Լեռները անկէ կը դողան ու բլուրները կը հալին.
Երկիրը անոր երեսէն կը խախտի,
Աշխարհը ու անոր բոլոր բնակիչները։
6 Անոր յանմանը առջեւը ո՞վ կրնայ կայնիլ,
Եւ անոր սաստիկ բարկութեանը տո՞վ կրնայ դիմել։
Անոր սրտմտութիւնը կրակի պէս կը թափի,
Ու ապառաժները անկէ կը խորտակին։
7 Եհովան բարի է, նեղութեան օրը ամրութիւն է,
Ու Կրնայ ապաւինողները կը ճանչնայ։
8 Բայց ան յաղթական սելլը յորդահոս հեղեղով
բոլորովին պիտի աւրէ,

Եւ խաւարը պիտի հալածէ անոր թշնամիները։
9 Եհովային դէմ ի՞նչ կը խորհիք.
Ան բնաջինջ ընողը անիկա է.
Նեղութիւնը երկրորդ անգամ պիտի չվլլէ։
10 Քանզի քանի որ անոնք փուշերու պէս փոխադիտուած են,
Ու իրենց ըմպելիքովը գինովցած պէս են,
Բոլորովին չորցած յարդի պէս պիտի պրծին։
11 Քեզմէ Եհովային դէմ չարութիւն մտածող մը՝
Անօրէն խորհրդական մը ելաւ։
12 Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Թէև անոնք խաղաղութեան մէջ են ու բազմաթիւ են,
Սակայն անոնք պիտի կտրուին՝ երբոր անիկա անցնի.
Թէև քեզ նեղեցի՝ ալ պիտի չնեղեմ։
13 Եւ հիմա քու վրայէդ անոր լուծը պիտի կոտրեմ,
Ու քու կապերդ պիտի կտրեմ։
14 Եւ Տէրը քեզի հանար հրամայեց,
Որ մէ յմէն ալ քու անունէդ սերմ չսերածուի.
Քու աստուածներուդ տունէն
Քանդակած և ձուլածոյ կուռքերը բնաջինջ պիտի ընեմ.
Զգեցիր քու դերեզմանդ պիտի ընեմ,
Քանզի դուն անարդ եղար։
15 Ահա կրեներուն վրայ աւետիս բերողին՝
Խաղաղութիւն քարոզողին ոտքերը.
Տօներդ պահէ, ով Յուդա, ուխտերդ կատարէ.
Քանզի մէ յմէն ալ քու մէջդ անօրէն պիտի չանցնի,
Անիկա բոլորովին կտրուեցաւ։

ԳԼ. Բ

1—13 Աստուծոյ ահաւոր և յաղթական զօրքը Նինուէի վրայ կու գան։

1 Ան որ ատակողը քու երեսիդ դէմ ելաւ.
Պարիսպը պահպանէ, ճամբան դիտէ,
Մէջքերը ուժովցուր — բոլոր ոյժդ հզօրացուր։
2 Քանզի Տէրը Յակոբին վայելչութիւնը
Իսրայէլին վայելչութեանը պէս նորոգեց.
Վասն զի պարպողները զանոնք պարպեցին,
Ու անոնց որթի ուռիները աւերեցին։
3 Անոր զօրաւորներուն վահանը կարմրեցաւ,
Ուժգին մարդիկը կարմիրով ներկուեցան.
Անոր պատրաստութեանը օրը կառքը պողպատի փայլուներով պիտի ուներայ,
Ու նիզակները պիտի երերցուին։
4 Կառքերը փողոցներուն մէջը պիտի կատղին,
Հրապարակներուն մէջը իրար պիտի բախեն.
Անոնց երեւոյթը ջահերու պէս պիտի ըլլայ,
Ու փայլակներու պէս պիտի վազեն։
5 Իր կորիճները պիտի յիշէ.
Անոնք քալած ատեննին պիտի դղրդին,
Իւ բնա-բերը պատրաստուի՝ պիտի արագան,
Ու պատապարան պիտի պատրաստուի։
6 Գետերուն դռնները պիտի բացուին,
Եւ պալատը պիտի փլչի։
7 Ու Նախատահմանուեցաւ ը՝ անիկա դերութեան պիտի ելլէ,
Եւ անոր ազախինները կուրծքերնուն զարնելով
Ու աղաւնիի պէս ձկկելով՝ ձայ հետը պիտի երթան։
8 Եւ Նինուէ չաս ժամանակէ՝ի վեր ջուրերու աւազանի պէս էր.
Անոնք անոնք փախչելով կայնեցէք, կայնեցէք՝ ետ ըսին,
Բայց դարձող պիտի չըլլայ։
9 Ափածի յափշտակեցէք, ոսկի յափշտակեցէք,
Քանզի ճոխ զարդերը անվերջ են,
Ու ամէն ցանկալի սպասներու առատութիւն կայ։
10 Պարապ ու պարպած ու դատարկացած է.
Եւ սիրտերը կը հալին, ու ծունկերը իրար կը զարնեն,
Եւ ամէն մէջքերը կը դողան,
Ու Համեմատ երեսները դոյներնին կը նետեն։
11 Ո՞ր է առիւծներուն բնակարանը,
Եւ առյգ առիւծներուն արօտը,
Որ արու առիւծը, մատակ առիւծը
Ու առիւծի կորիւնը հոն կը պաղտէին,
Ու ընդհ վախցընող մը չկար։
12 Առիւծը իր կորիւններուն բաւական եղածին չափ կը պատառէր,
Ու իր մատակ առիւծներուն համար կը խեղդէր,
Եւ իր մորթները որսով՝
Ու իր բնակարանները յափշտակութեամբ կը լեցընէր։
13 Ահա ես քեզի դէմ եմ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը,
Եւ անոր կառքերը պիտի այրեմ — ծուխի պէս դէպ ի երկինք,
Եւ քու առյգ առիւծներդ սուրը պիտի ուտէ.
Ու քու որագ երկրին վրայէն պիտի չնչեմ,
Եւ նորու դեսպաններուդ ձայնը մէյմըն ալ պիտի չլսուի։

ԳԼ. Գ

1—19 Նինուէի ցասալի կործանումը։

1 Վա՜յ արիւններու քաղաքին,
Բոլորովին սուտութեամբ — յափշտակութեամբ լեցուն է.
Հոն որսը պակաս չէ։
2 Ահա խարազանին ձայնը,
Ու թանիլին չարժման ձայնը,
Եւ սրընթաց ձիին ու ցնցուղ կառքին ընթացը։
3 Հեծեալը կը վերբերէ ||փայլուն սուրը ու չողշողուն նիզակը,"
Եւ շատ վիրաւորներ ու խիստ շատ մեռելներ կ'ըլլան,
Ու դիերը անթիւ են, դիերուն վրայ կը դըրթին՝
4 Ան պոռնկութեանցը չատութեանը համար,
Որ խիստ չնորհալի ու կախարդութեանց տէր ըլլալով՝
Իր պոռնկութիւններովը ազգեր՝
Եւ իր կախարդութիւններովը ազգատոհմեր կը ծախէր։
5 Ահա ես քեզի դէմ եմ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը,
Ու քու երեսիդ դէմ քու քղանցքդ պիտի բանամ,
Եւ քու մերկութիւնդ ազգերուն՝
Ու քու անարգանքդ թագաւորութիւններուն պիտի ցուցընեմ.
6 Եւ քու վրադ պղծութիւններ պիտի նետեմ,
Ու քեզ խայտառակ պիտի ընեմ,
Ու քեզ օրինակ պիտի դնեմ։
7 Ու պիտի ըլլայ որ ամէն քեզ տեսնողը
Քեզմէ պիտի փախչի, ու պիտի ըսէ,
Նինուէ աւերակ եղաւ.

1 Նահ. ա. 23։
2 Երեմ. ծ. 11։ 12։ Դ՚Ղ. գ. 14։
3 Նաա. կգ. 12։
4 Կամ՝ ջահերու լոյս է։
5 Երէր. Հոսի.
6 Կամ՝ թէև պահապանները դիտած են,
7 Եսա. կգ. 14։ ծԹ. 11։
8 Եսա. ԺԳ. 7։ 8։
9 Դան. ե. 6։
10 Եսա. ը. 1։
11 Եսա. ը. 1։
12 Ես. ԺԲ. 2։
13 Եսա. ը. 1։
14 Եսա. ը. 1։
15 Եսա. ԾԲ. 7։
16 Եսա. ը. 1։
17 Եսա. ը. 1։
18 Եսա. ը. 1։
19 Եսա. ը. 1։
20 Եսա. ը. 1։
21 Եսա. ը. 1։
22 Եսա. ը. 1։
23 Եսա. ը. 1։
24 Եսա. ը. 1։
25 Եսա. ը. 1։
26 Եսա. ը. 1։
27 Եսա. ը. 1։
28 Եսա. ը. 1։
29 Եսա. ը. 1։
30 Եսա. ը. 1։
31 Եսա. ը. 1։
32 Եսա. ը. 1։
33 Եսա. ը. 1։
34 Եսա. ը. 1։
35 Եսա. ը. 1։
36 Եսա. ը. 1։
37 Եսա. ը. 1։
38 Եսա. ը. 1։
39 Եսա. ը. 1։
40 Եսա. ը. 1։
41 Եսա. ը. 1։
42 Եսա. ը. 1։
43 Եսա. ը. 1։
44 Եսա. ը. 1։
45 Եսա. ը. 1։
46 Եսա. ը. 1։
47 Եսա. ը. 1։
48 Եսա. ը. 1։
49 Եսա. ը. 1։
50 Եսա. ը. 1։
51 Եսա. ը. 1։
52 Եսա. ը. 1։
53 Եսա. ը. 1։
54 Եսա. ը. 1։
55 Եսա. ը. 1։
56 Եսա. ը. 1։
57 Եսա. ը. 1։
58 Եսա. ը. 1։
59 Եսա. ը. 1։
60 Եսա. ը. 1։
61 Եսա. ը. 1։
62 Եսա. ը. 1։
63 Եսա. ը. 1։
64 Եսա. ը. 1։
65 Եսա. ը. 1։
66 Եսա. ը. 1։
67 Եսա. ը. 1։
68 Եսա. ը. 1։
69 Եսա. ը. 1։
70 Եսա. ը. 1։
71 Եսա. ը. 1։
72 Եսա. ը. 1։
73 Եսա. ը. 1։
74 Եսա. ը. 1։
75 Եսա. ը. 1։
76 Եսա. ը. 1։
77 Եսա. ը. 1։
78 Եսա. ը. 1։
79 Եսա. ը. 1։
80 Եսա. ը. 1։
81 Եսա. ը. 1։
82 Եսա. ը. 1։
83 Եսա. ը. 1։
84 Եսա. ը. 1։
85 Եսա. ը. 1։
86 Եսա. ը. 1։
87 Եսա. ը. 1։
88 Եսա. ը. 1։
89 Եսա. ը. 1։
90 Եսա. ը. 1։
91 Եսա. ը. 1։
92 Եսա. ը. 1։
93 Եսա. ը. 1։
94 Եսա. ը. 1։
95 Եսա. ը. 1։
96 Եսա. ը. 1։
97 Եսա. ը. 1։
98 Եսա. ը. 1։
99 Եսա. ը. 1։
100 Եսա. ը. 1։
101 Եսա. ը. 1։
102 Եսա. ը. 1։
103 Եսա. ը. 1։
104 Եսա. ը. 1։
105 Եսա. ը. 1։
106 Եսա. ը. 1։
107 Եսա. ը. 1։
108 Եսա. ը. 1։
109 Եսա. ը. 1։
110 Եսա. ը. 1։

Ու ան որ երեսիդ դէմ կելլէ,
Ու ըսելիք վախցընող մը չկայ։
12 Առիւծը իր կորիւններուն բաւական եղածին չափ կը պատառէր,
Ու իր մատակ առիւծներուն համար կը խեղդէր,
Եւ իր մորթները որսով՝
Ու իր բնակարանները յափշտակութեամբ կը լեցընէր։
13 Ահա ես քեզի դէմ եմ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը,
Եւ անոր կառքերը պիտի այրեմ — ծուխի պէս դէպ ի երկինք,
Եւ քու առյգ առիւծներդ սուրը պիտի ուտէ.
Ու քու որագ երկրին վրայէն պիտի չնչեմ,
Եւ նորու դեսպաններուդ ձայնը մէյմըն ալ պիտի չլսուի։

ԳԼ. Գ

1—19 Նինուէի ցասալի կործանումը։

1 Վա՜յ արիւններու քաղաքին,
Բոլորովին սուտութեամբ — յափշտակութեամբ լեցուն է.
Հոն որսը պակաս չէ։
2 Ահա խարազանին ձայնը,
Ու թանիլին չարժման ձայնը,
Եւ սրընթաց ձիին ու ցնցուղ կառքին ընթացը։
3 Հեծեալը կը վերբերէ ||փայլուն սուրը ու չողշողուն նիզակը,"
Եւ շատ վիրաւորներ ու խիստ շատ մեռելներ կ'ըլլան,
Ու դիերը անթիւ են, դիերուն վրայ կը դըրթին՝
4 Ան պոռնկութեանցը չատութեանը համար,
Որ խիստ չնորհալի ու կախարդութեանց տէր ըլլալով՝
Իր պոռնկութիւններովը ազգեր՝
Եւ իր կախարդութիւններովը ազգատոհմեր կը ծախէր։
5 Ահա ես քեզի դէմ եմ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը,
Ու քու երեսիդ դէմ քու քղանցքդ պիտի բանամ,
Եւ քու մերկութիւնդ ազգերուն՝
Ու քու անարգանքդ թագաւորութիւններուն պիտի ցուցընեմ.
6 Եւ քու վրադ պղծութիւններ պիտի նետեմ,
Ու քեզ խայտառակ պիտի ընեմ,
Ու քեզ օրինակ պիտի դնեմ։
7 Ու պիտի ըլլայ որ ամէն քեզ տեսնողը
Քեզմէ պիտի փախչի, ու պիտի ըսէ,
Նինուէ աւերակ եղաւ.

1 Բ Թագ. ԺԸ. 17։ 19։ ԺԹ. 9։ 23։
2 Եզեկ. խե. 3։
3 Երէր. ասբին բոլոր ա. Նեղակին փոխ. լաքը։
4 Եսա. խե. 9։ 12։
5 ԳԼ. բ. 13։
6 Եսա. խե. 8։ 3։ Եր. մեռ. ԺԳ. 10։
7 Եզեկ. Ե. 6։
8 Ամբ. բ. 16։
9 Եսա. ԺԳ. 22։ 26։
10 Եզեկ. ԺԳ. 37։
11 Մաղ. գ. 5։
12 Եսա. ԺԳ. 35։

ՙԱնոր վրայ ոչ պիտի ոտքդ ։
Քեզի ուսկից մխիթարիչներ փնտռեմ։
8 ՚Մխիթ դուն Ղովհ-ամենէն աղէկ ես ,
Որ գետերուն մէջը կը բնակէր ,
Ու չարերով չբծախառած էր ,
Որ ծովը անոր խրամ եղած էր ,
Ո– ծովը անոր պարիսպն էր ։
9 Անոր զօրութիւնը եթէովպիա ու եգիպտոս էր ,
Ու ծայր չունէր ։
Փուդայիք ու Լիբէացիք քեզի օգնական էին ։
10 Անիկա ալ ագռաւ ու դերութեան դնաց ,
ՙԱնոր ազգքները անգամ ՚ամէն ճամբու գլուխ գետինը զարնուեցան ։
Եւ անոր պատուականներուն վրայ ՚վիճակ ձգեցին ,
Ու անոր բոլոր մեծամեծները չղթաներով կապուեցան ։
11 Դուն ալ ՚պիտի դինովնաս ու անկայուն ըլլաս ,
Դուն ալ թշնամիէն ամրանալու տեղ պիտի փնտռես ։
12 Քու բոլոր բերդերդ՝ կանխահաս պտուղներ ունեցող ՚թզենիներու դէս պիտի ըլլան ,
Որոնք երբոր թօթվուին՝ ուտողին բերանը կ՚ինան ։
13 Ահա ՚քու ժողովուրդդ քու մէջդ կիներուն պէս պիտի ըլլան ,
Քու երկիրդ դռնները անչուշտ քու թշնամիներուդ պիտի բացուին ,
Կրակը պիտի ուտէ քու ՚նիգիւղդ ։
14 Պաշարման համար քեզի ջուրեր քաշէ ,
՚Բերդերդ ամրացուր ։
Ցեխի մէջ մտիր ու կաւը կոխէ ,
Եւ աղիւսին փուռը նորոգէ ։
15 Հոն կրակը քեզ պիտի ուտէ ,
Սուրը քեզ պիտի կտրէ ,
Ու ՚ջրկակի պէս քեզ պիտի հատցընէ ։
Քեզ ջրկակի պէս շատցուր ,
Քեզ մարախի պէս չատցուր ։
16 Քու վաճառականներդ երկնից աստղերէն աւելի շատցուցիր ։
Ջրկակը տարածուեցաւ , եւ թռաւ ։
17 ՚Քու թագակիրներդ մարախի պէս՝
Ու զօրավարներդ անթիւ մարախներու պէս էին ,
Որ ցուրտ օրը ցանկերու վրայ կը հանդչէին ։
Երբոր արեւը ծագի՝ կը չուեն ,
Ու անոնց տեղը ուր ըլլալը չգիտցուիր ։
18 ՚Քու հովիւներդ կը քնանան , ով ՚Ասորեստանի թագաւոր ,
Քու ազնուականներդ կը պառկին ։
Քու ժողովուրդդ ՚լերանները վրայ ցրուեցան ,
Ու մէկը չկայ որ ղանդ ժողվէ ։
19 Քու բեկմանդ ճար չկայ ,
Քու ՚վէրդդ անդարմանելի է ։
Ամէն անոնք որ քու լուրդ կը լսեն՝ քեզի համար ծափ պիտի զարնեն ,
Քանզի ամէն ժամանակ քու չարութիւնդ որո՞ւ վրայ անցած չէ ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՄԲԱԿՈՒՄԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Երկրին անօրէնութեանը համար գանգատ ընող Ամբակումին 2 կը յայտնէ այն ասկէ վեր չժխթնգրութիւնը՝ որ Քաղդէացւոց ձեռքովը պիտի ըլլար ։ 12 Մարգարէն կը գանգատի որ այն վեր չժխթնգրութիւնը խիստ չար մարդոց ձեռքովը պիտի կատարուի ։

1 Ամբակում մարգարէին տեսիլքով յայտնուած պատգամը ։

2 Մինչև ե՞րբ , ով Տէր , ՙաղաղակեմ՝ ու չլսես ,
Եւ գրկանաց համար քեզի կանչե՞մ ու չազատես ։
3 Ինչո՞ւ համար ինծի անօրէնութիւն կը ցուցընես ,
Եւ նեղութիւն կ՚երեւցընես ,

Ք Տես Երեմ. ժե . 21 ։
ք Ամմո . գ . 2 ։
ի Երեմ. իգ . 25 . 26 ։
Եզեկ . լ . 14—16 ։
լ Սաղ . ձիէ . 9 ։ Եսա . ժգ . 16 ։ Ովս . ժգ . 36 ։
խ Ովգ . բ . 19 ։
ծ Ցափել . գ . 3 ։ Աբգ . 11 ։
կ Երեմ. իե . 17 ։ 27 ։
ԳԼ . ա . 10 ։
հ Ցայտ . գ . 13 ։
ձ Երեմ. ծ . 37 ։ Ծաղ . 30 ։
ղ Սաղ . ձիէ . 13 ։
Երեմ. Ծա . 30 ։
ճ ԳԼ . բ . 1 ։
մ Ցափել . ա . 4 ։
յ Տես Ցայտ . ի . 7 ։
ն Տես Եւ . ժէ . 16 ։

Սոփ . հգ . 6 ։
շ Երեմ. ծ . 18 ։ Եզեկ . լա . 3 . եւ ։
ո Գ Թագ . իբ . 17 ։
չ Միք . ա . 8 ։
ո Ովգ . բ . 15 ։ Սոփ . բ . 15 ։ Տես Եր ·
ժգ . 8 . եւ ։
—
ո Ովգ . գ . 8 ։
ջ Ցօբ . իա . 7 ։ Սաղ . ղգ . 3 . եւ ։ Երեմ.
ժբ . 1 ։
վ Եա . իխ . 14 ։ Գոմ . ժգ . 31 ։
տ Բ Օր . իբ . 49 . 50 ։ Երեմ. ե . 15 ։ Տես Ե
բ Մն . ԼԳ . 6 ։

Ան գառն ու արագընթաց ազգը ,
Որ իրենը չունցող բնակութիւններուն տիրելու համար՝
երկրիս լայնութիւնը կը պտրտի ։
7 Անիկա սոսկալի և ահարիւռ է ,
Անոր դատաստանը ու իշխանութիւնը իրմէ կ՚ելլէ ։
8 Անոր ձիերը ինձերէն աւելի արագաչարժ են ,
Ու ՚երեկոյեան գայլերէն աւելի կատաղած են .
Եւ անոր ձիաւորները պիտի յաղթեն ,
Ու անոր ձիաւորները հեռուէն պիտի գան ,
Ու ՚կերակուրի վրայ արտորացող արծիւի պէս պիտի թռչին ։
9 Ամէնքը գրկանաց համար պիտի գան ,
Գունդերուն երեսները դէպ՚ի °յառաջ պիտի ըլլայ ,
Ու աւազի պէս գերիներ պիտի ժողվէ ։
10 Եւ անիկա թագաւորները ծաղր պիտի ընէ ,
Ու իշխաններուն անոր խաղալիկ պիտի ըլլան .
Անիկա ամէն պարսպի վրայ պիտի խնդայ ,
Ւ՚ման մի հող պիտի դիզէ ու զանիկա պիտի առնէ ։
11 Անաւանդ անոր միտքը պիտի փոխուի ու պիտի հպարտանայ ,
Եւ հաս իր զօրութիւնը իր աստուծոյն ՚ներելով՝ յանցաւոր պիտի ըլլայ ։
12 ՚Մխիթ դուն ՚ի յաւիտենից չե՞ս , ով իմ Տէր Աստուածս , իմ Սուրբս .
Պիտի չմեռնինք ։
Ով Տէր , ՚դանիկա դատաստանի համար ո՞ր ըսկեցիր ,
Ով վէմ , դանիկա յանդիմանելու համար հաստատեցիր ։
13 ՚Դուն որ քու աչքերդ չարութիւն տեսնելէն մաքուր են ,
Ու անիրաւութեան նայելու կարող չես ,
՚Նենգաւորներուն ինչո՞ւ կը նայիս ,
Ամբարիշտը իրմէ արդար եղողը կլլած ատենը ինչո՞ կը լռես .
14 Ու մարդը ծովու ձուկերուն պէս կ՚ընես ,
Սողուններուն պէս՝ որոնք իրենց վրայ տիրող չունին ։
15 ՚Անոնց ամէնը կարթով կը հանէ ,
Ջանոնք իր ուռկանովը կը բռնէ ,
Եւ զանոնք իր ցանցովը կը ժողվէ ,
Անոր համար կ՚ուրախանայ ու կը ցնծայ .
16 Անոր համար իր ուռկանին զոհ կը մատուցանէ ,
Ու իր ցանցին խունկ կը ծխէ ,
Ւ՚ման թէ անոնցմով իր բաժինը գէր՝
Ու իր կերակուրը պարարտ է ։
17 Արդեօք ան պատճառաւ իր ուռկանը պիտի պարպէ՞ ,

Ե Երեմ. ե . 6 ։ Սոփ . գ . 3 ։
է Երեմ. գ . 13 ։
ը Կամ աթեկէք
թ Դան . ե . 4 ։
Սաղ . ղգ . 2 ։ Ովգ . ե . 19 ։
ժ Գ Թագ . իբ . 25 ։ Եա . ժ . 8 . 9 . 17 ։ Եզեկ . լ . 25 ։
ի Սաղ . ե . 5 ։
լ Երեմ. ժբ . 1 ։
խ Երեմ. ժգ . 16 ։ Ամո . գ . 2 ։
—

Ու միշտ ազգերը կոտորելէն պիտի չդադարի՞ ։

ԳԼ . Բ

1 Պատասխան մը ընդունելու ապառող Ամբակումին կը յայտնի թէ պարտի հաւատքով սպասել ։ 5 Քաղդեացւոց վրայ հասնելու գատաստանը՝ իրենց անցագրութեանը ։ 9 ագահութեանը ։ 12 անգթութեանը ։ 15 արբեցութեանը 18 ու կռապաշտութեանը համար ։

1 Իմ ՙպահպանութեանս տեղը պիտի կենամ ,
Ու պարսպին վրայ պիտի կայնիմ ,
Ու պիտի սպասեմ որ տեսնեմ թէ ինծի հետ ինչ պիտի խօսի ,
Եւ թէ իմ կշտ յանդիմանութեանս վրայ ինչ պատասխան պիտի տամ ։

2 Եւ Տէրը ինծի պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
Տեսիլքը ՚գրէ ու տախտակներու վրայ յայտնի նշանակէ ,
Որ դանիկա կարդացողը †համարձակ կարդայ՞
3 Քանզի տեսիլքը տակաւին որոշուած ժամանակի համար է ,
Բայց վախճանին կ՚արտորայ , սուտ պիտի չհլէ .
Թէ որ ուշանայ՝ անոր սպասէ ,
Քանզի †անշուշտ պիտի գայ , եւ պիտի չվհայ ։
4 Ահա հպարտ ՙպղծած հոգին իր ներսի դին ուղիղ չէ ,
Բայց †արդարը իր հաւատքովը պիտի ապրի ։
5 Մանաւանդ գինին կը կատղեցընէ ,
Հպարտ մարդը հանգարտ չկենար ,
Քանզի իր հոգին ՚դերեզմանի պէս կը լայնցընէ ,
Ու մահուան պէս ըլլալով՝ չկշտանար ,
Հապա բոլոր ազգերը իրեն կը ժողվէ ,
Ու բոլոր ժողովուրդները իր քովը կը դիզէ ։
6 Միթէ ասոնց ամէնը †անոր վրայ առակ պիտի չհանեն՞ ,
Ու անոր համար ծաղրական խօսքերով պիտի չբան՞ ,
Ւ՚ման անոր՝ որ իրենը չհղածը կը շատցընէ ,
(Մինչև ե՞րբ ։։ ,)
Ու իր վրայ ‡գրաւներ կը բեռնաւորէ ։
7 Միթէ յանկարծ քեզ խածնողներ պիտի չհլէ՞ ,
Ու քեզի նեղութիւն տուողներ պիտի չարթննա՞ ,
Եւ դուն անոնց աւար պիտի չըլլա՞ ։
8 ՚Որովհետեւ դուն շատ ազգեր կողոպտեցիր ,
Քեզ ալ ժողովուրդներուն բոլոր մնացորդները պիտի կողոպտեն՝
՚Մարդոց արիւններուն համար
Ու երկրին , քաղաքին և բոլոր անոր մէջը բնակողներուն գրկանացը համար ։

= Եա . խա . 8 . 11 ։
բ Սաղ . ձԼ . 8 ։
գ Եա . բ . 1 ։ է . 8 ։
† Եբր . վեպէ ։
ծ Դան . ժ . 14 ։ ժա .
27 . 35 ։
ե Երբ . ժ . 37 ։
զ Ցափ . գ . 36 ։ Հբ . ա . 17 ։ Գաղ . գ . 11 ։ Երբ . ժ . 38 ։
է Աւետ . իե . 20 ։ 21 ։
ը Միք . բ . 4 ։
թ Կամ Քանձր ձեր
ժ Եա . է . 7 ։
ի Հմն . 17 ։

9 Վա՜յ անոր՝ որ իր տանը համար [1]չար ա-
դահութեամբ բա՛ կը վաստակի,
Որպէս զի վէր բոյնը բարձր տեղ դնէ՝
Զարկն ձեռքէն զինքը ազատելու համար։
10 Շատ ժողովուրդներ կոտրելով՝
Քու տանդ վրայ անարգանք [2]բերիր,
Եւ քու հոգւոյդ դէմ մեղք գործեցիր։
11 Քանզի քարը պատէն պիտի աղաղակէ,
Ու գերանը քիւխ փայտերուն մէջէն պատաս-
խան պիտի տայ անոր։
12 Վա՜յ անոր՝ որ [3]արիւններով քաղաք կը
չինէ,
Ու անիրաւութեամբ աւան կը հաստատէ։
13 Ահա ասիկա զօրաց Տէրոջմէն չէ՞,
[4]Որ ժողովուրդները կրակի համար կ'աշխատին,
Ու ազգերը պարապ տեղը կը յոգնին։
14 Քանզի երկիրը [5]Տէրոջը փառացը գիտութեամ-
բը պիտի լեցուի,
Ինչպէս որ ջուրերը ծովը կը ծածկեն։
15 Վա՜յ [6]ան՝ որ քու ընկերիդ [7]կը խմցնես,
Եւ քու [8]սրբեցուցիչ ըմպելիքդ [9]առատ կը
բաշխես,
Որ [10]զայն ալ գինովցնես,
Որպէս զի [11]անոնց մերկութիւնը տեսնես։
16 Փառքէն աւելի ամօթով կշտացար,
[12]Դուն ալ խմէ ու մերկացիր.
Տէրոջը աջ ձեռքին բաժակը քեզի պիտի
դառնայ,
Եւ քու փառացդ վրայ անարգանք [13]էֆ [14]էյ։
17 Քանզի Լիբանանին զրկանքը քեզ պիտի ծած-
կէ,
Ու գազաններուն յափշտակութիւնը պիտի
վախցընէ՝
[15]Մարդոց արիւններուն համար,
Ու երկրին, քաղաքին և բոլոր անոր մէջը
բնակողներուն զրկանացը համար։
18 [16]Ի՞նչ օգուտ ունի արուեստաւորին քան-
դակած կուռքը,
Ձուլածոյ կուռքը և [17]սուտ ուսուցչապետը,
Որ չինողը իր չինած բանին ապաւինի,
Ու [18]համր կուռքեր չինէ։
19 Վա՜յ անոր՝ որ փայտին կ'ըսէ, Արթնցիր,
Եւ՝ Համր քարին՝ ելիր.
Միթէ անիկա քա՛ղ մը պիտի սորվեցընէ՞.
Ահա անիկա ոսկիով ու արծաթով պատած է,
[19]Բայց անոր մէջը ամենևին հոգի չկայ։
20 Սակայն [20]Տէրը իր սուրբ տաճարին մէջն է.
[21]Ամբո՛ր երեսին առջևը լուռ կեցիր, ով բոլոր
երկիր։

[1] Եր. ի՛ր. 13։ [2] Եր. ամբաստինգ
[3] Եր. ամբ. 2։ [4] Ես. ի՛գ. 16։ Աբդ. 4։ [5] Եր. խոհեցար։ [6] Եր. ի՛ր. 13։ Ես. զկ. ի՛գ. 9։ Միք. գ. 10։ Նահ. գ. 1։ [7] Եր. ծա. 38։ [8] Ես. ժա. 9։ [9] Եզե. ամբաստինգ
[10] Սաղ. ՃԺԹ. 5։ ա Կոր. ժբ. 2։ [11] Սաղ. ՃԼԹ. 17։ [12] Սաղ. ժ. 4։ [13] Սաղ. ՀԺ. 23։ [14] Սաղ. ՀԺ. 5։ [15] Եր. ժա. 19։ [16] Ես. խգ. 9, 10։ [17] Եր. ի՛ր. 26։ Ես. խգ. 2։ [18] Եր. ի՛ր. 27։ Ես. ի՛գ. 8։ [19] Եր. ի՛ր. 28։ Ես. ի՛գ. 14։ [20] Եզե. ամբաստինգ
[21] Սաղ. ՀԺ. 5։ ա Կոր. ժբ. 2։ [22] Սաղ. ՀԺ. 7։ [23] Ես. ի՛գ. 21։ [24] Ես. խգ. 9։ [25] Սաղ. ՀԺ. 5։ ա Կոր. ժբ. 2։ [26] Եր. ի՛ր. 26։ Ես. խգ. 9, 10։ [27] Սաղ. ՀԺ. 5։ [28] Եր. ի՛ր. 27։ Ես. ի՛գ. 8։ [29] Եր. ի՛ր. 28։ Ես. ի՛գ. 14։ [30] Սաղ. ՀԺ. 5։ [31] Սաղ. ՀԺ. 17։ [32] Սաղ. ՀԺ. 4։ [33] Սաղ. ՀԺ. 5։ [34] Սաղ. ՀԺ. 7։ [35] Սաղ. ՀԺ. 4։ [36] Սաղ. ՀԺ. 5։ [37] Սաղ. ՀԺ. 17։ [38] Սաղ. ՀԺ. 4։ [39] Սաղ. ՀԺ. 5։ [40] Սաղ. ՀԺ. 17։ [41] Սաղ. ՀԺ. 4։ [42] Սաղ. ՀԺ. 5։ [43] Սաղ. ՀԺ. 17։

բոլոր արծաթի բեւռոյները կառնեցան։

12 Ու պիտի ըլլայ որ ան ժամանակը
երուսաղէմի ճրագներով պիտի քննեմ,
Ու ‹ԷՊՆԻ դէ› իրենց մրուրին վրայ հանգիստ
նստող մարդիկը պիտի պատժեմ,
Որոնք իրենց սրտին մէջը կ'ըսեն,
Տէրը ոչ բարիք պիտի ընէ՝ եւ ոչ չարիք։
13 Եւ անոնց առագաստը աւար՝
Ու անոնց տուները աւերակ պիտի ըլլան.
Եւ տուներ պիտի չշինեն, բայց ‹անոնց դէմ›
պիտի չբնակին,
Ու այգիներ պիտի տնկեն, բայց ‹անոնց գինին› պիտի չխմեն։

14 ‹Տէրոջը մեծ օրը մօտ է,
Մօտ է, ու խիստ կ'արտորայ.
Տէրոջը օրուան ձայնը կ՚ըսէ›,
Զօրաւորը հոն դառնապէս պիտի աղաղակէ։
15 ‹Այն օրը բարկութեան օր է.
Նեղութեան ու սառապանաց օր,
կործանման ու աւերման օր,
խաւարի ու մէգի օր,
Ամպի ու մառախուղի օր է.
16 Պարսպաւոր քաղաքներու դէմ
եւ բարձր աշտարակներու դէմ ‹փողի ու ազաղակի օր է›։
17 Ու մարդիկը նեղութեան մէջ պիտի ձգեմ,
եւ ‹կոյրերու պէս պիտի պտըտին›,
Քանզի Տէրոջը դէմ մեղք գործեցին.
Ու ‹անոնց արիւնը փոչիի պէս՝
Ու մարմինները ‹աղբի պէս պիտի թափուի։
18 ‹Տէրոջը բարկութեան օրը
Անոնց արծաթը ու ոսկին անդամ
Զանոնք ազատելու կարող պիտի չըլլան.
Հապա բոլոր երկիրը ‹անոր նախանձին կրակովը պիտի ապառի,
Քանզի ‹անիկա խիստ չուտով երկրին բոլոր բնակիչները պիտի հատցնէ։

ԳԼ. Բ

1 Ապաշխարելու յորդորանք մը։ 4 Փղշտացւոց։ 8 Մովաբի ու Ամմոնի։ 12 Եթովպիայի ու Ասորեստանի գառատառնութիւնը։

1 «Քննեցէք ձեր անձերը, քննեցէք,»
Ով չամչոյտ ազգ,
2 Դեռ նախասահմանութիւնը չծնած,
Օրը ‹մղեղի պէս չանցած,
Դեռ Տէրոջը սաստիկ բարկութիւնը ձեր վրայ չեկած,

ե Երեմ. խբ. 11։ Ամոս. գ. 1։
զ Սոպ. գգ. 7։
է բ Օր. խբ. 30։ 39։ Ամոս. է. 11։
ը Միք. գ. 15։
թ Յովէլ. բ. 1։ 11։
ժ Եսա. խբ. 5։ Երեմ. է. 7։ Յովէլ. բ. 11։ Ամոս. է. 15։ Հաբ. բ. 18։
ի Սոպ. հգ. 3։
ա բ Օր. խբ. 29։ Եսա. ձԹ. 10։
բ Սոպ. հԹ. 3։
գ Սոպ. ձգ. 10։ Երեմ. ԼԹ. 22։ Ժզ. 4։
դ Առակ. ժա. 4։ Եզեկ. է. 19։
ե Գէմ. գ. 3։
զ Հմր. 2, 3։
— Կամ փակտեցէք ժողովեցէք։ Յոյժ. Յոյժ։
է Օր. խբ. 16։
ը Յոյժ. խա. 18։ Սոպ. 4։ Եսա. ԺԷ. 13։ Ամս. Ժգ. 3։
թ գ Թագ. իգ. 26։
ժ Սոպ. Ձի. 4։ Ամոս. է. 6։
ի Սոպ. հգ. 8։
ա Յոյժ. խ. 6։
բ Յոյժ. բ. 14։ Ամոս. է. 15։ Յոյժ. է. 16։
գ Եզեկ. իե. 15։ Ամոս. ա. 6, 7, 8։ Զոփ. Ի. 5, 6։
դ Երեմ. զ. 4։ ԺԷ. 8։
ե Եզեկ. իե. 16։
զ Ցեփ. Ժգ. 3։
է Կամ գեհենափոր բնակարանները։
ը Տես Եսա. ԺԷ. 2։ Հմր. 14։
թ Եսա. Ժա. 11։ Միք. է. 7։ Դեւ. Տէրոջը բարկութեան օրը ձեր վրայ չեկած։
3 Տէրը փնտռեցէք, ‹ով երկրիս բոլոր խոնարհները›,
Դուք որ անոր իրաւունքը ‹ի դործ կը դնէք›,
Արդարութիւն փնտռեցէք, խոնարհութիւն փնտռեցէք,
Գուցէ Տէրոջը բարկութեան օրը պահուիք։
4 Քանզի Գազա պիտի թողուի,
Ասկաղոն ամլոյ պիտի ըլլայ.
Ազովոտը ‹կէս օրուան առնը պիտի վռնտեն›,
Եւ Եկկարոն արմատէն պիտի խլուի։
5 Վա՛յ ‹ծովեզերքը բնակողներուն՝ փերեթիներուն ազգին.
Տէրոջը խօսքը քեզի դէմ է, ով ‹Փղշտացւոց երկիրը՝ Քանան.
Քեզ ալ պիտի աւերեմ, անանկ որ բնակիչ չմնայնաս։
6 Եւ ծովեզերքը հովիւներու †բնակարաններ ‹՝ աւազաններ՝›
Ու ‹հօտերու փարախներ պիտի ըլլայ։
7 Եւ ծովեզերքը Յուդայի տանը ‹մնացորդին պիտի ըլլայ›,
Հոն պիտի արածին.
Իրիկունը Ասկաղոնի տուներուն մէջ պիտի պառկին,
Քանզի անոնց Տէր Աստուածը ‹անոնց այցելութիւն պիտի ընէ›,
Եւ ‹անոնց դերութիւնը պիտի դարձնէ›։

8 ‹Մովաբին նախատինքը
Ու ‹Ամմոնի որդւոցը հայհոյութիւնները լսեցի›,
Որ անոնք իմ ժողովուրդս նախատեցին,
Ու հանոնց սահմանին դէմ հպարտացան։
9 Անոր համար Իսրայէլին Աստուածը՝ զօրաց Տէրը ‹յոտնի՛ կ'ըսէ.
Կենդանի եմ ես, որ ‹Մովաբը Սոդոմի պէս՝
Ու ‹Ամմոնի որդիքը Գոմորի պէս
‹Եղինճներու կալուածք և ապի հանք
Ու յաւիտեան անապատութիւն պիտի ըլլայ.
‹Իմ ժողովուրդիս մնացորդը զանոնք պիտի յափշտակէ,
Ու իմ ազգիս մնացորդները զանոնք պիտի ժառանգեն։
10 Անիկա ‹անոնց հպարտութեանը համար իրենց պիտի ըլլայ›,
Քանզի անոնք զօրաց Տէրոջը ժողովուրդը նախատեցին,
Ու անոր դէմ հպարտացան։

եզեկ. իե. 15։ Ամոս. ա. 6, 7, 8։ Զոփ. Ի. 5, 6։
ը Երեմ. զ. 4։ ԺԷ. 8։
ժ Եզեկ. իե. 16։
ի Ցեփ. Ժգ. 3։
ա Կամ գեհենափոր բնակարանները։
բ Տես Եսա. ԺԷ. 2։ Հմր. 14։
գ Եսա. Ժա. 11։ Միք. է. 7։
դ Եսա. ԺԷ. 7։ Է. 7։ 8։ Անգ. ա. 12։ բ. 2։ Հմր. 9։
ե Եր. գ. 31։ Գ. Ամոք. ա. 68։
զ Սոպ. Ձիգ. 1։ Երեմ. խԹ. 14։ Գէմ. գ. 20։
է Երեմ. խբ. 27։ Եզեկ. իե. 5։ 6։
ը Երեմ. խԹ. 1։
թ Եսա. ԺԷ. 7։ Է. 7։ 8։
ժ Եսա. Ժէ. Երեմ. խբ. 9։ Եզեկ. իե. 9։ Ամոս. բ. 1։
ի Ամոս. ա. 15։
ա Ծն. Ժ. 22։ Ե. 3։
բ Երեմ. է. 3։
գ Եսա. Ժգ. 21, 22։
դ Եսա. ԼԴ. 11, 14։
ե Երեմ. խբ. 14։
զ Եսա. խե. 8։
է Ցայտ. Ժգ. 7։
ը Ցոփ. իե. 23։ Ամոս. բ. 1։ Եզեկ. իե. 36։
թ Նահ. գ. 19։
ժ Երեմ. իբ. 21։
ի Երեմ. է. 3։
ա Եզեկ. իբ. 27։ Միք. գ. 9։ 10։ 11։
բ Ամոս. ա. 8։
գ Երեմ. իգ. 11։ 32։ Ովբ. բ. 14։ Ովս. իՀ. 7։
դ Եզեկ. իբ. 26։
ե բ Օր. խբ. 4։
Ահեկա անօրէնութիւն չգործեր.
Աստուած աստու իր իրաւունքը ‹է լոյս կը հանէ -- եւ չմնար,
Բայց ‹անիրաւը ամչնալ չգիտեր։
6 Ազգերը բնաջինջ ըրի,
Անոնց աշտարակները կործանեցան.
Անոնց փողոցները աւերեցի,
Անանկ որ անոնցմէ անցնող չըլլայ.
Անոնց քաղաքները ամայացան,
Անմարդ ու անբնակ եղան։
7 ‹Ըսի որ Դուն անշուշտ ինծմէ պիտի վախնաս
Ու խրատ պիտի ընդունիս.
Եւ անոր բնակարանը բնաջինջ չըլլայ,
Որչափ որ զանիկա պատժեմ.
Սակայն անոնք կանուխ եղան,
Ու ‹իրենց բոլոր գործքերը ապականեցին։
8 Ուրեմն ‹ինծի սպասեցէք, կ'ըսէ Տէրը,
Մինչեւ այն օրը որ ոտի համար ոտք ելլեմ.
Քանզի իմ վճիռս ‹ազգերը ժողվել,
Թագաւորութիւնները դատարկել է,
Որ անոնց վրայ իմ սրտմտութիւնս՝
Իմ բոլոր սաստիկ բարկութիւնս թափեմ.
Քանզի բոլոր երկիրը իմ ‹նախանձիս կրակովը պիտի ապառի։
9 Վասն զի այն ժամանակը ժողովուրդներուն
Մաքուր շրթունքներու պիտի դարձնեմ,
Որ ամէնքը Տէրոջը անունը կանչեն,
Ու մէկ ‹սրտով անոր ծառայութիւն ընեն։
10 ‹Եթովպիայի գետերուն անդին կողմէն
Իմ ազօթողներս՝ իմ ցրուածներուս աղջիկը
Իմ ընծաս պիտի բերեն։
11 Այն օրը պիտի չամչնաս քու բոլոր գործքերէդ,
Որոնցմով ինծի դէմ յանցանք ըրիր.
Քանզի անառոնը ‹քու հպարտութեամբդ զուարճացողները քու մէջէդ պիտի վերցընեմ,
Ու ալ իմ սուրբ լեռանս վրայ գոռոզութիւն պիտի չընես։
12 Եւ քու մէջդ ‹խոնարհ ու աղքատ ժողովուրդ՝ պիտի թողում,
Ու Տէրոջը անունը պիտի յուսան։
13 Իսրայէլին ‹մնացորդը ‹անօրէնութիւն պիտի չընեն,
‹Ու սուտ պիտի չխօսին,
Եւ անոնց բերնին մէջ նենգաւոր լեզու պիտի չգտնուի.
Քանզի ‹անոնք պիտի արածին ու պիտի պառկին,

ե Հմր. 15։ 17։ Տես Միք. գ. 11։
զ Երեմ. գ. 3։ Ը. 15։ բ. 12։
է Երեմ. բ. 6։
ը Ծն. ժ. 12։
թ Սոպ. իե. 14։ Ես. 34։ Առակ. ի. 22։
ժ Ցափել. գ. 2։
ի Գէ. ա. 13։
ա Եչէ. ուսում.
բ Տես Սոպ. կբ. 31։ Եսա. ԺԲ. 1։ 2։ Կ. 4։ Ես. ։ Մոպ. ա. 11։ Գոր. բ. 27։
գ Երեմ. է. 4։ Միք. գ. 11։ Մոպ. գ. 9։
դ Եսա. ԺԲ. 14։ Ես. 34։ Առակ. ի. 22։
ե Ցափել. գ. 2։
զ Գէ. ա. 13։
է Ես. 3։ 4։ Ես. ։ Մոպ. ա. 27, 28։ Ցափ. բ. 5։
ը Միք. գ. 7։ Գէ. բ. 7։
թ Եսա. կ. 21։
ժ Եսա. կգ. 3։ Ցոփ. Ժգ. 3։
ի Եզեկ. ԼԴ. 28։ Միք. գ. 4։ է. 14։

Ու վախցընող պիտի չըլլայ։
14 Ցնծա՛, ով Սիոնի աղջիկ,
Բարձրաձայն աղաղակէ՛, ով Իսրայէլ,
Բոլոր սրտով ուրախ ու գուարթի եղիր,
Ով երուսաղէմի աղջիկ։
15 Տէրը քու դատաստաններդ վերցուց,
Քու թշնամիդ վռնտեց։
Իսրայէլին Թագաւորը՝ Տէրը՝ քու մէջդ է,
Մէլդին ալ չարիք պիտի չտեսնես։
16 Ա՛ն օրը Երուսաղէմին պիտի ըսուի, Մի վախնար,
Ո՛ Սիոնի՝ Ձեռքերդ չթուլնան։
17 Քու Տէր Աստուածդ՝ քու մէջդ զօրաւոր է,
Անիկա փրկէ՛ պիտի փրկէ՛։
Անիկա քեզի համար ուրախութեամբ պիտի զուարճանայ,
Ու իր սիրովը էէն թողութիւն պիտի տայ,
Ու քու վրադ ցնծութեամբ պիտի ուրախանայ։
18 Հնդէսաւոր ժողովոյն համար տրտմածներդը պիտի ժողվեմ՝
Որ քեզմէ էին,
Ո՛ր անոնց վրայ նախատինքը բեռ էր։
19 Ահա ես ան ժամանակը քու բոլոր նեղիչներդ պիտի ազատեմ,
Ու կաղը պիտի ազատեմ, ու վռնտուածը պիտի ժողվեմ.
Ու զանոնք գովելի ու անուանի պիտի ընեմ
Ան բոլոր երկիրներուն մէջ ուր որ նախատինք կրեր էին։
20 Ա՛ն ատեն ես քեզ էտ պիտի բերեմ,
Ու անատեն ձեզ պիտի ժողվեմ.
Վասն զի երկրիս բոլոր ժողովուրդներուն մէջ
Ձեզ անուանի ու գովելի պիտի ընեմ,
Երբոր ձեր գերութիւնը ձեր աչքերուն առջեւը
Ես դարձընեմ, կ'ըսէ Տէրը։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԵԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Անգէ կը յանդիմանէ ժողովուրդը՝ որ տաճարին շինութեանը համար անհոգութիւն կ'ընէին։ 7 շինութիւնը յառաջ տանելու կը գրգռէ զանոնք։ 12 Աստուծոյ օգնութիւնը կը խոստանայ անոնց՝ երբոր իրենք յօժարամտութեամբ գործը յառաջ տանին։

1 Դարեհ թագաւորին երկրորդ տարին վեցերորդ ամսուն առաջին օրը Տէրոջը խօսքը Անգէ մարգարէին ձեռքովը Զրուբաբելին՝ Սաղաթիէլեան Զօրաբաբելին, ու մեծ քահանային՝ Յովսէդեկեան Յեսուային
2 եղաւ՝ ըսելով, Զօրաց Տէրը կը խօսի ու այսպէս կ'ըսէ. Ա՛ս ժողովուրդը կ'ըսէ թէ ժամանակը չէ հասած՝ Տէրոջը տունը շինելու։
3 Ժամանակը՝ եւ Անգէ մարգարէին ձեռքովը Տէրոջը խօսքը եղաւ՝ ըսելով,
4 Ա՞րդեօք ժամանա՞կ է որ դուք ձեզմէնայզարդ տուներնուդ մէջ բնակիք,
Ու ասս տունը աւերակ մնայ։
5 Ասկայն հիմա զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ձեր ճամբաներուն վրայով մտածեցէ՛ք։
6 Շատ ցանեցիք, բայց քիչ բերիք.
Կ'ուտաք, բայց չկրնայիք.
Խմեցիք, բայց ծարաւնիդ չյանգուցիք.
Հագուեցաք, բայց չտաքցաք.
Ու վարձքով բանողը ծակ քսակի համար կը վաստկի էէ վարձքը։
7 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Ձեր ճամբաներուն վրայով մտածեցէ՛ք։
8 Լեռը ելէ՛ք, փայտ բերէ՛ք
Ու տունը չինեցէ՛ք, և անոր պիտի հաճիմ,
Ու պիտի փառաւորիմ, կ'ըսէ Տէրը։
9 Շատն նայեցաք, և ահա քիչ եղաւ.
Ձեր տունները անդամ բերիք, էրայց անոր վրայ փչեցի։
Ինչո՞ւ համար, կ'ըսէ զօրաց Տէրը.
Իմ տանս համար, որ անիկա աւերակ է,
Ու ձեզմէ ամէն մէկը իր տունը կը վազէ։
10 Անոր համար երկինքը ձեր վրայէն էէ ցօղը եւ կը պահէ,
Ու երկիրն ալ իր պտուղը չտար։
11 Ու ես երկրի վրայ, ու լեռներուն վրայ,
Եւ ցորենին վրայ, ու գինիին վրայ, ու եղին վրայ,
Ու գետնի բոլոր գործերուն վրայ,
Եւ մարդոց վրայ, ու անասուններուն վրայ,
Եւ էձեռաց բոլոր վաստակին վրայ էերաշաւելիւն կանչեցի։

12 Անատոնը Սաղաթիէլեան Զօրաբաբէլ, ու մեծ քահանայ Յովսէդեկեան Յեսու, և ժողովուրդին բոլոր մնացորդը մնիկ ըրին իրենց Տէր Աստուծոյն ձայնին ու Անգէ մարգարէին խօսքերուն, ինչպէս որ իրենց Տէր Աստուածը զանիկա խրկեր էր. ու ժողովուրդը Տէրոջը
13 երեսէն վախցաւ։ Եւ Տէրոջը դեսպանը Անգէ Տէրոջը դեսպանութեամբը ժողովուրդին խօսեցաւ ու ըսաւ, Ես ձեզի հետ եմ, կ'ըսէ
14 Տէրը։ Եւ Տէրը՝ Յուդայի իշխանին Սաղաթիէլեան Զօրաբաբէլին հոգին, ու մեծ քահանային Յովսէդեկեան Յեսուին հոգին, և ժողովուրդին բոլոր մնացորդին հոգին արթնցուց. Ու գացին և իրենց Աստուծոյն՝
15 զօրաց Տէրոջը տանը մէջ աշխատեցան, Դարեհ Թագաւորին երկրորդ տարին վեցերորդ ամսուն քսանուչորսերորդ օրը։

ԳԼ. Բ

1 Պարգարէն կը քաջալերէ ժողովուրդը որ բոլոր սրտով գործ դնէն, խոստանալով որ առջի տաճարէն փառքին աւելի պիտի ըլլայ ատ երկրորդին փառքը։ 10 Սուրբ ու անաւբը բանի բան օրինակովը կը ցուցնէ Թէ իրենց մեղքերը գործին ալ գէշը կ'ընան։ 20 Աստուծոյ խոստումները Զօրաբաբէլին կը տրուի։

1 Եօթներորդ ամսուն քսանումէկերորդ օրը Անգէ մարգարէին ձեռքովը Տէրոջը խօսքը
2 եղաւ՝ ըսելով, Հիմա Յուդայի իշխանին Սաղաթիէլեան Զօրաբաբէլին, ու մեծ քահանային Յովսէդեկեան Յեսուին, և ժողովուրդեան մնացորդին խօսէ ու ըսէ,
3 Ձեր մէջը մնացած ո՞վ կայ,
Որ ատ տունը իր առջի փառաւորութեամբը տեսած ըլլայ.
Ու հիմա զանիկա ի՞նչպէս կը տեսնէք.
Մէթէ ասիկա անոր քովը ոչինչ բանի մը պէս չէ՞ ձեր աչքերուն առջեւը։
4 Բայց արդ էզօրացիր, ով Զօրաբաբէլ, կ'ըսէ Տէրը.
Եւ ով Յովսէդեկեան Յեսու մեծ քահանայ, զօրացիր.
Ու դուք, ով երկրին բոլոր ժողովուրդը,
Զօրացէ՛ք, կ'ըսէ Տէրը, ու աշխատեցէ՛ք.
Քանզի ես ձեզի հետ եմ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը։
5 Ինչպէս որ ձեր եգիպտոսէն ելած ատենը ձեզի հետ խօսք կապեցի,
Իմ Հոգիս ձեր մէջը կը կենայ. մի վախնաք։
6 Քանզի զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Հիչ ատենէն ետքը նորէն երկինքը ու երկիրը,
Եւ ծովը ու ցամաքը պիտի շարժեմ։
7 Նաև ամէն ազգերը պիտի շարժեմ,
Ու ամէն ազգերուն ցանկալի բաները պիտի գան.
Եւ ասս տունը փառքով պիտի լեցընեմ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը։
8 Արծաթը իմս է ու ոսկին իմս է, կ'ըսէ զօրաց Տէրը։
9 Այս վերջի տանը փառքը առջինէն մեծ պիտի ըլլայ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը,
Ու ասս տեղս էխաղաղութիւն պիտի տամ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը։
10 Դարեհին երկրորդ տարին՝ իններորդ ամսուն քսանուչորսերորդ օրը Անգէ մարգարէին
11 ձեռքովը Տէրոջը խօսքը եղաւ՝ ըսելով, Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Հիմա օրէնքին վրայով Հարցմունք ըրէ քահանաներուն ու ըսէ,
12 Թէ որ մէկ մարդ մի իր հանդերձին քղանցքովը սուրբ միս վերցընէ, ու քղանցքովը՝ հացի կամ ապուրի կամ դինիի կամ եղի կամ ինչ և իցէ կերակուրի դպչի, անիկա սուրը կ'ընա՞յ։ Եւ քահանաները պատասխան տուին
13 ու ըսին, Ոչ։ Եւ Անգէ ըսաւ, Թէ որ ՚մեռելէ պղծուած մի ատոնց մէկուն դպչելու ըլլայ, կը պղծուի՞։ Ու քահանաները պատասխան տուին ու ըսին, կը պղծուի։ Եւ
14 Անգէ պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Այսպէս է ասս ժողովուրդը, Եւ այսպէս է ասս ազգը իմ առջեւս, կ'ըսէ Տէրը,
Ու այսպէս է իրենց ձեռացը բոլոր գործքը.
Ու ինչ որ հոն ընծայ կը մատուցանեն՝ պիղծ է։
15 Ուրեմն հիմա ասս օրէն առաջ եղածը մտածեցէ՛ք,
Երբոր դեռ Տէրոջը տաճարին մէջ քար քարի վրայ դրուած չէր.
16 Որ անատոնը էերբոր մէկը քսան էտ չորեքի դէկին քովը կ'երթար,
Տասը էտ կը գտնուէր.
Ու էրէ՞ր էր դիւրց աւազանին քովը կ'երթար հնձանէն լիսուն էտ հանելու,
Քսան էտ կը գտնուէր։
17 Ձեզ զարնի էձեր ձեռացը բոլոր գործքը
Խորշակահարութեամբ և դալուկով ու կարկտով զարկի,
Ասկայն ինծի չդարձաք, կ'ըսէ Տէրը։
18 Հիմա ասս օրէն առաջ եղածը մտածեցէ՛ք,
Տէրոջը տաճարին հիմնարկութեանը օրէն՝ Իններորդ ամսուն քսանուչորսերորդ օրէն առաջ եղածը մտածեցէ՛ք։
19 Հունտը տակաւին ամբարին մէ՞ջն է.

եւ որթը ու թզենին և նռնենին ու ձիթենին
դեռ պտուղ չտուին.
Ա՛ս օրէն ի վեր պիտի օրհնեմ։

20 Եւ Տէրոջը խօսքը երկրորդ անգամ Ագէէին
եղաւ ամսուն քառասնորդ՝ ըսելով,
21 Թուդայի իշխանին Զօրաբաբէլին խօսէ ու
ըսէ,
Ես երկինքը ու երկիրը պիտի չարժեմ,
22 եւ թագաւորութեանց աթոռը տակնուվրայ
պիտի ընեմ,

Ու ազգաց թագաւորութիւններուն զօրութիւնը պիտի կորսընցնեմ,
եւ կառքը ու անոր հեծեալները տակնուվրայ պիտի ըլլան.
եւ ձիերը ու անոնց հեծեալները պիտի իյնան՝
Ամէն մէկը իր եղբօրը սրովը։
23 Ա՛ն օրը, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը,
Քեզ պիտի առնեմ, ով Սաղաթիէլեան Զօրաբաբէլ՝ իմ ծառաս, կ՚ըսէ Տէրը,
Ու քեզ կնիքի պէս պիտի դնեմ,
Որովհետեւ քեզ ընտրեր եմ, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԶԱՔԱՐԻԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Զաքարիա ապաշխարելու յորդորանք մը կ՚ընէ։ 7 Ձիերու առակը։ 12 Հրեշտակին աղօթքովը բարեխօսութիւնը Տէր կ՚ընայ Երուսաղէմին։ 18 Չորս եղջիւրներու ու չորս արուեստաւորներու առակը։

1 Դարեհին երկրորդ տարին ութերորդ ամիսը՝ Տէրոջը խօսքը Ադդոյի որդւոյն Բարաքիայի որդւոյն Զաքարիա մարգարէին եղաւ՝ ըսելով,
2 Տէրը ձեր հայրերուն խիստ բարկացաւ։
3 Ու անոնց ըսէս, Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Դարձէք դարձէք իմ կողմս, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը,
Ու ես ձեզի պիտի դառնամ, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը։
4 Ձեր հայրերուն պէս մի ըլլաք,
Որ առաջի մարգարէները անոնց կը կանչէին՝ ըսելով,
Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Ձեր չար ճանփաներէն ու չար գործքերէն դարձէք,
Բայց անոնք մտիկ չըրին
Ու ինծի ականջ չտուին, կ՚ըսէ Տէրը։
5 Ձեր հայրերը ո՞ւր են.
Ու մարգարէները յաւիտեան կ՚ապրի՞ն։
6 Սակայն հիմ խօսքերս ու հրամաններս
Որ իմ ծառաներուս մարգարէներուն պատուիրեր էի,
Ձեր հայրերուն չհասա՞ն.
Իսկ անոնք դարձան ու ըսին,
Զօրաց Տէրը ինչ որ մեզի ընելու որոշեր էր՝
Մեր ճամբաներուն ու գործքերուն համեմատ՝
Այնպէս ալ վրայ՚ի գործ դրաւ։

7 Դարեհին երկրորդ տարին մեհեծորդ ամսուն՝ այսինքն Սեբաթ ամսուն քառասնորդ օրը Տէրոջը խօսքը Ադդոյի որդւոյն Բարաքիայի որդւոյն Զաքարիա մարգարէին եղաւ՝ ըսելով,
8 գաբէնին եղաւ՝ ըսելով, Գիշերով տեսայ ես ահա այրեաց ձիու վրայ հեծած մարդ մը ձորին մէջը եղող միւռեներուն մէջտեղը կը կայնէր, ու անոր ետեւը շագանակ, պիտակ ու ճերմակ ձիեր կային։ 9 Ես ալ, Ա՛նոնք ի՞նչ են, ով տէր իմ. ու ինծի հետ խօսող հրեշտակը ինծի ըսաւ, Ա՛նոնց ինչ ըլլալը քեզի պիտի ցուցնեմ։ 10 Եւ միւռեներուն մէջը կայնող մարդը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ա՛նոնք անոնք են որ Տէրը խրկեց երկիրը պարտնալու համար։ 11 Ու միւռեներուն մէջը կայնող Տէրոջը հրեշտակին պատասխան տուին ու ըսին, Երկիրը պարտեցանք, և ահա բոլոր երկիրը հանգստութեամբ կը նստի։ 12 Եւ Տէրոջը հրեշտակը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ով զօրաց Տէր, մինչեւ ե՞րբ չես ողորմիր Երուսաղէմին ու Թուդայի քաղաքներուն, որոնց հետ եօթանասուն տարին բարկացար։
13 Եւ Տէրը ինծի հետ խօսող հրեշտակին բարի խօսքերով՝ մխիթարական խօսքերով պատասխանեց։ 14 Եւ ինծի հետ խօսող հրեշտակը ինծի ըսաւ, Կանչէ ու ըսէ,
Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Երուսաղէմի համար ու Սիօնի համար
Մեծ նախանձով կը նախանձիմ.
15 Եւ հանգիստ եղող ազգերուն խիստ չատ բարկացած եմ,

Ես փոքր մի բարկացայ,
Ու անոնք չարիքը աւելցուցին։
16 Անոր համար Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Երուսաղէմին ողորմութեամբ դարձայ.
Իմ տունս անոր մէջ պիտի շինուի, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը,
Ու Երուսաղէմի վրայ լար պիտի քաշուի։
17 Դարձեալ կանչէ ու ըսէ,
Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Իմ քաղաքներս նորէն բարիքներով պիտի յորդին,
Եւ Տէրը նորէն Սիօնը պիտի մխիթարէ,
Ու Երուսաղէմը պիտի ընտրէ։

18 Եւ աչքերս վերցուցի ու նայեցայ, և ահա
19 չորս եղջիւր։ Ու ինծի հետ խօսող հրեշտակին ըսի, Ասոնք ի՞նչ են. ու ինծի ըսաւ, Ասոնք են այն եղջիւրները՝ որոնք Յուդան, Իսրայէլը ու Երուսաղէմը ցրուեցին։ Եւ Տէրը
20 ինծի չորս արուեստաւոր ցուցուց։ Ու ըսի, Ասոնք ի՞նչ ընելու կու գան. և անոր խօսեցաւ ու ըսաւ, Ասոնք են այն եղջիւրները որ Յուդան ցրուեցին՝ այնպէս որ մարդ մը չկրցաւ իր գլուխը վերցնել. ուստի ասոնք եկան որ զանոնք վախցընեն, ու Յուդայի երկրին վրայ՝ զանիկա ցրուելու համար Եղջիւրը վերցնող ազգերուն եղջիւրները վար ձգեն։

ԳԼ. Բ

1 Առաւած Երուսաղէմին խնամք ընելով, հրամայեց կ՚ընէ որ գանիկա չափեն։ 6 Սիօնին փրկութիւնը։ 10 Առաւածայ ներքեւութեանը խոստումնալից։

1 Ես աչքերս վերցուցի ու նայեցայ, և ահա մարդ մը որուն ձեռքին մէջ չափեալ
2 չուան կար։ Ու ըսի, Դուն ո՞ւր կ՚երթաս. ու ինծի ըսաւ, Երուսաղէմը չափելու, որ լայնութիւնը որչափ՝ ու երկայնութիւնը որչափ ըլլալը տեսնեմ։ 3 Եւ ահա ինծի հետ խօսող հրեշտակը ելաւ, ու անոր դիմացը ուրիշ
4 հրեշտակ մը եկաւ. Ու անոր ըսաւ, վազեա երթատասդիս խօսէ ու ըսէ,
Երուսաղէմ առանց պարսպի պիտի բնակուի Մարդոց ու անասունի բազմութեանը համար՝
որ անոր մէջը պիտի ըլլան։
5 Եւ ես անոր բոլորտիքը հրեղէն պարսպ պիտի ըլլամ, կ՚ըսէ Տէրը,
Ու անոր մէջը փառաց համար պիտի ըլլամ։

ԳԼ. Գ

1 Ցեսուէն օրինակով կը ցուցնի երկնչեցիին վերականգնումը։ 8 Շատաս իւր օրինակով Քրիստոս կը խոստացնի։

1 Եւ Տէրը ինծի ցուցուց մեծ քահանայ Ցեսուէն, որ Տէրոջը հրեշտակին առջեւը կայներ էր, ու Սատանան անոր աջ կողմը կայներ էր՝
2 անոր դէմ դնելու համար։ Եւ Տէրը Սատանային ըսաւ, Տէրը քեզ յանդիմանէ, ով Սատանայ, ու քեզ Երուսաղէմը ընտրող Տէրը յանդիմանէ. Միթէ ասիկա կրակէ հանուած խանձուռ չէ՞։
3 Եւ Ցեսուէ հագուստ հանգերձներ հագեր էր, ու հրեշտակին առջեւը կը կայներ։ 4 Եւ իր առջեւը կայնողներուն պատասխան տուաւ, ու

6 Ազէ, ազէ, հիւսիսի երկրէն փախէք, կ՚ըսէ Տէրը,
Քանզի ձեզ երկնից չորս հովերուն պէս ցրուեցի, կ՚ըսէ Տէրը։
7 Ազէ, քեզ ազատէ, ով Սիօն,
Որ Բաբելոնի աղջկանը հետ կը բնակիս։
8 Քանզի զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Փառաց համար զիս՝ ձեզ կողոպտող ազգերուն խրկեց,
Քանզի ձեզի դպչողը անոր աչքին բիբին կը դպչի։
9 Վասն զի ահա ես իմ ձեռքս անոնց վրայ պիտի շարժեմ,
Ու անոնք իրենց ծառաներուն աւար պիտի ըլլան,
Ու ղիտի գիտնաք որ զօրաց Տէրը զիս խրկեր է։
10 Ցնծա և ուրախացիր, ով Սիօնի աղջիկ,
Քանզի ահա ես կու գամ
Ու քու մէջդ պիտի բնակիմ, կ՚ըսէ Տէրը։
11 Եւ շատ ազգեր Տէրոջը պիտի յարին,
Ու ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան.
Եւ ես քու մէջդ պիտի բնակիմ,
Ու ղիտի գիտնաս որ զօրաց Տէրը զիս քեզի խրկեր է։
12 Եւ Տէրը Նոր բաժինը Թուդան
Սուրբ երկրին մէջ ժառանգութիւն պիտի առնէ,
Ու Երուսաղէմը պիտի ընտրէ։
13 Տէրոջը առջեւը լուռ կեցիր, ով բոլոր մարմին,
Քանզի անիկա ելաւ իւր սուրբ բնակութենէն արթնցաւ։

ԳԼ. Գ

1 Եւ Տէրը ինծի ցուցուց մեծ քահանան Ցեսուէն, որ Տէրոջը հրեշտակին առջեւը կայներ էր, ու Սատանան անոր աջ կողմը կայներ էր՝
2 անոր դէմ դնելու համար։ Եւ Տէրը Սատանային ըսաւ, Տէրը քեզ յանդիմանէ, ով Սատանայ, ու քեզ Երուսաղէմը ընտրող Տէրը յանդիմանէ. Միթէ ասիկա կրակէ հանուած խանձուռ չէ՞։
3 Եւ Ցեսուէ հագուստ հանգերձներ հագեր էր, ու հրեշտակին առջեւը կը կայներ։ 4 Եւ իր առջեւը կայնողներուն պատասխան տուաւ, ու

ա Գէ. ա. 14։ գ Զաք. 6. 7։ Երէ. ժբ. 26։ դ Դան. բ. 44։ Պատ. իգ. 7։ ե Միք. է. 10։ Զաք. գ. 6, ի. 10։ զ Երգ. բ. 6։ Ցեսո. Երեմ. իբ. 24։ է Նա. իբ. 1։ իգ. 10։ — ը Եգր. գ. 24։ Անգ. ա. 1։ թ Եզբ. է. 1։ Պատ. իգ. 35։ ժ Երեմ. իե. 5։ լբ. 15։ Միք. է. 19։ Պտգ. գ. 7։ Ղուկ. ժե. 20։ ժա Ցախ. գ. 8։ Ես. ա. 18։ բ. 17։ ժբ Ցես Ցես. է. 13։ Յայտ. գ. 4։ ժգ Երբ. ա. 14։ ժդ Սպա. Ձգ. 20, 21։ ժե Սպա. Զր. 13։ Ցես Ցայտ. գ. 10։ ժզ Երեմ. իե. 11, 12։ Դան. թ. 2։ Գէ. ե. 3։ ժէ Երեմ. իե. 10։ ժը Ցախ. գ. 1։ Ես. ա. 25։ ի Ես. իբ. 8։ ժթ Ես. ա. 18։ ի Ցես Ցես. ժ. 12։ ժ Ցայտ. Ժա. 1։ իա 15, 16։ իբ Երեմ. լա. 27։ Եզկ. լգ. 10, 11։ իգ Նա. իչ. 1։ Գէ. ի. 8։ իդ Նա. կ. 10։ Յայտ. իա. 23։ իե Նա. իբ. 20։ ծր. 11։ Երեմ. ա. 14։ իզ Ես. ծ. 8։ ծա. 6, 45։ իէ Ը Օր. իբ. 64։ Նէ. Եզկ. ժէ. 21։ իը Յայտ. Ժը. 4։ ի Ը Օր. իբ. 10։ Պտգ. ժէ. 8։ Ը Թես. ա. 6։ իթ Նա. ժա. 15։ ժԹ. 16։ լ Գէ. գ. 9։ լա Նա. իբ. 16։ լբ Գէ. ա. 17։ լգ Ես. ա. 17։ Եզկ. իչ. 21։ Գէ. ը. 3։ Յոէլ. ա. 14։ ը Կար. գ. 16։ լդ Գէ. գ. 10։ լե Նա. ը. 2, 3։ Թագ. իգ. 22։ կ. 3։ Նա. Գէ. ը. 22։ 23։ լզ Նզկ. Եզր. ը։ լէ Ը Օր. ը. 9։ Գէ. ա. 17։ Ամբ. ը. 20։ Պտգ. ա. 7։ լը Ը Օր. իբ. 15։ Պտգ. կբ. 5։ Նա. ծէ. 15։ կգ. 15։ — Անգ. ա. 1։ Պտգ. Զէ. 6։ Յայտ. Ժբ. 10։ լթ Յայտ. գ. 9։ ի Գէ. ա. 17։ Հագէ. ը. 33։ ի Ամբ. գ. 11։ Հագէ. Ժա. 10։ Յայտ. գ. 9։ ի Նա. կդ. 6։

խօսեցաւ ընդդէմ, Ազգաս հանդերձեալքը ասոր վրայէն հանեցէք. և անոր ըսաւ, Նայէ՛ քու անօրէնութիւնդ վրայէդ վերցուցի, ու քեզի պատուական զգեստներ պիտի հագցնեմ։ Ու ես ըսի որ հանոր գլուխը մաքուր խոյր դնեն. և անոր գլուխը մաքուր խոյրը դրին, ու ա- նոր հանդերձներ հագցուցին. ու Տէրոջը հրեշտակը կայներ էր։

6 Եւ Տէրոջը հրեշտակը ցեռունին վկայու- 7 թիւն բրաւ ու ըսաւ, Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Թէ որ իմ ճամբաներուս մէջը քալես ու իմ պահպանութիւնս պահես, անաւնը դուն ալ իմ տունս պիտի դատես և իմ սը- բանհներս ալ պիտի պահես, ու քեզի ա՛ներ- կայ դռնապետներուն *մէջէն աւազնորդներ* 8 պիտի տամ։ Լսիմա մնիկ ըրէ, ալ ցեռս մեծ քահանայ, դուն ու քու առջևդ նստող բա- րեկամներդ, քանզի անոնք Ինչան ըլլալու մարդիկ են. վասն զի ահա ես իմ ծառաս 9 Շաւաւիղը պիտի բերեմ։ Քանզի ահա ցե- սուին առջևը դրած քարս, Ինն մէկ քարին վրայ Լսօթը աչք պիտի ըլլայ. ահա ես անոր փորագրութիւնը պիտի փորագրեմ, կ'ըսէ զո- րաց Տէրը, և Ինն երկրին անօրէնութիւնը 10 մէկ օրուան մէջ պիտի վերցընեմ։ Ինչն օրը, կ'ըսէ զօրաց Տէրը, ձեզմէ ամէն մէկը իր դրացին որթի տակ ու թզենիի տակ պիտի կանչէ։

ԳԼ· Դ

2 Ոմի աշտանակին օրինակով կը ցուցնի Զօրաքաբելին հինգ- գրաւեհատ բաժի յանգանութիւնը։ 11 Երկու ձիթենիներով կը ցուցնի երկու օծեալները։

1 Ու *Ինծի հետ խօսող հրեշտակը դարձաւ, և պիտի Էր քունէն արթընցող մարդու պէս 2 արթընցուց։ Ու ինծի ըսաւ, Ի՞նչ կը տես- նես. ու ըսի, կը տեսնեմ որ ահա Էրոլորովին ոսկիէ աշտանակ մը կայ, ու անոր վրայ բա- ժակ մը՝ ու անոր վրայ եօթը ճրագ՝ ու ա- նոր վրայի եօթը ճրագներուն համար եօթը 3 խողովակ կայ։ Եւս անոր քովը երկու ձիթե- նի կայ, մէկը բաժակին աջ կողմէն՝ ու մէսա- 4 ձախ կողմէն։ Եւ պատասխան տուի, Ինծի հետ խօսող հրեշտակին խօսեցայ՝ ու ըսի, 5 Ասոնք Ի՞նչ են, ով տէր իմ։ Ու Ինծի հետ խօսող հրեշտակը պատասխան տուաւ ու Ինծի ըսաւ, Ասոնց Ինչ ըլլալը չե՞ս գիտեր. ու ես

6 ըսի, Չէ, ով տէր իմ։ Եւ պատասխան տուաւ ու Ինծի խօսեցաւ ըսելով, Ա՛ս է Տէրոջը խօս- քը որ Զօրաքաբելին կ'ըսուի. *Զօրութեամբ չէ, և ուժով չէ, Հապա իմ Հոգւովս, կ'ըսէ զօրաց Տէրը։ 7 Դուն, Էվ մեծ լեռ, ո՞վ ես. Զօրաքաբելին առջևը դաշտ պիտի ըլլաս. Ու *գլուխի քարը ինքը պիտի հանէ, Ու *պիտի աղաղակեն, Շնորհք, շնորհք անոր։

8 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը Ինծի եղաւ ըսե- լով,

9 *Ձա տունը Զօրաքաբելին ձեռքերը հիմնեցին, Եւ անոր ձեռքերը *պիտի կատարեն զանիկա, Ու *պիտի գիտնաս որ *զօրաց Տէրը զիս ձե- զի խրկած է։

10 Քանզի *ապտիկ բաներուն օրը ո՞վ անարգեց. Ուան զի ան եօթը –ՙէրը ուրախութեամբ պի- տի տեսնեն գնոսակը Զօրաքաբելին ձեռքին մէջ. Ասոնք Տէրոջը աչքերն են, որ բոլոր երկրին մէջ կը պտըտին։

11 Եւ ես պատասխան տուի ու անոր ըսի, Աչտանակին ՚ձախ կողմն ու անոր ձախ կողմը 12 եղող սա *երկու ձիթենիները Ի՞նչ են։ Ու երկրորդ անգամ պատասխան տուի ու անոր ըսի, Երկու ոսկի խողովակներուն միջոցով Էղը իրենցմէ ոսկիի *ե- թափող երկու ձիթե- 13 Նիի ոստերը Ի՞նչ են։ Եւ Ինծի խօսեցաւ ու ըսաւ, Ասոնց Ինչ ըլլալը չե՞ն գիտեր. ու ես 14 ըսի, Չէ, ով տէր իմ։ Ու ըսաւ, Ասոնք *երկու †օծեալներն են՝ որ *բոլոր երկրին Տէ- րոջը *առջևը կը կայնին։

ԳԼ· Ե

1 Թռչող ոստնին միջոցով կը ցուցնի գողերուն ու երդում- ընողներուն ըսելիքը։ 5 Ասպուի մէջ Ճնշուած կնկան առեղիքը։

1 Եւ դարձայ ու աչքերս վերցնելով տեսայ, 2 և ահա թռչող *ոստն մը։ Ու Ինծի ըսաւ, Ի՞նչ կը տեսնես. ու ըսի, Թռչող ոստն մը կը տեսնեմ. երկայնութիւնը քսան կանդուն 3 ու լայնութիւնը ոստը կանդուն է։ Եւ Ինծի ըսաւ, Ասիկա *երդոր երկրի երեսին վրայ ել- լոց անէծքն է. քանզի ամէն գողութիւն ը- նողը սա կողմէն *ՙէրոջը հաւեմատ պիտի կորսուի, ու ամէն երդում ընողը միւս կողմէն

4 *Ես Համեմատ պիտի կորսուի։ Զանիկա ես կը հանեմ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը, ու գո- պիտի ոստը՝ և իմ անուամբս Ոստա երդում ընողին ոստը պիտի մնայ. ու անոր ոստը մէջ պիտի մնայ, և *զանիկա իր փայտերովը ու իր քարերովը պիտի ոչնչէ։

5 Եւ Ինծի հետ խօսող հրեշտակը ելաւ ու Ինծի ըսաւ, Հիմա աչքերդ վերցուր ու նայէ 6 թէ սա ելլողը Ի՞նչ է։ Ու ես ըսի, Ի՞նչ է. ու ըսաւ, Ա՛ս ելլողը արդու է. ու ըսաւ, Ես- լոր երկրի վրայ անոնց նմանութիւնը ասիկա է։ 7 Եւ ահա կապարեայ տապանդ մը վերցուեցաւ, 8 ու կնիկ մը արդուին մէջը կը նստէր։ Եւ ը- սաւ, Ա՛ս է Չարութիւնը. ու զանիկա ար- դուին մէջը ձգեց, և ան կապարեայ կլխա- քը 9 ան *ՙէրոջ բերանը ձգեց։ Եւ աչքերս վերցու- ցի ու տեսայ, և ահա երկու կնիկ ելաւ, ու հովը անոնց թևերուն մէջն էր, և անոնք արագիլի թևերու նման թևեր ունէին, ու ան արդուն երկրէն ու երկնից մէջտեղը վերցուցին։ 10 Եւ Ինծի հետ խօսող հրեշտակին ըսի, Ասոնք 11 *ո՞ւր կը տանին արդուն։ Եւ անիկա Ինծի ա- սաւ, Որ անոր *տունը չինեն *Շինաար երկրին մէջ. ու պիտի հաստատուի և հոն իր խարխլին վրայ պիտի դրուի։

ԳԼ· Զ

1 Զորս կառքերուն տեսիլքը։ 9 Ցեռունին պատկինքովը կը ցու- ցուի Շաւաւիղ կոչուած Բրխատոմ տաճարը ու Թագաւո- րութիւնը։

1 Եւ դարձայ ու աչքերս վերցուցի ու տեսայ, և ահա երկու լեռներու միջէն չորս կառք 2 կ'ելլէր, ու լեռները պղնձէ լեռներ Էին։ Ա- Չի կառքին *աչխէտ ձիեր լծուած Էին, ու եր- 3 կրորդ կառքին *սև ձիեր, Ու երրորդ կառ- քին *ճերմակ ձիեր, և չորրորդ կառքին պի- 4 սակ -- դորշադոյն ձիեր։ Եւ պատասխան տուի, *ու Ինծի հետ խօսող հրեշտակին ըսի, 5 Ասոնք Ի՞նչ են, ով տէր իմ։ Եւ հրեշտակը պատասխան տուաւ ու Ինծի ըսաւ, *Ասոնք երկնից չորս հովերն են, որ *բոլոր 6 երկրին Տէրոջը առջևը կայնելէն կ'ելլեն. Սև ձիերը՝ որ ան կասկն լծուած են, հիւսիսի երկիրը կ'ելլեն, ու ճերմակները անոնց ետևէն կ'ելլեն, ու պիսակները հարաւոյ երկիրը կ'ել- 7 լեն։ Եւ զորշադոյնները ելան, և ուզեցին որ երթան -- *երկրի վրայ պտըտին. և անիկա ըսաւ, Գացէ՛ք երկրի վրայ պտըտեցէ՛ք. ու 8 անոնք երկրի վրայ պտըտեցան։ Եւ անիկա Ինծի աղաղակեց ու Ինծի խօսեցաւ՝ ըսելով,

Նայէ՛ հիւսիսի երկիրը ելլողները իմ հոգիս հիւսիսային երկրին մէջ հանգչեցուցին։

9 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը Ինծի եղաւ՝ ըսե- 10 լով, Գերութենէն *Հէլդայէն, Տո- բիայէն ու Ցեդայիային առ, ու նոյն օրը դուն Բաբիլոնէն եկող Սոփոնիայի որդւոյն 11 Յովսիայուն տունը մտիր. Ա՛րծաթ ու ոսկի առ ու *պսակներ չինէ, ու մեծ քահանային Ցով- 12 սեդեկեան ցեռունին գլուխը դիր. Եւ անոր խօսք ըսելով,

Զօրաց Տէրը կը խօսի ու պատգա՛մ կ'ըսէ. Ա՛հա Ան մարդը՝ որուն անունը *Շաւաւիղ է. Անիկա իր տեղէն պիտի բուսնի, *Ու Տէրոջը տաճարը պիտի չինէ։ 13 Անիկա պիտի չինէ Տէրոջը տաճարը, Ու պատիւ պիտի ունենայ, Եւ իր աթոռին վրայ նստելով՝ Իշխանութիւն պիտի վարէ, Ու *քահանայ պիտի ըլլայ իր աթոռին վրայ. Ու երկուքին մէջը խաղաղութեան խորհուրդ պիտի ըլլայ։

14 Եւ պսակները Հէլեմին, Տուբիային ու ցե- դայիային և Յովսիայի որդւոյն Հենին պիտի ըլլան՝ Տէրոջը տաճարին մէջ *յիշատակ ըլլա- 15 լու համար։ Եւ *հեռուն եղողները պիտի գան, ու Տէրոջը տաճարին մէջ պիտի չինեն, և *պիտի գիտնաք որ զօրաց Տէրը զիս ձեզի խրկեր է. ու ասիկա պիտի ըլլայ՝ *թէ որ ու- շադրութեամբ ձեր Տէր Աստուծոյն ձայնին մտիկ ընէք։

ԳԼ· Է

1 Գերիները ծամ պահելու վասյաւ կը հարցընեն։ 4 Զաքարիա կը յանդիմանէ անոնց ծոմապահութիւնը։ 8 ցուցընելով թէ իրենց գերութեանը պատճառը մեզքն է։

1 Ու եղաւ որ Դարեհ Թագաւորին չորրորդ տարին Ինեներորդ ամսուն՝ այսինքն Քասղևին 2 չորրորդ *ը Տէրոջը խօսքը Զաքարիային ե- ղաւ, Երբոր Սարասար ու Ռեգեմմելեք և անոնց մարդիկը Աստուծոյ տունը խրկուեցան, 3 որ *Տէրոջը աչքը աղօթք ընեն, Ու զօրաց Տէրոջը տանը մէջ եղող *քահանաներուն ու մարգարէներուն խօսին ու ըսեն, Արդեօք *Հինգերորդ ամսուն մէջ իմ անձս զատուելով 4 լա՞մ, ինչպէս որ այսչափ տարիներ ըրի։ Ա՛ն- ատենը զօրաց Տէրոջը խօսքը Ինծի եղաւ՝ 5 ըսելով, Ա՛ս երկրիս բոլոր ժողովուրդին ու քահանաներուն խօսէ ու ըսէ, *Ա՛ս եօթանա- սուն տարին՝ երբոր հինգերորդ *ու եօթնե-

բորդ. Դիմեցարուն մէջ Հռոմայեցւոց Թիւն կ'ըսենէք ու սուտ կը բռնէիք, միթէ Հինձի՞ հա-
6 մար Հռոմայեցւոց Թիւն կ'ընծիք։ Ու երբոր կ'ուտէիք ու կը խմէիք, Ձեզի համար չէի՞ք
7 ուտեր ու Ձեզի համար չէի՞ք խմեր։ Ուստի ու Ձեզի համար չէի՞ք խմեր։ Ուստի ու Ձեզի համար չէի՞ք խմեր։ Ուստի

Ո՞ եփրեմը *նեռի պէս պիտի դնեմ,"
Եւ քու որդիդդ, ով Սիօն,
Ցոնայ որդուոյը վրայ պիտի յարուցանեմ,
Ու քեզ զօրաւորին աւրին պէս պիտի ընեմ։
14 Եւ Տէրը անոնց վրայ պիտի երևնայ,
Ու *նետը նետաը փայլակի պէս պիտի ելլէ.
Եւ Տէր եհովան փող պիտի հնչեցընէ,
Ու *հարաւային մրրիկներով պիտի քալէ։
15 Զօրաց Տէրը զանոնք պիտի պաշտպանէ.
Եւ անոնք բնաջինջ պիտի ընեն,
Ու †պարսաքարերու վրայ՝ պիտի կոխեն,
Եւ պիտի խմեն — դինովի պէս պիտի ազա-
ղակեն.
Ու անոնք տաշտի պէս՝
*Սեղանին անկիւններուն պէս պիտի լեցուին։
16 Եւ ան օրը՝ անոնց Տէր Աստուածը
Ցանոնք իր ժողովրդեանը հօտին պէս պիտի
փրկէ,
Քանզի անոր երկրին վրայ *թագի քարերու
պէս պիտի բարձրանան։
17 Քանզի *անոր բարութիւնը ու գեղեցկութիւ-
նը ի՜նչ մեծ է.
*Ցորենը երիտասարդները՝ ու քաղցուն կոյս-
երը պիտի մեծցընէ։

ԳԼ· Ժ

1 Մարգարէն կը պատուիրէ զՅուսուա փնտռել և ալ մէկ կուռ-
քերը, 3 յանդիմանէ զի ինչպէս որ մեզաց համար իր ժող-
ովրդը պատժեց, այնպէս ալ զանոնք պիտի փրկէ, ու իրենց
առջի վիճակին պիտի դարձընէ։

1 *Եաբէի անձրևին ժամանակը
*Տէրոջմէ՛ անձրև խնդրեցէք.
Տէրը *փայլակները պիտի ընէ,
Տէրը անոնց առատ անձրև պիտի տայ,
Եւ անոնց ամէն մէկուն ադաթակին խոտը։
2 Քանզի *թերափիմները *ունայնութիւն խօսե-
ցան,
Ու դուշակութիւն ընողները սուտութիւն տե-
սան,
Եւ սուտ երազներ պատմեցին,
*Պարապ մխիթարութիւն տուին,
Անոր համար հօտերու պէս չուեցին,
*Հովիւ չըլլալուն համար ադնասպեցան։
3 Հովիւներուն վրայ իմ բարկութիւնս բռնկե-
ցաւ,
*Ու նոխազներուն պիտի ընեմ.
Քանզի զօրաց Տէրը *իր հօտին՝
Յուդայի տունը այցելութիւն բրաւ,
Եւ զանոնք իր պատերազմի մէջ հեծած դնդե-
ցուկ ձիուն պէս պիտի ընէ։
4 ‡Անկիւնը անկէ՝ *բևեռը անկէ՝"
Պատերազմի աղեղը անկէ՝
Ամէն զօրապետ միասին անկէ պիտի ելլէ.
5 Ու *ամէն զօրաւոր մէկտեղ անկէ պիտի ելլան,
Որ պատերազմի մէջ փըշո-փողոցներուն ցե-
խին մէջ կը կոխեն.
Ու անոնք պատերազմ պիտի ընեն.
Քանզի Տէրը անոնց հետ է,
Ու ձիերու վրայ հեծնողները պիտի ամչնան։
6 Եւ Յուդայի տունը պիտի զօրացընեմ.
Եւ Յովսեփի տունը պիտի փրկեմ,
Եւ *զանոնք նորէն պիտի բնակեցընեմ,
Քանզի *անոնց ողորմեցայ.
Ու անոնք -ոչ- պիտի ըլլան,
Որպէս թէ զանոնք երեսէ ձգած չէի.
Քանզի անոնց Տէր Աստուածը ես եմ,
Ու *անոնց պիտի լսեմ։
7 Ու եփրեմ զօրաւորի պէս պիտի ըլլայ,
Եւ անոնց *սիրտը ուրախ պիտի ըլլայ՝ իբր
թէ գինիով.
Անոնց տղաքներն ալ պիտի տեսնեն ու պիտի
ուրախանան,
Անոնց սիրտը Տէրոջմով պիտի ցնծայ։
8 *Անոնց պիտի սուլեմ ու զանոնք պիտի ժող-
վեմ,
Ինչու որ զանոնք փրկեցի.
Ու անոնք պիտի շատանան՝ ինչպէս որ շատ
էին։
9 Թէև զանոնք ժողովուրդներու մէջ ցանեմ,
Սակայն *հեռաւոր տեղւանք դիս պիտի յի-
շեն,
Եւ իրենց որդւոցը հետ պիտի ապրին ու ետ
պիտի դառնան։
10 Եւ *զանոնք եգիպտոսի երկրէն պիտի դար-
ձընեմ,
Ու զանոնք Ասորեստանէն պիտի ժողվեմ,
Եւ զանոնք Գաղաադ-ու երկիրը
Ու Լիբանան պիտի բերեմ.
Ու անոնց համար *բաւական տեղ պիտի չգտնուի։
11 Եւ *ծովէն ||նեղութեամբ պիտի անցնի,
Ու ծովուն ալիքները պիտի զարնէ,
Ու գետին բոլոր խորութիւնները պիտի ցամ-
քին,
Եւ *Ասորեստանի հպարտութիւնը պիտի իջնէ,
Ու *եգիպտոսի գաւազանը պիտի վերցուի։
12 Եւ զանոնք Տէրոջմով պիտի զօրացընեմ,
Ու *անոր անունովը պիտի պարծին, կ'ըսէ
Տէրը։

* Եբր· պիտի լեզը-
նեմ։
† Ասղ· ժբ· 14։ Հե-
ղ· 37։ Ձեզ· գ· 6։
‡ Կամ պատառաքար-
դով
§ Դ. թ· գ· 18։ 25։ բ
Օր· ժբ· 27։
ա Եռ· կբ· 3։ Ասղ·
գ· 17։
բ Ասղ· լա· 10։
գ Ցամք· գ· 18։ Ամ-
մաս· թ· 14։
— Ցաբ· խթ· 25։ Ցո-
վել· բ· 23։
դ Երեմ· ժգ· 28։
ե Օբ· ժա· 14։
զ Երեմ· ժ· 15։
է Դատ· ժէ· 5։
ը Երեմ· ժ· 3։ Ամմ·
բ· 18։
թ Ցաբ· ժգ· 4։
ժ Եզեկ· լդ· 5։

ի Եզեկ· լդ· 17։
ձ Դ. մ· ա· 68։
ղ Կամ Իշմանը անկէ՝
գլխաւորը անկէ՝
ճ Եռ· խբ· 23։
ն Ասղ· ժբ· 42։
շ Երեմ· գ· 18։ Ե-
զեկ· լէ· 21։
ո Ովս· ա· 7։

չ ԳԼ· ժգ· 9։
պ Ասղ· ճգ· 15։ ԳԼ·
ի· 15։
ջ Եռ· կ· 26։
ռ Եռ· խէ· 19։ Ե-
զեկ· լգ· 37։
ս Ը Օր· լ· 1։
վ Եռ· ժա· 11։ 16։
Ովս· ժա· 11։

տ Եռ· խէ· 20։
ր Եռ· ժա· 15։ 16։
|| Կամ նեղութիւն
ց Եռ· ժգ· 25։
ւ Եզեկ· լ· 13։
փ Միք· գ· 5։

ԳԼ· ԺԱ

1 Երուսաղէմի կործանումը։ 3 Հառաչ կը լինայէ ընթերա-
ներուն։ ու Ճաշացանները կը մերժէ։ 10 Քրիստոսի մերժու-
լովը Գնդեցկութեան և Կապերու գաւազանները կը կոտ-
րուին։ 15 Ցիմար հովիւին օրինակը ու անէծքը։

1 Դռներդ բաց, ով Լիբանան,
Ու կրակը քու եղևիններդ ուտէ։
2 Մայր ծառը թող ողբայ,
Քանզի եղևինը ինկաւ,
Վասն զի ազնուականները կողոպտուեցան.
Բաասանու կաղնիները թող ողբան,
Քանզի *անմատչելի անտառը *կարուեցաւ։
3 Հովիւներուն ողբալու ձայնը կ'լսուի,
Քանզի անոնց փառքը յափշտակուեցաւ.
Առիւծներու մռնչելուն ձայնը կ'լսուի,
Քանզի Յորդանանու շքեղութիւնը յափշտա-
կուեցաւ։

4 Իմ Տէր Աստուածս այսպէս կ'ըսէ.
*Մորթուելու ոչխարները արածէ,
5 Զանոնք՝ որ ծախու առնողները կը մորթեն
Ու *յանցաւոր չեն սեպուիր.
Եւ զանոնք ծախողները *կ'ըսեն,
Տէրը օրհնեալ ըլլայ որ հարստացայ.
Ու անոնց հովիւները անոնց վրայ դութ չու-
նին։
6 Քանզի ես ալ երկրի բնակիչներուն
պիտի չդթամ, կ'ըսէ Տէրը,
Մանաւանդ՝ ահա ես ամէն մարդը իր ընկե-
րին ձեռքը
Ու իր թագաւորին ձեռքը պիտի մատնեմ.
Ու երկիրը պիտի ջարնեն,
Եւ անոնց ձեռքէն պիտի չփրկեմ։

7 Ու *մորթուելու ոչխարները՝
Այո՛ *հօտին խեղճերը արածեցի.
Ու ինծի երկու գաւազան առի,
Մէկուն անունը Գեղեցկութիւն՝
Ու միւսին անունը կապեր դրի,
Եւ ոչխարները արածեցի։
8 Ու *մէկ ամսուն մէջ երկու հովիւ կտրեցի,
Քանզի հոգիս անոնց նեղացաւ,
Եւ անոնց հոգին ալ ինծմէ ղզուեցաւ։
9 Ու ըսի, Ձեզ պիտի չհովուեմ.
*Մեռնողը թող մեռնի,
Ու կտրուողը թող կտրուի,
Եւ մնացածները թող իրարու միս ուտեն։
10 Ու՝ գեղեցկութիւն *ըսուած գաւազանս առի
և զանիկա կոտրեցի,
Որ բոլոր ժողովուրդներուն հետ ըրած ուխտս
աւրնեմ։
11 Ու նոյն օրը աւրնցաւ.

* Նա· լբ· 19։
† Եբէր· իքսուս։
‡ Հմր· դ։
§ Նեմտ· բ· 3։ Ծ· 7։
Օր· իթ· 19։
Ովս· ժբ· 9։

ա Հմր· դ։
բ Սոփ· գ· 12։ Մատ·
ժա· 5։
գ Ովս· ե· 7։
դ Երեմ· ժե· 8։ խբ·
11։

ե Սոփ· գ· 12։ Հմր·
7։
զ Մատ· իգ· 15։
է Մատ· իե· 9։ 12։
ը Կամ գանձատունը
թ Եզեկ· լէ· 8։ 3։

Եւ ինծի ապառող *հօտին խեղճերը
Հաստատ գիտցան որ ասիկա Տէրոջը խօսքն է։
12 Ու անոնց ըսի,
Թէ որ ձեր աչքերուն հաճոյ կ'երևնայ՝ իմ
վարձքս տուէք,
Ապա թէ ոչ՝ դանդրեցէք.
Ու *իմ վարձքիս համար երեսուն արծաթ
կշռեցին։
13 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ,
Զանիկա *բրուտին նետէ.
Ահիկա վայելուչ գին մըն է,
Որ անոնք ինծի համար կտրեցին։
Ու երեսուն արծաթը առի,
Եւ զանիկա Տէրոջը տունը †բրուտին նետեցի։
14 Եւ քաջը կապեր *սրտի միւս գաւազանս կո-
տրեցի,
Որ Յուդայի ու Իսրայէլի մէջ եղող եղբայ-
րութիւնը աւրեմ։
15 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ,
Դեռ նորէն յիմար հովիւի գործիքներ առ.
16 Քանզի ահա ես երկրի վրայ մէկ հովիւ մը պի-
տի հանեմ.
Անիկա կորսուելու վրայ եղողներուն այցելու-
թիւն պիտի չընէ,
Ցրուածը պիտի չփնտռէ,
Եւ կոտրածը պիտի չբժշկէ,
Ու *հողէը պիտի չտանուցանէ.
Հապա դէրերուն միսը պիտի ուտէ,
Ու անոնց կճղակները պիտի խորտակէ։
17 Վա՛յ *ունայնութեան հովուին՝ որ ոչխարները
կը թողու.
Անոր բազուկին վրայ ու աջ աչքին վրայ սուր
պիտի ըլլայ.
Անոր բազուկը բոլորովին պիտի չրմնայ,
Ու աջ աչքը բոլորովին պիտի խաւարի։

ԳԼ· ԺԲ

1 Մարգարէն կը ցուցընէ թէ Երուսաղէմ աբբեցութեան բա-
ժակ մը, 3 և ծանր քար մը պիտի ըլլայ իր ֆիշամիներուն,
6 Յուդային յաղթանակաւ գերեզմանութիւնը, 9 Երուսա-
ղէմին ապաշխարութիւնը։

1 Իսրայէլի վրայով Տէրոջը խօսքին պատգամը։
*Երկինքը տարածող ու երկիրը հիմնարկող
Ու *մարդուն հոգին անոր մէջը ստեղծող Տէ-
րը կ'ըսէ,
2 Ահա ես Երուսաղէմը բոլոր չրջակայ ազգե-
րուն
†Թմրութեան բաժակ պիտի բնեմ.
Նաև Յուդայի վրայ ալ պիտի ըլլայ Երուսա-
ղէմի պաշարման ատենը։
3 Եւ պիտի ըլլայ որ *ան օրը Երուսաղէմը

4։
‡ Կամ ես ձեացածը
† Երեմ· իգ· 1։ Ե-
զեկ· լէ· 2։ Ցաքե-
ա· 12։ 13։
— —

ա Եռ· խբ· 5։ խգ·
24։ խէ· 12։ 18։
խգ· 13։
բ Թագ· ժգ· 28։ Ժող·
ժբ· 7։ Եռ· ծէ·
16։ Երբ· ժբ· 9։

գ Եռ· ծա· 17։ 22։
23։
դ Հմր· 4։ 8։ 8։ 9։
11։ ԳԼ· ժգ· 1։
ժգ· 4։ 8։ 8։ 13։

Բոլոր ժողովուրդներուն չծանը քար պիտի
ընեմ։
Ամէն անոնք որ անով կը բեռնաւորուին՝ բա-
լորովին պիտի կոտրին,
թէև երկրիս բոլոր ազգերը անոր վրայ ժո-
ղովուին։
4 Ան օրը, կ՚ըսէ Տէրը,
՚Ամէն ձին սոսկումով պիտի զարնեմ,
Ու անոր հեծեալը՝ պաշտաբեւեռ։
Եւ Յուդայի տանը վրայ աչքերս պիտի բա-
նամ,
Ու ժողովուրդներուն բոլոր ձիերը կուրա-
թեամբ պիտի զարնեմ։
5 Եւ Յուդայի հազարապետները իրենց սրտին
մէջը պիտի ըսեն,
Երուսաղէմի բնակիչները *մեր զօրութիւնն՝ են
Զօրաց Տէրոջմով՝ իրենց Աստուծովը։
6 Ան օրը Յուդայի հազարապետները
՚Կրակի վառարանի պէս պիտի ընեմ փայ-
տերու մէջ,
Ու կրակի ջահի պէս՝ snրաներու մէջ։
Եւ անոնք աջ կողմէն ու ձախ կողմէն
Բոլոր չրջակայ ժողովուրդները պիտի ուտեն.
Եւ դարձեալ Երուսաղէմ իր տեղը՝
Երուսաղէմի մէջ պիտի բնակուի։
7 Եւ Տէրը նախ Յուդայի վրաններըը պիտի
փրկէ,
Որպէսզի Դաւիթի տանը պարծանքը
Ու Երուսաղէմի բնակիչներուն պարծանքը
Յուդայի վրայ չհպարտանայ։
8 Ան օրը Տէրը Երուսաղէմի բնակիչներուն
պաշտպանութիւն պիտի ընէ.
Ու անոնց մէջը հակառ եղողը այն օրը Դաւի-
թին պէս պիտի ըլլայ,
Եւ Դաւիթի տունը Աստուծոյ պէս՝
Տէրոջը հրեշտակին պէս պիտի ըլլայ անոնց
առջեւը։
9 Ու պիտի ըլլայ որ այն օրը՝
՚Երուսաղէմի վրայ եկող բոլոր ազգերը
Բնաջինջ ընելու եւուէ պիտի ըլլամ։
10 ՚Եւ Դաւիթի տանը վրայ
Ու Երուսաղէմի բնակիչներուն վրայ
Շնորհայ և աղօթից հոգին պիտի թափեմ,
Եւ անոնք *ինծի՝ իրենց խոցածին պիտի նային.
Ու անոր վրայ *մէկ հատիկ զաւակի վրայ
ողբալու պէս պիտի ողբան,
Ու անոր վրայ անդրանիկ զաւակի վրայ դա-
ւեալու պէս պիտի դաւին։
11 Ան օրը ՚Երուսաղէմի մէջ մեծ ողբ պիտի ըլլայ՝
՚Մակեդոնովի դաշտին մէջ Ադադ-ռեմմոնին
ողբին պէս։

12 Ու երկիրը պիտի ողբայ՝
Ամէն մէկ ազգատոհմը առանձին.
Դաւիթին տանը ազգատոհմը առանձին՝
Ու անոնց կիներըը առանձին,
՚Նաթանին տանը ազգատոհմը առանձին՝
Ու անոնց կիներըը առանձին,
13 Ղեւիի տանը ազգատոհմը առանձին՝
Ու անոնց կիներըը առանձին,
Սեմէիին ազգատոհմը առանձին՝
Ու անոնց կիներըը առանձին,
14 Բոլոր մնացած ազգատոհմերուն ամէն մէկը
առանձին՝
Ու անոնց կիներըը առանձին։

ԳԼ· ԺԳ

1 Երուսաղէմին մաքրութեանը համար որչափած ազբիւրը՝ ։ ո-
րով անիկա կ՚ապաշաւեցնէ ու սուտ մարգարէութիւննե-
րէ պիտի մաքրուի։ 7 Քրիստոսի մահը ու ժողովուրդին ե-
րիցի մասին փորձութիւնը։

1 Ան օրը Դաւիթի տանը ու Երուսաղէմի
բնակիչներուն
՚Բացուած ազբիւր մը պիտի ըլլայ
Մեղքի համար ու պղծութեան համար։
2 Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը,
՚Կուռքերուն անուններըը երկրէն պիտի ջնջեմ,
Ու մէյմըն ալ պիտի չյիշուին.
Եւ *ամէն մարգարէներըը ու պիղծ ոգին ալ
երկրէն պիտի վերցնեմ։
3 Ու պիտի ըլլայ որ երբոր մէկ մարդ մը անկէ
եւս մարգարէութիւն ընէ,
Ձանիկա ծնանող հայրը ու մայրը անոր պի-
տի ըսեն,
Ձապրես, քանզի Տէրոջը անուանով սուտ խօ-
սեցար.
Եւ անոր մարգարէութիւն ըրած ատենը՝
Ձանիկա ծնանող հայրը ու մայրը *ձանիկա պի-
տի խոցեն։
4 Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը *մարգարէներըը
Մարգարէութիւն ըրած ատեննին պիտի ամըչ-
նան՝ ամէն մէկը իր տեսիլքէն,
Ու խաբելու համար *մազոտ վերարկու պիտի
չհագնին։
5 ՚Ու անոնց *ըն դիր պիտի ըսէ,
Ես մարգարէ չեմ, ես երկրագործ մարդ եմ.
*Քանզի իմ մանկութենէս *ի վեր գիս *տասա-
կան էրէս հանե։"
6 Եւ անոր պիտի ըսուի,
Ձեռքերուդ մէջ սա վէրքերը *ինչ են,
Ու անիկա պիտի ըսէ,
Ասոնք իմ բարեկամներուս տանը մէջ ընդու-
նած վէրքերս են։

1 Ահա Տէրոջը օրը կու գայ,
Եւ քու աւարդ քու մէջդ պիտի բաժնուի։
2 Քանզի *բոլոր ազգերը պատերազմի համար
Երուսաղէմի վրայ պիտի ժողվեմ.
Եւ քաղաքը պիտի առնուի,
Ու *տուներըը պիտի կողոպտուին,
Եւ կիներըը պիտի պղծուին,
Ու քաղաքին կէսը գերութեան պիտի երթայ,
Բայց ժողովուրդին մնացորդը քաղաքէն պի-
տի չկորսի։
3 Եւ Տէրը պիտի ելլէ,
Ու ան ազգերուն հետ պիտի պատերազմի,
Ինչպէս որ պատերազմին օրը պատերազմեցաւ։
4 Եւ ան օրը անոր ոտքերը
*Ձիթենեաց լեռանը վրայ պիտի կայնին,
Որ Երուսաղէմի առջեւն է դէպ *ի արեւելք.
Ու Ձիթենեաց լեռը դէպ *ի արեւելք ու դէպ
*ի արեւմուտք կէսէն պիտի պատռի,
Ո- խիստ մեծ ձոր պիտի ըլլայ.
Եւ լեռանը կէսը դէպ *ի հիւսիս՝
Ու կէսը դէպ *ի հարաւ պիտի քաշուի։
5 Եւ դուք լեռներուն ձորը պիտի փախչիք,
Քանզի լեռներուն ձորը մինչեւ Ազալ պիտի
հասնի.

Ու պիտի փախչիք՝ ինչպէս որ *դուք ան-
ժէն փախաք
Յուդայի թագաւորին Ոզիային օրերը.
Եւ իմ Տէր Աստուածս պիտի գայ,
*Բոլոր սուրբերըը քու հետդ պիտի ըլլան։
6 Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը
*Լոյսը պայծառ կամ ազօտ պիտի չըլլայ։"
7 Ու անիկա *Տէրոջը յայտնի *օր մը
Ոչ ցորեկ ու ոչ դիշեր պիտի ըլլայ,
Սակայն *երեկոյեան ժամանակը լոյս պիտի
ըլլայ։
8 Եւ ան օրը *Երուսաղէմէն կենդանի ջուրեր
պիտի ելլեն,
Կէսը դէպ *ի Արեւելեան ծովը՝
Ու կէսը դէպ *ի արեւմտեան ծովը.
Ամառ ու ձմեռ *ատեն պիտի ըլլայ։
9 Եւ Տէրը բոլոր երկրի վրայ *թագաւոր պիտի
ըլլայ.
Ան օրը *Տէրը մէկ՝ ու անոր անունը մէկ պի-
տի ըլլայ։
10 Բոլոր երկիրը *Գաբա պիտի դառնայ
Գարայէն մինչեւ Ռեմմոն՝ Երուսաղէմի հարա-
ւային կողմը,
Ու պիտի բարձրանայ ու *իր տեղը պիտի
բնակուի՝
Բենիամինի դռնէն մինչեւ Առաջին դրանը տե-
ղը՝ մինչեւ Անկիւնոց դուռը,
*Ու Անանայէլի աշտարակէն մինչեւ թագա-
ւորին հնձաններըը։
11 Եւ հոն պիտի բնակին, ու *Հա *Ամ յետը ալ
նզովք պիտի չըլլայ.
*Ու Երուսաղէմ ապահովութեամբ պիտի բը-
նակուի։

12 Եւ սա պիտի ըլլայ ան հարուածը՝
Որով Տէրը պիտի զարնէ ամէն ժողովուրդները՝
Որոնք Երուսաղէմի դէմ պատերազմեցան.
Ոտքի վրայ կայնած ատեննին անոնց մարմի-
նը պիտի հալի,
Ու անոնց աչքերը իրենց խորշերուն մէջը
պիտի հալին,
Եւ անոնց լեզուն անոնց բերնին մէջը պիտի
հալի։
13 Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը անոնց մէջը
*Մեծ խառնութիւն պիտի ըլլայ Տէրոջմէ,
Եւ ամէն մէկը իր ընկերին ձեռքը պիտի
բռնէ,
Ու *անոր ձեռքը իր ընկերին ձեռքին դէմ
պիտի վերցուի։

ա Ես· խ· 11։ Եզեկ· լդ· 23։
բ Ծով· ժ· 30։ ժգ· 10, 11։ Փիլ· բ· 6։ Ա-
մոս· իզ· 31։ Ա-մոս· ժգ· 27։ Ա-մոս· ժբ· 10, 14։ Դատ· ժբ· 32։
գ Ես· ժբ· 22։ Ա-մոս· 3։
դ Եբեմ· լա· 3։ Ե· 4։ Եզեկ· լբ· 29։ Ծով· ի· 28։
ե Ծով· ժբ· 34, 37։ Ծայս· ա· 7։
զ Ա-նգ· բ· 32։ Ա-մոս· 3։
է Եբեմ· լա· 3։ Ե· 4։ Եզեկ· լբ· 29։ Ծով· ի· 28։
ը Ծով· ժբ· 34, 37։ Ծայս· ա· 7։
թ Ա-նգ· բ· 32։ Ա-մոս· 3։
ժ Եբեմ· լա· 3։ Ե· 4։ Եզեկ· լբ· 29։ Ծով· ի· 28։
ի Ա-նգ· ե· 10։
լ Եբեմ· գ· 26։ Ա-մոս· ը· 10։
խ Դատ· բ· 37։
ծ Գ թագ· իգ· 29։ բ Մն· լե· 24։
կ Մատ· իգ· 30։ Ծայս· ա· 7։

ա Ես· խ· 11։ Եզեկ· լդ· 23։
բ Ծով· ժ· 30։ ժգ· 10, 11։ Փիլ· բ· 6։ Մատ· իզ· 31։ Մատ· ժգ· 27։ Մատ· ժբ· 10, 14։ Ղատ· ժբ· 32։
գ Բ թագ· ե· 14։ Դատ· գ· 31։
դ ԳԼ· ժբ· 3։
ե Բբր· ի· 14։ Ա Պետ· ա· 18։ Ծայս· ա· 5։
զ Բ Պետ· բ· 14։
է Բ Օր· ժգ· 6, 8։
ը Եւ· իգ· 13։ Ցեւս· իգ· 7։ Սալ· ժգ· 4։ Եզեկ· լ· 13։ Ովս· բ· 17։ Միք· ե· 13, 14։
թ Գ թագ· ա· 8։ Եր· ի· 2։ Մատ· գ· 4։ Ա-մոս· ե· 14։
ժ Ա-մոս· ժգ· 9։ Ցեփ· վել· բ· 31։ Գատ· բ· 20։
ի Ցեփ· գ· 2։
լ Ես· ժգ· 16։
խ Տես Եզեկ· ժա· 23։ Ա-մոս· ա· 1։
ծ Մատ· ժգ· 27։ իգ· 30։ 31։ իե· 31։

ա Ցեփ· գ· 14։
բ Ցեփ· գ· 11։ Կաճ Լայս պիտի չըլ-
լայ· Հապա յաւա-
ւ. ատե։
գ Մատ· իգ· 36։
դ Ցայս· իբ· 5։
ե Ես· լ· 26։ կ· 19։ 20։ Ցայս· իա· 23։
զ Ցեփ· գ· 14։
է Ցեփ· գ· 11։
ը Կաճ Լայս պիտի չըլ-
լայ· Հապա յաւա-
ւ. ատե։
թ Ցեփ· բ· 20։
ժ Դատ· բ· 44։ Ցայս· ժա· 13։
ի Եզեկ· խե· 1։ Ցեփ· գ· 18։ Ցայս· իբ· 1։
լ Ցեփ· բ· 20։
խ Դատ· բ· 44։ Ցայս· ժա· 13։
ծ Եզեկ· գ· 5։ 6։
կ Ես· խ· 4։
հ ԳԼ· ժբ· 6։

ձ Ցեփ· գ· 1։ ժբ· 30։ Եբեմ· լա· 38։
ղ Եբեմ· խգ· 6։
ճ Ա Թագ· ժգ· 12։ 20։
մ Դատ· է· 23։ Մն· ի· 23։ Եզեկ· լբ· 21։

14 եւ ցուգա ալ Երուսաղէմի *մէջ պիտի պա-
տերազմի ·
Նու բոլոր չրջակայ ազգերուն ստացուածքը՝
ոսկի ու արծաթ ու հանդերձներ մեծ առա-
տութեամբ հն պիտի ժողովուի ։
15 Նէ ձիուն , ջորիին , ուղտին ու իշուն
եւ ան բանակներուն մէջի բոլոր անասուննե-
րուն հարուածը
Նոյն հարուածին պէս պիտի ըլլայ ։
16 Ու Երուսաղէմի վրայ եկած բոլոր ազգերէն
ամէն մնացորդը՝
Պետուներ տարիէ տարի թագաւորին՝ զօրաց
Տէրոջը երկրպագութիւն ընելու՝
եւ Տաղաւարահարաց տօնը կատարելու պի-
տի ելլեն ։
17 Ու երկրի ազգատոհմներէն ով որ Երուսա-
ղէմ չելլէ
Թագաւորին՝ զօրաց Տէրոջը երկրպագութիւն
ընելու ,
Անոր վրայ անձրեւ պիտի չըլլայ ։
18 եւ Թէ որ եգիպտացւոց ազգատոհմը չելլէ
ու չգայ ,
(Կրնր անոնք անձրեւ չունին ,)
Անոնց վրայ պիտի ըլլայ ան հարուածը ,
Որով Տէրը պիտի զարնէ ան ազգերը՝
Որոնք տաղաւարահարաց տօնը կատարելու
չեն ելլեր ։
19 Այսիկա պիտի ըլլայ Եգիպտոսի պատիժը՝
եւ տաղաւարահարաց տօնը կատարելու չել-
լող բոլոր ազգերուն պատիժը ։
20 Այն օրը ձիերուն սանձի զարդերուն վրայ
Ը Ր Բ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն Տ Ե Ա Ռ պիտի ըլլայ ·
Ու Տէրոջը տանը մէջի կաթսաները
Սեզանին առջեւի կոնքերուն պէս պիտի ըլլան ։
21 Ու Երուսաղէմի մէջ և Յուդայի մէջ ամէն
կաթսայ
Զօրաց Տէրոջը սուրբ պիտի ըլլայ ·
Եւ ամէն զոհ ընողները պիտի գան ,
Ու անոնցմէ պիտի առնեն , ու անոնց մէջը պի-
տի եփեն ·
Եւ ան օրը մէյմըն ալ *զօրաց Տէրոջը տանը
մէջ Քանանացի պիտի չըլլայ ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՄԱՂԱՔԻԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Աղաքիային ձեռքովը Իսրայէլին եղած
Տէրոջը խօսքին պատգամը ։

2 Նէս ձեզ սիրեցի , կ'ըսէ Տէրը ,
Ու դուք Մեզ ինչո՞վ սիրեցիր՝ կ'ըսէք ։
Մի՞թէ Եսաւ Յակոբին եղբայրը չէ՞ր , կ'ըսէ
Տէրը ,
Ու Յակոբը սիրեցի ,
3 Բայց Եսաւըատեցի ,
եւ Նանոր լեռները ամայութեան՝
Ու անոր ժառանգութիւնը անապատի †բնա-
կութեան գարձուցի ։"
4 Թէ որ եդոմ ըսէ Թէ կործանեցանք ,
Բայց պիտի դառնանք ու աւերակները չինենք ,
Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ ·
Անոնք պիտի չինեն , բայց ես պիտի փլցնեմ ·
եւ անոնք պիտի կոչուին Ամօքնութեան
սահման՝

Ու ժողովուրդ՝ որուն դէմ Տէրը յաւիտեան
բարկացեր է ։
5 եւ ձեր աչքերը պիտի տեսնեն , ու պիտի ըսէք ,
Տէրը Իսրայէլի ‡սահմանէն անդին" փառա-
ւորուի ։

6 Տզան Նիր Հօրը՝
Ու ծառան իր տիրոջը պատիւ կ'ընէ ·
Նթէ որ ես Հայր եմ՝ իմ պատիւս ո՞ւր է ,
Ու Թէ որ Տէր եմ՝ ինծի վախնալը ո՞ւր է ,
կ'ըսէ ձեզի զօրաց Տէրը ,
Ով քահանաներ՝ որ իմ անունս կ'անարգէք ·
Նեւ դուք կ'ըսէք , Քու անունդ ի՞նչ բանով
անարգեցինք ։
7 Իմ սեղանիս վրայ Նպղծի հաց կը մատուցա-
նէք ,
Ու կ'ըսէք , Քեզ ինչո՞վ պղծեցինք ·
Նտէրոջը սեղանը անարգ է՝ ըսելովնիդ ։
8 Ու Ներբոր կոյրը զոհի համար կը մատուցա-
նէք , գէշ չէ՞ ,
Ու երբոր կաղը կամ հիւանդը կը մատուցա-
նէք , գէշ չէ՞ ·

ԳԼ· Բ

1 Ա՛րդ ձեզի ասոնք կը յանդիմանէ քահանաները՝ որ իրենց
սխալը զանց կ'ընեն ։ 11 Նաև Յուդայի իրենց կնոջոջը
աւերելը՝ 14 ընութիւնը 17 ու անհնազանդութիւնը հա-
մար ։

1 Եւ հիմա ես պատուէրը ձեզի է , ով քա-
հանաներ ։
2 Նթէ որ մտիկ չընէք՝
Ու Թէ որ Յէ սրտին մէջը չդնէք
Որ իմ անուանս պատիւ տաք , կ'ըսէ զօրաց
Տէրը ,
Անանունը ձեզի անէծք պիտի խրկեմ ,
Ու ձեր օրհնութիւնները պիտի անիծեմ ·

Ու ես զանոնք արդէն անիծեր եմ ,
Քանզի դուք չէ՛ր սրտին մէջը չէք դներ ։
3 Ա՛հա ես ձեր սերմնդը պիտի յանդիմանեմ ,
Ու ձեր երեսին վրայ աղբ՝
Ձեր տօներուն ապրը պիտի ցանեմ ,
եւ անիկա Նձեզ իր հետը պիտի տանի ։
4 Ու պիտի գիտնաք որ ես ձեզի խրկեցի սա
պատուէրը ,
Որպէս զի իմ ուխտս Ղեւիին հետ ըլլայ , կ'ը-
սէ զօրաց Տէրը ։
5 Նիմ ուխտս անոր հետ էր՝ կենաց ու խաղա-
ղութեան համար ·
Ու զանոնք անոր տուի Նան երկիւղին Նւնէր՝
Որով ինծմէ կը վախնար ,
Ու իմ անուանս երեսին կը սարսափէր ։
6 Նճշմարտութեան օրէնքը անոր բերնին մէջն էր ,
եւ անոր շրթունքներուն մէջ անիրաւութիւն
չգտնուեցաւ ·
Ինծի հետ խաղաղութեամբ և ուղղութեամբ
կը քալէր ,
Ու չշատերը անօրէնութենէ դարձուց ։
7 Նքանզի քահանային շրթունքները գիտու-
թիւն պահելու են ,
եւ մարդիկ անոր բերնին օրէնքը փնտռելու են ,
Նքանզի անիկա զօրաց Տէրոջը դեսպանն է ։
8 Բայց դուք ճամբայէն խոտորեցաք ,
Նշատերը օրէնքին մէջ դպրութիւնեցուցիք ,
Նղեւիին ուխտը աւրեցիք , կ'ըսէ զօրաց Տէրը ։
9 Ու ես ալ ձեզ բոլոր ժողովուրդին առ-
չեւը անարգուած ու ցած ըրի ,
Ինչպէս որ դուք իմ ճամբաներս չպահեցիք ,
Ու օրէնքին մէջ անհատութիւն ըրիք ։

10 Նմի՞թէ ամէնքս մէկ Հայր չունի՞նք ·
Նմի՞թէ մէկ Աստուած չստեղծե՞ց մեզ ·
Ինչո՞ւ համար մեր Հայրերուն ուխտը աւրելով՝
Մեզմէ ամէն մէկը իր եղբօրը նենգութիւն
կ'ընէ ։
11 Յուդա նենգութիւն ըրաւ ,
եւ Իսրայէլի մէջ ու Երուսաղէմի մէջ պղծե-
լութիւն գործուեցաւ ·
Վասն զի Յուդա պղծեց Տէրոջը սրբարանը՝
որն որ ինքը կը սիրէր ,
Նեւ օտար աստուծոյ աղջկանը էրիկ եղաւ ։
12 Տէրը Յակոբի վրանէներէն բնաջինջ պիտի ընէ
այս բանը ընող մարդը ,
Ոքրճուն եղողը ու պատասխան առնողը ,"
Նեւ զօրաց Տէրոջը ընծայ մատուցանողը ։
13 եւ դարձեալ ասիկա ըրիք ·
Տէրոջը սեղանը արցունքներով ,
Լացով ու ողբով ծածկեցիք ·

Այնպէս որ Անիկա մէյմըն ալ ընծային չը-
նայիր,
Որ ընդ-
դունի։
14 Բայց դուք ըսիք, ինչո՞ւ։
Անոր համար որ Տէրը վկայ եղաւ քու և քու
երիտասարդութեանդ կեանքը միշտկը,
Որուն հետ անհաւատարմութեամբ վարուե-
ցար,
Ու Անիկա քու ընկերդ ու քու ուխտիդ կը-
նիկն է։
15 Եւ մէկը չըրա՞ծ, որ Հոգիին առատութիւնը
ունէր։
Եւ ան մէկը ի՞նչ կը փնտռէր։ Աստուծոյ սե-
րունդ։
Ուրեմն ձեր Հոգիին զգուշութիւն ըրէք,
Ու ձեզմէ մէկը իր երիտասարդութեանը կըն-
կանը հետ անհաւատարմութեամբ չը-
վարուի։
16 Քանզի Իսրայէլի Տէր Աստուածը կ'ըսէ թէ
Ինքը կ'ատէ ըզն արձակելը,
Բայց ծածկէ իր հանդերձովը զրկանքը կը
ծածկէ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը։
Ուստի ձեր Հոգիին զգուշութիւն ըրէք ու ան-
հաւատարիմ մի ըլլաք։
17 Ձեր խօսքովը Տէրը ձանձրացուցիք,
Բայց դուք կ'ըսէք, ինչո՞վ ձանձրացուցինք։
Որովհետև, Ամէն չարութիւն ընողը
Տէրոջը աչքերուն առջևը Հաճոյ է,
Ու ինքը անոնց կը հաւնի,
կամ թէ Դատաստանի Աստուածը ու՞ր է։

ԳԼ. Գ

1 Ք֊բխառոյ առջևէն գալու գեղապը, ու Ք֊բխառոյ վեհա-
փառութիւնը ու ընթերցք։ 7 Ժողովուրդին ապաստանու-
թիւնը։ 8 որգապետութիւնը 13 ու անհաւատարմութիւնը վե-
րաց։ 16 Աստուծմէ վախցողներուն տրուելու օրհնութիւն-
ները ընդունելու խոստումները։

1 Ահա ես իմ դեսպանս կը խրկեմ,
Ու ինծի առջևս ճամբայ պիտի պատրաստէ.
Եւ ձեր փնտռած Տէրը՝ յանկարծ տաճարին
Հրեշտակը որուն կը հաւնիք,
Ցանկարծ իր տաճարը պիտի գայ.
Ահա կու գայ՝ կ'ըսէ զօրաց Տէրը։
2 Ու անոր գալստեանը օրը ո՞վ կրնայ դիմա-
նալ,
Եւ անոր երեւնալուն առեներ ո՞վ կրնայ կայ-
նել.
Քանզի Անիկա հալեցնողին կրակին պէս՝
Ու թափիչներուն օճառին պէս պիտի ըլլայ.

3 Եւ Անիկա արծաթի հալեցնողն ու մաքրողի
պէս պիտի նստի,
Ու Ղեւիի որդիները պիտի մաքրէ,
Եւ զանոնք ոսկիի պէս ու արծաթի պէս պի-
տի զտէ.
Ու անոնք արդարութեամբ Տէրոջը ընծայ
մատուցանողները պիտի ըլլան.
4 Եւ Յուդայի ու Երուսաղէմի ընծան
Հին օրերուն պէս ու առջի տարիներուն պէս
Տէրոջը ընդունելի պիտի ըլլայ։
5 Ու դատաստանի համար ձեզի պիտի մօտենամ,
Եւ կախարդներուն ու շնացողներուն
Ու սուտ երդում ընողներուն,
Եւ վարձկանին իր վարձքին վրայով,
Որբևարկին ու որբին զրկանք ընողներուն,
Եւ պանդուխտին դէմ
խոտորցընողնե-
րուն,
Ու ինծմէ չվախցողներուն դէմ արագ վկայ
պիտի ըլլամ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը։
6 Քանզի ես Եհովայ եմ, չեմ փոխուիր,
Անոր համար դուք, օվ բակոբի որդիք,
չսպառեցաք։
7 Ձեր հայրերուն օրերէն ի վեր
Իմ հրամաններէս զատուեցաք ու ընդ-
չպահեցիք.
Ինծի դարձէք ու ես ձեզի պիտի դառնամ,
կ'ըսէ զօրաց Տէրը.
Սակայն դուք կ'ըսէք, ինչո՞վ դառնանք։
8 Մարդ Աստուած կը կողոպտէ՞,
Որ դուք զիս կը կողոպտէք.
Բայց դուք կ'ըսէք, Քեզմէ ի՞նչ կողոպտե-
ցինք.
Ցասանորդներ ու ընծաներ։
9 Դուք անէծքով անիծուած էք,
Քանզի դուք բոլոր ազգդ զիս կողոպտեցիք։
10 Բոլոր տասանորդները դանձատունը տարէք,
Որ իմ տանս մէջ պաշար ըլլայ.
Եւ ասով զիս փորձեցէք, կ'ըսէ զօրաց Տէրը,
Թէ արդեօք ձեզի երկինքի պատուհանները
չեմ բանար,
Ու ձեզի օրհնութիւն թափեր,
Այնպէս որ մեր բաւական տեղ չըլլայ։
11 Եւ ձեզի համար ուտողը պիտի յանդիմանեմ,
Ու անիկա ձեր երկրին պտուղը պիտի չա-
պականէ,
Եւ ձեր այգիին մէջ որթը անպտուղ պիտի
չըլլայ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը։
12 Եւ ամէն ազգերը ձեզի երանի պիտի բանեն,
Քանզի դուք ցանկալի երկիր պիտի ըլլաք,
կ'ըսէ զօրաց Տէրը։

ա Եսա. ե. 18։
բ Եսա. բ. 17։
գ Ցէս Պատ. ե. 23։
ժէ. 8։
դ Կամ թէ որ կ'ատէ
զանիկա, թո՛դ ար-
ձակէ. բ Օր. իգ.
4։
ե Ելս. իգ. 24։ ԳԼ.
գ. 13։ 14։ 15։
—
զ Պատ. ժա. 10։
Պար. ա. 2։ Դան.
ո. 10։ է. 27։
է Ելս. խ. 3։
ը Ելս. կզ. 9։
թ ԳԼ. գ. 1։
ժ Ցայտ. գ. 17։
ի Ցէս Ելս. գ. 4։
Պատ. գ. 10։ 11։
12։
լ Ելս. ա. 22։ Զաք.
ե. 4։ 12։
խ Թագ. իգ. 19։
Հռոմ. ժա. 29։
Ցակ. ա. 17։
ծ Ելս. կզ. 16։ ԳԼ.
գ. 2։
կ Երբ. գ. 13։
հ Սաղ. ձգ. 8։ Եսա.
կե. 6։ Ցայտ. ի. 12։
ձ Եւ. ժէ. 3։ բ Օր.
է. 6։ Սաղ. ձէ.
4։ Տիտ. բ. 14։ ա
Պետ. բ. 9։
ղ Սաղ. ձգ. 13։
ճ Սաղ. ձը. 11։
—
ն Ցովէլ. բ. 31։ ԳԼ.
գ. 2։ բ Պետ. գ. 7։

13 Ձեր խօսքերը ինծի դէմ խիստ եղան, կ'ըսէ
Տէրը.
Բայց դուք կ'ըսէք, Քեզի դէմ ի՞նչ խօսե-
ցանք։
14 Դուք ըսիք, Աստուծոյ ծառայութիւն ընելը
պարապ բան է,
Եւ անոր պահպանութիւնը պահելէն
Ու զօրաց Տէրոջը առջևը սուգով քալելէն
ի՞նչ շահեցանք։
15 Եւ հիմա մենք հպարտներուն երանի կ'ըսենք.
Ամբարշտութիւն ընողները անգամ բարձրէն
կ'ըլլան,
Աստուած ալ կը փորձեն ու կ'ազատին։
16 Անատնեցը Տէրոջմէ վախցողները
Իրարու հետ խօսեցան,
Եւ Տէրը մտիկ ըրաւ ու լսեց.
Եւ իր առջևը յիշատակի գիրք գրուեցաւ
Տէրոջմէ վախցողներուն համար
Ու անոր անունը մտածողներուն համար։
17 Եւ Անոնք իմ պիտի ըլլան, կ'ըսէ զօրաց
Տէրը,
Ան օրը որ ես սեփհական դանձս ժողվեմ,
Ու Անոնց պիտի խնայեմ,
Ինչպէս որ մարդ մը կը խնայէ իր որդւոյն՝
Որ իրեն ծառայութիւն կ'ընէ։
18 Եւ պիտի դառնաք, ու արդարն և ամ-
բարշտն,
Աստուծոյ ծառայութիւն ընողին
Եւ անոր ծառայութիւն չընողին
Տարբերութիւնը պիտի տեսնէք։

ԳԼ. Դ

1 Մարգարէն կը յայտնէ Աստուծոյ գաւառատուր՝ որ պիտի
գայ Յաբերան վրայ, 2 ու օրհնութիւնը բարեվերան վրայ.

4 կը յորդորէ ժողովուրդը որ օրէնքին ուշադրութիւն ընէն,
5 ու Եղիայեն գալուն և անոր պաշտօնին վրայով կը խօսի։

1 Քանզի ահա Վառուելի պէս վառած օրը կու
գայ,
Ու բոլոր Հպարտները և բոլոր ամբարշտու-
թիւն ընողները
Ցօթարդի պէս պիտի ըլլան.
Ու գալու օրը զանոնք պիտի այրէ, կ'ըսէ
զօրաց Տէրը,
Այնպէս որ Անոնց արմատ կամ ոստ պիտի
չթողու։
2 Բայց ձեզի Իմ անունէս վախցողներուդ՝
Արդարութեան արեգակը պիտի ծագի,
Եւ անոր թևերուն վրայ բժշկութիւն պիտի
ըլլայ.
Ու դուք դոմի պարարտ որթերուն պէս
Դուրս պիտի ելլէք ու պիտի ցաթկէք։
3 Եւ ամբարիշտները պիտի կոխէք,
Վասն զի իմ գործ տեսնելու օրս
Անոնք ձեր ոտից թաթերուն տակը
Մոխիր պիտի ըլլան, կ'ըսէ զօրաց Տէրը։
4 Յիշեցէք իմ ծառայս Մովսէսին օրէնքը,
Այսինքն Սինա կանոնները ու դատաստանները,
Որ անոր պատուիրեցի Հորեբի մէջ բոլոր
Իսրայէլին համար։
5 Ահա ես Եղիա մարգարէն ձեզի պիտի խըր-
կեմ
Տեառն Տէրոջը մեծ ու ահեղ օրը չհասած.
6 Ու անիկա Հայրերուն սիրտը որդւոցը՝
Ու որդւոցը սիրտը Հայրերուն պիտի դարձընէ,
Որ չըլլայ թէ ես գամ, ու երկիրը Հանէծքով
Հարնեմ։

ա Մաղ. գ. 1։
բ Ելս. ժա. 14։
ժէ. 11։ Պար. ի.
11։ Դան. ա. 17։
գ Ցովէլ. բ. 31։
դ Յով. է. 3։
ե Յով. ժգ. 22։
զ Պետ. ա. 19։
է Ելս. ի. 28։
ը Թագ. իբ. 43։
Պէք. կ. 10։ Յով.
ժ. 5։
թ Եւ. ի. 3։ Ես.
ի Սաղ. ձիե. 19։
ժ Օր. գ. 19։
ի Պատ. ժա. 14։
ժէ. 11։ Պար. ի.
11։ Դան. ա. 17։
լ Ցովէլ. բ. 31։
խ Յով. է. 3։
ծ Յով. ժգ. 22։
կ Մաղ. դ. 5։
հ Ես Գլ. գ. 8։
ձ Ես Դան. է. 11։ գ Թագ.
է. 2։
ղ Բ Պար. լ. 10։
ճ Ամովս. գ. 9։
ն Դան. ը. 9։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՆ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՆՔ

1924 [illegible] 22 աս. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԾՆՈՂՆԴԵՍ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԾՆՈՂՆԴԵՍ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մ Ա Հ Ի

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՑ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԻՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա· ՑԱԿՈԲ ՊՕՑԱՃԵԱՆ

1905

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Բրիստոսի ազգաբանութիւնը Աբրահամէն մինչև Յովսէփ։ 18 Կոյս Մարիամ որ Յովսէփին նշանուած էր՝ Սուրբ Հոգիին կը յղանայ։ 19 Հրեշտակը Յովսէփին տեսլական կ՚ուղղէ, և կը մեկնէ Բրիստոսի անունները։

1 Գիրք ծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի Դաւիթի որդւոյն Աբրահամի որդւոյն։
2 Աբրահամ ծնաւ Իսահակը. Իսահակ ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ Յուդան ու անոր
3 եղբայրները. Յուդա ծնաւ Փարէսը ու Զարան Թամարէն. Փարէս ծնաւ Եսրոնը. Եսրոն
4 ծնաւ Արամը. Արամ ծնաւ Ամինադաբը. Ամինադաբ ծնաւ Նաասոնը. Նաասոն ծնաւ
5 Սալմոնը. Սալմոն ծնաւ Բոոսը Ռահաբէն. Բոոս ծնաւ Ովբէդը Հռութէն. Ովբէդ ծնաւ
6 Յեսսէն. Յեսսէ ծնաւ Դաւիթ թագաւորը. Դաւիթ թագաւորը ծնաւ Սողոմոնը Ուրիայի
7 կնիկէն. Սողոմոն ծնաւ Ռոբովամը. Ռոբո-
8 վամ ծնաւ Աբիան. Աբիա ծնաւ Ասան. Ասա ծնաւ Յովսափատը. Յովսափատ ծնաւ Յո-
9 րամը. Յորամ ծնաւ Ոզիան. Ոզիա ծնաւ Յո-
10 թամը. Յոթամ ծնաւ Աքազը. Աքազ ծնաւ Եզեկիան. Եզեկիա ծնաւ Մանասէն. Մանասէ ծնաւ Ամոնը. Ամոն ծնաւ Յոսիան.
11 Յոսիա ծնաւ Յեքոնիան ու անոր եղբայրները Բաբելոնեան գերութեանը առենները.
12 Բաբելոնեան գերութենէն ետք Յեքոնիա ծնաւ Սալաթիէլը. Սալաթիէլ ծնաւ Զո-
13 բաբաբէլը. Զորաբաբէլ ծնաւ Աբիուդը. Աբիուդ ծնաւ Եղիակիմը. Եղիակիմ ծնաւ Ա-
14 զովը. Ազով ծնաւ Սադովկը. Սադովկ ծնաւ
15 Աքինը. Աքին ծնաւ Եղիուդը. Եղիուդ ծնաւ Եղիազարը. Եղիազար ծնաւ Մատթա-
16 նը. Մատթան ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ Յովսէփ՝ պարն Մարիամայ, որմէ ծնաւ Յի-
17 սուս, որ կ՚ըսուի Քրիստոս։ Ամբողջ բոլոր ազգերը Աբրահամէն մինչև Դաւիթ տասնուչորս ազգ, և Դաւիթէն մինչև Բաբելոնեան գերութիւնը տասնուչորս ազգ, ու Բաբելոնեան գերութենէն մինչև Քրիստոս տասնուչորս ազգ։
18 Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդը սա կերպ

պով էր. անոր մայրը Մարիամ Յովսէփին նշանուած, դեռ իրարու քով չեկած՝ Սուրբ
19 Հոգիէն յղացած դտնուեցաւ։ Եւ Յովսէփ անոր երկիկը արդար ըլլալով՝ ու չուզելով որ զանիկա խայտառակ ընէ, մտածեց
20 որ ծածկաբար արձակէ զանիկա։ Եւ քանի որ անիկա սա բանը կը մտածէր, ահա Տէրոջը հրեշտակը երազի մէջ երեւցաւ անոր ու ըսաւ, Յովսէփ՝ Դաւիթի որդին, մի վախնար քեզի առնել քու Մարիամ կնիկդ, հինչու որ անոր
21 ներսի դին ծնածը Սուրբ Հոգիէն է։ Եւ որդի մը պիտի ծնանի, ու անոր անունը Յիսուս դնես, քանզի անիկա իր ժողովուրդը
22 իրենց մեղքերէն պիտի փրկէ։ Եւ ասիկա եղաւ որ կատարուի Տէրոջմէն ըսուածը մար-
23 գարէին ձեռքով, որ կ՚ըսէ, Ահա կոյսը պիտի յղանայ ու որդի պիտի ծնանի, և անոր անունը Էմմանուէլ պիտի կոչեն, որ կը թարգմանուի Աստուած մեզի հետ։ Եւ Յովսէփ
24 քունէն արթննալով՝ ինչպէս որ Տէրոջը հրեշտակը իրեն հրամայեց, այնպէս ըրաւ ու իր
25 կնիկը քովը առաւ. Եւ չէր գիտեր զանիկա մինչև իր անդրանիկ որդին ծնաւ, ու անոր անունը Յիսուս դրաւ։

ԳԼ. Բ

1 Արեւելքին մոգերը Քրիստոսի կ՚երթան ասոնք մեծ ուրախութեամբ, 11 և երկրպագութիւն կ՚ընեն անոր, ու իրենց ընծաները կը մատուցանեն։ 14 Յովսէփ առնելով Յիսուսը ու անոր մայրը, Եգիպտոս կը փախչի։ 16 Հերովդէս մանչ ազգը ապականել կուտայ։ 20 անոր մահը։ 23 Յիսուս Եգիպտոսէն կը տարուի Գալիլեայի Նազարէթ քաղաքը։

1 Ու երբոր Յիսուս ծնաւ Հրէաստանի Բեթլհեմին մէջ Հերովդէս թագաւորին օրերը, ահա Արեւելքէն մոգեր եկան Երուսաղէմ,
2 ու ըսին, Ո՞ւր տեղ է ան՝ որ Հրեաներուն թագաւոր ծնաւ. Քանի որ մենք արեւելքի մէջ տեսանք աստղը ու եկանք անոր
3 երկրպագութիւն ընելու։ Ու երբոր Հերովդէս թագաւորը լսեց՝ խռովեցաւ, և բոլոր
4 Երուսաղէմ իրեն հետ. Եւ ժողվելով բոլոր քահանայապետները ու ժողովուրդին գրագիրները՝ հարցուց անոնց թէ Քրիստոսը ո՞ւր

ա Դատ. գ. 23։
բ Սաղ. ճկը. 11։ Եսա. ժա. 1։ Երեմ. իգ. 5։ Գլ. իբ. 42։ Յայտ. ե. 42։ Գոր. բ. 30։ ժգ. 23։ Հռոմ. ա. 3։
գ Ծն. ժբ. 3։ իբ. 18։ Գալ. գ. 16։
դ Ծն. իա. 3։
ե Ծն. իե. 26։
զ Ծն. իմ. 25։
է Ծն. լբ. 27։
ը Հռութ. գ. 18։ ևս. ա ՊՆ. բ. 5. 9։ ևս.
թ ա Թագ. ժգ. 1. ժկ. 12։
ժ բ Թագ. ժբ. 24։
ի ա ՊՆ. գ. 10։ ևս.
լ գ Թագ. ի. 21։ ա ՊՆ. գ. 13։
խ Տես ա ՊՆ. գ. 15. 16։
ծ գ Թագ. իգ. 14. 15. 16։ իե. 11։ բ ՊՆ. լգ. 10. 29։ Երեմ. իե. 20։ լճ. 9. ժբ. 11. 15. 28. 29. 30։ Դան. ա.
ա Ծն. ժ. 17։
ա՝ Ա. Յովհ. ա. 31։
բ՝ Ա. Փրկիչ։
գ Գոր. գ. 38։ ե. 31։ ժգ. 25. 38։
դ Ես. է. 14։
ե Եզ. ժգ. 2։ Դան. բ. 7. 31։
զ Դատ. ա. 31։
է Ծն. ժ. 30։ իե. 6։ գ Թագ. գ. 30։
ը Դատ. բ. 11։
թ Թես. իգ. 17։ Ես. ե. 3։
ժ Բ ՊՆ. լգ. 14։
ի Բ ՊՆ. լգ. 13։
լ Մատ. բ. 7։

5 պիտի ծնանի։ Անոնք ալ իրեն ըսին, Հրեաս-
տանի Բեթլեհեմին մէջ. ինչու որ սահնկ գը-
6 րուած է մարգարէին ձեռքովը. Եւ դուն,
Բեթլեհե՛մ Յուդայի երկիրը, Յուդայի իշ-
խաններուն մէջ ընաւ պզտիկ մը չես. ինչու-
որ քեզմէ իշխան մը պիտի ելլէ, որ իմ ի-
7 րայել ժողովուրդս պիտի հովուէ։ Անտես-
նը Հերովդէս ծածկաբար մոգերը կանչեց,
ու ատենց անոնցմէ ստացին երևցած ատե-
8 նը. Եւ զանոնք Բեթլեհե՛մ խրկելով՝ ըսաւ,
Գացէք սաղդը լմնցէք ան մանուկին վրայով,
ու երբոր գտնէք՝ ինծի լմնցուցէք, որ ես
9 ալ գամ՝ անոր երկրպագութիւն ընեմ։ Ու
երբոր անոնք թագաւորին ըսածը լսեցին՝
գացին. և ահա ան աստղը որ արևելքի մէջ
տեսեր էին՝ անոնց առջևէն գնաց, մինչև որ
եկաւ կեցաւ մանուկին եղած տեղին վրայ։
10 Երբոր տեսան աստղը, չատ մեծ ուրախու-
11 թիւնով ուրախացան։ Եւ տունը մտնելով՝
տեսան մանուկը իր մօրը Մարիամին հետ, ու
ինկան երկրպագութիւն ըրին անոր, և իրենց
գանձերը բանալով՝ ընծաներ տուին անոր,
12 ոսկի ու կնդրուկ և զմուռս։ Ու հրաման
առնելով Հերովդէսի մէջ՝ որ նորէն Հերովդեսին
չդառնան, ուրիշ ճամբով գացին իրենց եր-
կիրը։

13 Ու երբոր անոնք գացին անոնք, ահա Տէրոջը
հրեշտակը երազի մէջ երևցաւ Յովսեփին ու
ըսաւ, Ելիր առ մանուկը ու անոր մօրը,
ու եգիպտոս փախիր, և հոն կեցիր մինչև որ
ես քեզի ըսեմ, քանզի Հերովդէս պիտի փնտ-
14 տէ առէ մանուկը կորսնցնելու համար։ Ան
ալ ելաւ, մանուկը ու անոր մօրը գիշերով
առաւ և գնաց եգիպտոս, ու մինչև Հերովդէ-
15 սին մահը հոն էր. Որ կատարուի Տէրոջմէն
ըսուածը մարգարէին ձեռքովը, որ կ'ըսէ, Ե-
գիպտոսէն կանչեցի իմ որդիս։

16 Անտունը երբոր տեսաւ Հերովդէս թէ խա-
բուեցաւ մոգերէն, սաստիկ զրդռեցաւ, ու
խրկեց ջարդել Բեթլեհեմի և անոր ամէն
սահմաններուն մէջ գտնուած բոլոր տղայ-
քերու տարիքին վար, ան ժամանակին հա-
17 մեմատ որ մոգերէն ստուգեց։ Անտունը կա-
տարուեցաւ Երեմիա մարգարէին ձեռքով
18 ըսուածը, որ կ'ըսէ, Ռամայի մէջ ձայն մը
լսուեցաւ՝ ողբ, լաց ու մեծ կոծ. Ռաքէլ
կու լար իր տղոցը համար, ու չէր ուզեր մխի-
թարուիլ, ինչու որ չկային։

19 Ու երբոր Հերովդէս մեռաւ, ահա Տէրոջը

ը Միք. ե. 2։ Ցռմէ. ի. 42։
թ Ցռաս. բ. 27։
ժ Սաղ. կբ. 10։ Եսա. ի. 6։
ի ԳԼ. ա. 20։
լ Ռմե. ժա. 1։
խ Ցառն. ծագբեցաւ։
կ Երեմ. լա. 15։
ա ԳԼ. գ. 15։ Դ. Ցառ. բ. 30։
բ Ցռմէ. ա. 45։
գ Մարբ. ա. 4։ 15։ Ղ. Ցառ. գ. 2։ 3։ Ցռմէ. ա. 28։
դ Ցհս. ժգ. 10։
ե Դան. բ. 44։ ԳԼ. գ. 17։ ժ. 7։
զ Ես. խ. 3։ Մարբ. ա. 3։ Ղ. Ցառ. գ. 4։ Ցռմէ. ա. 23։
է Ղ. Ցառ. ա. 76։
ը Մարբ. ա. 6։
թ գ Թագ. ա. 8։ Ջաք. ժգ. 4։
ժ Ղ. Ե. ժա. 22։

հրեշտակը եգիպտոս երազի մէջ Յովսեփին
20 երևցաւ, Ու ըսաւ, Ելիր՝ առ մանուկը ու
անոր մօրը, և գնա Իսրայէլի երկիրը, քանզի
մեռան անոնք որ մանուկին կեանքը կը փնտ-
21 տէին։ Ան ալ ելաւ՝ մանուկը ու անոր մօրը
22 առաւ և եկաւ Իսրայէլի երկիրը։ Իսկ երբոր
լսեց թէ Արքելայոս Թագաւորեց Հրէաստանի
վրայ իր Հօրը Հերովդեսին տեղը, վախցաւ
հոն երթալու. ու երազի մէջ պատգամ առնե-
23 լով՝ Գալիլեայի կողմերը գնաց. Եւ եկաւ
Նազարէթ բնակեցաւ, որ
մարգարէներուն խօսքը կատարուի՝ թէ Նա-
զովրեցի պիտի կոչուի։

ԳԼ. Գ

1 Ցովհաննէսին քարոզութիւնը, պաշտօնը, վարքը և մկրտու-
թիւնը։ 7 Ցովհաննէս կը յանդիմանէ փարիսեցիները. 13 և
կը մկրտէ ՔՐԻՍՏՈՍ Ցորդանանու մէջ։

1 Ան օրերը Ցովհաննէս մկրտիչը եկաւ, ու
Հրէաստանի անապատին մէջ կը քարոզէր,
2 Ու կ'ըսէր, Ապաշխարեցէ՛ք, ինչու որ Երկինից
3 թագաւորութիւնը մօտեցած է։ Վասն որ ա-
սիկա ան է՝ որուն համար Եսայի մարգարէին
ձեռքով ըսուեցաւ, որ կ'ըսէ, Անապատի
մէջ կանչողին ձայնը, Տէրոջը ճամբան պատ-
4 րաստեցէ՛ք, անոր շաւիղները չիսկեցէ՛ք։ Եւ
ան Ցովհաննէսը իր հագուստը Ուղտի մազէ՝
ու իր մէջքը կաշիէ գօտի ունէր. և իր կերա-
5 կուրը Մարախ ու Վայրենի մեղր էր։ Ան-
տունը Երուսաղէմ և բոլոր Հրէաստան ու
Ցորդանանու բոլոր կողմերը իրեն կ'ելլէին,
6 Եւ կը մկրտուէին իրմէն Ցորդանանու մէջ, ու
7 Իրենց մեղքերը կը խոստովանէին։ Ու երբոր
տեսաւ փարիսեցիներէն ու սադուկեցիներէն
շատերը իր մկրտութեանը գալիս, ըսաւ անոնց,
Իժերու ծնունդներ, ո՞վ խնայեց ձեզի Ե-
8 գովրեայ Ծնունդներ, ո՞վ խնայեց ձեզի Ե-
9 րա բարկութենէն փախչիլ։ Ուրեմն ապաշխա-
րութեան արժանաւոր պտուղ բերէք. Եւ մի
խորհիք ձեր ներսէն ըսել, Թէ Աբրահամ
հայր՝ Աբրահամը ունինք. քանզի կ'ըսեմ
ձեզի որ Ասուած կարող է ասոնց քարերէն
10 Աբրահամին որդիներ հանել։ Այ հիմա կացինը
ծառերուն արմատին քովը կը դրուի. ուստի
ամէն ծառ որ բարի պտուղ չբերէր, կը կը-
11 տրուի ու կրակը կը ձգուի։ Ես ձեզ Ջրով կը
մկրտեմ ապաշխարութեան համար, բայց իմ
ետևէս եկողը ինձմէ զօրաւոր է, ու ես անոր
կօշիկները կրելու արժանի չեմ. Ան ձեզ
պիտի մկրտէ Հոգւով Սրբով ու կրակով։

ի Ցհս. Ե. 9։ ա Թագ. ժգ. 25։ 26։
ի Մարբ. ա. 5։ Ղ. Ցառ. գ. 7։ Գործ. ժբ. 4։
լ Գործ. ժբ. 18։
խ ԳԼ. ժբ. 54։ իգ. 33։ Ղ. Ցառ. գ. 7։ 8։ 9։
ծ Հռոմ. Ե. 9։ ա Թես. ա. 10։
կ Ցովհ. ը. 33։ 39։ Գործ. ժգ. 26։ Հռոմ. գ. 1։ 11։ 16։
հ ԳԼ. Ե. 19։ Ղ. Ցառ. ժգ. 7։ 8։ Ցովհ. ժԼ. 6։
մ Մարբ. ա. 8։ Ղ. Ցառ. գ. 16։ Ցովհ. ա. 15։ 26։ 33։ Գործ. ա. 5։ ժա. 16։ ԺԼ. 4։
ն Ես. գ. 4։ իգ. 3։ Մաղ. գ. 2։ Գործ. բ. 3։ 4։ ա Կոր. ժբ. 13։

12 Ղրուն հեծանոցը իր ձեռքն է, և իր կալը
պիտի մաքրէ ու իր ցորենը Համբարը պիտի
ժողվէ, և Խարդը չմարելու կրակով պիտի
այրէ։
13 Անտունը Ցիսուս Գալիլեայէն Ցորդանան
14 եկաւ Ցովհաննէսին, որ անկէ մկրտուի։ Եւ
Ցովհաննէս ի՛արդիլէր անոր ու ի՛ըսէր, Ին-
ծի պէտք է որ քեզմէ մկրտուիմ, ու դուն
15 ինծի՞ կու գաս։ Ցիսուս պատասխան տուաւ
ու ըսաւ անոր, Թող տուր հիմա, ինչու որ
այսպէս կը վայելէ մեզի որ բոլոր արդարու-
թիւնը կատարենք. ետքը Թող տուաւ անոր։
16 Ու երբոր Ցիսուս մկրտուեցաւ՝ չուտ մը ջու-
րէն դուրս ելաւ, և ահա երկինքը անոր բա-
ցուեցաւ, ու տեսաւ Աստուծոյ Հոգին որ
աղաւնիի պէս կ'իջնէր, ու կու գար իր վրայ։
17 Եւ ահա երկինքէն ձայն մը եկաւ որ կ'ըսէր,
Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս, որուն հաւնիր
եմ։

ԳԼ. Դ

1 Քրիստոս ծոմ կը պահէ ու կը փորձուի։ 11 Հրեշտակները ա-
նոր պաշտօնավարութիւն կ'ընեն։ 13 Քրիստոս Կափառնաումի
մէջ կը բնակի։ 17 կը սկսի քարոզել։ 18 կը կանչէ Պետրոսը ու
Անդրեասը։ 21 Յակոբոսը և Ցովհաննէսը։ 23 ու կը բժշկէ
բոլոր հիւանդները։

1 Ան ատենը Ցիսուս անապատը տարուեցաւ
2 Սատանէն Հոգիէն՝ որ Սատանայէն փորձուի. Եւ
քառասուն ցորեկ ու քառասուն գիշեր ծոմ
պահելէն ետքը անօթեցաւ։
3 Եւ փորձողը անոր մօտենալով՝ ըսաւ, Թէ
որ դուն Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ որ աս
4 քարերը հաց ըլլան։ Անիկա պատասխան տը-
ւաւ ու ըսաւ, Գրուած է Թէ Ոչ միայն հա-
ցով կ'ապրի մարդ, հապա ան ամէն խօսքով՝
որ Աստուծոյ բերնէն կ'ելլէ։
5 Անտունը Սատանան առաւ տարաւ գա-
նիկա Սուրբ քաղաքը, և կայնեցուց զանի-
6 կա տաճարին աշտարակին վրայ, Ու ըսաւ
անոր, Թէ որ դուն Աստուծոյ որդին ես, քեզ
Վար ձգէ, ինչու որ գրուած է Թէ Իր
հրեշտակներուն պիտի ապագրէ քեզի համար,
ու ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցընեն քեզ,
7 որ չըլլայ Թէ ոտքդ քարի զարնես։ Ցիսուս
ըսաւ անոր, Դարձեալ գրուած է Թէ Տէր
Աստուածդ չփորձես։
8 Սատանան նորէն առաւ հանեց զանիկա
խիստ բարձր լեռան մը վրայ, և ցուցուց ա-
նոր աշխարհին բոլոր Թագաւորութիւնները
9 ու անոնց փառքը. Ու ըսաւ անոր, Ասոնք

ե Տես Մաղ. գ. 5։
զ Մաղ. գ. 1։ ԳԼ. ժգ. 30։
է Մարբ. ա. 9։ Ղ. Ցառ. գ. 21։
ը ԳԼ. բ. 22։
թ Մարբ. ա. 10։
ժ Ես. ժա. 2։ խբ. 1։ Ղ. Ցառ. գ. 22։ Ցռմէ. ա. 32։ 33։
ի Ցռմ. ժբ. 28։
լ Սաղ. բ. 7։ Ես. խբ. 1։ ԳԼ. ժբ. 35։ Ղ. Ցառ. գ. 22։
խ Օբ. գ. 16։
ծ Օբ. գ. 13։ ժ. 29։ Ցհս. խգ. 14։ ա Թագ. կ. 3։
կ Երբ. ա. 14։
հ Մարբ. ա. 14։ Ղ. Ցառ. գ. 20։ գ. 14։ 31։ Ցռմէ. գ. 43։
ձ Ես. բ. 1։ 3։
ղ Ես. խբ. 7։ Ղ. Ցառ. բ. 32։
ճ Մարբ. ա. 14։ 15։
ն ԳԼ. գ. 2։ ժ. 7։
շ Մարբ. ա. 16։ 17։ 18։ Ղ. Ցառ. կ. 2։
ո Ցռմէ. ա. 42։
չ Ղ. Ցառ. կ. 10։ 11։
պ Մարբ. ժ. 28։ Ղ. Ցառ. ժբ. 28։
ջ Մարբ. ա. 19։ Ղ. Ցառ. կ. 10։
ռ ԳԼ. բ. 35։ Մարբ. ա. 21։ 30։ Ղ. Ցառ. գ. 15։ 45։
ս ԳԼ. իգ. 14։ Մարբ. ա. 14։
վ Մարբ. ա. 7։

10 երկրպագուիս ինձ ընես։ Անատենը Ցիսուս ը-
սաւ անոր, [Երթ] գնա, Սատանայ, ինչու
որ գրուած է Թէ Տէր Աստուածդ երկ-
կրպագութիւն ընես, ու միայն զանիկա պաշ-
11 տես։ Անատենը Սատանան զանիկա թողուց.
և ահա հրեշտակներ եկան ու անոր սպա-
սաւորութիւն կ'ընէին։
12 Եւ երբոր լսեց Ցիսուս Թէ Ցովհաննէս
13 մատնուեցաւ, եկաւ գնաց Գալիլեա. Ու ձը-
գելով Նազարէթը՝ եկաւ բնակեցաւ Կափառ-
նաում ծովեզերեայ [երթ] Զաբուղոնի ու
14 Նեփթաղիմի սահմաններուն մէջ. Որ կա-
տարուի Եսայի մարգարէին ձեռքով ըսուած
15 խօսքը, Զաբուղոնի երկիրը ու Նեփթաղիմի
երկիրը, ծովու ճամբով Ցորդանանու մնդի
16 կողմը, Հեթանոսաց Գալիլեան. Խաւարի
մէջ նստող ժողովուրդը մեծ լոյս տեսաւ, և
լոյս ծագեցաւ անոնց՝ որ մահուան երկրին
17 ու շուքին մէջ կը նստէին։ Անկէ ետև Ցի-
սուս սկսաւ քարոզել ու ըսել, Ապաշխարե-
ցէ՛ք, ինչու որ երկինից թագաւորութիւնը մօտ
է։
18 Երբոր Ցիսուս Գալիլեացւոց ծովուն քո-
վերը կը պտըտէր, տեսաւ երկու եղբայրներ՝
Պետրոս կոչուած Սիմոնը և անոր եղբայրը
Անդրեասը՝ որ ծովը ուռկան կը ձգէին, ինչու
19 որ ձկնորս էին. Եւ ըսաւ անոնց, Իմ ետևէս
20 եկէ՛ք, ու Ձեզ մարդոց որսորդ ընեմ։ Անոնք
ալ չուտ մը ուռկանները թողուցին ու անոր ե-
21 տևէն գացին։ Եւ անկէ յառաջ երթալով՝ տե-
սաւ ուրիշ երկու եղբայրներ՝ Զեբեդեան Յակո-
բոսը ու անոր եղբայրը Ցովհաննէսը նաւին մէջ
իրենց հօրը Զեբեդեոսին հետ, երբ իրենց
ուռկանները կը կարկըտէին. ու կանչեց զա-
22 նոնք. Անոնք ալ չուտ մը նաւը ու հայրերը-
նին թողուցին ու անոր ետևէն գացին։
23 Եւ Ցիսուս բոլոր Գալիլեան պտըտելով,
կը սորվեցընէր անոնց ժողովարաններուըն մէջ,
և Ա՛ւետարանութեան աւետարանը կը քարոզէր,
ու ժողովուրդին մէջէն ամէն կերպ հիւանդու-
թիւնները ու ամէն կերպ ցաւերը կը բժշկէր։
24 կէր։ Եւ անոր հռչակը բոլոր Սիւրիա տա-
րածուեցաւ, և բերին անոր՝ բոլոր հիւանդ-
ները որ կերպ կերպ ցաւերով ու տանջանք-
ներով կը նեղուէին, և դիւահարները ու լու-
նատները և անդամալոյծները. ու բժշկեց զա-
25 նոնք։ Եւ Ա՛ետ ժողովուրդներ անոր ետևէն
կ'երթային՝ Գալիլեայէն ու Դեկապօլիսէն և

երուսաղէմէն ու. Հրէաստանէն և Յորդանանեռ անդին կողմէն ։

ԳԼ· Ե

1 Քրիստոս կը սկսի իր քարոզութիւնը լեռանը վրայ, 3 և կ'իմացնէ թէ որոնք են երանելիները. 13 իր աշակերտները կ'անուանէ երկրի աղ, 14 աշխարհի լոյս, լեռան վրայ կեցած քա. ղաք. 17 կը յայտնէ թէ ինքը նկատ օրէնքը կատարելու. 21 կը բացատրէ թէ ինչ է սպանութիւն ընելը. 27 շնութիւն ընելը. 33 երդում ընելը. 38 կը յորդորէ չարին հակառակ չդիմանալ, 44 մինչև անգամ թշնամիները սիրել, 48 և կատարեալ ըլլալու ընդ ընել։

1 Եւ տեսնելով Յոզովուրդները՝ ելաւ. ան երբոր նստաւ հաւ՝ իր աշակերտները քովը
2 դացին. Եւ իր բերանը բանալով կը սորվեցնէր անոնց ու կ'ըսէր,
3 Երանի հոգւով աղքատներուն, ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը անոնցն է ։ Երանի
4 երկնից թագաւորութիւնը անոնցն է ։ Երանի ազատութիւն, ինչու որ անոնք պիտի մխի.
5 թարուին ։ Երանի հեզերուն, ինչու որ ան
6 նոնք պիտի ժառանգեն երկիրը ։ Երանի ա. նոնց՝ որ անօթի ու ծարաւ են արդարութեան, ինչու որ յագուին պիտի ։
7 Երանի ողորմածներուն, ինչու որ անոնք ողորմութիւն պիտի գտնեն ։
8 Երանի անոնց՝ որ սրտով մաքուր են, ինչու որ անոնք պիտի տեսնեն
9 Աստուած ։ Երանի խաղաղութիւն ընողներուն, ինչու որ անոնք Աստուծոյ որդիները
10 պիտի կոչուին ։ Երանի անոնց՝ որ հալածուած են արդարութեան համար, ինչու որ
11 երկնից թագաւորութիւնը անոնցն է ։ Երանի էք երբոր կը նախատեն ձեզ ու կը հալածեն, և սուտ տեղը ամէն կերպ դէշ
12 խօսքեր կը խօսին վրաննիդ ինծի համար. Ցնծացէք և ուրախ եղէք, ինչու որ ձեր վարձքը շատ է երկինքը. քանզի ասանկ կերպով հալածեցին ձեզմէ առաջ եղած մարգարէները ։
13 Դուք էք երկրի աղը. Հապա թէ որ աղը իր համը կորսնցնէ, ինքը ինչո՞վ պիտի աղուի. անկէ ետև բանի մը չի դար, միայն թէ դուրս ձգուելու և մարդոց ոտքին տակը կոխուելու ։
14 Դուք էք աշխարհի լոյսը. քա. ղաք մը՝ որ լեռան վրայ կեցած է, չկրնար
15 պահուիլ ։ Ու ճրագը չեն վառեր և դներ դրուանի տակ՝ հապա աշտանակի վրայ, և լոյս կու տայ բոլոր տանը մէջ եղողներուն ։
16 Ինանկ թող լուսաւորէ ձեր լոյսը մարդոց առջեւ, որ տեսնեն ձեր բարի գործքերը,

ա Մատ. գ. 12։ 20։ բ Դան. գ. 20։ Յհ. Յայտ. ժա. 17։ Նա. ահակ. ժգ. 18։ իմի. 25։ Նա. ծէ. 15։ հգ. 2։
գ Նա. կաւ. 2։ 3։ դ Դան. գ. 21։ Յայտ. ժգ. 20։ բ Կոր. ա. 7։ Յայտ. նա. 4։
ե Յայտ. ւթ. 11։
զ Տես Հռոմ. գ. 15։
է Նա. ծէ. 1։ հե. 15։
ը Յայտ. նա. 1։ Գա. գ. 14։ Դան. գ. 20։ բ Տիմ. ա. 16։ Եբր. գ. 10։ Յակ. բ. 13։
թ Յայտ. ժէ. 2։ իգ. 4։ Եբր. ժբ. 14։ ժ Կոր. ժգ. 12։ ա Յակ. ժգ. 2։ 3։
ի Բ Կոր. գ. 17։ բ Տիմ. բ. 12։ ա Պետ. գ. 14։
ժ Դան. գ. 22։
ա Պետ. գ. 14։
ժա Դան. գ. 23։ Գործ. ե. 41։ Հռոմ. ե. 3։ Յակ. ա. 2։ ա Պետ. գ. 13։
ժբ Ղեւտ. ժէ. 28։ բ Մտթ. ւգ. 16։ Գա. իգ. 34։ 37։ Օրի. ե. 52։ ա Թես. բ. 15։
ժգ Մտթ. ժ. 40։ Դան. ժգ. 34։ 35։
ժդ Ածաք. գ. 18։

փիլ. բ. 15։
ժե Մտթ. գ. 21։ Դան. ը. 16։ ժա. 33։
ը ա Պետ. բ. 12։
ժէ Յակ. ժէ. 8։ ա Կոր. ժգ. 25։
ժը Հռոմ. գ. 31։ ժ. 4։ Գաղ. գ. 24։
ի Դան. ժգ. 17։
ժթ Յակ. բ. 10։
ա Հռոմ. ի. 31։ ժ. 3։
ա Եզ. ի. 13։ բ Օր. ե. 17։
բ ա Յակ. գ. 12։
գ Գա. ը. 4։ իգ. 19։
դ Գա. ժբ. 19։ ա Տիմ. բ. 8։ ա Ածաք. իե. 8։ Դան. ժբ. 58։
ե Ինչպէս յ'առաքինութեան առաքինութիւն

ա Եզ. ի. 14։ բ Օր. ե. 18։
զ Յհ. ժ. 34։ Գործ. ժ. 41։ Հռոմ. ը. 33։ Գաղ. դ. 14։
է Գործ. ժբ. 1։ Ա. Տիմ. ա. 9։ Ա. Պետ. գ. 3։
ը Գործ. իգ. 23։
թ Գա. իգ. 16։ 18։ Հռոմ. ժբ. 17։ 19։ ա Կոր. գ. 7։ ա Թես. ե. 15։ ա Պետ. գ. 9։
ի Ե՛ս. ծ. 6։ Ոզը. գ. 30։
ժ Գա. իե. 32։ Մտթ. ժե. 31։
ա Բ Օր. իգ. 7։ Ղեւտ. գ. 30։ 35։ Գաղ. գ. 5։

կը գայթակղեցընէ, կտրէ դանիկա ու քեզմէ ձգէ. ինչու որ աղէկ է քեզի որ անդամներուդ մէկը կորսուի, ու քու բոլոր մարմինդ
31 նրդ գժոխքը չձգուի ։ Ըսած է նաև թէ՝ Ով որ իր կնիկը կ'արձակէ, թող անոր ար.
32 ձակման թուղթ տայ ։ Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ թէ՝ Ով որ իր կնիկը կ'արձակէ առանց պոռնկութեան պատճառի, կնիքը պատճառ կ'ընէ որ շնութիւն ընելուն, և ով որ ան արձակուածը առնէ՝ շնութիւն կը գործէ ։
33 Դարձեալ լսեր էք որ հնուներուն առաջինները, Սուտ երդում մի ըներ, հապա ը.
34 րած երդումներդ վճարէ Տէրոջը ։ Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Ոչ մեծութեան երդում մի ընէք, ոչ
35 երկնից վրայ՝ որ Աստուծոյ աթոռն է, և ոչ երկրի վրայ՝ որ անոր ոտքերուն պատուանդանն է, ոչ ալ Երուսաղէմի վրայ՝ որ Մեծ
36 թագաւորին քաղաքն է ։ Եւ ոչ քու գլխուդ վրայ երդում ընես, ինչու որ չես կրնար մէկ
37 մազ մը ձերմակցընել կամ սեւցընել ։ Հապա ձեր խօսքը ըլլայ այո՝ այո, և ոչ՝ ոչ ։ ու. ասկէ աւելին չարէն յառաջ կու գայ ։
38 Լսեր էք որ ըսուեցաւ, Աչքի տեղ աչք,
39 ու ակռայի տեղ ակռայ ։ Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Չարին հակառակ մի կենաք, Հապա թէ որ մէկը ապտակ մը զարնէ աջ ծնօտիդ՝
40 դարձուր անոր միւսն ալ ։ Եւ մէկը որ կ'ուզէ քեզմէ հետ դատ վարել ու քու շապիկդ առ.
41 նել, թող տուր անոր նաև վերարկուդ ալ ։ Եւ ով որ քեզ պահակ բռնէ ու մղոն մը ճամբայ
42 քշէ, դնա անոր հետ երկուք ։ Քեզմէ ուզողին տուր, ու երթս մի դարձներ անկէ՝ որ կ'ուզէ քեզմէ փոխ առնել ։
43 Լսեր էք որ ըսուեցաւ, Քու ընկերդ սի.
44 րես ու թշնամիդատես ։ Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Սիրեցէք ձեր թշնամիները, օրհնեցէք ձեզ անիծողները, բարի ըրէք անոնց որ ձեզ
45 կ'ատեն, և աղօթք ըրէք անոնց համար՝ որ ձեզ կը չարչըրկեն ու կը հալածեն. Որ ձեր երկնաւոր Հօրը որդիքը ըլլաք. ինչու որ իր արեւը կը ծագեցընէ թէ չարերուն և թէ բա.
րիներուն վրայ, և անձրեւ կը խրկէ թէ արդարներուն և թէ մեղաւորներուն վրայ ։
46 Վասն զի թէ որ դուք ձեզ սիրողները սիրէք, ի՞նչ վարձք կ'ունենաք. չէ՞ որ մաքսաւորդ.
47 ներն ալ նոյնը կ'ընեն։ Եւ թէ որ միայն ձեր եղբայրներուն բարեւ տաք, ի՞նչ աւելի կ'ընէք

ա Բ Օր. իգ. 1։ Եսթ. գ. 1։ Տես գէ. ժբ. 5։ Մտթ. ժ. 3։ եւ։
բ Գա. ժբ. 21։ Ղեւտ. ժգ. 18։ Հռոմ. ժ. 2։ 3։
գ Գա. իգ. 9։ Ղեւտ. է. 5։ ա կամ՝ է. 10։ 11։
դ Գա. իգ. 10։
ե Եզ. ի. 7։ Դան. ժբ. 12։ Ա. Տիմ. ա. 13։ Յհ. ա. 8։ բ Օր. ե. 11։
զ բ Օր. իգ. 23։
է Գա. իգ. 16։ 18։ Ածաք. ժ. 1։ 3։
ը Մատ. գ. 6։ Յակ. ե. 12։
թ Կոր. գ. 6։ Յակ. ե. 12։
ի Եզ. ի. 24։ Դան. իգ. 21։ բ Օր. ժբ. 21։
ժ Ածաք. ժ. 1։ 3։
ա Պետ. ե. 8։
ժա Դան. ը. 25։ Յհ. ժգ. 2։ Յայտ. ժգ. 10։
ժբ Գա. իգ. 19։ Տիմ. բ. 8։ ա Պետ. գ. 7։
ժգ Գա. ժբ. 8։ 9։ Մտթ. ի. 46։
ժդ Տես գլ. ժբ. 12։ Հռոմ. ը. 15։ ա Կոր. թ. 27։ Կող. գ. 5։

29 Դան. ը. 29։ Հռոմ. ժբ. 17։ 19։ ա Կոր. գ. 7։ ա Թես. ե. 15։ ա Պետ. գ. 9։
ի Ե՛ս. ծ. 6։ Ոզը. գ. 30։
ժ Գա. իե. 32։ Մտթ. ժե. 31։
ա Բ Օր. իգ. 8։ 10։ Դան. ը. 27։ 35։
բ Գա. ժգ. 38։
գ Դան. ժբ. 18։

ա Բ Օր. իգ. 6։ Յայտ. նա. 10։
բ Դան. ը. 27։ 35։ Հռոմ. ժբ. 14։ 20։
գ Դան. ը. 36։ Կող. ա. 28։ գ. 12։ Յակ. ա. 4։ ա Պետ. ա. 15։ 16։
դ Եփես. ե. 1։
ե Բ Օր. իգ. 13։ Դան. գ. 27։ բ Կոր. բ. 9։ 10։
զ Հռոմ. ժբ. 14։
է Գա. իգ. 29։ Յհ. ժ. 35։
ը Գա. ժբ. 14։
թ Դան. ը. 36։ Կող. գ. 28։ 29։
ի Դան. ժա. 2։
ժ Գա. իգ. 33։ Գործ. ի. 22։
ա Գա. ժբ. 21։ Յակ. ե. 12։
բ Ծն. ի. 3։ Ա. Պետ. գ. 18։
գ Գա. ժբ. 1։ 2։
դ Գա. ժգ. 1։

13 կը ներթևնք մեր պարտականութեան. Ու մեզ
փորձութեան մի տանիր, հապա Ազատէ մեզ
ազատէ. Ինչու որ քուկդ է թագաւորութիւ-
նը և զօրութիւնը ու փառքը յաւիտեանս.
Ամէն։
14 Վ ասանդի Թէ որ դուք ներէք մարդոց իրենց
յանցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն ալ ձեզ
15 զի կը ներէ. Հապա Թէ որ դուք չներէք
մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր Հայրն ալ
ձեզի չներեր ձեր յանցանքները։
16 Ու Երբոր ծոմ կը պահէք, կեղծաւորնե-
րուն պէս տրտում մերկա մի ըլլաք. քանզի
իրենց երեսները կ'աւերեն որ մարդոց երևնան
Թէ ծոմ կը պահեն. ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
17 Անոնք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան։ Բայց
դուն երբոր ծոմ կը պահես, դլուխդ օծէ
18 ու երեսդ լուա, Որ մարդոց ծոմ պահողի
պէս չերևնաս, հապա քու Հօրդ՝ որ դաղ-
տուկ տեղ կ'երթայ. և քու Հայրդ որ դաղ-
տուկը կը տեսնէ, *քեզի հատուցում պիտի
ընէ։
19 Երկրի վրայ ձեզի դանձեր մի դիզէք, ուր
որ ցեցը ու ժանգը կ'ապականեն, և ուր դո-
20 դերը պատ կը ծակեն ու կը դողնան. Հապա
ձեզի դանձեր դիզեցէք երկինքը, ուր որ ոչ
ցեցը և ոչ ժանգը կ'ապականէ, ու ոչ դողո-
21 րը պատ կը ծակեն և կը դողնան։ Քանզի ձեր
դանձը ուր որ է, սիրտերնիդ ալ հոն պիտի
22 ըլլայ։ Մարմնին ճրագը աչքն է. Հապա
Թէ որ քու աչքդ պարզ է, բոլոր մարմինդ
23 լուսաւոր կ'ըլլայ. Բայց Թէ որ քու աչքդ
չար է, բոլոր մարմինդ մութ կ'ըլլայ. ու-
րեմն Թէ որ քու մէջդ եղած լոյսը խաւար է,
24 —ը ան խաւարը ո՛րչափ է։ Մարդ մը չկրնար
երկու տէրոջ ծառայութիւն ընել. Ինչու որ
կամ մէկը պիտի ատէ և միւսը սիրէ, կամ
†մէկուն պիտի յարի՝ և միւսը պիտի արհա-
մարհէ. Չէք կրնար Ծառայել Աստուծոյ ու
25 մամոնային։ Ուստի կ'ըսեմ ձեզի, Հոգ մի ը-
նէք ձեր կեանքին համար՝ Թէ ինչ պիտի
ուտէք, կամ ինչ պիտի խմէք. ոչ ալ ձեր
մարմիններուն համար՝ Թէ ինչ պիտի հագ-
նէք. չէ՞ որ կեանքը կերակուրէն աւելի է,
26 ու մարմինը՝ հագուստէն։ Նայեցէք երկինքի
թռչուններուն, որ ոչ կը սերմանեն և ոչ կը
հնձեն և ոչ ամբարի մէջ կը ժողվեն, ու ձեր
երկնաւոր Հայրը կը կերակրէ զանոնք. չէ՞ որ
27 դուք անոնցմէ աւելի լաւ էք։ Ձեզմե

28 ո՞վ կրնայ իր հոգ ընելովը իր հասակին վրայ
28 կանգուն մը աւելցընել. Ու հագուստի հա-
մար ինչու հոգ կ'ընէք. Նայեցէք դաշտի չու-
շաններուն՝ ինչպէս կ'աճին. ոչ կ'աշխատին և
29 ոչ կը մանեն. Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Սողոմոն
ալ իր բոլոր փառաւորութեանը մէջ անոնցմէ
30 մէկուն պէս չհագուեցաւ. Ուստի Թէ որ դաշ-
տի խոտը որ այսօր կայ և վաղը փուռը կը
ձգուի՝ Աստուած անանկ կը հագուեցընէ,
հապա որչափ աւելի ձեզ, Թերահաւատներ։
31 Ուրեմն հոգ մի ընէք՝ ըսելով, Ի՞նչ պիտի
ուտենք, կամ Ի՞նչ պիտի խմենք, կամ Ի՞նչ
32 պիտի հագնինք. (Ինչու որ ատ բոլոր բանե-
րը հեթանոսները կը խնդրեն.) վասն զի ձեր
երկնաւոր Հայրը դիտէ՝ Թէ ատ բոլոր բանե-
33 րը ձեզի պէտք են։ Բայց դուք նախ խնդրե-
ցէք Աստուծոյ Թագաւորութիւնը և անոր
արդարութիւնը, ու ատ բոլոր բաները ալ
34 ձեզի պիտի տրուին։ Ուստի վաղուան համար
հոգ մի ընէք, ինչու որ վաղուան օրը իրեն
համար հոգ պիտի ընէ. Հերիք է օրուան իր
նեղութիւնը։

ԳԼ. Է

1 Քրիստոս իր քարոզութիւնը վերջացընելով՝ կը յանդիմանէ
անխնայելուքը դատապարտութիւն ընելը. 6 կ'արգիլէ սուրբ բա-
ները շնիներուն տալը. 7 կը յորդորէ աղօթք ընել, 13 նեղ
դռնէն ներս մտնել, 15 սուտ մարգարէներէն զգոյշ կենալ,
21 իր խօսքը միայն լսողներ չըլլալ, հապա կատարողներ, 24
նմանեցնելով անանկ մարդու մը որ իր տունը վէմի վրայ կը շինէ,
26 և ոչ Թէ աւազի վրայ։

1 Մի դատէք՝ որ չդատուիք։ (2) Քանզի ինչ
դատաստանով որ դատէք, պիտի դա-
տուիք. և ինչ չափով որ չափէք, պիտի
3 չափուի ձեզի։ Եւ ինչու՞ քու եղբօրդ աչքին
մէջի չիւղը կը տեսնես, ու քու աչքիդ մէջի
4 գերանին չես նայիր։ Կամ ի՞նչպէս կրնաս
ըսել քու եղբօրդ, Թող տուր աչքէդ չիւղը
հանեմ. և ահա քու աչքիդ մէջը գերան կայ,
5 կեղծաւոր, առաջ քու աչքէդ գերանը հա-
նէ, ու ետքը պարզ պիտի տեսնես եղբօրդ
աչքէն չիւղը հանելու։
6 Սուրբ բանը շուներուն մի տաք, և ձեր
մարգարիտները խոզերուն առջևը մի ձգէք,
որ ոտքերնուն տակը չկոխկռտեն զանոնք, ու
դառնան ձեզ պատառեն։
7 Խնդրեցէք՝ և պիտի տրուի ձեզի. փնտռե-
ցէք՝ և պիտի գտնէք. դռսէք զարկէք՝ և պի-
8 տի բացուի ձեզի. Վասն զի ամէն ով որ կը

ԳԼ. Ը

1 Քրիստոս կը մարգէ բորոտը, 5 կը բժշկէ Հարիւրապետին ծա-
ռան, 14 Պետրոսին զգուանքը 16 և ուրիշ շատ հիւանդները,
18 կը յանձնէ Թէ ինչ կերպով իր հետևին երթալ պէտք է,
23 ծովուն ալեկոծութիւնը կը հանգարտեցնէ. 28 երկու գի-
ւահարներէ դևերը կը հանէ. 31 և դեմոնք կը Թողու որ երե-
Թան խոզերուն մէջ մտնեն։

1 Ու Երբոր ան լեռնէն վար իջաւ, շատ ժո-
2 ղովուրդներ դացին անոր հետևէն։ Եւ ահա
բորոտ մը եկաւ, երկրպագութիւն կ'ընէր
անոր ու կ'ըսէր, Տէր, Թէ որ ուզես կրնաս
3 զիս մաքրել։ Եւ Յիսուս իր ձեռքը երկնց-
ցընելով դպաւ անոր ու ըսաւ, Կ'ուզեմ մաք-
րուէ. և շուտ մը անոր բորոտութիւնը մաք-
4 րուեցաւ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Զգոյշ
կեցիր՝ մէկու մը չըսես, հապա դնա՝ քեզ
քահանային ցուցուր, և Ընծայեցին պատուի-
րած ընծան առ՝ անոնց վկայութիւն ըլլա-
լու համար։
5 Ու *Երբոր կափառնայում Յիսուս՝ Հարիւ-
6 րապետ մը եկաւ քովը, կ'աղաչէր անոր, Ու
կ'ըսէր, Տէր, իմ ծառաս տունը անդադար
7 լոյծ պառկած չարաչար կը տանջուի։ Եւ Յի-
սուս ըսաւ անոր, Ես կու դամ ու դանիկա
8 կը բժշկեմ։ Եւ Հարիւրապետը պատասխան
տալով ըսաւ, Տէր, Ես արժանի չեմ որ դուն
իմ տարկիս տակը մտնես. Հապա Թէ խօսքով
9 դրուցի, ու իմ ծառաս պիտի բժշկուի. Ին-
չու որ ես ալ իշխանութեան տակ մարդ մըն
եմ, ու իմ հրամանի տակը զինուորներ ունիմ. և
ասոր կ'ըսեմ, Գնա, ու կ'երթայ. և միւսին՝
Թէ Եկուր, ու կու գայ. և ծառայիս՝ Թէ Ա-
10 նիկա ըրէ, ու կ'ընէ։ Յիսուս երբոր լսեց՝
զարմացաւ, և Ես ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
Չգտայ նոյնիսկ Իսրայէլի մէջ անանկ
11 հաւատք չունեցող։ Եւ ձեզի կ'ըսեմ որ Արևել-քէն ու արևմուտքէն շատեր

ինդրէ՝ կ'առնէ, և ով որ կը փնտռէ՝ կը գտնէ,
և ով որ դռներ կը զարնէ՝ պիտի բացուի անոր։
9 Կ'ուզէիք ո՞ր մարդը կայ՝ որմէն իր որդին հաց
10 որ ուզէ, միթէ քար պիտի տայ անոր. Եւ
կամ Թէ որ ձուկ ուզէ, միթէ օձ պիտի տայ
11 անոր. Ուստի եթէ դուք չար էք՝ ձեր
դաւակներուն ազնիկ ընծաներ տալ դիտէք,
ո՞րչափ աւելի ձեր Հայրը որ երկինքն է՝ բարի
բաներ պիտի տայ անոնց որ իրմէ կը խնդրեն։
12 Ուստի Ամէն ինչ որ կ'ուզէք որ մարդիկ
ձեզի ընեն, դուք ալ անոնց անանկ ըրէք,
քանզի Սա է օրէնքը ու մարգարէները։
13 Նեղ դռնէն ներս մտէք, ինչու որ լայն է
ան դուռը ու ընդարձակ ան ճամբան, որ դէպ
ի կորուստ կը տանի. և շատեր են անոնք
14 որ անկէ կը մտնեն. Ինչու որ նեղ է ան դուռը
ու նեղուցած է ան ճամբան, որ դէպ ի կեանք
կը տանի. և քիչեր են անոնք որ զանիկա կը
գտնեն։
15 Զգոյշ կեցէք սուտ մարգարէներէն՝ Որոնք
ձեզի կու գան ոչխարի հանդերձներով, բայց
16 ներսէն Յափշտակող գայլեր են. Իրենց պը-
տուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք. Միթէ փուշ-
չերէն խաղող կը քաղեն, կամ տատասկէն՝
17 թուզ. Ասանկ ալ Ամէն բարի ծառ բարի պը-
տուղ կու տայ, և չար ծառ չար պտուղ կու
18 տայ. Բարի ծառը չկրնար չար պտուղ տալ,
19 ոչ ալ չար ծառը բարի պտուղ տալ. Ամէն
ծառ որ բարի պտուղ չտար՝ կը կտրուի ու
20 կրակը կը ձգուի. Ուրեմն իրենց պտուղէն
պիտի ճանչնաք զանոնք։
21 Ոչ Թէ ամէն մէկը որ ինծի Տէր, Տէր,
կ'ըսէ՝ պիտի մտնէ երկինից թագաւորութիւնը,
Հապա անոր որ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը
22 կը կատարէ։ Շատերը ան օրը ինծի պիտի ը-
սեն, Տէր, Տէր, Չէ՞ որ քու անունովդ մար-
գարէութիւն ըրինք, և քու անունովդ դեւեր
հանեցինք, ու քու անունովդ շատ հրաշքներ
23 ըրինք. Եւ Անոնց անոնց յայտնապէս պի-
տի ըսեմ Թէ ես բնաւ ձեզ չեմ ճանչնար.
Ինձմէ դացէք գործիչ դուք որ անօրէնու-
թիւն կը դործէիք։
24 Ամէն ով որ ասս իմ խօսքերս կը լսէ ու կը
կատարէ անոնք, զանիկա պիտի նմանցընեմ
խելացի մարդու մը որ իր տունը վէմի վրայ
25 չինեց. Եւ անձրև իջաւ ու գետերը վար-
ցին ու Հովերը փչեցին, և զարկին ան տանը,
ու չինաւ, ինչու որ վէմի վրայ հաստատուած

26 էր. Եւ ով որ ասս իմ խօսքերս կը լսէ ու չը-
կատարէր անոնք, կը նմանի անխելք մար-
դու մը՝ որ իր տունը տատասկի վրայ չինեց.
27 Եւ անձրև իջաւ ու գետերը վազցին ու հո-
վերը փչեցին, և զարկին ան տանը, ու փլաւ,
և մեծ կը անոր կործանումը։
28 Ու Երբոր Յիսուս լմնցուց ասս խօսքերը,
ժողովուրդները կը զարմանային անոր վար-
29 դապետութեանը վրայ. Ինչու որ Իշխանու-
թիւն ունեցողի մը պէս կը սորվեցընէր անոնց՝
ու չէ Թէ դպիրներուն պէս։

ԳԼ. Ը

1 Քրիստոս կը մարգէ բորոտը, 5 կը բժշկէ Հարիւրապետին ծա-
ռան, 14 Պետրոսին զգուանքը 16 և ուրիշ շատ հիւանդները,
18 կը յանձնէ Թէ ինչ կերպով իր հետևին երթալ պէտք է,
23 ծովուն ալեկոծութիւնը կը հանգարտեցընէ. 28 երկու գի-
ւահարներէ դևերը կը հանէ. 31 և դեմոնք կը Թողու որ երե-
Թան խոզերուն մէջ մտնեն։

1 Ու Երբոր ան լեռնէն վար իջաւ, շատ ժո-
2 ղովուրդներ դացին անոր հետևէն։ Եւ ահա
բորոտ մը եկաւ, երկրպագութիւն կ'ընէր
անոր ու կ'ըսէր, Տէր, Թէ որ ուզես կրնաս
3 զիս մաքրել։ Եւ Յիսուս իր ձեռքը երկնց-
ցընելով դպաւ անոր ու ըսաւ, Կ'ուզեմ մաք-
րուէ. և շուտ մը անոր բորոտութիւնը մաք-
4 րուեցաւ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Զգոյշ
կեցիր՝ մէկու մը չըսես, հապա դնա՝ քեզ
քահանային ցուցուր, և Ընծայեցին պատուի-
րած ընծան առ՝ անոնց վկայութիւն ըլլա-
լու համար։
5 Ու *Երբոր կափառնայում Յիսուս՝ Հարիւ-
6 րապետ մը եկաւ քովը, կ'աղաչէր անոր, Ու
կ'ըսէր, Տէր, իմ ծառաս տունը անդադար
7 լոյծ պառկած չարաչար կը տանջուի։ Եւ Յի-
սուս ըսաւ անոր, Ես կու դամ ու դանիկա
8 կը բժշկեմ։ Եւ Հարիւրապետը պատասխան
տալով ըսաւ, Տէր, Ես արժանի չեմ որ դուն
իմ տարկիս տակը մտնես. Հապա Թէ խօսքով
9 դրուցի, ու իմ ծառաս պիտի բժշկուի. Ին-
չու որ ես ալ իշխանութեան տակ մարդ մըն
եմ, ու իմ հրամանի տակը զինուորներ ունիմ. և
ասոր կ'ըսեմ, Գնա, ու կ'երթայ. և միւսին՝
Թէ Եկուր, ու կու գայ. և ծառայիս՝ Թէ Ա-
10 նիկա ըրէ, ու կ'ընէ։ Յիսուս երբոր լսեց՝
զարմացաւ, և Ես ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
Չգտայ նոյնիսկ Իսրայէլի մէջ անանկ
11 հաւատք չունեցող։ Եւ ձեզի կ'ըսեմ որ Արևել-քէն ու արևմուտքէն շատեր

պիտի դան, ու երկնից թագաւորութեանը
մէջ պիտի բազմին Աբրահամին ու Իսահակին
12 և Յակոբին հետ. իսկ Թագաւորութեանը
որդիքը *դուրսի խաւարը պիտի հանուին.
հոն պիտի լայ լալ ու ակռաները կրճտել։
13 Եւ Յիսուս Հարիւրապետին ըսաւ, Գնա,
ու ինչպէս որ դուն հաւատացիր, անդ թող
ըլլայ քեզի. և նոյն ժամուն անոր ծառան
բժշկուեցաւ։
14 Եւ †Յիսուս Պետրոսին տունը գալով՝ տե-
սաւ որ անոր *կնոքանչը ջերմէն բռնուած
15 պառկած էր. եւ անոր ձեռքէն բռնեց, ու
ջերմը թող առաւ զանիկա. ան ալ ոտքի
վրայ ելաւ և *անոնց սպասաւորութիւն կ'ընէր։
16 Երբոր իրիկուն եղաւ՝ շատ դիւահարներ
բերին անոր, ու խօսքով հանեց ըզ ոգիները
17 և բոլոր հիւանդները բժշկեց. Որ եսայի մար-
գարէին ձեռքով ըսուած խօսքը կատարուի,
†Ինքնիկա մեր հիւանդութիւնները վերցուց և
ցաւերը կրեց։
18 Յիսուս իր բազմութիւքը շատ ժողովուրդ տես-
նելով, հրաման ըրաւ որ միւս կողմը երթան։
19 †Եւ գալիլ մը մօտենալով՝ ըսաւ անոր, Վար-
դապետ, ես քու ետեւէդ պիտի գամ՝ ուր
20 որ երթաս։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Աղուէս-
ները որջեր ունին, ու երկնից թռչուններըը
բոյներ, բայց Որդին մարդոյ գլուխ չունի, որ
21 հոն իր գլուխը դնէ։ †Եւ մէկ ուրիշը՝ ոչ անոր
աշակերտներէն էր, ըսաւ անոր, Տէր, ինծի
հրաման տուր, որ երթամ առաջ իմ հայրս
22 թաղեմ։ Յիսուս ըսաւ անոր, Եկուր իմ հետ-
ևէս, ու թող մուր մեռելներուն որ թաղեն
իրենց մեռելները։
23 Ու երբոր նաւը մտաւ, իր աշակերտները
24 իր հետևէն գացին։ †Եւ ահա մեծ աղկոծու-
թիւն մը եղաւ ծովուն մէջ, անանկ որ նաւը
ալիքներէն կը ծածկուէր. իսկ ինքը կը քնա-
25 նար։ Եւ աշակերտները մօտ գալին արթնց-
ուցին զանիկա ու ըսին, Տէր, ազատ մեզ.
26 անկ կը կորսուինք։ Եւ ըսաւ անոնց, Թերա-
հաւատներ, ինչո՞ւ ասանկ վախկոտ էք. ան-
ուանէր ելաւ հողմերուն ու ծովուն սաստեց,
27 և մեծ խաղաղութիւն եղաւ։ Ու մարդիկը
զարմացան և կ'ըսէին, Ի՞նչպէս մարդ է ատ՝
որ հողմերը ու ծովը ասոր կը հնազանդին։
28 Ու †երբոր միւս կողմը †Գերգեսացւոց եր-
կիրը անցաւ, երկու դիւահար պատահեցան
իրեն դերեզմաններէն ելած՝ սաստիկ կատ-
ղած, անանկ որ հնար չէր մէկու մը ան ճամ-
29 բայէն անցնիլ։ Եւ ահա աղաղակեցին ու ըսին,

Ը ԳԼ· խա· 42։
Թ ԳԼ· ժգ· 42· 50։ խբ· 15· խգ· 51։ խե· 30։ Ղ.ա.գ. ժգ· 28։ բ պետ· բ· 17։ Ճառգ· 13։
ժ Մարկ· ա· 29· 30։ 31։ Ղ.ա.գ· գ· 38։
ա Եւս։
Ե Տես ա կոր· ԺԳ· 5։
Ի Յինքն՝ անոր
Լ Մարկ· ա· 38։ Եւս։ Ղ.ա.գ· գ· 41· 42։
Խ Նոյն ծգ· 4։ ա Պետ· բ· 24։
Ծ Ղ.ա.գ· Բ· 57· 58։
Կ Ղ.ա.գ· Թ· 39· 60։
Հ Տես գ Թագ· ԺԲ· 20։
Ձ Յինքն՝ անոր
Ղ Մարկ· գ· 31· Եւս։ Ղ.ա.գ· ը· 23· Եւս։
Մ Ապց· կե· 7· ՀԲ· 9· ՀԷ· 29։
Յ Մար· ե· 1· Եւս։

† Ղ.ա.գ· ը· 26· Եւս։ Յինքն՝ Գագարա-ցւոց
Տես ը Օր· է· 25· գ Թագ· ԺԸ· 18։ Ղ.ա.գ· է· 8· Գործ· ԺԷ· 59։
ա ԳԼ· գ· 13։
Բ Մար· բ· 3։ Ղ.ա.գ· է· 18։
Գ ԳԼ· ը· 10։
Դ Ապց· ՀԸ· 2։ ԳԼ· ժբ· 25։ Մար· ԺԲ· 15։ Ղ.ա.գ· է· 22։
Զ· 8։ Բ· 47· ժա· 17։
Է Մար· բ· 14։ Ղ.ա.գ· է· 27։
Ը Մար· բ· 15։ Եւս։ Ղ.ա.գ· է· 28։ Եւս։

զաւրները եկած՝ ու անդան նետած էին Յիսու-
11 սին ու անոր աշակերտներուն հետ։ Ու փա-
րիսեցիները երբոր տեսան, ըսին անոր աշա-
կերտներուն, Ինչո՞ւ ձեր վարդապետը *մաք-
սաւորներուն ու *մեղաւորներուն հետ կ'ուտէ։
12 Բայց Յիսուս երբոր լսեց՝ ըսաւ անոնց, Առող-
ջներուն բժիշկ պէտք չէ, հապա հիւանդնե-
13 րուն։ Գացէք՝ սորվեցէք թէ ի՞նչ է — Ես-ը՝
*Ողորմութիւն կ'ուզեմ և չէ թէ զոհ. ինչու-
որ ես արդարները կանչելու չեկայ, *հապա
մեղաւորները *ապաշխարութեան։
14 Աստուծոյ Յովհաննէսին աշակերտները ա-
նոր եկան ու ըսին, Ինչո՞ւ մենք ու փարիսե-
ցիները շատ անգամ ծոմ կը պահենք, և քու
15 աշակերտներդ չեն պահեր։ Ու Յիսուս ըսաւ
անոնց, Միթէ կարելի՞ է որ հարսնիքին որ-
դեքը սուգ պահեն՝ քանի որ փեսան իրենց
հետն է. բայց օրեր պիտի գան որ երբ փեսան
իրենցմէ վերցուի՝ հետևանքներ ծոմ պիտի պա-
16 հեն։ Ու մէկը չձգեր նոր լաթի կտոր հին հան-
դերձի վրայ, քանզի *ան որ լրացնելու
համար դրուած է, կ'առնէ հանդերձէն, ու պատ-
17 ռուած ալ աւելի դէշ կ'ըլլայ. Ոչ ալ նոր
գինին հին տիկերու մէջ կը դնեն. եթէ ոչ՝
տիկերը կը պատռին ու գինին կը թափի, և
տիկերը կը կորնչին. հապա նոր գինին նոր
տիկերու մէջ կը դնեն, ու երկուքն ալ կը պա-
հուին։
18 †Երբոր անիկա անոնց հետ այս բաները կը
խօսէր, ահա իշխան մը եկաւ, երկրպագու-
թիւն կ'ընէր անոր ու կ'ըսէր, Աղջիկս՝ ալ
մինչև հիմա մեռած է, բայց եկուր ձեռքդ
19 անոր վրայ դիր, ու պիտի ապրի. Եւ Յիսուս
եղաւ ու իր աշակերտներուն հետ անոր ետևէն
գնաց։
20 †Եւ ահա տասներկու տարուան տեւատես
կին մը մօտեցաւ ետևէն՝ անոր հանդերձին
21 քղանցքին դպաւ. Քանզի իր *մէջ կ'ը-
սէր, Թէ որ միայն անոր հանդերձին դպչիմ՝
22 պիտի բժշկուիմ։ Բայց Յիսուս երբոր ետին
դարձաւ ու տեսաւ զանիկա, ըսաւ, Քաջա-
լերուէ, ազջիկ, *քու հաւատքդ քեզ բժշկեց։ Եւ կինկը նոյն ժամէն բժշկուեցաւ։
23 †Ու երբոր Յիսուս իշխանին տունը եկաւ,
ու տեսաւ հեղաձայնները և խռոված բազ-
24 մութիւնը, Ըսաւ անոնց, †Մեկնեցէք գացէք,
ինչու որ աղջիկը մեռած չէ, հապա կը քնա-
25 նայ. և ծաղր կ'ընէին անկա։ Ու երբոր
բազմութիւնը դուրս ձգուեցաւ, ինքը ներս
մտաւ՝ անոր ձեռքէն բռնեց, ու աղջիկը առ-

Ի ԳԼ· ժա· 19։ Ղ.ա.գ· է· 30· ժէ· 9։
Ժ Գագ· բ· 15։
Ի Ոմն· գ· 6։ Մ.Ք.թ· գ· 8· 7· 8։ ԳԼ· ժբ· 7։
Ծ ա Ցխր· ա· 15։
Կ Ցխր· ա· 29· 30։
Հ Մար· ա· 28· 30։ 31։ Ղ.ա.գ· գ· 38։

Ղ.ա.գ· է· 33· ժբ· 12։
Ճամ· գ· 29։
Գագ· ժգ· 2· 3։ ժգ· 22· ա Կար· է· 5։
Մար· է· 22։ Եւս։ Ղ.ա.գ· Ը· 41· Եւս։
Մար· է· 23։ Ղ.ա.գ· Ը· 45։
Ղ.ա.գ· է· 30· Ը· 48· ժէ· 19։ ժբ· 42։
Մար· է· 38։ Ղ.ա.գ· է· 51։
Տես ը Մ'ին· ԼԸ· 25։
Գար· ի· 10։
ԳԼ· ժէ· 22։ ի· 30· 31։ Մար· ժ·

47· 48։ Ղ.ա.գ· ժբ· 38· 39։
ԳԼ· Ը· 4։ ժբ· 16։ ժէ· 9։ Ղ.ա.գ· է· 16։
Մար· է· 36։
Տես գԼ· ժբ· 22։ Ղ.ա.գ· ժա· 14։
ԳԼ· ժբ· 24։ Մար·

գ· 22։ Ղ.ա.գ· ժա· 13։
Մար· չ· 6։ Ղ.ա.գ· ժգ· 22։
ԳԼ· գ· 23։
Մար· չ· 34։
Թագ· իե· 17։ գ Թագ· իբ· 17։ Ե. Զեկ· լգ· 5։ Ջ.ար·

ժ· 2։
Ղ.ա.գ· ժ· 2։ Ճամ· գ· 35։
Ը Բ Թես· գ· 2։
Մար· գ· 12· 16։ չ· 7։ Ղ.ա.գ· Ը· 13։ ի· 7։
Ճամ· ա· 43։

ԳԼ· Թ

1 Քրիստոս անգամագործ մը կը բժշկէ. 9 Մատթէոսը մաքսաւոր-
րութիւնէն իրեն կը կանչէ. 10 մաքսաւորներու և մեղաւոր-
ներու հետ կ'ուտէ. 14 իր աշակերտներուն ծոմ չպահելը
կ'արդարացնէ. 20 անհատ կինը կը բժշկէ. 23 Յայրոսի
աղջիկը կը յարուցանէ. 27 երկու կոյրերու աչքերը կը բա-
նայ. 32 համր դիւահարը կը բժշկէ. 36 և կը խրճայ բազում-
թիւնները վրայ։

1 Եւ նաւը մտնելով՝ անդին կողմը անցաւ, ու
2 եկաւ իր քաղաքը։ †Եւ ահա բերին իրեն
անդամալոյծ մը, որ մահիճի մէջ պառկած
էր. և †Յիսուս անոնց հաւատքը տեսնելով՝
ըսաւ անդամալոյծին, Քաջալերուէ, որդեակ,
3 քու մեղքերդ քեզի ներուած են։ Եւ ահա
դպիրներէն ոմանք իրենց *սիրտը մէջ ըսին,
4 Այսիկա հայհոյութիւն կ'ընէ. Յիսուս ալ *տա-
նոնց խորհուրդները իմանալով ըսաւ, Ինչո՞ւ
5 սրտերնուդ մէջ չար բաներ կը խորհիք. Քան-
զի ո՞րը աւելի դիւրին է. քու մեղքերդ նե-
րուած են՝ ըսելը, թէ ելիր ու քալէ՝ ըսելը։
6 Բայց որպէս զի դիտնաք թէ Որդին մարդոյ
իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու
թողութիւն տալու, (անատեղը անդամալոյծին
ըսաւ,) ելիր՝ մահիճդ առ ու տունդ գնա։
7 Ու անիկա եղաւ՝ իր տունը գնաց։ (8) Ժողո-
վուրդները երբոր տեսան՝ զարմացան, ու
փառաւորեցին զԱստուած, որ մարդոյ անանկ
իշխանութիւն տուեր էր։
9 †Եւ Յիսուս անկէ առաջ անցնելով՝ մարդ-
մը տեսաւ Մատթէոս անունով, որ մաքս ըն-
դունելու տեղը նստեր էր, ու ըսաւ անոր,
Եկուր ետևէս. ան ալ եղաւ անոր ետևէն գը-
10 նաց։ †Ու եղաւ որ տունը սեղան նստած
ատենը՝ ահա ուրիշ շատ մաքսաւորներ և մե-

ը ԳԼ· խա· 43։
թ ԳԼ· ժգ· 42· 50։ խբ· 15։ խգ· 51։ խե· 30։ Ղ.ա.գ· ժգ· 28։ բ պետ· բ· 17։ Ճառգ· 13։
ժ Մարկ· ա· 29· 30։ 31։ Ղ.ա.գ· գ· 38։
ա Եւս։
Ե Տես ա կոր· ԺԳ· 5։
Ի Յինքն՝ անոր
Լ Մարկ· ա· 38։ Եւս։ Ղ.ա.գ· գ· 41· 42։
Խ Նոյն ծգ· 4։ ա Պետ· բ· 24։
Ծ Ղ.ա.գ· Բ· 57· 58։
Կ Ղ.ա.գ· Թ· 39· 60։
Հ Տես գ Թագ· ԺԲ· 20։
Ձ Յինքն՝ անոր
Ղ Մարկ· գ· 31· Եւս։ Ղ.ա.գ· ը· 23· Եւս։
Մ Ապց· կե· 7· ՀԲ· 9· ՀԷ· 29։
Յ Մար· ե· 1· Եւս։

† Ղ.ա.գ· ը· 26· Եւս։ Յինքն՝ Գագարա-ցւոց
Տես ը Օր· է· 25· գ Թագ· ԺԸ· 18։ Ղ.ա.գ· է· 8· Գործ· ԺԷ· 59։
ա ԳԼ· գ· 13։
Բ Մար· բ· 3։ Ղ.ա.գ· է· 18։
Գ ԳԼ· ը· 10։
Դ Ապց· ՀԸ· 2։ ԳԼ· ժբ· 25։ Մար· ԺԲ· 15։ Ղ.ա.գ· է· 22։
Զ· 8։ Բ· 47։ ժա· 17։
Է Մար· բ· 14։ Ղ.ա.գ· է· 27։
Ը Մար· բ· 15։ Եւս։ Ղ.ա.գ· է· 28։ Եւս։

պոս և Բարթողիմէոս, Թովմաս և Մատթէոս մաքսաւոր, Յակոբոս Ալփեան և Ղեբէոս որ
4 Թադէոս մականունեցաւ, Սիմոն Կանանացի և Յուդա Իսկարիովտացի, որ նաև մատնեց զնոսիկա։
5 Զսա առաքեալքս ետ Յիսուս խրկեց, և ա-
նոնց պատուիրեց ըսելով, Էհեթանոսներու ճամբայ մի երթաք ու Սամարացիներու քա-
6 ղաք մի մտնէք, Հապա աւելի խրկեցէք Իսրայէլի տանը
7 Ըհոտաւած ոչխարներուն գացէք։ Ու երբոր կ'երթաք՝ քարոզեցէք ու ըսէք թէ Երկինից
8 թագաւորութիւնը մօտեցած է։ Հիւանդները բժշկեցէք, բորոտները Ճաքրեցէք, դեւե-
րը հանեցէք. Ձերի առեր էք, ձերի տուէք։
9 Մի առնաք ոսկի՝ և ոչ արծաթ՝ և ոչ Ըպըզ-
10 դինձ ձեր գօտիներուն մէջ, Ոչ ճամբու հա-
մար պարկ, և ոչ կրկին հանդերձ, ոչ կօ-
չիկ, ոչ գաւազան. Ընչու որ բանուորը իր կե-
11 րակուրին արժանի է։ Եւ ո՛ր քաղաք կամ գեղ մտնէք, հարցուցէք թէ ո՛վ է անոր մէջ-
ը արժանաւոր, ու հոն կեցէք մինչև որ ելլէք։
12 Ու երբոր տունը կը մտնէք՝ բարև
13 տուէք։ Եթէ որ այն տունը ար-
ժանաւոր է, ձեր բարևը անոր վրայ գայ։ Հապա թէ որ արժանաւոր չէ, ձեր բարևը
14 ձեզի դառնայ։ Ըեւ ով որ ձեզ չընդունի՝ ու ձեր խօսքերը մտիկ չընէ, երբոր ան տու-
նէն կամ քաղաքէն կ'ելլէք, Ձեր ոտքերուն
15 փոշին թօթվեցէք։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Դատաստանին օրը՝ քան թէ ան քաղաքին։
16 Ահա ես ձեզ կը խրկեմ իբրև ոչխարներ գայլերու մէջ. Ընատ օձերու պէս խոհեմ եղէք
17 եղէք և աղաւնիներու պէս՝ միամիտ։ Իսկ մարդոցմէ զգուշացէք, Ընչու որ Ձեզ տուման-
ներու պիտի մատնեն, ու Իրենց ժողով-
18 ատներուն մէջը ձեզ պիտի ծեծեն. Ըեւ իմ անուանս համար կուսակալներու ու թագա-
ւորներու առջև պիտի տարուիք՝ անոնց և հե-
թանոսներուն վկայութիւն ըլլալու համար։
19 Բայց երբոր Ձեզ մատնեն՝ հոգ մի ընէք թէ
ինչպէս կամ ինչ պիտի խօսիք, Ընչու որ Ձե-
զի ըսելիք տրուի ան ժամուն՝ ինչ որ պիտի
20 խօսիք։ Ընան չէք որ կը խօ-
սիք, Հապա Ձեր Հօրը Հոգին՝ որ Ձեր Ներսի-
21 դին կը խօսի։ Ու Եղբայր եղբայրը մահուան պիտի մատնէ, և Հայրը՝ որդին. և որդիք
Երես ծնողացը վրայ պիտի ելլեն ու մեռցը-
22 Նեն զանոնք։ Եւ իմ անուանս համար Ամե-
նուն ատելի պիտի ըլլաք. Բայց ով որ մին-
23 չև վերջը համբերէ՝ անիկա պիտի ապրի։ Ու Երբոր ասոնք քաղաքին մէջ Ձեզ կը հալածեն, ուրիշ Տեղ փախէք. քանզի ճշմարիտ կ'ըսեմ Ձեզի, Իսրայէլի քաղաքները պիտի չհասցը-
24 նէք, մինչև որ Որդին մարդոյ դայ։ Աշա-
կերտ իր վարդապետէն աւելի չէ, և ոչ ծա-
25 ռան՝ իր տիրոջմէն։ Հերիք է աշակերտին՝ որ իր վարդապետին պէս ըլլայ, ու ծառային՝ իր տիրոջը պէս. Ընէ որ տանուտէրը Բէեզեղ-
բուղ կոչեցին, որչափ աւելի անոր ընտանի-
26 քը։ Ուստի մի վախնաք անոնցմէ, Ընչու որ բան մը չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չյայտնուի,
27 և գաղտուկ՝ որ պիտի չգիտցուի։ Ինչ որ Ձե-
զի մութի մէջ կ'ըսեմ, Ասիկա լոյսի մէջ խօսե-
ցէք, և ինչ որ ականջին Ի վար կը լսէք, տա-
28 րածեցէք։ Ու Ձեզի որ կը սպանանեն, ու Հոգին կրնար Հոգին սպաննել. Հապա աւելի անկէ վախցէք զուք, որ կրնայ Հոգին ու
29 մարմինը դժոխքին մէջ կորսընդնել։ Ձէ՞ որ Երկու ճնճղուկ մէկ դանգի կը ծախուին, և
անոնցմէ մէկը գետինը չիյնար առանց Ձեր
30 Հօրը։ Բայց Ձեր գլխուն բոլոր մազերն ալ
31 Համրուած են։ Ուրեմն մի վախնաք, Քանդ-
32 չատ ճնճղուկներէն լաւ էք դուք։ Ամէն Ով որ մարդոց առջև դիս կը դաւանի, Ես ալ անկիա պիտի դաւանիմ իմ Հօրս առջևը՝ որ
33 երկինքն է։ Ըեւ ով որ մարդոց առջև դիս կ'ուրանայ, Ես ալ անկիա պիտի ուրանամ իմ
34 Հօրս առջևը՝ որ երկինքն է։ Մի կարծէք թէ ես երկրի վրայ խաղաղութիւն Ձգելու եկայ. խաղաղութիւն Ձգելու չեկայ՝ Հապա
35 սուր. Ընչու որ եկայ Մարդը իր Հօրմէն դա-
տելու, ու աղջիկը՝ իր մօրմէն, ու Հարսը՝
36 իր կեսուրէն. Եւ Մարդուն թշնամիները իր
37 ընտանիքը պիտի ըլլան։ Ան որ Հայրը կամ մայրը Ինծմէ աւելի կը սիրէ, Ինծի արժանի

Ղ Մար. ժգ. 11։ Ղուկ. ժ. 10, 11։
Ձ Ղեհեմ. Ե. 13։ Գործ. ժգ. 31։ Ժբ. 6։
Ճ Գլ. Ժա. 22, 24։ Ղուկ. Ժ. 3։
Դ Հռոմ. Ժգ. 19։ Եփես. Ե. 16։
Ն Ղուկ. Ժ. 4։ ա Կամ Ի վար. Ը. 56։ Փիլ. Բ. 12։
Շ Գլ. Իգ. 9։ Մար. ժգ. 9։ Ղուկ. Ժբ. 11։ Թագ. ա. 17։
Ո Ղուկ. Ժ. 5։
Չ Մար. ժգ. 11։ Ղուկ. ժբ. 11։ Ե. 5։ Ժ. 10, 11։
Ջ Գործ. Ե. 18։ Ժգ. 31։ Ժբ. 6։
Ռ Գլ. Ժա. 22, 24։ Ղուկ. Ժ. 3։
Ս Ղուկ. Ժբ. 49։ Յովհ. Ժգ. 20։
Վ Մար. ժգ. 12։ Ղուկ. ժբ. 11։ Ե. 10։ Ա Կոր. Ժգ. 11։
Տ Ելից. Ժգ. 14։ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ր Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ց Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ւ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Փ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ք Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Օ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ֆ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։

Ա Մար. Ժգ. 11։ Ղուկ. Ժբ. 11։ Ե. 10։ Ա Կոր. Ժգ. 11։
Բ Գործ. Ե. 18։ Ժգ. 31։ Ժբ. 6։
Գ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Դ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ե Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Զ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Է Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ը Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Թ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ժ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ի Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Լ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Խ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ծ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Կ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Հ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ձ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ղ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Մ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Յ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ն Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Շ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ո Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Չ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ջ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ռ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ս Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Վ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Տ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ր Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ց Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ւ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Փ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ք Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Օ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։
Ֆ Ղեւտ. Ժթ. 17։ Բ Օրին. Ի. 6։ Ա Թագ. Բ. 30։ Մաղ. Ա. 6։

չէ. և ան որ ոտան կամ աղջիկը ինծմէ աւե-
38 լի կը սիրէ, Ինծի արժանի չէ. Ըեւ ան որ իր խաչը չառնէր ու իմ ետևէս գար, Ինծի ար-
39 ժանի չէ։ Ան որ իր անձը կը գտնէ, պիտի կորսընդնէ զանիկա. և ան որ իր անձը Ին-
ծի համար կը կորսընդնէ, պիտի գտնէ զա-
40 նիկա։ Ան որ Ձեզ կ'ընդունի, ինձ կ'ընդու-
նի. և ան որ ինձ կ'ընդունի, ինձ խրկողը
41 կ'ընդունի։ Ան որ մարգարէ մը կ'ընդունի մարգարէի անունով, մարգարէի վարձք կ'առ-
նէ. և ան որ արդար մը կ'ընդունի արդարի
42 անունով, արդարի վարձք կ'առնէ։ Ու ան որ առ պզտիկներէն մէկուն միայն գաւաթ մը պաղ ջուր կը խմցնէ աշակերտի անունով, Ճշմարիտ կ'ըսեմ Ձեզի, Բնաւ իր վարձքը պի-
տի չկորսընդնէ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ընդ Յիսուս իր աշակերտները Քրիստոսի կը խրկէ։ 2 Քրիս-
տոս վկայութիւնը Յովհաննէսին Համար։ 18 Ժամպրպոց կար-
ծելը Յովհաննէսին ու Քրիստոսի վրայով։ 20 Քրիստոս կը նախատէ Քորազինը, Բեթսայիդան և Կափառնաղում։ Իրենց ապերախտութիւնը և անգիտ Ը Հայրն Համար։ 25 և կը փա-
ռաւորէ իր Հօրը խնամատարութիւնը։ Աւետարանը պարզամիտ-
ներուն յայտնելուն Համար։ 28 Իրեն կը կանչէ ամէն անձեր որ իրենց ուզածին ծանրութիւնը կը զգան։

1 Ընդ եղաւ որ երբ Յիսուս լմընցուց իր տաս-
ուերկու աշակերտներուն պատուէրը տալը, դնաց անկէ անոնց քաղաքներուն մէջ քարո-
զելու և սորվեցընելու։
2 Իսկ Յովհաննէս Բանտին մէջը Էերբոր լսեց
Քրիստոսի գործքերը, իր աշակերտներէն եր-
3 կաքը խրկելով՝ Ըսաւ անոր, Ընդուն ան ես
4 որ գալու էիր, Թէ ուրիշն ենք ապասենք։ Ընդ Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց Ըսաւ, Գա-
ցէք պատմեցէք Յովհաննէսին ինչ որ կը լսէք
5 ու կը տեսնէք. Կոյրերը կը տեսնեն, կաղերը կը քալեն, բորոտները կը մաքրուին, խուլերը կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն Ու
6 աղքատներուն աւետարան կը քարոզուի։ Եւ երանի անոր Ով իմ վրայիս չգայթակղիր։
7 Ան երբոր անոնք գացին, Յիսուս սկսաւ ժողովրդեանը ըսել Յովհաննէսին Համար, Ինչ տեսնելու ելաք անապատին մէջ. Եղէգ
8 մը Հովին չարժուած։ Հապա ինչ տեսնելու ելաք. Փափուկ Հանդերձներ Հագած մարդ-
մը. ահա փափուկ Հագուստներ Հագնողները թա-
9 գաւորաց տուներուն են։ Հապա ինչ տեսնելու ելաք. Մարգարէ՞. այո, կ'ըսեմ Ձեզի, Ե մար-

---

Գ Գլ. Ժգ. 21։ Մար. Ը. 31։ Ղուկ. Ժ. 13։ Ժգ. 27։
Դ Գլ. Ժգ. 23։ Ղուկ. Ժբ. 33։ Ելից. Ժբ. 25։
Ե Գլ. Ժբ. 5։ Ղուկ. Թ. 48։ Ժ. 16։ Ելից. Ժբ. 44։ Ժգ. 20։ Գաղ. գ. 14։
Զ Թագ. Ժգ. 10։ Ժբ. 15։ Գործ. Ը. 1։ Թ. 25։ Ժգ. 6։ Գլ. Ժգ. 28։
Է Ղուկ. գ. 40։ Ելից. Ժգ. 16։ Ժբ. 20։
Ը Գլ. Ժբ. 24։ Մար. գ. 22։ Ղուկ. Ժ. 15։ Ելից. Ը. 48։ Ղ. 52։
Թ Մար. գ. 22։ Ղուկ. Ը. 17։ Ժբ. 2։ 3։
Ժ Ես. Ը. 12։ 13։ Ղուկ. Ժբ. 4։ ա Պետ. գ. 14։
ա Թագ. Ժգ. 45։ Բ Թագ. Ժգ. 11։
Ի Գործ. Ժբ. 12։ 13։ Գլ. Իգ. 13։ Մար. Ժգ. 13։
Լ Գլ. Բ. 13։ գ. 12։ Ելից. ա. 7։
Խ Բ Թագ. Իգ. 2։ Գործ. գ. 8։ Ը. 10։ Բ Տիմ. գ. 17։
Ծ Միք. Ե. 6։ Հմբ. 35։ 36։ Ղուկ. Իա. 16։
Կ Ղուկ. Իա. 17։
Հ Գործ. Ժբ. 12։ 13։ Գլ. Իգ. 13։ Մար. Ժգ. 13։
Ձ Գլ. Բ. 13։ գ. 12։

Ղ Մար. Ժգ. 11։ Ղուկ. Ժբ. 11։ Իա. 16։ Ղուկ. Ժբ. 11։
Մ Եր. Ե. 1։ Եբրա. Ա. 7։
Յ Բ Թագ. Իգ. 2։ Գործ. գ. 8։ Ը. 10։ Բ Տիմ. գ. 17։
Ն Միք. Ե. 6։ Հմբ. 35։ 36։ Ղուկ. Իա. 16։
Շ Ղուկ. Իա. 17։
Ո Գործ. Ժբ. 12։ 13։ Գլ. Իգ. 13։ Մար. Ժգ. 13։
Չ Գլ. Բ. 13։ գ. 12։
Ջ Մար. Ժգ. 11։ Ղուկ. Ժբ. 11։ Ե. 10։ Ա Կոր. Ժգ. 11։
Ռ Ղեհեմ. Ե. 13։ Գործ. Ժգ. 31։ Ժբ. 6։
Ս Գլ. Ժա. 22։ 24։ Ղուկ. Ժ. 3։
Վ Ղուկ. Ժ. 3։
Տ Ելից Մար. Ը. 3։ Ղուկ. Ժ. 19։ Եփես. Ե. 16։
Ր Ղուկ. Ժ. 7։ ա Կոր. Թ. 14։ ա Տիմ. Ե. 18։
Ց Ղուկ. Ժ. 8։
Ւ Ոնանք տեսա՞ք ու ըսէք։ Բացեալ ասա ասացաք։
Փ Ղուկ. Ժ. 5։
Ք Մար. Ը. 11։ Ղուկ. Ժ. 2։ Ա Տիմ. Ա. 18։
Օ Գլ. Ը. 2։ Ը. 27։
Ֆ Ղուկ. Ժ. 9։

Ա Գլ. Ժգ. 21։ Մար. Ը. 31։ Ղուկ. Ժ. 13։ Ժգ. 27։
Բ Գլ. Ժգ. 23։ Ղուկ. Ժբ. 33։ Ելից. Ժբ. 25։
Գ Գլ. Ժբ. 5։ Ղուկ. Թ. 48։ Ժ. 16։ Ելից. Ժբ. 44։ Ժգ. 20։ Գաղ. գ. 14։
Դ Բ Թագ. Իգ. 2։ Գործ. գ. 8։ Ը. 10։ Բ Տիմ. գ. 17։
Ե Գլ. Ժգ. 28։
Զ Ղուկ. գ. 40։ Ելից. Ժգ. 16։ Ժբ. 20։
Է Գլ. Ժբ. 24։ Մար. գ. 22։ Ղուկ. Ժ. 15։ Ելից. Ը. 48։ Ղ. 52։
Ը Մար. գ. 22։ Ղուկ. Ը. 17։ Ժբ. 2։ 3։
Թ Ես. Ը. 12։ 13։ Ղուկ. Ժբ. 4։ ա Պետ. գ. 14։
Ժ Թագ. Ժգ. 45։ Բ Թագ. Ժգ. 11։
Ի Գործ. Ժբ. 12։ 13։ Գլ. Իգ. 13։ Մար. Ժգ. 13։
Լ Գլ. Բ. 13։ գ. 12։ Ելից. Ա. 7։
Խ Բ Թագ. Իգ. 2։ Գործ. գ. 8։ Ը. 10։ Բ Տիմ. գ. 17։
Ծ Միք. Ե. 6։ Հմբ. 35։ 36։ Ղուկ. Իա. 16։
Կ Ղուկ. Իա. 17։
Հ Գործ. Ժբ. 12։ 13։ Գլ. Իգ. 13։ Մար. Ժգ. 13։
Ձ Գլ. Բ. 13։ գ. 12։
Ղ Մար. Ժգ. 11։ Ղուկ. Ժբ. 11։ Ե. 10։ Ա Կոր. Ժգ. 11։
Մ Ղեհեմ. Ե. 13։ Գործ. Ժգ. 31։ Ժբ. 6։
Յ Գլ. Ժա. 22։ 24։ Ղուկ. Ժ. 3։
Ն Ղուկ. Ժ. 19։ Եփես. Ե. 16։
Շ Ղուկ. Ժ. 3։
Ո Ղուկ. Ժ. 4։ Կամ Ի վար. Ը. 56։ Փիլ. Բ. 12։
Չ Գլ. Իգ. 9։ Մար. Ժգ. 9։ Ղուկ. Ժբ. 11։ Թագ. ա. 17։
Ջ Ղուկ. Ժ. 5։
Ռ Ղուկ. Ժ. 7։ ա Կոր. Թ. 14։ ա Տիմ. Ե. 18։
Ս Ղուկ. Ժ. 8։
Վ Ոնանք տեսա՞ք ու ըսէք։ Բացեալ ասա ասացաք։
Տ Փիլ. Բ. 12։
Ր Մար. Ը. 11։ Ղուկ. Ժ. 2։ Ա Տիմ. Ա. 18։
Ց Գլ. Ը. 2։ Ը. 27։
Ւ Ղուկ. Ժ. 9։

27 Ումէն բան ինծի տրաւեցաւ իմ Հօրմէս, ու
մէկը չճանչնար Որդին՝ բայց Հայրը, Ու մէկը
չճանչնար Հայրը՝ բայց Որդին, և ան՝ որուն
28 որ Որդին կ'ուզէ յայտնել։ Եկէք ինծի, բո-
լոր յոգնած ու բեռնաւորածներ, և ես ձեզ
29 պիտի հանգչեցնեմ։ Իմ լուծս ձեր վրայ
առէք, ու ինծմէ սորվեցէք՝ որ հեզ եմ ու
խոնարհ սրտով, և ձեր անձերուն հանգիստ
30 պիտի գտնէք. Քանզի որ իմ լուծս
քաղցր է՝ և իմ բեռս թեթեւ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Քրիստոս կը յանդիմանէ փարիսեցւոց կատաղութիները շաբաթ
օրուան վրայով. 3 Սաբբ Դիրքերով, 9 ժողովով 13 և հը-
րաշքով մը։ 22 Կոյր ու համր դեւահար մը կը բժշկէ։ 31 Կ'ի-
մացնէ թէ Սաբբ Հագիին գէմ եղած հայհոյութիները պիտի
չներուին, 38 և թէ գաւառի խոսքերու համար հաշիւ պիտի
տրուի։ 38 Կը յանդիմանէ անհաւատները. որ նշան կը խնդ-
րեն, 49 և կը ցուցնէ թէ ով է իր եղբայրը, իր քոյրը և իր
մայրը։

1 Ատ ատենները Յիսուս շաբաթ օրը դնաց ար-
տերուն միջէն, և իր աշակերտները անօթե-
ցան, ու սկսան ցորեն հասկեր փրցնել և ու-
2 տել։ Փարիսեցիները երբոր տեսան՝ ըսին անոր,
Ահա քու աշակերտներդ կը գործեն ինչ որ
3 արժան չէ շաբաթ օրը գործել։ Ան ալ անոնց
ըսաւ, Չէ՞ք կարդացեր դուք Դաւիթին ը-
րածը, երբոր անօթեցաւ ինքը ու անոնք որ
4 իր հետն էին. Ինչպէս մտաւ Աստուծոյ տու-
նը, և հառաջաւորութեան հացերը կերաւ,
որ ոչ իրեն օրինաւոր էր ուտել, և ոչ անոնց
որ իր հետն էին, հրայց միայն քահանաներ-
5 բուն։ Կամ թէ Օրէնքին մէջը չէ՞ք կարդա-
ցեր, որ քահանաները շաբաթ օրերը տաճա-
րին մէջ շաբաթը կը պղծեն՝ ու անվեղ են։
6 Բայց ձեզի կ'ըսեմ՝ որ աս տեղը Տաճարէն
7 մեծ մէկը կայ։ Եւ թէ որ գիտնայիք թէ ինչ
ըսել է, Ողորմութիւն կ'ուզեմ՝ ու չէ թէ զոհ,
անարժան անպարտները չէիք գատապարտեր.
8 Քանզի Որդին մարդոյ շաբաթին տէրն է։
9 Եւ անկէ երթալով՝ եկաւ անոնց ժողովա-
10 րանը։ Եւ հոն մէկ մարդ մը կար՝ որուն ձեռ-
քը չորցած էր. և հարցուցին անոր՝ ու ըսին
թէ Շաբաթ օրը բժշկել արժա՞ն է, որ անոր
11 վրայով ամբաստանութիւն ունենան։ Ան ալ բաւ
անոնց, Ձեզմէ ո՞ր մարդը կայ՝ որ մէկ ոչխար
մը ունենայ, և անիկա շաբաթ օրը Փոսի մէջ
իյնայ, պիտի չբռնէ՞ ու վեր հանէ դանիկա։
12 Արդ՝ որքա՜ն աւելի է մարդը ոչխարէն. ուրեմն

ա ԳԼ· խը· 18։ Ղ.ա.կ· ժ· 22։ Ցաղ· գ· 35։ ժգ· 3։ ժէ· 2։ ա Կոր· ժէ· 27։
ը Ցաղ· ա· 18։ Ղ.ա.կ· 46։ ժ· 15։
գ Ցաղ· ժգ· 12։ Փիլ· բ· 5։ ա Գնա· բ· 21։ ա Ցաղ· բ· 6։
դ Ջար· ի· 9։ Փիլ· բ· 7։ 8։
ե Ղ.ե· ը· 31։ իգ· 8։ Թագ· իը· 9։ Ցաղ· ե· 22։
զ Ա՛ն· ը· 18։ Մ՛ար· գ· 1։
է Ելհմ· ը· 16։
ը ա Ցաղ· է· 5։
— բ Օր· իգ· 25։ Մ՛ար· բ· 23։ Ղ.ա.կ· գ· 1։
թ ա Թագ· իա· 6։
ժ Եզ· իե· 30։ Ղ.ե· իգ· 5։
ի Ա՛ն· ժ· 6։ Մ՛ար· գ· 1։ Ղ.ա.կ· գ· 6։
ժա Ա՛ն· ժ· 6։ ԳԼ· ի· 13։
ժբ Ա՛նհա՜ շաբաթին ալ
ը Մ՛ար· գ· 1։ Ղ.ա.կ· գ· 6։

ժգ Ղ.ա.կ· ժգ· 14։ ժգ· 3։ Ցաղ· ի· 16։
ժդ Տնս Եզ· իգ· 4։ 5։ բ Օր· իբ· 4։
ժե ԳԼ· իե· 1։ Մ՛ար· գ· 6։ Ղ.ա.կ· գ· 11։ Ցաղ· ե· 18։ ժ· 59։ ժա· 55։
ժզ Տնս գԼ· ժ· 23։ Մ՛ար· գ· 1։
ժէ ԳԼ· ժի· 2։
ժը ԳԼ· ի· 30։
ժթ Նա՛· իբ· 1։
ի ԳԼ· գ· 17։ ժե· 5։
իա Տնս գԼ· ի· 32։ Մ՛ար· գ· 11։ Ղ.ա.կ· ժա· 14։
իբ ԳԼ· ի· 34։ Մ՛ար· գ· 22։ Ղ.ա.կ· ժա· 15։
իգ ԳԼ· ի· 4։ Ցաղ· ե· 25։ Ցայա՜· բ· 23։
իդ Ղ.ա.կ· ժա· 16· 20։ Ցաղ· բ· 18։ ա Կոր· ա· 22։
իե Նա՛· ե· 3։ ԳԼ· ժգ· 4։ Մ՛ար· բ· 38։ Ցաղ· գ· 48։
իզ Ցաղ· ա· 17։
իէ Ղ.ա.կ· ժա· 32։
իը Տնս Եբէմ՛· գ· 11։ Եզեկ· ժգ· 51։ 52։
իթ Ղ.ա.կ· ժ· 27։
ի Ցաղ· ի· 5։
ի Գ Թագ· ժ· 1։ բ Մ՛ն· իի· 1։ Ղ.ա.կ· ժա· 31։
իա Ղ.ա.կ· ժա· 24։
իբ Ցաղ· ա· 7։ ա Պետ· ե· 8։
իգ Եբր· գ· 4։ ժ· 26։
իդ Գնա· բ· 29։ 21։
իե Գաղ· ա· 15։
իզ Մ՛ար· գ· 31։ Ղ.ա.կ· բ· 19· 20· 21։
իէ ԳԼ· ժգ· 35։ Մ՛ար· գ· 3։ Ցաղ· բ· 12։ ե· 3։ 5։ Գաղ· ա· 14։ ա Կոր· բ· 5։ Գաղ· ա· 10։
իը Տնս Ցաղ· ժե· 14։ Գաղ· ե· 6։ գ· 15։
կ ԳԼ· ժա· 15։ Մ՛ար· գ· 9։
ի ԳԼ· ժա· 25։ ժգ· 17։ Մ՛ար· գ· 11։ ա Կոր· բ· 10։ ա Ցաղ· բ· 27։
ա ԳԼ· ժե· 23։ ժգ· 17։ Մ՛ար· գ· 25։ Ղ.ա.կ· ե· 23։ 18։ ժբ· 30։

մի՞ նեղուի մարդոց, Որոյ Ա՛ստ Հոգւոյն դէմ
եղած հայհոյութիւնը պիտի չներուի մարդոց.
32 Եւ ով որ Որդւոյ մարդոյ դէմ բան կ'ըսէ՝
պիտի ներուի անոր, բայց ով որ Հոգւոյն
Սրբոյ դէմ կ'ըսէ՝ պիտի չներուի անոր, ոչ աս
աշխարհիս մէջ և ոչ գալու հա՛ստ մէջ։
33 Կամ ծառը բարի ըրէք՝ ու անոր պտուղը
բարի, կամ ծառը չար ըրէք՝ ու անոր պտուղը
չար. Ինչու որ ծառը պտուղէն կը ճանչցուի։
34 Իժերու ծնունդներ, Ի՞նչպէս կրնաք բարի
խօսիլ, որ չար էք. Ինչու որ սրտին առէ-
35 ցուքէն բերանը կը խօսի։ Բարի մարդը իր
սրտին բարի գանձէն բարի բաներ կը հանէ,
և չար մարդը իր չար գանձէն չար բաներ
36 կը հանէ։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ թէ Ամէն գա-
տարկ խօսքերու համար՝ որ մարդիկ կը խօ-
սին, դատաստանին օրը հաշիւ պիտի տան։
37 Ինչու որ քու խօսքերդէդ պիտի արդարանաս,
և քու խօսքերդէդ պիտի դատապարտուիս։
38 Ատենները դպիրներէն ու փարիսեցիներէն
ոմանք պատասխան առին իրեն ու ըսին,
Վարդապետ, կ'ուզենք քեզմէ նշան մը տես-
39 նել։ Անիկա պատասխան տուաւ ու անոնց
ըսաւ, Չար և շնացող ազգը նշան կ'ուզէ, և
Յովնան մարգարէին նշանը։ Քանզի Ինչպէս
40 Յովնան երեք օր ու երեք գիշեր կէտ ձու-
կին փորին մէջն էր, անանկ ալ Որդին մարդոյ
պիտի ըլլայ երկիրս սրտին մէջը երեք օր ու
41 երեք գիշեր։ Նինուէի մարդիկը դատաստա-
նին ժէ՛ս ազգին դէմ պիտի ելլեն ու պիտի
դատապարտեն անիկա, Ինչու որ Յովնանին
քարոզութեամբը զղջին եկան. և ահա Յով-
42 նանէն մեծ մէկը կայ հոս։ Հարաւի Թագու-
հին դատաստանին ժէ՛ս ազգին դէմ պիտի
ելլէ ու պիտի գատապարտէ անիկա, Ընչու
որ ինքը երկրի ծայրերէն եկաւ Սողոմոնին ի-
մաստութիւնը լսելու. և ահա Սողոմոնէն մեծ
մէկը կայ հոս։
43 Ու երբոր պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ,
անջուր տեղեանք կը պտրտի, Հանգստու-
44 թիւն կը փնտռէ ու չգտնէր. Ան ատեն կ'ըսէ,
Դառնամ նորէն իմ տունս՝ ուրկից որ ելայ.
և կու գայ ընդ- կը գտնէ պարապ, մնաք-
45 րուած ու յարդարուած։ Անատենը կ'երթայ
և իր հետը կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ
իրմէ աւելի չար, ու մտնելով հոն կը բնակին,
և հան մարդուն վերջը առջինէն դէշ կ'ըլլայ.
Ասանկ պիտի ըլլայ աս չար ազգին ալ։
46 Ու քանի որ ինքը ժողովուրդին կը խօսէր,
ահա իր մայրը ու եղբայրները դուրսը կայ-
47 ին՝ ուզելով իրեն հետը խօսիլ։ Ու
մէկը ըրէն ըսաւ, Ահա քու մայրդ ու եղբայր-
ներդ դուրսը կայներ են, և կ'ուզեն հետդ
48 խօսիլ։ Ան ալ ըրէն ըսողին պատասխան տը-
ւաւ ու ըսաւ, Ո՞վ է իմ մայրս, և ո՞վ են իմ
49 եղբայրներս։ Եւ իր ձեռքը դէպ իր աշա-
կերտներուն երկնցնելով՝ ըսաւ, Ահա իմ
50 մայրս և իմ եղբայրներս. Վասն զի ով որ
իմ երկնաւոր Հօրս կամքը կատարէ, անիկա
է իմ եղբայրս և քոյրս ու մայրս։

ԳԼ. ԺԳ

1 Սերմնացանին առակը։ 18 անոր մեկնութիւնը։ 24 Ցօմնի,
31 մանանեխին, 33 խմորին, 44 ծածկած գանձին, 45 մար-
գարիտին 47 ու ձկնաց ուռկանին առակները։ 53 Քրիս-
տոս կ'անարգուի իր հայրենակիցներէն։

1 Ան օրը Յիսուս տունէն ելլելով՝ նստաւ
2 ովկիանոսին եզերքը։ Եւ շատ ժողովուրդներ քո-
վը ժողվուեցան, անանկ որ ինքը նաւը մը-
տաւ ու նստաւ, և բոլոր ժողովուրդը ծովե-
3 զերքը կայներ էր։ Ու շատ բաներ խօսեցաւ
անոնց առակներով, և ըսաւ,
4 Ահա սերմ ցանողը ելաւ որ սերմ ցանէ.
ու երբոր կը ցաներ՝ մէկ քանիները ճամբուն
քովը ինկան, և թռչունները եկան ու կերան
5 զանոնք։ Եւ ուրիշները ապառաժուտ տե-
ղերու վրայ ինկան՝ ուր որ շատ հող չկար,
և չուտ մը բուսան՝ հողը խորութիւն չու-
6 նենալուն համար. Արեւուն ծա-
գած առենը պրկեցան, ու արմատ չունենալ-
7 նուն համար չորցան։ Եւ ուրիշները ինկան
փուշերու մէջ, և փուշերը եկան ու խեղդե-
8 ցին զանոնք։ Եւ ուրիշները ինկան ապէկ հո-
ղի մէջ, ու պտուղ կու տային՝ որը հարիւր
հարիւր, որը վաթսուն, և որը երեսուն։
9 Ան որ լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ։
10 Ու աշակերտները մօտենալով՝ ըսին իրեն,
Ինչո՞ւ համար առակներով կը խօսիս անոնց։
11 Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց,
Անոր համար՝ որ հասկի տրուած է գիտնալ
երկնից թագաւորութեանը խորհուրդները,
12 և անոնց տրուած չէ։ Վասն զի ով որ ունի,
անոր պիտի տրուի ու պիտի աւելցայ. և ով
որ չունի, ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի։
13 Անոր համար առակներով կը խօսիմ անոնց,
որ կը տեսնեն՝ ու չեն տեսներ, և կը լսեն՝ ու
14 չեն լսեր ու միտք չեն առներ։ Եւ անոնց

ա Կող· է· 31։ Ղ.ա.կ· ժբ· 28։
գ Ցաղ· ժգ· 35։ Մ՛ար· գ· 3։ Ղ.ա.կ· ը· 5։
դ Ցաղ· ժգ· 12։ Մ՛ար· գ· 6։ Ղ.ա.կ· ը· 6։
ե Ցաղ· ժգ· 14։ Մ՛ար· գ· 7։
զ Ցաղ· ժգ· 23։ Մ՛ար· գ· 20։ Ղ.ա.կ· ը· 8։
է Ղ.ա.կ· ժգ· 14։ ժգ· 3։ Ցաղ· ի· 16։
ը Տնս Եզ· իգ· 4։ 5։ բ Օր· իբ· 4։
թ ԳԼ· իե· 1։ Մ՛ար· գ· 6։ Ղ.ա.կ· գ· 11։ Ցաղ· ե· 18։ ժ· 59։ ժա· 55։
ժ Տնս գԼ· ժ· 23։ Մ՛ար· գ· 1։
ի ԳԼ· ժի· 2։
ժա ԳԼ· ի· 30։
ժբ Նա՛· իբ· 1։
իգ ԳԼ· գ· 17։ ժե· 5։
իդ Տնս գԼ· ի· 32։ Մ՛ար· գ· 11։ Ղ.ա.կ· ժա· 14։
իե ԳԼ· ի· 34։ Մ՛ար· գ· 22։ Ղ.ա.կ· ժա· 15։
իզ ԳԼ· ի· 4։ Ցաղ· ե· 25։ Ցայա՜· բ· 23։
իէ Ղ.ա.կ· ժա· 16· 20։ Ցաղ· բ· 18։ ա Կոր· ա· 22։
իը Նա՛· ե· 3։ ԳԼ· ժգ· 4։ Մ՛ար· բ· 38։ Ցաղ· գ· 48։
իթ Ցաղ· ա· 17։
ի Ղ.ա.կ· ժա· 32։
իա Տնս Եբէմ՛· գ· 11։ Եզեկ· ժգ· 51։ 52։
իբ Ղ.ա.կ· ժ· 27։
իգ Ցաղ· ի· 5։
իդ Գ Թագ· ժ· 1։ բ Մ՛ն· իի· 1։ Ղ.ա.կ· ժա· 31։
իե Ղ.ա.կ· ժա· 24։
իզ Ցաղ· ա· 7։ ա Պետ· ե· 8։
իէ Եբր· գ· 4։ ժ· 26։
իը Գնա· բ· 29։ 21։
իթ Գաղ· ա· 15։
ի Մ՛ար· գ· 31։ Ղ.ա.կ· բ· 19· 20· 21։
իա ԳԼ· ժգ· 35։ Մ՛ար· գ· 3։ Ցաղ· բ· 12։ ե· 3։ 5։ Գաղ· ա· 14։ ա Կոր· բ· 5։ Գաղ· ա· 10։
իբ Տնս Ցաղ· ժե· 14։ Գաղ· ե· 6։ գ· 15։
իգ Կող· գ· 11։ Եբր· բ· 11։
— ա Մ՛ար· գ· 1։
բ Ղ.ա.կ· ը· 4։
գ Ղ.ա.կ· ե· 3։
դ Ղ.ա.կ· ը· 5։
ե Ծն· իգ· 12։
զ ԳԼ· ժա· 15։ Մ՛ար· գ· 9։
է ԳԼ· ժա· 25։ ժգ· 17։ Մ՛ար· գ· 11։ ա Կոր· բ· 10։ ա Ցաղ· բ· 27։
ը ԳԼ· իե· 23։ ժգ· 17։ Մ՛ար· գ· 25։ Ղ.ա.կ· ե· 23։ 18։ ժբ· 30։

վրայ կը կատարուի Եսայիին մարգարէութիւնը
որ կ'ըսէ, Լսելով պիտի լսէք՝ ու պիտի չիմանաք, և տեսնելով պիտի տեսնէք՝ ու պիտի
15 չտեսնէք։ Ինչու որ այս ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ, և ականջներովը ծանր լսեցին, ու աչքերնին գոցեցին, որ չըլլայ թէ տեսնեն աչքերով ու ականջներով լսեն և սրտով իմանան ու դարձի գան, և
16 ես անոնք բժշկեմ։ Բայց երանի է ձեր աչքերուն որ կը տեսնեն, ու ձեր ականջներուն
17 որ կը լսեն։ Քանի ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ շատ մարգարէներ և արդարներ փափաքեցան ձեր տեսածները տեսնելու՝ ու չտեսան, և ձեր լսածները լսելու՝ ու չլսեցին։
18 Ուրեմն դուք սերմ ցանողին առակը լսեցէք։
19 Երբ որ ամէնը որ Թագաւորութեան խօսքը կը լսէ ու միտք չառնէր, չարը կու գայ ու անոր սրտին մէջ ցանուածը կը յափշտակէ. ասիկա ան է որ ճամբուն քովը ցանուեցաւ։
20 Եւ ապառաժուտ տեղերու վրայ ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը, շուտ մը ուրախութեամբ կ'ընդունի զայնիկա. Բայց իր
21 մէջը արմատ չունենալով՝ քիչ ժամանակ կը տևէ. ու երբոր նեղութիւն կամ հալածանք ըլլայ խօսքին համար, շուտ մը կը գայթակղի։
22 Եւ փուշերուն մէջ ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը, աշխարհիս դարդուձարքը և հարստութեան խաբեութիւնը խօսքը
23 կը խեղդեն, ու կ'ըլլայ անպտուղ։ Իսկ աղէկ հողի մէջ ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը, միտք կ'առնէ, և պտուղ կու տայ՝ որը հարիւր, որը վաթսուն, ու որը երեսուն։
24 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց ու ըսաւ, Երկնից Թագաւորութիւնը նմանեցաւ մէկ մարդու մը, որ իր արտին մէջ բա-
25 րի սերմ ցանեց։ Ու երբոր մարդիկ կը քնանային, իր թշնամին եկաւ ու ցորենին մէջ
26 որամ ցանեց ու գնաց։ Ու երբոր խոտը բուսաւ ու պտուղ բերաւ, անկէ ետև որոմն ալ
27 երեւցաւ։ Ուստի տանուտէրոջը ծառաները մօտեցան ու իրեն ըսին, Տէր, չէ՞ որ քու արտիդ մէջ բարի սերմ ցանեցիր։ ուրեմն
28 որոմը ուսկի՞ց ունի։ Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Թշնամի մարդ մը բրած է ասիկա. Ծառաները իրեն ըսին, Հիմա կ'ուզե՞ս որ երթանք անիկա մէկդի քաղենք։ Ան ալ ըսաւ,
29 չէ, չըլլայ թէ որոմը քաղած ատենիդ ցո-
30 րենն ալ անոր հետ փրցնէք։ Թող տուէք որ երկուքն ալ մէկտեղ աճին մինչև հունձքի ատենը. և հունձքին ատենը հնձողներուն պիտի ըսեմ, Առաջ որոմը քաղեցէք, և անիկա խուրձ խուրձ կապեցէք այրելու համար, իսկ ցորենը իմ ամբարս ժողվեցէք։
31 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց ու ըսաւ, Երկնից Թագաւորութիւնը մանանեհի հատի նման է, որն որ մարդ մը առաւ
32 իր արտին մէջը ցանեց. Որ ամէն սերմերէն պզտիկ է, ու երբոր աճի՝ ամէն խոտերէն մեծ է, ու ծառ կ'ըլլայ, անանկ որ երկինքի թռչունները կու գան և անոր ճիւղերուն վրայ կը հանգչին։
33 Ուրիշ առակ մըն ալ պատմեց անոնց. Երկնից Թագաւորութիւնը խմորի նման է, որն որ կնիկ մը առաւ՝ երեք դրուա ալիւրի մէջ պահեց, մինչև որ ամէնն ալ խմորեցաւ։
34 Յիսուս այս ամէն բաները առակներով խօսեցաւ ժողովուրդին, ու առանց առակի բան
35 մը չէր խօսեր անոնց. Որ կատարուի մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը, Առակներով պիտի բանամ իմ բերանս, պաշխարհի սկիզբէն ի վեր ծածկուած բաները յառաջ պիտի բերեմ։
36 Անոնք ետև Յիսուս ժողովուրդները թողուց, ատունը եկաւ, և իր աշակերտները մօտեցան իրեն ու ըսին, Արտին որոմներուն առակը
37 մեկնէ մեզի։ Ան ալ պատասխան առաւ ու ըսաւ անոնց, Բարի սերմը ցանողը Որդին
38 մարդոյ է. Եւ արտը աշխարհս է. իսկ բարի սերմը անոնք են որ Թագաւորութեանը որդիքն են, բայց որոմը չարին որդիքն են.
39 Եւ թշնամին որ անիկա ցանեց՝ Սատանան է, և հունձքը աշխարհիս վերջն է, ու հնձողները հրեշտակներն են։ Արդ, ինչպէս որ որոմը կը ժողովուի ու կրակի մէջ կ'այրի, աշխարհիս
41 վերջն ալ անանկ պիտի ըլլայ. Որդին մարդոյ իր հրեշտակները պիտի խրկէ, ու պիտի ժողվեն անոր Թագաւորութենէն բոլոր գայթակղութիւնները և անոնք որ անօրէնութիւն կը
42 գործեն, Ու կրակի հնոցին մէջ պիտի ձգեն զանոնք. Հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաները
43 կրճտել։ Անատենը արևի պէս պիտի փայլին արդարները իրենց Հօրը Թագաւորութեան մէջ։ Ան որ լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ։
44 Դարձեալ երկնից Թագաւորութիւնը արտի մէջ պահուած գանձի նման է, որ անիկա մէկ մարդ մը գտնելով կը ծածկէ, և ուրախութենէն կ'երթայ ու ունեցածը կը ծախէ,
ու՝ ան արտը կը գնէ։

45 Դարձեալ երկնից Թագաւորութիւնը վաճառական մարգու մը նման է, որ գեղեցիկ
46 մարգարիտներ կը փնտռէ. Եւ գտնելէ պատուական մարգարիտ մը գնելով դնաց իր բոլոր ունեցածը ծախեց, ու զանիկա գնեց։
47 Դարձեալ երկնից Թագաւորութիւնը ծովը ձգուած ուռկանի մը նման է, որ ամէն տե-
48 սակէն կը ժողվէ. Որ երբ լեցուեցաւ՝ ցամաքը հանեցին, ու նստան՝ աղէկները ամանները մէջ ժողվեցին և անշահը դուրս ձգեցին։
49 Աստանկ պիտի ըլլայ աշխարհիս վերջը. Հրեշտակները պիտի ելլեն՝ ու զարդարները
50 չէն չարերը պիտի զատեն, Եւ հալած ձգեն զանոնք կրակի հնոցին մէջ. Հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաները կրճտել։
51 Ըսաւ անոնց Յիսուս, Հասկըցա՞ք այս ամէնը
52 բաները։ Ըսին անոր, Այո, Տէր։ Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Անոր համար ամէն գրիչ որ երկնից Թագաւորութեան աշակերտուած է՝ նման է տանուտէր մարգու մը որ իր գանձէն նոր ու հին բաներ կը հանէ։
53 Ու երբոր կատարեց Յիսուս այս առակները,
54 անկէ մեկնեցաւ. Եւ եկաւ իր գաւառը, ու անոնց կը սորվեցնէր իրենց ժողովարանին մէջը. մինչև որ կը զարմանային անոնք ու կ'ըսէին, Ասիկա ուսկի՞ց ունի այս իմաստութիւնը
55 և հրաշքները. Ասիկա հնչանի որդին չէ՞. ասոր մայրը Մարիամ չը՞կոչուիր, ու եղբայրները՝ Յակոբոս և Յովսէս ու Սիմոն
56 և Յուդա. Ու ասոր քոյրերը ամէնը մեր քովը չէ՞ն. ալ ինքը ուսկի՞ց ունի այս ամէն
57 բաները։ Եւ անոր վրայով վրդովեցան. բայց Յիսուս ըսաւ անոնց, Մարգարէ մը անպատիւ չէ՝ բայց միայն իր գաւառին ու
58 իր տանը մէջ. Եւ հոն չատ հրաշքներ չըրաւ անոնց անհաւատութեանը համար։

ԳԼ. ԺԴ

1 Հերովդէսին կարծիքը Քրիստոսի վրայով։ 3 Յովհաննէս մը կրցուին պրիսոնի պատճառը։ 13 Յիսուս անապատ անգ մը կ'երթայ։ 15 ու զայն հինգ հազար հոգի կը կերակրէ հինգ նկանակով ու երկու ձուկով։ 22 Յիսուն վրայ քալելով իր աշակերտներուն կ'երթայ։ 34 և Գինեսարեթի ցամաքը երթ. լով հիւանդները կը բժշկի անոնց իր հանդերձին ծայրին դպչելովը։

1 Ան ժամանակը Հերովդէս չորրորդապետը
2 Յիսուսին համբաւը լսեց. Ու իր ծառաներուն ըսաւ, Անիկա Յովհաննէս մկրտիչն է. անիկա մեռելներէն յարութիւն առած է, և անոր համար հրաշքներ կ'ըլլան անով։
3 Քանի Հերովդէս Յովհաննէսը բռներ, զանիկա կապեր ու բանտը դրեր էր՝ իր եղ-

Ա Նահ. բ. 4: Գ Թագ. ժդ. 14, 15: ը. 10, 19: Ե Գէն. խբ. 10: Զ Գէն. խբ. 32: Է Ելս. դ. 13: Ը Գէն. ժդ. 20: Թ Ղեւտ. ժգ. 20: Ժ Մաթ. գ. 33, 34: ԺԱ Մաղ. հբ. 2: ԺԲ Հռոմ. ժգ. 25, 26: ԺԳ Կող. բ. 7: Եփես. գ. 9: Կող. ա. 26: ԺԴ ԳԼ. խգ. 14: խբ. 19: Մարկ. ժգ. 15: ԺԵ Ղեւտ. ժգ. 20: ԺԶ Մաթ. գ. 33, 34: ԺԷ Մաղ. հբ. 2: ԺԸ Հռոմ. ժգ. 25, 26: ԺԹ Կող. բ. 7: ԻԱ Ելս. ժգ. 15: ԻԲ Ղեւտ. ժգ. 20: Դեւտ. ժ. 1: ԻԳ Ղեւտ. գ. 16: Թուոց ժը. 18: ԻԴ Ելս. ժգ. 15: ԻԵ Ելս. ժ. 13: ԻԶ Ելս. գ. 3: ԻԷ Ելս. գ. 5: ԻԸ Ելս. ժ. 29: ԻԹ Ելս. ժ. 23: ԼԱ Ելս. ժբ. 2: Մաթ. գ. 13: Ղեւտ. բ. 10: Յովհ. ժբ. 40: Գործ. իբ. 38, 39: Հռոմ. ժ. 9: ԼԲ ԳԼ. գ. 25: ԼԳ Նահ. ա. 2: Եսկէ. ա. 15: ԼԴ ԳԼ. գ. 12: ԼԵ Նահ. բ. 3: Միք. գ. 1: Մաթ. գ. 51: Ղեւտ. ժգ. 18: ԼԶ Ելս. ժ. 15: ԼԷ ԳԼ. ժա. 23: ԼԸ ԳԼ. ժա. 10, 11: ԼԹ Մաթ. գ. 14: Ղեւտ. բ. 11: ՄԱ ԳԼ. գ. 25: ՄԲ Նահ. ա. 10: ՄԳ Եսկէ. ժգ. 40: Գործ. իբ. 38, 39: Հռոմ. ժ. 9: ՄԴ ԳԼ. ժա. 23: ՄԵ Գործ. ժ. 44: Գործ. ժգ. 10: ՄԶ Յովհ. ը. 44: Գործ. ժգ. 8: ՄԷ Յովհ. ժգ. 15: ՄԸ Գործ. ժգ. 15: Յովհ. ժգ. 15: ՄԹ ԳԼ. ժբ. 1, 2: ՆԱ ԳԼ. գ. 12: Յայտ. ժԲ. 20: ՆԲ Գործ. ժ. 38: Կող. ա. 6: ՆԳ Ծն. գ. 15: Յովհ. ը. 44: Գործ. ժգ. 10: ՆԴ Յովհ. ը. 44: Գործ. ժգ. 8: ՆԵ Յովհ. ժգ. 15: ՆԶ ԳԼ. գ. 12: Յայտ. ժԲ. 20: Գործ. ժ. 38: Կող. ա. 6: ՆԷ Գործ. ժ. 38: ՆԸ Գործ. ժ. 44: Գործ. ժգ. 10: ՆԹ Յովհ. ը. 44: ՇԱ Գործ. ժ. 44: ՇԲ Գործ. ժ. 45: ՇԳ Գործ. ժ. 45: ՇԴ Գործ. ժ. 45: ՇԵ Գործ. ժ. 45: ՇԶ Գործ. ժ. 45: ՇԷ Գործ. ժ. 45: ՇԸ Գործ. ժ. 45: ՇԹ Գործ. ժ. 45: ՊԱ Գործ. ժ. 45: ՊԲ Գործ. ժ. 45: ՊԳ Գործ. ժ. 45: ՊԴ Գործ. ժ. 45: ՊԵ Գործ. ժ. 45: ՊԶ Գործ. ժ. 45: ՊԷ Գործ. ժ. 45: ՊԸ Գործ. ժ. 45: ՊԹ Գործ. ժ. 45: ՌԱ Գործ. ժ. 45: ՌԲ Գործ. ժ. 45: ՌԳ Գործ. ժ. 45: ՌԴ Գործ. ժ. 45: ՌԵ Գործ. ժ. 45: ՌԶ Գործ. ժ. 45: ՌԷ Գործ. ժ. 45: ՌԸ Գործ. ժ. 45: ՌԹ Գործ. ժ. 45: ՍԱ Գործ. ժ. 45: ՍԲ Գործ. ժ. 45: ՍԳ Գործ. ժ. 45: ՍԴ Գործ. ժ. 45: ՍԵ Գործ. ժ. 45: ՍԶ Գործ. ժ. 45: ՍԷ Գործ. ժ. 45: ՍԸ Գործ. ժ. 45: ՍԹ Գործ. ժ. 45: ՎԱ Գործ. ժ. 45: ՎԲ Գործ. ժ. 45: ՎԳ Գործ. ժ. 45: ՎԴ Գործ. ժ. 45: ՎԵ Գործ. ժ. 45: ՎԶ Գործ. ժ. 45: ՎԷ Գործ. ժ. 45: ՎԸ Գործ. ժ. 45: ՎԹ Գործ. ժ. 45: ՏԱ Գործ. ժ. 45: ՏԲ Գործ. ժ. 45: ՏԳ Գործ. ժ. 45: ՏԴ Գործ. ժ. 45: ՏԵ Գործ. ժ. 45: ՏԶ Գործ. ժ. 45: ՏԷ Գործ. ժ. 45: ՏԸ Գործ. ժ. 45: ՏԹ Գործ. ժ. 45: ՐԱ Գործ. ժ. 45: ՐԲ Գործ. ժ. 45: ՐԳ Գործ. ժ. 45: ՐԴ Գործ. ժ. 45: ՐԵ Գործ. ժ. 45: ՐԶ Գործ. ժ. 45: ՐԷ Գործ. ժ. 45: ՐԸ Գործ. ժ. 45: ՐԹ Գործ. ժ. 45: ՑԱ Գործ. ժ. 45: ՑԲ Գործ. ժ. 45: ՑԳ Գործ. ժ. 45: ՑԴ Գործ. ժ. 45: ՑԵ Գործ. ժ. 45: ՑԶ Գործ. ժ. 45: ՑԷ Գործ. ժ. 45: ՑԸ Գործ. ժ. 45: ՑԹ Գործ. ժ. 45: ՒԱ Գործ. ժ. 45: ՒԲ Գործ. ժ. 45: ՒԳ Գործ. ժ. 45: ՒԴ Գործ. ժ. 45: ՒԵ Գործ. ժ. 45: ՒԶ Գործ. ժ. 45: ՒԷ Գործ. ժ. 45: ՒԸ Գործ. ժ. 45: ՒԹ Գործ. ժ. 45: ՓԱ Գործ. ժ. 45: ՓԲ Գործ. ժ. 45: ՓԳ Գործ. ժ. 45: ՓԴ Գործ. ժ. 45: ՓԵ Գործ. ժ. 45: ՓԶ Գործ. ժ. 45: ՓԷ Գործ. ժ. 45: ՓԸ Գործ. ժ. 45: ՓԹ Գործ. ժ. 45: ՔԱ Գործ. ժ. 45: ՔԲ Գործ. ժ. 45: ՔԳ Գործ. ժ. 45: ՔԴ Գործ. ժ. 45: ՔԵ Գործ. ժ. 45: ՔԶ Գործ. ժ. 45: ՔԷ Գործ. ժ. 45: ՔԸ Գործ. ժ. 45: ՔԹ Գործ. ժ. 45: ՕԱ Գործ. ժ. 45: ՕԲ Գործ. ժ. 45: ՕԳ Գործ. ժ. 45: ՕԴ Գործ. ժ. 45: ՕԵ Գործ. ժ. 45: ՕԶ Գործ. ժ. 45: ՕԷ Գործ. ժ. 45: ՕԸ Գործ. ժ. 45: ՕԹ Գործ. ժ. 45: ՖԱ Գործ. ժ. 45: ՖԲ Գործ. ժ. 45: ՖԳ Գործ. ժ. 45: ՖԴ Գործ. ժ. 45: ՖԵ Գործ. ժ. 45: ՖԶ Գործ. ժ. 45: ՖԷ Գործ. ժ. 45: ՖԸ Գործ. ժ. 45: ՖԹ Գործ. ժ. 45:

23 ձակէ ։ Եւ ժողովուրդները արձակելէն ետ-
քը՝ ինքը լեռը երաւ առանձին աղօթք ընե-
լու. ու իրիրոր իրիկուն եղաւ՝ հոն մինակ էր։
24 իսկ նաւը արդէն ծովուն մէջտեղը ալեկո-
ծութեան մէջ էր, ընչու որ հովը գէմ էր։
25 Ու գիշերուան չորրորդ պահուն Յիսուս գէպ
26 ի անոնց գնաց՝ ծովուն վրայ քալելով։ Եւ
աշակերտները երբոր անիկա տեսան՝ որ ծո-
վուն վրայ կը քալէր, խռովեցան, և ըսին
թէ ուչքի երեւոյթ բան մըն է. ու վախերնուն
27 կանչուրտունցին։ Եւ չուտ մը Յիսուս խօսեցաւ
անոնց ու ըսաւ, քաջ եղէք, ես եմ, մի վախ-
28 նաք։ Պետրոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Տէր,
թէ որ դուն ես՝ հրամայէ ըրէ
29 ինծի որ քեզի գամ՝ ջուրերուն վրայէն։ Ան
ալ ըսաւ, եկուր. Պետրոս ալ նաւէն իջաւ,
ջուրերուն վրայէն քալեց որ Յիսուսի քովը
30 երթայ. Բայց հովը սաստիկ տեսնելով՝ վախ-
ցաւ, ու երբոր սկսաւ ընկղմիլ, աղաղակեց
31 ու ըսաւ, Տէր, ազատէ զիս։ Եւ Յիսուս
չուտ մը իր ձեռքը երկնցուց, բռնեց զա-
նիկա ու անոր ըսաւ, Թերահաւատ, ընչո՞ւ
32 երկմտեցար։ Ու երբոր նաւը ելան, հովը
33 դադրեցաւ։ Եւ անոնք որ նաւուն մէջն
էին՝ եկան երկրպագութիւն ըրին անոր ու
ըսին, իրաւցընէ Որդի Աստուծոյ ես դուն։
34 Ու անդին կողմը անցնելով՝ Գեննեսարեթի
35 երկիրը հասան։ Ու երբոր այն տեղի մարդիկը
ճանչցան զանիկա, դէպ իրիկնային բոլոր շրջա-
կայ տեղուանքը, ու բոլոր հիւանդները անոր
36 բերին. Եւ կ'աղաչէին անոր, որ միայն իր
հանդերձին քղանցքին դպչին. և անոնք որ
դպան՝ բժշկուեցան։

ԳԼ. ԺԵ

3 Երբոտաս կը յանդիմանէ գպիրները և փարիսեցիները՝ որոնք
իրենց աւանդութեանց պատճառաս զանց կ'ընէին Աստո-
ծոյ պատուիրանները. 11 ու կը սորվեցնէ թէ բերանը մը-
տած բանը մարդս չպղծեր. 21 կը բժշկէ Քանանացի կնոջը
ապրիկը. 30 և ուրիշ շատ մարդոցներ. 32 եօթը նկանա-
կով ու քանի մը ձուկով չորս հազար երկու մարդիկ կը կշա-
ցընէ ինկնելնէն ու աղբիւրներն ի գատ։

1 Ապա Գրագիրները Երուսաղէմէն էին, ու փարիսեցիները՝ որ Երուսաղէմէն էին, ու ըսին,
2 Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ Եղերքուն աւան-
դութիւնը զանց կ'ընեն, ընչու որ ձեռքեր-
3 նին չեն լուար, երբոր հաց կ'ուտեն։ Ան ալ
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Հապա
դուք ինչո՞ւ Աստուծոյ պատուիրանքը զանց
կ'ընէք ձեր աւանդութեանը պատճառաւ։
4 Քանզի Աստուած պատուիրեց ըսելով, Քու
5 հայրդ ու մայրդ պատուէ. և Ով որ Հայ-
րը կամ մայրը անիծէ, մահով թող մեռնի։
6 Բայց դուք կ'ըսէք, Ով որ Հօրը կամ մե-
րը ըսէ թէ Ինչ բանը որ ինծմէ պիտի չա-
նի՝ Աստուծոյ պատրաստուած ընծայ է. ու իր Հայրը
կամ իր մայրը չպատուէ, ըստ է. և Ձեր
ձեր աւանդութեանը պատճառաւ Աստուծոյ
7 պատուիրանքը խափանած էք։ Կեղծաւոր-
ներ, ադեկ մարգարէութիւն ըրաւ ձեր վրայ
8 Եսայի ու ըսաւ, Այս ժողովուրդը գէպ ի ինձ
թիւնքներով կը պատուէ, բայց իրենց
9 սիրտը հեռացած պատուած է ինծմէ։ Ու պա-
րապ տեղը զիս կը պաշտեն՝ մարդոց պա-
տուիրած բաները իբրեւ վարդապետութիւն
սորվեցընելով։
10 Եւ ժողովուրդները իրեն կանչելով՝ ըսաւ
11 անոնց, Լսեցէք ու միտք առէք. Ոչ թէ
ինչ որ բերանը կը մտնի՝ կը պղծէ մարդը,
հապա ինչ որ բերնէն կ'ելլէ՝ անիկա կը պղծէ
մարդը։
12 Աշակերտները իր քովը եկան՝ ըսին ի-
րեն, Գիտե՞ս որ փարիսեցիները դժուարակո-
13 ցան երբոր լսեցին ան խօսքը։ Ան ալ պա-
տասխան տալով ըսաւ, Ամէն տունկ որ իմ
երկնաւոր Հայրս չէ տնկեր՝ պիտի խլուի։
14 Թող տուէք անոնք. Կոյր են՝ կոյրերու
առաջնորդ. իսկ թէ որ կոյրը կոյրին առաջ-
նորդէ, երկուքն ալ փոսը պիտի իյնան։
15 Եւ Պետրոս պատասխան տալով՝ անոր ըսաւ,
16 Մեկնէ մեզի այս առակը։ Ըսաւ Յիսուս,
17 Դո՞ւք ալ տակաւին անմիտ էք. Ու չէ՞ք հաս-
կընար թէ ամէն ինչ որ բերանը կը մտնէ՝
18 փորը կ'երթայ ու արտաքնոցը կը ձգուի. Բայց
ինչերնէն ելած բաները սրտէն յառաջ կու գան,
19 և անոնք կը պղծեն մարդը։ Վասն որ սրտէն
կ'ելլեն չար խորհուրդներ, սպանութիւններ,
շնութիւններ, պոռնկութիւններ, գողու-
թիւններ, սուտ վկայութիւններ, հայհոյա-
20 թիւններ։ Ասոնք են որ կը պղծեն մարդը,
բայց անլուայ ձեռքով հաց ուտելը չպղծեր
մարդը։
21 Եւ Յիսուս անկէ ելլելով՝ Տիւրոսի ու Սի-
22 դոնի կողմերը գնաց։ Եւ ահա քանանացի կնիկ
մը ան սահմաններէն ելած՝ կ'աղաղակէր անոր
23 ու կ'ըսէր, Ողորմէ ինծի, Տէր՝ որդի Դաւ-
թի, աղջիկս դեւէն սաստիկ կը չարչարուի։ Եւ
ինքը բնաւ պատասխան մը չտուաւ անոր.
ու իր աշակերտները մօտենալով՝ կ'աղաչէին

ը Եսա. իթ. 13։ Եզեկ. ւդ. 31։
թ Անօգ. թերածը ինչ. ձի կը մտնայ. և չբծանդեղածը
չ Եսա. իթ. 13։ Կող. բ. 18—22։ Տիտ. ա. 14։
ժ Մար. է. 14։
ի Գործ. ժ. 15։ Հր. ա. 15։ Ա Կոր. ժգ. 14, 17։ Եփես. ե. 26։ ա Տիմ. գ. 4։
լ Յով. ա. 15։
խ Ծնն. է. 1։ ա Պտր. բ. 9։ Յուդ. 6։
ծ Եսա. իթ. 16։ Մատ. բ. 8։ ԳԼ. իգ. 16։
կ Մար. է. 17։
հ Գործ. ժ. 9։ Մար. ը. 18։
ձ ա Կոր. չ. 13։
ղ Ծն. գ. 6։
ճ Ծն. գ. 5։ ը. 21։ Առակ. գ. 14։ Եբեմ. ժե. 9։ Մար. է. 21։

իրեն ու կ'ըսէին, Արձակէ անիկա, վասն զի
24 մեր ետեւէն կ'աղաղակէ. Եւ ինքը պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ, Ես ուղարկուած չեմ
եթէ ոչ Իսրայէլի տան կորսուած
25 ոչխարներուն։ Եւ անիկա եկաւ երկրպագու-
թիւն կ'ընէր անոր ու կ'ըսէր, Տէր, օգնէ
26 ինծի։ Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Աղեկ չէ ուղղ հացը առնել ու շուներուն
27 ձգել։ Եւ անիկա ըսաւ, Այո, Տէր, ինչու
որ շուներն ալ իրենց տիրոջը սեղանէն ին-
28 կած փշրանքներէն կը կերակրուին։ Անառե-
նը Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Ով կին, քու հաւատդ մեծ է, քու ուզա-
ծիդ պէս ըլլայ քեզի. և նոյն ժամէն անոր
աղջիկը բժշկուեցաւ։
29 Ու Յիսուս անկէ գնաց՝ Գալիլեայի ծովե-
ղերքը եկաւ, և լեռը ելլելով հոն նստաւ։
30 Եւ շատ ժողովուրդներ իրեն եկան, որ իրենց
հետ ունէին կուլեր, կոյրեր, համրեր, հաշմ-
անդամներ և ուրիշ շատեր. ու ձգեցին անոնք
31 Յիսուսի ոտքը, և բժշկեց զանոնք. Անոնք
որ ժողովուրդները զարմացան, տեսնելով որ
համրերը կը խօսէին, հաշմանդամները կը
բժշկուէին, կաղերը կը քալէին և կոյրերը կը
տեսնէին, ու Իսրայէլի Աստուածը կը փառա-
ւորէին։
32 Եւ Յիսուս իր աշակերտները քովը կան-
չելով ըսաւ, կը խղճամ ժողովուրդին վը-
րայ, ինչու որ հիմա երեք օր է որ իմ քովս են,
և բան մը չունին ուտելու. ու անոնք անօթի
արձակել չեմ ուզեր, չըլլայ որ ճամբան մնան։
33 Իսկ աշակերտները անոր ըսին, Մենք անա-
պատի մէջ ուրկից պիտի ունենանք այնչափ
հաց, որ այսչափ բազմութիւնը կշտացընենք։
34 Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Քանի՞ նկանակ ու-
նիք. անոնք ալ ըսին, Եօթը, ու քանի մը
35 մանր ձուկեր։ Եւ հրաման ըրաւ ժողովուրդին
36 որ գետնին վրայ նստին։ Ու եօթը նկանակը
և ձուկերը առաւ, գոհացաւ և կոտրեց ու
աշակերտներուն, աշակերտներն ալ՝
37 ժողովուրդին։ Կերան ամէնքը և կշտացան,
ու եօթը զամբիւղ լցուն՝ աւելցած կտո-
38 րանքները վերցուցին։ Եւ անոնք որ կերան՝
չորս հազար երկու մարդիկ էին՝ կին կներէն և
տղաքներէն զատ։
39 Ու երբոր ժողովուրդը արձակեց, նաւը
մտաւ ու Մագդալայի սահմաններուն եկաւ։

ԳԼ. ԺԶ

2 Փարիսեցիք նշան մը կ'ուզեն, 6 Յիսուս կը պատուիրէ իր աշակերտներուն որ զգոյշ ըլլան փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն։ 13 Ժողովուրդին կարծիքը Գրիստոսի վրայով. 16 և Պետրոսի դաւանութիւնը։ 21 Յիսուս կ'իմացընէ աշակերտներուն իր մահը։ 23 կը յանդիմանէ Պետրոսը՝ որ կ'ուզէր զինքը կեցնել։ 24 և իրեն հետեւիլ ուզողները կը խրատէ որ իրենց խաչը կրեն։

1 Եւ փարիսեցիները ու սադուկեցիները քովը
եկան, փորձելով՝ իրմէն կ'ուզէին որ երկին-
2 քէն նշան մը ցուցընէ իրենց։ Անիկա պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Երբոր
իրիկուն կ'ըլլայ, կ'ըսէք թէ Պարզ պիտի ըլ-
3 լայ, ինչու որ երկինքը կարմրած է. Եւ առ-
տուանց Այսօր մրրիկ պիտի ըլլայ, ինչու որ
երկինքը մրգագոյն ու կարմրած է։ Կեղ-
ծաւորներ, երկնից երեսը քննելը գիտէք,
բայց ժամանակներուն նշանները չէ՞ք կրնար
4 ճանչնալ։ Չար ու շնացող ազգը նշան կ'ուզէ,
և նշան պիտի չտրուի անոր, բայց Յով-
նան մարգարէին նշանը. և Թողուց անոնք ու
դնաց։
5 Ու երբոր իր աշակերտները անդին կողմը
6 անցան՝ հաց առնելու մոռցեր էին։ Եւ Յի-
սուս անոնց ըսաւ, Նայեցէք ու զգուշացէք
7 փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն։ Անոնք
միջերնին կը խորհէին ու կ'ըսէին թէ Հաց չբե-
8 րինք հետերնիս։ Իսկ Յիսուս գնդ իրմէ կը
պնդնալով ըսաւ անոնց, Ո՛վ քիչ հաւատացեալներ, թերահաւատներ, թէ հաց չտունիք
9 նկատելու չէ՞ք հասկընար և չէ՞ք յիշեր հինգ
նկանակը՝ հինգ հազարին, ու քանի կողով
10 վերցուցիք. Ո՞չ ալ եօթը նկատակը՝ չորս հա-
11 զարին, ու քանի զամբիւղ վերցուցիք։ Ինչ-
պէս չէք հասկնար թէ ես հացի համար չըսի
ձեզի՝ փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն
12 զգուշանալ։ Այնուհետև չհասկցան որ հացի
խմորէն զգուշանալ չըսաւ, հապա փարիսե-
ցւոց ու սադուկեցւոց վարդապետութենէն։
13 Եւ Յիսուս Փիլիպպոսի Կեսարիայի կողմե-
րը երթալով՝ իր աշակերտներուն հարցուց ու
ըսաւ, Մարդիկ ո՞վ կ'ըսեն թէ եմ ես Որդի
14 մարդոյ։ Ու անոնք ըսին, Ոմանք կ'ըսեն Մկ
Յովհաննէս մկրտիչն ես, ուրիշները Եղիան,
ուրիշներն ալ Երեմիան կամ մարգարէներէն
15 մէկը։ Ըսաւ անոնց, Հապա դուք ինծի հա-
16 մար ո՞վ կ'ըսէք թէ եմ։ Սիմոն Պետրոս պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ, Դուն ես Քրիս-
17 տոս՝ կենդանի Աստուծոյ Որդին։ Եւ Յիսուս
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Երանի
քեզ, Սիմոն Յովնանի որդի. Ինչու որ մար-
մինը և արիւնը քեզի չյայտնեց այլ՝, հա-
18 պա Իմ Հայրս որ երկինքն է։ Եւ ես քեզի

ա Պտր. ա. 28։
բ ԳԼ. ժբ. 38։
գ Պտր. բ. 14։
դ Ղուկ. ժբ. 1։
ե ԳԼ. ժբ. 17։ Յովհ. գ. 9։
զ ԳԼ. ժբ. 34։
է ԳԼ. ժբ. 33։ Պտր. բ. 28։ Ղուկ. իթ. 9։ Յովհ. գ. 70։
ը Եփես. բ. 8։
թ ա Կոր. բ. 10։ Գաղ. ա. 16։

կ՚բանամ որ ոչ ոք զիս տեսանէ, ու ես ամենևին վրայ պիտի չլինիմ իմ եկեղեցիս, և դժոխքին դռները անոնց պիտի չյաղթեն։
19 Ու երկնից թագաւորութեան բանալիները քեզի պիտի տամ. և ինչ որ երկրի վրայ կապես, երկնից մէջ կապուած պիտի ըլլայ. ու ինչ որ երկրի վրայ արձակես, երկնից մէջ
20 արձակուած պիտի ըլլայ։ Յետոյ իր աշակերտները պատուիրեց, որ ոչ ոքի մը չըսեն թէ ինքը †Քրիստոս է։
21 Ասկէ ետև սկսաւ Յիսուս իր աշակերտներուն յայտնել թէ պէտք է որ ինքը երուսաղէմ երթայ, ու շատ չարչարանքներ կրէ ծերերէն և քահանայապետներէն ու դպիրներէն, և սպանուի, ու երրորդ օրը յարուներէն, և սպանուի, ու երրորդ օրը յարու-
22 թիւն առնէ։ Եւ Պետրոս զինքը առաւ զանիկա, և սկսաւ յանդիմանել զանիկա ու ըսել, Քաւ լիցի քեզ, Տէր, սա բանը քեզի
23 չըլլայ։ Եւ ինքը դառնալով՝ Պետրոսին ըսաւ, Երթա դիս, Սատանայ, ինծի դայթակղութիւն ես դուն. ինչու որ Աստուծոյ բաները չես մտածեր, հապա մարդոց բաները։
24 Յետոյ Յիսուս իր աշակերտներուն ըսաւ, Թէ որ մէկը իմ ետևէս գալ կ՚ուզէ, թող իր անձը ուրանայ և իր խաչը վերցնէ
25 ու իմ ետևէս գայ։ Վասն զի ով որ կ՚ուզէ իր անձը ապրեցնել, պիտի կորսնցնէ անիկա. և ով որ ինծի համար իր անձը կը կորսնցնէ, պիտի գտնէ զանիկա։ Քանի՞ կ՚ոգուտ
26 արդեօք, պիտի գտնէ զանիկա։ Քանի՞ կը շահի մարդ մը՝ թէ որ բոլոր աշխարհը վաստկի և իր անձը կորսնցնէ, կամ ի՞նչ անձին համար կ՚տայ մարդ։
27 Վասն զի Որդին մարդոց իր Հօրը փառքովը պիտի գայ իր հրեշտակներուն հետ, և ան-
28 ատենը ամէն մէկուն իր գործքերուն համե-ձին։ Ամէն Յառաջ կ՚ըսեմ ձեզի որ ոմանք կան ներկայ եղողներէն մէկ քանի հոգիներ որ մինչև որ տեսնեն Մարդոյ Որդին մարդոց իր Հօրը փառքովը պիտի գայ։

ԳԼ. ԺԷ

1 Քիչ մը ետքը Յիսուս Պետրոսը, Յակոբոսը և անոր եղբայրը Յովհաննէսը առաւ, ու
2 զանոնք առանձին բարձր լեռ մը տա-ձին։ Ան անոնց առջևը այլակերպուեցաւ, ու իր երեսը փայլեցաւ արեգակի պէս, ու իր հանդերձները ճերմկիկ լոյսի պէս
3 եղան։ Եւ անոնց Մովսէս ու Եղիա երևցան անոնց, և անոնք Յիսուսի հետ կը խօսէին։
4 Պետրոս ալ սկսաւ ըսել Յիսուսին, Տէր, ապրիլ է որ հոս կենանք. թէ որ կ՚ուզես, երեք խրճիթ շինենք հոս, մէկը քեզի՝ և մէկը Մովսէսի և մէկը Եղիայի։ Եւ ինչպէս որ անիկա կը խօսէր, ահա լուսաւոր ամպ մը անոնց վրայ հովանի եղաւ. և ահա ամպէն ձայն մը եկաւ ըսելով, Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս որուն հաճեցայ եմ, անոր լսեցէք։
6 Երբոր հաւնեցան անոնք, ինկան իրենց երեսի վրայ և շատ վախցան։
7 Յիսուս մօտեցաւ անոնց ու դպաւ անոնց ու ըսաւ, Ելէք ու մի վախնաք։
8 Վերցուցին ու մէկը չըտեսան, բայց միայն Յիսուսը։
9 Երբոր անոնք լեռնէն վար կ՚իջնէին, Յիսուս պատուիրեց անոնց ու ըսաւ, Ասիկա տեսիլքը մարդու մը զրուցէք, մինչև Որդին մարդոյ մեռելներէն յարութիւն առնէ։
10 Եւ իր աշակերտները իրեն հարցուցին ու ըսին, Ուրեմն Դպիրները ինչո՞ւ համար դպիրները կ՚ըսեն թէ
11 պէտք է որ առաջ Եղիան գայ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Եղիան առաջ եկած է, և անիկա կը վերադարձնէ ամէն բան կարգի կը
12 դնէ։ Բայց ձեզի կ՚ըսեմ որ Եղիան արդէն եկած է, և անիկա չճանչցան, հապա վնաս որ ուզեցին՝ բրին անոր. անանկ ալ Որդին մարդ-
13 ոյ անոնցմէ պիտի չարչարուի։ Աշակերտները հասկցան այն որ Մկրտիչ Յովհաննէս մը կըսուէր համար ըսաւ անոնց։
14 Երբոր մարդոց բազմութեան քովը եկան, մարդ մը մօտեցաւ անոր, և ծնկան վրայ դալով
15 ըսաւ, Տէր, իմ որդւոյս ողորմէ, որ կը լուսնոտի և չարաչար կը տանջուի. քանի՞ չատ անգամ կրակի մէջ կ՚ինկնայ՝ ու չատ անգամ
16 ջուրի մէջ։ Եւ անիկա քու աշակերտներուդ բերի, ու չկրցան զանիկա բժշկել։
17 Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ով անհաւատ և խոտորեալ ազգ, մինչև ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչև ե՞րբ ձեզի պիտի հանդիսի-
18 մ. զանիկա հոս բերէք ինծի։ Եւ Յիսուս սաստեց անոր, ու դևը անկէ ելաւ, և բժըշ-
19 կուեցաւ տղան նոյն ժամուն։ Աշակերտները աշ-

կերանները առանձին Յիսուսի քովը երթալով՝ ըսին, Մենք ինչո՞ւ չկրցանք անիկա հանել։
19 Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ձեր թերահաւատութեանը համար. քանի՞ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Եթէ որ մանանեխի հատի չափ հաւատք ունենաք, ու լեռանս պիտի ըսէք, Ասկէ անդին փոխադրուէ, և պիտի փոխադրուի. ու
20 բան մը անհնարին պիտի չըլլայ ձեզի։ Սակայն այս տեսակը դուրս չելլեր, բայց միայն աղօթքով և ծոմապահութեամբ։
21 Ու երբոր անոնք Գալիլեացւոց մէջ կը պտըտէին՝ Յիսուս ըսաւ անոնց, Որդին մարդոյ
22 պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը, ու զանիկա պիտի սպաննեն, ու երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ. ու խիստ տրտմեցան։
23 Երբոր անոնք կափառնայում եկան, Երկդրամեան ստացողները Պետրոսին եկան ու ըսին, Ձեր վարդապետը երկդրամները չը՞տաուցաներ. Ան անիկա ըսաւ, Այո, կը տա-
24 ւ։ Ու երբոր տունը մտաւ, Յիսուս անոր դէմը ելաւ ու ըսաւ, Քեզի ի՞նչպէս կ՚երևնայ, Սիմոն, երկրիս թագաւորները որմէ՞ն կ՚առնեն հարկը կամ տուրքը, իրենց
25 որդիներէ՞ն թէ օտարներէն։ Պետրոս անոր ըսաւ թէ Օտարներէն. Յիսուս անոր ըսաւ, Ուրեմն որդիքը ազատ են։ Բայց չըլլայ որ
26 անոնք գայթակղեցընենք, դնա ծովը և կարթ ձգէ, ու առջի ձուկը որ կ՚ելլէ՝ առ, և անոր բերանը բանալով՝ սատեր մը պիտի գտնես. զանիկա առ՝ անոնց տուր ինծի և քեզի համար։

ԳԼ. ԺԸ

1 Քիչ մը ետքը աշակերտները Յիսուսի քովը եկան ու ըսին, Ո՞վ է մեծ երկնից թագաւորութեանը մէջ։ Եւ Յիսուս տղայ մը կանչեց իրեն, զանիկա անոնց մէջտեղը կանգնեց
3 ու ըսաւ, Ու ըսաւ, ձշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Եթէ որ դարձի չգաք և տղոց պէս չըլլաք, երկնից թագաւորութիւնը բնաւ պիտի չմտնէք։
4 Ուստի ով որ իր անձը սա տղուն պէս խոնարհեցընէ, անիկա է մեծ երկնից թագաւորութեան մէջ։ Եւ ով որ սանկի տղայ մը ընդ-
5 իմանը, Ինծի համար կ՚ընդունի։ Ան Բայց ով որ սանկի տղայ մը ընդ-
6 դունի իմ անունովս, զիս կ՚ընդունի։ Եւ ով որ պատճառ ընէ որ պզտիկներուն մէկը որ ինծի կը հաւատան, աղէկ է անոր՝ որ իր պարանոցէն խոշոր ջաղացքի քար մը կախուի, ու ծովուն անդունդին մէջ ընկղմի։
7 Վա՜յ աշխարհին՝ գայթակղութիւններու պատճառաւ. Վասն զի հարկ է որ գայթակղութիւնները գան, բայց Վա՜յ ան մարդուն որուն ձեռքովը գայթակղութիւնը կու գայ։
8 Ուստի Թէ որ քու ձեռքդ կամ ոտքդ քեզ կը գայթակղեցընէ, կտրէ անիկա ու քեզմէ ձգէ. աղէկ է քեզի կաղ կամ պակասաւոր մտնել կեանքը, քան Թէ երկու ձեռք կամ երկու ոտք ունենալ ու յաւիտենական կրակին
9 մէջը ձգուիլ։ Եւ Թէ որ աչքդ քեզ կը գայթակղեցընէ, հանէ անիկա և քեզմէ ձգէ. աղէկ է քեզի մէկ աչքով կեանքը մտնել, քան Թէ երկու աչք ունենալ ու կրակին դեհենքը ձգուիլ։
10 Զգոյշ կեցէք որ չանարգէք սա պզտիկներէն մէկը. քանի՞ կ՚ըսեմ ձեզի որ երկնից մէջ հրեշտակները միշտ Հօրը տեսանեն իմ
11 Հօրս երեսը՝ որ երկինքն է։ Ինչու որ Որ-
12 դին մարդոյ եկաւ կորսուածը փրկելու։ Ինչ՞ պէս կ՚երևնայ ձեզի. Թէ որ մարդ մը հարիւր ոչխար ունենայ, և անոնց մէկը մոլորի, Թողուսունը չորսերը լեռները չէ՞ ձգեր, ու երթալ մոլորածը փնտռեր։ Եւ Թէ որ գտնէ, ամէն
13 Թող մոլորածը փնտռեր։ Եւ Թէ որ գտնէ, ամէն լաւ բանի զուարճանայ, ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի որ աւելի ուրախ կ՚ըլլայ անոր վրայ, քան Թէ
14 իննսունըինն որ մոլորած չեն։ Ասանկ ալ Հօր երկնաւորը չկամիր որ ասոնցմէ պզտիկներէն մէկը կորսուի։
15 Թէ որ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ, գնա յանդիմանէ անիկա երբոր դուն և ան մենակ եք. Թէ որ քեզի մտիկ ընէ, շահեցար
16 քու եղբայրդ. Հապա Թէ որ մտիկ չընէ, քու հետդ մէկ կամ երկու մարդ առ, որ Երկու կամ երեք վկայութեամբ բերանը
17 նէ ամէն բան հաստատուի։ Եւ Թէ որ անոնց ալ մտիկ չընէ, եկեղեցիին ըսէ. իսկ Թէ որ եկեղեցիին ալ մտիկ չընէ, հեթանոսի ու մաքսաւորի պէս Թող ըլլայ քեզի։
18 Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Երկրի վրայ ինչ որ կապէք, երկնից մէջ կապուած պիտի ըլլայ. ու երկրի վրայ ինչ որ արձակէք, երկնից մէջ արձակուած պիտի ըլլայ։ Դարձեալ
19 կ՚ըսեմ ձեզի, Թէ որ ձեզմէ երկու հոգի երկրի վրայ միաբանին՝ ամէն ինչ բանի համար

որ խնդրեն, [1]պահի ըլլայ անոնց իմ Հօրմէ՛ն
20 որ երկինքն է։ Քանզի ուր որ երկու կամ
երեք հոգի ժողոված ըլլան իմ անունովս,
հոն եմ ես անոնց մէջը։
21 Ապա նոյնը Պետրոս մօտեցաւ անոր ու ը-
սաւ, Տէր, քանի՞ անգամ թէ որ եղբայրս ին-
ծի դէմ մեղանչէ՝ ներեմ անոր. [2]մինչև եօթը
22 անգամ։ Յիսուս անոր ըսաւ, Քեզի չեմ ըսեր
թէ մինչև եօթը անգամ, [3]հապա մինչև եօ-
23 թանասուն անգամ եօթը։ Ասոր համար երկ-
նից թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի
մը, որ իր ծառաներէն հաշիւ առնել ուզեց։
24 Ու երբոր սկսաւ առնել, տասը հազար տա-
25 ղանդ պարտական մը բերուեցաւ իրեն։ Բայց
անոնք վճարելու կարողութիւն չունենալով,
իր տէրը հրաման ըրաւ [4]որ անոնք և անոր
կինը ու որդիքը և անոր բոլոր ունեցածը
26 ծախուի, ու դարձը վճարուի։ Ուստի այդ ծառան
անոր առջևը խնդալով երկրպագութիւն կ'ը-
նէր ու կ'ըսէր, Տէր, համբերէ ինծի և ամէնը
27 քեզի կը վճարեմ։ Եւ անոր տէրը վրան խղճալով արձակեց զանիկա, ու պարտ-
28 քը ընդհանուր անոր։ Եւ նոյն ծառան ելաւ, իր
ծառայակիցներէն մէկը գտաւ որ իրեն հա-
րիւր դահեկան պարտք ունէր, ու զանիկա
բռնելով կը խեղդէր ու կ'ըսէր, վճարէ ինծի
29 ունեցած պարտքդ։ Ուստի անոր ծառայա-
կիցը անոր առջև ինկաւ, կ'աղաչէր անոր ու
կ'ըսէր, Համբերէ ինծի ու [5]քեզի կը վճարեմ։
30 Եւ ինքը չէր ուզեր, հապա գնաց բանտը
դրաւ զանիկա, մինչև որ պարտքը վճարէ։
31 Երբոր իր ծառայակիցները տեսան եղածը բա-
ղնեցին խիստ տրտմեցան, ու եկան իրենց տի-
32 րոջը հասկըցուցին բոլոր եղածը։ Այնտեղը
անոր տէրը կանչեց զանիկա ու ըսաւ անոր,
Զա՛ր ծառայ, ան բոլոր պարտքը ես քեզի
33 ներեցի՝ որովհետև դուն ինծի աղաչեցիր։
34 Մի՞թէ պէտք չէր քեզի ալ քու ծառայակիցդ ողոր-
միլ, ինչպէս որ ես քեզի ողորմեցայ։ Եւ անոր
տէրը բարկանալով՝ դահիճներուն մատնեց
զանիկա, մինչև որ բոլոր պարտքը վճարէ։
35 Այնպէս ալ իմ երկնաւոր Հայրս պիտի ընէ
ձեզի, [6]եթէ որ ձեր սրտերէն չեք ներեր ամէն
մէկդ իր եղբօրը իրենց յանցանքները։

ԳԼ. ԺԹ

1 Քրիստոս կը բժշկէ հիւանդները. 3 պատասխան կու տայ կը-
նդիկ արձակուիլը վերայով փոխանցուց բռած Հարցմանդին. 13
մանր ազգիները կ'ընդունի. 16 կը տարբերցնէ պատանիին թէ
ինչպէս կրնայ ասուիլ յաւիտենական կեանքը. 20 և թէ ինչ
ընելու է որ կատարեալ ըլլայ. 23 իր աշակերտներուն կ'ըսէ

1 Ե՛ւ եղաւ որ երբ Յիսուս [7]այս խօսքերը լմնը-
ցուց, Գալիլեայէն երաւ ու եկաւ Յորդանանի
2 [8]այն կողմերը Յորդանանու անդին կողմը։
3 Եւ անոր հետևէն շատ ժողովուրդներ գացին,
ու հոն բժշկեց զանոնք։
4 Եւ փարիսեցիները անոր մօտենալով զա-
նիկա կը փորձէին՝ ու կ'ըսէին թէ Արժա՞ն է
5 որ մարդ մը իր կնիկը արձակէ ամէն պատճա-
ռի համար։ Անիկա ալ պատասխան տուաւ
ու անոնց ըսաւ, Չէ՞ք կարդացեր էրէ ան որ
սկիզբէն ստեղծեց, արու և էգ ստեղծեց ա-
6 նոնք՝ ու ըսաւ, [9]Ասոր համար մարդ էջ Հայրը
ու մայրը պիտի ձգէ և իր կնկանը պիտի յա-
րի, ու [10]երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան։
Ուստի ալ երկու չեն, հապա մէկ մարմին.
7 ուրեմն ան որ Աստուած միաւորեց՝ մարդ թող
չզատէ։ Ըսին իրեն, Հապա Մովսէս ինչո՞ւ
պատուիրեց արձակման թուղթ տալ և արձա-
8 կել։ Ըսաւ անոնց, Մովսէս ձեր սրտերուն
կարծրութեանը համար ձեզի հրաման տուաւ
կնիկներնիդ արձակել, բայց սկիզբէն անանկ
9 չեղաւ։ [11]Ասկայն ձեզի կ'ըսեմ, Ով որ առանց
պոռնկութեան պատճառի իր կնիկը արձակէ
և ուրիշ մը առնէ, շնութիւն կ'ընէ. և ով որ
10 արձակուածը առնէ՝ շնութիւն կ'ընէ։ Իր
աշակերտները ըսին իրեն, [12]Թէ որ ասանկ բան
կայ էրկան ու կնկան միջտեղը՝ չամուսնանալը
11 աղէկ է։ Եւ ինքը անոնց ըսաւ, [13]Ամէնը բա-
ւական չեն ատ բանին, հապա անոնք որոնց
12 տրուած է։ Ինչու որ կան ներքինիներ՝ որ էրէնց
մօրը որովայնէն անանկ ծնան, և կան [14]ներ-
քինիներ՝ որ մարդոցմէ ներքինի եղան, և կան
ներքինիներ՝ որ ինքզինքնին ներքինի ըրին
երկնից թագաւորութեանը համար. ով որ
կրնայ առնել՝ թող առնէ։
13 [15]Անոնք մանր տղաք բերուեցան իրեն,
որ անոնց վրայ ձեռք դնէ և աղօթք ընէ, ու
աշակերտները կը յանդիմանէին զանոնք։
14 Բայց Յիսուս ըսաւ, Թող տուէք սա մանր
ազգը, և մի արգիլէք ատոնք ինծի գալէն,
ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը ասանկ-
15 ներուն է։ Եւ անոնց վրայ ձեռք դնելէն
ետև գնաց անկէ։
16 [16]Եւ ահա մէկը մօտենալով՝ ըսաւ անոր,
Բարի [17]վարդապետ, ինչ բարի [18]գործ ընեմ,
17 որ յաւիտենական կեանքը ընդունիմ։ Եւ ա-
նիկա ըսաւ անոր, Ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուա-

ս · 51։
ե ա Կոր · գ · 16 · ե · 2։
զ Օր · իգ · 1։ Գէն · ե · 51։
է Գէն · ե · 32։ Մտթ · ժ · 11։ Դ՚Կռ · ժգ · 18։ ա Կոր · է · 10։ 11։
ը Ածակ · իա · 19։ ա Կոր · է · 2։ 7։ 2։ 17։
թ ա Կոր · է · 32։ 34։ թ · 8։ 15։
ի Մտթ · ժ · 13։ Դ՚Կռ · ժգ · 15։
լ Գէն · ժգ · 3։
խ Մտթ · ժ · 17։ Դ՚Կռ · ժգ · 18։
ծ Մտթ · ժ · 25։

[1] Ա Կոր · գ · 22։ Ե · 14։
[2] Դ՚Կռ · ժե · 4։
[3] Գէն · գ · 14։ Մտթ · ժ · 25։ Կող · գ · 13։
[4] գ Թագ · գ · 1։
[5] Դ՚Եսդ · ե · 8։
[6] Ոնախ ամէնը քեզի
[7] Ածակ · իա · 15։ Գէն · գ · 12։ Մտթ · ժ · 26։ Ցաղ · ը · 13։
[8] Մտթ · ժ · 1։ Ցաղ · ժ · 40։
[9] Գէն · ե · 18։ Գէն · իբ · 39։ Հռ · ամէն · ժգ · 2։ Գաղ · ե · 14։ Ցաղ · ը · 8։
[10] Գէն · զ · 20։ Դ՚Կռ · ժե · 33։ ժգ · 8։
[11] Մտթ · ժ · 28։ Դ՚Կռ · ժե · 28։
[12] Ե՛ւ Օր · ԼԳ · 9։ Գէն · գ · 20։ Դ՚Կռ · ե · 11։
[13] Գաղ · ը · 45։ գ · 34։ 35։ ա Տիմ · գ · 18։ 19։
[14] Գէն · ժգ · 22։ Մտթ · ժ · 24։ ա Կոր · ա · 26։ ա Տիմ · գ · 2։ 10։
[15] Ոնախ պատանը
[16] Ծն · ժե · 14։ Ցաղ · իե · 18։ Գէն · իբ · 39։ Հռ · ամէն · ժգ · 2։ Գաղ · ե · 14։ Ցաղ · ը · 8։
[17] Ջ ազ · ը · 6։ Դ՚Կռ · ա · 37։ Ժբ · 27։
[18] Պտր · ժ · 28։ Դ՚Կռ · ժե · 28։

նես. մէկն Ի գոյ բարի չկայ, [1]ե՛ւ Աստուած.
Հապա թէ որ ի՛մուտս կեանքը մտնել, պա-
18 տուիրանքները պահէ։ Ըսաւ անոր, Որո՞նք.
և Յիսուս ըսաւ, Ասանք. Պատառթիլուն մի
ըներ, Շնութիւն մի ըներ, Գողութիւն մի
19 ըներ, Սուտ վկայութիւն մի ըներ, Հօրդ հայ-
րըդ ու մայրդ պատուէ, և Դրացի քովիդ քու
20 անձիդ պէս սիրես։ Պատանին ըսաւ անոր,
Ասանք ամէնը մանկութենէս Ի վեր պահեր
21 եմ. ալ ի՞նչ բանով պակաս եմ։ Ըսաւ անոր
Յիսուս, Թէ որ ի՛մուտս կատարեալ ըլլալ,
դնա ունեցածդ ծախէ և տուր աղքատնե-
րուն, ու երկինքը գանձ պիտի ունենաս, և
22 եկուր իմ ետևէս։ Երբոր պատանին ասիքսը
լսեց՝ տրտմած գնաց, ինչու որ շատ ը-
մտացած էր։
23 Եւ Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն, Ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ ձեզի որ [2]հարուստը դժուարաւ
24 պիտի մտնէ երկնից թագաւորութիւնը։ Դար-
ձեալ կ'ըսեմ ձեզի, Դիւրին է որ [3]ուղտը ա-
ւետին ծակէն անցնի, քան թէ հարուստը Ա-
25 ստծոյ թագաւորութիւնը մտնէ։ Աշակերտ-
ները երբոր լսեցին՝ շատ զարմացան ու ըսին,
26 Ուրեմն ո՛վ կրնայ փրկուիլ։ Յիսուս անոնց
նայելով ըսաւ, Մարդոց կողմանէ ան-
կարելի է, բայց [4]Աստուծոյ կողմանէ ամէն
բան կարելի է։
27 [5]Այնտեղը Պետրոս պատասխան տուաւ ու
ըսաւ անոր, Ահա [6]մենք ամէն բան թողու-
ցինք՝ և քեզ ետևէդ եկանք. ուստի մեզի
28 ի՞նչ պիտի ըլլայ։ Ըսաւ անոնց Յիսուս, Ճշմ-
արիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ դուք որ իմ ետևէս
եկաք, [7]Վերանգամ գալուստին երբոր Որ-
դին մարդոյ իր փառաց աթոռը նստի, դուք
ալ տասներկու աթոռներու վրայ պիտի նըս-
տիք՝ իսրայէլի տասներկու ցեղերը դատելու։
29 Եւ ով որ [8]թողուց տուներ, կամ եղբայրներ,
կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ մայր, կամ կին,
կամ որդիներ, կամ արտեր՝ իմ անունիս հա-
մար, հարիւրապատիկ պիտի առնէ, և յաւի-
30 տենական կեանք պիտի ժառանգէ։ Բայց
շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, և յե-
տիններ՝ առաջին։

ԳԼ. Ի

1 Քրիստոս այգիի բանուորներու առակով կը ցուցնէ թէ Աս-
տուած բնաւ մէկ մարդու մը պարտական չէ. 17 իր չորրորդ
անգամ ճամբայ կը նախագուշակէ. 20 Չեբեդեայի որդւոցը մօր պա-
տուիրանքով կը սորվեցնէ իր աշակերտներուն խոնարհ
ըլլալ. 30 ու երկու կոյրերու աչքերը կը բանայ

1 Եւ [9]երբ Յիսուս Երուսաղէմ կ'երթար,
ճամբան աշակերտներուն հետը
18 առաւ առանձին, ու ըսաւ անոնց, Ահա
Երուսաղէմ կ'երթանք, և Որդին մարդոյ պիտի
մատնուի քահանայապետներուն ու դպիրնե-
րուն, և զանիկա մահուան պիտի դատապար-
19 տեն, ու [10]Հեթանոսներուն պիտի մատնեն՝ ծաղր ընելու ու ծեծելու և խաչը

[1] Ցաղ · ժբ · 19։ Ղկա · ժե · 30։ Գէն · ե · 21։ Ղկա · իբ · 28։ 29։ 30։ ա Կոր · ը · 2։ 3։ Ցաղ · ը · 26։
[2] Մտթ · ժ · 29։ 30։ Ղկա · ժբ · 29։ 30։ Գէն · ե · 16։ իա · 31։ 32։ Մտթ · ժ · 31։ Ղկա · ժգ · 30։
[3] Ե՛ւ Օր · ժե · 9։ Ղկա · իգ · 6։ Գէն · գ · 23։
[4] Գէն · ժ · 14։
[5] Մտթ · ժ · 32։ Ղկա · ժբ · 31։ Ցաղ · ժբ · 12։
[6] Գէն · իբ · 2։ Մտթ · ժ · 1։ 16։ Ղկա · իգ · 1։ Ցաղ · ժբ · 25։ Հռ · Գաղ · գ · 13։

Հանելու · ու երթոյդ օրը յարութիւն պիտի առնէ ։
20 ։Ա՛նաստեր ։Զեբեդէոսին որդւոցը մայրը իր որդւոցը հետ եկաւ անոր, երկրպագութիւն
21 կ՚ընէր ու բան մը կը խնդրէր անկէ։ Ան ալ ըսաւ անոր, Ի՞նչ կ՚ուզես ։ Ըսաւ անոր, Ըսէ որ աս իմ երկու որդիքս ։մէկը աջ կողմդ՝ և
22 միսը ձախ կողմդ նստին քու թագաւորու-
թեանդ մէջ ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Չգիտէք թէ ինչ կը խնդրէք։ Կրնա՞ք
23 խմել հան գաւաթը՝ որ ես պիտի խմեմ՝ կամ հան մկրտութիւնովը մկրտուիլ՝ որ ես պիտի մկրտուիմ։ ըսին իրեն, Կրնանք ։ Եւ ըսաւ անոնց, ։Իմ գաւաթս պիտի խմէք, և ան մկրտութիւնովը որ ես մկրտուելու եմ՝ պիտի մկրտուիք։ բայց իմ աջ կողմս ու ձախ կողմս նստիլը՝ իմս չէ ։տալը, հապա որոնց
24 որ պատրաստած է իմ Հօրմէս ։Ու երբոր ։ասոր ուշ։բերէզ լսեցին՝ ան երկու եղ-
25 բայրներուն նեղացան ։ Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց ու ըսաւ, Գիտէք որ ազգաց իշ-
խանները կը տիրեն անոնց, և մեծամեծները
26 կ՚իշխեն անոնց։ Բայց ձեր մէջը ։անանկ պիտի չըլլայ, հապա ։ձեզմէ ով որ մեծ ըլլալ
27 կ՚ուզէ, իմոյ անկից ձեր ապառաւորը ըլլայ ։
28 ։Ու ձեզմէ ով որ առաջին ըլլալ կ՚ուզէ՝ իմոյ անկից ձեր ծառան ըլլայ ։ ։Ինչպէս ։Որդին մարդոյ չեկաւ սպասաւորութիւն ընդունելու, ։հապա սպասաւորութիւն ընելու և ։Իր կեան-
քը ։Հաւերան համար փրկանք տալու ։
29 ։Ու երբոր անոնք Երիքովէն ելան, մեծ
30 բազմութիւն անոր եկաւին դնաց ։ Եւ ահա ճամբուն քովը վերկու կոյր նստած էին ։երբոր լսեցին թէ Յիսուս կ՚անցնի, աղաղակ-
ցին ու ըսին, Ողորմէ մեզի, Տէր՝ Որդի Դաւ-
31 թի ։ Եւ բազմութիւնը կը յանդիմանէր զա-
նոնք որ լռեն, բայց անոնք՝ ալ աւելի կ՚ա-
ղաղակէին ու կ՚ըսէին, Ողորմէ մեզի, Տէր՝
32 Որդի Դաւթի ։ Եւ Յիսուս կանգ առնելով կանչեց զանոնք ու ըսաւ, Ի՞նչ կ՚ուզէք որ
33 ձեզի ընեմ ։ Ըսին անոր, Տէր, որ աչքերնիս
34 բացուին ։ Եւ Յիսուս խղճալով՝ անոնց աչքե-
րուն դպաւ, և չուտ մը անոնց աչքերը բա-
ցուեցան, ու անոր եկաւին գացին ։

ԳԼ· ԻԱ.

2 ։Բերատոս իշտ վրայ հէնած՝ Երուսաղէմ կը մտնէ · 12 ու. Ծախերն գործ կը վարձուի առուտուր ընողները · 17 Թզենին

Մար · ժ · 38 ։
ու · 9 ։
Գլ· գ · 21 ։
Գլ· բ · 34 ։
Գլ· ժբ · 28 ։
Մար· ժ · 41 ։ Ղ.ուկ·
Գլ· խգ· 38· 42։
իբ· 24 · 25 ։
Մար · ժգ · 36 ։
ա պետ · ե · 5 ։
Ղ.ուկ · իբ · 48 ։
Գլ· խգ · 11 ։ Մար·
Ցաքր · ժբ · 11 ։
բ · 34 · ժ · 43 ։
Տիտ · բ · 14 ։ ա
Ղ.ուկ · ժբ · 50 ։
պետ · ա · 10 ։
Գլ· ժբ · 4 ։
Գործ · ժբ · 2 · Հբ·
Ցաքր · ժգ · 3 ։
ամ· ը · 17 · բ
Փիլ · բ · 7 ։
կոր · ա · 7 · Ցաղա·
Ղ.ուկ · իբ · 27 ։
ղ · 9 ։
Ցաքր · ժգ · 14 ։
Գլ· գ · 21 ։
Հա· ծգ · 10 · 11 ։
Գործ · ժբ · 28 ։
Դան · ը · 24 · 26 ։
Գլ· խգ · 38 · 42 ։
Ցաքր · ժա · 31 ·
Մար · ժգ · 36 ։
32 · ա Տիմ· բ · 6 ։
Ղ.ուկ · իբ · 48 ։
Տիտ · բ · 14 · ա
Ցաքր · ժբ · 11 ։
պետ · ա · 10 ։
Ղ.ուկ · խգ · 28 · Հովան·
Գործ · ժբ · 2 · Հբ·
ամ· ը · 17 · բ
ե · 15 · 10 · Երբ ·
Կոր · ա · 7 · Ցաղա·
բ · 23 ։
Մար· ժ · 46 · Ղ.ուկ·

կ՚անիծէ · 23 կը պատասխանէ քահանաները ու ծերերը · 33 և կը յանդիմանէ զանոնք՝ օրինակ բերելով հօր մը երկու որ դիներէ · 33 ու ան մշակներէ՝ որ իրենց իրաւածները ապան նեցին ։

1 Ու երբոր Երուսաղէմին մօտեցան ու եկան
Բեթփագէ դէպ՚ի ։Ձիթենեաց լեռը, անոտե-
նը Յիսուս իր աշակերտներէն երկուքը խրը-
2 կեց · Եւ ըսաւ անոնց, Գացէք աս ձեր դի-
մացի գեղը, և չուտ մը պիտի գտնէք կա-
պած էշ մը ու անոր հետ աւանակ մը · արձը-
3 կեցէք ։Ան։ ու ինծի բերէք · Եւ թէ որ մէկը ձեզի բան մը ըսէ, ըսէք թէ Տէրոջը պէտք
4 են · և չուտ մը անոնք պիտի խրկէ ։ Ա՛ս ա-
մէն բաները եղաւ, որ կատարուի մարգարէին
5 խօսքը որ կ՚ըսէ, ։Ըսէք Սիօնի աղջկանը, Ահա քու թագաւորդ քեզի կու գայ, հեզ՝
ու իշու վրայ հեծած՝ և իշու ձագի՝ աւանա-
6 կի վրայ ։ Աշակերտները դացին, և ինծոր
7 որ Յիսուս իրենց պատուիրեր էր՝ ըրին · Ու բերին էշը և աւանակը, և ։անոնց վրայ ի-
նչոյ հանդերձները դրին, ու ։նստաս անոնց
8 վրայ ։ Եւ ժողովուրդէն շատերը իրենց հան-
գերձները ճամբուն վրայ փռեցին, և ուրիշ-
ները ծառերէն ճիւղեր կը կոտրէին ու ճամբուն
9 վրայ կը տարածէին ։ Եւ ժողովուրդները որ առջևէն ու հետևէն կ՚երթային՝ կ՚աղաղակէին ու կ՚ըսէին, ։Ովսաննա Որդւոյ Դաւթի, ։օրհ-
նեալ է ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ · Ովսաննա ։ի բարձունս ։
10 ։Ու երբոր անիկա Երուսաղէմ մտաւ, բոլոր
11 քաղաքը շարժեցաւ ու ըսաւ, Ո՞վ է աս ։ Եւ ժողովուրդները ըսին, Ասիկա Յիսուս ։մար-
գարէն է՝ Գալիլեացի Նազարեթէն ։
12 ։Եւ Յիսուս Աստուծոյ տաճարը մտաւ, ու
դուրս հանեց ամէն անոնք որ տաճարին մէջ կը ծախէին ու կը գնէին, և ։սեղան փոխողնե-
րուն սեղանները ու աղաւնի ծախողներուն
13 աթոռները կոտրտեց · Եւ ըսաւ անոնց, Գը-
րած է թէ ։Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի, ։բայց դուք անիկա աւազակներու
14 այր ըրիք ։ Եւ տաճարին մէջ կոյրեր ու կաղեր եկան
15 իրեն, և բժշկեց զանոնք ։ Երբոր քահանա-
յապետները ու գրիչները անոնց արած հրաշքները, և տղաքը որ տաճարին մէջ կ՚ա-
ղաղակէին ու կ՚ըսէին, Ովսաննա Որդւոյ Դաւ-
16 թի, բարկացան · Ու ըսին անոր, Կը լսե՞ս
ինչ կ՚ըսեն ասոնք · և Յիսուս ըսաւ անոնց,

Ա՛յո · բնաւ չէ՞ք կարդացեր, Թէ ։Մանկանց
ու կաթնկերը ազայոց բերնէն գովութիւն կա-
տարեցեր ։
17 Եւ թողուց անոնք՝ քաղաքէն դուրս ։Բե-
թանիա ելաւ, ու գիշերը հոն կեցաւ ։
18 ։Եւ առտուանց երբոր քաղաքը կը դառնար՝
19 անօթեցաւ · ։Ու ճամբուն վրայ թզենի մը տեսնելով՝ քովը գնաց, և անոր վրայ տերև-
ներէն ։բ զատ բան մը չգտաւ · ու ըսաւ անոր, Ա՛նկէ ետև քեզմէ պտուղ չբլլայ յաւիտեան ·
20 և իսկոյն թզենին չորցաւ ։ Եւ աշակերտները երբոր տեսան՝ զարմացան ու ըսին, Թէ ինտոր
21 թզենին չուտ մը չորցաւ ։ Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, ։Թէ որ հաւատք ունենաք ու ։չերկի-
մրնաք, չէ թէ միայն աս թզենիին եղածը պի-
տի ընէք, ։հապա նաև թէ որ աս լեռանը
22 ըսէք, Ելիր ու ծովը ինկիր, պիտի ըլլայ ։ Եւ
ամէն ինչ որ աղօթքի մէջ հաւատքով կը խնդրէք, պիտի առնէք ։
23 ։Ու երբոր անկից առաջը եկաւ, քահա-
նայապետները և ժողովուրդին ծերերը անոր մօտեցան՝ երբոր կը սորվեցնէր, ու ։ըսին, Ի՞նչ իշխանութիւնով կ՚ընես աս բաները, և
24 ո՞վ տուաւ քեզի աս իշխանութիւնը ։ Պա-
տասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի բան մը հարցընեմ՝, որ եթէ անիկա
25 ինծի ըսէք, ես ալ ձեզի պիտի ըսեմ թէ ինչ իշխանութիւնով կ՚ընեմ աս բաները ։ Յով-
հաննէսին մկրտութիւնը ուսկից էր, երկին-
քէ՞ն թէ մարդոցմէ · և անոնք ժէջերնին կը
26 խորհէին ու կ՚ըսէին, Թէ որ ըսենք՝ Երկին-
քէն, մեզի պիտի ըսէ Թէ հապա ինչո՞ւ չհա-
ւատացիք անոր · իսկ Թէ որ ըսենք՝ Մարդոց-
մէ, ժողովուրդէն կը վախնանք, ինչու որ
27 Հռովհաննէսը իրրև մարգարէ կ՚ընդ-
դունին ։ Եւ պատասխան տուին Յիսուսին՝ ըսին, Չգիտենք ։և ինքը ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր Թէ ինչ իշխանութիւնով
կ՚ընեմ աս բաները ։

28 Բայց ի՞նչպէս կ՚երևնայ ձեզի · մէկ մարդ
մը երկու որդի ունէր, ու դնաց առջինին ը-
սաւ, Որդեակ, դնա այսօր այգիս մէջ գոր-
29 ծէ ։ Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Չեմ ուզեր երթալ, բայց հաւքը դղջացաւ ու
30 դնաց · Ու նոյն ալ դնաց և անտնկ ըսաւ · անի-
կա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ես երթամ,

Ա՛ստ · ը · 2 ։
Մար · ժա · 11 ։
Ցաքր · ժա · 18 ։
Մար · ժա · 12 ։
Մար · ժա · 13 ։
Մար · ժա · 20 ։
Գլ· ժէ· 19· Ղ.ուկ·
ժէ · 6 ։
Ցաքր · ա · 6 ։
ա Կար · ժգ · 2 ։
Գլ· է · 7 · Մար·
ժա · 24 · Ղ.ուկ ·
ժա · 5 ։
Ցաքր · է · 9 ։
16 · ա Ցաքր · գ ·
14 · է · 40 · բ · 17 ։
Մար · ժա · 27 ·
Ղ.ուկ · ժբ · 1 ։
Եբ· բ · 14 · Գործ ·
գ · 7 · է · 27 ։
Գլ· ժգ · 5 · Մար·
գ · 20 · Ղ.ուկ · ի ·
6 ։
Ղ.ուկ · է · 20 · 30 ։
Գլ· գ · 1 · ե ·
Ղ.ուկ · գ · 12 · 13 ։
Ա՛ստ · ե · 9 · Երգ ·
ը · 11 · Եփ · է · 1 ·
Երեմ· բ · 21 ·
Մար· ժբ · 1 · Ղ.ուկ·
ի · 9 ։
Գլ· իե · 14 · 15 ։
Երգ · ը · 11 · 12 ·
ը Մա· իգ · 21 · էզ·
16 · Դանիէլ· ի · 26 ·
Գլ· է · 12 · իգ ·
34 · 37 · Գործ · է ·
31 տէր · և չդնաց ։ Հայր ասա երկուքէն ո՞րը էր
Հօրը կամքը կատարեց · ըսին անոր, Առջինը·
Յիսուս ըսաւ անոնց, ։Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձե-
զի որ մաքսաւորները ու պոռնիկները ձեզմէ
առաջ կը մտնեն Աստուծոյ Թագաւորութիւնը·
32 Ինչու որ ։Յովհաննէս արդարութեան ճամբա-
յով եկաւ ձեզի, և դուք անոր չհաւատացիք ·
։Բայց մաքսաւորները ու պոռնիկները անոր
հաւատացին · և դուք տեսաք ու ետքը չզղ-
ջացիք անոր հաւատալու ։
33 Ուրիշ առակ մըն ։լսեցէք · Մէկ տանու-
տէր մարդ մը կար՝ Որ այգի մը տնկեց ու
ցանդով պատեց զանիկա, և անոր մէջը հնձան
փորեց ու աշտարակ չինեց, և գանիկա մը-
շակներու յանձնեց, ու ։ինքը օտար երկիր
34 մը դնաց ։ Երբոր պտուղի ժամանակը մօտե-
ցաւ, իր ծառաները մշակներուն խրկեց, ։որ
35 անոր պտուղները առնեն ։ Եւ մշակները ա-
նոր ծառաները բռնեցին, մէկը ծեծեցին,
մէնաը սպաննեցին, մէկ ուրիշը քարկոծեցին ։
36 Նորէն ուրիշ ծառաներ խրկեց առջիններէն
37 շատ, և անոնց ալ անանկ ըրին ։ Վերջը իր
որդին խրկեց անոնց՝ ըսելով, Գ։։ե ամենան իմ
38 որդիս ։ Բայց մշակները երբոր տեսան որդին՝
իրարու ըսին, ։Ա՛սիկա է ժառանգը · ։Եկէք զա-
նիկա սպաննենք ու անոր ժառանգութիւնը
39 տիրենք ։ Եւ առին զանիկա՝ այգիէն դուրս
40 հանեցին ու սպաննեցին ։ Ուստի երբոր այգի-
ին տէրը գայ, ի՞նչ պիտի ընէ ան մշակնե-
41 րուն ։ Ըսին իրեն, ։Այն չարերը չարաչար պի-
տի կորսընցնէ, ։և այգին պիտի յանձնէ ու-
րիշ մշակներու, որոնք պտուղները իրենց
42 ժամանակին պիտի տան իրեն ։ Յսաւ անոնց
Յիսուս, ։Բնաւ չէ՞ք կարդացեր գրքին մէջ,
Այն քարը որ շինողները անարգեցին, անիկա
անկիւնին գլուխը եղաւ · ասիկա Տէրոջմէ
43 եղաւ և զարմանալի է մեր աչքերուն ։ Ասոր
համար կ՚ըսեմ ձեզի, որ ։Աստուծոյ Թագա-
ւորութիւնը ձեզմէ պիտի առնուի, ու անանկ
ազգի մը պիտի տրուի՝ որ անոր պտուղները
44 բերէ ։ Եւ ով որ ։աս քարիս վրայ իյնայ՝ պի-
տի կոտրտի, և որու վրայ որ իյնայ՝ ։պիտի
փոշիի դնէ անիկա ։
45 Ու երբոր քահանայապետները և փարիսե-
ցիները անոր առակները լսեցին, իմացան որ
46 իրենց համար կ՚ըսէր ։ Եւ կը փնտռէին ։Ի՞ն-
պէս բռնեն զանիկա, բայց ժողովուրդէն վախ-

Մար · ժբ · 35 ։
Գլ· բ · 27 ։
—
Մար · ժա · 1 ։
Ղ.ուկ · ժճ · 29 ։
Ջ.ոք · ժգ · 4 ։
Հա· կբ · 11 · Ջ.ոք·
բ · 9 · Ցաքր · ժբ ·
15 ։
Մար · ժա · 4 ։
գ Ա՛ռագ · բ · 13 ·
Ո՛ճակ · նաահգաւոյին
Ցաքր · ժբ · 15 ։
Ցաքր · ժբ · 40 ։
Մար · ժա · 11 ։
Ղ.ուկ · ժճ · 45 ։
Ցաքր · բ · 13 ։
Մար · ժա · 1 ։
Ղ.ուկ · ժճ · 29 ։
Ջ.ոք · ժգ · 4 ։
Հա· կբ · 11 · Ջ.ոք·
բ · 9 · Ցաքր · ժբ ·
15 ։
Մար · ժա · 4 ։
գ Ա՛ռագ · բ · 13 ·
Ո՛ճակ · նաահգաւոյին
Ցաքր · ժբ · 15 ։
Ցաքր · ժբ · 40 ։
Մար · ժա · 11 ։
Ղ.ուկ · ժճ · 45 ։
Ցաքր · բ · 13 ։
Ա՛ռագ · խգ · 25 ։
Գլ· խգ · 39 ։
Մար · ժա · 15 ։
Ղ.ուկ · ժբ · 43 ։
Ցաքր · բ · 13 · 15 ։
Գլ· բ · 23 · Ղ.ուկ·
ի · 16 · Ցաքր · գ ·
14 · է · 40 · բ · 17 ։
Մար · ժա · 11 ։
Ղ.ուկ · ժճ · 45 ։
Ցաքր · բ · 13 ։
բ Օր · ժգ · 25 ։
Հա· ծգ · 7 ։
Երեմ· է · 11 · Մար·
ժա · 17 · Ղ.ուկ ·
ժճ · 46 ։

ցան, ինչու որ Հմարգարէի պէս կ'ընդունէին զանիկա։

ԳԼ· ԻԲ

1 Թագաւորի օրերուն հարձակեցաւ Ասորեստանեայց երկիրը Թագաւորութեան հրաբխոյր։ 12 Հարանէի հանդերձ չէր նենգացեր պատիժը։ 15 կայսրին առջև ազատ վստահ։ 23 Բրիտաս փառասէր կը ջրէ ազգութիւնը յարութեան վրայով։ 24 պատասխան կու տայ օրինակներն Թէ այն է մեծ ու առաջին պատուիրանքը։ 41 փարիսեցւոց հարցմունքը կ'ընէ Քրիստոսին վրայով։ ու կը պատասխանէ զանիկ։

1 Պաշտեալ պատասխան առաւ Յիսուս Հ֊ւ ա֊
2 ռակներով բսաւ անոնց, երկնից Թագաւո֊
րութիւնը Թագաւոր մարդու մը կը նմանի,
3 որ իր որդւոյն համար հարսնիք ըրաւ։ Եւ
իր ծառաները խրկեց՝ որ կանչեն հարսնիքի
հրաւիրուածները, և անոնք չուզեցին գալ։
4 Նորէն ուրիշ ծառաներ խրկեց ու բսաւ, Ը֊
սէք հրաւիրուածներուն, Ահա իմ ճաշս պատ֊
րաստեցի, Հ֊ւզարակներս ու գէր կենդանի֊
ները մորթուած են, և ամէն բան պատրաստ
5 է։ Հարսնիք եկէք։ Բայց անոնք անհոգու֊
Թիւն ընելով դացին՝ մէկը իր արտը ու միւսը
6 իր առուտուրին։ Եւ ուրիշները անոր ծա֊
ռաները բռնեցին, նախատեցին ու սպաննե֊
7 ցին։ Թագաւորն ալ երբոր լսեց՝ բարկացաւ,
և իր հ֊ղօրքերը խրկեց ու ան սպաննողները
8 սատկեցուց, ու անոնց քաղաքը այրեց։ Ա֊
ռաներ իր ծառաներուն բսաւ, Հարսնիքը
պատրաստ է, բայց հրաւիրուածները Հարժա֊
9 նի չեղան։ Ուստի գացէք ճամբու գլուխները,
և ով որ գտնէք հարսնիքի հրաւի֊
10 րեցէք։ Եւ ան ծառաները ելան ճամբանե֊
րուն վրայ, ու ով որ գտան Թէ չար և Թէ
բարի՝ համին ալ ժողվեցին, ու հարսնիքը
11 հարսնեւորներով լեցուեցաւ։ Եւ Թագաւորը
երբոր մտաւ հարսնեւորները տեսնելու, հոն
մէկ մարդ մը տեսաւ հոր հարսնիքի հանդերձ
12 հագած չէր։ Եւ բսաւ անոր, Բնկեր, ինչո՞ւ
համար հոս մտար՝ առանց հարսնիքի հան֊
դերձ ունենալու։ և անիկա պապանձեցաւ։
13 Ինսաներ Թագաւորը սպասաւորներուն բսաւ,
կապեցէք ասոր ոտքերը ու ձեռքերը, և
առէք ու հանեցէք զանիկա Հ֊գաբսի խաւա֊
րը։ Հոն պիտի լայ լալ ու ակռաներ կրճը֊
14 տել։ Հ֊նչու որ կանչուածները շատ են ու
ընտրուածները քիչ։
15 Հ֊Ինսաներ փարիսեցիները դացին խորհուրդ
բրին, Թէ ինչպէս անոր որոգայթի մը դնեն
16 խօսքով։ Եւ իրենց աշակերտները Հերովդե֊
սեաններուն հետ Հ֊կոտզ խրկեցին անոր ու

ա Հմր· 11։ Ղ֊ւկ· է· 16։ Ցաղ· 6· 40։ — ո Ղ֊ւկ· ժգ· 16։ | բ Ցայս· ժԹ· 7· 9։ գ Ղ֊ւկ· ԺԴ· 2։ դ Դան· Է· 26։ Ղ֊ւկ· ժԹ· 27։ ե ԳԼ· ժ· 11· 15։ Գար· ժգ· 46։ զ ԳԼ· ժգ· 38· 47։ | է Ը Կար· ժ· 3։ Ե֊ղծ· գ· 24։ գ· 10· 12։ Ցայս· գ· 41։ ժգ· 15։ ԺԹ· 3։ ը ԳԼ· Ը· 32։ թ ԳԼ· Ի· 16։

ղ Ը Օր· Ի֊ե· 5։ ի Ցաղ· ի· 9։ ժ Ցաղ· գ· 2։ ի Ել· գ· 6· 16։ Մար· ժբ· 26։ Ղ֊ւկ· ի· 37։ Գար· Է· 32։ Եբր· ժ· 16։ | ի Մար· ժբ· 13։ Ղ֊ւկ· ի· 20։ լ ԳԼ· ժ· 24։ Հբ֊ամմ· ժգ· 7։ խ Մար· ժբ· 18։ Ղ֊ւկ· ի· 27։ ծ Գար· իգ· 8։ | կ Ղ֊ւկ· ժ· 46։ Գար· ժե· 10։ Գաղ· գ· 13։ հ ԳԼ· ղ· 1· 2· 5· 16։ Ցաս· ժ֊ե· 38։ Ը Օր· գ· 8։ իբ· 12։ Ընակ· գ· 3։ ձ Մար· ժբ· 38· 39։ Ղ֊ւկ· ժ· 43։ ի· 46։ ճ Ցաղ· գ· 1։ Տ֊ես

Ը Ղ֊ւկ· ժԹ· 18։ ԳԼ· ժԹ· 19։ Մար· ժբ· 31։ Ղ֊ւկ· ժ· 27։ Հ֊ամմ· ժգ· 9։ Գաղ· ի· 14։ Ցաղ· ի· 8։ թ ԳԼ· ի· 12։ ա Տիմ· ա· 5։ ժ Մար· ժբ· 35։ Ղ֊ւկ· ի· 41։ ի Սաղ· ծԺ· 1։ Գաղ· ի· 34։ ա Կոր· ժ֊ե· 25։ Եբր· ա· 13։ ժ· 12։ 13։ լ Ղ֊ւկ· ժգ· 6։ խ Մար· ժբ· 34։ Ղ֊ւկ· ի· 40։ — ծ Ղ֊ես· Ը· 4։ 8։ Մաղ· բ· 7։ Մար· ժբ·38։ Ղ֊ւկ· ի·45։ կ Հ֊ամմ· բ· 19։ Եռ֊ե· 25։ Ը Ղ֊ւկ· ժա· 46։ Գաղ· ժե· 10։ Գաղ· գ· 13։ հ ԳԼ· ղ· 1· 2· 5· 16։ Ցաս· ժ֊ե· 38։ Ը Օր· գ· 8։ իբ· 12։ Ընակ· գ· 3։ ձ Մար· ժբ· 38· 39։ Ղ֊ւկ· ժա· 43։ ի· 46։ ճ Ցաղ· գ· 1։ Տ֊ես

Ը Ղ֊ւկ· ժ· 46։ Գաղ· ժե· 10։ Գաղ· գ· 13։ թ ԳԼ· ղ· 1· 2· 5· 16։ Ցաս· ժ֊ե· 38։ Ը Օր· գ· 8։ իբ· 12։ Ընակ· գ· 3։ ձ Մար· ժբ· 38· 39։ Ղ֊ւկ· ժա· 43։ ի· 46։ ճ Ցաղ· գ· 1։ Տ֊ես

Ը Կար· ժ· 3։ Ա֊ղծ· ի· 3։ Մաղ· ա· 6։ թ ԳԼ· ի· 26· 27։ ժ Ցաղ· իբ· 29։ Ընակ· ժ֊ե· 33։ իԹ· 23։ Ղ֊ւկ· ժգ· 11։ ժբ· 14։ Ցաղ· գ· 6։ ա Պետ· ի·5։ ի Ղ֊ւկ· ժա· 52։ լ Մար· ժբ· 40։

Ը Կար· ժ· 24։ ա Պետ· ի· 3։ Մաղ· ա· 6։ թ ԳԼ· ի· 26· 27։ ժ Ցաղ· իբ· 29։ Ընակ· ժ֊ե· 33։ իԹ· 23։ Ղ֊ւկ· ժգ· 11։ ժբ· 14։ Ցաղ· գ· 6։ ա Պետ· ի·5։ ի Ղ֊ւկ· ժա· 52։ լ Մար· ժբ· 40։

Ղ֊ւկ· ի· 47։ բ Տիմ· գ· 6։ Տիտ· ա· 11։ խ ԳԼ· ժե· 14։ Հմր· 24։ ծ ԳԼ· ի· 33։ 34։ կ ԳԼ· ԼԼ· 28։ հ Ել· իԹ· 37։ ձ Թագ· Ը· 33։ ղ Մ֊ն· գ· 2։ Սաղ· իգ· 8։ ձ֊ղ· 14։

Ղ֊ւկ· ի· 34։ Սաղ· ժա· 4։ Գաղ· ի·49։ ճ Ղ֊ւկ· ժա· 42։ Ովս· գ· 6։ Մ֊ղ· գ· 8։ ԳԼ· ի· 13։ ժբ· 7։ Մար· ի· 2։ Ղ֊ւկ· ժա· 39։ ո Ո֊նդ· ա֊ղաբսէն֊ խաչաձեւ֊ութեամբ

38 Ա֊ա է առաջին ու մեծ պատուիրանքը։ (39) Ու
երկրորդըասոր նման՝ Հ֊րաւ ընկերդ սիրես քա֊
40 նզիկ պէս։ Ա֊ս երկու պատուիրանքէս
կախուած են բոլոր օրէնքը և մարգարէները։
41 Ո֊ւ երբոր փարիսեցիները ժողվուեցան, Յի֊
42 սուս հարցուց անոնց ու բսաւ, Քրիստոսի
վրայով ի՞նչ կարծիք ունիք. անիկա որո՞ւ
43 որդին է։ Ըսին իրեն, Դաւիթին։ Բսաւ անոնց
Յ֊՝՝՝՝, Հապա ի՞նչպէս Դաւիթ Հոգիով զա֊
44 նիկա Տէր կը կոչէ ու կ'բսէ, Տէրը իմ Տէրոջս
բսաւ, Նստէ իմ աջ կողմս, մինչև որ քու Թշ֊
նամիներդ ոտքերուդ պատուանդան ընեմ։
45 Ուրեմն Թէ որ Դաւիթ զանիկա Տէր կը կոչէ,
46 ի՞նչպէս անիկա անոր որդին կ'ըլլայ։ Ա֊ւ մէ֊
կը չէր կրնար անոր խօսք մը պատասխանել.
ու ան օրէն հետե մէկը չէր համարձակեր
անոր բան մը հարցնելու։

ԳԼ· ԻԳ

1 Բրիտաս խրատ կու տայ ժողովուրդներուն որ գործաց ու փա֊
րիսեցւոց բարի վարդապետութեանը հետեւին, և չի Թէ ա֊
նոնց չար օրինակներուն։ 5 Նպատակ ալ իր աշակերտները կը
խրատէ որ զգոյշ կենան անոնց փառասիրութենէն։ 13 ուրիշ
անգամ վայ կու տայ անոնց կեղծաւորութեանը և կատա֊
Թեանը։ 34 ու Երուսաղէմի կործանումը կը նախատեսէ։

1 Ա֊նսաներն Յիսուս խօսեցաւ ժողովուրդնե֊
2 րուն և իր աշակերտներուն ու բսաւ, Հ֊Մով֊
սէսին աթոռը դպիրները և փարիսեցիները
3 նստած են. Ուրեմն ինչ որ ձեզի կ'ըսեն որ
պահէք, պահեցէք ու բրէք, բայց անոնց
գործերուն պէս մի ընէք, ինչու որ Հ֊կ'ըսեն
4 ու չեն ըներ։ Քանզի Հ֊ծանր և տանելու դը֊
ժուար բեռներ կը կապեն ու կը դնեն մարդ֊
ոց ուսերուն վրայ, և իրենց մատովը չեն
5 ուզեր զանոնք չարժել։ Եւ Հ֊րենց ամէն գործ֊
երը մարդոց երեւնալու համար կ'ընեն. Հ֊կը
լայնցնեն իրենց գրապանակները ու կ'երկըն֊
ցնեն իրենց հանդերձներուն քղանցքները.
6 Հ֊ընթրիքներու մէջ առաջին բազմոցները կը
սիրեն, և ժողովարաններուն մէջ՝ առաջին ա֊
Թոռները, ու չուկաներուն մէջ՝ բարեւները,
7 Եւ մարդոցմէ Ռաբբի Ռաբբի կոչուիլ։ (8) Հ֊Բայց
դուք Ռաբբի մի կոչուիք, ինչու որ ձեր Ո֊
ստայիչը մէկ մըն է՝ այսինքն Քրիստոս, և
9 դուք ամէնքդ եղբայր էք։ Ու երկրի վրայ
Հայր ձեզի Հայր մի կոչէք, Հ֊ինչու որ ձեր Հայ֊
10 րը մէկ մըն է՝ որ երկինքին է։ Եւ դուք ու֊
ստիչներ մի կոչուիք, ինչու որ ձեր Ո֊ստայիչ֊

11 չը մէկ մըն է՝ այսինքն Քրիստոս։ Եւ Հ֊ձեր
մէջէն մեծը ձեր սպասաւորը պիտի ըլլայ։
12 Հ֊Ով որ իր անձը կը բարձրացնէ՝ պիտի խո֊
նարհի, և ով որ իր անձը կը խոնարհեցնէ՝
պիտի բարձրանայ։
13 Բայց Հ֊վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու
փարիսեցիներ, որ երկնից Թագաւորութիւնը
մարդոց առջևը կը դոցէք. քանզի դուք չէք
մտներ, և մտնողներն ալ չէք Թողուր որ մտ֊
14 նեն։ Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փա֊
րիսեցիներ, Հոր որբևարմներուն տուները կ'ու֊
տէք, ու Հ֊ղծուց երկնաբաղձ Համար աղօթքը
կ'երկընցնէք. անոր Համար աւելի դատա֊
15 պարտութիւն պիտի ընդունէք։ Վայ ձեզի,
կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ
ծով ու ցամաք կը պտրտիք մէկ Հոգի դարձ֊
ընելու, ու երբոր ըլլայ, զանիկա ձեզմէ եր֊
16 կու անդամաւելի գեհենի որդի կ'ընէք։ Վայ
ձեզի, Հ֊կոյր առաջնորդներ, որ կ'բսէք Թէ
Հ֊Ով որ տաճարին վրայ երդում ընէ՝ բան մը
չէ, բայց ով որ տաճարին ոսկիին վրայ
17 երդում ընէ՝ պարտաւոր կ'ըլլայ։ Ով յիմար֊
ներ ու կոյրեր, ո՞րը մեծ է՝ ոսկի՞ն Հ֊եթէ տա֊
18 ճարը որ կը սրբացնէ ոսկին։ Եւ Թէ՝ Ով
որ սեղանին վրայ երդում ընէ՝ բան մը չէ,
բայց ով որ սեղանին վրայի պատարագին վը֊
19 բայ երդում ընէ՝ պարտաւոր կ'ըլլայ։ Յիմար֊
ներ ու կոյրեր, ո՞րը մեծ է՝ պատարագը Հ֊եթէ
20 սեղանը որ կը սրբացնէ պատարագը։ Ուս֊
ում ով որ սեղանին վրայ երդում ընէ, եր֊
դում կ'ընէ անոր վրայ՝ և անոր վրայի ամէն
21 բաներուն վրայ։ Եւ ով որ տաճարին վրայ
երդում ընէ, երդում կ'ընէ անոր վրայ՝ և
22 Նանոր մէջ բնակողին վրայ։ Եւ ով որ երկ֊
նից վրայ երդում ընէ, երդում կ'ընէ Ա֊ռ֊
ուածոյ աթոռին վրայ՝ և անոր վրան նստո֊
23 ղին վրայ։ Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ
ու փարիսեցիներ, Հոր անանուխին ու սամ֊
Թին և չամանին տասանորդը կը վճարէք,
ու Հ֊կը ձեզէ օրէնքին ծանր ծանր բաները՝
դատաստանը և ողորմածութիւնը ու Հաւատքը.
24 առնք պէտք էր ընել, և անոնք չձգել։ Կոյր
առաջնորդներ, որ մժղուկը կը քամէք և
25 ուղտը կը կլէք։ Վայ ձեզի, կեղծաւոր դը֊
պիրներ ու փարիսեցիներ, որ Հ֊դաւաթին ու
պնակին դուրսի կողմն կը մաքրէք, ու ներ֊
սէն յափշտակութեամբ և Հ֊անիրաւութեամբ
26 լեցուն են։ Կոյր փարիսեցի, առաջ դաւա֊

թէն ու պնակին ներսի կողմը մաքրէք, որ ա-
27 նոնց դուրսի կողմն ալ մաքուր ըլլայ։ Վայ
ձեզի, կեղծաւոր գրագէտներ ու փարիսեցիներ,
որ կը նմանիք ծեփած գերեզմաններու, ո-
րոնք դուրսէն գեղեցիկ կ'երևնան, և ներսէն
մեռելներու ոսկորներով և ամէն կեղտ պղծու-
28 թիւնով լեցուն են։ Նոյնպէս ալ դուք դուր-
սէն մարդոց արդար կ'երևնաք, ու ներսէն
կեղծաւորութեամբ և անօրէնութեամբ լեցուն
29 էք։ Վայ ձեզի, կեղծաւոր գրագէտներ ու
փարիսեցիներ, որ մարգարէներուն տապան-
ները կը շինէք, և արդարներուն դերեզման-
30 ները կը զարդարէք, Ու կ'ըսէք, Թէ որ մեր
հայրերուն օրերը ըլլայինք, անոնց հետ մաս-
գարէներուն արիւնը մանակից չէինք ըլլար։
31 Ուրեմն դուք ձեր վրայ կը վկայէք թէ անոնց
զաւակներն էք՝ որ մարգարէները կը սպան-
32 նէին։ Ո՜հ դուք ալ ձեր հայրերուն չափը
33 լեցուցէք։ Օձեր՝ ժիժէրու ծնունդներ, ի՞նչ-
պէս պիտի փախչիք գեհենին դատապարտու-
34 թենէն։ Վասն հանոր ահա ես կը խրկեմ
ձեզի մարգարէներ և իմաստուններ ու դպ-
րիներ, և անոնցմէ ոմանք պիտի սպան-
նէք ու խաչը հանէք, և ոմանք քանիներդ ձեր
ժողովարաններուն մէջը պիտի ծեծէք, ու
35 քաղաք քաղաք հալածէք։ Որպէս զի երկ-
րի վրայ թափուած բոլոր արդար արիւնը
ձեր վրայ գայ՝ արդար Աբելին արիւնէն մին-
չև Բարաքիայի որդւոյն Զաքարիային ա-
րիւնը, որ տաճարին ու սեղանին մէջտեղը
36 սպաննեցիք։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ա-
մէն բաներդ պիտի գան այս ազգիս վրայ։
37 Ով երուսաղէմ՝ երուսաղէմ, որ մարգա-
րէները կը սպաննէիր, ու քեզի խրկուածները
՝կը քարկոծէիր, քանի անգամ Բ՚քու ազա-
նեղի ժողվել ուզեցի՝ ինչպէս որ հաւը իր ձա-
գերը Թևերուն տակը կը ժողվի, և դուք չու-
38 զեցիք։ Ահա ձեր տունը ձեզի աւերակ պի-
39 տի մնայ։ Ինչու որ ձեզի կ'ըսեմ որ ալ տեսի
հետև պիտի չունենաք գիս, մինչև որ ըսէք,
Օրհնեալ է ան որ Տիրոջը անունովը կու գայ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Եւ Յիսուս տաճարին դուրս կելլելով կ'եր-
թար, ու աշակերտները անոր գալով
2 տաճարին շէնքերը իրեն ցուցնելու։ Եւ Յի-
սուս անոնց ըսաւ, Չէ՞ք տեսներ զայն ամէն
բաները. ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Գիպուի չմնայ
հոս քար քարի վրայ՝ որ չքակուի։
3 Ու երբոր անոկա Ձիթենեաց լերան նստեր
էր, Բ՚աշակերտները իրեն եկան առանձին ու
ըսին, Բ՚ըսէ մեզի՝ ե՞րբ պիտի ըլլան սա բա-
ները. և քու գալստեանդ ու աշխարհիս վերջ-
4 ին նշանը ի՞նչ պիտի ըլլայ։ Եւ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Զգուշ կե-
5 ցէք՝ չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ. Ինչու որ
շատերը պիտի գան իմ անունովս ու ըսեն Թէ
ես եմ Քրիստոսը, ու շատերը պիտի մոլորեց-
6 նեն։ Եւ պիտի լսէք պատերազմներ ու պատե-
րազմներու լուրեր. զգոյշ կեցէք որ չխռովիք.
ինչու որ ան ամէն բաները պէտք է որ ըլլան,
7 բայց դեռ վերջը չէ։ Ազան մը ազգի
վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն՝ թա-
գաւորութեան վրայ, և տեղ տեղ սովեր ու
մահատաժանիներ և երկրաշարժութիւններ
8 պիտի ըլլան։ Բայց ասոնք ամէնը ցաւերուն
9 սկիզբն են։ Բ՚Աշակերտները ձեզ նեղութեան պիտի
մատնեն և ձեզ պիտի սպաննեն, ու իմ անուա-
նովս համար ամէն ազգերուն ատելի պիտի
10 ըլլաք։ Եւ անոնցմէ շատերը Բպիտի գայ-
թակղին, ու միկդմիկ պիտի մատնեն և միկ-
11 միկ պիտի ատեն։ Եւ շատ սուտ մարգարէ-
ներ պիտի ելլեն ու շատերը պիտի մոլորեց-
12 նեն։ Եւ անօրէնութիւնը շատնալուն համար
13 շատերուն սէրը պիտի պաղի։ Բայց ով որ
մինչև վերջը համբերի, անոկա պիտի ապրի։
14 Եւ Բարբայութեան այս աւետարանը երկան-
գակ աշխարհիս մէջ պիտի քարոզուի՝ բոլոր
ազգերուն վկայութիւն ըլլալու, և անկէ ետև
վերջը պիտի գայ։
15 Ուստի երբոր տեսնէք աւերմունքին պղծ-
ծութիւնը՝ որ Դանիէլ մարգարէին ձեռքովը
բսաւած է, թէ սուրբ տեղը կը կենայ (ով որ
16 կարդայ՝ թող հասկընայ.) Այնոնաենէ
17 տանի մէջ եղողները լեռները թող փախչին. Եւ
ան որ տանիքին վրայ է՝ թող չիջնէ իր տա-
18 նէն բան մը առնելու. Եւ ան որ արտին մէջն
է՝ թող ետ չդառնայ իր հանդերձները առնե-
19 լու։ Բայց վայ այն օրերը յղի եղողներուն ու
20 ծիծ տուողներուն։ Եւ աղօթք ըրէք որ ձեր

ն Գաղատ. ժա. 44։ Գործ. իգ. 3։
ո Գաղատ. ժա. 47։
ա Գործ. է. 51. 52։ ա Թես. բ. 15։
ե Ծն. ժե. 16։ ա Թես. բ. 16։
ջ Գլ. գ. 7։ ժբ. 34։
ղ Գլ. իա. 34. 35։ Գաղատ. ժա. 49։
ի Գործ. է. 40։ է. 57. 58։ իբ. 19։

ա Գլ. ժ. 17։ բ Կոր. ժա. 24. 25։
գ Յայտ. ժբ. 24։
դ Ծն. գ. 8։ ա Յովէլ. գ. 12։
ե Բ Պն. իգ. 20. 21։
զ Գաղատ. ժգ. 24։
է Բ Պն. իգ. 21։
ը Բ Օր. լբ. 11. 12։
թ Ասղ. ժէ. 8. զետ. 4։
ժ Ասղ. ձժբ. 26։

Գլ. իա. 9։

ա Մատ. ժգ. 1։ Գաղատ. իա. 5։
բ Թագ. իմ. 7։ Եբր. իգ. 4։ Յայտ. իգ. 18։ Մատ. ժգ. 12։ Գաղատ. ժմ. 11։

բ. 3։ ա Յովէ. գ. 1։
գ Երեմ. ժգ. 14։ իգ. 21. 25։ Եմր. 24։ Յովէ. ե. 45։
դ Եմր. 11։
ե Բ Պն. ժե. 6։ Եմր. ժմ. 2։ Ածգ. բ. 22։ Ջաք. ժգ. 13։
զ Գլ. ժ. 17։ Մատ. ժգ. 9։ Գաղատ. իա. 12։ Յովէ. ժե. 20։

ժգ. 3։ Եբր. գ. 6։ 14։ Յայտ. բ. 10։
է Գլ. գ. 23։ իմ. 35։ Հռով. ե. 5։ Գաղատ. ժ. 18։ Կող. ա. 6։ 23։
ը Մատ. ժգ. 14։ Գաղատ. իա. 20։
թ Դան. իմ. 27. ժբ. 11։
ժ Գաղատ. իգ. 25։ 26։

ժգ. 8։ Գործ. գ. 19։ 20։ Յայտ. գ. 3։
ի Գործ. իգ. 5։ Գաղատ. ժե. 4։ Ա Պետ. դ. 7։
լ Ծն. գ. 3։ 4։ 5։ ե. 5։ Գաղատ. ժե. 26։ ա Պետ. գ. 20։
խ Գաղատ. ժե. 34։ Ես. ե. 13։ Գլ. իե. 13։ Մատ. ժգ. 33։ Գաղատ. իա. 38։
ծ Գաղատ. ժբ. 39։ ա Թես. ե. 2։ բ Պետ. գ. 10։
կ Ես. ե. 13։ ա Յովէ. գ. 20։
հ Գաղատ. ժբ. 43։ Գործ. բ. 23։ ա Կոր. գ. 2։ Եբր. բ. 5։
ձ Յայտ. ժգ. 15։
ղ Գլ. իե. 21։ 23։ Գաղատ. ժբ. 22։
ճ Գլ. ը. 12։ իե. 20։ Յովէ. գ. 1։
մ Ես. ե. 13։ Յովէ. գ. 12։
յ Գաղատ. ժբ. 43։ Գործ. բ. 23։ ա Կոր. գ. 2։ Եբր. բ. 5։
ն Յայտ. ժգ. 15։
շ Գլ. իե. 21։ 23։ Գաղատ. ժբ. 22։
ո Գլ. ը. 12։ իե. 20։ Յովէ. գ. 1։
չ Գաղատ. ժբ. 43։ Գործ. բ. 23։ ա Կոր. գ. 2։ Եբր. բ. 5։
պ Յայտ. ժգ. 15։
ջ Գլ. իե. 21։ 23։ Գաղատ. ժբ. 22։
ռ Գլ. ը. 12։ իե. 20։ Յովէ. գ. 1։
ս Գաղատ. ժբ. 43։ Գործ. բ. 23։ ա Կոր. գ. 2։ Եբր. բ. 5։
վ Յայտ. ժգ. 15։
տ Գլ. իե. 21։ 23։ Գաղատ. ժբ. 22։
ր Գլ. ը. 12։ իե. 20։ Յովէ. գ. 1։

փախչիլը ձմեռը չըլլայ, ոչ ալ շաբաթի օրը.
21 Քանզի այնաոնեաե անանկ մեծ նեղութիւն
պիտի ըլլայ, որուն նմանը աշխարհի սկիզբէն
22 մինչև հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի ըլլայ։ Եւ
թէ որ ան օրերը չկրճատուէին, բնաւ մէկ մար-
մին մը պիտի չազատէր. Բայց ընտրեալներուն
23 համար ան օրերը պիտի կրճատուին։ Այնոնաենե
թէ որ մէկը ձեզի ըսէ թէ Ահա հոս է Քրիս-
24 տոս կամ՝ հոն, մի հաւատաք. Ինչու որ հաւա
քրիստոսներ և սուտ մարգարէներ պիտի կե-
րևնան, ու մեծ նշաններ և հրաշքներ պիտի
ցուցնեն, որ եթէ կարելի եր՝ ընտրեալներն
25 ալ մոլորցնեն։ Ահա ձեզի առաջուց ըսի։
26 Ուստի թէ որ ձեզի ըսեն թէ Ահա անապատին
մէջն է, մի ելլէք. Ե՚ Ահա ներքին սենեակ-
27 ներուն մէջն է, մի հաւատաք. Վասն զի
ինչպէս որ փայլակը արևելքէն կ'ելլէ ու մին-
չև արևմուտք կ'երևնայ, անանկ պիտի ըլլայ
28 Որդւոյ մարդոյ գալուստը. Որանկի ուր որ
մեռած մարմին կայ, հոն պիտի ժողովուին
արծիւները։
29 Եւ նշանա մը ան նեղութեան օրերէն ետև
արեգակը պիտի խաւարի, ու լուսինը իր
լոյսը պիտի չտայ, և աստղերը երկինքէն պի-
տի իյնան, ու երկնից զօրութիւնները պիտի
30 շարժին։ Եւ անոնաենե Որդւոյ մարդոյ նշա-
նը պիտի երևնայ երկինից մէջ, Ու անոնաենե
երկրի բոլոր ազգերը կոծ պիտի ընեն, Ու
պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ երկինից ամպե-
րուն վրայ եկած զօրութիւնով ու մեծ փառ-
31 քով։ Եւ անիկա իր հրեշտակները պիտի խրկէ
մեծաձայն փողով, ու պիտի ժողվեն իր
ընտրեալները չորս հովերէն՝ երկինից մէկ ծայ-
րէն մինչև միւս ծայրը։
32 Թզենիէն առակ մը սորվեցէք. որ երբ
անոր ոստերը կը կակուղնան ու տերևները կը
33 ցցուին, դիտէք թէ ամառը մոտ է։ Նոյնպէս
ալ դուք երբոր սա ամէն բաները տեսնէք,
34 գիտցէք Թոր մոտ է դռներուն քովը։ Ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ ձեզի որ Թսա ազգը պիտի չանց-
35 նի մինչև որ սա ամէն բաները ըլլան։ Երկ-
կինք ու երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօս-
քերս բնաւ պիտի չանցնին։
36 Իսկ այն օրուան և այն ժամուն համար մէկը
չգիտեր, ոչ ալ երկինից Հրեշտակները, Թհա
37 պա միայն իմ Հայրս։ Բայց ինչպէս որ Նոյի
օրերը եղաւ, Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ
38 այնպէս պիտի ըլլայ։ Քանզի ինչպէս էին
սա օրերը Ջրհեղեղէն առաջ, կ'ուտէին, կը
խմէին, կնիկ կ'առնէին ու երկան կու տային,
39 մինչև սա օրը որ Նոյ տապանը մտաւ, Եւ
չգիտցան՝ մինչև որ Ջրհեղեղը եկաւ ու ամէնը
վերցուց. Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ այն-
40 պէս պիտի ըլլայ։ ԹԱյնաեաենե Բե՚ երկու հո-
գի արտի մէջ մէկ ըլլան, մէկը պիտի առնը-
41 ւի ու միւսը ձգուի. Եւ Բե՚ երկու կնիկ մէկ
ազօրիքի մէջ ազալու վրայ գտնուին, մէկը
պիտի առնուի ու միւսը ձգուի։
42 Ուրեմն արթուն կեցէք, ինչու որ չէք գի-
43 տեր թէ ո՛ր ժամուն ձեր Տէրը կու գայ։ Բայց
սա գիտցէք, որ եթէ տանուտէրը գիտնար
թէ գողը ո՛ր պահուն պիտի գայ, ար-
թուն կը կենար և Թող չէր տար որ իր տու-
44 նը ծակեն։ Ինչոնաե համար դուք ալ պատ-
րաստ կեցէք, քանզի Որդին մարդոյ կու գայ
անանկ ժամու մէջ՝ որ դուք չէք կարծեր։
45 Ուստի ո՞վ է ան հաւատարիմ ու խելամուտն
ծառան՝ որն որ իր տէրը իր ծառաներուն վը-
րայ դրաւ, որ ատենին անոնց կերակուր տայ։
46 Երանի է ան ծառային, որն որ իր տէրը և-
47 կած տեսնէ՝ ձրշ՚ճմարիտ կ'ըսեմ ձեզի Թոր իր բոլոր ունեցո-
48 ղին վրայ պիտի կեցընէ զանիկա։ Հապա թէ
որ ան չար ծառան իր սրտին մէջ ըսէ, Իմ
49 տէրս իր գալը կ'ուշացընէ. Եւ սկսի իր ծա-
ռայակիցները ծեծել, ու գինովներուն հետ
50 ուտել ու խմել, Ան ծառային տէրը պիտի
գայ ան օր մը՝ որ չսպասեր, և ան ժամ
51 մէկ ժամ մը՝ որ չգիտեր, Եւ զանիկա մէջ-
տէղն պիտի կտրէ, ու անոր բաժինը կեղ-
ծաւորներուն հետ պիտի դնէ. Հոն պիտի
ըլլայ լալ ու ակռաները կրճտել։

ԳԼ. ԻԵ

1 Տասը կուսանաց առակ։ 14 ու տալանդներուն առակը։ 31 Գէրջին դատաստանին առթիվ քրիստոնէից։

1 Այնոնաենե երկինից Թագաւորութիւնը պիտի
նմանի տասը կոյսերու, որոնք իրենց լապ-
տերները առնելով՝ փեսան դիմաւորելու ե-
2 լան։ Հասնեցան հինգը խելամուտ էին, և հինգը
3 յիմար։ Որ յիմարները առին իրենց լապտեր-
ները, ու հետերնին ձէթ չառին. Բայց խելա-
մուտները իրենց լապտերներուն հետ առին
4 իրենց ձէթերը։
5 Երբոր փեսան ուշացաւ, բոլորն ալ նիմա-
նալով՝ փնտան գիմաւորելու ե-
6 լան։ Հասնեցան հինգը խելամուտ էին, և հինգը
յիմար։ Որ յիմարները առին իրենց լապտեր-
ները, ու հետերնին ձէթ չառին. Բայց խելա-
մուտները իրենց լապտերներուն հետ առին
7 իրենց ձէթերը։
8 Երբոր փեսան ուշացաւ, բոլորն ալ նիմա-
նալով՝ փնտան գիմաւորելու ե-
9 լան։ Հասնեցան հինգը խելամուտ էին, և հինգը
յիմար։ Որ յիմարները առին իրենց լապտեր-
ները, ու հետերնին ձէթ չառին. Բայց խելա-
մուտները իրենց լապտերներուն հետ առին
10 իրենց ձէթերը։
11 Երբոր փեսան ուշացաւ, բոլորն ալ նիմա-
նալով՝ փնտան գիմաւորելու ե-
12 լան։ Հասնեցան հինգը խելամուտ էին, և հինգը
յիմար։ Որ յիմարները առին իրենց լապտեր-
ները, ու հետերնին ձէթ չառին. Բայց խելա-
մուտները իրենց լապտերներուն հետ առին
13 իրենց ձէթերը։

ա Գաղատ. իա. 32։
բ Սապ. ձբ. 26։ Եսա. ե. 6։ Երեմ. լա. 33։ 36։ Գլ. է. 15։ Մատ. ժգ. 31։ Գաղատ. իա. 33։ Եբր. ա. 11։
գ Մատ. ժգ. 32։ Գաղատ. ա. 7։ ա Թես. է. 2։ բ Պետ. գ. 10։
դ Ա Նահ. Հրեշտակներ. Ըբ. և ա. Որպէս.
ե Գաղատ. իա. 28։ 29։ 30։ բ Տիմ. բ. 19։
զ Գաղատ. ժէ. 24։
է Եբր. էմ. 30։ Գաղատ. ժէ. 37։
ը Գաղատ. է. 11։ 12։ Եփես. ե. 20։ Ա Պետ. ա. 13։
թ Մատ. ժգ. 24։
ժ Գաղատ. իա. 20։ Ա Կոր. ժե. 52։ ա Թես. դ. 16։
ի Գլ. ժգ. 41։ ա Կոր. ժե. 52։ ա Թես. դ. 16։
լ Գաղատ. իա. 29։
խ Գաղատ. ի. 13։
ծ Ջաք. ժգ. 7։
կ Գլ. ժգ. 27։ Մատ. ժգ. 26։ Յայտ. ա. 7։
հ Գլ. ժգ. 41։ ա Կոր. ժե. 52։ ա Թես. դ. 16։
ձ Գաղատ. իա. 29։
ղ Գաղատ. ի. 9։
ճ Գլ. ժգ. 28։ իգ. 36։ Մատ. ժգ. 30։

Թես. ե. 6։
ն Գաղատ. ժբ. 43։ Գործ. բ. 23։ ա Կոր. գ. 2։ Եբր. բ. 5։
շ Յայտ. ժգ. 15։
ո Գլ. իե. 21։ 23։ Գաղատ. ժբ. 22։
չ Գլ. ը. 12։ իե. 20։ Յովէ. գ. 1։
պ Ա Նահ. Հրեշտակներ. Ըբ. և ա. Որպէս.
ջ Գաղատ. ժբ. 43։ Գործ. բ. 23։ ա Կոր. գ. 2։ Եբր. բ. 5։
ռ Յայտ. ժգ. 15։
ս Գլ. իե. 21։ 23։ Գաղատ. ժբ. 22։
վ Գլ. ը. 12։ իե. 20։ Յովէ. գ. 1։
տ Գաղատ. ժբ. 43։ Գործ. բ. 23։ ա Կոր. գ. 2։ Եբր. բ. 5։
ր Յայտ. ժգ. 15։

5 Ներսէ՛ս եղ՝ ա՛ռաւ։ Եւ վեհան որ ուշացաւ,
6 համձնեաց ալ թմրեցան ու քնացան։ Եւ կէս գի-
շերին ձայն մը եղաւ, Ահա փեսան կու գայ.
7 զանիկա դիմաւորելու ելէք։ Անոնք բոլոր
կոյսերը ելան ու իրենց լապտերները չինկե-
8 ցին։ Եւ յիմարները ըսին իմաստուններուն,
Տուէք մեզի ձեր եղէն, ինչու որ մեր լապ-
9 տերները մարելու վրայ են։ Պատասխան
տուին իմաստունները ու ըսին, Չըլլայ որ մեզի
ու ձեզի չբաւականանայ. այլ յաւէտ ծախող-
10 ներուն գացէք և գնեցէք ձեզի համար։ Երբ-
որ անոնք գային գնելու՝ փեսան եկաւ, ու
պատրաստ եղողները անոր հետ հարսնիքը
11 մտան, և դուռը գոցուեցաւ։ Ետքը միւս
կոյսերը եկան ու ըսին, Տէր, Տէր, բաց մեզի։
12 Բայց անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Ձշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի թէ ես ձեզ չեմ ճանչ-
13 նար։ Արթնցեր արթուն կեցէք, ինչու որ ոչ
օրը գիտէք և ոչ ժամը։
14 Զանկի մէնչպէս օտար երկիր գացող մարդ-
մը կանչեց իր ծառաները, և իր ունեցածը
15 անոնց յանձնեց։ Մէկուն տուաւ հինգ տա-
ղանդ, ու մէկուն՝ երկուք, և մէկուն մէկ,
իւրաքանչիւրին կարողութեանը չափ, ու
16 անմիջապէս ճամբայ ելաւ։ Եւ ան որ հինգ
տալանդը առած էր, գնաց անոնցմով գործ
տեսաւ, և ուրիշ հինգ տալանդ շահեցաւ։
17 Նմանապէս ան որ երկուքը առած էր, ուրիշ
18 երկուք ալ շահեցաւ։ Իսկ ան որ մէկը առած
էր, գնաց գետինը փորեց, ու իր տիրոջը
19 տալը պահեց։ Շատ ժամանակէ ետքն ան
ծառաներուն տէրը եկաւ, և անոնցմէ հա-
20 շիւ ուզեց։ Եւ հինգ տալանդը առնողը ե-
կաւ՝ ուրիշ հինգ տալանդ ալ բերաւ, ու
ըսաւ, Տէր, հինգ տալանդ յանձնեցիր ինծի,
ահա ուրիշ հինգ տալանդ ես անոնց վրայ
21 շահեցայ։ Ըսաւ անոր իր Տէրը, Ապրիս, բարի
ու հաւատարիմ ծառայ. դուն որ քիչ բանին
մէջ հաւատարիմ եղար, բազէ շատ բաներու
վրայ պիտի կեցընեմ. մտիր ի՛ջու տիրոջդ ու-
22 րախութեանը մէջ։ Երկու տալանդը առնողն
ալ եկաւ ու ըսաւ, Տէր, երկու տալանդ
յանձնեցիր ինծի, ահա ուրիշ երկու տալանդ
23 ես անոնց վրայ շահեցայ։ Ըսաւ անոր իր Տէրը,
Ապրիս, բարի ու հաւատարիմ ծառայ.
դուն որ քիչ բանին մէջ հաւատարիմ եղար,
քեզ շատ բաներու վրայ պիտի կեցընեմ. մը-
24 տիր ի՛ջու տիրոջդ ուրախութեանը մէջ։ Մէկ
տալանդը առնողն ալ եկաւ ու ըսաւ, Տէր,
գիտէի որ դուն խիստ մարդ մէն ես, չսերմ-
նածդ ժողվող կը հնձես ու չցանած տեղէդ
25 կը ժողվես. Ուստի վախնալով՝ գացի քու տա-
ղանդդ գետնին տակը պահեցի. ահա՛ ահա
26 քուկդ քեզի։ Պատասխան տուաւ անոր տէրը
ու ըսաւ անոր, Չար և ծոյլ ծառայ, դիտէիր
որ չսերմնածէ տեղէս կը հնձեմ ու չցանած
27 տեղէս կը ժողվեմ. Ուրեմն պէտք էր քեզի
որ իմ առակս սեղանաւորներուն տայիր, որ
28 ես եկած առնիս շահովը առնէի իմս։ Արդ-
առէք անկէ տալանդը, ու տասը տալանդ-
29 ունեցողին տուէք։ Ինչու որ ամէն ունեցո-
ղին պիտի տրուի, ու պիտի աւելնայ, և չու-
նեցողին ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի։
30 Եւ սա անպիտան ծառան դուրսի խաւարը
հանեցէք. հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաները
կրճտել։
31 Ու երբոր Որդին մարդոյ իր փառքովը
գայ, և բոլոր սուրբ հրեշտակները իր հետ
32 ըլլան, անատոռը իր փառաց աթոռը պիտի նըս-
տի. Եւ անոր առջևը պիտի ժողովուին բոլոր
ազգերը, ու զանոնք իրարմէ պիտի զատէ,
ինչպէս որ հովիւ մը ոչխարները այծերէն կը
33 զատէ. Եւ ոչխարները իր աջ կողմը պիտի
կայնեցընէ, ու այծերը՝ ձախ կողմը։
34 Անատոռը թագաւորը իր աջ կողմը եղող-
ներուն պիտի ըսէ, Եկէք, իմ Հօրս օրհնած-
բանաւած լիզ աւրուրթիւնը ժառանգե-
35 ցէք. Ինչու որ անօթեցայ, և ինձի ուտելիք
տուիք. Ծարաւեցայ, ու ինձի խմցուցիք.
36 Օտարական էի, և զիս ներս առիք. Մերկ
էի, և զիս հագուեցուցիք. Հիւանդ էի, ու
ինձի տես եկաք. Բանտի մէջ էի, և ինձի
37 եկաք։ Անատոռները արդարները անոր պատաս-
խան պիտի տան ու ըսեն, Տէր, ե՞րբ քեզ
անօթեցած տեսանք՝ ու կերակրեցինք, կամ
38 ծարաւած՝ ու խմցուցինք. Երբ քեզ օտարա-
կան տեսանք՝ և ներս առինք, կամ մերկ՝
39 ու հագուեցուցինք. Եւ երբ քեզ հիւանդ կամ
40 բանտի մէջ տեսանք, ու քեզի եկանք. Եւ
թագաւորը պատասխան տալով պիտի ըսէ
անոնց, Ձշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Որովհետև
սա իմ եղբայրներուս սիրնա պզտիկներէն մէ-
կուն ըրիք, ինձի ըրիք։
41 Անատոռները ձախ կողմը եղողներուն ալ պի-
տի ըսէ, Մէկդի գացէք ինձմէ, անիծեալ-

ներ, յաւիտենական կրակին մէջը՝ որ պատ-
րաստուած է Սատանային ու իր հրեշտակ-
42 ներուն. Ինչու որ անօթեցայ, և ինձի ուտե-
լիք չտուիք. Ծարաւեցայ, ու ինձի չխմցու-
43 ցիք. Օտարական էի, և զիս ներս չառիք.
Մերկ էի, և զիս չհագուեցուցիք. Հիւանդ
44 և բանտի մէջ էի, և ինձի տես չեկաք։ Ան-
ատոռները անոնք ալ պատասխան պիտի տան
ու ըսեն, Տէր, ե՞րբ քեզ անօթեցած՝ կամ ծարա-
ւած՝ կամ օտարական՝ կամ մերկ՝ կամ հիւանդ՝ կամ բանտի մէջ, ու քեզ
45 չի պատրաստրմիւն չըրինք։ Անատոռը պա-
տասխան պիտի տայ անոնց ու ըսէ, Ձշմա-
րիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Որովհետև ասոնց պզտիկներէն մէկուն չըրիք, ինձի ալ չըրիք։
46 Եւ ասոնք պիտի երթան յաւիտենական
տանջանքը, իսկ արդարները՝ յաւիտենական
կեանքը։

ԳԼ. ԻԶ

1 Իշխանները խորհուրդ կ՚ընեն Քրիստոսի դէմ. 6 Անիկ մը կ՚ազդ կ՚օծէ անոր գլուխը։ 14 Յուդա կը մատնէ Քրիստոսը։ 17 Քրիստոս կ՚ուտէ զատիկը. 26 կը սահմանէ իր սուրբ ընթրիքը. 36 ապրիք կ՚ընէ պարտէզին մէջ. 47 և մէկ հատիկով մը մատնուած՝ 57 Կայիափասի առջին կը տարուի։ 69 Պետրոս կ՚ուրանայ զքրիստոս։

1 Ու երբոր ցիտուս ընդացաւ սա բոլոր խօսքե-
2 րը, ըսաւ իր աշակերտներուն, Գիտէք որ
երկու օրէն հաւ զատիկ կ՚ըլլայ, և Որդին
մարդոյ կը մատնուի խաչը հլլելու։
3 Անատոնը քահանայապետները ու գպիր-
ները և ժողովրդին ծերերը ժողովուեցան
քահանայապետին սրահը, որուն անունը Կա-
4 յիափա էր. Ու խորհուրդ ըրին որ նենգու-
5 թեամբ բռնեն ցիտուսը ու մեռցընեն։ Բայց
կ՚ըսէին թէ ոչ տօնին առեն, որ ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ։
6 Ու երբոր ցիտուս Բեթանիա էր բորոս
7 Սիմոնին առանը, կնիկ մը եկաւ անոր՝ որ ու-
նէր ծանրագին եղի շիշ մը, և թափեց անոր
գլուխն վրայ՝ երբոր անիկա սեղան նստած էր։
8 Եւ անոր աշակերտները տեսնելով զժուարա-
ցան՝ ու ըսին, Ինչո՞ւ սա կորուստը ըլլայ.
9 զանիկ սա եղը կրնար սուղ գնով ծախուիլ,
10 ու աղքատներուն արուիլ։ Եւ ցիտուս իմա-
նալով ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ անհանգիստ կ՚ը-
նէք կինիկը. քանզի աստիկա բարի գործ մը
11 գործեց ինծի։ Որովհետև աղքատները ամէն
ատեն ձեր հետը ունիք, բայց ես ինձ ամէն ա-

12 տեն չունիք։ Վասն զի աստիկա որ սա եղը իմ
մարմինիս վրայ թափեց, իմ թաղմանս համար
13 ըրաւ։ Ձշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի թէ բոլոր աշ-
խարհի մէջ ուր որ սա աւետարանս քարոզուի,
ասոր ըրածն ալ պիտի խօսուի իրեն յիշա-
տակ ըլլալու համար։
14 Անատոնը տասներկուքէն մէկը՝ որ Ցու-
դա Իսկարիովացի կ՚ըսուէր, գնաց քահանա-
15 յապետներուն ու ըսաւ, Ի՞նչ կ՚ուզէք ինծի տալ, ու ես ձեզի մատնեմ զանիկա. և ա-
նոնք երեսուն արծաթ խոստացան անոր։
16 Եւ անկէ ետև պատեհութիւն մը կը փնտռէր,
որ զանիկա մատնէ։
17 Եւ բաղարջակերաց առջի օրը աշակերտնե-
րը ցիտուսի եկան ու անոր ըսին, Ո՞ւր կ՚ու-
զես որ քեզի պատրաստենք զատիկը ուտե-
18 լու համար։ Եւ անիկա ըսաւ, Գացէք քա-
ղաքը այս ինչ մարդուն ու ըսէք անոր, Վար-
դապետը կ՚ըսէ, ժամանակս մօտ է, ասոնց
կերանութեան հետ ես կուզեմ քու քովդ պիտի
19 բնեմ զատիկը։ Աշակերտներն ալ ըրին ինչ-
պէս որ ցիտուս իրենց հրաման ըրաւ, ու պատ-
րաստեցին զատիկը։
20 Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ տասներկուքին
21 հետ սեղան նստաւ։ Եւ քանի որ կ՚ուտէին՝
ըսաւ, ձշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի որ ձեզմէ մէ-
22 կը պիտի մատնէ։ Ու շատ տրտմեցան,
և անոնցմէ ամէն մէկը սկսաւ ըսել անոր,
23 Տէր, միթէ ե՞ս եմ։ Անիկա պատասխան
տուաւ ու ըսաւ, Ան որ իմ հետս իր ձեռքը
24 պնակը խօթեց, նոյնը պիտի մատնէ զիս։ Ձի-
րաւ Որդին մարդոյ կ՚երթայ՝ ինչպէս որ
գրուած է իրեն համար, բայց վայ ան մար-
դուն՝ որուն ձեռքովը Որդին մարդոյ կը
մատնուի. աղեկ էր ան մարդուն որ ծնած
25 չըլլար։ Պատասխան տուաւ Յուդա որ զանի-
կա պիտի մատնէր՝ ու ըսաւ, վարդապետ,
միթէ ե՞ս եմ. ըսաւ անոր, Դուն ըսիր։
26 Եւ քանի որ անոնք կ՚ուտէին, ցիտուս
հաց առաւ, օրհնեց ու կոտրեց, և տուաւ ա-
շակերտներուն ու ըսաւ, Առէք, կերէք.
27 սա է իմ մարմինս։ Եւ գաւաթը առաւ, գո-
հացաւ, ու տուաւ անոնց և ըսաւ, Ամէնքդ-
28 ալ խմեցէք ասկէ. Ինչու որ ասիկա է իմ
արիւնս հնոր ուխտին, որ շատերուս համար կը
29 թափուի մեղաց թողութեան համար։ Բայց
կ՚ըսեմ ձեզի, Ասկէ ետև որիմին բերքէն չխա-
պիտի չխմեմ մինչև այն օրը՝ երբոր ձեր հետը

ա Թէս. ե. 6։
բ ԳԼ. իգ. 31։ Մտթ. ի. 16։
գ ԳԼ. ե. 35։
դ Ղուկ. ժգ. 25։
ե ԳԼ. ե. 21. 22. 23։ Մագ. ե. 5։ Ամբ. ա. 13։ Յովհ. իմ. 31։
զ ԳԼ. իգ. 42. 43։ Մտթ. ի. 33։ 53։
է Ղուկ. խա. 36։ ա Կոր. ժգ. 13։ ա Թէս. ե. 8։ ա Պետ. ե. 8։ Յայտ. ժգ. 15։
ը Ինձէ ժամբ. սրտին մէջ Որդին մարդոյ կու գայ։
թ Ղուկ. ի. 12։
ժ ԳԼ. խա. 33։
ժա Հռոմ. ժբ. 6։ ա Կոր. ժգ. 7։ 11։
ժբ Ես. ա. 2։
ժգ ԳԼ. ը. 19։ իգ. 51։
ժդ Ջաթ. ժգ. 5։ ԳԼ. ժգ. 27։ ԺՅ. 28։
ժե Մտթ. ը. 38։ Գործ. ա. 11։ ա Թէս. պ. 15։ բ Թէս. ա. 7։ Յուդ. 14։ Յայտ. ա. 7։
ժզ Ինձէ չհասնին
ժէ Հռոմ. ժգ. 10։
ժը Կոր. ե. 10։
ժթ Յայտ. ի. 12։
ի Եզեկ. ի. 38։ 17. 20։ ԳԼ. ժգ. 49։
իա ԳԼ. ի. 23։ Մտթ. ժ. 40։ ա Կոր. բ. 9։ Եբր. ժա. 16։
իբ Հռոմ. ը. 17։ ա Պետ. ա. 4. 9։ գ. 9։ Յայտ. ա. 5։ Եռ. ծը. 5։ Եզեկ. ժգ. 10։
իգ Մտթ. ժգ. 1։ Ղուկ. իբ. 1։
իդ Սաղ. բ. 2։ Ջաղ. ժա. 47։ Գործ. գ. 25։ իա. 1։
իե Մտթ. ժգ. 3։ Ջաղ. ժա. 1. 2։ ժբ. 3։
իզ ԳԼ. իա. 17։
իէ Ջաղ. ժբ. 4։
իը Օր. ժէ. 11։
իթ Մտթ. ժգ. 1։
Ղուկ. իբ. 1։
Ջաղ. ժգ. 1։
Ջաղ. բ. 2։ Ջաղ. ժա. 47։ Գործ. գ. 25։ իա. 1։
Մտթ. ժգ. 10։
Ղուկ. իբ. 3։
Ջաղ. ժգ. 2. 30։
ԳԼ. ժ. 4։
Ջ ա՛ռ. ժա. 12։
ԳԼ. իե. 3։
Ջաղ. ժբ. 8։
Տես գԼ. ժբ. 20։ իբ. 30։ Ջաղ. ժգ. 33։ 38։ Գործ. ժգ. 28։
Եբր. ժգ. 2։ ը
Ջաղ. բ. 15։ 16։
բ Տես՛ մ. 10։
Ղուկ. ժգ. 51։
ԺԲ. 17։ ԳԼ. ժ. 42։ Մտթ. իմ. 40։
Եբր. ը. 10։
Սաղ. ը. 8։ ԳԼ. ե. 23։ Ղուկ. ժգ. 27։
Ջաղ. ժբ. 13։
Մտթ. իգ. 6. 15։
Մտթ. ժգ. 12։
Ղուկ. իբ. 7։
Մտթ. ժգ. 17—21։
Ղուկ. իբ. 14։
Ջաղ. ժգ. 21։
Սաղ. խա. 9։ Ղուկ. իբ. 21։ Ջաղ. ժգ. 18։
Սաղ. իբ. 6. 10։ Ջաղ. ժգ. 23։
Մտթ. իգ. 11։ Ղուկ. իբ. 25. 26. 46։ Գործ. ժէ. 2. 3։ իբ. 22. 23։ ա Կոր. ժե. 3։
Ջաղ. ժէ. 12։
Մտթ. ժգ. 32։ Ղուկ. իբ. 10։
ա Կոր. ժե. 23։
Մտթ. ժգ. 25։
Տես գԼ. իբ. 8։
Ղուկ. ժէ. 11։
Եբրեմ. լ. 31։
ԳԼ. ի. 28։ Հռոմ. ե. 15։ Եբր. բ. 22։
Մտթ. ժգ. 45։
Ղուկ. իբ. 18։
Գործ. ժ. 41։

անիկա նոր խմոր իմ Հօրս թագաւորութեանը
մէջ։
30 Եւ օրհնութիւն մը երգելէն ետև Ձիթե-
31 նեաց լեռը ելան։ Անառնը Յիսուս ըսաւ ա-
նոնց, Դուք ամէնքդ ալ գիշեր Ինծի վրա-
յիս պիտի գայթակղիք. ինչու որ գրուած
է թէ Հովիւը պիտի զարնեմ, ու հօտին ոչ-
32 խարները պիտի ցրուին։ Բայց յարութիւնս
առնելէս ետև ձեզմէ առաջ Գալիլեա պի-
33 տի երթամ։ Պատասխան տուաւ Պետրոս ու
ըսաւ անոր, Թէպէտ ամէնքն ալ քու վրա-
յիդ գայթակղին, բայց ես բնաւ պիտի չըը-
34 գայթակղիմ։ Ըսաւ անոր Յիսուս, Ճշմարիտ
կ'ըսեմ քեզի, Այս գիշեր դուն Հաւը չխօսած՝
35 երեք անգամ զիս պիտի ուրանաս։ Ըսաւ
անոր Պետրոս, Թէև քեզի հետ մեռնելու
ալ բլլամ՝ բնաւ քեզ պիտի չուրանամ։ Ա-
նանկ կ'ըսէին նաև ամէն աշակերտները։
36 Անառնը Յիսուս անոնց հետ տեղ մը ե-
կաւ որուն անունը Գեթսեմանի էր, ու ը-
սաւ աշակերտներուն, Հոս նստեցէք մինչև
37 որ ես երթամ հոն աղօթք ընեմ։ Եւ իր հե-
տը առնելով Պետրոսը ու Զեբեդէոսին եր-
կու որդիքը, սկսաւ տրտմիլ և վշտանալ։
38 Անառնը ըսաւ անոնց, Իմ անձս մեռնելու
չափ տրտում է. հոս կեցէք և ինծի հետ ար-
39 թնեցէք։ Ու քիչ մը առաջ երթալով՝ իր երեսին վրայ ինկաւ և աղօթք ըրաւ՝ ը-
սելով, Ով Հայր իմ, թէ որ կարելի է, Թող
ան գաւաթը ինծմէ անցնի. բայց ոչ թէ ինչ-
պէս որ ես կ'ուզեմ, հապա ինչպէս որ դուն
40 կ'ուզես։ Եւ եկաւ աշակերտներուն ու զանոնք
քնացած գտաւ, և ըսաւ Պետրոսին, Այդ-
պէս մէկ ժամ մնա՞ ալ չկրցա՞ք ինծի հետ ար-
41 թնել։ Արթուն կեցէք և աղօթք ը-
րէք, որ փորձութեան մէջ չմտնէք. Հոգին
42 յօժար է, բայց մարմինը տկար։ Դարձեալ
երկրորդ անգամ գնաց աղօթք ըրաւ՝ ըսե-
լով, Ով Հայր իմ, եթէ անկարելի է որ ան
գաւաթը ինծմէ անցնի առանց անիկ խմե-
43 լուս, թող քու կամքդ ըլլայ։ Եւ եկաւ զա-
նոնք նորէն քնացած գտաւ, ինչու որ աչքերը
44 նոյն ծանրացած էր։ Եւ թողուց անոնք, ու
նորէն գնաց երրորդ անգամ աղօթք ըրաւ՝
45 նոյն խօսքը ըսելով։ Անառնը եկաւ իր ա-
շակերտներուն ու ըսաւ անոնց, Այսիկ եւս
քնացէք ու հանգչեցէք. ահա ժամը հասաւ,
և Որդին մարդոյ մեզաւորներուն ձեռքը կը
46 մատնուի։ Ելէք ասկէ երթանք. ահա մա-
տնեցաւ անիկա որ զիս պիտի մատնէ։
47 Եւ դեռ անիկա ան որ կը խօսէր, ահա
Յուդա՝ տասներկուքէն մէկը եկաւ, և իր
հետը շատ բազմութիւն սուրերով ու բիւրե-
դեղ՝ քահանայապետներէն և ժողովուրդէն
48 ծերերէն։ Եւ զանիկա մատնողը անոնց նշան
մը տուեր էր՝ ըսելով, Ով որ ես համբուրեմ՝
49 ան է, բռնեցէք անիկա։ Եւ չուտ մը Յիսու-
սին մօտենալով՝ ըսաւ, Ողջոյն քեզ, վարպա-
50 պետ, ու համբուրեց զանիկա։ Եւ Յիսուս
ըսաւ անոր, Ընկերը, ինչո՞ւ համար եկար
դուն. անառնը մօտեցան՝ ձեռք զարկին
51 Յիսուսին ու բռնեցին զանիկա։ Եւ ահա ՚Յի-
սուսի հետ եղողներուն մէկը ձեռքը երկըն-
ցուց և իր սուրը հանելով՝ զարկաւ քահա-
նայապետին ծառային, և անոր ականջը մէկ-
52 դի հանեց։ Անառնը Յիսուս ըսաւ անոր,
Սուրդ իր տեղը դարձուր, ինչու որ ամէն
53 սուր առնողները սրով պիտի կորսուին։ Կը
կարծե՞ս թէ չեմ կրնար հիմա իմ Հօրս աղա-
չել, և ինծի հազիւէ հազար հրեշտակներ
54 դէն առլի հրեշտակներ։ Բայց ի՞նչպէս պի-
տի կատարուին գրքերը, Թէ պէտք է ա-
նանկ ըլլալ։
55 Անառնը Յիսուս ըսաւ ան բազմութիւնները,
Իբր թէ աւազակի՞ վրայ ելած սուրերով ու
բիւրեղով զիս բռնելու. ամէն օր տաճարին մէջ
ձեզի հետ կը նստէի ու կը սորվեցընէի, և
56 զիս չբռնեցիք։ Բայց սա ամէն բաները եղաւ՝
որ Հրաշարուին մարգարէից գիրքերը։ Անա-
ռնը բոլոր աշակերտները թողուցին անիկա
ու փախան։
57 Եւ անոնք որ Յիսուսը բռնեցին՝ կայիա-
փա քահանայապետին տարին, ուր որ գը-
58 պիրները ու ծերերը ժողովուած էին։ Եւ Պետ-
րոս հեռուանց անոր ետևէն գնաց մինչև քա-
հանայապետին գաւիթը, ու ներս մտաւ
պահապաններուն հետ նստաւ որ վերջը տես-
59 նէ։ Իսկ քահանայապետները ու ծերերը և
բոլոր ժողովքը Յիսուսի դէմ սուտ վկայու-
թիւն մը կը փնտռէին, որ անիկա մեռցընեն,
60 Ու չգտան. թէև Հրաշ սուտ վկաներ ալ ե-
կան, բայց չգտան. ետքը վերջու սուտ վը-
61 կայ եկան, Ու ըսին Թէ Այսիկա ըսաւ, Ես
կրնամ Աստուծոյ տաճարը քակել, և զանիկա
62 երեք օրուան մէջ չշինել։ Ելաւ քահանայա-
պետը ոտք եղելով ըսաւ անոր, Պատաս-
63 խան մը չե՞ս տար. ի՞նչ կը վկայեն ասոնք քե-
զի դէմ։ Եւ Յիսուս լուռ կը կենար։ Պա-
տասխան առաւ քահանայապետը ու ըսաւ
անոր, Կենդանի Աստուծով քեզ կ'երդմնցը-
նեմ որ մեզի ըսես, Թէ դուն ես Քրիստոս
64 Որդին Աստուծոյ։ Ըսաւ անոր Յիսուս, Դուն
ըսիր. բայց կ'ըսեմ ձեզի, Ապակէ եւս պիտի
տեսնէք Որդին մարդոյ Զօրութեան աջ կող-
մը նստած, ու երկնից ամպերուն վրայ եկած։
65 Անառնը քահանայապետը իր հանդերձնե-
րը պատռեց՝ ու ըսաւ, Հայհոյութիւն ըրաւ.
ալ ի՞նչ պէտք է մեզի վկաներ. ահա հիմա
66 լսեցիք անոր հայհոյութիւնը. Ձեզի ի՞նչ-
պէս կ'երեւնայ. անոնք պատասխան տուին
67 ու ըսին, Մահապարտ է։ Անառնը անոր
երեսը թքեցին, ու բռունցքով ծեծեցին անի-
կա. ոմանք ալ ապտակ զարնելով՝ ըսին,
68 Մարգարէացիր մեզի, դուն Քրիստոս, ո՞վ
է ան որ քեզի զարկաւ։
69 Իսկ Պետրոս դուրսը գաւիթը նստեր էր,
և մէկ ազախին մը եկաւ անոր ու ըսաւ, Դուն
70 ալ Գալիլեացի Յիսուսին հետն էիր։ Բայց
անիկա ամենուն առջեւը ուրացաւ ու ըսաւ,
71 Ձեմ գիտեր դուն ինչ կը խօսես։ Ու երբոր
դուրը ելաւ, ուրիշ աղախին մը զանիկա տե-
սաւ, և հոն եղողներուն ըսաւ, Ասիկա ալ
72 Յիսուս Նազովրեցիին հետն էր։ Եւ Պետ-
րոսէն երդում ընելով ուրացաւ, Թէ ես ան
73 մարդը չեմ ճանչնար։ Ու քիչ մը ատենէն ե-
ւս հոն եղողները եկան և ըսին Պետրոսին,
Ճշմարիտ դուն ալ անոնցմէ ես, ինչու որ քա-
74 ւանիդ կ'իմացնէ։ Այն ատեն անիծել ու երդում ընել՝ ըսելով
Թէ ես ան մարդը չեմ ճանչնար. և իսկոյն
75 հաւը խօսեցաւ։ Եւ Պետրոս միտքը բերաւ
Յիսուսի խօսքը՝ որ ըսեր էր Թէ Գիշե-
հաւը չխօսած՝ երեք անգամ պիտի ուրանաս
զիս. ու դուրս ելլելով դառնապէս լացաւ։

ԳԼ. ԻԷ

1 Բրիստոս Պիղատոսի ձեռքը կը մատնի կամազած։ 3 Յուդա
խղդամահ կ'ըլլայ։ 19 Պիղատոս իր կնիկէն խրատուած՝ 24
իր ձեռքերը կը լուայ։ 26 ու Բաբաբբան կ'արձակէ. 29 Քրիս-
տոս փուշերով կը պսակուի. 34 կը խայտի. 39 կը նախատուի.
50 կը մեռնի ու կը թաղուի. 66 Քրիստոսի գերեզմանը Հր-
եայք կը կնքեն, ու պահապան զինուորներ կը դնեն։

1 Երբոր առաւոտ եղաւ՝ բոլոր քահանայապետ-
ները ու ժողովուրդին ծերերը Յիսուսի դէմ
2 խորհուրդ ըրին որ զանիկա մեռցընեն։ Եւ

կապելով զանիկա տարին, ու Պոնտացի Պի-
զատոս կուսակալին ձեռքը տուին։
3 Անառնը Յուդա՝ որ զանիկա մատնեց,
տեսնելով Թէ դատապարտուեցաւ, զղջալի
եկաւ, ու երեսուն արծաթը եւ դարձուց
4 քահանայապետներուն և ծերերուն, Ու ը-
սաւ, Մեղայ, որ անմեղ արիւն մատնեցի.
5 և անոնք ըսին, Մեզի ի՞նչ, դուն նայէ։ Եւ
արծաթը տաճարին մէջ ձգեց ու դուրս ե-
6 լաւ, և գնաց ինքզինքը խեղդեց։ Քահա-
նայապետներն ալ արծաթը առնելով՝ ըսին,
Արժան չէ սակիկա Կորբանին մէջ դնել, ին-
7 չու որ արեան գին է։ Ուստի խորհուրդ ը-
րին, և անով բրուտին արար ծախու առին՝
օտարներու դերեզմնատուն ըլլալու հա-
8 մար։ Ասկէ պատճառաւ ան արտը Արեան
9 արտ կոչուեցաւ մինչև այսօր։ Անառնը
կատարուեցաւ Երեմիա մարգարէին ձեռ-
քով ըսուած խօսքը, Եւ առին երեսուն
արծաթը՝ գին կտրուածին գինը, որ Իսրա-
10 յէլի որգւոցմէ ոմանք գին կոթեցին, Ու տը-
ւին անիկա բրուտին արտին, ինչպէս որ ին-
ծի հրամայեց Երա ՏԷՐԸ։
11 Եւ Յիսուս կուսակալին առջեւը կայնեցաւ.
և կուսակալը հարցուց անոր ու ըսաւ, Հրէից
թագաւորը դուն ես։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր,
12 Դուն կ'ըսես։ Ու քահանայապետներէն և
ծերերէն ամբաստանուած ատենը ոչինչ պա-
13 տասխան մը չտուաւ։ Անառնը Պիղատոս ը-
սաւ անոր, Չլսե՞ս քանի Թէ որչափ քեզի դէմ
14 կը վկայեն ասոնք։ Եւ անոր բան մը պատաս-
խան չտուաւ, մինչև շատ զարմացաւ կուսա-
կալը։
15 Բայց կուսակալը սովորութիւն ունէր որ
տօնին ատենը կապուած մը արձակէր ժողո-
16 վուրդին՝ ով որ ուզէին։ Անառնը Բաբաբ-
բա անուանով մէկ երեւելի բանտարկեալ մը ու-
17 նէին։ Երբոր ժողովուեցան՝ բսաւ անոնց Պի-
զատոս, Ո՞րը կ'ուզէք որ ձեզի արձակեմ. Բա-
բաբբա՞ն, Թէ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կ'ըսուի.
18 Գիտէր դիտեր Թէ նախանձի համար մատ-
նեցին զանիկա։
19 Ու երբոր անիկա առեանը նստեր էր, անոր
կինիկը դէպ խրկեց անոր ու ըսաւ, Դուն ան
արդարին հետ բան մը չունենաս, ինչու որ
այսօր երազիս մէջ շատ դիպուածներ անցան
պէսէս անոր համար։
20 Բայց քահանայապետները և ծերերը ժողո-

վուրդը հանդերձին որ Բարաբբան ինգրեն ու
21 Ցիսուսը կորնչցընեն։ Պատասխան առաւ
կուսակալը ու ըսաւ անոնց, Ա՛ս երկուքէն ո՞
րը կ՚ուզէք որ ձեզի արձակեմ. և անոնք ըսին,
22 Բարաբբան։ Ըսաւ անոնց Պիղատոս, Հապա
ի՞նչ ընեմ Ցիսուսը՝ որ Քրիստոս կ՚ըսուի։
23 Ամէնքն ալ ըսին անոր, Թող խաչուի. և կու
սակալը ըսաւ, Բայց ի՞նչ չար գործ ըրաւ.
և անոնք էս առաւել կ՚ազազակէին ու կ՚ը
24 սէին, Թող խաչուի։ Եւ Պիղատոս տեսնելով
որ օգուտ մը չըլլար, հապա ալ աւելի խուռ
վուրթիւն կ՚ըլլայ, էլուր առաւ՝ ձեռքերը
լուաց ժողովուրդին առջեւը ու ըսաւ, Ես ան
արդարին արիւնէն անպարտ եմ. դուք մտաց
25 ծեցէք։ Եւ բոլոր ժողովուրդը պատասխան
տալով ըսաւ, Անոր արիւնը մեր վրայ ու մեր
26 որդւոցը վրայ ըլլայ։ Անառներ Բարաբբան
արձակեց անոնց, և Ցիսուսը ծեծելով՝ անոնց
ձեռքը տուաւ որ խաչուի։
27 Անառներ կուսակալին զինուորները պա
լատին ներսը առին Ցիսուսը, ու բոլոր գունդը
28 Ներսն դունդը անոր վրայ ժողվեցին. Եւ զա
նիկա մերկացընելով՝ կարմիր վերարկու մը
29 հագցուցին անոր։ Ու փուշերէ պսակ մը
հիւսելով՝ անոր գլխուն դրին, ու եղէգ մը
անոր աջ ձեռքը. և անոր առջեւը ծնկան վրայ
դալով ծաղր կ՚ընէին զանիկա, ու կ՚ըսէին, Ող
30 ջոյն քեզ, Հրեից թագաւոր։ Եւ Թքնելով
անոր վրայ՝ եղէգը կ՚առնէին ու անոր գլուխը
31 կը ծեծէին։ Ու երբոր ծաղր ըրին անկէ՝
վերարկուն վրայէն հանեցին ու իր հագուստ
ները հագցուցին անոր, և տարին զանիկա
խաչը հանելու։
32 Եւ դուրս ելլելով՝ Կիւրենացի մարդ մը
գտան Սիմոն անուամբ, զանիկա պահակ բռնե
33 ցնելին՝ որ անոր խաչը վերցընէ։ Ու Golgotha
գազաթա բսուած տեղը, որ է գանկի տեղ,
34 եւ Քացախով խառնած քացախ տուին անոր որ
խմէ. ու երբոր համն առաւ՝ խմել չէր ուզեր։
35 Եւ զանիկա խաչը հանելով, անոր հագուստ
ները վիճակով բաժնեցին. [որ մարգարէին
բսուածը կատարուի, Իմ հագուստներս իրենց
մէջը բաժնեցին, և իմ պատմուճանիս վրայ
36 վիճակ ձգեցին։] Ու նստեր անկից կը պա
37 հէին։ Եւ անոր գլխուն վրայ իր յանցանքը
գրուած գրին, Թէ Սա է Ցիսուս Հրէից
38 թագաւորը։ Անառներ անոր հետ երկու
աւազակ խաչուեցան, մէկը աջ կողմէն,
ու մէկը ձախ կողմէն։
39 Եւ Հանդէպ որ կ՚անցնէին՝ կը հայհոյէին ա
40 նոր, գլուխնին կը շարժէին, ու կ՚ըսէին,
Դուն որ տաճարը կը քակեիր և երեք օ
րուան մէջ կը չինէիր, ինքզինքդ ապահե
41 Թէ որ Աստուծոյ Որդին ես, իջիր ատ խա
42 չէդ։ Նոյնպէս ալ քահանայապետները դէ
պիրներուն ու ծերերուն հետ ծաղր ընելով՝
43 կ՚ըսէին, Ուրիշները ապահոց, ինքզինքը չէ
կրնար ապահել. Թէ որ Իսրայէլի թագաւոր է՝
Թող հիմա իջնէ խաչէն, և իրեն հաւատանք
44 Աստուծոյ յուսացեր է, հիմա Թող փրկէ
ատիկա՝ եթէ կ՚ուզէ ատիկա. ինչու որ ըսաւ,
45 Թէ ես Որդի Աստուծոյ եմ։ Իր հետը խա
չուած աւազակներն ալ նոյնպէս կը նախա
տէին զանիկա։
45 Եւ վեցերորդ ժամէն մինչեւ իններորդ ժա
46 մը բոլոր երկրին վրայ խաւար եղաւ։ Եւ ժա
մը իննին առենները Ցիսուս մեծ ձայնով ա
զազակեց ու ըսաւ, Էլի, Էլի, լամա սաբաք
թանի. որ ըսել է՝ Աստուած իմ, Աստուած
47 իմ, ինչո՞ւ զիս թողուցիր։ Ատենցմէ անանկ
որ հոն կայներ էին, երբոր լսեցին կ՚ըսէին,
48 Ատիկա Եղիան կը կանչէ։ Եւ չուտ մը անոնցմէ
մէկը վազեց սպունգ մը առաւ՝ քացախով
լեցուց, ու եղէգի մը անցընելով՝ առաւ ա
49 նոր որ խմէ։ Ու մնացեալները կ՚ըսէին, Թող
տուր՝ տեսնենք թէ Եղիան կու գայ ատիկա
ապահոլու։
50 Եւ Ցիսուս գոչելով մեծ ձայնով ապա
զակեց՝ ու հոգին աւանդեց։
51 Եւ ահա Տաճարին վարագոյրը վերէն ի
վար երկու ձեղքուեցաւ, ու երկիրը շար
52 ժեցաւ, և քարերը պատուեցան, եւ գերեզ
մանները բացուեցան, ու շատ սուրբ հնձի
53 ցեամներու մարմիններ յարութիւն առին, Եւ
գերեզմաններէն ելան անոր յարութենէն ե
տև, մտան սուրբ քաղաքը ու շատերուն ե
54 րեւցան։ Հարիւրապետը և անոր հետ Ցիսուսը
պահողները՝ երբոր տեսան երկրաշարժը ու
եղած բաները, շատ վախցան՝ ու ըսին, Ցի
շուտ ատիկա Որդի Աստուծոյ էր։
55 Եւ հոն շատ կիներ կային որ հեռուէն
կը նայէին, տասնեք Գալիլեացին Ցիսուսի ե
56 տևէն եկան իրեն ծառայութիւն ընելու. Ո

ր բ Օր · խա · 6 ։
ծ բ Օր · ժԹ · 10 ։
Ցնս · բ · 19։ բՏնագ · ա · 16։ գ Ցնագ · բ · 32։ Գաղ · ե · 28 ։
է Ես · ծգ · 5։ Մտթ · ԺԸ · 15։ Ղ.ա.Կ · խգ · 26 · 24 · 25։ Ցածկ · ԺԹ · 1 · 16 ։
ը Մտթ · ԺԸ · 36 ։ Ցածկ · ԺԹ · 2 ։
թ Ղ.ա.Կ · խգ · 11 ։
ժ Սաղ · կԹ · 19։ Ես · ծգ · 3 ։
ի Ես · ծ · 6։ ԳԼ · խգ · 67 ։
լ Ես · ծգ · 7 ։
խ Ցնս · ԺԸ · 35 ։ գ Ցնագ · ԺԸ · 15 ։ Գաղ · ե · 37 ։ Երբ · Ժգ · 12 ։
ծ Մտթ · ԺԸ · 21 ։ Ղ.ա.Կ · խգ · 20 ։
կ Մտթ · ԺԸ · 32 ։
Ղ.ա.Կ · խգ · 33 ։ Ցածկ · ԺԹ · 17 ։
մ Սաղ · կԹ · 21։ Տես Կմթ · 48 ։
ն Մտթ · ԺԸ · 24 ։ Ղ.ա.Կ · խգ · 34 ։ Ցածկ · ԺԹ · 24 ։
շ Մտթ · ԺԸ · 18 ։
ո Էմթ · 54 ։
չ Մտթ · ԺԸ · 26 ։
Ղ.ա.Կ · խգ · 38 ։ Ցածկ · ԺԹ · 19 ։
պ Ես · ծգ · 12։ Մտթ · ԺԸ · 27։ Ղ.ա.Կ · խգ · 32 · 33։ Ցածկ · ԺԹ · 18 ։
ջ Սաղ · խբ · 7 ։ ՀԹ · 25 ։ Մտթ · ԺԸ · 29 ։ Ղ.ա.Կ · խգ · 35 ։
ռ ԳԼ · խգ · 61։ Ցածկ · բ · 19 ։
ս ԳԼ · խգ · 63 ։
վ Սաղ · խբ · 8 ։
տ Մտթ · ԺԸ · 32 ։ Ղ.ա.Կ · խգ · 39 ։
ր Ամմա · ը · 9։ Մտթ · ԺԸ · 33։ Ղ.ա.Կ · խգ · 44 ։
ց Երբ · Ե · 7 ։
ւ Սաղ · խբ · 1 ։
փ Սաղ · կԻ · 21։ Մտթ · ԺԸ · 36։ Ղ.ա.Կ · խգ · 56 ։ Ցածկ · ԺԹ · 29 ։
ք Մտթ · ԺԸ · 37 ։ Ղ.ա.Կ · խգ · 46 ։
օ Եմ · խգ · 31։ բ Մն · գ · 14 ։ Մտթ · ԺԸ · 38 ։ Ղ.ա.Կ · խգ · 45 ։
ֆ Հմթ · 36 ։ Մտթ · ԺԸ · 39 ։ Ղ.ա.Կ · խգ · 47 ։
Ղ.ա.Կ · բ · 2 · 3 ։
Մտթ · ԺԸ · 40 ։

րոնց մէջ էր Մարիամ Մագդալենացին և
Յակոբոսին ու Յովսեսին մայրը Մարիամ և
57 Զեբեդեոսի որդւոցը մայրը։
Ու երբոր իրիկուն եղաւ, Արիմաթիայէն
հարուստ մարդ մը եկաւ՝ որուն անունը Յով
սէփ էր, որ ինքն ալ Ցիսուսի աշակերտ էր։
58 Ասիկա Պիղատոսին գնաց երթալով՝ Ցիսուսի
մարմինը խնդրեց. անառներ Պիղատոս հրա
59 մայեց երթալ որ մարմինը տրուի։ Եւ Յով
սէփ մարմինը առաւ, մաքուր կտաւով պատ
60 նեց, Ու Ինքզինքը նոր գերեզմանին մէջ՝
որն որ քարէ փորած էր. և գերեզմանին դուռ
61 ը մեծ քար մը գլորցընելով գնաց։ Եւ
հոն էր Մարիամ Մագդալենացին և միւս
Մարիամը՝ գերեզմանին դիմացը նստած։
62 Եւ հետեւեալ օրը՝ որ ուրբաթէն ետև էր,
քահանայապետները ու փարիսեցիները ժող
63 ովեցան Պիղատոսին քովը, Ու ըսին, Տէր,
կը յիշենք որ ան մոլորեցուցիչը իր կենդանու
թեան ատենը կ՚ըսէր Թէ Երեք օրէն ետև
64 յարութիւն կ՚առնեմ։ Ուստի հրաման ըրէ որ
մինչեւ երրորդ օրը գերեզմանին զգուշութիւն
ընեն. չըլլայ Թէ իր աշակերտները գիշերով
գան՝ զանիկա գողնան, և ժողովուրդին ըսեն
Թէ մեռելներէն յարութիւն առաւ. ու ետե
65 ւի մոլորութիւնը առջինէն դէշ ըլլայ։ Պի
զատոս անոնց ըսաւ, Դուք ունիք պահապան
զինուորներ. գացէք՝ զգուշութիւն ըրէք ինչ
66 պէս որ գիտէք։ Անոնք ալ գացին գերեզմա
նին զգուշութիւն ըրին, Քարը կնքելով ու
պահապան զինուորները հետերնին։

ԳԼ. ԻՀ

1 Հրեշտակը կ՚առնէ կանանց Քրիստոսի յարութիւնը։ 9 Քրիստոս ինքը կ՚երեւնայ անոնց։ 11 Քահանայապետները սուտ կու տան զինուորներուն որ ըսեն Թէ անիկայ իր գերեզմանէն դպչաւեցաւ։ 16 Քրիստոս իր աշակերտներուն կ՚երեւնայ։ 19 և կը խրկէ զանոնք բոլոր հեթանոսները աշակերտելու և մկրտելու։

1 Եւ շաբաթ Գիշերը որ մէկկաբթին կը լուս
նար, եկաւ Մարիամ Մագդալենացին Ե՛ու
2 միւս Մարիամն գերեզմանը տեսնելու։ Եւ
ահա մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, ինչու որ Տէ
րոջը Հրեշտակը երկինքէն իջնելով՝ գնաց
գրնեն մէկդի գլորցուց քարը, ու անոր
3 վրայ նստաւ։ Եւ անոր տեսքը փայլակի պէս
էր, ու անոր հանդերձները՝ ձիւնի պէս ճեր
4 մակ։ Եւ անոր վախէն պահապանները խըղ

ղ Մտթ · ԺԸ · 42 ։
Ղ.ա.Կ · խգ · 50 ։
Ցածկ · ԺԹ · 38 ։
ձ Ես · ծգ · 9 ։
ղ ԳԼ · Ժգ · 21 · ԺԸ · 24 ։ Մտթ · բ · 31 · Ժ · 34 · Ղ.ա.Կ · խգ · 10 ։
ճ Ցածկ · բ · 19 ։
Դան · Ը · 17 ։
մ Մտթ · ԺԸ · 1։ Ղ.ա.Կ · խգ · 1 · Ցածկ · ի · 1 ։
յ ԳԼ · ԺԸ · 56 ։
ն Տես Մտթ · ԺԸ · 3 ։
Ղ.ա.Կ · խգ · 4 ։
շ Ցածկ · ի · 12 ։
Դան · Ժ · 6 ։
ո ԳԼ · ԺԸ · 40 · ԺԸ · 21 · ԺԸ · 22 · ի · 19 ։
չ ԳԼ · խգ · 52։ Մտթ · ԺԸ · 7 ։
պ Տես Մտթ · ԺԸ · 9 ։
Ցածկ · ի · 14 ։
ջ Տես Ցածկ · ի · 17 ։
ռ Հռ · ա · 4 ։
Եբր · բ · 11 ։
ս Ցառն · անհոգ ։
վ ԳԼ · խգ · 32 · Հմթ · 7 ։
տ Դան · Է · 13 · 14 ։
ԳԼ · ԺԸ · 27 · ԺԸ · 28 · Ղ.ա.Կ · ա · 32 · Ժ · 22 ։ Ցածկ · գ · 35 · Է · 22 · Ժգ · 3 · ԺԹ · 2 · Գաղ · բ · 26 · Հ.ա.ղմ. ԺԹ · 9 · ա Կոր · ԺԸ · 27 ։
Եփես · ա · 10 · 21 ։
Փիլ · բ · 9 · 10 · Եբր · ա · 2 · բ · 8 · ա Պետ · գ · 22 · Ցայտ. ԺԹ · 14 ։
բ Մտթ · ԺԸ · 15 ։
գ Ես · ծբ · 10 · Ղ.ա.Կ · խգ · 47 · Գաղ · բ · 38 · 39 · Հ.ա.ղմ. ԺԸ · 18 · Կող · ա · 23 ։
դ Գաղ · բ · 42 ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Յաճախնեա սկզբին պատմէ. 9 Յիսուս կը մկրտուի. 12 կը փորձուի. 14 կը քարոզէ. 16 Իրեն հետեւող կը կանչէ պետրոս, Անդրեաս, Յակոբոս և Յովհաննէս. 23 կը բժշկէ դիւահար մը. 39 Գալիլեայի գաւառները շրջելէ ետեւ, 41 և կը մաքրէ բորոտը։

1 Աստուծոյ Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի ա-
2 ւետարանին սկիզբը։ Ինչպէս որ մարգարէից
մէջ գրուած է, Ահա ես իմ դեւսպանս կը խրր-
կեմ քու երեսիդ առջեւէն, որ քու ճամբադ
3 պիտի պատրաստէ քու առջեւդ։ Անապատի
մէջ կանչողին ձայնը, Ցերծը ճամբան պատ-
րաստեցէք, անոր շաւիղները չիսկեցէք։
4 Յովհաննէս անապատին մէջ կը մկրտէր, և
ապաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր՝
5 մեղքերու թողութեան համար։ Եւ բոլոր
Հրէաստանի երկիրը ու Երուսաղէմացիք կ'եր-
թային անոր, ու ամէնքը կը մկրտուէին անկէ
Որդանան գետին մէջ՝ մեղքերնին խոստովա-
6 նելով։ Եւ Յովհաննէս հագուբ էր ուղտի մազ,
և իր մէջքը կաշիէ գօտի. ու իր կերակուրը
7 Հսպաս ու վայրենի մեղր էր։ Եւ կը քարոզէր
ու կ'ըսէր, Իմ ետեւէս ինծմէ զօրաւորը կու
գայ, որ ես արժանի չեմ ծռելու և անոր կո-
8 շիկները արձիկելու։ Ես ձեզ ջրով
մկրտեցի, բայց անիկա ձեզ Սուրբ Հոգիով
պիտի մկրտէ։
9 Ու եղաւ որ ան օրերը Յիսուս Գալիլեայի
Նազարեթէն եկաւ, ու Յովհաննէսէն մկրը-
10 տուեցաւ Որդանան մէջ։ Եւ շուտ մը
ջուրէն ելլելուն պէս՝ երկինքը բացուած տե-
սաւ, և Հոգին աղաւնիի պէս որ իր վրայ կ'իջ-
11 նէր։ Եւ ձայն մը եկաւ երկինքէն՝ որ կ'ըսէր,
Դուն ես իմ սիրելի Որդիս, որուն հաճեցեր եմ։
12 Եւ շուտ մը Հոգին անապատը հանեց զա-
13 նիկա։ Ու քառասուն օր հոն էր անապատին
մէջ՝ Սատանային փորձուած. և գազաններու
հետ էր, ու հրեշտակները իրեն պաշտօնեու-
թիւն կ'ընէին։
14 Եւ Յովհաննէսին մատնուելէն ետեւ Յիսուս
Գալիլեա եկաւ, Աստուծոյ արքայութեան
15 աւետարանը կը քարոզէր ու կ'ըսէր, Թէ
Ժամանակը լրացած է, և Աստուծոյ թա-
գաւորութիւնը մօտեցած է. ապաշխարեցէք
ու աւետարանին հաւատացէք։
16 Երբոր Գալիլեացւոց ծովուն քովերը կը
պտրտէր, տեսաւ Սիմոնը ու Սիմոնին եղբայ-
րը Անդրեասը՝ ծովը ուռկան ձգած, ինչու
17 որ ձկնորս էին։ Եւ Յիսուս բսաւ անոնց, Իմ
ետեւէս եկէք, ու ես ձեզ ընեմ որ մարդու
18 որսորդ ըլլաք։ Անոնք ալ շուտ մը իրենց ուռ-
կանները թողուցին ու անոր ետեւէն գացին։
19 Եւ անկէ քիչ մը առաջ երթալով՝ տեսաւ
Զեբեդեան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը Յով-
հաննէսը, որ անոնք ալ նաւին մէջ ուռկան-
20 ները կը կարկտէին. Եւ շուտ մը զանոնք
կանչեց. անոնք ալ իրենց Հայրը Զեբեդեոսը
վարձկաններուն հետ նաւին մէջ ձգելով ա-
նոր ետեւէն գացին։
21 Ու մտան Կափառնայում. և իսկոյն շա-
բաթ օրը ժողովարանը մտնելով՝ կը սորվեցը-
22 նէր։ Եւ Ան կը զարմանային անոր վարդապե-
տութեանը վրայ, ինչու որ իշխանութիւն ու-
նեցողի մը պէս կը սորվեցնէր անոնց, ու չ
23 թէ դպիրներուն պէս։ Եւ անոնց ժողովարա-
նին մէջ մարդ մը կար, որ պիղծ ոգի ունէր
24 իր նէրսի դին, ու ազաղակեց բսելով, Թող
տուր, Դուն մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս, Ին-
սուս Նազովրեցի. միթէ մեզ կորսընցնելո՞ւ
եկար. գիտեմ քեզ՝ ով ես, Աստուծոյ Սուրբը։
25 Եւ Յիսուս նատուց անոր՝ բսելով, Պապան-
26 ձէ ու ել ատկէ։ Եւ պիղծ ոգին Ճատուկ
ցնցուց զանիկա, ու մեծ ձայնով մը ազաղա-
27 կեց ու անկէ ելաւ։ Եւ ամէնքը զարմացան,
անանկ որ իրարու հարցափորձ կ'ընէին ու
կ'բսէին, Ա՛ս ի՞նչ է. ի՞նչ նոր վարդապե-
տութիւն է ատ, որ իշխանութիւնով պիղծ
ոգիներուն ալ կը հրամայէ, ու իրեն կը հնա-
28 զանդին։ Եւ շուտ մը իր համբաւը Գալիլեա-
յոյ ամէն կողմերը ելաւ։
29 Եւ շուտ մը ժողովարանէն ելլելով՝ Սիմո-
նին ու Անդրեասին տունը մտան Յակոբոսին
30 և Յովհաննէսին հետ։ Ու Սիմոնին զոքանչը
ջերմի բռնուած պառկած էր, և շուտ մը
31 անոր համար բսին իրեն։ Ու ձեռքը մօտե-
ցաւ՝ անոր ձեռքէն բռնեց, վերցուց անիկա,
և խոյն ջերմը թող տուաւ զանիկա, ու ա-
նոնց սպասաւորութիւն կ'ընէր։
32 Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ արեգակին մտած
ատենը բոլոր հիւանդները և դիւահարները
33 իրեն կը բերէին։ Ու բոլոր քաղաքը դուռը
34 ժողված էր։ Եւ շատ հիւանդներ կերպ
կերպ ցաւերէ՝ բժշկեց, ու շատ դեւեր հա-
նեց. ու դեւերուն խօսիլ չէր տար, ինչու
որ զինքը կը ճանչնային։
35 Եւ առաւօտուն շատ կանուխ ելլելով դուռ
չելացած՝ ելաւ ու գնաց անապատ տեղ մը,
36 և հոն աղօթք կ'ընէր։ Ու Սիմոն և իր հե-
37 տը եղողները զացին անոր ետեւէն։ Ու երբոր
գտան զանիկա՝ բսին անոր Թէ Ամէնը քեզ
38 կը փնտռեն։ Եւ բսաւ անոնց, Եկէք երթանք
մերձակայ գիւղաքաղաքները, որ հոն ալ
քարոզեմ, քանզի Ասոր բանիս համար ելեր
39 եմ։ Եւ անոնց ժողովարաններուն մէջը կը
քարոզէր բոլոր Գալիլեայի մէջ, ու դեւեր կը
հանէր։
40 Մէկ բորոտ մը եկաւ անոր, կ'աղաչէր,
ծունկ կը դնէր ու կ'ըսէր անոր, Թէ որ ու-
41 զես կրնաս զիս մաքրել։ Եւ Յիսուս խղճ-
ալով՝ ձեռքը երկնցուց, դպաւ անոր, ու
42 բսաւ անոր, Կ'ուզեմ՝ մաքրուէ։ Ու երբոր
ան բսաւ անոր, շուտ մը բորոտութիւնը ան-
43 կէ գնաց, ու մաքրուեցաւ։ Եւ սաստիկ պա-
տուէր տալով անոր՝ շուտ մը դուրս հանից
44 անիկա, ու բսաւ անոր, Զգոյշ կեցիր, մէ-
կուն բան մը չբսես, հապա գնա քեզ քա-
հանային ցուցուր, և տուր քու մաքրութեանդ
ընծան, որ Մովսէս պատուիրեց՝ անոնց վկա-
45 յութիւն ըլլալու համար։ Բայց Ան անիկա ել-
լելով՝ սկսաւ շատ հրատարակել ու բանը տա-
րածել, անանկ որ ալ ինքը չէր կրնար յայտ-
նի կերպով քաղաք մը մտնել. հապա դուրս
որ անապատ տեղեր էր, և ամէն կող-
մերէն իրեն կու գային։

ԳԼ. Բ

1 Բրթոտը կը բժշկէ անդամալոյծ մը. 14 Իրեն հետեւելու կը կանչէ Մատթէոս մաքսաւորը. 15 մաքսաւորներու ու մեղաւորներու հետ հաց կ'ուտէ. 18 կ'արդարացնէ իր աշակերտները, որոնք ծոմ չպահէին. 23 և շաբաթ օրը ցորենի հասկեր փըր-ցընել սկսան։

1 Եւ նորէն Կափառնայում մտաւ քանի մը
2 օրէն հետ. Ու լսուեցաւ որ անիկա տան
մէջ է, և չատով շատ մարդիկ ժողվուեցան,
անանկ որ ալ տեղ չկար, ոչ ալ դրանը քո-
վերը. ու կը խօսէր անոնց Աստուծոյ խօսքը։
3 Եւ կու գային իրեն՝ չորս մարդով վերցուած
4 անդամալոյծ մը կը բերէին։ Ու երբոր բազ-
մութենէն չէին կրնար անոր մօտենալ, քա-
կեցին տանէ յարկը՝ ուր որ ձ---- էր, ու ծակ
մը բանալով՝ վար ընդցուցին մահիճը՝ որուն
5 վրայ պառկած էր անդամալոյծը։ Եւ Յիսուս
անոնց հաւատքը տեսնելով՝ բսաւ անդա-
մալոյծին, Որդեակ, քու մեղքերդ քեզի
6 ներուած են։ Ու դպիրներէն մէկ քանիները
կային որ հոն նստեր էին, և իրենց սրտերուն
7 մէջ կը խորհէին՝ ըսելէ, Ինչո՞ւ համար ասիկա
տառնակ հայհոյութիւններ կը խօսի. Ո՞վ կրը-
նայ մեղայ թողութիւն տալ, բայց միայն Ա-
8 տուած։ Եւ Յիսուս իսկոյն իմանալով իր հո-
գւոյն մէջ՝ որ անանկ այնպէս կը խորհէին մէ-
ջերնին, բսաւ անոնց, Ա՛ս ի՞նչ կը խորհիք
9 սրտերնուդ մէջ։ Ո՞րը աւելի դիւրին է, ան-
դամալոյծին բսել՝ Քու մեղքերդ ներուած են,
Թէ բսել՝ ելիր, մահիճդ առ ու քալէ։
10 Բայց որպէս զի գիտնաք Թէ Որդին մարդոյ
իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու
թողութիւն տալու, (բսաւ անդամալոյծին,)
11 Քեզի կ'բսեմ, ելիր, մահիճդ առ ու տունդ
12 գնա։ Ան ալ շուտ մը ելաւ, և իր մահիճը
առնելով՝ ամենուն առջեւը դուրս ելաւ, ա-
նանկ որ ամէնքը ապշած մնացին, և փառք
տուին Աստուծոյ, ու բսին Թէ Ասանկ բան
մը ամենեւին տեսած չենք։
13 Եւ ելաւ նորէն ծովեզերքը, ու բոլոր ժո-
ղովուրդը իրեն կու գային, և կը սորվեցնէր
14 անոնց։ Ու երբոր կ'անցնէր, տեսաւ Ղեւի
Ալփէոսեանը, որ մաքս ընդունելու անդը
նստեր էր, ու բսաւ անոր, Եկուր իմ ետեւէս.
15 ան ալ ելաւ անոր ետեւէն գնաց։ Ու եղաւ
որ երբոր սեղան նստած էր անոր տանը մէջ,
շատ մաքսաւորներ ու մեղաւորներ ալ սեղան
նստած էին Յիսուսի հետ ու անոր աշակերտ-
ներուն հետ. քանզի շատեր էին, ու անոր
16 ետեւէն կ'երթային։ Եւ դպիրները ու փարիսե-
ցիները երբոր տեսան Թէ անիկա մաքսաւոր-
ներուն ու մեղաւորներուն հետ կ'ուտէ, բսին
անոր աշակերտներուն, Ինչո՞ւ համար մաք-
սաւորներուն ու մեղաւորներուն հետ կ'ուտէ
17 ու կը խմէ։ Եւ Յիսուս երբոր լսեց՝ բսաւ ա-
նոնց, Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ, հա-
պա հիւանդներուն. ես արդարները կանչե-
լու չեկայ, հապա մեղաւորները*։
18 Եւ Յովհաննէսին ու փարիսեցիներուն ա-
շակերտները ծոմ կը պահէին. և եկան ու
բսին անոր, Ինչո՞ւ Յովհաննէսին ու փարի-
սեցիներուն աշակերտները ծոմ կը պահեն,
19 ու քու աշակերտներդ ծոմ չեն պահեր։ Եւ
Յիսուս բսաւ անոնց, Միթէ կարելի՞ է որ
հարսնիքին տղաքը՝ քանի որ փեսան իրենց

ա Մատ. ժգ. 33։ Ղուկ. ա. 38։ Յովհ. ա. 34։
բ Մարկ. գ. 1։ Մատ. ժա. 10։ Ղուկ. է. 27։
գ Եսա. խ. 3։ Մատ. գ. 3։ Ղուկ. գ. 4։ Յովհ. ա. 23։
դ Մատ. գ. 1։ Ղուկ. գ. 2։ Յովհ. գ. 23։
ե Մատ. գ. 11։ Յովհ. ա. 27։ Գործ. ժգ. 25։
զ Մատ. գ. 13։ Ղուկ. գ. 21։
է Մատ. գ. 16։ Յովհ. ա. 32։
ը Մատ. գ. 17։ Գործ. ի. 6։
թ Մատ. գ. 1։ Ղուկ. գ. 1։
ժ Մատ. գ. 11։
ի Մատ. գ. 12։
լ Մատ. գ. 25։
խ Դատ. ի. 25։ Գործ. գ. 4։ Եփես. ա. 10։
ծ Մատ. գ. 2։ գ. 17։
կ Ղուկ. ե. 11։
հ Մատ. գ. 21։
ձ Մատ. գ. 13։ Ղուկ. գ. 31։
ղ Մատ. ե. 23։
ճ Ղուկ. գ. 33։
մ Մատ. ը. 29։
յ Հմր. 34։
ն Գործ. ի. 10։
շ Մատ. ը. 14։ Ղուկ. գ. 38։
ո Մատ. ի. 1։ Ղուկ. է. 18։
չ Ցաք. ժգ. 4։ Եսթ. զ. 23։
պ Մատ. ի. 4։
ջ Մատ. ի. 2։
ռ Մատ. ի. 9։ Ղուկ. է. 27։
ս Մատ. ի. 10։
վ Մատ. ի. 12։ 13։ Ղուկ. է. 31։ 32։ ժի. 10։
տ Տիմ. ա. 15։
ր Նահ. ա. 9։ Մատ. ի. 14։ պատ. յայտ. ի. 7։
ց Մատ. ի. 18։
ւ Մատ. ի. 9։
փ Մատ. ի. 10։
ք Մատ. ի. 12։ 13։ Ղուկ. է. 31։ 32։ ժի. 10։
օ Տիմ. ա. 15։
ֆ Մատ. ի. 14։ Ղուկ. է. 35։

հետ է, ծոմ պահեն. որչափ ժամանակ որ փեսան իրենց հետը ունին, կարելի չէ ծոմ
20 պահել։ Բայց օրեր պիտի գան որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի, հապա ան օրը ծոմ պիտի
21 պահեն։ Մէկը կարկատան չհագեր նոր լաթի կտոր մը հին հանդերձի վրայ. թէ չէ ան նորը որ անոր լրումը համար չէր եղած հինէն կ'առնէ, ու պատռուածքը ալ աւելի գէշ
22 կ'ըլլայ. Ոչ ալ մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ կը դնէ. եթէ ոչ՝ նոր գինին տիկերը կը պատռէ, ու գինին կը թափի և տիկերը կը կորնչին. հապա նոր գինին նոր տիկերու մէջ
23 դնելու է։
Ու եղաւ որ շաբաթի օրը ինքը արտերուն մէջէն կ'անցնէր, և իր աշակերտները որ կ'եր-
24 թային, սկսան հասկերը փրցընել։ Ու փարիսեցիները ըսին իրեն, Նայէ՛ շաբաթի օրը
25 ի՛նչ կ'ընեն, որ արժան չէ։ Ինքն ալ անոնց ըսաւ, Բնաւ չէ՞ք կարդացեր դուք Դաւիթին ըրածը՝ երբոր պէտք ունեցաւ, և անօ-
26 թեցաւ ինքը ու անոնք որ իր հետն էին. ինչպէս մտաւ Աստուծոյ տունը Աբիաթար քահանայապետին օրովը, և առաջաւորութեան հացերը կերաւ, ու տուաւ անոնց ալ որ իր հետն էին, Որ չէ՛ որ միայն քահանաներուն։ Եւ ըսաւ անոնց,
27 Շաբաթը մարդուն համար եղաւ, ու չէ թէ
28 մարդը շաբաթին համար. Ուրեմն Որդին մարդոյ շաբաթին ալ տէրն է։

ԳԼ. Գ

1 Քրիստոս կը բժշկէ ձեռքը չորցած մարդը, 10 և ուրիշ շատ յաւագոյններ. 11 պիտի ոգիները կը յանդիմանէ. 13 իր տասներկու առաքեալները կ'ընտրէ. 22 փարիսեցի կը ցուցնէ որ անոնց բանը թէ իրը Բէեղզեբուղով գործ կը հանէ. հայհոյութիւն է. 31 և կ'իմացնէ թէ որոնք են իր եղբայրը, քոյրը և մայրը։

1 Եւ Հոգին Ժողովարանը մտաւ, ու հոն մարդ
2 մը կար՝ որուն ձեռքը չորցած էր. Եւ իրեն կը սպասէին թէ արդեօք շաբաթի օրը զանի՞
կա պիտի բժշկէ՞, որ իր վրայով ամբաստա-
3 նութիւն ընեն. Եւ ինքը ձեռքը չորցած մարդ-
4 ուն ըսաւ, Ելիր մէջտեղը կեցի։ Ու ըսաւ անոնց, Շաբաթի օրը բարիք ընել արժան է՝ թէ չարիք ընել, հոգի մը ապրեցընե՞լ թէ
5 սպանել. բայց անոնք լուռ կեցան։ Եւ Յիսուս բարկութեամբ չուրջանակի անոնց վրայ նայելով՝ անոնց սրտերուն կուրութեանը համար տրտմած, ըսաւ ան մարդուն, Ձգո-
ղդ երկընցուր. ան ալ երկընցուց, և անոր
6 ձեռքը ողջացաւ։ Ու փարիսեցիները երթալով բոլոր հետ անմիջապէս հերոդեսեանները մեր-
կեցին որ զինք սպաննեն։

7 Բայց Յիսուս իր աշակերտներովը ծովեզերքը գնաց. և շատ բազմութիւն անոր հետևէն
8 գացին Գալիլեայէն, ու Հրէաստանէն, Եւ Երուսաղէմէն, ու Եդոմէն, և Յորդանանու անդիի կողմէն. ու անոնք որ Տիւրոսի ու Սիդոնի չրջակայ տեղերէն էին, շատ բազմութիւն, երբոր լսեցին ինչ որ կ'ընէր՝ իրեն և-
9 կան։ Եւ իր աշակերտներուն ըսաւ որ նաւակ մը պատրաստ կենայ իրեն համար՝ ժողովուրդին բազմութեանը պատճառաւ, որ զին-
10 քը չնեղեն։ Քանի շատերը բժշկեց, անանկ որ ցաւ ունեցողները վրան կը դիզուէին որ իրեն
11 դպչին։ Եւ պիղծ ոգիները երբոր զինքը կը տեսնէին, կ'իյնային իր առջևը, կը կանչուրտ-
12 ային ու կ'ըսէին, Դուն ես Աստուծոյ Որդին. և Ինքը սաստիկ կը յանդիմաներ զանոնք, որ զինքը չյայտնեն։

13 Եւ լեռը կելլելով՝ իր ուզածները իրեն
14 կանչեց, ու գացին անոր քովը։ Եւ տասներկու հոգի որոշեց, որ իր հետը ըլլան, և որ
15 անոնք խրկէ քարոզել, Ու իշխանութիւն ունենալ ցաւերը բժշկելու և դևերը հանելու։
16 Ու Սիմոնին Պետրոսը դրաւ. (17) Եւ Զեբեդեան Յակոբոսին ու Յակոբոսին եղբօրը Յովհաննէսին՝ անոնց անուններն Բանեռգէս
18 դրաւ, որ ըսել է Որդիք որոտման. Եւ Անդրէասը, ու Փիլիպպոսը, և Բարթուղիմէոսը, ու Մատթէոսը, և Թովմասը, ու Ալփէոսեան Յակոբոսը, և Թադէոսը, ու Սիմոն Կանանացին,
19 Եւ Յուդա Իսկարիովտացին, որ նաև մատնեց զանիկա։

20 Տուն մը եկան, և նորէն ժողովուրդը ժողովեցաւ, Մինչև որ հաց ուտելու ալ ժամ
21 չկրցան գտնել։ Ու երբոր իրենները լսեցին՝ եկան որ զինքը բռնեն, Քանի որ կ'ըսէին
22 թէ խելքը թաց է։ Եւ ան դպիրները որ երուսաղէմէն իջեր էին, կ'ըսէին թէ Վաղով Նեթսի գին Բէեղզեբուղ կայ, և դևերուն իշխանո-
23 վը դևերը կը հանէ։ Եւ իրեն կանչելով զանոնք՝ առակներով կ'ըսէր անոնց, Ի՞նչպէս
24 կրնայ Սատանան Սատանայ հանել։ Ու թէ որ մէկ թագաւորութիւն մը իրեն դէմ բաժնուի, ան թագաւորութիւնը չկրնար կենալ։
25 Եւ թէ որ տունն մը իրեն դէմ բաժնուի, ան
26 տունը չկրնար կենալ։ Ու թէ որ Սատանան իրեն դէմ եղաւ ու բաժնուած է, անիկա չկրնար կենալ, հապա անոր վերջը հասած
27 է։ Մէկը չկրնար զօրաւոր մարդու մը տունը մտնելով՝ անոր կարասիները յափշտակել, թէ որ առաջ ան զօրաւոր մարդը չկապէ,

28 Ու ետքը անոր տունը կողոպտէ։ Ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի որ Ամէն մեղքերը պիտի նե-
րուին մարդոց որդիներուն, և հայհոյութիւն-
29 ները՝ որչափ որ հայհոյեն. Բայց ով որ Հոգւոյն Սրբոյ դէմ հայհոյէ, յաւիտեան թողու-
թիւն պիտի չունենայ, հապա յաւիտենական
30 դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ. Վասն զի կ'ըսէին թէ Պիղծ ոգի կայ անոր ներսի-
դին։

31 Եւ ետքը անոր մայրը ու եղբայրները եկան, և դուրսը կայնելով՝ մարդ խրկեցին ու կը կան-
32 չէին զանիկա։ Եւ ժողովուրդը անոր բոլոր-
ովքը նստեր էր, ու իրեն ըսին թէ Ահա քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը կ'փնտռեն քեզ
33 կ'ուզեն։ Եւ անոնց պատասխան տուաւ ա-
նոնց ու ըսաւ, Ո՞վ է իմ մայրս կամ եղբայր-
34 ներս։ Եւ իր բոլորտիքը նստողներուն նայելով՝ ըսաւ, Ահա իմ մայրս ու իմ եղբայրներս.
35 Վասն զի ով որ Աստուծոյ կամքը կը կատարէ, անիկա է իմ եղբայրս և քոյրս ու մայրս։

ԳԼ. Դ

1 Սերմնացանին առակը, 24 և ան առակին մեկնութիւնը, 31 Մինչ պատասխան ենք մեր գիտութեան լրացուցիչներուն ալ հասարակելու։ 26 Ծածուկ աճեցող սերմին. 30 և մանանեխ իմ հասին առակը։ 35 Քրիստոս կը հանգստացնէ ծովուն ալկոծութիւնը։

1 Դարձեալ սկսաւ սորվեցընել ծովեզերքին
վրայ, և շատ ժողովուրդ անոր քովը ժողովուեցաւ, անանկ որ ինքը նաւը մտաւ ու նըս-
տաւ ծովուն վրայ, և բոլոր ժողովուրդը ցա-
2 մաքը ծովուն եզերքն էր։ Եւ անոնց շատ բաներ կը սորվեցընէր առակներով, Ու կ'ըսէր
3 անոնց իր վարդապետութեանը մէջ, Լսեցէք.
4 ահա սերմ ցանողը ելաւ որ սերմ ցանէ։ Ու երբոր կը ցանէր, մէկ քանին ճամբուն քովը
ինկաւ, և թռչուններէն եկան ու կերան զա-
5 նիկա։ Եւ ուրիշը ինկաւ ապառաժուտ տեղի վրայ, ուր որ շատ հող չկար. և շուտ մը բու-
սաւ՝ հողը խորունկութիւն չունենալուն հա-
6 մար։ Արեւուն ծագած ատենը այրեցաւ, ու արմատ չունենալուն համար չորցաւ։
7 Եւ ուրիշը ինկաւ փուշերու մէջ, և փուշերը եկան ու խեղդեցին զանիկա, ու պտուղ չբե-
8 րաւ։ Եւ ուրիշը ինկաւ աղէկ հողի մէջ, Ու պտուղ կու տար, որ եկաւ ու մեծցաւ, և կը բերէր մէկուն երեսուն, ու մէկուն վաթ-
9 սուն, և մէկուն հարիւր։ Ու կ'ըսէր, Ան որ լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ։

10 Ու երբոր առանձին էր, իր քովը եղողնե-

29 կին մէջ։ Ու երբոր պատուղը հասունցայ, չուտ
մը մանդագը կը խրկէ, ինչու որ հունձքի
առեներ հասած է։
30 Եւ ի՛ր ըսեր, Աստուծոյ թագաւորութիւնը
ինչի՞ բանի նմանցընենք, կամ ի՞նչ առակով
31 անկից բազդատենք։ Մանանեխի հատին նը-
ման է, որ հողի մէջ ցանուած առներ երկ-
րի վրայ եղած սերմերուն ամենէն պզտիկն
32 է։ Ու երբոր ցանուի՝ կը բուսնի և ամէն խո-
տերէնեներէն ալ մեծ կ'ըլլայ, ու մեծ ճիւ-
ղեր կ'արձակէ, անանկ որ երկնից թռչուն-
ներուն հերիք կ'ըլլայ անոր չուքին տակը
բնակելու։
33 Եւ առանկ շատ առակներով կը խօսէր ա-
նոնց հետ խօսքը՝ որչափ որ կրնային մտիկ
34 ընել։ Ու առանց առակի բան մը չէր խօսեր
անոնց, բայց առանձին իր աշակերտներուն
կը մեկներ ամէնը։
35 Եւ նոյն օրը երբոր իրիկուն կ'ըլլար՝ ըսաւ
անոնց, Եկէ՛ անդին կողմը անցնինք։
36 Անոնք ալ ժողովուրդը թող տալով՝ առին
զինքը ինչպէս որ էր նաւուն մէջ. և ուրիշ
37 նաւակներ ալ կային անոր հետ։ Ու հովի
մեծ փոթորիկ մը եղաւ, և ալիքները նա-
ւուն վրայ կու գային, անանկ որ գրեթէ կը
38 լեցուէր։ Ու ինքը նաւուն ետեւի կողմը բար-
ձի վրայ կը քնանար. արթնցուցին զանիկա
և կ'ըսէին անոր, Վարդապետ, հոգդ չէ՞
39 որ կը կորսուինք։ Ու ելլելով՝ սաստեց հո-
վին, և ծովուն ըսաւ, Դադարէ՛ լուռ կեցիր.
ու հովը դադարեցաւ, և մեծ խաղաղութիւն
40 եղաւ։ Ու ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ առանկ վախ-
կաս էք, ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ հաւատք չու-
նիք։ Եւ անոնք խիստ վախցան, ու կ'ըսէին
իրարու, Արդեօք ո՞վ է ասիկա՝ որ հովը ու
ծովը ասոր կը հնազանդին։

ԳԼ. Ե

2 Քրիստոս լծկեան ունեցող մարդը կը բժշկէ։ 13 և անկէ ելլ. լաղ գեւերը խոզերուն մէջ կը մտնեն։ 25 Քրիստոս կը բժշկէ տեւական կիներ։ 35 և Յայրոսի ազջիկը կը յարուցանէ։

1 Եւ ՚եկան ծովուն անդին կողմը *Գադարա-
2 ցւոց երկիրը։ Ու երբոր ինքը նաւէն ելաւ,
դերեզմաններէն ելած մարդ մը պատահեցաւ
3 իրեն, որ պիղծ ոգի ունէր. Որ անոր բնակած
տեղն ալ դերեզմաններուն մէջն էր, ու չըղ-
թայով ալ մէկը չէր կրնար զանիկա կապել.
4 Որովհետեւ շատ անգամ ոտնակապերով և
շղթաներով կապուելը էր, բայց անկից չըղ-
թաները կարեր ու ոտնակապերը կոտրտեր
5 էր, և մէկը չէր կրնար զանիկա նուաճել. Եւ
միշտ գիշեր ու ցորեկ †գերեզմաններուն մէջ

ու լեռներուն մէջ՝ կը կանչտըռտեր, ու իր
6 մարմինը քարերով կը ճեղքռտէր. Երբոր հե-
ռուանց Յիսուսը տեսաւ, վազից ու երկրպա-
7 գութիւն ըրաւ անոր, Եւ մեծ ձայնով մը
աղաղակից ու ըսաւ, Դուն իմ հետս ի՞նչ բան
ունիս, Յիսուս՝ Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ,
քեզ Աստուծով կ'երդուցընեմ, զիս մի տան-
8 ջեր։ (Քանզի կ'ըսէր անոր, Պիղծ ոգի, ելիր
9 այս մարդէն։) Եւ անոր հարցուց թէ Ո՞ւնես-
լ՞նչ է. ու ըսաւ անոր, Իմ անունս Լեգէան
10 է, ինչու որ մենք շատեր ենք։ Եւ չատ
†կ'աղաչէին անոր՝ որ զիրենք ան երկիրէն
11 դուրս չխրկէ։ Եւ հոն լեռանը մօտ խոզերու
12 մեծ երամակ մը կար՝ որ կ'արածուէին։ Ու
բոլոր դեւերը աղաչեցին անոր ու ըսին, Մեզ
խոզերուն խրկէ, որ անոնց մէջը մտնենք։
13 Եւ Յիսուս չատ մը հրաման տուաւ անոնց.
ու երբոր պիղծ ոգիները ելան՝ խոզերուն մէջը
մտան, և երամակը գահավէժ տեղէն ծովը
վազեց, (երկու հազարի չափ կային,) ու ծո-
14 վուն մէջը խեղդուեցան։ Եւ խոզաբածները
փախան, ու պատմեցին քաղաքը ու ագարակ-
ները. և *գալէն ելան տեսնելու՝ թէ ինչ բան
15 է որ եղաւ։ Ու եկան Յիսուսին, և տեսան
դեւահարը՝ որ լեգէոն ունէր, որ հագուած
ու խելքը վրան եկած նստեր էր, ու վախցան։
16 Եւ անոնք որ տեսեր էին, պատմեցին անոնց
թէ ինչ եղաւ դեւահարին, նաև խոզերուն
17 վրայով։ Եւ սկսան աղաչել անոր, որ իրենց
18 սահմաններէն երթայ։ Ու երբոր անիկա նաւը
մտաւ, †դեւահարը կ'աղաչէր անոր՝ որ հետը
19 ըլլայ։ Եւ Յիսուս թող չտուաւ անոր, հապա
ըսաւ անոր, Գնա քու տունդ քու բնաւո-
նեցդ, ու պատմէ անոնց ինչ որ Տէրը քե-
20 զի ըրաւ, և ողորմեցաւ քեզի։ Ան ալ դը-
նաց, և սկսաւ Դեկապօլիսի մէջ քարոզել ինչ
որ Յիսուս իրեն ըրաւ. և ամէնը կը զարմա-
նային։
21 Ու երբոր Յիսուս նաւով նորէն ծովուն ան-
դին կողմը անցաւ, շատ բազմութիւն ժող-
վուեցաւ անոր քովը, և ինքը ծովեզերքին էր։
22 Եւ ահա ժողովրդապետներուն մէկը կո-
դար, որուն անունը Յայրոս էր, ու երբոր
23 տեսաւ զանիկա՝ անոր ոտքը ինկաւ. Եւ շատ
կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր թէ իմ աղջիկս
մեռնելու մօտ է, գաս՝ անոր վրայ ձեռք
24 դնես, որպէս զի ազատի, ու պիտի ապրի։ Եւ
գնաց անոր հետ, ու շատ բազմութիւն իր
հետէն կ'երթային ու կը նեղէին զինքը։
25 Եւ կինկ մը՝ որ տասներկու տարի արիւ-
26 նի աղբիւրութենան մէջ էր, Ու շատ նեղու-
թիւն կրած էր շատ բժիշկներէն, և իր բոլոր
ունեցածը վատներ էր, ու օգուտ մը չէր ըլ-

մէջ ու գերեզման-
ներուն մէջ
† կամ կ'աղաչէր

ժգ. 39։
ի Դ.ա.կ. ը. 38։
ի Մատ. Բ. 1։ Դ.ա.կ. ը. 40։

Ըստ աբեղայները իրենց քարոզութենէն ձիուսի կը գանան։ 31 Հինգ հացին ու երկու ձուկին հրաշքը։ 45 Քրիստոս ծո-վուն վրայ կը քալէ, 53 և ամէն իրեն դպչող ցաւագարնեերը կը բժշկէ։

1 Եւ ՚անոնք ելլելով եկաւ իր երկիրը, ու անոր
2 աշակերտները իր ետեւէն գացին։ Եւ շաբաթ
օրը հասնելուն՝ սկսաւ ժողովարանին մէջ սոր-
վեցընել. ու շատերը լսելով կը զարմանային
ու կ'ըսէին, ՚Այսիկա ուսկից ունի աս բաները,
կամ աս ի՞նչ իմաստութիւն է ասոր տը-
րուած, որ ասանկ հրաշքներ կ'ըլլան ասոր
3 ձեռքովը։ Այսիկա հիւսը չէ՞, Մարիամին որ-
դին, և ՚Յակոբոսին ու Յովսեսին և Յուդա-
յին ու Սիմոնին եղբայրը. ու ասոր քոյրերը
հոս մեր քովը չե՞ն. և *անոր վրայով կը
4 գայթակղէին։ Բայց Յիսուս ըսաւ անոնց,
՚Մարգարէ մը անպատիւ չէ՝ բայց միայն իր
երկրին մէջ ու իր ազգականներուն և իր տանը
5 մէջ։ ՚Ու չէր կրնար հոն մէկ հրաշք մըն ալ
ընել, միայն թէ քանի մը հիւանդներու վը-
6 րայ ձեռք դրաւ ու բժշկեց ընդ։ Եւ ՚զա-
նոնց անհաւատութեանը վրայ կը զարմանար։
՚Ու չրջակայ գեղերը պտըտելով՝ կը սորվեց-
7 նէր։ ՚Եւ իրեն կանչեց տասներկուքը, ու սկը-
սաւ երկու երկու խրկել զանոնք, ու անոնց
իշխանութիւն տուաւ պիղծ ոգիներուն վրայ.
8 Եւ պատուիրեց անոնց՝ որ ճամբու համար
բան մը չառնեն, բայց միայն գաւազան մը.
ոչ պարկ, ոչ հաց, ոչ սակի՝ գօտիներնուն
9 մէջ. Հապա *ոտքերնին հագնին. և կրկին
10 հանդերձ մի հագնիք՝ ըսաւ։ ՚Ու ըսաւ անոնց,
Որ տուն որ մտնէք՝ հոն կեցէք մինչև որ ան-
11 կէ ելլէք։ Եւ անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր
ու ձեզի մտիկ չեն ըներ, երբոր անկէ կ'ելլէք,
*ոտքերնուդ տակի փոչին թօթուեցէք՝ անոնց
վկայութիւն ըլլալու համար։ *Ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի, Յոգոմացւոց ու Գոմորացւոց ա-
րուի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝
քան թէ ան քաղաքին։"
12 Եւ անոնք ելլելով՝ կը քարոզէին որ *ապ-
13 աշխատին։ Եւ շատ դեւեր կը հանէին,
*ու շատ հիւանդներ եղով կ'օծէին ու կը բը-
ժշկէին զանոնք։
14 Եւ Հերովդէս թագաւորը լսեց, (ինչու որ
անոր անունը յայտնի եղաւ,) ու կ'ըսեր թէ
Յովհաննէս մկրտիչը մեռելներէն յարութիւն
առեր է, ու անոր համար հրաշքները կ'ըլլան
15 անով։ Ուրիշները կ'ըսէին թէ Եղիան է.
ուրիշներն ալ կ'ըսէին թէ Մարգարէ մըն է,

Ա. 25։ Մատ. ժգ. 38։ Գ.Ա. Բ. 22։
Եփ. ծԹ. 16։
Մատ. Բ. 35։ Դ.ա.կ. ժգ. 22։
Մատ. ժ. 1, ԺԱ. 27։ Գ.Ա. ԺԳ. 13, 14։ Դ.ա.կ. ժ. 25։ Մատ. ժգ. 58։ Գ.Ա. Բ. 22։
Եփ. ծԹ. 16։
Մատ. Բ. 35։
Դ.ա.կ. ժգ. 22։
Մատ. ժ. 1, ԺԱ. 27։ Գ.Ա. ԺԳ. 13, 14։ Դ.ա.կ. ժ. 25։
Գար. ժգ. 8։
Մատ. ժ. 11։ Դ.ա.կ. Բ. 4։ ժ. 7, 8։
Մատ. ժ. 14։ Դ.ա.կ. ժ. 10։
Գար. ժգ. 51։ ժգ.
ե։
Ոմանք լուծանէ,
Ցաքհ. է. 14։
Մատ. ժգ. 1։
Դ.ա.կ. Բ. 7։
Մատ. ժգ. 14։ Գ.Ա. ը. 29։

16 կամ մարդարէից մէկուն պէս։ Բայց Հերովդէս լսեց՝ ըսաւ, Ովիկա Յովհաննէսն է՝ որուն գլուխը ես կտրեցի, մեռելներէն յարութիւն առեր է։
17 Քանզի Հերովդէս ինքը հրէշ խրկեց՝ Յովհաննէսը բռնել, ու կապել բանտը դրաւ՝ իր եղբօրը փիլիպպոսին կնկանը Հերովդեայինն համար, ընչու որ իրեն կնիկ առեր էր զանի-
18 կա։ Վասն զի Յովհաննէս կ'ըսէր, Չի-
19 նար, Եւ Հերովդիա ոխ ունէր անոր դէմ, ու
20 կ'ուզէր անիկա մեռցնել ու չէր կրնար. Ինչու որ Հերովդէս կը վախնար Յովհաննէսէն, գիտնալով թէ անիկա արդար և սուրբ մարդ մըն է. և անոր բերանը կը նայէր, ու անկէ լսելով՝ շատ բան կ'ընէր, և քաղցրութեամբ
21 անոր մտիկ կ'ընէր։ Ու Հերոդ գիտուկ օր մը եղաւ, որ Հերովդէս իր ծննդեան օրը ընթրիք կ'ընէր իր մեծամեծներուն և հազարապետնե-
22 րուն ու Գալիլեայի երեւելիներուն, Եւ Հե-
23 րոդիային աղջիկը հանդէպ ուրտը մտնելով խաղաց, ու հաճելի եղաւ Հերովդեսին և իր հետ նստողներուն։ Թագաւորը ըսաւ աղջկանը, Խնդրէ ինձմէ ինչ որ կ'ուզես, ու պիտի
24 տամ քեզի։ Եւ անոր երդում ըրաւ ըսելով, Ինչ որ դուն ինձմէ խնդրես՝ պիտի տամ
25 քեզի՝ մինչև թագաւորութեանս կէսը։ Եւ անիկա դուրս ելլելով՝ իր մօրը ըսաւ, Ի՞նչ ուզեմ. ան ալ ըսաւ, Յովհաննէս մկրտչին
26 գլուխը։ Եւ չուտ մը արտոռալով թագաւորին քովը մտաւ ու խնդրեց՝ ըսելով, Կ'ուզեմ որ չուտով սկուտեղի մը վրայ Յովհաննէս մը-
27 կրտչին գլուխը տաս ինծի։ Ուստի թագաւորը խիստ տրտմեցաւ, բայց երդումներուն համար ու իր հետը նստողներուն համար չուզեց որ
28 անոր երեսը մերժէ։ Եւ թագաւորը խրկեց դահիճ խրկեց, ու հրաման ըրաւ անոր գլուխը բերելու. ան ալ դնաց բանտին մէջ գլխա-
29 կտեց զանիկա, Եւ սկուտեղով մը բերաւ անոր գլուխը ու տուաւ աղջկանը, և աղջիկը զանի-
30 կա իր մօրը տուաւ։ Եւ անոր աշակերտները լսելով՝ եկան անոր մարմինը վերցուցին ու դրին գերեզմանի մէջ դրին։
30 Եւ առաքեալները Յիսուսի քովը ժողովեցան, ու պատմեցին անոր ամէն ինչ որ ըրին
31 և ինչ որ սորվեցուցին։ Ուստի անիկա ըսաւ անոնց, Եկէք դուք առանձին անապատ տեղ մը՝ և քիչ մը հանգչեցէք. քանզի շատերը կային որ կու գային ու կ'երթային. և հաց ու-
32 տելու ալ ժամանակ չէին ունենար։ Ուստի նա-
33 ւով անապատ տեղ մը գացին առանձին։ Ու Յիսուսէն տեսան զանոնք որ կ'երթային, և շատերը զանիկա ճանչցան, ու ոտքով բոլոր քաղաքներէն հոն կը վազէին, և անոնցմէ առաջ հասնելով՝ անոր քովը ժողովեցան։
34 Ու Յիսուս երբոր դուրս ելաւ, շատ ժողովուրդ տեսնելով խղճաց անոնց վրայ, ինչու որ հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս էին. և սկսաւ շատ բաներ սորվեցընել անոնց։
35 Ու երբոր ժամանակը շատ ուշացաւ, իր աշակերտները իրեն եկան ու ըսին, Ասանապատ տեղ մին է, ու ժամանակը ուշացած
36 է. Արձակէ Յիսուս որ երթան բոլորտի-քի ագարակները ու գիւղերը ու իրենց հաց
37 գնեն, ինչու որ ուտելու բան մը չունին։ Բայց անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Դուք տուէք անոնց որ ուտեն։ Եւ ըսին իրեն, Երթանք երկու հարիւր դահեկանի հաց գնե՞ք և ուտելք անոնց որ ուտեն։
38 Բայց անոնց, Քանի՞ նկատակ ունիք, գացէք նայեցէք. ու երբոր գիտցան՝ ըսին,
39 Հինգ, ու երկու ձուկ։ Եւ հրամայեց բոլոր անոնց՝ որ ամէնը կանանչ խոտին վրայ դնեն-
40 դուն։ Նաեւ նստեցընին։ Եւ դաս դաս նստան՝ հա-
41 րիւրական ու հիսնական։ Եւ հինգ նկատակը ու երկու ձուկը առաւ ու դէպ՚ի երկինքը նայելով՝ օրհնեց, և մասերը նկատակները ու տուաւ իր աշակերտներուն, որ անոնց առջեւը դնեն, ու երկու ձուկը ամենուն
42 ալ բաժնեց։ Եւ ամէնքը կերան ու կշտա-
43 ցան. Եւ տասներկու կողով լեցուն՝ կտոր-
44 ներուն վերցուցին, և ձուկերէն ալ։ Եւ ան հացկերոյթը տղամարդոց հինգ հազարի չափ էրկի մարդիկ էին։
45 Եւ շատ մը իր աշակերտները արտորցուց որ նաւը մտնեն, և իրմէ առաջ միւս կողմը Բեթսայիդա անցնին, մինչև որ ինքը ժողովուրդը արձակէ։ Եւ անոնցմէ զատուելով՝
46 գնաց լեռը աղօթք ընելու։ Ու երբոր իրի-
47 կուն եղաւ՝ նաւը ծովուն մէջտեղն էր, ու
48 ինքը միայնակ ցամաքն էր։ Եւ տեսաւ անոնք որ կը տանջուէին հոգի թիկ քաշելու մտնելնին, ընչու որ հովը իրենց դէմ էր. և գիշերուան չորրորդ պահուն առներնուն ծովուն վրայ քալելով կու գայ անոնց, ու կ'ուզէր
49 անոնցմէ անցնիլ։ Անոնք երբոր տեսան որ ծովուն վրայ կը քալէր, կարծեցին թէ աչքի երեւոյթ բան մըն է, ու կանչուըտուեցին.
50 Քանզի ամէնքն ալ զանիկա տեսան ու խռովեցան. և ինքը չուտ մը խօսեցաւ անոնց հետ ու ըսաւ անոնց, Քաջ եղէք՝ ես եմ, մի
51 վախնաք։ Եւ նաւը երթալ անոնց քովը, ու հովը դադրեցաւ. և անոնք մէջերնուն մէջ չափէ դուրս ապշած էին ու կը զարմա-

ց Մատ. ժգ. 2։
ղ Ածխ. ի. 3, 6։ ի. 9։
ճ Մատ. ժգ. 16։ ի. 21։
ձ Մատ. ժգ. 5։ ի. 26։
ի Մատ. ժգ. 6։
յ Ծն. ի. 20։
ն Երեմ. ի. 3, 6։ ի. 9։
շ Մատ. ժգ. 9։
ո Ղուկ. ի. 10։
չ Մատ. ժգ. 13։
պ Ղուկ. ի. 13։ Յովհ. գ. 29։ Տես Մատ. ժե. 34։ Գործ. ը. 5։ Մատ. խզ. 26։
ջ Մատ. ժգ. 15։
ռ Ղուկ. ի. 12։
ս Ելս. ժա. 13։ 22։ Թուոց. ի. 43։
վ Մատ. ժգ. 17։
տ Մատ. ժգ. 22։ Յովհ. գ. 17։
ր Մատ. ժգ. 23։ Յովհ. գ. 16, 17։ Տես Ղուկ. իգ. 28։

52 նային։ Վասն զի Հացին վրայ խելք չէր մտցած։
53 Ու միւս կողմը անցնելով՝ Գեննեսարէթի
54 երկիրը հասան և նաւը սեղաւորեցին։ Ու երբոր նաւէն ելան, ան տեղ ճանչցուցին
55 ճանչցան զանիկա. Եւ ամէն անդին վազելով բոլոր շրջակայ տեղացիքը, սկսան մահիճներով հիւանդները բերել՝ ուր որ կը լսէին թէ
56 հոն է։ Եւ ուր որ կը մտնէր՝ գիւղերը կամ քաղաքները կամ ագարակները, հրապարակները մէջ կը դնէին հիւանդները, ու կ'աղաչէին իրմէ որ գոնէ իր հանդերձին քղանցքին դպչին. և որոնք որ դպան՝ բժշկուեցան։

ԳԼ. Է

1 Փարիսեցիք կը մեզադրէն Քրիստոսի աշակերտները՝ անզգայ ձեռքով հաց ուտելնուն համար։ 8 Իսկ ինքը կ'ապացուցանէ թէ անոնք մարդոց ուսմունքներովը բռնելով՝ Աստուծոյ պատուիրանը կ'անարգեն։ 14 և թէ կերակուրը մարդը չի պղծեր։ 24 Փիւնիկի Սիրի կողմերը պիտի մը կ'երթայ։ 31 և խուլ ու գիժ ատրպատեան մարդ մը կը բժշկէ։

1 Եւ Քրովը Ժողովեցան փարիսեցիները ու դպիրներէն ոմանք որ Երուսաղէմէն եկած
2 էին։ Ու երբոր տեսան որ անոր աշակերտներէն ոմանք պիղծ այսինքն անլուայ ձեռքե-
3 րով հաց կ'ուտեն, մեղադրեցին։ Ինչու որ փարիսեցիները ու բոլոր Հրէաները մինչև որ ագիկ մը ձեռքերնին չլուան՝ հաց չեն ուտեր, քանզի ծերերուն աւանդութիւնը կը բռնեն.
4 Եւ չուկայէն եկած ատենին թէ որ չլուացուին՝ չեն ուտեր. և ուրիշ շատ բաներ կայ որ ընդունած են ու կը բռնեն, այսինքն գաւաթներու և փարչերու ու պղնձէ անոթներու և
5 անկողիններու լուացմունքները։ Վասնոր փարիսեցիները ու դպիրները հարցուցին անոր, Թէ ինչո՞ւ քու աշակերտներդ ծերերուն աւանդութիւնը պէս չեն երթար, հապա անլուայ ձեռքերով հաց կ'ուտեն։
6 Եւ անոնց ըսաւ, Հարկաւ Եսայի մարգարէացաւ ձեզ ոխերիմներուդ վրայ, ինչպէս որ գրուած է, Այս ժողովուրդը շրթունքներովը ինծի կը պատուէ, բայց իրենց սիրտը հեռացած է
7 ինծմէ. Ու պարապ տեղը ինծի կը պաշտեն, մարդոց պատուիրած բաները ուսմունք
8 վարդապետութիւն սորվեցընելով։ Վասն զի Աստուծոյ պատուիրանը թողլով՝ մարդոց աւանդութիւնը կը բռնէք, ինչպէս փարչերու և գաւաթներու լուացմունքներ, և ա-
9 նոնց նման շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք։ Ու ըսաւ անոնց, Աղէկ կ'անարգէք Աստուծոյ պատուիրանքը, որ ձեր աւանդութիւնը պահէք։
10 Քանզի Մովսէս ըսաւ, Քու հայրդ ու մայրդ

ա Գործ. ը. 17, 18։
բ Գործ. գ. 5։ Ժգ. 14։
գ Մատ. Ժգ. 34։
դ Մատ. բ. 20։ Գործ. ե. 27, 28։ Գործ. Ժբ. 12։
ե Մատ. Ժե. 1։
զ Մատ. Ժգ. 2։
է Ածխ. իմ. 13։ Մատ. Ժե. 2։
ը 16։ Մատ. Ժե. 4։
թ Ելս. իա. 17։ Ղևտ. ի. 9։ Ածխ. ի. 90։
ժ Մատ. Ժե. 5։ իգ։
ի 18։
լ Մատ. Ժե. 10։
խ Մատ. Ժա. 15։
ծ Մատ. Ժե. 15։
կ Ծն. գ. 8։ ը. 21։
Մատ. Ժե. 19։
հ Մատ. Ժե. 21։
ձ Ծառ. Ցոյց։

31 Եւ նորէն Յիսուսի ու Սիդոնի սահմաններէն
ելլելով եկաւ Գալիլեայի ծովակերքը
32 Դեկապօլիսի սահմաններուն մէջէն։ Եւ Էմիկը
բերին անոր առջեւն խուլ ու դժուարախօս,
33 ու կ'աղաչէին որ անոր վրայ ձեռք դնէ։ Եւ
ժողովուրդէն մէկզմէկ առնելով զանիկա, իր
մատերը անոր ականջներուն մէջը խօթեց ու
34 թքնելով, և անոր լեզուին դպաւ, Ու երկինքը նայելով հառաչեց ու ըսաւ անոր,
35 Եփփաթա, (որ ըսել է Բացուէ։) Եւ իսկոյն անոր ականջները բացուեցան, ու անոր
լեզուին կապը քակուեցաւ, և չխօսակ կը
36 խօսէր։ Ու պատուիրեց անոնց որ մէկու մը
չըսեն. և որչափ ինքը կը պատուիրէր անոնց,
37 անոնք՝ ալ աւելի կը քարոզէին։ Ու չափ
դուրս կը զարմանային և կ'ըսէին, Ամէն բա-
ները ապէկ ըրաւ ասիկա, ու խուլերուն լսել
կու տայ և համրերուն խօսիլ։

ԳԼ. Ը

1 Քրիստոս հրաշքով կը կերակրէ ժողովուրդը։ 11 Փարիսեցւոց
ինդրած նշանը չուզէր տալ։ 15 կը պատուիրէ իր աշակերտ-
ներուն որ զգոյշ ըլլան փարիսեցիներուն խմորէն և Հերովդէսի
գէհանիներուն խմորէն։ 22 կույրի մը աչքերը կը բանայ։ 27
կը ծանուցանէ թէ ինքը Քրիստոսն է, ու պիտի չարչարուի
ու յարութիւն առնէ։ 34 և իր աշակերտները կը յորդորէ
որ Համբերին երբոր հալածուին աւետարանի գաւառաւ
թեանը համար։

1 Ան օրերը՝ ժողովուրդը խիստ չատ բլլալով,
և ուտելու բան մը չունենալով, Յիսուս իրեն
կանչեց իր աշակերտները ու ըսաւ անոնց,
2 Կը խղճամատ ժողովուրդին վրայ, ինչու որ
հիմա երեք օր է որ իմ քովս են, և բան մը
3 չունին ուտելու. Եւ թէ որ տունը անոնց
իրենց տուներուն, ճամբուն մէջ պիտի
մաքրին, ինչու որ ոմանք անոնց հեռուէ ա-
4 ղէ եկած են։ Եւ իր աշակերտները պատաս-
խան տուին իրեն, Ա՛ս անապատիս մէջ ու-
կինչ կրնայ մէկը հացով կշտացընել ասոնք։
5 Եւ Հարցուց անոնց, Քանի՞ նկանակ ունիք.
6 ու անոնք ըսին, Եօթը։ Եւ հրամայեց բոլոր
ժողովուրդին՝ որ գետնին վրայ նստին, ու
առաւ եօթը նկանակը, գոհացաւ և կոտրեց
ու տուաւ աշակերտներուն, որ ժողովուրդին
7 առջեւը դնեն, և դրին։ Ու քանի մը մանր
ձուկեր ունէին, և օրհնեց ու ըսաւ որ ա-
8 նոնք ալ դնեն անոնց առջեւը։ Եւ կերան ու
կշտացան, ու աւելցած կտորտանքները վեր-
9 ցուցին եօթը զամբիւղ։ Եւ ուտողները չորս
հազարի չափ էին, ու արձակեց զանոնք։ Եւ
10 հապարի չափ էին, ու արձակեց զանոնք։ Եւ
եկաւ Դալմանութայի կողմերը։

11 Եւ փարիսեցիները ելլելով՝ սկսան անոր
հետ վիճաբանութիւն բռնել, և զանիկա փոր-
12 ձելով՝ իրմէն նշան մը կ'ուզէին երկինքէն։ Եւ
անիկա իր հոգիին մէջ հառաչելով ըսաւ,
Ի՞նչ է որ ա՛ս ազգը նշան կ'ուզէ. Ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի որ ա՛ս ազգին նշան պիտի չը-
13 տրուի։ Ու զանոնք թող տալով նորէն նաւը
մտաւ, ու դնաց յանդիման միւս կողմը։
14 Եւ հաց առնելու մոռցեր էին, ու նաւուն
մէջ իրենց հետը միայն մէկ նկանակ մը ու-
15 նէին։ Եւ կը պատուիրէր անոնց ու կ'ըսէր,
Նայեցէք և զգուշացէք փարիսեցւոց խմորէն
16 ու Հերովդէսին խմորէն։ Եւ իրարու հետ
կը խորհէին ու կ'ըսէին թէ Հաց չունենալ-
17 նուս համար է։ Իսկ Յիսուս անոնց խոհեմութիւնը
դիտնալով ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ կը խորհիք
թէ հաց չունիք. Դեռ պերճութիւնդ չէ՞ք հասկցար
ու չէ՞ք խելացար. դեռ սիրտերնիդ քարացա՞ծ
18 է։ Աչքեր ունիք ու չէ՞ք տեսներ, և ականջ-
19 ներ ունիք ու չէ՞ք լսեր, և չէ՞ք յիշեր։ Երբ-
որ հինգ նկանակը հինգ հազարին կտրեցի,
քանի՞ կողով լեցուն կտորտանք վերցուցիք.
20 ըսին անոր, Տասներկու։ Ու Երբոր եօթը
նկանակը չորս հազարին կոտրեցի, քանի՞ զամբիւղ
լեցուն կտորտանք վերցուցիք. անոնք ալ
21 ըսին, Եօթը։ Ու ըսաւ անոնց, Հապա ինտո՞ր
չէք հասկնար։

22 Եւ Բեթսայիդա եկաւ, ու անոր առջեւը
կոյր մը բերին, ու կ'աղաչէին իրեն որ դպչի
23 անոր. Եւ անիկա կոյրին ձեռքէն բռնելով
դուրս հանեց դուրս գիւղէն, Էու անոր աչքերուն
թքնելով՝ ձեռքը անոր վրայ դրաւ, ու կը
24 հարցընէր անոր թէ բան մը կը տեսնէ. Ան
ալ նայեցաւ ու կ'ըսէր, Մարդիկ կը տեսնեմ
25 ծառերու պէս որ կը պտըտին։ Նորէն ձեռքը
անոր աչքերուն վրայ դրաւ, ու անոր նա-
յիլ տուաւ. և ապրեցաւ ու ամէն բան հա-
26 մարձակ կը տեսնէր։ Եւ տունը զանիկա իր ու-
նը իրկելով՝ ըսաւ, Գիւղը մի մտներ ու Հղե-
գիւղին մէջ մէկուն մի ըսեր։

27 Եւ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մէկ-
տեղ Փիլիպպոսի կեսարիային գիւղերը ելաւ,
ու ճամբուն մէջ կը հարցընէր իր աշակերտ-
ներուն ու կ'ըսէր անոնց, Ինծի համար ո՞վ
28 կ'ըսեն մարդիկ թէ եմ։ Եւ անոնք պատաս-
խան տուին ու ըսին, Յովհաննէս մկրտիչը,
ու ուրիշներըՙ Եղիան, ուրիշներն ալՙ
29 մարգարէներէն մէկը։ Եւ ինքը ըսաւ անոնց,
Հապա դուք ինծի համար ո՞վ կ'ըսէք թէ եմ.
պատասխան տուաւ Պետրոս ու ըսաւ անոր,
30 Դուն ես Քրիստոսը։ Եւ սաստիկ պատուի-

1 Մատ. ժե. 29։
2 Մատ.ի.32։ Ղ.ա.կ. ժա. 18։
3 Գ.Լ. ը. 25։ Ցավ. ի. 6։
4 Գ.Լ. ը. 41։ Ցավ. ժա. 41։ ժե. 1։
5 Ցավ. ժա. 33, 38։
6 Եռ. լե. 5, 6։ Մատ. ժ. 5։
7 Գ.Լ. թ. 43։
8 Մատ. ժե. 32։
9 Մատ. ժե. 38։
10 Մատ. ժ. 6։ Ղ.ա.կ. ժբ. 1։
11 Մատ. ժզ. 7։
12 Գ.Լ. զ. 52։
13 Մատ. ժզ. 30։ Գ.Լ. զ. 43։ Ղ.ա.կ. ի. 17։ Ցավ. զ. 15։
14 Մատ. ժե. 37։ Ես. ժբ. 8։
15 Գ.Լ. զ. 52։ Ես. ժ. 17։
16 Գ.Լ. ը. 55։
17 Մատ. ը. 8։ Գ.Լ. ե. 45։
18 Մատ. ժզ. 13։ Ղ.ա.կ. ի. 18։
19 Մատ. ժզ. 9։
20 Մատ. ժզ. 16։ Ցավ. զ. 70։ Յով. 27։
21 Մատ. ժզ. 20։

տուին, Դաւթի, ապէկ է որ հոս կենանք. ու
երեք խրճիթ չունենք, մէկը քեզի՝ և մէկը
5 Մովսէսին՝ ու մէկը Եղիային. վասն զի չէր գի-
տեր թէ ինչ խօսի, ինչու որ զարհուրեր էին։
6 Եւ մէկ ամպ մը հովանի եղաւ անոնց վրայ,
ու ձայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսելով, Ասիկա է
7 իմ սիրելի Որդիս, սորա մտիկ ըրէք։ Եւ
յանկարծ ապրեցան անդրին որ նայեցան՝ ալ ու-
րիշ մէկը չտեսան, Հապա միայն Յիսուսը
8 իրենց հետ։ Ու երբոր լեռնէն վար կ'իջնէին,
պատուիրեց անոնց որ տեսածնին մէկու մը
չպատմեն, բայց միայն Որդին մարդոյ մեռե-
9 ալներէն յարութիւն առնէին հետ։ Եւ անոնք
այս խօսքը պահեցին, ու միջնընին հարցու-
փորձ կ'ընէին թէ մեռելներէն յարութիւն
10 առնելը ի՞նչ է։ Եւ իրեն հարցուցին ու ըսին,
Ա՛ն ի՞նչ է որ գրիչները կ'ըսեն թէ Եղիա է
11 որ առաջ եկեսի պիտի։ Անիկա պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոնց, Եղիան պիտի
կու գայ, և ամէն բան կարգի կը դնէ. և թէ
Ինսոր գրուած է Որդւոյ մարդոյ համար, որ
չատ չարչարանքներ պիտի կրէ ու հանարգուի.
12 Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Եղիան եկաւ ալ, և ինչ
որ ուզեցին՝ ընդին անոր, ինչպէս որ գրուած է
անոր համար։

13 Ու աշակերտներուն քովը գալով՝ տեսան
չատ ժողովուրդ անոնց բոլորտիքը և գրիչներ
ը, որ վիճաբանութիւն կ'ընէին անոնց հետ։
14 Եւ չուտ մը բոլոր ժողովուրդը երբոր տեսան
անիկա՝ խիստ զարմացան, ու առաջ վազելով
15 բարեւ կու տային անոր։ Եւ Հարցուց գրիչներ-
ուն թէ ի՞նչ վիճաբանութիւն կ'ընէք անոնց
16 հետ։ Ու ժողովուրդէն մէկը պատասխան
տալով ըսաւ, Վարդապետ, իմ որդիս քեզի
բերի, որ համր ոգի ունի. Եւ ուր որ անոր
հասնի՝ զանիկա գետինը կը գարնէ, ան ալ կը
փրփրի և իր ակռաները կը կրճտէ ու կը
ցամքի, և քու աշակերտներուդ ըսի որ զա-
17 նիկա հանեն, ու չկրցան։ Պատասխան տուաւ
անոնց ու ըսաւ, Ով անհաւատ ազգ, մինչև
ե՞րբ ձեզի հետ պիտի բլլամ, մինչև ե՞րբ ձեզի
19 պիտի հանբերեմ. բերէք բերէք անիկա։ Եւ
զանիկա բերին իրեն. Երբոր զան տեսաւ զա-
նիկա, չուտ մը ոգին ցնցեց զանիկա, ու
գետինը ինկած կը թաւալէր ու կը փրփը-
20 րէր։ Եւ Յիսուս հարցուց անոր հօրը թէ ըսաւ,
Ո՞րչափ ատեն է որ ատ բանը ատոր եղաւ։ Ու
21 անիկա ըսաւ, Տղայութենէն ի վեր. Եւ չատ
անգամ կրակի ու ջուրի մէջ կը նետէ ատիկա՝
որ կորընցընէ. բայց թէ որ կարող ես հասա-
22 ունիս, օգնէ մեզի՝ խղճալով մեր վրայ։ Եւ
Յիսուս ըսաւ անոր, Թէ որ կարող ես հաւա-

3 Մատ. ժզ. 21։ ժէ. 21։ Ղ.ա.կ. ի. 22։
4 Մատ. ժ. 38։ ժզ. 24։ Ղ.ա.կ. ի. 23։ ժզ. 27։
5 Ցավ. ժբ. 25։
6 Մատ. ժ. 33։ Ղ.ա.կ. ի. 20։ ժբ. 9։ Տես Հովսէ. ա. 10։ բ Տիմ. ա. 8։ բ. 12։
7 Մատ. ժզ. 23։
8 Ղ.ա.կ. ի. 27։
9 Մատ. իգ. 30։ իե. 31։ Ղ.ա.կ. իբ. 18։
10 Մատ. ժէ. 1։ Ղ.ա.կ. ի. 28։
11 Դան. է. 9։ Մատ. իբ. 3։
12 Մատ. ժէ. 3։ Մատ. ժէ. 10։ Սազ. իբ. 6։ Եռ.
13 Դզ. 2։ Եռ. Դան. ի. 26։ Ղ.ա.կ. իգ. 11։ Փիլ. բ. 7։
14 Մատ. ժա. 14։ ժէ. 12։ Ղ.ա.կ. ա. 17։
15 Մատ. ժէ. 14։ Ղ.ա.կ. ի. 37։
16 Մատ. ժէ. 14։ Ղ.ա.կ. ի. 38։
17 Գ.Լ. ա. 20։ Ղ.ա.կ. ի. 48։

տալու, Համէն բան կարելի է անոր որ կը հա-
23 ւատայ։ Եւ տղուն հայրը շուտ մը աղաղակեց
ու արցունքով ըսաւ, կը հաւատամ, Ցէր,
24 օդնէ իմ անհաւատութեանս։ Ցիսուս երբոր
տեսաւ որ ժողովուրդը վրան կը դիզուի, սաս-
տիկ պնդեց ոգիին ու ըսաւ անոր, Համր ու
խուլ ոգի, կը հրամայեմ քեզի, ելիր ատկէ,
25 ու մէ յետին ալ չմտնես ասոր ներսը։ Եւ կան-
չուըտուելով՝ սաստիկ ցնցեց զանիկա ու ելաւ.
և ըստ մեռելի պէս եղաւ, անանկ որ շատ-
26 ըը ըսին թէ Մեռաւ։ Եւ Ցիսուս անոր ձեռ-
քէն բռնելով վերցուց զանիկա. ան ալ կաց-
27 նեցաւ։ Ու երբոր ինքը տուն մտաւ, իր
աշակերտները առանձին հարցուցին իրեն՝ ը-
սելով, Մենք ինչո՞ւ չկրցանք հանել զանիկա։
28 Եւ ըսաւ անոնց, Այս տեսակը կարելի չէ ե-
րեւ բանով մը ելլել, բայց միայն աղօթքով ու
ծոմապահութեամբ։
29 Եւ անկէ ելլելով՝ Գալիլեայէ մէջէն կ'անց-
30 նէին, ու չէր ուզեր որ մէկը գիտնայ։ Ւինչու-
որ կը սորվեցնէր իր աշակերտներուն ու կ'ը-
սէր անոնց թէ Որդին մարդոյ պիտի մատ-
նուի մարդոյ ձեռքը, և զանիկա պիտի ըս-
պաննեն. ու երբոր սպաննուի՝ երրորդ օրը
31 յարութիւն պիտի առնէ։ Եւ անոնք չէին
հասկնար ան խօսքը, ու կը վախնային իրմէն
հարցնելու։
32 Եւ եկաւ Կափառնայում, ու երբոր տունն
մտաւ՝ հարցուց անոնց, Ի՞նչ վիճաբանութիւն
33 կ'ընէիք ճամբան իրարու հետ։ Եւ անոնք
լուռ կեցան, ինչու որ ճամբուն մէջ իրարու
հետ վիճաբանութիւն կ'ընէին թէ ո՛վ մեծ է։
34 Ու երբոր նստաւ, կանչեց տասներկուքը
ու ըսաւ անոնց, Թէ որ մէկը կ'ուզէ առա-
ջինը ըլլալ, ամենուն յետինը պիտի ըլլայ և
35 ամենուն սպասաւորը։ Ու Հոգոյ մը առաւ
կանգնեցուց անոնց մէջը, և իր գիրկը առնե-
36 լով զանիկա՝ ըսաւ անոնց, Ով որ սանկ ար-
գոյմէն մէկը ընդունի իմ անունովս, զիս կ'ըն-
դունի. և Ով որ զիս ընդունի, չէ թէ զիս
37 կ'ընդունի, հապա զիս իրկողը։ Ցովհաննէս
ան տուաւ անոր ծռմէանէս ու ըսաւ, վար-
դապետ, մէկը տեսանք որ քու անունովդ
դևեր կը հանէր, ու մեր եռանին չպաշտեր,
և զանիկա արգիլեցինք՝ մեր եռանէն չպաշ-
38 տելուն համար։ Եւ Ցիսուս ըսաւ, Մի ար-
գիլէք զանիկա, Ւինչու որ մէկը չկայ որ իմ
անունովս հրաշք գործէ, ու կարենայ շուտ
39 մը զիս հայհոյել. Քանզի ո՛ւան որ մեզի հա-
40 կառակ չէ, մեր կողմն է։ Ովսան զի ով որ

ձեզի դաւաթ մը ջուր խմցընէ Իմ անունովս՝
Թէ դուք քրիստոսինն էք, ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի, Անկէ իր վարձքը պիտի չկորսընցը-
41 նէ։ Եւ ով որ գայթակղեցնէ ան պզտիկ-
ներէն մէկը որ հաւատան, աւելի
աղէկ էր անոր՝ որ ագռաչքի քար մը իր վիզէն
42 կախուէր, ու ծովը ձգուէր։ Եւ Թէ որ քու
ձեռքդ քեզ կը գայթակղեցնէ, կտրէ անի-
կա. աղէկ է քեզի պակասաւոր մտնել կեան-
քը, քան Թէ երկու ձեռք ունենալ ու դե-
43 հենքը երթալ չմարելու կրակին մէջը, Ուր
որ անոնց որդը չմեռնիր ու կրակը չմարիր։
44 Եւ Թէ որ քու ոտքդ քեզ կը գայթակղեցնէ,
կտրէ անիկա. աղէկ է քեզի կաղ մտնել
կեանքը, քան Թէ երկու ոտք ունենալ ու
45 դահենքը ձգուիլ չմարելու կրակին մէջը, Ուր
որ անոնց որդը չմեռնիր ու կրակը չմարիր։
46 Եւ Թէ որ քու աչքդ քեզ կը գայթակղեցը-
նէ, հանէ անիկա. աղէկ է քեզի մէկ աչքով
Աստուծոյ Թագաւորութիւնը մտնել, քան
Թէ երկու աչք ունենալ ու կրակին դահենա-
47 նը ձգուիլ. Ուր որ անոնց որդը չմեռնիր ու
48 կրակը չմարիր։ Ւինչու որ ամէն մարդ կրա-
կով պիտի աղուի, ու ամէն զոհ աղով պիտի
49 աղուի։ Աղը աղէկ է, բայց Թէ որ աղը ան-
համով, ինչո՞վ պիտի համեմցընէք. Ուներ
անձին մէջ աղ ունեցէք, և Իրարու հետ
խաղաղութիւն ըրէք։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Քրիստոս կը վիճաբանի փարիսեցիներուն հետ՝ կին մը թձա-
կելուը վերաբ. 13 Իրեն բերուած տղոցը կ'օրհնէ. 17 Կ'իմա-
ցնէ հարուստ մարդու մը Թէ ինչ ընելու է որ յաւիտե-
նական կեանքը ժառանգէ. 23 Հարստութեան վտանգը կը
ցուցնէ իր աշակերտներուն. 28 Վարձք կը խոստանայ ա-
նոնց որ աւետարանին համար իրենց որ և իցէ բանելը կը
թողուն. 32 Կը նախաձայնէ իր մահը և յարութիւնը. 35 Ի-
րեն փառաւոր աշակերտութիւնը կը խոստանայ որ ուզէ իրեն հետ
չարչարանքը մասնակից. 46 և կոյր Բարտիմէոսին աչքերը կը
բանայ։

1 Եւ ոտքի ելլելով՝ Հրէաստանի սահմաններուն
եկաւ Յորդանանու անդիի կողմին, ու նորէն
ժողովուրդները անոր քովը կը ժողովէին. և
ինչպէս որ սովորութիւն ունէր՝ դարձեալ կը
սորվեցնէր անոնց։
2 Ու փարիսեցիները քովը եկան, և զանիկա
փորձելով կը հարցընէին անոր Թէ Արժա՞ն է
3 որ երիկը իր կինիկը արձակէ. Եւ անիկա պա-
տասխան տուաւ ու անոնց ըսաւ, Մովսէս
4 ձեզի ի՞նչ պատուիրեց. Եւ անոնք ըսին,
Մովսէս Հրաման տուաւ արձակման գիր գրել
5 ու արձակել։ Եւ Ցիսուս պատասխան տալով՝

անոնց ըսաւ, Ձեր սրտին կարծրութեանը հա-
6 մար գրեց ձեզի սա պատուէրը. Բայց առէզ-
ծագործութեան սկիզբէն Արուասած անոնք
7 արու և էգ ըրաւ, -- ը---, Ասոր համար մարդ
իր հայրը ու մայրը պիտի ձգէ և իր կնկանը
8 պիտի յարի, Ու երկուքը մէկ մարմին պիտի
ըլլան. ուստի ալ երկուք չեն, հապա մէկ
9 մարմին. Ուրեմն ան որ Աստուած միաւորեց,
10 մարդ Թող չգտնէ. Եւ տունը իր աշակերտ-
11 ները նորէն նոյն բանը հարցուցին իրեն։ Ու
ըսաւ անոնց, Ով որ իր կնիկը արձակէ և
ուրիշ մը առնէ, անոր դէմ շնութիւն կ'ընէ.
12 Ու կնիկ մը Թէ որ իր երիկէն զատուի և ուրիշ
երկան մը ըլլայ, շնութիւն կ'ընէ։
13 Եւ մանր տղաք բերին իրեն, որ անոնց
դպչի, բայց աշակերտները կը յանդիմանէին
14 բերողները։ Ցիսուս երբոր տեսաւ՝ սրդտղե-
լով անոնց ըսաւ, Թող տուէք սա մանր տը-
ղոցը որ ինձի գան, և մի արգիլէք զանոնք,
Ինչու որ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը ա-
15 նանկիներունն է։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
Ով որ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը պզտիկ
տղու մը պէս չընդունի, բնաւ պիտի չմտնէ
16 անոր մէջը։ Եւ անոնք գիրկը առաւ, վրա-
նին ձեռք դրաւ ու օրհնեց զանոնք։
17 Ու երբոր անիկա դուրս ելաւ ճամբուն
մէջ, ան մէկ մարդ մը վազեց՝ ու անոր առ-
ջեւը ծունկ դնելով կը հարցընէր անոր -- Ցնդրէ,
բարի վարդապետ, ի՞նչ ընեմ որ յաւիտե-
18 նական կեանքը ժառանգեմ։ Եւ Ցիսուս ըսաւ
անոր, Ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուանես. Մէկէն
19 Ի չատ բարի չկայ, որ է Աստուած։ Պա-
տուիրանքները գիտես. Չընութիւն մի ընար,
Սպանութիւն մի ընար, Գողութիւն մի ընար,
Սուտ վկայութիւն մի ընար, Ջրկանք մի ը-
20 ներ, Քու հայրդ ու մայրդ պատուէ։ Անդ-
կա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Վար-
դապետ, ասոնք ամէնը մանկութենէս Ի վեր
21 պահեր եմ։ Եւ Ցիսուս անոր նայելով սիրեց
զանիկա, ու ըսաւ անոր, Մէկ բան մը պա-
կաս է քեզի. գնա՝ ունեցածդ ծախէ և տուր
աղքատներուն, ու երկինքը գանձ պիտի
ունենաս, և խաչը վերցուր ու եկուր իմ ե-
22 տեւէս։ Եւ անիկա սա խօսքին համար խո-
ժոռելով՝ տրտմած գնաց, ինչու որ շատ ըս-
23 տացուածք ունէր։ Եւ Ցիսուս իր շուրջերը-
քը նայելով՝ ըսաւ իր աշակերտներուն, Ո՜ր-
չափ դժուար է անոնց որ հարստութիւն
ունին Աստուծոյ Թագաւորութիւնը մտնել։
24 Եւ աշակերտները զարմացան էին անոր խօս-
քերուն վրայ. բայց Ցիսուս նորէն պատաս-

խան տալով՝ անոնց ըսաւ, Որդեակներ, ո՜ր-
չափ դժուար է Ցէրեց հարստութիւնը յոյ-
սացողներուն Աստուծոյ Թագաւորութիւնը
25 մտնել։ Դիւրին է որ ուղտը ասղին ծակէն
անցնի, քան Թէ հարուստը Աստուծոյ Թա-
26 գաւորութիւնը մտնէ։ Եւ անոնք խիստ շատ
կը զարմանային ու կ'ըսէին իրարու, Ա՛վ ո՞վ
27 կրնայ փրկուիլ։ Եւ Ցիսուս անոնց նայելով
ըսաւ, Մարդոց կողմանէ անկարելի
է, բայց ոչ Աստուծոյ կողմանէ, քանզի Ա-
28 ստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է։ Պետ-
րոս սկսաւ ըսել անոր, Ահա մենք ամէն բան
29 Թողուցինք և քու ետեւէդ եկանք։ Եւ Ցի-
սուս պատասխան տալով ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի, Մարկը չկայ որ Թողուց տուն, կամ
եղբայրներ, կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ
մայր, կամ կին, կամ որդիներ, կամ արտեր՝
30 ինծի համար ու աւետարանին համար, Որ
պիտի չառնէ հարիւրապատիկ հիմա աս ա-
տեն՝ տուներ, ու եղբայրներ, և քոյրեր,
ու մայրեր, և որդիներ, ու արտեր՝ հալա-
ծանաց հետ, և գալու աշխարհին մէջ՝ յա-
31 ւիտենական կեանքը։ Բայց շատ առաջինը
պիտի ըլլան յետին, ու յետիններ՝ ա-
ռաջին։
32 Եւ անոնք դեռ Ի Երուսաղէմ կ'ելլէին ե-
ճամբուն մէջն էին. և Ցիսուս անոնցմէ առաջ
կ'երթար, ու անոնք կը զարմանային, ու ե-
տևէն երթալով՝ կը վախնային։ Եւ նորէն
քովը առնելով տասներկուքը, սկսաւ ըսել
անոնց ինչ բաներ որ իրեն պիտի պատահէին.
33 Ո- ը---, Ահա երուսաղէմ կ'ելլենք, և Որդին
մարդոյ պիտի մատնուի քահանայապետնե-
րուն ու դպիրներուն, և զանիկա մահուան
պիտի դատապարտեն, ու զանիկա հեթանոս-
34 ներուն պիտի մատնեն. Եւ զանիկա ծաղր
պիտի ընեն ու ծեծեն, և անոր վրայ պիտի
Թքնեն, ու զանիկա մեռցընեն, ու երրորդ
օրը յարութիւն պիտի առնէ։
35 Եւ անոր քովը գային Յակոբոս ու Յով-
հաննէս՝ Ջեբեդեայի որդիքը, ու ըսին, վար-
դապետ, կ'ուզենք որ ինչ որ խնդրենք՝
36 մեզի ընես. Ան ալ ըսաւ անոնց, Ի՞նչ կ'ու-
37 զէք որ ձեզի ընեմ. Ու անոնք ըսին իրեն,
Շնորհէ մեզի որ նստինք մեզմէ մէկը աջ կող-
մըդ և միւսը ձախ կողմդ քու փառացդ մէջ։
38 Եւ Ցիսուս ըսաւ անոնց, Ջէք գիտեր ինչ
կը խնդրէք. կրնա՞ք խմել ան գաւաթը որ ես
կը խմեմ, և ան մկրտութիւնովը մկրտուիլ՝
39 որով ես կը մկրտուիմ. Եւ անոնք ըսին իրեն,
Կրնանք. ու Ցիսուս ըսաւ անոնց, Ան գաւա-

---

1 Մատ. ԺԹ. 19։ ԳԼ. Ա՛ա. 25։ Ղ.ԱԿ. ԺԷ. 6։ Ցաճ. Ա՛ա. 40։
2 Մատ. ԺԷ. 18։
3 Մատ. ԺԷ. 21։ Ղ.ԱԿ. ԺԴ. 44։
4 Մատ. ԺԸ. 1։ Ղ.ԱԿ. Թ. 46։ ԻԲ. 24։
5 Մատ. Բ. 26։ 27։
ԳԼ. Ա. 45։
6 Մատ. Ա՛ա. 2։ Գ.Լ. Ա. 16։
7 Մատ. Ա. 40։ Ղ.ԱԿ. Թ. 48։
Թուա. Ա՛ա. 28։
Ղ.ԱԿ. Թ. 49։
8 ա Կոր. Ա՛ա. 3։
9 Ցհ.ա Մատ. Ա՛ա. 30։
10 Ի.ամն ձեզի հասկ-
ուան չէ. ձեր
11 Մատ. Ա. 42։
Ի.ամն ուս
12 Մատ. Ա՛ա. 6։

1 Դն. ա. 27։ Ե. 2։
2 Դն. բ. 24։ ա Կար. Ը. 16։ Եփես. Ե. 31։
3 Մատ. Ե. 32։ Ա՛ա. 9։ Ղ.ԱԿ. Ա. 18։ Հաւամ. Ե. 3։ ա
4 Մատ. Ե. 31։ Ղ.ԱԿ. Ժ. 4։
5 Մատ. Ժգ. 34։
6 Եփես. գ. 29։ Կող. Գ. 6։
7 Հաւամ. Ա՛ա. 18։ Ա՛ա. 19։ բ Կար. Ա՛ա. 11։ Երբ. Ա՛ա. 14։
8 Մատ. ԺԹ. 5։
9 Մատ. ԺԹ. 3։
10 Օր. իգ. 1։ Ա՛ա. Ե. 31։ ԺԹ. 7։
11 Կար. Է. 10։ 11։
12 Մատ. ԺԹ. 13։ Ղ.ԱԿ. Ժ. 15։ ա Կար. Ժգ. 20։ բ ԳԼ. Ա. 2։
13 Մատ. Ա՛ա. 3։
14 Մատ. ԺԹ. 16։
15 Մատ. ԺԹ. 23։
16 Եղ. ի. Հաւամ. Ժգ. 9։
17 Մատ. գ. 10։ 20։ ԺԹ. 21։ Ղ.ԱԿ. Ա՛ա. 33։ Ժգ. 9։
18 Մատ. ԺԹ. 23։
19 Ելք. Ի. 12։ Մատ. Ժ. 19։ Ղ.ԱԿ. Ժ. 18։
20 Մատ. ԺԹ. 18։
21 Մատ. ԺԹ. 3։
22 Մատ. ԺԹ. 1։ Ցաճ. Ժ. 40։ Ժ՛ա. 7։
23 Մատ. ԺԹ. 3։
24 Օր. իգ. 1։ Մատ. Ե. 31։ ԺԹ. 7։
25 Մատ. Ա՛ա. 24։ Ղ.ԱԿ. Ժ. 25։ Ա՛ա. Ա. 9։ Տիմ. Գ. 17։
26 Եբեմ. Լը. 17։ Մատ. ԺԹ. 26։ Ղ.ԱԿ. ա. 37։
27 Մատ. ԺԹ. 27։ Ղ.ԱԿ. Ժ. 28։
28 բ Պե. Իե. 9։
29 Ղ.ԱԿ. Ժ. 30։
30 Մատ. ԺԹ. 30։ ի. 19։ Ղ.ԱԿ. Ժգ. 30։
31 Մատ. Ի. 17։ Ղ.ԱԿ. Ժ. 31։
32 ԳԼ. Բ. 21։ ԲՓ. 30։ Ղ.ԱԿ. Բ. 22։ Ժ. 31։
33 Մատ. Ի. 20։

թէ որ ես կը խմեմ՝ պիտի խմէք, և ան մկրտուելովը որ ես կը մկրտուիմ՝ պիտի մկրտուիք.
40 տուի՛ք. Բայց իմ աջ կողմս ու ձախ կողմս նստիլը իմն չէ տալը, հապա որոնց որ պատրաստած է։ 41 Երբոր տասը լսեցին՝ սկսան Յակոբոսին ու Յովհաննէսի վրայ բարկանալ։
42 Բայց Յիսուս իրենց կանչեց ու ըսաւ անոնց. Գիտէք որ ազգաց իշխանները կը տիրեն անոնց, և անոնց մեծամեծները կ՚իշխեն անոնց վրայ։
43 Հապա ձեր մէջը անանկ պիտի չըլլայ, հապա ձեզմէ որ մեծ ըլլալ կ՚ուզէ՝ անիկա ձեր սպասաւորը ըլլայ։
44 Ու ձեզմէ որ առաջին ըլլալ կ՚ուզէ՝ անիկա ամենուն ծառայ ըլլայ։
45 Քանզի Որդին մարդոյ ալ չեկաւ սպասաւորուիլ ընդունելու, հապա սպասաւորութիւն ընելու, և ինք կեանքը չատերուն համար փրկանք մը տալու։
46 Ու եկան Երիքովէն։ Ու երբոր Երիքովէն կ՚ելլէր աշակերտներովը և շատ բազմութիւնով, Տիմէոսի որդին կոյր Բարթիմէոսը ճամբուն քովը նստեր էր մուրալու։ 47 Ու երբոր լսեց թէ Յիսուս Նազովրեցին է, սկսաւ աղաղակել ու ըսել, Յիսուս՝ որդի Դաւթի, ողորմէ ինծի։ 48 Եւ շատերը կը յանդիմանէին զանիկա որ լռէ, բայց անիկա ալ աւելի կ՚աղաղակէր, Որդի Դաւթի, ողորմէ ինծի։
49 Յիսուս կանգ առնելով՝ ըսաւ որ անիկա կանչեն. կանչեցին կոյրը ու ըսին անոր, Քաջ կե՛ր, ելլէ՛, քեզ կը կանչէ։ 50 Եւ անիկա իր հանդերձը ձգելով՝ ելաւ ու եկաւ Յիսուսին։
51 Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու անոր ըսաւ, Ի՞նչ կ՚ուզես որ քեզի ընեմ. կոյրը ըսաւ անոր, Ռաբբունի, որ աչքերս բացուին։
52 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Գնա՛. քու հաւատքդ քեզ բժշկեց. և շուտ մը անոր աչքերը բացուեցան, ու ճամբան Յիսուսին եւեւէն կ՚երթար։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Քրիստոս իջու վրայ հնձած՝ երուսաղէմ կը մտնէ հանդիսապէս. 12 անպտուղ թզենին կ՚անիծէ. 15 առճաղը կը մաքրէ. 20 կը յայտարարէ իր աշակերտներուը որ հաւատքը ունենան, և իրենց թշնամիներուն ներեն. 27 և իր երած բաներուն օրինաւոր ըլլալը կը հաստատէ Յովհաննէսին վկայութեամբը, որ Աստուծմէ խրկուած մարդ մըն եր։

1 Ու երբոր երուսաղէմին մօտեցան՝ Բեթփագէ ու Բեթանիա գէպ ի Ձիթենեաց լեռը, Յիսուս իր աշակերտներէն երկուքը խրկեց, 2 եւ ըսաւ անոնց, Գացէք ատ ձեր դիմացի գիւղը. և անոր մէջը մտնելնուդ պէս՝ պիտի գտնէք կապած ուտնակ մը, որուն վրայ մարդ մը նստած չէ. արձկեցէք անիկա ու 3 բերէք. Եւ թէ որ մէկը ըսէ ձեզի թէ Ա՛ի՞նչ կ՚ընէք, ըսէք թէ Տէրոջը պէտք է. և 4 շուտ մը հոս պիտի խրկէ զանիկա։ Գացին և գտան աւանակը դուրսը փողոցին մէջ դրան քով կապած, ու արձկեցին զանիկա։ 5 Եւ հոն կայնողներէն ոմանք ըսին անոնց, Ի՞նչ 6 կ՚ընէք որ կ՚արձկէք աս աւանակը։ Եւ անոնք ըսին անոնց ինչպէս որ Յիսուս պատուիրեր էր. 7 բերի էր, ու իրենց հագ առին։ Եւ աւանակը Յիսուս բերին, ու անոր վրայ իրենց հանդերձները դրին, ու նստաւ անոր վրայ։ 8 Եւ շատերը իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ փռեցին, և ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը կոտրէին ու ճամբուն վրայ կը տարածէին։ 9 Ձէնին, Եւ առջևէն ու ետևէն գացողները կ՚աղաղակէին ու կ՚ըսէին, Ովսաննա. Օրհնեալ է ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ. 10 Օրհնեալ է մեր Դաւիթի հօրը թագաւորութիւնը որ կու գայ. Ովսաննա՝ ի բարձունս։
11 Եւ Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ ու տաճարը, և չորս կողմը ամէն բաներէն աչքէ անցուց. և արդէն ժամանակը իրիկուն ըլլալով՝ Բեթանիա ելաւ տասներկուքովին հետ մէկտեղ։
12 Ու հետևեալ օրը երբոր Բեթանիայէն կ՚ելլէին՝ անօթեցաւ. 13 հեռուէն տերեւալից թզենի մը տեսնելով՝ եկաւ որ գուցէ անոր վրայ բան մը գտնէ. ու երբոր անոր քովը գնաց՝ տերեւներէն ի զատ բան մը չգտաւ, 14 ինչու որ դեռ թուզի առուն չէր. Եւ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Ալևէ հետ մէկը քեզմէ պտուղ չուտէ յաւիտեան. և իր աշակերտները լսեցին։
15 Ու եկան երուսաղէմ. և Յիսուս տաճարը մտնելով՝ սկսաւ դուրս հանել անոնք որ տաճարին մէջ կը ծախէին ու կը գնէին. և սեղանափոխներուն սեղանները ու աղաւնի ծախողներուն նստարանները կործանեց. 16 Նէրաւն ամանները կոթծանել. Եւ թոյլ չէր տար որ մէկը տաճարին մէջէն աման մը անցնէ։ 17 Ցրնէ. Եւ կը սորվեցնէր ու կ՚ըսէր անոնց, Գրուած չէ՞ որ իմ տունս ազօթքի տուն պիտի կոչուի բոլոր ազգերուն, բայց դուք 18 աւազակներու ապր ըրիք։ Եւ դպիրները ու քահանայապետները՝ լսելով՝ կը փնտռէին թէ ինչպէս կորսնցնեն զանիկա, քանզի անկէ կը վախնային. ինչու որ բոլոր ժողովուրդը զարմացեր էր անոր վարդապետութեան։ 19 Երեկոյ ատեն քաղաքէն դուրս ելաւ։
20 Եւ առտուանց երբոր անցնէին, 21 Թզենին տեսան արմատէն չորցած։ Ու Պետրոս յիշելով ըսաւ անոր, Ռաբբի, 22 ահա թզենին որ անիծեցիր՝ չորցեր է։ Եւ

ա Մատ. ի. 24։ բ Ղուկ. իբ. 25։ գ Մատ. ի. 20, 28։ ԳԼ. իմ. 34։ Ղուկ. իմ. 48։ դ Ցովհ. ժգ. 14։ ե Մատ. ի. 24։ զ Փիլ. բ. 7։ է Մատ. ի. 28։ ը Տիմ. բ. 6։ Տիտ. բ. 14։ թ Մատ. ի. 29։ Ղուկ. ժբ. 35։ ժ Մատ. ի. 22։ ԳԼ. կ. 34։ ժա Մատ. ի. 1։ Ղուկ. ժի. 29։ Յովհ. ժբ. 14։ ժբ Մատ. ի. 3։ Սպ. Ձժբ. 26։ գ Ա՛նան Ցկերթը ամառնային նռան կոչ գալ։ ժդ Մատ. ի. 12։ ժե Մատ. ի. 18։ ժզ Մատ. ի. 19։ է Ա՛նան Եւ Ցիսուս։ ը Մատ. ի. 12։ Ղուկ. ժի. 45։ Յովհ. բ. 14։ թ Ես. ձգ. 7։ ի Երեմ. է. 11։ ժ Մատ. ի. 45, 46։ Ղուկ. ժի. 47։ ժա Մատ. է. 28։ ԳԼ. ա. 22։ Ղուկ. գ. 38։ ժբ Մատ. ի. 13։

Ցիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոնց, 23 Ամէնէն ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Ով որ այս լերանը ըսէ, Եղիր ու ծովը ինկիր, և իր սրտին մէջը չերկմտի, հապա հաւատայ թէ ինչ որ ըսէ՝ կ՚ըլլայ, պիտի ըլլայ անոր ինչ որ ըսէ։ 24 Այս համար կ՚ըսեմ ձեզի, Ինչ բան որ աղօթքով կը խնդրէք, հաւատացէք թէ պիտի առնէք, 25 և պիտի ըլլայ ձեզի։ Ու երբոր աղօթքի կը կայնիք, ներեցէք թէ որ մէկուն դէմ բան մը ունիք, որպէս զի ձեր Հայրն ալ որ երկինքն 26 է՝ ներէ ձեզի ձեր յանցանքները։ Իսկ թէ որ դուք չէք ներեր, ձեր Հայրն ալ որ երկինքն է՝ պիտի չներէ ձեր յանցանքները։
27 Եւ նորէն երուսաղէմ եկան, Ու երբոր տաճարին մէջ կը պտըտէր, քահանայապետները և դպիրները ու ծերերը անոր եկան, 28 Ու ըսին անոր, Ի՞նչ իշխանութիւնով կ՚ընես աս բաները, և ո՞վ տուաւ քեզի աս իշխանութիւնը, որ աս բաները ընես։ Պատասխան տուաւ ան ալ ու ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի բան մը հարցընեմ, ու Թո՛ւ ինծի պատասխան տուք, ես ալ ձեզի պիտի ըսեմ թէ 30 ինչ իշխանութիւնով կ՚ընեմ աս բաները. Յովհաննէսին մկրտութիւնը երկինքէ՞ն էր՝ թէ 31 մարդոցմէ. պատասխան տուէք ինծի։ Եւ անոնք մէկզմէկնին կը խորհէին ու կ՚ըսէին, Թէ որ ըսենք՝ երկինքէն, պիտի ըսէ, Հապա 32 ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր. Իսկ թէ որ ըսենք՝ Մարդոցմէ, ժողովուրդէն կը վախնային, ինչու որ Յովհաննէսը Դիտեին Յովհաննէսը թէ 33 ճշմարտապէս մարգարէ էր։ Եւ պատասխան տալով ըսին Յիսուսի, Չենք գիտեր. և Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ինչ իշխանութիւնով կ՚ընեմ աս բաները։

ԳԼ. ԺԲ

1 Քրիստոս կը նախատանքի էրեխց մարժուելը և հեթանոսաց կոչումը. տակերսիս մշակներուն ձեռքը յանձնուած պտղեն առնելը. 13 պատասխան կու տայ կայսրին հարկ տալու վրայով. 18 կը յանդգնի սադուկեցւոց իրենց մոլորութիւնը յայտնութիւն չէին ըսելուն համար. 28 առաջին պատուիրան. քին վրայով հարցընող գրիչին խելքին կը լսէ. 35 կը ջրկ ան կարծելը որ գիպիները ունէին Քրիստոսի վրայով. 38 և կը պատուիրէ ժողովուրդը որ զգոյշ ըլլան անոնց փառասիրութիւնեն և կեղծաւորութենեն։ 41 Քրիստոս կը գովէ երկու լումայ տուող աղքատ որբևայրին։

1 Եւ սկսաւ առակներով խօսիլ անոնց հետ։ Մէկ մարդ մը այդիի անկեց, ու ցանդ քաշեց, և առագաստներ ձան փորեց, ու աշտարակ շինեց, և զանիկա Հակներու յանձնեց, ու ինքը օտար երկիր 2 կերթ մը գնաց։ Եւ առենին ծառայ մը խրկեց

ա Մատ. ժէ. 19։ իա. 21։ Ղուկ. ժէ. 6։ բ Մատ. է. 7։ Ղուկ. ժա. 9։ Յովհ. ժգ. 13։ գ Մատ. ժբ. 35։ դ Մատ. իա. 23։ Ղուկ. ի. 1։ ե Մատ. գ. 5։ ժգ. 5։ ԳԼ. ջ. 20։ զ Սպ. Ձժբ. 22։ է Մատ. իա. 45, 46։ ԳԼ. ժա. 38։ Ցովհ. ե. 25, 30, 44։ ը Մատ. իբ. 15։ թ Ղուկ. ի. 29։ ժ Մատ. իբ. 23։ Ղուկ. ի. 27։ ժա Գոր. իգ. 8։ ժբ Ը Օր. իե. 5։

՝ն զ կենդանին եւ մեռաւ և զառակ չձգեց։
21 Եւ երկրորդը առաւ զանիկա ու մեռաւ, և ան ալ զառակ չձգեց։ Նոյնպէս ալ երրորդը։
22 Եւ եօթն ալ զանիկա առին և զառակ չձգե-
23 ցին։ Ամենէն ետքը կինին ալ մեռաւ։ Ու-
րեմն յարութեան առեր, երբոր յարութիւն առնեն, անոնցմէ որո՞ն կինիը պիտի ըլլայ։ Ինչու որ եօթն ալ զանիկա կինի ունեցան։
24 Եւ Յիսուս պատասխան տալով անոնց ըսաւ, Ասոր համար չէ՞ որ մոլորած էք, որ ոչ Գիր-
25 քը գիտէք և ոչ Աստուծոյ զօրութիւնը։ Քանի երբոր մեռելներէն յարութիւն առնեն, ոչ կինի կ՚առնեն և ոչ էրկան կը տրուին,
26 հապա հրեշտակներուն պէս են։ Բայց մեռելներուն համար՝ թէ յարութիւն կ՚առնեն, Մովսէսին գրքին մէջը չէ՞ք կարդացեր մորենիին վրայ, ինչպէս Աստուած անոր խօսեցաւ ըսելով, Ես եմ Աբրահամին Աստուածը, և Իսահակին Աստուածը, ու Յակոբին
27 Աստուածը։ Անիկա մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա կենդանիներուն. ուրեմն դուք խիստ մոլորած էք։
28 Եւ դպիրներէն մէկը եկաւ, ու մտիկ կ՚ընէր անոնց՝ երբոր վիճաբանութիւն կ՚ընէին, որ երբոր տեսաւ թէ ատիկ պատասխան տուաւ անոնց, հարցուց անոր ---, Որ-
29 ն է բոլոր պատուիրանքներուն առաջինը։ Եւ Յիսուս պատասխանեց անոր, Բոլոր պատուիրանքներուն առաջինը --- է. Լսէ, ով Իսրա-
30 յէլ, մեր Տէր Աստուածդ մէկ Տէր մըն է. Եւ քու Տէր Աստուածդ սիրես քու բոլոր սրտիդ, և քու բոլոր անձիդ, ու քու բոլոր մտքիդ, և քու բոլոր զօրութիւնիդ. ասիկա է առա-
31 ջինը։ Երկրորդը ասոր նըմանն, Դուն պիտի սիրես քու ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս։
32 Աստուցմէ մեծ ուրիշ պատուիրանք չկայ։ Եւ դպիրը բսաւ անոր, Աղէկ, վարդապետ, շի-
33 տակ խօսեցար թէ Աստուած մէկ է, Ինք ան-կէ՛ զատ ուրիշ մը չկայ. Եւ բոլոր սրտէ, ու բոլոր մտքէ, և բոլոր անձէ, ու բոլոր զօրութիւնէ անիկա սիրելը՝ ու ընկերը իր անձին պէս սիրելը՝ ամէն ողջակէզներէ ու զո-
34 հերէ աւելի է։ Եւ Յիսուս տեսնելով որ ա-նիկա խելացութիւնով պատասխան տուաւ, բսաւ անոր, Աստուածոյ թագաւորութենէն հե-ռու չես. և ալ ուրիշ մէկը չէր համարձա-կեր անոր բան մը հարցընելու։
35 Եւ Յիսուս երբոր տաճարին մէջ կը սորվե-ցընէր՝ պատասխան տուաւ ու բսաւ, Գիրը-նները ինսո՞ր կ՚ըսեն թէ Քրիստոս Դաւիթի
36 որդին է. Եւ ինքը Դաւիթ Հոգիով կ՚ըսէ, Տէրը իմ Տէրոջս բսաւ, Նստի իմ աջ կողմս, մինչև որ քու թշնամիներդ ա-
37 նէ քեզի պատուանդան ընեմ։ Ուրեմն Դաւիթ ինքը որ զանիկա Տէր կը կոչէ, ի՞նչպէս անի-կա անոր որդին կ՚ըլլայ. և Ժողովուրդին շա-տերը յօժարութեամբ մտիկ կ՚ընէին անոր։
38 Եւ իր վարդապետութեանը մէջ կ՚ըսէր ա-նոնց, Զգուշացէք դպիրներէն, որոնք կ՚ու-զեն փառաւոր հանդերձներով պտըտիլ, և
39 շուկաներուն մէջ բարեւներ կը ստանան, Ու ժո-ղովարաններուն մէջ առաջին աթոռները, և
40 ընթրիքներու մէջ առաջին բազմոցները. Ո-րոնք որ այրեաներուն առունները կ՚ուտեն, ու ստոյգ երկնալու համար աղօթքը կ՚երկընցը-նեն. ասոնք աւելի դատապարտութիւն պի-տի ընդունին։
41 Եւ Յիսուս դանձանակին դիմացը նստած՝ կը նայէր թէ ինսոր ժողովուրդը դանձանա-կին մէջ ստակ կը ձգէ. և շատ հարուստներ
42 շատ բան ձգեցին։ Մէկ աղքատ որբևայրի մըն ալ եկաւ ու երկու լումայ ձգեց՝ որ մէկ
43 նաքարական մը կ՚ընէ։ Եւ իր աշակերտները իրեն կանչելով բսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, որ հաս աղքատ որբևայրին դանձանակը
44 ամէն ձգողներուն ամենէն աւելի ձգեց. Ինչու որ ամենքը իրենց աւելցածէն ձգեցին, բայց ասիկա իր չքաւորութենէն ունեցածին բոլորը ձգեց՝ ինչ բոլոր ապրուստը։

ԳԼ. ԺԳ

1 Քրիստոս կը նախագուշակէ թէ տաճարը պիտի կործանի. 9 թէ աշակերտներին համար հալածանքներ պիտի ըլլան. 14 թէ մե-ծաման թշուառութիւններ պիտի գան Հրէից վրայ. 24 և թէ ինչը ինչ կերպով գուշակուած պիտի գայ։ 32 Վերջին ժամը չգիտէ մեկուն յայտնուած չըլլալուն համար՝ Քրիստոս կը պատուիրէ արթուն կենալ ու աղօթք ընել։

1 Ու երբոր տաճարէն դուրս կ՚ելլէր, իր ա-շակերտներէն մէկը բսաւ իրեն, Վարդապետ, նայէ ինսոր քարեր են և ինչ կերպ չէնքեր։
2 Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոր, Կը տեսնե՞ս սա մեծ չէնքերը. Քար մը քարի վրայ պիտի չմնայ որ չքակուի։
3 Ու երբոր անիկա Ձիթենեաց լեռը տաճա-րին դիմացը նստեր էր, Պետրոս ու Յակոբոս և Յովհաննէս ու Անդրէաս հարցուցին իրեն
4 առանձին, Ըսէ մեզի ե՛րբ պիտի ըլլան սա բաները, և ի՞նչ նշան պիտի ըլլայ սա ամէն
5 բաներուն կատարուելու աատենը։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց ու սկսաւ ըսել, Զգուշ կեցէք՝ չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ.

ա Գլ. գ. 2։
բ Մատ. ի. 2։
գ Մատ. իգ. 1։
դ Ղուկ. ի. 46։
ե Ղուկ. ժա. 43։
զ Մատ. իգ. 14։
է Ղուկ. իա. 1։
ը Գ Թագ. ժբ. 9։
թ Ա Կոր. ը. 12։
ժ Բ Օր. իգ. 6։ ա Ճշմ. գ. 17։
ի Մատ. իգ. 1։
ա Ա Կոր. ժէ. 42։ 49։ 53։
բ Նէ. գ. 6։
գ Մատ. իբ. 35։
դ Բ Օր. գ. 4։ Ղուկ. ժ. 27։
ե Ղուկ. ժԶ. 18։
զ Մատ. իբ. 39։
է Հռոմ. ժգ. 9։
ը Գաղ. ե. 14։ Յակ. բ. 8։
թ Բ Օր. գ. 39։ Եսա. խե. 6։ 14։ իգ. 9։
ժ Ա Թագ. ժէ. 22։
ի Մատ. իգ. 14։
ա Ղուկ. ժ. 45։
բ Ղուկ. իա. 1։
գ Ա Թագ. ժբ. 9։
դ Մատ. ի. 17։ 18։ իգ. 9։ Յայտ. բ. 10։
ե Մատ. իգ. 14։
զ Մատ. ժ. 19։ Ղուկ. ժբ. 31։ իա. 14։
է Դոր. բ. 4։ գ. 8։ 31։
ը Մատ. իգ. 8։
թ Մատ. ի. 17։ 18։ իգ. 9։ Յայտ. բ. 10։
ժ Մատ. իգ. 9։ Ղուկ. իա. 16։
ի Մատ. իգ. 14։
ա Մատ. ժբ. 31։ Ղուկ. իա. 14։
բ Դոր. բ. 4։ գ. 8։
գ Մատ. իգ. 15։
դ Մատ. ի. 6։ Մկ. ժ. 21։ իգ. 10։
ե Ղուկ. իա. 16։
զ Դան. թ. 27։
է Ղուկ. իա. 21։
ը Ղուկ. իա. 23։ իգ. 29։
թ Դան. թ. 26։ ժբ. 1։ Յայտ. բ. 2։
ժ Մատ. իգ. 21։
ի Մատ. իգ. 23։
ա Ղուկ. ժԿ. 23։
բ Ղուկ. իա. 5։
գ Ղուկ. ժԲ. 44։
դ Մատ. իգ. 3։ Ղուկ. իա. 7։
ե Երեմ. իԲ. 8։ Եզեկ. է. 6։ ա Թես. բ. 3։

6 ինչու որ շատերը պիտի գան իմ անունովս ու ըսեն Թէ Ես եմ Քրիստոսը, ու շատերը պիտի
7 մոլորցընեն։ Բայց երբոր լսէք պատերազմներ և պատերազմներու լուրեր՝ մի խռովիք, ին-չու որ պէտք է ըլլալ, բայց դեռ վերջը չէ։
8 Վասն զի ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ, ու թա-գաւորութիւն՝ թագաւորութեան վրայ, և տեղ տեղ երկրաշարժութիւններ պիտի ըլլան, սովեր ու խռովութիւններ ալ պիտի ըլլան. ասոնք ցաւերուն սկիզբներն են։ Զգուշացէք
9 Ձեր անձերուն, քանզի Ձեզ առեւանգներու պիտի մատնեն, ու ժողովարաններուն մէջ Ձեզ պիտի ծեծեն, և իմ Ա---ս համար կանգնել-ներու ու թագաւորներու առջև պիտի կենաք՝
10 անոնց վկայութիւն ըլլալու համար. Եւ Ա-ռաջ պէտք է որ աւետարանը քարոզուի բո-
11 լոր ազգերուն։ Բայց երբոր Ձեզ մատնելու առնեն, առաջուց հոգ մի ընէք և մի մտածէք թէ ինչ պիտի խօսիք, հապա ան ժամուն ինչ որ Ձեզի տրուի՝ անիկա խօսեցէք. ինչու որ չէ թէ դուք էք որ կը խօսիք, Հապա Հոգին
12 Սուրբ։ Ու Եղբայր եղբայրը մահուան պիտի մատնէ, և Հայրը՝ որդին, և որդիք էրծ-նողացը վրայ պիտի ելլեն ու մեռցընեն զա-
13 նունդ։ Եւ իմ անուանս համար ամենուն ատե-լի պիտի ըլլաք. բայց հով որ մինչև վերջը
14 համբերէ՝ անիկա պիտի ապրի։ Ու երբոր տեսնէք աւերմունքին պղծութիւնը՝ որ Դա-նիել մարգարէին Ձեռքովը ըսուած է, թէ արժան չեղած տեղը կը կենայ. (ով որ կար-դայ՝ թող հասկընայ.) անատնները Հրէաս-տանի մէջ եղողները լեռները թող փախչին.
15 Եւ ան որ տանիքին վրայ է՝ թող տուն չիջնէ,
16 ու չմտնէ իր տունէն բան մը առնելու. Եւ ան որ արտին մէջն է՝ թող ետ չդառնայ իր հան-
17 դերձը առնելու։ Բայց վայ ան օրերը յղի-
18 եղողներուն ու ծիծ տուողներուն։ Եւ ազօթք
19 ըրէք որ Ձեր փախչիլը ձմեռը չըլլայ. Քան-զի ան օրերը անանկ նեղութիւն պիտի ըլլայ, որուն նմանը Աստուծոյ ստեղծած արարածոյ սկիզբէն մինչև հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի
20 ըլլայ։ Եւ թէ որ Տէրը ան օրերը չկարճեցընէր, բնաւ մէկ մարմին մը պիտի չապրէր. բայց բնտրեալներուն համար որոնք ընտրեց՝ ան
21 օրերը կարճեցուց։ Եւ Ա-նանասնը թէ որ մէկը Ձեզի ըսէ, Ահա հոս է Քրիստոսը՝ կամ Ահա
22 հոն, մի հաւատաք. Ինչու որ սուտ քրիստոսներ և սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն, ու նշաններ և հրաշքներ պիտի ցուցընեն, որ եթէ կարելի
23 էր՝ ընտրեալներն ալ մոլորցընեն։ Իսկ Դուք զգուշ կեցէք. ահա առաջուց բսի Ձեզի ամէնը։
24 Բայց ան օրերը ան նեղութենէն ետև ա-րեգակը պիտի խաւարի, ու լուսինը իր լոյսը
25 պիտի չտայ, Եւ աստղերը երկինքէն պիտի թափթփին, ու երկինքց մէջի զօրութիւնները
26 պիտի շարժին։ Եւ անատնները պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ՝ ամպերու մէջ եկած մեծ զո-
27 րութիւնով ու փառքով։ Եւ անատնները իր հրեշտակները պիտի խրկէ, ու իր ընտրեալ-ները պիտի ժողվէ չորս Հովերէն՝ երկրի ծայ-
28 րէն մինչև երկինքց ծայրը։ Թզենիէն առակ մը սորվեցէք. որ երբ անոր ոստերը կը կա-կուղնան ու տերևները կը ցցուին, գիտէք
29 թէ ամառը մօտ է։ Նոյնպէս ալ դուք երբ-որ սա բաները եղած տեսնէք, գիտցէք որ
30 մօտ է դռներուն քովը։ Ձշմարիտ կ՚ըսեմ Ձեզի, որ սա ազգը պիտի չանցնի, մինչև որ
31 սա ամէն բաները ըլլան։ Երկինք ու երկիր պիտի անցնին, բայց Իմ խօսքերս բնաւ
32 պիտի չանցնին։ Իսկ ան օրուան ու ժամուն համար մէկը չգիտեր, ոչ երկնից մէջ եղող հրեշտակները և ոչ Որդին, հապա միայն Հայ-
33 րը։ Զգուշ կեցէք, արթուն մնացէք և ա-ղօթք ըրէք, ինչու որ չէք գիտեր ատենը
34 երբ է։ Նոյնպէս օտար երկիր դացող մարդ-մը իր տունը կը թողու, ու իր ծառաներուն իշխանութիւն կուտայ, և ամէն մէկուն իր գործը, ու դռնապանին կ՚ապսպրէ որ ար-
35 թուն կենայ. Ուրեմն արթուն կեցէք, ին-չու որ չէք գիտեր թէ երբ կուգայ տանու-տէրը, իրիկունը՝ թէ կէս գիշերին՝ թէ հա-
36 ւասնին և թէ առտուանց. Ըլլայ որ յան-
37 կարծակի գայ ու Ձեզ քունի մէջ գտնէ։ Եւ ինչ որ կ՚ըսեմ Ձեզի՝ ամենուն կ՚ըսեմ, Ար-թուն կեցէք։

ԳԼ. ԺԴ

1 Հրեից գաղտնամտութիւնը Քրիստոսի գէմ. 3 Կին մը անոր գլուխն վրայ կը թափէ շիշ մը պատուական ևղ. 10 Յուդա իր Տէրը կը մատնէ տասովը։ 18 Քրիստոս կը յանդիմանէ թէ իր աշակերտներէն մէկը գինքը պիտի մատնէ. 22 Ջատիկը պատարտուելէն և առաւելն ետև. Քրիստոս Տէրոջդ-թեան խորհուրդը կը սահմանէ. 26 կը նախագուշակէ իր բոլոր աշակերտներուն ցրուիլը. և Պետրոսի ուրացութիւնը։ 43 Յուդա Համբուրելով կը մատնէ զՔրիստոս։ 46 Քրիստոս պատ-ուիրն ալ կը բռնեն։ 53 առաջ վիճաբանին կ՚ամբաստանեն, և ամբարշտաբար վճռով կը գատապարտեն Հրէից առաջնորդն։ 65 Հրէից անարգանքը կը հարցընէն Քրիստոսի։ 66 Պետրոս երեք անգամ կ՚ուրանայ իր Տէրը։

1 Եւ երկու օրէն ետև զատիկ ու բազարջա-

ա Մատ. իզ. 1։ Մկ. ժդ. 1։ Ղուկ. իբ. 1։ Յով. ժա. 55։
բ Մատ. իզ. 6։
գ Մատ. իզ. 7։
դ Մատ. իզ. 8։
ե Մատ. իզ. 9։
զ Մատ. իզ. 10։
է Մատ. իզ. 11։
ը Մատ. իզ. 12։
թ Մատ. իզ. 13։
ժ Մատ. իզ. 14։
ի Մատ. իզ. 15։
ա Մատ. իզ. 16։
բ Մատ. իզ. 17։
գ Մատ. իզ. 18։
դ Մատ. իզ. 19։
ե Մատ. իզ. 20։
զ Մատ. իզ. 21։
է Մատ. իզ. 22։
ը Մատ. իզ. 23։
թ Մատ. իզ. 24։
ժ Մատ. իզ. 25։
ի Մատ. իզ. 26։
ա Մատ. իզ. 27։
բ Մատ. իզ. 28։
գ Մատ. իզ. 29։
դ Մատ. իզ. 30։
ե Մատ. իզ. 31։
զ Մատ. իզ. 32։
է Մատ. իզ. 33։
ը Մատ. իզ. 34։
թ Մատ. իզ. 35։
ժ Մատ. իզ. 36։
ի Մատ. իզ. 37։
ա Մատ. իզ. 38։
բ Մատ. իզ. 39։
գ Մատ. իզ. 40։
դ Մատ. իզ. 41։
ե Մատ. իզ. 42։ 44։
զ Մատ. իզ. 43։
է Մատ. իզ. 45։ Ղուկ. իե. 14։
ը Մատ. իզ. 46։
թ Մատ. իզ. 47։
ժ Մատ. իզ. 48։
ի Մատ. իզ. 49։
ա Մատ. իզ. 50։
բ Մատ. իզ. 51։
գ Մատ. իզ. 52։
դ Մատ. իզ. 53։
ե Մատ. իզ. 54։
զ Մատ. իզ. 55։
է Մատ. իզ. 56։
ը Մատ. իզ. 57։
թ Մատ. իզ. 58։
ժ Մատ. իզ. 59։
ի Մատ. իզ. 60։
ա Մատ. իզ. 61։
բ Մատ. իզ. 62։
գ Մատ. իզ. 63։
դ Մատ. իզ. 64։
ե Մատ. իզ. 65։
զ Մատ. իզ. 66։
է Մատ. իզ. 67։
ը Մատ. իզ. 68։
թ Մատ. իզ. 69։
ժ Մատ. իզ. 70։
ի Մատ. իզ. 71։
ա Մատ. իզ. 72։
բ Մատ. իզ. 73։
գ Մատ. իզ. 74։
դ Մատ. իզ. 75։
ե Մատ. իզ. 76։
զ Մատ. իզ. 77։
է Մատ. իզ. 78։
ը Մատ. իզ. 79։
թ Մատ. իզ. 80։
ժ Մատ. իզ. 81։
ի Մատ. իզ. 82։
ա Մատ. իզ. 83։
բ Մատ. իզ. 84։
գ Մատ. իզ. 85։
դ Մատ. իզ. 86։
ե Մատ. իզ. 87։
զ Մատ. իզ. 88։
է Մատ. իզ. 89։
ը Մատ. իզ. 90։
թ Մատ. իզ. 91։
ժ Մատ. իզ. 92։
ի Մատ. իզ. 93։
ա Մատ. իզ. 94։
բ Մատ. իզ. 95։
գ Մատ. իզ. 96։
դ Մատ. իզ. 97։
ե Մատ. իզ. 98։
զ Մատ. իզ. 99։
է Մատ. իզ. 100։
ը Մատ. իզ. 101։
թ Մատ. իզ. 102։
ժ Մատ. իզ. 103։
ի Մատ. իզ. 104։
ա Մատ. իզ. 105։
բ Մատ. իզ. 106։
գ Մատ. իզ. 107։
դ Մատ. իզ. 108։
ե Մատ. իզ. 109։
զ Մատ. իզ. 110։
է Մատ. իզ. 111։
ը Մատ. իզ. 112։
թ Մատ. իզ. 113։
ժ Մատ. իզ. 114։
ի Մատ. իզ. 115։
ա Մատ. իզ. 116։
բ Մատ. իզ. 117։
գ Մատ. իզ. 118։
դ Մատ. իզ. 119։
ե Մատ. իզ. 120։
զ Մատ. իզ. 121։
է Մատ. իզ. 122։
ը Մատ. իզ. 123։
թ Մատ. իզ. 124։
ժ Մատ. իզ. 125։
ի Մատ. իզ. 126։
ա Մատ. իզ. 127։
բ Մատ. իզ. 128։
գ Մատ. իզ. 129։
դ Մատ. իզ. 130։
ե Մատ. իզ. 131։
զ Մատ. իզ. 132։
է Մատ. իզ. 133։
ը Մատ. իզ. 134։
թ Մատ. իզ. 135։
ժ Մատ. իզ. 136։
ի Մատ. իզ. 137։
ա Մատ. իզ. 138։
բ Մատ. իզ. 139։
գ Մատ. իզ. 140։
դ Մատ. իզ. 141։
ե Մատ. իզ. 142։
զ Մատ. իզ. 143։
է Մատ. իզ. 144։
ը Մատ. իզ. 145։
թ Մատ. իզ. 146։
ժ Մատ. իզ. 147։
ի Մատ. իզ. 148։
ա Մատ. իզ. 149։
բ Մատ. իզ. 150։
գ Մատ. իզ. 151։
դ Մատ. իզ. 152։
ե Մատ. իզ. 153։
զ Մատ. իզ. 154։
է Մատ. իզ. 155։
ը Մատ. իզ. 156։
թ Մատ. իզ. 157։
ժ Մատ. իզ. 158։
ի Մատ. իզ. 159։
ա Մատ. իզ. 160։
բ Մատ. իզ. 161։
գ Մատ. իզ. 162։
դ Մատ. իզ. 163։
ե Մատ. իզ. 164։
զ Մատ. իզ. 165։
է Մատ. իզ. 166։
ը Մատ. իզ. 167։
թ Մատ. իզ. 168։
ժ Մատ. իզ. 169։
ի Մատ. իզ. 170։
ա Մատ. իզ. 171։
բ Մատ. իզ. 172։
գ Մատ. իզ. 173։
դ Մատ. իզ. 174։
ե Մատ. իզ. 175։
զ Մատ. իզ. 176։
է Մատ. իզ. 177։
ը Մատ. իզ. 178։
թ Մատ. իզ. 179։
ժ Մատ. իզ. 180։
ի Մատ. իզ. 181։
ա Մատ. իզ. 182։
բ Մատ. իզ. 183։
գ Մատ. իզ. 184։
դ Մատ. իզ. 185։
ե Մատ. իզ. 186։
զ Մատ. իզ. 187։
է Մատ. իզ. 188։
ը Մատ. իզ. 189։
թ Մատ. իզ. 190։
ժ Մատ. իզ. 191։
ի Մատ. իզ. 192։
ա Մատ. իզ. 193։
բ Մատ. իզ. 194։
գ Մատ. իզ. 195։
դ Մատ. իզ. 196։
ե Մատ. իզ. 197։
զ Մատ. իզ. 198։
է Մատ. իզ. 199։
ը Մատ. իզ. 200։
թ Մատ. իզ. 201։
ժ Մատ. իզ. 202։
ի Մատ. իզ. 203։
ա Մատ. իզ. 204։
բ Մատ. իզ. 205։
գ Մատ. իզ. 206։
դ Մատ. իզ. 207։
ե Մատ. իզ. 208։
զ Մատ. իզ. 209։
է Մատ. իզ. 210։
ը Մատ. իզ. 211։
թ Մատ. իզ. 212։
ժ Մատ. իզ. 213։
ի Մատ. իզ. 214։
ա Մատ. իզ. 215։
բ Մատ. իզ. 216։
գ Մատ. իզ. 217։
դ Մատ. իզ. 218։
ե Մատ. իզ. 219։
զ Մատ. իզ. 220։
է Մատ. իզ. 221։
ը Մատ. իզ. 222։
թ Մատ. իզ. 223։
ժ Մատ. իզ. 224։
ի Մատ. իզ. 225։
ա Մատ. իզ. 226։
բ Մատ. իզ. 227։
գ Մատ. իզ. 228։
դ Մատ. իզ. 229։
ե Մատ. իզ. 230։
զ Մատ. իզ. 231։
է Մատ. իզ. 232։
ը Մատ. իզ. 233։
թ Մատ. իզ. 234։
ժ Մատ. իզ. 235։
ի Մատ. իզ. 236։
ա Մատ. իզ. 237։
բ Մատ. իզ. 238։
գ Մատ. իզ. 239։
դ Մատ. իզ. 240։
ե Մատ. իզ. 241։
զ Մատ. իզ. 242։
է Մատ. իզ. 243։
ը Մատ. իզ. 244։
թ Մատ. իզ. 245։
ժ Մատ. իզ. 246։
ի Մատ. իզ. 247։
ա Մատ. իզ. 248։
բ Մատ. իզ. 249։
գ Մատ. իզ. 250։
դ Մատ. իզ. 251։
ե Մատ. իզ. 252։
զ Մատ. իզ. 253։
է Մատ. իզ. 254։
ը Մատ. իզ. 255։
թ Մատ. իզ. 256։
ժ Մատ. իզ. 257։
ի Մատ. իզ. 258։
ա Մատ. իզ. 259։
բ Մատ. իզ. 260։
գ Մատ. իզ. 261։
դ Մատ. իզ. 262։
ե Մատ. իզ. 263։
զ Մատ. իզ. 264։
է Մատ. իզ. 265։
ը Մատ. իզ. 266։
թ Մատ. իզ. 267։
ժ Մատ. իզ. 268։
ի Մատ. իզ. 269։
ա Մատ. իզ. 270։
բ Մատ. իզ. 271։
գ Մատ. իզ. 272։
դ Մատ. իզ. 273։
ե Մատ. իզ. 274։
զ Մատ. իզ. 275։
է Մատ. իզ. 276։
ը Մատ. իզ. 277։
թ Մատ. իզ. 278։
ժ Մատ. իզ. 279։
ի Մատ. իզ. 280։
ա Մատ. իզ. 281։
բ Մատ. իզ. 282։
գ Մատ. իզ. 283։
դ Մատ. իզ. 284։
ե Մատ. իզ. 285։
զ Մատ. իզ. 286։
է Մատ. իզ. 287։
ը Մատ. իզ. 288։
թ Մատ. իզ. 289։
ժ Մատ. իզ. 290։
ի Մատ. իզ. 291։
ա Մատ. իզ. 292։
բ Մատ. իզ. 293։
գ Մատ. իզ. 294։
դ Մատ. իզ. 295։
ե Մատ. իզ. 296։
զ Մատ. իզ. 297։
է Մատ. իզ. 298։
ը Մատ. իզ. 299։
թ Մատ. իզ. 300։
ժ Մատ. իզ. 301։
ի Մատ. իզ. 302։
ա Մատ. իզ. 303։
բ Մատ. իզ. 304։
գ Մատ. իզ. 305։
դ Մատ. իզ. 306։
ե Մատ. իզ. 307։
զ Մատ. իզ. 308։
է Մատ. իզ. 309։
ը Մատ. իզ. 310։
թ Մատ. իզ. 311։
ժ Մատ. իզ. 312։
ի Մատ. իզ. 313։
ա Մատ. իզ. 314։
բ Մատ. իզ. 315։
գ Մատ. իզ. 316։
դ Մատ. իզ. 317։
ե Մատ. իզ. 318։
զ Մատ. իզ. 319։
է Մատ. իզ. 320։
ը Մատ. իզ. 321։
թ Մատ. իզ. 322։
ժ Մատ. իզ. 323։
ի Մատ. իզ. 324։
ա Մատ. իզ. 325։
բ Մատ. իզ. 326։
գ Մատ. իզ. 327։
դ Մատ. իզ. 328։
ե Մատ. իզ. 329։
զ Մատ. իզ. 330։
է Մատ. իզ. 331։
ը Մատ. իզ. 332։
թ Մատ. իզ. 333։
ժ Մատ. իզ. 334։
ի Մատ. իզ. 335։
ա Մատ. իզ. 336։
բ Մատ. իզ. 337։
գ Մատ. իզ. 338։
դ Մատ. իզ. 339։
ե Մատ. իզ. 340։
զ Մատ. իզ. 341։
է Մատ. իզ. 342։
ը Մատ. իզ. 343։
թ Մատ. իզ. 344։
ժ Մատ. իզ. 345։
ի Մատ. իզ. 346։
ա Մատ. իզ. 347։
բ Մատ. իզ. 348։
գ Մատ. իզ. 349։
դ Մատ. իզ. 350։
ե Մատ. իզ. 351։
զ Մատ. իզ. 352։
է Մատ. իզ. 353։
ը Մատ. իզ. 354։
թ Մատ. իզ. 355։
ժ Մատ. իզ. 356։
ի Մատ. իզ. 357։
ա Մատ. իզ. 358։
բ Մատ. իզ. 359։
գ Մատ. իզ. 360։
դ Մատ. իզ. 361։
ե Մատ. իզ. 362։
զ Մատ. իզ. 363։
է Մատ. իզ. 364։
ը Մատ. իզ. 365։
թ Մատ. իզ. 366։
ժ Մատ. իզ. 367։
ի Մատ. իզ. 368։
ա Մատ. իզ. 369։
բ Մատ. իզ. 370։
գ Մատ. իզ. 371։
դ Մատ. իզ. 372։
ե Մատ. իզ. 373։
զ Մատ. իզ. 374։
է Մատ. իզ. 375։
ը Մատ. իզ. 376։
թ Մատ. իզ. 377։
ժ Մատ. իզ. 378։
ի Մատ. իզ. 379։
ա Մատ. իզ. 380։
բ Մատ. իզ. 381։
գ Մատ. իզ. 382։
դ Մատ. իզ. 383։
ե Մատ. իզ. 384։
զ Մատ. իզ. 385։
է Մատ. իզ. 386։
ը Մատ. իզ. 387։
թ Մատ. իզ. 388։
ժ Մատ. իզ. 389։
ի Մատ. իզ. 390։
ա Մատ. իզ. 391։
բ Մատ. իզ. 392։
գ Մատ. իզ. 393։
դ Մատ. իզ. 394։
ե Մատ. իզ. 395։
զ Մատ. իզ. 396։
է Մատ. իզ. 397։
ը Մատ. իզ. 398։
թ Մատ. իզ. 399։
ժ Մատ. իզ. 400։
ի Մատ. իզ. 401։
ա Մատ. իզ. 402։
բ Մատ. իզ. 403։
գ Մատ. իզ. 404։
դ Մատ. իզ. 405։
ե Մատ. իզ. 406։
զ Մատ. իզ. 407։
է Մատ. իզ. 408։
ը Մատ. իզ. 409։
թ Մատ. իզ. 410։
ժ Մատ. իզ. 411։
ի Մատ. իզ. 412։
ա Մատ. իզ. 413։
բ Մատ. իզ. 414։
գ Մատ. իզ. 415։
դ Մատ. իզ. 416։
ե Մատ. իզ. 417։
զ Մատ. իզ. 418։
է Մատ. իզ. 419։
ը Մատ. իզ. 420։
թ Մատ. իզ. 421։
ժ Մատ. իզ. 422։
ի Մատ. իզ. 423։
ա Մատ. իզ. 424։
բ Մատ. իզ. 425։
գ Մատ. իզ. 426։
դ Մատ. իզ. 427։
ե Մատ. իզ. 428։
զ Մատ. իզ. 429։
է Մատ. իզ. 430։
ը Մատ. իզ. 431։
թ Մատ. իզ. 432։
ժ Մատ. իզ. 433։
ի Մատ. իզ. 434։
ա Մատ. իզ. 435։
բ Մատ. իզ. 436։
գ Մատ. իզ. 437։
դ Մատ. իզ. 438։
ե Մատ. իզ. 439։
զ Մատ. իզ. 440։
է Մատ. իզ. 441։
ը Մատ. իզ. 442։
թ Մատ. իզ. 443։
ժ Մատ. իզ. 444։
ի Մատ. իզ. 445։
ա Մատ. իզ. 446։
բ Մատ. իզ. 447։
գ Մատ. իզ. 448։
դ Մատ. իզ. 449։
ե Մատ. իզ. 450։
զ Մատ. իզ. 451։
է Մատ. իզ. 452։
ը Մատ. իզ. 453։
թ Մատ. իզ. 454։
ժ Մատ. իզ. 455։
ի Մատ. իզ. 456։
ա Մատ. իզ. 457։
բ Մատ. իզ. 458։
գ Մատ. իզ. 459։
դ Մատ. իզ. 460։
ե Մատ. իզ. 461։
զ Մատ. իզ. 462։
է Մատ. իզ. 463։
ը Մատ. իզ. 464։
թ Մատ. իզ. 465։
ժ Մատ. իզ. 466։
ի Մատ. իզ. 467։
ա Մատ. իզ. 468։
բ Մատ. իզ. 469։
գ Մատ. իզ. 470։
դ Մատ. իզ. 471։
ե Մատ. իզ. 472։
զ Մատ. իզ. 473։
է Մատ. իզ. 474։
ը Մատ. իզ. 475։
թ Մատ. իզ. 476։
ժ Մատ. իզ. 477։
ի Մատ. իզ. 478։
ա Մատ. իզ. 479։
բ Մատ. իզ. 480։
գ Մատ. իզ. 481։
դ Մատ. իզ. 482։
ե Մատ. իզ. 483։
զ Մատ. իզ. 484։
է Մատ. իզ. 485։
ը Մատ. իզ. 486։
թ Մատ. իզ. 487։
ժ Մատ. իզ. 488։
ի Մատ. իզ. 489։
ա Մատ. իզ. 490։
բ Մատ. իզ. 491։
գ Մատ. իզ. 492։
դ Մատ. իզ. 493։
ե Մատ. իզ. 494։
զ Մատ. իզ. 495։
է Մատ. իզ. 496։
ը Մատ. իզ. 497։
թ Մատ. իզ. 498։
ժ Մատ. իզ. 499։
ի Մատ. իզ. 500։

կերք էր. և քահանայապետները ու դպիրները
կը փնտռէին թէ ինչպէս նենգաւորեմ բռնեն
2 զանիկա ու մեռցընեն։ Բայց կ'ըսէին թէ Ոչ
ասօնին առեներ, որ ժողովուրդին մէջ խռովու-
թիւն չըլլայ։
3 Եւ երբոր ինքը Բեթանիա էր բորոտ Սիմո-
նին տունը սեղան նստած, կնիկ մը եկաւ՝ որ
չիւ մը պատուական սուտ նարդոսի եղ ունէր,
և կոտրեց ան չիւը ու անոր գլխուն վրայ թա-
4 փեց։ Եւ կային ոմանք որ կը դժուարէին ու
կ'ըսէին, Ինչո՞ւ համար եղաւ ատ եղին կո-
5 րուսը. Հանդի ատ [եղը] երեք հարիւր
դահեկանէն աւելի կրնար ծախուիլ ու ազ-
քատներուն տրուիլ. և սաստիկ կը յանդիմա-
6 նէին զանիկա։ Բայց Յիսուս ըսաւ, Թող ըզ-
էք զանիկա. ինչո՞ւ անհանգիստ կ'ընէք զանի-
7 կա. բարի գործ մը գործեց ինձի։ Վասնզի որ
աղքատները ամէն առեն ձեր հետ ունիք,
ու երբոր ուզէք՝ կրնաք անոնց բարիք ընել,
8 բայց զիս ամէն առեն չունիք։ Անիկա ինչ որ
ունէր՝ ըրաւ. առաջուց իմ մարմինս օծեց իմ
9 թաղմանս համար. ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
թէ բոլոր աշխարհի մէջ ուր որ աս աւետա-
րանս քարոզուի, ատոր ըրածն ալ պիտի խո-
սուի՝ իրեն յիշատակ ըլլալու համար։
10 Եւ Յուդա Իսկարիովտացին տասներկու-
քէն մէկը դնաց քահանայապետներուն, որ
11 զանիկա մատնէ անոնց։ Անոնք ալ լսելով ու-
րախացան, ու իրեն արծաթ տալ խոստացան.
և կը փնտռէր թէ ինչպէս պատեհութիւնով
մը մատնէ զանիկա։
12 Եւ բաղարջակերաց առջի օրը որ զատիկը
կը մորթէին, անոր աշակերտները ըսին իրեն,
Ո՞ւր կ'ուզես երթանք պատրաստենք՝ որ զա-
13 տիկը ուտես։ Եւ իր աշակերտներէն երկուքը
խրկեց ու ըսաւ անոնց, Գացէք քաղաքը, ու
ձեզի մարդ մը պիտի պատահի՝ որ սափոր ջուր
կրած պիտի գայ, գացէք անոր ե-
14 տևէն. Եւ ուր որ մտնէ՝ տանը տիրոջը ըսէք,
Վարդապետը կ'ըսէ, Ո՞ւր է օթևանը՝ որ հոն
աշակերտներուս հետ զատիկը ուտեմ։
15 Ան ալ ձեզի յարդարուած ու պատրաստ մեծ
վերնատուն մը պիտի ցուցընէ. հոն պատրաս-
16 տեցէք մեզի։ Եւ իր աշակերտները դացին ու
քաղաքը մտան, և ինչպէս որ իրենց ըսաւ՝
այնպէս գտան, և զատիկը պատրաստեցին։
17 Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ տասներկուքին
18 հետ միասին եկաւ։ Ու երբոր անոնք նստան
և կ'ուտէին, ըսաւ Յիսուս, Ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի որ ձեզմէ մէկը որ հիմա իմ հետս կ'ուտէ՝
19 զիս պիտի մատնէ։ Եւ անոնք սկսան տրտմիլ,
ու մէկիկ մէկիկ ըսել անոր, Միթէ ե՞ս եմ,

20 և ուրիշ մը՝ Միթէ ե՞ս եմ։ Ան ալ պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ա՛ս տասներկու-
քէն՝ որ ինծի հետ իր ձեռքը պնակը
21 խօթեց։ Որդին մարդոյ կ'երթայ
ինչպէս որ գրուած է իրեն համար, բայց վայ
ան մարդուն՝ որուն ձեռքովը Որդին մարդոյ
կը մատնուի. աղէկ էր ան մարդուն որ ծնած
չըլլար։
22 Եւ քանի որ անոնք կ'ուտէին, Յիսուս հաց
առաւ, օրհնեց ու կոտրեց, և տուաւ անոնց
23 ու ըսաւ, Առէք, սա է իմ մարմինս։ Եւ
գաւաթը առաւ՝ գոհացաւ, ու տուաւ անոնց,
24 և ամէնքն ալ խմեցին անկէ։ Ու ըսաւ անոնց,
Ասիկա է իմ արիւնս նոր ուխտի, որ շատե-
25 րուն համար կը թափուի։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի, ասկէ ետև որթին բերքէն պիտի
չխմեմ մինչև ան օրը երբոր անիկա նոր
խմեմ Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ։
26 Եւ օրհնութիւն մը երգելէն ետև Ձիթհա-
27 տին ելան։ Յիսուս ըսաւ անոնց,
Ձեզի բոլորդ ալ սա գիշեր իմ վրայով պիտի
գայթակղիք. ինչու որ գրուած է թէ Հովիւը
պիտի զարնեմ, ու ոչխարները պիտի ցրուին։
28 Բայց յարութենէս առնելէս ետև ձեզմէ առաջ
29 Գալիլիա պիտի երթամ։ Բայց Պետրոս ըսաւ
անոր, Թէպէտ ամէնքն ալ գայթակղին, բայց
30 չեմ ես։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ քեզի, որ դուն այս գիշեր հա-
տը երկու անգամ չխօսած՝ երեք անգամ
31 զիս պիտի ուրանաս։ Բայց Պետրոս աւելի կը
պնդէր ու կ'ըսէր, Թէև քեզի հետ մեռնիլ
պէտք ըլլայ ինծի, ձնաւ քեզ պիտի չուրա-
նամ. Նոյնպէս կ'ըսէին ամէնքն ալ։
32 Եկան ան տեղը՝ որուն անունը Գեթսեմա-
նի էր, ու ըսաւ իր աշակերտներուն, Հոս
33 նստեցէք՝ մինչև որ ես աղօթք ընեմ։ Եւ իր
հետը առնելով Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յով-
34 հաննէսը, սկսաւ խռովիլ և վշտանալ։ Ան-
ոնց ըսաւ անոնց, Իմ անձս մեռնելու չափ
տրտում է. հոս կեցէք և արթուն մնացէք։
35 Ու քիչ մը առաջ երթալով՝ էր եղեր վրայ գե-
տինը ինկաւ և աղօթք ըրաւ, որ եթէ կա-
36 րելի է՝ ան ժամը իրմէ անցնի։ Եւ ըսաւ,
Աբբայ Հայր, Ամէն բան քեզի հնարաւոր
է, սա գաւաթը ինծմէ անցուր. Բայց չէ
թէ ինչպէս որ ես կ'ուզեմ, հապա ինչպէս որ
37 դուն կ'ուզես։ Եւ եկաւ ու զանոնք քնացած
գտաւ, և ըսաւ Պետրոսին, Սիմո՛ն, կը քնա-
38 նա՞ս. չկրցա՞ր ժամ մը արթուն կենալ։ Ար-
թուն կեցէք և աղօթք ըրէք, որ փորձու-
թեան մէջ չմտնէք. Հոգին յօժար է, բայց
39 մարմինը տկար։ Եւ նորէն գնաց աղօթք ը-

ե Մատ. խզ. 6։ Ցամ. ժբ. 1. 5։ Ելս. Դատ. է. 37։	ը Մատ. խզ. 17։ Դատ. իբ. 7։	Դատ. իբ. 19։ ա Կոր. ժա. 23։
զ Օր. ժե. 11։	է Մատ. խզ. 20, կա։	թ Ննղծ. Ա.եբ. կեբ.
է Մատ. խզ. 14։	Դատ. իբ. 22։	ի Մատ. խզ. 30։
Դատ. իբ. 3, 4։	ը Մատ. խզ. 24։	ժ Մատ. խզ. 51։
	Դատ. իբ. 22։	
	ժ Մատ. խզ. 26։	

ի Ջաբ. ժգ. 7։	ե Մատ. խզ. 36։	ձ Եբր. է. 7։
լ Գլ. ժգ. 7։	Դատ. իբ. 39։	ղ Ցամ. է. 30, գ. 38։
խ Մատ. խզ. 53, 54։	Ցամ. ժբ. 1։	ճ Հռոմ. է. 22, 23։
Դատ. իբ. 33, 34։	ի Ցամ. ժբ. 22։	Գաղ. է. 17։
Ցամ. ժգ. 37, 38։	Հռոմ. ը. 13։	
	Գաղ. գ. 6։	

40 րաւ՝ նոյն խօսքը ըսելով։ Եւ դարձաւ ու
զանոնք նորէն քնացած գտաւ, ինչու որ ա-
չերնին ծանրացած էր, և չէին գիտեր թէ
41 ինչ պատասխան տան անոր։ Երրորդ անգամ
ալ եկաւ ու ըսաւ անոնց, Ա՛ս եղաւ. քնա-
ցէք ու հանդչեցէք. բաւական է, ժամը հա-
սաւ. ահա Որդին մարդոյ մեղաւորներուն
42 ձեռքը կը մատնուի։ Ելէք երթանք, ահա
մատնող անիկա որ զիս պիտի մատնէ։
43 Եւ դեռ անիկա — որ կը խօսէր, իսկոյն
Յուդա տասներկուքէն մէկը եկաւ, և իր
հետը քահանայապետներուն և դպիրներուն
ու ծերերուն կողմէն չատ բազմութիւն՝ սուր և
44 փայտ ու բերերով։ Եւ զանիկա մատնողը անոնց
նշան մը տուեր էր՝ ըսելով, Ով որ ես համբու-
րեմ՝ ան է, բռնեցէք անիկա և զգուշու-
45 թեամբ տարէք։ Ու անիկա գալով չուտ մը
մտաւ անոր և ըսաւ, Ռաբբի, Ռաբբի,
46 ու համբուրեց զանիկա։ Եւ անոնք ձեռք
47 զարկին անոր ու բռնեցին զանիկա։ Եւ ո-
վը կայնողներէն մէկը սուրը քաշեց ու զար-
կաւ քահանայապետին ծառային, ու անոր
48 ականջը մէկդի հանեց։ Եւ Յիսուս պատաս-
խան տալով ըսաւ անոնց, Իբր թէ աւազակի՞
վրայ ելած սուրերով ու բերերով զիս բռնե-
49 լու. Ամէն օր ձեր քովը էի ու տաճարին մէջ
կը սորվեցընէի, և զիս չբռնեցիք. բայց որպէս
50 զի գրքերը կատարուին։ Անատնոնը բոլոր
51 աշակերտները թողուցին զանիկա ու փախան։ Եւ
մէկ երիտասարդ մը անոր հետևէն կ'երթար՝
մերկ մարմնի վրայ կտաւ մը առած, ու երիտա-
52 սարդները զանիկա բռնեցին. Ան ալ կտաւը
թողուց ու մերկ փախաւ անոնցմէ։
53 Եւ տարին Յիսուսը քահանայապետին, ու
անոր քովը ժողովեցան բոլոր քահանայա-
54 պետները և ծերերը ու դպիրները։ Եւ Պետ-
րոս հետևանոց անոր եկաւէն դնաց մինչև ներսը
քահանայապետին դաւիթը, և զպասաւորնե-
րուն հետ նստաւ, ու կրակին քովը կը տաք-
55 նար։ Իսկ քահանայապետները ու բոլոր ժո-
ղովքը Յիսուսի դէմ վկայութիւն կը փնտռէին
56 որ զանիկա մեռցընեն, և չէին գտներ. Ինչու-
որ շատերը սուտ վկայութիւն կը վկայէին ա-
նոր դէմ, ու վկայութիւնները իրարու հաս-
57 ան չէին։ Եւ ոմանք եղան սուտ վկայութիւն
58 կ'ընէին անոր դէմ՝ ու կ'ըսէին թէ Մենք
լսեցինք ատկէ որ կ'ըսէր, Ես սա ձեռագործ
տաճարը պիտի քակեմ, և երեք օրուան մէջ
ուրիշ մը պիտի չշինեմ առանց ձեռագործի։
59 Բայց անոնկ ալ իրենց վկայութիւնը հաս-
60 ան չէր։ Եւ քահանայապետը մէջտեղը ոտք

ե Ցամ. ժգ. 1։	Դատ. իբ. 32։	Դատ. իբ. 54։
ը Մատ. խզ. 46։	Մատ. խզ. 6։ Ես. ծգ. 7, 8։ Դատ. իբ. 37։ Թագ. ա. 27։	Ցամ. ժբ. 23։
Ցամ. ժբ. 1, 2։		թ Մատ. խզ. 39։ Գբ. ժե. 29։ Ցամ. բ. 19։
թ Մատ. խզ. 47։		ժ Մատ. խզ. 62։
Դատ. իբ. 47։	Մատ. խզ. 57։	Ես. ծգ. 7։
Ցամ. ժբ. 3։		
ի Մատ. խզ. 55։		

ա Մատ. խզ. 63։	ե Մատ. խզ. 71։	թ Մատ. խզ. 73։
բ Մատ. խզ. 30։ խզ. 64։ Դատ. իբ. 69։	Դատ. իբ. 58։ Ցամ. ժբ. 23։	—
գ Մատ. խզ. 58, 69։ Դատ. իբ. 55։ Ցամ. ժբ. 16։	զ Մատ. խզ. 73։ Դատ. իբ. 59։ Ցամ. ժբ. 23։	ժ Սաղ. բ. 2։ Մատ. իե. 1։ Դատ. իբ. 66։ իգ. 1։ Ցամ. ժբ. 25։ Գաղ. գ. 13։ զ. 26։
է Գաղ. բ. 7։		

Գ Լ. ԺԵ

1 Յիսուս կապուած կը տարան Պիղատոսին առջևը և կ'ամ-
բաստանուի. 15 Պիղատոս ժողովուրդին ամէն պատկին նա-
յելով մարգարեան Խաչաբաշան կ'արձակէ. և Յիսուսը ձեռք
կու տայ որ խաչուի։ 17 Փուշերէ պսակ մը կը գնեն Յիսուսի
գլխուն. 19 անոր երեսը կը ծեծեն և զանիկա ծաղր կ'ընեն.
27 խաչը կը հանեն երկու չարագործներուն միջտեղը. 29 Հե-
ղեսյ առասիկ նախատինքներ կու տան անոր. 39 բայց հա-
րիւրապետը կը խոստովանի թէ անիկա Աստուծոյ Որդին է։
43 Յովսեփ պատուով կը թաղէ զՅիսուս։

1 Եւ առաւուանց չուտ մը քահանայապետները
ծերերուն ու դպիրներուն հետ՝ և բոլոր ժո-

զվքն ալ խորհուրդ բրին , ցիսուս կապկցին
2 ու ասրին մտռնեկցին Պիղատոսին , եւ Պիղա-
տոս հարցուց անոր ըսելով , Դուն ես Հրեից
Թագաւորը · անիկա ալ պատասխան տալով
3 ըսաւ անոր , Դուն կ'ըսես : Եւ քահանայա-
պետները չատ ամբաստանութիւն կ'ընէին ա-
4 նոր վրայով : Ու Պիղատոս նորէն հարցուց ա-
նոր՝ ըսելով , Պատասխան մը չես տար · նայ
5 որչափ քեզի դէմ կը վկայեն : Եւ ցիսուս ա-
ւելին պատասխան մը չտուաւ , մինչեւ որ Պի-
զատոս զարմացաւ :

6 Բայց տոնին առներ կ'արձա-
7 կէր անոնց , որը որ խրնդրէին : Եւ Ան-
կար բարբրա անուանով իր ընկերը խռովարար-
ներուն հետը կապուած , որոնք խռովութեան
8 առներ մարդասպանութիւն ըրեր էին : Եւ ժո-
ղովուրդը ազաղակելով՝ սկսաւ խնդրել որ ընէ
9 ինչպես որ միշտ կ'ընէր իրենց : Եւ Պիղատոս
անոնց պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Կ'ուզէ՞ք
10 որ Հրեից Թագաւորը արձակեմ ձեզի : Քանզի
գիտէր որ քահանայապետները նախանձէ հա-
11 մար մատներ էին զանիկա : Բայց քահանա-
յապետները ժողովուրդը դրդռեցին որ նորէն
12 յաւէտ բարբրան իրենց արձակել : Նորէն
Պիղատոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց ,
Հապա Հրեից Թագաւոր ըսածիդը ի՞նչ կ'ու-
13 զէք որ ընեմ : Եւ անոնք նորէն կ'ազազակէին ,
14 Խաչը հանէ առիկա : Պիղատոս ըսաւ անոնց ,
Բայց ի՞նչ չար գործ ըրած է առիկա · և ա-
նոնք՝ ալ աւելի կ'ազազակէին — Խաչը հանէ :
15 Հանէ առիկա : Եւ Պիղատոս ժողովուրդը գո՛
ընել ուզելով՝ բարբրան արձակեց անոնց ,
ու ցիսուսը ծեծելով՝ ձեռք տուաւ որ խա-
չուի :

16 Եւ զինուորները նորա տարին զանիկա դա-
տիվը՝ պալատը , և բոլոր գունդը
17 մէկտեղ կանչեցին · Ու հագցուցին անոր ծի-
րանիներ , և վշտեցին պսակ հիւսելով՝ անոր
18 ետրեր դրին · Ու սկսան բարև տալ անոր —
19 ըսե՛ , Ովսիան քեզ , Հրեից Թագաւոր : Եւ ա-
նոր գլուխը եղդռով կը ծեծէին ու կը թքը-
նէին անոր , և ծնկան վրայ դալով երկրպա-
20 գութիւն կ'ընէին անոր : Ու երբոր ծաղր
ըրին զանիկա , ծիրանիները վրայէն հանեցին
և իր հանդերձները հագցուցին անոր , ու
դուրս հանեցին զանիկա՝ որ խաչը հանեն :

21 Եւ Սիմոն Կիւրենացին՝ Ազէքսանդրոսին
և Ռուփոսին հայրը , որ անկէ կ'անցնէր ար-
տէն եկած , պահակ բռնեցին որ անոր խաչը

22 վերցնէ : Ու տարին անիկա Գողգոթա ըսած
տեղը , (որ կը թարգմանուի Գանկի տեղ ·)
23 Եւ անոր զմուռսով խառնած գինի տուին
24 որ խմէ , բայց ինքը չառաւ · Ու խաչը հանե-
ցին զանիկա , և անոր հանդերձները բաժ-
նեցին՝ անոնց վրայ վիճակ ձգելով թէ ով ինչ
25 պիտի առնէ : Ժամը երեքն էր , ու խաչը հա-
26 նեցին անիկա : Եւ անոր յանցանքի գիրը
27 գրուած էր Թ Հրեից Թագաւորն է : Ու անոր
հետ երկու աւազակ խաչը հանեցին , մէկը
28 անոր աջ կողմէն ու մէկը ձախ կողմէն : Եւ
կատարուեցաւ ան գիրը որ կ'ըսէ Թէ Հա-
29 նօրէններուն հետ սեպուեցաւ : Եւ անոնք
որ կ'անցնէին կը հայհոյէին անոր , գլուխնին
կը շարժէին ու կ'ըսէին , Աւաղ Դուն տաճարը
կը քակէիր , և երեք օրուան մէջ կը շինէիր ·
30 Ինքզինքդ ազատէ ու իջիր սա խաչէդ :
31 Նոյնպէս ալ քահանայապետները գպրներուն
հետ իրենց մէջը ծաղր ընելով կ'ըսէին , Ու-
րիշները ազատեց , ինքզինքը չկրնար ազա-
32 տել : Ան Քրիստոսը՝ Իսրայէլի Թագաւորը
թող հիմա խաչէն վար իջնէ , որ տեսնենք ու
հաւատանք · և ինր հետը խաչը ելլողները կը
նախատէին զանիկա :

33 Ու վեցերորդ ժամը հասածին պէս՝ բոլոր
երկրին վրայ խաւար եղաւ մինչեւ իններորդ
34 ժամը : Եւ իններորդ ժամուն՝ ցիսուս մեծ
ձայնով աղազակեց ու ըսաւ , Էլոի , Էլոի ,
լամա սաբաքթանի · որ կը թարգմանուի ,
Աստուած իմ , Աստուած իմ , ինչո՞ւ զիս թո-
35 ղուցիր : Եւ քովը կայնողներէն ոմանք երբոր
36 լսեցին կ'ըսէին Թէ Եղիան կը կանչէ : Ու մէ-
կը վազեց սպունգ մը քացախով լեցուց , ու
եղեգի մը անցընելով՝ տուաւ անոր որ խմէ ,
և ըսաւ , Թող տուր , տեսնենք Թէ Եղիան կու
գայ առիկա վար իջեցնելու :

37 Եւ ցիսուս մեծ ձայն մը հանեց ու հոգի
38 տուաւ : Ու տաճարին վարագոյրը երկուքի
39 պատուեցաւ վերէն ի վար : Եւ հարիւրապե-
տը որ անոր դիմացը կեցեր էր , տեսնելով որ
այսպէս ազազակելով հոգի տուաւ , ըսաւ ,
40 Ցիրաւի Որդի Աստուծոյ էր սա մարդը : Կը-
նիներ ալ կային , որ հեռուանոց կը նայէին ,
որոնց մէջն էր Մարիամ Մագդաղենացին , և
պզտիկ Յակոբոսին ու Յովսեսին մայրը Մա-
41 րիամ , և Սողոմէ · Որոնք երբոր Գալիլեա
էր՝ իր հետեւէն կ'երթային , և իրեն ա-
պատուրութիւն կ'ընէին · և ուրիշ չատ կը-
նիներ ալ՝ որ իր հետը երուսաղէմ ելեր էին :

ա Մատ · իե · 31 :
բ Մատ · իե · 33 :
գ Հո · ծգ · 7 : Ցսմ · ժե · 3 :
դ Մատ · իե · 15 : Ղ.ուկ · իգ · 17 : Ցսմ · ժբ · 39 :
ե Մատ · իե · 20 : Գոր · գ · 14 :
զ Մատ · իե · 26 : Ցսմ · ժե · 1 : 16 : 23 :
է Մատ · իե · 27 :
ը Մատ · իե · 32 : Ղ.ուկ · իգ · 26 :
թ Մատ · իե · 33 : Ղ.ուկ · իգ · 33 : Ցսմ · ժե · 17 :
ժ Մատ · իե · 34 :
ի Մատ · իե · 38 :
լ Մատ · իե · 45 : Ղ.ուկ · իգ · 34 : Ցսմ · ժե · 25 :
խ Հո · ծգ · 12 : Ղ.ուկ · իգ · 37 :
ծ Մատ · իզ · 1 : Մատ · իե · 46 :
կ Մատ · իզ · 7 :
հ Դ.Ե · ժգ · 58 : Ցսմ · բ · 19 :
ձ Մատ · իե · 44 : Ղ.ուկ · իգ · 38 :
ղ Մատ · իե · 45 : Ղ.ուկ · իգ · 44 :
ճ Մատ · իե · 48 : Ցսմ · ժե · 29 :
մ Մատ · իե · 50 : Ղ.ուկ · իգ · 46 : Ցսմ · ժե · 36 :
յ Մատ · իե · 51 : Ղ.ուկ · իգ · 45 :
ն Մատ · իե · 54 : Ղ.ուկ · իգ · 47 :
շ Մատ · իե · 55 : Ղ.ուկ · իգ · 49 :
ո Մատ · կը · 11 :
չ Ղ.ուկ · ը · 2 : 3 :

42 Ու երբոր իրիկուն եղաւ , ո՛ր ուրբաթ՝
43 այսինքն չաբաթին առջի օրը ըլլալով , Յով-
սէփ Արիմաթեայի , երեւելի խորհրդական մը՝
որ ինքն ալ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը կը
ապասէր , եկաւ ու համարձակութիւն ընելով՝
Պիղատոսին գովը մնաւ , և ցիսուսի մարմ-
44 նը խնդրեց : Ու Պիղատոս զարմացաւ որ
արդէն մեռած ըլլայ · և հարեւրապետը իրեն
կանչելով՝ հարցուց անոր Թէ շատ ատե՞ն է
45 որ մեռաւ : Ու երբոր հարեւրապետէն լսեցաւ հարիւ-
46 րապետէն , մարմինը Յովսեփին շնորհեց : Եւ
Ցաւնէ կտաւ գնեց , ու զանիկա վար իջեցնե-
լով՝ կտաւովը փաթթեց , ու գրաւ գերեզ-
մանի մը մէջ՝ որ քարէ փորուած էր · և քար
47 մը գլորցուց գերեզմանին դուռը : Իսկ Մա-
րիամ Մագդաղենացին ու Յովսեսին մայրը Մա-
րիամ տեսան ան տեղը ուր որ դրուեցաւ :

ԳԼ · ԺԶ

1 Ե Երբոր շաբաթը անցաւ , Մարիամ Մագ-
դաղենացին և Յակոբոսին մայրը Մարիամ և
Սողոմէ բուռնկեր ծախու առին , որ գան
2 օծէն անիկա : Եւ մէկշաբթի առտուանց շատ
կանուխ՝ արեւը որ կը ծագէր՝ նկան գերեզ-
3 մանը , Ու իրարու կ'ըսէին , գարը ո՞վ պիտի
4 գլորցնէ մեզի գերեզմանին դռնէն , (Ու
նայեցան տեսան որ գարը գլորցուած էր ·)
5 ինչու որ շատ մեծ էր : Եւ երբ գերեզմանը
մտնելով՝ երիտասարդ մը տեսան որ աջ կողմը
նստեր էր ճերմակ պատմուճան հագած , ու
զարհուրեցան : Եւ անիկա ըսաւ անոնց , Մի
զարհուրիք · Յիսուս Նազովրեցին կը փնտռէք ,
որ խաչուեցաւ · անիկա յարութիւն առաւ ,
հոս չէ · ահա ան տեղը ուր որ դրին զանիկա :
7 Բայց գացէք՝ ըսէք անոր աշակերտներուն և
Պետրոսին , Թէ առջի Գալիլեա

ա Մատ · իե · 57 : Ղ.ուկ · իգ · 50 : Ցսմ · ժե · 38 :
բ Ղ.ուկ · բ · 25 · 38 :
գ Մատ · իե · 59 · 60 : Ղ.ուկ · իգ · 53 : Ցսմ · ժե · 40 :
դ Մատ · իզ · 1 : Ղ.ուկ · իգ · 1 :
ե Ղ.ուկ · իգ · 56 :
զ Ղ.ուկ · իգ · 1 : Ցսմ · ի · 1 :
է Ղ.ուկ · իգ · 3 : Ցսմ · ի · 11 · 12 :
ը Մատ · իզ · 5 · 6 · 7 :
թ Մատ · իզ · 32 : Գ.Ե · ժգ · 28 :
ժ Ո՛նախ · չուտ էգան
ի Ցես Մատ · իզ · 8 :
լ Ղ.ուկ · իգ · 9 :
խ Ցսմ · ի · 14 :
ծ Ղ.ուկ · ը · 2 :
կ Ղ.ուկ · իգ · 10 : Ցսմ · ի · 18 :
հ Ղ.ուկ · իգ · 11 :
ձ Ղ.ուկ · իգ · 13 :
ղ Ղ.ուկ · իգ · 36 : Ցսմ · ի · 19 · ա Կոր · ժե · 5 :
ճ Ե · 16 : ը · 7 : ժգ · 18 : ժե · 12 :
մ Գոր · բ · 4 : ժ · 46 : ժե · 6 : ա Կոր · ժբ · 10 · 28 :
յ Ղ.ուկ · ժ · 19 : Գոր · իզ · 5 :
ն Գոր · է · 15 · 16 : Թ · 17 : իզ · 8 : Ցակ · է · 14 · 15 :
շ Գոր · ա · 2 · 3 :
ո Ղ.ուկ · իգ · 51 :
չ Սպղ · ձ · 1 : Գոր · է · 55 :
պ Գոր · է · 12 : ժգ · 3 : ա Կոր · բ · 4 : 5 : Եբր · բ · 4 :

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ղուկաս աւետարանին յառաջաբանութիւնը։ 5 Եղիսաբեթին ու Մարիամին յայտնութիւնը։ 39 Եղիսաբեթին ու Մարիամին մարգարէութիւնը։ Քրիստոսի վերայով։ 57 Յովհաննէս մկրտչին ծնունդը և երեսառաքելութիւնը։ 67 Զաքարիայի մարգարէութիւնը Քրիստոսի 76 և Յովհաննէսին վերայով։

1 Որովհետև շատերը մեր մէջը հաստատ գիտցուած բաներուն վերայով եղած պատմութիւնը
2 կարգի դնելու ձեռք զարկին, ինչպէս որ սկիզբէն աչքով տեսնողները և խօսքին սպա-
3 սաւոր եղողները մեզի, էնպէս ալ որ սկիզբէն ան ամէն բաներուն ճշդութեամբ տեղեկացեր էի, յարմար դատեցի ես ալ գրել քեզի, Թէոփիլոս, Ովդ
4 որված բաներուդ առուգութիւնը իմանաս։
5 Հերովդէս թագաւորին օրերը Աբիայի դասակարգութենէն Զաքարիա անունով քահանայ մը կար, որուն կինին Ահարոնի աղջիկներէն էր, և անոր անունը Եղիսաբեթ էր։
6 Ու երկուքն ալ Աստուծոյ առջեւը արդար էին, և Տէրոջը բոլոր պատուիրանք-
7 ներուն ու իրաւունքներուն մէջ անարատ։ Լեռան չունէին։ Եւ զաւակ չունէին, ին-
չու որ եղիսաբեթ ամուլ էր, ու երկուքն ալ օրերնին անցուցած էին։
8 Ու երբոր անկէ իր դասակարգութեան
9 օրերը հասնելուն քահանայական պաշտօնը կը կատարէր Աստուծոյ առջեւը,
10 հեռան սովորութեանը պէս վիրէն ինկաւ որ Տէրոջը տաճարը մտնէ ծխելու ընէ։
11 Եւ ժողովուրդին բոլոր բազմութիւնը դուրսը աղօթք կ'ընէին ծխելու ժամուն։
12 Նէր էր երեսկի սեռանին աջ կողմը։ Եւ Զա-
քարիա երբոր տեսաւ՝ շուարեցաւ, ու անոր
13 վրայ վախ մը ինկաւ։ Եւ հրեշտակը ըսաւ անոր, Մի վախնար, Զաքարիա, ինչու որ քու աղօթքդ լսուեցաւ, և քու կինդ եղիսաբեթ քեզի որդի մը պիտի ծնանի, ու անոր անու-
14 նը Յովհաննէս պիտի դնես։ Եւ քեզի ուրախու-
թիւն ու ցնծութիւն պիտի ըլլայ, և շատերը անոր ծնանելուն վրայ պիտի ուրախանան.
15 ինչու որ Տէրոջը առջեւը մեծ պիտի ըլլայ, և
գինի ու օղի պիտի չխմէ. և դեռ իր մօրը
16 որովայնէն Սուրբ Հոգիով պիտի լեցուի։ Ու Իսրայէլի որդւոցմէ շատերը իրենց Տէր Ա-
17 ստուծոյն պիտի դարձընէ։ Եւ ինքը անոր առջեւէն պիտի գայ եղիային հոգիովը ու զո-
րութիւնովը՝ հայրերուն սիրտերը որդւոցը վրայ դարձընելու, և անհնազանդները՝ ար-
դարներուն խմաստութեանը, որ Տէրոջը բա-
18 րեկարգ ժողովուրդ մը պատրաստէ։ Եւ Զա-
քարիա բսաւ հրեշտակին, Ինչո՞վ գիտնամ սա բանը, որովհետև ես ծեր եմ, ու իմ կի-
19 նըս որ Աստուծոյ առջեւը կը կայնիմ, ու իրկուեցայ քեզի զրուցելու և սա բաներուն
20 աւետիսը քեզի տալու։ Եւ ահա չհամր պի-
տի ըլլաս դուն, ու պիտի չկրնաս խօսիլ մին-
չեւ ան օրը՝ որ սա բաները ըլլան, քանզի չհաւատացիր իմ խօսքերուս, որոնք իրենց
21 ատենին պիտի կատարուին։ Ու ժողովուրդը Զաքարիային կը սպասէր, և կը զարմնային
22 անոր տաճարին մէջ ուշանալուն վրայ։ Ու երբոր դուրս եկաւ՝ չէր կրնար խօսիլ անոնց հետ. և խնացան որ տաճարին մէջ տեսիլք
23 մը տեսած է. ու ինքը նշանով կը խօսէր ա-
նոնց հետ, և համր կը կենար։ Ու եղաւ որ
24 երբ անոր պաշտօնին օրերը լմննցան, իր տու-
նը գնաց։ Եւ ան օրերէն ետքը անոր կինը Եղիսաբեթ յղացաւ, ու հինգ ամիս ինքզինքը
25 քը կը պահէր, և կ'ըսէր, Այսպէս ըրաւ ինծի Տէրը — օրերս, որ էր ջ— նայեցաւ հնա-
խատինքս մարդոց մէջէն վերցընելու։
26 Ու վեցերորդ ամսուն մէջ Գաբրիէլ հրեշ-
տակը Աստուծմէ Գալիլեացի մէկ
27 քաղաքը՝ որուն անունը Նազարէթ էր, Կոյսի մը՝ մարդու մը նշանուած, որուն անունը Յովսէփ էր՝ Դաւիթի տունէն, և ան
28 կոյսին անունը Մարիամ էր։ Ու հրեշտակը անոր գալով ըսաւ, Ողջոյն քեզ, ով շնորհ-
ընկալ էդ, Տէրը քու հետդ է. դուն կա-
29 նանց մէջ օրհնեալ ես։ Եւ անիկա տեսնե-
լով՝ անոր խօսքին վրայ շփոթեցաւ, ու ին-
քնիրեն կը մտածէր թէ ինչպէս բան պիտի ը-
30 լլայ սա ողջոյնը։ Եւ հրեշտակը անոր ըսաւ,

ա Եբր. բ. 3։ ա Պետ. ա. 10։ 16։ ա Յովհ. ա. 1։ բ Պետ. ա. 1։ գ Մատ. ա. 1։ Յովհ. ա. 27։ դ Գործ. ժա. 19։ 25։ 28։ ա Կոր. է. 40։ ե Գործ. ժա. 4։ զ Գործ. ա. 1։ է Յովհ. ի. 31։ ը Մատ. ա. 1։ թ Մատ. ի. 5։ Յովհ. ա. 33։ ժ Մատ. ի. 18։ ժա Մատ. ի. 19։ ժբ Մատ. ի. 4։ գ Թագ. ժ. 4։ դ Թագ. ի. 3։ Յոբ. ա. 1։ Գործ. իգ. 16։ ե Մատ. ի. 11։ զ Գործ. ա. 17։ է Մատ. ի. 5։ Յոբ. ա. 1։ թ ա Մատ. իգ. 10։ 19։ ժ Նեհեմ. ժբ. 4։ 17։ ժա Դան. է. 15։ ժբ Դան. է. 1։ ժբ. 1։ գ Թագ. ի. 4։ գ Թագ. ի. 3։ Յոբ. ա. 1։ Գործ. իգ. 16։ ե Մատ. իգ. 10։ ի Մատ. ի. 12։ ժ Մատ. գ. 5։ 6։ ժա Մատ. գ՝. 5։ Մատ. ժա. 14։ Մատ. ի. 11։ ժբ Դան. ժ. 17։ ժգ Դան. ը. 16։ ի. 21. 22. 23։ Մատ. ժբ. 10։ Եբր. ա. 14։ ժդ Եզեկ. գ. 26։ իգ. 27։ ի Մատ. ա. 20։ ի Մատ. ա. 21։ ի Գործ. ը. 21։ ի Մատ. ե. 7։ ի Բ Թագ. է. 11։ ի Մատ. ի. 11։ ի Ես. ի. 14։ Մատ. ա. 21։ ի Մատ. ա. 20։ ի Մատ. ժգ. 23։ իգ. 63. 64։ Մատ. ա. 1։ Յովհ. ա. 34։ ի Բ Թագ. է. 11։ Յովհ. ա. 31։ Գործ. ը. 37։ Հռոմ. ա. 4։ ի Դան. ժբ. 14։ Բ. Մնաց. կ. 17։ Զաքար. ը. 6։ Մատ. ժ. 27։ Գործ. ժբ. 27։ Հռոմ. ա. 21։ ի Ելս. ա. 1։ Մատ. ա. 18։ Գործ. ը. 4։ 5։ ի Դան. իի. 23։ ժ. 19։ ի Հռոմ. ա. 28։ Դատ. ժ. 24։ ի Կամ հաւատացեալ է իմ։ ի Թագ. բ. 1։ Սաղ. ի. 2։ 3։ Ամբ. ա. 9։ Սաղ. ձիբ. 1։ ի Դան. ժբ. 11։ Հռոմ. ա. 4։ ի Սաղ. ղգ. 12։ Գործ. ժ. 27։ ի Սաղ. հա. 19։ Ձիգ. 2։ 3։ ի Սաղ. ձիժ. 9։ ի Դան. ժ. 7։ Եզ. ի. 6։ Սաղ. ձգ. 17։ 18։ ի Սաղ. ղգ. 1։ Ձիբ. 15։ Ես. ի. 10։ Ամս. 3։ Ձբ. 10։ ի Սաղ. Լգ. 10։ ա Պետ. ի. 5։ ի Թագ. բ. 6։ Ցաք. ի. 11։ Սաղ. Ձիգ. 7։ ի Թագ. բ. 5։ Սաղ. Լգ. 10։ Ժ Դան. ժ. 19։ Սաղ. Ձիբ. 11։ Հռոմ. ժբ. 16։ Ա Մատ. ա. 20։ ի Դան. ժ. 19։ Սաղ. Ձիբ. 11։ Հռոմ. ժբ. 28։ Գործ. գ. 16։ ի Հռոմ. ժ. 14։ ի Դան. ժ. 12։ Ղ. Ժ. 3։ ի Հռոմ. ժգ. 13։ ի Հռոմ. ժգ. 13։ ի Հռոմ. ի. 20։ ի Հռոմ. ի. 39։ ի Գործ. բ. 19. 31։ ի Դան. ի. 17։ Ձիբ. 21։ Գործ. ժ. 21։ ի Ցաք. ա. 28։ ի Գ Թագ. ա. 48։ Սաղ. ժա. 13։ Ես. 18։ Ձղ. 48։ ի Ելս. ի. 17։ Գ Թագ. ժ. 31։ Սաղ. Ձժա. 9։ Գործ. ի. 16։ ի Սաղ. Ձիբ. 17։ ի Եբրեմ. իգ. 2։ Ա Թագ. ի. 20։ Սաղ. իա. 13։ Ես. ի. 21։ Գործ. ժ. 21։ ի Յովհ. ա. 28։ ի Գ Թագ. ա. 48։ Սաղ. իա. 13։ Ես. 18։ Ձղ. 48։ ի Ելս. ի. 14։ ի Դան. ժ. 19։ Սաղ. Ձիբ. 11։ Հռոմ. ժբ. 28։ ի Ելս. ի. 16։ Սաղ. Ձժա. 9։ Գործ. ի. 16։ ի Սաղ. Ձիբ. 17։ ի Եբրեմ. իգ. 2։ Սաղ. Ձիբ. 20։ ի Դան. ժ. 17։ Ձիբ. 21։ Գործ. ժ. 21։ ի Յովհ. ա. 28։ ի Գ Թագ. ա. 48։ Սաղ. իա. 13։ Ես. 18։ Ձղ. 48։ ի Եբրեմ. իգ. 2։ Ա Թագ. ի. 20։ Սաղ. իա. 13։ Ես. 18։ Ձղ. 48։ ի Ելս. ի. 14։ ի Դան. ժ. 19։ Սաղ. Ձիբ. 11։ Հռոմ. ժբ. 28։ ի Ելս. ի. 16։ Սաղ. Ձժա. 9։ Գործ. ի. 16։ ի Սաղ. Ձիբ. 17։ ի Եբրեմ. իգ. 2։ Սաղ. Ձիբ. 20։ ի Դան. ժ. 17։ Ձիբ. 21։ Գործ. ժ. 21։ ի Յովհ. ա. 28։ ի Գ Թագ. ա. 48։ Սաղ. իա. 13։ Ես. 18։ Ձղ. 48։ ի Ելս. ի. 14։ ի Դան. ժ. 19։ Սաղ. Ձիբ. 11։ Հռոմ. ժբ. 28։ ի Ելս. ի. 16։ Սաղ. Ձժա. 9։ Գործ. ի. 16։ ի Սաղ. Ձիբ. 17։ ի Եբրեմ. իգ. 2։ Սաղ. Ձիբ. 20։ ի Դան. ժ. 17։ Ձիբ. 21։ Գործ. ժ. 21։ ի Յովհ. ա. 28։ ի Գ Թագ. ա. 48։ Սաղ. իա. 13։ Ես. 18։ Ձղ. 48։

Մի վախնար, Մարիամ, ինչու որ Աստուծմէ
31 շնորհք գտար. Եւ ահա պիտի յղանաս ու որդի մը պիտի ծնանիս, և անոր անունը
32 Յիսուս պիտի դնես։ Անիկա մեծ պիտի ըլլայ, ու Բարձրելոյն Որդին պիտի ըսուի, և Տէրը Աստուած պիտի սոյ անոր իր Հօրը
33 Դաւիթին աթոռը. ու յաւիտեան պիտի թագաւորէ, և անոր թագաւորութիւնը վերջ պիտի չունենայ։
34 Ու Մարիամ ըսաւ հրեշտակին, Ի՞նչպէս պիտի ըլլայ սա բանը, որովհետև ես էրկի մարդ
35 չեմ դիտեր։ Եւ հրեշտակը պատասխան ա-
նոր, Հոգին Սուրբ պիտի գայ քեզի, ու Բարձրելոյն զօրութիւնը քու վը-
րադ հովանի պիտի ըլլայ. ուստի ան քեզմէ
36 ծնանելու սուրբը Աստուծոյ Որդի պիտի ը-
սուի։ Եւ ահա քու ազգականդ Եղիսաբեթ՝ անկիա իր պառաւութեան առենը արու զա-
ւակով մը յղի է. ու ասիկա ան ամսով ըսաւ-
37 ցած է. ինչու որ Աստուծոյ քովը բնաւ մէկ բան մը անհնարին չըլլար։
38 Եւ Մարիամ ըսաւ, Ահա ես Տէրոջը աղա-
խինն եմ, քու ըսածիդ պէս թող ըլլայ ինծի. ու հրեշտակը անոր քովէն գնաց։
39 Ան օրերը եղաւ Մարիամ ու արագութեամբ
40 լեռնակողմը Հուդայի Ա՛ն քաղաքը գնաց. Եւ մտաւ Զաքարիային տունը ու Եղիսաբեթին
41 բարեւ տուաւ։ Եւ եղաւ որ երբ Եղիսաբեթ Մարիամին բարեւը, մանուկը անոր որովայնին մէջը խաղաց, ու Եղիսաբեթ Սուրբ
42 Հոգիով լեցուեցաւ. Եւ բարձր ձայնով մը կանչեց ու ըսաւ, Օրհնեալ ես դուն կանանց մէջ, և օրհնեալ է քու որովայնիդ պտուղը։
43 Եւ ասկից ինծի ուրկից եղաւ, որ իմ Տէրոջս
44 մայրը ինծի գայ. վասն զի ահա երբոր քու բարեւիդ ձայնը ականջս եկաւ, մանուկը ու-
45 րախութենէ յղացաւ իմ որովայնիս մէջը։ Եւ երանի անոր որ Հաւատացեր է, քանզի պիտի կատարուի ան բաները որ Տէրոջմէ ը-
46 սուեցաւ իրեն։ Եւ Մարիամ ըսաւ, Իմ անձ-
47 դս կը մեծցընէ Տէրը, Եւ իմ հոգիս ուրա-
48 խացաւ իմ փրկիչ Աստուծոմս։ Ինչու որ իր ազախինին խոնարհութեանը նայեցաւ, քան-
զի ահա ասկէ ետև երջանիկ պիտի ըսեն զիս
49 բոլոր ազգերը։ Զի հզորը ինծի մեծամեծ բաներ ըրաւ, ու անոր անու-
50 նը սուրբ է։ Եւ անոր ողորմութիւնը իրմէն
51 վախցողներուն վրայ է ազգէ ազգ։ Իր բազկովը զօրութիւն ցուցուց, ցիրուցան ը-
րաւ ամբարտաւանները իրենց սրտին խոր-
52 հուրդովը։ Զօրաւորները գահերէն աթոռնե-
53 րէն կործանեց, ու խոնարհները բարձրացուց։ Անօթութիւնները բարիքներով լեցուց, և Հարուստները
54 պարապ ճամբեց։ Օգնութիւն ըրաւ իր ծա-
ռային Իսրայէլի՝ Որ ողորմութիւնը միտք բե-
55 րելով, Ինչպէս որ խնդրը խօսեցաւ մեր Հայ-
րերուն՝ Աբրահամին ու անոր սերունդին յա-
ւիտեան։
56 Եւ Մարիամ անոր քովը երեք ամիսի չափ կեցաւ, ու իր տունը դարձաւ։
57 Ու եղիսաբեթին ծնանելու ժամանակը լը-
58 ցուեցաւ, ու որդի մը ծնաւ։ Եւ լսեցին անոնք որ անոր բոլորտիքը կը բնակէին՝ ու անոր ազգականները, որ Տէրը անոր վրայ իր մեծ ողորմութիւնը ցուցուց, և անոր հետ կ'ուրախանային։
59 Ու եղաւ որ ութերորդ օրը տղան թլփատելու եկան, և զանիկա իր Հօրը անունովը
60 Զաքարիա կը կոչէին։ Իսկ անոր մայրը պա-
տասխան առաւ ու ըսաւ, Չէ, հապա Յով-
61 հաննէս պիտի կոչուի։ Եւ անոր ըսին թէ
62 քու ազգականներուդ մէջ մկը չկայ որ սա անունով կոչուի։ Ձէ՛ք կ'ընէին անոր Հօրը թէ
63 ինչ ձեռով կ'ուզէ որ անիկա կոչուի։ Ան ալ տախտակ մը ուզեց ու գրեց՝ ըսելով, Յով-
հաննէս է սորա անունը. ու ամէնքը զարմա-
64 ցան։ Նէ՛ւ իսկոյն բացուեցաւ անոր բերանը ու անոր լեզուն, և կը խօսէր ու կ'օրհնէր
65 Աստուած։ Եւ վախ մը ինկաւ ան ամէնուն վրայ՝ որոնք անոնց բոլորտիքը կը բնակէին. ու սա ամէն բաները Հրէաստանի բոլոր լեռ-
66 նակողմը կը պրուցուէր։ Եւ ամէն լսողները իրենց սիրտերուն մէջը դրին, ու կ'ըսէին, Արդեօք սա տղան ի՞նչ պիտի ըլլայ. ու Տէրոջը ձեռքը անոր հետ էր։
67 Եւ անոր Հայրը Զաքարիա Սուրբ Հոգիով
68 լեցուած՝ մարգարէացաւ ու բսաւ, Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլի Տէր Աստուածը՝ որ այցելու-
թիւն եղաւ և իր ժողովուրդին փրկութիւն
69 բրաւ. Ու մեզի փրկութեան եղջիւր մը հա-
70 նեց իր Դաւթի ծառային տունէն. (Ինչպէս որ սուրբերուն բերնովը խօսեցաւ, որոնք

աչխարհի սկիզբէն՝ ի վեր անոր մարգարէ-
71 ներն էին.) փրկութիւն մեր թշնամիներէն և
72 բոլոր մեզ ատողներուն ձեռքէն, Ողորմու-
թիւն ընելու մեր հայրերուն վրայ, և իր սուրբ
73 ուխտը միտք բերելու, (Ա՛ն երդումը որ մեր
74 հօրը Աբրահամին ըրաւ,) մեզի տալու, Որ
մեր թշնամիներուն ձեռքէն ազատուելով ա-
75 նանց վախի՝ զանիկա պաշտենք Սրբութիւ-
նով ու արդարութիւնով անոր առջևը մեր
76 կե՚ցդ բոլոր օրերուն մէջ։ Եւ դուն, ով մա-
նուկ, Բարձրելոյն մարգարէն պիտի կոչուիս,
ինչու որ ՝Տէրոջը երեսին առջևէն պիտի եր-
77 թաս՝ անոր ճամբաները պատրաստելու, Անոր
ժողովուրդին գիտցնելու էջմէջ փրկութիւնը
78 ՝իրենց մեղքերուն թողութիւնովը, Մեր Ա-
ստուծոյն գթած ողորմութեանը համար, որով
՝Արագող ե՚ղ՚ջ՚ը վերէն մեզի այցելութեան
79 եկաւ՝ ՚Խաւարի և մահուան ստուերի մէջ նըս-
տողներուն լոյս տալու, ՚՚ մեր ոտքերը խա-
ղաղութեան ճամբուն մէջ չխոտորելու։
80 Եւ ՚տղան կը մեծնար ու կը զօրանար հո-
գիով, և ՚անապատներուն մէջն էր մինչև ան
օրը՝ որ ինքը Իսրայէլին երևցաւ։

ԳԼ· Բ

1 Օգոստոս կայսրը կը հրամայէ աշխարհագիր ընել իր բոլոր
տէրութեանը մէջ, 6 Քրիստոսի ծնունդը, 8 Հրեշտակ մը ա-
ւետաւոր կու տայ հովիւներուն, 13 Երկնային զօրաց բազմու-
թիւն կ՚օրհնեն զԱստուած Քրիստոսի ծնունդնեը համար։
21 Քրիստոս կը թլփատուի, 22 առաջորը կը ապրեի, 28 Սի-
մէոն և Աննա կը մարգարէանան Քրիստոսի վրայով, 40
Քրիստոս կը զարգանայ իմաստութեամբ, 46 առաջարին մէջ
Հրեից վարդապետներուն հարցմանքները կ՚ընէ, 51 և իր
ծնողացը հնազանդ կը լինայ։

1 Ու եղաւ որ ան օրերը Օգոստոս կայսրին
2 հրաման եղաւ՝ որ բոլոր աշխարհ գրուի։ (Ա՛յս
առջի աշխարհագիրը եղաւ կիւրենեոսին Սիւ-
րիայի վրայ կուսակալութիւն ըրած առենը։)
3 Եւ ամէնքը կ՚երթային աշխարհագիրը մտնե-
4 լու՝ ամէն մէկը իր քաղաքին մէջ։ Յովսէփ
ալ Գալիլեայէն Նազարէթի քաղաքէն եկաւ
դէպ՚ի Հրէաստան ՚Դաւիթի քաղաքը՝ որ
Բեթլեհէմ կ՚ըսուի, (Ինքը Դաւիթի տունէն
5 ու ազգատոհմէն ըլլալուն համար,) Ա՚խար-
հագիրը մտնելու Մարիամին հետ մէկտեղ,
6 որ ան իր նշանածն էր, և յղի էր։ Ու եղաւ
որ երբ անոնք հոն էին, անոր ծնանելու օրե-
7 րը լեցուեցան։ Եւ իր ա՚նդրանիկ որդին ծը-

մէջ բաւածին պէս ընծայ տալու՝ զոյգ մը
25 տատրակ կամ աղաւնիի երկու ձագ։ Եւ ահա
Երուսաղէմի մէջ մարդ մը կար՝ որուն անունը
Սիմէ՚օն էր, ու ան մարդը արդար ու աստուա-
ծավախ էր, ՚և Իսրայէլի մխիթարութիւնը կը
սպասէր։ ու Սուրբ Հոգին անոր վրայ էր։
26 Եւ անոր յայտնուած էր Սուրբ Հոգիէն ՚թէ
մահ պիտի չտեսնէ, մինչև որ Տէրոջը Օծեալը
27 տեսնէ։ Նէ Հոգիով տաճարը եկաւ. ու երբ-
որ Յեսուքը բերին ծնողքը՝ որ օրէնքին
սովորութիւնը պէս անոր համար ընեն,
28 ինքն ալ զանիկա իր գիրկը առաւ, և օրհնեց
29 զԱստուած ու ըսաւ, ՚Ով Տիրա՚ջ, ով Տէր, ար-
ձակես քու ծառադ խաղաղութիւնով քու
30 խօսքիդ համեմատ։ Վասն զի ՚իմ աչքերս տե-
31 սան քու փրկութիւնդ, Որ բոլոր ժողովուրդ-
32 ներուն առջևը պատրաստեցիր, ՚Լոյս մը հե-
թանոսները լուսաւորելու, և փառք քու Իս-
33 րայէլ ժողովուրդիդ։ Եւ Յովսէփ ու անոր
մայրը զարմացած էին այն բաներուն վրայ՝ որ
34 անոր համար կը խօսուէին։ Ու Սիմէ՚օն օրհնեց
զանոնք, և անոր մօրը Մարիամին ըսաւ,
Ա՚հա սա հաւնիք Իսրայէլի մէջ շատ մարդոց
իյնալուն ու ելլելուն համար, Ու հակառա-
կութեան նպատակ մը ըլլալու համար կեցած
35 է։ (Եւ ՚քու սրտիդ ալ թուր մը պիտի անցնի։)
որ ա՚ռանձին շատ սրտերէն խորհուրդները յայտ-
նուին։
36 Եւ հոն էր Աննա մարգարէն փանուէլի աղ-
ջիկը՝ Ասերի ցեղէն. ասիկա իր օրերը շատ
անցուցած էր՝ երկունքը հետ եօթը տարի կե-
37 նալով իր կուսութիւնը ժառնանակէն, Եւ որ-
բևարի էր դարեձ ութսունհինգ տարուան,
որ տաճարէն չէր զատուեր, Հապա ծոմով և
աղօթքով Ա՚ստուծոյ ծառայութիւն կ՚ընէր ՚գի-
38 շեր ու ցորեկ։ Եւ ասիկա նոյն ժամուն եկաւ,
ու Տէրոջը դոհութիւն կուտար, ու անոր
վրայով կը խօսէր ան ամենուն՝ որոնք Երու-
սաղէմի մէջ փրկութիւն կը սպասէին։
39 Ու երբոր ամէն բան կատարեցին Տէրոջը
օրէնքին համեմատ, նորէն Գալիլեա դարձան
40 իրենց Նազարէթ քաղաքը։ ՚Եւ մանուկը կը
մեծնար ու հոգւով կը զօրանար՝ իմաստու-
թեամբ լեցուած, ու Աստուծոյ շնորհքը անոր
վրայ էր։
41 Եւ անոր ծնողքը տարին զատիկ ամէն տարի
42 Երուսաղէմ կ՚երթային։ Ու երբոր անիկա
տասներկու տարեկան եղաւ, ամենին սովո-
րութեանը պէս երբոր անոնք երուսաղէմ ե-
43 լան, Եւ ան օրերը որ բնակուելին ու նորէն

2 ԳԼ· Բ·ԿԹ· 42 · Սապ-
ը· 3 · ՀՀ· 3 · 9 ·
ՃՂ· 45 · Եգիպ· Ժ·Ը·
60 · Հմր · 54 ·
՝ Ծն· Ժբ · 3 · ԺԵ·
4 · Իբ· 16 · 17 · Եբր·
զ· 13 · 17 ·
՚՚ Հռ·ոմ՚· Գ· 18 · 22 ·
Եբր· Ի՚ · 14 ·
3 Եբրա՚· Լ՚ · 30 · 40 ·
Եփես· գ· 24 · բ
Թես· բ· 12 · բ Տիմ՚·
ա · 9 · Տիտ· բ · 12 ·
ա Պետ· ա · 15 · բ
Պետ· ա · 4 ·
4 Եռ· Իս· 3 · Մտ՚·
գ· 1 · գ· 5 · Մատ·
ժա· 10 · Հմր · 17 ·
5 Մտ՚· ա · 4 · ԳԼ·
գ· 3 ·
6 Ծնու· Իզ· 17 ·
Մտ՚· գ· 2 ·
՚՚ Եռ· Ի՚ · 2 · Իբ · 7 ·
Իսի· 9 · Մտ՚· գ·
16 · Գոր · Իզ· 18 ·
7 ԳԼ· բ· 40 ·
ա Պետ· գ·1 · Ժա·7 ·
—
8 Գոր · Ե · 37 ·
ը ա Թագ · Ժզ· 1 ·
4 · Ցաքհ · Ի · 42 ·
թ Ա՚ռ· Ժ·Ը· 1 ·
Գ՚ · 27 ·
ժ Մատ· ա · 25 ·
ի ԳԼ· ա · 28 ·
ժա Մատ· ա · 21 · 25 ·
ԳԼ· ա · 31 ·
ժբ Ա՚նհ՚ գանիկա
ժգ Մատ· ա · 21 · 25 ·
ԳԼ· ա · 31 ·
ժդ Ա՚նհ՚ անոր
ժե ԳԼ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
ժզ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
ժէ ԳԼ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
ժը Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
ի Ա՚նհ՚ գանիկա
ի· Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
իա Ա՚նհ՚ անոր
իբ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
իգ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
իդ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
իե Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
իզ Ա՚նհ՚ գանիկա
իէ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
իը Ա՚նհ՚ անոր
իթ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
լ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
լա Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
լբ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
լգ Ա՚նհ՚ գանիկա
լդ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
լե Ա՚նհ՚ անոր
լզ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
լը Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
լթ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
խ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
խա Ա՚նհ՚ գանիկա
խբ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
խգ Ա՚նհ՚ անոր
խդ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
խե Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
խզ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
խէ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
խը Ա՚նհ՚ գանիկա
խթ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
կ Ա՚նհ՚ անոր
կա Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
կբ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
կգ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
կդ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
կե Ա՚նհ՚ գանիկա
կզ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
կէ Ա՚նհ՚ անոր
կը Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
կթ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
լ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
լա Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
լբ Ա՚նհ՚ գանիկա
լգ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
լդ Ա՚նհ՚ անոր
լե Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
լզ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
լէ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
լը Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
լթ Ա՚նհ՚ գանիկա
խ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
խա Ա՚նհ՚ անոր
խբ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
խգ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
խդ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
խե Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
խզ Ա՚նհ՚ գանիկա
խէ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
խը Ա՚նհ՚ անոր
խթ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
կ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
կա Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
կբ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
կգ Ա՚նհ՚ գանիկա
կդ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
կե Ա՚նհ՚ անոր
կզ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
կէ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
կը Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
կթ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
լ Ա՚նհ՚ գանիկա
լա Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
լբ Ա՚նհ՚ անոր
լգ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
լդ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
լե Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
լզ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
լէ Ա՚նհ՚ գանիկա
լը Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
լթ Ա՚նհ՚ անոր
խ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
խա Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
խբ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
խգ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
խդ Ա՚նհ՚ գանիկա
խե Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
խզ Ա՚նհ՚ անոր
խէ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
խը Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
խթ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
կ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
կա Ա՚նհ՚ գանիկա
կբ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
կգ Ա՚նհ՚ անոր
կդ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
կե Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
կզ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
կէ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
կը Ա՚նհ՚ գանիկա
կթ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
լ Ա՚նհ՚ անոր
լա Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
լբ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
լգ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
լդ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
լե Ա՚նհ՚ գանիկա
լզ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
լէ Ա՚նհ՚ անոր
լը Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
լթ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
խ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
խա Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
խբ Ա՚նհ՚ գանիկա
խգ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
խդ Ա՚նհ՚ անոր
խե Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
խզ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
խէ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
խը Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
խթ Ա՚նհ՚ գանիկա
կ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
կա Ա՚նհ՚ անոր
կբ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
կգ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
կդ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
կե Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
կզ Ա՚նհ՚ գանիկա
կէ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
կը Ա՚նհ՚ անոր
կթ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
լ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
լա Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
լբ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
լգ Ա՚նհ՚ գանիկա
լդ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
լե Ա՚նհ՚ անոր
լզ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
լէ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
լը Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
լթ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
խ Ա՚նհ՚ գանիկա
խա Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
խբ Ա՚նհ՚ անոր
խգ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
խդ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
խե Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
խզ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
խէ Ա՚նհ՚ գանիկա
խը Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
խթ Ա՚նհ՚ անոր
կ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
կա Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
կբ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
կգ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
կդ Ա՚նհ՚ գանիկա
կե Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
կզ Ա՚նհ՚ անոր
կէ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
կը Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
կթ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
լ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
լա Ա՚նհ՚ գանիկա
լբ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
լգ Ա՚նհ՚ անոր
լդ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
լե Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
լզ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
լէ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
լը Ա՚նհ՚ գանիկա
լթ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
խ Ա՚նհ՚ անոր
խա Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
խբ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
խգ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
խդ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
խե Ա՚նհ՚ գանիկա
խզ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
խէ Ա՚նհ՚ անոր
խը Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
խթ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
կ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
կա Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
կբ Ա՚նհ՚ գանիկա
կգ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
կդ Ա՚նհ՚ անոր
կե Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
կզ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
կէ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
կը Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
կթ Ա՚նհ՚ գանիկա
լ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
լա Ա՚նհ՚ անոր
լբ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
լգ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
լդ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
լե Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
լզ Ա՚նհ՚ գանիկա
լէ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
լը Ա՚նհ՚ անոր
լթ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
խ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
խա Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
խբ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
խգ Ա՚նհ՚ գանիկա
խդ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
խե Ա՚նհ՚ անոր
խզ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
խէ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
խը Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
խթ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
կ Ա՚նհ՚ գանիկա
կա Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
կբ Ա՚նհ՚ անոր
կգ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
կդ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
կե Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
կզ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
կէ Ա՚նհ՚ գանիկա
կը Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
կթ Ա՚նհ՚ անոր
լ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
լա Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
լբ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
լգ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
լդ Ա՚նհ՚ գանիկա
լե Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
լզ Ա՚նհ՚ անոր
լէ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
լը Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
լթ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
խ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
խա Ա՚նհ՚ գանիկա
խբ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
խգ Ա՚նհ՚ անոր
խդ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
խե Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
խզ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
խէ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
խը Ա՚նհ՚ գանիկա
խթ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
կ Ա՚նհ՚ անոր
կա Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
կբ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
կգ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
կդ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
կե Ա՚նհ՚ գանիկա
կզ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
կէ Ա՚նհ՚ անոր
կը Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
կթ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
լ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
լա Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
լբ Ա՚նհ՚ գանիկա
լգ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
լդ Ա՚նհ՚ անոր
լե Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
լզ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
լէ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
լը Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
լթ Ա՚նհ՚ գանիկա
խ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
խա Ա՚նհ՚ անոր
խբ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
խգ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
խդ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
խե Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
խզ Ա՚նհ՚ գանիկա
խէ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
խը Ա՚նհ՚ անոր
խթ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
կ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
կա Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
կբ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
կգ Ա՚նհ՚ գանիկա
կդ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
կե Ա՚նհ՚ անոր
կզ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
կէ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
կը Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
կթ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
լ Ա՚նհ՚ գանիկա
լա Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
լբ Ա՚նհ՚ անոր
լգ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
լդ Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
լե Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
լզ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
լէ Ա՚նհ՚ գանիկա
լը Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
լթ Ա՚նհ՚ անոր
խ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
խա Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
խբ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
խգ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
խդ Ա՚նհ՚ գանիկա
խե Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
խզ Ա՚նհ՚ անոր
խէ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
խը Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
խթ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
կ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
կա Ա՚նհ՚ գանիկա
կբ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
կգ Ա՚նհ՚ անոր
կդ Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6 ·
կե Եղ· Ժգ· 2 · Իբ ·
20 · ԼԲ · 19 · Թես·
գ · 13 · ը · 17 · Ժը·
15 ·
կզ Գ·Լ· Ժբ·ը·6 ի·8 ·
կէ Ծն· Ժ·Ի· 12 · Գ·Ե·
Ժբ · 3 · Գ·Լ· ա· 30 ·
կը Ա՚նհ՚ գանիկա
կթ Մատ· ա · 21 · 25 ·
Գ·Լ· ա · 31 ·
լ Ա՚նհ՚ անոր
լա Գ·Լ· Ժբ· 2 · 3 ·
4 · 6

է՝ ըսելով, Պ[Ա]նապատի մէջ կանչողին ձայնը, Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէք, անոր շա-
5 փիղները չիսկեցէք. Ամէն ձոր պիտի լեցուի, և ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ, և ծռո-
ռը պիտի չիտկուի, ու խոտաւորտ տեղը
6 րը հարթ ճամբաներ պիտի ըլլան. Եւ ամէն
մարմին Աստուծոյ փրկութիւնը պիտի տեսնի։
7 Ու Իսկն ակրտուելու եկող ժողովուրդնե-
րուն ըսաւ, Ո՛վ իմաս-
ցուց ձեզի դալու բարկութենէն փախչիլ։
8 Ուրեմն ապաշխարութեան արժանաւոր պը-
տուղներ բերէք, և մի սկսիք ձեր ներսի դի-
ըսել թէ Մենք մեզի Հայր՝ Աբրահամը ու-
նինք, քանզի կ'ըսեմ ձեզի որ Աստուած
կարող է ասոնց քարերէն Աբրահամին զրդիներ
9 հանելու։ Ալ հիմա կացինը ծառերուն ար-
մատին քովը կը դրուի. Ուստի ամէն ծառ
որ բարի պտուղ չբերեր, կը կտրուի ու կը-
10 րակը կը ձգուի։ Եւ ժողովուրդները կը հար-
ցընէին իրեն ու կ'ըսէին, Ուրեմն ի՞նչ ընենք։
11 Պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ո՛վ որ
երկու հանդերձ ունի, թող չունեցողին
տայ. և ով որ կերակուր ունի, նոյնպես ընէ։
12 Մաքսաւորներ ալ եկան մկրտուելու, ու ը-
սին անոր, Վարդապետ, մենք ի՞նչ ընենք։
13 Ան ալ ըսաւ անոնց, Ձեզի հրամայուածէն
14 աւելի բան չպահանջէք։ Զինուորներն ալ
կը հարցընէին անոր ու կ'ըսէին, Եւ մենք
ի՞նչ ընենք։ ըսաւ անոնց, Մէկը մի հարբը-
ատահարէք, ու ձեր ռոճկովը բաւականացէք։
15 Երբոր ժողովուրդը կը սպասէր, և ամէնքը
իրենց սրտերուն մէջ կը մտածէին Յովհաննէ-
սին համար՝ թէ ան է արդեօք Քրիստոսը,
16 Յովհաննէս պատասխան տուաւ ամենուն ու-
ըսաւ, Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ, բայց ինձ-
մէ աւելի զօրաւորը կու գայ, որ ես անոր
կօշկներուն կապերը քակելու արժանի չեմ,
անիկա ձեզ պիտի մկրտէ Հոգւով Սրբով
17 և կրակով. Որուն հեծանոցը իր ձեռքին է,
և իր կալը պիտի մաքրէ, ու ցորենը իր ամ-
բարը պիտի ժողվի, և յարդը չմարելու կրա-
18 կով պիտի այրէ։ Ուրիշ շատ բաներ ալ կը
քարոզէր ժողովուրդը յորդորելով։
19 Բայց Հերովդէս չորրորդապետը անկէ յան-
դիմանալով իր Հերովդիա-
յին համար, և բոլոր չարութիւններուն հա-
20 մար որ Հերովդէս գործեց, Ան ամենուն վը-
րայ ասկ ալ աւելցուց, որ Յովհաննէսը բան-
տին մէջ գոցեց։

21 Ու երբոր մկրտուեցաւ բոլոր ժողովուրդը,
Հիսուս ալ մկրտուելով՝ աղօթք կ'ընէր,
22 երկինքը բացուեցաւ, Եւ Սուրբ Հոգին մարմ-
նաւոր երեւմամբ աղաւնիի պէս անոր վրայ
իջաւ, ու երկինքէն ձայն մը եկաւ՝ որ կ'ըսէր,
Դուն ես իմ սիրելի Որդիս, քեզի հաճեցայ։
23 Եւ ինքը Յիսուս սկսեր էր դրեթէ երե-
սուն տարեկան ըլլալ, որ (ինչպէս կը կար-
ծուէր) Յովսեփին որդին էր, որ ան
24 Հեղիին, որ ան Մատթէին, Որ ան Ղեւիին, որ
ան Մեղքիին, որ ան Յաննէին, որ ան Յովսէ-
25 փին, Որ ան Մատաթիային, որ ան Ամոսին,
որ ան Նաւումին, որ ան Եսղիին, որ ան Նաղ-
26 դէին, Որ ան Մաաթին, որ ան Մատաթիա-
յին, որ ան Սեմէիին, որ ան Յովսեփին, որ
27 ան Յուդային, Որ ան Յովհաննայի, որ ան
Բեսային, որ ան Զօրաբաբելին, որ ան Սա-
28 ղաթիէլին, որ ան Նէրիին, Որ ան Մեղքիին,
որ ան Ադդիին, որ ան Կոսամին, որ ան Եղ-
29 մադամին, որ ան Էրին, Որ ան Յովսեսին,
որ ան Եղիազարին, որ ան Յովրիմին, որ ան
30 Մատթին, որ ան Ղեւիին, Որ ան Սիմէոնին,
որ ան Յուդային, որ ան Յովսեփին, որ ան
31 Յոնանին, որ ան Եղիակիմին, Որ ան Մե-
լեային, որ ան Մայնանին, որ ան Մատա-
թային, որ ան Նաթանին, որ ան Դաւիթին,
32 Որ ան Յեսսէին, որ ան Ովբեդին, որ ան
Բոոսին, որ ան Սալմոնին, որ ան Նաասոնին,
33 Որ ան Ամմինադաբին, որ ան Արամին, որ ան
Եսրոնին, որ ան Փարեսին, որ ան Յուդային,
34 Որ ան Յակոբին, որ ան Իսահակին, որ ան
Աբրահամին, որ ան Թարայէին, որ ան Նա-
35 քորին, Որ ան Սերուգին, որ ան Ռագա-
ւին, որ ան Փաղեկին, որ ան Եբերին, որ ան
36 Սալային, Որ ան Կայնանին, որ ան Արփաք-
սադին, որ ան Սեմին, որ ան Նոյին, որ ան
37 Ղամեքին, Որ ան Մաթուսալային, որ ան
Ենովքին, որ ան Յարեդին, որ ան Մաղա-
38 լէլէլին, որ ան Կայնանին, Որ ան Ենոսին,
որ ան Սեթին, որ ան Ադամին, Որ ան Ա-
ստուծոյ։

Գլ. Դ

1 Քրիստոս Ծամ կը պահէ և կը փոքռնէ. 13 կը յաղթէ Սատա-
նային. 14 կը սկսի քարոզել. 16 Նազարէթի մարդիկը կը զար-
մանան անոր շնորհալից խօսքերուն վրայ. 33 Յիսուս կը բժ-
շկէ գիւահար մը. 38 Պետրոսին զքրանքը. 40 և ուրիշ շատ
հիւանդներ. 41 Դեւերը կը խոստովանին թէ անկէ է Քրիս-
տոս. բայց կը յանդիմանուին անկէ. 43 Քրիստոս կը քարո-
զէ քաղաքներուն մէջ։

1 Եւ Յիսուս Հոգւով Սրբով լեցուած՝ Յոր-
դանանէն դարձաւ, ու Հոգին անապատը
2 տարուեցաւ, եւ քառասուն օր Սատանային
փորձուեցաւ. Ու ան օրերը բան մը չկերաւ,
և ան օրերը լմննալէն ետեւ անօթեցաւ։
3 Ու Սատանան ըսաւ անոր, Թէ որ Աստու-
ծոյ Որդին ես, ըսէատ քարերն որ հաց ըլլայ։
4 Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր ու ը-
սաւ, Գրուած է թէ Ոչ միայն հացով կ'ապ-
րի մարդ, հապա Աստուծոյ ամէն խօսքով։
5 Եւ Սատանան մէկ բարձր լեռ մը հանե-
լով զանիկա, աշխարհի բոլոր թագաւորու-
թիւնները ցուցուց անոր մէկ վայրկեանի մէ
6 մէջ. Եւ Սատանան ըսաւ անոր, Ա՛ս ամէն
իշխանութիւնը ու անոնց փառքը քեզի պի-
տի տամ, Վասն զի որ ինծի յանձնուած է, և
7 որու որ ուզեմ՝ կու տամ անիկա. Ուստի թէ
որ դուն իմ առջեւս երկրպագութիւն ը-
8 նես, ամէնը քեզի ըլլայ։ Եւ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ անոր ու ըսաւ, Գրուած
է թէ Քու Տէր Աստուծոդ երկրպագութիւն
ընես, ու միայն անոր պաշտես։
9 Եւ զանիկա տարաւ Երուսաղէմ ու տաճա-
րին աշտարակին վրայ կացնեցուց, ու ըսաւ
անոր, Թէ որ դուն Աստուծոյ Որդին ես, քեզ
10 ասկէ վար ձգէ. Վասն զի գրուած է թէ Իր
հրեշտակներուն պիտի ապաղրէ քեզի համար
11 որ քեզ պահեն. Ու ձեռքերնուն վրայ պիտի
վերցընեն քեզ, որ գուցէ թէ ատգ քարի
12 զարնես։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու
ըսաւ անոր, Ըրուած է թէ Քու Տէր Ա-
13 ստուածդ չփորձես։ Ու երբոր Սատանան ա-
մէն փորձութիւնը կատարեց, Ժամն մը ետ
կեցաւ անկէ։
14 Եւ Յիսուս Հոգւովն զօրութեամբը Գա-
լիլեա դարձաւ, ու անոր համբաւը ան գաւա-
15 ռին ամէն կողմերը տարածուեցաւ։ Եւ ինքը
անոնց ժողովարաններուն մէջը կը սորվեցընէր,
ու ամենէն կը փառաւորուէր։
16 Ու եկաւ Նազարէթ՝ ուր որ ինքը մեծ-
ցած էր, և իր սովորութեանը պէս Շաբաթ օրը
17 մտաւ ժողովարանը, ու ելաւ որ կարդայ։ Եւ
տուին անոր Եսայի մարգարէին գիրքը. ու
երբոր գիրքը բացաւ, գտաւ ան տեղը՝ ուր
18 որ գրուած էր, Տէրոջը Հոգին իմ վրաս է.
Վասն զի որ զիս հոգիներուն աւետա-
բան քարոզելու, զիս խրկեց կոտրած սիրտ
19 ունեցողները բժշկելու, Գերիներուն ազատու-
թիւն՝ և կոյրերուն տեսութիւն քարոզելու,
հարատահարեալները արձակ թող
տալու, Տէրոջը ընդունելի տարին քարոզելու։
20 Եւ գիրքը դոցելով՝ տուաւ սպասաւորին ու

նստաւ. և ժողովարանը եղողներուն ամէնը
21 աչքերնին անկած անոր կը նայէին։ Եւ սկը-
սաւ անոնց ըսել, Այսօր այս գրուածը կա-
22 տարուեցաւ ու ձեր ականջները լսեցին։ Եւ
ամէնքը անոր վրայ կը վկայէին, ու կը զար-
մանային անոր բերկրեն ելած շնորհալի խօս-
քերուն վրայ, ու կ'ըսէին, Ասիկա Յովսեփին
23 որդին չէ՞։ Եւ ըսաւ անոնց, Իրաւ որ դուք
ինծի պիտի ըսէք այս առակը, Բժիշկ, քու
անձդ բժշկէ. Որչափ բաներ լսեցինք որ կա-
փառնայումի մէջ եղաւ, Հոս ալ քրէ քու
24 քաղաքիդ մէջ։ Եւ ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի, Թէ Մարգարէ մը իր քաղաքին մէջ
25 ընդունելի չէ։ Եւ յիրաւի կ'ըսեմ ձեզի, Թէ
Շատ որբևարիներ կային Եղիային օրերը Իս-
րայէլի մէջ, երբոր երկինք տարի ու վեց ամիս
երկինքը գոցուեցաւ, անանկ որ մեծ սով
26 եղաւ բոլոր երկրին մէջ. Բայց Եղիա անոնցմէ
մէկուն չխրկուեցաւ, հապա Սիդոնա-
ցւոց Սարեփթա քաղաքին մէջ որբևարի կնկան
27 մը։ Եւ շատ բորոտներ կային Իսրայէլի մէջ
Եղիսէ մարգարէին ատենը, ու անոնցմէ մէկը
չմաքրուեցաւ, հապա Սիրական Նէեման Ասորին։
28 Եւ ժողովարանին մէջ ամէնքն ալ բարկու-
թիւնով լեցուեցան՝ երբոր ասոնք լսեցին.
29 Ու ելան անկից քաղաքէն դուրս հանեցին,
և տարին զանիկա մինչև ան լեռանը ցցուած
ծայրը, որուն վրայ իրենց քաղաքը չկառուած
էր, որ զանիկա բարձր տեղէն վար ձգեն։
30 Բայց ինքը անոնց մէջէն անցաւ գնաց։
31 Եւ իջաւ Գալիլեայի Կափառնայում քա-
ղաքը, ու շաբաթ օրերը կը սորվեցընէր անոնց։
32 Եւ կը զարմանային անոր վարդապետութեանը
վրայ, Վասն զի իշխանութիւնով էր անոր
33 խօսքը։ Եւ ժողովարանին մէջ մարդ մը կար,
որ պիղծ դեւի ոգի ունէր, ու մեծ ձայնով
34 մը աղաղակեց՝ Ըսելով, Թող տուր, դուն մեզի
հետ ի՞նչ բան ունիս, Յիսուս Նազովրեցի.
միթէ մեզ կորսընցընելո՞ւ եկար. Գիտեմ քեզ
35 ով ես, Աստուծոյ Սուրբը։ Եւ Յիսուս սաս-
տեց անոր ըսելով, Պապանձէ ու ել ասկէ.
ու դեւը զանիկա ներսիդ տեղը ձգելով
գետինը զարկաւ, և ելաւ անկէ, ու ձեռաս մը
36 չտուաւ անոր։ Եւ զարմանք եկաւ ամենուն
վրայ, և իրարու հետ կը խօսէին ու կ'ըսէին,
Ա՛ս ի՞նչ խօսք է, որ իշխանութիւնով և զօրու-
թիւնով կը հրամայէ պիղծ ոգիներուն, ու
37 կ'ելլեն։ Եւ անոր համբաւը տարածուեցաւ
շրջակայ գաւառին ամէն տեղերը։
38 Ու ժողովարանէն ելլելով՝ Սիմոնին տունը

39 մնաւ։ Սիմոնին զոքանչն ալ սաստիկ ջերմով
կը տանջուէր , ու անոր համար աղաչեցին
40 իրեն։ Եւ ցՅ---- անոր վրայ կայնելով՝ սաս-
տկոց չերմին , որ թողուց զանիկա. և չատ մը
եղաւ ու անոնց ապաստարուքիւն կ'ընէր ։
41 Երբ արեւը մտրը մնած ատենը՝ ամէն անուն
որ ունէին տեսակ տեսակ ցաւերով հիւանդ-
ներ՝ իրեն բերին զանոնք . ինքն ալ անոնցմէ
ամէն մէկուն վրայ ձեռք դնելով՝ բժշկեց
42 զանոնք ։ Դեւեր ալ կ'ելլէին չատերէն , կ'ա-
դաղակէին ու կ'ըսէին թէ Դուն ես Քրիստոս՝
Աստուծոյ Որդին . ։և ինքը կը սաստէր ու
թող չէր տար անոնց որ խօսին , ինչու որ գի-
տէին թէ ինքը Քրիստոս է ։
43 Ու երբոր ցորեկ եղաւ՝ ելաւ ու գնաց ա-
նապատ տեղ մը , և ժողովուրդները կը փըն-
տռէին զանիկա . եկան մինչև անոր , ու կը
44 սթափէին զանիկա որ իրենցմէ չերթայ . Բայց
անիկա բսաւ անոնց , Պէտք է ինծի որ ուրիշ
քաղաքներու ալ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը
քարոզեմ, քանզի սա բանիս համար խրկուած
45 եմ։ Ու Գալիլեայի ժողովարաններուն մէջ
կը քարոզէր ։

ԳԼ· Ե

1 Քրիստոս Գեւսրսաթ նաւը նստած՝ կը սորվեցնէ ժողովուրդը ։ 4 և ձկնաց հրաշալի որսով մը կը ցուցնէ թէ Պետրոս ու անոր ընկերները մարդոց որսորդներ պիտի ըլլ ։ 12 Քրիստոս բորոտը կը մաքրէ ։ 16 անապատ տեղ մը քաշուած աղօթք կ'ընէ ։ 18 անդամալոյծ մը կը բժշկէ ։ 27 իրեն կը կանչէ Մատ. Ի Նա մաքսաւորը ։ 29 մեղաւորներու հետ հաց կ'ուտէ ։ 34 և կը նախաձայնէ թէ իր հաստատելէն ետև առաքեալները պիտի պահեն ։

1 Ու ։եղաւ որ երբ ժողովուրդը անոր բոլոր-
ւելը դիւրուեցաւ Աստուծոյ խօսքը լսելու
համար , ինքն ալ Գեննեսարեթի ծովակին քո-
2 վը կեցեր էր ։ Ու տեսաւ երկու նաւեր որ
ծովակին քովը կեցեր էին , և ձկնորսները
անոնց մէջէն ելած՝ ուռկանները կը լուային ։
3 Ինքը ան նաւերուն մէկուն մէջը մտաւ որ
Սիմոնինն էր , և աղաչեց անոր որ քիչ մը
ցամաքէն դէպ՝ ի մէջը տանի . և նստելով նա-
ւուն մէջէն ժողովուրդներուն կը սորվեցնէր ։
4 Ու երբոր խօսելէն դադրեցաւ՝ ըսաւ Սի-
մոնին , ։Աւազ տար նաւը դէպ՝ ի խորունկը ,
5 և ուռկաններնիդ ձգեցէք ։ որսալու ։ Եւ
Սիմոն պատասխան տալով ըսաւ անոր , վար-
դապետ , բոլոր գիշերս աշխատեցանք ու բան
մը չբռնեցինք , բայց քու խօսքիդ համար
6 ուռկանը ձգեմ։ Ու երբոր սա ըրին՝ խիստ
չատ ձուկեր ժողվեցին մէջը , ու իրենց ուռ-
7 կանը կը պատռուէր ։ Եւ ան կ'ընէին միւս
նաւուն մէջ եղող իրենց ընկերներուն՝ որ գան
օգնեն իրենց . և եկան ու երկու նաւերն ալ
8 լեցուցին , մինչև որ ընկղմելու մօտ էին ։ Սի-
մոն Պետրոս երբոր տեսաւ՝ ծունկը-
բուն ինկաւ ու ըսաւ , Տէր , ։ինծմէ մեկ-
դի գնա , ինչու որ ես մեղաւոր մարդ մըն
9 եմ։ վասն զի ապշութիւնը պատեց զանիկա
և անոր հետը եղող ամէնը՝ ան իրենց բռնած
10 ձուկերուն պատճառաւ . Նոյնպէս ալ Զե-
բեդէոսին որդիքը Յակոբոս և Յովհաննէս ,
որունք Սիմոնին ընկերներն էին . ու Յիսուս
ըսաւ Սիմոնին , Մի վախնար , ։ասկէ ետեւ
11 մարդոց որսորդ պիտի ըլլաս ։ Եւ նաւերը
ցամաքը հանելով՝ ։ամէն բան թողուցին ու
անոր ետեւէն գացին ։
12 ։Ու եղաւ որ երբ ինքը քաղաքի մը մէջ
էր , ահա մէկ մարդ մը բորոտութիւնով լե-
ցուն՝ երբոր Յիսուսը տեսաւ , երեսի վրայ
իյնալով աղաչեց անոր ու ըսաւ , Տէր , թէ
13 որ ուզես՝ կրնաս զիս մաքրել ։ Եւ Յիսուս իր
ձեռքը երկընցնելով դպաւ անոր , ու ըսաւ ,
կ'ուզեմ՝ մաքրուէ ։ և չատ մը բորոտութիւնը
14 անկէ գնաց ։ Ու ինքը պատուիրեց անոր որ
մէկու մը չըսէ , հապա ըսաւ , Գնա քեզ քա-
հանային ցուցուր , և ։Մովսէսին պատուիրա-
ծին պէս քու մաքրուելուդ ընծան տուր՝ ա-
15 նոնց վկայութիւն ըլլալու համար ։ Եւ անոր
վրայով խօսքը աւելի կը տարածուէր ։ Ու չատ
ժողովուրդներ կը ժողվուէին մեկ ընելու ,
և անով իրենց հիւանդութիւններէն բժշկուե-
16 լու ։ Ու ինքը անապատ տեղ ուռանք կը քա-
շուէր և աղօթք կ'ընէր ։
17 Ու եղաւ որ մէկ օր մը ինքը կը սորվեցնէր ,
ու փարիսեցիներ և օրինաց վարդապետներ
նստած էին , որունք Գալիլեայի ու Հրէաստա-
նի ու Երուսաղէմի բոլոր գիւղաքաղաքներէն
ժողովուած էին . ու Տիրոջը զօրութիւնը ներկայ
18 էր անոնք բժշկելու ։ Ներ ահա քանի մը մարդ-
կիկ մէկ անդամալոյծ մարդ մը մահիճովը
բերին , և հնարը կը փնտռէին թէ ինչպէս զա-
նիկա ներս բսեն ու դնեն անոր առջևը .
19 Ու երբոր բաղմութենէն ։ոչ-ինչ չէին գտներ՝
որ անկէ ներս բսեն անիկա , տանիքին վը-
րայ ելան , և զանիկա կղմինդրներուն մէջէն
մահիճովը մէջտեղը ցիսուսին առջևը լիցուց-
20 ցին ։ Եւ անիկա տեսնելով անոնց հաւատքը
ըսաւ անոր , Ով մարդ , քու մեղքերդ քեզի
21 ներուած են ։ Եւ դպիրները ու փարիսեցի-
ները սկսան խորհիլ ու ըսել , Ո՞վ էասիկա՝
որ հայհոյութիւններ կը խօսի . ։Ո՞վ կրնայ մե-
ղայ թողութիւն տալ , բայց միայն Աստուած ։
22 Եւ ցիսուս իմանալով անոնց խորհուրդները՝
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց , Ցրտերը-

23 նուդ մէջ ի՞նչ կը խորհիք ։ Ո՞րը աւելի դիւ-
րին է , ըսել մեղքերդ քեզի ներուած են՝ ը-
24 սե՞լը , թէ ելիր ու քալէ՝ ըսելը ։ Բայց որ-
պէս զի գիտնաք թէ Որդին մարդոյ իշխա-
նութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու թողու-
թիւն տալու , (ըսաւ անդամալոյծին ,) Քեզի
կ'ըսեմ , ելիր մահիճդ առ ու տունդ գնա ։
25 Ան ալ իսկոյն անոնց առջևը ելաւ , ու վրան
առաւ ինչ բանի վրայ որ պառկած էր , և
գնաց իր տունը , ու Աստուծոյ փառք կու
26 տար ։ Եւ ամէնքը ապշած մնացին , ու Աս-
տուծոյ փառք կու տային , և վախով լեցուած՝
կ'ըսէին թէ Այսօր նորանչան բաներ տեսանք ։
27 ։Ետ ասոնք բաներէն ետեւ ելաւ ։Ան , ու տե-
սաւ մէկ մաքսաւոր մը՝ որուն անունը Ղեւի
էր , որ մաքս ընդունելու տեղը նստեր էր ,
28 ու ըսաւ անոր , Ետեւէս եկուր ։ Ան ալ թո-
29 ղուց ամէնը և ելաւ գնաց անոր ետեւէն ։ Ու
Ղեւի անոր մեծ կոչնական մը ըրաւ իր տանը
մէջ . ։և շատ բազմութիւն կար մաքսաւոր-
ներու և ուրիշներու՝ որ անոնց հետ տեղան
30 նստեր էին ։ Եւ անոնց դպիրները ու փարի-
սեցիները տրտունջ կ'ընէին անոր աշակերտ-
ներուն ու կ'ըսէին , Ինչո՞ւ համար մաքսա-
ւորներուն և մեղաւորներուն հետ կ'ուտէք
31 ու կը խմէք ։ Եւ ցիսուս պատասխան տալով
ըսաւ անոնց , Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ ,
32 հապա հիւանդներուն . Ես չարդարները կան-
չելու չեկայ , հապա մեղաւորները՝ ապաշ-
խարութեան ։
33 Անոնք ալ ըսին անոր , Ինչո՞ւ Յովհաննէ-
սին աշակերտները չատ անգամ ծոմ կը պա-
հեն և աղօթքներ կ'ընեն , նոյնպէս ալ փարի-
սեցւոց ։Ընթրեցողները . և քուկինները կ'ուտեն
34 ու կը խմեն ։ Անիկա ալ ըսաւ անոնց , Կրնա՞ք
հարսնիքին տղոցը ծոմ պահել տալ՝ քանի որ
35 փեսան իրենց հետն է ։ Բայց օրեր պիտի գան՝
որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի , հապա ան
36 օրերը ծոմ պիտի պահեն ։ Առակ մըն ալ ը-
սաւ անոնց , Թէ Մէկը չգդեր նոր լաթի կտոր
հին հանդերձի վրայ . եթէ ոչ՝ ան նորը պատ-
ռուածք ալ կ'ընէ , ու հինցածին հետ ալ
37 չհպատանիր ան նոր ։Ընթեղ եղած կտորը ։ Եւ
Մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ չդներ .
եթէ ոչ՝ նոր գինին *տիկերը կը պատռէ ,
38 ինքը կը թափի ու տիկերը կը կորնչին . Հա-
պա նոր գինին նոր տիկերու մէջ դնելու է ,
39 ու երկուքն ալ կը պահուին ։ Եւ Մէկը հին
գինի խմելէն ետեւ անմիջապէս նորը չուզեր ,
քանզի կ'ըսէ թէ Հինը աւելի ախորժելի է ։

ԳԼ· Զ

1 Քրիստոս շաբաթի օրուան պահպանութեանը վերաբ փարիսե-

1 Ու ։եղաւ որ երկրորդ առաջին շաբաթի օրը
ինքը արտերուն մէջէն կ'անցնէր , և իր ա-
շակերտները ցորենի հասկեր փրցնելով՝ ձեռ-
2 քերնուն մէջ կը չփչէին ու կ'ուտէին ։ Ու փա-
րիսեցիներէն ոմանք ըսին անոնց , Ան ի՞նչ
բան կ'ընէք , ։որ արժան չէ ընել շաբաթի օրը ։
3 Եւ Յիսուս պատասխան տալով անոնց ըսաւ ,
Չէ՞ք կարդացեր դուք ։Դաւիթին ըրածը ,
երբոր անօթեցաւ ինքը և անոնք որ իր հետն
4 էին ։ Ինչպէս անիկա Աստուծոյ տունը մտաւ ,
և առաջաւորութեան հացերը առաւ ու կե-
րաւ , և տուաւ անոնց ալ որ իր հետն էին .
։որ Քէ-- չէ օրինաւոր չէ ուտել , բայց միայն
5 քահանաներուն ։ Եւ ըսաւ անոնց , Որդին
մարդոյ շաբաթին ալ Տէրն է ։
6 ։Ու եղաւ որ ուրիշ շաբաթ օր մըն ալ ինքը
ժողովարանը մտաւ ու կը սորվեցնէր ։ և հոն
մարդ մը կար որուն աջ ձեռքը չորցած էր ։
7 Եւ գպիրները ու փարիսեցիները անոր կը
սպասէին՝ թէ շաբաթ օրը ։Ցն-- կը բժշկէ ,
որպէս զի ամբաստանութեան ։Ցր չ դանեն
8 անոր դէմ։ իսկ ինքը գիտնալով անոնց խոր-
հուրդները՝ ըսաւ ան մարդուն որուն ձեռ-
քը չորցած էր , Ելիր՝ մէջտեղը կայնէ ։ ան ալ
9 ելաւ կայնեցաւ ։ Անատնեը Յիսուս ըսաւ ա-
նոնց , Ձեզի բան չ հարցնեմ. Շաբաթ օրը
ի՞նչ արժան է , բարի՞ք ընել թէ չարիք ընել ,
10 հոգի մը ապրեցնել՝ թէ մեռցնել ։ Եւ շուր-
ջանակի ամենուն վրայ նայելով՝ ըսաւ անոր ,
Ձեռքդ երկընցուր ։ ան ալ այնպէս ըրաւ , ու
11 անոր ձեռքը ոլջացաւ միւսին պէս ։ Եւ ա-
նոնք կատաղութեամբ լեցուեցան , ու իրարու
հետ կը խօսէին թէ ինչ ընեն Յիսուսին ։
12 ։Ու եղաւ որ ան օրերը լեռը ելաւ աղօթք
ընելու , ու բոլոր գիշերը Աստուծոյ աղօթք
13 ընելով անցուց ։ Ու երբոր առտու եղաւ՝ կան-
չեց իր աշակերտները , ։ու անոնցմէ տասներե-
կու հոգի ընտրեց , որոնք առաքեալ ալ
14 անուանեց . Սիմոնը՝ ։որն որ Պետրոս ալ ա-
նուանեց , և անոր եղբայրը Անդրէասը , Յա-
կոբոսը ու Յովհաննէսը , Փիլիպպոսը և Բար-
15 թողիմէոսը , Մատթէոսը և Թովմասը , Ա-
փեոսեան Յակոբոսը և Նախանձայոյզ ըսուած
16 Սիմոնը , ։Յակոբոսին Ցհ-ոյդայ Յակոբոսը՝ և Ի-
կարիովթացի Յուդան՝ որ և մատնիչ եղաւ ։
17 Եւ անոնց հետ իջնելով՝ մէկ տափարակ տեղ

Մատ· բ· 23 ։
Ե՛ւ· ի· 10 ։
ա թագ· իա· 6 ։
Ղե· իգ· 9 ։

Մատ· ժբ· 9 ։
Մար· գ· 1 ։ Գ՛ւ·
ժգ· 14 ։ ժգ· 3 ։
Յովհ· իթ· 16 ։

ը Մատ· ժգ· 25 ։
թ Մատ· ժ· 1 ։
ի Յովհ· ի· 1 ։
ժ Մատ· ժբ· 1 ։

Մար· բ· 21 · 22 ։
ժ Նահ· հին ուիկերը
—
ա Մատ· ժբ· 1 ։

ա Մատ· ը· 16 ։ Մար·
ա· 32 ։
բ Մար· ա· 34 · գ·
11 ։
գ Մար· ա· 25 · 34 ։
Հմր· 34 · 38 ։

ա Մար· ա· 35 ։
ֆ Մար· ա· 39 ։
—
ա Մատ· գ· 18 ։ Մար·
ա· 16 ։
ֆ Յովհ· իա· 6 ։
ֆ բ թագ· ը· 9 · գ
թագ· ժէ· 18 ։
Ր Մատ· գ· 19 ։ Մար·
ա· 17 ։

ե Մատ· գ· 20 · ժթ·
27 · Մար· ա· 13 ·
Գ՛ւ· ժբ· 28 ։
Ե Մատ· ը· 2 · Մար·
ա· 19 ։
Զ Մատ· ը· 4 ։

ը Ղե· ժգ· 4 · 10 ·
21 · 22 ։
Ը Մատ· գ· 23 · Մար·
գ· 7 · Յովհ· գ· 2 ·
Ժ Մատ· ժգ· 23 ։
Մար· գ· 46 ։

ի Մատ· թ· 2 · Մար·
բ· 3 ։
Լ Մատ· թ· 3 · Մար·
բ· 6 · 7 ։
Խ Սաղ· լբ· 5 · Ես·
խգ· 25 ։

ժ Մատ· թ· 9 · Մար·
բ· 13 · 14 ։
ի Մատ· թ· 10 · Մար·
բ· 15 ։
Ժ Գ՛ւ· ժէ· 1 ։

ի Մատ· թ· 13 · ա
Տիմ· ա· 12 ։
Ձ Մատ· թ· 14 · Մար·
բ· 18 ։
Ճ Մատ· թ· 16 · 17 ։

մը կայնեցաւ, նաև իր աշակերտներուն ժո-
ղովը՝ 2ու մեծ բազմութիւն մը ժողովուրդ-
ներու՝ բոլոր Հրէաստանէն ու Երուսաղէմէն
18 և Տիւրոսի ու Սիդոնի ծովեզերքէն, որոնք
եկան անոր Խօսելը մտիկ ընելու, ու իրենց
հիւանդութիւններէն բժշկուելու. և պիղծ
ոգիներէն ներգործուած կրծղներն ալ էին ու կը
19 բժշկուէին։ Եւ բոլոր ժողովուրդը 1կ՚ուզէր
իրեն դպչիլ, վասն որ զօրութիւն կ՚ելլէր ի-
մէն ու ամէնը կը բժշկէր։
20 Եւ ինքը իր աչքերը դէպ իր աշակերտ-
ներուն վերցուց ու ըսաւ, 2Երանի Ձեզ աղ-
քատներուդ, ընչու որ Ձերն է Աստուծոյ թա-
21 գաւորութիւնը։ 2Երանի Ձեզ որ հիմա անօթի
կ՚ըլլաք, ընչու որ պիտի կշռուիք։ Երանի Ձեզ
որ հիմա կուլաք, ընչու որ պիտի խնդաք։
22 2Երանի է ձեզի՝ երբոր մարդիկ ձեզ ատեն,
ու երբոր ձեզ Լբնոյ ընծուրինեն մերժեն ու նա-
խատեն, և ձեր վրայով դէշ անուն հանեն
23 Որդւոյ մարդոյ պատճառով։ 1Ուրախ եղէք
դուք այն օրը ու ցնծացէք, որ ահա ձեր
վարձքը շատ է երկինքը. 1ասանց այնպէս
24 բերը այգպէս կ՚ընէին մարգարէներուն։ 2Բայց
վայ ձեզի հարուստներուդ, Ընչու որ ձեր
25 մխիթարութիւնը առած է։ 1Վայ ձեզի որ
կուշտ էք, ընչու որ պիտի անօթենաք. 1վայ
ձեզի որ հիմա կը ծիծաղիք, ընչու որ սուգ
26 պիտի բնէք ու լաք։ 1Վայ ձեզի՝ երբոր *մարդ-
կին ձեր վրայով ապէկ խօսին, ընչու որ ի-
րենց հայրերը այգպէս կ՚ընէին սուտ մարգա-
րէներուն։
27 Բայց կ՚ըսեմ ձեզի որ մտիկ կ՚ընէք, Սիրէ-
ցէք ձեր թշնամիները, ձեզ առաջներուն բարի
28 ըրէք. Ձեզ անիծողները օրհնեցէք, 1ձեզի
նեղութիւն տուողներուն համար աղօթք ը-
29 րէք։ 2Ան որ քու մէկ ծնօտիդ կը զարնէ,
միւսն ալ մօտեցուր անոր. 2և ան որ քու
վերարկուդ քեզմէ կը հանէ, մի արգիլեր ան-
30 կէ չապիկդ ալ։ 1Ան ամէնուն որ քեզմէ կ՚ու-
զէ տուր, ու քու բաներդ առնողէն ետ մի
31 պահանջեր։ 2Ու ինչպէս կ՚ուզէք որ մար-
դիկ ձեզի ընեն, դուք ալ անոնց անանկ ը-
32 րէք։ 2Ու թէ որ դուք ձեզ սիրողները սի-
րէք՝ ի՞նչ չնորհ կ՚ունենաք. Ընչու որ մեղա-
33 որներն ալ կը սիրեն զիրենք սիրողները։ Եւ
թէ որ դուք ձեզի բարի ընողներուն բարի
ընէք, ի՞նչ չնորհ կ՚ունենաք. Ընչու որ մե-
34 ղաւորներն ալ նոյն բանը կ՚ընեն։ 2Ու թէ որ
անանկ մարդոց փոխ տաք՝ որոնցմէ յոյս ու-
նէք առնելու, ի՞նչ չնորհ կ՚ունենաք. Ընչու
որ մեղաւորներն ալ մեղաւորներուն փոխ կու-
35 տան, որ նոյն չափովը եա առնեն։ 2Հապա
սիրեցէք դուք ձեր թշնամիները, ու բարի
ըրէք, ու փոխ տուէք առանց փոխարէնի
մը ապասելու, և ձեր վարձքը շատ պիտի
ըլլայ, ու 1բարձրելոյն որդիքը պիտի ըլլաք.
Ընչու որ անիկա բարեբար է ապերախտնե-
36 րուն ու չարերուն։ 1Ուրեմն գթած եղէք
37 ինչպէս որ ձեր Հայրն ալ գթած է։ 1Մի դա-
տէք, ու պիտի չդատուիք. մի դատապար-
տէք, ու պիտի չդատապարտուիք. Ներէք,
38 ցէք, ու ձեզի պիտի Ներուի. 2Տուէք, ու
ձեզի պիտի տրուի. ապէկ չափով, կոխուած,
ցնցուած, լեփլեցուն պիտի տրուի 1ձեր գոդը.
1քանզի ան չափովը որով դուք կը չափէք,
ձեզի պիտի չափուի։
39 Առակ մին ալ բսաւ անոնց, 2Միթէ կոյրը
կուրին կրնայ առաջնորդութիւն ընել, չէ՞ որ
40 երկուքն ալ փոսը պիտի իյնան։ 1Աշակերտը
իր վարդապետէն մեծ չէ, բայց ամէն կատա-
րեալս վարժուածը իր վարդապետին պէս
41 կ՚ըլլայ։
1Եւ ինչո՞ւ քու եղբօրդ աչքին մէջի չիզը
կը տեսնես, ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես
42 նայիր։ Կամ ի՞նչպէս կրնաս ըսել քու եղբօ-
րըդ, Եղբայր, թող տուր որ աչքիդ մէջի չի-
զը հանեմ. և դուն քու աչքիդ մէջի գերանը
չես տեսներ. կեղծաւոր, նասաջ քու աչքէդ
գերանը հանէ, ու նոր քու եղբօրդ աչքին մէջի չիզը հան-
43 նես քու։ 1Ընչու որ չկայ բարի ծառ մը որ չար
պտուղ բերէ, ոչ ալ չար ծառ մը որ բարի
44 պտուղ բերէ. 2Ումն ալ ամէն ծառ իր պտու-
ղէն կը ճանչցաւի. ընչու որ փուշերէն թուզ
չեն քաղեր, ու մերկենիէն խաղող չեն ժողվեր։
45 1Բարի մարդը իր սրտին բարի գանձէն բա-
րութիւն կը բղխէ, և չար մարդը իր սրտին
չար գանձէն չարութիւն կը բղխէ. 2Ընչու որ
իր բերանը սրտին առկայութենէն կը խօսի։
46 1Եւ ինչո՞ւ զիս, Տէր, Տէր, կը կոչէք, ու
47 բսած բաներս չէք կատարեր։ 1Ամէն ան որ
ինծի կու գայ և իմ խօսքերս կը լսէ ու անոնք
կը կատարէ, ձեզի ցուցընեմ թէ որու կը նը-
48 մանի։ Անիկա տուն չինող մարդու մը կը նը-
մանի, որ փորեց ու խորտնկուց, ու հիմը
վէմի վրայ դրաւ. և ջուրերուն յորդած ա-
տենը գետը զարկաւ ան տանը, ու չկրցաւ
զանիկա շարժել, ընչու որ վէմի վրայ հաս-
49 տատած էր։ Բայց ան որ կ՚խօսի կը լսէ
ու չկատարեր, կը նմանի ան մարդուն որ հողի
վրայ առանց հիմի տուն կը չինէ. որուն գետը
զարկաւ, և չաւ մը փլաւ, ու ան տանը կոր-
ծանումը մեծ էր։

ԳԼ. Է

1 Երբոր աւելի մեծ հաւատք կը գտնէ հեթանոս հարիւրա-
պետի մը վրայ քան թէ Հրէից վրայ. 10 անոր ծառան չը
առած կը բժշկէ. 11 Նայնն քաղաքին եղող այրի կնոջն մը
գաւակը կը յարուցանէ. 18 իր հրաշքներըը յիշեալ պատաս-
խան կու տայ Յովհաննէսին իրկած մարդոցը. 24 Յովհան-
նէսին վրայով իր աշակերտը կը յայտնէ ժողովուրդ-
բին. 30 կը յանդիմանէ Հրէաները՝ որ ոչ Յովհաննէսին և
ոչ իր վարդապետութիւնը ճանչցան. 36 կը ցուցնէ թէ ինչը
բաւական է մեղաւորներուն, չէ թէ գանոնք մեղքերնին պա-
տիժ տալու, այլ անոնց մեղքերը ներելու։ Երբոր անոնք զԱստ-
ուած հաստատեն։

1 Ու երբոր իր բոլոր խօսքերը ժողովուրդ-
ին ականջներուն խօսել բլնցուց, 1մտաւ Կափառ-
2 նայում։ Եւ հարիւրապետի մը ծառայ ծանր
հիւանդացած՝ մեռնելու վրայ էր, որ սիրելի
3 էր անոր։ Երբոր Յիսուսի վրայով լսեց, Հրէ-
աներէն ղրկեց ծերերը խրկելով՝ աղաչեց անոր
4 որ գայ իր ծառան ապրեցնէ։ Անոնք ալ ե-
կան Յիսուսի և թախանձանօք կ՚աղաչէին
անոր ու կ՚ըսէին թէ Անիկա արժանի է՝ ո-
5 րուն ասոր խնդիրը պիտի ընես. ինչու որ մեր ազ-
գը կը սիրէ, ու ժողովարանը անիկա չինեց
6 մեզի։ Եւ Յիսուս անոնց հետ գնաց. երբոր
տունէն չատ հեռու չէր, հարիւրապետը իրը-
կեց անոր ըսելու թէ Տէր, մի նեղուիր, ո-
չինչ արժանի չեմ որ
7 դուն իմ տանիկս տակը մտնես. Անոր համար
ես ինքզինքս ալ արժանի չսեպեցի քեզի գա-
լու. հապա խօսքով ըսուչդ, և իմ ծառաս
8 պիտի բժշկուի. ինչու որ ես ալ իշխանութեան
տակ դրուած մարդ մըն եմ, ու իմ հրամանիս
տակը զինուորներ ունիմ. և ասոր կ՚ըսեմ,
գնա, ու կ՚երթայ. և միւսին թէ եկուր, ու
կու գայ, և ծառայիս թէ Ասս բանը ըրէ, ու
9 կ՚ընէ։ Յիսուս ասս բաները լսելով զարմացաւ
անոր վրայ. և իր հետէն գացող ժողովուր-
դին դարձաւ ու ըսաւ, Ձեզի կ՚ըսեմ, որ Իս-
րայէլի մէջ անգամ ես այսչափ հաւատք չէ-
10 գտայ։ Ու պատգամաւորները նորէն տուն
դարձան, և հիւանդ ծառան առողջացած
գտան։
11 Ու եղաւ որ հետևեալ օրը քաղաք մը կ՚եր-
թար՝ որուն անունը Նային էր, և անոր հե-
տը կ՚երթային իր աշակերտներէն չատերը ու
12 մեծ բազմութիւն։ Ու երբոր քաղաքին դռ-

= Մատ. ե. 39։
= ա Կոր. գ. 7։
ե ը Օր. ԺԸ. 7. 8, 10։ Ներ. Մատ. ե. 42։
Մատ. ե. 42։
Մատ. է. 12։
Մատ. ե. 40։
Մատ. ե. 42։
Ելք. 27։
Սաղ. ԼԵ. 26։ Ելք. 30։
Մատ. ե. 45։
ո Մատ. է. 48։
Փ Մատ. է. 1։
Առակ. ԺԲ. 17։
Սաղ. ՀԲ. 12։
Մատ. է. 2։ Մարկ. գ. 24։ Ցաք. բ. 13։
Մատ. ԺԸ. 14։
Մատ. Ժ. 24։ Ցաք. Ժգ. 16։ ԺԸ. 20։
Մատ. է. 3։
Ցհն Առակ. ԺԸ. 17։
Մատ. է. 16, 17։
Մատ. Ժգ. 33։
Մատ. Ժգ. 35։
Մատ. Ժգ. 34։
Մարկ. ա. 6։ Մատ. է. 21։ ԽԱ. 11։
ԳԼ. Ժգ. 25։
Մատ. է. 24։
Ելս. կե. 33։
Առակ. Ժգ. 13։
Ցաք. ԺԸ. 19։ ա Ցաք. գ. 5։
Ասդ. ԺԸ. 1։ Ելք. ԺԳ. 1։ կե. 13։ Մատ. է. 6։
Ելս. կա. 5։ Մատ. է. 4։
Մատ. է. 31։ ա Մատ. գ. 25։ Մարկ. գ. 7։
Մատ. Ժգ. 36։
Մար. է. 30։ ԳԼ. ը. 40։
Մատ. է. 5։ Ժա. 5։ Ցաք. բ. 5։
Ելս. ԺԸ. 1։ կե. 13։ Մատ. է. 6։
Ելս. կա. 5։ Մատ. է. 4։
Մատ. է. 31։ ա Մատ. գ. 2։ Ա Մատ. գ. 16։ ԳԼ. Ժգ. 25։
Գեն. ը. 10։ գ. 14։ գ. 14։
Ցաք. Ժգ. 8։
Մատ. է. 12։ Գաղ. է. 41։ կազ. ա. 24։ Ցաք. ա. 2։
Գաղ. է. 51։
Ասմա. գ. 1։ Ցաք. է. 1։
ԳԼ. Ժը. 21։
Մատ. գ. 8։ Ե. 16։ ԳԼ. Ժգ. 25։
Ելս. կե. 35։ Ներ. ասմ. Ժը. 20։
ԳԼ. իգ. 34։ Գաղ. է. 59։

րանը մօտեցաւ, ահա մեռեալ մը դուրս կը
հանէին իր մօրը մէկ հատիկ տղան. և անիկ-
կա որբևայր էր, ու քաղաքին չատ ժողո-
13 վուրդը անոր հետն էր։ Եւ Տէրը անիկա տես-
նելով՝ խղճաց անոր վրայ, ու ըսաւ անոր,
14 Մի լար։ Եւ մօտենալով՝ դպաւ դագաղին, և
ատենողները կանգ առին. և ըսաւ, Ով
15 պատանի, քեզի կ՚ըսեմ, 2ելիր։ Ու մեռեալը
ելաւ նստաւ, և սկսաւ խօսիլ. ու տուաւ
16 զանիկա իր մօրը։ 2Եւ ամէնքն ալ վախով
բռնուեցան, ու գԱստուած կը փառաւորէին
ըսելով թէ 2Մեծ մարգարէ մը եղեր է մեր
մէջը. և թէ 1Աստուած իր ժողովուրդին այ-
17 ցելութիւն բրաւ։ Եւ ասս ձայները անոր վրայով
բոլոր Հրէաստան եղաւ՝ ու բոլոր շրջակայ տե-
ղաւանքը։
18 2Եւ Յովհաննէսին պատմեցին իր աշակերտ-
19 ները ասս ամէն բաներուն վրայով։ Յովհան-
նէս ալ իր աշակերտներէն երկուքը իրեն կան-
չեց, և ղրկեց Յիսուսի խրկից՝ ըսելով, Դուն
ա՞ն ես որ գալու էիր, թէ ուրիշն մը սպա-
20 սենք։ Եւ ան մարդիկը եկան անոր ու բսին,
Յովհաննէս Մկրտիչը մեզ խրկից քեզի, ու
կ՚ըսէ, Դուն ա՞ն ես որ գալու էիր, թէ ու-
21 րիշն մը սպասենք։ Եւ նոյն ժամուն շատե-
րը բժշկեց ներից հիւանդութիւններէն ու հա-
րուածներէն և չար ոգիներէն, ու շատ կոյ-
22 րերու աչուքերուն շնորհեց։ Եւ Յիսուս
1պատասխան տալով անոնց բսաւ, Գացէք Յով-
հաննէսին պատմեցէք ինչ որ տեսաք ու լը-
սեցիք. 2որ կոյրերը կը տեսնեն, կաղերը կը
քալեն, բորոտները կը մաքրուին, խուլերը
կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ՚առնեն,
23 1աղքատներուն աւետարան կը քարոզուի. Եւ
երանի անոր որ իմ վրայովս չգայթակղիր։
24 1Ու երբոր Յովհաննէսին խրկած մարդիկը
գացին, Յիսուս սկսաւ ժողովուրդներուն ը-
սել Յովհաննէսին համար, Ի՞նչ տեսնելու ե-
լաք անապատին մէջ, եղէգ մը հովէն շար-
25 ժուած։ Հապա ի՞նչ տեսնելու ելաք, փա-
փուկ հանդերձներ հագած մարդ մը. ահա
անոնք որ փառաւոր հագուստներով ու փափ-
կութեան մէջ են, թագաւորական պալատ-
26 ներն են։ Հապա ի՞նչ տեսնելու ելաք, մար-
գարէ՞. այո կ՚ըսեմ ձեզի, մարգարէէ մին
27 ալ աւելի։ 2Ինչու որ ասիկա է՝ որուն համար
գրուած է, 1Ահա ես իմ դեսպանս կը խրկեմ
քու երեսիդ առջևէն, որ քու ճամբադ պա-
28 տրաստէ քու առջևէդ։ Քանզի կ՚ը-
սեմ ձեզի, կնոքներէն ծնածներուն մէջ գո-
հացեալ մըն աւելի մեծ մարգարէ չկայ. ա-
կայն Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ պզտիկը անկէ մեծ է։
29 Եւ բոլոր ժողովուրդը ու մաքսաւորները

= Մատ. ժա. 8։
Մատ. ժա. 4, 5։
Եռ. լե. 5։
ԳԼ. գ. 18։
Մատ. ժա. 7։
Մատ. գ. 1։

երբոր լսեցին, արդարացուցին զԱստուած, որ Ոմանք ի մէնջ մկրտեալ մկրտուեցան։
30 յան։ Բայց փարիսեցիներն և օրինականներն Հրինց անձին դէմ Աստուծոյ խորհուրդը ա-նարգեցին, որ անկէ չմկրտուեցան։
31 ¶Ասա որո՞ւ նմանցընեմ զայս ազգիս մար-
32 դիկը, և որո՞ւ կը նմանին։ կը նմանին ազգ, որ չուխանները նուագով իրարու կը կանչեն ու կ'ըսեն, փող հնչեցուցինք ձեզի՝ ու չպա-զակեցիք, ողբ կարդացինք ձեզի՝ ու չլացիք։
33 Վասն զի Յովհաննէս մկրտիչ եկաւ, ոչ հաց կ'ուտէր և ոչ գինի կը խմէր, ու կ'ըսէք, Դև
34 կայ անոր ներսն մէջն։ Որդին մարդոյ եկաւ՝ կ'ուտէ ու կը խմէ, և կ'ըսէք, Ահա ուտող և արբեցող մարդ մը՝ մաքսաւորներու ու մե-
35 ղաւորներու բարեկամ. Եւ իմաստութիւնը արդարացաւ իր բոլոր որդւոցմէն։
36 ¶Փարիսեցիներէն մէկը կ'աղաչէր անոր որ իր հետը հաց ուտէ. ան ալ փարիսեցիին տու-
37 նը մտաւ ու սեղան նստաւ։ Եւ ահա քաղա-քին մէջ մեղաւոր կնիկ մը կար, երբոր իմա-ցաւ թէ անիկա փարիսեցիին տունը սեղան նստեր է, մէկ շիշ մը անուշահոտ ևղ բերաւ։
38 Ու հանէ կողմէն անոր ոտքերուն քովը կե-ցեր՝ կուլար, և արցունքովը սկսաւ անոր ոտքերը թրջել, ու իր գլխուն մազերովը կը սրբեր, և կը համբուրէր անոր ոտքերը, ու
39 ևղով կ'օծեր։ Ու երբոր տեսաւ փարիսեցին որ զանիկա հրաւիրեր էր, կ'ըսէր ըր մտքին մէջ, Անիկա թէ որ մարգարէ ըլլար՝ պիտի գիտնար թէ ով և ինչպէս կնիկ է իրեն դպ-
40 չողը, ինչու որ մեղաւոր է։ Եւ Յիսուս պա-տասխան առաւ ու ըսաւ անոր, Սիմոն, քե-զի բան մը ունիմ ըսելու. ան ալ ըսաւ, Ըսէ,
41 վարդապետ. Ը ըսաւ, Մէկ փոս առած մը երկու պարտական ունէր, մէկը հինգ հա-րիւր դահեկան պարտք ունէր, ու միսաը յի-
42 սուն։ Եւ որովհետև հատուցանելու ի՛նչ-ը-նէն չունէին, երկուքին ալ շնորհեց. Տիմա ըրուէք, Անոնցմէ ո՞րը աւելի պիտի սիրէ զա-
43 նիկա։ Պատասխան տուաւ Սիմոն ու ըսաւ, Ինծի սաանկ կ'երևնայ, թէ որուն որ շատ շնորհեց. ան ալ ըսաւ անոր, Ուղիղ դատե-
44 ցիր։ Ու դառնալով կնկան՝ ըսաւ Սիմոնին, Կը տեսնե՞ս այս կնիկը. ներս քու տունդ մտայ, դուն ոտքերուս ջուր չտուիր, բայց անիկա իր արցունքովը ոտքերս թրջեց, և իր
45 †մազերովը սրբեց։ Դուն ինծի համբոյր մը չտուիր, բայց անիկա հոս մտնելէս ի վեր ոտ-
46 քերս համբուրելէն չդադարեցաւ։ Դուն իմ

ա Մատ. գ. 5, 8։ Գործ. գ. 19։
բ Գործ. բ. 37։
գ Ոմանք նոր Տիերը քահանայապետն Յովսեփ
ե Մատ. ժ. 16։
զ Մատ. գ. 4։ Մարկ. ա. 6։ Գործ. ա. 15։
է Մատ. ժ. 19։
ը Մատ. իզ. 6։ Մարկ. ժգ. 3։ Յովհ. ժ. 2։
թ Գործ. ժե. 2։
ի Ոմանք գլուխն մերկացուցեալ։
ժ Մարկ. իգ. 5։
ժա Ոմանք ասեն Սիմոն։
ժբ Մատ. իզ. 14։
ժգ Մատ. իզ. 2։ Մարկ. բ. 3։
ժդ Մատ. իզ. 3։ Մարկ. բ. 7։

դլուխս ձէթով չօծեցիր, բայց ասիկա իմ ոտ-
47 քերս անուշահոտ եղով օծեց։ Ուստի Հաւատը կ'ըսեմ ձեզի, Նէրուած են ասոր շատ մեղ-քերը, ինչու որ շատ սիրեց. բայց որուն որ քիչ
48 կը նէրուի, անիկա քիչ կը սիրէ։ Ու ըսաւ ա-
49 նոր, Նէրուած են քու մեղքերդ։ Եւ անոր հետ սեղան նստողները սկսան իրենց մէջը ը-սել, Ո՞վ է ասիկա որ մեղաց թողութիւն ալ
50 կու տայ։ Եւ ինքը ըսաւ կնկանը, Քու հա-ւատքդ քեզ †փրկեց, դնա խաղաղութեամբ։

ԳԼ. Ը

1 Կանոյք իրենց առաքաւածքովը ծառայութիւն կ'ընէին Քրիս-տոսի։ 4 Քրիստոս կը զուգէ սերմնացանին 16 և ջրագին ա-ւակը։ 21 կ'խոստանայ թէ ավ են իր մայրը ու եղբայրները։ 22 կը տասակ հովերուն։ 26 և մէկ մարդոյ մը գերեսց լեգէոնը զատս հանելով։ Ինչ կու տայ անոնց որ խաչերան հրամանը մնանեն։ 37 Գադարացիք չեն ընդունիր զինքը։ 43 Յիսուս անուանութեամբ մը կ'ընդունի։ 49 և Յայրոսի աղջիկը կը յարու-ցանէ։

1 ¶Ու եղաւ որ անկէ ետև՝ ան ինքը քաղաք քաղաք ու գեղ գեղ պտըտելով՝ կը քարոզէր, և Աստուծոյ Թագաւորութիւնը կ'աւետարա-
2 նէր, ու տասներկուքը իր հետն էր. Եւ ան-քանի մը կիներ՝ որ չար ոգիներէ ու հի-ւանդութիւններէ բժշկուած էին, Մարիամ որ Մագդալենացի կ'ըսուէր՝ †ուսկից որ եօ-
3 թը դեւ ելեր էր, Եւ Յովհաննա՝ Հերովդէսին մանր վիճակացուին կնիկը, ու Շուշան և շատ ուրիշներ, որոնք իրենց ը-մացուած քովը ‖անոր ծառայութիւն կ'ընէին։
4 ¶Ու երբոր մեծ բազմութիւն ժողովուեցաւ և շատ քաղաքներէ իրեն եկան, առակով մը
5 ըսաւ անոնց, Սերմ ցանող մը ելաւ իր սերմը ցանելու. ու ցանած ատենը մէկ քանին ճամ-բուն քովը ինկաւ և ոտքի կոխուեցաւ, ու
6 երկնից թռչունները կերան զանիկա։ Եւ ու-րիշը ապառաժի վրայ ինկաւ, ու բուսածին պէս չորցաւ՝ հոգը հիմ չունենալուն համար։
7 Եւ ուրիշը փուշերու մէջ ինկաւ, ու փուշերը անոր հետը բուսնելով՝ խեղդեցին անիկա։
8 Եւ ուրիշը ազէկ հողի մէջ ինկաւ, ու բուս-նելով՝ հարիւրապատիկի պտուղ տուաւ. Երբ-որ ասս բաները կը ըսէր՝ կ'ագաղակէր, Ան որ ականջ ունի՝ լսէ ըսէ։
9 ¶Եւ իր աշակերտները կը հարցընէին իրեն՝ ըսելով թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ ան առակը։
10 Ան ալ ըսաւ, Ձեզի տրուած է գիտնալ Աս-տուծոյ Թագաւորութեանը խորհուրդները, բայց ուրիշներուն առակներով՝ որ նայելով՝ չտեսնեն, և լսելով՝ չհասկնան։
11 ¶Այդ առակը սա է. Սերմը Աստուծոյ

ա Մատ. իզ. 22։ Մարկ. ե. 34։ ժ. 32։ Գործ. բ. 43։ ժբ. 42։
բ Մատ. իբ. 55։ 56։
գ Մարկ. ժգ. 9։
դ Ոմանք անանց
ե Մատ. ժգ. 21։ Մարկ. գ. 1։
զ Մատ. ժ. 10։ Մարկ. գ. 10։
է Եր. Ը. 9։ Մարկ. գ. 18։
ը Մատ. ժգ. 18։ Մարկ. գ. 14։

12 խօսքն է։ Ու ճամբուն քովինները անոնք են՝ որ կը լսեն, ու ետքը Սատանան կու գայ, անոնց սրտէն կը հանէ խօսքը, որ չըլլայ թէ
13 հաւատան ու փրկուին։ Եւ ապառաժին վը-րայինները ասոնք են՝ որ երբ կը լսեն, ու-րախութեամբ կ'ընդունին խօսքը, բայց ար-մատ չունին. սոնք մի քիչ կը հաւատան, ու փոր-
14 ձութեան ժամանակը կը հետանան։ Եւ ձո-ւիկներուն մէջ ինկածը անոնք են՝ որ կը լսեն, բայց հոգերով ու հարստութիւնով և աս կեանքիս ցանկութիւններով պղտորած երթա-
15 լով՝ կը խեղդուին և անպտուղ կ'երթան։ Իսկ ազէկ հողի մէջ չնորհածը անոնք են՝ որ բարի և յօժար սրտիւ լսելով խօսքը՝ կ'ընդունին ու համբերութեամբ պտուղ կու տան։
16 ¶Ոչոք մկրտ որ ճրագ վառէ ու տանիսի մը տակ կամ մահիճին տակը գնէ, հապա աշ-տանակի վրայ կը դնէ, որ ներս մտնողները
17 լոյսը տեսնեն։ Վասն զի չկայ ծածուկ բան մը որ պիտի չերեւնայ, ոչ ալ գաղտուկ բան
18 մը որ պիտի չգիտցուի ու երևան չելլէ։ Ուս-տի նայեցէք թէ ինչպէս կը լսէք. Որքանով որ ունի՝ անոր պիտի տրուի, և ով որ չունի՝ ան ալ որ ինքը կը կարծէ թէ ունի, անկէ պիտի առնուի։
19 ¶Եւ անոր մայրը ու եղբայրները իրեն ե-կան, ու բազմութենէն չէին կրնար անոր ը-
20 լալ։ Եւ անոր իմացուցին՝ ըսելով, Քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը կայներ
21 են, ու քեզ տեսնել կ'ուզեն։ Եւ անիկա պա-տասխան տալով ըսաւ անոնց, Իմ մայրս ու իմ եղբայրներս ասոնք են, որ Աստուծոյ խօս-քը կը լսեն ու զանիկա կը կատարեն։
22 ¶Ու եղաւ որ մէկ օր մը նաւը մտաւ ինքը և իր աշակերտներն ալ, ու ըսաւ անոնց, Ծո-վակին միւս կողմը անցնինք. և ճամբայ ե-
23 լան։ Ու երբոր նաւով կ'երթային՝ ինքը քու-նացաւ. ու հովի փոթորիկ մը իջաւ ծովակին վրայ, և նաւը կը լեցուէր, ու իրենք վտան-
24 գի մէջ էին։ Մօտենալն առին զինքը ու ըսին, Վարդապետ, վարդապետ, ահա կը կորնչինք. ան ալ երաւ առաւել հովին ու ջուրերուն խառնվելուն, և դադրեցան, ու
25 խաղաղութիւն եղաւ։ Եւ ըսաւ անոնց, Ո՞ր է ձեր հաւատքը. և անոնք վախի մէջ ինկած զարմացան, ու իրարու կ'ըսէին, Ա-րդեօք ո՞վ է ասիկա՝ որ հովերուն ու ջուրին ալ հրամայ կու տայ, և կը հնազանդին ասոր։
26 ¶Ու նաւելով Գադարացւոց երկիրը,
27 որ Գալիլեացին դիմացի կողմն է։ Եւ ինքը ցա-մբը ելլելուն պէս՝ ան քաղաքին մարդ մը երաւ դիմացը՝ որուն դեւերը շատ ատենէ ի վեր դիւեր կային, ու անիկա հանդերձ չէր

ա Մատ. ե. 15։ Մարկ. գ. 21։ Գործ. ժա. 33։
բ Մատ. ժ. 26։ Գործ. ժբ. 2։
գ Մատ. ժգ. 12։ Ղկ. ժԲ. 26։
դ Մատ. ժբ. 40։
ե Մարկ. գ. 31։
զ Մատ. բ. 23։ Մարկ. գ. 35։
է Մատ. բ. 28։ Մարկ. ե. 1։
ը Ոմանք գերգեսացւոց
թ Յայտ. ե. 3։
ժ Մատ. բ. 34։
ժա Գործ. ժգ. 30։
ժբ Մարկ. ե. 18։
ժգ Մատ. ըԲ. 10։ Մարկ. ե. 22։
ժդ Մատ. ըԲ. 39։

և իբրեն մէկէ մը բժշկուելու. ճար մը եղած
44 չէր, եւեւէն մօտնետով՝ անոր հանդիպեցին
քղանցքին գալաւ, և իսկոյն իր արիւնին հո-
45 սումը գադրեցաւ։ Եւ Յիսուս ըսաւ, Ո՞վ
էր ան որ ինծի դպաւ. երբոր ամէնքը կ'ու-
րանային, ըսաւ Պետրոս ու անոր հետ եղող-
ները, վարդապետ, բազմութիւնը քեզ կը
հրէ ու կը նեղէ, ու կ'ըսե՞ս թէ Ո՞վ ինծի
46 դպաւ։ Եւ Յիսուս ըսաւ, Մէկը ինծի դպաւ,
քանզի գիտցայ որ ինծմէ զօրութիւն մը ելաւ։
47 Երբոր տեսաւ կինը որ չըշտ մնաց չգտնուե-
ցաւ, դողալով եկաւ ու անոր առջեւը ինկաւ,
և բոլոր ժողովուրդին առջեւը անոր պատճառ
թէ ինչ բանի համար անոր դպեր էր, և թէ
48 ինչպէս ինքը իսկոյն բժշկուեցաւ։ Եւ Յի-
ըսաւ անոր, Դուստր, քու հաւատքդ քեզ բժշկեց, գնա խաղաղու-
թեամբ։
49 Երբոր ինքը դեռ կը խօսէր, ժողովրդա-
պետին տունէն մէկը եկաւ ու ըսաւ անոր,
Աղջիկդ մեռաւ, ալ վարդապետը մի յոգնեցներ։
50 Նէր։ Բայց Յիսուս երբոր լսեց, պատասխան
տուաւ անոր ու ըսաւ, Մի վախնար, միայն
51 հաւատա, ու պիտի ապրի։ Եւ երբ տունը
մտաւ՝ ուրիշ մէկը թոզ չտուաւ որ մտնէ,
բայց միայն Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յով-
52 հաննէսը ու աղջկան հայրը ու մայրը։ Ամէնքն
ալ կուլային ու կ'ողբային անոր վրայ. և
ինքը ըսաւ, Մի լաք, անիկա մեռած չէ,
53 հապա կը քնանայ։ Եւ անոնք ծաղր կ'ընէին
54 զանիկա, քանզի գիտէին թէ մեռաւ։ Ու
ինքը ամէնն ալ դուրս հանելով՝ բռնեց անոր
ձեռքին ու կանչեց ըսելով, Աղջիկ, ելիր։
55 Եւ անոր հոգին դարձաւ, ու իսկոյն ոտք
եղաւ. և Յիսուս հրամայեց ըսաւ որ ուտելիք
56 տան անոր։ Ու անոր ծնողքը զարմացան մեծ-
ցին. և ինքը անոնց պատուիրեց որ եղած
բանը մէկուն մը չպրուցեն։

ԳԼ. Թ

1 Քրիստոս իր աշակերտները կը խրկէ հրաշքներ ընելու և քա-
րոզելու։ 7 Հերովդէս կը ցանկայ Քրիստոսը տեսնել։ 17
Քրիստոս հինգ հազար հոգի կը կերակրէ։ 18 կը հարցնէ թէ
խօսքերն զանոնք ինչ կ'ըսեն։ 22 իր չարչարանքները կը նա-
խազգուշէ։ 23 ամէնուն պատուէր կու տայ որ իր օրինակին հե-
տեւին։ 28 Քրիստոսի պայծառակերպութիւնը։ 37 Քրիստոս կը բժշկէ
կը ըսնոտը։ 43 գործեալ իր չարչարանքը կը նախազգուշէ
իր աշակերտներուն։ 46 կը պատասխանէ անոնց որ խնդրին կո-
րան։ 51 ամէնուն հետ քաղցրութեամբ վարուելու։ 57 քանի մը անձերէ կ'ուզէ հետ-
ևիլ։ սակայն պայմաններէ կ'ազատուին։

1 Եւ իր տասներկու աշակերտները մէկտեղ
իրեն կանչելով՝ անոնց զօրութիւն ու իշխա-
նութիւն տուաւ բոլոր դեւերուն վրայ և ախ-

2 տերը բժշկելու։ Եւ զանոնք խրկեց որ Աս-
տուծոյ թագաւորութիւնը քարոզեն ու հի-
3 ւանդները բժշկեն։ Եւ ըսաւ անոնց, Ձամ-
բու համար բան չառնէք, ոչ գաւազան և ոչ
պարկ, ոչ հաց և ոչ արծաթ, ոչ ալ կրկին
4 հանդերձ ունենաք։ Եւ որ տունը որ մտնէք՝
5 հոն մնացէք ու անկէ ելէք։ Ու որոնք որ
ձեզ չեն ընդունիր, երբոր ան քաղաքէն կ'ել-
լէք, հերը ոտքերուն փոշին անդամ թօթ-
վեցէք՝ իրենց դէմ վկայութիւն ըլլալու հա-
6 մար։ Եւ անոնք ելան ու դիզէ դիզ կը պը-
տրտէին, և ամէն տեղ աւետարանը կը քարո-
զէին ու բժշկութիւն կ'ընէին։
7 Եւ Հերովդէս չորրորդապետը անոր բոլոր
գործքերը լսելով՝ տարակուսանաց մէջ էր.
8 որովհետև ոմանք կ'ըսէին թէ Յովհաննէսը
յարութիւն առաւ մեռելներէն, և ոմանք՝ թէ
Եղիան յայտնուեցաւ, և ուրիշներն ալ՝ թէ
Առջի մարգարէներէն մէկը յարութիւն առաւ։
9 Եւ Հերովդէս ըսաւ, Յովհաննէսը ես գլխա-
տեցի, հապա ասիկա ո՞վ պիտի ըլլայ, որուն
վրայով ասանկ բաներ կը լսեմ. Եւ կ'ուզէր որ
տեսնէ զանիկա։
10 Եւ Հառաքեալները դարձան ու պատմե-
ցին անոր ինչ որ ըրին. Եւ առաւ զանոնք,
առանձին անապատ տեղ մը քաշուեցաւ քա-
ղաքի մը քով՝ որուն անունը Բեթսայիդա էր։
11 Եւ ժողովրդները երբոր խնդացան՝ անոր ե-
տևէն գացին, ու զանոնք ընդունելով՝ կը
խօսէր անոնց Աստուծոյ թագաւորութեանը
վրայով. և որոնք որ բժշկութեան կարօտ էին՝
կը բժշկէր։
12 Ու երբոր օրը սկսաւ իրիկնանն մօտենալ,
տասներկուքը եկան ու ըսին անոր, Արձակէ
ժողովուրդները, որ շրջակայ գեղերը ու ա-
գարակները երթան՝ իջևանուն ու կերակուր
գտնեն, ինչու որ հոս անապատ տեղ մըն ենք։
13 Ըսաւ անոնց, Դուք տուէք անոնց ուտելիք.
անոնք ալ ըսին, Մենք հինգ նկանակէն ու
երկու ձուկէն աւելի բան չունինք, թէ որ
չերթանք ամբողջ ժողովուրդին համար կե-
14 րակուր չգնենք։ (Քանզի հինգ հազարի չափ
էրիկ մարդիկ կային։) Ու ըսաւ իր աշակերտ-
ներուն, Անոնք դասդասի յիսուն յիսուն նըս-
15 տեցուցէք։ Եւ անանկ ըրին ու ամէնն ալ նըս-
16 տեցուցին։ Եւ ան հինգ նկանակը ու երկու
ձուկը առնելով ու դէպ ի երկինքը նայելով՝
օրհնեց զանոնք ու կոտրեց, և կու տար աշա-
կերտներուն, որ ժողովուրդին առջեւը դնեն։
17 Եւ կերան ու կշտացան ամէնքն ալ, ու աւել-
ցած կտորտանքները տասներկու կողով
վերցուցին։

18 Ու եղաւ որ երբ ինքը առանձին աղօթք
կ'ընէր, աշակերտներն ալ իր հետ էին, և հար-
ցուց անոնց ըսելով, Ժողովուրդները ինծի
19 համար ո՞վ կ'ըսեն թէ եմ։ Անոնք ալ պատաս-
խան տալով ըսին, Ոմանք Յովհաննէս մկրտիչ
է, և ուրիշներըՙ Եղիան, ուրիշներն ալ՝ թէ
Առջի մարգարէներէն մէկը յարութիւն առեր
20 է։ Եւ ինքը ըսաւ անոնց, Հապա դուք ինծի
համար ո՞վ կ'ըսէք թէ եմ։ Պատասխան առաւ
21 Պետրոս ու ըսաւ, Աստուծոյ Քրիստոսը։ Եւ
ինքը ասոնցմէ պատուիրեց անոնց որ ասոր բանը
22 մէկու մը չպրուցեն. Ու ըսաւ թէ Պէտք է որ
Որդին մարդոյ շատ չարչարանքներ կրէ, և
ծերերէն ու քահանայապետներէն և գպիր-
ներէն մերժուի ու սպանուի, ու երրորդ օրը
23 յարութիւն առնէ։ Եւ ամենուն կ'ըսէր, Թէ
որ մէկը կ'ուզէ իմ ետևէս գալ, թող իր ան-
ձը ուրանայ, և ամէն օր իր խաչը վերցնէ,
24 ու իմ ետևէս գայ։ Վասն զի ով որ կ'ուզէ իր
անձը ապրեցնել, պիտի կորսնցնէ զանիկա.
և ով որ ինծի համար իր անձը կորսնցնէ,
25 պիտի ապրեցնէ զանիկա։ Քանզի ի՞նչ կը
շահի մարդ մը թէ որ բոլոր աշխարհը վաս-
արկի, և իր անձը կորսնցնէ կամ վնաս ընէ։
26 Վասն զի ով որ ինծմէ ու իմ խօսքերս դառնէ-
ը ամօթի սեպէ, Որդին մարդոյ ալ զանիկա
դառնըը ամօթի պիտի սեպէ՝ երբոր գայ իր ու
Հօրը և սուրբ հրեշտակներուն փառքովը։
27 Բայց ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ հոս կայնող-
ներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք մինչեւ Աս-
տուծոյ թագաւորութիւնը
տեսնեն պիտի չառնեն, մինչև որ տեսնեն Աս-
տուծոյ թագաւորութիւնը։
28 Ու եղաւ որ աս խօսքերէն գրեթէ ութ օր
ետքը՝ Պետրոսը ու Յովհաննէսը և Յակոբոսը
29 առնելով՝ լեռը ելաւ աղօթք ընելու։ Ու երբ-
որ ինքը աղօթք կ'ընէր՝ իր երեսին տեսքը
ուրիշ կերպ մը եղաւ, ու իր հագուստը ճեր-
30 մակ ճերմակելով էր։ Եւ ահա երկու մարդ-
իկ իր հետը կը խօսէին, որոնք Մովսէս ու
31 Եղիա էին, փառքով երեւցած, և անոր ա-
կնհայտ Երուսաղէմ վրայով կը խօսէին, որ Երու-
32 սաղէմի մէջ պիտի կատարուէր։ Բայց Պետրոս
և անոր հետ եղողները ծանրացած
էին, ու երբոր արթնցան՝ տեսան անոր փառ-
քը և ան երկու մարդիկը՝ որ անոր կողմը կը-
33 ցեր էին։ Ու եղաւ որ երբ անոնք կսպասեցան
անոր կողմէն, Պետրոս ըսաւ Յիսուսի, Վար-
դապետ, ապէկ է որ հոս կենանք, ու երեք
խրճիթ չնենք, մէկը քեզի՝ և մէկը Մովսէ-
սին՝ ու մէկը Եղիային, վասն զի չէր գիտեր
34 ինչ կը խօսէր։ Եւ քանի որ անիկա ասը բաներ-

ը կը խօսէր, ամպ մը եկաւ ու անոնց վրայ
35 հովանի եղաւ, և ամպէն ատկը մտած ատեն-
նին վախցան։ Ու ձայն մը եղաւ ամպէն ըսե-
լով, Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս, հատոր մտիկ
36 ըրէք։ Եւ ան ձայնը որ եղաւ, Յիսուս միայնակ
գտնուեցաւ։ Ու իրենք լուռ կեցան, և ի-
րենց տեսածներէն ան օրերը մէկուն բան մը
չպատմեցին։
37 Ու եղաւ որ հետևեալ օրը՝ երբոր անոնք
լեռնէն վար իջան, շատ ժողովուրդ անոր դէ-
38 մը եկաւ։ Եւ ահա ժողովուրդին մէջէն մէկ
մարդ մը աղաղակեց ու ըսաւ, վարդապետ,
կ'աղաչեմ քեզի՝ նայէ իմ որդիս, քանզի իմ
39 մէկ հատիկս է. Եւ ահա ոգի մը կը բռնէ
զանիկա, ան ալ յանկարծ կը կանչըրտաւ, և
զանիկա ցնցելով կը փրփրեցընէ, ու հազիւ կը
զատուի անկէ՝ Չարդուբուդ ընելով զանիկա.
40 Եւ քու աշակերտներուդ աղաչեցի որ հանեն
41 զանիկա, ու չկրցան։ Պատասխան տուաւ
Յիսուս ու ըսաւ, Ով անհաւատ և խոտորեալ
ազգ, մինչև ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ ու
42 ձեզի համբերեմ. Հոս բերր քու որդիդ։ Ու
երբոր դեռ կը մօտենար, դեւը զանիկա գե-
43 ռեց ու սաստիկ ցնցեց։ Իսկ Յի-
սուս սաստեց պիղծ ոգիին, և բժշկեց տղան
44 ու զանիկա իր հօրը տուաւ։ Եւ ամէնքը կը
զարմանային Աստուծոյ մեծամեծ գործքե-
րուն վրայ։
Ու քանի որ ամէնքը կը զարմանային Յի-
սուսի ըրած բոլոր գործքերուն վրայ, անի-
կա ըսաւ իր աշակերտներուն, Դուք ա-
45 ս խօսքերը ականջներնիդ դրէք, վասն զի Որդին
մարդոյ պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը։
Բայց անոնք չէին խմանար ան խօսքը, և
անոնցմէ ծածկուած էր որ չհասկընան, ու
կը վախնային ան խօսքին համար իրեն հար-
ցընելու։
46 Խօսք հոն մէջերնին մտաւ անոնց մէջէ թէ ար-
47 գեօք իրենց մէջը ո՞վ է մեծ։ Իսկ Յիսուս ա-
նոնց սրտին խորհուրդը խմանալով՝ տղայ մը
48 առաւ ու զանիկա իր քովը կայնեցուց, Եւ
ըսաւ անոնց, Ո՞վ որ աս տղան իմ անունովս
կ'ընդունի՝ զիս կ'ընդունի. և ան որ զիս կ'ըն-
դունի՝ անիկա զիս իրկողը կ'ընդունի. վասն
զի ան որ ձեր ամենուն մէջը պզտիկ է, ա-
նիկա մեծ պիտի ըլլայ։
49 Պատասխան տուաւ Յովհաննէս ու ըսաւ,
Վարդապետ, մէկը տեսանք որ քու անու-
նովդ դեւեր կը հանէր, և զանիկա արդիլե-
50 ցինք, ինչու որ մեր հետը չպտրտիր։ Եւ Յի-
սուս ըսաւ անոր, Մի արդիլէք, քանզի ան

1 Մատ. ժգ. 13։ Մար. ը. 27։
2 Մատ. ժգ. 2։ Ղկր. 7. 8։
3 Մատ. ժ. 9։ Մար. զ. 8։ Գծ. ժ. 4։ Ղկր. ժբ. 33։
4 Մատ. ժ. 11։ Մար. զ. 10։
5 Մատ. ժ. 14։
6 Գծ. ժգ. 51։
7 Մար. զ. 32։
8 Մատ. ժգ. 1։ Մար. զ. 14։
9 Գծ. իգ. 8։
10 Մար. զ. 30։
11 Մատ. ժգ. 13։
12 Մար. զ. 35։ Ցմմ. ը. 1. 8։
13 Մատ. ժգ. 21։ ժե. 21։
14 Մատ. ժ. 38։ ժգ. 24։ Մար. ը. 34։ Գծ. ժգ. 27։
15 Մատ. ժգ. 26։ Մար. ը. 36։
16 Մատ. ժգ. 25։
17 Մար. ը. 38։
18 Մատ. ժգ. 1։
19 Մատ. ժե. 33։ Մար. ը. 38։ ը Տիմ. ը. 12։
20 Մատ. ժգ. 25։
21 Մար. ը. 39։
22 Մատ. ժգ. 1։ Մար. իդ. 55։
23 Մատ. ժ. 40։ ժը. 5։ Մար. իդ. 36։ Ցմմ. ժբ. 44։ ժգ. 20։
24 Մար. իդ. 37։ Ցմմ. իա. 28։
25 Մատ. ժգ. 11։ Մար. ը. 30։ Գծ. ժգ. 12։
26 Մատ. ժգ. 15։
27 Մատ. ժգ. 15։
28 Մար. ը. 35։ Ցմմ. ը. 1. 8։
29 Մատ. ժգ. 15։
30 Մար. ը. 30։
31 Մատ. ժգ. 15։
32 Մատ. ժգ. 15։
33 Մար. ը. 31։ Գծ. ժգ. 30։
34 Մատ. ժգ. 15։
35 Մատ. ժգ. 15։
36 Մար. ը. 31։ Գծ. ը. 30։ ը. 34։
37 Մատ. ժգ. 1։ Մար. իդ. 55։
38 Մատ. ժե. 1։ Մար. իդ. 36։
39 Մատ. ժե. 9։
40 Մատ. ժե. 14։ Մար. իդ. 13։ 16։
41 Մատ. ժե. 21։
42 Մատ. ժե. 33։ Մար. ը. 38։ ը Տիմ. ը. 12։
43 Մատ. ժգ. 25։
44 Մար. ը. 38։
45 Մատ. ժգ. 1։
46 Մար. ը. 34։
47 Մատ. ժգ. 1։
48 Մար. ը. 37։ Ցմմ. իա. 28։
49 Մատ. ժգ. 11։ 12։
50 Մար. իդ. 37։ Ցմմ. իա. 28։ Ղկր. ժբ. 23։

որ °մեզի հակառակ չէ , մեր՝ կողմն է ։
51 Ու եղաւ որ երբ †իր աշխարհէն վերնալու
օրերը կը կատարուէր , ինքն ալ †Երուսաղէմ
52 դարձը՝ երեսադիմ եղաւ ։ Եւ իր երեսքին
առջեւէն պատգամաւորներ խրկեց , որ երթալ
գացին՝ Սամարացւոց մէկ գեղը մտան որ ի-
53 րեն համար պատրաստութիւն մը ընեն ։ Եւ
չընդունեցին զանիկա , ինչու որ անոր երեսը
դէպ ՚ի Երուսաղէմ երթալու չէր եղած էր ։
54 Երբոր իր աշակերտները՝ Յակոբոս ու Յովհան-
նէս տեսան , ըսին , Տէր , կ՚ուզե՞ս որ ըսենք ,
ու երկինքէն կրակ իջնէ և սպանէցնի անոնք ,
55 ինչպէս որ Եղիան ալ ըրաւ ։ Եւ դարձաւ
յանդիմանեց զանոնք՝ ըսելով , Չէք դիտեր
56 թէ ինչ հոգիի որդի էք դուք ։ ‡Վասն զի °Որ-
դին մարդոյ չեկաւ մարդոց հոգիները կոր-
սընցնելու , հապա փրկելու՝ ։ Ու ուրիշ գեղ մը
գացին ։
57 ¯Ու երբոր անոնք ճամբան կ՚երթային , մէ-
կը րսաւ անոր , Տէր , քու եանէդ գամ՝ ու ե-
58 որ երթաս ։ Եւ Յիսուս րսաւ անոր , Աղուէս-
ները որջեր ունին , ու երկնից թռչուններըմ
բոյներ , բայց Որդին մարդոյ որ չունի , ուր
59 Հոն իր գլուխը դնէ ։
Մէկ ուրիշն ալ րսաւ , Եկուր իմ ե-
տեւէս ։ Ան ալ րսաւ , Տէր , ինծի հրամուն
առաջ որ առաջ երթամ իմ Հայրս թաղեմ ։
60 Յիսուս րսաւ անոր , Թող մեռածները մեռե-
լները թաղեն իրենց մեռելները , բայց դուն դուն
Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզէ ։
61 Մէկ ուրիշ մըն ալ րսաւ , Տէր , †Ես քու
ետեւէդ պիտի գամ , բայց ինծի հրամուն առաջ
որ առաջ իմ տունս մէջ եղողներուն հրաժա-
62 րական ողջոյն առնեմ ։ Յիսուս րսաւ անոր , Ոչ
մէկը որ ձեռքը ճամբին վրայ կը դնէ ու ետին
կը նայի՝ Աստուծոյ թագաւորութեանը յար-
մար է ։

ԳԼ· Ժ

1 Քրիստոս եօթանասուն աշակերտներ կը խրկի հերձագործու-
թիւն ընելու և քարոզելու ։ 17 կը պատմէին նոյն թուականին
Յովհ ընելուն , և կ՚ինամքնէ թէ ինչ բաներ հետեւցողը պատրաս-
տուհանայ ։ 21 Հետեւակով կ՚ըսէ Հոգը անոր Հետեւցողը հա-
մար ։ 23 Երանութիւն կու տայ իր աշակերտներուն երկնային
վիճակին ։ 25 կը պատկերացնէ օրինականին թէ ինչ բնաւ է ու
յանդիմանութիւն կ՚ընդունի Յիսուսէն ։ Եւ թէ ամէն որ իր պարտա-
կանութիւնը կատարէ է , անիկա իրեն ընկերը սիրելու է ։ 41 կը յան-
դիմանէ Մարթան , ու անոր քոյրը Մարիամը կը գովէ ։

1 Ա՚ետ բաներէն ետեւ Տէրը ուրիշ եօթանասունն

* Ինձի՝ ձեզի հակառակ չէ · ձեր
ա Մատ· ժգ· 39· Գործ· ա· 8։
† Ճառն· երեսը հաստատեց
‡ Ճառն· գ· 4· 9։
° Ղկ· գ· 16։
ա Մատ· ը· 19։
բ Մատ· ը· 21։
գ Տես գ թագ· մեր· 20։
— Մատ· ժ· 1։ Մարկ· գ· 7։
դ Մատ· ի· 37։ 38։

47։
Մատ· ը· 19։
Մատ· ը· 21։
Տես գ թագ· մեր· 20։
—
Մատ· ժ· 1։ Մարկ· գ· 7։
Մատ· ի· 37։ 38։

Ճամբ· գ· 35։
ե Թագ· գ· 1։
զ Մատ· ժ· 16։
է Մատ· ժ· 9· 10։
Մարկ· գ· 8։ Գղ· Թագ· 3։
ը գ Թագ· գ· 29։
թ Մատ· ժ· 12։
ժ Ճառն· խոպոպացած բերեն
ի Ճառն· խոպոպացած

Ճամբ· գ· 35։
ե Թագ· գ· 1։
զ Մատ· ժ· 16։
է Մատ· ժ· 9· 10։
Մարկ· գ· 8։ Գղ· 3։
ը գ Թագ· գ· 29։
թ Մատ· ժ· 12։
ժ Ճառն· խոպոպացած բերեն
ի Ճառն· խոպոպացած

Մատ· ժ· 11։
ա Կար· ժ· 27։
Մատ· ժ· 10։ ա Կար· ի· 4· Ես· ա Տիմ· ե· 18։
Գղ· ի· 8։
Մատ· գ· 2։ գ· 17· ժ· 7։ Հմր· 11։
Մատ· ժ· 14։ Գղ· ի· 5։ Գար· ժգ· 51։ Մգ· 6։
Մատ· ժ· 15։ Մարկ· գ· 11։
Մատ· ժա· 21։
Լուկ· գ· 6։
Մատ· ժա· 23։
Դն· ժա· 4։ ը Օր· ա· 28։ Եզր· ժգ· 13։ Լշեմ· ծա· 55։
Տես Լուկ· իզ· 29։ լը· 18։

Մատ· ժ· 40։ Մարկ· ի· 36։ Ճամբ· ժգ· 20։
ա Թագ· գ· 8։
Ճամբ· ե· 23։
Հմր· 1։
Ճամբ· մը· 31։ Մգ· 11։ Ցաղ· ի· 1։ Մգ· 8։ 9։
Մարկ· ժգ· 18։ Գործ· իզ· 5։

Մատ· ժա· 23։
Մատ· իզ· 18։
Ճամբ· գ· 35։ ե· 27։ Մե· գ· 2։
Ճամբ· ա· 18։ գ· 44· 46։

Մատ· ժգ· 16։
ա Պետ· ա· 10։
Մատ· մի· 16։ իզ· 35։
ը Օր· գ· 3։
Ղկ· ժի· 18։

Հոգ· տար տասը , ու լինչ որ աւելի ծախք
36 ընես , ես դառնալուս ես քեզի կը վճարեմ ։
Հիմա ան երեքէն ո՞րը քեզի կ՚երեւնայ ընկերը
37 բռնող աւազակներուն չորչ իյնողին ։ Եւ ա-
ղեխք ըսաւ , Ան որ անոր ողորմութիւն ըրաւ ։
Աստանիկա Յիսուս ըսաւ անոր , Գնա՝ դուն ալ
այնպէս ըրէ ։
38 Ու եղաւ որ երբ անոնք կ՚երթային , ինքը
դեղ մը մտաւ , և մէկ կնիկ մը ¯Մարթա ա-
39 նուամբ զանիկա իր տունը ընդունեց ։ Եւ ա-
ղեխք քոյր մը ունէր , որուն անունը Մարիամ
էր , °որ եկաւ °Յիսուսի ոտքերուն քովը նս-
40 տաւ , ու անոր խօսքերը մտիկ կ՚ընէր ։ Բայց
Մարթա չատ ապասարկութիւնով զբաղած
էր , եկաւ անոր քովը ու ըսաւ , Տէր , քու
հոգդ չի՞ , որ իմ քոյրս ինս միայնակ ապասարկութեան մէջ ։ ուսոի ասոր զրկեր
41 որ ինծի օգնէ ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս
ու ըսաւ անոր , Մարթա , Մարթա , դուն
չատ բաներու համար հոգ ընելով կը տագ-
42 նապես ։ Բայց մէկ բան մը պէտք է , և Մա-
րիամ ան ազնիկ բաժինը ընտրեց , որ երբէք
պիտի չառնուի ։

ԳԼ· ԺԱ

1 Ու եղաւ որ մէկ տեղ մը աղօթք կ՚ընէր ·
ու երբոր դադարեցաւ , իր աշակերտներէն
մէկը ըսաւ անոր , Տէր , մեզի աղօթք ընել
սորվեցուր , ինչպէս որ Յովհաննէս ալ իր ա-
2 շակերտներուն սորվեցուց ։ Եւ ըսաւ անոնց ,
Երբոր աղօթք կ՚ընէք՝ ըսէք , ¯Ով Հայր °մեր՝
որ երկինքն ես ,՚՚ քու անունդ սուրբ ըլլայ ·
քու թագաւորութիւնդ գայ · °քու կամքդ
3 ըլլայ , ինչպէս որ երկինքը՝ անանկ ալ երկրիս
4 վրայ ։՚՚ Մեր ամէն աւուր հացը օրէ օր մեզի
տուր · Եւ մեզի ներէ մեր մեղքերը , ինչու-
որ մենք ալ կը ներենք ան ամէնուն՝ որ մե-
զի պարտական են · ու մեզ փորձութեան մէ
տանիր , °հապա չազեր մեզ ազատէ ։՚՚
5 Եւ ըսաւ անոնց , Ձեզմէ ո՞վ է ան որ բա-
րեկամ մը ունենայ , ու կէս գիշերուան մէջ
երթայ անոր և ըսէ անոր , Բարեկամ , ինծի
6 երեք նկանակ փոխ տուր · ինչու որ իմ մէկ
բարեկամս ճամբայէ ինծի եկաւ , ու բան մը
7 չունիմ անոր առջեւը դնելու ։ Անիկա այ ներ-
սէն պատասխան ատյ և ըսէ , Ձիս մի յոգ-

† Գղ· ժգ· 5· Գղ· Եմ· ի· 29· Եզեկ· ի· 11· 13· 21· Հեռ· ասմմ· ժ· 5։
* Գղ· ժգ· 15։
ե Ասպ· լը· 11։
Ֆ Ճամբ· գ· 9։
ա Կար· է· 32· Ես։
Գղ· ը· 38։ Գործ· 2· 3։
ա Մատ· գ· 9։
* Ինձի՝ ձեզի

տեղ։ ու բնաւ մէկ բան մը ձեզի պիտի չբե-
20 ղծանէ ։ Բայց գուբ անոր վրայ մի ուրախա-
նաք որ ¯ոգիները ձեզի կ՚հնազանդին ,
Հապա ուրախացէք որ °ձեր անունները եր-
կինքը գրուած են ։
21 Ա՚ն նոյն ժամուն Յիսուս Հոգիով ուրախա-
ցաւ ու րսաւ , Շնորհակալ եմ քեզմէ , ով
Հայր՝ Տէր երկինի և երկրի , որ սա բաները
ծածուկ պահեցիր խելամուտներէն և դիտուն-
ներէն , ու սոցա յայտնեցիր · այո , ով Հայր ,
ինչու որ քու աչքիդ առանկ հաճելի եղաւ ։
22 ¯Ամէն բան ինծի տրուեցաւ իմ Հօրմէս , ¯ու
մէկը չգիտեր թէ ով է Որդին , բայց միայն
Հայրը · և թէ ով է Հայրը , բայց միայն Որ-
դին , և ան՝ որուն որ Որդին կ՚ուզէ յայտ-
նել ։
23 Եւ աշակերտներուն դառնալով՝ առանձին
րսաւ , Երանի ան աչքերուն՝ որ ձեր տես-
24 սածները կը տեսնեն · Քանզի կ՚ըսեմ ձեզի ,
որ °շատ մարգարէներ և թագաւորներ ու-
զեցին ձեր տեսածները տեսնել , ու չտեսան ,
և ձեր լսածները լսել , ու չլսացին ։
25 Եւ ահա մէկ օրինական մը եկաւ , ու զա-
նիկա փորձելով րսաւ , °Վարդապետ , ի՞նչ
բնեմ որ յաւիտենական կեանքը ժառանգեմ ։
26 Անիկա ալ րսաւ անոր , Օրէնքին մէջ ի՞նչ
27 գրուած է · ինսո՞ր կը կարդաս ։ Պատասխան
առաւ անիկա ու րսաւ , °Կրս Տէր Աստուա-
ծըդ սիրես քու բոլոր սրտիդ ու քու բոլոր
անձիդ և քու բոլոր զօրութիւնիդ ու քու բո-
լոր միտքիդ , և ¯քու ընկերդ ալ քու անձիդ
28 պէս ։ Եւ ինքը ըսաւ անոր , Ճիստակ պատաս-
խան տուիր · ասիկա բրէ °ու պիտի ապրիս ։
29 Իսկ անիկա ուզելով ինքզինքը արդարացը-
նել՝ ըսաւ Յիսուսին , Բայց իմ ընկերս ո՞վ է ։
30 Պատասխան առաւ Յիսուս ու րսաւ , Մէկ
մարդ մը երուսաղէմէն երիքով կ՚իջնէր , ու
աւազակներու չորս ինկաւ , որոնք մերկացու-
ցին զանիկա ու վիրաւորելով կիսամեռ թո-
31 ղուցին ու գացին ։ Եւ պատահեցաւ որ քա-
հանայ մը ան ճամբայէն կ՚իջնէր , ու զանիկա
32 տեսնելով՝ անդիի կողմէն անցաւ ։ Նոյնպէս
ալ Դեւտացի մը ան տեղը հասնելով՝ գնաց
33 ու տեսաւ , և անդի կողմէն անցաւ ։ Բայց
Սամարացի մը որ ճամբորդութիւն կ՚ընէր ,
եկաւ անոր քովը , ու զանիկա տեսնելով խղ-
34 ճաց · Եւ մօտեցաւ՝ անոր վէրքերը փաթթեց՝
վրան ձէթ և գինի թափելով , ու իր դրաս-
մէն վրայ դնելով՝ տարաւ անիկա մէկ պան-
35 դոկ մը , և անոր հոգ տարաւ ։ Ու հետեւեալ
օրը երբոր կ՚երթար անկէ , երկու դահեկան
հանեց՝ պանդոկապետին տուաւ և անոր ըսաւ ,

† Գղ· ժգ· 5· Գղ· Եմ· ի· 29· Եզեկ· ի· 11· 13· 21· Հեռ· ասմմ· ժ· 5։
* Գղ· ժգ· 15։
ե Ասպ· լը· 11։
Ֆ Ճամբ· գ· 9։
ա Կար· է· 32· Ես։
Գղ· ը· 38։ Գործ· 2· 3։
ա Մատ· գ· 9։
* Ինձի՝ ձեզի

Հոգ տար տասը , ու լինչ որ աւելի ծախք
36 ընես , ես դառնալուս ես քեզի կը վճարեմ ։
Հիմա ան երեքէն ո՞րը քեզի կ՚երեւնայ ընկերը
37 բռնող աւազակներուն չորչ իյնողին ։ Եւ ա-
ղեխք ըսաւ , Ան որ անոր ողորմութիւն ըրաւ ։
Աստանիկա Յիսուս ըսաւ անոր , Գնա՝ դուն ալ
այնպէս ըրէ ։
38 Ու եղաւ որ երբ անոնք կ՚երթային , ինքը
դեղ մը մտաւ , և մէկ կնիկ մը ¯Մարթա ա-
39 նուամբ զանիկա իր տունը ընդունեց ։ Եւ ա-
ղեխք քոյր մը ունէր , որուն անունը Մարիամ
էր , °որ եկաւ °Յիսուսի ոտքերուն քովը նս-
40 տաւ , ու անոր խօսքերը մտիկ կ՚ընէր ։ Բայց
Մարթա չատ ապասարկութիւնով զբաղած
էր , եկաւ անոր քովը ու ըսաւ , Տէր , քու
հոգդ չի՞ , որ իմ քոյրս ինս միայնակ ապասարկութեան մէջ ։ ուսոի ասոր զրկեր
41 որ ինծի օգնէ ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս
ու ըսաւ անոր , Մարթա , Մարթա , դուն
չատ բաներու համար հոգ ընելով կը տագ-
42 նապես ։ Բայց մէկ բան մը պէտք է , և Մա-
րիամ ան ազնիկ բաժինը ընտրեց , որ երբէք
պիտի չառնուի ։

ԳԼ· ԺԱ

1 Ու եղաւ որ մէկ տեղ մը աղօթք կ՚ընէր ·
ու երբոր դադարեցաւ , իր աշակերտներէն
մէկը ըսաւ անոր , Տէր , մեզի աղօթք ընել
սորվեցուր , ինչպէս որ Յովհաննէս ալ իր ա-
2 շակերտներուն սորվեցուց ։ Եւ ըսաւ անոնց ,
Երբոր աղօթք կ՚ընէք՝ ըսէք , ¯Ով Հայր °մեր՝
որ երկինքն ես ,՚՚ քու անունդ սուրբ ըլլայ ·
քու թագաւորութիւնդ գայ · °քու կամքդ
3 ըլլայ , ինչպէս որ երկինքը՝ անանկ ալ երկրիս
4 վրայ ։՚՚ Մեր ամէն աւուր հացը օրէ օր մեզի
տուր · Եւ մեզի ներէ մեր մեղքերը , ինչու-
որ մենք ալ կը ներենք ան ամէնուն՝ որ մե-
զի պարտական են · ու մեզ փորձութեան մէ
տանիր , °հապա չազեր մեզ ազատէ ։՚՚
5 Եւ ըսաւ անոնց , Ձեզմէ ո՞վ է ան որ բա-
րեկամ մը ունենայ , ու կէս գիշերուան մէջ
երթայ անոր և ըսէ անոր , Բարեկամ , ինծի
6 երեք նկանակ փոխ տուր · ինչու որ իմ մէկ
բարեկամս ճամբայէ ինծի եկաւ , ու բան մը
7 չունիմ անոր առջեւը դնելու ։ Անիկա այ ներ-
սէն պատասխան ատյ և ըսէ , Ձիս մի յոգ-

նեցըներ, արդէն դուռը դոցուած է, ու ար-
դաքս իմ քովս անկողնի մէջ են. չեմ կրնար
8 ելլել ու քեզի հաց տալ։ Ձեզի կ'ըսեմ, Թէ
և բարեկամութեան համար չելլէ տայ անոր,
սակայն անոր թախանձանքին համար պիտի
9 ելլէ ու պէտք եղածը տայ անոր։ Ես ալ
կ'ըսեմ ձեզի, Խնդրեցէք և պիտի տրուի ձեզ-
ի, փնտռեցէք ու պիտի գտնէք, զարկէք
10 դարկէք և պիտի բացուի ձեզի. վասն զի
ամէն ով որ կը խնդրէ՝ կ'առնէ, և ով որ կը
փնտռէ՝ կը գտնէ, և ով որ զարկէ՝ կը զարնէ՝
11 պիտի բացուի անոր։ Ձեզմէ ո՞վ է ան հայրը՝
որմէն իր որդին հաց որ ուզէ, միթէ քար
պիտի տայ անոր. կամ Թէ որ ձուկ ուզէ, մի-
12 Թէ ձուկին տեղը օձ պիտի տայ անոր. Եւ
կամ Թէ որ հաւկիթ ուզէ, միթէ կարճ պի-
13 տի տայ անոր։ Ուստի եթէ դուք որ չար
էք՝ ձեր զաւակներուն ապէկ ընծաներ տալ
գիտէք, որչափ աւելի Ձ Հայրը երկինքէն
Սուրբ Հոգին պիտի տայ անոնց, որ իրմէ կը
խնդրեն։
14 Ու դև մը կը հանէր, և անիկա համր էր.
ու եղաւ որ երբ դեւը եղաւ, համրը խօսե-
15 ցաւ, և ժողովուրդները զարմացան։ Բայց
անոնցմէ մէկ քանիները ըսին, Ովտիկա դե-
ւերուն Բէեղզեբուզ իշխանին միջոցով դուրս
16 կը հանէ։ Ուրիշներն ալ փորձելով ՝ներ-
17 կինքէն նշան մը կ'ուզէին անկէ։ Բայց ին-
քը Ղալուածով անոնց խորհուրդները՝ ըսաւ
անոնց, Ամէն Թագաւորութիւն իրեն դէմ
բաժնուած՝ կ'աւերուի, և տուն մը ©իրեն դէմ
18 բաժնուած՝ կը կործանի. Հապա Թէ որ Սատա-
նան իրեն դէմ բաժնուած է, անոր Թագաւո-
րութիւնը ինսո՞ր պիտի կենայ. որովհետև
կ'ըսէք Թէ Բէեղզեբուզով դևերը կը հանեմ։
19 Եակ Թէ որ ես Բէեղզեբուզով դևերը կը հա-
նեմ, ձեր որդիքը ինչո՞վ կը հանեն. ուրիմն
անոնք պիտի ըլլան ձեր դատաւորները։
20 Բայց Թէ որ ես Աստուծոյ մատովը կը հանեմ
դևերը, ուրիմն Աստուծոյ Թագաւորութիւնը
21 ձեր վրայ հասած է։ Երբոր զօրաւոր մար-
մի զէնքերը վրան առած՝ իր տունը բակը կը
պահպանէ, անոր բաները խաղաղութեան մէջ
22 կը մնան. Բայց երբոր անկէ աւելի զօրաւորը
վրան գալով յաղթէ զանիկա, անոր զէնքերը
կ'առնէ՝ որոնց ինքը յուսացեր էր, և անկէ
23 ասած կողոպուտը կը բաժնէ։ Ինչ որ իմ հետս
չէ՝ ինծի հակառակ է, և ան որ ինծի հետ
չժողվէր՝ ցիրուցան կ'ընէ։
24 Երբոր պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ, ան-
ջուր տեղեանք կը պտրտի, հանգստութիւն

Ե ԳԼ· ժբ· 1· Ես։
Զ Մատ· է· 7· խս·
22· Մար· ժա· 24։
Ցաղ· ժե· 7· Ցակ·
ա· 6· ա Ցաղ· գ·
22։
Է Մատ· է· 9։
Ը Մատ· ժբ· 32· ժբ·
22։
Թ Մատ· ժբ· 34· ժբ·
24։
Ժ Մատ· ժբ· 38·
ժգ· 1։
ԺԱ Մատ· ժբ· 23։

ԺԲ Մատ· ժբ· 32· ժբ·
38։
ԺԳ Մատ· ժբ· 34։
ԺԴ Մատ· ժբ· 38·
ժգ· 1։
ԺԵ Մատ· ժբ· 23։
ԺԶ Մատ· ժբ· 29·
Մար· գ· 27·
Ղս· ժգ· 12· կագ·
ղ· 15։
ԺԷ Մատ· ժբ· 30։
ԺԸ Մատ· ժբ· 43։
ԺԹ Ցաղ· է· 14· Երբ·
գ· 4· ժ· 20· բ
Պետ· բ· 20։
Ի ԳԼ· ա· 28· 48։

Ի Մատ· է· 21· ԳԼ·
ը· 21· Ցակ· ա·
25։
ԻԱ Մատ· ժբ· 38· 39։
ԻԲ Ցաղ· ա· 17· բ·
10։
ԻԳ Թագ· ժ· 1։
ԻԴ Ցաղ· գ· 5։
ԻԵ Մատ· է· 15· Մար·
գ· 21· ԳԼ· ը· 18։
ԻԶ Մատ· գ· 22։
ԻԷ Մար· է· 3։
ԻԸ Մատ· իգ· 25։
ԻԹ Տիտ· ա· 15։

41 պինը բրաւ՝ նեբսինն ալ ինքը չըբաւ։ Վա-
կայն ընդ մէջը եղածներէն ողորմութիւն
ասէք, և ահա ամէն բան մաքուր կ'ըլլայ
42 ձեզի։ Բայց վայ ձեզի փարիսեցիներուդ՝ որ
անանուխին ու փիգնեային և բոլոր խոտերէն
Ղնեղուն տասանորդը կը վճարէք, ու դատ կ'ը-
նէք երաւունքը և Աստուծոյ սէրը. ասոնք
43 պէտք էր ընել, և անոնք չձգել։ Վայ ձեզի
փարիսեցիներուդ՝ որ ժողովարանները մէջ
առաջին աթոռները կը սիրէք, ու շուկաներ-
44 ուն մէջ բարեւները։ Վայ ձեզի, կեղծաւոր
դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ անյայտ գե-
ղերգութիւններու նման էք, որոնց վրայէն մար-
դիկ կը քալեն ու չեն գիտեր։
45 Եւ օրինականներէն մէկը պատասխան տա-
լով ըսաւ անոր, Վարդապետ, սա խօսքերը
46 ղրուցելով մեզ ալ վրա կը զրնեւս։ Եւ ա-
նիկա ըսաւ, Ձեզ ալ վայ օրինականներուդ,
որ ատելու դժուար բեռներ կը բեռցընէք
մարդոց, ու դուք մէկ մատովիկդ ան բեռ-
47 ներուն չէք դպչիր։ Վայ ձեզի՝ որ մարգա-
բէներուն գերեզմանները կը շինէք, ու ձեր
48 հայրերը սպաննոցին դատեցք։ Ուրեմն կը
վկայէք և հաւանութիւն կու տաք ձեր հար-
ցը ընծաներուն. ինչու որ իրենք սպանողին
դատեցք, ու դուք անոնց գերեզմանները կը
49 շինէք։ Ասոր համար ալ Աստուծոյ խմաստու-
թիւնը ըսաւ, Պիտի խրկեմ անոնց մարգա-
րէներ ու առաքեալներ, և անոնցմէ որը պիտի
50 սպանեն ու որը հալածեն. Որպէս թէ աշխար-
հի սկիզբէն հետէ թափուած բոլոր մարգա-
րէներուն արիւնը աս ազգէն պահանջուի,
51 Աբելին արիւնէն մինչև Զաքարիային արիւնը,
որ սեղանին ու տաճարին մէջտեղը կորսուե-
ցաւ. ձշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Աս ազգէն պի-
52 տի պահանջուի։ Վայ ձեզի օրինականներուդ՝
որ գիտութեան բանալին վերցուցիք. դուք
չմտաք, և մտնողներն ալ արգիլեցիք։
53 Ու երբոր աս բաներէն անոնց կը ղրուցէր,
դպիրները ու փարիսեցիները սկսան խիստ
դժուարիլ, և շատ բաներու վրայով անոր
54 բերնէն խօսք փնտռել. Եւ անոր դարան
պատրաստելով՝ կը փնտռէին Թէ ինչպէս ին-
նոր բերնէն բան մը որսան, որ անոր վրայով
ամբաստանութիւն ընեն։

ԳԼ· ԺԲ

1 Բրիստոս իր աշակերտներուն կը պատուիրէ կեղծաւորութէ-
նէ զգուշ կենալ. ու չվախնալ իր վկայութիւնը քա-
րոզելէն. 13 մէկուն ամբարտներ չենել մատաղ Հարստասի-
ատակով կը պատասխրէ Ժողովրդոց որ զգուշ ըլլան ագահու-
թենէ։ 22 Պէտք չէ որ չափազանց հոգ անենանք աշխարհային
բաներու վրայ։ 31 այլ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը խնդրենք

Ե Ես· ձբ· 7· Դան·
գ· 27· ԳԼ· ժբ·
33։
Զ Մատ· իգ· 23։
Է Մատ· իգ· 6։
Մար· ժբ· 38· 39։

Ը Մատ· իգ· 27։
Թ Մատ· իգ· 9։
Ժ Մատ· իգ· 4։
ԺԱ Մատ· իգ· 28։
ԺԲ Մատ· իգ· 34։
ԺԳ Ծն· գ· 8։

ԺԴ Մ'ին· իգ· 20· 21։
ԺԵ Մատ· իգ· 15։
ԺԶ Մար· ժբ· 15։

ԺԷ Մատ· ժգ· 6· Մար·
ը· 15։

33 պղծմունքին ատեր, 36 և պատրաստ ըլլանք որ երբ մեր
Տէրը գայ զանոր ջանայ, իսկոյն բանան։ 41 Բրիս-
տոսի պատուիրանները պարտին իրենց չափազանց պատճառ
կատարել։ 49 և Տղայ ծնանելու պատճէ։ 54 Պէտք է որ
մարդիկ սա ընթացքի ժամանակին պատահելիքը հոգուենան։
58 վասն զի ատկէ բան է մեռնիլ առանց Հաշտուելու
Աստուծոյ հետ։

1 Ա ս միջոցին երբոր բիւրաւոր ժողովուրդներ
վրան ժողովուցան՝ մինչև որ մէկզմէկ կը կո-
խէին, Ասկսաւ ըսել իր աշակերտներուն,
Պիտի առաջ ինքզինքնիդ զգոյշ պահեցէք
փարիսեցւոց խմորէն, որ է կեղծաւորութիւն։
2 Ինչ որ ծած մը կայ ծածուկ՝ որ պիտի չբա-
յայտուի, և գաղտուկ՝ որ պիտի չգիտցուի,
3 Ուստի ինչ որ մէթ տեղը դրուցեցիք, անի-
կա լոյս տեղը պիտի լսուի. և ան որ ներքին
անկեակներուն մէջ ականջի խօսեցաք, տա-
4 նիքներուն վրայ պիտի քարոզուի։ Բայց
ձեզի Իմ բարեկամներուս կը դրուցեմ, Մի
վախնաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն,
ու անկէ հետև աւելի բան մը ընելու չունին։
5 Ինձ չունիմ։ Հապա ձեզի ցուցընեմ Թէ որմէ
պիտի վախնաք. Անկէ վախցէք՝ որ սպաննե-
լէն հետև իշխանութիւն ունի դ՚ենեանը ձգե-
6 լու. այո, կ'ըսեմ ձեզի, Անկէ վախցէք։ Չէ՞
որ հինգ ճնճղուկ երկու դանկի կը ծախուի,
և անոնցմէ մէկը մոռցուած չէ Աստուծոյ
7 առջեւն։ Բայց ձեր գլխուն բոլոր մազերն ալ
համրուած է. ուրիմն մի վախնաք, Քա-
դուք շատ ճնճղուկներէն աւելի ազէկ էք։
8 Եւ ձեզի կ'ըսեմ, Ամէն ով որ պիս կը դա-
նանի մարդոց առջեւը, Որդին մարդոց ալ ա-
նկա պիտի դաւանի Աստուծոյ հրեշտակնե-
9 րուն առջեւը։ Բայց ան որ պիս մարդոց առ-
ջեւը կ'ուրանայ, ուրացուած պիտի ըլլայ Աս-
10 տուծոյ հրեշտակներուն առջեւը։ Եւ ամէն
ով որ Որդւոյ մարդոց դէմ բան կ'ըսէ, պիտի
ներուի անոր, բայց ան որ Սուրբ Հոգիին
դէմ հայհոյութիւն կ'ընէ, պիտի չներուի ա-
11 նոր։ Ու երբոր ձեզ ժողովարանները՝ և իշ-
խանութիւններու ու պետութիւններու առ-
ջեւը տանին, ընչան, հոգ մի ընէք Թէ ինչ-
պէս կամ ինչ պատասխան պիտի տաք, կամ
12 ինչ պիտի ըսէք. վասն զի Սուրբ Հոգին պի-
տի սորվեցնէ ձեզի նոյն ժամուն՝ ինչ որ
պէտք է խօսիլ։
13 Ժողովուրդին մէջէն մէկը ըսաւ անոր, Վար-
դապետ, ըրուցէ եղբօրս, որ հետ քնէ ժա-
14 ռանգութիւնը իմ հետս բաժնէ։ Ան ալ ըսաւ
անոր, Արդ, ո՞վ զիս ձեր վրայ դատաւոր
15 կամ բաժին ընող դրաւ։ Եւ ըսաւ անոնց,
Նայեցէք և զգուշացէք ագահութենէն. ին-
չու որ մարդուս առատացած քնութենն ան-

Ե Մատ· ժգ· 12։
Զ Մատ· ժ· 26· Մար·
գ· 22· ԳԼ· ը· 17·
12· Եփ· դա· 7· 8· 12·
13· Եբրմ· ա· 8։
Է Ցաղ· ժե· 14· 15։
Ը Մատ· ժ· 32· Մար·
ը· 38· բ Տիմ· բ·
12· ա Ցաղ· բ· 23։
Թ Մատ· ժբ· 31· 32։
Մար· գ· 28· ա

Ժ Ցաղ· է· 16։
ԺԱ Մատ· ժ· 19· Մար·
ժգ· 11· ԳԼ· ԺԲ·
14։
ԺԲ Ցաղ· ժգ· 36։
ԺԳ ա Տիմ· գ· 7· Ես·

16 լէն խոհեմ չէ իր կեանքը։ Ա՛ռակ մէն ալ խօ-
սեցաւ անոնց՝ ըսելով, Մէկ հարուստ մարդու
17 մը արտերը առատ բերքեր տուեր։ Եւ ինքը
կը մտածէր ինքնիրեն ու կ՚ըսէր, Ի՞նչ ընեմ,
վասն զի տեղ չունիմ, որ հոն իմ բերքերս
18 ժողվեմ։ Եւ ըսաւ, Այս ընեմ. իմ ամբարներս
քակեմ ու ալ աւելի մեծ չինեմ, և հոն ժող-
19 վեմ իմ բոլոր բերքերս ու բարիքներս. Եւ
իմ անձիս ըսեմ, Հո՛ վ անձս, շատ բարիքներ
ունիս շատ տարիներու համար ժողոված.
20 հանգչէ, կեր, խմէ և ուրախ եղիր։ Բայց
Աստուած ըսաւ անոր, Անմիտ, հոս գիշեր
հոգիդ քեզմէ պիտի պահանջուին. Ետևսի ան
քու պատրաստած բաներդ որո՞ն պիտի ըլ-
21 լայ։ Այսպէս է անիկա որ իր անձին համար
գանձ կը դիզէ, և Աստուծոյ չհարստանար։
22 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն, Ասոր համար
կ՚ըսեմ ձեզի, Հոգ մի ընէք ձեր կեանքին
համար՝ թէ ինչ պիտի ուտէք, ոչ ալ մարմի-
23 նին համար՝ թէ ինչ պիտի հագնիք. Ի՞նչ ո՛ր
կեանքը կերակուրէն աւելի է, ու մարմինը՝
24 հագուստէն։ Նայեցէք ագռաւներուն, որ ոչ
կը սերմանեն և ոչ կը հնձեն, որոնք ոչ չեն-
ամբարներ ունին՝ ոչ ալ ամբարներ, և Աս-
տուած անոնք կը կերակրէ. դուք ո՛րչափ ա-
25 ւելի լաւ էք քան զանոնք։ Ձեզմէ ո՞վ
կրնայ իր հոգ ընելովը իր հասակին վրայ կանգ
26 դնել մի աւելցընել։ Հապա թէ որ ամենաոխքը
բաներն կարող չէք, ուրիշ բաներուն համար
27 ինչո՞ւ հոգ կ՚ընէք։ Նայեցէք շուշաններուն՝
ինչպէս կ՚աճեն. ոչ կ՚աշխատին և ոչ կը մա-
նեն, բայց ձեզի կ՚ըսեմ որ Սողոմոն ալ իր բո-
լոր փառաւորութեանը մէջ անոնցմէ մէկուն
28 պէս չհագուեցաւ։ Ուստի թէ որ խոտը որ այս-
օր դաշտի մէջ է՝ ու վաղը փուռը կը ձգուի,
Աստուած անանկ կը հագուեցնէ, որչափ ա-
29 ւելի ձեզ, Թերահաւատներ։ Ալ դուք մի
փնտռէք թէ ինչ պիտի ուտէք և ինչ պիտի
30 խմէք, ու մի չիմիթիք. վասն զի սոս բոլոր
բաները աշխարհիս ազգերը կը փնտռեն. ու
ձեր Հայրը գիտէ որ սոս բաներէն ձեզի պէտք
31 են։ Բայց դուք Աստուծոյ Թագաւորութիւ-
նը խնդրեցէք, և սոս բոլոր բաներն ալ ձեզի
32 պիտի տրուի։ Մի վախնար, ոչխարի հօտ, չէ-
չե որ ձեր Հայրը հաճեցաւ որ Թագաւորու-
33 թիւնը ձեզի տայ։ Ծախեցէք ձեր ստացուած-
քը և ողորմութիւն տուէք. Ձեզի չհինցող
քսակներ պատրաստեցէք, որ երկինքը
չպակսելու գանձ մը, ուր ոչ գողը կը մօտենայ
34 և ոչ ցեցը կ՚ապականէ։ Քանզի ձեր գանձը

ուր որ է, սիրտերնիդ ալ հոն պիտի ըլլայ։
35 Ձեր մէջքերը գօտեզարած ըլլան, Ձեր ճրագ-
36 ները վառած. Եւ դուք ան մարդոցը նմանի՝
որ իրենց տիրոջը կը սպասեն՝ թէ երբ պիտի
դառնայ հարսնիքէն. որ երբ գայ և դրու-
37 պէ, իսկոյն բանան անոր։ Երանի ան ծա-
ռաներուն, որ տէրը երբոր գայ՝ զանոնք ար-
թուն պիտի գտնէ. ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, որ
ինքը գօտին մէջքը պիտի կապէ ու անոնք
նստեցնէ անոնք, և առաջ անցնելով սպա-
38 սաւորութիւն պիտի բնէ անոնց։ Եւ թէ որ
կէսգիշերուն երկրորդ պահուն գայ, կամ երրորդ
պահուն գայ ու անանկ գտնէ, երանելի են
39 ան ծառաները։ Բայց սա գիտցէք, որ եթէ
տանուտէրը գիտնար թէ որ տունն գողը կու
գայ, արթուն կը կենար ու թոյլ չէր տար որ
40 իր տունը ծակեն։ Ասոր պէս դուք ալ պատ-
րաստ կեցէք, քանզի Որդին մարդոյ կու գայ
անանկ ժամու մէջ որ դուք չեք կարծեր։
41 Եւ Պետրոս ըսաւ անոր, Տէր, սա առակը
42 մեզի՞ կ՚ըսես թէ ամենուն ալ։ Եւ Տէրը ըսաւ,
Ո՞րեւիցն է ան հաւատարիմ ու խելամուտն
անառնը, որն որ տէրը իր դերդատաւորին վը-
րայ պիտի դնէ, որ տասնեին ժամանակը
43 ատոր։ Երանի է ան ծառային, որն որ իր տէրը
եկած ատենը անանկ ըրած պիտի գտնէ։
44 Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, որ իր բոլոր ունե-
45 ցածին վրայ պիտի կեցընէ զանիկա։ Հապա
թէ որ ան ծառան իր սրտին մէջ ըսէ, Իմ
տէրս իր գալը կ՚ուշացընէ. և սկսի ծառա-
նները ու աղախիններն ծեծել, և ուտել ու խը-
46 մել ու գինովնալ, Ան ծառային տէրը պիտի
գայ անդէպ մէկ օր մը որ չսպասեր, և անդէպ մէկ
ժամ մը որ չգիտեր, և զանիկա միջտեղէն պի-
տի կտրէ, ու անոր բաժինը անհաւատներուն
47 պիտի դնէ։ Եւ անն ծառան՝ որ
իր տիրոջը կամքը գիտէ ու չպատրաստուիր,
ոչ ալ անոր կամքը կ՚ընէ մեծ կը դնէ, շատ ծեծ
48 պիտի ուտէ։ Բայց ան որ չգիտեր ու ծեծի
արժանի բան մը կ՚ընէ, քիչ ծեծ պիտի ուտէ.
որուն որ շատ տրուեցաւ, շատ պիտի ուզուի
անկէ, և որուն որ աւելի յանձնուեցաւ, ալ
աւելի պիտի պահանջուի անկէ։
49 Եկա կրակ ձգելու եկայ երկրիս վրայ, ու
ի՞նչ կ՚ուզեմ թէ որ արդէն բորբոքած է։
50 Բայց մկրտութիւն մը ունիմ մկրտուելու, և
ի՞նչպէս կը տագնապիմ մինչև որ կատարուի։
51 Կարծեցէք թէ ես երկրի վրայ խաղաղու-
թիւն տալու եկայ. ձեզի կ՚ըսեմ՝ Ո՛չ, հա-
52 պա բաժանումնե՛ր. Ինչու որ ասկից ետև մէկ

տան մէջ հինգը իրարմէ բաժնուած պիտի ըլլան,
53 երեքը երկուքին ու երկուքը երեքին. Հայ-
րը պիտի բաժնուի որդիին, և որդին հօրմէն,
մայրը աղջիկն ու աղջիկը մօրմէն, կեսուրը
իր հարսին ու հարսը իր կեսուրին։
54 Եւ ըսաւ ժողովրդեանն ալ, Երբոր արև-
մուտքին կողմէն ամպ մը ելած կը տեսնէք,
չուտ մը կ՚ըսէք թէ Անձրև պիտի գայ, և
55 անանկ կ՚ըլլայ։ Ու երբոր հարաւայինն հով
կը փչէ, կ՚ըսէք թէ Տաք պիտի ըլլայ, և ա-
56 նանկ կ՚ըլլայ։ Կեղծաւորներ, երկրին ու երկ-
նից երեսը քննելը դիտէք, հապա սա ժա-
57 մանակը ի՞նչպէս չէք քններ։ Եւ ինչո՞ւ
58 դուք ձեզմէ չէք որոշեր իրաւունքը։ Երբ-
որ դուն քու ոսոխիդ հետ իշխանին կը-
թարս ըլլաս, ճամբան մէջ անկէ ազատելու
հանար ջանք բրէ, որ չըլլայ թէ քեզ դա-
տաւորին առջեւն քաշէ, ու դատաւորը դահի-
ճին ձեռքը տայ քեզ, ու դահիճն ալ բանտը
59 դնէ։ Քեզի կ՚ըսեմ, չկրաս պիտի չելլես անկէ
մինչև որ վերջին լուման չվճարես։

ԳԼ. ԺԳ

1 Բերաւոս ազգաշնաջութիւնն կը բարձրէ Գալիլեացւոց և ա-
րիշնեալներն իրած պատիժը մեկնելով։ 6 Պտղատու թզենիին ա-
ռակը։ 11 Երեսուն կիսամեայ կինը կը բժշկէ։ 18 Մանանեխի
հասքին և խմորին առակներուքը կը ցուցնէ Ճշմարտութեան
խաղքին զօրաւոր ներգործութիւնը իր քնարհանութեան օրերն
մէջ։ 24 Կը խրատէ նեղ դռնէն ներս մտնելու չափը ընել, 31
և կը յանդիմանէ Հերովդէսը ու Երուսաղէմը։

1 Եւ ատենը անոնք ներկայ գտնուելով՝
պատմեցին անոր Գալիլեացւոց վրայով, որոնց
արիւնը Պիղատոս իրենց պատարագներուն հետ
2 խառնեց։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով ը-
սաւ անոնց, Կը կարծէք որ ան Գալիլեացի-
ները բոլոր Գալիլեացիներէն աւելի մեղաւոր
3 էին, որ սոսկի բաներ քաշեցին։ Ձեզի կ՚ը-
սեմ, Չէ. հապա թէ որ չապաշխարէք, ա-
4 մէնքդ ալ անանկ պիտի կորսուիք։ Կամ թէ
ան տասնեւութը հոգին որոնց վրայ Սելոամին
մէջի աշտարակը ինկաւ, և անոնք միւսներուն
մէջի աշտարակը բնակող, և անոնք միւսներուն
5 կարծէք որ անոնք Երուսաղէմի մէջ բնա-
կած բոլոր մարդոցմէն աւելի պարտաւոր էին։
Ձեզի կ՚ըսեմ, Չէ. հապա թէ որ չապաշխա-
րէք, ամէնքդ ալ նոյնպէս պիտի կորսուիք։
6 Ա՛ս առակն ալ բսաւ. Մարդ մը իր այ-
գիին մէջ անկուած թզենի մը ունէր, ու և-
7 կաւ անկէ պտուղ փնտռելու և չգտաւ։ Ուս-
տի բսաւ պարտիզպանին, Ահա երեք տարի է
որ կու գամ սա թզենիին վրայ պտուղ փնդ-
ռտելու, ու չեմ գտներ. զայն կտրէ,
8 ինչո՞ւ համար գետինը խափանէ։ Անիկա պա-
տասխան առաւ ու անոր բսաւ, Տէր, սա

26 չեմ ճանչնար ուսկից էք ։ Անոնք պիտի
ակնբ ըսէ, Մենք քու առջեդ կերանք ու
խմեցինք, և դուն մեր փողոցներուն մէ-
27 ջը սորվեցուցիր ։ Եւ անիկա պիտի ըսէ, Ձե-
զի կ'ըսեմ, Ձեզ չեմ ճանչնար ուսկից էք,
հեռացէք ինձմէ բոլոր անիրաւութիւն
28 գործողներդ ։ Հոն պիտի լալ ու ակ-
ռաներ կրճտել, երբոր տեսնէք Աբրա-
համ ու Իսահակը և Յակոբը ու բոլոր մար-
գարէները Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ,
29 ու ձեզ դուրս հանած ։ Եւ պիտի գան արե-
ւելքէն ու արեւմուտքէն և հիւսիսէն ու հա-
րաւէն, ու պիտի բազմին Աստուծոյ թագա-
30 ւորութեանը մէջ ։ Եւ ահա կան յետիններ՝
որ առաջիններ պիտի ըլլան, ու կան առա-
ջիններ՝ որ յետիններ պիտի ըլլան ։
31 Նոյն օրը մէկ քանի փարիսեցիներ եկան
ու ըսին անոր, Ելիր ու դնա ասկէ, ինչու որ
32 Հերովդէս քեզ սպաննել կ'ուզէ ։ Եւ ինքը
ըսաւ անոնց, Գացէք, ան աղուէսին ըսէք,
Ահա ես դևեր կը հանեմ ու բժշկութիւններ
կը կատարեմ այսօր և վաղը, ու երրորդ օրը
33 պիտի կատարեմ ։ Միայն թէ պէտք է որ
այսօր ու վաղը և մէկալ օրը պտըտիմ, վասն
զի կարելի չէ որ մարգարէ մը երուսաղէմէն
34 դուրս կորսուի ։ Ով երուսաղէմ, երուսաղէմ,
որ մարգարէները կը սպաննէիր, ու քեզի
ղրկուածները կը քարկոծէիր, քանի՛ անգամ
քու ազգիներդ ժողվել ուզեցի՝ ինչպէս որ
հաւը իր ձագերը թեւերուն տակը կը ժողվէ,
35 և դուք չուզեցիք ։ Ահա ձեր տունը ձեզի
աւերակ պիտի մնայ ։ Ասկայն ձեզի կ'ըսեմ,
որ ալ պիտի չտեսնէք, մինչև գայ ան
ժամանակը որ պիտի ըսէք, Օրհնեալ է ան
որ Տէրոջը անունովը կու գայ ։

ԳԼ ։ ԺԴ

2 Բրնաբաս շաբաթի օրը կը բժշկի չբզոզելով մարդը, 7 կը ար-
ձակուին խնամքի ըլլալ, 12 և ապաքաները Յաչի հրաւիրելը
16 ընթրիքին ասոնցմէ կը ցուցնի թէ աշխարհասէր անձինք
որ Աստուծոյ խօսքը կ'անարգեն, գալու պիտի ուրեք երկին-
քին ։ 25 Բրնաբասի աշակերտել ուզողները պէտք է որ յա-
ւիտեան խաչին թէ իրենց խաչը պիտի կրեն, որ չըլլայ թէ
հոգը ամենայնից եղծանեցու ետ քաշուին անկէ, 34 ու բոլո-
րովին անպիտան ըլլան իր համը կորսնցուցած ապէս ։

1 Ու եղաւ որ երբ ինքը շաբաթի օր մը փա-
րիսեցւոց գլխաւորներուն մէկուն տունը մը-
տաւ հաց ուտելու, ու անոնք անոր կը սպա-
2 սէին ։ Եւ ահա հոն չորզոզեալ մարդ մը կար
3 իր առջեը ։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ
ու խօսեցաւ օրինականներուն ու փարիսեցի-
ներուն ըսելով, Արժա՞ն է շաբաթի օրը բժշ-
4 կել ։ Անոնք ալ լուռ կեցան ։ Եւ ինքը բռնե-

ձեռքը եվիր, և աղքատները ու պակասաւորը
22 ները և կաղերը ու կոյրերը հոս մուցուր ։ Ծա-
ռան ալ ըսաւ, Տէր, եղաւ ինչ որ հրամայե-
23 ցիր, ու տակաւին տեղ կայ ։ Եւ տէրը ըսաւ
ծառային, Ելիր ճամբաները ու ցանկերը, և
ստիպէ՛ մտնել մինչև որ իմ տունս լի-
24 նի ։ Քանզի կ'ըսեմ ձեզի Ոչ ան հրաւի-
րուածներէն մէկն ալ իմ ընթրիքիս համը պիտի
չառնէ ։
25 Ու իր հետը շատ ժողովուրդներ կ'երթա-
26 յին ։ և դառնալով անոնց ըսաւ, Թէ որ մէկը
ինձի կու գայ, ու չատրէ իր հայրը և մայրը,
ու կինը և զաւակները, ու եղբայրները և
քոյրերը, ՚նաև իր կեանքն ալ, չկրնար իմ
27 աշակերտս ըլլալ ։ Եւ ով որ իր խաչը չվեր-
ցներ ու իմ ետևէս գար, չկրնար իմ աշա-
28 կերտս ըլլալ ։ Վասն զի ձեզմէ ո՞վ աշտա-
րակ մը չենել ուզելով, առաջ չնստիր ու հա-
շիւ ըներ ծախքը, թէ անիկա լրացնելու
29 կրնա՞ ունի ։ Որ չըլլայ թէ երբ հիմը
ձգէ ու չկրնայ լրացնել, բոլոր տեսնողները
30 սկսին անիկա ծաղր ընել, և ըսել թէ Այս
մարդը սկսաւ չենել ու չկրցաւ լրացնել ։
31 Կամ թէ որ թագաւոր ուրիշ թագաւորի մը
հետ պատերազմելու երթալով, առաջ չնստ-
նի որ անիկա հետ է, դեսպան խրկելով
33 խաղաղութիւն կը խնդրէ ։ Ահա սոսկ ալ
ձեր մէջէն ամէն մէկը թէ որ իր բոլոր տա-
ւարածքէն ետ չկենայ, չկրնար իմ աշակերտս
34 ըլլալ ։ Աղը ազէկ բան է ։ բայց թէ որ
աղը իր համը կորսնցնէ՝ ինչո՞վ պիտի հա-
35 մնեցնայ ։ Ո՛չ հողի ու ո՛չ թրիքի տեղ օգտա-
կար կ'ըլլայ ։ հապա անիկա դուրս կը նետեն ։
Ան որ լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ ։

ԳԼ ։ ԺԵ

1 Աղաքեալ պէտրէն ։ 8 կորսուած դրամին 11 և անառակ որ-
դիին առակները ։

1 Եւ բոլոր մաքսաւորները ու մեղաւորները
2 անոր կը մտնէնային իմաստ լսելու համար ։ Եւ
փարիսեցիները ու դպիրները տրտնջալ կ'ընէին
ու կ'ըսէին, Ասիկա մեղաւորները կ'ընդունի,
ու անոնց հետ կ'ուտէ ։
3 Եւ անիկա առ տուակը խօսեցաւ անոնց՝ ը-
4 սելով, Ձեզմէ ո՞վ է ան մարդը՝ որ հարիւր
ոչխար ունենայ, և անոնցմէ մէկը որ կորսնց-
ընէ, չնստուներնը չի՞ձգեր անապատին մէջ
ու ան կորսուածին ետևէն երթար, մինչև որ
5 զանիկա գտնէ ։ Ու երբոր կը գտնէ՝ ուրախա-

ր Մատ ։ իա ։ 43 ։ իբ ։
8 ։ Գործ ։ մգ ։ 46 ։
գ Ր Օր ։ մգ ։ 6 ։ լգ ։
9 ։ Մատ ։ մ ։ 37 ։
դ Հռոմ ։ իմ ։ 13 ։

ե Ցայտ ։ մբ ։ 11 ։
զ Մատ ։ մչ ։ 24 ։
Մարք ։ ը ։ 34 ։ Գաղ ։
իմ ։ 23 ։ բ Տիմ ։ գ ։
12 ։

է Առակ ։ իգ ։ 27 ։
ը Մատ ։ ե ։ 13 ։ Մարք ։
իմ ։ 49 ։

թ Մատ ։ իմ ։ 10 ։

6 նալով իր ուսերուն վրայ կը դնէ զանիկա, եւ
տունը գալով՝ կը կանչէ բարեկամները ու դրա-
ցիները, ու անոնց կ'ըսէ, Ուրախ եղէք ինծի
հետ, ինչու որ իմ հոջոստած ոչխարս գտայ ։
7 Ձեզի կ'ըսեմ որ այսպէս ուրախութիւն պիտի
ըլլայ երկինքը մէկ մեղաւորի մը համար որ կ'ա-
պաշխարէ, քան թէ իննսունհինգ արդարնե-
րու համար՝ որ անոնց ապաշխարութիւն պէտք
8 չեն ։ Կամ թէ ո՞վ է ան կնիկը որ տասը դրամ
ունենայ, ու թէ որ դրամ մը կորսնցնէ՝ ճրագ
չը վառեր, ու տունը մէջ աւել չարներ և զգու-
9 շութեամբ փնտռեր, մինչև որ գտնէ ։ Ու երբ-
որ կը գտնէ՝ կը կանչէ բարեկամները ու դրա-
ցիները, և կ'ըսէ, Ուրախ եղէք ինծի հետ,
ինչու որ իմ կորսնցուցած դրամն գտայ ։
10 Ասանկ ալ, ձեզի կ'ըսեմ, ուրախութիւն կ'ըլ-
լայ Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեը մէկ մե-
ղաւորի մը համար որ կ'ապաշխարէ ։
11 Եւ ըսաւ, Մէկ մարդ մը երկու որդի ու-
12 ներ ։ Ու անոնցմէ պզտիկը հօրը ըսաւ, Հայր,
տուր ասացուած բէդ ինծի հասնելիք բաժինը տուր
ինծի ։ ան ալ բաժնեց անոնց իր ունեցածը ։
13 Եւ շատ օրեր չանցած՝ պզտիկ որդին բոլոր
բաները ժողվեց ու հեռու երկիր մը գնաց,
և հոն անառակութեամբ ապրելով իր ունե-
14 ցածը փճացուց ։ Ու երբոր ամէնը հատցուց,
ան երկրին մէջ սաստիկ սով մը եղաւ, ու
15 ինքը սկսաւ չքաւոր ըլլալ ։ Եւ գնաց ան
երկրին քաղաքացիներէն մէկուն քովը մնաւ,
ան ալ իր ագարակը խրկեց զանիկա՝ խոզեր
16 արածելու համար ։ Եւ կը փափաքէր խոզե-
րուն կերած եղկերքին իր փորը լեցնելու,
17 ու մէկը չէր տար անոր ։ Եւ ինքզինքին գա-
լով ըսաւ, Քանի՛ բանուորներ կան իմ հօրս
տունը հացով լեցուած, ու ես հոս սովամահ
18 կը կորնչիմ ։ Ելլեմ՝ երթամ իմ հօրս, և ը-
սեմ անոր, Հայր, մեղանչեցի երկինքի դէմ ու
19 քու առջեդ, և ալ արժանի չեմ քու որ-
դիդ ըսուելու ։ զիս քու վարձկաններուդ
20 մէկուն պէս ըրէ ։ Ու եղաւ իր հօրը եկաւ ։
Եւ դեռ որ ինքը շատ հեռու էր, հայրը ան-
սաւ գթութիւնը ու դիմէը շարժեցաւ, և վա-
զելով՝ անոր պարանոցին վրայ ինկաւ ու համ-
21 բուրեց զանիկա ։ Որդին ալ ըսաւ անոր ,
Հայր, մեղանչեցի երկինքի դէմ ու քէդ առ-
ջեդ, և ալ արժանի չեմ քու որդիդ ըսուե-
22 լու ։ Բայց հայրը ըսաւ իր ծառաներուն, Հա-
նեցէք առաջին պատմուճանը ու հագցուցէք
անոր, և մատանի դրէք անոր ձեռքը, ու
23 կօշիկներ՝ անոր ոտքերը։ Եւ պարարտ զուա-
րակը բերէք՝ մորթեցէք, և ուտենք և ու-
24 րախ ըլլանք ։ Ինչու որ սա իմ որդիս մեռած
էր ու ապրեցաւ, կորսուած էր ու գտնուե-

ա Մատ ։ ե ։ 25 ։ իբ ։
41 ։ Հմի ։ 25 ։
դ Ապ ։ գ ։ 8 ։ Մատ ։
իբ ։ 41 ։
զ Մատ ։ ը ։ 12 ։ մգ ։
42 ։ իգ ։ 51 ։

է Մատ ։ ը ։ 11 ։
ը Մատ ։ մհ ։ 30 ։ ի ։
16 ։ Մարք ։ ժ ։ 31 ։
թ Եբր ։ ը ։ 10 ։
ժ Մատ ։ իգ ։ 37 ։
ի Գձ ։ իգ ։ 31 ։ 32 ։

ի Ապ ։ կե ։ 25 ։ Եփ ։
ա ։ 7 ։ Դան ։ թ ։
27 ։ Միք ։ գ ։ 12 ։
լ Ապ ։ ՃԺը ։ 26 ։
Մատ ։ իա ։ 9 ։
Մարք ։ ժա ։ 10 ։ Գղ ։

15 ։
խ Առակ ։ իե ։ 6 ։ 7 ։
ծ Ցաք ։ իբ ։ 29 ։ Ապ ։
մբ ։ 27 ։ Առակ ։
իմ ։ 23 ։ Մատ ։ իգ ։
12 ։ Գղ ։ մբ ։ 24 ։

Ցաք ։ գ ։ 6 ։ ա Պետ ։
ե ։ 5 ։
կ Ղեմ ։ ը ։ 10 ։ 12 ։
հ Ցայտ ։ մԺ ։ 9 ։
ձ Մատ ։ իբ ։ 2 ։
ղ Առակ ։ իՃ ։ 2 ։ 5 ։

25 ցաւ. և սկսան ուրախ ըլլալ։ Ու անոր մեծ որդին ագարակին էր, ու երբոր կու գար ու տանը մօտեցաւ, դաւազարանները եւ պա-
26 րերան ձայները լսեց։ Ու ծառաներէն մէկը հրեն կանչելով՝ կը հարցնէր թէ ա՛ս ի՞նչ
27 է։ Անիկա ալ ըսաւ անոր, Եղբայրդ եկաւ, ու Հայրդ պարարա զուարակը մորթեց, ին-
28 չու որ ողջ առողջ ձեռք ձգեց զանիկա։ Իակ ին-քը բարկացաւ ու չէր ուզեր ներս մտնել. ուստի իր Հայրը դուրս ելլելով՝ կ'ազաչէր ա-
29 նոր։ Եւ անիկա պատասխան տալով բսաւ Հօրը, Ահա այսչափ տարի է որ քեզի կը ծա-ռայեմ, ու բնաւ քու խօսքէդ դուրս չելայ, ու ինծի երբէք մէկ ուլ մը չտուիր, որ իմ բարեկամներուս հետ ուրախութիւն ընէի։
30 Բայց երբոր եկաւ ատ քու որդիդ՝ որ քու ստացուածքդ բզկերու հետ կերաւ, անոր
31 մորթիցիկը պարարա զուարակը։ Եւ անիկա բսաւ անոր, Որդեակ, դուն միշտ իմ հետս
32 ես, ու իմ բոլոր ունեցածս քուկդ է. Սա-կայն պէտք էր ուրախ ըլլալ և ինդալ, ին-չու որ ատ քու եղբայրդ մեռած էր ու ողջ եղաւ, կորսուած էր ու գտնուեցաւ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Ընդհանուր ուսուցչին առակը։ 14 Քրիստոս կը յանդիմանէ զրկ. ծախսաւէր փարիսեցւոց կեղծաւորութիւնը։ 19 Հէշտաւէր մեծատունը և ազգատ Ղազարոսը։

1 Ու իր աշակերտներուն ալ բսաւ, Մէկ հա-րուստ մարդ մը կար, որ ունուհս մը ունէր, և անոր վրայով գանդատ եղաւ իրեն՝ որպէս
2 թէ իր ունեցածը կը փճացընէ։ Ուստի կան-չեց զանիկա ու բսաւ անոր, Ի՞նչ է սա որ քեզի համար կը լսեմ. քու ունտեսութեանդ հաշիւը տուր, ինչու որ ալ չես կրնար ունտես
3 ըլլալ։ Եւ ունտեսը իր մտքին մէջ բսաւ, Ի՞նչ ընեմ, որովհետև իմ տէրս ունտեսութիւնը ինծմէ կ'առնէ. չհպատակութիւնը չեմ կրնար
4 քնել,[ա] մուրալու կ'ամչնամ։ Գիտեմ ինչ պիտի ընեմ, որպէս զի երբոր չմ ունտեսութենէս
5 վռնտուիմ՝ ոմս իրենց տուներ ընդունին։ Եւ իր տիրոջը պարտականներէն մէկիկ մէկիկ իրեն կանչելով՝ բսաւ առաջինին, Դուն իմ տիրոջս
6 ո՞րչափ պարտք ունիս։ Ան ալ բսաւ, Հարիւր մար ձէթ. և բսաւ անոր, Գիրդ առ ու
7 չուտով նստիր, յիսուն դրէ։ Ետքը միւսին բսաւ, Դուն ալ ո՞րչափ պարտք ունիս. և անիկա բսաւ, Հարիւր քուռ ցորեն. ու բսաւ անոր,
8 Գիրդ առ և ութսուն դրէ։ Ու տէրը անիրաւ ունտեսը գովեց, որ խելացութիւնով ըրաւ. վասն զի աս աշխարհս որդիքը իրենց ցեղին

1 Հմմ. 20։ 2 Կամ՝ չեմ կրնար փորել։ 3 Յոյն. ես գիտեմ։ 4 Յոյն. ի ես։ 5 Դասն. գ. 27։ Մատ. ը. 19։ ԺԶ. 21։ Գլ. ժա. 41։ ա Կամ՝ ձէթ։ 6 Յոյն. ես։ 7 Յոյն. գ. 17։ Մատ. ը. 19։ ԺԶ. 21։ Գլ. ժա. 41։ ա Կամ՝ ցորեն։ 8 Յոյն. որդիք լուսոյ որդիներէն աւելի խելացի են։

9 են։ Եւ ես ալ ձեզի կ'ըսեմ, Անիրաւ մամոնայէն ձեզի բարեկամներ ըրէք, որ երբ անիկա պակսի,[ա] ձեզ յաւիտենական բնակարաններու-
10 մէն ընդունին։ Ան որ քիչ բանի մէջ հաւատարիմ է, շատի մէջ ալ հաւատարիմ է. և ան որ քիչի մէջ անիրաւ է, շատի մէջ ալ
11 անիրաւ է։ Ուստի եթէ որ անիրաւ մամոնային մէջ հաւատարիմ չեղաք, ճշմարիտ հարստու-
12 թիւնը ո՞վ ալ ձեզի կ'ապահովէ։ Ու եթէ որ օտարին բանին մէջ հաւատարիմ չեղաք, ձերը
13 ո՞վ ալ ձեզի տայ։ Ոչ մի ծառայ մը կրնայ երկու տէրերու ծառայել. վասն զի կամ մէկը պիտի ատի և միւսը սիրէ, կամ ‡մէկուն պիտի յարի՝ և միւսը արհա-մարհէ. չէք կրնար ծառայել Աստուծոյ ու մամոնայի։

14 Եւ փարիսեցիները ալ որ արծաթասէր էին, ասոնք ամէն բաները լսելով կը քամահրէին
15 զանիկա։ Եւ բսաւ անոնց, Դուք էք որ մարդոց առջեւը ինքզինքնիդ կ'արդարացնէք, բայց Աստուած դիտէ ձեր սիրտերը. ինչու որ †մարդոց մէջ բարձր եղածը Աստուծոյ
16 առջեւը պիղծ է։ Օրէնքը ու մարգարէները մինչեւ Յովհաննէս էին. անկէ ետեւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը քարոզուի, և ամէն
17 մէկը անոր մէջը մտնելու կ'արտադայ։ Դիւրին է որ երկինք ու երկիր անցնի, քան թէ օրէնքէն մէկ նշանագիր մը իյնայ։
18 Ամէն որ իր կնիկը արձակէ և ուրիշ մը առնէ՝ շնու-թիւն կ'ընէ, և ամէն որ երիկ արձակուած կնիկ մը առնէ՝ շնութիւն կ'ընէ։

19 Մէկ հարուստ մարդ մը կար, որ ծիրանի ու բէհեզ կը հագնէր, և ամէն օր փառաւո-
20 րապէս կեցողութիւն կ'ընէր։ Ու Ղազարոս անուանով աղքատ մը կար վէրքերով լեցուն,
21 որ անոր դռանը առջեւն դրուած էր. Եւ կը փափաքէր որ անոնցմէ որ սեղանէն ինկած փշրանքներէն իր փորը լեցնէ. նաև շուներն
22 ալ կու գային և անոր վէրքերը կը լզեին։ Ու եղաւ որ ան աղքատը մեռաւ, ու հրեշտակ-ները Աբրահամին գոգը տարին զանիկա. հա-
23 րուստն ալ մեռաւ ու թաղուեցաւ։ Եւ դժոխքին մէջը երբոր տանջանքի մէջ էր, իր աչ-քերը վերցնելով հեռուէն տեսաւ Աբրահամը
24 ու Ղազարոսը անոր գոգը հանգչած։ Եւ ինքը ազազակեց ու բսաւ, Հայր Աբրահամ, ողորմի ինծի ու խրկէ Ղազարոսը, որ իր մա-տնին ծայրը ջուրը թաթխէ, ու զովացնէ իմ լեզուս, ին-չու որ ես բոցիս մէջ կը տանջուիմ։
25 Եւ Աբրահամ բսաւ, Որդեակ, հիշեցիր երբ,

2 Մատ. ի. 14։ Գլ. ժ. 29։ Մտ. է. 9։ ա Ամէն ինչ։ Մատ. գ. 17։ ժա. 12, 13։ Գլ. է. 29։ Մատ. ի. 26, 27։ Ես. խ. 8։ Յով. 6։ Մատ. է. 18։ ա Պիտ. ա. 24, 25։ Մատ. է. 32։ ԺԶ. 9։ Մտ. ժ. 11։ ա Կամ՝ է. 10, 11։ Ձ. ոտ. ժգ. 12։ Եր. կգ. 24։ Մտ. ի. 43։ եւ։ Յով. իա. 15։ Գլ. գ. 24։

որ դուն քու կեանքիդ ատենը քու բարիք-ներդ առիր, նոյնպէս ալ Ղազարոս՝ չարիքներ. հիմա անիկա [հոս] կը մխիթարուի, ու դուն կը
26 տանջուիս։ Եւ աս ամէն բաներէն զատ՝ մեր ու ձեր մէջտեղը մեծ անդունդ մը կայ հաս-տատած, անանկ որ ասկէ ձեզի անցնել ու-զողները չկրնան, ոչ ալ ասկէ մեզի ‡[illegible]
27 Նորը անոնց։ Ան ալ ըսաւ, Ուրեմն կ'աղաչեմ քեզի, Հայր, որ անիկա իմ հօրս տունը խրր-
28 կես, քանզի հինգ եղբայր ունիմ, որ եր-թայ անոնց վկայութիւնն ալ տայ, որ չըլլայ թէ ա-
29 նոնց ալ աս չարչարանքին տեղը գան։ Եւ Աբրահամ ըսաւ անոր, Անոնք Մովսէսը ու մարգարէները ունին, թող անոնց մտիկ ընեն։
30 Ան ալ բսաւ, Ձէ, Հայր Աբրահամ, հապա թէ որ մեռելներէն մէկը անոնց երթայ, պիտի
31 ապաշխարեն։ Եւ անիկա բսաւ անոր, Թէ որ Մովսէսին ու մարգարէներուն մտիկ չեն ը-ներ, ոչ ալ թէ որ մեռելներէն մէկը յարու-թիւն առնելու ըլլայ, պիտի համոզուին։

ԳԼ. ԺԷ

1 Քրիստոս կը սպմիկցնէ գայթակղութիւն չտալ։ 3 և. իրարու յանդիմանելը ներել։ 6 Հաւատքին զօրութիւնը։ 7 Անիծ պարտաւոր ենք Աստուծոյ, բայց Աստուած պարտաւոր չէ մեզի։ 11 Քրիստոս կը բժշկէ տասը բորոտներ։ 22 Աստուծոյ թագաւորութիւնը և Որդւոյ մարդոյ գալուստը։

1 Եւ բսաւ իր աշակերտներուն, Անկարելի է որ գայթակղութիւններ չգան. բայց վայ ա-
2 նոր, որուն ձեռքովը կու գան։ Անոր աւելի ապէկ է, որ անոր պարանոցին խշտ ադաղքի քար մը կախուի, ու անիկա ծովը ձգուի, քան թէ աս պզտիկներէն մէկը գայթակղեցնէ։
3 Զգուշացէք ձեր անձերնուն։ Թէ որ քու եղ-բայրդ քեզի դէմ մեղանչէ, յանդիմանէ զա-
4 նիկա. ու թէ որ ապաշխարէ, ներէ անոր։ Եւ թէ որ օրը եօթը անգամ քեզի դէմ մեղանչէ՝ ու օրը եօթը անգամ դառնայ քեզի ու ըսէ, Ի'ապաշխարեմ, ներես անոր։

5 Եւ առաքեալները ըսին Տէրոջը, Մեր հա-
6 ւատքը աւելցուր։ Եւ Տէրը բսաւ, Թէ որ մանանեխի հատի չափ հաւատք ունենայիք, աս թմենիին կրնայիք ըսել, Արմատքի խըլ-լուէ ու ծովուն մէջը տնկուէ, ան ալ պիտի հնազանդէր ձեզի։
7 Բայց ձեզմէ ո՞վ է ան մարդը՝ որ ունենայ մէկ երկրագործ կամ հովիւ ծառայ մը, որ անիկա երբոր ագարակէն դառն մտնէ, չուտով գայ
8 անոր թէ Պատրաստուէ իմ ընթրիքս, ու գո-

1 Ես. ը. 20։ ԺԲ. 10։ Յով. ե. 39։ 45։ Գար. ժէ. 21։ Ժէ. 11։ Ձ Ամէն։ ժբ. 10։ 11։ Մատ. ժբ. 6, 7։ Մարկ. թ. 41։ ա Կար. ժա. 10։ Մատ. ժբ. 12։ 21։ Գլ. ժ. 17։ Ա. ատկ. ժէ. 10։ Ամէն։ ժէ. 19։ Ես. կա. 21։ Մարկ. ժա. 22։ Յով. 25։ Գլ. ժ. 37։ Ես. խգ. 3։ Լմ. 7։ Մատ. ի. 30։ Հբ. ատմ. գ. 12։ ժա. 35։ ա Կար. ի. 10։ Մատ. ժգ. 21։ Գլ. իա. 8։ Մատ. իգ. 27։ Մարկ. ը. 31։ Գլ. 30։ ժ. 33։ Գլ. 39։ Ես. ժ. 32։ Գլ. ժ. 48։ ժբ. 42։ Հմմ. 23։ Հ. ատմ. ժգ. 17։ Տես Մատ. ի. 15։ Ամէն։ ժէ. 12։ Մատ. իգ. 22։ Մարկ. ժգ. 21։ Գլ. իա. 8։ Մատ. իգ. 27։ Մարկ. ը. 31։ Գլ. 30։ ժ. 33։ Գլ. 39։ Դն. է. Մատ. իգ. 27։

արուէին, մինչև ան օրը որ Նոյ տապանը մտաւ, և ջրհեղեղը եկաւ ու ամէնը կորսնցուց։
28 Ցուց։ Ընդհանապէս՝ ինսոր որ Ղուխին օրերը եղաւ, կ՚ուտէին, կը խմէին, ծախու կ՚առնէին, կը ծախէին, կը տնկէին, կը շինէին։ Բայց
29 ան օրը որ Ղոտ Սոդոմէն ելաւ, երկինքէն կրակ ու ծծումբ տեղաց և բոլորն ալ կորցուց։
30 Այնպէս։ Նոյնպէս պիտի ըլլայ ան օրը՝ որուն
31 Մէջ՝ Որդին մարդոյ պիտի յայտնուի։ Ան օրը՝ չան որ տանիքին վրայ է և իր կահոսիները տանը մէջ, թող վար չիջնէ զանոնք առնելու։ և ան որ արտին մէջն է՝ նոյնպէս թող
32 Ետ չդառնայ։ Յիսուքերնիդ բերէք Ղոտին
33 Կինիկը։ Ով որ իր կեանքը կ՚ուզէ ապրեցնել՝ պիտի կորսնցնէ զանիկա, և ով որ կը
34 կորսնցնէ՝ պիտի ապրեցնէ զանիկա։ Ձև զի կ՚ըսեմ, Ան գիշերը Ե՝ երկու հոգի մէկ անկողնի մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու
35 միսը ձգուի։ Ե՝ Ե՝ երկու կնիկ միասին աղալու ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միսը ձգուի։ Ե՝ Ե՝ երկու հոգի արտի մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միսը ձգուի։
36 Եւ պատասխան տալով ըսին անոր. Տէր, Ո՞ւր
37 տեղ պիտի ըլլայ — Ան ալ ըսաւ անոնց, Ուր որ մարմին կայ, հոն պիտի ժողովուին արծիւները։

ԳԼ. ԺԸ

1 Թախանձագ օրէնսդիրին, 9 փարիսեցիին և մաքսաւորին առակը։ 15 Մանր տղոց Քրիստոսի կը բերուին։ 18 Մէկ իշխան մը կ՚ուզէ Քրիստոսի հետևիլ, բայց իր հպարտութիւնը պատճառ կ՚ըլլայ։ 28 Քրիստոսի համար ամէն բան թողուածները պատճառը։ 31 Քրիստոս կը նախատեսէ իր մահը։ 35 և կոյրին աչքերը կը բանայ։

1 Անոնց առակ մըն ալ բսաւ ատ բանիս վրայով՝ թէ պէտք է ամէն ատեն աղօթք ը-
2 նել ու չձանձրանալ։ Բսաւ, Մէկ դատաւոր մը կար քաղաքի մը մէջ, որ Աստուծմէ չէր
3 վախնար ու մարդէ չէր ամչնար։ Եւ նոյն քաղաքին մէջ այրեւարի մը կար, որ անոր կուգար ու կ՚ըսէր, Իրաւունք ըրէ ինծի ընդդէմ
4 իմ ոսոխիս։ Եւ անիկա ժամանակ մը չէր ուզեր անոր հոգի ընել, բայց ետքը բսաւ իր մտքին մէջ, Թէ և Աստուծմէ չեմ վախնար ու
5 մարդէ չեմ ամչնար, Գոնէ ատ որբևարիին դա ձանձրացնելուն համար իրեն իրաւունք ընեմ, որ չգայ ամէն ատեն դա թախանձէ։
6 Եւ Տէրը բսաւ, Լսեցէք՝ անիրաւ դատաւորը
7 ինչ կ՚ըսէ։ Հապա Աստուած իր ընտրեալները իրաւունք պիտի չընէ՞, որոնք գոռգոռ ու գիշեր ցորեկ կը պոռան դէպ ի իրեն, և մի երկայնամիտ
8 ալ ըլլայ անոնց վրայ։ Ձեզի կ՚ըսեմ թող չուտով անոնց իրաւունք պիտի ընէ։ բայց Որդին մարդոյ երբոր գայ արդեօք հաւատք պիտի գտնէ՞ երկրի վրայ։
9 Եւ մէկ քանիներուն, Որոնք իրենց անձերուն վրայ կը վստահային թէ արդար են, և ուրիշները կ՚անարգէին, սա առակը բսաւ.
10 Երկու մարդ ելան տաճարը աղօթք ընելու,
11 մէկը փարիսեցի ու միսը մաքսաւոր։ Փարիսեցին կայներ էր, ու առանձին այսպէս աղօթք կ՚ընէր. Ով Աստուած, Ընդհակառակ իմ քեզմէ, որ ուրիշ մարդոց պէս չեմ յափշտակող, անիրաւ, շնացող, և կամ ատ
12 մաքսաւորին պէս. Երկու շաբաթը երկու անգամ ծոմ կը պահեմ, ու բոլոր առացածիս
13 տասանորդը կու տամ։ Եւ մաքսաւորը հեռուն կայներ էր, ու չէր ուզեր աչքն ալ երկինքը վերցընել, հապա իր կուրծքը ծեծելով կ՚ըսէր, Աստուած, ողորմ ինծի մեղաւորիս։
14 Ըսս։ Ձեզի կ՚ըսեմ թէ ասիկա ան միսանի արդարացած իր տունը կ՚իջաւ։ Վասն զի ով որ իր անձը կը բարձրացնէ՝ պիտի խոնարհի, և ով որ իր անձը կը խոնարհեցնէ՝ պիտի բարձրանայ։
15 Մանր տղաք ալ բերին իրեն, որ անոնց դպչի. ու աշակերտները տեսնելով կը յանդիմանէին զանոնք։
16 Բայց Յիսուս անոնք իրեն կանչելով ըսաւ, Թող տուէք սա մանր տղայը որ ինծի գան, և մի արգիլէք ատոնք; Վասն զի Աստուծոյ Թագաւորութիւնը ատոնցմէ ծագկաւած է։
17 Ամէնէն ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Ով որ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը պզտիկ տղու մը պէս չընդունի, բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջը։
18 Եւ մէկ իշխան մը հարցուց անոր ու ըսաւ, Բարի վարդապետ, Ի՞նչ ընելէ գործեմ որ յա-
19 ւիտենական կեանքը ժառանգեմ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ինչո՞ւ դիս բարի կ՚անուանես. Մէկէն՝ի դատ բարի չկայ, զր Աստուած։
20 Պատուիրանքները գիտես. Ընդհատիլն մի ընէր, Սպանութիւն մի ընէր, Գողութիւն մի ընէր, Սուտ վկայութիւն մի ընէր, Քու հայ-
21 րդ ու մայրդ պատուէ։ Ան ալ ըսաւ, Ա-
22 մանդ ամէնը մանկութենէս՝ի վեր պահեր եմ։ Ա՛ս լսելով Յիսուս ըսաւ անոր, Մէկ բան մըն ալ պակաս է քեզի. Երթ բոլոր ունեցածդ ծախէ՝ և ազքատներուն բաշխէ, ու երկինքը գանձ պիտի ունենաս, և ետքը իմ հետևէս։
23 Ինիկա երբոր ատ բանը լսեց՝ տրտմեցաւ, ին-
24 չու որ շատ հարուստ էր։ Եւ Յիսուս երբոր

1 Ծն. ժթ։
2 Ծն. ժթ։ 10։ 24։
3 Ը Թես. ա. 7։
4 Մտա. իգ. 17։
Մար. ժգ. 15։
5 Ծն. ժթ։ 26։
6 Մտա. ժ. 39։ ժգ. 26։ Մար. ժ. 33։
7 Գլ. թ. 24։ Յովհ. ժգ. 25։
8 Մտա. իգ. 40։ 41։ ա Թես. գ. 13։
Ցաք. լ. 50։
Մտա. իգ. 28։
9 Գլ. ժա. 5։ իա. 16։ Մտա. ժ. 15։ Յովհ. ա. 12։ Գաղ. բ. 16։
10 Ղուկ. ժը. 14։
11 Գլ. ժ. 28։ ժգ. 15։
12 Ապ. ձ. 2։
13 Ես. մ. 15։ ծգ. 2։ Յայտ. գ. 17։
14 Յոբ. իբ. 29։ Մտա. իգ. 12։ Գլ. ժգ. 11։ Յակ. գ. 6։ ա Պետ. ե. 5։ 6։
15 Մտա. ժթ. 13։ Մար. ժ. 13։
16 ա Կոր. ժգ. 20։ ա Պետ. բ. 2։
Մար. ժ. 15։
17 Մտա. ժթ. 16։ Մար. ժ. 17։
18 Ես. ժ. 17։ Մտա. ժթ. 16—20։ Ը Օր. լգ. 16—20։ Ղաւմ. ժգ. 9։
19 Եփես. գ. 2։ Կող. գ. 20։
20 Ելս. ի. 12։ Օր. ե. 16։ Մտա. ժթ. 21։ Յովհ. գ. 19։ 20։ Տիմ. ա. 9։
21 Մտա. ժթ. 19։ 20։
22 Մտա. ժթ. 21։ ա Տիմ. գ. 19։

անիկա տրտմած տեսաւ, բսաւ, Ո՛րշափ դժուար է անոնց՝ որ հարստութիւն ունին,
25 Աստուծոյ Թագաւորութիւնը մտնել։ Քանի դիւրին է որ ուղտը ասեղին ծակէն անցնի, քան թէ հարուստը Աստուծոյ Թագաւորու-
26 թիւնը մտնէ։ Եւ անոնք որ լսեցին կ՚ըսէին,
27 Ա՛լ ո՞վ կրնայ փրկուիլ։ Եւ ինքը բսաւ, Մարդոց կարելի անկարելի եղած բանները Աս-
28 տուծոյ կարելի է։ Ետրոս ալ բսաւ, Ահա մենք ամէն բան Թողուցինք և քու եհետդ եկանք։
29 Քու եհետդ եկանք։ Ու անիկա բսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի թէ Մարդ մը չկայ որ Թողուց տուն, կամ ծնողք, կամ եղբայրներ, կամ կին, կամ զաւակներ Աստուծոյ Թա-
30 գաւորութեանը համար, Որ պիտի չառնի բազմապատիկ սա աստիճան մէջ, և գալու աշխարհին մէջ յաւիտենական կեանքը։
31 Եւ տասներկուքը իր քովը առնելով՝ ըսաւ անոնց, Ահա մենք երուսաղէմ կ՚ելլենք, և մարգարէներուն ձեռքովը Որդւոյ մարդոյ համար բոլոր գրուածները պիտի կա-
32 տարուին։ Վասն զի որ հեթանոսներուն պիտի մատնուի, ու ծաղր պիտի ըլլայ և պիտի նա-
33 խատուի, ու պիտի թքնեն անոր, Եւ պիտի ծեծեն ու սպաննեն անիկա, ու երրորդ օրը
34 յարութիւն պիտի առնէ։ Բայց անոնք սա բաներէն ոչ մէկ բան հասկցան. ու սա խօսքը անոնցմէ ծածկուած էր, և ըսածները չէ-
35 ին իմանար։ Ու եղաւ որ երբ Երիքովին կը մտնէր, կոյր մը ճամբուն քովը նստեր էր մու-
36 րալը։ Երբոր լսեց բազմութիւնը անցնելը,
37 Հարցուց Թէ ի՞նչ է սա։ Եւ իրեն ըսին Թէ
38 Յիսուս Նազովրեցին կ՚անցնի։ Ուստի աղաղակեց ու ըսաւ, Յիսուս՝ Որդի Դաւիթ, ողոր-
39 մէ ինծի։ Եւ անոնք որ առջևէն կ՚երթային կը յանդիմանէին զանիկա, որ լռէ. բայց անիկա՝ ալ աւելի կ՚աղաղակէր, Որդի Դաւիթ,
40 ողորմէ ինծի։ Եւ Յիսուս կանգ առնելով հրամայեց որ զանիկա իրեն բերեն, ու
41 երբոր անիկա մօտեցաւ, հարցուց անոր ու
42 ըսաւ, Ի՞նչ կ՚ուզես որ քեզի ընեմ. անիկա ալ ըսաւ, Տէր, որ աչքերս բացուին։ Եւ Յի-
43 սուս ըսաւ անոր, Թող բացուին. Քու հաւատքդ քեզ բժշկեց։ Եւ իսկոյն անոր աչքերը բացուեցան, ու անոր հետևէն կ՚երթար, ԵՒ փառք կու տար Աստուծոյ. բոլոր ժողովուրդն ալ տեսնելով՝ գԱստուած կը գովաբանէին։

ԳԼ. ԺԹ

1 Զաքէոս մաքսապետը։ 11 Տասը Շնաբեն առակը։ 28 Քրիստոս իշաւ վոյ հնձած՝ փառաւոր հանդիսով Երուսաղէմ կը մտնէ։ 41 քաղաքին վոյ կ՚ողայ։ 45 առաքելն գաբրս կը հանի գնդակները և վաճառականները։ 47 անկն օր առաքելն մէջ կը սարքեն։ իսկ Հարկից գլխաւորները կ՚ազնի կորսնցնել զանձկա։ բայց Ժողովուրդն կը փախնան։

1 Եւ մտնելով Երիքովի մէջէն կ՚անցնէր։ (2) Եւ
2 ահա մարդ մը կար՝ անունը Զաքէոս ըսուած, որ մաքսապետ էր ու հարուստ մէկ մըն էր։
3 Եւ կ՚ուզէր տեսնել Թէ ով է Յիսուս, ու բազմութենէն չէր կրնար, ինչու որ հասակով
4 կարճ էր։ Եւ առաջ վազեց ու Ժանասթդենի մը վրայ ելաւ, որ զանիկա տեսնէ. ինչու
5 որ անկէ պիտի անցնէր։ Ու երբոր Յիսուս ան տեղը եկաւ, վեր նայելով զանիկա տեսաւ, ու բսաւ անոր, Զաքէոս, չուտ բէկ, տակէ վար իջիր, ինչու որ պէտք է ինծի այս-
6 օր քու տունդ կենալ։ Եւ արտորալով վար իջաւ, և ուրախութեամբ ընդունեց զանիկա։
7 Երբոր ամէնն ալ տեսան, կը տրտնջէին ու կ՚ըսէին Թէ Մեղաւոր մարդու քով մտաւ իջևա-
8 նան ընելու։ Եւ Զաքէոս կայնեցաւ ու բսաւ Տէրոջը, Տէր, ահա իմ ունեցածիս կէսը աղքատներուն կու տամ, Ու Թէ ոք զրպարտութեամբ մէկու մը գրկանք բրած եմ, չորին-
9 պատիկ կը հատուցանեմ անոր։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Այսօր սա տանը փրկութիւն եղաւ. Վասն զի ասիկա ալ Աբրահամի որդի
10 է։ Վասն զի Որդին մարդոյ եկաւ որ կորսուածը փնտռէ ու փրկէ։
11 Ու երբոր անոնք սա բաները կը լսէին, ասկէ մըն ալ բսաւ իր երուսաղէմ մտնելուն համար, Ու անոնց անանկ կարծելուն համար Թէ չուտ մը Աստուծոյ Թագաւորու-
12 թիւնը պիտի յայտնուի։ Վասն զի ատենաւոր մարդ մը հեռու երկիր գնաց՝ իրեն Թագաւորութիւն առնելու և դառնա-
13 լու։ Եւ իր տասը ծառաները կանչելով՝ տասը միսա տուաւ անոնց, ու բսաւ անոնց, Բա-
14 նեցուցէք մինչև որ ես գամ։ Բայց անոր քաղաքացիները զանիկա կ՚ատէին, ու դես-պաններ իրկուցին անոր հետևէն, բսելով Թէ
15 Զենք ուզեր որ ասիկա մեր վրայ Թագաւորէ։ Ու եղաւ որ երբ անիկա Թագաւորութիւնը առնելով ետ դարձաւ, իրեն կանչել տուաւ ան ծառաները՝ որոնց որ ըսաւ տուեր էր, որ դիտնայ Թէ ով ինչ չահ
16 բրած է։ Եւ առջինը հկաւ ու բսաւ, Տէր,
17 քու միսադ տասը միսա չահ բրաւ։ Եւ բսաւ անոր։ Ապրիս, բարի ծառայ, որովհետև

Ա Ծն. ժա. 28։
Մտա. ժթ. 23։
Մար. ժ. 25։
Բ Եբեմ. լբ. 17։
Ջար. ը. 6։ Մտա. ժգ. 26։ Գլ. ժ. 27։
Գ Մտա. ժթ. 27։
Դ ը Օր. լգ. 9։
Ե Ցար. խը. 10։
Մտա. ժգ. 21։ ժե. 21։ ի. 17։
Մար. ժ. 32։
Զ Ապ. իբ. 2։ Եփես. ծգ. 16։
Է Մտա. իե. 2։ Գլ. ժ. 29։ Մտա. ժ. 46։
Ը Գլ. գ. 14։
Թ Եվ. իս. 1։ ա Թագ. ժբ. 5։ բ Թագ. ժբ. 6։
Ի Հռոմ. գ. 11։ 12։ 16։ Գաղ. գ. 7։
Ժ Գլ. ժգ. 16։
Ժա Մտա. ժբ. 11։ Տես Մտա. ժ. 6։ Մար. ժ. 24։
Ժբ Գոր. ա. 6։
Ժգ Մտա. իե. 14։
Մար. ժգ. 34։
Ժդ Ցաք. ա. 11։

քիչ բանին մէջ չհաւատարիմ եղար, տասը
18 քաղաքի վրայ իշխանութիւն ունենիր։ Ու
երկրորդը եկաւ ու ըսաւ, Տէր, քու մնաս-
19 հինգ մնաս չահ բերաւ։ Եւ ըսաւ անոր, Դուն
20 ալ հինգ քաղաքի վրայ եղիր։ Եւ ուրիշ մը
եկաւ ու ըսաւ, Տէր, ահա քու մնաս՝ որ
21 թաշկինակի մէջ ծրարած կը պահէի. Քանի-
դի կը վախնայի քեզմէ, ինչու որ դուն խիստ
մարդ մըն ես, չդրած բանդ կը վերցնես ու
22 չհերմնածդ կը հնձես։ Եւ անոր ըսաւ ա-
նոր, Քու բերնէդ քեզ պիտի դատեմ, ով
չար ծառայ. Գիտէիր որ ես խիստ մարդ
մըն եմ, չդրած բանս կը վերցնեմ ու չհեր-
23 մնածս կը հնձեմ. Եւ ինչո՞ւ համար իմ ըս-
տակս սեղանաւորներուն չտուիր, որ ես և
24 կած առնելս չահովը առնէի անիկա։ Եւ հան
կայտողներուն ըսաւ, Առէք ատկէ մնասը ու
25 տուէք անոր որ տասը մնաս ունի. (Եւ ըսին
26 իրեն, Տէր, անիկա տասը մնաս ունի.) Քան-
զի կ'ըսեմ ձեզի, Թէ ամէն ունեցողին պիտի
տրուի, և չունեցողին ունեցածն ալ անկէ
27 պիտի առնուի։ Բայց ան իմ թշնամիներս՝
որոնք չկին ուզեր որ իրենց վրայ թագաւոր
ըլլամ, հոս բերէք ու իմ առջեւս սպաննէ-
28 ցէք։ Եւ ասը բաները խօսելէն ետքն՝ յառաջ
դնաց երուսաղէմ երթալու։

29 Ու եղաւ որ երբ Բեթփագէին ու Բեթա-
նիային մօտեցաւ՝ ձիւղի լեռը որ Ձիթե-
նեաց կ'ըսուի, իր աշակերտներէն երկուքը
30 խրկեց, Ըսաւ, Գացէք ձեր դիմացը եղած
գիւղը, և անոր մէջ մտնելնուդ պէս պիտի
գտնէք կապուած աւանակ մը, որուն վրայ
բնաւ մարդ մը նստած չէ. արձկեցէք անիկա
31 ու բերէք. Եւ թէ որ մէկը ձեզի հարցնէ թէ
ինչո՞ւ կ'արձկէք, ասանկ ըսէք անոր, Թէ
32 Տէրոջը պէտք է։ Երթալ գացին անոնք որ
խրկուեցան, ինչպէս որ իրենց ըսած էր՝
33 գտան։ Ու երբոր աւանակը կ'արձկէին, ա-
նոր տէրերը ըսին անոնց, Ինչո՞ւ կ'արձկէք
34 աս աւանակը։ Անոնք ալ ըսին, Տէրոջը պէտք
35 է. Եւ զանիկա Յիսուսի բերին, Ու իրենց
հանդերձները աւանակին վրայ ձգելով՝ Յի-
36 սուսը հեծցուցին։ Ու երբոր կ'երթար, իրենց
37 հանդերձները ճամբուն վրայ կը փռէին։ Ու
երբոր ալ մօտեցաւ, և Ձիթենեաց լեռանը
գալ՝ ի վայրէն կ'իջնէր, աշակերտներուն բոլոր
բազմութիւնը սկսաւ ուրախութեամբ գո-
ռալով օրհնել բարձր ձայնով անոր բոլոր հրաշք-
38 ներուն համար՝ որ տեսեր էին. Ու կ'ըսէին,
Օրհնեալ է սա թագաւորը որ Տէրոջը անուա-

Նովը կու գայ. Երկինքի մէջ խաղաղութիւն,
39 ու փառք՝ բարձրութեան մէջ։ Եւ բազմա-
թիւներէն ոմանք փարիսեցիներուն ըսին անոր,
40 Վարդապետ, սա քու աշակերտներդ
նէրզ յանդիմանէ. Եւ անոնց պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ձեզի կ'ըսեմ, Թէ որ
սոնք լուռ կենան, քարերը պիտի աղա-
ղակեն։

41 Ու երբոր մօտեցաւ՝ քաղաքը տեսնելով
42 լացաւ անոր վրայ և ըսաւ, Գիտէ սա քու
օրուանդ մէջ դիանայիր քու խաղաղութիւնդ,
43 բայց հիմա ծածկուեցաւ քու աչքերէդ։ Ին-
չու որ օրեր պիտի գան քու վրադ՝ որ թշ-
նամիներդ քու բոլորակդ պատնէշ պիտի
չինեն, ու քեզ պիտի պաշարեն, և ամէն կող-
44 մէդ քեզ նեղը պիտի ձգեն. Եւ հիմնայատակ
պիտի ընեն քեզ ու քու մէջդ եղած զաւակ-
ներդ, և քար մը քարի վրայ ամենեւին պիտի
չմնայուն քու մէջդ, Տնօր հասնար որ չճանչ-
ցար քու այցելութեան ժամանակդ։

45 Եւ սրահը մտնելով՝ սկսաւ դուրս հա-
46 նել անոր մէջ ծախողները և գնողները. Եւ
ըսաւ անոնց, Գրուած է թէ իմ տունս ա-
ղօթքի տուն է, Բայց դուք տուիք աւազակ-
ներու պղր բրիւք։

47 Եւ ամէն օր տաճարին մէջ կը սորվեցնէր.
Բայց քահանայապետները և դպիրները և
ժողովրդին գլխաւորները կը փնտռէին թէ
48 ինչպէս կորսնցնեն զանիկա, Ու բան մը չէին
կրնար գտնել թէ ինչ ընեն, ինչու որ բոլոր
ժողովուրդը անոր կապուած էին մտիկ ընե-
լու։

ԳԼ. Ի

1 Ու եղաւ որ ան օրերուն մէկը՝ երբոր սա-
ճարին մէջ ժողովուրդին կը սորվեցնէր և
աւետարանը կը քարոզէր, քահանայապետ-
ները ու դպիրները ծերերուն հետ մէկտեղ
2 վրայ հասան, Ու անոր խօսելցան՝ ըսելով,
Զրուցէ մեզի Ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընես
սա բաները, կամ ո՞վ է սա իշխանութիւնը
3 քեզի տուողը։ Պատասխան տուաւ ու ըսաւ
անոնց, Ես ալ ձեզի բան մը հարցնեմ՝ և ը-
4 սէք ինծի. Յովհաննէսին մկրտութիւնը եր-
5 կինքէ՞ էր թէ մարդոցմէ։ Եւ անոնք մէջերնին

ⴔ Մատ. իե. 21։ ԳԼ. ժգ. 10։
ի Մատ. իե. 24։
ժ Ք Յոագ. ա. 16։ Յար. ժե. 6։ Մատ. ժբ. 37։
ի Մատ. իե. 26։
ⴕ Մատ. ժգ. 12։
իե. 29։ Մար. գ. 25։ ԳԼ. ը. 18։
ⴗ Մար. ժ. 32։
Մատ. իս. 1։ Մար. ժա. 1։
ⴘ Ք Յոագ. իթ. 13։ Մատ. իս. 7։ Մար. ժա. 7։ Յով. ժբ. 15։
14։
ⴙ Մատ. իս. 8։
ⴚ Սաղ. ճժբ. 26։ ԳԼ. ժգ. 55։
ⴛ ԳԼ. բ. 14։ Եփես. բ. 14։
Ամբ. բ. 11։
Յով. ժ. 35։

Ես. իթ. 3, 4։ Եր. իմ. գ. 6։ ԳԼ. իս. 20։
գ Գնաց. իթ. 7, 8։ Մրկ. գ. 12։
Մատ. իգ. 2։ Մար. ժգ. 2։ ԳԼ. իս. 6։
դ Դան. թ. 24։ ԳԼ. ա. 68, 78։ ա Պետ. բ. 12։
Մատ. իս. 12։ Մար. ժա. 11, 15։
Յով. բ. 14, 15։
Ես. ծգ. 7։
Երեմ. է. 11։
Մար. ժա. 18։ Յոհ. է. 19։ բ. 37։
—
Մատ. իս. 23։
Գոր. գ. 7։ է. 27։

Ա. Կոր. ժե. 42։ 49։ 52։ ա Յով. գ. 2։
Հռոմ. ը. 23։
ԵԼ. գ. 6։
Հռոմ. գ. 10, 11։
Մատ. իբ. 42։ Մար. ժբ. 35։ Սաղ. ճԺ. 1։ Գոր. ա. 38։
բ. 34։
Մատ. իգ. 1։ Մար. ժբ. 38։
Մատ. իգ. 5։ իս. 26։ ԳԼ. է. 29։
Մատ. իս. 33։ Մար. ժբ. 1։
Սաղ. ճԺբ. 22։
Մատ. իս. 42։
Դան. բ. 34, 35։ Մատ. իս. 44։
Մատ. իբ. 15։
Մատ. իբ. 16։
Մար. ժբ. 14։ Մատ. իբ. 23։ Մար. ժբ. 18։
Գոր. իգ. 6, 8։
ը Օր. իե. 5։

6 նին խորհեցան ու ըսին, Թէ որ ըսենք՝ երկին-
քէն, պիտի ըսէ, Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիք
անոր. իսկ թէ որ ըսենք՝ Մարդոցմէ, բոլոր
ժողովուրդը մեզ պիտի քարկոծեն. Ինչու որ
հաստատուած են թէ Յովհաննէս մար-
7 գարէ էր։ Եւ պատասխան տուին թէ չեն
8 գիտեր։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց,
Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ինչ իշխանութիւնով
կ'ընեմ սա բաները։

9 Սկսաւ սա առակը պատմել ժողովուրդին.
Մէկ մարդ մը այգի տնկեց և զանիկա մը-
շակներու յանձնեց, ու երկար ատեր երկիր եր-
10 թալով՝ չատ ժամանակ մնաց։ Եւ առաքին
ծառայ մը խրկեց մշակներուն, որ այգիին պը-
տուղէն անոր տան. իսկ մշակները ծեծելին
11 զանիկա ու պարապ ճամբեցին։ Եւ ուրիշ ծա-
ռայ մըն ալ խրկեց. իսկ անոնք զանիկա ալ
ծեծելին, անարգեցին ու պարապ ճամբեցին։
12 Ու երրորդ մըն ալ խրկեց. իսկ անոնք զանի-
13 կա ալ վիրաւորելին ու դուրս հանելին։ Ան-
տեղը այգիին տէրը ըսաւ, Ի՞նչ ընեմ. իմ
սիրելի որդիս խրկեմ, գուցէ զանիկա ամենե-
14 լով՝ պատուեն։ Բայց մշակները երբոր տեսան
զանիկա, իրարու հետ խորհուրդ ըրին՝ ըսե-
լով, Ասիկա է ժառանգը, եկէք զանիկա ըս-
պաննենք՝ որ ժառանգութիւնը մերը ըլլայ։
15 Եւ զանիկա այգիէն դուրս հանելնուն ու սպան-
նելնին. ուստի այգիին տէրը ի՞նչ պիտի ընէ
16 անոնց. Պիտի գայ ու կորսնցնէ այն մշակնե-
րը, և այգին ուրիշներու պիտի տայ։ Երբոր
17 սա լսեցին՝ ըսին, Գառն լեսի։ Եւ ինքը անոնց
նայելով ըսաւ, Հապա ի՞նչ է սա գրուածը,
Թէ Այն քարը որ չինողները մերժելին, ա-
18 նիկա անկիւնին դլուխը եղաւ։ Ամէն ով որ
այն քարին վրայ իյնայ՝ պիտի փշրուի, և
որու վրայ որ իյնայ՝ պիտի փոշի դանիկա։
19 Եւ քահանայապետները ու դպիրները կը
փնտռէին թէ իսկոյն ձեռք զար-
նեն անոր, բայց ժողովուրդէն վախցան. քան-
զի իմացան որ ան առակը իրենց համար ը-
սաւ։

20 Ու երբ յարմար առիթ ապասելով, իրենց
քանի մը խաթրերայ մարդիկ՝ արած կեղծա-
ւորութեամբ ինքզինքին արդար կը ձեւացը-
նէին, որ զանիկա խօսքով բռնեն՝ ատեա-
21 նի և կառավարչին իշխանութեանը զանի-
կա մատնելու։ Ու անոր հարցուցին ըսելով,
Վարդապետ, դիտենք որ չխտակ կը խօսիս
ու կը սորվեցնես, և աչառութիւն չես ըներ,
հապա ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան
22 կը սորվեցնես։ Մեկի արժան է կայսրին
23 տուրք տալ թէ չէ։ Եւ անոնց խորամանկու-
թիւնը հասկնալով՝ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ
24 վրս կը փորձէք. Ցուցուցէք ինծի դահեկան
մը։ Որո՞ւն պատկերը ու գիրը ունի։ Պա-
25 սասխան տուին ու ըսին, Կայսրինը։ Եւ ին-
քը ըսաւ անոնց, Ուրեմն ան որ կայսրինն է՝
կայսրին տուէք, և ան որ Աստուծոյն է՝ Աս-
26 տուծոյ տուէք։ Եւ չկրցան զանիկա խօսքով
մը բռնել ժողովուրդին առջեւը, ու զարմա-
նալով անոր պատասխանին վրայ լուռ կեցան։
27 Եւ Հարուկեցիներէն ոմանք, (Ո-
րոնք հակառակութիւն կ'ընեն թէ յարու-
28 թիւն չկայ,) և անոր հարցուցին ըսելով,
Վարդապետ, Մովսէս մեզի գրեց, Թէ որ
մէկուն եղբայրը կնիկ ունենալով մեռնելու
ըլլայ, ու մեռած ատենը զաւակ չունենայ,
անոր եղբայրը առնէ ան կնիկը և իր եղբօրը
29 զաւակ հանէ։ Արդ եօթը եղբայրներ կային.
ու առաջինը կնիկ մը առնելով՝ զաւակ չու-
30 նեցած մեռաւ։ Երկրորդն ալ առաւ ան կնիկ-
31 կը, և ինքն ալ մեռաւ առանց զաւակի։ Եր-
րորդն ալ առաւ զանիկա, նմանապէս եօթն
32 ալ, և զաւակ չձգելին ու մեռան։ Ամենէն
33 ետքը կնիկն ալ մեռաւ։ Ուրեմն յարութեան
ատենը անոնցմէ որո՞ւն կնիկը պիտի ըլլայ,
34 ինչու որ եօթն ալ զանիկա կնիկ ունեցան։ Եւ
Յիսուս պատասխան տալով անոնց ըսաւ, Աս
աշխարհիս որդիքը կնիկ կ'առնեն ու երկան
35 կը տրուին. Բայց անոնք որ արժանի պիտի
ըլլան այն աշխարհին հասնելու ու մեռելներէն
յարութիւն առնելուն, ոչ կնիկ կ'առնեն և ոչ
36 երկան կը տրուին. Որովհետև ալ չեն կրնար
մեռնիլ. հրեշտակներուն հաւասար են,
ու Աստուծոյ որդիք են, ինչու որ յարութիւն
37 որդիք են։ Բայց մեռելներուն յարութիւն
առնելը Մովսէս ալ իմացուց մորենիին պա-
տմութեանը մէջ, երբոր կը կոչէ Տէրը Աբրահա-
մին Աստուածը, ու Իսահակին Աստուածը,
38 և Յակոբին Աստուածը։ Ու Աստուած մեռել-
ներուն Աստուածը չէ, հապա կենդանիներուն,
39 Վասն զի ամէնը անոր կենդանի են։ Եւ դպ-
րներէն ոմանք պատասխան տուին ու
40 ըսին, Վարդապետ, աղէկ ըսիր։ Ու ալ մէկը
համարձակութիւն չէր ըներ անոր բան մը
հարցնելու։

41 Եւ ըսաւ անոնց, Ինչպէս կ'ըսեն թէ Քրիս-
42 տոս Դաւթի որդին է. Եւ ինքը Դաւիթ
Սաղմոսներուն դրքին մէջ կ'ըսէ, Տէրը իմ
43 Տէրոջս ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմս, Մինչև որ
քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան
44 ընեմ։ Ուրեմն Դաւիթ որ զանիկա Տէր կը
կոչէ, ինչպէս անիկա անոր որդին կ'ըլլայ։
45 Եւ բոլոր ժողովուրդին առջեւը ըսաւ իր
46 աշակերտներուն, Զգուշացէք դպիրներէն,
որոնք կ'ուզեն փառաւոր հանդերձներով պը-

ⴜ Ա. Կոր. ժե. 42։ 49։ 52։ ա Յով. գ. 2։
ⴝ Հռոմ. ը. 23։
ⴞ ԵԼ. գ. 6։
ⴟ Հռոմ. գ. 10, 11։
ⵀ Մատ. իբ. 42։ Մար. ժբ. 35։
ⵁ Սաղ. ճԺ. 1։ Գոր. բ. 34։
Մատ. իգ. 1։ Մար. ժբ. 38։
ⵂ Մատ. իգ. 5։

տրտիլ, ՙև չշկանեցուն մէջ բարևներ կը սիրեն, ու ժողովարաններուն մէջ՝ առաջին աթոռները, և ընթրիքներու մէջ՝ առաջին
47 բազմոցները։ ՙՈրոնք որբևայրիներուն տուները կ՚ուտեն, ու ՙերես երևնալու համար աղօթքը կ՚երկընցընեն. ասոնք աւելի դատապարտութիւն պիտի ընդունին։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Քրիստոս կը գովէ ազգասիրութիւն. 5 կը նախազգայէ տապարին ու Եղուսաղէմին կործանումը. 25 Նաև վիշտին օրհասին նշանները. 34 կը յորդորէ որ արիանան ըլլանք։

1 Ու նայելով՝ տեսաւ հարուստները որ իրենց
2 ընծաները դանձանակը կը ձգէին։ Մէկ մանուկ որբևայրի մըն ալ տեսաւ, որ հոն երկու լու-
3 միկ ձգեց։ Ու ըսաւ, ՙՃշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի՝ Էր աս ազքատ որբևայրին ամենէն աւելի
4 ձգեց. Ինչու որ ամէն անոնք իրենց աւելցածէն Աստուծոյ ընծաներուն մէջը ձգեցին, բայց ասիկա իր չքաւորութենէն բոլոր իր ունեցած ապրուստը ձգեց։
5 ՙՈւ երբոր մէկ քանիները տաճարին համար կ՚ըսէին թէ Գեղեցիկ քարերով ու նուէրնե-
6 րով զարդարուած է, ըսաւ, Աս բաներուն որ կը տեսնէք, օրեր պիտի գան Էր անոնց քար մը քարի վրայ պիտի չմնայ որ չքակուի։
7 Հարցուցին իրեն ու ըսին, ՙվարդապետ, երբ պիտի ըլլան աս բաները, և ի՞նչ է նշանը՝
8 երբոր աս բաները պիտի ըլլան։ Ան ալ ըսաւ, ՙԶգոյշ կեցէք՝ չխաբուիք, ինչու որ շատերը պիտի գան իմ անունովս ու ըսեն թէ Ես եմ Քրիստոսը, ու ժամանակը մօտեցած է. մի երթաք
9 անոնց ետևէն չերթաք։ Բայց երբոր լսէք պատերազմներ և խռովութիւններ՝ մի վախնաք, ինչու որ պէտք է առաջ աս բաները
10 ըլլան, բայց վախճանը իսկոյն չէ։ Անոնց ետև ըսաւ անոնց, Ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ,
11 ու թագաւորութիւն թագաւորութեան վրայ. Եւ սեղ սեղ մեծ երկրաշարժութիւններ պիտի ըլլան՝ ու սովեր և մահատարաժամներ, նաև երկինքէն սոսկալի բաներ և մեծ նշան-
12 ներ պիտի ըլլան։ Բայց աս ամէն բաներէն առաջ իրենց ձեռքերը ձեզի պիտի դնեն ու հալածեն, և ժողովարաններու ու բանտերու պիտի մատնեն, և իմ անուանս համար թագաւորներու ու կուսակալներու առ-
13 ջև պիտի տարուիք։ Ան ձեզի վկայութիւն
14 պիտի ըլլայ։ Ուստի ձեր սրտին մէջը դրէք՝ որ առաջուց չմտածէք
15 պատասխան տալու վրայով։ Վասն զի ես ձեզ
16 նայ ձեր ամէն հակառակորդները։ Ու դուք ծնողքներէ ու եղբայրներէ և ազգականներէ ու բարեկամներէ, նաև ձեզմէ
17 պիտի ատելի ըլլաք. Ու իմ անունս համար
18 ամէնուն ատելի պիտի ըլլաք. Բայց մէկ
19 մազ մը ձեր գլխէն պիտի չկորսուի։ Ձեր համբերութեամբը հոգիները պիտի առնաք։
20 Ու երբոր տեսնէք երուսաղէմը չորս կողմէն զօրքերով պատած, անատնին գիտցէք որ
21 անոր աւերումը մօտ է։ Անատնիները Հրէաստանի մէջ եղողները լեռները թող փախչին, ու անոր մէջ եղողները թող հեռանան, և անոնք որ ագարակներն են՝ թող չմտնեն անոր մէջը։
22 Վասն զի ան տեղը վրէժխնդրութեան օրեր
23 են, ՙոր բոլոր գրուածները կատարուին։ ՙԲայց վայ ան օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ տուողներուն, ինչու որ մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ երկրին վրայ, ու բարկութիւն պիտի ըլլայ
24 ժողովուրդին վրայ։ Եւ սուրի բերնով պիտի իյնան, ու բոլոր ազգերուն մէջ գերի պիտի տարուին. ու Երուսաղէմ ազգերուն ոտքի կոխան պիտի ըլլայ, մինչև որ ազգերուն ժամանակները
25 լմննան։ Ու արեգակին և լուսնին ու աստղերուն վրայ նշաններ պիտի ըլլան, ու երկրի վրայ ազգերը ապշու թեամբ պիտի տագնապին, և ծովը ու ալիքները պիտի գոռան.
26 Մարդոց սիրտերը պիտի նուաղին երկիւղի ու աչքալրնի վրայ գալու բաներուն պատճառին, Վինչու որ երկնից զօրութիւնները պիտի
27 տատանին։ Եւ անոնք պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ ՙամպի մէջ եկած զօրութիւնով
28 ու մեծ փառքով։ Ու երբոր աս բաները սկսին ըլլալ, երկը ու դլուխնիդ բարձրացուցէք, Վինչու որ ձեր փրկութիւնը մօտ է։
29 ՙԵւ առակ մը բսաւ անոնց, Տեսէք թզենիին, ու ամէն ծառերը. Երբոր կը բողբոջին,
30 նայեն ու ամէն ծառերը. Երբոր կը բողբոջին, տեսնելով՝ դուք ձեզմէ կ՚իմանաք թէ ալ
31 ամառը մօտ է։ Նոյնպէս ալ դուք երբոր աս բաները եղած տեսնէք, գիտցէք որ Աստուծոյ
32 Ծոց թագաւորութիւնը մօտ է։ Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, որ աս ազգը պիտի չանցնի, մինչև
33 չև որ աս ամէն բաները ըլլան։ Երկինքը ու երկիրը պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բնաւ
34 պիտի չանցնին։ Իսկ դուք ՙզգուշացէք ձեր անձերնուն, չըլլայ որ սրտերնիդ կերուխումով ու գինովութիւնով և աշխարհային դրազումներնիդով ծանրանայ, ու յանկարծակի անօր
35 օրը ձեր վրայ հասնի. Վասն զի բոլոր երկ-

ʃ Գլ. ժա. 43։
ɔ Մատ. իգ. 14։
—
ա Մար. ժբ. 41։
բ Ը կար. ը. 12։
գ Մատ. իգ. 1։ Մար. ժգ. 1։
դ Գլ. ժԲ. 44։
ե Մատ. իգ. 4։ Մար. ժգ. 3։ Եփես. ե. 6։ Ը Թես. ա. 5։
զ Մատ. իգ. 7։
է Մար. ժգ. 9։ Յայտ. բ. 10։
ը Գար. գ. 3։ Ը Թես. ա. 18։
թ Գար. գ. 1։ Մար. ժբ. 4։ ժգ. 24։
ժ ա Պետ. բ. 15։
ի Գար. իե. 23։
լ Փիլ. ա. 28։ Ը Թես. ա. 5։
խ Մատ. ժ. 19։ Մար. ժգ. 11։ Գլ. ժբ. 11։
ծ Գար. գ. 10։
կ Մարկ. ե. 18։
հ Գլ. ժ. 19։
ձ Դան. թ. 27։ ժբ. 7։ Հաւաք. ժա. 28։
ղ Մատ. ժ. 22։
ճ Մատ. ժ. 30։
մ Մատ. իգ. 13։
յ Մար. ժգ. 14։
ն Դան. թ. 26, 27։ Ձաք. ժա. 1։
շ Մատ. իգ. 19։
ո Դան. թ. 27։ ժբ. 7։ Հաւաք. ժա. 28։
չ Մատ. իգ. 29։
պ Մար. ժգ. 24։ բ Պետ. գ. 10, 12։
ջ Մատ. իգ. 30։
ռ Մատ. իգ. 36։
ս Յայտ. ա. 7։ ժգ. 14։
վ Հաւաք. բ. 19, 20։
տ Մատ. իգ. 32։
Մար. ժգ. 28։
ր Մատ. իգ. 35։
ց Հաւաք. ժգ. 13։ ա Թես. ե. 6։ ա Պետ. գ. 7։

րին երեսը բնակողներուն ամենուն վրայ ՙո-
36 րոգայթի մը պէս պիտի հասնի. Զգուռած արթնութիւն կեցէք, ՙոտ ամէն աստն աղօթք ըրէք, որ արժանի ըլլաք ան բոլոր ըլլալու բաները ազատուելու ետև Որդւոյ մարդոյ առջևը կայնելու։
37 ՙՈւ ցորեկները տաճարին մէջ կը սորվեցնէր, ՙև դիշերները կ՚երթար Ձիթենեաց լեռը
38 կոչուած։ Եւ բոլոր ժողովուրդը առտուընկանուխ կուգար իրեն կ՚երթայէին տաճարը՝ իր խօսքը լսելու։

ԳԼ. ԻԲ.

1 Հրեշտաք գատաստանին կ՚ընեն Քրիստոսի գէմ։ 3 Սատանան կը գրգռէ Յուդան որ մատնէ զՔրիստոս։ 7 Աշակերտները կը պատրաստեն զատիկը։ 19 Քրիստոս իր սուրբ ընթրիքը կը տօնէ։ 21 Իր մատնիչին ալ ըսելով կ՚իմացնէ՝ առանց անոր ան-
նշանը տալու։ 24 Իր աշակերտները փոխադարձութենէ կը զգուշացնէ։ 31 Պետրոսին կ՚ընդացնէ թէ իր հաւատքը պիտի չպակսի։ 34 Բայց երեք անգամ պիտի ուրանայ իր Տէրը։ 39 Ա-
ղօթք կ՚ընէ Գեթսեմանեայ պարտէզին մէջ։ Եւ արիւնի քրտինք կը իջանէ։ 47 Մէկ հաստատում մը կը մատնէ։ 50 Մարգասին ականջը կը բժշկէ։ 54 Պետրոս երեք անգամ կ՚ուրանայ իր Տէրը։ 63 Քրիստոս նախատանքից անպատկառելուն կը կրէ։ 66 Ու կը խոստովանի թէ իրօք Աստուծոյ Որդին է։

1 Բազարջակերաց օրը մօտեցաւ, որ Զատիկ
2 կ՚ըսուէր։ ՙԵւ քահանայապետները ու դպիրները կը փնտռէին թէ ինչպես սպաննեն զանոնք, քանդի ժողովուրդէն կը վախնային։
3 ՙԵւ Սատանան խարխափեցաւ մտանել Յուդա Իսկարիովտացի մականուանեալ մէկուն որ տասներկուքէն էր։
4 Ու երկուքին հաղորդեցաւ թէ ինչպես իրենց Տանայապետներուն ու իշխաններուն հնարաւոր բլլար թէ ինչպէս զանիկա մատնէ անոնց առանց բազմութեանը ժողովուրդին։
5 Անոնք ալ ուրախացան ու խոստացան
6 անոր արծաթ տալ։ Ու ինքը վրան առաւ, և պատեհութիւն մը կը փնտռէր որ զանիկա մատնէ անոնց առանց բազմութեանը ժողովուրդին։
7 ՙԵւ բազարջակերաց օրը եկաւ, որուն մէջ
8 պէտք էր պասիկը մորթել։ Ու խրկեց Պետրոսը և Յովհաննէսը ու ըսաւ, Գացէք պատրաստեցէք մեզի զատիկը որ ուտենք։ Անոնք
9 ալ ըսին անոր, Որ՞ը կ՚ուզես որ պատրաստենք։
10 տունը։ Եւ ըսաւ անոնց, Ահա երբոր քաղաքը մտնէք, ձեզի մարդ մը պիտի պատահի որ սափոր մը ջուր կը տանի. անոր եկէք ան տունը՝ ուր որ ինքը կը
11 մտնէ. Եւ ան տանը տիրոջը ըսէք, ՙՎարդապետը կ՚ըսէ քեզի, Որ՞ը է օթևանը՝ որ

ա տես. է. 2։ բ Պետ. գ. 10։ Յայտ. գ. 3։ ժգ. 15։
է Մատ. իգ. 42։ իե. 13։ Մար. ժգ. 33։
թ Գլ. ժբ. 1։
ժ Սպաս. ե. 2։ Եփես. գ. 13։
ի Ձաքէ. ը. 1. 2։
խ Գլ. իբ. 39։
—
ա Մատ. իգ. 2։ Մար. ժգ. 1։
բ Սպաս. բ. 2։ Ձաքէ. ժա. 27։
գ Մատ. իգ. 14։ Մար. ժգ. 10։ Ձաքէ. ժգ. 2, 27։
դ Ձաք. ժա. 12։
ե Մատ. իգ. 17։ Մար. ժգ. 12։
զ Մատ. իգ. 20։ Մար. ժգ. 17։
է Գլ. ժԸ. 15։ Գար. ժ. 41։ Յայտ. ժԲ. 9։
ը Մատ. իգ. 26։ Մար. ժգ. 24։
թ Գար. բ. 25։ գ. 28։
ժ Մատ. իգ. 22։ Ձաքէ. ժգ. 22, 23։
ի Մար. իգ. 33։ Գլ. իգ. 46։
լ Սպաս. խա. 9։ Մատ. իգ. 21, 23։ Մար. ժգ. 18։ Ձաքէ. ժգ. 21, 26։
խ Գար. բ. 24։
ծ Մատ. իգ. 22։ Ձաքէ. ժգ. 22, 23։
կ Մար. իգ. 33։ Գլ. իգ. 46։
հ Մատ. ի. 25։ Մար. ժ. 42։
ձ Մատ. ի. 26։ ա Պետ. ե. 5։
ղ Գլ. իգ. 48։
ճ Գլ. ժբ. 37։
մ Մատ. իե. 28։ Ձաքէ. ժգ. 13, 14։ Փիլ. բ. 7։
յ Եբր. գ. 15։
ն Ժատ. իգ. 47։
շ Գլ. ժբ. 32։ բ Կար. ա. 7։ բ Տիմ. բ. 12։
ո Մատ. ը. 11։ Գլ. ժգ. 15։ Յայտ. ի. 17։ Կար. ա. 3։ Յայտ. գ. 21։

31 Եւ ՅԷրը բաւ, Սիմոն, Սիմոն, ահա Սատանան ձեզ փնտռեց, որ ցորենի պէս խոր-
32 բոլէ։ Բայց ես քեզի համար աղօթք ըրի որ քու հաւատդ չպակսի. և դուն երբոր դար-
33 ձի դաս՝ քու եղբայրներդ զՀաստատէ։ Իսկ ինքը բաւ անոր, ՅԷր, ես պատրաստ եմ քեզ-
34 ի հետ բանտը երթալու ալ, մեռնելու ալ։ Եւ անիկա բաւ, Պետրոս, քեզի կ'ըսեմ որ այսօր հաւը պիտի չխօսի՝ մինչև որ դուն ե-
35 րեք անգամ ուրանաս՝ ըսէսլ թէ զիս չես ճանչնար։ Եւ բաւ անոնց, երբոր ձեզ խրկեցի ա-
ռանց քսակի ու պարկի և կօշիկներու, բանի
36 մը կարօտ եղա՞ք։ Անոնք ալ ըսին, Բանի մըն ալ չէ. եւ բաւ, Բայց հիմա ան որ քսակ
ունի՝ թող հետը առնէ, նոյնպէս ալ պարկը. և
37 ան որ չունի, թող իր հանդերձը ծախէ ու իրեն թուր մը ծախու առնէ. քանի որ կ'ը-
սեմ ձեզի որ սա գրուած բանն ալ պէտք է որ իմ վրաս կատարուի, Եւ անօրէններու հետ սեպուեցաւ. քանզի ինչ որ ինծի համար
38 գրուած է՝ կատարուելու վրայ է։ Անոնք ալ ըսին, ՅԷր, ահա հոս երկու թուր կայ. ան
ալ բաւ անոնց, Հէրիք են։
39 Ու ելաւ իր սովորութեանը պէս Ձիթե-
նեաց լեռը գնաց. աշակերտներն ալ իր ետևէն
40 գացին։ Երբոր ան տեղը հասաւ՝ բաւ ա-
նոնց, Աղօթք ըրէք որ փորձութեան մէջ չը-
41 մտնէք։ Եւ ինքը անոնցմէ զատուելով քա-
րընկէցի մը չափ, ու ծնկան վրայ դալով աղօթք
42 կ'ընէր, Ու կ'ըսէր, Հայր, թէ որ կ'ուզես՝ սա գաւաթը ինծմէ անցուր. Բայց չէ թէ իմ
43 կամքս՝ հապա քուկդ թող ըլայ։ Ու երկին-
քէն Հրեշտակ մը երևցաւ անոր և կը զօրա-
ցընէր զանիկա. Ու սաստիկ նեղութեան մէջ
ըլլալով՝ աւելի ջերմեռանդութեամբ աղօթք
44 կ'ընէր. Եւ իր քրտինքը արիւնի մեծ կա-
թիլներու պէս էր, որ գետինը կը թափուէր։
45 Եւ աղօթքէն ելլելով աշակերտներուն քո-
վը եկաւ, ու գտաւ անոնք արտասուքէնին
46 քնացած. եւ բաւ անոնց, Ինչո՞ւ կը քնա-
նաք. Ելէք աղօթք ըրէք որ փորձութեան
մէջ չմտնէք։

47 Ու երբոր դեռ կը խօսէր, Ահա մէկ բազ-
մութիւն մը, և Յուդա րսուածն ալ՝ տասե-
րկուքէն մէկը անոնց առջևէն կ'երթար, ու
Յիսուսի մօտեցաւ որ զանիկա համբուրէ։
48 Բայց Յիսուս բաւ անոր, Յուդա, Համբու-
49 րելո՞վ կը մատնես Որդին մարդոյ։ Երբոր ա-

ում Պետ. Լ. 8։
Լ Ա.Մակ. Թ. 9։
ո Ցաճ. Ժէ. 9, 11, 15։
ու Մտթ. Դա. 13։ Ցաճ. Խա. 15, 16, 17։
Լ Մատ. խգ. 34։ Մարկ. Ժգ. 30։ Ցաճ. Ժգ. 38։
պ Մատ. Ժ. 9։ ԳԼ. Թ. 3։ Ժ. 4։
ր Ես. Ծգ. 12։ Մարկ. Ժե. 28։
ս Մատ. խգ. 36։ Մարկ. Ժգ. 32։ Ցաճ. Ժը. 1։
տ Մատ. գ. 13։ խգ. 41։ Մարկ. Ժգ. 38։
Հմր. 46։
փ Մատ. խգ. 39։ Մարկ. Ժգ. 35։
ք Ցաճ. Լ. 30։ գ. 38։
օ Մատ. գ. 11։
ֆ Մատ. խգ. 51։ Մարկ. Ժգ. 47։ Ցաճ. Ժը. 10։
և Մատ. խգ. 55։ Մարկ. Ժգ. 48։ Ցաճ. Ժը. 27։
ա Մատ. խգ. 57։ Ցաճ. Ժը. 35։
բ Մատ. խգ. 58։ Ցաճ. Ժը. 35։
գ Մատ. խգ. 69։ Մարկ. Ժգ. 66։ Ցաճ. Ժը. 18։
դ Մատ. խգ. 71։ Մարկ. Ժգ. 69։ Ցաճ. Ժը. 25։
ե Մատ. խգ. 73։ Մարկ. Ժգ. 70։ Ցաճ. Ժը. 26։
զ Մատ. խգ. 75։
է Մատ. Ժգ. 72։
ը Մատ. խգ. 74, 75։ Ցաճ. Ժգ. 38։
թ Մատ. խգ. 67, 68։ Մարկ. Ժգ. 65։
ժ Մատ. խե. 1։ Մարկ. Ժգ. 1։
ի Գործ. Ա. 7։ Տես Մատ. Ժե. 20։ Ես. խբ. 21։ Մարկ. Ժը. 17։
լ Ցաճ. Ժխ. 12։
խ Մատ. խե. 11։ Տիմ. Ջ. 13։
ծ Պետ. բ. 22։
կ ԳԼ. գ. 1։
հ ԳԼ. խ. 9։
ձ Մատ. Ժգ. 1։ Մարկ. Ջ. 14։
ղ Ես. Ծգ. 3։

68 ոյ՝ պիտի չհաւատաք. Եւ թէ որ ձեզի բան
69 հարցընեմ, ինծի պատասխան պիտի չտաք.
69 Սակայն պիտի արձակէք. Ակից եւս Որ-
դին մարդոյ Աստուծոյ զօրութիւնը ոչ կռմիր
70 պիտի նստի. Եւ ամէնքը բսին, Ուրեմն
դուն Աստուծոյ Որդի՞ն ես. Ինքն ալ բաւ
71 անոնց, Դուք կ'ըսէք թէ ես եմ։ Եւ անոնք
բսին, Ալ ի՞նչ պէտք է մեզի վկայութիւն,
ինչու որ մենք մեզմէ ասոր բերնէն լսեցինք։

ԳԼ. ԻԳ

1 Բրիտաս ի՝ ամբաստանեալ Պիղատոսին առջևը. և Հերովդէսին կը հրկեր։ 8 Հերովդէս ծագը կ'ընէ զանիկա։ 12 Հերովդէս և Պիղատոս բարեկամ կ'ըլլան իրարու հետ։ 18 Պիղատոս կ'արձակէ Բարաբբան. և Յիսուսը ձեռք կու տայ որ խա-չուի։ 27 Բրիտաս իր վկայ լսողը կ'ինդրէ կ'խոյզքնէ երուսաղէմի կործանումը։ 34 աքսնքը կ'բնէ իր հագուստները հա-մար։ 39 Երկու չարագործ անձինք իր հետը կը խաչուին։ 47 Բրիտասի մեռը 50 և թաղումը։

1 Եւ անոնց բոլոր բազմութիւնը ոտք ելլելով՝
2 տարին զանիկա Պիղատոսին. Ու սկսան անոր
վրայով ամբաստանութիւն ընել և բսել, Սո-
կա գտանք՝ որ ժղ ազգը կը մոլորցընէր, Հա-
կառին հարկ տալէն կ'արգիլէր, և իրեն
համար կ'ըսէր թէ ինքը Քրիստոս -- Թագաւոր
3 է։ Իսկ Պիղատոս հարցուց անոր ու բսաւ,
Հրէից թագաւորը դուն ես. անիկա ալ պա-
տասխան տուաւ անոր ու բսաւ, Դուն կ'ը-
4 սես։ Ապա Պիղատոս քահանայապետնե-
րուն ու ժողովրդապետներուն բսաւ, Ես սա
մարդուն վրայ մեղ յանցանք մը չեմ գտներ։
5 Բայց անոնք աւ կը կռմկին ու կ'բսէին թէ
ժողովրդը իրար կ'անգրդեէ, ու բոլոր Հրէաս-
տանի մէջ կը սովրեցընէ՝ Գալիլեացէն սկսած
6 մինչև սա տեղս։ Եւ Պիղատոս երբոր լսեց
Գալիլեայի համար՝ հարցուց թէ սա մարդը
7 Գալիլեացի՞ է։ Ու երբոր իմացաւ Հրէ-
րովդեսի իշխանութեան տակէն էր, զանիկա
Հերովդեսին խրկեց, քանզի ան ալ ան օրերը
Երուսաղէմ էր։

8 Եւ Հերովդէս երբոր Յիսուսը տեսաւ՝ շատ
ուրախացաւ, վասն զի ինքը չատոնցմէ կը
փափաքէր անիկա տեսնելու. Ինչու որ անոր
վրայով շատ բաներ լսած էր, և կը յուսար որ
9 անկէ եղած նշան մը տեսնէ։ Ու շատ խօսքե-
րով հարցուփորձ կ'ընէր անոր, բայց անիկա
10 բնաւ իրեն պատասխան մը չտուաւ։ Քահա-
նայապետները ու դպիրները ալ կեցեր էին, և
սաստիկ ամբաստանութիւն կ'ընէին անոր վը-
11 րայ։ Հակ Հերովդէս անարդից զանիկա իր
զօրականներուն հետ, ու ծաղր ընելէն հետե

ա Գործ. գ. 27։
Լ Մատ. խե. 25։ Մարկ. Ժե. 14։ Ցաճ. Ժը. 38։ Ժխ. 4։
խ Հմր. 1, 2։
ծ Հմր. 4։
կ Մատ. խե. 26։
Ցաճ. Ժխ. 1։
հ Մատ. խե. 13։ Մարկ. Ժե. 6։ Ցաճ. Ժը. 39։
ձ Գործ. գ. 14։
ղ Մատ. խե. 26։ Մարկ. Ժե. 15։ Ցաճ. Ժխ. 16։
ճ Մատ. խե. 32։ Մարկ. Ժե. 21։ Տես Ցաճ. Ժխ. 17։
յ Մատ. խգ. 19։ ԳԼ. Ժա. 25։
ն Ես. գ. 16։ Ովս. Ժ. 8։ Յայտ. Ջ. 16։ Յ. 3։

31 ու բնութիւնքուն՝ Մկ ծածկեցէք ։ Վասն դի թէ որ գալոց փոյթին առանկ կ՚ընեն, հապա չորին ի՞նչ պիտի ըլլայ ։
32 Ուրիշ երկուք ալ չարագործներ բերուեցան
33 անոր հետը սպանուելու ։ Երբոր Գագաթ ըսուած տեղը գային, հոն խաչը հանեցին զանիկա, և ան չարագործներն ալ՝ մէկը աջ
34 կողմէն ու միսը ձախ կողմէն խաչեցէ ։ Եւ Յսաու Քհուա, Հայր, թողուր[a] Թին անոնց, ըսելու որ չեն գիտեր ինչ կ՚ընեն ։ Ու անոր հանդերձները բաժնելու առնելին վիճակ ձգեցին ։ Եւ ժողովուրդը կայներ կը նայէր ։ Իշխաններն ալ անոնց հետ կը նախատէին զանիկա ու կ՚ըսէին, Ուրիշները ազատեց, թող ինքզինքն ալ ազատէ՝ թէ որ ասիկա է Քրիս-
36 տոս՝ Ասուածոյ ընտրեալը ։ Զգոր կ՚ընէին անիկա զինուորներն ալ, առջևը կու գային,
37 քացախ կը մատուցանէին անոր, Ու կ՚ըսէին, թէ որ դուն ես Հրէից Թագաւորը՝ քու ան-
38 ձրդ ազատէ ։ Նէ գիր մը գրուած էր անոր վրայ Յունարէն ու Լատիներէն և Եբրայեցերէն գրուած, Թէ Ասիկա է Հրէից Թագաւորը ։
39 Եւ ան կախուած չարագործներուն մէկը հայհոյութիւն կ՚ընէր անոր ու կ՚ըսէր, Թէ որ դուն Քրիստոն ես, ազատէ քու անձդ ու
40 մեզ ալ ։ Իսկ միսը պատասխան տուաւ և զանիկա յանդիմանելով բսաւ, Դուն Աստուծմէ չես վախնար, որովհետև նոյն դատապար-
41 տութեան մէջն ես ։ Ու մենք իրաւունքով, քանզի մեր ըրածներուն արժանաւոր հատուցումը կ՚առնենք ։ բայց ասիկա մէկ
42 գէշ բան մը չըրաւ ։ Եւ ըսաւ Յիսուսի, Յէր, յիշէ զիս՝ երբոր քու Թագաւորութիւնովդ
43 գաս ։ Յիսուս ալ ըսաւ անոր, Ճշմարիտ կ՚ըսեմ քեզի, Դուն այսօր իմ հետս դրախտին մէջը պիտի ըլլաս ։
44 Եւ ժամը վեցին առեներն էր, ու բոլոր երկրին վրայ խաւար եղաւ մինչև ինիներորդ
45 ժամը ։ և արևը խաւարեցաւ ։ Ու տաճարին
46 վարագոյրը մէջտեղէն պատռեցաւ ։ Եւ Յիսուս մեծ ձայնով ազազակեց ու ըսաւ, Հայր, քու ձեռքդ կ՚աւանդեմ իմ Հոգիս ։ Ու երբ-
47 որ սա բսաւ՝ Հոգի տուաւ ։
Եւ հարիւրապետը եղած բանը տեսնելով՝ Աստուծոյ փառք տուաւ ու բսաւ, Իրաւցնի
48 սա մարդը արդար էր ։ Եւ սա տեսարանը դիտելու համար ժողվուած բոլոր բազմութիւնն-

ներըը եղած բաներըը տեսնելով՝ կուծ դիրնուն
49 կը զարնէին ու հետ կը դառնային ։ Ամէն իր ճանչուորներն ալ հեռուն կայներ էին, նոյնպէս ալ այն կիներըը՝ որ իր հետէն եկեր էին Գալիլեայէն, ու կը տեսնէին սա բաներըը ։
50 Եւ ահա մէկ մարդ մը Յովսէփ անուամբ՝ որ խորհրդական էր՝ բարի ու արդար մարդ
51 մը, (Ասիկա անոնց խորհուրդին ու գործին հետ անհաղորդ էր ։) Հրէաստանի Արիմաթիա քաղաքէն, որ ինքն ալ Աստուծոյ
52 Թագաւորութիւնը կը սպասէր ։ Ասիկա Պիղատոսին գնաց, ու Յիսուսի մարմինը խնդ-
53 րեց ։ Եւ զանիկա խոնձ իջեցնելով՝ կտաւով փաթթեց, ու քարէ փորուած դերեզմանի մը մէջ դրաւ, որ հոն բնաւ մէկը դրուած չէր ։
54 Եւ ան օրը Հարբաթ էր, ու շաբաթը պիտի սկսէր ։
55 Եւ անոր հետէն գային ան կիներըը՝ որ Գալիլեայէն եկած էին, ու հետևան դերեզմանը՝ և թէ ինչպէս անոր մարմինը դրին ։
56 Դրուեցաւ ։ Եւ դառնալով՝ պատրաստեցին, և շաբաթը ջրջ հանգստացան Հպատուիրանքին համեմատ ։

ԳԼ· ԻԹ

1 Երկու հրեշտակներ Քրիստոսի յարութիւնը կ՚աւետեն գերեզմանը եկող կանանց ։ 9 Անոնք ալ սա լուրը ուրիշներուն կը պատմեն ։ 13 Քրիստոս կ՚երևնայ Էմմաուս գացող երկու աշակերտներուն։ 36 Նորը առաքեալներուն, և անոնց անհաւատութիւնը կը յանդիմանէ ։ 47 պատուէր մը կու տայ անոնց ։ 49 Հոգւոյն Սրբոյ գալուստն խոստանալէն կ՚ետև, 51 և կը համառօտեայ երկինքը ։

1 Ու մէկշաբթի օրը առտուանց չատ կանուխ դերեզմանը կուան, Հու բերին ան խունկերը որ պատրաստեր էին, և ուրիշ կիներ ալ
2 անոնց հետ ։ Ու քարը դերեզմանէն մէկդի
3 գլորուած գտան ։ Եւ ներս մտնելով Տէր
4 Յիսուսի մարմինը հոն չգտան ։ Ու եղաւ որ երբ անոնք սա բանիս համար սաստկութեա-
5 նայ մէջ էին, Հոհա երկու մարդիկ լուսա-
փայլ հանդերձներով հասան անոնց ։ Ու երբ-
որ վախով լեցուած՝ երեսնին դէպ՚ի գետինը ծռելցին, ան մարդիկը ըսին անոնց, Ինչո՞ւ համար
6 ողջը մեռելներուն հետ կը փնտռէք ։ Հոս չէ ան, հապա յարութիւն առաւ ։ Ուիտքերնիդ-
բերէք թէ որ ինչպէս անոր Գալիլեայի մէջ էր, ըսելով թէ Որդին մարդոյ պէտք է որ մեղաւոր մարդոց ձեռքը մատնուի
7 և խաչը հլլէ, ու երրորդ օրը յարութիւն
8 առնէ ։ Եւ միտքերնին բերին անոր խօսքերը ։
9 Ու գերեզմանէն դառնալով սա ամէն բաներըը պատմեցին տասնումէկին ու բոլոր ուրիշ-
10 ներուն ։ Եւ էին Մարիամ Մագդաղենացին Հու Յովհաննա և Յակոբոսին Հայր Մարիամ, ու անոնց հետ ուրիշներ ալ, որ սա բաներըը
11 առաքեալներուն պատմեցին ։ Եւ անոնց առջևը ցնորական խօսքեր երևցան անոնց պը-
12 տսցածը, ու չէին հաւատար անոնց ։ Բայց Պետրոս երթալ վազեց դէպ՚ի գերեզմանը, ու ծռելով նայեցաւ և տեսաւ որ միայն կտաւները կը կենային, ու գնաց՝ իր մտքին մէջ զարմանալով ան եղածին վրայ ։
13 Եւ ահա անոնցմէ երկուքը նոյն օրը մէկ գեղ մը կ՚երթային, որ երեսունմէկն վտի-
14 ան տապարէզ հեռու էր, և անոր անունը Էմմաուս էր ։ Եւ անոնք կը խօսէին իրարու
15 հետ սա բոլոր եղած անցքերուն վրայով ։ Ու եղաւ որ երբ անոնք կը խօսակցէին ու խորհըր-
դածութիւն կ՚ընէին, Ինքնա ինքն ալ մօ-
16 տենալով հետերնին կ՚երթար ։ Բայց անոնց աչքերը բռնուած էին, որ զինքը չճանչնան ։
17 Եւ բսաւ անոնց, Ի՞նչ է սա խօսքերը՝ որ քալելով իրարու հետ կը խօսակցիք, ու
18 տրտմած ալ էք ։ Պատասխան տուաւ անոնց մէկը՝ Կղէոպաս անունը կղէոպաս էր, ու բսաւ անոր, Դուն միայնակ երուսաղէմի մէջ կը կե-
նաս, ու չես գիտեր թէ ինչեր եղան հոն սա
19 օրերս ։ Եւ ինքը բսաւ անոնց, Ի՞նչ, անոնք ալ բսին իրեն, Նազովրեցի Յիսուսին համար, հան որ Աստուծոյ և բոլոր ժողովուրդին առ-
ջևը գործքով ու խօսքով զօրաւոր մարգարէ
20 մը եղաւ ։ Ինչպէս քահանայապետները ու մեր իշխանները մեռնուան դատապարտի մատ-
21 նեցին անիկա և խաչը հանեցին ։ Իսկ մենք կը յուսայինք Թէ անիկա էր որ Իսրայէլը պիտի ազատէր ։ և սա ամենուն վրայ սա եր-
22 րորդ օրն է որ սա բաները եղաւ ։ Հեռև մեր մէջէն մէկ քանի կիներ ալ մեզ զարմացու-
ցին, որոնք առտուանց կանուխ դերեզմանը
23 գացին, Ու անոր մարմինը չգտնելով եկան ու ըսին Թէ հրեշտակներու տեսիլք ալ տե-
24 սան, որոնք ըսեր են Թէ անիկա ողջ է ։ Եւ մերիններէն մէկ քանիներն ալ դերեզմանը գացին ու անանկ գտան, ինչպէս որ ան կիներըը պատմեցին, միայն Թէ զինքը չտե-
25 սան ։ Ան ալ բսաւ անոնց, Ով անմիտներ ու

թուխսիրտներ հաւատալու ան բոլոր բանե-
26 րուն՝ որ մարգարէները խօսեցան ։ Չէ՞ որ Քրիստոսի պէտք էր սա չարչարանքները կրել,
27 և իր փառքը մտնել ։ Ու սկսելով Մովսէսէն և Բոլոր մարգարէներէն՝ կը մեկնէր անոնց, ինչ որ իրեն համար բոլոր գիրքերուն մէջ
28 էր ։ Երբոր մօտեցան ան գեղին՝ ուր որ կ՚երթային, Հինքն ալ կը ցուցնէր որպէս
թէ աւելի հեռու տեղ մը պիտի երթար ։
29 Բայց առիպեցին զինքը ու ըսին, Մնր քովը կեցիր, Հիչու որ իրիկունը մօտ է և օրը լ-
30 մնցաւ ։ Եւ մտաւ անոնց հետ կենալու ։ Ու եղաւ որ երբ ինքը անոնց հետ սեղան նստաւ,
Հայրը առաւ՝ օրհնեց, ու կտրելով տուաւ
31 անոնց ։ Անոնք անոնց աչքերը բացուեցան ու զինքը ճանչցան, և ինքը անոնցմէ անե-
32 տացաւ ։ Ու իրարու Հ՚ըսէին, Չէ՞ որ սիրտերնիս մեր ներսի դին կը բորբոքէր, երբ-
որ ինքը մեր հետը կը խօսէր ճամբուն մէջ, և գիրքերը կը մեկներ մեզի ։
33 Ու նոյն նոյն ժամուն երուսաղէմ դարձան, ու մէկտեղ ժողոված գտան տասնումէկը ու
34 անոնց հետ եղողները, Որոնք Հ՚ըսէին Թէ Ի-
րաւցնի Տէրը յարութիւն առաւ, Հու Սիմո-
35 նին երևցաւ ։ Եւ իրենք պատմեցին ինչ որ ճամբուն վրայ եղաւ, և Թէ ինտոր ինքզինք իրենց ճանչցուց հացը կոտրած առներ
36 ուն ։ Եւ քանի որ սա բաները կը խօսէին, Յի-
սուս ինքը կայնեցաւ անոնց մէջտեղը ու ը-
37 սաւ անոնց, Խաղաղութիւն ձեզի ։ Բայց ա-
նոնք զարհուրելով կը վախնային, ու կը կար-
38 ծէին Թէ Հոգի մը կը տեսնեն ։ Եւ ըսաւ ա-
նոնց, Ինչո՞ւ խռոված էք, և ինչո՞ւ սիրտեր-
39 նուդ մէջը խորհուրդներ կ՚ելլեն։ Տեսէք ձեռ-
քերս ու ոտքերս, որ ես ինքնս եմ։ Հշօշափե-
ցէք զիս ու տեսէք, վասն զի ոգին մարմին
և ոսկորներ չունենար, Հնաոր որ զիս կը տես-
40 նէք որ ունիմ։ Եւ սա ըսելով ձեռքերը ու
41 ոտքերը ցուցուց անոնց ։ Ու երբոր տակաւին Հուրախութենէն չէին հաւատար՝ և զար-
մանքի մէջ էին, բսաւ անոնց, Հուտելիք մը
42 ունէ՞ք հոս ։ Անոնք ալ կտոր մը խորոված
43 ձուկ ու մեղրախորիսխ տուին իրեն ։ Հնա
44 առաւ կերաւ անոնց առջևը ։ Եւ բսաւ ա-
նոնց, Հսոնք են ան խօսքերը որ ձեզի խո-
սեցայ՝ երբոր դեռ ձեր հետն էի, Թէ պէտք է որ կատարուի ան ամէնը՝ որ Մովսէսի օ-
րէնքին մէջ ու մարգարէներուն մէջ և սաղ-

45 մանկերան մէջ իշխի համար դրուած են։ Ան-
առնը անոնց միտքը բացաւ որ գիրքերը
46 հասկնան։ Եւ բաւ անոնց թէ Աստուած գը-
րուած է, և հաւանակ պէտք էր Քրիստոսի
չարչարուիլ, ու երրորդ օրը մեռելներէն յա-
47 րութիւն առնել։ Եւ անոր անունովը ապաշ-
խարութիւն ու մեղաց թողութիւն քարոզուիլ
էրուսաղէմէն սկսած։
48 Ու դուք կը ա՛ս բաներուս վկաները։ (49) Եւ
ահա ես իմ Հօրս խոստմունքը ձեր վրայ կը
խրկեմ. բայց դուք երուսաղէմ քաղաքիս
մէջը նստեցէք, մինչև որ վերէն զօրութիւն
առնէք վրանիդ։
50 Եւ զանոնք մինչև Բեթանիա հանեց, ու
իր ձեռքերը վեր վերցնելով օրհնեց անոնք։
51 Եւ եղաւ որ երբ անոնք կ՚օրհնէր, զատուե-
52 ցաւ անոնցմէ ու վեր կ՚երթար երկինքը։ Ա-
նոնք ալ երկրպագութիւն բնելով անոր՝ մեծ
53 ուրախութեամբ երուսաղէմ դարձան։ Եւ
ամէն ատեն տաճարին մէջն էին, ու կը գո-
վաբանէին և կ՚օրհնէին զԱստուած։ Ամէն։

ԱԻԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Յիսուս Քրիստոսի Աստուածութիւնը, մարգ կերպիանը և պաշ-
տանը։ 15 Յովհաննէսին վկայութիւնը Քրիստոսի համար։ 39
Քրիստոս իրեն կը կանչէ Ընդբնաց, Պետրոս, և։

1 Սկիզբն էր Բանը, ու Բանը Աստուծոյ
2 քովն էր, և Բանը Աստուած էր։ Նոյնիկա
3 սկիզբէն Աստուծոյ քովն էր։ Ամէն բան ա-
նով եղաւ, և առանց անոր բան մը չեղաւ
4 ինչ որ եղաւ։ Կեանքը անով էր, ու կեան-
5 քը մարդոց լոյսն էր. Եւ լոյսը խաւարի մէջ
կը լուսաւորէր, ու խաւարը զանիկա չհասկը-
ցաւ։
6 Աստուծմէ խրկուած մարդ մը կար, որուն
7 անունը Յովհաննէս էր։ Ասիկա վկայութեան
եկաւ որ լուսոյն համար վկայէ, որ ամէնքը
8 անոր միջոցով հաւատան։ Ինքը չէր այն լոյ-
սը, հապա եկաւ որ լուսոյն համար վկայու-
թիւն տայ։
9 Ճշմարիտ լոյսը այն էր, որ աշխարհ գալով
10 լոյսը մարդիկը կը լուսաւորէ։ Ինքը աշխար-
հի մէջ էր, ու աշխարհս անով եղաւ, ու
11 աշխարհս զանիկա չճանչցաւ։ Իրենները լսա-
ւ, և իրենները զինքը չընդունեցին։
12 Բայց որոնք որ զինքը ընդունեցին, անոնց
իշխանութիւն տուաւ Աստուծոյ որդիները ըլ-
13 լալու, որոնք կը հաւատան իր անունը. Ո՛ր
անոնք ոչ արիւնէ և ոչ մարմնի կամքէ՝ ոչ
ալ մարդու կամքէ, հապա Աստուծմէ ծնան։
14 Եւ Բանը մարմին եղաւ ու մեր մէջը բնա-
կեցաւ, (ու անոր փառքը տեսանք՝ Հօրմէն
միածնի փառքին պէս,) շնորհքով ու ճըշ-
մարտութիւնով լեցուն։
15 Յովհաննէս վկայեց անոր համար և ազա-
զակեց բսելով, Ասիկա է որուն համար կը
պրսպիէի, Ան որ իմ հետևէս կու գայ՝ ինծմէ
16 առաջ եղաւ, Ինչու որ ինծմէ առաջ էր։ Եւ
անոր լիցուներէնէն մենք ամէնքս շնորհք
17 առինք շնորհքի տեղ։ Ինչու որ օրէնքը Մով-
սէսի ձեռքով տրուեցաւ, Բայց շնորհքը
ու ճշմարտութիւնը Յիսուս Քրիստոսի ձեռ-
18 քովը եղան։ Աստուած երբէք ոեւէ մարդ
տեսած չէ, Բայց միածին Որդին որ Հօրը ծոցին
է՝ անիկա պատմեց։
19 Ու Յովհաննէսին վկայութիւնը սա է երբ-
որ Հրեաները երուսաղէմէն քահանաներ ու
Ղեւտացիներ խրկեցին որ հարցնեն անոր
20 թէ Դուն ո՞վ ես։ Եւ անիկա խոստովանե-

ց Գոր · ժգ · 14։
ֆ Հմր · 26։ Սաղ · խբ ·
Նա · ծ · 6։ ծգ · 2 ·
ես։ Գոր · ժէ · 5։
ա Դան · ի՛ · 24։ Գոր ·
ժգ · 38 · 46 · ա
Յովհ · բ · 12։
բ Ծն · ժբ · 3։ Սաղ ·
խբ · 27։ Ես · խի ·
8 · 22։ Երեմ · լա ·
34։ Ովս · բ · 23։
Միք · գ · 2։ Մատ ·
ա · 11։
գ Յովհ · ժէ · 27 ·
Գոր · ա · 8 · 22 ·
բ · 32 · գ · 15։
դ Նա · խգ · 3։ Յա-
կով · է · 28 · Յովհ ·
ժգ · 16 · 26 · ժէ ·
26։ ժգ · 7։ Գոր ·
ա · 4 · բ · 1 · ես։
ե Գոր · ա · 12։
զ Ը Թագ · բ · 11։
Մար · ժգ · 19 ·
Յովհ · ի · 17։ Գոր ·
ա · 2 · Եփես · գ ·
8։
է Ասա · խբ · 9 · 17։
ը Գոր · բ · 46 · ե ·
48։
—
ա Աւետ · բ · 22 · 23 ·
ես։ Կող · ա · 17։
ա Յովհ · ա · 1։
Յայտ · ա · 2 · ժԲ ·
13։
բ Աւետ · բ · 36։ Գլ ·
ժէ · 5։ ա Յովհ ·
ա · 2։
գ Փիլ · բ · 6։ ա Յովհ ·
ե · 7։
դ Ծն · ա · 1։
ե Սաղ · լգ · 6։ Հմր ·
10։ Երեմ · գ · 9։
Կող · ա · 16։ Երբ ·
ա · 2։ Յայտ · գ ·
11։
զ Գլ · ե · 26։ ա Յովհ ·
ե · 11։
է Գլ · բ · 12։ ի · 5։
ժբ · 35 · 46։
ը Գլ · գ · 19։
թ Մատ · գ · 1։ Մատ ·
գ · 1։ Դանի · գ ·
2։ Հմր · 35։
ժ Գոր · ժԲ · 4։
ի Հմր · 4։ Ես · խի ·
6։ ա Յովհ · գ · 8։
ա Կամ գաղափ·
լ Հմր · 3։ Երբ · ա ·
2։ Ժա · 3։
խ Դանի · ժԲ · 14։
Գոր · գ · 26։ ժգ ·
46։
ծ Ես · ծգ · 8։ Հռոմ ·
ը · 15։ Գաղ · գ ·
26։ բ Պետ · ա · 4։
ա Յովհ · գ · 1։
կ Գլ · է · 3։ Յովհ ·
ա · 18։ ա Պետ ·
ա · 23։
Մատ · ա · 10 · 20։
Դանի · ա · 31 · 35։
բ · 7։ ա Յհմ · գ ·
16։
ձ Հռոմ · ա · 3։
ղ Գաղ · գ · 4։ Երբ ·
բ · 11 · 14 · 16 · 17։
Ես · խ · 3։ Ատա ·
ժէ · 2։ Գլ · բ · 11։
Ժա · 40։ բ Պետ ·
ա · 17։
ճ Կող · ա · 10։ բ · 3։
Հմր · 38։ Գլ · գ ·
32։ խ · 33։
մ Մատ · գ · 11։ Մար ·
ա · 7։ Դանի · գ ·
16։ Հմր · 27 · 30։
Գլ · գ · 31։
յ Գլ · բ · 38։ Կող ·
ա · 17։
ն Գլ · գ · 34։ Եփես ·
ա · 6 · 7 · 8։ Կող ·
ա · 19։ բ · 9 · 10։
շ Եմ · խ · 1։ Ես · բ
Օր · գ · 44։ խ · 1։
ղ Հռոմ · գ · 24։ խ ·
21։ գ · 14։
ո Գլ · ը · 32։ Ժգ · 6։
չ Եմ · լգ · 20։ բ Օր ·
գ · 12։ Մատ · Ժա ·
27։ Դանի · ժ · 29։
Գլ · գ · 46։ ա Յհմ ·
ա · 17։ գ · 16։ ա
Յովհ · գ · 12 · 20։
ռ Հմր · 14։ Գլ · գ ·
16 · 18։ ա Յովհ ·
գ · 9։
ս Գլ · խ · 33։
վ Դանի · գ · 13։ Գլ ·
գ · 28։ Գոր · ժգ ·
25։

ցաւ ու չտրացաւ. խոստովանեցաւ թէ ես
21 Քրիստոսը չեմ։ Ու հարցուցին անոր, Հապա
ի՞նչ, Եղիա՞ն ես. և ըսաւ, Չեմ։ Ան ը-
սաւ՞ն ես. պատասխան տուաւ թէ Չէ։
22 Ուստիև ըսին անոր, Դուն ո՛վ ես. ըսէ մեզ,
որ պատասխան տանինք մեզ խրկողներուն.
23 դուն ի՞նչ կ՚ըսես քեզի համար։ Ըսաւ, Ես
անոր ձայնն եմ՝ որ անապատին մէջ կը կան-
չէ, Շիտակեցէք Տէրոջը ճամբան, Ինծոր որ
24 եղայի մարգարէն բաւ։ Եւ ան խրկուած-
25 ները փարիսեցիներէն էին. Ու հարցուցին
իրեն ըսելով, Հապա ինչո՞ւ մկրտութիւն կ՚ը-
նես, թէ որ դուն Քրիստոսը չես, ու ոչ Ե-
26 ղիան, և ոչ մարգարէն։ Պատասխան տուաւ
անոնց Յովհաննէս ու բաւ, Ես չրով կը
մկրտեմ, բայց ձեր մէջը մէկը կայ որ դուք
27 ան չէք ճանչնար. Ա՛նիկա է իմ հետևէս եկո-
ղը՝ որ ինծմէ առաջ եղաւ, որ ես արժանի
28 չեմ անոր կօշիկին կապը քակելու։ Ա՛ս բա-
ները Բեթաբարայի մէջ եղաւ Յորդանանու
անդի կողմը, ուր որ Յովհաննէս կը կնեար
ու կը մկրտէր։
29 Հետևեալ օրը Յովհաննէս տեսաւ Յիսուս որ
իրեն կու գար, և ըսաւ, Ահա Աստուծոյ Գա-
30 ռը՝ որ աշխարհի մեղքը կը վերցնէ։ Ա՛նի-
կա է որուն համար ես կը պրսպիէի, իմ հե-
տևէս մարդ մը կու գայ՝ որ ինծմէ առաջ է-
31 ղաւ, ինչու որ ինծմէ առաջ էր։ Ու ես զա-
նիկա չէի ճանչնար, բայց դանոր համար ես
եկայ չրով մկրտելու, որ անիկա Իսրայէլին
32 յայտնուի։ Եւ Յովհաննէս վկայութիւն
տուաւ ըսելով թէ կը տեսնէի Հոգին որ ա-
ռաւնիի պէս երկինքէն կ՚իջնէր, ու անոր վը-
33 րայ կը հանգչէր։ Եւ ես զանիկա չէի ճանչ-
նար, բայց ան որ զիս խրկեց Չրով մկրտելու,
ինքը բաւ ինծի, Որու վրայ տեսնես Հոգին,
որ կ՚իջնէ ու կը հանգչի անոր վրայ, Ասիկա
34 է որ Սուրբ Հոգիով կը մկրտէ։ Եւ ալ տեսայ,
ու վկայեցի թէ ասիկա է Աստուծոյ Որդին։
35 Հետևեալ օրը դարձեալ Յովհաննէս կայ-
36 ներ էր, և իր աշակերտներէն երկուքը։ Ու
նայելով Յիսուսի վրայ որ կը պտտէր՝ ը-
37 սաւ, Ա՛հա Աստուծոյ Գառը։ Եւ լսեցին
անկէ երկու աշակերտները՝ երբոր կը խօսէր,
38 ու գացին Յիսուսի հետևէն։ Յիսուս երբոր
դարձաւ ու տեսաւ անոնք որ էր հետևէն կու
գային՝ ըսաւ անոնց, Ի՞նչ կ՚ուզէք. անոնք

ա Մատ · գ · 5։ Մատ ·
ժէ · 10։
բ Օր · ժբ · 15 · 16։
գ Մատ · գ · 3։ Մար ·
ա · 3։ Դանի · գ ·
4։ Գլ · գ · 28։
դ Ես · խ · 3։
ե Մատ · գ · 11։
զ Մատ · գ · 1։
է Հմր · 15 · 30։ Գոր ·
ժԲ · 4։
ը Գոր · ժԲ · 4։ Երբ ·
ժ · 10։
թ Օր · ժբ · 15 · 16։
ժ Մատ · գ · 3։ Մար ·
ա · 3։ Դանի · գ ·
4։ Գլ · գ · 28։
ի Ես · խ · 3։
ի Մատ · գ · 11։
լ Մատ · գ · 1։
խ Հմր · 15 · 30։ Գոր ·
ժԲ · 4։
ծ Դան · է · 24։ Գլ ·
ժ · 40։
կ Եղ · ժբ · 3։ Ես ·
Գոր · բ · 32։ ա
Պետ · ա · 19։ Յայտ ·
է · 6։ ես։
ձ Ես · Գոր · 11։ ա
Կող · ժէ · 3։ Գաղ ·
ա · 4։ Երբ · ա · 3։
բ · 17։ ԺԲ · 28։ ա
Պետ · բ · 24։ գ ·
18։ ա Յովհ · բ · 2։
ղ Գ · 5։ գ · 10։ Յայտ ·
ա · 5։
ճ Մատ · գ · 1։ Մատ ·
գ · 6։ Դանի · ա ·
17։ 20 · 27։ Յայտ ·
4։
մ Հմր · 15 · 27։
յ Մատ · գ · 16։ Մար ·
ա · 10։ Դանի · գ ·
22։ Գլ · է · 32։
ն Մատ · գ · 11։ Գոր ·
ա · 5։ բ · 4։ Ժ ·
ա · 5։
շ Մատ · գ · 16։ Մար ·
ա · 10։ Դանի · գ ·
22։ Գլ · է · 32։
ո Մատ · գ · 11։ Գոր ·
ա · 5։ բ · 4։ Ժ ·
44։ ԺԲ · 3։
չ Հմր · 29։
պ Մատ · գ · 13։
ջ Օձեալ։
ռ Մատ · Ժգ · 13։
ս Ջկ · վԺ ·
վ Գլ · ժբ · 21։
տ Գլ · խա · 8։
ր Ծն · գ · 15։ խԹ ·
10։ բ Օր · ժբ · 18։
Տես Դանի · խգ ·
27։
ց Ես · գ · 2։ է · 14։
ԹԱ · 6։ Նգ · 2։ ես։
Միք · է · 2։ Ջաբ ·
գ · 12։ ԹԱ · 2։ Տես
Դան Դանի · խգ ·
27 ին վերջի մա-
սին բերածները։
փ Մատ · բ · 23 ·
Դանի · բ · 3 ·
ք Գլ · է · 41 · 42 · 52։
օ Կող · ա · 2։ Գլ ·
ա · 1։ Գլ · ը · 39։ Հռ ·
ա · 28 · 29։
ԹԱ · 6։
ֆ Մատ · Ժգ · 33։
ղ Մատ · խա · 3։ խԱ ·
11։ 42։ Գլ · ժբ ·
37։ ԺԹ · 3։
ձ Ծն · ԺԲ · 12։ Մատ ·
ը · 11։ Դանի · բ ·
9։ 13։ խբ · 43։ խգ ·
4։ Գ · ը · ա · 10։

1 Քրիստոս Ջրբը գինի կը փոխէ։ 12 Ի՛ երթայ Կափառնայում,
ու հոգը Երուսաղէմ։ 14 ուր տեսը գնալու կը հանի
գնողները և ծախողները։ 19 կը նախատնայնի իր մահը և յա-

բաւթիւնը։ 23 Եաակ՚ը իր հրաշքները տեսնելով կը հաւատան իրեն. բայց ինքը իր անձը չհաւատար անոնց։

1 Ու երբորդ օրը Գալիլեացի
Կանայ հաղթին մէջ, եւ Յիսուսի մայրը հոն էր։
2 Յիսուս ալ կանչուեցաւ ան հարսնիքը՝ ու իր
3 աշակերտներն ալ։ Ու երբոր գինին պակսեցաւ՝ Յիսուսի մայրը ըսաւ անոր, Գինի չունին։
4 Նին։ Յիսուս ըսաւ անոր, Կին, Ի՞նչ եմ հոս իմ
հետս ունիմ. դեռ ժամանակս գիս։
5 Հասած չէ։ Իր մայրը պատուհասուներուն ըսաւ,
6 Ինչ որ ձեզի ըսէ՝ ըրէք։ Հոն վէց հատ քարէ կարասներ դրուած էին Հրէից մաքրութեան ամբոխումին համեմատ, որ անոնց մէջ մէկը երկու կամ երեք մար բան կ՚առնէր։
7 Յիսուս ըսաւ անոնց, Լեցուցէք ատ կարասները ջուրով. ու լեցուցին անոնք մինչեւ բե-
8 րանը։ Եւ ըսաւ անոնց, Հիմա հանեցէք ու տեզանապետին տարէք. անոնք ալ տարին։
9 Ու տեզանապետը երբոր գինի եղած ջուրին համը առաւ, և չէր գիտեր ուսկից ըլլալը, (բայց ատաուհասները որ ջուրը քաշեր էին՝ գիտէին.) տեզանապետը կը խօսի փեսային,
10 Ու անոր կ՚ըսէ, Ամէն մարդ առէկ գինին առաջ կը մատուցանէ, ու երբոր լմնած կ՚ըլլան՝ անտանելը առընտադոյնը. բայց դուն ա-
11 ռէկ գինին մինչեւ հիմա պահեցիր։ Յիսուս հրաշքներուն սկիզբը ատ ըրաւ Գալիլեացի Կանայ հաղթին մէջ, և իր փառքը յայտնեց. ու իր աշակերտները հաւատացին իրեն։
12 Ասկէ հետև Յիսուս Կափառնայում իջաւ՝ ինքը և իր մայրը ու իր եղբայրները և իր աշակերտները, ու հոն օրեր հոն չկեցան։
13 Եւ Հրէից զատիկը մօտ էր, ու Յիսուս
14 երուսաղէմ եկաւ. Եւ տաճարին մէջ գտաւ արջառ ու ոչխար և աղաւնի ծախողները,
15 ու առակ փոխադրողներն ալ՝ որ նստեր էին. Եւ շինած խարազան մը չնեղալով ամէնը տաձարէն գուրս հանեց՝ ոչխարներն ալ ու արջառներն ալ, և առակ փոխադրողներուն պղինձները ցիրուցան բրաւ, ու սեղանները կոր-
16 ծանեց. Եւ աղաւնի ծախողներուն ըսաւ, Ասկէ վերցուցէք ասոնք, Իմ Հօրս տունը առ-
17 ուտրի տուն մի ընէք։ Եւ իր աշակերտները միտքերնին բերին որ գրուած է, Քեզ տանդ նախանձը զիս կերաւ։
18 Անատնը պատասխան տուին Հրէանները ու ըսին անոր, Ի՞նչ նշան կը ցուցընես մեզի
19 որ ատ բաները կ՚ընես։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Քակեցէք ատ ատ-

ա Տճնս Յես. ԺԹ. 28։
բ ԳԼ. ԺԹ. 26։
գ բ Թագ. Ժգ. 10։ ԺԹ. 22։
դ ԳԼ. է. 6։
ե Մաթ. է. 3։
զ ԳԼ. գ. 46։
է ԳԼ. ա. 14։
ը Մատ. Ժբ. 40։
թ Եզ. Ժբ. 14։ բ Օբ. Ժգ. 1։ 16։ Հմ. 23։ ԳԼ. է. 1։ գ. 4։ Ժա. 55։
ժ Մատ. խա. 12։ Մաթ. Ժա. 15։ Գաղ. ԺԹ. 45։
ի Գաղ. բ. 49։
լ Սաղ. կԹ. 9։
խ Մատ. Ժբ. 38։ ԳԼ. գ. 30։
ծ Մատ. խգ. 61։ կե. 40։ Մաթ. Ժգ. 58։ Ժէ. 20։
կ Կող. բ. 9։ Եբր. բ. 2։ ա Կոր. գ. 16։ գ. 19։ բ Կոր. գ. 16։

ձաղը, ու երեք օրուան մէջ անիկա պիտի
20 կանգնեմ։ Եւ Հրէանները ըսին, Քառասուն-
ուվեց տարուան մէջ չշինուեցաւ ատ տաճարը,
և դուն երեք օրուան մէջ պիտի կանգնեն
21 անիկա։ Բայց ինքը Իր մարմնոյն տաճարին
22 համար կ՚ըսէր։ Ուստի երբոր ինքը մեռելներէն յարութիւն առաւ, Իր աշակերտները միտքերնին բերին թէ ատ բանը ըսած էր։, ու հաւատացին գիրքին և Յիսուսի ըսած խօսքին։

23 Ու երբոր զատկի տօնին տաճարը եր-
ուսաղէմ էր, շատ մարդիկ անոր ըրած հրաշքները տեսնելով հաւատացին անոր անուանը։
24 Բայց ինքը Յիսուս իր անձը անոնց չէր հա-
ւատար, ինչու որ ինքը դիտէր ամէն մարդ։
25 Ու պէտք չէր որ մէկը մարդու համար վկայութիւն ատյ իրեն, Քանզի ինքը դիտէր թէ ինչ կայ մարդուն ներսի մէջ։

ԳԼ. Գ

1 Եւ փարիսեցիներէն մարդ մը կար Նիկոդէ-
2 մոս անուամբ՝ որ Հրէից իշխան էր։ Ասիկա գիշերով Յիսուսի քովը եկաւ, և ըսաւ անոր, Ռաբբի, գիտենք որ դուն Աստուծմէ վարդապետ եկած ես, ինչու որ Իսկը ընել ատ հրաշքները որ դուն կ՚ընես, թէ որ
3 Աստուած իր հետը չըլլայ։ Պատասխան առաւ Յիսուս և ըսաւ անոր, Ճշմարիտ ճըշմարիտ կ՚ըսեմ քեզի, Թէ որ մէկ մարդ մը Նորէն չծնանի, չկրնար Աստուծոյ Թագաւորութիւնը տեսնել։
4 Նիկոդեմոս ըսաւ անոր, Ինսո՞ր կրնայ մարդ մը ծնանիլ, որ ծերացած է. Հնարաւո՞ր բան է որ նորէն իր մօրը որո-
5 վայնը մտնէ ու ծնանի։ Յիսուս պատասխան առաւ, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ քեզի, Թէ որ մէկ մարդ մը Ջուրէն և Հոգիէն չծնանի, չկրնար Աստուծոյ Թագաւորութիւնը մտնել։
6 Մարմինէն ծնածը մարմին է, ու Հոգիէն ծը-
7 նածը Հոգի է։ Դուն մի զարմնար որ քեզի
8 ըսի, Պէտք է ձեզի նորէն ծնանիլ։ Հովը ուր որ ուզէ՝ կը փչէ, և անոր ձայնը կը լսես, բայց չես գիտեր ուսկից կու գայ՝ կամ ուր կ՚երթայ. ասանկ ալ է ան ամէնը որ Հոգիէն
9 կը ծնանի։ Պատասխան առաւ Նիկոդեմոս

ա Գաղ. խգ. 8։
* Ոճանք Յաղթեցնէն հրեից
բ ա Թագ. Ժգ. 7։ ա Մն. իբ. 9։ Մատ. իճ. 41։ Մարբ. բ. 8։ ԳԼ. գ. 65։ Ժգ. 50։ Գործ. ա. 24։ Յայտ. բ. 23։
գ ԳԼ. է. 50։ ԺՀ. 30։
† Ոճանք անոր
դ ԳԼ. իճ. 16։ 53։ Գործ. բ. 22։
ե Գործ. Ժ. 38։
զ ԳԼ. ա. 13։ Գաղ. գ. 13։ Տիտ. գ. 5։
է Գաղ. ա. 18։ ա Պետ. ա. 23։ ա Կոր. բ. 11։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 989

ու բսաւ անոր, Ինչպէս կրնայ ըլլալ։
10 Պատասխան առաւ Յիսուս ու բսաւ անոր,
Դուն Իսրայէլի Թէ վարդապետ մլն ես, և
11 ատ բաներըը չե՞ս դիտեր։ Ճշմարիտ ճշմարիտ
կ՚ըսեմ քեզի, Թէ մենք որ դիտենք՝ կը խօսինք, և մեր որ տեսանք՝ կը վկայենք, Ու
12 մեր վկայութիւնը չես ընդունիր։ Թէ որ երկրաւոր բաներըը ձեզի գրուցեցի՝ ու չես հաւատար, Ինչպէս պիտի հաւատաք՝ թէ որ երկնաւոր բաներըը ձեզի գրուցեմ՝ Եւ մէկը
13 Կնաւոր բաներըը ձեզի գրուցեմ՝ Եւ մէկը երկինքը չելաւ, բայց անիկա միայն որ երկինքէն իջաւ՝ Որդին մարդոյ, որ երկինքն է։
14 Եւ ինսոր որ Մովսէս անապատին մէջ օձը բարձրացուց, Նանակ ալ պէտք է որ Որդին
15 մարդոյ բարձրանայ, Որ ամէն ով որ անոր Հաւատայ՝ չկորսուի, Հապա յաւիտենական
16 կեանք ունենայ։ Ինչու որ Աստուած անանկ սիրեց աշխարհը, մինչեւ որ իր միածին Որդին տուաւ, որ ամէն ով որ անոր Հաւատայ՝ չկորսուի, Հապա յաւիտենական կեանք ունենայ։
17 Նայ։ Աստուած դի Աստուած իր Որդին չխրկեց աշխարհ որ աշխարհը դատէ, Հապա որ աշ-
18 խարհ անով փրկուի։ Ան որ կը Հաւատայ անոր՝ չդատապարտուիր. և ան որ չՀաւատար՝ անիկա արդէն դատապարտուած է, Ինչու որ Աստուծոյ միածին Որդուոյն անունը չՀաւա-
19 տաց։ Եւ սա է դատապարտութիւնը՝ Նոր լոյսը աշխարհ եկաւ, ու մարդիկ խաւարը լոյսէն աւելի սիրեցին, Ինչու որ իրենց դործերը
20 չար էին։ Նվասն զի ամէն ով որ չար կը դործէ՝ անիկա լոյսը կ՚ատէ, և լոյսին քովը չդայ
21 որ իր դործերը չյանդիմանուին։ Բայց ան որ ճշմարտութիւն կը դործէ՝ լոյսին քովը կու դայ, որ իր դործերը յայտնի ըլլան Թէ Աստուծով դործուեցան։

22 Ասոր բաներէնետքը Յիսուս և իր աշակերտները Հրէաստանի երկիրը, և հոն կը կենար անոնց հետ միասին, ու մկրտու-
23 թիւն կ՚ընէր։ Յովհաննէս ալ Աինոնի մէջ Սաղիմի մօտ մկրտութիւն կ՚ընէր, որովհետև հոն շատ ջուր կար, ու կու դային և կը մկրտ-
24 ուէին։ Ինչու որ Յովհաննէս դեռ բանտը դրուած չէր։
25 Աշակերտները վիճաբանութիւն մը եղաւ Յովհաննէսին աշակերտներէն Հրէականոն հետ
26 մաքրութեան վրայով։ Ու եկան Յովհաննէսի և անոր ըսին, Ռաբբի, անիկա որ քեզի

ը ԳԼ. ը. 53։ 61։
թ Մատ. Ժա. 27։ ԳԼ. ա. 18։ է. 16։ բ. 28։ Ժբ. 49։ Ժգ. 24։
ժ Հմր. 32։
ի Ածախ. Լ. 4։ ԳԼ. գ. 33։ 38։ 51։ 63։ Ժգ. 28։ Գործ. բ. 34։ ա Կոր. Ժէ. 47։ Եփես. գ. 9։ 10։
լ Թես. ա. 9։
խ ԳԼ. բ. 28։ Ժբ. 32։
ծ ԳԼ. գ. 36։ ԳԼ. գ. 47։
կ Հռոմ. է. 8։ ա Յովհ. գ. 9։
հ Գաղ. Թ. 56։ ԳԼ. է. 43։ բ. 15։ Ժբ. 47։ ա Յովհ. գ. 14։
ձ ԳԼ. է. 24։ գ. 40։ 47։ ի. 31։
ղ ԳԼ. ա. 4։ 9։ 10։ 11։ բ. 12։
ճ Յով. իգ. 13։ 17։ Եփես. է. 13։
ռ ԳԼ. գ. 2։
ն Թես. գ. 4։
շ ԳԼ. ա. 35։ ա Կոր. Ժէ. 47։ Եփես. ա. 21։ Փիլ. բ. 9։
ո Հմր. 11։ ԳԼ. բ. 20։ Ժէ. 15։
չ Հռոմ. գ. 4։ ա Յովհ. Յ. 10։
պ Եբր. է. 1։
ջ Հմր. 13։ ԳԼ. բ. 23։
ռ Մատ. իբ. 18։ ԳԼ. ա. 15։ 27։ Հռոմ. ի. 5։

հետ Յորդանանու անդիի կողմն էր, որուն համար դուն վկայութիւն տուիր, ահա ինքը
27 կը մկրտէ, և ամէնը անոր կու դան։ Պատասխան առաւ Յովհաննէս և ըսաւ, Մարդ մը չկրնար բան մը առնել, թէ որ երկինքէն տը-
28 րուած չբլլայ անոր։ Դուք ձեզի կը վկայէք ինծի համար, որ ըսի Թէ ես Քրիստոսը չեմ, Հապա անոր առջևէն խրկուած եմ։
29 Նն որ Հարսն ունի, փեսան անիկա է. Բայց փեսային բարեկամը՝ որ կը կենայ ու կը լսէ անոր, մեծապէս կ՚ուրախանայ փեսային ձայնին համար. ուստի ատ իմ ուրախութիւնս
30 լրացած է։ Անիկա պէտք է որ մեծնայ, բայց
31 ես պզտիկնամ։ Ան որ վերէն կու դայ՝ Համենին վեր է. Ան որ երկրէն է՝ երկրաւոր է, ու երկրէն կը խօսի. Ան որ երկինքէն
32 կու դայ՝ ամենէն վեր է. Եւ ինչ որ տեսաու լսեց՝ ան կը վկայէ, ու անոր վկայութիւնը
33 մէկը չընդունիր։ Ան որ անոր վկայութիւնը կ՚ընդունի՝ Կնքեց Թէ Աստուած ճշմարիտ
34 է։ Նվասն զի ան որ Աստուած խրկեց՝ Աստուծոյ խօսքերը կը խօսի, ինչու որ Աստուած
35 Հոգին չափով չտար Հոգին։ Հայրը կը սիրէ Որդին, և ամէն բան անոր ձեռքը տուած է։
36 Ան որ Որդուոյն կը Հաւատայ՝ յաւիտենական կեանք ունի. և ան որ Որդուոյն չՀնազանդիր՝ անիկա կեանք պիտի չտեսնէ, Հապա Աստուծոյ բարկութիւնը անոր վրայ կը մնայ։

ԳԼ. Դ

1 Ուրդ երբոր Տէրը խնացաւ որ փարիսեցիները լսեր են՝ Թէ Յիսուս Յովհաննէսէն աւելի ա-
2 շակերտներ կ՚ընէ և կը մկրտէ, (Թէպէտ չէ Թէ Յիսուս ինքը կը մկրտէր, Հապա իր աշա-
3 կերտները,) Թողուց Հրէաստանը ու նորէն
4 Գալիլեա գնաց։ Ու պէտք եղաւ որ Սամա-
5 րիայի միջէն անցնի։ Ուստի եկաւ Սամարացւոց մէկ քաղաքը՝ որուն անունը Սուքար էր, ան ուղին մօտ՝ Նորն որ Յակոբ էր
6 Յովսէփին տուաւ. Եւ հոն Յակոբին մէկ աղբիւրը կար. Յիսուս ալ ճամբայէն յոգնած

ա Մտ. գ. 1։ Մար. ա. 2։ Գաղ. ա. 17։
բ Մատ. խբ. 2։ բ Կոր. Ժա. 2։ Եփես. է. 25. 27։ Յայտ. խա. 9։
գ Եբր. է. 1։
դ Հմր. 13։ ԳԼ. բ. 23։
ե Մատ. խբ. 18։ ԳԼ. ա. 15։ 27։ Հռոմ. իմ. 5։
զ ա Կոր. Ժէ. 47։
է ԳԼ. գ. 33։ ա Կոր. Ժէ. 47։ Եփես. ա. 21։ Փիլ. բ. 9։
ը Հմր. 11։ ԳԼ. բ. 20։ Ժէ. 15։
թ Հռոմ. գ. 4։ ա Յովհ. Յ. 10։
ժ Եբր. է. 1։
ի ԳԼ. գ. 22։ 30։ Յովհ. բ. 23։
լ ԳԼ. գ. 19։ Յովհ. գ. 22։ 23։

Ա. Ա. Ա.

ըլլալով՝ ան ապրելէն վերջ նստաւ. և ժամը վեցին առեներէն էր։
7 Սամարիացին կնիկ մը եկաւ Ջուր հանելու. Յիսուս ըսաւ անոր, Ինծի ջուր տուր խմե-
8 լու. (Քանզի իր աշակերտները քաղաքը գա-
9 ցեր էին, որ ուտելիք առնեն։) Ան ատենը Սա-մարացի կնիկը ըսաւ անոր, Դուն որ Հրէայ ես, ի՞նչպէս կ՚ուզես ջուր խմել ինծմէ՝ Սա-մարացի կնիկէ մը. վասն զի Հրէայք Սամա-րացւոց հետ հաղորդակցութիւն չեն ըներ։
10 Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Թէ որ դուն գիտնայիր Աստուծոյ պարգեւը, և թէ ով է ան որ քեզի կ՚ըսէ, Ինծի ջուր տուր խմելու, դուն անկէ պիտի ուզէիր, և
11 ինքը քեզի կենդանի Ջուր պիտի տար։ Կնիկը ըսաւ անոր, Տէր, դուն Ջրհան ալ չունիս, ու աս Հորը խորունկ է. ուրեմն ուսկի՞ պի-
12 տի ունենաս ան կենդանի Ջուրը։ Մի՞թէ դուն մեր Հայր Յակոբ աւելի մե՞ծ մին ես, որ աս Հորը մեզի տուաւ, և ասկէ խմեց ինքը
13 ու իր որդիները և իր անասունները։ Պա-տասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր, Ամէն ով որ աս Ջուրէն խմի՝ նորէն պիտի ծարաւի,
14 բայց ով որ խմի ան Ջուրէն որ ես անոր պի-տի տամ՝ յաւիտեան պիտի չծարաւի. Հապա ան Ջուրը որ ես անոր պիտի տամ՝ Հոգիի ըլլայ անոր Ներսի դէն Ջուրի ապրիւր մը՝ որ
15 յաւիտենական կենաց Համար կը բղխէ։ Կնիկը ըսաւ անոր, Տէր, տուր ինծի ան Ջուրը որ չծարաւիմ, և հոս չգամ Ջուր հանելու։
16 Յիսուս ըսաւ անոր, Գնա քու էրիկդ կանչէ,
17 ու հոս եկուր։ Կնիկը պատասխան տալով ըսաւ, Ես ամուսին չունիմ. Յիսուս ըսաւ անոր,
18 Ազէկ ըսիր Թէ էրիկ չունիմ, ինչու որ դուն հինգ էրիկ ունեցեր ես, և ան որ հիմա ու-նիս՝ քու էրիկդ չէ. ասիկա շիտակ պրուցե-
19 ցիր։ Կնիկը ըսաւ անոր, Տէր, կը տեսնեմ
20 որ դուն մարգարէ մին ես։ Մեր Հայրերը հոս լեռանս վրայ երկրպագութիւն ըրին, և դուք կ՚ըսէք Թէ Երուսաղէմ է տե-
21 ղը, ուր պէտք է երկրպագութիւն ընել։ Յի-սուս ըսաւ անոր, Կնիկ, Հաւատա ինծի որ ժամանակ կու գայ, Հոր ոչատներն ոչ ա-ս լեռանը վրայ՝ և ոչ Երուսաղէմի մէջ երկրը-
22 պագութիւն պիտի ընէք Հօրը։ Դուք ոչոր երկրպագութիւն կ՚ընէք, Հոր չէք ճանչնար. մենք ոչոր երկրպագութիւն կ՚ընենք՝ որ կը ճանչնանք. Ելնելու որ փրկութիւնը Հրէանե-
23 րէն է։ Բայց ժամանակ կու գայ ու հիմա ալ է, որ ճշմարիտ երկրպագողները երկրպա-գութիւն պիտի ընեն Հօրը Հոգիով ու Ճըշ-

ա գ Ծնած. ԺԷ. 24։ Դատ. Ը. 32. 33։ Գաղ. Գ. 28։
բ Կաս. ԺԲ. 3։ Խոս. 5։ Երեմ. Բ. 13։ Զաք. Ժգ. 1։ Ժգ. 8։
գ Գէ. գ. 35. 59։
դ Գէ. է. 38։
ե Ցճս գէ. գ. 34։ Հաւմ. գ. 23։ ա Ճախ. է. 20։
զ Դատ. է. 16։ Խգ. 19։ Գէ. գ. 14։ է։
ը Մատ. ա. 11։ ա Տիմ. բ. 8։
40։
թ Գատա. Ը. 7։
ժ Օր. ԺԲ. 5. 11։ գ Ծնած. Ը. 3։ բ Ան. է. 12։
ի Գէ. Ը. 29։
ժա Գէ. Ը. 37։ Ա Թագ. Ժէ. 29։
ժբ Էսթ. 29։ 39։
ժգ Գէ. Ը. 37։ Ա Թագ. Խգ. 63. 64։ Ա Թագ. Ժգ. 61. 62։
ժդ Էսթ. 25։
ժե Ծար. Խգ. 12։ Գէ. գ. 38։ Ժէ. 4։ Ժ Թ. 30։
ժզ Ա Թագ. Ժ. 37։ Գաղ. Ժ. 2։ Դատ. Ժբ. 3։
ժէ Էսթ. 29։
ժը Գէ. Ժէ. 8։ ա Ճախ. գ. 14։
ժթ Գէ. Ի. 14։
ի Եզ. Ե. 10։ Ղեւտ. Ժգ. 19։ Երեմ. Ժէ. 21։ Ես։ Ա Թագ. Ժբ. 2։ Ա Թագ. բ. 24։ գ. 4։ Գաղ. գ. 2։ Ժգ. 4։
ի Ա Թագ. Ժգ. 57։ Ա Թագ. գ. 4։ Գաղ. գ. 24։
ի Գէ. գ. 25։ գ. 2։
ի Ը Օր. Ժգ. 16։
ի Գէ. բ. 1։ 11։
ի ա Կոր. ա. 22։
ի Գէ. Ի. 2։ Ը Օր. Ժգ. 1։ Գէ. բ. 13։
ի Ղեւտ. գ. 1։ Ժբ. 59։
ի Ա Թագ. Ի. 6։ Ա Թագ. բ. 11։ Գաղ. է. 24։
ի Գէ. Ի. 14։
ի Եզ. է. 10։ Ղեւտ. Ժգ. 19։ Երեմ. Ժէ. 21։ Ես։ Ա Թագ. Ժբ. 2։ Ա Թագ. բ. 24։ գ. 4։ Գաղ. գ. 2։ Ժգ. 4։
ի Ա Թագ. Ժբ. 45։ Գէ. ը. 11։
ի Գէ. Ի. 4։ Ժգ. 10։
ի Գէ. է. 20։
ի Գէ. Ժ. 30. 33։ Փիլ. բ. 6։
ի Էսթ. 30։ Գէ. ը. 28։ Ի. 4։ Ժբ. 49։ Ժգ. 10։
ի Ա Թագ. գ. 17։ Գէ. գ. 35։ բ. Պետ. ա. 17։
ի Գաղ. է. 14։ ը։
ի 34։ Գէ. Ժա. 23։ 43։
ի Ա Թագ. Ժա. 27։ Ի. 18։ Էսթ. 27։ Գէ. գ. 35։ Ժէ. 2։ Գաղ. Ժէ. 31։ ա Պետ. գ. 3։

44 լիա դնաց։ Ինչու որ Յիսուս ինքը վկայեց Թէ Մարգարէ մը իր գաւառին մէջ պատիւ
45 չունենար։ Ու երբոր գալիլեա եկաւ, Գալիլեացիները զինքը ընդունեցին, ինչու որ տե-սած էին ան բոլոր Տ֊ՇՏ֊ԻԵ՚ որ ինքը բրաւ Երուսաղէմի մէջ տօնին առեներ. Վասն զի իրենք ալ ան տօնին գացեր էին։
46 Եւ Յիսուս նորէն եկաւ Գալիլեացւոց կա-նայ Տ֊ՇՏ֊ԻԵ՚, Ուր որ Ջուրը գինի բրած էր. և Հոն ազնուականի մէկը կար, որուն որդի ին
47 Հիւանդ էր Կափառնայումի մէջ։ Ասիկա լսե-լով որ Յիսուս Հրէաստանէն Գալիլեա եկեր է, եկաւ անոր ու Ի՚ղաչէր որ իջնէ և իր որ-դին բժշկէ, ինչու որ մեռնելու վրայ էր։
48 Անատենը Յիսուս ըսաւ անոր, Թէ որ Նշան-ներ ու Հրաշքներ չտեսնէք, բնաւ պիտի
49 չհաւատաք։ Ազնուականը ըսաւ անոր, Տէր,
50 իջիր քանի որ իմ տղաս մեռած չէ։ Յիսուս ըսաւ անոր, Գնա, քու որդիդ ապրի է. մարդն ալ հաւատաց ան խօսքին որ Յիսուս իրեն
51 ըսաւ, ու գնաց։ Ու երբոր Ի՚ջնէր՝ իր ծա-ռաները դիմաւորեցին զինքը, և աւետիս տը-
52 ւին ըսելով Թէ քու տղադ ապրի է։ Ուստի հարցուց անոնց Թէ ո՞ր ժամէն սկսաւ ապէպի դառնալ. և ըսին իրեն, Երէկ ժամը եօթնին
53 աւեդը թողուց զանիկա։ Ա՛նատենը գիտցաւ անոր Հայրը Թէ ան ժամն էր որ Յիսուս ի-րեն ըսաւ Թէ քու որդիդ ապրի է. ու հաւա-
54 տաց ինքը և իր բոլոր տունը։ Ա՛ս նորէն եր-կրորդ հրաշքն է որ Յիսուս ըրաւ, երբոր Հրէաստանէն Գալիլեա եկաւ։

Գլ. Ե

1 Յիսուս երուսաղէմէ տարին Ի վեր հիւանդ եղող մարդը կը բժշկէ շաբաթ օրը։ 10 Հրեայք սոսր վրայով տարաձնչ կ՚ընեն, ու կը հալածեն զԲրիստոս։ 17 Ա՛ն ալ իր անձին Հօրմէ պատասխան կու տայ Հրեաներուն, ու զանոնք կը յանդիմ-նէ. և իր Հօրը 32 ու Յովհաննէսին 36 և իր գործերուն 39 և Սուրբ Գրոց վկայութիւններուն իր ով ըլլալը կը յայտ-նէ։

1 Ա՛յսէ ետև Հրէից տօն էր, և Յիսուս Ե-
2 րուսաղէմ եկաւ։ Ու Երուսաղէմի մէջ Ոչ-խարաց դրան քով աւազան մը կայ, որ Եբ-րայեցերէն Բեթհեզդա կ՚ըսուի, որ հինգ
3 սրահ ունի։ Ասոնց մէջ խիստ շատ հիւանդ-ներ պառկած էին՝ կոյրեր, կաղեր, չորցած-ներ, որոնք կը սպասէին Ջուրին խառնուելուն։
4 Վասն զի հրեշտակ մը ժամանակ ժամանակ աւազանը կ՚իջնէր ու Ջուրերը կը խառնէր, և ով որ Ջուրին խառնուելէն ետև պիտա-ւաջ մտնէր ինչ ցաւով որ կը մնար կը բժշկուէր։
5 Անդուրեան որ ատնեղար։ Եւ Հոն մէկ մարդ

ա Մատ. Ժգ. 57։ Մարկ. գ. 4։ Գաղ. գ. 24։
բ Գէ. գ. 23։ գ. 2։
գ Ը Օր. Ժգ. 16։
դ Գէ. բ. 1։ 11։
ե ա Կոր. ա. 22։
զ Մատ. Ժ. 37։ Գաղ. գ. 2։
է Դատ. Ժբ. 3։
ը Էսթ. 29։
թ Գէ. Ժ. 8։ ա Ճախ. գ. 14։
ժ Մատ. Ժբ. 37։
ժա Գաղ. Ժ. 2։
ժբ Դատ. Ժբ. 3։
ժգ Էսթ. 29։
ժդ Գէ. Ժ. 8։ ա Տիմ. գ. 15։
ժե Ա Թագ. Ժ. 27։ Ժա. 12։ Գաղ. Ժ. 31։
ժզ Ա Թագ. Ժ. 27։ Ժա. 12։ Գաղ. Ժ. 31։
ժէ Ա Թագ. Ժ. 27։ Ժա. 12։ Գաղ. Ժ. 31։
ժը Ա Թագ. Ժ. 27։ Ժա. 12։ Գաղ. Ժ. 31։

կը պատուէն. Ւան որ Որդին չպատուէր, դա-
24 Նրիա Իրկող Հօրը չպատուէր: Ճշմարիտ ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի Թէ Ան որ իմ խօսքս մտիկ
կ'ընէ, և կը հաւատայ անոր որ զիս Իրկեց՝ յա-
ւիտենական կեանք ունի, ու դատապարտու-
Թեան տակ չի գիտար, Ւհապա մահուանէ դէպ ի'
25 կեանք անցած է: Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի, որ ժամանակ պիտի գայ և ալ հիմա
է, Ւոր անատուները մեռելները պիտի լսեն Ա-
տուծոյ Որդւոյն ձայնը, և անոնք որ կը լսեն՝
26 պիտի ապրին: Վասն զի ինչպէս որ Հայրը իր
անձին մէջը կեանք ունի, անանկ ալ Որդիին
տուաւ որ իր անձին մէջը կեանք ունենայ.
27 Ւեւ դատաստան ընելու ալ Իշխանութիւն
տուաւ անոր, Ւքանզի անկիա Որդի մարդոյ
28 է: Ասոր վրայ մի զարմնանաք, Ւինչու որ ժա-
մանակ պիտի գայ՝ որ բոլոր գերեզմաններու
29 մէջ եղողները անոր ձայնը պիտի լսեն, Ւու-
դարս պիտի գան, Ւանոնք որ բարի գործեր
են՝ կենաց յարութիւնան համար, և անոնք որ
չար գործեր են՝ դատապարտութեան յարու-
30 Թիան համար: Ւես ինքիմիկս բան մը չեմ
կրնար ընել. Ւինաոր կը լսեմ՝ անանկ կը դատեմ,
և իմ դատաստանս արդար է, Ւինչու որ Ւես
իմ կամքս չեմ փնտռեր, Տհապա Ոանոր կամքը
31 որ զիս Իրկեց: Ոթէ որ ես ինծի համար վը-
32 կայեմ, իմ վկայութիւնս ճշմարիտ չէ: Ուրիշ
մին է որ ինծի համար կը վկայէ. և ես դի-
տեմ որ ճշմարիտ է ան վկայութիւնը՝ որ ինծի
33 ինծի համար վկայեց: Դուք Յովհաննէսին
Իրկեցիք, Ւև ինքը ճշմարտութեանը վկայեց:
34 Բայց ես չէ Թէ մարդոյմէ վկայութիւն կ'առ-
նեմ, Տհապա ասոնք որ կ'ըսեմ՝ որ դուք
35 փրկուիք: Ան Ճրագ մըն էր որ կը վառէր
Եւ լոյս կու տար, Ւև դուք քիչ մը ատեն ու-
36 զեցիք անոր լուսովը ուրախանալ: Ոբայց ես
Յովհաննէսին Ւյայտնի ալ մեծ վկայութիւն
ունիմ, քանզի Ւան գործ.քերը որ Հայրը ինծի
տուաւ որ անոնք կատարեմ, ան Ոնոյն գործ-
քերը որ ես կը գործեմ՝ ինծի համար կը վը-
37 կայեն Թէ Հայրը զիս Իրկեց: Ու Հայրը որ
զիս Իրկեց, Ւինքը վկայեց ինծի համար.
դուք բնաւ անոր ձայնը չլսեցիք, Ւոչ ալ
38 անոր կերպարանքը տեսաք. Եւ ոչ անոր խօս-
քը ձեր մէջը բնակած ունիք, քանզի ան որ
39 ինքը Իրկեց՝ դուք անոր չէք հաւատար: ՒԳիր-
քերը քննեցէք, Ւինչու որ դուք անոնցմով կը

անպէք յաւիտենական կեանքը ունենալ, Ւև
40 բուն անոնք են որ ինծի համար կը վկայեն. Ւեւ
դուք չէք ուզեր ինծի գալ, որ կեանք ունե-
41 նաք: ՒԵս մարդոցմէ փառք չեմ առներ:
42 Բայց զիտեմ ձեզ որ Աստուծոյ սէրը ձեզի-
43 նիդ չունիք: Ես իմ Հօրս անունովը Եկայ, ու
զիս չէք ընդունիր. Թէ որ ուրիշ մէկը իր ա-
44 նունովը գայ, անկիա պիտի ընդունիք: Ոդուք
ինծմէ՞ կրնաք հաւատալ, որ իրարմէ փառք
կ'առնէք, և ան փառքը որ միակ Աստուծմէն
45 է՝ չէք փնտռեր: Մի կարծէք Թէ ես ձեզի
համար ամբաստանութիւն պիտի ընեմ Հօրը.
Ւկայ Ոմէն որ ձեզի համար ամբաստանութիւն
կ'ընէ, Մովսէսը՝ որուն դուք յուսացած էք:
46 Վասն զի եթէ որ Մովսէսին հաւատայիք,
ինծի՞ պիտի հաւատայիք, Ւինչու որ անիկա
47 ինծի համար գրեց: Բայց Թէ որ անոր գրած-
ներուն չէք հաւատար, իմ խօսքերուս ինծո՞ր
պիտի հաւատաք:

ԳԼ. Զ

1 Ւետքոստա հինգ Հացոր Հոգի կը կերակրէ հինգ Հացով ու եր-
կու ձուկով: 15 ու բանիս վրայ մարդիկ կ'ուզեն թագաւոր
ընել զանիկա: 16 Բայց Յիսուս անոնց քովէն ետ կը քաշուի:
ու Ծովուն վրայ քալելով՝ իր աշակերտներուն կ'երթայ: 20 կը
յանդիմանէ իր բաբտիզը դիմացողները: ու ամէն մարդիս-
ուր շահու համար իր խօսքը մտիկ ընողները: 32 կը ցուցնէ
Թէ ինքը Հոգևոր կերակուրն է: 66 Շատ
աշակերտներ իրմէն կը դառնան: 68 Պետրոս կը դաւանի զՅի-
սուս: 70 Յուդա սատանայ կ'անուանի:

1 -Ետքը Յիսուս գացին Գալիլեայի՝ այս-
կինքն Տիբերիայի ծովուն անդին կողմը գնաց.
2 եւ անոր եւսէն շատ ժողովուրդ կ'երթար,
Ւինչու որ կը տեսնէին ան հրաշքները որ հի-
3 անդնեցուն վրայ կ'ընէր: Եւ Յիսուս լեռը
եցաւ, ու հոն նստաւ իր աշակերտներուն հետ
4 մէկտեղ: ՒԵւ Հրեից զատկի տօնը մօտ էր:
5 Ւ-Յիսուս երբոր իր աչքերը վեր վերցուց ու
տեսաւ որ շատ ժողովուրդ կու գար իրեն,
ըսաւ Փիլիպպոսին, Ոսկի՞ց Հաց ծախու առ-
6 նենք որ ասոնք ուտեն: (Եւ ասս կ'ըսէր զա-
նիկա փորձելու համար, քանզի ինքը գիտէր
7 ինչ պիտի ընէր:) Փիլիպպոս պատասխան
տուաւ անոր, Ւերկու Հարիւր գահնիքի
Հաց ասոնց հերիք չէ, որ ամէն մէկը քիչ մը
8 առնէ: Իր աշակերտներէն մէկը՝ Սիմոն Պետ-
9 րոսին եղբայրը Անդրէաս ըսաւ իրեն, Հոս
մէկ պատանի մը կայ, որ հինգ գարիտէին Հաց

ու երկու ձուկ ունի, Ւբայց անոնք ի՞նչ պի-
10 տի ըլլան այդչափ մարդոց: Իսկ Յիսուս ը-
սաւ, Ղատեցուցէք սա մարդիկը. և ան տեղը
չատ խոտ կար, ու մարդիկը նստան թուով
11 հինգ հազարի չափ: Եւ Յիսուս հացերը ա-
ռաւ ու գոհացաւ, և աշակերտներուն բաժ-
նեց, աշակերտներն ալ նստողներուն, նոյն-
12 պէս ալ ձուկերէն՝ որչափ որ ուզեցին: Ու
երբոր կշտացան, ըսաւ իր աշակերտներուն,
Ժողվեցէք աւելցած կտորանքները՝ որ բան
13 մը չկորսուի: Ուստի Ժողվեցին, և սակաւե-
կու կողով լեցուցին ան հինգ գարիտէին հա-
կերէն Տացէ՞ կտորանքները, որ ուտողնե-
14 րէն աւելցաւ: Իսկ մարդիկը երբոր Յիսուսի
րած հրաշքը տեսան, կ'ըսէին Թէ Անիկա է
ճշմարտապէս ան Մարգարէն որ աշխարհ պիտի
15 գար: Եւ Յիսուս գիտնալով որ պիտի գան
զինքը յափշտակեն՝ որ զինքը թագաւոր ը-
16 նեն, նորէն մինակ լեռը դնաց: Ոու երբոր
իրիկուն եղաւ՝ իր աշակերտները ծովեզերքը
17 իջան. Եւ նաւը մտնելով ծովուն անդի կողմը
կափառնայում կ'երթային. և արդէն մըթը
կոխեր էր, ու Յիսուս դեռ իրենց եկած չէր.
18 Ծովը ալ Հովին սաստիկ փչելէն տակնուվրայ
19 կ'ըլլար: Ու երբոր Թէ քաշելով քառասնհինգ
կամ երեսուն ասպարէզի չափ դային, տեսան
Յիսուս որ ծովուն վրայէն քալելով՝ նաւուն
20 կը մօտենար, ու վախցան: Բայց ինքը ըսաւ
21 անոնց, Ես եմ, մի վախնաք: Ամառնոր ու-
զեցին զանիկա նաւը առնել. և չուտ մը նաւը
ան երկիրը Տասաւ՝ ուր որ կ'երթային:
22 Հետեւեալ օրը ժողովուրդը որ ծովուն անդին
կողմն էր, և տեսեր էր որ ուրիշ նաւակ չկար
հոն ան մէկին Իզատ որուն մէջ անոր աշակերտ-
ները մտեր էին, և որ Յիսուս իր աշակերտնե-
րուն հետ նաւակը մտած չէր, Տհապա միայն ա-
23 նոր աշակերտները գացեր էին. (Բայց Տիբերի-
ակէն ուրիշ նաւակներ եկան ան տեղին մօտ՝ ուր
24 որ Տէրոջը գոհանալովը հացը կերեր էին.) Ա-
մառնոր ժողովուրդը տեսնելով Թէ ոչ Յիսուս
հոն է, ոչ ալ անոր աշակերտները, իրենք ալ
նաւերը մտան ու եկան կափառնայում Յի-
25 սուսը փնտռելուս: Ու երբոր անկիա ծովուն
անդին կողմը գտան, ըսին անոր, Ռաբբի,
26 ե՞րբ եկար դուն հոս: Յիսուս պատասխան
տուաւ անոնց և ըսաւ, Ճշմարիտ ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի, Դուք զիս կը փնտռէք՝ չէ Թէ
անոր համար որ հրաշքներ տեսաք, Տհապա ա-
նոր համար որ հացերէն կերաք ու կշտացաք:

կը պատուէն. Ւան որ Որդին չպատուէր, դա-
24 Նրիա Իրկող Հօրը չպատուէր: Ճշմարիտ ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի Թէ Ան որ իմ խօսքս մտիկ
կ'ընէ, և կը հաւատայ անոր որ զիս Իրկեց՝ յա-
ւիտենական կեանք ունի, ու դատապարտու-
Թեան տակ չի գիտար, Ւհապա մահուանէ դէպ ի'
25 կեանք անցած է: Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի, որ ժամանակ պիտի գայ և ալ հիմա
է, Ւոր անատուները մեռելները պիտի լսեն Ա-
տուծոյ Որդւոյն ձայնը, և անոնք որ կը լսեն՝
26 պիտի ապրին: Վասն զի ինչպէս որ Հայրը իր
անձին մէջը կեանք ունի, անանկ ալ Որդիին
տուաւ որ իր անձին մէջը կեանք ունենայ.
27 Ւեւ դատաստան ընելու ալ Իշխանութիւն
տուաւ անոր, Ւքանզի անկիա Որդի մարդոյ
28 է: Ասոր վրայ մի զարմնանաք, Ւինչու որ ժա-
մանակ պիտի գայ՝ որ բոլոր գերեզմաններու
29 մէջ եղողները անոր ձայնը պիտի լսեն, Ւու-
դարս պիտի գան, Ւանոնք որ բարի գործեր
են՝ կենաց յարութիւնան համար, և անոնք որ
չար գործեր են՝ դատապարտութեան յարու-
30 Թիան համար: Ւես ինքիմիկս բան մը չեմ
կրնար ընել. Ւինաոր կը լսեմ՝ անանկ կը դատեմ,
և իմ դատաստանս արդար է, Ւինչու որ Ւես
իմ կամքս չեմ փնտռեր, Տհապա Ոանոր կամքը
31 որ զիս Իրկեց: Ոթէ որ ես ինծի համար վը-
32 կայեմ, իմ վկայութիւնս ճշմարիտ չէ: Ուրիշ
մին է որ ինծի համար կը վկայէ. և ես դի-
տեմ որ ճշմարիտ է ան վկայութիւնը՝ որ ինծի
33 ինծի համար վկայեց: Դուք Յովհաննէսին
Իրկեցիք, Ւև ինքը ճշմարտութեանը վկայեց:
34 Բայց ես չէ Թէ մարդոյմէ վկայութիւն կ'առ-
նեմ, Տհապա ասոնք որ կ'ըսեմ՝ որ դուք
35 փրկուիք: Ան Ճրագ մըն էր որ կը վառէր
Եւ լոյս կու տար, Ւև դուք քիչ մը ատեն ու-
36 զեցիք անոր լուսովը ուրախանալ: Ոբայց ես
Յովհաննէսին Ւյայտնի ալ մեծ վկայութիւն
ունիմ, քանզի Ւան գործ.քերը որ Հայրը ինծի
տուաւ որ անոնք կատարեմ, ան Ոնոյն գործ-
քերը որ ես կը գործեմ՝ ինծի համար կը վը-
37 կայեն Թէ Հայրը զիս Իրկեց: Ու Հայրը որ
զիս Իրկեց, Ւինքը վկայեց ինծի համար.
դուք բնաւ անոր ձայնը չլսեցիք, Ւոչ ալ
38 անոր կերպարանքը տեսաք. Եւ ոչ անոր խօս-
քը ձեր մէջը բնակած ունիք, քանզի ան որ
39 ինքը Իրկեց՝ դուք անոր չէք հաւատար: ՒԳիր-
քերը քննեցէք, Ւինչու որ դուք անոնցմով կը

ու երկու ձուկ ունի, Ւբայց անոնք ի՞նչ պի-
10 տի ըլլան այդչափ մարդոց: Իսկ Յիսուս ը-
սաւ, Ղատեցուցէք սա մարդիկը. և ան տեղը
չատ խոտ կար, ու մարդիկը նստան թուով
11 հինգ հազարի չափ: Եւ Յիսուս հացերը ա-
ռաւ ու գոհացաւ, և աշակերտներուն բաժ-
նեց, աշակերտներն ալ նստողներուն, նոյն-
12 պէս ալ ձուկերէն՝ որչափ որ ուզեցին: Ու
երբոր կշտացան, ըսաւ իր աշակերտներուն,
Ժողվեցէք աւելցած կտորանքները՝ որ բան
13 մը չկորսուի: Ուստի Ժողվեցին, և սակաւե-
կու կողով լեցուցին ան հինգ գարիտէին հա-
կերէն Տացէ՞ կտորանքները, որ ուտողնե-
14 րէն աւելցաւ: Իսկ մարդիկը երբոր Յիսուսի
րած հրաշքը տեսան, կ'ըսէին Թէ Անիկա է
ճշմարտապէս ան Մարգարէն որ աշխարհ պիտի
15 գար: Եւ Յիսուս գիտնալով որ պիտի գան
զինքը յափշտակեն՝ որ զինքը թագաւոր ը-
16 նեն, նորէն մինակ լեռը դնաց: Ոու երբոր
իրիկուն եղաւ՝ իր աշակերտները ծովեզերքը
17 իջան. Եւ նաւը մտնելով ծովուն անդի կողմը
կափառնայում կ'երթային. և արդէն մըթը
կոխեր էր, ու Յիսուս դեռ իրենց եկած չէր.
18 Ծովը ալ Հովին սաստիկ փչելէն տակնուվրայ
19 կ'ըլլար: Ու երբոր Թէ քաշելով քառասնհինգ
կամ երեսուն ասպարէզի չափ դային, տեսան
Յիսուս որ ծովուն վրայէն քալելով՝ նաւուն
20 կը մօտենար, ու վախցան: Բայց ինքը ըսաւ
21 անոնց, Ես եմ, մի վախնաք: Ամառնոր ու-
զեցին զանիկա նաւը առնել. և չուտ մը նաւը
ան երկիրը Տասաւ՝ ուր որ կ'երթային:
22 Հետեւեալ օրը ժողովուրդը որ ծովուն անդին
կողմն էր, և տեսեր էր որ ուրիշ նաւակ չկար
հոն ան մէկին Իզատ որուն մէջ անոր աշակերտ-
ները մտեր էին, և որ Յիսուս իր աշակերտնե-
րուն հետ նաւակը մտած չէր, Տհապա միայն ա-
23 նոր աշակերտները գացեր էին. (Բայց Տիբերի-
ակէն ուրիշ նաւակներ եկան ան տեղին մօտ՝ ուր
24 որ Տէրոջը գոհանալովը հացը կերեր էին.) Ա-
մառնոր ժողովուրդը տեսնելով Թէ ոչ Յիսուս
հոն է, ոչ ալ անոր աշակերտները, իրենք ալ
նաւերը մտան ու եկան կափառնայում Յի-
25 սուսը փնտռելուս: Ու երբոր անկիա ծովուն
անդին կողմը գտան, ըսին անոր, Ռաբբի,
26 ե՞րբ եկար դուն հոս: Յիսուս պատասխան
տուաւ անոնց և ըսաւ, Ճշմարիտ ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի, Դուք զիս կը փնտռէք՝ չէ Թէ
անոր համար որ հրաշքներ տեսաք, Տհապա ա-
նոր համար որ հացերէն կերաք ու կշտացաք:

ամէնքն ալ Աստուծմէ սորված պիտի ըլլան։
ան ամէնը որ Հօրմէն կը լսէ ու կը սորվի
46 ինծի կու գայ։ Ոչ թէ մէկը Հայրը տեսած
է՝ եթէ ոչ ան որ Աստուծմէ է, անոնկա Հայ-
47 րը տեսած է։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզ
ի թէ Հաւատացեալը յաւիտենական
48 կեանք ունի։ Ես եմ կեցուցիչ հացը։
49 Ձեր Հայրերը անապատին մէջ մանանան կե-
50 րան՝ ու մեռան։ Ասիկա է այն հացը որ երկին-
քէն կ'իջնէ, որ եթէ մէկը ասկէ ուտէ՝ պիտի
51 չմեռնի։ Ես եմ կենդանի հացը որ երկինքէն
52 իջայ։ Եթէ որ մէկը սա հացէն ուտի՝ յաւիտեան
պիտի ապրի. Եւ ան հացը որ ես պիտի տամ
իմ մարմինս է, որ ես պիտի տամ աշխարհին
կեցուցը համար։
53 Ասոր վրայ Հրէաները իրարու հետ կը վի-
ճէին ու կ'ըսէին, Ինծո՞ր կրնայ ասիկա իր
54 մարմինը մեզի տալ ուտելու։ Յիսուս ը-
սաւ անոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
Եթէ որ Որդւոյ մարդոյ մարմինը չուտէք և
անոր արիւնը չխմէք, ձեր անձերուն մէջը
55 կեանք չէք ունենար։ Որ որ իմ մարմինս
ուտէ և իմ արիւնս խմէ, յաւիտենական
կեանք կ'ունենայ, ու ես անոր յարութիւն
56 պիտի տամ վերջին օրը։ Ինչու որ իմ
մարմինս ճշմարիտ կերակուր է, և իմ արիւնս
57 ճշմարիտ ըմպելիք է։ Ան որ իմ մարմինս կ'ու-
տէ և իմ արիւնս կը խմէ, Եանոկա իմ նէրսի
58 դս կը բնակի՝ ու ես անոր նէրսի դին։ Ինչ-
պէս որ կենդանի Հայրը զիս խրկեց, ու ես
կենդանի եմ Հօրը ձեւ-քովը, այդ-պէս ալ ան
որ զիս կ'ուտէ, ինծի ալ իմ ձեւ-քովս կենդ-
59 անի կը մնայ։ Ասիկա է այն հացը որ երկինքէն
իջած է. չէ թէ ինծոր որ Հայրերնիդ մանա-
նան կերան՝ ու մեռան. ով որ սա հացը ու-
տէ՝ յաւիտեան պիտի ապրի։

60 Ասոնք բաներըը գրուցից Յոզովարանին մէջը՝
երբոր կափառնայումի մէջ կը սորվեցնէր։
61 Ուստի աշակերտներէն շատերը երբոր լսեցին՝
ըսին, Խոտո է սա խօսքը, ո՞վ կրնայ սորը
62 մտիկ ընել։ Յիսուս երբոր ինքնիրմէն գի-
կրկայ որ իր աշակերտները ան բանին հա-
մար տրտնջկ կ'ընեն, րսաւ անոնց, Ասիկա
63 ձեզ կը գայթակղեցնէ՞։ Հապա եթէ Ընդունէք Խոր-
հիւ, թէ որ տեսնէք Որդին մարդոյ որ երկ-
64 նէ տէզ որ առաջ էր։ Հոգին է կենդանի
բնագիր, մարմինը շահ մը չյնիներ. ան խօսքերը
որ ես ձեզի ըսի՝ Հոգի ու կեանք են։
65 Բայց ձեր մէջէն կան անոնք որ չեն հաւա-

սար։ Ինչու որ Յիսուս սկիզբէն գիտէր թէ
ով են անոնք որ չեն հաւատար, և ով է ան
66 որ պիտի մատնէ։ Ու ի'ըսէր, Ասոր
համար ձեզի ըսի որ մէկը չկրնար ինծի գալ,
թէ որ իմ Հօրմէս տրուած չըլլայ անոր։
67 Ա՛ս պատճառով իր աշակերտներուն շատե-
րը ետ դարձան, և ալ իր հետը չէին պտըտեր։
68 Ուստի Յիսուս տասներկուքին ըսաւ, Մի-
69 թէ դուք ալ կ'ուզէ՞ք երթալ։ Սիմոն Պետ-
րոս պատասխան տուաւ անոր, Տէր, որո՞ւ
պիտի երթանք, Դուն յաւիտենական կեանքի
70 խօսքեր ունիս։ Ես մենք հաւատացինք ու
գիտցանք թէ դուն ես Քրիստոսը Աստու-
71 ծոյ Որդին։ Յիսուս պատասխան տուաւ ա-
նոնց, Ես ձեզ տասներկուքդ չընտրեցի՞,
72 ու ձեզմէ ալ մէկը սատանայ է։ Ա- կ'ըսէր
իսկարիովացւոյն Սիմոնեան Յուդային համար,
ինչու որ անիկա էր որ պիտի մատնէր,
ու տասներկուքէն մէկն էր։

ԳԼ· Է

1 Յիսուս կը յաջորդեսնէ իր ազգականներուն փառասիրութիւնը
և յանդգնութիւնը։ 10 Գաղտնապէս կ'երթայ տա-
ղաւարտին։ 14 տաճարին մէջ կը սորվեցնէ։ 40 Ժո-
ղովուրդ զանազան կարծիքներ կը յայտնէ։ 45 Փարի-
սեցիք կը բարկանան իրենց սպասաւորներուն զանիկա չբռնե-
նան համար։ և կը յանդիմանեն Նիկոդէմոսը՝ որ Յիսուսի
կողմը կը բռնէր։

1 Ետ ասոր բաներէն ետև Յիսուս Գալիլեայի մէջ
կը պտըտէր, ինչու որ չէր ուզեր Հրէաստանի
մէջ պտըտիլ, Վասն զի Հրէաները կ'ուզէին
սպաննել կ'ուզէին։
2 Եւ Հրէաներուն տաղաւարահարց մօտը
3 մօտ էր։ Ուստի իր եղբայրները ըսին իրեն,
Երթալ տակի ու Հրէաստան գնա, որ քու աշա-
կերտներդ ալ տեսնեն քու գործերդ որ կ'ը-
4 նես. Ինչու որ մէկը չկայ որ ծածկաբար բան
մը ընէ, և ինքը յայտնի ըլլալ ուզէ. Թէ որ
դուն սոս բաներըը կ'ընես, ինքզինքդ աշխար-
5 հին յայտնի։ Վասնզի իր եղբայրներն ալ չէ-
6 ին հաւատար իրեն։ Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց,
Իմ ժամանակս դեռ հասած չէ, բայց ձեր
7 ժամանակը միշտ պատրաստ է։ Աշխարհ ձեզ
չկրնար ատել, բայց զիս կ'ատէ, Վասն զի
ես անոր վրայով կը վկայեմ թէ իր գործերը
8 չար են։ Դուք երթէք սա տօնին. ես [դեռ]
չեմ երթար սա տօնին, Վասնզի իմ ժամանակս
9 դեռ լրացած չէ։ Ա՛ս ըսելով անոնց՝ ինքը Գա-
10 լիլեան մնաց։ Բայց երբոր իր եղբայրները
երան, հետը ինքն ալ երաւ տօնին, չէ թէ
յայտնի՝ հապա գաղտնի կերթալով մը։

մատեան
Ի Դաւիթ· Ջ· 15։
Ե ԳԼ· ժգ· 27։

Մար· գ· 31։ Գործ· ա· 14։
Ը Մար· գ· 21։
Թ ԳԼ· ը· 4· Ը· 20։ Ա-
ՀԱմ· 8· 50։
Ժ ԳԼ· Ժէ· 19։
ԺԱ ԳԼ· գ· 19։
ԺԲ ԳԼ· Ը· 20։ Հմր·
6։

Ա ԳԼ· ժա· 56։
Բ ԳԼ· Թ· 16։ Ժ· 19։
Գ Մատ· իա· 40։
Դ Ղուկ· է· 16։ ԳԼ·
Ջ· 14։ Հմր· 40։
Ե ԳԼ· Բ· 22։ Ժբ·
42։ ԺԹ· 38։
Զ Մատ· Ժգ· 54։
Մար· Ջ· 2։ Ղուկ·
գ· 22։ Գործ· բ· 7։
Ժբ· 49։ Ժգ· 10·
24։
Է ԳԼ· Ը· 43։

Ը ԳԼ· է· 41։ Ը· 50։
Թ Եբ· իգ· 3։ Ը Օր·
Լգ· 4։ Ցոհ· ա·
17։ Գործ· է· 58։
Ժ Մատ· Ժբ· 14։
Մար· գ· 6։ ԳԼ·
է· 16։ 18։ Ժ· 31։
59։ Ժա· 53։
ԺԱ ԳԼ· Ը· 45։ 52։ Ժ·
20։
ԺԲ ՂԼ· Ժբ· 3։
ԺԳ Ծն· Ժէ· 10։
ԺԴ ԳԼ· է· 8։ 9։ 16։
ԺԵ Ը Օր· ա· 16։ 17։

Առակ· իգ· 25։
ԳԼ· Ը· 35։ Ցոհ·
բ· 1։
Ա Հմր· 48։
Մատ· Ժգ· 55։
Մար· Ա· 3։ Ղուկ·
գ· 22։
Գ Տ՛ես գԼ· Ը· 14։
Դ ԳԼ· է· 43։ Ը· 42։
Ե ԳԼ· է· 32։ Ը· 26։
Հասմ· գ· 4։
Զ ԳԼ· ա· 18։ Ը· 55։
Է Մատ· Ժա· 27։
ԳԼ· Ժ· 15։

ա· 1։ ա Պետ· ա·
1։
Ը ՂԼ· իգ· 36։
Թ Ես· ծէ· 1։ ԳԼ·
Ջ· 38։ Ցոհ· իբ·
17։
Ժ Ը Օր· Ժբ· 15։
ԺԱ Առակ· Ժբ· 4։
Ես· Ժբ· 3։ իգ·
3։ ԳԼ· գ· 14։
ԺԲ Ա՛ռակ· Ժբ· 11։ Ե-
ԼՀ· իգ· 3։ Մ՛ԼՀ·
է· 2։ Մատ· բ· 3։
Ղուկ· բ· 4։
ԺԳ ա Թագ· Ժբ· 1։ 4։
ԺԴ Հմր· 12։ ԳԼ· իգ·
16։ Ժ· 19։
ԺԵ Հմր· 30։

ԺԶ ԳԼ· Ժա· 16։ Ժգ· 7։
ԺԷ Ը Օր· Ժբ· 15։ 18։
ԳԼ· ա· 21։ գ· 14։
ԺԸ ԳԼ· գ· 42։ գ· 10։
ԺԹ Հմր· 52։ ԳԼ· ա·
46։
Ի Ցոգ· Ծ՛ԼՀ· 11։ Ե-
ԼՀ· իգ· 3։ Մ՛ԼՀ·
է· 2։ Մատ· բ· 3։
Ղուկ· բ· 4։
ԻԱ ա Թագ· Ժբ· 1։ 4։
ԻԲ Հմր· 12։ ԳԼ· իգ·
16։ Ժ· 19։
ԻԳ Հմր· 30։

սանք ըսին անոնց, ինչո՞ւ անիկա հա՛ չբերիք։
46 Պատասխան առին ազատուողները, Երբէք
47 մէկը ատ մարդուն պէս խոսած չէ։ Ֆարիսեցիները
փարիսեցիներէն պատասխան առին անոնց ու
48 ըսին, Միթէ դո՛ւք ալ մոլորեցաք. Իշխան-
ներէն կամ փարիսեցիներէն մէկը հաւատացի՞
49 անոր. Բայց ատ ամբիծ ժողովուրդը՝ որ օ-
50 րէնքը չեն գիտեր, նզոված են։ Նիկոդեմոս
րսաւ անոնց, (Որ ---Հ-- գիշեր ատոնց երթն
51 եկեր էր, և անոնցմէ մէկն էր,) Միթէ մեր
օրէնքը մարդ կը դատէ՞, թէ որ առաջ անկէ
52 բան մը չլսէ, և չգիտնայ թէ ինչ կ'ընէ։ Պա-
տասխան առին ու ըսին անոր, Միթէ դո՛ւն
ալ Գալիլեացի՞ ես։ քննէ ու նայէ՛ որ Գա-
53 լիլեացին մարգարէ չհղլեր։ Եւ ամէն մէկը
իր տունը դնաց։

ԳԼ. Ը

1 Բրիտաս կ'արձակէ չնաբեման յանցանքով բռնուած կինը։ 12 կը յայտնէ թէ ինքն է աշխարհս լոյսը։ ու իր վարդապետութիւնը կ'արդարացնէ։ 33 Աբրահամին վրայ պարծենցող Հրէից պատասխան կու տայ։ 59 և մեկնի կը քարձրանայ անոնց կատաղութենէն։

1 Եւ Յիսուս Ձիթենեաց լեռը դնաց։ (2) Ու
առաւօտուն նորէն տաճարը եկաւ, և բոլոր
ժողովուրդը իրեն կու գար, ու նստաւ
3 կը սորվեցնէր անոնց։ Եւ գպրիները ու փա-
րիսեցիները շնաթեան մէջ բռնուած կնիկ մը
բերին անոր, ու զանիկա մէջտեղը կայնեցու-
4 նելով՝ ըսին իրեն, վարդապետ, սա կնիկը
շնաթեան մէջ սա մեղքը գործած տաներ իրա-
5 նեւեցաւ. Եւ օրինաց մէջ Մովսէս մեզի պա-
տուիրեց սանկիները քարկոծել. Հիմա դուն
6 ի՞նչ կ'ըսես անոր։ Ասիր զայն՝ անիկա
փորձելով, որ անոր վրայ ամբաստանութիւն
ընելու համար մը ունենան. բայց Յիսուս գէպ՚ի
վար ծռելով՝ մատովը գետնին վրայ կը գրէր։
7 Սակայն երբոր վրան խնդան՝ հարցնելով ի-
րեն, վեր ցուցաւ ու ըսաւ անոնց, Ձեզմէ
անմեղ եղողը առաջ անիկա քոց քար ձգէ
8 անոր վրայ։ Եւ նորէն գէպ՚ի վար ծռելով՝
9 գետնին վրայ կը գրէր։ Եւ անոնք՝ լսելով
ու խղճմտանքէն յանդիմանուելով՝ մէ-
կիկ մէկիկ դուրս կ'ելլէին, ծերերէն սկսած
մինչև յետիններէրը. և Յիսուս մինակ մնաց,
10 ու կնիկը մէջտեղը կայնած։ Եւ Յիսուս վեր
նայելով ու կնիկէն զատ մէկը չտեսնելով՝ ը-
սաւ անոր, Կնիկ, ո՞ր են անոնք որ քու
վրայդ ամբաստանութիւն կ'ընէին, մէկը
11 քեզ չդատապարտե՞ց։ Եւ անիկա ըսաւ, Ոչ

Ա Մատ. է. 29։
Ի ԳԼ. ժբ. 43։ Գաբ. գ. 7։ ա Կոր. ա. 20. 26. բ. 8։
Գ ԳԼ. գ. 2։
Դ բ Օր. ա. 17։ ԺԷ. 8. 6։ ԺԸ. 15։
Ե Ծն. Բ. 1. 2։ Մատ. գ. 15։ ԳԼ. ա. 46։
Զ Ելմ. 41։
—
Է ԳԼ. ֆ. 10։ բ Օր. ֆր. 22։
Ը բ Օր. ԺԷ. 7։
Թ Հաւմ. բ. 2։
Ժ Դատ. Ֆ. 56։ ԺԲ. 14։ ԳԼ. գ. 17։
ԺԱ ԳԼ. է. 14։
ԺԲ ԳԼ. ա. 4. 5. 9։ գ. 10։ ԼԱ. 5։ ԺԲ. 35. 36. 46։
ԺԳ ԳԼ. է. 31։
ԺԴ ԳԼ. է. 28։ ԼԱ. 29։
ԺԵ ԳԼ. է. 24։

ՄԷՆՔ ՄԵՂԱՒՈՐ ԵՆՔ, ԵՒ ԴԱՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԴԱՐ Է

12 Դարձեալ Յիսուս նորէն խոսեցաւ անոնց ու ը-
սաւ, Ես եմ աշխարհի լոյսը. ան որ իմ ե-
տևէս կու գայ՝ խաւարի մէջ պիտի չքալէ,
13 հապա կենցաղ լոյսը պիտի ունենայ։ Ուստի փա-
րիսեցիները ըսին անոր, Դուն քու անձիդ
համար կը վկայես, քու վկայութիւնդ ճշմա-
14 րիտ կը կայնի. Յիսուս ու ըսաւ
անոնց, Թէև ես իմ անձիս համար վկայեմ,
ճշմարիտ է իմ վկայութիւնս, ինչու որ
գիտեմ ուսկից եկայ և ուր կ'երթամ. Բայց
դուք չէք գիտեր ուսկից կու գամ կամ ուր
15 կ'երթամ. Դուք մարմնին նայելով դատաս-
տան կ'ընէք, Ես ոեւէ մէկը չեմ դատեր.
16 Ու թէև դատելու ալ ըլլամ, իմ դատաստանս
ճշմարիտ է. Ինչու որ ես մինակ չեմ, Հապա
17 ես՝ և Հայրը որ զիս խրկեց։ Ու ձեր օրէն-
քին մէջն ալ գրուած է թէ երկու մարդու
18 վկայութիւնը ճշմարիտ է։ Ես եմ որ իմ ան-
ձիս համար կը վկայեմ, Ու կը վկայէ ինծի
19 Հանար Հայրն ալ որ զիս խրկեց։ Ուստի ըսին
անոր, Ո՞ր է քու Հայրդ. Յիսուս պա-
տասխան առաւ, Ոչ զիս գիտիք և ոչ իմ
Հայրս. Թէ որ զիս գիտնայիք, իմ Հայրս
ալ պիտի գիտնայիք։
20 Յիսուս սա խօսքերը խոսեցաւ գանձասա-
նը՝ երբոր տաճարին մէջ կը սորվեցնէր. Ու
մէկը չբռնեց զանիկա, ինչու որ դեռ անոր
ժամանակը հասած չէր։
21 Եւ որ Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց, Ես կ'եր-
թամ՝ ու զիս պիտի փնտռէք, և ձեր մե-
ղացը մէջ պիտի մեռնիք. ուր որ ես կ'եր-
22 թամ, դուք չէք կրնար գալ։ Ասոր վրայ
Հրէաները կ'ըսէին, Միթէ ինքզինքը պիտի
մեռցնէ՞, որ կ'ըսէ թէ Ուր որ ես կ'երթամ,
23 դուք չէք կրնար գալ։ Եւ ըսաւ անոնց,
Դուք վարէն էք, ես վերէն եմ. Դուք աս
24 աշխարհէն էք, ես աս աշխարհէն չեմ. Վոնոր
համար ձեզի ըսի թէ Ձեր մեղացը մէջ պիտի
մեռնիք, Ինչու որ եթէ չհաւատաք թէ ես
25 եմ, ձեր մեղացը մէջ պիտի մեռնիք։ Ուստի
ատոնք ըսին անոր, Դուն ո՞վ ես. և Յիսուս
ըսաւ անոնց, Ինչ որ սկիզբէն ձեզի կը խոսիմ։
26 Շատ բաներ ունիմ ձեզի համար խոսելու և
դատելու. բայց նան որ զիս խրկեց՝ ճշմարիտ
է, ու ես ինչ որ իրմէ լսեցի, անիկա կը խո-
27 սիմ աշխարհիս մէջ։ Անոնք չհասկցան թէ Հօ-
րը համար կը գրուցէր իրենց։

Ե ԳԼ. գ. 17։ ԺԸ. 47։ ԺԸ. 36։
Զ Հմմ. 28։ ԳԼ. ԺԸ. 32։
Է բ Օր. ԺԷ. 6։ ԺԹ. 15։ Մատ. ԺԸ. 16։ բ Կոր. ԺԳ. 1։ Եբր. Ժ. 28։
Ը ԳԼ. է. 37։
Թ Հմմ. 55։ ԳԼ. ԺԶ. 5։
Ժ ԳԼ. ԺԶ. 7։
ԺԱ Մատ. ԺԲ. 41։
ԺԲ ԳԼ. է. 30։
ԺԳ ԳԼ. է. 8։
ԺԴ ԳԼ. է. 34։ ԺԳ. 33։
ԺԵ Հմմ. 24։
ԺԶ ԳԼ. գ. 31։
ԺԷ ԳԼ. ԺԷ. 19։ ԺԷ. 16։ ա Յովհ. գ. 5։
ԺԸ ԳԼ. ԺԲ. 32։
ԺԹ ԳԼ. ԺԲ. 41։
Ի Մատ. ԺԲ. 16։
Լ Մատ. ԺԳ. 16։
ԻԱ ԳԼ. է. 28։
ԻԲ ԳԼ. է. 32։
ԻԳ ԳԼ. է. 31։
ԻԴ ԳԼ. ԺԷ. 32։ ԺԸ. 9։
ԻԵ ԳԼ. է. 16։
ԻԶ ԳԼ. է. 29։
ԻԷ ԳԼ. է. 20։
ԻԸ ԳԼ. է. 41։ է. 18։
ԻԹ ԳԼ. է. 24։ ԺԱ. 26։ Ժ. 13։
Ի Յովհ. ա. 3։ Եբր. ԺԱ. 13։
ԻԱ ԳԼ. է. 31։
ԻԲ ԳԼ. է. 41։ ԺԶ. 14։ Գաղ. է. 13։
ԻԳ ԳԼ. է. 28. 29։
ԻԴ Գաղ. է. 1։
ԻԵ ԳԼ. է. 20։ ԺԱ. 25։
ԻԶ ԳԼ. է. 22։ ԺԲ. 12։
ԻԷ ԳԼ. է. 42։ Մատ. գ. 9։ Հմմ. 39։
ԻԸ Հաւմ. Չ. 16. 20։ բ Պետ. գ. 19։
ԻԹ Գաղ. գ. 30։
Լ Հաւմ. բ. 2։ Գաղ. է. 1։
ԼԱ ԳԼ. է. 20։ Հմմ. 40։
ԼԲ ԳԼ. գ. 32։ է. 19։ 30. 24։
ԼԳ Մատ. գ. 9։ Հմմ. 33։
ԼԴ Հաւմ. բ. 28։ ԺԲ. 7։ Գաղ. գ. 7։ 29։
ԼԵ Հմմ. 37։
ԼԶ Հմմ. 26։
ԼԷ Ես. ԿԳ. 16։ ԿԳ. 8։ Մատ. ա. 6։

28 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց, Երբոր Որդի մ-
արդոյ բարձրացնէք, ապատանը պիտի գի-
նաք թէ ես եմ, ու ինքիմէս բան մը չեմ
ըներ, Հապա Հայրս ինչպէս որ ինծի սորվե-
29 ցուց՝ անանկ կը խոսիմ։ Ու ինձ ղրկողը
իմ հետս է. Հայրը զիս մինակ չձգացուց. Ին-
չու որ ես միշտ անոր հաճելի եղած բաները
կ'ընեմ։
30 Երբոր սանկ խոսեցաւ, շատ մարդիկ ի-
31 րեն Հաւատացին։ Ուստի Յիսուս իրեն
Հաւատացող Հրէաներուն ըսաւ, Թէ որ դուք
իմ խօսքիս մէջ կենաք, ճշմարտապէս իմ
32 աշակերտներս կ'ըլլաք. Եւ ճշմարտութիւնը
պիտի գիտնաք, Ու ան ճշմարտութիւնը ձեզ
33 պիտի ազատէ։ Պատասխան տուին իրեն,
Մենք Աբրահամի սերունդ ենք, ու երբեք
մէկու մը չծառայեցինք. դուն ինտոր կ'ըսես
34 թէ Ազատ պիտի ըլլաք։ Յիսուս պատասխան
առաւ անոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձե-
զի թէ Ամէն ով որ մեղք կը գործէ, անդ-
35 կա մեղքի ծառայ է։ Եւ ծառան տանը մէջ
յաւիտեան չմնար, բայց որդին յաւիտեան կը
36 մնայ։ Ուստի թէ որ Որդին ձեզ ազատ ընէ,
37 ճշմարտապէս ազատ պիտի ըլլաք։ Գիտեմ
որ Աբրահամի սերունդ եք, Բայց կը փնտռ-
ռէք զիս սպանանել, ինչու որ իմ խօսքս ձեր
38 նեռսի դին տեղ չունի։ Ես ինչ որ տեսայ իմ
Հօրս քովը՝ ան կը խոսիմ. և դուք ալ ինչ որ
39 տեսաք ձեր Հօրը քովը՝ ան կ'ընէք։ Պատաս-
խան տուին ու ըսին անոր, Մեր Հայրը Ա-
բրահամ է. Ըսաւ անոնց Յիսուս, Թէ որ Ա-
բրահամի որդիք էյլայիք, Աբրահամին գործ-
40 քերը պիտի գործէիք։ Բայց հիմա կը փըն-
տռէք սպանանել զիս, ճշմարտութիւն որ ձեզի
ճշմարտութիւն խոսեցայ, Որուն որ Աստուծմէ
41 լսեցի. Աբրահամ սա բանը չըրաւ. Դուք
ձեր Հօրը գործքերը կ'ընէք. անոնք ըսին
անոր, Մենք պոռնկութենէ չենք ծնած,
Մենք մէկ Հայր մը ունինք՝ որ է Աստուած։
42 Յիսուս ըսաւ անոնց, Թէ որ Աստուած ձեր
Հայրը էյլար, պիտի սիրէիք զիս. Ինչու որ
ես Աստուծմէ ելայ ու եկայ. Ու չէ թէ ես
ինքիմէս եկայ, Հապա անիկա զիս խրկեց։
43 Ինչո՞ւ դուք իմ պրուտուածքս չէք Հասկը-
նար. անոր Համար որ չէք կրնար իմ խօսքս
44 մտիկ ընել։ Դուք Չէք Հօրմէն Սատանայէն էք,
ու ձեր Հօրը բաղձանքը կ'ուզէք ընել. անիկա
սկիզբէն Հետ մարդասպան էր, Ու ճշմար-

Ա ա Յովհ. է. 1։
Բ ԳԼ. Ժգ. 27։ ԺԷ. 8. 25։
Գ ԳԼ. է. 43։ է. 28. 29։
Դ ԳԼ. է. 17։
Ե Մատ. ԺԳ. 38։ ա Յովհ. գ. 8։
Զ Յովհ. գ. 8։
Է ԳԼ. Ժ. 26. 27։ ա Յովհ. գ. 6։
Ը Յովհ. է. 1։
Թ ԳԼ. է. 20։ Ժ. 20։ Հմմ. 52։
Ժ ԳԼ. է. 41։ է. 18։
ԺԱ ԳԼ. է. 24։ Ժա. 26։ Ժա. 13։
ԺԲ Ջաք. ա. 3։ Եբր. Ժա. 13։
ԺԳ ԳԼ. է. 31։
ԺԴ ԳԼ. է. 41։ ԺԶ. 14։ Գաղ. գ. 13։
ԺԵ Ա Յովհ. է. 1։
ԺԶ ԳԼ. է. 28. 29։
ԺԷ Գաղ. Ժ. 24։
ԺԸ Եբր. Ժա. 13։
ԺԹ Ես. գ. 14։ Եփես. Ե. 30։ ԳԼ. ԺԲ. 13։ Գաղ. գ. 17։ Յայտ. ա. 8։
Լ Գաղ. գ. 30։

ԳԼ· Թ

1 Բրիսաս Ի ծնէ- կոյրն աչքերը կը բանայ։ 8 Ան բժշկուած մարդը փարիսեցւոց կը տարուի։ 13 որոնք բարկանալով դուրս կ'ընեն զանիկա եղեռց ժողովարանէն։ 35 բայց Յիսուս կ'ընդունի զանիկա։ 40 ու ան ալ կը հաւատայ անոր։ 39 Բրիսաս զրոյցը կը լուսաւորէ։

1 Ու երբոր կ'անցնէր՝ մէկ մարդ մը տեսաւ
2 կոյր ծնած. եւ իր աշակերտները հարցուցին
իրեն ու ըսին, Rաբբի, ո՞րո՞ւնն է մեղքը,
ասո՞ր թէ իր ծնողացը, որ անիկա կոյր ծը-
3 նաւ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս, Ոչ ասոր
է մեղքը, ոչ ալ իր ծնողացը, Էհապա որ
Աստուծոյ գործքերը անոր վրայ յայտնի ըլ-
4 լան։ Էքանի որ ցորեկ է, պէտք է որ զիս
իրկողին գործքերը գործեմ. գիշերը կու գայ
5 որ անաւներ մէկը չկրնար գործել։ Քանի որ
ես աշխարհի մէջ եմ, աշխարհի լոյսն եմ։
6 Երբոր ասս ըսաւ՝ Էթուքաւ գետնին եւ թա-
քուլը կաւ չինեց, ու անի կաւը կոյրին աչ-
7 քերուն վրայ ծեփեց. եւ ըսաւ անոր, Գնա՝
Էլսացուէ Սիլոամի աւազանին մէջ, (որ Խըր-
կուած կը թարգմանուի.) Էնաւսի գնաց ու
8 լուացուեցաւ, եկաւ ու կը տեսնէր։ Իսկ դր-
բացիները եւ անոնք որ առաջուց տեսած էր
ըն զանիկա որ *կոյր էր, կ'ըսէին, Աս-
կա չէ՞ որ կը նստէր եւ կը մուրար. տնօնք
9 կ'ըսէին, Անիկա է. Ուրիշները Էնէսին, Անոր
նման կ'երեւի է. Էն ինքը կ'ըսէր Թէ ես եմ։
10 Ուստի ըսին իրեն, Հապա ինչո՞ւ բացուեցան
11 քու աչքերդ։ Ինքը պատասխան տուաւ ու
ըսաւ, ԷՅիսուս կոչուած մարդ մը կաւ չինեց
ու աչքերս ծեփեց, եւ ըսաւ ինծի, Գնա Սի-
լոամի աւազանը ու լուացուէ. ես ալ գացի
12 լուացուեցայ ու կը տեսնեմ։ Էյե ըսին իրեն,
Ո՞ւր է անիկա. ըսաւ Ձեմ դիտեր։

13 Փարիսեցիներուն տարին զանիկա որ առաջ
14 նախ կոյր էր։ Եւ շաբաթի օր էր երբոր Յիսուս
15 կաւը չինեց, ու անոր աչքերը բացաւ։ Ետ-
ին փարիսեցիներն ալ կը հարցընէին իրեն,
Թէ ինսո՞ր կը տեսնէ. անիկա ալ ըսաւ անոնց,
Դաւ դրաւ աչքերուս վրայ, ու լուացուեցայ
16 եւ կը տեսնեմ։ Ասոր վրայ փարիսեցիներէն
ոմանք կ'ըսէին, Ան մարդը Աստուծմէ չէ,
ինչու որ շաբաթի օրը չպահեր. ուրիշները կ'ը-
սէին, Էինսո՞ր կրնայ մեղաւոր մարդ մը ասանկ
հրաշքները ընել. Էու մէջերնին երկպառակու-
17 թիւն կար։ Նորէն ըսին կոյրին, Դուն ի՞նչ
կ'ըսես անոր համար՝ որ քու աչքերդ բացաւ.
18 ան ալ ըսաւ Էթէ մարգարէ մըն է։ Իսկ Հրէա-
նները չհաւատար անոր համար՝ թէ կոյր

ա Հմմ· 34։
բ· ԳԼ· ժա· 4։
գ ԳԼ· գ· 34· ե· 19· 36· ժա· 8· ժբ· 35· ժէ· 4։
դ ԳԼ· ա· 5· 9· գ· 10· բ· 12· ժբ· 35· 46։
ե Մաթ· է· 33։ բ· 23։
զ Նէեմ· գ· 15։
է Տես գ Թագ· է· 14։ Ջնանդ մանրացական
Հմմ· 6· 7։
ը Հմմ· 33։ ԳԼ· գ· 2։
թ ԳԼ· է· 12· 43։ ժ· 19։
ժ ԳԼ· գ· 19։ գ· 14։
ժա ԳԼ· է· 13։ ժբ· 42։ ժԹ· 38։ Գաղ· է· 13։
ժբ Հմմ· 34։ ԳԼ· ժգ· 2։
ժգ Ելից· է· 9։ է·
ժդ Ցաղ· իվ· 9։ է·
ժե Յով· է· 10։ ա Թագ· գ· 3։
ժզ Հմմ· 16։
ժէ ԳԼ· բ· 14։
ժը ԳԼ· գ· 10։
ի Ցաղ· իվ· 9։ է·
իա Սպր· ժբ· 41։ ԼԳ· 15։ կգ· 18։
իբ Ասակ· ա· 28։ ժէ· 29։ իը· 9։ Էա· ա· 15։ Երեմ· ժա· 11։ ժգ· 12։ Եզեկ· ը· 18։ Միք· գ· 4։
իգ Զաք· է· 13։
իդ Հմմ· 16։
իե Հմմ· 2։
իզ Մատ· ժգ· 33։ ժգ· 16։ Մարկ· ա· 1։ ԳԼ· ժ· 36։ ա Ցովհ· է· 13։

ծնաւար ալ անիկա, Եւ քեզի հետ խօսողը ան
38 է։ Անիկա ալ ըսաւ, Կը հաւատամ, Տէր։ ու
39 անոր երկրպագութիւն ըրաւ։ Եւ Յիսուս
ըսաւ, Ես դատաստանի համար եկայ աս աշ-
խարհս, Էոր չտեսնողները տեսնեն եւ տեսնող-
ները կուրանան։
40 Եւ փարիսեցիներէն ոմանք որ իր հետն
էին, աս բաները լսելով՝ Էրսին իրեն, Միթէ
41 մե՞նք ալ կոյր ենք։ Յիսուս ըսաւ անոնց,
Թէ որ կոյր ըլլայիք՝ դուք մեղք չէիք ու-
նենար, բայց հիմա կ'ըսէք Թէ կը տեսնենք,
ասոր համար ձեր մեղքը Էնէ Էջ կը մնայ։

ԳԼ· Ժ

1 Բրիսաս Է կենաց դուռը եւ բարի հովիւը։ 19 Հրէից տարբեր կարծիքները անոր վրայով։ 24 Յիսուս իր գործքերովը կը ցու-ցընէ Թէ ինքն է Բրիսաոյ Աստուծոյ Որդին։ 39 Հրէից ձեռ-քէն կը փախչի։ 40 եւ գաղթելով կ'երթայ Յորդանանա միւս կողմը։ ուր անոր շատերը կը հաւատան Իրեն։

1 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ան որ դուռ-
նէն չմտներ ոչխարներուն բակը, հապա ուրիշ
2 տեղէն կ'ելլէ, անիկա գող ու աւազակ է։ Բայց
ան որ դռնէն կը մտնէ, անիկա ոչխարներուն
3 հովիւն է։ Դռնապանը կը բանայ անոր, եւ ոչ-
խարները անոր ձայնին կը լսեն, ու իր ոչ-
խարները անուններնին կը կանչէ, եւ դուրս
4 կը հանէ զանոնք։ Ու երբոր իր ոչխարները
կը հանէ, անոնց առջեւէն կ'երթայ, ու ոչխար-
ները իր ետեւէն կ'երթան, Էինչու որ անոր
5 ձայնը կը ճանչնան։ Ասկայն օտարի ետեւէ
չեն երթար, հապա անկէ կը փախչին, Էինչու
որ օտարներուն ձայնը չեն ճանչնար։
6 Յիսուս ասս առակը բսաւ անոնց, բայց ա-
նոնք չէին խմանար Թէ ինչ էր որ իրենց կը
7 խօսէր։ Եւ Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց, Ճըշ-
մարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ես եմ ոչխար-
8 ներուն դուռը։ Ամէն անոնք որ ինծմէ ա-
ռաջ եկան՝ գող ու աւազակ էին, բայց անոնց
9 չլսեցին ոչխարները։ Ես եմ դուռը. Թէ որ
մէկը ինծմէ ներս մտնէ՝ պիտի փրկուի, ու
10 պիտի մտնէ ու ելլէ եւ արօտ գտնէ։ Գողը
չգար, միայն Թէ գողնալու եւ սպաննելու ու
կորսընցնելու համար. Ես եկայ որ կեանք
11 ունենան, եւ ալ աւելի ունենան։ Էես եմ բա-
րի հովիւը. բարի հովիւը իր կեանքը ոչխար-
12 ներուն համար կը դնէ։ Բայց վարձկանը որ
հովիւ չէ ու ոչխարները իրը չեն, երբոր կը
տեսնէ գայլը որ կու գայ, կը թողու ոչխար-
ները ու կը փախչի. և գայլը կը յափշտակէ
13 ոչխարները ու զանոնք կը ցրուէ։ Եւ վարձ-

ա· ԳԼ· գ· 26։
բ· ԳԼ· ե· 22· 27· Տես գԼ· գ· 17· ժբ· 47։
գ Մատ· ժգ· 13։
դ Հասմ· բ· 19։
ե ԳԼ· ժե· 22· 24։
զ ԳԼ· գ· 26։
է ԳԼ· ժ· 6· Եփես· բ· 18։
ը Ես· խ· 11· Եզեկ· ԼԴ· 12· 23· լէ· 24· Երե· ժգ· 20· ա Պետ· բ· 25· ե· 4։
թ Ջաք· ժա· 16· 17։
ժ Տիմ· բ· 19։
ժա ԳԼ· ժգ· 6· Եփես· բ· 18։
ժբ Ես· խ· 11· Եզեկ· ԼԴ· 12· 23· լէ· 24· Երե· ժգ· 20· ա Պետ· բ· 25· ե· 4։
ժգ Ջաք· ժա· 16· 17։
ժդ Տիմ· բ· 19։
ժե Մատ· ժա· 27։
ժզ ԳԼ· ժէ· 13։
ժէ Ես· Ձ· 8։
ժը Եզեկ· լէ· 22· Եփես· բ· 14· ա Պետ· բ· 25։
ժթ Ես· Ձգ· 7· 8· 18· Երե· բ· 3։
ի ԳԼ· բ· 19։
իա ԳԼ· գ· 38· ժէ· 10· Գաղ· բ· 24· 32։
իբ ԳԼ· է· 43· ի· 16· 58։
իգ ԳԼ· է· 20· ը· 48։
իդ Եզ· գ· 11· Սպր· ԿԴ· 9· Հմկ· 8։
իե Ելից· ի· 6· 7· 32· 33։
իզ Գաղ· գ· 11· է· 12։
իէ Հմմ· 38։ ԳԼ· գ· 2· է· 30։
իը ԳԼ· ը· 47· ա Ցովհ· գ· 6։
իթ Ջանդ չունին։
լ Հմմ· 4· 14։
լա ԳԼ· ժգ· 37· ժէ· 11· 12· ժբ· 9։
լբ ԳԼ· ժէ· 9· ես։
լգ ԳԼ· ժէ· 11· 22։
լդ ԳԼ· բ· 30։

հայհոյութիւնն հանար, և քանզի դուն որ մարդ ես, վինչդվինչդ Աստուած կ'ընես։
34 Յիսուս պատասխան առաւ անոնց, Չէ՞ որ
ձեր օրէնքին մէջը գրուած է, Ես ըսի Թէ
35 դուք աստուածներ էք։ Թէ որ աստուածներ
կ'անուանէ զանոնք, նորոնց որ Աստուծոյ խօս-
քը եղաւ, (ու կարելի չէ որ ան գրուածը
36 աւրուի,) Հապա ան որ Հայրը սրբեց ու աշ-
խարհը խրկեց, դուք Հայ կ'ըսէք թէ Հայ-
հոյութիւն կ'ընես՝ Վասնոր Որդի եմ ըսե-
37 լու համար։ Թէ որ իմ Հօրս գործերը չեմ
38 գործեր, ինծի մի հաւատաք. Հապա թէ որ
կը գործեմ, թէ և ինծի չէք հաւատար, հաւատ
գործքերուն հաւատացէք, որ գիտնաք ու
հաւատաք թէ Հայրը իմ մէջս է, և ես ա-
նոր մէջ։
39 Դարձեալ կը փնտռէին զանիկա բռնել, և
40 անոնց ձեռքէն ելաւ. Ու Յորդանան գետա-
ղացանելու անդին կողմը՝ ան տեղը, տուր որ
Յովհաննէս առաջուց կը մկրտէր, ու հոն կե-
41 գաւ։ Եւ շատերը եկան անոր ու կ'ըսէին,
42 Իրաւ Յովհաննէս մէկ նշոյշ մը չըրաւ. Բայց
ինչ որ Յովհաննէս բոլոր անոր համար՝ ամէնը
ճշմարիտ էր. Եւ շատ մարդիկ հոն անոր հա-
ւատացին։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Բեթանա կը յարաբացնէ չորս օրուան մեռած Ղազարոսը։ 45 Շատ Հրէաներ կը հաւատան։ 47 Քահանայապետները և փա-
րիսեցիք Ժողով կ'ընեն Քրիստոսի գէմ։ 49 Կայիափայի մար-
գարէութիւնը։ 54 Յիսուս իր անձը կը թագուցանէ։ 55 Շատ-
կի ատենը կը փնտռեն զանիկա. և պատուէր կու տան բռնե-
լու։

1 Ու Մարիամին և անոր քրոջը Մարթային
գեղէն Բեթանիայէն Ղազարոս անուանվ մէկը
2 հիւանդ էր։ Եւ Ան Մարիամն էր որ
Տէրը հոտով օծեց, ու անոր ոտքերը իր մա-
զերովը սրբեց, որուն եղբայրը Ղազարոս հի-
3 ւանդ էր։ Ասոնք իր քոյրերը հետ խրկեցին
անոր ու ըսին, Տէր, ահա անիկա որ դուն կը
4 սիրես՝ հիւանդ է։ Յիսուս երբոր լսեց՝ ըսաւ,
Ան հիւանդութիւնը մահուան համար չէ,
Հապա Աստուծոյ փառացը համար, որ Ա-
5 ստուծոյ Որդին անով փառաւորուի։ Եւ
Յիսուս կը սիրեր Մարթան և անոր քոյրը ու
6 Ղազարոսը։ Իսկ երբոր լսեց թէ հիւանդ է,
7 եղած տեղը երկու օր ալ կեցաւ։ Եւ անկէ
ետքը բոլոր աշակերտներուն, Եկէ՛ նորէն Հր-
8 եաստան երթանք։ Աշակերտները իրեն ըսին,
Ռաբբի, Հրէաները հիմա քեզ կը փնտռէին
9 քարկոծելու, ու նորէն հո՞ն կ'երթաս։ Յի-

1 ԳԼ. ե. 16։
3 Այգ. ձբ. 6։
4 Հաւտմ. ժգ. 1։
5 ԳԼ. գ. 27։
6 ԳԼ. գ. 17։ ե. 30. 37։ բ. 42։
7 Գաւիթ. ա. 35։ ԳԼ. ի. 33. 37։
8 ԳԼ. ե. 17. 18։ Հմի. 30։
9 ԳԼ. ժե. 24։
10 ԳԼ. ե. 36։ ժգ. 10—12։
11 Քնանի Ձանձնաց
— ԳԼ. ժգ. 10. 11։ ժէ. 21։
12 ԳԼ. է. 30. 44։ բ. 59։
13 ԳԼ. ժ. 28։
14 ԳԼ. գ. 30։
15 ԳԼ. ը. 30։ ժա. 45։
—
16 Գաւիթ. ժ. 38. 39։
17 Մատ. ի. 7։ Մար. ժգ. 3։ ԳԼ. ժ. 5։
18 ԳԼ. ի. 3։ Հմի. 40։
19 ԳԼ. ժ. 40։
20 ԳԼ. ժ. 31։
21 ԳԼ. ի. 4։
22 ԳԼ. ժբ. 35։
23 ԳԼ. է. 30. 44։ բ. 59։
24 ԳԼ. ի. 3։ Հմի. 40։
25 ԳԼ. ժ. 31։
26 Գաւիթ. ժգ. 14։ ԳԼ. է. 29։
27 ԳԼ. է. 21։ ղ. 39։ 40. 44։
28 ԳԼ. ա. 4։ ղ. 33։ 59։ ա Կոր. ժէ. 18։ 31։
29 ԳԼ. ի. 31։
30 Գաւիթ. ժգ. 14։
31 ԳԼ. ի. 29։
32 ԳԼ. է. 21։ ղ. 39։ 40. 44։
33 ԳԼ. ա. 4։ ղ. 33։
34 ԳԼ. ժգ. 6։ Կող. գ. 4։ ա Յովհ. ա. 1։ 2։ է. 11։
35 ԳԼ. գ. 56։ ա Յովհ. է. 10։ Եր.
36 Մատ. ժգ. 16։ ԳԼ. գ. 42։ ղ. 14։ 70։
37 Հմի. 10։

ատասան տուաւ Յիսուս, Չէ՞ որ օրը տա-
սներկու ժամ է. Վասն որ մէկը ցորեկը քա-
ղաքի չսահիր, ինչու որ աս աշխարհս լոյսը կը
10 տեսնէ. Բայց թէ որ մէկը գիշերը քայ-
11 կ որ սահի, ինչու որ իր հետը լոյս չկայ։ Աս
բաներըը բանէն ետև բաւ անոնց, Ղազարոս
մեր բարեկամը հանգած է, բայց կ'երթամ
12 որ անկից արթնցնեմ։ Իր աշակերտները
ըսին, Տէր, թէ որ քնացած է՝ պիտի առող-
13 ջանայ։ Իսկ Յիսուս անոր մեռնելուն համար
կ'ըսէր, բայց անոնք կը կարծէին թէ քունն
14 բնաւորելուն համար կ'ըսէր։ Անատոր Յիսուս
յայտնապէս բաւ անոնց, Ղազարոս մեռաւ.
15 Եւ ես ուրախ եմ ձեզի համար որ հոն չէի,
որ դուք հաւատաք. բայց երթանք ա-
16 նոր։ Թովմաս որ երկուորեակ կ'բսուէր՝ ը-
սաւ էր աշակերտակիցներուն, Մենք ալ եր-
թանք՝ որ անոր հետ մեռնինք։
17 Յիսուս երբոր եկաւ, գտաւ որ անիկա
արդէն չորս օրուան գերեզմանը դրուած էր։
18 Ու Բեթանիա երուսաղեմի մօտ էր՝ տասն-
19 եմն ստատիոն հեռու։ Եւ Հրէաներէն շա-
տերը Մարթային ու Մարիամին եկած էին
որ մխիթարեն զանոնք իրենց եղբօրը համար։
20 Ասոր երբոր լսեց Մարթա թէ Յիսուս կու գայ,
զանիկա դիմաւորելու դնաց, բայց Մարիամ
21 տանը մէջ նստեր էր։ Եւ Մարթա բաւ Յի-
սուսին, Տէր, թէ որ հոս ըլլայիր՝ իմ եղ-
22 բայրս չէր մեռներ. Բայց դիտեմ որ հիմա
ալ ինչ որ խնդրես Աստուծմէ, Ա-
23 ստուած պիտի տայ քեզի։ Յիսուս բաւ անոր,
24 Քու եղբայրդ յարութիւն պիտի առնէ։ Մար-
թա բաւ անոր, Գիտեմ որ յարութիւն ա-
մենակը՝ վերջին օրը յարութիւն պիտի առ-
25 նէ։ Յիսուս բաւ անոր, Ես եմ յարութիւնը
և կեանքը. Ան որ ինծի կը հաւատայ, թէ
26 և մեռնի՝ պիտի ապրի. Եւ ան ամէնը որ
կենդանի է ու ինծի կը հաւատայ, յաւի-
տեան պիտի չմեռնի. դուն կը հաւատաս ա-
27 նոր։ Բաւ անոր, Այո, Տէր, Ես հա հաւատա-
ցեր եմ որ դուն ես Քրիստոսը Աստուծոյ Որ-
28 դին, որ աշխարհս գալու էիր։ Ու երբոր
ա բաւ, դնաց իր քոյրը Մարիամը գտ-
տուկ մը կանչեց՝ ըսելով, Վարդապետը ե-
29 կեր է ու քեզ կը կանչէ։ Անիկա լսածին պէս
30 շուտ մը ելաւ ու եկաւ անոր։ Իսկ Յիսուս
դեռ գեղը եկած չէր, հապա ան տեղն էր,
31 ուր որ Մարթա զանիկա դիմաւորեց։ Բայց
Հրէաները որ անոր հետ տանը մէջն էին ու
կը մխիթարէին զանիկա, երբոր տեսան որ

1 Բեթանիա կը գտնի Մարիամը որ իր ոտքերը օծեց։ 9 Ժողովրդը
կու գայ Ղազարոսը տեսնելու։ 10 Քահանայապետները խոր-
հուրդ կ'ընեն զանիկա սպանելու։ 12 Քրիստոս իշած վրայ հե-
ծած Երուսաղէմ կը մտնէ։ 20 Քանի մը Յոյներ կը ցանկան
զինքը տեսնելու։ 23 Քրիստոս իր մահը կը նախատեսնէ։ 37
Հրէից կուրութիւնը։ 42 Իշխաններէն շատերը կը հաւատան
Յիսուսի, բայց փարիսեցիներէն վախնալով զանիկա յայտնի
չեն դաւանիր։

1 Իսկ Յիսուս զատկին վեց օր առաջ Բեթա-
նիա եկաւ, ուր էր Ղազարոս մեռեալը, որն
2 որ Յիսուս մեռելներէն յարուցեր էր։ Եւ հոն անոր
ընթրիք մը ըրին, ու Մարթա սպասաւորու-
թիւն կ'ընէր, և Ղազարոս անոր հետ սեղան
3 նստողներուն մէջն էր։ Իսկ Մարիամ մէկ
լիտր նարդոսի պատուական մեծագին եղ առ-
նելով, Յիսուսի ոտքերը օծեց ու իր մազե-
րովը անոր ոտքերը սրբեց. և տունը եղին
4 անուշահոտութեամբը լեցուեցաւ. Աշակեր-
տներուն մէկը Իսկարիովտացի Սիմո-
նեան Յուդա որ զանիկա պիտի մատնէր,
5 բաւ, Ինչո՞ւ համար աս եղը չծախուեցաւ
երեք հարիւր դահեկանի, որ աղքատներուն
6 տրուէր։ Աս բաւ՝ չէ թէ աղքատներուն հո-
գար իր հոգն էր, հապա որ գող էր ու գան-
ձանակը ինքը կը պահէր, և ինչ որ ձգուէր՝
7 ինքը կը կրէր։ Իսկ Յիսուս բաւ, Թող աս-

1 ԳԼ. ժ. 1։ 3։ ի. 1։
2 Ցնծ. Ա՜ն. ժգ. 19։
3 ԳԼ. է. 38։ ը. 14։ 15։ 16։ 17։
4 ԳԼ. ժ. 28։
5 ԳԼ. ժ. 1։ 45։
6 Մատ. իգ. 6։ Մար. ժգ. 5։
7 Գաւիթ. ժ. 38. 39։
ԳԼ. ժա. 2։
8 ԳԼ. ժգ. 29։
51 բոլոր ազգը չկորսուի։ Բայց ան բանը չէ թէ
ինքնիրմէն գրուցեց, հապա ան տարուան
քահանայապետը ըլլալով, մարգարէացաւ
թէ Յիսուս ազգին համար պիտի մեռնէր.
52 Եւ չէ թէ միայն ազգին համար, հապա
որ Աստուծոյ ցիրուցան եղած զաւակներն ալ
միկտեղ ժողվի։
53 Այ ան օրէն ետև խորհուրդ բռնին որ ը-
54 պանեն զանիկա։ Ուստի Յիսուս անկէ ետ-
քը համարձակ չէր պտրտեր Հրէից մէջ, հա-
պա անկէ անապատին մօտ տեղ մը գնաց՝ մէկ
քաղաք մը որուն անունը Եփրայիմ էր, ու
իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ հոն կը կե-
նար։
55 Եւ Հրէից զատիկը մօտ էր, ու ան տեղէն
շատ մարդիկ զատիկէն առաջ Երուսաղէմ ե-
56 լան որ ինքզինքնին մաքրեն. Եւ կը փընտ-
ռէին Յիսուսը, ու տաճարին մէջ կեցած ա-
մէնքին իրարու կ'ըսէին, Ձեզի ի՞նչպէս կ'ե-
ւնի, թէ աս տօնիս չգայ։ Իսկ քահանայապետները ու փարիսեցիները պա-
տուէր տուեր էին, որ եթէ մէկը գիտնայ
անոր ուր ըլլալը՝ իմացնէ, որ անիկա բռնե-
նեն։

ԳԼ. ԺԲ.

1 Յիսուս կը գովի Մարիամէն որ իր ոտքերը օծեց։ 9 Ժողովրդը
կու գայ Ղազարոսը տեսնելու։ 10 Քահանայապետները խոր-
հուրդ կ'ընեն զանիկա սպանելու։ 12 Քրիստոս իշած վրայ հե-
ծած Երուսաղէմ կը մտնէ։ 20 Քանի մը Յոյներ կը ցանկան
զինքը տեսնելու։ 23 Քրիստոս իր մահը կը նախատեսնէ։ 37
Հրէից կուրութիւնը։ 42 Իշխաններէն շատերը կը հաւատան
Յիսուսի, բայց փարիսեցիներէն վախնալով զանիկա յայտնի
չեն դաւանիր։

1 Իսկ Յիսուս զատկին վեց օր առաջ Բեթա-
նիա եկաւ, ուր էր Ղազարոս մեռեալը, որն
2 որ Յիսուս մեռելներէն յարուցեր էր։ Եւ հոն անոր
ընթրիք մը ըրին, ու Մարթա սպասաւորու-
թիւն կ'ընէր, և Ղազարոս անոր հետ սեղան
3 նստողներուն մէկն էր։ Իսկ Մարիամ մէկ
լիտր նարդոսի պատուական մեծագին եղ առ-
նելով, Յիսուսի ոտքերը օծեց ու իր մազե-
րովը անոր ոտքերը սրբեց. և տունը եղին
4 անուշահոտութեամբը լեցուեցաւ. Աշակեր-
տներուն մէկը Իսկարիովտացի Սիմո-
նեան Յուդա որ զանիկա պիտի մատնէր,
5 բաւ, Ինչո՞ւ համար աս եղը չծախուեցաւ
երեք հարիւր դահեկանի, որ աղքատներուն
6 տրուէր։ Աս բաւ՝ չէ թէ աղքատներուն հո-
գար իր հոգն էր, հապա որ գող էր ու գան-
ձանակը ինքը կը պահէր, և ինչ որ ձգուէր՝
7 ինքը կը կրէր։ Իսկ Յիսուս բաւ, Թող աս-

1 ԳԼ. գ. 1։ 3։ ի. 1։
2 Ցնծ. Ա՜ն. ժգ. 19։
3 ԳԼ. է. 38։ ը. 14։ 15։ 16։ 17։
4 ԳԼ. ժ. 28։
5 ԳԼ. ժ. 1։ 45։
6 Մատ. իգ. 6։ Մար. ժգ. 5։
7 Գաւիթ. ժ. 38. 39։
ԳԼ. ժա. 2։
8 ԳԼ. ժգ. 29։

ասոր։ ասը բանը իմ Թագաւորիս օրհնանը հա-
8 մար պահեց։ Եվ ասն ալ ապրանքները ամէն
առնն ձեր հետը առնէք, բայց պիս ամէն ա-
մէն չառնէք։
9 Ուսոյ Հրէանէրէն չատ ժողովուրդ անոր
հոն ըլլալը լսնցան, ու եկան՝ չէ թէ միսակ
Յիսուսի համար, հապա որ Ղազարոսն ալ
10 տեսնեն, հորն որ մեռելներէն յարուց։ Իսկ
քահանայապետները խորհուրդ ըրին որ Ղա-
11 զարոսն ալ մեռցընեն. Ինչու որ Հրէանէրէն
շատերը անոր պատճառովը կ'երթային ու կը
հաւատային Յիսուսի։
12 Եվ հետևեալ օրը չատ ժողովուրդ որ տօնին
եկած էին՝ երբոր լսեցին թէ Յիսուս Երու-
13 սաղէմ կու գայ, Արմաւենիի ոստեր առին ու
ելան դիմիսա դիմաւորելու, և կ'աղաղակէին,
Օվսաննա, օրհնեալ է Թագաւորը՝
14 որ Տէրոջը անունովը կու գայ։ Եվ Յիսուս
ասանակ մը գտնելով անոր վրայ նստաւ, ինչ-
15 պէս որ գրուած է, Մի վախնար, ով Սիոնի
աղջիկ. ահա քու Թագաւորդ կու գայ էշու
16 ասանակի վրայ նստած։ Իր անոր աշակերտ-
ները առաջ չհնացան ասս բաներըը, բայց երբ-
որ Յիսուս փառաւորուեցաւ, յանաստնեը միա-
քերնին բերին թէ ասս բաներըը անոր համար
դրուած էր, և թէ իրենք ասս բաներըը ըրին
17 անոր։ Եվ իր հետը եղող ժողովուրդը վկա-
յութիւն կու տար թէ Ղազարոսը գերեզմա-
նէն դուրս կանչեց, ու մեռելներէն յարուց
18 զանիկա։ Ասոր համար ալ ժողովուրդը դա-
նիկա դիմաւորելց, վասն զի լսեցին թէ ա-
19 նիկա ասս հրաշքը ըրած էր։ Իսկ փարիսե-
ցիներըը իրարու կ'ըսէին, Կը տեսնէք որ օ-
գուտ մը չկայ կրնալ ընել. ահա Բոլոր աշխարհ
անոր ետևէն գնաց։
20 Եվ հոն հրանի մը Յոյներ կային՝ ասոնք
երկրպագութիւն ընելու եկեղեցւոյն մէջ։
21 Ասոնք փիլիպպոսին եկան՝ որ Գալիլեայի
Բեթսայիդացին էր, և կ'աղաչէին անոր ու
կ'ըսէին, Տէր, կ'ուզենք Յիսուսը տեսնել։
22 Փիլիպպոս եկաւ ու Անդրէասին ըսաւ, և
նորէն Անդրէաս ու փիլիպպոս Յիսուսի
23 սը ըսին։ Յիսուս ալ պատասխան տուաւ ա-
նոնց ու ըսաւ, Ժամանակը հասաւ որ վա-
24 ռուորուի Որդին մարդոյ։ Ճշմարիտ ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ ձեզի, Թէ որ ցորենին հատը հո-
25 ղին մէջ չմեռնի ու չինքը միսակ կը
մնայ. հապա թէ որ մեռնի, չատ պտուղ
կը բերէ։ Ան որ իր անձը կը սիրէ, պիտի կոր-
սընցնէ զանիկա. և ան որ իր անձը աս աշ-
խարհիս մէջ կ'ատէ, յաւիտենական կեանց
26 համար պիտի պահէ զանիկա։ Թէ որ ինձ
հնազանդ կ'ըլլայ ան ինձ հետևիլ կը ծառայէ, Թող իմ եղած տեղս ան ալ
հոն ըլլայ. Թէ որ ինձ կը ծառայէ, Հայրը
27 պիտի պատուէ զանիկա։ Հիմա իմ հոգիս
խռոված է, և ի՞նչ ըսեմ. Հայր, պիս
ազատէ աս ժամէն. Բայց ես ասոր համար
28 եկայ աս ժամին։ Հայր, փառաւորէ քու ա-
նունդ. Ասոնց ձայն մը եկաւ երկինքէն,
փառաւորեցի ալ, ու նորէն պիտի փառա-
29 որեմ։ Եվ ժողովուրդը որ կայներ էր ու կը
լսեր, կ'ըսէին, Որոտաց կ'ըլլայ. ուրիշներ ալ
30 կ'ըսէին, Հրեշտակ խօսեցաւ իրեն հետ։ Ի-
սուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ասս ձայնը
ինծի համար չեկաւ՝ հապա ձեզի համար։
31 Հիմա է աս աշխարհիս դատաստանը, հիմա
աս աշխարհիս իշխանը դուրս պիտի ձգուի։
32 Ես ալ երբոր երկրէն բարձրանամ, ամէն-
33 ս ալ ինծի պիտի քաշեմ։ Ասս բանս կը դրուեր՝
իմացընելով թէ ինչ կերպ մահով պիտի մե-
34 ռնիլ։ Ժողովուրդը անոր պատասխանեց, Մենք
օրէնքէն լսեցինք որ Քրիստոս յաւիտեան կը
մնայ, և դուն ինսոր ի՞նչպես կ'ըսես թէ պէտք է
Որդին մարդոյ բարձրանայ. ո՞վ է աս Որդին
35 մարդոյ։ Եվ Յիսուս անոնց ըսաւ, Քիչ մը
ատեն ալ Լոյսը ձեր հետն է. Քանի որ լոյսը
ունիք՝ քալեցէք, որ չըլլայ թէ մութը ձեր
վրայ հասնի. Ինչու որ խաւարի մէջ քալողը
36 չգիտեր թէ ուր կ'երթայ, Քանի որ լոյսը ու-
նիք, հաւատացէք ան լոյսին՝ որ լոյսի որ-
դիք ըլլաք. Յիսուս աս բաներըը դրուցից, ու
գնաց Քսանհետևցաւ անոնցմէ։
37 Եվ թէպէտ այնքան հրաշքներ ըրած էր
անոնց առջևը, բայց անոնք չէին հաւատար
38 իրեն. Որ կատարուի Եսայի մարգարէին խօս-
քը՝ որ ըսաւ, Տէր, ո՞վ հաւատաց մեր քարո-
զութեան, և Տէրոջը բազուկը որո՞ւ յայտնուեց
39 ցաւ։ Անոր համար չէին կրնար հաւատալ,
40 որ դարձեալ կ'ըսէ Եսայի, Քանոց աչքերը
կուրցուց, և անոնց սիրտերը քարնեցուց, որ
չըլլայ թէ աչքովին տեսնեն ու սրտովին
խոհանան և դարձի գան, ու ես անոնք բժշ-
41 կեմ։ Եսայի Քարոզ ըսաւ երբոր տեսաւ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ

ա Գլ. ժա. 42։
բ Մատ. ժբ. 23։ Ղուկ. ժ. 15։ Ղուկ. ժգ. 11։ Գոր. իգ. 16։ Բ Կորնթ. գ. 4։ Եփես. բ. 2։ գ. 12։
գ Գլ. գ. 14։ ը. 28։
դ Հռոմ. ե. 18։ Եբր. բ. 9։
ե Գլ. ժբ. 32։
զ Սուգ. Հմ. 36. 37։
է Գլ. ժա. 42։
ը Մատ. ժբ. 23։ Ղուկ. ժ. 15։ Գլ. ժգ. 30։ ժգ. 11։ Գոր. իգ. 16։ Բ Կորնթ. գ. 4։ Եփես. բ. 2։ գ. 12։
թ Գլ. գ. 14։ ը. 28։
ժ Հռոմ. ե. 18։ Եբր. բ. 9։
ի Գլ. ժբ. 32։
ժա Սուգ. Հմ. 36. 37։
ժբ Գլ. ժա. 42։
ժգ Մատ. ժբ. 23։ Ղուկ. ժ. 15։ Գլ. ժգ. 30։ ժգ. 11։ Գոր. իգ. 16։ Բ Կորնթ. գ. 4։ Եփես. բ. 2։ գ. 12։
ժդ Գլ. գ. 14։ ը. 28։
ժե Հռոմ. ե. 18։ Եբր. բ. 9։
ժզ Գլ. ժբ. 32։
ժէ Գլ. ժա. 42։
ժը Մատ. ժբ. 23։ Ղուկ. ժ. 15։ Գլ. ժգ. 30։ ժգ. 11։ Գոր. իգ. 16։ Բ Կորնթ. գ. 4։ Եփես. բ. 2։ գ. 12։
ժթ Գլ. գ. 14։ ը. 28։
ի Հռոմ. ե. 18։ Եբր. բ. 9։
իա Գլ. ժբ. 32։
իբ Սուգ. Հմ. 36. 37։
իգ Գլ. ժա. 42։
իդ Մատ. ժբ. 23։ Ղուկ. ժ. 15։ Գլ. ժգ. 30։ ժգ. 11։ Գոր. իգ. 16։ Բ Կորնթ. գ. 4։ Եփես. բ. 2։ գ. 12։
իե Գլ. գ. 14։ ը. 28։
իզ Հռոմ. ե. 18։ Եբր. բ. 9։
իէ Գլ. ժբ. 32։
իը Սուգ. Հմ. 36. 37։
իթ Գլ. ժա. 42։
ի Մատ. ժբ. 23։ Ղուկ. ժ. 15։ Գլ. ժգ. 30։ ժգ. 11։ Գոր. իգ. 16։ Բ Կորնթ. գ. 4։ Եփես. բ. 2։ գ. 12։
իա Գլ. գ. 14։ ը. 28։
իբ Հռոմ. ե. 18։ Եբր. բ. 9։
իգ Գլ. ժբ. 32։
իդ Սուգ. Հմ. 36. 37։
իե Գլ. ժա. 42։
իզ Մատ. ժբ. 23։ Ղուկ. ժ. 15։ Գլ. ժգ. 30։ ժգ. 11։ Գոր. իգ. 16։ Բ Կորնթ. գ. 4։ Եփես. բ. 2։ գ. 12։
իէ Գլ. գ. 14։ ը. 28։
իը Հռոմ. ե. 18։ Եբր. բ. 9։
իթ Գլ. ժբ. 32։
լ Սուգ. Հմ. 36. 37։
լա Մատ. ժ. 39։ ժգ. 25։ Մարկ. ը. 35։ Ղուկ. ԺԸ. 24։ ԺԷ. 33։
լբ Գլ. ժ. 39։
լգ Գլ. է. 38։
լդ Գլ. ժգ. 20։
լե Հմր. 11։
լզ Գլ. ժա. 47։ 48։
լէ Գոր. ԺԷ. 4։
լը Գ Թես. ը. 41։ 42։ Գոր. ը. 27։
լթ Գլ. ա. 44։
խ Գլ. ժգ. 32։ ԺԷ. 1։
խա ա Կոր. ԺԷ. 36։
խբ Գլ. ժ. 34։
խգ Գլ. է. 38։
խդ Գլ. ժգ. 20։
խե Հմր. 11։
խզ Գլ. ժա. 47։ 48։
խէ Գոր. ԺԷ. 4։
խը Գ Թես. ը. 41։ 42։ Գոր. ը. 27։
խթ Գլ. ա. 44։
խի Գլ. ժգ. 32։ ԺԷ. 1։
խիա Մատ. ֆ. 7։
խիբ Մարկ. ՆԺը. 28։ 29։
խիգ Մատ. ֆ. 7։
խիդ Ղ ար. ֆլ. 9։
խիե Գլ. ժա. 45։ Հմր. 18։
խիզ Մատ. ֆ. 8։ Մարկ. ԺԲ. 35։ 36։ Եփես. ե. 5։
խիէ Մարկ. ՆԺը. 28։ 29։
խիը Մատ. ֆ. 7։
խիթ Ղ ար. ֆլ. 9։
խի Գլ. ժա. 45։ Հմր. 18։
խիա Մատ. ֆ. 8։ Մարկ. ԺԲ. 35։ 36։ Եփես. ե. 5։
խիբ Մարկ. ՆԺը. 28։ 29։
խիգ Մատ. ֆ. 7։
խիդ Ղ ար. ֆլ. 9։
խիե Գլ. ժա. 45։ Հմր. 18։
խիզ Մատ. ֆ. 8։ Մարկ. ԺԲ. 35։ 36։ Եփես. ե. 5։
խիէ Մարկ. ՆԺը. 28։ 29։
խիը Մատ. ֆ. 7։
խիթ Ղ ար. ֆլ. 9։
խի Գլ. ժա. 45։ Հմր. 18։
խիա Մատ. ֆ. 8։ Մարկ. ԺԲ. 35։ 36։ Եփես. ե. 5։
խիբ Մարկ. ՆԺը. 28։ 29։
խիգ Մատ. ֆ. 7։
խիդ Ղ ար. ֆլ. 9։
խիե Գլ. ժա. 45։ Հմր. 18։
խիզ Մատ. ֆ. 8։ Մարկ. ԺԲ. 35։ 36։ Եփես. ե. 5։
խիէ Մարկ. ՆԺը. 28։ 29։
խիը Մատ. ֆ. 7։
խիթ Ղ ար. ֆլ. 9։

անոր փառքը, ու խօսեցաւ անոր վրայով։
42 Ա.յսու ամենայնիւ իշխանաներէն ալ շատերը
իրեն հաւատացին, Բայց փարիսեցիներուն
համար զանիկա չէին դաւաներ, որ ժողովա-
43 րանէն դուրս չհանուին. Ինչու որ մարդոց
փառքը Աստուծոյ փառքէն աւելի սիրեցին։
44 Իսկ Յիսուս կ'աղաղակէր ու կ'ըսէր, Ան
որ ինծի կը հաւատայ՝ ինծի չհաւատար, հա-
45 պա ինս իրկոցին. Եվ ան որ ինս կը տեսնէ,
46 ինս իրկոցը կը տեսնէ։ Ես լոյս եկայ աշխարհս,
որ ամէն ով որ ինծի հաւատայ՝ խաւարի մէջ
47 չմնայ։ Եվ թէ որ մէկը իմ խօսքերս լսէ ու
չհաւատայ, Ես անոնք չեմ դատեր, Քանզի
ես չեկայ որ աշխարհը դատեմ, հապա որ աշ-
48 խարհը փրկեմ։ Ան որ ինս կ'անարգէ և իմ
խօսքերս չընդունիր, կայ մէկը որ զանիկա կը
դատէ. Ան խօսքը որ ես խօսեցայ, ան պիտի
49 դատէ զանիկա վերջին օրը։ Ինչու որ Ես ին-
քիմքէս չխօսեցայ, հապա Հայրը որ ինս իրկեց՝
ինքը ինծի պատուիրեց Ինչ որ պիտի ըսեմ
50 և ինչ որ պիտի խօսիմ։ Եվ գիտեմ որ անոր
պատուիրածը յաւիտենական կեանք է. ուս-
տի ինչ որ ես կը խօսիմ, ինսոր որ Հայրը
ինծի ըսաւ, ատանկ կը խօսիմ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Յիսուս իր աշակերտներուն ոտքերը կը լուայ, յորդորելով
զանոնք որ խոնարհութեամբ և սիրով վարուին իրարու հետ։
18 Կը նախատէ նաև պիղծ դիտմամբ մատնիչը, և մեկ նշանով
մը մատնին ալ կ'ըսէ որ յայտնի Քրիստոնեան։ 31 Կը պա-
տուիրէ իր աշակերտներուն սիրովին սիրել, 36 և կ'իմացնէ
Պետրոսին թէ պիտի ուրանայ զինքը։

1 Զատիկ տօնին առաջ Յիսուս գիտնալով թէ
իր ժամանակը հասեր է որ աս աշխարհէս
ելլէ Հօրը քովը, սիրելով իրենները որ աշ-
խարհի մէջ էին, մինչև վերջն ալ սիրեց զա-
նոնք։
2 Եվ ընթրիքը որ կ'ըլլար, (Սատանան ար-
դէն իսկարիովտացի Սիմոնեան Յուդային սրտ-
3 ին մէջը դրեր էր, որ զանիկա մատնէ.) Յի-
սուս գիտնալով թէ Հայրը ամէն բան իր
4 ձեռքը տուաւ, Ինչ թէ ինքը Աստուծմէ եկաւ
5 ու Աստուծոյ քովը կ'երթայ, Վրնդիրքէն ե-
լաւ, և հանդերձները մէկդի դրաւ ու գին-
քին մէջ Լաւ լընցուց, ու սկսաւ աշակերտնե-
րուն ոտքերը լուալ, և ան իր փոքիկաած

6 գինչակովը սրբել։ Ուստի եկաւ Սիմոն Պետ-
րոսին. ան ալ ըսաւ անոր, Տէր, Դուն իմ
7 ոտքերս պիտի լուանաս։ Յիսուս պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոր, Ես ինչ որ կ'ընեմ
դուն հիմա չես իմանար, Հապա ետքը պիտի
8 իմանաս։ Պետրոս ըսաւ անոր, Բնաւ դուն իմ
ոտքերս պիտի չլուանաս. պատասխան տուաւ
անոր Յիսուս, Թէ որ քեզ չլուամ, դուն ինծի
9 հետ բաժին չունիս։ Սիմոն Պետրոս ըսաւ ա-
նոր, Տէր, չէ թէ միսակ ոտքերս, Հապա նաև
10 ձեռքերս ու դլուխս։ Յիսուս ըսաւ անոր,
Լուացուածին՝ ոտքերը լուալէն ի զատ ուրիչ
բան պէտք չէ, այլ բոլորովին մաքուր է. և
Դուք մաքուր էք, բայց չէ թէ ամէնդդ։
11 Վասն զի գիտէր զանիկա որ պիտի մատ-
նէր. անոր համար ըսաւ, Չէ թէ ամէնդդ ալ
12 մաքուր էք։ Ու երբոր անոնց ոտքերը լուաց,
և իր հանդերձները առնելով նորէն ան-
ոտաւ, ըսաւ անոնց, Գիտէ՞ք ինչ ըրի ձեզի։
13 Դուք ինս վարդապետ ու Տէր կը կոչէք, և
14 ապէկ կ'ըսէք, ինչու որ ես եմ։ Հապա թէ
որ ես Տէրս ու վարդապետս ձեր ոտքերը
լուացի, պէտք է որ դուք ալ իրարու ոտ-
15 քերը լուանաք։ Վասն զի ձեզի մէկ օրինակ մը
տուի, որ ինծոր ես ձեզի ըրի՝ դուք ալ ընէք։
16 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ծառան իր
տիրոջմէն մեծ չէ, ոչ ալ իրկուածը զինքը
17 իրկողէն մեծ է։ Եթէ դուք աս բաները գի-
տէք, երանելի էք թէ որ ատնք կատարէք։
18 Չէ թէ ձեր ամենուն համար կ'ըսեմ, Ես
ես կը ճանչնամ անոնք որ ես ընտրեցի, Հապա
որ ան գրուածը կատարուի թէ Ան որ իմ
հետս հաց կ'ուտէր, ինծի դէմ կրունկ վեր-
19 ցուց։ Ցոյց Հիմակուընէ կ'ըսեմ ձեզի՝ քանի որ չէ
եղեր, որ երբոր ըլլայ հաւատաք թէ ես
20 եմ։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ով որ
կ'ընդունի անիկա որ ես կը իրկեմ, զիս կ'ըն-
դունի. և ով որ զիս կ'ընդունի, զիս իրկողը
կ'ընդունի։
21 Յիսուս երբոր ատ բաները ըսաւ, Հոգիին մէջ
խռովեցաւ, և վկայեց ըսելով, Ճշմարիտ ճշմ-
արիտ կ'ըսեմ ձեզի, Որ ձեզմէ մէկը զիս պի-
22 տի մատնէ։ Աշակերտները տարակու-
սած իրարու կը նայէին Թէ որու համար կը
23 պրուչի։ Ու աշակերտներէն մէկը կար Յիսու-
սի * գոքը նստած, որն որ Յիսուս կը սիրէր։
24 Եվ Սիմոն Պետրոս անոր ալ կ'ընէր հարցը-

ա Գլ. է. 13։ ի. 22։
բ Գլ. է. 44։
գ Մատ. ի. 36։ ա Պետ. ա. 21։
դ Գլ. ժգ. 3։
ե Հմր. 35։ 36։ Գլ. գ. 19։ ը. 12։ ի. 5։ 39։
զ Գլ. է. 45։ ը. 15։ 26։
է Գլ. գ. 17։
ը Ղուկ. ժ. 16։
թ Ը Օր. ժը. 19։
ժ Գլ. ը. 38։ ժգ. 10։
ի Ը Օր. ժը. 18։
ժա Մատ. իզ. 2։
ժբ Գլ. ժբ. 23։ ԺԷ. 1։ 11։
ժգ Ղուկ. իբ. 3։ Հմր. 27։
ժդ Մատ. ժա. 27։ իբ. 18։ Գլ. գ. 35։ ԺԷ. 2։ Գոր. բ. 36։ ա Կոր. ԺԷ. 27։ Եբր. ը. 8։
ժե Գլ. ԺԷ. 42։ ժգ. 28։
ժզ Ղուկ. իբ. 27։
ժէ Տես Մատ. գ. 14։
ժը Հմր. 12։
ժթ Գլ. գ. 8։ ա Կոր. ԺԱ. 31։ Գաղ. ա. 20։
իա Մատ. ժա. 27։ իբ. 18։ Գլ. գ. 35։ ԺԷ. 2։ Գոր. բ. 36։ ա Կոր. ԺԷ. 27։ Եբր. ը. 8։
իբ Գլ. ԺԷ. 42։ ժգ. 28։
իգ Ղուկ. իբ. 27։
իդ Տես Մատ. գ. 14։
իե Հմր. 12։
իզ Գլ. գ. 8։ ա Կոր. ԺԱ. 31։ Գաղ. ա. 20։
իէ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
իը Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
իթ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
լ Գլ. ժբ. 27։
լա Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
լբ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
լգ Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
լդ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
լե Գլ. ժբ. 27։
լզ Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
լէ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
լը Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
լթ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
խ Գլ. ժբ. 27։
խա Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
խբ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
խգ Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
խդ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
խե Գլ. ժբ. 27։
խզ Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
խէ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
խը Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
խթ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
ի Գլ. ժբ. 27։
իա Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
իբ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
իգ Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
իդ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
իե Գլ. ժբ. 27։
իզ Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
իէ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
իը Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
իթ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
լ Գլ. ժբ. 27։
լա Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
լբ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
լգ Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
լդ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
լե Գլ. ժբ. 27։
լզ Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
լէ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
լը Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
լթ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
խ Գլ. ժբ. 27։
խա Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
խբ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
խգ Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
խդ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
խե Գլ. ժբ. 27։
խզ Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
խէ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
խը Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
խթ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
ի Գլ. ժբ. 27։
իա Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
իբ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
իգ Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
իդ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
իե Գլ. ժբ. 27։
իզ Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
իէ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
իը Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
իթ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
լ Գլ. ժբ. 27։
լա Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
լբ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
լգ Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
լդ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
լե Գլ. ժբ. 27։
լզ Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
լէ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
լը Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
լթ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
խ Գլ. ժբ. 27։
խա Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
խբ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
խգ Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
խդ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
խե Գլ. ժբ. 27։
խզ Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
խէ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
խը Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
խթ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
ի Գլ. ժբ. 27։
իա Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
իբ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
իգ Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
իդ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։
իե Գլ. ժբ. 27։
իզ Գոր. ա. 17։ Յակ. Ե. 19։
իէ Գլ. ժգ. 20։ ժգ. 24։
իը Մատ. ժ. 40։ իե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
իթ Մատ. ժգ. 18։ Ղուկ. իբ. 21։

նելու թէ ոչ՝ պիտի ըլլայ անիկա՝ որուն հա-
25 մար կը պատգե՛ք։ Ան ալ Յիսուսի կուգա քլին վը-
րայ երթալով՝ բաւ անոր, Տէր, ո՞վ է ան։
26 Յիսուս պատասխան տուաւ, Անիկա է՝ որուն
որ պատառը թրջելով կուտամ։ Ու թրջե-
լով պատառը Իսկարիովթացի Սիմոնեան
27 Յուդային տուաւ։ Ու պատառէն ետքը Սա-
ատանան անոր ներսը մտաւ։ Եւ Յիսուս բաւ
28 անոր, Ինչ որ պիտի ընես՝ չուտով ըրէ։ Բայց
ան բանը սեղան նստողներէն մէկը չհասկը-
29 ցաւ, թէ ինչու համար բաւ անոր։ Վասն զի
ոմանք կը կարծէին թէ, Որովհետև գանձա-
նակը Յուդան կը պահէր, Յիսուս անոր կ՚ըսէր
Ցրահուս առ ինչ որ մեզի աս տօնին պէտք է,
30 կամ՝ որ ազքատներուն բան մը տայ։ Անիկա
ալ պատառը առածին պէս չուտ մը դուրս ե-
լաւ, ու գիշեր էր։
31 Ու երբոր անիկա դուրս ելաւ, Յիսուս ը-
սաւ, Հիմա փառաւորուեցաւ Որդին մարդոյ,
32 ու Աստուած փառաւորուեցաւ անով։ Թէ
որ Աստուած անով փառաւորուեցաւ, Աս-
տուած ալ անիկա իր անձովը պիտի փառաւո-
րէ, ևւ շուտով պիտի փառաւորէ զանիկա։
33 Որդեակք, քիչ մը առեն ալ ձեզի հետ եմ.
դուք պիտի փնտռէք։ Ու ինչպէս որ Հրեանե-
րուն ըսի թէ Ուր որ ես կ՚երթամ՝ դուք չէք
34 կրնար գալ, հիմա ձեզի ալ կ՚ըսեմ։ Նոր պա-
տուիրան մը կու տամ ձեզի որ միկզմիկ սի-
րէք, ինչպէս որ ես ձեզ սիրեցի, որ դուք ալ
35 միկզմիկ սիրէք։ Ասով ամէնը պիտի գիտնան
թէ իմ աշակերտներս էք, թէ որ իրարու մէջ-
36 բայ սէր ունենաք։ Սիմոն Պետրոս բաւ ա-
նոր, Տէր, ո՞ւր կ՚երթաս։ Յիսուս պատաս-
խան տուաւ անոր, Ուր որ ես կ՚երթամ՝ դուն
դուն հիմա չես կրնար իմ ետևէս գալ, բայց
37 ետքը պիտի գաս իմ ետևէս։ Պետրոս բաւ
անոր, Տէր, ինչո՞ւ հիմա չեմ կրնար քու ե-
տևէդ գալ։ Ես իմ կեանքս քէզի համար
38 պիտի դնեմ։ Յիսուս պատասխան տուաւ ա-
նոր, Քա՞ կեանքդ պիտի դնես ինծի համար։
Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ քեզի, Հաւը պիտի
չխօսի մինչև որ դուն երեք անգամ զիս ու-
րանաս։

ԳԼ. ԺԳ

1 Քրիստոս կը մխիթարէ իր աշակերտները՝ երկնային երջանկու-
թիւնն յոյժ անանց գոյութիւն։ 6 կը ծանուցանէ թէ ինքն
է Ճանապարհը, Ճշմարտութիւնը և կեանքը, և թէ ինքը
Հօրը հետ մէկ է։ 13 կը խոստանայ որ իր անուանովը եղած ա-

1 Պետրոս ըսաւ անոր, Տէր, ո՞ւր կ՚երթաս։ Յիսուս
պատասխանեց անոր, Ուր որ կ՚երթամ՝ դուն
հիմա չես կրնար իմ ետևէս գալ, բայց
2 վերջը պիտի գաս իմ ետևէս։ 15 և կը պատուիրէ սէր և հնազան-
դութիւն առնելով իրմէ։ 16 կը խոստանայ իրեն Մխիթարիչ
Սուրբ Հոգին։ 27 ու իր խաղաղութիւնը կու տայ անոնց։

1 Ան ատենները Յիսուս ըսաւ իր աշակերտներուն,
Ձեր սիրտը թող չխռովի. Աստուծոյ հաւատաց-
2 էք, ինծի ալ հաւատացէք։ Իմ Հօրս տունը
շատ բնակարաններ կան. ապա թէ ոչ ես ձե-
զի պիտի ըսէի։ Երթամ՝ կ՚երթամ ու ձեզի տեղ
3 կը պատրաստեմ։ Երբ թէ որ երթամ ու ձեզի
տեղ պատրաստեմ, նորէն կու գամ և ձեզ
քովս կ՚առնեմ, որպէս զի ուր որ ես եմ՝
4 դուք ալ հոն ըլլաք։ Եւ ուր որ ես կ՚երթամ՝
դիտէք, ու ճամբան ալ դիտէք։
5 Թովմաս բաւ անոր, Տէր, չենք դիտեր
ուր կ՚երթաս, և ի՞նչպէս կրնանք ճամբան
6 գիտնալ։ Յիսուս բաւ անոր, Ես եմ ճամ-
բան ու Ճշմարտութիւնը և Կեանքը. Հայրը
7 Հօրը չի գար՝ եթէ ոչ ինծմով։ Թէ որ զիս
ճանչցայիք՝ իմ Հայրս ալ կը ճանչնայիք, և
ասկէ հետև կը ճանչնաք անոր ու տեսած ա-
նիկա։
8 Փիլիպպոս բաւ անոր, Տէր, Հայրը մեզի
9 ցուցուր, ու հերիք է մեզի։ Յիսուս անոր ը-
սաւ, Այսքան ժամանակ ձեզի հետ եմ, և
դուն չճանչցար, Փիլիպպոս։ Ան որ զիս տեսաւ՝
Հայրը տեսաւ, և դուն ինտա՞ր կ՚ըսես թէ
10 Հայրը մեզի ցուցուր։ Չե՞ս հաւատար թէ
ես Հօրը մէջն եմ ու Հայրը իմ մէջս է. ան
խօսքերը որ ես ձեզի կը խօսիմ, չէ թէ ինքնիր-
մէս կը խօսիմ, Հապա Հայրը որ իմ մէջս կը-
նակած է, անիկա կը գործէ ան գործքերը։
11 Հաւատացէք ինծի, թէ ես Հօրը մէջն եմ ու
12 Հայրը իմ մէջս է. Ապա թէ ոչ գոնէ գործ-
քերուն համար հաւատացէք։ Ճշմարիտ
ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի թէ Ան որ ինծի կը հա-
ւատայ, ան գործքերը որ ես կը գործեմ,
ինքն ալ պիտի գործէ, և անոնցմէ աւելի
մեծ գործեր պիտի գործէ, ինչու որ ես Հօրս
13 քովը կ՚երթամ։ Եւ իմ անունովս ինչ որ խնդ-
րէք, պիտի կատարեմ անիկա, որ Հայրը Որ-
14 դեովը փառաւորուի. Թէ որ իմ անունովս
15 բան մը խնդրէք, Ես՝ պիտի կատարեմ։ Թէ
որ զիս կը սիրէք, իմ պատուիրանքներս պա-
16 հեցէք։ Եւ ես ալ Հօրը պիտի աղաչեմ, Եւ ու-
րիշ Մխիթարիչ մը պիտի տայ ձեզի, որ յա-
17 ւիտեան ձեզի հետ բնակի, Ճշմարտութեան
Հոգին, որ աս աշխարհս անիկա չկրնար ըն-
դունիլ, ինչու որ չտեսներ անիկա ու չճանչ-
նար անիկա. բայց դուք կը ճանչնաք անիկա,

ինչու որ ձեր քովը կը բնակի ու ձեր մէջը
18 պիտի ըլլայ։ Չձգեմ որբ ձեզ թողուր, Կու
19 գամ ձեզի։ Քիչ մը առեն ալ աշխարհը
Հոն զիս չտեսներ. Բայց դուք պիտի տես-
նէք զիս, Ինչու որ ես կենդանի եմ, և դուք
20 կենդանի պիտի ըլլաք։ Ան օրը պիտի գիտ-
նաք Թէ ես իմ Հօրս մէջն եմ, և դուք իմ
21 մէջս, ես ալ ձեր մէջը։ Ան որ իմ պատուէր-
ները կը բռնէ ու կը պահէ անոնք, անիկա է
որ զիս սիրողը. և ան որ զիս կը սիրէ՝ իմ Հօրմէս
պիտի սիրուի, ու ես անիկա պիտի սիրեմ, և
ինքզինքս անոր պիտի յայտնեմ։
22 Բաւ անոր Յուդա, (ոչ Իսկարիովթացին,)
Տէր, ի՞նչպէս կ՚ըլլայ որ դուն ինքզինքդ մեզի
23 պիտի յայտնես և չէ թէ աշխարհին։ Յիսուս
պատասխան տուաւ ու բաւ անոր, Թէ որ
մէկը զիս կը սիրէ՝ իմ խօսքս պիտի պահէ.
ու իմ Հայրս զանիկա պիտի սիրէ, ևւ անոր
պիտի գանք ու անոր քովը օթևան պիտի ը-
24 նենք։ Ան որ զիս չսիրեր, իմ խօսքերս չպա-
հեր. Հոս ան խօսքը որ կը լսէք՝ իմս չէ, հա-
25 պա Հօրը՝ որ զիս խրկեց։ Աս բաները ձեզի
26 խօսեցայ՝ քանի որ ձեր քովը եմ։ Բայց Մը-
խիթարիչը՝ Սուրբ Հոգին՝ որ Հայրը իմ անու-
նովս պիտի խրկէ, ան ալ ձեզի բոլորը պի-
տի սորվեցնէ, և ինչ որ ձեզի բան՝ միտքերը-
27 ձեզի, իմ խաղաղութիւնս կու տամ ձեզի. չի
թէ ինչպէս որ աշխարհս կու տայ՝ ես ձեզի
կու տամ. Սիրտերնիդ չխռովի ու չվախնայ։
28 Լսեցիք որ ես ըսի ձեզի թէ կ՚երթամ ու ձե-
զի կու գամ. Թէ որ զիս սիրէիք՝ պիտի ու-
րախանայիք, Թէ ես Հօրը քովն կ՚երթամ,
29 ինչու որ իմ Հայրս ինծմէ մեծ է։ Եւ հի-
մակուց դուռ չըզած ըսի ձեզի, որ երբոր ըլ-
30 լայ՝ հաւատաք։ Ալ ձեր հետը շատ պիտի
չխօսիմ, ինչու որ աս աշխարհին իշխանը
31 կու գայ, և իմ վրաս բան մը չունի։ Միայն
Թէ աշխարհս գիտնայ որ ես Հայրը կը սիրեմ,
և ինչպէս որ Հայրը ինծի պատուիրեց, ա-
նոնակ կ՚ընեմ։ Ելէ՛ք՝ ասկէ երթանք։

ԳԼ. ԺԵ

1 Քրիստոս իր աշակերտները կը զգուշացնէ աշխարհէն ատե-
լութենէ։ 18 Քրիստոսի և փրկագործ անոր աշխարհին մխիթարութիւնը։
Երբոր անունը աշխարհս տան է կ՚ըլլայ և կը հալածուին։ 26 Սուրբ Հոգին և
առաքելութեան պարտքը։

1 Ես եմ ճշմարիտ որթը, և իմ Հայրս մշակն
2 է։ Ամէն ճիւղ որ իմ վրաս է ու պտուղ
չբերէր՝ կը կտրէ զանիկա. և ամէնը որ պը-
տուղ կը բերէ՝ կը մաքրէ զանիկա, որ ալ ա-
3 տելի պտուղ բերէ։ Դուք հիմակուընէ մա-
քուր էք ան խօսքով՝ որ ձեզի խօսեր եմ։
4 Իմ մէջս կեցէ՛ք՝ ու ես ձեր մէջը. ինչպէս
որ ճիւղը չկրնար ինքնիրմէն պտուղ բերել,
թէ որ որթին վրայ հաստատուած չըլլայ,
նոյնպէս ալ դուք ալ՝ թէ որ իմ վրաս
5 հաստատուած չըլլաք։ Ես որթն եմ՝ դուք
ճիւղերն էք. ան որ իմ վրաս հաստատուած
է՝ և ես անոր վրայ, անիկա չատ պտուղ
կը բերէ, ինչու որ առանց ինծի բան մը չէք
6 կրնար ընել։ Թէ որ մէկը իմ վրաս հաստա-
տուած չէ, Նանիկա ճիւղի մը պէս դուրս ձը-
գուած ու չորցած է. և կը ժողվեն զանոնք
7 ու կրակը կը նետեն, ու կ՚այրեն։ Թէ որ դուք
իմ մէջս կեցաք՝ և իմ խօսքերս ալ ձեր մէջը
կեցան, Ինչ որ ուզէք՝ պիտի խնդրէք, ու
8 պիտի ըլլայ ձեզի։ Նովով իմ Հայրս փառա-
ւորուեցաւ, որ դուք շատ պտուղ բերէք,
ու իմ աշակերտներս ըլլաք։
9 Ինչպէս որ Հայրը զիս սիրեց, ես ալ ձեզ
10 սիրեցի. իմ սիրոյս մէջ հաստատ կեցէ՛ք։ Թէ
որ իմ պատուէրներս պահէք, իմ սիրոյս մէ-
ջը պիտի կեցնաք. Ինչպէս որ ես իմ Հօրս պա-
տուէրները պահեցի, և անոր սիրոյն մէջը կե-
11 ցած եմ։ Աս բաները ձեզի խօսեցայ որ իմ
ուրախութիւնս ձեր մէջը մնայ, ու ձեր ու-
12 րախութիւնը լման ըլլայ։ Ասիկա է իմ պատուէրս
որ միկզմիկ սիրէք, ինչպէս որ ես ձեզ սի-
13 րեցի։ Սակի աւելի մեծ սէր մէկը չկրնար
ունենալ, որ մէկը իր կեանքը բարեկամներն
14 նուն համար դնէ։ Դուք իմ բարեկամներս
էք, թէ որ բնեկու բաները ինչ որ ես ձեզի կը
15 պատուիրեմ։ Ալեկ ետքը ձեզ ծառայ չեմ
անուաներ, ինչու որ ծառան չգիտեր իր տէրը
ինչ կ՚ընէ. Հապա ես ձեզ բարեկամ անուա-
նեցի, ինչու որ ան ամէն բաները որ իմ Հօր-
16 մէս լսեցի ձեզի յայտնեցի։ Չէ թէ դուք
զիս ընտրեցիք, Հապա ես ձեզ ընտրեցի,
ու զբի ձեզ որ դուք երթաք և պտուղ բե-
րէք, ու ձեր պտուղը մնայ. Որպէս զի իմ
անունովս ինչ որ Հօրմէն խնդրէք, ձեզի տայ։
17 Ասիկա կը պատուիրեմ ձեզի որ միկզմիկ սիրէք։

1 ա Ցոհ. ը. 27։ 2 Մատ. ի. 20։ 3 Ա. Տես. ը. 3, 28։ 4 Գլ. ժգ. 10։ 5 ա Կար. ժէ. 20։ 6 Ա. Տես. ի. 49։ 7 Գլ. ժդ. 9։ 8 Ելից. լգ. 18։ 9 Գլ. ժդ. 24։ 10 ա Կար. ժէ. 30։ 11 Գլ. ժդ. 24։ 12 Ա. Տես. ժգ. 21։ 13 Գլ. ժե. 20։ 14 Ա. Տես. ժգ. 23։ 15 Գլ. ժե. 25։ 16 Գլ. ժե. 27։ 17 Ելից. լգ. 33։ 18 Գլ. ժե. 20։ 19 Գլ. ժե. 25։ 20 Գլ. ժգ. 23։ 21 Գլ. ժդ. 10։ 22 Գլ. ժդ. 16։ 23 Գլ. ժդ. 15։ 24 Գլ. ժդ. 21։ 25 Գլ. ժդ. 23։ 26 Գլ. ժդ. 16։ 27 Գլ. ժդ. 26։ 28 Գլ. ժդ. 24։ 29 Գլ. ժդ. 25։ 30 Գլ. ժդ. 26։ 31 Գլ. ժդ. 27։ 32 Գլ. ժդ. 28։ 33 Գլ. ժդ. 29։ 34 Գլ. ժդ. 30։ 35 Գլ. ժդ. 31։ 36 Գլ. ժդ. 32։ 37 Գլ. ժդ. 33։ 38 Գլ. ժդ. 34։ 1 Գլ. ժդ. 35։ 2 Գլ. ժդ. 36։ 3 Գլ. ժդ. 37։ 4 Գլ. ժդ. 38։ 5 Գլ. ժդ. 39։ 6 Գլ. ժդ. 40։ 7 Գլ. ժդ. 41։ 8 Գլ. ժդ. 42։ 9 Գլ. ժդ. 43։ 10 Գլ. ժդ. 44։ 11 Գլ. ժդ. 45։ 12 Գլ. ժդ. 46։ 13 Գլ. ժդ. 47։ 14 Գլ. ժդ. 48։ 15 Գլ. ժդ. 49։ 16 Գլ. ժդ. 50։ 17 Գլ. ժդ. 51։ 18 Գլ. ժդ. 52։ 19 Գլ. ժդ. 53։ 20 Գլ. ժդ. 54։ 21 Գլ. ժդ. 55։ 22 Գլ. ժդ. 56։ 23 Գլ. ժդ. 57։ 24 Գլ. ժդ. 58։ 25 Գլ. ժդ. 59։ 26 Գլ. ժդ. 60։ 27 Գլ. ժդ. 61։ 28 Գլ. ժդ. 62։ 29 Գլ. ժդ. 63։ 30 Գլ. ժդ. 64։ 31 Գլ. ժդ. 65։ 32 Գլ. ժդ. 66։ 33 Գլ. ժդ. 67։ 34 Գլ. ժդ. 68։ 35 Գլ. ժդ. 69։ 36 Գլ. ժդ. 70։ 37 Գլ. ժդ. 71։ 38 Գլ. ժդ. 72։ 1 Գլ. ժդ. 73։ 2 Գլ. ժդ. 74։ 3 Գլ. ժդ. 75։ 4 Գլ. ժդ. 76։ 5 Գլ. ժդ. 77։ 6 Գլ. ժդ. 78։ 7 Գլ. ժդ. 79։ 8 Գլ. ժդ. 80։ 9 Գլ. ժդ. 81։ 10 Գլ. ժդ. 82։ 11 Գլ. ժդ. 83։ 12 Գլ. ժդ. 84։ 13 Գլ. ժդ. 85։ 14 Գլ. ժդ. 86։ 15 Գլ. ժդ. 87։ 16 Գլ. ժդ. 88։ 17 Գլ. ժդ. 89։ 18 Գլ. ժդ. 90։ 19 Գլ. ժդ. 91։ 20 Գլ. ժդ. 92։ 21 Գլ. ժդ. 93։ 22 Գլ. ժդ. 94։ 23 Գլ. ժդ. 95։ 24 Գլ. ժդ. 96։ 25 Գլ. ժդ. 97։ 26 Գլ. ժդ. 98։ 27 Գլ. ժդ. 99։ 28 Գլ. ժդ. 100։ 29 Գլ. ժդ. 101։ 30 Գլ. ժդ. 102։ 31 Գլ. ժդ. 103։ 32 Գլ. ժդ. 104։ 33 Գլ. ժդ. 105։ 34 Գլ. ժդ. 106։ 35 Գլ. ժդ. 107։ 36 Գլ. ժդ. 108։ 37 Գլ. ժդ. 109։ 38 Գլ. ժդ. 110։ 1 Գլ. ժդ. 111։ 2 Գլ. ժդ. 112։ 3 Գլ. ժդ. 113։ 4 Գլ. ժդ. 114։ 5 Գլ. ժդ. 115։ 6 Գլ. ժդ. 116։ 7 Գլ. ժդ. 117։ 8 Գլ. ժդ. 118։ 9 Գլ. ժդ. 119։ 10 Գլ. ժդ. 120։ 11 Գլ. ժդ. 121։ 12 Գլ. ժդ. 122։ 13 Գլ. ժդ. 123։ 14 Գլ. ժդ. 124։ 15 Գլ. ժդ. 125։ 16 Գլ. ժդ. 126։ 17 Գլ. ժդ. 127։ 18 Գլ. ժդ. 128։ 19 Գլ. ժդ. 129։ 20 Գլ. ժդ. 130։ 21 Գլ. ժդ. 131։ 22 Գլ. ժդ. 132։ 23 Գլ. ժդ. 133։ 24 Գլ. ժդ. 134։ 25 Գլ. ժդ. 135։ 26 Գլ. ժդ. 136։ 27 Գլ. ժդ. 137։ 28 Գլ. ժդ. 138։ 29 Գլ. ժդ. 139։ 30 Գլ. ժդ. 140։ 31 Գլ. ժդ. 141։ 32 Գլ. ժդ. 142։ 33 Գլ. ժդ. 143։ 34 Գլ. ժդ. 144։ 35 Գլ. ժդ. 145։ 36 Գլ. ժդ. 146։ 37 Գլ. ժդ. 147։ 38 Գլ. ժդ. 148։ 1 Գլ. ժդ. 149։ 2 Գլ. ժդ. 150։ 3 Գլ. ժդ. 151։ 4 Գլ. ժդ. 152։ 5 Գլ. ժդ. 153։ 6 Գլ. ժդ. 154։ 7 Գլ. ժդ. 155։ 8 Գլ. ժդ. 156։ 9 Գլ. ժդ. 157։ 10 Գլ. ժդ. 158։ 11 Գլ. ժդ. 159։ 12 Գլ. ժդ. 160։ 13 Գլ. ժդ. 161։ 14 Գլ. ժդ. 162։ 15 Գլ. ժդ. 163։ 16 Գլ. ժդ. 164։ 17 Գլ. ժդ. 165։ 18 Գլ. ժդ. 166։ 19 Գլ. ժդ. 167։ 20 Գլ. ժդ. 168։ 21 Գլ. ժդ. 169։ 22 Գլ. ժդ. 170։ 23 Գլ. ժդ. 171։ 24 Գլ. ժդ. 172։ 25 Գլ. ժդ. 173։ 26 Գլ. ժդ. 174։ 27 Գլ. ժդ. 175։ 28 Գլ. ժդ. 176։ 29 Գլ. ժդ. 177։ 30 Գլ. ժդ. 178։ 31 Գլ. ժդ. 179։ 32 Գլ. ժդ. 180։ 33 Գլ. ժդ. 181։ 34 Գլ. ժդ. 182։ 35 Գլ. ժդ. 183։ 36 Գլ. ժդ. 184։ 37 Գլ. ժդ. 185։ 38 Գլ. ժդ. 186։ 1 Գլ. ժդ. 187։ 2 Գլ. ժդ. 188։ 3 Գլ. ժդ. 189։ 4 Գլ. ժդ. 190։ 5 Գլ. ժդ. 191։ 6 Գլ. ժդ. 192։ 7 Գլ. ժդ. 193։ 8 Գլ. ժդ. 194։ 9 Գլ. ժդ. 195։ 10 Գլ. ժդ. 196։ 11 Գլ. ժդ. 197։ 12 Գլ. ժդ. 198։ 13 Գլ. ժդ. 199։ 14 Գլ. ժդ. 200։ 15 Գլ. ժդ. 201։ 16 Գլ. ժդ. 202։ 17 Գլ. ժդ. 203։ 18 Գլ. ժդ. 204։ 19 Գլ. ժդ. 205։ 20 Գլ. ժդ. 206։ 21 Գլ. ժդ. 207։ 22 Գլ. ժդ. 208։ 23 Գլ. ժդ. 209։ 24 Գլ. ժդ. 210։ 25 Գլ. ժդ. 211։ 26 Գլ. ժդ. 212։ 27 Գլ. ժդ. 213։ 28 Գլ. ժդ. 214։ 29 Գլ. ժդ. 215։ 30 Գլ. ժդ. 216։ 31 Գլ. ժդ. 217։ 32 Գլ. ժդ. 218։ 33 Գլ. ժդ. 219։ 34 Գլ. ժդ. 220։ 35 Գլ. ժդ. 221։ 36 Գլ. ժդ. 222։ 37 Գլ. ժդ. 223։ 38 Գլ. ժդ. 224։ 1 Գլ. ժդ. 225։ 2 Գլ. ժդ. 226։ 3 Գլ. ժդ. 227։ 4 Գլ. ժդ. 228։ 5 Գլ. ժդ. 229։ 6 Գլ. ժդ. 230։ 7 Գլ. ժդ. 231։ 8 Գլ. ժդ. 232։ 9 Գլ. ժդ. 233։ 10 Գլ. ժդ. 234։ 11 Գլ. ժդ. 235։ 12 Գլ. ժդ. 236։ 13 Գլ. ժդ. 237։ 14 Գլ. ժդ. 238։ 15 Գլ. ժդ. 239։ 16 Գլ. ժդ. 240։ 17 Գլ. ժդ. 241։ 18 Գլ. ժդ. 242։ 19 Գլ. ժդ. 243։ 20 Գլ. ժդ. 244։ 21 Գլ. ժդ. 245։ 22 Գլ. ժդ. 246։ 23 Գլ. ժդ. 247։ 24 Գլ. ժդ. 248։ 25 Գլ. ժդ. 249։ 26 Գլ. ժդ. 250։ 27 Գլ. ժդ. 251։ 28 Գլ. ժդ. 252։ 29 Գլ. ժդ. 253։ 30 Գլ. ժդ. 254։ 31 Գլ. ժդ. 255։ 32 Գլ. ժդ. 256։ 33 Գլ. ժդ. 257։ 34 Գլ. ժդ. 258։ 35 Գլ. ժդ. 259։ 36 Գլ. ժդ. 260։ 37 Գլ. ժդ. 261։ 38 Գլ. ժդ. 262։ 1 Գլ. ժդ. 263։ 2 Գլ. ժդ. 264։ 3 Գլ. ժդ. 265։ 4 Գլ. ժդ. 266։ 5 Գլ. ժդ. 267։ 6 Գլ. ժդ. 268։ 7 Գլ. ժդ. 269։ 8 Գլ. ժդ. 270։ 9 Գլ. ժդ. 271։ 10 Գլ. ժդ. 272։ 11 Գլ. ժդ. 273։ 12 Գլ. ժդ. 274։ 13 Գլ. ժդ. 275։ 14 Գլ. ժդ. 276։ 15 Գլ. ժդ. 277։ 16 Գլ. ժդ. 278։ 17 Գլ. ժդ. 279։ 18 Գլ. ժդ. 280։ 19 Գլ. ժդ. 281։ 20 Գլ. ժդ. 282։ 21 Գլ. ժդ. 283։ 22 Գլ. ժդ. 284։ 23 Գլ. ժդ. 285։ 24 Գլ. ժդ. 286։ 25 Գլ. ժդ. 287։ 26 Գլ. ժդ. 288։ 27 Գլ. ժդ. 289։ 28 Գլ. ժդ. 290։ 29 Գլ. ժդ. 291։ 30 Գլ. ժդ. 292։ 31 Գլ. ժդ. 293։ 32 Գլ. ժդ. 294։ 33 Գլ. ժդ. 295։ 34 Գլ. ժդ. 296։ 35 Գլ. ժդ. 297։ 36 Գլ. ժդ. 298։ 37 Գլ. ժդ. 299։ 38 Գլ. ժդ. 300։ 1 Գլ. ժդ. 301։ 2 Գլ. ժդ. 302։ 3 Գլ. ժդ. 303։ 4 Գլ. ժդ. 304։ 5 Գլ. ժդ. 305։ 6 Գլ. ժդ. 306։ 7 Գլ. ժդ. 307։ 8 Գլ. ժդ. 308։ 9 Գլ. ժդ. 309։ 10 Գլ. ժդ. 310։ 11 Գլ. ժդ. 311։ 12 Գլ. ժդ. 312։ 13 Գլ. ժդ. 313։ 14 Գլ. ժդ. 314։ 15 Գլ. ժդ. 315։ 16 Գլ. ժդ. 316։ 17 Գլ. ժդ. 317։ 18 Գլ. ժդ. 318։ 19 Գլ. ժդ. 319։ 20 Գլ. ժդ. 320։ 21 Գլ. ժդ. 321։ 22 Գլ. ժդ. 322։ 23 Գլ. ժդ. 323։ 24 Գլ. ժդ. 324։ 25 Գլ. ժդ. 325։ 26 Գլ. ժդ. 326։ 27 Գլ. ժդ. 327։ 28 Գլ. ժդ. 328։ 29 Գլ. ժդ. 329։ 30 Գլ. ժդ. 330։ 31 Գլ. ժդ. 331։ 32 Գլ. ժդ. 332։ 33 Գլ. ժդ. 333։ 34 Գլ. ժդ. 334։ 35 Գլ. ժդ. 335։ 36 Գլ. ժդ. 336։ 37 Գլ. ժդ. 337։ 38 Գլ. ժդ. 338։ 1 Գլ. ժդ. 339։ 2 Գլ. ժդ. 340։ 3 Գլ. ժդ. 341։ 4 Գլ. ժդ. 342։ 5 Գլ. ժդ. 343։ 6 Գլ. ժդ. 344։ 7 Գլ. ժդ. 345։ 8 Գլ. ժդ. 346։ 9 Գլ. ժդ. 347։ 10 Գլ. ժդ. 348։ 11 Գլ. ժդ. 349։ 12 Գլ. ժդ. 350։ 13 Գլ. ժդ. 351։ 14 Գլ. ժդ. 352։ 15 Գլ. ժդ. 353։ 16 Գլ. ժդ. 354։ 17 Գլ. ժդ. 355։ 18 Գլ. ժդ. 356։ 19 Գլ. ժդ. 357։ 20 Գլ. ժդ. 358։ 21 Գլ. ժդ. 359։ 22 Գլ. ժդ. 360։ 23 Գլ. ժդ. 361։ 24 Գլ. ժդ. 362։ 25 Գլ. ժդ. 363։ 26 Գլ. ժդ. 364։ 27 Գլ. ժդ. 365։ 28 Գլ. ժդ. 366։ 29 Գլ. ժդ. 367։ 30 Գլ. ժդ. 368։ 31 Գլ. ժդ. 369։ 32 Գլ. ժդ. 370։ 33 Գլ. ժդ. 371։ 34 Գլ. ժդ. 372։ 35 Գլ. ժդ. 373։ 36 Գլ. ժդ. 374։ 37 Գլ. ժդ. 375։ 38 Գլ. ժդ. 376։ 1 Գլ. ժդ. 377։ 2 Գլ. ժդ. 378։ 3 Գլ. ժդ. 379։ 4 Գլ. ժդ. 380։ 5 Գլ. ժդ. 381։ 6 Գլ. ժդ. 382։ 7 Գլ. ժդ. 383։ 8 Գլ. ժդ. 384։ 9 Գլ. ժդ. 385։ 10 Գլ. ժդ. 386։ 11 Գլ. ժդ. 387։ 12 Գլ. ժդ. 388։ 13 Գլ. ժդ. 389։ 14 Գլ. ժդ. 390։ 15 Գլ. ժդ. 391։ 16 Գլ. ժդ. 392։ 17 Գլ. ժդ. 393։ 18 Գլ. ժդ. 394։ 19 Գլ. ժդ. 395։ 20 Գլ. ժդ. 396։ 21 Գլ. ժդ. 397։ 22 Գլ. ժդ. 398։ 23 Գլ. ժդ. 399։ 24 Գլ. ժդ. 400։ 25 Գլ. ժդ. 401։ 26 Գլ. ժդ. 402։ 27 Գլ. ժդ. 403։ 28 Գլ. ժդ. 404։ 29 Գլ. ժդ. 405։ 30 Գլ. ժդ. 406։ 31 Գլ. ժդ. 407։ 32 Գլ. ժդ. 408։ 33 Գլ. ժդ. 409։ 34 Գլ. ժդ. 410։ 35 Գլ. ժդ. 411։ 36 Գլ. ժդ. 412։ 37 Գլ. ժդ. 413։ 38 Գլ. ժդ. 414։ 1 Գլ. ժդ. 415։ 2 Գլ. ժդ. 416։ 3 Գլ. ժդ. 417։ 4 Գլ. ժդ. 418։ 5 Գլ. ժդ. 419։ 6 Գլ. ժդ. 420։ 7 Գլ. ժդ. 421։ 8 Գլ. ժդ. 422։ 9 Գլ. ժդ. 423։ 10 Գլ. ժդ. 424։ 11 Գլ. ժդ. 425։ 12 Գլ. ժդ. 426։ 13 Գլ. ժդ. 427։ 14 Գլ. ժդ. 428։ 15 Գլ. ժդ. 429։ 16 Գլ. ժդ. 430։ 17 Գլ. ժդ. 431։ 18 Գլ. ժդ. 432։ 19 Գլ. ժդ. 433։ 20 Գլ. ժդ. 434։ 21 Գլ. ժդ. 435։ 22 Գլ. ժդ. 436։ 23 Գլ. ժդ. 437։ 24 Գլ. ժդ. 438։ 25 Գլ. ժդ. 439։ 26 Գլ. ժդ. 440։ 27 Գլ. ժդ. 441։ 28 Գլ. ժդ. 442։ 29 Գլ. ժդ. 443։ 30 Գլ. ժդ. 444։ 31 Գլ. ժդ. 445։ 32 Գլ. ժդ. 446։ 33 Գլ. ժդ. 447։ 34 Գլ. ժդ. 448։ 35 Գլ. ժդ. 449։ 36 Գլ. ժդ. 450։ 37 Գլ. ժդ. 451։ 38 Գլ. ժդ. 452։ 1 Գլ. ժդ. 453։ 2 Գլ. ժդ. 454։ 3 Գլ. ժդ. 455։ 4 Գլ. ժդ. 456։ 5 Գլ. ժդ. 457։ 6 Գլ. ժդ. 458։ 7 Գլ. ժդ. 459։ 8 Գլ. ժդ. 460։ 9 Գլ. ժդ. 461։ 10 Գլ. ժդ. 462։ 11 Գլ. ժդ. 463։ 12 Գլ. ժդ. 464։ 13 Գլ. ժդ. 465։ 14 Գլ. ժդ. 466։ 15 Գլ. ժդ. 467։ 16 Գլ. ժդ. 468։ 17 Գլ. ժդ. 469։ 18 Գլ. ժդ. 470։ 19 Գլ. ժդ. 471։ 20 Գլ. ժդ. 472։ 21 Գլ. ժդ. 473։ 22 Գլ. ժդ. 474։ 23 Գլ. ժդ. 475։ 24 Գլ. ժդ. 476։ 25 Գլ. ժդ. 477։ 26 Գլ. ժդ. 478։ 27 Գլ. ժդ. 479։ 28 Գլ. ժդ. 480։ 29 Գլ. ժդ. 481։ 30 Գլ. ժդ. 482։ 31 Գլ. ժդ. 483։ 32 Գլ. ժդ. 484։ 33 Գլ. ժդ. 485։ 34 Գլ. ժդ. 486։ 35 Գլ. ժդ. 487։ 36 Գլ. ժդ. 488։ 37 Գլ. ժդ. 489։ 38 Գլ. ժդ. 490։ 1 Գլ. ժդ. 491։ 2 Գլ. ժդ. 492։ 3 Գլ. ժդ. 493։ 4 Գլ. ժդ. 494։ 5 Գլ. ժդ. 495։ 6 Գլ. ժդ. 496։ 7 Գլ. ժդ. 497։ 8 Գլ. ժդ. 498։ 9 Գլ. ժդ. 499։ 10 Գլ. ժդ. 500։ 11 Գլ. ժդ. 501։ 12 Գլ. ժդ. 502։ 13 Գլ. ժդ. 503։ 14 Գլ. ժդ. 504։ 15 Գլ. ժդ. 505։ 16 Գլ. ժդ. 506։ 17 Գլ. ժդ. 507։ 18 Գլ. ժդ. 508։ 19 Գլ. ժդ. 509։ 20 Գլ. ժդ. 510։ 21 Գլ. ժդ. 511։ 22 Գլ. ժդ. 512։ 23 Գլ. ժդ. 513։ 24 Գլ. ժդ. 514։ 25 Գլ. ժդ. 515։ 26 Գլ. ժդ. 516։ 27 Գլ. ժդ. 517։ 28 Գլ. ժդ. 518։ 29 Գլ. ժդ. 519։ 30 Գլ. ժդ. 520։ 31 Գլ. ժդ. 521։ 32 Գլ. ժդ. 522։ 33 Գլ. ժդ. 523։ 34 Գլ. ժդ. 524։ 35 Գլ. ժդ. 525։ 36 Գլ. ժդ. 526։ 37 Գլ. ժդ. 527։ 38 Գլ. ժդ. 528։ 1 Գլ. ժդ. 529։ 2 Գլ. ժդ. 530։ 3 Գլ. ժդ. 531։ 4 Գլ. ժդ. 532։ 5 Գլ. ժդ. 533։ 6 Գլ. ժդ. 534։ 7 Գլ. ժդ. 535։ 8 Գլ. ժդ. 536։ 9 Գլ. ժդ. 537։ 10 Գլ. ժդ. 538։ 11 Գլ. ժդ. 539։ 12 Գլ. ժդ. 540։ 13 Գլ. ժդ. 541։ 14 Գլ. ժդ. 542։ 15 Գլ. ժդ. 543։ 16 Գլ. ժդ. 544։ 17 Գլ. ժդ. 545։ 18 Գլ. ժդ. 546։ 19 Գլ. ժդ. 547։ 20 Գլ. ժդ. 548։ 21 Գլ. ժդ. 549։ 22 Գլ. ժդ. 550։ 23 Գլ. ժդ. 551։ 24 Գլ. ժդ. 552։ 25 Գլ. ժդ. 553։ 26 Գլ. ժդ. 554։ 27 Գլ. ժդ. 555։ 28 Գլ. ժդ. 556։ 29 Գլ. ժդ. 557։ 30 Գլ. ժդ. 558։ 31 Գլ. ժ

18 Թէ որ աշխարհ ձեզ կ'ատէ, դիտցէք որ
19 ձեզմէ առաջ զիս ատեց։ Թէ որ աշխարհէն
եղած ըլլայիք, աշխարհ իրենները կը սիրեր.
բայց որովհետեւ աշխարհէ չէք՝ հապա ես
ձեզ աշխարհէն ընտրեցի, անոր համար աշ-
20 խարհ ձեզ կ'ատէ։ Յիշեցէք զբերէք որ ան
խօսքը որ ձեզի ըսի Թէ չ'ըլլար իր սիրոջ-
մէն մեծ չէ. Թէ որ զիս հալածեցին, ձեզ
ալ պիտի հալածեն. Թէ որ իմ խօսքս պա-
21 հեցին, ձերն ալ պիտի պահեն։ Բայց ա-
մէն բաները պիտի ընեն ձեզի իմ անուանս
համար, ինչու որ չճանչցան անիկա որ զիս
22 խրկեց։ Թէ որ ես եկած և անոնց խօսած
չըլլայի, անոնք մեղք չեն ունենար. Բայց
հիմա իրենց մեղքին պատճառանք մը չունին։
23 Ան որ զիս կ'ատէ, իմ Հայրս ալ կ'ատէ։
24 Թէ որ ան գործքերը իրենց մէջը ըրած չըլ-
լայի, որոնք ուրիշ մէկը չէ ըրած, անոնք մեղք
չեն ունենար. բայց հիմա տեսան, ու ատե-
25 ցին զիս ալ իմ Հայրս ալ։ Սակայն ա՛ս եղա-
որ կատարուի ան խօսքը որ իրենց օրէնսդրին
մէջ գրուած է Թէ Զուր տեղը զիս ատեցին։
26 Բայց երբոր Մխիթարիչը գայ՝ որ ես Հօրմէն
ձեզի պիտի խրկեմ, ան ճշմարտութիւնն Հո-
գին՝ որ Հօրմէն կ'ելլէ, ա՛նիկա ինծի համար
27 պիտի վկայէ. ու դուք ալ կը վկայէք, ընդ-
հանուր որ սկիզբէն ի վեր իմ հետս էք։

ԳԼ. ԺԶ

1 Ա՛ս բաները ձեզի խօսեցայ որ չ'ղայթակ-
2 ղիք։ Ժողովարաններէն զուրս պիտի
ձգեն ձեզ. ու ժամանակ ալ պիտի գայ որ
ամէն ով որ ձեզ սպաննէ, անանկ պիտի սե-
պէ Թէ Աստուծոյ պաշտօն կը մատուցանէ։
3 Ու ա՛ս բաները չեն պիտի ընեն՝ անոր հա-
4 մար որ ոչ Հայրը ճանչցան՝ ոչ ալ զիս։ Բայց
ա՛ս բաները ձեզի խօսեցայ որ երբ ժամանակը
գայ՝ միտքերնիդ բերէք Թէ ես ըսի ձեզի.
և ա՛ս բաները սկիզբէն չըսի ձեզի, ընդ-
որ ես հետերնիդ էի։
5 Բայց հիմա ես կ'երթամ՝ ղիս խրկողին

ա ա Ցաճ. գ. 1. 13։
բ ա Ցաճ. գ. 5։
գ Գլ. ԺԷ. 14։
դ Ա՛ստ. ժ. 24։ Ղ.ուկ.
գ. 40։ Գլ. ժգ.
16։
ե Հգ.ի.կ. գ. 7։
զ Ա՛ստ. ծ. 22։ խգ.
9։ Գլ. ժգ. 3։
է Գլ. ԻԲ. 41։
ը Հ.ռոմ. ա. 20։
Ցաճ. գ. 17։
թ Ա՛ստ. ժ. 6։ խգ.
10։ խզ. 51։
ժ Գլ. ԻԲ. 22. 34։
ԺԱ Գլ. ԻԲ. 42։
ԺԲ Գործ. է. 59։ ԻԲ.
1։ խգ. 9։ 10. 11։
ԺԳ Գլ. ԺԷ. 21։ Հբ.
ԺԴ Գլ. գ. 2։ է. 31։
ԻԲ. 32։
ԺԵ Ա՛ստ. լ. 19։ կԲ.
4։
ԺԶ Ղ.ուկ. խգ. 49։
Գլ. ԺԳ. 17. 26։
ԺԷ. 7. 13։ Գործ.
բ. 33։
ԺԸ Ա՛ստ. ա. 6։ խգ.
10։ խզ. 51։
ԺԹ Գլ. ԻԲ. 22. 34։
ԺԲ. 42։
Ի Գործ. է. 59։ ԻԲ.
1։ խգ. 9։ 10. 11։
ԻԱ Գլ. ԺԷ. 21։ Հբ.
ԻԲ Գլ. ԺԳ. 17. ԺԷ.
26։
ԻԳ Գլ. ԺԳ. 26։ ա Ցաճ.
ե. 1։ բ Գլ. ա. 16։
ԻԴ Ղ.ուկ. ա. 2։ ա
Ցաճ. ա. 1. 2։
ԻԵ Ա՛ստ. ա. 8։
ԻԶ Ա՛ստ. Ա. 15։
ԻԷ Հմր. 10։ 19։ Գլ.
է. 35։ ԺԳ. 3։ ԺԷ.
28։
ԻԸ Հմր. 22։ Գլ. ԺԳ.
1։
ԻԹ Գլ. է. 39։ ԺԳ.
16. 26։ ԺԷ. 26։
Լ Գործ. բ. 33։ Ե.
փետ. գ. 8։
ԼԱ Գործ. բ. 22—37։
ԼԲ Գործ. բ. 32։
ԼԳ Գլ. գ. 14։ է. 32։
ԼԴ Գործ. խգ. 18։
ԼԵ Ղ.ուկ. Ա. 18։ Գլ.
ԺԲ. 31։ Եփես. բ.
2։ Կող. բ. 15։
Եբր. բ. 14։
ԼԶ Ա՛ստ. գ. 35։ ա
Կոր. գ. 2։ Եբր.
է. 12։
ԼԷ Գործ. բ. 33։ Ե.
փետ. գ. 8։
ԼԸ Գործ. բ. 32։
ԼԹ Գլ. ԺԳ. 17։ ԺԷ.
26։
Մ Գլ. ԺԷ. 26։ ա Ցաճ.
բ. 20։ Յհ. ա. 16։
ՄԱ Գլ. ԺԸ. 19։ ԺԹ.
29։
ՄԲ Ա՛ստ. Թ. 15։
ՄԳ Հմր. Ա՛ստ. ժ. 28։
ՄԴ Գլ. ԺԳ. 19։ ԺԷ.
29։
ՄԵ Հմր. 10։ 19։ Գլ.
է. 35։ ԺԳ. 3։ ԺԷ.
28։
ՄԶ Հմր. 22։ Գլ. ԺԳ.
1։
ՄԷ Գլ. է. 39։ ԺԳ.
16. 26։ ԺԷ. 26։
ՄԸ Գործ. բ. 33։ Ե.
փետ. գ. 8։
ՄԹ Գործ. բ. 22—37։
Ն Գործ. բ. 32։
ՆԱ Գլ. գ. 14։ է. 32։
ՆԲ Գործ. խգ. 18։
ՆԳ Ղ.ուկ. Ա. 18։ Գլ.
ԺԲ. 31։ Եփես. բ.
2։ Կող. բ. 15։
Եբր. բ. 14։
ՆԴ Ա՛ստ. գ. 35։ ա
Կոր. գ. 2։ Եբր.
է. 12։
ՆԵ Գլ. ԺԳ. 17։ ԺԷ.
26։
ՆԶ Գլ. ԺԳ. 26։ ա
Ցաճ. բ. 20։ Յհ. ա. 16։
ՆԷ Գլ. ԺԸ. 19։ ԺԹ.
29։
ՆԸ Ա՛ստ. Թ. 15։
ՆԹ Հմր. Ա՛ստ. ժ. 28։
Ա Գլ. ԺԳ. 19։ ԺԷ.
29։
ԱԱ Գլ. ԺԸ. 19։ ԺԹ.
29։
ԱԲ Ա՛ստ. Թ. 15։
ԱԳ Հմր. Ա՛ստ. ժ. 28։
ԱԴ Գլ. ԺԳ. 19։ ԺԷ.
29։
ԱԵ Հմր. 10։ 19։ Գլ.
է. 35։ ԺԳ. 3։ ԺԷ.
28։
ԱԶ Հմր. 22։ Գլ. ԺԳ.
1։
ԱԷ Գլ. է. 39։ ԺԳ.
16. 26։ ԺԷ. 26։
ԱԸ Գործ. բ. 33։ Ե.
փետ. գ. 8։
ԱԹ Գործ. բ. 22—37։
ԲԱ Գործ. բ. 32։
ԲԲ Գործ. խգ. 18։
ԲԳ Ղ.ուկ. Ա. 18։ Գլ.
ԺԲ. 31։ Եփես. բ.
2։ Կող. բ. 15։
Եբր. բ. 14։
ԲԴ Ա՛ստ. գ. 35։ ա
Կոր. գ. 2։ Եբր.
է. 12։
ԲԵ Գլ. ԺԳ. 17։ ԺԷ.
26։
ԲԶ Գլ. ԺԳ. 26։ ա
Ցաճ. բ. 20։ Յհ. ա. 16։
ԲԷ Գլ. ԺԸ. 19։ ԺԹ.
29։
ԲԸ Ա՛ստ. Թ. 15։
ԲԹ Հմր. Ա՛ստ. ժ. 28։
Գ Գլ. ԺԳ. 19։ ԺԷ.
29։
ԳԱ Գլ. ԺԸ. 19։ ԺԹ.
29։
ԳԲ Ա՛ստ. Թ. 15։
ԳԳ Հմր. Ա՛ստ. ժ. 28։
ԳԴ Գլ. ԺԳ. 19։ ԺԷ.
29։
ԳԵ Հմր. 10։ 19։ Գլ.
է. 35։ ԺԳ. 3։ ԺԷ.
28։
ԳԶ Հմր. 22։ Գլ. ԺԳ.
1։
ԳԷ Գլ. է. 39։ ԺԳ.
16. 26։ ԺԷ. 26։
ԳԸ Գործ. բ. 33։ Ե.
փետ. գ. 8։
ԳԹ Գործ. բ. 22—37։
ԴԱ Գործ. բ. 32։
ԴԲ Գործ. խգ. 18։
ԴԳ Ղ.ուկ. Ա. 18։ Գլ.
ԺԲ. 31։ Եփես. բ.
2։ Կող. բ. 15։
Եբր. բ. 14։
ԴԴ Ա՛ստ. գ. 35։ ա
Կոր. գ. 2։ Եբր.
է. 12։
ԴԵ Գլ. ԺԳ. 17։ ԺԷ.
26։
ԴԶ Գլ. ԺԳ. 26։ ա
Ցաճ. բ. 20։ Յհ. ա. 16։
ԴԷ Գլ. ԺԸ. 19։ ԺԹ.
29։
ԴԸ Ա՛ստ. Թ. 15։
ԴԹ Հմր. Ա՛ստ. ժ. 28։
ԵԱ Գլ. ԺԳ. 19։ ԺԷ.
29։
ԵԲ Հմր. 10։ 19։ Գլ.
է. 35։ ԺԳ. 3։ ԺԷ.
28։
ԵԳ Հմր. 22։ Գլ. ԺԳ.
1։
ԵԴ Գլ. է. 39։ ԺԳ.
16. 26։ ԺԷ. 26։
ԵԵ Գործ. բ. 33։ Ե.
փետ. գ. 8։
ԵԶ Գործ. բ. 22—37։
ԵԷ Գործ. բ. 32։
ԵԸ Գործ. խգ. 18։
ԵԹ Ղ.ուկ. Ա. 18։ Գլ.
ԺԲ. 31։ Եփես. բ.
2։ Կող. բ. 15։
Եբր. բ. 14։
ԶԱ Ա՛ստ. գ. 35։ ա
Կոր. գ. 2։ Եբր.
է. 12։
ԶԲ Գլ. ԺԳ. 17։ ԺԷ.
26։
ԶԳ Գլ. ԺԳ. 26։ ա
Ցաճ. բ. 20։ Յհ. ա. 16։
ԶԴ Գլ. ԺԸ. 19։ ԺԹ.
29։
ԶԵ Ա՛ստ. Թ. 15։
ԶԶ Հմր. Ա՛ստ. ժ. 28։
ԶԷ Գլ. ԺԳ. 19։ ԺԷ.
29։
ԶԸ Հմր. 10։ 19։ Գլ.
է. 35։ ԺԳ. 3։ ԺԷ.
28։
ԶԹ Հմր. 22։ Գլ. ԺԳ.
1։
ԷԱ Գլ. է. 39։ ԺԳ.
16. 26։ ԺԷ. 26։
ԷԲ Գործ. բ. 33։ Ե.
փետ. գ. 8։
ԷԳ Գործ. բ. 22—37։
ԷԴ Գործ. բ. 32։
ԷԵ Գործ. խգ. 18։
ԷԶ Ղ.ուկ. Ա. 18։ Գլ.
ԺԲ. 31։ Եփես. բ.
2։ Կող. բ. 15։
Եբր. բ. 14։
ԷԷ Ա՛ստ. գ. 35։ ա
Կոր. գ. 2։ Եբր.
է. 12։
ԷԸ Գլ. ԺԳ. 17։ ԺԷ.
26։
ԷԹ Գլ. ԺԳ. 26։ ա
Ցաճ. բ. 20։ Յհ. ա. 16։
ԸԱ Գլ. ԺԸ. 19։ ԺԹ.
29։
ԸԲ Ա՛ստ. Թ. 15։
ԸԳ Հմր. Ա՛ստ. ժ. 28։
ԸԴ Գլ. ԺԳ. 19։ ԺԷ.
29։
ԸԵ Հմր. 10։ 19։ Գլ.
է. 35։ ԺԳ. 3։ ԺԷ.
28։
ԸԶ Հմր. 22։ Գլ. ԺԳ.
1։
ԸԷ Գլ. է. 39։ ԺԳ.
16. 26։ ԺԷ. 26։
ԸԸ Գործ. բ. 33։ Ե.
փետ. գ. 8։
ԸԹ Գործ. բ. 22—37։
ԹԱ Գործ. բ. 32։
ԹԲ Գործ. խգ. 18։
ԹԳ Ղ.ուկ. Ա. 18։ Գլ.
ԺԲ. 31։ Եփես. բ.
2։ Կող. բ. 15։
Եբր. բ. 14։
ԹԴ Ա՛ստ. գ. 35։ ա
Կոր. գ. 2։ Եբր.
է. 12։
ԹԵ Գլ. ԺԳ. 17։ ԺԷ.
26։
ԹԶ Գլ. ԺԳ. 26։ ա
Ցաճ. բ. 20։ Յհ. ա. 16։
ԹԷ Գլ. ԺԸ. 19։ ԺԹ.
29։
ԹԸ Ա՛ստ. Թ. 15։
ԹԹ Հմր. Ա՛ստ. ժ. 28։

22 մարդ մը ծնաւ։ Ես յիրաւի գոհ եք հիմա
որովհետեւ ունիք. բայց ես ձեզ նորէն պի-
տի տեսնեմ, ու ձեր սիրտերը ուրախ պիտի
ըլլան, ու ձեր ուրախութիւնը մէկը ձեզմէ
23 պիտի չխանդ։ Ես ան օրը ինծի բան մը պիտի
չհարցնէք։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձե-
զի, որ իմ անունովս ինչ որ խնդրէք Հօրմէն,
24 պիտի տայ ձեզի։ Մինչեւ հիմա իմ անունովս
բան մը չխնդրեցիք. խնդրեցէք ու պիտի
առնէք, որ ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ։
25 Ա՛ս բաները առակներով խօսեցայ ձեզի. Բայց
ժամանակ պիտի գայ, որ ալ ձեզի առակներ-
ով պիտի չխօսիմ, հապա յայտնապէս Հօրը
26 վրայով պիտի պատմեմ ձեզի։ Ա՛ն օրը իմ
անունովս պիտի խնդրէք. և չեմ ըսեր ձեզի
Թէ ես ձեզի համար պիտի աղաչեմ Հօրը.
27 Ինչու որ ինքը Հայրը ձեզ կը սիրէ, վասն զի
դուք զիս սիրեցիք և հաւատացիք Թէ ես
28 Աստուծմէ ելայ։ Հօրմէն ելայ ու աշխարհ
եկայ. նորէն կը թողում աշխարհը և Հօրը
կ'երթամ։
29 Ըսին անոր իր աշակերտները, Ահա հիմա
յայտնապէս կը խօսիս, և առակ մըն ալ չես
30 ըսեր։ Հիմա խնդացանք որ դուն ամէն բան
գիտես, և քեզ հարցնող չէ որ մէկը քեզի
հարցընէ. ասով կը հաւատանք որ Աստուծ-
31 մէ ելար։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց
32 ու ըսաւ, Հիմա կը հաւատաք։ Ահա ժամա-
նակ պիտի գայ, ու եկած ալ է, որ ցիրու-
ցան պիտի ըլլաք ամէնքդ մէկզմէկ իր տեղը, ու
զիս միտակ պիտի թողուք. Բայց ես միտակ
33 չեմ, ինչու որ Հայրը իմ հետս է։ Ա՛ս բաները
ձեզի խօսեցայ, որ ինծմով խաղաղութիւն
ունենաք. Աշխարհի մէջ նեղութիւն պիտի
ունենաք, Բայց քաջալերուեցէք. ես աշ-
խարհին յաղթեցի։

ԳԼ. ԺԷ

1 Յիսուս երբոր ասոնք խօսեցաւ, իր աչքե-
րը դէպ ի երկինքը վերցուց ու ըսաւ, Հայր,

ա Հմր. 6։
բ Գ.ուկ. խգ. 41. 52։
Գլ. ժգ. 1. 21։ ի.
20։ Գործ. բ. 40։
ժգ. 32։ ա Գիտ.
ա. 5։
գ Ա՛ստ. է. 7։ Գլ.
ժգ. 13։ ԺԼ. 16։
դ Հմր. Ա՛ստ. Թ. 15։
ե Հմր. 10։ Գլ.
ժգ. 3։ ԺԼ. 10։
զ Հմր. 23։
է Գլ. ժգ. 21. 23։
ը Հմր. 30։ Գլ. գ
13։ ԺԼ. 8։
թ Գլ. ժգ. 3։
ժ Գլ. ԺԲ. 17։
ԺԱ Հ.ռոմ. ը. 37։ ա
Ցաճ. գ. 4։ է. 4։
ԺԲ Գլ. ժգ. 23։ ժգ.
32։
ԺԳ Գան. է. 14։ Ա՛ստ.
ժա. 27։ իզ. 18։
Գլ. գ. 35։ է. 27։
ա Կոր. ԺԼ. 23. 27։
Փիլ. բ. 10։ Եբր.
բ. 8։
ԺԴ Հմր. 6։ 9. 24։ Գլ.
գ. 37։
ԺԵ Հ.ռոմ. ծգ. 11։ Եբրեմ.
ԻԲ. 24։
ԺԶ ա Կոր. ը. 4։ ա
Թես. ա. 9։
ԺԷ Գլ. գ. 34։ է. 36.
37։ ժ. 29։
ԺԸ Հմր. 25։ Գլ. ժգ.
27. 30։
ԺԹ ա Ցաճ. է. 10։
Ի Գլ. ժգ. 15։
ԻԱ Գլ. ժգ. 1։ ժգ.
28։
ԻԲ ա Գիտ. ա. 5։
Ցաւգ. 1։
ԻԳ Հմր. 21։ Ես։
ԻԴ Գլ. գ. 30։
ԻԵ Եբր. բ. 13։
ԻԶ Գլ. ը. 28։ ժբ.
49։ ժգ. 10։
ԻԷ Հմր. 25։ Գլ. ժգ.
27. 30։
ԻԸ ա Ցաճ. է. 10։
ԻԹ Գլ. ժգ. 1։ ժգ.
28։
Լ ա Գիտ. ա. 5։
ԼԱ Հմր. 21։ Ես։
ԼԲ Գլ. ժգ. 30։
ԼԳ Գլ. գ. 39։ ժ. 28։
Եբր. բ. 13։
ԼԴ Գլ. ժԼ. 3։ Գործ.
ժԼ. 9։ Եփես. է.
20։ ա Գիտ. ա. 22։
ԼԵ Գլ. գ. 71։ ժգ.
18։
ԼԶ Ասղ. ՃԻ. 8։ Գործ.
ա. 20։
ԼԷ Հմր. 8։
ԼԸ Գլ. ժգ. 31։ ժգ.
13։
ԼԹ Գլ. գ. 34։ է. 36։
Թ. 3։ ԺԹ. 30։
Մ Գլ. ժգ. 31։ ժԼ.
10։
ՄԱ Գլ. ա. 1։ 2։ ժ.
30։ ժգ. 9։ Փիլ.
բ. 6։ Կող. ա. 15։
17։ Եբր. ա. 3։ 10։
ՄԲ Հմր. 26։ Յասղ. խբ.
22։
ՄԳ Հմր. 2. 9։ 11։ Գլ.
գ. 37. 39։ ժ. 29։
ԺԼ. 19։
ՄԴ Գլ. ը. 28։ ժբ.
49։ ժգ. 10։
ՄԵ Հմր. 25։ Գլ. ժգ.
27. 30։
ՄԶ Ցաճ. է. 10։
ՄԷ Գլ. ժգ. 15։
ՄԸ Գլ. ժգ. 1։ ժգ.
28։
ՄԹ ա Գիտ. ա. 5։
Ցաւգ. 1։
Ն Հմր. 21։ Ես։
ՆԱ Գլ. գ. 30։
ՆԲ Եբր. բ. 13։
ՆԳ Գլ. ժԼ. 3։ Գործ.
ժԼ. 9։ Եփես. է.
20։ ա Գիտ. ա. 22։
ՆԴ Գլ. գ. 71։ ժգ.
18։
ՆԵ Ասղ. ՃԻ. 8։ Գործ.
ա. 20։
ՆԶ Հմր. 8։
ՆԷ Գլ. ժգ. 31։ ժգ.
13։
ՆԸ Գլ. գ. 34։ է. 36։
Թ. 3։ ԺԹ. 30։
ՆԹ Գլ. ժգ. 31։ ժԼ.
10։
Ա Գլ. ա. 1։ 2։ ժ.
30։ ժգ. 9։ Փիլ.
բ. 6։ Կող. ա. 15։
17։ Եբր. ա. 3։ 10։
ԱԱ Հմր. 26։ Յասղ. խբ.
22։
ԱԲ Հմր. 2. 9։ 11։ Գլ.
գ. 37. 39։ ժ. 29։
ԺԼ. 19։
ԱԳ Գլ. ը. 28։ ժբ.
49։ ժգ. 10։
ԱԴ Հմր. 25։ Գլ. ժգ.
27. 30։
ԱԵ Ցաճ. է. 10։
ԱԶ Գլ. ժգ. 15։
ԱԷ Գլ. ժգ. 1։ ժգ.
28։
ԱԸ ա Գիտ. ա. 5։
Ցաւգ. 1։
ԱԹ Հմր. 21։ Ես։
ԲԱ Գլ. գ. 30։
ԲԲ Եբր. բ. 13։
ԲԳ Գլ. ժԼ. 3։ Գործ.
ժԼ. 9։ Եփես. է.
20։ ա Գիտ. ա. 22։
ԲԴ Գլ. գ. 71։ ժգ.
18։
ԲԵ Ասղ. ՃԻ. 8։ Գործ.
ա. 20։
ԲԶ Հմր. 8։
ԲԷ Գլ. ժգ. 31։ ժգ.
13։
ԲԸ Գլ. գ. 34։ է. 36։
Թ. 3։ ԺԹ. 30։
ԲԹ Գլ. ժգ. 31։ ժԼ.
10։
Գ Գլ. ա. 1։ 2։ ժ.
30։ ժգ. 9։ Փիլ.
բ. 6։ Կող. ա. 15։
17։ Եբր. ա. 3։ 10։
ԳԱ Հմր. 26։ Յասղ. խբ.
22։
ԳԲ Հմր. 2. 9։ 11։ Գլ.
գ. 37. 39։ ժ. 29։
ԺԼ. 19։
ԳԳ Գլ. ը. 28։ ժբ.
49։ ժգ. 10։
ԳԴ Հմր. 25։ Գլ. ժգ.
27. 30։
ԳԵ Ցաճ. է. 10։
ԳԶ Գլ. ժգ. 15։
ԳԷ Գլ. ժգ. 1։ ժգ.
28։
ԳԸ ա Գիտ. ա. 5։
Ցաւգ. 1։
ԳԹ Հմր. 21։ Ես։
ԴԱ Գլ. գ. 30։
ԴԲ Եբր. բ. 13։
ԴԳ Գլ. ժԼ. 3։ Գործ.
ժԼ. 9։ Եփես. է.
20։ ա Գիտ. ա. 22։
ԴԴ Գլ. գ. 71։ ժգ.
18։
ԴԵ Ասղ. ՃԻ. 8։ Գործ.
ա. 20։
ԴԶ Հմր. 8։
ԴԷ Գլ. ժգ. 31։ ժգ.
13։
ԴԸ Գլ. գ. 34։ է. 36։
Թ. 3։ ԺԹ. 30։
ԴԹ Գլ. ժգ. 31։ ժԼ.
10։
ԵԱ Գլ. ա. 1։ 2։ ժ.
30։ ժգ. 9։ Փիլ.
բ. 6։ Կող. ա. 15։
17։ Եբր. ա. 3։ 10։
ԵԲ Հմր. 26։ Յասղ. խբ.
22։
ԵԳ Հմր. 2. 9։ 11։ Գլ.
գ. 37. 39։ ժ. 29։
ԺԼ. 19։
ԵԴ Գլ. ը. 28։ ժբ.
49։ ժգ. 10։
ԵԵ Հմր. 25։ Գլ. ժգ.
27. 30։
ԵԶ Ցաճ. է. 10։
ԵԷ Գլ. ժգ. 15։
ԵԸ Գլ. ժգ. 1։ ժգ.
28։
ԵԹ Հմր. 21։ Ես։
ԶԱ Գլ. գ. 30։
ԶԲ Եբր. բ. 13։
ԶԳ Գլ. ժԼ. 3։ Գործ.
ժԼ. 9։ Եփես. է.
20։ ա Գիտ. ա. 22։
ԶԴ Գլ. գ. 71։ ժգ.
18։
ԶԵ Ասղ. ՃԻ. 8։ Գործ.
ա. 20։
ԶԶ Հմր. 8։
ԶԷ Գլ. ժգ. 31։ ժգ.
13։
ԶԸ Գլ. գ. 34։ է. 36։
Թ. 3։ ԺԹ. 30։
ԶԹ Գլ. ժգ. 31։ ժԼ.
10։
ԷԱ Գլ. ա. 1։ 2։ ժ.
30։ ժգ. 9։ Փիլ.
բ. 6։ Կող. ա. 15։
17։ Եբր. ա. 3։ 10։
ԷԲ Հմր. 26։ Յասղ. խբ.
22։
ԷԳ Հմր. 2. 9։ 11։ Գլ.
գ. 37. 39։ ժ. 29։
ԺԼ. 19։
ԷԴ Գլ. ը. 28։ ժբ.
49։ ժգ. 10։
ԷԵ Հմր. 25։ Գլ. ժգ.
27. 30։
ԷԶ Ցաճ. է. 10։
ԷԷ Գլ. ժգ. 15։
ԷԸ Գլ. ժգ. 1։ ժգ.
28։
ԷԹ Հմր. 21։ Ես։
ԸԱ Գլ. գ. 30։
ԸԲ Եբր. բ. 13։
ԸԳ Գլ. ժԼ. 3։ Գործ.
ժԼ. 9։ Եփես. է.
20։ ա Գիտ. ա. 22։
ԸԴ Գլ. գ. 71։ ժգ.
18։
ԸԵ Ասղ. ՃԻ. 8։ Գործ.
ա. 20։
ԸԶ Հմր. 8։
ԸԷ Գլ. ժգ. 31։ ժգ.
13։
ԸԸ Գլ. գ. 34։ է. 36։
Թ. 3։ ԺԹ. 30։
ԸԹ Գլ. ժգ. 31։ ժԼ.
10։
ԹԱ Գլ. ա. 1։ 2։ ժ.
30։ ժգ. 9։ Փիլ.
բ. 6։ Կող. ա. 15։
17։ Եբր. ա. 3։ 10։
ԹԲ Հմր. 26։ Յասղ. խբ.
22։
ԹԳ Հմր. 2. 9։ 11։ Գլ.
գ. 37. 39։ ժ. 29։
ԺԼ. 19։
ԹԴ Գլ. ը. 28։ ժբ.
49։ ժգ. 10։
ԹԵ Հմր. 25։ Գլ. ժգ.
27. 30։
ԹԶ Ցաճ. է. 10։
ԹԷ Գլ. ժգ. 15։
ԹԸ Գլ. ժգ. 1։ ժգ.
28։
ԹԹ Հմր. 21։ Ես։

ժամանակը հասեր է, փառաւորէ քու Որ-
դիդ, որ քու Որդիդ ալ քեզ փառաւորէ.
2 Ինչպէս որ իրեն իշխանութիւն տուիր ամէն
մարմնոյ վրայ, որ յաւիտենական կեանք տայ
3 ան ամէնուն որ իրեն տուիր։ Եւ ա՛ս է
յաւիտենական կեանքը, որ ճանչնան քեզ
Միայն ճշմարիտ Աստուածդ, ու Յիսուս
4 Քրիստոսը՝ զոր որ դուն խրկեցիր։ Ես քեզ
երկրիս վրայ փառաւորեցի, ան գործը որ
5 ինծի տուիր ընելու՝ լմննցուցի։ Եւ հիմա,
ով Հայր, փառաւորէ զիս քու քովդ ան փառ-
քովը՝ որ աշխարհի բոլորէն առաջ քովդ ու-
6 նէի։ Քու անունդ յայտնի ըրի ան մարդոց որ
զոր ան աշխարհէն ինծի տուիր. քուկդ էին,
ու ինծի տուիր անոնք, և քու խօսքդ պա-
7 հեցին։ Հիմա գիտցան թէ ան ամէն բաները
8 որ ինծի տուիր՝ քեզմէ են. Ինչու որ ան խօս-
քերը զոր ինծի տուիր, ես անոնց տուի, ա-
նոնք ալ ընդունեցին, ու ճշմարտութեամբ
իմացան որ ես քեզմէ ելայ, ու հաւատացին
9 թէ դուն խրկեցիր զիս։ Ես անոնց համար
կ'աղաչեմ. Չէ թէ աշխարհին համար կ'աղաչեմ,
հապա անոնց համար որոնք զոր դուն ինծի տուիր,
10 ինչու որ քուկդ են անոնք։ Եւ ինչ որ ինծի
է՝ ան բոլորը քուկդ է, ու ինչ որ քուկդ է՝
ան ինծի է, ու ես անոնցմով փառաւորուած եմ։
11 Ու ես ա՛լ աշխարհի մէջ չեմ, բայց անոնք
աշխարհի մէջ են, ու ես քեզի կու գամ. ով
Սուրբ Հայր, քու անունովդ պահէ անոնք
որ զոր դուն ինծի տուիր, որպէս զի մէկ ըլլան,
12 ինչպէս որ մենք։ Քանի որ աշխար-
հի մէջ անոնց հետ էի, ես կը պահէի անոնք
քու անունովդ. որոնք որ զոր դուն ինծի տուիր՝
ես պահեցի, ու անոնցմէ մէկը կորսուեցաւ,
Սիայն Թէ ան կորստեան որդին, որ գրուածը
13 կատարուի։ Ա՛լ հիմա քեզի կու գամ, ու ա-
խարհի մէջ ա՛ս բաները կը խօսիմ, որ իմ ու-
րախութիւնս իրենց անձերուն մէջ կատարեալ
14 ունենան։ Ես քու խօսքդ անոնց տուի, ու
աշխարհս անոնք ատեց. ինչու որ աշխարհէ
15 չեն, Ինչպէս որ ես աշխարհէ չեմ։ Չեմ աղա-
չեր որ անոնք աշխարհէն վերցնես, հապա
16 որ անոնք չարէն պահես։ Անոնք աշխարհէ
17 չեն, ինչպէս որ ես աշխարհէ չեմ։ Սրբէ ա-

Նոյնք քու ճշմարտութիւնովդ. ՚քու խօսքդ
18 ճշմարտութիւն է։ ՚ինչպէս որ դուն զիս աշ-
խարհք խրկեցիր, ես ալ անոնք աշխարհք
19 խրկեցի։ ՚Եւ անոնց համար ես իմ անձս կը
սրբեմ, որ իրենք ալ ճշմարտութիւնով սրբ-
20 բուած ըլլան։ Բայց չ՚ի թէ միայն անոնց
համար կ՚աղաչեմ, հապա անոնց խօսքովը
21 որոնք ինծի հաւատացողներուն համար ալ. ՚Որ
ամէնն ալ միկ ըլլան, ինչպէս որ ՚դուն, ով
Հայր, իմ միջս՝ ու ես քու միջդ, որ անոնք
ալ մեր միջը միկ ըլլան, որպէս զի աշխարհս
22 հաւատայ թէ դուն խրկեցիր զիս։ Եւ ան
փառքը որ դուն ինծի տուիր՝ ես անոնց տը-
ւի, ՚որ միկ ըլլան՝ ինչպէս որ մենք միկ ենք.
23 (ես անոնց միջ՝ և դուն իմ միջս,) ՚որ իրենք
կատարեալ ըլլան միութեան մէջ. ու աշխար-
հը գիտնայ թէ դուն խրկեցիր զիս, ու ան-
24 ոնց սիրեցիր զիս, ինչպէս որ զիս սիրեցիր։ ՚Հօ
Հայր, անոնք որ դուն ինծի տուիր, կ՚ուզեմ
որ ուր որ ես եմ՝ անոնք ալ իմ հետս ըլլան,
որպէս զի տեսնեն իմ փառքս զոր ինծի
տուիր. ՚ինչու որ դուն զիս սիրեցիր աշխար-
25 հիս առաջ։ Ով արդար Հայր, ՚աշ-
խարհս քեզ չճանչցաւ, ՚բայց ես քեզ ճանչ-
ցայ, ՚ևասոնք ճանչցան թէ դուն զիս խրր-
26 կեցիր։ ՚Եւ քու անունդ անոնց ճանչցուցի,
ու պիտի ճանչցնեմ, որ ան սէրը ՚որով դուն
զիս սիրեցիր, անոնց միջը ըլլայ, ու ես ալ
անոնց միջը։

ԳԼ. ԺԸ

1 Ցուդա կը մտանէ ՀՅիսուս։ 6 Հիսուսի վրայ եկողները կ՚ե-
տին կը գետնին։ 10 Պետրոս սուրով կը կտրէ Մալքոսին
ականջը։ 12 Հիսուս կը բռնուի ու կը տարուի Անդայի և Կա-
յիափայի առջևը։ 15 Պետրոսին ուրանալութիւնը։ 19 Հիսուս
կը քննուի Կայիափային առջևը։ 28 Ի՚սկզբանէ Պիղա-
տոսին առջևը։ 36 Հրէաստան իմացականութիւնը։ 40 Հրէայք
կ՚ուզեն որ Բարաբան արձակուի։

1 Հիսուս ասս բաները ըսելէն ետև՝ ՚իր աշա-
կերտներուն հետ միասին ՚Կեդրոն հեղձամսին
անդին կողմը ելաւ, ուր որ պարտէզ մը կար,
2 որուն մէջը մտաւ ինքը ու իր աշակերտները։
3 Եւ Ցուդա ալ որ զանիկա պիտի մատնէր՝
գիտէր այն տեղը, ինչու որ Հիսուս շատ ան-
գամ իր աշակերտներուն հետ միասին հոն
4 ժողվուած էր։ ՚Ուստի Ցուդա զինուորները
գունդը ու քահանայապետներէն և փարի-
սեցիներէն սպասաւորներ հետը առնելով, այն
տեղը եկաւ ջահերով ու լապտերներով և
զէնքերով։ Իսկ Հիսուս իր վրայ գալու բոլոր

ա ը թ։ ե։ 28։ Ասղ. Ձմիմ. 142։ 151։ ԳԼ. ը. 40։
բ ԳԼ. ի. 21։
գ ա Կար. ա. 2. 30։ ա մնձեա. գ. 7։ Երբ. ժ. 10։
դ Ելմ. 17. 23. 33։ ԳԼ. ժ. 16։ Հատ. մը. 5։ Գաղ. գ. 28։
ե ԳԼ. ժե. 21։ ժգ. 5։
զ ԳԼ. ե. 29։ ը. 55։
է Ելմ. 8։ ԳԼ. ժգ. 27։
ը Ելմ. 6։ ԳԼ. ժե. 15։
թ ԳԼ. ժե. 9։

— ը բ Թագ. է. 28։ Ասղ. Ձմիմ. 142. 151։ ԳԼ. ը. 40։
բ ԳԼ. ի. 21։
գ ա Կար. ա. 2. 30։ ա մնձեա. գ. 7։ Երբ. ժ. 10։
դ Ելմ. 17. 23. 33։ ԳԼ. ժ. 16։ Հատ. մը. 5։ Գաղ. գ. 28։
ե ԳԼ. ժե. 21։ ժգ. 5։
զ ԳԼ. ե. 29։ ը. 55։
է Ելմ. 8։ ԳԼ. ժգ. 27։
ը Ելմ. 6։ ԳԼ. ժե. 15։
թ ԳԼ. ժե. 9։

զինուորները հարցուց թէ ինչ խօսելայ իրենց.
22 անոնք ինչ որ խօսելայ պիտի ըլլնէր։ Երբոր
ան խօսեցաւ, սպասաւորներէն միկը որ հոն կայ-
ներ էր, ՚Հիսուսին ապտակ մը զարկաւ՝ ը-
սելով, Ատա՞կ պատասխան կու տաս քա-
23 հանայապետին։ Հիսուս անոր պատասխանեց,
թէ որ չար խօսելայ, վկայէ չարին համար.
հապա թէ որ բարի խօսեցայ, ինչո՞ւ կը զարնես
24 զիս։ ՚Եւ Աննա զանիկա կապած՝ կայիափա
25 քահանայապետին խրկեց։ Սիմոն Պետրոս ալ
հոն կայներ էր ու կը տաքնար. և ՚ըսին իրեն,
Միթէ դո՞ն ալ անոր աշակերտներէն ես. ա-
26 նիկա ուրացաւ ու բաւ թէ Չեմ։ Քահանայա-
պետին ծառաներէն միկն ալ՝ ան ՚որուն ազ-
գականը պետրոս կտրեր էր, ըսաւ, Չէ՞ որ ես քեզ տեսայ պարտէզին մէջը
27 անոր հետ։ Անտանիը Պետրոս նորէն ուրացաւ,
ու չուտ մը հաւը խօսեցաւ։
28 ՚Ո՚ Հիսուսը կայիափայի տունէն ՚Յոհաննէ-
պատասը տարին, և ՚ը առտու էր. ՚ու իրենք
պատասը չմտան՝ որ չպղծուին, հապա որ զա-
29 տիկը ուտեն։ Ուստի Պիղատոս դուրս ելաւ ա-
նոնց ու բաւ, ՚Ի՞նչ ամբաստանութիւն կը ՚ներ-
30 կայացնէք սա մարդուն դէմ։ Պատասխան
տուին ու ըսին իրեն, թէ որ ասիկա չարա-
գործ մը չըլլար, քեզի չէինք մատներ զանի-
31 կա։ Անտանիը Պիղատոս ըսաւ անոնց, Դուք
ատէք անիկա, ու ձեր օրէնքին համեմատ
անոր դատաստանը տեսէք։ Հրէաները իրեն
ըսին, Մեզի օրինաւոր չէ մարդ մը մեռցնել.
32 ՚Որ կատարուի Հիսուսի խօսքը, որ բաւ՝
խնայնելով թէ ինչ մահով ինքը պիտի մեռ-
33 նէր։ Իսկ ՚Պիղատոս ներէն պալատը մտաւ,
կանչեց Հիսուսը ու բաւ անոր, Դո՞ն ես Հր-
34 րէից թագաւորը։ Հիսուս պատասխան տուաւ
անոր, Ասիկա դուն քեզմէ՞ կ՚ըսես, թէ ինծի
35 համար ուրիշները քեզի ըսին։ Պատասխան
տուաւ Պիղատոս, Միթէ ես Հրէայ եմ.
քու ազգդ և քահանայապետները քեզ ինծի
36 մատնեցին. ի՞նչ ըրած ես դուն։ ՚Հիսուս
պատասխան տուաւ, Իմ թագաւորութիւնս
աս աշխարհէս չէ. թէ որ աս աշխարհէս ը-
լար իմ թագաւորութիւնս, իմ պատասխանիս
կը կռուէին՝ որ ես Հրէից ձեռքը չմատնուիմ,
բայց հիմա իմ թագաւորութիւնս ասկէ չէ։
37 Անտանիը Պիղատոս ըսաւ անոր, Ուրեմն դուն
թագաւո՞ր մրն ես. պատասխան տուաւ Հի-
սուս, Դուն կ՚ըսես, քանզի թագաւոր եմ. ես
ասոր համար ծնած եմ՝ և ասոր համար
աշխարհ եկած, որ ճշմարտութեան համար
վկայեմ. ան ամէնը ՚որ ճշմարտութենէն է՝ իմ

ա Եբեմ. ի. 2։ Գործ. իգ. 2։
բ Մատ. իգ. 57։
գ Մատ. իգ. 69։ 71։ Մարկ. իդ. 66։ Ղուկ. իբ. 56։
դ Մատ. իգ. 74։ Մարկ. իգ. 72։
ե Մատ. իգ. 56։ Մարկ. իգ. 50։ Ղուկ. իբ. 39։
զ Ղուկ. իա. 37։ իբ. 39։
է Մատ. իգ. 47։ Մարկ. իգ. 43։ Ղուկ. իբ. 47։ Գործ. ա. 16։
ը Մատ. իգ. 56։ Մարկ. իգ. 52։ Ղուկ. իբ. 39։
թ Բ Թագ. իե. 23։
ժ Ղուկ. իա. 37։ իբ. 39։
ի Մատ. իգ. 47։ Մարկ. իգ. 45։ Ղուկ. իբ. 47։ Գործ. ա. 16։
ա ԳԼ. իե. 12։
բ Մատ. իգ. 51։ Մարկ. իգ. 47։ Ղուկ. իբ. 49։ 50։
գ Մատ. ի. 22։ իգ. 39։ 42։
դ Ղուկ. գ. 2։
ե Տես Մատ. իգ. 57։
զ ԳԼ. իո. 30։
է Մատ. իգ. 58։ Մարկ. իդ. 54։
ը Մատ. իգ. 58։ Մարկ. իդ. 54։ Ղուկ. իբ. 54։
թ Մատ. իգ. 69։ Մարկ. իդ. 66։ Ղուկ. իբ. 54։
ժ Մատ. իգ. 58։ Մարկ. գ. 15։ ԳԼ. ե. 14։ 26։ 28։ ը. 2։

38 ձայնիս ականջ կը դնէ։ Պիղատոս բաւ անոր,
Ի՞նչ է ճշմարտութիւնը. և ասս ըսելով՝ նորէն
դուրս ելաւ Հրէից մօտ, ու ես
մէկ յանցանք մը չեմ գտներ անոր վրայ։
39 ՚Բայց սովորութիւն ունիք որ միկ ՚ում մը
ազատկէս ձեզի կտակիս. Հիմա կ՚ուզէ՞ք որ
40 Հրէից թագաւորը արձակեմ ձեզի։ Անոնք
ամէնքն ալ նորէն ազատակոչին՝ ըսելով, Մի
՚այն՚ոյ ասիկա, հապա Բարաբան. ՚ու Բա-
րաբաս աւազակ մրն էր։

ԳԼ. ԺԹ

1 Հիսուս կը ծեծուի. զինուորները ալ փշեայ պսակ կը գնեն
անոր գլխուն, և անոր ազատութիւնը կը գտնեն. 4 Պիղատոս
կ՚ուզէ ազատել զՀիսուս, բայց ՚իրենց ազազակներուն պիտ-
նելով ձեռք կու տայ զանիկա որ խաչուի. 23 Հիսուսի պատ-
մուճանին վրայ վիճակ կը ձգեն. 26 Հիսուս իր մօրը Յովհան-
նէսին կը յանձնէ. 28 կը մեռնի. 31 Չ՚ինուորք մը Հիսուսի կողը
կը խոցէ. 38 Յովսէփ և Նիկոդեմոս կը թաղեն զանիկա։

1 Անտանիը ՚Պիղատոս առաւ Հիսուսը ու ծե-
2 ծեց։ Զինուորներն ալ փուշերէ պսակ հիւ-
սելով՝ անոր գլխուն դրին, և անոր ծիրանի
3 հանդերձ մը հագուցին. Ու կ՚ըսէին, Ողջոյն
քեզ, Հրէից թագաւոր. և ապտակներ կը
4 զարնէին անոր։ Պիղատոս նորէն դուրս ելաւ
ու բաւ անոնց, Ա՛հա անիկա դուրս կը բերեմ
ձեզի, ՚որ գիտնաք թէ ես անոր վրայ յան-
5 ցանք մը չեմ գտներ։ Անտանիը Հիսուս դուրս
ելաւ՝ փշէզէն պսակն ու ծիրանի հանդերձը
հագած. և Պիղատոս բաւ անոնց, Ա՛հա ան մար-
6 դը։ ՚Քահանայապետները ու սպասաւորները
երբոր ասոնք անիկա, սպաղակոչին ու բսին,
խաչը հանե՛, խաչը հանե՛ [ասիկա]։ Պիղա-
տոս բաւ անոնց, Դո՛ւք ասիկա ա-
խաչը հանեցէ՛ք, ինչու որ ես անոր վրայ յան-
7 ցանք մը չեմ գտներ։ Հրէաները պատաս-
խան տուին իրեն, ՚Մենք օրէնք ունինք, և
մեր օրէնքին համեմատ պէտք է որ մեռնի,
ինչու որ ինքզինքը Աստուծոյ Որդի ըրաւ։
8 Երբոր Պիղատոս ասս խօսքը լսեց, ալ աւելի
9 վախցաւ։ Ու նորէն պալատը մտնելով՝ բաւ
Հիսուսին, Ուսկի՞ ես դուն. Բայց Հիսուս
10 պատասխան չտուաւ անոր։ Ուստի Պիղատոս
բաւ անոր, Ինծի հետ չե՞ս խօսիր. չե՞ս գիտեր
որ ես իշխանութիւն ունիմ քեզ խաչը հա-
նելու, ու իշխանութիւն ունիմ քեզ արձա-
11 կելու։ Հիսուս պատասխան տուաւ, ՚Դուն
իմ վրաս միկ իշխանութիւն մրն ալ չէիր ու-
նենար, թէ որ քեզի վերէն տրուած չըլլար.
անոր համար՝ ան որ զիս մատնեց,
12 անոր մեղքը աւելի մեծ է։ Ալ անկէ ետև
Պիղատոս կը փնտռէր թէ ինչպէ՞ս զանիկա ար-

գ ժ Մարկ. ժե. 19։
— Մատ. ի. 19։ իե. 26։ Մարկ. ժե. 15։ Ղուկ. ժգ. 33։
է ԳԼ. ժբ. 38։ Հմմտ. 6։

ձակէ · բայց Հրէանները կ՚ապստամբէին ու կ՚ըսէին, Թէ որ ասիկա սրձակից, կայսրին բարեկամը չես. Բանէն ով որ ինքզինքը թա-
դաւոր կ՚անուանէ, անիկա կայսրին հակա-
13 ռակ կը խօսի։ Իսկ Պիղատոս երբոր առ Յիսո-
ւքը լսեց, դուրս հանեց Յիսուսը, ու նստաւ բեմին վրայ այն տեղը՝ որ Քարայատակ կ՚ը-
14 սուէր, և Եբրայեցերէն՝ Գաբբաթա. (Հ Յաա-
կին ուրբաթի չորեքերորդ ժամը վկայեն աստն-
ներն էր,) և Հրէաներուն ըսաւ, Ահա ձեր
15 Թագաւորը։ Բայց անոնք ազաղակեցին, վեր-
ցուր, վերցուր, խաչը Հանէ ասիկա. Պիղա-
տոս ըսաւ անոնց, Ձեր Թագաւորը խաչը Հանեմ. քահանայապետները պատասխան տը-
ւին, Մենք կայսրէն չի գան Թագաւոր չու-
16 նինք։ Անոնք անոնց ձեռքը տուաւ զա-
նիկա որ խաչուի։

17 Անոնք ալ առին Յիսուսը ու կը տանէին. Եւ ինքը իր խաչը վերցնելով՝ Հասաւ Գա-
դաթ բսուած տեղը, որ Եբրայեցերէն Գող-
18 գոթա կ՚ըսուի. Հոն զանիկա խաչը Հանեցին, և անոր հետ ուրիշ երկուք ալ միկ միկ ին ու
19 միւս դիին, և մէջտեղը Յիսուսը։ Գրաճառակ մըն ալ գրեց Պիղատոս, ու դրաւ խաչին վը-
րայ, և գրուած էր. Յիսուս Նազով-
20 րեցի Թագաւոր Հրէից։ Ու ան տեղատեղը Հրէաներէն շատերը կարդացին, վասն զի քաղաքին մօտ էր ան տեղը՝ ուր որ Յիսուս խաչուեցաւ. ու գրուած էր Եբրայեցերէն,
21 Յունարէն և Լատիներէն։ Անոնք Հրէից քահանայապետները Պիղատոսին ըսին, Մի գրեր Թագաւոր Հրէից, Հապա Թէ ինքը
22 ըսաւ, Թագաւոր եմ Հրէից։ Պիղատոս պա-
տասխան տուաւ, Ինչ որ գրեցի՝ գրեցի։

23 Եւ զինուորները երբոր Յիսուսը խաչը Հա-
նեցին, անոր Հանդերձները առին ու չորս բաժին ըրին՝ ամէն մէկ զինուորին բաժին մը. նաև պատմուճանը. իսկ պատմուճանը առանց կարի էր վերէն ի վար բոլորը հիւսուած.
24 Ուստի ըսին իրարու, Աղիկա չպառնենք, Հապա վիճակ ձգենք անոր վրայ Թէ որու պիտի ըլլայ. որ կատարուի ան գրուածը որ կ՚ըսէ, Իմ Հանդերձներս իրենց մէջը բաժ-
նեցին, և իմ պատմուճանիս վրայ վիճակ ձգեցին. ահա զինուորները ասանկ բաներ ըրին։

25 Եւ Յիսուսի խաչին քովը կայներ էին իր մայրը և իր մօրը քոյրը Մարիամ Կղէոպ-
պատճին կնիկը ու Մարիամ Մագդալենացին։
26 Ուստի Յիսուս երբոր անոնց իր մայրը, և ան աշակերտը որ կը սիրէր՝ որ մօտը կայներ

ԳԼ· Ի

1 Մարիամ գերեզմանը կ՚երթայ · 3 Նամանաւանդ Պետրոս և Յով-
հաննէս հոն կ՚երթան · չդիտնալով թէ Քրիստոս յարութիւն
առած է։ 11 Յիսուս կ՚երեւնայ Մարիամ Մագդալենացիին
19 և իր աշակերտներուն · 24 Թովմասին թերահաւատութիւնը
և դատապարտութիւնը · 30 Սորբ Գիրքը բուսական է փրկութեան
համար։

1 Եւ մէկշաբթի օրը Մարիամ Մագդալենա-
ցին առաւօտուն դեռ չլուսցած գերեզմանը
կու գայ, ու կը տեսնէ, որ քարը գերեզմանին
2 դրան վերցուած է, Ետքը կը վազէ կու գայ
Սիմոն Պետրոսին և Միւս աշակերտին՝ որն
որ Յիսուս կը սիրէր, և կ՚ըսէ անոնց, Տէրը
գերեզմանէն վերցուցին, ու չենք գիտեր
3 ուր գրին անիկա։ Ուստի Պետրոս և
միւս աշակերտը, ու դէպ ի գերեզմանը կու
4 գային։ Ու երկուքն ալ միասին կը վազէին.
և միւս աշակերտը Պետրոսէն աւելի չուտ
5 վազելով՝ անկէ առաջ գերեզմանը հասաւ։ Եւ
ծռնելով նայեցաւ, ու տեսաւ որ հոն կտաւները
6 հոն կը դնեցային, բայց ինքը ներս չմտաւ։ Սի-
մոն Պետրոս ալ հասաւ, որ անոր հետևէն
կու գար, ու գերեզմանը մտաւ, և տեսաւ
7 կտաւները որ հոն կը դնեցային. Ու վարշա-
մանը որ անոր գլուխն էր՝ կտաւներուն
հետը չէր, հապա ծալլած զատ մէկ կողմը
8 դրուած էր։ Ատոնք նոր մտաւ միւս աշա-
կերտն ալ՝ որ առաջ գերեզմանը հասեր էր,
9 տեսաւ ու հաւատաց։ Ինչու որ դեռ Գրքը-
ծը չէին գիտեր, թէ պէտք է որ անիկա մե-
10 ռելոցներէն յարութիւն առնէ։ Ետքը աշա-
կերտները նորէն իրենց տուն գացին։

11 Բայց Մարիամ գերեզմանին դուրսը կայ-
ներ էր և կու լար, ու երբոր կու լար՝ գետ
12 ի գերեզմանը ծռեցաւ նայեցաւ. Եւ տեսաւ
երկու հրեշտակներ ճերմակ հանդերձներով, որ
նստեր էին ուր որ Յիսուսի մարմինը դրուած
էր, մէկը գլխուն կողմէն ու միսւսը ոտքին
13 կողմէն։ Եւ անոնք իրեն ըսին, Կնիկ, ին-
չո՞ւ կու լաս. ըսաւ անոնց, Որով Տանուր որ
իմ Տէրս հեռցուցին, ու չեմ գի-
14 տեր ուր դրին անիկա։ Ասա որ բսաւ՝ նայեն
դարձաւ և տեսաւ Յիսուսը որ կայներ էր,
15 Բայց չէր գիտեր թէ Յիսուս է։ Յիսուս անոր
ըսաւ, Կնիկ, ինչո՞ւ կու լաս, ո՞վ կը փըն-
տռես։ Ինքը կարծելով թէ անիկա պարտիզ-
պանն է՝ ըսաւ անոր, Տէր, թէ որ դուն վեր-
ցուցիր անիկա, ըսէ ինծի՝ ո՞ւր դրիր ան,
16 որ ես անիկա առնեմ։ Յիսուս ըսաւ անոր,
Մարիամ։ ան ալ դարձաւ ու [Եբրայեցերէն]
անոր ըսաւ, Ռաբբունի, որ վարդապետ բսել
17 է։ Յիսուս ըսաւ անոր, Ինծի մի դպչիր, ին-
չու որ դեռ Հօրս քովը ելած չեմ. Հապա
դուս Եղբայրներուս ու ըսէ անոնց, Կը կ՚ել-
լեմ իմ Հօրս քովը ու ձեր Հօրը քովը, ևս
իմ Աստուծոյս քովը ու ձեր Աստուծոյն քովը։
18 Մարիամ Մագդալենացին եկաւ ու աշա-
կերտներուն պատմեց Թէ ինքը Տէրը տեսաւ,
և Թէ անիկա ան բաները իրեն գրուցեց։

19 Եւ Ինոյն օրը մէկշաբթի իրիկուընը՝ աշա-
կերտներուն ժողվուած տեղին դռները դոց
ըլլալով՝ Հրէաներէն վախնալնուն համար,
Յիսուս եկաւ և մէջտեղը կայնեցաւ, ու
20 ըսաւ անոնց, Խաղաղութիւն ձեզի։ Եւ ան
ըսելով՝ իր ձեռքերը ու կողը ցուցուց անոնց.
Աշակերտներն ալ ուրախացան՝ երբոր Տէրը
21 տեսան։ Եւ Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց, Խա-
ղաղութիւն ձեզի. Ինչպէս որ Հայրը զիս
22 խրկեց, ես ալ ձեզ կը խրկեմ։ Եւ ան բսելով
անոնց վրայ փչեց, ու ըսաւ անոնց, Առէք Հո-
23 գին Սուրբ։ Որոնց որ մեղքերը Ներուած
Ընդուած ըլլայ անոնց. և որոնց որ Ներելէ
ես բռնէք, բռնուած ըլլայ։

24 Բայց տասներկուքէն մէկը՝ Երկուորեակ
բսուած Թովմաս անոնց հետը չէր՝ երբոր Յի-
25 սուս եկաւ։ Ուստի միւս աշակերտները կ՚ը-
սէին անոր Թէ Տէրը տեսանք. ան ալ ըսաւ
անոնց, Թէ որ իր ձեռքերուն վրայ բևեռնե-
ցուն նշանը չտեսնեմ, ու մատս բևեռնելուն
տեղը չխոթեմ, և իմ ձեռքս անոր կողը չխո-
Թեմ՝ չեմ հաւատար։

26 Եւ ութը օրէն եանի դարձեալ աշակերտնե-
րը ներսն էին, Թովմաս ալ անոնց հետ. և-
կաս Յիսուս դուռները դոց ըլլալով, ու կայնե-
ցաւ ամէնց մէջտեղը և ըսաւ, Խաղաղութիւն
27 ձեզի։ Ետքը ըսաւ Թովմասին, Մատդ հոս
բեր և նայէ իմ ձեռքերս, ու բեր քու ձեռ-
քերդ և իմ կողս խոթէ, ու մի ըլլար անհա-
28 ւատ, հապա հաւատացեալ։ Եւ Թովմաս
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Իմ Տէ-
29 րս և իմ Աստուածս։ Յիսուս ըսաւ անոր,
Որովհետև դուն զիս տեսար՝ հաւատացիր.
Երանելի անոնց որ տեսած չենն ու կը հաւատան։
30 Եւ Յիսուս շատ ուրիշ նշաններ ալ ըրաւ
իր աշակերտներուն առջեւն, որ առ գրքիս մէջ
31 գրուած չենն. Բայց առնք գրուեցան, որ
հաւատաք Թէ Յիսուս Քրիստոսն է Աստու-
ծոյ Որդին, և որ հաւատալով կեանք ունե-
նաք անոր անունովը։

ձ Դաւհ· իգ· 2։
ի Գող· ժէ· 7։
ի Մատ· իէ· 62։
ի Ծն· խթ· 10։
լ Մատ· իէ· 26· 31։
Մար· ժէ· 15։
Դաւհ· իգ· 24։
խ Մատ· իէ· 31· 33։
Մար· ժէ· 21· 22։
Դաւհ· իգ· 26· 33։
ի Թագ· ժէ· 36· Երբ· ժգ· 12։
Մատ· իէ· 37։
Մար· ժէ· 26։
Դաւհ· իգ· 38։
կ Մատ· իէ· 55։
Մար· ժէ· 24։
Դաւհ· իգ· 34։
Մազ· իբ· 18։
ղ Մատ· իէ· 55։
Մար· ժէ· 40։
Դաւհ· իգ· 48։
Դաւհ· իգ· 18։
Դէ· ժգ· 22· ի· 2։
իա· 7· 20· 24։
Գող· ժգ· 23· իա· 7։
ի Ծն· իէ· 1։
Մար· իբ· 1։
Մար· ժգ· 1։ Դաւհ· իգ· 1։
Գէ· ժգ· 23· ժի· 20· իա· 7· 20· 24։
Դաւհ· իգ· 12։
Գէ· ժի· 40։
Գէ· ժա· 44։
Մար· իբ· 1։ Մար· ժգ· 1։ Դաւհ· իգ· 1։
Մազ· ժգ· 10։ Գար· բ· 25—31։ ժգ· 34։ 35։
Մար· ժգ· 5։
Մար· իբ· 9։ Մար· ժգ· 9։
Դաւհ· իգ· 16· 31։
Գէ· իա· 4։
Մազ· իբ· 22։ Մատ· իբ· 10։ Հռոմ· բ· 29· Երբ· բ· 11։
Գէ· ժգ· 28։
Եփես· ա· 17։
Մատ· իբ· 10։
Դաւհ· իգ· 10։
ի Մար· ժգ· 14։
Դաւհ· իգ· 36։ ա· 18։
Կար· ժէ· 5։
Գէ· ժգ· 22։
Մատ· իբ· 18։ Գէ· ժէ· 18· 19· Երբ· գ· 1։ բ Տիմ· բ· 2։ 18։
Մատ· ժգ· 19։ ժբ· 16։
Գէ· ժա· 16։
ա Յովհ· ա· 1։
Յնդ։ Թովմաս։ ս. բովհան.
բ Կար· է· 7։ ա Պետ· ա· 8։
Գէ· իա· 25։
Դաւհ· ա· 4։
Գէ· գ· 13· 26· է· 24։ ա Պետ· ա· 9։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Քրիստոս գաթձեալ իր աշակերտաներն կ՚երկնայ, ու չաս
ձուկ բանել սալոն հրաշքովը կը ճանչցուի. 12 անոնց հետ
ճաշ կ՚ընէ. 15 պատասէր կու ապ Պետրոսին որ իր գառ-
ները ու ոչխարները պահե. 18 կ՚իմացնի անոր թէ ինչ
կերպով պիտի մեռնի. 22 և կը յանդիմանէ անոր հետապրը-
րտասխերը Յովհաննէսին վրայով. 25 Վերջաբանաբանութիւն։

1 Ա՚ետկէ ետև Յիսուս նորէն ինքզինքը իր ա-
շակերտներուն յայտնեց Տիբերիայի ծովուն
2 եզերքը, և առանկ յայտնեց։ Միասին կէին
Սիմոն Պետրոս ու Թովմաս երկուսկակ ը-
սուածը, և Նաթանայէլ որ Գալիլեացի կա-
նաչ էր, ու Զեբեդէոսի որդիները և
3 աշակերտներէն ուրիշ երկուք ալ։ Սիմոն
Պետրոս բսաւ անոնց, Ես ձուկ որսալու կ՚եր-
թամ. բսին անոր, Մենք ալ կու գանք քո-
զի հետ. ելան և նստան մէնաբը մնան, ու այն
4 գիշերը բան մը չբռնեցին։ Ու երբոր ալ առ-
աւոտ եղաւ, Յիսուս ծովուն եզերքը կայներ
էր, բայց աշակերտները չէճանչցան թէ Յի-
5 սուս է։ Իսկ Յիսուս բսաւ անոնց, Տղաք,
ուտելու բան մը ունի՞ք. պատասխան տուին
6 իրեն, Ոչ։ Եւ բսաւ անոնց, Ուռկանը նաւուն
աջ կողմը ձգեցէք ու պիտի գտնէք. ուստի
ձգեցին, և ձուկերուն չատութենէն՝ ալ չէին
7 կրնար զանիկա քաշել։ Ուստեղը այն աշա-
կերտը որն որ Յիսուս կը սիրէր՝ բսաւ Պետ-
րոսին, Աիկա Տէրն է։ իսկ Սիմոն Պետրոս
երբոր լսեց թէ Տէրն է, վերարկուն վրան
առաւ, (ինչու որ մերկ էր, ու ծովը նետուե-
8 ցաւ։ Եւ միւս աշակերտները նաւակովը ե-
կան, (ինչու որ ցամաքէն հեռու չէին, միայն
թէ երկու հարիւր կանդունի չափ։) և ուռ-
9 կանը ձուկերովը կը քաշէին։ Ու երբոր յա-
մնաքը ելան, հոն վառած կրակ տեսան,
10 ու վրան ձուկ դրուած, և հաց։ Յիսուս ը-
սաւ անոնց, Բերէք սա ձուկերէն որ դուք
11 հիմա բռնեցիք։ Սիմոն Պետրոս նաւ՝ ե-
տուաւ, և ուռկանը ցամաքը քաշեց հարիւր յիսուն-
ութերք խոշոր ձուկերով լեցուն. և այնչափ
12 բան կար ու չպատռեցաւ ուռկանը։ Յիսուս
բսաւ անոնց, Եկէք ճաշ ըրէք. ու աշակերտ-
ներէն մէկն ալ չէր համարձակեր անոր հար-
ցնելու թէ Դուն ո՞վ ես. ինչու որ գիտէին
13 թէ Տէրն է։ Աետուներ Յիսուս եկաւ ու ա-
ռաւ հացը և անոնց տուաւ՝ նոյնպէս ալ ձու-
14 կը։ Աս երրորդ անգամն է որ Յիսուս իր ա-
շակերտներուն երևցաւ՝ մեռելներէն յարու-
թիւն առնելէն ետև։

15 Ու երբոր ճաշը ըրին, Յիսուս բսաւ Սի-
մոն Պետրոսին, Սիմոն՝ Յովհաննի որդի, կը
սիրե՞ս զիս աս ուրիշներէն աւելի կը սիրե՞ս. անոր բսաւ, Ա-
նոր, Տէր, դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ. Յի-
սուս բսաւ անոր, Արածէ իմ ոչխարներս։ Ըսաւ
16 նորէն երկրորդ անգամ, Սիմոն՝ Յովհաննի որդի,
կը սիրե՞ս զիս. անոր բսաւ, Այո, Տէր, դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ.
Յիսուս բսաւ անոր, Հովուէ իմ ոչխարներս։
17 Ըսաւ անոր երրորդ անգամ, Սիմոն՝ Յովհաննի որդի,
կը սիրե՞ս զիս. Պետրոս տրտմեցաւ որ երրորդ
անգամ իրեն ըսաւ թէ Կը սիրե՞ս զիս. և ը-
սաւ անոր, Տէր, դուն ամէն բան գիտես,
դուն գիտես որ ես քեզ կը սիրեմ. Յիսուս ը-
18 նոր Յիսուս, Արածէ իմ ոչխարներս։ Ճշմա-
րիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ քեզի, որ երբ դուն
պատանի էիր, ինքզինքդ զօտի կը կապէիր
ու կ՚երթայիր ուր որ ուզէիր. բայց երբոր
ծերանաս, ձեռքերդ պիտի բանես, և ու-
րիշը քեզի զօտի պիտի կապէ ու պիտի
19 տանի ուր որ չես ուզեր։ Ա՚ս բանը ըսաւ՝
յայտնելով թէ նահատակութեամբ պիտի
փառաւորէ զԱստուած. ու երբոր աս ըրաւ՝ ը-
20 սաւ անոր, Եկուր իմ հետևէս։ Ու Պետրոս
դարձաւ ու տեսաւ այն աշակերտը Յիսուս որ
Յիսուս կը սիրէր, որ հետևէն կ՚երթար, (որ
նաև ընթրիքին առենը անոր կուրծքին վրայ
հենկեր և բսեր էր, Տէր, ո՞վ է որ քեզ պիտի
21 մատնէ։) Պետրոս անիկա տեսնելով բսաւ
Յիսուսին, Տէր, հապա սորիկա ի՞նչ պիտի
22 ըլլայ։ Յիսուս բսաւ անոր, Թէ որ ես ու-
զեմ որ սորիկա կենայ մինչև որ ես դամ,
քու ի՞նչ հոգդ է. դուն իմ հետևէս եկուր։
23 Ել սա խօսքը ելաւ եղբայրներուն մէջ թէ
այն աշակերտը պիտի չմեռնի. սակայն Յիսուս
չըսաւ անոր թէ պիտի չմեռնի, հապա՝ թէ
որ ես ուզեմ որ սորիկա կենայ մինչև որ ես
դամ, քու ի՞նչ հոգդ է։

24 Ա՚սիկա այն աշակերտն է՝ որ կը վկայէ սա
բաներուս համար, որ գրեց ալ սա բաները.
ու գիտենք որ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է։
25 Ի՚ս ուրիշ շատ բաներ ալ կան, որ Յիսուս
ըրաւ, որոնք եթէ մէկիկ մէկիկ գրուած ըլ-
լային, կարծեմ թէ աշխարհս ալ բուսական
պիտի չըլլար պարունակելու այն գիրքերը որ
գրուած ըլլային։ Ամէն։

ա Գլ. ա. 45։
բ Մատ. գ. 21։
գ Գլ. է. 14։
դ Դատ. իգ. 41։
ե Դատ. է. 4. 6. 7։
զ Գլ. ժգ. 25. է. 2։
է Ելս. նկատ.։
ը Գոր. ժ. 41։
թ Գլ. ի. 12. 26։
ժ Գոր. ի. 28. երբ. ժգ. 30։
ժա Պետ. բ. 24։
ժբ Գլ. բ. 24. 25. ժգ. 30։
ժգ. 3. 4։
ժդ Պետ. ա. 14։
ժե Գլ. ժգ. 23. 25. է. 2։
ժզ Մատ. ժգ. 27. 28։
ժէ Գլ. ժգ. 35։ գ
ժը Գոր. ի. 12։
ի Գլ. է. 9։
ի. 31։ ա Կոր. գ. 5։ Ժատ. 26։ Յայտ. 5։ բ. 25։ գ. 11։ իգ. 7։ 20։
ի. 4։ Ժատ. 15։
ի. 3։ Մատ. իգ. 3։
ի. 26։ Դատ. ի. 27։ Ամմատ. 11։
ի. 43. 49։
իա Կամ հայց կէտած
իբ Դատ. իգ. 49։
Յովհ. ժգ. 16. 20. 27։ ժէ. 26։ ժգ. 7։ Գլ. բ. 33։
իգ Մատ. գ. 11։ Գլ. ժա. 16։ ժի. 4։
իդ Յովհ. գ. 18։ Գլ. բ. 4։ Ժատ. 15։
իե Մատ. իգ. 3։
իզ Կր. ա. 26։ Դատ. ի. 27։ Ամմատ. 11։
իէ Մատ. իգ. 36։
իը Մար. ժգ. 32։ ա Թես. ի. 1։
իթ Դատ. իգ. 49։
լ Գլ. բ. 1. 4։
լա Մատ. գ. 11։ Գլ. ժա. 16։ ժի. 4։
լբ Յովհ. իգ. 48։
լգ Յովհ. ժգ. 27։
Հռ. 22։ Գլ. բ. 32։
լդ Դատ. իգ. 51։
լե Յովհ. գ. 63։
լզ Հռ. 2։
լէ Մատ. իբ. 3։ Մար. ժգ. 32։ Դատ. իգ. 4։ Գատ. ժ. 12։
լը Գլ. ժ. 3. 30։
լթ Գլ. բ. 7։ ժգ. 31։
խ Դատ. է. 13։ Մատ. իգ. 30։ Մար. ժգ. 26։ Դատ. իտ. 27։
խա Յովհ. ժգ. 3։ ա Թես. ա. 10։ գ. 13։ բ Թես. ա. 10։
խբ Յովհ. ժգ. 18։
խգ Գլ. ժ. 15։
խդ Գաղ. ա. 1։
խե Ի՞նչ Յակոբոսին հետ բսաւը Աստուծոյ Հոգին
Նոյն Յարեթեաց։
խզ Գլ. բ. 1. 46։
խէ Գլ. իգ. 49. 53։ իգ. 10։
խը Մատ. ժգ. 53։
խթ Գլ. իգ. 49։ ժգ. 18։
լ Մատ. իգ. 52։
լա Գլ. ի. 37. 39։ ի. 8։
լբ Մատ. ժ. 2. 3. 4։
լգ Դատ. գ. 15։
լդ Յովհ. ժ. 4։ Դատ. գ. 16։
լե Հռ. 25։ Գլ. ժբ. 25։ ի. 24։ իտ. 19։
լզ Մատ. իգ. 15։ բ Պետ. բ. 15։
լէ Մատ. ժ. 4։ Դատ. գ. 16։
լը Հռ. 25։ Գլ. ժբ. 25։ ի. 24։ իտ. 19։
լթ Մատ. իգ. 15։ բ Պետ. բ. 15։
խ Մատ. իե. 5. 7. 8։
խա Մատ. ևի. 25։
խբ Մատ. ևիի. 8։
խգ Մատ. ա. 1։
խդ Հռ. 9։
խե Յովհ. ժէ. 27։ Հռ. 8։ Գլ. գ. 33։

ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Քրիստոս գնա. երկինքը չհամբարձած իր աշակերտներուն կը
պատուիրէ Երուսաղէմի մէջ հաստատուիլ ապա-
սէլ. խոստանալով որ քիչ օրէն հետև պիտի իջնէ զանոնք։
9 Իր համբարձմանն հետև երկու հրեշտակներ կ՚երևնան ա-
նոնց. ու իր երկրորդ գալուստը կը խոստանան. 12 Աս-
քեղերը Երուսաղէմ կը դառնան. ու աքեղերի կը պատպան.
և Մատաթիան առաքեալ կ՚ընտրուի մնացեալ Ժոգովին անդր։

1 Ա՚ռջի պատմութիւնը ըրի, ով Թէոփի-
լոս, ան ամէն բաներուն վրայ որ Յիսուս սկը-
2 սաւ ընել և սորվեցընել, Մինչև ան օրը որ
Հոգւոյն Սրբոյ միջոցով պատուէր տուաւ
իր ընտրած առաքեալներուն, ետև համբար-
3 ձաւ. Որ անոնց ինքզինքը ցուցուց կենդա-
նի իր չարչարանքներէն ետև շատ ապացոյց-
ներով, քառասուն օրուան միջ անոնց երև-
նալով ու Աստուծոյ թագաւորութեանը վրայ
4 խօսելով։ Ետ անոնց հետ միկտեղ գտնուած
ատենը՝ կ՚ապպրէր անոնց որ Երուսաղէմէն
չհեռանան, հապա սպասեն Հօրը խոստումն-
5 քին, որ ան ինծմէ լսեցիք ը՚Ներ։ Որ Յով-
հաննէս մկրտեց ջրով մկրտուց, բայց դուք
ասկէ շատ օրեր ետքը՝ Սուրբ Հոգիով պիտի
6 մկրտուիք։ Ա՚նոնք ալ միկտեղ գալով կը հար-
ցընէին իրեն ու կ՚ըսէին, Տէր, Իսրայէլի
թագաւորութիւնը աս ժամանակնո՞ւ միջ նորէն
7 պիտի հաստատես։ Ետ բսաւ անոնց, Ձեզի
չվերաբերիր ժամերը և ժամանակները զոր
նահը, զոնե որ Հայրը իր իշխանութեանը միջ
8 դրաւ. Բայց Հոգւոյն Սրբոյ ձեր վրայ եկած
ատենը զօրութիւն պիտի առնէք, ու ինծի
համար վկաներ պիտի ըլլաք Երուսաղէմի
միջ և բոլոր Հրէաստանի ու Սամարիայի միջ
9 ու մինչև երկրի ծայրերը։ Ետ աս բաները
որ բսաւ, երբոր անոնք կը նայէին՝ Հայրբա-
ձաւ, և ամպ մը զանոնք անոնց աչքերէն առաւ։
10 Ու քանի որ աչքերնին անկած դէպ ի երկինքը
կը նայէին անոր երթալուն վրայ, ահա երկու
մարդ իրենց քովը կայնեցան ճերմակ հան-
11 դերձներով, Որոնք նաև բսին, Ովք գալի-
լեացի մարդիկ, ինչո՞ կայներ դէպ ի երկինք-

ա Դատ. ա. 3։
բ Մատ. իբ. 19։
Մար. ժգ. 15։
Ելս. ի. 21։ Գլ. ժ. 41. 42։
գ Մար. ժգ. 19։
Դատ. ի. 51։ իգ. 51։ Հռ. 9։ ա Տիմ. գ. 16։
դ Մատ. ժգ. 14։
ե Մատ. իգ. 56։
Ելս. ի. 19. 26։ իտ. 1։ 14։ ա Կոր. ժէ. 5։
զ Գլ. ժգ. 25։ ի. 2։
է Ելս. նկատ.։
ը Գոր. ժ. 41։
թ Գլ. ի. 12. 26։
ժ Գոր. ի. 28։ երբ. ժգ. 30։
ժա Պետ. բ. 24։ 25։ ժգ. 30։
ժբ Գլ. բ. 24։ ժգ. 36։ Գոր. ի. 12։
ժգ Գլ. ժ. 15։
ժդ Յովհ. ի. 1։
ժե Ի՞նչ Յակոբոսին հետ բսաւը Աստուծոյ Հոգին
Նոյն Յարեթեաց։
ժզ Գլ. ի. 1. 46։
ժէ Գլ. իգ. 49։ 53։ իգ. 10։
ժը Մատ. ժգ. 53։
ժթ Գլ. իգ. 49։ ժգ. 18։
ի Մատ. իգ. 52։
իա Գլ. ի. 37. 39։ ի. 8։
իբ Մատ. ժ. 2. 3. 4։
իգ Դատ. գ. 15։
իդ Յովհ. ժ. 4։ Դատ. գ. 16։
իե Հռ. 25։ Գլ. ժբ. 25։ ի. 24։ իտ. 19։
իզ Մատ. իգ. 15։ բ Պետ. բ. 15։
իէ Մատ. ժ. 4։ Դատ. գ. 16։
իը Հռ. 25։ Գլ. ժբ. 25։ ի. 24։ իտ. 19։
իթ Մատ. իգ. 15։ բ Պետ. բ. 15։
լ Մատ. իե. 5. 7. 8։
լա Մատ. ևիի. 25։
լբ Մատ. ևիի. 8։
լգ Մատ. ա. 1։
լդ Հռ. 9։
լե Յովհ. ժէ. 27։ Հռ. 8։ Գլ. գ. 33։

Յովհ. ԺԲ. ԺԳ.

Յովհաննէսի՝ որ Մարկոս կոչէր։
24 Եւ ոչ ինչ ընկալաւ Բարնաբաս, Պաւղոս, եւ Յովհաննէս՝ որ Մարկոս կոչէր, զի ծովեզերեայ էր։
25 Եւ ոչ ինչ ընկալաւ Պետրոս, եւ Յովհաննէս, եւ Մարկոս, եւ Ղուկաս, եւ Տիմոթէոս, եւ Տիտոս, եւ Փիլիպպոս, եւ Նիկանոր, եւ Պրոքորոս, եւ Տիմոն, եւ Կղեոպաս, եւ Սիմէոն, եւ Մանայէն, եւ Սաւուղ, եւ Յակոբոս, եւ Յովհաննէս, եւ Յակոբոս, եւ Յովհաննէս, եւ Յակոբոս, եւ Յովհաննէս

Ով Իսրայէլացի մարդիկ, լինչո՞ւ զարմացեր էք սորա վրայ, կամ լինչո՞ւ աչքերիդ սրտիկած մեզի կը նայիք, որպէս թէ մենք մեր զօրութեամբը կամ բարեպաշտութեամբը ա-
13 որ քալել տուած ըլլանք։ Աբրահամին ու Իսահակին և Յակոբին Աստուածը՝ մեր Հայրերուն Աստուածը †փառաւորեց իր *Որդին Յիսուս, զոր դուք մատնեցիք, և ու-
բացաք Պիղատոսին առջեւը՝ երբոր ինքը վճռե-
14 ւոյ որ արձակէ։ Բայց դուք ան †Սուրբը և Արդարը ուրացաք, ու խնդրեցիք որ մար-
15 դասպան մարդ մը ձեզի շնորհուի։ Եւ կե-նաց առաջնորդը սպաննեցիք, զոր ան Աստուած մեռելներէն յարուց, որուն մենք
16 վկայ ենք։ Եւ անոր անուանը հաւատքով՝ զանոր անունը հաստատուց ասիկա, զոր դուք կը տեսնէք ու գիտէք. և ան հաւատ-քը որ անով է՝ ա առաջքիմութիւնը տուր ըզ-
17 ւուա ձեր ամենուն առջեւը։ Եւ հիմա, եղ-բայրնե՛ր, †գիտեմ որ չգիտնալով ըրիք, ինչ-
18 պէս ձեր իշխաններն ալ։ Բայց Աստուած ինչ որ առաջուց †իր բոլոր մարգարէներուն բերնովը յայտներ էր Քրիստոսի չարչարուա-
19 լուն վրայով, այսպէս կատարեց։ Ուստի ապաշխարեցէ՛ք ու դարձի եկէ՛ք՝ որ մեղքեր-
20 նիդ ջնջուին. որպէս զի սիրտերնուդ ժամանակները գան Տէրոջէ երեսէն, և առաքուց †ձեզ զի քարոզուած՝ Յիսուս Քրիստոսը խրկէ.
21 †ՈՐ դանիկա պէտք է որ երկինքը ընդունի մինչև ան առներները՝ որ ամէն բաներուն կար-գադրութեան, †որոնց համար Աստուած սկիզ-բէն †ի վեր իր սուրբ մարգարէներուն բերնովը
22 խօսած է։ ‡Մովսէս ըսաւ Հայրերուն թէ՝ †Ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներէն ինծի պէս մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի. անոր
23 մտիկ ընէք՝ ամէն ինչ որ ձեզի խօսի։ Եւ պիտի ըլլայ թէ ամէն ոյ որ ան մարգարէին մտիկ չընէ, ժողովուրդին միջէն պիտի կոր-
24 սուի։ Ու բոլոր մարգարէները որ Սամուէլէն †ի վեր խոսեցան՝ ան օրերուս համար ալ
25 խնացուցին։ †Դուք էք մարգարէներուն որ-դիքը և ան ուխտին, որ Աստուած մեր Հայ-րերուն հետ ըրաւ, ու բսաւ Աբրահամին, †Եւ քու սերունդովդ պիտի օրհնուին երկրի
26 բոլոր ազգերը։ Աստուած իր ||Որդին յարու-ցանելով՝ առաջ ձեզի Կրկից զանիկա որ ձեզ օրհնէ, †ամէն մէկերնիդ ձեր չարութիւններէն դարձընելով։

ԳԼ· Գ

1 Հերից իշխաններդ Պետրոսին ջարդարմիանդ վրայ բարկանալ՝ կը բանասարկէին գանիկա Քրիստոսին հետ։ 2 այսու ա-մենայնիւ Աստուծոյ խորհուրդը լրացնելէն առաջ ան մարգարէ կը տեսնէ։ Պետրոս հանդարտակ կը հաստատէ իրէ ան կապը Յիսուսի անունովը բժշկելուստ, և իրէ միայն նոյն Յի-սուսին անունովը կրնանք փրկուիլ։ 13 բայց իշխաններդ ուրա-նալնիդով կը զրաստիրէն Պետրոսին ու Քրիստոսին որ մեր-ձիրդն ալ նոյն անունով չդատուին։ 23 սորա վրայ ևկեզեցւոյ անդամները աղօթքի կը դիմադրին։ 31 և Աստուած չարժէրով անոնց դանուած տեղը միայնութիւն կու տայ իրէ անոնց ա-զատութիւն ընելու։ Յաւրը Հոգիին ընդհանրը և մեռածնական սէր դիմադրելով անոր։

1 Ու երբոր անոնք ժողովուրդին կը խօսէին, քահանաները ու տաճարին իշխանը և սա-
2 դուկեցիները անոնց վրայ հասան, †դժուա-բերելով որ անոնք ժողովուրդին կը սորվեցնէին, և Յիսուսի միջոցով մեռելներէն յարութիւնն
3 ասնելը կը քարոզէին. Ու ձեռք զարկին ա-նոնց և բանտը դրին մինչև հետևեալ
4 օրը, ինչու որ ալ իրիկուն էր։ Բայց ան խօս-քը լսողներէն շատերը հաւատացին, ու մար-դոց թիւը հինգ հազարի չափ եղաւ։
5 Ու եղաւ որ հետևեալ օրը մէկտեղ ժող-ովուրդեան անոնց իշխանները և ծերերը ու դը-
6 պիրները երուսաղէմի մէջ, †Հանա Քա-հանայապետը ու Կայափա և Յովհաննէս ու Աղէքսանդրա և ան ամէնը որ քահանայա-
7 պետի կամ իՆ անուամբ բրիք դուք սա բանը։
8 †Պետրոս Հոգւով Սրբով լեցուած՝ ըսաւ անոնց, Ով ժողովուրդին իշխաններդ և
9 խորհրդի ծերերը, Թէ որ մենք այսօր սկսր մարդու մը եղած բարիքին համար կը քննե-նուինք, թէ ինչ միջոցով անիկա բժշկուեցաւ,
10 ձեզի ամէնքդ՝ ու բոլոր Իս-րայէլի ժողովուրդին, Որ Նազովրեցի Յիսուս Քրիստոսի անունովը՝ որն որ դուք խաչեցիք, և Հոգին որ Աստուած մեռելներէն յարուց, ա-նով անիկա ձեր առջեւը բժշկուած կեցեր
11 է։ †Անիկա է ան քարը ձեզմէ չինողներդ-
12 անարգուած, որ անկիւնի գլուխ եղաւ։ †Ու-րիշ մէկով մը փրկութիւն չկայ. ինչու որ անկէ †ի զատ ուրիշ անուն մը չկայ երկինքի տակը մարդոց մէջ արուած, որ անով կարող
13 ըլլանք փրկուելու։ Իսկ անոնք Պետրոսին ու Յովհաննէսին համարձակութիւնը նայե-լով, †և հասկնալով որ ուսեալ ու առանց

‡ Ելից· ք· 36։
ր Յովհ· ե· 30։ Գոր· 16· 30։ Գոր· ժե· 1։
* կամ Ծառան
Գոր· իե· 2։
Գոր· իե· 20։ Գոր· ժե· 11։
Դատ· իգ· 18· 20։ 21։ Յովհ· ժը· 40։ ժի· 15։ Գոր· ժգ· 26։
ա· 24։ Դատ· ա· 35։ Գոր· բ· 27։ գ· 27։
Գոր· է· 52։ իբ· 14։
Գոր· բ· 24։
Գոր· բ· 32։
Գոր· բ· 39։ Հռոմ· ի· 4։ 8։ ժե· 8։ Գաղ· գ· 26։
Ծն· ժբ· 3։ ժը· 18։ իբ· 18։ իգ· 4։ իը· 14։ Գաղ· գ· 8։
Գոր· ժ· 38։
Գոր· բ· 38։
Ա՛նուն· Հին Կտակ· ամէնուն
Գոր· ա· 11։
Գոր· ժե· 11։
Դատ· ա· 13։
Գոր· իգ· 44։
Գոր· իգ· 22։
Յովհ· իը· Եսա· Ծ· 6։ Ծգ· 5։ Եռ· Դատ· ի· 26։ Գոր· ա· 10։ 11։
Գոր· ե· 38։
Ա՛նուն· Հին Կտակ· ամէնուն
Գոր· ա· 11։
Գոր· ժե· 11։
Դատ· ա· 13։

‡ Ա՛նուն· Քահանայ Մահ· ակ
գ Օր· ժը· 15։ 18։ 19։ Գոր· է· 37։
Գոր· բ· 39։ Հռոմ· ի· 4։ 8։ ժե· 8։ Գաղ· գ· 26։
Ծն· ժբ· 3։ ժը· 18։ իբ· 18։ իգ· 4։ իը· 14։ Գաղ· գ· 8։
Ա՛նուն· Ամենակալ
Գոր· ե· 24։
Գոր· ե· 21։
Գոր· ա· 21։
Գոր· իբ· 23։ Գոր· իգ· 8։
Դատ· գ· 2։ Յովհ· ժա· 49։ ժը· 13։
Եր· բ· 24։ Գոր· ա· 8։
Գոր· ժ· 5։ ժե· 24։ Գոր· ժգ· 32։ 35։ 46։
Ելից· 22։
Գոր· ա· 21։
Գոր· իբ· 23։ Գոր· իգ· 8։
Դատ· գ· 2։ Յովհ· ժա· 49։ ժը· 13։
Եր· բ· 24։ Գոր· ա· 8։
Գոր· ժ· 5։ ժե· 24։ Գոր· ժգ· 32։ 35։ 46։
Ելից· 22։
Գոր· ա· 21։
Գոր· ժ· 5։ ժե· 24։ Գոր· ժգ· 32։ 35։ 46։
Ելից· 22։
Գոր· ա· 21։
Գոր· իբ· 23։ Գոր· իգ· 8։
Դատ· գ· 2։ Յովհ· ժա· 49։ ժը· 13։
Եր· բ· 24։ Գոր· ա· 8

6 վրայ որ առ լսեցին։ Ու երիսունապրդնեերը
հլան ու Պաւղոսին անիկա, և դուրս հա-
7 նելով ի թաղէցին։ Ու երբոր երկը ժամու
չափ վրան անցաւ, անոր կինիկը չգիտնալով
8 ինչ որ եղեր էր՝ ներս մտաւ։ Եւ Պետրոս ը-
սաւ անոր, Ըսէ ինծի, ապարանքը այնչափ
ի՞ն ծախեցիք. ան ալ ըսաւ, Այո, այնչափ։
9 Ու Պետրոս ըսաւ անոր, Ա՛ո ի՞նչ է որ դուք
միաբանեցաք Տէրոջը Հոգին փորձելու. ահա
քու երկիդ թաղողներուն ոտքերը դրան
10 քովն են, քեզ ալ դուրս պիտի հանեն։ Ի՛ե
իսկայն անոր ոտքերուն քովը ինկաւ ու հոգի
առաւ. և երիսունապրդնեերը ներս մտնելով
անիկա մեռած գտան, ու հանելնին իր էր-
11 կանը քովը թաղեցին։ Եւ մեծ վախ մը ին-
կաւ բոլոր եկեղեցիին վրայ ու ամենուն վրայ
որ ասոնք լսեցին։
12 Ի՛ե առաքեալներուն ձեռքովը շատ նշան-
ներ ու հրաշքներ կ՚ըլլային ժողովուրդին մէջ.
և ամենը միաբանութեամբ Սողոմոնի սրա-
13 հին մէջն էին։ Ի՛ե ուրիշներէն մէկը չէր հա-
մարձակիր անոնց յարելու, հնսպա ժողովուր-
14 դը կը մեծարէր անոնք։ Եւ Տէրոջը հաւատա-
ցողներուն ալ աւելի կը շատնային, բազմու-
15 թիւն էրիկ մարդոց ու կիներուն։ Անոնք
որ հիւանդները հրապարակները կը հանէին,
և պատգարակներով ու մահիճներով կը դը-
նէին, Որ Պետրոսին անցնելու ատենը գոնէ
16 անոր չոլքը անոնց մէկուն վրայ հանին։ Ու
չորհակաց քաղաքներուն բազմութիւնը երու-
սաղէմ կը ժողվուէր, հիւանդներ և պիղծ
ոգիներէ նեղութիւն կրողներ բերելով, որոնք
ամէնն ալ կը բժշկուէին։
17 Ա՛ոք երէց քահանայապետը և բոլոր իր
հետը եղողները որոնք սադուկեցւոց ազան-
18 դէն էին՝ նախանձով լեցուած, Ու առա-
քեալներուն ձեռք զարկին և հասարակաց
19 բանտը դրին զանոնք։ Բայց Տէրոջը հրեշ-
տակը գիշերով բանտին դուռները բացաւ, ու
20 զուրս հանելով զանոնք ըսաւ, Գացէք և ա-
ճարին մէջը կայնելով ժողովուրդին խօսեցէք
21 հոս կենաց բոլոր խօսքերը։ Ու երբոր ա՛ր լը-
սեցին, առաջը մտան առտուանց և կը սո-
վրեցնէին. բայց Ա՛քահանայապետը եկաւ ու
իր հետը եղողները՝ ու մէկտեղ կանչեցին ժո-
ղովքը ու իսրայէլի որդւոցը բոլոր ծերակոյ-
սը, և հրդ խրկեցին բանտը՝ որ զանոնք բե-
22 րեն։ Ու երբոր սպասաւորները գացին, զա-
նոնք բանտին մէջ չգտնելով՝ ետ դարձան,
23 պատմեցին, Եւ ըսին թէ բանտը ամէն զգու-

Ցոմէ. ԺԲ. 46։
Հմր. 5։ Մատ. գ. 7։
Հմր. 5։
Հմր. 5։ ԳԼ. բ. 45։ ԺԲ. 17։
ԳԼ. բ. 5։ Ցոմ. ԺԱ. 11։ Հբռ. ԺԼ. 19։ բ
Կար. ԺԲ. 12։ Երբ. բ. 4։
ԳԼ. գ. 11։ գ. 32։
Ցոմ. ԺԲ. 28։ ԺԲ. 42։ ԺԹ. 38։
ԳԼ. բ. 47։ գ. 21։
Մատ. ԺԱ. 21։ ԺԳ. 36։ ԳԼ. Ժ. 38։
Մատ. ԺԲ. 12։
Գ. 1։
Մատ. իա. 26։
ԳԼ. գ. 18։
Մատ. իգ. 35։ իե. 25։
ԳԼ. բ. 23։ 36։ գ. 13։ է. 52։
ԳԼ. գ. 19։
ԳԼ. գ. 13։ 15։ իբ. 14։
ԳԼ. Ժ. 39։ ԺԳ. 29։ Գաղ. գ. 13։ ա Պետ. բ. 24։
ԳԼ. բ. 33։ 36։ Փիլ. բ. 9։ Երբ. բ. 10։ ԺԸ. 2։
ԳԼ. գ. 15։
Մատ. ա. 21։
Ցոմ. Ժգ. 12։
ԳԼ. գ. 1։ 2։ 6։
Գաղ. իա. 12։
Ցոմ. ԺԲ. 31։ ԺԸ. 36։
Գաղ. Ժ. 7։ ԺԳ. 26։
Ցոմ. գ. 60։ ԺԷ. 3։ ա Ցոմ. է. 11։
ԳԼ. գ. 5։ 6։
Գաղ. իբ. 4։ ԳԼ. գ. 1։ Հռ. ԺԲ. 8։ Եփ. գ. 5։ Կող. Ժբ. 12։ Եբր. բ. 4։
ԳԼ. գ. 11։ գ. 32։
Ցոմ. ԺԲ. 28։ ԺԸ. 42։ ԺԹ. 38։
ԳԼ. բ. 47։ գ. 21։
Մատ. ԺԱ. 21։ ԺԳ. 36։ ԳԼ. Ժ. 38։
Մատ. ԺԲ. 12։
Գ. 1։
Մատ. իա. 26։
ԳԼ. գ. 18։
Մատ. իգ. 35։ իե. 25։
ԳԼ. բ. 23։ 36։ գ. 13։ է. 52։
ԳԼ. գ. 19։
ԳԼ. գ. 13։ 15։ իբ. 14։
ԳԼ. Ժ. 39։ ԺԳ. 29։ Գաղ. գ. 13։ ա Պետ. բ. 24։
ԳԼ. բ. 33։ 36։ Փիլ. բ. 9։ Երբ. բ. 10։ ԺԸ. 2։
ԳԼ. գ. 15։
Մատ. ա. 21։

նանք, Ինչու որ ևիկ ատ խորհուրդը կամ
39 գործը մարդոցմէ է՝ պիտի քակուի. Հապա
թէ որ Աստուծմէ է՝ չէք կրնար ատիկա քա-
40 կել, Հրկոյս թէ Աստուծոյ դէմ մարտնչող ալ
էնիք՝ Եւ անոնք հաւանութիւն տուին
անոր. Ու առաքեալները կանչելով՝ Ծեծե-
ցին, և պատուիրելով որ Յիսուսի անու-
41 նովը չխօսին, արձակեցին զանոնք։ Անոնք
ալ ժողովքին առջևէն գացին, Հուրախանա-
լով որ Տէրոջը անուանը համար արժանի եղան
42 անարգուելու։ Եւ ամէն օր Տաճարը ու
տուներուն մէջ Ի՛նչէնն գադարելը ազդելցնելե-
լէն ու Քրիստոս Քրիստոսը քարոզելէն։

ԳԼ. Զ

1 Աշակերտները ազկալ ու ազգութեանէն կերակուրին հոգ-
տարել։ Նոյն ժամն անոնցմով ալ իրենք Աստուծոյ խօսքը
հոգին կերակրելը մեծագործութեան։ 3 ազկատագործեան
պաշտօնը կը յանձնեն եօթը բնակուած մարդոց։ 8 որոնց մէկն
էր Սթեփանոս՝ հաւատքով և Հոգւով Սրբով լեցուն։ 12 ա-
րուն հետ վիճաբանողները չկրնալով պատասխան ալ կը բե-
նեն զանիկա։ 13 և զեղագաւեմով ի՛մպռասանեն խրթին
հոգիները օրինաց և սուտ վկաներ։

1 Եւ ան օրերը աշակերտները որ չատցան,
Ե՛ղաւ հոգ տանելնուց կողմէն սրտմտնջ մը հե-
բերացւոց դէմ, ինչու որ իրենց այրեւարի-
նները Համն օրուան ազկատ-ընկա մատակա-
2 բարութեան մէջ անտես կ՚ըլլային։ Եւ տա-
սնեւերկուքը կանչելնին աշակերտներուն բազ-
մութիւնը ու ըսին, Մեզի չվայելր Աստուծոյ
խօսքը ձգել ու սեղաններու ծառայութիւնին
3 ընել։ Ուստի, եղբայրներ, Հնձեղջ եօթը հո-
գի ընտրեցէք՝ Ե՛ղէ վկայուած, Հոգւով Սրբով
և իմաստութիւնով լեցուն, որ զանոնք ա-
4 զդենք այդ գործս վրայ դնենք։ Եւ մենք ալ
5 Աստուծոյ խօսքին պաշտօնին պարտպնինք։ Ե-
ա խօսքը բոլոր բազմութեան ուշիզը հաճոյ
եկաւ։ ու ընտրեցին Յսեփանոսը՝ Հմա-
նատ ալ Հոգւով Սրբով լեցուն մարդ մը,
ու Փիլիպոսը, և Պրոքորոսը, ու Նիկանո-
րը, և Տիմոնը, ու Պարմենան և Ն՚իկո-
6 դայոս Նորահաւատ Անտիոքացին։ Ասոնք
առաքեալներուն առջևը կայնեցուցին. Ա-
նոնք ալ ազօթք ընելով՝ Հնձեռ գերնին ա-
7 նոնց վրայ դրին։ Եւ Աստուծոյ խօսքը կ՚ա-
ճէր, ու աշակերտներուն թիւը խիստ կը շատ-
նար երուսաղէմի մէջ. Ա՛և քահանաներէն մեծ
8 բազմութիւն հնազանդեցաւ հաւատքին։ Եւ Սթեփանոս՝ որ †հաւատքով ու զօրու-
թիւնով լցուած էր՝ մեծ հրաշքներ

† Նահատ. իա. 30։ Ես. ը. 10։ Մատ. ԺԼ. 13։
Դաղ. իա. 15։ ա Կար. ա. 25։
ԳԼ. է. 51։ ԺԲ. 3։ իգ. 9։
ԳԼ. գ. 18։
Մատ. Ժ. 17։ իգ. 34։ Մարկ. ԺԼ. 9։
‡ Մատ. է. 12։ Հբռ. ա. 23։ ը Կար. ԺԲ. 10։ Փիլ. ա. 29։ Երբ. Ժ. 34։ Ցոհ. ա. 2։ ա Պետ. գ. 13։ 16։
ԳԼ. բ. 46։
ԳԼ. գ. 20, 29։
ա ԳԼ. բ. 41։ գ. 4։
է. 14։ Հմր. 7։
ԳԼ. ԺԲ. 29։
• Յ՚Հելլենասեաց Հբռ. բ. 9։
ԳԼ. ԺԲ. 35։
ԳԼ. Ժբ. 17։
ը Ը Օբ. ա. 13։ ԳԼ. ա. 21։ ԺԳ. 2։ ա Տիմ. գ. 7։
ԳԼ. բ. 42։
Գ. 14։ Հմր. 7։
ԳԼ. ԺԲ. 29։
Յ՚Հելլենասեաց Հբռ. բ. 9։
ԳԼ. Ժ. 38։
ԳԼ. ԺԲ. 35։
ԳԼ. Ժբ. 17։
Գ. 1։ 2։ 6։
Գաղ. իա. 12։
Ցոմ. ԺԲ. 31։ ԺԸ. 36։
Գաղ. Ժ. 7։ ԺԳ. 26։
Ցոմ. գ. 60։ ԺԷ. 3։ ա Ցոմ. է. 11։
ԳԼ. գ. 5։ 6։
Գաղ. իբ. 4։ ԳԼ. գ. 1։ Հռ. ԺԲ. 8։ Եփ. գ. 5։ Կող. Ժբ. 12։ Եբր. բ. 4։
ԳԼ. գ. 11։ գ. 32։
Ցոմ. ԺԲ. 28։ ԺԸ. 42։ ԺԹ. 38։
ԳԼ. բ. 47։ գ. 21։
Մատ. ԺԱ. 21։ ԺԳ. 36։ ԳԼ. Ժ. 38։
Մատ. ԺԲ. 12։
Գ. 1։
Մատ. իա. 26։
ԳԼ. գ. 18։
Մատ. իգ. 35։ իե. 25։
ԳԼ. բ. 23։ 36։ գ. 13։ է. 52։
ԳԼ. գ. 19։
ԳԼ. գ. 13։ 15։ իբ. 14։
ԳԼ. Ժ. 39։ ԺԳ. 29։ Գաղ. գ. 13։ ա Պետ. բ. 24։
ԳԼ. բ. 33։ 36։ Փիլ. բ. 9։ Երբ. բ. 10։ ԺԸ. 2։
ԳԼ. գ. 15։
Մատ. ա. 21։

9 և նշաններ կ՚ըներ ժողովուրդին մէջ։ Բայց
ոմանք ան ժողովարանէն՝ որ Ազատացելոց և
կիրենացւոց ու Ալեքսանդրացւոց Հ՚ընչ-
կ՚ըսուէր, և ասոնք որ Կիլիկիայէն ու Ասիայէն
էին՝ Ելան ու Պատիանոսին հետ վիճաբանու-
10 թիւն կ՚ընէին։ Ի՛նք չէին կրնար դէմ դնել
ան խնամաութեանը ու հոգիին՝ որով կը խո-
11 սէր։ Ա՛նոնք հրատուրեցին քանի մը մար-
դիկ, որ ըսին թէ Մենք լսեցինք որ ատիկա
հայհոյական խօսքեր կը խօսի Մովսէսին ու
12 Աստուծոյ դէմ։ Եւ զրգռեցին ժողովուրդը
ու ծերերը և գպիրները, ու վրան հասնելով
13 զինքը բռնեցին ու տանելով ատրին։ Եւ տա
վկաներ կայնեցուցին, որոնք կ՚ըսէին,
Այս մարդը չդադարիր հայհոյական բաներ խօսե-
14 լէն սուրբ տեղիս և օրէնքին դէմ։ Հքանզի
լսեցինք ատիկ որ կ՚ըսէր թէ Այս Նազովրեցի
Յիսուսը պիտի քակէ ատ տեղը, ու պիտի փո-
խէ Մովսէսին մեզի ասնդած սովորութիւնե-
15 ները։ Եւ ատեանը նայողներուն ամէնը երե-
ար անոր նայեցան, անոր երեսը հրեշտակի
երեսի պէս տեսան։

ԳԼ. է

1 Սթեփանոս իրեն դէմ եղած մեղադրութեանը պատասխան
ազալ։ 2 կը ցուցնէ թէ Ի՛նչպէս Աստուած ընտրեր էր իրենց
հայրերը։ 37 և թէ Մովսես միջոցով էր Քրիստոսի
Տառը։ 51 կը յանդիմանէ Հրէաները որ սպասուածը գան-
լով Աստուծոյ դէմ՝ սպաննելնին գՔրիստոս։ ան Աստիպ ո-
րուն համար մեղադրելները կանխահաս էին թէ աշխարհ
պիտի գայ։ 54 Ասոր վրայ Հրէայք կը բարկանան Սթեփան
նոյն, որ իր հոգին Յիսուսի յանձնելով՝ Խաղաղութեամբ
ազօթք կ՚ընէ անոնց համար։

1 Ա՛նատնը քահանայապետը թառ, Իրա-
2 ցրնէ ատ բաներըդ ատա՞նկ են։ Եւ անիկա
ըսաւ, Ա՛արդիկ եղբայրներ ու Հայրեր, մի-
տիկ ըրէք. փառաց Աստուածը մեր Հօրը Ա-
բրահամին երևցաւ, քանի որ Միջագետի մէջ
էր, դեռ Խառանի մէջ չբնակած, և ըսաւ
3 անոր, Ելիր քու երկրէդ և քու ազգականե-
ներէդ, ու եկուր ան երկիրը որ ես քեզի
4 պիտի ցուցընեմ։ Ա՛նոնք Ի՛ազդեացոց
երկրէն երթալով՝ Խառանի մէջ բնակեցաւ. և
անոր Հօրը մեռնելէն ետև անկէ փոխադրեց
զանիկա ատ երկիրը, ուր որ դուք հիմա կը
5 բնակիք։ Եւ ատոր մէջ անոր ժառանգութիւն
չտուաւ, ոչ ալ ատքի քայլ մը տեղ, Բայց
խոստացաւ որ ատիկա իրեն ատյ իրրև կա-
լուածք, և իրմէ ետև իր սերունդին, երբ-
6 որ դեռ ինքը որդի չունէր։ Եւ Աստուած

ԳԼ. Ժա. 24։
ԳԼ. բ. 5։ 26։ իա. 8։
Ցոյա. բ. 8։ 15։
ԳԼ. ա. 24։
ԳԼ. բ. 17։ ԺԲ. 17։ Ժգ. 3։ ա Տիմ. գ. 14։ ե. 22։ բ Տիմ. ա. 6։
ԳԼ. Ժբ. 24։
20։ Կար. ա. 6։
Ցոհ. Ժբ. 42։
Ա՚նահ. չնորհքով։
Գաղ. իա. 15։
ԳԼ. ե. 39։ Տիտ. Ա՚ել. գ. 12։ Եսա. Ժգ. 17։
գ. Թագ. իա. 10։ 13։ Մատ. իգ. 59։ 60։
ԳԼ. իե. 8։
Դան. ԺԲ. 26։
—
ԳԼ. իբ. 1։
Ծն. Ժբ. 1։
Ծն. Ժա. 31։ Ժբ. 4։ 5։
Ծն. Ժբ. 7։ Ժգ. 15։ Ժե. 3։ 18։ Ժկ. 3։ իգ. 3։

այսպէս խօսեցաւ, Եթէ անոր սերունդը օտար երկրի մէջ պանդուխտ պիտի ըլլայ, ու պիտի ծառայեցնեն անոնք չե չարչարեն չորս հա-
7 րիւր տարի։ Եւ ան ազգը որուն պիտի ծառայեն, ես պիտի դատեմ, ըսաւ Աստուած, և անկէ ետև պիտի ելլեն ու աս տեղս պիս-
8 պաշտեն։ Եւ անոր Թլփատութեան ուխտը տուաւ, Ու Յոբը Աբրահամ ծնաւ, և Թլփատեց զանիկա ութերորդ օրը։ Եւ Յա-
հակ ալ զակորը զ---, Եզակոր ալ՝ տասուերը-
9 կու նահապետները։ Նէ նահապետները Յով-
սեփին վրայ նախանձելով՝ Եգիպտոս ծախե-
ը- ծախեցին. Եայց Աստուած անոր հետն
10 էր, Ու փրկեց զանիկա իր ամէն նեղութիւն-
ներէն, Նէ անոր չնորհք ու խելամտութիւն տուաւ Եգիպտոսի փարաւոն Թադաւորին առ-
ջևը. ան ալ զանիկա իշխան դրաւ Եգիպտո-
11 սի ու ամբողջ բոլոր տան վրայ։ Ու Եղիպտոսի և Քանանու բոլոր երկրին վրայ սով մը եկաւ՝
12 ու մեծ նեղութիւն, և մեր հայրերը ուտե-
լիք չէին գտներ։ Նէ Յակոբ լսեց Թէ Եգիպտոսի մէջ ցորեն կը գտնուի, առչի
13 անգամին մեր հայրերը խրկեց։ Նէ երկրորդ անգամին Յովսէփ իր եղբայրներուն ճանչ-
ցուց ինքզինքը. ու Յովսեփին ազգը փարա-
14 ւոնին յայտնի եղաւ։ Նէ Յովսէփ խրկեց՝ ու կանչեց իր հայրը Յակոբը Ու բոլոր ազ-
15 գատոհմը, եօթանասունհոգի Հոգի։ Եւ Յակոբ Եգիպտոս իջաւ, Ու մեռաւ ինքը ու
16 մեր հայրերը։ Նէ Սիւքեմ տարուելով՝ Նան դներնզմանին մէջը դրուեցան, որն որ Աբ-
րահամ արծաթովն գնով ծախու առեր էր
17 Միւթմի Հէմորի որդիներէն։ Ու երբոր մօտեցաւ խոստումնային ժամանակը, որ Աստուած խոստացեր էր Աբրահամին, Ժո-
ղովուրդը աճեցաւ ու շատցաւ Եգիպտոսի
18 մէջ, Մինչև որ ուրիշ Թագաւոր մը եկաւ՝ որ
19 Յովսեփը չէր ճանչնար։ Անիկա հնարք բա-
նեցուց մեր ազգին դէմ ու չարչարեց մեր հայրերը, մինչև անգամ Նանոնց ոտքը դուրս
20 ձգել ըլլալ որ չապրին։ Նոյն ժամանակը Մով-
սէս ալ ծնաւ, Ե Աստուծոյ առջևը գեղե-
ցիկ էր, որ իր հօրը տունը մեծցաւ երեք
21 ամիս։ Ու երբոր անոնք դուրս ձգուեցաւ, փարաւոնին աղջիկը զանիկա վերցուց, և ի-
22 րեն իրմէն որդի մեծցուց։ Ու Մովսէս Եգիպ-
տացոց բոլոր իմաստութիւնովը վարժուե-
ցաւ, ԵՒև զօրաւոր էր իր խօսքերովը ու գոր-
23 ծերովը։ Քերովը։ Ու երբոր քառասուն տարեկան եղաւ, իր սիրտը բնկաւ իր եղբայրներուն՝
24 Իսրայէլի որդւոցը այցելութիւն ընել։ Ու Իւրաքանչիւրն մէկը հարստահարուած տեսնե-
լով պաշտպանեց, և վրէժուծին վրէժը ա-
25 ռաւ՝ ան եգիպտացին սպաննելով։ Կը կար-
ծէր Թէ իր եղբայրները պիտի խելամտային որ Աստուած իր ձեռքովը անոնց ազատութիւն
26 պիտի տար, բայց անոնք չխելացան։ Ու հե-
տևեալ օրը անոնց դխնացը եկաւ՝ երբոր կը կռուէին, և խաղաղութիւն ընելու տրհմեց զանոնք՝ ըսելով, Մարդիկ, դուք եղբայրներ
27 ե՛ք, ինչո՞ւ միկիմկ կը զրկէք։ Բայց ան որ ընկերը կը զրկէր՝ մերժեց զանիկա՝ ու ըսաւ,
28 Ո՞վ քեզ մեր վրայ իշխան ու դատաւոր դրաւ.
29 Զի՞ս ալ սպաննել կ՚ուզես, ինչպէս որ երէկ
30 Եգիպտացին սպաննեցիր։ Նէ Մովսէս աս խօսքին վրայ փախաւ, ու Մադիամ երկրին մէջ պանդուխտ եղաւ, ուր որ երկու որդի
31 ծնաւ։ Եւ քառասուն տարի անցնելէն ետև՝ Սինայ լերանը անապատին մէջ Տէրոջը հրեշ-
տակը երևցաւ անոր մորենիի կրակի բոցով։
32 Մովսէս ալ երբոր տեսաւ՝ զարմացաւ ան տե-
սիլքին վրայ, ու երբոր մօտենալու Տէրոջը
33 ձայնը եկաւ անոր ըսելով, Ես եմ քու Հայրերուդ Աստուածը, Աբրահամին Աստուածը, ու Իսահակին Աստուածը, և Յա-
կոբին Աստուածը. Մովսէս ալ չերեր դող-
34 զովելու չհամարձակեր զննելու։ Նէ Տէրը ըսաւ անոր, Ոտքերուդ կօշիկները հանէ, ինչու որ այս տեղը որ դուն կայներ ես՝ սուրբ
35 երկիր է։ Եւ Եգիպտոսի մէջ եղող ժո-
ղովուրդս չարչարանքը տեսայ, ու լսեցի անոնց հառաչանքը, և իջայ զանոնք ազա-
տելու. և հիմա եկուր քեզ Եգիպտոս խրր-
կեմ։ Այն Մովսէսը որ ուրացան ու ըսելէն, Ո՞վ քեզ իշխան ու դատաւոր դրաւ, Աս-
տուած զանիկա իշխան և փրկիչ խրկեց՝ ան հրեշտակին ձեռքովը՝ որ մորենիին մէջ անոր
36 երևցաւ։ Եայնիկա հանեց զանոնք՝ Եհրաշքներ ու նշաններ ընելով Եգիպտոսի երկրին ու կարմիր ծովուն մէջ՝ Եւ անապատին մէջ քա-
37 ռասուն տարի։ Ան Մովսէսն է որ բուն Իսրայէլի որդւոցը, Ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներէն ինծի պէս Հմարդ պարէ մը պիտի
38 Հանէ ձեզի, Նոնոր մնուկ ըրէք։ Եայնիկա ան է որ անապատը ժողովքին մէջէն էր՝ Սինայ լեռան վրայ իրեն խօսող Եհրեշտակին հետ

Սապ. ՀՀ. 24, 25։
ղ ԵԼ. ա. 22։
ի ԵԼ. բ. 2։
ա Երբ. Ժա. 23։
ե ԵԼ. բ. 3—10։
ջ Գ.ափ. իգ. 18։
ը ԵԼ. բ. 11, 12։
ժ ԵԼ. բ. 13։
ի Տես Գ.ափ. ժբ. 14։ ԳԼ. գ. 7։
ա ԵԼ. բ. 15, 22։ գ. 1։

20։ Ժբ. 3, 4։
ի ԵԼ. գ. 2։
ա Մատ. իբ. 32։ Երբ. Ժա. 16։
բ ԵԼ. գ. 5։ Ցես. ե. 15։
գ ԵԼ. գ. 7։
դ ԵԼ. Ժգ. 10։ Թես. ի. 16։
ե ԵԼ. Ժբ. 41։ Լգ. 1։
զ ԵԼ. է. բ. իի. Ժ.

Ժա. և Ժգ։ Սապ. ՀՀ. 27։
է ԵԼ. Ժգ. 21, 27, 28, 29։
ը ԵԼ. Ժգ. 1, 35։
թ Բ Օր. Ժբ. 15, 18։ ԳԼ. գ. 22։
ժ Մատ. Ժ. 5։
ի ԵԼ. ԺՀ. 3, 17։
ա Ե՛ս. կգ. 9։ Գալ. գ. 19։ Երբ. բ. 2։

Ժ. 22։
ե Ցես. իգ. 5։
զ Ցես. իեմ. 35։ ԵԼ. ա. 6։
է ԵԼ. Ժգ. 19։ Ցես. իգ. 32։
ը Ցես. իգ. 16։ Լ. 19։
թ Ցես. Ժ. 13։ Հմմ. 6։
ժ ԵԼ. ա. 7, 8, 9։

ու մեր հայրերուն հետ, Որ կենդանի Նպատ-
39 գամներ առաւ մեզի տալու. Որուն մեր հայ-
րերը չուզեցին հնազանդ ըլլալ, Հապա մեր-
ժեցին և իրենց սրտերովը Եգիպտոս դար-
40 ձան, Նէ ըսին Նհարունին, Մեզի աստուած-
ներ չնեմ՝ որ մեր առջևէն երթան. քանզի
ան Մովսէսը որ մեզ Եգիպտոսի երկրէն հա-
41 նեց, չնենք գիտեր Թէ ինչ եղաւ անոր, Եւ
ան օրերը որմի մը չշինեցին, ու կաւոքին զոհ
մատուցին, և իրենց ձեռացը գործքերովը
42 կը զուարճանային. Նաստուած ալ Երես դար-
ձուց, ու Թողուց զանոնք որ Ներկինքի զօրքը
պաշտեն. Ինչպես որ գրուած է մարգարէից
գրքին մէջ, Մի Թէ անապատին մէջ քառա-
սուն տարի զոհեր ու պատարագներ մատու-
43 ցիք ընծի, ով Իսրայէլի տունը. Եւ Մոզբին
վրանը ուխտը ու Ձեր Նաստուծոյն Ռեփան
աստղը, ան պատկերները որ չինեցիք՝ անոնց
երկրպագութիւն ընելու. Ես ալ Ձեզ Բաբիլո-
44 նէն անդին պիտի փոխադրեմ. Վկայութեան
խորանը անապատին մէջ մեր հայրերուն Նետ
էր, Ինչպես որ Մովսէսին հետ խօսողը Նրա-
ման ըրաւ՝ Նոր ուսած օրինակին պէս չինել
45 տանիկա. Նոր մեր հայրերն ալ յաջորդաբար առնելով՝ Յեսուին հետ բերին զանիկա ան
ազգերուն կալուածքը, Նորանք Աստուած
վանեց մեր հայրերուն առջևէն մինչև Գա-
46 ւիթի օրերը, Որ Աստուծոյ առջևը Նոր-
դաս, ԵՒև ուզից որ Յակոբին Աստուծոյն
47 բնակարան մը գտնէ. Ու Սողոմոն անոր տուն
48 մը չինեց. Սակայն Բարձրեալը ձեռքով չի-
նուած տաճարներու մէջ չբնակիր, Ինչպես
49 որ մարգարէն կ՚ըսէ, Երկինքը իմ աթոռս է, ու երկիրը իմ ոտքերուս պատուանդանն
է. ո՞րպիսի տուն պիտի չինէք ինծի, կ՚ըսէ
Տէրը, կամ ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ Հանգըս-
50 տեղիս ատեղը. Չէ՞ որ աս ամէնը իմ
51 ձեռքս չիներ է. Նով խստապարանոցներ ու
չթլատով և սիրտերով չթլփատուածներ, դուք
ամէն ատեն Հոգւոյն Սրբոյ հակառակ կը կե-
նաք, Ինչպես ձեր Հայրերը՝ անանկ ալ դուք
52 Նարդարէներէն ո՞րը չՀալածեցին ձեր Հայ-
րերը, ու սպաննեցին զանոնք որ առաջուց
պատմեցին ան Նրդարին գալուն համար,
որ դուք Հիմա անոր մատնիչները և սպան-
53 ողները եղաք. Դուք որ օրէնքը առիք Հրես-

տակներուն մատակարարութեամբը՝ ու չպա-
հեցիք։
54 Եայս անուն որ բաները լսելով՝ սրտերնուն
մէջ կը կատղէին ու ակռանիներնին անոր վրայ
55 կը կրճտէին։ Բայց անիկա Հոգւով Սրբով
լեցուած՝ երկինքը նայեցաւ և տեսաւ Աս-
տուծոյ փառքը, ու Յիսուսն ալ որ Աստու-
ծոյ աջ կողմը կայներ էր, և ըսաւ, Նայա կը
տեսնեմ երկինքը բացուած, ու Որդի մար-
56 դոյ Աստուծոյ աջ կողմը կայնած։ Իսկ անոնք
մեծաձայն ազատակելով՝ ականջնեցնելին դո-
ցկցին, և ամէնը մէկէն վազեցին անոր վրայ.
57 Ու քաղաքէն դուրս հանելով՝ Եկը քարկո-
ծելին սկսան. և Ովկայները իրենց հանգերձ-
ները ոտ կը դնէին երիտասարդ մը ոտքե-
58 րուն քովը, որ Սօղոս կ՚ըսուէր։ Եւ կը քարկոծէին Ստեփանոսը, Որ ալօթք կ՚ընէր ու
կ՚ըսէր, Տէր Յիսուս, Ընդունէ իմ Հոգիս։
59 Ու Ծնկան վրայ գալով բարձրաձայն աղա-
ղակեց, Տէր, աս մեղքը մի սեպեր ատոնց.
և աս ըսելով նինջեց։ Սօղոս ալ կամակից էր
անոր սպանուելուն։

ԳԼ. Ը

1 Եւ ան օրը մեծ Հալածում եղաւ Երուսաղէ-
մի մէջ եղող Եկեղեցիին վրայ, Ու առաքեալ-
ներէն Նիւսս ամէնն ալ ցիրուցան եղան Հրէ-
աստանի ու Սամարիայի երկիրներուն մէջ։
2 Եւ աստուածավախ մարդիկ իր Ստեփանոսը վեր-
3 ցուցին, Ու անոր վրայ մեծ ողբ ըրին։ Բայց
Սօղոս Եկեղեցիին չար գործ կուտար, ու-
ները կը մտնէր, էրկիկ ու Կնիկ մարդիկը կը
քաշէր՝ բանտը գնել կուտար։
4 Նէ ան ցիրուցան եղածները կը պարաէին
5 ու խօսքը կը քարոզէին։ Նփիլիպպոս ալ Սա-
մարիայի մէկ քաղաքը Իջնելով՝ Քրիստոսը կը

ե Եբ. խս. 1։ բ Օր. է. 27։ Լգ. 4։ Ցես. ա. 17։
զ Հռոմ. գ. 2։
է ԵԼ. Լբ. 1։
ը Բ Օր. Ի. 10։ Մատ. Ա. 19։
թ Մատ. Հա. 12։ Ղ. զկ. ի. 25։ 39։ Հռոմ. ա. 24։ բ Օր. գ. 10։
ժ Բ Օր. գ. 10։ ԺԷ. 3։ գ Թագ. ԺԷ. 10։ խա. 3։ Եբիմ.

ԺԲ. 13։
ի Ա.մոս. է. 25, 26։
ա ԵԼ. խԼ. 40։ Իգ. 20։ Երբ. բ. 5։
բ Ցես. գ. 14։
գ Դ.Ա.Ա. ԺԲ. 24։ Մատ. խգ. 2։ Ղ. 55։ ԳԼ. Ժգ. 19։ Մատ. Ժ. 1։ Ա Թագ. է. 1։ Մատ. ԶԻ. 19։ ԳԼ. Ժգ. 22։
դ Գ Թագ. ը. 17։ ա Մ.ն. իբ. 9։ Ա Թագ. ը. 12։
ե Գ Թագ. ը. 1։ Մ.ն. Ա. 9։ Ա Թագ. ը. 27։ բ Մ.ն. է. 6։ ը. 18։ ԳԼ. Ժէ. 24։
զ Նտ. կգ. 1, 2։ Մատ. է. 34, 35։ իգ. 22։
է ԵԼ. ա. 8։ Լգ. 5։ Նտ. խբ. 4։
ը Գ.Ա.Ա. իգ. 41։ բ Օր. Ժ. 16։ Նբիմ. գ.

Ա Թագ. խ. 13։ Գ.ափ. գ. 29։ Երբ. Ժգ. 12։
ի Գ.Ա.Ա. իգ. 16։ Մատ. խա. 35։ իգ. 34, 37։ ա Թես. բ. 15։
ա ԳԼ. գ. 14։
բ ԵԼ. ի. 1։ Գալ. գ. 10։ Երբ. բ. 2։
գ ԳԼ. է. 53։
դ ԳԼ. գ. 5։
ե Նգկ. ա. 1։ Մատ. գ. 16։ ԳԼ. Ժբ. 11։
է Գ.Ա.Ա. ի. 11։

Ա Թագ. խ. 13։ Գ.ափ. գ. 29։ Երբ. Ժգ. 12։
ը Գ.Ա.Ա. իգ. 16։
թ Բ Օր. Ժգ. 9։ 10։ Ժէ. 7։ Հմմ. 59։
ժ ԳԼ. իբ. 20։
ի ԳԼ. իբ. 14։
ա Մատ. ա. 5։ Գ.ա.Ի իգ. 46։
բ ԳԼ. իմ. 40։ խ. 38։ խա. 5։
գ Մատ. է. 44։ Գ.ա.Ի. գ. 28։ իգ. 34։

Հմմ. 57։ ԳԼ. իբ. 20։
ե ԳԼ. Ժա. 19։
զ Ցես. իգ. 2։ ծ. 10։ բ Թագ. գ. 31։
է ԳԼ. է. 57։ իմ. 1։ 13։ 21։ իբ. 4։ իգ. 10։ 11։ ե Կար. ծ. 9։ Գալ. ա. 15։ Փիլ. գ. ե. ա Տիմ. ա. 12։
թ Մատ. Ժ. 25։ ԳԼ. Ժա. 19։
ժ Ցես. իգ. 2։
ի ԵԼ. գ. 8։

6 քարոզէր անոնց։ Եւ ժողովուրդները մեծ-
բան հաւանութեամբ փիլիպպոսին ըսածնե-
րուն ուշադրութիւն կու տային՝ լսելով ու
7 տեսնելով այն նշանները որ կ'ընէր։ Վասն զի
շատ դիւահարներէն պիղծ ոգիները մեծա-
8 ձայն աղաղակելով կ'ելլէին։ Եւ շատ անդա-
9 մալոյծներ ու կազեր կը բժշկուէին։ Ու մեծ
ուրախութիւն եղաւ այն քաղաքին մէջ։ Բայց
Սիմոն անունով մարդ մը կար՝ որ առաջուց
այն քաղաքին մէջ Հմոգութիւն կ'ընէր, ու Սա-
մարացւոց ազգը կ'ապշեցնէր՝ ինքն հա-
10 մար ըսելով թէ մեծ մէկ մըն է. Որ անոր
ուշադրութիւն կու տային ամէնն ալ պզտիկէն
մինչև մեծը, և կ'ըսէին, Այսիկա Աստուծոյ
11 մեծ [բաւած] զօրութիւնն է։ Շատ ժամանակէ
ի վեր կախարդութիւններով զանոնք ապշե-
ցընելուն համար՝ իրեն ուշադրութիւն կու
12 տային։ Բայց երբոր փիլիպպոսին հաւատա-
ցին՝ Հոր Աստուծոյ թագաւորութեանը ու Յի-
սուս Քրիստոսի անուանը վրայով կը քարոզէր,
կը մկրտուէին թէ էրկի մարդիկ և թէ կիներ
13 մարդիկ։ Եւ Սիմոն ինքն ալ հաւատաց, ու
մկրտուելով՝ միշտ փիլիպպոսին հետ էր. և
տեսնելով այն նշանները ու մեծ զօրութիւնե-
14 ները որ կ'ըլլային՝ կը զարմնար։ Իակ երբ-
ասդեմի մէջ եղող առաքեալները երբոր լս-
ցին թէ Սամարացիք Աստուծոյ խօսքը ընդու-
ներ են, Պետրոսը ու Յովհաննէսը անոնց
15 խրկեցին. Որոնք իջնելով աղօթք բրին անոնց
16 համար՝ Հոր Սուրբ Հոգին առնեն. (Ինչու որ
դեռ անոնց մէկուն վրայ իջած չէր, հապա
միայն Տէր Յիսուսի անունովը Մկրտուած
17 էին.) Այնուհետև ձեռք բերինին դրին անոնց
18 վրայ, ու Սուրբ Հոգին կ'առնէին։ Երբոր
տեսաւ Սիմոն թէ առաքեալներէն ձեռք վրայ
ձեռք դնելով՝ Սուրբ Հոգին կը տրուէր, ա-
19 նոնց տակի մետաղ ու ըսաւ, Ինծի ալ սա իշ-
խանութիւնը տուէք, որպէս զի որու վրայ
ձեռք դնեմ՝ անիկա Սուրբ Հոգին առնէ։
20 Բայց Պետրոս ըսաւ անոր, Քու արծաթդ
քեզի հետ թող կորսուի, ինչու որ Աստուծոյ
պարգեւը կարծեցիր թէ հատակով կ'առնուի։
21 Դուն սա բանին մէջ մաս ու բաժին չունիս,
ինչու որ քու սիրտդ Աստուծոյ առջեւը չի-
22 ուակ չէ։ Ուստի սա քու չարութենէդ զղջ-
ցի եւ Աստուծոյ աղաչէ, գուցէ ներքինէ
23 քեզի քու սրտիդ մտքերուդը։ Ինչու որ ես քեզ
դառնութեան դառնութեան մէջ և անի-
24 րաւութեան կապին մէջ կը տեսնեմ։ Սիմոն
պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Դուք ինծի
համար աղօթք բրէք Տէրոջը, որ սա ձեր ը-

25 սածներէն բան մը իմ վրաս չգայ։ Անոնք ալ
վկայութիւն տալով Տէրոջը խօսքը խօսելէն
ետև դարձան Երուսաղէմ, և Սամարացւոց
շատ գեղերուն մէջ աւետարանը քարոզելին։
26 Եւ Տէրոջը հրեշտակը փիլիպպոսին խօսե-
ցաւ ըսելով, Ելիր ու գնա դէպ հարաւային
կողմը այն ճամբան, որ Երուսաղէմէն գէպ ի
27 Գազա կ'իջնէ, որ անապատ տեղ մը է։ Ան
ալ ելաւ գնաց. և ահա Եթովպացի ներ-
քինի մարդ մը Եթովպացւոց կանդակա թա-
գուհիին մէկ գործակատարը, որ ինքը անոր բոլոր
գանձերուն վրայ էր, որ Երուսաղէմ եկեր
28 էր երկրպագութիւն ընելու. Եւ դարձ եւս կը
գառնար, ու իր կառքը նստած էսայի մար-
29 գարէին գրէրէզ կը կարդար։ Եւ Հոգին բսաւ
փիլիպպոսին, Մօտեցիր և սա կառքին քովը
30 գնա։ Փիլիպպոս ալ վազելով մօտ ընաց՝ ու
մեկ կ'ընէր որ Եսայի մարգարէին գրէրէզ կը
կարդար, և ըսաւ, Կարգ ացածդ կը հասկը-
31 նաս արդեօք։ Ան ալ ըսաւ, Ինսոր կրնամ
հասկնալ թէ որ մէկը ինծի չառաջնորդէ. ու
աղաչեց փիլիպպոսին որ ելլէ իր քովը նստի։
32 Եւ գրքին դէպ կարգացած տեղը սա էր, Ինչ-
խաթի պէս մորթուելու տարուեցաւ, ու իր
խաւդպին առջեւը մունճ ինչ գառնուկի պէս՝
33 անանկ իր բերանը չբանար. Իր խոնարհու-
թեանը մէջ իր դատաստանը վերցուեցաւ, և
անոր ազգատոհմը ով պիտի պատմէ. Ինչու
34 որ անոր կեանքը երկրէն կը վերցուի։ Ներ-
քինին պատասխան տուաւ փիլիպպոսին ու
ըսաւ, Կ'աղաչեմ քեզի, մարգարէն որո՞ւ հա-
մար կ'ըսէ սա. իրե՞ն համար թէ մէկ ուրի-
35 չի մը համար։ Իակ փիլիպպոս իր բերանը
բացաւ, ու գրքին սա խօսքէն սկսելով՝ ճի-
36 տաը քարոզեց անոր։ Ու երբոր երթեն ճամ-
բան կ'երթային, ջուրի մը քով եկան. ու
ըսաւ ներքինին, Ահա ջուր, ինչ բան կրնայ
37 կ'արգիլէ մկրտուելէն։ [Եւ փիլիպպոս ըսաւ
անոր, Թէ որ քու բոլոր սրտովդ կը հաւա-
տաս՝ կարելի է. անիկա պատասխան տուաւ
ու ըսաւ, Կը հաւատամ թէ Յիսուս Քրիս-
38 տոս Որդի Աստուծոյ է։] Ու հրամայեց որ
կառքը կայնեցընեն. և երկուքնին ալ Ջու-
րը իջան՝ փիլիպպոս ու ներքինին, և մկրտեց
39 զանիկա։ Ու երբոր ջուրէն դուրս ելան, Տէ-
րոջը Հոգին յանկարծակի փիլիպպոսը, և ալ
ներքինին զանիկա չտեսաւ, ու իր ճամբան
40 կ'երթար ուրախութեամբ։ Բայց Փիլիպպոս
Ազովտոսի մէջ գտնուեցաւ. ու պտըտելով
բոլոր քաղաքներուն աւետարան կը քարոզէր,
մինչև որ ինքը Կեսարիա եկաւ։

8։ Յոր։ խբ։ 8։ Յակ։ ե։ 16։ Մաթ։ ի։ 19։ Յով։ գ։ 19։ Յհ։ ժդ։ 20։ Ես։ ծգ։ 8։ Դ.Օր։ ի։ 18։ Գ.Թագ։ ժդ։ 28։ 9։ Մաթ։ ժգ։ 17։ Գ.Թագ։ ժգ։ 6։ Գ.Թագ։ ե։ 36։ Գ.Թագ։ ա։ 3։ Գ.Թագ։ բ։ 38։ Գ.Թագ։ ժ։ 2։ Գ.Թագ։ ժ.։ 48։ ժ.։ 5։ 10։ Գ.Թագ։ բ։ 38։ Գ.Թագ։ գ։ 6։ Ժ.։ 6։ Ներ։ գ։ 2։ Գ.Թագ։ բ։ 38։ ժ։ 45։ ժա։ 17։ 11։ Մաթ։ ժ։ 8։ Տես Գ.Թագ։ ե։ 16։ Դ.Օր։ գ։ 27։ բ Տիմ։ բ։ 25։ 12։ Ներ։ ժբ։ 15։ Դ.Օր։ ի։ 7։ 17։ Եր։ բ։ 8։ Թագ։ ժգ։ 7։ գ Թագ։ ժգ։ 15։ 13։ Մաթ։ ժգ։ 17։ Գ.Թագ։ ժգ։ 6։ Գ.Թագ։ ե։ 36։ Գ.Թագ։ ա։ 3։ Գ.Թագ։ բ։ 38։ Գ.Թագ։ ժ։ 2։ Գ.Թագ։ ժ.։ 48։ ժ.։ 5։

ԳԼ. Թ

1 Սօղոս Դամասկոս երթալու համբառն վրայ է գիմբը կ'իյնայ,
և կը տանի զՔհաւս. 10 առաքեալներն պատասխանին կը կանչի,
13 և Ընծայեալն կը մրրատի. 20 Համարձակ քարոզութեամբ
կը քարոզէ. 23 Հրեայք կը խորհին զանիկա սպանանել. 29 Նոսա
նազոս Յուները. բայց Սօղոս անոնց ձեռքէն կը փախչի. 31
Եկեղեցին խաղաղութիւն կը վայելէ. Պետրոս կը բժշկէ Ենեա
անուն անդամալոյծը. 36 և Տաբիթան կը յարուցանէ.

1 Բայց Սօղոս տակաւին Տէրոջը աշակերտնե-
րուն դէմ սպառնալիք ու մահ փչելով՝ քա-
2 հանայապետին քովը գնաց. Եւ անկէ թուղ-
թեր ուզեց Դամասկոս ժողովարանները դրա-
ջ-, որ եթէ ան ճամբուն հետեւողներ գըտ-
նելու բլլայ՝ էրկի մարդիկ կամ կիներ մար-
3 դիկ, կապած Երուսաղէմ բերէ։ Ու երբոր
կ'երթար ու Դամասկոսին մօտենար, յան-
կարծ իր բոլորտիքը երկինքէն լոյս մը փայ-
4 լատակեց. Եւ ինքը գետինը իյնալով՝ մէկ
ձայն մը լսեց որ կ'ըսէր իրեն, Սաւուղ, Սա-
5 ւուղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածես։ Եւ անիկա ը-
սաւ, Ո՞վ ես դուն, Տէր. և Տէրը բսաւ, Ես
եմ Յիսուսը՝ որ դուն կը հալածես. 6 Դժուար
6 բան է քեզի խթանի դէմ կից զարնել։ Ան
ալ դողալով ու սարսափելով ըսաւ, Տէր, ի՞նչ
7 կ'ուզես որ ընեմ։ Եւ Տէրը ըսաւ անոր, "Ելիր
ու քաղաքը մտիր, և քեզի պիտի պրսուելի
ինչ որ պարտես ընել։ Իակ այն մարդիկը որ
իր հետ կ'երթային՝ սաստած կեցեր էին,
ձայնը միայն կը լսէին, բայց մէկը չէին տես-
8 ներ։ Եւ Սօղոս գետնէն ելաւ, ու բաց աչ-
քերով մէկը չէր տեսներ. ուստի անոր ձեռ-
9 քէն բռնեցին ու Դամասկոս մտցուցին։ Եւ
երեք օր կեցաւ առանց տեսնելու, և ոչ կե-
բսաւ՝ ոչ ալ խմեց։
10 Ու Անանիա անունով աշակերտ մը կար
Դամասկոսի մէջ. և Տէրը տեսիլքի մէջ անոր
բսաւ, Անանիա. ան ալ բսաւ, Տէր, ահա
11 հո՛ եմ։ Եւ Տէրը ըսաւ անոր, Ելիր ու գնա ան
փողոցը որ Ուղիղ կ'բսուի, և հո Յուդային
տանը մէջ փնտռէ Սօղոս անունով Տարսո-
նացի մը. վասն զի ահա անիկա աղօթք կ'ընէ.
12 Ու տեսիլքի մէջ մարդ մը տեսաւ Անանիա
անունով մտած և ձեռքը իր վրայ դը-
13 րած, որ տեսնէ. Անանիա ալ պատասխան
տուաւ, Տէր, շատերէն լսեցի այն մարդուն
համար թէ Երուսաղէմի մէջ սրբերուդ
14 բերուց. Եւ հոս ալ քահա-
նայապետներէն իշխանութիւն ունի կապելու

7։ Գ.Թագ։ ը։ 3։ Գործ։ ա։ 13։ ա Տիմ։ ա։ 13։ 8։ Գործ։ իբ։ 8։ Յակ։ ե։ 16։ 9։ Մաթ։ գ։ 19։ 10։ Ես։ ծգ։ 20։ Ես։ ծգ։ 1։ 8։ Գործ։ իգ։ 27։ Գ.Թագ։ ժգ։ 28։ 11։ Մաթ։ իբ։ 19։ Մարկ։ ժգ։ 10։ 16։ Մաթ։ ժգ։ 16։ Յհ։ ժ։ 32։ Գ.Թագ։ ժ։ 47։ 17։ Գործ։ ը։ 3։ Գործ։ ա։ 13։ ա Տիմ։ ա։ 13։ 18։ Գ.Թագ։ ե։ 14։ Գործ։ իբ։ 9։ իգ։ 13։ 19։ Գ.Թագ։ իբ։ 12։ 20։ Գործ։ ժ։ 39։ իբ։ 5։ 21։ Գործ։ ը։ 3։ Գ.Թագ։ ժ։ 1։ 22։ Գործ։ ժ։ 2։ իբ։ 21։ իգ։ 17։ Հասմ։ ա։ 1։ ա Կար։ ժ։ 10։ Գործ։ ա։ 15։ Եփես։ գ։ 7։ 8։ ա Տիմ։ ա։ 11։ Հասմ։ ա։ 8։ ժա։ 13։ Գործ։ բ։ 7։ 8։ Գ.Թագ։ իե։ 22։ 23։ Գործ։ իգ։ 2։ իբ։ 17։ Հասմ։ ա։ 13։ 25։ Գործ։ ա։ 15։ 25։ 26։ Գործ։ ժբ։ 28։ 27։ Գործ։ ի։ 12։ իե։ 3։ բ Կոր։ ժա։ 23։ բ Կոր։ ժա։ 32։ 28։ Գործ։ բ։ 12։ ա Թագ։ ժբ։ 12։ 29։ Գործ։ ա։ 13։ 30։ Գործ։ իգ։ 2։ իբ։ 17։ Գործ։ ժգ։ 52։ 31։ Գործ։ իգ։ 20։ Գործ։ ա։ 15։ 25։ Գործ։ ժբ։ 28։ Գ.Թագ։ իբ։ 17։ Գործ։ ա։ 18։ Գործ։ գ։ 1։ Ես։ ծգ։ 20։ 22։ Գործ։ ա։ 18։ Գործ։ գ։ 36։ ժգ։ 2։ Ես։ ծգ։ 20։ 22։ Գործ։ ա։ 18։

զանիկա կեսարիա էջեցուցին, և ՚Ադ Տարսոն
խրկեցին զանիկա։
31 ՚Աղաւնիը եկեղեցիները բոլոր Հրէաստա-
նի և Գալիլեայի ու Սամարիայի մէջ խաղա-
ղութիւն ունէցան, և չինաթիւն կ՚ընդունէ-
ին, ու Տէրոջը երկիւղովը և Հոգւոյն Սրբոյ
մխիթարութեամբը քալելով կ՚աճէին։
32 Ու եղբայր Պետրոս ՚ամէն տեղ կը պտրաէր,
Լիւդիա բնակող սուրբերուն քովը ալ էջաւ։
33 Եւ հոն մէկ մարդ մը գտաւ, որուն անունը
Ենէա էր, ութը տարիէ ի վեր մահիճը պառ-
34 կած անդամալոյծ. Եւ ըսաւ անոր Պետրոս,
Ենէա, ՚Քրիստոս Քրիստոս քեզ կը բժշկէ. և-
լիր ու քու անկողինդ չհոկէ. ան ալ չուտ
35 մը եղաւ։ Եւ Լիւդիայի ու ՚Սարոնի մէջ
բնակողներուն ամէնը անիկա տեսան, ՚ու Տէ-
36 րոջը դարձան։ Եւ Յոպպէի մէջ աշակերտ
եղած կնիկ մը կար՝ անունը Տաբիթա, (որ
Թարգմանուելով Այծեմիկ կ՚ըսուի.) ՚ամէնա
լեցուած էր բարի գործքերով ու ողորմու-
37 թիւններով՝ որ կ՚ընէր։ Ու եղաւ որ
ան օրերը կ՚ընդացան ու մեռաւ. լուացին անիկա և ՚վերի անեակ մը դրին։
38 Ու Լիւդիա Յոպպէին մօտ էր. ասոնք աշա-
կերտները լսելով թէ Պետրոս հոն է, անոր
երկու մարդ խրկեցին, ազաչելով որ չուշա-
39 նայ իրենց գալու։ Պետրոս ալ եղաւ անոնց
հետը եկաւ. ու երբոր եկաւ, վերի անեակը
հանեցին զանիկա. և բոլոր որբևարմինները
անոր բղոսալով կայնեցան, կոյ լային ու կը
ցուցնէին ան բաճկոնները և հանդերձները
որ կ՚ընէր Աքիւնիկ՝ քանի որ իրենց հետ
40 էր։ Պետրոս ալ ՚ամէնը դուրս հանելով ՚ծունր
կի վրայ եկաւ ու աղօթք ըրաւ, և դէպ ի
մարմինը դառնալով ՚ըսաւ, Տաբիթա, կերի
կայնէ. ան ալ իր աչքերը բացաւ, ու Պետ-
41 րոսը տեսնելով էջո՛ւ չհամակ նստաւ։ Ինքն
ալ ձեռքը անոր տուաւ, ու վերցուց զանի-
կա. և սուրբերը ու որբևարմինները կանչելով՝
42 անոնց առջևը ողջ կայնեցուց զանիկա։ Եւ ա-
յդ բանը բոլոր Յոպպէին մէջ լսուցուեցաւ, ՚ու
43 շատերը Տէրոջը հաւատացին։ Եւ եղաւ որ
ին քը շատ օրեր Յոպպէ կեցաւ ՚Սիմոն անուռ
կաշի բանողի մը քով։

ԳԼ. Ժ

1 Կեսարիայի մէջ մարդ մը կար կոռնելիոս
անուռնով, հարիւրապետ՝ Իտալիայի բուռած
2 գունդէն. ՚Բարեպաշտ ու Աստուածավախ
իր բոլոր տունովը, որ ժողովուրդին շատ ո-
ղորմութիւններ կու տար, և միշտ աղեն Ա-
3 ստուծոյ աղօթք կ՚ընէր։ ՚Անիկա օրուան ժա-
մը իննին յայտնի տեսաւ, որ իր քովը մը-
4 տաւ և իրեն ըսաւ, կոռնելիոս. Ան ալ ա-
ջոր նայելով ու խիստ վախնալով՝ ըսաւ, Ի՞նչ
է, Տէր. ան ալ րսաւ անոր, քու աղօթք-
ներդ ու ողորմութիւններդ Աստուծոյ առջևը
5 ելան յիշատակի համար։ Եւ հիմա Յոպպէ
մարդիկ խրկի, ու կանչէ Սիմոն ՚Պետրոս մը կը
6 որ Պետրոս մականուանեալ է. Անիկա իրմէ
հիւր կը կենայ ՚Սիմոն ՚Պետրոս կաշի բանողի
7 մը քով, որուն տունը ծովուն մօտ է.* Ու
երբոր գնաց ան հրեշտակը որ †իր հետը կը
խօսէր, իր ծառաներէն երկուքը կանչեց, ու
8 իր քովը ապառազներէն ալ բարեպաշտ մի-
նուոր մը, եւ բոլորը անոնց պատմելով՝ Յոպ-
9 պէ խրկեց զանոնք։
Ու հետևեալ օրը երբոր անոնք ճամբայ
երթալով՝ քաղաքին մօտեցան, ՚Պետրոս ժա-
մը վեցին առնելը տանիքը ելաւ աղօթք
10 ընելու. Եւ խիստ անօթեցած ըլլալով՝ կ՚ու-
զէր ճաշ ընել. ու քանի որ կերոյթները պատրաս-
տութիւն կը տեսնէին՝ իր վրայ մտքի յափշը-
11 տակութիւն մը եկաւ. ՚Ան տեսաւ երկինքը
բացուած, ու չորս ծայրէն կապուած սաման
մը մեծ կտաւի մը պէս, որ †ԼՀԼաւ երկրի վրայ.
12 Որուն մէջը կար երկրի բոլոր չորքոտաններն-
րը ու գազաններն ու սողուններն ու երկինքի
13 թռչունները։ Եւ ձայն մը եկաւ իրեն, Ելիր,
14 Պետրոս, մորթէ ու կեր. Բայց Պետրոս ըսաւ,
Քաւ լեցի, Տէր, ՚ինչու որ ես սամենին պիղծ
15 կամ անմաքուր բան կերած չեմ։ Նորէն մէյ-
մին ալ ձայն եղաւ իրեն, ՚Ան որ Աստուած
16 մաքրեց, դուն պիղծ մի սեպեր։ Այսիկա երեք
անգամ եղաւ, և սամենը երկինքը վերցաւ։
17 Ու Պետրոս երբոր իր մտքին մէջ կը զարմա-
նար թէ ինչ պիտի ըլլայ ան իր տեսած տե-
սիլքը, ահա կոռնելիոսէն խրկուած մար-
դիկը Սիմոնին տունը հարցուցին, ու դրանը
18 առջևը կայնեցան. Եւ կանչելով կը հարցընէին
թէ Սիմոնը որ Պետրոս կ՚ըսուի՝ հոն կը կե-
19 նայ։ Ու երբոր Պետրոս ան տեսիլքին վրայով
կը մտածէր, ՚Հոգին Աստուած ըսաւ անոր, Ահա
20 երիք մարդիկ քեզ կը փնտռեն. ՚Ուստի և-
լիր իջիր, և առանց հետը գնա առանց խոցո-

† Գլ. ի. 43։
* Անունէ ՚Յառնէշտեան՝ Անիկա քեզի պիտի գաղտ ինչ որ պատ-
պաս ընէ։
† Անունէ Կառնելիոսին
Գլ. ժա. 5. Եւ։
Գլ. ե. 55։ Յայտ. ժի. 11։
‡ Անունէ իրեն իջաւ.
Գլ. է. ժա. 4։ ի. 25։ ը Օր. ժգ. 3։
ղ. Իշխկ. գ. 14։
Մատ. ժէ. 11։
Գլ. ժա. 12։
Գլ. ժէ. 7։

հարութիւան, ինչու որ ես խրկեցի անոնք։
21 Պետրոս ալ *ան մարդոցը քովը իջնելով ը-
սաւ, Ահա ես եմ որ փնտռած կը փըն-
22 տռէք. ի՞նչ բանի համար եկած էք։ Անոնք
ալ ըսին, ՚Կոռնելիոս հարիւրապետը՝ ար-
դար և աստուածավախ մարդ՝ որուն վկայ
ազգին ալ կայնած՝ սուրբ հրեշտակէ մը հրա-
ման առաւ, որ քեզ իր տունը կանչէ և քեզ-
23 մէ խօսքեր լսէ։ Անոնք ներա կանչեց ա-
նոնք և իր քովը վար գրաւ։
Ու հետևեալ օրը Պետրոս եղաւ՝ անոնց
հետը գնաց, ՚և քանի մըն ալ Յոպպէէն եղող
24 եղբայրներէն իր հետը գացին։ Ու հետևեալ
օրը կեսարիա մտան. կոռնելիոս ալ իր ազ-
գականները և մտերիմ բարեկամները կանչած՝
25 անոնց կը սպասէր։ Ու երբոր Պետրոս ներս
կը մտնէր, կոռնելիոս անոր դիմացը եղաւ,
ու անոր ոտքը խնամով երկրպագութիւն կ՚ը-
26 նէր։ Բայց Պետրոս անիկա կանգնեցուց ու
ըսաւ, ՚Ելիր՝ կայնէ. ես ինքնս ալ մարդ եմ։
27 Եւ անոր հետը խօսակցելով ներս մտաւ, ու
28 ՚Ան չատ մարդիկ ժողվուած գտաւ. Եւ ըսաւ
անոնց, Դուք գիտէք թէ Կիւդէա ազգի մը
հետ հաղորդակցութիւն ընելը կամ անոր
մտնելը՝ Հրեայ մարդու մը օտարազգի մի
29 հետ հաղորդ մի կամ անմաքուր
չըսեմ։ Անոր համար ես ալ որ կանչուելուս՝
առանց դէմ խօսելու եկայ. բայց հիմա կը
հարցնեմ, ի՞նչ բանի համար զիս կանչեցիք։
30 կոռնելիոս ալ ըսաւ, Չորս օր առաջ մինչև
սա ժամս ծոմ կը պահէի, և ժամը իննին
տանս մէջ աղօթք կ՚ընէի. և ահա ՚փայլուն
հանդերձներով ՚մարդ մը կայնեցաւ առջևս
31 ու ըսաւ, կոռնելիոս, ՚քու աղօթքդ լսուե-
ցաւ, ՚և քու ողորմութիւններդ Աստուծոյ
32 առջևը յիշուեցան. Ուստի ՚ղրկէ Յոպ-
պէ, ու կանչէ Սիմոնը որ Պետրոս ալ կ՚ըսուի.
անիկա ծովեզրն մօտ Սիմոն ՚Պետրոս կաշի բա-
նողի մը տանը մէջ իրեն հիւր կը կենայ. որ
33 երբոր գայ՝ քեզի պիտի խօսի։ Ուստի անմի-
ջապէս ՚ղրկեցի խրկեցի քեզի, դուն ալ ապիկ
ըրիր որ եկար. և հիմա մենք ամէնքս Ա-
ստուծոյ առջևը կեցեր ենք՝ լսելու ան ամէն
բաները որ Աստուծմէ հրամայուած է քեզի։
34 Պետրոս իր բերանը բացաւ ու ըսաւ, ՚Ճըշ-

* Անունէ Կառնելիոսէն
իրեն խրկուած
Հմր. 1. 2. Եա.
Գլ. իբ. 12։
Հմր. 45։ Գլ. ժա.
18։
Գլ. ժգ. 14։ Յայտ.
ժի. 10։ իբ. 9։
Յայտ. գ. 9։ Ժը.
28։ Գլ. ժա. 3։
Գաղ. բ. 12. 14։
Գլ. ժէ. 8. 9։ Եփես. գ. 6։
Գլ. ժ. 10։
Մատ. իբ. 3։ Մարկ. ժգ. 5։ Դ. ա. իգ. 4։
Հմր. 4. Եա. Դան. ժ. 12։
Երբ. ե. 10։
ը Օր. ժ. 17։ ը Մ՚ն. ժի. 7։ Յայտ. լէ. 10։ Հռոմ. ը. 11։ Գաղ. բ. 6։ Եփես. գ. 9։ Կող. գ. 25։ ա Պետ. ա. 17։
Գլ. ժ. 9։ Հբ.
ա. 13։ Գ. 22։ 23։ ժ. 12. 13։ ա Կոր. ժբ. 13։ Գաղ. գ. 28։ Եփես. բ. 13։ 18։ գ. 6։
Ես. ծէ. 19։ Եփես. բ. 14։ 16։ 17։ Կող. ա. 20։
Մատ. իբ. 18։ Հռոմ. ժ. 12։ ա Կոր. ժէ. 27։ Եփես. ա. 22։ գ. 8։
Գլ. ժգ. 31։
Դ. ա. իգ. 30. 43։ Յայտ. խա. 13։
Մատ. իբ. 10։ 20։ Գլ. ա. 8։
Հմր. 3։ Մարկ. ժ. 11։ Գաղ. գ. 28։
Գլ. ժ. 31։
Հռոմ. ե. 22. 27։ Գլ. ժէ. 31։
Հռոմ. ժգ. 9. 10։ ը Կոր. ե. 10։ գ. 9։ Տիմ. գ. 1։ ա Պետ. գ. 3։
Ես. ծգ. 11։ Եբ. ի. 34։ Դան. ը. 24։ Մարկ. է. 18։ Հռոմ. ժգ. 1։
Մատ. գ. 2։ Գլ. իգ. 32։
Գլ. ժգ. 31։
Դ. ա. իգ. 30. 43։ Յայտ. խա. 13։
Մատ. իբ. 10։ 20։ Գլ. ա. 8։
Հմր. 3։ Մարկ. ժ. 11։ Գաղ. գ. 28։
Գլ. ժ. 31։
Հռոմ. ե. 22. 27։ Գլ. ժէ. 31։
Հռոմ. ժգ. 9. 10։ ը Կոր. ե. 10։ գ. 9։ Տիմ. գ. 1։ ա Պետ. գ. 3։
Ես. ծգ. 11։ Եբ. ի. 34։ Դան. ը. 24։ Մարկ. է. 18։ Հռոմ. ժգ. 1։
Մատ. գ. 2։ Գլ. իգ. 32։
Գլ. ժգ. 31։
Դ. ա. իգ. 30. 43։ Յայտ. խա. 13։

ԳԼ· ԺԱ

1 Պետրոս հեթանոսներուն մէջ մանկանն Տեառն ամբաստանուած էր իբր թլփատներէ կը ցուցնէ։ 18 որ ընդունելի կ'ըլլայ։ 19 Աւետարանը կը տարածուի Փիւնիկէ, Կիպրոս և Անտիոք։ ու Բառնաբասը կը իրկուի Տարսոն։ 26 Աշակերտները նախ և առաջ Անտիոքի մէջ Քրիստոնեայ կ'անուանուին։ 27 անոնք օգնութիւն կը իրկնեն Հրէաստան սոսկ ժամանակ։

1 Եւ առաքեալները ու եղբայրները որ Հրէաստանի կողմերն էին, լսեցին որ հեթանոսներն ալ Աստուծոյ խօսքը ընդուներ էն։
2 Ու երբոր Պետրոս երուսաղէմ եկաւ, *թլփատածներէն եղողները անոր հետ կը վիճէին
3 ձէ՛ն, ու կ'ըսէին թէ †գնաց անթլփատ մարդոց քովը ու անոնց հետ հաց կերաւ։
4 Պետրոս ալ սկսաւ բանը †կարգով պատմել ա-
5 նոնց, ու ըսաւ, Էի Յոպպէ քաղաքը աղօթք կ'ընէի, ու մտքի յափշտակութեան մէջ տե-սիլք մը տեսայ. մէկ աման մը մեծ կտաւի պէս՝ չորս ծայրերէն երկինքէն կախուած ի-
6 ջաւ, ու մինչև ինծի հասաւ։ Որուն վրայ աչքս մտիկ կը նայէի, և տեսայ երկրի չոր-քոտանիները ու գազանները և սողունները
7 ու երկնից թռչունները։ Եւ ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր ինծի, Ելիր, Պետրո՛ս, մորթէ ու կե՛ր։
8 Բայց ես ըսի, Քա՛ւ լիցի, Տէր, ինչու որ պիղծ կամ անմաքուր բան մը ամենևին մտած չէ իմ
9 բերանս։ Պատասխան տուաւ ինծի երկրորդ անգամ ձայնը երկինքէն, Ան որ Աստուած
10 մաքրեց՝ դուն պիղծ մի սեպեր։ Այս երեք անգամ եղաւ, ու նորէն բոլորը երկինքը քա-
11 շուեցաւ։ Եւ ահա իսկոյն երեք մարդ կե-սարիայէն ինծի խրկուած՝ էին իմ եղած տանս
12 առջևը կեցան։ *Հոգին ալ ինծի ըսաւ որ ա-նոնց հետը երթամ առանց խղճահարութեան. Հաս վեց եղբայրներն ալ ինծի հետ գային, ու մենք այն մարդուն տունը։ †Եւ անիկա
13 մեզի պատմեց թէ հրեշտակ մը տեսեր էր իր տանը մէջ կեցած՝ որ կոչներ էր և իրեն կ'ըսեր, Մարդ իրկէ Յոպպէ, ու կանչէ Սիմոնը որ Պե-
14 տրոս ալ կը կոչուի. Որ ան քեզի խօսքեր պի-տի խօսի, որոնցմով փրկուիս դուն և քու
15 բոլոր տունդ։ Ու երբոր սկսայ խօսիլ, Հո-գին Սուրբ անոնց վրայ իջաւ, †ինչպէս որ ա-
16 ռաջուց մեր վրայ ալ։ Ես տնոնը յիշեցի Տէ-րոջը խօսքը որ կ'ըսէր, *Յովհաննէս ջրով մը-կրտեց, †բայց դուք Սուրբ Հոգիով պիտի
17 մկրտուիք։ Ուստի թէ որ Աստուած մի և նոյն շնորհքը տուաւ անոնց, ինչպէս որ մեզի ալ, երբոր Տէր Յիսուս Քրիստոսի հաւատա-ցինք, Ես ո՞վ էի որ կարենայի Աստուծոյ դէմ
18 դնել։ Ա՛ս բաները լսելով ձայներնին կորցուցին, և Աստուած կը փառաւորէին ու կ'ըսէին, Ուրեմն Աստուած հեթանոսներուն ալ կեանք տալու ապաշխարութիւնն տուաւ։

19 Ուստի Սուրբ հոգիին հաւատքը վրայ եկած նե-րոնք ցրուեցան եղածներէն մինչև Փիւ-նիկէ ու Կիպրոս և Անտիոք հասան, ու մե-կու մը Աստուծոյ խօսքը չէին խօսեր, միայն
20 Հրէաներուն։ Բայց անոնցմէ ոմանք կիպ-րոսի և կիւրենացի մարդիկ էին, որոնք երբ-որ Անտիոք մտան, *Հելլենացիներուն ալ կը
21 խօսէին Տէր Յիսուսը քարոզելով։ Ու Տէ-րոջը ձեռքը անոնց հետ էր, և բաւական
22 մարդիկ հաւատալով †Տէրոջը դարձան։ Եւ անոնց վրայով սա լուրը երուսաղէմի եկեղե-ցիին ականջը հասաւ. ու Բառնաբասը իրը-
23 կեցին որ մինչև Անտիոք երթայ։ Որ երբոր եկաւ և Աստուծոյ շնորհքը տեսաւ՝ ուրա-խացաւ, †ու կը յորդորէր ամէնն ալ՝ որ յո-
24 ժար սրտով Տէրոջը հետ հաստատ մնան. քան-զի բնիկը բարի մարդ էր †ու Սուրբ Հոգիով և հաւատքով լեցուն։ †ու Տէրոջը շատ ժո-
25 ղովուրդ ուզեցաւ։ Եւ Բառնաբասը †Տարսո-նի երթալ մեկնեցաւ, և զանիկա գըտ-
26 նելով՝ Անտիոք բերաւ։ Ու ուրեմն ան տարի մը ամբողջ հոն եկեղեցիին հետ ժողով-ուելով՝ շատ ժողովուրդի սորվեցուցին. ու պիտի առաջ Անտիոքի մէջ աշակերտները Քրիստոնեայ անուանեցան։
27 Ան օրերը երուսաղէմէն մարգարէներ Ան-
28 տիոք իջան։ Եւ անոնցմէ մէկը Ագաբոս անուն՝ ելաւ խնայուց Հոգիին զօրութեամ-բը՝ թէ մեծ սով մը պիտի լլայ բոլոր աշ-
29 խարհ, որ և եղաւ †կղօդիոսին օրերը։ Եւ աշակերտները որոշեցին որ իրենցմէ ամէն մէկը ձեռքին եկամտին չափ Հրէաստանի մէջ
30 բնակող եղբայրներուն օգնութիւն խրկեն, Ալ կատարեցին ալ, երկնցնելով Բառնաբասին ու Սօղոսին ձեռքովը։

ԳԼ· ԺԲ

1 Հերովդէս Թագաւորը կը հալածէ քրիստոնեաները։ Յակոբոսը կը սպանուի, և Պետրոսը բանտը դնել կու տայ։ որուն համար եկեղեցին աղօթք ընելով։ Տէրոջը հրեշտակը կ'ազատէ զանիկա։ 20 Հերովդէս իր հպարտութեամբը Աստուծոյ վրէժ-խնդիր եղած պատիժը իրեն առնելով Տէրոջը հրեշտակին կը պարտուի, և չարաչար կը մեռնի։ 24 Աստ ու տեղ Աստուծոյ խօսքը յաջողութեամբ կը տարածուի։

1 Ան առենները Հերովդէս Թագաւորը ձեռք զարկաւ եկեղեցիին մէկ քանիներուն չարչարե-
2 լու։ Եւ *Յովհաննէսին եղբայրը Յակոբոսը
3 սրով սպաննեց։ Ու տեսնելով որ Հրէաներուն

ա ԳԼ· ժ· 45։ Գաղ· բ· 12։
բ ԳԼ· ժ· 28։
գ Գաղ· բ· 12։
դ Գաղ· ա· 3։
ե ԳԼ· ֆ· 9։ եւ։
զ Յայճ· ժգ· 13։ ԳԼ· ժ· 19։ ԺԸ· 7։
է ԳԼ· ժ· 23։
ը ԳԼ· ժ· 30։
թ ԳԼ· բ· 4։
ժ Մատ· գ· 11։ Յայճ· ա· 26։ 33։ ԳԼ· ա· 3։ ԺԹ· 4։
ի Նա· թգ· 3։ Յհ· վէց· բ· 28։ գ· 18։
լ ԳԼ· ԺԸ· 8։ 9։
խ ԳԼ· ժ· 47։
ծ Հռոմ· ժ· 12։ 13։ ԺԸ· 9։ 10։
կ ԳԼ· ը· 1։
հ Ոմանք Յուներեն
ձ Գաղ· ա· 66։ ԳԼ· բ· 47։

ղ ԳԼ· Թ· 35։
ճ ԳԼ· Թ· 27։
մ ԳԼ· ժգ· 43։ ԺԹ· 21։
յ ԳԼ· ջ· 5։
ն Հմր· 21։ ԳԼ· ե· 14։
շ ԳԼ· Ի· 30։
ո ԳԼ· բ· 17։ ԺԹ· 1։ ԺԸ· 32։ թա· 9։
պ Ոմանք Ա՛ր· ԺԹ· 28։ Եփես· գ· 11։
ջ ԳԼ· թա· 10։
ռ Ոմանք Կըսգիա կոչ-ւսլը
ս Հռոմ· ԺԸ· 26։
վ Կոր· ԺԶ· 1։ ը Կոր· Ի· 1։
տ ԳԼ· ԺԶ· 25։
—
ր Մատ· գ· 21։ ֆ· 23։

Հանել է, անոր վրայ Պետրոն ալ բռնել։
4 Ու բռնաջնակերտաց օրերն էին։ Զանիկա երբ-որ բռնել բանտը դրաւ, և չորս կարգ չոր-ասան զինուորներու յանձնեց որ պահեն, և ի՛ւզկէր զանկէն ետև ժողովուրդին հանել
5 զանիկա։ Ուստի Պետրոս բանտին մէջը պա-հուած էր, բայց եկեղեցին անդադար ազօթք
6 կ'ընէր Աստուծոյ անոր համար։ Ու երբոր Հերովդէս ուզեց զանիկա դուրս բերել, այն գիշերը Պետրոս երկու զինուորներու մէջեղ-ը կը քնանար՝ կրկին շղթաներով կապուած. ու պահապանները դրանը առջևը բանար կը
7 պահպանէին։ Եւ ահա †Տէրոջը հրեշտակը եկաւ՝ վրան կայնեցաւ, ու սենեակը մէջ լոյս մը ժպտեց, և Պետրոսին կողը խփելով արթնց-ուց զանիկա, ու ըսաւ, Շուտով ելիր։ ու
8 շղթաները անոր ձեռքերէն վար ինկան։ Եւ հրեշտակը ըսաւ անոր, Գօտիդ կապէ ու հա-գամարիներդ ոտքդ հագիր. անիկա ալ այն-պէս ըրաւ. և ըսաւ անոր, Հանդերձդ վրադ-
9 առ ու եկուր ետևէս։ Ան ալ ելլելով ա-նոր ետևէն կ'երթար, և չէր գիտեր թէ ան հրեշտակին եղած բանը իրաւ է, հապա կը
10 կարծէր թէ տեսիլք կը տեսնէ։ Ու երբոր անոնք առաջին ու երկրորդ պահապանութիւնն անցան, եկան մինչև երկաթի դուռը՝ որ քա-ղաքին մէջը կը հանէր, *որ ան ինքիրմէ բա-ցուեցաւ անոնց. և ելլելով մէկ փողոց
11 մը անցան, հրեշտակն ալ իսկոյն անկէ զա-տուեցաւ։ Ու Պետրոս ինքզինքին գալով ըսաւ, Հիմա ճշմարտապէս գիտեմ *որ Տէրը իր հրեշտակը իրկեց, †և ազատեց զիս Հե-րովդեսին ձեռքէն ու Հրէից ժողովուրդին
12 բոլոր ակնկալութենէն։ Եւ մտածելով՝ †եկաւ Մարկոս ըսուած Յովհաննէսին մօրը Մարիա-մին տունը, ուր որ շատերը ժողոված աղօթք
13 կ'ընէին։ Եւ *դուռը զարնելուն գուռը որ *գար-կաւ, Հռոդէ անուն ապախին մը գնաց
14 ականջ դնելու. Ու երբոր Պետրոսին ձայնը ճանչցաւ, ուրախութենէն դուռը չբացաւ, հապա ներս վազելով պատմեց թէ Պետրոս
15 դրանը առջևը կայներ է։ իսկ անոնք ըսին անոր, Խելքդ կորցուցեր ես. բայց ինքը կը պնդէր թէ անանկ է. անոնք ալ կ'ըսէին, †Անոր
16 հրեշտակը պիտի ըլլայ։ Սակայն Պետրոս ան-դադար կը զարնէր. ու երբոր բացին զինքը
17 տեսնելով ապշեցան։ Բայց անիկա †ձեռքով նշան կ'ընէր անոնց որ լռեն կենան, ու պատ-մեց անոնց թէ ինչպէս Տէրը զինքը բանտէն

բ ԳԼ· ժ· 14։ 15։ իգ· 15։
գ Յայճ· իա· 18։
դ ԳԼ· է· 19։
ե Սպ· ՀԺգ· 1։
զ ԳԼ· ժ· 3։ 17։ Ժա· 5։
է ԳԼ· ժգ· 26։
ը Սպ· ԼԳ· 7։ Դան· գ· 28։ ա· 14։
թ Յայճ· է· 19։ Սպ· ԼԳ· 18։ 19։ ԼԳ· 22։ իա· 2։ գէ· 19։ բ Կոր· ա· 10։
ժ ԳԼ· ԺԱ· 37։
ի ԳԼ· գ· 23։
լ Հմր· 5։
խ Ոմանք Պետրոսի զօրա-կան։
ծ Ջն· իա· 16։ Մատ· ԺԶ· 10։
կ ԳԼ· ժգ· 16։ ԺԶ· 33։ իա· 40։
հ գ Թագ· է· 9· 11։ Եզկ· իե· 17։

Հ ա Թագ· իե· 38։
բ Թագ· իգ· 17։
գ Սաղ· ՀԺե· 1։
դ Նա· ծէ· 11։ ԳԼ· գ· 7։ ԺԶ· 20։ Կող· ա· 6։
ե ԳԼ· Ժա· 29· 30։
զ Հմր· 12։
է ԳԼ· ժգ· 3։ 13։ ԺԱ· 37։
—
ը ԳԼ· Ժա· 27։ Ժգ· 25։ ԺԼ· 35։
թ ԳԼ· Ժա· 22—26։
ժ Հռոմ· ԺԶ· 21։ իե· 15։ իգ· 21։
ի Ծն· Ժ· 3։ Ել· ա· 13։ Ես· ԽԹ· 12։
լ Գաղ· ա· 15։ բ· 9։
խ Ոմանք իե· 38։ ԳԼ· ԺԶ· 25։ Հռոմ· ժ· 15։ Եփես· գ· 7։ 8։ ա Տիմ· բ· 7։ բ Տիմ· ա· 11։ Եբր· է· 4։
ծ ԳԼ· ջ· 6։
կ ԳԼ· ջ· 36։

5 եւ Պաղեմինա Հանեղով՝ Հէրէից ժողովրդեան
ներուն մէջ Աստուծոյ խօսքը կը քարոզէին,
ու Յովհաննէսն ալ իրենց սպասաւոր ունէին։
6 Եւ պարեղով ան [բոլոր] կղզին մինչեւ Պա-
փոս, հոն գտան Բաւս մոգպարի՝ Հրէայ մարգ
7 մը, որուն անունը Բարեյեսու էր։ Որ ինքը
փոխանորդ բզեղիոն հետն էր, որ կը՝ըն-
Սերգիոս Պօղոս, խելացի մարդ մը։ ասիկա
Բառնաբասը եւ Սօղոսը հրաւիրելով՝ ուզեց
8 Աստուծոյ խօսքը լսել։ Սակայն անոնց դէմ
կեցաւ Էղիմաս մոգ, (քանզի այսպէս կը
թարգմանուի անոր անունը,) որ կ՝ուզէր վա-
9 խանորդ բզեղիոն հաւատքէն դարձընել։ Բայց
Սօղոս, որ Պօղոս ալ կ՝ըն-, Հոգւով Սրբով
10 լեցուած՝ աչքերը անոր վրայ սեւեռեց, ու ը-
սաւ, Ով ամէն խարեբայութիւնով եւ ամէն
խորամանկութիւնով լեցուած՝ Սատանայի
որդի՛ թշնամի բոլոր արդարութեան, պիտի
չդադարի՞ս Տէրոջը շիտակ ճամբաները ծռե-
11 լէն։ Եւ հիմա Տէրոջը ձեռքը ահա քու վրադ
է, ու կոյր պիտի ըլլաս՝ առեն մը արեւը չը-
տեսնելով։ Եւ իսկոյն անոր վրայ մէգ ու
խաւար մը իջաւ, ու պարելով առաջնորդ
12 կը փնտռէր։ Աստանոր փոխանորդ բզեղիոն
ան բաները որ տեսաւ՝ հաւատաց, մեծա-
պէս զարմանալով Տէրոջը վարդապետութեա-
նը վրայ։
13 Եւ Պօղոս ու իր ընկերները Պափոսէն եղան,
ու եկան Պամփիւլիայի Պերգէն. բայց Յով-
հաննէս անոնցմէ զատուելով՝ երուսաղէմ
14 դարձաւ։ Անոնք ալ Պերգէնէն զացին ու ե-
կան Պիսիդիայի Անտիոքը, ու շաբաթ օրը
15 ժողովարանը մտնելով՝ նստան։ Ու օրէնքը
և մարգարէները կարդացուելէն ետեւ՝ ժողո-
վարապետները հետ իրկեցին իրենց ու ըսին,
Արդիւնք եղբայրներ, եթէ որ դուք ժողո-
վուրդին նեղբո- յորդորական խօսք մը ունիք՝
16 խօսեցէք։ Անաստնը Պօղոս ոտքի վրայ կայ-
նելով՝ ձեռքը շարժեց ու ըսաւ, Ով Իսրա-
յէլացի մարդիկ, ու դուք որ Աստծմէ կը
17 վախնաք, մտիկ ըրէք։ Այս իսրայէլ ժողո-
վուրդս Աստուածը մեր հայրերը ընտրեց,
ու ժողովուրդը բարձրացուց Եգիպտոսի եր-
կրին մէջ պանդխտութեան ատենը, ու
18 բարձր բազուկով զանոնք անկէ հանեց։ Ու
Էմր· 46։
ը ԳԼ· ժբ· 25· ժէ· 37։
թ ԳԼ· բ· 9։
ի ԵԼ· է· 11· բ Տիմ· գ· 8։
լ ԳԼ· գ· 5։
խ Մաս· ժգ· 38· Յովհ· բ· 44· ա Յովհ· գ· 8։
ծ ԵԼ· իե· 3· ա Թագ· է· 6։
կ ԳԼ· ժէ· 38։
հ ԳԼ· ժգ· 13· ժէ· 2· ժբ· 4։
ձ Գործ· գ· 16։
Էմր· 27։
ղ ԵբԲ· ժգ· 22։
ճ ԳԼ· ժբ· 17։
մ Էմր· 26· ԳԼ· ժ· 38։
յ բ Օր· է· 6· 7։
ն ԵԼ· ա· 1· Սապ· Ա՛ն· 23· 24· ԳԼ· է· 17։
շ ԵԼ· գ· 6· ժգ· 14· 16։
ո ԵԼ· ժգ· 35· Թագ· ժգ· 33· 34· Սապ· գԼ· 9· 10· ԳԼ· է· 36։
չ Ես· ժա· 1· Գործ· ա· 32· 08· ԳԼ· բ· 30· Հռոմ· ա· 3։
ջ բ Թագ· է· 12· Սապ· Ա՛ն· 11։
ռ Մաս· ա· 21· Հբ· ռոմ· ժա· 26։
ս Մաս· գ· 1· Գործ· գ· 3։
վ Մաս· գ· 11· Մար· ա· 7· Գործ· գ· 16· Յովհ· ա· 20· 27։
տ Մաս· ժ· 6· Գործ· իգ· 47· Էմր· 46։
ր ԳԼ· գ· 26։
ց Գործ· իգ· 34։
ԳԼ· գ· 17· ա Կոր· բ· 8։
փ Էմր· 14· 15· ԳԼ· ժ· 21։
ք Գործ· իգ· 20· 44· ԳԼ· իզ· 22· իը· 23։
օ Մաս· իե· 22։
Մար· ժ· 13· 14։
Գործ· իգ· 21· 22։
Յովհ· ժբ· 6· 15։
ֆ Գործ· ժբ· 31։
իգ· 44· Յովհ· ժբ· 28· 30· 36· 37։
և Մաս· իե· 39։
Մար· ժ· 40։
Գործ· իգ· 35։
Յովհ· իբ· 38։
Մաս· իը· 6· ԳԼ· բ· 24· գ· 13· 15· 26· է· 30։
Մաս· իը· 16· ԳԼ· ա· 3· ա Կոր· ժ· 5· 6· 7։
ԳԼ· ա· 31։
ԳԼ· ա· 8· բ· 32։
գ· 15· է· 32։
Ծն· գ· 15· ժբ· 3· իբ· 18։ ԳԼ· իգ· 6· Հռոմ· գ· 13· Գալ· գ· 16։
Սապ· բ· 7· ԵբԲ· ա· 3· է· 8։

34 իմ Որդիս ես, ես այսօր քեզ ծնայ։ Եւ որ
զանիկա մեռելներէն յարուց, ու մէլ յետին ալ
ապականութիւն պիտի չտեսնէ, ասանկ կ՝ըսէ
Աստուած պիտի տամ Դաւիթին հաւատարիմ
35 սրբոյ խոստումները։ Ուստի ուրիշ սաղմոսի մը
մէջ ալ կ՝ըսէ, Քու Սրբովդ ապականութիւն
36 տեսնել պիտի չտաս։ Ընչու որ Դաւիթ իր
գարուն մէջ Աստուծոյ կամացը ծառայելով՝
հեռաս, ու իր հայրերուն քովը դրուեցաւ
37 և ապականութիւն տեսաւ։ Բայց ան որ Աս-
տուած յարուց՝ ապականութիւն չտեսաւ։
38 Ուրեմն յայտնի ըլլայ ձեզի, մարդիկ եղբայր-
ներ, նոր ասոր միջոցովը ձեզի մեզաց թողու-
39 թիւն կը քարոզուի։ Եւ ան ամէն բաներէն
որ Մովսէսին օրէնքովը չկրցաք արդարանալ,
ասով ամէն ով որ հաւատայ կ՝արդարա-
40 նայ։ Նայ՝ Պրպ զգուշացէք որ չըլլայ թէ ձեր վը-
րայ գայ ան որ մարգարէներուն մէջ ըսուած
41 է, Նայեցէք, արհամարհողներ, և զարմա-
ցէք ու աներեսցէք։ Ընչու որ գործ մը պիտի
ընեմ ձեր օրերուն մէջ, անանկ գործ մը որ
եթէ մէկը ձեզի պատմէ՝ պիտի չհաւատաք։
42 Ու երբոր անոնք դուրս ելան, կ՝աղաչէին
որ հետեւեալ շաբաթ ալ նոյն խօսքերը ը-
43 րէնց խօսուի։ Եւ ժողովուրդը երբոր արձա-
կեցաւ, Հրէաներէն ու նորահաւատ բարե-
պաշտներէն շատերը Պօղոսին ու Բառնաբա-
սին ետեւէն կ՝երթային. որոնք կը խօսէին ա-
նոնց հետ ու կը յորդորէին զանոնք, որ միշտ
Աստուծոյ շնորհքին մէջը հաստատ կենան։
44 Եւ հետեւեալ շաբաթ օրը գրեթէ բոլոր քա-
ղաքը ժողովուեցաւ Աստուծոյ խօսքը լսելու։
45 Իսկ Հրէաները երբոր տեսան ան բազմութիւ-
նը, նախանձով լեցուեցան, ու Պօղոսի դրու-
ցածներուն դէմ կը խօսէին հակառակելով ու
46 հայհոյութիւն ընելով։ Անառնը Պօղոս և
Բառնաբաս համարձակեցան ու ըսին, Պէտք
էր որ առաջ ձեզի խօսուի Աստուծոյ խօսքը,
Սրպէս որովհետեւ դուք անիկա կը մերժէք,
ու ինքզինքնիդ յաւիտենական կենաց ար-
ժանի չէք սեպեր, Ահա մենք հեթանոսնե-
47 րուն կը դառնանք։ Ինչու որ Տէրը ասանկ
պատուիրած է մեզի. Երեց հեթանոսներուն
լոյս դրի, որ դուն փրկութեան պատճառ
48 ըլլաս մինչեւ երկրի ծայրերը։ Ան լսելով հե-
թանոսները կ՝ուրախանային, ու Աստուծոյ
խօսքը կը փառաւորէին. Եւ որոնք որ յա-
ւիտենական կենաց սահմանուած էին՝ հաւա-
49 տացին։ Ու Տէրոջը խօսքը բոլոր գաւառը
50 կը տարածուէր։ Բայց Հրէաները դրդռեցին
ՅՀ· Որդիս· ես· 3։
Սապ· ժգ· 10· ԳԼ· բ· 31։
գ Թագ· բ· 10· ԳԼ· բ· 29։
Երեմ· լա· 34· Դանէլ 24· Գործ· իգ· 47· ա Յովհ· բ· 12։
Ես· իթ· 14· Եփ· ա· 5։
Ինձն հեմանման ըլ կ՝ապահէին
Կա՛ չարխմա մէջ
ԳԼ· ժա· 23· ժգ· 21։
Տիտ· բ· 11· ԵբԲ· ժբ· 15· ա Պետ· է· 12։
ԳԼ· ժբ· 6· ա Պետ· գ· 4· Յովհ· ժ· 6· ԳԼ· գ· 26· Էմր· 26· Հռոմ· ժ· 13· Մար· ժ· 14։
Մաս· է· 12· Յովհ· ժգ· 22· ԳԼ· բ· 46։
—
Մաս· ժ· 20։
ԵբԲ· բ· 4։
ԳԼ· ժգ· 3։
բ Տիմ· գ· 11։
Մաս· ժ· 23։
ԳԼ· գ· 2։
Մաս· բ· 10· իբ· 28· 29։
Ես· ը· 6։
ԳԼ· բ· 10· իբ· 6։

բարեպաշտ և պատուաւոր կիներէն ու քա-
ղաքին մեծերը, և Պօղոսին ու Բառնաբա-
սին վրայ հալածանք հանելով՝ զանոնք իրենց
51 սահմաններէն դուրս ըրին։ Անոնք ալ իրենց
ոտքերուն փոշին անոնց դէմ թօթուելով՝ Իկո-
52 նիոն եկան։ Ու աշակերտները Հոգւով Սրբով կը լեցուէին։

ԳԼ· ԺԴ

1 Պօղոս և Բառնաբաս Հալածուելով կը փախչին Իկոնիոնէն, 7 Լիւստրայի մէջ Պօղոս կը բժշկէ ի ծնէ կաղ մը, և ան պատճառով անոնք սուտ աստուածներ ըլլալ կը կարծուին։ 19 Պօղոս կը քարկոծուի։ 21 Անոնք զանազան եկեղեցիներ կը պատրաստեն, Տատասկով աշակերտները հաստատելէ ետեւ։ 26 Եկեղեցի Անտիոք գահերեքութեան մէջ, 26 Եկեղեցի գահերեքով կը պատմեն եղեալները ըսած բան որ Աստուած բերէ էր իրենց։

1 Ու Իկոնիոնի մէջ անոնք միեւնոյն
Հրէաներուն ժողովարանը մտան, և այնպէս
խօսեցան որ խիստ շատ Հրէաներ և Յոյներ
2 հաւատացին։ Բայց չհաւատացող Հրէաները
դրդռեցին ու չարութեան դրդռեցին հեթա-
3 նոսներուն սիրտը եղբայրներուն դէմ։ Իսկ
անոնք շատ ժամանակ հոն կենալով՝ համար-
ձակ կը քարոզէին Տէրոջմով, որ իր շնորհքի
խօսքին վկայեր, և նշաններ ու հրաշք-
4 ներ ընել կու տար անոնց ձեռքովը։ Եւ քա-
ղաքին բազմութիւնը մէջ երկպառակութիւն
մը եղաւ. ոմանք Հրէաներուն կողմէն եղան,
5 ոմանք ալ Առաքեալներուն։ Ու երբոր հե-
թանոսները և Հրէաները իրենց իշխաններու-
վը չարչ յարձակեցան՝ զանոնք նախատելու
6 ու քարկոծելու, իրենք խնամալով Լիկայո-
նացւոց քաղաքները՝ փախան՝ Լիւստրա ու
Դերբէ և շրջակայ տեղատեղը, ու հոն ուր-
տարածը կը քարոզէին։
7 Եւ Լիւստրայի մէջ մարդ մը նստեր էր
ոտքերովը տկար՝ իր մօրը պորտիկէն կաղ
8 ծած, որ բնաւ քալած չէր։ Անիկա Պօղոսին
խօսքերը մտիկ կ՝ընէր. ան ալ աչքը անոր
անկելով ու տեսնելով թէ բժշկուելու հա-
9 ւատք ունի, բարձր ձայնով մը ըսաւ, Ելիր
ոտքերուդ վրայ չիտակ կայնէ. ան ալ ցաթ-
10 կելով կը քալէր։ Եւ Յովհաննէսները երբոր
Պօղոսին ըրածը տեսան՝ ձայներնին վերցը-
նելով Լիկայոնարէն ըսին, Աստուածները
11 մարդոց նմանութիւնով մեզի իջեր են։ Ու
Բառնաբասին Դիոս կը կոչէին, և Պօղոսին՝
Հերմէս, ինչու որ անիկա էր գլխաւոր խո-
12 սողը։ Իսկ քաղաքին առջեւը նստած Դիոսին
քուրմը ցուլեր և պսակներ բերելով դռնե-
բուն առջեւը, բազմութիւնովը հետ մէկտեղ
Ես· լը· 10· բ Օր· լը· 21· Եփ· ե· 5· Մաս· իա· 43· Հռոմ· ժ· 10։
ԳԼ· ժբ· 6· իը· 28· Գործ· ժ· 12։ Մաս· ե· 12։ Յովհ· ժգ· 22։ ԳԼ· բ· 46։
Մաս· ժ· 14։ Մար· գ· 11։ Գործ· է· 5։ ԳԼ· ժբ· 6։
Մաս· ժ· 23։
ԳԼ· գ· 2։
Մաս· բ· 10· իբ· 28· 29։
Ես· ը· 6։
ԳԼ· բ· 10· իբ· 6։

13 ՚Կ՚ուզէր որ զոհ ընէ ։ Բայց Բառնաբաս ու Պօղոս առաքեալները երբոր լսեցին, ՚իրենց հանդերձները պատռելով՝ դուրս ցատկեցին
14 բազմութեանը մէջ, կ՚ագաղակէին ու կ՚ըսէին,
Մարդիկ, ինչու՞ համար առ բանները կ՚ընէք. ահաւասիկ մենք ալ ձեզի պէս կիրքեր ունեցող մարդիկ ենք, ու կը քարոզենք ձեզի Էոր առ փուճ բաներէն ՚կենդանի Աստուծոյն դառնաք, որ ինքը ստեղծեց երկինքը ու երկիրը և ծովը ու բոլոր անոնց մէջի եղածները ։
15 ՚Որ անցած գարերուն մէջ թոզ առաւ ամէն
16 ազգերուն իրենց ճամբաները երթալու ։ Այս առ ամենայնիւ ինքզինքը առանց վկայութեան չձգաց, բարերարութիւնով՝ երկինքէն *մեզի անձրեւներ ու պտղաբեր եղանակներ տալով, կերակուրնե՛րով և ուրախութիւնով †մեր սիրտերը լեցնելով ։
17 Ու առ բաները ըսելով՝ հազիւ կրցան ժողովուրդները զգաստնցնել, որ իրենց զոհ չընեն ։
18 Ասկայն ՚Անտիոքէն ու Իկոնիոնէն Հրեաներ հասան, ու ժողովուրդները համոզեցին, ՚և Պօղոսը քարկոծելին ու քաշեցին՝ կարծելով թէ մեռած է ։ Բայց աշակերտները երբոր անոր բոլորտիքը պատեցին, ելաւ քաղաքը մտաւ, ու հետևեալ օրը Բառնաբասին հետ մեկտեղ Դերբէ ելաւ ։
20 Եւ անոնք առ քաղաքին մէջ աւետարանը քարոզելով, ու շատերը աշակերտ ընելով՝ Լիւստրա և Իկոնիոն ու Անտիոք դարձան,
21 Աշակերտներուն սիրտերը հաստատելով, և ՚յորդորելով որ հաստատ մնան հաւատքի մէջ. և ՚ը՚նէին՝ թէ շատ նեղութիւններով պիտի է մեզի Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել ։
22 ՚Որ երբոր անոնց ամէն մէկ եկեղեցիին երեցներ ձեռնադրելին, ծոմապահութիւնով աղօթք ընելով զանոնք յանձնեցին Տէրոջը՝
23 որուն հաւատացեր էին ։ Եւ Պիսիդիայի միջէն
24 Ջէն պտրտելով եկան Պամփիլիա ։ Պերգէի մէջ ալ Տէրոջը խօսքը խօսեցէն ետև Աթալիա
25 իջան ։ Անկէ ալ նաւով Անտիոք գացին, ուրկից որ ՚Աստուծոյ շնորհքին յանձնուած էին առ գործին համար որ կատարեցին ։ Ու երբոր եկան, եկեղեցին միասին ժողվելով՝ հաղորդեցին ինչ որ Աստուած բերէ էր իրենց հետ, և որ ՚հեթանոսներուն հաւատքի դուռ բա-

27 ցեր էր ։ Ու հոն չատ ժամանակ աշակերտներուն հետ կեցան ։

ԳԼ· ԺԵ

1 Արձ հակառակութիւն կը ծագի Երիտասարդեան վրայով, 6 Ասար հանոյ առաքեալները խորհուրդ կ՚ընեն, 22 և նամակ գրելով՝ եկեղեցիներուն, իրենց միջոցը կը խրկեն անոնց ։ 36 Պօղոս և Բառնաբաս կը խորհին որ միմեանց երթան եղբայրները նորէն այցելութիւն ընեն ։ բայց միջերնին վէճ մը ծագելով իրարմէ կը զատուին ։

1 Եւ ՚ոմանք քանիներդը Հրէաստանէն իջած՝ եղբայրներուն կը սորվեցնէին որ ՚Եթէ Մովսէսին սովորութիւնը Համեմատ չթլպատուիք, չեք կրնար փրկուիլ ։
2 Երբոր Պօղոս և Բառնաբաս անոնց դէմ շատ մը հակառակութիւն ու վէճ ընելէն ետքը, վճռեցին որ ՚Պօղոս ու Բառնաբաս և ուրիշ քանի՛ներն ալ անոնցմէ՝ Երուսաղէմ երթան առաքեալներուն ու երէցներուն առ խնդրոյս համար ։
3 Ուրեմն ՚Անոնք ալ եկեղեցիէն ճամբայ դրուած՝ փիւնիկէն ու Սամարիայէն անցնելով, հեթանոսներուն դարձը գալը կը պատմեին, և մեծ ուրախութիւն կու տային բոլոր եղբայրներուն ։
4 Ու երբոր Երուսաղէմ հասան, եկեղեցիին ու առաքեալներուն և երէցներուն ընդունուեցան, և Ինչ որ Աստուած իրենց միջոցով ըրեր էր իրենց հետ։ փարիսեցւոց ազանդէն հաւատացեալներէն անոնք եկան, ու կ՚ըսէին թէ ՚պէտք է թլպատել անոնք ու պատուիրել որ Մովսէսի օրէնքը պահեն ։
6 Եւ առաքեալները ու երէցները ժողովուրդեան
7 ցան ան բանիս վրայով խորհելու ։ Եւ չատ վիճաբանութիւն ըլլալէն ետև՝ Պետրոս ոտքի վրայ ելաւ ու ըսաւ անոնց, ՚Արդիկ եղբայրնե՛ր, դուք գիտէք որ առ սկիզբէն Աստուած մեր մէջերնիս ընտրեց ինձմով՝ որ հեթանոսներուն բերնովս խօսքը լսեն
8 ու հաւատան ։ Եւ Իսրտագէտ Աստուած վկայեց անոնց՝ ՚Հոգին Սուրբը տալով անոնց՝
9 ինչպէս որ մեզի ալ ։ Ու մեզ խտրութիւն մը չըրաւ մեր ու անոնց մէջը, հաւատքով
10 անոնց սիրտերը Իմաքրելով ։ Ուստի հիմա ինչո՞ւ Աստուած կը փորձէք՝ Յաշակերտներուն պարտաւոյն վրայ անանկ լուծ մը դնելով, որ անիկա ոչ մեր հայրերը՝ ոչ ալ մենք
11 կրցանք վերցնել ։ Բայց ՚կը հաւատանք որ

ա Տիտ · ա · 5 ։
բ Գաղ · ե · 2 ։
գ Գաղ · ա · 1 · 3 ։
դ Գաղ · ա · 4 · 12 ։
ե Գաղ · ա · 4 · 13 ։
զ Գաղ · ա · 4 · 12 ։
է Գաղ · դ · 9 · ը Կոր · բ · 12 · Կաղ · գ · 3 · Յայտ · գ · 8 ։
ը Գաղ · բ · 12 ։
թ Ծն · ժէ · 10 · Դ Օր · ժգ · 7 ։
ժ Սաղ · ճա · 12 · Գաղ · ժէ · 30 · ա Պետ · գ · 5 ։
ի Գաղ · ժէ · 27 · Հբ · առաք · ա · 20 ։
լ Դ Թես · ա · 4 · ը Օր · ժա · 14 · իբ · 12 · Յայտ · ժ · 10 · Սաղ · կե · 10 · կը · 9 · Ղեւ · ժ · 38 · ժգ · 24 · Դ Թես · ա · 8 · Եբրայ · ժգ · 22 ։
խ Ա Կոր · ե · 9 ։
ծ Ա Թես · ա · 9 ։
կ Ծն · ա · 1 · Սաղ · լգ · 6 · Ղեւ · գ · 6 ։
հ Յայտ · ժգ · 7 ։
ձ Սաղ · ճա · 12 · Գաղ · ժէ · 30 · ա Պետ · գ · 5 ։
ղ Գաղ · ժէ · 27 · Հբ · առաք · ա · 20 ։
ճ Դ Թես · իգ · 4 · ը Օր · ժա · 14 · իբ · 12 · Յայտ · կե · 10 · կը · 9 · Ղեւ · իգ · 28 · ժգ · 22 · Ա Յով · ա · 3 ։
մ Ա Թես · ա · 10 · Սաղ · ճբ · 1 · Ա Կոր · ժե · 23 · ժգ · 19 · Ա Կոր · ժե · 52 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 · Ա Կոր · ժե · 51 · Ա Թես · դ · 16 ։
յ Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
ն Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
շ Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
ո Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
չ Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
պ Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
ջ Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
ռ Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
ս Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
վ Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
տ Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
ր Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
ց Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
ւ Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
փ Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
ք Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
օ Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։
ֆ Ա Կոր · ժգ · 15 · Յայտ · ի · 5 · Ա Կոր · ժե · 23 · Եսայ · ի · 6 · Յայտ · ժ · 7 ։

Տէր *Յիսուսի շնորհքովը կը փրկուինք մենք, ինչպէս որ անոնք ալ ։
12 Եւ բոլոր ժողովուրդը լուռ կեցաւ ու մտիկ կ՚ընէր Բառնաբասին ու Պօղոսին, որոնք կը պատմէին թէ Աստուած որչափ նշաններ ու հրաշքներ ըրեր էր †հեթանոսներուն մէջ իրենց ձեռքովը ։ Եւ անոնք խօսքերնին կըտրելէն ետև՝ ՚Յակոբոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Արդիկ եղբայրնե՛ր, լսեցէք մինչև կ՚ը
14 րե՛ ։ Շմաւոն պատմեց թէ Աստուած ինչպէս առաջ այցելութիւն ըրաւ, որ հեթանոսներէն ժողովուրդ առնէ իր անուանը համար ։
15 Ասոր հետ ալ մարգարէներուն խօսքերն ալ կը միաբանին, ինչպէս որ գրուած է ։ ՚Ետքը պիտի դառնամ ու Դաւթին ինկած խրտանը նորէն պիտի չինեմ, և անոր կործանուած տեղերուն նորէն պիտի չինեմ,
17 և կանգնեմ անիկա ։ Որ միւսները մարդիկը Տէրը փնտռեն, և բոլոր հեթանոսները՝ որուն վրայ իմ անունս կոչուած է, կ՚ըսէ Տէրը՝ որ
18 առ ամէն բաները կ՚ընէ ։ Յայտնի է †Աստուծոյ իր բոլոր գործերը աշխարհիս սկիզբէն
19 հետէ ։ Ասոր համար *ես յորմէր կը դառնամ՝ նեղութիւն չտալ անոնց որ հեթանոսներէն
20 Աստուծոյ կը դառնան ։ Հապա թուղթ մը դրկել անոնց՝ որ ետ կենան *կուռքերուն աղտերէն և պոռնկութիւնէ, ու խեղդուածէ ու
21 արիւնէ ։ Ինչու որ Մովսէս հին դարերէն ի վեր ամէն քաղաքի մէջ զինքը քարոզողներ ունի, ու ժողովարաններու մէջ ամէն շաբաթ օր կը կարդացուի ։
22 Անոնից առաքեալներուն ու երէցներուն՝ բոլոր եկեղեցիին հետ միհատ ապէկ երեսյաս որ իրենցմէ մարդիկ ընտրելով Անտիոք իրրև Պօղոսին ու Բառնաբասին հետ, ՚Յուդա որ Բարսաբաս մականուանեալ Թուդաս և Շեղաս՝ որ անոնք գլխաւոր մարդիկ էին եղբայրներուն
23 մէջ ։ Ու անոնց ձեռքովը Բ--ղ հետևեալ պատգիր գրուած ։

Առաքեալներ ու երէցներ և եղբայրներ՝ Անտիոքի ու Սիւրիայի և Կիլիկիայի մէջ հե
24 թանոսներէն եղած եղբայրներուն ողջոյն ։ Որովհետև լսեցինք թէ Հոմանք մեր մէջէն ելլելով՝ ձեզ խօսքերով խռովեցուցեր և ձեր անձերը խախտեր են, ըսելով թէ ՚պէտ է թլպատուիլ ու օրէնքը պահել, որ անոնց մենք
25 պատգիր չտուինք, Մեզի միաբանութեամբ Թուդասը ու Պօղոսին հետ, որոնք մարդիկ ընտրելով ձեզի խրկենք մեր սիրե-

---

ա Գաղ · ե · 2 · Եբ · ե · 4 ։
բ Գաղ · ա · 19 ։
գ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
դ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ե Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
զ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
է Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ը Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
թ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ժ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ի Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
լ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
խ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ծ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
կ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
հ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ձ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ղ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ճ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
մ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
յ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ն Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
շ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ո Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
չ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
պ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ջ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ռ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ս Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
վ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
տ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ր Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ց Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ւ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
փ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ք Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
օ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։
ֆ Ա Կոր · ժգ · 9 · Յայտ · ի · 14 · Յուդ · 23 ։

որ հաւատացեալ Հրէայ կնկան մը զաւակ
2 էր, և հայրը Յոյն էր· Որ Լիւստրացի ու Իկոնացի եղբայրներէն ալ Տրթի վկայուած էր։
3 Պօղոս ուզեց որ տեսիկա իր հետը երթայ, ու առաւ թլփատեց զանիկա ան տեղուանքը ի պատճառ Հրէաներուն համար, ինչու որ ամէնն
4 ալ գիտէին թէ անոր հայրը Յոյն էր։ Ու քաղաքներէն անցնելով, հերառակի եղած առաքեալներէն ու երէցներէն ապսպրուած հրամաններուն կ'աւանդէին անոնց՝ որ պահեն,
5 Եկեղեցիներն ալ հաւատքի մէջ կը հաստատուէին, և օրէ օր անոնց թիւը կ'աւելնար։
6 Ու փռղգիա ու Գաղատացւոց կողմերը պտրտեցան· և Սուրբ Հոգիին արգիլեւով որ
7 Ասիոյ խօսքը Ասիոյ մէջ չխօսին, Միսիոյի կողմերը որ եկան, կը ջանային դէպի Բիւթանիա երթալ· և [Յիսուսի] Հոգին
8 թոյլ չտուաւ անոնց։ Եւ Միսիոյի քովէն անցնելով Տրոադա իջան։ Եւ հն գիշերը
9 Պօղոսին տեսիլք մը երեցաւ· Մակեդոնացի մարդ մը կայներ կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր,
10 Մակեդոնիա անցիր և օգնէ մեզի։ Ու երբոր ան տեսիլքը տեսաւ՝ շուտ մը ուզեցինք Մակեդոնիա ելլել, հասկնալով որ Տէրը մեզ կը հրաւիրէ անոնց աւետարան քարոզելու։
11 Ասոր համար Տրոադայէն եղանք ու չիմաք Սամոթրակէ գացինք, ու հետևեալ օրը
12 Նեապօլիս· Եւ անկէ ալ Փիլիպպէ, որ է Մակեդոնիայի Ա մասին գլխաւոր քաղաքը՝ կոլոնիա· և ան քաղաքին մէջ քանի մը օր
13 կեցանք։ Ու շաբաթ օրը քաղաքէն դուրս եղանք դետեզրէն քովը՝ ուր որ աղօթքի տեղ կ'երեւնար թէ ըլլայ, և նստելով
14 ժողված կիներուն կը խօսէինք։ Եւ Թիւատիրէ քաղաքէն ծիրանավաճառ կին մը Լիդիա անուն, որ աստուածապաշտ մէկ մին էր, մեզի կ'ընէր· Տիրոջ սիրտը Տէրը բացաւ, Պօղոսին բանեցնելուն ուշադրութիւն ընելու։
15 Ու երբոր մկրտուեցաւ ինքը և իր տունը, աղաչեց ու ըսաւ, Թէ որ ինս Տէրոջը հաւատացեալ կը սեպէք, իմ տունս մտէք բնակեցէք· Ու ստիպեալ տարաւ մեզ։
16 Ու եղաւ որ երբ մենք աղօթքի կ'երթայինք, ապահին մը պատահեցաւ մեզի որ Հարցուկ ոգի ունէր, Նոր գուշակութիւն ընելով
17 իր տէրերուն շատ վաստակ կը բերէր։ Անիկա Պօղոսին և մեր հետէն իյնալով կը պոռար ու կ'ըսէր, Ա մարդիկը Բարձրեալ Աստուծոյ ծառաներն են, որ †մեզի փրկութիւն կը հռչակեն։
18 Եւ ան ձեւովը կը քարոզեն։ Եւ սա բանը շատ օրեր կ'ընէր· իսկ Պօղոս †ձանձրացաւ

դարձաւ ու ըսաւ ան ոգիին, Յիսուս Քրիստոսի անունովը Հրամայեմ կ'ընեմ՝ քեզի, ելլիր
19 ատկէ· Ու նոյն ժամուն եղաւ։ Երբոր տէրոջ անոր տէրերը որ իրենց վաստակին յոյսը կորսնցան, †Պօղոսը ու Շիղան բռնելին ու հրապարակը քաշելին իշխաններուն առջեւն։
20 Եւ տարին զանոնք գօրապետներուն քովը ու ըսին, Ա մարդիկը շատ քաղաքը իրար
21 կ'անցընեն· իրենք Հրէայ են, Եւ անոնք սովորութիւններ կը քարոզեն, որ արժան չէ մեզի ընդունիլ՝ ոչ ալ բնել, ինչու որ Հռոմայեցի ենք։ Եւ բազմութիւնը անոնց վրայ
22 միացեալ ենք։ Եւ գօրապետները անոնց վրայ դիպուեցան· գօրապետներն ալ բռնութեամբ անոնց հանդերձները հանելցին, Ու հրաման
23 երբին որ ջղաց ծեծեն։ Եւ անոնց շատ վերքեր տալէն ետև բանտը դրին, պատուիրելով բանտապետին որ զգուշութեամբ պահէ
24 զանոնք։ Ան ալ առանկ հրաման առնելով՝ զանոնք ներսի բանտը դրաւ ու ոտքերնին կոճղի մէջ ամրըցուց։
25 Եւ կէս գիշերին Պօղոս ու Շիղա աղօթք կ'ընէին և դովաբանած կ'օրհնէին, ու բան-
26 տարկեալներն ալ անոնց մտիկ կ'ընէին։ Եւ յանկարծակի մեծ շարժ մը եղաւ, անանկ որ բանտին հիմերը սասանեցան, և անմիջապէս Բոլոր դռնները բացուեցան, ու ամենուն
27 կապերը արձկուեցան։ Եւ բանտապետը երբոր արթնցաւ ու բանտին դռնները բացուած տեսաւ, Թուրը քաշեց և ինքզինքը պիտի սպաննէր, կարծելով Թէ կալուածներր փա-
28 խեր են։ Բայց Պօղոս բարձր ձայնով կանչեց ու ըսաւ, Դուն քու անձիդ վնաս մի ընես, Վասն զի բոլոր դուներդ բացուեցան, ու ամենուն
29 կապերը արձկուեցան։ Եւ բանտապետը երբոր լոյս խնդրեց, ներս ինկաւ ու դողալով Պօղոսի և Շիղայի առջեւ իյնալով
30 Եւ անոնք դուրս բերելով ըսաւ, Տէրեր, ին-
31 չի պէտք է ընեմ որ փրկուիմ։ Անոնք ալ ըսին, Հաւատա Տէր Յիսուս Քրիստոսին,
32 ու պիտի փրկուիս դուն և քու տունդ։ Եւ Տէրոջը խօսքը խօսեցան անոր, ու ան ամ-
33 բողջ տանը որ իր մէջն էին։ Եւ առաջ գիշերուան նոյն ժամուն ու անոնց վէրքերը լուաց, և շուտ մը մկրտուեցաւ ինքը
34 ու բոլոր իրենները։ Եւ զանոնք իր տունը տանելով՝ ներսը առջեւը սեղան դրաւ, և բոլոր տունովը ուրախ եղաւ՝ Աստուծոյ հաւատալով։
35 Առաւօտ։ Ու երբոր առաւ եղաւ՝ գօրապետները խրկելին պահապետները ու ըսին,
36 Արձակէ տա մարդիկը։ Բանտապետն ալ ան խօսքերը Պօղոսին պատմեց, Թէ Գօրապետները խրկելին որ արձակուիք· ուստի

[1] Պետք ձեզի
[2] Տես Մատ. ա. 25։ 54։
[3] Մար. ժգ. 17։
[4] Գլ. ժԹ. 25. 26։
[5] բ Կոր. գ. 3։
[6] Մատ. ծ. 18։
[7] գ Թագ. ժբ. 17։ Գլ. ժէ. 6։
[8] բ Կոր. գ. 6։ Ժամ. 23. 25։ ա Թես. բ. 2։
[9] Գլ. գ. 31։
[10] Գլ. ե. 19։ Ժբ. 7. 10։
[11] Գործ. գ. 19։ Գլ. բ. 37։ ԺԹ. 6։
[12] Յովհ. գ. 16. 36։ գ. 47։ ա Յովհ. ե. 10։
[13] Գործ. ժԳ. 21։

[1] Պօղոս կը քարոզէ Թեսալոնիկէի մէջ։ [4] ար անոնք կը հաւատան, և անոնք կը հալածեն զանիկա։ [10] Պօղոս Բերիա կը խրկուի, ու հոն ալ կը քարոզէ։ [13] Թեսալոնիկեցիները հալածած՝ [15] Աթենք կ'երթայ, և հոն կը քարոզէ անոնց չհնազանդ կենդանի Աստուածը։ [34] Շատ մարդիկ կը հաւատան։

1 Եւ Ամփիպօլիսէն ու Ապողոնիայէն պտրտելով Թեսալոնիկէ եկան, ուր էր Հրէաներուն
2 ժողովարանը։ Պօղոս ալ իր սովորութեանը պէս անոնց մէջը մտաւ, և երեք շաբաթ օր խօսեցաւ անոնց հետ գիրքերէն,
3 Մեկնելով և ապացնելն դնելով Թէ †պէտք էր Քրիստոսի չարչարուիլ ու մեռնիլ յարութիւն առնել, և Թէ Ան Յիսուսը որ ես ձեզի կը քարոզեմ, [---], Քրիստոսն է։
4 †Եւ անոնցմէ ոմանք հաւատացին ու Պօղոսի և †Շիղայի հետ միացան· ասաստածավախ Յոյներէն ալ մեծ բազմութիւն, ու երեւելի
5 կիներէն ալ հարուստ քիչ մը չէին։ Բայց հնազանդող Հրէաները նախանձեցան, և քանի մի գաւազակացած անօթևէն մարդիկ առնելով՝ ամբոխ հանեցնելն ու քաղաքը ամբոխելվայ կիյնալ՝ կ'ուզէին զանոնք ժողովրդին առջեւը
6 տանել։ Ու երբոր զանոնք չգտան, Յասոնը ու մէկ քանի եղբայրները քաշկռտելով տարին քաղաքապետներուն առջեւը, կանչռըտալով Թէ †Ա՛նոնք որ աշխարհը տակնուվրայ
7 ըրին՝ հոս ալ հասել են, Որոնք Յասոն ընդուներ է· և ասոնք ամէնը կայսրին հրամանացը դէմ կը գործեն, †ըսելով Թէ ուրիշ
8 թագաւոր մը կայ Յիսուս։ Եւ խռովեցուցին ժողովրդը ու քաղաքապետները, որ առ
9 բաները կը լսէին։ Բայց երբոր Յասոնէն և ուրիշներէն երաշխաւորութիւն առին, ար-
10 ձակեցին զանոնք։ †Իսկ եղբայրները շուտ

37 Հիմա երկք և խաղաղութեամբ գացէք։ Բայց Պօղոս ըսաւ անոնց, Մեզ յայտնապէս ծեծելով՝ որ չդատապարտուած Հռոմայեցի մարդիկ ենք, բանտը դրին, ու հիմա գաղտնի կը հանեն մեզ· ասանկ չէ, հապա թող նեղուին ու մեզ հանեն։
38 Իրենք գան ու մեզ հանեն։ Եւ սպասաւորները զօրապետներուն պատմեցին ան խօսքերը· անոնք ալ երբոր լսեցին Թէ Հռոմայեցի են վախցան, ու եկան քաղցրու-
39 Թեամբ խօսեցան անոնց հետ· Եւ դուրս հանելով՝ ի'ոտքերնին որ ան քաղաքէն երթան։
40 Անոնք ալ բանտէն ելլելով՝ Լիդիային տունը մտան, ու եղբայրները տեսնելով մխիթարեցին զանոնք և գացին։

ԳԼ· ԺԷ

1 Պօղոս կը քարոզէ Թեսալոնիկէի մէջ։ 4 Ոմանք կը հաւատան, և անոնք կը հալածեն զանիկա։ 10 Պօղոս Բերիա կը խրկուի, ու հոն ալ կը քարոզէ։ 13 Թեսալոնիկեցիները հալածած՝ 15 Աթենք կ'երթայ, և հոն կը քարոզէ անոնց չհնազանդ կենդանի Աստուածը։ 34 Շատ մարդիկ կը հաւատան։

1 Եւ Ամփիպօլիսէն ու Ապողոնիայէն պտրտելով Թեսալոնիկէ եկան, ուր էր Հրէաներուն
2 ժողովարանը։ Պօղոս ալ իր սովորութեանը պէս անոնց մէջը մտաւ, և երեք շաբաթ օր խօսեցաւ անոնց հետ գիրքերէն,
3 Մեկնելով և ապացնելն դնելով Թէ †պէտք էր Քրիստոսի չարչարուիլ ու մեռնիլ յարութիւն առնել, և Թէ Ան Յիսուսը որ ես ձեզի կը քարոզեմ, [---], Քրիստոսն է։
4 †Եւ անոնցմէ ոմանք հաւատացին ու Պօղոսի և †Շիղայի հետ միացան· ասաստածավախ Յոյներէն ալ մեծ բազմութիւն, ու երեւելի
5 կիներէն ալ հարուստ քիչ մը չէին։ Բայց հնազանդող Հրէաները նախանձեցան, և քանի մի գաւազակացած անօթևէն մարդիկ առնելով՝ ամբոխ հանեցնելն ու քաղաքը ամբոխելվայ կիյնալ՝ կ'ուզէին զանոնք ժողովրդին առջեւը
6 տանել։ Ու երբոր զանոնք չգտան, Յասոնը ու մէկ քանի եղբայրները քաշկռտելով տարին քաղաքապետներուն առջեւը, կանչռըտալով Թէ †Ա՛նոնք որ աշխարհը տակնուվրայ
7 ըրին՝ հոս ալ հասել են, Որոնք Յասոն ընդուներ է· և ասոնք ամէնը կայսրին հրամանացը դէմ կը գործեն, †ըսելով Թէ ուրիշ
8 թագաւոր մը կայ Յիսուս։ Եւ խռովեցուցին ժողովրդը ու քաղաքապետները, որ առ
9 բանները կը լսէին։ Բայց երբոր Յասոնէն և ուրիշներէն երաշխաւորութիւն առին, ար-
10 ձակեցին զանոնք։ †Իսկ եղբայրները շուտ

[1] Գլ. խբ. 25։
[2] Մատ. բ. 34։
[3] Հմմտ. ժԴ. 14։
[4] —
[5] Գործ. գ. 16։ Գլ. ժԳ. 43։
[6] Յովհ. ժգ. 5. 14։ ժգ. 1։ Ժգ. 13։ ԺԹ. 8։
[7] Գործ. ի. 26. 46։ Գլ. ժԸ. 28։ Գործ. գ. 1։
[8] Գլ. ԽԸ. 24։ Ժ. 22. 27. 32. 40։
[9] Հաւմտ. ժգ. 21։
[10] Գլ. ժԷ. 2։ Ժամ. ժԹ. 12։ Գործ. բ. 13։
[11] Գլ. Ի. 28։ Հմմտ. Ժգ. 16։ Գործ. ի. 29։ Ժամ. ե. 39։
[12] Մատ. ժ. 23։
[13] Գլ. ժգ. 5։
[14] բ Գործ. բ. 9։
[15] Գլ. ժգ. 2։
[16] Մատ. ժ. 25։

25 նակի, ոչ ալ մարդոց ձեռքովը կը պաշտուի՝ իբրեւ մը կարօտի պէս. Ինքնին ինքը կու
տայ ամենուն կեանք ու շունչ և ամէն բան.
26 Ու բոլոր մարդոց ազգերը մէկ արիւնէ մը
ըրաւ՝ որ բոլոր երկրի երեսին վրայ բնակին.
և որոշուած ժամանակներ հաստատեց, հա
մենց բնակութեան սահմանները՝ 27զԱստուած
փնտռելու, որ ըլլայ թէ խարխափելով զին
քը գտնեն. Թէպէտեւ մեր ամէն մէկին ալ
28 հեռու չէ. Ինչու որ ՚անով կ՚ապրինք և կը
շարժինք ու կանք, Ինչպէս որ ձեր բանաս
տեղծներէն մէկ քանիներն ալ ըսին, Քանի
29 մենք անոր ցեղէն ալ ենք: Ուստի որովհետեւ
Աստուծոյ ցեղէն ենք, չպէտք չէ որ անանկ
սեպենք թէ Աստուածութիւնը նման ըլլայ
ոսկիի կամ արծաթի կամ քարի, որ մարդուս
վարպետութիւնովը ու խելքովը քանդա
30 կուած է: Ուրկէ Աստուած ՙտգիտութեան ա
ժամերները անտես ընելով՝ Հիմա ամէն տեղ կը
պատուիրէ բոլոր մարդոց որ ապաշխարեն:
31 Ինչու որ ինքը մէկ օր մը սահմանեց, Որուն
մէջ աշխարհս արդարութեամբ պիտի դատէ
ան մարդուն ձեռքովը՝ որն որոշեց, ու
ամենուն հաւատացուց՝ զանիկա Մեռելներէն
յարուցանելով:
32 Երբոր մեռելոց յարութիւնը լսեցին, ա
մինք ծաղր կ՚ընէին, ումանք ալ կ՚ըսէին,
Ան բանիդ Համար ուրիշ անգամ մնիկ պիտի
33 ընենք քեզի: Եւ այսպէս Պօղոս անոնց մէ
34 ջէն ելաւ: Սակայն քանի մը մարդիկ իրեն
յարելով հաւատացին, որոնց մէջ էր Դիո
նեսիոս Արիսպագացին և Դամարիս անուն
հնիկ մը, ու անոնց հետ ուրիշներ ալ:

ԳԼ· ԺԸ

1 Պօղոս իր աջհետաք կը բանի, և կպնիմաք մէջ հեմանանեք
բան կը փոթորկէ: 9 Տէրը անսիքի մէջ կը քաջալերէ Պօղոսը:
12 որ կ՚ամբաստանեցնէ փոխանորդ բդեշխին Գալիոնին առ
ջեւը, բայց կ՚ազատի: 18 Եօթը քաղաքէ քաղաք պտտելով
աշակերտները կը հաստատէ: 24 Ալեքսան ուէրի Ճշդիւ ապրե
լով Ճշմարտութիւնը Ախիւզասին ու Պրիսկիլլային 28 զՔրիս
տոս կը քարոզէ մեծ ազդեցութեամբ:

1 Ասկէ ետեւ Պօղոս Աթենքէն դաստիարակ
2 կորնթոս եկաւ, Եւ մէկ Հրէայ մը գտաւ՝ Ա
կիւղաս անուն, Ծննդեամբ Պոնտացի, որ իր
Պրիսկիլա կնկանը հետ նոր եկեր էր Իտա
լիայէն, (կլոդիոսին հանած հրամանին հա
մար որ բոլոր Հրէաները Հռոմէն հեռանան,)
3 ու անոնց քովը գնաց: Եւ որովհետեւ նոյն
պէս էին անոնց վարձքը, Հաստատ ինչո՞վ մերը
աուեցաք. անոնք ալ ըսին, ՚Ցոլհաննէսին
4 մկրտութիւնովը: Պօղոս ալ ըսաւ, ՚Ցովհան
նէս ապաշխարութեան մկրտութիւնով մկրը
տեց, ժողովուրդին ըսելով թէ ան որ իրմէ
ետքը պիտի գայ՝ անոր հաւատան, այսինքն
5 Քրիստոս Յիսուսի: Ու երբոր ՚՚ լսեցին՝ ՚Տէր
6 Յիսուսի անունովը մկրտուեցան: Եւ Պօղոս
երբոր ՚անոնց վրայ ձեռք դրաւ, Սուրբ Հո
գին անոնց վրայ եկաւ, Ու լեզուներ կը խո
7 սէին ու կը մարգարէանային: Եւ ան բոլոր
8 մարդիկը տասներկուքի չափ էին: Ու ժո
ղովարանը մտնելով՝ երեք ամիս համարձա
կութեամբ ՚Աստուծոյ թագաւորութեանը վը
9 կայեցաւ Բայց երբոր ոմանք կարծրացան
մէկ քանիները կը չամուտէին ու դէմ կը դնէին՝
բարձրեցան առջեւը հան ճամբան բամիասե
լով, ինքը անոնցմէ հեռացաւ և աշակերտ
ները զատեց, ու ամէն օր Տիւրաննոսի մէ
10 կու մը դպրատանը մէջ կը խօսէր: Երկու տա
րի բչեց՝ մինչեւ որ բոլոր Ասիայի
11 մէջ բնակող Հրեաներն ու Յոյներն լսեցին
12 Տէրոջը: Եւ Աստուած նշանաւոր գոր
ծեր կը տանէին Պօղոսին ձեռքովը. Մինչեւ
որ անոր մարմնէն թաշկինակներ ու գոգնոց
ներ կը տանէին հիւանդներուն, և իրենց ցա
ւերէն կը բժշկուէին, ու չար ոգիները կ՚ել
13 լէին: Բայց ոմանք պտտելու Հրեաներէն մէկ
քանիներն որ երդմնեցուցիչ էին ՚՚ Յանդգնե
ցան Տէր Յիսուսի անունը կանչել անոնց վրայ
որոնք չար ոգիներ ունէին, և կ՚ըսէին, Ձեզ
կ՚երդմնցընենք Յիսուսով, որն որ Պօղոս կը
14 քարոզէ: Եւ սա բանը ընողները Սկեւա ՚՚՚
Հրէայ քահանայապետի մը եօթը որդիքն էին:
15 Իսկ չար ոգին պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Յիսուսը կը ճանչնամ ու Պօղոսը դիտեմ, բայց
16 դուք ո՞վ էք: Եւ ան մարդը որուն ներսի
դին էր չար ոգին, անոնց վրայ ցաթկելով՝
բռնեց զանոնք ու յաղթեց, մինչեւ որ ան
տունէն մերկ ու վիրաւորուած դուրս փա
17 խան: Եւ սա բանը Եփեսոսի մէջ բնակող բոլոր
Հրեաներուն ու Յոյներուն յայտնի եղաւ. Ե
անոնց ամենուն վրայ վախ մը ինկաւ, ու Տէր
18 Յիսուսի անունը կը մեծարուէր: Եւ հաւա
տացեալներէն շատերը կու գային, Ու կը
խոստովանէին ու կը պատմէին իրենց ըրած
19 ները: Եւ կախարդութիւն հետեւողներուն
շատերը գիրքերնին մէկտեղ բերելով՝ ամենուն
առջեւը կ՚այրէին. և անոնց գինը հաշուելին

Ա Պտղ· ծ· 10–13:
Գ Ծն· բ· 7: Ելս· ժգ· 23: Ցոբ· ժբ· 10: իէ· 3: ԼԷ· 8: Եր· խբ· 5: ծէ· 16: Ղ.ոբ· ժբ· 1:
ե Ը Օբ· ԼԲ· 8:
Զ Հռ.ամմ· ա· 20:
է Գլ· ժգ· 16:
ը Կոչ· ա· 17: ԵՐԲ·
ա· 3:
թ Տիտ· ա· 12:
ժ Իս· խ· 18:
ժա Գլ· ժգ· 15: Հբ.ռամմ· գ· 25:
ժբ Դ.ուհ· խդ· 47: Տիտ· բ· 11, 12: ա Պետ· ա· 14: գ· 3:
ժգ Գլ· ժ· 42: Հռամմ·
բ· 16: ժգ· 10:
ժդ Գլ· բ· 24:
—
ա Հռամմ· ժգ· 3: ա Կար· ժգ· 19: բ Տիմ· գ· 16:
բ Գլ· ժ· 34: ա Կար· գ· 12: ա Թես· բ·
ե· 3: ա Կար· ա· 14:
ը Գլ· ժէ· 2:
ժ Գլ· ժէ· 14, 15:
ժա Ցար· յբ· 18: Գլ· ժէ· 3: Հմր· 28:
ժբ Գլ· ժգ· 45: ա Պետ· գ· 4:
ժգ Դնէմ· ե· 13: Ա.ոտ· ժ· 14: Գլ· ժգ· 31:
ժդ Գլ· ի· 9, 11, 12: բ Թագ· ա· 16:
Եզեկ· ժբ· 13: Լգ· 4:
ի Եզեկ· գ· 18, 19: Լգ· 9: Գլ· ի· 20: 28:
ժ Գլ· ժգ· 46: Իբ· 28:
ժա Նեռն Տիտոս Յաւնան
ա Կար· ա· 14:
ե Գլ· իգ· 11:
ի Երեմ· ա· 18, 19: Ա.ոտ· խբ· 20:
ժ Գլ· խգ· 29: իե· 11, 19:
ժա Կար· ա· 1:
ժբ Հռամմ· ժգ· 1:
ժգ Թես· ե· 18: Գլ· խա· 24:
ա Կար· ա· 12: գ· 5, 6:
ե Գլ· բ· 16: Տիտ ա Թագ· գ· 7:
ի Գլ· ժբ· 25:
ժ Ա.ոտ գ· 11: Յովհ· ա· 15: 27: 30: Գլ· ա· 5: Ժա· 16: ժգ· 24, 25:
Գլ· բ· 16:
ե Գլ· ջ· 6: բ· 17:
ի Գլ· բ· 4: ժ· 46:
ժ Գլ· ժե· 21: ժբ· 4:
ժա Գլ· ա· 3: իբ· 25:
ժբ Տիմ· ա· 15: բ Պետ· բ· 21: Յաւհ· 10:
ժգ Տիտ Ջլ· ի· 21: իբ· 4: 23:
ժդ Գլ· խ· 14: Հմր· 23:
ժե Գլ· ա· 32: Ա.ոտ· ժբ· 27:
ժզ Տիտ Ա.ոտ· ի· 38:
ժէ Գ.ամ· ի· 49:
ժը Յառն· Հնոց ջարդին
ի Ղեւտ· ա· 22: ե· 1:
ի Գլ· բ· 9: Ա.ոտ· ժ· 27:
ի Գլ· ի· 1:
ի Գլ· ժ· 3:
ի Գլ· ի· 22: ժէ· 5: Հմր· 5:
—
ա Կար· ա· 12: գ· 5, 6:
ե Գլ· ժի· 3:
ի Գլ· ի· 22: ժէ· 5: Հմր· 5:
—
ա Կար· գ· 13:
ե Հռամմ· ժբ· 11:
ի Գլ· ժի· 3:
ի Ա.ոտ· ի· 20:
ժ Գլ· ի· 16: Տիտ ա Թագ· գ· 7:
ժա Գլ· ժբ· 25:
ժբ Ա.ոտ գ· 11: Յովհ· ա· 15: 27: 30: Գլ· ա· 5: Ժա· 16: ժգ· 24, 25:
Գլ· բ· 16:
ե Գլ· ջ· 6: բ· 17:
ի Գլ· բ· 4: ժ· 46:
ժ Գլ· ժե· 21: ժբ· 4:
ժա Գլ· ա· 3: իբ· 25:
ժբ Տիմ· ա· 15: բ Պետ· բ· 21: Յաւհ· 10:
ժգ Տիտ Ջլ· ի· 21: իբ· 4: 23:
ժդ Գլ· խ· 14: Հմր· 23:
ժե Գլ· ա· 32: Ա.ոտ· ժբ· 27:
ժզ Տիտ Ա.ոտ· ի· 38:
ժէ Գ.ամ· ի· 49:
ժը Յառն· Հնոց ջարդին
ի Ղեւտ· ա· 22: ե· 1:
ի Գլ· բ· 9: Ա.ոտ· ժ· 27:
ի Գլ· ի· 1:
ի Գլ· ժ· 3:
ի Գլ· ի· 22: ժէ· 5: Հմր· 5:

Լեփեսոս որ հասաք՝ անոնք հոն ձգեց, և ին
քը ժողովարանը մտնելով՝ Հրէաներուն հետ
20 կը խօսէր: Եւ իրեն կ՚աղաչէին որ ալ աւել
ի ժամանակ իրենց քովը մնայ, բայց չհան
21 նաւեց. Հապա հրաժարեցաւ անոնցմէ
ըսելով, Պէտք է որ անպատճառ ես տօնա
Երկայ տօնը Երուսաղէմի մէջ ընեմ, բայց՝ Ա
ստուծոյ կամքովը նորէն ձեզի կը դառնամ.
22 ու Եփեսոսէն նաւով ճամբայ ելաւ. Եւ կե
սարիա հասնելով՝ Եկեղեցի ելաւ, ու անկից
23 Անտիոք իջաւ: Եւ տունէն մը հոն կնստէլէ ետեւ ելաւ, ու կար
գով Գաղատացւոց երկիրը և Փռիւգիա կը
պտտէր, ու բոլոր աշակերտները կը հաս
տատէր:
24 Եւ Ալեքսանդրացի Հրէայ մը, Ծննդեամբ
Աղէքսանդրացի, Ճարտասան մարդ մը եկաւ
Հասաւ Եփեսոս, որ ինքը գօրաւոր էր ՚՚՚
25 գիրքերով: Ան սիկա Տէրոջը ճամբուն մէջ վար
ժուած էր, Ու ջերմեռանդ Հոգի ունենա
լով՝ կը խօսէր ու կը սորվեցընէր Ճշդութեամբ
Տէրոջը վրայով. բայց Ինքը միայն Յովհաննէ
26 սին մկրտութիւնը գիտէր: Ան սիկա սկսաւ ժո
ղովարանին մէջ համարձակ խօսիլ. ու երբոր
Ակիւղաս ու Պրիսկիլա լսեցին անկէ, ա
նիկա իրենց քովը առին, և աւելի ճշդիւ
27 Աստուծոյ ճամբան անոր հասկցուցին: Ու
երբոր անիկա ուզեց Աքայիա երթալ, ե
բարեկամները քաջալերեցին ընդհա՛՛՛, ու ջնէ դրե
ցին ան աշակերտներուն որ զանիկա ըն
դունին. որ հոն հասնելով՝ ՚չատ օգտակար
28 եղաւ ընդհ.դէմ՝ Հաւատացեալներուն. Քան
զի հրապարակաւ մատիկ կը յայտնէլէին
Հրէաները, ՚՚՚՚՚ գիրքերէն ցուցընելով թէ
Քրիստոս է:

ԳԼ· ԺԹ

1 Սուրբ Հոգին կը տրուի Հաւատացեալներուն Պօղոսին ձեռ
քը: 9 Հրէայք կը հոչոչեն Պօղոսի վարդապետութիւնը՝ որ
հրաժարեցուց կը հաստատուի: 13 Երդմնեցուցիչ Հրէայք 16
ձեռ կ՚ուտեն գիւտաչարէն: 19 Կախարդական գիրքերը կ՚այ
րուին: 24 Դեմետրիոս իր արծաթագործութեամբը մեծ ազմուկ
կը հանէ Պօղոսին գէմ, 35 որն որ տատնապելէն կը հանգար
տեցնէ:

1 Եւ քանի որ ՚Ապողոս կորնթոսի մէջ էր,
Պօղոս վերի կողմերը պտրաստելով եփեսոս և
2 կաւ, և քանի մը աշակերտներ գտնելով՝ Ը
սաւ անոնց, Երբոր Հաւատացիք՝ Սուրբ Հո
գին առի՞ք պրեւօք. անոնք ալ ըսին իրեն,
Բայց մենք լսած ալ չենք թէ Սուրբ Հոգի
3 կայ: Եւ ըսաւ անոնց, Հապա ինչո՞վ մկրը
տուեցաք. անոնք ալ ըսին, ՚Ցովհաննէսին
4 մկրտութիւնովը: Պօղոս ալ ըսաւ, ՚Ցովհան
նէս ապաշխարութեան մկրտութիւնով մկրը
տեց, ժողովուրդին ըսելով թէ ան որ իրմէ
ետքը պիտի գայ՝ անոր հաւատան, այսինքն
5 Քրիստոս Յիսուսի: Ու երբոր ՚՚՚ լսեցին՝ ՚Տէր
6 Յիսուսի անունովը մկրտուեցան: Եւ Պօղոս
երբոր ՚անոնց վրայ ձեռք դրաւ, Սուրբ Հո
գին անոնց վրայ եկաւ, Ու լեզուներ կը խո
7 սէին ու կը մարգարէանային: Եւ ան բոլոր
8 մարդիկը տասներկուքի չափ էին: Ու ժո
ղովարանը մտնելով՝ երեք ամիս համարձա
կութեամբ ՚Աստուծոյ թագաւորութեանը վը
9 կայեցաւ Բայց երբոր ոմանք կարծրացան
մէկ քանիներն ալ չհամոզուեցան ու դէմ կը դնէին՝
բարձրեցան առջեւը հան ճամբան բամիասե
լով, ինքը անոնցմէ հեռացաւ և աշակերտ
ները զատեց, ու ամէն օր Տիւրաննոսի մէ
10 կու մը դպրատանը մէջ կը խօսէր: Երկու տա
րի բչեց՝ մինչեւ որ բոլոր Ասիայի
11 մէջ բնակող Հրեաներն ու Յոյներն լսեցին
12 Տէրոջը: Եւ Աստուած նշանաւոր գոր
ծեր կը տանէին Պօղոսին ձեռքովը. Մինչեւ
որ անոր մարմնէն թաշկինակներ ու գոգնոց
ներ կը տանէին հիւանդներուն, և իրենց ցա
ւերէն կը բժշկուէին, ու չար ոգիները կ՚ել
13 լէին: Բայց ոմանք պտտելու Հրեաներէն մէկ
քանիներն որ երդմնեցուցիչ էին ՚՚ Յանդգնե
ցան Տէր Յիսուսի անունը կանչել անոնց վրայ
որոնք չար ոգիներ ունէին, և կ՚ըսէին, Ձեզ
կ՚երդմնցընենք Յիսուսով, որն որ Պօղոս կը
14 քարոզէ: Եւ սա բանը ընողները Սկեւա ՚՚՚՚
Հրէայ քահանայապետի մը եօթը որդիքն էին:
15 Իսկ չար ոգին պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Յիսուսը կը ճանչնամ ու Պօղոսը դիտեմ, բայց
16 դուք ո՞վ էք: Եւ ան մարդը որուն ներսի
դին էր չար ոգին, անոնց վրայ ցաթկելով՝
բռնեց զանոնք ու յաղթեց, մինչեւ որ ան
տունէն մերկ ու վիրաւորուած դուրս փա
17 խան: Եւ սա բանը Եփեսոսի մէջ բնակող բոլոր
Հրեաներուն ու Յոյներուն յայտնի եղաւ. Ե
անոնց ամենուն վրայ վախ մը ինկաւ, ու Տէր
18 Յիսուսի անունը կը մեծարուէր: Եւ հաւա
տացեալներէն շատերը կու գային, Ու կը
խոստովանէին ու կը պատմէին իրենց ըրած
19 ները: Եւ կախարդութիւն հետեւողներուն
շատերը գիրքերնին մէկտեղ բերելով՝ ամենուն
առջեւը կ՚այրէին. և անոնց գինը հաշուելին

ու յիսուն հազար արծաթի դահեկան գնան։
20 Ասյպես Յերոջը խօսքը մեծապես կ'աճէր և
կը զօրանար։
21 Ու երբոր սա բաները լրնցաւ, Պօղոս
միտքը դրաւ որ Մակեդոնիայէն ու Աքայիա-
յէն պտըտելով Յերուսաղէմ երթայ. ու կ'ը-
սէր թէ Հոն երթալէս ետքը Պէտք է ինծի
22 որ Հռոմի ալ տեսնեմ։ Ուղարկեց իրեն սպասաւո-
րութիւն ընողներէն երկուքը՝ Տիմոթէոսը ու
Երաստոսը Եփեսոս Մակեդոնիա, ու ինքը ա-
նոնց մնաց ալ Ասիայի մէջ կեցաւ։
23 Ու հոն առիթներուն չատ խռովութիւն ե-
24 ղաւ Յերոջը համար։ Քանզի Դե-
մետրիոս անունով արծաթագործ մը Արտեմի-
սին Ոսկիէ տաճարներ կը շինէր արծաթով, Ու
25 քիչ շատ չէր բերեր վաստկանութիւն։ Որոնք
ասիկա միասին ժողվեց նոյն արհեստին պա-
տասխանատուներուն հետ, ու ըսաւ, Մարդիկ, դուք
26 գիտէք որ աս գործէս է մեր չահը. Ու կը
տեսնէք ու կը լսէք որ ասս Պօղոսը չէ թէ
միայն Եփեսացոց, հապա գրեթէ բոլոր Ա-
սիացոց չատ ժողովուրդները համոզելով
մեքենութիւն գործաց, ըսելով թէ Ձեռքով
27 չինուածները աստուածներ չեն։ Ուստի վը-
տանգ կայ որ չէ թէ միայն ասս մեր Կողմը
պիտի նախատուի, հապա մեծ աստուածու-
հոյն Արտեմիսին տաճարն ալ ոչինչ պիտի
սեպուի, և անոր մեծափառութիւնը պիտի
խափանուի, որն որ բոլոր Ասիա ու աշ-
28 խարհ կը պաշտէն։ Ու երբոր սա լսեցին՝
բարկութեամբ լեցուած կը կանչըռտային ու
29 կ'ըսէին, Մեծ է Եփեսացոց Արտեմիսը։ Եւ
բոլոր քաղաքը խռովութեամբ լեցուեցաւ. և
յարձակեցան Գայիոս ու Արիստարքոս Մա-
կեդոնացիները՝ Պօղոսին ճանապարհորդա-
կիցները, ամէնը միկէն թէատրոնը վազեցին։
30 Իսկ Պօղոս երբոր ուզեց ժողովուրդին մէջը
մտնել, աշակերտները թոյլ չտուին զինքը։
31 Ասիոյ իշխաններէն ալ ոմանք որ իր բարեկամ-
ներն էին՝ մարդ խրկելով իրեն կ'աղաչէին որ
32 չհանգստանայի թէատրոնը երթայր։ Ուստի
միկը միկ կերպ ու միասր ուրիշ կերպ բան կը
կանչըռտային, քանզի որ ժողովը չփոթու-
թեան մէջ էր, և շատերը չէին գիտեր թէ ինչ
33 բանի համար ժողված էին։ Եւ բազմութենէ-
ներ մէջէն յառաջ բերին Ալէքսանդրոսը, որն
որ Հրեայք յառաջ քշեցին. Ալէքսանդրոս
ալ ձեռքը շարժելով կ'ուզէր որ ժողովուրդ-
34 դին պատասխան տայ։ Իսկ երբոր գիտցան
թէ անիկա Հրեայ է, ամէնքը միկ բերան և-

զած՝ երկու ժամ չափ կը գոչէին թէ
35 Մեծ է Եփեսացոց Արտեմիսը։ Ասկայն ա-
ռնուազպետը բազմութիւնը հանդարտեցնե-
լով ըսաւ, Ով Եփեսացի մարդիկ, ո՞ր մարդն
է որ չգիտնայ թէ Եփեսացոց քաղաքը †մեծ
Արտեմիսին և Դիոսէն ինկած կուռքին տա-
36 ճարին պաշտօնեան է։ Ուրեմն սա որ անվի-
ճելի բան մըն է, պէտք է ձեզի հանդարտ
կենալ, և յանդգնութեամբ բան մը չընել։
37 Քանզի դուք սա մարդիկը հոս բերիք, որոնք
ոչ տաճար կողոպտողներ են, ոչ ալ ձեր աս-
38 տուածուհոյն հայհոյանք ըրեր են։ Ուստի
թէ որ Դեմետրիոս և իր հետը եղած վարպետ-
ները մէկու մը հետ բան մը ունին, դատ օ-
րեր կան ու փոխանորդք բռնչին կայ. թող
39 իրարու դէմ ամբաստանութիւն ընեն. Հապա
թէ որ ուրիշ բաներու համար է ձեր պահանջ-
մունքը, օրինաւոր ժողովքի մէջ թող որոշուի։
40 Ինչու որ մենք ալ սս օրուան հաշիւն համար
երթանք հոս ժողովքի մէջ, քանզի պատճառ մը չկայ
որով կարող ըլլանք աս խառնաժողովս բաղ-
մութեանը համար պատասխան տալ։ Եւ ա-
սանկ ըսելով ժողովքը արձակեց։

ԳԼ. Ի

1 Պօղոս Մակեդոնիա կ'երթայ։ 7 Տէրունական ընթերքը կը կա-
տարէ ու կը քարոզէ։ 9 Եւտիքոս մեռնիլ կը մնայ։ 10
և Պօղոս կը յարութացնէ զանիկա։ 17 Պօղոս Միլետոսի մէջ ժո-
ղովի երէցները, կը զգուշացնէ անոնց իրեն պատահելիքը անոր-
րը։ 28 կը պատուիրէ անոնց Աստուծոյ հօտին հոգ տանել։
29 ու կը զգուշացնէ խորհրդոյ վտարապետներէն։ 32 սպա
զանոնք Աստուծոյ յանձնելով։ 36 աղօթք կ'ընէ անոնց հետ
ու կը մեկնի։

1 Եւ ամենևին դադարելէն ետև Պօղոս աչա-
կերտները իրեն կանչեց, ու հրաժարական
ողջոյն տալով՝ ելաւ որ Մակեդոնիա երթայ։
2 Եւ ան կողմերը պտըտելէն ու չատ խօսքերով
3 զանոնք յորդորելէն ետև եկաւ ի Յունաստան։ Եւ
հոն երեք ամիս կենալէն ետքը, †Հրէաները
իրեն դէմ նենգութեան խորհուրդ ըրին՝ երբ
որ կ'ուզէր Սիրիա երթալ. Ուր համար որոշեց
4 Մակեդոնիայի վրայէն դառնալ։ Ու մինչև
Ասիա իր հետը կ'երթար Բերիացի [Պիւռոսի
որդին] Սոպատրոս, և Թեսաղոնիկեցիներէն
†Արիստարքոս ու Սեկուղոս, և †Գայիոս
Դերբացին ու †Տիմոթէոս, և Ասիացիք †Տիւքի-
5 կոս ու †Տրոփիմոս։ Ասոնք յառաջ գացին ու
6 Տրուադայի մէջ մեզի կը սպասէին։ Մենք ալ
†բազարջնակերպոյ օրերէն ետև փիլիպպէին
հռչկցինք, և հինգ օրուան մէջ †Տրուադա

† Ոմանք մեծ աստուա-
ծուհւոյն

— 12 ի Տիտ. գ. 12։
Ե Գլ. խա. 29։ բ
Տիտ. գ. 20։
ը Եբ. ժբ. 14, 15։
իգ. 15։
Ը Գլ. ժգ. 8։ բ Կող.
բ. 12։ բ Տիտ. գ.
13։

ե ա Կար. ժգ. 2։
Ցայս. ա. 10։
զ Ոմանք աշակերտած-
րը ժողովեր էին
1. 10։
է Գլ. բ. 42, 46։ ա
Կար. ժ. 16։ ժա.
20, 42։
ը Գլ. ա. 13։
Թ գ Թագ. ժէ. 21։
գ Թագ. գ. 34։
ժ Կամ քաղքենի
ի Կամ քաղքենա-
կան
ժա Գլ. ժէ. 21։ իա.
4, 12։

ժբ Գլ. բ. 1։ ա Կար.
ժգ. 8։
ժգ Գլ. իգ. 17։
ժդ Գլ. ժբ. 19։ ժԹ.
1. 10։
ժե Ելմ. 3։
ժզ Ելմ. 21։
ժէ Գլ. ժբ. 3։
ժը Մատ. ա. 15։ Գա-
իգ. 47։ Գլ. բ. 38։
ի Գլ. ժԹ. 21։
ի ա Գլ. իա. 4, 11։ ա
Թես. գ. 3։
իբ Կլ. իա. 13։ Ելբ-
ատմ. ը. 35։ բ
Կար. գ. 16։
իգ բ Տիտ. գ. 7։
իդ Գլ. ա. 17։ բ Կար.
գ. 1։
իե Գաղ. ա. 1։ Տիտ.
ա. 3։
իզ Ելմ. 38։ Հռոմ.
ժԹ. 25։
իէ Գլ. ժբ. 8։ բ Կար.
ի. 2։
իը Ելմ. 29։
իթ Գործ. ի. 30։ Ցայմ.
ժԹ. 15։ Եփես. ա.

11։
κ ա Տիտ. գ. 16։ ա
Պետ. ե. 2։
κա ա Կար. ժբ. 28։
κբ Յայտ. Տեսլեան
κգ Տես Եբր. ի. 14։
κդ Եփես. ա. 7, 14։
Կող. ա. 14։ Եբր.
ի. 12։ ա Պետ. ա.
19։ Ցայս. ե. 9։
κե Մատ. ե. 15։ բ
Պետ. բ. 1։
κզ Կամ Ջեռնակոչը

κէ ա Տիտ. ա. 20։ ա
Ցայն. բ. 19։
κը Գլ. ժԹ. 10։
λ Եբր. ժգ. 9։
λա Գլ. ի. 31։
λբ Գլ. իգ. 18։ Եփես.
ա. 18։ Կող. ա.
18։ գ. 24։ Եբր.
ի. 15։ ա Պետ. ա.
4։
λգ ա Թագ. ժբ. 3։
ա Կ-բ. ի. 12։ բ
Կար. ե. 2։ Յով. 9

λդ Գլ. 17։
λե Գլ. ժբ. 3։ ա Կար.
գ. 12։ ա Թես. բ.
9։ բ Թես. գ. 8։
λզ Հռոմ. ժէ. 1։ ա
Կար. ի. 12։ բ Կար.
Յով. 9։ 12։ ժբ.
13։ Եփես. գ. 20։
ա Թես. գ. 11, 12։
λէ Գլ. է. 20։ իա. 3։
λը Ծն. ի. 14։ իգ.
20։

հանք անցոց քովը, ու հոն եօթը օր կեցանք։
7 Ու Միկաբթի օրը երբոր *Ժողովեալ էինք՝
Հաց կոտրելու, Պօղոս անոնց կը քարոզէր,
ինչու որ հետևեալ օրը ճամբայ պիտի ելլէր.
8 և խօսքը երկրնցուց մինչև կէս գիշեր։ Ու-
չատ լապտերներ կային հան վերի սենեակը՝
9 ուր որ մենք ժողված էինք։ Եւ Եվտիքոս
տասրդ. մը երիտասարդ անուն պատուհանին
վրայ նստած՝ խորունկ քնոյ մէջ մնար էր.
երբոր Պօղոս խօսքը երկրնցուց, անիկա խա-
րտնկ քնով բռնուած՝ երրորդ գաւիթնին
վար ինկաւ, ու զանիկա մեռած վերցուցին։
10 Եւ Պօղոս վար իջնելով՝ անոր վրայ ինկաւ
ու գրկեց ընդ՝ ու կ'ըսէր, †Մի խռովիք,
11 ինչու որ ասոր հոգին իր մէջն է։ Եւ վեր
ելլելով՝ հացը կոտրեց ու կերաւ. ու երկար
խօսելով մինչև առաւօտ՝ ետքը ելաւ գնաց։
12 Եւ ան պատանին ողջ բերին ու մեծապես
13 մխիթարուեցան։ Իսկ մենք նաւը մտնելով
ճամբայ ելանք դէպ ի Ասոս, որ անկէ Պօղոսը
պիտի առնէինք, ինչու որ անանկ ապպրեր
էր, որովհետև ինքը †ցամաքով պիտի երթար։
14 Ու երբոր Ասոսի մէջ մեզի հանդիպեցաւ, ա-
15 րինք անկից ու Միտիլենէ եկանք։ Ընկէ ալ
նաւելով հետևեալ օրը Քիոսի դիմացը հա-
սանք. և միւս օրը Սամոս հասանք, ու †Տրո-
գիլիոն կենալով՝ միւս օրը Միլիտոս ե-
16 կանք. Ինչու որ Պօղոս միտքը դրեր էր որ
նաւով անցնի Եփեսոսի քովէն, որ չըլլայ թէ
Ասիոյ մէջ ժամանակ անցընէ, որովհետև
Կ'աշխատար որ եթէ կարելի է իրեն՝ †Պենտե-
կոստէին օրը Յերուսաղէմ ըլլայ։
17 Եւ Միլիտոսէն Եփես երկրէց եկեղեցոյ ա-
18 կեզերքին երէցները կանչեց։ Ու երբոր իրեն
եկան, ըսաւ անոնց, Դուք գիտէք Էոր ան
առջի օրէն հետէ որ ես Ասիա եկայ, ինչպէս
19 ձեր հետը վարուեցայ բոլոր ժամանակը. Ամե-
նայն խոնարհութեամբ Տէրոջը ծառայելով,
և չատ արցունքով ու փորձութիւններով՝ որ
Հրէից նենգութիւններէն ինծի պատահեցան.
20 †Ինչպէս չխնայեցի ես ոչինչ օգտակար բանէ
բան բնաւ ձեզի զրուցելէն, ու ձեզի
հրապարակաւ և տան մէջ սորվեցընելէն.
21 †Հրեայներուն ալ Հրէից և Յունաց ապաշխարութիւն Աստուծոյ հանդէպ, և մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայ հաւատ

22 հաւատալին համար։ Եւ հիմա հոս հո-
գւով կապուած՝ Երուսաղէմ կ'երթամ, և հոն
ինչ որ ինծի պիտի պատահի՝ չեմ գիտեր.
23 Միայն թէ Հոգին Սուրբ ամէն քաղաքի մէջ
ինծի կը վկայէ ու կ'ըսէ թէ կապեր ու նե-
24 ղութիւններ ինծի կը սպասեն։ Բայց ես բանի
մը համար հոգ չեմ ըներ, և իմ անձս պա-
տուական չեմ սեպեր, Հռնայն թէ իմ ընթաց-
քըս ու պաշտօնութիւնս կատարեմ, Ես որ տա-
ծմոր՝ որ Տէր Յիսուսէն առի Աստուծոյ շնոր-
25 հայը ատեստաւորելու։ Եւ հիմա
ահա ես գիտեմ որ ալ իմ երեսս պիտի չտես-
նէք դուք ամէնդդ, որ ինչ երթալով քարոզեցի
Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզելով։
26 Ուստի սս օրս կը վկայեմ ձեզի, որ ես հան-
27 պատա եմ ամենուն արիւնէն. Ինչու որ ես
չկեցայ Աստուծոյ բոլոր կամքը ձեզի յայտ-
28 նելէն։ Ուրեմն դուք ձեզի անձերնիդ
և բոլոր հօտին, որուն վրայ Հոգին Սուրբ
ձեզ տեսուչ դրաւ՝ Աստուծոյ եկեղեցին հո-
վուելու, որն որ իր արիւնովը ստացաւ։
29 Քանզի գիտեմ որ իմ պատուիրելս ետքը ձեր
մէջը ներսիդերկայ գայլեր պիտի մտնեն,
30 որ պիտի չխնայեն հօտին։ Եւ ձեզմէ ալ
մարդիկ պիտի ելլեն, որ ծուռ բաներ
պիտի խօսին՝ աշակերտները իրենց ետևէն
31 քաշելու համար։ Ուստի արթուն կեցէք, և
մտքերնիդ բերէք՝ որ երեք տարի գիշեր
ու ցորեկ չդադարեցայ ամէն մէկը արցունք-
32 քով խրատելէն։ Եւ հիմա, եղբայրներ, կը
յանձնեմ ձեզ Աստուծոյ ու Տիրոջ շնորհայոյ
խօսքին, որ կարող է շինելու և տրոյոր արբ-
բուածներուն հետ ձեզի ժառանգութիւն տա-
33 լու։ Արկու մը ոսկիի կամ արկինի կամ
34 հագուստի չգանկացայ. Դուք ձեզմէ գիտէք
որ ինծի և իմ հետս եղողներուն պէտք ե-
35 ղած ձեռքերս հոգացին։ Ամէն բան
ձեզի ցուցուցի, Թէ տառապելով պէտք է աշխա-
տիլ ու տկարներուն օգնութիւն ընել, և միտք
բերել Տէր Յիսուսի խօսքը՝ որ ինքը ըսաւ.
Աւելի երանելի է տալը քան թէ առնելը։
36 Եւ սս որ ըսաւ, անոնց ամենուն հետ ծունր-
37 կան վրայ դալով աղօթք ըրաւ։ Ամենքն ալ
տառապելով լացին, ու Պօղոսի *պարանոցին
38 վրայ իյնալով զանիկա կը համբուրէին։ Մեր-
ութիւն կը ցաւէր մանաւանդ սն խօսքին հա-

11։
κ ա Տիտ. գ. 16։ ա
Պետ. ե. 2։
κա ա Կար. ժբ. 28։
κբ Տես Եբր. ի. 14։
κգ Եփես. ա. 7, 14։
Կող. ա. 14։ Եբր.
ի. 12։ ա Պետ. ա.
19։ Ցայս. ե. 9։
κդ Մատ. ե. 15։ բ
Պետ. բ. 1։
κե Կամ Ջեռնակոչը

κզ ա Տիտ. ա. 20։ ա
Ցայն. բ. 19։
κէ Գլ. ժԹ. 10։
κը Եբր. ժգ. 9։
λ Գլ. ի. 31։
λա Գլ. իգ. 18։ Եփես.
ա. 18։ Կող. ա.
18։ գ. 24։ Եբր.
ի. 15։ ա Պետ. ա.
4։
λբ ա Թագ. ժբ. 3։
ա Կ-բ. ի. 12։ բ
Կար. ե. 2։ Յով. 9

λգ Գլ. 17։
λդ Գլ. ժբ. 3։ ա Կար.
գ. 12։ ա Թես. բ.
9։ բ Թես. գ. 8։
λե Հռոմ. ժէ. 1։ ա
Կար. ի. 12։ բ Կար.
Յով. 9։ 12։ ժբ.
13։ Եփես. գ. 20։
ա Թես. գ. 11, 12։
λզ Գլ. է. 20։ իա. 3։
λէ Ծն. ի. 14։ իգ.
20։

մար՝ Էոր կ'ըսէր Թէ ալ պիտի չտեսնեն իր երեսը. և զանիկա ճամբայ դրին մինչև Նաւը էջնէին։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Պօղոս բնաւ չհամգուիր Երուսաղէմ երթալէն եւ կենալու, 9 Փիլիպպոսին մարգարէ աղջիկները։ 17 Պօղոս Երուսաղէմ կ'երթայ։ 27 ուր կը բռնուի ու մեծ վտանգի մէջ կ'իյնայ։ 31 բայց հազարապետը ազատելով զանիկա, հրաման կու տայ որ Ժողովուրդին խօսի։

1 Ու երբոր եղանք ու անոնցմէ զատուելացանք՝ չիտակ նաւելով կով եկանք, և միւս օրը
2 Հռոդոս, ու անկէ Պատարա։ Եւ նաւ մը գտանք որ Փիւնիկէ կ'երթար, ու անոր մէջը
3 մտնելով ճամբայ ելանք։ Եւ կիպրոս որ երբ տեսանք, զանիկա ձախ կողմէնիս թողլորտ ասլով՝ դէպ ի Սիւրիա նաւեցինք և Տիւրոս եջանք, ինչու որ Նաւը հոն պիտի Թափէր իր բեռը։
4 Եւ աշակերտները գտնելով՝ եօթը օր հոն կեցանք, որոնք Ա֊ոյ Հոգիով ըսկ'ըսէին Պօ֊
5 ղոսին որ երուսաղէմ չելլէ։ Ու երբոր ան օրերը անցուցինք՝ ելանք ու կ'երթայինք. ամէնն ալ կիներովնիս ու տղաքներով մինչև քաղաքէն դուրս մեզ ճամբայ դրին. Եւ ծո֊
6 վուն եզերքը ծնկան վրայ դալով ասօթք ը֊
7 րինք։ Ու իրարու հրաժարական ոզջոյն տա֊ լով՝ մենք Նաւը ելանք, անոնք ալ տեղերնին
7 դարձան։ Իսկ մենք Տիւրոսէն ըտ֊ե֊ըձլով և ծովու ճամբորդութիւնը լրնցընելով Պտողե֊մայիս հասանք, ու եղբայրները բարեւելով
8 օր մը քովերնին կեցանք։ Եւ հետեւեալ օրը *ելանք ու կեսարիա եկանք, և փիլիպ֊պոս Աւետարանչին տունը մտնելով, Որ էր֊
9 քը եօթնէն մէկին էր, անոր քովը կեցանք։
9 Անոր չորս կոյս աղջիկ ունէր, Որ մար֊
10 գարէութիւն կ'ընէին։ Եւ հոն շատ օրեր որ կեցանք, Հրէաստանէն մարգարէ մը իջաւ
11 Ագաբոս անունով. Ու երբոր մեզի եկաւ, Պօղոսին գօտին առնելով իր ձեռքերը ու ոտ֊ քերը կապեց, և ըսաւ, Ասանկ կ'ըսէ Հոգին Ա֊ուրբ. Ան մարդը՝ որուն է ասա գօտին, Հա֊ սանկ պիտի կապեն Հրէաները Երուսաղէմի մէջ, ու Հեթանոսներուն ձեռքը պիտի մատ֊
12 նեն։ Ու երբոր ասա լսեցինք, ապաչեցինք մենք ալ և տեղացիք ալ որ Երուսաղէմ չելլ֊
13 լէ։ իսկ Պօղոս պատասխան տուաւ, Ի՞նչ կ'ընէք, ըսե՞ր կու լայ ու իմ սիրտս կը ճմլէք. քանզի ես չէ Թէ միայն Երուսաղէմի մէջ կա֊
14 պուելու, հապա նաև մեռնելու ալ պատրաստ եմ Տէր Յիսուսի անուանը Համար։ Եւ ինքը որ մեզի չլսելու՝ լուռ կեցանք, ու ըսինք, Ի֊Տէրոջը կամքը լմնայ ըլլայ։
15 Եւ ան օրերէն ետև պատրաստուելով ե֊
16 րուսաղէմ ելանք։ Կեսարացի աշակերտներէն ալ մէկ քանիները մեր հետը եկան, և Ա֊ տարին Նախնի աշակերտի մը՝ կիպրացի Մնա֊
17 սոնին, որուն քովը պիտի կենայինք։ Ու երբոր Երուսաղէմ մտանք, եղբայրները ուրա֊
18 խտեմաբ մեզ ընդունեցին։ Եւ հետևեալ օրը Պօղոս մեզի հետ Ցակոբոսին քովը գնաց,
19 ու բոլոր երէցներն ալ եկան։ Եւ զանոնք բարեւելով մի քսա միջէ՝ Աը պատմէր ինչ որ Աստուած հեթանոսներուն մէջը ըրաւ Իր
20 ծառայութիւնով։ Անոնք ալ լսելով փառք կու տային †Տէրոջը. և ըսին իրեն, Կը տես֊ նե՞ս, եղբայր, քանի բիւրաւոր Հաւատա֊ ցեալ Հրէաներ կան, ու ամէնքն ալ Օրէնքն
21 բին նախանձաւոր են։ Բայց քու վրայովդ խնացան Թէ դուն բոլոր հեթանոսներուն մէջ եղած Հրէաներուն Մովսէսէն ապստամբել կը սորվեցնես, ըսելով որ աղաքներն չթլփա֊ տեն, և սովորութիւններուն Համեմատ չվա֊
22 րեն։ Արդ ի՞նչ պիտի ըլլայ. անշուշտ բազ֊ մութիւն պիտի Ժողովուի, ինչու որ պիտի
23 լսեն Թէ եկեր ես։ Ուստի ասա բանը ըրէ որ քեզի կ'ըսենք. Մեր քովը չորս մարդ կայ,
24 որոնք իրենց վրայ ուխտ դրած են. Անոնք առ՝ իրենց հետը մաքրուէ, և անոնց Համար ծախք ըրէ, որ Գլուխը ածիլեն. ոսկէս ի֊ ամէնն ալ գիտան Թէ քու վրայովդ խոս֊
25 ցած բաներնին ոչինչ է, հապա դուն ալ Օրէ֊ նքը կը քակես մնալով։ Ինչ որ Հեթանոսներուն Համար մենք
26 Թուղթ խրկեցինք՝ ընչէիս որ որոշեցինք, որ անոնք բնաւ սանկ բաներ չպահեն. միայն Թէ զգուշանան կուռքերու զոհուածէ ու արիւնէ և խեղդուածէ ու պոռնկութենէ։
27 Անոնք Պօղոս ան մարդիկը առաւ, ու հե֊ տևեալ օրը անոնց հետ մաքրուած՝ Տաճա֊ րը մտաւ, Ցայտնելու օրերը բլլնացալը ցուցընելու Համար, մինչև որ անոնց ամէն
28 մէկուն Համար պատարագ մատուցուելու։ Ու երբոր եօթը օրերը բլլնացալը վրայ էին, Ասիացի Հրէաները զանիկա տաճարին մէջը տեսնելով՝ բոլոր բազմութիւնը խառնուցուցին, ու անոր ձեռք գարկած՝ կը կանչէին ըսելով,
29 Իսրայէլացի մարդիկ, օգնեցէ՛ք. սա ան մարդն է՝ Որ ամէն տեղ ժողովուրդին և օրէնքին ու սա տեղին դէմ բան կը սորվեցընէ ամէնուն, մինչև որ տաճարին մէ֊ ջը Յոյներ ալ մտցուց, և սա սուրբ տեղը
30 պղծեց։ (Ինչու որ առաջուց Եփեսացի Տրո֊ փիմոսը իրեն հետ քաղաքին մէջը տեսեր
31 էին, և կը կարծէին Թէ Պօղոս զանիկա տա֊ ճարը մտցուց։) Ու բոլոր քաղաքը չարժե֊ ցաւ և ժողովուրդը դիզուեցաւ, ու բռնե֊ ցին Պօղոսը տաճարէն դուրս քաշեցին. և
32 չուտ մը դռնեները գոցուեցան։ Ու երբոր ա֊ նանք կ'ուզէին անկից ազատնել, լուր հասաւ գունդին Հազարապետին Թէ բոլոր Երու֊ սաղէմ Հրայրայ եղաւ։ Ան ալ անմիջապէս զինուորներ և Հարիւրապետներ առած՝ ա֊ նոնց վրայ վազեց. անոնք ալ Հազարապետը ու զինուորները տեսնելով՝ Պօղոսը ծեծելէն
33 դադրեցան։ Ատոնք Հազարապետը մօ֊ տենալով բռնեց զանիկա, ու Հրաման ըրաւ որ կրկին շղթայով կապեն. ու կը Հարցընէր
34 Թէ անիկա ո՛վ է ու ի՞նչ ըրեր է։ Եւ բազ֊ մութենէն մէկը մէկ կերպ՝ ու միւսը ուրիշ կերպ բան կը կանչռտէին. իսկ երբ֊ որ չկրցաւ ան չխռմեխէնէն ստոյգը գիտ֊ նալ, Հրաման ըրաւ որ զանիկա բերդը տա֊
35 նեն։ Ու երբոր սանդուխը Հասաւ, անանկ պատահեցաւ որ զինուորները վեր վերցընէն անիկա՝ ժողովուրդին բռնութեանը Համար.
36 ինչու որ ժողովուրդին բազմութիւնը եւսէն կ'երթար, ու կ'ըսէին, Ա֊վերցուր ան֊ տիկա։
37 Ու երբոր Պօղոս բերդը մտնելու վրայ էր, Հազարապետին ըսաւ, Արդեօք կարելի՞ է որ քեզի բան մը խօսիմ։ Ան ալ ըսաւ, Յունարէն
38 գիտե՞ս. Չէ՞ որ դուն ան Եգիպտացին ես, որ առաջ չորս Հազար *սրիկայ մարդիկ ապստամբեցուցիր, ու անապատը
39 Հանեցիր։ Պօղոս ալ ըսաւ, Ես Հրէայ մարդ մըն եմ Կիլիկիոյ Տարսոնէն, չէ Թէ անեղան քաղաքի մը քաղաքացի, ու կ'աղաչեմ քեզի՝ ինծի Հրաման տուր որ ժողովուրդին խօսիմ։
40 Ու երբոր անիկա Հրաման տուաւ, Պօղոս սանդուխին վրայ կայնելով՝ ձեռքը շարժեց ժողովուրդին, ու երբոր ալիկ մը լռութիւն եղաւ, Եբրայական լեզուով խօսեցաւ անոնց, ու ըսաւ,

ԳԼ. ԻԲ

1 Պօղոս մի քսա միջէ կը պատմէ իր դարձի գալը, 17 և իր ա֊ ռաքելութեան կանչուիլը։ 22 բայց հեթանոսներուն խօսքը կ'ընդունի պէս պէս Ժողովուրդը բարձրաձայն կ'աղաղակէն անոր դէմ։ 24 Հազարապետը Հրաման կ'ընէ որ ծեծեն Պօղոսը։ 25 բայց անիկա իր Հռովմայեցի ըլլալը խնդրելով կ'ազատի։

1 Ա֊արդիկ *եղբայրներ և Հայրեր, լսեցէք ա֊ռիկ բերնէդ որ Տիմա ձեզի պատասխան կու
2 տամ։ (Եբրայական լեզուով

3 կը խօսէր իրենց, ալ աւելի լուռ կեցան. Եւ անիկա ըսաւ,) Ես Հրէայ մարդ մըն եմ Կի֊ լիկիոյ Տարսոնին մէջ ծնած՝ և սա քաղաքիս մէջ Գամալիէլին ոտքը մեծցած, Ե֊ Հայրենի օրէնքին ճշդութենանը պէս կրթուած, Նախանձաւոր էի Աստուծոյ՝ Ինչպէս որ այս֊
4 օր դուք ամէնդ էք։ Ես ասկէ մարդիկ ու կիներ մարդիկ կապելով, ու բանտերու մատ֊
5 նելով սա Ճամբան Հալածեցի մինչև ի մահ. Ինչպէս որ քահանայապետն ալ կը վկայէ ինծի Համար՝ Եւ բոլոր ծերակոյտը. Ես որ նոյնիսկ Թուղթեր ալ առնելով եղբայրներուն Դա֊ մասկոս կ'երթայի, որ հոն եղածներն ալ կա֊
6 պուած երուսաղէմ բերեմ որ պատժուին։ Ու եղաւ որ երբ կ'երթայի ու Դամասկոսին մօտեցայ, կէս օրուան դէմ յանկարծակի եր֊ կինքէն մեծ լոյս մը փայլատակեց իմ բոլորտի֊
7 քս. Եւ գետինը ինկայ, ու ձայն մը լսեցի որ ինծի կ'ըսէր, Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ւ
8 զիս կը Հալածես։ Ես ալ պատասխան տուի Թէ Դուն ո՛վ ես, Տէր։ ան ալ ինծի բսաւ, Ես Յիսուս Նազովրեցին եմ, որ դուն կը Հալա֊
9 ծես։ Բայց անոնք որ իմ հետս էին՝ լոյսը տեսան ու վախով լեցուեցան, ասկայն ինծի
10 խօսողին ձայնը չլսեցին։ Եւ ըսի, Ի՞նչ ընեմ, Տէր. և Տէրը ինծի ըսաւ, Ելլէ գնա Դամաս֊ կոս, ու հոն քեզի պիտի զրուցուի ան ամէն բաներուն Համար, որ սահմանուած է որ ընես։
11 Ու երբոր չէի տեսներ ան լոյսին փառքէն, հետս եղողները ձեռքէս բռնած՝ Դամասկոս
12 մտայ։ Եւ Անանիա անուն մարդ մը՝ օրէնքին Համեմատ ատատածավախ, ու Դատաստ բը֊ նակող բոլոր Հրէաներէն Ե֊քէ վկայուած,
13 ինծի եկաւ, ու քովս կայնելով ինծի ըսաւ, Սաւուղ եղբայր, վեր նայէ։ Ես ալ նոյն ժա֊
14 մուն վեր նայեցայ իրեն. և անիկա ըսաւ, Ա֊Աստուածը առաջուց Քեզ ընտրեց, որ իր կամքը ճանչնաս ու ան Վէրդարդը տեսնես, և անոր բերնէն ձայն լսես.
15 Քանզի բոլոր մարդոց առջևը անոր վկայ պի֊ տի ըլլաս ան բաներուն Համար, Որ տեսար
16 ու լսեցիր։ Եւ հիմա՝ ալ ի՞նչ կ'ուշանաս. ե֊ լիր՝ մկրտուէ ու մեղքերդ լուա Տ֊անոր ա֊
17 նունովը։ Նաև կանչելով։ Ետ եղաւ որ երբոր Երուսա֊ղէմ դարձայ՝ ու տաճարին մէջ աղօթք կ'ընէի,
18 մտքի չափչփուքիւն մը եկաւ վրաս, Ել֊ զինքը տեսայ, որ ինծի կ'ըսէր, Վաղորդայիր՝ չուտով Երուսաղէմէն ելլիր, ինչու որ քու ինծի Համար ըստ֊ վկայութիւնդ պիտի չըն֊

ե Գործ. 25։

ի Գործ. 12։ Գլ. ի֊ 23։
ժ Գործ. ի֊ 36։
ի Ա֊նանիա ի֊ա֊ն֊ն֊ի֊ա֊։

Ա֊ՆՔ ՈՐ ՊՕՂՈՍԻՆ ընկերներն էին՝
ե Նիկոս. գ֊ 11։ Տիմ. գ֊ 5։
ը Գլ. զ֊ 5։ ը֊ 20։ 40։
թ Յակ. ը֊ 28։ Գլ.

ը֊ 17։
ժ Գործ. 28։
ի Գործ. 33։ Գլ. ի֊ 23։
ի Գործ. ի֊ 14։
ի Ա֊ռաք. գ֊ 10։ իգ֊ 42։ Դատ. ժ֊. ե֊

իր֊ 42։
ի Գործ. ժ֊ 4։
ի Գործ. ժ֊ 13։ Գաղ. ա֊ 19։ ր֊ 9։
Գլ. ժ֊ 4։ 12։
Հռոմ. ժ֊ 18։ 12։

ի Գործ. ա֊ 17։ ի֊ 24։
† Ա֊նուն Եռասծոյ
Գործ. իգ֊ 3։ Հռոմ. ժ֊ 2։ Գաղ. ա֊ 14։
Թես. զ֊ 2։ 15։ 18։ Գործ. ժ֊ 18։

ի֊ Գործ. ժ֊ 20։ 29։
ա Գործ. իգ֊ 18։
ի Գործ. իգ֊ 18։
ի֊ Գործ. իգ֊ 21։
ի֊ Գործ. իգ֊ 5։ 6։
ի֊ Դատ. ի֊ 4։

Ա֊ՐԴԻԿ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ ԵՒ ՀԱՅՐԵՐ
Գործ. իգ֊ 1։
Գործ. իգ֊ 27։ իգ֊ 7։
Հռոմ. ժ֊ 11։ Գլ. ի֊ 22։
Գաղ. իգ֊ 18։
Յակ. իգ֊ 15։
Գլ. իր֊ 22։
Տես Գլ. ե֊ 36։
Յոան. ա֊իկարեան։

Յի֊ Գաղատացիները
Գլ. ի֊ 11։ իգ֊ 3։
Գլ. ժ֊ 17։
Գլ. ե֊ 2։
Գլ. իա֊ 39։ ը Կար. ժ֊ 22։ Փիլ. գ֊ 5։
Գլ. ի֊ 34։

Ը֊ Օր. լգ֊ 3։ գ Թագ. գ֊ 38։
Գաղ. ժ֊ 39։
Գլ. իգ֊ 5։
Գլ. իա֊ 20։ Գաղ. ա֊ 14։
Հռոմ. ժ֊ 2։
Գլ. ը֊ 3։ իգ֊ 9։ 10։ 11։ Փիլ. գ֊ 6։ ա Տիմ. ա֊ 13։

Ա֊ռաք. իբ֊ 66։
Գլ. գ֊ 5։
Գլ. ի֊ 2։ իգ֊ 10։ 12։
Գլ. ի֊ 3։ իգ֊ 12։ 13։
Գլ. ի֊ 7։ Դատ. ժ֊ 7։
Գլ. ի֊ 17։
ա Տիմ. գ֊ 7։

Գլ. ժ֊ 22։
Գլ. գ֊ 13։ ե֊ 30։ Գլ. ի֊ 15։ իգ֊ 16։
Գլ. ի֊ 5։ իգ֊ 12։ 8։
ա Կոր. ի֊ 1։ ժ֊ 23։
Գաղ. ա֊ 12։
Գլ. իգ֊ 11։

Գլ. գ֊ 20։ իգ֊ 16։
Գլ. ը֊ 38։ Եբր. ժ֊ 23։
Գործ. ի֊ 14։ Հռոմ. ժ֊ 13։
Ա֊նուն Տէրոջը
Գլ. ի֊ 20։ ը Կոր. ժ֊ 9։
Հռոմ. 14։
Ա֊ռաք. ժ֊ 14։

19 գունին։ Եւ ալ ըսէ, Ցէր, [1]իրենք [2]զիս դի-
տեն թէ ես էի որ քեզի հաւատացողները
բանտը կը դնէի, [3]և ժողովարանները մէջ
20 կը ծեծէի. Դու երբոր քու վկայութիւնս վար-
ձիդ արիւնը կը թափուէր, ես ինքնս ալ հոն
կայի եւ համակից էի [4]անոր սպանուելուն՝.
ու զանիկա սպաննողներուն հանդերձները ես
21 կը պահէի։ Եւ ինծի ըսաւ, Գնա, [5]ինչու որ
ես քեզ հեռաւոր հեթանոսներուն պիտի ղրը-
կեմ։

22 Եւ անոնք մինչև աս խօսքս ականջ դրին
իրեն, եւաքը ձայներնին վերցուցին ու ըսին,
[6]վերցուր աշխարհէն առանկ մարդը, [7]քան-
23 զի չվայելը աւոր ալ ապրիլ։ Ու երբոր կը
կանչռըտային ու հանդերձներնին կը նետէին և
24 փոշին դէպ ի օդը կը ցանէին, Հազարապե-
տը հրաման ըրաւ որ զանիկա բերդը մտցը-
նեն, ու ըսաւ որ ծեծով հարցաքննէն
անոր, որ գիտնայ թէ ինչ յանցանքի համար
25 անոր դէմ անանկ կը կանչռըտային։ Ու երբո-
որ կաշի կապերով զինքը կապկպին, Պօղոս
վերահասու հարիւրապետին ըսաւ, [8]Արժա՞ն
է ձեզի Հռոմայեցի ու չգատապարտուած
26 մարդ մը ծեծել։ Հարիւրապետը երբոր աս
լսեց, գնաց հազարապետին պատմեց ու ը-
սաւ, [9]Ի՞նչ պիտի ընես, ինչու որ աս մարդը
27 Հռոմայեցի է։ Հազարապետն ալ գովը գնաց
ու ըսաւ անոր, Ըսէ ինծի, դուն Հռոմայե-
28 ցի՞ ես. ան ալ ըսաւ, Այո։ Հազարապետը
պատասխան տուաւ, Ես շատ առակով ձեռք
բերի աս քաղաքացիութեան իրաւունքը. և
Պօղոս ըսաւ, Ես բուն ազգս ծնած եմ։
29 Ու անոնք որ իրեն հարցուփորձ պիտի ընէին,
չատ մը հոս կեցան իրմէն. և հազարապետն
ալ վախցաւ՝ երբոր իմացաւ թէ Հռոմայեցի
է, և որովհետև զանիկա կապեր էր։

30 Ու հետևեալ օրը ուզելով որ չիտակը գիտ-
նայ թէ ինչ է Հրեաներուն բրած ամբաստա-
նութիւնը անոր դէմ, [10]արձկեց զանիկա, և
հրաման ըրաւ որ քահանայապետները ու բո-
լոր ժողովքը միկտղ գան. և Պօղոսը իջե-
ցընելով անոնց առջևը կանգնեցուց։

ԳԼ. ԻԳ

1 Երբոր Պօղոս գինքը կը պաշտպաներ, 2 Անանիա կը հրամայէ
որ անոր բերնին զարնեն։ 7 Երկպառակութիւն կը ծագի Պօ-
ղոսի դատաստանին մէջտեղը։ 11 Աստուած կը քաջալերէ
զանիկա։ 12 Հրեայք Պօղոսի համար պատգամ կը լսուին։ 20
Հազարապետը խնամալով աս բանը։ 27 Փելիքս կատակելին
կը խրկէ Պօղոսը։

1 Եւ [11]նայելով ժողովին Պօղոս ըսաւ, Ա-
նանիա քահանայապետը ծեր մարդոց հետ ու Տերտիւղոս անուն մը հետ իջաւ. և ատոնք կատակա-
լին իմացուցին նէյն [12]որ Պօղոսին
2 դէմ։ Ու երբոր կանչեցին անիկա, Տերտիւ-
ղոս սկսաւ ամբաստանել ու ըսել, Որովհետև
քու ձեռքովդ չատ խաղաղութիւն՝ ու քու
խնամքովդ աս ազգին բանտերուն ազէկ կար-
3 գադրութիւններ կ՚ըլլան՝ Ազին կերպով
ու ամէն տեղ բոլորովին [13]քեզ ընդունելով՝ շնոր-
4 հակալ ենք, ով պատուական Փելիքս։ Բայց
չերկնչիս որ ալ աւելի ձանձրութիւն տամ քեզի,
կ՚աղաչեմ որ քու քաղցրութիւնովդ մեզի ա-
կանջ դնես, [14]ո՛ համառօտաբար [15]խօսիմ։
5 [16]Ինչու որ մենք աս մարդը գտանք ապակա-
նիչ և խռովարար բոլոր Հրէաներուն որ աշ-
խարհիս մէջ են, և Նազովրեցւոց աղանդին
6 առաջնորդ. [17]որ տաճարն ալ ուզեց պղծել.
որն որ բռնեցինք [18]ու մեր օրէնքին համեմատ
7 ուզեցինք դատաստանը ընել. Բայց [19]Լիսիաս
հազարապետը եկաւ մեծ բռնութեամբ մեր
8 ձեռքէն առաւ, Եւ [20]հրաման ըրաւ որ անոր
դատախազները քեզի գան, որն որ դուն
քննելով՝ կարող պիտի ըլլաս ատենկատել ան
ամէն բաներուն, որոնց համար մենք ամբաս-
9 տանութիւն կ՚ընենք անոր վրայ։ Հրէաներն
ալ ամէնը միկ եղած՝ ըսին թէ այդպէս է։
10 Պատասխան տուաւ Պօղոս, (երբոր կա-
նանչելը անոր աչք ըրաւ որ խօսի.) Գի-
նալով որ չատ տարիներէ հետէ դուն աս ազ-
գին դատաւորն ես, աւելի յօժարու[21]թեամբ
ինծի վերաբերեալ բաներուն համար պատաս-
11 խան կու տամ, Որովհետև կրնաս դիտնալ
որ ես տասներկու օրէն աւելի չէ՝ քանի որ

ա Ես. 4։ Գլ. ը. 5։
բ Մատ. ժ. 17։
գ Գլ. է. 57։
դ Գործ. ժա. 48։ Գլ. է. 59։ Հռոմ. ա. 32։
ե Ամէն չափէն։
զ Գլ. իէ. 15։ ժգ. 3։ 48։ 47։ ժը. 6։ իգ. 17։ Հռոմ. ա. 3։ ժա. 13։ ժե. 16։ Գործ. ա. 15։ 16։ բ. 7։ 8։ Եփես. գ. 7։ 8։ ա Տիմ. բ. 7։ բ Տիմ. ա. 11։
է Գլ. իա. 36։
ը Գլ. իե. 24։ իգ. 17։ ժգ. 37։
թ Գլ. ժգ. 37։
ժ Ամէն նշանէն վար։
ի Ամէն կապերէն աւելի։
ժա Գլ. իե. 10։ ա Կոր. գ. 4։ բ Կոր. ա. 12։ գ. 2։ բ Տիմ. գ. 12։

ա. 3։ Երբ. ժգ. 15։
բ գ Թագ. իբ. 24։ Երեմ. ի. 2։ Յոան. ժբ. 22։
դ Գործ. ժգ. 35։ բ Օր. իե. 1։ 2։ Յոան. է. 31։
ե Գլ. իգ. 17։
զ Եւ. իբ. 28։ Ժագ. ժ. 20։ բ Պետ. բ. 10։ Յուդ. 8։
է Գլ. իգ. 5։ Փիլ. գ. 5։
ը Գլ. իգ. 15։ 21։ իգ. 6։ իբ. 20։
թ Մատ. իբ. 23։ Մարկ. ժբ. 18։
ժ Եւ. իբ. 28։ Ժագ. ժ. 20։ բ Պետ. բ. 10։ Յուդ. 8։
ի Գլ. իգ. 5։ իէ. 1։ 2։
ժա Գործ. ի. 27։
ժբ Գլ. իե. 25։ իգ. 31։
ժգ Գլ. իբ. 7։ 17։ 18։
ժդ Ամէն Ասատ ծ հետ չմիարանչիկ։
ժե Գլ. ժբ. 9։ իե. 23։ 24։
ժզ Ելմ. 21։ 30։ Գլ. իե. 3։

հետ Ս. կռեզ Հազարապետին իմացուցէք որ
վազը զանիկա ձեզի իջեցընէ, որպէս թէ զա-
աւելի ճիշդ քննութիւն ընել կ՚ուզէք անոր
վրայով. և մենք անոր մօտ գալէն առաջ պա-
16 տրաստ ենք զանիկա սպաննելու։ Եւ Պօ-
ղոսին քրոջը որդին երբոր աս գաւաճանու-
թիւնը լսեց, եկաւ բերդը մտաւ ու Պօղոսին
17 պատմեց։ Պօղոս ալ հարիւրապետներուն մէ-
կը իրեն կանչելով՝ ըսաւ, Այս պատանին հա-
զարապետին տար, [21]ինչու որ բան մը ունի ա-
18 նոր իմացընելու։ Ան ալ առաւ զանիկա և
տարաւ հազարապետին ու ըսաւ, Բանտար-
կեալ Պօղոսը վրս կանչեց, և աղաչեց որ աս
պատանին քեզի բերեմ, որ քեզի խօսելիք
19 ունի։ Եւ հազարապետը անոր ձեռքէն բռնե-
լով մեկդի դնաց, ու հարցուց թէ [22]ի՞նչ բան
20 ունիս ինծի իմացընելու։ Եւ անիկա ըսաւ,
[23]Հրեաները միաբանեցան քեզի աղաչելու որ
վաղը Պօղոսը տանիս իջեցնես, որպէս թէ
կ՚ուզին աւելի ճիշդ քննութիւն մը ընել ա-
21 նոր վրայով. Բայց դուն անոնց մտիկ չընես,
[24]ինչու որ անոնցմէ քառասունէն աւելի մարդիկ
դարանամուտ եղած են անոր համար, որոնք
[25]նզովելնէն անէծքի տակ դրին որ չուտեն
ու չխմեն մինչև որ անիկա սպաննեն. ու հիմա
պատրաստ են, և քու հրամանիդ կը սպասեն։
22 Ուստի հազարապետը պատանին ճամբեց,
պատուիրելով թէ Մէկու մը մի ըսեր որ աս
բանը [26]ինծի իմացուցիր։

23 Եւ հարիւրապետներէն երկուքը կանչեց
ու ըսաւ, Երկու հարիւր զինուոր պատրաս-
տեցէք, ու եօթանասուն ձիաւոր և երկու
հարիւր գեղարդաւոր, որ մինչև Կեսարիա
24 երթան գիշերուան ժամը երեքին. Եւ գի-
րասաներ պատրաստեցէք, որ Պօղոսը հնծցը-
նեն ու ապահովութեամբ փելիքս կուսակա-
25 լին տանին։ Եւ [27]թուղթ մը գրեց աս օրինա-
26 կին պէս։ Կղօդիոս Լիսիաս՝ պատուական
27 փելիքս կուսակալիդ ողջոյն։ [28]Այս մարդը Հր-
էութիւնը բռնուեր էր, և անոնցմէ պիտի ըս-
պանուէր, [29]յանկ ես զինուորներով վրայ հա-
սած՝ ազատեցի զանիկա, իմանալով որ Հռոմ-
28 [30]այեցի է։ Եւ [31]ուզելով պատճառը գիտնալ
որուն համար անոր վրայ ամբաստանութիւն
կ՚ընէին, [32]իջեցուցի առիկա անոնց առաջը.
29 Որ գտայ ամբաստանուած հրէութեան օրէնքին
վերաբերեալ [33]խնդիրներու համար, [34]և մեռնելու
կամ կապուելու արժանի յանցանք մը չունէր։
30 [35]Ու երբոր լուր առի որ Հրէայք աս մար-
դուն համար օրդայթ պիտի լարեն, [36]խնդրին
քեզի խրկեցի, [37]հրամայեցի ամբաստանող-
ներուն ալ՝ որ քու առջևդ խօսին անոր վրա-
յով։ Ողջ եղիր։

31 Զինուորներն ալ իրենց հրամայուածին հա-
մեմատ առին Պօղոսը ու գիշերով Անտիպատ-
32 րոս տարին։ Եւ հետևեալ օրը [38]հոգուցին ձի-
աւորները անոր հետ երթալու, ու իրենք
33 բերդը դարձան։ Անոնք ալ կեսարիա մտան,
ու [39]թուղթը կուսակալին տուին, և Պօղոսը
34 անոր առջևը կայնեցուցին։ Երբոր [40]կարդաց
հարցուց թէ ո՛ր գաւառէն է, և իմանալով
35 որ [41]Կիլիկիացին է, Ըսաւ, [42]Պիտի լսեմ քեզի
երբոր քու ամբաստանողներդ ալ գան. և
հրաման ըրաւ որ զանիկա [43]Հերովդեսին պա-
տարը պահեն։

ԳԼ. ԻԴ

1 Պօղոս Տերթիւղոսն ամբաստանուած՝ 10 պատասխան կու տայ
իր վրդովն ի վերջ պատախանութեանը համար։ 24 Կը քարոզէ
դիէրսատա կուսակալին ու անոր ամիկօյէ։ 26 Կուսակալը կը
յուսայ կաշառք առնել Պօղոսէն։ 27 Վերջապէս իր պաշտօնէն
ելլելով Պօղոսը կապած կը թողու։

1 Եւ [44]հինգ օրէն հասը [45]Անանիա քահանայա-
պետը ծերերուն հետ ու Տերտիւղոս անուն հար-
ուստասանի մը հետ իջաւ. և սոքա կատակա-
լին իմացուցին նէյն [46]որ Պօղոսին
2 դէմ։ Ու երբոր կանչեցին անիկա, Տերտիւ-
ղոս սկսաւ ամբաստանել ու ըսել, Որովհետև
քու ձեռքովդ չատ խաղաղութիւն՝ ու քու
խնամքովդ աս ազգին բանտերուն ազէկ կար-
3 գադրութիւններ կ՚ըլլան՝ Ամէն կերպով
ու ամէն տեղ բոլորովին [47]քեզ ընդունելով՝ շնոր-
4 հակալ ենք, ով պատուական փելիքս։ Բայց
չերկնչիս որ ալ աւելի ձանձրութիւն տամ քեզի,
կ՚աղաչեմ որ քու քաղցրութիւնովդ մեզի ա-
կանջ դնես, [48]ո՛ համառօտաբար [49]խօսիմ։
5 [50]Ինչու որ մենք աս մարդը գտանք ապակա-
նիչ և խռովարար բոլոր Հրէաներուն որ աշ-
խարհիս մէջ են, և Նազովրեցւոց աղանդին
6 առաջնորդ. [51]որ տաճարն ալ ուզեց պղծել.
որն որ բռնեցինք [52]ու մեր օրէնքին համեմատ
7 ուզեցինք դատաստանը ընել. Բայց [53]Լիսիաս
հազարապետը եկաւ մեծ բռնութեամբ մեր
8 ձեռքէն առաւ, Եւ [54]հրամայեց որ անոր
դատախազները քեզի գան, որն որ դուն
քննելով՝ կարող պիտի ըլլաս ատենկատել ան
ամէն բաներուն, որոնց համար մենք ամբաս-
9 տանութիւն կ՚ընենք անոր վրայ։ Հրէաներն
ալ ամէնը միկ եղած՝ ըսին թէ այդպէս է։
10 Պատասխան տուաւ Պօղոս, (երբոր կա-
նանչելը անոր աչք ըրաւ որ խօսի.) Գի-
նալով որ չատ տարիներէ հետէ դուն աս ազ-
գին դատաւորն ես, աւելի յօժարու[55]թեամբ
ինծի վերաբերեալ բաներուն համար պատաս-
11 խան կու տամ, Որովհետև կրնաս դիտնալ
որ ես տասներկու օրէն աւելի չէ՝ քանի որ

ա Մատ. իե. 27։
բ Գլ. իա. 27։
գ Գլ. իգ. 2։ 30։ 35։ իե. 2։
դ Գործ. իգ. 2։ Գլ. ա. 15։ ժգ. 20։ ժե. 6։ իա. 28։ ա Պետ. բ. 12։ 13։
ե Գլ. իա. 39։
զ Գլ. իգ. 1։ 10։ իե. 16։
է Գլ. իգ. 31։
ը Ամէն կատակաբեր կարգաց։
թ Գլ. իա. 39։
ժ Գլ. իգ. 8։ իե. 6։

երեսաղէմ երթայ՝ հերկրպագութիւն ընելու։
12 Եւ դիա տաճարին մէջ մէկու մը հետ վիճաբանութիւն ընելու վրայ՝ կամ բազմութիւնը
մէկտեղ ժողված չգտան, ոչ ալ ժողովարան-
13 ներուն մէջ, եւ ոչ քաղաքին մէջ. ոչ ալ
կրնան ապացուցանել ան բաները, որոնց հա-
14 մար հիմա ամբաստանութիւն կ՚ընեն ինծի
մար հիմա ամբաստանութիւն կ՚ընեն ինծի
մար հիմա ամբաստանութիւն կ՚ընեն ինծի

պատժելով՝ կը բռնադատէի որ հայհոյեն, և անոնց դէմ ատամիկ կատղած՝ մինչև օտար
12 քաղաքները կը հալածէի։ Ուստի երբոր Դամասկոս ալ կ՚երթայի՝ քահանայապետներէն
13 իշխանութիւն ու հրաման առած, կէս օրուան առեղը ճամբուն վրայ, ով արքայ, երկինքէն լոյս մը տեսայ արեւէն լուսատուութենէն աւելի՝ բոլորտիքս ծագած, ինծի անոնց բո-
14 լորովքը որ իմ հետս կ՚երթային։ Ու երբոր մենք ամէնքս գետինը ինկանք, ձայն մը լսեցի որ եբրայական լեզուով ինծի կ՚ըսէր, Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածես. դժուար բան է քեզի խթանին դէմ կից զար-
15 նել։ Ես ալ ըսի, Դուն ո՞վ ես, Տէր. և անիկա ըսաւ, Ես եմ Յիսուսը որ դուն կը հալա-
16 ծես։ Բայց ելիր ու ոտքիդ վրայ կայնէ. ինչու որ ասոր համար քեզի երեւցայ, որ քեզ ձեռք առնեմ պաշտօնակ և վկայ ընելու ան բաներուն որ տեսար, ու ան բաներուն
17 որոնցմով պիտի երեւնամ քեզի, ինքզինքդ ու հեթանոսներէն, ո-
18 րոնց հասնիս քեզ կը խրկեմ, Անոնց աչքերը բանալու, խաւարէն լոյսի, ու Սատանայի իշ-խանութենէն Աստուծոյ դարձընելու, որ ա-նոնք հետերնիս թողութիւն առնեն, ու ժառան-գութիւն ունենան անոնց որ սրբացած են հա-
19 ւատքով իս։ Ուստի, Ագրիպպա արքայ, ան երկ-
20 նային տեսիլքին անհնազանդ չեղայ ես. Նախ Դամասկոս ու Երուսաղէմ եղողներուն, և բոլոր Հրէաստանի երկիրը ու հեթանոսներուն քարոզելով որ ապաշխարեն ու Աստուծոյ դառնան, ու ապաշխարութեան արժանաւոր գործքեր գործեն։ Ասոր պատճառով
21 Հրէաները զիս տաճարին մէջ բռնելուն, և կը
22 ջանային որ սպաննեն։ Սակայն Աստուծմէ օգնութիւն հասնելով մինչև այս օրս ոչ ոքի ցի՛ պզտիկին ու մեծին վկայութիւն տալով, բան մը չզրուցելով այն բաներէն զատ որ Մարգարէները և Մովսէս խօսեցան թէ պի-
23 տի ըլլային. Թէ Քրիստոս պիտի չարչարուէր, և թէ անոնց պիտի առաջ մեռելներէն յա-րութիւն առած՝ ղեղց պիտի քարոզէր Ժողովուրդին ու հեթանոսներուն։

24 Եւ քանի որ անոնք ասանկ պատասխան կու տար իրեն համար, Փեստոս բարձր ձայնով մը ըսաւ, Կը խելագարիս, Պօղոս. շատ
25 կարդացողութիւնդ քեզ կը յիմարեցընէ։ Պօղոս ալ ըսաւ, Ես չեմ խելագարիր, ով պատուական Փեստոս, հապա ճշմարտութեան և
26 զգաստութեան խօսքեր կը զրուցեմ։ Քանի

Տես նաեւ Ա Կորնթ. ժե. 3-8։

պատահական բան մը չեն ըրած, որովհետեւ թագաւորը գիտէ ասոնց վրայ, որուն ես ալ
27 համարձակ կը խօսիմ. ինչու որ չեմ կարծեր թէ ասոնցմէ մէկ բան մը անկէ չեմ կարծեր թէ ասոնցմէ մէկ բան մը անկէ ծածկուած ըլլայ, վասն զի ասոնք բոլորն ալ
27 անկիւնի մը մէջ եղած չէ։ Մարգարէներուն կը հաւատա՞ս, Ագրիպպա արքայ. գիտեմ
28 որ կը հաւատաս։ Եւ Ագրիպպա ըսաւ Պօղոսին, Քիչ մնաց որ զիս համոզես քրիստո-
29 նեայ ընելու։ Պօղոս ալ ըսաւ, Աստուծմէ կը ննդրեմ որ թէ քիչով և թէ շատով, չ՚ի թէ միայն դուն, հապա ամէնքն ալ որ այս օր ինծի կը լսեն, անանկ ըլլան ինչպէս որ ես եմ՝ ասոնց կապերէս զատ։

30 Որքէ վերջ ելաւ թագաւորը և կուսակալը ու Բերենիկէ, և անոնք որ իրենց հետ-
31 ը նստեր էին։ Ու դուրս ելլելէն ետքն՝ իրարու հետ խօսեցան ու ըսին թէ Այս մարդը մեռնելու կամ կապուելու արժանի բան մը
32 չըներ։ Ագրիպպա ալ փեստոսին ըսաւ, Կարելի էր ասոնց ազատիլ, եթէ որ կայսրին բողոքած չըլլար։

ԳԼ. ԻԷ

1 Պօղոս նաւով Հռոմայ կ՚ելլէ. Հասած Միւռայի նաւահանգիստը՝ Հռոմէական զօրագնդերը, 11 բայց իր խօսքին չի հաւատար։ 12 Ելէկոնաւահանգիստն կը պատահին, 21 և նաւաբեկութիւն կը կրեն, 44 բայց ամէնքն ալ անվտանգ ցամաքը կ՚ելլեն։

1 Երբոր Հռոմ հաստատուելու որ նաւով իտալիա երթալու, Պօղոս և ուրիշ քանի մը կալուածներ յանձնեցին Հարիւրապետ մը՝ որուն անունը Յուլիոս էր՝ Սեբաստեան գունդէն։
2 Եւ մենք Ադրամիտացի նաւ մը մտնելով ճամբայ ելանք, ու Ասիոյ կողմերէն պիտի նաւերնիք. Թեսաղոնիկեցին եղող Արիստար-
3 քոս Մակեդոնացին ալ մեր հետ էր։ Եւ հետեւեալ օրը Սիդոն իջանք. և Յուլիոս մարդասիրութիւն ցուցընելով Պօղոսին, Հրաման առաւ որ բարեկամներուն երթայ ու գար-
4 ման դնէ։ Եւ անկէ ելլելով՝ Կղպրոսին վարի կողմէն նաւեցինք հովը դէմ ըլլալուն հա-
5 մար։ Եւ Կիլիկիայի ու Պամփիւլիայի ծո-վերուն միջտեղէն նաւելով՝ Լիկիայի Միւռա հա-
6 սանք։ Եւ հոն հարիւրապետը հոն Ալեքսանդրացի նաւ մը գտնելով՝ որ Իտալիա կ՚երթար, մեզ անոր մէջ մտցուց։ Եւ շատ օրեր
7 դանդաղ նաւելով՝ հազիւ թէ Կնիդոսի կատարեալ կատարելութեան ալժանի բան մը մեռնելու համար կապուելու արժանի բան մը
32 չըներ։ Ագրիպպա ալ փեստոսին ըսաւ, Կարելի էր ասոնց ազատիլ, եթէ որ կայսրին բողոքած չըլլար։

ԳԼ. ԻԷ

1 Երբոր Հռոմ հաստատուելու որ նաւով Իտալիա երթալու, Պօղոս և ուրիշ քանի մը կալուածներ յանձնեցին Հարիւրապետ մը՝ որուն անունը Յուլիոս էր՝ Սեբաստեան գունդէն։
2 Եւ մենք Ադրամիտացի նաւ մը մտնելով ճամբայ ելանք, ու Ասիոյ կողմերէն պիտի նաւերնիք. Թեսաղոնիկեցին եղող Արիստարքոս Մակեդոնացին ալ մեր հետ էր։ Եւ
3 հետեւեալ օրը Սիդոն իջանք. և Յուլիոս մարդասիրութիւն ցուցընելով Պօղոսին, Հրաման առաւ որ բարեկամներուն երթայ ու գար-
4 ման դնէ։ Եւ անկէ ելլելով՝ Կղպրոսին վարի կողմէն նաւեցինք հովը դէմ ըլլալուն հա-
5 մար։ Եւ Կիլիկիայի ու Պամփիւլիայի ծո-վերուն միջտեղէն նաւելով՝ Լիկիայի Միւռա հա-
6 սանք։ Եւ հոն հարիւրապետը հոն Ալեքսանդրացի նաւ մը գտնելով՝ որ Իտալիա կ՚երթար, մեզ անոր մէջ մտցուց։ Եւ շատ օրեր
7 դանդաղ նաւելով՝ հազիւ թէ Կնիդոսի

Տես նաեւ Ա Կորնթ. ժե. 3-8։

ատեն ըլլայ, ինչպէս որ ինծի պատուիրած
26 Միայն թէ պէտք է որ մեկ կղզի մը խրճանք։
27 Ու երբոր առաւօտուընէ գիշերին էր որ Ադրիական ծովուն մէջ կը տարուբերէինք, կէս գիշերին նաւավարները կը կարծէին թէ
28 մէկ երկրի մը մօտերը են. Եւ գնահատը ձգելով՝ քսան գրկաչափ գտան. ու քիչ մըն ալ յառաջ երթալով՝ նորէն ձգելին, և տասնա-
29 հինգ գրկաչափ գտան. Ու վախնալով որ չըլլայ թէ քարոտ տեղեր ինկնանք, ետեւի կողմէն չորս խարիսխ ձգելին, և առտու ըլլա-
30 լուն կը փափաքէին։ Իսկ նաւավարները նաւէն փախչիլ ուզելով՝ մակոյկը ծովը կ՚իջեցուցին, պատճառելով որպէս թէ առջեւի կողմէն ալ
31 խարիսխներ պիտի ձգեն։ Բայց Պօղոս բուռ Հարիւրապետին ու զինուորներուն, Թէ որ ա-նոնք նաւին մէջը չմնանան դուք չէք կրնար
32 ազատիլ։ Ինքնաներն զինուորները մակոյկին չուանները կտրեցին, և թողուցին որ դուրս
33 ինկնայ։ Ու երբոր առտու ըլլալու վրայ էր, Պօղոս կ՚աղաչէր ամէնուն որ կերակուր առնեն, ըսելով, Այսօր տասնուչորս օր է որ դուք սպասելով անօթի մնացեր կ՚ըլլաք, ու բան մը կե-
34 րած չէք. Ուստի կ՚աղաչեմ ձեզի որ կերա-կուր առնէք, ինչու որ ասոր ալ ձեր ազատու-թիւնը համար է. Քանզի ձեզմէ մէկուն գլու-
35 խէն մազ մը պիտի չկորսուի. Եւ այսպէս ըսե-լով հաց առաւ, ու Աստուծոյ առջեւը ինք-նաժամ գոհացաւ, և կտրելով սկսաւ ուտել։
36 Եւ ամէնն ալ սիրտ առնին, ու իրենք ալ կե-
37 րակուր կերան։ Եւ նաւին մէջը ամէնքս երե-կու հարիւր եօթանասունհնգուկ հոգի էինք։
38 Երբոր կշտացան կերակուրով, նաւը թեթևա-ցուցին՝ ցորենը ծովը թափելով։

39 Ու երբոր առտու եղաւ՝ ցամաքը չէին ճանչնար, միայն թէ մէկ ծոց մը կը նշմարէին որ ծովեզերք ունէր, ու կը խորհէին որ եթէ
40 կարելի է նաւը անոր մէջը մխեն։ Եւ խարիսխ-ները կտրելով ծովը ձգելին, ու զվկերուն կապերը թողլուցին, և առադաստը հովին բանալով՝ դէպ ի ան ծովեզերքը կ՚երթային։
41 Եւ անանկ տեղ մը լիմտալով որ երկու կողմը ծով էր, Հնաւը նաւեցուցին. և նաւին առ-ջեւի կողմը խրելով՝ անշարժ մնաց, ու ետեւի կողմը ալիքներուն սաստկութենէն կը քա-
42 կուէր։ Զինուորներն ալ խորհուրդ բրին որ կապտածները սպաննեն, որ չըլլայ թէ մէկը
43 լողալ ու փախչի։ Բայց Հարիւրապետը որ Պօղոսը ապահով կ՚ուզէր՝ արգիլեց զանոնք ան խորհուրդէն, և հրաման բրաւ թէ որոնք որ կրնան լողալ, թող անոնք առաջ նետուին
44 ու ցամաքը ելլեն. Եւ մնացածները՝ ոմանք տախտակներով և ոմանք նաւին ուրիշ բաներ-

բովը. և այսպէս Համիսը ազատեցան՝ ցամաքը եկան։

ԳԼ. ԻԸ

1 Պօղոս և իր ընկերները նաւարեկութենէն ետքը մտիպտոբութիւն կը տեսնեն բարբարոսներէն։ 3 Իժ մը Պօղոսին ձեռքը կը բռնէ, բայց չվնասեր։ 8 Պօղոս շատ հիւանդներ կը բժշկէ կղզիին մէջ։ 11 Ձմեռով կ'ելլեն Հռոմ երթալու։ 17 Կ'իմացնէ Հրէից իր գալուն պատճառը։ 23 Իր քարոզութիւնները ամենէ կը հաւատան Քրիստոսի, ամենէ ալ չեն հաւատար։ 30 պատ. ամիսներ Երկու տարի կը քարոզէ Հռոմայ մէջ։

1 Ու երբոր ազատեցան՝ գիտցան որ Մելիտէ կղզին անունը Մելիտէ էր։ 2 Եւ բարբարոսները քիչ մարդասիրութիւն չցուցուցին մեզի. ինչու որ կրակ վառեցին, և մեզ ամէնքս ալ ընդունեցին՝ վրանիս հասած անձրեւին համար 3 ու ցուրտին համար։ Ու երբոր Պօղոս շատ մը խոխ ժողվեց և կրակին վրայ դրաւ, օձ քաշուելնէն իժ մը եկաւ, անոր ձեռքը բռնեց։ 4 Բարբարոսներն ալ երբոր անոր օձանան անոր ձեռքէն կախուած՝ իրարու կ'ըսէին, Անշուշտ սպիկա մարդասպան մըն է, որ թէ պէտ ծովէն ազատեցաւ, բայց իրաւունքը թող կ'ուտաւ որ ապրի։ 5 Իսկ անիկա գազանը կրակին մէջը թօթվեցուց՝ ինքն ալ հիւանդ մը չեղաւ։ 6 Պատ։ Ու անոնք կը սպասէին որ անիկա ուռնայ՝ կամ յանկարծակի մեռած իյնայ. բայց երբոր շատ մը սպասեցին, ու տեսան որ իրեն վնաս մը չեղաւ, կարծելքնին փոխելով՝ ինք. 7 անոնց մէջ մեծատուն մը կար, որ կղզիին ազգ. բոլորակը կը տիրէր. անուն Պուպղիոս էր, որ մեզ ընդունեց և երեք օր հիւրասիրութեամբ իր քով պահեց։ Ու եղաւ որ Պօղոսի հայրը չերմով և փանչքով հիւանդացած պառկած էր. ու Պօղոս անոր քովը մտաւ, և աղօթք ընելով՝ ձեռքերը վրան դրաւ և բժշկեց զանիկա։ 9 Եւ երբոր ասկիա եղաւ, ուրիշ հիւանդներ ալ որ ան կղզիին մէջն էին կու գային և կը բժշկուէին. 10 որոնք չատ պատիւներով ալ մեզ պատուեցին, ու երթալու ատենները պէտք եղած բաները մեզի տուին։

11 Եւ երեք ամիսէն ետև Ալեքսանդրացի նաւով մը ճամբայ ելանք, որ ձմեռը ան կղզին անցուցեր էր, ու Դիոսկուրացոց նշանը 12 ունէր։ Եւ Սիրակուսա իջնելով երեք օր հոն 13 կեցանք։ Անկէ ալ պտոյտ մը ընելով՝ հասանք Հռեգիոն. և մէկ օրէն ետև հարաւ փչեց, երկրորդ օրը Պուտիողս եկանք։ 14 Ուր հոն եղբայրներ գտանք, որոնք ազաչեցին որ անոնց քովը մնանք. ու ետքը Հռոմ 15 եկանք։ Հոմի եղբայրները երբոր մեր վրայով լսեցին, մեզ դիմաւորելու եկան մինչև Ապիոսի վաճառանոցը ու երեք պանդոկները. և Պօղոս անոնք տեսնելով՝ գոհութիւն տուաւ Աստուծոյ և սիրտ առաւ։

16 Ու երբոր Հռոմ մնանք, հարիւրապետը կապուածները զօրապետին յանձնեց. հիակ Պօղոսին հրամայեցաւ որ իր պահապան կին ինքնիրեն տանի։ 17 Ու եղաւ որ երեք օրէն ետև անոնք Հրէից գլխաւորները կանչեց. ու երբոր ժողվուեցան՝ ըսաւ անոնց, Արդի եղբայրնե՛ր, ես ժողովուրդին կամ հայրենական սովորութեանց դէմ բան մը չըրած, Երուսաղէմէն կապուած՝ Հռոմայեցիներուն ձեռքը տրուեցայ։ 18 Որոնք հարցնելով ինծի՝ կ'ուզէին ազատել, վասն զի մահու պատճառ մը չկար ինծի մէջ։ 19 Բայց երբոր Հրէաները հակառակ կեցան, ստիպուեցայ որ կայսրին բողոքեմ, ոչ թէ իմ ազգիս դէմ որ բան մը ունենամ։ 20 Ասոր համար ես խնդրեցի ձեզ տեսնել և խօսիլ. վասն զի Իսրայէլի յուսոյն համար այս շղթան վրաս դրուած է։ 21 Հոմանք ալ անոր ըսին թէ Հրէաստանէ քու վրայով գրեր չենք առած, ոչ ալ եղբայրներէն մէկը հոս գալով՝ քու վրայով չար բան մը պատմեց կամ խօսեցաւ։ 22 Բայց կ'ուզենք որ քեզմէ լսենք թէ դուն ինչ միտքի վրայ ես. վասնզի որ մեզ աս աղանդին վրայով տեղեկացած ենք՝ որ ամէն տեղ կը հակառակին։ 23 Անոր համար օր մը որոշելով անոր՝ շատերը անոր գացին իր բնակած տեղը, որոնց Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը ծանուցանէր վկայութիւնով, և կը համոզէր զանոնք Յիսուսի վրայով Մովսէսին օրէնքէն ու մարգարէներէն՝ առաւօտուն մինչև իրիկուն։ 24 Ու ոմանք կը հաւատային ըսածին, 25 ուրիշներն ալ չհաւատար։ Եւ իրարու հետ չմիաբանած գացին, երբոր Պօղոս մէկ խօսք մը ըսաւ՝ թէ Հոգին Սուրբ ազէկ խօսեցաւ մեր հայրերուն՝ եսայի մարգարէին 26 ձեռքովը, ես ըսաւ, Գնա այս ժողովուրդին ու ըսէ, Լսելով պիտի լսէք՝ ու չհմնանաք, և տեսնելով պիտի տեսնէք՝ ու չտեսնէք. 27 Ինչու որ այս ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ, և էրնց ականջներովը ծանր լսեցին, ու աչքերնին գոցեցին, որ չերբեք աչքերովը տեսնեն, ու ականջներովը լսեն, և սրտերովը իմանան, ու դարձի գան, և ես բժշկեմ զանոնք։ 28 Ուստի յայտնի ըլլայ ձեզի որ Աստուծոյ այս փրկութիւնը հեթանոսներուն խրկուեցաւ, և անոնք պիտի լսեն։ 29 *Ու երբոր աս բանը ըսաւ, Հրէաները դուրս եկան, շատ վիճաբանութիւն ունենալով միջնընին։ 30 Եւ լման երկու տարի իր վարձքով բնակած

31 տունը կեցաւ. եւ իրեն եկողներուն ամէնը 32 կ'ընդունէր, Հոգը քարոզէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը, և Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայով առանց արգիլուելու կը սորվեցնէր ամենայն համարձակութեամբ։

ԹՈՒՂԹ ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ ԱՌ ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պօղոս առաքեալ կը ծանուցանէ Հռոմայեցւոց իր առաքելական պաշտօնին կանչուիլը։ 9 Նաև իր պատին փափաքը անոնց երթալու։ 16 և թէ ինչ է իր քարոզած աւետարանը, ու ա-ւետարանին ցուցուցած արդարութիւնը։ 18 Թէ Աստուած բարկացած է ամէն տեսակ մեղքի դէմ։ 21 և թէ հեթանոսներուն մեղքերը ինչ են։

1 Պօղոս՝ Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ՝ առաքեալ կոչուած, Աստուծոյ աւետարանին համար որոշուած, (Ան որ առաջուց իր մարգարէներուն ձեռքովը սուրբ գիրքերուն մէջ խոստացաւ,) իր Որդւոյն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին վրայով՝ որ համեմատ կողմանէ Դաւիթի սերունդէն եղաւ, Ան որ զօրութեան հոգիին կողմանէ Որդի Աստուծոյ յայտնուեցաւ հզօրութեամբ՝ մեռելներէն յարութենէ, Յիսուս Քրիստոս մեր Տէրոջմէ, որուն միջոցով շնորհք և առաքելութիւն առինք՝ հնազանդութիւն հաւատոյ համար բոլոր ազգերուն մէջ, նաև դուք Յիսուս Քրիստոսի կանչուածներուն էք. 7 Ձեր ամէնուն որ Հռոմի մէջ էք՝ Աստուծոյ սիրելիներուդ, սուրբ ըլլալու կանչուածներուդ՝ շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։ 8 Նախ շնորհակալ կ'ըլլամ իմ Աստուծմէս Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը ձեր ամէնուն համար, որ ձեր հաւատքը բոլոր աշխարհի մէջ կը պատմուի։ 9 Վասն զի Աստուած, որուն կը պաշտեմ իմ հոգիովս անոր Որդւոյն աւետարանին մէջ, թէ ինչպէս անդադար ձեզ կը յիշեմ, 10 ամէն ատեն իմ աղօթքներուս մէջ խնդրելով՝ որ գուցէ անգամ մը Աստուծոյ կամքովը ինծի յաջողութիւն ըլլայ ձեզի գալու։ 11 Որովհետև կ'ուզեմ ձեզ տեսնել, որ ձեզի հոգևոր շնորհք մը հաղորդեմ, որ ձեզի հոգևոր չնորհք մը հաղորդեմ, 12 դէմ՝ որպէս զի միմիթարակից ըլլամ իմ ու ձեր հետը ես ալ միմիթարակից ըլլամ իմ ու ձեր հաւատքովը։ 13 Ուզեմ որ չգիտնաք, եղբայրնե՛ր, թէ չատ անգամ ուզեցի գալ ձեզի, (և մինչև հիմա արգիլուեցայ,) որ ձեր մէջէն ալ պտուղ մը ունենամ, ինչպէս որ ուրիշ հեթանոսաց մէջ ալ։ 14 Յոյներուն ու բարբարոսներուն, իմաստուններուն ու անմիտներուն ալ պարտական եմ։ 15 Ուստի որչափ որ ձեր քովը կու գայ՝ յօժարութիւն ունիմ ձեզի ալ որ Հռոմի մէջ եք՝ աւետարանը քարոզելու։ 16 Վասն զի ես ամէն չեմ ինար Քրիստոսի աւետարանը, վասն զի Աստուծոյ զօրութիւնն է ան ամէն հաւատացեալներուն փրկութեան համար, նախ Հրէայի ու հետը Յոյնի։ 17 Վասն զի անոր մէջ Աստուծոյ արդարութիւնը կը յայտնուի հաւատքէն հաւատքին համար, ինչպէս որ գրուած է թէ՝ Արդարը հաւատքէն պիտի ապրի։

18 Վասն զի Աստուծոյ բարկութիւնը երկինքէն կը յայտնուի մարդոց բոլոր ամբարշտութեանը

և անիրաւութեանը վրայ, որոնք ճշմարտու-
19 թիւնը անիրաւութեամբ բռնել են։ Վասն
զի Աստուծոյ վրայով գիտնալու բանը իրենց
մէջը յայտնի է, որովհետև Աստուած անոնց
20 յայտնեց։ Ինչու որ իր անտեսանելի բաները
աշխարհի սկիզբէն առեղծուածներով կ'ի-
մացուին կը տեսնուին, այսինքն է իր յաւիտե-
նական զօրութիւնը ու աստուածութիւնը,
21 որպէս զի անպատասխանի ըլլան։ Ինչու որ
իրենք Աստուած ճանչնալով՝ Աստուծոյ պէս
չփառաւորեցին կամ շնորհակալ չեղան, հա-
պա իրենց խորհուրդներուն մէջ ունայնա-
ցան, և *սիրտերնին անմտութիւնով" խա-
22 ւարեցաւ։ †Իրենք իմաստուն ենք՝ ըսելով
23 յիմարցան. Եւ անեղծ ‡Աստուծոյ փառքը
փոխեցին՝ նմանցնելով եղծանելի մարդու և
թռչուններու ու չոր քառոտիներու և սողուն-
24 ներու պատկերին։ Ո՞նոր համար Աստուած
ալ պղծութեան մատնեց զանոնք իրենց սիր-
տերուն ցանկութիւններովը †իրենց մէջը
25 նեղը ‡իրենց մէջը խայտառակելու. Ո-
րոնք Աստուծոյ ճշմարտութիւնը ‡ուրի
հետ փոխեցին, ու երկրպագութիւն և պաշ-
տօն մատուցին առեղծուածներուն քան թէ
Առեղծողին, որ յաւիտեան օրհնեալ է։
26 Ամէն։ Ո՞նոր համար Աստուած զանոնք †անարդ
կիրքերու մատնեց, որ իրենց էգերը անգամ
բնական պէտքը բնութեան դէմ եղող գոր-
27 ծելին։ Նոյնպէս ալ արուները կնկան բնա-
կան պէտքը թողացած՝ իրենց ցանկութիւ-
նովը իրարու հետ վառուեցան. արուները
արուներու հետ խայտառակութիւն կը գոր-
ծելին, և իրենց մոլորութեանը վայելած հատու-
28 ցումը իրենց վրայ կ'ընդունելին։ Եւ որովհե-
տև չուզեցին զԱստուած ճանչնալ դիտութեանը
մէջ պահել, Աստուած ալ զանոնք անարդ
խարհուրդներու մատնեց †անվայել բաները ը-
29 նելու. Որոնք լեցուած էին ամէն անիրաւու-
թիւնով, պոռնկութիւնով, անզգամութիւնով,
ագահութիւնով, չարութիւնով, նախանձով
լեցուն, մարդասպանութիւնով, հակառակու-
թիւնով, նենգութիւնով, չարտարութիւնով,
30 Խէնի բաներ, Զրպարտիչներ, Աստուած
ատողներ, նախատողներ, հպարտներ, ամ-
բարտաւաններ, չար բաներ հնարողներ, ծնո-
31 ղաց անհնազանդներ, Անմիտներ, ուխտ
չպահողներ, անգութներ, անհաշտներ, ան-
32 ողմներ. †Որոնք զիտնալով Աստուծոյ դա-
տաստանը, թէ անոնք որ ասանկ բաներ կ'ը-
նեն՝ †մահուան արժանի են, չէ թէ միայն ան
բաները կ'ընեն, †հապա ընողներուն հաւա-
նութիւն ալ կու տան։

ԳԼ. Բ

1 Ընանք որ ատիշներդ կը դատապարտեն իրենք միզատրներ,
թէ որ իրենք ալ ան միզպիրը կը դործեն, չեն կրնար ինդկինք-
նեն արդարացնել։ 6 ոչ ալ կրնան ազատ մնալ Աստուծոյ
դատաստանեն։ 9 թէ Հրեայ ըլլան՝ թէ հեթանոս։ 14 բանդի
ինչպես որ հեթանոսները չեն կրնար օրէնք մնալ։ 17 անոնդ
ալ Հրեաները։ 25 որոնց թլփատութիւնը օգուտ մը պիտի
չընէ, թէ որ օրինապահ դանուին։

1 Ուստի, ով մարդ, ո՞վ որ ըլլաս դուն որ կը
դատես, պատասխան չունիս տալու. †քանդի
ինչ բանով որ ուրիշը կը դատես, անով քու
անձդ կը դատապարտես, վասն զի դուն ալ
2 որ կը դատես՝ նոյն բաները կ'ընես։ Բայց
դիտենք որ Աստուծոյ դատաստանը ճշմար-
տութիւնով կ'ըլլայ անոնց վրայ՝ որ անոնդ
3 բաներ կը դործեն։ Արդ, ով մարդ, դուն որ
ասանկ բաներ ընողները կը դատես, և դուն
նոյն բաները կ'ընես, որ փախչիդ դուն
թէ դուն Աստուծոյ դատաստանէն ազատ պիտի
4 մնաս. †կամ թէ անոր անչափ քաղցրութիւնը
ու համբերութիւնը ու երկայնմտութիւնը
կ'արհամարհես, չդիտնալով որ Աստուծոյ
քաղցրութիւնը քեզ դէպ'ի ապաշխարութիւն
5 կ'առաջնորդէ։ Բայց դուն քու խստութիւ-
նովդ և անզղջ սրտովդ քու անձիդ բար-
կութիւն կը դիզես †բարկութեան և Աստուծոյ
արդար դատաստանին յայտնուելու օրուա-
6 նը համար. †Որ ամէն մէկուն իր դործ-
7 քերուն փոխարէնը պիտի հատուցանէ. Յա-
‡ւիտենական կեանք անոնց որ բարի դործ-
քերու մէջ համբերութեամբ յարատևելով՝
փառք ու պատիւ և անմահութիւն կը իրն-
8 դրնեն. Բայց անոնց որ հակառակ են, և ճըշ-
մարտութեան անհնազանդ ու անիրաւութեան
հնազանդած՝ բարկութիւն և սրտմտութիւն,
9 Նեղութիւն և տառապանք պիտի ըլլայ ամէն
մարդու վրայ որ չար կը դործէ, †առաջ Հր-
10 էայեն ու հետքը ցոյնեն. Իսկ փառք ու
պատիւ և խաղաղութիւն ան ամէնուն որ
բարի կը դործէ, առաջ Հրէայեն ու հետքը
11 ցոյնեն։ †Ինչու որ Աստուծոյ քովը աչառու-
12 թիւն չկայ։ Քանդի անոնք որ առանց օրէն-
քի մեղք դործեցին, առանց օրէնքի պիտի
կորսուին. և անոնք որ օրէնքի տակ մեղք

13 գործեցին, օրէնքով պիտի դատուին, (Ինչ-
ւու որ չէ թէ օրէնքը լսողները Աստուծոյ
առջևը արդար են, հապա օրէնքը կատա-
14 րողները պիտի արդարանան։ Քանդի հե-
թանոսները որ օրէնք չունին՝ երբոր բնա-
կանաբար օրէնքին գործքերը կը գործեն,
օրէնք չունենալով՝ իրենց անձերուն օրէնքը
15 չունին. Որոնք իրենց կ'ըլլան. Որ օրէնքին գործքը
իրենց սրտին մէջը գրուած կը ցուցընեն իրենց
խղճմտանքին վկայութիւնովը, և իրենց խոր-
հուրդներուն իրար յանդիմանելովը՝ կամ
16 իրաւանք տալովը.) †Այն օրը որ Աստուած
մարդոց ծածուկ բաները պիտի դատէ Քրիս-
տոս Փրկչիս ձեռքովը՝ ինծի ‡ուրուշ աւե-
տարանիս համեմատ։

17 †Ահա դուն Հրէայ բուռը կոչ, ու օրէնքին
կռթնիլը կոչ, ու Աստուծով կը պարծենաս,
18 ‡Ու Աստուծոյ կամքը դիտես, ու տարբեր բաները
կը զանազանես՝ օրէնքէն խրատուած ըլլալով.
19 Եւ քու Նանձիդ վրայ վստահութիւն ունիս
թէ կոյրերուն առաջնորդ կոչ, խաւարածին-
20 ներուն լոյս, Անմտութեան խրատ ուսուց, ու-
զոյց վարժապետ, ու թէ դիտութեան ու
ճշմարտութեան կերպարանքը օրէնքին ունիս։
21 †Ուրկ արդ, դուն որ ընկերիդ կը սորվեցընես,
քու անձիդ չես սորվեցըներ. որ կը քարոզես
22 դողութիւն չընել, կը դողնաս. Որ կ'ըսես
չնութիւն չընել, չնութիւն կ'ընես. Նոր կը
զզուիս կուռքերէն, սրբապղծութիւն կ'ընես.
23 †Որ օրէնքով կը պարծենաս, օրինազանց ը-
24 լալով՝ զԱստուած կ'անարգե՞ս։ Ինչու որ Ա-
ստուծոյ անունը ձեր պատճառավը հեթան-
ոսաց մէջ կը հայհոյուի, կինչպէս որ գրուած է։
25 Արդ †թլփատութիւնը չաՀ կ'ուներնայ,
թէ որ օրէնքը պահես. իսկ թէ որ օրէնքին
դէմ յանցաւոր ես, քու թլփատութիւնդ ան-
26 թլփատութիւն եղաւ։ †Ուստի թէ որ անթլ-
փատութիւնը օրէնքին իրաւունքները պահէ,
չէ՞ որ անոր անթլփատութիւնը թլփատութիւն
27 պիտի սեպուի. Եւ ի բնէ եղած անթլփա-
տութիւնը օրէնքը կատարելով՝ Հպիտի դա-
տապարտէ քեզ, որ գիրով ու թլփատու-
28 թիւնով օրէնքին յանցաւոր ես։ Ինչու որ
†Հրէայ չէ ան որ դրսուանց է, և թլփա-
տութիւն չէ ան որ դրսուանց մարմնով է.
29 Հապա Հրէայ ան է †որ ներսուանց է, ու թլ-
փատութիւն սրտինը՝ Հոգիով, ու չէ թէ
դիրով. †որուն դովեստիւնը չէ թէ մարդոց-
մէ է, հապա Աստուծմէ։

ԳԼ. Գ

1 Հրէից պատուութիւնը։ 3 որն որ բնաւ չհաւատացին։ 9 բայց
օրէնքը կը ցուցընէ թէ անոնք ալ մեղքի տակ են։ 20 ուստի
բնաւ մարմին մը չարդարանար օրէնքով։ 28 այլ ամէն մար-
դիկ առանց խոստովանութեան միայն Հաւատքով կ'արդարանան։ 31
օրէնքը չեսփանաբեր։

1 Ուրեմն Հրէան ինչ աւելի բան ունի, կամ
2 թլփատութենէն ինչ չաՀ կայ։ Շատ՝ ամէն
կերպով. պիտի առաջ այն որ Աստուծոյ պատ-
3 գամները անոնց Հաւատացուեցաւ։ †Քանդի թէ
որ ոմանք չՀաւատացին, ինչ. †միթէ ա-
նոնց անՀաւատութիւնը Աստուծոյ Հաւատար-
4 մութիւնը կը խափանէ՞. †Քան լեզի։ Սակայն
‡Աստուած ճշմարիտ թող ըլլայ, ու բոլոր մար-
դիկ՝ սուտ. կինչպէս որ գրուած է, †Որ քու
խօսքերուդ մէջ արդար ըլլաս, և դատուե-
5 լու առնես դուն յաղթես։ Ուրեմն թէ որ
մեր անիրաւութիւնը Աստուծոյ արդարու-
թիւնը յայտնի կը ցուցընէ, ինչ ըսենք. Ար-
դեօք անիրաւ է Աստուած որ իր բարկութիւ-
6 նը կ'բերէ. (†Մարդկօրէն կ'ըսեմ.)
7 քանի լեզի. †Հապա թէ չէ ինչպէս Աստուած
8 պիտի դատէ աշխարհը։ Ինչու որ եթէ
Աստուծոյ ճշմարտութիւնը իմ սուտութիւնովս
կ'աւելցայ իր փառքին Համար, ալ ես ինչո՞ւ
8 մեղաւորի մը պէս կը դատուիմ։ Եւ չըլ՞-
նա-
նք պէտ չէ ըսել, ինչպէս որ ոմանք մեր վրայ
չարախօսութիւն ընելով՝ կ'ըսեն թէ մենք կ'ը-
սենք, †Չարը դործենք որ բարին դայ. ո-
րոնց դատապարտութիւնը իրաւունքով է։
9 Ուստի ալ ինչ ըսենք. բանով մը աւելի
ենք ներեռանդներէն. իրաւ որ բանով մըն ալ չէ.
ինչու որ առաջ մեղադրեցինք Հրէաները և
հեթանոսները թէ ամէնքը մեղայ տակ են.
10 ինչպէս որ գրուած է թէ †Արդար մը չկայ
11 ոչ մէկ հատ մը. Մէկը չկայ որ Հասկրնայ,
12 մէկը չկայ որ զԱստուած փնտռէ։ Ամէնքը
խոտորեցան, մէկտեղ անպիտան եղան. ազէ-
կութիւն ընող մը չկայ, մէկ մըն ալ չկայ։
13 †Անոնց կոկորդը բաց դերեզման է, իրենց լե-
զուները նենգաւոր եղան, †իժերու թոյն կայ
14 անոնց չրթունքներուն տակը. †Անոնց բերա-

Ի Աստ. է. 21։ Ցակո-
ս. 22. 23. 25։ ա
Ցաճ. գ. 7։
Ե Ժամ. Ա. 14։
Աստ. իե. 31։
Ցաճ. ժբ. 18։ ԳԼ.
գ. 6։ ա կամ գ.
Ցայտ. բ. 12։
Ընդ. ե. 22։ Գաղ.
ժ. 22։
Ը ա կամ գ. 18։ ա
Ենս. ե. 18։ բ Պետ.
գ. 3։
Թ Սաղ. Ճգ. 20։ Եսա-
ի. 18. 25։ Երեմ.
ը. 11։ Եզեկ. ը.
10։ Գաղ. ժե. 28։
ա Սաղ. Ճաա. 12։ Գաղ.
է. 42։ Եփես. գ.
18. 19։ բ Ենս. բ.
10։
Ժ Գե. ե. ժբ. 22։
ա Կաղ. գ. 18։ ա
Ենս. գ. 4։ ա
Պետ. գ. 3։
ԺԱ Սաղ. Ծ. 18։ Ովս.
ե. 3։
ԺԲ Ես. խգ. 20։
Ցաճ. է. 20։
ԺԳ Գե. ա. 20։
Ա Ենս. ե. 1։
2 Ցաճ. ը. 9։
Գե. Ի. 23։ Եփես.
ա. 7։ բ. 4. 7։
Գե. գ. 23։
Ելմ. Լգ. 6։
Ես. Լ. 18։ բ Պետ.
գ. 9. 13։
Ը Օբ. Լբ. 35։
Ցակ. է. 5։
Ց Ցաբ. Լգ. 11։ Սաղ.
կբ. 12։ Աստ.
խգ. 12։ Երեմ. ժէ.
10։ Լբ. 19։ Աստ.
ժգ. 27։ Գե. ժգ.
12։ ա կաղ. գ. 8։
բ կաղ. է. 10։
Ցայտ. բ. 23։ բ.
12։ իբ. 12։
Ճաբ. խգ. 13։ Գե.
ա. 3։
Ժ Օբ. Լբ. 35։
Ցակ. է. 5։
ԺԱ Գաղ. Ա. 11։ Սաղ.
կբ. 12։ Աստ.
խգ. 12։ Երեմ. ժէ.
10։ Լբ. 19։ Աստ.
ժգ. 27։ Գե. ժգ.
12։ ա կաղ. գ. 8։
բ կաղ. է. 10։
Ցայտ. բ. 23։ բ.
12։ իբ. 12։
ԺԲ Ցոբ. խգ. 13։ Գե.
Ա. 3։
ԺԳ —
Ա Գե. ա. 20։
Բ Թագ. ժբ. 5։
6. 7։ Աստ. է. 1։
2։ Ցաճ. բ. 9։
Գե. Ի. 23։ Եփես.
ա. 7։ բ. 4. 7։
Գե. գ. 23։
Ելմ. Լգ. 6։
Ես. Լ. 18։ բ Պետ.
գ. 9. 13։
Գ Ես. խգ. 20։
Ցակ. է. 20։
Դ Երեմ. ժ. 14։ ժգ.
25։ Ամմա. բ. 4։
Ե Գե. ժբ. 22. 23։
Եփես. ե. 12։ Ցաղ.
10։
Զ Եփես. է. 4։
Է Կոր. է. 2։
Ը Գե. ջ. 21։
Թ Սաղ. ծ. 18։ Ովս.
ե. 18։ բ Պետ. ա. 9։ ա
Ցաճ. է. 20։
Ժ Ես. խգ. 20։ Եր-
ե. 11։ Եզեկ. ը.
10։ Գաղ. ժե. 28։
ԺԱ Սաղ. Հաա. 12։ Գաղ.
է. 42։ Եփես. գ.
18։ բ Պետ. գ. 3։
ԺԲ Սաղ. Ճգ. 20։ Եսա-
ի. 18. 25։ Երեմ.
ը. 11։ Եզեկ. ը.
10։ Գաղ. ժե. 28։
ԺԳ Սաղ. Հաա. 12։ Գաղ.
է. 42։ Եփես. գ.
18։ բ Պետ. գ. 3։
ԺԴ Սաղ. Ծ. 18։ Ովս.
ե. 3։
ԺԵ Ես. խգ. 20։
Ցաճ. է. 20։
ԺԶ Գե. ա. 20։
Ա Գե. ա. 20։
Բ Թագ. ժբ. 5։
6. 7։ Աստ. է. 1։
2։ Ցաճ. բ. 9։
Գ Գե. Ի. 23։ Եփես.
ա. 7։ բ. 4. 7։
Դ Գե. գ. 23։
Ե Ելմ. Լգ. 6։
Զ Ես. Լ. 18։ բ Պետ.
գ. 9. 13։
Է Ես. խգ. 20։
Ցաճ. է. 20։
Ը Գե. ա. 20։
Թ Գե. ա. 20։
Ժ Ես. խգ. 20։
ԺԱ Ես. խգ. 20։
ԺԲ Ես. խգ. 20։
ԺԳ Ես. խգ. 20։
ԺԴ Ես. խգ. 20։
ԺԵ Ես. խգ. 20։
ԺԶ Ես. խգ. 20։
ԺԷ Ես. խգ. 20։
ԺԸ Ես. խգ. 20։
ԺԹ Ես. խգ. 20։
Ի Ես. խգ. 20։
ԻԱ Ես. խգ. 20։
ԻԲ Ես. խգ. 20։
ԻԳ Ես. խգ. 20։
ԻԴ Ես. խգ. 20։
ԻԵ Ես. խգ. 20։
ԻԶ Ես. խգ. 20։
ԻԷ Ես. խգ. 20։
ԻԸ Ես. խգ. 20։
ԻԹ Ես. խգ. 20։
Լ Ես. խգ. 20։
ԼԱ Ես. խգ. 20։
ԼԲ Ես. խգ. 20։
ԼԳ Ես. խգ. 20։
ԼԴ Ես. խգ. 20։
ԼԵ Ես. խգ. 20։
ԼԶ Ես. խգ. 20։
ԼԷ Ես. խգ. 20։
ԼԸ Ես. խգ. 20։
ԼԹ Ես. խգ. 20։
Ա Ես. խգ. 20։
ԱԱ Ես. խգ. 20։
ԱԲ Ես. խգ. 20։
ԱԳ Ես. խգ. 20։
ԱԴ Ես. խգ. 20։
ԱԵ Ես. խգ. 20։
ԱԶ Ես. խգ. 20։
ԱԷ Ես. խգ. 20։
ԱԸ Ես. խգ. 20։
ԱԹ Ես. խգ. 20։
Բ Ես. խգ. 20։
ԲԱ Ես. խգ. 20։
ԲԲ Ես. խգ. 20։
ԲԳ Ես. խգ. 20։
ԲԴ Ես. խգ. 20։
ԲԵ Ես. խգ. 20։
ԲԶ Ես. խգ. 20։
ԲԷ Ես. խգ. 20։
ԲԸ Ես. խգ. 20։
ԲԹ Ես. խգ. 20։
Գ Ես. խգ. 20։
ԳԱ Ես. խգ. 20։
ԳԲ Ես. խգ. 20։
ԳԳ Ես. խգ. 20։
ԳԴ Ես. խգ. 20։
ԳԵ Ես. խգ. 20։
ԳԶ Ես. խգ. 20։
ԳԷ Ես. խգ. 20։
ԳԸ Ես. խգ. 20։
ԳԹ Ես. խգ. 20։
Դ Ես. խգ. 20։
ԴԱ Ես. խգ. 20։
ԴԲ Ես. խգ. 20։
ԴԳ Ես. խգ. 20։
ԴԴ Ես. խգ. 20։
ԴԵ Ես. խգ. 20։
ԴԶ Ես. խգ. 20։
ԴԷ Ես. խգ. 20։
ԴԸ Ես. խգ. 20։
ԴԹ Ես. խգ. 20։
Ե Ես. խգ. 20։
ԵԱ Ես. խգ. 20։
ԵԲ Ես. խգ. 20։
ԵԳ Ես. խգ. 20։
ԵԴ Ես. խգ. 20։
ԵԵ Ես. խգ. 20։
ԵԶ Ես. խգ. 20։
ԵԷ Ես. խգ. 20։
ԵԸ Ես. խգ. 20։
ԵԹ Ես. խգ. 20։
Զ Ես. խգ. 20։
ԶԱ Ես. խգ. 20։
ԶԲ Ես. խգ. 20։
ԶԳ Ես. խգ. 20։
ԶԴ Ես. խգ. 20։
ԶԵ Ես. խգ. 20։
ԶԶ Ես. խգ. 20։
ԶԷ Ես. խգ. 20։
ԶԸ Ես. խգ. 20։
ԶԹ Ես. խգ. 20։
Է Ես. խգ. 20։
ԷԱ Ես. խգ. 20։
ԷԲ Ես. խգ. 20։
ԷԳ Ես. խգ. 20։
ԷԴ Ես. խգ. 20։
ԷԵ Ես. խգ. 20։
ԷԶ Ես. խգ. 20։
ԷԷ Ես. խգ. 20։
ԷԸ Ես. խգ. 20։
ԷԹ Ես. խգ. 20։
Ը Ես. խգ. 20։
ԸԱ Ես. խգ. 20։
ԸԲ Ես. խգ. 20։
ԸԳ Ես. խգ. 20։
ԸԴ Ես. խգ. 20։
ԸԵ Ես. խգ. 20։
ԸԶ Ես. խգ. 20։
ԸԷ Ես. խգ. 20։
ԸԸ Ես. խգ. 20։
ԸԹ Ես. խգ. 20։
Թ Ես. խգ. 20։
ԹԱ Ես. խգ. 20։
ԹԲ Ես. խգ. 20։
ԹԳ Ես. խգ. 20։
ԹԴ Ես. խգ. 20։
ԹԵ Ես. խգ. 20։
ԹԶ Ես. խգ. 20։
ԹԷ Ես. խգ. 20։
ԹԸ Ես. խգ. 20։
ԹԹ Ես. խգ

նը անէծքով ու դառնութեամբ լեցուն է.
15 Անոնց առքերը չուտ են արիւն թափելու.
16 կործանումի և թշուառութիւն կայ իրենց ճամ-
17 բաներուն մէջը. Եւ խաղաղութեան ճամբան
18 չճանչցան։ Աստուծոյ վախը չկայ անոնց աչ-
19 քերուն առջեւն։ Ասկայն դուն որ օրէնքը
ինչ որ կ'ըսէ, անոնց կ'ըսէ որ օրէնքին տակն
են, որպէս զի ամէն բերան դոցուի, և բո-
լոր աշխարհ դատապարտուած ըլլայ Աստու-
20 ծոյ առջեւը։ Ինչու որ անոր առջեւը մէկ մար-
մին մը պիտի չարդարանայ օրէնքին գործ-
քերովը, քանզի օրէնքով է մեղքը ճանչնալը։
21 Բայց հիմա առանց օրէնքի Աստուծոյ ար-
դարութիւնը յայտնուած է, օրէնքին և մար-
22 գարէներէն վկայուած ըլլալով. Այսինքն Ա-
ստուծոյ արդարութիւնը որ Յիսուս Քրիստո-
սի հաւատքէն է՝ ամէն հաւատացողներուն ու
23 անոնց ամէնուն վրայ կ'ըլլայ. Քանզի խորու-
24 թիւն չկայ։ Ինչու որ ամէնքը մեղք գոր-
ծեցին, և Աստուծոյ փառքէն պակաս են։
25 Եւ անոր շնորհքովը ձրի կ'արդարանան
Քրիստոս Յիսուսով եղած փրկութեամբը. Որ
զանիկա առաջուց առնանեց Աստուած՝ քա-
ւութիւն ըլլալու անոր արեանը հաւատքով,
Աստուծոյ երկայնմտութեան առներէրը ա-
26 ռաջուց գործուած մեղքերուն թողութիւն
տալովը՝ իր արդարութիւնը ցուցընելու հա-
մար. Այսինքն իր արդարութիւնը աս ժամա-
նակիս մէջ ցուցընելու համար, որ ինքը ար-
դար ըլլայ, և արդարացնէ Յիսուսի հաւատ-
27 քէն եղողը։ Ուրեմն ո՞ւր մնաց պարծենալը.
խափանեցաւ. ո՞ր օրէնքէն, գործքերո՞ւն
28 օրէնքէ՞ն. չէ, հապա հաւատքի օրէնքէն։ Ինչու-
որ կը սեպենք թէ մարդը հաւատքով կ'ար-
29 դարանայ առանց օրէնքին գործքերուն։ Մի-
թէ Աստուած միայն Հրեաներո՞ւնն է ու հե-
թանոսներունը չէ՞. այո, հեթանոսներունն
30 ալ։ Որովհետեւ Աստուած մէկ է՝ որ թլփա-
տութիւնը հաւատքէն կ'արդարացնէ, և ան-
31 թլփատութիւնը՝ նոյն հաւատքով։ Ուստի
մենք հաւատքով օրէնքը կը խափանե՞նք.
քաւ լիցի. հապա օրէնքը կը հաստատենք։

ԳԼ. Դ

1 Աբրահամին հաւատքը իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ. 10
իր թլփատութենէն առաջ։ 13 Մինչ հաւատքով ինքը ու
սերունդը խոստումը առին։ 16 Աբրահամ բոլոր հաւատա-
ցեալներուն հայրն է։ 24 Մեր հաւատքն ալ միգի արդարու-
թիւն պիտի սեպուի։

1 Ուրեմն ի՞նչ պիտի ըսենք թէ գտաւ Ա-
բրահամ մեր նահապետը մարմնով կոդմանէ,
2 ինչու որ եթէ Աբրահամ գործքով արդա-
րացած ըլլար, ե՛ս պարծանք կ'ունենար,
3 բայց չէ թէ Աստուծոյ առջեւը։ Քանզի դիր-
քը ի՞նչ կ'ըսէ. Աբրահամ Աստուծոյ հաւա-
տաց, և ան իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ։
4 Բայց ան որ գործ մը կ'ընէ, վարձքը շնոր-
հքէ եղած չսեպուիր անոր՝ հապա պարտքէ։
5 Իսկ ան որ չգործեր, բայց կը հաւատայ անոր
որ ամբարիշտը կ'արդարացընէ, անոր հա-
6 ւատքը իրեն արդարութիւն կը սեպուի։ Ինչ-
պէս որ Դաւիթ ալ կը ղրկուցէ ան մարդուն
երանութիւնը, որուն Աստուած արդարու-
7 թիւն կը սեպուի գործքերու։ Երանի
անոնց, ո՛ր-
8 բուեցան, և որոնց մեղքերը ծածկուեցան։
Երանի ան մարդուն որ Տէրը մեղք չսեպէր ա-
9 նոր։ Ուստի աս երանութիւնը թլփատու-
թիւնո՞ւն վրայ է, թէ անթլփատութեան վրայ
ալ. քանզի կ'ըսենք թէ Հաւատքը Աբրահա-
10 մին արդարութիւն սեպուեցաւ։ Ուրեմն ին-
չո՞ւ սեպուեցաւ. Թլփատութեա՞ն մէջ եղած
ատենը, թէ անթլփատութեան մէջ. չէ թէ
թլփատութեան մէջ, հապա անթլփատութեան.
11 Ու նշանը թլփատութեան նշանը առաւ՝ իբր
անթլփատութեան ատենէն հաւատքին
արդարութիւնը մէկ կնիք մը, որ ինքը հայր
ըլլայ ան բոլոր հաւատացողներուն որոնք ան-
թլփատութենէ են, (անոնց ալ արդարութիւն
12 սեպուելու համար,) Եւ հայր թլփատու-
թեան՝ չէ թէ միայն թլփատութենէ եղողնե-
րուն, հապա անոնց ալ՝ որ մեր հօրը Աբրա-
համին անթլփատութեան ատենին հաւատքին
13 չափովը կը քալեն։ Քանզի Աբ-
րահամին և անոր սերունդին Աշխարհը ժա-
ռանգելու համար խոստումնը չէ թէ
օրէնքով եղաւ, հապա հաւատքին արդա-
14 րութիւնովը։ Քանզի եթէ օրէնքէն եղողները
ժառանգ ըլլային, հաւատքը փուճ պիտի ըլ-
15 լար, և խոստումնը պիտի խափանուէր։ Վա-
սն որ օրէնքը բարկութիւն կը գործէ. քան-
զի ուր որ օրէնք չկայ, օրինազանցութիւն ալ
16 չկայ։ Ասոր համար ՀԱՒԱՏՔԷ հաւատքէն
է, որ շնորհքով եղած ըլլայ, Խոստումնը բո-
լոր սերունդին հաստատուն ըլլալու համար
ոչ թէ միայն անոր որ օրէնքէն է, հա-
պա անոր ալ՝ որ Աբրահամի հաւատքէն է,
17 Որ մեր ամէնուն հայրն է, (ինչպէս որ գր-
ուած է թէ Զքեզ շատ ազգերու հայր ըրի.)
Աստուծոյ առջեւը, որուն ինքը հաւատաց,
հան որ մեռելները կ'ողջընդնէ, ու չեզած բա-
18 ները եղածներու պէս կը կանչէ։ Որ չյուսա-
ցուելու բանին յուսով հաւատաց՝ թէ ինքը
շատ ազգերու հայր պիտի ըլլայ, (ինչպէս որ
բուեցաւ ալ, թէ Այսպէս պիտի ըլլայ
19 պիտի ըլլայ.) Եւ ինքը հաւատքի մէջ չը-
ուժասցաւ՝ չնայեցաւ իր մարմինին արդէն
մեռածի պէս ըլլալուն, (որովհետեւ ինքը
հարիւր տարեկանի չափ էր,) ոչ ալ Սառայի
20 արդէն մեռած ըլլալուն. Եւ անհաւա-
տութիւնով չտարակուսեցաւ Աստուծոյ խոստ-
մանքին, հապա հաւատքով զօրացած՝ Ա-
21 ստուծոյ փառք տուաւ, Եւ իր մտքին մէջ
հաստատ պահեց թէ ան որ խօսք տուաւ,
22 Ինքը կարող է ընելու ալ։ Ասոր համար իրեն
արդարութիւն սեպուեցաւ։
23 Բայց չէ թէ միայն անոր համար գրուեցաւ
24 որ իրեն սեպուեցաւ. Հապա մեզի համար
ալ՝ որոնց պիտի սեպուի, Որ կը հաւատանք
անոր որ մեռելներէն յարուց մեր Տէր Յիսու-
25 ս, Ան որ մեր յանցանացը համար մատնուե-
ցաւ, և մեզ արդարացընելու համար յարու-
թիւն առաւ։

ԳԼ. Ե

1 Հաւատքով արդարացած խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ
հետ։ 2 և պարծանք՝ մեր յուսոյն մէջ։ 8 վասն զի թէ որ
Քրիստոսի արիւնովը հաշտուցանք Թշնամի եղած ատենիս,
10 ալ ատեն պիտի ապրինք հաշտուած ըլլալիս։ 12 Ինչպէս
որ մեղքը ու մահը աշխարհ մտան Ադամով. 17 ալ ատեն որ
գտութիւնը և կեանքը Յիսուս Քրիստոսով։ 20 Եւ որ մեղ-
քը շատցաւ, հան շնորհքը աւելի առատացաւ։

1 Ուստի մենք հաւատքով արդարացած ըլ-
լալով՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ
մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը.
2 Որուն միջոցովը ընդունեցինք հաւատքով
ատ շնորհքիս մտնելուն ալ, որուն մէջը կե-
ցեր ենք, և Աստուծոյ փառաց յուսովը կը
3 պարծինք։ Եւ ոչ միայն այսքան՝ հապա նաեւ
նեղութիւններու մէջ կը պարծինք. Ինչու որ

դիտենք թէ նեղութիւնը համբերութիւն կը
4 գործէ, Եւ համբերութիւնը՝ փորձառու-
5 թիւն, ու փորձառութիւնը՝ յոյս. Եւ յոյսը
ամօթով չձգեր. Ինչու որ Աստուծոյ սէրը
մեր սրտերուն մէջը սփռուած է Հոգւոյն
6 Սրբոյ ձեռքովը, որ մեզի տրուեցաւ։ Վա-
սն զի երբոր մենք դեռ տկար էինք, յար-
մար ժամանակին Քրիստոս ամբարիշտներուն
7 համար մեռաւ։ Ինչու որ արդարի մը համար
հազիւ կ'ըլլայ որ մէկը մեռնի. (բայց մէկ
բարի մարդու մը համար՝ կարելի է որ մէկը
8 համարձակի մեռնելու.) Ասկայն Աստուած
իր սէրը ինք մեր վրայ կը յայտնեց, որ երբ
9 դեռ մեղաւոր էինք, Քրիստոս մեզի համար
մեռաւ. Ուրեմն հիմա որ իր արիւնովը ար-
դարացանք, Ո՛րչափ աւելի իրմով պիտի ա-
10 զատուինք բարկութենէն։ Վասն զի եթէ որ
թշնամի եղած ատենիս Աստուծոյ հետ հաշ-
տուցանք իր Որդւոյն մահովը, որչափ ա-
ւելի մեր հաշտուած ատենը պիտի ապրինք
11 Անոր կենդանութովը։ Եւ ոչ միայն ա, Հապա
Աստուծով ալ կը պարծենանք մեր Տէրոջը
Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը, որով հիմա
հաշտութիւնը ընդունեցինք։
12 Վասն զի ինչպէս որ մէկ մարդէ մը մեղքը
աշխարհս մտաւ, և ան մեղքէն մահը, և
այնպէս ամէն մարդոց վրայ տարածուեցաւ
13 մահը, քանզի ամէնքը մեղանչեցին։ (Վասն
զի մինչև օրէնքին տաճը աշխարհի մէջ մեղք
կար. Բայց մեղք չսեպուիր՝ ուր որ օրէնք
14 չկայ։ Սակայն մահը Ադամէն մինչև Մովսէս
թագաւորեց՝ նաև Ադամի յանցանքին նման
չմեղանչողներուն վրայ ալ, Որ ան օրինակ
15 էր անոր որ եւ-
նչպէս յանցանքը՝ անանկ ալ շնորհքն է.
Ինչու որ եթէ մէկուն յանցանքովը շատերը
մեռան, ալ որչափ աւելի Աստուծոյ շնորհքը
և ան պարգեւը որ Յիսուս Քրիստոս մէկ մար-
դուն շնորհքովն է՝ շատերուն վրայ աւելցաւ։
16 Եւ չէ թէ ան պարգեւը մեռածէ է՝ ինչպէս մէկէ
մը որ մեղանչեց. Ինչու որ դատաստանը մէկ
հետէ դատապարտութեան մէջ չբե՛ր, բայց
շնորհքը շատ մեղքերէն արդարութեան պատ-
17 ճառ։ Վասն զի եթէ որ մէկ մարդուն մեղքովը մահը
թագաւորեց ան մէկովը, որչափ աւելի անոնք
որ շնորհքի ու արդարութեան պարգեւին ա-

ա Բաւակ · ա · 16։
Եռ · ծխ · 7 · 8։
ե Աղգ · ւզ · 1։
զ Ցաղ · ժ · 34։ Ժէ · 25։
է Ցաբ · ի · 16։ Աղգ · Ամ · 43։ Եզեկ · ժգ · 65։ ԳԼ · ա · 20 · բ · 1։
ը Հմմ · 9 · 23։ ԳԼ · բ · 2։
թ Աղգ · Ամգ · 2։ Գաղ · ժգ · 39։
ժ Գաղ · բ · 16։ գ · 11։ Ելից · բ · 8։ 9։ Ցծտ · գ · 5։
ի ԳԼ · ի · 7։
լ Գաղ · ժէ · 11։ ԳԼ · ա · 17։ Փիլ · գ · 9։ Եբր · ժա · 4։ Ես։
խ Ցաղ · ի · 46։ Գաղ · իզ · 22։
ծ ԳԼ · ա · 2։ ա Պետ · ա · 10։
կ ԳԼ · գ ·
ձ ԳԼ · ժ · 12։ Գաղ · գ · 28։ Կղ · գ · 11։
ղ Հմմ · 9։ ԳԼ · ժա · 32։ Գաղ · գ · 22։
ճ ԳԼ · գ · 16։ Ելից · բ · 8։ Տնտ · գ · 5։ 7։
մ Ա՛ստ · ի · 28։ Ես · փետ · ա · 7։ Կղ · ա · 14։ ա Տիմ. բ · 6։ Եբր · ի · 12։ ա Պետ · ա · 18։ 19։
յ Ղ.ե · ժգ · 15։ ա Ցաղ · բ · 2։ գ · 10։
ն Կաղ · ա · 20։
շ Գաղ · ժգ · 38 · 39։ ա Տիմ. ա · 15։
ո Գաղ · ժէ · 30։ Եբր · ի · 15։
չ ԳԼ · բ · 17, 23։ գ · 2։ ա Կար · ա · 29։ 31։ Ելից · բ · 9։
պ Գաղ · ժգ · 38, 39։ Հմմ · 20, 21, 22։ ԳԼ · ը · 3։ Գաղ · բ · 16։
ջ ԳԼ · ժ · 12, 13։
ռ Գաղ · գ · 8, 20, 28։ — Եռ · ծա · 2։ Ա՛ստ · գ · 9։ Ցաղ · 33 · 39։ բ Կար. ժա · 22։
ս ԳԼ · գ · 20, 27, 28։
վ Ծն · ժէ · 6։ Գաղ · գ · 6։ Ցաղ · բ · 23։
տ ԳԼ · ժա · 6։
ր Ցեռ · իգ · 2։
ց Աղգ · ւզ · 1, 2։
ւ Աղգ · ժէ · 3։ Ղ.ե · ժ · 37, 45։ Երբ · ժա · 19։
փ ԳԼ · ժ · 4։ ա Կար · ժ · 6։ 11։
ք Գաղ · բ · 24։ ժգ · 30։
օ Եռ · բ · 17։ Ցաղ · ժգ · 33։ ԳԼ · գ · 28 · 30։
ֆ Ելից · բ · 14։ Կաղ · ա · 20։
և Ցաղ · ժ · 9։ ժգ · 6։ 12։ Եբր · ժ · 19։
ու ԳԼ · ա · 1։
ւ Եբր · գ · 6։
ւ Ա՛ստ · ի · 11։ 12։ Գաղ · ի · 41։ բ Կար · ժ · 10։ Փիլ · բ · 17։ Ցաղ · ա · 2։ ա Պետ · գ · 14։
ւ Ցաղ · ա · 5։
ւ Ցաղ · ա · 12։ Փիլ · ա · 20։
ւ Կար · ա · 22։ Գաղ · գ · 6։ Ելից · ա · 13, 14։
ւ Հմմ · 8։ ԳԼ · գ · 28։
ւ Ցաղ · ժ · 9։ ժգ · 6։ Ելից · բ · 18։ գ · 12։ Եբր · ժ · 19

առաւելիւնը կ՚առնեն, կենաց մէջ պիտի իմա-
գաւորեն մէկ Յիսուս Քրիստոսին ձեռքով։)
18 Ուրեմն ինչպէս որ մէկուն յանցանքովը բոլոր
մարդոց դատապարտութեան չքնաղութիւն, անանկ
ալ մէկուն արդարութիւնովը՝ բոլոր մարդոց
19 կենաց արդարութեան շնորհք եղաւ։ Վասն զի
ինչպէս որ մէկ մարդուն անհնազանդութիւ-
նովը շատերը մեղաւոր եղան, անանկ ալ մէ-
կուն հնազանդութիւնովը շատերը արդա-
20 պիտի ըլլան։ Աւելի օրէնքը մէջտեղը եկաւ
որ յանցանքը շատնայ. բայց ուր որ աւելի
21 եղաւ մեղքը, հոն աւելի եղաւ շնորհքը. Որ
ինչպէս մեղքը թագաւորից մահուամբ, անանկ
ալ շնորհքը թագաւորի արդարութեամբ մին-
չև յաւիտենական կեանքը մեր Տէրոջը Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքովը։

Գլ. Զ

1 Պետք չէ մեղքի մէջ մնալ, շքանի որ մեռած ենք մեղքին, 3
ինչպէս որ մկրտութիւնը կը ցուցնէ. 12 ուստի ալ մեղքը
թող չիշխագործէ մեր վրայ. 18 վասն զի մենք մեր մարմին-
ները պատրաստեցինք արդարութեան ծառաները ըլլալու. 23
և վասն զի մեղայ վարձքը մահ է։

1 Ա՛ւ հիմա ի՞նչ պիտի ըսենք. Մեղքերու մէջ
մնա՞նք արդեօք, որ շնորհքը շատնայ։
2 Քաւ լիցի. Մենք որ մեղքին մեռանք, ի՞նչ-
3 պէս դեռ անոր մէջը կենանք։ Չէ՞ք գիտեր,
Թէ մենք որ Յիսուս Քրիստոսով մկրտուե-
ցանք, անոր մահուանը մկրտուեցանք։
4 Ընդունք հետ թաղուեցանք մկրտութիւնով
մահուան համար, որ ինչպէս Քրիստոս Հօրը
փառքովը յարութիւն առաւ մեռելներէն,
անանկ ալ մենք կենաց նորոգութեան մէջ
5 պարտինք։ Ինչու որ եթէ մենք անկակից
եղանք անոր մահուանը նմանութիւնովը,
նաև անոր յարութիւնը նմանութիւնովը ալ կ՚ե-
6 պիտի ըլլանք։ Ա՛ս գիտնանք զի մեր հին
մարդը անոր հետը խաչուեցաւ, որ մեղայ
մարմինը ջնջուի, որ ասկէ եւս մեղքի չըծ-
7 ծառայենք։ Վասն զի ան որ մեռած է՝
8 մեղքէն արդարացած է։ Ընդդէմ Թէ որ մենք
Քրիստոսի հետ մեռանք, կը հաւատանք որ
9 անոր հետը պիտի ապրինք ալ։ Գիտնալ զի-
տենք որ Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն
առած ըլլալով՝ ետքէն չմեռնիր, ալ մահը
10 անոր վրայ իշխանութիւն չունի։ Վասն զի
քանի որ մեռաւ՝ մեղքին մեռաւ մէկ անգամ,
և որ կենդանի է՝ Աստուծոյ կենդանի է։
11 Անանկ ալ դուք ձեր անձերը մեղքին մեռած

Գլ. Է

1 Օրէնքը մարգուն վրայ կ՚իշխէ՝ քանի որ անիկա ապրի է։ 4 ան-
կոյն մենք մեռանք օրէնքին։ 7 այսու ամենայնիւ օրէնքը մեղք
չէ։ 12 Հապա սուրբ է, արդար և բարի է։ 16 Գիտցա կը փիլի-
սոփայի բաները, բայց կը յաւի որ ինքը կարող չէ զանոնք պա-
հել։

1 Մ՚իթէ չէ՞ք գիտեր, եղբայրնե՛ր, (քանզի ես

Գլ. Ը

1 Անոնք որ Քրիստոսի մէջ են և Հոգիին ուզածին պես կ՚ապ-
րին, ազատ են պատպարտութենէ։ 5, 13 Թէ ինչ միտս կը
դնպի մարմինն, 6, 14 և ինչ շահ Հոգիին։ 17 և ինչ Աս-
տուծոյ որդիք ըլլալին, 19 արարչական ապստամբութիւնը
որ ամէն առարկաներէն մեծ փափաքով կը սպասէն անոր,
29 յաւիտենական ասիտճանուած է Աստուծմէ։ 38 Ո՛վ կրնայ զա-
տել մեզ Քրիստոսի սիրէն։

1 Իսկ արդ դատապարտութիւն չկայ հիմա
սոս Յիսուսով եղողներուն՝ որոնք մարմնաւոր
2 կերպով չեն վարուիր*։ Ինչու որ Քրիստոս
Յիսուսով կենաց հոգիին Օրէնքը զիս ազա-
3 տեց մեղայ և մահուան օրէնքէն։ Վասն զի
ան որ անկարելի էր օրէնքին՝ որովհետև տկար
էր մարմնով, Աստուած իր Որդին խրկեց
մեղանչական մարմնի նմանութեամբ ու մեղքի
համար, և դատապարտեց մեղքը ան մարմի-
4 նին մէջ. Որ օրէնքին արդարութիւնը կա-
տարուի մեր մէջը, հոն մարմնաւորապէս չենք
5 քալեր՝ հապա հոգևորապէս։ Ինչու որ մարմ-
նաւոր եղողները մարմինին բաները կը միտ-
ծեն, ու հոգևոր եղողները՝ հոգիին բաները։
6 Վասն զի մարմնաւոր խորհուրդը մահ է, և
հոգևոր խորհուրդը՝ կեանք ու խաղաղու-
7 թիւն։ Քանզի մարմնաւոր խորհուրդը Աս-
տուծոյ դէմ թշնամութիւն է. ինչու որ Աս-
տուծոյ օրէնքին չհնազանդիր, Նմանապէս
8 չկրնար ալ։ Վասն զի մարմինով եղողները չեն

18 Քանզի դիտեմ որ Հիմ՝ ներսի դիս՝ այսինքն իմ
մարմինիս մէջ մէկ բարի բան մը չբնակիր.
Ինչու որ կամեցողութիւն կայ քովս, բայց
19 բարին՝ ի գործ դնելը չեմ դաներ։ Քանզի չեմ
Թէ բարին որ կ՚ուզեմ՝ կ՚ընեմ, հապա չարը
20 որ չեմ ուզեր՝ ան կ՚ընեմ։ Իսկ Թէ որ չուզած
բանս կ՚ընեմ, ալ չէ Թէ ես կ՚ընեմ անիկա,
Հապա մեղքը՝ որ իմ՚ներսի դիս բնակած է։
21 Ուստի ես կը գտնեմ օրէնք մը, որ երբ բա-
րին ընելը կը կամենամ՝ չարը իմ քովս է։
22 Վասն զի ներսի մարդուն նայելով՝ Աստու-
23 ծոյ օրէնքին կը հաճնեմ։ Բայց ուրիշ օրէնք
մը կը տեսնեմ իմ անդամներուս մէջ՝ որ իմ
միտքիս օրէնքին դէմ կը պատերազմի, և զիս
գերի կ՚ընէ մեղայ օրէնքին որ իմ անդամնե-
24 րուս մէջն է։ Ի՜նչ խղճալի մարդ եմ ես. ո՞վ
զիս պիտի ազատէ ասի մահացու մարմինէն։
25 Գոհութիւն Աստուծոյ մեր Տէրոջը Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքովը. ուրեմն ես ինքնս մտքո-
վ Աստուծոյ օրէնքին կը ծառայեմ, ու
մարմնով՝ մեղայ օրէնքին։

Գլ. Ը

1 Ընդունք որ Քրիստոսի մէջ են և Հոգիին ուզածին պես կ՚ապ-
րին, ազատ են պատպարտութենէ։ 5, 13 Թէ ինչ միտս կը
դնպի մարմինն, 6, 14 և ինչ շահ Հոգիին։ 17 և ինչ Աս-
տուծոյ որդիք ըլլալին, 19 արարչական ապստամբութիւնը
որ ամէն առարկաներէն մեծ փափաքով կը սպասէն անոր,
29 յաւիտենական ասիտճանուած է Աստուծմէ։ 38 Ո՛վ կրնայ զա-
տել մեզ Քրիստոսի սիրէն։

1 Իսկ արդ դատապարտութիւն չկայ Քրիս-
տոս Յիսուսով եղողներուն՝ որոնք մարմնաւոր
2 կերպով չեն վարուիր*։ Ինչու որ Քրիստոս
Յիսուսով կենաց հոգիին Օրէնքը զիս ազա-
3 տեց մեղայ և մահուան օրէնքէն։ Վասն զի
ան որ անկարելի էր օրէնքին՝ որովհետև տկար
էր մարմնով, Աստուած իր Որդին խրկեց
մեղանչական մարմնի նմանութեամբ ու մեղքի
համար, և դատապարտեց մեղքը ան մարմի-
4 նին մէջ. Որ օրէնքին արդարութիւնը կա-
տարուի մեր մէջը, հոն մարմնաւորապէս չենք
5 քալեր՝ հապա հոգևորապէս։ Ինչու որ մարմ-
նաւոր եղողները մարմինին բաները կը միտ-
ծեն, ու հոգևոր եղողները՝ հոգիին բաները։
6 Վասն զի մարմնաւոր խորհուրդը մահ է, և
հոգևոր խորհուրդը՝ կեանք ու խաղաղու-
7 թիւն։ Քանզի մարմնաւոր խորհուրդը Աս-
տուծոյ դէմ թշնամութիւն է. ինչու որ Աս-
տուծոյ օրէնքին չհնազանդիր, Նմանապէս
8 չկրնար ալ։ Վասն զի մարմինով եղողները չեն

9 կրնար Աստուծոյ հանճոյ ըլլալ։ Բայց դուք մարմինով չէք՝ հապա հոգւով, եթէ որ Աստուծոյ Հոգին ձեր մէջը բնակած է. իսկ եթէ որ մէկը Քրիստոսի Հոգին չունի՝ անիկա անորը
10 չէ։ Եւ եթէ որ Քրիստոս ձեր մէջն է, ալ մարմինը մեռած է մեղքի համար, ու հոգին կեն-
11 դանի է արդարութեան համար։ Իսկ եթէ որ Յիսուսը մեռելներէն յարուցանողին Հոգին ձեր մէջը բնակած է, նա՛ անիկա որ Քրիստոսը մեռելներէն յարուց, պիտի կենդանացընէ ձեր մահկանացու մարմինները իր Հոգիովը որ ձեր մէջը կը բնակի։
12 Ապա ուրեմն, եղբայրնե՛ր, պարտապան ենք, չէ թէ մարմինին՝ մարմնաւորապէս ապ-
13 րելու. Քանզի որ եթէ մարմնաւորապէս ապրելու ըլլաք՝ պիտի մեռնիք. բայց եթէ որ Հոգիով մարմինին գործքերը սպաննէք՝ պիտի
14 ապրիք։ Վասն զի որոնք որ Աստուծոյ Հոգիովը կ՚առաջնորդուին, անոնք Աստուծոյ
15 որդիքն են։ Քանզի որ դուք ծառայութեան Հոգին չառիք կրկին վախնալու, հապա որդեդրութեան Հոգին առիք, որ անով կը կան-
16 չենք Ընբայ Հայր։ Նոյն ինքն Հոգին վկայութիւն կու տայ մեր Հոգիին հետ, թէ
17 մենք Աստուծոյ որդիքն ենք. Եւ եթէ որ որդիք, ուրեմն ժառանգներ, Աստուծոյ ժառանգներ ու Քրիստոսի ժառանգակիցներ. Որ, եթէ չարչարանացը կրծրդ ըլլանք, չու փառացն ալ հաղորդ ըլլանք։
18 Վասն զի ես այսպէս կը դատեմ որ հոս ժամանակիս չարչարանքները բան մը չեն գալու փառքին հետը՝ որ մեզի պիտի յայտնուի։
19 Քանզի որ ստեղծուածոց եռանդուն ակնկալութիւնը Աստուծոյ որդւոցը յայտնութեան
20 կը սպասէ։ Քանզի որ ունայնութեան հնազանդեցան ստեղծուածներըն՝ (չէ թէ իրենց կամքովը՝ հապա անոր համար որ հնազան-
21 դեցոյց,) Ան յուսով՝ որ ստեղծուածներըն իրենք ալ ապականութեան ծառայութենէն ազատելով՝ Աստուծոյ որդւոցը փառաւոր
22 ազատութեանը հասնին։ Քանզի դիտենք որ ամէն ստեղծուածները մինչև հիմա միասին կը հառաչեն ու ծնանելու ցաւ կը քաշեն։ Եւ
23 ոչ միայն այս՝ հապա մենք ալ որ Հոգիին առջի պտուղը ունինք, մենք մեզմէ մեր անձերուն մէջ կը հառաչենք՝ որդեդրութեան՝ այսինքն մեր մարմինին ազատութեանը սպասելով։
24 Քանզի յուսով փրկեցանք. բայց յայտ որ կը տեսնուի՝ յոյս չէ. վասն զի ան բանը որ կը տեսնէ մէկը՝ ալ ինչո՞ւ պիտի յու-
25 սայ։ Հապա թէ որ չտեսած բանիներնուս կը յուսանք, ա՛լ համբերութեամբ կը սպասենք
26 անոր։ Նմանապէս ալ Հոգին օգնութեան կը հասնի մեր տկարութիւններուն. Քանզի ինչ բանի համար աղօթելու ենք քա՛ տրժանաւորն՝ չենք դիտեր. Բայց ինքը Հոգին բարեխօս կ՚ըլլայ
27 մեզի համար անբարբառ հառաչանքներով։ Եւ սիրտերը փնտռողը դիտէ Հոգիին ինչ խորհիլը, Քանզի Աստուծոյ կամքովը համեմատ բարեխօսութիւն կ՚ընէ սուրբերուն համար։
28 Ասկայն դիտենք որ ամէն բաները բարիի գործակից կ՚ըլլան անոնց որ Աստուած կը սիրեն, Քանզի նախասահմանութեամբը կան-
29 չուած են։ Վասն զի անոնք որ առաջ կը ճանչնար, հաւաքուց ալ սահմանեց իր Որդւոյն պատկերին կերպարանակից ըլլալու. Որ անիկա անդրանիկ ըլլայ շատ եղբայրներու
30 մէջ։ Եւ որոնք որ առաջուց սահմանեց, զանոնք կանչեց դարձեալ. և որոնք որ կանչեց, զանոնք ալ արդարացուց դարձեալ. և որոնք որ արդարացուց, զանոնք փառաւորեց դարձեալ։
31 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք ասոնց համար. Եթէ որ Աստուած մեր կողմն է՝ ո՞վ պիտի ըլլայ
32 մեզի հակառակ։ Ան որ իր Որդւոյն չխնայեց՝ հապա մեր ամենուն համար մատնեց զանիկա, ալ ի՞նչպէս անոր հետը ամէն բաներըն
33 մեզի չպարգեւեր։ Ո՞վ է որ Աստուծոյ ընտրեալներուն դէմ մեղադիր ըլլայ. Աստուած
34 է որ կ՚արդարացընէ, Ո՞վ է որ կը դատապարտէ. Քրիստոս է որ մեռաւ, մանաւանդ թէ յարութիւն ալ առաւ, որ Աստուծոյ աջ կողմն է, նա՛ որ նաև մեզի համար բա-
35 րեխօսութիւն կ՚ընէ. Ո՞վ պիտի զատէ մեզ Քրիստոսի սէրէն. տառապա՞նքը, կամ նեղութի՞ւնը, կամ հալածա՞նքը, կամ սո՞վը, կամ մերկութի՞ւնը, կամ վտանգը, կամ
36 սո՞ւրը. (ինչպէս որ գրուած է, Ամէն օր քեզի համար կը սպանուինք, մորթուելու ոչ-

37 խարի պէս կը սեպուինք։) Հապա ասոնց ամէնն բաներուն մէջ՝ ալ աւելի յաղթող կ՚ըլլանք
38 անով որ մեզ սիրեց։ Ընչու որ ես համոզած եմ թէ ոչ մահը, և ոչ կեանքը, ու ոչ հրեշտակները, և ոչ իշխանութիւնները, ու
39 ոչ զօրութիւնները, և ոչ ներկայ բաները, ու ոչ գալու բաներըը, եւ ոչ բարձրութիւնը, ու ոչ խորութիւնը, և ոչ մէկ ուրիշ ստեղծած մը կրնայ մեզ զատել Աստուծոյ սիրէն՝ որ Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմովը է։

ԳԼ. Թ

1 Պօղոս կը յայտնէ իր սրտմտութիւնը Հրէից ապչին համար։ 7 Չէ թէ Աբրահամին բոլոր սերունդը խոստացեալ որդիք կէին։ 18 Աստուած պատն որ կ՚ուզէ՝ կ՚ողորմի։ 21 Բրտաբար կերտուած կաւը իր ստացողին պէս գործածելէ։ 25 Հեթանոսաց կոչումը և Հրէից մերժուիլը մարգարէներըը նախատեսած էին։ 32 Ինչ պատճառաւ ոտքերուն քարը Հրէաներէ ընդունելին հառաջով սրտցաւութիւնը։

1 Ասոդը կ՚ըսեմ Քրիստոսով — չեմ ստեր, (իմ խղճմտ ալ ինծի կը վկայէ Հոգւովս
2 Սրբով,) Որ մեծ սրտմտութիւն է ինծի՝ ու
3 իմ սրտիս անպակաս ցաւ։ Քանզի ես ինքնս կը խնդրէի նզոված ըլլալ Քրիստոսէն՝ իմ մարմնոյ կողմանէ եղբայրներուս ու ազգականներուս համար, Որոնք իսրայէլացի են. Որ իրենցն է որդեդրութիւնը ու փառքը և ուխտերը ու օրինադրութիւնը և պաշտօնը
5 ու խոստումնքները. Որոնց են նահապետները, Որոնցմէ էա՛ Քրիստոս ալ մարմնով կողմանէ, Որ ինքն է ամենուն վրայ Աստուած օրհնեալ յաւիտեան։ Ամէն։ Բայց ոչ իբր թէ Աստուծոյ խօսքը դադրինը ունկած է։ Քանզի չէ թէ ամէն Իսրայէլէն եղողները Իսրայէ-
7 լացի են. Ու չէ թէ Աբրահամի սերունդ ըլլալնուն համար ամէնը որդիք են. Հապա՝ Իսահակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի։ Այսինքն՝ չէ թէ անոնք որ մարմինի որդիք են՝ Աստուծոյ որդիք ալ են, Հապա խոստմնոյ
9 քի որդիքը սերունդ կը սեպուին։ Ընչու որ խոստմնքին խօսքը աս էր, Թէ Ես առնիս պիտի գամ, ու Սառա որդի պիտի ունենայ։
10 Եւ ոչ միայն այսքան, Հապա Ռեբեկային ալ յոդնէ ի որ յղացաւ մէկէ մը՝ այսինքն մեր Ի-
11 սահակ Հօրմէն. Ընչու որ դեռ ծնած, և դեռ մէկ ագէկ կամ գէշ բան մը չգործած, (որ Աստուծոյ նախասահմանութիւնը հաս-

ա Կար. ժ. 37։ Կար. բ. 14։ գ Ծաղ. գ. 4։ է. 4։ 5։ ե Կար. գ. 14։ բ Կար. գ. 14։ Եփես. բ. 5։ զ Ես. 6։ Գաղ. գ. 8։ է Եփես. գ. 22։ Կող. գ. 5։ ը Գաղ. է. 18։ թ Կար. գ. 12։ ժ Տիմ. ա. 7։ ի Ծաղ. գ. 34։ Գաղ. գ. 6։ Փիլ. ա. 19։ ա Պետ. ա. 11։ ժա Գաղ. բ. 24։ ժբ Գաղ. գ. 8։ ժգ Գաղ. է. 18։ ժդ Կար. գ. 12։ ժե Եբեր. բ. 15։ ժզ Տիմ. ա. 7։ ա Ծաղ. գ. 18։ ժէ Ես. ծգ. 5։ Գաղ. գ. 5։ 6։ ժը Մատ. ժգ. 36։ ժթ Կար. ա. 22։ է. 5։ Եփես. ա. 13։ գ. 30։ ի Գաղ. իզ. 18։ Գաղ. գ. 7։ ի Գաղ. ի. 36։ Դաւիթ. խա. 28։ Եփես. գ. 30։ ի Կար. է. 7։ Եբեր. ա. 1։ ի Աստ. ի. 22։ Ծաղ. գ. 3։ ի Ումբ. ժբ. 10։ Եփես. գ. 18։ ա Մատ. իբ. 9։ ա Ծաղ. գ. 2։ ա Ես. 22։ Ծն. գ. 17։ ա Տիմ. ա. 9։ ա Եղ. ԼԳ. 12։ 17։ Սպաղ. ա. 6։ Եբեր. ա. 5։ Մատ. է. 25։ Գաղ. ժա. 2։ Տիմ. բ. 19։ ա Պետ. գ. 22։ ա Կար. ա. 2։ ա Եփես. ա. 5։ 11։ ա Ծաղ. ժէ. 22։ Եփես. բ. 6։ ա Գաղ. ժ. 1։ ա Եղ. ը. 6։ 19։ ա Գաղ. գ. 25։ ա Ծն. ժ. 8։ 9։ Ցայտ. ժբ. 10։ 11։ ա Ցար. ԼԳ. 29։ ա Մատ. ժգ. 19։ Պաղ. գ. 1։ Եբեր. ա. 3։ բ. 1։ ժբ. 2։ ա Պետ. գ. 22։ ա Եբեր. է. 25։ Յ. 24։ ա Ծաղ. բ. 1։ ա Պաղ. խգ. 22։ ա Կար. ժէ. 30։ 31։ բ Կար. գ. 11։

ա Կար. ժէ. 37։ Կար. բ. 14։ ա Ծաղ. գ. 4։ է. 4։ 5։ Ցայտ. ժբ. 11։ Եփես. ա. 21։ գ. 12։ Կող. ա. 16։ բ. 15։ ա Պետ. գ. 22։ ա Գաղ. ա. 9։ բ Կար. ա. 21։ Ժա. 51։ ժբ. 19։ Գաղ. ա. 20։ Փիլ. ա. 8։ ա Տիմ. բ. 7։ բ Գաղ. գ. 1։ Եղ. ը. 32։ գ Օր. է. 6։ Եղ. ը. 22։ բ Օր. ժգ. 11։ Գաղ. գ. 9։ ա Թագ. գ. 21։ Թագ. բ. 11։ Պաղ. կդ. 2։ Նը. 61։ Գաղ. գ. 25։ Եբեր. բ. 8։ 9։ 10։ Պաղ. ժգ. 32։ Գաղ. գ. 2։ Եփես. բ. 12։ բ Օր. ժ. 15։ Գաղ. ժա. 28։ Դաւիթ. գ. 23։ Գաղ. ժ. 23։ Եփես. ժ. 21։ Գաղ. գ. 23։ Ծն. ծա. 12։ Եբեր. ժա. 18։ Գաղ. գ. 28։ Ծն. ժբ. 10։ 14։ Ծն. իե. 21։ Գղ. գ. 17։ բ. 28։ Ծն. իե. 23։ Պաղ. ա. 2։ 3։ Տես բ Օր. իա. 15։ Նաւակ. ժգ. 24։ Պատ. ժ. 37։ Դաւիթ. ժգ. 26։ Ցար. ժբ. 25։ բ Օր. ը. 4։ բ Պն. ժիմ. 7։ Ցար. ը. 3։ Լգ. 10։ Պաղ. ը. 15։ Եղ. Լգ. 19։ Գաղ. գ. 4։ Եփես. ա. 7։ Կող. ա. 27։ Գղ. բ. 28։ 29։ 30։ Գղ. գ. 29։ Ումբ. բ. 25։ ա Պետ. բ. 10։ Ումբ. ա. 10։ Ես. ժ. 22։ 23։ Գղ. ժ. 5։ Ես. իբ. 21։ Գաղ. գ. 23։ Ծն. իա. 12։ Եբեր. ժա. 18։ Գաղ. գ. 28։ Ծն. ժբ. 10։ 14։ Ծն. իե. 21։ Գղ. գ. 17։ բ. 28։ Ծն. իե. 23։ Պաղ. ա. 2։ 3։ Տես բ Օր. իա. 15։ Նաւակ. ժգ. 24։ Պատ. ժ. 37։ Դաւիթ. ժգ. 26։ Ցար. ժբ. 25։ բ Օր. ը. 4։ բ Պն. ժիմ. 7։ Ցար. ը. 3։ Լգ. 10։ Պաղ. ը. 15։ Եղ. Լգ. 19։ Գաղ. գ. 4։ Եփես. ա. 7։ Կող. ա. 27։ Գղ. բ. 28։ 29։ 30։ Գղ. գ. 29։ Ումբ. բ. 25։ ա Պետ. բ. 10։ Ումբ. ա. 10։ Ես. ժ. 22։ 23։ Գղ. ժ. 5։ Ես. իբ. 21։

ջուց բաւ, *թէ որ զօրաց ցէրը մեզի ա-
բունդ մը թողուցած չըլլար, ՚մենք Սոդոմի
պէս պիտի ըլլայինք, ու Գոմորին պիտի նը-
մանէինք։
30 Ռուբէնի ՚ն՚ըն ըսինք. «Թէ հեթանոսները
որ արդարութեան չեն հետեւեր՝ արդարու-
թեան հասան, հան արդարութիւնը որ հա-
31 ւատքէն է. *Բայց Իսրայէլ որ արդարութեան
օրէնքին կը հետեւէր՝ *արդարութեան օրէնք
32 չհասաւ։ Ինչո՞ւ համար. վասն զի չէ թէ
հաւատքէն՝ հապա որպէս թէ օրէնքով գործ-
քերէն ---ից ծրտրտաց։ Ինչու որ գայթակղու-
33 թեան վէմին վրայ դըրուցաւ. Ինչպէս որ գը-
րուած է, Ահա Սիոնի մէջ գայթագդութեան
քար մը կը դնեմ՝ ու դըրկելու վէմ մը. և
Ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ պիտի չամչնայ։

ԳԼ· Ժ

1 Եղբայրնե՛ր, իմ սրտիս փափաքը ու աղօթքը
առ Աստուած *Իսրայէլի փրկութեան համար
2 է։ Ինչու որ ես կը վկայեմ անոնց համար, ՚թէ
Աստուծոյ նախանձաւորութիւնը ունին, բայց
3 ոչ թէ գիտութեամբ։ *Վասն զի անոնք Ա-
ստուծոյ արդարութիւնը չգիտնալով, ու իրենց
արդարութիւնը հաստատել ուզելով, Աստու-
4 ծոյ արդարութեանը չհնազանդեցան։ *Քանզի
օրէնքին վախճանը Քրիստոս է ամէն հաւա-
տացեալին արդարութեան համար։
5 Ինչու որ Մովսէս օրէնքէն եղած արդա-
րութիւնը կը առորագրէ, ՚թէ զանոնք կա-
6 տարող մարդը անոնցմով պիտի ապրի։ Բայց
հաւատքէն եղած արդարութիւնը առանկ կ'ը-
սէ. ՚Մի ըսեր քու սրտիդ մէջը, Ո՞վ պիտի
երթայ երկինքը, (այսինքն Քրիստոսը իջեցընե-
7 լու.) կամ թէ Ո՞վ պիտի իջնէ անդունդը,
(այսինքն Քրիստոսը մեռելներէն հանելու։)
8 Հապա ի՞նչ կ'ըսէ. *Խօսքը քեզի մօտ է, քու
բերնիդ մէջը և քու սրտիդ մէջն է, այսինքն
հաւատքին խօսքը որ մենք կը քարոզենք։
9 Ինչու որ եթէ քու բերնիդ Քրիստոսը Տէր
խոստովանիս, ու քու սրտիդ մէջը հաւատաս
թէ Աստուած զանիկա մեռելներէն յարուց,
10 պիտի փրկուիս. (վասն զի սրտով կը հաւա-
տայ մէկը արդարանալու, ու բերնով կը խոս-
11 տովանի փրկուելու։) Քանզի գիրքը կ'ըսէ,
*Ով որ անոր հաւատայ՝ պիտի չամչնայ։
12 Ինչու որ Հրէաներուն հետ Հեղէացին ու Ցո-
ղովին միջեւը. Վասն զի ամենուն Տէրը նոյնն
13 է, հաստատ ամենուն որ իրեն կը կանչեն։ Քան-
զի ով որ *Տէրոջը անունը *կանչէ՝ պիտի փրկ-
14 ուի։ Ուրեմն ի՞նչպէս պիտի կանչեն անոր՝ որուն
որ չհաւատացին. կամ ի՞նչպէս պիտի հաւա-
տան անոր՝ որուն վրայով չլսեցին. Կամ ին-
չո՞ր պիտի լսեն՝ առանց մէկու մը քարոզե-
15 լուն. Կամ ի՞նչպէս պիտի քարոզեն՝ թէ որ
չխրկուին. Ինչպէս որ գրուած է, *Գեղե-
ցիկ են խաղաղութիւն աւետարանողներուն
--- բարի բաներու աւետիս առնողներուն ա-
16 րարի բաներու աւետիս առնողներուն ա-
րարի բաներու աւետիս առնողներուն ա-
17 րարի բաներու աւետիս առնողներուն ա-
րարի բաներու աւետիս առնողներուն ա-
18 րարի բաներու աւետիս առնողներուն ա-
րարի բաներու աւետիս առնողներուն ա-
19 րարի բաներու աւետիս առնողներուն ա-
րարի բաներու աւետիս առնողներուն ա-
20 րարի բաներու աւետիս առնողներուն ա-
րարի բաներու աւետիս առնողներուն ա-
21 րարի բաներու աւետիս առնողներուն ա-
րարի բաներու աւետիս առնողներուն ա-

Գլ· ա· 9· Ռեք· գ· 22։
դ Եսա· ա· 9· Ռեք· գ· 22։
ե Եսա· ժգ· 19· Եր. բհմ. ծ· 40։
զ Գլ· գ· 11· ժ· 20։
է Գլ· ա· 17։
ը Գլ· ժ· 2· ժա· 7։
թ Գաղ· ե· 4։
ժ Գաղ· բ· 34· ա Կոր· ա· 23։
ի Ղեւ· ժ· 5։
լ Մաղ· գ· 22։ Եսա· ե· 14։ իբ· 16։
խ Մատ· խա· 42։ ա Պետ· բ· 6։ 7։ 8։
ծ Գլ· ժ· 11։
կ Յիշոխ անանց
հ Գաղ· խա· 20։ իբ· 5։ Գաղ· ա· 14։ գ· 17։ Տես գլ· իմ· 31։
ձ Գլ· ա· 17։ իմ· 30։
ղ Փիլ· գ· 9։
ճ Մատ· է· 17։ Գաղ· գ· 24։
մ Ղեւ· ժբ· 2։ Ղեվհմ. իմ· 29։ Եզեկ· է· 11։ 13։ 21։ Գաղ· գ· 12։
յ Բ Օր· է· 12։ 13։
ն Բ Օր· է· 14։
շ Մատ· ժ· 32։
ո Գաղ· ժբ· 8։
չ Գաղ· բ· 37։
պ Եր· իբ· 16։ իմ· 25։ Եզեկ· ժէ· 7։
ջ Գաղ· իմ· 33։
ռ Գլ· գ· 22։ Գաղ· ժե· 9։ Գաղ· գ· 22։
ս Գաղ· ժ· 36։ Գլ· գ· 23։ Տես իմ· բ· 5։
վ Եզեկ· ա· 7։ բ· 4· 7։
տ Գաղ· իթ· 14։
ր Յիշոխ· բ· 32։ Գաղ· բ· 21։
ց Տես· ա· 5։
ւ Եսա· ոբ· 7։ Հաբ· ա· 15։
փ Գլ· գ· 5։ Գլ· ե· 23։ Մատ· իգ· 15։ Կող· ա· 6։ 23։
ք Տես գ Թագ· ժբ· 10։ Մատ· իգ· 15։
օ Բ Օր· լբ· 21։ Գլ· ժ· 11։
ֆ Ծն· ա· 9։ Ռեք· գ· 22։
և Ծն· ժգ· 19։ Ել. բհմ. ծ· 40։

դիրքը ի՞նչ կ'ըսէ. Մեռած անիկա խրատելին
Տամար գանգատ կ'ընէ Աստուծոյ, ըսելով,
3 *Տէր, քու մարգարէներդ մեռցուցին ու քու
սեղաններդ փլցուցին, ու միմակ ես մնացեր
4 եմ, և իմ անձս կը փնտռեն։ Բայց ի՞նչ կ'ըսէ
անոր՝ աստուածային պատասխանը. *Ինծի
թողուցի, կ'ըսէ, եօթը հազար մարդիկ՝ որոնք
5 Բահաղին ծնրադրութիւն չըրին։ Նմանապէս
ատ ատենս մնորհագ ընտրութեանը համեմատ
6 մնացորդ մը կայ. Ուր եթէ որ շնորհքով, ու-
րեմն ալ գործքերէն չէ. ապա թէ ոչ շնորհքը
ալ շնորհք չըլլար. *Իսկ թէ որ գործքերէն
է, ալ շնորհք չէ. ապա թէ ոչ՝ գործը ալ
7 գործ չըլլար։ Ուրեմն ի՞նչ. Իսրայէլ չհաստ-
ատ բանին որ կը փնտռէր. բայց ընտրեալը
հաստատ, ու մնացածները կուրցան,
8 (Ինչպէս որ գրուած է, *Աստուած անոնց թմրու-
թեան ոգի տուաւ, Աչքեր՝ որ չտեսնեն,
9 պիտի չլսեն,) մինչև ատ օրուան օրս։ Եւ
Դաւիթ կ'ըսէ, Անոնց սեղանը իրենց որո-
գայթ ու որս և գայթակղութիւն ու հատու-
10 ցում ըլլայ. Անոնց աչքերը մթնատ որ չը-
տեսնեն, ու անոնց կռնակը միշտ վար ծռէ։
11 Ուրեմն կ'ըսեմ, Միթէ անոր համար անոնք
չանգատ ըրին որ կործանին. քաւ լիցի.
Հապա իրենց չանգատութենը հեթանոսաց փըր-
կութիւն եղաւ, որ զիրենք նախանձի դրդռէ։
12 Ուստի թէ որ անոնց չանգատը աշխարհի
մեծութիւն եղաւ, ու անոնց նուաստութիւնը՝
հեթանոսներուն մեծութիւն, ալ որչափ աւե-
13 լի անոնց լրութիւնը։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ հե-
թանոսներուդ, *Որպէսհետև հեթանոսներուն
առաքեալ եմ՝ իմ պաշտօնս կը մեծարեմ.
14 Որ գուցէ իմ մարմնիս եղբայրները նախանձի
դրդռեմ, ու անոնցմէ մէկ քանիներդը ապ-
15 րեցնեմ։ Վասն զի թէ որ անոնց մերժուիլը
աշխարհին հաշտութիւն է, հապա ընդ-
դունուիլը ի՞նչ պիտի ըլլայ, բայց եթէ մե-
16 ռելներէն կենդանի ըլլալ։ *Եթէ թէ որ երա-
խայրին սուրբ է, նաև զանգուածը. և թէ որ
17 արմատը սուրբ է, ոստերն ալ։ *Թէ որ
ան ճիւղերէն մէկ քանիներդը կտրեցան, ու
դուն որ վայրենի ձիթենի էիր՝ անոնց մէջ
պատուաստուեցար, ու ձիթենիին արմատին և
18 պարարտութենանը հաղորդ եղար, *Ճիւղերուն
դէմ մի պարծենար. Հապա թէ որ պարծե-
նաս, չէ թէ դուն արմատը վար բռնես ես,
19 հապա արմատը քեզ։ Ուրեմն պիտի ըսես,
Ճիւղերը կտրեցան որ ես պատուաստուիմ։
20 Ադէկ, անոնք անհաւատութենով կտրեցան,
ու դուն հաւատքով հաստատուեցար. Մի հը-
21 պարտանար, *հապա վախցիր. վասնզի եթէ
Աստուած բնական ճիւղերուն չխնայեց, դուցէ
22 քեզի ալ չխնայէ։ Ուստի տես Աստուծոյ
քաղցրութենը ու խստութենը, կործանուած-
ներուն վրայ խստութիւնը՝ և քու վրադ
քաղցրութիւնը, Թէ որ ան քաղցրութենանը
մէջ կենաս. ապա թէ ոչ՝ դուն ալ պիտի կըտ-
23 րուիս։ Բայց ու անոնք ալ թէ որ չհնազան-
դութենանը մէջ չմնան, պիտի պատուաստուին.
Ինչու որ կարող է Աստուած անոնք նորէն պա-
24 տուաստել։ Քանզի եթէ դուն ինքզինքէ բնական
եղող վայրենի ձիթենիէն կտրուեցար, ու ան
բարի ձիթենիին վրայ որ ինքզինքէ բնական չէր՝
պատուաստուցար, ալ որչափ աւելի անոնք որ
բնական ինքզինքէ են՝ պիտի պատուաստուին իրենց
25 ձիթենիին վրայ։ Վասն զի չեմ ուզեր, եղ-
բայրնե՛ր, որ չգիտնաք այս խորհուրդս, (Որ-
պէս զի ինքզինքնիդ իմաստուն չտեսնէք,) *Որ
քար մասին կուրութիւն Իսրայէլին, մին-
26 չև որ հեթանոսներուն լրութիւնը մտնէ. Եւ
այսպէս բոլոր Իսրայէլ պիտի փրկուի. Ինչպէս
որ գրուած է, *Սիոնէն պիտի գայ Փրկիչը,
ու ճակատէն ամբարշտութիւնները պիտի ար-
27 մէ պիտի. Վասն զի ես իմ ուխտս անոնց,
28 երբոր անոնց մեղքերը վերցընեմ։ Աւետա-
րանին նայելով՝ անոնք թշնամի են ձեր սի-
րոյն համար. բայց ընտրութենանը նայելով՝
29 հարազատ են հարցը սիրոյն համար։ Ին-
չու որ Աստուծոյ պարգևները ու կոչումը ա-
30 նոնց զղջանալու են։ Վասն զի ինչպէս որ
դուք ալ առաջ մը Աստուծոյ չհնազանդեցաք,
ու հիմա ողորմութիւն գտաք *անոնց անհա-
31 ւատութենովը, Ատանկ ալ անոնք հիմա ան-
հաւատ եղան, որ ձեր ողորմութիւն ձեռնհասվը
32 անոնք՝ ալ ողորմութիւն գտնեն։ Ինչու որ
Աստուած ամէնն ալ անհաւատութեան մէջ
արգիլեց, որ ամենուն ողորմի։
33 Ո՜վ Աստուծոյ մեծութեան ու խմաստու-
թեան և գիտութեան խորութենուն թիւնը. Ինչ-
պէս անքննելի են իր դատաստանները, Ու
34 անքննելի են իր ճամբանները։ Վասն զի ո՞վ
գիտցաւ Տէրոջը միտքը, կամ ո՞վ անոր

ր Գաղ· իթ· 10։ 14։
ս Գ Թագ· ժԹ· 18։
վ Գաղ· իմ· 27։
տ Գլ· գ· 5։ Գաղ· է· 4։ Տես բ Օր· Թ· 4· 5։
ր Ելից· ե· 31։ ժ· 3։ բ Կոր· գ· 14։
ց Եսա· իմ· 10։
ւ Օր· իմ· 4։ Եսա· գ· 9։ Եզեկ· ժ· 9։
փ Գլ· իմ· 33։
ք Գլ· գ· 22։ Գաղ· ժե· 9։ Գաղ· գ· 22։
օ Գաղ· ժ· 36։ Գլ· գ· 23։ Տես իմ· բ· 5։
ֆ Եզեկ· ա· 7։ բ· 4· 7։
և Գաղ· իթ· 14։
ա Յիշոխ· բ· 32։ Գաղ· բ· 21։
բ Տես· ա· 5։
գ Եսա· ոբ· 7։ Հաբ· ա· 15։
դ Գլ· գ· 5։ Գլ· ե· 23։ Մատ· իգ· 15։ Կող· ա· 6։ 23։
ե Տես գ Թագ· ժբ· 10։ Մատ· իգ· 15։
զ Բ Օր· լբ· 21։ Գլ· ժ· 11։
է Ժա· 11։
ը Ճառ· ոչ
թ Տես· գ· 3։
ժ Եսա· կե· 1։ Գլ· իթ· 30։
ի Եսա· կե· 2։
ա Թագ· ժբ· 22։ Եբրհ· լա· 37։
բ Կոր· ժա· 22։ Փիլ· գ· 5։
գ Գլ· ը· 28։
դ Բ Կոր· գ· 2։ 7· 8· 9։ Եփես· գ· 8։ ա Տիմ· բ· 11։ ա Կոր· է· 16։ Թ· 22։ ա Տիմ· գ· 16։
ե Յիշոխ· բ· 20։
զ Գաղ· իգ· 10։ Թագ· ժբ· 18· 19· 20· 21։
է Եբրհ· ժա· 16։
ը Գաղ· ժ· 40։ ժբ· 6։ իբ· 18· 21։ իբ· 24· 28։ Գլ· ժ· 19։
թ Գաղ· իթ· 15։ ժգ· 2։ իբ· 21։ Գլ· ժբ· 16։ Գաղ· ա· 16։
ժ Եր· ծԹ· 20։ Տես Պաղ· ժգ· 7։
ի Ես· իե· 6։ Եբրհ· բ· 8։ ժ· 16։
լ Բ Օր· է· 8։ Թ· 3։ ժ· 15։
խ Թես· բ· 9։ Կող· գ· 7։
ծ Եփես· բ· 2։ Կող· գ· 7։
կ Կամ անանց անէսա-
հատութեան տատ-
նը. Ատանկ ալ ա-
նանց հիմա անհա-
ւատ եղան ձեր ո-
ղորմութեան գործ
առնելը՝ որ անանց
հ Գլ· գ· 9։ Գաղ· գ· 22։
ձ Պաղ· ժգ· 7։
ղ Ես· իե· 6։ Եբրհ· ը· 8։ ժ· 16։
ճ Բ Օր· է· 8։ Թ· 3։ ժ· 15։
մ Թես· իգ· 19։
յ Եփես· բ· 2։ Կող· գ· 7։
ն Կամ անանց անէսա-
հատութեան տատ-
նը. Ատանկ ալ ա-
շ Ռոմ· ժգ· 7։
ո Ես· իե· 6։ Եբրհ· ը· 8։ ժ· 16։
չ Բ Օր· է· 8։ Թ· 3։ ժ· 15։
պ Թես· իգ· 19։
ջ Եփես· բ· 2։ Կող· գ· 7։
ռ Կամ անանց անէսա-
հատութեան տատ-
նը. Ատանկ ալ ա-
ս Ռոմ· ժգ· 7։
վ Ես· իե· 6։ Եբրհ· ը· 8։ ժ· 16։
տ Բ Օր· է· 8։ Թ· 3։ ժ· 15։
ր Թես· իգ· 19։
ց Եփես· բ· 2։ Կող· գ· 7։
ւ Կամ անանց անէսա-
հատութեան տատ-
նը. Ատանկ ալ ա-
փ Ռոմ· ժգ· 7։
ք Ես· իե· 6։ Եբրհ· ը· 8։ ժ· 16։
օ Բ Օր· է· 8։ Թ· 3։ ժ· 15։
ֆ Թես· իգ· 19։
և Եփես· բ· 2։ Կող· գ· 7։
ա Կամ անանց անէսա-
հատութեան տատ-
նը. Ատանկ ալ ա-
բ Ռոմ· ժգ· 7։
գ Ես· իե· 6։ Եբրհ· ը· 8։ ժ· 16։
դ Բ Օր· է· 8։ Թ· 3։ ժ· 15։
ե Թես· իգ· 19։
զ Եփես· բ· 2։ Կող· գ· 7։
է Կամ անանց անէսա-
հատութեան տատ-
նը. Ատանկ ալ ա-
ը Ռոմ· ժգ· 7։
թ Ես· իե· 6։ Եբրհ· ը· 8։ ժ· 16։
ժ Բ Օր· է· 8։ Թ· 3։ ժ· 15։
ի Թես· իգ· 19։
լ Եփես· բ· 2։ Կող· գ· 7։
խ Կամ անանց անէսա-
հատութեան տատ-
նը. Ատանկ ալ ա-
ծ Ռոմ· ժգ· 7։
կ Ես· իե· 6։ Եբրհ· ը· 8։ ժ· 16։
հ Բ Օր· է· 8։ Թ· 3։ ժ· 15։
ձ Թես· իգ· 19։
ղ Եփես· բ· 2։ Կող· գ· 7։
ճ Կամ անանց անէսա-
հատութեան տատ-
նը. Ատանկ ալ ա-
մ Ռոմ· ժգ· 7։
յ Ես· իե· 6։ Եբրհ· ը· 8։ ժ· 16։
ն Բ Օր· է· 8։ Թ· 3։ ժ· 15։
շ Թես· իգ· 19։
ո Եփես· բ· 2։ Կող· գ· 7։
չ Կամ անանց անէսա-
հատութեան տատ-
նը. Ատանկ ալ ա-
պ Ռոմ· ժգ· 7։
ջ Ես· իե· 6։ Եբրհ· ը· 8։ ժ· 16։
ռ Բ Օր· է· 8։ Թ· 3։ ժ· 15։
ս Թես· իգ· 19։
վ Եփես· բ· 2։ Կող· գ· 7։
տ Կամ անանց անէսա-
հատութեան տատ-
նը. Ատանկ ալ ա-
ր Ռոմ· ժգ· 7։
ց Ես· իե· 6։ Եբրհ· ը· 8։ ժ· 16։
ւ Բ Օր· է· 8։ Թ· 3։ ժ· 15։
փ Թես· իգ· 19։
ք Եփես· բ· 2։ Կող· գ· 7։
օ Կամ անանց անէսա-
հատութեան տատ-
նը. Ատանկ ալ ա-
ֆ Ռոմ· ժգ· 7։
և Ես· իե· 6։ Եբրհ· ը· 8։ ժ· 16։
ա Բ Օր· է· 8։ Թ· 3։ ժ· 15։
բ Թես· իգ· 19։
գ Եփես· բ· 2։ Կող· գ· 7։
դ Կամ անանց անէսա-
հատութեան տատ-
նը. Ատանկ ալ ա-
ե Ռոմ· ժգ· 7։
զ Ես· իե· 6։ Եբրհ· ը· 8։ ժ· 16։
է Բ Օր· է· 8։ Թ· 3։ ժ· 15։
ը Թես· իգ· 19։
թ Եփես· բ· 2։ Կող· գ· 7։
ժ Կամ անանց անէսա-
հատութեան տատ-
նը. Ատանկ ալ ա-
ի Ռոմ· ժգ· 7։
լ Ես· իե· 6։ Եբրհ· ը· 8։ ժ· 16։
խ Բ Օր· է· 8։ Թ· 3։ ժ· 15։
ծ Թես· իգ· 19։
կ Եփես· բ· 2։ Կող· գ· 7։
հ Կամ անանց անէսա-
հատութեան տատ-
նը. Ատանկ ալ ա-
ձ Ռոմ

35 խորհրդակից եղաւ. Եկամ ոճ առաջուց անոր
բան չ՚ուսաւ, որ փոխարէնը իրեն տրուի։
36 Ինչու որ ամէն բաները անկէ ու անով և
անոր համար են. Իրեն փառք յաւիտեան։ Ամէն։

ԳԼ. ԺԶ

1 Պէտք է որ մենք Աստուծոյ պզտութիւնովն չպժռուած՝
չանցնք Աստուծոյ հանգչելուընէ։ 3 Պէտք չէ որ մենք իր
վրայ բարձր գաղափար ունենայ։ 6 Հապա ամէն մարդ պարտի կատարել այն պաշտօնը, որուն որ կանչուած է։ 9 Հրամայուած է մեզի սէր ունենալ և ուրիշ շատ պարտաւորութիւններ կատարել։ 10 Վկայութիւնը յատկապէս որ պիտուած է։

1 Արդ ի՛ պատկեմ ձեզի, եղբայրնե՛ր, Աստուծոյ ողորմութեամբը, Որ ձեր Եմարմինները
ընծայէք Կենդանի զոհ մը՝ սուրբ, Աստուծոյ
2 հաճելի, որ է ձեր բանաւոր պաշտօնը. Եւ
մի կերպարանիք ա՛ս աշխարհիս կերպարանքովը, Հապա ձեր մտքին նորոգութեամբը
նորոգուելո՛ւ, Որ քննէք թէ ինչ է Աստուծոյ կամքը, այն որ բարի ու հաճելի և կա-
3 տարեալ է։ Քանզի ինծի տրուած Շնորհքովը ա՛ս կ՚ըսեմ ձեր մէջը եղող ամէն մէկ-
կուն, Որ աւժան եղածը մտածելէն աւելի բան չմտածէ, հապա զգաստ կենալ մտածէ,
Ինչուան որ Աստուած ամէն մէկուն բաժնեց
4 հաւատքին չափը։ Վասն զի Ինչպէս որ մէկ
մարմնի մէջ շատ անդամներ ունինք, ու ա՛ն
ամէն անդամները մի և նոյն գործը չունին.
5 Հապա մենք շատ հատուածներս մէկ մարմին
ենք Քրիստոսով, և ամէն մէկերնիս իրա-
6 նիս ենք ընտրուածով, և ամէն մէկերնիս իրա-
նիս ենք Քրիստոսով, և ամէն մէկերնիս իրա-
նիս ենք ընտրուած

թէ որ կերակուրն համար քու եղբայրդ ուրբա-
մի, ալ դուն սիրով չվաստակեցար. Քու կե-
րակուրովդ մի կորսնցներ անոնք որուն հա-
16 մար որ Քրիստոս մեռաւ։ Ուրդ չըլլայ որ
17 ձեր բարիքն համար չար խօսին։ Ինչու որ
Աստուծոյ արքայութիւնը կերակուր ու խմե-
լիք չէ, հապա արդարութիւն և խաղաղու-
18 թիւն ու ինդութիւն Հոգւով Սրբով։ Քանզի
թէ որ մէկը սա բաներով Քրիստոսի կը ծա-
ռայէ, †անիկա Աստուծոյ հաճելի է՝ ու մար-
19 դոց գովելի։ Ուստի ուրեմն խաղաղութեան
20 ու իրարու չինութեան հետևէ ըլլանք, ու Չըլ-
լայ որ կերակուրի պատճառով Աստուծոյ դոր-
ծը քակես. †Ամէն բան մաքուր է. Սխալ
ան մարդուն է գէշ, որ ուրիշն գայթակղու-
21 թիւն ածով կ'ուտէ։ Ազէկ է մա՛ւ չուտել
և գինի չխմել, ոչ ալ բան մը ընել՝ որով քու
եղբայրդ կը գայթակղի կամ կը գայթակղի կամ
22 կը տկարանայ։ Դուն հաւատք ունիս. անիկա
քեզի պահէ Աստուծոյ առջևը. Երանելի անոր
որ իր անձը չդատապարտեր անով՝ որ ինքը
23 †կ'ընդունի։ Բայց ան որ խրճճ կ'ըլնէ, թէ որ
ուտէ կը դատապարտուի, վասն զի չէ թէ հա-
ւատքով։ †Ամէն որ հաւատք չունի, մեղք է։

ԳԼ. ԺԵ

3 Հաւատքի մէջ զօրաւորները պէտք է որ տկարներուն համբե-
րեն, 2 Մենք մեր անձին համար բաւական չենք, 3 վասն զի Քրիս-
տոս ալ իր անձին համար չեղաւ. 7 Հապա միմիկի ընդունե-
լու ենք, ինչպէս որ Քրիստոս ալ մեզ ամէնքս ընդունեց. 8 թէ
Հրեաներուն և թէ հեթանոսներուն. 15 Պօղոս իր գործն յիշեց-
նելու պատճառով կը գրագրէ. 28 կը յուսայ գալու ատենը. 30 և անոնց աղօթքը կը խնդրէ։

1 Պէտք է մեզի որ կարող ենք՝ †տկարներուն
տկարութիւնը վերցնել, և չէ թէ հաճ մեր
2 անձին հաճոյ ըլլալ. †Հապա մեզմէ ամէն մէ-
կը դրացիին համար իր բնկերին հաճոյ ըլ-
3 լայ բարի բաներու մէջ։ †Քանզի Քրիստոս ալ
չէ թէ իր անձին հաճոյ եղաւ, հապա ինչպէս
որ գրուած է, †Բեզ նախատողներուն նախա-
4 տինքները իմ վրաս ինկան։ †Վասն զի ինչ որ
առաջուց գրուեցաւ, մեր սորվելուն համար
գրուեցաւ, որ համբերութիւնով ու գիրքե-
րուն մխիթարութիւնովը յոյս ունենանք։
5 †Եւ Համբերութեան ու մխիթարութեան Աս-
տուածը տայ ձեզի իրարու հետ մի և նոյն
խորհուրդը ունենալ Քրիստոս Յիսուսի հա-
6 պէս. †Որ մէկ պատով մէկ բերնով փառա-
ւորէք զԱստուած ու մեր Տէրոջը Յիսուս
7 Քրիստոսի Հօրը։ †Ասոր համար մէկդմէկ
ընդունեցէք, ինչպէս որ Քրիստոս ալ †մեզ
ընդունեց Աստուծոյ փառքին համար։
8 Բայց կ'ըսեմ թէ Յիսուս Քրիստոսի թլփա-
տութեան պաշտօնեայ ըլլալը Աստուծոյ
ճշմարտութեանը համար էր, †որ նախահայրե-
9 րուն տրուած խոստումներն հաստատէ. †Ա-
կայն հեթանոսները ողորմութեան համար գՆա-
տած փառաւորին. ինչպէս որ գրուած է,
Ասոր համար ազգերուն մէջը քեզ պիտի գո-
վեմ, և քու անուանդ սաղմոս պիտի երգեմ։
10 Եւ գարձեալ կ'ըսէ թէ Ուրախ ազգեր, անոր
11 ժողովուրդին ու բախտակից եղէք։ Եւ գար-
ձեալ թէ †Օրհնեցէք Տէրը, ով բոլոր ազգեր,
ու գովեցէք անիկա, ով բոլոր ժողովուրդ-
12 ներ։ Եւ գարձեալ Եսայի կ'ըսէ, Յեսսէին
մէկ արմատը պիտի բլլայ, ու ան որ ազգե-
րուն իշխան պիտի կայնի, ազգերը անոր պի-
13 տի յուսան։ †Ուրդ յուսոյ Աստուածը ձեզ լե-
ցընէ բոլոր ուրախութիւնով ու խաղաղութիւ-
նով հաւատալու մէջ, որ առատանաք յուսով
Հոգւոյն Սրբոյ զօրութեամբը։
14 †Եւ ինքնս ալ համոզուած եմ ձեզի հա-
մար, իմ եղբայրնե՛ր, որ դուք լիցուն էք
բարութիւնով, լեցուած էք ամէն գիտու-
15 թիւնով, և կրնաք միմիկդմէկ խրատել։ Ա-
կայն մէկ կողմանէ համարձակաբար գրի՛ր
ձեզի, իմ եղբայրնե՛ր, որպէս թէ մտքերը-
նիզ ձգեմ — քանիցը Նան չհորհրդին պատճա-
16 ո՛ր՝ որ Աստուծմէ լինձի տրուած է, †Որ ես
Յիսուս Քրիստոսի պաշտօնէն ըլլամ հեթա-
նոսներուն մէջ, և Աստուծոյ աւետարանը մա-
տակարարեմ, որպէս զի †հեթանոսաց ըն-
ծայուիլը ընդունելի ըլլայ՝ Սուրբ Հոգւով
17 սրբուելով։ Ուստի Աստուծոյ գործը պար-
18 ծանք ունիմ Քրիստոս Յիսուսով։ †Ինչու որ
չեմ համարձակիր խօսելու այն բաներէն մէկը,
որ Քրիստոս իմ ձեռքովս գործած չէ՝ հնա-
զանդեցնելու հեթանոսները Հնազանդելու համար՝ խօս-
19 քով ու գործքով, †Նշաններու ու հրաշքնե-
րու զօրութիւնով, †Աստուծոյ Հոգւոյն զօրու-
թիւնովը. անանկ որ ես Երուսաղէմէն †մին-
չև Իլլիւրիկացւոց կողմերը
20 Քրիստոսի աւետարանը լեցուցի։ Անանկ չա-
նացի աւետարանը քարոզելու, չէ թէ ուր որ

Քրիստոսի անունը յիշուած էր, որ չըլլայ թէ
†մէկ ուրիշի մը հիման վրայ չինեմ. Հա-
21 պա ինչպէս որ գրուած է, †Թէ որոնց որ չպատ-
մուեցաւ անոր վրայով՝ պիտի տեսնեն, ու
22 որոնք որ չլսեցին՝ պիտի իմանան։ Վասն հա-
23 մար ալ շատ ատկ իրաւեցայ ձեզի գալէն։ Բայց
հիմա որ աս կողմերս՝ ալ ինծի տեղ չկայ, †ու
շատ տարիներէ՝ ի վեր խիստ կը փափաքիմ ձեզի
24 գալու, երբոր դեզ ի Սպանիա երթամ, †կը
յուսամ որ անցնելու ատենս ձեզ տեսնեմ, ու
ձեզմէ յառաջադիմիմ հոն երթալուս, թէ որ առաջ
25 քիչ մը ձեզմով լեցնամիմ։ †Բայց հիմա երու-
սաղէմ կ'երթամ սուրբերուն սպասաւորելու։
26 †Վասն զի Մակեդոնացիք և Աքայեցիք յօժա-
րեցան որ Երուսաղէմի մէջ եղած աղքատ
սուրբերուն քիչ մը հաղորդութիւն ընեն.
27 Յօժարեցան, ինչու որ անոնց պարտական ալ
են. Վասն զի թէ որ անոնց հոգևոր բաներուն
հաղորդ եղան հեթանոսները, †կը պարտա-
ւորին որ հաղորդութիւն ընեն անոնց մար-
28 մնաւոր բաներու մէջ։ Ուրեմն ասիկա կա-
տարելով՝ ու կնքելով անոնց սա պտուղը
29 ձեզմէ Սպանիա պիտի անցնիմ։ Եւ գիտ-
եմ որ իմ ձեզի գալս առնեն՝ Քրիստոսի
†առատարանին լեցուն օրհնութիւնովը պիտի
գամ։
30 Ձեզի կ'աղաչեմ, եղբայրնե՛ր, մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսով՝ ու Հոգւոյն սիրովը, †որ ին-
ծի հետ պատերազմակից ըլլաք իր աղօթք-
31 ներուն մէջ առ Աստուած ինծի համար, †Որ
Հրէաստանի մէջ հաւատքի չհնազանդողնե-
րէն ազատուիմ, ու իմ երուսաղէմ ընծա-
յածս սուրբերուն ընդունելի
32 ըլլայ, †Որպէս զի Աստուծոյ կամքովը ուրա-
խութեամբ ձեզի գալով †ձեզի հետ հանգ-
33 չիմ։ †Եւ խաղաղութեան Աստուածը ձեր
ամէնուդ հետը ըլլայ։ Ամէն։

ԳԼ. ԺԶ

3 Պօղոս կը խնդրէ եղբայրներէն՝ չաւերուն բարև տալ, 17 և կը խրատէ զգուշ ըլլալ հերձուածողներէն և գայթակղութիւն առաջներէն. 21 զանազան բարևներէն ետև կը վերջացնէ իր նամակը փառք և գոհութիւն առնելով Աստուծոյ։

1 Ձեզի կը յանձնեմ մեր քոյրը Փիբէ, †որ
2 Կենքրէայի եկեղեցւոյն սպասաւորն է. †Որ
անիկա ընդունիք Տէրոջմով՝ ինչպէս որ սուրբ
բերան արժան է, և անոր խնամքը տանիք

ա Բ կար· ժ· 13· 15· 16։ բ Ես· ծբ· 15։ գ Ել· ո· 13· ա Թագ· բ· 17· 18։ դ Դար· ժԲ· 21· Հռ· 32։ ե Գէ· ո· 11։ զ Ձեռ· գ· 1։ է Ա Կար· ը· 9· 10· 11· 12։ թ Ա Կար· ը· 15։ ժ Ա Ջամ· գ· 21։ ի Կամ կը փոթձէ։ լ Տիտ· ա· 15։

ա Ա Կար· ը· 9· 10· 11· 12։ բ Ա Կար· ը· 15։ գ Ա Ջամ· գ· 21։ դ Կամ կը փոթձէ։ ե Տիտ· ա· 15։

—

ա Գագ· գ· 1։ բ Գէ· ԺԳ· 1։ գ Ա Կար· ԺԲ· 19· 22։ դ Ա Կար· ժ· 15։ Ձեռ· ժ· 15։ Տիտ· ա· 15։ ե Փիլ· բ· 4· 5։ զ Գէ· ԺԳ· 19։ է Ա Կար· իզ· 39։ Ջամ· ե· 30։ գ· 38։ թ Սաղ· կԹ· 9։ ժ Գէ· գ· 25· 24։ Ա Կար· ԺԲ· 9· 10։ ԺԱ· 11։ ի Տիտ· գ· 18։ 17։ լ Գէ· ԺԲ· 16։ ա Կար· ո· 19։ Փիլ· գ· 10։

ա Գար· գ· 24· 32։ բ Գէ· ԺԳ· 1· 3։ գ Գէ· ե· 2։ դ Ա Նահ· ձեզ ե Ա Սաս· ԺԱ· 24· Ջամ· ա· 11։ Գար· գ· 25· 26։ ԺԳ· 46։ զ Գէ· գ· 5։ բ Կար· ա· 20։ է Ջամ· Ժ· 16։ Գէ· Բ· 24։ թ Սաղ· ԺԲ· 49։

ա Բ Օր· իբ· 43։ բ Սաղ· ՀՃԿ· 1։ գ Ես· Ժա· 1· 10։ Յեսս· ե· 5։ իբ· 10։ դ Գէ· ԺԲ· 12։ ԺԳ· 17։ ե Բ Պետ· ա· 12։ ա Ջամ· բ· 21։ զ ա Կար· ը· 1· 7· 10։ է Գէ· ա· 5։ ԺԲ· 3։ Գագ· ա· 15։ Ե·

փիլ· գ· 7· 8։ ը Գէ· Ժա· 13։ Գագ· բ· 7· 8· 9։ ա Տիմ· բ· 7։ բ Տիմ· ա· 11։ Փիլ· բ· 17։ թ Ես· կգ· 20։ Փիլ· բ· 17։ ժ Գար· խա· 19։ Գագ· բ· 5։ ի Գէ· ա· 3։ ԺԳ· 26։ ա Կար· ը· 1· 7· 10։ ժա Գէ· ա· 5։ ԺԲ· 3։ Գագ· ա· 15։ Ե·

ա Ա Կար· ԺԳ· 1· 2։ բ Ա Կար· ը· 1։ Բ· 2· 12։ գ Գէ· Ժա· 17։ դ ա Կար· Բ· 11։ Գագ· գ· 6։ ե Փիլ· գ· 17։ զ Գէ· ա· 11։ է Ա Նահ· լռնչէ։ թ Փիլ· բ· 1։ ժ բ Կար· ա· 11։ Կագ· գ· 12։ ի Գար· ԺԳ· 21։ լ Գար· ԺԲ· 16։ Կար· ԺԲ· 12։ խ Ա Նահ· Սուրբ

ա Գար· ԺԲ· 18։ բ Փիլ· բ· 29։ գ Ջամ· ե· 5։ 6։ դ Գար· ԺԲ· 2։ 18։ 26։ բ Տիմ· գ· 19։ ե ա Կար· ԺԳ· 19։ Կագ· գ· 15։ Փիլ· 2։

գ· 9։ ա Թես· ե· 23։ բ Թես· գ· 16։ Եբր· ԺԳ· 20։

—

ա Գար· ԺԲ· 18։ բ Փիլ· բ· 29։ գ Ջամ· ե· 5։ 6։ դ Գար· ԺԲ· 2։ 18։ 26։ բ Տիմ· գ· 19։ ե ա Կար· ԺԳ· 19։ Կագ· գ· 15։ Փիլ· 2։

ա ա Կար· ԺԳ· 15։ բ Կամ Ակիլային գ Գագ· ո· 22։ դ բ Ջամ· ե· 1։ ե ա Կար· ԺԳ· 20։ Կար· ԺԳ· 12։ ա Թես· ե· 26։ ա Պետ· ե· 14։ զ Գար· ԺԲ· 1։ 24։ ա Տիմ· գ· 5։ է ա Կար· ե· 9· 11։ բ Թես· գ· 6· 14։

բ Տիմ· գ· 5։ Տիտ· գ· 10։ բ Ջամ· 19։ ‖ Ա Նահ· Յիսուս Քրիստոսի թ Փիլ· գ· 19։ ա Տիմ· գ· 5։ ժ Կագ· բ· 4։ բ Տիմ· գ· 6։ Տիտ· ա· 13։ բ Պետ· բ· 3։ ի Գէ· ա· 3։ լ Ա Կար· Ժ· 16։ ա Կար· ԺԳ· 20։

կ՚ուզեմ որ դուք խնամուն ըլլաք բարիին,
20 ու միամիտ՝ չարին։ Եւ խաղաղութեան Աստուածը խորտակէ Սատանան չուտով ձեր ոտքերուն տակը։ Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հետը ըլլայ։*
21 Բարև կ՚ընէ ձեզի Տիմոթէոս՝ իմ գործակիցս, ևւ Ղուկիոս ու Յասոն ու Սոսիպատրոս՝ իմ ազգականներս։ (Բարև կ՚ընեմ ձեզի Տէրոջմով ես ալ Տերտիոս, որ սա թուղթը գրեցի։) Բարև կ՚ընէ ձեզի Գայիոս՝ իմ ու բոլոր եկեղեցւոյն հիւրընկալը։ Բարև կ՚ընէ ձեզի երաստոս՝ քաղաքիս դանձապետը, ու
24 կուարտոս եղբայրը։ Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամենուն հետ ըլլայ։ Ամէն։

25 Ան որ՝ որ կարող է ձեզ հաստատել իմ աւետարանիս ու Յիսուս Քրիստոսի քարոզութեանը պէս, նոյն խորհուրդին յայտնութեան պէս՝ որ յաւիտենական ատենները
26 ի վեր ծածկուած էր, Եւ հիմա յայտնուեցաւ, ու մարգարէական գիրքերով յաւիտենական Աստուծոյ հրամանովը բոլոր հեթանոսներուն ճանչցուեցաւ հնազանդութեան համար հաւատքի համար,
27 Միմիայն իմաստուն Աստուծոյ՝ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը փառք յաւիտեանս։ Ամէն։

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
Ա.Ո ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պօղոս առաքեալ իր բարեկամ ապէն և Աստուծոյ շնորհակալ ըլլալէն ետև։ 10 կը յորդորի կռիւներէ միաբան ըլլալու։ 12 և. կը յանդիմանէ անոնց երկպառակութիւնները։ 18 Աստուած իմաստուններուն իմաստութիւնը կը կորսնցնէ։ 21 քարոզութեան յիմարութիւնովը։ 26 և չկանչէր իմաստունները, զօրաւորները ու ազնուականները։ 27 բայց յիմարները, տկարները և անարգները։

1 Պօղոս՝ Աստուծոյ կամքովը Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ ըլլալու կանչուած, Սոս-
2 թենէս եղբայրը, Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցւոյն՝ Քրիստոս Յիսուսով սրբացուածներուն՝ հասրբեր ըլլալու կանչուածներուն, ան ամենուն հետ՝ որ ամէն տեղ Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունը կը կանչեն,
3 Իրենցը ու մերը։ Ձեզի շնորհք և խաղաղութիւն Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
4 Ամէն առն իմ Աստուածիս ձեզի համար կը գոհանամ Աստուծոյ շնորհքին վրայ, որ
5 ձեզի տրուած է Քրիստոս Յիսուսով. Որ դուք ամէն բանի մէջ հարստացաք նմանապէս
6 խօսքով և ամենայն գիտութեամբ. Ինչպէս որ Քրիստոսի վկայութիւնը ձեր մէջը հաստա-
7 տուեցաւ. Որ դուք բնաւ մէկ շնորհքով մէն ալ չնուազիք՝ Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
8 յայտնուելուն սպասելով. Կը նաև ձեզ պինդ հաստատէ մինչև վերջը՝ անմեղադրելի ըլլալու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի օրը։
9 Հաւատարիմ է Աստուած, որ իրմով կանչուեցաք Հաղորդ ըլլալու իր Որդւոյն՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին։
10 Ձեզի կ՚աղաչեմ, եղբայրներ, մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը, որ ըսէք ու ես նոյն խօսքը ունենաք ամէնքդ, ու երկպառակութիւն ներ չըլլայ ձեր մէջը. հապա դուք մէկ միտքի ու մէկ խորհուրդի վրայ հաստատուած
11 ըլլաք։ Ինչու որ ձեզի համար ինծի յայտնուեցաւ, եղբայրներ, Քղուէի տունէն եղողներէն,
12 թէ ձեր մէջը հակառակութիւններ կայ։ Ես ալ կը պատկեմ, որ ձեզմէ ամէն մէկը կ՚ըսէ եղբ թէ Ես Պօղոսեան եմ, ու ես

Ապողոսեան, և ուրիշը՝ Թէ Ես կե-
13 փասեան, ու ես՝ Թէ Ես Քրիստոսեան։ Միթէ Քրիստոս բաժնուած է. միթէ Պօղոս խաչը ելաւ ձեզի համար, կամ թէ Պօղոսի՞ մկրտեցաք ձեզի համար։
14 Կը շնորհակալեմ Աստուծմէ որ ձեզմէ մէկը չմկրտեցի, միայն Կրիսպոս ու Գայոս.
15 որ մէկը չըսէ թէ ձեզի մկրտեցի։
16 Հապա Ստեփանասին ալ մկրտեցի. ալ ուրիշ մէկը չեմ գիտեր ամենևին թէ մկրտեցի։
17 Ինչու որ Քրիստոս զիս մկրտելու չխրկեց, հապա աւետարանը քարոզելու, ոչ թէ խօսքի իմաստութեամբ, որ Քրիստոսի խաչը չպարապուի։
18 Քանզի խաչին քարոզութիւնը կորստեան հիմարութիւն է, բայց մեզի փրկուածներուս Աստուծոյ զօրութիւն է։
19 Վասն զի գրուած է, Իմաստուններուն իմաստութիւնը պիտի կորսնցնեմ, ու հանճարեղութիւնը պիտի կարգնցնեմ։
20 Ուր է իմաստունը՝ ուր է դպիրը, ուր է աս աշխարհի հիմարը՝ Աստուծոյ չէ՞ որ Աստուած յիմարեցուց հիմա քնողը։
21 Աս աշխարհիս իմաստութիւնը։ Քանզի Աստուծոյ իմաստութեամբը աշխարհ Աստուած զինքը չճանչցաւ իմաստութիւնովը, Աստուած հաճեցաւ քարոզութեան յիմարութիւնովը հաւատացեալները ապրեցնելու։
22 Ինչու որ Հրեաները նշան կ՚ուզեն, և Յոյնները իմաստութիւն կը փնտռեն։
23 Բայց մենք կը քարոզենք խաչեալ Քրիստոսը՝ Հրեաներուն գայթակղութիւն, ու Յոյներուն յիմարութիւն,
24 Բայց անոնց որ կանչուած են, թէ Հրեաներուն և թէ Յոյներուն, Քրիստոսը՝ Աստուծոյ զօրութիւնը և Աստուծոյ իմաստութիւնը։
25 Թիւնը, ինչու որ Աստուծոյ յիմարը մարդոցմէն առելի իմաստուն է, և Աստուծոյ տկարը մարդոցմէն առելի զօրաւոր է։
26 Տեսէք, եղբայրներ, որ ձեզի կոչումը կը տեսնէք, որ չէ թէ մարմնոյ կողմանէ շատ իմաստուններ, և չէ թէ շատ զօրաւորներ, և չէ թէ շատ ազնուականներ հնազանդեցան։
27 Հապա Աստուած այս աշխարհիս յիմարները ընտրեց, որ ամօթով ընէ իմաստուններուը. ու աշխարհիս տկարները ընտրեց Աստուած, որ ամօթով ընէ զօրաւորները.
28 Ու աշխարհիս ցածագոյնները ու անարգները

Տես նաև՝ Ա. Կորնթ. ա. 1։ Բ. Կորնթ. ա. 1։ Գաղատ. ա. 1։ Եփես. ա. 1։ Փիլիպ. ա. 1։ Կող. ա. 1։ Ա. Թես. ա. 1։ Բ. Թես. ա. 1։ Ա. Տիմոթ. ա. 1։ Բ. Տիմոթ. ա. 1։ Տիտոս ա. 1։ Philem. 1։

որ իր մէջն է. Հանանիկ ալ Աստուծոյ բաները մեկը չգիտեր, բայց միայն Աստուծոյ Հոգին։
12 Իսկ մենք չենք ընդունած աշխարհիս հոգին առնելնիս, հապա այն Հոգին որ Աստուծմէ է, որ մենք ճանչնանք այն բաները որ Աստուծմէ տրուած
13 եան մեզի. որոնք նաև կը խօսինք, ոչ թէ մարդկային իմաստութեան սորվեցուցած խօսքերովը, հապա Սուրբ Հոգւոյն սորվեցուցածներովը, և հոգևոր բաները հոգևորի հետ կը յարմարցնենք։
14 Բայց այն որ հոգևոր չէ՝ ամէն բան կը քննէ, ու ինքը մեկէ մը չքննուիր։ Քանզի ո՞վ գիտցաւ Տէրոջը միտքը, որ անոր խրատ տուղ եւ կրնայ։ Բայց մենք Քրիստոսի միտքը ունինք։

ԳԼ. Գ

2 Տղայոց առաջ կամ կը տրամիմ և ոչ թէ կերակուր։ 3 Կռիւը ու նախանձը մարմնաւոր մարդ գտածներ են։ 7 Տնկողը ու ջուր տուղը բան մը չեն։ 9 Աշխատաւորներ Աստուծոյ գործակիցներն են։ 11 Քրիստոս է մի միայն հիմը։ 16 Մարդիկ Աստուծոյ տաճարներն են, որոնք պղտորին տուրը պահելով։ 19 Սա աշխարհիս իմաստութիւնը Աստուծոյ տգիտութիւն է։

1 Ես ևս, եղբայրներ, չկրցայ խօսիլ ձեզի՝ որպէս թէ հոգևորներու, հապա որպէս թէ
2 մարմնաւորներու, իրպէս թէ փրիսատոսով տղայոց. ձեզի կաթ կերցուցի և չէ թէ կերակուր, ինչու որ դեռ կարող չէիք, ու հիմա ալ տակաւին կարող չէք, վասն զի դեռ մարմնաւոր էք. վասն զի ինչուան որ ձեր մէջը նախանձ ու հակառակութիւն և բաժանումներ կան, չէ՞ որ մարմնաւոր էք, ու մարդկօրէն
4 կը քալէք. քանզի երբոր ոմն մեկը կ'ըսէ թէ Ես Պօղոսեան եմ, և միւսը՝ թէ ես Ապողոսեան, չէ՞ որ մարմնաւոր էք։ Ուրեմն ո՞վ է
5 Պօղոս կամ ո՞վ է Ապողոս. ծառաներ անոնք են, որոնցմով հաւատացիք, ևս ինչպէս որ
6 Տէրը տուաւ ամեն մեկուն։ Ես տնկեցի, Ապողոս ջուր տուաւ, բայց Աստուած աճեցուց։
7 Ուստի ոչ տնկողը բան մըն է, և ոչ ջուր տուղը, հապա Աստուած՝ որ աճեցուց։
8 Տնկողը ու ջուր տուղը մեկ են, և ամէն մեկը իր վարձքը պիտի առնէ իր աշխատութեանը
9 չափովը։ Վասն զի մենք Աստուծոյ գործակից ենք. դուք Աստուծոյ մշակատիրութիւն էք, շէնք
10 Աստուծոյ չնորհացը որ տրուեցաւ, իմաստուն ճարտարապետի մը պէս հիմ դրի, բայց ուրիշ մը կը շինէ վրան։ Բայց ամէն մեկը թող
11 զգուշանայ թէ ինչպէս կը շինէ։ Վասն զի մեկը ուրիշ հիմ չկրնար դնել՝ զատ քան ի դրուածէն որ է Յիսուս Քրիստոս։
12 Ուստի եթէ մեկը այս հիմի վրայ կը շինէ ոսկի, արծաթ, պատուական քարեր, փայտ, խոտ, եղէգ,
13 ամէն մեկուն գործը յայտնի պիտի ըլլայ. Քանզի օրը կը յայտնէ, վասն զի հրով պիտի յայտնուի. և ամէն մեկուն գործին ինչ տեսակ
14 ըլլալը հրակը պիտի փորձէ։ Թէ որ մեկուն շինած գործը մնայ ըլլայ, վարձք կ'առնու։
15 պիտի առնէ. եթէ մէ որ մեկուն շինածը այրի ըլլայ, անիկա վնաս պիտի քաշէ. բայց ինքը պիտի ազատի, սակայն անանկ իբր թէ
16 հրակի միջէն։ Չգիտէք դուք որ Աստուծոյ տաճար էք դուք, և Աստուծոյ Հոգին ձեր
17 մէջը բնակած է։ Թէ որ մեկը Աստուծոյ տաճարը կ'ապականէ, Աստուած զանիկա պիտի ապականէ, վասն զի Աստուծոյ տաճարը սուրբ է՝ որ դուք էք։
18 Ոչ ոք ձեզ խաբէ. Թէ որ մէկը ձեզմէ կը կարծէ թէ իմաստուն է այս աշխարհիս մէջ, թող յիմար ըլլայ՝ որ իմաստուն ըլլայ։ Վասն զի այս աշխարհիս իմաստութիւնը Աստուծոյ առջեւը յիմարութիւն է. վասն զի գրուած է թէ Անիկա իմաստուններուն իրենց
20 խորամանկութեանը մէջ կը բռնէ։ Եւ դարձեալ թէ Տէրը գիտէ իմաստուններուն խորհուրդները թէ անոնք դատարկ են։
21 Ուրեմն ոչ մեկը թող չպարծենայ մարդոցմով. վասն զի ամէն բան ձերն է,
22 Թէ Պօղոս, թէ Ապողոս, թէ կեփաս, թէ աշխարհ, թէ կեանք, թէ մահ, թէ ներկայ բաները և թէ գալիքները՝ ամէն բան ձերն է. Դուք ալ Քրիստոսինն էք, և Քրիստոս՝ Աստուծոյ։

ԳԼ. Դ

1 Քրիստոսի պաշտօնեաները ինչ համարում ունենալու են։ 7 Բան մը չունինք որ առած չըլլանք։ 8 Աշխարհքին բան եգած աշխարհի, հրէշտակներուն և մարդոց։ 13 աշխարհի ապականութիւնը և ամէնուն անարգը։ 15 պատուհասները։

1 Այսպէս թող մարդիկ մեզ համարի որպէս՝ Քրիստոսի պաշտօնեաներ և Աստուծոյ խորհուրդներուն մէջ հաւատարիմ
2 Հոս որ պահանջուածը այն է որ հաւատարիմ
3 գտնուի։ Բայց ինծի համար ոչինչ բան մըն է, որ ձեզմէ դատուիմ՝ կամ մարդոց դատուելիութենէն, մանաւանդ որ ես ալ իմ անձս
4 չեմ դատեր. (Վասն զի ես իմ անձիս վրայով բան մը չեմ գիտեր. Բայց չէ թէ սրով արդարանամ.) Հապա ինձ դատողը Տէրն է։
5 Ուրեմն ժամանակէն առաջ դատապետութիւն մը ընէք, մինչև որ գայ Տէրը՝ որ խաւարին գաղտնիքը ի լոյս պիտի հանէ, ու սրտերուն խորհուրդները յայտնի պիտի ընէ. Եւ անոնց
6 ատեն ամէն մեկուն գովեստը Աստուծմէ պիտի ըլլայ։
7 Ասանկ օրինակ բերի, եղբայրներ, իմ վրաս ու Ապողոսին վրայ ձեզի համար, որ դուք մեզմէ սորվիք հասկնալ դրուածէն աւելի բան մը չխորհիլ, որ չըլլայ թէ ձեզմէ մեկը հպարտանայ մեկուս մը համար ուրիշի մը դէմ։
8 Քանի՞ է ան որ քեզ տարբեր կ'ընէ. և ի՞նչ ունիս որ չես առեր դուն. և թէ որ առեր՝ ինչո՞ւ չառածի պէս կը պարծենաս։
9 Արդէն կշտացած էք, հարստացած էք, առանց մեզի թագաւորեցիք. և երանի թէ թագաւորէիք, որ մենք ալ ձեր հետը թագաւորէինք։ Քանզի կարծեմ թէ Աստուած մեզ առաքեալներս վերջի տեղի դրաւ իբրև մահապարտներու նման. Ինչու որ աշխարհի և հրեշտակներուն ու մարդոց
10 համար տեսարան եղանք։ Մենք յիմարներ ենք Քրիստոսի համար, և դուք խելացիներ Քրիստոսով. մենք տկար՝ և դուք զօրաւոր. դուք փառաւորեալ՝ ու
11 մենք անարգեալ։ Մինչև այս օրս ան ու ծարաւենք ալ, մերկ ալ կը մնանք, հարկ կը տրուինք, ցրուած ալ կը մնանք,
12 Եւ մեր ձեռքերովը գործելով կ'աշխատինք. երբոր հայհոյեն՝ կ'օրհնենք. երբոր կը հալածեն՝ կը
13 համբերենք. երբոր դէշ կը խօսին՝ կ'աղաչենք։ Մինչև այսօր աշխարհի ապականութիւնը՝ ամէնուն անարգը կըլլանք մենք։
14 Ոչ թէ անարգելով ձեզի գիտմամ. հապա որպէս իմ սիրելի որդիներս կը զգուշացնեմ ձեզ։
15 Վասն զի թէ և դուք տասը հազար վարժապետներ ունենաք Քրիստոսով, բայց չէ թէ շատ հայրեր ունիք, ինչու որ Քրիստոս Յիսուսով
16 ձեզ ծնայ աւետարանովը։ Ուրեմն
17 կ'աղաչեմ ձեզի՝ ինծի նմանող եղէք։ Ասոր համար ձեզի խրկեցի Տիմոթէոսը, որ իմ սիրելի որդիս է ու Տէրոջմով հաւատարիմ. որ անիկա ձեր միտքը պիտի ձգէ Քրիստոսով իմ ճամբաներս, ինչպէս որ ամէն տեղ ամէն եկեղեցիներուն մէջ կը սորվեցը։
18 Նեմ՝ Մեկ քանիները հպարտացան, որպէս
19 թէ ես պիտի չգամ ձեզի։ Բայց չուտով պիտի գամ ձեզի՝ թէ որ Տէրը կամենայ, և պիտի հասկնամ՝ չէ թէ հպարտացողներուն խօսքը,
20 այլ՝ հապա զօրութիւնը։ Վասն զի Աստուծոյ թագաւորութիւնը չէ թէ խօսքով է, հապա
21 զօրութիւնով։ Ի՞նչպէս կ'ուզէք, գաւազա՞նով գամ ձեզի, թէ սիրով և հեզութեան հոգիով։

ԳԼ. Ե

1 Պօղոս կ'իմացնէ Կորնթացւոց թէ ապտակիզ անձը 6 յանիմանութեան պատճառ մըն է իրենց քան թէ պարծանաց. 7 կ'իմացնէ թէ պէտք է հին խմորը մեկուկ ձգել։ 10 Թէ պէտք է եղբայրասիրները ամչցնել, և անոնցմէ հետ քաշուիլ։

1 Ամէնուն կը լսուի ձեր մէջը պոռնկութիւն ըլլալ, և անանկ պոռնկութիւն՝ որ հեթանոսներուն մէջ ալ չկայ, որպէս թէ մեկը
2 իր հօրը կնկիը ունենայ։ Ու դուք հպարտացեր էք, և ոչ մանաւանդ սուգ ըրիք, որ
3 ձեր մէջէն վերցուի այս բանը ընողը։ Ինչու որ թէպէտ ես մարմնով հեռու եմ, բայց հոգիով ներկայ եմ. ուստի հիմա որպէս թէ ներկայ ըլլալով որոշեցի, որ այս բանը ընողը՝
4 երբոր մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը մեկտեղ ժողովուիք դուք՝ ու իմ հոգիս՝ մեր
5 Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնովը, Նանկը Սատանային մատնեմ էակը՝ մարմինը կորսուելու համար, որ հոգին փրկուի Տէրը Յիսուսի
6 աստի օրը։ Այս ձեր պարծանքը ազնիկ չէ.

չէ՞ք գիտեր Թէ քիչ մը խմորը բոլոր զանգուա-
7 ծը կը խմորէ։ Մաքրեցէ՛ք հին խմորը մէկդի, որ ըլլաք նոր զանգուած, ինչպէս որ անխմոր էք. Քանզի որ Քրիստոս մեր Զատիկը մեզի
8 համար զոհուեցաւ։ Ուստի տօն կատարենք՝ ո՛չ թէ հին խմորով և ո՛չ թէ չարութեան ու անզգամութեան խմորովը, հապա անկեղծու-
թեան ու ճշմարտութեան անխմոր հացովը։
9 Գրեցի ձեզի թուղթին մէջ, Թող պոռնիկնե-
10 րուն հետ չխառնուիլ։ Եւ ո՛չ թէ՝ աս աշխարհիս պոռնիկներուն հետ, կամ ագահներուն հետ, կամ յափշտակողներուն հետ, կամ կռապաշտներուն հետ. Հապա թէ չէ՝ պէտք էր որ դուք աշխարհէս դուրս ելլէիք։
11 Բայց հիմա ձեզի գրեցի չխառնուիլ, այսինքն Թէ որ մէկը եղբայր ըսուած՝ կամ պոռնիկ ըլլայ, կամ ագահ, կամ կռապաշտ, կամ նախատող, կամ գինով, կամ յափշտակող, ա-
12 նանկին հետ հաց ալ չուտել։ Վասն զի ինչ պէտք է ինձի դուրսինները ալ դատել. Ո՞չ
13 որ դուք ներսինները կը դատէք. Իսկ դուրսինները Աստուած պիտի դատէ. Ուստի չարը ձեր մէջէն վերցուցէք։

ԳԼ. Զ

1 Ա Քանզի որ ձեզմէ մէկը՝ Թէ որ մէկ բան մը ունենայ իր ընկերին հետ, կը համարձակի՞ անիրաւներուն առջեւը դատուիլ՝ ու չէ Թէ սուրբերուն առ-
2 ջեւը։ Զի՞ք գիտեր որ սուրբերը պիտի դատեն աշխարհը. ու Թէ որ աշխարհս ձեզմէ կը դատուի, ուրեմն արժանի չէ՞ք դատք չընե-
3 լու ամենափոքր բաներուն։ Չէ՞ք գիտեր որ մենք հրեշտակները պիտի դատենք. ուր չի մնան
4 հապա աշխարհային բաները։ Ուրեմն Թէ որ ձեր մէջը աշխարհային դատեր ունիք, ակնդիւցին անարգները ձեզի դատուոր դրէք։
5 Ձեզ ամչցնելու համար կը զրուցեմ. այնչափ հոգաբ որ ձեր մէջը մէկ խնամուն մը չկա՞յ, որ
6 կարող ըլլայ իրաւունքը որոշել իր եղբայրնե-
7 րուն մէջ։ Հապա եղբայր եղբօր հետ դատի կը մտնէ, ան ալ անհաւատներուն առջեւը։
7 Արդարեւ բոլորովին յանցանք մըն է ա ձեր մէջը, որ իրարու հետ դատեր ունիք. Ինչո՛ւ մնանաք դուք անիրաւութիւն չէք կրեր. ինչո՛ւ մնանաք դուք զրկանք չէք
8 կրեր. Հապա դուք անիրաւութիւն ու զրկանք կ՚ընէք, Եւ ան ալ եղբայրներուն։
9 Չէ՞ք գիտեր որ անիրաւները Աստուծոյ արքայութիւնը պիտի չժառանգեն. Մի խաբուիք, ոչ պոռնիկները, Ոչ կռապաշտները, ոչ շնա-
10 ցողները, Ոչ իգացեալները, ոչ արուագէտ-
11 ները, ոչ գողերը, ոչ ագահները, ոչ գինով-ները, ոչ նախատողները՝ ոչ յափշտակողները Աստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի չժառան-
11 գեն։ Եւ դուք մէկ քանիներդ անանկներ էիք. Հապա լուացուեցաք, բայց սրբուեցաք, բայց արդարացաք Տէր Յիսուսի անունովը ու մեր Աստուծոյ Հոգիովը։
12 Ամէն բան ինձի օրինաւոր է, բայց չէ Թէ ամէն բան օգտակար. ամէն բան ինձի օրինա-
13 ւոր է, բայց ես մէկ բանի մը իշխանութեան տակ պիտի չըլլամ։ Կերակուրները փորին համար է, փորն ալ կերակուրներուն. բայց Աստուած ասոնց՝ անոնք ալ պիտի խափանէ։ Իսկ մարմինը պոռնկութեան համար չէ, Հապա Տէրոջը, ու Տէրը՝ մարմինին համար։
14 Եւ Աստուած որ Տէրը յարուցանեց, մեզ ալ պի-
15 տի յարուցանէ իր զօրութիւնովը։ Չէ՞ք գի-տեր որ ձեր մարմինները Քրիստոսի անդամներն են. ուստի Քրիստոսի անդամները առնեմ՝ պոռնիկի անդամնե՞ր ընեմ. քաւ լիցի։
16 Չէ՞ք գիտեր Թէ ան որ պոռնիկի կը մօտենայ՝ անոր հետ մէկ մարմին կ՚ըլլայ. Քանզի ըսէ՛ը կ՚ը-
17 սի Երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան։ Իսկ ան որ Տէրոջը կը մօտենայ՝ անոր հետ մէկ հոգի
18 կ՚ըլլայ։ Պոռնկութենէն փախչի՛ք. ամէն մեղք որ մարդ կը գործէ, Քրիստոսի դուրս է. բայց ան որ կը պոռնկի՝ Քրիստոսին դէմ կը
19 մեղանչէ։ Չէ՞ք գիտեր որ ձեր մարմինները Սուրբ Հոգիին որ ձեր մէջն է, որ անկից Աստուծմէ ունիք, Ու դուք ձեր ան-
20 ձին պէտք չէք. Քանզի գնով ծախու առ-

նուեցաք, ուստի փառաւորեցէ՛ք զԱստուած ձեր մարմիններուն ու հոգիներուն մէջը, որ Աստուծոյ են։

ԳԼ. Է

1 Առաքեալը կը խօսի ամուսնութեան վրայով. և յանգընելով Թէ ան մէկ պատճառն մըն է պոռնկութենէ գէմ. 10 Թէ ամուսնութիւնը կապը պէտք չէ որ գիւրաւ լուծուի. 18 Թէ ամէն մարդ պարտի գոհ ըլլալ իր վիճակէն. 25 Թէ կուսութիւնը ինչ գիտութիւնէ կու գայ պահուիլ. 35 և Թէ ինչ պատճառով կրնայ ամուսնանալ կամ անկէ ետ կենալ։

1 Արդ ան բաներուն համար որ գուք ինծի գրեցիք, Աղէկ է մարդուս որ կնկան չմօտե-
2 նայ։ Բայց պոռնկութիւնը պատճառով Թող իր կնիկը ունենայ, ու ամէն
3 կնիկ իր էրիկը Թող ունենայ։ Էրիկը իր կնկանը Թող պարտքը վճարէ, նմանապէս կնիկն
4 ալ իր էրիկանը։ Կնիկը իր մարմնին չիշխեր, հապա էրիկը. անանկ ալ էրիկը իր մարմնին
5 չիշխեր, հապա կնիկը։ Միմիկդմիկ մի զրկեք, Եթէ ոչ միաբանութեամբ առեն մը աղօթքի պարապելու համար, ու նորէն իրարու դարձէք, Որ Սատանան ձեզ չփորձէ ձեր անժուժ-
6 կալութեանը համար։ Ասիկա կը զրուցեմ Թոյլ
7 տալով՝ Եւ չէ Թէ հրամայելով։ Ուզանդի կ՚ուզէի որ ամէն մարդիկ ինծի պէս ըլլային. Բայց ամէն մէկը իր պարգեւը ունի Աստուծմէ,
8 մէկըասանկ՝ ու միւսը անանկ։ Բայց չամուսնացածներուն ու այրեւարիներուն կ՚ըսեմ, Ա-
9 ղէկ է անոնց՝ Թէ որ ինծի պէս կենան։ Հապա Թէ որ ժուժկալութիւն չունին՝ Թող ամուսնանան, Քանզի որ աղէկ է ամուսնանալը
10 քան Թէ բորբոքիլը։ Բայց ամուսնացածներուն կը պատուիրեմ ես Թէ ես, հապա Տէրը,
11 Որ կնիկը էրիկէն չզատուի, (Իսկ Թէ որ զատուի ալ առանց ամուսնանալու մնայ, կամ իր էրիկանը հետ հաշտուի,) ու էրիկը իր կնի-
12 կին Թող չձգէ։ Բայց ուրիշներուն ես կ՚ըսեմ՝ Ես կ՚ըսեմ Թէ Տէրը. Թէ որ մէկ եղբայր մը անհաւատ կնիկ ունենայ, ու անոր հաճելի ըլլայ կրնէն
13 հետ բնակիլը, Թող չձգէ զանիկա։ Եւ կնիկ մը որ անհաւատ էրիկ ունենայ, ու անոր հաճելի ըլլայ իրմէն հետ բնակիլը, Թող չձգէ զա-
14 նիկա։ Ինչո՛ւ որ անհաւատ էրիկը սրբուած է կնիկովը, և անհաւատ կնիկը սրբուած է էրիկովը. Հապա Թէ ոչ՝ ձեր զաւակները պիտի պիտի
15 ըլլային, բայց հիմա սուրբ են։ Իսկ Թէ որ անհաւատը զատուի՝ Թող զատուի. եղբայր մը կամ քոյր մը անանկ պարագաներու մէջ գերի

1 Զ Ուրիշ մէկը՝ Թէ որ մէկուն բան մը պարտական ըլլայ, ու չուզէ վճարել, ան ալ կ՚երթայ դատաւորին առջեւ։ 2 Թէ անիրաւները Աստուծոյ արքայութիւնը չեն ժառանգեր։ 15 Թէ մեր մարմինները Քրիստոսի անդամներ են։ 19 և Սուրբ Հոգիին տաճարները։ 16 ուրիշին պէտք չէ որ զանազ պղծենք։

1 Ձեզմէ մէկը՝ Թէ որ մէկ բան մը ունենայ իր ընկերին հետ, կը համարձակի՞ անիրաւներուն առջեւը դատուիլ՝ ու չէ Թէ սուրբերուն առ-
2 ջեւը։ Զի՞ք գիտեր որ սուրբերը պիտի դատեն աշխարհը. ու Թէ որ աշխարհս ձեզմէ կը դատուի, ուրեմն արժանի չէ՞ք դատք չընե-
3 լու ամենափոքր բաներուն։ Չէ՞ք գիտեր որ մենք հրեշտակները պիտի դատենք. ուր չի մնան հապա աշխարհային բաները։ Ուրեմն Թէ որ
4 ձեր մէջը աշխարհային դատեր ունիք, ակնդիւցին անարգները ձեզի դատուոր դրէք։
5 Ձեզ ամչցնելու համար կը զրուցեմ. այնչափ հոգաբ որ ձեր մէջը մէկ խնամուն մը չկա՞յ, որ
6 կարող ըլլայ իրաւունքը որոշել իր եղբայրնե-
7 րուն մէջ։ Հապա եղբայր եղբօր հետ դատի կը մտնէ, ան ալ անհաւատներուն առջեւը։
7 Արդարեւ բոլորովին յանցանք մըն է ա ձեր մէջը, որ իրարու հետ դատեր ունիք. Ինչո՛ւ մնանաք դուք անիրաւութիւն չէք կրեր. ինչո՛ւ մնանաք դուք զրկանք չէք
8 կրեր. Հապա դուք անիրաւութիւն ու զրկանք կ՚ընէք, Եւ ան ալ եղբայրներուն։
9 Չէ՞ք գիտեր որ անիրաւները Աստուծոյ արքայութիւնը պիտի չժառանգեն. Մի խաբուիք, ոչ պոռնիկները, Ոչ կռապաշտները, ոչ շնա-
10 ցողները, Ոչ իգացեալները, ոչ արուագէտ-
11 ները, ոչ գողերը, ոչ ագահները, ոչ գինով-ները, ոչ նախատողները՝ ոչ յափշտակողները Աստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի չժառան-
11 գեն։ Եւ դուք մէկ քանիներդ անանկներ էիք. Հապա լուացուեցաք, բայց սրբուեցաք, բայց արդարացաք Տէր Յիսուսի անունովը ու մեր Աստուծոյ Հոգիովը։
12 Ամէն բան ինձի օրինաւոր է, բայց չէ Թէ ամէն բան օգտակար. ամէն բան ինձի օրինա-
13 ւոր է, բայց ես մէկ բանի մը իշխանութեան տակ պիտի չըլլամ։ Կերակուրները փորին համար է, փորն ալ կերակուրներուն. բայց Աստուած ասոնց՝ անոնք ալ պիտի խափանէ։ Իսկ մարմինը պոռնկութեան համար չէ, Հապա Տէրոջը, ու Տէրը՝ մարմինին համար։
14 Եւ Աստուած որ Տէրը յարուցանեց, մեզ ալ պի-
15 տի յարուցանէ իր զօրութիւնովը։ Չէ՞ք գի-տեր որ ձեր մարմինները Քրիստոսի անդամներն են. ուստի Քրիստոսի անդամները առնեմ՝ պոռնիկի անդամնե՞ր ընեմ. քաւ լիցի։
16 Չէ՞ք գիտեր Թէ ան որ պոռնիկի կը մօտենայ՝ անոր հետ մէկ մարմին կ՚ըլլայ. Քանզի ըսէ՛ը կ՚ը-
17 սի Երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան։ Իսկ ան որ Տէրոջը կը մօտենայ՝ անոր հետ մէկ հոգի
18 կ՚ըլլայ։ Պոռնկութենէն փախչի՛ք. ամէն մեղք որ մարդ կը գործէ, Քրիստոսի դուրս է. բայց ան որ կը պոռնկի՝ Քրիստոսին դէմ կը
19 մեղանչէ։ Չէ՞ք գիտեր որ ձեր մարմինները Սուրբ Հոգիին որ ձեր մէջն է, որ անկից Աստուծմէ ունիք, Ու դուք ձեր ան-
20 ձին պէտք չէք. Քանզի գնով ծախու առ-

ե ԳԼ. ԺԸ. 33։ Գաղ. Ե. 9։ բ Տիմ. բ. 17։
զ Կո. Ծգ. 7։ Ցամ՚ս. ա. 29։ ԳԼ. ԺԸ. 3։ ա Պետ. ա. 19։ Ցայտ. Ե. 6։ 12։
է Ցամ՚ս. ԺԹ. 14։
ի Եվ. ԺԸ. 15։ Ժգ. 6։
ժ Օր. Ժգ. 3։
ի Մատ. Ժգ. 6։ 12։ Մատ. բ. 15։ Դ.ս.կ. Ժբ. 1։
լ Ցնս հմր. 9։ 7։ բ Կոր. գ. 14։ Եփես. Ե. 11։ բ Թես. գ. 14։
խ ԳԼ. ա. 20։
ծ ԳԼ. Ժ. 27։
կ Ցամ՚ս. ԺԵ. 15։ ա Ցամ՚ս. Ե. 19։
հ Մատ. Ժբ. 17։ Հռոմ. Ժբ. 17։ բ Թես. գ. 6։ 14։ բ Ցամ՚ս. 10։
ձ Գաղ. բ. 12։
ղ Մատ. գ. 11։ Կող. գ. 8։ ա Թես. գ. 11։ ա Տիմ. գ. 7։
ճ ԳԼ. Ե. 1։ 2։ 3։ 4։ Հռոմ. Ժբ. 17։ 19։ բ Օր. Ժգ. 5։ ԺԸ. 15։
ո ԳԼ. ԺԸ. 33։ Գաղ. Ե. 9։ բ Տիմ. բ. 17։
շ Ես. Ծգ. 7։ Ցամ՚ս. ա. 29։ ԳԼ. ԺԸ. 3։ ա Պետ. ա. 19։ Ցայտ. Ե. 6։ 12։
ո Ցամ՚ս. ԺԵ. 14։
չ Եվ. ԺԸ. 15։ Ժգ. 6։
պ Օր. Ժգ. 3։
ջ Մատ. Ժգ. 6։ 12։ Մատ. բ. 15։ Դ.ս.կ. Ժբ. 1։
ռ Ցնս հմր. 9։ 7։ բ Կոր. գ. 14։ Եփես. Ե. 11։ բ Թես. գ. 14։
ս ԳԼ. ա. 20։
վ ԳԼ. Ժ. 27։
տ Ցամ՚ս. ԺԵ. 15։ ա Ցամ՚ս. Ե. 19։
ր Մատ. Ժգ. 17։ Հռոմ. Ժգ. 17։ բ Թես. գ. 6։ 14։ բ Ցամ՚ս. 10։
ց Գաղ. բ. 12։
ւ Մատ. գ. 11։ Կող. գ. 8։ ա Թես. գ. 11։ ա Տիմ. գ. 7։
փ ԳԼ. Ե. 12։
ք Ես. Ծգ. 7։ բ Կոր. գ. 14։ Եփես. Ե. 11։ բ Թես. գ. 14։
օ ԳԼ. ա. 20։
ֆ ԳԼ. Ժ. 27։
ա Ցամ՚ս. ԺԵ. 15։ ա Ցամ՚ս. Ե. 19։
բ Մատ. Ժգ. 17։ Հռոմ. Ժգ. 17։ բ Թես. գ. 6։ 14։ բ Ցամ՚ս. 10։
գ Գաղ. բ. 12։
դ Մատ. գ. 11։ Կող. գ. 8։ ա Թես. գ. 11։ ա Տիմ. գ. 7։
ե ԳԼ. Ե. 1։ 2։ 3։ 4։ Հռոմ. Ժգ. 17։ 19։ բ Օր. Ժգ. 5։ ԺԸ. 15։
զ ԳԼ. ԺԸ. 33։ Գաղ. Ե. 9։ բ Տիմ. բ. 17։
է Ես. Ծգ. 7։ Ցամ՚ս. ԺԵ. 15։ ա Ցամ՚ս. Ե. 19։
ը ԳԼ. ԺԸ. 3։ ա Պետ. ա. 19։ Ցայտ. Ե. 6։ 12։
թ Ցամ՚ս. ԺԹ. 14։
ժ Եվ. ԺԸ. 15։ Ժգ. 6։
ի Օր. Ժգ. 3։
լ Մատ. Ժգ. 6։ 12։ Մատ. բ. 15։ Դ.ս.կ. Ժբ. 1։
խ Ցնս հմր. 9։ 7։ բ Կոր. գ. 14։ Եփես. Ե. 11։ բ Թես. գ. 14։
ծ ԳԼ. ա. 20։
կ ԳԼ. Ժ. 27։
հ Ցամ՚ս. ԺԵ. 15։ ա Ցամ՚ս. Ե. 19։
ձ Մատ. Ժգ. 17։ Հռոմ. Ժգ. 17։ բ Թես. գ. 6։ 14։ բ Ցամ՚ս. 10։
ղ Գաղ. բ. 12։
ճ Մատ. գ. 11։ Կող. գ. 8։ ա Թես. գ. 11։ ա Տիմ. գ. 7։
ո ԳԼ. Ե. 1։ 2։ 3։ 4։ Հռոմ. Ժգ. 17։ 19։ բ Օր. Ժգ. 5։ ԺԸ. 15։
չ ԳԼ. ԺԸ. 33։ Գաղ. Ե. 9։ բ Տիմ. բ. 17։
պ Ես. Ծգ. 7։ Ցամ՚ս. ԺԵ. 15։ ա Ցամ՚ս. Ե. 19։
ջ ԳԼ. ԺԸ. 3։ ա Պետ. ա. 19։ Ցայտ. Ե. 6։ 12։
ռ Ցնս հմր. 9։ 7։ բ Կոր. գ. 14։ Եփես. Ե. 11։ բ Թես. գ. 14։
ս ԳԼ. ա. 20։
վ ԳԼ. Ժ. 27։
տ Ցամ՚ս. ԺԵ. 15։ ա Ցամ՚ս. Ե. 19։
ր Մատ. Ժգ. 17։ Հռոմ. Ժգ. 17։ բ Թես. գ. 6։ 14։ բ Ցամ՚ս. 10։
ց Գաղ. բ. 12։
ւ Մատ. գ. 11։ Կող. գ. 8։ ա Թես. գ. 11։ ա Տիմ. գ. 7։
փ ԳԼ. Ե. 12։
ք Ես. Ծգ. 7։ բ Կոր. գ. 14։ Եփես. Ե. 11։ բ Թես. գ. 14։
օ ԳԼ. ԺԸ. 33։ Գաղ. Ե. 9։ բ Տիմ. բ. 17

Ցերոջը բաները կը հոգայ, թէ ինչպէս Ցերոջը
33 հաճելի ըլլայ. իսկ ամուսնացածը աշխարհիս
բաները կը հոգայ, թէ ինչպէս իր կնկանը հա-
34 ճելի ըլլայ. եւ ամուսնացած կինիկը ու կոյսը
կը տարբերին իրարմէ. ²ընդ որ կոյսը Ցերոջը
բաները կը հոգայ, որ ինքը սուրբ ըլլայ հո-
գւով ու մարմնով. իսկ ամուսնացած կինիկը
աշխարհիս բաները կը հոգայ, թէ ինչպէս իր
35 էրկանը հաճելի ըլլայ: Բայց աս բանը ձեր օ-
գուտին համար կը պրուցեմ, չէ թէ ձեր վրայ
վարմ մը ձգելու, հապա պարկեշտութեան
համար ու առանց պրազանայ Ցերոջը ծառա-
36 յելու համար: Իսկ թէ որ մէկը ամօթ կը
սեպէ իր կոյսին համար՝ թէ որ չափը ան-
ցեր է, ու պէտք է անանկ ըլլալ, ինչ որ
կ'ուզէ՝ թող ընէ, մեղք չգործեր. թող ա-
37 մուսնանան: Բայց ան որ իր սրտին մէջ հաս-
տատ կը կենայ, ու իր վրայ հարկ մըն ալ
չկայ, հապա իր կամքին վրայ իշխանութիւն
ունի, ու իր սրտին մէջ այսպէս որոշեր է որ
38 իր կոյսը պահէ, ադեկ կ'ընէ: ²Ուստի ան որ
էր կոյսը կ'ամուսնացընէ, ադեկ կ'ընէ. ու ան որ
39 չամուսնացըներ, աւելի ադեկ կ'ընէ: ³Կնոջիկը
*կապուած է՝ որչափ ժամանակ որ իր էրկիկը
ողջ է. հապա թէ որ իր էրկիկը մեռնի, ազատ
է ամուսնանալու որու որ ուզէ, *միայն թէ
40 Ցերոջմով: ²Բայց իմ դատումիս նայելով աւե-
լի երանելի է՝ թէ որ անանկ կենայ. ³և կար-
ծեմ թէ ես ալ Աստուծոյ Հոգին ունիմ:

ԳԼ. Ը

2 Կռապէրուն զոհուած միսէն ես կ'ուտենք վրայով: 8 Պէտք չէ
որ մեր քրիստոնեական ազատութիւնը ան կերպով գործա-
ծինք՝ որ գայթակղութիւն տանք մեր եղբայրներուն: 11 Հա-
պա մեր գիտութիւնը սիրով ամենէնս ենք:

1 ²Բայց կուռց զոհերուն վրայով՝ ³գիտենք որ
ամէնքս ալ գիտութիւն ունինք. ⁴գիտու-
թիւնը կը հպարտացընէ, բայց սէրը չինու-
2 թիւնը կը շինէ: ⁵Ու թէ որ մէկը կը կարծէ թէ
բան մը գիտէ, դեռ բնաւ մէկ բան մը չգիտեր՝
3 ինչպէս որ պէտք է գիտնալ: Իսկ թէ որ մէկը
զԱստուած կը սիրէ, ⁶ինքը անկէ ճանչցած
4 է: Ուստի կուռց զոհածներէն ուտելու վը-
րայով՝ ⁷գիտենք որ կուռքը աշխարհիս
մէջ, ⁸ու որ մէկէն ի զատ ուրիշ Աստուած
5 մը չկայ: ⁹Որովհետև թէպէտ ան երկնքին
կամ երկրին վրայ ալ անուններով
աստուածներ՝ թէ երկինքը և թէ երկրիս վը-

Ա Կոր. ժ. 40. ևս 2 Եբր. ժգ. 4. 3 Ա Յովհ. ե. 2. 4 Ա Կոր. ը. 1. 5 Ա Կոր. ը. 7. 6 Ա Կոր. ը. 4. 7 Ա Կոր. ը. 5. 8 Ա Կոր. ը. 1. 9 Ա Կոր. ը. 4. Բ Օր. ե. 6. Եսայ. խե. 6. Ա Կոր. ը. 6. 10 Ա Կոր. ը. 5. 11 Ա Կոր. ը. 1. Ա Կոր. ը. 9. 12 Ա Կոր. ը. 7. 13 Ա Կոր. ը. 8. Ա Կոր. ը. 1. 14 Ա Կոր. ը. 9. Ա Կոր. ը. 7. 15 Ա Կոր. ը. 10. 16 Ա Կոր. ը. 11. Ա Կոր. ը. 12. 17 Ա Կոր. ը. 13. Ա Կոր. ը. 1. 18 Ա Կոր. ը. 2. 19 Ա Կոր. ը. 3. 20 Ա Կոր. ը. 4. 21 Ա Կոր. ը. 5. 22 Ա Կոր. ը. 6. 23 Ա Կոր. ը. 7. 24 Ա Կոր. ը. 8. 25 Ա Կոր. ը.

զոմաբերը նստաւ ուտելու և խմելու, ու ե-
8 ռան խաղալու։ Եւ պռնկովհետն չընկնիք,
ինտոր որ անոնցմէ ոմանք պռնկեցան, ու
մէկ օրուան մէջ քսանուերկու հազար հոգի
9 իևան։ Եւ Քրիստոսը չփորձենք, ինչպէս որ
անոնցմէ ոմանք փորձեցին, ու օձերէն չար-
10 դուեցան։ Եւ տրտունջ չընէք, ինչուոր որ ա-
նոնցմէ ոմանք տրտունջ ըրին, ու սատակե-
11 ցան։ Այդ ամէն բաները իրենց օրինակ կը պատահէր անոնց. Հակ մեզի՝
որոնց դարերուն վերջը հասաւ, նախատ ըլ-
12 լալու համար գրուեցաւ։ Ուստի ան որ կը
տեսէ թէ հաստատ կեցած է, թող զգուշա-
13 նայ որ չըլլայ թէ իյնայ։ Ձեզի մարդկային
փորձութենէ՝ի զատ ուրիշ չէ պատահած.
բայց Աստուած հաւատարիմ է, որ ձեզ պի-
տի չթողու ձեր կարողութենէն աւելի փոր-
ձուելու, հապա փորձութեանը հետ ապա-
տութեան միջոց մըն ալ պիտի ապ, որ կարող
ըլլաք համբերելու։
14 Ա՛նոր համար, իմ սիրելիներս, հեռացէք
15 տաւթենէ փախէք։ Ուրեմն թէ խնամասուն-
ներու հետ կը խօսիմ. դուք դատեցէք ինչ
16 որ կը զրուցեմ։ Օրհնութեան գաւաթը որ
մենք կ'օրհնենք՝ չէ՞ որ Քրիստոսի արեանը
հաղորդութիւնն է. Հացը որ մենք կը կո-
րտենք՝ չէ՞ որ Քրիստոսի մարմնոյն հաղորդու-
17 թիւնն է։ Հացը մէկ է, մենք շատերս մէկ
հաց՝ մէկ մարմին ենք, վասն զի ամէնքս ալ
18 այն մէկ հացէն կը վայելենք։ Նայեցէք մար-
մնաւոր Իսրայէլին. չէ՞ որ անոնք զոհուածներ-
19 ը ուտողները սեղանին հաղորդ են։ Ուրեմն
ի՞նչ կ'ըսեմ, Թէ կուռքը բան մըն է, կամ
20 թէ կուռք զոհուածը բան մըն է։ Բայց ա՛ռ-
նէմ թէ ան բաները որ հեթանոսները զոհ կ'ը-
նեն՝ դևերուն կը զոհեն ու չէ թէ Աստուծոյ.
ու չեմ ուզեր որ դուք դևերուն հաղորդ ըլ-
21 լաք. հնչեք կրնար խմել Տէրոջը գաւաթը ու
դևերուն գաւաթը. Չեք կրնար վայելել Տէ-
22 րոջը սեղանէն ու դևերուն սեղանէն։ Նա-
խանձի՞ գրգռենք Տէրը. միթէ մենք անկէ
զօրաւո՞ր ենք։
23 Ա՛մէն բան ինծի օրինաւոր է, բայց չէ թէ
ամէն բան օգտակար. ամէն բան ինծի օրինա-

49։
ա ԳԼ. է. 16։ Յայտ. բ. 14։
բ Թագ. ի. 1. 9։ Սաղ. ճգ. 29։
գ Ել. ԺԶ. 2. 7։ Թագ. իա. 5։ բ Օր. չ. 16։ Սաղ. հը. 18. 36։ ղԼ. 9։ ճգ. 14։
դ Թագ. իա. 6։
ե Ել. ԺՀ. 2։ ԺԶ. 2։ Թագ. իա. 5։ բ Օր. ի. 1։ ԺՀ. 41։
զ Ել. ԺԶ. 23։ բ Թագ. իգ. 16։ ա Մն. իա. 15։
է Թագ. ԺՀ. 37։ ԺԶ. 49։
ը ԳԼ. է. 20։ Փիլ. գ. 5։ Եբր. ժ. 25. 37։ ա Յայտ. բ. 18։
թ Հռ. ա. 26։ ԳԼ. իի. 10։
ժ Հռոմ. ԺԱ. 20։
ի ԳԼ. ա. 9։
ժա Սաղ. ՀԽԱ. 3։ բ Պետ. բ. 9։
ժբ Եբրա. իի. 11։
ժգ ԳԼ. ե. 4։
ժդ ԳԼ. ԺԱ. 7։ բ Օր. իբ. 17։ Սաղ. ՃՀ. 37։ ա Յայտ. ի. 21։
ժե ԳԼ. բ. 1։
ժզ Մատ. իգ. 26. 27։ 28։
ժէ Գոր. բ. 42. 46։
ժը ԳԼ. ԺԱ. 23. 24։
ժթ Հռոմ. ԺԲ. 5։
ի ԳԼ. ԺԲ. 27։
իա Հռոմ. գ. 1։ Ք. 3. 5։ բ Կոր. ժա. 18։
իբ Հռոմ. գ. 12։
իգ Հռոմ. ԺԱ. 4։
իդ Գոր. ի. 10։
իե Հռոմ. ժա. 20։
իզ Գոր. ա. 8։
իէ ԳԼ. ա. 9։
իը Գոր. գ. 12։
իթ Գաղ. գ. 16։
իժ Գաղ. գ. 10։
իի Եբրա. իի. 11։
իա Հռոմ. ա. 9։
իբ Գաղ. ա. 4։
իգ Գաղ. ԺԱ. 7։ բ Օր. իբ. 17։ Սաղ. ՃՀ. 37։ ա Յայտ. ի. 21։
իդ Գաղ. բ. 10։ 12։
իե Ա[illegible]ն։ Ա՛ստուածոյ պատճառ մի ընէք, ինչու որ երկիրը իր լիութեամբը Տէրունն է,
իզ Հռոմ. ԺԴ. 16։
իէ Կամ չնարհակալ։

ը Հռոմ. ԺԴ. 6։ ա Տիմ. գ. 3. 4։
թ Կող. գ. 17։ ա Պետ. գ. 11։
ի Հռոմ. ԺԳ. 13։ ԳԼ. ը. 13։ բ. Կոր. գ. 3։
ի Յոան. Յայնհետեւն
ի Գոր. ի. 28։ ԳԼ. ԺԱ. 22։ ա Տիմ. գ. 3։
ի Հռոմ. ԺԲ. 2։ ԳԼ. ի. 19. 22։
ի Հռ. 24։
—
ա ԳԼ. գ. 16։ Եփես. ե. 1։ Փիլ. գ. 17։ ա Թես. ա. 6։ բ Թես. գ. 9։
բ ԳԼ. գ. 17։
գ ԳԼ. ե. 17։ բ Թես. ա. 6։ բ Օր. ժ. 3։
դ Եփես. ե. 23։
ե Ծն. գ. 16։ ա Տիմ. բ. 11. 12։ ա Պետ. գ. 1. 5. 6։
զ Յայտ. ԺԳ. 28։ ԳԼ. գ. 23։ ԺԼ. 27. 28։ Փիլ. բ. 7. 8. 9։
է ԳԼ. ԺԶ. 10։ 28։ ԺԳ. 1. Եւս։
ը Գոր. իա. 9։
թ Օր. իա. 12։
ժ Թագ. ե. 18։ բ Օր. իբ. 5։
ի Ծն. ա. 26. 27։ ե. 1։ բ. 6։
ժա Ծն. բ. 21. 22։
ժբ Ծն. բ. 18. 21. 23։
ժգ Ծն. իգ. 65։
ժդ Յոան. Հբհամառ. Մխ.
ժե Ժամ. ե. 6։
ժզ Գոդ. գ. 28։
ժէ Հռոմ. ԺԱ. 36։ ա Յայտ. բ. 19։ Տես բ Օր. ԺԳ. 5։
ժը Պետ. բ. 13։ Յուդ. 12։
ժթ ԳԼ. ԺԸ. 38։
ի ԳԼ. ԺԼ. 3։ Գոդ. ա. 1. 11. 12։
իա Մատ. իգ. 26։
իբ Մատ. ԺԳ. 42։
իգ Դաւիթ. իբ. 19։
իդ Գաղ. գ. 4։ Տես Հռոմ. ԺԱ. 7։
իե Մարկ. ժ. 8։ ա Յայտ. ե. 11։ ա Թես. ա. 9։ Տես գ. 5։ ա Պետ. գ. 3։
իզ Մատ. ԺԳ. 5։
իէ Մատ. ԺԸ. 17։ Յայտ. ԺԳ. 8։ բ Կող. գ. 5։

5 Եւ ամէն կնիկ որ գլուխը բաց աղօթքի կը
կայնի կամ մարգարէութիւն կ'ընէ՝ անպատիւ
կ'ընէ իր գլուխը. ինչու որ մի և նոյն բան է
6 որպէս թէ խածիլուած էր. վասն զի
թէ որ կնիկը չծածկուիր, թող իր մազերն ալ
կտրէ. Հապա թէ որ ամօթ է կնկան մը իր
մազերը կտրել կամ ածիլուիլ՝ թող ծածկուի։
7 Երկիկ մարդու պէտք չէ իր գլուխը ծածկել,
ինչու որ Աստուծոյ պատկերը ու փառքն է.
8 բայց կնիկը Երկանը փառքն է։ Որովհետեւ չէ
թէ երկիկ մարդը կնկէն է, հապա կնիկը՝
9 երկիկ մարդէն։ Ինչու որ երկիկ մարդը չստեղ-
ծուեցաւ կնկանը համար, հապա կնիկը՝ եր-
10 կանը համար։ Ա՛յս պատճառով պէտք է որ
կնիկը իր գլխուն *չափ դնէ հրեշտակներուն
11 համար։ Բայց ոչ կնիկը առանց երկիկ մարդու
է՛ըլլայ, ու ոչ երկիկ մարդը առանց կնկան՝ Տէ-
12 րոջմով։ Վասն զի ինչպէս որ կնիկը երկիկ մարդ-
էն է, անանկ ալ երկիկ մարդը կնկան միջո-
13 ցով, բայց ամէնը Աստուծմէ։ Դուք ձեզմէ
դատեցէք. կը վայլէ՞ կնիկ մարդու գլուխը
14 բաց աղօթքի կայնիլ Աստուծոյ առջեւ. Չէ՞
որ բնութիւնն ալ կը սորվեցնէ ձեզի որ երկիկ
մարդ մը թէ որ երկար մազերով է՝ իրեն ա-
15 նարգանք է. Բայց կնիկը թէ որ երկար մա-
զերով է՝ իրեն փառք է. ինչու որ մազերը
16 ծածկոցի տեղ տրուած են իրեն։ Սակայն
թէ որ մէկը հակառակող ըլլալ կ'ուզէ, մենք
անանկ սովորութիւն չունինք, *ոչ ալ Աստու-
ծոյ եկեղեցիները։
17 Բայց սա պատուիրելով չեմ դովեր, ին-
չու որ ձեր ժողովուիլը չէ թէ ապէկ՝ հապա
18 դէշ արդիւնք կ'ունենայ։ Քանզի նախ՝ երբոր
մէկտեղ կը ժողովուիք եկեղեցւոյն մէջ, *կը
լսեմ որ բաժանումներ կան ձեր մէջը, և
19 բան մասին կը հաւատամ։ Վասն զի հարկաւ
*ձեր մէջը հերձուածողութիւններ ալ պիտի
ըլլան, *որ ձեր մէջը եղող ընտիրները երե-
20 նան։ Ուստի դուք որ մէկտեղ կը ժողովուիք,
21 ասիկա Տէրունական ընթրիքը ուտել չէ. ին-
չու որ ուտելու ատենը ամէն մէկը առաջ իր
ընթրիքը կ'առնէ. ու մէկը անօթի կը մնայ
22 ու *միւսը կը գինովցայ։ Միթէ ուտելու ու
խմելու համար տուն չունիք, *կամ թէ Ա-
ստուծոյ եկեղեցին կ'անարգէք, ու ամօթով
կ'ընէք չքաւորները. Ձեզի ի՞նչ ըսեմ, Ձեզ
23 դովե՞մ. սա բանին մէջ չեմ դովեր։ Ինչու
որ ես Տէրոջմէն ընդունեցի ան որ Ձեզի ալ

ա Գոր. իա. 9։
բ Օր. իա. 12։
գ Թագ. ե. 18։ բ Օր. իբ. 5։
դ Ծն. ա. 26։ 27։ ե. 1։ բ. 6։
ե Ծն. բ. 21։ 22։
զ Ծն. բ. 18. 21. 23։
է Ծն. իգ. 65։
ը Յոան. Հբհամառ. Մխ.
թ Ժամ. ե. 6։
ժ Գոդ. գ. 28։
ի Հռոմ. ԺԱ. 36։ ա Յայտ. բ. 19։ Տես բ Օր. ԺԳ. 5։
ժա Պետ. բ. 13։ Յուդ. 12։
ժբ ԳԼ. ԺԸ. 38։
ժգ ԳԼ. ԺԼ. 3։ Գոդ. ա. 1. 11. 12։
ժդ Մատ. իգ. 26։
ժե Մատ. ԺԳ. 42։
ժզ Դաւիթ. իբ. 19։
ժէ Գաղ. գ. 4։ Տես Հռոմ. ԺԱ. 7։
ժը Մարկ. ժ. 8։ ա Յայտ. ե. 11։ ա Թես. ա. 9։ Տես գ. 5։ ա Պետ. գ. 3։
ժթ Յայտ. ԺԳ. 8։ բ Կող. գ. 5։
ի Մատ. ԺԸ. 17։ Յայտ. ԺԳ. 8։ բ Կող. գ. 5։
իա Գոդ. գ. 4։ Տես Հռոմ. ԺԱ. 7։
իբ Հռոմ. ա. 11։ ա Թես. ա. 9։ Տես գ. 5։ ա Պետ. գ. 3։
իգ Յայտ. ԺԴ. 12։ 13։ Եբր. ժբ. 8—11։
իդ Յուդ. 21։
իե Հռ. 22։
իզ ԳԼ. գ. 19։
իէ ԳԼ. է. 17։ Տիտ. ա. 5։
—
ա Յայտ. ԺԲ. 1։ 2։ ա Թես. ա. 9։ Տես գ. 5։ ա Պետ. գ. 3։
բ Մատ. ԺԳ. 5։
գ Մատ. ԺԸ. 17։
դ Յուդ. ԺԴ. 14։
ե Մատ. ԺԸ. 17։
զ Յայտ. ԺԳ. 8։ բ Կող. գ. 5։
է ԳԼ. ԺԲ. 1։
ը ԳԼ. ԺԲ. 27։
թ ԳԼ. ԺԲ. 28։
ժ ԳԼ. ԺԲ. 29։
ի ԳԼ. ԺԲ. 30։
իա ԳԼ. ԺԲ. 31։
իբ ԳԼ. ԺԲ. 12։
իգ ԳԼ. ԺԲ. 13։
իդ ԳԼ. ԺԲ. 14։
իե ԳԼ. ԺԲ. 15։
իզ ԳԼ. ԺԲ. 16։
իէ ԳԼ. ԺԲ. 17։
իը ԳԼ. ԺԲ. 18։
իթ ԳԼ. ԺԲ. 19։
իժ ԳԼ. ԺԲ. 20։
ի ԳԼ. ԺԲ. 21։
իա ԳԼ. ԺԲ. 22։
իբ ԳԼ. ԺԲ. 23։
իգ ԳԼ. ԺԲ. 24։
իդ ԳԼ. ԺԲ. 25։
իե ԳԼ. ԺԲ. 26։
իզ ԳԼ. ԺԲ. 27։
իէ ԳԼ. ԺԲ. 28։
իը ԳԼ. ԺԲ. 29։
իթ ԳԼ. ԺԲ. 30։
իժ ԳԼ. ԺԲ. 31։
ի ԳԼ. ԺԳ. 1։
իա ԳԼ. ԺԳ. 2։
իբ ԳԼ. ԺԳ. 3։
իգ ԳԼ. ԺԳ. 4։
իդ ԳԼ. ԺԳ. 5։
իե ԳԼ. ԺԳ. 6։
իզ ԳԼ. ԺԳ. 7։
իէ ԳԼ. ԺԳ. 8։
իը ԳԼ. ԺԳ. 9։
իթ ԳԼ. ԺԳ. 10։
իժ ԳԼ. ԺԳ. 11։
ի ԳԼ. ԺԳ. 12։
իա ԳԼ. ԺԳ. 13։
իբ ԳԼ. ԺԳ. 14։
իգ ԳԼ. ԺԳ. 15։
իդ ԳԼ. ԺԳ. 16։
իե ԳԼ. ԺԳ. 17։
իզ ԳԼ. ԺԳ. 18։
իէ ԳԼ. ԺԳ. 19։
իը ԳԼ. ԺԳ. 20։
իթ ԳԼ. ԺԳ. 21։
իժ ԳԼ. ԺԳ. 22։
ի ԳԼ. ԺԳ. 23։
իա ԳԼ. ԺԳ. 24։
իբ ԳԼ. ԺԳ. 25։
իգ ԳԼ. ԺԳ. 26։
իդ ԳԼ. ԺԳ. 27։
իե ԳԼ. ԺԳ. 28։
իզ ԳԼ. ԺԳ. 29։
իէ ԳԼ. ԺԳ. 30։
իը ԳԼ. ԺԳ. 31։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 1։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 2։
ի ԳԼ. ԺԴ. 3։
իա ԳԼ. ԺԴ. 4։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 5։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 6։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 7։
իե ԳԼ. ԺԴ. 8։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 9։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 10։
իը ԳԼ. ԺԴ. 11։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 12։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 13։
ի ԳԼ. ԺԴ. 14։
իա ԳԼ. ԺԴ. 15։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 16։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 17։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 18։
իե ԳԼ. ԺԴ. 19։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 20։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 21։
իը ԳԼ. ԺԴ. 22։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 23։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 24։
ի ԳԼ. ԺԴ. 25։
իա ԳԼ. ԺԴ. 26։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 27։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 28։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 29։
իե ԳԼ. ԺԴ. 30։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 31։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 32։
իը ԳԼ. ԺԴ. 33։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 34։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 35։
ի ԳԼ. ԺԴ. 36։
իա ԳԼ. ԺԴ. 37։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 38։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 39։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 40։
իե ԳԼ. ԺԴ. 41։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 42։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 43։
իը ԳԼ. ԺԴ. 44։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 45։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 46։
ի ԳԼ. ԺԴ. 47։
իա ԳԼ. ԺԴ. 48։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 49։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 50։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 51։
իե ԳԼ. ԺԴ. 52։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 53։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 54։
իը ԳԼ. ԺԴ. 55։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 56։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 57։
ի ԳԼ. ԺԴ. 58։
իա ԳԼ. ԺԴ. 59։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 60։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 61։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 62։
իե ԳԼ. ԺԴ. 63։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 64։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 65։
իը ԳԼ. ԺԴ. 66։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 67։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 68։
ի ԳԼ. ԺԴ. 69։
իա ԳԼ. ԺԴ. 70։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 71։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 72։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 73։
իե ԳԼ. ԺԴ. 74։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 75։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 76։
իը ԳԼ. ԺԴ. 77։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 78։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 79։
ի ԳԼ. ԺԴ. 80։
իա ԳԼ. ԺԴ. 81։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 82։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 83։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 84։
իե ԳԼ. ԺԴ. 85։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 86։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 87։
իը ԳԼ. ԺԴ. 88։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 89։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 90։
ի ԳԼ. ԺԴ. 91։
իա ԳԼ. ԺԴ. 92։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 93։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 94։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 95։
իե ԳԼ. ԺԴ. 96։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 97։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 98։
իը ԳԼ. ԺԴ. 99։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 100։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 101։
ի ԳԼ. ԺԴ. 102։
իա ԳԼ. ԺԴ. 103։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 104։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 105։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 106։
իե ԳԼ. ԺԴ. 107։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 108։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 109։
իը ԳԼ. ԺԴ. 110։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 111։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 112։
ի ԳԼ. ԺԴ. 113։
իա ԳԼ. ԺԴ. 114։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 115։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 116։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 117։
իե ԳԼ. ԺԴ. 118։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 119։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 120։
իը ԳԼ. ԺԴ. 121։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 122։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 123։
ի ԳԼ. ԺԴ. 124։
իա ԳԼ. ԺԴ. 125։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 126։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 127։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 128։
իե ԳԼ. ԺԴ. 129։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 130։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 131։
իը ԳԼ. ԺԴ. 132։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 133։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 134։
ի ԳԼ. ԺԴ. 135։
իա ԳԼ. ԺԴ. 136։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 137։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 138։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 139։
իե ԳԼ. ԺԴ. 140։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 141։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 142։
իը ԳԼ. ԺԴ. 143։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 144։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 145։
ի ԳԼ. ԺԴ. 146։
իա ԳԼ. ԺԴ. 147։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 148։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 149։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 150։
իե ԳԼ. ԺԴ. 151։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 152։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 153։
իը ԳԼ. ԺԴ. 154։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 155։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 156։
ի ԳԼ. ԺԴ. 157։
իա ԳԼ. ԺԴ. 158։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 159։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 160։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 161։
իե ԳԼ. ԺԴ. 162։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 163։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 164։
իը ԳԼ. ԺԴ. 165։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 166։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 167։
ի ԳԼ. ԺԴ. 168։
իա ԳԼ. ԺԴ. 169։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 170։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 171։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 172։
իե ԳԼ. ԺԴ. 173։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 174։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 175։
իը ԳԼ. ԺԴ. 176։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 177։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 178։
ի ԳԼ. ԺԴ. 179։
իա ԳԼ. ԺԴ. 180։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 181։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 182։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 183։
իե ԳԼ. ԺԴ. 184։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 185։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 186։
իը ԳԼ. ԺԴ. 187։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 188։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 189։
ի ԳԼ. ԺԴ. 190։
իա ԳԼ. ԺԴ. 191։
իբ ԳԼ. ԺԴ. 192։
իգ ԳԼ. ԺԴ. 193։
իդ ԳԼ. ԺԴ. 194։
իե ԳԼ. ԺԴ. 195։
իզ ԳԼ. ԺԴ. 196։
իէ ԳԼ. ԺԴ. 197։
իը ԳԼ. ԺԴ. 198։
իթ ԳԼ. ԺԴ. 199։
իժ ԳԼ. ԺԴ. 200։

4 Դէ՛ պարզևները զանազան են, ՚բայց նոյն
5 Հոգին է ։ ՚Եւ պաշտօնները զանազան են,
6 բայց նոյն Տէրն է ։ Նոյնպէս ներգործութիւն-
ները զանազան են, բայց նոյն Աստուածն է՝
՚որ կը ներգործէ ամէնը ամէն բանի մէջ ։
7 ՚Բայց ամէն մէկուն Հոգւոյն յայտնութիւնը
8 տրուած է օգուտի համար ։ ՚Մէկու մը՝ Հո-
գիով խնամատարութեան խօսք տրուած է, ուրիշ-
ին դարձեալ նոյն Հոգիին պատ-
9 չամովը ։ ՚Մեւսին հաւատք՝ նոյն Հոգիով ։
Ուրիշին բժշկութեան պարգևներ՝ նոյն Հո-
10 գիով ։ ՚Ուրիշին՝ հրաշագործութիւններ, ու-
րիշին՝ մարգարէութիւն, ուրիշին՝ հոգւոց
ըմբռնութիւն, ուրիշին՝ զանազան լեզուներ,
11 ուրիշին՝ լեզուներու թարգմանութիւն ։ Բայց
սա ամէնը մի և նոյն Հոգին կը ներգործէ, ու
ամէն մէկուն զատ զատ կը բաժնէ՝ ինչպէս
որ կ'ուզէ ։
12 Քանզի ինչպէս որ մարմինը մէկ է ու շատ
անդամներ ունի, և ամբողջ մարմնին բոլոր ան-
դամները որ շատ են՝ մէկ մարմին են, նմանակ
13 ալ Քրիստոս ։ Ինչու որ մենք ամէնքս մէկ
Հոգիով մէկ մարմին ըլլալու մկրտուեցանք,
՚Թէ Հրեաներ, թէ Հեթանոսներ, թէ ծառա-
ներ, թէ ազատներ, ու ամէնքս ալ մէկ Հո-
14 գիէ խմեցինք ։ Ինչու որ մարմինը մէկ ան-
15 դամ մը չէ, հապա շատ ։ Թէ որ ոտքը ըսէ,
Որովհետև ես ձեռք չեմ՝ մարմնին չեմ, չէ
16 Թէ անով ան մարմնին չէ ։ Եւ Թէ որ ականջը
ըսէ, Որովհետև ես աչք չեմ՝ մարմնին
17 չեմ, չէ Թէ անով ան մարմնին չէ ։ Թէ որ
բոլոր մարմինը աչք ըլլար, լսելիքը ո՞ւր պի-
տի ըլլար ։ Եթէ որ բոլորը լսելիք ըլլար, ո՞ւր
18 պիտի ըլլար Հոտառելիքը ։ ՚Բայց հիմա Աս-
տուած անդամները դրաւ՝ անոնց ամէն մէկը
19 մարմինին մէջ, Ինչպէս որ ինքը ուզեց ։ Հա-
պա Թէ որ ամէնը մէկ անդամ ըլլար, մար-
20 մինը ո՞ւր պիտի ըլլար ։ Բայց հիմա անդամ-
21 ները շատ են, ու մարմինը՝ մէկ ։ Չկրնար
աչքը ըսել ձեռքին Թէ Դուն ինծի պէտք
չես ։ և ոչ գլուխը առքերուն՝ Թէ
22 Ինծի պէտք չէք ։ Մանաւանդ մարմնոյն ան
անդամները որ շատ տկար կ'երեւնան՝ աւելի
23 հարկաւոր են ։ Ու մարմնոյն ան անշքեղները որ
յարէտ անպատիւ ըլլալ կը սեպենք, անոնց
վրայ աւելի պատիւ կը դնենք ։ ու ասոնց մեր

ա Հռոմ. ժբ. 4։ ա Պետ. բ. 4։ ա Պետ. գ. 10։
բ Կող. բ. 7։
գ Մատ. ժէ. 19։ Գործ. բ. 4։ ժ. 46։ Գործ. ժգ. 1։ Գործ. ժգ. 2։ բ Կոր. գ. 13։
դ Մատ. ժգ. 18։ Ցաք. ե. 14։
ե Հռոմ. ժբ. 6։ 7։ 8։ Եփես. գ. 11։
զ Եփես. ա. 23։
է Հռոմ. ժբ. 6։ 7։ 8։ Գաղ. ժգ. 26։ Եփես. գ. 7։ ա Պետ. գ. 10։ 11։
ը Գաղ. բ. 6։ 7։
թ Գաղ. ժգ. 29։ ա Կոր. ժբ. 4։ 5։ 6։ Հռոմ. ժբ. 3։ Գաղ. գ. 28։ Կող. գ. 11։
ժ Հռոմ. ժբ. 5։ Ե. Գաղ. գ. 28։ Եփես. բ. 13։ 14։ 16։ Կող. գ. 11։
ի Ցաք. ե. 64։ Ե. 37։ 38։ 39։
լ Հմր. 28։
խ Հռոմ. ժբ. 3։ Գաղ. գ. 5։ Հմր. 11։
ծ Հռոմ. ժբ. 5։ Ե. Գաղ. գ. 28։ Եփես. ա. 23։ գ. 16։
կ Հռոմ. գ. 1։
հ Գաղ. բ. 4։ ժ. 46։ Գաղ. ժգ. 1։
ձ Հռոմ. ժբ. 6։
ղ Մատ. ժէ. 19։ Ցաք. ե. 14։
մ Հմր. 28։ 29։ Մատ. ժգ. 17։ Գաղ. գ. 5։
յ Հռոմ. ժբ. 6։ Գաղ. ժգ. 2։ ժգ. 1։ և
ն Հռոմ. ժբ. 4։ 5։ Եփես. գ. 4։ 16։ Ոմանք առ մէկ
շ Հմր. 27։ Գաղ. գ. 16։ Ե. 37։ 38։ 39։
ո Գաղ. գ. 28։ Եփես. բ. 13։ 14։ 16։ Կող. գ. 11։
չ Ցաք. ե. 64։ Ե. 37։ 38։ 39։
պ Հմր. 28։
ջ Հռոմ. ժբ. 3։
ռ Գաղ. ժգ. 5։ Հմր. 11։
ս Հռոմ. ժբ. 5։ Ե. Գաղ. գ. 28։ Եփես. ա. 23։ գ. 16։
վ Հռոմ. գ. 1։
տ Գաղ. գ. 28։ Եփես. բ. 13։ 14։ 16։ Կող. գ. 11։
ր Ցաք. ե. 64։ Ե. 37։ 38։ 39։
ց Հմր. 28։
ւ Հռոմ. ժբ. 3։
փ Գաղ. ժգ. 5։ Հմր. 11։
ք Հռոմ. ժբ. 5։ Ե. Գաղ. գ. 28։ Եփես. ա. 23։ գ. 16։
օ Հռոմ. գ. 1։
ֆ Գաղ. գ. 28։ Եփես. բ. 13։ 14։ 16։ Կող. գ. 11։

12։ Ե. 23։ 30։ Նեղ. ա. 24։
ա Եփես. Ե. 30։
բ Եփես. գ. 11։
գ Եփես. բ. 20։ գ. 5։
դ Գաղ. ժգ. 1։ Հռոմ. ժբ. 6։
ե Հմր. 10։
զ Հռոմ. ժբ. 3։ Գաղ. գ. 5։
է Հռոմ. ժբ. 5։ Ե. Գաղ. գ. 28։ Եփես. ա. 23։ գ. 16։
ը Եփես. Ե. 30։
թ Թես. ա. 17։
ժ Հռոմ. ժբ. 9։ ա Տիմ. Ե. 17։ Եբր. ժգ. 17։ 24։
ի Գաղ. ժգ. 1։ 39։

—

լ Գաղ. ժբ. 3։ 9։ 16։ 28։ ժգ. 1։ Եւ։ Տես Մատ. Ե. 22։
խ Մատ. ժե. 19։
ծ Մատ. ժա. 23։ Ղուկ. ժէ. 6։
կ Մատ. գ. 1։ 2։
հ Գործ. ժ. 12։ ա Պետ. գ. 8։

5 զանազ, չհպարտանալը, անվայել վարմունք
չունենալը, ինքնը չփնտռելը, բարկութեան
6 չդրդռելը, չարութիւն չխորհիլը, անիրա-
ւութեան վրայ չհնդալը, հնազանդ ճշմարտու-
7 թեան վրայ հնդալը, ամէն բանի կը դի-
մանայ, ամէն բանի կը հաւատայ, ամէն բանի
8 կը յուսայ, ամէն բանի կը համբերէ ։ Սէրը
երբեք չվերնայ ։ բայց Թէ որ մարգարէութիւն-
ներ կան՝ պիտի խափանին, Թէ որ լեզուներ՝
պիտի դադրին, Թէ որ գիտութիւն՝ պիտի
9 խափանի ։ Ինչու որ մասէն գիտենք
10 ու մասէն կը մարգարէանանք ։ Բայց
երբոր կատարեալը գայ, անատնինը չմնայ
11 քովը պիտի խափանի ։ Երբոր տղայ էի՝ տղայի
պէս կը խօսէի, տղայի պէս կը խորհէի, տղայի
պէս հասկցում ունէի ։ բայց երբոր այր եղայ,
12 տղայութեան բաները մէկդի ձգեցի ։ ՚Քանի
հիմա մեզ որպէս Թէ հայելիի մէջ կը տես-
նենք անյայտ կերպով, ՚բայց անատնինը երես
առ երես ։ հիմա չգիտեմ գիտցածիս մասին, ինչ-
պէս որ ես ալ գիտցայ եմ, բայց անատնինը անանկ պիտի ճանչնամ՝ ինչ-
13 պէս որ ճանչցուեցայ ։ Ուստի հիմա կը մնայ
հաւատք, յոյս, սէր՝ այս երեքը, ու ասոնց մե-
ծագոյնը սէրն է ։

ԳԼ. ԺԴ

1 Ա ՚Ձգեցէք զձեզի սէրը, ՚ու հոգևոր դրու-
թեանց նախանձաւոր եղէք, ՚մանաւանդ մար-
2 գարէութիւն ընելու ։ Վասն զի ՚ան որ օտար
լեզուով կը խօսի՝ չէ Թէ մարդոց կը խօսի,
հապա Աստուծոյ ։ ինչու որ մէկը չկայ որ ի-
մանայ, բայց անկից հոգիով խորհուրդները
3 կը խօսի ։ Սակայն ան որ կը մարգարէանայ,
մարդոց կը խօսի՝ չինութիւն ու յորդորանք
4 և մխիթարութիւն տալու ։ Ան որ օտար լեզուով
կը խօսի՝ իր անձին չինութիւն կ'ընէ, ու ան
որ կը մարգարէանայ՝ եկեղեցւոյն չինութիւն
5 կ'ընէ ։ Կ'ուզեմ որ դուք ամէնդ լեզուներ
խօսիք, բայց մանաւանդ որ մարգարէութիւն
ընէք, ինչու որ ալ աղէկ է ան՝ որ կը մարգա-
րէանայ, քան Թէ ան՝ որ լեզուներ կը խօսի ։
միայն Թէ Թարգմանէ, որ եկեղեցին
չինութիւն առնէ ։
6 Եւ հիմա, եղբայրներ, Թէ որ ես ձեզի գամ
լեզուներ խօսելով, ի՞նչ օգուտ պիտի ընեմ

ձեզի՝ Թէ որ չխօսիմ ձեզի ՚կամ յայտնութիւ-
նով, կամ գիտութիւնով, կամ մարգարէու-
7 թիւնով, կամ վարդապետութիւնով ։ Եւ ձայն
առտու անկենդան բաները անգամ, Թէ արնդե
և Թէ քնար, եթէ ձայներու զանազանութիւն
չընեն՝ ի՞նչպէս պիտի ճանչցուի արնդով կամ
8 քնարով հնչուածը ։ Ինչու որ եթէ փողն ալ
անորոշ ձայն հանէ, ո՞վ պիտի պատրաստուի
9 պատերազմի ։ Անանկ ալ դուք Թէ որ լեզուով
բացայայտ խօսք չտուցէք, խօսուածը ին-
չո՞ր պիտի հասկցուի ։ ինչու որ օդին խո-
10 սիլը պիտի ըլլաք ։ Անշա աշխարհի մէջ
այնքան տեսակ ձայներ կան, և անոնց մէկը
11 առանց նշանակութեան չէ ։ Ուստի Թէ որ ան
ձայնին զօրութիւնը չգիտնամ, ես խօսողին
բարբարոս մը պիտի ըլլամ, խօսողն ալ ինծի
12 բարբարոս մը պիտի ըլլայ ։ Անանկ ալ դուք
որովհետև հոգևոր պարգևներու նախանձաւոր
էք, եկեղեցւոյն չինութեան համար խնդրե-
13 ցէք որ աւելնաք նոր պարգևներով ։ Անոր հա-
մար ան որ օտար լեզուով կը խօսի, աղօթք
14 Թող ընէ որ Թարգմանէ ։ ՚Քանզի Թէ որ ես
աղօթք ընեմ օտար լեզուով, իմ հոգիս աղօթք
15 կ'ընէ, բայց միտքս անպտուղ է ։ Ուրեմն ի՞նչ
է ։ աղօթք ընեմ հոգիով, աղօթք ընեմ մտա-
ւութեամբ ալ ։ Նաւտիս երգեմ հոգիով, նաև
16 միտս երգեմ մտաւութեամբ ալ ։ Հապա Թէ
չէ Թէ որ դուն հոգիով օրհնութիւն ընես,
անկիկա որ տգէտի տեղ կայներ է՝ ինչպէս ՚Ա-
մէն պիտի ըսէ քու գոհութիւնդ տալու առնդ ։
17 ինչու որ ան քու գործածդ չմնանար ։ Որ Թէ-
պէտ դուն ապէկ գոհութիւն կ'ընես, բայց
18 միւսը չինութիւն չառներ ։ ՚Աստուծմէ կը գո-
հանամ որ ձեր ամէնէն աւելի լեզուներով
19 կը խօսիմ ։ Բայց եկեղեցւոյն մէջ կ'ուզեմ հինգ
խօսք մտաւութեամբս խօսիլ, որ ուրիշնե-
րուն ալ սորվեցնեմ, քան Թէ բիւրաւոր խոս-
քեր օտար լեզուով ։
20 Եղբայրնե՛ր, տխմարքով տղաք մի ըլլաք ։
՚Հապա չարութիւն ջնջուելու նըշ տղաք եղէք ։
21 ու միտքով չափահաս եղէք ։ ՚Օրէնքին մէջ
Էգրուած է Թէ Օտար լեզուներով ու օտար
շրթունքներով տա ժողովուրդին հետ պիտի
խօսիմ, սակայն և այնպէս ինծի մնիկ պիտի
22 չընան, կ'ըսէ Տէրը ։ Ուրեմն լեզուները նշանի
համար են՝ չէ Թէ հաւատացեալներուն, հապա
անհաւատներուն, բայց մարգարէութիւնը չէ
Թէ անհաւատներուն, հապա հաւատացեալ-
23 ներուն ։ Արդ Թէ որ բոլոր եկեղեցին միանգ
գայ, ու ամէնն ալ օտար լեզուներով խօսելու
ըլլան, և ՚ան մնանն ապէկաներ կամ անհա-

ա Սապ. խե. 7։
բ Գէ. ժա. 24։
գ Ոմանք իմ Աստուածս ասէ
դ Սապ. ե. 9։ Մատ. ժա. 25։

ե Ելից. ժա. 25։ 26։ Հռոմ. ժգ. 19։ Գէ. գ. 14։ Եբր. Ե. 12։ 13։
զ Մատ. ժբ. 3։ ա Պետ. գ. 15։ Գործ. բ. 4։ ժ. 46։ Գործ. ժգ. 1։
է Ցաք. ժ. 34։
ը Ես. խբ. 11։ 12։

ԳԼ. ԺԵ

1 Ա.ստուած Բրիտասի յարուԹիւնը 12 կը ցուցընէ մեր յարուԹեան առագաՔինը մարմինին յարուԹիւնը չհաւատացողներուն գԼմ. 21 կը ցուցընէ յարուԹեան պատիժը 34 ու Է. գանակը. 51 և ԹԷ ինչպէս պիտի փոխուին անոնք որ կենդանի պիտի գտնուին վերջին օրը։

1 Եղբայրնե՛ր, ձեզի կ՚ինացընեմ ան աւետարանը՝ որ ես ձեզի քարոզեցի, որ նաև ընդունեցիք եւ անոր վրայ հաստատուած է՛ք.
2 ՚ի՛որով կը փրկուի՛ք ալ, ԹէՔ որ ամուր բռնի՛ք ան խօսքը որ ես ձեզի քարոզեցի, Է՛մէն՝ եԹէ պարապ տեղը հաւատացած չէ՛ք։
3 ևԹէ նախ առաջ ես ձեզի հաւանդեցի անիկա՝ որ պիտի առած ես ալ ընդունեցի, ԹէՔ Քրիստոս մեր մեղքերուն համար մեռաւ ՚ի գիր գրուածին նման.
4 Հաւնեմատ, եւ ԹէՔ Թաղուեցաւ ու յարուԹիւն առաւ երրորդ օրը՝ ՚ի գիր գրուածին նման.
5 Հաւնեմատ, Է՛ւ ԹէՔ երեւցաւ Կեփասին, ՚ապա
6 հարիւր հիսուներկուքին. եաՔը մինդ անգամէն երեւցաւ, որոնցմէ շատերը մինչեւ հիմա կան, և ոմանք ալ ննջեցեալ են։
7 Ետքը երեւցաւ Յակոբոսին, ետքը բոլոր առաքեալներուն։
8 Ե՛ւ ամենէն յետոյ՝ ես՝ որպէս ԹէՔ վիժածի մը՝ ինծի ալ երեւցաւ։
9 Ի՛ւ ան գի ես առաքեալներուն ամենէն փոքրն եմ, որ արժանի չեմ առաքեալ կոչուելու, Է՛նչու որ Աստուծոյ եկեղեցին հալածեցի։
10 Յաճեցայն ։ Ա՛յնպէս ԹէՔ Աստուծոյ շնորհո՛քն եմ՛ ինչ որ եմ. և անոր շնորհքը որ իմ վրաս է, պարապ Քան մը չեղաւ, հապա ես անոնց ամենէն աւելի աշխատեցայ. ոչ Թէ ես, հապա Աստուծոյ շնորհքը որ իմ հետս էր։
11 Ուրեմն ԹէՔ որ Քրիստոս կը քարոզուի՛ որ մեռելներէն յարուԹիւն առած է, Է՛նչպէս ձեզմէ մէկ քանիները կ՚ըսեն ԹէՔ Մեռելոց յարուԹիւն չկայ։
12 Եւ ԹէՔ որ Քրիստոս ալ յարուԹիւն առած չկայ, ուրեմն մեր քարոզուԹիւնը պարապ է, ձեր հաւատքն ալ պարապ է։
13 Եւ մենք ալ Աստուծոյ սուտ վկաները դանուած կ՚ըլլանք. ՚որովհետև Աստուծոյ համար վկայուԹիւն տուինք, ԹէՔ ինքը Քրիստոսը յարուցած է՛, որ իրաւ չյարուցած կանիկա, ԹէՔ որ մեռելները յարուԹիւն չեն առներ։
14 Քանզի եԹէ մեռելները յարուԹիւն չեն առներ, Քրիստոս ալ յարուԹիւն չառաւ։
15 Եւ եԹէ Քրիստոս յարուԹիւն չառաւ, ձեր հաւատքը ունայն է՛, դուք դեռ ձեր մեղքերուն մէջ էք։
16 Ա՛յնպէս ալ անոնք որ Քրիստոսով ննջեցին կորսուեցան։
17 Եթէ Քրիստոսով յոյս ունենալու համար միայն այս կեանքին մէջ ունինք, ամենէն խեղճ մարդիկ ենք։
18 Բայց հիմա Քրիստոս մեռելներէն յարուցաւ՝ ննջեցեալներուն առաջին պտուղը եղաւ։
19 Ա՛ւ ինչպէս մահը մարդու միջոցով եկաւ, մեռելներուն յարուԹիւնն ալ մարդու միջոցով եղաւ։
20 Ա՛ւ ինչպէս Ադամով բոլորը կը մեռնին, Քրիստոսով ալ բոլորը պիտի կենդանանան։
21 Բայց իւրաքանչիւրը իր կարգովը՝ առաջին պտուղը Քրիստոս, ետքը Քրիստոսինները՝ իր գալստեանը։
22 Ետքը՝ երբ որ Հայրը Աստուծոյ թագաւորուԹիւնը Յիսուսի տայ, որ ամէն իշխանուԹիւն ու ամէն զօրութիւն ու զօրութիւն ոչնչացընէ։
23 Ա՛ւ պէտք է որ Քրիստոս թագաւորէ՝ մինչեւ որ Աստուած ամէն թշնամիները իր ոտքերուն տակ դնէ։
24 Ա՛ւ ամենէն վերջին թշնամին որ պիտի ոչնչանայ՝ մահն է։
25 Ա՛ւ ինչպէս որ ըսած է՝ ԹէՔ Աստուած ամէն բան անոր ոտքերուն տակ դրաւ։ Բայց երբոր կ՚ըսէ ԹէՔ ամէն բան դրաւ, յայտնի է ԹէՔ բացի անկէ՝ որ ամէն բան անոր հնազանդեցուց։
26 Ա՛ւ երբոր ամէն բան անոր հնազանդեցուց, այն ատեն Որդին ինքն ալ պիտի հնազանդի անոր՝ որ ամէն բան անոր հնազանդեցուց, որպէս զի Աստուած ամէն բանի մէջ ըլլայ։
27 Ա՛ւ եԹէ մեռելները չեն յարուիր, ինչո՞ւ համար մենք ալ վտանգի մէջ կը մնանք ամէն ժամ։
28 Ես ամէն օր կը մեռնիմ՝ ԹէՔ որ Է՛ւ փեսան մէջ մարդոց նման գազաններու հետ մարտնչեցայ, ի՞նչ օգուտ է ինծի, ԹէՔ որ մեռելները յարուԹիւն չառնեն. ուտենք ու խմենք, Է՛նչու որ վաղը կը մեռնինք։
29 Մի խաբուիք. Է՛սէր ընկերակցուԹիւնները ապիկ դաստակերպութիւնները։
30 Արդարութեան արթնացէ՛ք ու մեղք մի գործէ՛ք, Է՛նչու որ ձեզի ամանք Աստուծոյ գիտութիւնը չունին։ Ձեզ ամչցընելու համար կը դրուցեմ։
31 Բայց պիտի ըսէ մէկը՝ ԹէՔ ինծո՞ւ մեռելները յարուԹիւն կ՚առնեն, կամ ԹէՔ ի՞նչ մարմնով կու գան։
32 Ա՛նմիտ, Դ ուն անիկա որ կը սերմանես, չի ԹէՔ ան մարմինը որ պիտի բուսնի՝ կը սերմանես, հապա մերկ հատ մը՝ ԹէՔ ցորեն ըլլայ և ԹէՔ մէկ ուրիշ
33 Ա՛ստուած անոր մարմին կու տայ ինչպէս որ կ՚ուզէ, և ամէն մէկ սերմին իր մարմինը։
34 Ոչ՝ մարմինը։ Ա.մէն մարմին մէկ մարմին չէ, հապա մարդոց մարմինը ուրիշ է, ու անասունց մարմինը ուրիշ, Ձուկերունն ալ ուրիշ,
35 թռչո՛ւն ալ ուրիշ է։ Երկնաւոր մարմիններ ալ կան, երկրաւոր մարմիններ ալ. բայց երկնաւորներուն փառքը ուրիշ է, ու
36 երկրաւորներունը ուրիշ։ Արեւուն փառքը ուրիշ է, ու լուսնին փառքը ուրիշ, և աստղերուն փառքը ուրիշ. ու մէկ աստղը միւս
37 աստղէն տարբեր է փառքով։ Ա.յնպէս ալ է մեռելոց յարուԹիւնը. Ս.ղբելը ապականուԹիւնով կը սերմանուի, — անապականուԹիւնով
38 կը յարուԹիւն կ՚առնէ. Ա.թոյով կը սերմանուի, — փառքով յարուԹիւն կ՚առնէ. ախտաուԹիւնով կը սերմանուի, — զօրուԹիւնով
39 կը յարուԹիւն կ՚առնէ. Ա.ղբելը մարմնաւոր կը սերմանուի, հոգեւոր մարմին կայ, հոգեւոր մարմին կայ։
40 Ա՛յնպէս ալ գրուած է, Ա.ռաջին մարդը Ադամ Է՛վին դարձաւ կենդանի էակ, վերջին Ադամը՝ կենդանաբար հոգի։ Բայց չէ ԹէՔ առաջ հոգեւորը, հապա հնչաւորը՝ — ետքը
41 հոգեւորը։ Ա.ռաջին մարդը երկրէն է՝ հողեղէն, երկրորդ մարդը Տէր է՝ երկինքէն։
42 Ինչպէս էր հողեղէնը՝ անանկ ալ հողեղէնները, ու ինչպէս երկնաւորը՝ անանկ ալ երկնաւորները։
43 Եւ ես կ՚ըսեմ, եղբայրնե՛ր, ԹէՔ մարմինն ու արիւնը Աստուծոյ թագաւորուԹիւնը չեն կրնար ժառանգել. ոչ ալ ապականուԹիւնը կը ժառանգէ անապականուԹիւնը։
44 Ահա ձեզի խորհուրդ մը կը պատմեմ. Ամենքս պիտի չննջենք, բայց ամենքս ալ պիտի փոխուինք,
45 Ա՛կնթարթի մը մէջ, աչքի դոյզն թարթումի մէջ՝ վերջին փողին ձայնէն։ Ա՛ւ մեռելները

յարութիւն պիտի առնուն առանց ապաքա-
53 նութեան, և մենք ալ պիտի փոխուինք։ Վա-
սն զի պէտք է որ այս ապականացու էութիւնը
անապականութիւն հագնի, ու այս մահկա-
54 նացու անմահութիւն հագնի։ Բայց երբոր
այս ապականացու էութիւնը անապականութիւն
հագնի, և այս մահկանացուս անմահութիւն
հագնի, անատեն պիտի կատարուի այն խօս-
քը որ գրուեցաւ թէ Յաղթութեան
55 միջէ կլլեցաւ։ Ո՞ւր է, ով մահ, քու խայ-
թոցդ· ո՞ւր է, ով դերեզման, քու յաղթու-
56 թիւնդ։ Մահուն խայթոցը մեղքն է, ու մեղ-
57 քին զօրը՝ օրէնքը։ Բայց գոհութիւն Աս-
տուծոյ, որ մեզի յաղթութիւն կու տայ մեր
58 Տէր Յիսուս Քրիստոսով։ Ուստի, իմ սիրելի եղբայրնե՛ր, հաստատ եղէք, ան-
շարժ կեցէ՛ք և ամէն ատեն աւելցէ՛ք Տէրոջը
գործին մէջ, գիտնալով որ ձեր աշխատու-
թիւնը պարապ չէ Տէրոջմով։

ԳԼ· ԺԶ

1 Առաքեալը կը յորդորէ Կորնթացիները որ Երուսաղէմի եղբայրներուն կատարութիւնը լեցնեն։ 10 Թաքի վկայութիւնն կու տայ Տիմոթէոսին վրայով։ 13 և բանեկամական խրատներէն ետև՝ 16 իր Թուղթը կը վերջացնէ ջանազան բաներով։

1 Բայց սուրբերուն համար ըլլալիք ժողովքու վրայով, ինծմով որ պատուիրեր ուսի Գաղատացւոց եկեղեցիներուն, դուք ալ անանկ
2 րարուցէք։ Ամէն մէկշաբթի օրերը ձեզմէ ամէն մէկը իր քովը թող դիզէ ինչ որ կը յաջողի,
3 Որ չըլլայ թէ երբոր գամ, անատենը ժողովները ըլլան։ Ու երբոր գամ, որոնց որ դուք հաճիք, ես զանոնք թուղթերով պիտի խրկեմ ձեր պարգեւները Երուսաղէմ տա-
4 նելու։ Եւ թէ որ իմ երթալս ալ արժան սեպուի, իմ հետս թող երթան։ Սակայն ես
5 ձեզի պիտի գամ երբոր Մակեդոնիայէն անցնիմ։ (քանզի Մակեդոնիայէն կ'անցնիմ։)
6 Եւ կարելի է որ ձեր քովը մնամ, կամ ձմեռն ալ անցընեմ։ Որ դուք ալ հոն ճամբայ դնէ՛ք,
7 ուր որ ես պիտի երթամ։ Ինչու որ չեմ ու-
զեր ձեզ հիմա հասնելնուն մէջ տեսնել, բայց յոյս ունիմ որ տատն մը ձեր քովը կենամ,

8 Եթէ որ Տէրը հրամայ ասոր։ Սակայն հոս
եփեսոս պիտի մնամ մինչև Պենտեկոստէ·
9 Ինչու որ բնաւ մեծ ու արդիւնաւոր դուռ
մը բացուած է, ու շատ հակառակորդներ
կան։
10 Արդ թէ որ Տիմոթէոս գայ, նայեցէ՛ք որ
ձեր քովը առանց վախի ըլլայ· Քանզի անի-
կա Տէրոջը գործը կը գործէ, ինչպէս որ ես
11 ալ։ Ուստի ՝չըլլայ որ մէկը անոր արհամար-
հէ, Հապա խաղաղութեամբ անոր ճամբայ
դրէ՛ք, որ գայ· ինծի որ անոր կը սպա-
12 սեմ հասնիլ։ Իսկ Ապողոս եղբօրը համար, շատ աղաչեցի անոր՝ որ ձեզի
գայ եղբայրներուն հետ միասին։ ու բնաւ
կամք չունեցաւ որ հիմա գայ, բայց պիտի
գայ երբոր յարմար ժամանակ գտնէ։
13 Արթնցուն կեցէ՛ք, հաւատքի մէջ հաստատ
14 կեցէ՛ք, ժիր եղէ՛ք, զօրացէ՛ք։ Ձեր ամէն
բաները սիրով ըլլայ։
15 Կ'աղաչեմ ձեզ, եղբայրնե՛ր, (գիտէ՛ք դուք
Ստեփաննասին ընտանիքը՝ թէ Աքայիայի առ-
ջի պատուղն է, ու անձնլինին սուրբերուն ծա-
16 առութիւնանը նուիրեցին·) Որ հնազանդ
ըլլաք անանկներուն, և ամեներուն որ գործ հետ
17 միասին աշխատի և կը ջանայ։ Ուրախ եմ Ստեփաննասին ու Փորտունատոսին ու
Աքայիկոսին գալուն վրայ, որ ձեր պակասութիւնը լրացուցին։
18 Քանզի հանգուցուցին իմ հոգիս ու ձերը· Ուստի ճանչցէ՛ք
19 Ասիա՝ կ'ընեն ձեզի Ակիւղաս ու Պրիսկիլլա՝ Վրնտ տանը եկեղեցիով
20 մէկտեղ։ Բարև կ'ընեն ձեզի բոլոր եղբայրները· Բարև տուէ՛ք իրարու սուրբ համբուրոյով։
21 Ես բարևը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսինն է։
22 Եթէ որ մէկը Տէր Յիսուս Քրիստոսը չսիրէր,
23 Նզովեա՛լ ըլլայ՝ † Տէրը մեր Տէրը գայ։ Տէր
24 Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հետը· Իմ
սէրս ձեր ամենուն հետը ըլլայ Քրիստոս Յի-
սուսով։ Ամէն։

Ա Կոր· ե· 4։
Բ Ես· իե· 8։ Եբր· բ· 14։ 15։ Յայտ· ի· 14։
Ղ Ամո· գ· 15։ ե· 15։ է· 5։ 13։
Հ Հռոմ· է· 25։
Ո Ա Ճառն· է· 4։ 5։
Շ Ա Պետ· գ· 14։
Ռ ԳԼ· գ· 8։

—

Ա Գոր· ժա· 29։ իգ· 17։ Հռոմ· ժե·
Բ Կոր· է· 4։
Գ Գոր· ժգ· 14։
Դ Ամո· գ· 15։ ե· 15։ է· 5։ 13։
Ե Հռոմ· է· 25։
Զ Ա Ճառն· է· 4։ 5։
Է Ա Պետ· գ· 14։
Ը ԳԼ· գ· 8։

—

Ա Գոր· ժա· 29։ իգ· 17։ Հռոմ· ժե·
Բ Կոր· ը· 4։
Գ Գոր· ժգ· 14։
Դ Ամո· գ· 15։ ե· 15։ է· 5։ 13։
Ե Հռոմ· է· 25։
Զ Ա Ճառն· է· 4։ 5։
Է Ա Պետ· գ· 14։
Ը ԳԼ· գ· 8։

—

Ա Գոր· ժա· 29։ իգ· 17։ Հռոմ· ժե·
Բ Կոր· ը· 4։
Գ Գոր· ժգ· 14։
Դ Ամո· գ· 15։ ե· 15։ է· 5։ 13։
Ե Հռոմ· է· 25։
Զ Ա Ճառն· է· 4։ 5։
Է Ա Պետ· գ· 14։
Ը ԳԼ· գ· 8։

—

Ա Գոր· ժա· 29։ իգ· 17։ Հռոմ· ժե·
Բ Կոր· ը· 4։
Գ Գոր· ժգ· 14։
Դ Ամո· գ· 15։ ե· 15։ է· 5։ 13։
Ե Հռոմ· է· 25։
Զ Ա Ճառն· է· 4։ 5։
Է Ա Պետ· գ· 14։
Ը ԳԼ· գ· 8։

—

Ա Գոր· ժա· 29։ իգ· 17։ Հռոմ· ժե·
Բ Կոր· ը· 4։
Գ Գոր· ժգ· 14։
Դ Ամո· գ· 15։ ե· 15։ է· 5։ 13։
Ե Հռոմ· է· 25։
Զ Ա Ճառն· է· 4։ 5։
Է Ա Պետ· գ· 14։
Ը ԳԼ· գ· 8։

—

Ա Գոր· ժա· 29։ իգ· 17։ Հռոմ· ժե·
Բ Կոր· ը· 4։
Գ Գոր· ժգ· 14։
Դ Ամո· գ· 15։ ե· 15։ է· 5։ 13։
Ե Հռոմ· է· 25։
Զ Ա Ճառն· է· 4։ 5։
Է Ա Պետ· գ· 14։
Ը ԳԼ· գ· 8։

—

Թես· գ· 2։
ա Տիմ· գ· 12։
Գոր· ժե· 33։
ԳԼ· ա· 12։ գ· 5։
Մատ· իգ· 42։ իե· 13։ ա Թես· ե· 6։ ա Պետ· ե· 8։
ԳԼ· ժե· 1։ Փիլ· ա· 27։ գ· 1։ ա Թես· գ· 8։ Թես· բ· 14։
Եփես· գ· 10։ Կող· ա· 11։
ԳԼ· ժգ· 1։ ա Պետ· գ· 8։
ԳԼ· ա· 16։
Հռոմ· ժգ· 5։
Գոր· ժգ· 32։ ժգ· 9։
Եբր· ժգ· 17։
Եբր· գ· 10։
Բ Կոր· ժ· 9։ Փիլ· բ· 30։ Փիլմ· 13։
Կող· գ· 8։
ա Թես· ե· 12։ Փիլ· բ· 28։
Հռոմ· ժգ· 3։ 15։ Փիլմ· 2։
Հռոմ· ժգ· 16։
Կող· գ· 18։ բ Թես· գ· 17։
Եփես· գ· 24։
Գող· ա· 8։ 9։
Ցաւն Աստիբէնէն Մարան ասմա։
Ցաւգ· 14։ 15։
Հռոմ· ժգ· 20։

—

Ա Կոր· ա· 1։ Եփես· ա· 1։ Կող· ա· 1։ ա Տիմ· ա· 1։ բ Տիմ· ա· 1։
Փիլ· ա· 1։ Կող· ա· 2։
Հռոմ· ա· 7։ ա Կոր· ա· 3։ Գող· ա· 3։ Փիլ· ա· 2։
Կող· ա· 3։ ա Թես· ա· 2։ բ Թես· ա· 2։ Փիլմ· 3։
Եփես· ա· 3։ ա Պետ· ա· 5։
Գող· իե· 4։ ԳԼ· գ· 10։ Կող· ա· 24։
ԳԼ· գ· 13։
Հռոմ· բ· 17։ բ Տիմ· բ· 12։
Գող· ժե· 23։ ա Կոր· ժե· 32։ ժգ· 9։
բ Եբր· ժե· 3։ 7։
Հռոմ· ժե· 30։ Փիլ· ա· 19։ Փիլ·

քիմ· 22։
ԳԼ· գ· 15։
ԳԼ· բ· 17։ գ· 2։
ա Կոր· բ· 4։ 13։
ԳԼ· է· 12։
Փիլ· բ· 16։ գ· 1։ ա Թես· բ· 19։ 20։
ա Պետ· գ· 16։
Հռոմ· ա· 31։
Եբր· ժգ· 5։ 6։
ԳԼ· ժ· 2՝
Կամ՝ չէ՞ հաղա որ իմ կեանքս այսո՞ր կամ՝ ։
Ա Պար· ա· 1։ Գաղատ· ա· 15։ Գող· իմ· 20։
Եբր· ժգ· 8։
Հռոմ· ժե· 5։ 6։
ա Ճառն· բ· 20։ 27։
Եփես· ա· 13։ գ· 30։ բ Տիմ· բ· 19։
Ցայտ· բ· 17։
ԳԼ· է· 2։ Եփես· ա· 14։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
Ա՚Ռ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Առաքեալը կը յորդորէ Կորնթացիները համբերով ըլլալ նեղութեան մէջ, ցուցընելով անոնց թէ ինչպես Աստուած միխթարեց զինքը իր ամէն վիշտերուն մէջ և ապագայ։ 8 մանաւանդ Ասիոյ մէջ իր վերջին նեղութեան ատենը։ 12 և վկայ բերելով իր ու անոնց խղճմտանքը իր անկեղծութեամբ ուսումնասիրութեանը վրայ, 15 կը յուսայ որ շուտով մը իրեն անոնց երեսները տեսնել։ 15 կը յուսայ նաև թէ իր անոնց երթալով ալ թէ Մակեդոնիա դառնալ, նորէն անոնց կողմանէ Հռոմ ճամբայ դրուի, Հապա անոնց վրայ ուշացած իր կարեկցութիւնին համար։

1 Պօղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի՝ Աստուծոյ կամքովը, ու Տիմոթէոս մեր եղբայրը·
Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցիին, և
2 բոլոր Աքայիայի մէջ եղող ամէն սուրբերուն·
3 Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
Օրհնեալ ըլլայ Աստուած ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը, գթութեանց Հայրը
4 և ամէն մխիթարութեան Աստուածը· Ան որ մեզ կը մխիթարէ մեր ամէն նեղութիւններուն
մէջ, որ մենք կարող ըլլանք մխիթարել զանոնք՝ որ ամէն նեղութիւններու մէջ են, ան
մխիթարութիւնովը որով մենք Աստուծմէ կը
5 մխիթարուինք։ Քանզի ինչպէս որ Քրիստոսի չարչարանքները մեր վրայ շատ եղան, նմանապէս Քրիստոսով ձեռքերնիս մեր մխիթարու-
6 թիւնն ալ շատ կ'ըլլայ։ Եւ թէ նեղութիւն քաշենք՝ ձեր մխիթարութեանը ու փրկութեանը համար է, և թէ մխիթարուինք՝ ձեր մխիթարութեանը ու փրկութեանը համար է,
որ կը յաջողի համբերելով այն չարչարանքները
7 որուն որոնցմով մենք ալ կը չարչարուինք։ Եւ մեր յոյսը հաստատուն է ձեզի համար, Ինչու
որ գիտենք թէ ինչպէս որ չարչարանքներուն
հաղորդ եք, անանկ ալ մխիթարութեանը
8 պիտի ըլլաք։ Վասն զի Ասիոյ մէջ մեզի պատահած նեղութիւններուն վրայով՝ չեմ
ուզեր որ չգիտցած ըլլաք, եղբայրնե՛ր, թէ
Ձեր կարողութենէն չատ աւելի ծանրացուցած
էինք, մինչև որ կեանքնիս ալ անկից ե-
9 զանք։ Բայց մանաւանդ վճիռը մենք մեր անձին
պահեցինք, Որ ինքնին չվստահինք չատ,

Հապա Աստուծոյ՝ որ մեռելները կը յարու-
10 ցանէ։ Որ ինքը անանկ մեծ մահուանէ մեզ
11 փրկեց ու կը փրկէ· Որուն կը յուսանք թէ տակաւին պիտի փրկէ, Ձեզի համար ձեր ըն-
ծաղթութեան օգնականութիւնովը· Որ չատ-
րուն շնորհքը պատճառովը մեզի եղած շնորհքին համար՝ չատերէն գոհութիւն տրուի մեզի համար։
12 Ինչու որ մեր պարծանքը սա է, մեր խղճմտանքին վկայութիւնը՝ թէ մենք Աստուծոյ
սրբութեամբ ու անկեղծութեամբ, ոչ թէ մարմնաւոր իմաստութիւնով մը,
Հապա Աստուծոյ շնորհքովը աշխարհի մէջ
վարուեցանք, բայց աւելի դէպի ձեզի։
13 Քանզի ուրիշ բան չենք գրեր ձեզի, Հապա
ան որ դուք կը կարդաք ու կը ճանչնաք· և
կը յուսամ թէ մինչև վերջը պիտի ճանչնաք,
14 Ինչպէս որ քիչ չատ ճանչցաք մեզ, Որ ձեր պարծանքն ենք, Ինչպէս որ դուք ալ մերը՝
Տէր Յիսուսի օրը։
15 Եւ սա վստահութիւնով ուզեցի առաջ ձեզի գալ, Որ դուք երկրորդ անգամ շնորհք
16 ընդունիք· Ու ձեզմէ անցնիլ դէպի Մակեդոնիա, և դարձեալ Մակեդոնիայէն ձեզի
գալ, ու ձեզմէ ճամբայ դրուիլ դէպի Հրէաս-
17 տան։ Ուստի սա որ ես միտքիս մէջ դրի, միթէ թեթևութիւնով՞ չարժեցայ· կամ թէ ան որ
ես կը խորհիմ, Մարմնաւորապէ՞ս կը խորհիմ,
Որ իմ կողմանէս այո այո և ոչ ոչ ըլլայ։
18 Սակայն Հաւատարիմ է Աստուած, որ մեր
19 խօսքը ձեզի ոչ Այո՝ այո և ոչ չէր։ Վասն զի
որ Աստուծոյ Որդին Յիսուս Քրիստոս՝ որ մեզմով ձեզի քարոզուեցաւ, (ինծմով և Սիղուանոսով ու Տիմոթէոսով,) այո ու ոչ չեղաւ,
20 Հապա իր մէջը եղաւ այո· Քանզի որչափ որ Աստուծոյ խոստումնները կան՝ իր մէջը
Այո՛ են, ու իր մէջը Ամէն են՝ Աստուծոյ
21 փառքին համար մեր ձեռքովը։ Բայց ան որ մեզ ձեզի հետ միասին Քրիստոսով հաստա-
22 տեց, ու մեզ օծեց, Աստուած է· Որ մեզ կնքեց ալ, ու Հոգւոյն գրաւը

Ա Կոր· ա· 1։ Եփես· ա· 1։ Կող· ա· 1։ ա Տիմ· ա· 1։ բ Տիմ· ա· 1։
Փիլ· ա· 1։ Կող· ա· 2։
Հռոմ· ա· 7։ ա Կոր· ա· 3։ Գող· ա· 3։ Փիլ· ա· 2։
Կող· ա· 3։ ա Թես· ա· 2։ բ Թես· ա· 2։ Փիլմ· 3։
Եփես· ա· 3։ ա Պետ· ա· 5։
Գող· իե· 4։ ԳԼ· գ· 10։ Կող· ա· 24։
ԳԼ· գ· 13։
Հռոմ· բ· 17։ բ Տիմ· բ· 12։
Գող· ժե· 23։ ա Կոր· ժե· 32։ ժգ· 9։
բ Եբր· ժե· 3։ 7։
Հռոմ· ժե· 30։ Փիլ· ա· 19։ Փիլ·

քիմ· 22։
ԳԼ· գ· 15։
ԳԼ· բ· 17։ գ· 2։
ա Կոր· բ· 4։ 13։
ԳԼ· է· 12։
Փիլ· բ· 16։ գ· 1։ ա Թես· բ· 19։ 20։
ա Պետ· գ· 16։
Հռոմ· ա· 31։
Եբր· ժգ· 5։ 6։
ԳԼ· ժ· 2՝
Կամ՝ չէ՞ հաղա որ իմ կեանքս այսո՞ր կամ՝ ։
Ա Պար· ա· 1։ Գաղատ· ա· 15։ Գող· իմ· 20։
Եբր· ժգ· 8։
Հռոմ· ժե· 5։ 6։
ա Ճառն· բ· 20։ 27։
Եփես· ա· 13։ գ· 30։ բ Տիմ· բ· 19։
Ցայտ· բ· 17։
ԳԼ· է· 2։ Եփես· ա· 14։

23 մեր արտերուն մէջը։ Երբայց ես զԱստուած
վկայ կը կանչեմ իմ անձիս, [a]որ ձեզ խնայե-
լուս համար տակաւին Կորնթոս չեկայ։ [b]—
ձեր չէ թէ ձեր հաւատքին վրայ կը տիրապե-
տենք, հապա գործակից ենք ձեր ուրախու-
թեանը. վինչու որ դուք հաւատքով կը կե-
նաք։

ԳԼ. Բ

1 Պօղոս ցուցընելով իր անձից չերծանալն պատճառը, 8 կը
ինդրէ որ եկեղեցին հաղորդակցութենէն կտրած անձին
ներէն ու մխիթարէն զանիկա, 10 նկատը որ ինչն ալ անոր
անկեղծ զղջմանը նայելով ներած է, 12 կը յուսադրանէ Տրո-
վադեցին Մահեդոնիա պատճառաբ, 14 և ամէն տեղ
վաղայէն Մահեդոնիա տեղեկութեան պատճառաբ։ 15 և ամէն տեղ
Աստուծմէ իր քաղցրութենանը արած բարի յաջողութենանը։

1 Սակայն ես ինծմէ ասա որոշեցի, [a]որ նորէն
2 տրտմութեամբ չդամ ձեզի։ Ինչու որ եթէ
ես ձեզ տրտմեցընեմ, ալ [b]ո՞վ է որ ինծի
ուրախացընէ, թէ չէ ան որ ինծմէ կը տրտմի։
3 Ու ասա [c]դրեցի, որ չըլլայ թէ երբոր գամ՝
տրտմութիւն մը կրեմ անոնցմէ, ուսկից որ
պէտք է ինծի ուրախ ըլլալ. քանզի [d]ձեր ա-
մենուն վրայ վստահ եմ, որ իմ ուրախութիւնս
4 ձեր ամենուն է։ Ինչու որ չատ նեղութենով
և սրտի տագնապով ես ձեզի գրեցի չատ ար-
ցունքով. [e]չէ թէ՝ որ դուք տրտմիք, հապա
որ գիտնաք ան սէրը՝ որ ես ունիմ աւելի
ձեր վրայ։
5 Երբայց թէ որ մէկը տրտմեցուց, չէ թէ զիս
տրտմեցուց, հապա †բոլո մասին (որ խօսք
6 ծանր չընեմ) ձեզ ամէնդդ։ Հերիք է անանկ
մարդուն ան պատիժը, [f]որ շատերէն եղաւ։
7 Ուստի ընդհակառակն պէտք է աւելի նե-
րել անոր ու մխիթարել, որ չըլլայ թէ անանկը
8 աւելի տրտմութենէն ընկղմի։ Ուստի կ'աղա-
չեմ ձեզ, որ անոր վրայ [g]ձէր սէրը հաստատէք.
9 (քանզի սաոր համար ալ գրեցի, որ ձեզ փոր-
ձելով գիտնամ [h]թէ ամէն բանի մէջ հնա-
10 զան[i]դ եք։ Եւ որուն որ դուք բան մը կը նե-
րէք, ես ալ կ'ընդունիմ. [j]ինչու որ եթէ ես ալ նե-
րեմ, որու որ [k]ներեմ՝ ձեզի համար է քրիստոսի
11 ‡կողմանէ.) Որ չըլլայ թէ սատանան մեզ կրնայ
Աստուածային [l]քանզի անոր խորհուրդները
չգիտցող չենք։
12 [m]Այդ երբոր ես Տրովադա հասայ քրիստո-
սի աւետարանը տարածելուն [n]և ինծի դուռ մը
13 բաց էր Տէրոջմով, [o]իմ հոգւոյս մէջ հանգըս-
տութիւն չունեցի, [p]ինչու որ իմ Տիտոս եղբայրս

[a] Գաղ. գ. 5։
[b] Հռոմ. ա. 17. գ. 21։
[c] Գաղ. ա. 1։
[d] Գաղ. գ. 12։
[e] Գաղ. դ. 20։
[f] Գաղ. դ. 15։
[g] Գաղ. ե. 10։
[h] Գաղ. ե. 13։
[i] Գաղ. ե. 16։
[j] Գաղ. ե. 8, 9, 12։
[k] Գաղ. ե. 10։
[l] Գաղ. ե. 1։
[m] Գաղ. ե. 12։
[n] Կամ քան մասին, որ
ձեր ամենուն վրայ
ծանրութիւն չընե-
գամ։
[o] Մատ. ե. 34։ Յովհ.
ի. 39։ Հռոմ. ը.
7, 8։
[p] Հռոմ. ժե. 10։

Գաղ. գ. 5, 6։
Գաղ. գ. 2։ Ժա.
13։ Բ Պետ. բ. 3։
Գաղ. ա. 12։ գ. 2։
—
Գաղ. ե. 12։ ժ. 8։
12։ ԺԲ. 11։
Գործ. ԺԲ. 27։
Հռոմ. ԺԲ. 2։
Հռոմ. ե. 5։
Գաղ. ե. 10։
Ա Կոր. ժ. 1։
Գաղ. ե. 8։
Գաղ. ե. 10։
Գաղ. ե. 1։
Գաղ. ե. 5։
Գաղ. ե. 16։ Ը. 22։
Գաղ. ե. 8, 9, 12։
Գաղ. ե. 12։
Կամ քան մասին
Ա Կոր. ե. 16։
Գաղ. ե. 5։
Գաղ. ե. 5, 6։
Եբր. ե. 5։
Ա Կոր. ե. 16։
Գաղ. ե. 3։
Գաղ. ե. 34։ Յովհ.
ե. 33։ Եզեկ. ԺԱ.

ԺԹ. 17։ Եբր. ե. 10։
Յովհ. ժե. 3։ Գաղ.
բ. 16։
Ա Կոր. ԺԱ. 10։
Փիլ. բ. 13։
Հռոմ. ե. 31։ ԺԲ. 10։
Գաղ. ե. 21։
Գաղ. ե. 16։ Ը. 22։
Գաղ. ե. 8, 9, 12։
Ա Կոր. ե. 1։
Գաղ. ե. 5, 6։
Եբր. ե. 5։
Ա Կոր. ե. 16։
Գաղ. ե. 3։
Գաղ. ե. 34։ Հռոմ.
ԺԱ. 25։ Ա Տիմ.

ԺԹ. 17։ Փիլ. գ. 10։
Ա Կոր. ե. 15։ Ա Տես.
ե. 33։
Ա Կոր. ԺԲ. 10։ Գաղ.
ա. 24։
Ծն. ե. 3։
Ը Պետ. ե. 19։
Հռոմ. ե. 4։ Ա Կոր.
ե. 9։
Գաղ. ե. 1։
Ա Կոր. ե. 5։ Գաղ.
ԺԳ. 9։
Գաղ. ե. 5։
Ա Կոր. ե. 5։ Գաղ.
ԺԳ. 9։
Գաղ. ե. 1։
Ա Կոր. ե. 5։ Գաղ.
ԺԳ. 9։
Գաղ. ե. 5։
Գաղ. ե. 16։ Կող.
գ. 10։ Ա Պետ. գ.
4։
Ա Տես. ե. 12։ Հռո-
մայ. ը. 18։ Ա
Պետ. ե. 6։ Ե.
10։
Հռոմ. ը. 27, 28։
Ե. 6։
Հռոմ. գ. 20։ Ա
Կոր. ԺԵ. 49։ Կող.
գ. 10։
—
Գաղ. գ. 6։
Ա Կոր. Ե. 23։ Ա
Տիմ. ե. 13։
Գաղ. բ. 17։ Ա Թես.
բ. 3։ 5։
Գաղ. գ. 4։ 7։ Ե.
14։
Գաղ. Ե. 11։
Ա Կոր. ե. 18։ Գաղ.
բ. 15։ Բ Թես. բ.
10։
Ցաղ. ԺԲ. 31։
ԺԳ. 38։ ԺԴ. 11։
Եփես. գ. 11։
Ա Կոր. ե. 22։ Գաղ.
գ. 19։
Ա Կոր. ե. 3։
Ա Կոր. ե. 15։ Ա
Տիմ. ե. 11։
Ա Կոր. ե. 18։ Գաղ.
բ. 15։ Բ Թես. բ.
10։
Ցաղ. ԺԲ. 31։
ԺԳ. 38։ ԺԴ. 11։
Եփես. գ. 12։
Հռոմ. ե. 2։
Հռոմ. ե. 20։ Ա
Կոր. ԺԵ. 49։ Կող.
գ. 10։
—
Գաղ. գ. 6։
Ա Կոր. Ե. 23։ Ա
Տիմ. ե. 13։
Գաղ. բ. 17։ Ա Թես.
բ. 3։ 5։
Գաղ. գ. 4։ 7։ Ե.
14։
Գաղ. Ե. 11։
Ա Կոր. ե. 18։ Գաղ.
բ. 15։ Բ Թես. բ.
10։
Ցաղ. ԺԲ. 31։
ԺԳ. 38։ ԺԴ. 11։
Եփես. գ. 12։
Հռոմ. ե. 2։
Հռոմ. ե. 20։ Ա
Կոր. ԺԵ. 49։ Կող.
գ. 10։
—
Գաղ. գ. 6։
Ա Կոր. Ե. 23։ Ա
Տիմ. ե. 13։
Գաղ. բ. 17։ Ա Թես.
բ. 3։ 5։
Գաղ. գ. 4։ 7։ Ե.
14։
Գաղ. Ե. 11։
Ա Կոր. ե. 18։ Գաղ.
բ. 15։ Բ Թես. բ.
10։
Ցաղ. ԺԲ. 31։
ԺԳ. 38։ ԺԴ. 11։
Եփես. գ. 12։
Հռոմ. ե. 2։
Հռոմ. ե. 20։ Ա

8 մար, որ պիտի խափանուէր. [a]Ո՞ւր Տիտոս
պաչտօնը ի՞նչպէս աւելի փառքով պիտի չըլ-
9 լար։ Բայց եթէ զատուպարտութեան պաշ-
տօնը փառքով էր, [b]որչափ աւելի արդարա-
10 տօնը փառքով էր, [c]որչափ աւելի արդարա-
նին պաչտօնը փառքով պիտի ըլլայ։ Վա-
սըն որ ան որ փառաւոր էր՝ աս մասին փա-
ռաւոր չէ գերազանց փառքին պատճառովը։
11 Քանզի եթէ ան որ պիտի խափանուէր՝ փառ-
քով էր, [d]որչափ աւելի ան որ կը կենայ՝ փառ-
12 քով էր, [e]որչափ ըլլալ։ Ուստի ասանկ յոյս որ ու-
նինք, [f]չատ համարձակութեամբ կը վարուինք
13 դէպ [g]Աստուած։ Եւ չէ թէ [h]ինչպէս որ [i]Մովսէս
իր երեսին վրայ ծածկոց կը ձգէր, [j]որ Իս-
րայէլի որդիքը չնային ան խափանուելու բա-
14 ներուն վախճանին։ [k]Սակայն անոնց միտքերը
կուրցան. [l]ինչու որ մինչև սաօրեան օրս նոյն
ծածկոցը ձգուած է հին կտակարանին ըն-
թերցմանը վրայ, ու չվերնար, ([m]ինչու որ
15 Քրիստոսով կը խափանուի.) Հապա մինչև
ցայսօր, երբոր Մովսէսին գիրքը կը կարդան,
անոնց սրտին վրայ ծածկոց մը կը կենայ։
16 [n]Երբոր Տէրոջը դառնան, [o]անաատնը
17 պիտի վերնայ ան ծածկոցը. [p]Արդ Տէրը Հո-
գին է. և ուր որ Տէրոջը Հոգին կայ, հոն
18 ազատութիւն կայ։ Բայց մենք ամէնքս բաց և-
րեսով [q]Տէրոջը փառքը կրպակ մը թէ հայելի մէջ
տեսնելով, [r]նոյն պատկերին կը նորոգուինք
փառաց [s]ի փառս, որպէս թէ Տէրոջը Հոգիէն։

ԳԼ. Դ

1 Կը ծանուցանէ թէ ինչպէս անկեղծութենամբ և հաստատութեամբ
հառնոգած քարոզէց աւետարանը, 7 և թէ ինչպէս աւետարա-
նին համար իր ամէն օր կրած նեղութենները և հաստատու-
նեը պատճառ եղած տեսիլներու Աստուծոյ գործութեան փառ-
քը, 12 եկեղեցւոյ օգուտը, 16 և իր անձին յաւիտենական
փառքը։

1 [a]Ուստի աս պաչտօնը ունենալով՝ [b]ինչպէս որ
ողորմութիւն գտանք, չենք ձանձրանար.
2 Հապա հրաժարեցանք ամօթալի ծածուկ բա-
ներէն, ու խորամանկութիւնով չենք վարուիր,
և խարդախութիւն չենք ըներ Աստուծոյ
խօսքին մէջ. [c]հապա ճշմարտութիւնը յայտ-
նելով՝ [d]անձերնիս մարդոց ամէն խղճմտանք
3 քին կ'ընծայենք Աստուծոյ առջևը։ Իսկ թէ
որ մեր աւետարանը ծածկուած ալ է, [e]կոր-
4 սուածներուն մէջ ծածկուած է. [f]որոնց մէջ

[a] Գաղ. գ. 5։
[b] Հռոմ. ժե. 17. գ. 21։
[c] Գաղ. ե. 4։ Եփես. գ. 19։
[d] Եբ. ԼԳ. 33։ 35։
[e] Հռոմ. գ. 4։
[f] Հռոմ. գ. 23։
[g] Ելք. գ. 5։
[h] Ելք. ԼԴ. 29։
[i] Ելք. ԼԴ. 33։
[j] Ելք. ԼԴ. 34։ Հռոմ.
ժա. 25։ 26։

[a] Եփես. ե. 7։
[b] Հմմտ. ե. 6։ Ա Կոր.
ժե. 43։
[c] Գաղ. գ. 4։ 6։ Ա
Տիմ. ա. 11։
[d] Ա Կոր. ժգ. 12։
[e] Հռոմ. ը. 29։ Ա
Կոր. ժե. 49։ Կող.
գ. 10։
—
[f] Ա Կոր. գ. 6։
[g] Ա Կոր. Ե. 23։ Ա
Տիմ. ա. 13։
[h] Գաղ. բ. 17։ Ա Թես.
բ. 3։ 5։
[i] Գաղ. գ. 4։ 7։ Ե.
14։
[j] Գաղ. Ե. 11։
[k] Ա Կոր. ա. 18։ Գաղ.
բ. 15։ Բ Թես. բ.
10։
[l] Ցաղ. ԺԲ. 31։
ԺԳ. 38։ ԺԴ. 11։
[m] Եփես. գ. 12։
[n] Հռոմ. ե. 2։
[o] Հռոմ. ե. 20։ Ա
Կոր. ԺԵ. 49։ Կող.
գ. 10։
—
[p] Ա Կոր. գ. 6։
[q] Ա Կոր. Ե. 23։ Ա
Տիմ. ա. 13։
[r] Գաղ. բ. 17։ Ա Թես.
բ. 3։ 5։
[s] Գաղ. գ. 4։ 7։ Ե.
14։
[t] Գաղ. Ե. 11։
[u] Ա Կոր. ա. 18։ Գաղ.
բ. 15։ Բ Թես. բ.
10։
[v] Ցաղ. ԺԲ. 31։
ԺԳ. 38։ ԺԴ. 11։
[w] Եփես. գ. 12։
[x] Հռոմ. ե. 2։
[y] Հռոմ. ե. 20։ Ա
Կոր. ԺԵ. 49։ Կող.
գ. 10։
—
[z] Ա Կոր. գ. 6։
[a] Ա Կոր. Ե. 23։ Ա
Տիմ. ա. 13։
[b] Գաղ. բ. 17։ Ա Թես.
բ. 3։ 5։
[c] Գաղ. գ. 4։ 7։ Ե.
14։
[d] Գաղ. Ե. 11։
[e] Ա Կոր. ա. 18։ Գաղ.
բ. 15։ Բ Թես. բ.
10։
[f] Ցաղ. ԺԲ. 31։
ԺԳ. 38։ ԺԴ. 11։
[g] Եփես. գ. 12։
[h] Հռոմ. ե. 2։
[i] Հռոմ. ե. 20։ Ա
Կոր. ԺԵ. 49։ Կող.
գ. 10։
—
[j] Ա Կոր. գ. 6։
[k] Ա Կոր. Ե. 23։ Ա
Տիմ. ա. 13։
[l] Գաղ. բ. 17։ Ա Թես.
բ. 3։ 5։
[m] Գաղ. գ. 4։ 7։ Ե.
14։
[n] Գաղ. Ե. 11։
[o] Ա Կոր. ա. 18։ Գաղ.
բ. 15։ Բ Թես. բ.
10։
[p] Ցաղ. ԺԲ. 31։
ԺԳ. 38։ ԺԴ. 11։
[q] Եփես. գ. 12։
[r] Հռոմ. ե. 2։
[s] Հռոմ. ե. 20։ Ա
Կոր. ԺԵ. 49։ Կող.
գ. 10։
—
[t] Ա Կոր. գ. 6։
[u] Ա Կոր. Ե. 23։ Ա
Տիմ. ա. 13։
[v] Գաղ. բ. 17։ Ա Թես.
բ. 3։ 5։
[w] Գաղ. գ. 4։ 7։ Ե.
14։
[x] Գաղ. Ե. 11։
[y] Ա Կոր. ա. 18։ Գաղ.
բ. 15։ Բ Թես. բ.
10։
[z] Ցաղ. ԺԲ. 31։
ԺԳ. 38։ ԺԴ. 11։
[a] Եփես. գ. 12։
[b] Հռոմ. ե. 2։
[c] Հռոմ. ե. 20։ Ա
Կոր. ԺԵ. 49։ Կող.
գ. 10։

ԳԼ· Ե

1 Եկը ծանուցանեմ Եղբա՛րք զսոյն աւետարանն զոր աւետարանեցի ձեզ, զոր և ընկալարուք, յորում և կայք. 2 և որով և կը փրկիք, եթէ ոչ զհաւատացեալ ունիք զբանն զոր աւետարանեցի ձեզ, եթէ ոչ զհասարակ հաւատացիք. 3 Զի մատուցի ձեզ յառաջագոյն զոր և ընկալայ, եթէ Քրիստոս մեռաւ վասն մեղաց մերոց ըստ գրոց, 4 և եթէ թաղեցաւ, և եթէ յարոյց զնա Աստուած յերրորդ աւուր ըստ գրոց, 5 և երեւեցաւ Կիփայի, ապա տասնիւերկուց. 6 ապա երեւեցաւ աւելի քան զհինգ հարիւր եղբարս միանգամ, յորոց շատք կան մինչեւ ցայսօր, և ոմանք ննջեցին. 7 ապա երեւեցաւ Յակոբայ, ապա Առաքելոցն ամենեցուն. 8 յետ ամենեցուն իբրեւ զանժամահասի երեւեցաւ և ինձ. 9 զի ես եմ կրտսեր առաքելոցն, որ ոչ եմ արժան կոչել առաքեալ, զի հալածեցի զեկեղեցի Աստուծոյ. 10 և շնորհօքն Աստուծոյ եմ զոր եմ, և շնորհք նորա որ ի ես ոչ սնոտի եղեւ, այլ աւելի քան զամենեսեան վաստակեցի, ոչ ես այլ շնորհք Աստուծոյ որ ընդ իս. 11 Արդ թէ ես և թէ նոքա՝ այսպէս քարոզեմք, և այսպէս հաւատացէք. 12 Եթէ Քրիստոս քարոզի թէ յարեաւ ի մեռելոց, զիարդ ասեն ոմանք ի ձէնջ թէ յարութիւն մեռելոց չիք. 13 Եթէ յարութիւն մեռելոց չիք, ոչ և Քրիստոս յարեաւ. 14 Եթէ ոչ յարեաւ Քրիստոս, սնոտի է քարոզութիւն մեր, սնոտի և հաւատք ձեր. 15 Գտանիմք և սուտ վկայք Աստուծոյ, զի վկայեցաք զԱստուծոյ զի յարոյց զՔրիստոս, զոր ոչ յարոյց, եթէ իսկ մեռեալք ոչ յարիցեն. 16 Զի եթէ մեռեալք ոչ յարիցեն, ոչ և Քրիստոս յարեաւ. 17 Եթէ ոչ յարեաւ Քրիստոս, զուր է հաւատք ձեր, դեռ էք մեղս ձերս. 18 Ապա և որ ննջեցին ի Քրիստոս կորեան. 19 Եթէ միայն ի կեանսդ յայսմիկ յուսացեալ եմք ի Քրիստոս, ողորմելագոյնք եմք քան զամենայն մարդիկ. 20 Այլ արդ Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց, պտուղ ննջեցելոց եղեւ. 21 Զի որպէս ընդ մարդոյ մահ, ընդ մարդոյ և յարութիւն մեռելոց. 22 Զի որպէս յԱդամ ամենեքին մեռանին, նոյնպէս և ի Քրիստոս ամենեքին կենդանասցին. 23 Այլ իւրաքանչիւր ոք ի կարգի իւրում, նախընթացն Քրիստոս, ապա Քրիստոսականքն ի գալստեան նորա. 24 Ապա կատարած, յորժամ մատուսցէ զթագաւորութիւնն Աստուծոյ և Հաւր, յորժամ ոչնչացուսցէ զամենայն իշխանութիւն և զամենայն զօրութիւն և զզաւրութիւն. 25 Զի պարտ է նմա թագաւորել մինչեւ դիցէ զամենայն թշնամիս ընդ ոտիւք իւրովք. 26 Վերջին թշնամին որ ոչնչացի՝ մահ է. 27 Զի զամենայն հնազանդեցոյց ընդ ոտիւք նորա. և յորժամ ասիցէ թէ ամենայն հնազանդեցոյց, յայտ է զի բացի յայնմանէ որ հնազանդեցոյց նմա զամենայն. 28 Եւ յորժամ հնազանդեցուսցէ նմա զամենայն, ապա և ինքն Որդին հնազանդեսցի հնազանդեցուցանողին նմա զամենայն, զի լիցի Աստուած ամենայն ամենայնիւ. 29 Զի ապա եթէ ոչ՝ զի՞նչ առնեն որ մկրտին վասն մեռելոց, եթէ ընդհանրապէս մեռեալք ոչ յարիցեն, զիարդ և մկրտին վասն նոցա. 30 Եւ մեք զի՞նչ վտանգիմք ամենայն ժամ. 31 Զի ամենայն աւուր մեռանիմ վասն պարծանացդ զոր ունիմ ի Քրիստոս Յիսուս Տէր մեր. 32 Եթէ ըստ մարդկան մարտեցայ ընդ գազանս ի Եփեսոս, զի՞նչ է ինձ օգուտ, եթէ մեռեալք ոչ յարիցեն, եկեսցուք և կերիցուք և արբիցուք, զի վաղիւ մեռանիմք. 33 Մի՛ խաբիք, ապականեն բարս բարս չարս. 34 Արթնացարո՛ւք արդարութեան և մի՛ մեղանչէք, զի ոմանք չգիտեն զԱստուած. ամօթ ինձ ասեմ. 35 Այլ ասիցէ ոք, զիարդ յարիցեն մեռեալք, և կամ որով մարմնով գան. 36 Անմիտ, զոր դու սերմանես՝ ոչ կենդանանայ, եթէ ոչ մեռանիցի. 37 Եւ զոր սերմանես՝ ոչ զմարմինն որ լինելոց է սերմանես, այլ զհատ մի միայն, որպէս պատահեսցի, կամ ուրեք ի սոցանէ. 38 Այլ Աստուած տայ նմա մարմին որպէս կամեցաւ, և իւրաքանչիւր սերմանց զմարմին իւր. 39 Ոչ ամենայն մարմին մարմին նոյն, այլ մարդոյ մարմին, և այլ մարմին անասնոց, և այլ մարմին հաւոց, և այլ մարմին ձկանց. 40 Եւ մարմինք երկնաւորք, և մարմինք երկրաւորք. այլ մարդոյ երկնաւորաց փառք մի, և երկրաւորաց փառք այլ. 41 Այլ փառք արեգական մի, և փառք լուսնի այլ, և փառք աստեղաց այլ. զի աստղ աստղէ զատուցանէ փառս. 42 Նոյնպէս և յարութիւն մեռելոց. սերմանի ի ապականութեան, յառնէ ի անապականութիւն. 43 Սերմանի ի պատուականութեան, յառնէ ի պատուականութիւն. սերմանի ի տկարութեան, յառնէ ի զաւրութիւն. 44 Սերմանի մարմին հոգեւոր, յառնէ մարմին հոգեւոր. եթէ կայ մարմին հոգեւոր, կայ և հոգեւոր. 45 Նոյնպէս և գրեալ է. եղեւ առաջին մարդ Ադամ ի հոգի կենդանի, և վերջին Ադամ ի հոգի կենդանարար. 46 Այլ ոչ առաջին հոգեւոր, այլ հոգեւոր, ապա և մարմնաւոր. 47 Առաջին մարդ յերկրէ հողեղէն, երկրորդ մարդ տէր յերկնից. 48 Որպիսի հողեղէնն, նոյնպիսի և հողեղինքն, և որպիսի երկնաւորն, նոյնպիսի և երկնաւորքն. 49 Եւ որպէս կրեցաք զպատկեր հողեղինին, կրեսցուք և զպատկեր երկնաւորին. 50 Եւ զայս ասեմ, Եղբա՛րք, զի մարմին և արիւն զԱստուծոյ թագաւորութիւն ոչ կարեն ժառանգել, և ոչ ապականութիւն զանապականութիւն ժառանգէ. 51 Ահա գաղտնիս ինչ ասեմ ձեզ. ամենեքեան ոչ ննջեսցուք, այլ ամենեքեան փոփոխեսցուք. 52 Ի մի ակնթարթի, ի վայրկեան աչաց, ի յետին հնչմանն զօրէնն, զի հնչեսցէ և մեռեալք յարիցեն անապական, և մեք փոփոխեսցուք. 53 Զի պարտ է զմարմինս զայս ապականութեանս զգենուլ զանապականութիւն, և զմարմինս զայս մահկանացուս զգենուլ զանմահութիւն. 54 Եւ յորժամ զմարմինս զայս ապականութեանս զգենուցուն զանապականութիւն, և զմարմինս զայս մահկանացուս զգենուցուն զանմահութիւն, ապա եղիցի բանն որ գրեալ է, թէ կլան մահ յաղթութեամբ. 55 Ո՞ւր է, մահ, խայթոց քո. ո՞ւր է, գերեզման, յաղթութիւն քո. 56 Խայթոց մահու է մեղք, և զաւրութիւն մեղաց է օրէնք. 57 Այլ շնորհակալ Աստուծոյ որ տայ մեզ զյաղթութիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. 58 Ապա ուրեմն, սիրելիք իմ եղբարք, հաստատուն լերուք և անշարժ, յառաջադիմեալ ի գործ Տեառն միշտ, գիտացեալ զի վաստակ ձեր ոչ է ունայն ի Տէր։

ԳԼ· Զ

1 Ընդ սակաւս կը ծանուցանեմ որ իբ անձը ընծայած է իբրև Քրիստոսի Հաւատացեալի պաշտօնեայ, թէ իր յորդորանքներովը, 2 թէ իր անոթատ վարքովը, 4 և թէ առաքելական հմայ համար հասկ բնութեամբ ստանալով ամէն տեսակ միջոցներ, 12 և յորդորէ զանոնք որ ետ կենան կռապաշտական ընկերութիւններէն և պղծութիւններէն՝ մատնելով որ իրենց անձերը կենդանի Աստուծոյ տաճարներն են։

1 Ապա մենք ալ՝ գործակից ըլլալով՝ կ՚աղաչենք որ Աստուծոյ շնորհքը դատարկ ունենաք որ Աստուծոյ ընդունած չըլլաք։ 2 Որ ընդունած ըլլաք։ Ընչու որ ըսեր է, Ժամանակի մը մէջ լսեցի քեզի, կ՚ըսէ, և փրկութեան օրը օգնեցի քեզի. ահա հիմա է ընդունելի ժամանակը, ահա հիմա է փրկութեան օրը։ 3 Բնաւ մէկ բանով մը գայթակղութիւն չենք տար, որ չըլլայ պաշտօնը նախատուի. 4 այլ ամէն բանի մէջ մեր անձերը կ՚ընծայենք Աստուծոյ սպասաւորներու պէս՝ շատ համբերութիւնով վիշտերու մէջ, 5 տառապանքներու, նեղութիւններու, կիսկծերու, բանտերու, խռովութիւններու, աշխատութիւններու, հսկումներու, ծոմերու, 6 մէջ, մաքրութիւնով, գիտութիւնով, երկայնմտութիւնով, քաղցրութիւնով, Սուրբ Հոգիով, անկեղծ սիրով, 7 ճշմարտութեան խօսքով, Աստուծոյ զօրութիւնով, արդարութեան զէնքերով՝ որ աջ կողմէն ու ձախ 8 կողմէն է. փառքով ու անարգութիւնով, պարսաւանքով և գովութիւնով. մոլորեցնողներ պէս՝ 9 ճշմարիտներ. անծանօթներու պէս՝ և ծանօթներ. մեռնողներու պէս՝ և ահա կենդանի ենք. խրատուածներու պէս՝ 10 ու չսպանուածներ. տրտմածներու պէս՝ ու միշտ ուրախ ենք. աղքատներու պէս՝ ու շատերը կը հարստացընենք. բան մը չունենցողներ 11 բու պէս՝ և ամէն բան տասցած ենք։ Մեր բերանը ձեզի բացուած է, ով Կորնթացիք, 12 իւ մեր սիրտը լայնցած։ Դուք մեր կողմէն չէք նեղուիր, հապա ձեր ներքին զգացումներէդ 13 մէ՞կ կը նեղուիք։ Ուստի անար հատուցումի ըսելս համար (Երկրորդ որդիներուս կը խօսիմ ձեզի,) դուք ալ բերէ բերէ լայնցէք։

14 Անհաւասարներուն հետ օտարախառն լծակից մի ըլլաք. Որովհետեւ ի՞նչ մասնակցութիւն ունի արդարութիւնը անօրէնութեան հետ, և ի՞նչ հաղորդութիւն ունի լոյսը խաւարին 15 հետ. Եւ ի՞նչ միաբանութիւն ունի Քրիստոս Բելիարին հետ, կամ ի՞նչ բաժին ունի հաւատացեալը անհաւատին հետ. 16 Եւ ի՞նչ յարմարութիւն ունի Աստուծոյ տաճարը կռոց հետ. Որովհետեւ դուք կենդանի Աստուծոյ տաճարն էք, ինչպէս որ Աստուած ըսաւ, Ես պիտի Անոնց մէջը պիտի բնակիմ, ու անոնց մէջը պիտի քալեմ, և անոնց Աստուած պիտի ըլլամ, ու անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան։ 17 Ասոր համար հէք անոնց մէջէն ու զատուեցէք, կ՚ըսէ Տէրը, և պիտի բան մի դպչիք. 18 Ու ես ձեզ պիտի ընդունիմ, Ու ես ձեզի Հայր պիտի ըլլամ, ու դուք ինծի սա՛ք ու աղջիկներ պիտի ըլլաք՝ կ՚ըսէ Ամենակալ Տէրը։

ԳԼ· Է

1 Իր խօսքը հաստատելով՝ կը յորդորէ զանոնք առջի վարքը ուշնեցնելու։ 2 և իրեն ցուցընելու նայն ակռը որ ինքը անոնց վրայ ունէր։ 3 Կը ծանուցանէ թէ իր նեղութիւններուն մէջ որչափ մխիթարութիւն ունեցաւ։ Երբոր Տիտոս իրեն պատմեց անոնց անկեղծ ապաշխարութիւնը որ իր նամակը պատճառեր էր։ 13 և թէ անոնց Տիտոսին ցուցուցած սէրը ու հնազանդութիւնը արդարացուցին իր պարծանքը անոնց վրայ։

1 Ասոր, սիրելիք, որովհետեւ մենք ա-

խտամբերնիները ունինք, մեր անձերը մաքրենք ու հոգիի ամէն կեղտ պղծութիւնէն մաքրենք, և սրբութիւնը կատարելապէս ծնանք Աստուծոյ վախովը։

2 †Ընդունեցէք մեզ. մենք մէկու մը ցաւ չբերինք, ոչ մեկը եղծեցինք, ու ոչ մեկը գրկեցինք։ 3 Չեմ ըսեր ձեզ թէ դատապարտելու համար կը պրծցնեմ. որովհետեւ ես առաջուց ըսեր եմ որ դուք մեր սիրտերուն մէջն էք մեռնելու եւ ապրելու միասին։ 4 Շատ է իմ համարձակութիւնս ձեր վրայ. շատ է իմ պարծանքս ձեզի համար. լեցուն եմ մխիթարութիւնով, առկայծած եմ ուրախութիւնով մեր ամէն նեղութիւններուն մէջ։ 5 Վասն զի երբ որ Մակեդոնիա հասանք, բնաւ մեր մարմինը հանգստութիւն չունեցաւ, հապա ամէն կողմանէ նեղութիւն կը քաշէինք. դուրսէն պատերազմներ կային, ներսէն երկիւղներ։ 6 Բայց Աստուած որ խոնարհները կը մխիթարէ՝ մեզ մխիթարեց Տիտոսի գալովը։ 7 Եւ ոչ թէ միայն անոր գալովը, հապա անով մխիթարութիւնը որ ան ձեզմով ունեցաւ, երբոր մեզի պատմեց ձեր բաղձանքը, ձեր ողբը, ձեր ինծի համար եռանդը, նախանձաւորութիւնը, անանկ որ ալ աւելի ուրախ եղայ։ 8 Ընչու որ եթէ ձեզ սրբացուցի թղթովս, չեմ զղջար, (եթէ ալ զղջացեր էի,) քանի կը տեսնեմ որ ան թուղթը ձեզ պատմեցաւ, թէև քիչ մը առեն։ 9 Արդ ուրախ եմ, ոչ թէ՝ որ տրտմեցաք, հապա որ ապաշխարութեան համար տրտմեցաք. որովհետեւ դուք Աստուծոյ պէս տրտմեցաք, անանկ որ բանով մէն ալ մեզմէ վնաս չքաշեք։ 10 Ընչու որ Աստուծոյ պէս եղած տրտմութիւնը փրկութեան համար ապաշխարութիւն կը գործէ, որ զղջանալու բան չէ. բայց աշխարհի տրտմութիւնը մահ կը գործէ։ 11 Քանի՜ անոնց բանը՝ որ դուք Աստուծոյ պէս տրտմեցաք, ձեր մէջը որչափ չանք գործեց, որչափ չբծախօսութիւն, որչափ տրտմութիւն, որչափ վախ, որչափ բաղձանք, որչափ նախանձաւորութիւն, որչափ վրէժխնդրութիւն. ամէն կերպով ինքզինքնիդ յանցաւոր եղած էք այս բանին մէջ մնաքուր։ 12 Ես։ Ուստի ան որ ես ձեզի գրեցի, չէ թէ պիտի ըսեր բնողին համար էր, և չէ թէ պիտի ըսեր կրողին համար, հապա որ ձեր վրայ մեր մէջ ունեցած հոգը յայտնի ըլլայ ձեզի Աստուծոյ առջեւ։ 13 առջեւը։ Ուստի ան ձեր մխիթարութեանը

համար մենք միսիթարուհացանք. չատ աւելի ալ ուրախացանք Տիտոսի ուրախութեանը համար, վասնզի անոր հոգին ձեր ամենէնմէնջ հանգստացեալ է։ 14 Եւ եթէ ինչ որ ես անոր առջեւը ձեզի համար պարծենցայ՝ ամօթով չելայ. հապա ինչպէս որ ամէն բան ճշմարտութեամբ խօսեցանք ձեզի, անանկ ալ Տիտոսին առջեւը պարծենալնիս ճշմարիտ եղաւ։ 15 Եւ անոր սիրտը աւելի է ձեր վրայ, երբոր կը յիշէ ձեր ամենուն հնազանդութիւնը, թէ ինչպէս վախով ու դողով անիկա ընդունեցիք զինք։ 16 Ուսոի ուրախ եմ որ ամէն բանի մէջ ձեր վրայ վստահութիւն ունիմ։

ԳԼ. Ը

1 Աւետարանի գործակցութեան համար կը յորդորէ Կորնթացիները որ առատաձեռնութեամբ օգնութիւն ընծայեն Երուսաղէմի աղքատ սուրբերուն. 7 կը յիշեցնէ իրենց առիթ չտալը. 9 Քրիստոսի օրինակը. 12 և ան հոգիով օգնութիւն որ ունենալու կին ան օգնութիւնը ընդունելին. 16 գովութեամբ կը խօսի Տիտոսին և ուրիշ եղբայրներուն յօժարութեամբ վրայով որոնք իր խնդրանքը և յորդորանքովը անոնց գործերն էին բան մա գործիս համար։

1 Ասդ, եղբայրներ, ձեզի կը ծանուցանենք Աստուծոյ շնորհքը, որ Մակեդոնացւոց եկեղեցիներուն տրուած է. 2 Որ նեղութեան մեծ փորձին մէջ իրենց ուրախութեանը առատութիւնը եւ իրենց ծայր աղքատութիւնը առատացաւ՝ հարստացաւ մեծ առատաձեռնութիւն եղաւ։ 3 Ինչու որ ես կը վկայեմ որ իրենց կարողութեանը չափովը՝ ու կարողութենէն աջ աւելի յօժարեցան 4 բաւական ըլլալով, շատ աղաչանքով ի՛նձէն որ տուրքերը ու տուրքերուն համար եղած ընդհաղորդութիւնը ընդունինք։ 5 Եւ ոչ միայն մեր յուսացածին չափովը, հապա անձերնին ալ տուին, առաջ Տէրոջը ու մեզի՝ Աստուծոյ կամքովը։ 6 Որ Տիտոսին ալ դրդեցինք որ ինչպէս սկսեց, անանկ ալ ձեր մէջը կատարէ առ շնորհն ալ։ 7 Բայց ինչպէս որ ամէն բանով առատացած էք դուք, (հաւատքով ու խօսքով ու գիտութիւնով և ամէն չանքով ու ձեզմէ մեր վրայ եղած սիրովը,) նայնպէս որ բարեգործութեան մէջ ալ առատանաք. 8 ոչ թէ հրամայելով մը կը դառնամ, հապա ուրիշներուն չանքին պատճառովը, և որ փորձեմ ձեր սիրոյն հարազատութիւնը։ 9 Քանզի դուք գիտէք զնորհքը մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի՝ որ հարուստ եղաւ, երբ մեծ էր, բայց ձեզի համար աղքատացաւ՝ որ անոր աղքատութեամբը դուք հարստանայիք։ 10 Եւ այս բանիս մէջ խրատ մը կուտամ. ինչու որ ասիկա ձեր օգտին համար է, որ դուք ոչ միայն գործելը, հապա կամենալն ալ առաջուց սկսեցիք անցեալ տարուընէ։ 11 Հիմա ալ գործելով աւարտեցէք, որպէս որ կամենալն ալ եղաւ, նայնպէս ալ ընելը ունենաք ձեր կարողութենէն։ 12 Վասն զի եթէ միտքը ըլլայ՝ ընծան ընդունելի է՝ ըստ որում ունեցածին չափովը ընդունելի է, ու չէ թէ չունեցածին չափովը։ 13 Ինչու որ չէ թէ ես ուրիշներուն հանգստութիւն եւ դուք նեղութիւն. 14 Հապա հաւասարութիւնով՝ հիմակուան աւելնս ձեր պակսութիւնը լեցնէ, որպէս որ ձեր պակսութիւնը ալ ես լեցնեմ, որպէս որ հաւասարութիւն ըլլայ։ 15 Ինչպէս որ գրուած է, թէ՝ Ան որ շատ ժողվեց՝ չաւելցուց, ու ան որ քիչ չպակսեցուց։ Բայց Աստուծոյ, որ նոյն հոգը ձեր վրայ դնեց Տիտոսին սիրտը 17 Ձեզի կը յիշեցնէ իրենց առիթ չտալը. 9 Քրիստոսի օրինակը. 12 և ան հոգիով օգնութիւնը ընդունելին. 16 գովութեամբ կը խօսի Տիտոսին և ուրիշ եղբայրներուն յօժարութեամբ վրայով որոնք իր խնդրանքը և յորդորանքովը անոնց գործերն էին բան մա գործիս համար։

1 Ասդ, եղբայրներ, ձեզի կը ծանուցանենք Աստուծոյ շնորհքը, որ Մակեդոնացւոց եկեղեցիներուն տրուած է. 2 Որ նեղութեան մեծ փորձին մէջ իրենց ուրախութեանը առատութիւնը եւ իրենց ծայր աղքատութիւնը առատացաւ՝ հարստացաւ մեծ առատաձեռնութիւն եղաւ։ 3 Ինչու որ ես կը վկայեմ որ իրենց կարողութենէն աջ աւելի յօժարեցան 4 բաւական ըլլալով, շատ աղաչանքով ի՛նձէն որ տուրքերը ու տուրքերուն համար եղած ընդհաղորդութիւնը ընդունինք։ 5 Եւ ոչ միայն մեր յուսացածին չափովը, հապա անձերնին ալ տուին, առաջ Տէրոջը ու մեզի՝ Աստուծոյ կամքովը։ 6 Որ Տիտոսին ալ դրդեցինք որ ինչպէս սկսեց, անանկ ալ ձեր մէջը կատարէ առ շնորհն ալ։ 7 Բայց ինչպէս որ ամէն բանով առատացած էք դուք, (հաւատքով ու խօսքով ու գիտութիւնով և ամէն չանքով ու ձեզմէ մեր վրայ եղած սիրովը,) նայնպէս որ բարեգործութեան մէջ ալ առատանաք. 8 ոչ թէ հրամայելով մը կը դառնամ, հապա ուրիշներուն չանքին պատճառովը, և որ փորձեմ ձեր սիրոյն հարազատութիւնը։ 9 Քանզի դուք գիտէք զնորհքը մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի՝ որ հարուստ եղաւ, երբ մեծ էր, բայց ձեզի համար աղքատացաւ՝ որ անոր աղքատութեամբը դուք հարստանայիք։ 10 Եւ այս բանիս մէջ խրատ մը կուտամ. ինչու որ ասիկա ձեր օգտին համար է, որ դուք ոչ միայն գործելը, հապա կամենալն ալ առաջուց սկսեցիք անցեալ տարուընէ։ 11 Հիմա ալ գործելով աւարտեցէք, որպէս որ կամենալն ալ եղաւ, նայնպէս ալ ընելը ունենաք ձեր կարողութենէն։ 12 Վասն զի եթէ միտքը ըլլայ՝ ընծան ընդունելի է՝ ըստ որում ունեցածին չափովը ընդունելի է, ու չէ թէ չունեցածին չափովը։ 13 Ինչու որ չէ թէ ես ուրիշներուն հանգստութիւն եւ դուք նեղութիւն. 14 Հապա հաւասարութիւնով՝ հիմակուան աւելնս ձեր պակսութիւնը լեցնէ, որպէս որ ձեր պակսութիւնը ալ ես լեցնեմ, որպէս որ հաւասարութիւն ըլլայ։ 15 Ինչպէս որ գրուած է, թէ՝ Ան որ շատ ժողվեց՝ չաւելցուց, ու ան որ քիչ չպակսեցուց։ Բայց Աստուծոյ, որ նոյն հոգը ձեր վրայ դնեց Տիտոսին սիրտը 16 Որ ոչ միայն ընդունեց զխրատը, հապա շատ յօժարութեամբ ինքնին ելաւ ձեզի մօտ։ 17 Ղրկեցինք անոր հետ եղբայրը, որուն գովաբանութիւնը ամբողջ եկեղեցիներուն մէջն է՝ Աստուծոյ համար։ 18 Ու անոր հետ խրկեցինք ան եղբայրը, որուն գովութիւնը աւետարանին մէջն է՝ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ։ Եւ ոչ միայն այսքան, հապա ան նաև եկեղեցիներէն ընտրուեցաւ մեզի հետ ճամբորդութեան ընկեր ըլլալու՝ այս առատաձեռնութեան համար որ մենք կը ծառայենք Տէրոջը փառքին համար, ու ձեր յօժարութեամբը։ 20 Մեզի հետ ընելով զգուշութիւն կ՚ընենք, որ չըլլայ թէ մեզի արած մը գնէ մեր վրայ այս առատութեանս մէջ, որուն մենք կը ծառայենք 21 յիշելով ոչ միայն Տէրոջը առջեւը, հապա մարդոց առջեւն ալ բարի բաներ ընելը։ 22 Եւ անոնց հետ մեր եղբայրը կը ղրկենք, որուն որ շատ բաներու մէջ փորձեցինք՝ շատ անգամ յօժարամիտ գտեր ենք, ու հիմա՝ ալ աւելի յօժարամիտ՝ ան մեծ վստահութեամբ որ ձեր վրայ ունի։ 23 Եւ եթէ Տիտոսին համար ըլլայ հարցնէ, ան իմ ընկերս է, և ձեր մէջը իմ գործակիցս. իսկ եթէ մեր եղբայրներուն համար, անոնք եկեղեցիներուն խրկածներն են, — Քրիստոսի փառք։ 24 Ուսոի ձեր սիրոյն՝ և մեր ձեր վրայով պարծենալուն ապացոյցը առանց վրայ ցուցէք եկեղեցիներուն առջեւը։

ԳԼ. Թ

1 Աւետեալը կը ցուցնէ պատճառը թէ ինչու համար, թէ և ինքը պիտի անանց յօժարամտութիւնը, յառաջագոյն խրկեց Տիտոսը և միւս եղբայրները. 6 կը յորդորէ որ առատ պարգեւ տան, իբր թէ ան առածնին տեսակ մը սերմ ցանել էր թէ ան առատօրէն պատրաստ պիտի ատ բերէ. 13 և պատճառ պիտի ըլլար որ մեծ շնորհակալութիւն մատուցուի Աստուծոյ։

1 Բանի սուրբերուն ըլլալու պաշտօնէն վրայ չեմ լինիր ես ձեզի գրելէ. 2 Ինչու որ գիտեմ ես ձեր յօժարամտութիւնը, զորուն վրայով կը պարծենամ ձեզի համար Մակեդոնացւոց մէջ, թէ Աքայեցիք անցած տարիէն հետէ պատրաստ են. ու ձեր եռանդը նախանձեցուց շատերը զրգռեց։ 3 Բայց եղբայրները խրկեցի, որ մեր ձեզի համար պարծենալը այս մասին մէջ պարապ չելլէ, հապա պատրաստ ըլլաք ինչպէս որ ըսեր էի. 4 Որ չըլլայ թէ երբոր Մակեդոնացիք իմ հետս գան ու ձեզ անպատրաստ գտնեն, ալ մենք (որ չըսենք թէ դուք) ամօթով մնանք աս պարծանքիս համար։ 5 Ծանրքին վստահութեանը մէջ։ Ուսոի հարկաւոր սեպեցի եղբայրներուն աղաչել, որ առաջուց ձեզի գան, ու առաջուց կարգի դնեն այն ձեր առաջուց ծանուցուած ընծան՝ որ պատրաստ ըլլայ, անանկ որ ընծայի պէս ըլլայ, ու չէ թէ ագահութեան պէս։ 6 Բայց ասիկա կ՚ըսեմ՝ թէ ան որ խնայելով կը սերմանէ՝ խնայելով պիտի հնձէ, ու ան որ առատութեամբ կը սերմանէ՝ առատութեամբ կը հնձէ։ 7 Ամէն մէկը ինչպէս որ իր սրտովը կը յօժարի՝ նայնպէս տայ, ոչ թէ տրտունջով կամ ստիպմամբ. վասնզի Աստուած կը սիրէ զուրախ տուողը։ 8 Աստուած յօժարակամ առատը կը սիրէ։ Բայց Աստուած կարող է Աստուած բոլոր շնորհքները ձեզի տալով՝ որ ամէն բանի մէջ ամէն առատօրէն տալու, որ ամէն բանի մէջ ամէն առատութիւն ունենալով՝ առատ բոլոր ձեզի պէտք եղածը ունենալով՝ առատանաք բոլոր գործի համար։ 9 Ինչպէս որ գրուած է, Ցաւատածեց — ազքատներուն տուաւ. անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը տեւէ. 10 Ուստի որ սերմ ցանողին սերմ կը պարգեւէ, և կերակուրի համար հաց, ձեր սերմանիքը պարգեւէ և աւելցնէ,” ու ձեր արդարութեան պտուղները չաւցնէ. 11 Որ ամէն բանի մէջ հարստանաք ամէն կերպ առատութիւնով, որ մեր ձեռքովը կը պատառութիւնով, որ մեր ձեռքովը կը պատճառի Աստուծոյ։ 12 Ճառի գործիս ոչ Աստուծոյ։ Ինչու որ այս պաշտօնիս մատակարարութիւնը չի թէ միայն կատարելութեան պակսութիւնը լեցնելու համար է, հապա նաև աւելի չատցնելու 13 Աստուծոյ գոհութիւն տալը. երբոր այս ընծայիս պաշտօնին փորձովը փառաւորեն զԱստուած՝ Քրիստոսի աւետարանը խոստովանելիդ հնազանդութեանը համար՝ և անոնց ու ամենուն հաղորդակցութիւն

նուիրելնիդ համար՝ որով հաղորդակցութիւն 14 կ՚ընէք անոնց ու ամենուն. Եւ իրենց աղօթքը ձեզի համար հառաչեն, վասնզի ունենալով ձեր վրայ Աստուծոյ գերազանց շնորհքին 15 համար որ ձեր մէջն է։ Աստուծոյ՝ անոր չպատմուելու պարգեւին համար։

ԳԼ. Ժ

1 Եսայեաթէ իր անձը և մարմնոյն եղկոյթը պահանջող ոտառաքելութեան դէմ յառաջ կը բերէ իր հոգեւոր իշխանութիւնը, 7 Համոզուելով որ իր գործ ասանկ գործաւոր պիտի ըլլայ իր խոստմանը։ որպէսի որ իր նամակներն է իր հետ ատրաքեան ատենը։ 12 կը յանդիմանէ զանանց չափէ դուրս յառաջ անցնելնուն և ուրիշին աշխատանքովը պարծենալն համար։

1 Բայց ես Պօղոս ձեզի կ՚աղաչեմ Քրիստոսի հեզութիւնովը ու քաղցրութիւնովը, որ ես ըստ աս երես խոնարհ եմ ձեր մէջը, բայց հեռուէն կը համարձակիմ ձեզի. 2 Կ՚աղաչեմ՝ որ չըլլայ թէ մօտէն ես համարձակիմ այն վստահութիւնովը՝ որով միտք ունիմ դիմադնել մէկ քանիներուն վրայ, որոնք որ մեր վրայով անանկ կը կարծեն թէ մարմնոյ 3 Մեռորապէս կը քալենք։ Քանզի թէպէտ մարմնի մէջ կը քալենք, բայց չենք թէ մարմնով 4 մեռորապէս պիտնութիւն կ՚ընենք. Զինք որ մեր պիտնութեան զէնքերը մարմնաւոր չեն, հապա Աստուծմէ հզօրութիւն առած՝ ամրոցները քակելու. մենք խորհուրդները, 5 Հոգիները կը քակենք, եւ Աստուծոյ գիտութեանը դէմ բոլոր հպարտացած բարձր բաները, ու բոլոր միտքերը Քրիստոսի հնազանդեցնելու 6 Եւ պատրաստ ենք վրէժ առնելու ամէն անհնազանդութենէ, երբոր ձեր հնազանդութիւնը լրանայ։ 7 Կը նայիք որ երեսնուդ կը նայիք. վստահ ըլլայ իր անձին վրայ՝ թէ ինքը Քրիստոսինն է, ան նորէն ինքնիրմէ խորհի՝ որ ինչպէս ինքը Քրիստոսինն է, նանանկ ալ մենք։ 8 Քանզի թէ որ աւելի ալ պարծենալու ըլլամ աս Տէր իշխանութեանը վրայով՝ որ Տէրը մեզի տուաւ՝ ձեզ չվնասելու ու չի թէ քակելու համար, չպիտի ամչնամ. Որ անանկ չեսպասիմ՝ որպէս թէ 9 ես թուղթերով ձեզի վախ մը կը ձգեմ. Քանզի՝ Ասոնք թուղթերը, կ՚ըսեն հոնէ, ծանր ու զօրաւոր են, բայց ներկայ մարմնոյն երեւոյթը տկար է, ու խօսքը՝ անարդ. 11 Անանկ մարդը

1 Գաղ. ժ. 1։ Եփես. դ. 2։ Կող. գ. 12։ 1 Թես. բ. 7։ 2 Տիմ. բ. 24։ 2 Գաղ. ժ. 29։ 2 Գաղ. ժ. 1։ Գաղ. դ. 19։ 3 Գաղ. ե. 16։ 4 Գաղ. ե. 21։ 5 Գաղ. ե. 10։ 6 Գաղ. ե. 9։ 7 Գաղ. ե. 15։ 8 Գաղ. ե. 6։ 9 Գաղ. ե. 14։ 10 Գաղ. ե. 12։ 11 Գաղ. ե. 2։ 12 Գաղ. ե. 3։ 13 Գաղ. ե. 4։ 14 Գաղ. ե. 5։ 15 Գաղ. ե. 6։ 16 Գաղ. ե. 7։ 17 Գաղ. ե. 8։ 18 Գաղ. ե. 9։ 19 Գաղ. ե. 10։ 20 Գաղ. ե. 11։ 21 Գաղ. ե. 12։ 22 Գաղ. ե. 13։ 23 Գաղ. ե. 14։ 24 Գաղ. ե. 15։ 25 Գաղ. ե. 16։ 26 Գաղ. ե. 17։ 27 Գաղ. ե. 18։ 28 Գաղ. ե. 19։ 29 Գաղ. ե. 20։ 30 Գաղ. ե. 21։ 31 Գաղ. ե. 22։ 32 Գաղ. ե. 23։ 33 Գաղ. ե. 24։ 34 Գաղ. ե. 25։ 35 Գաղ. ե. 26։ 36 Գաղ. ե. 27։ 37 Գաղ. ե. 28։ 38 Գաղ. ե. 29։ 39 Գաղ. ե. 30։ 40 Գաղ. ե. 31։ 41 Գաղ. ե. 32։ 42 Գաղ. ե. 33։ 43 Գաղ. ե. 34։ 44 Գաղ. ե. 35։ 45 Գաղ. ե. 36։ 46 Գաղ. ե. 37։ 47 Գաղ. ե. 38։ 48 Գաղ. ե. 39։ 49 Գաղ. ե. 40։ 50 Գաղ. ե. 41։ 51 Գաղ. ե. 42։ 52 Գաղ. ե. 43։ 53 Գաղ. ե. 44։ 54 Գաղ. ե. 45։ 55 Գաղ. ե. 46։ 56 Գաղ. ե. 47։ 57 Գաղ. ե. 48։ 58 Գաղ. ե. 49։ 59 Գաղ. ե. 50։ 60 Գաղ. ե. 51։ 61 Գաղ. ե. 52։ 62 Գաղ. ե. 53։ 63 Գաղ. ե. 54։ 64 Գաղ. ե. 55։ 65 Գաղ. ե. 56։ 66 Գաղ. ե. 57։ 67 Գաղ. ե. 58։ 68 Գաղ. ե. 59։ 69 Գաղ. ե. 60։ 70 Գաղ. ե. 61։ 71 Գաղ. ե. 62։ 72 Գաղ. ե. 63։ 73 Գաղ. ե. 64։ 74 Գաղ. ե. 65։ 75 Գաղ. ե. 66։ 76 Գաղ. ե. 67։ 77 Գաղ. ե. 68։ 78 Գաղ. ե. 69։ 79 Գաղ. ե. 70։ 80 Գաղ. ե. 71։ 81 Գաղ. ե. 72։ 82 Գաղ. ե. 73։ 83 Գաղ. ե. 74։ 84 Գաղ. ե. 75։ 85 Գաղ. ե. 76։ 86 Գաղ. ե. 77։ 87 Գաղ. ե. 78։ 88 Գաղ. ե. 79։ 89 Գաղ. ե. 80։ 90 Գաղ. ե. 81։ 91 Գաղ. ե. 82։ 92 Գաղ. ե. 83։ 93 Գաղ. ե. 84։ 94 Գաղ. ե. 85։ 95 Գաղ. ե. 86։ 96 Գաղ. ե. 87։ 97 Գաղ. ե. 88։ 98 Գաղ. ե. 89։ 99 Գաղ. ե. 90։ 100 Գաղ. ե. 91։ 101 Գաղ. ե. 92։ 102 Գաղ. ե. 93։ 103 Գաղ. ե. 94։ 104 Գաղ. ե. 95։ 105 Գաղ. ե. 96։ 106 Գաղ. ե. 97։ 107 Գաղ. ե. 98։ 108 Գաղ. ե. 99։ 109 Գաղ. ե. 100։ 110 Գաղ. ե. 101։ 111 Գաղ. ե. 102։ 112 Գաղ. ե. 103։ 113 Գաղ. ե. 104։ 114 Գաղ. ե. 105։ 115 Գաղ. ե. 106։ 116 Գաղ. ե. 107։ 117 Գաղ. ե. 108։ 118 Գաղ. ե. 109։ 119 Գաղ. ե. 110։ 120 Գաղ. ե. 111։ 121 Գաղ. ե. 112։ 122 Գաղ. ե. 113։ 123 Գաղ. ե. 114։ 124 Գաղ. ե. 115։ 125 Գաղ. ե. 116։ 126 Գաղ. ե. 117։ 127 Գաղ. ե. 118։ 128 Գաղ. ե. 119։ 129 Գաղ. ե. 120։ 130 Գաղ. ե. 121։ 131 Գաղ. ե. 122։ 132 Գաղ. ե. 123։ 133 Գաղ. ե. 124։ 134 Գաղ. ե. 125։ 135 Գաղ. ե. 126։ 136 Գաղ. ե. 127։ 137 Գաղ. ե. 128։ 138 Գաղ. ե. 129։ 139 Գաղ. ե. 130։ 140 Գաղ. ե. 131։ 141 Գաղ. ե. 132։ 142 Գաղ. ե. 133։ 143 Գաղ. ե. 134։ 144 Գաղ. ե. 135։ 145 Գաղ. ե. 136։ 146 Գաղ. ե. 137։ 147 Գաղ. ե. 138։ 148 Գաղ. ե. 139։ 149 Գաղ. ե. 140։ 150 Գաղ. ե. 141։ 151 Գաղ. ե. 142։ 152 Գաղ. ե. 143։ 153 Գաղ. ե. 144։ 154 Գաղ. ե. 145։ 155 Գաղ. ե. 146։ 156 Գաղ. ե. 147։ 157 Գաղ. ե. 148։ 158 Գաղ. ե. 149։ 159 Գաղ. ե. 150։ 160 Գաղ. ե. 151։ 161 Գաղ. ե. 152։ 162 Գաղ. ե. 153։ 163 Գաղ. ե. 154։ 164 Գաղ. ե. 155։ 165 Գաղ. ե. 156։ 166 Գաղ. ե. 157։ 167 Գաղ. ե. 158։ 168 Գաղ. ե. 159։ 169 Գաղ. ե. 160։ 170 Գաղ. ե. 161։ 171 Գաղ. ե. 162։ 172 Գաղ. ե. 163։ 173 Գաղ. ե. 164։ 174 Գաղ. ե. 165։ 175 Գաղ. ե. 166։ 176 Գաղ. ե. 167։ 177 Գաղ. ե. 168։ 178 Գաղ. ե. 169։ 179 Գաղ. ե. 170։ 180 Գաղ. ե. 171։ 181 Գաղ. ե. 172։ 182 Գաղ. ե. 173։ 183 Գաղ. ե. 174։ 184 Գաղ. ե. 175։ 185 Գաղ. ե. 176։ 186 Գաղ. ե. 177։ 187 Գաղ. ե. 178։ 188 Գաղ. ե. 179։ 189 Գաղ. ե. 180։ 190 Գաղ. ե. 181։ 191 Գաղ. ե. 182։ 192 Գաղ. ե. 183։ 193 Գաղ. ե. 184։ 194 Գաղ. ե. 185։ 195 Գաղ. ե. 186։ 196 Գաղ. ե. 187։ 197 Գաղ. ե. 188։ 198 Գաղ. ե. 189։ 199 Գաղ. ե. 190։ 200 Գաղ. ե. 191։ 201 Գաղ. ե. 192։ 202 Գաղ. ե. 193։ 203 Գաղ. ե. 194։ 204 Գաղ. ե. 195։ 205 Գաղ. ե. 196։ 206 Գաղ. ե. 197։ 207 Գաղ. ե. 198։ 208 Գաղ. ե. 199։ 209 Գաղ. ե. 200։ 210 Գաղ. ե. 201։ 211 Գաղ. ե. 202։ 212 Գաղ. ե. 203։ 213 Գաղ. ե. 204։ 214 Գաղ. ե. 205։ 215 Գաղ. ե. 206։ 216 Գաղ. ե. 207։ 217 Գաղ. ե. 208։ 218 Գաղ. ե. 209։ 219 Գաղ. ե. 210։ 220 Գաղ. ե. 211։ 221 Գաղ. ե. 212։ 222 Գաղ. ե. 213։ 223 Գաղ. ե. 214։ 224 Գաղ. ե. 215։ 225 Գաղ. ե. 216։ 226 Գաղ. ե. 217։ 227 Գաղ. ե. 218։ 228 Գաղ. ե. 219։ 229 Գաղ. ե. 220։ 230 Գաղ. ե. 221։ 231 Գաղ. ե. 222։ 232 Գաղ. ե. 223։ 233 Գաղ. ե. 224։ 234 Գաղ. ե. 225։ 235 Գաղ. ե. 226։ 236 Գաղ. ե. 227։ 237 Գաղ. ե. 228։ 238 Գաղ. ե. 229։ 239 Գաղ. ե. 230։ 240 Գաղ. ե. 231։ 241 Գաղ. ե. 232։ 242 Գաղ. ե. 233։ 243 Գաղ. ե. 234։ 244 Գաղ. ե. 235։ 245 Գաղ. ե. 236։ 246 Գաղ. ե. 237։ 247 Գաղ. ե. 238։ 248 Գաղ. ե. 239։ 249 Գաղ. ե. 240։ 250 Գաղ. ե. 241։ 251 Գաղ. ե. 242։ 252 Գաղ. ե. 243։ 253 Գաղ. ե. 244։ 254 Գաղ. ե. 245։ 255 Գաղ. ե. 246։ 256 Գաղ. ե. 247։ 257 Գաղ. ե. 248։ 258 Գաղ. ե. 249։ 259 Գաղ. ե. 250։ 260 Գաղ. ե. 251։ 261 Գաղ. ե. 252։ 262 Գաղ. ե. 253։ 263 Գաղ. ե. 254։ 264 Գաղ. ե. 255։ 265 Գաղ. ե. 256։ 266 Գաղ. ե. 257։ 267 Գաղ. ե. 258։ 268 Գաղ. ե. 259։ 269 Գաղ. ե. 260։ 270 Գաղ. ե. 261։ 271 Գաղ. ե. 262։ 272 Գաղ. ե. 263։ 273 Գաղ. ե. 264։ 274 Գաղ. ե. 265։ 275 Գաղ. ե. 266։ 276 Գաղ. ե. 267։ 277 Գաղ. ե. 268։ 278 Գաղ. ե. 269։ 279 Գաղ. ե. 270։ 280 Գաղ. ե. 271։ 281 Գաղ. ե. 272։ 282 Գաղ. ե. 273։ 283 Գաղ. ե. 274։ 284 Գաղ. ե. 275։ 285 Գաղ. ե. 276։ 286 Գաղ. ե. 277։ 287 Գաղ. ե. 278։ 288 Գաղ. ե. 279։ 289 Գաղ. ե. 280։ 290 Գաղ. ե. 281։ 291 Գաղ. ե. 282։ 292 Գաղ. ե. 283։ 293 Գաղ. ե. 284։ 294 Գաղ. ե. 285։ 295 Գաղ. ե. 286։ 296 Գաղ. ե. 287։ 297 Գաղ. ե. 288։ 298 Գաղ. ե. 289։ 299 Գաղ. ե. 290։ 300 Գաղ. ե. 291։ 301 Գաղ. ե. 292։ 302 Գաղ. ե. 293։ 303 Գաղ. ե. 294։ 304 Գաղ. ե. 295։ 305 Գաղ. ե. 296։ 306 Գաղ. ե. 297։ 307 Գաղ. ե. 298։ 308 Գաղ. ե. 299։ 309 Գաղ. ե. 300։ 310 Գաղ. ե. 301։ 311 Գաղ. ե. 302։ 312 Գաղ. ե. 303։ 313 Գաղ. ե. 304։ 314 Գաղ. ե. 305։ 315 Գաղ. ե. 306։ 316 Գաղ. ե. 307։ 317 Գաղ. ե. 308։ 318 Գաղ. ե. 309։ 319 Գաղ. ե. 310։ 320 Գաղ. ե. 311։ 321 Գաղ. ե. 312։ 322 Գաղ. ե. 313։ 323 Գաղ. ե. 314։ 324 Գաղ. ե. 315։ 325 Գաղ. ե. 316։ 326 Գաղ. ե. 317։ 327 Գաղ. ե. 318։ 328 Գաղ. ե. 319։ 329 Գաղ. ե. 320։ 330 Գաղ. ե. 321։ 331 Գաղ. ե. 322։ 332 Գաղ. ե. 323։ 333 Գաղ. ե. 324։ 334 Գաղ. ե. 325։ 335 Գաղ. ե. 326։ 336 Գաղ. ե. 327։ 337 Գաղ. ե. 328։ 338 Գաղ. ե. 329։ 339 Գաղ. ե. 330։ 340 Գաղ. ե. 331։ 341 Գաղ. ե. 332։ 342 Գաղ. ե. 333։ 343 Գաղ. ե. 334։ 344 Գաղ. ե. 335։ 345 Գաղ. ե. 336։ 346 Գաղ. ե. 337։ 347 Գաղ. ե. 338։ 348 Գաղ. ե. 339։ 349 Գաղ. ե. 340։ 350 Գաղ. ե. 341։ 351 Գաղ. ե. 342։ 352 Գաղ. ե. 343։ 353 Գաղ. ե. 344։ 354 Գաղ. ե. 345։ 355 Գաղ. ե. 346։ 356 Գաղ. ե. 347։ 357 Գաղ. ե. 348։ 358 Գաղ. ե. 349։ 359 Գաղ. ե. 350։ 360 Գաղ. ե. 351։ 361 Գաղ. ե. 352։ 362 Գաղ. ե. 353։ 363 Գաղ. ե. 354։ 364 Գաղ. ե. 355։ 365 Գաղ. ե. 356։ 366 Գաղ. ե. 357։ 367 Գաղ. ե. 358։ 368 Գաղ. ե. 359։ 369 Գաղ. ե. 360։ 370 Գաղ. ե. 361։ 371 Գաղ. ե. 362։ 372 Գաղ. ե. 363։ 373 Գաղ. ե. 364։ 374 Գաղ. ե. 365։ 375 Գաղ. ե. 366։ 376 Գաղ. ե. 367։ 377 Գաղ. ե. 368։ 378 Գաղ. ե. 369։ 379 Գաղ. ե. 370։ 380 Գաղ. ե. 371։ 381 Գաղ. ե. 372։ 382 Գաղ. ե. 373։ 383 Գաղ. ե. 374։ 384 Գաղ. ե. 375։ 385 Գաղ. ե. 376։ 386 Գաղ. ե. 377։ 387 Գաղ. ե. 378։ 388 Գաղ. ե. 379։ 389 Գաղ. ե. 380։ 390 Գաղ. ե. 381։ 391 Գաղ. ե. 382։ 392 Գաղ. ե. 383։ 393 Գաղ. ե. 384։ 394 Գաղ. ե. 385։ 395 Գաղ. ե. 386։ 396 Գաղ. ե. 387։ 397 Գաղ. ե. 388։ 398 Գաղ. ե. 389։ 399 Գաղ. ե. 390։ 400 Գաղ. ե. 391։ 401 Գաղ. ե. 392։ 402 Գաղ. ե. 393։ 403 Գաղ. ե. 394։ 404 Գաղ. ե. 395։ 405 Գաղ. ե. 396։ 406 Գաղ. ե. 397։ 407 Գաղ. ե. 398։ 408 Գաղ. ե. 399։ 409 Գաղ. ե. 400։ 410 Գաղ. ե. 401։ 411 Գաղ. ե. 402։ 412 Գաղ. ե. 403։ 413 Գաղ. ե. 404։ 414 Գաղ. ե. 405։ 415 Գաղ. ե. 406։ 416 Գաղ. ե. 407։ 417 Գաղ. ե. 408։ 418 Գաղ. ե. 409։ 419 Գաղ. ե. 410։ 420 Գաղ. ե. 411։ 421 Գաղ. ե. 412։ 422 Գաղ. ե. 413։ 423 Գաղ. ե. 414։ 424 Գաղ. ե. 415։ 425 Գաղ. ե. 416։ 426 Գաղ. ե. 417։ 427 Գաղ. ե. 418։ 428 Գաղ. ե. 419։ 429 Գաղ. ե. 420։ 430 Գաղ. ե. 421։ 431 Գաղ. ե. 422։ 432 Գաղ. ե. 423։ 433 Գաղ. ե. 424։ 434 Գաղ. ե. 425։ 435 Գաղ. ե. 426։ 436 Գաղ. ե. 427։ 437 Գաղ. ե. 428։ 438 Գաղ. ե. 429։ 439 Գաղ. ե. 430։ 440 Գաղ. ե. 431։ 441 Գաղ. ե. 432։ 442 Գաղ. ե. 433։ 443 Գաղ. ե. 434։ 444 Գաղ. ե. 435։ 445 Գաղ. ե. 436։ 446 Գաղ. ե. 437։ 447 Գաղ. ե. 438։ 448 Գաղ. ե. 439։ 449 Գաղ. ե. 440։ 450 Գաղ. ե. 441։ 451 Գաղ. ե. 442։ 452 Գաղ. ե. 443։ 453 Գաղ. ե. 444։ 454 Գաղ. ե. 445։ 455 Գաղ. ե. 446։ 456 Գաղ. ե. 447։ 457 Գաղ. ե. 448։ 458 Գաղ. ե. 449։ 459 Գաղ. ե. 450։ 460 Գաղ. ե. 451։ 461 Գաղ. ե. 452։ 462 Գաղ. ե. 453։ 463 Գաղ. ե. 454։ 464 Գաղ. ե. 455։ 465 Գաղ. ե. 456։ 466 Գաղ. ե. 457։ 467 Գաղ. ե. 458։ 468 Գաղ. ե. 459։ 469 Գաղ. ե. 460։ 470 Գաղ. ե. 461։ 471 Գաղ. ե. 462։ 472 Գաղ. ե. 463։ 473 Գաղ. ե. 464։ 474 Գաղ. ե. 465։ 475 Գաղ. ե. 466։ 476 Գաղ. ե. 467։ 477 Գաղ. ե. 468։ 478 Գաղ. ե. 469։ 479 Գաղ. ե. 470։ 480 Գաղ. ե. 471։ 481 Գաղ. ե. 472։ 482 Գաղ. ե. 473։ 483 Գաղ. ե. 474։ 484 Գաղ. ե. 475։ 485 Գաղ. ե. 476։ 486 Գաղ. ե. 477։ 487 Գաղ. ե. 478։ 488 Գաղ. ե. 479։ 489 Գաղ. ե. 480։ 490 Գաղ. ե. 481։ 491 Գաղ. ե. 482։ 492 Գաղ. ե. 483։ 493 Գաղ. ե. 484։ 494 Գաղ. ե. 485։ 495 Գաղ. ե. 486։ 496 Գաղ. ե. 487։ 497 Գաղ. ե. 488։ 498 Գաղ. ե. 489։ 499 Գաղ. ե. 490։ 500 Գաղ. ե. 491։ 501 Գաղ. ե. 492։ 502 Գաղ. ե. 493։ 503 Գաղ. ե. 494։ 504 Գաղ. ե. 495։ 505 Գաղ. ե. 496։ 506 Գաղ. ե. 497։ 507 Գաղ. ե. 498։ 508 Գաղ. ե. 499։ 509 Գաղ. ե. 500։ 510 Գաղ. ե. 501։ 511 Գաղ. ե. 502։ 512 Գաղ. ե. 503։ 513 Գաղ. ե. 504։ 514 Գաղ. ե. 505։ 515 Գաղ. ե. 506։ 516 Գաղ. ե. 507։ 517 Գաղ. ե. 508։ 518 Գաղ. ե. 509։ 519 Գաղ. ե. 510։ 520 Գաղ. ե. 511։ 521 Գաղ. ե. 512։ 522 Գաղ. ե. 513։ 523 Գաղ. ե. 514։ 524 Գաղ. ե. 515։ 525 Գաղ. ե. 516։ 526 Գաղ. ե. 517։ 527 Գաղ. ե. 518։ 528 Գաղ. ե. 519։ 529 Գաղ. ե. 520։ 530 Գաղ. ե. 521։ 531 Գաղ. ե. 522։ 532 Գաղ. ե. 523։ 533 Գաղ. ե. 524։ 534 Գաղ. ե.

աս թող խորհի, որ մենք հեռուէն ինչպէս
որ ենք խօսքով մեր թուղթերովը, մօտէն
12 ալ անանկ պիտի ըլլանք գործքով։ Վասն որ
մենք չենք համարձակիր մեր անձը կշռել
քի մենք դնել ու բաղդատել ոմանց հետ, որ ինքզինք
նին կը գովին. բայց անոնք իրենցմով իրենց
անձերը չափելով, և զիրենք իրենց հետ բաղ
13 դատելով՝ չեն հասկնար։ Բայց մենք չափ
դուրս բաներով պիտի չպարծենանք, հապա
ան կանոնին չափովը՝ որ Աստուած մեզի բա
14 ժին տուաւ մինչև ձեզի հասնելու. Ձէ թէ
որպէս թէ մենք ձեզի հասած չենք, ու ինք
զինքնիս չափելն ու ձեզի չափելն կ'երկմտցընենք.
15 վասն որ չափին ատելի կ'երկմտցընենք.
Վասն որ ձեզի հասանք։ Եւ չէ թէ չափ դուրս բանե
րով՝ ուրիշներուն աշխատանքովը կը պար
ծենանք, հապա յոյս ունինք որ ձեր հաւատ
քը աւելնալուն՝ մեր կանոնին չափովը ձեզ
16 մով աւելի ընդարձակինք, Զի պիտի անդին
կողմերը աւետարանը քարոզելու, և չէ թէ
պատրաստ բաներու վրայ պարծենալու ու
17 րիշի մը կանոնով։ Բայց ան որ կը պարծե
18 նայ՝ թող Տէրոջմով պարծենայ։ Վասն զի
չէ թէ ան որ ինք անձը կը գովէ՝ անկիւա է ըն
դունուածը, հապա ան որ Տէրը զանկիւա կը
գովէ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Նախանձով կ'ցանած կարեմացաւ վասն որոնք կ'երևնայ թէ
ատա առաքեալները աւելի պատասուած կը համարկին. կը
սահպան իր անձին վասն պարծենալ. 5 թէ ինքը հաւասար է
երևելի առաքեալներուն, 7 և թէ ինքը աւետարանը ձրի քա
րոզեց անոնց բնաւ մեկուն նեցուկին չառալով իր ապրուս
տին համար. 13 կը ցուցնէ թէ ինքը օրինքին կռմնակ սուտ
չէ ան խոյերուց գործաւորներուն, 23 և. Քրիստոսի ծառա
յութեանը ու իր պատճառին համար իր կրած նեղութիւննե
րուն մէջ չատ գերազանց է անոնցմէ։

1 Երանի թէ քիչ մը նեղութիւնա
2 նիս. և իրաւ կրնայիք համբերեցեր ինծի։ Վա
սն զի ձեր վրայ նախանձաւոր եմ Աստուծոյ
նախանձովը. Վասն որ ես ձեզ մէկ էրկան մը
նշանեցի՝ Քրիստոսի մաքուր կոյսի մը պէս Քրիստոսի
3 գիմացը Հանելու։ Սիրայն թէ կը վախնամ
Հաւան թէ ինչպէս որ օձը Եւան խաբեց իր
խորամանկութիւնովը, Հանանկ ալ ձեր միա
քերը ապականին Քրիստոսի վրայ եղած մա
4 սնութենէն։ Վասն զի թէ որ մէկը գալու
ըլլայ և ուրիշ Յիսուս քարոզէ՝ որ մենք ան

Գլ. գ. 1. Ե. 12.
ա Ելմ. 16. 15։
բ ա Կոր. գ. 5. 10. գ. 17. Ե. 1։
գ Ղեւ. ի. 16. Երեմ. ի. 24. ա Կոր. ա. 31։
դ Առակ. իե. 2։
ե Ելմ. 15։
զ Գաղ. գ. 17. 18։
է Սկս. բ. 19. 20. ա Կոր. գ. 15։
ը Գաղ. Ե. 15։
թ Կաղ. ա. 23։
ժ Ղեւ. գ. 4. Յովհ. բ. 44։
ի Եփես. գ. 24. Կող. բ. 2, 8. 18. ա Տիմ. ա. 3. գ. 1. Երեր.

Ժգ. Ե. բ Պետ. գ. 17։
ժա Գաղ. ա. 7. 8։
ժբ ա Կոր. Ժե. 10. ժգ. 11. Գաղ. բ. 6։
ժգ Ա Կոր. ա. 17. գ. 1. Բ. 1։
ժդ Գաղ. գ. 4։
ժե Ա Կոր. գ. 5. 10. գ. 12. Բ. 1։
ժզ Ա Կոր. ա. 28։
ժէ Ա Կոր. ա. 17. բ. 1. 13. Գաղ. Ժ. 10։
ժը Եփես. գ. 4։
ի Եփես. գ. 24. Կող. բ. 2. 8. 18. ա Տիմ. ա. 3. գ. 1. Երեր.

Ժգ. Ե. բ Պետ. գ. 17։
ի Գաղ. ա. 7. 8։
ա Կոր. Ժե. 10. Գաղ. բ. 6։
ա Կոր. ա. 17. բ. 1. 13. Գաղ. Ժ. 10։
ա Կոր. գ. 4

14 Ահա ա՛ս երրորդ անգամ է որ կը պատրաս-
տուիմ ձեզի գալու. և ես ձեզի ձանձրու-
թիւն պիտի չտամ, ինչու որ ձեր ունեցածը չեմ
փնտռեր, հապա ձեզ. Որովհետեւ որդիները
պիտուր չեն ծնողքներուն համար բան
պահառուր չեն ծնողքները որդիներուն հա-
մար։ Եւ ես մեծ յօժարութեամբ ծախք ալ
15 ըլլար։ Եթէ ես մեծ յօժարութեամբ ծախք ալ
ըրի ձեզի համար, ուրեմն ձեզ ալ ձեր ան-
ձերնուն համար, չմեկնելու ձեզ աւելի սիրե-
լու չէ՞ք քիչ սիրուիմ ալ։
16 Սակայն թող ըլլայ որ ես ձեզի ծանրու-
թիւն մը չտուի, բայց խոյտ ունէք ըսելու
թէ ես մեծ ներողութեամբ ձեզ բռնեցի։
17 Արդեօք իմ ձեզի խրկածներուս մէկուն ձեռ-
18 քովը ձեզմէ բան մը քաշելո՞ւ։ Յնոսոնին ա-
ղաչեցի, ու անոր հետը ան եղբայրը խրկեցի.
ձեզմէ բան մը քաշե՞ց։ չէ՞ որ
միեւնոյն ոգւովը՝ նոյն հոգիով քալեցինք, չէ՞ որ նոյն
ճամբով պրծա՞նք։
19 Վարձեալ կը կարծէք որ ձեր առջեւն չա-
ղապաքեմ՞ն կ՚ընենք մեր անձերուն. Ա-
ստուծոյ առջեւը Քրիստոսով կը խօսինք. ու
ամէն բան, սիրելիք, ձեր շինութեանը հա-
20 մար է. քանի կը մնամ որ չըլլայ թէ երբ-
որ գա՛մ ձեզ ուզածիս պէս չգտնեմ, ու ես
ալ ձեզի ձեր չուզածին պէս գտնուիմ. չըլ-
լայ թէ նէ դէզ դէզ վէճեր, նախանձներ,
սրտմտութիւններ, գրգռութիւններ, չարա-
խօսութիւններ, բանսարկութիւններ, ամբար-
21 տաւանութիւններ, խռովութիւններ. Չըլլայ
թէ երբոր նորէն գա՛մ Աստուածս զիս
նկատէ ընէ ձեր քովը, ու սգ ընեմ շատե-
րուն համար՝ որ առաջուց մեղք գործեցին,
ու չապաշխարեցին իրենց դործած պղծու-
թեանը ու պոռնկութեանը ու գիւտութեանը
վրայ։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Կը ծանուցանէ թէ ինչը անապատ պիտի ըլլայ, և իր առաքե-
լական իշխանութիւնը պիտի բանեցնէ չհամեստալ մէկուն
նկատմամբ գէթ. 5 և յորդորելով որ իրենց հաւատքը փորձեն, 7
ու իրենց մեղքերէն գառնան գնա ինչը անոնց չպատճ. 11
իր թագաւորը կը վերջացնէ ընդհանուր յորդորանքով մը և ա-
ղօթքով։

1 Ա՛ս երրորդ անդամ է որ ձեզի կու գամ.

Ֆ ԳԼ. ժգ. 1։
ղ Գաղ. ի. 35։ ա Կոր. ժ. 33։
ղ ա Կոր. գ. 14. 15։
ը ա Թես. բ. 8։ Փիլ. բ. 17։
ո Ցոհ. ժ. 11։ Գլ. ա. 6։ Կազ. ա. 24։ բ Տիմ. բ. 10։
ի Գլ. գ. 18։ 13։
ա Գլ. ժա. 9։

ժ Գլ. ե. 2։
ի Գլ. ը. 6. 16. 22։
ա Գլ. ը. 18։
լ Գլ. ե. 12։
փ Հառամ. ի. 1։ Գլ. ժա. 31։
ր ա Կոր. ժ. 33։
ց ա Կոր. գ. 21։ Գլ. ժ. 2։ ժգ. 2. 10։
ա Գլ. բ. 1. 4։
ֆ Գլ. ժգ. 2։

ֆ ա Կոր. ե. 2։
—
ա Գլ. ժբ. 14։
բ Թես. ա. 20։ Ա՛ր. ժե. 6։ ժբ. 15։ Մտա. ժը. 16։ Ցոհ. ը. 17։ Եբր. ժ. 28։
գ Գլ. ժ. 2։
դ Գլ. ժբ. 21։
ե Գլ. ա. 23։
զ Մտա. ժ. 20։ ա Կոր. ե. 4։ Գլ. բ. 10։
է Ա՛ր. ժե. 30։ բ Օր. ժէ. 6։ ժի. 15։ Մտա. ժը. 16։ Ցոհ. ը. 17։ Եբր. ժ. 28։
ը ա Կոր. գ. 10։ Գլ. ժա. 30։ ժբ. 5։ 9։ 10։
թ ա Թես. գ. 10։
ժ ա Կոր. գ. 21։ Գլ. բ. 5։ ժ. 2։ ժբ. 20. 21։
ի Տիտ. ա. 13։
լ Գլ. ժ. 8։
խ Հառամ. ժբ. 16։ 18։ ժէ. 5։ ա Կոր. ա. 10։ Փիլ. բ. 2։ գ. 16։ ա Պետ. գ. 8։
ծ Հառամ. ժէ. 33։
կ Հառամ. ժգ. 16։ ա Կոր. ժգ. 28։ ա Թես. ե. 26։ ա Պետ. ե. 14։
հ Հառամ. ժգ. 24։
ձ Փիլ. բ. 1։
—

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
ԱՌ ԳԱՂԱՏՈՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Աստուածը կը զգուշանայ որ Գաղատացիք այնքան շատ մեծ-
ուին գինքը, ու իր քարոզած աւետարանը։ 3 և կը նզովէ
ան մարդիկը որ իր քարոզած աւետարանէն զատ ուրիշ աւե-
տարան մը կը քարոզեն։ 11 կը ցուցընէ թէ ինչը չէ թէ մար-
դոյ, այլ Աստուծմէ առած է աւետարանը։ 14 թէ ինչը
ինչ եր իր կոչումէն առաջ։ 17 և թէ ինչ ըրաւ անմիջապէս
ետքը։

1 Պօղոս առաքեալ եղած՝ չէ թէ մարդոյմէ ու
չէ թէ մարդու ձեռքով, հապա Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքովը, և Հօր Աստուծոյ՝ որ
2 զանիկա մեռելներէն յարուցց, 2ես բոլոր եղ-
բայրները որ իմ հետս են՝ Գաղատիոյ եկե-
3 ղեցիներուդ. Շնորհք և խաղաղութիւն ձե-
զի Հօր Աստուծմէ ու մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
4 տոսէն, 4Ան որ իր անձը տուաւ մեր մեղ-
քերուն համար, որ մեզ փրկէ հիմակուան
չար աշխարհէն՝ Աստուծոյ ու մեր Հօրը կա-
5 մքը համեմատ, Որուն փառք յաւիտեանս
յաւիտենից։ Ամէն։
6 Կը զարմանամ որ այդպէս չուտով ուրիշ
աւետարանի կը փոխուիք Քանկէ՝ որ ձեզ
7 Քրիստոսի շնորհքովը կանչեց. 7Որ չկայ ուրիշ
աւետարան. Միայն թէ կան մարդիկ որ ձեզ կը
խռովեցընեն, ու կ՚ուզեն Քրիստոսի աւետա-
8 րանը խանգարել։ Բայց թէ որ մենք կամ եր-
կինքէն հրեշտակ մը ձեզ, աւետարանէ ձեզի
անկէ ուրիշ՝ որ մենք աւետարանեցինք ձեզի,
9 Նզովեալ ըլլայ։ Ինչպէս որ առաջ բսինք,
հիմա ալ նորէն կ՚ըսեմ, Թէ որ մէկը ձեր ըն-
դունածէն ուրիշ աւետարան քարոզելու ըլ-
10 լայ ձեզի, նզովեալ ըլլայ։ Քանզի հիմա
մարդի՞կ կը հաճեցընեմ թէ Աստուած.
Կամ մարդոյ հաճելի ըլլալ կը փնտռեմ. Ին-
չու որ եթէ ես տակաւին մարդոյ հաճելի ըլ-
լայի, ալ Քրիստոսի ծառայ չէի ըլլար։
11 Կը ծանուցանեմ ձեզի, եղբայրներ, ան
աւետարանը որ քարոզուեցաւ, Թէ ա-
12 նիկա մարդու բան չէ։ Որովհետեւ ես ալ
մարդէ չառի անիկա, և ուսայ զ՚ը՝ հապա Յիսուս
Քրիստոսի յայտնութենէն։
13 Վասն զի լսած էք զուսը իմ առջի ժամանակի
վարմունքս Հրէութեան մէջ, Թէ ինաւոր չափէ
դուրս կը հալածէի Աստուծոյ եկեղեցին՝ ու
14 կը կործանէի զանիկա. Եւ իմ Հայրենի աստա-
ղութիւններուս համար նախանձաւոր ըլլա-
լով՝ իմ ազգիս մէջ եղած շատ հասակակից-
ներէս աւելի յառաջադիմէի Հրէութեան մէջ։
15 Բայց երբոր ուզեց Աստուած՝ (որ որովհայ զիս
իմ մօրս որովայնէն, և իր շնորհքովը զիս կան-
16 չեց,) 16Յօժարի իր Որդին յայտնել, որ զանի-
կա հեթանոսաց մէջ քարոզեմ, մեկէն ի մէկ
բան մը չխնայուցի մարմնին ու արիւնին,
17 Ոչ ալ երուսաղէմ երթայ նախ առաջ առա-
քեալ եղողներուն քովը, հապա Արաբիա
18 գացի, ու նորէն դամասկոս դարձայ։ Ետքը
երեք տարիէն հետո երուսաղէմ երթայ Պետ-
րոսը տեսնելու, և տասնհինգ օր անոր քովը
19 կեցայ. Սակայն ուրիշ մէկը
չտեսայ, Բայց միայն Յակոբոս՝ Տէրոջը եղ-
20 բայրը։ Բայց ես որ կը գրեմ ձեզի՝ ահա Ա-
ստուծոյ առջեւը կ՚ըսեմ թէ սուտ չեմ գրեր։
21 Յետոյ Ասորեստանի ու Կիլիկիոյ
22 կողմերը. Եւ դէմ առ դէմ չէին
ճանչնար ան եկեղեցիները՝ որ Քրիստոսի
23 մէջ էին Քրիստոսով. Միայն թէ անոնք լսած
էին թէ Ան որ առնուազ մեզ կը հալածէր,
հիմա ինքը ան հաւատքը կը քարոզէ՝ որ ա-
24 ռեն մը կը կործանէր. Ու ինծմով զԱստուած
կը փառաւորէին։

ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Աստուածը կը ծանուցանէ թէ ե՛րբ ինքը վերստին Երուսաղէմ
եկաւ և ինչ նպատակով։ 3 Թէ Տիտոս չթլփատուեցաւ։ 11
Թէ ինքը Պետրոսին գէմ կեցաւ, պատճառաւ անոր խմբագնե-
լուն։ 14 Թէ ինչն է ինքը և ուրիշ Հրէաներ Քրիստոսի կը հա-
ւատան, որ հաւատալով արդարանան և չէ թէ գործերով։ 20

Ա
ա Հմր. 11. 12։
բ Գաղ. ի. 7։ իբ. 10. 15. 21։ իզ. 16։ Տիտ. ա. 3։
գ Գաղ. բ. 24։
դ Փիլ. բ. 22։ գ. 22։
ե ա Կոր. ժգ. 1։
զ Հառամ. ա. 7։ ա Կոր. ա. 3։ բ Կոր. ա. 2։ Էփ. ա. 2։ Փիլ. ա. 8։ Կող. ա. 3։ ա Թես. ա. 2։ բ Թես. ա. 2։ բ Ցոհ. 3։
է Մտա. ի. 28։ Հառամ. գ. 25։ Գլ. բ. 20։ Տիտ. բ. 14։
ը Տես Ես. կե. 17։ Ցոհ. ժէ. 19։ ժէ. 14։ Եբր. բ. 3։ գ. 5։ ա Ցոհ. կ. 18։
թ Գլ. ե. 8։
ժ բ Կոր. ժա. 4։
ի Գաղ. ժէ. 1. 24։
ա Կոր. բ. 17։ ժա. 13։ Գլ. ե. 10. 12։
լ ա Կոր. ժգ. 22։
խ բ Օր. գ. 2։ ժբ. 32։ Աւետ. ե. 8։ Ցայտ. իբ. 18։
ծ ա Թես. բ. 4։
կ ա Թես. իգ. 7։ Մտա. իբ. 14։ ա Ցոհ. գ. 9։
հ ա Թես. բ. 4։ Ցոհ. գ. 4։

ղ ա Կոր. ժէ. 1։
ղ ա Կոր. ժէ. 1. 3։ Հմր. 1։
ճ Էփես. գ. 3։
ի Գաղ. իճ. 1։ իբ. 4։ իգ. 11։ ա Տիմ. ա. 13։
ա Գաղ. բ. 3։
ռ Եբրայ. իճ. 14։ Մտա. ժէ. 2։ Մարկ. է. 5։
ն Գաղ. իբ. 3։ իգ. 9։ Փիլ. գ. 6։
շ Նա. խիմ. 1։ 5։ Եբրայ. ա. 5։ Գաղ. իճ. 15։ ժգ. 9։ իբ. 14։ 15։ Հառամ. ա. 1։
ո բ Կոր. գ. 6։
չ Կոյ Ինձմով։
պ Գաղ. իճ. 15։ իբ. 21։ իգ. 17։ 18։ Հառամ. ժա. 13։
ջ Էփես. գ. 8։
ռ Մտա. ժգ. 17։ ա Կոր. ժէ. 30։ Եփես. գ. 12։
ս Գաղ. իճ. 26։
տ ա Կոր. իճ. 5։
ր Մտա. ժգ. 17։ ա Կոր. ժէ. 30։ Եփես. գ. 12։
ց Գաղ. իճ. 26։
ա ա Թես. բ. 14։
բ Հառամ. ժգ. 7։

կը հաստատէ թէ մեզքի մէջ պիտի չմնան անոնք՝ որ այսպէս արդարացած են։

1 Եւ քը տասնուչորս տարիէն ետև Բառնաբասին հետ՝ Տիտոսն ալ մէկտեղ առնելով։ Ու ելայ յայտնութեամբ, և անոնց խնդացուցի այն աւետարանը՝ որ հեթանոսներուն մէջ կը քարոզեմ, բայց առանձին անոնց որ երևելիները էին, որ չըլլայ թէ պարապ տեղը վազեմ կամ վազած
3 ըլլամ։ Բայց չէ թէ իմ հետս եղող Տիտոսն ալ՝ որ Յոյն էր, պարտաւորեցաւ թլփատուիլ.
4 Մանաւանդ ներս սկզբնաւոր ներքուն համար՝ որոնք առնելով ներս մտան Քրիստոս Յիսուսով մեր ունեցած ազատութիւնը լրտեսելու համար, որ մեզ ծառայեցնեն։
5 ըլլանն. Որ անոնց քիչ մը առեն անգամ մտիկ չըրինք հնազանդելու, որ աւետարանին ճշմարտութիւնը հաստատուն մնայ ձեր մէջը։
6 Բայց անոնք որ կը կարծուէին բան մը ըլլալ, (ինչ որ էին՝ ան իմ հոգս չէ. Աստուած մարդոց աչառութիւն չընէր.) վասն զի ինծի կարծուածներէն բան մը չմտացուցին ինծի։
7 Հապա անոր հակառակը՝ երբոր տեսան որ անթլփատութեան աւետարանը վստահուած եմ, ինչպէս Պետրոսին ալ՝ թլփատուածներուն առաքելութիւնը ընդունելու, (Վասն զի ան որ Պետրոսին յաջողցուց հեթանոսներուն առաքելութիւնը ընդունելու, ինծի ալ յաջողցուց հեթանոսներուն)
9 Ու երբոր ճանչցան շնորհքը որ տրուած է ինծի, Յակոբոս ու Կեփաս և Յովհաննէս՝ որոնք սիւներ անցուած էին, ինծի և Բառնաբասին ձեռք տուին իրարու, որ մենք հեթանոսներուն երթանք, ու անոնք՝ թլփատուածներուն։ Միայն թէ աղքատները յիշենք. որ ես ալ փոյթ
11 ունեցայ այն բանը ընելու։ Բայց երբոր Պետրոս Անտիոք եկաւ, ես անոր դէմ կեցայ. որովհետև ինքը մեզադրուելու էր։
12 Քանի որ գեռ Յակոբոսին քովէն մէկ քանի հոգի չկային, ինքը հեթանոսներուն հետ անդրբաջ կ՚ուտէր. բայց երբոր եկան՝ մէկդի կը քաշուէր, ու ինքզինքը կը զատէր, վախնալով
13 անոնցմէ՝ որ թլփատուածներէն էին։ Եւ ան. նոր հետ կեղծաւորեցան միւս Հրէաներն ալ, անանկ որ Բառնաբաս ալ անոնց կեղծաւորու-

14 թեանը ծռեցաւ։ Բայց ես երբոր տեսայ որ աւետարանին ճշմարտութեանը մէջ չիսկան չեն քալեր, Կեփասին առջին Պետրոսին ըսի ցնծալով, Եթէ դուն, որ Հրէայ ես, հեթանոսի պէս ու չէ թէ Հրէայի պէս կ՚ապրիս, ինչպէս հեթանոսները կը ստիպես Հրէայի պէս վարուիլ
15 լա։ Մենք որ բուն Հրէայ ենք, ու չ՚ըլլանք հեթանոսներէն մեղաւորներ,
16 Հեթանոսներէն մեզաւորներ, Այս գիտնալով որ մարդ օրէնքին գործքերէն չի՛կրնար արդարանալ, հապա Յիսուս Քրիստոսի հաւատքէն, մենք ալ Քրիստոս Յիսուսի հաւատացինք՝ որ արդարանանք Քրիստոսի հաւատքէն, և չէ թէ օրէնքին գործքերէն, Որովհետև օրէնքին գործքերէն մէկ մարմին
17 մը պիտի չարդարանայ։ Իսկ եթէ մենք որ կ՚ուզենք Քրիստոսով արդարանալ՝ մեղաւոր գտնուինք, ուրեմն Քրիստոս մեղսագործ պաշտօնեա՞ է. քաւ լեսի։ Քանզի թէ որ ես
18 իմ քակած բաներս նորէն կը շինեմ, իմ անձս
19 յանցաւոր կը ցուցընեմ։ Վասն զի ես օրէնքով Աստուծոյ համար օրէնքին, որ Աստուծոյ կենդանի
20 ըլլամ։ Քրիստոսի հետ խաչը ելայ. Եւ ալ կենդանի եմ չէ թէ ես՝ հապա Քրիստոս կենդանի է իմ մէջս. բայց ես որ հիմա մարմնով կ՚ապրիմ Աստուծոյ Որդւոյն հաւատքով կ՚ապրիմ՝ որ սիրեց ու իր անձը ինծի համար մատնեց։ Ես Աստուծոյ
21 շնորհքը չեմ խանգարեր. Վասն զի եթէ արդարութիւնը օրէնքէն կ՚ըլլայ, ուրեմն Քրիստոս պարապ տեղը մեռաւ։

ԳԼ. Գ

1 Կը հարցնէ թէ ինչ պատճառով հաւատքը կը հռչակէ և օրէնքին կը գաւանեն. 6 կը ցուցընէ թէ անոնք որ կը հաւատան՝ Աբրահամին հետ. 9 և կ՚օրհնուին Աբրահամին հետ. 10 ու չատ փաստերով կը հաստատէ ասիկա։

1 Ո՛վ անմիտ Գալատացիք, ո՞վ ձեզ հրապուրեց. որ ձեր աչքերուն առջևը Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջը խաչը եղած նկարագրուեցաւ։
2 Ասիկա միայն կ՚ուզեմ ձեզմէ սորվիլ. Օրէնքին գործքերովը դուք Հոգին առիք՝ թէ հաւատքին լսելովը։ Այդչափ անմիտ կ՚էք. Հոգիով սկսեցիք, հիմա մարմնով կը
4 վերջանա՞ք։ Միթէ այդչափ բաներ պարապ տեղը ձեր վրայէն անցան, (թէ որ պարապ տեղը ըլլայ ալ։) Ուստի ան որ ձեզի Հոգին բաշխեց

և ձեր մէջը զօրութիւններ գործեց, օրէնքին գործքերովը էր՝ թէ հաւատքին լսելովը
6 Լաւը։ Ինչպէս որ Աբրահամ Աստուծոյ հաւատաց, ու անոր արդարութիւն սեպուեցաւ։
7 Ուրեմն գիտցէք թէ Եանոնք որ հաւատքէն են՝ անոնք են Աբրահամի որդիքը։ Ու գիրքը առաջուց դիտնալով թէ Աստուած հեթանոսները հաւատքով կ՚արդարացնէ՝ առաջուց աւետես եղաւ Աբրահամին, թէ Ի քեզմով
9 պիտի օրհնուին բոլոր ազգերը։ Ուստի անոնք որ հաւատքէն են՝ կ՚օրհնուին հաւատացեալ
10 Աբրահամին հետ։ Վասն զի անոնք որ օրէնքին գործքերէն են՝ անէծքի տակ են. Քանզի գրուած է թէ Անիծեալ ըլլայ ամէն մարդ՝ որ օրէնքին գիրքը ամէն գրուածներուն մէջ
11 չկենայ՝ որ զանոնք կատարէ։ Ու թէ օրէնքով մէկը չկրնար արդարանալ Աստուծոյ առջևը, ան յայտնի է. քանզի Արդարը հա-
12 ւատքէն պիտի ապրի։ Բայց օրէնքը հաւատքէն չէ, հապա Ան որ կը կատարէ ան բանե-
13 րը՝ անոնցմով պիտի ապրի։ Քրիստոս մեզ ծախու առաւ օրէնքին անէծքէն՝ ինքը մեզի համար անէծք ըլլալով. (Քանզի որ գրուած է թէ Անիծեալ է ան ամէնը՝ որ փայտի կը կա-
14 խուի.) Որ Աբրահամին օրհնութիւնը հեթանոսներուն վրայ ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով. որ մենք ու Հոգւոյն խոստումնը ընդունինք հաւատքով։ Եղբայրնե՛ր. Ինչպէս որ մարդու մը հաստատած կտակը մէկը չխափաներ, ոչ ալ անոր
16 վրայ ուրիշ պատուէր մը կ՚աւելցնէ։ Աբրահամին ու անոր սերմանը խոստումները ըսուեցան. չըսեր, Եւ սերմանդներուդ՝ որպէս թէ շատերու համար, հապա որպէս թէ մէկու մը համար, Եւ քու սերմանդիդ, որ ան Քրիստոս է։ Բայց ես կը պնդեմ. Ան կտակը որ առաջուց Աստուծմէ հաստատուեցաւ Քրիստոսով, օրէնքը չորս հարիւր տարի ետև որ գրուեցաւ, չկրնար անվաւեր ընել՝ խոստումնը խափանելու հա-
18 մար։ Վասն զի թէ որ ժառանգութիւնը օրէնքէն կ՚ըլլայ, ուրեմն ալ խոստումնէն չէ. բայց Աբրահամին խոստումնով շնորհեց Աստուած։
19 Հապա ինչո՞ւ համար է օրէնքը. Յանցա-

ա Գաղ. ԺԸ. 2։
բ Գաղ. ԺԸ. 12։
գ Փիլ. բ. 16։ ա Ղեւտ. գ. 5։
դ Գաղ. ԺԸ. 1. 24։ բ Կոր. Ժա. 26։
ե ԳԼ. գ. 25։ Ը. 1. 13։
զ Բ Կոր. Ժա. 20։ ԳԼ. գ. 5. 9։
է Հմր. 14։ ԳԼ. գ. 1։ գ. 16։
ը Գաղ. Ժգ. 54։ Հմմտ. Ռոմ. բ. 11։

ա Գաղ. ԺԸ. 2։
բ Գաղ. ԺԸ. 11։
գ Գաղ. ԺԸ. 40։ Հմմտ. Ռոմ. ա. 5։ Ժա. 13։ ա Տիմ. բ. 7։
դ Տիմ. ա. 11։
ե ա Թես. բ. 4։
զ Գաղ. ԺԲ. 1։ Ժգ. 2։ բ. 21։ Ըզ. 17. 18։ ա Կոր. ԺԸ. 10։ ԳԼ. ա. 16։ Կող. ա. 29։
է ԳԼ. գ. 5։
ը Հռոմ. ա. 5։ Ժբ. 3. 6։ ԺԸ. 15։ ա Կոր. ԺԸ. 10։ Ե. փես. գ. 8։
թ Մատ. ԺԸ. 18։ Ե. փես. բ. 20։ Յայտ. իա. 14։
ժ Գաղ. Ժա. 30։ Ըզ. 17։ Հռոմ. ԺԸ. 25։ ա Կոր. Ժգ. 1։
ի Գաղ. ԺԸ. 28։ Յով. ա. 12։ ա Կոր. բ. 6։ Եբր. ը. 15։
լ Գաղ. ԺԸ. 10. 11։
խ Մատ. ԺԲ. 11։ Ե. փես. բ. 5։ 12։
ծ Գաղ. Ժգ. 38. 39։
կ Հռոմ. ա. 17։ գ. 22. 28։ բ. 3։ ԳԼ. գ. 24։ Եբր. ը. 18. 19։
հ Սաղ. ՃԼգ. 2։ Հռոմ. գ. 20։ ԳԼ. գ. 11։
ձ ա Ցովհ. գ. 8. 9։
ղ Հռոմ. բ. 2։
ճ Հռոմ. գ. 14։ ը. 4։ 6։

ա Գաղ. ԺԸ. 10. 11։
բ Մատ. ԺԲ. 11։ Ե. փես. բ. 5։ 12։
գ Գաղ. Ժգ. 38. 39։
դ Հռոմ. ա. 17։ գ. 22. 28։ բ. 3։ ԳԼ. գ. 24։ Եբր. ը. 18. 19։
ե Սաղ. ՃԼգ. 2։ Հռոմ. գ. 20։ ԳԼ. գ. 11։
զ ա Ցովհ. գ. 8. 9։
է Հռոմ. բ. 2։
ը Հռոմ. գ. 14։ ը. 4։ 6։
թ Հռոմ. ԺԱ. 11։ բ Կոր. ը. 10։ Եբր. Թ. 14։ ա Պետ. գ. 9։
ժ Հռոմ. գ. 11։ բ Կոր. ը. 10։ Եբր. Թ. 14։ ա Պետ. գ. 9։
ի Գաղ. Ժ. 6։ ԳԼ. ը. 2։ 24։
լ բ Կոր. ը. 15։ ա Թես. ը. 10։ ա Պետ. գ. 9։
խ ԳԼ. գ. 4։ Եփես. ը. 2։ Տիտ. բ. 14։
ծ ԳԼ. գ. 21։ Եբր. ը. 11։ Տես Հռոմ. Ժա. 6։ ԳԼ. ը. 4։

— Ճանապարհ չընդունելու Աստուածաշնչեան

բ. 28. 29։ Ջաբ. Ժբ. 10։ Ցաքհ. ը. 39։ Գաղ. բ. 33։
ե Եբր. ԺԲ. 17։
զ Դն. Ժբ. 3. 7։ Ժէ. 7։ Ելմր. 8։
է ա Կոր. Ժբ. 12։
ը Եւ. Ժբ. 40. 41։
թ Ելմր. 21։
ժ Հռոմ. ը. 17։
ի Հռոմ. գ. 9. 19։
լ Ես. Ը. 15։ իգ. 3։ Եբրայ. ը. 33։ Ը. 40։ Եկեղ. Ժա. 19։ Ձ. 27։ Ցաքհ. Ը. 14։

ա Հմր. 16։
բ Գաղ. ը. 53։ Եբր. բ. 2։
գ Եւ. ԺԹ. 21. 22։ Բ Օր. ը. 5. 22. 23. 27. 31։ Ցաքհ. ա. 17։ Գաղ. ը. 38։ ա Տիմ. բ. 5։
դ Հռոմ. գ. 28. 30։
ե ԳԼ. բ. 21։
զ Հմր. 8։
է Հռոմ. գ. 9. 19։ Ժա. 32։
ը Հռոմ. գ. 11. 12. 16։
թ Մատ. ը. 12։ Հռոմ. Ժ. 4։ Կող. բ. 17։ Եբր. Թ. 9. 10։
ժ Գաղ. Ժգ. 38։ ԳԼ. գ. 16։
ի Ցաքհ. ա. 12։ Հռոմ. ա. 17։ Գաղ. ը. 38։ ա Տիմ. բ. 5։
լ Հռոմ. գ. 28։ Ցաքհ. բ. 24։ Կող. գ. 11։
խ Հռոմ. Ժ. 4։ Կող. բ. 17։ Եբր. Թ. 9. 10։
ծ Գաղ. Ժգ. 38։ ԳԼ. ժա. 18։
կ Հռոմ. ա. 5։ Եբր. Թ. 15։
հ Հռոմ. Ժ. 4։ Եբր. Թ. 15։ Ցաքհ. Ա. 12։
ձ Գաղ. Ժ. 4։ Հռոմ. գ. 25։ Ա Պետ. ա. 18։
ղ Գաղ. Ժ. 38։
ճ Հռոմ. գ. 4. 5։ Ժ. 5. 6։ Ժա. 6։
մ Գաղ. Ժբ. 5։ Կող. Եմ. Թ. 29։ Եզեկ. ի. 11։ Հռոմ. Ժ. 5։
յ Հռոմ. ը. 3։ բ Կոր. ը. 15։ ա Թես. ը. 10։ ա Պետ. գ. 9։
ն ԳԼ. ը. 7։
շ Ա Նահ. Յ՝ասելէն ետև Հմմտ. Հռոմ. ը. 15։ ա Թես. ը. 10։ Եբր. Թ. 14։ ա Պետ. գ. 9։
ո ԳԼ. ը. 16։ Թ. 10։
պ Եբր. Ժ. 33. 36։ բ Ցաքհ. Ը։
ջ Բ Կոր. գ. 8։

Աստուած իր Որդին՝ ։որ կնիկէ մը ։եղաւ, ։–
5 օրէնքի տակ մնաւ. ։Որպէս զի օրէնքի տակ
եղողները փրկէ, ։որ մենք որդեգրութիւնը
6 ընդունինք։ Եւ որովհետեւ դուք որդիք էք,
։Աստուած իր Որդւոյն *Ձեր սիրտե–
րուն մէջը խրկեց, որ կ՚աղաղակէ Աբբայ Հայր։
7 Ուստի ալ ծառայ չես, հապա որդի. ։Եւ թէ
որ որդի, ալ Աստուծոյ ժառանգը Քրիստո–
8 սով։ ։Բայց անառնտնը որ չէիք գիտեր զԱս–
տուած, ։կը ծառայէիք անոնց՝ որոնք ։ի բնէ
9 Աստուածներ չէին։ ։Ապա ուրեմն որ ճանչ–
ցաք զԱստուած՝ մանաւանդ որ դուք Ա–
յնքա՛ն ճանչցուելնուք, ։ինչո՞ւ նորէն կը
դառնաք ։անո՛ր ու չքաւոր սկզբունքնե–
րուն, որոնց նորէն կ՚ուզէք ծառայութիւն
10 ընել։ ։Օրերը կը դանազանէք, ու ամիսները և
11 ժամանակները ու տարիները։ Կը վախնամ
ձեզմէ, ։որ գուցէ պարապ տեղը ձեր վրայ
աշխատած ըլլամ։
12 Ինծի պէս եղէք, ։ինչու որ ես ալ ձեզի պէս
եղայ, եղբայրներ, ձեզի կ՚աղաչեմ. ։դուք
13 ինծի ջնաս մը հասուցած չէք։ Գիտէք դուք
։որ մարմնոյս տկարութեամբը ձեզի ։առաջի
անգամ աւետարանը քարոզեցի. և իմ մար–
14 մինիս վրայ նը։ փորձութիւնս Զանարգեցիք
ու չարհամարհեցիք, ։հապա Աստուծոյ հր–
15 րեշտակի մը պէս զիս ընդունեցիք՝ ։Քրիստոս
Յիսուսի պէս։ Ուրեմն ։ի՞նչ էր՝ ան ձեր երա–
նութիւնը. քանզի ես կը վկայեմ ձեզի, որ
եթէ կարելի էր՝ ձեր աչքերը պիտի հանէիք
16 ու ինծի տայիք։ Ուստի ձեր թշնամի՞ն եղայ
17 ։ձեզի ճշմարիտը խօսելուս համար։ ։Ջեզի
նախանձաւոր են անոնք՝ չէ թէ բարիին, և
ի՛ուզեն ։ձեզ արգիլել, որ իրենց նախանձա–
18 ւոր ըլլաք։ Ապահայն ազնիկ է ամէն ատեն բա–
րիին նախանձաւոր ըլլալ, ու չէ թէ միայն
19 երբոր ձեր մէջը ըլլամ։ ։Իմ որդեակներս,
որ ձեզմով նորէն ծննդական ցաւ կը քաշեմ
մինչև որ Քրիստոս ձեր մէջը ձեւակերպի։
20 Ի՛ուզէի հիմա ձեր մէջը ներկայ ըլլալ, ու
փոխել իմ ձայնս. ինչու որ ես ձեր վրայով
տարակուսած եմ։

21 Ըսէք ինծի, դուք որ օրէնքին տակը կ՚ու–
22 զէք ըլլալ, օրէնքը չե՞ք լսեր ։Ապահայն գրած է թէ Աբրահամ երկու որդի ունէր,

22 սիտի չժառանգեն ։Բայց Հոգիին պատուղը
ան է. սէր, ընդութիւն, խաղաղութիւն, եր–
23 կայնմտութիւն, ։քաղցրութիւն, ։բարութիւն,
։Հաւատարմութիւն, հեզութիւն, ժուժկա–
լութիւն. ։Ասոնց դէմ օրէնք չկայ։
24 Եւ անոնք որ Քրիստոսինն են՝ ։Նը։ մար–
մինը խաչ հանեցին քա–։ կիրքերով ու ցան–
25 կութիւններով միասին։ ։Թէ որ Հոգիով կ՚ապ–
26 րինք, Հոգիին համեմատ քալենք։ ։Մեա–
պատիւ չըլլանք՝ միզմիզ դրգռելով -- նը–
րու վրայ նախանձելով։

ԳԼ. Զ

1 Պատմա կը յորդորէ զատաստացիները որ հեզութեամբ վերաբեր
յանցանքի մէջ գտնուող եղբայրներուն հետ, 2 և իրարու բե–
ռները վերցնեն. 6 ասատանեան ըլլան գէպ ի բնից վարդա–
պետները, 9 և բարի գործելէն ետ չկենան. 12 և կը ցու–
ցնէ թէ Քրիստոսի քարոզընկերութեան միջոցը ինչ է. 14 թէ
ինքը ուրիշ բանով չպարծենար, բայց միայն Քրիստոսի խա–
չովը։

1 Եղբայրնե՛ր, ։թէ որ մէկը յանկարծ ինչ և
իցէ յանցանքով բռնուելու ըլլայ, ։դուք որ
հոգևոր էք՝ ։անոնկը հեզութեան հոգիով
ուղղութեան բերէք. քու անձիդ ալ զգուշու–
թիւն ըրէ ։որ չըլլայ թէ փորձութեան մէջ
2 ։ինկնաս։ ։Իրարու ծանրութիւնները կրեցէք,
ու այնպէս Քրիստոսի օրէնքը կատարեցէք։
3 ։Քանզի թէ որ մէկը ինքզինքը բան մը ըլլալ
կը սեպէ ։ու չէ, անիկա իր անձը կը խաբէ։
4 ։Բայց ամէն մարդ իր գործը թող կշռէ, ու
ետքը միայն իր անձին վրայ պարծանք ունե–
5 նայ, ։ու չէ թէ ուրիշին վրայ։ ։Ինչու որ ամէն
մէկը իր բեռը պիտի կրէ։

6 ։Ով որ աշակերտութիւն ընդունի ։ը վարդա–
պետը ամէն բարի բաներու մասնակից ընէ։
7 ։Մի խաբուիք, ։Աստուած ծաղր չըլլար։
8 ։Ինչ որ դի ինչ որ մէկ մարդ մը կը սերմանէ՝ նոյ–
նը պիտի հնձէ. ։ան որ իր մարմինին կը սեր–
մանէ, ան մարմինէն ապականութիւն պիտի
հնձէ. ու ան որ Հոգիին կը սերմանէ, ան Հո–
գիէն յաւիտենական կեանք պիտի հնձէ։
9 ։Բայց բարի գործելէն չհոգնինք, ։քանզի
դի յարմար ժամանակին պիտի հնձենք՝ եթէ որ

Ա՛մէկը՝ ազատականէն, ու միւսը՝ ազատ կնիկէն։
23 Բայց ան որ ազատականէն էր՝ ։մարմնոյ կողմա–
նէ ծնած էր, ։իսկ ան որ ազատ կնիկէն՝ խոստ–
24 մնէքին համեմատ. Որ ասոնք բաները այլաբա–
նօրէն կը մեկնուին. ։ինչու որ ասոնք են երկու
կտակարանները, մէկը ։Սինայ լեռնէն՝ որ ծա–
ոայութեան համար կը ծնանի, որ է Հագար.
25 ։ինչու որ Հագար Արաբիոյ մէջ Սինայ լեռն
է, և կը համեմատի հիմակուան Երուսա–
ղէմին՝ որ իր զաւակներովը մկիսով կը ծա–
26 ոայէ։ ։Բայց վերի Երուսաղէմը ազատ է, որ
27 մեր ||ամենուն մայրն է։ ։Ինչու որ գրուած է
։Ով չծնանող ամուլ, ցնծա. ով ծնդեակաւ
ցաւ չքաշող, գոչէ և աղաղակէ. քանի երեսէ
ձգուածին ազաքնները էրկի ունեցողին աղա–
28 նէ չատ պիտի ըլլայ։ Ուստի մենք, եղբայր–
նե՛ր, ։Իսահակին պէս խոստումնային որդի–
29 ներն ենք։ ։Բայց ինչպէս որ անառնտնը մար–
մնոյ կողմանէ ծնածը կը հալածէր զանիկա
որ Հոգիին կողմանէ էր, ։անանկ ալ հիմա։
30 ։Սակայն գիրքը ի՞նչ կ՚ըսէ. ։Դուրս հանէ
աս աղախինը ու անոր որդին, ։ինչու որ
աղախնին որդին ազատ կնկանը որդւոյն հետ
31 ժառանգութիւն պիտի չառնէ։ Ուստի, եղ–
բայրնե՛ր, մենք աղախնին զաւակները չենք,
։հապա ազատնն։

ԳԼ. Ե

1 Ուստի ամուր կեցէք ։ան ազատութիւնով՝ որով Քրիստոս մեզ ազատեց, ։և նորէն ծա–
ռայութեան լուծի տակ մի մտնէք։ 2 Ահա ես
Պօղոս կը պատգամեմ ձեզի ։որ եթէ թլփատուիք
3 Քրիստոս ձեզի օգուտ մը չընէր։ Եւ դար–
ձեալ ամէն թլփատուող մարդու կը վկայեմ
թէ ։պարտական է բոլոր օրէնքը կատարելու։
4 ։Խափանած էք դուք Քրիստոսէն, որ օրէն–
քով արդարանալ կ՚ուզէք, ։–ը ։նորհքէն ին–
5 քզիզինքնիդ։ Վասն զի մենք Հոգիով կը սպասենք
6 արդարութեան յոյսին։ Հաւատքովը։ ։Վասն զի
Քրիստոս Յիսուսի քով ոչ թլփատութիւնը

ա Ծն. գ. 15։ Ես–
ք. 14։ Մտա. ա. 23։
Գաղ. ա. 31։ բ.
7։
բ Ցաղ. ա. 14։ Հը–
ռոմ. ա. 3։ Փիլ.
բ. 7։ Երբ. բ. 14։
գ Մատ. ի. 17։
Գաղ. բ. 27։
դ Մատ. ի. 28։ Գաղ.
գ. 13։ Տես. բ.
14։ Երբ. ի. 12։
Ես. ի. 17։ Պետ.
Ա. 18։ 19։
ե Ցաղ. ա. 12։ Գաղ.
գ. 26։ Երես. ա.
5։
զ Հռոմ. ի. 5։ բ.
15։
է Ոչնախ մեր
Գաղ. բ. 16։ 17։
Գաղ. գ. 29։
ը Երես. բ. 12։ ա Թես.
գ. 5։
թ Հռոմ. գ. 25։ ա
Կոր. ժբ. 2։ Երես.
բ. 11։ 12։ ա Թես.
ա. 9։
ժ ա Կոր. բ. 3։ ժգ.
12։ բ Տիմ. բ. 19։
ի Գաղ. գ. 3։ Կող. բ.
20։
ի Հռոմ. ը. 3։ Երբ.
է. 18։
ի Հռոմ. ժգ. 3։
Կող. բ. 16։
լ Գաղ. բ. 2։ է. 2։
4։ ա Թես. գ. 5։
խ Ոչնախ մեր
ա Կոր. գ. 15։
Փիլմ. 10։ Ցակ.
ա. 18։
ծ Ծն. ժգ. 15։
կ Ծն. իա. 2։
Հ Հռոմ. ի. 7։ 8։
ա Ծն. ժբ. 10։ 14։
իա. 1։ 2։ Երբ.
ժա. 11։

ղ Գաղ. ժ. 16։
Ցակ. ժգ. 20։ ա
Թես. բ. 13։
ճ Կամ ուր է
Գաղ. բ. 5։ 14։
Հռոմ. ժ. 2։
Ոչնախ մեր
ա Կոր. գ. 18։
Փիլմ. 10։ Ցակ.
ա. 18։
Ծն. ժգ. 15։
Ծն. իա. 2։
Հռոմ. ի. 7։ 8։
ա Ծն. ժբ. 10։ 14։
իա. 1։ 2։ Երբ.
ժա. 11։

ա Օր. լէ. 2։
Հ Ես. բ. 2։ Երբ.
ժբ. 22։ Ցայտ. գ.
12։ իա. 2։ 10։
Ոչնախ կոնդէ
Ես. ծգ. 1։
Գաղ. գ. 25։ Հռո–
մայ. ի. 8։ Գաղ.
գ. 29։
Ծն. իա. 9։
Գաղ. ի. 11։ կ. 12։
Գաղ. գ. 8։ 22։
Ծն. իա. 10։ 12։
Ցայտ. բ. 35։
Ցակ. բ. 36։ Գաղ.
ի. 1։ 13։

ա Հռոմ. ի. 15։ 19։
ա Հռոմ. կ. 14։ բ.
2։
Հ ա Կոր. գ. 3։ Եբ.
գ. 4։ գ. 9։
ա Կոր. ի. 12։ իբ.
40։ Ցակ. բ. 8։
Գաղ. ժի. 18։ Մատ.
իբ. 39։ Հռոմայ.
ժգ. 8։ 9։
Հռոմ. կ. 12։ բ.
1։ 4։ 12։ ժգ. 14։
Ես. 25։ ա Պետ.
բ. 11։
Հռոմայ. ի. 23։ բ.
6։ 7։

14։ Գաղ. բ. 19։ ա
Պետ. բ. 11։
Հռոմայ. բ. 4։ 5։
Ես. 16։
ա Փիլ. բ. 3։
—
ա Հռոմայ. ժգ. 1։
ժի. 1։ Երբ. ժբ.
13։ Ցակ. ի. 10։
ա Կոր. բ. 15։ գ.
1։
ա Կոր. գ. 21։ բ
Թես. գ. 15։ բ
Տիմ. բ. 25։
ա Կոր. գ. 8։ Եսա.
ժա. 11։
Գաղ. ի. 13։ ա Թես.
ի. 14։
Ցակ. ժգ. 14։ 15։
34։ ժի. 18։ Ցակ.
բ. 8։ ա Ցակ. գ.
21։
Հռոմայ. ժբ. 3։ ա
Կոր. ը. 2։ Գաղ.
բ. 6։
Հռոմ. գ. 8։ Եսա.
ժա. 18։ իբ. 8։
Ամս. բ. 7։ ժ. 12։
Հռոմայ. ը. 13։
Ցակ. գ. 18։
ա Թես. գ. 13։ ա
Կոր. ժ. 11։ 14։
ա Կոր. գ. 9։ ժե.
33։
Ցաղ. ժգ. 8։
Գաղ. ժգ. 25։
Հռոմայ. բ. 6։ բ
Կոր. ի. 6։
Ցաղ. գ. 8։ Եսա.
ժա. 18։ իբ. 8։
Ամս. բ. 7։ ժ. 12։
Հռոմայ. ը. 13։
Ցակ. գ. 18։
բ Թես. գ. 13։ ա
Կոր. ժ. 33։
ա Կոր. գ. 9։ ժե.
36։ ժբ. 3։ 6։
Ցայտ. բ. 10։

10 չթուխնալը։ Ոսաոն քանի որ ժամանակը
ձեռ.քերնիս է, Տրարիք ընենք առիներն՝ տնա-
նատաղ հաւատքին ընտանիներուն։
11 Այսհետև՝ ինչպես պիրոյով գրկոյի ձեզի
12 իմ ձեռ.քովս։ Որոնք որ կ՚ուզեն մարմնոյ կող-
մանէ բարի երևնալ, նոնոնք ձեզ կը ստիպեն
որ թլիսատուիք, սմայն որ Տքրիստոսի խա-
13 չին համար չհալածուին։ Քանզի անոնք ալ
որ թլիսատուած են, իրենք օրէնքը չեն պա-
հեր, հապա կ՚ուզեն որ դուք թլիսատուիք,
14 որ իրենք ձեր մարմնովը պարծենան։ Բայց
ես՝ քաւ լիցի որ պարծենամ, հապա միայն
մեր Տեր Յիսուս Քրիստոսի խաչովը, Տոր ա-
շխարհ ինծի խաչը եղած է, ես ալ աշ-
15 խարհի։ Վասնզու որ Քրիստոս Յիսուսով ոչ թլի-
փատութիւնը բան մըն է, ոչ ալ անթլիսատու-
թիւնը, Տհապա նոր ստեղծուած ըլլա՚ի թլի-
16 թիւնը, Տհապա նոր ստեղծուած ըլլա՚ի ինչ։
Եւ ան ամէնը Տոր ա կանոնիս համեմատ կը
17 քալեն, խաղաղութիւն ու ողորմութիւն ըլլայ
անոնց վրայ, Տու Աստուծոյ Իսրայէլին վրայ։
18 Ամէն։ Եղբայրնե՛ր, Տմեր
Տեր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին
հետը ըլլայ։ Ամէն։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
ԱՌ ԵՓԵՍԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

2 Աստուածայ եփեսացիները բարեկին 3 և անոնց համար գո-
հութիւն ասելն եան։ 4 կը խօսի շնորհքով եղած մեր ընտրու-
թիւնը 6 և արդեգրութիւնը վրայ։ 11 որ անով է մեզի գո-
յին փրկութիւնն Ջրիստոսի ազգերուն։ 13 և պատճառն ասոր խոս-
քին քարոզութիւնը գիւրաս Հոգւովն։ 16 ապրելիք
հաւատքիս գեղազարդութիւնը գիւրաս Հոգւովն։ 20 և անոնց
գործին Քրիստոսով։

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աս-
տուծոյ կամքովը, Տեփեսոսի մէջ եղած սուր-
բերուն՝ եւ Քրիստոս Յիսուսի հաւատացող-
2 ներուն։ Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աս-
տուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսէն։
3 Օրհնեալ է Աստուած և մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի Հայրը, ան որ մեզ օրհնեց ամէն
հոգևոր օրհնութիւններով երկնաւորներուն
4 մէջ Քրիստոսով. Ինչպես որ մեզ անով ա-
խարհս սկիզբէն առաջ Ընտրեց, Տոր մենք
սուրբ ու անարատ ըլլանք իր առջևը սիրով.
5 Եւ Տառաջուց մեզ առմնութց Տերեն որդեգիր
ըլլալու Յիսուս Քրիստոսի ձեռ.քովը Իր կամ-
6 քին հաճութեանը պէս, Իր փառաւոր շնոր-
հացը գովաբանութեանը համար, Տորով մեզ զար-
7 դարեց Տսիրելիին ձեռ.քովը. Որ անով մենք
կարենք ունենք մեր իր արեանը միջոցով,
մեղաց թողութիւնը՝ Իր շնորհքին ճոխութեա-
8 նը չափովը. Որ մեր վրայ առատցուց բոլոր
խնամատարութեամբ ու դիտութեամբ, Տմեզի
յայտնելով իր կամքին խորհուրդը իր հաճու-
թեանը պէս, Տորն որ Տնրա մէջը նախատես-
10 նեց իր. Տոր ժամանակաց լրանալուն անոնք
ամէնքը մէջ Տամէն բան իրենց գլխուն
Քրիստոսով, ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի
11 վրայ կայ, անով՝ Տորով մենք ալ ժառան-
գութիւն առինք՝ առաջուց որոշուած ըլլա-
նալով ան խորհուրդովը Տոր ամէն
իրերը իր կամքին խորհրդովը կը գործ կը դնէ.
12 Տոր մենք անոր փառքին գովութիւն ըլլանք՝
որ առաջուց Քրիստոսի վրայ յուսացողներս.
13 Որուն վրայ դուք ալ յոյսով՝ երբոր լսեցիք

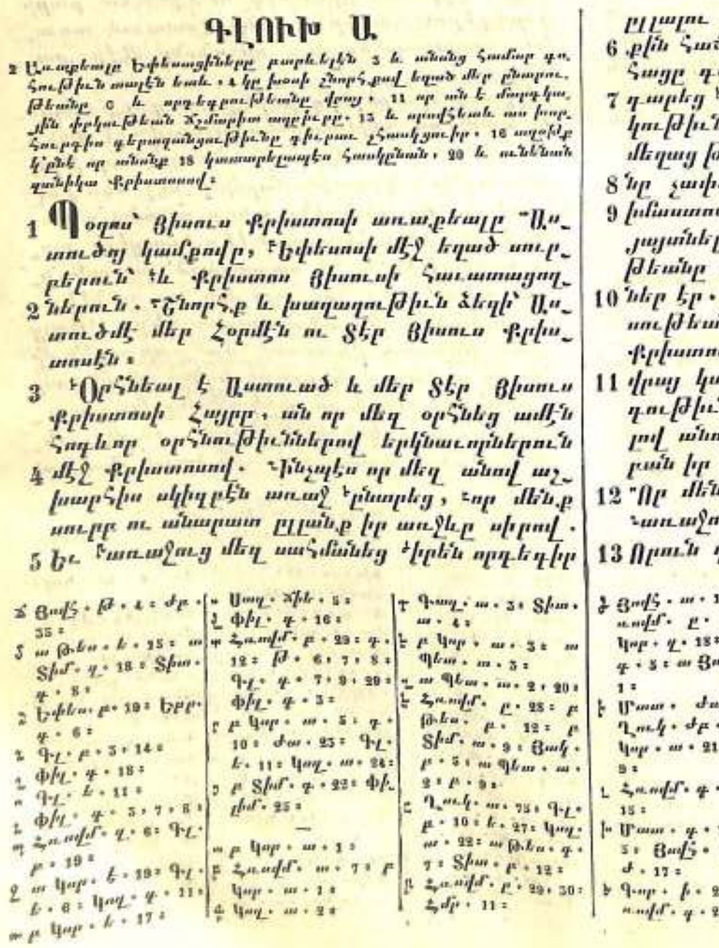

Տճշմարտութեան խօսքը՝ ձեր փրկութեան
աւետարանը, որուն նաև հաւատալով՝ կնո-
ւացաք Աստը Հոգւովն Իր խոստացեալ
14 Տուրբ Հոգւովն կնքուեցաք. Տոր ան մեր ժառանգ ըլլալուն գրաւն է՝ մին-
չև առացուածքին Ազրկութիւնը՝ իր փառա-
ւոր գովութեանը համար։
15 Ասոնի ես ալ երբոր լսեցի Տէր
Յիսուսի վրայ ունեցած հաւատքիդ, ու բոլոր սուր-
16 բերուն վրայ Յէ ունեցած սէրը, Չեմ դադա-
րիր ձեզի համար գոհութիւն ընելէն՝ ձեզ
17 իմ ապօթքներուս մէջ յիշելով. Որ մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի Աստուածը փառաց Հայրը
տայ ձեզի իմաստութեան ու յայտնութեան
18 Հոգւովն իր գիտութիւնովը. Որպէս զի սրտերը-
նուդ աչքերը լուսաւորուելով՝ գիտնաք թէ
ինչ է անոր Յէ կանչելուն յոյսը, Տու ինչ է ա-
նոր ժառանգութեանը փառքին ճոխութիւնը
19 սուրբերուն մէջ, Եւ ինչ է իր զօրութեանը
գերազանց մեծութիւնը հաւատացեալներուս
մէջ՝ իր կարող զօրութեանը գործադրու-
20 թեամբը, Որն որ Քրիստոսի վրայ՝ի գործ
դրաւ, Տերբոր զանիկա մեռելներէն յարուց,
21 Տու Նստեցուց իր աջ կողմն երկինքը մէջ՝ Ա-
մէն Իշխանութենէ ու պետութենէ և զօրու-
թենէ ու տիրութենէ վրայ, և ամէն անուան
վրայ որ կ՚անուանի, չէ թէ միայն աս աշխար-
22 հին մէջ, հապա գալիքին մէջ ալ. Եւ ամէն
բան անոր ոտքերուն տակը հնազանդեցուց,
Եւ զանիկա ամէն բաներու վրայ եկեղեցիին
23 գլուխ գրաւ, Տոր ան անոր մարմինն է, Տա-
նոր լրումը՝ Տոր կը լեցնէ ամէնը ամէն բանի
մէջ։

ԳԼ. Բ

1 Առաքեալը մեր բնական վիճակը՝ շնորհքով եղած մեր հիմնա-
ւան վիճակին հետ բազդատելով՝ 10 կը ծանուցանէ թէ մենք
բոլո գործերու համար առաջուցած ենք, 13 և Քրիստոսով
մտածեցած ըլլալով 11 հեթանոսներուս և օտարներուս վարմունք
ունենալը չենք հետք որ առեն մը ունէինք։ 19 այլ երկն
ազգերուն քաղաքակիցները և Աստուծոյ ընտանիքը։

1 Եւ դուք Տոր յանցանքներու ու մեղքերու
2 մէջ մեռած էիք Տիրենք ձեր կենդանացուց. Տորոնց

15 ՚Քշնամութիւնը իր մարմնովը ՚քակեց, եւ
հրամաններով եղած պատուիրանքներուն օ-
րէնքը խափանեց. ՚որ երկուքը
մէկ նոր մարդ մը հաստատէ, ու այսպէս խաղա-
16 ղութիւն ընէ. ՚եւ երկուքն ալ մէկ մարմին
եղած հաշտեցնէ Աստուծոյ հետ էր խաչովը.
՚ինչու որ անով պատնեց թշնամութիւնը.
17 ՚եւ եկաւ խաղաղութիւն քարոզեց ձեզի որ
18 հեռու էիք, ՚ու անոնց՝ որ մօտ էին. ՚քան-
զի անոր ձեռքովը մենք երկուքնիս ալ ՚մէկ
Հոգիով՝ Հօրը մօտենալու պատճառ ունինք.
19 Ուրեմն ալ օտար ու պան-
դուխտ չէք, ՚հապա սուրբերուն քաղաքա-
20 կից էք, ՚հապա առաքելոց ու
կիսուները քարոյրը՝ ՚Յիսուս Քրիստոս ինքը
անկիւնի գլուխը ըլլալով. ՚որուն մէջ
շինուած՝ կ՚աճի ՚տաճար
22 սուրբ մը կ՚ըլլայ Տէրոջմով. ՚որ անով դուք
ալ միասին կը շինուիք՝ Աստուծոյ բնակարան
ըլլալու Հոգւով։

ԳԼ. Գ

1 Ես ՚Պաւղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի ՚կա-
2 պուածը ՚ձեզի հեթանոսներուդ համար. ՚Որ
դուք անշուշտ լսած էք Աստուծոյ շնորհքին
անոնուածութիւնը, ՚որ տրուած է ձեզի
3 համար, ՚թէ ինծի ան խորհուրդը ՚յայտ-
նութիւնով յայտնեցաւ. (ինչպէս առաջուց
4 ալ ձեզի համառօտաբար գրեցի, որով կրնաք
կարդալ ու միտք առնել իմ տեղեակ ըլլալս
5 ՚Քրիստոսի խորհուրդին վրայով.) ՚Որ ուրիշ
դարերուն մէջ մարդոց որդիներուն չէրևցաւ,
ինչպէս որ հիմա Հոգւով Աբ-
յայտնեցաւ
իր սուրբ առաքեալներուն ու մարգարէնե-

6 րուն. ՚Որ հեթանոսները քրիստոսով ժա-
ռանգակից ՚ու մարմնակից և անոր ՚խոստ-
7 մանքին հաղորդ ըլլան աւետարանով. ՚Որուն
ես սպասաւոր եղայ՝ ՚Աստուծոյ շնորհքով
պարգևին համեմատ՝ որ ինծի տրուեցաւ ՚իր
8 զօրութեանը ներգործութիւնովը. (ինծի՝ ՚որ
ամէն սուրբերուն փոքրագոյնին եմ, ա՛ս շնորհքը
տրուեցաւ,) ՚Հեթանոսներուն մէջ ՚քրիստոսի
9 անքննելի ճոխութիւնը քարոզելու, եւ ամ-
ենը լուսաւորելու, ՚որ ի՛նչ է ան խոր-
հուրդին տնօրինութիւնը՝ ՚որ ի յաւիտենից
ծածկուած էր Աստուծոյ մէջ, ՚որ ամէն բանը
10 ՚ստեղծեց. ՚Որ հիմա Աստուծոյ բազմաւոր-
սակ ՚իմաստութիւնը եկեղեցիին ձեռքովը
յայտնի ըլլայ երկինքը եղող ՚իշխանութիւն-
11 ներուն ու պետութիւններուն ՚Իր յաւիտե-
նական նախասահմանութեանը համեմատ, որ
ըրաւ մեր Տէրոջը քրիստոս Յիսուսի ձեռ-
12 քովը. ՚Որով մենք ալ համարձակութիւն ՚ու
մօտենալու աջողութիւն ունինք վստահու-
թեամբ՝ իրեն հաւատալով։
13 ՚Աստուծմէ ի՛նպաշտիմ որ չձանձրանաք իմ նե-
ղութիւններուս պատճառովը, ՚որ ձեզի հա-
14 մար են, ու որ ձեր փառքն են։ Ասոր համար
ծնկան կրկնել մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
15 տոսի Հօրը առջեւ, ՚Ուսկից որ ամէն ազգա-
տութիւն երկինքի մէջ ու երկրի վրայ անուն կ՚առ-
16 նէ, կ՚աղաչեմ ՚որ ատոր ձեզի իր փառքով ճո-
խութեանը չափովը ՚զօրութիւնով հաստա-
17 տուի իր Հոգիովը ՚ներքին մարդուն մէջ. ՚Որ
Քրիստոս հաւատքով ձեր սրտերուն մէջը
բնակի, և դուք ՚սիրով արմատացած ու հաս-
18 տատած ըլլաք, ՚Որ կարենաք հասկընալ
բոլոր սուրբերուն հետ մէկտեղ, թէ ինչ է լայ-
նութիւնը ու երկայնութիւնը և խորութիւնը
19 ու բարձրութիւնը. Այսինքն ճանչնալ Քրիս-
տոսի սէրը որ դիւտութենէ դերազանց է, ՚որ
20 լցուիք Աստուծոյ ամէն լրութիւնովը։ ՚Ան-
անոր որ կարող է առատութեամբ ընել ՚ամէն
բաներէն աւելի՝ որ մենք կը խնդրենք կամ

ա կայ. ա. 22։
բ Կայ. բ. 14. 20։
գ բ Կոր. և. 17։
Գաղ. գ. 15։ ԳԼ.
գ. 24։
դ Կայ. ա. 20. 21.
22։
ե Հռոմ. գ. 6. բ.
5։ Կայ. բ. 14։
զ Նա. ձ. 19։ Յովբ.
ԺԱ. 10։ Գործ. բ.
39։ ժ. 36։ Հռոմ.
և. 1։ Հմ. 15. 14։
է Սայ. ՀԽԵ. 14։
ը Յովհ. ժ. 9։ ԺԴ.
6։ Հռոմ. և. 2։
ԳԼ. գ. 12։ Երեմ.
գ. 16։ ժ. 19. 20։
ա Պետ. գ. 18։
ի ա Կոր. ԺԲ. 12։
ԳԼ. գ. 4։
ձ Փիլ. գ. 20։ Եբեր.

ժբ. 22. 23։
ղ Գաղ. գ. 10։ ԳԼ.
գ. 15։
ճ ա Կոր. ժբ. 28։
ԳԼ. գ. 11։
մ Ա՛ստ. ժ. 18։
Գաղ. բ. 9։ Յայտ.
իա. 14։
յ ա Կոր. գ. 9. 10։
ԳԼ. գ. 12։ ա Պետ.
բ. 4. 5։
ն Սայ. ՀԽԵ. 22։
Նա. իզ. 10։ Ա՛ստ.
իա. 42։
շ ԳԼ. գ. 15. 16։
ո ա Կոր. գ. 17։ գ.
19։ բ Կոր. գ. 16։
չ ա Պետ. բ. 5։
—
պ Գործ. իա. 33։ իզ.
17. 20։ ԳԼ. գ. 1։
ջ ԳԼ. գ. 20։ Փիլ. ա. 7։

ռ Գործ. ժ. 28։ Հռ-
ոմ. ԺԶ. 25։
Հմ. 9։
ս ԳԼ. բ. 20։
վ Գաղ. գ. 28. 29։
ԳԼ. բ. 14։
տ ԳԼ. բ. 15. 16։
ր Գաղ. գ. 14։
ց Հռոմ. ԺԼ. 16։
Կայ. ա. 25. 23։
ւ Հռոմ. ա. 5։
փ Հռոմ. ԺԼ. 18։
19։ ԳԼ. ա. 19։
Կայ. ա. 29։
ք ա Կոր. ԺԼ. 9։ ա
Տիմ. ա. 13։ 15։
օ Գաղ. ա. 16։ բ.
8։ ա Տիմ. բ. 7։
բ Տիմ. ա. 11։
ֆ ԳԼ. ա. 7։ Կայ.
ա. 27։
ա Հմ. 3։ ԳԼ. ա. 9։

ա Հռոմ. ժ. 25։
Հմ. 5։ ա Կոր. բ.
7։ Կայ. ա. 26։
բ Սայ. ԼԶ. 6։ Ցաղ.
ա. 5։ Կայ. ա. 16։
Եբեր. ա. 2։
գ Ոմանք Ցնծա՛ք քր-
իստոսով ասեղ
ձեզ.
դ ա Պետ. ա. 12։
ե ա Կոր. բ. 7։ ա
Տիմ. գ. 16։
զ Հռոմ. բ. 38։ ԳԼ.
ա. 21։ Կայ. ա.
16։ ա Պետ. գ. 22։
է ԳԼ. ա. 9։
ը Եբեր. գ. 16։
թ ԳԼ. բ. 18։
ժ Գործ. ժգ. 21։
Փիլ. ա. 14։ ա
Թես. գ. 5։
ի Հմ. 1։

լ Գործ. ա. 18։
խ ա Կոր. ա. 13։ Ը.
6։ ժբ. 5։ բ Կոր.
ժ. 4։
ծ Ցաղ. գ. 3։ Հմ. 15։
կ Գաղ. գ. 27. 28։
Եբեր. զ. 6։
հ Մ՛ատ. բ. 10։ ա
Կոր. բ. 6։ ժբ. 6։
Հռոմ. ժ. 36։
ձ Ոմանք մեր
ղ Հռոմ. ժբ. 3. 6։
ա Կոր. ժբ. 11։
ճ Յայտ. կբ. 18։
մ Գաղ. ե. 12։ Կայ
բ. 15։
յ Ցաղ. գ. 13։ Ը.
35. 63։
ն Գործ. ա. 9. 11։ ա

Տիմ. գ. 16։ Եբեր.
գ. 14։ ե. 26։ Ը.
1։ ի. 24։
շ Գործ. բ. 33։
ո ա Կոր. ժբ. 28։
ԳԼ. բ. 20։
չ Գործ. իա. 8։ բ
Տիմ. գ. 5։
պ Գործ. ի. 28։
ջ Հռոմ. ժ. 7։
ռ Հռոմ. ժգ. 18։
ս Գործ. ժգ. 23։
ԳԼ. բ. 22։
վ Կայ. ա. 23։ գ.
Ցաղ. գ. 16։
տ ա Կոր. ա. 6։
ր ԳԼ. ա. 10։ Փիլ.
բ. 9. 10. 11։
ց Հռոմ. ի. 23։
ԳԼ. ա. 7։ Փիլ.
գ. 19։ Կայ. ա.
27։
ւ ԳԼ. գ. 10։ Կայ.
ա. 11։
փ Հռոմ. ի. 22։ բ
Կոր. գ. 16։
ք Գործ. ժգ. 23։
ԳԼ. բ. 22։
օ Կայ. ա. 23։ բ. 7։
ֆ ԳԼ. ա. 18։
ա Ցաղ. ա. 16։ ԳԼ.
ա. 23։ Կայ. բ. 9.
10։
բ Հռոմ. ժգ. 25։
Ցաղ. գ. 24։
գ ա Կոր. բ. 8։

կը խորհինք, ՚ան զօրութիւնովը որ մեր մէջը
21 կը ներգործէ, ՚Իրեն փառք եկեղեցիին
մէջ Քրիստոս Յիսուսով բոլոր դարերուն մէջ
յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

ԳԼ. Դ

1 Աստիկայ կը յորդորէ զանազան միաբան ըլլալու, 7 և կը ծա-
նուցանէ թէ Աստուած անոնց զանազան պարգևներ տուաւ,
13 որ իր եկեղեցին շինութիւն առնէ 16 ու անձի զբնաւորում.
18 կը պատուիրէ անոնց մեկզի ձգել հեթանոսական պիղծ
գործերը, 24 նոր մարդը հագնիլ, 25 ստութիւնը, 29 և ամէն
ապականեալ խօսքերը մեկզի ձգելով։

1 ՚Ես ուրեմն ի՛նպաշտիմ ձեզի ես որ Տէրոջը հա-
մար կապուած եմ, ՚որ դուք այնպէս քա-
լէք՝ ինչպէս որ կը վայլէ ան կոչմանը որով
2 կանչուեցաք, ՚Բոլոր խոնարհութիւնով ու
հեզութիւնով, երկայնմտութեամբ, սիրով ի-
3 րարու ներոգամիտ ըլլալով. ՚Ջանալով հո-
գւոյն Աբ-ոյ միաբանութիւնը խաղաղութեան
4 կապովը պահել. ՚Մէկ մարմին ու մէկ հո-
գի, ՚ինչպէս որ կանչուեցաք ձեր կոչմանը
5 մէկ յուսովը. ՚Տէրը մէկ է, ՚հաւատքը մէկ,
6 ՚մկրտութիւնը մէկ. ՚Մէկ է Աստուած և ա-
մենուն Հայրը, որ ամենուն վրայ ու ամե-
7 նուն հետ և ՚ձեր ամենուն մէջն է։ ՚Բայց
մեր ամէն մէկուն ալ շնորհք տրուած է քրիս-
8 տոսի պարգևին չափովը։ Ա՛նոր համար կ՚ըսէ
թէ ՚Բարձրը ելաւ, գերութիւնը գերի բռնա-
9 նեց ու մարդոց պարգևներ տուաւ։ ՚Ան ե-
րբ որ ելաւ, ի՞նչ է, միայն թէ որ ինքը առաջ
10 երկրին վարի կողմերը իջաւ։ Ան որ իջաւ՝
նոյն ինքն է, ՚որ բոլոր երկինքներէն վեր ե-
11 լաւ, ՚որ ամէն բան լեցնէ։ ՚Եւ ինքը մէկ
քանին առաքեալներ, մէկ քանին մարգարէներ, մէկ քանին աւետա-
րանիչներ, մէկ քանին հովիւներ ու վարդա-
12 պետներ. ՚Սուրբերուն կատարելութեանը հա-
մար, պաշտօնին գործ ընելու համար. ՚Քրիս-
13 տոսի մարմնոյն շինութեանը համար. Մինչև
որ ամէնքս ալ հաւատքին հաւատքին ու Աս-
տուծոյ Որդւոյն ճանչնալուն միաբանութեանը,
կատարեալ մարդ ըլլալու, Քրիստոսի բնու-
14 թեան չափը հասնելու. ՚Որ ալ ասկէ ետեւ
տղայ չըլլանք ՚երթած ու վարդապետու-
թեան ամէն հովերէն ազդուն ատոր ան-
բերութեամբ՝ մարդոց խաբեպատիրութեամբ, ՚որ խո-
րամանկութեամբ կը խարեն մոլորեցնելու.
15 ՚Հապա սիրով ճշմարտութեան հետևելով՝
՚ամէն բան Անով աճեցընենք ՚որ գլուխ է՝
16 այսինքն Քրիստոս. ՚Որ անկէ բոլոր մարմինը
մէկտեղ կապուած, և ամէն յօդուածներուն
իրարու հաղորդութիւնով կազմած՝ ամէն մէկ
մասին չափով ներգործելով մարմինին աճում
կու տայ իրեն շինութեանը համար սիրով։
17 Ասոր ես կ՚ըսեմ ու Տէրոջմով վկայութիւն
կ՚ընեմ, ՚որ դուք ալ հետևի չգայէք,
ինչպէս որ ուրիշ հեթանոսները կը գայեն ի-
18 րենց միտքին ունայնութեանը մէջ. ՚Որոնց ի-
մացողութիւնը խաւարած է, ՚ու օտարացած
են Աստուծոյ կեանքին՝ իրենց մէջը եղած
տգիտութեան պատճառովը ՚իրենց սրտին
19 †կուրութեանը համար. ՚Որոնք անզգայ ըլ-
լալով, ինքզինքնին անառակութեան տուին,
ամէն կերպ պղծութիւն գործելու ՚ագահու-
20 թիւնով։ Բայց դուք ասանկ չսորվեցաք
21 Քրիստոսը, ՚թէ որ անոր վրայով լսեցիք ու
անկէ սորված էք, ինչպէս որ ճշմարտութիւնը
22 Յիսուսի մէջ է. ՚Որ ձեր վրայէն մկզի հա-
նէք ՚ան ՚ձէ առջի վարմունքին պէս եղած
՚հին մարդը՝ խաբեպայ ցանկութիւններով
23 ապականուածը. ՚Եւ ձեր միտքին հոգիովը
24 նորոգուիք, ՚եւ նոր մարդը վրանիդ հագ-
նէք, ՚ան որ Աստուծոյ պատկերին պէս առեղ-
ծուած է արդարութիւնով ու ճշմարիտ սրբու-
25 թիւնով։ Ուստի ստութիւնը մեկզի ձգելով՝
՚ճշմարտութիւն խօսեցէք ամէն մէկերնիդ իր
ընկերին հետ, ՚ինչու որ մենք իրարու ան-
26 դամներ ենք. ՚Թէ որ բարկանաք՝ մեղք մի
գործէք. արևը ձեր բարկութեանը վրայ մա-
27 րը չմտնէ. ՚Ու Սատանային տեղ մի տաք։
28 Ան որ գողութիւն կ՚ընէր, ալ գող չգոլնայ.
՚այլ մանաւանդ ասկէ գործի մը պարապելով
իր ձեռքերովը աշխատի, ՚որ կարող ըլլայ
29 ‖տալ կարօտ եղողին։ ՚Բնաւ ձեր բերնէն ա-
պականեալ խօսք մը չելլէ, ՚հապա ինչ
որ ազէկ է պէտք եղած չինութեանը համար,

ա Եբեր. ժգ. 9։
բ Ա՛ստ. ժա. 7։
գ Հռոմ. ժ. 17։
դ Հռոմ. ժգ. 18։
բ Կոր. բ. 17։
ե Ցաղ. գ. 26։
զ Հռոմ. ժ. 4։ բ
Կոր. և. 17։ Գաղ.
գ. 15։ ԳԼ. գ. 11։
է Կամ անյագութիւն
Ղաղ.
ը ԳԼ. ա. 13։
թ Կայ. բ. 11։ գ. 8։
9։ Եբեր. ժբ. 1։
ժ ա Պետ. բ. 1։
ի ԳԼ. բ. 2. 3։ Հմ.
17։ Կայ. գ. 7։ ա
Պետ. գ. 3։
լ Հռոմ. ա. 21։
խ Հռոմ. ժբ. 2։
ծ Հռոմ. գ. 4։ բ
Կոր. և. 17։ Գաղ.
գ. 15։ ԳԼ. գ. 11։

† Յոյն. բժռնեմեանք
ա Տիմ. գ. 2։
բ ա Պետ. ա. 24. 26։
ա Պետ. գ. 3։
գ Կամ անյագութիւն
Ղաղ.
դ ԳԼ. ա. 13։
ե Կայ. բ. 11։ գ. 8։
9։ Եբեր. ժբ. 1։
զ ԳԼ. բ. 2. 3։ Հմ.
17։ Կայ. գ. 7։ ա
Պետ. գ. 3։
է Հռոմ. ա. 21։
ը ԳԼ. բ. 18։
թ Գործ. իզ. 8։ ա
Թես. գ. 3։ 11. 12։
ժ Գաղ. ե. 11։
ի Յոյն. Հայացք ձգ.
ԳԼ. և. 4։ Կայ. գ.
8։ ա Թես. գ. 5։
լ Կայ. գ. 10։
խ ԳԼ. բ. 10։
ծ Ծ.այր. բ. 10։ Հմ.
15։ Կայ. գ. 8։
կ Հռոմ. ժբ. 3։
հ Սայ. գ. 4։ ի. 8։
ձ բ Կոր. բ. 10։ 11։
ղ Յաղ. գ. 7։ ա Պետ.
և. 9։
ճ Գործ. բ. 35։ ա
Թես. գ. 11։ բ
Թես. գ. 3։ 11. 12։
մ Գաղ. և. 11։
յ Ցաղ. գ. 11։
ն Ա՛ստ. ժբ. 36։
ԳԼ. և. 4։ Կայ. գ.
8։

30 ՚որ լսոյին նոքա՛ք ասել՝ ՚Եւ Աստուծոյ
Աբրա՛համի մի ազգակցե՛ցաւ, ՚որով գու՛ք
կնքուեցա՛ք Հոգւովն սրբո՛վ Հաւատո՛ք։
31 ՚Ա՛մէն գաւանութի՛ւն և բարկութի՛ւն ու արբա-
ծո՛ւթի՛ւն և ազա՛զակ ու Հայհոյութի՛ւն վերջ
գուի՛ ձեզմէ՝ ամէն չարութի՛ւնե՛բով մի՛կտեղ։
32 ՚Եւ իրա՛ր հետ քաղցր եղէ՛ք, գթա՛ծ, ներե-
լո՛վ իրա՛ր, ինչպէս որ Աստուա՛ծ Քրիս-
տո՛վ ներեց ձեզի։

ԳԼ· Ե

1 Նման ընդհանուր կերպով մը կը յորդորէ անր առնեցողս։ 3 պատնիւթենէ։ 4 և ամէն տեսակ պիղծ գործերէ ետ կենալու։ 7 չարերուն հետ հպարտ ուրախութիւն չունենալու։ 15 ուշադրութեամբ քալելու։ 18 և Հոգւով լեցուելու։ 22 նորը կը խօսի մնացեալ պարտաւորութեանց վրայով, թէ կիներէրը պարտին հնազանդիլ իրենց էրիկներուն։ 25 և էրիկներէրը պարտին սիրել իրենց կիներէրը։ 32 վերջապէս սիրոյ եկեղեցին։

1 ՚Ա՛ւրդ Աստուծոյ նմանո՛ղ եղէ՛ք սիրելի զա-
2 ւակներու պէս։ ՚Եւ սիրո՛վ վարուեցէ՛ք՝ ինչ-
պէս որ Քրիստոս ալ մեզ սիրեց, ու իր անձը
մեզի համար մատնեց՝ ընծա՛յ հոտա՛ոտ պատա-
3 րագ ու զո՛հ Աստուծոյ։ ՚Բայց պոռ-
նկութի՛ւնն և ամէն ՚պղծութիւնն կամ
ագահութի՛ւնն ըսո՛ւնքը անգամ չլինի՛ւն ձեր
4 մէ՛ջը, (ինչպէս որ կը վայե՛լ սուրբերու՛նը,) ՚Եւ
գարշելի բաներ կամ՝ յիմարական խօսքեր կամ
խնդկաստակութի՛ւն, ՚որ չվայե՛լեր, այլ մանա-
5 ւանդ գոհութի՛ւն։ ՚Քանզի սա գի՛տէք,՝ ՚որ
ամէն պոռնիկ կամ պիղծ կամ ագահ, ՚որ
կռապաշտ է, Քրիստոսի ու Աստուծոյ թա-
գաւորութեանը մէ՛ջ ժառանգութի՛ւն չունի։
6 ՚Ձգլա՛յ որ մէկը ձեզ խաբէ փուճ խօսքերով։
Ինչու՛ որ սո՛ւս բաներո՛ւն համար Աստուծոյ
բարկութի՛ւնը կու գայ ՚անհնազանդութեան
7 որդւոց վրայ։ Ուստի անոնց հաղորդ մի լի-
8 նի՛ք։ ՚Քանզի ՚ձե՛ւ ատեն մը դուք խաւար էի՛ք,
՚բայց հիմա լոյս է՛ք ՚Տէրո՛ջմով։ Ինչպէս որդի-
9 նե՛րու պէս քալեցէ՛ք։ ՚Ինչու որ †Հոգւոյն

պտուղը ամէն ՚բարութի՛ւնով և արդա-
10 րութի՛ւնով և ճշմարտութի՛ւնով է։ ՚Քննեցէ՛ք
11 րութի՛ւնով ու ճշմարտութի՛ւնով է։ ՚Քննեցէ՛ք
ինչ է Տէրոջը հաճելին։ ՚Ու կցորդ մի ըլլա՛ք
չպտուղ անպտուղ դործքերուն, ՚այլ մա-
12 նաւանդ ե՛ն յանդիմանեցէ՛ք։ ՚Ինչու որ
նաւանդ ե՛ն յանդիմանեցէ՛ք։ ՚Ինչու որ
անոնց մէ՛ջը դործուած բաներէրը
13 խօսելն ալ ամօթ է։ ՚Բայց ամէն բան յանդի-
մանուած՝ լուսով յայտնի կ՚ըլլայ· ինչու որ
14 ամէն բան որ յայտնի կ՚ըլլայ՝ լոյս է։ ՚Ասոր
համար կ՚ըսէ, ՚Արթնցի՛ր դուն որ կը քնա-
նաս, ու կանդնէ մեռելներէն, ու Քրիստոս
քեզի լոյս պիտի տայ։

15 ՚Ա՛ւսաի նայեցէ՛ք թէ ինչպէս դգուշութեամբ
16 պիտի քալէ՛ք, չէ թէ անմիտներու պէս, հա-
պա իմաստուններու պէս։ ՚Ժամանակը ձա-
17 խա՛ւ առէ՛ք, ՚ինչու որ օրերս չա՛ր են։ ՚Ասոր
համար անմիտ մի ըլլա՛ք, ՚հապա իմացէ՛ք ՚Տէրո՛ջ
18 ինչ է Տէրոջը կամքը։ ՚Եւ մի դինովցա՛ք դի-
նիով, որուն մէ՛ջ անառակութի՛ւն կայ, հապա
19 Հոգւով լեցուեցէ՛ք· ՚Ե՛ւ սաղմոսներով ու
օրհնութիւններով և հոդևոր երդերով մէ՛կդ-
մէկդ ու սրտի՛ւն գո՛վ երգեցէ՛ք ու սաղմոս ըսէ՛ք
20 Տէրոջը ձեր սրտերուն մէ՛ջ։ ՚Միշտ ամէն
բանի համար դոհութի՛ւն տուէ՛ք Աստուծոյ
ծոյ ու Հօրը՝ ՚մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
անունո՛վը։
21 ՚Իրա՛ր հնազանդ եղէ՛ք ‡Աստուծոյ վա-
22 խո՛վ։ ՚Կիներէրը իրենց էրիկներուն հնա-
23 զանդ ըլլա՛ն՝ ՚որպէս թէ Տէրոջը· ՚ինչու որ
էրիկը կիսնանը գլուխն է, ինչպէս որ Քրիս-
տոս ալ եկեղեցւոյն գլուխն է, ու ինքը մար-
24 մնին փրկիչն է։ Ուստի ինչպէս որ եկեղեցին
հնազանդ կ՚ըլլայ Քրիստոսի, անոնք ալ կիներ
ներքը ՚ամէն բանի մէ՛ջ իրենց էրիկներուն։
25 ՚Էրիկնե՛ր, սիրեցէ՛ք ձեր կիներէրը, ինչպէս
որ Քրիստոս ալ սիրեց եկեղեցին, ու իր ան-
26 ձը մատնեց անոր համար· ՚Որ զանիկա սրբէ
27 ու մաքրէ ջուրովը ՚խօսքով, ՚Որ
ինքը իր դիմացը փառաւոր եկեղե-

ցին, ՚որ մէկ պատա՛ռ մը կամ խոչոմութիւնն
կամ ուրիշ ասոնց պէս բան մը չունենայ, ՚հա-
28 պա որ սո՛ւրբ ու անարատ ըլլայ։ ՚Նոյնպէս
ալ պէտք է որ էրիկներէրը իրենց կիներէրը սի-
րեն իրենց մարմիններուն պէս· ան որ իր կիներ
29 կը սիրէ՝ իր անձը կը սիրէ· ՚ինչու որ մէկը
բնաւ իր անձը չատեր, հապա կը սնուցանէ
ու կը խնամէ զանիկա, ինչպէս ‡Տէրն ալ և-
30 կեղեցին, ՚վասն զի մենք անոր մարմինին
անդամներն ենք՝ անոր մարմնէն ու անոր
31 ոսկորներէն։ ՚Ասոր համար մարդը պիտի ձդէ
իր հայրը ու մայրը, և իր կնկանը պիտի յա-
րի, ու երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան։
32 Ա՛յս խորհուրդը մեծ է, բայց ես կը դրուցեմ
33 Քրիստոսի ու եկեղեցւոյն վրայով։ ՚Ամէնդ
ձեզմէ ամէն մէկը ալ իր կնկանը անանկ սիրէ՝
որպէս թէ իր անձը, ու կնիկը իր էրիկէն ակ-
նածութիւն ընէ։

ԳԼ· Զ

1 Կը յանձնարարէ ծնողքին դէպ իրենց ծնողքը։ 5 ծառաներուն պարտաւորութիւնը դէպ իրենց տէրերը։ 10 թէ մեր կեանքը պիտոտութիւն մըն է, 12 ու միայն մարմինի ու արիւնի դէմ, հապա նաև հոգևոր իշխանութիւններու դէմ։ 13 քրիստոնէին զէնքերը ինչ են։ 18 և ինչպէս պարծանք պետք է ջանանք։ 21 Տիքիկոսի վրայով յանձնարարութիւն։

1 Որդի՛ք, ՚ձեր ծնողացը հնազանդ եղէ՛ք Տէ-
2 րոջմով, որ այն է արժանը։ ՚Պատուէ՛ քու հայ-
րըդ ու մայրդ, (որ առջի պատուիրանքն է
3 խոստումնո՛վ,) Որ քեզի աղէկ ըլլայ, ու եր-
4 կար կեանք ունենաս երկրի վրայ։ Եւ դուք,
՚Հայրե՛ր, ձեր որդիները մի բարկացընէ՛ք,
՚հապա անոնք մեծցուցէ՛ք Տէրոջը վարժու-
5 թի՛ւնով ու խրատո՛վը։ ՚Ստուածնե՛ր, հնա-
զանդ եղէ՛ք ձեր մարմնաւոր տէրերուն ահով
ու դողով՝ ՚ձեր սրտին միամտութի՛ւնովը, որ-
6 պէս թէ Քրիստոսի· ՚Ձե՛ւ թէ մարդահաճոյի
պէս աչքի առջև ծառայելով, հապա Քրիս-
տոսի ծառաներու պէս՝ սրտանց Աստուծոյ
7 կամքը ընելով· Ծառայութիւնով ծառայելով
8 որպէս թէ Տէրոջը, ու չէ թէ մարդոց· Գի՛տ-
նալով որ ամէն մէկը ինչ բարիք որ ընէ, նոյնը
Տէրոջմէն պիտի ընդունի, ՚թէ ծառայ ըլլայ

23 Խաղաղութիւն եղբայրներուն եւ սէր հա-
տաքով Հիմակուց Հօր Աստուծմէն՝ ու Տէր
24 Յիսուս Քրիստոսէն։ Շնորհք ան ամենուն

հետ՝ որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը կ'ան-
կեղծութեամբ կը սիրեն։ Ամէն։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

3 Պօղոս կը յայտնէ իր գոհութիւնը առ Աստուած, եւ իր սէրը
որ ունի Փիլիպպեցւոց վրայ՝ իրենց հատուցքի պատճառն հա-
մար, եւ իր յարատեւութիւնը հաղորդ ըլլալնուն համար։ 9 Որ
ամէն օր աւելիք կ'ընէ որ անոնք շնորհք ստանան։ 12 Կը պատմէ
թէ Աստուծոյ մէջ իր կրած նեղութիւններովը Քրիստոսի հա-
տուցքը մեծ յաջողութիւն ունեցաւ։ 21 Եւ թէ ինքը միշտ պատ-
րաստ է Քրիստոսը փառաւորելու. թէ իր ապրելովը եւ թէ
մեռնելովը։ 27 Կը յորդորէ զանոնք որ միաբան ըլլան, 28 եւ
քաջասիրտ հալածանքի ժամանակ։

1 Պօղոս և Տիմոթէոս՝ Յիսուս Քրիստոսի ծա-
ռանները, Քրիստոս Յիսուսով բոլոր սուրբե-
րուն որ Փիլիպպեցւոց կողմերն են՝ Եպիս-
2 կոպոսներով ու սարկաւագներով։ Շնորհք
ու խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօր-
մէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
3 Կը գոհանամ իմ Աստուծմէս ամէն անգամ
4 որ ձեզ կը յիշեմ, (Միշտ իմ ամէն խնդ-
րուածքիս մէջ ձեր ամենուն համար ուրա-
5 խութեամբ ու աղօթք կ'ընեմ,) Ա.Եւտարանին
հաղորդ ըլլալնուդ համար առջի օրուընէ
6 մինչեւ հիմա։ Ա.ս մասին վստահ ըլլալով՝ Թէ
ան որ ձեր մէջը բարի գործ մը սկսաւ, կա-
տարէ զայն մինչեւ Յիսուս Քրիստոսի օրը գալը։
7 Ինչպէս որ ինծի արժան ալ է ձեր ամենուն
վրայ այս բանը խորհիլ՝ Ձեզ ունենալուս
համար ինծի սրտին մէջը, Եւ
ա.Եւտարանին չարաչարութեանը ու հաստա-
տութեանը մէջ, Եւ ամէնքդ ինծի հետ շնոր-
8 հակից ըլլալնուդ համար։ Վկան Աստուած
է ինծի, որ ինչպէս ջերմ
9 դութիւնը։ Եւ այս աղօթքը կ'ընեմ, Որ ձեր
սէրը հետզհետէ աւելի չափով գիտութիւ-

10 նով ու բոլոր բնաթոյրութիւնով, Որ գուք
տարբերը բաները զանազանէք, Որպէս դի ըլ-
Քրիստոսի օրը անկեղծ եւ առանց գայթակ-
11 ղութեան ըլլաք։ Արդարութեան պտուղնե-
րով լցուած Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը Աս-
տուծոյ փառքին ու գովեստին համար։
12 Կ'ուզեմ որ գիտնաք, եղբայրնե՛ր, Թէ ինչ
որ ինծի պատահեցաւ՝ ալ աւելի աւետարա-
նին յառաջդիմութեանը պատճառ եղաւ։
13 Մինչեւ իմ կապերս որ Քրիստոսի համար են՝
բոլոր պալատին մէջը եւ ուրիշ ամէնուն ալ
14 յայտնի եղան։ Եւ Տէրոջմով եղբայրներուն
շատերը սիրա առին իմ կապերիս՝ ալ աւելի
համարձակութիւն Աստուծոյ խօսքը խօսելու առանց
15 վախի։ Ոմանք նախանձէ՛ ու հակառակու-
թենէ եւ ոմանք բարեսիրութենէ կ'քրիս-
16 տոսը քարոզեն։ Ասոնք սիրով՝ Քրիս-
տոսի համար Քրիստոսը կը պաշտպանեն, չէ թէ
անկեղծութեամբ, Կարծելով վիշտ աւելցնել
17 իմ կապերուս վրայ։ Իսկ ասոնք սիրոյ հա-
մար, Ինչու որ գիտեն թէ ես աւետարանին
18 համար պատասխան տալու կեցեր եմ։ Բայց
ի՞նչ է, որ կերպով որ ըլլայ՝ Թէ պատճառան-
քով եւ թէ ճշմարտութիւնով Քրիստոս կը
պատմուի, ու ասով վրայ ուրախ եմ եւ ուրախ
19 ալ պիտի ըլլամ։ Քանզի գիտեմ որ ասոր վեր-
ճանը իմ փրկութեանս համար պիտի ըլլայ
Ձեր խնդրուածքովը, ու Յիսուս Քրիստոսի
20 Հոգւոյն օգնականութիւնովը, Ըստ ես ան-
սկիզբնական ակնկալութեանս ու իմ յոյսիս համեմատ, Որ
բանով մը ամօթով պիտի չըլլամ. Հապա
կատարեալ համարձակութիւնով ինչպէս որ
ամէն ատեն՝ անանկ ալ հիմա Քրիստոս իմ մար-

մինիս մէջ պիտի փառաւորի՝ Թէ ապրելովս
21 եւ Թէ մեռնելովս։ Ինչու որ ինծի համար՝
ապրիլը Քրիստոս է, ու մեռնիլը՝ օգուտ։
22 Հապա Թէ որ մարմնի մէջ ապրիլս իմ գոր-
ծոյս պտուղ կը բերէ, ալ չեմ գիտեր որը
23 ընտրեմ։ Երկու կողմանէ ալ նեղը մնացած
եմ, Մեռնելու ու Քրիստոսի հետ ըլլալու
փափաք ունենալով. քանզի ան չատ աւելի
24 ապէկ է, Բայց մարմնին մէջ կենալը ձեզի
25 համար աւելի հարկաւոր։ Եւ սա բանիս
համոզուած ըլլալով՝ գիտեմ որ ձեր ամենուն
հետը պիտի կենամ ու մնամ, որ դուք զար-
26 գանաք և ուրախ ըլլաք հաւատքով։ Որ
ձեր պարծանքը իմ վրայիս աւելի ըլլայ
Քրիստոս Յիսուսով՝ իմ նորէն ձեզի գալուս
պատճառովը։
27 Միայն Թէ Քրիստոսի աւետարանին ինչ-
պէս որ կը վայլէ՝ անանկ վարուեցէք. որ եթէ
գամ ու ձեզ տեսնեմ, և կամ հեռու ըլլամ,
ձեր վրայովը լսեմ որ դուք հաստատուն կը
կենաք մէկ հոգիով, ու մէկ չունչով Աւետա-
րանիկից կ'ըլլաք աւետարանին հաւատքին
28 համար։ Եւ մէկ բանով մըն ալ մի զարհուրիք
հակառակորդներէն, Որ անոնց կորստեան
29 ապացոյց մըն է, Ու ձեզի՝ փրկութեան. Ա.ն
ալ Աստուծմէ է. Ինչու որ ձեզի տրուեցաւ
Քրիստոսի համար՝ Ոչ Թէ միայն անոր հաւա-
տալ, հապա անոր համար չարչարուիլ ալ,
30 Նոյն պատերազմը ունենալով՝ Որ իմ վրաս
տեսաք ու հիմա իմ վրայովս կը լսէք։

ԳԼ. Բ

1 Կը խրատէ զանոնք միաբան և խոնարհամիտ ըլլալու. յատ-
կապէս անանց Քրիստոսի խոնարհութիւնը և բարձրացումը։
12 Կը յորդորէ որ ջանք ընեն փրկութեան գործոցն մէջ յա-
ռաջադիմելու. որ լուսատուներու պէս ըլլան աս չար աշխարհիս
մէջ։ 16 Եւ վկայութիւնն ասոր իրենն որ անանց առաքելոյն
է, ու պատրաստ կը կենայ Աստուծոյ գործ ըլլալու։ 19 Կը յու-
սայ որ Տիմոթէոսը իրեն անանց արուեստ վայելով
ալ՝ որն որ նոյն առնելը անանց կը խրկէ։

1 Ուստի Թէ որ Քրիստոսով մխիթարութիւն մը
կայ, Թէ սիրոյ սփոփանք մը, Թէ հոգիի հա-
ղորդութիւն մը, Թէ գթութիւն ու ողորմու-
2 թիւն մը, Իմ ուրախութիւնս դուք լեցուցէք,

ա ա Պետ. Ե. 14։
բ Տիտ. բ. 7։

ա ա Կար. ա. 9։
բ Հռոմ. ա. 7։ բ
Կար. ա. 2։ ա Պետ.
ա. 2։
գ Հռոմ. ա. 8, 9։

ա ա Պետ. Ե. 14։
բ Տիտ. բ. 7։
գ Հռոմ. ա. 4։ Եփես. ա. 15, 16։
Կող. ա. 2։ բ Թես. ա.
3։
դ Հռոմ. Ժգ. 15։
Ժե. 26։ բ Կար. ը.
1։ Գղ. գ. 14, 15։
ե Ցռմէ. ղ. 20։ ա
Թես. բ. 3։

ա Կար. ա. 4։ Եփես. ա. 15, 16։
Կող. ա. 3։ ա Թես. բ.
3։
բ Հռոմ. Ժգ. 1։
գ Գղ. գ. 26։ դ Կար. ը.
1։ Գղ. գ. 14։
ե Ցռմէ. ղ. 20։ ա
Թես. ա. 3։

ա Կար. ժ. 10։
բ Ա.ռմէ. ժ. 17։ բ
Տիտ. ա. 11։
գ Գործ. իգ. 16։ ա
Թես. գ. 13։ Ե.
23։
դ ա Կար. ա. 8։
ե Ցռմէ. Ժե. 4, 5։
զ Եփես. բ. 10։ Կող.
ա. 6։
է Ցռմէ. Ժե. 8։ Եփես. ա. 12։ 14։
ը Գղ. գ. 23։

ա Գղ. գ. 11։
բ Հռոմ. ժ. 3։ Թի.
1։ Գալ. ա. 20։
ա Թես. բ. 5։
գ Գղ. բ. 26։ գ. 1։
դ ա Թես. գ. 12։
ե Փիլիմ. 6։
զ Հռոմ. բ. 18։
Ժբ. 2։ Եփես. Ե.
10։

ա Կար. ժ. 1։
բ Գործ. ժգ. 19։ Եփ.
ա Թես. բ. 8։
—
գ Կար. Ժգ. 13։
դ Կող. գ. 12։
ե Ցռմէ. գ. 28։
զ Հռոմ. Ժբ. 16։
Ժե. 5։ ա Կար. ժ.
10։ բ Կար. Ժգ. 11։
Գղ. ժ. 27։ գ.
16։ գ. 2։ ա Պետ.
գ. 8։
է Գալ. Ե. 26։ Գղ.
ա. 15։ 17։ Ցռմէ.
գ. 14։
ը Հռոմ. Ժբ. 16։

Եփես. Ե. 21։ ա
Պետ. Ե. 5։
թ ա Կար. Ժ. 24։ 35։
Ժգ. 3։
ժ Ա.ռմ. Ժա. 29։
Ցռմէ. Ժգ. 15։ ա
Պետ. բ. 21։ ա
Ցռմէ. բ. 6։
ի Ցռմէ. ա. 1։ 2։
Ժէ. 5։ բ Կար. գ.
4։ Կող. ա. 15։
Եբր. ա. 3։
ի Ցռմէ. Ե. 18։ Ժ.
35։
լ Կամ յարիշտակէսը
ըսան։
խ Ա.ռգ. Իբ. 6։ Եփ.
Ե. 8։ բ Կար. գ.
1։ 2։

Ժգ. 3։ Դան. թ.
26։ Մատ. Ի. 11։
Հռոմ. Ժէ. 3։
ե Եփ. Իբ. 1։ Ի.
3։ 6։ Ժբ. 13։ Ժգ.
11։ Եզեկ. Լգ. 23։
24։ Ջատ. գ. 8։
Մատ. Ի. 28։ Ղուկ.
Իբ. 27։
ի Ցռմէ. ա. 14։ Հռ.
ա. 3։ բ. 3։
Գալ. գ. 4։ Եբր.
բ. 14։ 17։
ի Մատ. Իգ. 39։ 42։
Ցռմէ. Ժ. 18։ Եբր.
Ե. 8։ բ. 2։
ի Ցռմէ. Ժե. 1։ 2։

Ե. Գաղ. բ. 35։
Եբր. բ. 9։
ի Եփես. ա. 20։ 21։
Եբր. ա. 4։
ի Հռ. Իբ. 25։ Մատ.
Իբ. 18։ Հռոմ.
Ժգ. 11։ Ցռայտ. Ե. 13։
ղ Ցռմէ. Ժգ. 15։
Գործ. բ. 36։ Հռ.
ռոմ. Ժգ. 3։ ա
Կար. բ. 6։ Ժբ. 3։
ե Գղ. ա. 3։
զ Եփես. գ. 1։
է Մատ. Ե. 45։ Ե.
Պետ. Ե. 1։
ը ա Պետ. բ. 12։
թ բ Օբ. լբ. 5։
ժ Մատ. Ե. 14։ 16։
Եփես. Ե. 8։
ի Մատ. ա. 14։ ա
Թես. բ. 19։
լ Գալ. բ. 2։ ա Թես.
գ. 5։
խ Բ Տիտ. գ. 6։
ծ Հռոմ. Ժե. 16։
կ Կող.
ա. 24։
հ Հռոմ. Ժբ. 21։
ա Թես. գ. 2։

Թէսալ չուռով ձեզի խրկեմ, որ իմ սիրտս ալ հանգչի, երբոր ձեր վիճակը գիտամ։
20 *Ինչու որ Աստ նման սրտակից մէկը չունիմ, որ*
21 *մտերմաբար ձեզի համար հոգ տանի։ Քանի՚ որ ամէնը իրենց*
22 *սուս քրիստոսները։ Բայց դուք անոր փորձը գիտէք, որ ինչպէս որդի մը հօրը հետ՝ անոնք ինծի հետ ծառայութիւն բրաւ ուեւտարանին*
23 *մէջ։ Ուստի կը յուսամ անմիջապէս խրկել չուռս*
24 *ին՝ իմ ինչպէս ըլլալիքս տուտգածիս պէս։*
Բայց վստահութիւն ունիմ Տէրոջմով՝ որ ես
25 *ալ քիչ առնէն պիտի գամ։ Միայն թէ հարկաւոր սեպեցի Էփ՚ ձեզի խրկել Եպափրոդիտոս իմ եղբայրս և գործակից՝ ու զինուորակից՝ ձեր խրկածը ինծի հետ ծառայութեան*
26 *համար։ Որովհետև ինքն ալ շատ փա-*
փաք ունէր ձեզ ամէնքդ ալ [տեսնելու]. ու կը
տրտմէր, որ դուք լսած էիք թէ ինքը հիւան-
27 *դացաւ։ Եւ իրաւ ինքը հիւանդացաւ մեռան մօտ, բայց Աստուած զրկեցաւ անոր։*
չ՚ թէ միայն անոր՝ նոյնպէս ալ ինծի ալ, որ տրբա-
28 *մեռելան վրայ տրտմութիւն չունենամ։ Աւոր հանար աւելի փութով խրկեցի, որ դուք զա-*
նիկա տեսնելով նորէն ուրախ ըլլաք, ու ես
29 *առանց տրտմութեան ըլլամ։ Ուրեմն ընդու-*
նեցէք անիկա Տէրոջմով ամէն ուրախութեամբ,
ու անանկներուը պատուականներու կարդը
30 *բռնեցէք։ Քանի՚ Քրիստոսի գործին համար մինչև մահուան մօտեցաւ՝ իր կեանքը վտան-*
գի մէջ ձգելով, որ ձեր ինծի ծառայելու պակասութիւնը ինքը լեցնէ։

ԳԼ։ Գ

1 Աւսկ, իմ եղբայրնե՛ր, ուրախ եղէք Տէ-
րոջմով։ Նոյն բաները ձեզի գրելը ինծի ձանձ-
րութիւն չէ, ու ձեզի ապահովութիւն է։
2 Զգուշացէ՛ք շուներէն, զգուշացէ՛ք չար մր-
3 *չաներէն, զգուշացէ՛ք կրճատութիւնէն։ Ին-*
չու որ թլփատութիւնը մենք ենք, որ Հո-
գիով Աստուած կը պաշտենք, ու կը պար-
ծենանք Քրիստոս Յիսուսով, և մարմնին վը-
4 *րայ չէ վստահութիւնս։ Թէպէտ ես ալ*
նոյն վստահութիւնը ունիմ մարմնի վրայ։
Թէ որ ուրիշ մէկը կը կարծէ թէ վստահու-
թիւն ունի մարմնի վրայ, ալ աւելի ես։
5 Ութ օրուան թլփատուած, Իսրայէլի ազ-
գէն, Բենիամինի ցեղէն, Եբրայեցի Եբրայե-
6 *ցիներէ, օրէնքին նայելով փարիսեցի։ Ես՝ ա-*
նանձաւոր ըլլալու կողմանէ եկեղեցին կը
հալածէի։ օրէնքին արդարութեանը կողմա-
7 *նէ՝ անարատ էի։ Բայց ինչ որ ինծի շահ էր,*
8 *անիկա Քրիստոսի համար վնաս սեպեցի։ Եւ*
իրաւ բոլոր բաները ալ վնաս կը սեպեմ Իմ
Տէրոջս Քրիստոս Յիսուսի գերազանց գիտու-
թեանը համար. որուն համար ամէն բանէն
զրկուեցայ, և ապականութիւն կը սեպեմ, որ
9 *Քրիստոսը շահիմ, ու իր մէջը գտնուիմ, չէ*
թէ իմ արդարութիւնս ունենամ որ օրէնքէն
է, հապա Քրիստոսի հաւատքովը եղած
10 *արդարութիւնը՝ որ Աստուծմէ է հաւատքով։*
Ձանչնալու զինիկա և անոր յարութեանը զո-
րութիւնը ու անոր չարչարանքներուն հա-
ղորդ ըլլալը, անոր մահուան կերպարանքը
11 *առնելով։ Որ ըլլայ թէ մեռելներուն յարու-*
12 *թիւնը հասնիմ։ Ոչ չէ թէ ես արդէն առած*
եմ, կամ արդէն կատարեալ եղեր եմ, հա-
պա հետևիլ ընկած եմ որ բռնեմ հդցածը, ո-
րուն համար ալ բռնուեցայ Քրիստոս Յիսու-
13 *սէն։ Եղբայրնե՛ր, ես չեմ սեպեր որ բռներ*
եմ. բայց մէկ բան մը կայ, որ հետևի եղած-
ները մոռցած եմ, ու առջևի եղածներուն
14 *կը դիմեմ. նպատակը դիտելով՝ Քրիստոս*
Յիսուսով եղած Աստուծոյ վերևի կոչմանը
15 *մրցանակին կը վազեմ։ Ուստի մենք ամէնքս*
որ կատարեալ ենք՝ այսիկա խորհինք, և թէ
որ բան մը ուրիշ կերպով խորհելու ըլլաք,
զանիկա ալ ձեզի պիտի յայտնէ Աստուած։
16 *Միայն թէ, ինչ ասդիճան որ հասեր ենք՝ նոյն*
կանոնին համեմատ քալենք, նոյն խորհուր-
17 *դը ունենանք։ Ինծի նմանող եղէ՛ք, եղբայր-*
նե՛ր, ու նայեցէ՛ք անոնց որ այնպէս կը քա-
18 *լեն, (որոնց որ մէկ չեղ օրինակ ունիք։ Ին-*
չու որ շատերը կը քալեն, որոնց համար շատ
անգամ ձեզի կ՚ըսէի, և հիմա լալով ալ կը

դրուցեմ, այսինքն Քրիստոսի խաչին թշնա-
19 *միներուն համար. Որ անոնց վերջը կորուստ*
է, որոնց աստուածը ընտիր որովայնն է, ու-
նայնց փառքը իրենց ամօթին է, որոնք գետ-
20 *ներկրաւոր բաներըը կը մտածեն։ Բայց մեր*
քաղաքականութիւնը երկինքն է, ուսկից
ալ Փրկիչին կը սպասենք՝ Տէր Յիսուս Քրիս-
21 *տոսին. Որ պիտի նորոգէ մեր խոնարհ մար-*
մինը՝ իր փառաւոր մարմնին կերպարանա-
կից ըլլալու, ան զօրութիւնովը որ կարող է
ամէնը իր տակը հնազանդեցնելու։

ԳԼ։ Դ

1 Մանաւանդ խրատներէն եան ի ընդհանուր յորդորանքներ կ՚ընէ, 10 ցնծացնելով թէ ինչպես ինքը ուրախացաւ անոնց առատապարգևութեանը վրայ որ ցուցուցին իրեն իր բանտարկած ատենը, ու այնպէս իր պիտոյքը լեցնելնուն համար։ Հապա անանց մէջը եղած Աստուծոյ շնորհքին համար։ 19 և այսպէս իր խնամքը կը վերջացնէ ազօթքով և բարեւներով։

1 Ուստի, իմ սիրելի՛ ու բաղձալի եղբայր-
ներս, իմ ուրախութիւնս ու պսակս, հաստատ
հաստատուն կեցէ՛ք Տէրոջմով, սիրելինե՛ր։
2 Եւոդիային կ՚ապաշխեմ ու Սինտիքին կ՚ա-
3 *պաչեմ՝ որ մի և նոյն խորհուրդը ունենան*
Տէրոջմով։ Իրաւ քեզի ալ կ՚ապաչեմ, իմ հաւա-
տքս լծակիցս, դուն ալ օգնական եղիր անոնց,
որոնք իմ հետս աշխատեցան աւետարանին
մէջ կղեմեսին և իմ ուրիշ գործակիցներուս
հետ, որոնց անուները կենաց գրքին մէջն են։
4 Ուրախ եղէ՛ք Տէրոջմով ամէն առեն. դար-
5 *ձեալ կ՚ըսեմ՝ ուրախ եղէ՛ք։ Ձեր քաղցրու-*
թիւնը ամէն մարդոց թող յայտնի ըլլայ։ Տէ-
6 *րը մօտ է։ Բանի մը համար հոգ մի ընէ՛ք.*
հապա ամէն բանի մէջ աղօթքով ու ազաչան-
քով, գոհութիւնով մէկտեղ, ձեր խնդրուած-
7 *քը Աստուծոյ յայտնի ըլլայ։ Եւ Աստուծոյ*
խաղաղութիւնը որ ամէն միտքի վեր է՝ ձեր
սրտերը ու մտքերը Քրիստոս Յիսուսով պա-
8 *հպանէ։ Վերջապէս, եղբայրնե՛ր, ինչ որ ճշմարտութիւնով է, ինչ որ պարկեշտու-*
թիւնով, ինչ որ արդարութիւնով, ինչ որ
մաքրութիւնով, ինչ որ սիրով, ինչ որ բարի

* Գազ. ա. 7։ բ. 21։ գ. 12։ Գաղ. ա. 15. 17։
ե Բ կոր. ժա. 15։ Գաղ. ե. 2։
զ Սաղ. ծէ. 15։
է Ա կոր. ժ. 24. 33։ ժգ. 5։ բ Տիմ. գ. 9. 16։
ը Ա կոր. գ. 17։ Տիմ. ա. 2։ բ Տիմ. ա. 2։
թ Գաղ. ա. 23։ Փիլիմ. 22։
ժ Գաղ. գ. 18։
ի Փիլիմ. 2։
լ Բ կոր. բ. 23։
խ Բ կոր. ժա. 9։ Գաղ. ա. 13։
ծ Բ կոր. ժա. 22։
կ Գաղ. ա. 1։
հ Բ կոր. ժա. 22։
ձ Գաղ. ե. 2։
ղ Բ Օր. ժ. 16։ Լ. 6։ Երեմ. գ. 4։ Հռոմ. բ. 29։ գ. 11. 12։ Կող. բ. 11։
ճ Ցաղմ. գ. 23. 24։ Հռոմ. ե. 6։
մ Գաղ. գ. 14։
յ Բ կոր. ժա. 18. 21։
ն Ղեւ. ժէ. 12։
շ Բ կոր. ժա. 22։
ո Հռոմ. ա. 1։
չ Հռոմ. բ. 28։
պ Գաղ. ա. 5։
ջ Ա Կոր. ժգ. 18։ ա Թես. ե. 12։ ա Տիմ. ե. 17։
ռ Ա կոր. ժգ. 17։
ԳԼ. գ. 10։
—
ս Բ կոր. ժգ. 11։ ԳԼ. գ. 4։ ա Թես. ե. 16։
վ Հռոմ. ժգ. 18։ Եփես. ե. 19։ Կող. գ. 16։
տ Գաղ. ա. 3։
ր Ա կոր. ժգ. 18։ ա Թես. ե. 12։ ա Տիմ. ե. 17։
ց Ա կոր. ժգ. 17։ ԳԼ. գ. 10։
—
փ Բ կոր. ժգ. 11։ ԳԼ. գ. 4։ ա Թես. ե. 16։
ք Հռոմ. ժգ. 10։ Գաղ. ե. 15։
օ Բ կոր. ժա. 13։
ֆ Բ կոր. ժա. 1։
ա Հռոմ. բ. 28։
բ Գաղ. ե. 2։
գ Բ Օր. ժ. 16։ Լ. 6։ Երեմ. գ. 4։ Հռոմ. բ. 29։ գ. 11. 12։ Կող. բ. 11։
դ Ցաղմ. գ. 23. 24։ Հռոմ. ե. 6։
ե Գաղ. գ. 14։
զ Բ կոր. ժա. 18. 21։
է Ղեւ. ժէ. 12։
ը Բ կոր. ժա. 22։
թ Հռոմ. ժ. 1։
ժ Բ կոր. ժա. 22։
ի Գաղ. ե. 2։
լ Բ Օր. ժ. 16։ Լ. 6։ Երեմ. գ. 4։ Հռոմ. բ. 29։ գ. 11. 12։ Կող. բ. 11։
խ Գաղ. բգ. 6։ բգ. 4. 5։
ծ Գաղ. բե. 3։ Գաղ. ա. 13. 14։
կ Գաղ. գ. 3։ բ. 1։
հ Հռոմ. ժ. 3։
ձ Ղեւ. ա. 6։
ղ Ա՚ստ. ժգ. 44։
ճ Իս. նգ. 11։ Երեմ. ի՚. 23. 24։ Ցաղմ. ժէ. 3։ ա Կոր. բ. 2։ Կող. բ. 2։
մ Հռոմ. ժ. 3. 5։
յ Հռոմ. ա. 17։ գ. 21. 22։ ի՚. 30։ ժ. 3. 6։ Գաղ. բ. 16։
ն Հռոմ. գ. 5. 4։ 5։ ը. 17։ բ Կոր. գ. 10. 11։ բ Տիմ. բ. 31. 12։ ա Պետ. գ. 13։
շ Գար. բգ. 7։
ո ա Տիմ. գ. 12։
չ Եբր. ժբ. 23։
պ Ասղ. իե. 10։ Ղեւ. ի՚. 62։ բ Կոր. ե. 16։
ջ ա Կոր. ի՚. 24. 26։
ռ Եբր. գ. 1։
ս Բ Տիմ. գ. 7. 8։
վ Եբր. ժբ. 1։
տ Եբր. գ. 1։
ր Ա կոր. բ. 6։ ժգ. 20։
ց Գաղ. ե. 16։
փ Գաղ. գ. 16։
ք Հռոմ. ժբ. 16։ ժե. 3։ ԳԼ. բ. 2։
օ ա Կոր. գ. 16։ ժա. 1։ ԳԼ. գ. 9։ ա Թես. ա. 6։
ֆ ա Պետ. ե. 3։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
Ա. ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ընտրեալը իր բարեբ ասէին նաև՝ կը գոհանայ Աստուծմէ
Կաղապարի քրիստոնէից հաւատարին համար։ 7 կը հաստատէ
Եպափրասի վարդապետութիւնը։ 9 Նաև ապրիլ կ՚ընէ որ ա-
ռնէ շնորհք ամէն։ 14 կը նկարագրէ Յիսուսի Քրիստոսը։ 21
կը քաջալերէ զանոնք՝ Յիսուս Քրիստոսը ընդունելուս, և կը
յիշեցնէ իր պաշտօնը։

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Ա-
ստուծոյ կամքովը, և Տիմոթէոս եղբայրը,
2 կաղապարի մէջ եղող սուրբ եւ հաւատացեալ
3 եղբայրներուն Քրիստոսով։ Շնորհք և խա-
ղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն և
Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
Ամէն սէն ձեզի համար ապօթք ընելով՝
4 կը գոհանանք Աստուծմէ ու մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսին Հօրմէն, լսելով ձեր հաւատքը՝
ու Քրիստոս Յիսուսի վրայ, ևս ան սէրը՝ որ
5 բոլոր սուրբերուն վրայ ունէք։ Ան յոյսին հա-
մար որ երկինքը կը պահուի ձեզի, որուն
վրայով առաջուց լսեցիք աւետարանին ճշմար-
6 տութեան խօսքովը։ Որ ձեզի հասաւ՝ ինչ-
պէս որ բոլոր աշխարհ, ևս պտղաբերը ըլլա-
լով [կ՚աճի], ինաար ձեր մէջէն ալ, ան օրուընէն
որ գուք լսեցիք ևս ճանչցաք Աստուծոյ
7 շնորհքը ճշմարտութիւնով։ Ինչպէս որ սորվե-
ցաք Եպափրասէ մեր սիրելի ծառայակիցէն հաւատարիմ
ծառայ մը Քրիստոսին,
8 մեզի ևս Հոգիով։
9 Ասոր համար մենք ալ ան օրուընէ որ լը-
սեցինք՝ չենք դադարիր ձեզի համար ապօթք
ընելէն ու խնդրելէն Աստուծմէ, որ
կատարեալ ըլլաք համոր կամքին մէջ
10 հանճարով։ Որ գուք Տիրոջը արժանի կեր-
պով քալէք՝ ամէն բանի մէջ հաճոյք
նելով, աամին բարի գործքերու մէջ պտղա-
բեր ըլլալով, ու աճեցուն Աստուծոյ գիտու-
11 թիւնով։ Իր փառաւոր զօրութեանը համե-
մատ ամէնայն ուժով ուժովցած՝ բոլոր համ-
բերութեան ու երկայնմտութեան համար ու-
12 րախութեամբ։ Գոհանալով Հօր Աստուծմէն,
որ մեզ լուսոյ մէջ բաժնուորութեան վիճա-
13 կին մասնակից ըլլալու արժանացուց։ Որ
մեզ ազատեց խաւարին իշխանութենէն, ևս
իր սիրելի Որդւոյն թագաւորութեանը փո-
14 խադրեց։ Որ անով մենք փրկութիւն ու-
նինք իր արիւնովը, այսինքն մեղաց թողու-
15 թիւն։ Որ ինքը անհերևոյթ Աստուծոյ պատ-
կերն է՝ բոլոր առեղծուածներուն անդրանիկ
16 կը։ Ինչու որ անով ամէն բան ստեղծուե-
ցաւ, ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի վրայ,
անանք որ կ՚երևնան և անանք որ չեն երև-
նար, թէ աթոռները՝ թէ տէրութիւնները՝
թէ պետութիւնները՝ թէ իշխանութիւնները։
Բոլոր բաները անով ու անոր համար ստեղ-
17 ծուեցան։ Ու անիկա ամէն բանէն առաջ է,
18 և ամէն բան անով հաստատ կը կենայ։ Ան-
իկա է մարմնին՝ այսինքն եկեղեցւոյն գլ-
խոյթը։ որ ինքը սկիզբն է՝ մեռելներէն ան-
դրանիկը, որ ինքը ըլլայ ամէն բանի մէջ
19 նախապատիւ։ Ինչու որ հաճեցաւ որ
Աստուծոյ բոլոր լրութիւնը անոր մէ-
20 ջը բնակի։ Ու անով ամէնը հաշտեցնէ ի-
րեն հետ, խաղաղութիւն ընելով անոր խա-
չին արիւնովը, թէ երկրի վրայ և
թէ երկինքի մէջ եղողները։
21 Ու ձեզ ալ՝ որ առեն մը օտարացած էիք,
ու չար գործքերով թշնամիներ՝ յետ խոր-
22 հուրդներովը, Հիմա հաշտեցուց բուն իր
մարմնովը՝ մահուամբ, որ ձեզ անոր դի-
մաց սուրբ ու ամրիծ և անարատ կանգնէ
23 նէ։ Թէ որ կենաք հաւատքին մէջ հիմնուած
ու հաստատ ևս առանց խախտելու ուխտա-
բանին յոյսէն՝ որ լսեցիք, որ երկինքի տակը
եղած բոլոր ստեղծուածներուն քարոզուե-
ցաւ, որուն ևս Պօղոս սպասաւոր եղայ։
24 Հիմա ուրախ եմ իմ Ձեզի համար կրած չար-
չարանքներուս վրայ, ու Քրիստոսի կրած նե-
զութիւններուն պակասութիւնը իմ մարմինիս
մէջը կը լրցնեմ անոր մարմնին համար, որ
25 եկեղեցին է։ Որուն ևս սպասաւոր եղայ՝ Աս-
տուծոյ տնտեսութիւնովը՝ որ տրուեց
ձեզի համար՝ Աստուծոյ խօսքը լնան քա-
26 րոզելու, Այն խորհուրդը՝ որ ծածկուած էր
դարերէն ու ազգերէն հետէ, հիմա
27 իր սրբերուն յայտնուեցաւ։ Որոնց ուզեց
Աստուած գիտցնել, Թէ ինչ է սա խորհր-
դոյ փառաւոր ճոխութիւնը հեթանոսներուն
մէջ։ որ ան է Քրիստոս ձեր մէջը՝ փառաց
28 յոյսը։ Որ անոնիկա մենք կը քարոզենք, ևս
ամէն մարդ կը խրատենք, և կը սորվեցնենք
ամէն մարդ բոլոր իմաստութիւնով, որ ամէն
մարդ կատարեալ կերպիւնենք Քրիստոս Յիսու-
29 սով։ Որուն համար ևս ալ կ՚աշխատիմ՝ ջանք
ընելով՝ որ ներգործութեամբ
զօրութիւնով իմ մէջս ի գործ կը դրուի։

ԳԼ. Բ

1 Դաջեալ կը յորդորէ զանոնք Քրիստոսի հաւատքին մէջ հաս-
տատ կենալ։ 8 կը զգուշացնէ հեթանոսական փիլիսոփայու-
թենէ և փաստ աստղաբաշխներէ։ 18 Հրեշտակաց կրօնքին
20 և օրինական ծէսերէն, որոնք Քրիստոսով վերջացած են,

1 Փառի կ՚ուզեմ որ գիտնաք՝ թէ ինչպէս մեծ
անձկութիւն ունիմ ձեզի համար ու Լաոդի-
կեցւոց համար, ու ամէն անոնց համար՝ որ
2 իմ երեսս մարմնով չեն տեսեր։ Որ անոնց
սիրտերը մխիթարուին՝ սիրով միացած, ու
կատարեալ խնայողութեան բոլոր ճոխութեա-
նը հասնին, այսինքն Հօր Աստուծոյ և Քրիս-
3 տոսի խորհուրդին գիտութեանը։ Որուն մէջ
չը խնաատութեան ու գիտութեան բոլոր գան-
4 ձերը պահուած են։ Եւ ասս կ՚ըսեմ, Որ չըլ-
լայ թէ մէկը հրապուրական խօսքերով ձեզ
5 մոլորցնէ։ Որ թէպէտ մարմնով հեռու եմ,
բայց հոգւով ձեզի հետ եմ, և ուրախանամ
երբոր ձեր բարեկարգութիւնը կը տեսնեմ,
ու ձեր հաստատութիւնը Քրիս-
6 տոսի վրայ։ Ուստի ինչպէս որ ընդունեցիք
7 Քրիստոս Յիսուս Տէրը՝ անով քալեցէք, Ար-
մատ կապած ու անոր վրայ չինուած, և հա-
ստատուած՝ ինչպէս որ սորվե-
ցաք, և անոր մէջը աճեցէք գոհութիւնով։
8 Զգուշացէք՝ չըլլայ որ մէկը ձեզ գերի վարէ
փիլիսոփայութիւնով ու փուճ խարէութիւ-
նով, Որ մարդոց աւանդութեան պէս է Աշ-
խարհիս սկզբունքներուն պէս, և չէ թէ
9 Քրիստոսի [illegible] պէս։ Քանի որ
անոր մէջը կը բնակի Աստուածութեան բոլոր
10 լեցուածութիւնը՝ մարմնապէս։ Եւ դուք ալ
անով լցուած էք, Որ ինքը գլուխ է Իշխա-
11 նութեան ու պետութեան։ Որ անով
դուք անձեռագործ թլփատութիւնով թլփա-
տուեցաք՝ Մեղաց մարմինը մերկանալով
12 Քրիստոսի թլփատութիւնովը։ Թաղուելով
անոր հետ մկրտութիւնով, Որով նաև հետ
յարութիւն առիք Աստուծոյ զօրութեա-
նը հաւատալով, Որ ինքը զանիկա մեռելնե-
13 րէն յարուցանեց։ Եւ ձեզ՝ որ մեռած էք յանցանք-
ներու մէջ ու ձեր մարմնին անթլփատու-
թեանը մէջ մեռած էիք, կենդանացուց ա-
նոր հետը։ Քանի ամէն յանցանքները ներելով
14 մեզի, Ու հրամաններով եղած մեզի հակա-
ռակ եղող ձեռագիրը որ մեզի դէմ կը կենար՝
ջնջեց, զանիկա մէջ տեղէն վերցուց ու խա-
15 չին փայտին վրայ գամեց։ Եւ Իշխանութիւն-
ները ու պետութիւնները Մերկացուց, ու
յայտնապէս խայտառակեց՝ յաղթելով անոնց
Անով։
16 Ուստի Ոք մէկը թող չդատէ ձեզ ուտելու
կամ խմելու, Կամ տօներու կամ ամսագլուխ-
17 ներու կամ շաբաթներու կարգման։ Որոնք
գալու բաներուն չուքն են, բայց Քրիս-
18 տոսին մարմինն է։ Զըլլայ որ մէկը գրկէ
ձեզ մրցանակէն, որ ուզէ խոնարհութիւնով
ու Հրեշտակներու կրօնքով Հետեւած բաներ-

ե Եփես. գ. 17։ Գլ-
ր. 7։
զ Ցաքե. ժէ. 6։
է Հռի. 6։
ը Համմ. ժ. 18։
թ Գաղ. ա. 5։
ժ Յհան. ա. 3։
ի Կող. գ. 17։ Եփես. ե. 21։
ձ Գաղ. ա. 5։
ղ Յհան. ա. 4։
ճ Եփես. ա. 16։ Փիլ-
ա. 5։ գ. 6։
ն Հռի. 9։ Եփես. ե.
15։ Փիլիմ. 5։
շ Երբ. գ. 10։
ո Ր Տիմ. գ. 8։ ա
Պետ. ա. 4։
չ Ասա. խգ. 14։
Ասա. ժգ. 15։ Հռի-
Համմ. ժ. 18։ Հռի.
25։
Ասա. ժգ. 8։ Ցաքե.
ժէ. 16։ Փիլ. ա. 11։
ռ Ր Կող. գ. 1։ Եփես.
գ. 2։ Տիմ. ա.
բ. 11։ ա Պետ. ե. 12։
ս Գաղ. գ. 12։ Փիլիմ.
25։
վ Ր Կող. ժա. 23։
ա Տիմ. գ. 6։
տ Համմ. ժէ. 30։
ր Եփես. ա. 15։ 16։
Հռի. 3։ 4։
ց Ա Կող. ա. 5։
Համմ. ժ. 2։
Եփես. է. 10։ 17։
Եփես. ա. 8։
Եփես. գ. 1։ Փիլ.
ա. 27։ ա Թես. բ.
12։
ա Թես. գ. 1։
Ցաքե. ժէ. 16։ բ
Կող. բ. 8։ Փիլ.
ա. 11։ Տիմ. գ.
1։ Երբ. ժգ. 21։
Եփես. գ. 16։ գ.
10։
Եփես. գ. 2։
Գաղ. է. 41։ Հռ-
Համմ. է. 5։
Եփես. է. 20։ Գլ-
գ. 15։
Գաղ. խգ. 18։ Ե-
փես. ա. 11։
Եփես. գ. 12։ Երբ.
ը. 14։ ա Պետ. բ.
9։
ա Թես. բ. 12։
Ր Պետ. ա. 11։
ա Եփես. ա. 7։
Ր Կող. գ. 4։ Երբ.
ա. 5։
Յայտ. գ. 14։
Ա Կող. ա. 5։
Կող. ը. 6։ Եփես.
գ. 9։ Երբ. ա. 2։
Համմ. ը. 38։ Ե.
փես. ա. 21։ Գլ-
բ. 10։ 15։ ա Պետ.
գ. 22։
Համմ. ժա. 36։
Երբ. ը. 10։
Ցաքե. ա. 1։ 3։
ժէ. 5։ ա Կող. բ. 6։
Եփես. ա. 10։ 22։
գ. 15։ է. 23։ ա
Կող. ժա. 3։
Գաղ. խգ. 23։ ա
Կող. ժէ. 20։ 23։
Յայտ. ա. 5։
Ցաքե. ա. 16։ գ.
34։ Գլ. բ. 9։ գ. 11։
Եփես. գ. 10։
Ր Կող. բ. 14։
Համմ. ի. 23։
Եփես. ա. 7։ գ.
8։
ա Տիմ. ա. 1։
Գաղ. է. 20։ 27։
31։
Ր Կող. ժա. 2։ Հ-
փես. է. 27։ Հռի-
22։
Համմ. ժգ. 25։
ա Կող. բ. 7։ Ե.
փես. գ. 9։
Ասա. ժգ. 11։ Ր
Տիմ. ա. 10։
Ր Կող. բ. 14։
Համմ. ի. 23։
Եփես. ա. 7։ գ.
8։
Եփես. բ. 14։ 15։ 16։
Եփես. բ. 1։ 2։
12։ 19։ գ. 18։
Տիմ. ա. 15։ 16։
Եփես. բ. 15։ 16։
Գաղ. ա. 15։ Ե-
փես. ա. 4։ է. 27։
ա Թես. գ. 7։
Տիմ. բ. 14։ Յաւգ-
24։

---

5 մոլորցնէ։ Որ թէպէտ մարմնով հեռու եմ,
բայց հոգւով ձեզի հետ եմ, և ուրախանամ
երբոր ձեր բարեկարգութիւնը կը տեսնեմ,
ու ձեր հաստատութիւնը Քրիս-
6 տոսի վրայ։ Ուստի ինչպէս որ ընդունեցիք
7 Քրիստոս Յիսուս Տէրը՝ անով քալեցէք, Ար-
մատ կապած ու անոր վրայ չինուած, և հա-
ստատուած՝ ինչպէս որ սորվե-
ցաք, և անոր մէջը աճեցէք գոհութիւնով։
8 Զգուշացէք՝ չըլլայ որ մէկը ձեզ գերի վարէ
փիլիսոփայութիւնով ու փուճ խարէութիւ-
նով, Որ մարդոց աւանդութեան պէս է Աշ-
խարհիս սկզբունքներուն պէս, և չէ թէ
9 Քրիստոսի [illegible] պէս։ Քանի որ
անոր մէջը կը բնակի Աստուածութեան բոլոր
10 լեցուածութիւնը՝ մարմնապէս։ Եւ դուք ալ
անով լցուած էք, Որ ինքը գլուխ է Իշխա-
11 նութեան ու պետութեան։ Որ անով
դուք անձեռագործ թլփատութիւնով թլփա-
տուեցաք՝ Մեղաց մարմինը մերկանալով
12 Քրիստոսի թլփատութիւնովը։ Թաղուելով
անոր հետ մկրտութիւնով, Որով նաև հետ
յարութիւն առիք Աստուծոյ զօրութեա-
նը հաւատալով, Որ ինքը զանիկա մեռելնե-
13 րէն յարուցանեց։ Եւ ձեզ՝ որ մեռած էք յանցանք-
ներու մէջ ու ձեր մարմնին անթլփատու-
թեանը մէջ մեռած էիք, կենդանացուց ա-
նոր հետը։ Քանի ամէն յանցանքները ներելով
14 մեզի, Ու հրամաններով եղած մեզի հակա-
ռակ եղող ձեռագիրը որ մեզի դէմ կը կենար՝
ջնջեց, զանիկա մէջ տեղէն վերցուց ու խա-
15 չին փայտին վրայ գամեց։ Եւ Իշխանութիւն-
ները ու պետութիւնները Մերկացուց, ու
յայտնապէս խայտառակեց՝ յաղթելով անոնց
Անով։
16 Ուստի Ոք մէկը թող չդատէ ձեզ ուտելու
կամ խմելու, Կամ տօներու կամ ամսագլուխ-
17 ներու կամ շաբաթներու կարգման։ Որոնք
գալու բաներուն չուքն են, բայց Քրիս-
18 տոսին մարմինն է։ Զըլլայ որ մէկը գրկէ
ձեզ մրցանակէն, որ ուզէ խոնարհութիւնով
ու Հրեշտակներու կրօնքով Հետեւած բաներ-

ե Եփես. ա. 19։ գ.
7։ 20։
—
ա Գլ. ա. 29։ Փիլ.
ա. 30։ ա Թես. բ.
2։
բ Կող. ա. 6։
գ Գլ. գ. 14։
դ Փիլ. գ. 8։ Գլ.
ա. 9։
ե ա Կող. ա. 24։ բ.
6։ 7։ Եփես. ա.
3։ Գլ. ա. 9։
զ Համմ. ժգ. 18։
բ Կող. ժա. 23։
Եփես. է. 27։ Հռի.
22։
է ա Կող. ժգ. 10։
ը Գլ. բ. 1։
թ Կող. ժա. 2։ Իշ.
փես. է. 27։ Հռի.
22։
ժ Կող. բ. 1։
ի Եփես. ա. 23։
ձ ա Կող. բ. 17։
Գաղ. բ. 7։ Եփես.
գ. 2։ Հռի.
ղ Համմ. ժգ. 25։
ա Կող. բ. 7։ Եփես.
գ. 9։
ճ Ա Տիմ. ժգ. 11։ բ
Տիմ. ա. 10։
ն բ Կող. ա. 6։
շ Համմ. խգ. 23։
Եփես. ա. 7։ գ.
8։
ա Տիմ. ա. 1։
Գաղ. է. 20։ 27։
31։
Ր Կող. ժա. 2։ Իշ.
փես. է. 27։ Հռի.
22։
ո Ր Կող. ժա. 23։
Եփես. գ. 14։ է.
6։ Հռի. 8։ 18։
ս ա Կող. է. 3։ ա
Թես. բ. 17։
վ Գլ. գ. 1։
տ ա Կող. ժգ. 40։
ր ա Պետ. է. 9։
ց ա Թես. գ. 1։
Ցաքե. 3։
ւ Եփես. բ. 21։ 22։
գ. 17։ Գլ. ա. 23։
փ Եբեմ. խգ. 8։ Հռի.
Համմ. ժգ. 17։ Ե-
փես. է. 6։ Հռի.
18։ Երբ. ժգ. 8։
ք Ասա. ժէ. 9։
Գաղ. ա. 14։ Հռի.
22։
օ Գաղ. գ. 3։ 9։
Հռի. 29։
ֆ Ցաքե. ա. 14։ Գլ.
ա. 19։
ա Ցաքե. ա. 16։
Եփես. ա. 20։ 21։
ա Պետ. գ. 22։
Գլ. ա. 16։
բ Ր Օբ. ժ. 16։ Լ.
6։ Երեմ. գ. 4։
Համմ. բ. 29։
Փիլ. գ. 3։
գ Համմ. գ. 6։ Ե.
փես. գ. 22։ Գլ.
գ. 8։
դ Ցաքե. մարգիայ մե-
պայ
ե Համմ. գ. 4։
զ Գլ. ա. 1։
է Եփես. ա. 19։ գ. 7։
ը Գաղ. բ. 24։
թ Եփես. բ. 1։ 5։ 6։
11։
ժ Եփես. բ. 14—16։
ի Եփես. գ. 12։
ձ Դան. գ. 15։ Սաղ.
կը. 18։ Ես. ձգ.
12։ Ա Տաս. ժբ. 20։
Գաւհ. ժ. 16։ ժա.
22։ Ցաքե. ժբ.
31։ ժգ. 11։ Եփես.
գ. 8։ Երբ. բ. 14։
ղ Կամ իր անձնէն։
ճ Համմ. ժգ. 3։
10։ 12։
ն Համմ. ժգ. 2։
17։ ա Կող. բ. 8։
շ Համմ. գ. 4։
ո Գլ. գ. 1։
չ Եփես. ա. 19։ գ. 7։
ռ Գաղ. բ. 24։
ս Եփես. բ. 1։ 5։ 6։
11։
վ Եփես. բ. 14—16։
տ Եփես. գ. 12։

մուն միջամուխ ըլլալ, իր մեքենոյն միտքովը
19 փուճ առղը հպարտանալով. եւ չկրնէ Ինքզինքը՝ ուսկից որ բոլոր մեքմինը յօդուածներով ու խազերով հաղորդուած ու միկտեղ
20 կցուած՝ Աստուծոյ աճումովը կ'աճի։ Իսկ եթէ դուք Քրիստոսի հետ ասա աչխարհիս սկզբունքներէն մեռաք, ինչո՞ համար աչխարհիս մէջ կենդանիի եղողներու պէս –
21 «Ան կառնեներու կը հնազանդիք, ըսելով՝ Մի
22 մօտենար, համը մի առներ, մի դպչիր, (Ո-րոնց ամէնը ապականութեան համար են գործածութեամբ,) ինչպէս պատուիրանքներ
23 ու ուսուցուածներուն համեմատ, Ո-րոնք ինքնակամ կրօնքով ու խոնարհութիւնով և մեքենոյն չխնայելով, ըստ չէ թէ պատիւ մը մեքմինի չնայելով, հապա մեքմինը յագեցընելու կը ծառայեն։

ԳԼ· Գ

1 Աստիճանը կը ցուցնէ թէ ա՛ւր փուռելու ենք զՔրիստոս։ 2 կը յորդորէ երկրաւոր անգամները ապականել։ 10 հին մարդը վռայ հանել և Քրիստոսը հագնիլ։ 12 սիրոյ։ խնամոհութեան և ուրիշ պարտաւորութեանց վրայով խրատ կու տայ։

1 Ա՛ւրդ թէ որ Քրիստոսի հետ յարութիւն առիք, ուրեմն վերի բաները փնտռեցէք, ուր որ Քրիստոս կը նստի Աստուծոյ աջ կողմը։
2 Վերի բաները մտածեցէք, չէ թէ աս երկրիս
3 վրայինները։ Ինչու որ դուք մեռաք, ու ձեր կեանքը պահուած է Աստուծոյ քովը
4 Քրիստոսի հետ։ Երբոր Քրիստոս՝ մեր կեանքը յայտնուի, անատնիք դուք ալ անոր հետ փառքով պիտի յայտնուիք։
5 Ուստի ձեր երկրաւոր անդամները սպանեցէք. պոռնկութիւնը, պղծութիւնը, ախորժ կիրքը, չար ցանկութիւնը և ագահութիւնը՝ որ կռապաշտութիւն է։ Որոնց համար Աստուծոյ բարկութիւնը կու գայ
7 անհնազանդութեան որդւոց վրայ։ Որ առներն ալ դուք անոնց միջը կը քալէիք, երբոր
8 անոնց միջը կ'ապրէիք։ Բայց հիմա ձեզի ձգեցէք դուք ալ ան ամէնը. բարկութիւնը, սրտմտութիւնը, չարութիւնը, հայհոյութիւնը, անամօթ խօսքերը ձեր բերաններէն։
9 Իրարու սուտ մի պռատիք. հին մարդը իր
10 գործքերովը ձեր վրայէն հանեցէք. եւ հագեցէք ան նորը՝ որ ծանութեամբ նորոգուած՝ իր
11 Ստեղծողին պատկերին պէս։ Ուր որ Յոյն ու Հրեայ, թլփատութիւն ու անթլփատութիւն, բարբարոս, Սկիւթացի, ծառայ կամ ազատ չկայ։ Հապա Քրիստոս է ամէնը՝ և ամենուն մէջ։
12 Ուստի Աստուծոյ ընտրեալ սուրբերու պէս գգեցէք գթասիրտ համբերութիւն, քաղցրութիւնը, խոնարհութիւնը, հեզութիւնը, երկայնմտութիւն,
13 միմեանց, երբոր Համբերելով և իրարու ներելով՝ թէ որ մէկը մէկու մը դէմ արատնդ մը ունենայ. ինչպէս որ Քրիստոս ձեզի ներեց,
14 անանկ ալ դուք։ Եւ աս ամէն բաներուն վրայ հոգը հաթէ, որ կատարելութեան կապն է։
15 Ու Աստուծոյ խաղաղութիւնը ձեր սրտերուն մէջը թագաւորէ, որ դուք անոր կանչուեցաք՝ մէկ մարմինով. Ու գոհացող եղէք։
16 Քրիստոսի խօսքը ձեր մէջը բնակի առատապէս ամէն իմաստութիւնով՝ իրար ատրմիցը-ներու ու խրատելու՝ սաղմոսներով և օրհներգութիւններով ու հոգևոր երգերով ձեր սրտերուն մէջը Շնորհքով գԱստուած օրհներելու։
17 Եւ ամէն ինչ որ կ'ընէք թէ խօսքով և թէ գործքով՝ բոլորը Տէր Յիսուսի անունովը ըլլի, Աստուծոյ ու Հօրը գոհութիւն մատուցանելով անոր ձեռքովը։
18 Կիներնե՛ր, հնազանդեցէք ձեր էրիկներուն,
19 ինչպէս որ կը վայել Տէրոջմով։ Էրիկներ, սիրեցէք ձեր կիներէն, ու դառն մի ըլլաք
20 անոնց։ Որդիներ, համէն բանի մէջ հնազանդեցէք ձեր ծնողքներուն, ինչու որ ան է Տէրոջմով հաճելի։
21 Հայրեր, ձեր որդիները մի բարկացնէք, որ չհատնին։
22 Ծառաներ, համէն բանի մէջ հնազանդեցէք ձեր մարմնաւոր տէրերուն, չ թէ աչքի առջև ծառայելով մարդահաճներու պէս, հապա սրտի միամտութեամբ՝ Տէրոջմէ վախնալով։
23 Ինչ որ կ'ընէք՝ սրտանց ըրէք, որպէս թէ Տէ-

24 րոջը ու չէ թէ մարդոց, Գիտնալով որ ժառանգութիւնն հատուցումը Տէրոջմէ պիտի առնէք. Ինչու որ Տէրը Քրիստոսին կը ծա-
25 ռայէք. Բայց անօրէնը իր անօրէնութիւնը պիտի ընդունի, և աչառութիւն չկայ։

ԳԼ· Դ

1 Կը յորդորէ քրիստոնեայութեամբ ապրիլ։ 2 խնդրելով անանց վռայ անանց հետ։ պարտ գիտ Քրիստոսի կատարելութիւնը չունին։ 10 իր բարիք կը մատուցանէ ամենց։ և ամէն կերպ յաջողութիւն կը խնդրէ։

1 Տէրեր, ձեր ծառաներուն իրաւունք ու հաւասարութիւն ասէք, գիտնալով որ դուք ալ Տէր ունիք երկինքը։
2 Շարունակ ապօթքի եղէք, անոր
3 մէջը արթնցնելով գոհութիւնով։ Ապօթք ըրէք նաև մեզի համար, որ Աստուած խօսքին դուռը բանայ մեզի Քրիստոսի խորհուրդը խօսելու, որուն համար կապուած ալ եմ,
4 Որ յայտնի ընեմ զանիկա ինչպէս որ ինծի կը
5 վայլէ խօսիլ։ Իմաստնութեամբ վարուեցէք դուրսինեներուն հետ՝ ժամանակը ծախու առնելով։
6 Ձեր խօսքը ամէն առեն շնորհքով՝ աղով համեմուած ըլլայ, ու գիտնաք թէ ինչպես կը վայլէ ձեզի ամէն մէկուն պատասխան տալ։
7 Այ իմ վրայիս բոլորը պիտի խնայընէ ձեզի Տիւքիկոս սիրելի եղբայրը և հաւատարիմ պաշտօնեան ու ծառայակիցը Տէրոջմով.
8 Որուն որ աս բանին համար ձեզի խրկեցի, որ գիտնայ ձեր վրայով, ու ձեր սրտերը մխի-
9 թարէ, Օնեսիմոս հաւատարիմ ու սիրելի եղբօրը հետ մեկտեղ՝ որ ձեզմէ ենթ է. իրենք ամէն բանը ձեզի պիտի խնայընեն ինչ որ հոս
10 կայ։ Շարև կ'ընէ ձեզի Արիստարքոս՝ իմ գերութեան ընկերս, և Մարկոս՝ Բառնաբասին եղբօրորդին, (որուն համար պատուէր առիք. թէ որ ձեզի գայու ընդունիք,
11 ցիք անիկա,) եւ Յիսուս՝ որ Ցուստոս կոչուած է, որոնք թլփատութենէն են. ասոնք միայն ինձի գործակից եղան Աստուծոյ Թագաւորութեանը մէջ, որոնք ինծի մխիթարութիւն եղան։
12 դան։ Շարև կ'ընէ ձեզի Եպափրաս՝ Քրիստոսի ծառան, որ ձեզմէ ենթ է, Ամէն առեն ապօթքի մէջ ձեզի համար Ջանք բնելով, որ դուք կատարեալ ու լրման կենաք Աստուծոյ
13 ծոյ բոլոր կամացը մէջ։ Քանզի անոր վրայով ես կը վկայեմ, թէ չատ նախանձաւորութիւն ունի ձեզի համար ու Լաւոդիկէի և Յիերապոլսի
14 պօլիսի մէջ եղողներուն համար։ Բարև կ'ընէ ձեզի սիրելի Ղուկաս բժիշկը ու Դեմաս։
15 Բարև ըրէք եղբայրներուն՝ որ Լաւոդիկիա են, և Նիմիասին ու անոր տանը մէջին եկե-
16 ղեցւոյն։ Ու երբոր աս Թուղթը ձեր մէջը կարդացուի, Լաւոդիկեացւոց եկեղեցւոյն մէջն ալ կարդալ տուէք. և դուք ալ Լաւոդի-
17 կիայէն եկածը կարդացէք։ Ու ըսէք Արքիպպոսին, Զգոյշ եղիր քու սպասաւորութեանդ՝ որ Տէրոջմով առիր, որ անիկա
18 կատարես։ Ողջոյնս իմ ձեռքս՝ Պօղոսին է. Յիմ կապերս միտքերնիդ բերէք։ Շնորհքը ձեզի հետ։ Ամէն։

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
Ա.Ո ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Աւաքելքը կը ծանուցանէ Թեսաղոնիկեացւոց թէ ինչքը ամէն առեն կը յիշէ գանոնք իր գոհութիւնը ու ապօթքին մէջ։ 5 և թէ ինչը ապեկ համոզուած է թէ անոնց հաւատքը ձշմարիտ է ու Աստուծոյ գործած է։

1 Պօղոս և Սիղուանոս ու Տիմոթէոս՝ Թե-
2 սաղոնիկեացւոց եկեղեցւոյդ. Հայր Աստուծով ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով. Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի։ †Աստուծմէ միշտ չօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
3 Կը գոհանանք Աստուծմէ ամէն առեն ձեր ամենուն համար՝ ձեզ յիշելով միշտ ապօթքնե-

3 Ներսն մէջը. Ամէնքս յիշելով Տէր հա-
ւատքին գործը ու տիրոջ աշխատասիրութիւնը և
սէր Տէր Յիսուս Քրիստոսի յոյսին համբերու-
4 թիւնը՝ Աստուծոյ ու մեր Հօրը առջեւ. Եւ
գիտնալով, Աստուածմէ սիրուած եղբայրներ,
5 Տէր ընտրութիւնը. Որ մեր աւետարանը չէ
թէ միայն խօսքով եղաւ ձեզի, հապա զո-
րութիւնով ալ Հոգւով Սրբով ու շատ
ապահովութիւնով, ինչպէս որ գիտէք՝ ըլ թէ
6 ինծի կեցանք ձեր մէջը ձեզի համար։ Դուք
ալ մեզի ու Տիրոջը նմանող ըլլալով՝ ընդու-
նեցիք խօսքը շատ նեղութեան մէջ Հոգւոյն
7 Սրբոյ ուրախութիւնով. Անոնկ որ դուք օ-
րինակ եղաք բոլոր հաւատացեալներուն՝ ո-
րոնք Մակեդոնիայի ու Աքայիայի մէջ են։
8 Ինչու որ ձեզմէ հնչակուեցաւ Տիրոջը խօս-
քը, չէ թէ միայն Մակեդոնիայի ու Աքա-
յիայի մէջ, հապա նաև ամէն տեղ ձեր հա-
ւատքը որ դէպ ի Աստուած է՝ տարածուե-
ցաւ, անանկ որ ալ պէտք չէ մեզի բան մը
9 խօսիլ։ Քանզի իրենք կը պատմեն մեզի հա-
մար, Թէ ինչպէս եղաւ մեր ձեր քովը մըտ-
նելը, և ինչպէս դուք կուռքերէն Աստուծոյ
դարձաք՝ կենդանի ու ճշմարիտ Աստուծոյ
10 ծառայելու, Եւ սպասելու անոր Որդւոյն
Երկինքէն. Որ ինքը մեռելներէն յարուց
զանիկա՝ այսինքն Յիսուսը, որ կ'ազատէ մեզ
գալու բարկութենէն։

ԳԼ. Բ

2 Աւետիսը կը ցուցնէ Թէ ինչպէս աւետարանը Թեսաղոնիկի
մէջ ու քարոզուեցաւ, և ինչպէս անոնք ալ ընդունեցին։ 18
պատճառը կ'իմացնէ Թէ ինչը ինչու այնքան երկար ատեն
հեռու մնաց անոնցմէ, և Թէ ինչու այնքան մեծ փափաք ու-
ներ զանոնք տեսնելու։

1 Քանզի, եղբայրնե՛ր, դուք ինքնիրենիդ
գիտէք ձեր մէջը մտնելնիս՝ որ պարապ տե-
2 ղը չեղաւ. Հապա առաջ Փիլիպպէի մէջ
չարչարանք կրելով ու անարգուելով ինչպէս
որ գիտէք, Համարձակութիւն ըրինք մեր
Աստուծմով՝ Ձեզի պատմելու Աստուծոյ աւե-
3 տարանը Մեծ հակառակութեան մէջ։ Ինչու
որ մեր յորդորանքը ոչ մոլորութենէ է ու

4 ոչ պղծութենէ և ոչ խաբէութենէ. Հապա
ինչպէս որ մենք Աստուծմէ ընտրուեցանք հա-
ւատքին գործը ու տիրոջ յոյսին համբերու-
թիւնը՝ Աստուծոյ սիրուած եղբայրներ,
5 Ձեր ընտրութիւնը. Որ մեր աւետարանը չէ
թէ միայն խօսքով եղաւ ձեզի, հապա զո-
րութիւնով ալ Հոգւով Սրբով ու շատ
ապահովութիւնով, ինչպէս որ գիտէք՝ ըլ թէ
6 ինծի կեցանք ձեր մէջը ձեզի համար։ Դուք
ալ մեզի ու Տիրոջը նմանող ըլլալով՝ ընդու-
նեցիք խօսքը շատ նեղութեան մէջ Հոգւոյն
7 Սրբոյ ուրախութիւնով. Անոնկ որ դուք օ-
րինակ եղաք բոլոր հաւատացեալներուն՝ ո-
րոնք Մակեդոնիայի ու Աքայիայի մէջ են։
8 Ինչու որ ձեզմէ հնչակուեցաւ Տիրոջը խօս-
քը, չէ թէ միայն Մակեդոնիայի ու Աքա-
յիայի մէջ, հապա նաև ամէն տեղ ձեր հա-
ւատքը որ դէպ ի Աստուած է՝ տարածուե-
ցաւ, անանկ որ ալ պէտք չէ մեզի բան մը
9 խօսիլ։ Քանզի իրենք կը պատմեն մեզի հա-
մար, Թէ ինչպէս եղաւ մեր ձեր քովը մըտ-
նելը, և ինչպէս դուք կուռքերէն Աստուծոյ
դարձաք՝ կենդանի ու ճշմարիտ Աստուծոյ
10 ծառայելու, Եւ սպասելու անոր Որդւոյն
Երկինքէն. Որ ինքը մեռելներէն յարուց
զանիկա՝ այսինքն Յիսուսը, որ կ'ազատէ մեզ
գալու բարկութենէն։

ԳԼ. Բ

2 Աւետիսը կը ցուցնէ Թէ ինչպէս աւետարանը Թեսաղոնիկի
մէջ ու քարոզուեցաւ, և ինչպէս անոնք ալ ընդունեցին։ 18
պատճառը կ'իմացնէ Թէ ինչը ինչու այնքան երկար ատեն
հեռու մնաց անոնցմէ, և Թէ ինչու այնքան մեծ փափաք ու-
ներ զանոնք տեսնելու։

1 Քանզի, եղբայրնե՛ր, դուք ինքնիրենիդ
գիտէք ձեր մէջը մտնելնիս՝ որ պարապ տե-
2 ղը չեղաւ. Հապա առաջ Փիլիպպէի մէջ
չարչարանք կրելով ու անարգուելով ինչպէս
որ գիտէք, Համարձակութիւն ըրինք մեր
Աստուծմով՝ Ձեզի պատմելու Աստուծոյ աւե-
3 տարանը Մեծ հակառակութեան մէջ։ Ինչու
որ մեր յորդորանքը ոչ մոլորութենէ է ու

16 մարդոց հակառակ են. Որ մեզ կ'արգիլեն
հեթանոսներուն խօսելէն անոնց փրկութիւնը
համար, Որ իրենց մեղքերուն չափը լեցնեն
ամէն ատեն. Եւ բարկութիւնը անոնց վրայ
հասեր է մինչև վերջը։
17 Իսկ մենք, եղբայրնե՛ր, Երբոր ձեզմէ
ատեն ձեզմէ որը միայնենք երեսով ու չէ թէ
սրտով, Շատ աւելի չնանացինք ձեր երեսը
18 տեսնելու մեծ փափաքով։ Վասն համար ևս
Պօղոս մէկ երկու անգամ ուզեցի ձեզի գալ,
19 Բայց Սատանան մեզ արգիլեց։ Ինչու որ
ո՞վ է մեր յոյսը կամ ուրախութիւնը Կամ Ձե
պարծանքին պսակը, եթէ ոչ դուք մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի առջեւը Անոր գալու ատե-
20 նը։ Որովհետև դուք եք մեր փառքը և ու-
րախութիւնը։

ԳԼ. Գ

1 Պօղոս կը յայտնէ իր մեծ սէրը որ ունէր Թեսաղոնիկեցւոց
վրայ, Թէ Տիմոթէոսը անոնց խրկելով որ հաստատէ և մխի-
թարէ զանոնք, Թէ անոնց բարեպաշտութեանը վրայ ուրա-
խանալով. 10 և Թէ ապեմք ընելով անոնց համար, և անվե-
տանգ անոնց երթալուն փափաքելով։

1 Ուստի ալ չկրնալով աւելի համբերել, Ես
2 ձեզ երեսցաւ մեզի մենակ Աթենք մնալ. Եւ
Տիմոթէոս մեր եղբայրը ու Աստուծոյ պաշ-
տօնեան և մեր գործակիցը Քրիստոսի աւե-
տարանին մէջ խրկեցինք ձեզ հաստատելու
3 ու մխիթարելու ձեր հաւատքին համար. Որ
ոք նեղութիւններուն մէջ չերթայ մէկը
ինչու որ դուք ինքներնիդիդ գիտէք Որ մենք
4 ասոր բանելուն համար կեցեալ ենք։ Քանզի
երբոր մենք ձեր քովը էինք, առաջուց ձեզի
կը զգուշէինք Թէ նեղութիւններու պիտի
հանդիպինք, ինչպէս որ եղաւ ալ, ու գիտէք։
5 Վասն համար ես ալ չկրնալով աւելի համբե-
րել, Հղի խրկեցի ձեր հաւատքը գիտնալու,
Որ չըլլայ Թէ փորձողը ձեզ փորձած ըլլայ,
6 Եւ մեր աշխատութիւնը պարապ ըլլայ։ Բայց
հիմա երբոր Տիմոթէոս ձեզմէ մեզի եկաւ,
ու ձեր հաւատքին և սիրոյն աւետիսը մեզի
տուաւ, որ ամէն ժամանակ մեր բարի յիշա-
տակը գոհութիւն ունիք, և կը փափաքիք մեզ
7 տեսնելու, Ինչպէս որ մենք ալ ձեզ, Ասոր
համար, եղբայրնե՛ր, Ձեր վրայ միխիթարուե-
ցանք մեր բոլոր վիշտերուն ու նեղութիւննե-

8 րուն վրայ ձեր հաւատքովը. Ինչու որ հիմա
կենդանի ենք մենք, Եթէ որ դուք հաստա-
9 տուն կենաք Տէրոջմով։ Քանզի ի՞նչ գոհու-
թիւն կրնանք մատուցանել Աստուծոյ ձեր
վրայով՝ ան ամէն ուրախութիւնը համար՝
որ կ'ուրախանանք ձեզի համար մեր Աստու-
10 ծոյ առջեւը, Եւ գիշեր ու ցորեկ Խիստ շատ
ապահանք կ'ընենք Ձեր երեսը տեսնելու,
Եւ ձեր հաւատքին պակասութիւնները լեցը-
11 նելու։ Բայց Աստուած ինքն ու մեր Հայրը
և մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս Եւ ճամբան
12 դէպ ի ձեզի յաջողէ։ Եւ Տէրը աճեցնէ ու
աւելցնէ ձեր սէրը իրարու վրայ ու ամե-
նուն վրայ, ինչպէս որ մենք ալ ձեր վրայ Եւ
13 Հաստատելով ձեր սիրտերը անարատ՝
սրբութեան մէջ Աստուծոյ և մեր Հօրը առջեւը՝
մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի գալուն ատենը
Իր բոլոր սուրբերուն հետ մէկտեղ։

ԳԼ. Դ

1 Կը յորդորէ զանոնք որ ամէն կերպով առաջ երթան սուրբ
պաշտութեան մէջ. 6 որ սիրը ու արդար վարմունք առնե-
նան, 9 որ մէկզմէկ սիրեն, 11 որ ամէն մէկը խաղաղութեամբ
իր գործը գործէ, 13 ու վերջապէս ննջեցեալներուն վրայով
իրենց տարակուսութիւնը չափաւոր ըլլայ, 17 Աստիճանաբար ամ վեր-
ջին յոյսդիրներին վրայ հանգստութիւն կրնալով մը կը նկարագրէ
ամենայն յարութիւնը, և Քրիստոսի երկրորդ գալուստը գո-
ւատանի համար։

1 Ասկ հիմա, եղբայրնե՛ր, ձեզի կ'աղաչենք ու
կը յորդորենք Տէր Յիսուսով, Որ ինչպէս
մեզմէ առիք Թէ ինծի հնարաւոր պէտք է ձեզի քա-
լել ու Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ, ալ աւելի ե-
2 նէր Դէմ չառնաք։ Քանզի դիտէք Թէ ինչ պա-
3 տուիրներ տուինք ձեզի Տէր Յիսուսով։ Ին-
չու որ Աստուծոյ կամքը ատ է՝ այսինքն Ձեր
սուրբ ըլլալը, Որ դուք ետ կենաք պոռնկու-
4 թենէ. Զեզմէ ամէն մէկը դիտնայ իր ամա-
5 նը սրբութիւնով ու պատուով առնուլ, Ոչ
Թէ ցանկութեան կիրքով՝ Ինչպէս հեթանոս-
6 ները՝ Որոնք Աստուած չեն ճանչնար։ Զըլ-
լայ որ Ոեւ բանին մէջ չափէ անցնի ձեզ ու
իր եղբայրը գրկէ, Վասն որ Տէրը ատ բոլոր
բաներուն համար վրէժխնդիր է. Ինչպէս ա-
ռաջուց ըսինք ձեզի ու վկայութիւն տուինք։
7 Ինչու որ Աստուած մեզ պղծութեան չկանչեց,
8 Հապա սրբութեան։ Ուստի ան որ կ'անար-
ձ չէ թէ անկիա մարդ մը կ'անարձի, հապա

Ե Ցամք. գ. 29։ Գաղ.
ե. 6։ ԳԼ. գ. 6։
բ Թես. ա. 3. 11։
Ցակ. բ. 17։
զ Հռոմ. ժգ. 6։
Եբր. գ. 10։
է Կող. գ. 12։ բ
Թես. բ. 12։
ը Մատ. ժգ. 20։ ա
Կոր. բ. 4։ գ. 20։
բ Կող. բ. 8։
թ Կող. բ. 2։
ի ԳԼ. բ. 1։ 5. 10.
11։ բ Թես. գ. 7։
ժ ա Կոր. գ. 17։
ԳԼ. բ. 14։ բ Թես.
գ. 8։

ժա Գոր. ե. 41։ Եբր.
ժ. 34։
ժբ Հռոմ. ժ. 18։
ժգ Հռոմ. ժ. 8։ բ
Թես. ա. 4։
ժդ ԳԼ. բ. 1։
ժե ա Կոր. ժբ. 2։
ժզ Հռոմ. գ. 7։ Փիլ.
գ. 20։ Տիտ. բ.
13։ բ Պետ. գ.
12։ Յայտ. ա. 7։
ժէ Գոր. ա. 11։ ԳԼ.
գ. 15։ բ Թես. ա.
7։
ժը Գոր. բ. 24։
Մատ. գ. 7։ Հբ
ա.ոմ. ե. 9։ ԳԼ.
ա. 9։

ի Գոր. ի. 33։ բ
Կոր. բ. 17։ գ. 2։
ե. 2։ ժբ. 17։
ժդ Հռոմ. ա. 9։
ժե Ցամք. ե. 41։ 44։
ժբ. 43։ ա Տիմ. ե.
17։
ժզ ա Կոր. թ. 4. 6.
12. 18։ բ Կոր. ժ.
1. 2. 10. 11։ ժգ.
10։ բ Թես. գ. 9։
Փիլիմ. 8. 9։
ժէ ա Կոր. ԺԲ. 1. 2։
5։
ժը Կոր. ժա. 9։
ի. 15. 14։ բ
Թես. գ. 8։
ի ա Կոր. բ. 3։ ԺԲ.
22։ բ Կոր. ժգ. 4։
բ Տիմ. բ. 24։
ի Հռոմ. ա. 31։
ժե. 20։
ի բ Կոր. ժբ. 15։
ի բ Կոր. ժբ. 13.
14։
Գոր. ի. 34։ ա
Կոր. գ. 12։ բ
Կոր. ժա. 3։ բ
Թես. գ. 8։
ԳԼ. ա. 5։
ի բ Կոր. ե. 2։ բ
Թես. գ. 7։
ի Եփես. գ. 1։ Փիլ.
ա. 27։ Կող. ա.
10։ ԳԼ. գ. 1։
ի ա Կոր. ա. 9։ ԳԼ.
գ. 22։ բ Կոր. ժգ. 4։
բ Տիմ. բ. 24։
ի Հռոմ. ա. 31։
ժե. 20։
ի բ Կոր. ժբ. 15։
ի բ Կոր. ժբ. 13.
14։
Գոր. ի. 34։ ա
Կոր. գ. 12։ բ
Կոր. ժա. 3։ բ
Թես. գ. 8։
ԳԼ. ա. 5։
ի բ Կոր. ե. 2։ բ
Թես. գ. 7։
ի Եփես. գ. 1։ Փիլ.
ա. 27։ Կող. ա.
10։ ԳԼ. գ. 1։
ի ա Կոր. ա. 9։ ԳԼ.
գ. 22։ բ Կոր. ժգ. 4։
բ Տիմ. բ. 24։
ի Հռոմ. ա. 31։
ժե. 20։

ե ԳԼ. ա. 2։
ը Մատ. ժ. 40։
Գաղ. գ. 14։ բ
Պետ. գ. 9։
թ Գաղ. ա. 22։
ժ Գոր. ժե. 5. 13։
ժա Եբր. ժ. 33. 34։
ժբ Գոր. բ. 23։ գ.
15։ ե. 30։ է. 52։
ժգ Մատ. ե. 12։ իգ.
34. 37։ Ղուկ. ժգ.
33. 54։ Գոր. է.
52։
ժդ Յիշեցէք իրենց մաք-
գրիչները
ժե Նախ. գ. 8։

ե. 24։ բ Թես. բ.
13։ բ Տիմ. ա. 9։
ժզ ԳԼ. ա. 2։
ժէ Մատ. ժ. 40։
Գաղ. գ. 14։ բ
Պետ. գ. 9։
ժը Գաղ. ա. 22։
ի Գոր. ժե. 5. 13։
ի Եբր. ժ. 33. 34։
ի Գոր. բ. 23։ գ.
15։ ե. 30։ է. 52։
ի Մատ. ե. 12։ իգ.
34. 37։ Ղուկ. ժգ.
33. 54։ Գոր. է.
52։
ի Յիշեցէք իրենց մաք-
գրիչները
ի Նախ. գ. 8։

Տիմ. ա. 3։
Հռոմ. ա. 10. 11։
ժե. 32։
ԳԼ. բ. 17։
բ Կոր. ժգ. 9. 11։
Կող. գ. 12։
Մատ. ա. 3։
ԳԼ. գ. 10։
ԳԼ. գ. 9։ ե. 15։
Պետ. ա. 7։
ա Կոր. ա. 8։ Փիլ.
ա. 10։ ԳԼ. ե. 23։
բ Թես. բ. 16։ ա
Յայտ. գ. 20. 21։
Ղուկ. ժգ. 5։

Յայտ. գ. 14։
—
ա Փիլ. ա. 27։ Կող.
բ. 6։
ԳԼ. բ. 12։
Կող. ա. 10։
Հռոմ. ժբ. 2։
Եփես. ե. 17։
Եփես. ե. 27։
ա Կոր. գ. 15. 18։
Եփես. ե. 5։ Կող.
գ. 5։
Հռոմ. գ. 19։ ա
Կոր. գ. 15. 18։

ա.ոմ. ա. 24. 26։
Եփես. գ. 17. 18։
ա Կոր. ժե. 34։
Գաղ. գ. 3։ Եփես.
բ. 12։ գ. 18։ բ
Թես. ա. 8։
Ղե. ժԲ. 11. 13։
ա Կոր. գ. 8։
Կամ բանի մը
բ Թես. ա. 8։
Ղե. ժա. 44։ ԺԲ.
2։ ա Կոր. ա. 2։
Եբր. ժբ. 12։ ա
Պետ. ա. 15. 16։
Ղ.ոմ. ժ. 16։

զԱստուած՝ *որ էր Սուրբ Հոգին ալ *մեզի
տուաւ։
9 Բայց եղբայրութիւնեան վրայով *պէտք չէ
ձեզի բան գրել, *ինչու որ դուք ինքնին-
նիդ Աստուծմէ սորված էք *միկնիկ սիրել։
10 *Եւ իրաւ ամբողջ կ'ընէք զայն բոլոր Մա-
կեդոնիայի մէջ եղող ամէն եղբայրներուն։
սակայն կ'աղաչենք ձեզի, եղբայրնե՛ր, *որ
11 ալ աւելի առաջանա՛ք։ *Եւ չանք ընէք որ
հանդարտ կենա՛ք, ու ամէն մէկ ինքնին իր
գործը գործէ, *ու ձեր ձեռքերովը աշխա-
տի՛ք, (ինչպէս որ ձեզի պատուիրեցինք,) *որ
դուրսինները հետը պարկեշտութեամբ վա-
րուի՛ք, ու *բանի մը կարօտ չըլլա՛ք։
12 Ձենք ուզեր, եղբայրնե՛ր, որ տգէտ ըլլա՛ք
ննջեցեալներուն վրայով, որ չտրտմի՛ք *ինչպէս
13 ուրիշները՝ *որոնք յոյս չունին։ Քանի որ *կը
հաւատանք թէ Յիսուս մեռաւ ու յա-
րութիւն առաւ, նմանակ ալ Աստուած նոյն-
ներուն որ Յիսուսով պիտի բերէ անոր հետ։
14 *Վասն զի ասանկ կ'ըսենք ձեզի Տէրոջը խօս-
քովը, *թէ մենք որ մինչև Տէրոջը գալուստը
ողջ կը մնանք, բնաւ նոյնիսկ ննջեցեալներէն առաջ
15 պիտի չանցնինք։ *Ինչու որ Տէրը ինքն ազ-
դարարութեան հրամանով՝ հրեշտակապետին
ձայնովը *ու Աստուծոյ փողովը երկինքէն
պիտի իջնէ, *և Քրիստոսով մեռածները ա-
ռաջ կը յարութիւն պիտի առնեն։ *Եւ մենք
16 ողջ մնացած ենք՝ անոնցմով միասին
*պիտի յափշտակուինք ամպերով Տէրոջը առ-
ջևը երկրի օդին մէջը, *և անանկ յաւիտեան
17 Տէրոջը հետ պիտի ըլլանք։ *Ուստի միզմիզ
մխիթարեցէ՛ք ասոնք խօսքերով։

ԳԼ. Ե

2 Կը հաւատանէ իր նկարագրութիւնը Քրիստոսի գտաւառանդի գալուն վրայով։ 16 և զանազան խրատներ առաջ 23 իր ծառայը կը վերջացնէ։

1 *Բայց ան ժամերուն ու ժամանակներուն
համար, եղբայրնե՛ր, *պէտք չէ բան մը դրել
2 ձեզի։ Քանի դուք ինքնիրենիդ ապէկ դի-
տե՛ք՝ թէ *Տէրոջը օրը գիշերուան գողի պէս
3 անանկ կը հասնի։ Երբոր ըսելու ըլլան թէ
խաղաղութիւն ու ապահովութիւն է, *անոնք
կորստեան յանկարծակի անոնց վրայ պիտի
հասնի *յղիին երկանցը պէս, ու պիտի չպա-
4 տին։ *Բայց դուք, եղբայրնե՛ր, խաւարի մէջ
չէ՛ք, որ ան օրը գողի մը պէս ձեր վրայ հա-
5 սնի։ *Ինչու որ դուք ամէնդիդ լոյսոյ որդի՛ք
է՛ք՝ ու գիշերուան որդի՛ք։ գիշերուան չենք,
6 խաւարինը չենք։ *Ուրեմն չքնանանք ինչպէս
որ ուրիշները, *հապա արթնան ու զգաստ ըլ-
7 լանք։ *Քանզի անոնք որ կը քնանան՝ գիշերը
կը քնանան, և անոնք որ կ'արբենան՝ *գիշե-
8 րը կ'արբենան։ Բայց մենք որովհետև ցորե-
կուան ենք, զգաստ ըլլանք, և *հաւատքին
ու սիրոյն զրահը վրանիս հագնինք, ու փրկու-
թեան յուսոյն սաղաւարտը *ըլլա՛նք պահ։
9 *Ինչու որ Աստուած մեզ բարկութեան հա-
մար չորոշեց, *հապա փրկութիւն առնելու
համար մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսով ձեռքովը։
10 *Ան ինքը մեզի համար մեռաւ, որպէս զի թէ
արթնան ըլլանք և թէ քնանանք, իր հետը
11 միասին ապրինք։ *Ասոր համար միմիկզմիս մխի-
թարեցէ՛ք և իրարու չինութիւն առէ՛ք, ինչ-
պէս որ կ'ընէ՛ք ալ։
12 Եւ ձեզի կ'աղաչենք, եղբայրնե՛ր, *որ
ճանչնա՛ք ձեր աշխատասիրները ու վերակա-
ցուներդը Տէրոջմով, ու ձեզի խրատ տալնին-
13 ը։ Եւ զանոնք միածապէս պատուեցէ՛ք սի-
րով իրենց գործին համար։ *Իրարու հետ
14 խաղաղութիւն ունեցէ՛ք։ Եւ ձեզի կ'աղա-
չենք, եղբայրնե՛ր, *անկարգ վարմունք
ունեցողները խրատեցէ՛ք, *վհատասիրտները
մխիթարեցէ՛ք, *տկարներուն ձեռնտու եղէ՛ք,
15 *համբերո՛ւն ալ երկայնամիտ եղէ՛ք։ *Զգուշա-
ցե՛ք՝ չըլլայ որ մէկը չարութեան փոխարէն
չարութիւն հատուցանէ մէկու մը։ *Հապա
ամէն ատեն բարիք ընելու եռանդ եղէ՛ք թէ
16 իրարու և թէ ամենուն։ *Միշտ ուրախ
17 եղէ՛ք։ *Ընդհատակ աղօթք ըրէ՛ք։ (18) *Ամէն
բանի մէջ գոհութիւն տուէ՛ք. ինչու որ ա-

Աստուծոյ կամքը Քրիստոս Յիսուսով ձեր վը-
19 րայ։ *Մի՛ մարէ՛ք Հոգին մի մարէ՛ք։ (20) *Մարգա-
21 րէութիւնները մի արհամարհէ՛ք։ *Ամէն բան
22 փորձեցէ՛ք, *բարին ամուր բռնեցէ՛ք։ *Ամէն
23 տեսակ գէշ բաներէն ետ կեցէ՛ք։ *Եւ ինքը
խաղաղութեան Աստուածը *ձեզ բոլորովին
սուրբ ընէ, *ու ձեր բոլոր Հոգին և հոգին
ու մարմինը անարատ պահուի Տէր Յի-
24 սուսին գալուստին վրայ։ *Հաւա-
տարիմ է ան որ ձեզ կանչեց, որ ինքը պիտի
կատարէ ալ։
25 Եղբայրնե՛ր, *աղօթք ըրէ՛ք մեզի համար։
26 *Բարև տուէ՛ք բոլոր եղբայրներուն սուրբ
27 համբոյրով։ *Կ'երդմնցնեմ ձեզ Տէրոջմով,
*որ սա թուղթը բոլոր սուրբ եղբայրներուն
28 կարդացուի։ *Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
շնորհքը ձեր հետը ըլլայ։ Ամէն։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս առաքեալ կը յայտնէ Թեսաղոնիկեցւոց իր բարի գործերը որ ունէր անոնց հետ։ սիրոյն և համբերութեանը վրայ։ 11 և միտքերնին հարստանալ մխիթարելուն ունենալու գանազան պատճառներ յառաջ կը բե՛ր, որոնց գլխաւորը Աստուծոյ արդար դատաստանն է։

1 Պօղոս և *Սիղուանոս ու Տիմոթէոս՝ Թեսա-
ղոնիկեցւոց եկեղեցւոյդ *մեր Հայր Աստու-
2 ծով ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով։ *Շնորհք
և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն
ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
3 *Պարտինք ամէն ատեն Աստուծմէ գոհա-
նալ ձեզի համար, եղբայրնե՛ր, *ինչպէս որ կը
վայլէ, քանզի ձեր հաւատքը չատ աճելու
վրայ է, և ձեր ամէն մէկուն սէրը իրարու
4 վրայ կը չատնայ։ *Անանկ որ մենք ալ ձեզմով
կը պարծենանք Աստուծոյ եկեղեցիներուն մէջ՝
*ձեր համբերութեանը ու հաւատքին հա-
մար *ձեր բոլոր հալածանքներուն ու նեղու-
թիւններուն մէջ, որոնց որ դուք կը համբե-
5 րէ՛ք։ *Որ է Աստուծոյ արդար դատաստանին
ապացոյցը՝ որ դուք արժանանա՛ք Աստուծոյ
իշխանութեանը, *որուն համար ալ նեղու-
6 թիւն կը կրէ՛ք։ *Քանզի Աստուծոյ առջևը
իրաւունք է՝ ձեզի նեղութիւն տուողներուն
7 նեղութիւն հատուցանել, *և ձեզի նեղու-
թիւն կրողներուդ՝ *մեզի հետ հանգիստ,

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Կը խնդրէ անանցիք, որ հաստատ կենան իրենց ընդունած ճշմարտութեանը մէջ։ 3 կը ցուցնէ թէ անանք հաւատացեալն պիտի ապստամբին, 9 և Նեռը պիտի յայտնուի Տէրոջը օրը գալէն առաջ։ 15 իր առջի յորդորածներուը կը կրկնէ, ու ա-ղօթք կ'ընէ անոնց համար։

1 Կ'աղաչենք ձեզի, եղբայրնե՛ր, *մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսի գալստեանը *ու մեր անոր

2 քովը ժողովուրդն համար, ²զրկայ որ չառ
մի խախտիք ՚ի՛ր միաբէնն, ու չըլլայ որ խոս-
վիք՝ ոչ հոգիով ու ոչ խօսքով, ոչ ալ թուղ-
թով մը կրր թէ մեզմէ ²ւ՚՚՚

նակ ըլլալու անոնց՝ որ պիտի հաւատային
17 Իրեն յաւիտենական կեանց համար։ Բայց
յաւիտենական թագաւորին՝ որ անեղծ ---
անեւնելիք է, մին Աստուծոյն փառք
ու պատիւ յաւիտեան յաւիտենից։ Ամէն։
18 Ա.ս պատուիրէ ի՛ւաւանդեմ քեզի, իմ որ-
դեակս Տիմոթէոս, ՚ըստ վրայօդ առաջուց
եղած մարգարէութիւններուն համեմատ, որ
անոնցմով պատերազմիս հան բարի պատե-
19 րազմը, ՚ունենալ հաւատք ու մաքուր
խղճմտանք, զոր ոմանք թողլով իրենց
մէկդի ձգելով՝ հաւատոյ կրկին
20 հաւատքին կորմնեցան. Որոնցմէ են Հիմենէոս
ու Ալեքսանդրոս, որոնք ես Սատանային
մատնեցի, որ սորվին հայհոյութիւն չընել։

ԳԼ. Բ

1 Կը յորդորէ ազօթք ու գոհաբանութիւն մատուցանել ամէն մարդոց համար, և մասն պատճառն ալ յայտնի կը բերէ։ 9 կը ցուցնէ թէ կիներուն ինչով զարդարուելու էն։ 12 թէ անոնց ժողովուրդին վրայ տիրելնուն, 13 և թէ պիտի փրկուին թէ որ հաւատքի մէջ կենան։

1 Ես յոգ կ՚ապահով ամէն բանէն առաջ ազօթք ը
ընել, խնդրուածք, աղաչանք, գոհութիւն
2 ամէն մարդոց համար, ՚Մ-ասնաւոր թագա-
ւորներուն և բոլոր իշխանաւորներուն հա-
մար. որ խաղաղ ու հանգարտ կեանք վա-
րենք բոլորովին աստուածպաշտութիւնով ու
3 պարկեշտութիւնով։ Ինչու որ ան է ազէկը
ու ընդունելին փրկիչ Աստուծոյն առ-
4 ջևը, ՚որ կ՚ուզէ թէ ամէն մարդիկ փրկուին
5 ու ճշմարտութիւնը ճանչնալու գան։ Քանզի
մէկ Աստուած մը կայ, ու մէկ միջնորդ մը
Աստուծոյ ու մարդոց միջէն՝ Քրիստոս Յիսուս
6 մարդը, ՚որ իր անձը ամենուն ուղղ վճար-
կանք առաւ՝ իր առնելին վկայութիւնը ըլ-
7 լալու. Որ ես անոր քարոզիչ ու առաքեալ
դրուեցայ, (Ճշմարիտ կ՚ըսեմ Քրիստոսով՝
ստէպ չեմ խօսիր,) Հեթանոսներուն վարդա-
պետ եղայ հաւատքով ու ճշմարտութիւնով։
8 Ուրդ կ՚ուզեմ որ էրիկ մարդիկ ամէն տեղ
ազօթք ընեն՝ առանց բարկութեան ու երկմտութեան։
9 Նոյնպէս ալ կիներուն վայելուչ հագուստով,
ամօթխածութեամբ և պարկեշտութեամբ ինք-
զանք զարդարեն, չ իրենք հիւսուածքնե-
րով կամ ոսկիով կամ մարգարիտներով կամ
10 մեծագին հանգերձներով, Հապա բարի
գործքերով՝ ինչպէս որ կը վայլէ աստուած-
11 պաշտութիւնը գործող կիներուն։ Կիրկի
մարդը լիով ապրի հնազանդութեամբ։
12 Կանգուխ չեմ տար որ կիրկի մարդու հրամանն
չեմ ապր որ ընդդիմանայ, Հապա կիրկի մարդուն
13 իշխելու, հապա լուռ կենալու։ Ինչու որ
Ադամ առաջ ստեղծուեցաւ, -- ետքը Եւայ։
14 Եւ Ադամ չխաբուեցաւ, հապա կինը խա-
15 բուեցաւ ու յանցանքը գործեց. Սակայն պի-
տի փրկուի անիկա որդեծնութեամբ, թէ որ
կենան հաւատքի և սիրոյ ու սրբութեան մէջ
պարկեշտութեամբ։

ԳԼ. Գ

1 Կը ցուցնէ թէ եպիսկոպոսները, սարկաւագները ու անոնց
հնարները ինչ վարմանքի տէր ըլլալու էն, 14 և թէ ինչ նպա-
տակով ինքը ատ բաները գրեց Տիմոթէոսին։ 15 կը խօսի եկե-
ղեցին վերջով և անոր մէջը քարոզուած ու ընդունուած առ-
ջի վարդապետութեանը վրայով։

1 Ա.ս խօսքը հաւատարիմ է, թէ որ մէկը
եպիսկոպոսութեան կը ցանկայ՝ ազնիկ գոր-
2 ծի կը ցանկայ։ Ուստի պէտք է եպիսկո-
պոսին անարատ ըլլալ, մէկ կնոջ մը էրկի,
զգաստ, խոհեմ, պարկեշտ, հիւրասէր,
3 հաւատարմին ուսուցանելու յարմար, Ոչ գինեմոլ, ոչ
զարնող, Հապա հանդարտ, ոչ կռուող,
4 ոչ արծաթասէր. Որ իր տանը ազնիկ վա-
րուելութիւն ընող ըլլայ, իր զաւակ-
ները հնազանդութեան մէջ պահելով բո-
5 լոր ծանրաբարոյութեամբ. (Հապա թէ որ
մէկը իր տանը վերակացութիւնն ընել չը-
գիտնայ, ի՞նչպէս Աստուծոյ եկեղեցւոյն հո-
6 գաբարձու պիտի ըլլայ.) Ոչ ալ նորահաւատ
ըլլայ, որ չըլլայ թէ հպարտանալով Սատա-
7 նային դատապարտութեանը մէջ իյնայ. Հա-
պա պէտք է անոր դուրսէն եղողներէն ալ
բարի վկայութիւն ունենալ, որ չըլլայ թէ
նախատինքի մէջ ու Սատանային որոգայթին
8 մէջը իյնայ։
Նոյնպէս ալ սարկաւագները ըլլան ծանրա-
բարոյ, ոչ երկկոտու, ոչ գինեսէր, ոչ անարդ
9 չահախնդրութեան եւեւէ եղող. Հապա հա-

ւատքին խորհուրդը պահեն մաքուր խղճմ-
10 տանքով։ Եւ սոնք ալ առաջ թող փոր-
ձուին, ետքը թէ որ անեղպատրելի գտնուին,
11 սարկաւագութեան պաշտօնը կատարեն։ Ա-
նոնց ալ կիները ծանրաբարոյ ըլլան,
ոչ չարախօս, հապա զգաստ, ամէն բանի մէջ
12 հաւատարիմ։ Սարկաւագները մէկ կնոջ մը
էրկի ըլլան, և իրենց զաւակներուն ու իրենց
տները ազէկ վերակացութիւն ընող ըլլան։
13 Քանզի անոնք որ սարկաւագութեան պաշ-
տօնը ազէկ կը կատարեն, բարի աստիճան մը
իրենց կը շահին, ու Քրիստոս Յիսուսի վրայ
եղած հաւատքին մէջ շատ համարձակութիւն։
14 Ա.ս բաները կը գրեմ քեզի՝ յուսալով մե-
15 տքը քեզի գալ. Բայց եթէ ուշանալու ըլ-
լամ, որ դիտնաս թէ ինչպէս պիտի է քեզի
Աստուծոյ տանը մէջ պտտիլ, որ կենդանի
Աստուծոյ եկեղեցին է, ճշմարտութեան սիւնը
16 ու հաստատութիւնը։ Եւ յայտնապէս մեծ է
աստուածպաշտութեան խորհուրդը. Ան-
տեսած մարմնով յայտնուեցաւ, Հոգիով
արդարացաւ, Հրեշտակներուն երեցաւ, Հե-
թանոսաց մէջ քարոզուեցաւ, Աշխարհին մէջ
հաւատացուեցաւ --- փառքով համբարձաւ։

ԳԼ. Դ

1 Ներածութիւնը կը նախատեսէ թէ ետքի ժամանակները անոնք
հաւատքէն պիտի մերժուին։ 6 զանազան պատուէրներ կու տայ
Տիմոթէոսին՝ որ իրեն յանձնուած պաշտօնին մէջ ինքնութիւն
մը չցուցնէ։

1 Բայց Հոգին յայտնի կ՚ըսէ թէ ետքի ա-
մանակները մէկ քանիները հաւատքէն պիտի
ապստամբին, ու մոլորեցուչ ոգիներու ու
դիւաց ուսմունքներու ուշադրութիւն պիտի
2 տան, Սատանայներուն կեղծաւորութեամբը,
3 որոնց խղճմտանքը խանձուած է. Որոնք
ամուսնանալն պիտի արգիլեն, --- ետ պիտի
պահեն կերակուրներէն որ Աստուած ստեղ-
ծեր է որ հաւատացեալները և ճշմարտու-
թիւնը ճանչցողները գոհութեամբ վայելեն։
4 Ինչու որ Աստուծոյ ամէն ստեղծածը բարի է,
ու մերժելու բան մը չկայ, թէ որ գոհու-
5 թեամբ ընդունուի. Քանզի Աստուծոյ խօս-
6 քովը ու աղօթքով կը սրբուի։ Ա.ս բաները

4 Ւանոնք որ ճշմարտապէս որբևարի են՝ Հաս-
պա թէ որ մէկ որբևարի մը զաւակներ կամ
թոռներ ունենայ, թող անոնք առաջ ազգին
իրենց տներ մէջ զբաղական գործ ցուցընել,
ու փոխարէն հատուցանել իրենց ծնողացը.
Վինչու որ ան է բարի և ընդունելի Աստուծոյ
5 առջեւը։ Բայց ան որ ճշմարտապէս որբևարի
է ու մինակ մնացած, իր յոյսը Աստուծոյ վը-
րայ դրած է, ու գիշեր ցորեկ Հազօթքի ու
6 աղաչանքի կը պարապի. Բայց փափկասէր
7 ըլլալէն կենդանւոյն մեռած է։ Եւ ասոնք
8 ներէ պատուիրէ որ անարատ ըլլան։ Բայց թէ
որ մէկը իրենիներուն ու մանաւանդ իր ընտա-
նեացը հոգ չտանիր, Հանիկա հաւատքը ու-
րացած է, ու անհաւատէ մըն ալ գէշ է։
9 Որբևարին ընտրելութեան կարգը թող անգութ,
որ ամուսնոյ մը եղած չըլլայ, Հինգ կը-
10 կան մը կնոկ եղած, բարի գործքերով վը-
կայուած. թէ զաւակներ մեծցուցած ըլլայ,
Հիւրեր ընդունած ըլլայ, Հին սուրբե-
րուն ոտքերը լուացած ըլլայ, թէ նեղեալնե-
րուն օգնութիւն ըրած ըլլայ, թէ ամէն գոր-
ծերէ բարեգործութեան մէջ յարատեւած ըլլայ։
11 Բայց դեռահասակ որբևարիները մերժէ.
քանզի երբոր Քրիստոսի դէմ չընդունել նե-
տասիրութեան անձնասիրը կ'ըլլան, ամուս-
12 նանալ կ'ուզեն։ Եւ գատապարտութիւն կ'ըն-
դունին, Հինչու որ առջի հաւատքնին մէկդի
13 ձգեցին։ Ւնաև ծոյլ ըլլալ կը սորվին, տունէ
տուն պտրտելներ. և ոչ միայն ծոյլ, Հապա
չատախօսներ ու Հետաքրքրիրներ, և անպա-
14 տեհ բաներ կը խօսին։ Ուստի Կ'ուզեմ որ
դեռահասակ կիներները ամուսնանան, զաւակ-
ներ ծնանին, տնաչէն ըլլան դա՝ նախատանաց
15 պատճառ չտան Հակառակորդին։ Քանզի ար-
դէն անոնք Սատանային ետեւէն էրթալ Հո-
16 տորեցան։ Թէ որ Հաւատացեալ էրիկ մարդ
մը կամ կնիկ մը որբևարիներ ունենայ, թող
օգնութիւն ընէ անոնց, և եկեղեցին չծանրա-
բեռնի, Հոր ճշմարտապէս որբևարիներուն օգ-
նութիւն ընէ։
17 Ւսկեկ վերակացութիւն ընող երէցները
Հերիւին պատուոյ արժանի թող սեպուին, մա-
նաւանդ անոնք որ Կ'աշխատին խօսքը Հռե-
18 տքէ ու սորվեցընելով։ Վինչու որ գիրքը կ'ը-
սէ թէ Կալի մէջ աշխատող եզին դունչը
չկապես. և թէ Վաշակը իր վարձքին արժանի

19 է։ Երէցի վրայով ամբաստանութիւն մի ըն-
դունիր, բայց միայն երկու կամ երեք վր-
20 կաներով։ Ւնանոնք որ մեղք կը գործէն՝ ամե-
նուն առջեւը յանդիմանէ, Հոր ուրիշներն ալ
21 վախնան։ Եվկայութիւն կը դնեմ Աստուծոյ
առջեւը և Յիսուս Քրիստոսի ու ընտրեալ
հրեշտակներուն, որ առ բաները պահես ա-
ռանց նախապաշարման, բան մը ալ առա-
22 ջեւ Հանելով։ Ձեռամբ մէկուն վրայ ձեռք
չդնես, և ուրիշներուն մեղքերը Հաղորդ չլը-
լար. դուն քեզ մաքուր պահէ։
23 Ւսկի ետեւ լոկ ջուր չխմես, Հապա քիչ
մըն ալ գինի գործածէ Հոր առաքինդ ու
յաճախ հիւանդութիւններուդ Համար։
24 Վկան մարդիկ որ իրենց մեղքերը յայտնի
են, ու առաջուց գատաստանի Հասած. և
25 կան՝ որ իրենց ետեւէն կ'երթան։ Ւնանկ ալ
ամէն բարի գործքերը յայտնի են. ու անոնք
որ ուրիշ կերպ բան մըն են՝ չեն կրնար ծա-
ծուկ մնալ։

ԳԼ. Զ

1 Կը սորվեցնէ թէ ծառայութեան լուծի տակ
եղողները իրենց տէրերը ամէն պատուոյ արժանի
սեպեն, Հոր Աստուծոյ անունը ու վարդապե-
2 տութիւնը չՀայհոյուի։ Եւ անոնք որ Հաւա-
տացեալ տէրեր ունին, թող չարհամարհեն
Հոգեւորները ըլլալնուն պատճառաւը, Հապա
աւելի ծառայութիւն ընեն, Վինչու որ անոնք
Հաւատացեալ են ու սիրելի, որոնք բարերա-
րութիւնն ընելու մէջ մասնակից են. Դաս բա-
3 ները սորվեցուր ու յորդորէ։ Ւթէ որ մէկը
ուրիշ կերպ բան մը սորվեցընէ, Հոս մինակ
չընէ միր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի առջեւտ
խօսքերուն, Հև ան վարդապետութեանը որ
4 աստուածպաշտութեան Համեմատ է, Ւպղծեցեր
Հպարտացած է Հոս բան մը չգիտեր, Հնպա
վէճերով ու Հակառակութիւններով ախտա-
ցած է. որոնցմէ կ'ըլլայ նախանձ, կռիւ, Հայ-

Բ Ելմ. ե. 16։
Գ Տիս. Յուդ. խե. 10։ 11։ Մատ. ժե. 4։ Եփես. գ. 1. 2։
Դ Գլ. բ. 3։
Ե ա Կոր. խ. 32։
Զ Գաղ. խզ. 7։
Է Դ.ւկ. բ. 37։ ժբ. 11։
Ը Ցակ. ե. 5։
Թ Գլ. ա. 3։ է. 11։ Ղ. 17։
Ժ Ես. ծբ. 7։ Գաղ. Ղ. 10։
ԺԱ Բ Տիմ. գ. 5։ Տիտ. ա. 16։
ԺԲ Մատ. ժբ. 17։
ԺԳ Ղ.ւկ. բ. 36։ Գլ. գ. 2։
ԺԴ Գործ. ժզ. 15։ Եբր. ժգ. 2։ ա Պետ. գ. 9։
ԺԵ Ծն. ժբ. 4։ ժԹ. 2։ Ղ.ւկ. է. 38։ 44։ Ցակ. ժգ. 5։ 14։
ԺԶ Բ Թես. գ. 11։
ԺԷ ա Կոր. է. 9։
ԺԸ Գլ. Ղ. 1։ Տիտ. բ. 8։
ԺԹ Ա.մար. ե. 19։ Մատ. ժբ. 17։
Ի Ղ.ւկ. ժԹ. 15։ բՕր. խգ. 14։ 15։ Մատ. ժ. 10։ Ղ.ւկ.ժ. 7։
Իա բ Օր. ժԹ. 15։
Իբ Գաղ. բ. 11։ 14։ Տիտ. ա. 13։
Իգ Օր. ժգ. 11։
Իդ Գլ. Ղ. 13։ բ Տիմ. բ. 14։ գ. 1։
Իե Ինձ. Տէր Յիսուս
ա Կոր. է. 9։
Իզ Գլ. Ղ. 1։ Տիտ. բ. 8։
Իէ Մատ. ժբ. 17։
Իը Ղ.ւկ. բ. 36։ Գլ. գ. 2։
Իթ Գործ. ժզ. 15։ Եբր. ժգ. 2։ ա Պետ. գ. 9։
Κ Ծն. ժբ. 4։ ժԹ. 2։ Ղ.ւկ. է. 38։ 44։ Ցակ. ժգ. 5։ 14։
Կա բ Տիմ. գ. 5։ Տիտ. ա. 16։
Կբ Մատ. ժբ. 17։
Կգ Ղ.ւկ. բ. 36։ Գլ. գ. 2։
Կդ Գործ. ժզ. 15։ Եբր. ժգ. 2։ ա Պետ. գ. 9։
Կե Ծն. ժբ. 4։ ժԹ. 2։ Ղ.ւկ. է. 38։ 44։ Ցակ. ժգ. 5։ 14։
Կզ Գործ. ժ. 6։ ժգ. 3։ Տիմ. ա. 6։
Կէ բ Տիմ. բ. 22։
Կը Ա.մար. ժե. 27։ ժզ. 21։ իբ. 20։
Մատ. ժգ. 22։
Ցակ. է. 1։
Կթ Գլ. գ. 7։
Հ Գլ. ա. 19։
Հա Գլ. ա. 3։
Հբ Գլ. ա. 10։ բ Տիմ. ա. 13։ գ. 3։ Տիտ. ա. 9։
Հգ Տիտ. ա. 1։
Հդ ա Կոր. ը. 2։ Գլ. ա. 7։
Հե Գլ. ա. 4։ բ Տիմ. բ. 23։ Ցակ. գ. 2։
Հզ բ. 5։ 8։
Հէ Կազ. գ. 1։
Հը Գլ. գ. 11։
Հթ Գլ. ա. 3։
Ճ Գլ. ա. 10։ բ Տիմ. ա. 13։ գ. 3։ Տիտ. ա. 9։
ՃԱ Տիտ. ա. 1։
ՃԲ ա Կոր. ը. 2։ Գլ. ա. 7։
ՃԳ Գլ. ա. 4։ բ Տիմ. բ. 23։ Ցակ. գ. 2։

5 Հոյութիւնները, դէշ կասկածները, Ւմտքով
ապականած ու ճշմարտութենէն հեռացած
մարդոց Ւպրաանութիւնները, Հորոնք ա-
տաւածպաշտութիւնը շահամոլութիւն մը
6 կը սեպեն. Ւանանկներէն մէկդի կեցիր. Ւպա-
կասի աստուածպաշտութիւնը գոհունակու-
թիւնով մեկտեղ մեծ շահամոլութիւն մըն
7 է։ Վինչու որ բան մը չբերինք աշխարհ, ու
յայտնի է որ չենք կրնար անկէ բան մը առնել։
8 ՒՀագա կերակուր ու Հանդերձ ունենալով՝
9 անոնցմով բաւականանանք. Ւթէ որ անոնք որ
Հարստանալ կ'ուզեն, կ'ինյան փորձութեան
ու որոգայթի և շատ յիմարական ու վնասա-
կար ցանկութիւններու մէջ, Հորոնք ատա-
կումի ու կորստեան մէջ կ'ընկղմեն մարդիկ։
10 Վինչու որ ամէն չարութիւններուն արմատը
արծաթասիրութիւնն է. որուն մէկ քանիները
անձնատուր ըլլալով Հաւատքէն մոլորեցան,
ու ինքզինքնին չատ ցաւերով խոցկտեցին։
11 Բայց դուն, Հով մարդ Աստուծոյ, փախիր
ատ բաներէն, ու գնա արդարութեան, ա-
տաւածպաշտութեան, Հաւատքի, սիրոյ, Համ-
12 բերութեան ու Հեզութեան ետեւէն. Վպատե-
րազմէ Հաւատքին բարի պատերազմին, Հրունկ
յաւիտենական կեանքը՝ որուն որ կանչուե-
ցար, ու չատ վկաներու առջեւ դատանեցար
13 բարի դատաւորութիւնը։ Ւկը պատուիրեմ քե-
զի Աստուծոյ առջեւը Հոր կենդանի կ'ընէ բո-
լորը, և Քրիստոս Յիսուսի ատ՝ Հոր Պոնտա-
ցի Պիղատոսին առջեւն վկայեց բարի դատա-
14 նութիւնը, Որ դուն ան պատուէրը անբիծ
անարատ պահես մինչև մեր Տէրոջը Յիսուս
15 Քրիստոսի յայտնութիւնը. Որն որ իր ատե-
նին պիտի ցուցընէ Հերանելին ու մի միայն
Հզօրը, Հմատաւորներուն թագաւորը ու տէ-
16 րերը, Հմատաւորներուն Տէրը. Որ ինքը միայն անմա-
հութիւն ունի երկրանելի լոյսով մէջ բնակած.
Հորն որ մարդոցմէն մէկը չտեսաւ, ոչ ալ տես-
նել կարող է, Հորուն պատիւ և զօրութիւն
յաւիտեանս Ամէն։
17 Ա.ս աշխարհիս մէջ Հարուստ եղողներուն
պատուէր տուր որ չՀպարտանան, Հև ան-
ստոյգ Հարստութեան վրայ Հույսերնին չդնեն,
Հապա կենդանի Աստուծոյ վրայ՝ Հոր ամէն
բանը մեզի առատօրէն կու տայ վայելելու,
18 Բարիք գործեն, Հբարի գործքերով Հարըս-
տանան, Հառատաձեռն, և Հաղքատ
19 Հաղորդ ըլլան. Հբարի հիմ դանձեն անձերը-
նուն Հանդերձեալին Համար, Հոր Հյաւիտե-
նական կեանքը ձեռք ձգեն։
20 Ւվ Տիմոթէոս, Հեչ ուրուք աւանդը պա-
հէ, Հվախչելով պղծած ունայնաբանութիւննե-
րէն և սուտանուն գիտութեան Հակառակու-
21 թիւններէն, Որն որ մէկ քանիները դատա-
նելով Հնահատքէն մոլորեցան։ Շնորհքը քու
Հետդ ըլլայ։ Ամէն։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ Ա.ՌԱՔԵԼՈՑՆ
Ա.Ո ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պօղոս կը յիշէ իր սէրը Տիմոթէոսի վրայ. և ան զուա-
ռատքը որ Տիմոթէոս և իր մայրը ու մեծ մայրը ունէին. 6 կը
յորդորի Տիմոթէոսը որ իր վրայ եղած Աստուծոյ շնորհքը ար-
ծարծէ. 8 որ Հաւատքին մէջ Հաստատ ու Համբերատար ըլլայ.
13 ու ամէն բանէ Հրաժարի ապրիլ ապականութեան նպատա-
կը ու ձշմարտութիւնը. 15 կը յիշէ Փիգելոսը և Հերմոգինէս-
ը, ու Ընծեփորոսին վրայով բարի վկայութիւն կու տայ։

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աս-
տուծոյ կամքովը Ւկենաց խոստմունքին պէս
2 որ Քրիստոս Յիսուսով է, Ւթիմոթէոս իր սիրե-
լի որդիին՝ շնորհք, ողորմութիւն և խաղա-
ղութիւն Հօր Աստուծմէն ու Քրիստոս Յիսուս
մեր Տէրոջմէն։

Ա Ելմ. ժբ. 16։
Բ Գլ. ա. 17։
Գ Նէ. Լէ. 20։ Յաքե. գ. 18։
Դ Եփես. գ. 21։ Փիլ. գ. 20։ Յաք. գ. 25։ Յայտ. ա. 6։ գ. 11։ է. 12։
Ե Ա.մար. խգ. 5։ Յաք. լա. 24։ Նայ. ժբ. 7։ կբ. 10։ Ա.մար. ժ. 24։ Դ.ւկ. ժբ. 21։
Զ ա Թես. ա. 9։ Գլ. գ. 15։ գ. 10։
Է Գործ. ժգ. 16։ ժԹ. 25։
Ը Գլ. ա. 17։
Թ Նէ. Լէ. 20։ Յաքե. գ. 18։
Ժ Գ.ւկ. է. 10։ ժբ. 21։ Գ Տիմ. բ. 14։ գ. 16։ Յես. ա. 14։ գ. 9։
ԺԱ Գլ. ա. 4։ 6։ գ. 7։ բ Տիմ. բ. 14։ 16։ 23։ Տիտ. ա. 14։ գ. 9։
ԺԲ Գլ. ա. 6։ 19։ բ Տիմ. բ. 18։
— ը Կոր. ա. 1։
ԺԳ Եփես. գ. 6։ Տիտ. ա. 4։ Եբր. ժ. 15։
ԺԴ ա Տիմ. ա. 2։

3 ՚Շնորհակալ եմ Աստուծոյ՝ Տէրն որ կը պաշ-
տեմ իմ նախնիքներէս մնալուբը խղճմտանքով,
(Տէրբոր անպակաս քեզ իմ ազօթքներուս
4 մէջ կը յիշեմ գիշեր ու ցորեկ, ՏՃանկալով
քեզ տեսնել, ու մեռաբ բերկրալ քու արցունք-
5 քեզ տեսնել, ու մեռաբ բերկրալ քու արցունք-
ներդ, որ ուրախութիւնով լեցուիմ.) ՚Մտա-
6 ծելով քու վրադ եղած անկեղծ հաւատքը,
որ առաջ քու մեծ մօրդ Լաւոդեկային Տու քոյ
մօրդ Եւնիկեին վրայ բնակեցաւ, և համո-
7 զուած եմ որ քու վրադ ալ կայ։ Անոր համար
քեզ միտքդ կը ձգեմ Տոր արծաթեիս Աստու-
ծոյ պարգեւը, որ քեզի պրրրե՛ է իմ ձեռքս
7 բուս Տրր վրադ դրուելովը։ Տինչու որ Ա-
ստուած մեզի երկչոտութեան հոգի չտուաւ,
Տհապա զօրութեան ու սիրոյ և զգաստու-
8 թեան։ Տուստի ամօթ մի ունենար Տմեր Տերոջը
վկայութիւնը, Տոչ ալ ինս անոր համբ կա-
պուածս. Տհապա մանաւանդ եղիր աւետարա-
նին չարչարանքներուն Աստուծոյ զօրութեամբ
9 նը համեմատ. ՚Որ մեզ փրկեց ու սուրբ կո-
չումով կանչեց՝ Տէ՛ թէ մեր գործքերուն նա-
յելով, Տհապա իր նախասահմանութեանը ու
շնորհացը նայելով, որ Քրիստոս Յիսուսով
մեզի արուեցաւ Տյաւիտենական դարերէն
10 առաջ. ՏԲայց հիմա յայտնուեցաւ մեր Փրկիչն
Յիսուս Քրիստոսի երեւնալովը. Տորե մեռնը ջա-
11 թեցուց, և Տի լոյս հանեց կեանքը ու անմահու-
թիւնը աւետարանին միջոցովը. ՚Որ ես անոր
12 համար քարոզիչ ու առաքեալ ըլլալու եմ. Տհե-
տեւաբար ալ կը կրեմ. բայց ամօթ մի
չարչարանքներուն ալ կը կրեմ. բայց
նոնկերոն՝ Տորովհետեւ ես գիտեմ Տմէ՛ որ
հաւատացի, և համոզուած եմ Տոր նա
կարող է ինծի ներկայացուցած աւան-
դս պահել Տմինչեւ այն օրը։
13 ՚Ունե՛ ըունիլ Տհան ուղղամիտ խօսքերուն օրի-
նակը Տոր ինծմէ լսեցիր, Տհաւատքով ու սի-
րով՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է։
14 ՚Այն բարի աւանդը պահէ Հոգւոյն Սրբոյ
15 ձեռքովը Տոր մեր մէջը բնակած է։ Ես գի-
տէս Տոր ինծմէ Տրիս զարձուցին Տան ամէնը
որ Ասիոյ էին, որոնցմէ են Փիգելոս ու
16 Հերմոգենէս։ ՚Տէրը ողորմութիւն տայ Տիհոռ-
ոփորոսին տանը, Տինչու որ շատ անգամ
զս Տ։
ի ԳԼ. բ. 2։
ա Տիմ. ա. 2։ ԳԼ. ա. 2։
բ Եփես. գ. 10։
գ ԴԼ. ա. 13։ գ. 10։ 14։
դ ա Տիմ. ա. 18։
ե ա Տիմ. գ. 2։ Տիտ. ա. 9։
զ ԳԼ. ա. 8։ գ. 5։
է ա Տիմ. ա. 18։
ը ա Կոր. ի. 25։
թ ա Կոր. ի. 25, 26։
ժ ա Կոր. ի. 10։
ի Հռոմ. ա. 3, 4։ Գաղ. բ. 20։ Ժգ. 23։
լ ա Կոր. Ժե. 1, 4, 20։
խ Հռոմ. բ. 16։
ծ Գաղ. ի. 16։ ԳԼ. ա. 12։
կ Եփես. գ. 1։ Փիլ. ա. 7։ Կող. դ. 18։
հ Գաղ. իբ. 31։ Եփես. գ. 19, 20։ Փիլ. ա. 13, 14։
ձ Եփես. գ. 13։ Կող. ա. 24։
ղ ի Կոր. ա. 6։
ճ ա Տիմ. ա. 15։
մ Հռոմ. գ. 5։ 8։ ի Կոր. գ. 10։
յ Հռոմ. ը. 17։ ա Պետ. գ. 13։
ն Ա՛ռաք. Ժե. 33։ Առաք. ի. 38։ Ղուկ. Ժբ. 8։

ա. 2։
ե Եփես. գ. 1։ Փիլ. ա. 7։
է Կող. դ. 3։ 14։ Փիլ. ա. 24։ Գաղ. ա. 4։
ը ա Տիմ. ա. 2։ Տիտ. ա. 4։
թ Եբր. դ. 14։
ժ ա Թես. ա. 3։ գ. 2։ Բ Թես. ա. 3։
ի ա Պետ. ա. 20։
լ ա Կոր. Ժե. 54։ 55։ Եբր. բ. 14։
խ Գաղ. իբ. 15։ Եփես. գ. 7, 8։ ա Տիմ. բ. 7։ ԳԼ. գ. 17։
ծ Եփես. գ. 7։ Եբր. գ. 7։
կ Հռոմ. գ. 20։ իբ. 11։ Տիտ. գ. 5։
հ Հռոմ. բ. 28։
ձ Հռոմ. Ժգ. 25։ Եփես. ա. 4։ գ. 11։ Տիտ. ա. 2։ ա Պետ. ա. 20։
ղ Հռոմ. Ժգ. 26։ Եփես. ա. 9։ Կող. ա. 26։ Տիտ. ա. 3։ ա Պետ. ա. 20։
ճ ա Կոր. Ժե. 54։ 55։ Եբր. բ. 14։
մ Գաղ. իբ. 15։ Եփես. գ. 7, 8։ ա Տիմ. բ. 7։ ԳԼ. գ. 17։
յ Եփես. գ. 1։ ԳԼ. բ. 9։
ն ա Պետ. գ. 19։
շ ա Տիմ. ա. 5։ գ. 6։
ո Գաղ. իբ. 1։ իգ. 1։ 23։ Հռոմ. ա. 9։ Գաղ. ա. 14։
պ ա Թես. ա. 3։ գ. 10։
ջ Գաղ. ա. 24։ ԳԼ. գ. 5։
ռ ա Տիմ. ա. 12։ Տիտ. գ. 4։
ս ա Թես. ա. 3։ գ. 10։
վ Հռոմ. Ժգ. 26։ Եփես. ա. 9։ Կող. ա. 26։ Տիտ. ա. 3։ ա Պետ. ա. 20։
տ ա Կոր. Ժե. 54։ 55։ Եբր. բ. 14։
ր Գաղ. իբ. 15։ Եփես. գ. 7, 8։ ա Տիմ. բ. 7։ ԳԼ. գ. 17։
ց Եփես. գ. 1։ Փիլ. ա. 7։
ւ Կող. ա. 24։ ԳԼ. գ. 5։
փ ա Տիմ. ա. 12։ Տիտ. գ. 4։
ք Եբր. գ. 14։
օ Հռոմ. Ժգ. 25։ Եփես. ա. 4։ գ. 11։ Տիտ. ա. 2։ ա Պետ. ա. 20։
ֆ Հռոմ. Ժգ. 26։ Եփես. ա. 9։ Կող. ա. 26։ Տիտ. ա. 3։ ա Պետ. ա. 20։
ա ա Կոր. Ժե. 54։ 55։ Եբր. բ. 14։
բ Գաղ. իբ. 15։ Եփես. գ. 7, 8։ ա Տիմ. բ. 7։ ԳԼ. գ. 17։
գ Եփես. գ. 1։ Փիլ. ա. 7։
դ Կող. ա. 24։ ԳԼ. գ. 5։
ե ա Տիմ. ա. 12։ Տիտ. գ. 4։
զ Եբր. գ. 14։
է Հռոմ. Ժգ. 25։ Եփես. ա. 4։ գ. 11։ Տիտ. ա. 2։ ա Պետ. ա. 20։
ը Հռոմ. Ժգ. 26։ Եփես. ա. 9։ Կող. ա. 26։ Տիտ. ա. 3։ ա Պետ. ա. 20։
թ ա Կոր. Ժե. 54։ 55։ Եբր. բ. 14։
ժ Գաղ. իբ. 15։ Եփես. գ. 7, 8։ ա Տիմ. բ. 7։ ԳԼ. գ. 17։
ի Եփես. գ. 1։ Փիլ. ա. 7։
լ Կող. ա. 24։ ԳԼ. գ. 5։
խ ա Տիմ. ա. 12։ Տիտ. գ. 4։
ծ Եբր. գ. 14։
կ Հռոմ. Ժգ. 25։ Եփես. ա. 4։ գ. 11։ Տիտ. ա. 2։ ա Պետ. ա. 20։
հ Հռոմ. Ժգ. 26։ Եփես. ա. 9։ Կող. ա. 26։ Տիտ. ա. 3։ ա Պետ. ա. 20։
ձ ա Կոր. Ժե. 54։ 55։ Եբր. բ. 14։
ղ Գաղ. իբ. 15։ Եփես. գ. 7, 8։ ա Տիմ. բ. 7։ ԳԼ. գ. 17։
ճ Եփես. գ. 1։ Փիլ. ա. 7։
մ Կող. ա. 24։ ԳԼ. գ. 5։
յ ա Տիմ. ա. 12։ Տիտ. գ. 4։
ն Եբր. գ. 14։
շ Հռոմ. Ժգ. 25։ Եփես. ա. 4։ գ. 11։ Տիտ. ա. 2։ ա Պետ. ա. 20։
ո Հռոմ. Ժգ. 26։ Եփես. ա. 9։ Կող. ա. 26։ Տիտ. ա. 3։ ա Պետ. ա. 20։
պ ա Կոր. Ժե. 54։ 55։ Եբր. բ. 14։
ջ Գաղ. իբ. 15։ Եփես. գ. 7, 8։ ա Տիմ. բ. 7։ ԳԼ. գ. 17։
ռ Եփես. գ. 1։ Փիլ. ա. 7։
ս Կող. ա. 24։ ԳԼ. գ. 5։
վ ա Տիմ. ա. 12։ Տիտ. գ. 4։
տ Եբր. գ. 14։
ր Հռոմ. Ժգ. 25։ Եփես. ա. 4։ գ. 11։ Տիտ. ա. 2։ ա Պետ. ա. 20։
ց Հռոմ. Ժգ. 26։ Եփես. ա. 9։ Կող. ա. 26։ Տիտ. ա. 3։ ա Պետ. ա. 20։
ւ ա Կոր. Ժե. 54։ 55։ Եբր. բ. 14։
փ Գաղ. իբ. 15։ Եփես. գ. 7, 8։ ա Տիմ. բ. 7։ ԳԼ. գ. 17։
ք Եփես. գ. 1։ Փիլ. ա. 7։
օ Կող. ա. 24։ ԳԼ. գ. 5։
ֆ ա Տիմ. ա. 12։ Տիտ. գ. 4։

13 ուրանայ. Տէ՛ն որ չհաւատանք, ինքը հաւա-
տարիմ կը մնայ, Տիր անձը չկրնար ուրանալ։
14 Ա՛ս բաները Տածէ միտքը ձգէ՝ Տէրոջը առջեւը
վկայութիւն դնելով, Տխօսքերու վրայ վիճ
չընել՝ որ բանի մը օգտակար չէ, Տհապ-
15 չընել՝ որ բանի մը օգտակար չէ, Տհապ-
ա Տնկողները կործանմանը համար է։ Ջանաք
ըրէ՛ քու անձդ բնտիր ցուցընելու Աստուծոյ
առջեւը՝ անոնկ բանուոր մը ըլլալով որ պիտի
չամչնայ, ճշմարտութեան խօսքը չխոտակ բա-
16 ցատրելով։ ՏԲայց պիղծ ու փուճ խօսքերէն
մէկդի կեցիր, քանզի անոնք աւելի յառաջ
17 կ՚երթան ամբարշտութեան մէջ. Եւ անոնց
խօսքը քաղցկեղի պէս կը ճարակէ. Տորոնց
18 կարգն են Հիմենէոս ու Փիլետոս. Տորոնք ճըշ-
մարտութենէն մոլորեցան, Տու կ՚ըսեն թէ Ա-
ՏՏՏՏՏ յարութիւնը արդէն եղած է, և կը
19 կործանեն մէկ քանիներուն հաւատքը։ ՏԲայց
Աստուծոյ հիմը հաստատուն կը կենայ, ու
սա կնիքը ունի, Տթէ Տէրը կը ճանչնայ անոնք
որ իրեն են. և՝ Անիրաւութենէ մէկդի թող
կենայ ան ամէնը որ Քրիստոսի անունը
20 կ՚անուանէ։ ՏՄակայն մէկ մեծ տան մը մէջ
չէ թէ միայն ոսկիէ ու արծաթէ անօթներ
կան, հապա փայտէ ու հողէ ՏՏՏՏՏ ալ կան.
և Տանոնք պատուոյ համար են ու անոնք ա-
21 նարգանոյ համար։ ՏԱ՛ռաջ թէ որ մէկը իր
անձը անոնկ բաներէն մաքրէ, անոկա մէկ
պատուական անօթի մը պիտի ըլլայ՝ սրբուած
ու Տէրոջը պիտանի, Տամէն բարի գործքե-
22 ու Տէրոջը պիտանի, Տամէն բարի գործքե-
րու համար պատրաստուած։ Երիտասարդա-
կան ցանկութիւններէն ալ փախիր, Տու դնա
արդարութեան, հաւատքի, սիրոյ, խաղա-
ղութեան հետ Տանոնց հետ որ Տէրոջը Տ-
23 ղութեան հետ Տանոնց հետ որ Տէրոջը Տ-
Յիսուսի մէջ՝ Տնոյնպէս որ ինծի եղան Ա՛նախքի Տ Տիկոնիոնի Տ-
մարական ու անիմաստ վէճերէն մէկդի քա-
չուէ, գիտնալով որ անոնցմէ կռիւներ կը ծը-
24 չուէ, գիտնալով որ անոնցմէ կռիւներ կը ծը-
նանին. Տու Տէրոջը ծառային պէտք չէ կռիւ
ընել, հապա հեզահոգի ըլլալ ամէնուն, Տոր-
25 վեկընող, ոխ չպահող. Տհպատրաստութեամբ խոր-
տատել հակառակ կեցողները, Տոր ըլլայ թէ
Աստուած տալ անոնց Տճըշ-
26 մարտութիւնը ճանչնալու համար, Տեւ Սա-
տանային որոգայթէն զգաստանան, որ անկէ
բռնուած են իր կամքին Տառայելու։

ԳԼ. Գ

1 Կը ծանուցանէ գալու ժամանակները վրայով. 6 կը նկատ-
գրէ Ճշմարտութեան թշնամիները. 10 Տատկապէս անոր իր
օրինակին հետեւիլ. 16 և կը գովէ սուրբ գիրքերը։

1 Ե՛ւ սա գիտցիր Տոր ետքի օրերը չար ժա-
2 մանակներ պիտի գան. Տինչու որ մարդիկ պի-
տի ըլլան անձնասէր, Տարծաթասէր, Տամբար-
տաւան, Տհպարտ, Տնախատինք, Տծնողաց ան-
3 հնազանդ, ապերախտ, անսուրբ, Տանգութ,
Տանհաշտ, բանսարկու, Տանժուժկալ, դա-
4 ժանաբարոյ, բարին չսիրող, Տմատնիչ, յան-
դուգն, դոռոզ, Տաւելի հնշասէր քան թէ
5 աստուածասէր. Տունք աստուածպաշտու-
թեան կերպարանքը ունին, Տբայց անոր զո-
րութիւնը ուրացած են. Տև դունասոնցմէ
6 մէկդի կեցիր։ Տինչու որասոնցմէ են որ տու-
ներուն մէջ կը մտնեն, ու գերի կ՚ընեն մեզ-
քով բեռնաւորուած տկարամիտ կիներուն որ
7 զանազան ցանկութիւններէ վարուած, Որ
միշտ կը սորվին, Տու բնաւ Տճշմարտութեան
8 ճանչնալու չեն կրնար Տհասնիլ։ Տհապա ինչ-
պէս որ Յաննէս ու Յամբրէս Տհակառակ կեցան
Մովսեսին, նմանապէս ալասոնք ճշմարտութեան
Տհակառակ կը կենան. Տապականած մարդով
մարդիկ, Տհաւատքի մէջ անպիտաններ են։
9 Բայց աւելի յառաջ պիտի չերթան, ինչու որ
ասոնց անմտութիւնը ամէնուն յայտնի պիտի
10 ըլլայ, Տինչպէս որ անոնցը եղաւ։ Տիսկ դուն
անհրաժեշտ եղար իմ վարդապետութեանս, վար-
մունքիս, դիտաւորութեանս, Տհաւատքիս,
երկայնամտութեանս, սիրոյս, համբերութեանս,
11 Տհալածանքներուս, չարչարանքներուս, ինչ-
պէս որ ինծի եղան Ա՛նտիոքի Տ Իկոնիոնի Տ-
Լիւստրայի մէջ, ինսոր Տհալածանքներուս
Տհամբերեցի, Տու ամէնէն ալ Տմեզ Տէրը։
12 Եւ Տամէն անոնք որ կ՚ուզեն աստուածպաշ-
տութեամբ ապրիլ Քրիստոս Յիսուսով՝ Տհա-
13 ծանք պիտի կրեն։ ՏԲայց չար ու խաբեբայ
մարդիկ չարութեան մէջ պիտի յառաջանան՝
14 մոլորեցնելով ու մոլորելով։ Ա՛կայն դուն
Տհաստատուն կեցիր ան բաներուն մէջ որ սոր-
վեցար ու Տհաւատացիր, ինչու որ դիտես թէ
15 որմէ սորված ես. Նաև Տոր մանկութենէդ՝ ի

Տիտ. գ. 9։
ա Տիմ. գ. 2։ Տիտ. գ. 9։
բ Գաղ. իբ. 1։ իգ. 1։ 23։ Հռոմ. ա. 9։ Գաղ. ա. 14։
գ Տիտ. ա. 15։
դ Հռոմ. ա. 31։ Տիտ. գ. 3։
ե Գաղ. ե. 20։ Փիլ. գ. 2։
զ Գաղ. ա. 4։
է Եբր. ա. 2։
ը Գաղ. ա. 14։
թ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ժ Գաղ. ա. 23։
ի Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
լ Գաղ. ա. 14։
խ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ծ Գաղ. ա. 14։
կ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
հ Գաղ. ա. 14։
ձ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ղ Գաղ. ա. 14։
ճ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
մ Գաղ. ա. 14։
յ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ն Գաղ. ա. 14։
շ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ո Գաղ. ա. 14։
պ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ջ Գաղ. ա. 14։
ռ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ս Գաղ. ա. 14։
վ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
տ Գաղ. ա. 14։
ր Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ց Գաղ. ա. 14։
ւ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
փ Գաղ. ա. 14։
ք Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
օ Գաղ. ա. 14։
ֆ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ա Գաղ. ա. 14։
բ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
գ Գաղ. ա. 14։
դ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ե Գաղ. ա. 14։
զ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
է Գաղ. ա. 14։
ը Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
թ Գաղ. ա. 14։
ժ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ի Գաղ. ա. 14։
լ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
խ Գաղ. ա. 14։
ծ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
կ Գաղ. ա. 14։
հ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ձ Գաղ. ա. 14։
ղ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ճ Գաղ. ա. 14։
մ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
յ Գաղ. ա. 14։
ն Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
շ Գաղ. ա. 14։
ո Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
պ Գաղ. ա. 14։
ջ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ռ Գաղ. ա. 14։
ս Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
վ Գաղ. ա. 14։
տ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ր Գաղ. ա. 14։
ց Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ւ Գաղ. ա. 14։
փ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ք Գաղ. ա. 14։
օ Գաղ. ա. 13։ Փիլ. գ. 6։
ֆ Գաղ. ա. 14։

վեր ՝սաւրը դիւքերը դիտես, որանք կրնան
խնայտառն ընել քեզ վրկուելու՝ ՝ֆրխատոս ձի-
16 սուսի վրայ հզած հատատքովը ։ ՝Բոլոր
Գիրքը Աստուծոյ չունչն է, ՝և օգտակար՝ է
սորվեցընելու, յանդիմանելու, շիտակելու ու
17 արդարութեան խրատելու համար, ՝որ Ա-
տուծոյ մարդը կատարեալ ըլլայ՝ ՝ամէն բա-
րի գործ ընելու պատրաստուած ։

ԳԼ· Դ

1 Պօղոս կը յորդորէ Տիմոթէոսը բոլոր ջանքով ու արթնա-
թեամբ իր պաշտօնը կատարելու· 6 կը յայտնէ անոր թէ իր
մահը մօտ է· 9 ի՛ւզէ որ անկից շուտով իրեն գայ· ու իր
հետը բերէ Մարկոսը և քանի մը բաներ· 14 կը պատասխրէ որ
զգուշանայ դարբին Ղազքսանդրեան· 16 կը ծանուցանէ անոր՝
թէ որ պատասխր եր իրեն՝ առջի անգամ առանձին ներկայա-
նալուն, որ պատահեր եր իրեն՝ ամէն ոք զինք լքեր էր՝
նաչուն, 19 և ապա կը վերջացընէ իր թուղթը·

1 Ա՚ս ՝վկայութիւնը կը դնեմ Աստուծոյ առ-
ջեւը և Քրիստոս Յիսուս ՝որ պիտի դատէ
կենդանիները ու մեռելները իր յայտնուե-
2 լութեան ու թագաւորութեանը առնիը· խօսքը
քարոզէ, մնադրութեամբ ՝ըլլես պարապէ
առնիին ու առնէ դուրս, յանդիմանէ, ՝սաս-
տէ, ՝յորդորէ ամէնայն երկայնմտութեամբ ու
3 վարդապետութեամբ ։ ՝Ինչու որ ժամանակ
պիտի գայ ՝որ ողջմիտ վարդապետութիւնը
պիտի չհամբերեն, ՝հապա իրենց ըսկիզբին
ետքովը իրենց ցանկութիւններուն համեմատ
4 վարդապետներ պիտի դիպչեն իրենց· ու ճըշ-
մարտութենէն ականջներնին պիտի դարձը-
նեն, ու առասպելներու եանէ պիտի մոլորին ։
5 Բայց դուն ամէն բանի մէջ արթուն կեցիր,
՝նեղութիւններու համբերէ, ՝աւետարանիչի
գործ գործէ, քու պաշտօնդ կատարէ ։ ՝Ին-
6 քզիդ որ ես արդէն պահ ըլլալու ՝ետքս եմ,
7 ու որ ես արդի՛ն պահ ըլլալու ՝ետքս եմ,
7 ու իմ մեկնելուս ատենը հասեր է ։ ՝Բարի
պատերազմը պատերազմեցայ, ընթացքը կա-
տարեցի, հաւատքը պահեցի ։ ՝Ա՚մէն եանէ
8 տարեցի, հաւատքը պահեցի ։ ՝Ա՚մէն եանէ
կայ կը մնայ ինծի արդարութեան պսակը, որ

Տէրը՝ արդար Դատաւորը պիտի հատուցանէ
ինծի ան օրը, ու չէ թէ միայն ինծի, հապա
ան ամէնուն ալ՝ որ անոր յայտնութիւը սիրեցին ։
9 Ջանք ըրէ շուտով ինծի գալու· ինչու որ
՝Դէմասս զիս թողուց ՝ու աս աշխարհը սիրեց,
10 և գնաց Թեսաղոնիկէ· Կրեսկէս ՝ի՚ Գաղա-
11 տիա, Տիտոս՝ Դալմատիա· ՝Միայն ՝Ղուկաս
իմ հետս է· ՝Մարկոսը առնիէ՝ քու հետդ բե-
րելս, ինչու որ ինծի օգտակար է սպասաւո-
12 րութեան համար ։ Եւ ես ՝Տիւքիկոսը եփե-
13 սոս խրկեցի ։ Ան երբ որ գաս՝ որ Տրովադա
Թողուցի Կարպոսին քովը, երբոր գաս՝ բեր,
գիրքերն ալ մանաւանդ մագաղաթները ։
14 ՝Դարբին Ալեքսանդրոսը շատ չարութիւն
ըրաւ ինծի· ՝Տէրը անոր ՝Հատուցանէ իր
15 գործքերուն համեմատ ։ Դուն ալ անկէ զգու-
շացիր, ինչու որ մեր խօսքերուն շատ դէմ
16 կեցաւ ։ Առջի անգամ առիւծին առջեւը պա-
տասխան տալուս՝ իմ կողմնէս մէկը չկայնե-
ցաւ ինծի հետ, ՝հապա ամէնն ալ զիս թո-
17 ղուցին· ՝Հաս իրենց չհետդրի ։ ՝Բայց Տէրը իմ
քովս կայնեցաւ ու զիս զօրացուց, ՝որ քա-
րոզութիւնը իմ միջոցովս լման ըլլայ, ու բո-
լոր Հեթանոսները լսեն· ՝և ես առիւծին
18 բերնէն ազատեցայ ։ Եւ ՝Տէրը ամէն չար գոր-
ծէ պիտի ազատէ զիս, և ապահովութեամբ
իր երկնային թագաւորութեանը պիտի հաս-
ցընէ· ՝Իրեն փառք յաւիտեանս յաւիտենից՝
Ա՚մէն ։
19 ՝Բարև տուր Պրիսկէին և Ակիւղասին՝ ու
20 Ընեսիփորոսին տանը ։ ՝Երաստոս Կորնթոսի
մէջ մնաց· և ՝Տրոփիմոսը Միլիտոսի մէջ թո-
21 ղուցի հիւանդացած ։ ՝Ջանք ըրէ ձմեռէն
առաջ գալ ։ Բարև կ՚ընեն քեզի Եւբուղոս
ու Պուդէս և Լինոս ու Կղօդիա և բոլոր եղ-
22 բայրները ։ ՝Տէրը Յիսուս Քրիստոս քու հոգի-
դ· Տէրը ըլլայ· Շնորհքը ձեզի հետ ։ Ա՚մէն ։

ա Ցամք· ե· 39·
բ Պետ· ա· 20· 21·
գ Կ՚երթայ առաջ-
նորդելու Գիրքը ա-
ռակոյ ալ·
դ Հռոմ· ժե· 4·
ե ա Տիմ· գ· 11·
զ Գաղ· բ· 21·
—
է ա Տիմ· ե· 21· դ·
15· Գաղ· բ· 14·
ը Գործ· ժ· 42·
թ ա Տիմ· ե· 20· Տիտ·

ա· 15· բ· 15·
ժ ա Տիմ· գ· 15·
ի Գաղ· գ· 1·
լ ա Տիմ· ա· 10·
խ Գաղ· գ· 6·
ծ ա Տիմ· ա· 4· գ·
7· Տիտ· ա· 14·
կ Գաղ· ա· 8· բ· 3·
հ Գործ· իա· 8· ե
փետ· գ· 11·
ձ Փիլ· բ· 17·
ղ Փիլ· ա· 23· Տես
բ Պետ· ա· 14·

ե ա Կոր· ԺԲ· 24· 25·
Փիլ· գ· 14· ա Տիմ·
գ· 12· Եբր· ժբ·
1·
զ ա Կոր· բ· 25·
է Ցակ· ա· 12· ա
Պետ· ե· 4· Յայտ·
բ· 20·
ը Գաղ· ա· 12·
թ Գաղ· ժԲ· 35· ա
Տիմ· ա· 20·
ժ բ Թագ· գ· 39·
ի Սագ· իբ· 4· Յայտ·
ժբ· 6·
լ Ո՚ճախ պիտի հա-

Ձ Կազ· գ· 14· Փիլ·
լիմ· 24·
ճ Գաղ· ժբ· 25· ժէ·
37· Կազ· գ· 10·
ղ Գաղ· բ· 4· Եփես·
գ· 21· Կազ· գ· 7·
Տիտ· գ· 12·
ն Գաղ· ժԲ· 35· ա
Տիմ· ա· 20·
շ Գաղ· գ· 14· Փիլ·
լիմ· 24·
ո Գաղ· ժբ· 25· ժէ·
37· Կազ· գ· 10·
չ Գաղ· բ· 4· Եփես·
գ· 21· Կազ· գ· 7·
Տիտ· գ· 12·
պ Գաղ· ժԲ· 35· ա
Տիմ· ա· 20·
ջ Գաղ· գ· 14· Փիլ·
լիմ· 24·
ռ Գաղ· ժբ· 25· ժէ·
37· Կազ· գ· 10·
ս Գաղ· բ· 4· Եփես·
գ· 21· Կազ· գ· 7·
Տիտ· գ· 12·
վ Գաղ· ժԲ· 35· ա
Տիմ· ա· 20·
տ Գաղ· գ· 14· Փիլ·
լիմ· 24·
ր Գաղ· ժբ· 25· ժէ·
37· Կազ· գ· 10·
ց Գաղ· բ· 4· Եփես·
գ· 21· Կազ· գ· 7·
Տիտ· գ· 12·
ւ Գաղ· ժԲ· 35· ա
Տիմ· ա· 20·
փ Գաղ· գ· 14· Փիլ·
լիմ· 24·
ք Գաղ· ժբ· 25· ժէ·
37· Կազ· գ· 10·
օ Գաղ· բ· 4· Եփես·
գ· 21· Կազ· գ· 7·
Տիտ· գ· 12·
ֆ Գաղ· ժԲ· 35· ա
Տիմ· ա· 20·

ա Գաղ· ա· 15·
բ Գաղ· ե· 59·
գ Ա՚ստ· ժ· 19· Գործ·
իգ· 11· իե· 23·
դ Գաղ· իե· 15· իգ·
17· 18· Եփես· գ·
8·
ե Սագ· իբ· 21· բ
Պետ· բ· 9·
զ Սագ· ղիա· 7·
է Հռոմ· ժ· 36·
Գաղ· ա· 6· Եբր·
ժԳ· 21·
ը Գործ· ժբ· 2· Հռ·
ռոմ· ժգ· 3·
թ Գաղ· ա· 16·
ժ Գործ· ժԲ· 22·
Հռոմ· ժգ· 25·
ի Գործ· բ· 4· իա·
29·
լ Հռ· 9·
խ Գաղ· գ· 18· Փիլ·
լիմ· 25·
—

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
ԱՌ ՏԻՏՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Աւետքը կը ծանուցանէ թէ ինչ բանի համար զանիկա կրե-
ակ թողուց· 6 թէ քահանայութեան պաշտօնին ընդունելու
մարդիկ ինչ վարմունքի տէր ըլլալու են· 11 կը պատասխրէ
չար վարդապետներուն բերանը պահպանելընէլ· 12 և անոնց
բնութիւնը կը ստորագրէ ։

1 Պօղոս Աստուծոյ ծառայ և Յիսուս Քրիստո-
սի առաքեալ, Աստուծոյ ընտրեալներուն հա-
ւատքին՝ ու ՝ճշմարտութեան գիտութեան համե-
2 մատ ՝ըլլալու յոյսին վրայ կեցող ՝ճշմարտութիւնը գիտնալու՝
3 համար, ՝ժամանակներէ առաջ, ՝ըլլալ իր խօսքը
իր ժամանակին յայտնեց քարոզութիւնով,
՝որ ինծի յանձնուեցաւ ՝մեր փրկիչ Աստուծոյ
4 հրամանովը, ՝Տիտոսին ՝ի՚մ հարազատ որդւոյս
՝հաւատակից հաւատքովը՝ ՝շնորհք ՝և խա-
ղաղութիւն Հօր Աստուծմէն ու մեր փրկիչն՝
Տէր Յիսուս Քրիստոսէն ։
5 Ա՚սոր համար ես քեզ կրեցի թողուցի,
՝որ ինչ պակաս բան որ կայ, շիտակես, ՝ու
ամէն մէկ քաղաքի մէջ երէցներ կարգես,
6 ինչպէս որ ես քեզի պատուիրեցի· ՝Եթէ որ մէ-
կը անմեղադրելի ըլլայ, ՝մէկ կնկան մը էրիկ,
՝հաւատացեալ զաւակներ ունենայ, որ ա-
նառակութեան համար ամբաստանուած՝ կամ
7 անհնազանդ չըլլան· ինչու որ եպիսկոպոսին
պէտք է անմեղադրելի ըլլալ ՝Աստուծոյ տնե-
տեսին պէս· ոչ յանդուգն, ոչ բարկացող, ՝ոչ
դինեհարբեց, ոչ զարնող, ՝ոչ անարդ չահախնդ-
8 դրամոլութեան եանէ եղող, ՝հապա հիւրասէր,
բարեսէր, խոհեմ, արդար, սուրբ, ժուժկալ,
9 հաւատա բռնելով ՝վարդապետութեան հա-
ւատարիմ խօսքը, որ կարող ըլլայ ողջմիտ
վարդապետութիւնով յորդորել, և հակառակ
10 կեցողները յանդիմանել· ՝Քանի չատ են ան-

հնազանդները, ունայնաբանները խաբողները
ու միտք խարդախները, ՝մանաւանդ անոնք որ
11 թլփատութենէն են, որոնք պէտք է պապան-
ձեցընել, ՝որ ամբողջ տուներ կը կործանեն,
ու անպատեհ բաներ կը սորվեցընեն ՝անարդ
12 շահախնդրութեան համար· ՝Անոնցմէ մէկը
դրուցեց՝ որ իրենց բուն մարգարէն էր, Կրե-
տացիները միշտ սուտագուց են, չար գազան-
13 ներ, դատարկապորներ· Ա՚ս վկայութիւնը
ճշմարիտ է· Եանոր համար ատոնիկ յանդիմա-
նէ անոնք, ՝որ առողջանան հաւատքին մէջ·
14 ՝Ու հնայնի Հրէական առասպելներուն ու ճըշ-
մարտութենէ հեռացող մարդոց պատուէրնե-
15 րուն ։ ՝Ա՚մէն բան մաքուր է մաքուրներուն,
՝բայց պիղծերուն ու անհաւատներուն մէկ
բան մը մաքուր չէ, հապա անոնց միտքն ալ
16 խղճմտանքն ալ պղծուած են ։ Կը խոստովա-
նին թէ գԱստուած կը ճանչնան, ՝և ՝ի՚ր
գործքովը կ՚ուրանան, պիղծ ու անհնազանդ
ըլլալովնին, ՝և ամէն բարի գործի անպիտան ։

ԳԼ· Բ

1 Պատուէրներ կու տայ Տիտոսին անոր վարդապետութեանը
և անոր վարքին վրայով· 9 կը խօսի ծառաներուն և ընդ-
հանրապէս բոլոր քրիստոնեաներուն պարտաւորութեանը
վրայով·

1 Բայց դուն խօսէ ՝ինչ որ կը վայլէ ողջմիտ
2 վարդապետութեանը· Ծերերուն զգաստ ըլ-
լալ, ժանրաթարց, խոհեմ, ՝ողջմիտ՝ հա-
3 ւատքով, սիրով, համբերութիւնով ։ ՝Նոյն-
պէս ալ պատուհերուն անոնց վարմունք ու-
նենալ, ինչպէս որ կը վայլէ սրբութեան, ոչ
բանսարկու ըլլալ, ոչ †գինեմոլ, հապա բարի
4 խրատ տուող· Որ խրատուն նորահասակ կիներ
նէրը՝ ՝էրիկներնին սիրող, զաւակներնին սիրող ըլ-
5 լալ, խոհեմ, ողջմտուհի, անաչէն, բարեգործ,
՝հրնոյ էրիկներուն հնազանդ, ՝որ չըլլայ թէ

ա Տիմ· գ· 16· գ·
3·
բ Տիտ· բ· 25·
գ Տիմ· բ· 1· Գաղ·
գ· 7·
դ Ծնոտ· իգ· 19· բ
Տիմ· բ· 13·
ե Հռոմ· ժգ· 25· բ
Տիմ· ա· 9· ա Պետ·
ա· 20·
զ Տիմ· ա· 10·
է Տիմ· ա· 11·
ը ա Տիմ· ա· 1· բ·
3· գ· 10·

բ Կոր· բ· 13· ե·
13· ը· 6· 16· 23·
ժբ· 18· Գաղ· բ·
3·
գ ա Տիմ· ա· 2·
դ Հռոմ· ա· 12· բ
Կոր· գ· 13· բ
Պետ· ա· 1·
ե Եփես· ա· 2· Կազ·
ա· 3· ա Տիմ· ա·
2· բ Տիմ· ա· 2·
զ Ո՚ճախ՝ ազգութե-
լիքեն և
է ա Կոր· ժա· 35·
ը Գաղ· ժգ· 22· բ

Տիմ· բ· 2·
թ ա Տիմ· գ· 2· եա·
ժ ա Տիմ· գ· 12·
ի ա Տիմ· գ· 4· 12·
լ Ա՚ստ· իգ· 45· ա
Կոր· գ· 1· 2·
խ Ղե· ժ· 9· ա Տիմ·
գ· 3· 8· Եփես·
ե· 18·
ծ ա Տիմ· գ· 3· 8·
ա Պետ· ե· 2·
կ ա Տիմ· գ· 2·
հ ա Տիմ· գ· 3· բ
Տիմ· բ· 2·
ձ ա Տիմ· ա· 10· գ·
3· բ Տիմ· ա· 13·

Տիմ· բ· 2·
ղ ա Տիմ· գ· 2· եա·
ճ ա Տիմ· գ· 12·
մ ա Տիմ· գ· 4· 12·
յ Ա՚ստ· իգ· 45· ա
Կոր· գ· 1· 2·
ն Ղե· ժ· 9· ա Տիմ·
գ· 3· 8· Եփես·
ե· 18·
շ ա Տիմ· գ· 3· 8·
ա Պետ· ե· 2·
ո ա Տիմ· գ· 2·
չ ա Տիմ· գ· 3· բ
Տիմ· բ· 2·
պ ա Տիմ· ա· 10· գ·
3· բ Տիմ· ա· 13·

ժե· 9· Կազ· բ·
22·
ջ Ղ՚ափ· ժա· 39· 40·
41· Հռոմ· ժգ·
14· 20· ա Կոր· գ·
12· ժ· 23· 25· ա
Տիմ· գ· 3· 4·
ռ Հռոմ· ժգ· 23·
ս բ Տիմ· գ· 5· Յայտ·
4·
վ Հռոմ· ա· 28· բ
Տիմ· գ· 8·
—
տ ա Տիմ· ա· 10· գ·
3· բ Տիմ· ա· 13·

Գաղ· ա· 9·
ր Գաղ· ա· 13·
ց ա Տիմ· բ· 3· 10·
գ· 11· ա Պետ·
գ· 5· 4·
ւ Յայտ· հատ գիտեի
Յուդայ եղած·
փ ա Տիմ· ե· 14·
ք ա Կոր· ժգ· 34·
Եփես· ե· 22· Կազ·
գ· 15· ա Տիմ· բ·
11· ա Պետ· գ· 1·
5·
օ Հռոմ· իգ· 24· ա
Տիմ· գ· 1·

6 Աստուծոյ խօսքը հայհոյուի։ Ո՛նանկ ալ երի-
7 ասարդները յորդորէ խոհեմ ըլլալ։ Ի՛ն-
կոյմ քու անձդ բարի գործ ընելու օրինակ
ցուցընելով, վարդապետութեան մէջ անեղ-
8 ծութիւն, պարկեշտութիւն, ո՛ղջամիտ ու
անմեղադրելի խօսք, ո՛ր հակառակ կեցողը
ամչնայ, ու մեր վրայով դէշ բան մը չկրնայ
9 ըսել։ Ո՛րտառներուն ուշադրութիւն կրնայ
տէրութեան հնազանդ ըլլալ, և ամէն բանի
10 մէջ հաճելի. ոչ հակառակախօսներ, ոչ խո-
րտներ, հապա բոլորովին բարի հաւատարիմ
ութիւն ցուցընեն, ո՛ր մեր փրկիչ Աստուծոյ
վարդապետութիւնը ամէն բանի մէջ զար-
11 դարեն։ Ի՛նչու որ Աստուծոյ փրկարար շնորհ-
12 քը բոլոր մարդոց երեցաւ. Ո՛ր մեզ կը խրա-
տէ՝ ո՛ր ամբարշտութիւնը ու աշխարհային
ցանկութիւնները ուրանանք, և պզտաաս-
տանկութիւնով ու արդարութիւնով և բարեպաշտա-
13 թիւնով ապրինք աս աշխարհիս մէջ, Ո՛ւ-
սպասենք ան երջանիկ յոյսին, և մեծ Աստու-
ծոյ ու մեր փրկիչ Յիսուս Քրիստոսին փառացը
14 յայտնուելուն. Ո՛ր իր անձը մեզի համար
տուաւ, որ մեզ ամէն անօրէնութենէ ազատէ,
ու մաքրէ իրեն սեփհական ժողովուրդ՝ ջե-
15 րանի գործ ընելու նախանձառու։ Ա՛ս բանե-
րը խօսէ ու յորդորէ ու յանդիմանէ բոլորո-
վին սաստելով. Ո՛ղջայ որ մէկը քեզ անարգէ։

ԳԼ. Գ

3 Ի՛նչու որ մենք ալ առանց մէկ անմիտ էինք,
անհնազանդ, մոլորեալ, և զանազան ցանկու-
թիւններու ու հեշտութիւններու կը ծառայէ-
ինք, չարութիւնով ու նախանձով կը վարուէ-
ինք, ատելի էինք և մէկզմէկ կ՚ատէինք։
4 Բայց երբոր մեր Փրկիչ Աստուծոյն քաղ-
ցրութիւնը ու մարդասիրութիւնը յայտնուե-
5 ցաւ, Ո՛չ թէ արդարութեան գործ ընէնք
որ մենք բրինք, հապա իր ողորմութեանը
համեմատ մեզ փրկեց Հոգիին ծնանելու աս-
տանին միջոցով ու Սուրբ Հոգիին նորոգ-
6 մամբ, Ո՛ր առատօրէն թափեց մեր վրա
բայ Յիսուս Քրիստոս մեր փրկչին միջո-
7 Ո՛ր անոր շնորհքովը արդարացած՝ յուսոյ
անեցող կենաց յաւուն ժառանգ ըլլանք։
8 Ա՛ս խօսքը հաւատարիմ է. և կ՚ուզեմ որ
ասանք հաստատես, որ Աստուծոյ հաւատա-
ցողները հոգ տանին բարի գործ ընելու
վրայ ըլլալ. ասանք են բարի ու մարդոց օգ-
9 տակար բաները։ Բայց դուն յիմարական
վիճաբանութիւններէն ու հակառա-
կութիւններէն և օրէնքի վրայով եղած կռ-
տութիւններէն մեկնի կեցիր, Ո՛ւնչու որ անօգուտ
ունայնութիւն են ու երկրորդ անգամ մարդէն Ո՛ւսա-
10 ցիր ու մեռի։ Հերձուածող մարդէն Ո՛ւսա-
նիր, գիտնալով որ անանկը խոտորած է,
11 և մեղք կը գործէ Ո՛նքզինքը դատապարտե-
լով։
12 Երբոր Արտեման կամ Տիւքիկոսը քեզի
ղրկեմ, ջանք ըրէ գալու Նիկոպոլիս,
ինչու որ միտք դրի ձմեռը հոն անցընելու։
13 Զի՛նաս օրէնսգէտը ու Ապողոսը մեկնե՛ք
ճամբայ դիր, Ո՛ր պակսութիւն մը չըլ-
14 նայ անոնց բան մը չը-
պակսի։ Եւ մերիններն ալ թող սորվին Ո՛ր-
րի գործ ընելու վրայ ըլլալ հարկաւոր
պարագաներու մէջ, Ո՛ր անպտուղ չըլլան։
15 Բարև կ՚ընեն քեզի ամէնն ալ որ իմ հետս
են. բարև տուր անոնց որ մեզ կը սիրեն
հաւատքով. Շնորհքը ձեր ամենուն հետը
ըլլայ։ Ա՛մէն։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ

4 Պօղոս իր ուրախութիւնը կը յայտնէ Փիլիմոնի հաւատքը ու
սիրը տած ըլլալով։ 9 կը խնդրէ անկէ որ ներողութիւն ապ
Ոնեմոնին որ անոր ծառան էր, ու գոհունակ սիրով ըն-
դունի զանիկա։

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի կապեալը՝ և Տի-
մոթէոս եղբայրը, փիլիմոն մեր սիրելիին Ո՛ու
2 գործակիցին, եւ Ափփիա սիրելիին Ո՛ու, Ա՛ր-
քիպպոս Ո՛մեր զինուորակիցին, Ո՛ու քու տանդ
3 մէջի եկեղեցիին. Ո՛շնորհք և խաղաղութիւն
ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն և Տէր Յիսուս
Քրիստոսէն։
4 Ո՛կը գոհանամ միշտ իմ Աստուծմէս՝ քեզ
5 իմ ազօթքներուս մէջ յիշելով, Ո՛երբոր կը
լսեմ քու սէրդ ու հաւատքդ՝ որ ունիս Տէր
6 Յիսուսի վրայ և բոլոր սուրբերուն վրայ, Ո՛ր
քու հաւատքիդ հաղորդակցութիւնը Ո՛գտա-
կար ըլլայ՝ Քրիստոս Յիսուսով Ո՛ձեր վրայ
եղած ամէն բարութիւնը ճանչցուելովը։
7 Քանզի չատ ուրախութիւն և մխիթարութիւն
ունինք քու սիրոյդ վրայ, Ո՛ր սուրբերուն
սիրտերը քեզմով հանգստացած են, եղբայր։
8 Ո՛ւստի համարձակութիւն
ունիմ Քրիստոսով՝ քեզի
9 հրամայելու, Բա՛յց յաւէտ սիրոյդ համար կ՚ա-
զաչեմ, անանկ մէկը ըլլալով՝ ինչպէս որ եմ
ես Պօղոս ծերացած, ու հիմա Յիսուս Քրիս-
10 տոսի համար կապուած ալ։ Ի՛կ՚ապաչեմ քեզի
իմ որդւոյս Ո՛նեսիմոսին համար՝ Ո՛որն որ իմ
11 կապանքներուս մէջը ծնայ. Ո՛ր առեն մը ան-
պիտան էր քեզի, բայց հիմա քեզի ալ ինծի
12 ալ պիտանի է. Ո՛ղկա՛ ետ խրկեցի. դուն ալ
13 ընդունէ զանիկա՝ որ է իմ ապրանքս. Ո՛րն որ
ի՛ուզէի իմ քովս պահել, Ո՛ր քու տեղդ ին-
ծի ապաստութիւն ընէ աւետարանին կա-
14 պանութեան մէջ։ Բայց առանց քու կամ-
քիդ չուզեցի բան մը ընել, Ո՛ր քու բարեար-
րութիւնդ իբր թէ ստիպմամբ եղած չըլլայ,
15 Հապա կամաւ։ Ո՛գանդի գուցէ ան պատճա-
ռով անգիկա քիչ մը առեն զատուեցաւ, որ
16 յաւիտեան ունենաս, Չէ թէ ալ ծա-
ռայի մը պէս, հապա ծառային վեր՝ սիրելի
եղբօր պէս. Ա՛ր թէ ոչ ինծի այսպէս շատ է,
ո՛րչափ աւելի պիտի ըլլայ քեզի՝ թէ մարմնով
17 կողմանէ ու թէ Տէրոջը։ Ո՛ւստի թէ որ ինծ
ընկեր հաղորդ կը սեպես, ընդունէ անգիկա՝ որ-
18 պէս թէ ինծ։ Եւ թէ որ քեզի անիրաւու-
թիւն մը ըրած է կամ պարտք մը ունի, ան
19 իմ հաշուիս անցուր. Ես Պօղոս իմ ձեռքովս
գրեցի, ես կը վճարեմ. որ չըսեմ քեզի թէ
դուն ալ քու անձդ ինծի պարտական ես։
20 Ա՛յո, եղբայր, թող քեզմէ ունենամ աս օ-
գուտը Տէրոջմով. Ո՛ղկա՛ ետ իմ ապիկա
21 † Տէրոջմով Ո՛ր ես հնազանդութեանդ վստահա-
ցած քեզի գրեցի, քանզի գիտեմ որ ըսա-
ծէս ալ աւելի պիտի ընես։
22 Ա՛կէ՛ ի գաս ինծի բնակարան մըն ալ պատ-
րաստէ, Ո՛ւնչու որ կը յուսամ թէ Ո՛ձեր ա-
ղօթքներուն միջոցով ձեզի պիտի շնորհուիմ։
23 Բարև կ՚ընէ քեզի Ո՛եպափրաս՝ իմ գերակ-
24 ցս Քրիստոս Յիսուսով. Ո՛ր Մարկոս, Ո՛րիստարքոս, Ո՛դիմաս, Ո՛ւկաս՝
25 իմ գործակիցներս։ Ո՛ր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի շնորհքը ձեր հոգիին հետը ըլլայ։
Ա՛մէն։

ԹՈՒՂԹ
[ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ]
Ա. ԵՓՐԱՑԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ընտրեալը կը ծանուցանէ թէ Քրիստոս ոս է աղբի առաջնեկը Հօրմէն մեզի գալով։ 3 Հրեշտակներէն գերագոյն եղաւ թէ անձամբ և թէ պաշտօնով։

1 Եաս մասերով ու շատ կերպերով առաջուց խօսելով Աստուած Հայրերուն հետ մարգա-
2 րէներով, Ի՛նչ եաքի օրերս Ինք Որդիովը խո-
սեցաւ մեր հետը, Որ զանիկա ամէն բանի ժառանգ դրաւ, Որ անով աշխարհն ալ
3 ստեղծեց. Ո՛Որ անիկա իր փառացը լոյսն է և իր էութեանը բուն պատկերը. Հան որ իր զօ-
րութեան խօսքովը ամէն բան կը բռնէ, Ինք անձամբը մեր մեղքերը սրբելով Բարձրերը
4 Աստուծոյ մեծութեանը աջ կողմը նստաւ։ Նէ-
այնչափ աւելի եղաւ Հրեշտակներէն, Որչափ որ անոնցմէ աւելի ազնիւ անուն ժառանգեց,
5 Ինչու որ Հրեշտակներէն որո՞ն ըսաւ երբեք, Դուն իմ Որդիս ես, ես այսօր քեզ ծնայ։ Եւ դարձեալ՝ Ես անոր Հայր պիտի ըլլամ, ու
6 անիկա ինծի Որդի պիտի ըլլայ։ Եւ դար-
ձեալ՝ Երբոր Անդրանիկը աշխարհք կը մըտցնէ՝ կ՚ըսէ, Աստուծոյ բոլոր Հրեշտակներն
7 ալ անոր երկրպագութիւն թող ընեն։ Եւ Հրեշտակներուն վրայով կ՚ըսէ, Որ իր Հրեշ-
տակները հոգիներ կ՚ընէ, ու իր պաշտօնեա-
8 ները՝ կրակի բոց։ Սակայն Որդիին կ՚ըսէ, Քու աթոռդ, ով Աստուած, յաւիտեան յաւի-
տենից է. քու թագաւորութեան գաւազանդ
9 ուղղութեան գաւազան է. Արդարութիւնը սիրեցիր ու անօրէնութիւնըատեցիր. անոր Համար, ով Աստուած, Քու Աստուածդ ու-
րախութեան եղոյ օծեց քեզ քու ընկերնե-
10 րէդ աւելի։ Եւ՝ Դուն, ով Տէր, սկիզբէն երկրին հիմերը դրիր, ու երկինքը քու ձեռ-
11 քերուդ գործքն է. Անոնք պիտի կորսուին, բայց դուն կը կենաս ու կը մնաս. ու ամէնը
12 լաթի պէս պիտի մաշին, Ու վերարկուի պէս պիտի դալարես զանոնք, և պիտի փոխուին. բայց դուն նոյն ինքն ես, ու քու տարիներդ
13 պիտի չպակսին։ Եւ Հրեշտակներէն որո՞ն երբեք ըսաւ, Մի՛ աշ կողմս նստիր, մինչև որ քու թշնամիներդ՝ ոտքերուդ պատուանդան
14 դնեմ։ Չէ՞ որ անոնք ամէնը սպասաւորող հոգիներ են, որոնք ազատութիւնն կը ստանալու համար՝ Որ փրկութիւն պիտի ժառանգեն։

ԳԼ. Բ

1 Կը զգուշացնէ թէ պարտինք հնազանդ ըլլալ Քրիստոս ճիշտ, 5 վասն զի մեր բնութիւնը իր վրայ առնելու խոնարհեցաւ, 14 Ճշդ. նաեւ որ հարկաւոր էր։

1 Ասոր Համար պէտք է մեզի՝ ալ աւելի ու-
շադրութիւն տալ մեր լսած բաներուն, որ չըլ-
2 լայ թէ երբեք պակսինք։ Վասն զի թէ որ ան խօսքը՝ որ Հրեշտակներուն ձեռքովը կրու-
ցուեցաւ՝ հաստատուն եղաւ, Եւ ամէն յան-
ցաւորութիւն ու անհնազանդութիւն արդար
3 հատուցում առաւ, Էհո՞ մենք ինսո՞ր պի-
տի ազատինք՝ թէ որ անհոգ ըլլանք անանկ մեծ փրկութենէ մը, Որ խօսելուն սկիզբը Տէրոջմէն առաւ, Ու լսողներուն ձեռքովը մե-
4 զի հաստատուեցաւ. Վկայեց ալ Աստուած Ինչպիսիներով ու հրաշքներով և զանազան զօ-
րութիւններով Ու Սուրբ Հոգիին պարգևնե-
րովը՝ Ինչպէս որ ինքը կամեցաւ։
5 Ինչու որ չէ թէ հրեշտակներուն հնազան-
դեցուց Եան գալիք աշխարհը, որուն վրայով
6 մենք կը խօսինք. Հապա մէկը մէկ տեղ մը վկայեց ու ըսաւ, Ի՞մարդը ի՞նչ է՝ որ զանիկա
կը յիշես, կամ մարդու որդին՝ որ անոր այ-
7 ցելութիւն կ՚ընես. Քիչ մը վար բերիր զանիկա հրեշտակներէն. փառքով ու պատուով պը-
8 սակեցիր զանիկա, և քու ձեռացդ գործքե-
րուն վրայ կեցուցիր զանիկա. Ամէն բան ա-
նոր ոտքերուն տակը հնազանդեցուցիր. ու-
մէ ամէնը որ անոր հնազանդեցուց, անոր չհնազանդած բան մը չձգեց. Բայց հիմա դեռ
9 չենք տեսներ ամէնը անոր հնազանդած. Ի՞սա-
կայն Յիսուսը փառքով ու պատուով պսա-
կուած կը տեսնենք՝ Որ հրեշտակներէն քիչ
մը վար եղած էր մահուան չարչարանքին հա-
մար, որ Աստուծոյ շնորհքովը ամէնուն հա-
10 մար մահ ճաշակէ. Որովհետև կը վայելը Ա-
նոր, (Որուն համար ամէնը՝ և անով ամէն բաները եղած են,) շատ որդիներ փառքին
մէջ մտցնելու առնոր՝ Անոնց փրկութեան Առաջնորդը՝ Չարչարանքով կատարել։
11 Վ ասն որ թէ ան որ կը սրբէ ու ան որ կը սրբ-
12 ուին, Ամէնն ալ մէկէ մըն են. Անոր Համար չի՛ն ընդ ամենի եղբայր կոչել զանոնք՝
Ըսելով, Քու անունդ եղբայրներուս պիտի պատմեմ, Ժողովքին մէջ քեզ պիտի գովեմ։
13 Եւ դարձեալ՝ Ես անոր պիտի յուսամ. ու դարձեալ՝ Ահա ես ու ան զաւակները՝ Որ
14 Աստուած ինծի տուաւ։ Ասոնք որովհետև զաւակները մսեղինին ու արիւնին հաղորդ եղան, Ինքն ալ նմանապէս անոնց բաժանորդ
եղաւ, Որ Ի՛նքը միահովը փճացնէ զանիկա որ մահուան իշխանութիւնը ունէր, այսինքն Ե-
15 սոսի Սատանան. Ու ազատէ զանոնք որ մահուան վախովը միչև ծառայութեան մէջ Կ՚ապրէին։
16 Քանզի ինսո՞ր հրեշտակներուն չի՛ օգնեց, Հապա Աբրահամի սերունդին ձեռք կը բերե-
17 նէ։ Որոնց Համար պէտք էր անոր բոլորովին եղբայրներուն նման ըլլալ, Որ ինքը ողորմած ըլլայ ու Հաւատարիմ քահանայապետ Աս-
տուծոյ կողմանէ, Ժողովուրդին մեղքերը
18 քաւելու Համար։ Քանզի ինչ բանով որ ինքը չարչարուեցաւ՝ փորձութիւն կրելով, կրնայ փորձանաւորներուն ալ օգնական ըլլալ։

ԳԼ. Գ

1 Քրիստոս Մովսէսէն աւելի փառքի արժանաւոր է. 7 ասոր թէ մենք երբեք չհաստատուինք՝ աւելի պատաժ պիտի պիտի ըլլանք. քան թէ Իսրայէլացիները։

1 Ասոր, սուրբ եղբայրնե՛ր, Երկնային կոչ-

1 Պատ. խբ. 18։ ա Կար. Ժե. 27։ Եփես. ա. 22։ Գաղ. ա. 13։
2 ա Կար. Ժե. 25։
3 Գաղ. բ. 53։
4 Փիլ. բ. 7, 8, 9։
5 Ելից. գ. 16։ Ժբ. 32։ Հռոմ. ե. 18։ բ. 32։ ա Կոր. բ. 15։ ա Տիմ. բ. 6։ ա Ճաղ. բ. 9։ Ցայտ. ե. 9։
6 Եբր. ա. 2։ Ժբ. 36։ Գաղ. գ. 15։ ե. 1։ Եփես. ա. 22։ Գաղ. ա. 13։
7 Ես. խե. 23։
8 Հռոմ. ը. 17։ Տիտ. գ. 7։ Ցաղ. ե. 5։ ա Պետ. գ. 7։
9 Սաղ. ճդ. 1։ Պատ. խբ. 44։ Պար. Ժբ. 36։ Դան. ե. 42։ Գաղ. Ժ. 12։ Զաք. ե. 3։
10 Ծն. ժԹ. 16։ Ել. ա. 1, 2, 24։ Սաղ. ԼԳ. 7։ ղա. 11։ Ճգ. 20, 21։ Դան. գ. 28։ ե. 10։ Ժ. 11։ Պատ. Ժբ. 10։ Գաղ. ա. 19։ Ժբ. 9։ 13։ Գար. Ժբ. 7։ Եբր. ա. 15։
11 Ցաղ. ա. 15։
12 Ցաղ. ա. 17։ Ցայտ. ա. 11։
13 Գաղ. ե. 27։ Թ. 12։ 14։ 26։
14 Սաղ. ճԺ. 1։ Եփես. ա. 20։ Գաղ. բ. 1։ Ժ. 12։ Ժբ. 2։ ա Պետ. գ. 22։
15 Եփես. ա. 21։ Փիլ. բ. 9։ 10։
16 Սաղ. բ. 7։ Գար. Ժգ. 33։ Գաղ. ե. 5։
17 Պատ. խբ. 10։ խբ. 6։ Սաղ. ԶՓ. 26։ 27։
18 Հռոմ. բ. 29։ Կաղ. ա. 18։ Ցայտ. ա. 5։
19 Տես Սաղ. գե. 7։ ա Պետ. գ. 22։
20 Սաղ. ճգ. 4։
21 Սաղ. խե. 6, 7։
22 Եփես. ա. 21։ Եա. կա. 1։ Գար. գ. 27։ Ժ. 38։
23 Սաղ. ճբ. 25։ Հռ. ե. 2։ Եա. ԼԳ. 4։ Յա. 6։ Պատ. խգ. 55։

բ Պետ. գ. 7։ 10։
3 Ցայտ. խա. 1։
4 Սաղ. ճժ. 1։ Պատ. խբ. 44։ Պար. Ժբ. 36։ Դաւիթ. բ. 42։ Գաղ. Ժ. 12։ Հմր. 5։
5 Դն. ժԹ. 16։ Լբ. 1, 2, 24։ Սաղ. ԼԳ. 7։ ղա. 11։ ճգ. 20, 21։ Դան. գ. 28։ ե. 10։ Ժ. 11։ Պատ. Ժբ. 10։ Դաւիթ. ա. 19։ բ. 9, 13։ Գար. Ժբ. 7։ Եբր. ա. 15։
6 Ես. խբ. 23։
7 Հռոմ. բ. 17։ Տիտ. գ. 7։ Ցաղ. բ. 5։ ա Պետ. գ. 7։
—
8 բ Օր. ԼԳ. 2։ Սաղ. կբ. 17։ Գար. ե. 53։ Գաղ. գ. 19
9 Թագ. Ժ. 30, 31։ բ Օր. գ. 3։ Ժ. 2, 5, 12։ խե. 26։
10 Գաղ. Ժ. 23, 29։ Ժբ. 25։
11 Պատ. գ. 17։ Պար. ե. 14։ Գաղ. ա. 2։
12 Գաղ. Ժ. 17։ Եբր. ա. 9։ Պատ. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
13 Գաղ. ե. 32։ Գաղ. Ժ. 10, 14։
14 Գար. Ժէ. 26։
15 Պատ. խբ. 10։ Ցաղ. բ. 17։ Հբ. ա. 29։
16 Պատ. խբ. 22, 25։
17 Պատ. Ժբ. 2։ Եա. Ժբ. 2։
18 Եփես. ա. 14։ Գաղ. ա. 2։
19 Գաղ. ա. 16։ Եբր. ա. 11։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
20 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
21 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
22 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
23 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
24 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
25 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
26 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
27 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։

մանը մասնակիցներ, Էնոյնիսկ մեր դատա-
նողները Աստուածային ու քահանայապետական
2 Քրիստոս Յիսուսի. Որ հաւատարիմ է անոր՝
որ զինքը դրաւ, Ինչպէս որ Մովսէս ալ՝ ա-
3 նոր բոլոր տան մէջ։ Ինչու որ ինքը Մովսէ-
սէն աւելի փառքի արժանացաւ, Որ-
չափ որ աւելի պատիւ կ՚ունենայ տունը չինողը
4 քան թէ տունը։ Քանզի ամէն տուն մէկէ մը
կը չինուի. Բայց ան որ ամէն բաները բրաւ՝
5 Աստուած է։ Եւ Մովսէս անոր բո-
լոր տանը մէջ հաւատարիմ էր Ծառայի մը
պէս՝ Պատուհասելու բաներուն վկայ ըլլալու հա-
6 մար։ Բայց Քրիստոս որդիի մը պէս իր տանը
վրայ, Որուն տունը մենք ենք, Միայն թէ
ան համարձակութիւնը և յոյսին պարծանքը
մինչև վերջը հաստատ բռնենք։
7 Վասն ինչպէս որ Կ՚ըսէ Հոգին Սուրբ,
8 Այսօր թէ որ անոր ձայնին պիտի լսէք,
9 Ձեր սիրտերը մի խստացընէք Ցասնութեան ատեն, Անապատին մէջ փորձութեան օրը,
10 Ուր որ ձեր Հայրերը զիս փորձեցին, Քննեցին զիս՝ Եւ տեսան զառաքինութիւնս քառասուն տարի իմ գործքերս
11 տեսան։ Անոր Համար զգուեցայ այն սերունդէն, ու ըսի, Միշտ մոլորած են սրտովը, և իմ
12 ճամբաներս չճանչցան անոնք։ Ուստի երդում ըրի իմ բարկութեանս մէջ թէ իմ Հանգիստս
13 դանի Աստուծմէն։ Հապա ամէն օր միմիայն իրարու քաջալերեցէք՝ քանի որ այսօր կ՚ըսուի, որ չըլ-
լայ թէ ձեզմէ մէկը խստանայ մեղքին խա-
14 բէութենով։ Քանզի մենք Քրիստոսի մաս-
նակից եղած ենք, Միայն թէ ան հաստատու-
թեան սկիզբը մինչև վերջը պինդ բռնենք։
15 Քանի որ կ՚ըսուի, Այսօր թէ որ անոր ձայնին
պիտի լսէք, Ձեր սիրտերը մի խստացընէք
16 բարկացընելու առնին պէս։ Քանզի ոմանք լսեցին ու բարկացուցին, բայց չէ թէ՝ ան ա-
մէնը որ Եգիպտոսէն եկած էին Մովսէսին ձեռ-
17 քովը։ Բայց Որոնցմէ զգուեցաւ ան քառասուն տարին։ Չէ՞ որ մեղանչողներէն, Որուն ոսկոր-
18 ները անապատին մէջ Ինկան։ Եւ Որո՞ւց հետ երդում ըրաւ իր Հանգիստը չմտնելու,

Տիմ. ա. 9։ բ Պետ. ա. 10։
2 բ Օր. Ժբ. 15, 18. 19։
3 Հռոմ. Ժե. 8։
4 Գաղ. բ. 17։ գ. 14։ Ես. ե. 1։ Ել. ա. 22։ Ժ. 21։
5 Թուոց. Ժբ. 7։ Հմր. 5։
6 Զաք. գ. 12։ Պատ. Ժգ. 18։
7 Ելից. ա. 10։ գ. 9։ Եփես. բ. 18։
8 Ես. Ժ. 31։ Թուոց. Ժբ. 7։ Հռոմ. ե. 24։ Յա. 6։
9 Ելից. Ժ. 21։ Գաղ. Ժ. 31։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
10 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
11 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
12 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
13 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
14 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
15 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
16 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
17 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։
18 Ես. խբ. 10։ Ես. ե. 1։ Գաղ. Ժ. 9։

19 եթէ ոչ՝ անհատաններուն համար։ ⁴Եւ կը տես-
նենք որ չկրցան մտնել իրենց անհաւատու-
թեանը համար։

ԳԼ· Դ

1 Քրիստոսականները հաւատքով ձեռք պիտի բերէն իրենց հան-
գիստը։ 12 Աստուծոյ խօսքին ազդեցութիւնը։ 14 Որովհետև
մենք մեծ քահանայապետ ունինք Յիսուս Աստուծոյ Որդին
որ մեր ախտաճանչութեան հաղորդ եղաւ։ բայց առանց
մեզի։ 16 կարող ենք և պարզութիւնով մօտենալ Տեառնմեր
Քրիստոս երկնաւոր Հօրը։

1 ՈՒրեմն ալ վախնանք, որ չըլլայ թէ անոր
հանգիստը մնալու խոստումնը որ դէպ ի մեզ
ցոյց է, ձեզմէ մէկը ետին գրկուած գտնուի։
2 Ինչպէս որ մենք ալ անոնց պէս աւետիս առած
ենք. բայց անոնց չօգտ մը չըրաւ անոնք
լսելը, քանզի հաւատքով խառնուած չէր ա-
3 ղոներուն մէջ։ ²Յակ մենք որ հաւատացինք՝
հանգիստը կը մտնենք. ինչպէս որ ըսաւ, Ինչ-
պէս որ երդուայ մէջ թէ իմ
հանգիստս պիտի չմտնեն. թէև էր գործքերը
4 աշխարհի ստեղծուելէն եղած էին։ Ինչու որ Գէ-
ղ ասանկ կ'ըսէ մէկ տեղ մը եօթներորդ օրուան
համար, Եւ Աստուած եօթներորդ օրը հանգ-
5 հանար, Եւ հոս նորէն
6 ՝Ըսած թէ իմ հանգիստս պիտի չմտնեն։ Ուստի
որովհետև անոնց կը մնայ հոն մտնել, Եւ ա-
նոնք որ առաջուց աւետիս առած էին, ան-
7 հնազանդութեան համար չմտան, Նորէն օր մը
կը սահմանէ՝ ու կ'ըսէ Այսօրը Դաւիթին բեր-
նաւը այնքան ժամանակէ ետև, ինչպէս որ
ըսուեցաւ, ²Այսօր թէ որ անոր ձայնին պիտի
8 լսէք, ձեր սիրտերը մի խստացընէք։ Ինչու
որ եթէ Յեսու հանգչեցուցած ըլլար զա-
նոնք, ալ անկէ ետքը ուրիշ օրուան համար
9 չէր պրպտեր։ Ուրեմն Աստուծոյ ժողովուրդին
10 հանգիստ մը կը մնայ։ Վասն զի ան որ
անոր հանգիստը մտաւ, ալ հանգչեցաւ իր
գործքերէն, ինչպէս որ Աստուած ալ իրենէն։
11 բէն։ Ուրեմն ջանանք ան հանգիստը մտնելու,
նոր չըլլայ թէ մէկը նոյն անհնազանդութեան օ-
12 րինակին պէս ի՛յնայ։ Ինչու որ Աստուծոյ խօս-
քը ՚կենդանի է ու զօրեղ՝ Եւ ամէն երկսայրի
Նաւթէ կարուկ, որ կը թափանցէ մինչև չուն-
չէը ու ոգին և յօդուածները ու ծուծը բաժնե-
լու, Եւ կը քննէ սրտին խորհուրդները ու մը-
13 տածմունքները։ ²Եւ չկայ մէկ արարած մը

11 կարգին պէս։ ³Որուն վրայով չատ բանէրնք
ունինք, որ դժուարին ալ է մեկնելու, ²վասն-
12 որ ձեր լսելիքներդ բթացած են. Որ պէտք
էր ձեզի ժամանակին նայելով ուսուցիչներ
ըլլայ, բայց նորէն պէտք է ձեզի սորվիլ թէ ին-
չեր են Աստուծոյ պատգամներուն առջի սկզ-
բունքները. Ու դուք կամի կարօտ եղաք և
13 չի թէ հաստատուն կերակուր։ Քանզի ան ա-
մէնը որ կամենկը է՝ սրդ ստրութեան խօսքին
14 անհմուտ է, ²որովհետև տղայ է։ Բայց հաս-
տատուն կերակուրը կատարեալներուն է, ո-
րոնց զգայարանքները սովորութեամբ կըր-
թուած են բարին ու չարը զանազանելու։

ԳԼ· Զ

1 Կը յորդորէ որ հաստատին չկրնան։ 11 Հոգա հաստատուն 12
և քաջացող ըլլան։ ու Համբերութեամբ Աստուծոյ ոտքերէ-
ներ։ 13 Որան որ Աստուած հաստատուն է իր խոստումներնե-
րուն մէջ։

1 ՈՒստի ²Քրիստոսի վրայով առջի սորվելիք-
ները ձգելով՝ կատարեալին գանք, աւանդ
նորէն հիմ ձգելու ³մեռած գործքերէն ա-
պաշխարելու, ու աս Աստուած հաւատք ու-
2 նենալու, ⁴Եւ մկրտութիւններուն վարդապե-
տութիւնը, ²ու ձեռք դնելուն, Եւ մեռելնե-
րուն յարութիւնը, ²ու յաւիտենական գա-
3 տաստանին։ Եւ աս պիտի ընենք՝ ³թէ որ
4 Աստուած հրամայ։ ⁴Ինչու որ անհնար է
³մէկ անգամ լուսաւորուածներուն՝ ⁴որոնք
երկնաւոր պարգեւին համը առին, ²ու Հոգւոյն
5 Սրբոյ հաղորդ եղան, Եւ Աստուծոյ բարի
խօսքին ²ու գալու աշխարհին զօրութիւններ-
6 ուն համը առին, թէ որ ի՛նան՝ նորէն ա-
պաշխարութիւնով նորոգուիլ. ⁴որովհետև
կրկին Աստուծոյ Որդին խաչը կը հանեն իրենց
7 անձին, ու կը խայտառակեն։ Ինչու որ ան
երկիրը՝ որ իր վրայ չատ անգամ եկած անձ-
րեւը կը խմէ, և արդիւնք կը բերէ պիտանի
անոնց՝ որոնց համար որ կը մշակուի, ³Աս-
8 տուծմէ օրհնութիւն կ'ընդունի։ ¹Բայց ան որ
փուշեր ու տատասկներ կը բերէ՝ անպիտան է
ու անէծքի մօտ, և անոր վերջը այրուիլ է։
9 Իսկ մենք, սիրելիներ, ձեր վրայով յուսա-
գին և փրկութեան վերաբերեալ յոյսեր ու-
10 նինք, թէև ասանկ կը խօսինք։ ²Քանզի Աս-
տուած անիրաւ չէ, ²որ ձեր գործը մոռնայ, ու
ան սէրը որ իր անուանը համար ցուցուցիք,
²որ սուրբերուն ծառայեցիք ու կը ծառայէք։

11 Բայց մենք կը բաղձանք որ ձեզմէ ամէն
մէկը նոյն ջանքը ցուցընէ ²յոյսին հաստատուն-
12 նալուն վերջը։ Որ դուք չծուլանաք,
հապա նմանող ըլլաք անոնց որ հաւատքով
ու համբերութիւնով ²խոստումնները ժա-
13 ռանգեցին։ Աստ որ երբոր Աստուած Ար-
րահամին խոստանալով երդում, որովհետև ու-
մէ մեծը չկար՝ ²որ անոր վրայ երդնում
14 ընէր, իր անձին վրայ երդում՝ ըսաւ՝ ու
ըսաւ, Ա՛յո՛ օրհնելով պիտի օրհնեմ քեզ,
15 ու չատցընելով պիտի չատցնեմ քեզ։ Եւ
այսպէս համբերութեամբ խոստումնը կրնալ։
16 Քանզի մարդիկ իրենցմէ մեծին վրայ երդում
կ'ընեն, ²ու անոնց բոլոր հակառակութեանը
17 համար վճիռ՝ երդումն է։ Որ անով
Աստուած ²իր խորհուրդին անփոփոխ ըլլալը
ալ աւելի ցուցընել ուզելով խոստումնքին
ժառանգաւորներուն, երդումը մէջ ձգեց։
18 Որ երկու անփոփոխելի բաներով՝ որոնցմով
անկարելի է Աստուծոյ սուտ դուրս գալ, հաս-
տատուն մխիթարութիւն ունենանք մենք՝ որ
ապաստանեցանք ²առջինիս դրուած յոյսը
19 առնելու։ Որ ան չորս ունինք երբեք
մեզ հաստատ ու անշարժ խարիսխ մը մեր ան-
ձին, Եւ վարագուրին ներսի կողմն ալ կը
20 մտնէ։ ²Ուր որ Յիսուս երբեք Առաջնորդ մը-
տաւ մեզի համար՝ ³յաւիտենական քահանա-
յապետ ըլլալով Մելքիսեդեկի կարգին պէս։

ԳԼ· Է

1 Առաքեալը կը ցուցնէ թէ Յիսուս Քրիստոս քահանայապետ
է Մելքիսեդեկի կարգին պէս։ 11 և ու պատճառով խիստ
գերազանց է Ահարոնի կարգէն եղող քահանայութենէն։

1 ²Քանզի ան ²Մելքիսեդեկ Սաղեմի թագա-
ւորն էր՝ Բարձրեալ Աստուծոյ քահանան, որ
ինքը Աբրահամը դիմաւորեց՝ երբոր անիկա
թագաւորներուն կոտորածէն կը դառնար, ու
2 օրհնեց զանիկա. Որուն Աբրահամ ալ ամ-
սանորդ առաւ բոլոր բաներէն. որ նախ ար-
դարութեան թագաւոր կը թարգմանուի, ետ-
քը Սաղեմի թագաւոր՝ որ է խաղաղութեան
3 թագաւոր. Առանց հօր, առանց մօր, ազգա-
համար չունեցող, որ ոչ անոր օրերուն սկիզ-
բը կայ՝ ոչ ալ կեանքին վերջը. և Աստուծոյ
Որդւոյն նման ըլլալով՝ կը կենայ ու կը մնայ
միշտ քահանայ։

4 Աւդ· Նայեցէք թէ որչափ մեծ մէկ մըն էր
ասիկա, ²որ անոր Աբրահամ նահապետն ալ

ա ի մէկ տեղ՝ եւ ասէ ցնոսա. Ձեզ տրուեցաւ գիտել զխորհուրդս արքայութեան Աստուծոյ, այլ ուրիշաց՝ առակիւ.
5 որպէս զի տեսանելով՝ տեսանիցեն եւ ոչ իմասցին, եւ լսելով՝ լսիցեն եւ ոչ հասանիցեն, գուցէ դարձեալ դարձցին եւ թողցի նոցա։
6 Եւ ասէ ցնոսա. Ոչ գիտէք զառակս զայս, եւ զկնա՞ զիարդ ամենայն առակս գիտասջիք։
7 Զանգուածն որ սերմանէ՝ զբանն սերմանէ։
8 Եւ սոքա են որ ի ճանապարհն՝ ուր բանն սերմանի, եւ յորժամ լսիցեն՝ իսկոյն գայ սատանայ եւ առնու զբանն որ սերմանեալ է ի սիրտս նոցա։
9 Եւ սոքա են որ ի վէմ ապառի սերմանին, որ յորժամ լսիցեն զբանն՝ իսկոյն առնուն զայն ուրախութեամբ.
10 եւ ոչ ունին արմատ ի ներքս, այլ ժամանակաւոր են. եւ յորժամ եղիցի նեղութիւն եւ հալածանք վասն բանին՝ իսկոյն գայթակղին։
11 Եւ որ ի փշալից սերմանին՝ սոքա են որ լսեն զբանն,
12 եւ մտանեն զբանն հոգսք աշխարհի եւ խաբէութիւն մեծութեան եւ ցանկութիւնք այլ եւ այլ, եւ խեղդեն զբանն, եւ անպտուղ լինի։
13 Եւ որ ի բարի հողն սերմանին՝ սոքա են որ լսեն զբանն եւ ընկալան, եւ պտղաբերեն ի համբերութեան։
14 Եւ որ ի մարդկանէ ելանէ սերմանի՝ սոքա են որ լսեն զբանն, եւ հոգսք աշխարհի եւ խաբէութիւն մեծութեան եւ ցանկութիւնք այլ եւ այլ մտանեն, եւ խեղդեն զբանն, եւ անպտուղ լինի։
15 Եւ որ ի բարի հողն սերմանին՝ սոքա են որ լսելով զբանն՝ ընկալան ի սիրտ բարի եւ ի քաջ, եւ պտղաբերեն ի համբերութեան։
16 Ոչ ոք ճրագ վառեալ ծածկէ զնա ամանաւ, կամ ընդ մահիճս դնէ, այլ ի վերայ աթոռոյ դնէ, զի որ մտանեն տեսցեն զլոյսն։
17 Զի ոչ է ինչ ծածուկ՝ որ ոչ յայտնի լիցի, եւ ոչ գաղտնի՝ զոր ոչ գիտասցեն եւ ի յայտ եկեսցէ։
18 Տեսէք ուրեմն զիարդ լսէք. զի որ ունիցի՝ տացի նմա, եւ որ ոչ ունիցի՝ եւ զոր կարծէ թէ ունիցի՝ առցի ի նմանէ։
19 Եկին առ նա մայր նորա եւ եղբարք նորա, եւ ոչ կարէին հասանել առ նա վասն բազմութեան։
20 Եւ պատմեցին նմա ոմանք եւ ասեն. Մայր քո եւ եղբարք քո կայցեն արտաքոյ եւ կամին տեսանել զքեզ։
21 Եւ նա պատասխանի տուեալ ասէ ցնոսա. Մայր իմ եւ եղբարք իմ սոքա են որ զբանն Աստուծոյ լսեն եւ առնեն զայն։
22 Եւ յաւուր միում ինքն եւ աշակերտք նորա մտին ի նաւ, եւ ասէ ցնոսա. Անցցուք յայն կողմն ծովուն։ Եւ ելին։
23 Եւ մինչդեռ երթային՝ նա ննջեաց. եւ իջանէ սաստիկ հողմ ի ծովն, եւ լնուին նաւն ջրով, եւ վտանգ կրէին։
24 Եւ մերձեցեալ արթնացուցին զնա՝ ասելով. Վարդապետ, վարդապետ, կորնչիմք։ Եւ նա յարուցեալ սաստեաց հողմոյն եւ ալեաց ջրոյն, եւ դադարեցին, եւ եղեւ խաղաղութիւն։
25 Եւ ասէ ցնոսա. Ո՞ւր է հաւատ ձեր։ Եւ նոքա երկեալ զարմացեալ ասէին ընդ միմեանս. Ո՞վ է սա, զի եւ հողմոցն հրամայէ եւ ջրոյն, եւ հնազանդին նմա։
26 Եւ անցին ի մի մեզ աշխարհն Գերգեսացւոց, որ է դիմաց Գալիլեացւոց։
27 Եւ երթեալ նմա ի ցամաքն՝ ընդ առաջ եկն նմա այր մի ի քաղաքէն, որ դիւահար էր ի ժամանակաց բազմաց, եւ հանդերձ ոչ զգենոյր, եւ ոչ ի տան բնակէր, այլ ի գերեզմանս։
28 Որ տեսեալ զՅիսուս՝ գոչեաց եւ անկաւ առաջի նորա, եւ ձայնիւ մեծաւ ասէ. Զի՞ ինձ եւ քեզ, Յիսուս որդի Աստուծոյ բարձրելոյ։ Աղաչեմ զքեզ, մի տանջեր զիս։
29 Զի պատուիրէր հոգւոյն պղծոյ ելանել ի մարդոյն. զի բազում ժամանակս հարկանէր զնա, եւ կապէին շղթայիւք եւ ի բանտս արգելուին, եւ խզէր զկապանսն, եւ տարածանէր դիւն ի տեղիս անապատս։
30 Հարցանէր զնա Յիսուս եւ ասէ. Զի՞ է անուն քո։ Եւ նա ասէ. Լեգէոն, զի դիւք բազումք մտեալ էին ի նա։
31 Եւ աղաչէին զնա զի մի հրամայիցէ նոցա երթալ յանդունդն։
32 Էր անդ հօտ խոզից բազմաց արածանելոց ի լերինն. եւ աղաչեցին զնա զի հրամայիցէ նոցա մտանել յնոսա։ Եւ հրամայեաց նոցա։
33 Եւ ելեալ դիւքն յմարդոյն՝ մտին յխոզսն, եւ ընթացաւ հօտն ի վայր ի վիմաձորէն ի ծովն, եւ խեղդեցան։
34 Եւ տեսեալ հովիւքն զեղեալսն՝ փախեան, եւ պատմեցին ի քաղաքի եւ ի գեղս։
35 Եւ ելին տեսանել զեղեալսն, եւ եկին առ Յիսուս, եւ գտին նստեալ զմարդն զորմէ դեւքն ելեալ էին, հանդերձեալ եւ խելամուտ առեալ առ ոտս Յիսուսի, եւ երկեան։
36 Պատմեցին նոցա եւ որ տեսեալ էին, զիարդ եղեւ փրկեալ դիւահարն։
37 Եւ խնդրեաց զնա ամենայն բազմութիւն շրջակայից Գերգեսացւոց երթալ յինքեանց, զի երկեալ էին մեծաւ երկիւղիւ։ Եւ նա մտեալ ի նաւ դարձաւ։
38 Եւ խնդրէր զնա այրն զորմէ դեւքն ելեալ էին, զի ընդ նմա լիցի։ Եւ արձակեաց զնա Յիսուս՝ ասելով.
39 Դարձիր ի տուն քո, եւ պատմեա զոր արար Աստուած քեզ։ Եւ գնաց ամենայն քաղաքաւն՝ քարոզելով զոր արար Յիսուս նմա։
40 Եւ եղեւ յորժամ դարձաւ Յիսուս՝ ընկալաւ զնա բազմութիւն, զի էին ամենեքին սպասաւորք։
41 Եւ ահա եկն այր մի, որում անուն էր Յայիրոս, եւ նա էր իշխան ժողովրդեանն. եւ անկեալ առ ոտս Յիսուսի՝ աղաչէր զնա մտանել ի տուն իւր,
42 զի դուստր մի միայն ծնեալ էր նմա իբրեւ ամաց տասնից, եւ նա մեռանէր։ Եւ մինչդեռ երթայր՝ բազմութիւնքն խեղդէին զնա։
43 Եւ կին մի որ էր արեամբ հոսանաւ ամս երկոտասան, որ ամենայն ունայնացուցեալ էր զանձն իւր ի բժշկաց, եւ ոչ կարէր ոք բժշկել զնա,
44 մերձեցեալ ետ ի թիկունս նորա, եւ մերձեցաւ ի վերայ ծայրի հանդերձից նորա, եւ անդէն կացեալ էր արիւնն նորա։
45 Եւ ասէ Յիսուս. Ո՞վ է որ մերձեցաւ ինձ։ Եւ ամենեցուն ուրացեալ՝ ասէ Պետրոս եւ որ ընդ նմա էին. Վարդապետ, ամբոխք զքեզ պաշարեն եւ նեղեն, եւ դու ասես թէ՝ Ո՞վ է որ մերձեցաւ ինձ։
46 Եւ Յիսուս ասէ. Մերձեցաւ ինձ ոք, զի ես գիտացի զզօրութիւն ելեալ ի մէնջ։
47 Եւ տեսեալ կինն թէ ոչ ծածկեցաւ՝ դողդողեալ եկն, եւ անկեալ առաջի նորա՝ յայտնեաց առաջի ամենայն ժողովրդեանն զպատճառն զոր հպեալ էր նմա, եւ զիարդ անդէն առողջացաւ։
48 Եւ նա ասէ ցնա. Դուստր, հաւատք քո կեցուցին զքեզ, գնա՛ յաղագաղութեամբ։
49 Մինչդեռ նա խօսէր՝ գայ մի ի տանէ ժողովրդապետին՝ ասելով. Մեռաւ դուստր քո, մի նեղեր զվարդապետն։
50 Եւ Յիսուս լուեալ՝ պատասխանի տուեալ ասէ ցնա. Մի երկնչիր, միայն հաւատա, եւ կեցցէ։
51 Եւ եկեալ ի տունն՝ ոչ ետ մտանել ընդ նա մարդ, եթէ ոչ Պետրոս եւ Յակոբոս եւ Յովհաննէս, եւ հայր մանկանն եւ մայր։
52 Եւ լային ամենեքին եւ ողբային զնա։ Եւ նա ասէ. Մի լայք, ոչ մեռաւ մանուկն, այլ քնացեալ է։
53 Եւ ծիծաղէին ընդ նմա՝ գիտելով զի մեռեալ է։
54 Եւ նա հանեալ զամենեսեան արտաքս՝ եւ բռնեալ զձեռն մանկանն՝ կոչեաց եւ ասէ. Մանուկ, յարի՛ր։
55 Եւ դարձաւ հոգի նորա, եւ յարոյց անդէն։ Եւ հրամայեաց տալ նմա ուտել։
56 Եւ զարմացան ծնողքն նորա։ Եւ պատուիրեաց նոցա զի մի ումեք ասասցեն զգործեալն։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ կոչեալ զտասն աշակերտսն իւր՝ ետ նոցա զօրութիւն եւ իշխանութիւն ի վերայ դիւաց ամենայնի, եւ զի զհիւանդութիւնս բժշկեսցեն։
2 Եւ առաքեաց զնոսա քարոզել զարքայութիւն Աստուծոյ, եւ բժշկել զհիւանդսն։
3 Եւ ասէ ցնոսա. Մի՛ տանիցէք ինչ ի ճանապարհ, եւ ոչ գաւազան, եւ ոչ պարկ, եւ ոչ հաց, եւ ոչ արծաթ, եւ ոչ երկուք հանդերձ ունիցիք։
4 Եւ յորում տան մտանիցէք՝ անդ կացէք, եւ անտի ելանիցէք։
5 Եւ որ ոչ ընկալցին զձեզ՝ ելանելով յայնմ քաղաքէ՝ զփոշին զոտից ձերոց թօթափեցէք ի վկայութիւն ի վերայ նոցա։
6 Եւ ելեալ շրջէին ընդ ամենայն գեղս՝ աւետարանելով եւ բժշկելով ամենայն տեղիս։
7 Եւ լուաւ Հերովդէս չորեքտասանակ զամենայն որ լինէին ի նմանէ, եւ տարակուսեալ էր, վասն զի ասէին ոմանք թէ Յովհաննէս յարեաւ ի մեռելոց,
8 եւ ոմանք թէ Եղիա երեւեցաւ, եւ ոմանք թէ մարգարէ ոմանց հնոցն յարեաւ։
9 Եւ ասէ Հերովդէս. ԶՅովհաննէս ես գլխատեցի, ո՞վ է սա զոր ես լսեմ զայսպիսիս։ Եւ ջանայր տեսանել զնա։
10 Եւ դարձեալ առաքեալքն՝ պատմեցին նմա զամենայն զոր արարին։ Եւ առեալ զնոսա՝ քաշեցաւ առանձինն յանապատ տեղի քաղաքի որ կոչի Բեթսայիդա։
11 Եւ ամբոխք գիտացին, եւ գնացին զհետ նորա։ Եւ նա ընկալաւ զնոսա, եւ խօսէր ընդ նոսա զարքայութեան Աստուծոյ, եւ զհիւանդսն որ պիտոյ էին բժշկութեան՝ բժշկէր։
12 Եւ սկսաւ աւուրն հովանալ։ Եւ մերձեցեալ տասնեքին ասեն ցնա. Արձակեա զամբոխն, զի երթեալ ի գեղս շրջակայս եւ ի տեղիս մերձակայս՝ հանգիցին եւ գտցեն կերակուր, զի ի տեղւոջ անապատի եմք աստ։
13 Եւ նա ասէ ցնոսա. Տուք դուք նոցա ուտել։ Եւ նոքա ասեն. Ոչ է մեզ եթէ ոչ հինգ հացք եւ երկու ձուկունք, բայց եթէ երթեալ մեք գնեսցուք կերակուր ամենայն ժողովրդեանս զայսոսիկ։
14 Զի էին արանց ընդ հազարս հինգ։ Եւ ասէ ցաշակերտսն իւր. Արկէք զնոսա ընդ հանգոյն հինգիս ընդ հանգոյն։
15 Եւ արարին նոքա ընդ հանգոյն, եւ արկին զամենեսեան։
16 Եւ առեալ զհինգ հացսն եւ զերկուս ձուկունսն՝ հայեցաւ յերկինս, եւ օրհնեաց զնոսա, եւ կոտրեաց, եւ ետ աշակերտացն իւրոց դնել առաջի ժողովրդեանն։
17 Եւ կերան ամենեքին եւ յագեցան, եւ վերացուցին զաւելորդսն նոցա՝ տասն զամաններ կտորաց։
18 Եւ եղեւ մինչդեռ էր նա միայնակեցեալ աղօթէր, եւ աշակերտքն էին ընդ նմա, եւ հարցանէ զնոսա՝ ասելով. Զո՞վ զիս ասեն ամբոխքն լինել։
19 Եւ նոքա պատասխանի տուեալ ասեն. ԶՅովհաննէս Մկրտիչ, եւ ոմանք զԵղիա, եւ ոմանք թէ մարգարէ ոմանց հնոցն յարեաւ։
20 Եւ ասէ ցնոսա. Դուք ո՞վ զիս ասէք լինել։ Պատասխանի տուեալ Պետրոս ասէ. Զքրիստոս Աստուծոյ։
21 Եւ նա սաստեալ պատուիրեաց նոցա զի մի ումեք ասասցեն զայդ բան,
22 ասելով թէ Պարտ է զՈրդի մարդոյ բազում չարչարանս կրել, եւ մերժեալ լինել ի ծերոց եւ ի մեծամեծ քահանայապետաց եւ ի դպրաց, եւ սպանանել, եւ յերրորդում աւուր յարիցէ։
23 Եւ ասէր ցամենեսեան. Եթէ ոք կամի զհետ իմ գալ՝ ուրասցի ինքն զանձն իւր, եւ առցէ զխաչ իւր զաւուր ամենայն, եւ հետեւեսցի ինձ։
24 Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա, եւ որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝ նա կեցուսցէ զնա։
25 Զի զի՞նչ օգտի մարդոյ եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի, եւ զանձն իւր կորուսցէ կամ տուժեսցէ։
26 Զի որ ամաչեսցէ զիս եւ զբանս իմ՝ զայդ Որդի մարդոյ ամաչեսցէ, յորժամ եկեսցէ փառօքն իւրով եւ Հաւր եւ սրբոց հրեշտակաց։
27 Եւ ասեմ ձեզ ճշմարտութեամբ, եթէ կան ոմանք յայսոսիկ որ կայցեն աստ, որ ոչ համտեսցեն զմահ մինչեւ տեսցեն զարքայութիւն Աստուծոյ։
28 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ իբրեւ ութ աւուրք, առեալ զՊետրոս եւ զՅակոբոս եւ զՅովհաննէս՝ ել ի լեառն աղօթել։
29 Եւ մինչդեռ աղօթէր՝ եղեւ կերպարանք երեսաց նորա այլ, եւ հանդերձ նորա սպիտակ փայլուն։
30 Եւ ահա երկու այր խօսակցէին ընդ նմա, որ էին Մովսէս եւ Եղիա,
31 որ երեւեցան փառօք, եւ խօսէին զվախճանէ նորա զոր կատարելոց էր ի Երուսաղէմ։
32 Եւ Պետրոս եւ որ ընդ նմա էին՝ ծանրացեալ էին քնով։ Եւ արթնացեալ տեսին զփառսն նորա, եւ զերկուս այրսն որ կային ընդ նմա։
33 Եւ եղեւ մինչդեռ բաժանէին նոքա ի նմանէ՝ ասէ Պետրոս ցՅիսուս. Վարդապետ, բարի է մեզ աստ լինել, եւ արասցուք երեք տաղաւարս, մի քեզ եւ մի Մովսիսի եւ մի Եղիայի։ Եւ ոչ գիտէր զոր ասէր։
34 Եւ մինչդեռ զայս ասէր՝ եղեւ ամպ եւ ստուերեաց նոցա։ Եւ երկեան յորժամ մտանէին նոքա ի ամպն։
35 Եւ ձայն եղեւ յամպէն՝ ասելով. Սա է Որդի իմ սիրելի, զսմա լուարուք։
36 Եւ յորժամ եղեւ ձայնն՝ գտաւ Յիսուս միայն։ Եւ նոքա լռեցին, եւ ոչ ումեք պատմեցին յաւուրսն յայնոսիկ զոր տեսին։
37 Եւ եղեւ յաւուր յետնում՝ յորժամ իջանէին նոքա ի լերինն՝ ժողովեցաւ ընդդիմակաց նոցա բազմութիւն։
38 Եւ ահա այր մի ի բազմութենէն գոչեաց՝ ասելով. Վարդապետ, աղաչեմ զքեզ նայեցո՛ ի որդի իմ, զի միայնածին է ինձ։
39 Եւ ահա ոգի առնու զնա, եւ յանկարծ գոչէ, եւ խարխափէ զնա հանդերձ փրփրելով, եւ ընդ դժուարին հեռանայ ի նմանէ՝ ջախջախեալ զնա։
40 Եւ աղաչեցի զաշակերտսն քո հանել զդեւն, եւ ոչ կարացին։
41 Եւ պատասխանի տուեալ Յիսուս ասէ. Ով ազգ անհաւատ եւ ծուռ, մինչեւ ե՞րբ ընդ ձեզ եղէց եւ համբերեցից ձեզ։ Մատո՛ զորդի քո հոս։
42 Եւ մինչդեռ մատուցանէր զնա՝ ետ զնա դեւն ի գետին, եւ խարխափեաց զնա։ Եւ սաստեաց Յիսուս ոգւոյն պղծոյ, եւ բժշկեաց զմանուկն, եւ ետ զնա հօր իւրում։
43 Եւ զարհուրեցան ամենեքին ի մեծութենէ Աստուծոյ։ Եւ մինչդեռ զարմանային ամենեքին ի բոլոր զոր արարն Յիսուս՝ ասէ ցաշակերտսն իւր.
44 Դուք ունկնդրեցէք զբանիս զայսոսիկ, զի Որդի մարդոյ մատնելոց է ի ձեռս մարդկան։
45 Եւ նոքա ոչ գիտէին զբանս զայս, եւ էր ծածկեալ յերեսաց նոցա՝ զի մի ճանաչեսցեն զնա, եւ երկնչէին հարցանել զբանէ զայնմանէ։
46 Եւ մտին խորհուրդ ի մտի իւրեանց՝ թէ ո՞վ իցէ մեծ ի նոսա։
47 Եւ Յիսուս գիտացեալ զխորհուրդս սրտից նոցա՝ առեալ զմանուկ մի՝ կացոյց առաջի իւր,
48 եւ ասէ ցնոսա. Որ ընկալցի զմանուկ զայս յանուն իմ՝ զիս ընկալցի, եւ որ զիս ընկալցի՝ ընկալցի զառաքեալն զիս։ Զի որ փոքրագոյն է ամենեցուն՝ նա է մեծ։
49 Եւ պատասխանի տուեալ Յովհաննէս ասէ. Վարդապետ, տեսաք զոմն որ դիւս հանէր յանուն քո, եւ արգելաք նմա, զի ոչ հետեւի մեզ։
50 Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Մի՛ արգելուք, զի որ ոչ է հակառակ մեր՝ նա է ընդ մեզ։
51 Եւ եղեւ յորժամ լցան աւուրք համբարձմանն նորա՝ եւ նա զերեսս իւր հաստատեաց երթալ յԵրուսաղէմ,
52 եւ առաքեաց հրեշտակս առաջի երեսաց իւրոց։ Եւ գնացեալ մտին ի գեղ մի սամարացւոց՝ պատրաստել նմա։
53 Եւ ոչ ընկալան զնա, վասն զի երեսք նորա էին երթալ յԵրուսաղէմ։
54 Եւ տեսեալ աշակերտացն Յակոբայ եւ Յովհաննու՝ ասեն. Տէր, կամիս ասասցուք հուր իջանել յերկնից եւ սատակել զնոսա, որպէս եւ Եղիա արար։
55 Եւ դարձեալ նայեցաւ եւ սաստեաց նոցա՝ ասելով. Ոչ գիտէք զիարդ հոգւոյ դուք էք։
56 Զի Որդի մարդոյ ոչ եկն կորուսանել զանձինս մարդկան, այլ կեցուցանել։ Եւ գնացին յայլ գեղ։
57 Եւ եղեւ մինչդեռ երթային նոքա ճանապարհաւ՝ ասէ ոմն ցնա. Տէր, երթիցեմ զհետ քո ուր եւ գնասցես։
58 Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Աղուէսք զբուս ունին, եւ թռչունք երկնից զբոյս, եւ Որդի մարդոյ ոչ ունի ուր զգլուխ իւր դիցէ։
59 Եւ ասէ ցայլ մի. Հետեւեա՛ ինձ։ Եւ նա ասէ. Տէր, ետ ինձ նախ երթալ եւ թաղել զհայր իմ։
60 Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Թո՛ղ զմեռեալսն թաղել զմեռեալս իւրեանց, եւ դու երթեալ աւետարանեա զարքայութիւն Աստուծոյ։
61 Եւ ասէ եւ այլ. Հետեւեցայց քեզ, Տէր, բայց նախ ետ ինձ հրաժարել ընդ տունն իմ։
62 Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Ոչ ոք որ ձեռն արկանէ ի վարս եւ նայի յետս՝ պիտանի է արքայութեան Աստուծոյ։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Եւ յետ այսորիկ ընտրեաց Տէր եւ այլ եւթանասունս, եւ առաքեաց զնոսա երկուս երկուս առաջի երեսաց իւրոց յամենայն քաղաքս եւ ի տեղիս, ուր ինքն էր գալոց։
2 Եւ ասէր ցնոսա. Հունձքն բազում են, բայց բանուորքն սակաւ են։ Աղաչեցէք զտէր հունձիցն՝ զի բանուորս առաքեսցէ ի հունձս իւր։
3 Երթայք. ահա ես առաքեմ զձեզ իբրեւ զգառունս ի մէջ գայլոց։
4 Մի՛ տանիցէք քսակ, եւ ոչ պարկ, եւ ոչ կօշիկս, եւ զոք ի ճանապարհի մի՛ ողջունիցէք։
5 Եւ յորում տան մտանիցէք՝ նախ ասասջիք. Խաղաղութիւն տանդ այսմիկ։
6 Եւ եթէ իցէ անդ որդի խաղաղութեան՝ հանգիցի ի նա խաղաղութիւն ձեր. եթէ ոչ՝ ի ձեզ դարձցի։
7 Եւ յայնմ տանէ կացէք՝ ուտելով եւ ըմպելով զոր ինչ ունիցին նոքա, զի արժանաւոր է վարձու իւրում։ Մի՛ անցանիցէք ի տանէ յտուն։
8 Եւ յորում քաղաքի մտանիցէք՝ եւ ընկալցին զձեզ՝ ուտիցէք զոր ինչ դիցեն առաջի ձեր,
9 եւ բժշկեցէք զհիւանդսն որ անդ իցեն, եւ ասասջիք ցնոսա. Մերձեցաւ ի ձեզ արքայութիւն Աստուծոյ։
10 Եւ յորում քաղաքի մտանիցէք՝ եւ ոչ ընկալցին զձեզ, ելանելով յարտաքս յայնմ քաղաքէ՝ ասասջիք.
11 Զփոշին որ կպեալ է մեզ ի քաղաքէ ձերմէ՝ սրբեմք ի ձեզ. բայց զայս գիտասջիք, զի մերձեցաւ ի ձեզ արքայութիւն Աստուծոյ։
12 Եւ ասեմ ձեզ, զի հանդուրժելի լիցի Սոդոմայ յաւուրն յայնմիկ քան քաղաքին յայնմիկ։
13 Վա՛յ քեզ, Քորազին, վա՛յ քեզ, Բեթսայիդա, զի եթէ ի Տիւրոս եւ ի Սիդոն եղեալ էին զօրութիւնքն որ եղեն ի ձեզ՝ յաւուրս բազումս նստեալ էին ի քուրձս եւ ի մոխիր, եւ ապաշխարեալ էին։
14 Բայց Տիւրոսի եւ Սիդոնի հանդուրժելի լիցի յաւուրն դատաստանի քան ձեզ։
15 Եւ դու, Կափառնայում, որ ի բարձրութիւն երկնից հասեալ ես՝ մինչեւ ի դժոխս իջցես։
16 Որ ձեզ լսէ՝ զիս լսէ, եւ որ զձեզ արհամարհէ՝ զիս արհամարհէ, եւ որ զիս արհամարհէ՝ զառաքեալն զիս։
17 Դարձան եւթանասունքն ուրախութեամբ՝ ասելով. Տէր, եւ դեւքն հնազանդին մեզ յանուն քո։
18 Եւ ասէ ցնոսա. Տեսանէի զսատանայ իբրեւ զկայծակն յերկնից անկեալ։
19 Ահա տուի ձեզ զիշխանութիւն կոխան առնել զվիշապս եւ զկարիճս, եւ ի վերայ ամենայն զօրութեան թշնամւոյն, եւ ոչ ինչ ոչ վնասեսցէ ձեզ։
20 Բայց ոչ ի սմանէ ուրախ լերուք, զի հնազանդին ձեզ ոգիք, այլ ուրախ լերուք զի անունք ձեր գրեալ են յերկինս։
21 Յայնմ ժամու ուրախացաւ Յիսուս հոգւով սրբով, եւ ասէ. Խոստովանիմ քեզ, Հայր, Տէր երկնի եւ երկրի, զի զայս ամենայն թաքուցեր ի հանճարեղաց եւ ի իմաստնոց, եւ յայտնեցեր զայն մանկանց։ Այո, Հայր, զի այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քո։
22 Ամենայն ինչ մատնեցաւ ինձ ի Հաւրէ իմմէ, եւ ոչ ոք գիտէ զորդին եթէ ոչ Հայր, եւ զՀայր ոչ ոք գիտէ եթէ ոչ Որդի, եւ որում կամիցի Որդի յայտնել։
23 Եւ դարձեալ դարձեալ դարձաւ առ աշակերտսն իւր եւ ասէ. Երանի՛ աչաց որ տեսանեն զոր դուք տեսանէք,
24 զի ասեմ ձեզ թէ բազումք մարգարէք եւ արքայք կամեցան տեսանել զոր դուք տեսանէք, եւ ոչ տեսին, եւ լսել զոր դուք լսէք, եւ ոչ լսեցին։
25 Եւ ահա օրինապահ մի յարեաւ եւ փորձէր զնա՝ ասելով. Վարդապետ, զի՞նչ արարեալ կեցից յաւիտենական։
26 Եւ նա ասէ ցնա. Օրէնսդրին զի՞նչ է գրեալ, զիարդ կարդաս։
27 Եւ նա պատասխանի տուեալ ասէ. Սիրեսցես զՏէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ, եւ յամենայն անձնէ քումմէ, եւ յամենայն զօրութենէ քումմէ, եւ յամենայն մտաց քոց, եւ զընկեր քո իբրեւ զանձն քո։
28 Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Ուղիղ պատասխանի տուեր, այդ արա՛ եւ կեցցես։
29 Եւ նա կամելով զանձն իւր արդարացուցանել՝ ասէ ցՅիսուս. Եւ ո՞վ է ինձ ընկեր։
30 Եւ Յիսուս պատասխանի տուեալ ասէ. Մարդ մի իջանէր յԵրուսաղէմէ յԵրիքով, եւ անկաւ ի գողս, որք եւ մերկացուցին զնա եւ զհարուածս եդին նմա, եւ գնացին՝ թողին զնա կիսամեռ։
31 Եւ պատահեաց քահանայ մի ճանապարհաւ յայնմիկ, եւ տեսեալ զնա՝ շրջեցաւ։
32 Նոյնպէս եւ Դեւտերացի մի եկեալ ի տեղին՝ տեսանէր զնա, եւ շրջեցաւ։
33 Եւ Սամարացի մի ճանապարհորդեալ եկն ընդ նա, եւ տեսեալ զնա՝ գթացաւ,
34 եւ մերձեցեալ կապեաց զվէրս նորա՝ ածելով ի վերայ նոցա զիւղ եւ զգինի, եւ հեծուցեալ զնա ի վերայ անասնոյ իւրոյ՝ տարաւ ի հիւրանոց, եւ հոգացաւ վասն նորա։
35 Եւ ընդ առաւօտն հանեալ երկուս դահեկանս՝ ետ տանուտերին, եւ ասէ. Հոգա՛ վասն նորա, եւ զոր ինչ եւս ծախեսցես՝ ես յետ գալոցս տացեմ քեզ։
36 Ո՞ր ուրեմն ի սոցանէ երեքանց թուի քեզ մերձաւոր եղեալ նմա որ անկաւ ի գողս։
37 Եւ նա ասէ. Որ արար ողորմութիւն ընդ նմա։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Երթ՝ դու նոյնպէս արա։
38 Եւ եղեւ մինչդեռ երթային նոքա՝ եւ նա մտանէր ի գեղ մի, եւ կին մի որում անուն էր Մարթա ընկալաւ զնա ի տուն իւր։
39 Եւ էր նմա քոյր որում անուն էր Մարիամ, որ եւ նստեալ առ ոտս Յիսուսի՝ լսէր զբանն նորա։
40 Եւ Մարթա պարապէր ընդ բազում սպասաւորութիւն։ Եւ կայեալ ասէ. Տէր, ոչ հոգաս զի քոյր իմ զիս միայն թողեալ սպասաւորէ՞։ Ասա՛ ուրեմն նմա զի ինձ օգնեսցէ։
41 Եւ պատասխանի տուեալ Յիսուս ասէ ցնա. Մարթա, Մարթա, հոգաս եւ տագնապիս վասն բազում իրաց,
42 բայց միայն պիտոյ է մի։ Զի Մարիամ զբարին զայն ընտրեաց, որ ոչ առնուցուն ի նմանէ։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Եւ եղեւ մինչդեռ էր նա աղօթէր ի տեղւոջ մի՝ եւ դադարեցաւ, ասէ մի ցնա ի աշակերտացն իւրոց. Տէր, ուսո՛ զմեզ աղօթել, որպէս եւ Յովհաննէս ուսոյց աշակերտաց իւրոց։
2 Եւ նա ասէ ցնոսա. Յորժամ աղօթէք՝ ասասջիք. Հա՛յր մեր որ յերկինս, սրբեսցի անուն քո, եկեսցէ արքայութիւն քո, եղիցի կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի։
3 Զհացն մերոյ հանապազորդ տուր մեզ այսօր։
4 Եւ թող մեզ զպարտիս մեր, զի եւ մեք թողումք ամենայն պարտապանաց մերոց։ Եւ մի՛ տանիցես զմեզ ի փորձութիւն, այլ փրկեա՛ զմեզ ի չարէ։
5 Եւ ասէ ցնոսա. Ո՞վ ոք ի ձեզանէ ունիցի բարեկամ, եւ երթիցէ առ նա կէսգիշերի եւ ասիցէ ցնա. Բարեկա՛մ, տո՛ւր ինձ երիս հացս,
6 զի բարեկամ իմ եկն առ իս ի ճանապարհէ, եւ ոչ ունիմ զոր դնիցեմ առաջի նորա։
7 Եւ նա ներսէն պատասխանի տուեալ ասիցէ. Մի՛ զրկեր զիս, դուռն արդէն գոցեալ է, եւ մանկունք իմ ընդ իս են ի մահիճս, չեմ կարող յարուցեալ տալ քեզ։
8 Ասեմ ձեզ, եթէ եւ ոչ տացէ նմա յարուցեալ վասն եթէ բարեկամ նորա է, սակայն վասն անամօթութեան նորա յարուցեալ տացէ նմա որչափ պիտոյ իցէ։
9 Եւ ես ասեմ ձեզ. Խնդրեցէք եւ տացի ձեզ, որոնեցէք եւ գտանիցէք, դարձուածեցէք եւ բացցի ձեզ։
10 Զի ամենայն որ խնդրէ՝ առնու, եւ որ որոնէ՝ գտանէ, եւ դարձուածողին բացցի։
11 Եւ զո՞ր ոք ի ձեզանէ հայր՝ որդի հացի խնդրեսցէ՝ եւ ոչ քար տացէ նմա, կամ եթէ ձուկն խնդրեսցէ՝ եւ ոչ օձ տացէ նմա փոխանակ ձկանն,
12 կամ եթէ ձու խնդրեսցէ՝ տացէ նմա կարիճ։
13 Եթէ ուրեմն դուք չարք գիտէք պարգեւս բարիս տալ որդւոցդ ձերոց, որչափ եւս առաւել Հայր ձեր երկնաւոր տացէ հոգի սուրբ խնդրողաց իւրոց։
14 Եւ էր հանէր զդեւ մի, եւ նա էր համր։ Եւ եղեւ յորժամ հանեալ էր զդեւն՝ խօսեցաւ համրն, եւ զարմացան ամբոխքն։
15 Եւ ոմանք ի նոցանէ ասեն. Բելզեբուղայ իշխանաւն դիւաց հանէ զդեւսն։
16 Եւ այլք փորձելով՝ նշան յերկնից խնդրէին ի նմանէ։
17 Եւ նա գիտացեալ զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա. Ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ ընդ միմեանս՝ աւերի, եւ տուն ի տուն անկանի։
18 Եւ եթէ սատանայ ընդ միմեանս բաժանեալ է՝ զիարդ կացցէ թագաւորութիւն նորա, զի ասէք թէ Բելզեբուղայ հանէ զդեւսն։
19 Եւ եթէ ես Բելզեբուղայ հանեմ զդեւսն, որդիք ձեր ո՞վ հանէ։ Վասն այնորիկ նոքա դատաւորք ձեր լիցին։
20 Եւ եթէ ես մատամբ Աստուծոյ հանեմ զդեւսն, հասեալ է ի ձեզ արքայութիւն Աստուծոյ։
21 Յորժամ զինեալ հզօր պահեսցէ զտունն իւր՝ խաղաղ են ինչք նորա,
22 եւ եթէ հզօրագոյն քան զնա եկեալ յաղթեսցէ նմա՝ զամենայն զէնս նորա զոր յուսացեալ էր՝ առցէ, եւ զաւարն նորա բաժանեսցէ։
23 Որ ոչ է ընդ իս՝ հակառակ իմ է, եւ որ ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ։
24 Յորժամ անցանիցէ ոգի պղծութեան ի մարդոյ՝ երթայ ընդ անապատս՝ որոնելով հանգիստ, եւ ոչ գտանէ, եւ ասէ. Դարձայց ի տունն իմ զորմէ եկի։
25 Եւ եկեալ գտանէ զնա սրբեալ եւ զարդարեալ։
26 Եւ երթեալ առնու հանդերձ իւր եւթն ոգիս այլ չարագոյնս քան զինքն, եւ մտեալ բնակեն անդ. եւ լինի վախճան մարդոյն յայնմիկ չարագոյն քան զառաջինն։
27 Եւ եղեւ մինչդեռ զայս ասէր՝ ամբարձեալ ձայն մի կին ի բազմութենէն՝ ասէ ցնա. Երանի՛ արգանդի որ կրեաց զքեզ, եւ ծոցոց զորս ծծեցեր։
28 Եւ նա ասէ. Այո, երանի՛ որ լսեն զբանն Աստուծոյ եւ պահեն։
29 Եւ ամբոխքն հաւաքեալ՝ սկսան ասել. Ազգ չար է ազգս այս, նշան խնդրէ, եւ նշան ոչ տացի նմա բայց եթէ նշան Յովնանու մարգարէի։
30 Զի որպէս եղեւ Յովնան նշան Նենուէացւոց՝ նոյնպէս եւ

քանզի բնաւ վաւերականութիւն չունիներ
18 քանի որ կտակը ընդդէմ ոչ է։ Որով համար
առջի ուխտն ալ առանց արիւնի չէր հաստա-
19 տուած։ Վասն զի երբոր Մովսէս օրէնքին ա-
մէն պատուիրանները բոլոր ժողովուրդին պատ-
մեց, ցուլերուն ու նոխազներուն արիւնը առ-
նելով՝ ջուրով ու կարմիր բուրդով և զոպա-
յով բուն գիրքին և բոլոր ժողովուրդին վրայ
20 սրսկեց։ Եւ ըսաւ, Ահաւիկ է այն ուխտին
21 արիւնը, որ Աստուած ձեզի պատուիրեց։ Եւ
խորանին վրայ ու պաշտօնին բոլոր գործիք-
22 ներուն վրայ նոյնպէս սրսկեց արիւնը։ Եւ
գրեթէ ամէն բան արիւնով կը մաքրուի օրէն-
քին նայելով, ու արիւն չթափուած թողու-
թիւն չըլլար։

23 Ասոնք հարկ էր որ երկնաւոր բաներուն
օրինակները ասոնցմով մաքրուին. բայց բուն
երկնաւորները ասոնցմէ աւելի ազնիւ զոհերով։
24 Քանզի Քրիստոս չէ մտած ձեռագործ սրբարա-
նը մտաւ, որ ճշմարիտին օրինակն է, հապա
բուն երկինքը՝ որ հիմա մեզի համար Աստու-
25 ծոյ առջևը ներկայանայ. Ոչ թէ որ շատ ան-
գամ իր անձը պատրաստ մատուցանի, ինչպէս
քահանայապետը՝ ամէն տարի սրբարանը
26 կը մտնէ իրը չեզած արիւնով. Ապա թէ ոչ
պէտք էր իրեն աշխարհի սկիզբէն հետէ շատ
անգամ չարչարուիլ. բայց հիմա մէկ անգամ
մը դարերուն վերջը իր անձին պատարագովը
յայտնուեցաւ՝ մեղքը մէկդի ձգելու համար։
27 Եւ ինչպէս որ մարդոց համար մահ մը կայ
անգամ մը մեռնիլ, ու անկէ ետքը դատաս-
28 տան, Նմանապէս Քրիստոս մէկ անգամ մը
պատարագուեցաւ՝ շատերուն մեղքերը
վերցնելու համար, բայց երկրորդ անգամին
առանց մեղքի պիտի յայտնուի փրկութեան
համար անոնց որոնք կը սպասեն։

ԳԼ. Ժ

1 Օրէնքին գաղերուն ակատութիւնը։ 10 Քրիստոսի մարմնին
մէկ անգամ պատարագուիլը։ 14 Մշանջենաւորապէս սրբեց
մեզքերը։ 19 Աստիճանը կը յորդորէ որ հաստատը ամուր բռնե-
նենք համբերութեամբ և ընթերակալութեամբ։

1 Քանզի օրէնքը՝ գալու բարիքներուն ե՛ւ չը-
մարմինը, ու չէ թէ ան բաներուն բուն կերպա-
րանքը ունենալով, միշտ ամէն տարի մատու-
ցուած նոյն զոհերով երբեք չկրնար հաստա-
2 ցուած նայողները կատարեալ ընել։ Ապա թէ
ոչ պիտի չդադարէին մատուցուելէն՝ պաշտօն
մատուցանողները մէկ անգամ մաքրուելէն
ետև՝ ալ մեղքի վրայով խղճմտանքի յանդ ե-
3 մնալու մը չունենալով համար։ Բայց
անոնցմով ամէն տարի մեղայ յիշատակութիւն
4 կ՚ըլլայ։ Ինչու որ ընդհանրապէս ու յաւերժա-
5 պէս չկրնար մեղքերը վերցնել։ Անոր
համար իր աշխարհ մտնելու առնէն կ՚ըսէ,
Զոհ ու ընծայ չուզեցիր դուն, հապա ինծի
6 մարմին մը պատրաստեցիր։ Ողջակէզներու ու
7 մեղքի պատարագներու չհաճեցար։ Անոնց
նը ըսի, Ահա կու գամ ես, (գիրքին սոսին
մէջ ինծի համար գրուած է,) քու կամքդ ը-
8 նելու, ով Աստուած։ Վերը ըսելով թէ Զոհ
ու ընծայ և ողջակէզներ ու մեղքի պատա-
րագներ չուզեցիր՝ ու անոնց չհաճեցար, (ո-
րոնք օրէնքին համեմատ կը մատուցուին,)
9 ետքը կ՚ըսէ, Ահա կու գամ ես քու կամքդ
ընելու, ով Աստուած։ առջինը կը հերքէ որ
10 երկրորդը հաստատէ։ Որ ան կամքովը մենք
ալ սրբուեցանք՝ Յիսուս Քրիստոսի մարմի-
նին մէկ անգամ պատարագուելովը։

11 Եւ ամէն քահանայ օր ըստ օրէ իր պաշ-
տօնին մէջ կը կենայ, և նոյն զոհերը շատ ան-
գամ կը մատուցանէ, որոնք երբեք չեն կրը-
12 նար մեղքերը վերցնել։ Բայց ասիկա մէկ
զոհ մը մատուցանելով մեղքերու համար, մըն-
արժանաւորապէս Աստուծոյ աջ կողմն նստաւ։
13 Եւ ամէն կողմ կը սպասէ՝ մինչև որ իր թշ-
նամիները իր ոտքերուն պատուանդան դը-
14 րուին։ Ինչու որ մէկ պատարագով մը միշտին-
ները կատարեալ սրբուածները։

15 Բայց Հոգին Սուրբ ալ մեզի վկայութիւն
16 կու տայ։ քանզի առաջուց ըսէրն ետև թէ
Ասիկա է այն ուխտը՝ որ ես անոնց հետ պիտի ը-
նեմ այն օրերէն ետքը, (կ՚ըսէ Տէրը,) իմ օ-
րէնքներս անոնց սրտին մէջը պիտի դնեմ,
ու անոնց միտքին մէջը պիտի գրեմ զանոնք.
17 Ետքը կ՚ըսէ թէ Անոնց մեղքերը և անոնց անօ-
18 րէնութիւնները ալ պիտի չյիշեմ։ Իսկ ուր
որ անոնց թողութիւն կայ, ալ մեղքի համար
պատարագ պէտք չէ։

19 Ուրեմն, եղբայրներ, Յիսուսի արիւնովը
ունենալով համարձակութիւն սուրբ տեղը մտնելու
20 որ բացաւ մեզի համար նորագոյն ու կենդանի ճամբայ՝
որ բացաւ մեզի վարագուրին միջէն՝ որ է իր
21 մարմինը, Եւ մեծ քահանայ մը ունենալով Աս-

ոչ պիտի չդադարէին՝ մատուցուելէն՝ պաշտօն
մատուցանողները մէկ անգամ մաքրուելէն
ետև՝ ալ մեղքի վրայով խղճմտանքի յանդ ե-
3 մնալու մը չունենալով համար։ Բայց
անոնցմով ամէն տարի մեղայ յիշատակութիւն
4 կ՚ըլլայ։ Ինչու որ ընդհանրապէս ու յաւերժա-
5 պէս չկրնար մեղքերը վերցնել։ Անոր
համար իր աշխարհ մտնելու առնէն կ՚ըսէ,
Զոհ ու ընծայ չուզեցիր դուն, հապա ինծի
6 մարմին մը պատրաստեցիր։ Ողջակէզներու ու
7 մեղքի պատարագներու չհաճեցար։ Անոնց
նը ըսի, Ահա կու գամ ես, (գիրքին սոսին
մէջ ինծի համար գրուած է,) քու կամքդ ը-
8 նելու, ով Աստուած։ Վերը ըսելով թէ Զոհ
ու ընծայ և ողջակէզներ ու մեղքի պատա-
րագներ չուզեցիր՝ ու անոնց չհաճեցար, (ո-
րոնք օրէնքին համեմատ կը մատուցուին,)
9 ետքը կ՚ըսէ, Ահա կու գամ ես քու կամքդ
ընելու, ով Աստուած։ առջինը կը հերքէ որ
10 երկրորդը հաստատէ։ Որ ան կամքովը մենք
ալ սրբուեցանք՝ Յիսուս Քրիստոսի մարմի-
նին մէկ անգամ պատարագուելովը։

11 Եւ ամէն քահանայ օր ըստ օրէ իր պաշ-
տօնին մէջ կը կենայ, և նոյն զոհերը շատ ան-
գամ կը մատուցանէ, որոնք երբեք չեն կրը-
12 նար մեղքերը վերցնել։ Բայց ասիկա մէկ
զոհ մը մատուցանելով մեղքերու համար, մըն-
արժանաւորապէս Աստուծոյ աջ կողմն նստաւ։
13 Եւ ամէն կողմ կը սպասէ՝ մինչև որ իր թշ-
նամիները իր ոտքերուն պատուանդան դը-
14 րուին։ Ինչու որ մէկ պատարագով մը միշտին-
ները կատարեալ սրբուածները։

15 Բայց Հոգին Սուրբ ալ մեզի վկայութիւն
16 կու տայ։ քանզի առաջուց ըսէրն ետև թէ
Ասիկա է այն ուխտը՝ որ ես անոնց հետ պիտի ը-
նեմ այն օրերէն ետքը, (կ՚ըսէ Տէրը,) իմ օ-
րէնքներս անոնց սրտին մէջը պիտի դնեմ,
ու անոնց միտքին մէջը պիտի գրեմ զանոնք.
17 Ետքը կ՚ըսէ թէ Անոնց մեղքերը և անոնց անօ-
18 րէնութիւնները ալ պիտի չյիշեմ։ Իսկ ուր
որ անոնց թողութիւն կայ, ալ մեղքի համար
պատարագ պէտք չէ։

19 Ուրեմն, եղբայրներ, Յիսուսի արիւնովը
ունենալով համարձակութիւն սուրբ տեղը մտնելու
20 որ բացաւ մեզի համար նորագոյն ու կենդանի ճամբայ՝
որ բացաւ մեզի վարագուրին միջէն՝ որ է իր
21 մարմինը, Եւ մեծ քահանայ մը ունենալով Աս-

ա Գաղ. բ. 11։
բ Կող. բ. 17։ Գաղ. ե. 5։ բ. 23։
գ Գաղ. բ. 9։
դ Գաղ. ժգ. 14։
ե Դաս. ժգ. 21։ Գաղ. բ. 7։
զ Ամբ. 7։
է Ամբ. 12։ Գաղ. է. 27։ ժ. 10։ ա Պետ. գ. 18։
ը Ա Կոր. ժ. 11։ Կող. գ. 4։ Եփես. ա. 10։
թ Ես. գ. 13։ բ Պետ. գ. 12։
ժ Սաղ. ի. 5։
ի Գաղ. ե. 20։
ժա Գաղ. բ. 2։
ժբ Յայտ. ի. 12։ 13։
ժգ Հռոմ. ը. 12։ 13։
ժդ Հռոմ. ը. 34։
ժե Հռոմ. գ. 10։ ա Պետ. գ. 18։
ժզ Ա Պետ. բ. 24։ ա Յովհ. գ. 5։
ժէ Տիտ. բ. 13։ բ Պետ. գ. 12։

Ամենա. ե. 21։ 22։
ի Յովհ. ժէ. 19։ Գաղ. ժգ. 12։
ժա Գաղ. ի. 12։
ժբ Հռոմ. ը. 3։ Գաղ. է. 27։
ժգ Ամբ. 4։
ժդ Կող. գ. 1։ Գաղ. ա. 3։
ժե Սաղ. ճա. 1։ Գործ. ի. 35։ ա Կոր. ժե. 25։ Գաղ. ա. 13։
ժզ Ամբ. 1։
ի Եբրա. լա. 33։ 34։ Գաղ. ը. 10։ 12։
ի Հռոմ. ե. 2։ Եփես. բ. 18։ գ. 12։
ի Գաղ. ի. 8։ 12։
ի Յովհ. ա. 7։ Յայտ. ա. 5։
ի Ամբ. 1։
ի Օր. լբ. 36։ Սաղ. ձ. 4։ Եբրա. ժ. 14։
ի Ղուկ. ժբ. 5։
ի Գործ. գ. 4։ բ Յովհ. 8։
ի Գաղ. ը. 2։
ի Փիլ. ա. 29։ 30։
ի Կող. բ. 1։
ի Կող. գ. 9։
ի Փիլ. ա. 7։ գ. 14։ ա Թես. բ. 14։
ի Փիլ. ա. 7։ բ Տիմ. ա. 16։
ի Ոմն ի կողմանէ ծանձ.

ԹՈՒՂԹ Ա.Ն ԵԲՐԱՑԵՑԻՍ 1129

22 տուծոյ տանը վրայ, Որ ունենանք ճշմարիտ
սրտով, լիակատար հաւատքով, սիրտերնիս չար
խղճէն մաքրուած, ու մարմիններնիս մաքուր
23 ջրով լուացուած. Պահենք յոյսին
դաւանութիւնը, (ինչու որ հաւատարիմ է ա-
24 նիկա որ խոստացաւ.) Եւ իրարու նոդ տա-
նենք՝ սիրոյ և բարեգործութեան դրդռելով.
25 Եւ մեկտեղ ժողովելը չմոռնանք, (ինչպէս
ոմանք սովորութիւն ունին.) հապա միշտ յոր-
դորենք, ու այնչափ աւելի՝ որչափ որ հան
օրուան մօտենալը կը տեսնէք։

26 Վասն զի եթէ որ ճշմարտութեան գիտու-
թիւնը ընդունելէն ետև՝ դամաւ մեզք գոր-
ծելու ըլլանք, ալ անկէ ետև մեզքերու հա-
27 մար ուրիշ զոհ մը չմնար, Հապա մեկ գարհու-
րելի սպասել մը դատաստանին, ու հրկիզի
բարկութիւն մը կը ճաշ, որ պիտի լափէ հակա-
28 ոսկորդները։ Մեկը թէ որ Մովսէսին օրէն-
քը անարգէր, առանց ողթմութեան երկու
29 կամ երեք վկաներով կը մեռնէր. Ո՛վ որչափ
առաւել պատժոյ արժանի պիտի սեպուի կը
կարծէք անոնք, որ Աստուծոյ Որդին ոտքի
տակ առաւ, և ուխտին արիւնը անմաքուր
սեպեց, որ անով ինքը սրբուեցաւ, և հնոր-
30 հայ Հոգին նախատեց։ Քանզի գիտենք ա-
նոնք որ ըսաւ, Իմն է վրէժխնդրութիւնը,
ես պիտի հատուցանեմ, կ՚ըսէ Տէրը. և դար-
ձեալ՝ Տէրը պիտի դատէ իր ժողովուրդը։
31 Սարսափելի բան է կենդանի Աստուծոյ ձեռ-
քը իյնալը։

32 Այլ յիշատակեցնիք զերբոր կանուխեայ՝
որ լուսաւորուելէն ետև շատ սաստիկ չար
33 չարանքներ կրեցիք. Երբեմն նախատինք-
ներով ու վիշտերով հայտառակուած, եր-
բեմն ալ սոսկ վիճակի մէջ եղողներուն հաղ-
34 որդ ըլլալով։ Ինչու որ բանտիս մէջ
ինծի ցաւակցակից եղաք, ու հարստա-
քին կողոպտուիլը ուրախութեամբ ընդունե-
ցիք, գիտնալով որ երկնաւոր և միայն ըս-
35 տացուած գոյքեր ունիք ձեզի երկինքը։ Ուստի
չնետէք մի ձգէք ձեր վստահութիւնը, որ ան
36 մեծ վարձքի հատուցում ունի։ Քանզի որ
պէտք է ձեզի համբերութիւն, որ Աստուծոյ
37 կամքը ընելով խոստումնքը վայելէք. Քանզի
մալ սակի քիչ մը ատենէն հան որ գալու է՝

22 Գաղ. գ. 16։
23 Եբրա. ժ. 30։ Գաղ. գ. 4։
24 Եզեկ. լգ. 5։ Սոփ. ա. 18։ գ. 8։ բ Թես. ա. 8։ Գաղ. ժբ. 29։
25 Գաղ. բ. 2։
26 բ Օր. ժ. 6։ ժբ. 15։ Առակ. ժ. 12։ Յակ. ե. 20։
27 Գաղ. գ. 4։ բ Յովհ. 8։
28 Գաղ. բ. 4։ բ Յովհ. 8։
29 Գաղ. բ. 8։ 12։
30 Յովհ. ժ. 9։ ժգ. 6։ Գաղ. ժգ. 1։
31 Գաղ. բ. 3։ ժբ. 25։ ա Կոր. ժա. 20։ Գաղ. ժգ. 20։
32 Առակ. ժբ. 19։
33 բ Օր. լբ. 35։ Հեռ. ժբ. 19։
34 բ Օր. լբ. 36։ Սաղ. ձ. 4։ Եբրա. ժ. 14։
35 Ղուկ. ժբ. 5։
36 Գաղ. գ. 4։ բ Յովհ. 8։
37 Փիլ. ա. 29։ 30։
38 Կող. գ. 1։
39 Գաղ. գ. 9։
40 Եբրա. ժ. 30։ Գաղ. գ. 4։
41 Յովհ. ե. 12։ Գործ. ա. 8։
42 Ես. ժ. 20։ ժբ. 21։ Ղուկ. ժբ. 33։ ա Տիմ. գ. 10։
43 Ա Կոր. ե. 12։ Հռոմ. ժբ. 32։
44 Ղուկ. խա. 19։ Գաղ. գ. 9։ Գաղ. ժբ. 1։
45 Կող. գ. 24։ Գաղ. բ. 15։ ա Պետ. գ. 9։
46 Ղուկ. ժբ. 5։ բ
47 Պետ. գ. 9։
48 Ամբ. ե. 3։ 4։
49 Հռոմ. ա. 17։ Գաղ. գ. 11։
50 բ Պետ. բ. 20։ 21։ Գործ. ժգ. 30։ 31։ ա Թես. ե. 9։ բ Թես. բ. 13։
51 ա Հռոմ. ը. 24։ 25։ բ Կոր. գ. 18։ ե. 7։
52 Ամբ. 39։
53 Հռոմ. ա. 1։ Սաղ. լգ. 6։ Յովհ. ա. 3։ Գաղ. ա. 2։ բ Պետ. գ. 5։
54 Ես. գ. 4։ ա Յովհ. գ. 12։
55 Ես. ժ. 10։ Ա Կոր. ժե. 24։ Եբրա. ե. 22։ 24։
56 Ես. ջ. 13։ 22։ ա Պետ. գ. 20։
57 Հռոմ. գ. 28։ գ. 13։ Փիլ. գ. 9։
58 Ես. ժբ. 1։ 4։ Գործ. ե. 2։ 3։ 4։ Ես. ժբ. 1։ 2։

142

Նակեցաւ իսահակին ու ցակոբին հետ մինչ-
ուեզ, ուրանք իր հետը ժառանգորդ էին նոյն
10 խոստումնագրին։ Ինչու որ ինքը կը սպասէր Նան
հիմերով հաստատուած քաղաքին, որուն
ճարտարապետը ու արարիչը Աստուած է։
11 Հաւատքով ինքը Սառան ալ ոչնչութիւնն-
ընկաւ սերմը առնելու զօրութիւն ընդունեց, ին
առեղը անցած հասակին մէջ ըլլալով ծնող. ին-
չու որ հաւատարիմ սեպեց զանիկա՝ որ խոստա-
12 մունքը ըրեր էր։ Ուստի ան մինչեն ծնան,
(հան ալ մեռածի պէս,) չաւելիեան կողմէ
Երկնից աստղերուն պէս, ու ծովեզերքը ե-
զած աւազին պէս առանց համրանքի։
13 Ամէնք ամէնն ալ հաւատքով մեռան՝
խոստումնքնելը չառած, հապա հեռուէն
տեսան զանոնք ու ողջունեցին, և խոստո-
վանեցան թէ երկնք օտարներ ու պանդուխտ-
14 ներ են երկրի վրայ։ Քանզի անոնք որ ասանկ
բաներ կը խօսին, յայտնի կ'ընեն թէ մեկ
15 դաւառ մը կը փնտռեն։ Եւ յիրաւի թէ որ
անիկա յիշէին՝ ուսկից որ ելան, ժամանակ ու-
16 նէին հոն դառնալու։ Բայց հիմա լաւագոյն
երկիր մը կը փափաքին՝ այսինքն երկնաւորին։
ուստի ամօթ չեզոքը Աստուած անոնց Ա-
ստուածը լսուիլը, ինչու որ պինքը անոնց քա-
ղաք մը պատրաստեց։
17 Հաւատքով Աբրահամ իր փորձուած ա-
տենը խոհակը մատուցց. և ան որ
խոստումնքները առած էր, նէր մէկ հատիկ ո-
18 ք կը մատուցանէր. Որուն ըսուեցաւ թէ Ի-
19 սահակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի. քան-
զի կը մտածէր թէ Աստուած մեռելներէն ալ
կարող է յարուցանել. ուսկից օրինակով մը
ընդունեց զանիկա։
20 Հաւատքով Իսահակ գալիք բաներուն հա-
մար հաբթութիւնով օրհնեց Յակոբը ու Եսաւը։
21 Հաւատքով Յակոբ իր մեռնելու առենը՝ Յով-
սեփին որդիներէն ամէն մէկը օրհնեց, ու ին-
կրթադուխին ըրաւ իր գաւազանին գլխուն
22 վրայ։ Հաւատքով Յովսէփ իր վախճանելու
առենը յիշեցուց իսրայէլի որդւոցը Եգիպտոսէն
ելլելը, ու իր ոսկորներուն համար պատուէր
տուաւ։
23 Հաւատքով, երբոր ծնաւ Մովսէս, իր ծը-
նողքներուն ձեռքով երեք ամիս գաղտուկ

Ա ԳԼ· գ· 17։
Բ ԳԼ· ԺԸ· 22· ԺԹ· 14։
Գ ԳԼ· գ· 4· Ցայս-ժա· 9· 10։
Դ Ծն· ԺԿ· 19· ԺԸ· 11· 14· Ժա· 2։
Ե Ցճս Գ.Ա.Կ· ա· 36։
Զ Հ.ԱՄՄ· գ· 21· ԳԼ· Ժ· 23։
Է Հ.ԱՄՄ· գ· 19։
Ը Ծն· ԺԲ· 17· Հբ.ԱՄՄ· գ· 18։
Թ Հ.ՄՈ· 39։
Ժ Հ.ՄՈ· 27· Ցայհ· ԺԸ· 56։
ԺԱ Ինձէ հաւատովք աղջնակներ.
ԺԲ Ծն· ԺԹ· 4։ Ելհ· 9։ ա Մն· ԺԹ· 15։ Մաղ· ԼԹ· 12։ ՆԺՀ· 19։ ա Պետ· ա· 17։ բ· 11։
ԺԳ ԳԼ· ԺԳ· 14։
ԺԴ ՆԼ· գ· 6· 15։ Ա.ած· ԺԲ· 32։ Գատ· Լ· 32։
ԺԵ Փիլ· գ· 20։ ԳԼ· ԺԳ· 14։
ԺԶ Ծն· ԺԲ· 1· 2։
ԺԷ Ծն· ԺԸ· 1։ Յհ· 8։ Ա.ած· ԺԹ· 7։
ԺԸ Հ.ԱՄՄ· գ· 17· 19։ 21։
ԺԹ Ծն· ԺԷ· 27· 39։
Ի Ծն· ԽԸ· 5· 16։ 20։
ԻԱ Ծն· ԽԷ· 31։
ԻԲ Ծն· Ծ· 24· 25։ ՆԼ· ԺԳ· 19։
ԻԳ Ա.ած· ԺԲ· 32։ Գատ· Լ· 20։
ԻԴ Փիլ· գ· 20։ ԳԼ· ԺԳ· 14։
ԻԵ ՆԼ· ա· 16· 22։
ԻԶ ՆԼ· Բ· 10· 11։
ԻԷ Մաղ· ՃԸ· 10։
ԻԸ ԳԼ· ԺԳ· 15։
ԻԹ ԳԼ· Ժ· 35։
Ի Ա Ն Ե Ց Ի Ս

ՆԲ ԳԼ· ԺԸ· 22· 29։ ԺԹ· 37· ԺԳ· 17· 18։
ՆԳ Հ.ՄՈ· 13։
ՆԴ ՆԼ· ԺԸ· 21· Լև։
ՆԵ ՆԼ· ԺԳ· 22· 29։
ՆԶ Ցճս· Գ· 20։
ՆԷ Ցճս· Գ· 23· Ցակ· Բ· 25։
ՆԸ Ցճս· Բ· 1։
ՆԹ Դատ· Գ· 11։
Ի Դատ· Գ· 6։
ԻԱ Դատ· ԺԳ· 24։
ԻԲ Դատ· Ժ· 1։ ԺԳ· 7։
ԻԳ ա Թագ· ԺԳ· 1։ 13։ ԺԿ· 45։
ԻԴ ա Թագ· ա· 20։ ԺԲ· 20։
ԻԵ Բ Թագ· Կ· 11։ Լև։
ԻԶ Դատ· ԺԳ· 5· 6։ 35։ Դան· գ· 25։
ԻԷ ա Թագ· ԺԿ· 34։ Գ Թագ· Բ· 22։
ԻԸ ա Թագ· Բ· 1։ գ Թագ· ԺԲ· 3։ գ Թագ· գ· 16։
ԻԹ գ Թագ· Բ· 7· Լև։ Ցար· խբ· 10։ Մաղ· Չ· 8։
Լ Դատ· ԺԸ· 8· 15։ ա Թագ· ԺԳ· 13։ Ա.ած· ԺԳ· 18։ Բ Թագ· ա· 8։ Ա.ած· գ· 4։
ԼԱ Ձ.ԱՔ· ԺԳ· 4։

Նանց արժանի չէր աշխարհս.) անապատնե-
րու ու լեռներու և այրերու ու երկրի վրա-
39 ռնելու մէջ մոլորելով։
Եւ ասոնք ամէնը հաւատքով վկայուած՝
40 խոստումնքը չառին. Քանզի Աստուած մեզի
համար աւելի աղէկ բան մը նախատեսած-
ած, որ անոնք առանց մեզի չկատարուին։

ԳԼ· ԺԹ

1 Ընտրեալը կը յորդորէ հաստատուն հաւատքը. համբերութիւն
և ատելութիւնը չունենալու. 22 կը ցուցնէ թէ նոր
ուխտը հինէն գերազանց է։

1 Ուստի մենք ալ՝ որ այսչափ վկաներուն *բազ-
մութիւնը մեր բոլորտիքը պատած ունինք,
ամէն ծանրութիւնը մեր վրայէն մէկդի ձգ-
ենք, և հեշտ դիւրաւ պաշարող մեզքը, ու
Համբերութիւնով վազենք մեր առջեւը դը-
2 րուած ասպարէզին ընթացքը. Յիսուսի նա-
յինք՝ հաւատքին առաջնորդին ու կատա-
րողին. որ ինքը ան ուրախութեանը համար
որ իր առջեւը կեցած էր, խաչը յանձն առաւ,
ամօթը արհամարհեց, ու Աստուծոյ աթոռին
աջ կողմը նստաւ։
3 Այլ մտիք բերէք անիկա, որ ասանկ հա-
կառակութիւն մեղաւորներուն իրեն դէմ հակառակ
խօսելուն, որ չըլլայ թէ ձեր անձովը յոգնիք
4 ու թուլնաք։ Ցմակաւին արիւն բնաթա-
պատերազմելով հակառակ չկեցաք մեղքին.
5 Եւ մոռցաք ան յորդորանքը որ ձեր հետը կը
խօսի որպէս թէ որդիներու հետ, Որդեակ
իմ, Տէրոջը խրատը մի անարգեր, ու անկէ
6 յանդիմանուելով մի թուլնար։ Վասն զի Տէ-
րը իր սիրածը կը խրատէ, և կը ծեծէ ամէն
7 որդին՝ որ ընդունի։ Թէ որ խրատի համբերիք, Աստուած ձեզի հետ պատէ թէ
որդիներու հետ կը վարուի. քանզի ո՞ր որդին
8 է ան՝ որ հայրը չխրատեր զանիկա։ Իսկ թէ
որ դուք առանց խրատի ըլլաք, որուն ամէնը
մասնակից եղան, ուրեմն խորթ էք դուք՝ ու
9 չ'էք որդիներ։ Նաև մեր մարմնաւոր հայրե-
րը ունինք խրատիչ ունենալով՝ անոնք կ'ամչնա-
յինք. Չէ՞ որ ալ աւելի պիտի հնազանդինք
10 հոգիներուն Հօրը ուապրինք։ Ինչու որ ա-
նոնք քիչ օրեր ինչ կը խրատէին իրենց հաճոյ

Ա Թագ· ԺԸ· 4։ ԺԹ· 9։
Բ Հմր· Բ· 13։
Գ ԳԼ· Ի· 22։ Ը· 6։
Դ ԳԼ· Ի· 8։ ԺԸ· 25։ Ցայհ· Չ· 18։

Ե Ցճս· ա· 19։
Զ Ա.ած· Ի· 1։ ԳԼ· ա· 3· 13։ Ը· 1։ ա Պետ· գ· 22։
Է Ա.ած· ժ· 24· 25։ Ցայհ· ԺԸ· 20։
Ը Գաղ· գ· 9։
Թ ա Կար· ժ· 13։ ԳԼ· Ժ· 32· 33· 34։
Ժ Ցաք· Լ· 17։ Ա.ած· գ· 11։
Ի Մաղ· Ղգ· 12։ ՆԺՀ· 73։ Ա.ած· գ· 12։ Ցակ· ա· 12։ Ցայհ· գ· 19։
ԻԱ Բ Օր· Բ· 5։ Բ Թագ· Է· 14։ Ա.ած· ԺԳ· 21։ ԺԹ· 13։
ԻԲ Ա.ած· ԺԳ· 11։
ԻԳ Ա.ած· ԺԸ· 1։ ԳԼ· ա· 3։ 13։ Ը· 1։ ա Պետ· գ· 22։
ԻԴ Ա.ած· ՃԸ· 1։ ԳԼ· ա· 3։ 13։ Ը· 1։ ա Պետ· գ· 22։
ԻԵ Ա.ած· ԺԳ· 22։ Ը· 6։
ԻԶ Գ Թագ· ԺԷ· 22։
ԻԷ Գ Թագ· գ· 35։
ԻԸ Գաղ· Բգ· 25։
ԻԹ Դն· ԼԲ· 20։ Եբմ· Ի· 2· Լ· 15։
Լ Գ Թագ· Բա· 13։
ԼԱ Բ Մն· Խգ· 21։
ԼԲ Գաղ· Ի· 18։ ԺԸ· 18։
ԼԳ Գ Թագ· ա· 8։ Ա.ած· գ· 4։
ԼԴ Ձ.ԱՔ· ԺԳ· 4։

ԼԵ Գաղ· գ· 1։
ԼԶ Մաղ· ԼԳ· 14։ Հբ.ԱՄՄ· ԺԳ· 18։ ԺԹ· 2։ Բ Տիմ· Բ· 22։
ԼԷ Պատ· Ի· 8։ Բ Կար· Է· 1։ Եփես· Ի· 3։
ԼԸ Բ Կար· գ· 1։ Գաղ· Ի· 4։
ԼԹ Բ Օր· ԽԲ· 18։ ԳԼ· գ· 12։
Մ Եփես· Ի· 3։ Կող· գ· 3։ ա Թես· գ· 3։
ՄԱ Ծն· ԽԼ· 33։
ՄԲ Ծն· ԽԼ· 34· 36· 38։
ՄԳ ԳԼ· գ· 6։
ՄԴ Ես Ի· 12· 18։ Բ Օր· գ· 11։ Ի· 22։ Հբ.ԱՄՄ· գ· 14։ Բ Տիմ· ա· 7։ 15։ Բ Տիմ· ա· 7։
ՄԵ ԵԼ· ԺԲ· 18։ Բ Օր· Ի· 5· 25։ Ա.ած· ԺԲ· 16։
ՄԶ ԵԼ· ԺԲ· 13։
ՄԷ Ինձէ յ'սուէյնէն կամ նեռամ գրած.
ՄԸ ԵԼ· ԺԲ· 16։ Գաղ· գ· 26։ Ցայհ· գ· 18։ Բ Կար· Ի· 2· 10։
ՄԹ Փիլ· գ· 20։ Բ Օր· Լգ· 2։ Մաղ· ԽԵ· 17։ Ցաք· 14։
ՆԱ Ա.ած· Ժ· 20։
ՆԲ Փիլ· գ· 3։ Ցայհ· Ի· 8։
ՆԳ Ես Ի· 22։ Ցակ· ա· 18։ Ցայհ· Ժգ· 4։
ՆԴ Ծն· ԺԲ· 25։ Մաղ· գգ· 2։
ՆԵ Փիլ· գ· 12։ ԳԼ· Ժ· 40։
ՆԶ ԳԼ· Բ· 6· Բ· 13։
ՆԷ ա Պետ· ա· 2։
ՆԸ Ես Ի· 10։ ԳԼ· Ժ· 4։
ՆԹ ԳԼ· Բ· 3· 5։ գ· 17· Ժ· 25· 29։

վրայ Աստուծոյ պատգամները խօսողը մերժե-
լով չպատասխան, որչափ աւելի մեզ՝ թէ որ
26 երկինքէն խօսողէն երես դարձընենք։ Որ ա-
նոր ձայնը անատնիը երկիրը շարժեց, և հի-
մա խոստացեր է ու կ'ըսէ, Դարձեալ պիտի շար-
ժեմ՝ ոչ միայն երկիրը, հապա նաև եր-
27 կինքը։ Եւ ան Դարձեալ խօսէն կը յուշընէ շար-
ժուած բաներուն յեղափոխութիւնը՝ իբրեւ
բաներու պէս, որ անշարժ բաները հաստա-
28 տուն մնան։ Ուստի անշարժ թագաւորու-
թիւնը առած ըլլալով՝ եկող բանիդ մեզ չը-
նորհքը, որով պաշտունք հաճոյա-
կան կերպով, ակնածութեամբ և բարեպաշ-
29 տութեամբ. Քանզի որ մեր Աստուածը սպրող
կրակ է։

ԳԼ. ԺԳ

1 Ջանացան յորդորանքներ կ'ընէ սէր աննենալու վրայով,
4 պոռնկութ վարմունք աննենալու։ 5 ագահութենէ ետ կե-
նալու։ 7 Աստուծոյ խօսքին քարոզիչները պատուելու։ 9 օտար
վարդապետութիւններէ հեռանալու։ 10 Քրիստոսը զոհուե-
լու։ 16 պարտութիւն ընալու։ 17 և ուսուցչութեան հնազան-
դելու վրայով։ 18 Նաև կը խնդրէ իրեն համար աղօթք ընել։
20 Վերջաբանութիւն։

1 Եղբայրասիրութիւնը մնայ ի
2 Հիւրասիրութիւնը մի մոռնաք, քանզի որ ա-
նով ոմանք հրեշտակներ ընդունելին չգիտցա-
3 լով։ Կապուածները, որ-
պէս թէ անոնց հետ դուք ալ կապուած էք.
և չարչարուածները՝ որպէս թէ դուք ալ մար-
4 մին ունեցող էք։ Ամուսնութիւնը բոլորովին
պատուական է, ու անկողինը անարատ է.
բայց պոռնիկները ու շնացողները Աստուած
5 պիտի դատէ։ Բարքերնիդ արծաթասէր չըլ-
լայ, գոհացած ընթացէք որչափ բան որ ձեռ-
քերնիդ կայ. քանզի որ ինքը ըսած է թէ Ես
նաև քեզ պիտի չթողում, ու բնաւ քեզ չեր-
6 ամ. Ճշմարիտ որ համարձակ ը-
լանք ըսելու, Տէրը իմ օգնականս է, ու ես
պիտի չվախնամ, մարդը ինծի ի՞նչ պիտի ը-
7 նէ։ Յիշեցնէք ձեր առաջնորդները՝ որ Ա-
ստուծոյ խօսքը ձեզի խօսցան, և անոնց վար-
մունքին վախճանին նայելով՝ նմանց հաւատ-

8 քին նմանեցէք։ Յիսուս Քրիստոս նոյն է
երէկ ու այսօր և յաւիտեան։
9 Ակեղ կերպ և օտարաձայն ուսմունքներով
մի տարուբերիք. քանզի ապէկ է որ սիրտը
շնորհքով հաստատուի՝ և չի թէ կերակուր-
ներով, որ անոնցմով օգուտ մը չունեցան ա-
10 նոնք որ անոնց գացին։ Մեզան մը ունինք
ուրկից իշխանութիւն չունին ուտելու
անոնք որ խորանին ծառայութիւն կ'ընեն։
11 Քանզի որ անասուններուն արիւնը որ սուրբ
տեղը կը տարուի մեղաց համար քահանայա-
պետին ձեռքովը, անոնց մարմինները բանա-
12 կէն դուրս կ'այրուին։ Ուստի Յիսուս ալ իր
արիւնովը ժողովուրդը սրբելու համար՝ դրս-
13 նէն դուրս չարչարուեցաւ։ Ուրեմն երթ իրեն
ելլենք բանակէն դուրս, անոնց առնելով
14 անոր նախատինքը։ Քանզի որ մենք հոս մը-
նայուն քաղաք չունինք, հապա հանդերձ-
15 ելը կը փնտռենք։ Ուստի անոր ձեռքովը
ամէն ատեն Աստուծոյ օրհնութեան պատա-
րագ մատուցանենք, այսինքն շրթ չըլծունք-
ներուն պտուղը՝ որ իր անունը կը դաւանին։
16 Նաև բարերարութիւնը ու հաղոր-
դակցութիւնը մի մոռնաք, քանզի որ Աս-
տուած անոնկ պատարագներուն կը հաճի։
17 Ձեր առաջնորդներուն մտիկ ըրէք ու հնդ-
նեցաք. կեցէք, քանզի որ անոնք ձեր հոգի-
ներուն համար կը հսկեն, որպէս թէ հաշիւ
պիտի տան. որ խնդութիւնով ընեն այդ գործը,
և չի թէ հառաչելով, որ այն ձեզի օգտակար
18 չէ։ Մեզի համար աղօթք ըրէք, քանզի որ
մենք համոզուած ենք թէ ապէկ խղճմտանք
ունինք, և ամէն բանի մէջ կ'ուզենք ապէկ
19 վարուիլ ունենալ։ Եւ մանաւանդ կ'աղա-
չեմ որ աս ընէք, որ աւելի չուտով ձեզի
դառնամ։
20 Եւ խաղաղութեան Աստուածը՝ հոր մեռել-
ներէն յարուցած մեր Տէր Յիսուսը, որ մեծ
անասնոց ոխերին արիւնովը հաստատեալ
21 ման Հովիւն է, Զեզ ամէն բարի գործի մէջ
հաստատէ իր կամքը ընելու, և ձեր մէջը
իր առջևը հաճոյ եղածը ընէ Յիսուս Քրիս-

տոսի ձեռքովը, որուն փառք յաւիտեանս
յաւիտենից։ Ամէն։
22 Կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, աս յորդորա-
կան խօսքիս համբերել, քանզի որ համառօ-
23 տապար գրեցի ձեզի։ Գիտցէք որ Տէր եղբայ-
րը Տիմոթէոս արձակուած է, որուն հետ՝ թէ
24 որ չուտով գայ՝ պիտի տեսնեմ ձեզ։ Բարև
ըրէք ձեր բոլոր առաջնորդներուն ու բոլոր
սրբերուն. Ձեզի բարև կ'ընեն անոնք որ
25 Իտալիայէն են։ Շնորհքը ձեր ամենուն հե-
տը ըլլայ։ Ամէն։

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅԱԿՈԲՈՍ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պէտք է որ ուրախ ըլլանք նեղութեան ժամանակ, 5 Աստուծ-
մէ հաճելութիւն խնդրելիք. 13 և մեր փորձութիւններուն
մէջ չըսելիք թէ մեր ակռաքութեամբ կամ մեղքին պատճառով
Աստուած է։ 19 այլ մանաւանդ խօսքին մտիկ ընելիք ըլ-
լալնիք, անոր վրայով խօսելիք և զանիկա ի գործ գնելիք. 26
եթէ ոչ կրնանք կրօնաւոր երեւնալ, բայց անկարելի է որ
չշնամարապետ անանկ ըլլանք։

1 Յակոբոս՝ Աստուծոյ ու Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի ծառան, տասներկու ցեղերուդ՝ որ
ան ամէն ցրուած էք, ողջոյն։
2 Եղբայրներ, Բոլորովին ուրախութեան ար-
ժանի բան սեպեցէք, երբոր կերպ կերպ
3 փորձանքներու մէջ կ'իյնաք, Գիտնալով որ
ձեր հաւատքին փորձառութիւնը համբերու-
4 թիւն կը գործէ։ Բայց համբերութիւնը կա-
տարեալ գործ թող ունենայ, որ կատարեալ
ու ամրողջ ըլլաք, ու բանի մը պակասութիւն
չունենաք։
5 Հապա թէ որ ձեզմէ մէկը իմաստութենէ
պակասած ըլլայ, Թող խնդրէ Աստուծմէ՝ որ
ամէնուն առատապէս կու տայ ու չնախատեր,
6 Ան անոր պիտի տրուի։ Միայն թէ հաւատքով
թող խնդրէ ու չերկմտի, Վասն զի ան որ երկ-
մտի է՝ ծովուն հողմահոծեալ ու տատանեալ
7 ալիքներուն նման է. Ան մարդը թող չկարծէ
8 որ Տէրոջմէ բան մը պիտի առնէ. Երկմիտ
մարդը անհաստատ է իր բոլոր ճամբաներուն
մէջ։
9 Խոնարհ եղբայրը իր բարձրութեանը վրայ

10 Մեղ պարծենայ, Եւ ան որ հարուստ է՝ իր
խոնարհութեանը վրայ, քանզի որ Անիկա խո-
11 սի պէս պիտի անցնի. Քանզի ա-
րեւը աստիկ տարերութենով մը կը ծագի ու
կը ցամքեցնէ խոտը, և անոր ծաղիկը կը թա-
փի, ու անոր երեւութեին գեղեցկութիւնն ալ
կը կորսուի. անանկ ալ Հարուստը իր ճամբա-
ներուն մէջ պիտի թառամի։
12 Երանելի է ան մարդը որ փորձութեան կը
համբերի. քանզի որ երբ փորձուելով ընտիր
գտնուի, Կենաց պսակը պիտի առնէ, Որուն
13 որ Տէրը կնքը սիրողներուն խոստացաւ։ Ձրկ-
լայ որ մէկը որ փորձութեան մէջ է՝ ըսէ թէ
Աստուծմէ կը փորձուիմ. քանզի որ Աստուած
չար բաներով չփորձուիր, ոչ ալ ինքը մէկը
14 կը փորձէ։ Սակայն ամէն մէկը կը փորձուի
իր ցանկութիւններէն հրապուրուած ու խա-
15 րուած. Ապա ցանկութիւնը յղանալով՝
մեղք կը ծնանի, և մեղքը որ կատարուի՝ մահ
16 կը ծնանի։ Մի խաբուիք, իմ սիրելի եղբայր-
17 ներս. Ամէն բարի տուրք ու ամէն կատա-
րեալ պարգեւ վերէն է, և լուսոյ Հօրմէն կ'իջնէ,
Որուն մէջ բնաւ փոփոխութիւն կամ գառ-
18 նալու չուք մը չկայ։ Իր ուզելովը մեզ ծնաւ
ճշմարտութեան խօսքովը, Որ մենք իր ստեղ-
19 ծածներուն պէս պատկառելի մը ըլլանք։ Ուստի, իմ
սիրելի եղբայրներս, Ամէն մարդ թող չուտ
ըլլայ լսելու, դանդաղ՝ խօսելու, դանդ՝
20 բարկանալու. Քանզի որ մարդուն բարկութիւնը
Աստուծոյ արդարութիւնը չգործեր։

21 Պատճառ ամէն ազատեալութիւնը ու չարու-
թեան առաւելութիւնը մեկզի ձգելով, հե-
զութեամբ ընդունելիք չէ մէջը սերմանուած
խօսքը, որ կրնայ ձեր հոգիները փրկել։
22 Բայց խօսքը կատարողներ եղէք, և չ՚ըլլայ թէ
23 միայն լսողներ՝ ինքզինքնիդ խաբելով։ Վասն-
զի որ լսէ մէկը միայն խօսքին ու կա-
տարող չ՚ըլլայ, անիկա նմանի է մարդու մը՝ որ
հայելիի մէջ աչքերը անկած իր բնական երե-
24 սը կը դիտէ. ինչու որ դիտելով անոնք ինք-
զինքը ու անցած գնաց, և չուտ մը մոռցաւ
25 թէ ինչպէս մէկ մըն էր։ Բայց ան որ ազատու-
թեան կատարեալ օրէնքին ուշադիր կը
նայի, և անոր մէջը կը կենայ, անիկա խօսո-
ղ — մոռցող չ՚ըլլալով, հապա գործը կա-
տարող, երանելի պիտի ըլլայ իր կատարե-
26 լուն մէջ։ Եթէ որ ոմէկը կրօնասէր կը
սեպէ ՚ու իր լեզուին սանձ չդնելո, հապա իր
սիրտը կը խաբէ, անոնկին կրօնասիրութիւնը
27 փուճ է։ Ազատեալ ու Հօրը քով մեքուր ու
անարատ կրօնասիրութիւնը սա է, Որբերուն
ու որբևարիներուն անց երթալ իրենց նեղու-
թեան ատենը, ՚ու անձը անարատ պահել
աշխարհէն։

ԳԼ· Բ

1 Ընդհանրական կրօնքին անմոռնալ բան է հարուստ եղողը-
նեերը պատուել և ազքատները անարգել։ 13 Պատմիչը իրա-
բան վրայ սէր ունենալ և գիշած ըլլալ։ 14 Պէտք չէ պարծել
Նոյ հաւատքին վրայ երբոր ատանց գործոց է։ 17 Ման գի
ան հաւատքը մեռած հաւատք է։ 19 գեհենա հաւատք է։ 21
և չէ թէ Աբրահամին 25 և Ռահաբին հաւատքը։

1 Իմ եղբայրնե՛րս, ՚չըլլայ որ աչառութեամբ
բռնէք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի հաւատ-
2 քը, ՚ու ընդ փառաց Տէրն է։ Քանզի թէ որ ձեր
ժողովրին մէջ մէկ մարդ մը մտնէր ըլլայ՝ որ
ունենայ ոսկի մատանի և փառաւոր հանդերձ-
ներ, հոն մէկ ադքատ մըն ալ մտնէր ըլլայ
3 ադտոտ հանդերձներով, Եւ նայիք անոր վը-
րայ որ փառաւոր հանդերձներ ունի, ու ըսէք
Թէ Դուն հոս նստէ պատուով, և ան ադքա-
տին ըսէք Թէ Դուն հոդ առի վրայ կայնէ,
կամ Թէ եկուր նստէ պատուանդանիս քովը,
4 Զձեր մէջը խտրութիւններ բնող ու չար խոր-
5 հուրդներու դատաւոր չէ՞ք ըլլար։ Սիրելի եղբայրնե՛րս. ՚չէ՞ որ Աստուած
ընտրեց աշխարհիս ադքատները բնաւրեց, ՚որոնք հա-
ւատքով հարուստ են, ու ժառանգաւոր ար-
քայութեան խոստացեալները, ՚որ ղինքը սիրողներուն խոս-
6 տացեալ է։ Բայց դուք ադքատներըը անար-
գեցիք. Հարուստները չէ՞ որ ձեզ կը հարստա-
7 հանեն, ՚ու ձեզ դատաստանարանները կը
քաշեն։ Անոնք չէ՞ն որ կը հայհոյեն ան լա-
8 ւը որ ձեր վրայ կանչուած է։ Արդ-
Թէ որ դուք արքունական օրէնքը կը կատա-
րէք Գրքին համեմատ՝ Թէ ՚Քու ընկերդ
9 սիրես քու անձդ պէս, լաւ կ՚ընէք. ՚Բայց
Թէ որ աչառութիւն կ՚ընէք, մեղք կը գոր-
ծէք, և օրէնքէն կը յանդիմանուիք օրինա-
10 զանցներու պէս։ Քանզի ով որ բոլոր օրէնքը
պահէ, ու մէկ բանի մը մէջ յանցաւոր ըլլայ,
11 ՚անիկա ամէնուն պարտական կ՚ըլլայ։ Վասն զի
ան որ ըսաւ Թէ Չընութիւն մի ընէր, ըսաւ
ալ Թէ Մի սպանաներ. ուստի Թէ որ չնու-
թիւն չընես բայց սպանութիւն ընես, օրինա-
12 զանց կ՚ըլլաս։ Ընանկ խօսեցէք և ընանկ ը-
րէք՝ ՚որպէս Թէ ազատութեան օրէնքովը պի-
13 տի դատուիլ։ Վասն զի դատաստանը ան-
ողորմ պիտի ըլլայ անոր որ ողորմութիւն չընէր.
՚և ողորմութիւնը կը պարծենայ դատաստա-
նին դէմացը։
14 Ի՞նչ օգուտ է, եղբայրնե՛րս, Թէ որ մէկը
ըսէ Թէ հաւատք ունի, ու գործ չունենայ.
15 միթէ հաւատքը կրնա՞յ փրկել զանիկա։ ՚Թէ
որ եղբայր մը կամ քոյր մը մերկ ըլլայ՝ կամ
16 օրաւուն կերակուրին կարօտ, ՚Ու ձեզմէ մէկը
անոնց ըսէ, Գացէք խաղաղութեամբ, տա-
ցէք ու կշտացէք. և մարմնին պէտք եղած
17 բաները անոնց չտաք, ի՞նչ օգուտ է Ասանկ
ալ հաւատքը Թէ որ ինքզ գործ չունենայ՝ բուա
18 ինքնուրոյն մեռած է։ Դուն կրնայ մէկը ըսել
Թէ Դուն հաւատք ունիս, ես ալ գործքեր
ունիմ. գուն քու հաւատդ ցուցուր ինծի
առանց գործքերու, ու ես քեզի ցուցընեմ
19 իմ հաւատքս իմ գործքերէս։ Դուն կը հա-
ւատաս որ Աստուած մէկ է, ապէկ կ՚ընես.
՚դեւերն ալ կը հաւատան և կը սոսկանին։
20 Բայց կ՚ուզե՞ս դիտնալ դուն, ով անտի մարդ,
որ հաւատքը առանց գործքերու մեռած է։
21 Աբրահամ մեր հայրը գործքերով չարդարա-
ցաւ, ՚երբոր իր որդին Իսահակը սեղանին
22 վրայ հանեց ՚սի ընե՞ր։ Կը տեսնես ՚որ հա-
ւատքը անոր գործքերուն հետ միասին գոր-
ծեց, ու ան գործքերով հաւատքը կատա-

2 Կազ· գ· 8· ա Պետ· բ· 1։
3 Գար· ժգ· 26· Հբ-
ամփ· ա· 16· ա Կոր· ժ· 2· Ի-
մի· ա· 15· Տիտ
բ· 11· Եբր· բ· 3·
ա Պետ· ա· 9։
4 Մատ· ե· 21· Դատ·
գ· 45· ժա· 28·
Համ· բ· 17· ա
Հովհ· գ· 7·
5 Գաղ· գ· 47· Ես·

Տես ԳԼ· բ· 14· Ես·
6 ԳԼ· բ· 12·
7 բ Կոր· գ· 18·
Յակ· ժգ· 17·
8 Ընդհ ձեզմէ մէկը
ա Սադ· լգ· 23· Լեւ·
ւ· ա Պետ· գ· 10·
9 Լուս· ա· 16· 17·
Ծբ· 6· 7· Մատ·
իե· 30·
10 Համմ· ժբ· 2·
ԳԼ· գ· 4· ա Յակ·
բ· 9·
11 Ել· բ· 9· Թուոց·
ե· 30· Ընդհ· գ·
6· ժբ· 12· ԳԼ· Ե-
զ·
12 Դ Ընդհ· ժԲ· 18·
Մատ· իբ· 30·
Համմ· ժգ· 8· 9·

Գաղ· Ե· 14· Ես·
Հմմ· ա· 1·
բ Օր· ժե· 26·
Մատ· Ե· 5·
Ընդհ· գ· 20·
32· ա Կոր· բ· 8·
բ Տես· գ· 8· ԳԼ·
ա· 12·
ա Կոր· ժա· 22·
Դատ· ժգ· 50· ԺԸ·
6· ժբ· 12· ԳԼ· Ե-
զ·
Ընդհ· ԺԲ· 18·
Մատ· իբ· 30·
Համմ· ժգ· 8· 9·

Մատ· Ե· 26· ԳԼ·
ա· 23·
Տես Ցոր· լա· 19·
20· Ընդհ· գ· 21·
ա Ցամ· գ· 18·
ԳԼ· գ· 13·
Մատ· բ· 50· Մար·
ա· 24· Ե· 7· Ընդհ·
գ· 54· Գատ· ժգ·
17· ԺԲ· 15·
Ծն· իբ· 9· 12·
Եբր· ժա· 17·

23 րեալ եղաւ· Եւ Գրքին Խօսքը կատարուեցաւ
որ կ՚ըսէ, Աբրահամ Աստուծոյ հաւատաց, ու
ան նկատուեցաւ անոր արդարութիւն ու Ինքը
24 Աստուծոյ բարեկամ ըսուեցաւ։ Կը տեսնէ՞ք
որ մարդս գործքերով կ՚արդարանայ, ու չէ
25 Թէ միայն հաւատքով։ Նոյնպէս ալ Պատիր
պառնիկը չէ՞ որ գործքերով արդարացաւ,
երբոր լրտեսները ներս առաւ, և ուրիշ ճամ-
26 բայով արձակեց զանոնք։ Քանզի ինչպէս որ մար-
մինը առանց հոգիի մեռած է, նոյնպէս ալ
հաւատքը առանց գործքերու մեռած է։

ԳԼ· Գ

1 Պէտք չէ որ անխտիրութեամբ կամ լրբութեամբ ուրիշները
յանդիմանենք։ 5 Այլ մանաւանդ ամէնիքը լեզուիս, որ Թէև
պզտիկ անդամ մըն է, բայց գործառ գործիք մըն է Թէ բա-
րիի և Թէ չարի համար։ 13 Ճշմարտական իմաստութիւնը հնչ
և խաղաղասիրութիւն կ՚ըլլայ, առանց նախանձոտ և հակառակա-
Թեան։

1 Եղբայրնե՛րս, ՚շատ վարդապետներ մի ըլլա՛ք
՚Իգիտնալով որ աւելի մեծ դատաստան պիտի
2 ընդունինք. ՚Վասն զի որ ամէնքս ալ շատ յան-
ցանքներ կ՚ընենք. ՚Եթէ որ մէկը խօսքով յան-
ցանք չընէ՝ ՚անիկա կատարեալ մարդ է, որ
3 կարող է բոլոր մարմինն ալ սանձելու։ Ցի՛ս
որ ՚Ձիերուն բերանը սանձ կը դնենք՝ որ ա-
նոնք մեզի հնազանդին, ու անոնց բոլոր մար-
4 մինը կը կառավարենք. Ա՛յս նաւերն ալ որ-
չափ մեծ բաներ են, և սաստիկ հովերէն կը
քշուին, բայց ամենափոքր ղեկով մը կը կա-
ռավարուին՝ ղեկավարին կամքը որ կոզմը որ
5 ուզէ։ ՚Ընանկ ալ լեզուն մէկ պզտիկ անդամ
մըն է, ՚ու մեծ բաներ կը խօսի. ա՛ն փիչ մը
6 կրակը որչափ բան բոլոր կու սայ։ ՚Լեզուն
ալ կրակ մըն է՝ անիրաւութեան տիեզերք մը.
լեզուն մեր անդամներուն մէջ անանկ գրուած
է, ՚որ բոլոր մարմինը կ՚ապականէ, և բնու-
Թեան շրջանը կը բռնկցընէ, ու ինքը գե-
7 հեանէն կը բռնկի։ Բոլոր գազաններուն ու
թռչուններուն և սողուններուն ու ծովու մէջ
եղածներուն բնաւրիւնը կը նուաճի՛ և նուա-
8 ճեալ է մարդկային բնաւրիւնէն։ Բայց լեզուն
մարդոց մէկը չկրնար նուաճել. անիկա ան-
դուլ չար է, ՚ու մահաբեր թոյնով լեցուն.
9 Ընով կ՚օրհնենք զՏառուած ու Հայրը, և ա-
նով կ՚անիծենք մարդիկ ՚որոնք Աստուծոյ
10 նմանութեամբը ստեղծուած են։ Ա՛յն և նոյն

2 Ծն· ժե· 6· Հբ-
ամփ· գ· 3· Գաղ·
գ· 6·
3 ա Կոր· բ· 6· 7·
4 Համմ· ժբ· 9· ա
Պետ· ա· 22· բ·
1· ա Յակ· գ· 18·
Առակ· ժա· 18·
Ոմր· ժ· 12· Մատ·
Ե· 9· Փիլ· ա· 11·
Եբր· ժբ· 11·
ա Համմ· Ե· 23·

5 ա Կար· գ· 3· Գաղ·
Ե· 20·
6 ա Կար· բ· 6· 7·
7 Համմ· ժբ· 9· ա
Պետ· ա· 22· բ·
1· ա Յակ· գ· 18·
Առակ· ժա· 18·
Ոմր· ժ· 12· Մատ·
Ե· 9· Փիլ· ա· 11·
Եբր· ժբ· 11·
ա Համմ· Ե· 23·

Պետ· բ· 11·
8 Ցոր· իե· 9· լԸ·
12· Սադ· ժբ· 41·
Առակ· ա· 28· Ես·
ա· 15· Երեմ· ժա·
11· Մրկ· գ· 4·
Ղ.ագ· Ե· 25·
9 Սադ· կգ· 18· ա
Յակ· գ· 22· Ե· 14·
10 Սադ· ՀԳ· 27·
ա Յակ· գ· 10·
Յակ· ԺԸ· 19· ԺԸ·
14· Գաղ· ա· 10·

Կամ կը խօսի· Նա-
խանձի կը փափա-
քի մեր մէջը բնա-
կող Հոգին·
Տես Ծն· գ· 5· բ·
21· Ելս· ժա· 39·
Առակ· խա· 10·
Ցոր· իբ· 29· Սադ·
Ղ.ր· 6· Առակ· գ·
34· իԸ· 23· Մատ·
իգ· 12· Գ.ագ· ա·
58· ԺԳ· 11· ԺԸ·
34· ա Պետ· Ե· 5·

բառն հակառակ կը կենայ, բայց խոնարհեցէ-
7 բառն չնորհք կու տայ։ Ուստի հնազանդեցէք
Աստուծոյ. ։Պատերազմեցէք հակառակ կեցէք,
8 և անիկա ձեզմէ պիտի փախչի։ ։Աստուծոյ
մօտեցէք, ու անիկա ձեզի պիտի մօտենայ.
նախ եղէք ձեռք մերկիդ, մեղաւորներ, և մաք-
9 րեցէք ձեր կերպիդ, երկմիտներ. ։Տառապանք
քաշեցէք, սուգ ըրէք ու լացէք. ձեր ծիծա-
ղը սուգի դառնայ, ու ձեր ուրախութիւնը՝
10 տրտմութեան։ ։Տէրոջը առջեւը խոնարհեցէք,
ու ան ձեզ պիտի բարձրացնէ։

11 ։Մէկզմէկ մի բամբասէք, եղբայրներ. ան որ
իր եղբայրը կը բամբասէ կամ իր եղբայրը կը
դատէ, օրէնքը կը բամբասէ և օրէնքը կը
դատէ. հապա թէ որ օրէնքը դատես, ալ
դուն օրէնքը կատարող չես՝ հապա դատաւոր։
12 Մէյն մէկ Օրէնսդիր [ու Դատաւոր] մը կայ,
ով ինքը կարող է փրկելու և կորսնցնելու.
։դուն ո՞վ ես որ ուրիշը կը դատես։

13 ։Հիմա մտիկ ըրէք դուք որ կ՚ըսէք, Այսօր
կամ վաղը երթանք այս անուն քաղաքը, ու
հոն տարի մը կենանք, և առուտուր ընենք
14 ու վաստկինք. (Դուք որ վաղը չէք գիտեր.
15 քանի՞ն է ձեր կեանքը. ։Ելրաւ չոգի մըն
է, որ քիչ մը առնն կ՚երեւնայ ու յետքը կ՚ոչն-
չանայ.) անոր տեղը ըսելու էիք, ։Թէ որ Տէրը
կամենայ ու ապրինք, առ կամ ան բանը ընենք։
16 Բայց հիմա ձեր ամբարտաւանութիւնովը կը
պարծենաք. ։Բոլոր ասանկ պարծանքները
17 չարութիւն են։ ։Ուստի ով որ բարին ընելը
գիտնայ ու չընէ, ան մեղք է անոր։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Հապա հարուստներ, լացէք ու ողբա-
ցէք ան թշուառութիւններուն համար՝ որ ձեր
2 վրայ պիտի գան։ Ձեր հարստութիւնը ապա-
կանած է, ։ու ձեր հանդերձները՝ ցեղի կե-
3 րակուր եղած։ Ձեր ոսկին ու արծաթը ժան-
գառած է, և անոնց ժանգը ձեզի դէմ վկայ

։Երէց ասոր ու վեց ամիս երկրի վրայ անձրեւ
18 չեկաւ։ Նոր նորէն աղօթք ըրաւ, ու երկին-
քը անձրեւ տուաւ և երկիրը իր պտուղը բեր-
19 ցուց։
Եղբայրնե՛ր, ։Թէ որ ձեզմէ մէկը ճշմար-
տութենէն մոլորի, ու մէկը զանիկա դարձի
20 բերէ, Գիտցած ըլլայ թէ ան որ մեղաւորը իր
մոլորութենէն ճամբայէն կը դարձընէ, ։Հոգի
մը մահուանէ կ՚ազատէ, ։ու մեղաց բազմու-
թիւնը կը ծածկէ։

ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ
ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը գահակիցն կը մատուցանէ Աստուծոյ անոր բազ-
մազարկի հոգեւոր շնորհքները համար։ 10 կը ցուցնէ թէ
Քրիստոսով եղած փրկութիւնը նոր լուսաւ բան մը չէ։ Հա-
պա հին առնէ մարգարէներն ալ գրաւած է։ 13 կը յոր-
դորէ քրիստոնեաները բաբելացաւելմէն ապրելու։ Յիշէ.
ցնելով անոնց թէ իրենք նորէն ծնած են Աստուծոյ խօսքովը։

1 Պետրոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, օ-
տարականներուդ՝ որ ցրուած էք Պոնտոսի,
Գաղատիայի, Կապադովկիայի, Ասիայի ու
2 Բիւթանիայի մէջ, ։ընտրուած ։Հօր Աստուծոյ
կանխագիտութեանը համեմատ՝ ։Հոգիին սրբա-
բացութիւնովը, հնազանդութեան և Յիսուս
Քրիստոսի ։արիւնը սրսկուելուն համար. ։Շը-
նորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ չատնայ։
3 ։Օրհնեալ է Աստուած ու մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի Հայրը, ։որ իր առատ ողորմու-
թիւնը համեմատ ։մեզ նորէն ծնաւ կենդանի
յոյսի համար՝ ։Յիսուս Քրիստոսի մեռելնե-
4 րէն յարութիւն առնելովը, Անեղծ ու անա-
րատ ևւ անթառամ ժառանգութեանը համար՝
5 ։որ երկինքը պահուած է ձեզի, ։Որ Աստու-
ծոյ զօրութեամբը պահպանուած էք հաւատ-
քով ան փրկութեանը համար՝ որ պատրաս-
6 տուած է վերջի ժամանակը յայտնուելու. ։Որ
անով կ՚ուրախանաք, Վէ՛ և հիմա, ինչպէս
որ հարկը կը պահանջէ, ։քիչ մը առեն տրտ-
7 մած էք զանազան փորձութիւններով. ։Որպէս
զի ձեր հաւատքին փորձառութիւնը՝ (որ կո-
րըտական ոսկիէն աւելի պատուական է,

ա Եփես. գ. 27։ Ղ. 11։ ա Պետ. ե. 9։ բ Մրկ. ժէ. 2։ գ Բ Կոր. ա. 16։ դ Պետ. ա. 22։ ա Ցաքոբ. գ. 3։ ե Գղ. ա. 3։ զ Մատ. է. 4։ է Յայտ. իգ. 29։ Մատ. իգ. 12։ Ղ.ա.գ. ԺԷ. 11։ ԺԲ. 14։ ա Պետ. է. 6։ ը Եփես. գ. 31։ ա Պետ. բ. 1։ թ Մատ. է. 1։ Ղ.ա.գ. ԺԲ. 37։ Հ.ա.ոմ. բ. 1։ ա Կոր. գ. 5։ ժ Մատ. Ժ. 28։ ի Հ.ա.ոմ. Ժգ. 4, 13։ ժա Կ.ա.կ. իէ. 1։ Ղ.ա.գ. ԺԲ. 18, 1ա։ ժբ Յար. է. 7։ Մտ.գ. ա. 10։ Ձբ. 3։ Գղ. ա. 10։ ա Պետ. ա. 24։ ա Յայտ. բ. 17։ ժգ Գոր. ԺԲ. 21։ ա Կոր. գ. 19։ Ժգ. 7։ Երբ. Ը. 3։ ժդ ա Կոր. է. 6։ ժե Ղ.ա.գ. ԺԲ. 47։ Յայտ. իգ. 11։ Ժէ. 22։ Հ.ա.ոմ. ա. 20։ 21։ 32։ բ. 17։ 18։ 23։

—

ա Կ.ա.կ. Ժա. 28։ Ղ.ա.գ. Ը. 24։ ա Տիմ. Ը. 9։ բ Ցաք. Ժգ. 28։ Մատ. Ը. 20։ Գղ. բ. 2։ գ Հ.ա.ոմ. բ. 5։ դ Ղ.ե. ԺԲ. 15։ Ցաք. իգ. 10։ 11։ Երբ. Ժա. 33։ ե Ցաղ. Ղ. 1։ Ղ.ա.գ. Ժգ. 19, 25։ զ Տիմ. է. 6։ է Գղ. բ. 6։ ը Օր. Ժա. 14։ Եսթ. է. 24։ Ամբ. Ը. 3։ Ձ.ա.ք. Ժ. 12։ 23։ թ Փիլ. գ. 5։ Երբ. Ժ. 25, 37։ ա Պետ. գ. 7։ ժ Գղ. գ. 11։ ժա Մատ. իգ. 35։ ա Կոր. գ. 5։ ժբ Մատ. է. 12։ Երբ. Ժա. 35։ Ղ.ա.գ. Ժ. 12։ Մատ. է. 19, 11։ Ժ. 22։ ժգ Ցաք. ա. 21։ 22։ բ. 10։ ժդ Ցաք. իգ. 10, 1ա։ ժե Թես. Ժգ. 18։ Պաւղ. Ա Տիմ. 8։ ժզ Մատ. է. 34, 1ա։ ի Եփես. է. 19։ Կող. գ. 16։ ի Մատ. գ. 15։ Ժգ. 18։ ի Ա.ղ.գ. Ա. 24։ Մատ. Ժ. 22։ ի Ա.ղ.գ. Ժ. 28։ Ա.ղ.գ. Ժ. 11։ 12։ 15։ ի Մատ. է. 12։ Երբ. Ժա. 24։ ի Հ.ա.ոմ. ա. 7։ բ Պետ. ա. 2։ ի Ցաք. 2։ ի բ Կոր. ա. 3։ Եփես. գ. 3։ Տիմ. գ. 5։ ի Ցաք. գ. 3, 5։ Ցաք. ա. 18։ ի ա Կոր. Ժէ. 20։ ա Թես. գ. 13։ Գղ. գ. 21։ ի Գղ. է. 4։ ի Կող. ա. 5։ բ Տիմ. գ. 5։ ի Ցաք. Ժ. 28, 29։ Ժէ. 11։ 12։ 15։ ի Ցաք. 1։ ի Մատ. է. 12։ Հբ. ա.ոմ. Ժբ. 12։ բ Կոր. գ. 10։ Գղ. գ. 13։ ի բ Կոր. գ. 17։ Գղ. է. 10։ ի Ցաք. ա. 2։ ի Ցաք. ա. 3։ 12։ ի Գղ. գ. 12։ ի Ցար. իգ. 10։ Սապ. կգ. 10։ Ա.ա.ք. Ժէ. 3։ Եփ. իգ. 10։ Ձ.ա.ք. Ժ. 9։ ա Կոր. գ. 13։ ի Ա.ղ.գ. Ժբ. 35։ Եփես. գ. 1։ Ղ.ա.գ. Ժբ. 42։ 45։ ի Մատ. Ժբ. 15։ ի Հ.ա.ոմ. Ժա. 14։ ա Կոր. իգ. 22։ ա Տիմ. գ. 16։ ի Ա.ա.ք. Ժ. 12։ ա Պետ. գ. 8։ ի Ցաք. է. 55։ Գոր. բ. 5։ 9։ 10։ Յայտ. ա. 4։ Գղ. բ. 9։ ի Հ.ա.ոմ. ը. 39։ Ժա. 2։ ի բ Թես. բ. 13։ ի Ա.ղ.գ. Ժ. 45։ ի Մատ. է. 12։ Հբ. ա.ոմ. Ժբ. 12։ բ Կոր. գ. 10։ Գղ. գ. 13։ ի Մատ. է. 12։ Հբ. ա.ոմ. Ժբ. 12։ բ Կոր. գ. 17։ Գղ. է. 10։ ի Ցաք. ա. 2։ ի Ցաք. ա. 3։ 12։ ի Գղ. գ. 12։ ի Ցաք. իգ. 10։ Սապ. կգ. 10։ Ա.ա.ք. Ժէ. 3։ Եփ. իգ. 10։ Ձ.ա.ք. Ժ. 9։ ա Կոր. գ. 13։ ի Ա.ղ.գ. Ժբ. 35։ Եփես. գ. 1։ Ղ.ա.գ. Ժբ. 42։ 45։ ի Մատ. Ժբ. 15։ ի Հ.ա.ոմ. Ժա. 14։ ա Կոր. իգ. 22։ ա Տիմ. գ. 16։ ի Ա.ա.ք. Ժ. 12։ ա Պետ. գ. 8։ ի Ցաք. է. 55։ Գոր. բ. 5։ 9։ 10։ Յայտ. ա. 4։ Գղ. բ. 9։ ի Հ.ա.ոմ. ը. 39։ Ժա. 2։ ի բ Թես. բ. 13։ ի Ա.ղ.գ. Ժ. 45։ ի Մատ. է. 12։ Հբ. ա.ոմ. Ժբ. 12։ բ Կոր. գ. 10։ Գղ. գ. 13։ ի Մատ. է. 12։ Հբ. ա.ոմ. Ժբ. 12։ բ Կոր. գ. 17։ Գղ. է. 10։ ի Ցաք. ա. 2։ ի Ցաք. ա. 3։ 12։ ի Գղ. գ. 12։ ի Ցար

17 Եա սուբբ եմ՝ եւ թէ որ Հայր կը կոչէք անխ-
կա՛որ առանց աչառութեան կը դատէ ամէն
մէկուն գործքին համեմատ, ժուխեցէք ձեր
18 ցէք, Գիտնալով որ դուք չէ թէ ապականա-
ցու արծաթով կամ ոսկիով ի փրկուեցաք ձեր
հայրերէն աւանդուած ունայն ճամբանէրէն,
19 Հապա քրիստոսի պատուական արիւնովը՝
20 որպէս թէ ամրիծ ու անարատ գառի մը։ Ուր
առաջուց ճանչցուած էր աշխարհս սկիզբէն
առաջ, Եւ. ետքի առեներուը յայտնուեցաւ
21 ձեզի համար, Որ անոր միջոցովը Աստուծոյ
հաւատացիք, Որ զանիկա մեռելներէն յա-
րուց, Ու անոր փառաւորութիւն տուաւ. որ
ձեր հաւատքը ու յոյսը Աստուծոյ վրայ ըլլայ,
22 Զձեր անձերը մաքրելով Հոգիին միջոցովը՝
ճշմարտութեանը հնազանդելով, Ի եղբայրա-
րութեան մէջ անկեղծ ըլլալով, սուբբ սրտով
23 միկզմէկ պինտ սիրեցէք, Ընորէն ծնած ըլ-
լալով՝ չէ թէ ապականացու սերմէն, Հապա
անապականացուէն Աստուծոյ կենդանի ու
24 յաւիտենական խօսքովը։ Վասն զի ամէն
մարմին խոտի պէս է, և մարդուն բոլոր փա-
ռաւորութիւնը՝ խոտի ծաղիկի պէս. խոտը կը
25 չորնայ ու անոր ծաղիկը կը թափթփի. Բայց
Տէրոջը խօսքը յաւիտեան կը մնայ, Այսինքն
է ան խօսքը որ աւետարանուել ձեզի քա-
րոզուեցաւ։

ԳԼ. Բ

1 Կը հրաժարիք ամէն չարութիւնը
ու ամէն խարէութիւնը ու կեղծաւորութիւն-
ները, և նախանձը ու ամէն չարախօսութիւ-
2 նը, Ինչպէս մանկանց պէս Բանական ա-
նխարդախ կաթին փափաքեցէք, որ անով
3 մեծնաք [մինչև փրկութիւնը], Եթէ որ Տէրո-
4 ջը քաղցր ըլլալուն համը առիք. Որուն մե-
ծնալով ան կենդանի վէմին, Որ թէպէտ
մարդոցմէ անարգուած է, բայց Աստուծմէ
5 ընտրուած ու պատուական է, Դուք ալ կեն-
դանի քարերու պէս շինուիլ Հոգևոր տա-
ճար մը, Սուրբ քահանայութիւն մը, Քիստու
հրեշտաւոր ձեռքովը Աստուծոյ հաճելի Հո-
6 գևոր պատարագներ մատուցանելու։ Որով-
հետև դիրքին մէջն ալ կայ թէ Ահա Սիոնի
մէջ կնստիր, պատուական անկեան վէմ մը կը
դնեմ. և ով որ անոր հաւատայ՝ բնաւ պիտի
7 չամչնայ։ Ուստի ձեզի հաւատացեալներուդ
պատուական է ան, բայց անհաւատներուն՝
նան քարը որ չինողները անարդեցին, անիկա
8 անկիւնին դլուխը եղաւ. Եւ դլորման վէմ
ու դայթակղութեան քար Անոնց որ չհաւա-
տալով խօսքին կը դայթակղին, Ասոնն ասհ-
9 մանուած ալ էին։ Բայց դուք ընտիր ցեղ
մըն էք, Թագաւորական քահանայութիւն,
Սուրբ ազգ, Սեպհական ժողովուրդ մը, որ
քարոզէք անոր առաքինութիւնները, Որ ձեզ
10 խաւարէն իր սքանչելի լոյսին կանչեց. Որ
առեն մը ժողովուրդ չէիք, բայց հիմա Աս-
տուծոյ ժողովուրդն էք. որ առանց ողորմու-
թեան էիք, բայց հիմա ողորմութիւն դտաք։
11 Սիրելիներ, Կ՚աղաչեմ՝ Պանդուխտներու
և օտարականներու պէս Հոգիի կեցէք մարմ-
նաւոր ցանկութիւններէն, Որ Հոդիի դէմ կը
12 պատերազմին, Ձեր վարմունքը հեթանո-
սաց մէջ բարի պահելով, որ ինչ բանով որ ձեզ
չարադործներու պէս կը բամբասեն, Ձեր բա-
րի դործքերը տեսնելով փառաւորեն զԱս-
13 տուած Այցելութեան օրը։ Ուստի հնազանդ-
եցէք ամէն մարդկային սահմանադրութեան
Տէրոջը համար, թէ թագաւորին՝ վերնադոյն
14 Հոգիս մը պէս, թէ կուսակալներուն՝ անոր
կողմէն խրկուածներու պէս Չարադործները
պատժելու. Եւ բարեդործները դովելու հա-
15 մար։ Ինչու որ Աստուծոյ կամքը ասանկ է,
Որ բարեդործ ըլլալով անխելք մարդոց ան-
16 դիտութիւնը պապանձեցնէք. Ազատներու
պէս ըլլալով, և չէ թէ չարութիւնը չա-
րութեան ծածկոցի մը պէս դործածելով,
17 Հապա Աստուծոյ ծառաներու պէս։ Ամէնը
պատուեցէք. Եղբայրութիւնը սիրեցէք. Աս-
տուծմէ վախցէք. Թագաւորը պատուեցէք։
18 Տաւներդ ամէն բանի մէջ վախով հնա-
զանդ ըլլան ոչ միայն բարեբարոներուն ու հեզերուն, Հապա ժան-
19 տարարներուն ալ։ Քանզի ատ չնորհք մըն
է, թէ որ մէկը աստ Աստուած ունենալուն խղճ-
մտանքովը անիրաւ ատեր կրած վիշտերուն
20 Համբերելու ըլլայ։ Վասն զի ի՞նչ դովա-
թիւն կ՚ըլլայ չէ թէ որ մեղք դործելով ձե-
ծռելէ ու համբերէք. Հապա թէ որ բարիք
դործելով չարչարուելէք ու համբերէք, ասիկա
21 Աստուծոյ քովը շնորհք մըն է։ Քանզի դուք
ատոր համար կանչուեցաք, Որ Քրիստոս
ալ ձեզի համար չարչարուեցաւ, Ու ձեզի
օրինակ թողուց՝ որ իր շաւիղներուն հետևիք.
22 Որ ինքը մեղք մը չդործեց, ու իր բերնին մէջ
23 նենդութիւն մը չդտնուեցաւ. Որ կը նախա-
տուէր, և փոխարէնը չէր նախատեր. կը չար-
չարուէր, ու սպառնալիք չէր ընէր. Հապա
ինքզինքը արդարութեամբ դատողին կը յանձ-
24 նէր. Որ մեր մեղքերը իր մարմինովը խաչը
փայտին վրայ վերցուց, Որ մենք մեղքերուն
ապատնինք, ու արդարութեան համար ապ-
րինք. Որուն վերքերովը դուք բժշկուեցաք։
25 Ինչպէս որ մոլորեալ ոչխարներու պէս էիք,
Բայց հիմա ձեր Հոդիներուն Հովիւին ու
Տեսուչին դարձաք։

ԳԼ. Գ

1 Կը սորվեցնեմ կիներուն ալ՝ իրենց ամուսիններուն հնազանդ ըլլան, որպէս
թէ եթէ ոմանք հաւատք չունին խօսքին,
2 կիներուն վարմունքովը, Տեսնելով ձեր
3 երկիւղած պարկեշտ վարքը։ Որ երբեմն զար-
դարանքը չըլլայ դրսէն մազերու հիւսուած,
ոսկիներու չարքերով կամ շքեղ հան-
4 դերով հագնելով. Հապա սրտին ծածուկ
մարդը՝ անեղծութիւնով հեզ ու հանդարտ
հոգիին [ոգիոյ], որ Աստուծոյ առջևը
5 խիստ պատուական է։ Ինչու որ առնուօք սուրբ
կիներըը՝ որ իրենց յոյսը Աստուծոյ վրայ դը-
րած էին, անձերնին այսպէս կը զարդարէին՝
6 իրենց երիկներուն հնազանդ ըլլալով. Ինչպէս
որ Սառա հնազանդ էր Աբրահամին, Եւ զա-
նիկա տէր կը կոչէր. որ դուք բարեդործ ըլ-
լալով ու մէկ երկիւղի մը չվախնալով՝ անոր
զաւակները կ՚ըլլաք։
7 Ընտանեպէս երիկները խոհեմութիւնով ա-
նոնց հետը բնակին, Տակաւ անօթի պէս պա-
տիւ տալով կիներուն՝ իբրև կենաց շնորհ-
քին ժառանգակիցներ, Որ ձեր աղօթքնե-
րուն արդելք չըլլայ։
8 Վերջապէս Ամէնքնիդ մէկ միտքի վրայ
ըլլաք, կարեկից, եղբայրասէր, Ողորմած ու
9 քաղցրաբարոյ։ Զըլլայ որ չարութեան փո-
խարէն չարութիւն Հատուցանէք, կամ նա-
խատինքի փոխարէն նախատինք. այլ ընդ-
հակառակն օրհնեցէք, դիտնալով որ ան բա-
նիս համար կանչուեցաք, Որ օրհնութիւն
10 ժառանգէք։ Վասն զի ան որ կ՚ուզէ կեան-
քը սիրել ու բարի օրեր տեսնել, Իր լեզուն
թող դադրեցնէ չարութենէն, ու իր շրթունք-
11 ները նենդութիւն խօսելէն. Զարութենէ հա
քաշուի ու բարութիւն ընէ, Խաղաղութիւն
12 փնտռէ և անոր ետևէն երթայ։ Ինչու որ Տէ-
րոջը աչքերը արդարներուն վրայ են, Ու իր
ականջները՝ անոնց աղօթքին. բայց Տէրոջը
13 երեսը չարագործներուն վրայ է։ Եւ ո՞վ ձեզի
չարիք մը պիտի հասցնէ՝ թէ որ դուք բարի-
14 ներ ընելու վրայ նախանձողներ ըլլաք։ Բայց թէ որ արդարու-
թեան համար չարչարուիք ալ՝ երանելի էք.
և Նանոնց ահէն մի վախնաք ու մի չխռովիք.
15 Հապա Տէր Աստուածը սրտերնուդ մէջ սուրբ
պահեցէք. և միշտ պատրաստ եղէք հեզու-

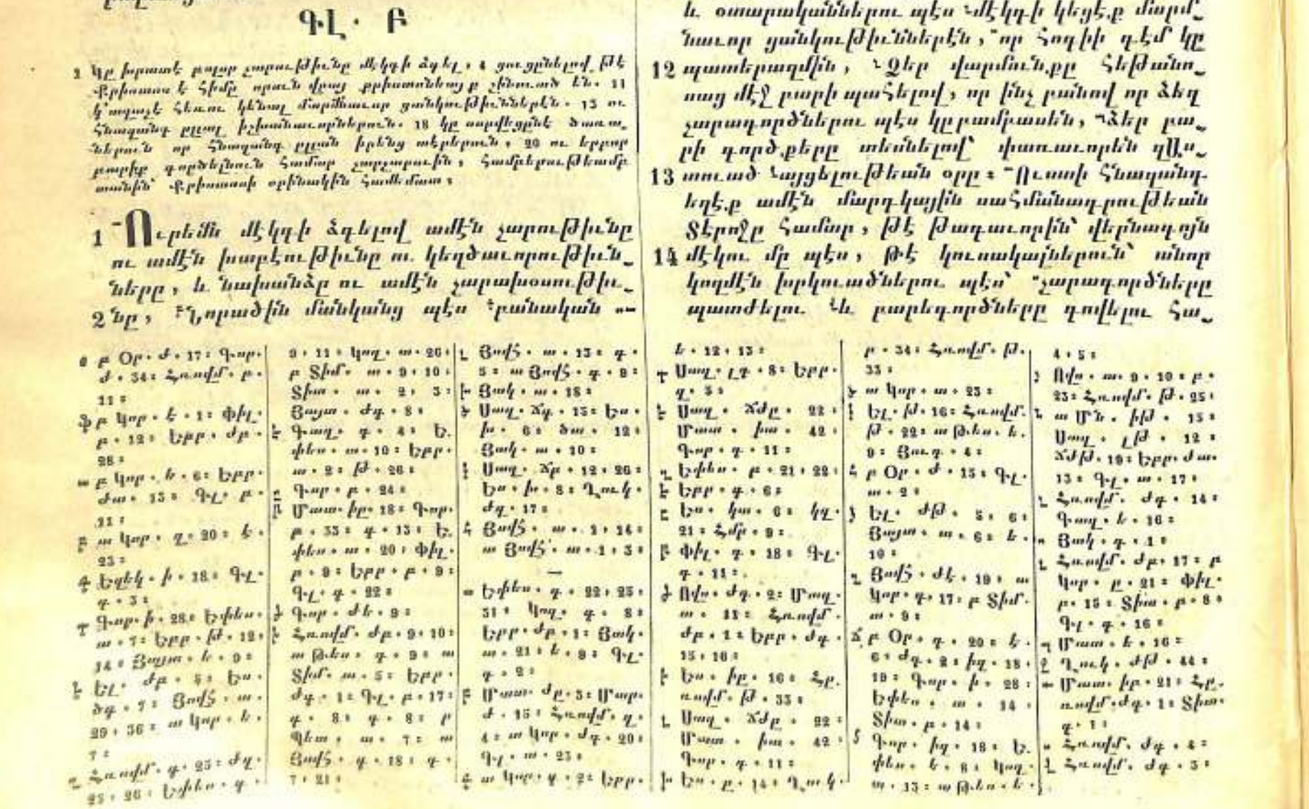

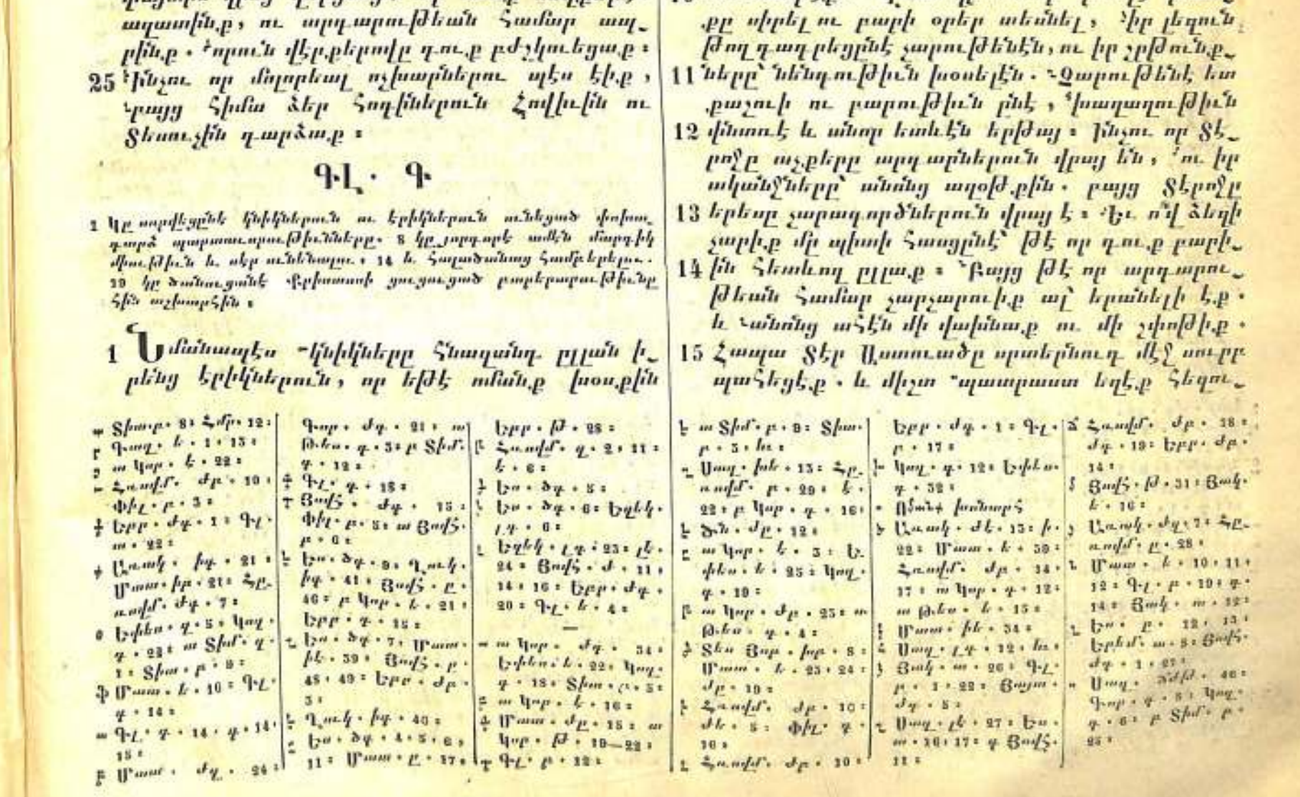

թեամբ ու երկիւղածութեամբ պատասխան
տալու ամենուն որ ձեր ունեցած յոյսին պատ-
16 ճառը ձեզի կը հարցընեն. եւ Քրիստոսի խղճմ-
տանք ունենաք, որ ինչ բանով որ ձեզ կը
բամբասեն իբրեւ չարագործներ, ամօթով մնան
անոնք՝ որ Քրիստոսով եղած ձեր բարի վար-
17 մունքը կը պախարակին։ Ինչու որ աւելի ա-
ղեկ է բարեգործութիւնն ընելով չարչարուիլ
թէ որ Աստուծոյ կամքը ան ըլլայ, քան թէ
18 չարագործութիւն ընելով։ Վասն զի Քրիստոս
ալ մեզի համար մէկ անգամ չարչարուեցաւ,
Արդարը անարդարներուն վրայ, որ մեզ Ա-
ստուծոյ մօտեցընէ. Որ թէպէտ մեռաւ՝ մար-
19 մնով, Հոգւոյն կենդանի եղաւ Հոգիով։ Որով
Քրիստոս ալ դնաց ու քա-
20 րոզեց Որոնք առեն մը ապստամբ էին, երբ-
որ Աստուծոյ երկայնմտութիւնը կը Համբերէր
Նոյի օրերը՝ երբոր տապանը կը շինուէր,
Որուն մէջը քիչ անձինք՝ այսինքն ութը Հոգի
21 ջուրէն ապրեցան. Որ մեզ ալ ան օրինակին
պէս մկրտութիւնը հիմա կ'ապրեցընէ, (չէ
թէ մարմնին ազտը մկրտելը, Հապա
բարի խղճմտանքին վկայութիւնը առ Ա-
ստուած,) Յիսուս Քրիստոսի յարութիւնովը.
22 Որ անկա երկինք գացած՝ Աստուծոյ ալ կող-
մին է՝ Հրեշտակները ու Իշխանութիւնները և
զօրութիւնները իրեն հնազանդելով։

ԳԼ. Գ

1 Կը յորդորէ երեցները որ իրենց հօտերը արածեն, 5 երիտասարդները որ հնազանդ ըլլան, և ամենուն կը պատուիրէ որ պարկեշտ, արթուն և հաստատուն մէջ հաստատուն ըլլան, 9 և պարկեշ գնեմ իրենց հախտակերը եղող Աստուածային։

Ա Ուստի՝ Քրիստոս որ մեզի համար չարչարուե-
ցաւ մարմնով, դուք ալ նոյն միտքով զինուե-
ցեք. Վասն որ մարմնով չարչարուե-
2 ցաւ, մեզքէն դադարած է՝ Որ ալ չէ թէ
մարդոց ցանկութիւններուն պէս՝ հնազանդ Ա-
ստուծոյ կամքին պէս Վարքի մարմնի մէջ
3 մնացած առեներ։ Ինչու որ հերիք է մեզի կե-
նաց անցեալ ժամանակը, որուն մէջ հեթա-
նոսներուն կամքը կատարեցինք, ու գիճու-
թիւններով, ցանկութիւններով, գինեմոլու-
թիւնով, անառակութիւնով, արբեցու-
թիւնով ու անօրէն կռապաշտութիւններով
4 վարուելնիդ։ Որ սա բանին կը զարմանան՝ որ
դուք նոյն չափազանց անառակութեան մէջ
ընդ նոյն հետ չվազիք, ու հայհոյութիւն կ'ը-
5 նեն. Որոնք պատասխան պիտի տան անոր՝
որ պատրաստ է դատել կենդանիները ու
6 մեռելները։ Վասն որոյ Աստուածային
բան ալ առեռարանը քարոզուեցաւ, որ դա-
տուին մարդոց կողմանէ մարմնով, ու կեն-
դանի ըլլան Աստուծոյ կազմանէ Հոգիով։
7 Ամէն բան վախճանը մօտեցեր է.
Ուստի զգաստ եղէք ու ապօթքի մէջ արթուն
8 կեցէք։ Եւ ամէն բանէն առաջ իրարու հետ
սրտանց սէր ունեցէք. Ինչու որ սէրը մեղաց
9 բազմութիւնը կը ծածկէ։ Իրարու հիւրասի-
րութիւն ցուցուցէք առանց տրտունջ ընելու։
10 Ամէն մէկը ինչ պնոսկ շնորհք որ առաւ, ա-
նոնով իրարու մատակարարեցէք Աստուծոյ
զանազան շնորհացը բարի տնտեսներուն
11 պէս։ Թէ որ մէկը խօսի, Աստուծոյ պատ-
գամներուն պէս խօսի։ Թէ որ մէկը մատա-
կարարութիւն ընէ, որպէս թէ Աստուծոյ չը-
նորհած զօրութենէն ընէ, որ ամէն բանի
մէջ Աստուած փառաւորուի Յիսուս Քրիստո-
սի միջոցով. Որուն փառք և զօրութիւն
յաւիտեան յաւիտենից։ Ամէն։
12 Սիրելիներ, օտար բան մի պատահիք ան նե-
ղութեան բորբոքը, որ ձեզ փորձելու համար կ'ըլ-
լայ, որպէս թէ օտար բան մը ձեզի հանդի-
13 պած է. Հապա ուրախ եղէք՝ որպէս որ Քրիս-
տոսի չարչարանքներուն հաղորդ եղած էք,
Որ անոր փառքին յայտնուելու առեներն ալ ցնծ-
14 ալով ուրախանաք։ Թէ որ Քրիստոսի
անուանը համար նախատուիք, երանելի էք.
Ինչու որ փառաց [և զօրութեան] և Աստու-
ծոյ Հոգին ձեր վրայ հանգչած է. Ցերեսի
անոնց կոչուելն կը հայհոյուի անիկա, բայց
15 ձեր կողմանէ կը փառաւորուի։ Զգլուխ որ
ձեզմէ մէկը չարչարուի իբրեւ մարդասպան,
կամ գող, կամ չարագործ, կամ իբրեւ ուրիշ
16 չինի բանին խառնուող. Բայց թէ որ Քրիս-
տոսի քրիստոնեայ՝ մի ամչնայ, Հապա աս
իրեն քրիստոնէական անունովը թող փառաւո-
17 րէ Աստուած։ Վասն որ ատոր ժամանակն է
որ դատաստանը Աստուծոյ տունէն սկսի. Եւ թէ որ առաջ մեզմէ կ'սկսի, Հա-
պա անոնց վերջը ի՞նչ պիտի ըլլայ՝ որոնք Ա-
18 ստուծոյ աւետարանին չեն հնազանդիր։ Եւ
թէ որ արդարը գժուարաւ կը փրկուի, Հա-
մարիշտը ու մեղաւորը ո՞ր պիտի գտնուի։
19 Ուստի անոնք որ Աստուծոյ կամացը Համեմատ
կը չարչարուին, բարիք գործելով Հոգիները
իրենց Ստեղծողին թող յանձնեն իբրեւ Հաւատարիմ
Ստեղծողին։

ԳԼ. Ե

1 Կը յորդորէ երեցները որ իրենց հօտերը արածեն, 5 երիտասարդները որ հնազանդ ըլլան, և ամենուն կը պատուիրէ որ պարկեշտ, արթուն և հաստատուն մէջ հաստատուն ըլլան, 9 և պարկեշ գնեմ իրենց հախտակերը եղող Աստուածային։

1 Ձեր մէջը եղող երեցներուն կ'ազաչեմ Ես ալ
անոնց պէս երէց ըլլալով, ու Քրիստոսի չար-
չարանացը վկայ, Եւ յայտնուելու Հանդէր-
2 ձեալ փառքին՝ մատնակից. Աստուծոյ Հօտը
որ ձեր մէջն է՝ արածեցէք, վերակացու ըլլա-
լով ոչ թէ ակամայ՝ Հապա կամաւ, ոչ թէ
անարդ շահասիրութեամբ՝ Հապա յօժարու-
3 թեամբ, ոչ թէ վիճակներուն վրայ Տիրե-
4 լով՝ Հապա Հօտին օրինակ ըլլալով. Եւ Հո-
վապետին երեւցած ատենը Փառացը անթա-
ռամ Պսակը պիտի ընդունիք։
5 Նմանապէս դուք, երիտասարդներ, Հնա-
զանդեցէք ծերերուն. Եւ համեստքդ իրարու

Ա Ա Ա

ԵՐԿՐՈՐԴ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ
ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1. Աշակերտաց հաստատելով քրիստոնեականքը Առաւ-
ծոյ շնորհս ըզ ամէնս յատուկ։ 3 կը յորդորէ զանոնք որ հաս-
ու բարի գործովք իւրեանց կոչումը ներ հաստատ պահեն։ 12 պին որ
Իւրը հոգ կը տանի անոնց միայն ձգելու, զանոնցով որ իր
մահը մօտ է։ 16 Կը խրատէ որ հաստատ լինին քրիստոսեան հա-
ւատքին մէջ, ցուցնելով Թէ անիկա է Աստուծոյ Հշմարիտ
պատուական ուսուցանողը անոր միհամառութեանը
պահանջուած եղան, և Հոգւոյն ու մարգարէներն ալ անոր հա-
մար վկայեցին։

1 Զառաջինն պեարա՝ Թէոփա Քրիստոսի ծառայ
և առաքեալ, չէէ՝ որ մեր հնոր նոյն պա-
տուական հաւատքին հասաք մեր Աստուծոյն
ու փրկչին Յիսուս Քրիստոսի արդարութիւ-
2 նովը. ²Շնորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ
աւելնայ Աստուծոյ ու մեր Տէրոջը Յիսուսի
գիտութիւնովը։
3 Ինչպէս որ իր աստուածային զօրութիւնը
կենաց և աստուածպաշտութեան վերաբերեալ
ամէն բաներր մեզի տուաւ Հանօր գիտութիւ-
նովը՝ որ մեզ փառքով ու առաքինութիւ-
4 նով հրաւիրեց. ²որոնցմով ամենամեծ ու պա-
տուական խոստմունքներ արուած են մեզի,
որպէս որ առնցմով աստուածային բնութիւ-
նոր հաղորդ լինիք՝ Հաչխարհի մէջ ցանկու-
թենէ յառաջ եկած ապականութենէն փախ-
5 չելով։ ²Եւ ասոր բանին համար բոլոր չանքը
նով գրած՝ ձեր հաւատքին վրայ առաքինու-
թիւն աւելցուցէք, ու առաքինութեան վրայ
6 գիտութիւն, եւ գիտութեան վրայ ժուժկա-
լութիւն, ու ժուժկալութեան վրայ համբերու-
թիւն, և համբերութեան վրայ աստուածպաշ-
7 տութիւն, ²ու աստուածպաշտութեան վրայ
եղբայրասիրութիւն, ²ու եղբայրասիրութեան վը-
8 րայ սէր։ ²Վասն զի քանի որ ասոնք բաները ձեր
վրայ կը գտնուին ու կ'աճին, Հպարապ ու ան-
պտուղ չեն ըներ Հնչ մեր Տէր Յիսուս Քրիստո-
9 սի ճանչնալուն մէջ։ Բայց որուն քով ասոնք
բաները չկայ, Հանիկա կոյր է ու կարճատես,
Հոր մեղքերէն իր առջի մեղքերէն մաքրուիլը
10 մոռցեր է իրեն։ Ասոր համար, եղբայրնե՛ր, աւելի չանք ըրէք
Հոր ձեր կոչումն ու ընտրութիւնը հաստատէք,
Հնչու որ ասոնք բնեսով՝ Հրբեք պիտի չվրիպիք.
11 ²Հանդի այսպէս ձեզի առատօրէն պիտի Հնոր-
հուի մէջ Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի
յաւիտենական թագաւորութիւնը մտնելը։
12 ²Ասոր համար ես միշտ ասոնք բաները մտքերնիդ ձգե-
լու վրայով պատրաստ պիտի չըլլամ, Հթէև
դուք գիտէք և հաստատուած եք Հներկայ ճշմարտու-
13 թեան մէջ։ Հայնպէս կը տեսնեմ, Հքանի
քանի որ ատ ²մարմնիս մէջն եմ՝ Հսանրերնիդ
14 ձգելով ձեզ արթնցնելմ՝։ ²Քանզի գիտեմ
որ ես չուտով ատ իմ մարմնիս պիտի մերկա-
նամ, Հինչպէս որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը
15 յայտնեց ինծի։ Ուստի պիտի չանամ որ իմ
աչխատիմ էլլնիս ետքն ալ միշտ կարող լի-
16 նաք ասոնք բաները յիշելու։ ²Ինչու որ չէ թէ
մենք վարպետութեամբ չհնուած առասպել-
ներու Համէ երթալով՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի զօրութիւնը ու գալուստը ձեզի ցուցու-
ցինք, Հնայ անոր մեծափառութեանը ակա-
17 նատես ըլլալով։ ²Վասն զի Հնա Աստուծմէ փառք ու պատիւ առաւ, այն մեծվայել
Հձայնէն երբ անոր ձայն մը գալով, թէ
²Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս, որուն Հաւնիմ
18 եմ։ ²Եւ ասոր երկինքէն եկած ձայնը մենք լսե-
ցինք, ²որ անոր Հետն էինք սուրբ լեռանը վը-
19 րայ։ Բայց ես մարգարէական խօսքն ալ ունինք
որ աւելի հաստատուն է. ու ուշիկ կ'ընէք թէ
որ անոր մտադրութիւն ընէք, Հորպէս թէ
մութ տեղը լոյս տուող ճրագի մը, մինչև որ
ցորեկը լուսնայ ²ու արուսեակը սրտերնիդ
20 մէջը ծագի։ Բայց առաջ այ դիտնաք, Հոր
գրոց ամէն մարգարէութիւն իր յատուկ մեկ-
21 նութիւնը չունի։ ²Ինչու որ մարգարէութիւն
մը երբէք մարդոց կամքին պէս չհրատարա-
նուեցաւ, ²Հապա Աստուծոյ սուրբ մարդիկը Սուրբ Հո-
գիէն շարժուած՝ խօսեցան։

ԳԼ. Բ

1 Կը ծանուցանէ Թէ սուտ վարդապետներ պիտի ելլեն, և կը
Նախատէ՝ Թէ անոնց ու Թէ անոնց հետևողներուն ան-
պատկառ վարմունքը ու պատիժը. 7 ուսկից ազատ պիտի ըլլան
բարեպաշտները. Բնաւոր որ Նոյեան ապառաջյուս։ 10
Ան անասունակ և հպարտ բնութեանները վարմունքը ատելի
մարդասիրաբար կը նկարագրէ, որպէս զի անոնցմէ մարդիկ
չսասին կարենան Նանձնալ գանոնք, և անոնցմէ հեռու կե-
նալ։

1 ²Բայց սուտ մարգարէներ ալ կ'ըլլային ժո-
ղովրդին մէջ, Հինչպէս որ ձեր մէջն ալ սուտ
վարդապետներ պիտի ըլլան, որ դաւադուկ
պիտի մտցնեն կորուսիչ հերձուածոցութիւն-
ներ, Հու զիրենք ծախու առնող Տէրը ուրա-
նալով՝ Հրնոց վրայ պիտի բերեն արագ դատա-
2 կորուածը։ Եւ շատերը անոնց ²կորուսեալ
ընթացքը՝ եհնոնց պատճառաւ Նանդիսի պիտի
3 գան ճշմարտութեան ճամբան պիտի հայհոյուի.
Եւ ագահութենով՝ խորամանկութեամբ հը-
նարուած խօսքերով Հձեզ վաճառաչահու-
թեան պիտի դործածեն. հորոնց դատապար-
տութիւնը չուտանուայ պատրաստ ըլլալ չուտչատար,
ու անոնց կորուստը չհրամիր։
4 Վասն զի Թէ որ Աստուած ²մեղք դործող
Հրեշտակներուն չխնայեց, Հնաեւա խստարի
կապերով տարտարոսը ձգած՝ դատաստանի
5 պահել տուաւ. Ու առջի աչխարհին ալ չխնա-
յեց. Հմիայն Թէ Նոյ ութերորդ՝ Հարդա-
րութեան քարոզիչը պահեց, Հերբոր Ջրհեղե-
ղը ամբարիչտներուն աչխարհին վրայ բերաւ.
6 Եւ Սոդոմի ու Գոմորի քաղաքներրը մոխիր
դարձնելով՝ կործանելով դատապարտեց,
Հաբէնն ամբարչտութիւն ընելու մարդոց օրի-
7 նակ ընելով՝ անդ։ Եւ ապառիկ արդար Ղովի-
ան՝ որ անօրէնութեան անառակ վարմունքէն
8 ձանձրացեր էր. (Հնչու որ ան արդարը անոնց
մէջը կենալով՝ Հաչքովը ականատես
չմնալ ըսելով, օրէ օր էր արդար հոգին կը տան-
9 չէր ձանձրանալ Հանօրէն վարմունքովը.) ²Տէրը դիտէ
բարեպաշտները փորձութենէ ազատել, և
անիրաւներր տանջանքի համար դատաստանի
օրուան պահելը։
10 ²Մանաւանդ անոնք որ պղծալից ցանկու-
թեամբ մարմնին ետևէ կ'երթան, և տէրու-
թիւնը կ'անարգեն, Հինքնահաճ ու յանդու-
գըն են, չեն վախնար փառաւորներուն դէմ
11 հայհոյելու. Երբոր հրեշտակները՝ որ ուժով
չատ մեծ են զօրութեամբ ու կարողութի-
նով, Տէրոջը առջևը հայհոյութեամբ դատա-
12 պարտութիւն չեն բերեր անոնց վրայ։ Բայց
սոքա անբան անասուններու պէս (որ բնա-
կանաբար որսի ու ապականութեան համար
եղած են,) չդիտցած բաներուն դէմ կը հայ-
հոյեն, և իրենց ապականութեամբը պիտի
13 ապականին, ²Անիրաւութեան վարձքը ընդու-
նելով. Հոր ցորեկուան մէջ եղած վեղութիւ-
նը զաւարճութիւն կը սեպեն. Հպատա ու բիծ
են, իրենց խաբեութիւններովը զուարճանա-
լով՝ Հնէնդի հետ կերակուրի նստած ատենին.
14 Շնութիւնէ լեցուն աչքեր ունին, որ մեղքէ
չեն դադարիր. անհաստատ հոգիները կը խա-
բեն. ²ագահութեան սովրած սիրտեր ունին.
15 անիծեալ զաւակներ են. Շիտակ ճամբան ձը-
դելով մոլորեցան՝ Բէովրի Բաղաամին ճամ-
բան Հետևելով, որ անիրաւութեան վարձքը
16 սիրեց. Բայց իր անօրինութիւնը յանդիմա-
նութիւնը տուաւ. անիսօս էշը մարդ կայնե ձայ-
նով խօսելով՝ մարգարէին յիմարութիւնը ար-
17 դիլեց։ ²Անոնք ջուր չունեցող աղբիւրներ
են, ու փոթորիկէ քշուած մէգեր, որոնց հա-
մար խաւարը պահուած է յաւիտեան։
18 ²Քանզի ունայնութեան հպարտ խօսքեր ընե-
լով՝ դիւութիւններով, մարմնոյ ցանկութիւն-
ներով կը խաբեն զանոնք ²որ քիչ մը առաջ
փախեր էին անոնցմէ՝ որ մոլորութեան մէջ
19 կը պտրտին. ²Անոնց ազատութիւն կը խոստա-
նան, ²և իրենք ապականութեան ծառաներ
են. վասն զի ինչ բանէ որ մէկը յաղթուի, ա-
20 նոր ծառայ ալ կ'ըլլայ։ ²Ինչու որ եթէ ²Տէր
ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի դիտութիւնովը
աչխարհս պղծութիւններէն հրաժարելէն
ետև՝ դարձեալ ան բաներէն բռնուած յաղ-
թուին, անոնց վերջը առջինէն գէշ կ'ըլլայ։
21 ²Ինչու որ ապէկ էր անոնց՝ որ չ— արդարու-
թեան ճամբան ճանչցած չըլլային, քան Թէ
ճանչնալով ետ դառնային ան սուրբ պատուի-
22 րանքէն՝ որ իրենց յանձնուեցաւ։ Սակայն ա-
նոնց հանդիպեցաւ ան ճշմարիտ առակին բա-
նը, Թէ ²Շունը նորէն իր փսխածին կը դար-
նայ, ու լուացուած խոզը ցեխի մէջ Թաւալ-
արկելու։

ԳԼ· Գ

1 Կը հաստատեմ Քրիստոսի դատաստանի գալուն Հշմարտութիւնը։ 10 Կը նկատագրէ թէ ինչ կերպով աշխարհս պիտի վերջանայ։ 11 Կը յորդորէ քրիստոնեաները որ սա բանիս ապաւէնով անարատ մնալ ունենան, 15 ու Տէրոջը երկայնմտութիւնը իրենց փրկութեանը համար է, ինչպէս որ Պօղոս գրեր էր անոնց իր նամակներուն մէջ։

1 Սիրելիներ, սա երկրորդ թուղթը հիմա ձեզի կը գրեմ, որովհետև ձեր անկեղծ միտքը
2 կ'արթնցնեմ յիշելու, որ առաջ մարգարէները ներբէն առաջուց գուշակած խօսքերը, և մեր այսինքն Տէրոջը ու փրկչին առաքեալներուն
3 պատուիրները մեր բերնէք։ Բայց ա՛ռաջ սա գիտցէք, որ վերջի օրերը ծաղր բնողներ պիտի գան, որոնք իրենց ցանկու-
4 թիւններուն համեմատ պիտի քալեն, եւ պիտի բսեն, Ո՞ւր է անոր գալուն խոստումնէքը. վասն զի քանի որ հայրերը քնացան, ամէն բան անոնկ կայ կը մնայ արարածոց սկիզբէն
5 հետէ։ Քանզի անոնք (որ իրենց ուզածը սա է՝) ան բանը մոռցեր են, թէ երկինքը առա-
6 ջուց եղաւ, ու երկիրը ջուրերէն ու ջուրերով հաստատ կեցեր է Աստուծոյ խօսքովը։ Որով հետ աշխարհը ջրհեղեղով ապականած կո-
7 ւսեցաւ։ Եւ հիմիկուան երկինքը ու երկիրը նոյն խօսքով պահպանուած են, մինչև դատաստանին ու ամբարիշտ մարդոց կորստեան
8 օրը կրակի համար պահուած։ Եւ սա մէկ բանը ձեզմէ ծածուկ չմնայ, սիրելիներ, որ Տէրոջը քովը մէկ օրը հազար տարուան պէս
9 է, ու հազար տարին մէկ օրուան պէս։ Տէրը չուշացընէր էէ խոստմանը, ինչպէս որ ոմանք ուշացուցած կը սեպեն, Հապա մեզի երկայնամիտ կ'ըլլայ, Ինչու որ չուզեր որ մէկը կոր-
10 սուի, Հապա որ ամէնքը ապաշխարանքի գան։ Սակայն Տէրոջը օրը գողի պէս պիտի գայ, Որ անոնցմէ երկինքը սաստիկ չաս աչքնով պիտի անցնի, ու տարերքները լուծելով պիտի լուծուին, Երկիրս ալ՝ ու ինչ գործքեր որ
11 անոր մէջը կը գտնուին՝ պիտի այրուին։ Ուրեմն սա ամէն բաներըը որ պիտի լուծուին, ձեզի ինչպէս մարդկէկ ըլլալ կը վայելէ Հաւուրբ վարմունքով ու բարեպաշտութեամբ, Սպա-
12 սելով ու արագացով Աստուծոյ օրուանը գալուն, Որուն մէջ երկինքը կրակով այրուած պիտի լուծուի, Ու տարերքները բրնկնած
13 պիտի Հալին։ Սակայն իր խոստումնէքին Համեմատ նոր երկինք ու նոր երկիր մը կը սպասենք, որոնց մէջ արդ արութիւն կը բնակի։
14 Ուստի, սիրելիներ, ասոնց սպասելով Ջանացէք, Որ ան ձեզ անբիծ ու անարատ գտնէ
15 խաղաղութիւնով։ Ու մեր Տէրոջը երկայնմտութիւնը փրկութիւն սեպեցէք. Ինչպէս որ մեր սիրելի եղբայրը Պօղոս ալ իրեն արուած
16 իմաստութիւնովը գրեց ձեզի. Ինչպէս որ ամէն թուղթերուն մէջ ալ սա բաներուս վրայով կը խօսի. որոնց մէջ քանի մը դժուարիմաց էութիւ կը գտնուին, որ զանազ ապէտ-
17 ները ու անհաստատները ծուռ կռմէն կը դարձընեն, ինչպէս ուրիշ գիրքերն ալ իրենց ան-
18 ձին կորստեանը համար։ Ուրեմն դուք, սիրելիներ, Հապա աջեցուց դիտնալով Նղոյզ եղէք, որ չըլլայ թէ անօրէններուն խաբեութիւնէն բռնուած՝ ձեր հաստատութենէն էյնաք։ Հապա աճեցէք մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի Հնարդովը ու գիտութիւնովը։ Ա-նոր փառք հիմա ալ ու միշտ յաւիտենական օրն ալ։ Ամէն։

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Առաքեալը կը նկարագրէ Քրիստոսի անձը՝ որով մենք յաւիտենական կեանք ունինք։ Աստուծոյ հետ հաղորդութիւն ու-նենալով։ 5 Կը յորդորէ որ սաստ հետ սէրը վարդ ալ ունենանք, որ փրկութիւն մը ըլլայ թէ մեր հատուցքին գաստ-նութիւնը եւ հաղորդութիւնը Հշմարիտ է, և որ հաստատ ապահովութիւն մը ունենանք թէ Քրիստոսի մահուանը մեր մեղքերուն թողութիւն կայ։

1 Կեանքի բանին վրայով՝ որ սկիզբէն էր, ո-րուն հետքը լսեցինք, որն որ մեր աչքերովը տեսանք, Որուն նայեցանք Ու մեր ձեռքերը
2 չօշափեցին. (Եւ կեանքը Յայտնուեցաւ, ու տեսանք ու կը վկայենք Ու ձեզի կը պատ-մենք ան յաւիտենական կեանքը, Որ Հօրը
3 քովը էր ու մեզի յայտնուեցաւ.) Մեր որ տե-սանք ու լսեցինք՝ ձեզի կը պատմենք, որ դուք ալ մեզի հետ հաղորդութիւն ունենաք. Եւ մեր հաղորդութիւնը Հօրը հետ է՝ ու Իր
4 Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի հետ։ Եւ սա բաներըը կը գրենք ձեզի, Որ ձեր ուրախու-թիւնը կատարեալ ըլլայ։
5 Եւ սա՛ի կա է ան պատգամը որ Իրմէն լսե-ցինք ու ձեզի կը պատմենք, Թէ Աստուած լոյս է, ու անոր մէջը բնաւ խաւար չկայ։
6 Թէ որ ըսենք թէ Անոր հետ հաղորդութիւն ունենք, ու խաւարի մէջ պտըտինք, սուտ կը
7 գործենք և ճշմարտութիւնը չենք բներ։ Հա-պա թէ որ լուսոյ մէջ քալենք, ինչպէս որ ա-նիկա լուսոյ մէջ է, իրարու հետ հաղորդու-թիւն կ'ունենանք, ու անոր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի արիւնը մեզ ամէն մեղքէ կը սրբէ։
8 Թէ որ ըսենք թէ Մենք մեղք մը չունինք, ինքզինքնիս կը խաբենք, ու մեր մէջը ճշմար-
9 տութիւն չկայ։ Թէ որ խոստովանինք մեղ-քերնիս, Հաւատարիմ ու արդար է անիկա մեր մեղքերուն Թողութիւն տալու, և մեզ բոլոր
10 անիրաւութենէ սրբելու։ Թէ որ ըսենք թէ Մեղք մը չգործեցինք, սուտցուց կ'ընենք անիկա, ու անոր խօսքը մեր մէջը չէ։

ԳԼ· Բ

1 Կը զգուշացնէ ասկատ թիւնն մեզբերէն։ 3 Կը սորվեցնէ թէ Ճշմարտագէտ Աստուած ճանչնալը կը կայանայ անոր պատուիրանքները պահելու մէջ։ 9 Մէջ եղբայրները սիրելու։ 15 և աշխարհը չսիրելու մէջ։ 18 Պատրանքը հետզհետէ կենալ մոլեգնցնելուն։ 20 որովհետև մոլորութիւններէն ապահովուած պահպանելը ապահով և ազատ կ'ըլլան հաստատուն հաւատքով և սուրբ վարքով պահպանուած։

1 Իմ որդեակներս, սա բաները ձեզի կը գրեմ որ մեղք չգործէք. և թէ որ մէկը մեղք գոր-ծելու ըլլայ, Հօրը քով բարեխօս ունինք
2 Յիսուս Քրիստոս արդարը. Եւ անիկա մեր մեղքերուն քաւութիւն է, և չէ թէ մեր մեր-քիններուն, Հապա բոլոր աշխարհին ալ։
3 Ու սով դիտենք թէ անիկա ճանչցանք, թէ որ անոր պատուիրանքներըը պահենք։
4 Ան որ կ'ըսէ թէ ես անիկա ճանչցայ, ու ա-նոր պատուիրանքներըը չպահեր, Նաստիօս է,
5 և անոր մէջը ճշմարտութիւն չկայ։ Բայց ան որ անոր խօսքը կը պահէ, Իրաւցընէ իր մէջը կատարեալ է Աստուծոյ սէրը. Սով կը ճանչ-
6 նանք թէ անոր մէջն ենք։ Ան որ կ'ըսէ թէ անոր մէջը կը բնակի, Նանակ պէտք է որ քալէ՝ ինքը որ անիկա քալեց։
7 Սիրելիներ, Չէ թէ մէկ նոր պատուիրանք մը կը գրեմ ձեզի, Հապա ան հին պատուի-րանքը որ սկիզբէն ի վեր ունէիք. և հին պա-տուիրանքը ան խօսքն է, որ դուք սկիզբէն
8 լսեցիք։ Դարձեալ Նոր պատուիրանք մը կը գրեմ ձեզի, որ ճշմարիտ է անոր մէջը ու ձեր մէջը. Ինչու որ խաւարը կ'անցնի, ու ճշմա-
9 րիտ լոյսը արդէն կ'երևնայ։ Ան որ կ'ըսէ թէ լուսոյ մէջ է, ու իր եղբայրը կ'ատէ, անիկա
10 ասկաւին խաւարի մէջ է։ Ան որ իր եղբայրը կը սիրէ, լուսոյ մէջ կը բնակի, ու իր մէջը
11 գայթակղութիւն չկայ։ Բայց ան որ իր եղբայ-րը կ'ատէ, խաւարի մէջ է ու խաւարի մէջ կը քալէ, և չգիտեր թէ ուր կ'երթայ, ինչու որ խաւարը անոր աչքերը կուրցուցեր է։

12 Կը գրեմ ձեզի, որդեակներք, [1]ընտու որ ձեր
մեղքերը թողուած են անոր անուանը համար։
13 կը գրեմ ձեզի, հայրեր, [2]ընտու որ դուք ճանչ-
ցաք անիկա [3]որ սկիզբէն է։ կը գրեմ ձեզի,
երիտասարդներ, [4]ընտու որ դուք չարին յաղ-
14 թեցիք։ Կը գրեմ ձեզի, տղաքներ, [5]ընտու որ
դուք ճանչցաք Հայրը։ Գրեցի ձեզի, հայրեր,
[6]ընտու որ դուք ճանչցաք անիկա որ սկիզբէն
է։ Գրեցի ձեզի, երիտասարդներ, [7]ընտու որ
դուք ուժով էք, և Աստուծոյ խօսքը ձեր
15 մէջը կը բնակի, ու չարին յաղթեցիք։ [8]Մի
սիրէք աշխարհս, ոչ ալ [9]ինչ որ աշխարհիս մէջ
16 է։ [10]Թէ որ մէկը աշխարհը կը սիրէ, անոր
հետը դիմ Հօրը սէրը չկայ։ քանզի ամէն բան
որ աշխարհի մէջ է, մարմնոյ ցանկութիւնը
[11]ու աչաց ցանկութիւնը և [12]ա կեանքիս ամ-
[13]բարտաւանութիւնը, Հօրմէն չէ, հապա աս
17 աշխարհէս է։ [14]Աշխարհս ալ [15]ի՛նկնցնի, անոր
ցանկութիւնն ալ։ բայց ան որ Աստուծոյ կամ-
քը կը կատարէ՝ յաւիտեան կը մնայ։
18 [16]Որդեակներք, [17]վերջին ժամանակն է. ու
[18]ինչպէս որ լսեցիք [19]թէ Նեռը պիտի գայ, և
արդէն շատ նեռեր եկած են. [20]անկէ կ'իմա-
19 նանք թէ վերջին ժամանակ է։ [21]Մեզմէ ելան
[22]դուրս, բայց մեզմէ չէին. [23]ընտու որ եթէ մեզ-
մէ ըլլային, մեր հետը պիտի մնային. [24]հապա
[25]ելան, որ յայտնի ըլլան թէ ամենը
20 մեզմէ չէին։ [26]Բայց դուք օծումիւնն ունիք
21 [27]Սուրբէն, [28]ու ամէն բան գիտէք։ Ձեզի
ձեզի՝ իբր թէ ճշմարտութիւնը չէք գիտեր,
հապա թէ գիտէք անիկա, ու նաև թէ ամէն
22 սուտիւն ճշմարտութենէ չէ։ [29]Ո՞վ է սուտ-
խօս, եթէ ոչ ան որ կ'ուրանայ թէ Յիսուս
Քրիստոս չէ. անիկա է Նեռը որ կ'ուրանայ
23 Հայրը ու Որդին։ [30]Ամէն ով որ կ'ուրանայ
Որդին, անիկա Հայրն ալ չընդունիր. [31]
ան որ կը խոստովանի Որդին, անիկա Հայրն
24 ալ կ'ընդունի։] [32]Ուրեմն ինչ որ դուք սկիզ-
բէն լսեցիք, [33]թող անիկա ձեր մէջը բնակի.
[34]թէ որ ան սկիզբէն լսածնիդ ձեր մէջը բը-
նակի, [35]դուք ալ Որդւոյն ու Հօրը մէջ պիտի
25 բնակիք։ [36]Եւ ասիկա է ան խոստումնը որ
ինք մեզի խոստացաւ, այսինքն յաւիտենա-
26 կեան կեանքը։ [37]Ա՛ս բաները ձեզի գրեցի՝ ձեզ
27 [38]մոլորեցնողներուն համար։ [39]Բայց ան օծումիւնը
որ դուք ինկն ընդունեցիք՝ ձեր մէջը կը
մնայ, [40]ու պէտք չէ որ մէկը ձեզի սորվեցնէ.
[41]հապա ինչպէս որ նոյն օծումիւնը ձեզի կը
սորվեցնէ ամէն բանի վրայով, և ճշմարիտ է
ու սուտ չէ, և [42]ինչպէս որ անիկա ձեզի սորվե-
ցուց, անոր մէջը կեցէք։
28 Ու հիմա, որդեակներք, անոր մէջը կեցէք,
[43]որ երբ անիկա յայտնուի՝ մենք համարձա-
կութիւն ունենանք, [44]ու անկէ չամչնանք իր
29 գալստեան առթիւ։ [45]Թէ որ գիտէք թէ անիկա
արդար է, կ'իմանաք թէ [46]ամէն ով որ արդա-
րութիւն կը գործէ՝ անկէ ծնած է։

ԳԼ. Գ

1 Ցիշեցընելով Աստուծոյ անզուգական սէրը՝ զգալ մեզ իբրեն որդիներ կ'ընէ, 3 կը յորդորէ որ հնազանդութեամբ անոր պատուիրանքները պահենք, 11 ու նաև եղբայրաբար միմեանց սիրենք։

1 [1]Տեսէք՝ Հայրը [2]ինտու սէր չնարհեց մեզի, [3]որ
մենք Աստուծոյ որդիք [4]կոչուինք. ասոր հա-
մար աշխարհ մեզ չճանչնար, [5]ինչու որ զա-
2 նիկա աչքառնիր։ Սիրելիներ, [6]հիմա մենք
Աստուծոյ որդիքն ենք, [7]և տակաւին յայտնի
չէ թէ ինչ պիտի ըլլանք. բայց գիտենք որ
երբ անիկա յայտնուի, [8]անոր պէս պիտի ըլ-
լանք. [9]վասն զի անիկա պիտի տեսնենք՝ [10]ինչ-
պէս որ է։
3 [11]Եւ ամէն ով որ ասոր յոյսը անոր վրայ ունի,
[12]ինքզինքը կը մաքրէ, [13]ինչպէս որ անիկա մա-
4 քուր է։ Ամէն ով որ մեղք կը գործէ, անիկա
անօրէնութիւն ալ կը գործէ, [14]և [15]մեղքը
5 անօրէնութիւն է։ [16]Եւ գիտէք որ անիկա ա-
նոր համար յայտնուեցաւ, [17]որ մեր մեղքերը
6 վերցնէ. [18]ու իր մէջը մեղք չկայ։ Ամէն ով որ
անոր մէջը կը կենայ՝ մեղք չգործեր. [19]ամէն
ով որ մեղք կը գործէ՝ զանիկա տեսած չէ
7 ու զանիկա ճանչցած չէ։ Որդեակներք, [20]մի կը
ձեզ չխաբէ. [21]ան որ արդարութիւն կը գործէ՝
8 արդար է, [22]ինչպէս որ Անիկա արդար է։ [23]Ե-
ան որ մեղք կը գործէ՝ Սատանայէն է, [24]ընտու
որ Սատանան սկիզբէն [25]ի վեր կը մեղանչէ. ա-
սոր համար Աստուծոյ Որդին յայտնուեցաւ,
9 [26]որ Սատանային գործքերը քակէ։ [27]Ամէն ով

որ Աստուծմէ ծնած է՝ մեղք չգործեր, [28]ընտու
որ անոր սերմն իր մէջը կը մնայ, ու չկրնար
մեղք գործել, քանզի Աստուծմէ ծնած է։
10 Ասով յայտնի են Աստուծոյ որդիքը ու Սա-
տանային որդիքը։ [29]Ամէն ով որ արդարութիւն
չգործեր՝ անիկա Աստուծմէ չէ, [30]և ան ալ՝ որ
11 իր եղբայրը չսիրեր։ [31]Ընտու որ ասիկա ան
պատուիրանքն է որ դուք սկիզբէն լսեցիք,
12 [32]որ միմիկնիս սիրենք։ [33]Ջէ թէ Կայենին պէս
որ չարէն էր, ու իր եղբայրը սպանեց. և
[34]ինչո՞ համար զանիկա սպանեց. անոր համար
որ իր գործքերը չար էին, ու իր եղբօրը [35]ար-
13 [36]դարը։ Մի զարմանաք, եղբայրներս,
14 [37]թէ որ աշխարհ ձեզ ատէ։ [38]Մենք գիտենք
որ մահէն կեանքի փոխադրեցանք, [39]ընտու որ եղ-
բայրները կը սիրենք. [40]ան որ եղբայրը չսիրէ՝
15 մահուան մէջ կը մնայ։ [41]Ամէն ով որ իր եղ-
բայրը կ'ատէ՝ մարդասպան է. [42]ու գիտէք որ
ամէն մարդասպան իր մէջը բնակած յաւիտե-
16 նական կեանք չունի։ [43]Ասով գիտցանք Քրիս-
տոսի սէրը, որ անիկա իր կեանքը մեզի համար
դրաւ. մենք ալ պարտաւոր ենք հոգ եղբայր-
17 ներուն համար դնել մեր կեանքը։ [44]Բայց ան
որ աշխարհիս բարիքը ունի, և իր եղբայրը
բանի մը կարօտ կը տեսնէ ու իր դէմը անկէ
կը դոցէ, [45]ինտո՞ր Աստուծոյ սէրը անոր մէջը
18 բնակած կ'ըլլայ։ Որդեակներս, [46]չէ թէ խօս-
քով ու լեզուով սիրենք, հապա գործքով ու
ճշմարտութեամբ։
19 [47]Եւ ասով կը ճանչնանք թէ ճշմարտութե-
նէն ենք, ու մեր սրտերուն համոզեցուածքիս-
20 նով կը պատնէշենք [48]որ եթէ մեր սիրտերը
[49]մեզ դատապարտեն, [50]Աստուած մեր սիրտերէն մեծ է՝ և ամէն
21 բան գիտէ։ Սիրելիներ, [51]թէ որ մեր սիրտերը
մեզ չդատապարտեն, [52]համարձակութիւն կ'ունե-
22 նանք Աստուծոյ առջեւը. [53]Եւ [54]ինչ որ խնդրենք՝
կ'առնենք անկէ, [55]ընտու որ իր պատուիրանք-
ները կը պահենք, [56]ու իր առջեւն հաճոյ եղած
23 բաները կ'ընենք։ [57]Եւ ասիկա է անոր պա-
տուիրանքը, որ իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստո-
սի անունը հաւատանք [58]ու միմիկնիս սի-
րենք, [59]ինչպէս որ մեզի պատուէր առաւ։
24 [60]Եւ ան որ անոր պատուիրանքները կը պահէ՝
[61]անոր մէջը կը կենայ, ու անիկա ալ անոր
մէջը. [62]և ասկէ գիտնանք որ անիկա մեր մէջը
կը կենայ, այսինքն ան Հոգին որ մեզի տուաւ։

ԳԼ. Դ

1 Կը պատուիրէ չհաւատալ ամէն ժողովականութեան, որպէսզի կը պարծենան թէ Աստուծոյ Հոգին ունին, այլ փորձել զանոնք ուղղափառ հաւատքին կանոնէրեսէն։ 7 և շատ մեծաւորիւ կը յորդորէ զանոնք եղբայրական սէր ունենալու։

1 [1]Սիրելիներ, [2]ամէն Հոգիի մի հաւատաք,
[3]հապա Հոգիները փորձեցէք՝ [4]թէ արդեօք
Աստուծմէ են. [5]ընտու որ աշխարհիս մէջ շատ
2 սուտ մարգարէներ ելած են։ Ասով կրնաք
ճանչնալ Աստուծոյ Հոգին. [6]ամէն Հոգի որ
[7]Յիսուս Քրիստոսը մարմնիով եկած կը խոս-
3 տովանի, անիկա Աստուծմէ է. [8]Եւ ամէն Հո-
գի որ Յիսուս Քրիստոսը մարմնիով եկած չը-
խոստովանիր, անիկա Աստուծմէ չէ. ու ասի-
կա Նեռին հոգին է, որուն համար լսեցիք թէ
պիտի գայ, [9]ու հիմակուընէ ալ աշխարհիս
4 մէջ է։ [10]Դուք Աստուծմէ էք, որդեակներս, ու
անոնց յաղթեցիք. քանզի մեծ է անիկա որ
ձեր մէջն է, [11]քան թէ անիկա որ աշխարհիս
5 մէջն է։ [12]Անոնք աշխարհէ են. անոր համար
աշխարհի վրայով կը խօսին, [13]և աշխարհս
6 անոնց կը լսէ։ Մենք Աստուծմէ ենք. [14]մեզի կ'ընդ. անոնց։ Մենք Աստուծմէ ենք.
[15]ան որ Աստուած կը ճանչնայ՝ մեզի մտիկ
կ'ընէ. ան որ Աստուծմէ չէ՝ մեզի մտիկ չըներ.
[16]ասով կը ճանչնանք [17]ճշմարտութեան Հոգին
ու խաբէութեան Հոգին։
7 [18]Սիրելիներ, միմիկնիս սիրենք, [19]ընտու որ
սէրը Աստուծմէ է. ու ամէն ով որ կը սիրէ՝ Աս-
տուծմէ ծնած է, ու կը ճանչնայ զԱստուած։
8 Ան որ չսիրեր՝ [20]զԱստուած չճանչնար. [21]ինչու
9 որ Աստուած սէր է։ [22]Ա՛ս բանիս մէջ Աստուծոյ
սէրը մեր վրայ յայտնի եղաւ, [23]որ Աստուած
իր միածին Որդին աշխարհ խրկեց, որ անոր
10 միջոցով ապրինք։ Ա՛ս բանիս մէջ է սէրը,
[24]որ չէ թէ մենք սիրեցինք զԱստուած, հապա
որ անիկա մեզ սիրեց, [25]ու իր Որդին խրկեց
11 մեր մեղքերուն քաւութիւն ըլլալու։ Սիրելի-
ներ, [26]թէ որ Աստուած մեզ ասանկ սիրեց,

ա պիտ. ա • 23։
բ Գէ. բ • 29։
գ Գէ. բ • 8։
դ Գէ. ա • 5։ բ • 7։
ե Ցամ. ժդ • 54։ Ել. ա • 12։ Ցամ. ժե • 13։ Էմր. 20։ Գէ. գ • 2։
զ Գէ. գ • 17։
է Գաղ. խգ • 14։
ը Գէ. գ • 7։ 10։
թ Ցամ. ա • 12։
ժ Ցամ. ժե • 18։ 19։ ժգ • 5։ ժէ • 15։ Գաղ. գ • 26։ գ • 6։ Գէ. ե • 1։
ի Էմր • 20։
լ Երեմ. լա • 33։ 34։ Երբ. ը • 10։ 11։
խ Ցամ. ժգ • 26։ ժգ • 13։ Էմր • 20։
ծ Գէ. գ • 2։
կ Գէ. գ • 17։
հ Գաղ. խբ • 14։
ձ Գէ. գ • 7։ 10։
ղ Ցամ. ա • 12։
ճ Ցամ. ժե • 18։ 19։ ժգ • 5։ ժէ • 25։
մ Ես. ծգ • 5։ Հաւտմ. ը • 15։ Գաղ. գ • 26։ գ • 6։ Գէ. ե • 1։
յ Հաւտմ. ը • 18։ բ Կաթ. գ • 17։
ն Հաւտմ. ը • 29։ ա Կաթ. ժե • 49։ Փիլ. գ • 21։ Կող. գ • 4։ բ Պետ. ա • 4։
շ Յով. ժբ • 26։ Սաղ. ժգ • 11։ Աստ. ե • 8։ ա Կաթ. ժգ • 12։ բ Կաթ. ե • 7։
ո Գէ. գ • 17։
չ Հաւտմ. ը • 15։ Գէ. ե • 17։
պ Գէ. ա • 2։
ջ Ես. ա • 3։ ե • 26։ ա Պետ. բ • 24։
ռ Գէ. բ • 21։ Եբր. գ • 25։ ե • 28։ ա Պետ. բ • 22։
ս Գէ. բ • 4։ գ • 8։ գ Ցամ. 11։
վ Գէ. բ • 26։
տ Եզեկ. ժը • 5—9։ Հաւտմ. բ • 33։ Գէ. բ • 20։
ր Աստ. ժգ • 38։ Ցամ. ը • 44։
ց Դան. գ • 15։ Գաղ. ժ • 18։ Ցամ. ժգ • 11։ Եբր. բ • 14։ Գէ. ե • 18։
ւ Ցամ. ժգ • 16։ ժե • 13։ Եփես. ե • 2։ 25։ Գէ. գ • 9։ 11։
փ Ը Օր. ժե • 7։ Դաւգ. գ • 11։
ք Գէ. գ • 20։
օ Եզեկ. էգ • 31։ Հաւտմ. ժբ • 9։ Եփես. գ • 15։ Ցամ. բ • 15։ ա Պետ. ա • 22։
ֆ Ցամ. ժբ • 37։ Գէ. ա • 8։
և ա Կաթ. գ • 4։
ֆ Ցամ. իբ • 26։ Եբր. ժ • 22։ Գէ. գ • 28։
ա Գաղ. ե • 21։ Ցայտ. խա • 8։
բ Ցամ. գ • 16։ ժե • 13։ Հաւտմ. ժե • 8։ Եփես. ե • 2։ 25։ Գէ. գ • 9։ 11։
գ Ը Օր. ժե • 7։ Դաւգ. գ • 11։
դ Գէ. գ • 20։
ե Եզեկ. էգ • 31։ Հաւտմ. ժբ • 9։ Եփես. գ • 15։ Ցամ. բ • 15։ ա Պետ. ա • 22։
զ Ցամ. ժբ • 37։ Գէ. ա • 8։
է ա Կաթ. գ • 4։
ը Ցամ. իբ • 26։ Եբր. ժ • 22։ Գէ. գ • 28։
թ Սաղ. էգ • 15։ Ձեռ. 18։ 19։ Աստ. ժե • 29։ Երեմ. իխ • 12։ Պատ. ե • 8։ խա • 22։ Պատ. ժա • 24։ Ցամ. ժե • 13։ ժե • 7։ ժգ • 25։ 24։ Ցամ. ե • 10։ Գէ. ե • 14։
ժ Ցամ. գ • 20։ Ել. ա • 31։
ի Ցամ. ժգ • 29։ ժե • 31։
լ Ցամ. ը • 3։ Գէ. ե • 14։
խ Ցամ. ժգ • 38։ Ցամ. է • 44։
ծ Դան. գ • 15։ Դաւգ. ժ • 18։ Ցամ. ժգ • 11։ Եբր. բ • 14։ Գէ. ե • 18։
կ Գէ. գ • 9։ 11։
հ Ցամ. ժե • 31։ ժգ • 30։ ժգ • 11։ ա Կոր. բ • 12։ Եփես. բ • 2։ գ • 12։
ձ Ցամ. գ • 31։
ղ Ցամ. ժե • 19։ ժէ • 14։
ճ Ցամ. է • 47։ ժ • 27։ ժե • 35։ Ցամ. ժե • 13։ 13։
մ Գէ. գ • 16։
յ Պատ. ա • 8։ Էմր. 11։ Գէ. գ • 21։
ն Գէ. բ • 18։ Ցամ. ժե • 31։ ժգ • 30։ ժգ • 11։ ա Կոր. բ • 12։ Եփես. բ • 2։ գ • 12։
շ Ցամ. գ • 31։
ո Ցամ. ժե • 19։ ժէ • 14։
չ Ցամ. է • 47։ ժ • 27։ ժե • 35։ Ցամ. ժե • 13։ 13։
պ Գէ. գ • 16։

ուբնմն մենք ալ կը պարտաւորինք մեկզմէկ
12 սիրել։ Մէկը երբեք չԱստուած տեսած չէ։ Թէ որ մեկզմէկ կը սիրենք, Աստուած մեր մէջը կը բնակի, ու անոր սէրը մեր մէջը կատարեալ է։ Ասով գիտենք թէ մենք անոր
13 տարեալ է։ Ասոր պիտանք թէ մենք անոր մէջը կը բնակինք՝ ու անոր մեր մէջը, որ իր
14 Հոգւէն մեզի տուաւ։ Ու մենք տեսանք ու կը վկայենք որ Հայրը զՈրդին խրկեց աշ-
15 խարհի Փրկիչը ըլլալու։ Որ որ կը խոստովանի թէ Յիսուս Որդի Աստուծոյ է, Աստուած անոր մէջը կը բնակի, ան ալ Աստուծոյ մէջ։
16 Ու մենք ճանչցանք ու հաւատացինք ան սէրը որ Աստուած մեր վրայ ունի. Աստուած սէր է. ու ան որ սիրոյ մէջ կը բնակի Աստուծոյ մէջ կը բնակի, ու Աստուած անոր մէջը։
17 Ասով սէրը մեր վրայ կատարեալ կ'ըլլայ, որ համարձակութիւն ունենանք դատաստանին
18 օրը. Վասն զի ինչպէս է ինքը, անանկ ալ մենք ենք աս աշխարհիս մէջ։ Սիրոյ մէջ վախ չկայ, հապա կատարեալ սէրը վախը միկ դի կը ձգէ. ինչու որ վախը տանջանքի նեմատակ է. ուստի ան որ կը վախնայ՝ սիրոյ մէջ կա-
19 տարեալ չէ։ Մենք զանիկա կը սիրենք, ին-
20 չու որ առաջ անիկա մեզ սիրեց։ Թէ որ մեկը կը ըսէ թէ ես Աստուած կը սիրեմ, ու իր եղբայրը ատէ, անիկա սուտաւոս է. քանզի ան որ իր եղբայրը չսիրեր՝ որ կը տեսնէ, զԱս-
21 տուած՝ որ չտեսնար, ինսոր կրնայ սիրել։ Ու անկէ աս պատուէրը ունինք, թէ ան որ զԱստուած կը սիրէ՝ իր եղբայրն ալ սիրէ։

ԳԼ. Ե

2 Ան որ զԱստուած կը սիրէ, անոր պատուիրածներն ալ կը սիրէ, ու կը պահէ անոր պատուիրանները։ 3 որովհետև Աստուծոյ սէրը անոնց մէջ չկայ։ 9 Յիսուս Աստուծոյ Որդին ըլլալով կատարեց մեզ փրկիչ։ 14 ու մեր աղօթքները լսել, որ կը մատուցանենք թէ մեր անձերուն և թէ ուրիշներուն համար։

1 Ամէն ով որ կը հաւատայ թէ Յիսուս Քրիստոսն է, Աստուծմէ ծնած է. ու ամէն ով որ ծնողը կը սիրէ՝ անկէ ծնածն ալ կը սի-
2 րէ։ Ասով կը ճանչնանք թէ Աստուծոյ որդիները կը սիրենք, երբոր Աստուած սիրենք ու
3 անոր պատուիրանքները պահենք։ Ինչու որ ասիկա է Աստուծոյ սէրը, որ անոր պատուիրանքները պահենք. ու անոր պատուիրանքները

4 ծանր բան չեն։ Վասն զի ան ամէնը որ Աստուծմէ ծնած է աշխարհին կը յաղթէ. և ասիկա է յաղթութիւնը որ աշխարհին կը յաղթէ,
5 թէ, այսինքն մեր հաւատքը։ Ո՞վ է որ աշխարհին կը յաղթէ, եթէ ոչ անիկա որ կը հաւատայ թէ Յիսուս Որդի Աստուծոյ է։
6 Ասիկա է որ եկաւ ջրով և արիւնով, այսինքն Յիսուս Քրիստոս. չէ թէ միայն ջրով, հապա ջրով ու արիւնով. ու Հոգւին է որ կը վկայէ, ինչու որ Հոգին ճշմարտութիւն է։
7 Վասն զի երեք են որ երկինքի մէջ կը վկայեն, Հայրը, Բանը ու Սուրբ Հոգին, ու սա երեքը
8 մէկ են։ Ու երեք են որ երկրի վրայ կը վկայեն, Հոգին, ջուրը ու արիւնը, և երեքը
9 միատեղ են։ Թէ որ մարդոց վկայութիւնը կ'ընդունինք, Աստուծոյ վկայութիւնը աւելի մեծ է. Ինչու որ ասիկա է Աստուծոյ վկայութիւնը, որ իր Որդւոյն համար վկայեց։
10 Ան որ Աստուծոյ Որդւոյն կը հաւատայ՝ վկայութիւնը իր մէջը ունի. ան որ Աստուծոյ չհաւատար՝ հոգւոյս կ'ընէ անիկա, ինչու որ չհաւատար ան վկայութիւնը՝ որ Աստուած իր Որդւոյն
11 համար վկայեց։ Ու վկայութիւնը սա է, որ Աստուած մեզի յաւիտենական կեանք տուաւ,
12 ու սա կեանքը անոր Որդւոյն մէջն է։ Ան որ Որդին ընդունած է՝ կեանք ունի, և ան որ Աստուծոյ Որդին ընդունած չէ՝ կեանք չունի։
13 Ա՛ս բաները գրեցի ձեզի՝ որ դիտնաք թէ յաւիտենական կեանք ունիք դուք՝ որ Աստուծոյ
14 Որդւոյն անուանը կը հաւատաք։ Ու ան համարձակութիւնը որ մենք անոր քովը ունինք՝ սա է, որ ինչ բան որ խնդրենք ըստ
15 կամքին համեմատ՝ կը լսէ մեզի։ Ու թէ որ դիտնանք թէ մեզի կը լսէ, ինչ որ խնդրելու ըլլանք, գիտէն կը դիտնանք թէ ի՛նչ
16 խնդիրքներս՝ որ կը խնդրենք իրմէն։ Թէ որ մէկը տեսնի որ իր եղբայրը մեղք մը գործեց՝ չէ թէ մահացու, մաղ խնդրէ, ու Աստուած անոր կեանք պիտի տայ՝ ան մահացու չեղած մեղքը գործողին. մեղք կայ որ մահացու է, չեմ ըսեր որ անոր համար խնդրէ-
17 ցէք։ Ամէն անիրաւութիւն մեղք է, և մեղք կայ որ մահացու չէ։
18 Գիտենք որ ան ամէնը որ Աստուծմէ ծնած է՝ մեղք չգործեր. հապա ան որ Աստուած

մէ ծնած է՝ իր անձը կը պահէ, ու չարը իրեն
19 չդպչիր։ Գիտենք որ մենք Աստուծմէ ենք, ու
20 ամբողջ աշխարհը չարին մէջն է։ Ու գիտենք որ Աստուծոյ Որդին եկաւ, ու մեզի միտք տուաւ, որ ճշմարիտին գիտնանք. և
21 ան ճշմարիտին մէջն ենք՝ իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի մէջ. Ասիկա է ճշմարիտ Աստուած ու յաւիտենական կեանք։ Որդեակներ, զինքզինքնիդ հեռու քերէն պահեցէք։ Ամէն։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

1 Կը յարգոպէ մէկ պատասխանով քրիստոնեայ տիկին մը՝ որ իր զաւակներ Հաւատացեալ ըլլալուն վերաբերեալ և հաւատքին մէջ. 8 որ չկորսնցնեն թէ իրենց տարին վարձքը կատարելապէս. 10 պատասխան կու տայ չընդունիլ այն ուսուցչութիւնը, որուն Յիսուս Քրիստոսի Աստուածութիւնը չընծին։

1 Երէցէն՝ ընտրեալ Տիկնոջը ու անոր որդիներուն, որ ես ճշմարտութեամբ կը սիրեմ, (և չէ թէ միայնակ ես, հապա ամէնքն ալ՝ որ
2 ճշմարտութիւնը կը ճանչնան,) Ան ճշմարտութիւնը Համար՝ որ մեր մէջը կը մնայ, ու
3 յաւիտեան մեր հետը պիտի ըլլայ. Շնորհք, ողորմութիւն, խաղաղութիւն Հայր Աստուծմէն և Տէր Յիսուս Քրիստոսէն՝ Հօրը Որդիէն ձեր հետը ըլլայ ճշմարտութեամբ ու սիրով։
4 Շատ ուրախ եղայ ես, որ քու որդիներէդ դտայ որ ճշմարտութեամբ կը քալեն ան պատուիրանքին համեմատ՝ որ Հօրմէն առինք։
5 Եւ հիմա քեզի կ'աղաչեմ, օ Տիկին, ոչ իբր թէ նոր պատուիրանք մը քեզի կը գրեմ, հապա ան որ սկիզբէն ունեցինք, որ միկզմիկ սի-
6 րենք։ Եւ սէրը սա է՝ որ անոր պատուիրանքներուն համեմատ քալենք։ Սա պատուիրանքը աս է՝ որ ինչպէս սկիզբէն ի վեր լսե-
7 ցիք, անոր համեմատ քալէք։ Ինչու որ շատ մոլորեցուցիչներ եկան աշխարհիս մէջ, որոնք Յիսուս Քրիստոսը մարմնով եկած չեն խոստովանիր. Ասանկ մէկը մոլորեցուցիչ ու Նեռ
8 է։ Զգուշացէք ձեր անձերուն, որ Տաչխատանքնիս չկորսընցնենք, հապա որ լման
9 վարձք առնենք։ Ամէն ով որ յանցանք կը գործէ ու Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ չկենար, անիկա Աստուած չունի. ան որ Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ կը կե-
10 նայ, անիկա Հայրն ալ ունի Որդին ալ։ Թէ որ մէկը ձեզի գայ՝ ու սա վարդապետութիւնը չբերէ, զանիկա տուներնիդ մի ընդունիք,
11 և անոր Բարև մի ըսէք. Քանզի ով որ անոր Բարև կ'ըսէ, անոր չար գործքերուն հաղորդ կ'ըլլայ։
12 Շատ բան ունէի ձեզի գրելու, բայց չուզեցի թուղթով ու մելանով ձեզի գրել. Ինչու որ յոյս ունիմ որ ձեզի գամ, ու բերան առ բերան խօսիմ, որ մեր ուրախութիւնը կատարեալ
13 ըլլայ։ Բարև կ'ընեն քեզի քոյր ընտրեալ քրոջդ որդիները։†

ա Յովհ. ա. 27։
բ Գործ. ա. 4։
գ Ղեւտ. իգ. 45։
դ Յովհ. ժէ. 3։
ե Նա. Բ. 6։ Իգ. 6։
զ Ժգ. 5։ Յովհ. ի. 28։ Հռոմ. ի. 5։ Տիմ. գ. 16։ Տիմ. բ. 13։ Եբր. ա. 3։ 12։
է Յովհ. ա. 18։ ա Տիմ. զ. 16։ Հռոմ. 20։
ը Գլ. բ. 5։ Հռոմ. 18։
թ Յովհ. ժգ. 20։ Գլ. գ. 24։
ժ Յովհ. ա. 14։ Գլ. ա. 1. 2։
ի Յովհ. գ. 17։
լ Հռոմ. ժ. 9։ Գլ. ե. 1. 5։
խ Հռոմ. 8։
ծ Գլ. գ. 24։ Հռոմ. 12։
կ Յովհ. ա. 13։ ա Յովհ. ա. 12։
հ Յովհ. գ. 13։ Գլ. բ. 22. 23։ գ. 2. 15։
ձ Յովհ. ա. 13։
ղ Յովհ. ժե. 23։
ճ Յովհ. ժգ. 15. 21. 23։ ժե. 10։ բ Յովհ. 6։
մ Մկբ. գ. 8։ Գործ. ժա. 30։
յ Յովհ. ժգ. 33։ Գլ. գ. 9։ գ. 4։
ն ա Կոր. ժե. 57։ Գլ. գ. 15։
շ Յովհ. ժթ. 34։
ո Յովհ. ժգ. 17։ ժե. 26։ ժգ. 13։ ա Տիմ. գ. 16։
չ Յովհ. ժ. 30։
պ Յովհ. ը. 17. 18։
ջ Գործ. գ. 16։ 17։ ժե. 5։
ռ Հռոմ. ը. 16։ Գործ. գ. 6։
ս Յովհ. գ. 33։ ե. 38։
վ Գլ. բ. 25։
տ Յովհ. ա. 4։ Գլ. գ. 9։
ր Յովհ. գ. 36։ ե. 24։
ց Յովհ. ի. 31։
փ Գլ. ա. 1. 2։
ք Յունե. Յ՚ասէլցէնէն և պակս զի Աստուծոյ Որդւոյն անուանը հատ. տաք։
օ Հմր. 11։ 12։ 13։ ա ա Կոր. ժ. 14։
ֆ Յունե. Յ՚ասէլցէնէն Ամէն։
— Յովհ. ը. 32։ Գործ. բ. 5։ 14։ գ. 1։ ե. 7։ Կազ. ա. 5։ բ Թես. բ. 12։ ա Տիմ. բ. 4։ Եբր. ժ. 26։
ա ա Տիմ. ա. 2։
բ Հմր. 1։
գ Յովհ. 3։
դ ա Յովհ. բ. 7։ 8։ գ. 11։
ե Յովհ. ժգ. 34։ ժե. 12։ Եփես. ե. 2։ ա Պետ. գ. 8։ ա Յովհ. պ. 23։
զ Յովհ. ժգ. 15. 21։ ժե. 10։ ա Յովհ. բ. 3։ ե. 3։
է ա Յովհ. բ. 24։
ը ա Յովհ. գ. 1։
թ ա Յովհ. գ. 2. 3։
ժ ա Յովհ. բ. 22։ գ. 3։
ի ա Յովհ. գ. 4։ Եբր. ժ. 32. 33։
լ ա Յովհ. բ. 23։
խ Հռոմ. ժգ. 17։ ա Կոր. ե. 11։ ժգ. 22։ Գործ. ա. 8։ 9։ բ Տիմ. գ. 5։ Տիտ. գ. 10։
ծ Յովհ. ժգ. 13։
կ Յովհ. ժե. 13։ ա Յովհ. ա. 4։
հ ա Պետ. ե. 13։
ձ Պետ. Յ՚ասէլցէնէն Ամէն։
— Գործ. գ. 22։
ղ Յոբ. խբ. 8։ Յակ. ե. 14. 15։
ճ Ա՛ստ. ժբ. 31։ 32։ Ա՛ստ. գ. 29։ Դատ. ժբ. 10։ Եբր. չ. 4. 6։ ժ. 26։
մ Եբեմ. է. 16։ ժգ. 11։ Յովհ. ժե. 9։
յ Գլ. գ. 4։
ն ա Պետ. ա. 23։ Գլ. գ. 9։

14 Անոնց վրայ մարգարէացաւ Կնոջը որ
եօթնեքորդ էր Ադամէն, ու բաւ, Ահա Տէ-
15 րը իր բիւրաւոր սուրբերովը եկաւ, Ամէնուն
դատաստան ընելու, ու բոլոր ամբարիշտները
յանդիմանելու իրենց բոլոր ամբարշտութեա-
նը բոլոր գործքերուն համար, և բոլոր խիստ
խօսքերուն համար՝ որ ամբարիշտ մեղաւորը
16 ները անոր դէմ խօսեցան։ Անոնք արտնջող-
ներ -- բրմնմնդողներ են, որոնք իրենց ցան-
կութիւններուն համեմատ կ'երթան, և իրենց
բերանները ամբարտաւան խօսքեր կը դրու-
ցեն, -և չաշի համար երեսպաշտութիւն կ'ը-
17 նեն։ Բայց դուք, սիրելիներ, միտքերնիդ
բերէք ան խօսքերը որ մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի առաքեալներէն առաջուց ըրուցուեցաւ.
18 Որ ձեզի կ'ըսէին թէ վերջի ժամանակը ծաղր
ընողներ պիտի ըլլան, որոնք իրենց ամբա-
րիշտ ցանկութիւններուն համեմատ պիտի եր-
թան։
19 Ասոնք ինքզինքին զատող, հնչաւորներ
20 են, որ Հոգին չունին։ Բայց դուք, սիրելի-
ներ, հաներնիդ չթնելով ձեր ամենասուրբ
հաւատքին վրայ, և Սուրբ Հոգիով հաղթք
21 ընելով, Ինձինդիդ Աստուծոյ սիրոյն մէջ պա-
հեցէք՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ողորմու-
թիւնը սպասելով յաւիտենական կենաց հա-
22 մար։ Եւ խորհուրդ ընելով ոմանց ողորմե-
23 ցէք, Եւ հոմանք վախով ազատեցէք՝ հրա-
կէն յափշտակելով զանոնք, ատելով հնդկա-
նէն պղտորուած հանդերձն ալ։
24 Ուստի՝ որ կարող է ձեզ հանրիծ պահել,
և իր փառքին առջևը անարատ կայնեցնել
25 ցնծութիւնով, Մեր փրկիչ հմի միայն Աս-
տուծոյ [մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին ձեռ-
քով] փառք ու մեծութիւն, զօրութիւն ու
իշխանութիւն [բոլոր դարերէն առաջ,] և
հիմա ու բոլոր դարերու մէջ։ Ամէն։

ԵՐԲՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

1 Եբեզէն Գայիոս սիրելիին, որուն որ ես կը սի-
2 րեմ ճշմարտութեամբ։ Սիրելի, աղօթք կ'ը-
նեմ որ ամէն կողմէ յաջողութեան մէջ ու ա-
ողջ ըլլաս, ինչպէս որ քու հոգիդ ալ յաջո-
3 ղէ ըլլալ։ Որովհետև մէջ է։ Ինչու որ շատ ուրախացայ,
երբոր քանի մը եղբայրներ եկան, ու քու
ճշմարտութեանդ վրայով վկայեցին, Ինչպէս
4 որ դուն ճշմարտութիւն մը կ'ընես։ Անկէ
մեծ ուրախութիւն մը չունիմ, Որ կը լսեմ թէ
իմ որդիներս ճշմարտութեան մէջ կը քալեն։
5 Սիրելի, դուն հաւատարմաբար կ'ընես, ինչ
6 որ կ'ընես եղբայրներուն և օտարներուն, Ո-
րոնք եկեղեցիին առջևը վկայեցին քու սի-
րոյդ վրայով. որ եթէ աստուածահաճոյ կերը-
պով զանոնք ճամբայ դնես, արդէն պիտի ընես։
7 Ինչու որ Անոյշ անուանը համար ելան, ոչ
8 հեթանոսներէն բան մը չեն առներ։ Ուստի
մենք պարտաւոր ենք անոնկինները ընդու-
նել, որ ճշմարտութեանը գործակից ըլլանք։
9 Եկեղեցիին գրեցի. բայց Դիոտրեփէս՝ որ
մէջերնին առաջին ըլլալ կ'ուզէ, մեզ չընդու-
10 նիր։ Անոր համար եթէ որ գամ, անոր ըրած
գործքերը պիտի յիշեմ, որ մեզի դէմ չարա-
կամաբար չարախօսութիւն կ'ընէ. և ասով ալ
գոհ չեղած՝ ինքը չընդունիր եղբայրները, ու
անոնք որ կ'ուզեն ընդունել կ'արգիլէ, ու եկեղ-
11 եցիէն ալ կը հանէ։ Սիրելի, Ընչաքին նմանող
մի ըլլար, Հապա բարիին. Ան որ բարիք կը
գործէ՝ Աստուծմէ է. բայց ան որ չարիք կը
12 գործէ՝ անիկա զԱստուած տեսած չէ։ Դե-
մետրիոսին համար Ամէնն ալ կը վկայեն, բուն
իսկ ճշմարտութիւնն ալ. մենք ալ կը վկա-
յենք, և դուք գիտէք որ մեր վկայութիւնը
ճշմարիտ է։
13 Շատ բան ունէի գրելու, բայց չեմ ուզեր
14 մելանով ու գրիչով քեզի գրել։ Սակայն յոյս
ունիմ մօտերս քեզ տեսնելու, ու բերան ա-
15 բերան պիտի խօսինք։ Խաղաղութիւն քեզի.
բարեկամները քեզի բարև կ'ընեն. բարև ըրէ
ըստ բարեկամներուն՝ ամէն մէկուն անուամբ։

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ
ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

1 Յուդա՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառայ ու Յա-
կոբոսին եղբայրը, Ձեզի՝ որ Հայր Աստուծմէն
սրբուած էք, և Յիսուս Քրիստոսէն պա-
2 հուած էք։ Ողորմութիւն ու խա-
3 ղաղութիւն և սէր ձեր վրայ շատնայ։
Սիրելիներ, բոլոր ջանքը վրաս առնելով
ձեզի գրելու Հասարակաց փրկութեանը հա-
մար, ինծի հարկ սեպեցի ձեզի գրել ու
յորդորել Որ մրցիք ան հաւատքին համար որ
4 անգամ մը սուրբերուն աւանդուեցաւ։ Քանի-
մի մէկ քանի մարդիկ դաղտուկ մտան,
նոնք որ առաջուց սա պատուհասիս հա-
մար որոշուած էին, ամբարիշտներ, Որ մեր
Աստուծոյ շնորհքը Հանառակութեան դա-
ձուցին, և մի միայն Իշխանը ու մեր Տէր
5 Յիսուս Քրիստոսը ուրացան։ Արդ կ'ուզեմ

---

1 Առաքեալը կը յորդորէ քրիստոնեաները որ հաստատ կենան հաւատքին գաւանութեանը մէջ, 4 Դատաստանի կոչ կ'ընէ խարեբայ վարդապետներ մտած են մէջերնին՝ որ զանոնք մոլորեցնեն. զորոնց գաւառապատիժը վարդապետութիւնը ու վարքերնին համար առակի պատմի պատրաստուած է. 20 Իսկ բարեպաշտութեան վրայով կ'ներկայէ կեանք յաւիտենական ապրելով՝ Սուրբ Հոգիին օգնականութիւնովը կրնան հաստատուն կենալ, Շնորհք ունի, անձերնին պահել և ուրիշներն ալ ազատել ատ մոլորեցուցիչներուն գրգռմիներէն։

1 Յուդա՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառայ ու Յա-
կոբոսին եղբայրը, Ձեզի՝ որ Հայր Աստուծմէն
սրբուած էք, և Յիսուս Քրիստոսէն պա-
2 հուած էք, Ողորմութիւն ու խա-

ա կար • ժ • 9։
բ Թուա • ժգ • 29 • 37։ իէ • 64։ Սաղ • ծզ • 26 • Եբր • գ • 17 • 19։
գ Յովհ • ը • 44։
դ բ Պետ • բ • 4։
ե Յայտ • ի • 9։
զ Դան • ժ • 24 • բ Օր • իմ • 23 • բ Պետ • բ • 10։
է բ Պետ • բ • 10։
ը Ել • իբ • 28։
թ գ Յովհ • 1։
ժ բ Յովհ • բ • 28։ գ • 8։
ժա Յովհ • ը • 4։
ժբ ա Յովհ • գ • 7։
ժգ Յովհ • իտ • 24։
ժդ բ Յովհ • 12։
ժե Փիլ • ա • 27։ բ Կող • գ • 24։ գ Թես • ա • 4։
ժզ ա Կար • իմ • 12։ 15։ ա Կոր • իմ • 29։ 15։ Սաղ • լէ • 27։ Լուս • ժ • 10։ 17։ ա Պետ • գ • 11։
ժէ Յովհ • ժէ • 11։ 12։ 15։ ա Պետ • ա • 8։
ժը Հուդա • ա • 7։
ի Յովհ • ա • 4։
իա Փիլ • ա • 27։ ա Տիմ • ա • 18։ գ • 12։ բ Տիմ • ա • 13։ գ • 7։
իբ Գործ • բ • 4։ բ Պետ • բ • 1։
իգ Հուդա • իմ • 21։ 22։ ա Պետ • բ • 8։ Յովհ • ժ • 15։
իդ բ Պետ • բ • 10։
իե Տիտ • ա • 16։ բ Պետ • բ • 1։ ա Յովհ • բ • 22։
իզ Ամէն Աստուած իշխանը

զայդ ձեզ գրել, թէև արդէն գիտէք ա-
մէնքա, Որ Տէրը որ ժողովուրդը եգիպտոսի
երկրէն ազատեց, Ետքը չհաւատացողները
6 կորնչեցուց։ Եւ ան հրեշտակները՝ որ իրենց
իշխանութիւնը չպահեցին, Հապա իրենց բը-
նակութիւնը ձգեցին, Անմնջնելու կապե-
րով խաւարի մէջ պահեց մեծ օրուան դա-
7 տաստին։ Ինչպես Սոդոմ ու Գոմոր և ա-
նոնց բոլորտիքը եղած քաղաքները՝ որոնք
ասոնց նման պոռնկեցան բնկերներուն մար-
մինին ետևէն երթալով, առջևնիս օրինակ կե-
ցեր են՝ յաւիտենական կրակին դատապար-
8 տութիւնը ընդունելով։ Ընդհակառակս ասոնք
բամենալն ալ մարմինը կը պղծեն, անարհնե-
նը կ'անարգեն, Փառաւորներուն դէմ կը
9 հայհոյեն։ Բայց Միքայէլ հրեշտակապետը
երբոր Սատանային դէմ դնելով Մովսէսին
մարմինին համար կը վիճէր, չհամարձակե-
ցաւ հայհոյութեան դատապարտութիւն բե-
րել անոր վրայ, հապա բաւ, Տէրը յանդի-
10 մանէ քեզ։ Իսկ ասոնք ան բաներուն որ չեն
հասկընար՝ հայհոյութիւն կ'ընեն. և ան բա-
ները որ բնականաբար անբան անասուններու
11 պէս գիտեն, անոնց մէջ կ'ապականին։ Վայ
անոնց՝ որ Կայենին ճամբովը գացին, Ռա-
բաամին մոլորութեանը չար յանդիմութեամբ
վարձքի համար թափեցան, Ու Կորխոնի
12 ապստամբութեանը պէս կորսուեցան։ Ասոնք
իրենց ընթրիքներուն մէջ արատներ են, ու ձեզի
հետ կերակրուելով նախանձ առնելով անվրկեզ
իրենց անձը կը կերակրեն. Անջուր ամպեր
Հովերէն քշուած. պտուղներն կորսընցուցած
ծառեր, երկու անգամ մե-
13 ռած, արմատէն խլուած. Ծովու կատաղի
ալիքներ, որ իրենց անձերուն ամօթը կը
փրփրցընեն. մոլորական աստղեր, որոնց հա-
մար խաւարին մէջը պահուած է յաւիտեան։

ե Սաղ • լա • 18 • գգ • 4 • Առակ • իբ • 13 • գ • 11։
զ Ելք • ժ • 25։
է ա Կոր • բ • 14 • Յակ • գ • 15։
ը Կոչ • բ • 7 • ա Տիմ • ա • 4։
թ Հուդա • բ • 26 • Ես • փէս • գ • 18։
ժ Տիտ • բ • 13 • բ Պետ • բ • 1 • գ • 5։
ժա Հուդա • ժա • 14 • ա Տիմ • գ • 16։
ժբ Ամէն • գ • 11 • ա Կար • գ • 13 • Ջաք • գ • 4 • 5։
ժգ Յայտ • գ • 4։
ժդ Հուդա • ժգ • 25 • Եփես • գ • 20։
ժե Ջաք • ա • 22։
ժզ Հուդա • ժգ • 27 • ա Տիմ • ա • 17 • բ • 5։
ժէ Ոմանք խնասան Աստուծոյ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

4 Յովհաննէս իրեն եղած յայտնութիւնը կը գրէ Եփեսոյ եօթը եկեղեցիներուն, որոնց նշան ըլլալու համար յանդիմանու եօթը ոսկեղէն աշտանակները: 7 Ի գիրքառոյ գալուստը, 14 ու անոր զօրութիւնը և մեծախառնութիւնը:

1 Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը, ՙոր Աստուած անոր տուաւ իր ծառաներուն ցուցանել, ինչ որ ՚չուտով պէտք է ըլլալ. և նշանակեց՝ իր հրեշտակին ձեռքովը խրկելով՝ իր Յովհ
2 հաննէս ծառային խնամքուց, ՙորը Աստուծոյ խօսքին վկայութիւնը բրաւ, ու Յիսուս Քրիս
3 տոսի վկայութիւնը՝ ինչ որ տեսաւ: Երանելի անոր որ կը կարդայ, ու անոնց որ կը լսեն աստուածաբանութեան խօսքերը, և կը պահեն մարգարէութեանս խօսքերը, և կը պահեն ինչ որ անոր մէջը գրուած է. ՙվասն որ ժամանակը մօտ է:

4 Յովհաննէսէն եօթը եկեղեցիներուն որ Ասիայի մէջ են. շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Անկէ ՙորը է՝ և որ էր և որ պիտի գայ, ՙու եօթը Հոգիներէն՝ որ անոր աթոռին առջեւն
5 են, և Յիսուս Քրիստոսմէ՝ հաւատարիմ վկայէն, ՙոր մեռելներուն անդրանիկն է՝ ու երկրի թագաւորներուն իշխանը. ՚անոր որ մեզ սիրեց, ու մեզ իր արիւնովը մեր մեղքերէն լուացեց,
6 ՚ու մեզ թագաւորներ ու քահանաներ ըրաւ Աստուծոյ ու իր Հօրը, ՚անոր փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:
7 ՚Ահա ամպերով կու գայ. ու ամէն աչք պիտի տեսնէ զանիկա, և ՚անոնք որ զանիկա խոցեցին. և անոր վրայ կոծ պիտի ընեն ՚երբ
8 կրկա բոլոր ազգերը: Այո՛, Ամէն: ՚Ես եմ Ալֆա և Օմէգա՝* կ՚ըսէ Տէրը [Աստուած], ՙորը կ՚է և որ էր և որ պիտի գայ՝ Ամենակալը:

9 Ես Յովհաննէս ձեր եղբայրը՝ և ձեր Քրիստոսի նեղութեանը ՚ու արքայութեանը և համբերութեանը մէջ ընկերակիցը, պատմս ըսուած կղզին էի՝ Աստուծոյ խօսքին հա
10 մար ու Յիսուս Քրիստոսի վկայութեանը հա
11 մար: Ես ՚կիրակի օրը ՚Հոգիին իմ վրաս ե
կաւ, ետեւս լսեցի մեծ ձայն մը լսելի փողի նման
11 պէս, որ կ՚ըսէր, ‡Ինչ որ կը տեսնես՝ գիրքի մը մէջ գրէ, ու խրկէ Եօթը եկեղեցիներուն, որ Եփեսոսի, ու Զմիւռնիայի, և Պերգամոնի, ու Թիւատիրի, և Սարդիսի, ու Փիլադելֆ
12 իայի, և Լաւոդիկիայի մէջ են: Եւ դարձայ ան ձայնը տեսնելու՝ որ ինծի կը խօսէր. ու երբոր դարձայ՝ եօթը ոսկեղէն աշտանակներ
13 տեսայ. ՙեւ եօթը աշտանակներուն մէջ՝ Մէկը Որդւոյ մարդոյ նման, պզտիկառոր ՙպատմուճան մը հագած ՚ու կուրծքին վրայ ոսկի գո
14 ալ մը կապած. Եւ իր գլուխը ՚ու մազերը՝ բուրդի պէս ճերմակ — ձիւնի պէս, ՚ու իր
15 աչքերը՝ կրակի բոցի պէս. Եւ իր ոտքերը՝ ոսկեզօծուած նման, որպէս թէ հնոցի մէջ կըրակի դարձած, ՚ու իր ձայնը՝ չատ յորդառ
16 ձայնի պէս. Եւ ՙիր աջ ձեռքին մէջ եօթը աստղ ունէր, ՚ու իր բերնէն սրած երկրեքան սուր մը կ՚ելլէր, ՚և իր երեսը արեւու պէս էր՝
17 որ իր զօրութեամբը կը փայլէ: ՚Ու երբոր տեսայ անիկա, իր ոտքը ինկայ մեռելի պէս. ՚ու իր աջ ձեռքը իմ վրաս դրաւ ու ըսաւ ինծի, Մի վախնար. ՚Ես եմ Առաջինը ու Վերջինը.
18 Ողջ եմ ես՝ ու մեռայ, ևւ ահա կենդանի եմ յաւիտեանս յաւիտենից, և ունիմ մահուան ու դժոխքի բանալիները:

19 Գրէ՛ այն բաները՝ որ տեսար, և որ կան ու որ կայ ՚ու անոնք որ պիտի ըլլան ետքը.
20 ըլայ. Եօթը աստղերուն խորհուրդը՝ որ իմ աջ ձեռքիս մէջը տեսար, ևւ եօթը ոսկեղէն աշտանակները. ան եօթը աստղերը ՚եօթը եկեղեցիներուն հրեշտակներն են. ևւ եօթը աշտանակները՝ եօթը եկեղեցիներն են:

ԳԼ. Բ

1 Եփեսոսի եկեղեցւոյն հրեշտակին գրէ, ՙԱյսպէս կ՚ըսէ անիկա որ իր աջ ձեռքին մէջ եօթը աստղերը ունի, ՚ու եօթը ոսկեզօծ
2 աշտանակներուն մէջը կը պտըտի. ՚Գիտեմ գործերդ և քու աշխատութիւնդ ու քու համբերութիւնդ, և որ չարերուն չես կրնար տանել, ՚ու փորձեցիր անոնք ՚որ կ՚ըսեն թէ իրենք առաքեալ են, ու չեն, և դըտար թէ սուտ են. Ու համբերութիւն ու
3 նենալով՝ Անունիս կրեցիր ՚իմ անուանս հա
4 մար՝՚ու չհոգնեցար: Բայց քեզի դէմ բան մը
5 ունիմ, որ քու առջի սէրդ ձգեցիր: Միտքդ բեր հիմա ուսկից որ ինկար, ու ապաշխարէ և ՙԱռջի գործերդ ըրէ. Եթէ ոչ՝ չուտով կու գամ քեզի, ու քու աշտանակդ իր տեղէն
6 պիտի չարժեմ՝ թէ որ չապաշխարես: Բայց ասիկա ունիս, որ ՚Նիկողայոսեանց գործերը
7 կ՚ատես, որոնք ես ալ կ՚ատեմ: ՚Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ՚ըսէ եկեղեցիներուն. Ան որ կը յաղթէ, անոր ՚ուտել պիտի տամ կենաց ծառէն՝ որ Աստուծոյ դրախտին մէջն է:

8 Եւ Զմիւռնիոյ մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին գրէ, Այսպէս կ՚ըսէ ՚Առաջինը ու
9 Վերջինը, որ մեռաւ ու կենդանացաւ. Ես գիտեմ քու գործերդ ու նեղութիւնդ և աղքատութիւնդ, (Բայց հարուստ ես,) ու անոնց հայհոյութիւնը՝ որ կ՚ըսեն թէ իրենք Հրէայ են, ու չեն, ՚հապա Սատանայի ժո
10 ղովը մը: ՚Բնաւ մի վախնար ան բաներէն որ պիտի կրես. ահա Բանսարկուն ձեզմէ մէկ քանիները բանտը պիտի ձգէ որ փորձուիք, և տասը օր նեղութիւն պիտի ունենաք. ՚Մինչեւ ՚ի մահ հաւատարիմ եղիր, ՚ու քեզի կե
11 նաց պսակը պիտի տամ: ՚Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ՚ըսէ եկեղեցիներուն. Ան որ կը յաղթէ՝ երկրորդ մահէն պիտի չըվիրաւորուի:

12 Եւ Պերգամոնի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին գրէ, Այսպէս կ՚ըսէ անիկա որ
13 սուր երկերեան սուրը ունի. Գիտեմ քու գործերդ, և թէ ուր կը բնակիս՝ ՚այսինքն Սատանային աթոռին եղած տեղը, ու իմ անունս կը պահես, և իմ հաւատքս չես բացար ան օրերը անդամ՝ որ Անթիպաս իմ հաւատարիմ վկաս սպանուեցաւ ձեր մէջը, ուր
14 որ Սատանան կը բնակի: Բայց քեզի դէմ քիչ մը բան ունիմ, որ հոն կը բազմանաս վարդապետութիւնը բռնողներ ունիս, որ Բաղաամին որովհետեւ Իսրայէլի որդւոց առջեւը գայթակղութիւն դնել, ՙոր անոնք կուռքերու ծա
15 ռանին ու պոռնկութիւն ընեն: ՙԱյնպէս ալ դուն Նիկողայոսեանց վարդապետութիւնը
16 բռնողներ ունիս, որն որ ես կ՚ատեմ: [Ապաշխարէ. եթէ ոչ՝ չուտով կու գամ քեզի, ՚ու իմ բերնիս սրովը պիտի պատերազմիմ ա
17 նոնց հետ: ՚Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ՚ըսէ եկեղեցիներուն. Ով որ կը յաղթէ՝ պահուած մանանային ուտել պիտի տամ անոր, ու ճերմակ խիճ մը պիտի տամ անոր, և ան խիճին վրայ ՙնոր անուն մը գրըւած, որն որ մէկը չգիտեր, բայց միայն ան՝ որ կ՚ընդունի:

18 Եւ Թիւատիրի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին գրէ, Այսպէս կ՚ըսէ Աստուծոյ Որդին, ՙոր կրակի բոցի պէս աչքեր ունի, ու իր
19 ոտքերը ոսկեպղինձի նման են. ՚Գիտեմ քու գործերդ և սէրդ ու ծառայութիւնդ, և քու հաւատքդ ու համբերութիւնդ, և թէ քու վերջին գործերդ առաջիններէն չատ
20 են: Բայց քեզի դէմ ՚քան մը՝ ունիմ, որ թող կու տաս ՙՅեզաբէլ կինը, որ ինքզինքը մարգարէուհի կ՚անուանէ, ու իմ ծառաներս մոլորցնելով՝ կը սորվեցնէ ՚պոռնկութիւն ը
21 նել և կուռքերու զոհուածները ուտել: ՚Ես ան անոր ժամանակ տուի իր պոռնկութիւնը վրայ ա
22 պաշխարելու, ու չապաշխարեց: Ահա ես զանիկա անկողինը պիտի ձգեմ, ու անոր հետ չնութիւն ընողները՝ մեծ նեղութեան մէջ, թէ
23 որ իրենց գործերուն վրայ չապաշխարեն: Եւ անոր զաւակները մահով պիտի սպաննեմ.

ու բոլոր եկեղեցիները պիտի գիտնան թէ ես
ան եմ՝ որ երիկամներն ու սիրտերը կը
քննեմ. ու ամէն մէկուն ձեր գործերէ
24 րուն համեմատ պիտի տաւորացնեմ։ Բայց ձե-
զի կ՚ըսեմ միւսներուդ՝ որ Թիւատիրի մէջ ես,
ու ան վարդապետութիւնը չունիք, որ չճանչ-
ցաք Սատանային խորունկ բաները՝ (ինչպէս
որ կ՚ըսեն.) «Ձեր վրայ ուրիշ ծանրութիւն
25 չեմ ձգեր.
26 միայն ան որ ունիք՝ պահեցէք
մինչև որ ես գամ։ Եւ ան որ կը յաղթէ ու
իմ գործերս մինչև վերջը կը պահէ, տանոր
իշխանութիւն պիտի տամ ազգերուն վրայ,
27 («Եւ պիտի հովուէ զանոնք երկաթէ գաւա-
զանով. անոնք բրուտի անօթներու պէս պի-
28 տի փշրուին.) ինչպէս որ ես ալ իմ Հօրմէս
առի. ու անոր պիտի տամ Առաւօտեան
29 աստղը։ Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ
Հոգին ինչ կ՚ըսէ եկեղեցիներուն։

ԳԼ. Գ

1 Ս Եւ Սարդիկէի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշ-
տակին գրէ, «Այսպէս կ՚ըսէ անիկա որ ունի
Աստուծոյ եօթը Հոգիները ու եօթը աստղե-
րը. «Գիտեմ քու գործերդ՝ որ քու անունդ
2 ունիս թէ կենդանի ես, ու մեռած ես։ Ար-
թնուն կեցիր և հաստատէ միւսած բաները որ
մեռնելու վրայ են, ինչու որ քու գործերդ
3 Աստուծոյ առջեւը կատարեալ չգտայ։ «Ուրեմն
միտքդ բեր թէ ինչպէս ընդունեցիր ու լսե-
ցիր, ու պահէ և ապաշխարէ։ «Բայց թէ որ
արթննալու չըլլաս, գողի պէս քու վրադ
պիտի գամ, ու բնաւ պիտի չգիտնաս թէ ո՛ր
4 ժամուն քու վրադ պիտի գամ։ Սակայն քանի
մը անձինք ունիս Սարդիկէի մէջ, «որոնք ի-
րենց հանդերձները չպատռտցին, ու ճերմակ-
ներով պիտի պտըտին ինծի հետ, քանզի ար-
5 ժանի են։ Ան որ կը յաղթէ՝ «ճերմակներ պի-
տի հագնի. «ու ես անոր անունը կենաց գիր-
քէն պիտի չաւրեմ, ու անոր անունը պիտի
դաւանիմ իմ Հօրս առջեւը ու անոր հրեշտակ-
6 ներուն առջեւը։ «Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ
թէ Հոգին ինչ կ՚ըսէ եկեղեցիներուն։

7 Եւ Փիլադելփիայի մէջ եղած եկեղեցւոյն
հրեշտակին գրէ, «Այսպէս կ՚ըսէ ան Սուրբը՝
ան Ճշմարիտը «որ Դաւիթի բանալին ունի,
«կը բանայ ու մէկը չկայ որ գոցէ, «ու կը գոցէ
8 ու մէկը չկայ որ բանայ. «Գիտեմ քու գործե-
րդ. «Ահա քու առջեւդ բացուած դուռ մը
դրի, որ մէկը չկրնար գոցել. «ինչու որ դուն
քիչ մը կարողութիւն ունիս, և իմ խօսքս պա-
9 հեցիր ու իմ անունս չուրացար։ «Ահա ես
քեզի կու տամ Սատանային ժողովքէն եղող-
ները՝ որոնք կ՚ըսեն թէ Հրեայ են ու
չեն, հապա սուտ կ՚ըսեն. «ահա պիտի տի-
պեմ զանոնք որ գան ու երկրպագութիւնը ը-
նեն քու ոտքերուդ առջեւը, և ճանչնան թէ
10 ես քեզ սիրեցի։ «Որովհետեւ իմ համբերու-
թեանս խօսքը պահեցիր, «ես ալ քեզ պիտի
պահեմ փորձութեան ժամուանակը, «որ պատ-
րաստ է գալու բոլոր աշխարհի վրայ՝ «երկրիս
11 երեսը բնակողները փորձելու համար։ «Ահա
ես չուտով կու գամ. Տուածդ պահէ բռնա-
12 ւեմ, «որ մէկը չառնէ քու պսակդ։ «Ան որ կը
յաղթէ՝ անիկա իմ Աստուծոյս տաճարին մէջ
սիւն մը պիտի ընեմ, ու ալ դուրս պիտի չել-
լէ. «ու անոր վրայ իմ Աստուծոյս անունը պի-
տի գրեմ, ու իմ Աստուծոյս քաղաքին անու-
նը՝ «այսինքն նոր Երուսաղէմին՝ որ երկինքէն
իմ Աստուծմէս կ՚իջնէ, «ու իմ նոր անունս.
13 «Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ
կ՚ըսէ եկեղեցիներուն։

14 Եւ Լաւոդիկէի մէջ եղած եկեղեցւոյն հր-
եշտակին գրէ, «Այսպէս կ՚ըսէ Ամէնը՝ «հա-
ւատարիմ ու ճշմարիտ վկան, «Աստուծոյ ա-
15 րարածոյ Սկիզբը. «Գիտեմ քու գործերդ՝
որ ոչ պաղ ես ու ոչ տաք. «երանի թէ պաղ
16 ըլլայիր կամ տաք։ «Ասոր դուն որ գաղջ ես,
ու ոչ տաք՝ ոչ ալ պաղ, քեզ բերնէս դուրս
17 փսխելու վրայ եմ. «քանզի կ՚ըսես, «Ես հա-
րուստ եմ ու մեծցայ, և բանի մը կարօտ չեմ.
ու չես գիտեր որ դուն թշուառական
18 ես՝ և ողբալի ու կոյր ու մերկ։ «Ես քեզի
խորհուրդ կու տամ. «ինծմէ կրակի մէջ փոր-
ձուած ոսկի ծախու առ որ հարստանաս, «ու

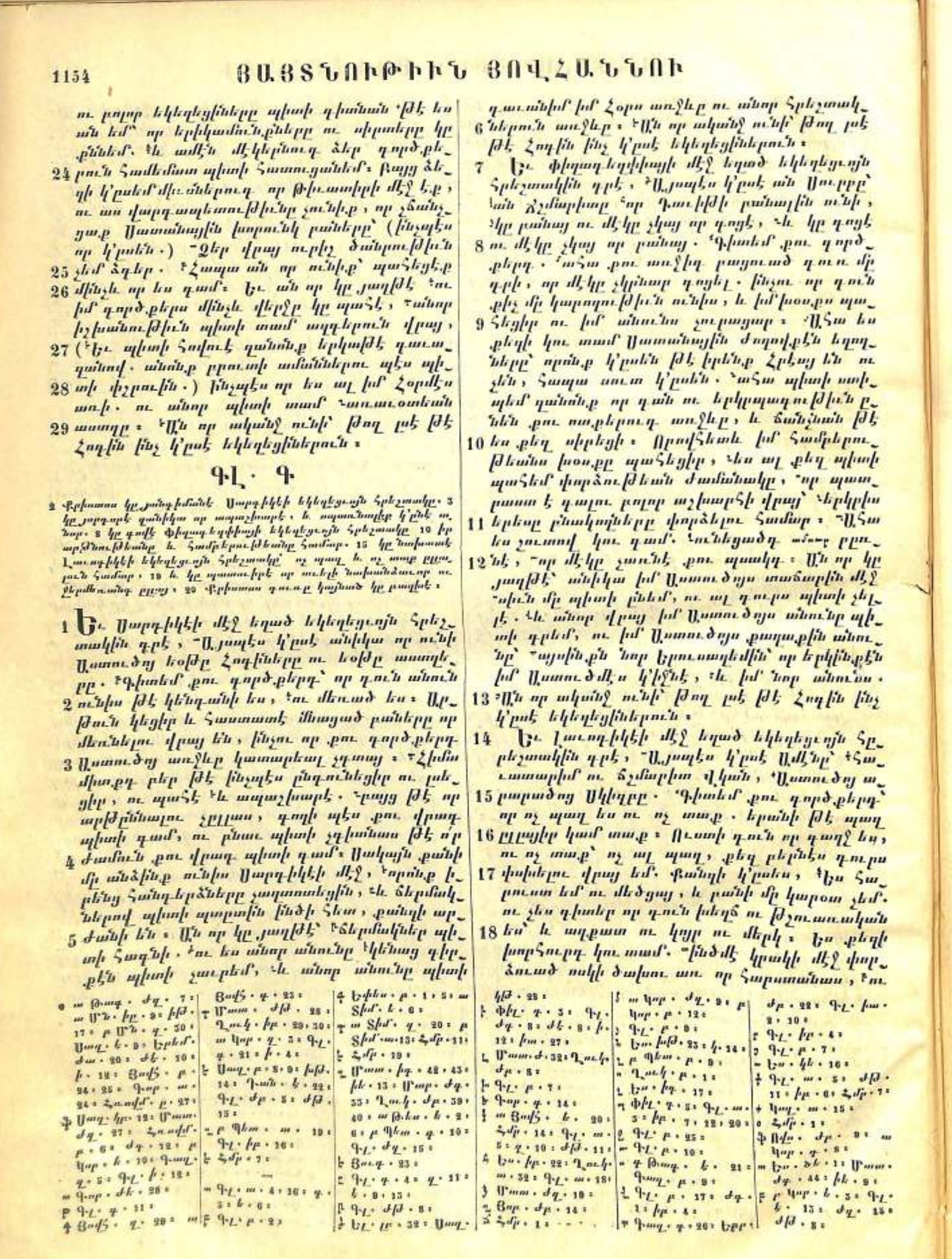

ճերմակ հանդերձներ՝ որ հագնիս, որ քու
ամօթալի մերկութիւնդ չերեւնայ. և աչքերդ
19 դեղ դիր որ տեսնես։ «Ես իմ ամէն սիրածս
կը յանդիմանեմ ու կը խրատեմ. ուստի նա-
20 խանձաւոր եղիր ու ապաշխարէ։ «Ահա ես
դուռը կայներ եմ ու կը գարնեմ. «եթէ որ մէ-
կը իմ ձայնս լսէ ու դուռը բանայ, «տանը քո-
վը պիտի մտնեմ և անոր հետը ընթրիք պի-
21 տի ընեմ, ան ալ իմ հետս։ «Ան որ կը յաղթէ՝
իմ աթոռս նստիլ պիտի տամ անոր,
ինչպէս որ ես ալ յաղթեցի ու իմ Հօրս հետ
22 անոր աթոռը նստայ։ «Ան որ ականջ ունի՝
թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ՚ըսէ եկեղեցիներուն։

ԳԼ. Դ

2 Յովհաննէս Աստուծոյ աթոռը կը տեսնէ երկինքի մէջ։ 4 Քսան
աւագաց երեցները։ 6 Չորս կենդանիները որոնք առջեւնուն
ու ետեւնուն աչքերով լեցուն էին։ 10 Երեցները իրենց պը-
սակները աթոռին վրայ նստողին առջեւ գնելով երկրպագու-
թիւն կ՚ընեն անոր։

1 Ա ետ բաներէն ետքը տեսայ, և ահա երկինքի
մէջ բացուած դուռ մը կար, «և առջի ձայնը
որ լսեցի՝ փողի նման էր, որ ինծի հետ կը
խօսէր ու կ՚ըսէր, «Հոսելլէր ես՝ ու ասկէ ետքը
2 ըլլալու բաները քեզի ցուցընեմ։ «Եւ չուտ
մը Հոգիին իմ վրաս եկաւ. «և ահա աթոռ մը
3 դրուած էր երկինքի մէջ. «ու աթոռին վրայ
մէկը նստեր էր. և նստողը յասպիս ու սար-
4 դիոն քարերու երեւոյթին նման էր։ «Եւ աթո-
ռին բոլորտիքը «ծիածան՝ զմրուխտի երեւու-
թիւ նման. ու աթոռին բոլորտիքը քսան-
չորս աթոռներ, և ան աթոռներուն վրայ քսա-
ներկուչորս երեցներ «նստեր էին» «ճերմակ հան-
դերձներ հագած, «ու գլուխնին ոսկիէ պըս-
5 ակներ դրեր էին։ «Եւ աթոռէն «փայլակներ ու
ձայներ և որոտումներ կ՚ելլէին, «ու աթոռին
առջեւն եօթը հատ բորբոքած կրակի ջահեր
կային, «որոնք Աստուծոյ եօթը Հոգիներն
6 են։ «Եւ աթոռին առջեւը իբրև ապակի-
զին ծով մը՝ ակնվանիի նման, և «աթոռին մէ-
ջը ու աթոռին բոլորտիքը՝ չորս կենդանիներ,
որ աչքերով լեցուն էին ետ ու առաջ։
7 «Եւ առջի կենդանին առիւծի նման էր, ու ե-
րկրորդ կենդանին մարդու երես ունէր, ու երրորդ
8 կենդանին՝ թռչող արծիւի նման։ Եւ չորս

նեք ունէին, ու ասկիճ խնդամանեք խառնիով
9 լեցան՝ Որ աւրբերան ազօթքն է ։ Ինչ նոր
նրդ մի կ'ներգենն՝ լսելով, Զօրանի նա գան
աա գերքը առնելու և առոր կնիքները բա
նալու ։ Հինգու որ մորիծուցար ։ Ու մեզ ծա
խու առիր Աստուծոյ՝ քու արիւնովդ համին
10 ցեղէ ու լեզուէ և ժողովրդէ ու ազգէ ։ Ինչ
*մեզ մեր Աստուծոյ թագաւորներ ու քահա
նաներ ըրիր, ու երկրի վրայ պիտի †թագա
11 ւորենք ։ Եւ նայեցայ՝ ու չաա Հրեշտակներու
ձայն լսեցի, Որոնք աթոռին ու կենդանի
ներուն և երէցներուն բոլորտիքն էին ։ Ու
անոնց թիւն էր բիւրք բիւրուց և հազարք
12 հազարաց ։ Որոնք մեծ ձայնով կ'ըսէին, Ին
մորիծուած գառնուկը արժանի է զօրութիւն
ու հարստութիւն և իմաստութիւն ու կարո
զութիւն և պատիւ ու փառք ու օրհնութիւն
13 առնելու ։ Ինչ բոլոր արարածներդ որ երկինքի
մէջ ու երկրի վրայ ու երկրի տակը և ծովու
մէջ, ու ամէն ինչ որ անոնց մէջը կայ՝ լսեցի որ
կ'ըսէին, Աթոռին վրայ նստողին և Գառնու
կին օրհնութիւն ու պատիւ և փառք ու զո
14 րութիւն յաւիտեան յաւիտենից ։ Ինչ չորս
կենդանիներդ կ'ըսէին, Ամէն ։ ու ‡երէցներդ
երկրպագութիւն բրին ‖ ։

ԳԼ· Զ

1 Կնիքներուն կարգաց բացուիլը, ու անոնց հետեւած երեսպի
նդրը ։

1 Ինչ տեսայ՝ երբոր Գառնուկը *կնիքներուն
մէկը* բացաւ, Ինչ չորս կենդանիներուն մէկին
որոտումի պէս ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր, եկուր
2 ու տես ։ Ու տեսայ, Ահա ճերմակ ձի մը,
Որ նստողը աղեղ մը ունէր ։ Ու
պսակ մը արուեցաւ անոր, և անիկա յաղթող
էր ու յաղթելու էրաւ ։
3 Ու երբոր երկրորդ կնիքը բացաւ, Երկ
րորդ կենդանիին լսեցի որ կ'ըսէր, Եկուր ։
4 Ինչ ուրիշ ձի մը ելաւ շատագոյն, ու անոր
վրայ հեծնողին էնէ՝՝ տրուեցաւ որ երկ
րէս խաղաղութիւնը առնէ, որ իրար սպան
նեն ։ ու անոր մէկ մեծ սուր մը տրուեցաւ ։
5 Ու երբոր երրորդ կնիքը բացաւ, Երրորդ
կենդանիին լսեցի որ կ'ըսէր, եկուր ու տես ։
ու տեսայ, Ահա սև ձի մը, ու անոր վրայ

9 ժգ· 6։
5 Եվ։ ժԹ· 6։ ա
Պետ· բ· 5· 9։
ԳԼ· ա· 6· Ի· 6։
իբ· 5։
6 Ձ Ոչխ։ ասանք
7 Ձ Ոչխ։ Թասպատուին
8 Գ Ոչխ։ Եկամբ ու
մահ։
9 Ը Ոչխ։ Ի՝ասելշէնէն
յաւիտեան յաւիտենից կենդանի է
զոցին

ժգ· 27։ ա Տիմ· գ·
16։ ա Պետ· գ· 11։
Ե· 11։ ԳԼ· ա· 6։
10 Ժ ԳԼ· ժԹ· 4։
11 Ի Ոչխ։ զգեստ երբեմն
12 Ձ ԳԼ· գ· 7։
13 Ղ Ոչխ։ Ամպ
14 Մ Ոչխ։ Ամրոց

ա Մագ· Ռհա· 2։ ԳԼ·
ը· 5· 4։
բ Մագ· իթ· 5։ ԳԼ·
ժգ· 5։
գ ԳԼ· գ· 11։
դ Ձմր· 6։
ե Ամ՚ր· գ· 28· Ձը
ա ամր· գ· 24· 25։
ա Կար· գ· 20· Ի·
23· Նիհա· ա· 7։
Կազ· ա· 14։ Երբ·
ԹԹ· 12։ ա Պետ· ա·
18· 19։ բ Պետ· բ·
2։ ա Ցամ՚ն· ա· 7։
զ Դան· գ· 1։ գ·
25։ ԳԼ· Ի· 9։ ժա·

ԳԼ· Է

2 Ուրիշ հրեշտակ մը Աստուծոյ Տաճարէն Ճախանձը կը
կրէր ։ 4 Ինչուհետեւ Իմաւ՝ այսինքն Խոյակի ամէն մէկ
ցեղէն արքունի Իմս մը ։ 9 ու բոլոր աւրիշ ապրելին անճա
նար Ժողովրդենէ որանք ամենուն առջեւը կը կենային Ձեր
մակ հանդերձներ հագած ու ձեռքերնին արմաւենիներ բռնա
ծ։ 14 Անոնց հանգերձները Գառնուկին արիւնովը լուա
ցուած էին ։

1 Ես ամէն եւս տեսայ չորս հրեշտակներ՝ ո
րանք երկրի չորս անկիւնները կեցեր էին, Ու
երկրի չորս հովերը բռներ էին, Որ երկրի
վրայ հով չիշէ, ու ոչ ծովու վրայ, ոչ ալ մէկ
2 ծառի մը վրայ ։ Ես մէկ ուրիշ հրեշտակ մը
տեսայ որ արեւելքէն կուգար, ու կենդանի Աս
տուծոյ կնիքը ունէր ։ և մեծ ձայնով մը ազա
ղակեց ան չորս հրեշտակներուն, որոնց իշխա
նութիւն արուեցաւ երկրի չորրորդ մասին
վրայ, Որ սրով ու սովով և մահով ու երկրի
գազաններով սատկեցնեն ։
9 Ու երբոր հինգերորդ կնիքը բացաւ, Ան
զանին սակը տեսայ հան մորդոց հոգիները,
որ ապանուած էին Աստուծոյ խօսքին հա
մար, ու անոր վկայութիւնովը համար՝ որ ի
10 րենք ունէին ։ Ես մեծ ձայնով ազազակեցին
ու ըսին, Ով Տէրը ու Ճշմարիտ Ցէր, Ինչ
չես Ներ Դուն դատեր ու մեր արիւնին վրէժը
11 երկրի բնակիչներէն պահանջեր ։ Ես ճերմակ
հանգերձներ տրուեցան անոնց, ու բսուեցաւ
անոնց Որ քիչ մը ատեն ալ հանգչին, մինչև
որ անոնց ծառայակիցներդ ու անոնց եղբայր
ներդ բնան ըլլան, որոնք իրենց պէս պիտի
սպանուէին ։
12 Ես տեսայ՝ երբոր վեցերորդ կնիքը բացաւ,
Ահա մեծ չարժ մը եղաւ, Ու արեւը սեւցաւ մա
զեղէն քուրձի մը պէս, և լուսինը [ամբողջովին]
13 արիւնի պէս եղաւ ։ Ու երկինքի աստղերը
դետինը թափթփեցան, Ինչպէս որ սաստիկ
հովէն չարժուած թզենին իր անառ պտուղ
14 ները կը թափէ ։ Ես երկինքը գալարուող
մանիի պէս կը քաշուէր ։ Ու բոլոր լեռներդը
15 և կղզիներդը իրենց տեղերէն չարժեցան ։ Ու
երկրի թագաւորներդը և մեծամեծներդը ու հա
րուստներդը, Հազարապետներդը և զօրաւորնե
րդը, ու բոլոր ծառաներդը ու բոլոր ազատներդ
*այրերուն և լբտանց ապառաժներուն մէջ
16 պահուըտեցան ։ Ես լեռներուն ու ապառաժ
ներուն կ'ըսէին, Վրանիս ինկէք ու մեզ ծած
կեցէք անոր երեսէն՝ որ աթոռին վրայ կը
17 նստի, ու Գառնուկին բարկութենէն ։ Ինչու
որ անոր բարկութեանը մեծ օրը եկաւ, Ով
մ՚ի կրնայ դիմանալ ։

ժգ· 27։ ա Տիմ· գ·
16։ ա Պետ· գ· 11։
Ե· 11։ ԳԼ· ա· 6։
Ի ԳԼ· ժԹ· 4։
Ձ Ոչխ։ քառանչեայ
էրեսներդը
Է Ոչխ։ ասանք
Ը Ոչխ։ Թասպատուին
Թ ԳԼ· գ· 7։
Ժ Ոչխ։ Եկամբ ու
մահ։
ժա Ձ Ոչխ։ Ի՝ասելշէնէն
յաւիտեան յաւիտենից կենդանի է
զոցին

ժգ· 18։ ա Պետ· գ·
11։ ԳԼ· ա· 6։
ժԹ· 4։
ի Ոչխ։ Թասպատուին
ժա ԳԼ· Ժ· 8։ Ժ·
ժգ· 17։ ժԹ· 10։
ժբ ԳԼ· գ· 7։
Ձ Տէս Ձ Ոչխ։ ա· 12։
Է ԳԼ· ժա· 18։ ԺԹ·
2։
Ը ԳԼ· գ· 4· 5։ է·
9· 14։
Թ Երբ· ժա· 40։ ԳԼ·
ժգ· 13։
Ի ԳԼ· ժգ· 18։
ժա Ձ Ոչխ։ Ամրոց

Ա Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Բ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Գ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Դ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ե Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Զ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Է Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ը Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Թ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ժ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
ժա Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
ժբ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
ժգ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
ժդ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
ժե Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
ժզ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
ժէ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
ժը Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
ժթ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ի Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
իա Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
իբ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
իգ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
իդ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
իե Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
իզ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
իէ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
իը Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
իթ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ձ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ձա Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ձբ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ձգ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ձդ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ձե Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ձզ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ձէ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ձը Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ձթ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Է Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Էա Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Էբ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Էգ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Էդ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Էե Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Էզ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Էէ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Էը Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Էթ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ը Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ըա Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ըբ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ըգ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ըդ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ըե Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ըզ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ըէ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ըը Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ըթ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Թ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Թա Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Թբ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Թգ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Թդ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Թե Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Թզ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Թէ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Թը Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Թթ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ժ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ժա Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ժբ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ժգ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ժդ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ժե Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ժզ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ժէ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ժը Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ժթ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Ի Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Իա Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Իբ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Իգ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Իդ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Իե Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Իզ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Իէ Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ
Իը Ձ Ոչխ։ Ջրհեղեղ

8 Ու երկրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց,
ու ասպէս թէ մէկ մեծ լեռ մը կրակով բոր-
բոքած՝ ծովը ձգուեցաւ, 9 ու ծովուն երրորդ
մասը *արիւն եղաւ. եւ ծովուն մէջի չնչաւոր
արարածներուն երրորդ մասը մեռաւ, ու
նաւերուն երրորդ մասը կորաուեցաւ։
10 Ու երրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու
երկինքէն մէկ մեծ աստղ մը վառեալ զամբարի
պէս բորբոքած, ու գետերուն ու ջուրի աղ-
11 բիւրներուն երրորդ մասին վրայ իջաւ։ Ու
ան աստղին անունը Օշինդր էր. ու ջուրնե-
րուն երրորդ մասը օշինդր եղաւ, ու *շատ
մարդիկ ջուրերէն մեռան, քանզի դառն եղան։
12 Ու չորրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու
արեւին երրորդ մասը ու լուսնին երրորդ մասը
ու աստղերուն երրորդ մասը զարնուեցաւ,
անանկ որ անոնց երրորդ մասը խաւարի, ու
օրուան երրորդ մասը լոյս չտայ, նոյնպէս ալ
գիշերուանը։
13 Ու նայեցայ՝ ու երկնից մէջ թռչող *հրեշ-
տակի մը յայ լսեցի, որ մեծ ձայնով կ'ըսէր,
Վայ, վայ, վայ երկրի վրայ բնակողներուն՝ ան
միւսացած փողի ձայներուն համար, որ երեք
հրեշտակները պիտի հնչեցնէին։

ԳԼ· Թ

1 Հինգերորդ հրեշտակը փողը հնչեցնելով՝ մէկ աստղ մը կ'էյ-
նայ երկինքէն, որուն կը տրուի բանալին։ 2 Ան-
կէ անդունդը կը բանայ. ու անկից կարճէներու պէս մեծ
ծխանք կ'ելլէին։ 12 Մէկ վայը կ'անցնի։ 13 Վեցերորդ փողը
կը հնչուի։ 14 Շղթայ կապուած հրեշտակները կ'արձակուին։

1 Ու հինգերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց,
ու տեսայ որ երկինքէն աստղ մը ի վար
կ'իյնայ երկրի վրայ, ու անդունդի դուռնին բանալին
2 անոր տրուեցաւ. 2 Ու անդունդին դուռը բա-
ցաւ, ու անկից ծուխ կ'ելլէր մեծ հնոցի
մը ծուխին պէս. ու խաւարեցաւ արեւը ու օ-
դը դուռնին ծուխէն։
3 Ու ծուխէն մարախներ կ'ելլէին երկրի վը-
րայ, ու անոնց զօրութիւն տրուեցաւ՝ երկրի
4 կարիճներուն ունեցած զօրութեանը պէս. Ու
անոնց բսուեցաւ՝ չվնասեն երկրի խոտին,
ոչ ալ կանաչեղէնին մը և ոչ մէկ ծառի մը,
հապա միայն այն մարդոց, որոնք իրենց ճա-
կատներուն վրայ Աստուծոյ կնիքը չունին։
5 Ու անոնց հրամայ տրուեցաւ որ չսպաննեն զա-
նոնք, հապա չարչարուին հինգ ամիս.
ու անոնց պատճառ չարչարանքը կարիճի պատճառ
չարչարանքին պէս էր՝ երբոր մարդը կը դարնէ։
6 Ու ան օրերը մարդիկ մեռնի փնտռեն
ու պիտի չգտնեն. և պիտի ուզեն մեռնիլ,
ու մահը անոնցմէ պիտի փախչի։ 7 Ու մարախ-
ներուն նմանութիւնը՝ պատերազմի պատրաս-
տուած ձիերու պէս, ու անոնց գլխներուն
վրայ *ոսկեղէն պսակներու պէս, ու անոնց
8 երեսները մարդոց երեսներու պէս էր. Ու
անոնք մազեր ունէին կանանց մազերուն պէս,
ու անոնց ակռաները առիւծներու ակռաներուն
9 պէս էր։ Ու զրահներ ունէին երկաթէ զրահ-
ներու պէս. ու անոնց թեւերուն ձայնը պա-
տերազմի վազող շատ ձիերու կառքերու
10 ձայնին պէս էր։ Ու կարիճներու նման պոչեր
ունէին, ու պոչերնուն վրայ խայթոց. ու իշ-
խանութիւն ունէին հինգ ամիս մարդոց վը-
11 նասելու։ Ու իրենց վրայ թագաւոր ունէին
հանդունդին հրեշտակը, որուն անունը Եբ-
րայերէնին *Աբադոն, և Յոյն լեզուով կ'ըսուի
12 *Ապողիոն։ Վէկ վայը անցաւ. ահա երկու
ատկից ետքը այլ կու գան։
13 Ու վեցերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց,
ու ձայն մը լսեցի Աստուծոյ առջևը եղող ոսկի
14 սեղանին չորս եղջիւրներէն, Որ կ'ըսէր վե-
ցերորդ հրեշտակին որ փողը ունէր, *Եփրատ
մեծ գետին վրայ կապուած չորս հրեշտակ-
15 ները արձակէ։ Ու ան չորս հրեշտակները ար-
ձակուեցան, որ պատրաստուած էին ժամի ու
օրուան և ամիսի ու տարիի համար, որ մարդ-
16 կոց երրորդ մասը սպաննեն։ Ու զօրքերուն
գօրքերուն հարիւր միլիոն էր. ես անոնց
17 թիւը լսեցի։ Ու տեսիլքին մէջ այսպէս տեսայ ձիերը, ու անոնց վը-
րայ հեծնողները՝ որ ունէին հրեղէն ու յակին-
թեղէն և ծծմբեղէն զրահներ. Ու ձիերուն
գլուխները առիւծներու գլուխներուն պէս
էր, ու անոնց բերնէն կրակ ու ծուխ և ծծումբ
18 կ'ելլէր։ Այս երեք [հարուած]ներէն մարդոց
երրորդ մասը մեռաւ, այսինքն կրակէն ու
ծուխէն ու ծծումբէն՝ որ անոնց բերնէն կ'ել-
19 լէր։ Ինչու որ անոնց զօրութիւնը բերանները-
նուն մէջն է ու պոչերնուն մէջ. Քանզի ա-
նոնց պոչերը օձերու նման էին, ու գլուխներ
20 ունէին որոնցմով կը վնասէին։ Ու ուրիշ մար-
դիկ որ աս հարուածներէն չսպաննուեցան,
չիրենց ձեռացը գործ բերին չապաշխարեցին,
որ երկրպագութիւն չընեն դեւերուն, ու ոս-
կիէ և արծաթէ ու պղինձէ և քարէ ու փայտէ
չտեսնան-կուռքերուն, որոնք ոչ կրնան տես-
21 նել՝ ոչ ալ լսել ու ոչ քալել. Նաև չապաշխա-
րեցին իրենց մարդասպանութիւններէն, ոչ
ալ իրենց կախարդութիւններէն, ոչ ալ իրենց
պոռնկութիւնէն և ոչ իրենց գողութիւններէն։

ԳԼ· Ժ

1 Զօրաւոր հրեշտակ մը կ'երևնայ՝ իր ձեռքը բացուած գրքոյկ
մը ունենալով. 6 երդում կ'ընէ յաւիտեան կենդանի եղողին
վրայ, թէ ալ ուրիշ ժամանակ պիտի չըլլայ։ 9 Յովհաննէսին
հրաման կ'ըլլայ որ ան գիրքը առնէ և ուտէ։

1 Ես ուրիշ զօրաւոր հրեշտակ մը որ
երկինքէն կ'իջնէր, ու ամպ հագած էր. Ես իր
գլխուն վրայ ծիածան կար. Ես իր երեսը
արեւի պէս էր, Ես իր ոտքերը՝ կրակի սիւներ
2 բու պէս. Ես իր ձեռքը գրքոյկ մը ունէր
բացուած. Ես իր աջ ոտքը ծովուն վրայ դը-
3 րաւ, և ձախը՝ ցամաքին վրայ. Ես մեծ ձայ-
նով ազաղակեց առիւծի մը գոչելուն պէս. ու
երբոր ազաղակեց՝ Եօթը որոտումները իրենց
4 ձայներովը խօսեցան։ Ու երբոր եօթը որո-
տումները *խօսեցան, պիտի գրէի. ու երկին-
քէն ձայն մը լսեցի որ †կ'ըսէր, Կնքէ այն բա-
ները որ եօթը որոտումները խօսեցան, ու զա-
5 նոնք մի գրեր։ Ես այն հրեշտակը որ ծովուն
վրայ ու ցամաքին վրայ կայնած տեսայ, Իր
6 [աջ] ձեռքը երկինքը վերցուց. Ու երդում
ըրաւ յաւիտեան յաւիտենից կենդանի եղո-
ղին վրայ, որ ստեղծեց երկինքը ու ինչ որ
անոր մէջն է, ու երկիրը և ինչ որ անոր մէջն
է, և ծովը ու ինչ որ անոր մէջն է, Թէ ալ
7 ժամանակ պիտի չըլլայ. Հապա եօթներորդ
հրեշտակին ձայնին օրերը՝ երբոր փողը հնչե-
ցընէ, Աստուծոյ խորհուրդը պիտի կատա-
րուի, ինչպէս որ իր ծառաներուն մարգարէ-
ներուն աւետած ուսուց։
8 Ես ան ձայնը որ երկինքէն լսեցի՝ նորէն
խօսեցաւ ինծի ու ըսաւ, Գնա առ ան բաց
գրքոյկը՝ որ ծովուն ու ցամաքին վրայ կայ-
9 նող հրեշտակին ձեռքն է։ Ես ալ հրեշտակին
գացի ու ըսի անոր, Տուր ինծի առ գրքոյկը.
ու ըսաւ ինծի, Առ ասիկա ու կեր. և քու
փորիդ մէջ դառնութիւն պիտի պատճառէ,
բայց բերնիդ մէջ մեղրի պէս անոյշ պիտի ըլ-
10 լայ։ Ես գրքոյկը հրեշտակին ձեռքէն առի
ու կերայ զանիկա. Ու իմ բերնիս մէջը մեղրի
պէս անոյշ էր, և ուտելէս ետքը՝ փորիս մէ-
11 ջը դառնութիւն եղաւ։ Ու ըսաւ ինծի, պէտք
է որ դուն նորէն մարգարէութիւն ընես շատ
ժողովուրդներու և ազգերու ու լեզուներու
և թագաւորներու *վրայով։

ԳԼ· ԺԱ

1 Երկու վկաներուը կը մարգարէանան։ 6 Անոնք իշխանութիւն
պիտի ունենան երկինքը գոցելու որ անձրև չգայ։ 7 Գազա-
նը պիտի պատերազմի անոնց դէմ, ու սպաննէ զանոնք։ 8 Անոնք
չխնայուած պիտի մնան։ 11 և երեք ու կէս օրէն ետև
յարութիւն պիտի առնեն։ 14 Երկրորդ վայը կ'անցնի։ 15
Եօթներորդ փողը կը հնչուի։

1 Ես ինծի մէկ եղէգ մը տրուեցաւ դաւա-
զանի պէս, և հրեշտակը կայներ էր ու կ'ըսէր,
Ելիր ու չափէ Աստուծոյ տաճարը ու սեղանը,
2 և անոր մէջ երկրպագութիւն ընողները։ Ես
դուրսի բակը որ տաճարին դուրսն է՝ ձգէ և մի
չափեր, *ինչու որ անիկա հեթանոսներուն
տրուած է, Ես անոնք սուրբ քաղաքը պիտի
3 կոխկռտեն չորս քառասուն երկու ամիս։ Ես
իմ երկու վկաներուս *պիտի տամ, Ես
անոնք քուրձ հագած հազար երկու հարիւր
ու վաթսուն օր Ես մարգարէութիւն պիտի ընեն։
4 Անոնք են երկու ձիթենիները ու երկու աշ-
տանակները որ են, որ երկրին Տէրոջը առջևը կը
5 կենան։ Ես թէ որ մէկը ուզէ անոնց չքաս
ընել, Հանուն բերնոնին կրակ կ'ելլէ, ու
իրենց թշնամիները կ'ուտէ. Ես թէ որ մէկը
ուզէ անոնց վնաս ընել, պէտք է որ անիկա
6 այսպէս սպանուի։ Անոնք իշխանութիւն ու-
նին երկինքը գոցելու՝ որ իրենց մարգարէու-
թեան օրերը անձրև չգայ, Ես ջուրերուն վը-
րայ իշխանութիւն ունին՝ անոնք արիւն դար-
ձնելու, և ամէն տեսակ պատուհասներով եր-
7 կիրը զարնելու՝ քանի անգամ որ ուզեն։ Ու
երբոր իրենց վկայութիւնը կատարեն, անա-
տիրոջ *անդունդէն ելլող գազանը
նոնց պատերազմ պիտի ընէ, և անոնց պիտի
հնա պատերազմի պիտի ընէ, և անոնց պիտի
8 յաղթէ ու պիտի սպաննէ անոնք։ Ես անոնց
դիները ճանապարհ մեծ քաղաքին հրա-
պարակին մէջ, որ հոգևորապէս կ'ըսուի Սո-
դոմ ու Եգիպտոս, *ուր որ Տէրն ալ
9 խաչուեցաւ։ Ես ժողովուրդներէն ու ցեղե-
րէն և լեզուներէն ու ազգերէն պիտի տեսնեն
անոնց դիները երեք ու կէս օր. Ու թոյլ պի-
տի չտան անոնց դիները դերեզմաններու մէջ
10 թաղելու։ Ես անոնք որ երկրի վրայ կը բը-
նակին՝ ուրախ պիտի ըլլան ու խնդան անոնց
նկատմամբ. Ես նուէրներ պիտի իրարու
ղրկեն, որովհետև այս երկու մարգարէները
տանջեցին երկրի բնակիչները։ 11 Ես երեք
և կէս օրէն ետև Աստուծմէ կենդանութեան
հոգի մտաւ անոնց մէջ, ու ոտքի ելան, ու
մեծ վախ մտաւ անոնց տեսնողներուն վրայ։
12 Ես երկնքէն մեծ ձայն մը լսեցին անոնց
որ կ'ըսէր, Ելէք հոս վեր։ Ու ամպով երկինք
ելան, ու թշնամիները տեսան զանոնք։ 13 Ես
նոյն ժամուն մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, ու
տասներորդ մասը քաղաքին ինկաւ, ու երկրա-
շարժին մէջ եօթը հազար մարդ սպաննուեցան,
ու մնացեալները վախցան ու փառք տուին
երկնքի Աստուծոյ։ 14 Երկրորդ վայը կ'անցնի։
15 Ես եօթներորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց,
ու մեծ ձայներ եղան երկինքի մէջ որ կ'ըսէին,
Աշխարհի թագաւորութիւնը մեր Տէրոջ ու
անոր Քրիստոսին թագաւորութիւնը եղաւ,
ու անիկա պիտի թագաւորէ յաւիտեանս յա-
16 ւիտենից։ Ես քսան և չորս երէցները որ իրենց
աթոռներուն վրայ նստած էին Աստուծոյ
առջևը, իրենց երեսի վրայ ինկան ու երկրա-
17 պագութիւն ըրին Աստուծոյ, Ես ըսին, Քեզ
կը գոհանանք Տէր Աստուած Ամենակալ, որ
կաս ու որ էիր, որովհետև քու մեծ զօրու-
18 թիւնդ առիր ու թագաւորեցիր։ Ես հեթանոս-
ները բարկացան, ու քու բարկութիւնդ եկաւ,
և մեռելներուն դատուելու ժամանակը, ու
քու ծառաներուդ մարգարէներուն ու սուրբե-
րուն և քու անունդ վախցողներուն՝ փոքրե-
րուն ու մեծերուն վարձքը տալու, ու երկրի
19 կորսնցնողները կորսնցնելու ժամանակը։ Ես
Աստուծոյ տաճարը երկինքի մէջ բացուեցաւ,
ու անոր տաճարին մէջ անոր ուխտին տապա-
նը երևցաւ, ու կայծակներ եղան ու ձայներ
ու որոտումներ ու երկրաշարժ ու մեծ կարկ-
տուր։

ա Սաղ· ձժե· 4։ Զկե· 15։ Դան· ե· 23։
բ Գ· Թբ· 15։
գ Եկեղ· ա· 28։ դ Ա՛ռաք· իզ· 9։ Գ· Թագ· ժե· 9։ զ Ա՛ռաք· իզ· 16։ է Ա՛ռաք· իզ· 16։ Գ· Թագ· ժե· 9։ Սաղ· ծե· 10։ Եսա· ի· 15։ Ես· ի· 15։

վրայ, ՝մինչև անգամ իրարու ընծաները պիտի խրկեն. ՚ինչու որ աս երկու մարդարէները երկրի բնակիչները չարչարեցին։
11 ՝Եւ երեք ու կէս օրէն ետև Աստուծմէ կենդանութիւնն հոգի մտաւ անոնց մէջ, ու ոտքերուն վրայ կայնեցան. և զանոնք
12 տեսնողներուն վրայ մեծ վախ ինկաւ։ Ու երկինքէն մեծ ձայն մը *լսեցին, որ կ՚ըսէր անոնց, Վե՛ր եկէք՝ հոս։ Եւ անոնք ՝ամպով երկինքը վերցան, հու անոնց թշնամի-
13 ները զանոնք տեսան։ ՝Եւ նոյն ժամուն մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, ու քաղաքին տասնե-րորդ մասը կործանեցաւ, և ան երկրաշար-ժէն եօթը հազար մարդիկ մեռան, ու մնա-ցածները վախով լեցուեցան ու փառք տուին
14 երկնից Աստուծոյն։ ՝Երկրորդ վայը անցաւ. ահա երրորդ վայը չուտով կու գայ։
15 *Ու եօթներորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց. ու ՚երկինքի մէջ մեծ ձայներ եղան որ կ՚ըսէին, ՚Աշխարհին թագաւորութիւնները մեր Տէրոջը ու իր Օծեալին եղան, ։և ինք պիտի թա-
16 գաւորի յաւիտեան յաւիտենից։ ՝Ու քսան-ուչորս երէցները որ իրենց աթոռներուն վրայ նստած էին Աստուծոյ առջևը, իրենց երեսնե-րուն վրայ ինկան և Աստուծոյ երկրպագու-
17 թիւն ըրին՝ ըսելով, Քեզի գոհութիւն կը մա-տուցանենք, Ամենակալ Տէր Աստուած, ՚որ կաս և որ էիր, ։որ քու մեծ զօրութիւնդ առիր
18 ։ու թագաւորեցիր։ ՝Եւ ազգերը բարկացան. ու քու բարկութիւնդ եկաւ, ։և մեռելներուն ժամանակը՝ որ դատուին, ու վարձք տաս քու ծառաներուդ մարգարէներուն և սուր-բերուն ու քու անունէդ վախցողներուն՝ ղպրոնիներուն ու մեծերուն, ։և երկրի ապա-կանիչները ապականես։
19 ։Ու երկինքի մէջ Աստուծոյ տաճարը բացուե-ցաւ, և ‡անոր ուխտին տապանակը իր տա-ճարին մէջը երեցաւ. ։ու եղան փայլակներ ու ձայներ և որոտումներ ու երկրաշարժ ։և խոշոր կարկուտ։

ԳԼ· ԺԲ

1 Կին մը մի արեւը իր վրան հագած՝ ցած կը քալէ, և Լուսնին վրայ մը անոր առջևը կը տպաւէ, որ կուգ անոր ձեռնեցու տրգին։ 6 բայց կինը երբոր կը ձեռնի անապատը կը փախչի, 7 Միքայէլ ու իր հրեշտակները վիշապին հետ կը պատերազմին ու անոր կը յաղթեն, 13 վիշապը երկրի վրայ իշտեն նորը կինը կը հալածէ։

1 Նշան մը մեծ երևցաւ երկինքի մէջ, կին մը արեւը հագած, ու լուսինը ոտքերուն տակը, և գլխուն վրայ տասներկու աստղերէ պսակ մը։
2 Ու յղի էր, ու ծննդաբերութեան համար չարչարանքով կ՚աղաղակէր։
3 Ու երկինքի մէջ ուրիշ նշան մը երևցաւ, ահա մեկ մեծ վիշապ մը, որ եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր ունէր, ու իր գլուխներուն վրայ եօթը թագ։
4 Ու անոր պոչը երկնքի աստղերուն երրորդ մասը կը քաշէր, ու զանոնք երկրի վրայ ձգեց. ու վիշապը կեցեր էր ան կնկանը որ ծնանելու էր, որ երբոր ծնանի, անոր զա-
5 ւակը կլլէ։ Ու ինք որու դաւակ մը ծնաւ, որ երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէր բո-լոր ազգերը. և անոր զաւակը յափշտակուե-ցաւ Աստուծոյ քովը ու անոր աթոռին քովը։
6 ՝Եւ կինկը անապատը փախաւ, ուր որ անոր տեղ պատրաստուած էր Աստուծմէ, որ հոն կերակրուի հազար երկու հարիւր ու վաթ-սուն օր։
7 Ու երկինքի մէջ պատերազմ եղաւ. Միքա-էլ ու իր հրեշտակները ՝վիշապին հետ պատերազմեցան. վիշապն ալ իր հրեշտակնե-
8 րովը պատերազմեցաւ. Ու չկրցան դէմ կե-նալ, ու երկինքի մէջ ալ տեղ չգտնուեցաւ ա-
9 նոնց։ Եւ ՚ձգուեցաւ մեծ վիշապը՝ հին աւելի օձը որ Սատանայ կ՚ըսուի, նոյն բոլոր աշխարհն մոլորեցնող. ՚ու իր հրեշտակ-ները իրեն հետ ՚ձգուեցան երկրի վրայ։
10 Եւ մեծ ձայն մը լսեցի երկինքի մէջ որ կ՚ըսէր, ՚Հիմա եղաւ մեր Աստուծոյ փրկութիւնը ու զօրութիւնը և թագաւորութիւնը, ու անոր Օծեալին իշխանութիւնը. ինչու որ մեր եղ-բայրներուն դէմ չար խօսողը վար ձգուեցաւ, ՚որ անոնց դէմ չարախօսութիւն կ՚ընէր մեր
11 Աստուծոյն առջևը ցորեկ ու գիշեր։ ՚Եւ ա-նոնք անոր յաղթեցին Գառնուկին արիւնովը, ու իրենց վկայութեանը խօսքովը. Ու իրենց կեանքը չսիրեցին մինչև ի մահ։ ՚Ասոր հա-մար ուրախացէք, ով երկինք ու անոր մէջը բնակողներ. ՚վայ երկրին ու ծովուն‖, որ բան-
12 ուարկուն ձեզի կ՚իջաւ, որ շատ բարկութիւն ունի՝ գիտնալով որ *քիչ ժամանակ պիտի կե-նայ։

13 Ու երբոր վիշապը տեսաւ որ ինքը եր-կրի վրայ ձգուեցաւ, ՚արու զաւակ ծնանող
14 կնկանը հալածէն ինկաւ։ ՚Եւ ան կնկանը մեծ արծիւի երկու թևերը տրուեցաւ, ՚որ անա-պատ իր տեղը ՚թռչի, հոն որ պիտի կերա-կրուի ժամանակ ու ժամանակներ ու կէս
15 ժամանակ՝ օձին երեսէն։ ՚Եւ օձը իր բերանէն գետի պէս ջուր վաղցուց կնկանը ետևէն, որ
16 զանիկա հեղեղով ընկրկէ։ Ու երկիրը օգնեց կնկանը, ու երկիրը իր բերանը բացաւ և կուլ-ցուց այն գետը, որ վիշապը իր բերնէն վաղցուց։
17 Ու վիշապը բարկացաւ կնկանը դէմ, ։և դնաց պատերազմելու անոր ուրիշ զաւակներուն հետ, ։որոնք Աստուծոյ պատուիրանքները կը պահէին, ՚ու *Յիսուսի վկայութիւնը ունէին։
18 Եւ †կայնեցաւ ծովուն աւազին վրայ։

ԳԼ· ԺԳ

1 Եօթը գլուխ ու տասը եղջիւրով գազան մը ծովէն գոռա կ՚ելլէ, ու վիշապը իր զօրութիւնը անոր կու տայ։ 11 Ուրիշ գա-զան մը երկրէն կ՚ելլէ, 14 ասիկա գազանին պատկերը շինել կու տայ։ 15 ու կը սպառնայ մարդիկ որ անոր երկրպագու-թիւն ընեն։ 16 ու անոր դրոշմը ընդունին։

1 ՚Ու ուռայ որ ծովէն գազան մը կ՚ելլէր, ։և ունէր եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր. և անոր եղջիւրներուն վրայ տասը թագ, ու անոր գլուխներուն վրայ Հայհոյութեան անուններ
2 կար։ ։Եւ ան գազանը որ ուռայ՝ ընձառ նման էր, ։ու իր ոտքերը արջու պէս, ։և իր բերա-նը առիւծի բերնի պէս. ։ու վիշապը անոր տուաւ իր զօրութիւնը ։և իր աթոռը ։ու մեծ
3 իշխանութիւն։ ։Եւ անոր գլուխներուն մէկը մահու չափ վիրաւորուածի պէս ‡էր. ու ա-նոր մահուան վէրքը առողջացաւ. ։և բոլոր
4 երկիրը գազանին ետևէն զարմացաւ։ Եւ եր-կրպագութիւն ըրին վիշապին՝ որ գազանին իշխանութիւն տուաւ, ու երկրպագութիւն ըրին գազանին՝ ըսելով, ։Ո՞վ է սա գազանին նման. և ո՞վ կրնայ անոր հետ պատերազմ ը-
5 նել։ ։Եւ անոր մեծ բաներ ու հայհոյութիւն-ներ խօսող բերան տրուեցաւ. ։և քառասուն-ուերկու ամիս անոր իշխանութիւն տրուեցաւ
6 իր կռիւը ընելու։ Ու իր բերանը հայհոյութեամբ Աստուծոյ դէմ բացաւ, անոր անունը ։ու ա-նոր խորանը ու երկինքը բնակողները հայհոյե-
7 լու։ Եւ անոր էնխանութիւն տրուեցաւ սուրբե-

ա Եսա· ի· 19։ 22։
բ ԳԼ· ժգ· 10։
գ Հմր· 9։
դ Նեղեկ· լբ· 5։ 9· 10։ 14։
ե Ո՛նանք յանցին։
զ Եւս· ժգ· 13։ ԳԼ· ժբ· 5։
է Եւս· կ· 8։ Գաբ· ա· 9։
ը գ Թագ· բ· 11։ 8։ 7։
թ ԳԼ· ը· 12։
ժ ԳԼ· ժգ· 19։
ի Եսա· կգ· 7։ Գաղ· գ· 19։
լ ԳԼ· ժէ· 3։
խ ԳԼ· ժէ· 9· 10։
ծ ԳԼ· ժգ· 1։
կ ԳԼ· իե· 10· 19։
հ ԳԼ· ժէ· 18։
ձ Դան· բ· 10։
ղ Հմր· 9։
ճ ԵզԼ· ա· 16։
մ Սաղ· բ· 8։ ԳԼ· բ· 27։ ժԲ· 15։
յ Հմր· 4։
ն ԳԼ· ժա· 3։
շ Դան· ժ· 15։ 21։ ժբ· 1։
ո Հմր· 5։ ԳԼ· ի· 2։ Դ.ես· կ· 19։ ԳԼ· ժգ· 7։ ժէ· 1։
չ ԳԼ· ժ· 15։ ժԲ· 12։ ժէ· 6։
պ ԳԼ· ժ· 7։
ջ Եւս· ի· 13։ ԳԼ· ժգ· 17։ ժԲ· 6։
ռ ԳԼ· ժբ· 10։
ս Դան· բ· 14։ ի· 14։ 18։ 27։
վ ԳԼ· գ· 4։ ե· 8։ ժԲ· 4։
տ ԳԼ· ը· 8։ ժգ· 18։
ր ԳԼ· ժգ· 21։
ց Յեռ· ի· 19։ ԳԼ· ժգ· 7։ ժէ· 1։
ւ Ո՛նանք ‡'ասէլէքնէնն եւ ար պիտի գար, ժէ· 1։
փ ԳԼ· ժԲ· 6։
ք Հմր· 2· 9։
օ Եւս· ի· 7։
ֆ Ո՛նանք յանցին եւ ար պիտի գար, ժէ· 1։
ա ԳԼ· ժգ· 1։
բ ԳԼ· ժգ· 9։ 10։
գ ԳԼ· ժգ· 1։
դ ԳԼ· ժէ· 18։
ե Դան· բ· 10։
զ Հմր· 9։
է ԳԼ· ժբ· 3։
ը ԳԼ· ժգ· 10։ ժբ· 6։ 14։ 18։ 27։
թ ԳԼ· ժէ· 5։ 8։
ժ Ո՛նանք Տէրոջը ժԲ· 4։
ի ԳԼ· բ· 8։ ժգ· 18։
լ ԳԼ· ժգ· 21։

1 Ո՛ւ ուռայ որ ծովէն գազան մը կ՚ելլէր, ։և ունէր եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր. և անոր եղջիւրներուն վրայ տասը թագ, ու անոր գլուխներուն վրայ Հայհոյութեան անուններ
2 կար։ ։Եւ ան գազանը որ ուռայ՝ ընձառ նման էր, ։ու իր ոտքերը արջու պէս, ։և իր բերա-նը առիւծի բերնի պէս. ։ու վիշապը անոր տուաւ իր զօրութիւնը ։և իր աթոռը ։ու մեծ
3 իշխանութիւն։ ։Եւ անոր գլուխներուն մէկը մահու չափ վիրաւորուածի պէս ‡էր. ու ա-նոր մահուան վէրքը առողջացաւ. ։և բոլոր
4 երկիրը գազանին ետևէն զարմացաւ։ Եւ եր-կրպագութիւն ըրին վիշապին՝ որ գազանին իշխանութիւն տուաւ, ու երկրպագութիւն ըրին գազանին՝ ըսելով, ։Ո՞վ է սա գազանին նման. և ո՞վ կրնայ անոր հետ պատերազմ ը-
5 նել։ ։Եւ անոր մեծ բաներ ու հայհոյութիւն-ներ խօսող բերան տրուեցաւ. ։և քառասուն-ուերկու ամիս անոր իշխանութիւն տրուեցաւ
6 իր կռիւը ընելու։ Ու իր բերանը հայհոյութեամբ Աստուծոյ դէմ բացաւ, անոր անունը ։ու ա-նոր խորանը ու երկինքը բնակողները հայհոյե-
7 լու։ Եւ անոր էնխանութիւն տրուեցաւ սուրբե-

ա Հմր· 5։
բ Եզ· ժԲ· 4։
գ ԳԼ· ժէ· 3։
դ Դան· է· 25։ ժբ· 7։
ե Եւս· ծԲ· 19։
զ Եւս· ժգ· 13։ ԳԼ· ժբ· 5։
է Ծն· գ· 15։ ԳԼ· ժա· 7։ ժգ· 7։
ը ԳԼ· ժգ· 12։
թ ԳԼ· ժբ· 10։
ժ Ելս· ժ· 32։ Դան· ժբ· 1։ Փիլ· գ· 3։ ԳԼ· գ· 3։ ի· 12· 15։ իա· 27։
ի ԳԼ· ժէ· 8։
լ ԳԼ· բ· 7։
խ Եւս· լգ· 1։
ծ Ծն· իե· 6։ Ա՛ստ· իգ· 52։
կ ԳԼ· ժգ· 12։

4։
հ Ո՛նանք Յիսուսի Քը-րիստոսի։
† Ո՛նանք կայնեցաւ։
մ Դան· է· 2· 7։
յ ԳԼ· ժբ· 3։ ժէ· 3· 9· 12։
ն Դան· է· 6։
շ Դան· է· 3։
ո Դան· է· 4։
չ ԳԼ· ժբ· 9։
պ ԳԼ· ժգ· 10։
ջ ԳԼ· ժբ· 4։
ռ Ո՛նանք ակռայ։
ս ԳԼ· ժէ· 8։
վ ԳԼ· ժԸ· 18։
տ Դան· է· 8։ 11։ 25։ ժա· 36։
ր ԳԼ· ժա· 2։ ժբ· 6։
ց Յաղ· ա· 14։ Կաղ· բ· 9։
ւ ԳԼ· ժբ· 4։
փ ԳԼ· ժգ· 2։ ժԲ· 20։ բ· 4։
ք ԳԼ· ժգ· 9։ ժԲ· 20։ բ· 4։
օ ԳԼ· ժգ· 11։
ֆ ԳԼ· ժէ· 2։
ա ԳԼ· ժէ· 8։
բ ԳԼ· ժէ· 8։
գ ԳԼ· իե· 17։

բուն հետ պատերազմ ընելու ու անոնց յաղ-թելու։ Ու անոր իշխանութիւն տրուեցաւ բո-լոր ցեղերու | և ժողովուրդներու | ու լեզունե-
8 րու և ազգերու վրայ։ Եւ անոր երկրպագու-թիւն պիտի ընեն երկրի վրայ բոլոր բնակող-ները, ։որոնց անունները Գառնուկին սկիզբէն ի վեր՝ մորթուած Գառնուկին կենաց գրքին
9 մէջը գրուած չէն, ։Ով որ ականջ ունի՝ լսող
10 լսէ։ ։Ով որ գերութեան գրէ, ինքը գերի պիտի տարուի։ ։ով որ սրով պատնէշ, պէտք է որ ինքը սրով պատնէշուի։ ։Հոս է տոկուն-բուն Հաւատքութիւնը ու Հաւատքը։
11 Եւ մէկ ուրիշ գազան մը տեսայ՝ ։որ երկ-րէն կ՚ելլէր, ու գառնուկի նման երկու եղ-
12 ջիւր ունէր, ու կը խօսէր վիշապին պէս։ Եւ առջի գազանին բոլոր իշխանութիւնը կը վա-րէր անոր առջևը, ու երկիրը || և անոր բնա-կիչները կը ստիպէր որ երկրպագութիւն ընեն առջի գազանին՝ ։որուն մահուան վէրքը ա-
13 ռողջացաւ։ ։Եւ մեծ նշաններ կ՚ընէր, ։ու մինչև անգամ երկինքէն կրակ կ՚իջեցնէր եր-
14 կրի վրայ մարդոց առջևը։ ։Ու երկրի վրայ բնակողները կը մոլորցնէր ։ան նշաններով, որ իր ձեռքը տրուած էր գազանին առջևը ընելու. ու երկրի բնակիչներուն կ՚ըսէր որ պատկեր շինեն ան գազանին, որ սրով վի-
15 րաւորուած էր ։ու առողջացաւ։ Եւ նէնոո-ՆԻՆ տրուեցաւ անոր, որ գազանին պատկե-րին հոգի տայ, որ գազանին պատկերը խօսի. և ալ որ գազանին պատկերին երկրպագու-
16 թիւն չընէ, զանիկա սպաննել տայ։ Եւ կը տեսնէր ամէնը՝ այսինքն պզտիկներն ու մեծե-րը և հարուստներն ու աղքատները և ազատ-ները ու ծառաները, ։որ իրենց ալ ձեռքին վրայ կամ իրենց ճակատին վրայ դրոշմ ըն-
17 դունին։ Եւ որ մէկը չկրնայ գնել կամ ծախել, բայց միայն ան որ ունի դրոշմը ։կամ գազա-
18 նին անունը ։կամ անոր անուանը թիւը։ ։Հոս է խնամատութիւնը. ով որ միտք ունի՝ ։թող հաշուէ գազանին թիւը. քանի որ ։մարդու մը թիւ է, ու անոր թիւը վեց հարիւր վաթսուն-ուվեց է։

ԳԼ· ԺԴ

1 Գառնուկը իր հետևակներովը Սիոն լեռանը վրայ կը կենայ։ 6 Հրեշտակ մը աւետարանը կը քարոզէ։ 8 Բաբիլոնի անկու-

ա Ելս· 5։
բ ԳԼ· ժԲ· 4։
գ ԳԼ· ժէ· 3։
դ Դան· է· 25։ ժբ· 7։
ե Եւս· ծԲ· 19։
զ Եւս· ժգ· 13։ ԳԼ· ժբ· 5։
է Ծն· գ· 15։ ԳԼ· ժա· 7։ ժգ· 7։
ը ԳԼ· ժգ· 12։
թ ԳԼ· ժբ· 10։
ժ Ելս· ժ· 32։ Դան· ժբ· 1։ Փիլ· գ· 3։ ԳԼ· գ· 3։ ի· 12· 15։ իա· 27։
ի ԳԼ· ժէ· 8։
լ ԳԼ· բ· 7։
խ Եւս· լգ· 1։
ծ Ծն· իե· 6։ Ա՛ստ· իգ· 52։
կ ԳԼ· ժգ· 12։
հ ԳԼ· ժա· 7։ ժբ· 17։
ձ ԳԼ· ժա· 18։ ժէ· 15։
ղ Ելս· ժ· 32։ Դան· ժբ· 1։ Փիլ· գ· 3։ ԳԼ· գ· 3։ ի· 12· 15։ իա· 27։
ճ ԳԼ· ժէ· 8։
մ ԳԼ· բ· 7։
յ Եւս· լգ· 1։
ն Ծն· իե· 6։ Ա՛ստ· իգ· 52։
շ ԳԼ· ժգ· 12։

ո ԳԼ· ժա· 7։
չ Ո՛նանք եւ բայց
պ ԳԼ· ժգ· 2։ ժԲ· 20։ բ· 4։
ջ ԳԼ· ժգ· 9։ ժԲ· 20։ բ· 4։
ռ ԳԼ· ժգ· 11։
ս ԳԼ· ժէ· 2։
վ ԳԼ· ժէ· 8։
տ ԳԼ· ժէ· 8։
ր ԳԼ· իե· 17։
ց գ Թագ· բ· 7։
ւ ԳԼ· ժգ· 2։ ժԲ· 20։ բ· 4։
փ ԳԼ· ժգ· 9։ ժԲ· 20։ բ· 4։
ք ԳԼ· ժգ· 11։
օ ԳԼ· ժէ· 2։
ֆ ԳԼ· ժէ· 8։
ա ԳԼ· ժէ· 8։
բ ԳԼ· իե· 17։

մը, 15 Ա՛ա աչխարհիս հաւնձքը, 18 այգեկութը։ 20 Աստուծոյ բարեպաշտ հնձանը։

1 Եւ տեսայ՝ ահա գառնուկը կայներ էր Սիօն լեռանը վրայ, եւ անոր հետը հարիւր քառասունչորս հազարը, որոնք ունէին [անոր անունը և] անոր Հօրը անունը իրենց
2 ճակատներուն վրայ գրուած։ Ու երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ ըհաս չուրերու ձայնի պէս ու մեծ որոտումի ձայնի մը պէս, եւ լսած ձայնս քնարահարներուն իրենց քնարները զարնե-
3 լու նմանէր։ Ու *նոր երգ կ՚երգէին աթոռին առջեւը ու չորս կենդանիներուն ու երէցներուն առջեւը. և մէկը չէր կրնար այդ երգը սորվիլ բայց՝ի ան հարիւր քառասունչորս հազարէն, որոնք երկրէն փրկ-
4 կուած էին։ Ա՛նոնք անոնք են որ կիներէ հետ չխառնակեցան, բանի կոյս են. Ա՛նոնք գառնուկին եւսէն կ՚երթան՝ ուր որ ան երթայ. Ա՛նոնք մարդոց մէջէն փրկուեցան Ա՛ստուծոյ ու գառնուկին երախայրի ըլլալու.
5 Ու անոնց բերանը սուտ չգտնուեցաւ, ինչու որ անբիծ են։

6 Եւ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ կը թռչէր երկնից մէջ, և ունէր յաւիտենական աւետեաց՝ քարոզելու երոյթ ազգերուն ու ցեղերուն և լեզուներուն ու ժողովուրդներուն որ
7 երկրի վրայ կը բնակին. Եւ մեծ ձայնով կ՚ըսէր, Վա՛ստուծմէ վախցէք ու փառք տուէք անոր, ինչու որ անոր դատաստանին ժամը եկաւ. Ու երկրպագութիւն բրէք անոր՝ որ ստեղծեց երկինքը ու երկիրը և ծովը ու ջուրերուն աղբիւրները։

8 Եւ ա՛նոր եւսէն ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ ու ըսաւ, Ինկաւ, ինկաւ Բաբիլոնը, ինչու որ բոլոր ազգերը արբեցուց իր կատաղի
9 պոռնկութեանը գինիէն։ Եւ անոնց եւսէն ||երրորդ հրեշտակ մըն ալ եկաւ, ու մեծ ձայնով մը ըսաւ, Ով որ գազանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ՚ընէ, և դրոշմը իր ճակատին վրայ կամ իր ձեռքին վրայ կ՚ընդու-
10 նի, Անիկա Ա՛ստուծոյ սրտմտութեանը գինին պիտի խմէ՝ որ անխառն լեցուած է՝ անոր բարկութեանը գաւաթին մէջ, և կրակով ու ծծումբով պիտի տանջուի սուրբ հրեշտակներուն առջեւը ու Գառնուկին առջեւը։ Եւ
11 անոնց տանջանքին ծուխը կ՚երթայ յաւիտեանս

ա Գէն. ե. 5։
բ Գէ. է. 4։
գ Գէ. է. 3։ Ժգ. 16։
դ Գէ. ա. 15։ Ժ՚Մ. 6։
ե Գէ. է. 8։
զ Գէ. է. 9։ Ժէ. 3։
է Ա՛նուն պակս ինչ նար
ը Գէ. ը. 13։
թ Ելից. ի. 8—11։ Տես. ա. 2։
ժ Գէ. Ժգ. 7։
ի Գէ. Ժա. 18։ Ժէ. 4։

ա Ցաք. ա. 18։
բ Սաղ. լը. 2։ Սոփ. գ. 13։
գ Ելից. է. 27։ Ցաք. գ. 24։
դ Ա՛նուն ՝ի՛սրա՛էլցիներն Աստուծոյ ամենաբին ասդիները
ե Գէ. ը. 13։
զ Ելից. գ. 8—11։ Տես. ա. 2։
է Գէ. Ժգ. 7։
ը Գէ. Ժա. 18։ Ժէ. 4։

ա Ցէն. Բ. 6։ Սաղ. լգ. 6։ Ամբ. 5։ 6։ Գաղ. Ժգ. 14։ Ժէ. 24։
բ Ելից. է. 12։ Ամբ. 3։ Եսայ. ծա. 8։ Գէ. Ժը. 2։
գ Ելից. ծա. 7։ Գէ. Ժա. 8։ Ժգ. 19։ Ժէ. 2. 5։ Ժը. 3. 10. 18. 21։ Ժի. 2։
դ Ա՛նուն Բաբիլոնական գրերը
ե Ա՛նուն ուրիշ

գ Գէ. Ժգ. 14. 15. 16։
դ Սաղ. հե. 8։ Եսա. ծա. 17։ Երեմ. իե. 15։
ե Գէ. Ժը. 6։
զ Գէ. Ժգ. 10։
է Գէ. Ժի. 20։
ը Գէ. ի. 10։
թ Եսա. լգ. 10։ Գէ. Ժի. 3։
ժ Գէ. Ժգ. 10։
ի Ա՛նուն հոս են ա՛նոնք որ
ա Գէ. Ժգ. 17։

ա Ա՛նուն ինչի կ՚ըսէր։
բ Յով. գ. 1. 2։ Գէ. ի. 6։
գ ա Կար. Ժէ. 18։ ա Թես. գ. 13։
դ բ Թես. ա. 7։ Երբ. գ. 9. 10։ Գէ. չ. 11։
ե Եզեկ. ա. 26։ Դան. է. 13։ Գէ. ա. 13։
զ Գէ. գ. 2։
է Գէ. Ժգ. 17։
ը Յայտ. գ. 13։ Ա՛ստ. Ժգ. 39։

ա Գէ. Ժ. 1։
բ Գէ. Ժգ. 10։ Ժէ. 7։
գ Գէ. ը. 7։
դ Գէ. ը. 7։
ե Եզ. ի. 9։ Յայտ. ժ. 7։
զ Գէ. Ժա. 13։ Ժգ. 7։
է Գէ. Ժգ. 15։
ը Գէ. Ժա. 18։ Ժէ. 20։
թ Եսա. խի. 26։
ժ Ա՛նուն ուրիշ մը լեռնէ
ի Գէ. Ժէ. 3։
լ Գէ. Ժգ. 10։ Ժգ. 10։ Ժի. 2։
խ Գէ. ը. 12։
ծ Գէ. ի. 17։ Ժգ. 18։
կ Ա՛մոս. իգ. 4։ Ամբ. 3։ Ա՛ստ. Ժգ. 35։
հ Գէ. Ժգ. 15։
ձ Գէ. Ժգ. 2։
ղ Գէ. ի. 2։
ճ Գէ. Ժա. 10։
մ Ա՛մր. ծ. 21։
յ Ա՛մր. ծ.
ն Գէ. ի. 14։
շ Տես Երեմ. ծ. 38։ Ծա. 36։
ո Եսա. խա. 8. 25։
չ Գէ. Ժգ. 3. 9։
պ Գէ. Ժի. 20։ ի. 10։
ջ Գէ. Ժի. 19։

ա Տես. ի. 1։ Ցաք. գ. 15։
բ բ Թես. ը. 9։ Գէ. Ժգ. 13. 14։ Ժի. 20։
գ Ա՛նուն ու երկրին և Գաղ. ի. 1։
դ Գէ. Ժէ. 14։ Ժի. 19. 20։
ե Ա՛ստ. իգ. 45։ ա Թես. ե. 9։ բ Գէ. գ. 3։ Գէ. ի. 3։ Գէ. Ժի. 19։

հօմը վերջին հարուածներըը ունէին, որով հետև անոնցմով կը կատարուէր Աստուծոյ
2 բարկութիւնը։ Ու տեսայ որպես թէ ապակիէն ծով մը խրատով խառնուած. և անոնք որ յաղթեցին գազանին ու *անոր պատկերին և անոր անունը թուոյն, ապակիէն ծովուն վրայ կայներ էին, Աստուծոյ քնարները
3 ներըը ունէին։ Եւ Աստուծոյ ծառային Մովսէսին երգը կ՚երգէին, ու Գառնուկին երգը՝ ըսելով, Մեծ ու զարմանալի են գործերդ, ով Տէր Աստուած Ամենակալ. արդար ու ճշմարիտ են ճանապարհդ, ով թա-
4 գաւոր սրբոց։ Ո՛վ Տէր, ո՞վ պիտի չվախնայ քեզմէ, ու քու անունդ չփառաւորէ, ինչու որ դուն միայն սուրբ ես. Բոլոր ազգերը պիտի գան ու քու առջեւդ երկրպագութիւն պիտի ընեն, ինչու որ քու արդար դատաստանները յայտնուեցան։

5 Եւ ա՛նկէ ետև տեսայ՝ ու բացուեցաւ վկայութեան խորանին տաճարը որ երկինքն էր.
6 Ու եօթը հարուածները ունեցող եօթը հրեշտակները նմանելը ու պայծառ կտաւ հագած՝ և իրենց կուրծքերուն վրայնին ոսկեղէն գօ-
7 տի կապած՝ տաճարէն ելան։ Եւ չորս կենդանիներէն մէկը եօթը հրեշտակներուն եօթը ոսկեղէն սկաւառակներ տուաւ, յաւիտեանս յաւիտենից կենդանի եղող Աստուծոյ բար-
8 կութիւնովը լեցուն։ Ու տաճարը Աստուծոյ փառքէն ու անոր զօրութենէն ծուխով լեցուեցաւ. ու մէկը չէր կրնար տաճարը մտնել, մինչև որ կատարուին եօթը հրեշտակներուն եօթը հարուածները։

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ տաճարէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ եօթը հրեշտակներուն կ՚ըսէր, Գացէք Աստուծոյ բարկութեանը [եօթը] սկաւառակները երկրի վրայ թափեցէք։

2 Եւ առջի հրեշտակը գնաց ու իր սկաւառակը երկրի վրայ թափեց. ու չարաչար պալար ներ եղաւ ան մարդոցը վրայ, որոնք գազա-

ա Գէ. Ժգ. 10։
բ Գէ. գ. 6։ խա. 15։
գ Մատ. գ. 11։
դ Գէ. Ժգ. 15. 16. 17։ Ա՛նուն և անոր գը-թացին և
ե Գէ. ը. 8։ Ժգ. 9։
զ Օր. Ժէ. 1։ բ Օր. լա. 30։ Գէ. Ժգ. 3։ բ Օր. լէ. 4։ Մատ. ի. 7։
է Գէ. Ժգ. 10։
ը Գէ. Ժգ. 9։
թ Գէ. Ժգ. 20։
ժ Գէ. Ժգ. 3։
ի Գէ. Ժգ. 10։
լ Գէ. Ժգ. 10։ Ժի. 2։
խ Գէ. ը. 12։
ծ Գէ. ի. 17։ Ժգ. 18։
կ Ա՛մոս. իգ. 4։ Ամբ. 3։ Ա՛ստ. Ժգ. 35։
հ Գէ. Ժգ. 15։
ձ Գէ. Ժգ. 2։
ղ Գէ. ի. 2։
ճ Գէ. Ժա. 10։
մ Ա՛մր. ծ. 21։
յ Ա՛մր. ծ. 2։
ն Ա՛մր. ծ.
շ Գէ. ի. 14։
ո Տես Երեմ. ծ. 38։ Ծա. 36։
չ Եսա. խա. 8. 25։
պ Գէ. Ժգ. 3. 9։
ջ Գէ. Ժի. 20։ ի. 10։

ա Գէ. Ժգ. 10։
բ Գէ. Ժգ. 23։
գ Գէ. Ժա. 19։ Տես Թես. ա. 50։
դ Ա՛մր. ի.
ե Եզ. իը. 6. 8։ Եզեկ. իգ. 17. 18։
զ Գէ. գ. 6։
է ա Թես. ա. 9։ Գէ. գ. 9։ Ժ. 6։
ը Եզ. ի. 34։ գ Թագ. Ը. 10։ բ Մն. ի. 14։ Եսա. չ. 4։
թ բ Թես. ա. 9։

ա Գէ. Ժ. 1։
բ Գէ. Ժգ. 10։ Ժէ. 7։
գ Գէ. ը. 7։
դ Գէ. ը. 10։
ե Եզ. ի. 9։
զ Գէ. Ժգ. 14։
է Գէ. ը. 8։
ը Գէ. ը. 9։
թ Եզ. ի. 17. 20։
ժ Գէ. ը. 10։
ի Եզ. է. 20։
լ Գէ. Ժէ. 3։
խ Գէ. ա. 4. 8։ գ. 8։ Ժա. 17։
ծ Ա՛նուն ՈՎ Տէր, որ

դանակ մէկ տեղ մը ժողվեցին, որ երբայեցերէն Ադմագեդան կ՚ըսուի։
17 Ու հօմներորդ հրեշտակը իր սկաւառակը օդին վրայ թափեց. ու երկնից տաճարէն՝ աթոռէն մեծ ձայն մը եկաւ՝ ըսելով, Եղաւ։
18 Եւ *փայլակներ ու ձայներ և որոտումներ՝ եղան. Եւ մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, ւանառակ որ մարդոց երկրի վրայ ըլլալէն ի վեր անանկ
19 մեծ երկրաշարժ մը եղած չէր։ Եւ մեծ քաղաքը երեք մաս եղաւ, ու ազգերուն քաղաքները կործանեցան, Եւ մեծ Բաբիլոնը Աստուծոյ առջևը յիշուեցաւ, Որ իր սաստիկ բարկութեանը գինիին գաւաթը անոր տայ։
20 Եւ ամէն կղզի փախաւ, ու լեռները չգտնուեցան։
21 Եւ երկնքէն մեծ կարկուտ դրեթէ մէկ տալանդով մը կ՚իջնէր մարդոց վրայ. Եւ մարդիկ հայհոյեցին Աստուած կարկտին հարուածին համար, Ինչու որ խիստ մեծ էր անոր հարուածը։

ԳԼ. ԺԱ

3 Թրթռիններ ու կարիքներ հագած կին մը ձեռքը ոսկեզօծ գաւազան մը բռնած՝ գազանին վրայ կը նստի։ 5 Անիկա է մեծ Բաբիլոնը ու ամէն գարշութեանց մայրը։ 9 Գազանին եօթը գլուխները 12 ու տասը եղջիւրները մեկնութիւնը։ 14 Գառնուկին յաղթութիւնը։ 16 Պոռնիկին պատիժը։

1 Եւ եօթը սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը եկաւ, ու ինծի հետ խօսեցաւ՝ ըսելով, Եկուր՝ Եւ քեզի ցուցնեմ՝ Հան մեծ պոռնիկին դատաստանը, Որ չատ
2 ջուրերուն վրայ կը նստի. Երկրի հետ երկրի թագաւորները պոռնկեցան, Ու երկրի բնակիչները անոր պոռնկութեանը գինովեցան։
3 Եւ ինծի ոգիով ---- անապատը տարաւ հոգիով. ու անտառ մէկ կնիկ մը՝ կարմիր գազանի մը վրայ նստեր էր. Եւ ան *-ները լեցուն էր հայհոյութիւնո անուններով, ու եօթը գլուխ
4 եւ տասը եղջիւր ունէր։ Եւ կնիկը ծիրանի ու կարմիր հագած էր, Եւ զարդարուած էր ոսկիով ու պատուական քարերով և մարգարիտներով, և իր ձեռքը ոսկիէ գաւաթ մը ունէր՝ պղծութիւններով ու իր պոռնկութեան
5 թիւանոր անմաքրութիւններով լեցուն. Եւ անոր ճակտին վրայ անուն մը գրուած էր Խորհուրդ, Մեծ Բաբիլոն՝ պոռնիկներուն
6 ու երկրի պղծութիւններուն մայրը։ Եւ տե-

ես գլ. ժ. 1։
ես գլ. ը. 5։ ը. 8։ ժա. 19։
* Ինձի ձայներ և ս. բոսաներ և փայլակներ
ես գլ. ժա. 15։
ես գլ. ժա. 1։
ես գլ. ժ. 8։ ժէ. 16։
ես գլ. ը. 1։
ես գլ. ժ. 14։
ես գլ. ժա. 19։
Հմմտ. ժէ. 3։ 11։
Տես Եր. ի. 25։ 24։ 25։
ես գլ. խա. 9։
ես գլ. ժգ. 19։ ժը. 16։ 17։ 19։
Դատ. գ. 4։ գլ. ժի. 2։
ես գլ. ժը. 12։ 16։
Դան. ժա. 38։
Երեմ. ծա. 7։ գլ. ժգ. 8։ ժը. 3։
ես գլ. ժը. 6։ 14։
ես գլ. ժը. 3։
ես գլ. ժգ. 1։
Հմմտ. ժ. 9։
Հմմտ. ժբ. 12։
Դան. ժա. 38։
Երեմ. ծա. 7։ գլ. ժգ. 8։ ժը. 3։
ես գլ. ժգ. 4։
ես գլ. ժգ. 19։ ժը. 2։ 10։ 21։
ես գլ. ժը. 3։ ժի. 2։
ես գլ. ժգ. 15։ ժգ. 6։
ես գլ. ը. 9։ 10։ ժբ. 11։
ես գլ. ժբ. 24։
ես գլ. ժա. 7։ ժգ. 1։
ես գլ. ժգ. 10։ Հմմտ. 11։
ես գլ. ժգ. 8։
ես գլ. ժգ. 3։
Հնահ. և. մեռ. է։
ես գլ. ժգ. 18։
ես գլ. ժգ. 1։
Հմմտ. ժ. 8։
Դան. է. 20։ Ծ. ապ. ժ. 18։ 19։ 21։ գլ. ժգ. 1։
ես գլ. ժգ. 14։ ժի. 19։
ես Օր. ժ. 17։ ապ. Տես. ը. 15։ գլ. ժի. 16։
Երեմ. ծ. 44։ 45։
ես գլ. ժգ. 4։
Եսա. ը. 7։ Հմմ. 1։
ես գլ. ժգ. 7։
Երեմ. ծ. 41։ 42։ գլ. ժգ. 12։
Եզեկ. ժգ. 37—44։
ես գլ. ժբ. 16։
գլ. ժբ. 8։
ես Թեհա. ը. 10։
ես գլ. ժ. 7։
ես գլ. ժգ. 19։
ես գլ. ժգ. 4։

ԳԼ. ԺԲ

2 Բաբիլոն կ՚իյնայ։ 4 Աստուծոյ ժողովուրդին հրաման կ՚ըլլայ, որ անոր մէջէն գայթ ելլեն։ 9 Երկրի թագաւորները։ 11 վաճառականները։ 17 և նաւավարները։ 20 Սաբրէլը կ՚ուրախանան անոնցմով որ Աստուծոյ գաւառ, առաքեալք անոր վրայ կը կառարեն։

1 Եւ ասկէ ետքը [ուրիշ] հրեշտակ մը տեսայ որ երկինքէն կ՚իջնէր, և մեծ իշխանութիւն ունէր, Ու երկիրը անոր փառքէն լուսաւորեցաւ։ Եւ *զօրաւոր ձայնով աղաղակեց՝ ըսելով, Ինկաւ, ինկաւ մեծ Բաբիլոնը, Եւ դեւերու բնակարան եղաւ, ու բոլոր պիղծ ոգիներու օթևան եղաւ, Եւ բոլոր պիղծ ու ատելի թռչուններու վանդակ։ Ինչու որ անոր կատաղի պոռնկութեանը գինիէն բոլոր ազգերը, ու երկրի թագաւորները անոր հետ պոռնկեցան, Եւ երկրի վաճառականները անոր չափազանց զեղխութենէն հարստացան։
4 Ու երկինքէն ուրիշ ձայն մը լսեցի որ կ՚ըսէր, Ելէք անոր միջէն, իմ ժողովուրդս, որ անոր մեղքերուն հաղորդ չըլլաք, ու անոր հարուածներէն չառնէք. Ինչու որ անոր մեղքերը մինչև երկինքը հասան կրնան, Եւ Աստուած անոր անիրաւութիւնները յիշեց։
6 Հատուցէք անոր՝ ինչպէս որ ինքը †հատուց, ու իր գործերուն համեմատ կրկնապատիկ փախարինեցէք անոր. Ան գաւաթը որ ինքը
7 լեցուց՝ կրկնապատիկ լեցուցէք իրեն։ Որչափ որ փառաւորեց զինքը և զեղխութեամբ ապրեցաւ, այնչափ ալ տանջանք և սուգ հատուցէք անոր. Ինչու որ իր սրտին մէջը կ՚ըսէ Թէ Ես թագուհի կը նստիմ, ու որևէարի չեմ,
8 ու բնաւ սուգ պիտի չտեսնեմ։ Անոր համար մէկ օրուան մէջ պիտի գան անոր հարուածները՝ մահ ու սուգ և սով, Ու կրակով պիտի այրի. Վասնզի որ Տէր Աստուած որ զայ-
9 նիկա դատեց։ Ու երկրի թագաւորները՝ որ անոր հետ պոռնկեցան ու հեշտացան, Պիտի լան ու կոծին անոր վրայ երբոր անոր հրդեհին
10 կիզբը տեսնեն. Եւ անոր տանջանքին վախէն հեռուն պիտի կայնին ու ըսեն, Վայ, վայ եղէ, մեծ Բաբիլոն քաղաք՝ հզօր քաղաք, Որ մէկ ժամու մէջ եկաւ քու
11 դատաստանդ։ Ու երկրի վաճառականները պիտի ողբան ու սուգ ընեն անոր վրայ. Ինչու որ ալ մէկը ծախաս չառնեն անոնց վաճառքը,
12 Ոսկիի, ու արծաթի, և պատուական քարերու, ու մարգարիտներու, և բեհեզի, ու ծիրանիի, և մետաքսի, ու որդան կարմիրի վաճառքը, և ամէն խունկի փայտերը, ու ամէն փղակրկեայ անօթները, և ամէն պատուական փայտէ ու պղնձէ և երկաթէ ու մարմարիոնէ
13 անօթները, Եւ կինամոնը, [ու համոնը] և խունկերը, ու անուշահոտ ելլը, ու կնդրուկը, և գինին, ու ձէթը, և նաշիհը, ու ցորենը, և արջառները, ու ոչխարները, և ձիերը, ու կառքերը, և մարմիններուն ու հոգիներ մարդոց հոգիները։
14 Նեղը՝ Եւ քու հոգիիդ ցանկացած պտուղները քեզմէ գնացեր, ու բոլոր չքեղ ու փայլուն բաները քեզմէ կորսուեցաւ, և ալ բնաւ պիտի
15 չգտնես զանոնք։ Այս բաներուն վաճառականները՝ որ անկէ հարստացած էին, Հեռուն պիտի կայնին անոր տանջանքին վախէն՝
16 լալով ու սուգ ընելով, Ու պիտի ըսեն, Վայ, վայ, մեծ քաղաք՝ որ բեհեզ ու ծիրանի և որդան կարմիր հագած էիր, ու ոսկիով և պատուական քարերով ու մարգարիտներով
17 զարդարուած էիր. Ինչու որ այնքան հարստութիւնը մէկ ժամու մէջ փճացաւ։ Եւ ամէն նաւավար՝ և ամէն որ նաւով տեղ տեղ կ՚երթայ, ու նաւաստիները և որոնք որ ծովու մէջ կը բանին՝ հեռուն կայնեցան.
18 Եւ աւանդով անոր հրկիզութեանը ծուխը՝ կ՚աղաղակէին ըսելով, Ո՞վ նման է սա մեծ
19 քաղաքին. Ու իրենց գլուխներուն վրայ հող ցանեցին, և լալով ու սուգ ընելով կ՚աղաղակէին ըսելով, Վայ, վայ ան մեծ քաղաքին, որուն մէջ իր պատուականութենէն հարստացան ամէնքը որ նաւեր ունէին ծովուն վրայ. Ինչու որ մէկ ժամու մէջ աւերակ եղաւ։
20 Երկնաւոր սուրբեր ու առաքեալներ և մարգարէներ, Որ Աստուած ձեր վրէժը անկէ առաւ։
21 Եւ մէկ զօրաւոր հրեշտակ մը քար մը առաւ աղօրիքի մեծ *ջրի նման, ու ծովը ձգեց՝ ըսելով, Այսպէս ուժով պիտի ձգուի Բաբիլոն մեծ քաղաքը, Ու ալ պիտի չգտնուի։
22 Եւ քնարահարներուն ու երաժիշտներուն և սրնգահարներուն ու փողահարներուն ձայնը ալ պիտի չլսուի քու մէջդ. և արհեստի վարպետ մը ալ պիտի չգտնուի քու մէջդ, ու աղօրիքին ձայնը ալ պիտի չլսուի քու մէջդ.
23 Եւ ճրագին լոյսը ալ պիտի չերևնայ քու մէ-

ես գլ. ժ. 1։
Եզեկ. խգ. 2։
Հմմտ. ժ. 8։
Եսա. խգ. 19։ ժբ. 7։ 9։ Երեմ. ծա. 8։ գլ. ժգ. 8։
Եսա. խգ. 11։ 12։ Եսա. խբ. 20։ Երեմ. ծ. 8։ ծա. 6։ 45։ ես Կաղ. գ. 17։
Դան. է. 20։ Ծ. ապ. ժ. 18։ 19։ 21։ Երեմ. ծա. 9։ Յեր. ի. 63։
Եսա. խգ. 19։
Սապ. Նէհ. 8։ Եր. ես գլ. ժգ. 10։
ես գլ. ժգ. 3։
ես գլ. ժգ. 8։ ժէ. 2։ ես գլ. ժգ. 19։
Եսա. խգ. 11։ Եսա. խգ. 13։
Եսա. խգ. 14։ Եզեկ. խէ. 15։
Եսա. խգ. 3։ Եզեկ. խէ. 4։
Եսա. խգ. 14։ Եզեկ. խէ. 29։
Եսա. խգ. 31։
Եզեկ. խէ. 4։
Եզեկ. խէ. 15։
Եսա. ե. 11։
ես գլ. ժ. 4։
Եսա. ժ. 10։
Եսա. խգ. 14։ Եզեկ. խէ. 29։
Եզեկ. խէ. 30։ 31։
Եսա. ե. 9։ ես գլ. ժգ. 4։
Եսա. ժ. 10։
Եզեկ. խէ. 27—30։
Եսա. ե. 3։
ես գլ. ժէ. 4։
Եզեկ. խէ. 15։
Եսա. ե. 11։
ես գլ. ժ. 4։
Եսա. խգ. 25։ խմ. 12։
Երեմ. ծա. 48։ 50։
Ա. Թես. գ. 2։
Երեմ. ծա. 64։
Եսա. խգ. 8։ ժբ. 20։ Եր. ես գլ. ժգ. 8։ ժբ. 9։ խէ. 10։ Եզեկ. խէ. 13։
Երեմ. խէ. 10։

ջող. ։ու փեսային ձայնը և հարսին ձայնը ապիսի չլսուի քու մէջդ. ։քանզի քու վաճառականներդ երկրի մեծամեծներն էին. ։ինչու որ քու կախարդութիւնովդ բոլոր ազգե-
24 րը մոլորեցան ։ԵՒ մարգարէներուն ու սուրբերուն ու ։երկրի վրայ բոլոր սպանուածներուն արիւնը անոր մէջը գտնուեցաւ ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Երկնից մէջ զԱստուած կը փառաբանէին՝ որ գաղաց պատիկը և սուրբերուն արեանը վրէժը սատ. ։ 7 Պատրաստեց իրեն կինոջագա-թիւն ընել. ։ 17 Թռչուններուց կը կանչուին մեծ կատաղութեն ։

1 ԵՒ անկէ ետքը չատ բազմութեան ։մեծ ձայն
մը լսեցի երկինքը՝ ըսելով, Ալէլուիա. ։փրկու-
2 թիւն ու փառք և պատիւ ու զօրութիւն
մեր զԱստուծոյն. ։ինչու որ ճշմարիտ ու ար-
դար են անոր դատաստանները, քանզի դա-
տեց այն մեծ պոռնիկը, որ իր պոռնկութիւ-
նովը երկիրըապականեց, ։ու իր ծառանե-
րուն արեան վրէժը անոր ձեռքէն պահանջեց ։
3 Եւ կրկին անգամ ըսին, Ալէլուիա. ։ու անոր
4 ծուխը յաւիտեանս յաւիտենից կ'ելլէ ։ ։ԵՒ
քսանուչորս երէցները ու չորս կենդանիները
ինկան ու երկրպագութիւն ըրին Աստուծոյ՝
որ աթոռը կը նստի, ըսելով, ։Ամէն, Ալէ-
5 լուիա ։ Եւ աթոռէն ձայն մը եկաւ՝ ըսելով,
։Մեր Աստուծոյն օրհնութիւն տուէք, իր բո-
լոր ծառաները, ու դուք որ կը վախ-
6 նաք՝ ։պզտիկներ ու մեծեր ։ԵՒ լսեցի չատ
բազմութեան ձայնի պէս, ու չատ չուրերու
ձայնի պէս, ու սաստիկ որոտումներու ձայնի
պէս՝ որ կ'ըսէին, Ալէլուիա, ։ինչու որ [մեր]
7 Աստուածը Տէր Աստուածը թագաւորեց ։ Խըն-
դանք և ուրախանանք ու փառք տանք անոր,
։քանզի գառնուկին հարսնիքը հասաւ, ու ա-
8 նոր կինը ինքզինքը պատրաստեց ։ԵՒ իրեն
տրուեցաւ որ մանուր ու լուսափայլ բեհեզ
հագնի, (։որ ան բեհեզը սուրբերուն արդա-
9 րութիւնն է ։) Եւ ինծի ըսաւ, Գրէ. ։Երանե-
լի են անոնք որ գառնուկին հարսնեսայր
ընծրէի՛քեին կանչուած են. ու ինծի ըսաւ, Ա-
10 մանք են Աստուծոյ ճշմարիտ խօսքերը ։ ։ԵՒ
ես անոր առջեւը ինկայ, որ անոր
երկրպագութիւն ընեմ. ու ըսաւ ինծի, Զգու-
շացիր, ։մի՛ ընէր. ։ես՝ ու ես՝ քու ծառայա-

ղին սուրբն՝ որ իր բերնէն կ'ելլէր, ։ու բոլոր թռչունները ։անոնց մսերովնէն կշտացան ։

ԳԼ. Ի

1 Սատանան հազար տարի կը կապուի ։ 6 Աստղին յարութիւնը. Երանի անոնց որ անոր մէջ բաժին ունին ։ 7 Սատանան նորէն արձակուելով՝ Գոգը ու Մագոգը կը ժողվէ ։ 9 Սատանան կը ձգուի կրակի ու ծծումբի ծովուն մէջ ։ 12 Վերջին ընդհանուր յարութիւնը ։

1 ԵՒ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ երկինքէն կ'իջնէր,
։ու անդունդին բանալին և մեծ շղթայ մը ու-
2 նէր իր ձեռքը. ։Ու բռնեց վիշապը այսինքն
տէրէն օձը՝ որ Բանսարկուն ու Սատանան է, և
3 կապեց զանիկա հազար տարի. Ու անդունդը
ձգեց զանիկա, և գոցեց ։ու վրայէն կնքեց,
։որ ալ չմոլորցնէ ազգերը՝ մինչև որ հազար
տարին լմննայ, և անկէ ետքը պէտք է որ
արձակուի անիկա քիչ մը ժամանակ ։
4 ։ԵՒ աթոռներ տեսայ, ու նստան անոնց վրա-
յայ. ։և անոնց դատաստան տրուեցաւ. ։
Նաև ։Յիսուսի վկայութեանը համար ու Ա-
ստուծոյ խօսքին համար գլխատուածներուն
հոգիները տեսայ, ։և անոնք որ երկրպագու-
թիւն չըրին գազանին՝ ոչ ալ անոր պատկերին,
։ու ճակտի գրութիւն իրենց ձեռքերուն վրայ ու
իրենց ձեռքին վրայ չընդունեցին. և ապրե-
ցան ։ու Քրիստոսի հետ հազար տարի թա-
5 գաւորեցին ։ Եւ ուրիշ մեռելները չապրեցան
մինչև որ հազար տարին կատարուեցաւ. ա-
6 սիկա է առջի յարութիւնը ։ Երանելի և սուրբ
է ան որ առջի յարութեանը մէջ բաժին ունի.
։անոնց վրայ երկրորդ մահը իշխանութիւն
չունի, ։հապա անոնք Աստուծոյ և Քրիստո-
սի քահանաները պիտի ըլլան, ։ու անոր հետ
հազար տարի պիտի թագաւորեն ։
7 Եւ հազար տարին լրանալուն՝ պիտի ար-
ձակուի ։Սատանան իր բանտէն. և ։պիտի ել-
լէ ու մոլորցնէ երկրի չորս անկիւնները եղող
ազգերը՝ ։Գոգը ու Մագոգը, ։որ զանոնք պա-
տերազմի ժողվէ, որոնց հարիւրքը ծովու ա-
8 մպին չափ է ։ ։Ու երկրի ընդարձակութեանը
մէջ ելան, և սուրբերուն բանակը ու սիրելի
9 քաղաքը չորս կողմէն պատկցին ։ Եւ երկին-
քէն Աստուծմէ կրակ իջաւ ու ապառնչ պա-
տնան. ։և բանսարկուն որ անոնք մոլորցուց՝
ձգուեցաւ կրակի ու ծծումբի լիճին մէջ, ։ուր

10 որ էր գազանը, և սուտ մարգարէն. ։ու պի-
տի չարչարուին ցորեկ ու գիշեր յաւիտեանս
յաւիտենից ։
11 Եւ մեծ ճերմակ աթոռ մը տեսայ, ու անոր
վրայ մէկը նստած, ։որուն երեսէն երկիրը ու
երկինքը փախան, ։և տեղ չգտնուեցաւ ա-
12 նոնց ։ Եւ տեսայ պզտիկ ու մեծ մեռելները՝
որ ։Աստուծոյ առջեւը կայնած էին. ։ու գիր-
քերը բացուեցան, ։և ուրիշ գիրք մը բացուե-
ցաւ՝ որ է կեանքի։։։

վերջը։ 2Եւ ծարաւին ձրի պիտի առնէ ջուր կենաց
7 ջրէն ապրելոյն։ Ան որ կը յաղթէ, ամէն
բաները պիտի ժառանգէ. ու ես անոր Աստուած պիտի ըլլամ, ան ալ ինծի որդի պի-
8 տի ըլլայ։ Բայց վախկոտներուն, ու անհաւատներուն, և պիղծերուն, ու մարդասպաններուն, ու պոռնիկներուն, և կախարդներուն, ու կռապաշտներուն, և բոլոր սուտոնեներուն բաժինը կրակով ու ծծումբով վառած լիճին մէջը պիտի ըլլայ, որ է երկրորդ մահը։
9 Եւ եօթը վերջին հարուածներով լեցուն եօթը սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը ինծի եկաւ, և հետս խօսեցաւ ու բաւ, Եկուր ցուցնեմ քեզի Հարսը՝
10 Գառնուկին կնիկը։ Ես Հոգիով մէկ մեծ ու բարձր լեռան մը վրայ տարաւ զիս, ու ցոյց ինծի սուրբ երուսաղէմ †քաղաքը, որ
11 երկինքէն Աստուծմէ կ'իջնէր. Ու Աստուծոյ փառքը ունէր, և անոր լուսաւորութիւնը խիստ պատուական քարի նման էր՝ ակնեւանկի
12 երեւութով յասպիս քարի պէս։ Ես անոր պարիսպը մեծ ու բարձր էր, և տասներկու դռներ ունէր, ու դռներուն վրայ տասներկու հրեշտակներ կար, և բաներուն վրայ անուններ գրուած էր՝ այսինքն Իսրայէլի որդւոցը
13 տասներկու ցեղերուն անուններէն։ Արեւելեան կողմէն երեք դուռ, ու հիւսիսային կողմէն երեք դուռ, և հարաւային կողմէն երեք դուռ, ու արեւմտեան կողմէն երեք դուռ։
14 Եւ քաղաքին պարիսպը տասներկու հիմեր ունէր, ու անոնց վրայ Գառնուկին տասներկու առաքեալներուն [տասներկու] անունները
15 էր ։։։

ՍՈՒՐԲ ԳՐՈՑ ՄԷՋ ՅԻՇՈՒԱԾ ՉԱՓԵՐՈՒԿ, ԿՇԻՌՆԵՐՈՒԿ ԵՒ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ՅԱՆԿԸ

1. ԵՐԿԱՑՆՈՒԹԻՒՆ ՉԱՓԵՐ

	Ընդ. Ե 100-ուդ	Մէկը Ե 100-ուդ
Ուղտ, յատ մատնանշափ	0 · 12	0 · 07
Ձի, 3 ուղտ	0 · 36	0 · 23
Ջանգուած, 2 ձի	0 · 71	0 · 46
Գրկատափ, 4 ջանգուած	2 · 85	1 · 85
Նշկիձի նկէզր, 6 ջանգուած	4 · 27	2 · 77
Լատարկղ, 100 գրկատափ	284 · 62	184 · 94
Շատախ պատան Ջաձիպղ, 6 լատարկղ	1.707 · 69	1.109 · 60
Պղտն, 8 լատարկղ	2.276 · 95	1.479 · 50

2. ՀԵՂԷՆԻԹՑԱՑ ՉԱՓԵՐ

	Ըստ Ցամաքապատ			Ըստ Ռազբինիանց		
	Օ՛՛՝	Տր՛.	Ե՝ուղ. Ե 100-ուդ	Օ՛՛՝	Տր՛.	Ե՝ուղ. Ե 100-ուդ
Հատակ	0	172	0 · 55	0	88	0 · 28
Հիմէն, 12 հատակ	5	64	6 · 56	2	253	3 · 35
Պար, 6 հիմէն	30	384	39 · 37	15	320	20 · 12
Քար. կամ խաձիք, 10 պար	309	240	393 · 75	158		201 · 22

3. ԸՐՊՏՆԵԱՅ ՉԱՓԵՐ

	Ըստ Ցամաքապատ			Ըստ Ռազբինիանց		
	Օ՛՛՝	Տր՛.	Ե՝ուղ. Ե 100-ուդ	Օ՛՛՝	Տր՛.	Ե՝ուղ. Ե 100-ուդ
Կապիճ	1	288	2 · 18	0	351	1 · 11
Օմէր, կամ տասանորդ, որպես 10 հրորդ մասը	3	38	3 · 94	1	232	2 · 11
Թրխ. 6 կապիճ	10	128	13 · 12	5	106	6 · 71
Լբ՛յա. 3 գրխ	30	384	39 · 37	15	320	20 · 13
Քար. կամ խաձիք, 10 որդու	309	240	393 · 75	158		201 · 27

4. ԿՇԻՌՆԵՐ

	Օ՛՛՝	Տր՛. Ե 100-ուդ	Կ՝ուր՛ Ե 100-ուդ
Կերատ		0 · 22	0 · 71
Սիկղ, 20 կերատ		4 · 49	14 · 25
Պետա, 100 սիկղ	1	49	1.425 · 51
Տաղանդ, 3000 սիկղ	33	270	42.765 · 50

5. ԵՐԵՑԵՑԻՈՑ ԸՐԾՔԷ ՈՒ ՄԱԿԻ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԿՇԻՌՆԵՐՈՒՆ ԸՐՃԻՔԸ

	Ղ՝ուշ.	Փղ.	Ֆ՝ուռ. Ե 100-ուդ
ՈՍԿԻՈՑ			
Սիկղ	12	24	2 · 86
Պետա	1.260	16	286 · 46
Տաղանդ	37.812	20	8.593 · 75
ԱՐԾԱԹԻ			
Սիկղ	201	27	45 · 83
Պետա	20.166	27	4.583 · 33
Տաղանդ	605.000		137.500

6. ՀՈՒՎԱՐԵՑԵՑԻՈՑ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԸՐՃԻՔԸ

	Ղ՝ուշ.	Փղ. Ե 100-ուդ	Ֆ՝ուռ Ե 100-ուդ
Լումայ	1 · 57		0 · 01
Նազարակիա, 2 լումայ	3 · 15		0 · 02
Դահեկան, 4 նազարակիա	12 · 60		0 · 07
Դահեկան, 10 գանձ	3	06	0 · 72
Իրկդրամեան, 2 գահեկան	6	12	1 · 43
Մատնէ, 4 գահեկան	12	24	2 · 86
Պետա, 100 գահեկան	315	00	71 · 59
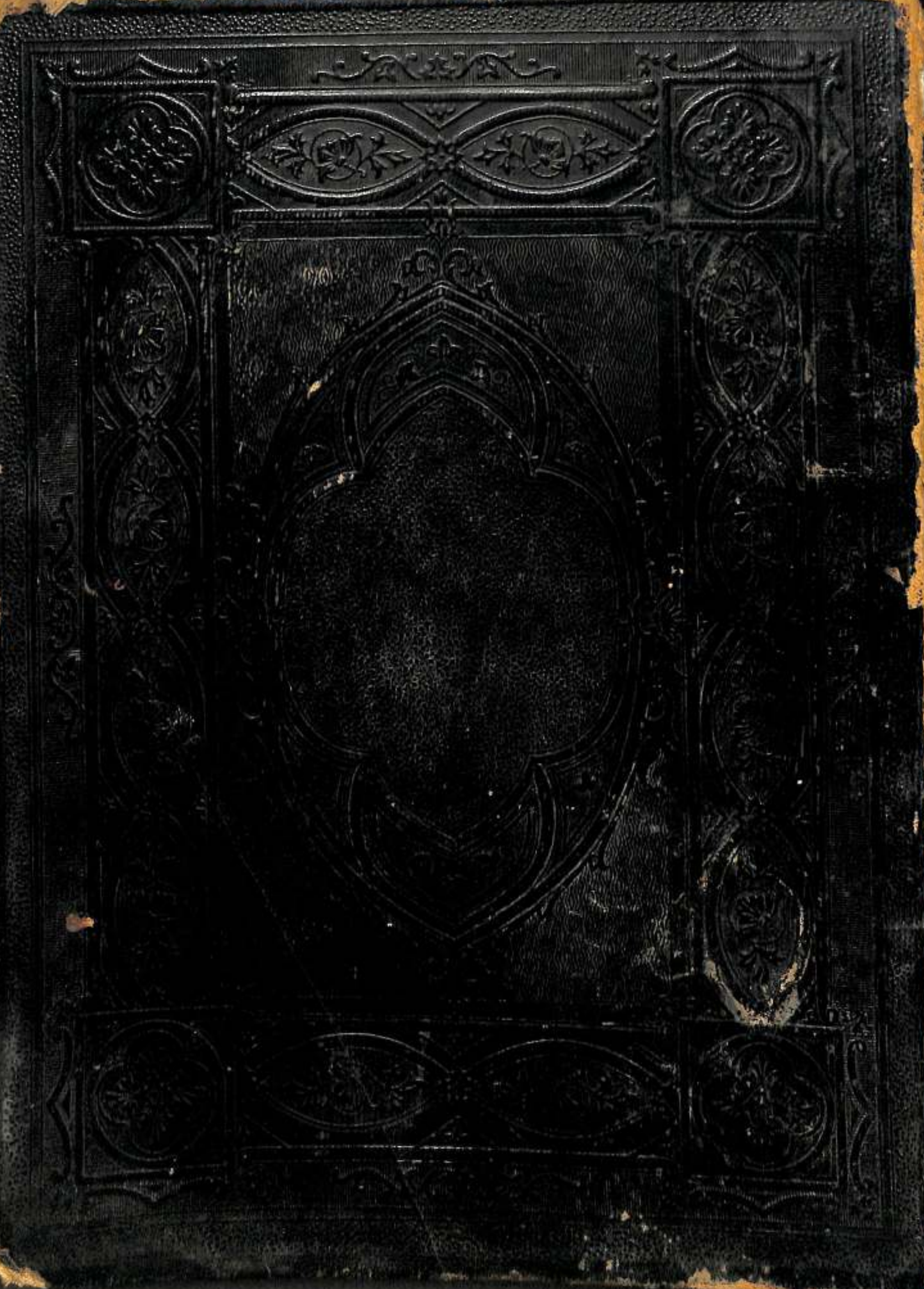
I (12)
40